JOANNES DOMINICUS MANSI

# SACRORUM CONCILIORUM NOVA ET AMPLISSIMA COLLECTIO

VOL. 52

1961

AKADEMISCHE DRUCK- U. VERLAGSANSTALT
GRAZ - AUSTRIA

Unverânderter Abdruck der 1927 bei H. Welter Arnheim Leipzig (Société nouvelle d'édition de la collection Mansi) erschlenenen Ausgabe

Druck: Akademische Druck- u. Verlagsanstalt. Graz

Printed in Austria
it.ii/u

NOVA ET AMPLISSIMA COLLECTIO

CUIU8

# IOANNES DOMINICUS MANSI

ET POST IPSIUS MORTEM FLORENTINUS ET VENETUS EDITORES

AB ANNO 1759 AD ANNUM 1798 PRIORES TRIGINTA UNUM TOMOS EDIDERUNT
NUNC AUTEM CONTINUATA ET DEO FAVENTE ABSOLUTA

CURANTIBUS

## Ulmo et R o D. D. LUDOVICO PETIT

ARCHIEPISCOPO ATHENARUM
E CONOREOAПONE AÜ0U8TINLA50RUM AB ASSUMPTIONE

ET

BONAE MEMORIAE

## 1OANNE BAPTISTA MARTIN

SACERDOTE, OIJM PROFESSORE IN CATHOLICA UNIVERSITATE LUGDUNENSI.

# TOMUS QUINQUAGESIMUS SECUNDUS

## SACROSANCTI OECUMENICI CONCILII VATICANI

PARS SECUNDA

ACTA SYNODALIA (Coogreg. L pars altera-LXXXVI).

# INDEX MONUMENTORUM TOMI LII

Verborum compendia; patr. patriarchs; aep. archiepiscopo·; ep. = episcopos.


Chkibti

1869-1870 **Sacrosanctum oecumenlcom concilium Vaticanum.**

**Pars secunda. Acta synodalla.**

**Sessiones publicae et congregationes generales,** 1

1Θ70 *XXIII. Discussio schematis reformati constitutionis primae* de ecclesia Christi 1

Praevium editoris monitum subiuncta Pii IX ad ep. Aurolianensem epistola 1-3

1. Monitum quo patribus mittitur schema constitutionis dogmaticae primae *de ecclesia Christi* 3
2. Petitio novem concilii patrum, ut a praesidibus concedatur duplex discussio generalis, una de primatu, altera de infallibilitate 3-4
3. Constitutio dogmatica prima *de ecclesia Christi* patrum examini proposita 4-7
4. Relatio de observationibus patrum iu schema de Romani pontificis primatu et infallibilitate 8-28

**maii** 13 5. Congregatio generalis L (pars altera) 28-37

Relatio praevia Eduardi Pie ep. Pictaviensis de integro schemate 29-37

maii 14 6. Congregatio generalis LI 37-64

Discussio generalis schematis *ie ecclesia Christi.* — Oratores:

Card. Patrizi ep. Portuensis 38-42

Alemany aep. 8. Francisci 42-45

Natoli aep. Messaneusia 45-46

Dusmet aep. Catanensis 46-50

Rivet ep. Divionensis 50-57

Ranolder ep. Vesprimieneis 57-58

Conde y Corral ep. Zamorensis 58-59

Ceiosia ep. Pactensis 59-63

Invitantur patres ad distributionem praemiorum a sanctissimo patre faciendam pro expositione obiectorum artis Christianae 64

maii 17 7. Congregatio generalis LU 64-84

Continuatur discussio generalis schematis *de ecclesia Christi.* — Oratores:

Dechamps aep. Mecbliniensis ex patribus Doputationis de fide 65-71

David ep. Briocensis 71-74

Greith ep. 8. Galli 75-80

Hefele ep. Rottenburgensis 80-84

Annunciator mors Francisci de Cardozo Ayres ep. Olindensis in Brasilia 84

maii Congregatio generalis LIU 84-111

Continuatur discussio generalis schematis *de ecclesia Christi.* — Oratores:

Amro Curiati

1870 Garcia Gil aep. Caesaraugustanus 85-92

Card. Schwarzenberg aep. Pragensis 92-100

Card. Donnet aep. Burdigalensis 100-03

Card. Rauscher aep. Vindobonensis 103-11

maii 19 9. Congregatio generalis LIV 111-37

Continuatur discussio generalis schematis *de ecclesia Christi* — Oratores:

Card. Cullen aep. Dublinensis 112-25

Card. Moreno aep.Vallisoletanus 125-32

lu&sef patr. Antiochenus gr. melch. 133-37

maii 20 10. Congregatio generalis LV 137-62

Continuatur discussio generalis schematis *de ecclesia Christi.* — Oratores:

Simor aep. Strigoniensis 138-44

Mac Hale aep. Tuamensis 144-51

Maddalena aep. Corcyrensis 151-55

Darboy aep. Parisiensis 155-62

maii 21 11. Congregatio generalis LVI 162-91

Continuatur discussio generalis schematis *de ecclesia Christi.* — Oratores:

Leaby aep. Casseliensis 163-70

Raeas ep. Argentinensis 170-78

Trucchi ep. Foroliviensis 178-83

Petagna ep. Castri Maris 183-91

maii 23 12. Congregatio generalis LVTI 191-219

Continuatur discusaio generalis schematis *de ecclesia Christi* — Oratores:

Hassun patr. Ciliciensis ritarm. 192-202

Ketteler ep. Moguntinus 202-11

Cousseau ep. Engolismensis 211-13

Ginoulhiac ep. Gratianopolitanus 213-19

maii 24 13. Congregatio generalis LVIU 219-49

Relatio de nonnullis episcopis qui a concilio discedendi veniam petierunt 219-20

Continuatur discussio generalis schematis *de ecclesia Christi* — Oratores:

Preux ep. Sedunensis 220-25

Caixal y Estradé ep. ürgellensis 225-30

Salas ep. SS. Conceptionis de Chile 230-38

Rota ep. Guastallensis 238-49

maii 25 14. Congregatio generalis LEX. 249-84

Continuatur discussio generalis schematis *de ecclesia Christi.* — Oratores:

Manning aep/Westroonasteriensis 249-61

Mac Evilly ep. Galviensis 262-74

Clifford ep. Cliftoniensis 274-84

maii 28 15. Congregatio generalis LX 284-313

Continuatur discussio generalis schematis *de ecclesia Christi.* — Oratores:

Sencstréy ep. Ratisbonensis 285-89

| Ano Christi | | | Astio Chkisti | | |
|---|---|---|---|---|---|
| 1870 | Vérot ep. S. Augustini | 289-302 | 1870 | eminentissimis praesidibus exhibitum, ut generali discussioni in schema constitutionis primae *de ecclesia Christi* finis imponatur | 441-44 |
| | Bonnaz ep. Csanadiensis | 302-05 | | | |
| | Bravard ep. Constan tiensis | 305-09 | | | |
| | Papp-Szilágyi ep. M.-Varadio. gr. rum. | 309-12 | ianii 4 | 21. Protestatio contra indictum finem discussionis generalis de schemate constitutionis primae *de ecclesia Christi* | 444-46 |
| | Monentur patres quoad horam deinceps habendam in congregationibus generalibus | 312-13 | | 22. Orationes et vota in schema de primatu et infallibilitate Romani pontificie privarim exhibitae: | 446-95 |
| znaii 30 | Congregatio generalis LXI | 313-48 | | a) Zelli abb. s. Pauli de Urbe | 446-63 |
| | Continuetur discussio generalis schematie *de ecclesia Christi.* — Oratores: | | | b) Kenriek aep. S. Ludovici | 453-81 |
| | Spalding ep. Bsltimorensis | 313-20 | | c) Card. Corsi aep. Pisanus | 482-91 |
| | Le Breton ep. Aniciensis | 320-22 | | d) Felineki aep. Vanaviensis | 491-95 |
| | Lacbat ep. Basileensis | 322-24 | ianii 6 | 23. Congregatio generalia LXV | 495-521 |
| | Lenti ep. Nepesinus et Sutrinus | 325-26 | | Inchoatur discussio specialis in prooemium schematis *de ecclesia Christi,* Monitum *ne* oratores extra vagentur | 496 |
| | Gastaldi ep. Salotiarum | 327-37 | | Oratores: | |
| | Los Cases ep. Constantinianus | 337-43 | | Card. Mathieu aep. Bisuntinus, qui loquendi veniae renunciat | 496 |
| | Garrelon ep. Nemerinus | 343-48 | | Amat ep. Montereyensis | 496-97 |
| miii 31 | 17. Congregatio generalis LXII | 348-79 | | Vérot ep. S. Augustini | 497-99 |
| | Relatio de episcopo Akonensi qui concibo interesse non potuit | 348 | | Wiery ep. Gurcensis | 600-06 |
| | Relatio de nonnullis episcopis qui a concilio discedendi veniam petierunt | 349 | | Thomas ep. Rupellensis | 506-08 |
| | Continuatur discussio generalis schematis *de ecclesia Christi.* — Oratores: | | | Martinez ep. S. Christophori de Hivana | 503-14 |
| | Schaepman aep. Ultraiectenais | 349-54 | | Whelan ep. Wheelingensis | 514-17 |
| | Valerga patr. Hierosolymitanus | 354-64 | | Magnasco ep. Bolinensis | 517-20 |
| | Claret y Ciará aep. Traianopolitanus | 364-65 | | Absolvitur discussio specialis in prooemium | 521 |
| | Purcell aep. Cincinnatensis | 365-70 | ianii | 24. Congregatio generalia LXVI | 521-39 |
| | Connolly aep. Halifaxiensis | 370-79 | | Inchoatur discussio specialis de capite I. — Oratores: | |
| | Annunciator mors loannis Mariae Odin aep. Novae Aureliae | 379 | | Card. Schwarzenberg aep. Pragensis | 521-23 |
| ¡unii 2 | 18. Congregatio generalis LXFII | 379-416 | | Moreno ep. Eporediensis | 623-29 |
| | Continuator discussio generalis schematis *de ecclesia Christi.* — Oratores: | | | Decbamps aep. Mechliniensis | 629-30 |
| | Vanesa aep. Fogarasiensis | 380-86 | | Ferré ep. Casalensis | 530 |
| | Dreux-Brézé ep. Molinensis | 386-91 | | Magnasco ep Bolinensis | 530-33 |
| | Strossmayer ep. Bosnemis | 391-404 | | Absolvitor discussio specialis de capite I | 533 |
| | Régnault ep. Carnutensis | 404-08 | | Inchoatur discussio specialis de capite IL — Oratores: | |
| | Salzano ep. Tanensis | 408-15 | | Monzon y Martins aep. Granatene: | 534-37 |
| | Annunciator mors Thomae Grant ep. Suthwarcensis | 415 | | Filippi ep. Aqnilanus | 537 |
| ianii 3 | 19. Congregatio generalis LXIV | 415-41 | | Amat ep. Montereyensis | 538-39 |
| | Relatio de nonnullis episcopis qui a concilio discedendi veniam petierunt | 415-16 | | Absolvitor discussio specialis de capite II | 539 |
| | Continuator discussio generalis schematis *de ecclesia Christi* — Oratores: | | ianii 9 | 25. Congregatio generalis LXVII | 639-70 |
| | Gillooly ep. Elphinensis | 416-18 | | Inchoatur discussio specialis de capite I1L — Oratores: | |
| | Dinkel ep. Augustae Vindel. | 418-25 | | Card. Rauscher aep. Vindobonensis | 530-44 |
| | Domenec ep. Pittsburgenais | 426-29 | | Decbamps aep. Mechliniensis | 544-48 |
| | Miret ep. Surensis | 429-40 | | Desprez aep. Tolosanus | 548-51 |
| | Clauditor discussio generalis schematis *de ecclesia* ad instantiam patrum | 440 | I | Behnam Benni aep. Mauailiensis rit ayr. | 651-61 |
| | Invitantor patres ad supplicationes coram Sanctissimo Sacramento in basilica Vaticana eum sanctissimo patre | 440 | | Landriot aep. Remensis | 661-67 |
| | Indicitur discussio specialis in schema constitutionis primae *de ecclesia Christi* | | | Amat ep. Montereyensis | 667-70 |
| I | | 440 | | Distributio emendationum in prooemium constitutionis primae de *ecclesia Chri-* | |
| | Monentor patres ut in discussione speciali se cohibeant intra fines propositi argumenti | 441 | I | *IK* | *570* |
| inoli 2 | **IV).** Postulatum plurium concilii patrum | | iunii 10 I | 26. Congregatio generalis LXVHI | 570-600 |
| | | | I | Continuatur discussio specialis de capite III. — Oratores . | |

Arno Christi

1870 Dupsnloup ep. Aurelisnensis 570-76
Salas ep. SS. Conceptionis de Chile 576-83
Sola ep. Niciensis 583-85
Vérot ep. S. Augustini 585-91
Distributio emendationum in 1 et II caput constitutionis primae *de ecclesia Christi* 591
Alii oratores:
David ep. Briocensis 591-96
Monserrat y Navarro ep. Barcinonensis 596-600

ianii il 27. Congregatio generalis LXIX 600-28
Relatio do nonnullis patribus qui a concilio discedendi veniam petierunt 600
Continuatur discussio specialis do capite III, — Oratores:
Papp-Szilágyi ep. M.-Varadin. rit rum. 601-05
Placo ep. Massiliensis 605-07
Gastaldi ep. Salutiarum 607-17
Callot ep. Oranensis 617-20
Guilbert ep. Vapincensis 620-21
Magnasco ep. Bolinensis 621-25
Zelli abbas S. Pauli do Urbe 625-28
Monentur patres in proxima congregatione ferenda esso suffragia in emendationes prooemii 628

**28.** Emendationes a nonnullis patribus propositae in congregatione generali saper prooemio constitutionis dogmaticae primae *de ecclesia Christi* 628-32

**29.** Emendationes in prooemium privatim exhibitae 632-36
Mermillod ep. Hebronensis 632-33
Caixal y Estradé ep. Urgellensis 633-34
Ranza ep. Placentinus 634
Filippi ep. Aquilanus 634-35
Zelli abbas S. Pauli 635
Valsecchi ep. Tiberiadensis 635-36

**iunii 13** 30. Congregatio generalis LXX 636-61
Indicuntur suffragia ferenda de emendationibus in prooemium 636
Relatio nomine Deputation!· facta a Patritio Leahy aep. Casseliensi 636-43
Proponuntur emendationes, quarum nonnullae admittuntur 643
Continuatur discussio specialis de capite III. — Oratores:
Card. Pitra 643-50
Régnault ep. Carnutensis 651-52
Colet ep. Lucionensis 652-54
Ramirez ep. Pacensia 654-56
Dreux-Brézé ep. Molinensis 656-57
Caixal y Estradò ep.Urgellensis 658-61

31. Petitio ut fini· imponatur discussioni **capitia III** **661**

ianii 14 32. Congregatio generalis LXXI 661-709
Continuatur discussio specialis de capite III. — Oratores:
Haynald aep. Colocensis 662-71
lussef patr. Antiochenus gr. melch. **671-76**
Bravard ep. Constantiensis 676-79
Demartis ep. Galtellin.-Norensis 679-81
Krementz ep. Varmiensis 681-90
Vanesa aep. Fogarasiensis 690-97
Freppel ep. Andegarensis 697-701

Anho Christi

1870 Monentur patres ut qui loquendi veniam obtinuerint, intersint congregationibus, ne oratorum ordo perturbetur 701

33. Altera nonnullorum patrum petitio de imponendo fíne discussioni capitia HI 701

34. Emendationes a nonnullis patribus in congregatione generali factae super capite I et II constitutionis dogmaticae primae *de ecclesia Christi* 701-05

35. Emendationes in caput I et II privatim exhibitae 703-09
a. In caput I:
Caixal y Estradé ep. Urgellensis 705-07
b. In caput II:
Caixal y Estradé ep. Urgellensis 707-09

ianii 15 36. Congregatio generalis LXX1I 709-30
Indicuntur suffragia ferenda de emendationibus capitis I et II 709
Relatio nomine Deputations facta a Bartholomaeo d' Avanzo ep. Calvensi et Theanensi 709-21
Proponantur emendationes, quarum nonnullae acceptantur 721-22
Inchoator discussio specialis capitis IV. — Publicantur oratores 722-23
Aep. ladrensis conqueritur apud praesides de omisso eius nomine inter oratores 723
Oratores:
Card. Mathieu aep. Bisuntinus 723-24
Card. Rauscher aep. Vindobonensis 724-30

**ianii 18** 37. Congregatio generalis LXXII1 730-59
Publicantur novi oratores 731
Continuatur discussio specialis capitis IV. — Oratores:
**Card. Pitra** **731-39**
Card. Guidi aep. Bononiensis 740-48
Card, de Bonnechose aep. Rothomagensis 748-51
Card. Cullen aep. Dublinensis 751-59

**iunii** 20 38. Congregatio generalis LXXTV 759-97
Publicantur novi oratores 760
Continuatur discussio specialis capitis IV. — Oratores:
D'Avanzo ep. Calvensis ac Theanensis 760-67
Ballerini patr. Alexandrina· 767-75
Valerga patr. Hierosolymitana· 775-84
Mac Haie aep. Tuamensie 784-90
Alemany aep. S. Francieci 790-97
Monitum ne oratores in discussione speciali capitis IV redeant ad discussionem generalem 797

**iunii 22** 39. Congregatio generalis LXXV 797-832
Publicantur novi oratore·. — Repetitur monitum ne oratores in discussione speciali capitis IV redeant ad discussionem generalem. — Monentur patres ne dent signa approbationis τβΐ reprobationis 797
Continuatur discussio specialis capitia IV. — Oratore·:
Apuzxo aep. Surrentinus 798-802
Spaccapietra aep. Smyrnensis 802-06
Errington aep. Trapexuntinus 806-08
Vitelleschi aep. ep. Auximanus 808-13
Connolly aep. Halifaxiensis 813-19

AJJO Cbbisti 1870

Li Toar d'Auvergne nep. Bituriceneis 819-23
Monion y Martins aep. Granatene!» 823-32

ianii 23 40. *Congregatio generalis* LXXVI 832-68
Publicantur nori oratores. — Condonatur di»cuMÌo specialis capitis IV. — Oratores:
Maupas aep. ladrensis 832-40
Laodriot aep. Remensis 840-53
Rodrigo Ynsto aep. Bargeosis 853-60
Lynch aep. Torontinus 860-62
Loeana ep. Bogellensis 862-68

41. Aliquot patrum petitiones de fine imponendo discussioni capitis IV 868-69

ianii 25 42. Coogregstio generalis LXX VII 870-902
Publicantur novi oratores. — Continuatur discussio specialis capitis IV. — Oratores:
Wbelsn ep. Wbeelingensis 870-76
Legat ep. Tergestinus 876-79
Cantimorri ep. Parmensis 879-83
Keane ep. Cloyneoais 883-90
Ketteler ep Moguntinus 890-99
Lacarrière ep. olim Guadalupensis 899-902

ianii 28 43. Congregatio generalis LXXVIH 902-28
Continuatur discussio specialis capitis IV. — Oratores:
Vitali ep. Ferentinas 902-05
Ginoulhiac aep. Lugdunensis 905-10
Caixal y Estrade ep. ürgollensis 910-15
Amat ep. Montereyensis 915-20
Moriarty ep. Kernensis 920-28

ianii 30 44. Congregatio generalis LXXTX 928-67
Relatio de nonnullis episcopis qui & concilio discedendi veniam petierunt 928-29
Continuatur discussio specialis capitis IV. — Oratores:
Sergent op. Corisopitensis 929-32
Zelo ep. Aversanus 933-37
Martin ep. Paderbornensis 937-44
Ferré ep. Casalensis 944-53
Maupoint ep. 3. Dionysii Reunionis 953-55
Vérot ep. 3. Augustini 955-66
Annunciator mors loannis Derry ep. Clonferteniis 967

ralii 1 45. Congregatio generalis LXXX 967-1002
Continuatur discussio specialis capitia TV. — Oratores:
Payá y Rico ep. Conchenais 967-83
Colet ep. Lucionensis 983-86
Meret ep. Bureusis 986-88
David ep. Briocensis 988-94
Adames ep. Luxemburgensis 994-97
Greith ep. 3. Galli 997-1002
Monentur patres in proxima congregatione suffragiis proponendum esso textum tum prooemii tum capitis I et II schematis *de ecclesia Christi* novissime adaptatum; item congregationes generales hora octava ante meridiem deinceps esse habendas 1002

46. Constitutio dogmatica prima *de ecclesia Christi.* Prooemium, caput 1 et II novissime adaptata 1002-03

Airso Cbbisti 1870 iulii 2

47. Congregatio generalis LXXXI 1004-42
Exquiruntur suffragia de prooemio, nec non de I et II capite schematis *de ecclesia Christi* noviter α Deputationo adaptatis, et a generali congregatione adprobantur 1004 05
Continuatur discussio specialis capitis IV. — Oratores:
Nulty ep. Midensia 100611
Mermillod ep. Hebronensis 1012
Meignau ep. Catalaunensis 1012-15
Ramadié ep. Elnensi 1015-19
Martines ep. S Christophori de Havana 1020-96
Moreira ep. Ayacuqucnais 1026-27
Aggarbati ep. Senogalliensis 1027-34
Gastaldi ep. Salutiarum 1034-38
Freppcl ep. Andcgavensis 1038-41
Monentur patres in proxima congregatione ferenda esse suffragia in emendationes tertii capitis et canonis 1042

iulii *4* 43. Congregatio generalis LXXXII 1042-46
Relatio de nonnullis episcopis qui a concilio discedendi veniam petierunt 1042
Plures oratores loquendi veniae renuntiant 1042-43
Orator: Gandolfi ep. CorneUnus et Centumcellensis 1043-45
Alii piares oratores obtentae loquendi veniae renuntiant 1045
Orator: Callot ep. Oranensis 1045-46
Alii oratores pariter loquendi veniae renuntiant — Absolvitur discussio specialis capitis IV 1046

49. Orationes habendae et non habitae ob renuntiationem 1047-80
a) Blanchet aep. Oregonopolitanus 1047-50
b) Ricciardi aep. Rbeginensis 1050-59
c) Franchi aep.Theaaalonicensis 1059-67
d) Dorrian ep. Dunensis et Connorensis 1067-70
e) Jekelfalusy ep. Alba-Regalensis 1070-80

50. Emendationes a nonnullis patribus in congregationibus generalibus factae super caput IU constitutionis dogmaticae primae *de ecclesia Christi* 1080-98

51. Emendationes in caput III privarim exhibitae 1098-99
Bernadou aep. Senonensis 1098
Allou ep. Meldensis 1098
Anonymus 1098
Ricca generalis Minimorum 1098
Cugini aep. Mutinensis 1098
Anonymus 1099
Card. Berardi 1099
Sergent ep. Corisopitensis 1099

iulii 5 I 62. Congregatio generalis LXXXUI 1099-119
Indicuntur suffragia ferenda de emendationibus capitis III constitutionis primae *de ecclesia Christi* 1100
Relatio nomine Deputations facta a Fr. Zinelli ep. Tarvisino 1100-17
Proponuntur emendationes in hoc capiit^ quarum nonnullae acceptantur; altera vero canonem respiciens, quae exhi-

A mno Christi

1870 bebatur iuxta modum a Deputatione propositum. reclamantibus aepp. Colocenai ct Parfoienai. differtur in sequentem congregationem 1117-19

53. Monitum quo intimatur congregatio generalis dio 11 iulii habenda 1119

54. Canon III capitis III constitutioni· dogmaticae primae *de ecclesia Christi* ad mentum emendationum in congregationibus generalibus propositarum reformatus 1119

iulii 9 55. Querela de additione quadam ad canonem capitis III constitutionis primae da *ecclesia Christi* 1119-21

56. Emendationes a nonnullis patribus in congregationibus generalibus factae super capito IV constitutionis dogmaticae primae *de ecclesia Christi* 1121-40

57. Emendatione» in caput IV privatim exhibitae 1140-94

Mourin ep. Ascalonensis 1140-51
Senestréy aep. Ratisbonensis 1151-63
Vitelleschi aep. ep. Auximanus 1153
Hefele ep. Rottenburgensis 1153-64
Greith ep Sangallensis 1154
Faùli ep. Grossetano» 1154 57
Dreux-Brézé ep. Molinenais 1158-60
Wicart ep. Vallis Vidonis 1160
Scandirla ep. Antinoensis 1160-62
Corradi ep. Balneoregiensis 1162-63
Ullathorneep. Birminghamiensis 1163-64
Farina ep. Vicentinus 1164
Satini vic. gener. Carmelitarum vet obs 1164-66
Anonymus 1166
Anonymus 1167
Anonymus 1167
Focaccetti ep. Lystrensis 1167-68
Dabert ep. Petrocoricensis 1168-69
Maret ep. Surensis 1169
Lipovniczki ep. M. Varadinensis 1169-70
Zunnui Casula ep. Uxellensis et Terralbensis 1170-74
Marinelli ep. Porphyriensis 1174-78
Anonymus 1178
Dechamps aep. Mechliniensis 1178-79
Anonymus 1179
Dupanloup ep. Aurelianensis 1179-82
Bravard ep Constantionsis 1182
Guilbert ep. Vapincensis 1182
Anonymus 1182
Anonymus 1162
D'Avanzo ep. Calvensis 1183
Hefele ep. Rottenburgensis 1183-84
Ricciardi aep. Rheginensis 1184-85
Pedicini aep. Barensis 1185
Pettinari ep. Nucerinus 1185 86
Serra ep. Dauliensis 1186
Franchi aep Thessalonicensis 1186
Mermillod ep. Hebronensis 1186-88
Card. Mortel 1188-93
D'Avanzo ep. Calvensis 1193
Senestréy ep. Ratisbonensis 1193-94
Manning nep. Westmonasteriensis 1194
Gaaser ep. Brixinensis 1194

58. Correctiones stylisticae et aliae emendationes a Deputatione fidei propositae 1194-95

A MNO OH T18 TI

1870 59. Postulationes ut finis imponatur discussioni capitis IV constitutionis primae *de ecclesia Christi* 1195-200

a. Postulatio sedecim epp. 1195-96
b. Postulatio trium epp. 1196
c. Postulatio duorum epp. 1196-97
d. Postulatio trium et viginti epp. 1197
e. Postulatio quindecim epp. 1198
f. Postulatio trium epp. 1198
8. Postulatio ep. Gandavensis 1199
h. Altera postulatio eiusdem ep. 1199-1200

60. Congregatio generalis LXXXIV 1200-41
Relatio Fr. Zmelli ep.Tarvisini de emendatione in hesterna congregatione dilata 1200-03
Suffragiis proposita acceptatur 1203
Indicuntur suffragia de emendationibus in caput IV ferenda 1204
Relatio Vine. Gaaaer ep. Brixinensis in caput IV et emendationes eiusdem 1204-30
Suffragiis proponuntur illae emendationes 1231-32
Monentur patres in sequenti congregatione suffragiis subiicendum esse textum capitis III et IV noviter adaptatum, nec non integrum schema *de ecclesia Christi* 1232

61. Constitutio dogmatica prima *de ecclesia Christi.* Capita IH et IV novissime 1232-35

62. Animadversiones card. Berardi in novam definitionis formulam 1235-36

63. Constitutio dogmatica prima *de ecclesia Christi* suffragio congregationis generalis subiicienda 1236-41

iulii 13 Congregatio generalis LXXXV 1241-302
Relatio de pluribus episcopis qui a concilio discedendi veniam petierunt 1241-42
Suffragia exquiruntur quoad canones qui ad caput I et II referuntur 1242-43
Suffragiis proponuntur et approbantur capita III et IV *de ecclesia Christi* novissime adaptata a Deputatione 1243
Suffragiis subiicitur integrum schema *de ecclesia Christi* 1243
Nomina patrum qui proveí *contra* schema senserunt 1243-53
Annunciatur mors duorum concilii patrum 1253

65. Animadversiones et emendationes a nonnullis patribus privatim propositae 1253-59

Card. Berardi 1253-66
Guerrin ep. Lingonensis 1256-57
Targioni ep. Volaterranus 1257
Monetti ep. Cerviensie 1258
Ravinet ep. Trecensis 1258
Faict ep. Brugensis 1258-59
Frangipane ep. Concordiensis 1259
Teppa praepositus gener. Barnabitarum 1259

66. Patrum aliquot contra calumniosos libellos protestatio 1260-61

iulii 14 67. Oratoris Anglorum epistola ad aep. 'Westmonasteriensem 1261-62

In caput I:

Caixal *y* Estradò ep. Urgellenaii 1266-67

Attanasio ep. iam Liparensis 1267

Alberti ep. Syrensia 1267

In caput II:

Caixal y Estradò ep. Urgellenaii 1267

Amat ep. Montereyensia 1267-68

Attanasio ep. iam Liparenaia 1268

Riccio ep. Caiacensis 1268

Mérode ep. Melitenensis 1268

Attanasio ep. iam Liparenaia 1268-71

Alberti ep. Syrensia 1271

Attanasio ep. iam Liparensis 1271

In capot IIΠ:

Landriot aep. Remensis 1271

Hindi ep. Iazirensis 1272

Majorsini ep. Laquedoniensis 1272

Dubreil aep. Avenionensis 1272

Melchers aep. Coloniensis 1272

Riccio ep. Caiacensis 1272

Anonymus 1272

Gallo ep. Abellinensis 1272

Hindi ep. lazirensis 1272

Meichisedechian ep Erzerumiensis 1272

Dreux-Brézé ep. Molinensis 1272-73

Majorsini ep. Laquedoniensis 1273

Gallo ep. Abellinensis 1273

Majorsini ep. Laquedoniensis 1273

Mitella ep. Apnitínua 1273

Farso ep Mardensis 1273

Gentili ep. Dionysiensis 1273-74

Attanasio ep. iam Liparensis 1274

Barberi ep. Neocastrenais 1274

Tarnóczy aep. Salisburgensis 1274

Melchers aep. Coloniensis 1274

Mérode aep. Melitenensis 1274

Card. De Siisestri 1274-75

P»egnault ep. Carnuteniis 1275

Jandel mag. gener. Praedicatorum 1275

Gallo ep. Abellinensis 1275

Amat ep. Montereyensia 1275

Cerruti ep. Sasonensis 1275-76

Caixal y Estradò ep. Ürgellensis 1276

In prooemium;

Caixal *y* Estrade ep. ürgellensis 1263

Majorsini ep. Laquedoniensis 1264

Pettinali ep. Nucerinus 1264

Majorsini ep. Laquedoniensis 1264

Meurin ep. Ascalonenais 1264

Mérode aep. Melitenensis 1264-65

Barberi ep. Neocastrensia 1265

Riccio ep. Caiacensia 1265

Attanasio ep. iam Liparensis 1265

Amat ep. Monrereyensis 1265

Alberti ep. Syrensia 1265

Attanasio ep. iam Liparensis 1265-66

Mérode aep, Melitenensis 1266

Riccio ep. Caiacensis 1266

Barberi ep. Neocastrenaia 1266

Mérode aep. Melitenensis 1266

In caput IV:

Moccagatta ep. Zenopolitanus 1276

Majorsini ep. Laquedoniensis 1276

Tixxani aep. Nisibenus 1276-77

Caixal y Estradò ep. ürgellensis 1277-79

Régnault ep. Carnutensis 1279

Melchers aep. Coloniensis 1279-80

Tamócxy aep. Salisburgensis 1280

Tixzani aep. Nisibenus 1280

Hindi ep. lazirensis 1280

Melchers aep. Coloniensis 1280

Tarnóczy aep. balisburgensis 1280

Dubreil aep. Avenionensis 1280

Bernadou aep. Senonenais 1280

Barberi ep. Neocastrensis 1280

Landriot aep. Remensis 1280

Melcben aep. Coloniensis 1280

Tarnóexy aep. Saliaburgensia 1280-81

Aainari aep. Epheainua 1281

Card. Trevisanato patr. Venetiarum 1281

Milella ep. Aprutinus 1281

Rosati ep. Tudertinus 1281

Delaplace ep. Hadrianopolitanus 1281-82

Gentili ep. Dionysienaia 1282

Amat ep. Monterey ensis 1282

Gallo ep. Abellinensis 1282

Mérode aep. Melitenensis 1282

Dreux-Brézé ep. Molinensis 1282

Formiaano ep. Nolanus 1282-83

Cerruti ep. Savonensia 1283-84

Marcbich ep. Cattarensia 1284

Blanco ep. Abulensis 1284

Attanasio ep. iam Liparensis 1284

Meurin ep. Ascalonenais 1234

Payé y Rico ep. Conehensis 1284-85

Martinez aep. de Manila 1285

Meurin ep. Ascalonensis 1285-86

Dreux-Brézé ep. Molinensis 1286

Rodrigo Yusto aep. Burgensis 1286-87

Valseccbi ep. Tiberiadensis 1287

Pace ep. Amerinus 1287

Salzano ep. Tanensis 1287

Moreyra ep. Ayacuquensis 1287-88

Delaplace ep. Hadrianopolitanus 1288

Bovieri ep. Faliscodunensia 1288

Alberti ep. Syrensia 1288

Régnault ep. Carnotensia 1288

Card. Trevisanato patr. Venetiarum 1288

Gallo ep. Abellinensis 1288

Tarnóczy aep. Saliaburgensia 1288

Salxano ep. Tanensis 1289

Meurin ep. Ascalonenais 1289

Delaplace ep. Hadrianopolitanus 1289

Melchers aep. Coloniensis 1289

Attanasio ep. iam Liparensis 1289

Régnault ep. Carnutensis 1289

Vaisecchi ep. Tiberiadensis 1289

Bostani aep. Tyrenais 1289

De Ferrari aep. Naupactensia 1289-90

Valaecchi ep. Tiberiadensis 1290

Guardi praepos, gener. Ministrantium infirmis 1290

Formisano ep. Nolanus 1290

Card. De Silvestri 1290-91

Beai ep. Canopensis 1291

Pace ep. Amerinus 1291

Card. Trevisanato patr. Venetiarum 1291

Anonymus 1291

Baciai ep. Cariopolitanus 1291

Dubreil aep. Arenionensis 1291

Hindi ep. lazirensis 1291

Ammo Christi 1870

Bernadou aep. Senonensis 1291
Pukalski ep. Tarnoviensis 1291-92
Riccio ep. CaiaconRÍB 1292-93
Orrego ep. do Serena 1293
Mórodo aep. Melitenensis 1283
Verrollea ep. Columbiconais 1293
Landriot aep. Remensis 1293
Mórodo aep. Melitenensis 1293
Barberi ep. Neocastrensis 1293
Anonymus 1293
Moretti op. Imolonsis 1293
Tizzani aep. Nisibenus 1294
Gallo op. Abcllinenaia 1294
Amat op. Montereyensis 1294
Dreux-Brézé ep. Molinensia 1294
Gentili op. Dionyaiensie 1294
Pettinar! op. Nucerinus 1294
Card. Guidi aop. Bononiensia 1294
Dreux-Brézé op. Molinenais 1294-95
Salzano ep. Tanenaia 1295-96
Dolaplace ep. Hadrianopolitanus 1296
Rosati ep. Tudertinua 1296
Monzon y Martina aep. Granatenais 1296-97
Blanchet aep. Oregonopolitanua 1297
Demers ep. Vancouveriensia 1297
Vaisecchi ep. Tiberiadensis 1297
Payé y Rico ep. Conchensia 1297
Régnault ep. Camutenaia 1297-98
Melchiaedechian ep. Erzerumienais 1298
Dreux-Brézé ep. Molinensia 1298
Card. Trevisanato patr. Venetiarum 1298-99
Monzon y Martins aep. Granatenais 1299
Conde y Corral ep. Zamorensia 1299
Marchich ep. Cattarenaia 1299-1300
Monzon y Martine aep. Granatenaia 1300
Bovieri ep. Faliscodunensis 1300
Dreux-Brézé ep. Molinensia 1300
Delaplace ep. Hadrianopolitanus 1300
Vaisecchi op. Tiberiadensis 1300
Pace ep. Amerinus 1300
Card. De Silvestri 1300-01
Dubreil aep. Avenionensia 1301
Mac Closkey aep. Neo-Eboracensia 1301
Verrollea ep. Columbicensia 1301
Ullathorne ep. Binninghamienaia 1301
Bernadou aep Senonensis 1301
Card. De Silvestri 1301
Martinez ep. S. Christophori de Havana 1301-02
Domers ep. Vancouverienais 1302
Rosati ep. Tudertinna 1302
Valsecchi ep. Tiberiadenaia 1302
Marchich ep. Cattarensis 1302

iulii 16 71. Congregatio generalia LXXXVI 1302-21
Relatio de exceptionibus a patribus datis in prooemium nec non in caput I et II constitutionis *de ecclesia* facta a B. D'Avanzo ep. Calvenai et Theanenai 1303-10
Relatio Fr. Zinelli ep. Tarviaini de exceptionibus in caput IH eiusdem constitutionis 1310-14
Relatio V. Gasser ep. Brixinensis de exceptionibus in caput IV eiusdem constitutionis 1314-17
Exquiruntur suffragia de duabus tantum exceptionibus, quae a generali congregatione approbantur 1317-18
Protestatio emorum praeaidum necnon totius concilii contra libellos: *Ce qui se passe au concile,* et: *La dernière heure du concile* 1318-19
Datur facultas patribus a concilio abeundi ad tempus sive ratione valetudinis sive ratione negotiorum suae dioecesis 1319
Relatio de nonnullis patribus qui a concilio discedendi veniam petierunt 1319-20
Monitum de sessione publica die 18 iulii habenda 1328-21

Cubisti 1870

iulii 16-17 72. Litterae, quibus nonnulli patres summum pontificem rogant, ut constitutionem de ecclesia aliquo modo temperet, quo ipsi possint sessioni publicae interesse 1321-28
a. Epistola ep. Aurelianensis 1321-22
b. Epistola aep. Parisiensia 1322
c. Altera epiatola ep. Aurelianensis 1323
d. Epistola aep. Coloniensis 1324
e. Epistola ep. Moguntini 1324
f. Epiatola card. Schwarzenberg aep. Pragensia, quacum ad concilii secretarium mittit, a) protestationem LV epp., b) alteram protestationem IV epp., c) tertiam ep. Eporediensis, d) quartam ep. Osnabrugensis 1324-28
g. Epiatola ep. Petriculani 1328

*IV. Sessio publica quarta* 1327-50

iulii 18 1. Intimatio per cursores facienda, domi quoque dimisso exemplari 1327-29
2. Instrumentum a protonotariis apostolicis confectum super sessione quarta 1329-37
3. Nomina patrum qui quartae sessioni interfuerunt 1337-47
4. Professio fidei de pontificia infallibilitate a theologis et secretariis episcoporum sacrosancti concilii Vaticani coram sanctissimo domino nostro Pio papa nono facta die 18 iulii 1870 1347-50

8ACR0RU ù

# CONCILIORUM

## NOVA ET AMPLISSIMA COLLECTIO.

TOMUS QUINQUAGESIMUS SECUNDUS.

# SACROSANCTUM OECUMENICUM CONCILIUM VATICANUM

1869-1870.

**PARS SECUNDA.**

# ACTA SYNODALIA.

## SESSIONES PUBLICAE ET CONGREGATIONES GENERALES.

XX1IL

DIBOU88IO S MATIS REFORMATI CONSTITUTIONIS PRIMAE *DE ECCLESIA CHRISTI*

1870 maii 13 - ¡olii 16.

*Praevium éditons monitum.* — Cum schema con- A Btitutionifl *de ecclesia Christi,* quod in tomo praecedenti habetur, praesertim vero caput eiusdem XI neo non caput addendum acriter a nonnullis patribus impugnata fuissent, ut ex exhibitis supra animadversionibus satis liquet, eminentisaimis concilii praosidibus, probante summo pontifice, satius visum est singularem constitutionem proponere super gravissimo illo doctrinae capite de primatu atque infallibilitate Romani pontificis. Quapropter mutato ordine prioris schematis, placuit caput undecimum de primatu neo non additamentum de infallibilitate, quae doctrina in novo schemate quatuor capita complectitur, seoraim tractanda concilio tradere, proposita ea constitutione quae mox dabitur. Haec quominus in examen statim vocaretur, multum ii desudarunt qui *antiinfaUibilistae* dicebantur, atque in primis episcopus Aurelianensis, qui oretenus et litteris datis ipsum adiit summum pontificem, obnixe rogans ut tam grave B periculum ab ecclesia arceretur. Immo strenuum athletam non puduit in memoriam Pii Noni revocare tot tantoequo labores a se praeterito tempore pro ecclesia susceptos, et pristinam quoque amicitiam, quam dolebat ex venerandi pontificis animo iam excidisse. Tantam audaciam ut aliquatenus cohiberet, summus pontifex praefato episcopo sequentes dedit litteras, quas libens profero, ne Aureiianensium conjuratione omnino pereant. Exstant in volumine epistolarum anni 1870, num. 103, pag. 88, quod in tabulario Secretarias Status asservatur. Sunt autem tonoris sequentis:

*Venerabili jratri Felici episcopo Aurelianensi*

PIUS PAPA IX.

Venerabilis frater, salutem et apoetolicam benedictionem. Nomine tuo, venerabilis frater, non aliter nunc afficimur, quam antea fuerimus affecti, nec minus te diligimus, aut minoris, quam antea, facimus dona tibi a Domino largita. Verum paternus ipse, quo to prosequimur affectus nos te, tam constanter dissentientem a plerisque venerabilibus fratribus tuis et a maxima cleri populique catholici totius orbis parte monere compellit, ne velis sapiens esse apud temetipsum et inniti prudentiae tuae; noeti enim errores omnes et haereses inde manasse, quod eorum auctores, μ prae caeteris sapere arbitrati, noluerint acquiescere communi ecclesiae sententiae. Profecto ai studium veritatis et ipsum episcopale munus postulent ab iis, qui in concilium convenerunt, ut perspicue ac libere prodant difficultates, quos alicui definitioni aut decreto obstare arbitrantur; nemo idcirco censebit, licere cuique omni ope contendere, ut alios omnes ad suum judicium pertrahat, potissimum vero cum pro certo habeat oecumenici concilii ree ita a Spiritu sancto moderari, et ita illustrari mentes ac inclinari patrum voluntates, ut nihil quod certum non sit et revelatum, nihilque quod in ecclesiae utilitatem non vergat definiri possit aut constitui. Quas sane animadversiones prudentiae tuae eo fidentius proponimus, quod multis abhinc annis didicerimus, te olim, dum in minoribus versabaris, simplicitatem fidei credentium secutum, longo aliter sensisse quam in praesentiarum. Redi quaeso, venerabilis frater, ad auream illam parvulorum simplicitatem; ad quam nisi converti conemur, non intrabimus in regnum caelorum. Praejudicatas abiicito opiniones, quae characteris tui sanctitatem obscurare possunt, quaeque si non plane perniciosa, inutilia certe praestarent ecclesiae dona ingenii, alacritatis, eloquentiae, quibus te Deus in sui nominis gloriam suique regni dilatationem liberaliter ditavit. Ea oene in to est affectuum vis et comparatio, a qua nobis quod cupimus sperare lioeat Quomobrem Deum rogamus, ut clarius tibi suo lumine affulgeat susque gratia validius opituletur; eiusque favoris

suspirem et praecipuae nretrae benevolentiae pignus apoetolicam benedictionem etc. Datum Romae apud & Petrum die 2 mail anni 1870, pontificatus nostri anno rigesimoquarto.

Pius papa IX.

Quoniam vero mihi propositum non est singula pereequi, sed ea tantum monumenta exhibere quae ad concilium strictissime pertinent, ad ea iam progrediendum quae ad dictam constitutionem spectant

1.

Monitum quo patribus mittitur schema constitutionis dogmaticae primae do oooloaia ChristL

1870 maii 9.

Mittitur huic *folio* adiectum schema constitutionis dogmaticae primae de *ecclesia Christi,* reformatum iuxts observationes patrum in scripto missas, una cum relatione ad ipsum pertinente.

Proxima congregatio generalis habebitur feria VI hui® hebdomadae, die 13 currentis mensis maii, in qua fient duae relationes. Prior versabitur circa conditiones a nonnullis reverendissimis patribus nuper in actu ferendi suffragio super schema de *parvo catechismo* sdiectas suffragio suo, quae typis impressae una cum schemate de parvo catechismo iuxta emendationes a patribus admissas novissimo adaptato quam primum distribuentur'. Altera autem pertractabit constitutionem dogmaticam primam *de ecclesia Christi,* quae nunc distribuitur.

In prima dein congregatione genendi, quae hanc subsequatur, fiet discussio genendis de schemate huius constitutionis dogmaticae primae *de ecclesia Christi;* et reverendissimi patres, qui de hoc schemate loqui voluerint, poterunt interim suum disserendi propositum modo solito significare; qua tamen in re denuo monentur, ut rationem agendi num. 7 et 8 decreti dati dio 20 februarii huius anni praescriptam accurate sequantur.

E secretaria concilii Vaticani die 9 maii 1870.

loeephra episcopus Sancti Hippolyti,
secretorius.

2.

Petitio novem ooncllll Patrum, ut a praealdlbus concedatur duplex dlcusslo goneralls, una do primatu, altera do infalllbtlitatel.

1870 maii 11.

Eminentissimi ac reverendissimi domini !

Ex monito, quod simul cum schemate do primatu et infallibilitate nobis communicatum est, intellexi-mus pro cunctis quatuor capitibus unam duntaxnt discussionem generalem instituendam fore. Attamen ea at capitis quarti ratio, ut peculiarem discussionem generalem omnino exigat. Quid eat unius horae spatium ad gravissimam et difficillimam infallibilitatis pontificiae quaestionem accuratione debita pertractandam ? Sed praeterea de modo, quo doctrina haec in schemate exhibita est, agendum et emendationes, quae orator expedire censeat, proponendae erunt: id autem ab iis, qui tantam rem diligentius explanare desiderant, eodem quo generarim de ea dixerint, die praestari nequit: unde mentem aperiendi tempore tam arctis limitibus circumscripto reclamationibus non iniquis ansa praeberetur. Cum igitur eminentiarum vestrarum rit decernere an discussio generalia do schemate integro vel diviso habenda sit, dividatur, rogamus, ita at de capit® quarto peculiaris discussio generalia habeatur, qua absoluta od specialem transeundum erit.

« laa hibentar nprx ia altero Uxo. eoi 513-M.
▮ laVir onriaali* nb boimt· S3.

A Eximia cum veneratione permanemus eminentiarum vestrarum reverendissimarum humillimi et devotissimi servi veri

Datum Romae 11 maii 1870.

Fr. card. Schwarzenberg m. p. orchiop. Drag.
Joseph. Othmar. card. Rauscher m. p. orehiep. Viennent
Joannes Simor m. p. archiepiscopus Strigon. et Hungarian primas.
Maximilian us los. archiepp. Sidisburg.
Gregorius, archiep. Monne. et Fris.
Michael, arch¡episcopus Bambcrgensis m. p.
FridcrictM m. p. archiepiscopus Olomuccnsis.
Lodovicus m. p. archiepiscopus Colocensis et Barriensis.
Franciscos Xaverius archiepiscopus Leopolienais lat. rit-

.4 *tergo propria losephi Fessler secretarii manu:*

B irAt istud non concedendum videbatur, ne eaedem res inutiliter repeterentur, et discussio, ingruentibus iam caloribus aestivis, nimis protraheretur.

Ad acta, absque responso.4*

3.

Constitutio dogmatica prima de eooleaia Cbrlatl reverendissimorum patrum examini proposita.

PIUS EPISCOPUS *

servus servorum Dei sacro approbante concilio ad perpetuam rei memoriam.

Pastor aeternos et episcopus animarum nostrarum, ut salutiferum redemptionis suae opus usque ad consummationem saeculi perenne redderet, sanctam aedificare ecclesiam decrevit, in qua veluti in domo Deil .viventis fidelee omnes unius fidei et caritatis vinculo continerentur. Ideo enim, priusquam clarificaretur, rogavit Patrem, ut credentes in ipsum omn« unum essent, sicut ipse Filius et Pater unum *sunt Sapientissimus igitur architectusl ad hanc fidei et communionis unitatem in sua ecclesia iugiter conservandam, in beato Petro apostolo instituit perpetuum utriusque unitatis principium ac visibile fundamentum, super cuius fortitudinem aeternum extrueretur templum, et ecclesiae caelo inferenda sublimitas in huius fidei firmitate *consurgeret Contra quod fundamentum divinitus poritum, quoniam portae inferi maiori in dies odio undique insurgunt, ed catholici nobis commissi gregis custodiam, incolumitatem, augmentum, sacro opprobonte concilio iudicamus necessarium esse, doctrinam de institutione, perpetuitate, ac natura sacri apostolici primatus, α quo totius ecclesiae vis et salus dependet, secundum antiquam atque constantem universalis ecclesiae fidem cunctis fidelibus credendam et tenendam proponere, atque contrarios, cosque dominico gregi adeo pemiD ciosoe errores debito condemnationis iudicio proecri-

CAPUT 1. — *De apostolici primatus in beato Petro institutione.*

Docemus itaque et declaramus, α Chnsto Domino iuxta evangelii testimonia primatum jurisdictionis in universam Dei ecclesiam immediate et directe beato Petro apostolo proniisaum atque collatum fuisee. Ad unum namque Petrum Christus Filius Dei vivi dixit: Et ego dico tibi: quia tu es Petrus, et euper hanc petram aedificabo ecclesiam meam, et portae inferi non praevalebunt adversus eam: et tibi dabo claves

1 Cf. I Tim. m, 15.
• Cf. Ioan. XVII. 1, SI aeq.
• Cf. I Cor. m, 10.
« 8. Leo M. term. IV (ai. ΠI) cap. Π in diem Natalie reí [Wipe. Pair. Uı . L1V. 150.I

regni eoolorum : et quodeumquo ligaveris super ter- A ram, erit ligatum et in caelis: et quodeumquo polveris super terram, orit solutum et in caelisl*. Atque uni Simoni Potro contulit losus post suam resurrectionem summi pastoris et rectoris iurisdictionom in totum ipsius ovile dicens: Pasce agnos meos, pasce oves rueoA'. Huic tam manifestae sacrarum Scripturarum doctrinae, ut ab ecclesia catholica semper intellecta «t, aperte opponuntur damnandae eorum sententiae, qui constitutam a Christo Domino in sua ecclesia regiminis formam pervertentes negant, solum Petrum prae omnibus apostolis sivo seorsum singulis sive omnibus simul vero proprioquo jurisdictionis primatu fuisse a Christo instructum; aut qui affirmant, cumdem primatum non immediate, dirocteque ipsi beato Potro, sed ecclesiae, et per hanc illi ut suo ministro delatum luisse.

CAPUT 11. — *De perpetuitate primatus Petri in* B *Romanis pontificibus.*

Quod autem in beato apostolo Petro princeps pastorum et pastor magnus ovium Dominus Christus Imus' in perpetuam salutem ac perenno bonum ecclesiae instituit, id eodem auctoro in ecclesia, quae fundata super petram ad finem saeculorum usque firmiter stabit, iugiter duraro neoesse csL Nulli enim dubium, immo saeculis omnibus notum est, quod sanctus beatissimusque Petrus, apoetolorum princeps et caput, fideique columna et ecclesiae catholicae fundamentum, qui a Domino nostro lesu Christo et Salvatore humani generis ac Redemptore, claves regni accepit, ad hoc usque tempus et semper in suis successoribus, episcopis sanctae Romanae sedis, ab ipeo fundatae, eiusque consecratae sanguine, vivit et praesidet et iudicium exercet4: ita ut, quicumque in hac cathedra Petro succedit, is iuxta Christi ipeius institurionem primatum Petri in universam ecclesiam ob- C tineat Manet ergo dispositio veritatis, et beatus Petrus in accepta fortitudine petrae perseverans susceptа ecclesiae gubernacula non reliquit4.

CAPUT HL — *De vi ei ratione primatus Romani pontificis.*

Hino inhaerentes tum praedecessorum nostrorum Romanorum pontificum decretis, tum praecedentium conciliorum generalium disertis, perepicuisque definitionibus, innovamus oecumonici concilii Florentini fidei professionem, qua credendum ab omnibus Christi fidelibus est, sanctam apostolicam sedem, et Romanum pontificem, in universum orbem tenere primatum, et ipsum pontificem Romanum successorem ceso beati Petri principis apoetolorum, et verum Christi vicarium, totiusque ecclesiae caput, et omnium Christianorum patrem ac doctorem existera; et ipei in beato Petro pascendi, regendi ac gubernandi universa- D lem ecclesiam a Domino nostro lesu Christo plenam, potestatem traditam esse; quemadmodum etiam in gestis oecumenicorum conciliorum et in sacris canonibus continetur.

Docemus proinde et declaramus, hanc, quae proprie est episcopalia iurisdictionis potestas, ordinariam eese et immediatam, erga quam particularium ecclesiarum, cuiuscumquo ntus et dignitatis, pastores atque fideles, tam seorsum singuli quam simul omnes, officio hierarchicae subordinationis, veraoque obedientiae obstringuntur, non solum in rebus quae ad fidem et moree, sed etiam quae ad disciplinam et regimen ecclesiae, per totum orbem diffusae, pertinent; ita ut custodita cum Romano pontifice tam communionis, quam eiusdem fidei professionis unitate, ecclesia Christi eit unus grex sub uno summo pastore.

Haec est catholicae veritatis doctrina, a qua deviare salva fide atque salute nemo potest. Tantum autem abest, ut haec summi pontificis potestas opponatur ordinariae ac immediatae illi episcopalis iurisdictionis potestati, qua particularium ecclesiarum pastoree assignatos sibi greges, singuli singulos, pascunt et regunt, ut eadem a supremo et universali pastore asseratur, roboretur ac vindicetur, dicente sancto Gregorio Magno: Meus honor est honor universalis ecclesiae. Meus honor est fratrum meorum solidus vigor. Tum ego vere honoratus sum, cum singulis quibusque honor debitus non negatur A

Porro ex suprema illa Romani pontificis iurisdiotionis potestate consequitur, necessarium eidem pontifici ius esse, in huius sui muneris exercitio libere communicandi cum pastoribus et gregibus totius ecclesiae, ut iidem ab ipso in via salutis doceri ac regi possint Quare damnamus ac reprobamus illorum sententias, qui hanc supremi capitis cum pastoribus et gregibus communicationem licite impediri posse dicunt, aut eamdem reddunt saeculari potestati obnoxiam, ita ut contendant, quae ab apostolica sede vel eius auctoritate ad regimen ecclesiae constituuntur, vim ac valorem non habere, nisi potestatis saecularis placito confirmentur.

Et quoniam divino apostolici primatus iure Romanus pontifex universae ecclesiae praeeat, docemus etiam et declaramus, eum esse iudicem supremum fidelium1, et in omnibus causis ad examen ecclesiasticum spectantibus ad ipsius posse indicium recurri' ; sedis vero apostolica^, cuius auctoritate maior non est, iudicium a nemine fore retractandum, neque cuiquam de eius licere ¡udicare indicio4. Quare a recto veritatis tramite aberrant, qui affirmant, licere ab indiciis Romanorum pontificum ad oecumenicum concilium tamquam ad auctoritatem Romano pontifice superiorem

CAPUT IV. — *De Romani pontificis infaUibüitate.*

In suprema autem apostolica© iurisdictionis potestate, quam Romanus pontifex tamquam Petri principis apostolorum successor in universam ecclesiam obtinet, supremam quoque magisterii potestatem comprehendi, haec sancta sedes semper tenuit, perpetuus ecclesiae usus comprobat, ipeaque oecumenica concilia tradiderunt Sequentes itaque inprimis generalium conciliorum, in quibus Oriens cum Occidente in fidei caritatisque unionem conveniebat, solemnes fidei professiones, cum concilio quarto Constantinopolitano credimus: Prima salus eet, rectae fidei regulam custodire, et a constitutis Patrum nullatenus deviare. Et quia non potest Domini nostri lesu Christi praetermitti sententia dicentis: Tu es Petrus et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam4, haeo quae dicta sunt, rerum probantur effectibus, quia in sede apostolica immaculata est semper catholica reservata religio, et sancta celebrata doctrina: quam apostolicam sedem sequi in omnibus Christi fideles tenentur, ut ceso mereantur in una communione cum eadem sede.

1 Matth. XVI, 18, 19.

1 Ioann. XXI, 15-17.

• Ep. I Pet. V, 4, coli. ep. ad Hebr. Ì «II

< Cf Labb., Coll eondL, t. IП, coL 1154. Epheeim concOil Act. III. Ont Philippi sed. ap, legati; coll a. Petri ChryioL jp. ad Eutyeh. preabyl [Manii, IV, 1295; V, 1850.]

* 9. Leo M. »r. ПI (al П) ɳ. 8. [Migue, Patr. Let LTV, 145.]

1 & Gregor. M. ad EuJog. Alexandrin, ep. XXX. (Mîgne. Patr. Lat, LXXVU, 933.]

• PU PP. VI breve *Super lotùHiato* d. 28 nov. 1788.

• ContiL oecum. Lugdun. IL [Manii, XXIV, 70.)

« Ep. Nicolai I ad Michaeltm imperatorem. (Manii, XV, 182, Migue, Patr. Lat CXIX, 954.)

» Maith. XVI. 18.

ia qua est integra et vera *christisnAe* religionis Boliditas.* Et com Lugdunensi concilio *secando profitemur: Sanctam* Romanam ecclesiam summum et plenum primatum et principatum super universam ecclesiam catholicam obtinere, quam se ab ipso Domino in beato Petro apostolorum principe sivo vertice, cuius Romanas pontifex «t successor, cum potestatis plenitudine recepisse veraciter et humiliter recognoscit; et sicut prae caeteris tenetur fidei veritatem defendere, sic et *si* quae de fide subortae fuerint quaestiones, suo debent iudicio definiri.* Et cum Florentino concilio repetimus: Pontificem Romanum, verum Christi vicarium, totiusque ecclesiae caput et omnium Christianorum patrem ac doctoran existera; et ipsi in beato Petro pascendi, regendi ac gubernandi universalem ecclesiam a Domino nostro lesu Christo plenam potestatem traditam esse.*

Hinc, sacro approbante concilio, docemus et tamquam dogma fidei declaramus, Romanum pontificem, cui in persona beari Petri ab eodem Domino nostro laro Christo praeter olia dictum est; Ego rogavi pro te, at non deficiat fides tus. et tu aliquando conversus confirma fratres tuos;* vi assistentiae divinae ipsi promissae errare non posse, cum supremi omnium Christianorum docturis munere fungens pro apostolica sea auctoritate definit, quid in rebus fidei et morum ab universa ecclesia tamquam de fide tenendam vol tamquam fidei contrarium reiiciendam sit; et eiusmodi decreta sive indicia, per m irreformabilia, a quovis christiano, ut primum ei innotuerint, pleno fidei obsequio excipienda et tenenda cesa. Quoniam vero infallibilitas eadem est, sive spectetur in Romano pontifice tamquam capite eodeeiae, sive in universa ecclesia docente cum capite unita, insuper definimus, bano infallibilitatem etiam ad unum idemque obiectum seee extendere. Si quis autem huic nostrae definitioni contradicere (quod Deus avertat) praesumpserit, sciat so a veritate fidei catholicae et ab unitate eccloiae defecisse.

Conon L

Si quia dixerit, beatum Petrum apostolum a Christo Domino constitutum non esw apostolorum omnium principem et totius ecdeeiae militantis visibile capot; vel eumdem honoris tantum, non autem verae propriaeque jurisdictionis primatum ab eodem Domino nostro lesu Christo directe et immediato accepisse; anathema sit.

Canon IL

Si quis dixerit, non esae ex ipsius Christi Domini institutione, ut beatus Petrus in primatu super universam ecclesiam habeat perpetuos successores; aut Romanum pontificem non esse iure divino Petri in eodem primatu successorem; anathema sit.

Canon III.

Si quis dixerit. Romanum pontificem habere tantummodo officium inspectionis vel directionis, non autem plenam et supremam potestatem lurisdictionis in universam ecclesiam, non solum in rebus quae ad fidem et morca, «d etiam quae ad disciplinam ct regimen ecclesiae per totum orbem diffusio pertinent; aut hanc rius potestatem non enee ordinariam et immediatam rive in omn» ac singulas ecclesias sive in omnes et singulos pastores et fideles; anathema sit

**I Ri tennis a HcnsisAse papae, prsut ib Hadriano patrlka· eevilii secvseairi VIH. CeoitentinopoliUni IV, pn>-prtte «t O iisdem nhaeripU eat. (Haud. Vili. 407; XVI, S7.J**

**« Bi pDÍwWv M*i edita a Orsecii La concilio cecam. Lagdueari IL (Mnri, XXIV, 70.)**

**• Ct Imo. XXI. U-17.**

*** Lee. XXIL M.**

A

BeJatlo de observationibus reverendissimorum concilii patrum in schema de Bornant pontificia primatu.

Obeervationee factae a reverendissimis patribus in schema de Romani pontificis primatu aliae generalas sunt, aliae speciales.

ANIMADVERSIONES GENERALES.

L Animadvertitur de ordine et *divisione* capitis XI, quod quidem e reverendissimis patribus alii censent praemittendum esse reliquis de Christi ecclesia capitibus omnibus; alii vero trifariam dispertiendum, ita ut ait caput I, de institutione primatus; caput II, do perpetuitate pnmatus; caput III, de natura primatus; caputIV, de infallibilitato primatus; utque singuli capitibus sui canones respondeant Cum, uti visum est, proponatur constitutio singularis de pri-
B main Romani pontificis, utrique observationi satisfit.

IL Animadvertitur de *forma,* quae ab aliis nimis dura et arida, ab aliis contra nimis elegans dicitur. Visum nucem ret, exigendam illam esse ad modum loquendi in similibus oecumenicorum conciliorum, puta Lateranensis IV et V ac Florentini, dogmaticis capitibus adhibitum, qui non tet paraeneticus, sed pro docentium auctoritate gravis, simplex, concisus, quique unctionem repetit ex dignitate dogmatis, quod iuxta verbum Dei scriptum et traditum declaratur atque erodendum proponitur. Ceterum quoad formam reliqui reverendissimi potrea plerique omnes nihil observandum habuerunt

HI. Animadvertitur de *amissa doctrina* circa *iura episcoporum.* Huius animadversionis ratio partim habita est in hoc ipso constitutionis schemate de primatu Romani pontificis; et partim in altera constitutione de ecclesia Christi fusiori modo habebitur.

OBSERVATIONES SPECIALES.

*Ad prooemium.*

1. Animadvertitur, dicendum non esse „in beato Petro . . . institutum «se utriusquo unitatis principium '. Verum dici id posse ac debere, ecclesiae patres et doctores tradunt, quatenus nimirum constitutum fuit in Petro totius ecclesiae caput, quo corpus in unitate continetur; quatenus in illo institutus fuit universalis omnium fideliam doctor et confirmator fratrum, per quem unitas fidei conservatur; et quatenus in eodem institutus fuit supremus univorsi gregis pastor, a quo unitas ovilis custoditur: de quibus inter alios probat» auctor» disserunt Petrus Ballerini, De tri *ac ratione primatus,* o. 10; cardinalis Gerdil, *Opuscula quatuor ad hierarchicam ecclesiae constitutionem pertinentia,* opp. L XI, p. 103 sqq.

Sed ad rem sunt haec ex catechismo ad Parochos,
D in articulo symboli *Credo sanctam ecclesiam:* „Unus est etiam eius rector ao gubernator, invisibilis quidem Christus, quem aeternus Pater dedit caput super omnem eccleeiam, quae «t corpus eius; visibilis autem is, qui Romanam cathedram, Petri apostolorum principis legitimus successor, tenet: de quo fuit illa omnium Patrum ratio et sententia consentiens, hoc visibile caput ad unitatem eccloeiae constituendam et conservandam necessarium fuisse, quod praeclare et vidit et scripeit sanctus Hieronymus, et contra lovinianum bis verbis: Unus eligitur, ut, capite constituto, schismatis tollatur occasio; et ad Damasum: Faccesat invidia; Romani culminis recedat ambitio: cum successore piscatoris, et discipulo crucis loquor. Ego nullum primum, nisi Christum, sequens, beatitudini tuae, id «t cathedrae Petri, communione consocior; super illam petram aedificatam ecclesiam scio.

Quicumquo extra hanc domum agnum comederit, profanuR est; si quia in arca Noe non fuerit, peribit regnanto ðiluvio.' Idemquo illico adductis testimoniis Se. Cypriani, Optati, Basilii, Ambrosii et Augustini confirmatur.

2. Animadvertitur, loco „visibilo fundamentum'* dicendum esse „praecipuum fundamentum Sed iiuta verba Christi Domini apud Matth. XVI ex maiorum interpretatione, et ecclesiae sensu constanter dictum illud est, hoc inauditum. Quod vero attinet ad sententiam sive Scripturae sive Patrum, aedificatos nos esse super fundamentum apostolorum, eius declaratio habetur in altera relationis huius parte, quae vereatur circa caput IV do Romani pontificis infallibilitotc.

## AD CAPUT PRIMUM.

1. Animadvertitur, verbis Christi Domini apud Mattb. XVI, 18, addendum esse incisum praecedens, *Ego dico libi:* quo evidentius appareat, ad solum B Petrum verba illa directo oc immediate referri. Hac autem observatione excluditur ista alia, qua

2. animadvertitur, non „uni Petro sed reliquis etiam apostolis coilatas esse praerogativas tum docendi per verba *Euntes docete,* tum ligandi per verba *Quidquid ligaveritis,* tum regendi, cum omnes episcopi dicantur *positi a Spiritu sancto regere ecclesiam Dei.* Sed haec adversantur communi sententiae catholicorum interpretum ao theologorum, apud quos sequentia distinguuntur:

a) verba allata cd unum Petrum citra reliquos apostolos dicta fuerunt; contra vero, quae nd reliquos apostolos dicebantur, ad eosdem non citra Petrum fuerunt directa. Rursum

b) iis, quae uni Petro dicta fuerunt, is constituebatur princeps apostolorum; quae vero apostolis omnibus una cum Petro dicebantur, ad eosdem pro distinctionis ratione, quae Petrum inter ac reliquos 0 intercedebat, referebantur. Porro

c) quaecumque omnibus apostolis una cum Petro illis in locis dicta fuerunt, ea Petro etiam soli dicta sunt; sed omnibus etiam una cum Petro apostolis nullatenus dicta sunt, quoo uni Potro Dominus dixit Et

d) in apostolo Petro institutum fuit apostolicum munus et officium, quod una cum suprema illius apostolica potestate in successores iure divino iugiter propagaretur; unde Petrus potestatem apostolicam dicitur habuisse ordinariam; secus autem reliqui apostoli. E quibus apparet differentia intercedens inter Petrum et alios apostolos; atque multo magis discrimen apparet inter successoree Petri et reliquorum apostolorum successores, id est episcopos, sive seorsum sive simul sumptos. Ceterum huc pertinent censurae inflictae sententiis, quibus reliqui apostoli coaequantur apostolo Petro, quibusque eiusdem Petri successoribus coaequare reliquos episcopos student; do quibus D cf. adnotationem 62 in schemate do ecclesia Christi.

3. Animadvertitur, hinc omissam esse traditionem, et inde omittendum fuisse incisum, „ut ab ecclesia intellecta semper fuit Verum

a) hoc ultimo inciso indicatur apprime divina occlesiae traditio, quae tamen cum historia non debet confundi;

b) eodem inciso indicatur, traditionem, qua dogma de primatu beati Petri innititur, exegeticam oseo; ut onim theologi communiter inter traditionem exegeticam et constitutivam distinguunt: ita in eo iidem conveniunt, maiorum doctrinam de Petri primatu ad verba Scripturae, eorumque declarationem revocari; hinc

c) visum est omnino necessarium, ut locorum Scripturae classicorum, quibus Petri primatus innititur, sensus asseratur, cum is in primis ac potissimum ab inimicis apostolici primatus in dubium vocatus sit et adhuc vocetur.

4. Animadvertitur, phrasi „iurisdictionis primatus p. 19 addendum esse „et magisterii' Sed potestas magisterii ecclesiastici, cuiusmodi est potestas docendi, tum in episcopis omnibus tum in episcopo episcoporum, ad potestatem iurisdictionis pariter spectat, secus ac heterodoxi opinantur, de quibus vide ad schema de ecclesia Christi adnotationem 20, p. 119 sqq.

## AD CAPUT SECUNDUM.

Animadvertitur, distinguendum esse inter ius,quo Petrus habet generatim successoree, quodque est ex institutione divina; ct inter ius, quo Petrus habet successores nominatim in sede Romana, quodque ex facto Petri repetitur: quare dicitur illud iuris esse divini, hoc autem satius ex divina ordinatione. Attamen discrimen illud, quod fieri certe debet, et de quo exponitur in odnotatione 31 p. 140 in schemate de ecclesia Christi nd hunc locum indicatur

a) tum verbis „Romanae sedis ab ipso (scilicet Petro, non α Christo) fundatae'*;

b) tum verbis „quicumque in hac cathedra succedit, is . . .** quibus successio „in hac cathedra distinguitur a iure quo primatus in universam ecclesiam obtinetur. Posset ergo gravissimorum patrum votis sub n. 12 p. 29 Analysis abunde satisfactum videri.

## AD CAPUT TERTIUM.

1. Animadvertitur: allegatum ex Florentino concil.'.) documentum per additionem et subtractionem fuisse immutatum. Porro de rationibus, ob quas additio ex brevi Pii VI *Super soliditate* et omissio clausulae Florentinae *Quemadmodum etiam* facta fuit, exponitur in schemate constitutionis de ecclesia Christi, aduotationo 33. Deputatis autem patribus visum est, additionem illam opportuniori loco inserere; clausulam vero, ut est in definitione Florentina, apponere; cum praeclaram contineat praecedentium confirmationem.

2. Animadvertitur in declarationem, potestatem Romani pontificis esse ordinariam ac immediatam iurisdictionis potestatem in omnes particularium ecclesiarum pastores et fideles:

a) quasi haec non esset episcopalis, sed prinatialis. Sed potestas quae α Christo Domino collata beato Petro fuit apud Ioannem (XXI, lôseqq.), est potestas pascendi agnos et oves; et talis potestas dicitur et est *episcopalis.* Porro, uti apparet ex iisdem Christi verbis, eadem potestas directe, immédiateque ita collata Petro fuit, ut eam haberet vi impositi officii pastoralis in universum gregem, qui totus ipsi citra aliud medium fuit commissus. Eat ergo potestas universalis et ordinaria et immediata in totum gregem, hoc est, in omnes agnos et oves, seu in omnes particularium ecclesiarum pastores et fideles. Hinc liquet:

a) potestatem supremam pascendi universum Christi gregem in Romano pontifice vere esse episcopalem, non autem primatialem; quo enim haec phrasis spectet, exponitur in odnotatione ad hunc locum in schemate de ecclesia Christi.

fj) Liquet, «undem supremam Romani pontificis potestatem pastoralem non tantum ordinariam esse, quod in Lateranensi IV concilio, ut in citata superius odnotatione videre est, definitur; sed etiam immediatam, et quidem non eo sensu, etsi verissimo, quo Petrus, uti capital huius constitutionis pariter declaratum rat, a Christo Domino immediate potestatem accepit; verum hoc sensu, quod eam exercendam imme-

dote in gregem universum accepit. Sed idem boo est quod disertis verbis exponendam caravit papa Pius VI in rwponiione data ad metropolitance Moguntinum, Trevirensem, Coloniensem et Salisbargensem, sect Π, c. 8, p. *188 sqq.:* nQuinimo, ita ibidem, patres et concilio, tam ante quam post Gregorium Magnum, inito velati inter se foedere, Romanum pontificem oertatim appellaverunt sacerdotem sacerdotum, patrem patrum, episcopum episcoporum, et episcopum universalem; ita ot facultas theologica *Parili*ensis anno 1413 erroris notam inusserit huic sententiae: Papa Romanus ... non est episcopus universalis; eumdemqae nuncuparunt etiam *iudieem supremum,* quippe qui specialiter claves regni caelorum et principatum iudiciariae potestatis obtinuit, dispensatorem canonum et Christi vicarium." Quibus ex sancto Bernardo de *consideratione* I II, c. 6-8 probatis, subjungitur: „Haec auctoritas poscendi cum clavium potestate conjuncta, Petro peculiarem in modum attributa, «cut auctoritatem prae ee fert in omnes fideles *ordinariam atque immediatam,* ita eamdem prae se fert auctoritatem *ordinariam atque immediatam* in omnes postons, qui, quacumque demum praefulgeant dignitate, non solum non sunt pontifici parea, sed ita eius auctoritati subduntur, ut qui pastores appellantur et sunt, ® populos rapicias, ii, ei pontificem spectee, nonnisi ovium numero habeantur . . . Petro imperatum est, ait Boesuetius, nt amore ceteros apostolos antecelleret, mox ut cuncta gubernaret, et pasceret omna agnos ct orte, filios et matres et ipsos ǫuoque pastores. Pastorea, inquam, ai populi respiciantur, οτ«, ei Petro comparentur. Unde recte est illud a Gtrsoce animadverram, quod quemadmodum episcopi in totis dioecesis parochiis suam jurisdictionem exercent, ita praestare idem possit summus pontifex in tota, qua late potet, ecclesia, et in omnibus dioecesibus episcoporum. Quod divina verba patefecerunt, ( quodque concors Patrum sententia prodiderat, id a conciliis quoque luculentissime definitum est: ca quippe summum agnoverunt et coluerunt in Romano pontifice primatum seu principatum super universam eoelaiam, cumulum scilicet potestatis et ordinariae jurisdictionis super omnes et singulas catholici orbis dioecoa ad causas etiam definiendae, quae aut fidata rapiciani aut negotia spectent ad coclesuasticum fonuo ƥĕrtinentia.

b) Animadvertitur, quasi illius declarationis vi aut excluderetur aut detrimentum pateretur potestas episcopali Verum

a) ne pati quidpiam detrimenti possit videri, diserta fiet ordinariae ac immediatae potestatis epifcoporum in sum ƥarticulare dioeceses declaratio; tum vero considerandum proponitur:

β) phrasis, qua de agitur, eet positiva et affirmari», non exclusiva et negans; quare per illam alii D pastores, iique ordinarii ac immediati nullatenus excluduntur; imroo vero

γ) eo ipso quod Romanos pontifex constanter dicitur pastor supremus, alii pastores inferior» et obnoxii ugniLeontur; et cum idem Romanus pontifex dicitur constanter pastor univenalis, significantur pastoree particulares. Sane

5) in capite X de ecclesia Christi non alia epi-•copis asseritur potatos, quam ipsa quae ordinario ac immediata at; «t,

c) quod in adnotatione 64 peg. 199 in schemate d·» cocíais exponitur, secundum sanctum Tbomam illa duo: Pastor supremus itecnqoe univerrali?, et pastores inferiores itemquo particulares, nullatenus seiuct excludunt; contra, tantum abest, ut per priorem illam sommi pastoris potestatem banc altera obnoxiorum A pastorum impediatur, ut per earn stabiliatur, firmetur,, vindicetur; uti vice versa per hanc alteram inferiorum pastorum potestatem supremi pastoris potestas non impedienda, sed iuvanda, oseerendaquo eat Ad rem Gregorius Magnus ep. 30 ad Eulogium Alexandrinum: „Meus namque honor «t honor universalia ecclesiae. Meus honor est fratrum meorum solidua *vigor.'* Tunc ego vere honoratus eum, cum· singulis quibusque honor debitas non ƞĕgatur. Undo

ζ) cum excipitur, nullam pontifici asserendam potestatem esse, nisi quae sit possibilis, id at, exerceri ab ipso possit; talem autem non eseo potestatem immediatam, quae illi asseritur: respondetur *primo,* potestatem omnem, quam Christus Dominus reapse instituit, possibilem osso; instituit autem in beato Petro potestatem illam, qua de agitur. Respondetur *deinde.* exceptionem a falsa proficisci hypothec vel praepostera explicatione potestatis immediatae, quae Romano pontifici asseritur: quasi significaretur, aut episcopos, qui sunt pastorea particulares, non cèbo in ecclesia iure divino semper debere; aut Romanum pontificem regere unquam pense ecclesiam absque episcopia seu pastoribus particularibus. Verum namque est, Romanum pontificem ita habere potestatem ordinariam et immediatam in universam ecclesiam, ut ex statuto divinitus ordine in partem sollicitudinis vocet episcopos particulares, qui potestate ordinaria et immediata particulares sibi commissas greges pascant ct regant.

3. Pluribus reverendissimis patribus placeret, ai reciperentur:

a) additiones tam nd caput quam ad canonem respondenUm XVI, de quibus in adnotatione 35 pag. 144 schematis de ecclesia Christi;

b) vox ^*episcopatu* jurisdictionis potestas41;

c) emendationes propositae circa ultimam periodum ,.Quare damnamus",de qua animadvertuntur tria:

a) omittendam vocem ..perniciosas", cum sententiae, de quibus est sermo, partim haereticae partim schismatico? sint;

p) loco ..impediendam eoe" dicendum .Jicite posre impediri";

γ) postremae rejiciendae sententiae addendum hoc esse incisum: ,^ut quomodolibet pro spirituali Christi fidelium bono decernuntur."

## AD CAPUT QUARTUM.

Observationes in caput de suprema et infallibili Romani pontificis in rebus fidei et morum definiendis auctoritate ad tres claaees facile revocantur. Propositum enim schema

I. Quidam patres censent aut integrum aut saltem quoad eius substantiam *relinendum;*

II. Alii ex integro *mutandum;*

III. Alii omnino *omittendum.*

Trium horum sententiarum rationes sequentibus capitibus brevi modo comprehenduntur.

*Rationes primae sententiae.*

1. E rationibus, ob quas schema *relinendum* eoe censetur, una externa est, aliae internae eunt

Externo ex ipsa reverendissimorum patrum huius concilii suffragio et auctoritate repetitur.

Internae vero rationes sitae in co sunt, quod rei definiendae fundamenta in schemate allata

a) ex formulis fidei, iisque receptis in oecumenicia conciliis deprompta fuerunt; quod ea petila fuerunt

b) ex riuamodi oocuiuenicis conciliis, in ǫuilm Oriens et Occidens in oimslem fidei ei čaritati unitatem conveniebant; quodque endem

*c)* quemadmodum quoad auctoritatem omni ox- 2 ceptiono eunt maiora, ita Scripturarum testimonia ad rem poti»ima complectuntur, eL quoad vim probandi tam clara alquo perspicua existant, ut considerata et retenta, uti par est, verborum oo phrasium proprietate et vi, infallibilitas, do qua quaeritur, iL«dcni vel aequipollenter efferatur vel virtualitor ao implicito, ut aiunt, contineatur; quod proptorea

*d)* ijǎ huius infallibilitatis definitio, si in Vaticano concilio fieret, non esset niai expressa mu explicita doctrinae praecedentium conciliorum declaratio; atque ita

e) haec eodem Vaticana definitio ac fidee appareret tamquam fidei praecedentium conciliorum continuatio atque explicatio, qualem in prioribus conciliis circa alia fidei dogmata similiter factam case ex historia conciliorum et dogmatum constatl.

2. Censetur tomen schema rursus ob duplicis generis rationes, tum externas a votis patrum pendentea, tum internos ox ipais robus, do quibus agitur, ¿luctas, in nonnullis *expoliendum* seu *perficiendum.* Nimirum B

a) allatis fidei formulis addatur caput definitionis do Romano pontifice in concilio Florentino sancitum, cum in se praeclarum sit, et tam huius concilii, licet in eo Oriens cum Occidente uniretur, quam ipsius definitionis legitimus valor a ventatis hostibus in dubium vocetur.

Accedit quod definitio Florentina sententiam exhibet verborum Domini in Ioannis XXL, tertii loci classici ad primatum beati Petri spectantis, quo sive in se consideretur, sive cum maiorum traditione comparetur, principis apostolorum, successoremque eius infoilibilitas aperte demonstratur. Quod praeter alia ox actis ipsius concilii Florentini constat Cum enim, mandante summo pontifice et praesente uno ex cardinalibus, patribus graecis caput do Romano pon- 0 tifico a theologis authentice explanaretur, loannes de Montenigro declaravit, verbis de plena potestate pascendi haec tria contineri : „pnmo, quod pascere omnes oves eet commissum Petro et successoribus eius; *seeundo,* quod sedes apostolica numquam in aliqua ěr roris parte depressa eet, sed semper mansit immaculata in fide; *tertio,* quod tanta est eius auctoritas, -quod universalis ecclesia et universae synodi semper fideliter secutae sunt, et patres catholici semper susceperunt eius apoetolicam doctrinam ; *et* quod illa verba: *Ut non deficiat fida tua,* intelliguntur de sedo apostolica, et quod sit immunis ab haereei, atque *confirmationem* omnium fratrum titubantium in fido ad ipsam sedem et Romanum pontificem pěrtinere 1. Optant praeterea, ut

ò) addatur testimonio ex Lucae XXII petito alterum incisum, quod gravissimum et ad rem neccesarium est; cum vi eius sanctus Petrus constitutus fuerit D fratrum, omniumque Christi fidelium *firmamentum,* ut sanctus Cyrillus Alexandrinus interpretatur1: Kxl σύ ποτι ἐπιστρέψα στήρξον του ἀδελφού ěου τουτέστι · Γένου στήριγμα χαἰ διδάσκαλο των διά πίστεω τψοσιδντων ἐμο(. Plures etiam flagitant, ut

*c)* adiiciantur verba ex epistola s. Agathonis papae sive ad imperatores, sive ad concilium oecumenicum VI, quibus praeclaro infallibilis in definiendis fidei rebus Romanorum pontificum auctoritas asseritur. Sed cum illa non sint necessaria, visum est, solemnibus fidei professionibus alia testimonia nou addere. Postulant deinde ut

d) addatur ipsi definitionis formulae incisum, quo indicetur, Romanum pontificem ita per se ab errore immunem esse, ut ad decisiones ipsius infallibiles reddendas aliorum episcoporum consensus sive concureus, ut aiunt, non requiratur; eo quod in hoc apprimo situs sit enor, qui nunc maxime grassatur. Volunt alii, ut

*e)* mutetur formula definitionis, ita ut in recto seu immediate definitio cadat in pontificis infallibilitatem, dicendo nimirum: „Docemus et . . . definimus, Romanum pontificem, cui in peraona beati Petri dictum est... Ego pro te rogavi... habere divinam Spiritus sancti assistentiam, ut cum supremi omnium etc.“ (ut in schemate); quae mutatio propterea postulatur, ne infallibilitas decretorum summi pontificis tribui videatur potius divinae alicuius providentiae ordini, quam ipsi Romani pontificis praerogativae. Desiderant, ut

*f)* adiiciatur canon, quo oppositi definito dogmati errores diserte reiiciantur; quia id cum rei gravitale atque recepto conciliorum usu consonum est: et ne putare aliquis possit, huic fidei dogmati α Vaticano concilio minus quam aliis fidei capitibus consultum fuisse. Attamen visum est, clausulam „Si quis autem elc.“, in fine capitis, *rei* sufficere, cum illa canonis *vim* prorsus habeat. Petunt denique plures,

*g)* ut perficiatur ipsum huius capitis initium, ne idem aut nimis appareat abruptum, aut ne, quod nonnullis Nisum est, infoilibilitatis definitio uti pare alteri capiti inserenda censeatur. Huic postulato in nova constitutione satisfactum esse videtur.

*Rationes secundae sententiae.*

Rationes ob quos propositum schema *ex integro mutandum* censetur, fero eaedem sunt, quae ab aliis pro schemate perficiendo seu reformando afferentur. His itaque emendationibus adhibitis videtur votis potissimis etiam eorum reverendissimorum patrum satisfactum, qui schema immutandum censuerent

*Rationes tertiae sententiae.*

Quod iomvero ad tertiani observationum classem attinet, quibus totum schema simpliciter *omittendum* ac *rciiciendum* dicitur, eae od duo genera revocantur, quorum

*alterum* spcciatiin oc directe circa ipsum schema versatur, scilicet ad evertenda tum allata in D eodem definitionis *fundamenta,* tum singula definitionis propositae *elementa,* quae fundamentis illis innituntur;

*alterum* vero generetim respicit universam definiendae infallibilitatis causam, spectata tam veritate quam opportunitate oc necessitate eiusdem.

Porro omnibus quae *in ipsum schema* animadvertuntur, rite expensis, visum est, declaratam superius schematis firmitatem per factas exceptiones nullum detrimentum pati, cum expositae contra utramque schematis partem difficultates vi carere deprehendantur.

Sane quod attinet od difficultates contra *priorem schematis partem,* qua rei definiendae fundamenta exhibentur, vi carent

1 **Cf. Condii* I et II, quoad dogma sanctissimae Trinitati·, Concilia JU, IV, V et VI quoad dogma de Verbo incarnato, Concilia VIII, Lugdunense Π et Florentinum quoad dogma de primatu Romanae sedis.**

**• Labbe, Conciliorum eolL, tom. XVIII, cob 1166. [Mansi, tom. XXXI, p. 10]β.]**

**• Apud Mai. *Nova Patrum bibliotheca,* Com. Π, p. 420. ■*CL* ·. loannem Chrysostomum ad verba Lucae XXΠ, 31 sq.; et in Matth. bom. 82, aL 83, n. 4: alioaque patre· graecos et latino·, tum apud Bellarminum *De Romano pontifice,* lib. IV, e. IΠ, tum In libro *De unitate Romana,* tom. II, cap. IV, p. 189 sqq.**

L exceptiones *criticae,* guari fonnula quae in schemate ad-cribitar Hormisdae,

1. non baie, sed Hadriano pontifici tribuenda sit Instituta namque collatione inter formulam Hormisdae ab orientalibus subscriptam, et formulam Hadriani in VIH concilio velati fidei regula receptam, manifesto apparet, hanc ad priorem illam ita rase exprrasam, ut prior in secundam fuerit adamuseim prope translato. Cum enim reliqua omnia, quoad singula incisa ac verba, in utraque formula plane identica sint, tota quae ad«t differentia, huc redit, at

*a)* paucissima fuerint in formula Hadriam declarationis ergo *odicela; scilicet* post primam formulae Hormisdae periodum ab Hadriano (vel potius ab eius pracdecesore Nicolao) addita fait brevis explicatio, cur distinguantur ‚Jidei regula⁴ et ‚constituta Patrum" rive „constituta Dei et Patrum" ; rursum, post incisum .fervala religio⁴ formulae prioris, in altera ab VHI concilio probata additur: „et sancta B celebrata doctrina 4; mutata tandem phrasi: Tspe et fide⁴ in phrasim: ‚Jide et doctrina⁴, poet incisum: "Conatituta Patrum" in formula Hormisdae, in altera adiiatur: „et praecipue sanctorum sedis apœtolicae praesulum⁴'; ut

*b)* formula fidei quae ab Hormisda opponebatur suae aetatis haereticis atque schismaticis, Nestoriania nimirum, Eutychianis atque Acacianis, eadem ab Hadriano opponatur Iconomachis atque Photianis. Quibus reieclis, Hadriani fonnula in VIII concibo approbata iisdem plano ac Hormisdae formal·» «erbia absolvitur. Quare cum Hormisdae formula, aive ree rive verba respexeris, tota quanta ab Hadriano fuerit accepta, nec nifi hinc brevissimis dumtaxat declarationibus aucta, inde pro temporum suorum odiuncris adaptata, merito in schemate adnotatur, quod communi etiam usa receptam est, Hormisdae formulam fuisse in ⁎·ιΦ ilio Vili ab Hadriano propositam et ab C eiusdem concilii patribus subscriptam. Ceterum, quod ad ipsa verba ex formula Hormisdae in schemate allegata pertinet, ea totidem habentur in fonnula ab Hadriano in VIII concilio proposita, cum hoc solo diacrimine, ut in posteriori occurrat incisum : „et sancta celebrata doctrina⁴, quod in schemate quoque conservatam est Sed inde nec difficillimaa quisque reale formularum discrimen iure arguet ; et satis provisum erit, si *nota* schemati supposita ita concipiatur: „Ex formula sancti Hormisdae papae, prout ab Hadriano II concilio ©ecumenico Vili proposita, et ab eiusdem concilii patribus subscripta est"

2. Vi etiam caret exceptio altera, quasi allegata in schemate fonnula Hormisdae tribui debout Ioanni Constantinopolitano patriarchae, in cuius *libello fida directo ad sanctum Homiifdam papam* eadem formula ex Isidori collectione repentur. Sed hisce confunditur anetor libelli cum eo, qui eidem fidei libello eubscrip- D sit Scilicetl fidei fonnula sive libellus Hormisdae', quem recepere primum episcopi Epiri in synodo uniti, tum provincite Dardaniae, Illyrici et Thraciae, missus porro fuit ad orientales patriarchas, Conetantinopolitanum, Alexandrinum et Antiochenum; eidemque libello praeter reliquo· Orientis episcopos loonnee Con-•tantinopolitanus cum ingenti multitudine episcoporum et archimandrilarum subscripsit, subseriptumquo libellum idem loannes, uti par erat, ad Honuisdam direxit, atque ita unionem sui patriarcliatus cum Romana catholicae unitatis ecclesia diu abruptam in integrum restituit Hioc certe Hormisdae libellus fidei invenitur in epistola loannis patriarchae ad papam Hormisdom, wd hic «t libelli anetor, ille subscriptor.

3. Vi caret exceptio, quasi idem libellus fidei, in schemate tributus Hormisdae, fuerit ab Hadriano II misius ad Graecos, et ab eia non prius ac in Lugdunensi concilio subscriptus. Sed in hia apparet anachronismus, quo Lugdunense II cum VITI concilio confunditur; non secus ac in eo, quod Anastasios bibliothecarius eidem concilio dicitur interfuisse. Quae vero hic idem Anastasios narrat, a papa Nicolao formulam, qua usua deinde Hadrianus est, fuisse Graeci» propositam, sed ab his non acceptam, nihil aliud ostendunt, nisi hinc tenacitatem haereeeos et schismatis, indo autem constantem ac immutabilem traditionem ac doctrinam apud Romanae sedis episcopos.

4. Vi caret exceptio, quasi verba ox concilio Lugdunensi II et formula Hormisdae adducta essent manca, vel, ut aiunt, truncata. Neque enim quae ex utroque fidei documento allegata in schemate eunt, manca dici possunt,

a) propterea quod neque tota confessio fidei Lugdunensis, neque integra Hormisdae formula translata in schema fuit; nam ea tantum afferenda erant, quae ad rem de qua quaeritur, stabiliendam facerent;

*b)* ac si pressa silentio ea fuissent, quibus omissis ac praecisis verba in schemate allata alienam a suo contextu sententiam praeeeferrent ; tantum enim abest ut in formula Hormisdae habeantur aliqua quibus propria allatorum verborum vis ac sententia infringatur, ut in illa non desint, quibus eadem sententia firmetur; vel

*c)* quod non omnia quae ad rem facere videntur, in schema relata fuerunt; visum enim satis rat ea attulis^ quae ad rem conficiendam sufficerent Ceterum eiusmodi defectus neque generarim causae schematis, nec nominarim officeret depromptis ex utroque oecumenico concilio doctrinis; idemque facile tollitur, si plurium reverendis anorum patrum ratio habeatur, qui ex formula Hormisdae hara verba schemati inserta vellent : ‚Jn omnibus sequendam apoetolicam sedem (vel: consentiendum apostolica^ sedi), in qua œt integra et verax chrisrianae religionis soliditas.⁴

IL Vi carent exceprionee *historicae:* ac si nimirum adductum in schemate ex Lugdunensi II concilio fidei documentum ipei concilio Lugdunensi tribui nequeat, quia oblata a Michaale Palaeologo fidei formula *in* concilio fuit quidem Irate, sed *approbata* non dicitur *a* concilia Enimvero talis exceptio iis aperte excluditur, quae apud Labbeum l de Actis in concilio Lugdunensi II referuntur. Nimirum:

1. alteram convocati huius concilii causam, a pontifice in ipeis convocationis litteris diserte expositam, fuisse Graecorum unionem;

2. in quarta solemmi concilii generalis sessione hanc ipsam unionem tri fidei formulae publice lectae atque pontifici, ipeius occumenici concilii praœidi, oblatae, initam inter Orientem et Occidentem fuisse; et

3. ab universo concilio solemnes Deo laude» habitas «se pro restituta cum Graecis unione.

Unde manifestum est, conciliarem dici debere Graecorum unionem, conciliarem ipsius unionis actum, et conciliare fundamentum seu instrumentum symbolicum, cui unio innitebatur, et in quod panter consentiendo dissitae prius ¡Mirtee conveniebant, et quidem in pleno concilio, tam Graeci Ulud offerentes, quam Latini idem recipient». Atqui haec duo profecto ut aequivalentia haberi debent, dicere fidei formulam unanimi consensione in concilio luisee receptam, no illam α concilio probatam fuisse. Quodsi vero in concilio per *specialem* expressumque actum formula, a Clemente IV pro unione Graeci» proposita,

I **HI evi LabWae,** ***Candi,*** **cotí. ¡V, 682 ·., 621 ·.; Hmvì.] teta Vili, teli 407** »η<ν

i ***CanciL eoU.,*** **tom. XIV, roll. 60S aqq. (Maiuri, XXIV. TOJ**

non fuit probata, ratio mani foeta haoo cet, quod nulla A niuamodi probatio requirebatur, cum a Romana fidei formula, in quam Orienta!» oonsentiobant, Occidental» noe priuA dissensissent, nec tunc dissentirent. Oterum et hoc animadverti pot«t, ipso exercito, ut aiunt, consensionis et unionis actu virtualiter certo vel acquipollonter approbationem contineri.

Ili. Vi etiam careni exception» *hermenéuticas* et *rxeyeticae,* quibus impetuntur

1. verba Christi Domini apud Matthaeum XVI *Tu es Petrus* etc. quasi illis hoc unum indicaretur, ecclesiam, quae escmper habebit Petrum, numquam posse orrore. Etenim

*a)* praeterquam quod huiusmodi interpretatio directe opponitur obvio verborum sensui, quibus significatur, *ideo* numquam superatum iri vel errare posso ecdoeiain, *quia* fundata est supra petram, qui ost Petrus ; eadem

*b)* excluditur per verba sequentia ex formula Hormisdae Hadrioniquo in schemata allata; per ea enim haec eet, coquo authentica dictorum Christi interpretatio, ut *eorumdem virtute* „in sodo apostolica immaculata sit semper catholica sonata religio, et sancta celebrata doctrina".

Haec autem non tantum de simplici *facte,* ut alii excipiunt, sed de constanti ac immutabili quoque *iure* intelligi debere, inde patet, quod allatis eiusdem formulae verbis conservatio immaculatae catholicae religionis et celebratio sanctae doctrinae voluti effectus declaratur necessariae ac immutabilis causae, dictorum nimirum Christi; ita ut vi eorumdem Christi dictonim, quae immutabilia manent, quousque durat petra, supra quam Christus suam fundavit ecclesiam, immutabiliter in sede apostolica divino iure immaculata servetur catholica religio et sancta celebretur doctrina.

Porro excluditur et illa exceptio, quam quidam ex variis patrum sententiis do iisdem Christi verbis repetunt; cum enim explicatio dictorum Christi, quam formula Hormisdae suppeditat, ipsum referat totius ecclesiae sensum, contra huno varia ac dissona, si quae esset, patrum interpretatio nihil valeret. Attamen consuluisse iuverit praeter alios antiquiores recentioresque probatos auctores, commentarium *De unitate Romana*x, do variis, specioquo tenus oppositis patrum interpretationibus, quibus, praeter anteriores protestantas, lanseniani, Fcbroniani, Tamburiniani, aliiquo vetustiores abusi sunt, ac recentioree abutuntur, etiamsi iisdem rite acceptis Romanorum pontificum infallibilitas confirmetur potius quam evertatur.

2. Neque validius impetuntur verba Christi Domini apud Lucam XXH, 32 : *Ego autem rogavi pro tc* etc., quae non ad Romanos pontifices, sed ad solum Petrum, et quidem pro tempore tantum tentationis suae, suique lapsus referenda dicuntur.

Etenim spectare verba haec ad omnes quoque Petri apostoli successores, constat e communi huius loci in ecclesia Dei acceptione, quae tum ex Romanorum pontificum litteris, etiam dogmaticis, *iisque receptis in generalibus quoque conciliis,* tum êx vulgatissima patrum, scriptorumque ecclesiasticorum interpretatione colligitur, uti videre est apud probatos auctores, cuiusmodi profecto haberi debet cardinalis Bellarminos ', qui ex hoc Lucae testimonio, reiectis aliorum oppositis interpretationibus, infallibilitatem Romani pontificis secundum patrum explicationem demonstrat ; cuius integram expositionem afferre propterea opportunum videtur, quod non decet, qui Bellarmini auctoritatem pro opposita sententia in medium protulerit. Ille itaque hoc pacto disserit:

„Hic locus tribus modis exponi solet.

„Prima expositio eet quorumdam Parisiensium supra citatorum, quod Dominus hic oravit pro ecclesia universali, sive pro Petro ut totius ecclesiae figuram gerebat; et hoc impetrasse, ut fides ecclesiae catholicae numquam deficiat Quae expositio ei ita intelligeretur, ut diceree, immediata oratum esse pro capita ecclesiae, et consequenter pro toto corpore, quod per caput repraesentatur, vera esset Sed non ita ipsi intelligunt; volunt enim pro sola ecclesia esse oratum. Quae expositio falsa eet

„Altera expositio est quorumdam qui hoc tempore vivunt, qui docent. Dominum orasse hoc loco pro perseverantia solius Petri in gratia Dei usque ad finem. At contra... " et quinque allatis in contrarium argumentis, pergit:

„Est igitur tertia expositio vera, quod Dominus duo privilegia Petro impetravit Unum, ut ipse non posset umquam veram fidem amittere, quantumvis tantaretur a diabolo; id quod eet aliquid amplius quam donum perseverantiae; dicitur enim perseverare usque in finem, qui, licet interdum cadat, tamen resurgit, et in fíne fidelis invenitur; at Petro Dominus impetravit, ut non posset umquam cadere, quod ad fidem attinet Alterum privilegium est, ut ipse tamquam pontifex non posset umquam docere aliquid contra fidem, sive ut in sede eius numquam inveniretur qui doceret contra veram fidem. Ex quibus privilegiis primum fortasse non manavit ad posteros; at secundum sine dubio manavit od posteros sive ; successoree."

Atque utrumque illico confirmat adductis veterum patrum documentis, quibus tamen pro feliciori temporum conditione, quod ad explorata antiquitatis monumenta spectat, alia facile patrum testimonia addi possunt, et addita reipsa fuerunt; ita ut hominibus ecclesiasticam sequentibus Scripturae interpretationem nullum de vero huius testimonii sensu dubium superesse possit ac debeat.

IV. Vi tandem carent exceptiones *dogmaticae,* ad rei ipsius, de qua quaeritur, substantiam spectantes; quasi

1. allegata conciliorum documenta referrentur tantum ad Romani pontificis primatum, nullatenus vero ^d infallibilitatem eiusdem. Enimvero

*a)* allegata testimonia referuntur pariter immediate ao directe, ut obvius eorum sensus indicat, ad certam in ecclesia catholica fidei regulam, credendi- D quo normam, quae apud sedis Romanae episcopum sita esse docetur; quare

*b)* si eadem testimonia, quod merito dicitur, ad Romanae sedis primatum spectant, profecto teneri debet, cum Romani pontificis primatu praerogativam infallibilitatis divino iure esse coniunctam; adeo ut

*c)* primatus quem beatus Petrus a Christo Domino accepit, quemadmodum apertis verbis sanctus Leo Magnus in sua epistola ad episcopos per Illyriam constitutos docet, sit etiam *,jidei* primatus"; fuit enim Petrus, ut eiusdem sancti Leonis legati in concilio Chalcedonensi (act. Ili) dixerunt: Βπέτρα χα! κρηκί

1 **Lib. I, pag. 140 eqq.; lib. П, pag. 161 »qq.**

*1* ***De Romano pontifico,*** **lib. IV, e. III. Cf. libellum *De Romani pontificis suprema potestate docendi,* pag. SO ǧq. Tria praeaertim notanda ridentur: 1. Catholico· *orientales* episcopos, duce Sophrouio patriarcha et ore Stepbani Dorensi·, hanc interpretationem in concilio Lateraneuri a. 649 profiteri; 2. Agathonem papam ex mente concilii Romani eamdem interpretationem in dogmatica ina epistola, concilio oeenmenico VI proposita et ab eodem solemniter probata, docere; ex quo consequitur, *occidentales* episcopo· in eadem lententia convenisse; 8. orientale* et occidentale· epiacopea in Fiorentina oecumenica lynodo in eadem interpretatione compirai·*, qneaadmodum paulo fuperiui ostendebatur.**

*ἄποπλικ baàrfii^* xo¿ *ἴ* *¿ρMόξαv π′τπω* tyuhx, petra et basis ἀpostolico ecclesiae et orthodoiae *fidei fundamentum". Porro* Petrus, uti *statuit synodus* Aquileiensis, cui aderat sanctus Ambrosius, „fidei columna et ecclesiae fundamentum, per racwBona suas semper vivit"; et ..cathedra Petri", ut ait a Bachianu in apologia fidei, lux-est sed» *fidei"; vel, at alia plurimorum* patrum disertisyma *pariter verba, quae* apud theologos possim recurrunt, omittantur, auctore «ancto Augustino (ep. 105), ‚doctrinae salutaris cathedra". Si ergo, ut verissimum est, ¡d allatis *fidei formulis sermo* de pontificis Romani primatu habetur, definiendae pontificiae infallibilitatis thesis non convellitur, sed apprimo stabilitur.

2. Viyaret exceptio quasi per allegata ex fidei formulis tortinionia sit quidem inerrabilis Romana ecelecia. mja fiutem Romanus pontifex. Haec enim distinctio qua λ Jeeiae vel sedi Romanae assererentur praerogaiivoe, quae Romano pontifici denegarentur, liquido excluditur, cum in Lugdunensi formula dicatur, „ecclesiam Romanam... *in* beato Petro.... cuius Romanus pontifex est successor. . . . reccpri® summum et plenum primatum etc."; in formula autem Honnixiae, „immaculatam servari religionem ia sede apostolica", scilicet *a* Romanis in illa sedentibus pontificibus, cum *his* pariter in beato Petro dictum eit: *Tu es Petrus* etc.

Tum vero illa ipsa perperam adhibita distinctio, de qua Hormisdae ac concilii oecumenia VILI et Lugdunensis II temporibus nemo certe cogitabat, in proposito schemate aperte excluditur, cum in formula definitionis diserte efferatur, „Romanum pontificem' esse qui per Spiritus sancti assistentiam ab errore immanis existât.

3. Neque illud vim habet quod opponunt, in &l-litri videlicet Lugdunensis concilii verbis dici quidem, pontificem Romanam teneri „prae ceteris fidei veritatem defendere", sed non dici „seoreim". Enimvero

a) neque dicitur „una cum ceteris";

*b)* tôt quidem verum, cum dicitur «prae ceterri", non significari divisionem; atvero significatur distinctio, et quidem cum praecellentia seu praerogativa, quae .grammo et pleno primatui et principatui" respondeat ; cumque additur, „prae ceteri» teneri fidei veritatem defendere", non significatur, istam praerogativam in fidei defensione exerceri ab eo, qui a ceteris existit *separatus,* sed qui *citra et supra ceteros* in fidei ἔauri *agit* et *iudicat.* Id quod

c) liquido patet ex inciso sequenti: „Sic et si quae etc." quibus Romanus pontifex significatur *distinctus* a celeris, inter quos suboriri possint de fide ἣuaestione et significatur iisdem *superior,* quorum ele fide qu&eetion» ipse suo iudicio definiat.

Quamvis igitur per phrasim Lugdunensem non indicetur, Romanum pontificem ceu caput α ceteris ceu corpore ease separatum sive divisum, aperte tamen indicatur, eumdem quoad actus quosdam, quod certe capitis est, a ceteris esse distinctum, itemque iisdem superiorem, ita ut ceteri eiusmodi actus out nullatenus habeant, aut obnoxie tantam et dependents a Romano pontifice exerceant.

B.

Quod 'tam spectat ad exceptionw in *alteram* propositi schematis partem, quae ipsa infallibilitatri definitione constat, animadvertitur

L in ipsam *rationem* »u *qualitatem* propositionis definiendae, quae cum, at in schemate per illativam partriulam .Jiinc" indicetur, ex fidei formulis inferatur. diritur *de fide* e«e non posee, sed ad summum *A cs^ ex fide consequens,* ita ut statuì voi dofinin lamquani *fidei dogma* nequeat.

Sed duplex est illationis ratio, qua inferri aliquid ex alio potest : altera mediala et ex accidente vel contingente, altera immediata et ex rei natura vel neveesario, quae satius tôt praecedentium declaratio seu explicatio; adeo ut, quod infertur, implicite, ut aiunt, vel etiam virtualiter aut aequipollenter in illo contineatur, o quo infertur ⁑

Porro patet, quod *ita* infertur, manifeste eiusdem rationis et ordini» esse, ac illud unde infertur.

Quare si divinitus revelatum ac de fide eet, e quo aliquid *ido parto* infertur, hoc ipsum panter revelatum tôt, eodemque modo fide creditur, quo illud in quo continetur. Atque ita contra haereticos MonophvMta.- et MonulbcJito» de fide cane definiebatur, Christum habere humanam perfectam naturam et humanam etiam voluntatem, eo quod revelatum et B de fide erat, Christum ease hominem perfectum.

Simili modo in schemate per voculam „hinc" indicatur, praemiaris fidei formulis contineri Romanorum pontificum infallibilitatem. Et ea sano testimonio ex formula Hormridae (cum addito Hadnani) allato terbi» aequipollentibus continetur; cum dicere, vi verborum Christi : *Ƒur Petrus* etc. in «de apostolica, per Petri aciliret in eadem sedo successorea, immaculatam *semper serratavi esse,* et, quod superius ostendebatur, jure xermrj *semper debere* religionem atque doctrinam, aequivaleat certe propositioni qua dicitur, Romano» in «de Petri episcopos circa religionem ac doctrinam ab errore immunes esse; et similiter ipsa ἳnfallibilità wrtute, ut aiunt, continetur sententiis ex concilio Lugdunensi II allati-, cum dubitari non possit, quin io, cui praerogativa defensoris fidei veritatis, atque officium convenit, suo iudicio obortas in ecclesia Dei de fide controversias definiendi. infallibilitatri dote praotare debeat, ne defensio invahda aut nulla, et directiva, quam vocant, norma in fidei quaestionibus faba vel fallax existât. Neque minus aperte eadem veritas ex Florentino concilio infertur, cum Christi promissa non patiantur, ut fidele in ἔrrore fidei inducantur ac prope compellantur ab eo, qui varas *Christi Vicanus* et *omnium* Christianorum pater et *doctor* constitutus, *plena* universalem ecclesiam *pascendi* potestate instructus eet-Quani illationem obviam et spontaneam e«c, inde quoque comparet, quod ea longe maximo theologorum numero, innuo ῤlurimi provincialibus conciliis probaia semper fuerit.

Hinc autem apparet, quam infirma sit *dupler* exceptio coni superiori cohaerens: quarum altera dicitur. infallibilitateni. si fidei formulis contineretur, credi semper ab omnibu» debuisse, quod tamen falsis-

**» Ita uva «clam philosophi diaseruat, ἔd ia oecumeaieo concilio Ferrariemi, deiaeepe Florratino. cam aatiifaetione Bescarionis Nicaeni, partione Graeeoram huic ἄdhaerenti de adieeta in aymbo.o particula .FiEcque' ita ¿iiputarunt tum €oloaaenu tum Foralivitatis. Ilie enim ia collatione IX .ordinatus sue.esxnm articulorum fieri dixit per exprraaam *implicai* explicationem aliorum fidei articulorum. necavltqae, phrasim ⁑Pilinque proprie ease additionem, eum non ait niai aliorum fidei articulorum explicatio. Tum distinxit .ccnduakunm et veritatum sequentium ex principila duplieea differentiam. quaedam ἦeritate sunt valde reniclae a prindpiia·, niri per multa media·. »ed quaedam ennt veritates, quae sunt ipaia principii» valde propinquae, adeo quod videantur per ae notoriae et facile dednd ex per ae notis, ut videantur inferri syllogismo imperceptibili... Ita patres Nicaeae quia viderunt hanc veritatem, videlicet Filium consubstantialem, non factum, sed ab aeterno, facile deduci posse ex articulo de Filio posito in symbolo apostolorum, ideo sine aliquo timore offendendi symbolum apostolorum, iucnndiasiine et cum omni fiducia cantaverunt consubstantialem·**

**Supplendam rf aon *pcsnnt inferri.***

eimum habetur; altera e contrario dicitur, infallibilitotem, nisi semper et ab omnibus et ubique credebatur, ut credendum fidei dogma definiri non posse.

Infallibilità® eniiu Romani pontificis, quae» iuxta relatas fidei formula® divina revelatione continetur,

1. una cum divina rovolationo, per generalem videlicet revelationi® propositionem, *implicite* saltem semper ot ab omnibus credebatur; tum

2. postquam infallibilitos solemnibus fidei formulis modo *virtuali* ot *aequipoltente* declarata fuit in occumenicis conciliis, abrade *hoc* etiam *modo* semper et ab omnibus credebatur; et

3. cum ipsa infallibilità® ot coclceiae magisterio ordinario ot publica praedicatione ac doctrina fuit ubique fero clarius semper atquo expressius tradita, *clarius* eadem ot *expressius* «inper ot ab omnibus prope credita cet. Sed

4. quod *speciali propositione* vel *solemni ecclesiae iudicio* declaratum *nondum* fuit explicite sou expresse, id definiri *sic* potest, itemque debet, si idipeum, licet revolatum multisque modis creditum sit, in dubium vocetur aut etiam diserte praefructcque nogotur ›.

II. Animadvertitur in infallibilitatis *subicctum,* quod solus Romanus pontifex non sit, eo quod

1. ..infallibilità® personalis" nequeat probari.

Sed quod *vocem* ..personalis infallibilitatis" attinet, ea in proposito schemate non adhibetur.

Si voro do *re* per vocem significata sermo sit, infallibilitas eodem verissimo sensu personalis dicitur, ot dicta etiam fuit, quo tota primatus potestas ad excludendam Richerianorum haeresim' personalis esse dicitur, quatenus scilicet praerogativa infallibilitatis ipsi *personae* apostoli Petri *directe* ac *immediate* collata fuit a Christo Domino diconto: *Tu es Petrus* etc., quemadmodum in Horraifdae formula fidei, prius exposita, declaratum est.

Cum vero illa praerogativa personae beati Petri apostoli et in Potro unicuique personae ex suis in Romana sedo successoribus *eatenus* collata sit, quatenus Petrus esset a Christo Domino petra oc fundamentum universalis ecclesiae constitutus, vel quatenus apostolico munere universalis doctoris ac pastoris totius eocleeiae insigniretur, propterea Romanorum pontificum infallibilitas eo sensu „personalis" communiter non dicitur, oc si infailibilitas illis conveniret uti personis mero privatis. Hinc in schematis formula diserte dicitur: „Romanus pontifex . . . cum supremi doctoris munere fungens etc."

2. Animadvertunt in infallibilitatis subiecturo, eo quod *constare* non possit, *quando* Romanus pontifex ,.supremi doctoris munere fungens *pro auctoritate* definiat", vel quando omnes ad infallibiliter definiendum expleverit *condtftònes.*

Sed exceptiones hae sunt, quae alienae nimis videantur.

Ut enim, quod ad *priorem* spectat, humanae linguae non desunt necessaria ot apta signa ad exprimendam supremi doctoris et apostolici muneris functionem : ita eiusmodi aignonim usus a Romanis pontificibus factus evidenter patet ex litteris non paucis, scriptis α primo Romanae sedis episcopo Petro, et ab cius porro successoribus, usque nd praebentem pontificem Pium IX. Ceterum si quando dubitaretur, utrum documentum aliquod pontificium sit reapse α pontifice *fungente apostolico suo munere* editum, profecto non maior e«set difficultas ac nascitur, ai quando dubitatur, concilium aliquod fuerit noe no vero legitimum et oecumenicum, vel quidnam in concilio rovere ut fidei dogma definitum, quidve tantum ad doctrinae explicationem vel probationem adicetum fuerit

Sunt quidem etiam, qui non intelligi autument, quo ipsa phrasis *„pro auctoritate"* spectet Verum

a) haec phraris qua idem significatur, ac vocibus *authentice,* vel *ex cathedra,* praecedenti inciso clarioris explicationis ergo addita fuit, ut accuratius definiretur *character* subiecti, cui infallibilitas asseritur ; proinde

*b)* in ipsa phrasi „pro auctoritate" *subintelligitur,* quod in observationibus ab aliquo reverendissimo paire efferendum dicitur, scilicet quae eat suprema et apostolica, quaeque orationis subiecto, id eat, supremo doctori ecclesiae propria cat Etenim *solus* pontifex cum plena apostolica auctoritate Petro apostolo succedit; reliqui namque episcopi, licet apostolorum successores recto quodam sensu vocentur, non sunt tamen apostoli Petri successoribus acquaice quoad plenitudinem ac perfectionem potestatis apostolicae; quemadmodum iisdem aequales nullatenus ex eo sunt, quari *aeque* dicamur superaedificati super fundamentum apostolorum, quorum episcopi successores vocantur, ac dicimur aedificati super Petrum, cuius successor episcopus Romanus existiL *Alio* namque sensu dicitur ecclesia a Christo aedificanda super Petrum, ot *alio* sensu fideles a Paulo dicuntur aedificati super fundamentum apostolorum *et* (addit, quo differentia patet) prophetarum. Super hos enim aedificati sumus — ex interpretatione doctorum, quorum sententiam refert Angelicus l — quia ,,innititur fides nostra revelationi apostolis et prophetis factae, qui canonicos libros scripserunt". Sed neque hoc sensu episcopi suocosoree apostolorum dicuntur, neque hoc sensu eoclceia aedificata est super Petrum. Cum ergo Romani pontifices dicuntur docere ac definire *„pro auctoritate"* sua, sive apostolica, hoc intelligitur sensu omnino proprio ac privo, ot declaratur, eosdem non agere privatam personam, sed personam Christi Vicarii, cui factae sunt promissiones.

Quod autem ad *alteram* exceptionem spectat, qua quidem eodem iuro concilii generalis decreta impeti possent, nemo non intelligit, do actibus Romanorum pontificum, de quibus sermo est, longo maiori iuro valere, quao do actibus authenticis cuiusvis legitimae potestatis iuris periti affirmant: necessarias videlicet ad illorum valorem conditiones supponi debere expletas. Etenim eo apprime spectat Spiritus sancti assistentia, qua sola Romanae sedis episcopi infallibile» dicuntur, ut eae omnes compleantur conditiones, quao requiruntur, ut ab ipsorum definitionibus circa determinatum suum obiectum omnis error excludntur. Quare probata semel Romanorum pontificum infallibilitate, do expletis ad finem conditionibus nullum amplius dubium dobet moveri.

3. Animadvertunt, quod per eiusmodi doctrinam Romanus pontifex uti caput *ab episcopis* ceu corporo *dividatur.*

Sed nullatenus. Nam praeter ea quae superius circa hanc separationis umbram dicta fuerunt, considerari debet, aliud eese, Romanum pontificem per se, citra episcopos tam dispersos quam in concilio sire generali sive partiali unitos, habere praerogativam infallibiliter orante fidelro docendi et poscendi ; et aliud, eum sive liabitu sive actu umquam segregari vel separari ab obnoxiis sibi sive agnis sive ovibus ; immo cum Romanus pontifex veluti *caput* docendo rogen-

› De Eia contalisie invent, quae, praeter alios probatos aactorea, ad rem scribit leremii® & Beneltis, ***Privilegium sancii Petri vindicatum,*** p, li, L V. edit Roman, a. 1759. art 12, p. 367 »q. Cf. Hencenroether contra Doellinger, p. II sqq.

' De qua cf. schema de ecclesia Christi, adnotat 23.

doqiw in totum corpus influit, coníunctionis vincule inter ipsum et universum gregem attrahuntur et confirmantur. Tota igitur quaestio ad hoc revocetur, utrum Romano pontifici perse reapse eíusmodi actúa *capitii* ac supremi doctoris conveniat, quo citra reliqua membra vel citra reliquas doctores simul concurrentes lotum corpus vel totum gregem docere et pascere *possit. Atqui hoc sensu Romano pontifici infallibiliter docendi auctoritatem divinitus* rellatam fuisse, in schemate proponitur.

Aat, inquiunt, in illa hypothesi inutilia fierent concilia, et episcopi cessarent esse indices.

Verum *sd priorem* exceptionem iam respondit cardinalis Bellanninus '. ěspondeo ', inquit. ‚Jd non sequi. Nam, etsi in pontifice sit infallibilius, tamen non debet ipse contemnere media humana et ordinaria, quibus deveniri potest ad veram rei cognitionem, de qua agitur. Medium autem ordinarium est concilium maius aut minus pro magnitudine vel parvitate rei, de qua agitur. Id quod patet primo exemplo apostolorum. Nam certo tam Petrus quam Paulus poterant etiam soli quamlibet controversiam infallibiliter definire; et tamen concilium convocaverunt: Aetor. XV... " Et alio locol etiam luculentius statuit, „generalium conciliorum convocation» utilissimas et suo quodam modo ǂecessaria. non tamen absolute et simpliciter necessarias esse" . . . „Etsi vero summus pontifex iudex est, vice Christi, omnium controversiarum, eique obtemperare debet fraternitas universa, ut Cyprianus loquitur 1.1. ep. 3, et nos in libris de pontifice multis argumentorum generibus demonstravimus; tamen non debet pontifex in controversiis fidei diiudicandis aut soli suo indicio fidere, aut exspectare divinam revelationem, sed adhibere diligentiam quantam res tanta postulat, et ordinaria media ; et tum demum exspectare assistentiam Spiritus sancti et directionem divinam. Porro medium ordinarium ac proinde necessarium esse concilium magnum aut panum, unum vel plura, prout ipse indicaverit, facile probari potest-" Infallibilitas igitur Romani pontificis nullatenus evertit aut inutilia reddit concilia sive generalia sive particularia

Sed neque efficit Romani pontificis infallibilitas, ut episcopi cessent esse veri, proprieque dicti in causis fidei *iudica,* tum quia veri sunt et remanent iudioee proximi in eois dioecesibus, in synodis dioeeesanis et provincialibus; tum quia ex eo quod pontifex infallibilis est, nullatenus sequitur, eum omnia per so et citra iudicium aliorum episcoporum definire velle aut definire debere; tum denique, quia ex theologorum doctrina Romanorum pontificum non minus ac ipsorum conciliorum irreformabilia decreta subiici possunt episcoporum examini ac iudicio, non quidem diseenǂioni vel reiectionis, sed quod instructionis, ascensionis atque approbationis appellant, quodque ad pia-Dim *causae cognitionem* pertinet; cuiusmodi examen in concilio Chalcedonensi instituebatur circa dogmaticam sancti Leonis Magni epistolam. De qua re praeter alios grave auctores consulatur Ballerini, *De ri ac ratione primatus.* C.XHI.

П1. Animadvertitur in expositum pontificiae infoilibilitatis *obiretum.* quasi

1. *indefinita et vaga* sit eias descriptio. Verum cum in schemate expresse dicatur, obiectum illud esse eiusdem omnino extensionis, cujus est ambitus infallibility *ecclesiae.* per hano declarationem generalis propositio, „quid in rebus fidei et inorum etc. tenendum sit", definita plane ac determinata evadit; quasi

2. hoc ipso, quod infallibility Romani pontificia A dicitur eiusdem cum infallibilitate ecclesiae amplitudinis ewe, *duplex* infallibility significetur, altera pontificis, altera occleeiae. Sed enimvero contrarium plane exprimitur, cum unum idemquo obicctum rene dicatur, circa quod versatur, versarique potest infallibilis Romanus pontifex, et illud, circa quod ecclesia est infallibilis. Sed quod significatur discrimen, est discrimen in modo considerandi *subiectum.* quod infallibile praedicatur, quodque tam esse definitur Romanus pontifex, uti supremus ecclesiae magister et doctor, quam tota ecclesia docens, seu universum ecclesiae magisterium, de quo in capite IX schematis de ecclesia Christi. Hoc autem subiteti discrimen reapse exsistit, cum infallibilitatis praerogativa ex declaratis conveniat tum supremo ac universali ecclesiae doctori et pastori per ae, tum universo et adaequato totius ecclesiae magisterio, quod ecclesiae doctoribos et pastoribus *ima cum* ruo *capite.* Romano pontifice, B coalescit ; atque ita *ecclesia docciti* est ac dicitur infallibilia.

IV. Animadvertitur in ipsam *vocem* „infallib£lis“, „infallibiiitas ', ac ai nova et variis interpretationibus obnoxia eaaet.

Sed baco vox a theologis et a fidelibus passim usurpatur, ut ea praerogativa significetur, qua Romanae sedis antistites in rebus fidei et morum definientes ab errore immunes «errantur; atque idem vocabulum de *ecclesiae* magisterio, continuo iam et antiquissimo usu, et certo quodam *ac* determinato sensu adbibetur. Cum ergo ecclesiae et Romani antistitis, ecclesiae videlicet capitis et oris, infallibility una atque eadem sit, proferto non est, cur .i eodem vocabulo adhibendo abstineamus; immo ǂ. omnino, cur illud adhibeamus.

C.

Atque haec satis visum est de priori exceptionum C genere, quae *directe ac immediate circa propositum schema* versantur, animadvertisse. Instituto vero illarum examine, pleraeque omnes alterius generis difficultate quae *generatan* ipsi *doctrinae ac defmilioni* pontificiae infallibilitatis opponuntur, praeoccupatae fuerunt Duo tantum harum capita peculiarem considerationem flagitare visa sunt, quorum alUrum continet exception» ex historia ecclesiastica petitas, alterum vero ad celebrem Vincenti! Lirinensis canonem refertur.

1. Porro quod ad primum caput attinet, videtur, ut tum dignitati ac proprio muneri patrum, tum cansse gravitati ac necessitati consulatur, sequent» normas praestituendas et ob oculos retinendas esse.

1. Ex monumentis omni exceptione maioribus, ut superius declaratum fuit, Romanorum pontificum infallibility wt veritas divinitus revelata; fieri ergo nequit, ut haec ex historiae factis quibuscumque falsa umquam demonstretur ; sed si quae illi historiae facta opponantur, ea certissime, quatenus opposita videntur, falsa habenda erunt.

2. Accedit, quod cum Romani pontificis infallibility per apertos, certissimoeque font» ut veritas revelata, adeoque ul originalis ac simpliciter antiqua cognoscatur, secundum regulam a Tertulliano iampridem adhibitam titulo *poaerrionis* contra omnem opinionem et conclusionem illi oppositam *praescribitur;* id enim, maxime in causis ad fidem pertinentibus, ret verum, quod prius. Haec illustrari iis powunt, quae in constitutione de catholica fide capite IV ab ipso concilio Vaticano statuuntur : „Omnem assertionem veritati illuminatae fidei contrariam omnino falsam «re . . . Quapropter omnee christiani fidei» huiusmodi opinion», quae fidei doctrinae contrariae cese cognoscuntur, maxime ai ab ce-

» De bRm lib. IV. c. VIL
› De ctmrító». lib. I, e. X, H.

desia reprobatae fuerint, non solum prohibentur tamquam legitimae scientiae conclusiones defendere, sed pro erroribus potius, qui fallacem veritatis speciem prae se ferant, babero tenentur ŏm̃nino Iamvero infallibilitalem sanctae apostolica© sedis et Romani pontificis ad doctrinam fidei portinere, ex allatis fidei documentis constat, et contrariae illi sententiae a magisterio ecclesiae non semel fuerunt improbatae. Cuiuscumquo ergo scientiae, etiam historiae ecclesiasticae conclusiones, Romanorum pontificum infallibilitati adversantes, quo manifestius haoo ex revelationis fontibus infertur, eo certius voluti totidem orrore® habendas ceso consequitur.

3. Ad dogmaticam infallibililatis pontificiae definitionem necessarium ao sufficiens est, ut patribus concilii ex *propriis* divinae *revelationis fontibus,* scilicet ex scriptura et traditione, constet, case illam divinitus revelatam; proindequo patrum officium est et munus, hanc divini depositi veritatem pro suo charactere cum auctoritate declarare et proponere; singulas autem *aliunde* petitas difficultates, quae illi opponuntur, dissolvere, non tam patrum concilii res est, quam scholae theologorum, qui, quod ad hano quoque causam spectat, suo munere diu iam functi sunt .Cum enim prolatae exceptiones historicae, de quibus agitur, non sint novae, sed longe vulgatissimae ac tritae, quae a rerum theologicarum tractatoribus in variis controversiis contra protestantes, lansenianos, Febronianoa, alioeque, frequenter aeque ac luculenter solutae fuerunt (dum sive de sanctae Romanae sedis primatu, sive de catholicae ecclesiae infallibilitate, aliisque catholicis veritatibus dissererent) ; minus decorum, minusque conveniens patribus visum est, singulas quasque ex illis in novum rursus vocare examen, quasi factae contra catholicas veritates objectiones reapse habuerint ac retinuerint hucusque verum valorem ac robur, vel ipsa revelata veritas, catholicaeque ecclesiae doctrina, ut par erat, satis non fuerit asserta ac defensa. Consulantur itaque graves et probati auctores, qui de potissimis quae opponuntur exceptionibus scripserunt, itemque generales quasdam regulas statuerunt, quarum usu et applicatione speciales difficultates plerasque omnes tollere satagunt Nimirum, inquiunt, videndum

a) *quod ad subiectum attinet,* utrum Romanus pontifex reapse tanquam supremus et universalis doctor et pastor pro sua apostolica auctoritate fuerit locutus, an potius locutus sit uti privata persona seu doctor particularis ;

b) *quod attinet ad obiectum,* utrum materia circa quam iudicium Romani pontifiéis versatur, res ait fidei et morum pertinentium ad ecclesiam universalem, an utrum sit res facti particularis vel disciplinae ac iuris partialis vel localis. Quo faciunt haec ex epistola Nicolai I ad Michaelem Imperatorem data anno 865, quae inter decreta eiusdem Nicolai referuntur: „Patet profecto, inquit, sedis apoetolicae, cuius auctoritate maior non est, iudicium a nemine fore retractandum, neque cuiquam de eius liceat iudicare judicio. Siquidem ad illam de qualibet mundi parte canones appellari voluerunt; ab illa autem nemo sit appellare permissus , . . Non negamus, eiusdem sedis sententiam poeso in melius commutari, cum aut sibi subreptum aliquid fuerit, aut ipsa pro consideratione aetatum vel temporum seu gravium necessitatum *dispensatorie* quiddam ordinare d̃ecreverit. Scilicet

*c) quod ad formam seu modum spectat,* quo iudicium fertur, utrum decretum Romani pontificis ita conceptum sit, ut appareat, a Romano pontifice factam «eo veram an propriam *definitionem* seu peremptoriam latam sententiam ; non vero oeconomicam tantum aliquam responsionem vel dispositionem. Ceterum huc spectant aliae regulae omnes, quae communiter a theologis circa definitiones quoque conciliorum statuuntur, cum inquirunt, *utrum* aliquid et *quidnam* in illorum capitibus et canonibus definitum reapse sit.

4. Est principium in omnibus scientiis receptum, atque ratione multo maiori in causis divinae fidei ob oculos habendum, quod si de aliqua veritate, ex *propriis* eiusdem fontibus, tamquam de *thesi* constiterit, probabilem quamvis solutionem vel gravem quamvis rationem sufficere, qua contrariae difficultates ceu hypotheses conciliari cum illa valeant. Sed ad conciliandas historicas exceptiones cum summi pontificis infoilibilitate probabiles saltem grotesque solutiones allatae fuerunt;

*)* in causa Vigilii: a los. Aug. Orsi, *De irreformabili Romani pontificis in definiendis fidei controversiis iudicio,* L I, p. I, cap. 19, 20; Benettis, op. ciL, P. II, tom. V. app. §5; Ballerini, *De vi et ratione primatus,* c. 15; Lud. Tbomassin. Disp. XIX in conci!.; Petrus de Marea, *Diss.de Vigilio;* et nuper Al. Vincenzi *tn S. Gregarii Nysseni ei Origenis scripta* cum app. de actis synodi V, tom. IV et V.

) in causa Honorii : inter vetustiores a loe. Biner s. I. in *Apparatu eruditionis* p. HI, IV, et XI; Orsi, op. ciL, cap. 21-28; Bellarm., op. ciL; Thomassin., op. ciL, disi XX ; Natalis Alex., *Historia ecclesiastica,* saeculi VIII diss. II ; Zaccaria, *Antifebroniiis,* p. Π, 1. IV; inter recentiores: *Civiltà cattolica,* anno 1864, serie V, vol. XI et XII ; Schneemann, *Studia in quaestionem de Honorio;* loe. Pennacchi, *De Honorii l Romani pontificis causa in concilio VI.*

*c) in* causa lapsuum aliquot, ut dicitur, Romanorum pontificum circa ministrum sacramenti ordinis: ab Orsi, op. ciL, 1. HI, c. 31 ; Toumely, qui in tractatù de sacramento ordinis singulas Morini difficultatœ dissolvit, quae in propositis observationibus repetuntur, etc.

*d)* in causa bullae Bonifacii Vili: ab Aguirre, *Defensio cathedrae sancti Petri,* disp. 32, 33; An/i-*lanus,* p. 133 sqq.

II. Quod vero ad *Vincentii Lirinensis canonem* attinet, quo illustrissimus ecclesiae scriptor Commonitorii sui cap. III id tenendum ait, quod ubique, quod semper, quod ab omnibus creditum eet:

1. is contra auctoris mentem intelligeretur, si ad infallibilem in catholica ecclesia normam *direcli-vam,* quam vocant, referretur. A Linnensi enim ille refertur, quod ex contextu praecedenti et sequenti liquet, ad normam *obiectivam,* scilicet ad divinam traditionem; quatenus proposito canone criterium cognoscendi „catholicae ecclesiae traditionem" continetur, qua „una cum legis divinae auctoritate munitur fides d̃ivina Sed alia profecto ree est, utrum eodem canone contineatur *conditio necessaria,* ut ab ecclesiae catholicae magisterio possit aliquid infoilibiliter definiri. Hoc Vincentius non docuit, immo contrarium, uti patebit, significaviL Unde

2. apparet, Lirinensis canonem a vero suo sensu detorqueri, si eiusdem vi requiratur consensus universalis sive unanimitas omnium episcoporum, ut ab ecclesiae magisterio, penes quod eet directiva fidei norma, aliquid tamquam fidei dogma definiatur. Tum

3. apparet, eumdem Lirinensis canonem perverti, si in eo reponatur tum norma obiectiva tum directiva, ac si *unica* catholicae fidei norma infallibilis in consensione constanti ac universali ecclesiae sita sit, adeo ut nihil in rebus fidei absolute certum ac infallibile habeatur, quod consensione constanti non credatur, atque nullus fido divina, quae absolute ac infallibiliter

› Immo Π, tpod Migne P.L. L. MO.

certa rit, crederò quidquam possit, nisi ıρ.π constiterit *de constanti oc universali ecclesiae consensione. Sic autem regula fidei catholicae* pcæumdatur, et ipsa *Lnditio seu verbum traditum,* quatenus constanter, ubique et ab omnibus creditur, cum constitutis ťradibonis *doclonbiu sive magistris* commiscetur, qui verbum *divinitus* revelatum semper, ubique et omnibus (ridere tenentur.

4. *Sed* fi, uti debet, Linnensis canon ad ipsam oòwcA'rawi nonnam referatur, *non rite* tamen idem intelligitur, quando tam *positive* quam *negative* accipitur. Ut enim verissimus «t, si *positive* intelligatur, nimirum *id* esse divinitus revelatum, adeoque tenendum, quod semper, quod ubique, quod ab omnibus creditum a»tl ; ita fabua foret, si intelligerelur *negative,* itemque tribus notis, antiquitate, universitate, consenrione, *simul ac coniundim* acceptis, quasi nequeat quidquam esse divinitus revelatum adeoque credendum, pro quo simul coniunctimque non militent antiquitas, univcnatas, consensio. Fieri namque posse, facturoque *reven* esse, ut aliquid semper, inde ab antiquitate originali, creditum, adeoque divinitus revelatum sit, quod tamen neque ubique, ncque ab omnibus crederetur, ipse Vincendus docet

Sane antiquitati doesse posse univerritotem ac consensionem, ipse palam affirmat, capite IV quaerens: „Quid igitur tunc faciet christianus catholicus, si se aliqua ecclesiae particula ab universalis fidei communione praeciderit? Quid utique, nisi ut pestifero, corruptoque membro sanitatem universi corporis anteponat? Quid si novella aliqua contagio non iom portiunculam tantum, sed totam pariter ecclesiam commaculare conetur? Tum item providebit, ut antiquitati inhaereat, quae proreus iam non potest ab ulla novitatis fraude seduci. Quid si in ipsa vetustate duorum aut trium hominum vel certe civitatis unius aut etiam provinciae alicuius error deprehendatur? Tunc 0 curabit, ut paocorum temeritati vel inscientiae, ei qua font uniVcrealiter antiquitus universalis ecclesiae decreta (alias, si qua sunt universalis concilii decreta) praeponat '. Quid, si tale aliquid emergat, ubi nihil huinsmodi reperiatur? Tunc operum dabit, ut conlatas inter se maiorum consulat, interrogetque sententias, eorum dumtaxat qui, diversis lioet temporibus et locis, in unius tamen ecclesiae catholicae communione et fide permanentes, magistri probabiles extiterint: et quidquid non unus aut duo tantum, sed amnes pariter uno oodemquo consensu aperte, frequenter, perseveranter tenuisse, scoprisse, docuit cognoverit, id sibi quoque intelligat absque ulla dubitatione ředendum'

E quibus liquet, a Vincentio non doceri quid exigatur, ut indices fidei doctrinam aliquam uti fidei dogma definire poasint, sed exponi quomodo a viro catholico vera antiquitatis fides possit cognosci, tum, 13 quando antiquitati universitas desit atque consensio; quemadmodum re ipsa defiline docet cap. V et VI „tempore Donati, a quo Donntistae, cuín se»e multa pars Africae in erroris sui furias praecipitaret . . . item quando Arianonim venenum non iam portiunculam quamdam, sed pene orbem totum contaminaverat, adeo ut prope cunctis latini sermonis episcopis, partira vi partira fraude deceptis, caligo quaedam mentibus offunderetur".

Tantum ergo abest, ut Vincçntius Linnensis do-

1 **Quo ellam «pectet tritoni aascti Auguitini effatum: .Qicd iniven· texet eoleeia, bm a conduis lutitutem, wd amper rtteatna ent, nonnisi anetoritete ăpoatolie traditam recturae ereditar/**

1 **Qiibos aperte Lirinenrii teter traditionem seu nomam obtectiram, de qua quaerit, et inter rccleaiae magiiterinm ten normas dxrertiram dUUarcit.**

A cuerit, nihil credendum esse quod non ab omnibus et ubique fuerit semper creditum, ut manifesto inquirat, quomodo credenda ventas possit cognosci, si ea neque ab omnibus, ncque ubique credita sit vel credatur. Scilicet docet cap. Vili et IX standum „«acratac vetustati, cuius auctoritate profanae novitatis conteratur audacia . . . siquidem mos iste semper in ecclesia viguit, ut quo quisque foret religiosior, eo promptius novellis adinventionibus contrairet. Exemplis talibus plena sunt omnia. Sed ne longum fiat, unum aliquod et hoc ab apostolica potissimum sede sumemus: ut omnes luce clarius videant, beatorum apostolorum beata successio quanta vi semper, quanto studio, quanta contentione defenderit susceptae semel religionis integritatem. Quondam igitur venerabilis memoriae Agrippinas Carthaginensis episcopus, primus omnium mortalium contra divinum canooem, contra morem atque instituta maiorum, rebaptizandum esse censebat. Quae praesumptio tantum mali invexit, ut non solum haereticis omnibus formam sacrilegii, sed etiam quibusdam catholicis occasionem praebuerit erroris. Cum ergo undiquo ad novitatem rei cuncti reclamassent, atque omnes quaquavenras sacerdotes pro suo quique studio reniterentur, tunc beatae memoriae papa Stephaniis, apostólicas .sedis antistes, cum ceteris quidem collegia suis, sed tamen prae caeteris re&titit; dignum, ut opinor, existimans, si reliquos oran» tantum fidei devotione vinceret, quantum loci auctoritate superabat. Denique in epistola quae tunc ad Africam missa est, his verbis «anxit: Nihil novandum, nisi quod traditum esL Intelligebat enim vir «anctus et prodens, nihil aliud rationem pietatis admittere, nixi ut omnia quae fide a patribus suscepta forent, «dem fide filiis consignarentur; nosque religionem non qua vellemus ducere, red potias qua illa duceret sequi opportele ; idque eeae proprium christianae modestiae et gravitatis, non sua poeteris tradere, sed a maioribus accepta serrare. Quis ergo tunc universi negotii artus? qms utique, nisi usitatus et solitus? Retenta est antiquitas, explosa novitas . . . Ipsius Africani concilii sive decreti . . . vires, donante Deo, nullae, sed universa tamquam somnia, tamquam fabulae, tamquam superflua abolita, antiquata, calcate sunt".

Unde palet, ex meóte Vinceotii Lirineosis universitatem ac consensionem nullatenus requiri ad hoc ut aliquid quod revera sacrae antiquitatis auctontate excellit, tamquam fidei dogma declarari possit; adeoque exceptionem ex Lirinensi canone contra definitionem infallibilitetis Romanorum pontificum ri ac valore destitui.

Patet denique « eadem Lirinenris analyai, praecedentem quamdam moralem, ut aiunt, rive fideliam sive episcoporum unanimitatem necessariam non cese, ut ecclesiae magisterium in aliqua fidei quaeetione iudicium ferro queat, quaenam doctrina scripturis, traditione, antiquitate, veritate nitetur.

## 5.

## Congregationi· generalis quinquagesimae para alterat

1870 maii 13.

Post relationem episcopi Lausanensis et Geneven«ie, eminentissiraus primus praese patribus dixit:

„Reverendissimi patres, absoluta hac materia procedimus ad tractandum schema constitutionis dogmaticae pnmae *de ecclesia Christi* reverendissimoruro patrum exaiuini proposituro. Initium huius rei fit

» **UongrtgaUnnb baiai par» prima ia L LI, eoi 634-88 habetur; eia» acte alia ab alila diaioagenda ctuaui, qao lectoris commodo melini conauleretur.**

& relationе quam de hoo schemate Domino Deputatio-
uia pro rebus fidei viva voco faciet reverendissimus
dominus Ludovicus Pio episcopus Pictavicnsia Ita-
que praedictus reverendissimus dominus umbonem
ascendat."

## RELATIO

retvrmdì *patris dumìni Ludovici Pie episcopi Pictaviensis.*

Eminentissimi praesides, eminentissimi ot reverendissimi patres.

Cum inibi demandatum fuerit munus ea vobis referendi, ox parte reverendissimorum patrum Deputation» pro robus fidei, quao ipsorum examini proposita et ab ipsis accurato coram Deo disputata, denuo in forma schematis vobis nuperrime traditi redacta doecriptaque fuerunt, occo huno ambonem iterum conscendo tum a nobis acta, tum actorum nostrorum rationes vobis ex officio nostro humiliter erpositurus: perterritus quidem rei difficultatibus, sed facta iam benevolae indulgentiae vostrae experientia confortatus.

Nequo longiori otiam sermono vobis importunus efficiar, cum distributa iam vobis fuerit fusior relatio, cumino eiusdem Deputations typis commissa; quao quidem ita singillatim omnia fero puncta enucleavit, ut pauca mihi leviter attingenda superaint

Ad instantiam perplurimorum concilii patrum iterum atque iterum repetitam, schema quod habemus prao oculis ante reliqua schemata fidem aut disciplinam respicientia, eminentissimi praesideo examini oc discussioni synodali proponendum esse iudicarunt; „ea praesertim de causa, quod rocentiori tempore circa hoc gravissimum doctrinae caput non leves anxietates in fidelium animis ubique excitatae sint, et religiosae societatis pax et tranquillitas perturbentur." Et certo, reverendissimi patres, nemo ex coaetaneis nostris, de modo agendi cuiuslibet publici conventus tantisper 0 edoctus, id peropportune factum esse inficias ibit. In nullo enim regno, in nullo statu, quaestio quaelibet omnium civium montée ita generaliter praeoccupaverit et inflammaverit, quin apud legislatorum suorum coetum aut senatum ree statim ad *ordinem 'diei,* ut aiunt, deferenda pronuntietur.

Liceat ergo dicere sino ulla ullius offensione, sine ulla ad hoe vel illos criminis insimulatione, nihil cunctis iam nuno optabilius ease, nisi ut quam primum ot doctrinam scrutari, et dubia solvere, et malis medori, id eat, ea palam producta luco divina, quae ex promissione Christi nobis semper intus affulget, nubes discutere, tempestati» sedare, et in veritatis unitate pacem facere communi consilio, aequo tranquilloquo animo cuncti simul connitomur.

His dictis, ad prooemium nostrae constitutionis veniamus. luxta mentem ac votum plurimorum patrum constitutio illa inscribitur: *Constitutio dogmatica prima de ecclesia Dei.* Et ideo exordium sumitur ox iis, quae spectant ad ipsam occlceiae institutionem, cuius fundamentum Dominus noster lesus Christus, ut sapiens architectus, primum posuit ante ipsam aedificii constitutionem, dum Petro dixit in praesenti: *Et ego dico tibi, quia tu es Petrus,* et in futurum, *et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam.*

In hoc autem nobis animadversum est a nonnullis patribus, quod Petrus dicatur fuisse institutus non solummodo tamquam fundamentum visibile unitatis ecclesiae, sed etiam tamquam perpetuum eiusdem unitatis principium.

Salvo autem meliori iudicio, Deputat ioni vostrae visum fuit nec auctoritates nec rationes deficere ut vox illa servetur. Non auctoritati», nam praeter plurimos patres tum graecos tum latinos, a quibus cathedra Romana dicitur unitatis matrix et radix et nutrix, et asseritur in Petro osse unitatis principium, nominem noetratum fugit, clarissimum episcopum Meldensem in sua celeberrima oratione *de unitate ecclesiae* dixisse: Auctoritatem ecclesiasticam primum in unius persona constitutam in alias propagatam non fuisse nisi ea lege, ut semper *ad principium suae ünitati* reducatur, eoequo qui illam exercendam susceperint debere inseparabiliter adhaerere eidem cathedrae.

Ratio autem huiusce vocabuli est» quia Petri auctoritas non eet tantummodo ecclesiae fundamentum passivum, sed fundamentum vivum, activum et, ut aiunt, dynamicum, cuius vi et energia omnes partes stant et coalescunt, uti patebit ex infra dicendis.

Primum caput proponit doctrinam primatus sancti Petri in quantum duplici praesertim errori opponitur. Et I0 errori haereticorum et schismaticorum, qui vel negant absolute et simpliciter divinam primatus iurisdictionem fuisse a Christo institutam, vel primariam auctoritatem et centrum totius ecclesiae reponunt in suprema sacrosancta synodo. Et 2° errori novatorum istorum Richerianorum et aliorum, qui volunt primatum, immo quodlibet iurisdictionis munus primo immediate et essentialiter ecclesiae a Christo fuisse traditum, et per hanc Petro, ut suo ministro, delatum fuisse.

Vix aliquid primo schematis textui in hoc capite fuit immutatum. Legebatur in priori formula: „Ad unum namque Petrum Christus Filius Dei vivi dixit: *Tu es Petrus et super hanc petram ...*" Observarunt aliqui patree, aptissime praemittenda fore prima Domini nostri lesu Christi verba: *Et ego dico tibi, quia tu es Petrus,* ut sio evidentius appareret, verba illa ad solum Petrum directe et immediate referri ; et libenter huic propositioni annuit Deputatio nostra.

In hoc autem primo capite dicitur de primatu beati Petri, quod postea extendetur ad eius successores, huno primatum ipsi collatum fuisse *in universam Dei ecclesiam.* Qui quidem casus accusativus *in universam ecclesiam* in priori schemate ex parte aliquorum reverendissimorum patrum causa accusationis fuit

Ast ita iam pronuntiaverat concilium Lugdunense II declarans : „Sanctam Romanam ecclesiam in beato Petro apostolorum principe sive vertice, cuius Romanus pontifex est successor, summum et plenum principatum ot primatum *supra universam ecclesiam catholicam* obtinere." Pariter et Florentinum definivit : „Sonctam apostolicam sedem et Romanum pontificem *in universum orbem* tenero principatum, et ipsi in beato Petro *pascendi, regendi ac gubernandi* uni*vcrsalem ecclesiam* a Domino nostro leeu Christo *plenam potestatem traditam* ewe."

Verum proreus est id quod allegatur non semel alias, et quidem in concilio Tridentino, dictum fuisse *in universa ecclesia.* Ab hoc autem dicendi modo nunc abstinendum duximus propter illam ipsam aequivocationeni seu sinistram interpretationem, quam inde usurparunt Ricberiani, Febroniani et alii ab ecclesia merito damnati. Etenim omnes episcopi qui pascunt greges particulares, principatum habere *in ecclesia* aliquo certissimo sensu dici possunt et debent, quatenus scilicet principem ordinis gradum tenent, et ad greges pascendos in ecclesia ordinantur. At vero nullatenus dici possunt primatum habere iurisdictionis, neque si omnes fuerint simul congregati, habere primatum iurisdictionis *in universam /edesiam,* quod'soli Petro et successoribus eius divinitus datum eet, ut constat ex auctoritatibus iam allatis, ali iaque pene infinitis in decursu huius discussionis certe afferendis. Et haec salis dicta sint de primo capite.

Caput II. Relate tum ad textum huius capitis.

ubi agitor *dû perpetuitate primatus Romani* pontili cis, tum *ad canonem huic capiti* corresponden tem, auctoras prioris schematis non fugerat ea, quae ab aliquibus reverendissimis pambas facta est obeervatio.

In successoribus beati Petri, qui sunt Romani pontifices, ubique duo distingui debent Ex iure divino, scilicet ex institutione *Christi, pendet* perpetuae successionis lex, qua ratum divinitus est ut Petrus semper debeat habere successores. Ex facto autem Petri, qui sedem ac cathedram suam apostolicam, mirabili *Christi dispensatione, ut ait Gelarias papa, et disponente Domino,* ut ait Lateranense Π, ex facto Petri, inquam, qui sedem *ac* cathedram suam apostolicam in Urbe locavit, et suo sanguine consecravit pendet quod dia successio in sede Romana locum habeat, ita ut successor beari Petri nominarim, vel, ut aiunt reduplicative, sit Romanus episcopus; et hoc quidem exierit ex iure illo humano, quod melius tamen et verius ius redariartico-apostolicum nominator.

Attamen non tantum textus capitis, sed ipsiusmet canonis, visus at servandus prout iacebat. E duabus enim proposirionibus fide definitis procedit, scilicet ex prima illa propositione ride certa, nempe, primatum sancti Petri in aliquo suo successore et haerede continuari: et ex secunda illa propositione, Jpeum pontificem Romanum successorem œse beari Petri principis apostolorum", quae verbotenas, et non per incisum, sed directe a fimThilio Florentino decreta ic definita est: et hoc quidem intelligitur de Romano pontifice ut historice, et de facto habetur in ecclesia absque ulla interruptione ab initio temporia, relictis quaestionibus et hypothesibus in schola plus minusve libere agitatis, quoad perpetuitatem urbis Romae et conjunctionem primatus cum sede Romana.

Caput III. Inscribitur caput illud : *de vi et ratione primatus Romani pontificis;* quae vocea ita aptae et congruentes in so reperìuntur ut non uni tractatui de hac ipea quaestione in titulum operis adhibitae fuerint

Exordium autem rie habet illud idem caput : ,.Hinc inhaerentes tum praedecessorum nostrorum Romanorum pontificum decretis, tum etc." Non enim dicatur, Romanos pontifices in hac parte vix audiendos esse, utpote in propria sua causa loquentee : quemadmodum Christo dixerant ludaei1: *Tu de te ipso testimonium perhibe:; testimonium tuum non ut verum.* Quibus respondit Dominus Icsus: *Et si ego testimonium perhibeo de meipso, verum esi testimonium [meum], quia scio unde reni... et si ludico ego, indicium meum rerum ut, quia solus non sum; sed ego, et qui misit me, Pater.* Et revera, reverendissimi patres, dum supremus ecclesiae doctor loquitur, ipse quoque non potest non scire unde venit, nec eum latere vel obiter potest euius imago visibilis in terris rit, atque vicarios. Unde exquisitissimum hoc effatum a Bossuetio prolatum hatemos contra objectionem allatam : Ego, inquit, ubi agitur do dignitate sanctae sedis apostolica traditioni et doctrinae ipsorummel Romanorum pontificum sto.

Praeterea attendatur ad hoc, quod in testimoniis a nobis allatis, rive Romani pontifices, sive concilia etiam oecumenica non de se loquuntur, quorum tamen testimonium accipi deberet ut veram, propter waistentiaxo Spiritus sancti : sed indicia ab ipsis prolata semper asse positive oxegeties, id est auctoritatis sacrarum Scripturarum interpretativa ac determinativa, ita ut indicis illa recusari non possint, quin et sanctae redi Romanae et ipsimet ecclesiae abindicetur suum ius indicandi de vero sensu et interpretatione Scripturarum sacrarum.

» Io. VIH, 11-1·.

A Et ce occasione non possum ex intimo meo cordo non proferre dolorem atque stuporem meum, quod non solum in dubium revocari, sed et in contrariam partem adeo *focilo accipi possint* textus illi evangelici et apostolici, quorum sensum expressa irumo expressissima pontificum et conciliorum oecumenicorum auctoritas toties et tam irrefragabiliter determinavit Ignoscite mihi, reverendissimi patres, si ingenue id dicam, quod mihi non semel hisce ultimis diebus in mentem venit Utique Deo optimo maximo profundissimae grates agendae sunt quod in praecedentibus conciliis, nominarim vero in Tridentino, tot tamquo graves fidei quaestiones extra omnem dubitationis aleam positae fuerint, atque supremo ecclesiae iudicio absolutae. Si enim quoad determinationem dogmatis ex auctoritate verbi divini scripti aut traditi ea fuisset adhibenda methodus, quae in praesentiarum ab aliquot libellis vindicatur ac exigitur, non dico de canone librorum B sacrorum, non de sacramento confirmationis et cxtreman unctionis, non de confessione sacramentali, «ed neque etiam de praesentia reali Domini nostri lemi Christi in eucharistia decisio dogmatica pronuncian potuisset *(signa approbationis).*

In hoc tertio nostro capite allegatur, quoad vim et rationem primatus Romani pontificis, expressa illa oecumenici concilii Florentini fidei professio, quam iuxta multorum patrum sapienrisaimam postulationem, in suo integerrimo textu totam proferimus. Certe si in priori proposito schemate aliqua ultima verba omissa fuerant, ideo erat quia a pluribus in malam partem versa fueranL Et hac forsan ratione moti, quingenti episcopi in alma Urbe ob solemnia saecularia martyrii sanctorum apostolorum tribus abhinc annis congregati, idem oraculum Florentinum in medium protulerunt, quin clausulae illius praetermissione suspicionem ac inioriam fabrificationis aut reC prehendendae mutilationis sibi inurendam pertimescerent Nihilominus, in bocce conciliari decreto, libentissime fateor nequaquam subtrahi debuisse hanc ipsam clausulam, eo magis quod iuxta authenticum exemplar a Vaticano concilio citatum et consecratum, nullatenus de praecedentium limitatione, red immo iuxta genuinum sensum suum, de historica praecedentium explicatione et confirmatione cunctis intelligeoda patebit.

lam vero, ex illa tam diserta concilii Florentini definitione, praesens haec sacrosancta Vaticana synodus, secundum constantem consuetudinem et auctoritatem qua praecedentium conciliorum decreta a subsequent!bus conciliis evoluta semper et confirinata fuerunt, consequentias a novatoribus ultimorum horum saeculorum negatas explicite deducit, et auctoritative u se declarandas autumat ; quippe quae silentio iam praeteriti non possunt, quin fundamentalis acD derise constitutio in periculum adducatur.

Et ut statim dicam, veniam dent unus aut alter reverendissimi patres, ei vox illa: *potestas iurisdictionis episcopalis,* quae pontifici Romano adserta, in adnolationibus praecedentis schematis minus placuerat., in textum ipsum schematis reviri fuerit inducta. Ratio est, tum quia postularunt illud plurimi alii patres, de statu actuali controversiae in suis rospectivia provinciis solide ac presso disserentes, tum quia auctoritatem summi pontificis ac vicani Chnsti in omnem ecclesiam non dumtaxat indolem primatus metropolitici divinitus instituti, sed naturam *pastoralis* et idoo *episcopalis* iurisdictionis prae se ferre, rive ex ipeismet verbis Christi, rive e traditione et historia certissima doctrina evincitur. Quod quidem pleno ore asseri ac proclaman gravisi sumus a non uno edam ex reverendissimis patribus, qui aliis huíase®

propoaitao constitutionis partibus non ita faverunt Et reapéo vox illu etiam apud nostrate», verbi gratia apud Gersonium, boo etiam sensu iaiudiu fuit usurpata.

Dum autem summa ¿Ua Romani pontificie iuriediclio, quae episcopalis dicitur, ordinaria cese et immediata in omnes non tantum pastores, sod ol fidelca absolute declaratur, nullum indo prooiudicium afferri ordinariae illi ac immediatae iurisdictioni, qua episcopi divinitus pollent in ecclesia sibi commissas, soquen eiusdem nostri schematis paragraphus diserte adstruit.

Neque dicatur, indo duos nasci eiusdem facit episcopo ..Inconveniens eat, ait beatus Thomas, si duo aequaliter super eandem plebem constituantur, si autem inaequaliter, non est inconveniens; et secundum hoc super eandem plebem immediato eunt et sacerdos parochialis, et episcopus, et papa[1]* Ratio cel quia quando duae causae, etiam totales, non sunt eiusdem ordinis, sed una altari subordinatur, et sunt invicem connexae, non se mutuo excludunt nec confusionem pariunt: siculi actio Doi in eo quem adhibet concursum, non oxcludit nec perturbat actionem causarum secundarum. Papa igitur, utpoto supremus et universalis pastor et ecclouac episcopus, nullo prorsus modo officit, quin proprius ecclesiae particularis ordinarius, eiusdem ecclesiae nominetur et sit verus sponsus et episcopus; sicut et sacerdotis parochialis titulus ordinarius, superiori et universaliori auctoritati antistitis in totam suam dioecesim nihil detrahit: etsi bonus ordo postulet respectivas singulorum attributiones non sine causa et discretione turbari et intermisceri, quod ab omnibus admittitur.

Hoc autem arrepta occasione, reverendissimi patres, precor ut nemini sit iniucundum, quod in odnotationibus hac de re post sanctum Thomam et scholasticos eius asseclas disceptatum fuit. Ubi enim dicitur quod pastor supremus itemque universalis, et pastores *inferiores* itemque particulares, nullatenus semet excludunt, illud de respectiva iurisdictionum relatione, non in concreto et de persona episcoporum, sed in genere dictum est. Neque umquam in ulla lingua humana, quanto minus in idiomato ecclesiastico, episcopos, qui et charactere et auctoritate principes sunt, sub nomine pastorum sive praelatorum *inferiorum* designari continget ; primi sunt ecclesiarum pastorea. Et si hac certe mira varietate ecclesia sancta circumdatur, ornatur ot regitur, dum alii in ea pontifices, alii minoris ordinis ot secundae dignitatis sacerdotes, diversorum ordinum viri consecrantur, do episcopis inerito praeconio praedicatur, quod eos Christus *pontifices summas* regendis populis praefecerit.

Sed regrediamur ad secundam capitis nostri tertii paragraphum, do qua adhuc multus sermo, si omnia dicenda forent

Ubi enim asseritur ordinaria et immediata pontificis Romani auctoritas erga fideles ot pastores, tam seorsum singulos quam *simul omnes,* redeunt eao animadversiones, quae relato ad eandem pontificiam auctoritatem *in universam ecclesiam* iam factae fuerant; quibus caedem responsiones, iisdem * aliisquo fultae rationibus, α nobis iteran possent. Gratius autora et solemnius mihi erit, si plena illa primaria et numquam imminuta, vel divisa potestas Petri, idooque successorum eius, in oranera ecclesiam, sermone vere aureo no victrici lingua duorum Galliae nostrae ingeniorum ineluctabili auctoritate praedicetur.

„Conailium Christi manifestum erat, inquit episcopus Meldcnsis, ut prius poneret in uno, quod postea pluribus communicaret. At consequens non tollit antecedens, nec primus de loco suo deiicitur. Itaque hoco prima vox: *quidquid ligaveris,* uni soli dicta, iam sub eius potestate redegit unumquemque horum quibus dicetur: *quidquid remiseritis.* Promissiones Christi, sicut et ipsius dona, sunt sine poenitentia: et quod semel datum fuit indefinite et universaliter, irrevocabile cet; praeterquam quod potestas data pluribus, ipsa sua partitione, restringitur in singulis: dum poteste *uni* (attendito) et *super omnes* et *sine exceptione* collata, *plenitudinem importat*

Gloriari nobis licet, reverendissimi patres, plenitudinem hanc apostolica^ potestatis, non tantum in singulos, sed ot *in omnes* et *absque exceptione,* a nomino umquom forte eloquentiori simul et exactiori doctrina praedicatam fuisse. Quin tamen eloquentissimi praesulis famae quidquam detraham, audacter dicam, ipsum in hoc suae orationis parte, non tam auctorem quam interpretem fuisse, cum a sanctissimo suo contribule communis quasi eiusdem patnae civium iure, selectisaima quidem sua verba mutuatus fuerit Audiatur igitur Divionensis alter ille, Bernardus, ad papam Eugeniuin III scribens ».

„Ago, inquit, indagemus adhuc diligentius quis sis, quam denique geras pro tempore personam in ecclesia Dei. Qui es? Sacerdos magnus, summus pontifex; tu princeps episcoporum, tu haeree apostolorum ... ; tu es cui claves traditae, cui oves creditae sunt Sunt quidem et alii caeli ianitorea, et gregum pastores; sed tu tanto gloriosius, quanto et differentius utrumque prae caeleris nomen haereditasti. Habent illi sibi assignatos greges, singuli singulos: tibi universos Christus credidit, uni unus: nec modo ovium, sed et pastorum tu *unus omnium* pastor. Unde id probem quaeris? Ex verbo Domini. Cui enim non dico episcoporum, sed etiam apostolorum, sic absoluto et indiscrete totae commissae sunt communes oves? *Si me amas, Petre, pasce oves meas.* Quas? illius vel illius populos civitatis, aut regionis, aut certi regni? *Oves meas,* inquit. Cui non planum, non designasse aliquas, sed assignasse omnes? Nihil excipitur, ubi distinguitur nihil. Et forte praesentes caeteri condiscipuli erant, cum committens uni, unitatem omnibus commendaret in uno grege et uno pastore ... Ubi unitas, ibi perfectio. Reliqui numeri perfectionem non habent, sed divisionem, recedentes ab unitate/'

Pergit adhuc Bernardus: „Ergo iuxta canones tuos, alii in partem sollicitudinis, tu in plenitudinem potestatis vocatus t». Aliorum potestas certis arctatur limitibus; tua extenditur et in ipsos qui supra olioe potestatem occeperunt/ Et denique concludit: ‚Jta cum quisque eaeterorum (episcoporum) naviculam habeat unam ', tibi una commissa est grandissima navis, facta ex omnibus, ipsa scilicet universalis ecclesia, toto orbe diffusa/'

Sod quoniam non desunt, qui supremi pontificis iurisdictionem vel ad partem tantum universalis ecclesiae, totam nempe occidentalem, extendunt, vel eidem sive certos ritus, sive certos sacrae hierarchiae gradus subtrahere videntur, opportunum fuit addere *officium hierarchicae subordinaiionis* (quae verba ex epistola episcoporum Galliae ad Innocentium X anno 1653 desumuntur) *officium,* inquam, *hierarchicae subordinations* ad omnes cuiuscumque ritus et dignitatis sœe extendere. Cui additioni certo suffragantur episcopi orientales, quorum olii» antecessores ad Symmachum episcopum Romanum scribebant: „Noη enim ignoras, inquiebant, eius (satanae) ingenium, qui quotidie a sacro tuo doctoro (Petro) dorerie oves

1 **In 4 Diit 17, q. 3, a. 3, q 5, ad 3.**

« **De «Mid. lib. II. cap. VIEL (Migue P. L. CLXXXIL 751]**

' **AI. am, cf. Migue L e.**

Chrisü per totum habitabilem mundum tibi creditas pascere, non ri *sed spoo*to coactas ; qui cum doctissimo Paulo clamas nobis subiectis, et dicis: Non enim dominamur robis in *fido, sod* cooperamur in gaudio *Et sane, reverendissimi patres, quid* dilectissimis fratribus nostris orientalibus hic nobiscum in fidei unitate, et fraternitatis amore tam *feliciter congregatis, quid,* inquam, ipsis salubrius ac bonorum omnium augurio plenius, quam si, noctis commoditatibusantea incognitis, spatiis terrae marisque quasi abolitis, cathedrae eorum, ad instar sedium nostrarum occidentalium, intimiori *in dies vinculo vivificae illi* cathedrae Petri devinciantur, extra quam vix alia nunc libertas reperitor, nisi summa rivendi impotentia?

Quarta eosdem capitis p&ragraphus liberam Romanorum pontificum omnibus Christi fidelibus communicationem adstipolat, et hoc certe mitiori, qua fieri licuit forma. Quod autem ad materias mixtas direr.dum proposuerunt aliquot reverendissimi patres, B hoc in ea constitutione locum suum habebit, ubi de relationibus inter ecclesiam et societatem civilem expressissime agetur.

Deniqne in quinta eiusdem capitis tertii paragraphe, recursus ad Romanum pontificem, quatenus iudicem supremum, verbis praesertim concilii Lugdunensisll adstnntur; appellatioque ab ipsius iudiciis condemnatur.

Et hoc quidem nexu transitio fit ad caput IV. Ex confesso omnium, ecclesia hoc nostro tempore in concilio adunata, silere nequibat de primatu sancti Petri, toties et tam acriter a tribus saeculis oppugnato. Porro cum ratione supremi iudicis io rebus ad ecclesiam spectantibus, et universe cum ipsa natura primatus hucusqoe expositi ac declarati, cohaeret ac penitissime inhaeret ea praerogativa, quae in inerrantia seu infallibility© sita «t, ot memotipeum interrogem quomodo in hao sacrosancta Vaticana synodo quaestio illa prae- c termini potuisset. Nunc autem, non tantum naturali rerum evolutione et progressu, sed et extrinsecis omnibusque cognitis rationibus effectum œt, ut iam de suprema auctoritate doctrinali sui capitis ecclesia silere non posait, quin auctoritatem illam in dubium adducat, ipsique detrimentum ao praeiudiciuni afferat, quale nullum umquam Petri et successorum eius in docendo auctoritas fuerit possa, ab ca die qua dixit ei leeus Christus: *Et ego* dico *tibi, quia tu a Petrus, el super hanc petram aedificabo ecclesiam meam,* ct reliqua

Porro, reverendissimi patres, de capito illo quarto in hoc generali huiuecc constitutionis expositione ita sufficienter foreitan hodie dicere non possum, quin altera relatio ante specialem eiusdem capitis discusrionem forsitan facienda sit

Interea iam dictum fuit doctrinam, quae in hoc capite exprimitur, ad antiquum ac constantem uni- D versalis ecciwiae fidem referri, ut in prooemio constitutionis iuro merito asseritur. Hanc eandem quippe doctrinam sancta sedee semper tenuit, et ecclesia illa nebis Romae, quae errare non poteat : hanc continuus ecclesiae sensus et usus comprobavit: aeêignari quippe possunt, et reipsa ab adversariis etiam huiusce doctrinae assignantur, es tempora et loca et rerum adiuncta, in quibus opinio contraria Mirrexit. et apud quasdam tantum scholas invaluit contra montem reliqui orbis chriatiani, ao dissentientibus non tantum inclytissimis doetoribus, wd et sanctissimis illis viris, qui ob abundantiam meritorum et charismatum publici cultus laudem in ecclesia meruerunt Hanc denique ipsa concilia oecumenica non obscure tradiderunt, quorum testimoniis, eorum praesertim in quibus oriens cum occ- **adente conveniebat, enascitur et adstruitur ipsa de**finitionis formula

In hac vero formula definitionis, plura debent attente considerari.

Io Infallibilitatis subiectum accurato pro suo charactere publico describi ac definin, cum dicitur „in persona beati Pëtri ao dicitur etiam ..supremi omnium Christianorum doctoris munere fungens", ne ad privatam pontificis personam extendi definitio possit.

2· Describi etiam actum specificum atque formalem, in quo divinitus protegi dicitur, nempe cum „pro sua apostolica auctoritate definit", ne quilibet supremi postons actus sub definitione cadere credatur.

3° Significari quoque causam privilegii seu praerogativas meritoriam sivo impetratu am, nempe institutionem ac promissionem et orationem Chrieti : „Et ego dico tibi ... et ego rogavi pro te . . ."

4° Indicari praeterea causam efficientem iafallibilitatis, nempe assistentiam divinam Christi et Spiritus eius, cuius protectione ac nomine fit, ut Romanus pontifex suo munere fungens circa proprium suum objectum deficere et in errorem numquam delabi possit.

5® Tandem determinari illud infallibili tatis obiectum, et quidem primum generarim, quod significat phrasis „in robus fidei ac morum", deinde specifice verbis asserentibus eundem esse obiecti ambitum, qui assignatur obietto infallibilitatis ecclesiae.

Et haec sunt, reverendissimi patrew, quae gravissimis vestris deliberationibus iam iam subiicienda erunt. Profecto schema vobis propositum perfectione indiget, nibilque tantopere exoptat Deputano a vobis commissa, nisi ut inchoatas labor a vobis perficiatur, vestroque charactere rie insigniatur, ut, re peracta, constitutionem ipwun inspiciens unusquisque vestrum opus suum conudereL

Interea quemadmodum in una ex orationibus in ordine ad synodum exprimitor: „Ea quae conferenda sunt, cum choritaie et benignitate unusquisque vestrum suscipiat, et quae emendatione digna sunt, omni devotione fideliter studeat emendare."

Unum tantummodo, priusquam ex hoc ambón»? descendam, mihi liceat humiliter deprecari. Nempe, quod huic nostrae doctrinae centi» milliesque his ultimis temporibus criminatum fuit, j>er ipeani odstrui nescio quam *separatam* pontificis Romani infallibilitatem, sicque caput ecclesiae ab ipsamet ecclesia praescindi et dividi. Rogo et obsecro ut pro nostra communi dignitate id iam non dicatur.

Aliud «t enim pontificem, utpote supremum ductorem, absque fratribus suu tamquam conindicantibus, doctrinam sibi liquido perspectam, Spiritu sancto adunante, aliquando toti cedesiae declarare; aliud «t eum ipsum membrorum suorum coaptatione et conjunctione deetitui, et absque reliquis sui corporis partibus sibi concordantibus ac secum pariter sentientibus et credentibus ad huiusmodi iudicium procedere: quod, data institutione et promissione Christi, neque ex parte pontificis, nec etiam ex parte concilii generalis relate ad clerum et plebem fidelem, unquam concipi poterit.

Et reipsa supremus pontifex, quatenus organum ecclesiae (non quidem organum ministeriale, a corpore deputatum, sed organum magistrale, divinitus et immediate constitutum), Romanus pontifex, inquam, ore suo iudicium doctrinale numquam proferro potest, nisi quia ipsiusmet oculis claro ac indubitanter constiterit, doctrinam hocco iudicio asserendam, ex revelationis fonte manantem quasi sanguinem per venas corporis animati, cuius ip-c «t vivutq caput, diffundi ac permanan».

» MUm P.L· LXII. 67.

Abigatur ergo illa gratuita ct phantastica et inlanosa imago avulsionis capitis α corporo! Decollationom Petri nec doctrina ecclesiastica patitur, noe historia referri Immo, ut observaverunt antiqui scriptorn, dum Paulus, cuius apostolatus erat temporarius ac extraordinarius, capito amputato, hac vita decessit; Petrus, ecclosiao Dei vivi per cuncta decurrentia saecula praefaturus, corporo suo monens detruncatus non ceri Et hio, reverendissimi patres, placeat audire pulcherrima verba alterius pontificis magno Leonis nomine insigniti, Leonis IX quem ct Gallia simul ct Germania cathedrae Romanae datum gloriantur.

„Hoo utique, inquit, devotisrimus ille Petrus (scribit ad Michaelem Constantinopolitonum) non solum vivens, sed ot morione demonstravit, quando congrua significatione w crucifigi deorsum verso capito potivit: profecto divina inspiratione praefigurans seso primum ot quadrum lapidem in fundamento, quod est Christus leeus, compaginatum, cohaerentem atquo fi connexum; qui, utpoto suppositusl angulari lapidi, totum pondus ooclosiae fabricae incorruptibili soliditate sufferret, ao proprii capitis suppositione omnia membra corporis Christi, per aptas et naturales compages, usquo ad consummationem saeculi, quasi usque ad pedee crescentia, inflexibili collo ad caelos sustolleret. ‘

Nulla igitur, eminentissimi et reverendissimi patres, separatio, nulla detruncatio in illo roperienda eet, qui e catacumba Vaticana, ubi, prout dixit Hilarius noster, *aedificationi totius ecclesiae subiacet,* in fine temporum resurgens, potentissimo suo collo alligata univorsa corporis Christi membra, divino suo capiti incorporanda, aeternitati inseret

Hao autem relatione absoluta reverendissimi episcopi Pictaviensis, eminentissimus primus praeses, finem imponens congregationi, his verbis patres dimisit:

„Reverendissimi patres, in proxima congregatione, quae habebitur crastina die hora consueta, incipiet discussio generalis de integro schemate proposito, pro qua interim nomina sua daro possunt, qui de ea loqui vŏluerint

**6.**

Congregatio generalis quinquagesima prima.

1870 maii 14.

Die sabbati 14 maii 1870 hora nona matutina in conciliari aula Vaticanae patriarchalis basilicae, generalis reverendissimorum patrum congregatio habita est; cui interfuerunt quingenti septuaginta et duo patres, nempe 38 cardinales, 7 patriarchae, 8 primatee, 93 archiepiscopi, 388 episcopi, 3 abbates nullius dioecesis, 14 abbates generales sive praesides congregationum ordinum monasticorum, usum mitrae habentes, 21 generales et vicarii generales, quorum omnium. nomina, quae per assignatores locorum accurate descripta fuerunt, exhibet indiculus patrum quinquagesimae primae congregationis generalis, qui inter acta concilii asservatur.

Reverendus pator dominus Benvenutus Monzon y Martins archiopiscopus Granatensis missam lectam celebravit. Qua absoluta, et recitata oratione *Adsumus Domine* etc., eminentissimus primus praeses sic patres alloquutus est:

.Reverendissimi patres, inchoabitur hodie discussio generalis super integro echomate constitutionis dogmaticae primae de ecclesia Christi generarim spectato: de quo piares reverendissimi potree veniam loquendi petierunt, quorum nomina reverendus dominus subsecretarías ex ambone recitabit Antequam voro huius discussionis initium fiat, in memoriam revocare iuvabit monitum iam alias datum, no scilicet signa vel approbationis vel improbationis in locis vel actionibus profanis usitata ullo modo edantur, utpote quue huic sacro loco et coetui minime cŏnveniunt

Tuno subsecretanus ambonem conscendens sequentem tabellam perlegit:

„Nomina reverendissimorum patrum, qui de proposito schemate generatila spectato loquendi veniam petierunt — Eminentissimus ac reverendissimus dominus Constantinus cardinalis Patrizi episcopus Portuensis ct Sanctae Rufinae, reverendissimi domini loseph Sadoc Alomany archiepiscopus Sancti Francisci, Aloisius Natoli archiopiscopus Messanensis, losephus Dusmet arch¡episcopus Catanensis, Franciscus Victor Rivet episcopus Divionensis, loanne» Ranolder episcopus Vesprimiensis, Bernardus Conde y Corral episcopus Zamorenris in Hispania, Petrus Colemia episcopus Pactenris, Augustinus David episcopus Briocensis, loannee Carolus Greith ĕpiscopus Sancti Galli, Carolus Hefele episcopus Rottenbŭrgensis.

Post haec ad ambonem vocati sunt cardinalis episcopus Portuensis et Sanctae Rufinae, archiopiscopus Sancti Francisci, orchiepiscopus Meesanensis, archiopiscopus Catancnsis, episcopos Divionensis, episcopus Vesprimiensis, episcopus Zamorensis, et episcopus Poetemus.

ORATIO

*eminentissimi ac reverendissimi domini Constantini cardinalis Patrizi episcopi Portuensis et Sanctae Rufinael.*

Eminentissimi praesides, eminentissimi ac reverendissimi patres.

Discussionem de schemate ecclesiae, auxiliante Deo, auspicaturi sinite quaeso, eminentissimi ac reverendissimi patres, ut ego qui inter adstantium cardinalium ordinem antiquior eum, primus ambonem hunc conscendam, sincerum fidei meae testimonium erga cathedram divi Petri humillime exhibiturus. Agitur enim de Christi ecclesiae fundamento solemniori ratione confirmando, ac de divina asserenda romani pontificatus institutione, unde ipsa episcopalis nostri ordinis dignitas et vigor dimanari

Plurimae in primis agendae sunt gratiae eminentissimis cardinalibus congregationum generalium praesidibus, qui non solum recto animo sed et sapienti consilio, plurimorum patrum vŏtis annuentes, gravissimam huius argumenti disceptationem caeteris praeponendam iudicarunri Qua quidem re palam osten-

› Lege *tuprrpcñh",* Hard. C. C. VI, 930; Labbe XI, 1333; M/iati. XIX. A38.

1 Argomentami .Cardinalis episcopal Portuensis et S. Rafinne gratias in primis egit eminentiasimis praesidibus eo quod argumentum de quo sermo caeleris omnibus praetulerint ad omnes tollendas anxietates fidelium. Ad ipaam vero rem deveniens ait In proposito schemate nihil novi tradi quod iam non fuerit in praxi eedeaiae Romanae, et traditum in scholis omnibus et a pluribus etiam confirmatum sive velería ecclesiae documentis, sive recentioribns constitutionibus conciliorum vel provincialium vel synodalium, ut Piagenze, Coloníense, Colócense, Ultraieclenee, Baltimorense etc. Addidit hoc ipsum agnitum fuisse ab innumeris ecclesiae episcopii duabus vicibus paucis abbine annis Romam confluentibus. G natantibus nunc erroribus sileri nullatenus posse ne fideles In errorem inducantur. Tunc opportunam ease veritatis alicuius definitionem cum veritas ipsa aut impetitur aut denegatur. Mala et incommoda quae dicuntur ex definitione provenire nullam vim habere vel ex eo manifestum fleri quod maius admodum malum ex silentio proveniret Patres quippe viderentur aliquatenus dubitasse de auetoritete et magisterio Romani pontificis. Conclusit asintiendo in omnibus proposito schemati et votum emittendo nt totus dleusaionis «itus infallibilitatis definitione coronaretur."

1 Postulationes patrum, ut argumentna de infallibUitato Romani pontificis concilio proponeretur, ad calcem tomi prae cedentis relatae sunt, coL 637-783.

derunt, aliam esse agendi rationem eorum, qui in politicis comitiis cupiditatis magis quam iustitiae morem saepissime gerunt; atque aliam ab ecclesiae pastoribus in oecumenico concilio, Spiritu sancto assistente, pro Dei gloria, animarum salute *et* ecclesiae incolumitate adhibitam. Quem enim latet postremis hisce temporibus, tot in vulgus contra Romanorum pontificum praerogativas promotis dubiis, controversias quam maxime inopportunas cum certa animarum pernicie excitatas fuisse? Ecquis non ridet quaestiones ordinis supernaturalis ac periculo plenas, quaeque nonnisi inter sanctuarii penetralia perpendi ac discuti ab ecclesiae praesulibus debuissent, a laici etiam riris absque ullo mandato temere ac insipienter cum tanta bonorum offensione fuisse pertractatas? In hac ergo animorum anxietate, in tanta opinionum fluctuatione, quam ipsi ecclesiae hostes in fideliam perniciem magis magisque augere in dies connituntur; nihil meo iudicio opportunius quam sciscitantes fideles quid credere, quid tenere, quid reiicere debeant, statiin et absquo ulla haesitatione catholicam veritatem edocere; ne recta via declinantes circumferantur omni vento doctrinae, longiusque a fido paullatim recedentes maiora ecclesiae pariant incommoda, quam quae nonnulli ex definitione catholicae doctrinae pertimescere visi sont

Praeterquam quod nihil magis congruum cese poterat, quam ut ab ecclesiae fundamento, ab apostolo scilicet Petro, qui ante omn» costeros apostolos potestate clavium a Christo Domino donatus fuit, discussioexordium sumeret, dicente sancto Cypriano[1]: ,.Ante caeteros omnes apostolos a lesu Christo Petrus accepit sacerdotium, et solus inter omnes ac prae omnibus clavium accepit potestatem, ut hoc pacto sacerdotibus unitas significaretur/

At vero ad propositum schema quod attinet, mens mea non est singula in ipso enucleata ad examen reno- C care; hoc piares inter vos, eminentissimi ac reverendissimi potree, maiori scientiae atque eloquentiae copia praestabunt: quaedam tantummodo mihi adnotare liceat super argumentis, de quibus in quatuor schematis capitibus ree est.

Et primum consideranti mihi et serio perpendenti ea omnia, quae de Petri eorumque succosorum primatu caetori«qoe Romanae sedis praerogativis in proposito schemate disseruntur, nihil occurrit quod α sanctis patribus, generalium conciliorum constitutionibus, ab ipsa denique omnium ecclesiarum, praesertim Romanae, traditione expositum confirmatumque non fuerit Quam quidem doctrinam, ut semper eodem ecclesia romana constanter tenuit, ita et in scholis omnibus huius almae urbis uniformiter ad haec usque tempora traditam fuisse constat: ac proinde ut certa omnino tenenda est, « fidem adhibemus Ircnaeo, qui de hac ecclesia disserens ait[2]: „In qua semper ab D his, qui sunt undique fideles, conservata est ea quae est ab apostolis, traditio." Satis est oculis subiicere tot o¿ tanta antiquitatis documenta, tot synodorum vel provincialium vel dioecesanarum collectiones, sive carum quae in Galliis, in Germania, in Hispania, in Anglia ιλ in Italia, sive etiam earum quae in America tam meridionali quam septentrionali celebratae sunt; ubi eadem ferme doctrina do primatu iuriedictionis divi Petri, de praerogativis Romanae seclis, deque ipea Romanorum pontificum in rebus fidei et morum irreformobili iudicio discarea, explanata'ac sancita fuerunt-

Sed quid ego de acetariorum traditione vobis Ioquar, eminentisrimi ac reverendimimi patres, cum plum extent provinciales synodi har ipre fra aetate A maxima cum laude habitae, quibus vos ipei magna cx parte interfuistis, ac ubi comprovinciales episcopi do perenni suarum ecclesiarum traditione testificantes, luculentissimum testimonium de Romanorum pontificum pnmatu atque do ipsa infailibilitatf praerogativa claris apertisque verbis, nemine reclamanto, immo catholicis plaudentibus exhibuerunt? Satis est inter caetera Pragcnse, Coloniense. Colócense, Ultraiectenso, Baltimorense, Westmonastenante commcmonuee conciba, nostris hisce temporibus celebrata, in quibus constans haeo atque incorrupta doctrina absque ulla rei catholicae iactura solemniter proclamata ac sancita fuit

Do hac ipsa omnium ecdoiorum fide qnodnam magis ac luculentius argumentum catholico orbi exhiberi poterit, quam solemnis illa episcoporum, quotquot in hanc almam urbem ingenti numero binis vicibus paucis abhinc annis centenarunt, scripto tradita allocutio1; ubi uuo ore atque uno corde ea de Romani pontificis primatu ar magisterio prolata sunt, quae ipsas Chalcedonemus, Eugdunensi ac Florentini acclamationem eiusdem fidei testimonio aemulari visa aunt?

Quo» irra admirabili divinae providentiae consilio fartum 6bt, ut qaar ia<n per ecclesiam dispersam semper et ubique tradita proclamata sunt, ea nunc in oecumenico concilio, noi ia gra&santibus erroribus, ab ipsis episcopis iterala -uarum eccl^iarum doctrinae testificatione, novaque adhibita pro ipea errorum varietate formula, solemnion ratione iterum atque iterum sanciantur ac definiantur. Probe enim nostis, eminentissimi ac reverendissimi patree, quae et quanta ex Manilii. Rirberii, lansenii, Fcbronii aliorumque id genus homiiiurii doctrinis falsisque commentis in apostolica™ rerlem mala atque incommoda derivaverint: ac pcr.-uasam vobis apprime esse debet eius- nxxli mala maiora in dies incrementa suscepturo, si. Vaticano sedente concilio ac tanta dubiorum congerie in fidelium mentes coacervata. silentium supra buiusmodi quaestionibus servaretur, neque congruum suppeditaretur remedium ad coniradem scriptorum effugia eludenda, hypocririm detegendam, errores condemnandos.

Equidem haud me latet plures qui dictitant, quaedam veritates opportuno tantum tempore rese asserendas, ne maiora in ecclesia redundent incommoda. At Christus ipse qui docendi mandatum apostoli dederat, palam eosdem admonuit, non in occulto sed super candelabrum, non in aure «d super tecta veritatem tere praedicandam. Huic dcin divino praecepto obsequens ecclesia nunquam destitit errores vel ab ipsa eorum origine palam damnare. Teste nicaeni, testes tridentini patres qui licet gravissima praesentirent damna, christianoe reipublicae ex condemnatione haerosum arianorum et protestantium eventura, haud idcirco do opportunitate doctrinae definiendae dubitaverunt, illud scraper opportunum censentes, quod ad tuendam doctrinae unitatem omnesque in fide confirmando conferret. Quod si ecclesia nunquam siluit cum de tuenda fidei puritate ageretur; quomodo silere nostris hisce temjoribus posset, cum pro effrena scribendi licentia ac pro immodica dicendi et cogitandi libertote nullum sit catholicae doctrinae argumentum, quod palam et in vulgus pari audacia oc impietate haud impetatur ac denegetur?

iam vero si in more ecclesiae et generalium conciliorum consuetudine positum fuit, ut od solemnem

' Ct *Lihrvm dc natale ecckñu,* a. VII.
› *Aderit Lurttr»,* L III. t.3.

1 Holcsmodi alloentlones. quae Minii 18« et 1M7 ab episeopis Romae degentibus conscriptae tant, reperinnlnr in ephemeride. eni titola·: *La cirülà cattolica,* ter. V, ml. 2. et ter VI. volli. Raram altera habetur quoqar tnpra t. XMX. SI7-«.

alicuius veritatis definitionem tum solummodo pro A cederetur, cum contrarius error evulgari ac praejudicaro cum animarum detrimento coepisset; quis non videt infernissimos cccle&iat/ hostes plurimis abhinc annis nullum non movûso lapidem ad sedem aposto!icani deprimendam, cathedram divi Petri conculcandam, Romanorum pontificum praerogativas oc iurn conterenda? Vos appello, eminentissimi ac reverendissimi ¡>atrea, qui dissilis licet regionibus constituti, voluti vigil» domus Dei speculatores et excubiae, catholicos pastorali vestrae curae commissos identidem contra huiusinodi inimicorum insidias excitastis, et modo ŏpportuni.· instructionibus, modo «apientissimis scriptis, modo amantissimis litteris hanc sanctam sedem oiusque conculcata iura hcmcl iterumquo tuenda cum maximo catholicorum solatio suscepistis. Persuasum enim vobis erat, porcusao pastore, gregem dbpordi, et, afflicto capito, caetera quoque membro insimul languescere.

Neo timendum meo quidem iudicio cet, ex solcami catholicae doctrinae definitione quoddam voluti obstaculum positum iri redire volentibus ad sinum sanctae matris ecclesiae. De huiusmodi argumento nonnulli forsan ex vobis, qui personarum et locorum gnari apprimo sunt, ox hoc ipso loco accuratius erunt disceptaturi. Unum mihi liceat in medium adducere, Christi scilicet ecclesiam vel ab ipso suo exordio propagatam undiquo fuisse praedicatione doctrinae, quae moribus ac praeiudiciis prioris illius temporis omnino adversabatur: ideoque mihi persuasum est, disidentes, in solemni confirmatione principii supremi in ecclesiae auctoritate et magisterio, causam validiorem habituros suos deserendi errores, quam si nos ipsi incerti, haerentes ac veluti professionem devitantes de Romanae sedis praerogativis *ac* iuribus dubitare quodammodo videremur. Compertum quippe est, ipsa experientia teste, ad columnam et firmamentum veritatis, ecclesiam, eo facilius accedere homines infirmée in fide, quo clarius ipeis constat vigor unitatis, clariusquo apparet irrefragabile et supremum capitis magisterium. Pateat ergo cunctis haec unitas, hio vigor, hoc signum; pateatque haesitantibus in fide portus salutis, in quo inter mundi tempestates securi et tranquilli conquiescant.

Quid quod et asserta Romani pontificis auctoritas et infallibile magisterium, novam certamquecivili ijjei societati afferet medelam? Ipsa enim societas, turbato reipuhlicae ordino ac auctoritatis principio penitus contempto, veritate omnino despecta, praesidium in ecclesiae capito exquirit; quo tandem ad iustitian cultum reclamque agendi rationem jærveniro facilius possit. Quoroum enim spectant coroni mechinal iones, qui ad civilis societatis perturbationem augendam saluberrimum huius Vaticani concilii opus destruere omni ratione contendunt, ca praesertim impugnantes, D quae ad ecclesiae auctoritatem et Romani pontificis' primatum spectant? Ipsi enim probe sciunt, eo maiorem ecclesiam in civili societate vim esso habituram, quo magis supremi ecclesiae capitis auctoritas roboretur ac firmetur; neque ipsos latet, episcoporum auctoritatem tunc validiorem oxtitiste, cum apoetolicae sedis sua virtus ac potestas plano constitit Ideoque hic temperaro me haud possum, quin oculis vestris subliciam gravissima, quae ecclesiae impendent discrimina ob bellum, quod ubique terrarum christianae reipublican indictum est Vos, eminentissimi et reverendissimi patres, qui in tot tantisque versamini difficultatibus, quique nullis parcentes curis ac laboribus bonum certamen certatis, futuram ecclesiae salutem divinare ex praesenti rerum humanarum statu facillime poteritis.

Quis enim dubitat instare tempora periculosa et ecclesiae formidabilia, in quibus nova induiVirtute ab alto ad proelianda praelia Domini ecclesiae pastores oportet? Non sine ergo arcano divinae providentiae consilio in unum hic colligimur; ut scilicet novis additis viribus novam quoque supremo duci ac pastori nostro virtutem palam conciliemus, ad hoc ut ipsa veritate noe quoquo recreati ac roborati, incedamus tanquam acies ordinata ad hostium machinationes evertendas, errores dissipandos, veritatem edocendam, omnosque ad rectam salutis semitam, Deo auxiliante, rcducendoa. Quemadmodum enim Christus voluit per oe Petri gentes audire verbum Dei et credere; ita et nobis insuper commisit firmitatem huius petrae magia uiagisqiio solidare, ac oracula supremi pastoris, supremi fidelium magistri, in rem ipsam nostram nostrique ordinis decus palam tueri ac propagare.

Quae cum ita sint, doctrinae in schemate assertae libentissime assentior, maxima insuper spe fretus, ut B Vaticanum concilium bonorum desiderio ac expectation! respondent, doctrinam ipsam, ex qua plura in religiosam societatem commoda, maximus ecclesiae romanar, communi omnium matri ac magistrae, splendor, ingens episcopalis nostri ordinis auxilium ac decus obventurum est, concordi animo auspicatissimo decernendo.

Hac ratione adversariis nostris innotescet unitas illa episcopalia, quum ipri tantopere reformidant; fideles omnes ecclesiam audientes ipsius oraculo acquiescent ; ipsa civilis societas apprime noscens quaenam Hint praerogativae, quaenam iura supremae illius auctoritatis, quae una in universali omnium potestatum subventione iam superest, ad illam ceu splendidissimum pharum confugiet ; ac sedata denuo tempestate, quae in tantum discrimen fideles adduxit, fiet ubique, imperante Domino, tranquillitas magna. Quod superest, Spintus sanctus docebit noe omnem veritatem, C si in corde humili ac recto sedium suarum assistricem sapientiam fidenter implorabimus.

## ORATIO

*reverendi ṗatri domini Iorephi Sadoc Alemany archiepiscopi Sancti Francuci.*

Eminentissimi' praesides, eminent issimi et reverend issimi patres.

Non is sane sum ego qui Romanos pontifices infallibiles esso eredem in omnibus: utinam talis essem.

» **Argumentum: ⁂Archiepiscopo S. Francisci se non eoa esse dixit qui Romanum pontificem in omnibus omnino infallibilem credat, <ed tunc tantum eum infallibilem habere, cum ut supremus Christian ornm omnium pastor et doctor proponit universae ecclesiae aliquid de fide tenendam. Rem hanc ait nulli dubio obnoxiam eswe et magis certam ne fundatam in sacra Scriptura esse quam multa alia ⁂rae religionis dosrmata. Constanter etiam ad apoitùlicam sedem omnes ecclesias recurram habuisse in fidei quaestionibus, omnesque existimasse sedem hanc dum de ecclesiis omnibus pro suo iure indicat, ipeam vero indicari a nemine poAse. Id autem confirmavit etiam divi Thomae auctoritate. Addidit se non ideo ambonem ascendisse ut argumentum hoc fusius evolveret, sed eo dumtaxat animo ut timorem a pluribus manifestatum circa definitionem hanc non satia fundatum esse ostenderet Et id probavit 1° quia ante quamlibet definitionem timor aliquis adest semper; 2° quia cum Christus praecepit apostolis ut docerent homines quaecumque illis mandaverat, quae revelata ab ipso sunt premi silentio non debent Posito autem quod concilium oecumenieum Vaticanum id definiat, ipse Spiritus sanctus definiet, et evidens eat quod ratio creata aeternae veritati rabiecta teneatur Deo revelanti et docenti obsequium praestare. Et si aliqui Deo revelanti et docenti credere recusabant non idcirco tacere debet ecclesia, et catholicum orbem teritatis luce privare. Definitionem hanc in praesentiarum necessariam ease ob errores sine numero, qui quotidie prodeunt, et ex eo quod post Vaticanum hoc concilium non facile erit ahud coadunari posse. In hac tamen quaestione atrinque charitatem et**

Tunc enim quidquid eorum auctoritate vel nomine in lucem edatur, ignorantiae nobis per originale peccatum ťran missae magnam afferre posset medelam : et ego speciali modo iam non peccator, sed aeterne Deum amans per infallibilem typographum reverendae Camerae apostolicae inter beatos sanctas Alemany adnumerarcr. At quaestio non œt de infallibihtate omnium iudiciorum, queo nomine sanctae sedis e saens congregationibus vel ab ipsis summis pontificibus prodeunt; qui quamvis inter doctos doctissimi effulserint, nec se infallibiles in humanis disciplinis crediderunt, nec tales catholica ecclesia agnovit, cum tanquam doctores privati suas de rebus od religionem spectantibus sententias tradiderunt. De huiusmodi nihil nobis quaeritur; tota quaœtio est, an Romanus pontifex ut beati Petri successor, uti Cephas sea petra ab omnipotentia Christi peata ceu firmissimum fundamentum indefcctibilis suae ecclesiae vel tanquam immediatus ac verus Christi vicarius totiusque eoclœiae caput, et omnium Christianorum pater ac doctor possit pascere Christi gregem noxiis pascuis erroris, vel universalem ecclesiam haereticis doctrinis regero ac gubernare; ita ut cum Christi vices gerit, rius nomino *ac* auctoritate possit universae «deeiae aliquid haereticum, tanquam do fide credendum, praecipere.

In huiasmodi rebus infallibilitas mihi ridetur clarius in sacra Scriptura contineri, quam processio Spiritus sancti ac perpetua virginitas oc immaculata conceptio beatissimae virginis Alariae ac nonnulla alia fidei dogmata. Mihi videtur a beato Petro ad Pium LX christifidel» ad sedem apostolicam appellasse indesinenter, ut centrum totius rei catholicae ac inviolabilis veritatis fidelem custodem; sancti patre» ct concilia generalia nullam aliam mihi ridentur habuisse sententiam, quam sanctam sedem a nemine iodicari, sed eam posse omnes alice indicare, ut verticem ac c praecipuum caput et principem omnium patriarcharum, cum potestate Christi Domini nostri super cunctos fideles et universalem ecclesiam christianam.

Verum saltem hodie meus ănima non ost do hisce diwerere: unum tantam dicam cum divo Thoma sanctos Chrysostomum et Cyrillnm afferente super ca Matthaei: *Tu « Petrus et super hanc petram* etc. sequentibus verbis: „Nun exprimit utrum petrae non praevalebunt, in qua aedificat Christus ecclesiam, aut ecclesiae quam aedificat super petram : tamen manifestum eat quia nec advenus petram, nec adversus ecclesiam portae praevalent inferorum. Secundum autem hanc Domini promissionem eccltsda apostolica Petri ab omni seductione et haereticorum circumventione manet immaculata super omnes praepositos et eptfcopos, et super omnes primatee ecclesiarum et populorum in suis pontificibus, in fide plenuaima et auctoritate Petri. Et cum aliae ecclesiae quorumdam sint verecundatac, stabilita inquosaabiliter ipea sola regnat . . . typum veritatis etc." Haec divus Tornasl.

Quod autem ombonem arrendere mo hodio movit, fuit deeiderium quaedam reverendissimis patribus proponendi humiliter, ac in primis pauca dicendi super observationes nonnullorum in schema propositum: timent enim aliqui, quod gravissima orirentur main ex definitione proposita. At si res aequo animo perpendatur; non video cur isto timore debeant angi.

**etanttahaPm tervinàus. et ăpkm<l facto ďatre hic «adoQAtoj wr nsan et aaisam nuu In Deo habere. Petiit allenai otnun «M ftu ĸ« proponere monitam qoodiw vWetxJntn coostVr»; ĕd eam ďbaAÍM ďprima praires H pertinere ad diaentaionea aperiaiem ĕp abtqne mora finem towli fecit·**

1 **Cf. Catenam aarram m XafMamm XVI**

A Similes oderant timores ante immaculatae ŧvirgini Mariae definitionem, antequam declararetur, beatissimam virginem recta vocari posse matrem Dei, et fere semper antequam concilia pendentes ďquaestione decernerent At ubi primum beati Petri cathedra conceptionem immaculatam promulgavit, in universo orbo a Roma ad postremum finem tarme *ac per* omnee Americao regiones usque ad secundi novi mundi finca, ac per Australiani ct per totum orbem, plaudentibus omnibus christifidelibus, vox Petri insonuit, toturn orbem gaudio replevit, quin ulla afferret mala. Simili modo, post definitionem concilii Ephesxni ac aliorum, qui antea stabant timores, evanuerunt.

Verum quidem est aliquos privatis suis opinionibus contra editas definitiones pertinaciter adhaesisse; non tamen propter hoc Dei veritates silentio praetereundas visum eeL Cum autem Christus Dominus praeceperit1: *Euntes, docete omnes gentes . . . quaecumque mandavi vobis;* hinc noe sanctis Petro et iatimi indices Hierosolymae, nec beati Petri successoribos principes huias silentium imponere potuerunt: «d contra, cuxn divina veritas manifestanda erat, semper dixerunt5: Noe *non po&sumiu quae vidimus et audivimus non loqui.*

Concilia generalia non possunt divinas ventotee, quas in deposito fidei contineri vident, non loqui. Nunc autem concilium Vaticanum definiet infallibilitotem, vel non definiet: ri non definiat, nullus erit timori locus; ai definiat, nulla timendi debebit esse ratio propter banc rationem. Si concilium definiat, ergo Spiritus sanctus definiet, quia quod tunc videbitur patribus et patrum patri, videbitur etiam Spiritui sancto; tunoque patebit esse veritatem divinitus revelatam. Cum vero ratio creata aeternae veritati subiecta rit, ac teneatur Deo revelanti obsequium praestare, ut propter divinaro eius auctoritatem animo volente libenter credat ; si aliqui nolunt credere Deo revelanti, non propter hoc debet ecclesia veritatem silentio premere, et orbem catholicum veritatis luce privare.

Omnes fere protestante», omnes fere scriptor» nostri **tamponai**nfallibiles putant: innumerabiles in di« prodeunt errores. Evidenter est impossibile quod ex America, ex Australia, ex Sinendum imperio aliisque dissitis plagis poeairnua nos frequenter ad conciba generalia venire, omnesque relinquere ďdioecc per menses vel annos, cum maiori vel minori eonimdem damno. Igitur, si reaper Christus nobis dare voluit infallibilem papam; non video cur summa non proflueren beneficia in tutum orbem catholicum in promulgatione huius infallibilitati An Deus reveni doderit, nostrum est nunc ludicare; hoc nos debemus conquirere.

Sed iu hac conquisitione, permittite mihi, reverendioeimi patres, nam cor pusillam meam linguam cogit, permittite mihi humiliter eed enixe adprecari, ut summa cum moderatione, mansuetudine et chantóte procedamus in hocco adimplendo munere: tum nostro decori, tum dioecesibus nostris, et lotius orbis populis, et historiae quae non moritur, debitor» sumus. Afferantur quidem argumenta, dentur iis responsiones, fiat conquisitio veritatis: sed tam arguentes quam respondentes habeamus omn» cor unum et animam unam in Dro. Tunc enim in disquisitione omnes iuvare poterunt tam arguent» in unam quam in alteram partem, prouti fit in canoniiatione sanctorum; in qua praetor patuiatores sunt et ad\cnarii advocati, quorum et uruutiseima argumenta iuvant ad veritatem nianifiMnudam. Eodem pariter inaio fini & nobis con-

» MtUh. XXVIII, 19.

« **Art. IV. ».**

quiritio; rod ut fiat, prout patribus Tridentinie iniunctum »1, quam mitissime, est mea humilis procatio.

Monitum addendum canonibus proponere voluerim ; sed nescio an prudens sit, et an hodie hoc proponere poaaim, cum nunc do schemate in genero discussio fiat, vel alia die.

*Praeses Card,* de *Angelis.* Cum sermo erit do schemato in specie, tunc proponce monitum.

*Orator.* Hace omnia dicta rapiontisaimo patrum iudicio humillime submitto.

## ORATIO

*reverendi patria domini Aioini Natoli archiepiscopi Mcasanensisl.*

Eminentissimi ṗraeside eminentusimi oc roverendufpimi paires.

Dicturus sum de «chomate iam proposito poet elucubrationes pincelaras ot sententias eximias eminentissimi domini Cardinalis, quas nuper audistis. Nihil dicam do ceteris rebus, tantummodo verba facium do quarto schematis capite: Romanus pontifex ex cathedra loqueos circa fidem et mores est infallibilia.

Cogitanti mihi saepenumero et memoria repetenti quao in sacris litteris extant testimonia hac de re, quaeque omnia ab ecclesiae primordiis usque adhuo scripta eunt ; omnia omnino adstruunt infallibilitatem Romani pontificis ex cathedra loquentis. Luculentissima enim sunt sacri eloquii verba, traditio accedit, ratio theologica modis innumeris roborat, catholicorum consensus, paucis exceptis, invincibiliter firmat.

Non eat operae pretium omnia haec ad trutinam revocare. Vos, patres amplissimi, qui fidei custodes estis, quique caelestium doctrinarum depositarii estis, satis euperquo cognoscitis quae od rem pertinent; et ideo illa iterum expendero tempus esset frustra terere, 0 incassum laborare. Nam quis umquam concipere potest magistrum et doctoreen catholicae ecclesiae œse fallibilem? Christus Dominus foraan sponsam suam non habentem neque rugam neque maculam magistro commisit, qui eam violaret? Constitutus pontifex ad pascendos agno© et ovee, si falli aut fallere posset, potiusquam ad pascua salubria, non duceret ad venenata? Ubi catholica veritas, si magister veritatis claudicat? Ubi virtus superna od confirmando© fratre© in fide, si et i|>se careat firmitate? Ubi aedificium inconctwmni usque nd consummationem saeculi, si petra, super quam erigitur, errare potest et in praeceps ire?

Romanus pontifex re quidem veia cum loquitur ex cathedra, si errorem docet, quid faciet ecclesia? Renuit? en schisma inter caput et membra. Annuit? et ipea statim illico deficit; quod absonum, quodque infandum. Christus constituit ad gubernandam, regeiidam occlesinm Petrum: Petrus dicitur sicut et D pontifex centrum unitatis ecclesiae. Si fallibilis sit, quomodo centrum? quomodo dici potest de Romano pontifice, ut cupito constituto schismatis tolleretur occasio? Si fallibilis sit, nonno quotidie csspt occasio schismatis? Iure meritoque, reverendissimi patres, heterodoxi, et quidem magni nominis (ego scio quia innumeri sunt ex omni secta qui od meam sedem confluunt, ibiquo domicilium figunt) hotcrodoxi et quidem magni nominis nequeunt sibimetipeis persuadere, posse quosdam catholicos negare vel saltem in dubium revocare infallibilitatem Romani pontifi-

1 **Argumentum: .Archiépiscopal Meaaaneneis quoad tria priora capita nullam difficultatem occurrere dixit; quartam Ideireo fuaim proeeqauUu est, et pluribus declaravit ei se ex toto corde adhaerere. Addidit Siculos nemine excepto veritatem hanc tenere, et ab aevo apostolico tenuisse semper, ut indubia monumenta ṗrobant**

cis, cum sil, ipei aiunt, inhaerens haec veritas inseparabiliter catholicae ecclesia© institutioni.

Assentur nunc errasse Vigilium, Liberiani, Honorium alioeque. Neecio, reverendissimi patres, an haec bona fide dicantur. Extant litterae, extant monumenta authentica, extant palmares ©lucubrationes quae pontifices istos a tanta foeditate, a tanta noxa vindicant Patres reverendissimi, pontifex est infallibilis: hoc unum est in mente fidelium, hoc unum in corde, in oro hoc unum. Quis audeat id inficiaci? Unusquisque nostrum scit suorum vota fidelium. In Sicula terra, quae merito dicitur martyrum terra, ornum unanimiter fatentur hnn veritatem. Ab aevo ipoetolorum, in quo ex oro Pan» ralii, Birilli, Bacchidis aliorumquo episcoporum Christianam fidem acceperunt, iid haec usque tempora uumquoni dubitatum est de infoilibilitate Romani pontificis: et ut specialiter dicam de dioecesi meae curae commissa, satis i suporque constat nullum fuisse tempus in quo Mcssanenses hanc veritatem mordicus non defenderent. Vix accepta a Paulo apostolo praedicatione, .vix accepta Christiana fide, missis primo:ibus urbis ad Mariam virginem, fidem Christi coram ea professi sunt; quae piissima ut est, cives omnes in suos occepit, pignusque suae praedilectionis eos submisit.

Ab illis temporibus usque ad praesens constantissime per varios casus, per tot rerum discrimina in fido permanserunt; monumenta purpurata sanguine Placidi, Flaviae aliorumque triginta martyrum venerantes devote pieque osculantes, in fide magis magisque firmati sunt. Quapropter novas doctrinas circa decisiones pontificias audientes, maximo sunt horrore comprehensi et perterriti, instanter instantissime definitionem infoilibilitatis deposcunt, reclamant

Eia ergo, reverendissimi patres, sit nobis cor unum et anima uno; collatis consiliis et enixis laboribus ad finem properemus. Clamemus ferventi animo et ore supplici: *Veni sancte Spiritus;* ac praesto erit Vix emisso conciliari decreto ubique terrarum vox erumpet: Hosanna Pio papae IX, Vaticanae synodi patribus, et Pio terque quaterque hosanna.

## ORATIO

*reverendi pairis domini losephi Dusmet archiepiscopi CatancnsisK*

Emincutissimi praesides, eminentissimi oc reverendissimi patres.

Libentissime assentior, tum quod ad definitionem attinet tum quod ad formam, iis quae de primatu Romani pontificis in schemate scripta sunt, necnon iis quae nobis tam diserta et expedita oratione exposuit reverendissimus relator episcopus Pictaviensts.

Do doctrina autem, quam tria priora capita constitutionis dogmaticae primae complectuntur, nulla meo iudicio est quaestio expendenda. Extant concilia oecumonica, Nicaenum I, Ephesinum, Chalcedonem©, Constontinopolitonum III et IV, Lugdunense II et praecipuo Florentinum, quae primatui summi pontificis solemne ac perpetuum perhibent testimonium; extant decreta Romanorum pontificum, qui illum iurisdictionalem primatum continue exercuerunt; extat veneranda traditio patrum, qui eurudem primatum non finibus describere, sed plenissimo confiteri gloriati sunt ; extat universalis consensus ecclesia·,

**i Argumentum: «Archiépiscopal Catanlenals pariter da quarto tantum capite loquutus eat; argumenta attigit quae Romani pontificis infallibilitatem ostendunt, eaqoe clarissima et plenissima ease affirmavit. Nec de opportunitate dubitari poM cum in iis adiunctii iimus ut innumera mala ex süentío obvenirent. De Siculis autem ea confirmavit quae a praecedenti oratore dicta fuerant.**

qaae eiusdem primatus exercitium perfecta submissione recepit In tribas ergo praedictis capitibus nihil aliud, ut mea fert opinio, exhibetur, quam gloriosae obedientiae summo pontifici debitae confirmatio, ña bdo ac procelloso hoo tempore opportun¿stima. luvat hac de causa super iis non immorari; et quaedam potias in genere de infallibilitate Romani pontificis depromere.

Eiusmodi definitioni nobis propositae, velati exoptato solamini, toto corde totisqoe visceribus adhaerere mihi bonum «L Diligenter omnibus perpensis, dempta omnino videtur unicuique facultas adhuc in haesitatione manendi: tanta favent huic propositioni perspicua argumenta iamdudam et rursus hodie evulgata! Car ergo eam praecise non declarabimus? Mansit, manet, et, quoadusque militans erit ceciaria, manebit in Romano pontifice Petri privilegium. Nam, notate, verba sancti Augustinil: ^icut in Salvatore erant omnes causa magisterii, ita et post Salvatorem B omnes continentur in Petro"; qai supremam redem pro ecclesiarum salute suscepit dicente Domino: Tw *cf Petnig, ft ruper hanc petram aedificabo fcrleriam meam, et tibi dabo dava regni cadorum* Caelorum regnum, reverendissimi pairee, (exculti cuiusdam magnae notae auctoris dictis voe alloquor) est regnum veritatis, regnum Dei qui de seipeo ait: *Ego rum veritas.* Petro igitur traditae fuerunt claves veritatis; ideo papa est infallibilia. Ista est sola potei bilis interpretatio, quae privilegium soli Petro conrewsum distincte ab ali's apostolis ita confert praerogativae datae omnibus apostolis coniunctis Petro, ut ex utraque collatione pulcherrimus oristar unitatis ordo. Basis haec, cui praesertim innititur nunquam interrupta traditio, satis firma est; neque proinde potuit aliquo modo ooncuti. Ipsa quot habuit intendam oppugnatores, tot palmas obtinnit, illos persaepe suis devincens armis.

Quid reapee profuerunt tandem ingeniosae allegationes Gersonis, quid sermones malti Aiarsilii, Februnii, Dupinii, Pici, Richerii? quid orationes comptae, quid acceptation» elaborata©? nostis, reverendissimi patres. Profuerunt, ut veritas magis inagisque eluceret; profuerunt ut vinceret: nec immerito. Divina siquidem et immutabilis ecclesiae constitutio multum admodum differt a modis, qui terram sapiunt In religione revelata indicium pastoris pastorum, cui depositum fidei et morum commi^um fuit, nihil debet pre© so ferre, quod non sit certitudinis signaculo munitum, nihil quod schismatis offerat occationem. Unde perbelle scriptum est: „In medio societatis fidelium quemadmodum et in centro planetarum supremus est motor, qui numquam aberrans attractione sua, omnia in respectiva orbita detinet astra, illa quoque qua© in propriam attractionis sphaeram minora trahunt sidera." Id absque temporum et conditionis discrimino pro comperto habuerunt chribtiíidcles: eicquo factum ret ut definitiones α solo Romano pontifice prolatae, tota mentis et voluntatis observantia ab omnibus colerentar.

Venimt&men dicet forte aliquis, quare definiendum arbitrans quod iam in simplicitate creditur? Non haereo respondere, quia omnia tempus habent. Idem responsam longo antea dederant Vincentius Lirinentia ct Boteaetus: ille docet, dogma tempore opportuno per definitionem perpoliri, determinari, perfici, eique, manente integritate, concinnitatem, formam, distinctionem adiici; iste affirmat, veri atem catholicam citi constantem et perpetuam suos Uinon habere progressus. Idcirco in hoc tota res vertitur, ut examinemus,

* Q»ae>ftoncf vderii d «oti totavwiti, q. IAX.V.

A an propositio do infallibilitate summi pontificis vont co maturitatis advenerit, ut tempestiva iam nuno videatur eiusdem definitio. Reverendissimi patron, coactus verba ad compendium conferre, supervolitans iis quae vobis omnibus penis existant, nonnulla praeferam generaliter consideranda.

Ante omnia id animadvertendum puto, quaestiones interdum erumpunt, quae numquam fieri potost ut praetermittantur. Usu imino venit ut ex novis adianctis ad tractationem caromdem quodammodo compellamur, nullam amplius quoadusque solvantur requiem habituri. Audivimus nuper unum ex Gallici imperii ministris e suo suggestu dicentem: Incendia quamtum vis ëxtinct relinquunt saepe ardenlea reliquias fumantesque ruinas, quas una tantum favilla poterit iterum inflammare. Hanc similitudinem libenter mihi addiscam, utpote ad propositum luculenter accommodatam. Et revera disputationes ferven- B treqoe contróvenme hoc super re, appropinquante ëon cilio, subortae liquido patefaciunt, advenas opiniones haud rese, ut mulli sentiebant, vetustate reneeeentes diuturno tempore tritas. Latebat sub cinere ignis, reverendissimi patres, et praebente ae occatione sub nova forma et tota vi iterum exarsit Quid ergo? Dirimenda est quaglio ac resecanda nuikitus: id exigunt oontenlioorti ingravescente» in dieo.

Etiamne conticescendum putabimus? At silentiam concilii nedum, ni fallor, summo pontifici injuriam inferret, serum etiam matri nostrae ecclesiae. Adeo hoc verum est, ut quidam huios aevi audacia insignes minime ambigerint arguere do inconsequentia magtitn» suos, qui Romani pontificis infailibilitatam negant», nequaquam ausi sunt ecclesiae quoque infallibilitatem respuere. Inexorabilis logica erroris non raro discipulum eo ducit, ut *c* falsis principiis ultimas trahat conclusion», a quibus praeceptor C perterritus existimaverat abstinendum! Itaque mihi credite, reverendissimi patres, hodiernae nequitiae satis non erit in theoriis consistere; sed nostro fruens silentio antiquo» iam damnatos errores aeque ac novissimos callide et Ubere diffundet- Hinc quid eveniet? nimia ehristianorom e< societatis perturbatio; tum nempe ecclesiam, quam nolebamus exagitare, in modiis fluctibus vehementer lactari aspiciemus; tum animorum concordia, quam sen ari sperabamus, perpetuis scindetur aemulationibus; tum civilia gubernia, quorum commotionem declinandam putabamus, maiori surgent confidentia, ut suo placito quemlibet sanctae sedis actum rabiicianl; tum malignantes et contradicentre, quos confidebamus ad bonam frugem facilius reversuro». durabunt quales antea contradicentes et malignantes; tum ex fidelibus pusillos incautosque ea adhuc dubitatione laborare videbimus, a qua iure optabant ut liberarentur: quin |>otii« multi ) ox ipsis modicae fidei, quos firma et absoluta definitio • poterat salve» facere, cadent forsitan in laqueum e vaferrimis insidiatoribus paratum, ct in perniciem ruenL

Silentium, a quo tot infausti orirentur effectus, non prudentia, non molerai io videretur. Dum hostes ëoclc per ăuctoritati negationem, eelrcto quodammodo gladio, ad certamen properant, neutiquam prudentes merebimur apjiellari, ei supremo pastori tesseram infaHibilitatis, quantum in nobit erit, tacendo auferremus, litu in huiusmodi re vera prudentia iudicatur, quae definitionem infallibilitatis summi pontificis pro viribus urget: sola namque huius proclamatio veritatis captiunculas inimicorum exarmabit, ipsaque sola ea bona perficiet, quae ¡>er singulare? et separati» denuntiationes unius et alterius episcopi tnçMmim foret praestolari. Veniant utique enantes, ui

reconcilientur ecclcaiao; wxl conciliationem ab oiadem A emero jicr reticentiam veritati», hoc unicuique neutrum, nomino excepto, indecorum videbitur et omnibus nervii reepucnduin.

Cum plurimorum iam aperti hint oculi, cum multae evanuerint illusione», cum nullum habuerint exitum tot iterata humano conamine experimenta, omnee honesti homines, et magni et pani, et nobilee et plebei, do praesenti fatigati, de futuro timente» a summo pontifice reposcunt certitudinem, securitatem, vitam quae paullaliin recedunt α terra. Quapropter anhela plebe maiori cum fiducia excipiet verbum illius, ai infallibilitati eiusdem, quam ipaa actu tonet, iurii Muictio itidem accedat, legitima equidem, ecqua haec vota populorum. Amplius no moremur ideo; finnievimo chantât ia praesidio simul praecincti adimpleamus esa. Definitio infallibilitatis Romani pontificis nocobit tantummodo hostibus capitalibus ecclesiae, qui sponsam Christi obstinato persequuntur odio. Ipsi B plano verentur, ne veritas solcmniter declarata redimat captae ex errorum vinculis, et ad obedientiam sanctae sedis reducat tot miren» seductos jxitiua, quam corruptos. Nili ita esset, haudquoquam animo contenderent impias ephemerides, ut nos a proposito dimoverent; o convomo omnes darent operam, ut tantum quantocius absolveremus negotium.

Quod ad dissidentes spectat, ad haereticos, ad philosophos qui sincere velint suum iudicium iugo fidei subdere, quampluri mas ii nobis deberent rependero grates. Sat enim per hanc definitionem exploratum illis ont, neminem a nobis quoquo modo circumveniri, nulli umquam sanam celari doctrinam. Praeterea do obedientia et intellectus submissione dictatis summi pontificis clariorem accipient cognitionem ; et ita a lapsu tutius protegentur ac facilius progredientur ad veritatem comparandam. Nec grato minus animo haec definitio α civilibus guberniis reci- C pienda videtur, si recte sibimetipsis consulentes in id studeant, ut diversa uniuscuiusque auctoritatis jura ραπ prorsus violentia ubiquo terrarum impetita ad robur pristinum restituantur.

Quod si aliquis fortasse inveniatur ex nationum rectoribus, qui de definitione suspicaretur; tunc nobis vires suppeditaret haec moderni scriptoris sententia: Potestetes huius sacculi adductae sunt in suspicionem erga prophetas et apostolos praecones sancti Spiritus, et ii per ipsas secti sunt, lapidati sunt, vivi decorticati sunt, crucifixi sunt, capito plexi sunt: attamen divina praedicatio veritatis praevaluit et regnat.

His praelibatis, potero ne, reverendissimi patres, do vestro consensu mihi spondere? quippe scilicet in hono spem plane me erigunt pietas, sapientia ot diaritas omnium vostrum erga sanctam ecclesiam matrem nostram. Nil referent discrimina opinionum, nil dissensus, nil disputationes. Omnes nos sola veritatis D investigatio usque modo agitavit: cum venerit hora, unus oc idem suaviloquens Spiritus feretur super capita nostra, stabit, et resistentiae, si quao sint, tanquam fumus deficient Hunc flatum omnes, anxii prae caeteris, sentient; et calefacti ab ipeo de trepidationibus splendidum agent triumphum. Tunc maximo necessitatem et utilitatem confitebimur definitionis ac propterea spectaculum evademus ot angelis et hominibus.

Reverendissimi patres, nil mihi est reliquum. Sed antequam de ambqno descendam, sinito quaeso ut non meae tantum Catanensis diooccseoe, quam omnium potius sicularum ecclesiarum nomine immortales sanctissimo domino nostro Pio gratias agam, quod dignatus sit praedictum schema concilio proponere. Sicut alicui ex patribus congruum visum est do diepositiono animorum in sua dioecesi iudicium facere, ita et mihi fas sit eiculorum antistitum minimo hanc declarationem coram vobis apertissime emittere: Siculi fideles calidis animis praediti, nequeunt quin urenti sanctam sedem amore prosequantur. Quocirca laetissime ibunt obviam suis pastoribus hoc gaudium magnum, si Spiritui sancto placuerit, allatuns.

Nunc quao dixi, bonitati et indulgentiae vestrae humiliter submitto.

## ORATIO

*reverendi patris damini Francisci Victoris Rivet episcopi Divianenns l.*

Eminentissimi et reverendissimi praesides, eminentissimi et reverendissimi patres.

Heri reverendissimus et doctissimus Pictaviensis episcopus coram vobis super schemate do primatu summi pontificis verba faciens, ot quasi montem deputationis evolvens, ut dofinitio infallibilitatis mox a Vaticana synodo conficeretur, in medium protulit commotionem animorum, et anxietates conscientiarum, quibus conciliari definitione pax, ut aiebat, corte redderetur. Sed seorsum egomot sentio, et venia vestra coram vobis contradictoriam opinionem proferre et stabilire aggredior.

Olim in conscribendo suo praeclarissimo libro *de consideraiione* divus Bernardus, Burgundiae nostrae praecipuum decus, duobus coarctabatur, *volebat et nolebat,* ut ipse ait. Egomet potiori iure utrum loqui, utrum tacere satius sit, severo examine perpendi. Si autem, ut in Bernardo, verecundia silentium mihi suadeat, amor impellit eloqui, amor scilicet ecclesiae Dei, amor sanctae sedis, et animarum Christi sanguine redemptarum.

Porro et ecclesiae Dei, et sanctae sedi, et innumeris animabus pro quibus omnia nostra libenter impenderemus, et superimpenderemur ipsi, haud dubie mihi videtur adversan summorum pontificum infallibilitatis definitio. Idcirco quaestionem hanc omnino omittere, pro viribus suadere tentabo. Non dedignemini senis et imperiti fratris vestri orationi benignam praebere attentionem.

Pluribus abhinc annis in quaestionem personalis summorum pontificum infallibilitalis, in publico imprudenter, ut sentio, emissam, sub omni respectu peqændendam incumbo; et licet eam in conspectu huius augustissimi senatus, hodie in eeipsa perscrutari nolim; illius tamen, ut dixi, definitionem a sacro concilio non proferendam esse contendo, quod tribus hisco instando argumentis sum explanaturus: Io rea est non paucis intolerabilis; 2° generali ecclesiae bono adversatur; 3° ecclesiae regimini mihi videtur omnino inutilis. Tria haec, si vobis placuerit, quam brevissimo evolvam.

L Personalis ot absolutae summorum pontificum infallibilitalis dofinitio eet non paucis intolerabilia

II ineo utor verbis *personalis et absoluta,* quia hisce eisdem verbis quaestio proferri et omnibus patere videtur. Eo sensu in cunctis diariis atquo libellis agi-

ǂ **Argumentum: «Episcopus Divionenais quaestionem d· Romani pontificis infallibilitete omnino praetermittendam. Infoilibilitatis nomen *intolerabile* nunc esse, opinionem antea publicam mundi reginam esse, nec posse prudenter sperni Sequendum exemplum Christi, qui non omnia simul apostolis proposuit, sed eos volait praedicationi recipiendae idoneos esse, ut patet ex verbis: «Molta alia adhuc habeo robis dicere, sed non potestis portare modo.· Praeterea infallibilitatis definitionem generali ecclesiae catholicae bono funestam asseruit, et id probavit ex incommodis et damnis, quae inde obvenire possunt Demus inutilem esae definitionem hanc eo quod ecclesia per octodecim saecula, absque huiasmodi dogmate stetit, et Romani pontificis auctoritas et dignitas summo in houore apud omnes constanter fuit**

tatur et propugnatur; aicqne, licet foraan verbis quibusdam paulo minue praefinitis exhibenda sit, a populis aut admittenda erit, aut propulsanda.

Porro luce meridiana clarius est cuilibet cum suis concivibus in mundo versanti, et rerum praesentium ac opinionum rationem sibi sincere reddenti, maiorem hominum partem circa quaestionem hanc non solum perturbato et anxio esse animo, ut ip« agnovit veno· rabHis relator; sed revera circa illam, eheu! infenso esse animo, licet ex ipsis non pauci sint, qui catholicam religionem sincere profiteantur, sanctam hanc ex imo pectore revereantur .«edem Romanam, quam et verbis et operibus, scriptis oc libris acriter tuentur, cuique largi&rimis donis, in praesenti rerum angustia, pie opitulantur.

Ne quis dicat ergo, istorum opinionem, quidquid de ea theologice sentiri powit, ex depravata mento aut impio vel malevolo erga sanctam Petri siriem animo originem ducere. Certius oritur ex efformata B ratiocinio conscientia, ex consideratis historiae civilis et ecclesiasticae consuetis effectibus, ex hodiernarum idearum praepotentia, et tandem, dicere haud absurdum, ex insita iam menti a tenerrimis ǎnni contraria opinione. Ibi homines evangelio et eocl»iae suum non sine, merito submittunt undique conflictatum animum ; et si mysteria reverenter quidem credunt, ei eceladae docentis infallibilitatem abaque detractione admittunt, eosdem tamen numquam adducere poterimus ad absolutam et personalem summorum pontificum infallibilitatem profitendam; praesertim cum illos non lateat, plurimum etiam inter peritissimos et ' probatissimos fidei doctores extitiseo semper dissidium atque disceptationem.

Haec consideratio mihi maximi ponderis «se videtur. Nam ǫui nescit opinionem publicam esse, ut aiunt, mundi reginam? . . . Haec licet saepius erret, reseque et alios in impervium iter abripiat; C nihilominus certum est quod cum illa semper componendam sit, etiam in rebus quae ex ea non pendent, immo quae et ipsanunet regero ac dominari deberent.

Hoc modo semper, *et* in civilibus negotiis a prudentibus, ot in imperiis regendis a legislatoribus actum est: unde istud apud noe Gallos axioma: *Les lois doivent être dans les menas avant d'etre dans les codes:* requiritur lego moribus prius iuesse, quam sanciantur, et in civilibus conscribantur codicibus. Nihil ergo, ut par ret, Mib poenis aut credendum aut faciendum praescribendum ed, nili prius circa hoc effonnati sint ǐnore ac communis opinio; olioquin et opinio et mont» insurgent eontumaoea, et iugum impositum indignanter excutere conabuntur.

Qua quidem ducti prudentia summi ǫontifice sacraque occumenica concilia, multoties leire» od moram regulas, vel od disciplinam, vel etiam ad fidem adatruendom quoquomodo spectant», protelare non D dubitarunt. Ad hoc demonstrandum sufficiat historiam concilii Tridentini in testimonium afferre. Ibi videre mt quam caute ct prudenter habuerunt summi pontifices Paulus III, lulius 111, et Pius IV tum erga Germanicus imj>cratoros, tum erga Francorum. Hispaniae et Anglioe regw, tum etiam erga Alcoianniac duces, nccnon et erga rempublicom Venetorum; quneque temperamenta in rebus concilii gerendis et definitinnibos promulgandis cum eisdem adhibuerunt ; insuper, quot et quantas concessione» ad protelantes alliciendos, et in maternum ecclesiae gremium revucsndoe propuraere. Porro, quis hodie hanc agendi rationem condemnare praceumat? Nonne illam • contra spiritu sapientiae et charitotis plenam uno ore praedicamus?

Coondaremn» adhuc quomodo, circa definitionem immaculatae beatae Mariae virginis deiparae conceptionis ferendam, sese habuerit idem sacrosanctum concilium; et quid, posthabitis doctissimis discussionibus diulumisque disputationibus, consuerit ac stabilient. Liquebat definitionem hanc in votis omnium fere patrum; iamiam erat decretum affirmativum, atque mox, instantibus nec paucis nec contemnendis doctoribus, erat· promulgandum ; cum ǩratre Praedicatores, qui tomen mitiori iam aggressione illam impugnabant, enixe rogaverunt no α parri ǯu edito decreto, censoria nota etiam indirecto libi inferretur, hoc freti motivo quod liber discussionis usu·» super hanccc beatae Manne virginis praerogativam hucusque in scholia ab rvrleria fuerit ǽonc-oeu Initantibus illorum efflagita! ioni bu», liret per Francisranos» acriter oppugnatis, benigno annuens sacrum concilium, decreti formulam *immutatione gravi* temperavit, no dicti fratres Praedicatores laederentur, nec m devoti erga sanctissimam Dei matrem liabori possent. Hac pia indulgentia et sapienti conciliatione, sacrum concilium nec honori beatae Mariae deiparae aliquid detraxit, nec sancti Dominici venerabilem nilo modo laesit familiam.

Dixi quomodo erga definitionem beatae Mariae virginis immaculatae conceptionis sere gesrerunt |Λtnw concilii Tridentini: liceat mihi nunc referre, quid circa hane eandem definitionem agere consuerit ipre Muictisrimt» dominus noster Pii» paj»a IX.

Iam venerabilis memoriae Gregorius XVI enixo rogatus fuerat, definitionem hanc pietati fidelium carissimam supremo sanctae sedis indicio tandem proferre. Sod ǯolitici commotionibus, quae ultimos sui pontificatus anno» conturbarunt. impediti», rem ad optatum finem ipse perdocere nequivit. Vix Pius IX pontificium solium accenderat, cum omnes coniunctini Θalliorum antistites epistolas ed illum direxerunt, ut hanc definitionem, ab omni ecclc. ia exoptatam, tanquaui auspirativuma» sui supremi pontificatus primitias denunciarci. Res modo differtur. Mox vero pi ierimus pontifex in exilii sui solamen ad hoc maximuin opus se» accingere decrevit. Porro certior iampridem factus erat votorum, ut ita dicam, lotium ecclesiae; encyclicam tamen nd omnes episcopos misit epistolam, qua non solum ipsorummet mentem, apprimo quidem notam et expresso nunc conariIrndam. .-ed etiam et cleri et populorum opinionem de lia/ .-solemni definitione sedulo inquirendam expostulat. Responsis quasi uno ore prolatis et praecedentia vota confirmantibus, quis non credat summum pontificeui Kit tandem informatum, cauKiro tot ac ǯanti testimoniis nc documentis fultam non ǘs illico absoluturum? Sapientissimo pontifici nostro non ita risum cM : mentem in Deo intentius defigit, preces publicas praescribit, doctissimis ǯheologi rem ǐnaturiu examinandam commendai, episcopos quaxnplnrinwa qui de dicta definitione ultimo leetim statuerent, convocat ; ac tandem, ardentioribm» denuo profusis precibus, hancro definitionem mundo catholico aolemniter promulgat. Usque adeo summo pontifici videbatur, non temere wd cautissimo'cum opinione in rebus religionis semper esae agendum. Ut quid ergo circn quaestionem hanc nostram aliud ingrederemur itor, quam quod et verbi» et factis supremus ductor noster, Pius papa ornatissimus, nobis monstravit? Nonne res hodierna indubitanter maioris adhuc «t momenti?

At mihi potiori argumento, ipsius scilicet Domini nostri Iwu Christi exemplo, hoc prudentiae consilium liceat fulcire. In evangelio (Io. XVI) nonne haec Salvatoris divini doctoris verba legimus: *Multa alio adhuc habeo vobis dicere, sed non potestis portare modo?* Prodentireimus ar patientimimus magister

hace, quae dicenda adhuc habebat, reticere oenauit, no discipuli Unii cordo ad credendum, magnitudine obruerentur revelationum, quarum capacee nondum erant

Hisce tantis exemplis informati, caveamus et noe, reverendissimi patree, ne humeris debilioribus onera importabilia imponamus. Nec dicat aliquis vestrum, super hoc me in errore versari. Utinam errore deceptus sirn l sed ree non ita *ao* habet. Liceat ergo mihi adiuraro vos omnes in Christo, vos praesertim, venerabile» fratres, quibus reformidanda animarum cura incumbit Unusquisque nostrum pecoris sui vultum attento consideret, et coram Deo ox ima conscientia pronuntiet, quibusnam placitura et in adiutorium fidei evasura, quibusnam o contra invisa, atque piotati, irnmo fidei noxia futura sit ista formalia definitio l Hocque perpenso ot quasi nunc summo iudici lesu Christo pro omnibus, sapientibus ot insipientibus, quibus aequaliter debitoree sumus, rationem reddituri, hanc arduam quaestionem dirimamus. Quod ad me B attinet, eminentissimi ac reverendissimi pairea, haec omnia, scilicet quales ot quam pauci sint qui definitionem hanc expetunt et sunt accepturi, quot voro et quanti qui illam aversantur et reiecturi sunt, acri et intento animo oxpendi, qua impulsus comparatione et urgente conscientia tunc, lioet imparatior, ambonem ascendi.

Ergo primo, ei verius est quod quaestioni nunc controversae repugnent atque adversentur fere omnium procerum, doctorum et caeterorum alicuius nominis opiniones, provide amoveamus, quae non solum non utilia, sed e contra certissimo forent religioni necnon animarum saluti detrimento; quod nunc demonstrandum prosequor si mihi licentiam concedere velitis, patres reverendissimi.

U. Asserere non dubitavi infallibilitatis personalis et absolutae, ut aiunt, summorum pontificum declarationem generali ecclesiae bono funestam fore, *c*

Hic agitur enim de novo dogmate populis nostris, eheu! iam imminuta fide languentibus, imponendo; novo, siquidem hucusque non solum non fuit prolatum, sed ne ab ullo quidem concilio umquam introductum; novo, inquam, et menti quasi omnium hio et nunc certissime repugnanti. Nam, animadvertere velitis, precor, reverendissimi patres, hominum nostri istius aevi agendi rationem plane ab avorum more dissentire. Hodie, veterum tutiori modo vivendi relicto. id est plena legitimae auctoritati submissione, et semitas vitoo publicae ingressi, in rebus suis administrandis partem habere volunt; quapropter in comitia publica suos mittunt legatos, qui regum suorum et leges ot acta discutiant et revisent.

Minime quidem dubium eat, quin ecclesia hisce regulis subiici possit; nullusquo prorsus inter catholicos adest, qui has in ecclesia regenda adhibendas esso contendat Attamen perspicuum est, et ad hoc solum attendere volui, generalem coaetaneorum opinionem, , propellente quadam huiusmodi et morum et idearum impulsione, praedictae definitioni, non obstantibus veneratione sincera, filiali pietate, studioque ardenti, quibus sanctissimum ac dilectissimum papam nostrum omnes prosequuntur, rebellatricem fore, nec deinceps solius summi pontificis iudicio suam sortem integram in rebus salutis absolute remissuros.

Haec eetsine dubio tempestate hac nostra, ai mihi fos dicere, moralis atmosplnicra. Fateor equidem me maximi facere scientiam atque virtutem collegarum meorum, α quibus in hoc dissentio, et absque nimia humilitato me procul ab ipsis sub omni respectu postpono. Ast in hac gravi quaestione non do personis nostris agitur, neo de respectiva illarum eminentia aut praecellentia; unice de gregibus nostris agitur. L Istos ergo, venerabiles fratres, istos greges nostros licet forsan quandoque rebelles, sed in Christo et propter Christum nobis carissimos semper, hoc ipso momento ob oculos habeamus, et in hoc solemni nostro coetu, pro eorum salute congregato, anxia mente a nobismetipsis sciscitemur, an quaestio nunc inter nos agitata ad illorum reipsa emendationem et salutem evasura sit! . . Quis desideriis nostris posset esso modus, si horumce non satis memores populorum, vel non eat prudentes et cauti decreta conficiemus, quibus promulgatis, attonitas, attritas, ac quasi intimo corde vulneratas complures ex nostris ovibus videremus a nobis discedentes, iam fortasse haud umquam reversuras l quibus, iterum dico, promulgatis, multi alii, quorum ad pastorem reversio diu desiderata, paullatirn parata, mox sperata, iam nuno impoesibilia fieret et inexhaustis frustra deflenda foret lacrymisl Qui luctus et lamenta, quae in postarum conscientiae objurgationes, si nos, reverendissimi patres, qui ad animarum resurrectionem sumus positi, m earum, culpa nostra, versaremur detrimentum et ineluctabilem ruinam !

Porro, et testis eet Deus quod non mentior, ego scio ac affirmo, et non pauci ex vobis apprime mecum sciunt ac mecum affirmare possunt, quod quamplurimi homines istius aevi, posita definitione, circa quam commotiori nuno sunt animo, seso ab ecclesia paullalim subductun sunt, vel etiam omnino abstracturi. Ah ! si fas mihi foret palam emittere litteras, quas ad me direxerunt viri quidam et altissima scientia et ardentissima fide et eminenti conditione et in Gallila nostris percelebri nomine noti ; vehementer essetis pertemti de praesenti mentium statu, et procul dubio res ista vobis inter gravissimas pergravissima videretur. Hinc legitimum intelligite metum nostrum, et angorem nostrum diiudicate !

Itaque, reverendissimi patres, suppliciter precor et obtestor, vobiscum reputate quam pauca bona, quanta vero mala reipublicae catholicae ex proposita definitione scaturire debeant tum in Galliis apud praedictos, tum in Alemannia et in America apud protestantes, tum in Russia et in orientis partibus apud schismaticos; et dum tempuS est hic sistamus, ne hinc iter ad ecclesiam plurimis occludamus, illino vero in viam perditionis homines detrudamus, qui usque adhuc in sanctas huius ecclesiae semitas sat recte ambulaverunt

Ergo secundo, novum personalis summorum pontificum infollibilitatis dogma nedum ecclesiam adiutunim sit ac dilataturum, generali contra ipsius bono adversabitur.

III. Definitio irifallibilitatis personalis et absolutae summorum pontificum ecclesiae regimini omnino inutilis mihi videtur.

Utilitas definitionis de summorum pontificum infallibilitate his duobus motivia exoriri poteet, nempe quod mediante dicta definitione, summi pontifices supremam suam auctoritatem in ecclesia gubernanda facilius et efficacius acturi sint, et quod populus Christianus ipsorum mandata libentius et maiori reverentia admissurus rit et exeeuturua

Atqui neutrum hio et nunc dici poteet. Sola etenim summorum pontificum auctoritate a tercentis annis ecclesia regitur; sola eadem auctoritate, omnibus episcopis assentientibus, nulloque inter sinceros fidei catholicae asseclas reclamante, cunctae de rebus ad fidem vel ad disciplinam spectantibus per hoc temporis spatium exortae controversiae diremptae fuerunt et errores cuiuslibet generis condemnati, quod eatw superque tribus hisce demonstratur apostolicis constitutionibus, nempe: 1® summi pontificis Innocenti XI bulla *Unigenitus;* 2® Pii papae VI bulla .diriorem

*¡idei;* 3° Pii papae *IX feliciter et gloriose re-*gnantis bulla *Ineffabilis;* hasce constitution® proprio raotu, de scientia certa, deque piena apostolica auctoritate ediderunt. Ecqui» illis contradixerit? E contra clerus universus, simul et populi in sententiam summorum pontificum, sensim et sua sponte adducti, doctrinae promulgatae ex animo adhaeserunt, nec ad quodlibet concilium appellaverunt

Est profecto deflendum, quod per tria praecedentia saecula nullum generale habitum fuerit concilium : ecquis tamen asserere audeat ecclesiam tamdiu sine sufficienti regimino remansisse? Ergo in praxi summorum pontificum auctoritas sat rota atque definita od hanc horam habita est, et etiam nunc, intricatis temporum difficultatibus, par esse queat. Sic enim Maculo XVII in Galliis diradicante, statuente oo definiente eadem auctoritate, obruti sunt quietismi tum pestiferi iansenismi errores. Porro quid in hoc certamine, sua Fcnelonio profuere virtus haud dubia, B ipsiusque ingenii acumen? Quid cardinali de Noailles et quatuor episcopis appellantibus pervicacia? Quid argumenta sat stricta Sorbonao nastrar, dieu' tunc deviam ingressae semitam? Quid tandem etiam potentissimt» regiarum curiarum interventus? Constitutionibus, bullis seu brevibus summorum pontificum, errore per omnia conflicto, devicta eat plane rebellio; pontificaiieque decreta inter leg® regni, universo bonorum plausu, relata et solemniter inscripta fuerunL Animadvertere relitis, precor, reverendissimi patres, haec omnia ita habuisse, non obstante summorum pontificum personalis fallibilitati» opinione apud nostnitee vigente. Porro, admissa infallibilitate, quid amplius effici potuisset?

Sed quoddam maioris momenti factum ad memoriam revocandum eet. Anno 1791 Francorum ustionali» conventio sacrilegam manum in Galliaruiu eocleriam inicere ausa esL Non solum hanc antiquiari- C mam et maxime venerabilem ecclesiam funditus evertere et sacram ipsius conculcare hierarchiam conata eet ; sed etiam novum ecclesia»ticarum rerum ordinem, audax omnia perpeti, sancire non dubitavit.

Paulo cessante tandem hac luctuosa tempestate, venerabilis immo sanctae memoriae Piu jopa Vil. suggerente Napoleone, tum primo consule mox imperatore^ cardinalem Constivi, felicis rcconlahonis virum, instaurandae religioni causa in Gallio» legatum miri!. Porro omnibus notum ®t. quam maxima controversia do hacce religionis restauratione pontificem inter et Napoleonem statini exorta sit. Fu et religio suadebant, immo exigebant ut resarciretur lutee ecclesia, legitimiquo antistites »edil»u» suis rotituerentur. Id sutnmus pontifex et dicti» et cripti» efflagitabat, acriter renuente Napoleone, qui iuribu» omnibus contempti et conculcali», omnia in constitutione Galliarum ecclesiae ad instar suae dominationis D nova fore contendebat.

Frustra ergo obsistunt et legatus et ipeemet pontifex. Dira necessitate compulsus PiusVll lias famoriwimM litteras *Ecclesia Christi,* et Qui *Christi Domini vier»,* supremam suam auctoritatem, foeto α decem et octo saeculis inaudito, ut scripsit Consalvi, palam hisce affirmabat verbi», quae in memoriam revocare Ineatl : „Derogami» expresse cuicumque accentui legitimorum arehiepiscoporum, episcoporum et capitulorum respectivarum ecclesiarum, ac aliorum quorumlibet ordinariorum . . . Volumus atque decornilaum, non obstantibus do iure quaesito non tollendo ... et derogatum esse volumus cartería quibuscumque . . . ct perpetuo interdicimus iisdem archiopiscopis, episcopis et capitulis quodeumquo exercitium cuiusvis ecclesiasticae iurisdictionis, nullius roboris declarant® quidquid quispiam eorum sit attentaturus: ita ut cae ecclesiae et respectivae earum dioo-c®es, rite integrae rive ex parte iuxta novam peragendam circumscriptionem et haberi debeant et sint revera prorsa» libonw; ut de iis noe constituero et disponere va fonna possimus, quae infra a nobis indicabitur. 4 lata tam explicita declaratio, mundo attonito proluta, nullo indiget commentario, ut ex ea summi pontifici» omnipotentia cunctis etiam obcarcatierimis cridenter appareat.

Non sat tomen; sed ad haec tam stupenda ali» quaedam non minus miranda adiicero ®L Non solummodo plenam antiquae Galliarum ecclesiae eversionem ratam habuit summus pontifex et ab omnibus ratam haberi voluit, mx! et bonorum illius leuqcoralium et redituum omnium proscriptioni, seu potius spoliationi, licet contristatus aseentiens eroi®»am istam non minus opulentam quam nobilem et inclytum, quai hucusque suarum rorum rompo fuerat, u gubernio civili stipendiariam effecit rimai cum suis seminanis, capitulis, univano clero et ipeomet episcopatu ; ita ut quasi nccessano quotidianum panem omnes ab alieno quaesituri forent. Quin immo quamlibet futurae restitutioni» spem ademit declarando actual® bonorum ecderiasticoTuni numquam esse inquietandos.

Quis nostrum, reverendissimi patre», ri hoc tempore vixisset, super hoc facto \ere inaudito et otnn® excedente adhut not® fines, non vehementer miratus fni?ert? Quia, his auditi», summum pontificem revera iuatitiae limites exceerissc non exclamaste!, et omnium legum violatorem non censuisset? At meminieae nos iovef, fiucrend« paln>, istius >umma nixi ratione axiomatis- *Salus populi suprema 1er esto.* In hac extrema rerum angustia Pius VII gladio ancipiti, ut ita dicam, obirotus aut luctuosam et forsan irretneabikxu gallicae geoti» ab eccleria catholica secoligiem, aut manifestam iurium canonicorum violationem eligere, modo ineluctabili coercebatur. Fecit quod certimiuie, Deo iudice, faciendum erat ; scilicet oetcniam tot millium hominum «iluten» teiiq>oralium legum ohenantiae anteposuit : et mox quinquaginta abhinc anni beuta illius anima iam acu!a est coronam illam iuriitiae promiseun ei, qui bonum certamen certas it, et fidem non solum suam sed totius genti» «rvavil. Et quae gens illa, cuius sic servata lune fido ? neiii|)C antiquum Clodovaei, Caroli Magni et mneti Ludovici regnum, quod inter alia catholica» et eedi Petri doiotwima» nationes, francico cordi parcite, primum siine historiae traditionibus, primum fide sua inconcusos, primum suis vere catholicae diaritatin operibus, primum landcui numero et affectu, nemine reclamante, locum obtinet.

Ah venerandae memoriae poter, vere bis Pius erga nos fuhdil tibi laus, tibi gloria sempiterna pro fausta fide» cntholican in nostra patria conservatione, licet tot ac tantis comparata sacrificiisI Omnia penitus erant peritura, tu vero iudex imprimis perspicax et prudens, tu nobis omnia reddidisti ; et si hodie huic racro concilio inter catholicos antistites, nos Galliarum filii tot adsumus, tui. coram Deo praedicamus, tui muneris est.

At mihi, precor, indulgentia vestra» eminentissimi ac reverendissimi patres, fusae longius orationis veniam benigne concedat Hisco verbis omnibus mihi demonstrandum erat, summorum pontificum auctori-

* Verba litteraroi Qui *Christi Domini via»* Î 5 proprietate rent. .Derogamo» cipree» foicuraqu M«cnrai legitlmorna artiiepiKopcnun. eptaeoporua, et eapitnlonuu reepeetirira» ecdeaiarm. te aliorum «luoramlibel ordinariorum, et perpvlno hterdirimuB itakm exercitium ealuiris iuri>4irV.oai» ... iodi»bitur.“

tatem satia «so firmam, et ab omnibus catholicis, praesertim in Galli», eat pleno acceptam, minimeque proinde nova doclarationo neo absoluta personalis infallibilitatis definitione iam opus cese. Quid enim huio sacrosanctae auctoritati «set additura definitio baco et solemnis proclamati©? Nonne immortalis memoriae noster Boesuctua, civitatis incae episcopalis maximus et clarissimus honor, in percelebri *de unilate ecrlcsuie* sermone, coram comitiis cleri gallicani Lutetiae congregatis habito, supremum in ecclesia Christi summi pontificis primatum neo controversam ipsius jurisdictionem, quin immo absolutam in quibusdam cariLus auctoritatem, ratis superquo his luculentissimis verbis exaltavit post sanctum Bernardum: *En cas de nécessite, le souverain puntife peut tout:* In necessitate summus pontifex nihil non potest.

Et nunc tandem opus meum absolvi et definitionem personalis et absolutae summorum pontificum infallibilitutis ab hoc sacro concilio non esse proclamandam, tamquam 1° hominibus praesentis aevi intolerabilem; 2· ipsimol generali ecclesiae catholicae bono funestam; 3° tandem eiusdem ecclesiae regimini omnino inutilem, pro mea sententia et ingenii mei paucitate demonstrare conatus sum.

Credidi propter quod locutus sum. Faxit Deus, faxit sapientia vestra, quod non in vanum locutus sim! Ex hoc ambone nunc descensurus, non possum quin sinceras de patientia vestra erga me gratias agam.

Omnia de caotoro humiliter, ut par est, vestro supremo iudicio submitto.

## ORATIO

*reverendi ꝑatri domini loannis Ranolder episcopi Vesprimiensisl.*

Eminentissimi praeside·, eminentissimi et reverendissimi patres.

Quod faustum sit et salutare quod in concilio agimus, quod idem benedictionem et incrementum desuper emereatur, oportet primum quaerere regnum Dei, secundum illud: *Adveniat regnum tuum;* bonum ecclesiae, incrementum ecclesiae oportet quaerere, quae leeu Christi sunt, salutem animarum, pro quibus Salvator noster mortuus est Salus animarum principalis scopus, suprema lex concilii oecumenicL Ast vero tremebundus vereor, immo video huiu scopo principali concilii adversari, si decretum do Romani pontificis infallibilitato enunciaretur.

Multi sane ex catholicis advertentes novum onus imponi humeris, desiderari quod adusque desideratum non fuit, quod non semper, ubique, et ab omnibus obtinebat, dicerent profecto3: *Durux est sermo hic, ei quis potest portare eum?* Fateor anxietatem summam esse in corde meo propior iocturam multorum ex his; non tantum iacturam eorum, sed etiam generationis animarum subseqnentia. Fateor eese forsan in numero eorum infirmos in fide, qui non satis sincero corde religioni catholicae adhaerebant. Ast vero Paulus apostolus dicit3: *Infirmum in fide suscipite;* motrisfamilios cura et sollicitudo maxima in aegrotantes proles dirigitur. Salvator noster ipse, relictis nonaginta novem ovibus, centesimam illam perditumque quaesivit: venit autem, ut ipsa dicit, quaerere et salvum facere quod perierat Oportet ut in concilio agantur quae unionem, unitatem animarum promoveant; nam pro dolori vestis inconsutilis scissa est.

Magna est inter antistites ipsos scissio, discordia magna: magnae res etiam dependenL De hocco scissione proh dolor! nonnisi gloriantur inimici ecclesiae catholicae, secundum illud, divide et vincea. Quanta liceret dicere do aliis qui Christum profitentur quidem, sed non ecclesiae catholicae adhaerent in oriente et in occidente, qui vel primatum summi pontificis non agnoscunt, vel ecclesiae catholicae infallibilitotem, qui proindo novo bocce dogmate eo magis ab ecclesia removerentur, spe omni recisa, ut illi umquaxn uri nos redeant

Sanctus Paulus apostolus ipse dixit1: *Lac vobis tribui et non solidum cibum, quia iis adhuc portandis impares eratis.* Ecclesia catholica his omnibus plus lacto praebet et praebuit adusque in symbolis fidei, secundum quae professio fidei instituitur. Quaerit autem ecclesia: des mihi animas. Itaque has eLiam omne· quaque licet prece invitare, non autem repellere oporteret. In votis est insuper, ut a concilio regula seu norma credendorum clara, explicita, firma proponatur; cum tamen si decretum hocce enunciarctur, negotium et labor sacris curionibus nimis difficultaretur: siquidem in controversiis signanter cum ocatholicis, illi fere semper inferiores ex arenae lucta discederent, siquidem palmari, irrefragabili argumento decretum, sententia haecce probari nequit, id quod publice etiam fit toties quoties coram fidelibus, atque sic non tantum sacri praecones confusi, sed multum ipsi etiam fideles turbati discedent

In dioecesi conscientiae meae concredita, fidelium numerus prope od medium millionem ascendit; intermixti insuper sunt bis centum millia protestantium, qui disciplinis theologicis multam operam navant, et qui iam nunc expectant occasionem, qua, tali ratione pronunciando hoc decretum, catholicam ecclesiam palam aggrediantur, et ad defectiones invitent Non necesse, non utile est, non, decretum hocce enunciare. Si abstineatur a decreti huius pronunciatione, nemo perderet Qui fors huius opinionis sunt, huius sententiae maneant, habeant de quo gaudeant Suum cuique; nec nobis illam opinionem obtrudant, quae violentiam conscientiae induceret Atque hinc summopere optandum, ut a decreti huius pronunciatione abstineatur; vel, quod praeainarem et praedesiderarem, utinam beatissimus pater noster qui potens est, qui cernit certe pacem, tranquillitatem turbatam fere ubique, bi ille pro sua potentia, sapientia imperaret quasi muri et ventis, fluctibus et tempestatibus, et cerneremus laeti omnes magnam tranquillitatem, si beatissimus paler α quo non thesis haec profecta est, proprio motu nunc adhuc quaestionem hanc de medio tolleret! Profecto hocce sapientia, hocce magnanimitate, hocce vero animarum angore coronam sibi ¡Miraret iinmarcescibilem. Faxit Deus!

## ORATIO

*reverendi patris domini Bernardi Conde y Corrui episcopi Zumarɇnsis*

Eminentissimi praesides, eminentissimi ac reverendissimi patres.

Do schemate nobis nd disceptandum proposito coram vobis locuturus, id imprimis alte repositum in mente habeo, ut cito citius me expediam, no forte voe taedio afficiam. Quod quidem non ita difficile α me praestandum puto, postquam clarissimœ patre·,

1 **Argumentum: .Episcopus Vesprimien.»is piara habuit de animaram pericolo quod ex hac de qua agitur definitione timeri merito potest: abstinendum idcirco a pronuntiatione huius dogmatis, qnod neque ubique neque semper neque ab omnibus retentum est. Conclusit votum emittendo ut sanctissimus dominus noster hac super re silentium imponsL"**

**« Ioan. VI, 61.**

**› Rom. XIV, 1.**

**i Í Cor. VL 8.**

**i Argumentum: .Episcopos Zamorenris adhxerere se schemati dixit immo de proposita qoardione summopere lm Ut i Addendam nihilominus parigrnpbum dixit in capite 1· ubi totius doctrinae fundamentum statuitur, et nllalii starne Scriptorie testimoniis sancti patres velati tradibonis ſeste oou dicantur. De hoc tamen ait m loqnnturam ia disraeoone ſpeciaiL**

qui prolocuti sunt, audivimus multa praeclaro et pro argumenti dignitate dicentes, etiam illos qui non pro sententia, quae proponitur definienda, sed e contra locuti sunt

Illis patribus imprimis asaentior, qui do re et forma schematis a reverendissimis patribus deputatis de fide propositi approbationis calculum adjecerunt, neo repetenda quae ab cis copiose quidem non minus quam accurate sunt exposita. Praetereundum tamen non esse censeo maximas Deputation! deberi gratias; et quod ad me attinet, hoc debitum ei libenter exsolvo, eo quod illorum patrum desideriis satisfecerit, qui primam de ecclesia constitutionem ordiri velle significarunt a primatu Romani pontificis constabiliendo et firmando tamquam fundamentum visibile ecclesiae Christi. Gratum deinde censeo patnbus, certe mihi valde arridet, quod tribus primis constitutionis capitibus absolverint catholicam de primatu pontificio doctrinam: sponte enim sua fluit eapite quarto Romani pontificis infallibilitas, velati conclusio ex praemissis, effectus ex sua causa, arbor ex suo semina

Liceat tamen mihi animadvertere, quod aliquid desiderandum videatur ubi iacitur fundamentum totius doctrinae, nimirum capite primo, ubi ex sacra Scriptura ea quidem assumuntur testimonia, quae nota sunt et rem omnem conficiunt.

Sed quia ad stabiliendum et determinandum sacrae Scripturae sensum, patrum ecclesiae dicta valut traditionis testium non allegantur, sola vero adhibita clausula „ut ab ecclesia catholica semper intellecta ěst' ree haec absolvitur; conveniens fore censerem, ei aliquibus patrum testimoniis in modium adductis summaque cura delectis, ob oculos poneretur perpetuus ecclesiae sensus, quo allata testimonia ecclesia intellexit et saeculorum praxi edocuit. Scio equidem illa ipsa clausula usos fuisse patres multati» in conciliis, et frequentiarimam esse in Tridentino: attamen cum in praesentiarum agatur de visibili fundamento totius noelesixe, summa scilicet ipsius potestate, non alienum a rei magnitudine censerem si fulcimentum doctrinae catholicae de primatu Romam pontificis omnibus numeris absolutum appareret. Sio enim iam a prima operis fronte, caetera firmarentur validissime, quae tribus reliquis capitibus complectuntur. Ab hac autem traditionis expressa ac distincta expositione exhibenda, cum nunc locum non habere videatur, propteres quod schema generatim discutitur, supersedeo; exhibiturus tamen, ri id alii patres non praestiterint, cum caput primum schematis in discussionem venerit.

Quidquid vero hic adnotandum et exponendum censui, vos, reverendissimi patres, pro vestra sapientia judicabitis, et ego indicio veetro subeenbarn.

## ORATIO

reverendi *pains domini Petri Celtia episcopi Partensisl.*

Eminentissimi praesides, eminentissimi ac reverendissimi potrea.

Schema constitutionis dogmaticae primae de ecclesia Dei volenti animo excipiendum duco, illud remmiscana, quod honor et gloria patris, honor et gloria ait filiorum. Doctrinae evolvendae ac firmandae merito initium inde sumitur, cum de ecclesia Dei fit sermo, unde ecclesia ipsa suam accipit firmitatem, suamquo vindicat indefecti bilitatem. In Romano autem pontifice constitutum fuisse a Christo Domino fundamentum ecclesiae, nemini catholicorum dubium esse potest Cum autem in ecclesia rei christianao summa habeatur, cumque ecclesia ipsa ad caput suum convergens, Romanum pontificem, ab ipso illum accipiat vigorem, qui per membra longo lateque diffunditur; merito hic repetere possumus cum venerabili Bellarmino1: „De quo agitur, quando de primatu Romani pontificia agitur? Brevissime dicam: agitur de summa rei christianae." Hinc facile colligi potest, quantum nostra interest, qui sumus speculatores in domo Dei, pro sanae doctrinae custodia sub ipeo Romani pontificis ductu, hanc ato materiam discutere et absolvere. Quod quidem magis magisque urgens videri debet, ideo quod de huius primatus consectaria praerogativa, nempe de infallibilitate in docendo, talis iam facta ait commotio; ut nihil opportunius evadat ad exinde orta discrimina sedanda, quam solemne ac universalis ecclesiae iudicium: ideo gratulamur nobis exhibitum hac de re schema in quatuor capita divisum.

Optime ad roro concinnatum mihi videtur prooemium: licet enim Romani pontificis primatus veritas sit catholica fide tenenda; tamen merito in prooemio memoratur, portas inferi nihilŏmina· insurrexisse, ac maiori in dire odio insurgere contra huno primatum; atque inde repeti necessitatem eiusdem confirmandi per hoc Vaticanum concilium, ao evolvendi iuxta antiquam et constantem universalis oocJeeiac fidem.

Quae tribus prioribus capitibus continentur do apostolici primatus in beato Petro institutione, de eiusdem perpetuitate, vi et ratione odoo clara sunt et perspicua, ut nihil lucidius dici posse existimem. Caeterum sapientissime foetum eeee puto, ut quod verissime reseritur de episcopali huius primatus universali potestate ordinaria et immediata, asseratur paritor de singulorum episcoporum in suis dioecesibus potestate: ita satis factum est complurium patrum votis; et fidelre magis magisque videbunt, quaenam sit relatio simul et arctissima coniunctio suorum pastorum cum supremo omnium pastore Romano pontifice. Libenti animo igitur excipio quae in prooemio et in prioribus tribus capitibus habentor: sic etiam ea quae in capite quarto circa infallibilitatem Romani pontificie opportune exposita sunt, de qua aliquid diffusius dicendum puto.

Cum de fide sit Romanum pontificem ene supremum pastorem animarum, quae a veritatis cognitione alimentum accipiunt; ita inter catholicos certum ßo debet ac omnino tenendum, decreta Romani pontificis ex cathedra loquentia ene irreformabilia: hoc enim eruitar ex recta intelligentia sacrarum Scripturarum; hoc luculentissime demonstrant omnium chrierianae historiae saeculorum documenta; hoc denique satis clare ipsa oecumenicorum conciliorum inûuit auctoritas.

Schema quod prae manibus habemus, ad nostram memoriam revocat, quid concilia generalia Lugdunense II et Florentinum graecis et latinia in utro-

1 **Arfumetitam: .Episcopus Paeteutis eum gaudio decretum bse sMdpleadim, to qnod honor patria ait etiam filiorum. Recte tractationem de ecclesia a Romano pontifice exordiri, qui aedssiae fondamental «t. unde ipsa totam rigorem recipit Agi de mat tetina rei ebrlsüanaa cuca de Romano pontífice agitar. Optíaua rase schemati· nexum. bene concinnatam prc-Mmim, et Ite clare se dilucide expon! ea quae in primis tribus eapitilrtu sant, ut nihil ulterios exigi posait Transiit ad repnt de nfalWlitete. et haae alt In Ipsa Idea supremi et «nivetnaRa pastoris contineri, at id confirmavit Scripturae testímuuiis, veteribus eedesiastícae historiae doeomentis et Ipsorum oecumenicorum coodilorem auctoritate. Nedum opportunam •ed necessariam nunc esse definitionem hanc Utentia peculiari bus dierum nostrorum adimetis. Concludi rogando ut wdmlteretar schema quod omnium rotis respondere videtur, et · quin¡fenili episcopis expostulatam fuit**

1 *Dc* **ramno ponii/tce, lo praefatione.**

quo consentientibus, do hac re affirmaverint, et quid A do integritate fidei semper in apostolica sode servata, patroe concilii Constantinopolitoni IV super hac re in formula fidoi declaraverint. At pro mea satisfactione, meminisse iuvat, quomodo patres concilii €onstanti nopolitani III, quod est illud ipsum VI oecumonicum, do quo tot et tanta proclamantur, torcenti orientai» patron epistolam Agathonis scribentis: „Numquam a via veritatis in qualibet erroris partel deflexa est apostolica sedee" libenter audierint, et expansis manibus susceperint, €onclamant» „Littora proferebatur, ct per Agathoncm Petrus loquebatur"; sicut et milii non |>orvi ponderis videntur praecedentia vota Chalcodoncnsium patrum, qui Loonem Magnum fundamentum fidoi appellarunt, €dicent» „Haec est (id» nostra, haec »t fid» eoclosiao; anathema ei qui ita non crediderit.4

Hoc utique, reverendissimi patr», non satis attento perpendisse videntur, qui protulerunt nescio B quaonom commenta de necessitate antecedentia vel subsequent^ ccclreiae consensus, ut decreta pontifîcia do fido et moribus infallibilitatis notam sibi vindicent et acquirant. Immo, iuribus unius4 divini primatus in duas portee divisis, eo rem detulerunt, ut duo elementa pariter essentialia debeant necessario concurrero ad constituendam supremam ecclesiae potestatem ; ac si non ecclesia super petram, sed petra super ecclesiam fundata esset; ao ai non Petro fratres suos, sed fratribus datum esset Petrum in fide confirmare; ac si non pastor oves, sed oves pastorem regere et gubernare deberent. Petrus tamen, dicam cum Brunono Astensi5, „Petrus pascit agnos, pascit· et ov«; pascit filios, pascit et matres; regit subditos, regit praelatos. Omnium igitur pastor eut, quia praeter agnos ot oves in ecclesia nihil »L"

Et revera, tribus prioribus ecclesiae saeculis nullum oecumenicum concilium celebratum fuisse con- C stat; haeres» tamen, et non lev», fuisse invenimus, quae solo et irrefragabili Romani pontificis iudicio profligatae sunt. Solum Romanum pontificem fuisse iudicem infallibilem fidei et morum ita clare in primis ecclesiae saeculis patuit, ut Cyprianus de ecclesia Romana asserere posset, quod ad eam perfidia habere non posset accessum. In eadem cathedra Augustinus profitebatur Deum posuisse doctrinam veritatis, idque ad securitatem plebis, ne uinquam salubris doctrinae veritate desereretur. Et notatu dignum.

In saeculo V quadraginta tree Galliorum antistites in concilio sub Ravcnnio Arelatensi episcopo congregato, infallibilitatem Romani pontificis magno Leoni significabant his verbis memorandis7: „Exaltavimus, Deo propitio, lectis beatitudinis vestrae litteris» et ... omnes in Galliis constitutos exultare mox fecimus ... Quao apoetolatus vostri scripta, ita ut symbolum fidei, quisque redemptionis sacramenta non D negligit, tabulis cordis describat" Quam vero honorabilem traditionem illius inclytae Galliorum ecclesiae colligens clarissimus ille Meldensis episcopos haec habet: „Ecclaia Romane numquam haerasim cognovit; ecclesia Romana est adhuc virgo, et Petrus in suis successoribus permanet fundamentum fidelium."

Sed no diutius in his immoramur, satius erit exquirere, an pro temporum adiunctis oporteat, ut sacrosanctum hoc Vaticanum concilium doctrinam aliorum conciliorum ubenus explicans definiat, Romanum pontificem in rebus fidei ot morum definiendis erraro non posse. Cum a saeculo IV Romani pontifices semper ao temporum adiuneta, fidei necessitas, vel utilitas totius postularet eccl»iae» putaverunt eo circumdare splendidissima corona fratrum, et eorum sapientia iuvari, quos Spiritus santtus posuerat regere ecclesiam Dei; tuno concilia oecumenica indicta fuisse invenimus a Romanis pontificibus, ut errores tunc tempons contra fidem catholicam diffusi solemn! iudicio damnarentur. Indo fit, reverendissimi patres, ut adhuc maneant nonnullae veritates sino dogmatica sanctione, quae licet ab omnibus uti certae habeantur; tamen, utpoto quae a nullo fuerint adversario oppugnatae, nulla pariter dogmatica sanctione eguerunt Ex iis una est, de qua disserimus, veritas; quae cum generali catholicorum consensu uti certa haberetur, nullam habuit formalem scholam et ex professo adversam ad id temporis usque, quo Tridenti celebrata »t oecumenica synodus.

Post haec nunc primum colligitur generale concilium; et nulli dubium, esse muneris huius sacri Vaticani concilii rem ad trutinam revocare, et si id publico ecclesiae bono expedire videbitur, solemni iudicio definire, supremum Romani pontificis iudicium in rebus fidei et morum esse immune ab errore^ Et hoc non solam hisce nostris temporibus congruere, verum etiam pro mea sententia necessarium esso 4 proreus existimo. Nemo enim ignorat, quid multis abhino mensibus, concilii occasiono noeta, scriptum sit et quid adhuc scribatur sive pro tuenda, sive magis ao magis pro denegando utilitate ct opportunitate huius definitionis. Immo ree eo usque devenit» ut non solum opuscula, verum etiam non parvae molis libri in lucem prodierint, quibus catholica doctrina aperte impugnatur, formam constitutionis ecclesiae subvertendo. Rea nunc talis est, ut catholici testimonium verae doctrinae ab hoc concilio flagitent ct expectant. Quis vero conciliorum finis, nisi ut error», qui noviter surrexerunt, a veritate secernant? Si in tanta rerum et animorum perturbatione concilium Vaticanum huic suo muneri defuerit, timendum »t, ne nova doctrina unitatis principium diruere minaretur, ct catholici dubitarent, putantes, concilium Vaticanum circa formam constitutioni.·» ecclesiae noviter productam loquendi et definiendi rationem non habuisse-

Haec omnia, reverendissimi patr», praeteriri haud poterunt ab hoc Vaticano concilio, cuius »t religionis et societatis iura tueri atque defendero: nam haec definitio cpm utriusque iuribus arctissime connecti videtur. Et revera, qui ecclesiasticam historiam oiusquo philosophiam callent, apte norunt, quae ot quanta in nonnullis catholicis nationibus orta sint mala ex huiusmodi doctrinis auctoritati sanctae sedis adversis. Hinc absque dubio repeti debet imminutus in populis ille devotionis spiritus erga summum pontificem vicarium lesu Christi in terris; hinc illa nonnullorum audacia, qui a pontificia decisionibus ad generale concilium appellant; hinc servilis illa adulatio regibus, qui ecclesiam non ut dominam sed ut ancillam habuerunt; hinc denique insanus ille rebellionis spiritus, qui ex ecclesiastica in civilem transgredióos provinciam legitimas auctoritat» evertero molitus est. Affinis enim est et consentiens ratio eorum, qui ecclesiasticam hierarchiani subvertere conantur, cum insanis illorurn consiliis, qui in civilis regiminis ordinem eamdem siiUrrrionem invehere aggrediuntur.

Et hic mihi liceat, reverendissimi patres, aliquid

*l* ***ad quamlibet ,... pariem*** **ed. Vade**

1 **Apud Labbe, tum. Vit, p. 1090 cd. venet; Mansi, XI, 239.**

▮ **Apud Labbe, tom. IV, ρ. 1235 ed. ₱eoeL; Manii, VI. 972.**

4 Auju« **ed.Vat.**

* **Comment, in Ioann, cap. XXI, spud Migue, P. L., LCLXV, coL 600. Snb nomine EoMbii Einiiaeni eadem leguntor in** ***Bibliotheca Patmm,*** **editione Logdunenri, L VI, p. 794, ex humilia in vigilia sanctorum apeatolorum.**

• ***pated*** **om. ed. Vatic.**

7 **Eput. XCIX inter** ***opera tondi ₱eoni*** **editionis Ballfiricorum.**

speciatim attingere de rerum odamiLato, quae inultis abhinc annis Italiani nostram susque deque vertit, et ad extremam minatur perdocere ruinam. Qui singulan astutia thronum simul et aram appetierunt, divisam quamdam *regiminis* formam in utroque ordine, in eodœiastico nempe et civili, inducere moliti sunt, par utrimque principatus odium, par perversissimae popularis aequalitatis studium. Hinc factum est, ut eicuti civilem potestatem de supremis imperantibus in magistratus, et de magistratibus in populum transferre vellent, ita contra supremi pontificatus iura quotidie debaochantes, ecclesiasticam auctoritatem non tantum inter episcopos coaequarent, verum etiam ad presbyteros fere independenter transferrent Hinc illa totius ordinis perversio, cuius exitum, quam exitialis fuerit, funestissima omnium, quae secuta est, nec hodie expectata, calamitas comprobavit, nempe constitutio associationum schismaticorum vulgo dicta def *dao emancipato.* Utinam haec somnia, et non vera fuissent facta; quae tamen magis ac magis roboris accipient et latius patebunt, alias pervadendo catholicas nationes, û pro viribus non obetet huius Vaticani concilii auctoritas.

Quae cum ita sint, proreus necessarium puto, ut ecclesia per suos pastores in oecumenica synodo congregatos suam sententiam dicat, ne forte silentio suo quod erroneum est tolerare videatur. Error enim, iuxta inris effatum, error, cui non resistitur, approbator; et veritas cum non defenditur, opprimitur. Tollatur oportet ex animo fidelium omnis dubitandi ]ckus; et sic omni secluso erroris subterfugio, nemo, loquente Petro ex ee cathedra, quam Cyprianus ventatis domicilium appellavit, falso sibi persuadere poterit, se in catholica ecclesia tuto permanere, aliter credendo, quam Petrus credendum diiudicaL Nihil igitur superest, reverendissimi patres, ut ego sentio, nisi quod Romanum pontificem in rebus fidei et morum définiendis errare non posse, solemniter tamquam dogma fidei in hoc sacro concilio Vaticano vindicetur.

Schema nobis propositum, cui ex toto corde adhaereo, yotis omnium respondet. Quingenti enim, ut iam dictum est, ex vobis ipsis ad peragenda saecularia martyrii sanctorum apostolorum Petri et Pauli in hac alma urbe congregati circa apostolicum thronum, quingenti ex vobis, novi potrea chalccdonenses, Piuni IX pontificem maximum non dubitastis acclamare universalis ecclesiae doctorem oc fidei custodeml, confirmando ea quae ad fidei depositum custodiendum ab eo fueriut prolata, et ea reiiciendo tamquam fidei advena, quae ab eo fuerint reiccta. Faxit Deus, ut idem unanimia consensus in hac veritate definienda fiat specimen illius arctissimae unitatis, quam ex illa obventuram speramus! Faxit Deus ut, unitis per discussionis temperantiam consiliis, veritas magis elucescat, et omnium oculos od se trahat!

Utique, reverendùrimi patres, veritatem tantum quaeramus; et si veritatem in chántate quaeremus, Deus, qui eet ventas simul et chantas, ipse in nobia, eC n» in ipso manebimus. Utinsm, utinam ex pacata discussione, omnibus, qui hio adstomus, ecclesiae pastoribus datum sit manus mutua benignitate conserere, et super venerandos cineree, cara pignora principis apostolorum fraternitatis foedus vehementer confirmare, servando unitatem spiritus in vinculo pacis.

Haec omuia, quae dixi, reverendissimi pairee, sapientissimo vestro iudicio submitto.

Hic autem interrupta disceptatio «t, et eminenitfKm-s prunus praeses patribus dixit:

..Reverendissimi patres, proxima congregatio generalis habebitur feria tertia, in qua discussio generalis de proposito schemate čŏntinuabitur.

Et addidit:

„De actu solemni, qui feria secunda sequentis hebdomadae habebitur, reverendus dominus subsecretarios scitu necessaria ex ambone ṗublicabit/

Tunc ambonem subsecretarios ascendens sequens monitum perlegit:

Reverendissimi patres, feria secunda sequentis hebdomadae sanctissimus pater in ecclesia Sanctae Mariae Angelorum in thermis Diocletiani hora decima matutina faciet distributionem praemiorum pro expositione obiectorum artis christianae. Quicumque ex reverendissimis patribus huic solemni actui interesso voluerint, accedant in habitu praelatitio, id eat in rochetto et manteletta, et ingrediantur per portam monasterii huic ecclesiae ăđnexi.

Hisce omnibus absolutis, dimissa congregatio ret.

## 6.

## Congregatio generalis quinquagesima socanda 1870 mail 17·

Feria tertia die 17 mail 1870 hora nona matutina, in conciliari aula Vaticanae patriarchalis basilicae, generalis reverendi&imonim patrum congregatio habita est; cui interfuerunt sexcenti patres, nempe 38 cardinale», 8 patriarchae, 8 primates, 89 archiepiscopi, 416 episcopi, 5 abbatte nullius dioecesis, 14 abbates generales sive praesides congregationum ordinum monasticorum, usum mitrae habentes, 22 general» et vicarii generales; quorum omnium nomina, quae per assignatore» locorum accurate descripta fuerunt, exhibet indiculus patrum quinquagesimae secundae congregations generalis, qui inter acta concilii asservatur.

Reverendus paler dominus Fridericus de Fûrstenberg archiepiscopus Olomucensis missam lectam oelobravit Qua absoluta, et recitata oratione *Adsumus Domine* etc., ĕminentissimo primos praes» sic potrea alloquutus est:

„Reverendissimi patres, prosequimur in hodierna congregatione discussionem generalem propositi schematis constitutionis dogmaticae primae de ecclesia Christi. Audiendi >upersunt nonnulli reverendissimi patres, qui iam veniam loquendi obtinuerunt in congregatione generali proxime habita, nempe episcopus Briocensis, episcopus Sancti Galli, et episcopus Rottonburgensis. Cum vero unus ex patribus deputationis pro rebus fidei, nempe reverendus dominus archiepiBcopus MechLiniensis iuxta uum. IX decreti diei 20 februarii petierit veniam oratorum difficultatibus et animadversionibus respondendi, is primus loqui poterit. His acceeeerunt complures alii eminentissimi ac reverendissimi pairen, quorum nomina iuxta ordiD neru dignitatis et promotionis disposita reverendus dominus subsrcretarius nunc ex ambone ṙecitabit.

Id subsecretarios exequens ambonem ascendit et tabellam oratorum perlegit, in qua inscripti erant: Eminentissimus oc reverendissimus dominus Fridericus cardinalis Schaarienberg archiepiscopus Pragen8is, eminentissimus ac reverendissimus dominus Franciscas cardinalis Donnei archiepiscopus Burdigalenria, ĕminentissimi! oc reverendissimus dominus losephus Othmorus cardinalia Rauscher archiepiscopus Vindobonensis, eminentissimus ac reverendissimus dominus Paulus cardinalis Cullen archiepiscopus Dublinensis, emincntieimus ac reverendi»imus dominus loannee Ignatius cardinalis Moreno archiepiscopus Vallieoletanus, reverendissimus dominus Gregorius luseef patriarcha Antiochenus Gracco-Melchitarum, nrverendissimus dominus Ioannes Simor archiepiscopus Strigo-

niensis et primal Hungarino. Reverendissimi domini archiepiscopi, loannee Mac Halo archiepiscopus Tusinonsis, Patritiue Lcohy archiepiscopus Casseliensis, Spindion Maddalena archiepiscopus Coreyrenais, Georglus Darboy archiepiscopus Pariuenais. Reverendissimi domini episcopi, Andreaa Ráese episcopus Argenlinenais, Petrus Paulus Trucchi episcopus Forolivicnsia, Francincua Pologne episcopus Castri Maris, Guillelinus de Ketteler episcopus Moguntinus, Antonius Carolus Coiwmu episcopus Engolismonsis, lacobus Ginoulhiuc episcopus Gratianopolitamis. Inseph Caixal y Estradò episcopus Urgellensis, losephun Hippolytus Salas episcopus Sanctissimae Conceptionia de Chile, Petrus Rota episcopus Guastallensis, loannet Mac Evilly episcopus Galviensis, Guillolmus Clifford episcopus Cliftonicnsis, Petrus Henrietta Géruult do Longaleric episcopus Bellicensis, Renatus Annandus Maupoint episcopus Sancti Dionysii Reunion», Augustinus Vérot episcopus Sancti Augustini, Alexander Bonnox episcopus Csanadcnsis et TemcsvarieuHis, Ioannes Petrus Bravarci episcopus Conslantiensis et Abrincenris, loeophus Pupp-Szilagyi episcopus Magno-Varadinensis ritus rumeni, Petrus Le Breton episcopus Anicicnsis, Eugenius Lachat episcopus Basileenais, lulius Lenti episcopus Nepesinus et Sutrinus, Laurentius Gastaldi episcopus Salutiarum, Felix de Las Cases episcopus Constantinianus et Hipponensis, Maria Ephrem Gorrelon episcopus Nemesinus, Franciscos Leopoldus Zolli lacobuzi ordinis sancti Benedicti abbas nullius Sancti Pauli do Urbe.

Oratoribus publicatis, eminentissimus primus praeses ad ambonem vocavit archiepiscopum Mediliensera his verbis:

„Itaque ambonem ascendat qui ex patribus Deputation's pro rebus fidei veniam loquendi petiit, nempe reverendissimus dominus Victor Augustus Dechampe archiepiscopus Mechliniensis et primas Belgii."

## ORATIO

*reverendi patris domini Victoris Augusti Drchomps archiepiscopi Mechliniensis l.*

Eminentissimi praesides, eminentissimi ac reverendissimi patres.

Quamvis discussio habeatur circa schema generarim sumptum ; plerique tamen illustrissimi oratores de quarto tantum huius constitutionis capite locuti i»unL Et iure quidem merito, non enim od singularia seu specialia descenderunt, sed de opportunitate huius declarationis dogmaticae disseruerunt in genere, et moriva pro sua quisque sententia concilii patribus exhibuerunt Inter moriva illa, ut meministis, enumerata fuerunt haec: primo quidem timor imponendi fidelium humeris onus importabile; deinde prudentia huius verbi Dominil: *Non potestis portare modo;* denique adiicieb&tur inutile oc periculosum fore, si de hac ro a concilio ederetur declaratio dogmatica.

Onus sane importabile caKet dogma condi novum, eo scilicet sensu, quem huic tu· i *novum* attribuunt illiterati multi inter laicos. Et quodnam dogma? Inerrantia seu infallibilitos ipsius personae summi pontificis, et quidem infallibilitas absoluta: dogma novum *infallibilitas personae et absoluta.* Huiusmodi autem onus importabile esset humeris meis et vestris, reverendissimi patres, importabile etiam foret nobis sio intellectum; etenim per dogma novum intelligunt
13 quidam novam doctrinam ecclesiae fidei propositam, novam, inquam, doctrinam. Sed non agitur de doctrina nova, agitur de ecclesiae doctrina constanti: et satis patet ex usu ecclesiae perpetuo, etiam patriacharum orientalium, recurrendi semper ad sanctam sedem, od Romanum pontificem tamquam ad iudicem supremum in quaestionibus fidei ; secundo ex concilile oocunienicis, ut videre est in ipso schemate, quod examini vestro e»t propositum.

Nec quaestio est de infallibilitate absoluta pummi pontificis >cd de infallibililale omnino relativa, scilicet relate od veritates, quao in fidei deposito coatinentur vel expresse vel implicite, vel connexione essentiali et necessaria. Agitur itaque de infallibililate fidelis depositarii et incorruptibilis defensoris istius depositi divini: non agitur de aliis. Ergo non est infallibili!a> absoluta.

Nec demum tertio quaestio est dc persona in-
C fallibili. Si enim persona jxipao infallibilis caset, tuno et tamquam persona privata infallibilis esset, cum persona dividi nequeat î et propter camdcm rationem infallibilis esset semper et in omnibus, et tunc recte diceretur infallibilis infallibilitate absoluta. Sed ita non est; nam tunc tantum divina et infallibili assistentia gaudet cum munere suo supremi iudicis aut absolutum. sed primatui ecdentastico adhaerens. certi>que conditionibus obnoxium." Similia dici posse de infallibilitate separata, sed haec omitti p̈n$ dixit nipote iam praeoccupata **ab episcopo Pictaviensi. Nec dici quod novae revelationes pontifici fiit, cum infallibilis sit non per inspirationem, sed per gratiam gratis datam Petro efa<que surcexsoribns promháam. Qui tamen utique uti debent mediis α·1 hunc finem 'requisitis, serio nimirum examine in Scripturis et traditione, rieuti in suo opusculo nnpcr tradidit archiepiscopus Edessenus, premens vestigia Suarerii, Bellannini, Benedicti XIV, et Gregurii XVI, nec non agendi rationem Pii IX in definitione immaculatae Conceptionis. Nec dicendum veritatem hanc non fuisse huc usque definitam. Nam ante saeculum XV nemo eam in dubium revocavit, immo in praxi omnes tenebant Non occurrere vocem infallibilitatis in ecclesiasticae historiae ẗdocumenti nL«i a tempore quo iu dubium haec veritas revocata fuit; at hoc omnibus dogmatibus commune esse, et arianismom exempli eralia voci *eansubsiantiitlù* et protestantismnm vod *trasasubstantiationio* originem dedisse Illud discriminis ẗa inter arianbmnm et protestantismum ex una parte, et errorem do quo hic agitur ex altem, quod erga hnne benlgnlas et maiori patientia agere ecclesia potuerit, quia extincto schismate occidentis nun transivit a speculatione axi praxim. At nunc erroris holus reliquias caput extollere et veritatem a tota retro antiquitate traditam non sine animarum detrimento reticere, et idcirco silerum non esse a concilio Vaticano. Non diffitendum etiam in corde aliquot episcoporum et fratrum nonnullas obscuritates et tenebra et anxietates haberi, at incedendum ad exemplum noetarum mulierum quae dicebant utique: Qmw *revoM nobis lapidan f* sed tamen ibant et non revertebantur, d mm»*erunt* rrccdu/ttm *lapidem.* Itaque et episcopis nunc cum fi ocia incedendum. et redeuntes in suas dio-eeees invenient revolutae lapidem offensionis et petram s̈candali**

1 Ioan. XVI, 12.

**' Argumentum: .Hic definitionem pontificiae infallibilitatis a nonnullis patribus oppugnari dixit tnm ex timore ne ingnm importabile fidelibus imponatur, tum quia definitio ipsa inutilis et periculosa esset. At fagum quidem importabile fore dixit ai definiretur infallibilitas summi pontificis p̈ersonali et *absoluta,* hujusmodi vero doctrinam novam ease nitro admisit. Hic tamen ait non agi itisi de constanti eedeaiae doctrina quae constat ex usu perpetuo tum patriarcharum orientalium recurrendi ad Romanum pontificem in quaestionibus de fide, D tum etiam conciliorum. Agi bic de inerrantia summi pontificis *relativa* scilicet relate ad veritates, quae in fidei deposito sive implicite sive explicite continentur, et quidem non de persona infallibili, secus enim etiam quatenus privata persona est, infallibilis dici deberet: sed affirmaii tantummodo in schemate tunc divina et infallibili assistentia gaudere pontificem cum munere suo fungitur supremi iudicis in rebus fidei, et pro huius m̈muneri exercitio divinam promissionem factam esse. wEgo rogari pro te n' non deficiat fides tua." Hanc doctrinam tenere doctores et theologos catholicos, inter quos nominavit sanctum Franciscum Saleaium. sanctum Alpbonsum De Ligorio, c̈ardinalem Sfondralum et MuxzarelU. qui licet voce *personalis* aliquando utatur, deci·rat tamen in'aliibîlitatem banc non personae sed muneri inhaerere, seu personae quidem, sed publicae personae ecclesiae capitia. Hoc praeciso sensu de personali infallibilitate scripsisse archiepiscopum Westmonasteriensem et abbatem benedictinum Prosperum Gueranger, et istorum doctrinam consonam esse iis quae tradidit Maurus Cappellari qui postea fuit Gregorius XVI in opere *II trionfo della sania sede* ubi scribit: „Neque caeleste hoc privilegium personale est**

fidei fungitur, ut iterum in schemate dicitur; quia wlummodo pro fideli huius muneris exercitio, promissio divina facta est: *Ego rogavi pro te ut non deficiat fides tua: et tu aliquando conversus confirma fratres tuos.*

Ita sentiunt doctoree et theologi catholici, inter quas nominari iuvat sanctum Franciscum Salesium et etiam sanctum Alphonsum de Ligorio, qui sequentibus verbis utitur eminenridimi cardinalis Sfondran celeberrimi ancioris operi.· inseripli *(rallia vindicata* Sic loquitur eminentisaimus Sfondrati, et quidem sanctus Alphonsus citat ipsum et approbat; haec sunt ipsa verba: „Cum hoc privilegium (infallibilitatis) io publicum ecclesiae bonum vergat, noluit Deus illud personae sed officio adnecti, et tunc eolum praesto ea», cum pontificali officio fungeretur.'* Ergo aliquando infallibilis et hac conditione quod fungatur ei exerceat supremum iudicium in ecclesia: tunc peranna non est infallibilis sed infallibiliter assistitur, quia divinitus promissum eat. Eodem modo loquitur Murxareili, et quamvis utatur, et iure quidem, voco *personalis infallibililatis* (aliquando utitur har voce), nihilominus apertissime dicit et expressi- verbis hanc infallibilitatem non inhaerere pertonas -ed muneri, idecque personae publicae capitis ecclesia

Eminentwrimi ac reverendissimi patro non alio ren-u nuper Bcripwnint, sed omnino eodem sensu de personali infallibilitate illustrissimus ac doctissimus archiepiscopus Wcstmonasteriensis, et aliu.· scriptor eruditione notissimus abitas benedictinas Prosper GDéranger in suo praeclaro opere *de. monarchica ecclesiae constitutione9.* Horum omnium sententia conlonat huic Mauri (.'appellari, postoti Gregorii XVI, propositioni: „Neque caeleste hoc privilegium permale et aut absolutum. sed primatui eclesiástico adhaerens certisque conditionibus obnoxium." Similia hic loci dicenda essent de praelensa infallibilitate aod iam audivistis de hoc puncto dúeereutern iliustrissimmo Pictavienscm episcopum, et ita perspicuo et eloquenter, ut nihil opportunius relinquatur addendum nisi illud: Non bi» in idem.

Infallibilitas itaque, eminentissimi *tu'* reverendis simi patres, personae non «t, non e.«t repárala: »ed quid quaeso in hoc importabile habetur? An furie Christi vicarius infallibilis est ope novarum revelationum, aut ope inspirationum quibus illustrati Mini prophetae et hagtographi? Neutrum Imnnn. Non fiunt ipri novae revelationes, infallibilitati enim obifl-tum limitatur ad immutabili» revelationi depositam: ne infallibili per inspiraiioncm, <ed per gratiam gratis datam, quam no< gallirr dominaniir *grâce d'état,* Petri succtreoribu» divinitu» promi-wuu custodiendi et fideliter exjionendi Ime depositum veritati- revelatae tum wrijrtae tum traditae.

El qua ratione, eminentikmmi ac reverendissimi D evangeliuui <»nu- importabile? Diramo·» potius cum polit fideire mint divi Petri wcerores? Summorum pontiTuum con»tans agendi ratio rrepmidel: fidele· sunt Petri succeeoro utendo medii ad hunc finem requisitis; ad hoc pertinet gmlia sUtix» nt his medus utantur, hoc promissum est, serio scilicet exaPetro't .Id *(pinn ihimuxf rerba tulemar vitar habré*

mina «aerarum Scripturarum, et uniformi traditioni- occleaiarum tensu, ut nuper commemoravit reverendissimos arcliiepricopus Edessenus, hac in re vetigia premens Snaresii, Bellarmini, Benedicti XIV, Oregoni XVI et praeclarissimorum doctorum omnium srholarum. Sufficiat nobis audire duc ex hie fidoi et iunum sanctae redi» invicti propugna!oribus. luxta Bellormini sententiam: ..Hoc donum infdlibilitai i· non a pontificum periti proficiscitur; mxI cum drfi-

» Loe. XXII. M.
• *Dt lλ ttumartkif* **Parò. 11J70 fa-IP, XLVft) p.**

a nitionee de fide dependeant praecipuo ex traditione apostolica et consensu ecclesiarum, multum diligenter considerandum eis est, quid fidei depositum contineat, in consilium adhibitis sapientissimi:! viris, et in rebus obscurioribus convocatis etiam conciliis oecumeniciB, aut certe interrogatis sparale per orbeni univereum episcopis." Haec Bcllarminus. et possumus addere: haec Pius IX, memores scilicet eorum quae fovit summus pontifex et pater antequam definiret dogma immaculatae Conceptioni», et eorum etiam memore qua nunc facit, circumdatus in hoc sancta synodo toliu orbis epicopis.

Sed cum maion attentione recolligenda nobis est conclusio vel potius principium omnium, quao hic expouit Brllorminu ; Iacv sunt ipaiu» verba, audiamus attente: „Qui promisit finem, ait Bellamiinus, sine dubio promisit et media, quae ad eum finem obtinendum norexsaria sunt; parum autem prodocet B scire pontificem non erraturum quando r.on temero .definit, ni-i etiam cireiuu non permissuram Dei providentiam, ut ille teinere definiat."

Similiter ratiocinatur vel («olius, ai tssci licitum dicere, quia ut privatu» doctor loquutus eat... eed similia dicit Greguriu» XVI in mio o|jcre: *Il trionfo della santa tede.* „Sicut igitur certi sumu» a priori numquam pennrnmruin Dcuiu, ut cecie ia sua, cui veritatum revelatarum depositum custodiendum concredidit, projioaat fideiibu» iudicio definitivo et irreformabili doctrinam haereticam, atque numquam futurum c* ut haec ecclesia in concilio generali edat decisionem «olemnero et doginaticam, quin antea adhiberet media necessaria ne tentet Deum, sicut Deum evidenlvr non tentamu»; ita et a pnon certum et indubitatum wl, Iesi Christum, qui Petro cinaque «uevevoribus promixit numquam defecturam Γιdem, quia ove» dominica.· poscere tenentur, numquam C etiam j«nni-AUium ut summi pontifice negligane adhiberc media necesaria ur lentent Deum, antequam in plenitudifM auctoritatis Miae iudicium edant/ Haec hunt verba Gragorii; rt intelligiti» similitudinem factain inter com ilium ct caput eccloNiae, quae utnujur debrl udhilare incd ut sit infallibili Sed divinitus pnuiu->uiu ret a Doo, fidem numquam defecturam ; et ergo quod media adhiberentur.

Constat itaque, fancren<li- patres, non inspiratione pontifice propria ena 3»nsa edicere, sed divinitu. revelata et tradita conaemre, et contra erroram tenebra defendere, nixos hoc verbo quod non trai»ibit ' *Th ir prints. ri rupr hanc petram aedificabo rrHrxuim meam.* Olia» quidem adliu· modicae fidei in flm tibu' man dubitavit Petras» mx! non ¡joal PcntcvoMcu. dicente ei Domino E90 *rogati pro te, ut non deficiat ;¡d ‹ Inu*

An rrgt» ini|)oriabiha sunt ma. maiAgelii; an importabile? Diramo·» potius cum Petro't .Id *(pinn ihimuxf rerba tulemar vitar habré* Verum, rmiiienii^imi u. rmerendÍMÍnii patres, non tantum Domino haec dicamus, mhI et populi nobi· concrediti' ‹4 univano orbi, h «imul in Domino gloriemur haec diconte»; nam ex <'hri-ti verbi» non praeterit unum iota aut udi» apex, bed viginti sacculorum experientia verifirata Mint. Qui· enim umqurun inveniet Milrmnem fidei definitionem pro universa ecclesia n vicariis (liristi promulgatam, et errore contaminai ani? Quis inveniet?

Si in discwaioite speciali capitis IV aliqui ex nobis invenirentur, qui hac macula inurere conarentur sanctam »»edem apoatoltcun; pluies alii parati sunt

**i Mattk XVI. IR.**
**» Lac. XXII. as.**
» **Ioan. VI.** HU.

illis demonetrare, quod per totam noctem laborantes A nihil capturi eunt, quia non in verbo Domini retia laxabunt- Hoc œt verbum Domini: *Non deficiat fides tua;* hoc eet verbum Domini : *Super hanc petram aedificabo;* hoc «1 verbum Domini: *Pasce agnos et over;* hoc «t verbum Domini: *Confirma fratres tuos;* hoc eat verbum quod factum eat in tota aerie saeculorum ; hoc verbum, quod impletum clamat historia eo cloaioatica: et ai verbum illud nos vellemus apud Sanctum Petrum coadunati vel negare vel contradicere, contra nos huius basilicae lapides conclamarent. Non est igitur amplius hora, eminentissimi ac reverendissimi potree, huius locutionis: *Non ꝑoterti portare modo;* non cwt amplius hora disciplinae arcani ; red hora iam eet alterius huius eloquii dominici : *Quod in aure auditis, praedicate super tecta.* Sed quare hora huiuemodi praedicationis nunc instat? Quia et error contrarius super tecta praedicatur.

Neo miremur, emineniiseimi ac reverendissimi pa- B 1res, veritatem illam palmarem hucusque ab ecclesia definitam non fuisse; rationes enim, quare definita non fuit, in promptu sunt. Et 10 ante saeculum XV nemo in ecclesia huno veritatem in dubiurn revocant: immo a sui initio usque ad hodiernam diem ecclesia illam veritatem tantopere ct sine intermissione in praxim reduxit; ita ut ex ea veritate ecclesia vixisse dicenda ait Ecclesia mater est, credit et amat, non libenter disputat, non libenter definit, non libenter condemnat; ideo ipsum vocabulum infallibilitatis non occurrit in tota ecclesiastica historia, nisi a tempore quo in dubium vocari coepit veritas de suprema auctoritate doctrinali successorum beati Petri. Sic arianismus originem dedit appellationi *consubstantialis,* et protestantismus nomini *transsubstantiationis:* haec non sunt nova, sed sunt nove dicenda necessario ad refellendos errores. Illud tamen interest inter arianismum et protestantismum ex una parte, et c errorem quo nunc occupamur ex altera parta, quod erga hunc ultimum nostri temporis errorem benignius et cum maiori longanimitate seu patientia agere potuerit ecclesia. Et quare? Quia scilicet extincto magno, ut vocari solet, schismate occidentis, error novus circa ecclesiae constitutionem, error ille novus, inquam, apud ecclesiae filios non transivit α speculatione ad praxim.

Dum autem iansenistac praefatam doctrinam ad actum quidem perducere conabantur appellando a iudicio sanctae sedis ad futuram concilium in quo possent episcopi consentire, ut dicebant, indicando; episcopi inclytae Galliaram ecclesiae eamdem respuentes doctrinam haeo scribebant ad Innocentium X: „Enimvero vetustae illius aetatis ecclesia catholica, sola cathedrae Petri communione et auctoritate fulta, quae in decretali epistola Innocenti! ad Africanos data elucebat, quamque dein Zoeinii altera ad universos P orbis episcopos epistola subeccuta œt, pelagianao haereris damnationi absque cunctatione subscripsit. Perspectum enim habebat non solum ex Christi Domini nostri pollicitatione Petro facta, sed etiam ex actis priorum pontificum, et ex anathematiainii 'adversus Apollinarium et Macedonium, nondum ab ulla synodo oecumenica damnatos, a Damaso paulo antea ioctis, iudicia pro sancienda regula fidei α summis pontificibus lata nuper episcoporum consultatione, sive suam in actis relationis sententiam ponant sive omittant, prout illis collibuerit, divina aequo ac summa per universam ecclesiam auctoritate niti, cui christiani omnes ex officio ipsius quoque mentis obsequium praestare teneantur Sunt verba episcoporum Galliae ad Innocentium X.

1 **Cf. apod RfltkoTMDjr, *de Romano pontifice,* torn. II. p. 190.**

Eminentissimi et reverendissimi patres, constat ex his verbis et ex pluribus aliis factis, quibus clerus Galliae summam erga sanctam sedem obedientiam suam semper comprobavit, et quidem usque ad carceres et od sanguinis effusionem, constat, inquam, in moribus et usu receptum esse et semper fuisse illud, quod noe hodie intendimus solemni decreto fidei promulgare: *ĮQ loi deni vivre dans les mœurs, avant d'être dans les codes: elle vit dans les mœurs* inscripta digito Dei vivi. Non obstante tamen praeclara illa professione, qua episcopi Galliae reiiciebant errorem potius speculativum quam practicum, summi pontificee non omiserunt perniciosas istas doctrinas saepius improbare et reprobare. Serio etiam cogitatum fuit, ut ait Benedictus XIV, de solemni earum condemnatione; verurutamen satius visum fuit expectore divinae providentiae horam opportuniorem. Advenit autem illa hora, quando hinc quidem opinio, de qua agitur, generatim iam exulat ex scholis illarum regionum, ubi antea theoretice viguit, et simul expresse doctnna ecclesiae Romanae matris et magistrae omnium ecclesiarum proclamatur in actis synodorum provincialium ibidem celebratarum ; illinc vero quod reliquum est (loquor de reliquiis huius opinionis), quod reliquum «t eiusdem doctrinae exaltat caput; haberi vult non solummodo ut opinio, sed ut doctrina certa; veritatem α tota retro antiquitate traditam non sine animarum detrimento negat; a concilio oecumenioo iudicari gestit et expetit; et ex alia parte alii idem concilium a fide sua confitenda metu schismatis deterrere conantur.

An ergo nobis tacendum est? Huic quaestioni respondere supervacaneum iudico. Loquor successoribus apostolorum, quibus a Domino dictum est1: *Nemo lucernam accendit, et in abscondito ponit, neque sub modio: sed super candelabrum ut luceat omnibus qui* in *domo sunt,* omnibus in ecclesia. Et forsan non solummodo loquor successoribrs apostolorum : multi ex vobis a longe venerunt et forsitan erunt successores martyrum ; qui de fide sua interrogati α principibus et populis numquam tacuerunt, quia tacere non potuerant. An noe non interrogamur et quidem α principibus et a populis do fide nostra? Nec nos ergo tacere possumus. Confiteamur ergo, reverendissimi patres, confiteamur Christum et opus eius, ecclesiam scilicet sanctam fundatam super Petrum et super fidem Petri qui in successoribus suis semper vivit, iudicium exercet, et praestat quaerentibus fidei veri' talem.

Quoad modum autem hanc fidei nostrae professionem exprimendi, praeter ea quae iam in schemate reperiuntur, alia quaedam iuxta mentem deputation» pro rebus fidei desiderantur, collocanda nempe ante canones per modum expositionis doctrinae, idque praeciso eo fine, ut removeantur praeiudicatae opiniones, et ut circa supremam sanctae sedis auctoritatem in ferendis iudiciis dogmaticis nemo errare possit, vocabula perperam intelligendo ac proinde non recte interpretando. Sed haec pertinent ad discussionem quarti capitis in specie, quae ubi fiet, procul dubio a |>atribus plurimis proponentur diversa, quae hac in re usuveoire poterunt, sicut eidem scopo inserviunt plura quae iam in relatione typis excusa occurrant. Ubi eiusmodi expositio seu explicatio ante cañonee apparebit, intelligent ubique fideles nullum intervenire debere miraculum, nec umbram miraculi, ut lœu Christi in torris vicarius dicatur et revera sit infallibilis. Intelligent populi infallibilitatem hanc e«e opus divinae providentiae ordinariae Christi Domini vigilantis tuper ecclesiam suam, et reapse exequentis

ea quae divinitus promisit. Clare videbunt infallibilitotem summi pontificis cese lapidem angularem aedificii ecclesiae, nullis inferorum assultibus destruendi; esse inter societatis illius divina fata omnium splendidissimum fatum, et nedum fidei nostrae onus importabile, esse potius unum cx perpetuis et clarissimis argumentis credibilitatis ipsius fidei nostrae. Videbunt denique omnes, qui veritatem scilicet quaerunt, confessionem fidei nostrae in auctoritatem supremam a lesu Christo Petro collatum non foro inutilem animarum saluti, sed contra ovibus nostris tam fore proficuam, quam exitiale, evidenter exitiale, illis esset nostrum inexplicabile silentium.

Nunc autem, eminentissimi ac reverendissimi patres, nunc fateor quod obscuritates quaedam et tenebrae sunt, anxietates reperiuntur etiam in cordibus illustrisiimorum fratrum nostrorum, qui veritatem ardenter amant et ipsius exaltationem volunt; ricuti Christi exaltationem desideratane magnae etiam illae animae, quae ad Christum in sepulcro dormientem ibant dicentes: *Quis nobis revolvet lapidemf* Et tamen ibant nec revertebantur, et inveneruut revolutum lapidem.

Eamus ergo et nos, ot ad finem a divina providentia nobri dare darignatum fidenter procedamus; t in nostras dioeces» redeunt» inveniamus etiam revolutum lapidem offensionis et petram scandali. Tunc dilectis dioecosanri nostris dicemus: In tristitia furitis, sed tristitia vestra versa est in gaudium, et gaudium vestrum nemo tollet a vobis.

Post arch¡episcopum Medilimensem, qui nomine Deputationri loquulus eet, od ambonem succ»rive vocati sunt ab eminentissimo primo praeside episcopi» Briocensri, episcopus Sancti Galli, et episcopus Rottenburgensia.

## ORATIO

*reverendi patris domini Augustini Dacid episcopi Briorensis* L

Eminentissimi praesul», eminentissimi et reverendrisimi potrea

Non sine quodam timore et dubitatione ambonem ascendo, et nrii multis conscientiae meae curis angerer, nisi quisque episcopali munere fungens officium suum desereret mentem suam dissimulando, iam felicioribus et petilioribus libenter locum remitterem. Si quid ergo in sermono molestum vobri afferam, inscienti mihi nec volenti in antecessum parcito: recto animo et coram Deo loquor, nihil in corde meo nrii obedientiam simul et amorem erga sanctam occlwiam et Uatrisimum patrem nostrum Pium sentiens et profitent.

De schemate in genere quaedam tantum praelibare sufficiat; cum ubi erit de quolibet capite altior et maturior dricussio, expediat reservare. Mihi quidem videtur ab ordine logico schema nimium recedere, cum in eo de summo ꝑontifies agatur, antequam de ipeamet ecclesia ne unum quidem verbum emissum fuerit; ita ut multa habeantur, quae vix recte itiiteliigi postini ataque praevia de ecclesia dissertatione. Enim-

A vero supra petram fundavit Christua ecclesiam tam quam super fundamentum primarium, sicut et secundario super fundamentum apostolorum et prophetarum, in fundamentis enim civitatis sanctae nomina sunt apostolorum: sed non est fundamentum nisi in quantum supra stat aedificium, alioquin c»et petra singularis et solitaria. Ergo ut petrae illius part» et privilegia affirmari possint, prius ocvlcsioo aedificium saltem breviter perspiciendum osL Petrus »t suprema potestas; sed omnis potestas ordinatur od quamdam societatem: ergo prior »t in conceptu logico ecclesia.

Quid egit Chrritus, eminentisrimi et reverendissimi patres? Nonno primum duodecim apostolos elegit, nonne istos sal diu edocuit, antequam ad Petrum immortale verbum diceretl: *Tu es Petrus. et super hanc petram aedificabo ecclesiam meamf* Ecclesia est ovile, tot acies ordinala, eat domus, et m mavultis. B est iuxta etymon congregatio; quae omnia supponunt collectu am quamdam unitatem ꝯorpon ›rientri praecognitam, aut saltem pruedeliuratoin. ut deinde unicuique membro suum onu> MDgnetar H officium, et ipsi venerando capiti: et tamen ꝯitula inscribitur ꝯchemati nostri: *Constitutio prima de eedesta*

Attendite ꝙuae merendrisim: patres», quod reapse sint quaedam rariununi momenta, ꝙuibu tota subiicitur ecclesiae materia, quae isudo ita dominantur et regunt, ut ataque praevia illarum discussione vel saltem delineatione ad primatum summi pontificis recte transire nequeamus. Sit exempli gratia ccclmiae regimen rat ne pure c< ataolate monarcbicuni, an temperatu monarchici]m? Nonne vere dicebat Bellarꝯminu „In eo conveniunt omnes, ut regimen octlraiaaLicum sit illud quidem monarchic uni, sed temperatum ex arritocratia et democralia?" Si vera ꝯnl magni illius viri dicta, primatus summi ponlifieri C eodem diaractcrc non insignitur, eisdem luribu? non potitur, ac si pura esset in regimine ecclesiastico monarchia. Quomodo ergo definiri, ddimitari poset in hypothec Bellarminiuna summi ꝑontifici primatus, si prius de ipsius regimini» natura saltem unum verbum nou praemittatur? Quomodo verbi gratia quando in capite tertio agitur de vi et extensione, –hi potius dicam ratione primatus, quomodo veram illius notionem effingemus, cum a natura regimini' ecclesiastici praecipue prodeat via et ratio illius primatus? Sic in rapite quarto quando declaratur, ad unum idemque obiectimi infallibilitatein summi pontificis extendi ac i]>iu5inet ecdreiae docentis cum capite inerrantia, unum per aliud metimur et oratimanius; ¿cd criterium ut mensuram ꝙi ignoramos. Quonam iure. quonam pacto circumscribere licebit obiorlum ꝯnfallibilitatis pontificiae?

Primum igitur si ad eam rationum altendatur, D quam logiche et theologiae ipsius principia ac universalis usus commendat, commode ut prospere trattari nequit de pnmatu, quin prius ecclesiae divinum organum seu structuram prae oculis habeamus saltem delmeatam: alioquin quod Dew· eomunxit, n» homines separamus, et opus aggredimur impedimentis ac salebris refertum. Nullus certe in memoria vestra theologiae cursus hocco modo uniqunni procediL

Et tamen, etninentrisimi ac reverendissimi potros, rita me non tantum movet congruentis ordinis ratio, quam periculum ingens ipqius incepti, quo Irritatur conscientia mea. Unde penculum, eminentissimi ac reverendissimi patre»' Secretus potestatis ecclesiastirar railices penetraro ambimus, fundamenta ꝰperi ot substructiones detegimus ct patefnmmus; inanibus

1 **Arguaratain: .Bpheoryui BrVxeuaia notavit in primis <mtÌRem Ioo«Λ deesve ia «hewate. el prias ꝺ pontifice qii est ftmdstnentam, quam de ecclesia quae ipvam aedificium «t Prias de ecdems KΠ debuisse, ti determinan riaa regunrn. » quo vis et ratio pnntificii primatus pendei, et si de üifallibilltate t<tjidaa, sedalo determinari obiectum opus ease, nee vsAeer· quod dkatur boe ease Ipaum ꝰtin> mftilibílilatis erdesiie, ram ansdum ꝺ ecclesia aetnm. et lafailibililalia tins ebieetam fuerit deterunaaUm. Mulla do perirutU addidit qnae ei bsc definUkrae Immiueal « parte hasrsUeorum. schismaIIeorum el Ipoσηυ· ebristiaamum. AdtUdil el diMCtms esoe later fratres, ·1 a<i de nota Ipste ifalribη» Hurenda.·**

» MoUh. XVI. 18.

contrectare, ot oculis nostris perspicere volumus altimum et arcanum fabricae divinae angulum. Si de societate humana ageretur, fossoribus clamarem : Sistite, cávete ne aedificium totum corruat, ot in ruinis eius sepeliamini. Sed ccclceia non cadit, Deus fundavit eam in aeternum ; Deus autom malorum, graviorum temprelatum, haorcreon rehixrnatumquo deflendorum uon cum voluit expertem. Ad hodiernum diem sive catholicis sive hétérodoxie interrogantibus ubinam ceret infalhbilitatis subicctum in catholica ecclesia constantor respondebatur, respondebatur cum Boteuotio verbi gratia in suo aureo opero *l)r expositione fidei,* a tot eiiiincutixsimis cardinalibus et ab ipso Innocentia XI approbato, quodquo ab omnibus logi volebat summus illo pontifex, constanter, inquam, respondebatur: Hoc iɳfallibiiitatis criterium in consensione paxtorum cum nummo pontifice stare. En textus ipse pluries a sancta rede approbati operis: ,,Quant aux chorre dont on sait qu'on dispute dans Ire écoles, ᵭuoi que Ire maitree no cessent de les alléguer ¡jour rendre cette puissance odieuse, il n'cet pas nécessaire d'en parler ici puisqu'elle» ne sont pas de la foi catholiᵭque,

Et Tournelius ipre, cuius omnre norunt niodrratum et clarissimum ingenium, sic ait circa summum pontificem : „Hoc unum dumtaxat de fide esse, de quo consentiunt omnre orthodoxi, nempe illum reae caput visibile ecclesiae, ac primatum honoris et iurisdictionis in caeteros epireopoe obtinere. Caetera omnia quae hinc indo disputantur, salva semper quae ipsi debetur reverenda et obedientia, ad fidei dogma non ᵭeᵭrtinere. Sic per saecula responsum fuit, aie per saecula stabilitum, ¿ic per saecula voluit Deus. Et hoc principio innixo, omnes errores ecclesia devicit, mundum od extremos fines illuminavit, immo qui cam veritatis ministerio etiam in minimis defuirae contcnderet, impio et haeretice sentiret Qui» affirmare pro certo voluerit in hoc Dei consilium non adhuo stare; vero ut quod hucusque sufficiens fuit ad renandam inconcussam veritu' loctrinam, ad consummationem saeculi sufficiat et renet?

Unde periculum, eminent irafeii ac reverendissimi patria? (cur non dicam? nonne veritatem de facto, sicut noscit conscientia nostra, dicere debemus?) ab haereticis, qui in ipsa sua constitutione mutatione» admittere ecclesiam calumniabuntur, cum vix ipsis intclligi detur, ipsum infallibilitatis aubiectum olim in consensione duorum constitutum ex theologis, iam in uno stabiliri. Quam immensus pro nobis dolor, quod dedecus immensum ct quae pro illis heterodoxia mala gaudia, si tot magnos viros qui eorum errores profligaverunt, tot praeclaros episcopo, quorum pluros redis ᵭpostolica communionem ad sanguinem propugnaverunt, tot etiam purpuratos cardinale» a vera fido vel materialiter defecisse fuCrit declaratum !

Unde periculum, eminentissimi ot reverendiraimi paties? (ignoscito adhuc verbis meis) α schismatibus, quae multi inter episcopos etiam doctissimi et cordatissimi in suis tractatibus timent ac praesentiunt. Fateor quidem hunc timorem non omnibus ᵭna»e, iis praesertim qui in felicioribus degunt nationibus, et quoad meam dioocesim quae G00, 500 animarum constat, vix uni aut altori pormixta haeretico, ingenuo dicam ita floret fides, ita fervet catholicus sanguis in Britonum meorum pectoribus, ut vix pro quibusdam dissensum timore poraim : sed quam rarae habentur apud noe integrae istae regiones! Et si non pro nostris timemus, cur pro aliis quae nostrae etiam eunt non timeremus cum illis venerabilibus patribus, qui nobis ex hoo ambone suam fidem, collegis nostris suam tristitiam, tremores suos, suam certitudinem de malis imminentibus aperuerunt? Nonne peribunt infirmi in scientia nostra fratres?

Felicissimae memoriae Benedictus XIV, uti momonibat mox illustrissimus orchiepiscopus Mechlinieneis, noluit defensionem declarationis a Borauetio exaratam condemnare, non tantum, inquit, ob memoriam auctoris, ex tot aliis capitibus de religione bene meriti, sed ob iustum novorum dissidiorum timorem, ait sapientissimus iste pontifex. Ast, quaeso, eminentissimi ot reverendissimi patrre, quandonam maiora timenda sunt quam in hora praesenti dissidia? Neminem vestrum latet non tantum gravem esse quaestionem istam, red et periculosissimam videri permultis viri» fide ac religione ac scientia commendatis in Alemannia, in Austro-Hungaria, in Bavaria, in Hibernia, in Galliis, in America septenirionali.

Sed quot sunt inter nos ipsi episcopi, qui circa itone quaestionem anxii sunt et animo dilacerati, qui illam vel locrymarum, vel requietis euoe, vel sanguini» ipsius pretio removere vellent? Quare, quaeso, certitudo vestra dubitationibus nostris et anxietatibus non indulgerei? Quare fortitudo vestra infirmitatem nostram immisericorditer obrueret? Saepius, ne videretur quorumdam theologorum foro ignotorum opiniones perstringere, ecclesia in conciliis generalibus α condemnatione abetinuiL Quomodo iam adeo notam infamem inureret tot fratribus in praeterito et in praesenti, qui illam ipeam unice amant et ob gloriam eius sudorem et animam quolibet momento offundere vellent? Nonne semper integrum fuit unicuique in mundo de infallibilitate summi pontificis partes tenere huiusce doctrinae communioris et venerabilioris? Sed si bona fide et post longa studia in idem non consentiremus, quare iugum humeris nostris formidandum imponere placeret? Quod si peragatur, primum erit certe in tot conciliorum, in tot saeculorum serie exemplum.

Et tamen, reverendissimi patres, altera die epos quaedam, et hodie adhuc mihi affulgebat, quando mox audiebam disertissimum Mechlinicnsem archiepireopum, quando altera die audiebam corde attento verba eloquentissimi relatoris, qui affirmabat quod infallibilitas reparata nec excogitari nec nominari quidem possit; et suam mentem mire illustrabat comparatione capitis humani, quod nonnisi in cadavere a membris concipi potest reparatum. Eximiam quidem et omni meditatione dignam similitudinem ! Corpus enim Christi, ait Apostolus, est ecclesia: *Pro corpore cius. quod e»l teclctia,* nt textum ipsum afferam.

Et nos, eminent traimi et reverendissimi patres, abhorremus a sejunctione capitis cum membris et membrorum cum capite, memores illorum verborum Sixti III: „Ut omne corpus capite regitur, ita ipsum caput, nisi suo corporo sustentetur, vigorem suum perdit et non tenet, quam prius habuerat, firmitatem.'ᵻ Si vel uno temporis momento ecclesia a suo pontifice refenda errare conciperetur; si ex una parte eoius veritatem docens papa, et ex altera ecclesia contrarium falso tenens staret, tunc nonne defecissent Christi divinae promissiones? Quare ergo duo principia in aeternum a Christo colligata et constricta, etiam hypothetice unum ab alio reiungeremus?

Nil fere dixi, eminentissimi ac reverendissimi patres, horum quae certe post me et ante me doctiores me aperient: conscientiam tantum meam aperire et liberare aliquantulum volui. Quando ad intimam quaestionem devenerimus, in ra strictius et altius descendemus. At velit intentioni moac ita favere indulgentia vestra, ut quod dixerim iudicet vestra scientia. aut sin minus grata ignoecat rharitas.

ORATIO

*reverendi patrie domini loannie Caroli Greith episcopi Sancti Galli ›.*

Eminentissimi praesides, eminentissimi et reverendissimi praesules.

Contra opportunitatem definiendi capitis IV acturus materiam doctrinae non tangam, ¿ed potius et statum rerum in orbe et statum quaestionis formalem in disceptatione nostra paucis exponam ; cum uterque solemnem et dogmaticam pontificiae infallibilitatis definitionem summopere dissuadere videatur. Sententiam meam omni confidentia pandam, nam quis ego semper fuerim, ubi de tuendis iunbus apostolica^ sedis actum est, per quadraginta amplius annos, non solum verba et scripta, sed facta quoque testantur. Labores plurimi, pericula frequentius, exilium per annos, asperrima quaeque, totidem stipendia sunt, quae militanti mihi sub signo apoatolicae sedis in transacto ] magno rerum temporumque discrimine contigerunt: atque miles ille veteranus gloriosum hoc vexillum, auxiliante Domino, usque ad mortem tenebit, nec dum annis, sed vulneribus auctus est, avitam fidem ranctamque causam numquam décret Propterea libere loquor ad vos, eminentissimi et reverend¡«imi patres, non ut profugus vel profanus, sed ut domesticus et frater, gravitatem et periculum magnae quaestionis quae inter nos agitur vobis significans verbis sancti Columbani abbatis, praecipui patroni ecclesiae nostrae Galiénais, ad Bonifacium IV et sanctae Romanae ecclesiae praesules quondam scribentis: „Vigilaie, fratres, et ecclesiae Dei vestris consiliis sapienter providete. Nam huios saeculi mare maximis agitatur procellis, et spumantes aquarum undae iam intrarunt in ecclesiae navim : navis ipsa periclitatur."

Sententiam meam paucis exponam. Dogmaticam C pontificiae infallibilitalis definitionem praetermittendam esse sentio duplici ratione: ratione temporis huius summe periculosi, et ratione status quaestionis adeo defectuosi, ut solemnem eam definitionem nondum admittat

1· Ratione huius temporis summopere periculosi. Ex quo improvide nimis haec· quaestio per folia publica tacta fuit in forum, quam magnam, reverendissimi patres, rerum mutationem experti sumus in orbe: mur.dum fere universum cernimus commotum, adversariorum mentes summopere exagitatas, saecularia gubernñ concitata, lugenda inter christifideles dissidia, aretwvime quondam unitum sacerdotum et episcoporum coetum discordia disturbatum, ecclesiae et sanctae sedia auctoritatem concussam. Si in arido Ugno haec facta sunt, quaenani in viridi fient? Universum terrarum orbem perlustrare nec possem nec vellem ; sed ex patria mea testee appello, quorum relaD tione perspiciendum wt, quid de proposita defini^ tione in partibus istis viri catholici anxie timeant; quid contra infensbaimi hoste de ea in perniciem cceleeiae futurum laeti expectent

Primo in partibus nostris ita referunt testi»: catholici omnes firmiter hucusque credimus, Romanum pontificem supremum ewe universalis ecclesiae caput et doctorem odeoque omnia eius do fido decreta nummo fidei et obedientiae obsequio iugilrr apud ñio sus-

A repta fuerunt. Iam vero cum optima haec dispositio in omnium mente vigeat, quid opus est de pontificia infall· bilitate novum excogitare dogma? De quo certissime praevidendum est, quod imminenti publici ordinis incendio fomenta subministrabit, et valut Medusae caput intuentium bostium oculos graviter offendens oorum furorem contra ecclesiam usque ad rabiem atque insaniam excitabit. De novo hoc fidei dogmate neo ecclesiae aliquid exibit emolumentum, nec pro salute animarum aliquid incrementum; sed contraria his subsequentur, funestissima scilicet catholicorum dissensio, acerrimum in clero populoque partium studium, atque ipsa augusta summi pontificis auctoritas multorum oculis odiosa reddetur. Novo illo dogmate catholici nutante» ad plenum in religione indifferentismum propellentur; acatbolici vero ab unitate ecclesiae perpetuo distrahentur. Prompta dein crunt gubernia ad restituendas iniquas logée de *placito regio* et iaribus supremae inspectionis, revisionis, et omnis generis voxarion« non intermittent; et quao alia exitialia fata ecclesiam apud nos obruent, soli Deo notum est. Et hace, reverendueimi patres, viri laici et sacerdote» notissimae auctoritatis apud nos testantur. De alemannica Helvetiae parte locutus sum.

Iam vero audiamus quid infensissimi hostes de infallibilitatis definitione expectant atque iam moliantur. Protestantes et eis iuncti omnes catholici nominis increduli non solum in singulorum cantonum comitiis, paucis exceptis, verum etiam in national· Helvetiorum congressu praevalentium votantium maioritatem rei catholicae prorsus inimicam constituunt, cuius arbitrio patria ideoque ecclesia catholica in Helvetia impune rebeta est. Hinc in retroacto vigiliti annorum decursu, iniqua hac potestate, tot tantaque apud nos prostrata fuere monasteria virorum et sanctimonialium claustrarium, ad fiscum direpta eorum bona, collegia catholicorum vi suppressa et in rebolas mixtae vel nullius religionis converso, matrimonium civile sancitam, die» Deo sacn et sanctis derogati, pulcherrima quondam vinea patriae nostrae et ecclcviae veluti per aprorum irruptionem miserrime demolita.

Sed asperrima ca strage nondum satiatus est hostium furor: ulteriora appetunt atque in nefarium illud consilium omnes conspirare constat, ut populum catbobcum in Helvetia ab omni prorsus communione cum hac apostolica rede arceant, et qua fraude, qua legislationis foederaris opera ad funestissimum schisma pertrahant.

lamduduiu, reverendissimi patres, vaferrimi homines scripto et ore publicam opinionem subvertero cunantes, in epbemendibus, in societatum comitiorumquo congressibus, Helvetiis catholicis dictitant nec libertatis nec patriae verum inesae posse amorem ; quin innuo quasi nlienigcnaa et patriae exteros reputari eos et traotari debere, quamdiu imperio papae Romani cubiceli fuerint: disiungendos igitur eos esee vociferant a sede Romana, et in novam aliquam ecclesiam notioludcm colligendos, ut tandem exteri huius et abeoluti dominii expertes una et vera gaudeant libertate, ac unam et vere eamdem cum caeleris civibus constituant jiatrinm atque rempublkam.

Ruat oportet Roma pro catholicis Helvetiae, hanc belli vocem intonuerunt non clanculum sed palem, non singuli seorsum et leviter, red magno opum sumptu atque viribus unitis prosequuntur; et iam uulu esi alea. Ex quo omnes nequam audierunt pontificiam infallibilitatcm definitum iri, principes eonmi convenerunt in unum, et soleuini proclamations catholitoe omnre ot cives liberales ad formandas ubique lotorum aMoriationes provocarunt, quae per uni-

' Anrnsjeutae: Sancti rttlH habita mtione ▾ <! ħeapori ħiai «mas» perVabri. vel «tatas qQA^tirmi» mnxlme iefecUoei ted&rnvll cxitUntre dogmaticam pontifieite infallibiìiutu dtfialUnvm ***** praelermttu^hm. el ai i-1 n»m ptv «erit patribaa. «ptcialea loar epi«c«fioruM JcpatalKntm diñada® tpitait ex VaUcMi ecndUI mattati» romnlltalur ăau fnadiüx· examinare. M de (fuctiboa talia ite^aiUli'Dia ƒ!UUm vw tempore pertimere ₹elalionetc.

versam Helvetiam amodo dispermie iam sunt eo fine, A ut completam disjunctionem catholicorum & aedo Romana, dcmocraticam cleri constitutionem, ecclesiam nationalom et potissimum rempublicam centralem voveant atque urgeant. Iam proxima inacquanti aastate quaestio do revisione pactus foederatis in Helvetia agetur; ot si turbarum illarum auctoribus contingeret animositatem protestantium contra catholicos excitare iu· sibi suoquo consilio devincire, tunc rempublicam centralem habebimus, vel saltem centralem super rebus scholarum cl ecclesiarum legislationem; et ulrumquo nihil aliud innuit, reverendissimi patres, quam magnam in ecclesiam catholicam directam persecutionem, exitium omnium claustrorum adhuc superati! um, collegiorum ot scholarum catholicae fundationis extinctionom, plenam denique populi catholici servitutem: cum hia aliiaque violentiae actibus adversam nostrates ad definitionem pontificiae infallibilitatis respondebunt. Quis de imminenti casu 8 tum eripiet celeberrimum monasterium beatae Mariae virginis Einriodlensis, celeberrimum hoc benodictinae religionis pietatis et scientiae monumentum, quod eversum, α populis catholicis plangi poterii, resuscitari numquam? Ut verbo dicam, definitionem infallibilitatis valut scintillam considero, quae proiucta semel in igniferos pulveree ubique dispersos magnam excitabit inimicae potestatis eruptionem; queia ignibus et ruinis facile non exigua pars catholicae ecclesiae in patria nostra obruetur.

Dolco vehementer, reverendissimi patres, de aleniannica Helvetiae parte haec vobis referre tristissima nuntia, et quasi prisca Cassandrae renovare vaticinia: sed officii mei partes esse putavi rerum statum, qualis, aspicientibus illis testibus, hic minime innotescit, candide vobis explanaro; quatenus non solum de mea sententia rationem reddam, sed rationem etiam reddendam de effectibus qui imminent, aliis relinquam. C Cactorum si fall¿bilis propheta inveniar, haec mea errantia neminem me feliciorem reddet, interea nullam theoretical» adducere debemus cuiusdam principii evolutionem, quae facile nos conducere posset ad explicitam impionnn revolutionem *.

2° Sed praeter rationem temporis summe periculosi, alia etiam et gravissima ratio ex statu quaestionis formali desumpta contra opportunitatem dogmaticae huius definitionis vehementer militat. Nani status nostrae quaestionis tot tantisquo adhuc laborat defectibus, ut super hoc fundamentum nequaquam construi possit illud antea surgen» dogmaticae definitionis aedificium. Defectus eos singillatim dilucidare ad aliam occasionem differam, ideo ut locutione brevior fiam : nunc quidem generalia de iis quaedam protulite juvabit. Causarii summne molis contigit vobis tractare, eminentissimi et reverendissimi patres; causam dicarem quae nedum, sicut alia fidei dogmata, D od supcmaturalcm rerum ordinem spectat, sed naturalem etiam hominum societatem et statum publicum impense rcepicere creditur a inultis, causam quae semel definita omnium christifidelium con-

ščientia. i»erpetuo obstringet, summae tentaiionis periculum innumeris catholicis tribuet, cl focilo ingentem factorum seriem pro ecclesia et orbe quasi in nuoe abscondit Quare in negotio tanti momenti non praecipiti sed lento groseii, non solo pietatis affectu, sed maturo quoque rationis iudicio procedendum est, ne umquam illud in noe adimpleatur divinae Sapientiae comma5: *Extrema gaudii luctus occupat.*

1 **Hanc postremam periodum recte intelligere stenograph! non potoeranL**

« **Prov. XIV, 13.**

Gravitatem rei aerio intuenti mihi visa œt haec quaestio, quamvis alias iam discussa, nondum funditus examinata et ab omni parta sufficienter exhausta, ut praetermisso alio rigoroso examine ex speciali huiub Vaticani concilii mandato, ad solemnem ferendam definitionem considerari possit satis matura ac sufficienter iam praeparata; adooque hac ratione non potui non mirari, quod reverendissimus auctor relationis nuperrime nobis porrectae ex praepostera suppositione spem infundere non diffidit, ac si doctrina do pontificia infallibilitate dogma fidei iam sit certissimum.

Sed non ita stat quaestio nostra; libero reverendissimorum patrum iudicio ea adhuc latissime patet: et quamvis non pauci theologi notissimae auctoritatis doctrinam eam professi sint fidei proximam ; nullo tamen alicuius oecumenici concilii decreto, nulla constitutione apostolica hucusque od fidei dogma fuit evecta: nam si secus, in varium nostro examini schema de infallibilitate fuisset propoeitum, ita ut pro nostra conscientia et scientia tamquam indices fidei coram Deo, angelis et hominibus indicium feramus, utrum vere a Deo revelata sit ea doctrina de personali summi pontificis infallibilitate, qualis in schemate nostro proponitur. Quis nostrum, quaeso, supremum summi pontificis principatum iurisdictionis et summam eius in ecclesia universali magisterii auctoritatam non integerrima fide profiteatur? Quis dcin sanctae Romanae ecclesiae et apostolicae sedis praerogativas impugnaro praesumat? Quis denique ipsam infallibilitatem Romani pontificis ex cathedra loquentia attentare voluerit, dummodo summum divini magisterii caput cum reliquo corpore, episcoporum scilicet, quodammodo iunctum statuatur? Examinentur igitur oportet argumenta et rationes, quae contrariae nostrae opinioni plus minusve favere videntur: nam difficultates non removentur quae obteguntur, neo exceptiones solvuntur quae per effugia declinantur.

Illustre huius aequitatis exemplum nobis reliquerunt patres Tridentini, non oblitcrandum memoria; quibus in ultima concilii sessione licuit testari : „Nihii dissimulatum est nostrorum adversariorum argumenta et rationes ita tractatae sunt, ut eorum causa non nostra agi videretur; tertio nonnulla aut etiam quarto discussa sunt, summa saepe contentione certatum est.“

Itaque non de sumini pontificis praerogativis, neque de eiusdem cum magisterio ecclesiae coniuncti infallibilitate haec noeti a agitur quaestio, sed depen-onali pontificis infallibilitate disceptamus: ideoque quaestionem movemus, quae multum abest ut quasi phantasticum figmentum nominari posait; potius aestimari meretur principalis nostrae controversiae quaestio et punctum saliens. Si non Petrus sed Paulus Romae decapitalus fuit, providendum est ne secundo decapitetur Paulus apostolus in collegio episcoporum jierpetuo vivus et cum capite Petro arctissimo coniunclus. Dubia maximi ponderis nondum plene soluta adsurgunt vel circa dogmatica argumenta pro infallibilitate allegari solita, vel circa facta quaedam et acta historiae ecclesiasticae: omnia ea dubia sicut nubila oriente aurora disperguntur, si sanctum Antoninum illum sequamur qui dicit1: "Romanum pontificem uteutem concilio et requirentem odiutorium universalis ecclesiae non poeee ěrrare. Summus pontifex sane se solo infallibili maxima quoque dubia circa testimonia allegari solita suscitabit: summus idem pontifex aequo infallibilis, sed quodammodo cum magisterio episcoporum unitus vere integrum subiectum infallibilitatis divinitus promissae constituit, et qua talis omnia dubia dissolvit.

I SWwima *Ideologica,* **parte tertia, tlL 23, cap, 3, f 4.**

omnee exceptiones victoriose, quasi uno ictu, proitemit

Facillime reverendissimus auctor relationis dubia triusque genens solvit, quippe qui dixerat, sensum verum eorum locorum sacrae Scripturae a suprema ecclesiae, conciliorum scilicet et summorum pontificum, auctoritate iam definitum asse et ab ecclesia receptum, rejectis aliorum oppositis interpretationi Lua. Sed ubi propositio maior non volet, nec tracta ab ea valet conclusio.

Sane suprema ecclesiae auctoritate verus illorum textuum sensus definitus iam eet, in quantum od canteras Romani pontificis praerogativas, ad summum primatum jurisdictionis, summi magisterii auctoritatem, ecclesiae Romanae numquam violatam fidei integritatem referuntur. Verus autem illorum dictorum sensus definitus nondum est, ri proprie et ipeciotim ad probandam personalem eummi pontificis infallibilitatem adhibeantur; alioquin ipsa doctrina de B pontificis infallibilitate dogmatice definita iam esset, nec amplius nobis de ea disceptationi locus. Suprema summi pontificis auctoritas in divino magisterio, suum confirmandi fratres in fido officium et incontaminata sanctae Romanae ecclesiae in fide integritas ex una, infallibilitas personalis od definiendum proposita ex altera parte, fateor, nec secnet excludunt; tamen non idem unumque sunt sed duo, nec quidem sibi opposta, tamen diversa.

Examinandum eat igitur, utrum sacrar Scripturae et sanctorum patrum et conciliorum testimonia, quae uni probando optime quadrant, alteri quoque · aequipollentcm eamdem probandi vim offerant Quod si etiam a sanctis patribus ct conciliis loca ista indubitanter de personali infallibilitate Romani pontificis intellecta forent, tunc causa finite «set, et vaticana eiusdem definitio vere nonnisi esset constantis fidei explicatio et praecedentium conciliorum conti- C nuatio. Sed dubia non minoris momenti contra eiusmodi interpretationem levantur.

Iam vero alia quoque dubia contra definitioneui oriuntur ex documentis et actis ecclesiasticae historiae, quae supra citatus reverendierimus auctor ite solvit, infallibilitatcm, inquiene, Romani pontificis ad doctrinam fidei pertinere ex allatis fidei documentis constat: ergo cuiuscumque scientiae etiam historiae ec£ desiasticae conclusiones pontificiae infallibilitati adversantes velati totidem errores habendae sunL

Super hac conclusione ne verbum quidem dicam. Illud tantummodo mihi liceat animadvertere: cum doctrina do infallibilitate solemnitor nondum definita rit, rei profecto expedit et gravitati causae atque excelsae huius concilii Vaticani auctoritati moximopere convenit, ut omnia documenta et acte ecdoriasticae antiquitatis, quue ad rem pertinent, diligentissimo examini lubiiciantur. **Nam, reverendissimi patn®,** D documentorum membranae, quae in archivis latuerant, hodie publici factes sunt iuris; et quae olim dicebantur in aure, modo praedicantur super, tecte. Si nos ante definitionem promulgandam providum illud examen omittimus; post semel faclanf definitionem adversarii ecclesiae illud suscipient, atque non nobiscum red sine nobis, non sine summa ira et studio ad expugnandam infallibilitatem non solum summi pontificis, wxl etiam totius ecclesiae exequentur.

Denique superest sermoni finem imponere humillima prece ad vos, eminentissimi oc reverendi«imi ꝑatre Nolite quaeso patere, nos qui ite sentimus, adversari perpetuis summi pontificis et huius apoꝄtolica sed» ꝟuribu et privilegiis, pro quibus sarte tecteque tuendi· vite romite durisaimum certamen Wtavirous. tot eornturoehaa portavimus et non semel A vitam nostram posuimus. Quod semper in tot tanLisque aerumdb maximum nobis attulit solamen, filialis profecto erat noster amor et numquam concussa in nobis fid» et observantia in sanctam sedem, cuius salus, cuius gloria, cuius victoria aeque ac nostra semper fuit Porrigite igitur nobis, si placuerit, formulam definitionis et in ea modum servandum, quo summus pontifex locutprus ex cathedra nun divulsus compareat a reliquo magisterii corpore, coetu nempe episcoporum: modum dicam, quem pro alta sua sapientia et providentia proprio motu ipao gloriosus noster pontifex servare voluit, antequam ad aolemnem definitionem immaculatae conceptionis beatissimae virginis Mariae procedenL Quod licite provideque factum est, licite provideque fiet semper, causa remanente eodem. Quod si fieret, dubia omnia soluta sunt, testimonia sacrae Scripturae, sanctorum painim et conciliorum apprime quadrant, exceptiones historicae evanescunt, et eiusmodi formula definitionis *Magna Charta font* restitutae pacis in ecclesia et in orbo universo, ac aere perennius amoris nostri et ecclesiasticae ŭnitati monumentum. Faxit Deus!

Quae cum ita sint, habita utraque ratione vel temporis huius summe periculosi, vel status quaestionis nondum maturi, censeo: Ie dogmaticam pontificiae infallibilitatis definitionem «m praetermittendam; 2® quod sin minus placuerit, specialem tunc patrum deputationem es» seligendam propono, quibus ex concilii huius mandato committatur integram causam funditas examinare atque de fructibus talis discuſſioni solidam suo tempore nobis porrigere relationem, Salvo Fapjcnbon vestro iodicio.

## ORATIO

*reverendi patris damini Caroli HrfeU rpijtrapi Roltcnbwgrnsu.* ».

Eminentissimi praesidea, eminentissimi et reverendissimi praesules.

Numquam in tote dierum meorum serie maiori commotione animi ombonem ascendi, quam in hoc momento quo de re tam gravi, de materia tanti ponderis, de quaestione inaestimabilis valons agitur. Libenter tacerem, red conscientia mea me impellit ad loquendum, cum volis eorum qui definitionem infallibilitatis pontificiae efflagitent, minime accedere possim, et quidem tribus ex causis: primo propter magna et gravissima pericula, immo dico nou pericula solum, red certissima damna ecdcriae indo oritura; deinde

1 **AnruwnlDm: .Epi-copoi Rottenburgnuis tribui ex aaiu dixit definitioni ꝑafallibUiteti se adhaerere non ρo«κ. 1· Ob danna graviteima inde oritura; 2· ob obataculum qnod hae definitione poneretar eonvervioni illorum qui extra eedecam iut; 3· ob dubia eoa pauca rive theologica rive hbtoriea quae huk definitioni obstare ridentur, sic exempli gratia quomodo pontificara decrete hi conciliis oecumeuicb IV. VI, VU, et VUI examini snbiici potuerint. Multes patres eius sententiae esae ut ad definitionem novi dogmatis procedi non posait antequam omnia dubia haec soluta non fuerint. Id vero minime factam ease. Non univi haec dubia prr distinctionem inter ius approbationù et uu r/teicnfionu, qui enim in· habet approbandi etiam dissentiendi-ioa habeat opus eat. Non solri haec dubia dicendo quod infallibilius Romani pontificis est veritas divinitus revelate, et idcirco quod otnnia facta historica quae obstare ridentur aut falsa eunt, aut ite explicari et componi debent ut infallibilitati nou obstent. Huiosmodi argument sudi modo dixit poni tamquam certam qnod adhuc probandam eat, 'illud nimirum quod aut negatur, aut de quodubitatnr. Non sciri haec dubia libros indicando, quorum lectione ac stadio difficultatibus omnibus satisfieri potest, red experimentara fieri opus esse, atrum reapre hic fructus inde habeatur. Hic ratione ait respondere re ii», qnae nomine deputaiionie pro rebus fidei patribus exhibita sunt. Conciurit »e summam reverentiam habere erga aposto.icam sedem, at nihilominus cenrere licitura non esse venire ad definitionem pontificiae infallibilitatis. quia episcopi testes tantum d<xtnnae sunt, et η·»π arbi'ři.**

quia hao definitione certo retardaretur benignum Dei consilium omnes errantes revocandi in sinum sanctae matris ecclesiae; tertio quia non pauca dubia theologica et historica huic definitioni obstare videntur.

Do duobus prioribus punctis disserere aliis relinquam, qui hanc provinciam, rnelius quam ego possem, absolvent seu iam absolverunt: equidem nonnisi tertium punctum attingam. Attingam dico non persolvam, nam ex multis dubiis quae ex libris patrum, ex actis conciliorum, ex Scriptura sacra, ex traditione ot historia consurgunt, ox multis hisce dubiis paucissima lamen tantum attingam, quari solum exempli gratia.

In Deuteronomio cap. XXXII monemur: *Interroga maiores tuos, et dicent tibi;* huio monito obtemperans et officio simul et munere theologi, quo hucusque per tot annos functus sum, quori coactus libros sanctorum patrum ot acta conciliorum perscrutabar, et studiis synodicis usque nd hune diem insudavi. Quid ergo mirum si praosortim ex actis conciliorum responsionem quaesivi ad quaestionem nobis propositam? Maiores nostros interrogavi et dixerunt mihi: ecquid responderunt? I0 Omnia concilia oecumenica a primo usque ad novissimum pari certitudine, pari firmitate doctrinam do infallibilitate ecclesiae, quasi suao exiatentiao firmamentum et decretorum suorum quasi lapidem angularem, tenuerunt; neo minus 2° primarias partes in tenenda ac defendenda fidei integritate semper Romanae ecclesiae adseripserunt; sed 3° non pauca quoque et fecerunt et proclamaverunt et pronuntiaverunt, o quibus negativa responsio ad quaestionem nobis propositam deducenda videtur. Et de hac re disseram : perscrutabor regulam, qua concilia oecumenica quoad decreta pontificum usa sunt

Medio christianae aerae saeculo quinto Eutychce, iste archimandrita Constantinopolitanus, antea acerrimus impugnator haereeeoe nestorianae, in fenore suo modum excedens, in directe oppositum errorem incidit Ideo Constantinopoli damnatus Romam appellavit, et inde factum œt ut sanctissimus papa Leo I, revera Magnus, in epistola sua celeberrima dogmatica ad Flavianum orthodoxam fidem de leeu Christi naturis, unione hypostatica in una persona Verbi Dei coniunotis, clare, dilucide, perfectissimo, sapientissime demonstraret. Si ulla umquam papae epistola ex cathedra nuncupari poterit, haec est

Paulo post idem sanctissimus papa ad concilium IV Chalccdonense legatos misit, quibus publicationem illius suae epistolae iniunxit: indo sessione secunda concilii oocumonici IV epistola Leonis cum aliis documentis praesertim cum quadam epistola Cyrilli Alexandrini perlecta est Et quid inde? Cum patres concilii epistolam Leonis plano consonam perapiceront cum antiqua fide ot cum symbolis Nicaeno et Constantinopolitano, uno ore conclamarunt: „Haec est fides patrum, omnes ita credimus, Petrus per Ixïonem ita loquutus est, pie et voro Leo docuit, Cyrillus ita docuit, Leo et Cyrillus similiter docuerunt[1]." Ergo patres concilii epistolam Leonis papae examini suo subiecerunt *(nonnullis τη^ιττησαντibus orator dicit:* ƒavete* an orthodoxa esset necne; et quia consonam eam indicaverunt fidei antiquae, ideo eam approbaverunt. Si ipsis doctrina do infallibilitate pontificia cognita fuisset, epistolam Leonis nequaquam suo examini subiicere ausi forent; non do ea iudicassent, sed absque omni examine suppliciter et humiliter eam acceptassent. Deinde patres concilii IV pari modo ot epistolam Leonis et epistolam Cyrilli Alexandrini tractaverunt, pari modo eas habuerunt Quid inde sequetur per se patet.

Porro in scesione IV, juramento interposito, omnes episcopi interrogati aunt, num epistolam Leonia cuín symbolis Nicaeno et Constantinopolitano conformem et consonam invenirent: ergo solemniter provocati sunt de epistola Leonis et de cius orthodoxie iudicare. Quod ai vere papam infallibilem potassent, plane alio modo agi debuisset Non dictum eet: ecco dogmaticam epistolam papae, audite, et subiicite vos; sed dictum eet:nudité et iudicata. Sed non omnino omn« episcopi synodi IV epistolam Leonis plane orthodoxam habuerunt: episcopi Illyrici et Palestina^ tres locos huius epistolae haereseos suspectos putaverunt, et ideo in sesajone secunda huio epistolae non consenserunt Nemo dixit eis : quid agitis temerarii ? non licet dubitare, plane non licet Non ita dictum est; plane alio modo cum eis actum est et de iure ipsorum dubitandi nemo dubitavit Ergo quadruplici modo, quatuor argumentis ostensum est quantopere in actis concilii oocumonici IV thesis nostra firmetur,

Non minora, e contra maiora adhuc et graviora dubia ex historia concilii V exurgerent, sed propero ad concilium VI. Cum saeculo septimo ecclœia errore Monothelitarnm turbaretur, sanctus Agatho papa primum episcopos occidentales latinos Romam convocavit, et praeliminarem ibi synodum celebravit; deinde legatos ad concilium oecumenicum VI cum litteris suis et synodi Romanae misit, monens ut recta fides, ab ipeo in epistola exposita, declararetur. Et quid egit concilium? Recepit utique epistolam Agathonis ea qua decet reverentia, sed neutiquam quasi decretum infallibilis auctoritatis. Nam in sessione septima epistola examini subiecta eet, utrum doctrina eius auctoritate veterum patrum fulciretur, et tunc demum, exacto hoc examine, approbata et laudata est epistola.

Plane eodem modo ex conciliis oecumenicis VII et Vili actum est. In illo, nempe in concilio septimo, epistola Hadriani I, in hoc, nempe in concilio octavo, formula fidei ab Hadriano Π pracecripta, praelecta et examini proposita est. En regula qua concilia ©ecumenica usa eunt respectu decretorum pontificiorum.

Distinctioni vero illi, quae pag. 35 relationis (supra, 23 c n), a venerabili Deputatone confectae, ad boc nostrum argumentum enervandum inducitur, huic distinctioni vim adseribere non poaeum : est distinctio inter ius approbationis et ius dissensionis. Approbaro quidem (sio edocemur) concilia, oecumenica potuerunt epistolas pontificum, approbare potuerunt non voro iis dissentire. Sed quaeso qui ius habet approbationis, idem etiam ius dissensionis habeat necesse est ; alioquin plane fictitiuin est ius approbationis.

Forte quis nobis obiiciet: ast concilium oecumenicum VI ipsam infallibilitatom pontificiam agnovit, cum epistolam Agathonis, quae assertionem huius infallibilitatis conlinot, approbaverit Quid respondebimus? Num Agatho revera infallibilitotem pontificiam *co sensu* quo nuno adstruitur, asserit? Certe dubium eet Id vero extra omne dubium ost, quod concilium oecumenicum VI non totam Agathonis epistolam, non singula eius verba, sed tantum dyotheleticam eius doctrinam de duabus voluntatibus in Christo approbaverit Qui acta concilii propriis oculis inspexerit, id serio negare nonl poterit.

Multi patres huius erant sententiae, quod ad definitionem infallibilitatis pontificiae procedi non posset, antequam haec et omnia alia dubia oiusmodi soluta fuerint Sed brevior via electa est Pagina enim

1 **Apu<l Labbe tom. IV ed. renet; Hand. VI, 972.**

* ***favet* ed. Vatic.**

36 (24*o u) relationis* illius ita argumentatur: infoilibilitatis Hornam pontificis est veritae divinitus revelata; ergo omnia facta historica, quao obstare ridentur, aut falsa sunt aut ita explicari et componi debent, ut non obstent

Sed hac argumentatione minime tranquillor. Ponitur enim pro certissimo id quod probandum est; ponitur pro concosso quod negamus aut do quo merito dubitamus. Si de canonization? alicuius servi Dei agatur, et quidem si iam permulti homines de eius sanctitate persuasi sint, non ita proceditur ut ab axiomate ipsum sanctum cese iam incipiatur, et deindo omnia facta historica, quae sanctitati forsan obstare videntur, ita explicentur et componantur, ut nihil contra demonstrent: e contra credo omnia talia facta solertcr et diligentissimo investigantur, antequam ad declarationem sanctitatis procedatur. Pari modo credo etiam quoad declarationem infailibilitatis faciendum esse. Sed nonno a venerabili deputation?, quoad eia- *i* men factorum liistoricorum ct dubiorum nostrorum, istis votis iam satisfactum est, etsi non directo ot immediate, tamen indirecte et mediate pagina 40 (26 JLB), ubi nonnulli libri laudantur et nobis commendantur, quorum lectione et studio omnia eiusmod. dubia tolli posoint?

Sed ignoecite si ingenue fateor; legi hosco libros, praesertim praestantioros, attente perlegi, et multos alios libros do hac re agentes; sed dubia non sunt ablata. Exempli gratia pog. 40 (ibid.) ad tollenda omnia dubia quoad causam Honorii laudatur liber novissimus qui in hac Urbe prodiit a doctissimo viro conscriptas1; et attente quidem eum perlegi, quia contra me ipsum partim scriptus est. Doctus auctor nodum gordiocum ita resolvit, ut primaria thesi ponat: Honorius non ab synodo oecumenica VI ipsa, sed tantum ab orientalibus in ca synodo praesentibus iudicalus est; ergo non a synodo ipsa, sed tantum ab C orientalibus. Posito nunc, sed minime concesso, quod haec thesis primaria reverendissimi et doctissimi sortons vora ait, quid deindo consequeretur ad dubia mea tollenda? Favete.

Orientales tunc temporis minime ab ecclesia catholica erant sciuncti, immo alteram portem ecclesiae catholicae constituebant: ergo altera para, si auctori credamus, dimidia pare ecclesiae tunc temporis nihil scivit do infallibilitato pontificia. At porro praetor orientales damnationi Honorii etiam subscripserunt omnes legati papae Agathonis, tres numero; deinde omnes deputati synodi illius Romanae, do qua anteu locutui sum, et quae antecessit concilium VI, omnes, inquam, deputati ‹ .icilii Romani subscripserunt, quatuor numero; et prootereo omnes trt» vicarii papae in Illyrico subscripserunt: uno verbo, omnes proceres et repraesentantes ecclesiae occidentalia, Romanae in primis, subecripwrunL Ergo hi non persuadi erant P de doctrina, do qua nunc agitur. Id affero unice ad hunc scopum, ut demonstrem quod dubia mea historica, ot certe aliorum quoque, per citationem librorum illorum minime soluta fuere.

Sed finem faciam. Quoad obedienliam etga sedem apostolicen et reverentiam erga sanctissimum patrem nemini cedere volo: sed ad declarationem infallibilitalis progredi licitum non puto. Non enim secundum opinionem unius alteritrave scholae, sed secundum unanimem et constantem praxim ct fidem universalis ecclesiae sententiam ferre debetis. Non arbitri sumus doctrinae ecclesiasticae, sed testee; testes tantum, nou arbitri. Ut cum Vincentio Lirinensi loquar, non proprii ingenii, «ed traditae doctrinar res est, in qua episcopi non debent ree? auctores, sed expositores;

› Cf. Peaaacdü, *DineHaiio dt ¡Icnorio yapa.*

A omnia namque, ita Lirinenoii prosequitur, quae fido a patribus suscepta fuerunt, eadem fide posteris a nobis consignentur oportet. Ideo quao a pueritia didici, quod in praelectionibus theologicis audivi, quod postea per tot ann‹›‹ in libris sanctorum patrum et in actis conciliorum ipse inveni; id et hodie testor coram Deo. Omnibus notum est, unum cx illis dubiis historicis a mo tractatum et propositum raso in libello quodam nomine meo inscriptum. Errare potui, et unusquirque ius habet do libello meo radicandi num aerem verberassem, num piscem cpepissehi. Sed de interna mea intentione nomo iudicet praetor Deum. Num in nomino Domini retia laxassem nec ne, is ‡olu erit qui scrutator est cordium, quique hunc primatum nemini, credo, tribuit.

Hic autem interrupta disceptatione, einincntissimos primus prarara dixit:

„Reverendissimi pairee, dolentes vobis significamus quod unu» ex concilii patribus, nempe reverendissimus domimi» Franciscos do Cardozo Ayres episcopus Oliixlensi» in Brasilia sabbato proxime elapso in hac alma Urbe supremum diem obierit, cuius anima piis reverendissimorum pairum suffragiis praesertim in sanctissimo missae sacrificio ‡ommendatur.

Dein frubiunxit:

„Proxima congregatio generalis habebitur crastina die, in qua discussio generalis propositi schematis ‡ontinuabitur. ‡

Hi!‹e omnibus absolutis, dimissa congregatio rat.

## 8.

## Congregatio generalia quinquagesima tertia

1870 maii 18.

Feria IV die 18 maii 1870 hora nona matutina, in conciliari aula Vaticanae patriarchal^ basilicae, generalis ‡reverendis imorum patrum congregatio habita «‹t; cui interfuerunt quingenti octoginta duo patree, nempe 40 cardinales. 7 patriarchae, 8 primates, 93 archiepiscopi, 395 episcopi, 4 abbates nullius dioecesis, 14 abbates generales aive praraidra congregationum ordinum monasticorum, usum mitrae habentes, 21 generales et vicarii generales; quorum omnium nomina, quae per assignatores locorum accurate descripta fuerant, exhibet indiculus patrum quinquagesimae tertiae congregationis generalis, qui inter acta concilii asservatur.

Reverendas pater dominus Gregorius Melithon Martinez archiepiscopus de Manila missam lectam celebravit. Qua absoluta, et recitata oratione zldsu- *mttí Domine* etc., eininentissinius primus ‡proese dixit:

,.Reverendisaiini ¡«atres, antequam continuabitur generalis discupio propositi schematis, reverendus dominus subsecretarios ex ambone recitabit nomina revcrendi&itiiorutii patrum, qui adhuc veniam loquendi petierunt de schemate generatim ‡‡pectato.

Tunc ainbuneni bubwcretarius ascendens tabellam perlegit in qua inscripti erant reverendissimi patree, loseph Valerga patriarcha Hierosolymitanus ritus latini, Antonius Claret y Clara archiepiscopus Traionopoiitonus, loannee Baptista Purcell archiepiecopus Cincinnateneis, Thomas Connolly archiepiscopus Halifaxieusis, Ioanna Vanesa archiepiscopus Fogarasiensis ct Alba-lulieneis ritus rumeni, Petrus de Dreux-Brvzé episcopus Molinensis, loeeph Stroasmayer episcopus Boancnsie et Sirmicnsis, Ludovicus Rcguault episcopus Caroutensis, Thomas Salzano episcopus Tanensis, Laurentius Gilooly episcopus Elphinensis. Paneratius Dinkel episcopus Augustanus Vindelicorum, Michael Dómente episcopus Pittsburgen-

hia, Honriciu Marot episcopus Surensin, lacobus Stopischncgg episcopus Lavantinus, Thomas Nulthy episcopus Mideneie, Michael Fogarasy episcopus TranciIvoniensis, Ioαηηββ Huerta episcopus Punieneis, Antonius Fama episcopus Potentino et Morsicensis, Theodorus Gravez episcopus Nnmurceneis, Stephanas Lipovniczky episcopus Magno-Varadineosis ritus latini, Carolus Froppel episcopus Audegavènsis.

Oratoribus publicatis, ominentissimus primus praeses dixit:

,,Veniam loquendi petiit unus ex patribus doputationis pro rebus fidei, ut iuxta numerum IX decreti diei 20 februarii rceponderot difficultatibus et animadversionibus in hesterna congregatione prolatis, nempe reverendissimus dominus Emmanuel Garcia Gil archiepiscopus Cocearaugustanus.

## ORATIO

*recernuii patris domini Emmunuelis Garcia Gil (irchicpiscopi Caesaraugustoni'.*

Eminentissimi praceides, eminentissimi ac roverendissimi patres.

Si non sino magno timore et quasi conscientia coacti ambonem ascendisse professi sunt eminentissimi üo reverendissimi patres, qui hesterna congregatione contra fidei schema do constitutione prima ecclesiae loquuti sunt; multo magis certo timeam etiam ego ipse Decesse est, cum saplentioribus respondere et omnino imparatus sim, et etiam ideputationis fidei nomine alloqui debeam, qui ipse deputatorum omnium minimus sum. Sed ct vestra maxima benevolentia, eminentissimi ac reverendissimi patres, et causae bonitas est super omnia, ot spes in illum qui saepe saepissimo infirmis ct debilioribus instrumentis utitur od sua opem exequenda: hac spe tantum fidens dico.

A Schema de prima conatitarione ecclesiae aggressus eet primo reverendissimus ac darissimus praesul Brioconeis. Do ordine logico incipiens conqueri, quod scilicet de fundamento et capite ecclesiae deputatio constitutionem pnmam attulerit, antequam de ipsa ecclesia aliquid loqueretur. Sed responsio iam praeoccupata eat ab ipsa fidei doputarione in exordio schematis, cum do fundamento ecclesiae primum loqui proposuisse se dixit, quia maiora in dies pericula et maiora in dies odia undique consurgunt adversus hoc fundamentum: et ubi maximum periculum est et hostos primum aggrediuntur, ibi etiam resistentia apponenda est.

Aliam etiam rationem adhibuit, quia scilicet Dominus noeter Iceos Christus sapientísimas archi-
B tectus, antequam ecclesiam suum fundaret, antequam ipte promissionem de Ecclesia aedificanda adiiceret, Petrum inter apostolos elegit et ipsi dixit: *Beatus es Simon Bar-lona.... Et ego dico tibi, quia tu es Petius, et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam.* Primum loquutus est do petra supra quam aedificaturus erat, deinde dicit ecclesiam aedificaturum esse saper illam. Nil mirum itaque esse debet, si deputatio fidei eumdem ordinem sequuta fuerit, quem tenuit ipse Dominus noster lesos Christus salvator ot magister noster.

Opponit tamen doctissimus antistes: in ipso schemate do fundamento et capite ecclesiae aliqua dicenda esso saltem do regimine ecclesiae, antequam do ipsius fundamento ageretur; do regimine, nam scilicet boo regimen monorchicum sit vel aristocraticam, vel mixtum vel democraticum. Sed parcat reverendissimus ot doctissimus praeeul, deputatio non ita sentit: Deputatio contra existimat non a regimine ecclesiae deducendam «seo naturam fundamenti; sed potias a natura
C **sive dogmatica, sive historica, quae huic definitioni videatur opponi Deputation! impossibile fuisse in rea relatione difficultatibus omnibus satisfacere, et idcirco nonnullos dumtaxat canones seu criteria generalia constituiré tum pro veritate tuenda, tum pro difficultatibus eliminandis. Addidit quod cum aliqua veritas argumentis omnino indubiis adstruitur, et reapse demonstrata est, pro difficultatibus quae deinceps occurrunt fatis sunt responsiones probabiles. Argumenta theologica desumpta ex conciliis Orientalibus V, VI, VII, Vili, ubi litterae Romanorum PP. examini wbiectae sunt, non gravem difficultatem facere. Examen institui posse 1◇ ut id quod dubiam est extra dubium ponatur. 2° Ut quod certum quidem est sed adhuc obscurum aliquo modo dilucidetur. 3° Ut qui infirmi sunt et dubitant confirmentur. 4° Demum, et hoc quod communissimum apud theologos et putres, ut res aliqua declarari explicari ac defendi possit. Id praedae factam esae in examine litterarum de quibus sermo. At nihil inde concludi posse. Ad Honorium qaod attinet, primo probari opus esse dixit nullam prorsus corruptionem in acta concilii VI irrepsisse; secundo boc etiam omisso, indubiam esse in epistolis Honorii nullam prorsas Laereaim occurrere, sed in eo tantum ipsum culpabilem fuisse quod veritatem non satis defenderit. Ab episcopo Rotlemburgeusi dictum esse Honorium unam tantum voluntatem cou-
D fessam fuisse; ipsum tamen Honorium id explicasse; nimirum Christum non assumpsisse humanam naturam corruptam, et ideo omnia in eo fuisse divinae voluntati subiecta, enroque propterea nullam contrariam voluntatem habuisse, sed voluntatem humanam divinae in omnibus subordinatam, et in nullo dissidentem exütisse. Voluisse utique Honorium nt neque unias neque duplicis sive energiae sive operationis mentio fieret: dixisse tamen duas esse in Christo naturas operantes. Unam tase personam, duas naturas, ratione personae unam dumtaxat esse suppositam operans, at ratione naturarum principium *qtto* duplex esse, seu duas naturas ŏperante Haec duo statuisse Honorium, nimirum unum esse Verbum Dei omnia operans quasi principium çwod, duplex autem enee principium yao, quod tamen expresse dicendum non putavit, sed eensnit grammaticis relinquendam. Nullam igitur errorem docuisse evidens cese. At dato etiam quod erraverit, nihil inde contra schema, nihil enim definire se velle dixit. Sed neque ex eo quod damnatio Honorii a concilio VI lata confirmata fuerit iu concilio VII el Vili aliquid contra schema: nam aliud esse dixit fidem non confiteri aliud vero fidem negare, de primo duataxat actum ewe ŏmne ultro ădmittere.

1 **Argumentara: ,Hio quidem respondere in pnmis Aggressas est episcopo Briocenei animadvertens qnod non contra ordinem logicam est agere primum de Romano pontifice et deinde de ecclesia. Christum ait primam posuisse fundamentum, et fondamento adstructo ecclesiam aedificasse, nec nt dicebat episcopus Briocensis a natura ecderiae naturam fundamenti sea capitis derivandam esse, sed potias a natura capitis seu fondamenti ecclesiae ipsias naturam atque indolem colligi posse. Addidit aliud esse ordinem logicum, aliud vero ordinem ontologicum, ordinem essendi et ordinem cognoscendi: non semper incipiendum ab iis quae priora sunt ontologie», melius aliquando esse ut ab iis quae logice priora sunt exordium ducatur. Id autem in casu nostro contingere circa pontificiam infallibilitatem. In ordine vero ad obiectum seu extensionem infallibilitatis affirmari id de pontifice tenendum quod teneri de ecclesia debet quia ecclesiae infallibilius magis nota est. Episcopum Briocensem dixisse timere se in ecclesiae fondamento investigando et quodammodo nudando, at vanum esse huiannodi timorem qaia de firmo ac stabili fundamento agitur quoti ab ipso Deo constitutum est. Quaestionem autem infallibilitatis ideo proponi in concilio necessario debuisse quia nostris his diebus contra eam hostes insurrexerunt, ecclesiae vero historiam liquido ostendere definitiones «emper necessitatem sequoias ease.**

**Episcopo Sancti Galli qui defiebat mala innumera quae ex hac definitione obventam sunt tum catholicis tum arathollcts, respondit mirari se de eo quod ipse affirmaverat, nimirum catholicos in sua regione decreta fidei quae a Roro, pontifice feruntur hi omnibus et quidem debito obsequio ac obedientia recipere; si enim ita est» unde dissidiorum timor? 'Em quae episcopus Sancti Galli dixit de suis subditis in genere de catholicis omnibus dici posse, et idcirco ex parte eorum nihil timendum ex ea de qua agitur definitione. Pro acatholicis vero easdem eis difficultates occurrere in ordine ad infallibilitatem, quae occurrunt in ordine ad primatum; et idcirco si eas superare aliquando poterunt ut primatum admittant, infallibilitatem quoque eos admissuros evidentiunnum esse. Dicenti demum ephenpo Sancti Galli rem non satis discussam ac maturam eicsc, respondit bac super re adeo scriptam et disputatam esse, ut iam nihil prorsas praesto sit quod addi possit. Transiit postremo loco ad expendendas difficultates episcopi Rollemburgensis qui ait triplici de causa adhaerere se schemati non posse, nimirum ob pericula ecclesiae obventura, ob maiorem difficultatem revocandi errantes, et demum ob nonnulla dubia**

et ratione fundamenti quod Dominus exstruxit et posuit, deducendam esse naturam regiminis ecclesiae.

Addidit etiam : in quarto capito de Romano pontifice, loquendo de argumento extensionis infoilibüitatis Petri in suis successoribus, dici od idem obiedum m porrigere *ad* quod infallibilitas ipsius ecclesiae, do qua tamen infallibilitato nondum locuta fuerat deputatio. Verum est: «ed alius est ordo logicus, ut ita dicam, et alius ordo ontologicus; alius est ordo («scadi, alius ordo cognoscendi, ut scholastici dicebant. Quando volumus aliquid explicare et explicare dare, non semper ab iis quae prius sunt ordine ontologico incipimus, wd ab iis quao sunt prius ordine logico: ct ita nos. Quia plus notum erat do infallibilitale ecclcsiac, ideo hanc comparationem instituimus cum obiecto infallibilitaris occlesioe et infallibilitatis summi pontificis, quae certo eodem est, ut suo tempore dicetur; sed non cx hoc aliquod obstaculum occurrit pro infallibilitato definienda, lam ѕapientissimo et disertissimus relator, ct ni fallor etiam in hesterna congregatione oloquentissimus Mcchliniensis, aliquid dixit, nimirum obioctum definitionis pose dici omne quod «t in deperito fidei, omne quod est necessarium ad depositum revelationis custodiendum, exjonenduni et defendendum: hoc rat obiratum infallibilitotis pontificiae, ct nihil aliud.

Timebat deinde reverendissimus Brioccnsis secretas potestatis ecclesiasticae radico penetrare, ct fundamenta operis tongere et quasi manibus contrectare. Hic timor in operibus humanis rationabilis est, sed firmum fundamentum Dei stat, adversus quod praetulere non possunt portae inferorum. Et praeterea certo do infallibilitato summi pontificis in Vaticanum concilium quaretio non veniret, nisi contra jpoam Romani pontificis infallibilitotem, contra ipsum Romani pontificis magisterium bostas insurrexúecnt.

Quando ferino per tria sarcula ita m universa ccdesia cognita erat divinitas Verbi divini, ut non ab aliquibus tantum wd generatio) in universa ecclesia haberetur; nullo modo cogitatum «t do concilio oocumcnjco cogendo, donec Arius contra divinitatem Verbi insurrexit. Et quamvis di»initas Verbi rit fundamentum et primum, praeter quod nemo aliud potad ponere; de boo fundamento actum est in concilio Nieaeoo, quia aliqui contra illud fundamentum eurrexerant adversarii. Ita ergo de primatu summi pontificis nihil actum fuit, donec schismata in ecclesia occurrerunt: tunc primatus propugnatus fuit et definitus contra schismaticos.

Contra magisterium in ecclesia, inagixterium infallibile Petri in suis sucoesaoribus etiam disputatum non erat; nec in aliquo concilio de ea re expressa aliqua definitio data est, nisi id primum in concilio Constantiensi, quod certo non ret mirum, quando papa erat dubius : ct poetes fermo sopita erat iam contoven·ia do Romani pontificis magisterio, maxime post concilium Tridentinum, nisi occurrisset illa celeberrima declaratio, nisi appellationes a bulla *Unigenitut,* nisi concilium Pistoriense et alia huiusmodi, quao necfosariam faciunt hanc definitionem. Ecclreia non definit dogmata, nisi prout nraeeritas exigit.

Sed haec generarim dicta rint, quia generarim etiam de schemate loquimur; ac propterea supersedendum mihi asso existimavi ab iis, quao idem reverendissimus contra quartum caput do infallibilitato magisterii et de summo magisterio capitis ecelniao dixit; oo maxime quod alii etiam oratores hanc materiam euo tempore tractatur) certo sint, quibus etiam suo tempore deputabo satinfacere curabiL

Eanxiem orationem faciens dicam ad ea, quae dixit reverendiaeimuA episcopus Sancti Galli, qui tot mala, tot pericula, tot calamitates, tot aerumnas, tot inimistà ecclesiae auguratos est ex definitione pontificiae infoilibililatis. Id mihi animadversione dignum, quod cum ipse dixisset hanc infallibilitatis definitionem periculosam ѓe tum catholicis tum acntholicis, et maxima pericula in ipsius suis regionibus praevidisset ; dixit tamen omnes catholicos in sua ragiono omnino tenere et recipere decreta fidei, a summo pontifice data, «umuio fidei obsequio et obedienria. Si ita est, certe respecta illorum catholicorum nulla possunt occurrere disidía; iam tenent dogma, quod definiendum proponitur in nostro schemate: nihil aliud \oluunr», quam quod universi catholici credimi et pleno ct perfecto fidei obsequio nuntiantur decretis fidei a «uinuio pontifkr latin. Sed non tantum do catbolicri suae ѓegioni hoc dici potot; ѓd dici ctieiu potrai de catholici- universae cvdcsuae, et vere catholicis in quarumque regione; quia aliud est thoorice, ut ita dicam, loqui et alimi rat practice loqui. Quandi» tliconco quu» loquitur, potrei ѓliqui sustinere, et potuerant nonnulli sustinere, sententiam do fallìbilitau» summi pontifiel· etiam in robu? fidei ct morum. Sed certe quando aliqua bulla dogmatica Mimmi pontifici? prodiit, omnes sulacriporre; ct m qui appellare sunt conati, damnati Mint, et ab ѓpsi ѓpiscopi. regionis iptonim damnati Mint. Et povera afferre exemplum de aliquo concilio m Galliis habito.

Onmevad unum Milx-rip^iunl bullae *Unigenita* bulloo *Anetortm fidri* ct rimilibus bulli?; et id poterit dici de omnibtt? bullis dogmaticis ab initio ipaius eockaiac. Quando bolla dogmatica vel verum decretum de fide ɑ Romano pontifice exiit; statim tamquam haeretici habiti .Mini qui ili» decretis, illis bullis subscribere renuerunt: ct ei qui forte obstinati sunt, pulsi et excommunicari sunt, ct appellatio damnata ѓt Et corte, in honorem Galliae loquor, ipsa gallicono ecclesia non fuit ultima in damnando laruenistas et appellaѳle u bulla *Unigenitum;* noti minimum laboravit, r«l imilhiin laloravit ut oœnes illi bullae kdLscriberent. K

Quod ad ucatholicoB attiuet, sunt extra ccclosiani. Si agitur dc ѓpsi od cctlesiain reducendis, eadem difficultas, codini pericula, eadem in<on»ciiicntia eruqt riso dicatur Mimmum pontificem esse caput totius ccclcwiac. oui omnino obedire necease est, sive dicatur ttftc etiam infallibilem in decretis fidei. Sed super hoc existimo alios praelatae, qui in regionibus ecatholiconim habitant, responsuros esse, et ideo supersedeo.

Dicit etiam reverendissimus episcopus Sancti Galli rem noti eneo satis ducmoam, materiam easo vasti» imam, non cnw in statu definitionis. Sed tot opera sunt scripta et tot fasciculi, de omnibus ita actum est et ita quidem, ut forte non omnia legantur; et in ipw concilio locus erit ad hanc quaestionem tractandam et saris claro ct aperte evolvendam, Deo adjurante.

Supercbt ut dicam de reverend¡esimo episco|>n Rottenburgcnsi, qui triplici ratione, si bene memini, quarto schematis capiti oiwentire non posse affirmavit. nimiruiu ob pericula ecclesiae catholicae suo iudicio eventura, ob maiorem difficultatem revocandi errantes in sinum matris ecclesiae, ob dubia dogmatica et historico, quuo definitioni infallibilitaris obstare videntur. Cum ipse tamen do hoc tantum tertio capite locutus fuerit, de hoc etiam tertio capite ego pauca dicam, hoc eet, de dubiis et difficultatibus tum theologicis tum historicis, quae contra infallibilitaris definitionem militant. Sed prius scrupulum removere debeo, quem ipso clarissimus praesul attulit, ex iis quao deputati© fidei dixerat in relatione typis edita et reverendissimis patribus tradita.

Loquendo enim do his difficultatibus tum theologicis tum historicis, cuín od omnes singillatim venire imponibile esset, nisi magnus tomus conscriberetur, deputat io fidei quosdam quasi canones apposuit, ut de iis soso expediret. Dixit itaque, quod cum ex monumentis omni exceptione maioribus constet, infallibilitotem Romanorum pontificum esso veritatem fidei, non fidei explicitai), sel veritatem contentam in deposito fidei ; cum constet ex his monumentis, ex ipeis professionibus fidei, quao in capite quarto schematis adducuntur, uon esse opus od omnia argumenta, quae afferri possunt contra, respondere, ad omnia obiecta, ad omnia facta; quia certo quando constat do quadam veritate, non est necease ut omnia solvantur, quae contra camdem veritatem afferri possunt.

Si dogma sanctissimae Trinitatis, si dogma Incarnationis Domini nostri lesu Christi, si omnia fidei dogmata, si ipsae veritates philosophicae, ipsae thesea philosophorum non possunt statui nisi tum, cum om- fi nia argumenta evidenter solverentur, quae contra ipsas theses afferri possunt; numquam aliquod dogma fuisset defensum, numquam do aliqua thasi certo constaret. Non ergo deputatio fidei posuit canonem, quasi nihil dicendo et quasi supponendo iom esae dogma fidei definitum infallibilitatem Romani pontificis; non ita: sed dixit, constat ex monumentis indubiis, constat ex professionibus fidei ob ipsis conciliis oecumenicis emissis, constat haec veritas ex perpetua ecclesiae traditione, constat ex aliis multis argumentis. Si ita constat, iam non opus est ut od omnia et singula argumenta respondeamus; tamen sufficiunt responsiones probabiles, non responsiones evidentes: quia sunt quaedam quaestiones, in quibus adversa argumenta opponuntur, quibus evidenter responderi non potest, sed sufficit responsio probabilis, responsio fundata. Et ita contingit forte in quibus- C dam argumentis, quae contra Romani pontificis infollibilitatem proferuntur. Haec dicta sufficiant quoad illum scrupulum amovendum.

Nuno vero de duplici genere argumentorum aliqua eloquar, quae ipse reverendissimus et clarissimus praesul adhibuit, ut quartum caput schematis impugnaret, nimirum argumenta theologica ot argumenta historica. Do argumentis theologicis illa tantum adhibuit, quae inferri possunt ex conciliis orientalibus V, VI, VII et Vili, in quibus epistolae dogmaticaa Romanorum pontificum discussioni, ut ipse dicit, subiectae eunt Nam si illae epistolae dogmaticae definitivo examini subiectae sunt, si a patribus quaesitum est num conconlftrent, cohaererent cum lift quao aliunde a patribus, a conciliis atque Scripturis constarent, signum est, aiebat ipse reverendissimus praesul, quod patres illi non acceperunt epistolas illas quasi definitivas, quia ipsas suo examini et iudicio relinquebant. D

Sed optime novit reverendissimus et sapientissi- ma illo praesul, quaestiones examini ex multiplici capite ct ob multas rationes saepe proponi : I0 ut rt» quae dubia est, extra omne dubium ponatut; 2° ut res quao quidem est certa sed obscura, aliqua luce irradiari possit; 3° propter infirmos, propter eos qui dubitant, confirmandos; 4° denique, et hoc est communissimum apud theologos, apud patres, inimo neceewvrium etiam, ut rem penitius declarare jxwsent, ut poeeent reddere rationem, possent explicare, possent defendere ipsa dogmata: et ideo nunc theologi disputant de Trinitate, disputant de Incarnatione Domini et examinant fundamenta carum definitionum, non quia dubitent, sed ut eas facilius exponunt et clarius omnes convincant illam esso ecclesiae fidem, illum es^e Scripturarum sensum.

Etiam contra eoe qui aliquam veritatem admittunt, vel aliquem librum sacrum admittunt, arguimus ex illa veritate, ex illo libro, quem ipsi admittunt Ita contra ludaeos disputamus ex veteri Testamento; contra eoe qui negant quasdam epistolas vel quosdam partee novi Teetamenti, arguimus etiam «X iis quas protestantes agnoscunt et recognoscunt tamquam verbum Dei scriptum. Ita etiam in concilio cum aliqui forte dubitarent, num auctoritati pontificiae omnino et proreus quasi de fide deferri deberet, reclamantibus nonnullis patribus, consenserunt non sino aliqua difficultate, ut epistolae illae alicui examini subiicerentur, non sine difficultate dico. Epistola sancti Caelestini, epistola sancti Leonis papae, epistola sancti Agathonis receptae sunt certe magnis acclamationibus; et summi pontifices ordinem dederant suis legatis, ut neque verbum neque apicem ullum permitterent ab ipsis eradi.

Si in huiusmodi conciliis aliquod verbum, aliqua sententia, apex unus ex illis epistolis detractus esset, certe poterit reverendissimus praesul dicere, episcopos vere indicasse, libero indicasse de his dogmaticis epistolis, tamquam definitivae non essent Sed epistola sancti Caelestini, epistola sancti Leonis, epistola sancti Agathonis omnino receptae sunt sine ulla immutatione: et si quod ex iis conciliis aliqua decrevit non circa ipsa dogmata fidei, sed si aliqua constituit quae ipsis Romanis pontificibus non placuerunt, Romanus pontifex non admisit, sicut contigit de loco et ordino pontificatus constantinopolitani, cui Romanus pontifex renuit assentir! : et corte tamquam prima sedes post Romanam habita non est, donec ipsa sedes Romana consenserit.

Attulit etiam facta historica, sed unios memini, nempe lapsus, erroris, haeresis Honorii papae. Nolo quaestionem habere, quao certe non fundamento caret, utrum omnia quao in gestis illorum conciliorum leguntur, sint omnino exacta, vel aliqua mutatio, aliqua corruptio in illis facta sit. Nolo hanc quaestionem movere: veniamus ad epistolas Honorii, et ad facta concilii, et ad confirmationem summi pontificis. Si aliqua mutatio, si aliqua corruptio facta est in gestis, omnino evanescit de lapsu Honorii argumentum: si omnia sunt integra, si omnia sine corruptione ibi sunt, habenda est ratio primum de ipsa epistola Honorii. Logi accuratissimo hanc epistolam, vidi et perspexi argumenta, verba propter quae erroris et harreéis accusatur Honorius; sod omnibus perspectis et bene examinatis, omissio certe fuit in summo pontifico culpabilis, quam solius Dei est iudicare, omissio fuit: veritatem non satis defendit; sed haeresis nulla est in istis epistolis. Dixit reverendissimus dominus, Honorius docet : „Unam tantum voluntatem čŏnfitemur sed pontifex hoc docet et explicat eo sensu unam esse voluntatem, quia Christus non assumpsit naturam humanam corruptam, sed naturam humanam integram, et ideo omnia erant subiocta voluntati divinae, hoc sensu explicat; quia. Sergius quadam amphibologia locutus fuerat, et etiam dixerat se resistere duplici voluntati in Christo, quia non poterat admitti voluntas contraria: et pontifex in hoc insistit: „Nullo modo čŏntraria.

Certo quando etiam tum, quando in tertia le- sione omnes pairee concilii, qui «aderant, dixerunt *placel;* bene poesumus dicere unam fuisse omnium voluntatem, quia omnes in eamdem sententiam concurrerunt. Ita quia voluntas humana in Christo omnino eubiecta erat voluntati divinae et in nullo dissidebat, hoc sensu optimo dici posset unam rese in Christo voluntatem; et hunc sensum explicuit ipse pontifex. Dicit nec duas energias ncc duas operati-

ones neo imam dici oportere, quia Sergius dixerat hanc esse quaestionem novam, do qua neque patres ncque conciba hactenus locuta fuerant ; et propter hanc quaestionem maiora dissidia in oriente oriri, ct spem unionis quorumdam haereticorum omnino evanescere, ■i do duplici operatione in Christo loqueretur. Sed Honorius, qui ad silentium hortatus est super ea re, tamen expresse dicit, duos esse in Christo naturas operantes et operatrices.

In concilio VI oecumenico, inquit divus Thomas, et ni fallor, in quinta actione, pronuntiata sunt verba cuiusdam haeretici Severi nomine, qui dicit ee admittere, Christum Verbum Dei operatum fuùee et divina ct humana; quia aliter operabatur quando ambulabat, quando manducabat, quando dormiebat; et aliter operabatur quando miracula eliciebat, mortuos ad vitam revocabat etc. Sed illo haereticus admittebat humanitatem, tamquam purum instrumentum, et dicebat non dicendas caso duas naturus operantes: „NuUo modo possum admittere duas in Christo naturas operantes vel operatrices.“ Et inquit divus Thomasl hanc ea-e veram tesseram ad distinguendum haereticos a catholice sentientibus; quia certe ai sermo sit de operatione, in Christo *aliud* et *aliud* est : operatio autem tribuitur uni eidemquo supposito vel personae. In Christo una a»t persona, duae sunt naturae: ratione personae, una ret operatio, unum eat suppositum operans; ratione naturarum sive principia *quo,* ut in scholis dici solet, duo sunt principia *quo* operationum, vel duae naturae operant» ct operatrices. Haecduoprincipiastatuitaummos pontifex Honorius: statuit unum esse Deum Verbum Dei, Filium Dei, omnia operantem, quasi principium *quod;* sed duo principia *quo* non expressis asseruit verbis, quia dixit verta hanc grammatico relinquenda. Nullum ergo errorem expressit Honorius papa in sua epistola.

Sed ri esset error, si errasset, tamen numquid propter hunc errorem probari aliquid posset contra nostrum schema? In illis epistolis Honorius papa nihil definit ; dicit nihil oportere definiri, dicit rem non ewe adhuc disputatam, nullas synodos congregatas «éo super hic re. Porro qui dicit so nolle definire, non oportere definire, quomodo dicemus ipsum definivisse? Immo quando de silentio loquitur, quando dicit ct commendat Sergio, ut non dicatur nec una nec duplex operatio, non ponit praeceptum, xd hortatur, hortatur tantum: „Hortantos vos, ut unius vel geminao novio vocis inductum operationis vocabulum aufugientes, unum nobiscum Dominum Icsum Christum filium Dei vivi, Deum verissimum in duabus naturis operatum, divinitus atque humanitus, fido orthodoxa ct unitate catholica praedicetis.“ Hortamur vos; quando agitur de definitione dogmatica, non dicitur hortamur, sed praecipimus: non est ergo dofinitio fidei. Igitur quamvis inesset aliqua hoercais, quod non est, epistola vel duae epistolae Honorii non erant dofinitio fidei¦ atque ideo nihil omnino contra nostrum propositum schema.

At dicunt: sed concilium oecumenicum VI damnavit Honorium tamquam haereticum, ct hinc damnationem etiam repetiit concilium Vil et concilium Vili, et huic damnationi subscripserunt Romani pontifioca.

Verum aliud est non confiten fidem, aliud est fidem negare. Qui negat fidem et scienter et contumaciter negat, est haereticus, qui non confitetur fidem quando debet confiteri, certe violat praeceptum affirmativum, sed haereticus non est. Tamquam supremus •celestine magister, tamquam vicarius Christi et surces•or sancti Petri debebat certo veritatem penitus intro-

1 Ct qmsatùnef *iupuiiîat de* union? Vcrfii inrumall, art. î.

spicare et sustentare: hoc non fecit Honorius, muneri suo defecit, et hac ratione quasi fautor hacroqcorum habitus fuit. Et quia iuxta sanctissimi patris receptum proverbium, qui veritatem non defendit, quasi opprimere videtur, qui errorem non impedit, quasi suffragari errori videtur; ideo tamquam haereticus et quasi haereticus damnatus fuit in concilio. Sed concibom illud oecumenicum omnem virtutem oecumcnicitotis habet ex confirmatione Romani pontificis, qui optime distinguere scivit et non damnant tamquam haereticum et errori.·» assertorem. sed tamquam errori faventem ; quia scilicet Honorius *non conatur* ***ut*** pro apostolico munere «io ns tam fidem defendere. Non conatus est, hoc omisit : hic est sensus concilii occumonici prout confirmatum est a Romano pontifice.

Credo hoc ratis ceso pro facto laudato α reverendissimo ct clarissimo episcopo Rottenburgemu. Alia quae in di-xurau a reverendissimis patribus dicta sunt, tangere nolo, ct iam dixi cur: quia melior occasio rese offeret ad omnia tractanda.

Nunc de iis, quae dixi, omnino veniam poto ab emincuticiṁi precidibus et ab cminenti.-simis et reverendissimi» patribus., et eorum iudicio omnia mea submitto.

Post relationem archiepiscopi (aesaraugu»üuii, ad ambonem successi»c vocati sunt eminentissimi ac reverendissimi domini cardinales arcbiepiscopus Pragensis, arehiepnoopus Burdigalensi·, et archiepiscopus Vindoboneusis, pro quo, quia adversa gutturis valetudine impediebatur, eius sermonem legit reverendissimus dominus episcopus RotLenbargentis.

## ORATIO

*eminentissimi ac reverendissimi domini Frideria cardinalis Schwarzenberg archiepiscopi Pragensisl.*

Eminentissimi praeeides, eminentissimi ac reverendissimi patres.

Benedictus XIV in opere suo *de synodo diocesana* cardinalibus ¿anctae Romanae ecclesiae quia sunt ăæe

**1 Argumentos: .Cardinalis Pratensa nonnulla praemisit de libertate loquendi necessaria admcdnm in oonrilio. et conquestus est hanc libertatem fuisse quodammodo coaretatam per ea, quae a nonnullis ephemeridibus publicata rant. Causas dein investigavit cur hoc «ebena Un dto et prae caeterii in discanionem venerit, et id a praefatis ephemeridibus repetendum esse dixit, quia propositum iam foerat schema de ecclesia, et relativae oUerraliones a patribus expetitae. Haiassodi observationes datas iam fuisse; et licet perpauci ex patribus, unum nimirum in nam. X4 et quinque in nam. 66, decretam de Romano pontifice anteponendam eae(eris ceaxuerint, mimada» ñihibmina vel maxime ease quod admissa istorum sententia fait, postiabilis ăaffrarii libram patrum, qai quidem pinrimi Damero sunt, et in e^atrarium opinabantur. Graves difficultates in hac re pertractanda occorrere: 1· quod nequeat avi de primato Romani pontifici» qoin prias aliquid de ecclesia pruefib turn foerit S'» impossibile esse ptimatos ratkuem oberine definire, quia prias definita potestas episcoporum fueriL Prosutti quidem eoustitnliûnem de ĕpiscopi sed p̆romissioni verbum non sufficere. cum nulla spei eertitedo praeberi possit. Hie autem patribus ob oculos proposuit quos demum fructus huc atque concilium obtinuerit, dimidiatum schema de fide, et dimidiatam schéma de ecclesìa. Et de hoc postremo querabalar quod in saia repouibas vel maxime conferat ad augeodia calumnias contra concilium VatioLauro, et iam dicatur condliom hoc non propter eteledam coadunatum esae; ted ecclesiam non esse nisi mediam ad maiorem honorem Romanae curiae procurandum. Ad boiotmedi calomnias removendas aiebat aut agendam in genere de ecclesia, aut si Id fieri nequeat, saltem au^erdara et complendam doctrinam de episcopia. At praescindendo ab hoc nullum omnino ferendum esse decretam de primatu, nisi forte repeti et eoufinnari velint ea quae alias iam definita in eondliU fuerunt Post haec venit ad alteram schematis jat Lem, quae eat de infalllbilitate Romani pontificis, et conquestos est qnod infallibilius pontificis proponeretur qain prias praemissum aliquid fuerit de ecclesiae magisterio. Addidit nullam prorim neeeoitalem ene definitionis huius edeodae. Necessitatem, dixit, ai quse adstrui poaset, hanc esae vtl In se et absolute, vel iuxU praesentes indigentias et temporii rationes, vel demam**

soree, collateralee et çoadiutoree papae, ut eos vocat sanctus Bernardus, gravo officium iniungit: „Tenentur, ait, quid coram Doo sentiant ingenue aperire... neo possunt, sino culpo, consilium suum reticere, aut ambiguis verbis obductum proferrel " Tantae comminationis pondero pressus, in gravissima, quae nobis proponitur, quaestione, sententiam meam neo mento retinere, neque eam ulla verborum ambiguitate contegere volo. Ooeumenici pariter ratio concilii postulat omnino, ut patres melum nut favorem procul habentee, ea quao coram Deo vera ao salutaria existimaverint, ex apostolico suo munere aperte proponant, et sacra fortitudine defendunt.

Etenim teucro non possum, ultimis diebus ct quidem extra conciliarem aulam plura accidisse, quao libertatem dicendi, sino qua conciliaris deliberatio nequit esse, coarclare, immo violentiam aliquam opinionibus inferre videntur; ao si ree dogmaticae, de quarum dofinitiono quaerimus et tractamus, definitae iam fuerint ct prorsus decisae. In publicis jioüseimum foliis et ephemeridibus homines nd episcopalem ordinem minime pertinentes, immo laici maximo, venerabiles non paucos huius synodi antistites, quorum sententias suis placitis adversari *asseruerunt'* vel autumarunt, liberalismi accusare, immo cum inimicis ecclesiae consociare ausi sunt, eo temeritatis progressi, ut eoe haereticis et deepotismi civilis patronis et ipeius sanctae sedis detrectatoribus similes praedicarent

Eo descendere non possum, ut contra huiusmodi calumnias illibatam fidem unius ex congregatis praesulibus, intemeratam erga sanctam sedem devotionem asseram vel defendam. Sed liceat mihi dolorem attestari quo afficior, cum conspicio huiusmodi accusationes vel incriminationes fieri, et vel semel audiri potuisse, quin concordi omnium publicae abominationi condemnarentur, eorumquo auctor», qui catholici sunt, severis verbis coercerentur. Caeterum illos catholicos episcopos, qui iuru ecclesiae et sanctae sedis aliis in locis fortissime contra invasoree propugnarunt, ista minime movebunt, ut quod Deo et ecclesiae, veritati et iustitiao debent, minus candide dicant: comprobatio vero per quorum antistitum sententiam bono religionis et honori sanctae sedis melius consultum fuerit, haec comprobatio, inquam, ab historia rerum magistra sine dubio exhibebitur.

Quod vero nunc in praesentem deliberationis materiom devenimus, quam venerabile^ multi praesules in hoc momento postulant, non pauci vero alio loco reservari exoptarunt, cui magis istud prae caeteris debemus ? Timeo, reverendissimi patres, si primas causas recolere ot ad initia corn motion is accendete voluerimus, in eosdem quoe paulo antel dixi viros incidamus, extraneos huic concilio, qui cum decreta exoptata differri nimis viderent, ea urgentia et omnino necessaria proclamarunt: in ipso enim concilio aliter actum fuisse ipei testes suiuus. Oblatus nobis erat tractatus acceptisaimus et pernecessarius de ecclesia ; exponi eius naturam, finem, proprietates omnee gaudentes probavimus, in singula singuli quaedam adnotantes: per hono enim rationem forma docendi habebatur, quae audientes simul moveret ct attraheret. Sed odnectebatur solius primatus doctrina, omissis omnibus, quao ad episcoporum ordinem et munus pertinent; quae cum incompleta essent, fero omnes praesules qui adnotationœ scripto exhibuerunt, postularunt ut post generalem doctrinam do ecclesia totius hierarebino catholicae ordo exponeretur; ut praeter primatum tamquam caput ecclesiae, etiam episcoporum apostolica dignitatis successorum traderetur missio, dignitas et munus. Ita rei veritos iubero multis videbatur, ita suadebat communis in theologicis scholis et ipsis catechismi consuetudo ac usus, ita tota admirabilis catholicae ecclesiae institutio oculis appareret clarior oordibusque amabilior et suavior. Dissentientes tantum paucissimos in odnotationibus videmus, unum in numero qui est 21, porro quinque patres in numero 66, qui decreta de summo pontifice caeleris omnibus anteponenda censuorunt. Miror quod haec posterior sententia placuit, dimissis et posthabitis priorum sententiis, qui nec numero nec \aloro contemnendi fuerant.

Verum, si nihilominus istud factum est, num exinde difficultas et fero impossibilitas tractandi de solo primatu, omissis cueteris, sublata est? Mansit certo ct permagna est : ex fine videlicet omnis operatio incipit. Qui sapiens architectus do structura aedificii vel de ipso fundamento quaerit, antequam animo fixum ratumque habeat, quid sit aedificaturus? Quomodo de primatu Petri, de eius natura iuribusque sermo poterit institui, nisi prius vel saltem simul de ecclesia, huius fine et indole dogmatica detur expositio? Quomodo in genero aliquam partem huius divini aedificii definiemus, nisi totius aedificii praemiserimus considerationem et descriptionem?

Asscntitur mihi ipsum schema, quod prostet- In prooemio enim saltem lineamenta visa sunt necessaria, unde et quid sit ista ecclesia, de cuius primatu loquen-

propter honorem ipeius primatus Petri. Porro necessitatem in K et ubwlutam nullam esae: quae enim hoc modo necessaria sunt nullo non tempore deeue possunt, et e contra per XVIII saecula Rominl pontifices suam in rebus fidei auctoriUtem exercuerunt absquo ulla rei huius definitione, et huc neque ecclesia nec concilia generalia ullam viderunt definitionis huius edendae necesxilatem. Sed neque haberi necessitatem relativam ortam tx indigentiis universalis ecclesiae et peculiaribus temporum rationibus. Siquidem si pro nonnullis episcopis et nonnullis regionibus haec definitio videtur utilis et necessaria, pro aliis o contra neque necessaria neque utilis est Neque hxereses ortas esse qnae primatus magisterium attingunt, immo maximam ubique erga Petri cathedram devotionem apparere, quae quidem devotio si aliquantulum hic et nunc imminuitur, hoc ait ab ipsa quaestione de qua nunc agitur repetendum. Et inde evidens esse neque tertii generis necessitatem occurrere, siquidem primatus agnitus fuit semper quin necessaria unquam infallíbllitas habita sit, et ri primatus aliquando impetitus fuit nunquam occurrere in historiis quod veteres od infallibilitatis praeconium confugerint. Et quod magis est, videri sibi dixit, propositam definitionem non solum nihil conferre ad honorem primatus, sed potius eius existimationem inter fideles imminuere. Primatum in ecclesia non dominationem et imperium indicare, sed relationem tantummodo dicere ad alios qui secundo loco sunt, et definita infallibilitate solius Romani pontificis, primatum in unius dominii imperium transire. De periculis etiam loquutus est quae In hac definitione occurrunt, attenta praesertim politica conditione statuum Italiae, Germaniae et Bohemise. Transiit ad postulationes quae a centum triginta septem patribus ad concilium factae sunt ut quaestio haec praetermitteretur, et inter hos patres aliquos haberi Anstro-Hnngaricos, Germanicos, Italos, Anglos, Gallos, Americanos etc.; horum sententiam non ane spernendam cum non de exigua parte ehripiani gregis, sed de quadraginta septem millionibus agatur, quot fideles suat eorum curae concrediti. Dictam esse definilionera hanc esse necessariam ad confirmandum in societate principium auctoritatis; at notandum ait quod omues revolutiones hodie ex fabo absolutism! principio oriantur, vi cuius ins omne etiam in sacra adscribí principibus vellet: ad buiusnodi principium convellendum et ad quamlibet absolatbmi deam removendam, non primatum solum, sed primatum una sum episcopis exhibendum. Dictum ease quaestionem hanc neresaario dieselvendam ad anxietates omnes et angores tollendos: at ignem exciUtum fuisse ait non ab inimicis ecclesiae, sed ab amicis, a duobus foliis, alteram Parisiis, alteram Romae publicatum. Episcopos non ab his circumduci opus esse, et sequenda vestigia Tri lentinorum patrum qui a non paucis inaestionibus supersedendum cennuerunt, quin propterea per soc illorum honor imminntns fuerit Addidit hanc ipsam quaeitionem non satis maturam esse, et inter ipsos theologos, non ¿ancos haberi qui rive pro rive eontra propugnant et quidem >x Scripturae testimoniis et traditionis documentis argumen•anter. Conclusit abstinendum omnino ab huinsmodi definitione ît non imponendum humanitati iugum a quo ipsa repugnat

1 Lib. XIII. cap. I, § 7.

» Hoc voeabulnm non bene intellectum fait a sténographia.

' cm. ed. VaL

dum veniat, ot quis ait character illius domus, cuius fundamentum divinus architectus posuerit Petrum. Ecquis vero sibi persuadeat paucas istas lineas sufficere, ut rationem exponant eorum quae sequuntur?

Multo maior autem difficultas et vera impossibilitas exurgit uberius definiendi rationem primatus, nisi simul de episcoporum definiatur potestate. Quomodo de centro et apice, de summo praeside et capite sermo dogmaticus instituetur, nisi caetera apostolatus membra, nisi illi qui simul sacrae hierarchise partes sunt, considerentur? Organismus episcopatus unus eet, modo utique inaequali a Christo institutus: sed quidquid de una parte statuitur, in altera reflectitur; quod de capite definitur, simul in membra redundat Iterum testem advoco schema propositum una cum relatione commissionis dogmaticae nobis communicata, ubi fundamentum Petri dicitur reflectere ad fundamenta canterorum apostolorum. Si Petrus eet pastor ovium et agnorum. pastores etiam episcopi sunt: Petrus solvit B ligatque; utrumque apostolorum quoque esse edicitur: nulla ne inter utrumque relatio? Summi pontificis iurisdictio vocatur ordinaria ot immediata; quomodo episcoporum ordinaria et immediata jurisdictio cum ea concilietur? Haec quaestio nam ab hoc loco aliena erit?

Quantum ex indiciis concludere licet, equidem nollem traclationem de episcoporum munere incerto futuro tempori reservari ; etenim ex nunc definiendis et definitis cerno praeiudicium progigni futuris de eadem re definitionibus. In praesenti enim relatione episcopi non simpliciter, sed tantum quodam sensu apostolorum dicuntur successores, ct omnis eorum missio restringitur ad particularem dioecesin), quam a summo pontifice occipiunt: haec vero ab apostolica traditione aliena sunt Ast vero promittitur nobis ista altera constitutio de episcopis, quae loquetur de torum iuribus, ut deputatio dogmatica nobis asserit pagina 4 i; (8 b u), et quae declarabit eorum immediatam et ordinariam potestatem in suos dioeceses, ut pagina 10 (11 €i Sed enimvero neque huius argumenti promissio, neque promissionis verbum sufficere nobis potest, qui texto, qui decreto, qui formula indigemus, ut cum praesenti textu decreti et fonnula comparari valeat.

Caeîerum si commissio dogmatica hanc promissionem nobis exhibet; in prooemio tamen nostri schematis non invenimus nisi annuntiationem doctrinae de primatu. Quo tandem tempore promissio istliaec impleri poterit; quocnam ne dicam securitas, sed quae spei certitudo praeberi potest? Concilium hoc quod propediem prorogandum esso dicitur, brevi tempore iterum congregatum iri? Cogitetis quaeso, reverendrisimi patres, qualem fructum, quae decreta mundus catholicus a concilio sit accepturus? inceptum et dimidiatum decretum do fide, inceptum et dimidiatum de D ecclesia, de summo inquam pontifice, praetermisso organiamo ecclesiae, omisa hierarchia catholica. Frequens iam in nostris terris huius concilii calumnia est : non propter ecclesiam haberi, eed ecclesiam veluti modium adhiberi ad maiorem curian Romanan honorem. Ad has calumnias refutandas quodnam aptum remedium reportabimus?

Hinc mea sententia eo redit, ut praesens schema, fi non doctrina de ecclesia in genere, ad minimum saltem doctrina de episcopis augeatur ct compleatur. Quoadusque id factum fuerit, decretum de primatu non feratur, aut si ferendum sit, nihil edatur nisi quod a generalibus synodis iam definitum fuerit. Quod ri in praedictis desideranda ot restituenda censui quae ablata sunt, converto me ad alloram achoniatis portem, quae senus adiocta mihi eodem modo complen- da, ai non auferenda, videtur, ad caput de infallibili tate.

Nemo est qui in hoc enero concilii Vaticani consessu expositionem dogmaticam de natura et munero sacrosanctae ecclesiae non consuent maximo necessariam et salutarem ; nemo qui neget od hanc expositionem infallibilitatem quoquo pertinere, qua errare in fido numquam potest, non passivam sed activum intui-, ligo infallibilitatem, qua magisterium Petri divinum apostolicum munitum praesidium possidet rivo in conciliis collectum, rivo prout consensus habetur episcoporum per mundum dispersorum. Nemo deniquo est, qui diffiteatur Petri primatum etiam ad doctrinam salutis extendi ; in qua custodienda et declaranda ipse praesidet, regit ecclesiam, et confirmat fratres. Sed hunc primatum si confitemur, non rimul infallibilitatem eiub, quando aliquo episcopatu definit, recipimus: hoc vero in schemate proposito aperte con- B tinetur.

Equidem hunc Mnsum decreti mitigando nomine deputations nobis declaratum fuit non agi de absoluta, non do personali, non do soli as pontificis infallibilitate; ¿cd do relativa tantum, de gratia quadam muneris, quod in ecclesia exercet. Vellem, ut ista et plura alia quoque in schemate clare habeantur, non in benigniori tantum explicatione. Schema nobis propositum absolu'e »onat; et vere provocamur, utomuso totius apotolatus magisterio, nihil dicentes de eocloaiae intrinseca et necesaria infallibilitate, eam solam, quae in Romano pontifice c?t, definiamus. Si umquam in lioc capite particularis tsset et discerpta tractatio, non poterit non mira videri. Quomodo, quaeso, in istum nodum incidimus? necessita?. dicitur. Necessarium vocatur α plurimis huius synodi venerabilibus patribus, ut tandem omnis incertitudo praecludatur, et ut dogma quod ab omnibus catholicis exoptatur ct expectatur, forti tandem declaratione definiatur. Rogo vos, reverendissimi patres, ut quoniam non pauci antistites aliter sentiunt, hanc necessitatem mocuiu aliquanto attentius velitis considerare.

Necesitas ista adseri potest: 1® in se vel absoluto; 2® iuxta praesentes indigentias et temporis ration»; aut saltem 3° propter honorem ipsius primatus Petri.

Ad primum non credo aliquem in hoc illustri coetu, qui necessitatem huius definitionis in se vel absolute defendero velit; quae enim absolute neceesaria sunt, nullo tempore doeaso possunt. Plus octodecim saeculis vivit Petrus in successoribus suis, et innumerabilibus decretis summi pontifie» suam in rebus fidei auctoritatem exercuerunt, et definitio characteris infallibilis horum eloquiorum nostri.·» adhuc diebus movetur: ai ista definitio in se requiretur, eam iamdudum teneremus. Sed plus mihi dicendum esL Etiam ecclesia quae certissime infallibilitate gaudet, etiam concilia quae, odeistente Spiritu sancto, egerunt, numquam necessarium putarunt vel opportunum definire hanc suorum decretorum divinam auctoritatem: nullum canonem, nullum decretum de hac re monstrat historia. Ecclesia uusqua.ru, neque in concilio Tridentino, infallibilitatem suam contra haereticos etiam contumac» directe eloquuta est; quamvis non ignorarent patres, ab haereticis aperta fronte eam ipsam impugnari. Optime enim sciebant id indirecte fieri per quodeumque suum de fide decretum, editum cum ea persuasione, se esse concilium in Spiritu sancto legitime congregatum.

Ad secundum, non itaque supereat, nisi ut necosaris videatur definitio pontificiae infallibilitatis quoad praesente et peculiar» temporum rationes. Indigentiae certe fidelium ct ipsius ecclesiae in diversis regionibus diversae sunt, et diversa sunt etiam iudicia

do particularibus robus. Ergo etiam opiniones do ista, . do qua loquor, necessitato facile diversas ceso posse iinmo doboro fateor. Libentissime agnosco ct reverentiae honoro prosequor sententiam plurimorum in hoo concilio patrum, qui definitionem hanc propter peculiares suarum regionum vel diocceseon rationes urgentem et nccresariam consent. Eamdom vero aequitatem et iustitiam rogo et α vostra benignitate pro contrario iudicio illorum antistitum, qui hanc definitionem pro suis regionibus ct dioecesibus censere coguntur non necessariam, non utilem, non opportunam. Eam necessariam esse propter lotius ecclesiae indigentias vel universales omnium rationes, id diffiteri debeo, hoc nego.

An vero definitio conciliaris noccssaria videtur propter haorceea contra primatus magisterium dominantes vel etiam exortas? Propter hanc enim rationem maximo celebrata novimus concilia, ut Bcllarminus dicit. Semper ecclesia odeo tanti fecit periculum B novarum haoresum, ut non putaverit aliter posso rosisti, quam bi omnes vel certe multi principes ecclesiarum, coniunctis viribus ot quasi agmino facto, irruerent in hostes fidoi. Quando adorandum sanctissimae Trinitatis ot Incarnationis mysterium per impia asserta Arii, Neetorii aliorumquo ox coeteris sectis destnii et vitiari videbatur, verno fidoi doctnna per concilia generalia et particularia defensa et sancita fuit; pelagiani errores de gratia Christi tam por episcopos et summum pontificem, quam per synodos oppugnati sunt. Quidquid medio aevo contra Christianam veritatem pullulavit erroris, adversarios habuit ecclesiae definientis canones; et quid Tridentina synodus egit, nisi quod protestantium commentis sartam tectonique opposuit catholicam fidem? Ita contra lansenistas, contra Pistorienses actum.

Quandonorn vero ecclesiam vidimus praeter istam necessitatem, quasi immoderato proprio aestu promere 0 dogmata, vel dogmaticas cumulare definitiones? llaeresim iam contra sedis apoetolicae magisterium in rebus fidoi non video. Insurgunt hostes in sancti Petri cathedram quatenus ree disciplinares ordinat, quatenus cum civili potestate tractat et conventiones paciscitur; sed dogmaticum campum liberum ultro concedunt. In ipso gremio ecclreiao ubi sunt filii degeneres, qui auctoritatem docentis pontificis spernant, qui eius decretis so non subiiciant, qui ad futurum aliquod concilium appellent?

Repetito, patres reverendissimi, saecula ecclesiae. Qua, quaeso, aetate in ecclesia universalior erat obodientiae erga sedem apostolicam promptitudo? Qua aetate episcopatus, clerus, fideles lauta devotione et reverentia pontificis vocem prosequebantur? Qua aetate proniori obtemperationis obsequio cius decreta colebantur, quam nostra? Quoties vidimus vel legimus, viros doctos, quorum scripta reprobationem in- D currerent, seso laudabiliter subiecisso! Quoties iam episcopis hisce recenliesimis temporibus od supremam apostolatus cathedram confluxerunt, ut filialis obediontiae homogium universae christianitatis patri praestarent! Quanta pocunianim subsidia ex omnibus terrae partibus grato animo ari podre oius deponebantur, ut onus regiminis, quod pro couimuni saluto humoris suis gestat, communibus quoquo fulcimentis alleviaretur! Quae, quaeso, splendidiora non dico obediontiao sed filialis fiduciae documenta quaeruntur? Si apud hostes fulmina vaticana timentur minus, certo fidelium amor eet maior. Ecquid, nonno amor firmissimus duraturi obsequii est pignus? Devotus hio amor si recentissimo tempore obnubilari videtur, in causa forsan ipsa illa infelicissima quaestio est, quam agitaro cogimur; quae ante solutionem parens videtur



foecunda malorum, quae amorem convertere videtur in metum et angustias animorum.

Ad tertium his respondisse mihi videor ad illorum opinionem, qui infallibilitatis doctnnam 'necessariam putant ad honorem primatus. Provocaro utique licet ad historiam, quae primatus auctoritatem semper agnitam vidit. Infallibilitatis doctrinam requiri ab ea visum non fuit; verum etiam ubi dignitas primatus a nefariis ausibus praeteritorum saeculorum impugnata fuit, od eam restituendam antecessores nostri numquam od infallibilitatis praeconium confugerunt Sciebant enim per excessum non minus poccari, quam per defectum.

Atque ut verum fatear, per propositam definitionem auferri potius primatum censeo, quam confirmari. Hoo celebre nomen pontificiae dignitatis inditum fuit, ut primatus in ecclesia dicatur non dominatus, non regnum, non imperium. Primatus primum designat, non unicum; alios simul innuit, qui secundo loco sunt. Quod si per infallibilitatem solus pontifex inviolabilia decreta fidei promere potest, quin secundarii pastores requirantur; primatus esse desinit et transit in solius dominii imperium. Istud vero quanta fidelium animarum pericula secumferat praesertim in regionibus ultra montes, plures antistites sentiunt, et quidem ratione illarum regionum quae provinciam Bohcmiao constituunt, cogor expresse dicere.

Non tantum in Italia fervet febricitantis nationalismi ignis; quis non videt Germanicas aeque ac Slavicas gente» eodem igne correptas? Ac certo periculosum est fomitem augere, vel igni alimenta praestare. Dubio caret per definitionem infallibilitatis multis ecclesiae inimicis opportuna arma offern et praesidio. In Bohemia pristinum Husitisinum etiam in re religiosa invehere, populum maximo ab unitatis centro divellere, et notionalom, quam vocant, ecclesiam coustituere gestiunt; sanctam sedem odiosam populo reddere, eique persuadere conantur, Bohémica© nationis libertatem et salutem politico-religiosam nonnisi rupto cum sede Romana unionis vinculo esse acquirendam.

Nulli profecto dubio subest, hosco seductores ex definitione infallibilitatis aptissimam occasionem nacturos esse, ut quasi insatiabilem Romanao curiae dominandi cupiditatem, quao nec a novis dogmatibus abhorreat, traducentes, incautam plebem eo certius in schisma et haeresim immergant. No hoc periculum augeatur, ne ecclesiae ac sanctae sedis defensio, quae nobis episcopis incumbit, in immensum reddatur difficilior, iam ante concilium Vaticanum una cum episcopis meis suffraganois, ot nostrum votum et multorum virorum, fide ac doctrina praestantium, desiderium expressimus, no concilium infallibilitatis quaestionem pertractet aut definiat

Corda fidelium exindo turbatum iri vidimus, quasi nunc demum fundamentum fidei stabiliendum esset: infideles voro novam calumniarum materiam lucraturos c»e. Pastoralis cura officium mihi iniangit, ut idem praesentisaimum periculum in hoc conciliari conseeu coram omnibus patribus iterato et publico commemorem, no numerosae immortales animae naufragio fidoi exponantur. Faxit Deus, ne studium honorandi Petri cathedram in Bohemiao fines scintillam coniiciat ingentis incendii, cuius flammis exlinguendis mo saltem imparem sentioI

Insuper vero cum concilium iam convocatum eet, centum et triginta septem concilii patres, inter quos non tantum austro-hungarici, sed germani, americani, orientales, angli, galli, itoli petitionem exhibuerunt,

1 **Vide Bopra, t XLIX. ooL 458 D.**

ut a quaestione infallibilitatis solius pontificis abstineretur.* Num sensa illic expressa sufficienti momento carebant, cum tractationem ct definitionem istam suis gregibus censuerunt non necessariam, immo nocivam? Certissime non de exigua portione ovilis Christi hanc sollicitudinem expresserunt; numerus enim animarum quas regunt, magnam omnium catholicorum partem efficit: ascendit enim ad quadraginta septem million». Ecquis contendere audebit, hos antistites indigentias aut pericula suorum fidelium falso indicasse, vel non satis perspexisse, vel omnino non sollicite et conscientiose examinasse?

Sed audio tamen necessariam esse definitionem, ut auctoritas in societate confirmetur, quae ubivis vacillat. Dicunt, in praesentis temporis commotione ubi ingenia bue illuc fluctuant, ubi animae .oh opinionum subiectivismo feruntur, summopere et unice requiri, ut petra auctoritatis et obedientiae necessitas Bolemniter stabiliatur. Principii huius necessitati minimo adversor, immo a^entior: ast quaeso, reverendissimi patres, nullane auctoritas in ecclesia est praeter wdem apostolicam? Quod si utique firmanda auctoritas est, firmetur tota universalis et sicut revera in ecclesia Christi apparet et agit, id est *primatut cum episcopii.* Aut undenam illa contra reges et dominatores insurroclio? Nonne ex protestantismo e quo partum est illud falsissimum principium, quo principibus absolutum dominandi ius ct etiam in rebus sacris adseribebatur? Postquam auctoritas civilis in deepotismum conversa fuit, populi suorum iurium, quao medio catholico aevo universali consensu agnita fuerunt, recordati sunt, et postmodum in alteram partem erraverunt excessibus: abyssus enim abyssum invocat. Caveamus ne similia in sancta ecclesia experiri cogamur.

Ast argumentum denique aliud proferri videmus: quaestio haec tomen mota est, ergo solvi debet; in innumeris scriptis ventilatur; ephemerides eadem plenae sunt; ubivis terrarum discutitur; fideles responsionem concilii expectant: ergo respondeatur necew «t; id postulat concilii honor ct dignitas.

Sed quomodo id sequatur nescire me fateor. Quaerere Dolo unde haec commotio animorum, quae revera existit, originem trahat. Non inimici ecclesiae istas aquas turbat erunt, sed ab amicis, α domesticis nostris factum initium cs.«e novimus. Nota folia periodica, alterum Paruiis, alterum Romae publicatum,* ignem incensum in flagranLissimam flammam exsufflaverunt An decus concilii erit ab hi» moveri? Utrum illorum foliorum, utrum laicorum vel sacerdotum, utut piissimi sint, an vero episcoporum est in decernendis convenire ct indicare? Patrum Tridentinorum exemplum intueamur. Nonne acerrima discussio erat de modo et tempore, quo Adamus primam gratiam creatoris acceperit? Nonno de modo actualis gratiae, de episcoporum iure immediato aut mediato et de aliis ampian controversiae erant? tamen sapientius iudicarunt patres a definitione abstinere. Num honor ipsius Tridentini imminutus inde fuit, et non potius udouedua, eo quod omnes luculenter viderint venerabiles praesules ad praematuram vel non necessariam definitionem re trahi pareos non fuisse?

Immaturam vero e«e quaestionem et theologice nondum satie eliquatam omnino asserere cogor. Divena» in medio nostrum conspkicf sententios: plurimi et ipsi Deputatio dogmatica, ut ex relatione palet, «le quarelion» iim certissimi sunt; iam rem tamquam fidei caput considerant et ab omnibus caiholkm agnorei et doceri nnseverent: M«d negamus id ex gmvinA simis rationibus. Doctrinam theologorum ceso concedimus, cui vero alii et non pauci ncc minus gravea adversantur nedum in Germania et Austria, sed ebani in Gallin, in Anglia, in America: tum textus biblici cum traditionis documenta a catholicis di\rream interpretationem habent. Asseritur quidem contrarium: sed deleri non possunt scripta ss. patrum; expungi non possunt c bibliothecis theologorum antiquorum ct recentiorum libri, qui alios explicationes tenuerunt; illao denique difficultate,, quas historia omnino et certo obiicit, sufficienti solutione adhuc indigent. Propter unam reccntiorum scholam non sunt neglige»doc cáeteme et antiquiore».

Nuper prae manibus habui librum: *hud Unitone de loris theologici* Romae cum permissione superiorum anno 1771 imprecas, quae itaque in scholis romanis tradebantur; ubi infallibilitas ordreiac de solo consensu episcoporum cum sancta Sede, ot non de solo B pontifice asseritur: et haec multiplicari poreunt. Iu catechismi» Doatris, in institutione redeuntium ad fidem idem huc usque habuimus et tenuimus. Atque haoc omnia nunc infirma ct infecta erunt, corrigenda omnino? Id vero ex definitione sequetur. Qui non assentiunt patrcx, ct nisre. cx suarum ecclesiarum traditione non possunt, adigendi sunt, ut quod huc usque libere aut profesri aut non professi sunt dimittentes, novam hanc definitionem recipiant tamquam professionem universali» ecclesiae, rive semper rivo ubique five apud omnes traditam traditionem, atque etiam suarum ecclesiarum quarum professio certe minime fuit? His itaque imponitur iugum, quod sinceritati repugnat. Similis forsan erit conditio aliorum plurimorum antistitum si a definitione abstineatur? minime quidem. Qui enim infallibilitati tamquam certae veritati adhaerent, camdeni rententiam suam libere tenebunt, praedicabunt, defendent in posterum; C quae, et recte quidem, ceu theologica et gravis opinio ab omnibus conceditur cum hoc solo et sapienti discrimine, quod non liceat cos» qui secus sentiunt, tamquam degeneres a fide, vel exule α veritate catholica condecínare. Hinc irteCMnuni prorsus existimo, ut infallibilitas «xlreiao noti in solo capite, sed iuxta solitam huc usque fidei confessionem in toto magisterio Petri apostolico collocare. Atque ita reformandum èsse ediema propositum cerneo, et ut osantiatis oro.

Cactorum peculiares aliquas, observationis, quae mihi necessariae videntur, in speciali discussione expendendas mihi reservo.

## ORATIO

*eminenturimi or rer.errndurimi ds/nuni Francièri cardinali Donnei arrhicpi^opi lhtrdigalrn.iir.**

Eminentissimi praesides, neo non eminentissimi D et reverendissimi patr».

Denuo hunc umbonem tum eloquentia tum scientia orninentissimi cardinali» archiepiMrjpi Pragensis rutilantem ascendere non dubito; cum animi fervor, persuasionis robur, fidei imperium, tnca erga cinctam Sedem devotio, totius prarleiva, quantum ipee intelligere possum, ecclreiur bonum me mi biientiiim abrumpendum impulerint.

Quotquot mo agnoscitis, eminentiMimi et reveren-

* **Bm postdations» exhibentur ad ade»m L Ll. 677-88. s Allodi. ad «phemeñdei Γ(foirer» *et Citili fnitutica.***

1 **Argumentum: „Card. Burligdemii Adhaerere te in <unnibm Khcmxli dixit, et uabruem ideo urendim ut rsurn inieqm» cerleiixe testimonium proferret drta fidem pontificiae InfdliblliULh Opportuuxni immo necei-.xrusi «lehnitiuaem hxne etse, et omasi earn cura maximo gxudio excepture». Venum quemlibet timorem ewe. vel rx eo patere quod etelem n m n?re buuiADA KocietM ait, twl divino ae <uperniitirali influx» vint. Cunclúíit rngtud'· pUrve al «piam iu gravinirx» Lac queestlcue deflnilUtii aentrathun proferrent.**

ducimi patres, haud dubius dixerim, palam testificari A non renuetis, quænam natura mea, habitus, quaeve animi indoli» moi ait. Ego quidom is sum qui animorum concordiam maximo faciam, ot nihil fervidius a Deo poto, quam unionem in choritate perfecta eorum omnium, qui sub eodem vexillo eamdom defendere causam dobent. Et tamon si hodie a sapientia vostra enixo postulo, ut ad ambages, captionoa, atquo commenta omnia profliganda do ro maximi ponderis, dilucido, sententialiter ao definitive pronuntietis, vos obsecro ut mo fraternae unionis studium remisisse non arbitremini, sed conscientiae audiisse vocem ct veritatis culholicao in periculo, ut arbitror, poeitao senhlnm› ty num idem.

Non mihi mons est, eminentissimi ac reverendissimi patree. hio hodio proponere theologicam thosim pemtiusque discutere; nam ex quo do infallibilitate summi pontificis disputatio exorta est, quis edicere valet quot quantunque obioctionum ăggere everterim B (minus valido) atque contriverim? Postquam Christianae traditionis thesaurus ot hodiernus ecclesiae sensus lure, qua patet, clarior revelatus est; iam unusquisque ›ostrum suam alta mente repositam gerit sententiam: adeo ut si qua fortaseo reformanda sit, hoo iam non α moan argumentationis efficacitate, sed u divinae gratiae virtute sit oxpoctandum.

Hoc unum dixerim, si nompo poet tot saeculorum cursum pontificalis auctoritas sibimetipsi tribuero potest, universa concedente ecclesia, inerrantiae privilegium fundamento destitutum, actum «t de promissione Domini nostri lesu Christi dicentis1: *Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummalionem saeculi.* Coram Deo et hominibus, coram caelesti curia et augusto hoo occumenico consessu, prope solium Pii pontificis maximi et apostoli Petri sepulchrum debitor sum fidei meae et meorum in Bardigli!ensi sedo dioccesanorum, immo fidelibus pastorali c meae curae commissis, nec non clero dilectissimo qui mecum collaborat in evangelio, debitor sum ut exaltem quasi tubam vocem meam, indicem et testimonium absolutissimi assensus, quo doctrinam de summi pontificis infallibilitate amplector ac profiteor.

Nec me fugiunt, quotquot undequaquo hanc doctrinam appetiverunt, obiectiones; sed contigit, verum fateor, ut nedum fidem meam non concuterent, sed etiam confirmarent. Schemati itaque proposito quoad doctrinam, et expositioni lucidissimae dilectissimi ot doctissimi comprovincialis et suffragane! mei episcopi Pictavicnsis, qui ut dignus Hilarii magni successor ct aemulus inter nos nuper locutus est, plenissime assentions ad solam opportunitatem defendendam se convertunt verba mea. Tantum deprecor omnes, quos contradicere compellor, et inter hos Diviouensem episcopum qui 32 abhinc annis do ecclesia universali et do sua dioecesi beneméritos est, quique mihi a ' diuturno tempore omiciraimus est, ut, salva affectione,, huno quaestionem omni, qua polleo, libertate mihi praedicaro indulgeanL

In primis, reverendiraimi ṗatre definitionem infallibilitatis summi pontificis exposco, quia hanc univena ecclesia exposcit. Oculos circumquaque vertens quid intueor? Super humanas ree in sublimi collocatum vertice pontificem intueor, quem Deus mirabili providentia suae ecclesiae conceesit, cuius desiderium et spes nullam habere apud nos dubitationem potest; eo melius cuncta videt, quo excelsiorem locum obtinens omnia, ut ait Boreuetius, circumspicit: ipsi debetur et, quidquid tandem senserimus, ipsi conceditur plenior supernorum luminum effusio quam caoteris, quos in episcopatu fratres appellat Oculos etiam circumquaque vertens (ero brevis, omitto plura quao mihi non apparent necessaria) quid insuper intueor? Sexcentos et amplius episcopos indices fidei; neo potiorem tantum concilii partem eoe esse dixerim, quin immo eos ecclesiam viventem et immortalem praedicabo. Isti sunt angeli qui ab oriente et occidente venerunt, ut remotiorum lesu Christi provinciarum testimonium afferant, et christianam de infallibilitato pontificis traditionem profitentur, et exoptatam definitionem votis omnibus efflagitant Inter eoe nonnulli inveniuntur (aperte dicam), quorum hac de ro persuasio et professio minus aequa habita est

Hic occasio praebetur, eamquo libentissime arripio, appellandi honoris causa episcopos missionum et vicarios apostólicos, eisquo meritam laudem persolvendi. Nonnulli inter istos catenis constricti, plures persecutione exagitati mortem ipsam proxime conspexerunt, omnes denique pro lesu Christo laboree et angustias passi sunt. Numquid propterea testimonium eorum prae nostro porvi ducendum dicemus? Si eorum curae commisso populo tributum sanguinis saepe martyrio persolvunt, numquid eorum vota minus merentur? neutiquam linee excogitaverit quisquam. Ego quidem non possum, quin exclamem do omnibus, qui hio odstant, apostolis1: *Vas electionis est iste,* ***ut*** *portet nomen meum coram gentibus;* vel etiam1: Quam *speciosi pedes evangelizantium pacem, evangelicantium bona.*

Adhuc circumspicio ot quotquot do ecclesia sunt fide illustrati, choritate fervidi, omnigenisquo exercitationibus pietatis addicti, omnes uno oro definitionem do pontificis infallibilitate exposcunt. Clerus catholicus qui in sinu populorum vivit, quiquo fidelium vota studiaquo dignoscit; omnee filii Dei quorum devotae procce et sacramentorum manna pabulum est, qui per silentii et orationis studium continua cum Deo communication© tenentur; sacrae denique virginee, quarum cogitatio o solitudinis recessu Romam advolat, ut veneratione ot obsequio circa pontificium solium incurvetur, omnes potunt et prosecutam t̃anti votis definitionem expectant. Et quisnam dubitet huiu^modi animorum ardorem ot motum voluti factitium orae, alia nimirum ex causa, non vero a divina operatione excitatum? Minime vero. Ne quidom unus est, sì ex animo verba proferat, qui non fateatur: *Digitus Dei est hic.*

Fides de infallibilitate pontificis in ecclesiae sinu repœita «t; et si ecclesia quasi parturiens hodie clamat, ex hoo fit ex quo germen extitit divina operationeJoccundum, et resciala veritas in lucem prodire gestit et ud dogmatis vitam pervenire. Neo mo latet adversus haec desideria ioni contraria quaedam vota percrebuisso: sed no timeamus, reverendissimi patres. Ecclesia enim non est societas penitus humana aut humanis innixa momentis; est immo societas divina superno vivens influxu, cuius quidem eximia prudentia haud temero appetit omne periculi genus: sed cum do regno suo, quod est regnum Christi, agitur, neo trepidaro novit, neo de superno Spiritus sancti auxilio diffidere. Longe sit ergo α mo non satis christianus illo timor, qui erga sapientiam Dei diffidentiam implicat. Et si tamen quis episcopali nostra sollicitudine dignus, ob suam bonam voluntatem et praesertim ob suam bonam fidem anceps hodie haeret; nolito timere, dicam adhuc, nolito timers; mox suavissimo Dei gratia allectos experietur, quod veritas Domini vim habet, qua non ligat sed liberat. Haeo ḱ veritas, quae salvabit nos.

**i Mstth. XXVIII, 2d**

**1 Ack IX, 15.**

**▪ Bon. X, 15.**

Agitó dum, emineotiseinii ac reverendissimi patres, per nationis meae fidem vos precor atque obtestor, per catholici nominis honorem, per debitam doctoribus elapsi temporis reverentiam, per sanctae huius Romanae ecclesiae intemeratum decus, quam nonnulli velat mendacii scholam exhibent (omnes fateor fratres hic praebentes esse catholicos esse sanctae «di addictos quousque esse possunt). Dictum ergo est nostram ecclesiam esse veluti mendacii scholam: ergo calumniari hanc doctam, hanc sanctam, hanc optimam matrem non erubuerunt. Digni sunt.... nescio quid sint, ocio ubi sint, illos cognosco, in orationibus quas ad caelum faciam ascendere totis diebus, ¿Hos praesentes habeo: haec vindicta nobis omnibus est permissa.

Non meo tantum .-ed et omnium episcoporum nomine qui huc convolarunt, ut inexpugnabili muro vicanum Christi ambiant, nomino deniquo praeteritae totius fotmiaquo aetatis precor, ut certissima ct inconcussa dc infallibilitato pontificis doctrina prout in B «hemato nostro proponitur, et eo sensu quo tam lucide ab illustrissimo archiepiscopo Mechlinienri in ultima congregatione fuit exposita, scilicet do infallibilitato nec personali nec separata ncc absoluta, iuxta sententiam Bellarmini qui ait definitiones de fide praecipue 1'endent ex traditione apostolica et consciuu ccclcriarum, tamquam veritas catholica ct fidei dogma iam iam definiatur et sit.

Ego homines novi; ego Galliam no<ram novi; ego patriam aequo ac alius quilibet diligo et fore confidentissimo sdstruo, ut decretum vostram omni, qua par est reverentia et obsequio excipiatur: illi tantum insurgent, qui totum ordinem supernaturalcm negant Quod od caetcros attinet, ꝑom la norunt qualem quantamque eam constituerit Dominus Icsus Christus ab initio. Vix definitione vestra audita, vocem Dei agnoeœnt ct acquiescent; unoque oro confitebuntur ecclesiam iure optimo hanc doctrinam profiten, quae C in revelationis teucra continetur, quaeque propterca societatis quoque humanae conservationem ct profectum mirabilem in modum iuvore potat.

Caotcrum, ct hic finem dicendi faciam, in mundo peoe omnia dissolvi et concidero centiꝛnu Debet ecclesia, prout cius constitutio fert, unitatis suae vinculum arctius in dies singulos constringere, neque Buimetipuius consulet existentioe, atquo sub inspiratione supremi magisterii, id est infallibilis summi pontificatus, opus suum redemptionis et salutis ipsa prozquelur. Ego igitur, eminentissimi et reverendissimi patres, summo cordis desiderio ct animi Ardore, vestrum quod mox proferetis infallibile indicium expecto. Quidquid iudiraveritis, erit supreme, infallibiliter et opportuno iudicatum ; ct definitae veritatis gloria erit ad bometipsam illos trahere, qui eam recta conscientia ct cordo bono inopportunam dixerunt, ut in hesterna discussione audivimus. d

Quod si forte potuit mea vox non determinaro quidem (hoc enim Spinlus sancti «t, et vocem cius audis ct ꝛiovi undo veniat, quia non venit de me, »ed de Spiritu sancto), «xl vel minimum excitare suffragia ventre, hoc erit mihi alti»imus honor, liaoc maxima consolatio vitae tot abhinc annis studio, cuitarte et dilectioni animorum deditae, haec est insperata diuturni mei episcopatus corona.

## ORATIO .

*emmcjiiiwrmi ac rercrendisimi damini fonephi Olhmari cardinalir Rcnachcr archirpircopi Vindabanenfis*

Emincnti»imi praeridre, eminentissimi et reverendissimi praesules.

» **Argumenlira : «Card. Vdis doboa tratte de quart» capite**

Liceat mihil proferre orationem, quam eminentissimus cardinalis de Ralischer perlegendam mihi tradidit Sic loquitur:

Constitutio dogmatica prima do ecclesia Christi ct primatum et infollibilitatcm Romani pontificis continet; ac observationes generales, quae faciendae videntur, omnes eadem oratione comprehendere oportet. Magnum est pensum : si quis nimium ducat, non contradico. Itaque etiamsi tria priora schematis capita amplam dicendi matenam offerant, ad ĕapiti quarti argumentum convertor; quod cum in se gravi»imum sit, pro temporum nostrorum ratione peculiarem sollicitudinem et cautionem districto postulat.

Id agitur, ut successorum sancti Petri inerrantia in rebus fidei ol morum populo cliristiano tamquam α Deo revelata proponatur, et proinde qui eam non credant, fidei Deo negatae rei declarentur. Defini» tiono hac plurimis animabas a Christo redempti»· magna pararentur pericula, undo quaindiu prudano supersit dubium, cani ferro non licet; atque concilii patribus sanctum sit oportet, omnem causam animo et laudibus r.l contumeliis superiore in timore Domini, qui conia videt, undequaque expendero. Id quantum horae unius spatio fieri potest pro viribus praestabo.

Ut outctn rem in clariorem lucem vindicemus, videamus primum quacnam sint, in quibus de pontificia docendi potestate universi nos propo sepulcrum sancti Petri congregati unius mentis ct sententiae sumus. Nemo novlrum dubitat prout capite corpus, ita concilium oecumenicum summo pontifice indigere; et qualicumque ait episcoporum congregatorum numen», oUquo eo neque decretum, quod dubitationem peniti» excludat, de fide condi, neque legero ccde-iam univrrwdem obligantem fem ptraa.

**generiee loquntu rat, et a periculis exnrdiam duit quae ex definitione exsurgerent Laro ait aerio ĕxpecdend et si cos unagiuaria sed realia apparuerint, prudenter eoe a definitione ăb ùerodam. line wtque ait ab omnibus creditam eoe quam eeclesùm esse infallibUitalis aubirotam, nat antera et aliad subvectam, nempe cofani Rwa. pontificem proponi velle, necessarium id ꝑrom neu esse, nec expedire ut novum quidpiara velati divinit̄n revela!am praraenbatar fidelibcc Fidei definitiones iuxto Belbrcúnora pendere praeapue ex traditione apostolica, et consensa ecclesiarum, epbc&pon indubitanter esse indices fidei, et parita definitione infallibilitatis, evs α iudieio ferendo omnino excludi. Dtique tradì in Scriptoris primatum Petri et BQcoeasorvm ritu, ■Lique eorum potestatem supremam ac plenam erae, at non inde sequi quod rii infallibilis, secus et in rebus quae pertinent ad potestatem regiminis pontifex ab omni errore immunis declarandus esset. Ex texta Te es Prtrus, nihil ronfici, quia non omnes sub petra intelligunt Petrum, sed uounulli intelluninl potrai Petri fidem, alii apostolos universos, alii ipsum Christum. Si hoc infallibilitatis donum Petro et ŝucceaaoribu eiu Dominus dedisset, inonnuset de boc certe fideles, neque as. putres omhusenl id inculcare. At veteres Christianas alt plorimi quidem federe Romanae ecclesiae de fide testimonium, pignus tamen absolute certum in universarum ecclesiarum rousenri«>ne habuisse, et inde summam conciliorum oecumenicorum auctoritatem repetendam. Porro et conciliorum anctaritalem imminui, et concilia ipsa pronaa inutilia reddi per eam de qua açilnr definitione criden listinram esae. Augustinum excusasse Cyprianum in quaestione cora Stephana Romano pontífice, quod de re ageretur, quae in nullo plenario concilio terminato fuerat, non ita certe loquuturum ei Stephanum putoaset infallibilem. Leonem autem 111 Caroli Magni ſegati dixisse absit ut patribus illis (Cbalcedonenribus) me praeferam vel coaequare ꝑraesumam. Nullum in traditione textum occurrere, quo adstrui infoilibilitas posait; et loca Scriptxirarum quibus primatus evincitur vel maxime conferre ad pontificiam auctoritatem in tuto ponendam, et etiam ad moralem certitudinem inducendam eius inerrantiae. At de certitudine fidei divinae sermonem hic ease. Nonnulla etiam addidit de factis illis ex historia desumptis unde difficultates desumi solent. De Anatrine conditione etiam loquutus est, et de difficultatibus, quae superari deberent, et de ea praesertim, qua per definitionem hanc videretur concilium ius Roraanorara pontificum in temporalia regura adrtruere. Concludebat totam han< quaestionem quam diligentissime ĕxpeudam ĕsse.**

» **lloro oratio perlecta fuit ob episcopo Rotteabarornri**

Omnes cathedreni sancti Petri inconcussum fidei, quam Petrua confessus «t, firmamentum esso credimus; universi propterva asserimus sanctae sedis de fido moribusque definitione prompta cum obedientia et magna fiducia excipiendas esso, atque etiam constitutionibus et mandatis, quae summus pontifex vi potestatis vccltoiam regendi facit, obedientia debetur. Quaeritur autem num omnino fieri nequeat, ut quis, dociuto pontificio do fido moribusquo edito, aliquid correctione dignum toso censeat, quin contra fidem peccet. Fieri non j>osw maior patrum concilii numera» assent: ne autem iis assentiar, prohibent difficultates, quibus solvendis huc usque impar fui.

Revelatio superna parum nobis prodesset, si fieri porrei ut ecclesia eum aliter, quam ab apostoli» accepit, nobis communicaret. Firma igitur convictio cccltoiain in deposito fidei ei concredito disamando neque fallero ncque falli penso, omnino ncceeeearia tot, ut doctrinam aliquam tamquam a Deo revelatam amplectamur. Quapropter sanctus Augustinus optimo dixit: „Evangelio non crederem nisi cccltoiao mo commoveret auctoritas.'[1] Quatuor evangelia ut a Spiritu sancto inspirata veneramur, quoniam ecclesiam in testimonio, quod do libris sacris perhibet, erraro non jhhso confidimus. Hacc cius inerrantia debetur Spiritui sancto, cuius operatione efficitur ut, prout sanctus Irenaeus dicit, depositum fidei iuvenescat et iuveneeeere faciat ipsum vas in quo tot. Ea autem Spiritus sancti operatio, cuius beneficio depositum fidei consonatur, agit in omnes veritatis revelatae testes. Sumini ergo momenti est ut ebristiani certissime sciant, quinam ii sint quos in testimonio isto perhibendo Spiritus sancti assistentia ab omni errore immunes praestat. Hac do re habetur sententia, ml quam amplectendam catholici univorsi conspirant.

De conciliorum oceumcnicorum auctoritate numquom inter catholicos controversia fuit- Disceptatum nonnumquam est on synodus quaedam universalibus accomenda sit, non autem on, si vero universalis, infallibilis iudex fuerit. Nequo circa auctoritatem decretorum pontificiorum ab ecclesia acceptatorum catholici dissenserunt sive dissentiunt. Persuasio hacc catholicis omnibus communis per decem et octo saecula od fidei puritatem et unitatem conservandam suffecit ; eo magis iterum iu postorum sufficiet. Longo temporum decursu post innumeras pugnas ot indefessos labores doctrina do mysteriis divinitus revelatis undequaque esplicata et stabilita est, itu ut vix error emergat, de quo non liqueat cum veritati catholicae ecclesiarum consensu primum sancitae aperto refragari. Praeterea viae ferro stratae vaporibus auctae remotissimas regiones coniungunt, et sanctae sedi maximam praebent facilitatem, sententiam episcojiorum in sedibus suis monentium exquirere, si causae arduae id pascere videantur.

Itaque necessarium non est, ut de infallibilitatis ecclesiae subiccto fidelibus novum quidpiain tamquam divinitus revelatum praracributur, ncc ut id fiat expedit : definitioni fidei a sancta sedo oditae certitudo moralis adest eam cum fidei deposito conconiare, et ipsam cum fiducia et reverentia accipere fideles tenentur. Merito haec eis obligatio absque ulla exceptionis, quae occurrero possit, mentione praedicatur; cum casus, quibus episcopi constitutionem pontificiam fidem attinentem licito declinaverint, rarissime sacculis labentibus contigissent. Pro pnixi sunt quasi non sint; ut autem in theoria statuenda eorum ratio habeatur, exigit veritas quae summa lex eet eorum, quao a Christianis credenda sunt; ct tantum abest ut A hac ratione a sancta sedo decretum efficacia minuatur, ut potius augeatur. Si definitio pontificia per se et absque consensu ecclesiae quomodocumque manifestata do fido asset ; episcopi simplicem ci sublectionem debent: nam adversus cam excipiendo fidem Deo negarent. Si autem eam declinandi possibilitas excluderetur, do episcoporum acceptatione protinus tacendum foret; undo summus pontifex solus relinqueretur et privaretur confirmatione, quae auctoritati buoo ex tot antistitum iu toto orbe catholico gregem Christi parantium iudieio conformi occederet.

Praeterea ĕpiscopo vi muneris sui iudicee fidei esse hucusque α nemine negatum est; tametsi non desint qui vim vocis explicationibus suis tollere conantur. Attamen, aiunt, ultimis hisce temporibus accidit ut infallibilità» pontificia a multis impugnaretur; igitur solemni definitione stabilienda est. Araronteс, id quod probandum est, ceu probatum supponunt, personalem summorum pontificum infallibilitatem fidei dogma iam esse. At hoo α veritate discrepat, et w» qui aliter sentiunt vix tanquam haeretico» traducere, charitati christianae consonum non tot. An forsan haeresi proximus erat sanctus Antoninus, cuius festum ante paucos dito recurrit? Ipso autem, qui inter fidelissimos sancti Thomae discipulos numeratur, de summo pontifice scripsit1: „Licet ut persona singularis ex motu proprio agen» errare pœsit in fide, tamen utens consilio' ct requirens ndiutorium universalis ecclesiae, Deo ordinante, qui dixit: *Ego rogavi pro te,* non potest ĕrrare: 4 his verbis concilii paire», qui a maiori numero dissentiunt, ad unum omnes paratissimi subscribunt. Praeterea Innocentius XI duobus brevibus laudavit Bossuetii expositionem fidei catholicae, qua infallibilitatis doctrinam ud fidem non pertinere asserit.

Coeterum viri catholici, qui in eadem slant cum C sancto Antonino sententia, pro sua erga sanctam sedem reverentia infallibilitatis quaestionem inviti et nonnisi urgente necessitate aggressi sunt; quo factum est, ut cum ephemeridum articulis vobis, reverendissimi palito, notissimis disceptatio do sanctae sedis infallibilitalo provocaretur, ex adversis primum insurgerent scriptores, qui in primatum ipsum impetum facerent, ct calumnias multas contra sedem romanare proferrent. Protestantes pleriquo erant et dicteriorum occlusionem a diariis illis oblatam lubenter arripuerunt. Sed quid hoc od čatholico sanctae sedi deditisrimoe, qui doctrinan! do veritatis revelatae tessera in ecclesiarum consensione reposita cum ss. putribus profitentur, et eum retinendam esse autumant? Itaque infallibilitatis pontificiae definitio nulla ex parte necesaria est ; et praeterea graves ei difficui latto obiioil antiqua regula, quam Bcllarminus sequentibus exprimit verbis: „Dcfinitiones fidei pendent praecipuo ex traditione apostolica ct consensu ŏčcltoiarum.

Reponet aliquis: atqui do immaculata Virgini Conceptione quae fidelibus a sanctissimo patro credenda proposita tot, sucrue litterae altum tenent silentium. ct tradilioiito apostolica# tacent. Non omnino tarent, nam ex antiquísimo tempore eccltoiae lutins, graecu atipie syriara ct ipsa nevo apostolico fundata, uno oro Deiparam ab omni peccati labe immunem fuisse praedicaverunt. Sanctus Augustinus de sanctissima virgin© Maria propter honorem Domini, nullam proreus, cum de ¡ovatis agitur, haberi vult quaestionem. Si apud theologiae ṗatro invenito fuieset, Mariam peccatum originale prout reliqui Adonii posteri contraxit, tum Scolu< nunquam de contrario asserendo rogitavisset. Quaestio igitur in eo ver»-

› **Summa tAro/oÿïcu. parte III, tit 25. cap. 3, ❙ 4.**

» **Sic ed. Vatie.; alii hoc loco habent**

botar, an immanitas ab omni peccati labe sensu proprio sumenda, an ad peccatum personale restringenda eeseL Postquam festum conceptionis Mariae virginis per 400 iam annos in ecclesia celebratum esset, Pius IX episcoporum hac de re sententiam expetivit, et seicenti plores attestati eunt, ipsos et clerum et populum eorum immaculatum Virginis conceptum fide pia tenere, atque condigna devotione colere: omnes fere iddiderunt admodum sibi in votis esse, ut sancta sede hac de re dogmatica definitione decerneret Tres tantum aut quatuor dubia quaedam manifestarunt; diserte ne ullus quidem contradixit, cum sanctissimus pater declaravit immunitatem ab omni peccati labe sensu proprio intolligcndam esso.

Primatus sancto Petro eiusquo successoribus collatus in sacris litteris clare exprimitur: *Pasce. agnos meos, pasce oves meas,* dixit Dominus; et cum patribus tridentinis profitemur, plenam ei ecclesiam universalem regendi potestatem a Christo traditam esse. Non desunt, qui asserant, potisutem pontificiam, quia suprema, ideo infallibilem esse. Ast ab ecclesia exulet adagium α viro sacculari, ingenii splendidi magis quam solidi et rerum ecclesiasticarum parum periti: Qui nimis probat, nihil probat Si potestas pontificia infoili bilis est quia suprema ; etiam suprema dumtaxat «t quatenus infallibilis. Igitur aut in rebus ad potestatem regiminis pertinentibus ah omni errore immunis declarandus, aut negandum rat quod summam oxltsiao potestatem habeat. Attamen Petro etiam dictum est: *Tu es Peints, et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam, et* theologi non pauci asseverunt hoc ipso etiam inerrantiae donum ci collatum fuisse; quia sine co ecclesiae petra esse nequit.

In verbo divino interpretando occloeiae patres magni faciendi sunt nou tantum propter sanctitatem et ingenium, rod etiam quia traditionis apouolican fonti multo nobis propinquiores erant. Ipsi autem c non omnes sub petra Petrum intelligcndum putant ; longe plores putant fidem, quam Petrus professus est, designari, alii Christum, nonnulli apostolos univorsos. Neque sanctus Ambrosius et Leo Magnus quando celeberrimum hunc textum explicant, Petrum sub petra intelligendum cero docent; etiam fidem, quam Petrus confessus est, ecclesiae fundamentum esse asserunt. Hoc etiam facit sanctus Augustinus, cuius insuper locus est, quo omnes simul apostolos ℘i tram ecclesiae fundamentalem esse dicit. Verumtamen tanti viri, cum vario modo Christi varba exponant, non sibi contradicunt, red camdem veritatem secundum part« et relationem eius explicant. Petrus in petram principaliter constitutus est, non solus autem et a carteris apostolis separatus, sed cum iis coniunctus. Fides in Christum filium Dei vivum, cuius confectione Petrus fratrw anteivit, inexpugnabile fidei firmamentum est; omnem vero ecclesiam per fidem D et operam confirmandi vim tam Petrus quam reliqui apostoli a lesu Christo habent, qui summus angularis lapis totius fundamenti œt et erit

Cum igitur cathedra Petri institutione divina centrum imitata, et principale ecclesiae fidoique, cui innititur, fundamentum «it, accidere nequit ut experiatur quae ecclesia Ephurina perpessa est, ab apostolo gentium triennali labore fundata et instituta, ac a discipulo quem Dominus dilexit ultra viginti annos edocta et gubernata. Firmiter· fidelibus cunctis tenendum »t fore, ut finem usque mundi cathedra Peto perduret, ct Christus Dominus per Bucressores Petri fidem, quam Petrus confessus «t, illibatum con- ℵv Indo consequitur eas sanctae sedis in fidei quantinnibus partae esso debere, ut impedire posait ne quidpiam ab apostolica traditione absonum chnsti-

anis ut a Doo revelatum proponatur. Haec autem potestas ei nunquam non attributa est; etenim ex antiquissimo tempore catholici omnes agnoverunt fido certam non cese doctrinam, quam Romanus pontifex ratam non habuerit Praeterea peculiaris Dei assistentia, quam Petri cathedrae adosee confidimus, piam auget fiduciam, quae summus pontifex do credendis decernet, cum Petri fide plano consentire, et certitudine morali vim conferat quae dubium do facto excludat.

His autem non dirimitur quaestio an quoties summus pontifex do fido moribusque decretum ediderit, dubio locum ilare idem sit oc Spiritus sancti eloquiis refragari. Si Domino placuisset sancti Petri micco- sores infallibiles veritatis revelatae leetc.i fidcique indie» constituere, innumeris profecto controverai is et animarum periculis unxi praerepta fuis&et. Certo autem de tali benignitatis divinae consilio fideles ita moniti fuissent, ut nemo, qui bonae voluntatis «set, do eo dubius fuiaset. Ideirvo fieri non posset ut sancti viri, quos traditionis apostolicae tc&tes veneremur, id nescirent, aut unquam omiserint fidelibus inculcare, no controversiis do fide tempus tererent, et quaerendo quam devitent viam oternrcent : Pontificem potius Romanum alloqui adeant, et ab eo quae vera sint discant. Quamvis autem saeculorum priorum Christiani rodium aportolicarum et praecipue ecclenae Romanae de fide testimonia summi facerent, ipxis tamen constabat veritatis revelatae pignus absolute certum in consenstone ecclesiarum haberi.

Ex universali et intima hac j«erauaaiono explicatur saiuma in fidei rebus aactontax, quae conciliis occumenicis ab omnibus adiudirata est. Si pontificis Romani de fido moribusque definition» ℑnfallibile sunt, verum OAMχvIO'I e>! cardinalis Orsi cum diceret, conciliis oecumcnicis opus non 'ubse, et omnem hunc laborem *(tous ces tracas ℘* inutiliter in ecclesia excitatum esse. *(Adnolat eminentitsimus aurlor:* Noto frustre me conatum es» textum originarium inspicere, unde versione gallica utendum erat ; *deinde prosequitur·.)* Dixtisrimuru virum (cardinalem Orsi) laudo, quod animi sui sensa candide pandidrrit, ct vana effugia dedignatu- fuerit. Quid autem do talia proferente ». patres iudivavieent ? Quid sanctus Gregorius Magnus, quatuor concilia ©ecumenica siculi evangeli! libros veneratus? A partium studio alieni facile videbunt.

Beilanninum quod attinet, iis quae infallibilitatis defensorem adducere solent recen.firis, sujæraddit. concilia ideo quoque utilia ℮;* quoniam pontifiera infallibiles esse non omnes admittunt. Inter bl patrre non ast qui neget, fidei causas etiam conaenau ecclesiae dispersae finiri posse, concilia vero oecumonica tamquam efücacÍMÍnium el pro re nato necessarium conD ronsus in claram lucem vindicandi medium omnes reverebantur. Uudo corum de conciliorum universalium auctoritate et necessitate sensa claro simul commonstrant, quod occlcaiorum consertionem veritatis revelatae usseram habuerunt; neque sancta sedes unquam reclamavit, quatuor decurrentibus saeculis, quorum laboribus recta de Trinitate et Incarnatione fides stabilita «t. Saepissime enuncintum est od irrefragabilem fidei regulam constituendam consensum ecclesiarum requiri; ct pontifices non condemnaverunt, sed camdem potias sententiam disertis verbis profeti sunt. Inter disceptationes et difficultates rerumque tam ecclesiasticorum quam civilium pericula, quae fidei causa excitata sunt, cunctis pen-uasum manebat ad eynodm

' *fracas* ed. ℵili
« n<ec otoerv«lio **paratasi indica ejt** **Retteti-bargen«i« oratlcnrra ferlrevatia.**

confugiendum ; nec in occidente nec in oriente A burroxit qui dieorot: Ad quid tot itinera, molestiae et pericula? Adeamus pontificem Romanum, eius do fido decreta eadem nobis praestant ac synodi nuinoraiisftiinao ex toto orbe collectae definitiones: nam «io veritate divinitus revelata certos noa reddunt.

Clarissimo de consensionis ccclcriarum necessitato eanctus Augustinus montoni suam aperuit. Non tantum ¿anctum Cypnonum excusat, quod erraverit antequam r» universalis occlceiao iudicio stabilita fuerit, red etiam de scipeo dicit1: „Ncque nos tale quid auderemus osaurore, qualo Stcphnnus iussit, nui ecclcsiao catholicae concordissima auctoritate firmati." Principium autem, cui haec asserens innititur, his verbis explicat : „Sed nobis tutum est, in ea non progredi aliqua temeritate sententia, quao nullo in catholico regionali concilio coepta, nullo plenario terminata sunt: id autem fiducia securae vocis asserere, quod in gubernatione Domini Dei uoetri Salsatoris losu Christi B unii on ai is ©coieria© comeurione roboratum ĕst. ' Manifesto huio testimonio non repugnant, sed apprime consentiunt quao in epistola ad Optatum dicit, nisi forsan obtruncentur et adulterentur; fuerunt qui haec facere non dubitaverant- Porro nunquam Augustinus dixit: „Roma locuta oet, causa finita"; dixit autem crodiditque, causam pelagionam finitam esse postquam error, quern apertam perniciem merito appellabat, a synodo primum Cartbaginensi, Caeleetio autem in Africam reverso, α conciliis Carthoginensi et Milevitano damnatus esset, et Innocentius I horum decreta approbavisset Finita tamen non erat: de quo temporis angustia silere iubet.

Celeberrima doctoris opera, ex quo composita sunt, in theologorum manibus versari coeperunt, et Romao quinto iam saeculo notissima erant Nihilominus nemo eum reprehendit, quod doctrinam cum qua personalis summi pontifîcia inerrantia consistere C nequit, clarissimis verbis exposuerit. Caeteram etiam post ecclesiae patrum tempora, eorum de synodorum universalium auctoritate sententiam sancta sedes retinuit. Leo III nd Caroli Magni legatos dixit: „Ego illis patribus (Chalcedouensibus) absit ut me praeferam, Eod etiam illud absit ne coaequare praesumam."

Sed ex octo prioribus aevi christiani sacculis multa patrum et scriptorum ecclesiasticorum loca afferuntur, ex quibus infallibilitatem liquido constare affirmant. Interdum autem contingit, ut quidpiam additum seu immutatum vel omissum sit, aut ut extra textum, ex quo vécus auctoris sensus liquet, citentur, aut suppositionibus historiae documentis repugnantibus in sensum a vero alienum detorqueantur. Effatorum no unum quidem inveni, cuius ope probaretur auctori persuasum fuisse pontificum Romanorum de fido moribusque definitionibus abequo ecclesiae consensu quomodocumque demonstrato ebristianis cunctis obligaD tionem imponi, doctrinam aliquam tamquam a Deo revelatam suscipere, et hoc est do quo agitur. Plurima habentur loca, quao ad primatum pontificis comprobandum inserviunt, multa etiam quao od obsequium decretis pontificiis debitum referuntur, et certitudinem moralem ea revolat ioni supernae consentirò significant vel fiduciam exprimunt, cathedram Petri nunquam non rectae fidei munimentum futuram esse: attamen supra iam obsonatum est, de iis inter catholicos controversiam et nuno esse.

Asserenti onus incumbere probandi optime recordor: attamen ut huio obligationi satisfieri possit, textus qui pro inerrantia pontificia et contra eam adducuntur ringillatim expendi, et libri, quibus con-

' *De baptismo contra Donatista»,* lib. Π. c. 4. η. 5.

linentur, evolvi deberent: nonnunquom etiam rerum adiuneta accurate expendere oporteret, nam ad effatorum sensum et vim rite diiudicandam scitu necessaria interdum sunt. Quod his peragendis in aula conciliari locus non sit, per se intelligitur; verum antequam id foetum fuerit, definitio ut rei gravitas exigit, praeparata oet. Incertis doctrina, quae fide certa sit, superstrui nequit: si ergo circa testes invocatos dubia moventur, ca diligentissime examinanda sunL De Honorii causa, de synodis Stephani IV et Sergii HI et eiusdem ad episcopos de Formosi damnatione littens dicere supersedeo; religiosa cura qua fidei definitiones tractandae sunt, minime permittit ut hae oliocquo difficultates declarentur dicendo, eas ' dudum α doctis viris solutas. Eorum elucubrationes novi, sed nihil quod sufficiat inveni.

Graturn et facile est rem in earn credentibus probaro; dura in Austria aliûquo regionibus conditio. Continuo cum ecclesiae adversariis decertandum est, ut α callidis eorum artibus catholici defendantur. Infallibilitatis causa ita comparita est, ut de ea agentes factotum historicorum examen declinare nequeant. Inter criticos regules habentur, quas sana ratio dictavit et ne eos violem probat veritos quae veritati non officit, probat prudentia quoque: triumphum agent religionis hootw, si talo quid in verbis scriptisquo meis deprehenderent. Difficultatem arduam paucis attingam.

Austrino episcopi cum orbis catholici antistitibus populos ohriitianos docent, imparem quidem esse potestatis ecclesiasticae ac saecularis dignitatem ; nam sicut caelum supereminet terram, ita bona sempiterna omnibus potestatis spiritualis ministeriis procuionda altiera esse temporalibus, ad qua© consonando rive augenda civilis actio restringitur: utrainquo tamen in rebua ipeis commissis sibi a Deo summam osso, nec in offi- C cio suo alteri obnoxiam esse. Principem civilem tamquam ecclesiae membrum subessc potestati ecclesiastiene, quia ex divina institutione ius saltern est in imperatores quoque ac reges poenis ecclesiasticis animadvertendi; nequaquam autem ius ©os deponendi subditosque ab obedientiae vinculo absolvendi. Pontificibus medii aevi potestatem in temporalia ex peculiari quodam iuris publici conformatione legitime partam fuisse: attamen institutionibus publicis et ipsis rebus privatis penitus immutatis, simul cum fundamentis, quibus innitebatur, sublatam esse hanc potestatem.

Haec non nova sunt, sed perantiqua, et unanimi patrum ecclesiae consensu, omniumque ad Gregariuni VII usque pontificum tam effatis quam exemplis comprobata: unde doctrinam de potestatis ccclceiasticae od civilem ratione, qualem Ridicavi, non proponimus ut hominibus placeamus, vel temporum necesD ritatibus serviamus, sed quoniam verissimam eam esse persuasi suiiiuk Attamen qua ratione sustineri poterit, si cum reliquis sancti Petri succeesoribus Bonifacios VIII et alii illius aevi pontifices infallibiles declarati sint? Necessitate vero eam relinquendi nobis imperita, nihil quidem indo societati civili timendum forot ; ecclœiae autem periculo et difficultates multum augerentur. Per se potet, in hoc rerum conditione pontificem non futurum, qui de imperatoribus sive regibus deponendis vel α longe cogitet ; veram tamen religionis inimicis amplissima ecclesiam risui exponendi materia praeberetur, et nova pararentur arma, de quibus voldo timendum èst, ne in multis regionibus valde efficacia essent.

Praeeentissimum discrimen, in quod gentre civilitatis progressibus gloriantes inductae sunt, ingente® edet ruinas, nisi societalh civilia institutiones omnium

mortalium necessitatibus denuo attemperentur. Si autem christiani edocendi forent, pontificibus potestatem duobus gladiis tropico designatam divinitus tollotom esse, religionis osor® etiam melioris notao viris facile persuaderent, nequaquam fien posso ut in rebus civilibus constituendis ad legis christianae praesmptiones attendatur. Dominus dixitl: *Beati qui persecutionem patiuntur propter iustitiam;* sed vult quoquo ut indesinenter oremus, ne nos inducat in tentationem. Si I®us Christus sancto Petro et oius successori potestatem in temporalia tribuisset, veritati testimonium certe perhibendum esset An vero r® ita so habeat diligentissimo examinandum «t, antequam ad infollibilitatem decernendam procedatur. Magna na ®t fidei definitio, et eius gravitati respondeat oportet in arduis discutiendis sollicitudo et patientia, quam egregia quoque patrum tridenünorum exempla commendant. Sanctum mihi ®t pro viribus contribuere, ut eorum vestigia concilium Vaticanum sequatur.

Caeteram semper adorabo vias Domini, cuius misericordia elevata *est* super omnia opera eius.

Hic autom, cura hora nimis processisset, interrupta discussio cet; et eminentissirnus primus praeses dimisit pains dicendo:

,.Proxima congregatio generalis habebitur cretina die, in qua discussio coepta continuabitur."

9.

Congregatio generalis quinquagesima quarta

1870 maii 19.

Feria V die 19 maii 1870 hora nona matutina, in conciliari aula Vaticanae patriarehalis basilicae, generalis reverendusimorum patrum congregatio habita »t; cui interfuerunt quingenti septuaginta c quinque jotres, nempo 38 cardinal®. 7 patriarchae, 8 primat®, 93 archiepiscopi, 391 episcopi, 4 abbates nullius ďi, oecf 14 abba:® generai® rive praerides congregationum ordinum monasticorum, usum mitrae habentes, 21 generales et vicarii general®, quorum omnium nomina, quae per aarignatons locorum accurato descripta fuerunt, exhibet indiculus patrum quinquagesimae quartae congregationis generali·, qui inter acto concilii annatur.

Revurendus pater domino» Alexander Franchi archiepiseopus Tlievalonircnsis roisuun lectain celebravit. Qua absoluto, ot ix^itata orutinne ďiwrw. *Domine* etc., eminentisriim» primus pra·.·?® dixit:

jLnerendhrimi patr®, antequam progrediemur ad ulteriorem discussionem gcneialcin propositi fchcIIįati. reverendus dominus wbMcretorius ex amUnie publicabit nomina nonnullorum patrum, qui do isto «¿boniato geoeratun xpci.tato adhuc soniam loquendi |»etkrunt"

Tunc imbbexretarius umbonem ascendens oratorum tabellam perlegit, in qua inscripti erant rwercndimmi

KrancttciM Pedicini ărehiejusrojuL Bįarco Cyrillus Bclmam Benni arehiopiscopiM Mawnliensis ritus syriact, Lwk»vicu> Haynukl arcrbiepi^opui C-olocensri cl BauHoruiis, Franco· us l^u ruix episcopus Baioncttei·, Itb lianluA Wlielon ěpiscopii Wheclingcn-•i>, llenricus Bindi «pueopus Pistoriensis et Prnienri».

Novis oratoribus publicatis, euiincntieiimus primus pŗrareo ait;

..Prwodsmt» nunc ad ip>om diemc-ionem, et nmtonem usccteJat eminentibimus ar r«vvrendÍMÍmi» dominus Paulus «aolinali· (.'alien ajihi«'pin<»»| ă

« Malto» V. IO.

Post hunc autem ad umbonem successive vocati sunt cardinalis archiepiscopus Val!¡soletanus. et patriarcha Antiochenus ritus graeci niclchitici.

ORATIO

*rmincntitóimi ac rnxrrrulusimi dtanini Pauli čardinali Cullen archiepifropi Đublinm^i*

Eminentissimi ĭ reverendissimi pnmridtB, eminentissimi ac reverendissimi ţatre

Statueram animo antequam ambonem axrndrrem, ut tempora vtrira minime morarer longo eennono, ner fastidium vobis afferrem; atque rncrw mea ernt do

**i ArgUMatœn: wCanL Pnbtínensia nonnulla a praecedentibus oratoribus predata esse qejhui ip»e adhaerere nullo modo potei rai; de kis se loqautonnn, et aliquid in specie ŏhvntcrum dixit quod Hiberniam respiriL Et in primi» rpucvqo Rottenbuprrusi respondit qui contra Root p«vaUic£« infall;hilltoteia rx facto Honora anpxntentuxi douspat. et qattora q«i» verbi· episcopi Rolteabur^cnd· cras rat qui ta ŝe hi«torta ecelertutiea** He^rirua «trm· defaràrraL Vert driafe U arehfcrbenpim **Prarraiea et ĕ nitro ronrralrr «irait rara ira qtue ipte in médina protnbc ex Benedicto XIV curra liWrtsÜ· acta epi•eojú cc&cMmdisa. el nraiix- in eondUa nbi de acafata nettili et «date aa ixarum agiter; tune Licitotela «ibi vialirare, et ra fretam ĕp a ţ«raeerdenüla oratorita· dieta foeraal se expensarea. Et in priais jaratan χ'I q tercias centra nnoanU» ămatore qri ια epbeoicndiUra qaibarianj Uedere epi<x^ visi ¡nuit. opUndoa aLqxe erae ni a.cori revertaUt rpoccpi traetentar, ĕd ta praocatìbss remo adinnetis cum plana» ňpa«cal menJarùs reatenĥi coirà spo*toiicona «eden in lacca elantnr. ealhalìds oaaibue liberam patere rus tpo» trae ad eoa refatoadra, et miserata ne titeos M si aliqBando elariuLs hautes exceAint. IHetsa rase adatte logice x«n prias de eeeksite rapite: at aeteadam prisatan eoe fontea et oririaraa UUos ecdeda&te.-ae pote»Utis. Chrutum in cedrato m fauliam et capai pria» co·itfadrae. qoemLte: architeetue a fendameuto incipere, et hae radote in prindpM» Mwfi se ŝœui creandi» Adamara qui fcndamenlfi» et rapai Luminar sodetalx» eœ debebat, ¿cachirit in Mcvtiis gerendi· non esee etique Ubicar regalai eoetesnexťo «ej rall.-cea» quoque habeudam esse peritu-iraco** 1>rlu› ** nriari hoc ex ua**ttinoi iara e^¿<reporax. At haec dixit čoli alia ritiese melini defndi po»-i qnua ŝsdes-i epix^poram eh-equtom Teseratkmrai et «brdieatiaia erga ape^tebeua Et perpera» ad prabasdi» neceMitau » taesdi iara epi«teporam hi isediun pruierri ąui apad oncatote· pustrecrii Lis diebus evetenniL equidezn qsidqaid apcntolira fede» circa illo· egit, ideo erit et iura eerteriae risdiearct. et per hoc M latelligi qaomodo violari epôteperom rara potoerisL Melma ts.-e epbcop» ăpostoli saecedere et idcirco rarum paratotela se extendere etiam ultra limites propriae diaeccab: al diiünguenJam iu apvftolù inter ţalettate ordinariam et ţute«a extraordinarias, hanc eus illis cessas»?. in primas» ţbeftp<M sueeederr, cax&qoe ad propriam dkecerim restringi. Piétina esM niuil de&nkndam de primatu nld quod io alii' mariliis iara declaratam eat: at aliter se sentire declaravit ob sorc-s envrw qui fería·· orti rant, qc·-s bots c odevmatioae iodiger? indubiis e»e. Ifaxfaae arthtep Fragrasela liar *ram eax ne* deinceps principes ñora kar deánití^c indigraiti eeclesiaa nationales cosetituaat: «ed id ait fmf-»«ubtl prvrras e«e ti episcopi apottolirae «edi costaseli siaL Eaedem archiep. Praemiem ¿íxímc <«taqu<rt ddelea po<M! d¿ nutato f»4 fundamento; at w ţp « epbeopoa qui bate oVHcini pontfakiaai infallibihtatem in wb vjaodls etiam «xpUcite tradùliœ a/lnoUvit. qxin aliquit contra eam csquaci rcclaw.av¡L ¡d anua eo minus nace iimesdum eiw aun de ¿vetrina agalar qnae ctimmunijuinis eet. Sed ąuaestio raí non cratun-xa aliqoo» nbaerraaae; al «i Loe. ueqoe ni die iadkii n-nuram fute, qnia nec plura oHiri poterunt, nec tc·Itor«a rop.t'tóna afferri Perperam dici unam tantum seWiru ĕs qs»e doc·trisam InfaliibillUtL· ţaTvj-n¿n quia coasra:..ter Id cattolici omne· tenent- Et haec ait qttttttd eminestruiaraiM tard. Pragenxm observar- ac volttisae (ratum ea pra-cire libertate quxm ĕp pairibus in cvndiio vindicavit. Venit ad eardu ate.-.i Viudobvuenacm qui iritrai inter alia deftnitionciu Line neceMarfaUD nan r·^ vel ex ev evinci qtx4 a nullo ĕdL·» ąuc?; ĕ «tefinita fuit. Al »i ĕc. rati·» i aleret, nnllnui ampliti» dogma definiri ţf c®nrladebat orator. !>· finitione· ĕtę¡ąn Labre ad vigrutea errores; aule ^hirntali» tempo» nullum dubium notum ini·»·· arca lt»m. |K-nL auctoritatem, at drincepa errare· tn ăi ări crescete viso» esse. ('«meUliM Tridentinum η·»η potai··· «ktrlrisam de R<ua. ;-'ntidri· aactoritate uni-«pi»que nbt.dtffc.· ąui <·»·»lγλ Ijilhcri t'alvini et rriiquoram notatorum errore· pracopne c·· uhi«atata In-rat. Po»·.

quibu ad Hiberniam spectantibus, do quibus in A emendationibua in «chema de infoilibilitato tractatur, agere, hl, Doo ndiuvanto, praestabo; ned tamen antea, venia huius sacri concilii, pauca quaedam dicam do quibusdam Mintentiis aut proposilionibus, quot hesterna dio ct dio praecedente hic audivi, a quibua dissensum meum omnino indicare volo.

Primo loco dicero volo do iis, quao pertinent ad Honorium pontificem, n cuius supposita hacresi argumentum advenus infullibililatcm summi pontifici eruditissimus episcopus llotteiiburgen&is duxit. Quoc do summo pontifico hic dicuntur, iam uccurattaeiino discussa aunt: «altoui quadraginta quinque abhinc anni» ca audivi, quao nudili tortius prolata sunt, onqut» Irgi mullis abhinc anni in opere *ds primatu poulijicis* ali archiepiscopo Baltimore!» Patritió Kci>-rick, viro doctiMÌruo et pibaimo, odilo. Ituque «¡uno dicta aunt, n(x' noni net magni momenti mihi vim runl. In primi- do hi breviter ngam, et ostendam B niilhmi argumentum cx Honorii örli contro infidiibilitatcni pontificiam; acci potiua diocrcin oum doctissimo professore Schrader apertiwimum argumentum ex ¡in duci po.-.se ari obtendendam infallibilitntem ponti fici».

Ut argumentum aliquod cx documenti de quibun tmclutur, duci posset, duo constare deberent, scilicet: Io Honorium docuittO lianrreim, aut eius epistolas hiioresi infectas *cane;* 2° Honorium tamquam cx cathedra locutum orsù, et doctrinam suam ut erodendam ecclesiae universali proposuisse. Si enim cius cpietolao hueresim non continent, nullum argumentum ox iis duci pote.4 contra infnllibilitatcm pontificis; si hocrosim ex cathedra non docuit, similiter nil duci potoet ox iis documentis contru eamdem doctrinam.

Sed nunc quaeramus, au ulla haeretica labe infectae sint Honorii epLstolno. lùw logi et perlegi, et nihil in iis invenire potui, quod calholire explicari C *non* possit, nihil in iis inveni quod hueresim &i|)creL Loquitur de duabun naturis operantibus iuxta vim suoni, lulcoque admittit duas naturas, duas operationes, duos voluntates in Christo, licet enumerandas non orso dicat. Memorat etiam unam voluntatem, sed loquitur evidenter de una natum humana; ol excludit in Christo illam projiensitalom sive proclivitatem in peccatum, qua homines j»ost lapsum Adami inficiuntur.

**condlinm Trblentiunin pontificiam auctoritatem mitfs magi-qnc iinpetítini fniwe, non |x«8e ideirea Vaticanum concilium ulta ratione Hilere. Dril· coni. Vimlobonciuetn hanc veritatem in pruri ab omnibus retineri, Mecque non nere&sariam definitionem. At evident es qn«l n>qne «bini derinila fuerit, eperari non poirit ileficero impn/iiatoro. Aliunde notum este in praoentiamm id impugnan a non pauta et qnHera non aine magno tum fideliam tum ip.<ornm proteetantiu n eenndato, RepreLenMtm fai· a cani. ViuduboDCual argumentum quo infallibilità· Rom. pontifici vd cx eo evincitur qiiml ¡pains pote·tas suprema in ecch-xiu ail. At nMaiMum nit novum non e&ac argumentan hoe, paoim afferri, ct npud Ipium s. Thomim rimile «pilli haberi.**

**Pont haec nonnulla breviter dixit «le qalbmolam aniinadveriionibns * nonnulli ex pcdrlbtu aciipt·» hae i«U|<r re tradiii et praesertim do Illa quae legitur pig. S18 ubi dicitur ex verbi *patet ajnai* orea non pe erui |H»ntlficem •upremaui habere pototatem in eccleri», nullum «|oip|»e dherimen ae inter agnos ct öre At fahnm id &e pluribus ostendit orator, et inter alia lectionem tum graccam tum •yriacam in aeilium protulit. Pe alia animadverrions qua dicitur in verbi «rogavi pro te ut non «lefiriat fide» tua ilhid *fide»* in reneu fiduciae sumendum ease, auctorem buina observationis ait favero hacresl Calvinienao et Lutberanae, camqne pauci» refutavit Tandem cum in iiMem observationibus nonnulli asseruerint duos praedecessores suos in Dnblinensi archieplscopatu minime favisse pontificiae infallihilltati, et in Hibernia ültimi duobn. saecnlta contrariam doctrinam traditam esse, plnribu haec refutavit Conclusit volnm emittendo ut doctrina de Romani pontifichi infallibililate quam eiUvritne ad dogmati dignitatem tvehatur."**



De immunitate litcrarum Honorii ab omni errore optimum toetern affero, scilicet doctissimum dictum episcopum Rottenburgensem; haec enim legi in cius historia conciliorum, quae historia nuper in linguam gallicam versa est. In volumine IV pog. 41, 42, 45 ita legitur: „Dum haec Honorius dicit, orthodoxam doctrinam proponit, et iniuria palmaris esset eum haorescoe accusare.'4 Verba eunt reverendissimi episcopi pag. 42. Quoad unam voluntatem Honorius nihil haereticum proponit, solum defectus habetur in verborum perspicuitate; et iterum ait: „Concludi potest quod substantia sententiao Honorii et materia responsionis orthodoxa fuit.“ Nihil itaquo erat quod damnari potuerit cx testimonio ipsius oppugnatoris infollibilitalM pontificum.

Sed foriamo aliquid proponit universali ecclesiae ex fide credendum. Nec vestigium ullius definitionis in epiitolis Honorii; simpliciter oeconomiam quandoni adhibuit, quarn ip^o prudentem existimavit, ut fidele· non loquerentur do una vel duabus voluntatibus aut energiis, sed simpliciter eroderent duos esso naturos humana et divina operantes.

Quomodo ergo factiun est, ut a concilio VI et a concilio Vili damnaretur Honorius? Id explicandum doctissimo episcopo relinquam; ipse enim dicit ut haereticum verum demnotum fuisse Honorium; dum in locis quae legi dicit, Honorium in nullam hrwresim inciduae, plane orthodoxum fuiste. Explicare ergo debe! episcòpi», quomodo concilium Honorium damnare haerento» potuerit, cum hac-re^eos reus non esset Si aliquod argumentum in hac re sit adversus auctoritatem concilii generalis, adhiberi potuisset a protestantibus; red certe adhiberi non potest et non debuit u doctissimo episcopo adventus infallibilitalem summi pontificis. Sed tomen ego non damno concilium, non dico concilium in errorem incidisse; dico pontificem orthodoxas epistolas scripsisse, dico cum nihil defluisse ex fide: dico concilium temen non errasse in eo damnando, ei vera sint quae hac do ro narrantur.

Duplici quodam sensu sumi potest vox *haereticus;* liacreticus est qui directo, aperte, manifeste proponit doctrinas haeretica!es; et haeretici vocantur etiam qui favent haeresibus, qui occasionem aut ansam dant, ut haeres» et errores per mundum disseminentur: et hanc distinctionem adhiberi videmus in constitutionibus upostolicis. Ubi enim agitur do societatibus secretis, non solum ii qui vere pertinent ad eas societates damnantur; sed etiam earum fautores et propugnatores ct receptores in easdem incidunt censuras. Itaque concilium damnavit Honorium non quia voro haereticus erat, sed quia agendo illa imprudenti ratione, qua usus est, ansam praebuit Monothelitis, ut longo latcque haeresim istam propagarent.

Obsonandum quidem est concilia generalia eo D sensu interpretanda esse, in quo confirmata fucrunt h summo pontifico; et si quid summus pontifex non confirmet, id vim concilii generalis non habet Adorat canon concilii generalis Cholcedonensis, quo iura et privilegia quaedam ecclesiae constontinopolitanao tribuebantur, quao iniuriosa esse videbantur caeteris patriarchis. Roiccit hunc canonem sanctus Leo, ct nunquam tamquam canon ecclesiae universalis habitus est» donec tandem aliquando ab Innocentio 1Π approbaretur. Videamus nunc quo sensu approbavit concilium VI summus pontifex; videamus primo in loco quam auctoritatem, quam commissionem dederat Agatho papa suis legatis cum Constantinopolim proficiscerentur.

Tempora illa admodum infelicia erant, et pontifex at! imperatorem scribens dicit legatee idiotas valde indoctos, adeoque eorum potestate valile coareUt. fit

reribit :* „Nou pro confidentia eorum scientiae quos dirigimus, prnaentes confamulos nostros..... cum supplici cordis devotione curavimus demandare. Nam apud homines in medio gentium positos (turbatae valde erant res Italiae eo tempore ob bellum lombardorum et graecorum et aliorum) et do labore corporis quotidianum victum cum summa haesitatione conquirentes, quomodo ad plenum poterit inveniri Scripturarum scientia? Licentiam (vide quomodo coarctel potestates legatorum) proinde cis sive auctoritatem dedimus apud tranquillissimum vestrum imperium, dum iusrerit eius dementia, simpliciter satisfaciendi, in quantum eis dumtaxat iniunctum est, ut nihil profecto praesumant augere, minuere vel mutare, red traditionem huius apocitolicae sedia ut a pruedtwssoribus apoštolici pontificibus instituta «t, sinceriter enarrare." l)o causa Honorii agendi evidenter nullam potestatem habuerunt: idcoquc hac do re agere non debebant legati; et ai agerent, confirmaro en quao arta sunt, r non poterant. o

Videndum est nunc qua ratione jxmtifex ŭ brequeas concilium confirmaverit. Doctiwmus episcopus RottenLurgensri dicit, pontificem pro moro wliro recitasse verbo, quibus condemnatur Honorius α concilio. Vidmixn» nunc quid dicat pontifex. In epistola rd imperatorem seribit8: ..Anathematizamus novi ĕrrori inventore», id eat, Tlieodonim. Cyrum, Sergium et alios.....nec non ot Honorium, qui hanc «pwtdicam ecclesiam non conatus est doctrina apostolicoe traditionis illustrare, sed profana proditione immaculatam fidem subvertere conatus ĕst/ Hacc ultima tamen verba *subvertere conatus est* aliter in textu graeco leguntur, ut optimo notat epricppw Rottonburgunsri, et verba hare ultima ita verti debent: *immaculatam fidem subverti pcrmi.nl,* non conatus est subvertero, red pcnnriit ut subvorteretur fide» ab aliri. Habetur epistola quaedam riusdem Leonis nd illu- C strisumani et celeberrimam oederiam Hispanianim. In hac cpritola ait': ,.Aeterna condemnatione mulotati sunt Theodorus, Cyrus, Sergius cum Honorio, qui flammam haeretici dogmatis non, ut decuit aposlolicam auctoritatem, incipientem extinxit. sed negligendo ĕonfovit.' Negligendo confovit; nihil haereticum docuit: sed silentio suo vel imprudenti agendi rations permisit, ut ab aliis haeresis traderetur. Item in epistola ad regem Himpaniarlitu „Condemnati sunt.... (ii qui memorati sunt), et una cum cis Honorius Romanus, qui immaculatam apostolica© traditionis regulam, quum a praedecessoribus suis accepit, maculan consensit." Ex hiare omnibus patet, non ot haereticum proprie dictum damnatum furisc Honorium; -oJ iuxta mentum pontificis damnatum fuisse, quia abrtinuit ab excquendo munere suo.

Quae dkla Mint, confirmantur ab epistolis et actis lubscqucntium pontificum, quae inveniuntur in opu- D senio hac de re, id «t, de infallibilitate pontificis ab ipso epricopo Rottenburgcnsi conscripto. Scribit enim doctissimis episcopus, Romance pontificai in ¡tiramento solitos furire condemnaro Honorium.. Sod si id verum trt, damnaverunt cum ca ratione, qua approbata sunt acta synodi unireraalis a Romano pontifice ; illum condemnarunt ut haereticum improprie dictum, rt dum Honorium condemnarent, eodem tempore perpetuo proclamabant mxleeiam Romanam semper immanem a quacumque macula et naevo et errore furiselo ipsa luramenti forma, ut exhibetur ab episcopo Rottenburgensi, hare loquuntur: „Anathematizamus t Sergium, Pyrrhum.... novi haeretici dogmatis auctores :M sed Honorius tantum damnatur, „quia pravri eorum assertionibus fomentum impendit."

Sed audiamus pontifices. Nicolaus 1 in epistola ad Michaelem Bardam dicit: .Romanae sodri ăntistite nusquam cum haereticis saporire; no» enim noe tenuis saltem rumor aspersit aliquondocum prave supientibu» sapere, contra omnes concertare." Et Hadrianus 11 in epistola ad patres concilii VIH. qui patres plerumque Graeci erant, quique ca omnia quae ad historiam concilii VI pertinent, certe novriredebuerunt, scribitl : ,.Non potent Domini nostri lesti Christi praetermitti sententia dricnlri: *Tu es Petrus, rt super hanc petram aedificabo ecclesiam meam;* liurv, quae dicta sunt, rerum probantur effeciiba», quia in «xle apostolica immaculata e4 semper catholica- rcrervala religio, et sancte celebrata doctrina." Nihil, ut milii videtur, darius eve potest; nam pontifex vix ea ratione loqui potuixMM, mi existimasset, Honorium ut haereticum verum damnatum furire a concilio VI generali.

Itaque halemus ex iri quae dicta sani, nullum naevum haerex-os inveniri in epritalri Honorii; Honorium nullam definitionem dogmaticam ex cathedra dedrire; concilium VI Honorium non ut haereticum proprio dictum, red ut deficrictem m proprio munere damnaate. Habemus etiam teste» amplissimos Romanam swieni usque ad illud tempus nullo errore foedatam fuiere.

Nunc breviter dicam, cur driaentiaiu α quibusdam quao audivi hesterna die, ex hoc ambone prolata, a duobns ĕurincDt.ri mis dominis archiepiscopri cardinalibu-. Imprimi» dico me omnino convenire cum iri. quae in laudem Benedicti XIV dicta Mint de libertate adhibenda, ubi agitur de rebus ccdodoMicis et de salute animarum: lilertatem illam, adeo ah arehiepricopi Pragrnxi merito commendatam, egu nunc in notandis cius dricri, quantum posFuni. adhibebo. Questus cat eminentrisimus dominus dc scriptoribus quibusdam et ephemeridibus, quao auctoritatem epireoponini aut eorum personas laedunt et exagitant. Ego in iri cum eo convenio: optandum enim est, ut ea moderatione, amore e< religione omne> scriptores catholici animarentur, ut ab ĕpiscopi saccessoribus ajotolorum laedendi» abetinermt. Verum quomodo »e ro nunc habent ?

Constat opuscula et opera grandia edita ŝuri contra summos pontifices, opera cavillationibus, calumniis, mendaciis omnibus, quao perrons» pontificum laedere possunt, plena. Exemplum affero libri in Germania celeberrimi, qui »ub nomina *bifrontis numinis pagani* editus eell. Existimo auctorem voiurise ostendere re et protestanlem et catholirum eodem tempore esse; nam dims facio» re habere ostendit. Hic libor loti-aimo per Germaniam disseminatus est, latissime per Galliam, latissime per Angliam, et dolens dico per Hiberniam: anglico versus e»t, et fore gratis distribuitur inter fidelea nolrw populo». Tacere ne dobent catholici, dum haec fiunt? Numquid dicendum ret, non licere respuere, refutare calumnias et improperio, quibus sanctissimus noster |siler, quibus sedee Petri impetitur; noo licebit hare refellere, et licebit advertariri et hostibus religionis libere per totum mundum infamias hujusmodi disseminare? In seritendo aliquando limites excedunt nostri catholici, optimi etiam catholici provocati; calumniis ipei impotiti aliquando ultra ĭimite progrediuntur, idque dolendum est: red tamen vix oos damnare poesumus.

* M&mL **CoUédio owunJiorum, XI, ©5.**
**' na. 7B1.**
**» IW«L. 1WSL**
**‹ Ibid., 1067.**

**I IbuL, XVI. Ï7.**
***1 catholica* om. ed. Vatie.**
**› Alladlt td opusculum: Jcmu», der *Pabet* und da» *Condi.* elUm iUlice verram et Florentiae editum 1869.**

Damnare debemus cos qui scribunt contra pontificem, A cenIro ccolceiam, contra omnia quae in religione nostra sancta sunt : boa damno, hos reprobo. Misereor eorum qui infirmitate victi, dum veritatem defendunt, naevoe quosdam contrahunt.

Primo itaque in loco dissentire me fateor ab iis, quao ab archiepiscopo Progensi dicta sunt, ut probaret hoc tempore agi non debere do infallibilitate summi pontificia, aut decine primatu locum non esae: rationi minimo osse consentaneum ut a capito tractatio huius argumenti incipiatur. Sed ego potius exemplum Christi sequor, quam logicae regulas, ai logicao regulae sunt violandae. Et quomodo egit Christus? Primum fundamentum posuit ecclesiae; primum potcdtatem promisit Petro, ut esset petra seu fundamentum ecclesiae. Temporibus noetris ubi doctrina illa invaluit, omnem potestatem a populo derivaro, iustum quidem est do subditis regis aut principis non agere, quia ab eis deris at potestatem iuxta principium anni 1789. B Sed alia e¿t res ubi agitur do negotiis ecclesiasticis. Christus est supremum caput ecclesiae, ab eo omnis potestas derivatur; ipse summam potestatem primo Petro dedit, ut portea haec potestas aliis communicaretur. Id usserit antiquissimus scriptor Tertullianus: „Claves primum Petro dedit ecclesiae communicandas." Id asserit antiquissimus pater episcopus Optatus Milovitonus: „Potestatem Petro dedit aliis communicandam.“ Idem dicit et tanctus Leo; ait enim: „Quidquid aliis non negavit, Petro deditl‡ Fons itaque ct origo potestatis in summo pontifice invenitur. Itaque primo in loco debemus agere de Romano pontifice, de eius dotibus et praesertim de eius infallibilitate, si egere debemus do Romano pontifice. Quomodo agit architectus ubi aedes surgere iubet? Primum agit de fundamentis, postea de aedificio construendo.

Novi etiam aliquando, saltem ubi do novo con- 0 scribendo exercitu agitur, primum duces ct tribuni nominantur, postea agetur do militibus gregariis conducendis: eadem ratione, ut mihi videtur, netum est a Deo ipso in principio mundi. Cum enim logem naturalem omnibus dedit, ct cum leges eas ad societatem aptas osso voluit et ad regna constituenda, omnem potestatem in omnia dedit patri primario universi generis humani. Itaque non sunt reprehendendi legati, qui huio concilio praesunt, non reprehendendi eunt episcòpi, qui rogaverunt ut hac do re statini ageretur.

. In negotiis agendis non logicis regulis semper agendum est; sed ratio habenda est personarum et temporum et locorum: et valde opportunum esset, ut negotia quaedam magna statim expedirentur, dum omnes adsunt episcopi, ita ut liberum postea esset, ut aliqui possent in enas regiones ot in suas ecclesias proficisci.

Questus est etiam, ominentissimus orchiepiscopus, D iura episcoporum non defendi vel fortasse minui. In hoc cum co convenio, sed plane diverso sensu. Eg«» nunquam' existimavi, summum pontificem aut concilium genoralo hostes esso iurium et privilegiorum episcoporum : immo ex historia constat Romanos ponti ficos ubique adfuisse, ut episcopos in suis iuribtis defenderent, ut eorum privilegia sarta tectaquoservarentur. Interroga episcopos Polonia©, numquid illis pontifex defuit? Interroga archiepiscopum Coloniensem, qui certo α Gregorio XVI amplissime defensus est; interroga nunc episcopos Hispaniarum, si eorum iura laedere velit pontifex ; interrogate integrum orbem, et videbitis et invenietis, pontifices semper et ubique optimos fuisse protectores, ămico et patres episcoporum. Invenietis etiam episcopos tunc maximam potestatem Imbuite eo tempore, quo plus intimo connexi fuerunt et subditi Romano pontifici. Si surgunt adversum Romanum pontificem episcopi statim conculcantur, statina privilegia et potestatem suam perdunt; si uniuntur, fides quae vincit mundum erit victoria eorum, fides Romanorum pontificum.

Sed videamus quinam sint episcoporum inimici. Fateor esso pluree, plurimos eos habere iniroicoe. Sed quinam sunt? Primo in loco omnes ii, qui revolutionibus favent, omnes societates secretae, principes quidem, qui inimici sunt etiam summo pontifici, ministri potentes, ii qui defendunt libertatem omnes libros imprimendi, hi ornnes inimici sunt episcoporum. Idcoquo cum eminentissimo principe plane convenio, omnes conatus faciendos cese ut ecclesiae iura et privilegia et auctoritatem defendamus; idque nulla ratione melius fieri potœt, quam episcoporum obedientiam, obsequium et venerationem erga sanctam sedem defendendo.

Audivi aliquos queri, pontificem nunc violare libertatem ecclesiarum orientalium. Sed in qua re consistit haec violatio? Per infelices temporum circumstantias factum est ut populi, ut milites, nautae, artificœ, operarii, agricolae, pauperes et divites sibi usurparent potestatem nominandi patriarchas et archiepiscopoe et episcopos, aut saltem electio praecipue ab iis fieret. Ex hao agendi ratione maxime collapsa est ecclesia in oriente: nulla est spes ut possit erigi, nisi summus pontifex ius ecclesiae vindicet, et sibi sumat potestatem, aliqua ratione saltem ad regulas, nominandi patriarchas, archiepiscopos et episcopos. Et tantum abest ut ecclesiae iura violaverit summus pontifex, ut jxitius libertatem ecclesiae vindicaro velit.

Transactis temporibus, praesertim ultima periodo proximo elapsi sacculi in Germania, legimus, quosdam magnos archiepiscopoe et electores imperii in unum conspirasse, ut iura summi pontificis immi- nuerent. Quid fecerint fore omnes, quid scripserit Febroniue, omnes noverunt. Sed quo pervenit doniquo ree? Archiepiscopi et episcopi isti ad nihil fere redacti fuerunt ab insurgentibus resolutionibus; ct dum potestatem pontificis averterent, omnia quao habuerunt, fere perdiderunt Quid accidit et Graecis? Legam hac do re excerptum ex epistola magni pontificis Gregorii papae IX, scripta ad Germanum archiepiscopum Constontinopolitonum 1: ..Praevidens autem Dominus, quod ecclesia a tyrannis conculcaretur, et ab haereticis laniaretur, ot a schismaticis scinderetur, dixit: *Rogavi pro /e, Petre, ut non dejiciat fides tua: et tu aliquando conversus confirma fratres tuos.* Ex quo colligitur evidenter, quod ad aedem Petri omnis quaestio fidei referenda sit Sed, quod dolentes dicimus, ut epistolae tuae verbis utamur, praeeumptuose quidem, non per manus militum, sed ecclesiasticorum personorum sensus, veri loeeph talaris tunica et inconsutilis est passa scissuram, Sed quis sciderit videamus. Cum Graecorum ecclesia a Romanae sedis unitate recessit, statim privilegio caruit ecclesiasticae libertatis; et quao libera fuerat, facta est saecularis potestatis ancilla, ut iusto Dei iudicio, quae noluit divinum retOgnoscere in Petro primatum, toleret invita dominium saeculare." Haec satis dicta esse videntur, ut appareat saltem a summo pontifice, vel a concilio, vel a Roma nihil episcopis esse timendum.

Questus etiam est eminentissimus dominus, si bene illum intellexi, nimium arctari intra suas dioeceses potestalcm episcoporum; eos aliquid extra facere debere; potestatem quamdam apostolicam ipsis ease vindicandam.

In hoc cum illo minime convenio. Summi pontificibus, successoribus Petri, supremam m omnes da-

1 **Mafiii. op. ciL, XXIII,** ML

tam fuisse potestatem, in universos, ovos et agnos, in universam ecclesiam datam fuisse potestatem omnino constat: sed huiusmodi potestatem nunquam datam fuisse singulis episcopis aeque clarum feL Apostoli quidem, dum viverent, extraordinariam quondam habebant potestatem, ut evangeliuni ubique per mundum praedicarent; sed cum ipsi mortui fuerint, cessavit extraordinaria ista potestas, et episcoporum potestas ooarctata ť intra limites suarum dioccescon.

Melius, aut clarius huiusmodi quaestionem exposuit doctissimus vir, qui certe in rebus huiusmodi minimo suspectus est, Natalis Alexander, ex cuius dissertatione IV in saeculum I hace exscripsi1: "Episcopi sunt Hicctesorcs apostolorum, *distinguo:* seduta plenitudine ţatis, *concedo;* cum potestatis plenitudine, *nego.* Duplex enim vero in apostolis spoetando, potestas est: una cum tota plenitudine, ratione apostolato?, ct ea quidem ordinaria in Petro, od cuius proinde successores tota transmissa sit; extraordinaria vero in apo-tolis, a quibus proindo in sucwsore» integra non transierit; altera episcopalis, recluso a;«stolata, et sine plenitudine potestatis, quao in episcopos omnes transfuga csL“ Tum procedit: ,,Itaque pair» (cum citasset antea patres) supra laudati non existimarunt, episcopos instar apostolorum potestatem in ecclesiam universalem accepisse; rod ad definita^ singularium provinciarum sedes eam potestatem, quam ab apostolis accepissent, coarctarunt.

„Conccdo igitur, quod apostolorum ţ,ouo rint episcopi, quod apostolicen potestati', haeredes censeri debeant; red potœtatcm illam nego aeque extensam in episcopis ac in apostolis. Illorum enim auctoritas nullis erat sedibus definita, nullis provinciis circumscripta: ot episcoporum potestas intra diocceroon suarum cancellos cohibetur. Usu namque, etiam ab ecclesiae incunabulis receptum est, ut certis ecclesiis singuli episcopi praeficiantur, ut patet ex apostolo eprst. cd Titum cap. 2: *Huuu rei graiia,* inquit, *reliqui le Cretee, ul ea quae desunt, corrigas, d condiluas per civitates praesbyteros, sicut d ego disposui libi.* Ex his enim verbis constat episcopos apostolorum 8ucct»<»rcs udo loco addictos fame, cuiu·» limitibus eorum potestas coaretaretur. Propterea consuetudo ecclesiae ob apostolicis temporibus obtinuit, ul metropolitan et patriarchae ipei certas Imbercili constitutas provincias aut dioecesi», quas regerent; neque ipsis ullum ius in alienis dioecesibus couqictebat. Hoc ecclceiao praxi nitebatur sanctus Hieronymus... Hinc concilium Nicaenum inhibuit can. 15 *ne epitropon a civitele in deitatem transiret,* Porro qua ratione potuit concilium Nicaenum ani loco episcopum addicere, cui auctoritate divina in omnes ecclesias, citra ullam exceptionem aut ius concessum ceret? Episcoporum igitur potadas od omnes omnino ecclesias non re porrigit; adooque apostolis in plenitudine potestatis racceerisee dici non ţössunt.

Haec, quae legi, sunt ex Natale Alexandro, ot verte ostendunt, episcoporum non ftsse universalem potestatem, cosque contentos «re debere inter fines suarum dioecereon potestatem suam exercere. Charitate ot fido cum aliis episcopis per mundum connectuntur, ideoque episcopi inter se hisce vinculis constricti plurimum boni facere po&unL

Praeter ce. quao dixi, addidit eminentiaaimus trchiepiscopus de primatu nil definiendum esse, nisi quod iam in aliis conciliis definitum est- In hoc ego convenire non poreum; nam cum novi errores reaturiunl, ncoceearium eat ut ii pro ratione temporum condemnentur. Po»t concilium Tridentinum nati sunt A errores Launnoi et Rieheni, nati sunt errores Febronii et *Ey*bel, nati sunt innumeri alii error» qui a lano oliksque per Germaniam nunc disseminantur, quique directe auctoritatem pontificis impetunt. Cur huiusmodi errores non condemnandi sint, ego intelligero non postum.

Sed timendum ť principe» et ministros principini] odeo iratos fore, ut cx hac definienda doctrina occasionem arripiant constituendi cociorias national». Hoc certe magnum esset malum; sed malum quod eventurum ť minime timeo: Hiberniae exemplum odferro poauin. Par tria fere saecula potentissimi principes Angliae omnes vir» suas exercuerunt, ut ecclesiam ludioualcm erigerent in Hibernia; et quin concors erat anima episcoporum, quia episcopi semper adhaeserunt redi apostolica^, quia populus fidelis erat, ţrincipe. isti nunquam ad exitum felicem proponiuni suum ducere potoeruut. Si nunc inter sa conveniant episcopi, >i fideles sint, ut sunt (et nunquam antea fideliores erant), ri fideles futuri nini episcopi ranctae seili. nihil principum aut revolutionum, aut Mxietoium xvrciaruiii conatus timeo; nunquam ecclesiam notíonaJoni constituere poterunt, aut ri constituent, brevi tempori' intervallo ad nihilum redigetur.

Sed fidelra querentur oqnhlem mutatum fuisse fundamentum suae religionis, si infallibilitas summo pontifici tribuatur. Quomodo hoc dicatur ego videre non ţou Nam ii qui hoc ratione loquuntur, ipsi profitentur pontificem c^ro infallibilem, et in quibusdam eorum synodis legi id solemniter proclamatum fai»: Pontificali errare non posse in iis, quao od fidem pertinent et ad mores definiendos. Turbati non Mini certo populi a ďecirionibu istis synodorum provincialium; neque turbalrtjntur «i haec doctrina a concilio Vaticano definiatur.

Hic animadvertam, página I321 emendationum, quae sunt typri imprewc, in caput *hoc* de quo agimus, episcopum aliquem adeo hac de re timore agitatum fuisre, ut Milcmniter ibi declaraverit «ibi persuasum es?c, οιηικχ oinniuo ŷρικορο us^ue od intoniceioncm esse interficiendos. Sed minia huiusmodi non sunt terrendi episcopi; uo.· turbabuntur populi cum audienL summum pontificem e»ro infallibilem, n<x unquam existimabunt fundamentum suae erclcriao mutatum fuber. Omnes enim fere ubique terrarum, omnes fere fideles hanc doctrinam tenent: hanc doctrinam tenent fero omnes Itali; haec doctrina communiter nunc recepta est in Gallia; et audivi υχ quibusdam episcopis lliá)niniaruin maxima cum voluptate, oenne» ita erga liant· doctrinam ibi affectos ć̌ş ut fen· tamquam haeret icos ć̌ur tractent, qui doctrinam huiusmodi in dubium vocarent. Unde cum commuuitcr iam credita sil liare doctrina, ri nanciatur, intelligent slatini populi nihil novi actum fuii«o, ć̌d tantum eigillum infallibditatis α concilio lioc datum fui»c privilegio illi, quo α tempora apostolorum usi sunt surnmi pontifices.

Sed quaestio haec nondum «ik matura, nondum bene discussa. Si nondum est bene dkcu&O, corte usque oil diem iudicii non erit bone di^us^a, quia nihil dici potent contra doctrinam quod dictum non fuerit; et certe defen-uro huius doctrinae optime omnibus hisce ărgumenti in contrarium mponderunL

Est alia querela, acilket unam tantum scholam theologiae audiendam nunc osee, caetera.' scholas esce reiicicndae. Sed novum mihi est unam tantum acholam thtMilogivam tenere doctrinam infallibilitatie pontifici-. Certe omnes Francisca™ cuius reholae princepe fuit Ioannas Duns Scotus. qui forte» hibernus erat, ex eo tempore ŏinna ¡λ Iγ» Fram ireani acriter defen-

» **Cf § IV, vl obi«L Π1.**

* **Sub num. 84 in fine. Editae rant emendattones illae od calcem tomi LI, 1027 n n.**

derunt doctrinam infallibilitatis. Sanctus Thomas ot eius schola, etiam acerrimo pro hoc doctrina pugnavit ubique fere in universalibus. Universitas Lovanionsis «■orto nunquam hanc doctrinam impugnavit; universitas Hispaniarum et etiam Sorbonensis universitas neque ad témpora Ludovici XIV plorurnquo genoratim tonuit doctrinam infallibilitatis summi pontificis. Patres Ictuitno corio acerrimo defendunt hanc doctrinam et merito, quia traditionem acceperunt a Bellarmino. a Suarez, a Vasquoz, a de Lugo, a Pallavicino ot aliis doctissimis viris; et mirum esset quidem si non acriter nunc tenerent el si non gauderent quam maximo, ut doctrina quam ipai tenuerunt et defenderunt, mine ad dignitatem dogmatis sit erigendo.

Hace sunt quae animadverti in egregia oratione eminentissimi ardiiepiscopi Pragensis: libertate certo usus sum, quam ipso archiepiscopus episcopis vindicari voluit. Nunc pauca dicam do iis quao audivi, bod non tatis bene, quia vox lectoris satis tenuis erat, sed B quantum potui haec ex oratione doctissimi eminentissimi archiepiscopi Vindobonenris collegi.

In primis dicit, summas pontifices ecclesiam rexisse per octodecim saecula, quin unquam eorum infallibilità definiretur. Ego idem dicere q^saem do divinitate, de definitione divinitatis Domini nostri IcbU Christi. Certe tribus prioribus saeculis hac do doctrina nunquam dubitatum est, sed tamen noccsrarium erat illam definire tempore concilii Nicaeni. Idem dicendum est de perpetua virginitate beatae Mariae virginis, de divina inatemitate eiusdem virginis ; quae aliquando definienda erant, quia necessarium orat obvium ire erroribus, qui disseminabantur.

Per duodecim aut tredecim saecula omnes aut certe foro omnes in praxi admiserunt infallibilitatem sumini pontificis; eius decreta ut oracula caeli receperunt, illa nunquam respuerunt, pro liaereticis eoe habebant qui a pontificibus damnabantur. Tempore concilii Basilecnsis et tempore magni scliisraatis plurimae quaestiones, quae nunquam antea agitatae erant, do summo pontifice exortae sunt; ct cum infirma esse potestas pontificis tempore schismatis, plurima dubia mota sunt, quao nunquam tractata antea erant. Concilium Florentinum finem plerisque huiusmodi dubitationibus impocuit. Tempore concilii Tridentini fere impossibile erat de eiusmodi rebus agere, quia pro ŏris et focis pugnandum erat contra calvinistes et lutheranos; sed post concilium Tridentinum iterum orti sunt plurimi errores, quos iam memini, et quos errores in scholis docendos esse voluit maximo rex Franciae, ḉuo errores etiam in boo saeculo in articulis organicis inseruit primus consul: et credo in quibusdam regionibus gubernium adhuc vult, ut haec in scholis tradantur. Synodus Pistoriensis etiam in articulo de fide declarationem gallicano™ anni 1682 voluit inserere; quam tamen agendi rationem omnino D reprobavit Pius VI.

Postquam itaque tanti nati sunt errores, postquam tot rationibus impugnata est sedes apostolica, postquam eius iura infirmata sunt; numquid primum concilium, quod post haec tam deploranda facta congregatum est, numquid silebit; numquid nihil faciet od vindicandam summi pontificis, summi patris auctantatem ?

Sed cminentissiinus dominus putat fideles, iam certitudinem moralem habere infallibilitatis pontificiae, idquo illis sufficere. Sed milii illud minime persuadet. Nam usque dum ad dignitatem dogmatis non erigitur ĩnfallibilità pontificis, erunt plures catholici perverso animo, qui hanccc doctrinam impugnabunt: in eadem dioecesi quidam sacerdotes hanc doctrinam tenebunt, alii sacerdotes impugnabunt; hoc maximo scandalo fidelibus erit, ut eeL Hactenus in quibusdam regionibus doctrina haec tenebatur, in aliis impugnabatur: et hoo etiam scandalo protestantibus erat, qui existimabant schismata et divisiones et haereses valere inter catholicos. Hoo verum quidem non erat, quin haec doctrina nondum orat definita; sed cum divisiones, dissensiones, schismata do re tam magni momenti tolerentur in ecclesia, qihil mirandum si p̈rotestante hiño argumentum desumerent ad impugnandam unitatem ecclœioe. Utcumque id sit, maxime optandum esse mihi videtur, ut nunc tandem tessera quaedam constituatur, qua mali, improbi, male credentes catholici a sinu ecclesiae et a consortio aliorum catholicorum separentur. Aliqui fortaJoc exibunt a nobis, cum haec doctrina definita fuerit, sed pauci erunt; et do iis dicere possumus: si essent ex nobis, non oxiissent ex nobis.

Reprehendebat etiam cminentissiinus dominus, ni fallor, arguincntum praeclarissimi scriptoris lueephi de Maistre, qui ex oo quod suprema sit pottotos primatus summi pontificis, indo inferebat infallibilem esso pontificem. Sed hoc argumentum vix dici potest esso solius de Maistre; nam aliquid similo certe sanctus Thomas habet. Ijjso enim dicit, cum Christus unum ovile instituerit, necessarium esso ut suprema, immo dicit, summa aliqua sit potestas, quao in hoc ovili omnw fideles, omnes christianos, omnes eutholicoo contineat. Si enim nulla summa esset potestas, nascerentur errores, qui errores damnari non possent ; essent in eodem ovili qui erroribus adhaererent, e<scnt qui * eos condemnarent, ideoquo unitos ecclesiae maxime turbaretur. Huiusmodi argumentum habet sanctus Thomas in *Summa contra g̈entile* 1. IV ct in aliis locis; sed nimis longum exsot linee legere.

Nunc ad emendationes veniam, quae proposita·' Bimt ab episcopis quibusdam in tractando de hoc schemate do primatu et do infallibilitate summi pontificis. Plurima notavi, sed tantum paginas indicabo, quas consulere poterunt ipsi episcopi. Primum quod damno, quod reprobo hoc est: episcopum, aut quisquis sit auctor earum emendationum, ita scripsisse adversus infallibilitatem, ut ipsum primatum pontificis impugnaro videatur.

Agitur pagina 2171 do fundamento ecclesiae, ot verba Christi: *Tu es Petrus, et super hanc petram* etc. examinantur; et ibi dicit auctor, nullum argumentum pro infallibilitale duci posse ex hisce verbis, quia fundamentum ecclesiae etiam alii u|iostoli vocantur. Huc raliono certo infirmatur argumentum advenus protestantes pro primatu ecclesiae.

Pagina 218 do verbis: *Pasce oves m̈ea* etc. agitur, ct contendit auctor aut scriptor, nullum argumentum hinc duci posse, quod pontifex supremam potestatem habuerit in oves et agnos; etenim dicit eadem voce tam agni quam oves indicantur in textu graeco. Hoc tamen omnino a veritate alienum est, noni in graeco textu primo loco habetur *pasce agnos meos,* βόσχε xi dpvfa; secundo loco habetur *pasce.oves meas, nolpsvn* xà πρόβαχά μου; tertio loco: βόσχε xà πρόβαχά μου. Operae pretium esse duxi etiam alexandrinum codicem consulere hae do re, et ibi primo loco habetur *pasce agnos;* secundo loco habetur *pasce* προβάχιά μου, *oviculas meas;* tertio loco πρόβαχά μου iterum, *oves meas:* ita ut in textu graeco plane distinguantur tam agni quam ovee. In textu autem syrioco tria vocabula adhibentur *agni, oviculae, ct ores:* ita ut omnino a veritate aberret auctor huius emendationis cum dixit, nullum esse discrimen inter ov» et ä̈gno in textu graeco.

1 **Sub aun. 139. a principio. Ennditiones illae hxbentar, ut iam monui, a<l cxleem tomi praecedenti*. 1W0.**

Pagina 219 obi agitur do verbis Christi: *Ego rogavi pro te, Petre, ut non deficiat fides tua,* favere mihi videtur scriptor haeresi lutheranorum aut calvinistarum : nam dicit, *πίστι* in hoc loco et plerumque in evangelio non fidem divinam, nec corpus doctrinarum, sed fiduciam tantum indicaro. Perlegi ct ad examen revocavi plurima loca, et inveni fidem esse professionem veritatis alicuius doctrinae et praecipue doctnnae evangelica^. Fides exempli gratia Marthae, cum interrogata fuerit a Domino an crederet, qua roepor.dit: *Credo te filium ose Dei;* hac ratione omne doctrinas fidei professa est, non morem fiduciam. Sed de his satis, ne nimis longus sim; et iam nimis fortasse orationem produxi.

Nunc venio ad ea quae objiciuntur contra fidem Hiberniae in iisdem emendationibus. Nescio a quo episcopo vel a quo auctore scriptae sint emendationes, ubi de fide Hiberniae agitur: sed in uno loco invenio id dictum esse, duos meos praedecessores in archiepiscopatu Dublincnri minime favisse doctnnae de» infallibilitate Romani pontificii; alio in loco dicitur, scholas Hiberniae per duo ultima saecula doctrinam contrariam infallibilitati Romani pontificis docuisse. Alia plora dicantur, quibus insinuatur fidem Hibernorum advenam rase infallibilitali summi pontificis; quod quidem mirandum est, cum sciamus maximo cum animo, maxima cum perseverantia Hiberno? semper sanctae huio sedi adhaesisse.

Nunc primo loco respondebo pro duobus meis praedecessoribus, qui ecclesiam Dublinensem ferme per unum integrum saeculum gubernarunt. Meus immediatus praedecessor vir erat valde prudens: interrogatus ost aliquando a parlamento Brittanico. an esset de.fide Romanum pontificem esse infallibilem; respondit non esse de fido; non erat adhuc dogma definitum. Sed quaenam erat eius fides? Veram fidem de hac doctrina invenire possumus in actis synodi Tburlœianae, cui ille adfuit et cui subscripsit.

Adorem etiam ego illi synodo, ec praefui auctoritate apostolica ; et gaudeo nunc mihi poet viginti annos adhuc tantam felicitatem habere, ut omnes episcopos totius orbis hic in una pace, in charitatc et unitate fidei congregatos videam; gaudeo mihi otiam quosdam adhuc ſuperate episcopos qui illic aderant, quique etiam actis concilii subscripserunt. Adest hic archiepiscopus Tuamensis qui subscripsit concilii actis; quique hodie, ut certe puto, testimonium feret fidei Hibernorum quoad infaEibilitatern. Adest etiam archiopifcopus Cosseliensis qui concilio illi subscripsit, non ut episcopus sed ut praesbyter: hodie ipse quoque vos alloquatur. Adest otiam episcopus Galvicnsis qui etiam ad vos sermonem habebit; adest episcopus Demensis, adsunt et alii qui id quod dicam confirmare poterunL Quid dicit itaque synodus Thurlesiana do auctoritate summi pontificis in definiendis doctrinis? Post recitatum cononem concilii Florentini (dium canonem legere non ert necease) addit: ‚Juque, quidquid Romana ecclesia de fide divina credendum proponit, ex intima cordis sententia credimus et credere debemus; et quidquid reiicit ot damnat, raucimus ac damnamus; oc proptarea errores omnes, qooa Romani pontifices tamquam fidei adversos pro•oripeennt, noe proscribimus et damnamus, atque pro virili parte conabimur, ut nullum eorum vestigium in nostris dioecesibus inveniatur." Cur hanc facerent professionem fidei episcopi Hiberniae et meus praedecessor, nisi intimo ribi conscii essent, summum pontificem in proscribendis erroribus, in proponendis fidei decret» esae infallibilem?

Sed ne dubiam aliquod sit, lego fragmentum epistolae quam ad summum pontificem ex concilio illo scripserunt episcopi, rogantes ut definiret doctrinam do immaculata Conceptione: „Hacc cum ita sint, bealitudinem tuam enixe rogamus, quod et separatiπi iam cum aliis fore omnibus totius ecclesiae catholicae antistitibus praestitimus, ut ex suprema cathedra principis apostolorum, cuius fidei et potestatis haeres existis, dogmatico et infallibili decreto beatam virginem Dei genitricem aboque ulla peccati originalis labo fuisse conceptam definias." Itaque non est haerendum, non est dubitandum do fide praedecessorum meorum et omnium, quotquot illi concilio aderant, episcoporum Hiberniae: ct viginti septem aut viginti octo omnes Hiberniae episcopi per se vel per procuratores aderant, et nomen dederunt tam huic epistolae, quam definitionibus quos legi.

Quod oxl antecessorem praedecessori» mei attinet, ipse certe infallibilitatem summi pontificis prof<x<sus «t ; ‹rat enim vir (ad ordmem Dominicanorum pertinuit) admodum doctus et sanctos. Cum itaque in lucem edita fuisset constitutio summi pontificis Pii VI, qua damnata sunt acta concilii Pistoriensis, arehiepiscopus Dubhnensis et tres alii episcopi auae provinciae Dubiinensis heteras ad summum pontificem scripserunt, quibus ambabus ulnis amplectebantur omnia, quae decisa fuerant a summo pontifice. Pauca quaedam legam.

„Serius ad uoe infrascriptos provinciae Dublincnsis in Hibernia antistites constitutio dogmatica condannatoria errorum infaustae synodi Pistoriensis pervenit; nulli tamen priores ac promptiores nobis obedientiam et venerationem atque religionem in ramdem praestare unquam poterant: quandoquidem aequum ret ratum habere quod sancta ecclesia decernit, quod tantus pontifex enunciai. Qui autem primae sedis immo totius orbi» praesuli resistunt, Christi dispositioni resistunt, et nisi resipiscant, contumacium indicio plectuntur. Quicumque naviculam Christi spernit, incaute navigat, etc. etc. Quocirca quemadmodum patres chalcedonenwM lecta auditaque epistola dogmatica sancti Inonis Magni voce plaudentes dixerunt: Petrus ipee per Leonem locutus est; ita nos constitutionem beatitudini» tuae audientes in has voces incunctanter laeti erumpimus: Petrus per Pium oraculum fudiL"

Itaque hisce episcopis provinciae Dublinenris animus non erat, ut in dubium decisiones vel decreta summi pontificis revocarent. Paulo post illud tempus episcopus Ossoriensis. qui ad Dubiinensem provinciam etiam pertinet, opus edidit quod inscribitur: *Hibernia Dominicana,* et in ea aperte propugnat pontificiam infallibilitatem. Non est necessarium locum legere, quia iisdem fere verbis concipitur, ac ille qui habetur hac de re in summa sancti Thomae. Ante eum, incipiente ultimo saeculo, arehiepiscopus Christophorus Butler Casseliensis, qui per quadraginta annos rexit illam sedem, scripsit eodem modo ad summum pontificem de constitutione *Unigenitus,* eamque tamquam vocem Petri, tamquam oraculum caeli se eiusque populum recipere professus est. Adeo longa est epistola, ut eam omittam. Sed tamen animadvertendum eet quod dicit: „Huius tam inclytae sedis divina plane auctoritas abeque ope conciliorum oecumenicorum repressit, delevit, extinxit quotquot quatuor primis saeculis ortae sunt haeresœ et schismata ; et illam parum idoneam et valentem nono putabimus, quae confundat et dissipet huius nostri saeculi novatores paucos ct pusillos? Nos certe non ita. sed verius et sanius cum universis Galliae episcopis in sua ad sanctum Leonem Magnum epistola sentimus ac dicimus ; apostolatus vestri scripta, ut symbolum fidei, quisquis redemptionis sacramentum non negligit, tabulis cordis describat.'

Exeunto ¿acculo XVH celeberrimus erat archiopiscopus Armncanus in Hibernia Oliveriue Plunchott, qui pro fido, pro religion© catholica morte mulctalus ret lendini 1681. In epistola quam ipso scripsit od cardinalem protectorem regni Hiberniae dicit, conatus maximos factos fuisse illo tempore, ut iansenismus in Hiberniam introduceretur, et quaestiones otiam, addit, motas fuiaeo do infallibilitate Romani pontificia, imploratquo Romanae tedia auxilium, ut huiusmodi errores cohibere po»ot. Eadem fero ration© scribit et loquitur archiepiscopus Coeselienris loannca Brenam, qui aequo dictus erat orehiepiscopus Armoconus.

Longo antea episcopus Petrus Lombardus arcliiepiscopus Armocanus in ©pistola, qua© odhuo estât, declarat to plane creder© pontificem caso infallibilem; et habetur opusculum, non opusculum sed magnum opus, scriptum ilio tempore ineunto sacculo XVII a quodam p. Molony in quo scribens contra protestantes, contra celeberrimum Useerium, nihil oru- B buit publico profiteri, so credere infallibililatern pontificis, et dicit ita certam osso doctrinam, pontifices aedificatos esso supra Christum aut Petrum qui positus e»at per Christum, ut si deficeret fides pontificis, dicendum esset defedare fidem ipsius Christi.

Plurima alia haberem legero, quo© tamen brevitatis causa omitto; ot unum tantum ex historico, qui do rebus genoratim loquitur, referam. loannes Lynch scriptor illius temporis, qui errores cuiusdam Giraldi Cambrcnsis refutavit, itu dicit: „Ut rem paucis comprehendam, no minimus quidem do re religionis tumultus ortus unquam fuit, ad quem sedandum mox Romam non recurrebatur. Nam inde Hiberniam vivendi praecepta, credendi regulam, et tamquam a matre filiam, tamquam a capite membrum ct tamquam a religionis principio religionem hausirao et tota mente combibisse constat; sicut etiam Hibernos summum pontificem in dubiis adhibuisse arbitrum, in C certis magistrum, m temporalibus defensorem, in omnibus iudicem, in singulis consultorem, et in ambiguis oraculum ac demum in periculis propugnatorem.“

Quae dicta sunt, mihi satis videntur ad probandum, immerito omnino auctores emendationum nd Hiberniam appellasse, nequo ex eius ecclesiae scriptoribus argumcutuni contra infallibilitatem summorum pontificum duci posse. Constat concilium universale Hiberniae, si non potuit definire, declarasse tamen doctrinam infallibilitatis; constat episcopos in epistolis ad papam eamdem doctrinam touuisso; cofistat per tria ultima saecula saltem lume doctrinam omnino in loto regno communem fuisse.

Ihwc satis dicta sunto; nuno illud tantum mihi in votis esse declaro, ut quam citissimo hace doctrina do infallibilitate summi pontificis od dignitatem dogmatis fidei exaltetur.

## ORATIO

*eminentissimi ac reverendissimi domini luannis Ignalii čardinali Moreno archiepiscopi Vallùolekmil.*

Eminentissimi piaesidee, eminentissimi oc reverendissimi potres.

Schema prima© constitutionis dogmatica© de ceiosia Christi catholicam de Romani pontificis primatu A continet doctrinam quatuor capitibus, nostrae congregationis generalis examini propositam; quam sano doctrinam perpendero oportet ad exitiales et perniciosos errores hoc tempestate pullulantes solemniter reprobandos ot damnandos. Quemadmodum enim sedis apoetolicae hostes in id suos conferunt conatus, ut hanc veritatis arcem o medio tollant; ita nos, eminentissimi ct reverendissimi patres, o converso pro viribus illam propugnemus nccesse esL

Verum constitutio imperfecta quidem et manca ceso videretur, si vel unum ox quatuor capitibus omissum fuerit, quartum praesertim, cuius argumentum «t de Romani pontificis infallibilitate. Hanc apostolici primatus praerogativam iniuste atque dure oppugnari lugenti aniuio conspiciens, causae iustitiae fultus omniumque vestrum inflexa rectitudine, perspicuum facere conor brevi oratione, ineluctabile oecumenicae synodi Vaticanae officium esso, ut claro, explicit©, atque verbis omnem ambigendi locum exeludentibus dogmaticam ferat definitionem de praedicta infallibilitate Romani pontificia in rebua fidei et morum ex cathedra loquentia, id est, dum loquitur non ut privatus doctor, sed ut magister ecclesiae divinitus constitutus, quod fit quando suprema, qua divino iuro gaudet, auctoritate decernit atque universae ecclesiae praeceptive proponit doctrinam in rebus fidei et morum ab omnibus tenendam, vel damnat errores ab omnibus respuendos. Res quidem maximi momenti est; quare ct vos, eminentissimi et reverendissimi paties, enixe deprecor, ut intento animo atque indulgenti meam accipiatis orationem.

Dogmatica definitio, do qua sermo, obicctuin est iain expectations univorsi; ct quidem societatis commotionem quis non sentit? quomodo doctus et indoctus, religiosus ct impius, theologus et politicus, gubernia ct nationes, cuncti quantocius scire vehementer expetunt, quid de subiocta quaestione sacrosancta Vatienna synodus decernat? In eubiccla quaestione dixi, ei in quaestione apud catholicos esso potœt doctrina ipsius Christi promissionibus indubitanter fulta, consimili ecclesia© traditione roborata, atque a praeclarissimis scientia© theologiae et sacrorum canonum peritis demonstratione asserta. Hinc sapientissimus Suarez affirmaro non dubitavit, quoniam veritas catholica est, pontificem definientem ex cathedra esso regulam fidei, qua© erraro non potest, quando aliquid authentico proponit universae ecclesiae tamquam do fido divina credendum ; atque inimodiato subiunxit eximius doctor: „Ita docent hoc tempero omnes catholici doctores, et sentio esse rem do fide čertam. Si autem concilium hac do re conticuerit, veritas catholica immanem reciperet ictum; sicquo apostolica suprema labefactaretur auctoritas. Circumstantia© nainquo synodi celebrationem comitantes absque dubio effiD cerent, ut ex eius silentio hoc fieret consentaneum.

Omnibus notum est qnod indictione concilii peracta, appropinquante iam inaugurationis die contro-

**randnm. Pontificiam iafallibUiUteui Ie ex ipxa ecrlest&e čon •litatione, 9° ex eeriplaris, 9 ex ₥onumenti ecclesiae ıiv® orientalis «ire occidentalis, 4« ex fide ecclesiarum partkulariaa praesertim vero Galliae et Hispaniae, et exinde conelacleodum intelligi non posse quomodo doctrina haec nostris his diebus a qoibosdam scriptoribus ut nova traducatar. Neque ex doctrina hac ollo modo descendere at eam definita fuerit inutilia pronas concilia fiant. Ea quippe semper utilia esse tum ut haeretici facilius contineantur, ac doctrina catholica totius ecclesiae iudido snfiolu facilius recipiatur, tum etiam ut catholica unitas magia magiaque tamquam sol fulgeat irradians universum mundum. Addidit contra doctrinam hanc nullas posse ŏbjectione fieri quae non undeqaaqae dissuivantar. Attingens aatrn argumentum quod ut ipse ait advenorioram Achillea diri potest, seu factum Honorii, eius orthodoxiam local·nüwiœs apparere dixit et quidem testibus Bossaelio et Natali Alexandro. C<melasit volam emittendo pro ďefinitione.**

1 **Artramentum; .Cani archíepüeepu» VdiisoleUaos proposito schemati adhaerere *e in nmnibui declaravit. Et ad qnartnm caput in «pede quod attinet dementtrandom aasumpsit Vaticani concilii ineluctabile officium ease Romani pontificis InfaUibilitatem clare et explicite definirà Magnam definitionis huios expectatinnem apud omnes esse, et nonnisi cum magna amaritudine tdlentium concilii hac in re populos recepturos. In* fallibilitatis praerogativam eo maiori veneratione circumdari opas esse, quo maior eius nreessiias est ad unitatem fidei aer-**

venia mota est do Romani pontificis infallibilitate; controversia sonantior quidem propter obioctum suum ct clarum nomen, quo merito gaudent aliquot ex contendentibus, necnon propter commodum, propter ingens commodum quod inde depromere intendunt apostolico® sedis praejudicio eius hostes infensissimi, potiusquam propter speciosa argumenta quibus pontificiam praerogativam impugnant» utuntur. In his afferendis termini appositi sunt, qui quamvis interdum sciealificam technologiam aufugiunt; apti tamen videntur ad fietitiara levibus animis persuasionem ingeminandam, novitatis praesertim studiosis id temporis pullulantibus.

Disceptationis existentia factum est extra aleam positum quod scripta scriptis succedunt, typis mandantur et publici iuris fiunt, totiusque orbL ephemerides, etiam suprema statuum comitia sermocinantur. Hinc vehemens illa universalis affectio exultationis et laetitiae in nonnullis, tristitiae ot moeroris in pluribus, anxietatis in omnibus, qua et vos ipsi, eminentissimi et reverendissimi patres, laboratis. His autem perspectis, potcbtno sacrosancta synodus vocem suam premere, et permittere ut eius silentium interpretationem subeat pontificiae infallibililatis adversam? nullo modo. Quod si eveniret, quam laetus triumphus inimicis ecdesiee, quam acerba amaritudo optimis filiis eiusl etenim eo ipso enervata viderentur rationum momenta venerationis et obedientiao supremo pastori.

Difficile sane foret effectua coercere argumentationi cuilibet saxis obviae, qua impii atquo infirmi in fido solerter uterentur; videtur mihi insequeus aut simile allatum iri ratiocinium: Occumenira Vaticana synodus accuratam habuit notitiam de publica disceptatione, ante et post synodi inaugurationem instituta, utrum scilicet pontifici infallibililas competat quando, ut divinitas constitutas occlcsiae magister, definitivam in rebus fidei et morum profert sententiam, ipsamquo univorsae ecclesiae proponit auctoritate postulante consensum oris et cordis; ita ut illius dogmatica decreta prorsus irreformabilia sint ante eiusdem ecclesiae consensum. Hanc controversiam etiam admoverunt aliquot ex episcopis, ipsius concilii patribus, palam asserentes minime opportunum esse dogmaticam fieri definitionem pro pontificia infallibilitate. Nihilominus eodem synodus, quae plura edidit dogmatica decreta, nihil proreus definivit circa subicctam disceptationem; idque contigit PioIX in Petri catbedra sedente, qui paulo antea solemniter definierat, orbe catholico plaudente, immaculatam beatae Mariae virginis conceptionem. Ergo synodo visum est, vel argumenta pro infallibilitate pontificia sat firmitatis non habere, vel e contrario gravia odeve fundamenta pro sententia opposita.

Utraque hypothesis, eminentissimi et reverendissimi patres, ansam praeberet ſedi apostolica^ inimicis ad ſnnovando iansenistarum ȩrrore quod nempe dogmaticis papae definitionibus obsequiosum debeatur silentium, non ex corde submissio; aut quod satis sit provisorie, ne pax turbetur, iis assentiri, donec universae cccl»iae accedat ǎssensu Asl quisnam catholicorum exitialem hanc doctrinam nun reiiciat? Externa observantia abaque interno assensu hypocrisis est, homino christiano indigna: provisorie autem awentiri doctrinae, «le qua dubitatur utrum vera an faba sil, absonum prorsus est et rectae rationi contrariam.

Horret animus, reverendissimi patre», dum mente recolimus ingentia mala, queo ex synodi silentio eccleeiao catholicae resent certo obventura. Frustra humanae prudentiae rationibus aut opportunitati eilentium tribueretur. Si enim hae infirmissimae quidem fuerunt ad publicam extra synodum vitandam controversiam ; quis sibi persuadeat easdem prudentiae vel opportunitatis rationes necessariam habuisse vim od conciliarem definitionem impediendam? Hoc deficiente, attentis in quibus versamur circumstantiis, divina Romani pontificis auctoritas apud omnes christifidcles expoliata appareret infaliibilitatie in docendo praerogativa, illius magisterio necessaria.

Eccloia, utpote societas divinitus instituta, focum habere del>et semper permanentem infallibilitatis suae; quia quolibet momento surgere valent dubia ar quaestiones de rebus fidei et morum. Huiusmtxli focus permanens ita visibilis essse debet, ut ŏmne illum aspicere facile possint, atquo in ipso lucentem auctoritatem divinitus constitutam, ad lites infallibititor dirimendas. Focus autem hic permanens seu phorus indeficienter lucens navigantibus in mari, rapidis dis- ĉĕptationi ventis agitatus, non sunt concilia generalia; siquidem raro celebrantur, et od illa celebranda gravissimae saepe onuntur ḋifficultate interdum forsan inMjj^rubilos. Est igitur permanens et visibilis focus illo centrum unitaria catholicae, in quo necessario rese debet principium, undo et unitas fidei ot ŭnita communionis oriantur. Principium autem hoc est auctoritas suprema ĉd mfallibilitate praedita, olioquin proreus inepta foret od unitatem producendam conscrvandainque.

Nunc vero, reverendissimi patres, apostolica sedes centrum est unitatis, ad quod voluti radii referantur necease ret omnes, qui sunt undique fideles. In ipea ergo agnoscere debemus auctoritatem supremam et infallibilem, non supremam solum sed infallibilem etiam, cum nec suprema esset absque infallibilitate: siquidem supremae potestati etiam in societatibus humanis quaedam tribuitur infallibilitatis species, sicut societatis bonum exigit, et ab illius sententia interdicitur appellatio. Cum autem Romano pontifici, iuxta concilium Florentinum in beato Petro pascendi, regendi et gubernandi universalem occlesiam α Domino nostro I«u Christo plena potestas trailita sit; in ipso proprio dicta infallibilitas insit necease est. Actionem date in solemma illius iudicia, et Petri prifinatu enervatur omnino, mirumque concidit unitatis aedificium. Unitas enim fidei, ut optime ratiocinatur angelicus doctor, servari non potest, nisi quaestio fidei exorta determinetur per eum, qui toti ecclesiae precest, ut sic eius sententia ab ecclesia tota firmiter toncatur. Prop!crea ecclesiae constitutio ea est, ut infallibility saltem activa illi non competat, nisi quatenus cum capite Roruano pontifice unum efficiat corpus: quod enim Christus, ut aiunt theologi, ecclesiae contulit, corpori contulit integro et perfecto seu ex capito et corpore coalescenti. Unde recte inferendum, eo ĭpe infallibilitatem in Romano pontifice inceso debere, cum ipse sit ex divina institutione fulcimentum infallibilitatis ecclesiae.

Certo Christus Dominus Petrum ot in Petro Romanum pontificem petram constituit et basim firmitatis ecclesiae et universalem totius ecclesiae pastorem cum munere pascendi agno® et oves, ut unus sit omnium pastor. Insuper illi commisit ut confirmaret fretro® suos: quos fratres? interrogat Bauuetius, apostolus; quanto magis episcopos successores apostolorum? Igitur falsi nescius rit necesse est, quem Christus constituit ut universum gregem, agnos et oves, fideles et pastores in veritate solidaret, atque ab errore in fide et moribus arceret.

Consonat divina traditio tanto quidem splendore fulgens, ut omnis caligo in re eubiecta evanescat. Verum mens mea non e>t singula percurrere, quae ad

illam proreus ovincendam extant orientalis et occidentalis cecleaiao monumenta, sed ea leviter attingere, quae orationi meae magis propria visa sunL Primis ecclceiao saeculis errantes circa fidem statini ac α Romanis pontificibus fuerunt damnati, ab omnibus ut haeretici Labiti sunt: omnes namque in pontificia dofinitiono regulum fidei agnoscebant, quemadmodum ex occloriastica historia satia liqucL Sanctus Augustinus, quem tantuo sciontiao fui usserit CoelcstinusI in epistola 21 ud episcopos Galline, ut inter magistros optimos a Romanis pontificibus semper haberetur, vix certior factus do sancti Innoccntii in causa Pelagli definitione, haec protulit verba, quae iudicio clari hcriptoris sunt voluti tessera nd cognoscendum vere catholicum : „Causa finita est litteris beatae memorino papou Innoccntii, quibus de hac re dubitatio tota sublutu eat": quod sone, ut auctoris cuimdam ianroniuni, obsequiosi silentii defensoris, fert opinio, perindo volet ac dicoro: iudiciuni infallibile atque appellalionis expon latum fuisse. Hanc quidem vim Innoccntii definitioni tribuit b. Augustinus, quin expectoret donec univeraoo oeclcsiac consensus accederet; siquideui nec tempus illi fuit cum ita locutus est, ad notitiam do eiusmodi consensu comparandam. Definitionis ergo robur absque ulla limitatione sanctus doctor referebat acceptum supremae atque infallibili papae auctoritati.

Idipsum ex oo luculentissimo evincitur, quod patres et groooi et latini in octava oocumenica synodo omnes haereses anathematizaro profossi sunt, ab apoetolicae sedis fide et doctrina separari minime cupientes. Quod sane principium est universale, est constans pro omni loco et tempore. Cum autem orientalis atque occidentalis ecclesiae sententia sit ab apoetolicae sedis fido et doctrina minimo separandum; quis affirmare audeat camdom upostolicam sedem seu Romanum pontificem in quaestionibus fidoi definiendis fallibilem esse? Ecquis voro illius infallibilitatem in docendo odiccro addubitet, cuius iudicio, si quae subonantur fidei quaestiones, definiri debent?

Priscae huius atquo universalis doctrinae firmum etiam habemus argumentum in ecclesiarum particularium fido: quod eam semper professa fuorjt Hisponiarum gloriatur ecclesia. Fuit quarto ecclesiae saeculo in Hispania vir vafer ingonio, loquocissimus et vecors, Priscillionus nomino, manicheismi, gnosticismi et Sobellii erroribus infectus aliisque non minus exitialibus, qui christianismum novum cudero visus cet; cumque contra A]>ostoli monitum carnis curam faceret in desideriis, voluptatibus atquo impudicitiis indulgens, suisque asseclis idipsum, quasi liceret, sub arcano permittens, brevi quam plurimos in suam pestilentem doctrinam allexit Erat autem illis infrangibilis nonna: „lura, periura, secretuin prodere noli." Veram causa adversus priscillianistas in ooncilio Caesaraugustano instituta eorumque erroribus damnatis, res od sanctum Damasum papam evectà œt, oiusquo supremo iudicio finita. Ast adeo percrebuit denuo post Priroilliani mortem priscillianistarum secta, ut iussu sancti Leonis Magni concilium Hispaniaram et Lusitaniae plenarium Toleti anno 447 habitum fuerit; in quo professionem fidoi atque anathematismos contra priroillianistas ad normam epistolae dogmaticae s. Leonis patree solemniter ediderant Quos inter anathematismoe insoquens od rem noetram abeque dubio eet: „8i quis in errore Priroilliani sectam sequitur vel profitetur, ut aliud in salubri baptismo contra sedem sancti Petri faciat, anathema sit". En, reverendissimi patree, principium a Toletana synodo proclamatum, quodque in rebus fidei et moram labentibus saeculis iugiter in Hispania servatur: Si quis contra sedem sancti Petn sentit vel faciat, anathema siL

Summa veneratione verborum memini praeclarissimorum Leandri, Fulgentii, atque Isidori sapientia et sanctitate praeetantium. Ea de Romani praesulis auctoritate, divinisque praerogativis iis erat opinio, ut prior dixerit: „In ecclesia nemo pontifice potentior"; alter voro palam docuerit, ab episcopo Romae firmam obtinendam veritatis cognitionem ; et sanctus Isidoras, clarissimus ecclesiae doctor atque Hispaniarum decus fulgentissimum, eamdein vim tribuit dogmaticis Romani pontificis definitionibus ao conciliis oocumenicis; immo definitionum conciliorum firmitatem ab auctoritate repetit apostolica^ sedis: epistolas Romanorum pontificum, inquit, eorumque decreta pro culmine sedis apostolica^, nec impares esse cum synodis auctoritates, nec ullam synodum lege ratam fuisse, quae non fuerit auctoritate apostolica^ rodis congregata vel fulta.

Purissimae doctrinae lacte nutriti, indesinenter Hispani nullo non témpora indubitatum avitae fidei praebuerunt testimonium. Fuit tamen saeculo XV audacissimi vir ingenii, Petrus Oxomeasis, qui asserere non erubuit, ecclesiam urbis Romae errare posso. Sed Toletanus antistes hanc novatoris thesim, aliasque octo examinare fecit damnavitque ; quam damnationem definitivo confirmavit iudicio apostolica sedes, propositiones confodicns ut scandalosa^ ct haereticas. Saeculis sequentibus celebres etiam biepani pontificiae praerogativae extiterunt assertores, qui orbe catholico celebrantur, Solo, Conus, Valenza, Suarez, Aguirre, Gonzales aliique sacrae theologiae et luris canonici viri peritissimi. Hinc Hispaniarum episcopi pontificiam infallibilitatem uno ore omnes profitemur unanimes; itidomquo praeclari praesules Hispano-Americani spiritum sedulo servantes, ot doctrinam sancti Turibii Mogrovezo caeterorumque insignium virorum, qui apostolico zelo illius regionis ecclesias fundarunt.

Eandem etiam in Galliis doctrinam obtinuisse ex clarissimis sancti Bernardi scriptis certe constat; qui utpote novissimus patrum pro tota antiquitate respondet. Istam infailibilitatis pontificiae praerogativum, ait mellifluus doctor, consuntissima perpetuaque ss. patrum traditio demonstrat. Quid autem ante celebrem declarationem, labente iam sacculo XVII factam, senserit clerus galliconus, ree quidem est admodum explorata, cum ipro in coetu, eodem ineunte saeculo Parisiis celebrato, ita de Romano pontifice locutus fuerit: „Is enim successor est Petri, super quem Christus lœus ecclesiam fundavit, quando illi elaves regni coelorum et donum infallibilitatis in causis fidoi reliquit." Quod si deinceps universitas sorbonica, non clerus gallicanus, ab antiqua doctrina descivit, huius defectionis causam significavit Tournely : „Noη dissimulandum est, inquit doctor sorbonicus, in tanta testimoniorum mole, quae Bellarminus et alii congerunt, nos recognoscere apoetolicae sedis seu Romanae ecclesiae certam et infallibilem auctoritatem : at longe difficilius est ca reconciliare cum declaratione cleri gallicani, α qua recedere nobis non permittitur."

Nihilominus illustris Galliarum episcopatus in antiqua perstitit sententia; quandoquidem asserit Millantò, paucos «eo Gallos qui Romani pontificis infallibilitatem contendant Huius assertionis perspicuum recentiori aetate habemus testimonium, quando videlicet Galliarum atque Italiae episcopis Parisiis coram Napoleone I congregatis undecimo praesentis saeculi anno, die vero 17 mensis iunii, postquam omnes iuramentum obedientiao erga apostolicam sedem praestiterunt, itemque ab omnibus emissa fidei professione

ıσıta formulam Pii IV, eloqucntissimiis Trecensìs episcopus inaugurali oratione infrangibilem coetus Romano pontifici adhaesionem patefecit, cum denominans ecclesiae lapidem angularem, fornicis elavem sine qua totum corrueret aedificium, sacrarum traditionum fidelissimum custodem et veritatis arcem. Neo alius est sensus caeterarum ecclesiarum, ut bene nostis, eminentissimi et reverendissimi patres.

Cnm adeo evidens sit constans totius ecclesiae traditionalis sensus, mirum est quod ab aliquibus scriptoribus novitatis arguatur doctrina de pontificia infalh'bilitote: sane scriptores illi doctrinam cum eius formula ct propugnatione confundunt. Quando namque de hor veritate ambigebat nemo, opus non fuit scholastica fonnula uti: at quando labantibus saeculis in dubium, licet a paucis, revocan coepit; scholastici theologi clarissimi doctrinam ecclesiae scientifica formula determinarunt, nihil novi íd ea enunciantes, sed quod aemper, quod ubique, quod od R omnibus creditum est. Impugnatio igitur nova est; sod doctrina pontificiae infallíbilitatis ea gaudet antiquitate, qua universa ecclesia. Solemnia ăpostolica «edis judicia enervare moliti sunt nonnulli spiritu rebellionis imbuti; non sanioris cupiditate iudicii, ut scite loquitur Pius II in bulla *Ezccrabilù,* sed commissi evasione peccati α Romano pontifice lesu Christi vicario ad futurum concilium provocare preeminentes. Ex his appellationibus prima, quao corte constet, a Du Plessis saeculo XIV ineunte fuit interposita; in cuius appellatione himiliter ar in «oquentibuK ob formulae diversitatem clare deprehenditur ot novitas actionis ct praepedimentuin, quo appellantes laborabant. Huiusmodi provocationes Pina 11 in synodo Mantuana damnavit, ct tamquam erroneos oc ďetestabili reprobavit.

Vorurn direi aliquis: infallibilitato Romani pontifias semel constituta, inutilia erae ocvumonica con- C cilia. Ant immerito; non solum utilia, ted interdum moraliter necessaria sunt concilia generalia, ut nempe rebus magib ad trutinam mandatis, haeretici facilius convincantur; ut doctrina fidei et morum totius eccimiac iudicio suffulta ab omnibus ot abequo ullo obice unanimiter recipiatur; ut generalisccctaiacdisciplina, perpensis temporum et locorum circumstantiis, solidius constabiliatur; ut constans catholici orbis ©piscoporum concordia firmmimaque corumdom supremo capiti adhaesio, verbo dicam, ťnita catholico ubiqu».· lermrnm fulgeat tamquaui sol mundum irradians universum.

lam si α quitti ione iuris ad quaestionem facti progrediamur, in medium afferant advonani vel unam Romani pontificis dogmaticam definitionem, quam uti vere obligantem legem ecclesia non habuerit, aut cui consensum non praestiterit; aut dicant nobis quisnam ex tot pontificibus in fide et moribus ex cathedra D definiera enaverit. In tanta criticos luco frustra nobis aliquot obiiciuntur exempla, quao si recte expenduntur, vw argumenti nulla est.

N® voro longius progrediatur oratio mea, cum illorum Achille sit Honorius, dicere sufficiat do cius orthodoxis adeo luculenter constare. ut ipso clarisfirons BoreuH farnus sit, Honorii verba ortlvodoxa maxime videri; atque eruditissimus Natalia Alexander aweruent, Honorium α fidei tramite non deviasse. Quid plura?

Oum igitur ex dictri ventas catholica ait omni argumentorum genero demonstrata, et Romani pontificis ťnfallibilità in rebus fidei et morum ex cathedra definientis, huiuaqur veritatis definitio pernicisana omnino videatur; quid supereat nisi ut «nets Vaticana eyitodu· illam solemniter definiat de fid·' A divina credendam? Quid nisi ut socer consessus catholicam orbem verbia divi Hieronymi ad Denied rindeni alloquatur1: ,.Sancti Innocentri ... tenea fidem, nor peregrinam, quamvis tibi prudens calliduquu videaris, doctrinam rrepicias?" Subdit doctus huius periodi interpres: Monitum sapientia plenum, quod si reducatur ad proxim, cunctas relegaret haeresce l Etenim iuxta illud, sibi ipsi diffidere debere cliristianus. quantumvis scientia atque ingenio praefulgeat : Quamvis tibi prudens coliidaquo videaris; ct peregrinum quoque spernere doctrinam, illius definitioni standO, qui in Petri cathedra sedet.

Longa nimis evaderet oratio, ai ulterius progrederer. Finem dicendi faciam proreiarginiri Molčhiori Cani verbis', argumentum orationis meno voluti summatim complectentibus: „Si nullus itaque, ait doctissimus concilii Tridentini ťlicologu legum Christi sanior est interpret, quam perpetuus ecclesia!· usus; ecclesia vero in fidei rebua non ad Antiochenum. Alexandrinum, Constantinopolitanum.... čpiscopo sed ad Romanum omni semper aetate recurrerit: quidubitet, hunc case, quetn ut succoesore.n Petri, itu quoquo doctrinae apœtolicae magistrum, ťpaa uumque de fido iudicom habemus? Quid? quod ipa» etiam itrom experimento comperimi», Christi do Petro ot ťuubcM \aticinia in ecclesia Rumana manifestius implen? Et tum «eteree apostolorum eccleeiao vd ab infiddibun occupatae vol aL liooretjois affectae aliquando fuerint; haec una tot inter hostus txx infiddibu., nec haereticis saluit expugnari. Hinc quaeri rolct, an haarotivuni rit usrercre. ťpo<« quandoque Romanam ecclesiam, quemadmodum et caetera-s α Christi fido defnxTO. Ei furiant .atri Hieronymus periurum dxcn>. qui Romanar «die fidem non fuerit ťecutu Cyprianus direna: qui cathedram Petri, supra quam fundata ťe exlc-ia, <'«writ, in ©celeria ťw če non rem fidat; ťynodu Cuostmir tiemis liaereticuiu indicans, qui do fidei ťrticuli alitor ěntit, quam raneta Romana ecclesia docet. Illud postremo addam. Cuui <·χ traditionibiu apwiulonim ad evincendam haensnn argumentum firmum tertum quo trahatur; coralet autem Romauoa ej>iACop<r» Potro in magisterium fidei Bucceraiw©, ab apostolis esso traditum ; cur non audebimus anertioneni odvoremn tamquam haereticam coudcmnare? Sed nolo ego ťite iudicium antevertere. Illud assero ot fidenter quidam obsero, pergit clan^imu» (.'auun, pestem eo oœlc»ia<· oc perniciem afferre, qui aut uegant Romanum pontificem Petro in fidei doctrinaeque auctoritate eua<dere, aut certe adstruuut summum etclesiuc praloreni. quicumquo tandem ille sit, orrore in fidei iudicio powc. Utrumquo scilicet haeretici faciunt: qui voro illis in utroque repugnant, hi in eredo«in catholici habentur/l

Vos igitur, reverendiraimi patre», enixo deprecor, ut ťeietti. in contrarium emendationibus ťuibu roque solcmnem ferati sententiam pro Romani pontificis infallibilitate. Ita enini ďccernontc ad ecdmioc catholicao bonum et puevm quam maxime conferetis, atípe animarum salutem ct maiorem Dei gloriam fulgento episcopalis ťnuneri splendore summopere curabitis. promus extumo timore, no schismatici et haeretici ab ecclesia catholica magis magieque deflectant: proclamatio namque catholicae veritatis scientiam ťaluti retendit uc illuminat etiam eoe, qui in tenebris et in umbra mortis «edent, omniumquo pedes dirigit in viam fxvrh.i

i Epi-t. crxx. D. te. apua P. L_. XXII. 1120.
• De *lotif* (VoZo^vrtt, lib. V!. cip. 7.

## ORATIO

*reverendi patris domini Gregarii lussef patriarchae Antiochenil.*

Eminontieaimi praesides, eminuntinimi ac reverendiwimi patres.

Mihi pcrpcndcnli hano dogmaticam ĕonstitutio nom de ecclesia, quondam rnca conscientia ŏbligatio nom quasdam observationes vmtro sapientissimo iudicio submittendi imponit. Absit α me, ut erodatur, quod ogo primatum summi ꝑontifici oitisque iura sim mox impugnaturus: iuiruo illud virisaima fido, omni obsequio ct veneratione prosequi protestor, ot ox intimo cordo cupio, ut hic primatus in toto suo lumino in domino nostro sanctisaimo Pio papa IX magis magisque resplendeat, ot omnibus suis iuribua gaudeat ot polleat; noque oi alio» limiten assignandos existimo, nisi quos ipso Christus aasignavit.

Cum in hac constitutione quaedam sint, quao B respiciunt ecclesiam orientalem; quid illi ecclesiae confond, quid illi obsit, antequam ad definitionem dogmaticam condendam poneniatur, sincero animo declararo arbitratus sum. Et in primis ardentissime rogo, ut animo revolvatis de quonam obiccto sim ego locuturus; nimirum do illa cocleaia graoca orientali, cuius merita,.splendores, concilia, institutiones immortalia sunt ct erunt; cuius surnmi doctores, martyres, institutores doctrina, sapientia, sanctitate ecclesiam Dei vel maximo illustrarunt: de illa ecclesia, quae cum maiori ex parte in lugendum schisma provoluta fuerit, et cum abhinc per successiva saecula nihil zelus ct sollicitudo summorum pontificum reliquerit, ut ad unitatem catholicam rediret, omnem vestram meretur ot benevolentiam et chantaient: do illa ĕecie ia tandem, septuaginta millionum animarum coalescente, quao in hoc concilium universale oculas convertens A quid statuatur quod illam ad unitatem alliciat, quinam facilior aditus de novo adstruatur quo od ovile ingrediatur, quaenam efficaciora media praeparentur, quibus od domum patris omnium fidelium restituatur, attendit atque expectat.

Atqui m hac constitutione non solum nihil est, quod huic desiderio respondeat; sed ea roperio, quao vel maximo adversantur. Et Io quatuor capita et tres canones, quibus constat liaec constitutio, anathemate directo ct immediato Graecos percellunt, quos numquam excommunicatione solemni benignitas ecclesiae catholicae subiccit; immo nemo vostrum ignorat quanta prudentia paties tridentini usi fuerint in quaestione matrimoniali, quam cum schismaticis habemus. Profecto intuitu Graecorum sancta synodus positivo, directe, immediato damnare renuit opinionem du solubilitote matrimonii ob adulterium; sed quoddam temperamentum adhibuit, ot ecclesiam non errare in eo quod do matrimonio decernit, declaravit

Praeterea Graeci appellantur schismatici, id est, soiuncti ao divisi: fundamentum et principium pertractandi do unione in decreto florentino subsistit. At per lias definitiones anathemate ꝛoborata hoc fundamentum eversum est, et illi in numero haereticorum relegandi erunt; ct consequenter maius gravamon rnaiorque difficultas ad eorum porugendani cum ecclesia Romana reconciliationem interponitur. Quo quaeso tot conatus, tot sacrificia, tol molimina corruent, quao summi pontifices praestiterunt? Ergo satis est ut simpliciter proponatur illa doctrina, quae in decreto florentino tam mirifice de primatu Romani pontificis exhibetur.

2° Notissimus omnibus est canon florentinos de primatu ex iuro divino Romani pontificis oiusquo dotibus ot iunbus, et quomodo sit intclligcndus „ita l in gestis occumenicorum conciliorum ct in sacris C canonibus continetur"; ct immediate praescribit ut omnia iura et privilegia, quae concilia et canon» reliquia patriarchio concesserunt, sarta tectaque habeantur. Indo enim dicit: „Renovantes ineuper ordinem traditum in canonibus cocterorum venerabilium patriarcharum.... salvis videlicet privilegiis omnibus, ot ꝛuribu eorum."

Nemo profecto ignorare poterit qui acta concilii Florentini perlegit, quod patras grueei nonnisi et non prius, post etiam tot conatus et labores, doctrinae de primatu subscripserint, cum praedictu declaratio, limitatio, sanctio locum in decreto obtinuerit; quam clausulam ecclesia orientalis ut propugnaculum auao autonomiao, ut pignus suarum immunitatum, ut securitatem tandem omnium suarum institutionum esse, arbitratu semper est. Haec clausula a»t ct fuit sempor sicut fundamentum, quo summi pontifices innixi dc revocandis schismaticis ad unitatem pertractarunt, ot D cuius veritate una para ecclesiae graecuo in communione cum ecclesia Romana adhuc perdurat. Haec, inquam, clausula est unica tabula ct r|ms quao remanet, ut grueei, conservatores tenacissimi suarum antiquitatum, ad obodientiam >edi apoetolieno praestandam reduci pomint.

lam \ero in hac constitui ione sunt ea, quao ot catholicos graccœ a centro removebunt, ot in ꝺdispen tionem sciiꝰ molicos, no convertantur, certissime adducent. Nam cur in constitutionis capite tertio haec clausula, quao est ut complementum canonis et para eius integrans, reticetur? Num dicetur: do ea halabitur ratio in alio schemate aut loco? Sed simul ꝛ disjungitur a corporo canonis, omnem vim suam amittere videtur; imuio ra sublata, expositio immediate sequens et canon tertius locum in alio schemate non relinquit, nimirum haec declaratio potestatis iuris-

* **Argumentum: .Patriarcha Antl-chenni Graeco-Melehlta declararit io pniuU te Rumini pondfi· h primatum ĕiue iura vivissima fide et veneratione prvseqid et teucre non alios limite· ei apponendos reae nisi quoi ipse Chri-tus constituit, Iu praesenti contiliudonis «cherauta ea ĕe quae orientalem ecclesiam magis ab unione avertunt Eccledam cautisdme eum orientalibus egisse temper, et praesertim in concilio Trid. cum agabaturde IndiMolnbilitate matrimonii ex capite adulterii, at nihiiominwi in hoc schem.ite qnutm>r capita et canone· qui sequnutur directe Graecus anathemate percellere, ꝗd hucusque nunquam factam est, et omnino nubvertare illud uuionia principintn quod in decreio concilii Florentini eobsbtit Sufficere ut renovetur doctrina concilii Florenlini de primatu et quidem cutn ea clausu'ʎ ,anivis vidrlicel luilbns omnibus et privilegiis patriarcharum orientalium'; eam siquidem ciainalam fundamentum esse quo summi |k›u tifici· de revocandi· ad unitatem sebiematieis pertractarunt, et quo ¡«arva pura eixleriae graeeae adhuc in communione cum Romana ecclesia perseverai. Quae in erhemale ĕnalur nullum amplius locum illi daneulae relinquere, et iura omnia immunitati· dextrnere quae ecclesiae graecae competunt praesertim ex canonibus sexto concilii Nirenj 1›, octavo Coiistanthiopditani Il, decimo aeptimo <'«n-•tantinopolitani 41 et quarto Chalerdoneivds. Quae in schemata habentur non ꝑos e coni|»oui cnm praxl lolia· antiquitatis, praescriptionibus roneiliomm et rumdjturionibu· Rom. pontificum, quibas omniha· Groad cnm ad unitatem redierunt certiores facti sunt nnllain unquam immutationem introductum iri. Notum praeterea esso apud orientales et praesertim Graecus hunr. ecdesioe typum haberi, ut nimirum unlrtrsns episcopatus in quinqué veiticihas neu patriarcbaîibu- adunetur, et in uno supremo vertice nempe patriarrbatu Rumano loto» coadunetur quin tamen destruat illnrum autunomiam et immunitatem. nine nil mirum esse si concilia semper dum Rom pontificis iura tuita sunt, simul immunitatem et autonomiam aliornm patriarcharum conservarunt, et hac praecise sub conditione addidit, orientalem ecclesiam nunc qnoqne pleniaaimam auctoritatem in Rom. pontifice «gnn-ccere, Conclusit caput tertium cum suo canone nedum constitutionem ecclesiae graecae subvertere, seti et ad completam eiu· ruinam intendere, et idcirco ab eo admittendo pastoralem ꝺam conscientiam refugere, et enixe »e postulare ut finnum in omnibus maneat decretum concilii Florentini et nihil ulterius addatur.-**

dictionis, quae eet episcopalis, ordinaria et immediata, „erga quam particularium ecclœiarum, cuiuscumque ritus et dignitatis, pastores atque fideles, tnm seorsum singuli quam simal omnes, *officio* hierarchical subordinations veraequo obedientiae obstringuntur, non solum in rebus quae ad fidem *et mores,* sed etiam quae ad disciplinam et regimen ecclesiae per totum orbem diffusae pertinent/' Quomodo, quaeso, eminentissimi et reverendissimi patres, hano constitutionem ita conceptam *per Orientem in* lucem edere et execution] mandare poterimus ? Qua fronte cum schismaticis disceptandum et cum catholicis pertractandum ost? Nonne noe accusabunt tamquam contemptores racrao antiquitatis et violatores conciliorum et canonum? Quid illis respondendum eet, qui maxima veneratione prosequuntur concilia in Oriente celebrata, cum nobis afferent canonem sextum concilii Nicaeni I, canonem octavum concilii Constantinopolitani I, canonem decimum septimum concilii Constantinopolitern IVl, canonem quartum concilii Chalcedonensis vim legis civilis habentis ex lustiniani novella 131 ; qui canones editi atque consecrati ad integritatem iurium et immunitatum ecclesiae orientalis luendam servandamque et per conciba Lateranense IV et Florentinum ratiliabiti fuerunt? Quomodo catholici in fide renumebunt et schismatici ad unionem persuadebuntur venire, cum unicum tutamen suae immunitatis sublatum, sedee patriarchal» suo decore ac iuribus orbatas, gravamina multiplicata per hanc constitutionem videbunt?

Re quidem vera quomodo haec sunt componenda non solum cum praxi totius sacrae antiquitatis et synodorum praescriptionibus, sed etiam cum constitutionibus summorum pontificum, qui numquam non asseveranter certiore» fecerunt graneos, quod cum ad unitatem reversi fuerint, nullum gravamen nullaque mutatio eis imponetur, immo omnia sarta toctaque 0 eorum iura monebunt? Sufficit vel unus glorioeieimus et zelantisimus do orientalibus dominus noster papa Pius IX, qui in litteris ad orientales, quae incipit *In niprema,* haec habet: ‚Jtaque non aliud vobis imponimus oneris, quam haec necessaria; nimirum ut ad unitatem reversi consentiatis nobiecum in professione verae fidei, quam ecclesia catholica tenet et docet, ot cum ecclesia ipsa supremaquo hac Petri sedo communionem servatis." Quomodo autem ea, quae haec constitutio stabilit, cum hac solemnissima summi pontificis promissione cohaereat, vos videte, eminentissimi et reverendissimi patrev

Notum insuper est, quod apud Orientales a tota antiquitate usque od hace tempora hic »t et viget ecclesiae typus; quod scilicet universa Christi ecclesia in quinque ƀatriarchìi iure canonico distribuatur, ct in ano aliorum principe iure divino colligatur. Hace tait et est ecclesiae unitu, ut episcopi cum proprio D patriarcha et quilibet patriarcha cum aliis patriarchis tum maximo cum Romano patriarcha in fide et charitate communicet: iure divino unus ideo est Romanus pontifex cactervrum princeps, iure canonico principes ecclesiae apostolorum successores sunt quinque. ..Quinam sunt apoetolorum succeeeoree (haec verba leguntur in actis concilii Constantinopolitani ƔV Quii

A Romanam sedem primam tenet, qui Constantinopolitanam secundam, qui Alexandrinam ct Antiochenam et qui Hierosolymitanam, haec est universa oedeeioo potestas, penes boe divinorum dogmatum iudioium ost. Episcopatus igitur universus in quinque vorticibus adunatur et in uno supremo vertice totus quantus est coadunatur." Quid mirum est igitur ei concilia oecumenica et summi pontifices ita rata habuerunt iuru supremi primatus, ut iuribus et privilegiis illorum patriarcharum et debitus pracetarelur honor et immunita·» conservaretur?

Summam ot plenissimam ecclesia orientalis Romano pontifici tribuit potestatem, sed hoc conditione ut eius plenitudo et principalitas cum iuribus sedium patriarchalium componeretur. Hinc iure consuetudinario antiquissimo factum est, ut numquam Romani pontifices, nisi in casibus gravissimis, in iis wodibus eam ordinariam et immediatam exercuerint iurisB dictionem, cuius definitio sancienda nobis sino ulla exceptione exhibetur. At vero hoco definitio, adhibitu in capito tertio et canone respondente, constiturionem uniroreae ecclesiae graecac subvertens cam ad completam illius ruinam intendit ; ct proindn cam admittere conscientia pastoralis refugit. Pcet enim octodecim saecula. id tat, ab incunabulis religionis christianae usque ad hanc diem haec ecclesia semper administrata est canonibus aptotis, distincta disciplina, institutionibue propriis, quas vetustissimo consuetudo atn n apostolico incepta introduxit, antiquissima particularia ot generalia concilia ^anxerunt, patres et doctoras ratas habuerunt. ŏmne gczierarionm per tot saecula maxima veneratione circumdederunt. IU'is ct fundamentum illius rogiminis est cius autonomia « immunitos, credere quae dicit suprema Petri mxIcb, communionem cum illa roñare, quemadmodum omnimoda antiquitas tradit, ot ronctisaimu» dominus noster Pius papa IX in textu praeviiato inculcat. Irne est absoluto neccosanum. Hoce duo ecclesiam orientalem gnitcam constituunt, et in unum idemquo apud orientales coincidunt, qui firmum et persuasum tenent formam externani, autouomiam regiminis ecclesiastici esse characteristicam conditionem suae existentise religiosae ot «ocialis.

Ɣolle igitur aliquid immutaro est velle omnia evertere; et consequenter si, fateor, tempori» calculus prae oculis habeatur, si indetactibilitas et ƥĕrpetuità oiusmodi canonum uonaideretor, si conservatio fidelium ritus graeci, si orientalis ecclesiae in unitate cum summo pontifice cordi sit, si tandem ianua, qua integra orientalis «elenia in unitatem catholicam quam primum properat, in aeternum non claudatur, supplico et ardentissimo obsecro, ut hace obstacula novarum oiusmodi definitionum removeantur.

Hoce humiliter expoui pro bono ecclesiae orientalis ; hanc humilem confidentiam mihi insinuat magnus ille Gregorius, qui patriarchas Alexandrinum et Antiochenum ita exhortatus fuerat : Oportet ut ' constanter ct sine praejudicio rondi», sicut occopistw, ecclesias;... Universa ecclesia voe patriarchas non solum in lionis operibu», ned utiiun in veritaus auctoritate cognoecaL" Ego igitur qui suiu indignus sue«B8<jr illiue, cui scripserat illo htagnus Gregorius, et oorum qui subscripserunt canonibus conciliorum praeoitali», ego, inquam, simpliciter et humiliter rogo at dumtaxat canon florentinas integer referatur, id œt,

**i ttadlioraa sctli Um quxe a Latinis, qoam qnse a GtbkL* edita rant rara roaaentaru* praesertim Baleamonii et Zonam, nihil iavenUm est in condilo CousUntinopoUtaoo IV, nisi forts hoc nomen Traiburas synodo hdo conferatur. In cuitu canone W aliquid luxU digerentis mentem habetor. In arabica buine orationis editione, quae Beryti ante vigenti annos prodiit, nnlla oecnrrit canonie illini mentioIa aliis vero eonrilili sopra citati· nihil, qnod ad rem Mdtea apprime indat, iavenitur.**

**1 Canon· Jl Interpretationis Anutasil, apod Mand. t-XVI, 174, taimen reoteoUa plano diversa habetur. Verba illa leguntur quidem apud lanetum Theodorum Stodltam, epistola 129 ad Leonem Snoellariura. Ct Migue, *Pair, graeca,* t XCIX, col 1418 o; inde in acte illius condili ‹'on»tentinopoliteni IV, actione Vili, fluxerunt.**

**1 Aperit rf ed. Vatio. Ct Epistolarum lib. V, ep. 43. editionis MaurÍDorom.**

addita declaratione ⁂renovantes Et ai canones vide- A iintur conficiendi, in ⁂quiliu ultra addere placebit; id in pœteruni fieri poterit, cum, concordia consummato, univen.UK populus chriatianue consensionem focilo daturus c»t.

Cum enim de fido agamus, nobis cuvcuduin est no diarila» negliga! ur; iinioo verba charitalia proferenda hic eunt, quibus gnux.·i, qui foris sunt, allecti ingrediantur in ovili dominico sub unico pastore visibili. Quot ιιοναο definitiones istius naturae et modi conduntur, tot nova onera imjionuiilur, novae difficultate·, nova oLk Iacula pro saluto animarum nascuntur; quae tamditi manebunt quumdiii ⁂definitione ¡¡irae perdurabunt· Ituri non est, arbitror, in animis ⁂nostri ut magno dogmatum ot anathematum numero genus humanum prematur. Sperandum igitur eet, ut indicia concilii in animarum tallito ct non in laqueum ct interitum proferantur. Pantoim enim humus, et a nobis pastoribus ox manibim profecto nostris ovium B Muuinm ranguiiiem requisiturus ttd. Doua.

Ilio autem interiupta diMOptatio ⁂ ct cininciitihitimus primus praebes pairea dimikit |»cr haec verba:

,,Ριοχπηα congregatio generalis habebitur eiustina dic, in qua roepta ducurttio continuabitur."

10.

Congregatio gonoraJb quinquagesima quinta

1870 rnaii 20.

Foria VI dio 20 rnaii lb'70 hora nona matutina, in conciliari aula Vaticanae patriarchalia basilicae, generalis reverendisfiiniorum patrum congregatio habita eat; cui interfuerunt quingenti quinquaginta ct unus patres, ncinpo 37 cardinales, 6 patriarchae, J primatee, 88 archiepiscopi, 380 episcopi, 3 ⁂bbati nullius dioecesis, 12 abbate» ⁂enerale sive proMidc» congregationum ordinum monasticorum, usum mitraohabentee, 18 generales ct vicarii generales; quorum omnium C nomina, quae per assignatores loconini acearale descripta fuerunt, exhibet indiculus patrum quinquagesimae quintae congregationie genendis, qui inter acta concilii asservatur.

Reverendus pater dominus Potros Ικιζα arehiopiscopus de Guodalaxora missam lectam celebravit. Qua absoluta, ot recitata oratione *Äibumu Domine* etc., cininentÌMÌiuus primus pniœcs sic patres olloqnutus est:

..Reverendissimi patre», antequam progrediamur ad ulteriorem disc unionem generalis propositi κ·Ιιοmatis, reverendus duminus subsecretarios ex ambone publicabit nomina nonnullorum patrum, qui do isto schemato generatim spectato adhuc veniam loquendi petierunt."

Tunc hubsecretariux o.\ umbone sequontoni tabellam perlegit:

,,Nomina reverendissimorum patrum (pii de alieniate generatili) spectato adhuc veniam loquondi potierunt. — Petrus Kenride archiepiecopus Sancti Ludovici, Franciscos ⁂avoriu Apuzzo archrepiscopus Surrentinus, Alexander Franchi urch¡episcopus Thessalonicensis, loanncs Losanna episcopus Bugollonsis, Emmanuel del Valle episcopus Huanucensis, Joannes Morango episcopus Tenensis et Mycononsts, Vincentium .Jekelfalu^y episcopus Albaregalensia, Philippus Kromentz episcopus Varmieneis, Michnel Heiss episcopus Croescnsis, Sigismundus Kovàca episcopus Quinqueoclcsiensis."

Ad ambonem deindo successive vocati sunt reverendissimi patres, archiepiecopus Strigonieneis et primas Uungariae, archiepiscopua Tuamensis, archiepi•icopufl Corcyrenais et orchiepiscopus Parisienris.

ORATIO

*reverendi palris domini loannix Simor archiepiscopi SlrigonitntiA .**

Eminentissimi praesides, eminentissimi ac reverendissimi patres.

Si ego hodio do inopportunitate propositae nobis portradationia ct quaestionis loquar, facio hoc non ea lactatus spe, quasi scopum quem intendo, assequar; eod facio hoc no aliquando mihimetipsi oggerere valuerim, vel ne aliquis mihi obiiccro unquam possit, quod dum loqui potub.setii ac debuissem tacuerim, ot no canem mutum non valentem latraro exhiberem. Quaestio opportunità!i» indicala est; alioquin schema constitutionis dognialicoo do Romani pontificis auctoritate et infallibilitate prue manibin non haberetis: quod, ut mihi quidem videtur, tanta celeritate nobis prncecntatuin est, ac «i Hannibal staret anto portas.

Audisti» imino ⁂-ani logistis in monito2 nobis dato, revcrondi.hsinii patre», quaestionem hanc amplissimam

1 **Argumentum: ⁂Archicpiseopu Strigoniensis inopportunum ewe dixit pontificiae ⁂nfaJIibililati definitionem, et se ita indicare non ob aaientationeui et metam civilis pototatis, ut Bordares aliquae linguae dixerunt, sed ob jugentia animaram damna ex definitione hac in Uungariae regno certissime obventura, et Ucci ita •cutientem nemiui tamen in obsequio et fidelitate erga aposioliearn aedem sCfundnm ⁂e. Ut autem probaret Vaticanis patribus ab huiusmodi definitione abilinendum e-se, attulit ⁂npnm exemplum concilii Tridentini, quod licet apusiolirae tedia inra acerrime impetereutar, ea tamen non aliter vindicanda ecnauit quam honnrificentiwme de hac aede et Rumano pontifice loquen lo. et uuinea obtestando ut a. Romanae ecclesiae institutis reverentiam et obedieutiam exhibeant, quin tamen ullam de Rum. pontificis auctoritate dogmaticam constitutionem edbleriU Attulit insuper alionun etiam conciliorum exempla, in quibus nanquam de Rom. pontifice actum est, nisi octaafone capta ab erroribus contra Ipsius auctoritatem ⁂xorti ct nihil omnino euuelusum ultra pme-entis necessitatis ⁂imite Gravia praeterea animarum damna liunganae regno imminere ex infallibilitatla definitione 1° schismaticis qui magno unmero iu Uangaria sunt, qui si nunc primatum nuluut, multomiuiu infallibilitati recipiendae idonei reiucndi aunt, et idclrru ⁂nagi magi»qoc removeri eos a catholica ouilate per definitionem huirumodi; Graedi unitis qui periculum eat ne seiungnntnr, maxime cum eciamns emissarios ex vicino imperio ad eoa venisse ut ⁂definitioni huios praetexta eorum pervcrxwnem et apostasiam eurent. Concilium Tridentinum nulai-re infallibilem Romanum pontificem dicere, ne eius ⁂hoste ⁂nagi exacerbaret, et notissimo temperamento circa canonem aeptimnm de malrimonto uanm ⁂c, ne Italograecos offenderet, eamdem oeconomiam circa bentficiatoram resideutiain servasse, et ideo »1 Vaticani patre» conahi Tridentini ⁂vestigli ⁂nhaerente a definitione hac edenda supersederint, nemini id admirationi ⁂e pcx'6: mirandum potius ai cum de ip»is patribus agatur mudcratiouem illam Vaticanum concilium non servaret. Utique post coueilium Tndentiuum originem habuivac lanseniamuui, Februniauiamum etc.; banc tamen systemata iuxia susin sententiam nihil aliud eue qnam continuatum bellum inter civitatem et ecclesiam; et addidit systemata baec apostolicae sedi nullatenus ⁂öcoi iturno catholicorum et episcoporum obsequium erga lune sedem auctum fuie-e. Nec pnulenuitteudum evanuisse omnino systemata haec R nostris diebus, et si forte ab aliquo renovarentur non nisi breviter admodum perdurare posee. Suae dioecesis fideles nihil omnino scire de quaestione utram ⁂nfallibilità in solo summo pontifice vel in sola ecclesia docente sita sit, id tantum scire quod scindi nou potest uulu diviuilus instituta inter caput et membra, fundamentum et aedificium. Orariasimam etiam quaestionem hanc esse, nec ¡aires ⁂ati paratos ad eam mature expendendam: satis non nue libellas, qui ex atraque part· evulgati sunt, ut unusquisque ea omnia babeat, quae requiruntur ad indicium ferendum de re bac; dee«»e locum in qao acta omnia genuine in unum collecta perlegi puesiut, et examini sublici, ut inde ⁂verita clarescat ct dubia omnia dispareant: satis non ⁂s fideles ad scholas remittere ut instruantur akut oportet, et necessariam pereouiouem acquirant, sed opoitere ut ipsi episcopi dubia et ⁂difficultate resolvere ex m poeaint et ⁂fidele ⁂uo instruere. Nec dicendum ut antecedenti die auditum est, decisam tara hanc rem eue ex pctitLae et postulatione sexcentorum patrum; prieta quippa et definire dao diversa esae, et definitionem non nisi luxta intimam sckntixm et certissimam persuasionem e«li poa>e.·

* Vide in ⁂cti congregationis XLVII, u LI. cot ⁂7.

gravissimae indaginis idcirco properanter atque sepoeitis et ad aliud tempus relegatis omnibus aliis concilii obiectis, quaestionem hanc pertractandam venire, quia in ecclesia de Romani pontificis auctoritate motus mentium oc animorum excitati sunt: motus ao fluctus hi in altum attulerunt naviculam s. Petri; motus hi nunc componendi sunt ut fiat iterum pai, fiat in ecclesia tranquillitas magna. Si sunt in ecclesia motus, noe episcopi Hungarian boa motus non excitavimus. Dum nos mandato sanctissimi domini nostri promptam exhibituri obedientiam convolavimus ad aeternam Urbem, ad hano sancti Petri cathedram generali conalio interfaturi, pacata apud nos erant omnia. At vero nobis non dormientibus, sed hic in synodo ad procurandam rem ecclesiae consedentibus supervenit inimicus homo, et superseminavit zizania in medio tritici, et non abiit, sed mansit in regno nostro et ibidem erexit cathedram pestilentiae. Fieri onim vix potuit, ut clamores de hoc quaestione alibi excitati ad nostros etiam non pervenirent; scintillae alibi excitatae apud noi quoque ignem excitarunt, qui ne in flammas excrescat, in tristem bustum omnia conversurus, ab exitu huius quaestionis, quae nobis proposita «et, dependet

Unus sum, reverendissimi patres, illorum epiaooporum, qui suppliciter exoravimus, no haec quaestio conalio discutienda proponeretur. Feci hoc, non propterea, quemadmodum ſuordaix linguae calumniandum dixerunt, quemadmodum' qui calamo non atramento scribere, sed atra bile sua exararo soliti in vulgus sparserunt, ad assentationem vel ob metum civilis potestatis, sed feci hoc ob impendens innumerabilibus animabas aeternae salutis dispendium; feci boo quia intimo convictus eram atquo etiam nunc sum, exagitationc atquo prout intenditur huius quaestionis definitione ingentia atque irreparabilia damna ecclesiae in patria mea afferenda case. Vos ego oro. rove- C rendis&imi patres, qui ita felices cetis, ut tantum pro unica anima vestra pervigilare ot aliquando Deo aeterno iodici respondere debetis, vos rogo et obtestor ut angustiarum, anxietatum, timorum nostrorum, timorum conscientiae in nobis, qui centena et centena millia animarum pascimus, qui pondus atque dici aestus portamus, ut nostrorum horum angorum rationem et respectum habere velitis.

Oratulemini quod nulla sollicitudine teneamini circa exccutioncm eorum, quae in concilio hocco conclusa fuerint, memores facilius esse concludere quam excqui. Id autem pro certo teneatis, reverendissimi patre, quod nos quoque pari amore, pari roverent ia erga matrem notram ecclesiam feramur; ct si nobis pares «tis in fide, in fidelitate, in adhaesione erga hanc sancti Petri cathedram, nos in hac fide, in hac fidelitate, in hoc obsequio erga sanctissimum dominum nostrum, erga hanc cathedram superare nequeatis. D

Si fuit aliquando tempus sanctae sedi apostolica^ inimicum et iniquum, illud fuit profecto tempus praotensae reformationis; nunquam wcluriae romanac. huius sanctae sedia iura tam perfricta fronte negata; numquam tonLatum est huic sanctae sedi, tot nomi-nibus illustrimi inis atque gloriosissimis ignominiam ultimam inurere, atque factum est illo tempore. Non potest homo sine abominatione legere, quae impuro oro hacresum diarum sectatoren, imprimis vero auctores, erga sanctam sedem apo«tolicam impurissimo ore effutiverunt, et pessimo calamo scriptu litteris mundaverunt. Et numne concilium Tridentinum, ſreverendi rimi ꝑatri propterea constitutionem dogmaticam, novum artxtilum fidei constituit ad vindicanda iura, nd «arta ſectaqu eoMrvanda Minutae sedi· privilegia? Namno concilium novam const'dulimivm dogmaticam sancivit, atquo sanctae sedis iura sic vindicaro voluit?

Concilium Tridentinum, quod recte ob hosce infensissimos sanctae sedis hostes et ob hosco odii in sanctam sedem disseminator» congregatum est, sanctae sedis iura non aliter vindicanda esse existimavit, quam in suis decretis honorificentissime de apostolica sede, de sanctissimo domino nostro loquendo, et in sessione ultima, seu XXV, patres concilii ct pastores omnes obtestando, ut statutis sanctae Romanae ecclesiae, quae est mater et magistra omnium cccltoiarum, debitam exhiberent reverentiam et obedientiam.

Si historiae paginas introepiciamus, inveniemus quod concilia presse et, ut id dici solet, ex intentione de Romani pontificis auctoritate numquam tractaverunt, nui dum aut schismata in ecclesia Romana exorta de medio tollenda fuissent, aut vero dum schismatici, orientales nempe, cum ecclesia occidentali, li cum ecclesia catholica apostolica romana uniendi erant; numquam quaesitis sed semper sese sponte offerentibus occasionibus, concilia de Romani pontificis auctoritate tractaierunt atque concluserunt. Iis occasionibus, quas commemoravi, intelligitur quod de Romani pontificis auctoritate in conciliis disquisìtienta atque etiam conclusiones deinde fieri debuerunt.

Notum vobis «t, quidnam acciderit in ꝯoncilii Constantiensi e< Basileeasi ; et vero *ego* de conciliorum horum decretis, quae ediderunt relate ad Romanum pontificem, ad apoetolicam sedem, hic loqui nolo: illa enim decreta non fuisse conciliariter facta, neque pertinere ad normalem ecclesiae statum hic coram vobis lubens profiteor. Quidnam actum fuerit in concilio Lugdunensi li et in concilio Florentino, pariter vobis notum est; quamvis prioris quidem concilii, Lugdunensis II, acta non habeamus, si unam nltoramvc epistolam dematis atque professionem illam fidei, quao Lugdunensis diatur, quam professionem fidei Xiidiael Palaeologus graccorum imperator, sod tamen ille solus, emisit: episcopi enim graoci, ne illi quidem qui in uniono cum ecclesia catholica occidentali perstiterunt, neo quidem erga instantifisimas Innocentü ÎV proces hanc professionem emittere voluerunt Notum vobis eet qood concilium bocce finem intentum non obtinuit ; «d nee et Florentinum, quamvis bocce ultimum concilium quemadmodum ex contractu, quem cum graneis pepigit, oppido liquet, ingens sacrificium erga sanctissimum dominum Eugenium pontificem maximum constiterit

Qui schismaticos noscit (et ego illos noscendi occasionem habeo, nam in nostro Hangariae regno pluros miIlionee schismaticorum vivunt, qui proprium patriarcham, metropolitas, episcopos, totamque grueeam hierarchiam cumque ditissimam atque splendidissimam habent), qui illos ita noscit, scit profecto primatum iurisdictionis Romani pontificis praecipue obstare, quominu» illi ecclesiae Romanae, occlcaine occidentali uniantur. Qui ex illis huncco primatum iurisdictionis agnoscit, is quoad caetera differentianirn puncta facilius dat manus: ¢<l vero hic labor, hoc opus est; illos de primat iali potestate, non de honorificentia, sed do potestate, de vera primatiali iurisdicliono Romani pontificis convincere. Est idem ac in illisione magna vivere, credere, reverendiarimi patres. quoi, decreta Romani ;>ontifici% in ſebu fidt · ot morum infallibilitatc. schismatici facilina cum cre cltoia occidentali uniendi sint. Qui minus ꝑondu nullatenus portare voluit, is a maiori quoque pondera abhorrebit.

De ſhi ego vobis loqni debui, non potui taw. revet·uditimi patire, propter ingentia pericula, que·

nostris unitis orientalis ritus catholicis io regno impondent Ego sub mea metropolitica jurisdictione ootingeula millia huiusmodi unitorum optimorum catholicorum habeo, inter quoi, ex incidenti huius quaestionis, emissarii ex vicino imperio, quod vobis hio nominaro nolo, irruerunt, et quaerunt sicut loo rugiens, ut ipsos devorent Pro hisco periculis impendentibus unitis apud nos catholicis, qui saeculo XVII od unionem pertransicrunt, pro eorum periculo ego responsionis onero gravari nolo.

Memoratu muio dignum <wt, reverendissimi patres, quod concilium Tridentinum verbum vel vocabulum *infallibilis* vol *infallibililas* nullo unquam loco in modium protulerit. Sed voi bum hoc, vocabulum istud neo m Macra Scriptura occurrit, ncque occurrit in aliorum antiquorum conciliorum actis atquo decretis. Et tamen concilii Tridentini patras optimo noverunt sacculo XVI, quod sic dicti reformatores (rofoimaloica ovangolii ita. reformaverunt ovangolium : l ot ita etiam *evangelici* vocantur, sicut Scipio Africam restauravit, id est dolevit; ideo vocatur Scipio Afjicami quod isti reformatores sic dicti post Romani pontificis auctoritatem maximo aggressi fuerunt auctoritatem occlosino catholicae, eiueque infallibilitatem eodem perfricta fronto pernegaverint, sicuri jxjinegaverunt primatum et auctoritatem Romani pontificis : et non obstanto co, concilium Tridentinum ab hocco voco consulto abstinuit. Rem significatam quidem proposuit, ct ni fallor, tunc quando decrevit eseiono IV, quod ecclesiae sit iudicare de sensu et interpretatione sacrarum Scripturarum. Quare hoc egit concilium? Certo propterea no infensissimos hostes adhuc magis exacerbaret, atquo ut illos dissidentes in fido eo facilius ecclesiae lucrifaceret.

Sed si concilium Tridentinum tam sapientem moderationem, tantam in agendo prudentiam adhibuit erga dissidentes in fide; quidno mirabimur quod pari c inodorat ione usum fuerit concilium erga ipsos ecclesiae catholicae filios, maximo vero erga patres ipsius concilii?

Noatis onim quod hesterna dio unus ex reverendissimis oratoribus ad id allusit; nostis canonom septimum do sacramento matrimonii; scitis illum paratum fuisse, vigore cuius anathema dicebatur in illos, «pii dixerint matrimonium ob alterius partis adulterium dissolvi posse. Sed concilii patres ab oratore raipublicao vonotao attenti redditi ad periculuru, quod ex hocco canono Italo-graocis reipublicoo huius subditis imminebat, continuo canonem huno etsi non penitus retractaverint, aliter tamen illum conceperunt atquo canonem hunc ita publicaverunt, ut periculum aliquod fidei hisco Italo-Graccis non immineret.

Hodie, reverendissimi patres, ni fallor, longo pluribus catholicis periculum impendit, ad quod saltem quantum ad meam dioecorim, tul meum regnum D attinet, vos in superioribus reflexi. Si concilium erga dissidentes in fide, erga ipsos catholicos fidoles tantam moderationem, tantam prudentiam, tantam sapientiam adhibuit; quis non mirabitur huius concilii patres?

Ut vos longo sermono non iminorer, reverendissimi patres, cogitato celebrem discussionem in modio concilii do residentia beneficiatoruru. Postquoiu scivissent patres inter ooncilii membra dissontionom osto magnam, inter episcopos nempe Hispaniae ct Italiae, abstinuerunt et prudenti moderatione decreverunt prouti legitur in concilii decretis; ot hoc, sicuti historici dicunt, ob conservandam pacem: concilium enim ob studium pacis convocatum fuit, quod periculo exponere eminentissimi concilii illius praesides noluerunt; secundo propterea ne inter episcopos direen- siones orirentur, quia fixum orat patribus nil definire, nisi cum unanimi consensu episcoporum.

Videtis, reverendissimi potree, non tam decretis suis, quao scivit concilium sperni a protestantibus et ab ncatholicis, quam potius catholicae unitatis malestate opprimere haereticos voluit. Sciverunt patres summum robur in unitate episcopatus consistera; hanc unitatom esse illum aeneum murum, quem nullus inimicorum unquam pertundere adhuc valebit; hancce unitatem esae, in cuius capita unus ost quem Christus constituit, Potros, qui in suis successoribus continuo vivit, qui ideo ecclesiae deeese nunquam potenL

Sed vero audivimus, eminentissimi ac reverendissimi patroe, post tempora concilii Tridentini exorta fuisse varia coque sodi apostolica© perniciosa systemata, Fobronianiaraum, Richerianismum et nescio quomodo adhuc vocontur; quod haec systemata multos errores sparserint do Romani pontificie auctoritate, atque quod ideo ii errores in peculiari aliqua constitutione dogmatica retundendi atquo ita sepeliendi sint, no postea unquam in ecclesia exconsurgere turbosquo ciero valeant Sod, reverendimi mi patres, mea saltem opinione, systemata hace omnia non aliud erant, quam sub alia forma continuatura et gestum bellum inter civitatem ct inter ecclesiam, inter potestatem eccitaiasticam et inter potestatem civilem priori, nempo potestati ecclesiasticae, fermo semper infenram. Absque potestatis civilis praesidio systematum horum fabricatoribus in maxima mensura concftxj, eadem systemata nunquam nasci, nunquam adolescere, nunquam in scholis personare, nunquam in scholis proponi potuissent; quod indo patet, quod cum primum potestas civilis hisco systematibus vel horum systematum auctoribus opem ot adiutorium suum subtraxit, haecue systemata quasi heri nati fungi exaruerint.

Et quid demum umnia u a systemata nocuerunt sanctae rodi opostolicao? Sciliene ox historia ecclesiastica aliquam periodum, aliquod saeculum, in qua poriodo ot quo socculo summi pontificis auctoritas odeo irrofragubiliter, adoo universaliter ab omnibus catholicis, ab omnibus clericis, imprimis vero ab opiscopis agnita fuerit? Nouno, reverendireimi patres, recte propter nostram fidem, propter nostram iutemeratam fidolitatcm erga sanctain sedem ubique contumelias in regnis nostris patimur? Nonno trinis vicibus inter bravo tempus toti inundo comprobavimus, quod etiam tunc, quando potestates saeculares omnes bona sanctam eodem, hanc petram deserunt, illi terga obvertunt, nos circa hancco petram, circa hancco sedem congregari prae deliciis habeamus? Nihil ergo hacece systemata sanctae sedi nocuerunt: opinionum commenta delevit di».

Si moderno tempore per variorum libellorum fabricatores, sicut est etiam liber illo hesterna die ex hoc loco commemoratus', quem ego in aula concilii nunquam nominavissem, intelligo auctorem illum bifrontem seu potius effrontem, si oiusmodi ovirgatoa error» iterum recoquunt, certo scitis, reverendissimi patres, quod libelli hi od tempus quidem nocere huic vel alteri possint; sed perdurare falsae illae doctrinae, falsi illi errores absolute nequeant.

Ego, reverendissimi patres, non sum ita felix, ut vobis dicero et annuntiare possim, sicut hio annuntiavit reverendissimus paterl pro summo multorum et etiam rneo solatio, quod in ipsius dioecesi, a quo tempore ille populus a discipulis apostolorum ad fidemi

**i Ct orationem eatnentiwimi archiepiscopi Dablineasis col. 110.**

**' Cf. orationem archiepiscopi Messaneaiis coi. 4®.**

catholicam conversus «t, in tota illa dioecesi nullus unquam inventus fuerit, qui infallibilitatem Romani pontificis negavisset vol non credidisset Ego ita felix non sum; meus populus, dicam vobis quidnam credit, meus populus nihil scit de vana illa ad obnubilandam veritatem magis quam ad dilucidandam foeta distinctione et quaestione, utrum infallibilitas resideat in solo pontifice, vel utrum resideat in sola ecclesia docente. De hac re scit meus populus, ne cogitatione quidem sua posse separari ca, quae cx instituto divino separari nullatenus jxxsunt: non potest separari caput a corpore, non potest separari fundamentum ab aedificio, et vicissim aedificium a fundamenta Meus populus scit, ibi rese ecclesiam ubi est Petrus; meus populus scit, illam esse ecclesiam Christi quae coniacela est cum capite ecclesiae; meos populus scit, scissos esse α vera Christi ecclesia quicumquo scissi sunt a fundamento, quicumque scissi sunt a capito vivo ecclesiae: hoc docuimus populum; sod do infallibilitate Romani pontificis in specie populum nostrum non docuimus. Infallibilitatem oedreiae docentis, Petro apostolico magistro, docuimus, ct hanc veritatem populo nostro tanto magis instillare debueramus, quod propter peculiaria nostra adiuncta, propter continuas discussiones cum acatholicis ĕalvinisti nempo et latheranis, qui obstinate contendunt nos in Hungaria non esse catholicos, *esse* papistas, ra¿e pontificios ;quasi pontificia essent nostrae fidei, nostrorum dogmatum auctores ot fabricatores, sicut fuerunt ipsorum Calvinus atque Lutherus.

Audivi hic dici, quod quaestio gravissima non sit pro ooncilii discussione atquo pro concilii decisione praeparata1; et, reverendissimi patres, huius ipsius opinionis et mentis sum diam ego: in convocatoria bulla sanctissimi domini nostri huius concilii, sed nec in illa, qua indixit, nihil do hocco obiedo oocurrit Nos itaque pro hocco quaestione domi nostrae, ubi I sufficientissimo peno librario et litterario instructi sumus, noe pro tractanda luto quaestione praeparati non eramus: venimus ad summam pugnam aicuti milites, qui mittuntur ad pugnam sine annis. Sed nonne, reverendissimi patire, adsunt certa folia, certa scripta periodica quae de liaocc materia tractant? Sed vero ego hoeoe fonti» puros atque claros habere non polsino ; tanto magis quod sciam illorum redactor» alto supercilio et quasi ox tripode imperium exercere vello in episcopos, imprimis vero in illos, quoe putant suae K®tcntiae minimo favere. Sed nonne hoc ultimo imprimis tempore varii libelli de hac tpsa materia typis vulgati sunt? Scio, reverendĭmi putres; omnes illos accepi, et omnes, quantum potui, relegi : sed quis dixit libros hosco esae illos fontes, undo nos in decidenda tam gravi quaestione procedere possimus tuto? Ipsi illorum librorum auctores fatentur, quod opus suum nonnisi tumultario perfecerunt, et quod opus illud D longe alitor prodiisset ex ipsorum manibus, si ipsi subsidiis librariis et litterariis, quibus domi abundant, etiam in conscribendis hisce libna uti potuissent

Meo indicio omnia acta praeparari debuissent pro discutienda tanta quaestione, officiose praeparari atque inter patres distribui. Quid enim sumus, reverendissimi patres, in hoc concilio? Testes sumus; ergo ex testimoniis debemus sententiam ferre: sumus indices; ergo acta legere debemus, acta ipsa genuina, officiosa acta. Vel ai id praestari pon potest, ego saltem antequam huic discussioni initium datum fuisset, in aliquo loco hic in urbe congregariwm omnia acta et dixissem patribus et intimassem : ecco hic sunt acta omnia conciliorum, acta etiam caetera; etiam hic sunt A commentaria sacrae Scripturae : cui placuerit legat, introspiciat et videat.

Discutimus rem gravissimi momenti : Deus det ut finis huius discussionis illo ait, ut omnia dubia dispareant, et disparere debent coram nobis; aecus enim tuta conscientia de re definire non possumus. Non est hoc, reverendissimi patres, quod nobis enuntiatur, ut nos tantum veritatem, doctrinam ipsam aberamus; dubiorum autem solutionem remittamus ad echólas. Ego meos fideles in primis, qui in tanto sunt periculo fidei amittendae, non possum remittere ad scholas, ipse debeo illis dubia illa solvero, et si non fuerint soluta illa dubia, ego quomodo potero illis tantum iugum imponere: nos ipsi debemus vera videre. Et quid? Hosterna dio audivimus1, quod ai dubia omnia solvi deberent, tunc usque ad extremum iodicii diem res duraret. Forte, reverendissimi pairea, esset voluntas Dei ne super tanta re usque ad extro- I mum indicii diem determinemus.

Sed hio in hoc loco dictum etiam fuit ', rem non tam discutiendam quam disru.-sani esse, non tam decidendam quam decisam esse, quia provocatum fuit ad numerum sexcentorum illorum, qui contrariam nobis petitionem porrexerunt. Sed, reverendneimi patres, flore magis libet quam loqui de hac ro. Habent sua fata libelli; habent etiam istae petitiones: et aliud est petere propositionem, et aliud est definire. Dum definimus, stamus ante tribunal aeterni iudicia, ubi iuxta nostram intimam scientiam, iuxta nostram persuasionem certissimam pronuntiare sententiam debemus; ubi valet etiam illud sancti Hieronymi: „Non «t sacerdotale quod sentias non ďicere. 4 Dixi.

## ORATIO

*reverendi palrii drjmim loaxnii Mae Hale archiepiscopi Tuamentul.*

Eminentissimi ac reverendissimi praesid», nccnon reverendissimi patres.

Quoniam neoeeee rat ut accuratissime ponatur status quaestionis discutiendae, liceat mihi pauca verba

1 **Cf. orationem em:nratÌMÌmi arehrept<opi Publiaensi· cot 190 d, qoi ť q *j non hac ratione loqaato est**

* **Videtor siladere ad oratéaem epbcopi pietensis eoi 63.**

* **Argumentan: .Archiépiscopal Tatmensis praesens «chema qeoad capot IV mantum sibi videri et imperfectam, cum nulla inibi mentio fiat de episcoporum consensu rive antecedenti rive concomitante rive consequente, et hae de caara se a doctrina Illitu capitis omnino dieentire dixit. Christam contulisse ee-***desine* **potestatem dirigendi fidele ia viam Balatis aeternae, et ideo ex consensione capitia et membrorum praerogativam infallibilitatis oriri Petram constitotam fais»? principem omniam apostolorum. foxídameotan ecclesiae, eiqae datata faine potestatem ligandi ac solvendi nec non pascendi agnos et uves, atumea non ĕ& silentio práetermiHeadam ct apostolo· oiunea fuisse similitas privilegila insignitea, hoc ano discrimine quod •oli Petro datam est illud quod omnibus fait concessum. Hinc ăpostolo non at individua apertandos. red ot coadunat»·· in naam arctissimam societatem, quorum iara et privilegia sub uno dace et ab eiusdem unias auctoritate regerentur ne intra limites contintrentar, nec in despotlram vergerent dictaturam. Id probari ex hiaturis conoliornm, in qwbne «t pontifices et episcopi temper pugnaverunt quin ulla unquam dlaquiriüu urU sit de partitione ipsius doni infallibilllatia. Ecclesiae doctrinam In symbolo expressam oaqne adhuc fuisse Credo ỳı «dttim ĔniAoiica non in quosdam viros licet pietate conspicuos aut dignitate fulgentes. Divisum usque adbuc n<m falsae imperine ullam inter ▪accessore· Petri et successores apoetolorum, nec esae minas foedum adspecta caput avulsum a torpore quam a capite truncum, et id patere exemplo schismatis, cui remedium afferre extraordinario modo debuit concilium Constantiente. Ab eo tempore enatas esse controversias de superioritate pontificis supra concilium, et viebsim concili! supra pontificem, quarum quidem nihil absurdius esse dixit, cum poutifex et conaliam sint quid unam morale. Asserere idcirco aat kdisputare de superiori!ale unius supra alterum idem ĕA ac disputare de •uperioritate partis supra totum. Ner. dicendam pontificiam Infallibilitatem ab omnibus riapri· temporibus creditam falsee, et dubia de re bar nemniri post <nnrihaBJ Constantéase oriri-**

1 **Ct oratlen·® eeinentlsaimi irthiepi»copi Pragrnsis eoi *91.***

ex capite IV constitutionis dogmaticae primao proponere.

„Hino sacro approbanto concilio, docemus et tamquam dogma fidei declaramus, Romanum pontificem, cui in persona beati Petri ab oodem Domino nostro leeu Christo praeter aha dictum *at: Ego rogavi pro* te. *ut non dcfidat fida tua, et tu aliquando convenus confirma fratrem tuos,* vi osaistontiao divino© ipsi promisfao erraro non posse, cum supremi omnium Christianorum doctoris munero fungens pro apoetolica euu auctoritato definit, quid in robus fidei ot morum ab univorsa ©ceiosia tamquam do fide tenendum vel tamquam fidei contrarium roiioiendum sit; et ciusmodi decreta sive iudicia, por so irreformabilia, a quovis christiano, ut primum ei innotuerint, pleno fidei obsequio accipienda et tenenda osso. Quoniam vero infallibililas eadem est, sive spectetur in Romano pontifico tamquam capito eoclotiao, sivo in universa ecclesia docento cum capito unita, insuper definimus, hano infallibilitatom otiamad unum idomqueobiectum sceo extendere."

Istis definitionibus magna ox parte assentio, cum mihi persuasum sit summi pontificis quam maximam osse partem in fidei definitionibus ot doctrinalibus iudiciis: teneo quoquo magnam osse partem episcoporum in istis iudiciis. Ibi vero desiderantur episcopi; nulla proreus fit mentio de eorum aut antecedente aut concomitant© aut aub&equente consensu: proindeque cum mihi videatur mancum et dimidiatum et imperfectum prorsus istud schema, propterea ex eo dissentio.

Potœtis nuno indicare, eminentissimi ac reverendissimi patres, quo iure relatio hesterna die facta fuerit od meam opinionem, cum mihi nunquam consuetum sit aliquo sponsore pro mea sententia interpretanda uti. Relatum est quoque od quaedam folia, quao nominantur postulata, de petenda ista definitione de qua nuno agitur. Ista vota nec laudare nec reprehendero audeo; sed pro memetipso mihi dicendum, quod prosequutus sum exemplum a longinquo mihi consuetum, quod ubi agitur de gravibus istis controversiis aut etiam quaestionibus longo minoris momenti, mihi semper consuetum fuit retinere meam opinionem usque dum conciliariter discuteretur, ita ut advenirem ad talem quaestionem cum animo deducendi istas conclusiones, quae deducendae sunt, cx pondero argumentorum.

His praemissis ad quaestionem venio, duas sententias ponendo: Io ubi iuxta omnes posita sit ista infallibility, quam omnes desideramus; et tuno postea discutiendo quaestionem de infallibilitate summi pontificis.

Ab omnibus catholicis agnoscitur Dominum nostrum leeum Christum contulisse suae ecclesiae potestatem dirigendi fidelee in via salutis aeternae; nec ulla controversia est, quod ex unione capitis et corporis, seu consensus summi pontificia et consensas episcopalis exoritur iudicium omnino infallibile. Nuno dicendum quod haec eet via facilis, tuta et trita: bi sunt antiquissimi tramites, quos a sapientissimo indagari docemur, et a quibus nunquam recedendum eet; hi sunt tramites in quibus praedecessores nostri quoque inoffenso pede ambularunt; et etiam nonne sore nostra fuisset huno tramitem prosequi, quin oriretur aliqua inconveniens discussio, quaenam pars maxima sit summus pontifex et quaenam pars subordinata sint episcopi istius infallibilis auctoritatis, quam omnee in utroquo residere libenter agnoscunt, sicut et sua fide et iudicio agnoscere tenentur?

Quoad infallibilitatom summi pontificis, Christum constituisse Petrum principem omnium apoetolorum, et istius principatus ius ad omnes eius suocœsorœ transiisse nullus catholicus dubitabit Eundem Petrum positum fuisse fundamentum super quod erigendum ct constituendum aedificium ecclesia© usquo od finem saeculi libenter agnoscitur; illi quoquo datas fuisse regni caelorum claves cum potestate ligandi ac solvendi ad eius successores permeanda certo non negatur; ct illi plenam potestatem datam fuisse pascendi oves et agnos, sive totum gregem, cuiuscumque conditionis sint membra, nullas disputandi locus datur inter catholicos.

Haec iura et privilegia sancti Petri dum recolimus, non silentio praetereundum, similibus privilegiis insignitos fuisse caetera© apostolos, cum hoc tamen et insigni discrimine, quod soli Petro collatum est, quod caeteria omnibus concessum. Dominus noster sequens idem exemplum constituit omnee apostolos in ultima coena sacerdotes ad offerendum sacrificium sui corporis et sanguinis, nullo prorsus discrimine inter illoe habito; et demum cum ad Patrem ascensurus eoe pro ultima vice alloquitur, is relinquens omnem potestatem, quam ipso a Patre recepit, promisit se illis adfuturum usquo od finem saeculi sive sacramenta ministrantibus, sive sacrificium offerentibus, sive omne, gentes docentibus usque ad finem saeculi. Demum, cum eos reliquit, ad Patrem ascendens, promisit so illis missurum Spiritum sanctum, qui cos omnem veritatem doceret, et istam promissionem fidenter adimplevit, ©misso Spiritu sancto, quo confortati, illuminati et omnino impleti fuerunt omnes apostoli.

Ex his paucis deductis ex historia evangelica colligendum, omnee apoetoloe non fuisse consideratos ut individuos, sod eoe fuisse coadunatos in unam arctissimam societatem, adimplentes officia eis caelitus collata; quorum privilegia et iura ita fuerunt collata sub uno duco, ut istius ducis auctoritas non paganorum moro in dictaturam despoticam vergeret, utque ipsi alii apostoli pondere istius supremi ducis retenti semper continerentur intra iustos istoe limites obsequii suo supremo iudici debiti.

Talo est exemplar apostolici regiminis, quod fuerat expressum a divino architecto ecclesiae; et istud exemplum expressum postoa videmus in omnibus sequentibus conciliis et praesertim in concilio Hierosolymitano paucoe post annos celebrato, ot quod merito habetur tamquam regula ot tessera omnium aliorum conciliorum. Cum fuerint coadunati apostoli ad ferendum iudicium do abolendis aut retinendis iudaicaa religionis ritibus, isto modo locutusost sanctus Petrae: Vincm *est Spiritui sancto et nobis:* quibus verbis ostendit caeteroe apostolos consortes fuisse supremi iuris discutiendi in istis robus, in quorum consortium veniunt eorum successores, episcopi.

Longius oaeet istud argumentum ex Scripturis

nera habuisse; indabiia qaippe monumenlh constare doctrinam hanc nt liberam opinionem habitam fabae eemper, et ex quaestione «. Cypriani cum Stephana Rora, pontifice facile erui quaenam iis temporibus s. doctoris et reliquorum ecclesiae Africanae episcoporum mens et doctrina foeriL Obsequium autem et devotionem erga apostolicam sedem adeo nostris bis diebus excrevisse, ut successoris principis apostolorum aaetoritatem quodammodo vindicandam. Eo vel magis quod ri aliqua definitionis huius necessitas exset, non intelligeretur quomodo Deus, qui non deest utiqne in [illegible] permittere potuerit ea ecclesiam suam tot saeculi carere. Non stare comparationem a cardinali Vallesoletano institutam inter dogma immaculatae Conceptionis et veritatem hanc, cum prima illa veritas fuerit quasi insita in cordibus omnium a primis ecclesiae tempòribus, et talis praeterea sit, quae non nisi amorem erga sanctissimam Dei matrem inspiret; aecus de infallibilitate dicendum, a qua nullum sperari commodum potest. Nonnullis autem adieetis circa imminentia exinde pericula, conclusit dicendo ob buiusmodi rationes retractaro se assensum, qnera in postulato dederat, quando definitionem banc cum pluribus aliis episcopis expetivit·

protrahere; sed sufficiens sit me referre ad pauca concilia prima, quae eubeccuta sunt Istam conciliorum celebrationem videmus, quando Anus et Macedonius eurrexerunt unus contra divinitatem Filii, alter Spiritus sancti; concilia Nicaenum et Constantinopolitannm I eos percussisse anathemate, ut posteo percussit Ncstorium concilium Epheainum, honorem beatae Mariae virginis vindicando.

Longius esset historiam prosequi aliorum conciliorum, quae in vicinioribus l sicut et rccentioribua saeculis habita fuerunt Sufficiat dicere, in omnibus istis conciliis sive generalibus sive nationalibus sive provincialibus summos pontifices et episcopos iunctis amico foedere viribus semper debellasse contre haereticos, quin ulla unquam oriretur disquisitio do partitione istius doni infallibilitatis, quod utrique coniunctim nomine ecclesiae largitus est Dominus noster.

Ad instar hebraeorum, qui decalogum semper ante oculos protensum habebant, christiani tum primum tum usque ad hanc diem memores erant verbi apostolici symboli: *Credo in ecclesiam adMlcam*. p^oindeque non in quosdam quantavri pietate conspicuos aut dignitate fulgentes, sed semper ecclesiam catholicam, utpoto repraesentantem Petrum et omn« alios apostolos, apud quos promisit Dominus noster se remansurum usque ad consummationem sacculi. Et cum in memoriam revoco ista verba: *Ecee ego vobucum tum usque ad conrummalionem sacculi,* volo in memoriam mocare vim istorum verborum, aicuti explicantur in aliis locis Scripturarum. Ubi exempli gratia mriit Deus Davidem ad proeliandum contra inimicos, auL leremiam ut consilia Altissimi annuntiaret populo Judaico, cum unus et alter diffideret suis viribus, onus se inopem fuisse ad proeliandum, et alteri deesse facundiam, ut modo docenti eloqueretur ; utrique dicit Dominus se illis affore, et tunc nullam cs»e rationem diffidentiae. Et dixit praecipue prophetae, quando ( apologiam duxit, *te* dementares voces, ⁂lphabetic voces vix balbutire potuisse, dixit Dominus ei non deforo verba, sed eswt sicut murus ferreus, qui tela inimicorum iocta contra illum retunderet Hinc quando allocutus est apostolos, praesertim pro ultima vice, quod esset cum iis usque ad consummationem saeculi, certo nulla ratio wt diffidendi istius promissionis Domini.

Alia concilia erant habita in eodem modo, et at antea dixi, semper ante oculos fideles tenebant ista verba: *Credo in ecclesiam catholicam:* divisum non fuerat inter successores sancti Petri, et inter successores apostolorum aliquod imperium. Non minus esset foedum aspectu caput avulsum a corpore, quam sine capite truncus. Proindeque caveant isti, qui nimri inimico zelo pugnant pro uno aut altero, pro capito aut corpore, no nimio zelo retrahantur, et ne venustas et decus, vigor et robur totius corporis et membrorum D arctririme compeginatorum detrimentum patiantur.

Quae isti amplissimo coetui nunc snbiicienda duxi, locem derivant ab infebei isto tempore luctuosi schismatis, cum primum duorum et postea trium capitum divisum imperium luxit ecclesia. Istud màximum malum nonnisi extraordinario modo mederi poterat; et cum ista mala fuerint quam maxima, etiam gravibus remediis mederi debebant Et tunc agendi ratio concibi Constantrinsri, quao fuit in extraordinaria ista crisi, quam maxime laudanda eject etiam ut conservatrix ordinis: deveniebat poetes exemplum fructu nocivum respectu illorum, qui ansam arripiebant excitandi rontnnertias inter Eugenium IV et patres con-

› **Ite legitor in pagelli· et La transcriptione ttenogrv**

A cilii Basilcenari. Ex isto tempore quam maxima mala manarunt, quao sunt lugenda; sed in co veniatur ritiu» infausti temporis error, quod ista remedia, quae in extraordinariis circumstantiis erant necessaria, quidam sapientes non ad sobrietatem volebant introducere tamquam normam regiminis ecclesiae. Hinc potree bosilecnsca sese referendo od concilium ConslanUcneo arripiebant ansam, ut immerito excitarent turbas contra legitimum pontificem; et eo dementiae devenerunt, ut temerario ausu illum deponere aussi fuerint aut attentaverint.

Hino ex rito tempore adversae scholae controversiae fremebant de superioritate summi pontificis supra concilium, aut vicrisim concilii supra summum pontificem; quas nunquam auditas fuisse omnes boni vellent, et ⁂ua non magri sanae theologiae principiis, quam paci et concordiae et stabilitati ccdreiae adverrantur. Nam concilium, ut sit concilium occu- I menicum ct legitimum, debet osse convocatum, celebratum aut saltem sancitum et approbatum a summo pontifice; proindeque summus pontifex et tale concilium sunt quod totum morale: ideoque asserere aut dispuLare unum csm super altarum, non ost minus absurdum quam dicere, aliquam partem esse supru totum, cuius totius partem constituit

Attamen mala exoriebantur, et nescio cur ab rita epochs ita creverint, ut quidam non dubitaverint awercre, cu mala orta fuisse ex t\3 quod desinebat opinio seu doctrina infoilibilitatri summi pontificis. Namque non solum in libris magni ponderis, sed etiam in foliis, quae quotidie inter noe sparguntur, et quae certe non sunt tam certa quam sybillina folia et oracula, dicitur quod in antecedentibus omnibus sacculis eredita fuerit doctrina summi pontificis; unde ai finis imponi velit istri malis quao enata referuntur a concibo Constantienri, ncccasariuin proreus eseo restituere seu revocare doctrinam obsoletam infallibbtatis summi pontificis. Cum hac doctrina seu opinione consentire non passum; namque ai doctrina infallibilitatri credita fuerat usque ad concilium Constantien», quare non evecta fuit α statu liberae opinioni» ad dignitatem doctrinar· definitae, praesertim cam, ut fertur, talis foret auctoritas turami pontificis, ut omnes controversias posset compescere?

Referunt ad traditionem; et ad ritam traditionem me quoque refero, ct loco multorum, qui citantur, sanctorum patrum, me refero od sanctum Cyprianum, qui tantis taznque mentis laudibus extulit romanom sedem omni tempore perfidiae inacccwibilem, et qui comparavit necessitatem conjunctionis cum rito centro cum multiplicibus arboribus ex una arbore exorti», etiam et cum variis radiri ex solo diffusi», aut cum variis rivuli» ex unica matrici» fonte scaturientiboa Attamen iste, qui has expressivas et venustas imagines attubi, fuit ipeo qui congrediebatur ac dimicavit de gravissima quaestione rebaptizationis cum Stéphane summo pontifice, et debellavit usque ad mortem, testante sancto Augustino, qui ait, quod si quaevis macula fuerit rita controversia contracta, cam *gloriosa martyrii jalee* fuisse deletam. Certe ex parte sanae doctrinae, ut soHtum, stetit summus pontifex; et non minus certum eet, in maximo errore fuisse sanctum Cyprianum: sed baco in praesentiarum non eet quaestio. Quaestio est de accurata opinione illorum qui dicunt, ubique sparsam et creditam et receptam furiae opinionem infalbbilitatis summi pontificis: quae iam relata sunt de sancto Cypriano, probant certe, illi non persuasam fuisse hanc opinionem.

Etiam alia affertur opinio, cui consentire nec ego possum : nempe graviora eese nunc certamina, quibus impugnatur ecclesia, quam in saeculis anteactis;

proindequo si graviora eunt certamina ot graviora imminent pericula fidelibus, nocceso case otiam quod augeatur auctoritas summi pontificie.

IIaco mihi in mentem revocant obeervationem quorumdam, qui occloeiam comparare volunt cum quodam gubernio; quia quando insurgunt populi contra gubernium, dicunt, necessarium cm» augere novis iuribus et armis potestatem gubernii, in memoriam non revocantes quam maximum esso discrimen inter potestatem summi pontificis et istorum regnorum saecularium, quno omnino timore et armis innituntur et gubernant. Non ita eet cum ecclesia catholica, cuius principium in gubernio est persuasio et fidos. Et si sunt aliqui qui timent nos incidisse in ista infausta tempora, in quibus dicitur fidem non reperiondam in hominibus, ot quam maximo diminui potestatem summi pontificia ot amorem ot obzcquium, quibus cum ŏmne prosequuntur; coniiciant oculas in istum coetum amplissimum ct etiam frequentissirnum ante omnia tempora ecclesiae.

In quibiemam faeculis fuit consessus ex variis nationibus non solum ex istis locis iam vicinis, quao olim fuerunt quasi in remota Europa, sed ex plagis ita remotis venerint qui nunc adsunt, ut tempore ultimi concilii Tridentini loca, quao iam repraesentant, talia fuerint, quod in iis sola armenta vagarentur? Ipsi testimonium perhibent si diminuta sit auctoritas summi pontificis, cum hio colligantur non timore neo minacibus literis, sed invitatione miti summi pontificis; ot quorum numerus et obsequium totius orbis terrarum sunt admirationi. Respondeant quoquo hi, ei eorum vocibus respondeant eorum amantissimi greges, et si istius amoris non verborum sed rerum argumenta sint largitiones, quas quotidie remittunt ad summum pontificem tamquam pignus amoris, ct ut valeat decenti et efficaci ratione suum regnum spirituale regere. Et etsi non liberales aint forsan contributiones illorum qui potentissimi sunt saeculo; testimonium perhibent oblationes populorum fidelium, qui non ox sua obundantia sed potius ex sua necessitate m thesaurum ecclesiasticum summi pontificis suas eleemosynae attulerunt.

Itaquo cum res ita sint, cum nostrum officium sit nostram sententiam palam proferro; mihi videtur quam maxime mirum, quod liaec quaestio do definitione ista pertractetur, dicam intempestivo, saeculo decimo nono ad finom vergente. Certum œt ot non disputatum quod Christus suae ecclesiae nunquam deest in necessariis: et si sacculo decimo nono necessaria fuerit ista definitio od conterendos hostes eoolesiae, aut od erigendam fiduciam; mirum est ita dilatam fuisse istam definitionem, ecclesiae tam noccesariam.

Et non possum certe consentire cum sententia, quam hcetema die palam fecit eloquonLissimus cardinalis Moreno, qui instituit comparationem inter dogma immaculatae conceptionis beatae Mariae virginis ot istud dogma, seu hanc doctrinam ct opinionem de qua agitur; nempo quod isto eodem saeculo utramquo ab opinione libera eveheret ecclesia ad dogma. Inter dogma conceptionis et istud hoc primum eet discrimen, quod in memoriam omnes habent: sanctum Augustinum disserentem de universali peccati originalis propagatione dixisse, quod cum sermo reset de sanctissima virgine quid in -ea factum fuerit, dicere non audero, et in eius favorem exceptionem facere. Et id insitum erat a primitivis ecclesiae temporibus cordibus omnium beatam virginem fuisse immaculatam; quia instrumentum redimendi genus humanum indecens erat subiectum fuisse dominio impuri spiritus. Praeterea est ista doctrina de beota Virgine talis, quae nil nisi amorem et tenerrimam fiduciam erga eam spiret.

Non ita vero respectu dogmatis infallibilitatis summi pontificia. Ipsissimi pontifices sunt testes; ipea ecclesiae historia testatur, non pacificum esse semper eorum regimen. Ista doctrina pontificia non peregrina eat, sed est doctrina quasi domestica, quao omnes cuiuscumquo ordinis tangit, et praesertim historiam hominum superborum, de quibus dicitur: Tonge montes ct fumigant. Ista doctrina est intertexta forte cum omnibus officiis et negotiis hominum; cos aut rusticando aut peregrinando ubique comitatur: adeo ut non possit definiri doctrina infallibilitatis summi pontificis quin pro certo animet, informet, moveat, agitet, atque toti corpori societatis seso immisceat

Hino cum rea ita sint, anno iuvat certamina excitaro, in quibus forran magis timendum quam sperandam ost? Saltem erit quaestio, quam semper prudentia proponit, quid ex tali definitione pro interesse suo, pro bono ecclesiae sit sperandum. Si nihil esset sperandum, certe supervacaneus foret noster labor et anxietas: et mihi videtur nihil sperandum sivo ex parte fidelium amicorum, sivo ex parto inimicorum infensorum, sivo ex porto (et non erit abe re) futurorum Romanorum pontificum.

Ex parte fidelium, seu simplicium quid expoetandum? Non tali dofinitiono indigent, sunt enim addictissimi sancto Petro. Nullus etiam in isto concilio potest esso addictior, et eorum fiducia in summum pontificem non oritur ex theologorum sententiis, ncque ox accuratis definitionibus; sed exoritur ex eodem fonte fidei, ox quo ipso a. Potrus suam ipsam fidem hauserat. Igitur non indigent ista, et si indigerent, mirum certo multis videretur, quod episcopus, qui tantos annos confecit in episcopatu et in relationibus cum fidelibus, ibi exponeret sententiam non corte gratam istis qui definitionem exposcunt.

Sed ego loquor solummodo pro meis, et nullo modo misceam meam falcem in alienam mussem; loquor pro Hibernis mihi notis, qui aunt addictissimi summo pontifici, qui do talibus definitionibus, ut mihi videtur, parum curant ot cogitant: et ai aliquam haberent opinionem, certo œset, quod tot episcopi ex omnibus partibus mundi, haeredes illorum, qui semper debellarunt pro ecclesia et euinmo pontifice, tempus nunc tererent in disquisitionibus de auctoritate aut privilegiis summi pontificis, do quibus nunquam ipsi dubitarunt ut filii fidei devotissimi, tenenti» ipsam doctrinam (quam non solum Hiberni populi, sed, credo bene, fideles omnes quorum fides non dretruitur alienis influentiis, tenent) quam ab incunabulis cum lacte materno acceperunt, hauserunt, expresserunt.

Cum ros ita sint, eet quaestio tantum de inimicis. Et quid sperandum ecclesiae ox parte inimicorum? An existimandum quod deponant sua praeiudicia? E contra mihi persuadetur quod, crescente odio, bellum advenus ecclesiam acrius movebunt. Et quaenam eet conditio presbyterorum catholicorum? quaenam episcoporum orbis catholici? Mihi vidotur, eoe cese in conditione parum aptu od congrediendum cum istis, quia nec elevati orant in cullegiis, neo iam possident tot bona sublata ecclesiae. Video multos cssx· ex omnibus terrae partibus, qui occupantur aut in erigendis scholis aut in reficiendis templis, quao iam fuerunt diruta, et pondus diei et aestus portant; et tamen hoo tempore acerrimum «t bellum. Quid itaque dicendum de istia? Quando ita sunt occupati, melius foret certo ut non teneantur congredi cum istis hostibus.

Dixi otiam cos non habere collegia et universitates, in quibus instrui possint ml congrediendum cum ini-

micis. Quod cum ita ait, mihi videtur illis deesse quoque occasion», quibus gaudebant antiquis diebus catholici i qui habebant suas universitates, sua collegia, in ǧuibo millia iuvenum congregata erant, ut more militum romanorum ludis quasi fictilibus sese exercerent in campo Martio ad verum certamen cum hostibus habendum. Non ita nunc; sunt occupati, divisum «t eorum tempus inter necessaria officia missionis et inter necessitatem congrediendi cura istis hostibus. Et mihi videtur in memoriam revocare sortem certo non exoptandam hebraeorum, qui dum reficerent templa diruta ab hostibus antiquis temporibus, adducti fuerant ad necessitatem portandi instrumentum fabri in una manu et gladium in altera, ut congrederentur cum hostibus: sed isto modo et tali marte certe non multum proficerent.

Cum itaque addicti sint summo pontifici omnes fideles tura episcopi tum sacerdote»; et cum certum eit quod, definita ista quaestione, nova certamina exposcerent inimici, et loquerentur do aliis rebus do quibus ipse nunc silui. mihi videtur nihil innovandum. Silui de erroribus et de vitiis aliorum pontificum; et ratio est, quod revera nullus catholicus fidelis sen us vellet sibi adsciscore maledictum illius, qui patris infirmitatem omnino exponeret. Sed et si silemus, in amico isto concilio, anno silebunt, quando discessuri sumus, inimici? Renovabunt istud bellum calumniosa scientia, et etiam memoriam illorum, qui in «pulchris suis a saeculis dormierunt, revocabunt Et tunc, ut antea dixi, omnibus episcopis et presbyteris imponetur necessitas ea omnia proterendi sana responsione ot respondendi ad ubique fidei» ; et iam tempus non suppetet ad magis necessaria officia administrandi sacramenta et etiam euoe fideles instruendi.

Itaque propter istas rationes, nempe et pro ipao summo pontifice cuius amor et obsequium ex porto_ fidelium ct episcoporum vix incrementum recipere C posant, et ex parte etiam simplicium fidelium qui definitione non indigent ; et ex parte tot episcoporum ot sacerdotum, qui expositi forent od innovanda certamina, meum consensum ab isto schemate retracto.

## ORATIO

*reverendi patru dammi Ꞩpiridkmi Maddalena archiepiscûpi Corcyrrneù'.*

Eminentissimi ac reverendissimi praesules, emiMOlissimi oc revereudiasimi potree.

Constitutionem primam nobis propositam de Romani pontificis primatu eiu-que infallibilitate ex toto corde approbo. Verumtamen cum sint nonnulli qui putant, dogmaticam pontificiae inerrantiae definitionem obstaculum fore ĕon eraioni graecurum schrimaticorum ad unitatem ecclesiae, cuinquc mihi maxime cordi sit bonum infelici» istius ecclesiae, fretus vostra benevolentia aggredior paucis ostendere, D timorem huiusmodi valde ease exngeratum. Absit omnino, et bonus Deus avertat, ino vello novis obstaculis viam olatmere, quam infelix illa ecclesia percurrere debet, ut inter derelicti catholici ovili» septa denuo «m recipiat I

**' Ar^unentQn. .ArchtepÍKopus Corcyrensû» proponilo aebenUi ŕeba«r m trP.-qnviun dilit, animadvertent, centra •a pu· dixit patriarcha AntlocbenM lldehitarom. de&nitionem UfaJllbiUtatj» ηηΠια «an· dcuimentniu Graecu Ꝁhiunatici» aiUUram. qaoram tamen redama al ratholkan unitatem furari in praearatiaram non ﹅»>< probavit praesertim ex ignorantia tvm deri toa papali Se licet latini ritas, inter Graeco» ﹅am orina «< etra Graeci» viiirae et cunvmaXtra ftuwe ﹅eop peate Ideino de UH» ram cvçuiüone čanea Alterili lattar qaoi li Mira forte vellent, sáltetenos offendi po»»nt drtmtiona bar. ǧni ιπιλ aed^riae patret, et priora •eptem «artife. et teterem liUrgiam eanriderantea, doctrinas hni'ii tednbta monumenta reperirmi ***

A Natus in Graecia, atque in Graecia ducta maiori meae vitae parte, licet non sirn orientalia ritus, ego toto corde diligo ecclesiam groccam, et pro eius reversione ad unitatis centrum vitam etiam profundere non dubitarem. Attamen maximo cum animi mei dolore fateri debeo, nec duin usque nunc, nec dum auroram exortam esse illius diei, tam a me quam α vobis desideratissimi, qui gestiens mirabitur orientem α lethargo mortis et tenebrarum, quo iam octo abhinc saeculis torpescit, excitari tandem aliquando ad novam vitam novamque lucem, iterum &0 submittendo romanae ecclesiae, quae est fons verno vitae ot verae lucis. Oh nimis miserandam ecclesiae graocae sortem, quae olim tam magna, tam illustris, tam foecunda, decus ar splendor erat catholicae religionis ; nunc vilis, sterilis, obscura effecta ceu monumentum subsistit terribilis divinae ultionis ! *Peccatum peccavit lerroalcm et effrtsna at a filia Sion omnùt decor* B *eiwi.* Quam formidanda est poena, qua Deus humiliat ' superbiam populorum !

Ecclesia illa, quae temporibus primorum octo conciliorum inter carteras sive doctrina, sive eruditione, sive eloquentia quasi principe eminebat, nunc in hac sancta universali Synodo Vaticana vix unum ex euin habet, qui cara repraesentet et lacrymas ex animo effundat super eius lapsu tam ignominioso, eiusque vulneribus ton· gravibus laroque inveteratis. Ita ree est, eminentissimi et reverendissimi patro; quamria ego totam attentis oculis |>erlustrem augustam hanc conciliarem aulam, oculi mei optata consolatione carent «se defigendi in episcopos proprie ac aine addito graecos. Proh dolor! In Oriente doctissimi calami sanctorum patrum Nazianxeui, Cyrilli. Gregorii Nyssam iampridem humi confracti iacent, iampridem eloquontisrimae voces Chrysœtomi. Athanarii, Basili! obmutuerunt; mimo echo ipsa sanctarum vocuiu prorsus evanuit: crassa ignorantia et turpis simonia dominantur hodie in derum graecum.

Inter mira recensendum est. ai pare aliqua huius cleri, olim tam insignis, praeter scientiam legendi missalis calicot quoque prima linguae graecae rudimenta; quare gratti pre?byteri (de schismaticis loquor) parvi immo nihili faciunt nomen ct officium concionaioris. Si forte sermonem audire velletis in ecclesia gratta, Irne fieri haud posset nisi dumtaxat in paucis tantum conspicuis civitatibus», et diebus solemmoribus Turn vero. relictis paulisper forensibus curis, laicus advocatus re sistet in ambone, ct sanctum diei currentis evangelium explicabit; aut forsan, quod frequentius contingit, pharmacopola tergens sibi manus. quibus paulo ante pliarmaca conficiebat, stat in suggestu de sanctis patribus concionaiurus.

Iam vero in huiusmodi sacerdotibus, qui tali ac tanta laborant ignorantia et socordia, pot»t ne unquam animarum zelus inveniri? Presbyteratus pro ipsis nihil aliud est. nisi ars quaedam lucrandi pecuniam, qua uxori filiisque panem afferant ; idcoquo iuxta cos simonia non modo res licita est, sed ius quoddam ct officium inhaerens muneri sacerdotali. Sed quid facient pastoras isti mercenarii, si calamitas aliqua, ex. gr. morbus contagiosus r-ommiaram sibi populum afflixerit? illinc aufugiunt et sex? occultant, uno verbo omnem adhibent industriam se subtrahendi contagio; dura miseri infirmi derelicti a proprio sacerdote ad mutar brutorum animam exhalant Saepe hisce in casibus, prout accidit paucis abhinc annis in nica dioeceei, gubernium praecipit militibus publicae tranquillitati praefectis, ut civitatem percurrant et quos inveniunt presbyteros ducant eos, tametsi invitos, ad infirmos a saeviente luo perculsos. Quapropter clerus omni doctrina et ipsius

I

divini muneris conscientia destitutus, clerus simoniaca A labo tam foedo inquinatus, clerus iste, inquam, habebitno scientiam sufficientem ct seriam voluntatem cooperandi reversioni ccclcsiao suae ad centrum unitatis?

Quod si effectio unionis, do qua agitur, a clericis expoetari non potest; multo minus ca speranda est a laicie. Graecus populus enim in praesentiarum tali est natura comparatus, ut primario sit graecus, et solum secundario sit chriatianus. Graeci colunt, adorant tamquam idolum propriam nationalitatem; quao sicuti olirn, temporibus ita poscentibus, dicebatur ethnica, nunc immutatis temporum adiunctis Christiana nuncupatur, lumduduin, sed multo magis post occidentales ccuoceignatorum militum expeditiones et imporri bizantini excidium, ipsi considerant catholicismum voluti hostem inexorabilem hellonismi, sivo graecae nationalitatis: quao nationalitas cum pro Graecis sil summum bonum, iptd abominantur et lj detestantur catholicismum ut summum malum.

Quocirca sive misera cleri gracci conditio spectetur, «ivo populi levo ingenium consideremus, dicendum est tempus reversionis ecclcaiae graccae ad unitatem catholicam longe, immo longissime a nobis distare. Cum enim schisma quod superbia iam genuit, superbia una cum ignorantia nunc nutriat ac foveat; naturalis necessitas graecorum quodammodo evasit: cuius graecae indolis specimen vobis, cminonribsimi ao reverendissimi patres, hesterna die non dofuiL

Quae cum ita sint, Graeci petrificad, ut aio loquar, in suo schismate, vi euae superbiae admodum difficiliter α schismate ad unitatem gradum facient. Id tamen alia ratione poterit, ut arbitror, evenire; scilicet postquam rationaliami placita, ac dominantes nostrae aetatis ideae de libertate conscientiae et indifferentia in negotio religionis, et alia huiusmodi graecum quoque populum invaserint; quod diu tar- C daro non poterit, spectata vi quasi magica illorum fallar.ium principiorum. Tunc fortasse ecclesia graeco, iam iam in eo ut deleatur et penitus destruatur ab athoismo in suo sinu grassante, tuno in hoc horrendo naufragio apprehendet unicam, quao sempor immota manet, tabulam salutis, redeundo ad tutum catholicae religionis portum; vel etiam obtenta aliquando a graeco populo ca, quam vehementissime anhelant, sui imperii potentia, tunc ipsi, haud amplius egentes religioso plianatismo, qui hodie est validius instrumentum ad dictam nationalitatis perfectionem assequendam, illum spernet ac nogligot; ac interim, ut ad altitudinem aliarum nationum civilium assurgat, amplectatur seducentes ideas progressus ct libertatis, et ita demum campum apertum relinquet salutiferae actioni ecclesiae catholicae. Extra duas hosco hypotheses, eminentissimi ac reverendissimi patres, quao tamen, ut in actum deducantur, plurimi anni decur- D rant necessc est, ego puto graecorum resipiscentiam alia via evenire non posse.

Haec tomen dixi, si infelicem huius ccclcaino statum oculis tantum humanae prudentiae inspiciemus. Sed quod humano loquendo impossibile videtur, quia neget omnipotentem Deum, cuius misericordiae infinitus est numerus, posse efficere uno tantum temporis articulo? manus enim Domini non est abbreviata; ct sanabiles fecit Dominus natione». Ecclesia insuper latina, quao in praecipuis Graeciae partibus existit, oorrolKirala continuis auxiliis sacrae congregationis de Propaganda fide, quam hic grati animi caufa nomino, certo manibus compressis non sedet, sed quantum potest agit indesinenter. Rata enim iuxta illud Scripturae effatum, alium esso qui reminat, ct alium qui motet, licet ecclesia nostra latina sinceras in Graecia inter schismaticos conversiones operari modo non queat; nihilo tamen secius inveterata graecorum contra catholicos praaiudicia et odium sensim sino sensu eradicare et extinguère conatur, auferendo hoo modo obstacula, quao impediunt quominus graecus populus et graecum terrenum ad meliorem frugem redeat Et Deipara Virgo in caelum assumpta, erga quam Graeci omnes, nemine excepto, maximam fovent devotionem, pronti speramus ac precamur, imminuet dies caecitatis ct obstinationis, et restituet huno populum illi statui religionis, pietatis ac scientiae, in quo cum omnium admiratione inveniebatur tempore concilii Ephceini, quando divina maternités fidei dogma proclamata fuit.

Sed dato etiam quod tempus huius conversionis ecclesiae graccae od unitatem ob aliquod miraculum valde sit proximum; certum est dogmaticam definitionem inerrantioo pontificiae nullo pacto fore impedirnentum et moram reversionis graecorum ad unitatem. Omnes enim norunt graecos, quamvis caeteris non praestent sinceritate et bona fido, cos tamen magna vi logicae pollere. Dcest quidem ipsis bona voluntas bo convertendi; at non decet ingenium ot logica. Quare si Graeci post tot saecula infelicis separationis revertentur ingenue, sincero ad gremium sanctae Romanae ccclœiae, ad quam necesso est omnem convenire ecclesiam, ai candido cognoscent et fatebuntur, Romanum pontificem osse lesu Christi vicarium et supremum ecclesiae caput; tunc profecto absque gravi difficultate admittent etiam ot recognoscent in cathedra Petri omnes illos praerogativas, quae logice promanant a primatu, quarumque una illa certo cet, vi cuius Romanus pontifex in exercendo munere, quo fungitur, supremi christifidolium doctoris erraro non potest.

Quod vero Graeci facile perspicerent solo logicae C adminiculo; id etiam α constanti illius ecclesiae traditione luculenter deducerent. Si enim Graeci qui in schismate degunt, quosque sincero animo revertentes suppono, ei Graeci isti, inquam, recte animadverterent ad sanctorum suorum patrum documenta ct primorum soplcm conciliorum generalium, quae sola tamquam occumenica ipsi venerantur, certe solemnia ibi passim testimonia invenient, quao eos ad supremam Romani pontificis doctrinalem praerogativam confitendam magis inaglsquo iuqællant. Patres enim Graeci saoponumero Romanum pontificem appellant orthodoxorum dogmatum fundamentum, immobilem fidei basim; et concilia occumenica orientalia eum firmam fidei petram dicunt, et Petrum per muos successone loqui in dogmaticis definitionibus aperte fatentur.

Sed ut alia omittam cum, teste Augustino, forma precandi sit forma credendi, pro Graecis noccsre non esset, ut in hoc re operosas disputationes expectorent, D sed attendere tantum deberent ad quotidianas ora‘ tiones suas. Siquidem liturgica graecorum monumenta. quao prostant in menaeis, synaxaria atque eorum hymnologio, talia sunt, ut ex iisdem abunde et evidenter appareat, quao semper fuerit traditional» ecclesiae graecae sententia de auctoritate Romani ¡κ>η-tifiois ex potestatis plenitudine docentis universam ecclesiam.

Et sane in libris liturgicis quos gracci adhibent in solemni celebratione festorum, Romano pontifici declarandi fidei dogmata ꝑotestà tribuitur: ſ̈p erրorum profligator vocatur, ¡peo synodorum congregator et rector et magister celebratur; in ed· ·'iulis fidei veritatibus a Spiritu Dei moveri et agi dicitur; ac denique, quod ex omnibus sequitur, ipse falli nescius catholicorum dogmatum definitor proclamatur. Igitur liturgia evclwiac graccae eloquentissima

vox ert, quae Romani pontificis infoilibilitati obsequian], confessione sua, *affert* plenissimum ; atque ita Graeci traditionum suarum tenacissimi vera poenitentia aliquando ducti ob schisma, in quo misere versantur, ne facto denegent quod verbis liturgicis confitentur, id quod omnes celebrant in sacris peragendis officiis et facto complere non detrectabunt.

Demum in hac sententia tee confirmat ipsa experientia. Ex eo enim quod avulsi ab inconcussa fidei petra, quae est Romanus pontifex, auctoritate infallibili eareant in rebus fidei et morum; non raro contingit ut circa unam eamdemque rem aliud sentiant Athenis, aliud Conetantinopob aliud in russico imperio. Sic exempli gratia ecclesia graeco-russica agnoscit validitatem baptismi collati per infusionem ; ecclesia vero graeca simpliciter talis modo eum validum dicit, modo invalidum. Quapropter vir schismaticus apprime instructus hoc mihi dioere non veritus «t: Voe catholici adeo estis inter vos uniti, atquo Il odeo caeteris omnibus religionibus vinculo unitatis praesutis, quia in Romano pontifice praesto vobis est auctoritas infallibilis, quae omnibus quaestionibus circa fidem et mores tractu temporis exorientibus sententia irreformabili finem imponit

Igitur Graeci, supposito quod animo rincoro catholicam religionem amplectantur, sive rationem theologicam, rive suorum patrum traditionem, rive conciliorum orientalium oceumenicorum acta, rive liturgica suso ecclesiae monumenta considerent, necessario admittent supremum ecclesiae magistrum esso infallibilem.

## ORATIO

reverendi *patris domini Gcorgii Darboy archiepiscopi ParisienrisK'*

Eminentissimi praesides, eminentissimi ac reverendissimi patres.

Constitutionem dogmaticam de ecclesia primam examini vostro subiectam aggredior, materiam scilicet quao ex capite multiplici fieret ingrata, nisi eam veritatis ornor, erga fratres charitaa et reverentia *faciloni* redderent et non iniucondam. Pertractandum itaque schema suscipio, mente ab omni partium studio, ut arbitror, libero, neminem offendero volens, vehementer exoptans ut verba mea suscipiatis qualia profero cum eadem ingenuitate.

His igitur praemissis, fas sit sententiam meam breviter exponere circa schema subicctum, quatenus in summa considerandum, caque dicere quao conscientiam meam morent et agunL Porro tria sunt, ut mihi ridetur, examinanda, scilicet huius schematis origo, deinde via et indoles, demum consequentiae practicae. Super aebematis huius origine et praesenti in concilium introductione paucas proposition» riñe discus-

A rione evident» emittam, aut etiam quaedam facta in memoriam simpliciter revocabo, ex quibus roverefidissimi potree iudicare poterunt, utrum tota res juxta ordinetn gesta fuerit, et tam venerandi coetus dignitati et juribus satis provisum.

1® Certum est totum schematis nostri cardinem verti super solo capite quarto, ubi quacetio »t do summi pontificis infallibilitate. Non enim ambigitur inter noe de apostolici primatus in beato Petro institutione, neque de primatus huius in Romanis pontificibus perpetuitate. Vel ei modum excedere in capite I et II videtur, aut ei vis et ratio pnmatus, quales in capite III praedicantur, in discussionem veniunt, id maxime fit, quod aliquid importent ad infalbbilitatem capite IV adstruendam.

2° Certum est quaestionem hanc de infallibilitate praecipuum esse concilii Vaticani obicctum, odooque praecipuum, ut a pluribus indiscrete dictum sit quodam sensu unicum. Et hoc duplici ratione constat : 1° quia de opinione agitur, rive de doctrinae quodam puncto ad dogma fidei evehendo; quae dogmatixatio certe tamquam praecipua res est in concilio oecumonico semper habenda; *2 9* quia quaestiones aliao, ricut videro est in elencho nobis nuper tradito, vel longe inferioris momenti sunt, vel iam antra decisae, adcoque simpliciter revisendae, ut nuper actum est cum existentiam ei attributa Dei, revelationis factum et necessitatem, obligationem credendi, noe non concordiam fidei et rationis definivimus et sanximus.

3· Certum «t praecipuam hanc de infallibilitate quaestionem non fuisse indicatam in bulla convocationis neque in actis ad synodi convocationem spectantibus ; et quidem merito: quia 1° orbis catholicus nullo prorsus modo quaestionem hanc solvi desiderabat, neque causa erat eam tractandi hucusque inter theologos libere ventilatam; 2° quia plurima et gravia occurrebant mala, quao multarum passim animarum salutem in discrimen adduxerant, et quibus mederi magis expedire judicaverat pro sua sollicitudine et chántate aanctisBÍmus Dominus noster.

4° Certum est quaestionem hanc ab extrínseco, id est a clericis et Inicia scriptoribus fuisse motam, modo contra «cleeissticam et traditionalem agendi rationem et contra omne hierarchiae et decori regulas usurpato; agitationemque viis, ut aiunt, demagogie» fuisse productam eo fine, ut episcoporum hic sedentium conscientia inique premeretur, ac timor cis incuteretur ne, ri forte resisterent, diocceeim suam repetere et sine plurimis difficultatibus regere nequirent

5° Certum est ideo res ad talem statum adductae fuisse, ut Vaticani patres, etri conscientiam suam pie et generose eequuti, tamen hisce violentis manifesta-

1 **Argxmestum. »Arthtepbccpus Parteiemte ab cari partias studio imxunem «e esse, et propositum schema considerare velie quoad origines, quoad rías indolem et vim, et quoad practicas coiaeqsentías. Quoad originem 1· certam esse totum cardinem praesentis sckemslis verti super caput IV, 2° praecipuum concilii oMectum ease doctrinam de infallibDitete, 3° hoc peculiare caput non fútese indicatum in balte bdktorte, 4· ab estrinseco a laidi et deridi quaestionem hanc motam (nine centra eecleriutiram et traditionalem agendi rationem, 6· eo rem adductam ut Vaticani patres quasi ti adducti inermi ad quagliente huios introdacUonvm postulandam. ecatra principius omnimodse libertatis, quae summopere te cosdliis necessaria eat, ẗ contra naturalem et hgicum rerun ordinem boc sebean introductum esse, praetermissa ẗoipp Meanda parte primi schematis de fide, et incipiendo ea quae ecclesiam raspiatrat a Romano poutilee; non ita se reelaw primos schematum auctores, 7-» ẗratura buina qiaestlGute tetrodartiones non in honorem rummi pontificis vergers, boo ipso quod de personali ipsius privilegio sermo sit Non posse Igitur nunc quaestionem hane definiri, quin locus D relinquatur cavillationibus et obieetionibns moralem praesertim condili auctoriuLem impetentibus.**

**Quoad indolem et vira schematis agi de infallibilitate personali absoluta et separata, ad quam definiendam necessariam esse inquiri 1· formatera. 2® utrum salte obiectionibas et dubiis sattefactam ait, 3· utrum certum sit infallibnitatem hanc ab omnibus moraliter admitti. At propositam formulam non salte aptam ease, nec sufficiens tempus datam ẽs pro difficultatibus et dubiis expendendte, moralem autem anaaimiUlem serio attendendam, decisionem quippe hniuraodi non ex ite esse quae tantummodo ad maiorum suffragiorum pluralitatem ferri possit.**

**Quoad practicas consequentias ideo definitionem banc expone! ut centralis unitas maior in ecdeate fiat, et nt effieadus remedium malis adhibeatur, quibus sodetaa opprimitur. At quoad ẗ " videri suitkienlem ease eam cum centro unitatem, quae huc usque habita est; quoad alteram. Umendam ne esagerato unitatis vinculo. Ipsa unitas detrimentum habeat Nihil boni allaturam definitionem hane sive catholicis sive protestantibuA, serio autem perpendenda pericula quae cbvenive ex illa pouent Conclusit quaestionem hanc omnino praetermittendam.·**

tionibus extrinsecis ct factitiae opinioni plus aequo indulsilo dicti sint, cum infallibilitatis quaestionem introduci postulaverunt, indequo propter tumultum huno ad conciliaris aulae portas excitatum, nostrae omnium dignitati ot libertati nonnihil detractum appareat; quod «t summo indecens ct gravibus obnoxium incommodis, imino tolerari nequit, sine coetus huius venerandi iniuria et opprobrio, qui sponte agere debet, non vi extorna cogi, et non tantum libor esse, sed et videri.

6° Certum «t quaestionem hanc hodie propositam extra naturalem ot logicam rorum seriem venire, idcoquo praejudicium aliquod invehere in causeo ipsius detrimentum. Namque Io reliquum do fide schema, super quo iam ita disputatum est, ut argumenta utriusquo opinionis praesto memoriae sint et indo facilior evadat ultime discussio, nobis tradi debuisset et examini subiici. 2° Schema do ecclesia non roete incipit ex primatu, quidquid dixerit aut innuerit relatio typis impressa, vel relatio verbalia, aut aliquis cx reverendissimis patribus; namque neque ita consuerunt primi schematis auctores, neque ulli de ecclesia tractantes theologi. Accedit quod studia et scripta nostra super undecim capitibus praedicti schematis oo directa erant, ut ordini primum indicato concordarent, dum novo ordini non satis optantur, et iam aliter tractanda sint

7° Cortum eet deniquo praematuram nostrao quaestionis introductionem, maxime cum praesenti ordinis interversione, nd sanctae sedis honorem parum iuvore, imino damnum aliquod ipsi inferra. Cum enim ex constitutione *Multiplices inter* postulata remittantur od congregationem peculiarem, quae de iis relationem summo pontifici porrigit; cumque summo pontifici liberum sit congregationis huius conclusiones admittere vel reiicere, sequitur quod auctores postulationum de infallibilitate introducenda ct praeoccupanda sanctissimum patrem publice induxerint ad statuendum et decidendum in sua causa ct pro personali privilegio; in quo certo contra eorum intentic nem tantae maiestati non satis consuluisse, si non aliquid etiam detraxisse, dicendi sunL

Quao septem puncta, si vera sint, et verissima quidem videntur, quaestionem hanc do infallibilitate his conditionibus ortam et isto modo introductam aggredi ct definire non possumus, ut arbitror, quin co ipso tristem viam sternamus tum cavillationibus impiorum, tum etiam objectionibus moralem huius concilii auctoritatem minuentibus. Et hoc quidem eo magis cavendum est, quod iam prostent et pervulgentur scripta ct acta, quae vim eius et rationem labefactaro attentant ; ita ut nedum animos sedare queat et quae pacis sunt afferre, o contra nova dissensionis et discordiarum semina inter christianoe spargere videantur.

Itaque, si mihi liceat huio orationis meae parti practicara conclusionem apponere, statuerem: Io recte fecisse qui quaestionem hono censuerunt csfc inopportunam; 2° recte facturos qui ab hoc definienda abstinere opportunum iudicabunL

Nuno ad secundam orationis partem, de vi et indole huius schematis quaedam indicabo, non evolvam.

Io Pro obiecto non habet schema nostrum adstruero doctrinam do infallibilitate in genere; sciunt enim omnes et fido catholica credunt ecclreiam esso infallibilem, quae caeterum ita se gerit a fero viginti retro sacculis: sed pro obiecto habet definire et tamquam de fide proponere, summum pontificem re solo ose infallibilem, et quidem privilegium hoc inerrantiao tam lato patere, quam ecclesiae ipriusmet infallibilità Enimvero notandum eat non tractari in echomate de infallibilitate ista ab omnibus semper admissa, qua scilicet vis invicta et irrefragabilis decretorum seu decisionum dogmaticarum, fidem cunctis tum fidelibus tum pastoribus imperantium, residet unico in consensu communi episcoporum summo pontifici coniunctorum ; sed tractari, etsi ree aperte non praedicetur, de infallibilitate papae personali, absoluta et separata. Nam de priori omnes consentiunt, unde nulla esset discutiendi ratio, si de hoc ageretur; sed est discussio, ut patet: ergo agitur de altera. Itaque verus hic est quaestionis status et indoles, quod quidem negari nequit, quin schematis doctrina mutiletur et mons segniter dissimuletur.

2° In schemate non agitur do infallibilitate personali tamquam de mera opinione, vel do punoto doctrinae commendando, red tamquam de asserendo fidei dogmate. Enimvero hucusque disputatum eet alibi do opportunitate et convenientia quaestionis huius in concilium introducendae; quae disceptatio finem accepit, ex quo summus pontifex decrevit, rem silentio iam premi non posse. Sed nunc in discussionem venit para altera quaestionis, scilicet an opportuno et convenienter vol non, summi pontificia personalis infallibilitaa ut fidei dogma declarari iam possit et debeat. Et haec eet praeciso materia praesentis deliberationis et obiectum.

3° Porro ut ree recte peragatur et ad exitum prodeat, tria sunt necessaria: scilicet ut praestetur doctrinae formula seu definitio ; deinde solidis et omne dubium excludentibus probetur argumentis; tandem ab omnibus moraliter admittatur.

Prima necessitas: necesse est doctrinae formulam seu definitionem excudere; quod quidem difficillimum est, ut patet , exemplo sive eorum qui schema primum redegerunt, sive eorum qui postea reformarunt: in hoc opere multum insudasso videntur, et forsan incassum. Hoc dico, non ut personas quasi vellicare audeam, quas e contra honore praevenire gestio; sed hoc dico quia veritas est. Et ad rem: Io enim terminis utuntur vagis et discussiones in infinitam generare natis. Quid enim est fungi munere supremi Christianorum doctoris? Quae muneris huius adimpleti conditiones externae? Quando constabit summum pontificem eo praecise titulo loquutum? Hoc patere dicunt schematis auctores, sicut patet, verbi gratia, conciliorum oecumenicitas. At sibi ipei vulnus inferunt, namque concilium non habetur ut oecumenicum a fidelibus per orbem spareis, nisi tale ab omnibus episcopis moraliter admittatur; unde ai natura et indoles et vis decretorum a summo pontifice emanantium eodem modo declarantur et cognoscuntur, iam nihil agunt auctores venerandi, siquidem ultima ratio infallibilitatis admittendae erit communis episcoporum consensus.

2° Eliminontne vel non istum episcoporum consensum a fidei definitionibus faciendis? Si prius, ai eliminant, rem faciunt et inauditam et intolerabilem; ai posterius, rem antiquam et ab omnibus acceptam edicunt, contra hostem absentem laboriose dimicante In utroque casu, tacere de episcoporum consensus necessitate vel inutilitate non possunt nec debent; silentium enim eorum in tali materia et in praesentibus rerum adiunctis fideles ad nova dubia impelleret, et novis viam strueret difficultatibus.

3° Obiectum infallibilitatis pontificiae non aliter determinant, nisi declarando unum idemque esse ac ecclceiao infallibilitatis obiectum. Sed talis indicatio omnino insufficiens est, donec definierit sancta synodus quod obiectum habeat ecclesiae ipsius infallibilitaa; ct indo rursus patet quo logko vitio laborat schema de primatu praepositum schemati de ecclesia

in genere. Insuper, quando agitur do ecclesia, ácimos infallibilitatem eius semper excerccri intra proprios obietti sui limites, tum quia de boo monemur i-ommum episcoporum consensu, tum quia ecclesia nancte est et peccare nequit: dum e contra, quando agitur do summo pontifice, schematis auctores ex una parte excludunt, quidquid dicant, episcoporum con-
▸ erwum, ct ex altera parto nondum probare aggnssi »-unt unumquemque pontificem esse sanctum ct impeccabilem. Haec do doctrinae formula inveniendo.

Secunda necessitas: neccssc est formulam definitionis inventam et redactam solidis et omno dubium excludentibus argumentis probare. Probetur itaque: Io doctrinam hanc dc infallibilitate personali contineri in i»ncra Scriptum, semper eodem sensu interpretata, ot in omnium saeculorum traditione; 2· hanc itaquo fuisso semper odmiNNûm, consentientibus ¡»tribtu, doctoribus, episcopis ct theologis, non solum quibusdam sed ntoraliter omnibus *(rumoref)',* >3° tane B insuper perfecte concordare cum omnibus discussionibus et adis conciliorum oecumenicoruin autlioutirial ; 4a hanc itidem doctrinam non valido impugnari foetis historicis, nequo huic ŭlla summorum pontificum actus refragari; 5· hanc denique esso ex carum veritatum numero, quao decernere et definire possunt concilia cum Mimmo pontifico unita: quippe quae iam demonstraretur furiae ab omnibus, ubique, semper adinbsa tamquam revelata.

Porro haec omnia non praotat schema nostrum, quao tamen profetare doberet. Namque ubi Inu futur de dogmate constituendo, iiccowe rei omnibus j»atribiw sufficere ĕl argumenta rei probantia, vel tempus ea exquirendi et expendendi. Atqui: 1· neque schema originale, neque ' ♦chema reformatum talia argumenta sufficiunt, quao quafetionem elucident et omnre scrupulos amoveant; 2· tempus quaestionem hanc complexam enodandi, difficultatis solvendi, ideo- C que conscientiam sapienter offormandi *(fubmiuc ridetti nonnulli ƀair?* non fuit cwwwuni, ut probo •citis et hodierna congregationi» commemoratuui ret ; unde supcrredeuduui foret huic puncto doctrinae definiendo. hi tali materia, ubi agitur do onoro tunscionliw fidelium irrevocabiliter irnjonendo, grave periculum fet, si praemature egeritri ct ataque certitudine alnolnla: nullum vero periculum, ei rem iiinpliue discutiendam ot postea decidendam as-o consueritis, tuttanun conscientiu agentes.

Tertio nccoxitas: ucccmk? œt doctrinam de infallibilituto personali et independent! claro expositam, ut diximm, ot solide probatam ab omnibus moraliter potriluis admitti; aliter timendum foret, ne huius doctrinae declaratio videretur multis constitutio quidem pontificia, red non conciliare decretum *(tubmiisa im~ prubatiunir tifjnti).* Namque veritatem tamquam de fide loocndam omnibus clirritiahri impwicrc officium D est ct iu·» tam grave tam Huictum, ut eo non nisi cum magmi discretione fungi pc^iiii episcopi. Undo ¡Mitres Tridmitini. ut probe scitri et quidquid in contrarium dictum sit, docisidma s̆ua in mulctiu doginutini noti maioritato numerica tulerunt, sed unanimitate morali. D# hui quMstiouo ¡du» acquo dtacrere longum ereot;

t loh. Friedrich tn ino opere; ***Documenta ad illutirandum eonrihvm*** **ftttfcawvai erasi *1970,* «»Uto NuHlin?rn 1871, val II. pig. 416, rihibîl tune oraüootnj arebiepUcopi l'ariilratb, la qaa haie uam. 3» po«C verbum *auiÂenti-ù,* addantur ĕc alla verba rri diam Outanttaiilf concilii *deerrtu* a MMkmw *4 et* 3 *rddio, quit enim* ri eurum or umraicilu», *juod non admitía, rriieirnda foret, tameu* M««um *tXealogorum ft epitt^porum ootmdunt* ci communem *opin^nem.* Umen pnadieUH urchupircofm· onmqoxm baec verba protulit lu condilo Valicate, ut palrt ex pagatila denverophoraœ orixinarüa *l «X ettnm'lew trxAmnpUoBe. f̆oti «pitn bac «iraifont· rethcU· tant Mqae 4 ue.**

A insuper hanc aliquis o venerabilibus patribus, ut reor, specialini tractare intendit. Sufficiat notare interdum qua conscientiae anxietate turbarentur fideles, ei, ubi de dogmate asserendo agitur, minoritas non despicienda ioni praetermitteretur, et si inde ansa praeberetur concilii validitatem et auctoritatem in dubium revocaro *(cracunl sitpia improbationis).*

3° De schematis consectariis practicis duo potissimum videntur animadvertendo. Noni ista infoilibilitas personalis non requiritur et credenda proponitur, nisi ut in ecclesia sit unitos pressior et centralis auctoritas valentior, idcoque ut efficacius malis omnibus praebeatur remedium.

Unde animadversio prima. Circo unitatem et auctoritatem centralem, not.uidum usi in genere, cas esse et servari dotarc non quas fingimus aut ratio nostra suadet, acd quas lesas Christus Dominas noster instituit, quas patres nostri bucusquu tenuerunt. Non enim nostrum est recle^iom pro arbitrio constituere et divini operis conditiones mutare. Atqui unitas necessaria scilicet fidei et communionis sub paterno auctoritatis centralis regimino cxLtit oc temper oxtitil inter catholicoi; alioquin dici deberet ecclesiam a tot retro saeculis sibimet in ro essentiali dofpisso; quod omnes certo inficia» ibunt. Inconcussa igitur manent ot doctrinae nocnon communionis unitos ot centrali» Mimmi pontificis auctoritas, quae floruerunt et vigent absque dogmatica infoilibilit̆ali.· definitione.

Ncc dicatur uuitalein liane futuram esse blrictiorom, si auctoritas centrali:, evaderet vakutior: non enim ralct ista consequentia. Esse unum non sufficit, sed ca unitalo et eo unitati» gradu gaudere oportet, quao requirit tum rei natura et indole·, tum vitae lox et necessitas. Immo fieri jotret ut r̆e ipea misere intorret, eo praociro quod ad unitatem strictius redigatur; namque lune vire» eius internae ms›o exercere et vitali officio fungi nequeunt, prosiori exageratae uiuluiis vinculo obrutae fractaoque. Sic in moralibus laxior est ac honestior unitas virorum eub lego litare et fortiter agentium, quam ŭnita servorum sub arbitrio tyrannidis Mgniter degentium.

Igitur ttuii liabeamus unitatem, quae nobb ox institutione Cùcùli competit, illudque ŭnitati medium, auctoritatem cciliret sumini pontificis centralem, qua semper et ubiquo agnoverunt et reverentor coluerunt maiore.: nostri, non episcopos a summo pontifice separaiiti#, ncque pontificem ab epiwopia. Veterem erodendorum nonnam fideliter teneamus et statuta patrum, eu magri quod definitio proposita nmltri et gravibus patet incommodis.

Et haec est toceundu e! ultima ănimad craio. Vix dubitari potent quin remedium istud sit impotens ad mola sacculi huius sananda; immo timendum est ne permultis noceat. Non eub respectu tantum theologico res est confideraiidu, sed et quatenus od societatem civilem spectat. Eiiimvero non liic adsumus quasi quidam sacrarii praesides nui minusculae congrogationiR superiores, sed quasi viri in solliciladinri partem admisi α summo pontifice, qui totius eccloriao curotn gerit ot sustinet. Itoquo btatuin mundi prudenter inspifluuuu·»

Numquid infallibility·) pereonairi el independeos e sepulchro suscitabit extinctas littoria africani ecclesias, aut e somno orientem illum tot ingeniis et virtutibus ohm florentem? Numquid facilius erit fratribus nostris vicariis scilicet apoalulieis (quidquid contra hic dictum fuerit) numquid facilius erit his paganos, nialiumeUiKM et schrimaticos ad fidem catholicam adducere, ei praeciso doceant popam esso se solo infallibilem? Numquid definitio proposita protestantibus ct hoercticri aliis ănimo et vires addet, ut ecclesiam

romanain adeant et omnia iam praeiudicia et odia A deponant? Sed haec do externis.

Quid de Europa? Dolens dico, ab omnibus exulat ecclesia; exulat nempe ab bis congressibus, ubi do bello et pace inter populos agitur; ct in quibus ohm valuit sanctae sedis auctoritas, dum hodie do ipsamet ista auctoritate statuitur, quin sententiam suam aperiat. Exulat ecclesia a publicis comitiis in pluribus ecclesiae regnis, et si qui praelati aut presbyteri istis hio vel illio intersint, mirum quid videtur. Exulat a scholis, ubi graviores apprimo grassantur errores; α legibus quao indolem prao so ferunt sacculare m, exinde irreligiosam; a familia ubi matrimonium civile mores inficit. Nos igitur vel fugiunt, vel etiam arcent fero ii omnes qui rebus humanis in Europa praesunt.

Porro, quod in tantis ecclesiae angustiis laboranti mundo remedium affertur? lis omnibus qui ab humero indocili excutiunt onera antiquitus imposita et consuetudine patrum veneranda, noVum idcoquo B gravo onus imponi postulant schematis auctores! Eos omnes qui infirmae fidei sunt novo et non satis opportuno dogmate quasi obruunt, doctrina scilicet hucusque nondum definita, praesentis discussionis vulnere nonnihil sauciata, el a concilio cuius libertatem minus aequo apparere plurimi autumant ct dicunt pronuntianda! Et sperant ea personalis ot separatae infallibilitatis definitione omnia posse sanari, fidem in omnibus iam firmari et morto converti in melius!

At in vanum sperant! Mundus aut aeger est, aut perit, non quod ignorat veritatem vel veritatis doctoree, sed quod ab ea refugit eamquo sibi non vult imperari. Igitur, si eam respuit, cum a toto dorentis ecclesiae corpore, id est ab octingentis episcopis per totum orbem sparsis et simul eum summo pontifice infallibilibus praedicatur; quanto magis cum ab unico doctore infallibili, et quidem ut tali recenter declarato, praedicabitur? Ex altera parte, ut valeat ct efficaciter agat C auctoritas, necesso est non tantum eam affirmari, ecd ot insuper admitti. Igitur non sufficit declarare papam esso personaliter et separatim ab episcopis infallibilem; sed oportet tamquam talem ab omnibus accipi, ut munero suo non incassum fungatur. Verbi gratia, ad quid valet anathema, si do excommunicantis auctoritate parum curetur? Aliud exemplum accipito, reverendissimi patres: syllabus totam Europam pervasit; at cui malo mederi potuit etiam ubi tamquam infallibilo oraculum susceptus est? Duo tunc restabant regna in quibus religio florebai, non do facto tantum, sed et do iure. dominans; Austria scilicet ot Hispania. Atqui in his duobus regnis ruit isto catholicus ordo, quamvis ab infallibili auctoritate commendatus, immo forsen, saltem in Austria, ut arbitror, eo praecise quod ab oa commendatus.

Accedamus igitur res ut sunt considerare. Nodum summi pontificis indopendens infallibib'tas praeiudi- D cia et obiectiones destruat quao permultos a fide avertunt, ea potius auget ct aggravat ; saltem id timendum eet. Plurimi sunt, etiam catholicae religioni non animo infensi, qui do separanda, ut aiunt, societate civili et ecclesia cogitant. In hanc partem abire plurce ex his, qui rebus publicis praesunt, indubium est; et ox proposita definitione occasionem eeporationis huius ad offectum perducendae libenter arripient Porro quod in Galliis actum fuerit, hoo brevi tota Europa plus minueve imitabitur, et quidem non sine maximo cleri et ecclesiae ipsius dispendio. Ideo definitione sua, volint nolint, novum ordinem discriminibus plenum instituunt schematis auctores, praesertim, si non exactius determinetur infallibilitatis personalis obiectum, ac autumari possit papam in rebus morum definientem, eo ipso pronuntiare de actibus civilibus ot politicis regum et populorum, de legibus et iuribus quae publicae auctoritatis esee hodie reputantur. Nemo non videt si politicae gnarus, quae semina dissensionum schema nostrum contineat et quibus periculis exponatur ipea temporalis sanctae sedis potestas.

Sed haec exponere longum foret, forsan indiscretum ; vel certe omnia quae in promptu sunt argumenta hio non possem praebere, quin in plura inciderem quae prudentia dicere dissuadet. Meam conscientiam, in quantum licet, sublevavi; verba meo, prout indicaveritis, occipite.

Scio equidem sua inesse omnibus incommoda, neque semper esse ab agendis abstinendum eo quod plura sequentur mala. Sed praecise rem propono venerandis patribus non ut in meam sententiam ex abrupto descendant, sed ut mature perpendant et in utriusque partis favorem argumenta librent- Scio insuper non opinioni publicae pueriliter cedendum, sed neo pertinaciter huic contradicendum ; sapientius est et solertius cum ea pluries componere, ac in omni casu eius rationem habere. Scio denique ecclesiam non indigere brachio humano; sed nec societatis civilis concursum ct auxilia repellit, neque, ut suspicor, Constantini Magni tempore ad Neronis tempora, tenerrime resuspiravit. Sed haec sufficiant do practicis schematis nostri consectariis.

Sit igitur sequens orationis qualiscumque meae conclusio. Exoptarem: Io schematis in posterum discussionem differri, eo quod modo non satis digno videtur in hoc concilium fuisse introductum; 2° in omni casu recudí et infallibilitatis naturam et limites severiori modo definiri, no cavillationibus aut disputationibus ansa praebeatur in posterum; 3° quod absolute melius esset, omnino eliminari e schemate quaestionem do infallibilitate propter gravia, quae ex ea sequerentur, incommoda.

Caeterum, eminentissimi et reverendissimi patres, sententiam meam vestro iudicio cum debita reverentia submitto.

Hic autem interrupta disceptatio est, et eminontissirnus primus praeses proximam congregationem generalem insequenti die habendam his verbis indixit:

'«Reverendissimi patres, proxima congregatio generalis habebitur crastina dio, in qua coopta discussio continuabitur."

Post haec dimissa congregatio est.

## 11.

## Congregatio generalis quinquagesima sexta 1870 maii 21.

Sabbato die 21 maii 1870 hora nona matutina, in conciliari aula Vaticanae patriarchalis basilicae, generalis reverendissimorum patrum congregatio habita est; cui interfuerunt quingenti quadraginta et quatuor patres, nempe 36 cardinal», G patriarchae, 7 primates, 85 archiepiscopi, 374 episcopi, 4 abbates nullius dioecesis, 14 abbates generales sive praesides congregationum ordinum monasticorum, usum mitrae habeotes, 20 generales et vicarii generales, quorum omnium nomina, quao per assignatores locorum accurate descripta fuerunt, exhibet indiculus patrum quinquagesimoe sextae congregationis generalis, qui inter acta concilii asservetur.

Reverendus pater dominus Franciscos Cugini archiepiacopus Mutinensis miwam lectam celebravit Qua absoluta, et recitata oratione *Adtvmw Domine* etc., cminentissimus primus praes» dixit:

,.Reverendissimi patres, antequam continuabitur generalis discussio propositi schematie, reverendus do-

minus subecereLanuà ex ambone publicabit nomina reverendissimorum patrum, qui adhuc veniam loquendi petierunt de achemate generatam spectato.“

Tuno subsecretarios tabellam perlegit, in qua inscripti erant reverendissimi patres, Georgius Errington archiopiscopus Trapezuntinus, David Moriarty episcopus Kemensis et Aghadonensis, Antonius Pettier episcopus Variensis, Patritius Dorrian episcopus Dunensis et Connorensis, Stephanos Ramadie episcopus Elnensis, Josephus Aggorboti episcopus Senogalliensis, Henricus Schmid obbas monasterii sanctae Mariae Einsicdlensis in Helvetia.

Oratoribus publicatis, eminentissimus primus praeses subdidit;

„Veniam petiit unus ex patribus deputations pro rebus fidei, nempe reverendissimus dominus Patritius Leaby archiopiscopus Casselicnsis, ut iuxta num. IX decreti diei 20 februarii responderet difficultatibus et animadversionibus in hesterna congregatione generali prolatis. Itaque is ambonem ăscendat.'

## ORATIO

*reverendi patris domini Patritii Leahy archiepiscopi Cassdienris*

Eminentissimi praesides, eminentissimi ac reverendissimi patres.

Sanctus Patritius apostolus Hiberniae missus in insulam nostram a Onestino papa, maiores nostros docuit controversias in insula nostra suborituraà ad sanctam sedem apoetolicam referri. Hoc petet ex canone dicto sancti Patritii, qui invenitur in conciliis Britannicis (Wilkins), et qui sic *w* habet; „Si quae quaestiones in hac insula oriantur, ad sedem apostolicam referantur." Ita edocti nos Hibornenses tenuimus et adhuc, paucissimis exceptis, tenemus quod summi pontifices successoree Petri sint infallibili», quando ex cathedra totam ecclesiam docent Haec est fides mea; haec est fidae dioocescos mihi concreditae; baco fide# catholicae provinciae Casseliensis, et si mihi loqui fas est do alteris partibus Hiberniae, iuro merito addere possum, quod ait fides totius Hiberniae catholicae.

Hesterna dio didici pro certo, quod paucis abhinc diebus episcopus Contagiensis (et Coreggia est secunda civit&s in tota Hibernia), hesterna inquam dio didici, episcopum Corcagieneem magnum paucis abhinc diebus habuisse conventum tum cleri tuui populi in civitate sua; et in hoc conventu tam episcopi tam sacerdotes tam laici catholici praesentes» publicam ct solemnrm professionem fecerunt fidei in infallibilitate B summi pontificis. Iis omnibus igitur, quae in hoc venerabili concilio pari eloquentia ac doctrina dieu sunt ab eminentissimo cardinali Cullen, omnino ossentio, ipsique gratias reddo propter istud tam splendidum testimonium fidei gentis nostrae.

His praemissis, mihi liceat quasdam observationes facere non de omnibus, sed de quibusdam his diebus dictis contra infallibilitatem summi pontificia.

Dictum est, ai memini, ab eminentissimo cardinali Pragemi archiepiscopo, quod definitio haec, si fierot, quam maximum gaudium afferret protestantibus in Bohemia ct in regionibus circum circa; propterea quod anxam illis praeberet calumniandi catholicos et etiam avertendi cudiolicos a fide.

1 **Argumentum. .Exordium hic dnxit a testimonio ferendo fidei Hiberniae catholicae circa pontificiam infallibilitatem. circa quam aasentiri ĕ cardinali archiepiscopo Dublinec»! plenissime dixit Transii: deinde ad observationes a praecedentibus ora- C toribns facta archiepiscopo· Pragensem dixisse definitionem pontificiae infallibilitatis maximo gaudio futuram protestantibui qui in Bohemia sunt et finitimis regionibus, quippe qui ansam exinde haberent caIboIIroe calumniandi. At animadvertit, quiquid «t de p̆rotestantibu illsrum regionum, eum et hi et in genere omnes ecclesiae inimici tantopere clamitent contra Imiamcdi definitionem, hoc nobis argumento esse debere qnod illi non spiritu veritatis aguatar, sed »pirita erroris. Dictum hanc veritatem non rase immediate revelatam, et textus scripturales qui pro ea allegantor probare utique primatum, non vero infallibile magisterium Rom. pontificis. At nullam forte veritatem revelatam haberi, quae gravioribus innitatur argumentis, s̆cripturale anteo t̆exta nedam prixatnm, sed et tatallibilitatem evincere, si non explicite et disertis verbis, implicite saltem et eodem rlaritatis gradu. Immo in verbis Tu o *Pdnu ete.* magis exprimi doctrinam fidei, et supremam potestatem docendi ecclesiam, quam potestatem regendi, cum Ch̆ri tui propter crofrarionem fidei a Petro emissam dixit se aedificaturam ecclesiam ŭpra ɣ̆îΓ3îη firmatu fidei, erclcsiam ihnirna in fide Petri firmitatem habituram. In verbis *Simen Simon* etc. expreme sermonem ewe de fide; el in verbis *patet agna»,* ^asee ores, illud pasce sumi pro auctoritate sive hi regendo sive in docendo. Nec valere quae dixerat archiep. D VMobooearii, qnod nimirum etsi admittamus in his verbis de potestate docendi seru»n?tn esse, non tamen inde sequi, potestatem hanc rase infallibilem. Supremam quippe potestatem illam eme. et iddrco necessario infallibilem, (tranes fideles teaeri ex corie accipere decreta fidei edita a Bom. pontifice et tuti eetleme proposita, obligationem hauc cum fallibilitate pontificis conciliari non posse. Aut pontificem in hoe casu infallibilem ease, aut Ipram ecclesiam fallibilem, nullum quippe remelium praesto es«e contra errorem pontificis, cuius potestas supreaxa est, et si ipse erraverit, ecclesiam quoque errare neccsH ease.**

**Non potie separari potestatem regendi a potestate docendi it factum rat archiep. Toanenai, qui praeterea dixit infallibililatesn p̆eriit ad caput cum corpore coniunetum, nec posse In solo pontifiee agnosci quin caput separetur a corpore. Base separationem potribilem non raso vel ex ipso schernite exurgere, ubi Infallibilius non ut privilegium mere poraonal· adseribitar. sed m̆ian publico adnexo quo fingitor pontifex nt snprtiunm est ecctetlne caput Dixiate enradem archiep. Tuamensem et catterò apostolis Chròtnm pruejUicv Spintnm sMctr.m et dedisse p̆otestate· ligandi et solvendi ,quaecamqne alligaveritis eie. euntes ergo docete ĕte. at hoc ipsum argumentara urgere p̆rotestante. contra primatum iurisdictaonis, et idcirco archiep. Teamenhae dicentem, debere sibi eamdea resprorioooem. qxua ipre d̆atara t<wt prof̆e tanlibai argumentantibus hac ipsa ratitae eoatra primatum. Facilem aliando et la prompta rerpousionesi esse, tuli Petro dictam ĕ* praesentibus altis .Tu ra Petras·, soli Petro . pasce ă̆gaos •oli ergo Petra sin^nlarea praerogativam «opra caeterox apostolos concessam esse. Neque ex agtndi ratkne S. Cypriani cum Stephans Rom. pontifice aliquid proficere archiep. Taamensem; crostare quippe 1· Stephanum non edidisse constitutionem dogmaticam, 2· nec Cyprianum restitisse decreto quiri dogmaticum crederet; sed totam quaestionem at disciplinarem ab f̆i habitam rase, nimirum utram immutari nec ne vetas disciplina deberet- Prosequebatur contre eumdern archiep. Tuamenrem. neque ex traditione afferre aliquid posse, ad excludendam pontificiam infallibilitatem. . Cum et patres et concilia praraertim Constantinopolitanum IV, Lugdunense II et Florentinum, eadem ipsa habeant quae in nostro schemate occurrunt. Exinde autem duplex argumentum exurgere; alterum quidem innixum auctoritate horam conciliorum, et alteram in authentica interpetralione textuum qui ab ip»is allati sont In historia autem ecelraLutica facta occurrere, quae pontificiam infallibilitatem probant, cum nimirum haereticos damnant et edunt dogmaticas constitutiones ad instantiam particularium ecclesiarum et ipwrnin episcoporum, ut Caeleatinus in causa Pelagianorum, S. Leo in causa Eutyehianornm, Hurmisdas in causa Acacianorum, et recentioribru temporibus plores pontifices in causa Jansenianorum.**

**Dixisse archiep. Parhiensem uécrasarùm non esse immo omnino inutilem cum actu iam credatur, et aliunde per eam magis removerentur schismatici ab unitate fidei et inter ipsoa catholicos nonnullos esse param disposilo» baie definitioni recipiendae. At hac p̆raeci de causa definiendam esse quia iam creditur, et idcirco aboque ulla difficultate ab omnibus acceptatum iri indubium esse. Et si haec veritas ab improbis impugnatur, qui supremam R. pontificii auctoritatem vellent undequaque subvertere, non idcirco ab Incoepto consilio nobis desistendum esae. Inopportunam hanc definitionem dictam esse propter periculum magis alienandi protestante», sed pericula huinsmodi attendere idem eue ac definitiunem hanc differre usqne ad fior» mundi. Quaratlunem hanc inter practicas quaestiones maxime practicam em, non eue f̆elinquendo fi.le!en in dubio. l>e Hibernia tomum et ait nullum pro e» regione timore» rase. Hibernes veritatem bane iam tenere, et apo- •tolicae aedi addirti*situo e<re ***

Quidquid sit de istis regionibus (forsan spiritus, A non dico omnino offensivo, forsan in protestantibus litarum regionum spiritus loannis Huss et Hieronymi do Praga nondum ℟ omnino mortuus) sed quidquid sit do istis regionibus, quid videmus alibi gentium? Videmus infidele», protestantes, catholicos dumtaxat nomine, uno oro conclamitantes adversus definitionem infallibilitatis, voce et scripto clam ot publice caelum et terram moventes no definiatur. Et cum filii tenebrarum sio agitantur no definiatur haec quaestio, quid concluderò debent filii lucis, nisi quod haec omnis agitatio inter eos non proveniat a spiritu veritatis, sed a spiritu erroris?

Dictum eet quod haec doctrina do infallibilitate pontificis non sit immediato revelata. Sed certo eet immediato revelata ct magis claro revelata, quam aba dogmata ab cocleeia definita. Est immediato rovolata in Scriptura ot traditione, clarius revelata quam doctrina do immaculata conceptione beatae Mariao B virginia.

Dictum ait quod textus, qui adducuntur ad probandam infallibilitatem pontificis, quod hi textus Scripturae, quamvis immediato revelent primatum successorum Potri, quod tamen non immediate revolent primatum infallibilem docendi. Sed hi textus ai rito inspiciantur, hi textus ei non totidem verbis, si non explicite revelant supremam potestatem successorum beati Petri docondi universam ecclesiam, at certo implicite et per meram evolutionem verborum continent hanc doctrinam et continent eodem modo, eodem claritatis gradu oc continent primatum summi pontificis in regenda ecclesia. Igitur ai hi textus immediato revelant primatum in regendo ecclesiam; corto etiam immediate revelant primatum pontificis in docendo universam ecclesiam. Manifesto ergo errant ii, qui hos textus restringunt ad supremam po- C testatem regendi ecclesiam, excludendo supremam potestatem et infallibilem docondi ecclesiam.

In hoc ergo textu: *Tu ɯ Petrus etc.* est certissime quaestio do docendo fidem ; non solum de regendo ecclesiam, sed etiam de docendo ecclesiam ct infallibilitor. Et si ulla comparatio fiat inter hanc auctoritatem, inter auctoritatem regendi universam ecclesiam et inter auctoritatem docendi ecclesiam, si ulla comparatio, inquam, fiat inter hanc auctoritatem et inter illam, quaestio in isto textu potissimum est de doctrina fidei, de suprema potestate docendi ecclesiam; nam poet et propter professionem fidei Petri, post et propter istam professionem fidei Christus dixit se aedificaturum ecclesiam suam supra petram firmam fidei, se aedificaturum suam ecclesiam, quae ecclesia firmitatem suam haberet α Petro in eo, in quo Patrue firmus erat, scilicet in fide.

Et in illo textu : *Simon, Simon etc.* Dominus noster expressissimo mentionem facit de fide: *rogavi* D *pro te, ut non dejiciat fides tua, et tu aliquando con·. versus confirma fratres tuos,* scilicet in fide.

Et ille altor textus: *Pasce agnos meos, pasce oves meas,* certissimo et clarissimo continet supremam auctoritatem non solum in regendo, sed etiam in docendo universam ecclesiam; nam verbum *pasce* non solum latino, sed etiam in biblicis linguis significat utrumque. Etsi praeterea in uno versu dicatur graece ποἰμαινχ, id œt *pasce cum auctoritate, rege;* in alio versu dicitur βὁσχ«, et bis dicitur βὁσχε, id est *cibum praebe, cibum doctrinae praebe;* et proinde iste textus clarissimo continet non solum auctoritatem regendi, gubernandi, sed etiam docendi universum gregem. Et dico universum gregem, quia se. patres uno ore ita interpretantur hunc textum; quamvis enim differant aliquando quidnam intelligendum sit per *agnos* et oves, quidam ex eis intelligentes per *agnos* fidelee et per oyes pastoree, alii vero per *agnos* intelligentes simplicet fideles et per *oves* perfectiores ; verumtamen sancti patres per *agnos* et *oves* simul sumptos omnes intelligunt totum gregem.

Si bene momini, eminentissimus cardinalia archiepiscopus Vindobonensis in ista dissertatione quae lecta est a doctissimo episcopo Rottenburgensi, dixit quod etiamsi ii textus continerent supremam potestatem docendi, oxindo non sequi quod ista suprema potestas debeat esse infallibilis. Sed certo ex eo quod sil suprema, sequitur quod ait etiam infallibilis; nam omnes fideles tenentur ex corde et animo accipere, credere dogmaticis decretis summi pontificis, semel ipsis cognitis et directis toti ecclesiae; ex corde et ex animo tenentur ea decreta accipere. Iam vero iterum atque iterum quaero, quomodo conciliari potest ista obligatio cum errore pontificis? Si erret pontifox, singuli fideles tenentur adhaerere errori; nemo potest reclamare, nemo contradicere. Et si singuli fidelee teneantur adhaerere errori, in hypothesi quod pontifex erret, igitur lota ecclesia tenebitur adhaerere errori, et actum erit de infallibilitate ipsius ecclesiae: vel igitur infallibilis eet pontifex in hoo casu, vel infallibilis non e&t ipsa ecclesia. Et hoc discrimen intercedit (liceat transeundo observare; est od rem) inter episcopum cum auctoritate docentem in propria dioecesi ot inter pontificem docentem cum auctoritate universam ecclesiam; hoc existât discrimen, quod si episcopus orret, remedium erit pro errore et nonnisi propria eius ecclesia errabit; dum si pontifex erret, tota ecclceia errabit, et nullum erit remedium pro errore.

Praeterea ipsi advensarii infallibilitatis pontificiae ex eo, quod potestas pontificis in docendo sit suprema, agnoscunt quod exinde sequitur quod debent etiam osse infallibilis, si sit eatenus suprema, ut nullatenus indigeat consensione ecclesiae tamquam conditione necessaria et praerequisita ad obligandum fidelee. At vero ree itu est. Consensio fidelium non eet conditio necessaria et praerequisita, ut fidelos teneantur in conscientia accipere dogmatica decreta summi pontificis; non «t conditio necessaria, inquam, alioquin inverteretur ordo ab ipso Christo Domino institutus. Nam si haec conditio esset necessaria ut obligarentur fideles ad obediendum pontifici, quid sequeretur? Sequeretur quod non pontifex doceret ecclesiam, sed quod ecclesia doceret pontificem ; quod non pontifex tamquam fundamentum sustentaret, ecclesiam, sed quod ecclesia sustentaret fundamentum; quod non tamquam pastor pasceret agnos et oves, sed quod grex pasceret pastorem: ct ideo omnino inverteretur ordo a Christo Domino institutus. Igitur ex eo quod potestas docendi universam ecclesiam, potestas euccesorum Petri ait potestas suprema, omnino independeos in sensu a me exposito a consensu ecclesiae, ex eo soquitur quod ista potestas suprema debeat etiam esso infallibilis.

Sed hesterna dio haec duo separata sunt, suprema potestas in regendo et suprema potestas in docendo ecclesiam ; separata sunt a reverendissimo coepiscopo meo archiepiscopo Tuamensi. Utinam noceste non esset mihi ad eius sententiam aliter quam approbandam referre! Gratum non est mihi, sed certe ingratum dissentire a coepiscopo, a compatriota; mihi certe ingratum »t differre a coepiscopo, qualis est reverendissimus Tuamensis, annis venerabilis, virtutibus et doctrina insignis: sed veritas super omnia.

Dixit reverendissimus pater hesterna die, infallibilitatem pertinere ad caput simul cum corpore ecclesiae; et hoc verissimum est Sed dixit praeterea

ll-

quod schema nostrum separat caput a corpore ecclesiae, eo quod proponat infallibilitatem pontificis separatam, personalem.

Sed ita non est, ut patet ex ipsissimis verbis schematis, quae haec sunt Dicitur: „Vi assistentia divinae errare non posse, cum supremi omnium Christianorum doctor» munere fungens pro apostolica sua auctoritate definit, quid in rebus fidei et morum ab universa ecclesia tamquam de fide tenendum vel tamquam fidei contrarium reiiciendum sit“ Igitur infallibilitas attribuitur pontifici non tamquam privilegium mere personale, non tamquam donum mere personale, non tamquam munus docendi separatum ab ecclesia, sed tamquam munus publicum a pontifice exercendum, et exercendum ut primate, ut capite ecclesiae.

Dixit etiam reverendissimus pater, quod canteri undecim apostoli fuerint constituti apostoli, sacerdotes, ministri sacramentorum, et quod Christus Dominus ipsis sicut ot Petro dederit claves ecclesiae, ipsis sicuti et Petro promiserit Spiritum sanctum, et ipsis quoque aeque ac Petro dixerit: *Euntes docete omnes gentes,,.. Eccc ego vobiscum sum amnibus diebus;* et exinde concludit reverendissimus pater, quod quoad infallibilitatem caetcri undecim apostoli fuerint acquali» Petro. Sed argumentum, quod nimis probat, nihil probat ; et tale est hoc argumentum, quod est vera obicctio a primario protestandum desumpta. Nam eodem omnino modo arguunt protestant» contra primatum jurisdictionis successorum Petri, eodem praecise modo; et quam responsionem reverendissi-. mus pator daret protestantibus arguentibus contra primatum Petri et successorum Petri, eandem responsionem ubimetipsi det Sed responsio est omnibus facilis, responsio est omnibus obvio, et responsio «t quod Christus Dominus soli Petro, meteris apostolis praesentibus, dixit: *Tu es Petrus, et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam;* solí Potro, aliis pratentibus, Christus Dominus dixit: *Pasce agnos meos, pasce oves meas;* soli Petro, caeteris praes itibus, Christus dixit: *Rogavi pro te, ut non deficiat fides tua: et tii aliquando conversus confirma fratres tuos.* Sicut igitur soli Petro Christus Dominus dedit lingularem praerogativam jurisdictionis saper caeteros apostoli», super collegium apostolorum ct super ecclesiam suam; aio oriam iisdem verbis dodit primatum infallibilem docendi caeleros apostole», ct etiam totani ecclesiam.

Reverendissimus praesul peremptorie asseruit, sanctum Cyprianum, ut patet ex rausa rcbaptizationis ot ex controversia cum Stcphano papa, non credidisse quod pontifex Romanus sit infallibilis in docendo. Sed respondeo: non sequitur, nequaquam. Nam 1° Stephanos papa non damnavit sententiam Cypriani; 2s Stephanas non edidit dogmaticam definitionem de rebaptiratiodc. sed edidit decretum do servanda recepta in ecclesia traditione, adeo ut nihil innovaretur in praxi; 3· ex altera parte sanctus Cyprianus hano quaestionem spectavit uti quaestionem discipUaarem, minime vero uti quaestionem dogmaticam, et ideo sanctus Cyprianus putavit sibi integrum fuisse consuetudinem propriae ecclesiae in hac re sequi. Et id ita probant viri doctissimi Ballerini, Constant, et felkia memoriae Gregorius papa XVI in suo eximio opere *II trionfo delta tanta sede* Igitur nec papa Stephanos edidit constitutionem dogmaticam; neo Cyprianus restitit decreto quod crediderit ore dogmaticam definitionem: ot proindo rausa Cypriani nihil «t ad rem.

Dortêeimiu praranl appellavit ad traditionem, tamquam testem contra infaihbilitatetti pontificia.

A Sed traditio ecclesiae est testis omni exceptione maior pro infallibilitate. Sancti patres cum interpretantur textus Scripturae a nobis allatos, vel illos interpretantur eodem modo, vel si aliquando diversas interpretationes afferunt, non tamen nostram excludunt, red quae facili negotio cum nostro conciliari possunt. Sancti patree etiam non ut interpretes Scripturae sed ut testes doctrinae, quando loquuntur ut totes doctrinae ea dicunt, quae cum nostra apprimo concordant, nullo vero parto cum doctrina opfXteita. Et sancti illi patres, qui nihil omnino dicunt do hac quaestione, certe non contradicunt

Praeterea pair» in conciliis generalibus, inter alia in concilio IV Constnntinopolitano, Lugdunensi II et Florentino, patres inquam in conciliis loquuntur ut schema nostrum, et per meram evolutionem verborum plano significant infallibilitatem pontificis. Undo patra in istis conciliis nobis suppeditant duplex ar- R gumentum, unum argumentum fundatum in auctoritate ipsorum conciliorum et aliud argumentum fundatum in authentica interpretatione istorum textuum ab ipsis allatorum.

Praeterea multa facta ecclesiastica sunt, quao omnia convergunt ad hoc punctum, quod scilicet in omni retro antiquitate et absque conrensione ecclesiae Romanus pontifex habitus fuerit ut infallibilis in docendo universam cccleaiam. ab omni retro antiquitate Romani pontifico» edebant dogmatica decreta abeque consensione cocleaiac, et absque consensione ecclesiae obligantia omnes» fideles. Romani pontifica» controversias dirimebant, errore» profligabant, liaorelicoa damnabant, doctrinam suam toti ecclesiae, omnibus tamquam tesseram fidei proponebant. Sic Cadeatinus in causa Pelagianorum. Leo Magnus in Eutychinnorum, Hormillas in causa Accianorum, ot in florentioribu temporibus diversi pontificco in causa lanrenii ct aliorum: ct hoc faciebant pontifices, hoc faciebant, inquam, non ex usurpatione, non ex iurv more humano etiam ecclesiastico, sed pluribus episcopis et ecclesiis enixo rogantibus, nemine vero catholico unquam contradicente, tota reciosiπ ipsa vel dispersa vel in conciliis congregato consentiente; et hoc faciebant Romani pontifices, ut dixi, non ex iure ecclesiastico, tel ex. divina praerogativa primatus Petri.

En igitur tuetimonium traditionis ecclesiae docentis, cum qua apprime concordai sensus ecclesiae credentis; et aliter fieri non pmret. Quoniam patree, concilia, episcopi, quoniam omnes vel fere omnes non solum speculative «d practice ita ddCuerunt; omnino impossibile est ut fidelw per orbem disperai ita edocti non etiam crederent sicuti edocti fuerant, iuxta illud axioma quod dicit: tolis e»t fides credentium, qualis »t fides docentium.

Archiepiscopus Parisienois lie»terna die et alii etiam reverendissimi pairee onte eum dixerunt, definitionem infallibilitotis pontificiae non expedire, non esse necessariam, quippe quae haeretico»» et.schismaticos ab ecclesia alienaret, et ipeoe etiam cntholicoe alienaret. Sed non solum expedit, eed etiam necessarium «t, ut haec quaestio definiatur. Actu enim ab ecclesia acceptatur, et etiam ipsi adveraarii admittunt hoc ipsum; nam dicunt definitionem cese inutilem, quia actu et de facto creditur. Sed cura res ita git, cum actu et do facto acceptetur ab ecclesia, quare non definiretur? Exoptandum «t certe ut fidea eccleniao et praxis inter se concordent; et praeter quam quod id exoptandum est, quis est qui nreciat his ultimis temporibus quam maxima mala ecclesiae provenerint ex eo. quod vaferrimi hotninee inter reptum ecclesiae rwnniwrrnt. qui oretwius obedicntiain profitebantur

erga Ruminum pontificem, et tamen ei obludebant A variis sub praetextibus? Tales erant lansenioni, tales Fobroniua, talea Eybel, tales Hermceiani, tales Pi-ħioriem hi remanebant inter septum ecclesiae et profitebantur obedientumi erga summum pontificem, mmI illius auctoritati restiterunt sub variis praetextibus.

In his igitur odiunctis omnino expedit, omnino noccnnriutn est, ut auctoritas nummi pontificis suatoalotur, ut auctoritas infallibilis summi pontificis definiatur si definibili)! ȼ ut revera est; coque magis ncix^ro est, quia doctrina infallibilitatis non solum Degatur Mxl etiam acriter impugnatur, et magnos animorum tuYituM excitavit. Sed iam nunc tandem, Domino dante, quaaatio in hoc igeo concilio pro dincoplal io d o et decisione patrum venit; igitur nulla vestigia rolronuni. Et si hic pedem sistere posemus, «i retrogradi pouemus, quid indo eveniret? nempe hoc, quod exinde novum argumentum asaumentur contra hanc veritatem, ct quod auctoritas summi pontificis in docendo non modo non sustentaretur, sed magnopere minueretur et laederetur.

Et quoad haereticos et schismaticos, corto non sunt acriter tractandi, non sunt arcendi, sed potias invitandi in gremium matris ecclesiae; sed tamen propter eoa occultari non debet veritas filiis ccclcsioo. Dicitur nuno non osso opportunum liane quaestionem definire. Sed quando orit opportunum, si opportunum non sit definire propter probabilem, propter possibilem abalienationem protestantiuni? Nonne hoc unum ct idem est ac differre decisionem quaestionis usque ad finem mundi? Denique si hace omnia ita sint, si animi aestus sunt sedandi, si dissidia inter fidele» sunt componenda, si fidos ct unitas ecclesiae sunt fovendae, KI auctoritas ipsius pontificis sit sustentanda, si harc ita sint, certe ojwrtet ut circa hanc quaestionem, si quao sil, circa gravissimam quaestionem, non mere C speculativam, mx! inter practicas quam maxime practican), oportet, inquam, ut circa liane quaestionem fideles ecclesiae non amplius relinquuntur in dubio vel in incertitudino; sed ut ventas Dei per definitionem huiusco concilii omnibus manifesta fini.

Unam vel alteram observationem, antequam descendam, permittentibus vobis, reverendissimi patres, volo facere quoad animadversiones quasdam quae in manibus omnium patrum nuno sunt, ot circa Hiberniam. Dicitur in una ex his animadversionibus, quod fideles in Hibernia ignorent linne quaestionem, quippe qui nihil unquam didicerint circa eam α paslonḃtrâ suis. Mihi ignosco! imeiemliarimus auctor istius aniinadvorsionis, quicumquo ait, mihi ignoscat, si dicam quod fallitur in utroquo. Populus catholicus 11 il<ruiao non ignorat quaestionem; forsan, immo certo jiopulus in riinfilicitato suae fidei non iutclligeret quid aibi velit haec theologica phrasis *loqui ex cathedra,* popu- D Ius simplex haec non intelligcret; sed populus noster bone intelligit, populus noster firmiter credit, quod si· summus pontifex succedor Petri cum auctoritate doceat universam ecclesiam, non possit errare. Hoc bene novit populus noster ct hoc firmiter credit; haec est fides nostra: ct si aliquis contrarium doceret, fiopulus noster vix aut no vix quidem crederet catholicum. Ita nos docuit s. Patritius ăpxus noster; ita nos docuerunt in fide pain › nostri, quotquot ecclesiam nostram virtutibus et doctrina per tot torculorum seriem illustrarunt; ita nos omnes credimus, omnes episcopi Hiberniae in praesentiarum, uno vel altero excepto. Nos propter nostram adhaesionem ad Petri sedem multa perpensi sumus, fere omnia amisimus; sed unum post omnia ct prae omnibus servavimus, nostram sanctam religionem catholicam romanam. nostram filialem oLcdientiam et reverentiam erga hano sedem et successorem Petri, et etiam hanc nostram fidem, quod successor Petri quando dogmatice alloquitur totam ecclesiam non possit errare. Quemadmodum Paulus orat inter hebraeos hebraeus, ita ct nos sumus catholici inter catholicos. Gloriamur in profitenda catholica fido ìd tota sua amplitudine; gloriamur in eo omni quod possit conducere od ampliandum honorem, od fovendam reverentiam, ad sartam toctamquc servandam auctoritatem successoris Petri

Procul igitur timores illius reverendbeimi patris, qui etiam dixit, quod si hoc concilium definiret infallibilitalcm summi pontificis, noster populus catholicus fioreL slatini rebellis ct etiam recta via iret ad infidelitatem. Sono semper fuerunt prophetae et sunt, ted non omnes inspirati; ct absque temeritate ii inter huiusmodi propbotas numerari ȷ̈ont, qui terroribus imaginationis propriae nimis active agitati tanta mala prophetant eventura ex hac definitione.

Et ego quoque, mihi permittite, ego quoquo audebo prophetiam emittere, non cx privato spiritu, non ex temeraria opinione meae perspicacitatis, std fretus historia nostrae gentis, fretus experientia quatuordrcim sacculorum, fretus precibus a. Poiritii, qui oravit, ut fides Hibernorum nunquam deficeret, fretus protectione Dei omnipotentis, qui numquam suis deot ct praesertim in eo quod ad maiorem nominis sui gloriam tendit; his omnibus fretus dico, et iterum atquo iterum dico, quod si visum fuerit Spiritui sancto et huic venerabili concilio hanc quaestionem do infallibilitatc definire tamquam do fide catholica, populus noster ndeo non rebellis fiet, ut e contra non modo cum debita obedientin, sed etioni curii ingenti gaudio eam sit recepturus.

In ista definitione populas noslcr videbit ct recognoscet novam probationem veritatis verborum Domini: *Tu* rx *Peints, et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam;* novam probationem videbit in hoc, quod jxjrtao superbae inferorum contra qtsom cccloiam vel contra fundamentum ecclesiae, summum pontificcai, numquam pracvclchunt.

Post archicpisroponiin Ctaeçliensem ad ambonom successivo vocati sunt episcopus Argentinensm, episcopus Forol¦*vietisi et episcopus Cestri Maris.

## ORATIO

*rerrrrndi domnii pairis Audreac Raeos episcopi Arqriitincnsis*|^

**1 Argumentam. .Episcopal Attentitiemis in omuihus conciliis d¿«erpUtiones ct pacnxs foL-se >empcr; non igiur mirandam dixit, ri id et in Vaticano concilio contingit- Sammi pontificia inerrantiaro recentioribttj raeculis plus minai oppugnatores hxbuiwe semptr, definiendam idcirco ad tollenda mala, quae ex htuosmodi contradictiunibas et duceptationibuf derivant Ephrepuiu IHriouensem dixiaie abvtinendum e«c ab hoinuinixii definitione, 1· quia pro mallie intolerabilis eat, 2° quia ecclesiae bono ădvera tur, 3° quia inutilis ecderiae rtgimini. E contra ipse ait definitionem banc unilatenns intolerabilem dki pos», creleriae boao valdo profienaia ene, et eccleidae regimini valde utilem. Haec ĕ denionAtrare velle. Et in frinii adnotavit contra cpi<copam Oivionenecm et ȷ̈ancti pam Paririensem, non agi hic de infallibilitate rive perwoali rive absoluta; ab bis vocibus sapienter admodum abetinniAse patres depntationh, ne confondi videatur persona publica cum permea privala; satis antera id determinari coni in rebus tamum fidei et morum infaHibibLas adatruatur, et quando pontifex supremi ȷ̈aut munere fangitur. Hanc definilienem se vel maxime optare, et mirari ease adbnc presbytères et episcopo· qui de hac re adhuc débitent Tam abcaae ot intolerabile iugum per definitionem hanc imponatur, nt potio· si nihil in re hac fieret, ma^nnm discrimen fideiibu· imminereL Qui vero diemthnt, ant sunt catholici, et tnc vix ab cederis definitivum ludieium probum firent, ăviniese re debebant; si vero aut ealholki**

**Eminentissimi praesides, eminentissimi et rove-reodisriini poires**1.

**Bis mille vii óblale» annis, paucis abhinc stadiis celeberrimi^ romani fori orator exclamavit: „Quanta pugna doctiAsimorum hominumV Praeter moenia aeternae Urbis, quasi mi doiecti fori ruinas, cadein, eminentissimi et reverendissimi patria, haec vox omnium nostrum est. Memoria enim neutiquam elapsa •unt praelio theologorum ct innumeranct infinitae disceptationes theologorum in praeteritis saciulis, praecipuo autem in novissimis ct praesentheimis diebus de rabua Dei ct ecclesiae; disceptationo quae omnium ubique animos moverunt et movenk**

**No fluctuantes circumferamur omni vento doctrinae, concilium generale Vaticanum ad instar pnuvisdcntiuin oecumeniconiin cocluum oro Petri α Chrido convocatum est, ut opiniones ur «ententtas antehac libero discussas, dilucidius examinatas inconcuso More faciat, novos errores notet profligetquc, veritat» cliriitiana.- iterum iterumque confirmet *ar doctrinas reveíalas* hucusque occeptas, sed nondum fulmine «arlo arrepto collustratas ct soleumiter prodamatns, monumento aeneo stabiliat, ac omni errandi formidine remota, assensione suspensiva nblatiu recursuque al>eriwo, definiat atque aeternet.**

**non vant, ani ex iw eunt qni nnmisu tantnm dici ealbolid pausat, ben ImpeduDcaU e<'« non η«-»ππηα« nnirenedi banorna omnia· voto Mtbfcil T m iitiqne non tfcrehnqncfrU «nt io«lrornd'H foe aire miuiUcrio panxbonim. rive litUrii puUrxJilMM epi«oop<«rum, rive äli αυτιη^ητ nlivue; at d udirsi ct doceri nolwriuf. romi:ten4o« ill.»· jjatiac Ilei. φM pro mu iut«erirordi4 providere non deduct Pn> kaÌB4modi tatòdida Mnitfeneni hanc inukrabikn e.ar «Senti äli qntqao reliewih *fognai infoterabilia eU «unit. ricali eis fll ouiflii dixpJjo bcnl qn dcccmrnfar in h· ccmnliu. \'<>u bon ¡girar <ed vero čatWfou prae i njì» habciuU^ rue in qu ftioae de qna >enrz>. IHrtnni rwe p ira ex lac «L initione obventura iu ercteri mala, ob publicam upinkmia, <juw baie adrrr»U«r eî qiaai mtmdi reginae pre.tentaran! rji-ccpai l Piri.rnri et BicUrpUrvpqv Pandari At navatu et prooaa ñvriiCuu «focirinato h er in eeled Pulitici «laUria pnMn V( aria! opteutrtM intui-li reriMK c-m·, u«n auleta djridianix. «¡ni a ('Eη«ĭv iρ·«» ed»-cti nuire irritata· mundi rt<ÍM· VvcitiL Xvn o«c utiqfl·· kuoIi M» rppagvnota rama, al ieriteiru> *munire praríi-uvlaiM. rumíeme· publi ca» aul vertía *«∎ ani Cxl-un, »i veraw. contradi ·re ¡uírilibihUU m p«-.«c; rifahtH.non ferctriam ^4 <»¡-¡4^jiauBi et xiBlblenys j^riiux « PHu:cn«faw «(•uratioæù b.uc lm· n Vatican) c-nnlii ritatfo m di« ri«wn f«su Ena pi»HbUi.« a^cterÍLM. i», caput eatuJUt (>alltoui«Kitx4 in fetti Fi-hnuui iu Ceriauii l«HCpU«uiu<· íu Anuria, K n qxi ad rilealinat prr pMififlcfaji cut«litulivao rl Hilera redacti «nat. Iktti· ji. Gnntòriiani. TraJn iani ri telitadirarli oarainn gnUimn K Ite.-nantui *Jcrui* itera· apfrtmMit. Dirluin rx'C, ad qtüd viaSiotre btrrranüam ptoiCifi com ipñn.4 decreta reverenti aitiauj recepì ιι^ŭρυ· «ini. etri contraria «eatrnfU l«4»rantnrf NifUcieElrm fuiste MeloriteUtn faJhbiíoa ad dirivt-rZv» rtmlruicrrii hhr·DÍ«tarUM et 4 boc ∎t Pii VI! p (onrunUtrih» eu-.u Xapnleoae ! cntmipotraliae arta» eancere pMwrit in nova «pac tune nígebatnr dioett-inii drrosjvrijHicoe. Al ha<-· tvalrarmat pian ì^» evincere, p Ballasi f'«««</otfn· He. «det» fardi receptim qni opioin •vaincrai dr potMbri· tellibihtatr; «tee E, fqdvkio lausruitic labe (¡altM i>n fatart diioxnl Coocotditniu aun Nap·! !· nbqnr pkuitadinein p»utiri puteatath imiicare is abdíiiene vHrrnm dani et depuritòmo rpUrupurnin, at níHhaiirM XVIII Galhae epfoeojM ¡∎intifici rertitòoe un·tubl4 BOtbriiMM e«- et inde purram *frclctìam* ori/in habni'se. JVnuita e regtninl Hclrriir lalilni- praeiiviiais ▾un praedo<>re d«ltaltòm« bar et ponÜtdb axuUtulLmibru plenam Mcteritetrtn »fndi<art. Et addidit adhuc contra architpueopum Pari<ien-«», Mjm noi imp-dh e qnotniiuu «rrore· Inibì «banali sdhoe drfrb-le.rtulnr. Haee vero omnia ai! al satvudam anunam «·iiiη.·**

1 **Typ« edite ÚM fri! i - «fatò» in diario ArrAre *fUr btlMi» h'irfÀtHf'''hi,* t. LIX (M»'<nntue. 1880), p. IBJ vq., ex q· eanden repetiit Augmdintw d· Rrskovinj, i2</«YxLrfionri «onuvieUMrMm. t.VIII (Xìtrtee, IftMty, p 411-321. Hiloa Htlho ope tetta· editictiia Vatican po>rim emen·•lari, ih yreettrtebada qntu onU'un mom vtdebantnr.**

• **Ctarv, ♦ *dir»*· tffcMie, II. fi!, lofi**

A **Quemadmodum ecvloia Christi sua gaudet historio, ita quodlibet fidei dogma sua habet biographic momenta et suam, si diocre licet, canonicam atque dogmaticam institutionem et canonizationem. Quid Nicaeae, quid Ephesi, quid Chalcedone, Constantinopoli et alibi actum sit, hic commemorare aúpenacanoum foret opus. In omnium ore et corde versatur, quod do sanctissimae ot immaculatae virginia Marino privilegio, a saeculis in omnibus orbis christiani** |Mir-**tibus conclamato, ail Sanctum Petrum nufierriiuo a sanctissimo {miro Pio IX, praesentibus ct assentienLibus quingenti episcopis, decretum atque definitum est. Hoccr dogma statuendo tritam per saecula viam ecclesia inivit, ct quod antra libere ot universaliter creditum fnrral,** |**Mollior dogmatico fideque divina ct catholica erodendum proponebatur. AccLimunmt omne» diribtifidclcs, courte aut spontaneo ora tenuerunt vol inoMBuni fremuerunt infidel», Fabiiquol cuncUi-**B **toro», nec unquam emortui, nce unquam morituri, ct sic dirli lilirrior» et docliont, .qui negantes ao habuerant nut dubitanter haescrani, mirati sunt sc oee nwirntc**

**Praerogativa inenuutiae Romani ponlifñ i , quae <li^ unioni ct iudiciu nostro proponitur, rccentionbus** mut iiUs **oo pii» miuuavo pjrugnatorc subiit, «pii in divvms quidem obierunt ¡«orí», unum vero cumdeniquo tinem rOM»|iMitr ul ncnqje ore et o/icre cincti Petri ciUMjuexuvaoris mitloiilalvni imminuerent, ac ]H4rnlrm MilutifcraiDqttv actionem frangerent, ct sic mne omnium mdUMium ct liugucnim inique fix dorali-, in imum wolirerunt, ut adJ petram mi-ere aJli<!vnnt et Petro praefrarte4 ronlradicerent. En multorum in rrvleria ('hrriti origo mulorum! En causa ct ratio rxiv filali definiiioni" «lognialimc infallibililal Hipali l En (Mignn doribarituonim virorum, qui enialein |>utn«· ei iiLilm filii ventis eheu! uffl.inlur ronlranu.**

**Inter uli<^ i linentimimm <4 nncivndi^irnw** Kitn **vein ändi'-imu« cpiMtq»u« Ilujoiu-iim' exoptat, ul »«incilium Vnliramim i» dufinilioiKi infallibililatía Romani jA>nlife al-'Iııπ-.ıĭ. d quitkiu «x lripli«.i ratione, qum iuxbi ipriti» xmhiitiam, Io talia dofinitio** C"M ! i«··. **pro mulli" ; 2° generali ovloiac bono udvma; •'ltf rado <xxh>mv regimini inutilis; vol ul «irirliiK ‹›' prta^siiM loquar, definitionem reiieit ut mtolcrabilcfu, ul fumatum, ut inutilem. Liiupidtm sermoni" K|M>Mlioiii ct arduae iri explanationi pro mm oiga revcirndis.ximum puticui vetieralionr ar einrvro iiwnti» affretti «4 io«‹tiina!ione maximam aituntione p prue Ixn, h«l urduiu ipMu» argument is vd (umilile CYimiiiotu» bim. c contra firmiori me Kfiiro podo Mintió in op|KHiia sutitantia, ita ut, tota re coram Deo do ηηνο λ sario ραηιοηκι, ninguli» iqiigula ratioflíbii» argumenta uppoucro iwhi dubitem, conrlurior nem cx eiiH pnietnimis mntrnriinn ducendo et prolationem <>|qx>itani adstnicndu. * ili«ci talem definitiunem o»i·, I» pn> omnibus vero chrisliunis fai de loh'ruliilem; 2 1 rain generali erici ia bono e« mide profil uuiii; 3° recto erelvKiao regimini tuaxíme utilem. Eiiiiiiirtilmnimi ri rov« renili··i mi |>αΐπ·», pro voMra Hiokiitin, si placet, dicenti favate.**

**AiΠιιριηπ, π ιη propiii" aggrediar, rinite me animodxeoiunculain tnmqimm nd limina tJUstodcnil hrevilor praemittere. Iterer endiliums Divionenri» io anxietate correpiii· in argumentandi vum abut.**

*l fabiqnr* Rr»«k.
*' fòt !armt* 4. Vai
› am c¿. Vat.
• r«l V at
• ! V\t
• afiom ·-! V t'
*' ltd* Iı«·oηı<·« rta f hi «im rd VaL

quae nonnisi definitionem infallibilitatis *personalis* «L *absolutae* Romani pontificis attingit; eadem via bori vidimus ire reverendissimum Parisiensom archi-episcopum. Ast ¡mee roverendtaimorutu virorum ac venerati»! morum collegarum aperto dicam, talos terminis sic prolatus in Mmato nobis proposito frustra perqusivi. Doputulio enim de fido vocibus falso concopti·» nc ambiguo enuntiatis prudenter bapìenterque ulcitinuil: et quidem u voce *personalis,* ne personam publicum cum ]>onmnn privata confundendi furet autl daretur occasio; inerrantia doctrinalis enim nec personne qua tali, uro cathedra» in abstracto competit, ›od dignitati ne ufficio penatine cathedram Petri in2 concreto tenenti It ideili ataicntum ot a voce *ab-•mollila,* ile qua ne vi «tignili; qnidriu obvenit in >chc-imr.v; i« contra definitur infallibilità.·» nonnisi relatu ad le.·» fulci et morum; ergo non ad omnia ab-olutcex-tunditur. Quid2 Btud ? ('«mi unctore •'chomatis illas voces nvnl iipmni adhibuerint, onmrm de iis inerìmi-nationem i.xtru rhombum laguri et nullatentu ad. <|uucstioiiem portinere, «uililxd statini ap]iarobil.

Cuiisidareinux ergo Mwin:i prouti ùuvi, aliupio ornili acqiiivoca extranca turniiiiulogia, et inscio undo et quo iure illnc fata) introducili. Agitar miieu et exclusivo do inerrantia summi )Minli(icis, cum supremi omnium christ¡onorimi doetoris munero fungen pro apostolica sua nuetorilato definì!, quid in rebus fidei ‹ t nmruin ab universal cedraia tamquam de fide tenendum vel liunqinini fidei contrarimi! reiiviendum sii. Porro boloinneni talis definitionis declarat tom ín ab umili L'Iuixtiano apprimo uptmiduni et adoptaudnni esso, tot is viribus ploiioque fiducia ¡ussero ct contendo.

Egu etiam, indulgete, reverend tai ini patera, si insipientur «liram, triginta uhbine unita lulmiitatrationem ingentis ot vastae dioocrais susropi indignus, et «le animarunt ballilo connu Domino me non |κιπιιη Millieilum csm» profiteur. Quocnam nutem in pnuwrii-(lanini giogi nun inrat cogita! io ct pr.uiMiupnlio de robus vedremo et salutis? Mirantur Iidrles non quod Roniuiius jtoiitifcx infallibilis praedicetur, >ud quail >inl inter «ntholicíM qui curii uti infallibilem non agiiuvanl. Minuitur ol stiqiciil quod inter pn-UiytenK el inter episcopos aliqua de Ime veritate cíiiilrovondo (Uiiargcrc putneri! : ftdeo fidelium meae «urao čŏm missorum uiiiiims lænetniiil ct intime jicrvamt persuado de inerrantia vivarii ( liristi in lenis il o supremi pastori «·! docturi» omnium Christianorum! Scnn-«luluiii ot audire quod hic et illic presbyter doceat, asxensiiiii filici decreta sumini pontificis non immediate praebendum* osmi, sud |mmo Miiqicndi iniquo dum constet de consensu totius ccchtaiie; ot si, quod Bous avertat, ipsis innotesceret· concilium Vaticanum Inu· de ro Nolomniter tractando Romani pontifici·» infallibilitatem «ta-luniro nolutae, maximum in discrimen rorum fidis» adducerdur. Ergo nedum illie i> |>cr hanc «lofinitioncm iuguiu intolerabile imponenvlur. Minimo ruin gaudio excipient declarat iunem, quao ipsorum montem, persuasionem ct dovolionem tam prncvlarc eloqueretur ct toni accurato exprimeret.

Et ro quidem vora non aliter do quolibet viro vere catholico sentiendum existimo. Ingenuo futcor, tutis mirari non valeo do iis7, quao nuper in hac aula audivi, extaro alicubi homines fido catholira imbutos, .sanctae apoMnlivnc sedi etiam add iettai mot» ct dobtum ecclesiasticae doctrinae obsequium praestantes; quos tamen, ut aiebat reverendissimus orator, „nunquam adducere poterimus ad dictam infollibilitatis pontificiae dotem admittendam ! Res tam miranda!, ut rationis fines transcendere videatur! Quid, quaeso? Sanino isti catholici vel non? Si sunt catholici, quando et quam primum ecclesia locuta fuerit, credent infallibilitatem Romani pontificis eodem modo, quo nunc credunt praesentiam rcalcm, trunssubetantiationom. Trinitatem ct cociera religionis mysteria, quae creditu sunt longe difficiliora. Si non sunt catholici, quomodo catholici vocari possunt? Sano non credent iiifallibililaleni Romani (nintifiiis sicut non credunt infollibiIitateni oedosian, inspirationem sacrarum Scripturarum. Hmu farina» «alludici nullo modo nos impediunt, quominu vota ot draiderta virorum apprimo catholicorum aatufaciunius.

Sed, dicet aliquis, Mint isti homines infirmi in fide, idcoque «mu «anteii» et provido benignopm mo·«lenimine t nu tum li. Esto; ergo eu« docebimus, i<ut illo «docuimus jx»t definitionem imimuulatav voncoptioita laalae Mariae virginta Rra ipsis brevi pleno |KS|h v I^ erit |icr pnuxlicnlioiira pnrocborum, per litura» puMundra « ptaupurum, |x»r brevi ct obvios Inu tat iones quos pictus cxjicrtailia pastoralis optimi cleri parodiiulis in biccm edero non procrastinabit Si cunclalorra xutll Itumu· fidei, w edoceri hinviil, et inlolligvnl el credent; si vero mali .»unt «at hui iri, «xr» roniiltiniiM ad gratiam Dei, qui pro sua miserici>rdia providebit, ('atliolnu opinio publica intona, non Muniitis volis et prccibiiü, aperto monebit1: „11 i‹· niger ot: hune tu, Romane, caveto" 4.

Tiiiicu valde, «'minenttaimi ac roveremltaimi patie». nr inter Elus si»· dictos uúholicus multi niinicrontiir. «pii riübulirJ numine Imitimi vocari rurent. Pro iis «Icfiniiiti «η·» in falli bi lil ul i» |x>nlifictau erit iuguiii iiihilriuliilr, sirnt pro italfiiu fucninl et amt intulontbilm tuga alia·· «Irfmilmiics ct veritates', aquilius ablimiriil, sirul mulli abhorrent mm tantum a melatimi», tfd rltaiu n c«insuetudine mmimis cumII1IHIÍ-. Quiil ¡udo? Si i]w>nnil voti» unnii· rv vellemus ··. «ilcuiii et upcrnm civitiiK. et infinta ro, jodlum·, «·l púdolo ¡mt Íik í nd givg.rx filivi nostra»· Mm>mt iri nncrtorcniur. Omnia «pmi» Im aguntur. :i<lvvi>uriix «·( reniai ra!bulicarlitn nex «li>pii(vnl. Displicuit vis cmivuralin concilii; displicent deviantiiunro m«tnu M anathemata; unum «•t unicum arrideret silentium luHnim. ‹H consilium nlx-uudi.

Non «litam, do taiiemuxli viris! nullam omnino nobU raliirticin hnliciidum t»»o; sed pruvpriaii» nubis curandum est de viri catholicis, qui fidem rathuliiam oro et o|icro absuhiinl, ct qui «lo eubicctu infullibilihilis su Imh Iuu ‹oiili‹»\rrsin«' finem imponi auiunwpovfi (vxopttuit. Sed pnioapua bolliciludu nobis incumbit do medro clero» qui» W|KUici excepti κητπlol ibus suor «oiidilionis ini memori lus» et vmm seb-ntia inflatis, «pii, inipiiiiti. ptaittaimnV cl exportait¡«únua dfinis fol il s in «‹» «>!, quud xilemi liter dcclanHiir praerogativa inorniiilinc ('liristi vicarii pro ('Hη<1o k>-iH «I pro ('liristi· indicant i·. Ili sunt veri ΓıIiı vix lesine; lioruiii vxamlicnda ot humilis deprivai»»

---

' *tí* Vat.
2 *m* am. ed. Vat.
• ed. Vat.
4 prürrww ed. VaL
* *rtddnuìnm* ed. VaL
‹ *imotrxai* e‹L Vat
î Am e«L Vat

• admirmc&i ed. VaL
5 Pro bar voce editio Vaticana tubet ädirci tarjrn bar tulbolaliotie H»υηα cat a »1rK-graphic, qnia oratorem non bene
> manrAf! ed. VaL
4 HoraL Sal. I. 4, SS,
» tvtiauu ed. VaL
• jtdrere ed. VaL
1 rfe Ufi· auitiri· rd. Vat
• paCea/ioiaras cd. Vai.

Ad vos, eminentissimi *et* reverendissimi patres, ae quasi unanimi oro supplices convertunt, a vobisl expostulant veritatis lumen, fidei certitudinem: ct nodum evadat importabile, ipsis erit omnibus onus suave et iugum leve.

Secundo dictura fuit definitionem infallibihtalis pontificiae suiumo ct generali bono cocleuac adversari; pauca tantum, atjerilur, ex ipsa evenient commoda, mala vero multa; ct ea quidem mala proventura autumantur, quia per talem definitionem contrario amne ädibimus opinionem publicam, cum qua semper, ut nudius tertios3 rovcrendissimi» Divioncnsis dixit, ct heri reverendi.·®mus Paririenris mitigando rodixit4, pluries aut saepe saepius componendum csL

Nova sano ot hucusque inaudita in ecclesia Chrùti poterías, opinio publica, quam polities reginam mundi vocant. Nos autem uon ab hominibus red a leso Christo edocti, *mitalrm,* non *opixioncm publicam* vocamus reginam mundi. Non quidem diffiteor, haud alvquo itela causa ideas sic dictas saeculi a fronte oppugnanda.··. esse; sed quando mandatum Christi salvatoris urget nos, opinioni veritas anteponatur nocere «t. Opinio publica vera est vel falsa: si vera, non potest definitioni infallibilitatis pontificiae contradicere et ä vero stare äversa si falsa, non fovenda, red oppugnanda, infirmanda, refellenda d mutanda esL Et certo mutabitur, deque ca triumphabit veritas, sicut apostoli triumpharunt de opinione publica imperii Romani, quao ipsis omnibus mundi armis adversabatur, sicut ecclesia sacculorum decursu triumpharo non desiit do opinione publica ipsi propomodum Hamper infensa. Abiiciatur ergo utpote libertari Christianae non consonans timor illo mundanus; ac ri in hnc; ingruente quaestione lumen sub modio ponendum esset, ct non potius super candelabrum, ut luceat omnibus hominibus, nonno Romae in concilio occumenico saniora, proficua ct sancta vota dixl«e laudabile est? Quem absolvit convictio, nonnisi recta, vera et utilia voluisse sibi cunreia®, non est in orbo quid timeat. Qui multum limet9 homines, grando aliquid pro Deo et ecclesia nunquam conficiet'·; et qui houiincs plus aequo respicit, facile Deum despicit Faciamus pro Deo quaccumquo posumus, et Deus faciet pro nobis quod non potsuinus.

Veruni enimvero aill xana ct imaginaria formido quorumdam oculos obeaseat propter infallibililotia pontificiae definitionem, certo certius est, ex non definitione gravissima incommoda, mala e< vituperia roipublkaz' chmtianiu? onitoarumque saluti immineire. Nolite dubitaro, eminentissimi et reverendi®mi patroe, quin in praesenti rerum atotu et post controversias liac de re subortas abstinere a definitione idem sit et valeat ac proclamare, infallibiiitatcm pontificiam, ri non in prorsus negatione, saltem in dubio in posterum ease relinquendam. Si potras concilii Vaticani quaestionem non dirimant, multiplicabuntur indefinitol3 quaestiones multo graviores et forsan insolubiles: hinc magnum detrimentum auctoritati Romani pontificis obodientioeque ipeius decreti· A debitae. Nemo ¿am aut saltem pauci eiusdem decretis assensum immediate praebebunt; omnes aut plure» cxpcctabunt universalis ecclesiae assensum vol futurum generalo concilium. Quis autem, observabat quidam orator, quolibet deliranto' theologo vol jurisconsulto congregabit concilium? In vanum profligabunt errores Romani pontifices: errantes praetextum fallibililalis arripient ad eludendum quantunicumquo iuslani ct instantem condemnationem.

Non sibi fucum faciant;* qui rorum statum huc nostra aetate recto indicare volunL Ubiquo restant praeteritorum errorum sciπtiliae ¿opilar quidem, red nullatenus cxtinctae; ubique germen quoddarn relictum falsorum systematum praecedentis aevi, quod aestu animorum mox evolutum ct exclusum prodibit Slatini ac ubique terramm innotescet, concilium Vaticanum a declaranda infallibilitatc pontificis ab•liuume, Gallicanismus in (vallia, Eebroniamsinus in B Germania, iorephismns in Austria rapui denuo superbo extollent, fax-entibos guberniis civilibus ot forsan etiam elicui pluribus univenuLatum professoribus ct sacerdotibus, rebus mundi et suae infailibiiiLuti magis quam ccdoiac ct inerrantia© pontificiae addictis et foederatis; et qui in novissimis decenniis |>cr litteras ct constitutiones pontificias ad silentium redacti Mint, Ilcnncriani, Gunlhcriam, traducioni, latitudinarii omnesquo omnium nationum et linguarum *laxi* vapulanto, isti statini in antiquatarum et novarum opinionum polft4ram prorumpent. Quin imo debilitata auctoritate pontificia et relaxatis vinculis inter centrum uniLairi et (relouas particulares, timendum e<t ne gubernia civilia exinde occasionem sumant partieularrimum ct narionalismum in detrimentum unitatis calliolicae promovendi, fovendi ct provocandi Addicantur ergo confidenter suar Romano pontifici praerogativae; agnoscatur solemniter cius magisterium supremum ideoque infallibile in rebus fidei et morum; et novo splendore fulgebit ecclesia per arctb&inuim coii¡unctionem capitis cum membris, contra qnodibel Ike4c*s suos invincibiliter roborata ct consolidata.

Propero ad tertiani portem, certo incalo-rcnle aura gratiorem qua ultimam ct breviorem. Hinc |»atft req»onrio ad tertiam exceptionem, nimirum quod per definitionem infailibilitatia pontificiae inutiliter regimini ecclesiao consulatur. Ad quid, inquiebat reverendissimus orator, Romani pontificis vindicare inerrantia© praerogativam, cum, sententia contraria hucusque tolerata, nihilominus decreta pontificia summa cum reverentia ct obedientia ubiquo recepta sint? An non sufficietis fuit cius auctoritas etiam fallibili^ od dirimendam controversiam iansenisticam? Au non per concordatum anni 1802 actum omnipotentiae exercere potuit Pius VII, quin ullus unquam reclamaret?

Reqionrio in promptu c-i. Exempla a reverendt»'imo patro citata praecise contra i|«um ct quidem invicte probanL Quare lanreninni tam diu et tam obstinate decretis pontificiis restiterunt? quare bulla *Unitjeniliu* tam tarilo et ¡xrst tot ct tantea difficultate in Gallia recepta «t? quare tam multi, inter quos plures episcopi, oil concilium generale α sententia pontificia per viginti annos appellavere ot quidem maxima cum perturbatione et ¿candólo animarum? l'raocúc quia invaluerat in multorum animis do fallibditato Romani pontificis opinio. Si mi-errima haec opimo a plurilms praelatis fota non fuimot, res iansenistica non3 per duo fere sarcula Galliam nostrum infaustissimo |>crturbQ»ct. Quomodo igitur dici potrei

1 **noòi. ed.** VmL
' ***contrariam*** **izmnrm hi6<6imiu Ro*L**
• **mHiu** ***tertio***
« ***tfhrd*** **Rotk.**
» **na M. VaL**
• **adrrrw ed. VaL**
*1* » ***hae*** **om.cd.ViL**
• Παμ **perioda· in ed. VaL ita « habet: .Cam iboolaU eoaviriio ral Boitxul... sibi conario*, qaae verba vix posxvol iatelHri-**
' **timmt M. Vst. mtlmJ** IL»*k
» ***eo»firitnt*** **ed. Vsl,**
M **om td.** VbL
**n** ***iafaitaf*** **M.** Val
• ***nUibei driibcrmili*** **Ru»k_**
▮ ***faeind*** **et Valle.**
• **mm η·. el VaL**

declarationem infailibilitatia pontificiae bono regi-, mini ecclesiae utilem non œec ad dirimendum atatim et immediato aubortaa conIrovoraiaa?

Eadem conciuaio oritur cx altero facto a reverendiesimo Diriononri allegato. Certe maximae agendae sunt gratiae Pio VIl et otium imperatori Napoleoni I ob γόη religioso» tam feliciter rentitutas per concordatum anni 1802. Actu» muio fuit plenitudini^ potestatis pontificiae abolitio antiquaefxvlwiae ℊallicana depositio antiquorum episcoporum Galliae, Belgii, Sabaudiao, ac novarum sedium institutio. Verum quis ignorans ]M)tCHl octodecim ℘piscopo Galline auctoritati Pii VII pertinaciter ¡cititÍMO, et actum recessus a sodibus suis constanter ℜccusasM. Quare? quin falsa imbuti opinione, |>apum non ussu supra canones contendebant, ¡psique nuperioritutem veram ct proprio dictam, ct consequenter infallibilitatem iuxta suas gallicunas ideas proreus abiudicabanL Hinc infelix illa nata Odi, ut dicimus, *parva ecclesia,* quao udirne B liodicdum progeniem tuam provexit et protraxit — Videtis, eminentissimi et reverendissimi patre», quanti momenti sit, et quanta utilitas iinoio necessitas premat pro bono regimine ecclcsiuo talibus praeiudiciis iu posterum viam occludendi per positivam iurium ct praerogativaiuiu Romani pontificis definitionem.

Denique si ex actuali rerum statu exemplum desumere vellem, sponte milii argumentum suppeditaret plurium coaevorum nostrorum agendi ratio. Magna profecto eat, nec id negare velim1, liodicdum catholicorum reverentia erga sanctam et apostolicam sedem. Attamen re» paulo attentius perpendendae sunt, ne circa quorumdam sensue et affectus in errorem abducamur. Quare verbi gratia errorea nuperrime profligati per encyclical dogmaticas Gregorii XVI et Pii IX, non obstantibus tot et tantis Romanorum pontificum solemnioribus decretis, nihilominus unimos nonnullorum catholicorum pervaserunt, et adhuc per- C vadunt? Nonno eo quod ipsis persuasum fuit, Romanum pontificem non esso infallibilem in rebus fidei ot morum diiudiaindis? En ratio occulta, vel etioji interdum palam prolata, ipsorum repugnantiae erga ministerium Petri in suis successoribus perenne; en praetextus, quo vis et actio supremorum decretorum effugiuntur aut perfringuntur, sicque serpunt errores, quamvis toties α Romanis pontificibus damnati fuorint-

Heri reverendissimus arch¡episcopus Parisiensis non sino epecio rei observavit, Syllabum verbi gratia minimo impedivisse, quin plurimi in mio errore perstiterint; quod factum non negabo. Sed nonnel hoo praccifo indo evenit, quod ipsis in fal.^im opinionem adductis persuasum fuerat, Romanum pontificem non *etm* infallibilem, ideoquo denegat ioneui assensus sibi licere», usquedum concilium generale de istis rebus diiudicavcrit? Si tunc iam saluberrime definitum fuisset, vicarium Christi in rebus fidei et inorum decidendis erraro non po«m, talibus effugiis inter catholicos udiem fores portarum semiapertae occlmoe fuissent, et Syllabus pleniorem suum effectum certissimo obtinuisset. Quomodo ergo offirmari jiotest, definitionem infallibilitatis pontificiae recto cecie?iae regimini esse inutilem, cum recentiore» cncyclicao dogmaticae robur suum et effectum partini non obtinuerint ob hanc praecise causam, quod pluiw infuilibilitatem negantes in errore suo permanere minimo dubitent? Definiatur ergo absqiio ambage, ut intolerandis effugiis in posterum praecaveatur, et nulla assensus suspensio locum habere possit, quoties ex cathedra Petri vox Domini intonuerit.

1 ccWewi ed. VaL

• *nrm* ed. Vat.



Ex praemissis patet,- definitionem infallibilitatis pontificiae esse, Io pro omnibus vere etl sincere catholicis iugum facillime tolerabile; 2° eam bono generali ecclesiae valde profuturam ; 3° per eam rectum ecclesiae regimen asservari2 ac roborari. Quapropter eam toto corde exopto, oc suffragiis vestris, eminentissimi an reverendissimi patres, obsignandam humiliter deprecor ct enixo efflagito.

Dixi.et salvavi anirdam meam.

## ORATIO

### *reverendi patris dòmini Petri Pauli Trucchi episcopi Foroliviensis*

Eminentissimi praesides, eminentissimi et reverendisimi patres.

Ex quo sacris studiis operam dabam, praecipue vero cum alumnis meae congregationis theologicas praelectiones pro modulo meo traderem od plores annos, desiderio desiderari inter fidei articulos referri duos veritates, quae mihi semper fuerunt in deliciis: prima est beat beimae virginis Mariae conceptio immaculata, altera infallibilitas summi pontificis, quando, loquens ex cathedra, in rebus fidei et morum universam ecclesiam, id est gregem suum ut supremus pastor docet ct erudit.

In uno voto compos iam factus sum, et ingenuo fateor quod die auspicatissima qua in hoc templo adiunctus sacris pastoribus fratribus meis audivi Petrum definientem solemniler, Mariam semper virginem a primaeva labe fuisse praeservalam irnmunem, tunc primum non dicam leve sed et suave sensi onus episcojwdc. Hodie tandem ostium magnum apertum est, unde mihi spes affulget fore ut alterum desiderium meum omnino compleatur: et laetus moriar si audiero Vaticani concilii patres oraculo suo solemniter decernere pontificiam infallibilitatem.

Interea tamen vobis grave ion sit, ut ego, licet minimus inter vos, modicum quid dicam de hac ipna infallibilitate. Ad quod eo libentius aggrediar, quin supremus moderator meae congregationis, fideliter premens vestigia divi patris Vincentii a Paulo, qui totus fuit ut ianseniani errores ab apostolica sede diiudicarenter, et post eorum condemnationem solemniter habebat repetere: „Petrus per Innocentium locu-

1 om. ed. VaL

3 nrsrrerflri od. VaL

**' Argumentum : ^Episcopus Forolivienais pontificiae iafallibilitatis definitionem se vel maxime optaie, dissidentes nonnisi de opportunitate dubitare ℘o« et idcirco quaestionem opportunitatis paucis evolvere se dixiL Opportunitatem autem in primis derivare ex eo quod proposita re hic ante eoncilinm, plurimi in oppositam sententiam abierint, et inde fictum iit ut fideles decretorium iam responsum exportent. Ad responsum baiusmudi exhibendum episcopos in concilio convocato· obligatos omnino esse, nec aliquorum infirmitatem iustae causoe iis esse possa ut a definitivo iudicio ferendo abstineant. Eo vel magis quod certa ait doctrina haec et in concilio Florentino proposita, cum declaratum fuit Romanum pontificem doctorem et magistrum esse universae ecclesiae. Stetisse utique ecclesiam per XVIII «accula sine bac definitione, at ex quaestionibus quae in praesentiarum ortae eunt necessitatem ulterius progrediendi exurgere. Nec dicendum inutilem ℘e definitionem banc, quia quaestionibus definiendis condita generalia praesto esse possunt. At concilia non semper colligi po<«e. Verum utique esse hodie propter faciliore· communicatione·, imminutas itinerum difficultates; at ăttendenda etiam politicas vicissitudines quae non levia impedimenta parere powuuL Concilia insuper erroribus extirpandis noa expeditissimum remedium exhibere. Addidit eondllorum infallibilitatem a pontifie· ℘en dere, eamque corruere dne pontificis infallibilitato. Opportunum quoque esse quaestionem bane definire, quia commue· omnium votum id expostulat, rt ipsum VaLicauum templum rive in Petri cineribus rive iu ceteris omnibus monument» infallibilitatem huiosmodi cenekoure. Ccncjiirit dicendo libi esso ut boo dogmate constituto concilium Vaticanam facilius celerius et maturius absolvatur,·**

tus est, causa finita est”; moderator, inquam, rnrae congregationis nuperrime ab urbe Porisienai preces et vota sanctissimo Domino nostro Pio humillime porrexit tam suo quam totius congregationis nomine, ut tandem aliquando infallibilità» Romani pontificis ex cathedra loquentia ebristiano populo ceu dogma credendum proponatur.

Atque imprimis pro certo habeo, nullum hic adesse, qui pontificiam inerrantium in quaestionem saltem «olidam odducaL Luculentissime hoc patet ex supplicatione ab ingenti nuinero episcoporum facta ad sanctissimum patrem, u! huic concilio quam citius proponere dignaretur schema do infallibilitate summi pontificis. Ad summum quis poseí dubitare do opportunitate huius definitionis.

Mihi, eminentiæiini et revcraidierimi pains, fixum immotumqiie in animo sedet adveníase tempus peropportunum, quo veritas tanti momenti ehrirti fidelibu» firmiter constantorque credenda assignetur. Hic H autem non loquor de illa opportunitate, ᵭuu intrinseca cuique eet veritati; veritas enim tale est tonum, ut eius manifestatio nunquam inopportuna ait intellectuali creaturae. Quid enim, aiebat Augustini», quid potius dedderat anima, quam veritatem ? Omitto, inquam, istam opportunitatem, ct de duplici tantum opportunitate verba faciam, nempe do opportunitate quam ego dico er uerrxfi/o/r, et de opportunitate quam ego appello er *aspirationibus* et votis ratholieorum. Incipiam ab opportunitate ex ncct-ritata

Nosti» quod vel antequam hoc generale concilium auspicaretur, α multis per publicos ephemerides, licet extra propriam provinciam, dirussum fuerit, utrum a concilio Vaticano adscribí deberet necne inter fidei articulos infallibilius Romam fiontifu» ex cathedra loquent». Diversi in diversam abiere» sententiam; et res brevi tempore eo usque pervenit, ut inerito repeti illud possit sacrae Scripturae’: *Ecce nubecola parra* c *ascendebat ....et facta est pluria grandi** Iam vero manifestum est, quod in Ime opinionum differentia fideles interrogant no», expectant a nobis, et ᵯn quidem habent interrogandi et expectaudi, interrogant et expectant α nobis decretorium de hoc quaestione ecclesiae docentis iudicium: nos igitur in obligatione sumus respondendi. Hac posita ineluctabili necessitate, quidquid sit do toti» decantata nonuullunim hominum indispositione, hic certe locum non habet illud Spiritus sancti5: *Ubi non est auditui, non effundas termonem. Nω* debitor» sumi» ᵮidelibu interrogantibus ct expectantibus, et eorum intehOgationem ot expeelationem negligere nou poeunu» in gratiam praedictorum hominum renuentium. Quid ergo respondebimus? Dicamus sapienter quidem, «ed apertissime veritatem, et simul inclamemus cum Apoᵮtolo */ion piwumui aliquid adreruu veritatem, sed* pro *veritate.*

Indubium hinc est, ut videt», quod ex hac necessitato iudiiundi oritur opportunitas definitionis; nam ni patrem hanc quarvtionem taciti praeterirent, silentio nostro ipia substantia veritatis dMrimvntum j«aleretur. (’um tftiru fiddibi» generabili pcnmasuin rit, puntifkoui maximum ‹·χ cathedra loqueiitvni errare non porae; de hae inerrantia dubitare incipient ex eo quod pair» ne verbum quidem dixerint, licet probe «ciani qui dbweutioni rirai opportunitatem definiendi veritatem, quao afficit »ummam rei chrinlianse. Praeterea Florentina synodi» definivit, Romanum pontificem «eo doctorem et magistrum ecclesiae catholicae. Porro ecdreifi non potret errare in ‹re-

» ΠI Rea. XYIΠ. 44
• EttlLXXXll. β.
• Π Cor. XIII, 8.

Adendo, gulx?matur enim, ait ven. Bolluriiiini», u Christo tamquam a capite suo et *a* Spiritu sanctu tamquam ab anima: ergo oportot doctorem et magistrum ecclesiae takun esse, qui non circumferatur omni vento doctrinae, qui praestantior summo sacerdote Aaronico gerens in pectore doctrinam et vwtatem nunquam erret, et omnm in fide confirmet et eodenam universam in unitate doctrinae retineat; wits Clirirtus ecclesiae suar idoneum doctoran et magistrum non providimi.

Sed reponunt inopportunirtae. quid ergo? nonno ecclesia stare |x>tuit per octodecim saecula absque hac definitione? Ropon>io in promptu eet: potuit quidem stare, ct >lr(it revera. Sed probo advertendum est, quod tot hbentibu» >aeculis nunquam oxtilit illa, quam ego hic propugno, ŏpportunità cx necesítate. Euimvero ᵮidele in ᵛerbi ᵽontifici docentis uniᵛeisam ccvlrdam MViqter venerati sunt verba ipsius Christi, cuit» vi‹» gerit in terri», et a quo mandatum acrepit jMWOidi ¡xr doctrinam spiritus et vitae agnos ‹4 om A-t in pra/^mtiarum ree est longe diversa: ᵮuiH «piarritur an ait opjiortunum pontificia inerrantiam irreformabili indicio definiri; nunc de her opportunitate drqnitant et ii-docti in circulis et docti in ᵬihiiothrvi et ᵛiib humanum in orba terrarum: ergo rwxexM· cM ut rondilii oraculum confirmet et Bolide! ᵮidele in }MI>ηη.·ι«4i̊o tonino veritatis.

Sed uIteriᵾ nbiiriiiitl : nd quid ista definitio, ài in ᵛederi fuit maximi ponderis conciliorum generaliuni anctoritas. quae in ᵯaximi. rerum perturbai ioni bu? ad dissipoodaa errorum tenebro» quasi fulgor ᵴalutari illuxit ? Et hoc co vel magis quod concilia mine celebrari pestóni facilii», quia sacri ᵽastore e ᵭuriti etluiu regionibus cito po&rint in unum locum convenire.

Fateor magnam rs»e conciliorum auctoritatem ; non inficior humani ingenii inventa vicisse locorum distantiam. Sed probatum exploratumque cM, maximum impedimentum ad cogendum generale concilium noti cw tantum ᵯtineri difficultatem H longitudinem. red ᵽorwciitione ᵽotiu huius naeculi; ex quibus ᵽfurlioiiil>UA eripuit noe Dominus, ita ut prodigii loco habendum sit, quod hir tandem simus omnes conᵍregati Sed orto quod concilia semper possint, nemine im}Axliente, ronvueari : certum tamen ert putres non ᵯ congregari in momento, in ictu oculi; mxJ tempus ita notabile defluet, donec senentur de iure sen and» quoad convocationem, celebrationem et roneli»iunem concilii. Si in id tempori» novus error, ut cancer, serpai in medio pupuli chrirtiani. quis medebitur malo^ Fidei» expectabunt concilii oracula, et interim error impune granabitur od animarum perniciem. Ast qui‹ sibi penuadere |»o‹erit, sic a Christo Duminu constitutam fuisse ecclesiam suam, ut D ei non dederit praeporitum, qui pro re mitn erroris umbras discutiat, et anathematizet inimicum hominem, «pii in agro dominico ruperscininavit zizania?

Sevi domi» quod, necessitate tupen emente, concilia nulla iiinra imposita cogi pomint. Quaero tomen, tota finniti» conciliorum legitimorum unde eat nisi a pontífice maxiino? ..Dominus (loquor verbis doctissimi Ikdlftrniiili) ndi Petro dixit: *Orari pro te etc ,* e( : ₱a *orer ᵯeti* nou dixit Petro ct concilio. Item solum Petrum vocavit petram ct fundamentum, non Petrum cum concilio.... Si in concilio (eemp^r est Ibdlannim»1) diliderent ᵽaire a praeside suo, id ret. concilium a |>ontifice «umino praetente ct praesidente, quid tune fieret’ non reeet remedium ullum? (erte aliquis index deberet. Non mitem in eo

ᵻ De Remano *ponii/tce,* lib. IV. cap. ΠE

ctuu «m»l concilium iudex, quia concilia cum α pontifice diixdOiitiunt erraro possunt, et errant do foeto, ut Ephc'dnum Ii et alio. Restat igitur tit papa sit iudex et non ptö errore.... Non fundamentum α domo, sed domus a fundamento accipit firmitatem/ Hucusque ponelobris controversiarum auctor.

Et «cito admodum locutus cat; consonant enim cius verba cum divo Ambrosio qui dixerat1: „Ubi Potril. ibi ecclesia"; consonant cum divo Bernardo qui in libris *de Consideratione* ad Eugenium scripserat „Hâtant illi, id est episcopi, sibi odsignatcr» greges, singuli singulo»: tibi imiversi crediti, uni unus: nec modo ovium sed ct pastorum tu unus omnium pactor"; consonant eum doctrina Angelici Aquinatis, qui non solum ulatuit ad Romanum jiunLificom ¡aulì*nero* fidei «ymbdum ordinare, mi! quod maim ft nd trutinam theologian teriprit Iια<·ν verba maximi momenti1: „Einalitcr determinare cu, quae suut fidei, ut ab omnibus imonvU' 4i fido toiieuntur, lux.· portinet ad auctoritatem summi pontificis." Notate verta, reverendissimi putres, 1° dicit *jtradiicr:* si fimdiicr, ergo inappellabiiiter; ri inappe!labiliier, ergo infallibilitor; ras dora ail jær Mi et non indiget expositione. Dicit 2° *determinare:* si determinat, ergo Romano pontifex non bo habet in hoc ministerialilcr sed auctoritalive, et quidem illa auctoritate quii pollet ct pollen· debet supremus iudex controversiarum in rebus fidei et morum, postor non agnorum dumtaxat «od et ovium, quae sunt in ovili Christi, caput omnium fidelium, os univeraae ecclesiae. Dicit 3° *inconcussa fide lentantur ab omnibus: ergo* non datur locus dubio, non haesitantiae, non quaestionibus, non ambagibus: haix· enim omnia necessario excluduntur ab eo quod dicitur fides inconcussa. Ergo talis fides infallibilitatem in docente certissime praesupponit, alioqnin non jxjsset esso inconcussa; ita ut super docentis auctoritatem fundentur et conquiescant fideles credentes tamquam super columnam el finnamentum veritatis.

Nunc ad aliam op¡>ortunitntem, quum cx aspirationibus ct votis fidelium nuncupavi; nec cusu, ut reor, sed speciali dispositione divina venit in controversiam opportunitas huius definitionis, ut revelentur nempe ex multis cordibus cogitationes. Nemo vestrum ignorat quantas obsequentis animi significationes dederint propugnatoribus inopportunitalis tot perditi religionis hostes, qui α veritate auditum avertunt. Nec mirum ; superbiae enim istorum semper displicet decreto dogmatico roborari lapidem ab ipsis reprobatum, a Deo doctum, super quem si ceciderint, confringentur. At fideles qui supra hunc potraui so aedificant in templum sanctum in Domino, fideles ex omni ustiono quao sub cacio est, qui inculiontibus errorum tenebris et pace ubique perturbata, intendunt oculas in Romanum pontificem tamquam in lucem orbis terrarum ct arcem omnium gentium, nihil magis in votis habent, quam ut Vaticani patres declarant, a fido deficere qui negaverint doctorcm totius ecclesiae esse infallibilem veritatis assertorem.

Si saepissimo edita sunt decreta dogmatica, ut pientissimis catholicis orbis desideriis fieret Satis ; si ipse sanetifisiinna Dominus noster totius ercltriuo votis annuens definivit veluti catholicae fidei dogma immaculatam Deiparae conceptionem; ita ct nunc, patres amplissimi, faveto aspirationibus et votis fidelium, ct pontificis infallibilitatcm indicio rustro sancite. Ciinctandumiie vobis erit, eu quod filii huius sacculi hanc definitionem negre ferente in pontifiia-

1 ***Enarrntio in pt-ilmum XL,*** **n. 81. tpnd Migue. P. L-. t. XIV. coi 1184.**

« **Lib. II. cap. 8.**

* ***Secunda scctmdae,*** **qn I, ari. lO.**

tum uberiori luce nitentem insaniant? Ergono quia Petrus est improbis lapis offensionis, ideo populna ebribtianus non potent adliaerero fidei firmitate huio lapidi probato, angulari, pretioso, in fundamento fundato, id est in Christo?

Sinite, paires, mo nonnihil adderò ab adiunctis huius loci. Ex quo fundata est ecclesia, nunc prima vice, Spiritus sancti dispositione mirabili, totius orbis cpi/copi in hoc templo omnium principe congregamur. Iam vero ipsi parietes huius aedis sacratissimae praedicant Petri praerogativas; sacrum Petn corpus hio in pace scpultum est, et cx illo glorioso sepulchre adhuc resonat vora confodio, quam non curo et sanguis, sed Pater caelestis revelavit: *Tu tí Christus, filius Dei vivi.* In superiori fornico videmus consignatam litteris aureis tantae confessionis mercedem: *Tu es Petrus, ct super hanc petram aedificabo ecricsiam meam.* Quis nostrum, ista considerans, non audit praeclara haec verba magni Leonis loquentia ad Petrum in persona Christi1: „Sicut pater meus tibi manifestavit dignitatem ineam, ita ego notam tibi facio excellentiam tuam. *Quia tu es Petrus;* id est, eum ego sini inviolabilis petra, ego lapis angularis, qui facio utroquo unum, ego fundamentum praeter quod aliud nemo potest ponere; tamen tu quoque petra ea, quia mea virtute solidaris, ut quae mihi potestate sunt propria, sint tibi mecum participatione communia. *Et super hunc petram aedificabo ecclesiam meam,* super hanc fortitudinem aeternum extruam templum, et ecclesiae meae caelo inferenda sublimitas in huius fidei firmitate consurget."

In hoc praeconio quis non videt infallibilitateni Romani pontificis de caelo allatam? Porro fides et dignitas Petn in pontifice papa nostro Pio, dignissimo haerede, non deficit. Ergo rumpamus moras, humiliter et demisso quidem, sed tamen ardenter et enixo deprecor, rumpamus moras, et voce unanimi definiamus: Romanum pontificem ex cathedra loquentem esso infallibilem. Definiamus, inquam, utaquo mora, illud mente recolentes quod praelaudatus Bellarmiuus magnifice dixit, nempe post Christum fundamentum est Petrus, et nisi per Petrum non pervenitur ad Christum. Quae verba, quaeso, nemini exaggerata videantur, nam pressius adhuc et fortius ct fidentius iam longe ante dixerat Leo Magnus ad episcopos Viennensis provinciae „Necesse est, eunt cius verba, exortem illum mysterii osse divini, qui ausus fuerit a Petri soliditate recedere. ł Hinc iure ineritoquo aiebat suavissimus ille episcopus, qui fuit Eranciscus Salesius, quod unum prorsus idemque iuut papa ct ecclesia. Sed finis sit.

Interim mens mihi fausta canit; magna conquisitio nuno fit inter noe, optime quidem: sed quid ex hac conquisitione nubis proveniet? Magnum omnino bonum, fiet enim voluntas Dei sicut in caelo ct in terra, contra quam voluntatem non est sapientia, non est prudentia, non eet consilium. Serio pensandum eet, eminentissimi et reverendissimi potree, ac identidem monte revolvendum, quod dum in hoc aula consulitur, oratio fit sine intermissione ab ecclesia ad Deum pro sanctissimo papa nostro Pio ct pro hoo Vaticano concilio. Ad vocem huius orationis, btatim ut audierit, Deus respondebit; flabit spiritus cius, qui est spiritus veritatis et docet omnem veritatem, flabit spiritus eius ct fluent aquno: quae aquae sub huiusmodi afflatu fluentes, confluent tandem, adiuvanto Deipara immaculata cum beatis apostolis Petro et Paulo, in illud optimum unitati et pacis flumen, cuius fluminis impetus laetificabit civitatem Dei, id

1 ***Scrwne II in notiritiitem*** **apoitotoriivt *I ftri H PsnJu i* Ep X. p I. c<t Baller.**

est ecclesiam Dei; ita ut merito de hac civitate repetere quisque gaudenter potent: *Sicut laetantium omnium habitatio at in te.* In spem insuper erigor fore ut, hoc dogmate stabilito, facilius, celerius, maturius absolvatur concilium Vaticanum, a quo pacem et prosperitatem expectat humana societas, in summum discrimen adducta. Ita certe fiet, ut noe exclamare possimus cum splendisimo illo Gallianim lumine et ecclesiae doctore divo Hilario Pictavienri antistite1: „O felix ecclesiae fundamentum, cuius terrestre iudicium praeiudicata auctoritas est in caelo P

Eminentisrimi et reverendissimi patres, quae hactenus dixi, te>tis est mihi Dominus quia non mentior, de penetralibus cordis mei unice proveniunt; et hunc finem unicum habent, ut in hac praerogativa infallibilitatis successorum Petri ille honoretur, ille glorificetur, qui Petro dixit: *Ego rogari pro te, ut non deficiat fide tua*

## ORATIO

*reverendi patri damini Francaci Pelagna episcopi Castri Marti*

Emineotiivimi praesides, eminentissimi et revcreendinimi patres.

Expungam quod iam dictum c?t ex meo sermone. Cum agitur do primatu Romani pontificis eimque infallibilitate, agitur do fundamento, de radice, de fonte totius depoliti fidei. Do hac veritate oracula Christi rant magis explicita et clara ipsi oraculis ab eo prolatis de inerrantia corporis pactorum.

» *Commentarium in Matthaeum,* eap. XVI.

' Ar^umentius: Episcopo Castri Mari oitradere in primi ë velle dixit veram ecderiae gallicani^ doctrinam eam faitë ëmp?r qaxe tenet inerrantium ramni pontificia at proprie ac rigorose loqueado qui contrariano tenent non Gallicani «d Amili<allr dici deberent. Attolit autem ex saeculo 2° Irenaenm, ex «aeralo 3· factum ecclesiae gallicanae quae adhaesit damnationi Novatiani in concilio Romano factae, et dani rteur-qnn h-ihnit ad summum pontificem ut e collegio epiaroporom qaexodam expelleret qui novatianae doctrinae favebat. Ex .-aeralo IV monamentam sen epütolitu ad Gratianum concilii AquiHend in qou aderant etiam episcopi ex Gallia. Ex «aeralo V epistolam «ynodicam concilii Arelatromìa ad Lecceta 1''·. Ex axecak» VJ epütolam Aviti Viennensi tire·•aeralam VU coerilitha Turonen-e. Ex saeculo Vili Alrainum et libran Carohiva. Ex ««Aeralo IX usque ad X111 plora monumenta unanimi catbolicomia gallorum de Romani pontifici infallibilitale perraarionem (e-tantia. Ex saeralo XIV testimonio® Hyacinthi Serry contendenti ca radice doctrinam hanc ëri ia Gallila nt ipse polifico ordo ea ël imbuto·. Saeculo XV et non prini doctrinam oppositam in Gallili ortam ease ex ipso Geraonio apparere qni eia» novitatem riprese affirmaviL Addidit In Gallia poet ipsum concilium ( «mtantietjeo commîmes filíese * ntenUam do Romani poutifici infallibilitate, id autem ex verbi caiaedem Petri episcopi Mriëiavi eruero se dixit qui anno 1441 post cousullationem a praelati et npientiba· Galliae ini'am. mistus fuit a Carolo VII ad Eugenia» IV ut pnrotar conira ea quae ficta focrant in concilio Builecn-L Attulit praeterea concilium Florentinum, cuín» verbi» Romanam pontificem de torem nniveme ecclesiae ease et quidem infallibilem k&Ü evidenter exprimi dixit. Pro aitruenda autem «ratentia infallibilitatu in Gallila citavit etiam eomitia deri gallicani änni 1626 et 1681. Quod attinet vero ad celebre quatuor propositione editae anno 1682. patret rertlrit ad ('arolain Gérin in sab» Recherche historique ear fAMetabU dn clerxê do France de 1582 ubi ait optime detuouatrnri illam deri declarationem non ease secandum a»mmunem, neque malori pirli» illius cleri Mnientiam. Quoad eamdem dedaraUonem altalit etiam De Marea, Bo-raetlum etTournely, et tandem damnationem routra eam latam in Italia, in Gallia et in concilio national! Hungarian, qoam ait mirari ë quod •enteutiam immutavit: et blc nonnulla addidit ad parido animo ërigrado in hypolbw qnod ex principan» timore id contigerit.

Quemdam ontorea» dixi tarila· ë* differre definitionem et expe-ctandum donec fidele rint idonei Illi recipiendae, et tequendura OirisU exemplum dicentia; .Multa alia habeo vobu direre, ë¿ aon potesti portare modo. Et bic adnotavit I· Christum ba apostoli» dixlase cum nondum receperant Spiritum «anctum Chrietom loauaks VI promittentem

Infallibile «t ecclena, id œt paaton» otnnee eum eummo pastore; verum «t. Sed etiam isto solus in docendo totam ccctaiiaui «t infallibilia, quia „quod eU in radiis, aiebat Cyprianus1, prius habetur in solo; quod in ramis, prius invenitur in radico; quod in rivulis, prius in fonte; quod habet propagine», prius erat in vite. Traditio de hac ro clara, uni versa! is, continua, „ct qui contrarium tenent, ut optime aiobal eloquens poter Félix, in aliqua -umbra se collocant difficultatis uunquam oculos ab illa avertente» ad videndam lucem, quo undequaque circumfulsi sumua, illius veritatis.

Molestiam mihi affert persaepe audire, quod contrarium tenet et tenuit derus gallicani! opus t dicere antigallicanus clerus, antigallicana ecclesia, antigalliona opinio. Ideo grati animi sensu erga bonitatem et comitatem· quam expertu sutu, illius cleri, et ex satisfactione illius devotionis erga primotum ct praerogativas Romani pontificis, liceat mihi aliquid dicere de vera coeloiae gallicanac doctrina.

Dominus abias Petitdidier in suo tractatu theologico *de auctoritate et infnllibiìitate Kummoruin pontifirwn.* Hyacinthus Sorry *de fíomano pontifier in ferendo de fide niardfuaqite iudtcio falli et fallere neccia,* doctor de Bouix in suo tractatu *de papa* unno proxime cla|>o edito, pater Anfani in mio open» *Motivi per eut non puù* Λ'. A' *aderire idle qtailtro propofiziuni gaUtrtrnc.* ct pcaeeapoc anoaymus ordini» comentualiuin in mio opere praeterito sacculo edito: *Homani pontifici ümma attetorilà iwt ei praestantia,* lujuitur de ecclesiae gallicana? mente circa pracvininentiam ct inerrantiam pontificiam, et fuse probet «ex capitibus, talem doctrinam ibi semper tìguirae, uli apjwrrt ex farti lucidiæûiuu illius nationis, ex conciliis gallicani^, ex comitiis illius cleri, ex claréosima Parisietui ar-aikinia, ex praeclarissimis doctoribu illiti rccksiar, denique re capitularibus regum franconmi. Nobi datum sil tantum per summi capita αΙκμια testimonia delibare.

Primo nobi se offert sam tu lrenanti acculo II Eugduneiui cpÎMO|>u ct martyr, «aucti Polycarpi diaciptdus m· doctrinarum omnium accaratindmus iii-iCiUigator, ut ait Trriulliauu Hic ¡«iter librn III *eonIra horreur* capito 3 dmvq, axi ecdodam ionianani omnem «elrsiam, id <>t ornm-t» fideles, convenire debo;t·, in qua cmala u4 aportloliea traditio. Et postquam enumerat il u beato Petro nd Eleutherium Romano·» pontifice ait: „lla<·raoccsmonc pcnenil uujuc axi no veritati praeroiialio. Ergo si conservatur traditio |>cr Romano pontifices ct pervulgatur verilax, infallibilità habetur in Romano pontifice.

Sacculo 111 ecclesiae Galliae adhaeserunt condemnationi Novatinni fatine in concilio Romano; et consultili riviirrenduni rero.iicninl ad Romanum pontificeiii, ut repellerci quemdam Martianuni mmj Marcinncm c collegio epicoporum, quia Novatiani dori ri nao favebat.

Saeculo IV patre· concilii Aquilciennia, quod coortum fuit eo merulo ex provinciis occidentalibw», ideoEuchariatixin Abranhbn CaptarBaiti· dixi»e diaripoiia «uii: ,Voltil et vos xbire? Coaclndebal ciano loquearían eoe in veritate aliqua defendenda et declaranda, quando haec ab adversarii· impetitor, licet pericolasi rit perditioni ex parte aliquorum. Hinc illud Christi ,qui non crediderit condemnabitur. Addidit molta quae dicuntur de periculi et damubi magi imaginatione depingi qoam veritate foedari. Pericula et damna imminere potius ri, ut nonnulli vellent, concilium a definitivo indicio proferendo abstineret. Definitionem Idcirco ë enixe postulare, immo et canonem proponere quo dicatur: ,Si qui dixerit Romanum pontificem in docendo totam ecderiaa de rebu fidei et morum non eme etiam sine praevio inferiorum pastorum consensu infallibilem, anathema iit''

• * *Dt undate ecclesiae.* cap 6.

quo etiam episcopi ecclesiarum Galliae, quae florentissimao erant in hoc sacculo, miserunt ad Gratianum imperatorem epistolam, in qua ita loquuntur1: „Totius orbis romani caput, romonam ocelosiam atque illam sacrosanctam fidem apostolorum no turbari sineret, obsecranda fuit clementia tua; inde enim in omnes venerandae communionis ima dimanant." Ergo omnes communicaro tenebantur cum romana ecclesia ad consonandum fidem apostolorum; ergo infallibilem eonfititantur.

Saeculo V infallibilitatcm Romani pontificis agnovit ecclesia gallicana in concilio nationali Arolatensi, celebrato eo saeculo; ct patres in epistola synodktx ad Leonem I professi sunt, Romanum pontificem symbolum condere po»ao oc reapse condidisse, quod fideles omnes cordis tabulis inscribere debeant.

Saeculo VI bonctus Avitus Viennensis episcopus ad Hormisdam in hoc saeculo scripsit3: „Quaesumus, ut quid filiis vestris fratribus meis, id œt gallicani», si consulant, respondero debeam instruatis. Quia iam securus, non dicam do Viennensi, rad do totius Galliae devotione polliceor omiw uarfrom *super ❦tatu fidei captare sententiam."*

Prope saeculum VII, eodem cadente saeculo sexto, fermo universae ecclesiae gallicanae praesules in concilio Turononsi, post lectum decretum Innocenti! I quo virgines Deo dicatas matrimonio iungi prohibuerat, subiungunt4: „Quis sacerdotum contra decreta talia, quae a sede apostolica processerunt, agere praesumat?__Et quorum auctorum valere poterit praedicatio, nisi eorum quos sedes apostolica approbavit? *Patres nostri hoc semper custodierunt,* quod Romanorum pontificum definivit ❦❦ctoritas.

Saeculo VIII nobis occurrunt Alcuinus et libri Carolini. Illo in epistolaG9ad Lugdunenses scripsit5: „Noıŋo catholicus contra ecclesiae auctoritalem› ... certare audeat; et no schismaticus inveniatur et non catholicus, sequatur probatissimam sanctae Romanae ecclesiae auctoritatem." Ergo si auctoritas istius est totius ecclesiae et quisque tenetur obtemperare, erronea dogmata erigere nequit. In libris Carolini» hoco \erba occurrunt®: „Omnes catholicae debent observaro ecclesiae, ut ab ea (nempe a romana ecclesia) post Christum ad muniendam fidem adiutoriuni potant, quae non habens maculam nec rugam et portentuosa liaercsum capita (Oleat, et fidelium mentes in fido corroborat."

/\ saeculo IX usque ad XIII, id est α schismate Graecorum usquo ad scholasticos unanimis fuit persuasio catholicorum do infallibilitate Romani pontificis in illo regno. Ecclesia gallicana in concilio Pontigonensi congregata dixit de Romano pontifice7: „Et quae secundum sacrum ministerium suum auctoritate apostolica decreverit, cum summa veneratione ab omnibus suscipiantur." Quod vero generatim nunquam dicerent, niti α ]>ontifice decretum auctoritate apostolica per totam ecclesiam sino orrore factum recognoscere, Aeneos episcopus Porwicnsri dixit·: „In sede romana, Deo rectore, tale nunquam contigit dedecus, ut aliquis huerosiarches eidem praesideret, quam Petrus fura sanguine consecravit." Hincmmus episcopus Remensis ait·: „De omnibus dubiis vel obacuris quao ad redactae fidei tenorem pertinent, sancta Romana ecclesia, ut omnium magistra, nutrix ac doctrix, est consulendo, et eius salubria monita sunt ❦enendo.'

Initio saeculi XI patres concilii Lemovioensis dixerunt1: „Sicut caput nostrum romana sancta apostolica rades comprobat, ita nos cius membra hoc etiam debemus suscipere ct omni veneratione amplecti."

Sacculo XII sanctus Ivo Carnotensis sacrorum canonum poritissimus, ecclesiae gallicanae aetate suo oe ingoniumquo, ut cum appellat Serry, atque etiam (quod est bena attendendum) summopere commendatus in epistola cleri gallicani ad Innocentium XI, uhquo adeo Romanas pontifices in ferendo do fido iudicio infallibiles ccnsuit, ut non dubitaverit affirmaro (en eius verba): „Haereticae pravitatis ceso sedis apostolieae iudiciis et constitutionibus obviare."

Sanctus Bernardas lumen clarissimum, honor docu<quo ecclesiae gallicanae, caeteria hucusque laudatis sanctitate, doctrina, ecclesiasticae disciplinae studio longo maior, ad Innocentium H infallibiiitatcm commendabat acríbeos: „Oportct ari vestrum referri apostolatum pericula quaeque ct scandula regni Dei, praesertim quae de fido contingunt Dignum nuniquo arbitror ibi resarciri damna fidei, ubi non possit fida< sentire defectum. Cui enim alteri sedi dictum est unquam: *Ego pro te rogavi, ut non deficiat fides tua/"* Altorum textum iam α doctissimo relatore commissionis adductum omitto.

Ab anno 1200 seu α tempore scholasticorum doctorum usque azl annum 1434 scu usque ad Constantienso concilium unanimis catholicorum persuasio do Romani pontifichi infallibililato iu regno Gallino viguit. In concilio occumonico Lugdunensi I, cui flo> gallicani sacerdotii interfuit, dictum fuit Christum commirisso suae ecclesiae curam Petro „ut suae *stabititote fidei* caeleros in christiana religione firmarci". In concilio oocumcnico Lugdunensi II in quo magna Gallorum praesulum multitudo vira e»t, patres praedicaverunt, docuerunt et firmiter tenuerunt, „quod si quae do fido subortao fuerint quaestiones, suo (Romani pontificis) debent iudicio definiri." Relinquam testimonia loannis Parisicnsis, Bernardi episcopi Auguslodunenris, Slophoni episcopi Parisicnsis, Petri abbatis Cellcnsis et |>ostca episcopi Carnotonsie. Relinquam etiam litteras sex Gallianim episcoporum ad Innocentium IV; nihil dicam de fiorentissima studiorum academia Parisieiisi, cuius theologi, doctores, praesules in camdem sententiam conspirarunt. Quisnam ignorat in illa infallibilitatis doctrinam docuisse beatum Altarium Magnum, beatum Thomam theologorum aquilum, sanctum Bonavonluram, qui tanta sanctitate et doctrina praediii sunt, ut nos potius ab ipais edoceri quam nos illos docere praesumere deberomus?

Sacculo XIV, ait llyucinthus Serry, tantas eu sententia do Romani pontificis infallibilitato radices in Galliis egerat, ut nun ecclesiasticus et ncademicus lautum ordo, rad et ❦politica ea perinde ossei imbutus. Dum enim Donifacii VIII memoriam a elemento V damnari postularunt, iti eodem libello dicunt: „Noŋ quaeritur de litcrwi papae quondam, ut papae, «d ut privatae pcrronac. Neo enim uti |>apu potuit «ra haereticus, sed uti privata persona, nec unquam aliquis papa inquautum pupa haereticus fuit."

Quod autem opinio do Romani pontificie fallibilitato enata fuerit XV dumtaxat saeculo, concilii Constantienris temporibus, nd hoc probandum non alium tœtcm adducere volo, nisi >(«summet Gerranium. qui

' **Mansi, ŧ HI, p. 629** b.

\ **EpisL 187, npnd Mignc, P. L., LIX, 990** a.

• ***datum*** **ed. Vatie.**

« **Manii. IX. 798 E.**

• **Spisi. 90 (alias 69), apud Mlgne, P. L, C, 293** a.

• **Lib. I, cap. 8, apud Mlgae, P. L. XCVII1, 1021 n**

7 **Mansi, XVII, 326** b.

• ***Liter adeernu Graces,*** **in praefatione, apud Migue, P. L, CXXI. 687** b.

» ***De diroHio Lrfharii d Teibergae,*** **iu praefatione. P. L, CXXV, 623 A.**

1 **Tale qaid legitur Ia Mtlb BlhM «ytimB apnl Mtsû, XIX. 518 n.**

certe hac io re minime suspectus ease potest Teetatùr ille hisce verbis valde attendendis: „Hic solus, id est papa, symbolam fidei condere, hic solus causas eiusdem fidei et maiores caeteras tractare potest Solus, ut iam factum est, definitiones, regulas, leges ot canones condit: alioquin id quod per alios definitur, decernitur, conditur, statuitur irritum «t et inane... Ante celebrationem huius sacrosanctae Constantiensis synodi ista traditio ita occupaverat mentes, ut oppositorum dogmatizator fuisset de haeretica proritate vel notatus vel damnatus.... Iam radicatum et uti cancer serpens tam medullitus imbibitum fuit hoc priscae adulationis virus lethiferum." Aiebat, quod ex adulatione semper dictum fuerit Romanum pontificem esso infallibilem, sicut nunc dicitur, quod maxima pars episcoporum in hac aula sunt aulici cum Romano pontifice. Erat necne adulator ipse Gcrsonius, dum antea in sermone coram Alexandro V habito die Ascensionis Domini rabonem redditurus, cur graeca B ecclesia erroribus fidei vitiata fuerit, non autem latina, romanae fidei indefectibilitatam exinde deducit dicens, quin *latiniza ipsa purior, et immA-ulata sedem habet Petri, pro cuius fide ne deficeret specialiter orarii ille, qui in omnibus exauditus est pro tua reverentia.* Habemus in hac re ipsummet Gersonium •ese confitenlem novitatis reum.

Sed etiam post concilium Constantiense in Gallia communis fuit sententia do infallibilitate summi pontificis. Legimus quod quidam episcopus Meldensis Bosauetii antecessor nomine Petrus anno 1441 pœt consultationem initam cum praelatis ac sapientibus Galliae missus fuit a Carolo VII ad Eugenium IV in concilium Florentinum cum missione faciendi protestationem contra doctrinam synodi Barileenris, quae ad verbum est eodem ac illa Constanticnsis, et ut innotesceret omnibus Galliae intentio. En oius verba: „Ipsam potestatem monorchicam supprimere conati c sunt Basileenses, et nimio fenore resistendi ad hanc vesaniam devenerunt, quod supremam potestatem in uno supposito consistere denegant, sed etiam in multitudine, quod cito in diversa scinditur, collocant; et rio pulcherrimam monarchiam ecclesiae, quae Christianos hucusque tenuit in unitate fidei, nunc... abolere et supprimere contendunt." Florentinum concilium hanc veritatem plene quidem lucidavit, ut patet in decreto graecorum; « reflectendum eet, quod in hoc concilio ea verba *doctoran esse ecclesiae Romanum pontificem,* sunt verba dicta eo sensu, quod infallibilitatem pontificiam exprimant, quia haec fuit explicatio cuiusdam oratoris qui dofendebat hace verba contra quosdam graecoe, qui aiebant, quod haec verba admittere non poterant: sed post multas allatas rationes et fortia argumenta de infallibilitoto Romani pontificie, ut habemus in historia illius concilii, admiserunt.

In comitiis cleri gallicani anno 1626 sermo eat de clavibus regni coelestis, quam Christus dedit Petro eiusque successoribus cum infallibilitate fidei: propter brevitatem relinquo longum textum. Et anno 1681 etiam in talibus comitiis dictum fuit: «.Ecclesia romana a Petro eiusque successoribus edocta nunquam ab haereei corrupta fuit." Quod attinet ad quatuor propositiones confectas in conventu cleri Galliae anno 1682 nil dicam. Quid, quare, a quibus personis et quibusnam circumstantiis in praefatis comitiis actum «it, lucidissimis documentis enarravit Carolus Gérin in suis *Recherches histonques sur rassemblée du clergé de France de 1682,* quas transacto anno typis mandavit. Pius IX summe laudavit hoc opus per litteras mensis februarii eiusdem anni ad auctorem miseoA. praesertim quia ex illis documentis satis A apparet ¿Bom cleri declarationem non esse secundum communem illius ecclesiae sententiam, neque maioris partis (et reapse ibi convenerunt 3-1 ex supra 130 episcopis qui erant in Gallia), neque cum tota libertate et conscienda, sed sub timoris imperio ct regis favore ob oculos habentes illi episcopi, et qui postea reapse factum retractarunt

Verum eet quod contra pontificis elogium abba?, Loyson evertere conatur illud opus in opero suo cui titulus: *L'assemblée du clergé de France de* 1682. Scd in sua responsione Carolus Gérin finem facit dicendo, quod ille obbas eius conclusion» non convellit sed affirmat; ito ut gallicamsmus nunquam invenerit novo defensore terribiliorem adversarium. Doctor quidam sorbonensis, ni fallor, Duval ait: „Omnes, velint nolint, admittere debent tamquam rem clarinimam. quod proceres ecclesiae gallicana® semper retinuerunt infallibilitatem summorum pontificum su-xessorum Petri." B

Petrus de Marea pcrcelebns ait: „Doctrinu do infallibilitato papae est solo, quae doceatur in Hispania, in Italia, in aliis provinciis christianitatis; ita ut sententia, quae dicitur doctorum Parisiens!um. est tantum tolerata. Auctoritas definiendi infnllibiliter in causa fidei retinetur in Romanis pontificibus ex consensu omnium univerritaium."

Audiamo» Boesoetium. Iste in sermone *de unitat-ecclesiae* ait: ..Ecclesia romana α divo Petro suisquo successoribus edocta a nulla haereris labo est unquam maculata; ideo ecclesia Romae est semper virgo, fidc-> romana scraper e-t ecclesiae fides, creditur semper id quod adoratur ct eadem vox ubique resonat, et Petru est etiam in suis succentoribus omnium fidelium fundamentum. lesus Christus hoo dixit, atque caelum et terra transibunt, verba autem eius non praeteribunt."

Sed audiamus eumdem Bœauct in suis meditationibus, ubi super illa verba: *Rogavi pro te, ut non deficiat fides tua,* ait: „Christus dixit: *Rogavi pro te,* non dixit: Rogavi pro vobis. Per hanc orationem lesu Christi Petrus accepit fidem constantem, invincibilem, immobilem et tam copiosam, ut apta fuisset ad confirmandos in fide non tantum fideles, sed et suos fratres et apostolos et episcopos.' En verba Bosraoti. Quomodo hace concilianda cum defensione declarationis cleri gallicani? neeeio. Hoc scio quod si suum est illud opus, non voluit consignaro typis; et longo post cius mortem editum fuit. Et tam fulgida sunt traditionis monumenta, ut Galliae theologum magni nominis Tournely dicat, non dissimulandum difficile *este* in tanta testimoniorum mole, quae Bollarminue, Iauuoìub et alii congerunt, non recognoscere apostolicao sedis seu romanoe ecclesiae certam et infallibilem auctoritatem, at longe difficilius cese D eadem conciliare cum declaratione cleri gallicani, α qua recedere nobis non permittitur.

Una voco clamarunt adveraos novam doctrinam cleri gallicani non solum Italia et Gallia eed etiam Hungaria, ubi coactum fuit concilium nationale et damnatae fuerunt quatuor illae propositiones, et prohibitio fuit facta fidelibus illas retinendi vel legendi. Nescio quando opposita sententia, nempe illa quae tuetur Romanum pontificem etiam ex cathedra loquentem errare posse, initium habuerit in illa tam catholica regione. Quid dicendum ei nostram rationem agendi petere velimus ex minis guberniorum? Obliti non sumus illorum verborum: Non possumus; obedire debemus Deo magis quam hominibus placere. Animo nostros meticulosos et pavidos erigit vox egressa de sub pedibus nostris (sicut mox dicebatur de hac ecclesia Vaticana) de sub pedibus nostris, id est d·

Roma subterranea; eius lapidee insculptae, uda tecto-
ría colorata, depicta vitra nove detecta loquuntur no-
bis do inerrantia papali, cuius confessionem eorum
sanguine confirmatam primi ferventissimi fidolce
voluerunt otiam indelebili modo saeculis venientibus
tradere. Et quid aliud nobis innuere voluerunt in ima-
gino columbae, id est Spiritus sancti, qui emitti ra-
dios suae lucis super suppositam cathedram ? Quid in
illo flumine decurrente do latere eiusdem cathedrae
super montem positae? Quid in Moyse qui petram
tangit, qui ret Christus, undo aquae fluunt per orbom?
Et hio illi beati martyre» ad clarius aperiendum
eorum animi sensum in latere Moysis scripserunt *Pe-
trus* sicut iam Augustinus aiebat, Moysem esse figu-
ram Petri ; et quid ast aqua et lux, nisi doctrina ex
vulgari sensu Scripturarum et patrum?

Dictum fuit, quod aliquando melius fuit differro
definitionem alicuius veritatis, sicut Christus dixitl :
*Mulla alia habeo vobis dicere, sed non potestis por-* B
*tare modo.* Observandum tomen quod apostoli non-
dum receperunt Spiritum sanctum, qui postea docuit
apostolos omnem veritatem. Sed ale rc non erit bene
perpendero, quomodo ipse Christus ee gesserit in edi-
cenda >eritale, dum auditores minime dispositi erant
ad cam audiendam. Christus dixit': *Ego sum panis,
qui de. caelo descendi; si quis manducaverit ex hoc
pane vivet in aeternum.* Litigabant ludaoi ad in-
vicem dicentes : *Quomodo potest hic nobis carnem suam
dare ad manducandum?* Scd Christus propositam
voritatem urgens asserebat pluribus verbis, suam car-
nem esse vero cibum, suum sanguinem esse verum po-
tum. Ad hoc multi ex discipulis dixerunt: *Durus est
hic sermo, et quis potest eum audire?* et ex hoc multi
discipulorum oius abierunt, et non amplius cum illo
ambulabant. Quomodo ad hono defectionem se gossit
Christus? od duodecim conversus dixit: *Numquid et
vos vultis abire?* Reepondit ei Simon Petrus: *Do-* C
*mrne, ad quem ibimus? verba vitae aeternae habes.*
Ex hoc eruitur altius loquendum esse in declaranda,
definienda, defendenda veritate quando ipsa ab ad-
versariis impetitur; quamvis periculum possit esso de
voluntaria aliquorum perditione.

Nequo ideo dicendum, quod concilium Vaticanum
a suo fino deflexerit, qui est animarum salus: *Dais
vult omnes homines salvos fieri, el ad agnitionem
veritatis ventre,* quare salus animarum seiungenda non
est ab agnitione veritatis; et eo amplius salus ani-
marum habetur ope veritatis, Christus enim dixit:
*Docete omnes gentes.....qui crediderit salvus erit;
qui non crediderit condemnabitur.* Ergo veritatem do
infallibilitate Romani pontificis definiendo concilium
Vaticanum a suo fino non deflectit. Divus Gregorius
Magnus aiebat : „Quando a veritate nascitur scan-
dalum, uGlius permittitur nasci scandalum, quam veri-
tas relinquatur." Et Augustinus etiam dixit: „Quis D
audeat dicere adversus mendacium in defensoribus
suis inermem debere consistere veritatem?" Maximo
commendabat eccleeiam catholicam doctus protestons
Herder, quia nunquam ipsa pactionem fecit cum er-
rore; et potius permisit in viam suam α se longe abire
ecclesiam graenm, quae illo tempore constituebat
mediam partem christiani orbis, quam veritatem al-
tius proclamaro ct defendere. Et quod ille de grnecis,
nos etiam de protcotnntibus et anglicani» dicore pos-
sumus.

Animadvertendum eet etiam, quod multa quae
dicuntur hodio, potius imaginatione depicta quam vera
sunt, hnmo dicam quod verum asset periculum ex de-
fectu definitionis huius doctrinae non tantum ex parte

i Iow. XVI, 19.
• Ioin. VI. 41.

A nostra, qui uno ore deberemus eamdem doctrinam ve-
ritatis docere ; sed etiam ex parte inimicorum ecclesiae,
qui ctuuscumquo genens, in praesens timentes veri-
tatem a concilio definiri et ita quasi se percussuros
iri ab adventante telo, furentes debacchantur: ergo
ex eorum ratione agendi definitio, quam optamus,
illis perniciosa ideoquo ecclesiae valde utilis est At-
que proinde necessarium foret, non solum ex mea, sed
otiam cx aliorum episcoporum sententia canonem con-
dere capiti IV adiungendum, ita clarum, praecieum,
validum, ut nullus amplius dotur locus, quantum fieri
poesit, ad nova dubia, cavillationes et ămbiguitate
Et hoo eo magis, quia videmur aliquantulum per-
timescere fortitudinem veritatis, relinquente» trepi-
dantor solum caput IV sine correspondente suo ca-
none, ex quo, quasi dicam, videtur veritatem infir-
mari. Haeo erit formula, vel alia, si clarior et prae-
cisior inveniatur: „Si quis dixerit, Romanum pon-
B tificem in docendo totam ecclesiam do rebus fidei et
morum non œro etiam sino praevio inferiorum pasto-
rum consensu infallibilem, anathema siL"

Cocteroquin haud metuendum t»t ex parte fide-
lium. Non intolerabilis, non funesta, non inutilis erit
eiusinodi definitio, sicuti cx dictis satis apparet, dum-
modo tamen quisque nostrum dicat rudibus: haec est
veritas iam vobis nota ex catechismo meae dioecesis,
quae magis firmatur a definitione concilii Vaticani;
litteratis: omissa historia ecclesiastica Fleury, ad
aliam animum admovete, quae possit vicarii Christi
eccleaioequo capitis amorem fovero; omnibus denique:
interrogate maiores vestra, et dicent vobis: tenete
traditiones antiquas.

Adhortationem audivimus ad conveniendum iu
unum cum aliis aliud sentientibus. Et revera Aposto-
lus aiebat1: *Idem ¿apile, pacem habete, et Deuspacù
ct dilectionis erit vobiscum;* non est dissensionis Deus,
C eed pacis. Et Hilarii verba adiicero fas sit: „Speeio-
sum quidem nomen est pacis, et pulchra eet opinio
unitatis. Sed quis ambigut eam solani ecclesiae atque
evangeliorum unitatem pacem esse, quae Christi est?
Sed hoc opus, hic labor."

Quam magna discrepantia in mento eiusdem,
hominis in diversis temporibus constituti relato ad
eius nationes et placitu! Doctor protestons Newman
adversabatur Perronio in explicatione cuiusdam tui-
tus jsitris ecclesiae. Post suam conversionem ad ca-
tholicam fidem, degens in collegio do Propaganda
fido (ct hoo accepi ex eius condiscipulo qui nunc sedet
m hac aula), postquam lector in schola, explanato
illo textu, eubiunxil: Quidquid dicat doctor Newman,
iste surrexit ct confessus est Verissimum esse, atque
addidit : Quod nuno clarissimo perspicio in veritate,
tuno perspiciebam in errore. Ergo iu meridiana luce
etiam doctissimi viri caecutire ponunt: nocemria eat
D bona dispositio animi,

Clarissimus de Maistre postquam affirniaseet,
sanctos communiter et firmiter se teneri in doctrina
infallibilitatis Romani pontificia, finem facit his ver-
bis: Quia solus adversator buio praerogativae «t su-
perbia, quae immolatur a charitate. Et opportuno
Augustinus aiebat: Ad capeesondam et obtinendam
veritatem multae viae: Γ humilitas, ϩ humilitas.
ϩ humilito»; et aiebat etiam: Non intmtur in veri-
tatem nisi per charitatem. et aiebat: Proclivior» su-
mus quaerere potius quid contra eu respondeamus quae
nostro oblici un tur errori, quam intendere quam sint
salubria, ut careamus errore. Quaero deponite studia
partium, aiebat Augustinus, et verum non vincendi
rod inveniendi gratin quaerito. Veritatem iu pace ca-

» II Cor. XIII. II.

tholira pacifico studio requiramus, aiebat Augustinus, parati oorrigi, ei fraterne ac recte reprehendimur; parati etiam si ab inimico, vera tamen dicente, mordemur.

Ideoque « nos asserimus in ventate esse et dissentientes in errore; et ipsi contra noe putant in errore esse ct se in veritate, quid faciendum ? Paucis dicam. Demus brevi momento, non ex conscientia ¿ed amore pacis. noe in tenebris sedere, et adversum nos sentientes in luce: nonno eadem hypothesis facienda ex utraque parto? Ideoque et ipsi possunt esse in caligine et nos in claritate: ergo arbiter inter nos et illos itatuendux. Cum magna, sicuti quondam, etiam in praesens conquisitio fieret, surgena Petrus in successore Pio IX dicore posset od noe omnes, et quidem diceret cum quamplurimia episcopia, seu cum maxima parte Vaticani concilii1: Viri *fratres, vos scitis quoniam ab antiquis diebus Deus in nobis elegit, per as meum audire gentes verbum ccangelii et credere.* Et noe B ornnw concludere deberemus: *Visum est Spiritui untelo et nobis.*

Sed cum in praesenti conquisitione agatur de ipsius pontificis inerrantia, quae a dissentientibus non admittitur, ut satisfiat nostris fratribus et ad concimionem deveniamus, absolute necessarium est ad communem arbitrum ex sua natura infallibilem confugere, qui est Deus. Ille tantum facere potest ut conveniatur inter noe, et idem videre et idem velle sit in nobis. Idem videro est donum perfectum descendens a patre luminum; idem velle opus est omnipotentis Dei, qui fidelium et episcoporum mentre unius efficere poteet voluntatis.

Ergo coram imagino Salvatoris eruxi affixi, flexis genibus, roanihub in caelum levatis, oculis in ipsam intentis, unuiquisquo nostrum cum bona voluntate ex rrotitudine animi, in humilitate cordis et in desiderio inreniendao ventata dicat: Dommc'. id *videam* ... 0 *huta eloquium tuum da mihi intellectum1... Doce me farere voluntatem tuam'...* Et tum Deus nobis dabit lumen, intellectum et bonam voluntatem; et ipee, qui cut rentas, faciet ut in unitate luminis camdeoi veritatem intelligamus ct corndcm relimas ad idem sapiendum et pacem habendam.

Hio autem interrupta disceptatio est; et ominen-Leimus primus praesci» patres dimisit dicens:

Rroxima congregatio generalis habebitur feria secunda sequentis hebdomadae, et in ea diecuseio coepta continuabitur."

## 12.

## Congregatio generalis quinquagesima septima

1870 maii 23.

Foria II dio 23 m&ii 1870 hora nona matutina, in conciliari aula Vaticanae patriarchalis basilicae, gene- D ralis reverrmdiseimonru patrum congregatio habita est; cui interfuerunt quingenti quadraginta septem palm, nempe 37 cardinales, 6 patriarchae, 8 primates, 82 archiepiscopi, 381 episcopi, 2 abbates nullius dioecesis, 13 ablolra general» sive praesides congregationum ordinum monasticorum, usum mitrae habentes, 18 general» et vicarii generales, quorum omnium nomina. quae ¡«er assignatores locorum accurate descripta fuerunt, exhibet indiculus patrum quinquagesimae séptimas congregationis generalis, qui inter actu concilii assentatur.

A Rererendus pater dominus Victor Bernadou archiopiscopos Senonensis missam lectam celebravit. Qua abeoluta, et recitata oratione *Adsumus Domine* ota, ominentissimus primus pracees dixit:

Reverendissimi patres, progredimur ad continuandam discussionem proponiti schematis; antea vero reverendas dominus subsecretarius publicabit nomina reverendi«imorum patrum, qui adhuc veniam loquendi p̈ĕtierunt.

Tuno subsecretarios tabellam perlegit, in quo inscripti erant reverendissimi patres, Petrus Doimus Moupos archiepiscopus ladrensis, loonnee Baptista Bortaud episcopus Tutelensis, lacobus Baillis episcopus iam Lucionensis, Georgius But1er episcopus Limericensis, Carolus Colet episcopus Lucioninsis, Nicolaus Adamos episcopus Halicarnassensis, Stephaniis Pankovics episcopus Munkacsiensis ritus rutheni. Franciscus Groe episcopus Ɛarantasien.

Novis oratoribus publicatis, cminentisaimus primus praeses ait:

.«Veniam petiit unus ex patribus Ɖeputation! pro rebus fidei, nempe reverendiftimua dominus Antonius H&ssun patriarcha Ciliciensis ritus armeni, ut iuxta nam. IX decreti diei 20 februarii responderet difficultatibus et animadversionibus in congregatione generali prolatis. Is itaque amboocm ä*cendat

### ORATIO

*reverendi patris domini Antonii Petri Uassun patriarchae Cüiclensis ritus armenil.*

Emincntiwimi ac reverendi^imi praesides, emi nentissimi ac reverendissimi patres.

Quae tribus abhinc diebus reverendissimus pa-

i Argumentum: .Patriarcha Ciliciensia armera pairiarehae Antiocheno graeeo-melchitae respondit qui meruerat ™ ‘‘P’’ t‘rtla‘‘ ⁋" “* ›’ «de*i"· quae apud orientales α lota antiquitate ad haec q̈ue tempora viget; ≻ canonibus ecmcilioruni generaHum Nicaeni primi. Constantinopolitui primi, Chaicedoaeusis. et la primis Florentini; 3° coattiturionibus aammurum pontificum et papae Pii IX. Quoad primum ait iure ¿irino Romanum pontificem habitum fuisse semper ut ceterorum caput et principem, inra vero et pnvilegia aliorum patriarcharum a canonibus originem habuiase. atque ut talia in Oriente agnita fuirae semper Haec autem omnia pluribus veterum testimoniis ac m̈onumenti probavit. Doctrinam vero a patriarcha Heichita propugnatam ad graeei schismatis tempora refert, et ad misas periculosissimam esae et schismati viam aperire. Quoad Ï·" fabo ait a patriarcha Mekhite dictum esae doctrinam schemaiis veterum conciliorum et praesertim Florentini ¿ıĸ-trinae ädveran omnia allegata «b ipso concilia in Rom. pontifice plenitudinem p̈otestati λζώο-visse, et hoe ease quod in schemate asseritur^ Quoad 3ᵉᵉ dixisse patriarcham Melchit. Rcminoa pontifices per suas eoestitutienes conitaxjter significa>^e Graecis qeod redeuntes ad unionem nullum gravamen subirent nnllaque eb tantalio ünpoueretur ac omnia ipsorum inra s.xrta tectaque servarentur. At quidquid dixerit patriarcha MelchiL nullibi haec occurrere. Romanos pontifices constanter de conservatione rituum orientalium loquntes esse, quei utique m s̈ervaturo dixerant, at cum hae clausula, nimirum .dummodo veritali fidei, morum pariteli, catholicae veritati, hoiueteti ecderiasUcae non ɖerogarent potentate antem priinathli traper orientales ecclesias spoliare se nec voluiue nec potuiw. Nec patriarcham Mdehitem lavare constitutionem ab ɨp eitelam ainctlssimi domini nostri editam anno 1848. Ibi pontificem alloqui seonûm orientales catholicos et orientale· achismalicos, et quoad eatbnUeos aprite distinguere inter disciplinam et ritu.·-, de disciplina ait: ‚Cum inter alia relatum ad noe ait in regimine ecclesiastico vestrarum nationum quaedam erae quae ab anteacti temporis calamitatibus incerta adhuc manen'· vel minui aperte constituta, libenter quidem utemur auctoritate nostra apostolica ut ad normam sacrorum canonum serrati^que patrum in»tltuUs recte cmnia componantur et ŏrdinentur. De ritibus vero addit: .Omnino sartas teclas habebimus v̈estra eatbulicai liturgia·, qua· plurimi sane facimos ĕtc. Quoad scblsmaUcos autem tria tentum attingere nimirum fidei unitatem, rituum puritatem, et proprium gradam «acris ministris serrandam. Nihil ergo inde erui po«ae in coafirmitionem eorum quae a patriarcha Melchita dicta «ruit.·

I Art. XV. 7.

• ed. Vatie. qnM h Domww ««scadavi seraadara «Dad EvangtlU. Lue. XVIÎI, 41.

» P« CXVIIJ. 144

• ?·. exui, ia

triarcha Antiochenus Graeco-Molebitarum in hac aula conciliari disseruit do primis tribus capitibus et do canonibus, maximo autem do tortio constitutionis dogmaticae do ecclesia capite tam gravia sunt, tamque aliena videntur a genuina notione primatus Romani pontificis, ut ea tacitus praeterire nequeam; eo vel magis quod ct ipse testis sim traditionis ecclesiae orientalis, in qua viginti octo iam abhinc annis episcopatum gero. Liceat orgo mihi, eminentissimi ac reverendissimi patres, ut venia reverendissimi oratoris postquam in summam redegero quae ab eodem reverendissimo oratore prolata fuerunt, quid do iis censeam palam exponam, ea usua brevitate» quum temporis angustia exquirit, sed quantum argumenti etiam necessitas permittit; caque usus libertate, quam ct rei gravitas et ecclesiae ipsius orientalis non minus ac occuincniei Vaticani concilii dignitas exigit

Si rem bene teneo, tota oratio do qua agitur in eo ret, ut omissis quao in tertio capite constitutionis nostrae, forte etiam et in duobus prioribus dicta sunt, ca solummodo tradantur quae do pontificio primatu definivit sacra synodus Florentina, non omissa periodo ,.renovantes insuper ordinem traditum ĕtc. quao agit do ordino patriarcharum. Cuius petitionis liaec affertur causa, quod scilicet in memoratis capitibus nostrae constitutionis ea occurrant, quae catholicos graecos a centro removebunt et in desperationem schismaticos, ne convertantur, certissime adducent; qui profecto, ait reverendissimus orator, accusabunt episcopos, caput huius constitutionis annuntiantes, ut contemptores sacrae antiquitatis et violatores conciliorum et canonum. Et revera ea componi non posse innuitur non modo cum praxi totius sacrae antiquitatis et synodorum praescriptionibus, sed neque cum constitutionibus summorum pontificum, quos inter mentio occurrit sanctissimi domini nostri qui gruccia ad unitatem revertentibus nullum gravamen nullamque mutationem so eis impositurum pollicitus ceso dicitur; immo omnia sarta et tecta eorum iura œæ mansura. Tantum vero procul dubio graecis malum esse obventurum propter capita constitutionis, do quibus agitur, suadere dicuntur receptae apud eos opiniones.

Iam vero summa orationis reverendissimi patriarchae haec est: capita constitutionis maxime vero tertium caput opponitur: Io typo ecclesiae quae apud orientales α tota antiquitate usque ad haec tempora viget; 2° opponitur canonibus conciliorum generalium Nicaeni I, Constanlinopolitani I, Chnlcedoneirsis, in primis vero Florentini; 3° opponitur constitutionibus latis a summis pontificibus et ab ipso sanctissimo domino nostro. Aliquid de hisce singulis articulis breviter adnotabo.

Io De typo ecclesiae orientalis haec tradita fuere α reverendissimo oratore. Notum est quod apud orientalee a tota antiquitate usque ad haeo tempora hio est et viget ecclesiae typus, quod scilicet universa Christi ecclesia in quinque patriarchis iuro canonico distribuatur, et in uno illorum principe iure divino colligatur. Haec fuit et eet ecclesiae unitas ut episcopi cum patriarcha, et quilibet patriarcha cum aliis patriarchis tum maximo cum Romano patriarcha in fido et charitato communicent lure divino unus, id ost Romanus pontifex eaeterorum princeps; iure canonico principes ecclesiae apostolorum successores sunt quinque.

Quinam sunt apostolorum successores? Haeo verba in actis concilii Constantinopolifani IV: „Qui Romanam sedem primam tenent, qui Constantinopolilanam secundam, qui Alexandrinam et Antiochenam, et qui Hierosolymitanam, haeo eet universa ecclesiae potestas; penes hae divinorum dogmatum indicium eet: episcopatus igitur universus in quinque vorticibus adunatur, et in uno supremo vertice totus quantus est coadunatur. lura supremi primatus ita rata habita sunt, ut iuribus ot privilegiis patriarcharum et debitus praestaretur honor et immunitas conservaretur. Summani et plenissimam ecclesia orientalis Romano pontifici tribuit potestatem, sed hac conditione ut eius plenitudo et principalitas cum iuribus sedium patriarchal!um componeretur. Basis et fundamentum cccleeiae orientalis est eius autonomia et immunitas; et orientales firmum et persuasum habent externam formam, autonomiam regiminis ecclesiastici esse characteristicam conditionem suae existentise religiosa/' ct civilis. Haec reverendissimus orator.

At xoro lume doctrinam totam ignorasse antiquitatem catholicorum pro certo habendum eet, eu quod nedum contraria sed et contradictoria do edesino constitutione tradiderit. Non enim referam quae in theologicis disciplinis possim traduntur; quid enim indignius vestrae sapientiae, quam ad theologiae rudimenta revocare? Indulgeatis tamen mihi, eminentissimi et reverendissimi patres, aliquid ex orientalis ecclesiae patribus, quorum nomino reverendiorimus orator loquutus esf, in medium offerre; eo vel magis quod ipee neminem afferens omnes simul et cuiuscumque aetatis amplectitur. Notissimum ergo est quomodo sanctus Irenaeus unitatem supremi regiminis ecclesiae exhibeat per inclyta ea verba1: „Ad hanc enim ecclesiam, scilicet romanam, propter potentiorem principalitatem necease est omnem convenire ĕcclesiam. S. loannes Chrysostomus regimen ecclesiasticae familiae exhibet, cum de Romano pontifice ďicat „Pracfectus totius orbis et caput familiae Christi/[

Cyrillus Alexandrinus patriarcha nullum regimen patriarchicum agnoscit, sed solummodo πολιτείαν Petri apostolicam, cum asserit': ‚Ju ipso, quem iuxtn vim nominis α *petra* vocavit Petrum, Christus fundaturus erat universam omnium Christianorum agendi rationem (πολιτείαν) nempe ecclesiam ſuam. Idem his verbis supremam et monarehicam ecclesiae catholicae doctrinalis et disciplinaris regiminis formam exhibet4:* „Oportct noe ut membra inhaerere capiti noetro Romano pontifici et sedi apostolica©; n quo partes nostrae sunt quaerere quid credere ot docere debeamus, et hoc tenere; quoniam illius tantum proprium est reprehendere, corrigere, confirmare, statuere, solvere ct ligare.

Theodoretus autem Cyreneis episcopus ecclesiae centrum et unitatem supremi ecclesiastici regiminis (ἡγιμονίαν) in Romano pontifice et non in patriarchico systemate recognoscit, ita allocutus patres concilii Ephcsini4: Utatur Leo apostolica potestate. et od consessum vestrum me accurrere iubcat Habet enim sanctissima illa sedes munus ducendi (gracce ifrepoviav) ecclesias, quae in toto sunt ŏrbe. Hino et Juvenalis Hierosolymitanus episcopus in concilio Ephesino professus ret dicens·: „Ex apostolico ordine et traditione maxime morem esse, ut ipsa antiochena sedes α Romana dirigatur ct apud eam iudicotur/' Patree autem concilii Chalcodonensis ecclesiastici regiminis formam sio exhibent, et sino ullo discrimine dignitatis sanctum Leonem Magnum ita alloquuntur7: „Quibus, id eet patribus synodi, tu quidem,

1 *Adverttu kaertiei,* lib. III, r. ·.
• Toa. VI opp. pig. 882.
• In loa». eap. I, ٧. 49.
• Tbesaar. lll›. L 21.
» Midi), CWZwi. «wnL tom. I!. p. 918.
« Mansi, *Coiteci. conni,* tom. IV. jk 111·.
7 S. Leon. epiiL 90, t¿ Balkr.

sicut membris capot, praeeras in his qui tuum tenebent ordinem benevolentiam praeferens.... Ideoque tibi ut primae sedis antistiti universalia ecclesiae quid gerendum sit ℟elinquimus.'

Sanctus Maximus ipse martyr ad Mannum diaconum scribens, sic supremum ecclesiae Christi regimen exhibet1: nAb initio adventus incarnati Verbi universarum ubique terrarum christianae ecclesiae α sancta Romanorum ecclesia originem habuerunt, fundamentum solidum et maximum, contra quod portae inferi nullo pacto praevalebunt" Item': „Si Pyrrhus vult haereticum non esse neque audire, non isti aut illi satisfaciat; festinet pro omnibus sedi Romanae satisfacere. Hoc enim satisfacta communiter ubique omnes pium huno et orthodoxum ℘raedicabunt.'

Sophronius autem Hierosolymitanus patriordia Stephanum Dorensem episcopum alloquendo dogmatam fundamentum non in quinque patriarcharum uniono, sed in sola apostolica sedo recognoscebat dicendo': ‚J)onec ad apostolicam sedem, ubi orthodoxorum dogmatum fundamenta existant, pervenias."

Hino et lustinianus imperator, ad cuius novellas appellare videbatur reverendissimus orator, loannem Π papam ita alloquebatur4: „Nec enim patimur quidquam, quod ad ecclesiarum statum pertinet, quamvis manifestum ct indubitatum sit, ut non vestrae innotescat sanctitati, quia caput eut omnium sancturum ecclesiarum."

Torosius item Constantinopolítanus patriarcha ad Hadrianum Romanum pontificem scribens non iam typum putriarchale, sed Petri apostolici regimen profitetur cum adserit4: „Principali sacerdotio tuo omnis episcopalis potestas subiicitur; non rei orthodoxus qui non veneratur sedem, in qua sedet Coryplmcus apostoiorum, qui non et omnes fideles docet et gubernat. Postea vero unionem eanctao ecclesiae per mandatum Romani pontificis obtinon profitetur dicens: „Sio (per litteras pontificis) dilacerata inombra in unitatem copulantur; sio vera confessio stabilitur; sic ratholka ecclesia obtinet unionem. ‚Jn fine autem synodi VII •io hiorarcbicum ecclramo ἡγβμονίαν explicat cuiu ad ounduui pontificem scribit1: „Petro divino apostolo, cuius cathedram sortita eet sanctitas vostra.... iure igitur ac «eundum Dei voluntatem sanctitas ves»Irti sacrum hierarchienm ordinem gubernans celebrem habet honorem."

S. Ignatius patriarcha Conelantinoj>olilanu> ad Nicolaum papam scribendo de supremo ecclesiae regimino sic mentem Miam aperit1: „lu membris Christi... unum tantum ac solutu eloctum ct univi?· salifeinium medicum, nempe tuam fratomain paternamque sanctitatem supremum ct fortissimum Dei Verbuin constituit, cuín Petro supremo sanet ùoi moque apostolorum vertici dixit: *Tu ᵾ Pdnia, ft tuper hanc pdram aedificabo fcclcsiam meam.*

Nequo aliter docuerunt patres cccksnw occidantalis, inter quos sufficiat memorasse tantummodo sanctum Ambrosium, qui, ut ecckriam Christi exhiberet, non iam quinque patriarchaluuiu culmen, sed «dem Petri ostendit dicens^: „Ubi Petrus, ibi el occterio." Neque alia ratione rem nobis praobout βεdeeiasbcae historiae documenta seu facta, praxis eccleaiae. Hinc ab aevo apostolico videmus Romanos pontifices vi primatus super occidentale» ucque ac orientales ecclesias rivo patriarchates sint sive episcopales iuro supremi primatus usos fuisse, quin per typum vel formain vel regimen potriarchicum ullo modo impedirentur, uu^ autonomiao sedium patriarchaliuiif aliquid ab ipsis imminueretur. Soffierai memorasse potentissima^ litteras, quas, ut ait sanctus Irenaeus1, sanctus Clemens papa acribebat Corinthiis „ad parem eœ congregan» et reparans fidem eorum."

Sanctu» Polycarpu» Romam so conferebat ad papam Anicetum, ut cum oo de die paschalis *ageret.* Victor Romanus pontifex Ariana» decreto α &0 promulgato do dio celebrandi paschalri obtemperan) detrectanto iam anatInnuatixandi consilium inierat. Innoeoulius I in epistola ad Alexandrum Antiochiaeepiscopum varia driciplinae capita statuebat. Cum Pentapolitani Dionysium Alexandrinum voluti liusau· fidei nomine apud Dionysium Romanum pontificem accusassent, uti narrat Ɛmebiua litteras eidem Romanus pontifex mriit, ul »uam do argumento, circa quod ipsi Iri intentata erat, sententiam aperiret. Scrijxsit isto ad Dionysium papam upologiam, qua calumnias sibi a delatoribus impactu plano depulit.

Saurias Athanasius ab orientalibus dopulsus od lulium 1 srec recepit ut restitueretur; et Iulius I pn» ecclesia praesertim orientali Arianorum violentiis ct fraudibus exagitata ¡oc tamquam nturum aeneum el columnam ferreum haeret℟ci opjmsujt, atquu Alhunuium aliosquc ℭpix-ojxj calholicue in synodo Tyriu daninatoK in coroniluiioiiem recepit, et unitatem «-clcrioo rratiturre conatus esi.

Theodoreius, quod Metorianua crederetur, in concòlio Epherino damnatus, ad Leonem advolavit, a quo ¡n communionem receptus ℟ ; unde iu jocunda actione concilii ChalccdonensiM dixerunt patre»: „logrediatur et reverendissimus opricopus Tlæodorotue et rit particeps synodi, quia restituit ei episcopatum unctissimus areliiepix-opu» Lro. '

(calettino» Ncaturium Imcnxo' auctorem sacerdotio privat et Cyrillo (Ut in ℟mandati ut Romanan eedri nomino ct auctoritate illini exequatur, ct Conetaiitinopolitauac eœlerior pruspici&l, haec memoranda varix» eidem Cyrillo acri℔en J: ..Auctoritate tecum inalrao «di- tuba-ito, nastra vice usta, bane exequnrri districto rigore sentential», ut aut intra decem dit»..... prates praedicationes suas scripta proiezione condemnet.....nut nisi hoc fecerit, mox sanet℟tu. tua illi ecClesine Constantinopolitanao provideat."

Innumera ft^ni documenta, qtuie in hauo rem afor¡ possent ; quibus mirifice statuitur autonomiara patriorchici regiminis in antiquis ecclesiae socculis ab inclytitillius ecclesiae orientali"(patriarchis et episcopi.» nullo modo cognitam ℭui Immo ccclomuticam historiam apprimo perpendenti .facile apparebit, Romani pontificis muprciuoe auctoritatis exercitii monumenta iam ab aevo apostolico in praedaris illis Orientis eceloiis luculentiora eze, qunui iu ecclesia occidentali ; snnetneimosque ilioe Orientis patriarchas, quo magri α ranctu sede honorati erant, eo magis suae sincerae obcdientiae obsequium solemniori modo eidem apoetolicœ sedi reverenter et luculenter exhibuisse, quin immunitatem tamquam unicam tabulam salutis sibi retinuerint, vel potriarchicum ℣stenia orientalis ecclesiae characteris!icum typum et suae existential unicum propugnaculum et conditionem crederent.

ı Ajad Barca, aa. MA

1 Apod Mígne. PalroL <rsec., L XCI, col. 144. Exist lalias taates.

1 la GWlla qui leetos eat Ln concilio Roasno sub Martino L

4 loo. lì. epbt. IU. n. A

• A^ Miçne. Pair, ℟rrv . U XCIX, eoi. 1439.

• Manti. *CclUdie conciliorum,* L XIII, coL 464; Migne, ■p.du XCIX. 1443.

î Manii, L XVI, rcl. 47.

• Knarrobo m *p»almum XL,* 0. 30. apad Migne, P. L, XIV, 1141.

' 4¿rerru Aaerese«r lib. HI, cap. X

• Lib. VII. cap. M.

• VIA ep'wL XI later Ɛpl Uaeteiiini apud Giuntanl n. 4.

IIane eumdem fidem (unum dicam) tenuerunt orthodoxi armeni patriarchae, quos inter, ut unum meinorein, non minus eluxit praedcccMor meus Gregorius Potros Vili vir doctus et piifeimus; qui nedum verbo, pnuxliratimm et exemplo, sed ct disertissimis scriptis supremam per totum orbem, non solum disciplinarem sed doctrinalem Romani pontificis auctoritatem, inluiorvns orthodoxis ecclesiae .·»menae patribus, luculenter propugnavit.

Quao (imi ita sint, quod iam ✓eten ƥatri ecclesiae latuit, id noverunt nspiioris aeri granei, postquam in μ 'Iιηιιιη et hacreriiu miserrimo prolapsi sunt. Omnium loco sil vir sunnnao apud eos iiurloritntis, cuius scripta et eoinnicntarin in ƈanone ut inaiti non in omnium manibus lorurriitiir, is est Tltcodorus Balsamo graneus patriarcha Antiochenus, auctor libri cui titulum fecit: J/n/ifo/mn *scu rcMptiusum dr paIriarchtrrujn ƥrivilegii* 1; iu quo, postquam retulit cañonera XXXVI tyuodi Trullium© ordinem sedium patriarchal inni decoment is, ne secundum locum a Romaim jxmtifiic (Ons(nriiinn|»olilnnao sedi tribuentis, itu tamen ut utenpm acqunlibitx honorariis iuribus frinii nr, vl parem obtineat cum illo in cccledaslicw rebus amplitudinem, haec ad rem dicit: „Ex eo tempore-(scilicet ub unno 61)2 quo synodus illa fuit celebrata) huc usque, sanctissimorum istorum quinque soliorum magno» pontifices per órbcni universum hoc modo veneramur. Etenim iusta papae veleris Romae ab ecclesiis abseissio minimo ordinem canonicum abolevit.“ Et j»ost nonnulla prosequitur: ƥSanctif quinque patriarchas (adhuc enim, ul hedera quercui, sio ipso coiiconliae papne Romani quasi mordicus Snboerco, et ob separationem illius animo laceror, atque quotidie convendonein ipsius egregiam cxpcclo) pro solo capite corporis omnium ecclesiarum Dei agnoscimus.“ Et post multa subdit, quod hi quinque patriarchae vicem unius capitis universi corporis obtineant, aanctoruin scilicet ecclesiarum Dei. Ab hac. autem aristocratica forma, quam pro inarto ecclesiae tribuerunt, non recessisse sequiorea graocos patet ex actis concilii Florentini, tibi dicuntur putas»© ecclesiam constitutam in quinque pntriarchiis, ct papam ut unum ex patriarchis haberi.

Palet ex dictis obiectum typum ocrlcriuc orientalis ignotum fuisse catholicis antiquioribus earum regionum; in ampliori sua extension© ad haereticos pertinere: ab iis vero ad catholicam veritatem reversis non omnibus et omnino et plenissime fuisse abductum, sed adhuc ni fallor retineri adiectis conditionibus, quibus sublatis, catholicos omnino dedecet Nemo autem non viderit quam periculosa saltem sil doctrina do hujusmodi typo ccclusiastico, quam facilem latamquo viam aporiat schismati et erroribus; ideoquo nullam cius rationem haberi ¡>os« in decretis huius occiimenici concilii sanciendis, cuius est fideles nedum α noxiis verum ct α periculosis doctrinis onjnino arcere. Ex quo itaque constitutio de pontificio primatu non cohaereat typo illi, non sequitur constitutionem illam foro rciicicndam.

' Nunc veniam ad secundam reverendissimi oratoris argumentationis portem. Dicitur constitutionem, de qua sermo est, contradicere canonibus conciliorum oecumenicorum, scilicet sexto canoni concilii Nicaeni, octavo canoni Constantinopolitoni I, quarto Chalcedonensis, et decimo septimo Constantinopolitani IV, demum definitioni fiorentina©. Gravissima contradictionis momenta iuval expendero.

Sextus canon concilii Nicaeni I occasione Meletiensie schismatis sancitus fuit, qua Alexandrini epi- «opi ílira fuerant impetita. Huio itaque ius asseritur episcopos instituendi per Aegyptum, Lybiiun et Pentapolim, sicuri romana© urbis episcopo parili» «‹t mw; qui proinde ut typus proponitur iurisdictionis exercendae. Verum nomo unus reputavit hactenus haec do primatiali seu universali in ecclesia potentate posso usurpari. Verum quidem est hoc α protestantibus factum ♂: sed non bio locus prava© huius explicat ionie, ut eam refellamus, quod passim fit in scholis. McminÌRM) tamen sufficiat ennonem hune in concilio Chalcodonensi perlectum fuisse a P&schusino legato «aneli Leoni», hoc addilo prooemio: „Ecclceia romana semper Imbuit ƥrimatum. 4

Citati fuerunt, non nutem recitati, ;d -pit ƈanone conciliorum, ut diximus, Nicaeni I, ConMuntinopolitnni 1, Chalcedonensis, ConMantinopolitani IV. Non equidem inorabor vos, reverendissimi patres, in iisdem canonibus referendis, qui optime nosti», nihil in iisdem contineri quod pontifiéiam primatum imitat; multa vero quae illum mirifice depracdiconL Si enim Nicaenum I, ut iatn notavi, in vanonc VI Melclianorum anMM rcfrurnans vindicavit iura episcopi Alexandrini per Lybiam, Aegyptum et Pcntnpolim, eumdem cmm· morem asserens episcopo Romae; haud profecto huius primatialem auctoritatem cum Alexandrino putriarclui comparavit: quod, ne longus sim, patet abundo ex canonibus saniiceusibus ot ex amplísima potentate, quam iisdem sacculis Romani pontifice nemine contradicente, exercuerant in patriarƈha orientale», quemadmodum supra ex huiusmodi historien, document ia aliqua attulimus.

Nihil dicam do Constantinopol¡toni I canone octavo, qui in Nicaenum recidit. Non esset autem dignum aliquid comminisci ex Chnlcvdoncnri et ex Constantiiiupolitimo IV contra amplissimam Romani pontificis auctoritatem, cum in illis disertissime ct luculenter rudem suprema Romani jiontificis nucloritas eluceat. Ago de rebus unicuique perviis, quae, etsi ab haereticis passim in dubium rovocata sunt; nihilominus cavillationes haereticoruin evidentissime refutarunt praeclarissimi quoque scriptores, ut i t ipd sacrarum disciplinarum tirones plane noverunt.

Veniam potius ad synodum Florent inani, cuius definitioni nostram constitutionem contradicere asseritur. Nullus profecto i>t in occumenicis conciliis canon aut definitio, quae Romani pontificis supremam potestatem magis claro et perspicue alserat, quam factum fuerit in Florentina. Verum dicitur haec'fuisse duobus limitibus circumscripta: 1® ut exerceatnr iuxta canones conciliorum generalium; 2® ut salva consistant omnia patriarcharum iuro. Rem expendamus relatu prius definitione iptm: „D nimus sanctam apostolicom sedem ct Romanum poiililiceni in univorsum orbem tenero primatum.... quemadmodum etiam in gestis oecumeniconim conciliorum et in sacri canonibus continetm Renovantes insuper ordinem traditum in canonibus cacterorum venerabilium patriarcharum; ut patriarcha Constantinopolitanus secundus sit post sanctissimum Romanum pontificem, tertius vero Alexandrinus, quartus autem Antiochenus, et quintus Hierosolymitanus, salvis videlicet privilegiis omnibus et iuribus eoruin.“

Difficultas itaqueexurgit 1® ex illis verbis: çwrm-*adviodum diam in gedis oecvmeniconfm concibarum ct in ♂acri canonibus contindto;* placet enim imprimis illis verbis *qucmadmodwn diam* alia surrogare *iurta quod.* Dico autem 1® priorem vernonem congruere cum textu originali graeco; quem quisque etiam Romae, ut accepi, potest conferre; 2® sive dicatur *quemadmodum diam* sive *iurta quod,* sermoneen in idem recidere. Etenim nihil magis elucet in sacris

1 **Cf. tp. Lrandariam in opere Zu* *arareo-rcmanum* etc.**

canonibus et in gestis conciliorum, quam suprema nullisque limitibus circumscripta Romani pontificis pofœtas; 3° hano definitionem ita semper fuisse intellectam ab omnibus catholicis, paucis tantum exceptis, qui tamen contrariam sententiam nusquam in praxim vocaverunt; 4· in sensu limitationis superius dictae susceptam, usurpatam esse ab omnibus haereticis et schismaticis. Rem paucis verbis contraxi quia notissima est, et quia non est hic locus dissertationis recitandae, quae si foret necessaria, afferri etiam paseL

Secunda difficultas exurgere dicitur ex postremis verbis: *salvis videlicet privilegiis omnibus ei turibus eorum,* hoc est patriarcharum Constantinopolitani, Alexandrini, Antiocheni et Hierosolymitani ; perinde ac si hisce verbis limitata fuerit suprema potestas Romani pontificis. Graeci quidem ita expetierunt in synodo Florentina, quorum iuvat ipsa verba referre, prout extant in historia eiusdem concilii[ : nDe Ro- I mano pontifice, fatemur ipsum summum pontificem, procuratorem, Jocum gerentem ac vicarium Christi, pastorem et doctorem omnium christianorum, regentem et gubernantem Dei ecclesiam salvia privilegiis et iuribus patriarcharum orientis: et Constantinopolitanum quidem secundum esso post papam; deinde Alexandrinum; post hunc esse Antiochenum; postremum Hierosolymitanum. In qua formula perspicuum eet verba illa *salvis privilegiis esse* limitativa primatus pontificii, quod Graeci 'omnino contendebant: verum id quod Graeci petebant non obtinuerunt Etenim ai attente consideretur definitio florentina, duae ibidem partes continentur; prima quidem dogmatica de primatu Romani pontificie; altera procul dubio disciplinatis do ordine patriarcharum. Huic autem alteri, non autem primae, addita eet clausula illa *salvis privilegiis* etc. Ex hoc vero discrimino inter graecorum postulationem et do- C finitionem concilii apparet, hanc non fuisse postulationi conformem, praesertim ri consideretur ©idem postulationi disertissimo restitisse in ipso concilio episcopos, ipsumque pontificem Eugenium IV ; etsi, ut scriptor graecus quoquo tradit, promptam discessionem saepissime graeci minitarentur patientisrimo illi papae Eugenio.

Et revera subsequent ecclesiae praxis, optima logum interpres, id quod asserimus satis superquo confirmat. Etonim omnes quotquot ab illa actato ab apostolica sede confirmati fuerunt et agniti patriarchae ritus orientalis, professi sunt supremam Romani pontificis potestatem, nulla ab iis interposita limitatione vel conditione limitativa supremae primatus potestatis. Disertissima est formula fidei quam pro Orientalibus sancirit Urbanus VIH, ct pro Graecis Gregorius XIII, in qua reperitur sola pare dogmatica florentina definitionis, et posterior quae est de ordine D patriarcharum omnino praetermittitur: in utraque voro Romano pontifici spondent ac iurant veram obedientiam, quod etiam ampliori verborum fonnula exprimitur in iuramonto fidelitatis. Et ne tum quidem cum et ipsi maiores nostri, qui a schismate et haereri ad catholicam unitatem et obedientiam apostolica© sedis reveni sunt, limitandum consuerunt pontificium primatum. Testor univenum in eccleeia armena nunquam id evenisse. De gracca autem Melchitarum cedreis novi, patriarcham Atbanasium cum saeculo roclcsiae XVII ad catholicam unitatem reversus est, datis ad Clementem XI litteris, non unum quidem rarbum protulueo de iuribus patriarchalibus, quin dilucide agnoviese Romani pontificie putaMalem universalem, quam etiam praedicabat uti certissimo praeservatam : sunt haec ipsa eius verba : ^Praoservatuui ab omni errore ac deceptione propter virtutem supremo© p̈ötestatis. Neque aliter tenuerunt cius successores, qui apostolica© sedi dubia et quaestiones proposuerunt, eiusque indicia acceperunt uti prae coctoris constitutionem Benedicti XIV, quae incipit *Demandatam.*

Ex dictis patet, nec ullis conciliorum decretis noque florentina© declarationi contradicere nostram constitutionem do primatu Romani pontificia. Cur vero, ea relata, omissa fuerint verba *Renovantes* etc. de ordine patriarcharum, pronum est intelligere. In constitutione nostra nipote dogmatica nonnisi dogmaticum decretum continetur; proindo sola para dog; malica florentina© definitionis erat referenda. Licuit synodo illi disciplinarem de ordino sedium subtexero disperitionem, eo quod nullos canones divziplinartM edident ; nobis vero, qui de disciplina reparatim agimus, non liret utrumque confundere, ne quod est humani inris ad diviuos institutiones referri videatur, et ne capita disciplinae quao suapte natura mutabilis est. immutabilibus atque aeternis dogmatibus arccnseantur.

Venio nunc od tertiam reverendissimi bratoris argumentationis partem, redicet ad constitutionem apostólicas; ri quidem Romanas pontifico per illam asseveranter certiore» fcci®e graecos, quod cum ad unitatem reversi fuerint nullum gravamen nulloquo mutatio eis imponetur, immo omnia sarta trelaque eorum iura manebunt: ex quo inferebatur iisdem contradicere. aut saltem cum iis minime componi caput constitutionis nostrae, praesertim si cum agitur de primatu Romani pontificis, non agatur riuiul ct quidem in ipso capite dogmatico de privilegio patriarcharum. At *ero ñulla unquam ose Dovi apostolica» litteras, in quibus Romani pontifices ea, qune in antecessum dicta sunt, polliciti fuerint. Egerunt tantummodo de conservatione rituum orientalium, addita tamen notissima dia conditione: dummodo veritati fidei, moruin puritati, catholicae unitati, honestati ecclesiasticae non derogarenL His autem gravissimis verbis, quot quantaque significentur, vos, reverendissimi patres, minime fugit, ct pro vestra sapientia plane intclligitix

Nullo patio potuúeo aut jxxse Romanos pontifices, uo proditi sui ministerii a supremo j>a»torum princij» Christo lesu argui vellent, assertam autonomiani erclesiarum orientalium confirmare, seque privare suprema potestate ipsi primatui essentialiter inhaerente easdem ecclesias ricuti coûteras pascendi ct gubernandi. Memoratis vero cumulalim apostolici^ litteris, carum speciali» mentio facta est, quas bodc–tisrimiM dominus noster dedit anno 1848 ud orientale» omnes, perinde ac ri absoluta ac integra independencia© suae exemptio promisi fuerit. Veroni non itu; sanctissimus enim dominus noster in memoratis litteris[ seorsum agit dc calliolici- orientalibus ot schismaticis seorsum. Dum catholicos alloquitur, distinguit evidenter disciplinant, quae respicit ecclesiasticum regimen, a ritibus; de disciplina dicit: „Cum inter alia relatum ad nos sit, in regimine ecclesiastico vestrarum nationum quaedam esse, quae ob ontracti temporis calamitatem incerta adhuc manent vol minus apte constituta, libenter equidem aderimus auctoritate nostra apostolica, ut ad nurmani sacrorum canonum senatisque sanctorum patrum institutis, rite omnia componantur et ö*dinentur. Dr ritibus autem ädd̈it „Ou»nino autem ärias ïnia habebimus

» Apud ŒH t. XVH1, v-516 ed. verni.-, NaatL XXXI, 1019 n

» IJUeris äpciloìid *Jn tuprema.* VHe *Pontificia mariani Fü IX acta,* ura. J, p. 1. parç. 78.

peculior® vestras catholicae liturgias; quos plurimi sane facimus ětc.' Convertens deinde sermonem ad ecliianiatic® tria praesertim exquirit: Io do fidei unitale, ait enim: „Ut ad unitatem reveni consentint is nobiscum in professione verae fidei, quam ecclesia catholica tenet oo docet, et cum ecclesia ipsa bupreniuquo hac Petri sede communionem urvetis." 2° Do rituum puritate: „Hinc, tequitur ponlifox, ad Včetro raer® ritus quod attinet, roiicicnda solummodo orunt si quao in illos separationis tempore irrepserint, ďquai eidem fidei et unitati catholicae adversentur: atquu hin demptis rartae tcctacquo vobis manebunt veteres liturgiae vestrae oriental®." 3° De servandis in proprio gradu sacris ministris: „Insuper, ait ijwje pontifex, deliberatum fixumque nobis est, ut erga sacros ministros, sacerdotes et prnceul®, qui ex istis notionibus ad unitatem catholicam revertantur, eamdem teneamus rationem qua decessor® nostri tum proximo# tum superioris aetatis multoti® usi b sunt, ut illis soilioot servemus gradus et dignitates suas , atque hino illorum, non minus quam reliqui catholici orientalis olori, opera utamur od cultum catholicae religionis inter popular® su® luendum ac dilatandum." Ad promissionis huius confirmationem reipra· adsunt testes patres orientalis ritus etiam in hac ipsa aula conciliari. Denique concludit, pari benevolentia catholic® oriental® fore complexurum tum clerum tum laie®, qui ad unitatem revertentur. Hisce lelatia nihil addam· <tl onim sunt contrariae assertioni refutandae.

Quoniam vero tanta apoetolicarum litterarum ratio habetur, quod certe iustum ®t; quaererem cur non etiam eadem aliarum habeatur ratio, quae ab ipeo sanctissimo domino editae sunL Non est animus eos commemorare, quia longus iam senno evasit. Exploratum est, eumdem sanctissimum dominum n®trum ne in una quidem tot suarum apostolica mi constitu- C tionum aliquid unquam docuisse vel do iuribus vel de privilegiis patriorehicin limitantibus apoetolicum primatum, vel de illa autonomia quae catholicarum ecclesiarum basim et fundamentum caso immerito asseritur. Qua in re si diutius esset morandum, memorandae essent aliae ; sed meminisse iuval constitutionis illius, qua idem sanctissimus inscrutabili Dei iudicio factum osse dicit, ut ontistit® coruindcm ecclesiarum orientalium, qui supremi ccclœiac pastoris divinitus institutam auctoritatem contempeerunt, laieorum iugo premantur '. Haec eadem monita olim a Leone IX Romano pontifice ad grace® directa, emincntihsimus oo doctissimus carilinolis archiepiscopus Dublinensis in eximia sua oratione, aliqu® ante di® in hac aula habita, protulit.

Ignoscite mihi, eminentissimi ac reverendissimi pair®, si fusiori sermomo hac in re usus fuerim. N®tis enim ea, quao paucis verbis enuntiari possunt, D non ramper verbis paucis refelli posse. Vix ®t quod ‹ aliquid dicam do damnis, quao ex declaratione pontificii primatus, ut habetur in schemate n®tro, obventura feruntur catholicis et schismaticis orientalibus. Vetus «t calumnia quae longa experientia etiam Romae omnino exsolovit Dicam tamen aliquid, ne dissimulasse' videar.

Agitur hic et nuno do fide, ot quidem do oo dogmate in quod, coctoris omnibus praetermissis, unii orsi agmine facto insurgunt quotquot sunt inimici crucis Christi, et callidissimo sone consilio. Poreusso enim pastore, grex dispergetur; et ad extremum etiam nutant necease ®t columnae ecclreiae, si eius fundamentum immobili» non moneat non solum obiective, iuxta quod impossibile est illud commoveri, eed etiam subioctive, id est, in intelligentiiset cordibus fidelium,

Secundo ut do orientalibus preesius dicamus, exponentia novimus cos ex populis orientalibus constantor semper in catholica unitate mansisse, quorum mentibus illius defixa erat clara notio primatus pontificii ; nutasse autem c® postquam idea illa fuit obnubilata. Hinc factum eet, ut p®t schisma graecum non semper steterint in fide qui ad veritatem reveni sunt; sed non satis deploranda varietate ad schisma reversi fuerint, quo eiurato, denuo facti catholici non post multum temporis od vomitum redierunt Testia ego, prout ct antecessor® mei etiam patriarchae Ciliciae, viri fidei addictissimi et huic soneto# sedi apœtolicac devotissimi, schismaticorum conversion® co maiores numero ct firmiores esse, quo clarius ipsi annuntiatum fuit catholicum dogma de primatu pontificio.

Concludam, reverendissimi patres, quoniam rovorcndiaximtis orator iuxta finem suae orationis se conferro videbatur ad epistolam sancti Gregorii Magni, scriptam ad patriarchas Eulogium Alexandrinum et Anastasium Antiochenum ; ego etiam verbis eiusdem Gregorii Magni finem imponam orationi meae, quae longior profecto evasit, quam ego maluerim : „Oportet ergo, ait magnas illo pontifex ;* ut constanter ac sine praeiudicio senetis, sicut accepistis, ecclesias, et nihil sibi in vobis haec tenlatio diabolicae usurpationis adseribat. Stato fort®, state securi: bcripto cum universalis nominis falsitato nec dare unquam, nec suscipere pra®umatis. Omnes episcop® curae v®trae Bubiectoa, ab huius elationis inquinatione prohibete; ut universa voβ ecclesia patriarchas, non solum in bonis operibus, sed etiam in veritatis auctoritate cognoscat.'[1]

Poet patriarcham Ciliciensem ad amboaem succssivo ab eminentissimo primo pra®ide vocati sunt episcopus Moguntinus, episcopus Engolismensis qui petiit ut suae de schemate observationes perlegerentur ab episcopo Cenomanensi, et episcopus Gratianopolitanus.

## ORATIO

*reverendi palru damini Guilelmi de Ketteler epueupi Mogvntrni.*[*]

Eminentissimi ac reverendissimi praeaid», reverendissimi patr®.

Mutato ordine primi schematis de ecclesia, pla-

1 Alludit ad apostolic·· litteras *Revervurut* datas die IS lolii 1867. Vide *Ada fíi JX,* t. IIT, pag. 804.

1 EpisL XLIII inter eplsl. »ancti Gregorii Magni ed. Mmr. lib. V.

9 Argumentum: .Epucopa· Moguutinas conqueritur de mutato ordine tractationis, et difficile ease dicit loqui de Rom. pontifice quin priai de ecclesia actum ait. Arcbisplscopum Caeaaraugustanam nomine Deputation!· rationes attulisse mutationis buio·, eas entem se nunc expenderá vatia Animorwv *agitationem.* At hanc per definitionem non sederi •ed potius augeri. Ordinatam et profundam tractationem de ecclesia conducere utique posse ad obtinendam pacem, ai sclana tractationem de primatu ansam praebere praejudicatis opinionibus. *CÀrùtum inetituiue pritu primatum, pattea vero eceUriam.* At falsum id ense. Christum instituisse apostolos, et ubi prima vice de primatu sermo occurrit, nondum de Lnstitntione sed de promissione agi. Indique Petro primatum cmm iam apostolis potestatem episcopalem contulisseL Hinc in scholis constanter tractatum de ecclesia praeponi tractatui de Romano pontifice. /VtMMm *de primatu agendum ut nete pouit deveniri ad naturam epieoopatue.* At hanc methodum periculis plenam esse, et unum dumtaxat corporis membrum non posse •epuratim ab aliis considerari, niti quis vellet ecclesiae *eoa*stitutionem pro arbitrio confingere.

Transit ad ea quae card. Dublinentls protulerat, qni archiep. Pragensi responderat episcopatum a primatu suum robur habere, et ad id confirmaidum Emseasem com narem attulit, in quo eum contra primatum pugnatum fuisset, panie

cuit proponerel caput andecimum de primatu nec non odd»turnenhim de infallibilitate Romani pontificia; quae doctrina in novo schemate quatuor capita complectitur, seorsum tractanda concilio tradita, sepositis aliis do ecclesia Christi capitibus, cum quibus primatus adeo coniunctus est Contra hanc inopinatam mutationem multi episcopi una mecum reclamarunt, cum ipeis persuasum sit novum ordinem tractandi nequo rei ipsius naturae, neque ecclesiae bono, nequo tandem honori apostolicac sedis ullo modo convenire. Ex rationibus, quae contra huno ordinem militant, demonstratur do primatu eiusdemquo praerogativis non posse recto et ordinate deliberari, nisi ob oculos integrum schema reformatum do ecclesia habeamus; multo minus potest do primatu aliquid separarim definiri et promulgari, nisi prius do aliis capitibus de ecclesia deliberatum fuerit: odeo enim primatus cum ecclesia cohaeret, ot ab invicem separari sine damno non possint. Sed cum rationes, quibus hinc menm R sententiam probaturus eram, fero omnes tam praedare iam ab eminentissimo cardinali Pragensi et reverendissimo episcopo Briocenii aliisque exposita sint; nolo eaedem repetendo reverendissimas patres defatigaro. Contentus ero discussione argumentorum, quibus reverendissimus archiepiacopus Cacearangustanus ex mandato Deputationis pro robae fidei mutatum ordinem tractandi defendere conatus est

Ipso tria argumenta attulit ; quibus etiam csminentissimus cardinalis Dublineneis usus eet. Primam argumentum, quo probaret statini ct seorsum de Romano pontifico agendum esse, sumpsit ex ingenti animorum perturbatione, qua simul ac definitio infallibilitatis Romani pontificis postularetur, universus orbis terrarum commotus csL Reverendissimus relator supponit euim hanc animorum agitationem edito decreto de Romano pontifice sedandam t»e. Equidem probo intentionem, sed modum quo finem hunc ob- C tiñere vult, praeposterum censeo ; immo puto effectum contrarium consoquutum iri. Animorum agitatio utique magna est et universalis, et nos ouinos intimo cordis dolore afficit. Sed quo moior rat agitatio, eo

**poti epbcopl omitas «ate iaribut rpoUati ntiL At in primis animadvertit non licere adventarinn refutare its propositionibai qnae ab re nanqoani denegatae fuerunt. Archiep. Pramuem non Ðevrais qodd ĕpiscopate «ram rubar a primatu balet, dixiwe tantea non aeonim de alterutro ▪·! de utrvque coniuDctim arredino eœ. Primatem eene ñliqu fnndamrntum, at fasdamenlcutt nou poni ahi m» habentur aliqua ‹telinealio vel obumbratio doBiu. feBiu antem hoc h-u principale St adacquate· wie. ĥpe>4‹ quippe et teudasenta este et Chrictatfi lapidem angularem, Hinc courlwtehat ut recta de hac materia duputetnr itcemdam ĕ totum atqae integrum šebes d- rerleau prup-mtre. non proferendum idcirco ullum iodinnm aid p̆ria de redeña deliberatum fuerit, ct deerdntn de priante aoa aeorrim. sed uua rum decreto de eceletia publi ra‹l‹m In ĸta autem non uppotUraam eoe deánitíunem iufallihiHlAkt, ri rati· r·»· ad«traer- d‹‹trinam p de primala et mrakare deMtata obedimliaui swoeessori b. Pelri. Prodieri m doctrinam ínLdlibiiitatí· nun lamen eo seno qno in schemate axhtrtulnr. nìmirute ut «ermo til du papa dcânlrate et ĕ Solo et independenter ab ecrtetu et ab tptH^p»·. qui ¿«teres al indure fidei ?un Ihxttinam iufailibiliUtiv la ſ‹u schemath itesini* re constitutiunriu ecdetiar a Chritte positam. Noe tria priora capita satin «ibi arridere, nipote quae vi id confetta videantur, ut solius primae d̆ii ADClorite· semper et ubique audiatur, auibiiçaa autem ibi Terbi occorrere ɋw ecclesiae bo«tibus an-am praebere powut dicredi Telate no-fari rara episcoporum. E*ccitai fandam utea nsn p̆o quidem ruere, cum finatedmtun alt, potae tamen iafinuari. el epitccpala ruo rubore exuto, hoc ipno minai retar p̆ri» Argumentara hnia«modi faria· ·rsÍTit, st piarire fere ex oωɳi parti moina indurealtenit et laprobntionte fatae est, prarwrtira cum dfceret nallatn in ectieeia ĕ adeitlredarn poteatatem *arliirfiriam,* extejevi d «fadafires. Fiare» ferii teri‹tendn in rr.ndnsxmem auperiua profite»·**

**I prrpen/re addril, ñ reutentte rUettear» rid-retar.**

minor est spee eamdem sedandi praecipitata et inordinata rerum tractatione: ct qui putant nobis certum praesidium praesto esse, quo adhibito ista hominum perturbatio repente evanescat, valde falluntur; ct magnopere timendum est, ne hac fallacia abducti clament pax, pax, ubi non est pax.

Hanc desideratissimam pacem non possumus accelerata maltoque minus inordinata rorum tractatione restituere. Nec ahud nobis restat praesidium hanc pacem recuperandi, nisi profunda et adacquata rei tractatio, nisi splendida et magnifica expositio do ecclesia, quae etiam primatum certo complectitur. Quo profundior esset haec tractatio, quo magnificentior haec expositio, co maiori fiducia hanc pacem et tranquillitatem expectoro poterimus. Animorum agitatio indo orta est, quod multi timebant ne do solo Romano pontifice ciusque praerogativis occupati potestatem unius membri in ecclesia licet praecipui nimis extendamus, neglectis iuribus membrorum cueterorum. Sed si do primatu seorsum agamus ct «conum decretum promu!gobimua, nonne videbitur omnibus id ovenirae quod timebant? Nonne malevoli homines doctrinam de primatu a constitutione do cedraia avulsam tanto facilius de praepostero exaggerato sensu interpretari poterunt, cum desit ratio, qua primatus in organismo ecclesiae sponte sua acquiliretur? Nonne tunc perdurabit agitatio animorum, qua maluni quoi nunc timent faturum, iam fatentur erae praesens? Primum ergo argumentum reverendiraimi archiepiscopi causam suam non iuvat, sed potius contra separatam pri- ñmatu tractationem militat.

Etiam tempore concilii Tridentini magna erat animorum agitatio; tamen patres illi nuuquam arbitrati sunt acceleratam tractationem predasse: sed ĩe omnes peniLimime examinarunt et perfectisoline definierunt. Tudc temporis quoque animi concitari erant contra primatum; sed ¡être» tridentini raopius agentes de primatu semper intellexerunt, de praerogulni» primae Mitis rotte et adaequate tractari non posée, nisi simul de potestate episcoporum ageretur. Tota enim difficultas iu eo consistit ut determinetur primatus Romani pontificis quin laesa videantur divina iara et potestas quam episcopi in persona apoetolorum a Christo acceperunt; et at ista ita defendantur, quin divina privilegia Romani pontĩfici ct oledlentia ipeí debita ullo modo imminuantur. Hinc in Tridentino concilio firmissima norma et regula fuit vel do utraque potestate simul agendum vel utruniquv caput omittendum erae .'atque id factum csL Et nos fortarae pœt longas discussiones discemus, quod p̆atro tridentini iam pridem experientia docti frunt; scilicet de papali auctoritate perfecte agi non p‹jKM·. nisi simul dr potestate episcopali tractetur.

Afrjiie omni vi probandi destituitur secundum arguitiofituni, quo idem reverendissimus relator affirmavit Christum ipeuπi prius primatum ac deinde epiwOpatuin et ecclesiam instituisse. Constat enim ex šacri· litteris Christum prius ex discipulís collegis» α|M»·Io|‹Γ«, cos piscatores hominum, sal termo cl lucem mundi vacasse ct ad praedicandum mirisse. Constat Christum innumeris parabolis constitutionem regni sui accurato declarasse antequam sermo ḋe primatu occurrat; et ubi primo sermo occurrit, primatum Christus nondum instituit sed promittit. Sacerdotium autem ante passionem instituit, H slatim post rceurrectiancm inftufflando apostolui de‹lil Spiritum sanctum ut peccala remitterent ; et nonni«i post cnllatam hano opiwipalcni potestatem potremo tradidit Petro primatum: quemadmodum theologi i||q verba ex ultimo capite evangeli! nancti Inannis: Posce or« vnea« interpretari soient. Ergo si ordinem retvare v̆elitnu

quem Christus Dominus iuxta evangolia servavit, non primo loco multoquo minus simum nobis de primatu agendum erit.

Idque praeclaro confirmatur cx scientia theologica; quotquot enim theologi do ecclesia scripserunt, nunquam primo loco egerunt de primatu. Iste consensus explicari nequit, nisi naturalis rerum ordo iiano mothodum tractandi postularet. Quis enim dixerit omni» illos tlwologoe perperam vel fortuito itacghee? Ergo etiam secundum argumentum non pro sed contra aduptalum ordinem tractandi militai.

Tertium denique argumentum tantum abest ut probet, ut potius ostendat rem owe periculis plenam. Idem enim roverend insimus archiopiscopus affirmavit neccuo csmj, ut agentes do primatu ot episcopatu initium faciamus non ab episcopatu sed a primatu, ut ex perspecta naturo primatus ad rectam notitiam episcopatus jicrveniamus. Sed hanc methodum tractandi prorsus repudio, ut)>otc quae plena periculis cat B et humano ingenio nimis indulgent; ita ut pro suo arbitrio constitutionem ccclceiao sibi construat. In philosophia fas est huc via uti ; in definiendis veritatibus revelatis nequaquam. Philosophi primum statuunt quaedam principia, ex quibus caetera deducunt; sed in theologia, quae scientia positiva est, ubi vontatee non ab humana ratiocinatione, sed a voluntate Dei revelantis doj»endent, prius constare debet do facta revelatione, ac tum domum liucbit mutuum nexum veritatum inquirere, ac omnia harmonico conciliare.

Neque ex indole primatus deducenda ret indoles episcopatus, nequo vice versa; sed ex voluntate Dei, ex verbis Christi et apostolorum, qui de utraque potestate locuti sunt. Satis periculosum est de uno tantum membro eceleeiae loqui, et promissiones divinas uni membro factas seorsum perpendere, ac deinde definire et deducore quidquid pius zelus ingerit. Ergo 0 otiam hoo ultimum argumentum reverendissimi archiepiscopi Carearaugustani non valet, mxI contrarium potius probat. Si plenam et adaequatam veritatem assequi velimus, debemus omnes et singulas partes mirabilis aedificii ccclreiun consideraro, et omnes et singulus promissiones Christi bone perpendere atque invicem conciliaro.

Eminentissimus cardinalis Dublinonsis fero iisdem rationibus suadere studuit do primatu seorsum ot primo loco agendum ¢¢ ot argumentum novum quod adierit certo nihil probat. Ipso enim contra eminenti&nmum cardinalem Prugcnsaii, postulantem, ut de papali et episcopali auctoritate simul agatur, provocavit ad historiam quae no dorerei primatum esse verum firmamentum episcopatus, et per primatum semper vindicata fuisse iura opix-oporum, prout |K»t-reniis temporibus Gregorius XVI in causa Colonionei demonstravit: proinde, ait, sine tallono timeri ne iura D episcopatus per iuta primatus unquam laedantur. Ut hoc confirmaret, adduxit etiain principes doctoree Germaniae, qui Amisiae congregati rese contra primatum extollebant, et paulo poet omnibus suis ¡uribus et praerogativis et privilegiis spoliati sunt. Ad hoo respondeo primum non licere contra adversarium, ut facilius refutetur, propositiones defendero ac ai ab adversario negatae fuissent, quas tamen ipse nunquam negavit. Eminentissimus cardinalis Pragensis nunquam negavit vigorem episcopatus imprimis dependere ab intima coniunctiono cum primatu et a vigoro et auctoritate eiusdem. Ipee defendit a nobis non ease reparanda quae Deus coniunxit ; ac proinde de primatu et episcopatu, quas duas potestates Christus Dominus intime coniunxit, etiam in concilio eimul tractandum et definiendum reso. Sed qui hoo defendit, plane non intelligo quomodo illam veritatem negasse viden possit cuius defensionem eminentissimus cardinalis Dublinensis sibi suscipiendam esse putavij. De robus omnino diversis uterque orator agebat; et alter orator adversarium non refutavit propugnando propositionem, quam prior orator nunquam in dubium revocavit.

Respondeo 2° frustra provocatum case ad congressum Amisiae habitum. Hunc congressum eiusdemque pestiferas doctrinas omnes detestamur, et eius auctores severo Dei iudicio dignos fuisse censemus: licet historia nos pariter doceat, eosdem iam tribus annis poet actus suos retractasse et cum sancta sedo reconciliatos fui, priusquam magna illa revolutio sive publica rerum perturbatio exorta esset, quae nefario ausu non tantum ipsos caotorrequo Germaniae episcopos, sed etiam omnes sedes episcopales Gallino ot poatmodum Hispaniao et nostris diebus Italico quoque omnibus iuribus suis et facultatibus spoliavit, ot adhuc perdurans ¢p portas huius sanctae Urbis puUuL Eadem violenta iniustilia iam ante tercentos annos sedes episcopales Hiberniae pariter s)>oliatae sunt. Sed quid ista omnia valeant ad nostram controversiam, utrum nimirum seorsum aut coniuoctim do primatu ct episcopatu agendum ait, plane non video.

Denique ab iisdem cminentissimis et reverendissimis patribus dictum est, Romanum pontificem osso fundamentum ecclesiae, ac proindo de co primo loco et separaiim agi poste, quin do aliis ecclesiae partibus aliquid proponatur; sicut otiam fundamentum domus primo loco ponitur, coctoris domus partibus nondum aedificatis. Ad hoc responderi débet, fundamentum domus non poni, nisi prius delineatio et adumbratio quaedam totius aedificii habeatur, iuxta quam delineationem otiam totum fundamentum mensurari debet. Deinde ecclesia non aedificatur lapidibus inanimatis, sed ecclesia ret templum Dei vivi, est fundamentum ex lapidibus vivis exstructum: singulae jxutre non mechanice iunctae sunt. Ecclesia ret organisions, est spiritus et vita, cuius partos, si separantur, destruuntur; ideoquo ei recto de singulis part ibi» loqui velimus, ctu» in unione considerare debemus.

Denique Romanus ¡>ontifcx non cut adaequatum fundamentum ecclesiae; Christus Dominus esi lapis angularis, ct apostoli dicuntur fundamentum occlesiac. Ronuuius pontifex est quidem fundamentum principale ot columna ccclreiao, sod et episcopi sunt fundamenta secundaria ct columnae domus Dei, prout dicit Scriptura, jxUroe ct Nicolaus )>ontifcx in epistola ad Gallos: adaequatum ergo et completum fundamentum est Romanus jiontifex una cum episcopis, vel totum collegium episcoporum in Rumano pontifico voluti in suo vertico consertum et reus^umptum. Ut omnes apostoli, ita et omnes episcopi sunt lapides fundamentales, sod quasi disperai, qui per petram principalem ad unitatem et soliditatem coniungunlur. Et hoc quod dixi non est novum sed antiquum, et per sacras litteras probatur ot per universalem traditionem, quao ex innumeris non solum patribus rod et theologorum testimoniis exurgit. Ergo non apparet quomodo porgit agi de primatu, nisi simul divina potestas episcoporum respiciatur.

Quibus dictis, haec m» est sententia. His rationibus, quas supra nominati reverendissimi patres iam protulerunt, revera probari propositam methodum tractandi «se contra indolem ecclesiae, cero contra logicos regulas, contra methodum a theologis traditam, esee contra bonum ecclesiae et contra dignitatem et decus apostolico© aedis: argumenta autem, quibus Deputalo hunc modum tractandi defendere conata est,

omni n probantur destitui. Quare omnia quae dixi sequentibus propositionibus comprehendo: I0 ut de propositis quatuor capitibus de primatu darius et melius indicare possimus, ponderaba scilicet singulis ecclesiae partibus et invicem comparatis. Decesse est ut totum schema de ecclesia proponatur; 20 judicium definitivum de his quatuor capitibus non est ferendam, nisi prius totum schema de ecclesia deliberatum rit; 3° decretum de primatu non seoraim red cum decreto de ecclesia promulgandum est.

• Restat ergo de indole schematis generarim nonnulla animadvertere. In primis declaro me quamlibet definitionem infallibilitatis summi pontificis inopportunam censere. Ex mea sententia temporum necessitatibus multo magis prodest ac sufficit, si primo doctrina de primatu et obedienria successori Fancri Petri debita graviter et efficaciter inculcatur, et si se[illegible]io simili modo prout patres tridentini agentes de peccato originali quin immaculatam conceptionem beatón virginis Mariae definirent, hanc tamen doctrinam sartam tectamque servaverunt, ita oriam ubi agetur de infallibili magisterio ecclesiae, facta reservariono, caveatur, ne omissa definitione praejudicium aliquod contra ipsam doctricem infallibilia auctoritatis Romani pontificis e cathedra loquentia colligi possit.

Rationes vero, ob quas huiusmodi definitionem inopportunam censeo, iam ab aliis reverendissimis episcopis expositae sunt. Equidem adfui, quoties beatissimus pater episcopos Romam advocavit; et si aun perfectam unitatem, qua tunc omnes episcopi coniuncti orant, in memoriam revoco, atque nunc dignissimos et religiosissimos praesules etiam eiusdem plagae et linguae ab invicem adeo longe distantes video, et damnum aspicio ecclcsiao illatam ab eis, qui causam huius dissidii iu medium protulerunt, vehementem cordis afflictionem vix cohibere possum.

2° Declaro me definitioni infallibilitatis Romani pontificia eo sensu intellectae, quo in schemate proponitur ot in relatione Deputation» dogmaticae ulterius declaratur, meum consensum praestare non posse. Equidem infalli bilitatem Romani pontificis ex cathedra loquentia per totam vitam meam semper tenui ut sententiam maximae auctoritatis, et ut talem fidelibus dioecesis meae proposui, quin difficultatem aut oppositionem ullam repertus sim. Dubitavi solummodo num demonstratio theologica huius rei iam eum gradum perfectionis a^cquula sit, quae od dogipaticam definitionem necessaria est. Sed iam non agitur quaestio num papa ex cathedra Joquena eo sensu, quem theologi optimae notae passim vel ipsi tenuemnt vel Noltem libere admiserunt, infallibilis sit; sed agitur qaaretio utrum specifica quaedam scholae sententia ad dignitatem dogmaticae definitionis promovenda et omnibuv sub excommunicationis poena praecipienda sit fido credenda, summum pontificem a se solo oí independenter a tota ecclesia loquentem infallibilem esse, ita ut epicopi quibus Christus in persona apostolorum dixit1: *Docete omnes gentes.... cl.tcrr ego Cobium* (docentibus) *sum omnibus diebus luquc ad ctmsutnmalumcm sarculi;* et alio in loco1: *Spiritus MFictut docebit* tw *omnia, et suggeret vobis omnia,* ut episcopi, inquam. a enoteris fidelibus, quod ad munus supremi ct infallibilis ecclesiae magisterii spectant, non alitor distinguantur nisi officio quod ipeis incumbit, ut decreta Romani pontificis populo proponere et explicare debeant, Iam veru nnn powum quin fxd,ltn dicam, hau dottrina mihi divinam von-

I KâlÜL XXVIII.
« toan XIV. M

A statutionem ecclesiae immutatam et destructam videri. Sed hao de re fas erit fusius loqui, si do capite quarto agetur. Modo mihi sufficit quoad infallibilitatem duas breves observationes adiungere.

Saepe iam observatum eet summum pontificem debere esae omnino independentem, siquidem supremam potestatem habet ; neque ipsum sed episcopatum fieri supremum iadioem, ai infallibile iudicium summi pontificis ab ulla cooperatione episcoporum dependeat. Hoc argumentum iam a pluribus, et postremo ab ipeo relatore Deputationis dogmaticae, a reverendissimo archiepiscopo Casseliensi, irrefragabilis axiomatis ad instar adductum «t, licet omni fundamento deetituatur. Nam qui ita loquitur, non perpendit naturam rerum quao organice, id est, per internum et vitale principium invicem coniunctae sunk In corpore humano omnia membra actibus suis ab invicem dependent, caput a corpore *et* corpus a capite; caput nequit R agere sine cooperatione aliorum membrorum, et tamen caput propterea non cessai esse supremum membrum et caput. Idem dicendum de omnibus, quae organico coniuocta Mint ; in hoc eorum perfectio est, per quam discernuntur ab aliù rebus, quae mechanico tantum coniuncU sunt, obi portes non ita invicem cohaerent sed separan possunt. Idem valet de divino organismo ecclesiae, ubi nulla para est omnino independent, nulla para: Romanos pontifex est caput ecclesiae ducentia et supremus iudex, et sine illo nequit fieri supremum iudicium. Sed qui putat Romanum pontificem non pos^c vere tamquam supremum ludiocm agere, nisi omnino independenter agat et exclusa omni cooperatione tum omnium membrorum tum totius corporis oedeeiae, ipeo solvit constitutionem quam Christas ecclesiae dedit.

Observo 2® innumera testimonia quae ad probandam afferebantur, ad quaestionem, quae nuno agitor, C nihil pertinere ; et tempus frustra teri nisi probent, papam solum ot omnino independenter a tota ecclesia cese infallibilem. Hace eet quaestio, hoc est probandum, secus definitio fieri nequit: nam propositio definiri nequit ot dogma fidei, nisi constet earn non solum veram sed divinitus etiam revelatam esec. Probandum ergo est. in sacris litteris vel in traditione totidem verbis rei saltem quoad rem claro et evidenter contineri hanc propositionem : Romanum pontificem a se solo et independenter a tota ecclesia et omni cooperatione episcoporum agentem esae infallibilem. Hoo probandum e«t, ct quidem non rationibus plus minusve probabilibus, sed rationibus quao reni omnino certam reddant, ct omne prudens dubium excludant; nam hoc solum fide divina definiri potest, quod certo constat esse revolatum.

Priora autem capita schematis mihi minus placent non taru propter ree quas continent, quam propter D modum quo proponuntur, Tota enim expositio doctrinan do primatu talis est, ut in lectoro sponte provocet suspicionem credendi, non fuisse intentionem doctrinam do ecclesia germano suo ot nativo sensu ac splendido ct harmonico modo exponere; sed eo potius omnia studia tendere, ut auctoritas primae sedis, quae utiquo uMictivima sed tamen non unica oet auctoritas in cucicela, semper ct ubique ad extremum usquo audiatur. Simul otiam verba adhibentur ancipitia, quao quidem rectum sensum admittunt, red facillime etiam praepostero intelligi potient, atque adversariis nostris ausam praebere inde colligem li divina iura episcoporum negata et Romano pontifici dominium attributum raw. quod reli auctori oedesina Christo Domino rmnpelit. Nomo certo inter m·». qui iura epiHOpo·II" hndon» velit; reti cur nnn adhibentur verba, quita ** praetoitita· dniatrae intent ¡unis »ino αηι-

bagibus excludatur? Sententiam meam sequenti comparatione illustraro poseuin.

Postremis sacculis multi erant amici et fautores monarchiae, qui gradatim omnia iura, quae in república extitorunt, monarchiae odscripserunt, spoliatis diversis omnium coetibus et corporationibus. Id quidem praestiterunt optima fido arbitrantes, se boo pacto prospicere incremento monarchiae ot regiae potestatis: et quicumque huio tentamini resistebat, habebatur uti inimicus regiminis monarchici; atque ita orta est in Europo illa formo monarchiae absolutae, cuiusmodi lubento proximo saeculo fere ubiquo floruit. Sed iorn quaero num regimen monarchismi hoo pacto roboratum ac firmatum fuerit; nequaquam. Noe omnes videmus contrarium cveni&so: omnia illa regimine repente ot inopinate corruerunt per universas Europae plagas, ct continua mutatio rerum publicorum exinde perdurat, ot ablata omni auctoritate saeculari, populi nesciunt ubinam pedem figere debeant.

Eiusmodi ruina certe non potest ecclesiam invadere, quia aedificata eet supra petram, contra quam portae infori non praevalebunt Sed etiam error qui tuno tot animos principum legitimorum occupaverat nostro tempore mihi videtur occupasse montée multorum, qui ecclesiae penitus addicti sunt Quemadmodum enim illi arbitrati sunt salutem et firmitatem monarchiae positam esse in absolutismo; ita illi ponunt salutem et incrementum ecclesiae et primatus positum, esse in absoluta quadam auctoritate Romani pontificia Et quemadmodum priores licet contra omnem suam voluntatem ad ruinam monarchiae contulerunt; ita illi quin ullo modo velint, nihilominus tum ecclesiam tum apostolicam sedem infirmant: qui enim episcopatum vigore suo exuit, hoc ipso etiam minuit robur primatus et vice versa. Caeterum mihi persuasum est, illos theologos et illos patres qui omnibus viribus eo tendunt, ut auctoritatem primae sedis ad extremum usque extendant, ut iura aliorum pn>pemodum absorpta videantur, nonnisi vero et sincero amore erga ecclesiam duci.

Neque puto ecclesiae bonum a me magis amori quam ab ipsis, licet coram Deo humiliter fateri posdm, me post Deum nihil unquam magis amasse, quam ecclesiam ct in ecclesia primatum. Mihi omnino persuasum est, eosdem non nisi optima fido ad optimum finem aspiraro; sed simul arbitror eos falli in eligendis mediis ad hunc finem obtinendum. Ut hoc pateat, sufficit perpendere episcopos, quod a nemine in dubium vocatur, esso testee traditionis et iudicee fidei. Jhristus ipse in persona apostolorum tamquam testee uao doctrinae eoa instituit1: *Erilis mihi testes..·, tóque ad ultimum terrae.* lamvero omne pondus tceticationis pendet tum α pondero tum α numero ostium; et crescente pondere et numero testium rescit etiam pondus ct auctoritas testimonii. Sed lumorus testium nihil valet et omne pondus evanescit, lisi singuli testee in testimonio sui iuria sint, et sio •ropria auctoritate testentur. Do facto, cuius veritas nquiritur, si unus solus est sui iuris, caeteri autem «tea idem repetere debent quod primus testis‘dixit; am manifestum est unum solum remanere testem, et pstimonium cacterorum resolvi in testimonium primi estis, neque magis valere quam testimonium unius estis.

lamvero nulhim est argumentqm quod patres ontra haereticos maiori triumpho urgebant, quam onsonsionem tot testium in eamdem veritatem; nihil lagis christianis evidentiam rovo!atoo veritatis demonstrat, quam unionem tot episcoporum, qui per universum dispersi sed cum cathedra Petri uniti in idem testimonium veritatis conspirant. Sed si Romanus pontifex solus et omnino independenter agens ab omnibus aliis episcopis et ab omni operatione ecclesiae declaratur infallibilis; si omnes et singuli episcopi, sive dispersi sive in concilium congregati huius testimonio semper absolute et simpliciter adhaerere debent, iam non sunt testee sui iuris ct propriae auctoritatis; ac testificatio tot testium non magis valet oc testimonium unius. Qui ergo infallibilitatem hoc sensu occeptam Romano pontifici odseribit, vim et auctoritatem eius testimonii non augent, sed immenso pondero tot conspirantium testium destituunt; ac porro robur aposto!icae testificationis extenuant ac infirmant.

Idem valet si officium iudicis consideremus. Qui se simpliciter iudicio alterius accommodare debet, nunquam iudex appellari potcsL Restituatur verita» verborum in relatione de observationibus nd primatum pag. 34 [23 c s], ubi affirmatur, illam Romani pontificis infallibilitatem non efficere, ut episcopi cessent osse vero propricque dicti iudicee vel in ipsis supremis fidei iudiciis, cum ipsis competat iudicium etiam de infallibilibus Romani pontificis decretis, non quidem iudicium dissensionis vel reiectionis, sed iudicium instructionis, assensionis atque approbationis. Certe autem per universum orbem nullus reperiri poterit iuris peritus qui unquam concedat, eum vero et proprie iudicem appellan posse, qui adstringitur ut indepen-deos iudicium alterius simpliciter approbet cique consentiat. Si ergo summi pontificie est, ot quidem a se solo ct independenter ab omni episcoporum cooperatione agentis, irreformabilia iudicio in omnibus rebus fidei edere, quao iudicio omnes episcopi sive dispersi sive in concilio generali congregati, interno et Absoluto fidei assensu non aliter ac caetori fideles excipere debent; hoc saltem nobis concedatur, tunc unum solum iudicem remanere, et episcopos, nisi verbis ludere velimus, in hoc actu iudicee vocari non posse, vel tot sint iudices nccesso est quot sunt fideles, qui iisdem iudiciis fidei assensum praestent.

Sed quis non videt hoc pacto auctoritatem totius ecclesiae minui, pondus conciliorum e gradu dignitatis suae depelli, oc porro etiam auctoritatem supremi pastoris ecclesiae infirmari? Quanta est auctoritas et pondus, quando Romanus pontifex tanquam supremus iudex iudicia do robus fidei promulgans universo mundo dicoro potest, se suprema sua auctoritate iudicasee una cum universis episcopis, qui iudicee sui iuris constituti ex propria persuasione consentientes omnes in eamdem veritatem conspiraverint; et quantopere haec auctoritas, hoc pondus deprimatur necesse est, si praeter solum Romanum pontificem nullus alius remaneat iudex verus et proprio dictus, si omnibus aliis episcopis nonnisi officium incumbit ut idem repetant, quod ipse prior dixit et quia ipse dixit; ac porro si iudicium totius collegii episcoporum nec magis, nec alio pretio aestimandum est nisi loco praeclari exempli porfeclao subiectionis!

Certo universus orbis deplorat, quod omnis auctoritas tam spiritualis quam saecularis nostris diebus proculcata sit Omnes homines bonae voluntatis desiderant, ut auctoritatem defendamus, sartam tectainque servemus. Attamen totum orbem simul pervadit alius sensus communis, qui omnem formam absolutism! *(submissa signa improbationis),* ex quo tot mala pro genere humano provenerunt, jTrhonrscit atque detestatur: nam absolutismos hominem ipsum corrumpit ac vilem reddit. Promulgato ergu, reverendissimi patres, promulgato universo orbi orrlreiac auctoritatem, qua nulla alia firmior, nulla sublimior,

* Act. I. β.

nulla amabilior, esse simul fundamentum omnia auctoritatis. Sed ostendite quoque in ecclesia nullam esse potestatem arbitrariam *(tigna improbationis),* exlegem et absolutijticam ; in ea omnia ministeria esse divinitus ordinata et bene disposita, atque unum tantum esse Dominum et monarrham absolutum *(tigna improbationis crtscunl)* lesum Christum, qui ecclesiam acquisivit sibi sanguine suo. Nonnisi qui utrumque praestat, tum bono ecclesiae tum auctoritati sanctae sedis bene prospicit

## ORATIO

*reverendi ℘atri domini Antonii Caroli Cout&au episcopi Engolismensis.**

Eminentissimi ac reverendissimi praesides, ℮minentissimi ac reverendissimi patres.

Ut modo audistis quae dicturus sum', non mea quidem verba sunt sed reverendissimi episcopi Engo- lij»mensis, rod mea tamen quoad sensum; quia cum ipso pleniwime consentio. Duplex igitur testimonium cx uno ore pro benevolentia vestra accipere velitis.

Sub intio huius discussionis genendis soleinnis ad nos facta est appellatio, ut unusquisque suam scrutaretur consentiam de periculis animarum nobis concreditarum, immo de periculis toti ecclesiae imminentibus nisi amoveretur definido nobis proposita. Meam igitur coram Domino interrogavi conscientiam et dicam ingenuo in longe aliam ac reverendissimus ille pater' abii sententiam, firmius quam unquam credens etiam post multo alia in eundem sensum etiam hodie prolata animabas proficuam fore, et toti codeeiac utilizimam et gloriosissimam ; quin immo omnino necesario esse ferendam in hoc sacro concilio primatus et infollibililatis summi pontificis definitionem.

Et primo quidem in omnium animis situm ait, communem in nobis esse cum reverendissimis patribus divorea sentientibus, de gloria Dei et do salute animarum deque totius ecclesiae prosperitate et |<ce sollicitudinem. Undenam ergo fit, ut diversa sit de eadem re et de re tanti momenti sententia, quorum communis causa, communia vota sunt? Indo oritur haec diversitas, quod praesentem animarum statum variw in regionibus considerantes, et praeteritorum temporum in nostra patria historiam «crutanice in varia quasi necessario iudicia deducamur. Mirum autem quod in iisdem regionibus tanta appareat iisdem de factis iudiciorum varietas.

Ut mihi quidem videtur in nostra praesertim Gallia, mihi magis cognita, magna ratio habenda est in iudicio animarum de vero sensu verorum fidelium, minor autem eorum, quos olim Tertullianus dicebat ℑnfatuato christianos, et ai placuerit fideles, quos quotidie videmus etiam pro lubitu infidelium omni vento publicae dictae opinionis circumfero. Si istia nunc, ut aiunt, infailibilitoa summi pontificia eet onus importabile, etiam post definitionem concilii ©ecumenici, quia scilicet ooolttdae ipsius infallibilitatem vero non credunt: caeteri fideles in hoc dogmate facillimo agnoscent antiquam suam fidem, antiquam suam credendorum regulam. Hoc enim ipsis obvium est et semper palmare respondero haereticis et quibusvis generis incredulis: Credo in Spiritum sanctum, in ecclesiam catholicam, cuius vocem audio in meo parocho, qui arem audit ŏpiMopum in meo episcopo, qui summum audit pontificem Christi vicarium ct Petri successorem. Porro omnes valde perturbarentur ai audirent summum pontificem falsa docere posse, nec cius doctrinam ut fidei regulam agnoacendam esse, nisi prius de eius concordia cum umverais episcopis bene constiterit? talem concordiam necessariam autumant, nec cam aliquando abrumpi a quibusdam rebellibus sino magno scandalo vident.

Mota est recenter de hac re qunostio; si indefinita maneret, eos in anxietatem coniiceret et in dubium, fidei ipeorum omnino importabile ct gravissimis plenum periculis. Erit ergo fidelium animabas nedum proficua, sed etiam omnino nccow^iria infoili bili tatis clara definitio. Iisdem de rationibus erit proficua ‹H universae ecclesiae, in qua omnos errantes sive haeretici «ivo «chromatici agnœccnt («ortum tranquillum animis dubiorum tempestate iartatis semper apertum, iudicem controversiarum semper sedentem, fidei fn» tram permanentem et perpetuum confirmatorem. At si animo reputassent Galli nostri XVII saeculi doctorum novorum doctrinam, moti non fuissent tot labores, tumultus et Mandala; extinctus fuisset error lansenii; non illa longa fuisset strage, animarum nunquam satis deploranda, cuiu» hodie tam facilis oblivio me in verum stuporem iniicit; non tantum in quibusdam episcopali praesertim in saccularibus magistralibus praesidium errori inventum ; non illae od futurum concilium appellations, quarum scandalum cum pluribus alii» vidit mea misera Engolismcnsie ecclesia (nec enim fere nonaginta episcoporum retractat io diuturnum appellationis malum eatis reparavit); non illa in «anctam pedem infamissima rebellio, quae tandem in infaustum roliisnia constitutionale prorupit; nnn illa denique ℑterati condemnation ibu resistens lonronii versutia, et proodophilorophorum ipsam ecclesiae oocatituttonem reitovandi ℘ggregai.·

Haec certe ℘uoi vidimus ai su» oculi» vidisnot Bossuetius, firmam iuventuti» «ime doctrinam fortius tenutoci, ct (ait ille lionor tanti viri memoriae tempore qnidem ℘uo minus obeeeuti rod occlesine· semper devoti) haec videns. luire gemeiw r‹ famosam declarationem ct eius postumani defensionem. «ibi iam antea parum placentem, prorsus abtowrt.

Bene est quod posthabitis quorumdam doctorum placitis modo caesoriorum modo pubiicolarum, romper in clero et populo Galliarum j»ersev eraverit avitae fidei ct romanar imitatis µ ii‹‹ : quam sequenta» fere omnes episcopi et pleriquc presbyteri exilium, carcerem. mortem ipsam potius duxerunt appetere, quam ab hac unitate desciscere. Sed cum periculosae istius doctrinao aliquot haustus etiam in exilio quidam confessore» fidei non «atro respuiwent ; ¡ude evenit ut Pio VII pro bono ecclesiae vuunini sedium renuntiationem postulanti viginti episcopi restiterint et ortum dederint lugendo schismati, quod in terra nativitatis meae, in dioecesi Pictaviensi, plusquam 5000 animarum in perniciem traxit usque post 70 annos nondum extincto. Bene est, iterum dicam, quod tunc etiam quorumdam theologorum placitis praevaleret in clero, et («opulo Galliarum catholicus Romanae unitatis sensus; nisi enim pœt tot et tanta scandala perstitisset, duplici» «chromatis malo patria nostra periinsel. Non ergo innocua wt, quantum praedicant eius defensores, rota theologia : hoc clamat duorum saeculorum historia in nostra praesertim Gallia.

Quoad alisa regiones potius audiendi eunt de h· el de huí» ℘oquenù ipsi harum regionum episcopi. Sed quantum ex quorumdam ore audivi potior illic etiam ratio habenda est optimi cleri et populi, quam quorumdam doctorum protestantibus nimio ℘lu ad-

1 **Arfuiscotnia vKpbcopM Rn‹oU«menris definitionem infallibilitati· et otilen et neceiMriam ℮« plaribm mteadit.“**

’ Hmk **orationem recitavit reverendissima· Carolai Pillion •piicGpn· Cenotaaneniu.**

• **AUadit vI orationem reverexUnimi eçieeopl Divioneniia babiUn ia ren‹re^aUoae generali 14 mali. lepre eoi. 53.**

haerentium. Quod ai istiue concilii definitio de infallibii itato in offensionem veniat, illis fidenter memoriiun unius ex meis deceasoribus revocabo.

In curia archiepiscopi Coloniensis Gerardus Engolibinensin logntus Pnachnlis II coram imperatore Henrico V et grandi coctu episcoporum ct magnatum germanorum bunctae sedis et ipsius arcieriac iura defendebat. Obmurmurantibus pmesentibus episcopis ct tumultuantibus et frementibus potentioribus Inicia, perterritus urchiopiscopus Gerardi olini discipulus ad omii conversus: ,,Magister Gerardo, ait, magnum in nostra curia oxcitusli scandalum." Ad quem Gerardus indignans: ,,Tibi quidem est scandalum, mihi autem ovangeliuni." Quno verba, dempta indignatione, omnino debita doctoribus reverentia mea fnciam.

Omnia vostro iudicio, ominenti&simi ct reverendissimi ꝑatre humiliter submitto.

## ORATIO

*reverendi ꝑatri domini lucM Ginoulhiac epiwpi Gratiannpobtemil.*

Eminentissimi ꝑraeside eminent issimi ct reverendissimi patres.

Post grandia ct adeo gravia ct meo sensu splendida quao mox audiebamus, vix possum elevare vocem in hocco aula hodie. Nam non sunt multa, quae super schemate do ecclesia in genero considerato mihi dicere in proposito eat, nec etiam maioris momenti; sed quao forsan nec abs ro esae, nec vestra attentione et benevolentia omnino indigua videbuntur. Non de ordino schematis, cum illum mutare nobis fas iam non sit, non do stylo, licet nimis strictus ct aridus, sed do ipsa compositione schematis, ut ita dicam, in qua quaedam exiliter ot ieiune mihi pertractato, et plura, licet maioris momenti et forsan necessaria, praetermissa videntur: quibus addam unam vel alteram super relationo scripta nobis tradita animadversionem.

Et primo quidem in ipsa schematis compositione quaedam nimis exiliter pertractata: loquor praocipue do prooemio et de primo schemata capito. Quoad prooemium considerare velitis^ reverendissimi patres, quod hoc prooemium non sit solum prooemium schematis do Romano pontifice, sed necessario totius schematis do ecclesia, id est non unius aut duorum capitum, sed octodecim aut plurium. Porro quis hoc crediderit hoc prooemium legendo, quis tanto operi vestibulum adaptatum indicabit, cum perspecturi habebit duos ꝑhrase seu circiter aexdocim lineas huic operi impensae? nam immediate ad specialem partis primae obiectum proceditur. Equidem consultius fuisset et conducibilius forsan prooemium non ita longum conficere, quod sua amplitudine schema nobis traditum superaret aut aequaret, non diffiteor. Sed saltem non fulco breviter et imperfecto de ecclesia loquendam; saltem historico ct verbis ꝋvangelici delineanda ipea prima ecclesiae fundatio; describenda eius facies, iudicandao natura et dotes, priusquam de eius praecipuo membro, do eius capite visibili ageretur.

Eadern aut paria dicam super primo schematis capito, quod certo totius tractationis fundamentum c^sc nemo negaverit. Hic simpliciter duo textus c\angelii afferuntur, quorum sensus indicatur; sed nulla auctoritate, nulla ratione asseritur aut fulcitur. Asl si verum est quoti in prooemio dictum, nempo quod contra hoc fundamentum divinitus positum jjortae inferi maiori in dies odio undique insurgunt, ɑl ob Iιαιιυ rem necessarium sit doctrinam de institutione, |ieqietuitnto ac natura sucri primatus oxponere ot declarare; nonno ita exponenda est ut otium contra hoste» illius \indicetur? nonne ita declaranda, ut saltem filios ccclcaisc sua luce perfundat? Et haec quidem non dico, ut longam de institutione ꝑrimato in Petro hic expositionem exoptem, sed ut qunc liuitae dignitati ɛL tam necessario in ecclesia muneri congrua ait. Nec enim certo illa, ut ita dicam, materialis allegatio textus. *Ego* dico *libi, lu es ꝑetni* sufficiens omnibus erit ad inlelligendum promissiones uni Petro factos, ct quidem itu illa soli non aliis, cum tnmen in nomino et in persona omnium apostolorum ꝑrofe

* **Argumentum: «Episcopus Gratianopolitonns pene nihil ee addere poue dixit iis quae a Moguntino epicopo exposite fuerant Aliquid tamen observare velle non de ordine schematis quem immutabilem esse sciebat, non de stylo Uret nimii ꝺrida evidenter appareat, sed de ipsa cmiàtilntioiie schemaUs. Et Io quaedam nimis *exiliter* pertractari, quod dicendum praesertim de prooemio et primo capite. Prooemium nun solummodo de Romano pontifice sed totius tractatui de ecclesia esse debere, et idcirco saltem primam ecclesiae fundationem summarie iu eo delineandam tue. Primum caput duobus Unium Scripturae testimonili confici, quorum determinatur quidem eensns, sed nulla auctoritate aut ratione fulcitur. E contra clarius id elucidandum esse, quia, sicut dicitur in prooemio, contra hoc fundamentum divinitus positum ꝑrtae inferi maion in ɑie odio insurgunt ut necessarium sil exponere doctrinam de institutione perpetuitate et natura primatus, sedulo curandum ut imponantur ecclesiae Alii, et ab hostium sophismatibus ct ravillalionibui cavere possint. 2° Plura magni momenti praelcrmiua esse. — Non posse intelligi primatum Petri supra reliquos apostolis, nisi et de apostolis eorumque muueribns disseratur: quid ordinarium, quid extraordinarium in apostolato »it, utrum in ralo Petro fuerit apostolato» ꝺrdinaria et utrum apostolica infallibilitas ad mnuus apostolorum ordinarium vel extraordinarium referenda ait. In capite quarto indicandum quacnam sit infallibilitatis ecclesiae natura et indoles, quod discrimen intrr infallibllitatem Christi, apostolorum et ecclesiae. Gratias agendas reverendissimo relatori, qui nomine Deputatiunis declaravit. Don agi hic de infalllbilitate personali separata, incondilionata et absoluta; eamque non revelationis et inspirations ewe, sed testimonii et depositi. At se non intelligere quod ad pontificiam infallibilitatem requiratur interventos providentiae ordinariae. Vim et rationem ordinariam testimoniorum non in unius testis qualitate sed in plurium conformitele et concordia altam tw, et Idcirco ex lege ordinaria providentiae non apud unum testem veritatem universalem quaerendam sed apud multos. Quod depositum fidei integrum servetur apud plure», naturali providentiae ordini congruum es<e; at quod apud unum custodiatur aeque fideliter et ito certe ut apud omnes, id non satis clare intelligt Plaudendum reverendissimo relatori dieenti non agi hic de infallibililate «eparato, at mirandam quod nihil dicator de corpore ecclesiae docente, de collegio apostolico, de unitate apostolato· eab Petro et cum Petro; sperauc m quod omnia baec viva saltem voce exponerentur; at multa quidem dicto esse de generali unitate capitis cum corpore, nihil autem de unitate collegii apostolici. Nota esse vu Astound verba dicentis quod papa utens cunsilio ct requirens adiutoriiim totius ecclesiae errare non pouiL El baec quoad schema. Nonnulla etiam animadvertit circa autmodveraiones quae una cum schemate putribus exhibitae sunt. Et 1· praetermissam eue observationem, quod cum de novi dogmatis Jefinibilitote agitur, argumento quae proponuntur nec eadem nec eiusdem generis esse debeant, sed adaptata et proportionate naturae et gravitati quaestionis de qua agitur. Sic rtiam duplicis generis esse veritates, alias nimirum ꝭpeculativa practicas alias, has argumento praescriptionis adstrui puese, ꝺlla vero n»u aie, cum a pluribus et per multos annos quandoque et dubia et divisiones bnbilae »unL Ad veritatem autem praelicain adserendom, et probandam eaui in deposito revelationis contineri, ostendendum e»sc nunquam in ecclesia Uhm fuisse ignoratam, nec revocatum in dubium, sed illam eue unam ex veritatibus, quae vere et proprie ecclesiae catholicae diri drbcnL Relatores limites dtscnuionh buina delcrminat-c psg 3A ad 40 |Ï4-·Λ|. At vidrndiim utrum media ab ipsis exporita sint fondata et congrua et aequa: se haec tria negare. Aon rue çwi.fem *fundiilti,* quia dum probari deberet monumenta lofaUibilitoleni affirmantia erae omni exceptione maiora; id non fit. et lacmumenta afferuntur quorum vis et efficacis supponitur. Aon cvnyruu, quia proceditur per viam exceptionis, et boe parum aut minus honorificum esse iis quitaban controverütur. et odiosum eue confonder· eus qui bodir definitioni haie opponuntur cnm protestantibas, hnsenistis et Febroaianto *Nee aequa;* neminem quippe ignorare omnia in ecclesia praestare et non ñt per iniuriam facta a docamenlM separari, et documento non in abstracto sed in renerete es«e considerada Negari idcirco non pcvje iis quibus ln«tum videbitnr el Caeüe et documentis explicare mentem *tiara."**

Bionem *fidei emisisset*; nec adhuc assertio vaga, quod romper taliter ecclesia verba haec Christi intellexerit, adversarios fidei convincere apta est

Secundo plura magni momenti praetermissa. Equidem ut primatus Petri super apostolos recte intelligatur, optandum foret ut recte qui fuerint apostoli indicaretur; quonam sensu dici possit apostolici primatus natura; exponendum in quo praecise consisterent dignitatis apostolica^ et apostolici muneris natura ipsa et dotes. Declarandum an in apostolico ministerio aliquid fuerit ordinarium, aliquid extraordinarium, quid ordinarium, quid extraordinarium: quae etiam noe ipsis ruricolis explicamus, distinguendo quae fundandae ecclesiae ab his quae conservandae et regendae necessaria, congruenter iis quae in praefatione a sacramentario Gregoriano demmpta recitamus: „Quos operis tui vicarios eidem contulisti precesse pastores; quo sane iudicaretur utrum reapse ct quo sensu in Petro solo fuerit apostolatus ordinario et utrum apostolica infallibility ad munus eorum ordinarium vel extraordinarium referenda esset Expendendum tandem utrum summus pontifex solus sit verus et proprius apostolorum successor aut saltam quo sensu; cum tota antiquitas testis sit, quod in docendo simul et in regendo episcopi apostolorum veri sint successores; et Irenaeus illud1: *Quas et successores relinquebant in suum ipsorum lorum magisteri! tradentes,* de omni ecclesia dicebat Ast super electione, vocatione, missione, et munere apostolorum, super eorum in regenda et gubernanda ecclesia iuribus altum ubique silentium.

2° Cum caput quartum, ad quod caput omnia alia collimant, cui praeparai do caetera ordinantur, agat de infallibilitate ecclesiae ct Romani pontifici», necessarium out saltem utile foret indicare quaenam ait infallibilitatis ecclesiae natura, quae vera indoles tum ad fideles in recta fide instituendos tum ad obstruendum eorum c», qui falsissima hac de re sibi fingunt ac typis mandant, quae ignorant blasphemante». Quod si natura istius infallibilitatis declaranda non videretur, saltem edisserendum est, quodnam intercedat discrimen inter infallibilitatem Christi, infallibilitatem apostolorum et infallibilitatem ecclesiae; ne haec omnia permisceantur et misere confundantur.

Gratiae agendae eunt illustrissimo relatori, qui nomino deputotionis nobis declaravit, infallibilitatem Romani pontificis non esse personalem, id etU non personae sed officio addictam, non separatam. Don inoonditionatam ct absolutam in exercitio suo, rod certis conditionibus obnoxium: super quo multa forsan suo tempore dicenda erunt, quibus nunc supersedeo. Suadebat autem, quoad naturam suam et venun indolem, infallibilitatem non tw infallibilitaiem revelationis et inspirationis sed testimonii et depositi, et ideo in infallibilitatis pontificiae usu non.D intervenire miraculum nec etiam umbram miraculi, red tantum opus eese interventione providentiae ordinariae, quod certe optimum est: hanc enim esae veram ideam, naturam, indolem infallibilitatis ecclesiasticae nemo diffitebitur. Sed quomodo admittendo infallibilitatem pontificiam per re solam opus tantum sit interventa providentiae ordinariae, non facile porspiedo; non enim unus testis, ut mox dicebat doctissimus et illustrisairatis episcopus, a Christo institutus, sed piaros, et quidem in omnem mundum missi et constituti. Porro vis et ratio, ut probe nostis, testimoniorum ordinaria, non in unius testis qualitate, sed in plurium conformitele, et concordia constet. Non ergo ex lege providentiae ordinaria apud unum testem quaerenda ista veritas universalis, ged apud multos.

Idem dicendum est de infallibilitate ecclesiae, ubi consideratur quatenus in deposito servando. Non enim unus episcoporum, sed omnes episcopi ius ot officium habent depositura fidei servandi. Ad hoc officium adimplendum gratia suo ministerio adnexa ex bLr» verbis Apostoli eet1: *Depositum custodi per Spiritum sanctum. qui habitat in nobis.* Porro quod hoccc depositum milleno depositariorum numero concreditum, ut publico quidem apud omnes aut fere omne» simul reservetur integrum, hoc ordini naturali providentiae congruit; quod autem apud unum fideliter soque et ita certe ut apud omnes, non ita perspicuum videbitur.

Quidquid sit, illam testimonii infallibilitatem hri verbis nervose suo modo explicabat et vindicabat Ter ullíanos t,Ecquid verisimile ret, ut tot et tantee (ecclesiae) in unam fidem erraverint? Nullus inter multos eventus est unus exitus. Caeterum quod apud multos unum invenitur, non est erratum sed traditum." Hoc argumento utebatur Hieronymus polemico adversus Vigilantium, cum vindicans cultum reliquiarum auctoritate Romani pontificis aiebat: „Errat ergo Romanus pontifex etc." Et tunc ad auctoritatem universalem episcoporum aspiciens: „En non solum unius urbis, sed totius orbis errant episcopi, cum etc.'* Hoc utebatur Augustinus hermeneutic®, et ut regulam traderet in dignoscendis scripturis canonicis, declarans, eas scripturas admittendas quae ab omnibus vel quae a maioribus, et a pluribus, nulla facta in favorem unius ecclesiae exceptione. Queri explicationibus in antecedenti congregatione generali a disertissimo alio ex clarissimis relatoribus praeiverat declaratio adversu» infallibilitatem summi pontificis ut aiunt separatam. His, quae hac de re tam vivide dicta sunt, plausimus; nec enim corpus truncatum α capite, exsangue et mortuum ullo modo imaginem referret illius, cuius pulchritudinem immortalem describit Apostolos', sponsae Christi abaque macula ct absque ruga, quam ille acquisirà sanguine suo.

Verum hic agebatur, veliti» in memoriam revocare, reverendissimi patre», de infallibilitate summi pontificis, sive infallibilitate activa ccclreiae, et consequenter de fictitia separatione in «uac infallibilitatri exercitio ab iri, qui cum ipso et sub ipro subiectum etiam activum sunt istius divinae praerogativae. Pare illuslrrieimi relatoris dixerim, illuni audiendo et ipsi plaudendo mirabar, quod nihil diceret do corpore docente in ecclesia, do collegio apostolico, de unitalo apostolato® sub Petro et cum Petro, cui tanteo promissiones a Christo factat', nec de unitate episcopatus jier saecula unitatem apotolatus exhibento ot toties α patribus celebrata, ot α dansaimia omnium scholarum virri, praesertim in alma iste Urbe totius declorala et defensa. Unurn Bolgenium hic allegasse sufficiat

Sperabaui ergo quod ea, quae super hri desiderantur in schemate, hic nobis drierte viva voce exponerentur; qua expositione rito facte dubia multa forsan ovaneererent el inútil» disceptetion» reesarenU Sed multa pulchro quidem de generali unitate capitis ecclesiae cum corpore, dura de linceo unitate non ageretur, nihil de uuiteic collegii apostolici cum Petro semper vivente, romper visibili omnibus diebus usque ad consummationem saeculi a Spiritu sancto edocti, omneeque gentes ex mandato et virtute ipsa efficaci Christi docentis; quam ideo ut permanens unitatis ee-V

» XifwrMM *hatTCM·*, UK LU, cep. 8.

t Π Tim. I, 14
' De pru<sm^ìoniòu«, cap. XXV 111.
V Ephe*- V, 37.

clesiasticao principium formale aut vinculum plun» patres exhibebant. Et ut pressius adhuc loquar, sperabam tandem, ut cum ageretur praecùo de actu ipso definitionis dogmaticae, qui corte viteo ecclesiae praecipuus et splendidissimus est, in hocce illo actu illam unitatem inseparabilem praedicandam iri, illam totius corporis docontis, diverso modo forsan, actore somper capito inculcandam. Nec ud id exempla deerant; nota enim illa sancti Antonini verba, quod papa utens consilio ct requirens adiutorium universalis occlwiao non potent erraro. Minus nota quae sancto Antonino suppar legatus Eugenii IV episcopus Digniensis in relatione coram ¡pao Eugenio in Fiorentino concilio focta: „Fidem ecclesiae, dicebat Potro Christus, ut ail eum ¡>cr univorsum nunquam doficientein aspiceret, et inde occiperet undo singulos confirmaret. Sic enim sequitur: *Et tu aliquando conraws,* ad buricco uompo fidem cvcloinc, *con/irm/i fratres tuos* Haec Dignicnsis.

Jlacc quidem, reverendi> mi patres, do ecIic- inato sufficiant. Nunc ad onimadvondonoH su|x relatione nobis tradita devenio.

Prima quidem refertur ad gravem practcrmLshiononi, quae est ista. Omnes novimus, quod ubi agitur do dcfinibilitalo novi dogmatis, sedulo attendendum sit, quoad argumenta proponenda, nec eadem nec eiusdem ponderili esso deboro; sed ut efficaciter rem ndstruant, ct adaptata et, ut ita dicam, propoilionata esso debero naturao et gravitati quaestionis, de qua agitur. Porro hoc etiam novimus omnes, quod duplicis generis distinguantur veritates rei elatae; aliae sino quibus recta vita cliristinna institui, existera, aut regimen ijfeum ecclesiae exerceri efficaciter non potest; aliae quuo ad hunc vel alterum scopum attingendum non sunt necessariae. Prioris goiin is veritates dicuntur practicac, ct valide praescriptionis argumento demonstrari possunt; posteriores non item. Inter prions numerantur articuli fidei, sacramelitorum doctrina substantialis, hierarchiao divinitus institutae existentia, et praecipua quae ad regimen filici essentialiter attinent; inter posteriores aliae veritates tum speculativae tum etiam in accidentalibus practican, quuo ita non eunt cognitu necessariae. Super veritatibus prioris generis nunquam aut nisi a nonnullis in ecclesia catholica dubitatum esi, nunquam nec nisi per modicum tempus super iis disceptationes grave exortae sunt: super posterioris generis veritates u pluribus et per multos annos quandoque dubitatum ost, ot divisioni» opinionum in ecclesia excitatae. Liceat mihi rem breviter duabus exemplis illustraro.

Huiusco generis est processio Spiritila sancti n Patro tamquam ab uno spirationis principio. Haec veritas omnino speculatila noe ud rectam vitae Christianae institutionem necessaria; undo nun miram illain a patribus graecis ot latinis generat im fuisso alila verbis expressam: inde dissensione» ortas, of ventaiem ipeain ipsius procesaîoilis a Filio inde in oriento per plura saetula vel apud plurcw obscuratam. Huiusco etiam generis iuiinnculata brotac ct gloriosissimae semper virginie Mariae conceptio: linee etiam veritas nec practica nec necessaria; inde factum quod per plura saecula α pluribus variis do causis dubitatum sit, ct minus clara huiqs veritatis in occidente quam in oriente professio. Indo fit ut quando agitur do ventole magni momenti, do ventato pnutira definienda, plura ot validiora argumenta huiusce dofinibilitatis adducenda sint: probandum ncnqie illam nunquam in ecclesia ignoratam, nunquam in magna parte ecclesiae saltem ötratnni, nunquam a pluribus catholicis in dubium revocatum, illam imam w? proprio o numero verituhifll illanim. do qiribus Vincentius Lirinensis dicebat, quod sint vere et proprie ecclesiae catholicae.

Posterior ct ultima mea animadversio gravior eet; limites discussionis super gravissima quaestione mox oriunda refragari aut determinare doctissimi relatores in mente habuisse \idenlur, nemjx) num. C. seu s pag. 36 ad 40 [24-26] ; an aequo et congrue factum ait inquirendum. Certissimo non solum minus aequum, sed meo sensu etiam iniquum est arbitrari, quod ex diffidontiao causa taliter egerint. Grandis causa, quam defendunt, nec hisce artibus et calliditatibus indiget; quae neo illa nec illis ipsis ullo modo digna essent. Sed quaeritur utrum viae seu media, quae invenerunt ct cx|K>3Uorunt, sint fundata, sint congrua, sint aequa.

I0 Utrum fundato. Ibi ppresupponitur ct affirmatur, ex momentis omni exceptione maioribus quaestionem, de qua agitur, esso veritatem divinitus revelatam confici, ut consequenter facta ipra quae tanta sunt, quno opponuntur vel quae opponerentur, falsa etsse necease sit; ct hoc quia veritati illuminatae alia veritas opponi nequeat. Sed illa affirmatio, illa presupposit io est pnuTipue quae adducitur in quaestionem; aliis incoila aliis dubio haec testimonia allata videntur. Aut ergo argumentum laborat vel laboraret vitio petitionis principii, aut, ut generatila loquar, huiusco generis argumentum valorem absolutum habet nonnisi quando agitur vel de principiis rationis humanae, vel do argumentis ab omnibus doctis ut cortis acceptis, \cl de dogmatibus fidei definitis.

2° Si fundata sil ista agendi methodus, parum congrua videtur si serio consideretur. Nani est ria quaedam exceptionis. Porro quaestionem amovere via exceptionis, param aut miniis honorificum ois, cum quibus quaestio controvertit ur : varia enim suut ingenia, varii modi quaestionem considerandi; ct nemo nescii veritatem vere catholicam variis ingeniis, \ariis exigentiis mentium posse satisfacere. Et cum purum congruo id in ipsa religione fiat erga eos quos adversarit existimant, indecore rausam emuni cum causa protestantium, innseniuiiaiuni. fcbronianoruni aliquq modo minent, ricquc quaestionis status indecore mutatur. Non enim inter nos agitur nec agi potent do op|Kj>itioiiibus quao a protestant ibus et aliis, '«cd quae u ductoribus rollio!icis; a doctoribits catholicis inquam, qui eas protesi antium oppusiliom» confutarunt, sed qui res sub alio reaped u considerando suis dubiis, suis observationibus non oinniiio satisfactum nec salii obviatum putant. Si placet, reverendissimi patres, cum super his quaestionibus disceptandum erit, si disceptandum sit; haec odiasi protestant iuni, iunseniunoiuiii, fcbronianoruni nomimi non proferantur.

3° Utrum acqua. Nemo cM qui historiae dogmaliuti oculos vel mamts admoverit, qui nesciat lucem sibi omnia in cccIcmu praestare, factu documentis veram indolem, documenta fact is sanimi senati in ; et iniirmain cmsc ngendi methodum quao olia ab aliis separet, ac etiam documenta etiam darissima non in abstracto mmI inconcreto, ut ita diram,consideranda oh·. Hoc modo rt» elucidari, dubia dissipari, certitudinem verum acquiri, plenam claritatem in animis ingeri. Liceat ergo eis quibus iustuin, <qq>ortuouni videbitur ex factis, ex documentis menlcin suam explicato et rem ipsam dilucidaro. Noe a fodis nec n dictis nec α decretis nobi·» pectimeMmlum od op' omnium mediorum opus quidem vere abrnhiluin et harmonicum est. Cactorum hoccc dignitati, hocrc libertati conciliari debetur, et Imo· quidem eo fidentius loquor, roierondinimi path», <pmd ierim mea super auctoritate omnium Miprcnm nitantur, nrtupo su|»or dedaralione nomine Eugenii l\ in concilio Florentino ab illuMrissimu ('ordinali lulimo lecta; sic

eflún orientales ille elarwsimiM antistitae alloquebatur1: „Do potestate Romanan ecclesiae nihil dico; m loco autem idoneo do ea quoque dicetur. Cum ergo ad huius articuli disquisitionem venerimus, reverentiae v»tnw libere dicent quaccunque volunt: debetis enim pro certo habere nihil vos apud sanctissimum dominum nostrum papam offendere, cum non ob oliod hic ipse rii, quam ut veritas enucleetur."

Non adest equidem nobis, eminentissimi ct reverendissimi patres, mnetissimus ct piisaimus dominus noster, ct hoc dolemus: eius praesentia decus nostrao congregationis reset, nostros ardores excitaret aut temperaret, animos remper extolleret. Sed quid dicam? Adest in medio nostrum, adest mente, adest orationibus, adest benedictionibus suis, adest etiam m eximiorum itact sapientusi morum praesidum nobis datorum persona, qui suo spiritu animati nihil aliud volunt sicut et nos omnes, nihil ita curant nisi ut veritas omnino enucleetur.

Hic autem interrupta disceptatio est, et eminenharimus pnmus praeses proximam congregationem generalem indixit hin verbis:

..Proxima congregatio generalis habebitur crastina dio in qua continuabitur discussio schematis propositi."

¥Q ouiiibus abedOta, dimica congregatio et

18.

Congregatio generalia quinquagesima octava 1870 maii 24.

Feria 111 dic 24 inali ¡870 hora nona matutina, in conciliari aula Vaticanae patriarchalis basilicae, generalis reverendissimorum patrum congregatio habita est; cui interfuerunt quingenti viginti et unus patres, nempe 35 cardinal», 7 patriarchae, 7 primal». 79 archiepiscopi, 359 episcopi, 4 abbai» nullius dioecesis, 12 abbai» general» sive praerid» congregationum ordinum monasticorum, usum mitrae habent», 18 general» cl vicarii general», quorum omnium nomina, quae per assignator» locorum accurate dttcripU fuerunt, exhibet indiculus patrum quinquugreruae octavio congregationis generalis, qui inter acta concilii asservatur.

Reverendus pater dominus Anastusius Yusto archiopÍMOpus Burgensis missam lectam celebraviL Qua absoluta, ct recitata oratione Aitarmi» Domine etc., eminentinimus primus prua·» annuntiavit nonnullo» ex patribus veniam discedendi petiisse, indices excurationum čansa.· examinasse, et eorum relationem mox per «ubeccretanum ex ambone logondam. Et subseevetorius aunboncm ascendens haec perlegit:

.Jjiiinenttaeinii pracrid», eminent insilili et reverendi»inii ṗatre uhquot concilii pati» ex gravibus D »us» veniam a concilio disivdendi potierunt, scilicet : 1· Carolus Ia Rocque ĕpiscopii «ancti Hyacinthi in «Uhbu< foederatis Atncnrae septenirionali propter graves nrtreeitatre suat» dioocrer recruter' erectao; 2° Georgius Schclhot archiopiscopiM Alcp)MMiais ritus syriari. ob suam infirmitatem et gravem ecdcoine sime netvMiitalem, 3· Petrus Tilkian episcopus Brusensis ritus armeni, ob grave periculum animarum in sua droetesi nuper exortum; 4® Lqjlovicus La Flèche episcopus Anthedonenris. ob mortem episcopi Triflu-vianenria, cuius diocceu ipee tamquam tutuli utor provldere debet; 5° Ioann» Theophilus Pinchón episcopo· Polwnon tenais, ob gravissima» ñecessitate et perventione· in viceriatn sibi commisso exorta». 6° A Laurentina Shiel episcopus AdeUidopolitanue, ob diuturnam infirmitatem; 7® Joannes Doncy episcopus Montis Albani, ob crescentem infirmitatem qua iam diutius laborat. ludie» excusationum allegatas discedendi causas satis fundatas atque probatas agnoverunt, atque praedictorum episcoporum petitionem exaudiendam suaserunt."

Huiusmodi relatione perlecta, eminenliraimus primas praeses more solito interrogavit patres circa petitam discedendi veniam ct allegatas causas, ct experimento facto consensuquc habito per actum «urgendi, declaravit allegatas discedendi causas fuisse approbatas. Hisco ahsolutis addidit :

„.Reverendii«imi patres, prosequamur nunc discussionem propositi schematis, de quo adhuc veniam loquendi petierunt nonnulli patres, quorum nomina reverendus dominus subsocretarius publicabit."

Id exequens subsecretarios tabellam perlegit, in B qua inscripti erant reverendissimi patres Petrus Lacarriere episcopus iam Guadalupenaia, Thomas Grimley episcopus Antigonensis, Hyacinthus Martinez episcopus Sancti Cbnstophori de Havana, Iuiius do Ruggero ordinis saluti Benedicti abbas ordinarius sanctissimae Trinitatis Careada.

Oratoribus publicatis, ominentisMmus primus pro»» dixit:

„Unus ex patnbus Deputations jiro rebus fidei veniam loquendi petiit, nempe reverendissimus D. Petrus loseph de Preux episcopus Sedunensis, ut respondeat difficultatibus ct animadversionibus hesterna die ſacti Itaqur û ambonem ascendat."

ORATIO

*reverendi ṗatri domini Prtri loteph de Preux ïpiwpi Ŝedimenti 9.*

Eminentiviimi prareidm, eminentissimi ot reverendàumi pairea.

Nonnisi aegerrime ad conscendendum hunc ambonem adductus sum. Huius augusti coribcasus maieUas tanta mo veneratione percellit, ut vix non

1 **Argumentum: .Episcopo· Sedunensi· ab iis exordium duxit quae rptaeupn· S.Galli protulerat, a nulta nimirum quibo· chrtatiaaa ree io Helvetia premitor, et ab ita quae illis regionibus obventam dixit, ri ivi definitionem infallibilitatis canalium Vai¿ranuhi devenerit. Et ſuidi πχιIλ se nee denegare nec Imminuere Vrlle dixit, denegare tair.en quod inde derivari vellet, nimirum aUtinendi a definitione infallildlitatta Pe malis quippe agitur quxr ab buimnnodi ṫiẋan nnllatcnu· pendent, recentem admodum esse quaralionem Exdc. mata vero qnae in medium adda- untar antiquiora es<e. Fru-tra i-itor ex iis pro Inopportunitate definitioni· concludi Nw intuta et imminentia mata urqcnda, aut ao.nnenluin maluruca iw t xtateutium. Hostium cbiisihnac religioni· nrdimiua in ita n-gionibua eo tendere ut catholicinnium n toto Helvetica «4<i qnucamqne D«»k> avertant. Hinc nullum nou muveri ab ŋ-L· lapidem ut propu.dloiu finem a-wqitantur, occa«ivurm utique arrcptnn· ex definitione infallibilità!ta »i demum pnelibii. mn doiitnria tamen a raxxpto eouallio ai ali ea Vaticani patir» abstinuerint. Addidit utique non nreligenduin Helvetiae bonum. ««ı1 neque necligeudam bonum universali· ecclesiae, et conflictu· 4 qui furte fierent, tamntn nairmaii· eceleaiae ercleitarnm particularium bonu e»«e neuiper anteponendum. Iluunia universali· ecclesiae ẽs ṗraerogativa quibu» turistas b. Petri cathedram insiituire voluit; ha.» praerogativa· eo magi· profi.ṷas eeriestae eaee, quo IpeM et certinv et finnlu» a fiilclibu· cognoṩcuntur et idcirco maiorem fidei firmitatem oriluram ex solemn! defluii¿vue praerogativae infallibilitelia. Bonum universaalta eceleaiae ẽ* nniiatem in fide, et hanc nullo e ficaciori medio eouaerrari powe quam extalentia magtaterii permanenti· et infallibilia. Bonum universalia eceleaiae e«ae prospicere cuuacienhae tranquillitati quae a pluribus menvibu· turbata eat. quaeque nuuniai per buiusmoli definitionem acquiescere possent. Bonum universali· ecclesiae tw servare depositum fidet seu thesaurum veritatum revelatarum et huius custodiam definitionem pontificiae infallibilitatis exigere. Bonum universali· aocleatoe esse dignitatem concilii in tuto ponere, et sine definitione bae dici forte posset Vaticanos patres humano re-**

« **Aupad Labbe tom-XVHI. pag. 910 ed. veneLj Mansi, XXXI A. te fine saaa. XIL**

cum propheta dicore debeam: *A a a nescio loquil* ; et A lamen ad loquendum mo quodammodo compellit imprimis qualitas senioris inter episcopos Helvetiae, no ailontium meum in praeiudicium veritatis ct bonae reputationis patriae meae eveniat. Rogo itaque voa ut mo balbutientem patienter ferre dignemini. De reliquo non multis vos detinere mihi animus c»t.

In primis diebus discussionis do echomate, de quo in praceentiarum agitur, ux hoc suggœtu prolixa et vivida factu eet vobis descriptio malorum, quibus ree catholica in Helvetia affligitur; enumeratae fuerunt et spoliationes et monasteriorum suppressiones et iuriuiu ecclesiasticorum violationes ot luctamina, quae nuporri mis temporibus ecclesia catholica in mea patria, scilicet Helvetia, experta ot perpessa est. Ncc ibi subsistebatur: sed praeterea vobis expositum fuit, luctamina in oa ragiono ncc dum nd finem pervenisse et pericula magna rei catholicae imminere, in primis periculum ne ibi nationalis quaedam ocelaria erigatur, D quod si fieret, actum esset do reliquiis monasteriorum ot institutorum ct scholis catholicis, quao ibidem adhuc dum perdurant'.

Haec omnis audistis ox oro illuatrimimi viri, cuius eruditionem et scientiam revera suspicio, cuius zolum pro re catholica nonnisi laudaro possum, cuius servitia pro re catholica praestita sano gratus agnoscere debeo, quippe qui so semper strenuum propugnatorem pro ecclesia exhibuit; vir, inquam, cuius amicitia senipor honoror. Neque vero ex iis quao dictu sunt ab ipso, quidquid detractum esse volo, nulla hypolhcri. Profecto patria nostra communis est, sed ox iis omnibus ipse conclusit ad iiiopportunitatem definitionis, de qua in praesentiarum agitur.

Ad couelusioneiu ngo assentirò nequeo. Ut oniin haeo conclusio alicuius sit valoría, necease «set, ut huiusmodi quaestio omnium nostrorum malorum causa existeroL Verum haec quaestio recentissima »t, et J mala quae perduramus iam praeterita sunt, uhi de infallibilitato summi ꝑontifici ncc quidquam agebatur, quomodo ergo liane causa ex¡stero potest? et quomodo proin ex iis ad inopportunitatem concludi potest? Sed dicitur hucc quaestio dabit ansam pro futuris malis scilicet ct imminentibus, quorum periculum nobis imminet. Ego vero dico huiusmodi quaestionem veram ansam non daturam uoso, solummodo praetextum; novimus enim ex multo iam tempore, quo tondant molimina virorum religioni catholicae hostilium in Helvetia: videlicet ita fidoin catholicam indo esulare iubent, ut ecclesiam catholicam |>eiritii« e solo Helvetiae extirpare velint. Proindo si praetextus quaestionis praesentis ipsis defuerit, alium profecto roperient; et ad id manus admovebunt eo facilius, quod Jovis quisque praetextus iis sufficere potrat.

Sed nonne forsan quae allegaturi sunt vel iam allegant, nempe si α concilio Vaticano lota fuerit sententia do pontificis Romani infallibilitate tunc habere causam separandi a communione bedis apoetolicao; nonne haec potius allegant, eo quod magis ipsis displicet haec definitio, qua velint uti tamquam praetextu od huiusmodi separationem aliquando faciendam, et ideo fortassis huno praetextum in publicum edunt, ut concilium pro sua parte intimidare nitantur? Sed sit et vera detur causa timendi no ex hoc definitione revera nova molimina fiant, ut tantum rnolum ecclesiae catholicae in Helvetia inferatur; nonne bonum generale particulari praevalere debet? Hoc utique receptum est. Proindo si bono ecclesiae proficiat eiusmodi definitio, ct nobis Helvetia aliquid immineat ; in eiusmodi malum noe utique qua christioni resignare oporteret, ct Deus alio modo nobis patientibus certo providere non intermittet.

An sero bonum ecclesiae exigit otusmodi definitionem? Mea utiquo sententia. Bonum quippe ecclesiae sunt omne» praerogativae, quibus lesus Christus cathedram «ancti Petri insignire voluit; qui hosco praerogativos nonnisi in bonum, in utilitatem ecclesiae principaliter huic cathedrae collates esse voluit. Iam voro co magis eiusmodi praerogativae ecclesiae proficient, quo certius α fidelibus agnoscuntur, et quo firmius ab ipsis creduntur. Unde cum praerogativa hace sit cathedrae sancti Patri infallibilitas, ex definitione solemni accedet fidei filiorum maior firmitas H eorum agnitioni maior amplitudo ct certitudo.

Bonum ccclcsiae cat unitas in fide; hac namque maxime prae coctoris societatibus religiosis resplendet, atque ab ipsis seso distinguit. Et quodnam efficacius medium eiusmodi unitatis efficiendae et conservandae, quum exiatentia jiennancnhs magisterii infallibilis in ecclesia, quod scilicet semper pro re nata dissidia circa J fidem componere, veritatis periclitantes vindicare poterit ? Proindo eo magis proficiet eiusmodi medium, quo magis extra omnem controversiam positum fuerit; et hoc ]>cr definitionem salemnem ecclesiae praestabitur.

Bonum e»t ecclesiae pax et tranquillitas conhclentiarum filiorum suorum, cui utique ipsa, qua bona mater, prospicere tonetur. Iam \oro quis ignorai haace conscientios iam a menribus et mensibus maximopere perturbatas fuisse? Immo eo u.^uc eiiramodi turbatio pervarii, ut etiam penetraverit in nuxim dioevesim. non obstanto montium altitudine, qua quasi a reliquo mundo separatur, per folia publica, noxia ot hostilia; et sic bonorum fidelium catholicorum ibi quoquo jMM'turlMtu conscientin ot. Quomodo vero medebitur eiusmodi turbationi? Quomodo pax et ꝑranquillità ioduri jiotcrit? Per eiuainodi definitionem. Nam abatensio ab es proferto jærturluitionem cessaro non D faciet ; dissidia quoque magia mngiaquo crescent, et «c h· ubique diffundent.

Bonum ocrlcriao ꝑ deperitum fidei, hoc ret llicsuuniM veritatum levelataium, quarum custodia occloriue coinmissa «t. Verum an ciuamodi tbreaurus non aliquant ꝑer |iericlitabit, si ab hac definitione atalentum fuerit? Nam quao veritae hueuaque in ecclesia communiter credita fuit, illa profecto de suo robore ct certitudine amittet; aliquod detrimentum patietur in sua certitudine. Nam ꝓoste ꝑettaria et fortassis alii quuque ipri exhinc munem certitudinem eripere conabuntur, fora etiam ipaam pro|M? xeritatrni; niai forte ex commiseratione aliqua tenuem «olummudo probabilitatem ipri sint derelicturi : quia ducent argumentum ex huiiratuodi abdenrioitr bam- qinuntianem hmiiino dubinm o n ' nulli'· ac ꝓiniri niti fundamentis et <ρια»· mi spargunto' m %ulgu«, ꝓitiqtH tunc fsdrm

**specta laborasse. Non sbslinendnm igitur a definitione ponUfldae inf-dlibillUtis, et aliis inediis hostiam conatibus occurrendam. Dictum esse Helvetios hoc usque summa veneratione decreta apostoliche «edis suscepisse; sed quid lude? Nonne quia veris catholicis insita iam erat persuado de ipsius infallibilitate? Si ergo in huiusmodi adiunctis infallibilius non definiatur, dubitari iure optimo potest ne veneratio illa iminuatur. Dictum rase nondum inaioram c»e quaestionem hanc; at notetur eam tenuisse doctissimos viros et principes theologicarum scholarum, quarum unaquaeque innumeros doctrina et sanctitate viros habuit. Nec suadendam electionem commissionis in qna arguinenU qnae bine inde afferuntur eiaminl sublidantur. Non multiplicandas .«ine fine concertationes, nec maiorem lucem sperari posse 'ea quae iam facta est per sermones card, arch Dnblincnsis, et arth. ( asselienaia, qui de fide Hiberniae testimonium praebuerunt. & Galli ecclesiam Hibera*en*sis ecclesiae filiam ease, et sperare se illam tantae matris non degenerem filiam futuram.**

1 **lerrtn. I,** »l

1 **Alludit ad orationem episcopi Sancii Galli in ꝓ grega-Cion? generali diei 17 mail habitam Supra, coi 7fi**

roperent, et fides fidelium quae hucusque firma perstitit, vacillare incipiet.

Bonum ecclesiae est dignitas concilii, quae est ipea dignitas ecclesiae. Iam vero huic ut consulatur, quid agendum, nisi definiendum? nam &i omissa fuerit huiusmodi definitio, postquam publicae discussioni subiecta fuit, id intimidation! attribuetur, respectui humano quo concilium laborasse praetendetur: et quam hoc dignitati concilii et proinde ecclesiae noxium sit quis non viderit? scilicet summum augustissimum senatum qui in mundo reperiri potest, cum talem esse ut intimidationis *et* respectus humani influxni obnoxius sit?

Bonum ert «circiae vigor auctoritatis apostolirac; nam quo fortior jiotcstas qua regitur societas, oo ct prosperior ct firmior persistet. .Quod autom,. quaeso, detrimentum subibit summa auctoritas Romani pontificis, si ab hac definitione abstinendum fuerit? Numquid *fidele* eadem veneratione, eadem B òbedientia, eodem fiducia suscipient in futurum decreta quao ex arce rdigionri, hoc est cx Vaticano progressura sunt? Et nonno aliquod nunc quoque pro praeteritis timendum? quia ot decretis praeteritis sane aliqua ria et aliquod robur deco^urum est, quia liare omnia quasi dubia, quasi roformabilia obtendentur. Patet orgo mea opinione diram potius sententia, quod bonum recl&iac exigit eiusmodi definitionem ;ct quod proinde, si quod malunt inde patriae imminent, hoc utique redero debeat huiu.miodi bono cœlreiac universalis.

Habebimus aliud medium resistendi moliminibus adversariorum nostrorum; utemur eo medio ⁂uoi u« est ecclesia Hiberniae, cui quoque omnia lentata mint, ut audivimus, ut ecclesia nliqua nationalri crearetur. Sed unio praesulum, unio cleri, unio fidelium id praestitit, ut nunqumn adveraarii suum <x»nsili«izu perficere valuerint. Quod redoiae Hibernior profocit, 0 nobis quoque profiroro poterit.

Dixit illusiriraiⁿus ndversoriⁱ⁺ mena, do reliquo Hehetos hucusque scnqior summa eum obodiontia ct veneraiione dicrota Romanorum pontifituni suxopwbr. Gratias ipsi refero pro hoc honorabili testimonto, qnod Nioo patriae rxhiboro voluit. Sud numquid non fora eo fine dixit, ut retunderet vel insinuaret, proìndo lume definitionem omnino inutilem xu «altem suporfluam cimo?

Utique Helvetia catholica amplexa ret oireniodi dom-hi cum veneratione debita ct obodicnlia. Et quare? Quia iciliret veris •incorisquo ratholirri-hanc insila iam fidat est, quod uireinodi decreta infallibilitato nitantur. Num veru cadoin obedicniia ct oadem l*onerat*ione ciremodi decreta suscipientur, rum concilium drirolutuui fuerit quiu duurctum de infoilibilitotn omiserit? Kgu vero vddti dubito, quia vocìikbit illa fibodbutie, vacillabit illa veneratio, quia D uiusmisli ¡icr>naiuo dv infallibilitato in ipsis quoque fideidius aliquo inodn concutietur.

El an veto debitam obedientiaiu pimplare parafino» rimnindi docrcti·, quin infullihilitntcin admittamus? Tune debita cliiMiiodi da retri cl definitionibus exhibetur obedientm, (inn id pnuvdutnr quoi in i|«i» a fnlnlitaH exigitur. Et quid in oiusmodi deuretis axigitur? Ut ⁂deli obudiantt non aoluin externe rod etiam interno, Iκχ· rei, et inni »uurn inlenntni a»>rn«uin ventai⁂ni definitili a mie apudolira exhibendo et praestando. Qua autem ratione id fieri ¡votcrit, si in dubio relinquatur, innuo voro dubium fiat, num oiuamodi decreta irreformabilia voi reformabilia eint? Rane ti»ranmim internum firmum K inconcueeuni pcactiare nequeo alieni decreto, qimd mea sententia non irrefuniiabile ret, quod proinde alieni errori obnoxium

Utique amplectentur filii Helvetiae catholicae decretum conciliare cum omni reverentia ct veneratione; siquidem hucusque etiam Romani pontificia decreta ita suscepere et suscipient non exhorresce»tee in eiusmodi decreto iugum et onus intolerabile: quia in hoc decreto id confirmatum videbunt, quod iam antea in corde suo firmiter crediderunt; immo vero eiusinocii decretum conciliare tamquam beneficium acceptabunt cum summa animi gratitudine. Et quare? Quia hoc decretum ⁂ene ipjos apponet sigillum veritati hucusque ab ipsis creditae; amplcctentur cum venerationo quia in voce concilii, proinde cccleaioe doceritri, agnoscunt fidelem echo vocis illius do quo dictum est : *Tu verba ritae haber;* vocem illius do quo verba prodeunt, unde vivere debet homo, *quii homo non «olummodo de peme vicit, sed de omni verbo quod exii de are Dei* Gaudebunt sicut filii gaudent cum motor ipsi» novum lac et non panem solidum suppeditat; gaudebunt, sicut discipuli dociles, qui nihil magis desiderant, quam ut a magritro documenta accipiant et quidem eo magis cum eius magisterium infallibile fuerit; gaudebunt, quia hocco 'decretum ipri exhibet infallibilem durem in via veritatis ct in via salutis, silicei Romanum jeulificrm.

llhibtrifeimus collega in episcopatu, contra quem lojuor, hoc argumentum duxit inopporlimitatri ex statu formali qiuretioiiri, videli<o( tolutioncni huius quuivtionis adhuc dubium ⁂x quaotionem noe dum ense rxhaiMlanL Non utique mihi unimus cwt (ollero do monte illius dubium ritti per axpreilioncm argumentorum multipli'riunì, quibus veritas infullibililatia rfubilitur, quia imprimis hiero nunc lo'us non est, ot eurum argumentorum rxjxnitio nraa saltum opinione polire ad drirrerionem «perniimi, sicut ct aggressio capitis quarti portinure videtur. Praeterea non rne emu e« sentio ut lian argumenta rite, clare oc praocric, prout par ot. exponere tam amplo cuiisoeui valoum: xsl id ρπυ^ϊαϊκιηϊ alii, v( promtant viri, quibus utique ureter non caret augustus et ampiissimi» Attamen direte Ineat, an quaretio illa non ⁂tri oliquala dii i putret. cuire solutionem tenuere viri d(xti«iiui, principe· scholarum rathaiiᵏarum ct threlogirarum, doctoro Angelici, docturo» Srraphioi, doctore» eximii qui infallibilitatem tamquam rem indubiam ct certam tradiderunt, do fide certa u^Bcruerunt? Quomodo ad hanc conclusionem devenerunt viri illi dmtifimi, nrii j>cr maturum antra qiiaiwtionri examen ct quidum uvamon sufficienter absolutum? Nonno liare quaestio debet dici simpliciter et aufficivntor eliquata? Siquidem ⁂doctoro quoquo maximi solutionem cittì desierunt direndo, iiifallibililuth duo trinum ⁂ fidei proximam. e< eius rentrariuin haorosi omnino vicinam; viri qui in studiri insonuerunt, ct quorum opeta theologorum manibus teruntur, ut tot libri pro et coutiu liane quivMionem scripti sunt, ut illam omni oχ ¡«rio discuterent H examinarent.

Nondum exhausta est hure quaralîo, cl proinde eligenda rei roniini^io, quao omnia argumenta pro ut routin expendat. Ilacc fuit conclusio mei illiiMriaHilni collegae.

Vcnimtanicn puto quod eiwuuodi propositioni iam rununliul; nam longregnlionre gcnoinlre utique rommririonom hanc epccialcin abunde supplebunt. Arena aperta ret ; pugdre acerrimi et versatissimi actu in hanc arenam eoe praecipitant, et nrecicnus quando huius concertationis finis erit. Et tamen huc sperandum, qinxl 0X huiuunodi concertatione tantum luminis sit exiturum, ut haec quacavio etiam pro iis quibus nondum exhausta videtur, satis elucidata videatur. Huius lucis radius iam refulsit ; et unde emicuit mihi ? Ex verbis eminentrisimi an hiepi«copi Dublincasri. qui

uæcruit ccdeeiain Hiberniae semper hanc constanter A tenuisse fidem de infallibi|itate Romani pontificia Et hio radius incrementimi accepit nuper ox alio, cum alius archiopiacopuB| ex Irlandia originem huius fidei infallibilitatis ecclesiae Hiberniae ad PaLritii tempora. irumo ad ipsum sanctum Patrilium reduxit

Novi quidem quanti faciat meus collega in episcopatu episcopus Sangollcnsis ecclesiam Hiberniae, quo affectu ipsam prosequatur, quam existimationem de ipsa habeat. Id luculenter patescit ex historia tanta cum eruditione ct elegantia ab ipso conscripta, unius exemplar ex liberali eius manu ego ipse accepi. Et quidem merito, quia in hoo ipso libro ipse ostendit et demonstrat ab ecclesia Hiberniae suppeditatae, ab ipsius gremio profectos cmo illos viros apostolici» qui illis regionibua lucem evangelii intulerunt, quae modo ipsius episcopatum constituunt: proindo ecclesia Sangallensis filia est ooolesiae Hibernine. Et sano pastor in reliquo meritissimus, omni veneratione dignissimus B volet et non tardabit, profecto non haesitabit sententiam et sensus huius ecclesiae suos facere; ot sic ecclesia Sangallensis se filiam, non dico non degenerem, sed dignam ecse commonstret ctcese laetatur. Dixi, \olete.

Post episcopum Sedunensem qui nomino Deputationis loquutu» eet, ad ambonem successivo vocati sunt episcopus Urgellonsis, episcopus sanctissimae Conceptionis do Chilo et episcopus Guostallensis.

## ORATIO

*reverendi patria domini losephi Coirai y Estrade epìscopi Urgellcnsis*

Eminentissimi praesidee, eminentissimi oc reverendissimi patres.

loro laetus moriar, quoniam alterum quod maiores mostri decursu trium saeculorum et amplius tanto studio cupierunt videro, hoc me propediem visurum C esse confido. Duo enim sunt quae universitates Hispaniae, praesertim Salmanticonsis, Complutcnsis et Cervancnsis, unanimi doctorum et magistrorum voto exoptarunt: Io ut fide catholica definiretur immaculata Virginis genitricis Dei Conceptio; 2° ut aeterno îfidei decreto stabilirentur divinae praerogativae summi principatus Romanae sedis, maxime illa quae ¡ínter canteras effulget, omnium praestuntissima, scilicet infallibilitas personalis in magisterio ecclesiae.

Dixi personalis, quia non satis exacte dictum eet, ut mihi videtur, a sapientissimo et reverendissimo patre| qui nomino Deputation!» feria tertia superiori» hebdomadae et ab olio postea, qui sicut ipso locutus est, infallibilitatis praerogativam potiusquam personalem censendam esse pertinere ad officium apostolati!!!. Etenim primatus totius ecclesiae a Christo collatus fuit beato Petro personalis: *Tibi, tu, pro te* rogavi dictum est a Christo; et eodem modo personalis eet in omnibus eius successoribus. Ex non praestituto hoo principio exorta est distinctio inter cathedram et sedentem in ea a gallicani» quibusdam tantopere exaggerata; ex non beno praestituto hoo principio exorta est perversa illa doctrina de necessitate concilii oecumcnici ad irreformabilitatem definitionum Romanorum pontificum. In hoc personali infallibilitato positum eet mysterium osslatentiae Spiritus sancti, propter quam Romanus pontifex docens ecclesiam vocat mí *servum servorum Dei,* et illud Apostoli sibi appropriât1: *Non ego sed gratia Deimecum,* et cum boato Petro voluti repetit3: Viri *fratres, vos scitis quoniam ab antiquis diebus Deui in nobis elegit, per os metan audire gentes verbum evangelii, ei credere.* Hinc est quod praerogativa infallibilitatis nequeat α Romano pontifice cuilibet alii personae communicari et delegari

Quam ob rem dum de ecclesia fit sermo, ratio ordinis et logici et ontologici exigit, ut ante omnia sermo fiat de capito eius visibili; nam, ut inquit sanctus Leo Magnus·, soliditas fidei quae in principe apostolorum laudatur α Christo, perpetua est ; et sicut pormanet quod in Christo Petrus credidit, ita permanet quod in Petro Christus instituit ; a Christo enim Petrus ipse petra appellatus est. Unde non recte reverendissimus ac sapientissinius episcopus Moguntinus dixit heri, nos cepararo caput a corpore, sd prius agatur C de primatu, quin actum fuerit de ecclesia et de iuribus episcoporum: nam fundamentum ecclesiae est fidos istius personalis capitis. Hinc quotiescumque Romanus pontifex vult docere ecclesiam universam, adeo certum est Spiritum sanctum illi odatiturum osse ne erret, quemadmodum certum est omnipotentem Dei virtutem adstituram sacerdoti qui velit consecrare panem et vinum, licet hic sacerdos ex modo operandi peccet in alio. Ergo donum infallibilitatis ex divina institutione pro magisterio universali lotius ecclesiae ita nexum est individuae personae Romani pontificis, ut nulli alteri sit commune.

Rectissimo ergo do ecclesia acturi nos in concilio exordimur α capite, cuius vox infallibilis omnia membra unit in unum corpus, ne quasi videamur noe de pontifico acturi quid simile dicere iis, quae famigeratus Gioberti dixit do Icsuitis, eos ease res non personas. Ergo merito pro infallibilitato personali et D conceptione immaculata laudatae universitatem Hispaniae communi studio decertarunt et aemulatione

[*] **Alludit nd archiepiscopum CuMelienscm. Cf. eius orationem in congregatione generali 21 mail habitam, coi 1*3.**

[’] **Argumentum: .Episcopo* Urgellen-is: praerogativam infallibilitatii reapse personalem esse cum personae dixerit Christus; ,Rogavi pro *te* ut non deficiat fides *tua,* et tu aliquando conversus etc? Bene decretum de ecclesia inchoari a Romano pontifice, cum attento ordine sive ontologico sive logico, primum omnium ait caput visibile. Tempus adveuisse ut profligetur perniciosissimus error de duplici capite in ecclesia, Romano pontifice scilicet et concilio generali Neque patres afferendos ad id evincendum; notum quippe esse aliud ad dogma aliud ad disciplinam pertinere, et tum de dugmate tum de disciplina patres loquutos esse. De dogmate loquutoe esse cum adstruebant veritatem supremi capitis ad magisterium, de disciplina vero cum de conciliorum u»u dùserebant. De disciplina loculum Augustinum in can<a Cypriani eum eum excusavit ex defectu concilii plenarii Hanc disciplinam variasse pro variis temporibus, patere etiam ex epistola dogmatica a. Leonis ad Flavianum qui aperte asserit concilium non esse prorsus necessarium ad definiendam fidem quam ipse iam definierat. sed ad omnem prorsus errorem abolendum. Ex inde autem non descendere Rom. pontificem aut prophetam aut impeccabilem esse, sed tantummodo divinam assisteutiam habere eum index et magister veritatis existit Hanc autem assistentiam dari 1° ne Romani pontifices errent unquam et aliquid fidei contrarium doceant; 2· ut in controversiis fidei moveantur ad actum et conveniens studium quo res posait definiri, et boinsmodi studii rationem variam esse pro suo arbitrio; 3° ut decernat et definiat rem. Modum autem definitionis posse committere aludió aliorum seu iudicio episcoporum ut error pleniori eludió aboleatur, et errantes facilius ad ecclesiam reducantur. Ad id autem explicandum attulit exemplum «ententiae a I. C. prolatae in iudicio particulari, quae tamen iterum discutienda erat a Christo ipso coram apoatolis «edentibua et indicantibus duodecim tribus Israel Ultimam illam discussionem in universali iudicio fieri non ut maturius res expendatur, sed ut magis ac magis elucescat et solemn! ac aeterna definitione perficiatur. Adhuc nihilominus reformandum schema ad maiorem rei elucidationem, emendationes autem in discussione speciali se ăddueturum.**

[’] **Alludit ad arthiep. Mechimiensem, qui orationem habuit in congregatione generali 17 mail. Supra, eoi. 6Ô.**

[>] **I Cor. XV. 10.**

[3] **Act XV, 7.**

[«] **&ηκο *11* m *ariKWfriarit àie aemmptienie* swas orf *pentificatum.***

dignissima. Exaudita fuerunt earum studia quoad primum; aine dubio exaudientur nunc quoad secundam.

Quieecite ergo nano iam venerabile cinerea cardinalia do Aguire et ipsius Gonzalez, qui in academia Salmanticenai stetistis strenui assertorea praerogativorum Romanorum pontificum; quiescito etiam nunc et vos pacifici cineres magni magistn losephi de Hiermo, cancellarii academias Complutensia; colligetur fructus iam maturus seminis, quod tanto labore excoluistis. Requiescite etiam vos et exuitate, carissimi cineree celeberrimorum doctorum Ccrvarienaium patris Pontii et patria Perpiniani, quorum memoria immortalis manebit in fastis academiae Cervarietms, ob eximiam eorum devotionem erga omnes et singulas praerogativas ȁpostolica Romanae sedis. Et tu, alma moter cunctarum nostrarum universitatum, academia catholica et apostolica Parisiensis, exulta et renova non nefastos posteriorum temporum, B sed ineundos iuventutie tuae dies. Manent exsculpta in corde meo divina verba quibus 85 Galiiarum episcopi post damnatam tamquam haereticam thesim illam quorumdam filiorum suorum, quae dicebat: ..Sanctus Petrus et sanctus Paulus sunt duo capita ecclesiae, unum caput constituentes", scripserunt ad Innocentium *X* Romanum pontificem hare verba1: ..Experta est nuper beotitudo tua quantam ȁpostolica sedis in gemini capitis errore profligando valuerit auctoritas: continuo sedata est tempestas, atque ad Christi vocem venti et mare obedierunt," Observate, Innocentium X vocarunt vocem Christi, quia ecclesiae fiiks est, papam ce Christi, oedesiae loquentia.

Eminentissimi ac roveretidissiiui patres, alia nuuc gemini repitis serpit haereris a deviantibus synodis Constantiensi ct Basiloensi sensim introducta, quae animos incautos quorumdam eruditorum invasit; C nempe Romanus pontifex et concilium generale bcu votum episcoporum dispersorum sunt duo capita seu doo ora, unum caput et unum os efficientia, nreow-arin omnino ad definitionis fidei irreformabiles officiendas. Nova hare gemini capitis horrenda spreme ct malorum causa tandem aliquando ad tranquillitatem ecclesiae catholicae diminuenda eet. Dixi duo capita vel duo ora unum caput efficientia morale. Etenim qui affirmant iudicium episcoporum esse necessarium ad confirmandam definitionem Romani pontificie eeraquo efficiendam infallibilem, procul dubio constituunt primatum Romani j>onlific¿K personakun non sufficere ad unitatem fidei, sed requiri con.«<nsum aliorum episcoporum: ideoque vere et propne loquendo personam Romani pontificis solam non previdero primatum ad huius praecipuum munus iuxta Cyprianum, nempe ad unitatem fidei stabiliendam et conservandam in ecclesia; sed primatum pœ-. D sideri in solidum ab apostolato, cuius prima jurisdictio honoris et potatati» sit quidem penes Romanum pontificem, verum nequaquam integro et plene; cum aliter sentiat magnus Theodorus Studita ecclesiae graccae lumen, qui cum antistites graeci dissiderent quoad cultum sacrarum imaginum, et conciliom oecumenicum congregari non posset, od istud dissidium episcopale adeo perniciosum tollendum, scnpeit ad Leonem «cellarium1·. ^Mittatur pro utroque parte legatio ad Romanum pontificem, fontem ct iudirem veritati», et quidquid ipse decreverit, id certitudine fidei Umeatur omnimode."

Trium saeculorum decursu Spiritus sanctu» forA titer et suaviter praeparavit mentes et corda sapien tum theologorum, maxime episcoporum ad claram ct humilem confessionem unius summi capitis visibilis in ecclesia Dei, excluso monstro capitis gemini necessarii pro definienda fide. Loquatur Petrus per oe Pii IX, et continuo sedebitur suscitata tempestas, et venti et mare obedient ei; monstrum vero gemini capiti» exosum a patribus nostris procul abigatur ab cocleam sancta Dei. Nec introducamus Ionum biforem in ecclesiam; nam etsi concilium oecumenicum haberet faciem adeo pulchram ac illam apostoli Pauli, non tamen esset cum personali capite Petro in unum caput coniungenda. Quae autem excuditur nonnullis in scriptis ss. patrum antithesis pro tuenda necessitato concilii, quod sit alterum os ad infallibilitatem definitionum sedis apostolica^, nulla omnino eeL Etenim dum patras adstruunt veritatem summi capitis od magisUrium ecclesiae, loquuntur dogmatice; at vero duiu videntur adstruere necessitatem concilii pro causa fidei absolvenda, loquuntur disciplinariter.

Neminem vestrum ignoraro scio, antiquum fuisse ecclesiae disciplinara, cumque prodenti«imam, ut cum nonnulli episcopi doctrinam traderent non cohaerentem doctrinae aliarum sedium, praesertim sedi» romanae, convocaretur concilium episcoporum od causam dijudicandam. De hac disciplina loquitur Augustinus cum nititur ex defectu concilii plenarii excusare non sane laudabilem resistentiam sancti Cypriani adveraos decretum ipsi datum, aut responsum ipsi datum a summo pontifico Stephana Haoc autem disciplinae ratio in synodis convocandis varia semper fuit in cedería, utpote quae ad prudentiam spectet summi capitis et pastoría. Veritas huius distinctioni», quam ego gravem reputo ad patrum do conciliis sententias intdligendas et conciliandas, luculentissime palet ex epistola dogmatica sancti Leonis Magni ad sanctum Flavianam Constantinopolitanum1: nam primo in ea statuit nullam fuûac necessitatem convocandi plenarium concilium ad fidem definiendam, quam ipse sua auctoritate iam defui ierat, adeoque ait ..rationabilius ab indicenda synodo fuisset abstinendura"; statuit secundo nihilominus indixisse concilium no videretur bac in re repugnaro voluntati imperatoris» ut pleniori iudicio, inquit, omnis possit error aboleri. En, eminentissimi ac reverendissimi patre», veram necessitatem conciliorum non ad definiendas veritates, non ad damnandos errores: ad hoc sufficit, ut probat sanctus Leo papa, auctoritas apoȁtolica sedis, sed ut omnis possit error aboleri. Patet igitur Romanos pontifices non censendos esse tamquam propbetas, qui revelationem α Deo acceptam promulgent populo christiano; nec opus esse ut probentur sancti ct impeccabiles, ut quidam hic nescio qua ratione dixit; sed esse veros iudicee ct ȁagistro veritatis evangelii lesu Christi, ex assistentia Spiritus sancti infallibiles.

Hoc autem donum assistendae ad tria potissimum extenditur: Iο ne Romani pontifices doceant quidquara unquam populum ebriatianum, quod sit fidei christianao contrarium; 2° in controversiis fidei suscitatis in ecclesia moveat Romanos pontifices ad aptum et conveniens studium, quo rem controversam tandem definianL Multiplex autem ceso potest huius studii ratio, nempe ex consultatione cum cardinalibus et theologis Romanae ecclesiae, vel convocatis synodis provincialibus, vel si opus fuerit convocato et indicto concilio ©ecumenico: quid nutem in singulis casibus magis expediat unus iadirare debet Romanus pontifex.

' Apvd RoAonnjr. Rxmaeo torn. II PM· IBI.
• Apod Mi<»·. IWroL *frwa,* L XCIX, eoi. HIM.
1 * 5t XXXVTl id Theodosium lugtistam liter «pistolas mneti I/wiis.

munitu» gratino Spiritu» eancti. 3® Tandem A Romanus pontifox por oesistontiam divinam Spiritus Nancti decernit ac definit reni controversam; qua (amen in re potœt Romanus pontifex modum rei definiendae adhuc committere studio et iudicio episcoporum, ut videant et iudicent an aliquod accuratius verbum videatur ceoo apponendum vel mutandum, ut error aboleatur pleniori studio, et errantes ad unitatem ecclesiae suavius reducantur. Quo in casu indicium ultimum et irretractabile sedie apostolica#, quoad modum rei definiendae, siculi factum ost in omnibus conciliis, non perficitur quousque, audito iudicio episcoporum, auctoritati supremao pontificatus beati Petri fuerit plenissimo satisfactum.

Denique ut elucidior adhuc appareat huius rei veritos in exemplari perfectissimo, |>erpcndito quaeso, eminentissimi ot reverendissimi patres, sententiam quam Icsub Christus laturus ĸ de omnibus et singulis hominibus iu iudicio particulari et universali. B Infallibilis sano eet et natura sua irreformabilis definitio n Christo lata in iudicio particulari; ea tamen iterum discutietur et examinabitur a Christo coram apostolis sedentibus a latero cius tamquam iudices iudicantes duodecim tribus Israel et solemniter in iudicio universali. Non ideo tamen tractabitur, ut mutetur, sed ut magis elucescat iustitia iudicis Christi, et solemniori et in aeternum irretractabili definitione causa perficiatur.

En vera imago Romani pontificis, puta Leonis Magni, vel Agathonis vel alterius cuiuslibet causam fidei et veritatis ad verum Dei cultum et aeternam fidelium salutem definientis in iudicio particulari ct in iudicio universali, concilio oecumenico. Infallibilis atque irreformabilis erat natura sua prima definitio; at vero ad solemniorem veritatis iustamque manifestationem, volente Romano pontifice et indicente, potest iterum examinari in iudicio universali, quo plenario iudicio versutiae portarum inferi confundantur per irretractabilem in aeternum definitionem et sententiam.

Soluta ergo est, mihi videtur, et in pulverem inanem attrita manent quae a nonnullis heri dicta fuerunt tanto eruditionis munimine. Unde gravissimus apparet eorum error, qui nituntur convertere oeconomiam disciplinarem in institutionem dogmaticam et necessariam ex lesu Christi salvatoris constitutione.

Concludo has observationes rogando tum eminentissimos tum reverendissimos patres, ut propositum nobis schema reformetur, ut veritas catholica de singulis praerogativis divini primatus beati Petri lucidius exponatur, cum appositis canonibus pro unaquaque praerogativa, maxime pro ea, quae est praecipuum obieotum huius constitutionis, nempe infallibilitas personaba ^Romani pontificis. Et no tenear hue ascendero pro unoquoquo capite vel pro trium priorum, ai ita fiat, discussione; peto ut quao pro correctionibus, pro adnotationibus, quae nobis praescribuntur, scripta habeo, possim tradere Commissioni vel Deputation!, ut ea indicet.

Sint corona eorum quao dixi pulcherrimi Prudentii nostri Hispani, gloriae Caesaraugustao, versus do primatu sancti Petri, alludentes ad fontem qui, prouti videtur, erat prope confessionem sancti Petri illis diebus:

> Alter (Petrus) cathedram possidens
> Primam, recludit creditas
> Aeternitatis ianuos x.ĸ

i *Perirlephanon,* bjmn. II, v. 462-4, apud Migue, P. L, L LX, eoi 324.

Pastor oves alit: ipso illic gelidi rigore fontis
Videt sitirel quas fluenta Christi
Una fides vigeat, prisco quae condita templo est:
Quam Paulus retinet, quamque cathedra Petri4.

## ORATIO

*reverendi patri domini losephi Hippolyti Salas episcopi Sanctissimae Conceptionis de Chile5.*

Eminentissimi praesides, illustrissimi ao reverendissimi patres.

Mihi cordi erat no ullum proferre sermonem in hoc amplissimo ecclesiae catholicae senatu, et ea quidem potissimum de causa, quia res usque nunc nostro examini concreditae a magno ingenio viris disquisita# ct pertractatae fuerunt usque, ut ita dicam, ad satietatem. Vcrumtomen cum iam aggrediamur pertractandam percelebrem illam quaestionem de Romani pontificis infallibilitate ex cathedra, ot schola loquitur, loquentia, conceptum sermonem quis continere potest? Ni fallor, ecclesiae interest ut hic apertus

* *ritiri* ed. Vatie.
* Op. cit., hymn. XII, v. 43; Migue, ibid, coL 564.
» *credila* ed. Vatie.
« Op. ciL, hymn. XI, ▾. 31; Migne, ibid., col 535.
* Argumentara: .Episcopos Si. Conceptionis de Chile ambonem se ideo tentam ascendisse dixit ut eorum difficultatibus responderet qui quaestionem infallibilitatis inopportunam esse et silentio praetereundam contendunt. Iam vero silentium hoc nullatenus exoptandam et suadendam esse ne Vaticanam concilium hodie deuti et Honorius olim praecise ob silentiora maledictis et accusationibus impetatur. Silentium hoc nullatenus servandum intuita protestandum et aliorum qui foria sunt ne iis difficilior reditus efficiatur. Siquidem protestantes, et in genere omnes inimici ecclesiae nou hanc tentum sed quamlibet pronus Tentati» definitionem verentur, et nemo unquam dixerit ab omni pronus cuiuslibet definitione abstinendum in gratiam illorum. Neque de schismaticis timendum, 0 ipsi enim nedum infallibilitatem sed et ipsum primatum reticiunt; nec tamen exigi iure posse ut concilium Vaticanum neque ipeum Rom. pontificis primatum ullo modo attingeret. Neque attendendam difficultatem desumptam ex parte civilium guberniorum, cum docendi munus non utique ea conditione ecclesiae paatoribas datam ait ut principum voluntatem consulant. Gubernia in praesentiarum non catholica sed iansenistica, febroniana, massonica, Judaica et etiam athea esse, non ergo curandum quid eis placeat vel displiceat Neque eorum iras et persecutiones pertimescendas, episcoporum quippe disciplinam esse non occidere sed occidi, aiebat Tertullianus, et Paulum dixisse: ‚Si hominibus placerem, Christi servus non essem. Sed numquid damnandam scholam gallicanam quae tot illustres viros et de ecclesia optime meritos habuit? At nimis hoc probare neque ullum fuisse dogma quovis tempore definitum quod ante definitionem adversarios non habuerit viros vere catholicos et episcopali dignitate insignitos. Conditionem scholae huius post definitionem infallibilitatis eamdem faturam ac nunc est conditio scholae illius quae negabat olim Immaculatam Conceptionem b. M. v. Tandem de iis aliquid dixit qui contendere visi sunt in hac quaestione magis attendendum esje indicium prindpalium episcoporum seu maiorum sedium, quam indicium missionariorum, et aliorum qui ex longinquis regionibus veuerunL Ius emittendi suffragium nou aliud alio potentius esse asseruit, et si quis ex episcopis aliquam superiorilatem prae caeteris sibi vindicare posset, hunc eum esse qui cum Paulo diceret: ‚Ministri Christi sunt, plus ego in laboribus plurimis, in careeribus _.⁵ In boo consistere verum apoetolntum, et ad hunc missionario· praesertim referri, et illorum suffragia speciali consideratione digna esse, et nihilominus convicia iis non defuisse, quia inter barbaras gente» commorantur et ad nutum apostólicas sedis amoveri possuit. Et demum episcopo Moguntino qui exponebat tristia consectaria regiminis absoluti et exemplum desumebat ex ordine civili, respondit nihil commune hsbere regimen ecclesia mcmarchieum a Christo institutam cum monarchia absoluta ordinis eivilis. Ecclesiae regimen unice a Christi voluntate pendere. Nihil arbitrarium, nihil absolutismum sapiens in ecclesia ease, et quas ex parte infallibilitatis pontificiae oblidantur, posse eadem ratione ex parte infallibilitatis ecclesiae oblici. Arbitrarium esse quod nonnisi ex arbitrio et sine ulla ration· fit, neque ea quae in jure voluntati et arbitrio episcoporum relinquuntur arbitraria dici posse. Conclusit nihil timendum, et ad propositam definitionem veniendum.·

exhibeatur liber traditionum omnium populorum, et omnes genite testimonium perhibeant veritati tantopere, nescio cur, in praesentiarum oppugnatae. Idcirco ius dicendi omnibus amplissimo concessum mihi etiam pauperculo vindicari; et post obtentam loquendi licentiam, adversa licet laborans valetudine in hunc amboncm ascendo. Non evolvam, colendissimi patres, scripturam, traditionem, patrum testimonia, conciliorum decreta, theologorum placita etc. ex quibus luculentissime ostenditur aut evincitur Romani pontificis infallibilius. De his iam satis ab aliis disertissimis patribus dictum est, et adhuc superest dicendum pro rei opportunitate. Non nova swi forte novo audietis.

*His ergo* praetermissis, ego devenio ad difficultates, quas multoties perlegi et etiam audivi, ut abstineatur α ferendo iudicio et a sententia dicenda in hac adeo celeberrima et gravissima causa. Quae ergo sunt rationum momenta, quae nobis opponuntur, ne quam cito fieri possit, et ca qua par est animi tranquillitate, hanc perpendamus materiam ut tandem iudicio publico ct solemni definiatur? audiamus infallibilitatis adversarios ita loqucntes. Acatholici, illi dicunt, schismatici, gubernia «edicentia catholica, potentiores nationes ex una parte, debiles et infirmi ex alia, catholici quidam perillustres, schola quaedam et tandem episcoporum iura, vostrum zelum vestraque desideria magnopere damnant et improbanL Silete ergo vos, nostram sequimini viam, ct ne in examen adducatis rem tantis difficultatibus plenam.

Sed imprimis, reverendissimi patrœ, silentium, quod nobis commendatur, est illa regula odamussim servata atque etiam commendata a Romano pontifice Honorio in sua epistola ad illum mouolhelkmi propugnatorem, Sergium nempe patriarcham Constantinopolitanum ; ot tamen nemo vestrum ignorat quibus et quantis objurgationibus ct accusationibus hodie memoria illius pontificis impetatur et detrectetur ab adversariis infallibilitatis. Et liret Honorius sit ab haoresree labe vindicatus etiam ab iis qui eum accusant; quis vestrum, eminentissimi ct reverendissimi patres, ob silentium vellet hoc crudele, iniustuin ac formidandum ṗosteritati iudiciumsubire? Consilium ergo silentii nobis propositum cum grano salis «st accipiendum.

Et quid catholicae ecclesiao prodixit silentium episcoporum? Ne gubernia, ne protestantes. schismatici etc. a via vcritatri deterican tur, ct magis magiaque .«anctriaimis religionis nostrae praeceptis infensi sint? Nihil certe, episcoporum silentium hic et nunc, prout so res habent, foret ecclesiae indecorum ue noxium, rriuquo et cachinnis α guberniis prottetantibus ct sdiriinaticri acceptum: et aliunde veritas catholica ex aratholicurum, schismaticorum et gubermorum fontibus nec erui nec promanare potest; et Venerandi huius concilii poteva non pergent od haereticam et scbrimaticam pravitatem ut suus, si ita loqui fis est, depromant inspirationes pro rebus fidei definiendis.

Haud diffiteor perpaucos protestantes non aequo ferre animo definitionem de Romani pontificis infallibilitate. Sed quid inde? Nihil ergo definiet concilium Vaticanum ob adverram inimicorum ecclesiae voluntatem? Art etiam prot«tor\tte no diram aegre •ed irrisorie, iracundo ot detrerlanter aspiciunt ranetonim vallum, confisionem auricularem. infallibililiUeai rechviao. primatum honoris et iurridictionis Romani pontifieri rt sexcenta alia fidei ratholicao dogmata ; M nmnquid ra «In rausa «x nwtro symbolo ralholiro illa dogmata ŏxarabimu 7 Numquid siqicr (erta «n non pftvMItrabinm·? Nuntqni·! ob diaidernim A conversionis protcetantium od catholicam fidem haec omnia aeterni silentii sigillo obserabimus? Attamen in adversariorum hypothesi nescio quomodo haec absurda consectaria ex suamet argumentatione ineluctabiliter fluentia vitare possint; et sic dum nimis probaro intendunt nihil reapse probant.

Sed ut quid inonijer defatigamur? En realitos super hanc adversariorum infoilibilitatis fonpidinem. Alii ex acatholicis seu protestantibus tam aegre et irate ferent infallibilitatom Romani pontificis, quam mfallibilitatem ecclesiae. Alii, et utique numero plurcs, utramque infallibilitatom existimabunt tamquam quid plano indifferens et forte a sensu communi absonum. Et non obstante hac animorum dispositione, advenientibus misericordiae momentis quotquot sunt praeordinati, quotquot sunt voati venient cum gaudio et exultai ione od sanctam matrem ecclesiam ¡lorian-
tes manipulos scientiae ct humilitatis. Ita plaudente B ecclesia et admirante orbe, eveniet quod centies evenit postquam α sanctririmo domino nostro papa Pio IX definita fuit immaculata conceptio sanctissimae virginis Mariae utpolo catholicae fidei dogma. Priusquam sanctissimus gratissimam hanc simul ac iucundi&imam definitionem, Spiritu sancto inspiranto, decreverit, etiorn atque etiam ubique, ot ubique terrarum caedem formidinis voces audiebantur. Et quid evenit? vos omnes, reverendissimi patres, probe scitis, et manus vestrae quasi contrectaverunt mirabilia Dei in acatholicorum conversionem, in fidei dilatationem, et praecipue in huius temporalis principatus sedis apostólica© vere miraculosam conservationem. Nauclerus ille peritifisimus qui Petri navicellae gubernacula tenet, .«cmcl atque iterum dicebat tunc trementibus corde: Modicae fidei, quare dubitatis? Est pro nobis Deus, e>t pro nobis veritos, est pro nobis illa, cuius est cunctas harnees in universo mundo interimere. Eccur hodie lioc venerandum concilium C eodem modo alloqui non poterit : Animo formidantes, quid timidi estri? Definitione semel prolata fuigrbit veritas, nubes evanescet, cessabit tempestas, et fiet tranquillitas magna, et erit pax. quae teste Augustino est tranquillitas ordink.

Neque schismatici ab hac iucundissima spe nos avertero valant. Enim vero schismatici aeque pruM> quuntur odio infallibilitatom ct primatum Romani pontificis; immo apud eoe primatus cl infallibilitas eunt quasi unum quid et idem, aut saltem ita inter se connectuntur ut ab invicem separari non possint. Infallibilitas in eorum sententia profluit a primatu sicut rivulus α fonte, ṙadiu a sole. Rc quidem vera, supremum imperandi ius, quod primatui inest iuxta catholicorum sententiam, indrisolubili nexu connecti debet cum primario ipriusmet primatus obiccto, nempe fidei defensione, et conservatione. Iam vero haec ncque D este neque concipi jxjssmit absque infallibilitate Romoni pout¡fieri in docenda veritate erroreque profligando. Si ergo schismaticorum opinio eet, ut retuli; quo nititur fundamento ratio formidinis et timoris infallibilitateni reikientiuni? Delebimus etiam primatum successorum beati Petri? In oblivionem mandabimus concilii Florentini definitionem, ut schismatici convertantur vel saltem non tam gravi odio ecclesiam catholicam prosequantur? Al»it u nobis rem ritam cogitare. Zelus pro animarum salute alienus esse non debet α publica ct integra veritatum filici catholicae collisione; aliunde non e»ct zelus Dei «.t! ẅîgiiiti» no diram aliquid acerbius. Mea humili sententia tali agendi ratione, tali formidine perculsi ne unum quidem mlirimatirum nui nnslholivum nd Mnictain crclmiam convertonni«. E contrario illi m» irridrlmnt ct (onvicialHintnr. «·( iure quidem

ac monto, quia defuit nobis animi fortitudo ad confilendom absque ambagibus veritatem.

Sed argumentum achillea, colendissimi patres, parcito verbo, pro silentio sonando circa definitionem dogmaticam, do qua est disquisitio, ex guberniis praesertim, quae sese autumant catholica, eruitur. Hic labor, hic opus, hic magna difficultas, ut concilium Vaticanum aliquid certo et do fide definiat in tanti momenti re. Gubernia (adversarii infallibilitatis loquuntur) non patientur irnpune definitionem dogmaticam de infallibilitate Romani pontificis; et quid erit ecclesiae in his moestissimi» chnstianao reipublicao temporibus, quid erit sanctae sedis principatus civilis si guberniorum irae excitentur ot rebellentur, remcl oo prolata fuerit definitio? Peraequentur episcopos, et parva quao adhuc supereat eorum protectio auferetur ab ecclesia; effruenata evadet impietas, et undequaquo apparebit malorum proluvies, ot ecclesiae iura et libertas funditus susdequo evertentur: et quid erit de episcopis et christifidelibtis qui ipsis commendantur? Itu argumentum hoc proponitur ab eis, qui suis libellis et reriptis strenue propugnant inopportunitutem definitionis dogmaticae super infallibilitate Christi in terris vicarii.

Et parcito mihi, quaeso, humanissimi patres, si eloquar ea, quae absolute necessaria est, libertate pro iuribus et dogmate ecclesiae hoc solemni momento vindicandis oc defendendis. Miror equidem talem obiectionem serio propositam esse. Ea semel admissa actum erit de religione, de evangelii praedicatione, deque ipsamet constitutione ecclesiae, quoniam luicc ab ecclesiae incunabulis in mundo praedicata et instituta fuerunt renuentibus, prohibentibus, contradicentibus guberniis. Nec in sacris litteris legitur Salvatorem et Dominum nostrum lesutu Christum praecepisse apostolis, ut pro munero docendi omnes gentes ipsis commisso utilius exercendo caesarum aut guberniorum voluntatem consulerent, corumque beneplacitum peterent.

Undenarii ergo desumitur illa inaudita ct exotica regula de consulendo quid placet vel non placet guberniis, priusquam do rebus ad religionem pertinentibus aliquid decernatur? Nuinquid gubernio, eo quod nomen catholicum praescierunt aut insignitu sunt, ius idiquod in sacrum fidei depositum sibi adrerere audebunt? Et nlinndo (totam dicamus veritatem) salvis personis, quae aliquando bonis moribus ct religione non negata robus publicis praesunt, ubinam sunt in tristissimis rerum adiunctis, in quibus vereamur, gubernia vere sincereque catholica, ut consilia capiantur ab eis pro robus ecclesiae referentibus? *Astiterunt reges terrae ct principes convenerunt in unum,* non iam ferro sed calliditate et huius saeculi prudentia, *adversus Dominum et adversus Christum eius*[1].

Quae ct quanta contra sanctam ecclesiam catholicam et venerandum eius visibile caput moliuntur, sive palam rivo secreto, gubernia redicentia catholica! Quae et quanta etiam maiestatee omnes temporales edidero leges ct decreta iuribus, libertati ct ecclesiae institutionibus contraria! Prae multitudine dinumerare non possum. Ibi sunt codices, ibi est historia de retroactis saeculis atque etiam de nostri temporis aevo, tristia simul et luculentissima do his omnibus testimonia perhibenteifv. Quid plura? Aperte dicam (salvis semper personis, salvis salvandis pro sua religione et iuribus eapim) ex omnibus ecclesiae inimicis callidiorum callidissimus est ratio agendi politica guberniorum. Gubernia amplam habent potestatem dona ferendi; at timeo Danaos et dona ferentes: quoniom quid non cogeret mortalia pectora auri sacra famée? Cacear quocumque vocetur nomine, sive sit imperator, sive sit rex, aivo dux, sive princeps, sive praeses prae monibua habet honores et dona, privilegia et distinctiones et illud : *Haec omnia tibi dabo, si cadens adoraveris me*[2]. Ubique gentium est periculum maximum tam in castris Philisthinorum, quam in tentoriis Dei Israel. Aliunde ratio agendi politica guberniorum iam non est catholica, dicam, iam non est catholica. Ego ex republica venio, ego republicanas sum, sed catholicus apostólicas romanus et etiam, parcite mihi, ultramontanos *(risus).* Ratio igitur agendi politica guberniorum non est catholica (ego unam exceptionem agnosco) non est catholico, sed regalista, iansenistica, febronionu, rationalistica aut massonica, et quibusdam in locis est etiam nthea et iudaico.

Quao cum ita sint, quae erunt guberniorum placita et desideria relate ad ca quae in hac aula conciliari pertractata, sancita ac definita fuerint? Et noe qui diversa plano ratione Dei ct ecclesiae negotia gerimus, nos apostolorum successores, nos quodammodo filii lucis et prophetarum, ibimus ad nostrorum caesarum palatia, ut cognoscamus quid placeat vel non placeat eorum desideriis vel votis, priusquam aliquid de fide definiamus? Nullo quidem modo, colendissimi patres.

Sed praepropera et inopportuna definitione guberniorum praeiudicia exacerbari obiicitur ab impugnatoribiLs veritatis definiendae; et inde irae ct persecutiones. Ergo propter motum nihil definiemus? At vero episcopatus officium iuxta Chrysostomum magnum postulat animum; ct fortitudo foras mittit timorem. Venient persecution»? bene; venient guberniorum irae? ne ergo timueritis cos, ait Christus. Disciplina nostra non est occidere red occidi, inquit Tertullianus, et: *Si hominibus placerem, Christi ter·* n« *non essem,* ait divus Paulus'. Hac ergo de causa sinamus iras ot jiereecutiones venire, moriendo tunc vincemus. Sed certe, colendissimi patres, gloria martyrum hac ratione non erit nobis reservata, guberniorum irae non erunt tantae, ut vitam amittamus propterea quod propugnamus definitionem : et contra guberniorum iras et persecutiones, si quae fuerint est conscientia catholica, est populus catholicus, est praecipuo episcoporum robur invictum, sunt episcopalia pectora; ct huc et illuc confringentur ac voluti spumantes undae in vaporos dilabontur catholicae veritatis inimicorum conatus ot irae, patientia et mansuetudine. Ecclesia est pulchra illa filia lerusolem terribilis ut castrorum acies ordinata *(bene).*

Libellorum auctores aliud adversus nostrae definitionis opportunitatem desumunt argumentum, ex quorumdam catholicorum et scholae gallicanae placitis. Quomodo, dicunt, celebris ista schola, et perillustres catholici de ecclesia benemeriti erunt improbandi? At imprimis si sententiae, contrariae rei definiendae, forent validae rationce ut nihil statuatur vel definiatur, fere nullum fidei dogma usque nunc sancitum fuisset; nam milium est quod ante prolatam sententiam negatum ac etiam impugnatum non fuerit a viris catholico nomine et etiam episcopali dignitate insignitis. Et secundo, conditio celebris scholae illius post latam definitionem perinde erit ac ălterivi non minus celebris, quao olim privilegium immaculatae conceptionis beatae Mariae virginis oppugnabat Quid iniuriae. quid indecoris huicce scholae obvenit post illius privilegii declarationem dogmaticam? Est echóla gallicana! Praeclaros certo habet viros, quorum nomen certe etiam non iniuria inuret definitio infalli-

! Pi. II. ».

I Math. IV, »
• GalaL 1, 10.

Lilitalri, si tandem prolata fuerit. Et aliunde huic •cholao perillustri opponimus nue aliam scholam universalem, generalem, fere catholicam; nam prouti nunc se res habeot, catholici et ultramontani sunt unum quid et idem.

*Relato* vero ad catholicos illustre qui suae conditionis in ecclesia Dei immemore», tanquam pastores rt duce» ecclesiae ipsius seso habere volunt, quique in eu» comitiis eo irreverentiae pervenerunt, ut concibo *ipaomet* Vaticano regulam gerendorum prae•eribere ausi fuerint, non video aliam cum ipsis agendi rationem servari posse, nisi illam severae et efficacis coercitionis, quam quidam auctor libelli *de summi pontificis infallibilitate personali* commendabat pro puniend» clericis ct taicri defensoribus huius Petri ■mccoeorri praerogativae. Quis enim audivit unquam, ecclesiae patres *et doctoree a* lairia edocendos fore de rebus definiendis ve! non definiendis in conciliis oecumcniris? Sed posito quod de laicorum votis ac desideriis est sermo, quare non erunt attendenda vota eorum qui longe numero maiores toto cordo definitionem infoilibilitaris pontificiae efflagitant? Quare non erunt potior» iure, qui potior» sunt tempore et numero? Laicû ergo tantopere α vobis commendatis aliw laicos ecclesiae laude dignissimos et ubique terrarum *dapomos,* cum aliis innumeris chrritifidelibus opponimus.

Mea dioecesis quingentorum millium christifidelium numerum circitor attingit, ct omne» unanimiter unaquo voce ot ex imo cordo definitionem infallibilitatis pontificiae jiostulant summo¡<ere|uo desiderant. Et ita comparata tota nostra America ohm Hrijuniarum regi «ubicete, do cuius fide in •upreuii pontificis infallibile mogriterium, dtquo cius votri *ai'* derideri» pro infallibilitolis definitione testes •unt omn» ilUruin regionum perilluétroa or venerabiles antritiIcs, qui vobricum sudent ac iudicant in hae socrc^ancta et occuinenica synodo; si ploret vobis, revcrendisaiini pairea, ipso» interrogate. Diocredum nostrae Amcricae Hispanicae fidei» triginta dœiec centena millia plus minusvc sunt, quique idem oupiunt idemque sentiunt super Mimmi pontificis infallibilitate; ct adnumeratv etiam duodecim dixi» centena catholicorum millia ex Brarilicitri inqx'rio, qui, ni fallor, radrni cogitant cudcmqiir dfiderant, et habobiL», colcndrisiim patres, quadraginta ct duodecim centena millia catholicae «xlcsjae filiorum in una tantummodo mundi plago reu parte petitam definitionem ardentririmis votri efflagitantium.

Dicta sint haec ud leuivudum dolorem ouruin, qui quay plorante et ululant» nobri loquuntur dr quorumdam dioec<riurn calholiris, quibus intolerabilis ct fiinota futura erit infallibiIitalia pontificiae dogmatica definitio. Quud ad ratliolico·» nocirθ'.· A meritae attinet, cartiaMmi suum», grato lulxmtiqur animo ucvcpturo» ομο quidquid a venerando hòc concilio Vaticano Nincitum vel definitum fuerit; rt quidquid alii dicant do quiburthun ‹atholitis aegro forentibus ot <puwi reniwnlibun aliquas, et quidem futurus, hniiia oniiinmiri concilii dogmatica definitimita ifmri non placentes, ego concipere non video quomodo eum i-ta meriti· et coniis dripoit ione stero et componi queat ver» HincrruMpw catholirrarm». Ubi non vera Christi ecclcsian obedientia ciwque \irario, firhta ecnrotituaqua r»t <v.da»iao amor, qunmodolib»^ nobis a diferiin oratoribus nomtnMHlelur. Probatio dil«tKMii« eat. ut non diligami» verbo lingua, mw| ηveritate.

Tandem obiiciunt inopportunae definitionis propugnatores potentiorum civitatum sede episcopales, quae infallibilitati adversantur, quaeque ratione *potioria* principalitatis, melius quam episcopi mi&iionarii et alii ex regionibus longinquis agnoscunt quidquid conveniat vel non conveniat Christi ecclesiae. At pace tantorum scriptorum ego assero, quod, ai quaestio foret solvenda ratione potentiorum civitatum, hinc et indo pro atraque parto diu erit dimicandum ; quoniam hinc et inde pro et contra infallibilitatem sunt praesul» potenrissimarum civitatum. An voro sub hac discussionis ratione veritas innotescet, meum non est ludicare.

Unum tamen scio et est, quod iuxta Apostolum non multi nobiles, non multi sapientes, non multi potentes; et eo maior potentia quo maior infimiitus: et infirma mundi elegit Deus ut fortiora quaeque confundat. Potentiores civitates! An etiam potentiores episcopi, eo quia sunt potentionini civitatum episcopi? Nemo rostrum, reverendissimi patres, hanc ideam in mente habet. Eat alb dubio in hoc amplissimo ecclesiae senatu hierarchia quam ego vereor, miror et colo; sed relate ad ius suffragia omittendi et hoc munus orienter, libero et honorate praestandi non est alius alio superior, nou est alius alio poteatior.

Sustinete modicum insipientiae meae. Ulinam haec tandem intelligant recentior» episcoporum inagrito, qui co usque audaciae et contemptus erga episcopalem dignitatem devenerunt, ut fortini et hospite insalutato nostra. domos invaserint ad docendum noe, quasi adhuc in «diota et sub ferula magistri fuerimus, modum conscientiam nostram cffornmndi pro suffragio ferendo. Inter proluviem illam libellorum adversi» Mimmi pontilicis infallibilitatem, quibu iam non solum premimur wd obruimur, nihil contra producente» melius excogitatum quam: *Disquisitio moralis de officio episcuponon in rmdtendis suffragiis* nu|M?rrimo velato nomine auctorisl domibus fixari intromi"<i. quando in quacumque causa qui advocati munus arripiunt, ad haec indigna et supra modum dignitati episcoporum uffcn>ivu ot miuriosa recurrunt, causa ipsa mi» patrocinii suffulta apud ipote iam <ut dreperatae salutri, in articulo mortis est constituta (rûuf). Sed iam revertar unde exivL

Quid enim? Scientia, honor et eonecieutia non sunt nœ EviditfrA specialis, n<v patrimonium epocióle quod sibi solis odiudicari unquam valebunt jk>lentior» civitates. Et si episcoporum aliquis sibi vindicaro vellet aliquam prno caeteri >uperioritaiein aut potentiam; non erit alit» nisi ille, qui cum divo Paul» divere poterit *Ministri Chrtdi xwd. plus et ego; in laboribus plurimi in carerribus abundantius, in plagis supra modum, in murtibus frequenter..... in labore. rt aerumna, <n vigiliis multis, in fmnr ct siti, in ieiumis multist in frigore, et nuditate.* En apoelolnlus, en epricopat» gloriosissima signa.

Et tibinam sunt hi angeli [«ria, colendi inii patres, ct laudabimus cos apud vos ijmur; praesertim epiMopi illi, qui viriliter apostolorum vestigia inter barbaras nation» cl fnraa girnles prosequuntur. sunt vestra admiration» digni^imi. Beati p4 evanir» lixantiuni pareto, <nangi«lirantiuin bona! Vota ergo illorum eo ipeo erunt speciali consideratione digna, lloro obiter dixi pro merithwiniri epinoopri intarionnriri H vicariis apostolici qnibm etiam infallibility ri cauNi convicia non defuerunt. i quia, miremini

» **Non modo rador sed el typi et locua editioni· anonymns ext; ittMien Nenpoli editam faiwv ab eisdem episcopi· mfallibllilati R.xnani T-»atirtri« adversarii·, iridtraqne «e alU< fratrum Th· Ampli· By?1·» «maUma in rmnp··rtn eat.**

• Aosta W»· UWl1 Mt vdta» nUaroee dM **•yu< »nh Mtee ※ lttxnUKt0> rar4'«slH MnrarrwitarK ui entriti» ﬁnr( ”vr.**

reverendrisiini patire, inter barbaros commorantur A pupulos, et eo quia tui nutum pontificis amoveri ponunt. Uniusmodi argumenta impugnatione non indigent ; exponuntur et hoc sufficit pro illorum impugnatione.

Tandem iura episcoporum ab ipsomet schemate nobis proposito splendido vindicata sunL Ex schematis doctrina opisvo|Mjruni iura non laeduntur; non laeduntur a Romano ¡>ontifico ex subtato schemate. Doctrina de primatu, prout in schemate nostro proponitur. haec est: Tantum autem abest, ut haec Minimi |>outiricis potestas opponatur ordinariae ac immédiatoo illi episcopalis iurridictionri potestati, qua particularium ecclesialurn pastora assignatos sibi ℊrege singuli singulos, pascunt et regunt, ut eodem α supremo ct universali pastore asseratur, roboretur ac vindicetur, dirento Mineto Gregorio Magno: „Moiw honor ot honor universalis eccitino. Meus honor eet frati uni incorom solidus vigor. Tum ego vere hono- R ratus sum, cum singulis quibusque honor debitus non ℏegatur/ Quid amplias exigitur? quid amplius desideratur? Hic summ&tim sunt iura episcoporum contentu.

Relate ad potestatem ordinariam et immediatam episcoporum et potestatem ordinariam et immediatam, potestatem iurisdictionri cumulativum Romani pontificis, ecquis negaro poterit, colendissimi patra, |>otestatem hanc immediatam Romani pontificis in universam ecclesiam? Ubi erit primatus, si huoc Romano pontifici non concedatur? Sed certe mirandum orat, si fort© Romanus pontifex in aliqua diaeresi particulari commonitus fuerit, et pro iure ñaua pontificalium petere deberet veniam ab epÌNO|»o ordinario. Negata autem potestate immediata Romano pontifici in universam ecclesiam, etiam haec incluctabilitcr consequuntur. Pontifex licentiam ordinarii loci jielero debet pro exercitio supremnn illius potestatis! Haec (; non nppugnnntur, sed exponuntur. Nihil ergo a schemate nostro timendum contra epriciqtoruiii iura ratione primatus.

Relato ad infallibilitatem, quod Romanus pontifex et episcopi considerentur tamquam iudices fidei, etiam ibi claro continetur, ubi sunt quae edoceri dotant a christ i fidei ibus: MQiioniniii vero infallibilitns eadem est, sive spectetur in Romam» ¡muti fice tamipiam capito ecclesiae, si\o in univorsa cortada docente cum capilo ℮ℏ℮. Ecco doctrina catholica Mij«r concilia generalia do robus fidei definientia una elini Romano |>onlifire.

Heri reverendissimus opiMopus Moguutiniis inter alia, (pine abs dubio ral rifu»dunda erunt al» aliquo ex reverend taimri Deputat tonis do fido patribus, finem dicendi Incielali in extensum oxponemlu dtarimina et tristia consectaria regiminis nhsohili h»ii monarchiae s Im i lu Iiu» in online civili. Et quorsum rila Ium D longo repetitu sermone? eg»» min Hieronymo in ronin ropeirlniin. Quid eonimiinc hid el regimen moiinnhicum rectaiae cntholnso institutum a Chrrito Domino immodinle, cum regimine politico regum sub hoc vel ilia forma id» hominibus stabilito? Qiine relatio supremum inter ecclesiae juislurem el ramili ℔ℏ? Nulla quidem. Numquid principes Ici nie endrin hnlsmt prom rira, cnnidrm πgundi normam ar divi Petri successores? Undcimm ergo, nx io quod n-ges sua absoluta vol dopolira agendi'ratione, si cerium est, |»opulonini odia cl perduriI¡o ih k rentra m℔| om et regimen monanhicum enariImerini, undenam ergo, dico, ex hoc rvmraqiii ¡msra, · .idem certaine «ut Indirne regimini et venerando un» rapili eventum esse. eleo (plia eius infallibilitatem defendimus? Supremi reridine pastoris regimen ot tanignum, ¡ahTiiale, beneficum prout eitre gesta luculentissimo ostendunt. Solido ergo non nituntur fundamento reverendissimi episcopi timores.

Sed nihil in ecclesia arbitrarium, nihil absulutrinum sapiens, inquiebat idem reverendissimus episcopus. Ecquid ℑnfallibilità Romani pontificis semel declaratu tamquam dogma fidei haec secum ferret ? Et infallibilitas ecclesiae suo capiti coadunata quare eodem non se haberet modo? Alterutra ex suamet propria natura profluit ex iisdem fontibus, alterutra nullum tatare potest iudicem superiorem seu appellationi; et proindu quidquid contra unam praedicatur, roclrixiino etiam contra aliam dici ¡«test. Si ergo infallibilitas Romani pontificis tendit ad tyrannidimi, etiam infallibilius ecclesiae, quod quidem absurdriiimum it.

Do cactcro illud nihil in ecclesia arbitrarium nihil absolut rimum rapiens si referatur ad ea, quae alisquc R ratini io aliqua fien in ea possunt a suis praesulibus, optimo dii tu esso nemo inficiatur. Veruintamcn ri cum clausula illa damnata etiam remanent omnia in iure arbitrio et voluntati non solum sanctae sedis» sed etiam episcoporum relicta; enuntiatio illa est erronea et prorsus a sacris canonibus alieno. Sub hoc sensu porplura sunt in ecclesia arbitraria, et ab omnibus odmibra: rati» est in exemplum adducere concilium Tridentinum (anto|>cro ab omnibus commendatum capite l sessionri XIV do reformatione. Ibi ex quocumque causi, etiam ob occultum crimen, quomodolibet, utiam o\Iraiudicial iter. conceditur episcopis facultas u sart is ordinibus arcendi, quos sua conscientia indignos indicaverint; immo et eadem via ab ordinibus gradibus vel dignitatibus ecclesiasticis sum clericos Mixpendendi, quin contra ipeius praelati voluntatem ulla rtbtitutio Miffragriur. En procedendi modus quum ex informata conscientia canonistae vocant. Et quaero n rovcrendtaimu Moguntino episcopo quomodo vocatur in iure hic procedendi modus, qui pro regula h:dx‘t arbitrium rt consciuntian> episcopi? Ergo in ecclesia sunt quaedam arbitrario, seu quao pro ruttato uxritundi habent epricuporum tant unimodo voluntatem. Ne ergo damnemur in Romano pontifice, quod ulto» epi.M-opis concedi mus. et in prosi execution! iniuiduinus pro nostris ℊiocceribu ℊutaniandi Primulus ergo et infallibilitas nihil epÍMiqtorum iuribus officit; et in schemate nostro ium tare rarta tcchiquo servantur.

Pkmul ergo abiguntur timores ct fonuidin·^; no, reverendissimi paties, propior mollili) t-alunmiu·’ crimen giorni·· nodrne infeniliir; viriliter agami» veritatem nitlmlinim prot Inmundo et definiendo. Eavit Imita virgo Mnriu, l ℊiu praesidio innititur concilium Vnt inumili, ut laudonius ct glori liremus Dominum nostrum Illuni Chrrituin in suo in terris vicarrn. laudandoet glorificnnilo privilegia nb ipso Domino nostro lusu Christo ei coneam, el n concilio Vaticano tamquam fidei dogmata definienda.

## ORATIO

*Hfl· thmiini ℑtτí IMu rpiurttpi fi' Ustuite Naia'.*

Eminent issimi procrides, eminent risimi H ℑev» rendtaiini ¡mires.

Dolco mu loqui deliero |»ol proA-nlenlmi rluquonti^imuin omturom. qui riunì ilwrtr π µ suas rifxjalul, cum ferrali ηἡṅριιι debeam referre; mxI non tali

• Arenmentam : .Eptarepw Geastallradv us*aUri se ü b dixit qui ernsent praeæntrM prxrevlxre prop'-itâu), et aadith annum*ti« µ π β« bine mie et ambone prelati Ont, faeik ntra»»H|oe -rt»Untimi rceutbari (*<?*·*, H reaftdatur <pril» m ta pr.t. «cftÜAnnn rt «Mitntto <k Renili»·»

*lepore* exponenda, quanto ine pracvcdeuA nuo lepore π η etiam recreará. Sed parcite mihi, dicam ℠meliti quo potero.

De «chiniate nobis proponilo acturas fatcw im-℘primi me ℠lli oraiori℔u. assentire, «pii argumentum, de quo in illo agitur, «-Atra naturalem ordinem collocatam « praematurе propositum putent. Et revera liret anus ex ℘primi ego fuerim, qui pcetuhtam pro «ubiicienda concilio quzwMmnc de ¡»nti foia in fallì-*biìitaie firmaverunt (quoti rum a* ℮exrenti ℑ«airibu ut in confesso fuit opini omnee, factum forni, de clandestina ei ¡Ilegitima huit» quucMionu in concilium introductione querela sati· ℠rrationali αp-paret). lamen postea illis adhaesi, qui ℳ℀ℳℍn «chcmatis de fide, postra subìicieodo schema de recinta, in quo do primatu Romani ℘ontifici cimquc dotibus ordine loglio -en α/o agebatur, continuandam •'mc cernebant. Ita enim praecipitantiae imumulatio dcclmaliatur constituiione firmata, huiusque infoili- B bditafo, quam mur* admittimus, tensu n obietto determinati-, gradus naturali ordine ℱartu fiii-x't oil tractatum de ccdedar membris <t tandem do rapite riiuque ℠uribu ℟ privilegiis.

Ita viam nobis rtrarisem» ad splendidam diam cnlholicne fidei expuitionem elaborandam, quam ‹mu dÌAerti«siniu ℍesterni oratoribus ego ipse, et onto meum ad urbem ddventum optaveram, et mine ettaro ut ex Ime concilio prodeat opto: <t vi aliquid valerem pro ℠mei viribus rurarem, ut quereli de ihmi bene definita pontificiae infallibilità!» natura et naturali ordine materiarum interverso ℍoco AiMαϊı» fuUm·:. Non quod cum de definiendis dogmali℔u agitur, «dem scivolatila ℠nethodu sen anda no essario sit. quam claritatis gratia ct ad auditorum animer ih? proposta doctrina persuadendum vel dxtnr iu ai-wkmia, vel scriptor in ℠heologici ira'tatitatô, vel diqmtatur

**pcatHre. »eJ putea o℣ m-enter ia tractat· de recksù. IL- ℘raraí«¿ venit ad «biSraitate· quae alfatw «ut castra defriilícfecs fafallihUitatá. et e-'^rrrarit ia priais qoae/tic&ea tese añiló nywlo Mspeodi ut a ciannlh» ℘℞op talar· io tae ℊiiFT ℔** de in-cati illa te»Ueutiuae qua Riiciabu pratiSree phweqGnotar. Prvlata- fotae ¿iífieoltatc» tea ex tciiptora tea ≪ lentitiooe. al λ µ ₩ ó ⁋inkdtale e/»e qaia ℔ka iwhx «λ lextu K%»e8ntiaTit; ⁋ℓ&B¡ içitar qaaeitivota tajue at ℟âcxutxle erwnt Sec dkcadnn qaeahlxt ««¿tropea m℣oseata *boni» perj-îmlere* et exaaímre opa» ewe. tb-olrçie. rea AivB»-ran lironibu ht oHvade ante» maturi· atraía UUrita· patres ab oaaioca teiere. ℘iare libellai ia ¿eacta ℟rinveute-qo eptac?i ℠te?» case qui ¡¡ri tartaatar ae FMe ecf<-alUe c<»n<nlint te beht'n>4i jcr! rictante .pne-**

**At tMwlna 1· q>·! «jtne Aefovaoritmi bGdUHfitatte «fkvxter te «t¿:b« iá c» u·/·kotiara, «bri ec¿cu iure et iili« qai hdalliMtitaltta profoxaut; 2» episcopos rim ℉eda siedi i|U»ilioatu iriüa< í rapp.ui µ · µ··-e; > qui ita »-qwuter ri4«ri rat ¿e ali-xv o^nri'iiite «InHtare, ut ¡«itere q«od pw-il ¿abitan de Ma; P qoi rafrillhilitati advermtttf deterre ℠u co℁ ,o Ilv- coMBtete. qate reateglia qnor iafdU-Hlitalt riremter a ¡¿aribiu tta^logh ut haereri pruiiii k** Irriiter.

**Qof (Atkinatar remn «.partoritaten Î· magUarU r. ··. Ï· ℔eí¿H ara ℔ario quia Ib pienti» «'ite a rwMidi·r» r-dxat Haereiki· ri ⁕··» gvrcni veUrmev, ri ncirn f»«rì ·« Idei aitMitem totani ajntehm ttdo'vtrhiM r-et. Cuui ⁕»-trabet· ℚ%Mi«s» rœ ara tali de luidlibilitale ℊui «te φM pensiti Hate, riltalktx «ny ·H'.γτ» ℱatur· pfwplrr ¿tBfttevra tafaniblHtatR CHUnib rtvilia r«k-«um ℘wtatara ·»»! ℘t 4>Aailtewa qu< arivi Jnki et at»!ci peraof:-tauter. Nw un»· hipevtaMte drUaUteorai Urac did ℘ Mw ℉qdr? 4iKtu·. otU« a^tatenlu (retuiu woriiiinn ℔e ⁂4ri ipw tttqv prwvHtbit »t <A»AaraU ri q«vK -«nil erixrtCMt See ℔»M«q»r orjmdr· ℔t-u»« iU«> ri qnrin· cte'x ℘air qm ⁂aite»at rirrr-iatar. ItyiJuMma qntl»«u •w ai ilil ia*w itati ⁂ràral, il ri ı·1 ual. *« Urlrce aHliam-hcia. cm» ni ⁂nii ₹χ·ıii« uniutniio *ıκφM» tRptrita ₹ ratte ℔ «irical AMarrsi· Iratft ℱa.4-u riñan statere «tetara. Km»» reiría «te Uh· ⁕»· •puto· tra qai tritoli «pu·4t ℳ ' «trr ⁕·,· rr. »1 ¡.-ta-fites· CBttexital· r ∎· rttota»«l.·**

A in incredulis refellendis vel ail fidem trahendis olwr-varo debent: agitur enim inter nos de veritatibus ab iitraquo parte, unica fere excepte, iam admiwia.

Scimur ecclesiam rondare ex ccclcriasi℉ci et laici», il ill·» hicrarehúim constituens quorum ℊradu <4 jura saltem primoria extra controv anioni eunt: igitur indifferens pronus est putem hanc vel illam ℘rim illustrale ct expolire. Praeterea n«n non unum doctrinae corpus proprio martr excogitamus; aod illam ex divinae ℟evelationi ℱanliba accurato operire conamur, dummodo tamm ℣eritate certe ct indubitanter cx illis depromptae fuerint: et ai boo per concilium ct oon-αliari(er fiat, non solum certo sed infallibiliter «licendum ret id factum foiose. Indifferent crt et nullo modo illarum veritatum firmitati detrahit, si una vel alia pnmo loco examini luerit subtecta. Quare orto oratoria potius vel, ut a|«ertius dicaiu, cavi!lationibus c< ⁕opliismalibu nubi videtur, beri et ⁕upenoribu diebus dimicatum ℔on Argument» vel a c««rjM>re et memI«πs vel a fundamento el supers!rueodo aedificio hinc inde desumptis. Si cnifn veruni rat ra¡Mit nine ℠membri c»e non p08M>; vmnii nd cl iam membra sino capito viiom seriare non pour: ita si fundamentum ℘rie ponendum ral, cum tamen ponitur, mm tota aedi licii ratio in immite arti ficin existai necrase rat.

Hace rrgn et hi» ℠imili argumenta a similitudini-℔o doMimpta Mint gladii anripilra ex utraqtM ¡sirte acuti, quae vim habent iuxta nuionrni vd ordinem. Mib quo ooiuideraxitur. iutroiienis vd execuIronie; el quae modum praebent callidi» ℴratonlm negotium ℻a ή ℊi ℠ℶ℣ utruniqur ordìnetn invi» propûri-℔utr Miurn confondendo. Seti revera nihil ℣entali interrai, «i unum prae abo dogmata definiatur, turn. si revera amU« revelata rinl. rra tandem in idem recidocû detrai. Si «urn, ut ad iptaiMiommt nostrani vcnramti-v, j«ria« «talmtur qua» mra rint rpisrxqioruiu. C cerio liAfv pontificum infallibditalcin. ri hurt- rra dula rii, non t»v ludunt. Si hoc <? contra principium Aritualur, nUOqUAlil ¡ora vmtebit ℣pi ««pontili, qusr reveíala ivocilium definit· Si ℟rita veritati nunquam opjAUHlur: limili» mini» id vaici quando dr ventati℔u agitar «pia·· u Ih-o i|r—» nudala# Mint. Sod mine de hi» disputa/»· amplius m»n licei ; ab innq4o dcrihlrn· amplii» j«nmi?>nm non ral.

Vrnim. ut meum xmtctitiairi proferam, ad ordini» pcrturlaUiunmi rocrigimdam fononi ıη-··ηıη<, ut cunAÎiutio dr Romani pontifici primatu ila <«n-deretar, ut in <alefidt> loto Ira' tatù de ℠rk« -mi loro ut ℘ur lutiix reponcrrettir, et cum ili·· unum ℭorpi» optime' tutu mu·» |xvitilm» mlwna» efforn· ¡nr-M-t. Ita <it¿Afit'rvt |«uinbu«. quonim mrunu·. non wlvlan· tibus prouctuii ℣erbi ri corpiiraiionila» editi» ex Imm· ambon»·, in mio ℠ubi adline permanere videntur: ct UNK-ilii opti» certe ℘erfadiu <4 iwliwri ordii»» digestum, tum iu limiu pnxhen!. al» omtiiLu- indicarciur. et utiam ma olr>lrucîcntur «pu»»·, ounetlin jierarto, nine dubio iniqua Im-uluta Mint. inierim impediretur quin !«)<···< ℠Ui«fi« ctiiun «l«-itlvrio illoruni ¡etrum quilrtM iitMia, ut putant, «l·· cOinm nudi «rriiprr ·µ bur iHiguliuiii «pointwiu» expríliri, et ⁕jiaf imi ,l«· Rimi uu pouüfkte iiiLillibìlilutc quamprimum lotiire cornili! Mmiritfia prcimiplocic resolvi.

Sed bui·· liliali rewlulioni multai oluvtant diffi-•liliale-. Erto: art ego ex illte urgunientaini dvMiino ℔utavte ciliu·» nd soluiiotiout deveniendi. Diffi-℠ullalra multa·', ℠um Mqenuidae. ℠nlriratubu Mini pro Miiicnlia pnricimda. Ego inferii: proferenda .«ulrtitiu rat, ul dii in ℔ta ⁕vi inc l'nmdoxum

**(or-m »mI« Litm. ⁂ L«i>«m mm crii. !:mi «l. ⁂« «h⁕ i<h h- *u |··ııµ ·»ıη· n·· vertami quidem (■·· i« ««rimi» .·.» ⁕ ℻d· pl'⁕» IHH» ı««»^·ıuı u t a I»·!·-· ilb»». «pii**

id proponere immo postulare non verentur. Quid si A liceretur Romanum pontificem, postquam quaestionem do sua infallibilitate concilii examinationi submisit, illam debuisse discussioni subducere, utpote α patribus reicctam ; quid dicerent impii ephemeridum ■criptoire, quorum censuram inulti tam vehementer pertimescere videntur, ut indo credant patres ipsos earum rumore ad silentium esse reducendos? Immo quid ipsi catholici dicere vel sonlire deberent? Actum do pontificia auctoritate, do ingenti illa aestimatione et reverentia, quam ipsi infallibilitatis oaoree tam magnopere hia temporibus auctam inter catholicos profitentur, quamque imminuendam c contra ob infallibilitutis dolem per concilium illi certo tributam .«meut. Ergo in via progrediendum, difficultates per ipsam definitionem, ut ego censeo, solvendae eunt

Et in primis desumuntur ex Scripturarum loetimoniia quae ad infoilibilitatem stabiliendam afferuntur, quao iuxta adversarios non concludenter probant, B cum in alio sensu ab aliia iutolliganlur. Orto si velimus finem imponere quaestioni quam per datas, repudiatas, repetitas et iterum excluras textuum interpretat ione», ut tandem omnee in unam conveniant sententiam; disputabimus usque ad diem ludicii in hac solvenda quaestione. Exemplum habemus in protestantibue, qui super his clarissimis verbis *Hoc ut corpus ineum* a Luthcro et Calvino, quorum unusquisque in sensu ab alio diverso ea explicabat, usque ad liuec tempora eorum asseclae nondum inter se convenerunt. Et etiam in hac aula audivimus interpretat iones textus illius, ex quo primatus et infallibilità# Petri eiusque successoria Romani pontificis affirmatur. *Tu es Petrus, etc.,* quibus per petram nempe intelligi fidem Petri vel ecclesiae vel Christum ip&um asserebatur: quae certe vobis omnibus non probantur. Et quao harum dissensionum causa? Vos probe nostis, quia sacram Scripturum, et quidem libero interpreta- 0 tam, illi pro regula fidei habent. Inter catholicos res aliter se liabet, cum iudicem controversiarum ecclesiam agnoscant Ubi eet autem ecclesia? Nonne in concilio Vaticano adunata? Decernat ergo ecclesia in quo sensu allata pro infallibilitate sacrae Scripturae testimonia accipienda sint. Nonne et in prima do fide constitutione definivimus, ecclesiae ἔse indicare de vero sensu ct interpretatione sacrarum Scripturarum? Si igitur concilium definiat illa testimonia intelligenda esre do Romani pontificis infallibilitate eo sensu, quo pluries ex hoc ambone declaratu ·» est; tunc difficultates omnes ex hoc capite ab adversariis adductae evanescent.

Idem dicendum de argumentis, quae ex actis α Christo pro sua ecclesia stabilienda desumuntur. Christus prius apostolos in commune vocavit i)lisque facultates supernaturale» pro ecclesia fundanda concessit, doin Petro primatum. Minime, aiunt alii; sed Petro D omnem potestatem ccclcaioe regendae dedit, deinde alioe a Petro dependenter in partem ecclesiastici regiminis vocavit: Christus jiriu» fundamentum posuit Potrum ecclesiae suae. Non. respondent alii, sed ecclesia super fundamentum aposlolorum omnium exstructa est ; ex quo acquorctur totidem ccclreiao fundamenta quot apostoli, immo quot sunt episcopi, cum astulorum sint successores, rceervuto tantuiu Petro honoris gratia praelationis loco: emu quo systemate, quod nimis urgeri in hac aula dolemus audivisse, un unitas ecdtwiae catholicae loiibislere possit vos, reverendissimi patres, iudiraie. Iluque, ad omnee tollendo» amliagv», concihum buu auctoritate utatur; et difficultatre ex Scriptura ἄκιplao evanescent.

Et idorn dicatur do dlin quae ox traditione et

Concio, oxxkrau touur 1.1!.

sanctis patribus desumuntur. Nonno ecclesia do sensu tradıtioni» divinae et apostolica^), de illa traditione quae divinis dogmatibus fundamentum praebet, testis, interpres ct iudex eet? Hic sunt totius orbis catholici episcopi, qui de praebenti ecclesiarum suarum fido iudiceu et testea sunt; in sacrarum Scripturarum studio, in patrum et conciliorum doctrina, in theologorum libris a iuventute versati sunL Igitur in concilio, Spiritu sancto assistente, iudicium proferant; tunc nullum argumentum ex traditione et patribus contra concilii sententiam adduci amplius posset. Si quis sanctorum patrum aliter sentire videretur, eius verba in benigniorem sensum erunt interpretanda, si fieri potuerit; siu etiam dicemus illum errasse, nec tamen haereticum esse, quia veritas haec nondum erat definita.

Equidem huic meae conclusioni oppositum fuit praeteritis diebus exemplum canonization» sanctorum. Ego dico, definiatur quaestio de infallibilitate. et difficultates omnes evanescent. Minime, mihi respondetur, ita argumentari licet. In canonizationo sanctorum, quando insurgit difficultas, iudicium suspenditur; quia ad iudicium proferendum lequiritur, ut omnes prius solvantur difficultates: ergo a pari, Sed disparilas eet, quia in allato exemplo agitur do quaestione meri facti, nempe nn revera constet de virtutibus et miraculis illius cbristifidel»; in casu autem nastro habemus praecedens divinae revelationis argumentum, quo extra dubium posito, contrariae difficultates evanescant noceste est, sicut evanescerent in allato exemplo, si historicis dubiis adhuc subsistentibus, illum christifidelem, do cuius sanctitate agitur, · inter caelites odseriptum fuisse Deus ipeo aliquo modo manifestaret.

Coeterum tot sunt sanctorum patrum pro pontificia infallibilitate sententiae, tot conciliorum decreta, tot ipsorum pontificum testimonia, tot historica monumeuta et quidem in tot auctorum libris collecta, discussa, ab obiectionibus vindicata, ut mirum sit quod haec doctrina nova dicatur, et inulto magis ecclesiasticae disciplinae contraria. Quod quidem dico etiam ut respondeam illis, qui ad quaestionem definiendam seu potius ad eam indeterminate relinquendam exigunt, ut ad trutinam revocentur Scripturae non solum sed paties omnes, concilia, universa ecclesiastica historia, deinde documenta ; ct non solum quae in immensis collectionibus publici iuris forte inveniantur, sed etiam quae in archivis etiam latent; nec solum in communi vel a pluribus, sed a singulis patribus ut unusquisque votum doro queat ex sua propria persuasione et absque conscientiae detrimento : quae quidem non solum impossibilia sunt, sed neque necessaria. Ergo nefas erit alienis laboribus uti, aliorum testimonio aliunde fido digno inniti, et tot doctissimorum lucubrationes inutiles prope erunt?

Ex alia parte censendi forsan erunt omnes isti pruestantisaimi praesules, ecclesiae catholicae splendidissimum decus, omnes in studiis theologicis tyronre adhuc osse, ut quaestiones has numquam attigerint, ut nunc a rudimentis studia sua resumere debeant? Et tamen jialcr unus, quem ego ipse multi furio, professus est so a iuventuto in scholis theologicis contrariam opinionem hausisse, eamquo in cathedra docuisse, ct mullis evoluì' libris in illa serto confirmasse. Multum sententiae suso ponderis prao aliis w iidsoimre ex hoc sibi videbatur: hio saltem ad miici'ium non venit imparatus. Esto, sed ego etiam in scholis theologici» sententiam de Romani |>ontifivK intallibilitalo explicari, propugnari, ab ὄbiecti defendi, haiga ἀiwsiono auimnos pontifices haereri im-usatn» ab errore (disolutos audivi ‹›‹ etiam semper tenui. Quid? ergi»

1«

si valet suum argumentum, meum etiam valebit ; et si meum, quia illi me comparan? non audeo, non valet ; saltem votum valebit tot illustrium praelatorum, quorum mulli e cathedra scholastica ad epwcopalem gradum merito fecerant. Dixi me audivisse usque a inventate pontifiera illos, qui erroris do fide accusabantur, in schola defendi; et ideo dixi, ut difficultates quao ab historia uti novae et inexplicabili» nunc opponuntur, iam ventilatus a multo trnqwro et solutos fuiso innuerem; ita ut definitioni quao α maion patrum parto desideratur, minime obstare uunc possint.

Caetcrum si ad trutinam in hoc etiam concilio iterum revocentur, quid eveniet? Quod post multa evolata volumina et ℵmulto libro· pars una difficultates solutas rase autumabit; altera subi non Qlwfectum &c contendet: et ecce iterum ℵhjo. Multae autem earum difficultatum contrahuntur vel ex sententiis fortasse inteq«retatis aliter quam a multis judicetur, vel ex documentis incertae authcnticilatis B vd fortowe interpolatis, aut ex deficientia rorum documentorum, quae dcjærdita probabiliter sunt; alia autem miaste inficiantur cum facta vd dicta rrapiciant, quae privata ct personalia uti sunt ikc ad quaestionem ullo modo pertinentia forilo praetermitti possunt. De nullo vero pontifice corte probari j«trat, quod revera ex cathedra docens liacrcrim crelmiae credendam proposuerit: restant ergo solummodo dubia. Si ergo concilium ex mera Scriptura, ex traditione. ex universali «desine scn.su et ex ℵfontibu cx quibus concilia definition suas haurire solent, concluserit summum pontificem infallibilem «as; dubia omnia illa, uti fundamento carentia, «pernenda rasent, quaedam narrat iones corrigendae, quaedam ut falsae respuendae. Et ita prolatione finalis .«ententiae difficultatibus omnibus «lentium imponetur.

Scio et confiteor temero non cs-e liane gravtsrimi momenti proferendam «cntenliam; et idro laudandi, c qui zdo animarum incensi nos admonent, diam libris conscripti», extra concilium tamen et nobis grati·» inferi·, ne plurimis et gravixmnri culpfe, ℵqua.· enumerant, conscientiam nostram gravemos. Sed prartnrquuinquod monita dia, qui pro definitione «tant, Miri monitoribus etiam remittere eodem jure ¡oeiut; qasretto insuper a tanto tempore, a tot κ-riptoribu» dfecotM est. ut nemo ieiunus ad hoc concilium arereecrit, ct nemo non potuerit hactenus perfectam illius (Ognitioncm sibi comparare. Praeterea si illos conscientia in roo renui perorare cogit, ℵlio. etiam adducet in proprio: ile ℵtnnibu· renticndmn rat, quod iuxta conscientiam suarn ct l&piantur ct scnienlmm rint tandem laturi. Qui ad roam vtfl alienam conxcientum appellat, rit venia verbo, vel de aliena dubitare videtur, vd de au· dubitare suspicetur. Verum ei in proferenda liar rententia cum metu ot tremore procedendum rat; ego exfetimo magri in proscribenda D quam in af>eren«la pontificii infallibilitate conscicn-Itte integritatem periclitari.

Quisrotm unquam dixit, profiteri infallibilitatem Romam puntifu is hoorreitn eren? Qui sornu) Scripturae textus, quae rof^ilii definitio, ℵuiu nu<·turis rententri in hum ren-nui prolata adhun est? Immo wn-ℵkia pro infallibiIitat«.« min eolum G00 episcopi profiteotur. red etiam illi 137 quo inter tulversance docemur adnumerari, qui opp>rlunitatem definitionia oppugnant, nnn veritatem per illam definiendam. Smtrntri ergo infallibilitatri non mlurn nulla ron-•ura perstnrta fuit nre pfratringi pMcet ; red ℵ* etiam ecAa fantontm numero moraliter ℵnali Penimi ia vere» contraria mm panrorum ait, «atri împroVeihilmima apparet, M in»uper iuxta maiorem ℵπm» thedrejorum et etlbofaonim revelationi A contraria et haereri proxima. Tinicunt ergo illi ne in impugnanda hac sententia vel etiam in negando eidem proprio suffragio conscientiae propriae vuℵnu infligant. Coctori ri erraverint, dicere poterunt eum Augustino so a Deo ipro, qui hanc sententiam ℵanti argumentis fulciri et credibilem reddi pa&sus est, in errorem inducto» esse.

Caetcrum ut aliqaid dicam de hac tam exaggerata inopportunitote, ct do malis quae a inultis timentur, observo qnod episcopi illi qui pro definitione stant, etiam illi in mundo vivunt, etiam illi ea quae iuxta se eveniunt norunt. Potest ne fieri ut mala illa omnia, quao a definitione cedraia» proventum rasent, ab illis nc minimum quidem praoviderentur? Potrai no fieri ut oouM» tam cacci wool, ut has urinas non advertant nœ ℵdeclinan satagant ? ‘ Hoc incredibile mihi videtur, ct in suspicionem mo adducit, ℵimore illo» fervida imaginatione augeri, ct facile jkxsc ml iiBtam mcnMirani reduci.

Corte ii desumuntur ex parte infidelium, linereti-ronim, ℵh uniateurum, catholicorum infirmae fidei vd moribus depravatorum, denique rectorum rivilium societatum iuxta pugnae nonnas mite concilii initium a ducibus iam indicates. Sed «atri rospon&um est nil timendum ah ininldibu-, qui noti solimi hunc -ed olire etiam fidei articulos ignorant. Korean difficiliu» ℵlli. erit credere pontificiae infallibilitati, quam fnjrslcrii-sanetixsihuu· Trinitatis, ℵncarnationi. Euchari-stiae? Nil etiam ab ℵhaeretici cum plura alia sint in ℵju α nobri dbc-urdant. quae si oblivioni «landa fuient eum «lo illis qmiralio in ecclesia orta est, incipiendo α Icen ('liristi divinitate, totum symbolum ad unum forta c artiridum reductum ra-cl. SrfiK-niuliti non ℵk ℵprimatu privilegiis, ℵM de primatu tpro pontificia deputant. Ergo et ℵhuiu ℵveritati proclamati» in hic -vuodo silentio praetereunda ? Midi tallio)iri foreun taire effecti Mini. cum de hac quaretionr agi roepil? là forran oil meliorem frugoni relibunt -i illam *-¡κιηοπηι ct silentio prcmiunní? Seti ita ℵlli imponimi» inqortebilv ℵintt Ridenda difrimiliℵu utri potita» i-s-i lamentanda. vel urii ℵdlkm «met, quod «rio ab illis, qui obodiciiliom fidei non ex numero articulorum credendorum sral cx illorum rvvrléione metiendam sciunt, proponatur.

Gubernia. Oh! pium ab omnibus «pii hir Mini congregali epwropi, ai prraecutionca quae po.«i aunt H ℵqua {ratiuntur, a qiwriione ponlifitinc infuilibilitetis in roucili» tra» lamia originem duxerint ; immo si non ctiam anti«quani «le concilio M«nno haberetur, jxi^bi non sint expoliat ione», can erra, exilin et munis gooerra tormenta. Italo» tantum appello ct Hfeponos, quorum inula sunt recentioni ct damna forsan graviora.

Verum omne» illoa qui tanta mala timent, «pii tot difficulté re obtendunt, interrogo: Cn-dit i-no quoi concilia oocumonka »int in «pinr-lℵonibu «Ircidcndis indices infallibile? Inuno creditis ℵ|« «•«•Ireiur perpetuitati ℵ indofvctibilitati? Certe mino ex volita ℵnl( »|n vedreia unxius erit, ricut panjrbtiM «juidnm, qui s<l»cma dr infallibilitate pro modulo mío discutient', immo derrqien··, in libello ℵ«>bi gnüri. ut mori» ral, nuper intaso, ita conclmlnu ounus rat, ut «i «h»fiuitio infullibilitalis pontificiae prolata fuerit, crederet catholicam rcriraiain inortuli vulnere saiudatam iri. quasi a facio icrrno oveporalurani, vel cum sectis heterodoxia confundendam foro: quod vere linrroticum raU Igitur si creditis acatanimi nunquam defenturam, si concili» gononilibu», ct praesertim ab i|>ro pontifico mia ℵπ» ℵione tatis ct auctoritate ℵa «utifirnmt ri. Spiritus rancli assistentiam non defnturnin, ℵ illorum do fido derrota uno ℵ»o infallibilia

putatis, ct nihil aliud continere nisi revelationem divinam; cur Iam anxii et solliciti estis? Forsan non amplius divinis promissionibus fiditis?

Si ergo definitio ista, a qua tot mala eccleeioo profectura veremini, revera tanti exitii illi futura esset, no timeatis illam unquam omittendam fore. Spiritus sanetm», qui, quao ventura sunt, ab aeterno iam novit, itu mente» patrum illuminabit, ita voluntates reget, ut ab illa abstineant Cum igitur ea exposuerint, quao sua illis conscientia dicenda suggeret, sive a bese >ivo ab aliis dicto fuerint; quin toties eadern repotant, divino beneplacito fidenter illi so committant, quidquid illi libuerit libenter suscepturi ea mentis persuasione, tantam ecclesiae ruinam Deum permissurum non esse.

Sed obstant centum quadraginta patre», de quorum votis ratio habenda rat. Utique optandum esset, ut et isti seutentiao tam maiori suffragiorum numero suffultae adhaererent ! sed si in sua adhuc persistant, uum u ferendo decreto abstinendum erit? Nullatenus ab ipsis contendendum, neo a nobis exigendum. In nullo enim concilio nec ullo ecclesiastico decreto statutum est, ut conciliares definitiones nonnisi unanimi patrum suffragio statuendae sint. Unanimitas quam multi nunc exigere videntur, licet appellatione moralis aliquatenus coarctetur, tamen caset effugium quo minor numerus maiori voluntatem suam imponeret. In casu nostro sexcenti, ut dicitur, episcopi pontificem infallibilem proclamare gestiunt; centum quadraginta huic voto rraiatunt; qui sunt qui in hac concertatione triumpharent? Qui de minori numero sunt, quod est contra rationem ct contra methodum in omnibus conciliis servatam. Certe ncc in Nicaeno nec in Constantinopolitano nec in aliis perfecta concordia soffragioruni habita est, haereticis saltem, inter quoe etiam episcopi, in sua sententia perfracte remanentibus: et tamen decreta de fide emanata sunt et adhuc vigent. Nec adversarii opponere iure possunt exemplum concilii Tridentini in casu peculiari, do quo mentio iam facta est. Ibi enim α Romano pontifice data nonua est ut ab ulteriori discussione abstineretur; hic autem ab ipso pontifice, huius discrepantiae iam conscio, discussio concilio proposita est: nullo ergo modo definitio declinari potest, sed absolute finienda, etiamsi perfectu votorum concordantia non liaInutur.

Obtruditur magna ¡meis utilitas, quao α «η«nenda quaestione haurienda ct experienda ¡wtitur. Sed contra, ad perfectam pacem obtinendam quarationw definitio magis conducere mihi videtur. Si ergo swqicnderctur discuoio, omnibus in sua opinione remanentibus, aliis victoriam jactantibus, aliis id a<'gro ferentibus, dissidia infeliciter protraherentur. Neo dicant idem eventurum, si in sensu affirmativo quaestio resolvatur; lune enim omne» in eodem sensu statini convenient ac convenire debent, et volitati extra dubium infnllihilitcr positae omnes. qui ab ecclesia smungi non velint, acquiescent. En pax et |>ax stabilis; nemo outrm se vicium filile dolerci, cum potius ab errore » revocatum fiiirao gauderet.

Ncc mo rnovenl lande» illac et gloria quAo pontifici promiltitur, si disputationem ex animi magnanimitate supprimeret. Landra quasdam et devotionis declarationes dum audio, artra uieao memoriae ¿accurrunt (ignoscatur mihi, nam profiteor me aliter de adversariis sentire), ortra, .inquam, Arianonirn qui nullum reverentiae testimonium, nullam ■arrllrnt mr attributionem Irau Christo negabant, dummodo illum l'atri consubstantialem fateri non cogerentur. Ita nnne qnidnrn, ⁋d rumis profitew, *certo alio animo, ilrvotioncm erga Minimum jmntificem illimilstam sjumd^nt. ad •nerificin omntn j»amli* pro sede apostolica, vitam etiam pro illa profundere non renuentes, dummodo pontificem infallibilem declarare non cogantur.

Addunt, fidele» iam huius infallibilitatis pontificioe persuaso» esse, ut concilium quaestionem uti inutilem reiiciat, non advertentes quod una manu destruunt quod altera aedificant; nempe fidelee potius ab ecclesia se separaturos quam definitionem humiliter recepturos, et praeterea nibil obstare quod definiatur α concilio id quod a fidelibus iam creditur. Hao omnes devoti animi significationes, ignoscatur mihi, valde suspectae sunt; asperitas illa qua sententia impugnatur, et artes quae adhibentur suspicionem illam mihi ingerunt: quod no temere me indicare dicatur, liceat exemplum proferre. Usus aliquando fuit apud ecclesiasticos scriptores, et ¡dura exempla habemus in iure canonico, appellari hacresim peccatum rimoniae, foraitan a pomo haeretico, Simone Mago. Textas omitto, ex quibus aliqua videri poteritis in causa 1. quoesL 1 decreti Gratiani. Ad criminis detestationem intelligitis haec dici, non quod omnis «pii emit aut vendit spiritualia revera haereticus dici possit.

Et tamen ad probandum summos pontifices in hacrc&im labi jkjsso ct revera lapso» esse adducitur exemplum Paschalis II, qui taedio persecutionis afflictus Henrico V privilegium illud infaustum investiturarum vi extortum concessit, quod ad simoniae similitudinem ct nunquam in vero sensu in Viennensi concilio hocresis vocatur. Et verba ista ex textu separatu et nulla explicatione mollita referuntur1: „Haercritn ceso judicavimus." Minim autein quod qui hoc factum pro pontificis follibilitatc protulit, non legerit concilii illius patres, qui Paschalis diploma vi extortum vi omni carere declararunt, id fecisse *ad Dei honorem el vainoti* (scilicet pontifiai») animatoe, uL ipsi profitentur; et tantum abesse α condemnando do haeresi pontificem ut in eodem epistola (notate patn») hoco scripserint:* „Et nunc, domno pater, vestram, sicut dignum est, mniestatem suppliciter exoramus." Forsan ut ab haercsi ad veram fidem so convertat? minime: sed audite3: ,,Exoramus, ut quod pro sanctae ecclesiae fidei robore, pro Dei ct vestro honore fecimus, auctoritate apostolica solemniter ĕonfirmetis.' Post quae putative quod aliquis posset inde hanc conclusionem deducere: quidquid sil de cuIjhl Paschalis, saltem coaevi sui et ipse Paschalis credebant pupam in haerraim labi posse? Putatisno talo hoc foetum, ut quasi telum acutissimum u scriptore alioquin doctissimo reputetur ad pontificiam infallibilitatem penitus diruendam aptissimum, et elato supercilio certus do victoria, quasi reliqua superflua fuerint, illud contra adversarios iniiciat his verbis: Rogo ut mihi lautum permittatis hoc solum fartum in memoriam revocare?

Simili modo procedit et eadem utitur arte censor quidum1 Honorii, de quo «doro non possum, qunrationem tamen non attingendo, sed «dummodo quaedam notando quae animum saltem contra Romanum pontificem valde praeoccupatum ostendunt. Voe scitis artem, qua Sergius in errorem Honorium traxerat, fuisse ac<piivorationem Ruper humana voluntate bona et mala, excludendo, quando Honorio loquebatur, malam voluntatem, praedicando autem, cuín Honorina ei rrapondit, ipsum Honorium Uniam in (ĪıηMo exclusisse et sio divinam solummodo admwrise. Hanc artem nunc etiam adhibitam video ab illo, qui verba

« N.ed. XXI. 74.
» IbiiL. 75.
› *IHd., 75-7«;* Ubbr, c. *XII, p.* lf«4 M vtwL
*4 AllUilil lut* rpi»nq»nre Rnlfr₀ ⁑ λ γ<γ π ⁂ τ (T. hSr'fe· ab
9 ccDwnptom. cai UlnJw·; *p̆ăr* |». ·.

hanc *scripsit* et typis vulgavit Cum scriptor ille verba huc *Honorii* retulisset: „ündc et unam voluntatem fatemur Domini noetri I«u Christi, quia profecto a divinitate aseumpta »t nostra natura non culpa (ergo ei natura etiam voluntas quod darius patet ex sequentibus) illa profecto, quae ante peccatum creata est, non quae post praevaricationem vitiata (ergo ei Adam voluntate propria dotatus fuit, etiam sacrosancta humanitas Christi; sed exduditne Honorius hanc voluntatem? Audite). Non est itaque assumpta a Salvatore vitiata natura, quae repugnaret legi menti< eius (quao verba darisnime ad notissima illa sancti Pauli alludunt)." Postquam, inquam, haec relata sunt et commentario explanata, prosequitur scriptor: Hactenus nete; abhinc vero sequentem in modum debuisset ratiocinari: *ideo* in Chrrito non orat p«camino53, ramali.·» volunta, ĕd solummodo bona volunta humana di» inae voluntati omnino conformis; odcoque reipss duae voluntates, divina nimirum atque humana taque bona." Esto, sed hoc peccatum «t ad summum omissionis uon commissionii Ita videtur, •«1 anetor in peccatum commbrionie commutat subjungendo: „Honorius confundit has duas voluntates; vel bonam voluntatem humanam, utpoto divinae voluntati in omnibus consonam, in hane (id »t divinam) pronus transire sinit, idcoqoo dicit: „ıηαıη voluntatem fatemur Domini nostri lesu Christi." Ealris&imum prorsus, et patet ex verbis ipsis, quibas auctor Honorium interpretatur: ..ideoquo in Christo non orat lex membrorum (ergo non exdudil voluntatem humanam prout naturae integrae convenit) quao legi mentis adversaretur;" ct ox illis quibus Honorius declaravit Chrútum «se unum et eundem operantem divina et humana, in duabus naturis operantem quae propria cuiuscumque naturae sunt, ut probe nostis. Unde intelligore non possum quomodo ille scriptor postquam donno peccatum omissionis Honorio imputavit, offirmare potuerit1: ;‡Honoriu per saltum prosequitur: ergo una dumtaxat ‡volunta est in Christo, quam divinam areant."

Seti ubi Honorius unam tantum voluntatem, quam vidimus quo ecriMi unam illam appellet, divinam facit? ('or verba Honorii calumniam hanc ita gravem eidem impingentia non retulit? Foran erunt illa: Filius ei Verbum Dei «<l unus et idem ojieraas divina ct humana? Sed cum dims naturas operante in (Christo admittat, quis noti videt Christum, qui unus tat persemi non natura, penona rui action» tribuuntur, operantem in utroque natura duplici voluntate donatum Honorium ronfiteri? Sed liare sufficiant.

Dicerem libenter aliqua de morali suffragiorum unanimitate, quae α uonnull» ad quaestionis resolutionem exigitur, quod non constat de iuro esse et e exite effugium ridetur quo minor numerus solutionem citare curat, ita inaion patrum parti voluntatem warn imponendo: quod an libertati suffragiorum faveat et methodo in concilii» tenendae sit conforme V» videbit».

Die»-rem de opinione requirentia ad definitiones pontifici»? irreformabiles reddendas consensum saltem Mabrequentora qii«coponmr. quod rem eo perduceret, nt ‡umina pontifex constitutionem de fide edere pcwret, anathema dfenntientibna intimando et omnes ad internum aseemum obligando, «cd adhuc incerti» de naa definitionis rectitudine j»t vovitate. Quapropter fidelib» direret: Ego ita deremo et vos sub prera anatliemat» K retenu» damnation» ita cr».-ĕ<w inte»; wd an writatmn ‡obi prnpuwrim ego ip·· espartare debeo a fratrite« ĕoepireopi mci«. ut

A me certiorem reddant Quod non solum ridiculum sed incommodum esset cum interim fidolce credere deberent propter pontificie definitionem, et incerti essent non adhuc cognito episcoporum consensu: quem insuper quanto tempore expectoro tenerentur? Quot episcopi in definitionem convenire deberent? Quot obstare possent ne irreformabilis evaderet? Quis certiores faceret fideles, definitionem pontificiam robur irrefragabile tandem consequutam fuisse? Eu maiores difficultates, quam proveniant ex unius infallibilis iudicis clara et certum in modum manifestata sententia.

Sed hoc opus, hio labor! Multi obiiciunt gravissimam difficultatem cognoscendi quando pontifex loquatur, ut ad rem nostram pertinet, ex cathedra, levissima difficultas quae serio oblici non potest, quasi eadem non possit opponi etiam dogmaticis conciliorum definitionibus. Si concilia modum habent edendi B canon» dogmático?, et facere ut illi ad fidelium cognitionem indubitanter perveniant; quis serio negaverit summo pontifici id possibile esso?

Sed ne voa super his, quas libenter vocarem abeque ullius offensione nugas, diutius immoror; aliqua breviter ante orationis finem notabo.

P Audimus infallibilitatem pontifici aprendo, praedicari ateilutum imperium nulla loge coarctatum. nno verbo absolutionum ⁑ Miror potuisse id a doctteùno affirmari. Absoluta potatos in ecclesìa dari non potat, cum cite constitutio data divinitus illi fuerit. Hoc e»t gubernium vere, ut aiunt, constitutional, non voluntate subditorum sed Dei ipsius, certis limitibus definitum. Cum nutem asserimus summo pontifici infallibilitatem. tantum abest ut illi liberum et arbitrarium imperium adseribamus, quin etiam illum dicimus ita in suo docendo officio devinctum esse, ut nihil de suo loqui possit, sed tantum C ea, quao in revelatione continentur. Sed forsan si eius itupcriuui assistentia episcoporum temperetur, isti maiorem habebunt in edendis fidei decretis libertatem? Minime, cum et ‡pe revelationi insistere et adhaerere debeant. Sive ergo a pontifico solo, sive α pontifice· cum cpi<opis decreta fidei edantur, nbsolutúnii nota nec pontifici nec episcopis inuri potest. Hinc cadit ex se magna illa difficultas ex prnetensa absoluta et indépendante auctoritate a civilibus guber‡iii saeculo praeterito desumpto. Quidquid sit de civilibus guberniis. quorum ruina potius ex adversata ecclesiae auctoritate orta est. quod ad nos attinet, certi sumus quoti si a concilio pontificiae infallibilitatis definitio exierit, non tam deploratum exitium sed magna utilitas evclesioc proveniet, et hoc ex assistentia α Christo illi promissa.

2® Qui pontificem infallibilem volunt, illum Christo ipsi, aiunt sententiae impugnator», aequare praesumunt. Ridiculum, nec responsione dignum' Christi infullibilitas ex natura sua, jiontifiria ex Dei &N«feten(ui tantum. Sed haec assistentia non est putanda miraculum. -ed divinae providentiae ordinaria cum. Sit ita. dummodo admittatur ex hac fieri, ut pontifex ex cathedra ‡oquen numquain errare poerit.

Sed invai tandem «iso ‡itorale Demus pontificem infallibilem tantum quando wcteiao consensus vius decretis accedit; demus episcopos ĕu· saltem in concilio vere ‡udice fidei, ct dote infallibilitatis divinitus praeditos rew: subiiciamus ergo illis salebrosam hanc qimcetiunen», nienti nonnulli illam appellarunt. Tunc indicium, quodeumque sit, proferatur ab illo tribunali, quod erit adiniwiun etiam ab edvetrariie; tunc nemo renuet dare ûwonium anum:

**i <'f oiati''ttwn ‡erer» 'li« imi epicopi Mognatiai in antearta ĕo»<re<at!a« WHtam. «4. tOg.**

ergo definiatur a concilio. Sed adversarii haesitant, haerent. Ergo parum fidunt suae causae, volentes declinaro eius decisionem. Ergo concludatur, edatur definitio ct tunc sperandum erit quod etiam illi, qui votum sententiae non dederant, tamen assensum dare tandem non renuerent.

Ili» nutem absolutis, interrupta disceptatio est, et indicta proxima congregatione incoquenti die habenda, putius dimissi sunt a primo praeside his verbis:

,.Proximu congregatio generalis habebitur crastina dic, et in ca continuabitur discussio propositi schernii! in.*

14.

Congregatio gone rolls Quinquagesima nona 1870 maii 25.

Ecria IV dìo 25 muii 1870 hora nona matutina, in conciliari aula Vaticanae patriarchalia basilicae, generalis reverendissimorum patrum congregatio habita est; cui interfuerunt quingenti quadraginta ¡nitros, nempe 36 cardinales, 4 patriarchae, 9 primates, 89 archiepiscopi, 3G8 episcopi, 2 abbates nullius dioecesis, 13 abbates generales «ivo praesides congregationum ordinum monasticorum, usum mitrae habentes, 19 generales et vicani generales; quorum omnium nomina, quao per assignatores locorum accurato descripta fuerunt, exhibet indiculus patrum quinquagesimae nonae congregationis generalis, qui inter orta concilii asservatur.

Reverendus pater dominus Fnuiciscus Blanchet archiepiscopus Oregonopolilanus missani Iccium celebravit. Qua absoluta, ot recitata oratione *Adsumus Domine* etc., eminentiseimus primus praeses dixit:

"Reverendissimi patres, continuabitur hodio discussio propositi schematis, de quo lulhue veniam loquendi potierunt nonnulli reverendissimi patres, quorum nomina reverendus dominus subsocrotarit» ex ambono ṗṻblicabit.

Tuno umbonem snbsccretnrius ascendit, et tabellam perlegit in qua inscripti erant reverendissimi domini Ludov¡cus Delnilo episcopus Ruthanonsie. Georgius Siniciklaa episcopus Crisicusis ritus rutlieni, Iaseph Esteves do Toral cpibcoj.us Conchensia in Himpania.

Novis oratoribus publicatis, eminentissimus primus praeses subiunxit:

„Unus ox patribus Deputations pro rebus fidei veniam loquendi petiit, ncrnpo rcveremi¡«simiis dominus Eduardos Manning urchiepiscOpiis Wcstinonasteriensis, ut respondeat difficultatibus el animadversionibus contra ḥoc schema factis. Itaque is umbonem ăscendat/

ORATIO

*reverendi potrix domini Urnriri Ediuudi Manning/ archiepiscopi Wr mimastericiuù '.*

Eminent i.<simi praecides. eminentissimi a/· reverendissimi patres.

In generali hac discmwiono do prima ‹ oust ilutiono do ecclesia Christi parlo (Ittolngicas aliis IıIµ ııIoγ relinquo; paquo omnia «pinu dicturus sum iu! unum tantum caput revocabo, acilicet ut demonstrem et experientia et ipsissimis protestantiurn et acatholicorum verbis, in Anglia «altem, non quidem quod prudentiae sit, sed quod omnino necessitatis nd veritatem tuendam, ad sanctae sedis iura vindicanda, ad ecclesiae totius doctrinale magisterium corroborandum, ad fidelium in fido confirmationem et ad acatholicorum od fidem conversionem, ut infallibile Romani pontificis magisterium solemni ac suprema definitione praecise et adaequate ab hoc sacrosancto Vaticano concilio declaretur.

luxta sancti Gregorii Magni effatum fidelium doctores sunt ccclisiae discipuli. Inter \os, reverendissimi paties, non tamquam doctor sed tamquam discipulus adslo; ct unum tantum ot milii proprium, quod in hac venerabili synodo vindicaro po^uin, idqun ct nec aliud vobis afferendum habeo, cx|>eriontiam scilicet animae a Deo pient¡kmmu ciu m misericordia voculae de tenebris uri admirabile lumen juum. Formidandum Lslud itinerarium cx umbra mortis, ubi nullus est ordo, ad Hierusalem quue do sursum est, singulis passibus laborioso emensus sum. Quod a vobis, reverendissimi patres, agnosci non potest, men a iuveo Lute prno oculis habui ; nempe adspccluin catholicae ecclesiae et catholicae veritatis ab extra visum non sub solari fidei radio, quo \os α nativitate fniimini, sod sub dubio lumino lunae in quo umbrae pro corporibus» coq>ora pro umbr» habentur. Vellem igitur, vestra

tholica credenda esae qiue ab ecclesia «ire aolemni indicio sire ordinario et unireraali magisterio tamquam divinitus rerelata credenda proponuntur, ct idcirco non de libera opinione sed de vera et catholica doctrina hic agi Hinc «equi l0 nullius roboris oppositionem esse qua Vaticani ṗatre accurantur quxri liberam opinionem velint ad dogmatis dignitatem evrhere; 2° falsum ĕs inde praeindieari effatam·. ,In nccearariis unitos, in dubiis libertas.4 Hritoriam ostendere Roman<>rnm pontificum decreta ab ecclesia universali ultro et continuo acceptata fui«e, et vice versa nullius concilii decreta recepta et acceptata fuisse nisi prius a Romano pontifice confiiinarentur. In hac ecclesiae praxi nullam quaestionem occurrere de mediis et conditionibus a Romanis poutifiribas vel in definiendis veritatibus, Tei in conciliis confirmandis adbibitis ct adhibendis. Et bic arrepta occasione protestatus Ml contra opusculum ,Disquisitio moralis de officio episcoporum in emittrudis suffragiis circa definitionem personalis et iude¡«-ndeuti» intallibilitalri Romani ṗontificis animadvertens per illud et evaditi dignitatem laedi et zizaniorum manipulum inter patres disseminari.

Dabitautibns de opportunitate, rl negantibnx necessitatem definitionis dixit nihil inde timendum, imino per definitionem consulendum veritati catholicae quae hodie oppugnatur el impetitur. Quoad «catholicos definitionem ucce^aiiam es^e ut ad veritatem catholicam validius «llicfanhir, ct id de Anglii praesertim affirmare. In Anglia M Baton, et in Anglia renuisse, et inter Anglos semper diversatum esse, ṗ···‹α i4«irco abaque temeritate recurius loqui de ipsoium indole et ďi>po»ition sd calbolici.<mum. Reditum ipsorum valde retardari « cvntrerersiii quae inter «tholicui agitantur, et pnrereriim co qttqd in controversiam vocari solent tolttui fidei čvrtitmlini fn»«tameiitum, ren infallibile magisterium supremi cedesiae capitis a quo, ut arcbiepieeopu-s ḟuUi< ir»tenderai, ip<i cedetixe i«taliibilitas pendet Et ad »uain Ipsam experientiam appellans declaravit re adhne protestanteni intelligere nunquam potuisse quomodo d neque papa sine epbeopntn infallibilis e««et. nec episcopatus sine papa, unus alteri conferret qmd neuter posaidereL Agnovisse idcirco ireccaedtalcM iutallibilitatis poatiHdae ne pontificis error el oLcdicntia ei debita ecclesiam in errorem induceret cx defectu eriterti quo concilia oecutnrtiica a non oecnmenicls durerai pMrint. Ḟeduota cvocilimo Coe»laotienne n gal!ieruis rex-ipi, ab ultramoulauis retici, et co liam Florentinum retici a plurimis ğallicani. ab llraujoatani» vero inditcriminatini rexipi. In his autem ««serendis uti re ḉ-- etiam vigiliti annorum experientia, quot ii ·ŋ«I quibas laboravit pro conversione protesfantinm. el oti illa wkntia qna con posset rine culpa carere et qus> ab ininneta «Ai tsuuerr evigiler. Duo Igitur affirmare »· Ⅰ® iataUiHBlataai «erk iae case uakato et «Aa<q-tatam motiva» verae uiartrootis ad catholicam fidem. i>· doctrinam haw- libU vbwnrare el dubiam pndestantibcs ř̆eddere p»»s·· ǫi» ă»gaa p^nfifiriae infallibilitatis et CMltrovrr-ias luter ralhttioM ă̆gitat.

dehat ḟdi»n»n» propositan! n«m uredo non •'«•{nturx» red profuturam preU«tintiu» čonxcrsxiiL

' Argumentum·. wReverendissimus Westmouasteriearis demon«traodimi tunc ausnmpsit propositam iptallibilitatis definitionem nedain prudenter miI et necessario «coeptandam esae tum ad tuendam veritatem. turn nd čonfirmando fideles, tam denique ad cunvenioncni aratboHconna praesertim Aügliae, idque et ion ṗpsiu experientia, ct eonuo-lciu pr de»Untieni ▾erbia conficere m rette. In primis autem adnotaril pontificiam iiitallibilitaUm tradita» ftd««e communi et constanti ecclesiae inagriteti©, ri implicita d. imirata « conciliis i'oustantinopolitano III, el Lugdnueosi 11. Fide ante» diruta et ca·

fretus benevolentia, omni simplicitate exponere quomodo fratres mei in Anglia protestantes et acathob'ci respiciant ipsam Romani pontificis infoilibilitati i doctrinam et certamen, dolens loquor, quod de ea catholica doctrina circa ipsum Petri sepulcrum inter noe fervere rident, et videntes non parum mirantur. Non ingratum neque inutile fore arbitror, ut aliquantisper alienis utamur oculis, et ut eis res nostras tamquam ab extra contemplemur.

Ut haec clarius oetendam liceat mihi exponere quid sit et quantae gravitatis ea causa, de qua nuno nobis egendum est

A communi et constanti ecclesiae magisterio edocemur, infallibilem Romani pontificis auctoritatem in tradendo, in custodiendo, in defendendo divinae ventatis deposito doctrinam catholicam a Deo revelatam, universali ecclesiae traditione luminose declaratam, in regimine Romanorum pontificum necessario praesuppo&itam, in praxi universalis ecclesiae B disertissime recognitam, nominatim a ConitanL-Dopdlitanolll et Lugdunensi U, luculenter tamquam axioma subintellectam in Florentino, ut temperate immo nimis temperate dicam, impilate definitam unanimi consensu patrum sanctorum, ordinum religiosorum, theologorum, dempta ana tantum facultate et eiusdem demptis tantum aliquibus epochis et aliquibus theologis, nec non omnium populorum fide semper et ubique acceptam. Igitur Romani pontificis magisterium in docendo ee» infallibile est doctrina catholica fido divina et catholica credenda iuxta infallibilem Pii IX constitutionem die 24 mensis elapsi promulgatam, in qua de veritate fidei divinae decernens sancta Vaticana synodo approbante definivit: ‚JPorro fide divina et catholica ea omnia credenda sunt, quae in verbo Dei scripto vel tradito contineotur, et ab ecclesia sive solomni iudicio sive ordinario et universali magisterio, tamquam divinitus revelata, 0 credenda proponuntur."

Huiusce splendidissimi decreti ratio est, quod quidquid a Deo est revelatum et ab ecckftiao magisterio propositum, a fidelibus fide divina ct catholica est credendum ; non tamen potissimum quod ab ccclcriae magisterio proponatur, red quia in Dei revelatione contineatur. Gratia enim fidei, quae omnibus datur renaris et ad totum Dei verbum adaequate extenditur, tanturn patet quantum patet revelatum seu dictatum ab ipao Spiritu sancta Quod sit definita aliqua eiusmodi doctrina vel quod non sit definita, hoc parum refert. Quod sit definita, veritati revelatae in se nihil addit; quod non sit definita, nihil adimit. Quidquid enim ab universali et iugi eocleaioo magisterio tamquam revelatum proponitur, omnes credere tenemur; quia omnia α Deo revelata do fide sunt, ot quicumque ea negaverit, materialiter saltem haereticus est, non solum, immo non potissimum quia ecclesiae magistc- D rio adversetur, sed quia obietto formali fidoi, et. intrinsecae fidei naturae, et ipei universali fidei oeconomiae qua ad Deum conducimur, roristaL

Itaque Romani pontificis infailibdilas non est opinio inter catholicae libera, et ut audivimus, libere ventilata et Ubere ventilanda; quia com omnes iam credere tenemur. Neque est omnino mera opinio, red eat reapse doctrina, quia in revelatione Dei continetur. Igitur ex praedictis duo evidentissime sequuntur: I0 omnino carere vi et veritate oppositionem saepe raepius in hisce praeteritis mensibus factam, quod concilii Vaticani potrea pontificiam infallibilitatem definientee, liberam hactenus opinionem in fidei dogma sint evecturi. Iam enim probatum est cam ce» neque liberam neque opinionem, sed doctrinam, non quidem definitam sed revelatam, omnino certam, saltem fidei A proximam. Elevatio igitur catholicae ejusmodi veritatis ex non definita in definitam doctrinam nihil certitudini intrinsecae addit; extrínseca tantum certitudo augebitur. 2° Non tantum veritate carere, immo falsitate laborare, quotieeeumquo de hac definitione proferatur istud tritum effatum: In necessariis unitae, in dubiis libertas. Nullo modo enim dubia est catholica do Romani pontificis infallibilitate doctrina; et no in posterum ex controversiis noetris, et ex Vaticani concilii silentio tamquam dubia haberi posait, Decesso o&t, ut do ea solomnis promulgetur definido.

Quae hactenus iam dixi, reverendissimi patree, non mea sunt, nec a se ipso tantum loquitur Gonzalez, sed doctrinam ecclesiae catholicae et catholicarum scholarum accuratissime tradit, dicens: ‚.Itaque infallibilius Romani pontificis, licet non sit exprenae definita ab ecclesia, est tamen proxime definibili, quia est ventas theologica. omnino certa, contenta in sacris Scripturis et perpetua ecclesiae traditione, ct communi consensu patrum et doctorum firmata: ot, ut aiebat Bellarminus, opposita doctrina videtur omnino erronea, et licet non ait de fide quoad obligationem credendi intimatam omnibus ab ecclesia, est tamen de fide quoad obiectum et quoad obligationem respectu eorum, qui certi sunt hanc veritatem esso ŕevelatam. Et cardinal» Toletta: „Noη est ista conclusio opinalive tenenda, sed opposita eat error manifestus in fide. Si quis enim Romani pontificis infallibile magisterium negaverit, totam omnino doctrinalem auctoritatem ecclesiae, non tantum extra concilium docentem sed etiam in conciliorum decretis interpretandis infirmabit, eo quia ipee non solummodo hnlusce vel alius doctrinae veritatem reiiceret, sed ipsum ecclesiae magisterium in ipso capite adoriretur; et proinde ipsam fidei basim, nempe Dei revelationem ƥercelleret. ł

Quapropter ne dicatur amplius, enixe precor, per octodecim saecula buiusmodi definitione minime eguisse ecclesiam vel id quod hactenus suffecisset in postorum sufficere posse et debere. Si enim hoc dicatur do formali et verbali infallibilitatis pontificiae definitione, concedatur et transeat; sed si de ipeo Romani pontificis infallibili magisterio dicatur, omnino a veritate alienum, immo veritati contrarium esse deprehenditur. Nunquam enim vel momento quidem stabilis et indefectibilis Petri fidea vel nutavit vel siluit; nunquam in successoribus suis ceesavit Petrus praesidere et regere, et tamquam supremus et infallibilis teris, magister et index veritatem custodire, defendere et proponere.

Haec divina dispositio nunquam defecit; immo semper necessitatibus ecclesiae satisfecit et sine definitione sufficeret, si α contradictoribus veritas ipea nunquam fubeet violata, animique fidelium nunquam fuissent contradicentium fallaciis obscurati. Sine definitione igitur hactenus militavit ecclesia, red nunquam vel momento quidem rei fuit expers, scilicet infallibilis Petri magialeni. In toto enim saeculorum decursu historias evolventes, duo evidentissime videmus: 1° quod omnia omnino Romanorum pontificum decreta ab ecclesia universali ultro et continuo accepta fuerunt; 2° quod nulla unquam conciliorum oecumenicorum decreta ab ecclesia accepta sunt, nisi prius a Romano pontifice fuerint confirmata.

Ex quonam fonte dimanavit ista universalis erga Romanum pontificem subiectio? Non quidem ex morali quadam certitudine circa eius auctoritatem, sicut altera die audivimus; sed ex intima et divina fidei certitudine, quod assistente Spiritu sancto Romanus pontifex tamquam supremus ecclesiae doctor

ot iudex in errorem nunquam in rebus fidei et morum A dilabi possit. Haeo fides supernaturalis viva et offiçax, per totam ecclesiam discentem diffusa, absque verbali quidem definitione per quindecim quidem saecula suffecit. Definitiones enim non fidelibus, sed infidelibus vel saltem infirmis et dubitantibus, sicut etiam iuxta Apostoli effatum, lex insto non est posita, sed initietis et non subditis.

Et hio silentio praeterire nequeo, quod in hoc constanti ecclesiae praxi nulla omnino inveniatur quaestio de modiis ot de conditionibus α Romanis pontificibus vel in definiendis veritatibus, vel in condemnandis erroribus, vel in conciliis confirmandis adhibitis vel adhibendis. Decretum pontificis, eo ipso quod ab ipso ea intentione, ecclesiam universalem docendi ot obligandi, publicatum fuerit, omne dubium illico solvit omnemque quaestionem dirimit.

Audivimus inter alia huiusce temporis mirabilia, triginta adesse conditiones od actorum pontificum ]i validitatem requisitas, do quibus inter theologos sino fino disputatur. Sed do hisce conditionibus vel crassa ignorantia laborarunt per quindecim saecula christifidelee, vel ea sunt quibus Romanus pontifex coram Deo tantum, non coram hominibus obligatur; ideoquo ca sunt, quae nullo modo in pontificem, qui auctoritate qua pollet 'supremus est, ulla omnino superiore potestate post Deum imponi possunt.

Insuper in assistentia Petro promissa omnia necessaria promittuntur; et in hoc assistentia, qua dirigitur pontifex no erret circa finem, certissimum est contineri etiam assistentiam ne erret circa media, od finem assequendum necessaria.

Ignoscatis, quaeso, si in hoc capite catholicae doctrinae prolixius forsan quam aequum eet morari videar. Paucis enim abhinc diebus, α qua manu nescio, opusculum accepi cui titulus: *Disquisitio moralis de officio episcoporum in emittendis suffragiis* C *circa personalis et indcpendcnlis infallibilitatis Romani pontificis definitionem.* In praefato opusculo quaeritur an episcopus possit, quin graviter peccet, concurrere per suum suffragium ad huiusmodi definitionem, nisi prius habuerit do hac doctrina, ut revelata semporquo in ecclesia ut tali passim tradita et credita, veram plenamquo certitudinem. Ast quaeso an fingi ista hypothesis posset, quin gravissimo peccemus contra charitalom fraternam, contra episcoporum catholicorum fidelitatem, contra ecclesiae universalis episcopatus decorem? Nonno est, ut iam vidimus, Romani pontificis infallibilità» doctrina citra omne dubium theologice certa saltem, vel etiam fidei proxima? De opportunitate, ut dicunt, huiusmodi definitionis decernendae quaestiones ab aliquibus moveri quidem audivi, sed do doctrinae voritato quis nostrum est, qui do ea dubitet? No verbum quidem in hoc sacrosancta synodo audivi: casus isto moralis episcopis D catholicis sine egregia irreverentia proponi non potesL . Ex intrinseca opusculi evidentia crederem equidem istiusmodi suggestiones vel ab amicol quam maximo inopportuna ironia inspiratas, vel a quodam inimico ocatholico larvata facio ad concilii dignitatem laedendam ortum habuisse et tamquam zizaniorum manipulum inter patres disseminari.

Hisce praedictis, ad quaestionem do opportunitate definitionis procedamus. Miror equidem, reverendissimi patres, cum audiam α viris auctoritate gravibus nullam ariesso huiusmodi definitionis necessitatem vel etiam iustam causam; ideoquo animorum motus quos undique videmus aliam nullam habere rationem, nisi indolem aliquorum contentiosam, ephemeridum pestilentiam atquo commotiones indo heri vol nudius ter-

*l aliquo* **ft Vat.**

tius excitatas. Atqui, humillime quaeso, excidit omnino ex hominum memona saeculorum decimi septimi et decimi octavi historia? Perplurima quidem et antea et in hao ipsa discussione audivimus de malis Romani pontificis infoilibilitatis definitione certissime eventuris: ex parte fidelium, ex parte infidolium, ex parte philosophorum, ex parte rudium, ex parte guberniorum, ex parte sectariorum. Videbar enim videre librum illum propheticum coram nobis expansum, *qui erat scriptus intus et foris, et scripta erant in ea lamentationes ei carmen et vae1:* In omnem terram exivit de Roma tremor et timor, et conclamitabant undique gubernia et principes et ephemerides, portentosa ista definitione facta: *Venient Romani et tollent nostrum locum et gentem'.* Non adeo tremebundi sunt Angli mei ut postea ostendam: ast, humillime precor, a visionibus ad terras descendamus et a timoribus nocturnis ad lucem solis et ad historias hominum redeamus.

Minimo velim, reverendissimi patree, tristee innovare memorius; sufficit ut dicatur, post ultimum oecumenicum concilium clausum catholicam de Romani pontificis inerrantia doctrinam primo formatter reiectam fuisse, istamque veritatis reicctionenr primum in formam opinionis theologicae redactam et in scholis palam fuisse traditam. Iam per dno saecula error isto invaluit, regiones plurimas invasit, varias quidem formas induens red sub formis utcumque divertis unus semper et idem, nempe supremo Romani pontificis magisterio formalis oppositio, vel saltom doctoris supremi auctoritatis infirmatio: ncc in scholis coorctari vel includi potuit ista perversa opinio; de scholis in dorum progressa est, do clero in fideles. Ex hoc fonte perplurima in ecclesia oxorta sunt funestissima mala, rixae, scissiones, partium studia, invidiae, controversiae, calumniae, iniuriosao inter fideles nomenclaturae, quae omnia libentissime tacerem, red nullo modo tacendum conseo, ex hisce primordiis quatuor systemata ut ita dicam theologica dimanasse, in Gallia galliconismum ct errorem Richerii, in Germania febronianismum cum foetibus eius rocentioribus, et in hisce diobus novum quemdam ex tribus horum reliquiis syncretisinum, cui onixo favent et suffragantur gubernia civilia in regionibus toni catholicis quam acalholicis. Atqui inveterata ista ot famigerata systemata a viris non panae culturae laicos inter atquo occlcsiastiçoe opusculis ct voluminibus palam ot aperto propugnantur, distrahuntur animi fidelium, ancepe haeret mundus, veritas dubia eradit, error probabilitatis induit speciem; denique poet duo saecula tandem coram magisterio vivo ot universali ecclesiae hic solemniter ct pro tribunali constituto sistunt novae Llaedo Romani pontificis auctoritate doctrinae.

Vestrum est, reverendissimi patrue, camam iudicaro, nebula dissipare, et splendorem veritatis catholieae mundo universo, fidelibus atque infidelibus ostendere. Gravis revera, ut iam audivimus ct admonemur, α nobis reddenda oet ratio, ei scilicet qui veritas est, cuius in terris infallibile magisterium Petro commissum, non dicam periclitatur, quod fieri nequit, sed impugnatur et reiicitur.

Caelorum dubitari non potest, quod si catholica Romani pontificis infallibilis magisterii docti ina nunquam a contradicentibus violata fuisret, indefinita tuto relinqui posset, sicuri hactenus relicta est infallibilità» ipsius ecclesiae. Attamen si catholira de ecclesiae infallibilitatc doctrina iam fuisset negata, dubitari non potest quod omnes universi tatholiri per totum orbem diffusi solemnem definitionem statini

**I Etech. IГ, 9.**

et uno ore efflagitarent Quamdiu veritates fidei iugi eodesiae magisterio custoditae et ab eadem fidelibus propositae a contradictoribus inviolatae tuto vigent, in primaevo revelationis lumino et evidentia secure relinqui possent. Verum tamen cum primum palam reiectac fuerint, necessita.- tuendi fidem ecclesiae docenti incumbit; tota Dei revelatio sine imminutione unius apicis vel iotae in omni sua amplitudine omnique suo splendore ab ecclesia est custodienda et decla-.•anda. Nimirum ad evincendam huius rei veritatem ration» ex ipsis argumentis nobis appositis desumere possem. Perquam abunde enim dictum est hominum animos in plerisque catholicae unitatis regionibus ad occeptandam Romani pontificis infallibibtatis definitionem non esse paratos. Igitur ex duobus anum : vel ista assertio non est fundata, et ideo nihil impedit quin ea revelata veritas solcmmter definiatur; vel vere fundata est, et ideo ex praecipuis revelationis capitibus unum omnino conspicuum et necessarium obera- B ratum esre constat, et eo ipso necessitas definitionis liquido demonstratur.

Admonemur periculum adosse, ne facta huiosmodi definitione defectus fidelium subsequatur. Sed infecta definitione, non adest forsan periculum, ne fiat defectus ipsius luminis et veritatis? Inter duo pericola constitutis id quod minus est prudentissime eligendum; deficiente enim fidei lumine omnes filii lucis m filios tenebrarum, sensim obaurati, possunt mutari: deficientibus aliquibus a fido iidem etiam ad vitam revocari poterunt, et aliis ne deficerent consultum erit. Ex adiunctis igitur, merendici mi patres, huiusco temporia pro pace ecclesiae interna luculentierime constat, necessitatem tuendi non fidem tantum, sed ipsius fidei capitolium nobia incumbere.

Quod ad extra spectat aliqua dicenda censen. Quapropter ad oppositionem, quod Romani pontificis infallibilius non debet definiri, ne acatholici a catho- 0 lica veritate repellantur, respondeo argumentum retorquendo, ot assero, quod definiri debet veritas praedicta, ut acatholici ad catholicam veritatem eo fortius alliciantur. Licet affirmare non dubitem hoc omnino et universim esse verum; id de Anglia tantum in praesentiarum assero. En igitur causa de qua agitur. Iam in Angliam transeamus.

Cum inulta audio de Angliao reditu ad fidem (quod ego ardent«rime desidero et diu noctuquc a Deo suppliciter rogo) et de regionibus ibi ad mosem albescentibus, de periculis ne aestas aliquorum imprudentia retardetur ita ut spes moeris et vindemiae differatur, ct aurora fidei redeuntis denuo et forsan per saecula obnubiletur, mocum quaerere incipio: qui haec dictitant suntne illi soli oculati, nos autem caecutientes? suntne illi prophetae, et nos non fidei tantum, sed etiam rationie expert»?

Revera, reverendissimi patres, ei quid eet non D dicam quod ego scio, se«l quod ego certe ex omni. Litulo et omni officio moo scire debeam, certe est patriae m»e statas et conditio. Si, ut dixi, part» theologicae huiusco insignis discussionis libentissime tractando aliis relinquam; de patriae tamen meae indole et dispositione et adiunctis ad religionem et ree publicas spectantibus, citra omnem temeritatem sententiam edicere valeo et debeo, iramo quin veritatem et sinceritatem deseram atque laedam, a sententia proferenda, idque cum oraoi fiducia et libertate, abetinere nequeo omnino. In Anglia enim natus eum et inter Angloe iam renui, cum Anglis per totum aetatis mrae decursum intime ooniundus, nescio quomodo eos non probe et penitus eognoecam. In gentis meae echolie publicis et m universitate Angliao praecipua integrum studiorum curriculum cum coetaneis A meis emensus sum; cum eis omnis generis neceeaitudinis et amicitiae vinculis usque ad hanc diem coniunetus cum maxima familiaritate soleo conversari. Si ut minus sapiens loquor, supportate me; alii mo coegerunt

Si experientia de interna catholicorum conditione cedere debeo certissime inter catholicos natis, nihil omnino cedere possum, cum agendum eat do indole morali et mentali, de conditione et periculis in Anglia protesetelitiam et acatholicorum : in hoe re duplici experientia instructus sum, in anteriori viteo parte quadraginta annorum, in subsequent) etiam viginti. Non modoetiae esse iudico, immo neque candoris neque veritatis esae duco, ut de eis quae sino culpa dcócifo revera non possum, vel timide vel cum animi haesitatione sententiam coram vobis edicam. Palam igitur affinno, reverendissimi patres, quod iam centies contiesque iteravi non solum colloquiis inter amicos sed etiam in scriptis typis impressis, denique in relationibus od sanctam federa expositis, de Angliao reditu ad fidem tamquam de re proxime implenda cœ tantum loqui, qui vel chántale «statico aliquantulum abrepti sint vel rei veritatem minus oscurate perspiciant. Attamen certissimum eet per hos retro quinquaginta annos duas insignes mutationes velocitate in dies accelerata magis magisque in Angha evolvi ; unam eversionem et dissolutionem schismati anglicani, alteram explicationem et instaurationem veritatis et unitatis catholicae. Neque haec neque illa arte humana vel potestate impediri potest ; lex utrique insita seu mortis seu vitae munere suo fungitur et fungetur.

Per triginta praetentos annoe numerus conversorum ad fidem constanter multiplicatur; anno elapso, calculis diligenter computatis, adhuc froquentior numerus invenitur. Nihilominus, reverendissimi patres, si rei catholicae in Anglia veros progressus emetiri velilis, ne raspicratis, precor, conversorum computationes, Veri enim catholicae ecclesiae profectus invenientur in perpetua et visibili ecclesiae per totum Angliao populum penetratione, in manifestatione veritatis catholicae, in intelligentia excultorum etiam infidelium, qui catholicae fidei contradicere cessarunt, qui etiam omni omnino revelationi contradicere vellent- In hoc est vis et veritas missionis nostrae inter Anglos, populum, si qui sit, veritatis capacem, licet avorum infidelitate lumine privatum: scilicet logica doctrinarum claritas et intrinseca rei perspicuitas, dogmatum cohaerentia, idcoque fidei indissolubilis unitas. In hoc signo et in alio nullo, post Deum, vincemus. Quapropter nihil inveniri potest, quod progressus ecclesiae et veritatis in Anglia logico impedire valeat, quam intestinae catholicorum oontrovendae, et praecipuo si in controversiam revocetur totius fidei certitudinis fundamentum, non quidem suprema jurisdictio, sed infallibile ecclesiae capitis magisterium, quo fit, ut optimo demonstravit altera die Caaeiliensis archiepiecopus, etiam occlttiaa ipsius infallibilitas in discrimen revocetur.

In hac re valigia eminentissimi antecessoris inei Nicolai Wiseman clarissimae ct chariesimae memorile sedulo et fideliter premo. Inter ultima eua verba, e lectulo mortis dicta, haec in cordo meo religiose servanda iudicori. Mense ianuarii 1865, cum audivisset quanta virtute illustra Galliae episcopi litterae encydicaa summi pontificis *Quanta cura* in dioeceeibua eois publicaocnt: „Quam maxime laetor, dixit, de constantia episcoporum Galliae, adeo praeclare pro ecclesiae libertatibus decertantium. Episcopi Galli iam alte loquuti sunt, et ego hucusque nihil dixi. Ex illo tempore in Anglia etiam inceperunt inter protestant» infensissimae contra Romani pontificis in-

fallibihtatem calumniae, quibus ot catholicorum animoo graviter ot periculoso affectae fuerunt Dolens udiungero debeo, inter catholicos ipsos aliquos exortos rese, qui anonymis scriptis, articulis in diariis evulgatis infallibile Romani pontificis magisterium tamquam opinionem novam, liberam, incertam, postConstantienso invectum, vel eliam falsam, tamquam curialium ct assentatorum figmentum ot adulationem icieccruiit, ot denserunt-

Pastoralis nostrae sollicitudinis erat, ab istis pascuis venenosis greges nostros arcere. Hinc factum est, ut pro luenda fide et ad impetus adversariorum retundendos, certamen a longinquo in Angliam invectum inceptum fuit; et in tuenda Romani pontificis infallibili auctoritate ccrtiseirnum est non solummodo pro Angliao cui bol icis, sed otiam pro protestanti bus, scilicet pro certitudine divinae fidei et pro fundamento rei christianae dimicavimus. Dubitari enim nequit, gravissima obstacula ex Romani pontificis infallibilitatis negatione dimanari, quibus ncalholicorum reditus ari fidem magnopere obstaretur. Ratio est quia negatu capitis ecclesiae infallibilitate, auctoritas doctrinalis totius ecclesiae graviter perculsa est. Immo charisma infallibilitatis ecclesiae incertitudino ita involvitur et obnubilatur, ut in dubium etiam inter catholicos videatur rovocari.

Probe memini, reverendissimi potree, cum primum, gratia Dei adspirante, ad examen doctrinae catholicae de ecclesiae infallibilitate pervenerim; ca veritus quam maxime improbabilis mihi videbatur, non quidem intrinseco sed praecipue quod etiam inter ipsos catholicos ea doctrina palam et acriter disceptaretur.

Controversias vigere comperi de capitis ecclesiae inerrantia, de valore actuum pontificium, de oecumenicitate plurimorum conciliorum, de situ ubi resideret infallibilitatis praerogativo, de fonte e quo dimaneret, de organo quo exerceatur, Intelligero non potui quomodo, si neque pontifex sine episcopatu est infallibilis, neque episcopatus sine pontifice, unus olii conferre posset quae neuter possideret. Insuper visum est, quod quoniam Romano pontifici ecclesia tenetur obedire, si Romanus pontifex in errorem delabi possit, ecclesia vel in errorem ex obediontia induceretur, ideoquo de ecclesiae etiam infallibilitate actum esset, vel si non obediret in contumaciam contra divinam pontificis auctoritatem laberetur. Utroque modo tum de ecclesiae infallibilitate tum de eiusdem unitate actum esset. Haec omnia rem totam mihi adeo otturare videbantur, ut doctrina ipsa probabilitate videretur privari.

Pontificis infallibilitas videbatur dubia, quia palam, impune a catholicis ipsis fuit impugnata. Infoili bilitas conciliorum dubia evasit, quia a galliconis Constantiense et Basileense acceptantur, ab ultramontanis reiiciuntur; Florentinum α gollicanis plurimis reiicitur, ab ultramontanis accipitur. Nullum igitur invenire potui criterion, quo oecumenica a non oocumcnicis discernerentur. Ipsius ecclesiae infallibilitas propter dissensiones do inerrantioe statu, do Tonte, do organo, do extensione, do conditionibus inter ecclesiasticos et inter fideles ferventes omnino obscura et incerta evadere videbatur. Tessera veritatis unitas, erroris stigma discrepantia. Praeiudicio laborare videbatur causa, do qua inter ipsos defensores accenduntur certamina. Minime, reverendissimi patres, affirmare audeo haec dialectice cohaerere; ast caecitate ex nativitate laborantibus homines velut arbores ambulantes videri soient

Quod ex propria mea experientia edoctus assero, do aliis etiam asserendum. Per totum aetatis meae decursum inter protestantes cum maxima familiaritate, ut iam dixi, vitam dego. Per fermo viginti annos munere pastorali Londini fungor. Minime me deceret, reverendissimi patres, vel de meipso loqui, vel de iis quae a Deo ante oculos meos facta sunt tacere. Ferme viginti annis protestantes ad ecclesiam velut manu ducendo in dies laboro. Duplici igitur experientia, propria scilicet et aliorum, singulos huius itineris passus probe et quam accuratissime edidici; et hac matura experientia edoctus, duo citra omne dubium affirmaro non dubito: Io infallibilitatem ecclesiae unicum esse verae conversionis ad catholicam fidem adaequatum inotivum ; 2° nihil aequo obscurare et in dubium revocare supremam illam fidei doctrinam oc pontificiae infallibilitatis negationem, controversiasque exinde inter nosmetipeos subortus.

Haec eadem responsio in innumeris ferme exemplis mihi recurrit. In decursu anni proxime elapsi tristissimum habui huiusco rei exemplum. Invenía quidam catholicus, catholico enutritus et in collegiis nostris effonnatus, fidem catholicam deseruit. Potor eius, moerore poene confectus, rogavit eum ut ino adiret. Omnia cum eo conatus sum; at ille palam declaravit ecclesiae infallibilitatem omnino incredibilem fuisse redditam propter controversias circa quatuor cleri gallicani articulos et propter internas dissensiones catholicorum ipsorum de hoc supremo religionis articulo.

Idem argumentum vel potius eandem fallaciam vicibus absque numero in hisce praeteritis annis audivi ; et eadem fallacia animos inter falsas religiones usque od mortem detineri, eoeque, ne viderent veritatem, obcaecari saepissimo cognovi. Eo ipso tempore cum ex Anglia ad concilium venturus egrediebar, mihi traditum est scriptum, a coryphaeo quodam anglicanorum confectum, quo vellet extra ecclesiam detinere unam ex suis, quae veritate ferme illuminata ad fidem catholicam appropinquaret. Negavit ille minister penitus, sicut omnes omnino negant, ecclesiae infallibilitatem; et pro argumento adduxit catholicorum ipsorum do infallibilitate controversias, vehementer quidem exaggerando tum gallicanorum tum ultramontanorum, uti dixit, exceesus et acrimonias. Ex hisce igitur praemissis quas fere sine fine congerere po6s>em, minimo dubito affirmare: Io contentiones inter nos ab iis erroribus excitatas quam maxime auctoritati ecclesiae docentis officere eamque infirmare; ideoque 2° infallibilitatis pontificiae definitionem non solum conversioni protestantium vel ocatholicorum non obfuturam, sed quam maximo in Anglia saltem profuturam.

Ad hanc assertionem clarius evincendam pauca addam: Io quod iam ab omnibus Anglioe protestantibus vel acatholicis infallibilitas Romani pontificis pro unico vera doctrina ecclesiae catholicae, ut dicunt, romanae omnino habeatur; 2° gallicanismum aliaque istiusinodi systemata α protestantibus vel acatholicis Angliao non tamquam doctrinam catholicam haberi, sed tamquam effugia controvereistarum, tamquam exemplar doctrinarum discordiae, quae, ecclesia catholica connivente, inter catholicos ipsos ad instar protestantium libertatis et confusionis permittitur: ad repellendam, ut putant, catholicarum doctrinarum veritatem hoo argumentum perpetuo ab iis adduci solet ; 3° in hisce mensibus proximo elapsis ex conspicuis habuimus testimoniis, quod tuditantibus ipsis Angliao acatholicis pontificia infallibilitas nihil aliud reL nisi logica et ineluctabilis evolutio catholicae de ecclesiae magisterio doctrinae.

Quoniam tam multa de protostantibus et acatholicis iam legimus et audivimus, ignoscatis, precor.

reverendissimi patres, si aliqua ipsorum verba ad litteram referam. A concilio Vaticano nihil quoad salutem animarum, nihil quod ad reditum Angliae ad fidem reepiciat alienum puto; quapropter ignoscatis, si ea quae sum dicturus ex fontibus aliquatenus forsitan trivialibus et mundanis desumam. Habemus igitur in Anglia quatuor praecipua diaria excultiori peritia et egregio intellectus vigore conscripta. Si quae sunt, in quibus tamquam in speculo videre eat communis Anglorum opinio, ea sunt de quibus testimonia sum desumpturus. Quatuor ista diaria una voce fatentur: P ut iam dixi, infoilibilitalem pontificiara aliud non esse quam logicam et ineluctabilem catholicae doctrinae evolutionem ; 2® quod ventate doctrinae supposita, ea veritas a concilio Vaticano debeat declaran et definiri; 3® quod istiusmodi definitio tantum abest ut animos acatholicorum repellat, ut supposita veritate potius omnino ad eos alliciendos magis apta et magis efficax esse videatur; 4® quod hoc temporo in hoc concilio et in hoc ipso certamine non solummodo agitur de aliqua theologiae catholicae doctrina, sed de sanctae sedis auctoritate doctrinali, et postremo de omni omnino universalis ecclesiae infallibili magisteria

En ipsorum l'erba.' ,.Dogmatica definitio, quae. imminere videtur, non aliud eet quam evolutio logica doctrinae, super quam tota auctoritas ecclesiae fundata est. Doctrina, quae soli Romano pontifici infallibilitatem tribuit, non est intrinseco absurdior quam ea, quae eamdera tribuit infollibilitatem maiori concilii parti. Siculi semper, sic nunc etiam ecclesiae Romanae profectus est absolute et ineluctabilitcr logicus.' Rursus: HAbstracte spectatum pontificiae infallibilitalis dogma et robur et firmitatem ecclesiae catholicae adderet et augeret, viamque acatholioonimod religionem catholicam redderet faciliorem Infallibilitatis pontificiae definitio tamquam in imagine quidam et visibili claraque luco manifestat unitatis et auctoritatis dotas, quae quam maximo ecclesiae catholicae conciliant ab omnibus venerationem.l' Iterum: „Nihil cuilibet sinceno mentis clarius e^>c potest quam argumentum eorum, qui supposita infallibilitatis pontificiae veritate, necessitatem definitionis propugnant Opporitio ex inopportunilatc desumpta ne vel momento quidem tempons propugnari potest Insuper difficultates contra doctrinam ipsam insinuare, eodem ipso tempore profitent» inopportunitatem tantum definitionis impugnare, nil cet aliud quam de re gravi decipere, et ex una parte amicorum fiduciae iacturam fecero, et ex altern parte ab adversariis minime arma erifiere.u

Rursus: ,Ji qui huic definitioni adversantur non iam doctrinae veritatem, rod tantum definitionis opportunitatem impugnant. Ast ingenue fatemur nos ex corde gloriari de directa eorum ratione agendi, qui ex adverso stant. Resisti non potest argumento eorum qui asserunt, veritate doctrinae supposita, eam palam definire inopportunum esse nequit ; immo opportuniorem nunquam istam foro definitionem quam hisce temporibus cum ex una parte eiusmodi definitio adeo ardenter derideretur, et « altera adeo acriter impugnetur ; denique cum intestinae ecclesiae disensiones eam adeo MoesBariam essç deniunstrenL" ... „Ecelesia Romana ri n definienda hac suprema oc vitali doctrina abetmeret; auctoritate, sus confirmabit laxiora omnia libertatis principia, laxioremque in sinu suo opinionum discordantiam, quam etiam proteetantium «celar unquam sibi ♆indicarunt- l ... ..Tarento ronrilio Vaticano arx supremae dogmaticae religioni» proditioni tradetur, H enrona triumphali? liberalismo vri potum indifferentismo christiano imponatur." Sit A vocabulo venia, praepostera praeposteris nominibus gaudent.

Denique, haec non mea sunt, revecendiesimi patres, sunt ovium mearum in Anglia errantium balatus: „Orbis christiani lucifer, romana scilicet occlcein, de *sede* superbiae suae detrusa nostrae similis efficitur. Romana ecclesia in posterum ipsis ipsius membris confitentibus inter alias societates Christianas locum obtinebit tamquam ecclesia late quidem diffusa, antiquitate venerabilis, propter varias et multiplices fortunas quam maximo conspicua; sed istis ambitiosis praerogativis, quibus super alias orbis christiani ecclesias dominio insolenti regnaro hucusquo conata est, abdicatione spontanea exarmata relinquetur." En, reverendissimi pairee, ip&iseima protretantium et acatholioorum verbo, quao in infinitum cumulare possem ; sed haec arbitror ex abundantia sufficere.

Iis ita positis, ad assertionem eorum qui definiB tionem Romani pontificis infallìbilitatis protestantiara oooversioni ohfuturam affirmant, duplici modo responderé possum. Lu assertio ncque cum factis, ncque ut mihi ridetur cum fidei piotate consona est. Non potest cum factis conciliari, quia per hosco triginta annos ferme ad fidem conveni omnes, demptis paucissimis, Romani pontificis infallibilitatem palam et fortiter propugnanL Quod attinet ad acatholicos Angliae haec sufficiant

Iam vero no dicatur, precor, definitionem Romani pontificii infallibilitatis non ocatholicis tantum sed catholicis obfuturam. Inter bis centena millia populi ostri decirn centena miBia catholicorum inveniuntur; vd si mihi liceat propter expeditiorem rei intelligentiam effingere vocabulum inter viginti millones habitantium unum tantum catholicorum invenitur. Ex hisce decios centenis millibus octies centena millia Hiberni vel sanguiñe Hiberni Hint; et pro integra C eorum catholica fide iam responderunt et respondebunt fidele» Hiberniae episcopi. Ex his bis centenis millibus qui remanent, dimidius numerus sunt ii, qui plerumque sub patroni societati? lesu cura formati et spirituali consilio utentes ab omni tali periculo evadunt imraunre. De fractione quae remanet nihil omnino censeo dicendum, nisi foraitan quod sint filii martyrum et confessorum, qui pro fide catholica et Romani pontificis auctoritate et iuribus contendentes contra tynmnidem regis Angliae gaudenter sanguinem et vitam effuderunt. Ab eis ct ab eorum nomine suspicionem mentis a veritate et fidelitate catholica aversae tamquam temerarium et iniurioeum arbitror repellendum. En, reverendiæimi patres, testimonium veritati? de patria mea.

Attamen ne .vestra patientia et erga me humanitate abutar ad clausulam veniam. Minimo dubitari potest Romani pontifici infallibilitatem implicite quidem. D sed evidenter in decreto concilii Florentini contineri. Nihilominus perversi» interpretationibus genuinus illius decreti sensu? ita solet detorqueri, ut excluso proraus infallibili doctrinali magisterio nihil nisi supremam iurisdictionis potestatem averero videatur. Per duo ferme saecula hac interpretatione sinistra in diea invalescente decretum Florentini ita in dubium revocatum «t, ut neque a fidelibus, neque α pastoribus ad dirimendam istam domeeticam et perniciosam litem citari posait. Quapropter quoniam conciliorum ©ecumenicorum muneris ret ut conciliorum antecedentium decreta enucleent atque interpretentur; pastore? et fideles catholicae unitatis a concilio Vaticano praestolantur effiagitantque, ut fiorentini decreti genuinus senau» α vobis, reverendissimi pairea, ita declaretur, ut in posterum da hoc eximio doctrinae catholicae rapite nemini dubitandi relinquatur locu·.

Si in Tridentino concilio definitione decretoria A omne dubium circa Romani pontificis infallibile magisterium fuieset sublatum, luctuosissima mala quae per duo saecula in Gallia, in Germania, in aliis etiam regionibus, ueo non ca omnia quae hodie dolentes legimus, audivimus, adhuc videmus, nullo modo potuissent exoriri. En, reverend issimi patres, silentii aoarbÎMÎDii fructus. Pariter ai do hisco gravissimis erroribus, qui poet ultimum concilium oocurnonicum clausum exorti sunt, concilium Vaticanum taceret; non solum pro opinionibus liberis et ℣nnocui errores isti a fidelibus haberi poterunt, sed innuper perplurima damna et graviora quidem ©celerino universali magisterio ct sanctae sodis auctoritati ©ventura nomo est, qui non clarisaimo videat. Meridiana enim luco clarius est, Vaticano concilio do hac suprema reticonto, auctoritatem ccclanino docentis ubique terrorum infirmatum ot conquassatum iri, quo fiet ut membra undiquo dispersa, unione dependentiae cum capite B languescente, facilius sub guberniorum civilium ditione ct corruptione cadentia in ©celerirus, ut dicunt, nationales evadant.

Definiente tamen Vaticano concilio idooque infallibili indicio totius ecclesiae supremam rapitis sui auctoritatem firmanto, iurisdictio ajioslolicn, quao fons est unicus veritatis ct unitatis, ita virtute augebitur ut nova vis novumquo robur per totum episcopatum diffundetur, ct omnium Christianorum fides et obedientia magnopere confirmabitur, unitas totius ecclesia© solidabitur, et magisterii infallibilis certitudo sicut testudo illa romana clypeis coniunctis undique impenetrabilis ignea nequissimi tela accipiet ot oxtinguet. Quapropter quoniam cx tristissimis huius temporis adiunctis, nobis necesitas incumbit doctrinam a Deo revelatam et a contradicentibus acriter impugnatam firmiter tuendi; quoniam et fideles ot infideles α concilio Vaticano supremum do hac re C praestolantur iudicium; quoniam et qua© ad impediendam Romani pontificis infollibilitatis definitionem hactenus facta, scripta, dicta sunt, magis mngisquo evincunt et pro ventatis tutela et pro saluto animarum promovenda oxplicitoo definitionis indeclinabilem necessitatem, a luminum Patro instanter precor immo suppliciter deprecor, ut afflanto Spiritu sancto qui tempora et momenta in sua posuit potestate, solemni et suprema definitione omnem dubitandi locum excludente doctrina catholica de Romani pontificis infallibili magisterio demum in tuto ponatur, ita ut et ab ecclesia docento ct ab ecclesia discente in posterum omnino praecludantur perniciosae contradicentium opiniones.

Liceat mihi, reverendissimi ¡mires, votum cordis mei non tantum coram vobis, «xl coram Domino nostro Icsu Christo emittere. Fax it Deus, ut in festo apostolorum principis proximo celebrando circa solium successoris eius nos totius orbis pastores congregati memorias omnes, quao nd horam nos contristaverunt, in Petri sepulcro depositas in perjicluo sepeliamus, et ut ex solo fonte, quo ℧nita sacerdotalis exorta est, in nos omnes copiosissimo dimanet perfecta Dei pax, in concordia fratrum, in soliditate definitae veritatis, quas noe coniungat in aeternum.

Ea, reverendissimi patres, quao ut arbitror vera, sona et ad salutem sunt, humillimo dixi. Vwtrum est afflanto Spiritu sancto, qui· medius inter nos adest, de iis iudicaro, definire et decernere.

Post archiepiscopum Westmonasteriensem ad umbonem successive vocati sunt episcopus Galvienais et episcopus Cliftoniensis.

ORAT1O

*reverendi patris domini loanni» Mac Evilly episcopi Galviensis l.*

Eminentissimi praesides, eminentissimi ac reverendissimi patres.

Quoniam tempus huiusce venerandi concilii summe pretiosum sit, nc proinde fere periculum foret etiam unum momentum inutiliter perdere, omnibus itaque poslliabitis prolegomenis, vestra benevolentia fretus, statini ad rem devenio.

Quoad priora tria capita constitutionis dogmaticae nobis propositae circa primatum et praerogativas Romani pontificis, nihil in eis occurrit mihi generali modo ℭonsiderati ulla speciali animadversione dignum. Dico generali modo consideratis, qnia, ai speciali modo considerentur, plura in his occurrunt omni maxima consideratione digna: or proindo nullatenus assentici passum iis, quao a quodam reverendissimo oratore ex hoc ambone lecta fuerunt feria sexta ultime eiapea, vel ab aliis reverendissimis oratoribus qui onto cum et post eum loquuti aunt, quoad motivum ct rausam ob quam haec tria capita praemissa sunL Itaque ad quocutionem istam, quae est quaestio maximi momenti, sive speculativo sivo practice considoretur, cuius detenninationem vel in unam vel in alteram portem summa cum anxietate totus orbis praestolatur, devenio: quacationeni nempe circa infallibilitalem summi pontificis cum, ..supremi omnium Christianorum doctoris munere fungens, apostolica sua auctoritate definit, quid in rebus fidei et morum ab universa occlcaia tamquam do fido tenendum, vel tamquam fidei contrarium reiiciendum sit“.

Quao in isto capito traduntur do infallibilitato summi pontificis, mihi videntur quoad substantiam vehementer probanda, tum quia doctrinam istam esso a Deo revolatam oc in fidei deposito contentam fiemiter credo; immo credo istam doctrinam clarius contineri vel saltem directius contineri in textibus istis, undo probatur primatus contra protestantes in novo Testamento, quam primatus ipso probatur. Et si vis probativa istorum textuum quoad infallibilitotcm infirmetur, ncccsso est ut illico cadat eorum vis probativa quoad primatum. Et secundo milii firmiter persuasum est non solum opportunitatem et tempus, quod huius ipsius venerandi concilii celebratio suppeditat, istam doctrinam nd dignitatem dogmatis evehendi iam advenisse; verum etiam necessitatem nobis incumbere hoc faciendi.

Dico quoad substantiam, quia vehementer vellem, quin metas aut limites generalis discussionis transgrediar, vehementer cupcrem quod clarae explicationes a doctissimo primate Belgii hic traditor isti capiti praemitterentur, tum ad tricas verborum vel diffi-

D 1 **Argentum: .Episcopus Galvieneis nibil omnino se adnotandam babero dixit quoad tria priora capita schematis, et probare in omnibus quoad substautiam etiam caput quartum. Optare tamen ut eidem capiti quarto adiungantur ea quae viva voce a Belirii primate dicta fuerant, tura ad maiorem duritatem tum nt iungis extendatur obieclum infallibilitatia. Doctrinam infallibilitalu a fidelibus suae carae commuais finnisrime teneri, et libentissime se UMcnUri ila quae trun card. Dubiineuris tam arch. Cassellemis dixerant de fide Hiberniae. A reámenla quae in coutrarium afferri peasant nibil valere; ai quid valerent, potins primatum quam infallibiUUtem impeterent. Suum autem desiderium fuisse ut ℭititi proponeretur et definiretur tum nd tollenda mala quae iam excitata rant, tum ad illa praecavenda quae in posterum oriri poaiuut ℭonquesto fuiste nonnullos ℘atre de penuria librorum ℚuo sibi deesse affirmant, at querelam hanc Romae similem illi ease qua quis quereretur de penuria tignorum in sjlnu Rebus autem ℻e stantibus inutile ease disputare de origine quaestioni» huius, et de iis quae quaestioni omnino extranea sunt, et ℮piscopo suo muneri ℞defuturo indicum custodum et testium si ab ea que hic proponitur definitione ℀bstinuerint**

ir

enlutes praecavendas tum ad veritatem enucleandam. Et secundo mihi videtur quod obiectum infallibilitatis nimis restringatur; vellem ut extenderetur ad censuras haereri minores, ita ut comprehenderet ea quae in monito adnexo decreto dogmatico circa fidem comprehenduntur.

Quando dico me hanc veritatem credere esse a Deo revelatam, libenter testificor illam esse fidem constantem dioecesum curae meae commissarum et cum plenissimo animi assensu et omnimoda mentis eecuritate assentior iis quae ab eminentissimo cardinali Dublinensi et ab illustrissimo archiepiscopo Casscliemi hic tradita fuere circa fidem meae gentis, quae nos omnes tunta laetitia affecere.

Et quoniam eminentia sua ad me referre dignata est tamquam testem eorum, quae in synodo nationali Thurlocnsi viginti abhinc annis gesta fuere dira docentem auctoritatem summi pontificis; gratissimi animi sensu erga eminentiam suam testificor (nam praesens fui ac tamquam procurator absentis episcopi decreta subseripei) omnes archiepiscopo» ac episcopos Hiberniae tunc congregatos in ista nationals synodo sub praesidentia eminentiae suae, qui tunc tamquam primas Armacanus praesidebat auctoritate et nomine sanctae sedis, testificor oce libentisaime ĕibcrifnis iis, quae dicta sunt circa Romani pontificis auctoritatem docentem : et licet esset, ut sanctae sodi optimo notum oet, magna discrepantia et varietas sententiarum circe alia puncta, praecipue circa decreta, quae collegia de regina, ut vocantur, respiciebant; nulla discrepantia quaecumquo extiiit circa ea, quae docentem auctoritatem summi pontificis respiciebant Nam omnibus episcopis illic praesentibus persuasum fuit se solummodo proclamare doctrinam, quam omnea Hiberni cum lacte matris suae hauserant et hauriunL Et licet eminentia sua non indigeat ullius confirmatione circa quamcumque assertionem quam faciat; ( tamen cum illi arridere videatur, ut hoc porliibeam, perhibeo libenter, ut *in are ditnrum vei Irium talium dei omne verbum .**

Fidea Thurlftcnsis fuit fide» omnium in nostra gente; et ii aliquis assereret, quod nemo adhuc fecit, contrarium, assereret quod a veritate alieoum «set, et se exhiberet reum, falsum testimonium periiiluendo. non solum adversus proximum, sed adversus universam gentem. lugani cum vestra renia brevità ca, qum· iu synodo Thurlesomi gesta fuere; legum decreta, quibus omnes archiepiscopi et episcopi eubscripecrunt: „Primo itaque quidquid romana ecclesia de fide divina credendum proponit, ex inlimi cordis sententia credimus et credere debemus; et quidquid reiicit et damnat, reiicimus et damnamus. Ac propterea errore» omnes, quos Romani pontifices tamquam fidei adversos proscripserunt, nos proscribimos ac damnamus, atque pro virili parte conabimur, ut nullum eorum vestigium in nostris dioecesibus inveniatur."

Iterum litteras communiter scripserunt ad summum pontificem, ut dignaretur definire doctrinam de immaculata Conceptione, in quibus littcria sequentia referuntur; „Haec cum ita sint, bcaliludinem luam enixe rogamu», quod et Mqmratim iam cum aliis fere omnibus Intius erclrabic catholicae antistitibus praestitimus, ut cx suprema cathedra principia sportclonnn, cuiui fidei et polertati» haort» existis, dogmatico et infallibili decreto beatam virginem Dm genitricem absque ulla peccati originali» labe fuiwe conreptim definiti»"

Hi quae a synodo Thurl# statuì sunt, mi darios Aπime obstant quae a quodam reverendissimo episcopo, nescio quis ait1, inter adnotationes num. 97 *(b)* quo» prae manibus habemus, inveniuntur, nempe: „In Anglia, inquit, aliud magnum est damnum quod antequam catholici al legibus poenalibus liberarentur, et ad plenam libertatem et civilem aequalitatem cum suis concivibus admitterentur, episcopi et theologi publice a parlamento interrogati fuere, utrum catholici Angiiae tenerent papam posse definitiones relato ad fidem et mores populis imponere absque omni consensu expresso tel tacito ecclesiae. Omnes episcopi, inter quos duo praedecessores eminentissimi card. Dublmenais (et nescio qua de causa corum meminit reverendissimus adnotator, nisi forte vellet convertere cardinalem Dublinensem), responderunt catholicos hoc non tenere." Nunc, episcopi, de quibus agitur, hoc testimonium perhibuerunt, et ego simul testimonium ex hoc ambone perhibeo; nempe, non esae de fide catho- B lira quam omne» tenentur sub poena haeresco® credere, quod pontifex sit infallibilia ex cathedra docens: sed Dei providentia quae omnia suaviter disponit et in sua dispositione non fallitur, non foret lutimi iunno summe inconveniens foret paucis abhinc diebus, hoc annuntiare «re ex hoc vel ex alio ambone. Et quid exinde sequitur? „Hin responsionibus confisum parlamentum Angliae admisit catholicos ad participationem iurium civilium."

Si per haec auctor emendationi» asserere intendit, quod testificatio episcoporum iam dicta ullarn quomcumque pariem habuit in admittendo catholicos ad participationem bonorum civilium, vel quod declaratio huio&modi doctrinae ullo modo apposita fuit tamquam conditio eorum emancipationis; ns&erit quod omnes noscunt esse a veritate alienum. Ideo enim catholici Hiberniae ad participationem iurium civilium fuerunt admissi, quia catholici sub ductu illius celebris Hibernk-i catholici O'Connell, qui ianiiam Genuae moriturus legavit cor suum Romae tamquam testimonium indeficientis amoris suae patriae erg.» hanc almam Urbem, et cuius cor adhuc in collegio Hibernorum iacot, catholici iura civilia sua repetente» *eemet*ipsos tamquam potestatem haud contemnendam in rtatu constituerunt, ct hoc admissum fuit a Roberto Ped primario Angliae ministro in ŝui orationibus tunc tempori» habiti», et a summo duco Wellington qui tunc fuit primarius regi» Angliae consiliarius. Ambo admberunt quod nunquam consentirent, ut catholici ad participationem suorum iurium admitterentur, nisi quod quotidie timebant bellum civile, et quod ĕxercitu. Angliae compositus ex catholicis Hiberniae nunquam adversu» suce compatriota» pugnaret. Haec eet causa sola ob quam catholici Hiberniae (et secuni traxerunt paucos ex Anglia) fuerunt admissi axi j«articipolionem iurium suorum. Sed iuramcuta praestita, de quibus agitur, nullam partem omnino habuerunt in isto bono emancipationis consequendo.

Quid mirum ergo quod de causa Honorii tot aetate nostra ac tam grasce controversiae excitentur, cum facta hiatoriae coetaneoe, cuius facta noe ipsi oculi» nostris perspeximus, identidem non sati» accurate exposita fuerint, si coram hocco concilio generali cx toto mundo congregato alius nescio quis aa^eruerit. quod ista juramenta et testilicatione» aliquid commune liabcrent cum emancipatione catholicorum? Per quinquaginta annos nostri episcopi Hiberniae talia iuramenta emiserunt. Iste reverendissimus emendator addidit: qui» persuadebit protestontibus catholico»

**I Fuit Gnillrtnra» CUfford, epifcopas ClifUmienú». ut iam mnnui illam numerum Otxerrrtiosnm in tumo LI editarum. » *ab* M. Valte. proal texebatur in A*¿aotdiruat,* ubi limen u wl tw ec4icfo nnto^raphL**

» Dwi. XIX. U.

contra fidem non agere si huiuamodi definitionem A decreverint patres Vaticani? Quis persuadebit prolectantibus, qui certe noe levitatis ct malae fidei incusabunt? Quis persuadebit protestantibus! Respondeo, nemo iis persuadere poterit. Nullus poterit persuadere protost&ntibus plura alia, quao circa catholicorum doctrinam ipsi comminiscuntur. Quis protestantibus Angliae persuadebit, quod papa non sit antichristus? Quis eis persuadebit, quod catholici non adorent panem ct vinum in sacrificio missae? Quis cis persuadebit, quod beatam virginem Mariam cultu latrías non odorent? Quis cis persuadebit, quod catholici indulgentias non vendant causa pecuniae? Sod (quod nobis maximo timeri debet) quis ois persuadebit, si definitio omittatur, ecclesiam catholicam non fuisse systema fraudis et fallaciae ab initio? Hoc foret revera difficillimum. Non cet qui ignoret, quod non benevolentia gubernia protestantium catholicos prosequuntur, sed potius cos oderunt. Quamdiu ipsis tutum B erat, sub dira servitute catholicoe religionis causa promebant; et si gladium persecutionis cras evaginaro possent aut vellent, neo definitio infallibilitatis eoe accenderet, nec omissio eoe retardaret.

His dictis iterum, non possum quin gratias meas reddam venerabili episcopo Sedunensi, in quo tamquam in filio glorior, quia gloria patris est filius sapiens, ob testimonium quod hesterna die reddidit de spirituali cognatione quae inter ecclesias Hiberniae et Helvetiae existit, ct gloriatur se tenero in Helvetia eamdem fidem quam sanctus Gallus illic erexit e pedibus sancti PatriLii, qui ex fonte s. Caelcatini eamdem fidem hausiL Haec est eadem fides quam sanctus Columbanus in Germaniam invexit; fides, qua sanctus Bonifacios informavit sedem Moguntinam et alias sedes Germaniae, aliique ex sanctis Hiberniae qui tamquam apes ex apiario exierunt, fidem eandem infallibilitatis summi pontificis ubique evulgarunt Quae C in contrarium adducta in hoc concilio audivi, nullo modo labefactarunt fidem meam circa huius revelationem. Nam ad vosmetipsos ut ad testes appello; omnia argumenta quae audivimus quid erant? Praeter voces aerem verberantes, sonus verborum spirans caedes, sanguinem, schismata, ignes, fulgura et vaporos fumi, adsimilis istis igneis globulis, quos nuper vidimus ex colle Pinciano emissos1, qui in vanum abierant et in vaporem evanuerunt et nihil postea reliquerant. Sed argumenta desiderabantur, vel si quae ad argumenti dignitatem assurgebant, adversus ipsum primatum, adversus concilia generalia magis quam odversus infallibilitatem summi pontificis militabant. Et quidem non obstantibus querelis quorumdam disertorum oratorum, qui in hoc ambone questi sunt de penuria librorum, qua laborabant hio Romae, quasi aliquis quereretur de penuria ligni in Mylva (nam si ullibi sit copia librorum et documento- D rum, quae ad hanoco quaestionem respiciunt, si ullibi copia sit in mundo, est hio Romae), non obstantibus dico istis querelis, vellem quod haec quaestio maturius in hoc concilium introducta fuisset Sio enim, ut multis persuasum videtur, nec patres huiusce cOncilii iam plus sex mensibus a suis dioecesibus absentes, tantam temporis iacturara paterentur, nec praesidum longanimitas tantopere forsan taxaretur excipiendo longos, non dicam inutiles sermones, do die in diem productos, sine causa, si tamen sine .causa.

Et quidem non possum dissimulare vobis, emi-' nentissimi et reverendissimi patres, quam mihi causa summi doloris est, si hocco concibura Vaticanum plena libertate ab extra gaudens, sicuti ab intra gaudet in celebratione, concluderetur quin de hac quaestione definitionem conderet Nam non solum haec doctrina, quao nobis diarissima est, ab ephemeridibus quae conspirant ad causam infidelitatis et liberalismi propagandam, non solum a laici» hominibus nomine tantum catholicis impugnatur, sed α multis per totum mundum cum risu excipitur at per lutum trahitur. Nono ai concilium Vaticanum licet ad hoc provocatum definitionem condere omitteret, quid inde eveniret? Semina infidelitatis, quibus mundus iam plus impletur, altius radices agerent; torrentes impietatis et infidelitatis liberius etiam faciem terrae cooperirent

Et hoc magis inagisquo in aperto est, si considerentur signa temporum quao quotidie apparent Quid enim sibi volunt turbae, contradictiones et animorum motus summopere dolondi, qui ubique contra huiusce veritatis definitionem excitantur ab inimicis Dei et ecclesiae, ab iis qui undique conspirant ecclesiae B iura ac libertatem imminuero ct civilem potestatem in omnibus supremam reddere, ab iis qui non solum ministros veram etiam ipsum verbum Dei ligatum tenere volunt? Quid sibi volunt vagi isti sermones, qui in nostras aures quotidie offerantur, de violentia cui hoc venerandum concilium subiiceretur, si voci conscientiae obsequens, si Deo magis quam hominibus obediens, quod in Domino sibi et sancto Spiritui visum fuerit libere definiret? Quid sibi volunt isti rumores, qui paucis abhinc mensibus ex industria spargebantur, quibus cervicibus nostris minabamur, et forsan adhuc minamur, per subtractionem copiarum istarum fortissimarum Galliae, eo fine ut teneras misericordias nostrorum inimicorum habeamus? Si ad definitionem infallibilitatis ut par est progrederemur, quasi animas nostras pretiosiores faceremus quam nos et haberemus, dummodo consummemus ministerium verbi nobis a Domino lesu Christo commis- C sum, testifican evangelium gratiae Dei.

Quid sibi volunt ista ardentissima desideria quae quotidie audimus ut hocco concilium prorogetur, et quaestionis huius consideratio in proximum annum differatur, quasi interea reges terrae non adstitisænt, et principes non essent instigati convenire in unum et adsurgero adversas Dominum et adversus Christum eius? Quid haec sibi volunt? Quid nisi, quod votus iste serpens humani generis hostis clare percipiat, definitionem et authenticam huiusce veritatis proclamationem suo imperio in hoc mundo maximum damnum et praeiudicium allaturam? Caeterum Satanas contra se non pugnat, et bono noscit quod ri in se divisus est, regnum eius non stabit ; et idcirco vix contra re excitaret hos antichrist! praecurreres qui in mundum exierant, nisi in causa sua hos motus excitaret. Simii» motus excitavit, et similia caesandrica raticinia misit circa exaltationem matris nostrae in caelis. Sed cum alius fortior eo supervenerit victus fuit, eius vires fuerant direptae, spiritus lenis a Deo flavit, Spiritus sanctus super aquas insufflavit, spiritus procellarum fuit fugatus, lux rediit serena et facta est tranquillitas magna. Ita hoc quoquo in praesenti causa fiet, si isti (et summa cum reverentia dicam, sed hio libere dicam) quos proxime concernit, officia sua fideliter adimpleverint

2° Rebus positis ut sunt, nulla optio episcopis hio congregatis relinquitur, quin vocem haud incertam emittentes, veritatem Dei aperte et audacter proclament; necessitas illis incumbit. Dico rebus positis ut sunt, quia vix ulli bono inserviret, e contra forsan ansam vel locum daret criminationibus et recriminationibus utrinque, inquirere in causas vel in circumstantias peculiares, quae ortum proxime dederunt praesenti statui rerum; ex. gr. ad quid, cui bono

1 **Allodit ad Indierò· ignea qni die Paschatis noctu ad spectaculum accendebantur.**

inserviret inquirere, quia nimis longum et forsan difficile esset, do origine cuiusdam libelli duodecim abhinc mensibus *ad* episcopos anglicana lingua utente missi, quos ex germanica lingua redditi, quem tamen libellum oculis meis logi ct perlegi in mense novembri proxime elapso in lingua gallicana in forma pastoralis celebris in qua infallibihtas summi pontificis si non minaciter saltem acriter impugnabatur? Cuinam causae bono inserviret inquirere quinam fuerit libelli iam memorati originarius textus, sive anglicanos, sivo gallicanus, sive pmetensus germánicas? Cui bono inserviret investigare in originem ve! causas aliorum foliorum (quae nonnisi dolorem hic causant) quae contra infallibilitatem scripta sunt, et quae redolent doctrinam quae certo non est omnino catholica?

Hisce ct similibus posthabitis, mihi liceat hic observare quod quidam emincntisrinn ac reverendissimi ŏratore ridebantur (summa cum reverentia dicatur) memoriae defectu saltem expeditae laborare, cum conquesti sunt cx boo ambone de violentia cui quidam episcopi lubiicicbantur, et omnino obliviri videbantur violentiae quam supra memoravi Et quoniam scientibus legem loquor et iis qui in canonibus ecclesiae optime versati sunt; meum non «t in memoriam revocare poenas gravissimas, quis canones sanxerunt adversus quoscumqae, qui praesumerent auxilium brachii sarcularis invocare vel adversus ecclwiam te! adversus ĕiu caput divinitus institutum. Cum isti excellentissimi oratores conquesti sunt de violento agendi modo aliquorum foliorum publicorum, qui tum hic Romae tum Parisiis epi^copoe aliquantulum vellicabant, et do hoc dolco, videbantur oblivisci quot dicteria adversus hoc concilium et patrem nostrum amantisrimum prolata sini, et quot effroutee calumniae ab univenta turba foliarum per orbem lotum causam infidelitatis et liberalismi propugnantium, et inter alios foliorum quorumdam publicorum in Gallia et Germania nomino tenus catholicorum, quibus ex hac alma orbe Roma suppeditatur pabulum.... ! ut priusquam fere atramentum ex calamo effluxerat, evulgarent, non obstante secreto pontificio et aperta violatione fidei ct honoris, ipsa schemata nobis proposita; et ansam praebuerunt hominibus politicis, ut libertatem nostram episcopalem aut omnino desstroere aut sub variis et fahis praetextibus nimis coorcUre inioste conarentur.

Equidem isti reverendttsuni oratore» videbantur admittere, quod quidam episcopi proreus adversarentur traditionibus suarum ecclesiarum, eo quod totus clerus et populus iis adversetur. Nonne hoc «t idem ac admittere et» tamquam Lestes traditionum suarum ecclesiarum nullatenus admitti debere? Ego quidem non poseum concipere, sed vobis propono, quando episcopus epistolam conscribit, quae non eolum suam dioecesim red totam nationem et nccl«ium respiciat, et ai hanc epistolam per folia publia ciulget ; non pcesum concipere ai in arenam in singulare certamen dwcemlat ct si valido» ictu» impendat, quo iurc conqueri possit re invicem ŭalido ictus veiporo; ct ai lorua bellatoris reee induit utrum no aequum ait ad privilegia vestis talari» ricorrere. De hac ro nullam opinionem protero, red vretrae sapientiae submitto. Dico itaque quod, rebus ŏositi ut sunt, nrceeritas episcopis incumbit proferendi hanc opinionem. Quid enim ? Nonno episcopi sunt iudicee, testee, custodes et quidem divinitus constitub illius illibatae fidei eorum curae vigilanti concreditae?

Per transennam et obiter dicatur, iudices eempor Petro et capiti oedeeiao subordinati: nec ista subordinado magis laedit eorum iudicialem characterem, quam in statu civili laeditur iudieialo ius civilium iudicum, aut reveni iudices osse cessarent, ai in aliquo casu sit ius appellationis ab eorum rententin ad nuperiorem iudicem ; ot quando in cuna saeculari tenentur legem administrare secundum codices legatee, qui sunt conscripti, non cessant e&so veri iudicee ac vero judiciali charactere insigniri, licet secundum legem scriptam et determinatam sententiam ferre tenentur, et iis non competit α lege ista in sua sententia discedere; eodem modo quo nos tenemur iudicium ferre secundum quod iustum et rectum est Nam non sumus iudices contra veritatem, sed pro veritate, Nullatenus laodit nostrum iuridicum ius quod habomus super πω alium iudicetn, ad quem recurrero ărctes est. Proinde illorum tamquam iudicum eat, cum dubitationes et lites circa veritatem Dei oriantur et proinde in discrimen adducatur, eorum tamquam indicum est, clarum iudicium et definitivam sententiam proferre, ne per lutum ista veritas trahatur, ac pedibus hominum conculcetur. Nonne eorum tamquam custodum est veritatem contra quoscumque boetes defendere, quo minus tamquam omni fundamento destitutum tamquam sal fatuatum foris eiiciatur? Nonne eis tamquam testibus a Deo ad hoc praeordinatu, quibus dedit non spiritum timoris sed virtutis, omni pcethabito indigniori metu, testimonium in gratiam veritatis illis concreditae deferre tamquam facti a Deo revelati?

In mea humili opinione episcopi in hocco concilio Vaticano congregati suo officio iudicum, cu«tixlum, testium dtesrent, reboa pmitis at sunt, &i hanc definitionem omitterent Et quidem nonne audivimus Apostolum ad Romana epistolam exordientem cum comminatione irae Dei de caelo advenus iniustitiam eorum omnium, qui venialem Dei in iniustitia detinent? Nonno nos e&emus maghi iniusti erga populum nostrum, quam erant pagani philosophi, de quibas loquitur Apostolus, si veritatem Dei iniusto eub modio poneremus, a definitione hac abstinendo? Nam cum populus fidelis fluctibus agitationis ob controversias t-up-er hanc rem undique exortae agitatur. n<»niic liabet populus ius ut labeis mente detur requ»«>. et quaestio in unam vel in alteram partem detrsminetur? Nonne habet populus aniuacuiusquo di'KCtais ius. ut ab eorum pastoribus, praecipue ab epircopia edoceantur veritatem Dei, et suis bene fundatis dubiis respondeatur? Et quomodo paseent epiacopi suo munero in hac re fungi nisi & concilio Vatirano terminetur?

Denique quaero a vobis, reverendissimi potree, utrum liberum sit nobis relinquere istam quaestionem do summo pontifico in peiori statu quam unquam fuit. Si liare quaestio non terminaretur, si patres Vaticani licet ad hoc undique provocati ab ista quaestione definienda abstinerent, et provocationi undique datae aptum ŭempon reddere formidarent, quid inde sequeretur? Quid olimi nisi hoc? nempe illos abstinuisse ab ista quaestione definienda, quae in pratenti statu mundi ĸ lapis angularis totam societatis molem devinciens, ŭuo» est firmi-aimum sustentaculum auctoritati ĕivili et eceteriasticae, idcirco quod revelatam non existimarent. Si enim revolatam eare Credidissent, rur illi ĸ ifituri formidarent? Undo bojneretur in futurum piatti»·· nouaiun» ili quod ni. ŭnmnnbulî re-

i AIbriit ad cpwailam liar» cemvnica. tallica et italica editam *K apfarftuua d/finirt VwfcìliMiìÀ ¿xtpjpjí* Jfrm·»-iWm d MSOflri *(fi Germania ritfettotamente prttediato •Ma* trû<ahtm« (ti vexori *dei rey+o* Bnfamtee. *delle me calatu e* dry!» Stati FmíL

* Attirine videtor U o^axalani OAirrrctbiu *rar* ta «w-trmrte «outcrO *rrlaluemmi* à la *dlfinàvin de Γinfadlibdi*U *de Mr l'Ëri^u ÏUrlbm»* an

dreiao practico admissum fuit, et in ipsius ooclesiao A. constitutionem intravit. Nam semper chrriti fidelibus firmiter persuasum fuit, se obligatos fuisse internum ac firmissimum mentis assensum adhibere dogmaticis decretis Romanorum pontificum, ideo quia in hisco cum infallibilem osso credebant, quin consensum episcoporum requiroroL Iam vero si concilium Vaticanum absolveretur quin hace quaestio determinetur, et mensura praxis ecclesia© et eius fidei eadem esse monstraretur; dubio vero positivo locus dabitur et fideles sibi persuadebunt *m* nullatenus obligari internum assensum decretis etiam dogmaticis Romani pontificis mihi boro, sod m». solummodo od silentium obsequiosum scandalum evitandi causa obligari ; et merito quidem, quin nullum rnotivum adaequatum pro assensu firmissimo fidei praeberetur, cum auctoritas proponens non crederetur ča infallibilis ac erroris nescia.

Nomo non videt quantum detrimentum causa B fidei pateretur, si talis conditio rerum exurgeret, quod procul dubio eveniret, rebus positis ut sunt, si a patribus Vaticanis a definitione emittenda abstineretur, et idcirco quaestio in peiori statu, quam antea unquam fuit, poneretur per istam omissionem definitionis.

Plura habebam quae vobis dicere vellem, sed ne fastidium vobis amplius afferam, concludam.

Haec omnia vestro sapientissimo iudicio submitto.

*Quae sequuntur, a reverendissimo domino loarme Mac Evilly episcopo Galviensi praetermissa fuere in oratione, quam habuit in concilio Vaticano die 25 mensis maii, ne auditoribus fastidium generaret. Orat reverendissimum ac illustrissimum secretarium concilii ut curet, si fas sit, haec adnccti iis quae a reverendissimo oratore ore prolata fuere1.*

Quorsum sunt episcopi ex omni jiarto orbis tenue hic in unum congregati ? Nonne praecipue eo fine, ut C spiritum istum nequam, qui est spiritus aevi in quod incidimus, in quantum fieri potest, cohibeamus? spiritum nempe inobedientiae et falsae independently supra omnem auctoritatem divinam ct humanam, spiritum effrenatae licentiae sive quoad fidem sive quoad mores, qui de medio tolleret etiam prima principia omnis religionis tum naturalis tum revelatae. Nec hic spiritus nequam, qui generali nomine *liberalismi* gaudet, et per secretas societates praecipuo suos fines attingere conatur, ad hanc vel illam regionem restringitur: totum orbem infeliciter pervadit.

Quidam reverendissimi oratores, qui do introductione quaestionis infailibilitatis ex hoo ambone conquesti sunt, ex eo quod in bulla convocationis concilii expresse non memoretur, oblivisci videntur quod aequo iure conqueri possemus nos omnes de dogmatica constitutione super fidem nuper definita; nam neo do illa quoque ulla specialis mentio in bulla con- D vocationis facta fuit Verum omnes probe noscimus obiectum huiusce concilii fuisse illud a me iam memoratum. Iam vero quid tantopere inserviret, in omnibus locorum ac temporum adiunetri, ad hoc obiectum promovendum, ad cohibendos errores nefandos ex isto spiritu adveraus societatem civilem et religionem dimanantes, ac publica et solemnis declaratio ex parte universalis ecclesiae, simul et definitio ex parte eiusdem ecclesiae in Spiritu sancto congregatae: Christi in terris vicarium, ad quem semper accessum habemus, quotiescumque doctrinam quamcumque ut revelatam proponit universae ecclesiae credendam, aut revelationi contrariam condemnat, ease infallibilem, ao eius iudicium statim ac prodierit esse irreformabile, quin expectetur consensus ecclesiae?

Sed obiicitur contra opportunitatem. Haec definitio reditui haereticorum in gremium ecclesiae obicem insuperabilem opponeret.

Respondeo. Haec assertio prorsus gratuito assumitur; nullo vero fundamento innititur; et proinde cum gratis asseratur, et gratis negatur. Sed e contra initio firmiter persuasum eet, quod omissio ex parte concilii hanc definitionem condere, foret et merito quidem maximus obex reditui haereticorum in gremium ecclesia©, quod hocco modo facillime probari potest- Haeretici seu saltem plures ex iis, qui de religione ct salute aeterna ullatenus cogitant, non sunt adeo scientia ac ratiocinandi facultate deetituti ac haec obiectio supponit. Optime sciunt infallibilitatem Romani pontificis, in sensu iam memorato, fariso ab omnibus catholicis isto nomine dignis, semper practice admissam. Bene illis notum est, quod catholici nunquam in dubium vocarunt veritatem ullius puncti doctrinae a Romano pontifice, ut capite ecclesiae, emanantis. Optime norunt omnino inauditum, immo prorsus intolerabile inter catholicos esse, ut in quacumque disputatione aliquis aut defendere aut propugnaro praesumeret ullam propositionem a Romano pontifice sive in materia fidei vel morum condemnatam, nullo requisito praevio consensu ecclesiae sive dispersae sive congregatae; unde illis constat quod practice docens auctoritas Romani pontificis unirei sim habita fuit apud catholicos tamquam infallibilis. Insuper cognoscunt, generalia concilia apud noe esse infallibilia, et in concilio generali Florentino definitum fuisse tamquam de fide credendum : Romanum pontificem esce omnium Christianorum doctorem ; *doctorem,* itaque non docendum, *omnium Christianorum* itaque et episcoporum, qui certe inter christianos sunt adnumerandi. Sed vix odeo mente destituti sunt haeretici, de quibus agitur, ac existimaro Christum Dominum instituere posse doctorem infallibilem super docendos infallibiles? In rita hypothesi quid esset ecclesia nrii monstrum horrendum..... cui lumen ademptum?

Insuper haeretici legunt et apprime callent sacras Scripturas. Bene noscunt quod textus novi Testamenti, qui α catholicis adducuntur ad primatum Romani pontificis stabiliendum, magis directe eius infallibilitatem probant, si ullam vim probativam omnino continent. Sciunt, sicut et nos scimus, quod in textu celebri sancti Matthaei capilo XVI pronomen *eam* in phrasi : *portae inferi non praevalebunt adversus eamf* licet includat ecclesiam, directe et immediate refertur ad petram. Nam abstrahendo a facto quod Petrus fuit principale subiectuin sermonis Christi Domini, praescindendo ab aliis rationibus unde multi ecclesiae patres concludebant vocem *eam (adversus eam)* referri ad petram ; hoc manifeste eruitur ex repetitione quatuor vicibus particulae *et.* Nam rita quaterna repetitio particulae *et* ostendit istam phrasim: *et portae inferi non praevalebunt adversus eam,* referri ad Petrum sicut et phrases antecedentes et subsequent», et continero unum ex attributis seu privilegiis quae praedicantur de Petro, et quibus cumulative praemiatur ob suam praeclaram fidei confessionem. Si Christus Dominus dicero voluisset de ecclesia directe, quod portae inferi non praevalebant adversus *eam,* id est ecclesiam, eius sermo hocco modo curreret: et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam, contra quam portae inferi non praevalebunt. Sed cum dixit *et ego dico tibi.... et super hanc petram .... et portae inferi.... et tibi dabo ...et quodeumque ... ei quodeumque solveris* etc. manifeste ostendit particulam *et* copularo inter se vana privilegia et attributa

› **Haec sdnoUtio eut Ipelui episcopi GslvieniL· sd concilii secretarium facta.**

de Petro praedirau. Cum itaque portae *infoi, id est* portae erroris adversus Petrum non praevalebunt, indo dare consequetur eius infallibilius.

Haec protestantes, de quibus agitur, qui ullatenus curant de sua salute et rita futura (nam de aliis nulla ratio habenda at) noscunt aeque bene ac nos scimus. Si itaque concilium generale Vaticanum, beet *ad hoc* undique provocatum et veritas huiusce doctrinae nunc palam negetur et a multis cum risu excipiatur, a definitione abstineat, concluderent haeretici, concilium existimare, doctrinam practice ab initio oedesiae creditam non esse revera revelatam. Quid inde illis restare praeterquam concludere, prout concludere deberent, fidem quae erat quasi immanens in ecclesia, esse prorsus falsam ; ecclesiam ipsam catholicam non esso istam societatem, cui promissa fuit perennis Spiritus *ancti* assistentia ad eam omnia docendam, cum qua Christus Dominus promisit se usque finem mundi adfuturum : uno verbo, non esse domum Dei riri, firmamentum et columnam veritatis, sed potias systema fraudis et fallaciae ab initio? Si proinde, gratia Dei eoe praeveniente « adiuvante, inclinarent in gremium eoclerias redire, hacc omissio definibonis eos procul urceret.

Et revera cum necessitas exurgit, ut fideles nostri, filii regni in eorum fide firmarentur, ecclesia nihil feat praeiudieia haereticorum, et semper in more habait Dei veritatem alte proclamare. Et anne nosmotipsoH tenen&re exhibebimus erga haereticos, qui voInnUrio extra ecclesiam remanent, quam erga filios nostros infirmos, quorum fidas, ut mihi firmiter pcraua?um ert, in pluribus ¢aribo labefactaretur, non sdom in praesenti verum etiam in futuro, si concilium Vaticanum provocationi super hac re datae cptum responsum reddere formidaret? Et sedulo notandum est, quod haereticos longe arcet ab ecclesia non esse doctrinam infallibilitatis summi pontificis; quod maximo exhorrent est doctrina catholica circa primatum summi pontificis; et ri posterius admittere ponent, prius tamquam eius corollarium notarium facillime admitterent Hisce omnibus adiici debet, quod conversio hacretirorum ct eorum *reditu. in ecclesiam ordinario non provenit ex doctrinalibus exporitionibas, red ex oratione humili ad Deum et bona voluntate, quam praevenit et adiuvat Dei omnipotentis gratia misericors.

Oblicitar 2< Hacc definitio offensam daret civilibus guberniis, quae indo atram arriperent religiosam persecutionem instituendi in ruinam animarum.

Respondetur. Ut huic gratuitae assertioni, quae grata quoque negari respondeatur, scire vellem, de qaibusnam guberniis agitur; au de catholicis vel acatholicis? P Si de guberniis ocalholicis agatur, quae ecclesiam et societatem religiosam proreus ignorant, quao quaccumquc iura specialia, privilegis, subsidia ecu dolatione» ecclesiae denegant, qualia sunt ista gubernia validissima, Britannicum ct Americanum septentrionale, prorsus rino fundamento osecritur, quod ista gubernis ullatenus de infallibilitato cogitant, nisi foraan aliqui officiose agendo hanc doctrinam falso wnsu ct perperam repraesentent. Ista gubernia erant et foraan adhuc sunt ecclesiae infensa, sicut mundus semper erit Dei inimicus. Et m ecclesia aliquali libertate sub iis gaudrat, •i gladius peraecutionis iu vaginam mittatur in vastis regionibus istis guberniis subieclis post dirisrimas pcrwutiones per plura hiocula patienter toleratu; cumam caneas hoc attribuendum «t? Anne benevolentiae ministrorum gubernii erga nos? Nullo modo, ird caiUH mere politici!. Idei reo hoc contingit, quod catholici iura «ua civilia ad ¡miar Apostoli forA Uter repetentes, sese potestatem in statu haud contemnendam constituerunt. Fanatici protestantes haud dubio vellent gubernia contra noe quocumque sub praetextu instigare; sed gubernia ipsa definitionem nihib' faciunt: nec definitio gubernia instigaret, ut gladium persecutionis evaginarent, nec omissio ea conciliaret aut retraheret, si hoc tutum foret, sed amplius tutum non ost

2· Si de guberniis, ut vocantur, catholicis agatur, quarum quaedam dum patrocinantur, opprimunt ecclesiam, cam tamquam ancillam vel servam non tamquam dominam et reginam tractantes, revera dicendum at, ea nullam offensam ex doctrina infallibilitatis in sensu exposito, quae nihil novi practico induat, concipere; nisi forsan sint quidam qui ea excitaro vellent suis perversis interpretationibus, qui admonendi sunt de poenis ecclsriasticia, quibus foraan seso exponunt. Quod quidem revera guberniis istis offensam dat, est doctrina do iure deponendi rogos ac eorum subditos ab obedientia solvendi. Verum cum hac doctrina sive quoad ias rive quoad eius debitam applicationem et exercitium nullatenus confundi debot quaestio infallibilitaliâ, prout nobis definienda proponitur.

3· Obiicilur. Ubi de fide definienda agitur, debet esse «altem moralis unanimitas cx parte patrum concilii. Insuper a maiore parte episcoporum consuli debet pro sensibus minoris partis adversantis, quao numerum eatis spectabilem in hac re constituit.

Respondetur. Sententia, quae requirit moralem unanimitatem in casu obietto, prorsus arbitraria est, nullo fundamento nititur; primo contraria est praxi fero omnium conciliorum Nicaeni, Constantinopolitani I, Epberini, Chalcedonensis et ultimo concilii Tridentini, in quo semper mos fuit (testibus concilii praeridibus) ut iuxta *maiorem numerum* suffragiorum et sententiarum decreta scribantur|. Contra hanc generalem regulam nihil facit casus exceptionolis a summo pontifice statutus arca residentium, de qua 67 patres stabant pro una parte, 71 pro altera. Instructio summi pontificis concilio data per sanctum Carolom Borromaeum ut a definitione abstineretur, casum specialem respexit, nec a regula generali nisi exceptional)ter derogavit

2° Hac regula de necessitate morulis unanimitatis stabilita, Christus Dominus non satis providisset pro fidei incolumitate. Nam, attenta humana natura, magnus numerus episcoporum haereri mordicus adhaerere posset, ac suurp errorem in concilio tueri, quod, historia toste, non semel factum fuit et etiam hodierna die factum conspicimus. Aulici episcopi, qui non habent legem niri Caesarem, auctoritate civilia potestatis suffulti poœent habere, sicut non semel habuerunt, multos asseclae, ot falsam doctrinam ecclesiae D iuribus adversam propugnare, et tunc si eorum odiiserio necttearia fuisset, priusquam quaestio fidei determinaretur, qua ratione fidei succurri posset? Denique determinari debet quinam numerus relativus dissidentium requiratur ut moralis unanimitas desideretur vel deficiat, an tertia, quinta, septima etc. pare? Uno verbo, determinari debet quid praecise moralem unanimitatem constituat.

Quoad observationem relate ad sensus minoritalis in concilio, equidem quidquid personalem offensam sapit, procul aversari debeL Sed quawtio hic non eet de peraonis, ¢d de principiis in aeternum duraturis. Et licet de personis ageretur, nonne et maior para quoque suos sensus habet, quibus quoque consulendum eat? Et quidem tyrannica agendi ratio deprecari

« PaUavldni. *Hûttria ronalii Tridûidini.* Ub. XVI, cap. IV n. 19.

debet ex parte minori· sicut ot maiori· parti·. Et si aliquid minus docena in aula conciliari gestum <mo perhibetur, notorium cet hoc non fuisse ox parte istorum episcoporum numero longo maiorum, qui doctrinae infallibilitatis favent.

4° Obiicitur. Haec definitio episcoporum iura laederet.

Respondetur. IIooc frivola observatio vix responsionem meretur. Quid enim? Nonno doctrina infallibilitatis ab initio ecclesiae praebeo admissa fuit in sensu ex|>oeito, oc cum ipsius ooclesiao constitutione essentialiter ot ox Christi institutione intertexta? Quid itmpio novi in relationibus Romani pontificis cum episcopi· per definitionem accederet? Et si eit vere revelata, quomodo episcoporum iunbus noceret? Deus enim in buu institutione sibi contradicere nequit. Episcopi quidem sunt ox divina institutione iudicos, testes ot custodes fidei; sod ox eadem divina institutione, indices, testos ot custodes fuerunt semper subordinati summo pontifici, Christi in terris vicario; ct nulla iuru sibi vindicaro possunt prneter ea a Chnsto concesfcu et iuxta modum et mensuram concessionis. Hoc officium iudicum, testium ot custodum fidoi exercent in propriis suis dioecesibus, in conciliis provincialibus et ganoralibus. Noe eorum •ubordinalio aut ius appellationis ad iudicem supremum ab oorum sententiis nocet eorum iudiciali characteri aut officio; sicut in republica civili et curiis saccularibus constat, in quibus quotidie videmus appellationes ad superius tribunal, quin iudicos *a quo* veri indicée esso ccesent. Utinain I isti qui indopendentiam episcopatus super pontificem tam aenter vindicant, similem independentiom iis vindicarent respectu civilium potestatum, quao solao iura episcoporum et ecclesiae semper invaserunt, nec adhuc invadere cessant neo cessabunt.

5° Obiicitur. Haec definitio ansam dabit infirmis catholicis, ut ab ecclesia deficiant.

Respondetur. Multo plurcs scandalizarentur, ot eorum fides infirmaretur si in praesentibus rerum udiunctis a dofinitiono abstineretur. Et si sint, qui suae obstinatae superbiae cedentes, ab ecclesia discederent, ad quam vix unquam pertinebant, qui ex nobis exierunt, quia do facto non erant ex nobis ; solummodo dicere possumus cum misericonio Salvatore mundi: *Sinite illos: caeci sunt et duces caecorum* [»] Apud ecclesiam Dei magistram veritatis, licet erga filios suos errantes tenerrimam matrem, nunquam in moro erat, licet haeretici obluctarent, veritatem celare ac eub modio tonore, cum necessitas erat, ut in prneeenti casu, ut super candelabrum posita toti Dei domui elucescat. Cum certum sit multo pluros scandalizatos foro ex 'definitionis omissione quam ox cius confectione, rebus positis ut sunt, nihil aliud nobis restat, quam inter duo mala minus oligore.

Inter haec omnia semper in memoria tonendum eet, quod aliqui oblivisci videntur, nompe quod ſancti Spiritu· assistentia hoc concilium diriget non solum quoad ipsam definitionem, verum etiam quoad modum veritatem onunciandi, habita ratione temporis ct opportunitatis.

Forsan ube ro non erit dicero quibusdam qui sibi prudentes esso videntur relative ad praesentem quaestionem, quod si sit prudentia camis, quae mors est, est et prudentia spiritus quae vita est; quod prudentia non somper consistit in taciturnitate; quod si eint qui quandoque sunt canes latrantes, sunt ot quoque canes muti latrare non valentes; quod, cum omnia habent tempus, est tempii· loquendi, eicut et tempus tacendi : et profecto, si unquam tempus loquendi erat.

» Matth. XV. ¡4.



À iam advenit respectu doctrinae infallibilitatis Romani pontificis.

Mihi proinde videtur non solum opportunitatem adesse, verum etiam necessitatem patribus Vaticanis incumbere, doctrinam infallibilitatis ad dogmatis dignitatem evehendi, tamquam medium efficacissimum malis ingruentibus obviam eundi, et semetipsos α dictenis ac subsannationibus impiorum enpiendi. Aptum responsum per definitionem doctrinae infallibilitatis provocationi undique datae reddendo, populi fides ab ipsis firmabitur; contra insurgentes errores mundum vastantes propugnaculum validissimum providebitur; ct magna gloria Deo et matri nostrae ecclesiae redundabit.

## ORATIO

*reverendi patris domini Guillelmi Clifford episcopi Cliffloniensisl.*

Eminentissimi praesides, eminentissimi et reverendissimi patres.

Timeo quod maxime inopportunum existimabitis, me vobis hoc hora verba facere de *opportunitate*^ postquam tot verba de hac re dicta sunt. Non potui tamen omnia silere, cum iam ab initio semper oppositum me expressi opportunitati hanc quaestionem agendi; et nunc non minus inopportuna mihi videtur ratio qua eam tractamus, scilicet solitario et a quaestione do ecclesia separatim.

Ea quao audivimus a reverendissimo et sapientissimo archiepiscopo Westmonasteriensi non mo ab hac sententia removerunt: quaedam autom quae dixit, in hanc ipsam sententiam, praesertim vero quod spectat ad necessitatem non disiungendi quaestionem de auctoritate ct infallibilitato Romani pontificis a quaestione do auctoritate et infallibilitato ecclesiae, verba mo ronfirmaverunt.

c * **— ' Anraiotntom. wE¡dscopui Cliftonknih exùtimirc r dixit opportuaoin nullatenus ewe venire hodie ad propositam definitionem. Modum quo hulusinodi quaestio introducta est eibi non probari. Arch. Wcstmonasterieu^cm diiiaie noram non esse quaestionem hanc, aed α Reculo decimo septimo et decimo octavo agitari coepkse, et per dubia circa pontificiam infallibllitatem obscurari ipsam Infallibilitatem ecclesiae, et quoad Anglo·, eorum conversionem nullo effie&dori medio curari poaie quam definiendo pontificiam infalhblltolem. At contra persuasum sibi esse Auglis non pontificiam InfallibUitatem proponendam, >ed potius pontificiae potestatis naturam explicandam , eis ostendendam Romanum poutlflcem non ease tyrannum, nec tyrannidem ease ecclesiae potestatem. (Haec suprema verba minus grata patribus fuisse reprobationis signa undiqne facta luculenter ostenderunt). Novam utique non esse quaestionem hanc; did tamen posse quod apud Anglos sopito erat. Edocto· semper Anglos fuisse de infallibilltate ereledae; at utrum infallibUitotis obiectum in eolo Romano pontifice, aut in pontifice simul eum ecdesia resideat, hoc creditum fuisse semper ad scholas pertinere. lude autem descendero quod ai definitio edatur, doctrina haec nedum protestontibus sed et pluribus etiam inter catholicos nova prorsus apparere debeat Addidit dolendum quod parvi admodum flant difficultates · nulli· palribos propositae in ordine ad proprias dioeeeeea Exponendas veritatem, at prudenter quoque agendam, et ecclesiae historiam testem nobis esse ; quod ii minus prudenter aliquando constitutum aliquid fuerit, multorum malorum cau<a extiterit.

Preuins autem ad rem veniens observavit dictum ease pontificiam infailibilitotem luce meridiana clariorem esse; at perperam Id affirmari, immo tenebrai in dies excrescere, et nec ipsos infallibilitatis defensores convenire inter se in eins notion· tradenda Lucem fieri nullo modo posse nisi ex atraque parte episcopi eligantur qui collatis studiis rem sedalo expendant, et quid agendum sit proponant Non diffitendum autem methodum in concilio adhibitam minus aptam ĕ* discussioni a se propositae peragendae. Ep:«copo· indices esse in materia fidei ut vel Ipse arch. Edessenus in suo recenti opusculo pro; ^navil. Iura episcoporum maximam connexionem habere cum question· infallibilitatis de qna hic agitur, maiorem hinc neowsitaten exurgere mature omnia perpendendi ne concludi fort· posait episcopos non plus quam consiliario· Romani pontifici· esse, eorumqoe sententiam non maioris ponderis ease ac sententiam simpliciam theologorum.·

*Dixit enim* quod haec sententia non sit revera su*bit*anee orta, sicut quidam dixerunt, sed esse sententiam iam sacculo XVII et *XVU1 agitatam; et* qucd ex hoc ipso, quod tunc fuerit agitata ista quaestio, obscurata sit doctrina de infallibilitate ipsius ecclesiae. Nihil autem mihi magis certius inde deducendum ridetur, quam quod istae duae quaestiones nexo indissolubili inter se conjungantur; et quod si propterea roete velimus de hac re tractare, non debeamus tractare separarim de auctoritate Romani pontifici, sed de auctoritate ecclesiae eodem tempore agere.

Quod etiam confirmavit exemplo genti nostrae. Dixit enim quod Angli, qui *ad* veritatem venire debent, maxime hoc modo trahi debent, quod ipsis probetur infallibilius oedeedae et quod inde ipsis demonstretur, quod ad infallibilitatem ecclesiae necessaria sit infallibib'tas Romani pontificis. St igitur necessarium est, ut quaestio ita proponatur populis ut ipsis prosit; neccse est ut ipsis hoc modo proponamus. ut faciamus ipsis scilicet clare intelligere, quinam sit nexus inter infallibilitatem ecclesiae ct inter infallibilitatem Romani pontificis.

Et praeterea hoc ipse confirmavit adductis terbu ex·quatuor praecipuis ephemeridibus, quae in Anglia publicantur: audistis quae ibi dicta eunt de necessitale huius definitionis. Palet, reverendissimi patere, quod non «t opus ut vobis probem, quod riti protcstantici libelli non ideo scripti sunt ut catholicam causam agerent. Hoc ipso quod ipsi hanc rationem loquendi teneant, suspicio debet nobis suboriri, quod lateat anguri in herba.

Et revera si est, ut dixit clarissimus archicpisco p», hoc necessarium Anglri, ut ns aliqua ipeis logice demonstretur; certe ut Anglus possit ad catholicam religionem conierri, hoc ipsi imprimís necessarium eet demonstrare, quod revera ecclesia catholica non sit despotismos (fiysu *improbations).* Tota difficultas quam habent protestant» contra ecclesiam catholicam, quam papriticam vorant, est quod ipsi rem per desiderant probare quod revera ecclesia catholica sit tyrannis; ct isti homines qui iu ritu arricuiri scribunt, in ritri libellis, ideo nituntur iri argumentis, ut hoc faciant credere Augii?, quod per istam definitionem quao danda ait, quod dare apparebit, quod logice con•equetur, quod ecclesia rei era rit ti ranna, quod Romanus pontifex vere sit tyrannus. Unde cx hoc ipso, Ut mihi videtur, invincibile deducitur argumentum, quod si nos per definitionem, quaecumque tandem illa definitio sit, volumus populis non obesse red prodrere. neresse eet ut ipsis non reparate domus aliquam definitionem relate ad infallibilitatem et auctoritatem Romani pontifici?, red neocene eet ut ijeri claro et logico demonstremia, quaenam ait natura, quaenam tit careni ia ecclesiae catholicae, quaenam sit vera auctoriUs in ecclesia catholica, quomodo sibi invicem conveniant auctoritas ecclesiae et auctoritas papae, et quomodo in iri omnibus non sit tyrannis et dospotrimi». Sei si nos pot»t tot munsiurn laborem nil aliud facimus nrii populri proponere decretum aliquod de infallibili tale Romani pontifici?, quibuscurnquo vorbili hoc decretum concipiatur; hoc erit maxime· imprewim populri, noe nihil aliud fecisse nrii papam despotam conatituriro (rumoree *ei ïmprobationi tigna).*

Caetorum, rcverendisnmi patres, verum »t quod quaestio ista saeculis XVII et XVIII tumultuum in ecclesia ranas fuerit, et quod hoc sensu non sit quoeetio nova; red ad populos noetroe quod spectat, certum eet quod erit quaestio omnino subita. Nulla erat apud Anglos quaestio hri de rebus; populos nostros in Aglia nos semper docuimus infoilibilitatoni oocleriao in controversiis cum protestantibus tam in scriptis quam in concionibus. Docebamus non od fidem sed ad scholas spectare quaestionem illam, utrum ultimo infallibilitatis ratio in pontifice solo, an in pontifico cum ecclesia resideat; et in catéchisons nostris popularibus nulla fit mentio nrii do infallibilitato ecclmioa. Concionatorcw, quos saepe habui in meri ecclesiis do robu.·» controveraialibus coram prote&tontibus ot catholicis disserentes, semper hoc modo rem explicabant, ut habetur in libris illis, quos nos solemus darò populis, quando eoe in fido instruimus, vel ĕatholico vel protestantes, quos volumus convertere ad fidem.

Ut enim de Miller, Challonar, Gocther et alii» huiusmodi sileam, ita supromatiam pontificis exponit eminentri&imus cardinalis Wireman in euri praelectionibus ad populum do doctrina et praxi ecclesiae catholicae, quae maxime sunt in usu apud catholicos Anglrie. Lectione VHP ipre ita scribit: ‚Jdea suprématie pontificis duas dritincUs et inter re arcto connexas ideas includit: prima twt quod «ancta sedes est centrum unitatis; recunda cal quod est suprema auctoritas. Per primum significatur quod omnes fideles debent esre in communione cum Romano pontifice mediantibus suis pastoribus, et ita efformatur catena non interrupta α minimo membro gregis usque ad eum. qui univenalis pastor constitutus est Sed est etiam fons auctoritatis, quia omn«s rectores subordinati in «aciesia ei sunt subiecti, et sive directe sive indirecte iurisdictionem ab ipso et per ipsum accipiunt.'ǂ Deinde subiungit: „Si forte magnae et late sparaoe perturbationes oriantur sive in fido sive in praxi, ipse convocat concilium generale pastorum ecclesiae, eiquo praaudet per se vel per legatos suos, ct sua approbatione sancit canon» et ĕecreta- Lectione autem IIP etiam de modo, quo ree in concilio tractantur, ita exponit populo: .æono quod oriatur difficultas aliqua circa aliquam doctrinam, quod omnee inter se non conveniant et nesciant quid praecise sentiendum Mil, et quod ecclesia existimet, quod prudens sit ei neccBKinum inquisitionem facere et definire quid tenendum ait. .Methodus procedendi ent ista: accuratriaime examinarentur scripta veterum ĕcclesia patrum, ct cognosceretur quid in variri regionibus, in variri saeculri habitum sit; et ita collectis suffragiis totius orbri et omnium temporum, non quidem nova traderetur doctrina, red definiretur quod semper in ecclesia catholica creditum fuerit. R« in lingulis casibus tractaretur tamquam inquisitio historica et nihil omitteretur, quominus ad sanam definitionem perveniretur; tunc demum decretum ab ecclesia latum esset ïnfallibile.

Haec omnia sunt in quibus omnes convenimus, et quao nos circa infallibilitatem ecclesiae populos nostrun docuimus; nec potest fieri ut haec nova definitio. ɒrateerimi si tam repentino modo, abeque ulla explanatione, componatur cum doctrina huc usque eri tradita de infallibilitato ecclesiae. Multis non solum proteeUntibua sed etiam catholicis nova non videri non potest haec doctrina. Equidem et antequam ex Anglia recederem et postquam Romae eum, pluroa Ad me et voce et scripto sacerdotm et seculares rocuraum habuerunt dicentes, quam magnam ĕe ortam contentionem in populri et familiis suri, et quantum ipei timerent, ne si definitio tamquam de fide repente poneretur, fideles a fide deficerent; et nomina mihi data fuerunt non solum ex neophytri, sed etiam ex antiquri catholicis. Unum ego omnibus semper dedi ĭesponsum Nolite, dicebam ipsis, agitari propter ritas voces quae in vulgus sparguntur; ritae voces quae ■porguntur, quod concilium sit ad hoc tantum con-

vocatuni, istia) vocea, dicebam, ephemeridum ſcriptori bus tribuantur, sed nullius prorsus auctoritatis sunt. Novi ego urbem Romam, non hac ratione ros illio tractantur; multa ab boatibus ecclesiae Romanao contra ijeain crimina iaclata sunt; nemo ipsam praecipitantiae accusavit; non debet ex quorumdam ferventibus deaidoriia Roma iudicari.

Fateor quod n» alitor eveniunt quam ego cxpoctnbam ; et tamen quod effonnaveram indicium putabam experientiae meae, putabam prudentiae et dignitati huius Urbis convenire. Certe longe aliter agendum esso noe docet sanctus Augustinus qui ait1: ,.Quomodo enim potuit ista res tantis altercationum nebulis involuta, ad plenarii concilii luculentam illustrationem confirmationcmquo perduci, nisi primo diutius per orbis terrarum regiones, multis hinc atque hinc disputationibus et collationibus episcoporum pertractata ĕonstaret?' Nos nutem istam tam gravem quaestionem, quao non solum auctoritatem pontificis, sed omnem auctoritatem episcoporum in ecclesia tam radicitus tangit, non solum non diutius antea ullo modo pertractavimus, non eoluin huc convenimus absque ulla notitia, quod in concilio do hac quaestione ageretur; red insuper quaestio introducta fuit festiſianter, ct extra praestitutum ordinem rerum tractandarum, ct quod maximo iniunosum est, solitarie, id est quin simul quidquam proponatur do relation© quae habetur inter primatum et infallibilitatem Romani pontificis et inter auctoritatem ct potestatem docendi episcoporum.

Quis non novit quam exaggeratae, quam omnem excedentes modum sententiae in vulgus maxime his temporibus hac do ro sparsae sint. Si concilium Vaticanum nihil aliud non fecerit quam decretum de infallibilitate Romani pontificis qualecumquo edere, nihil dicens do ecclesia, nihil do episcopis, nihil proferens vel ad compescendas alias falsas sententias quae sparguntur; non solum non poterit illa pax a laboribus nostris sperari, sed dissensiones ot irae procul dubio augebuntur. Non possum non sentire, reverendissimi patres, quod difficultates quae a multis patribus nominatae sunt circa ea, quao evenire poterunt in suis dioecesibus, nimis parvipendantur.

Vult reverendissimus archiepiscopus Caosaraugustanus quod ecclesia regatur veritate, non opinione publica. Et procul dubio sententia verissima est, si ita intelligatur quod ecclesia non debeat tacere veritatem propter timorem hominum, quod scilicet magis appareat Deo placere quam hominibus. Sed si hoc modo intelligitur, quod, modo tota sit veritas, prudentia in agendo non sit maxima pars in regimine ecclesiae, quod publica opinio nullatenus consideranda sit, sed omnia caelo committenda; hoc non od fidem sed ad fataliemum pertineret. Habet ecclesia invictam firmitatem, sed habet etiam suam sapientem politicam; simplicitatem columbae non sciungit α prudentia serpentis, cum inter lupos debeat agnos pascere. Servus quem domui suae paterfamilias praeponit, non solum fidelis sed et prudens sit oportet, ut det omnibus cibum in tempore. Licet ergo ecclesia opinione publica non regatur; non tamen eam impune spernit.

Iam ‘vero,, reverendissimi patres, considerato quaero ecclesiam catholicam ; conspicite hanc Sion, et complectimini eam. Tempus orat quando Europae regna ŭnam christianam catholicam constituebant rempublicam; longa serie malorum eo tandem res deducta est, ut maxima pars Europae septentrionalis ab ecclesia divulsa sit: in aliis etiam regionibus tur-

› De *baptirrw contra Donatista!,* lib. Π. cap. IV, apud Migue, P. L, XLIII. 129.

A Lac ct rebelliones contra ecclesiam excitatae sunt Permanet quidem invicta ecclesia catholica super petram fundata; rod quis eius terribiles calamitates non defleat? Quis dicet non maxime pertinere ad ecclesiae prudentiam cavere ne similia aliqua renoventur? Nunc autem novi instant hostee; portae inferi contra ecclesiam consurgunt, neque solum in remotioribus illis a centro lucis regionibus, sed in torris etiam proximioribus et a veritate catholica non antea reparatis. Nullum potest esso dubium, quin adhuc alias regiones ab ecclesia divellere hostes tentent.

Equidem scio quod portae inferi non praevalebunt; sed quid obstat, quod sicut antea fuit, ita et nuno ingentia damna ecclesiae inferantur, nisi summa prudentia utamur? Si nuno quaquaversus maximi viri ex his locis, ubi hostos cum filiis ecclesiae commixti sunt, et ubi homines ab ©ceiosia facilius divelluntur, si ex Germania, ex Hungaria, ex Gallia, ox Lusitania, 13 ex Helvetia, ex ipsa Italia vigiles pastores vocem extollunt et nos gravis periculi admonent, quis audebit dicere has voces parvipendendas esse? Quis sibi persuadebit nullum aliud officium compotore occlesioo, nisi ut veritatem praedicet signis temporum et opinione publica contempta? Si vel decima pars malorum illorum, quae pastores isti timent, evenirent ecclesiae; nonne roverissimam rationem exiget pastor aeternus ab iis, qui signa temporum neglexerunt? Sed et aliam observationem facere debeo.

Post luctuosam illam saeculi XVI defectionem, ecclesia romper missioni a fundatore suo acceptae fidelis, ipsa sancta rode, ut solet et ut successoribus Petri in primis competit, praeeunte, terras perditos recuperare et novos Christo acquirere insigni successu aggressa esL In Anglia, in Germania multae conversiones factae sunt, et in America, ubi terra nova eet, novae et vastissimae ecclesiae ortae sunt. Quis C ignorabit quot laboribus et quam felici successu haec facta sint nostris diebus? Si quaeramus ubinan- in ecclesia appareat praecipua causa luctus; nonne apparebit praecipue in antiquioribus ecclesiis, in Italia, in Hispania, in America meridionali? Si contra quaeratur causa laetitiae, invenietur apud ea loca quae ecclesiae postmodum acquisita sunt. In America novae conversiones habentur, item in Anglia, in coloniis Angliae in quibus in dies romper novae conversiones occurrunt Quis ergo dubitabit quin maximum sit ecclesiae praeiudicium inferre, si dum in antiquioribus christianitatibus ecclesia tot malis est sublecta, religiosas difficultates ibidem inferamus, ubi maxima nunc ecclesiae spes est, et non solum conversionibus impedimenta imponamus, rod etiam conversis causam offensionis praebeamus? Quomodo ergo parvi fiori possunt difficultates et timores episcoporum ex his locis provenientium?

D Sed reverendissimus orator ad episcopum Sangallensem respondens de hac re ait agi vel de bonis catholicis, et ii procul dubio accipiunt quidquid decreverit ecclesia, vel do malis et protestantibus, et ipei licet non sint cx proposito offendendi, tamen non sunt audiendi in tali causa. Sed in primis ista divirio manca et ieiuna est. Sunt catholici boni et mali, sed qui mali non ideo negligendi quia moli sunt; rod praeterea inter catholicos et praesertim inter catholicos excultiores sunt multi et varii bonitatis et fervoris gradus; utique boni sunt catholici qui vitam bonam degunt, qui sacramenta salii» bene frequentant, qui familias suas in timore Dei educant, qui res suas impendunt in bono ecclesiae sive in guberniis civilibus, sive in magistratu sive in professionibus iuria, sive in exercitibus sive in aliis modis.

Omnee isti homines praesertim qui inter protêts·

ttantes vivunt, eunt plus minωve in controversia versati, et necessario; quia debent causam suam cum «ociis suis tueri. Maximum est periculum, magna contra fidem tentatio istis hominibus imponere novum iugum, atque ita imponere praesertim *si* specie tenus (quidquid sit in re) eo videatur tendere ad libertatem suam magis coarctandam. At si decretum de infallibilitate Romani pontificis, prout nobis proponitur, decernatur, nulla addita explicatione de auctoritate ecclesiae, praesertim si simul considerentur extremae illae theoriae, quae ubique sparsae sunt, et u promotoribus promoventur, et in omnium manibus vereantur et contra quas nuDum ponitur remedium ; imponibile œt quod multi ex his hominibus non offendantur et non ad indifferentismuin et infidelitatem pellantur.

Scio quod hisce temporibus mos valde invaluit omnes istos homines indisenminatim vilipendere et ferme inter haereticos considerare. Sed, reverendissimi patres, si catholici in Britania et in America nunc sua libertate gaudent, ri ecclesia ibi et in America septentrionali libera est, si pontificia potestas ibidem sicut in nulla alia orbis parte libere exerceri potest, si libertas docendi ibidem ut in Gallia vindicata est ; quibusnam, quaeso, debetur post Deum, nisi horum hominum instanriseimis laboribus, et sincerae erga ecclesiam devotioni ? Nemo mihi persuadebit, quod non magnam iniuriam inurat ecclesiae quisquis ℔u liomines vel ab ecclesia repellat vel frigidos in causa eodeuao tuenda reddat

Sed nec verum «t, quod in hac quaestione protestantes considerandi nullatenus sink Qui ita loquuntur, nesciunt quomodo catholici in Anglia *et* in America inter protestant» vivant, et quomodo in omnibus vitae relationibus a bona voluntate inter re et protestant» existant et dependent In Anglia et America a protestantibus maxime reguntnr catholici qui in minoritote sunt, nec quidquam pro ecclesia valerent nisi freti auxilio protestantium. Lege» nostrae ferantur a deputatis praecipue protestantibus ; tota libertas ecclesiae, tituli possessionum cccl»iastioaram, libertas instructionis, ℔tatu et libertas regularium et monachorum, etiam ¡pea civilis possesso catholicorum inter magistratus, in exercitu, inter iuris perit» omnia pendent a modo, quo protestantes erga conciv» ℔ue catholicos afficiuntur. Nemo ergo aarerere potest, quod non maxime spectat od prudentiam ecclesiae consideraro utrunme opportunum ait protestantes contra ecclesiam in hisce regionibus excitare. Iniqua nobis instant tempora; in comitiis nostris iam agitur do legibus pro scholis puerorum, et de bonis ecclesiasticis, ot initium malorum haec eunt: nulla nobis suppeditabit ratio defendendi causam de bono ecclesiae, nisi mediante auxilio protaetantium ct illorum ministrorum regni, qui bene erga nos afficiunlar. Quod autem praesens nostra agendi ratio pluros iam α nobis alienaverit, et causam noetrain debiliorem reddidcnl et plure» in di» alienabit, experientia iam nos docuit et scriptis hominum, qui in consiliis regni in primis praeeunt, declaratum eat, ut ego novi et alii necum testari poesunt

Non possum non offendi, quando audio oliquoe tam leviter dimittere timores illos, quoe plures episcopi exposuerunt de timore defectionis et rchiamatis in dioecesibus soia. Audivi plures dicentes ⁝ esto, ipsorum damnum erit et non ecclesiae; ecclesia triumphabit et in fine vegetior erit Non «t haec vox ecclesiae catholicae, non «t haec vox illius ecclesiae, quam nos non tolum magistram eed et matrem profitemur. Rex ille omnium sapientissimo» inter duas mulieres indicans, cum puerum in duae part» scindi iussireet, illam veram »ro matrem derrerit. cuius viscera commota sunt super filio suo, illam autem spuriam quae potuit dicero: scindatur puer.

Eminentifisimus canlinalie Dublinensiw provocavit ad exemplum populi Hibernici, ut probaret frustra gubornia tentare ecclesias nationales inter populos catholicos stabilire. Ütinam ego possem argumentum eminentissimi praamlie corrobare exemplo gentis meae, exemplo gentis Scotorum, exemplo Bo raoiae, exemplo Germanice superioris, exemplo Danimarca^, exemplo S\etica, exemplo Norvegia·! In omnibus *istis* regionibus guberniis nimis feliciter succssit Iu nationolibus ecclesiis congregandis. Quoi· etiam eminenti^imus cardinalis dixit do gente Hibernica, ipse non solum \erc sed et modeste dixit ; ogo enim Anglus cum sim, pavum audacter testimonium dare, prout libentissime facio in hoc conro&cu, fidelitatis ct fidei illius gentis: nunc quidem Angli malis ab ipnia in Hiberniam allatis, quantum possunt mederi «ludent. Sed ai mento recurramus ad illa tempora, *de* quibus ominentibiniu$ cardinalis loquebatur, nullum dubium est, nullum unquam ]»pulum tam dirum et diuturnam persecutionem pro fide catholica tam constanter ct Iam nobili animo et tanta fidelitate rastinuisro. Angli non ooluiu fortiter rfd ct sapienter ut fore catholicos in Hibernia oppresserunt. Attamen inclytus ille populus non solum numquam induci potuit, ut fidem quondam α sancta aede per sanctum Patrilium acceptam immutarent atque deponerent; immo potius oam non sibi solum, ℵl Angliae servaverunt, Americio ren at erunt, Australian .enaverunt, Indri servaverunt et colonus noatris aniversis: ubicumquo enim lingua anglica tonai, ibi etiam fides catholica per catholico» Hiberna» plantata fuit.

Voriwima liare sunt, reverendcotimi patre». Sod quL» noMrum summo quovis etiam sanguinis sui pretio non compararet, ut omnia ¡Ata mala praepedita fuiaseni, vel quod nec nunc invicti fideles ecclesiae filii contrae· contendant? Et crete legenti mihi historiam Angliae non potisi non probari eorum sententia, qui concludunt quod «i cautius et prudentius cum regina Elieahctlia actum fui^ct antequam ad thronum conscenderet, ct cmn primum regni gubernium MNcepinet, dira illa div ubrio Angliae a rodo apostolica, et omnia inde suhroquula mola averti potuissent Quod inulto magi» verum «t de tempore regie» lacchi II. Habebamus tunc regem catholicum ; pluaquam dimidia par- jiopuli adhuc avitam religionem tenebat, et ex aliis multi religionem protestanticam non tam ex animo quam a recenta consuetudine tenebant: ex proceribus multi temporarii erant, et facile trahebantur ad eam partem, quae victoriam sibi vindicare ℘b. Magna tunc apee erat de religione catholica in Anglia repnstinanda. Sed vix cogitari potest quam caeca fatuitate consiliarii regis tam clerici quam laici, tam in rebu» politicis quam ecclesiasticis extrema consilia semper urgebant. Exemplum regis Roboom sequutus rex lacobus, simile et etiam gravius fatum inveniL Extat od baptisterium Euius templi monumentum arte Canovae exsculptum, cui verba inscribuntur: „Gontis Stuardae ultimis." Non haec ibi legerentur, nec spes perii&aet de fide in Anglia instauranda, nec persecutio in Hibernia et in catholicos Angliae renovata fuisset, si locobus II aurem tempestivam praestitisset iis, qui indicabant mala, quae eventura tenebant, si absque debita consideratione plus populis imponeretur quam eorum vir», aut etiam praeiudicia ferre valebanL

Longe aliter et felicion sane exitu actum rat saeculo elapso exeuntis, quando primum aliquod solamen catholicis Angliae allatum fuit, et fundamenta iacta sunt illius plenissimae religionis libertatis, quae poste-

nonbus hisco temporibus tandem in Anglia consummata, officit ut nullus nit in orbo terrarum locus, ubi cultus religionis ait liberior, aut ubi spiritualis auctoritas Romani pontificis plenius agnoscatur aut liberius exercentur; Agebatur tunc do iuramento quodam fidelitatis praœtauduo; gubernium enim anglicuin nullum levamen catholicis praestare volobat, nisi prius catholici iuramento assererent, papam nullam potestatem aut jurisdictionem temporalem directam aut imliicctam habere in dominiis rogis Angliae, rirnulquo iuraient tenore se, quod nec papa ncc quisquuin alius poscet eoe ab hoc iuramento pracetito absolvero.

Non defuerunt qui instarent non licere qatholicis talo iuriuranduin praestare, inter quos erat reverendissimus Ghilini nuntius Btuxcllendis sanctae sedis. Episcopi lumen cL Angliae ot Hiberniae, ic mature perpensa, ot prae oculis habentae gravissima damna ecclesiae eventura, quae merito timebantur, censuenint iusiurnndum praestari debere, et ipsi reapse praestiterunt simul ac superioree ordinum regularium, et cleris et populis suis praestandum commendarunt anno 1778.

Reverendissimus dominus Butler nrchiepiscopus Casseliensis scribens anno 178G ad vicecomitem-Konmare, narret se rem totam explicasse eminentissimo cardinoli Marefoechi tunc temporis Hiberniae protectori, ot addit, cardinalis in sua responsione summopere probavit quae a me illi scripta fuerunt; quao approbatio eminentissimi viri postea confirmata fuit a papa et a congregatione de Propaganda fido, qui etiam probaverunt iuramenti formam. Quarum omnium approbationum vades authenticae sunt ipsae litterae a sacra congregatione conscriptae, ct quae apud me servantur.

Scriptor anglus qui historiam conscripsit dc iis, quae tunc temporis acta sunt, postquam de prudenti agendi ratione tunc inila ab ecclesiae praesulibus disseruerit, ita concludit: Venerabilibus liis viris debitóles sumus liberi exercitii nostrae religionis et securitatis proprietatis qua fniimur. Si aliquando evenerit ut ulteriora iura nostra assequi possimus, ipsis in primis debebitur noster successus. Ob defectum similis prudentiae, heu! quoties maiores nostri experti sunt, quod maximi hostes religionis sunt immoderati religionis assertores. Hinc sicuti ab initio semper dolui quod haec quaestio agitari coeperit, nec sententiam meam hac de re mutaverim; ita nunc pro corto habeo, quod non solum nihil boni sit sperandum ex solitaria definitione huius quaestionis quibuscumque tandem verbis concepta, sed nisi simul cum decreto do Romani pontificis auctoritate tota quaestio do auctoritate ecclesia© et episcoporum lucido et logice ct splendido populis exponatur, lites et perturbationes ubique non imminuentur sed augebuntur. Sed do hisco salis.

Plura dicenda paraveram do argumentis a patribus allata circn schema ipsum in genero spectatum. Sed cum tot alios doctos viros do his rebas disserentes audivistis, nolo vos ultra verbis meis fatigaro *(signa approbationis):* unum est quod advertam oportet Plures oratores dixerunt agi do ro luce meridiana clariori. Mihi autem videtur o contra non solum nos meridiana luce carere, sed quo magis procedimus, tenebras crescere. Docst nobis primum fundamentum claritatis, scilicet ut bene intelligatur status quaestionis inter partes contendentes; quo pinne }>atrcs loquuntur, tanto evidentius liquet quod eadem verba, eaedem phrases diverso plano sensu ab aliis ot ab aliis nccipinntur.

Reverendissimus archiepiscopus West monasteriensis dixit, quod licet de opportunitate sit quaeebo inter nos, tamen ageretur de re, in qua quoad factum omnes convenimus. Plores ita arguunt ac si omnes, qui decreto de personali et separata papae infallibilitàte adversantur, adversarii essent primatus et supremae auctoritatis sanctae sedis. Alii queruntur quod nos utamur vocibus illis infallibilitalis *personalis et separatae.* Sed et ipsi defensores schematis donum ac privilegium infallibilitatis diversis modis explicant; non solum in libris nuper super huc ro editis expresso dicitur agi do infallibililate personali, sed audistis heri revarcndksiinum episcopum Urgellensem disertissimo asserentem, quod cardo lobus quaestionis in co cat, ut infallibilibus de persona praedicetur. Quisque videt toto caelo distare verbi gratia quao de statu quaestionis dicta sunt α reverendissimo Mcchlinicnsi ab iis quao dicta sunt a reverendissimo Urgellensi. Et tamen res semper tractatur ac si nos de una eodemque re ageremus. Si statua quaestionis non prius claro proponatur, idque non orelenus aut ab uno vel altero Deputationis membro, sed in scripto ct cum auctoritate; longissimis orationibus nihil unquam proficiemus.

Eminentibhimus Dubiinensis arvhicpiscopus eminentissiinum Pragemem reprehendit, quasi negaro voluisset curam totius dominici gregis soli Petro commissam fuisse, vel quasi dixisset uni episcopo competens esso »o in rebus alienae diocwscox ingérera Non dixit hoc eminentissimus Pragensis, sed cum vellet ostendere quantus nexus existerai inter quaestionem do primatu suinmi pontificis et quaestionem do iuribus episcoporum, ut indo concluderet non posse recte tractatum unum α tractatu altero separari, dixit iura episcoporum alia esse spectantia ad suas dioeceses, alia spectantia od ecclesiam universalem ; per quao verba aperio allusit ad iura episcoporum in conciliis generalibus. Numquid extra ius nostrum egimus, cum do parvo catechismo pro universa ecclesia egimus, quando egimus de episcopis, de vicariis et aliis ad disciplinam universalem ecclesiae spectantibus? Et quod haec iura episcoporum màximum nexum habeant cum quaestione de infallibilitale Romani pontificis, vel exiudo putet quod eunt qui ad infallibilitatem Romani pontificis defendendam dicunt episcopos in concilio generali non es>e vere indicés, red tamen habere tantum iudicium assertionis, eius scilicet acceptandi quod iam ante auditionem causae tenebatur tamquam Judicatum. Sed posterioribus hisco diebus etiam graviora audivimus et legimus[1].

Initio huius concilii nihil gravius vel dirius ex hoc suggestu nobis nuntiatum fuit, quam quod pleno admitteretur episcopos voro iudiccs esse in concilio ct causas fidei cum pontifico iudicnre, ct stricto omnino interpretari ea verba primae constiturionis dogmaticao: ,.Sedentibus nobiscum et iudicantibus universi orbis episcopis.' Sed non solum iam plures hoc iudicium extenuant, sed alii et ipee reverendissimus Edœsenus archiepiscopus, cuius opus nuper typis editum corto non levis est auctoritatis ad explicandum quid per decretum infallibilitatis stabiliri velit, expressis verbis officium episcoporum in concilio etiam generali revincit ad hoc, ut consilium praestant pontifici, conque in eadem categoria adnurnerat cum aliis theologri. En illius verba art. 3 pag. 151': „Licet Romani pontifices in iis decretis edendis uti soleant consilio rivo episcoporum, qui vel in oecumenica vel in particulari synodo sint collecti, sive sanctae Romanae ecclesiae

1 **Alludit ad ingentem opnsraloram wriem. qoie Ume tempori» sive *yrv* five con/ra alii* *tu»L**

**' losephns Cantoni, *dr donatica R.wv pontificis infnUiMiitate nnnpte drfinibititote,* Bnaae, 1870, p. 161.**

cardinalium, sive aliorum doctorum; attamen haec externa subsidia, ut licite et prudenter agant, requiruntur, non autem necessaria sunt existimanda, ut ea decreta vi cogendi fideles potiantur.“ Expressis hic verbis traditur quod etiam in conmina generalibus episcopi consilium tantum praestant pontifici. Quis non videt hanc quaestionem tangere ipsam radicem iurium episcoporum?

Haec notavi non quasi pro instanti vellem innuere, quod eminentissimus Dublinensis verba eminentissimi Pragensis prava aliqua intentione in contrarium sensum exposuerit: summa ex parte mea injuria et iniustitia reset erga eminentiesimum cardinalem orchiepiscopum. Sed ideo haec notari ut exemplo ostenderem quam ingens iit defectus illius procedendi rationis, quam nunc seqnimur. Unusquisque patrum sententiam suam ex ambone proponit; sed imprimis, cum statos quaestionis non sit claro propesitu5, lient verbotenus de una re, scilicet de infallibilitate loB qnantur, revera do diversis rebus loquuntur. Deinde ex ipsa natura rei et loci et personarum neoesse est, ot quaedam non bene aut e‘iam perperam intelligantur, ut in exemplo allate, et ita fît ut non solum vetera obstacula et dissensionum causae non removeantur, red etiam novae in dies cumulentur: nulla tamen adest via vel explicandi vel interpretandi vel corrigendi ea, quae vel incaute dicta ve) male intellecta eunt.

Reverendissimi patres, quoties inter fratres vel inter amicos quaestio aliqua oritur, quoties inter homines rempublicam gubernant» quaestio oritur, et fratres amici correctores in duas wntenuas scinduntur; ut unitas restituatur ante omnia quaentur, ut status quaestionis inter contendentes solide statuatur, ut appareat quaenam sint puncta in quibas aecum invicem conveniunt, quaenam vero in quibas discrepant, et deinde ita limitata quaestione argumenta hinc inde C et testimonia proferantur et examinentur, quibus innixa alterutra pars suam sententiam fulciri existimat, et tunc demum ad definitivum iudicium super pancto dissensionis proceditur. Hoc autem non per longam seriem orationum nullum nexum inter » habentium fieri potest, sed solummodo per veram et bona fide factam collationem discussionum inter aliquos patres selectos inter fautores utriusque sententiae, qui inter se loquentee et invicem respondent» et apparatu necessario suffulti examinant» quoationem possint determinare in quibus vere convenimus, in quibus autem et quantum et quare dissentimus. Hoc ut fiat plores potree diu et instanter rogaverant; hoc nisi fiat, nusquam ad hanc quaestionem dilucidandam perveniemus.

Si nos huc convenissemus, sicut revera, non convenimus, ad hoc ut quaestio quaedam antea determinata et decisa omnibus imponeretur, non esset cur D diutius hic moraremur: suffragia exquirantur, unusquisque iuxta conscientiam suam calculum ferat, caetera Deo remittantur. Sed si revera huc iam convenimus abi certo convenire noe credo, quemadmodum convenerunt apostoli et senior» videre do verbo hoc, non potcet r» diter determinari quam magna conquisitione facta, quam per veram et sinceram et lealetn collationem inter utriusquo sententiae fautor» hinc inde selectee.

Reverendismmu» episcopus Sanctissimae Conceptionis heri eloquenter provocavit ad pietatem, ad apostolico· laboree, ad auctoritatem episcoporum qui definitionem hanc postulaverant: toto ex corde eidem aseentior. Sed numquid illi episcopi qui contrarium putant, quique nunc rogant ut ree ex utraque parte vere et plene a fautoribus utriusque sententiae examinetur, fratres vostri non sunt, hostes sanctae sedis sunt? Videte Galliam, videte Germaniam, videte A moricam, Lusitaniam, Helvetiam, videto omnes region» unde isti fratres venerunt; considerate deinde ecclosiae historiam per quartam saeculi part, m in Europa quidem ob malorum persecutionem luctuosam, alibi autem ob dilatatam fidem gloriosissimam. Si quando hisce temporibus aut fid» praedicanda, aut libertas ecclesiae adstruenda, aut institutio juventutis catholicas ab incredulis vindi<nnda, aut Petri cathedra musque iure sive divina ùive temporalia, aut necessitatibus et afflictionibus amantissimi patria subveniendum fuit, ẗulli secundi unquam fuerunt qua ecnptis qua laboribn- qua subsidiis prealia Domini proeliare, et eo suaque pro domo David boatibus exponera Sunt inter illos, non minus quam inter vos, qui sicut Paulus ot Barnabas narrare posant quanta Deus fecerit in gentibus per eos: nec debet credi quod ai ipsorum instantiis omnino aures obturaveratis, quicumque ait exitus rerum, durissimum iudicium de iis feret historia.

Haec est unica via qua sperari pote&t ut pax et tranquillitas redeat, ut fratres inter se conveniant, ut tandem vera doctrina de ecclesia et de eius supremo capite digno et praeclaro modo exponatur, et ita tandem poterant per oe Petn audire verbum evangdii ot credere.

Hic autem interrupta disceptatio est, et eminentiseimus primus praeses dimittens patres, proximam congregationem his verbis indixit:

„5oxima congregatio generalis habebitur sabbato, die 23 huius mensis, in qua continuabitur discussio propositi schematis.“

## 15.

## Congregatio generalis sexagesima

1870 rnaii 28.

Die sabbati 28 rnaii 1870 hora nona matutina, in conciliari aula Vaticanae patriarchalis basilicao, generalis reverendissimorum patrum congregatio habita »t; cui interfuerunt quingenti decem et quatuor patres, nempe 24 cardinal», 6 patriarchae, 8 primat», 84 archiepiscopi, 357 episcopi, 3 abbatee nullius dioecesis, 11 abbat» general» sive praesid» congregationum ordinum monasticorum, usum mitrae habent», 21 general» et vicarii general», quorum omnium nomina, quae per assignator» locorum accurate descripta fuerunt, exhibet indiculus patrum sexagesimae congregationis generalis, qui inter orta concilii asservatur.

Reverendus pater dominus losephus Guibert archiepiflcopus Turonensia missam lectam celebravit Qua absoluta, et recitata oratione *Adsumus Domine* etc., eminentissimus primus praes» aio patres allocutus eet:

..Reverendissimi pair», continuatur hodie discussio propositi schematis constitutionis primae de ecclesia Christi, de quo adhuc veniam loquendi in genere petiit reverendissimus dominus loannes Landriot archiepiacopus Remensis.

„Nuno vero veniam loquendi petiit unus ex patribus Deputation!· pro rebus fidei, nempe reverendissimus dominue Ignatius de Scnestréy episcopus Ratiebonensis, ut iuxta num. IX decreti diei 20 februarii respondeat difficultatibus et animadversionibus contra schema prolatis. Itaque is ambonem ascendat."

## ORATIO

*reverendi patrié domini Ignalii de Senestréy episcopi Ratisbunensis l.*

Emincnliâfiimi praesides, eminentissimi ac reverendímímí patres.

Non pauca «ano in hoo sacro oonseosu audivimus, quno niai corrigantur suspicionem generaro pooaent, no ac si Germania catholica communem in ecclesia doctrinam do infallibili Romani pontificis auctoritate minus fideliter tenuisset. Quod no quis existimet, maiores quis mocum consulat; et ut brevilati indulgerli, paucos tantum ot etiam extra Germaniam notissimos appellabo.

Imprimis vero sanctissimum ot doctissimum ante cessorem meum in cathedra Ratisbonensi beatum Albertuui Magnum lumen maximum Germaniae, sancti Thomae Aquinatis magistrum, qui in dioecesi Augustana natus ot inclyto Praedicatorum ordini odscriptus, nobilissimas tuno temporis academias Coloniensom, Hildeeheimensem, Augustanam, Friburgensem, et Ratisbonensem sua doctrina illustravit. Is in commentario in Matthaeum capite XVI avitam exegesim tradens haec praeclara habot: „Dabo5 autem tibi. Singulariter, non quod singulariter acceperit (claves) Petrus, sed quia in unitate ordinis ecclesiae unus est, qui occipit in plenitudine potestatis, qui eet succefrsor Petri, et Petrus in potestate. Cum igitur Petrus plenitudinem potestatis et privilegium non errandi in fide habuerit, hanc eandem potestatem ipsumque non errandi in fide privilegium habere debent omnes Petri successores, cum pro suo munero sint in potestate Petrus.

Et in commentario in Lucam capite XXII ita docet: *Ego rogavi pro te, ut non deficiat fides lua.* „Hoc argumentum efficax est pro sede Petri et suecessero illius, quod fides eius non finaliter deficiat" :*

Neque aliter summus etiam et sanctissimus vir, qui ulter Germaniae apostolus appellari meruit, beatus Petrus Canisius, qui in Colonienri archidioecesi natus ct primus Germanorum societatem Icsu ingressus, cardinali episcopo, Augustano in concilio Tridentino adfuit; et non solum gravissima ecclesiae negotia in universa Germania tractavit, sed etiam praeclara sua scientia plures ibidem academias ornavit, et divina verbi praedicatione innumeros errantes ad ecclesiam reduxit. Ratisbonac etiam saepius ot diutius docens, agens et praedicans nobilissimum huius ecclesiae decus semper habitus eet Quid ergo illo? In celeberrima sua summa doctrinae christianae paucis quidem vorbis catholicam veritatem ita enunciava: „Pence summos pontifices de sacris definiendis suprema semper potestas fuit. Sed hanc sententiam in notis iisdem auctoritatibus illustrat, quibus theologi infallibilem Romanorum pontificum in sacris definientium auctoritatem probare solent

Longo apertius vero et ex professo eandem veritatem in suis notu circa ovangelium et festum ss. apostolorum Petri ct Pauli edixit. Plurima enim alia praetermittens hoc ultimum suum opus ab ipro editum degi, ut paucissima depromam. Adductis sanctorum Hieronymi et Cypriani \ulgatis do primatu sententiis ita infert: „Quoni(MÌo nniin in tanta gentium et populorum amplitudine unita constaret fidei et religionis concordia permaneret, si non ad iudicem unum, qui notas componat contras eraas, et do rebus maximis cura potevate reqxindiMt, \cniretur?4* Expositis deinde vorbis Domini *Eg^ rogavi pro te* ote. iuxta celebrem sancti Leonis sermoni m tertium de dio anniversaria assumptionis suae pergit: „Nec dubium hunc purae sanctucquc fidei fuw, qui primum in Petro splenduit, ad eius porro oodeeiam pervenisse atque in illa ipsa incorrupte servari. Non enim defecit neque deficere }>otest sive fides Petri sive ecclesiae eius, sed contra inferorum portas stat inexpugnabilis, ut haereticae p-rfidiau ua impietatis labo numquam inquinetur. Quod clarius explicans contra perfidos pontificum obtn latores ita inclamat: „Suus ergo (cathedrae Petri ailirot) scrvendus est holior, quomodocumque vivat qui in ea pmesidet; qui certe propter cathedram iuxta divinam ordinationem 'hoc habet privilegium, nuHuui ut haoreeim profiteatur nullumque in fide defectum sentiat: quandoquidem oravit ct exoravit Chi Mus no Petri fides deficeret, qui j>uos fratres in vera doctrina debet ubique gentium confirmare.· Quae verba beati Petri Canisii valent contra illos qui ad infallibilitatem Romani pontificis requirunt cius impeccabili!atom.

Post haec autem mirum sane non est, in Gormunia sanam hanc doctrinam a nobis per duo consequentia saecula semper ot ab omnibus orthodoxis servatam fuisse. Testis est, ut obvia omnibus exempla adducam, celeberrimus canonista Franciscos Schmalxgrueber qui in universitate Bavariae Ingoistadii et Dilingana diocceeeos Augustanae vixit et docuit, in suo *iure ecclesiastico,* libro 1, parto IV, titulo 31, hanc propositionem statuit et probat: „Summus pontifex est certa ct infallibilis regula veritatis, et supremus index controversiarum fidoi, ita ut in his publico indicio definiendis errare non posrit; et quidem ita ut summus pontifex m fidei controversiis definiendis infallibilis fit independenter a concilio." Secundo statuit et probat: ,,Ραρα, ut universalis eccleeiao episcopus, eet infallibilis regula morum, ita ut decreta eiusdem, quibus aliquid ut honestum vel inhonestum, licitum vel illicitum universali ecclesiae proponit, praecipit vel prohibet, necessario vera, nulliqoe errori obnoxia esse poseint.

Eandem prorsus sententiam exhibet alter celeberrimus canonista ex ordine sancti Francisci, Anarletua Reiffenstuel episcopi Frisingenris tunc temporis theologus, in librum II decretalium, titul. 2.

1 **Argumentnm: .Rererendifrrimui Ratisboaemh ad removendam suspicionem quae post prolatas a nonnullis patribus objectiones trenerari in aliquo potuisset, ac *1 Germania communem eeclesioc doctrinam de infallibilitate Romani pontificis minus fideliter retinuerit, nonnullos dixit e suis maioribus recensere se velle qui eam in Germania aperte propugnarunt Et in primis attulit tum Albertum Magnum commentario in Mallii, cap. 16, et comment, in Luc. cap. *2,* tnm b. Petrum Canislum in celebri aun doctrina chrialiana einsdemque notis, et in notis circa evangelinm et festum «. apostolorum Petri et Pauli. His autem adinnxit quatuor celebres canooiet&s. Schmalxzrueber in suo iure ecclesiae lib. 1, p*rt 4, tit 31, Reinffestnel lib. 2 decretalium, lit. 2, Schiuder in sua iurisprudentia canonica civili libr. 1, tract. 6, cap. 2, et Panium Layman in sua theologia morali lib. 2, track 1, cap. 1.· Ideo D autem «e canonistas potissimum attulisse ut palaci fieret strenuos iuris defensores nullatenus timuisse *ne episcopi* swu *auctoritaie indicandi* in *rebus fidei ei marum privarentur,* sl Romanas pontifex supremi et infallibilis indicis potestatem habeat Addidit clarissimos in Germania viros ia variis unlverritatibus et collegiis doctrinam hanc propugnasse semper, et theologicis argumentis illostrasse. Nullum autem dimensum in Germaniae scholis hae super re habitum esso usque ad tempus in quo Febronius disseminare errores suos coepit Demum in eorum quae dixit confirmationem attulit decreta conciliorum Pragensis et Coloniensis, et concludi evidenter inde patere quaenam vera Germaniae fides sit circa pontificiam infallibilitalem.***

• **Cf. reverendissimi oratoris opusculum: *Beati Alberti Sfagni ecclesiarumque Germaniae doctrina de infallibili Romani pontificis magisterio testimoniis aliquot illustrata.* Neapoli, typis Vincenti! Manfredi, 1870, 16 p.**

• ***f>ico* ed. Vatie. Vide *B. Alberti Magni opera omnia,* Lugduni. 1651, tom. IX, fol. 308.**

« **Op. cit, tom. X. fol. 326.**

*Accedit tertias Fnndscus Schmier* ordinis sancti *Benedicti* ex monasterio Ottenburenri dioecesis Augustanae et cancellarius universitatis Salisbargen-*ris, in sua iurispmdcntia canonica cwüi,* libro I, tract. V, capí 2. Neque aliter Paulas Layman, qui saeculo XVH Ingolstadii, Monachii et Dilingae theologiam moralem et ius canonicam tradidit, in sua *theologia morali,* libro II, tract I, cap. 7. Omitto innúmeras alios, cam si ipsi canonique huic doctrinae unanimes adstipolantur, de rei dogmaticae tractatoribus certe nullum dubium supersit

Canonistas autem potissimam adhibui, ut palam fiat maxime strenuos ecclesiastici iuris assertores non timuisse, ne episcopi auctoritate indicandi in rebus fidei et moram priventur, si Romanus pontifex supremi et infallibilis iudicii potestatem habet Manent enim episcopi vere iudices primo in diooceubus tuis, manent in conciliis particularibus, manent etiam in conciliis generalibus. Quid enim est indicare, quam cognita causa sententiam cum auctoritate proferre? Quilibet autem iudex veritate tenetur; et ei omnia pro veritate ct nihil contra veritatem rive intrinseca sive extrinsecis rationibus cognitam, nec a veritate dissentiendi ollum ius habei, numquid idcirco non vere iudex est? Si apostoli cum Christo iudirabunt, nonne veri iudices eunt? ita et episcopi com vicario Christi indicantes, licet dissentiendi potestate destituantur, veri iudicee censeri debent; quod canonistas et dogmaticos illos plane non fugit. Et haec sufficiant contra obiectionem illorum qui inter iura episcoporum etiam ius dissentiendi a vicario Christi in rebus fidei et inorum recenseri volunt, quod profecto aliud non est nisi licentia errandi.

Itaque id unum observo, omnes illos «cientia darisaimoe viroe in variis universitatibus vel collegiis Germaniao eandem de supremo ot infallibili fidei magisterio Romanorum pontificum doctrinam constanter tamquam veritatem revelatam ab ecclesiae ortu continuam et communem profiteri, eamque Scripturarum et traditionis testimoniis ct rationibus theologicis comprobare- Nullus hac in re di-^eaMiv m theologicis Germaniae scholis, nullum dubium iu catholico populo usque ad ea tempora, quao illuminationis et declarationis audiunt; quando latius propagatis ideis non in catholica Germania natis Fcbromus ex impuro fonte pestiferos errore» hausit et diffudit; quando illis ideis imbuti nou solum principes seculares ecclesiasticam potestatem ribi vindicare satagebant, red etiam primarii Germaniae praesules in thermis loci Ems congre&u falsae libertatis cupidi apostolicae sedis auctoritatem et iura aggredi conabantur. Exinde discors inter dictos sententia, exinde a guberniis celebrata, promota et in praxi frequentata febroniana perversitas, exiudo theologicum scholarum a guberniis corruptarum ruina, exinde continua apostolkae codis monita et iudicia contra invalescentes errores, exinde dubia ct minus «anuo opiniones etiam iu erudit» catholicis viris, exinde vero etiam immensa catliolicae rei domna. Neque tamen novus error antiquam veritatem vicit aut expulit, neque in catholico populo sinceram mentem corrupit. Ipee enim credit, iupremis apostólica© sedis decretis et iudiciis in rebus fidei et morum non solum oris wd etiam cordis obedientiam internuinque mentis assensum praestandum cbm; quem nomo iure' postulare, nemo recte praestare potest, nisi auctoritas ab errore immanis sit.

Hanc fidem populus & maioribus didicit, hanc fidem in mea dioecesi ex ore beati Alberti Magni episcopi et beati Petri Canisii semper tenet, hanc fidem ❀acerdote; docent, hanc fidem in quatuor dioeA oesibus Bavariae, in quibus curam animarum gv^ai, adeo firmam inveni, ut sine ingenti omnium piorum offensione contraria opinio proferri ct sustineri non posaiL In ipsis quoque theologicis scholis, superatis perversitatis temporibus, sana doctrina semper habuit et adhuc habet egregios tam scientia quam numero praestanta fautores invictoequo assertores, quemadmodum liber nuperrime in Germania oditus ostendiL Immo multi currebant anni, quibus opinio Romani pontificis infallibilem auctoritatem negans in publicam lucem prodire non audebat ; erant enim pastores vigilantes, et potentium favor errori non palam patrocinabatur.

Sane rectam et antiquam doctrinam recentLsturno etiam tempore in Germania longo communiorem penes theologos fuisse, amplissimo testimonio ostendit sacrorum bibliorum in gtrmaniram linguam vendo, quam doctor Allioli iam professor in universitate Monacensi, modo praepositus capituli cathcdralis Augustani, edidit et adiectu praeclaris notis illustravit. Haec traductio ab ipsa apostolica redo probata, c¿ ab omnibus Germaniae episcopis laudata et commendata esL Igitur ad Matthaei caput XVI praeter alia egregia haec notat doctiaumiB auctor: «Solummodo visibilis et personalis petra semper ea erat, quae sua fide ecclesiam ab inferorum portis, hoc est, α corrupta et faba doctrina ❀ervavit Et ad Lucae caput XXII : «Dominos promittit ❀i verbis ccderiac tuae capiti et legitim» eiusdem successoribus, ut vera fides nunquam in ipria defectura sit; quod fieret, si publice coram ecclem errorem docerent, aut errori assentirenL Hoc autem nunquam factum est, neque unquam fiet-“ Verba Allioli.

Lucalenliwjnito etiam modis id ipsum dicitur in notis, quas recentior adhuc auctor suae sacrorum Libilorum in Germanicam linguam versioni explanationis causa adierit ; quae veraio pariter fere ab omnibus Germaniae episcopis laudari et approbari meruit Cum vero una alteravo venio in omnium clericorum et plurimorum Lucorum manibus teratur; nonno utraque evidenter communem de infallibili Romani pontificis madriteno sententiam et doctrinam testatur?

Quid plura? 'Nonne etiam novissime provinciales synodi in Germania Colonicnaia et Pragensis vetustiorum vestigia sequentes, eandem antiquam et communem doctnnam libenter et aperte professae sunt? Ex bis plane consequitur, catholicae Germaniae fidem in hac re non debere existimari ex novissimis quibusdam turbis, cx guberniorum agendi rationibus, ex scriptis ct clamoribus temerariorum, qui catholicum nomen nunc praeseferre ambiunt, quod factis negare non desinunt.

Fidelis ❀ne populus fidelisquo clerus oecumenici concilii infallibilem auctoritatem venerantur; eius definitionem in hac quoque causa nullatenus timent. neque novum doctrinam invelii autumant, sol antiquam veritatem confirmari cfficaciusque proponi et stabiliri gratulabuntur. Et si sint qui timeant, nc malevoli abutantur hac definitione ul scandala, vel turbas excitent et ecclesiam debellent, certum omnibuo esto eosdem malevolos audnrionn usque futuroa, ei pavidos no» aut anxias in veritatis defensione et professione reperirenL Fideles vero intelligentes, &c quidem superaedificatos esee super fundamentum apostolorum et prophetaram (quos nunquam in citando hcc textu omiasot» c=<so vellem), universam vero ecclesiam aedificatam ❀s super petram, quae est Romanus pontifex, nunquam dolebunt infallibilem, quam semper crediderunt, huius Petrae firmitatem u concilio Vaticano asseri. Pax enim erit hominibus bonae voluntatis *(tigna approbationis).*

Post eermoncm episcopi Ratiabonensw eminon- A tiABimu· primus praeses duos ox reverendissimis patribus veniae loquendi abdicasse his verbis annuntiavit:

"Reverendissimi domini Hcnricus do L&ngalerie episcopiis Bcllicenris, ot Armandus Renatus Maupoint episcopus Sancti Dionysii Rcunionii obtentae veniae loquendi rinunciai unt, ut hfw ratione quantum ex «m» desideratae brevitati diwuwionis consulerent"

Huiunnodi vero notitia a patribus omnibus plausu excepta ot. Dciri ad umbonem successive vocati sunt reverendissimi domini ĕpiscopii Sancti Augustini, episcopus Comodiensis et Teuicsvariensis, episcopus Constantiensis, ct episcopus Magno-Varadintnaie ritus graeco-rumeui.

ORATIO

*reverendi patris domini Auguaiini Vérot epìscopi Sancii Augustinil.*

Eminentissimi praesides, illustrissimi et reverendissimi ṗatre B

Cum dolore venio ad discutiendam bono quaestionem do infallibilitate pontificia; siquidem et ego unus ex iis sum, qui credebant melius expedire pro pace episcoporum et pro honoro sanctae sedis, quod illa quaeetio non agitaretur.

Porro statim ac illa quaestio nobis proposita fuit, putavi meum officium requirere a me studere huic quaestioni, et illi studui non in diariis, sed in historia ecclesiastica, in conciliis et in historia Romanorum pontificum; mihique clarum apparet quod conditio omnino essentialis ad definiendam aliquam quaestionem hic non reporiatur: non adest illa constans ecclesiae traditio, quae requireretur ad definiendam infallibilitatem pontificiam. Et hic argumenta, spero, et non verba afferam.

Hic autem agitur iuxta schema de personali, de separata *(signa improbationis),* de absoluta infalli- 0 bilitate Romani pontificis. Nam etiamsi relator Deputations dixerit contrarium, et quod non agebatur de capite detruncato; attamen evidens est quod iuxta illorum intentionem papa personaliter est infallibilis *(signa improbationis)* ; et quod, quando locutus fuent, omnes episcopi quidem ei adhaerent, quia debent se conformare iudicio capitis. Itaque infallibilitas, etiamsi oretenus dicant contrarium, residet iuxta illos in sola persona Romani pontificis. Dico itaque quod illa propositio nullum fundamentum babeat in traditione, et primo incipio a primo saeculo *(murmur).*

In prirno saeculo etiam tempore apostolorum legimus in capite XI Actuum apostolorum, quod sanctus Petrus iussu Domini nostri receperit gentiles in ecclesia, et illud erat actus supremus divini illius primatus. Nunc autem videamus quid evenerit; ecce textus Actuum apostolorum': *Cum ascendisset Petrus Hicrosolymam, disceptabant adversus illum qui erant ex* D *circumcisione, dicentes: Quare introisti ad viros prac-*

* **Argumentan]: «Epücopai S. Augustini serio se huic quiestioni animum adiactae et agi in hoc schemate, quidquid a relatoribus dictum fuerit, de infallibilitate personali separata et absoluta; hanc se non posse ullo modo admittere utpote toti traditioni contrariam. Hic autem monumenta antiquitatis evolvit, et ostendere conatas est doctrinam infallibilitatis prout in sebemate defenditur in veteri ecclesiae traditione nullatenus Inniti. Et cum verba ipsius risu a patribus exciperentur, ipse ait: .facilini est ridere quam ṙespondere Expendit etiam argumenta quae in favorem infallibilitatis afferri solent, et conclusit nihil aliud ex eis evinci nisi necessitatem communionis cum Romano pontifice, et hanc communionem servari posse etiam supposito quod aliquando Romanos pontifex erret in fide, deuti de facto, dixit, aliquando evenisse (haec quoque verba risu excepta sunt). Dare se suffragium non posse pro infallibilitate pontificia, buiuamodi suffragium sacrilegum sibi videri. Haec verba improbationis signa ex omni parte excitarunt.***

**« Act. XI, 2.**



*putium habentes?* Illi christiani qui educati et edocti fuerant ab apostolis *(risus),* sciebant optime quid fecisset princeps apostolorum. Certe do ipsius primatu dubitaro non poterant; attamen statim ac venit Petrus Hierosolymam disceptabant adversus illum dicentes: *Quare introisti* etc. ; ergo ab apoetolis non fuerant edocti, quod Petrus erat infallibilis. Nam qui credunt infallibilitati personali Petri, non possent hoc modo disceptaro contra illum ; siquidem persuasum haberent quod statim ac loquutus est, causa finita est *(risus),* et facilius est ridere quam respondere.

Nuno aliud argumentum ex epistola ad Galatas, nimirum ex agendi ratione sancti Pauli erga sanctum Petrum; omnes illud sciunt: sed veniamus ad textum. Christus mutavit nomen Simoni dicendo1: *Tu vocaberis Cephas.* Nam *cum venisset Cephas Antiochiam, in /aciem ei restiti, quia reprehensibilis erat (murmur et risus).* Hia verba sunt in epistola ad B Galatas capito II, et certe illa verba aliquam confidentiam mihi possunt dare hac occasione, in qua video quod multi a me differunt in opinione. Sed audiamus quod etiam sequitur in hoc capite': *Cum vidissem quod non recte ambularent ad veritatem cvangelii, diri Cephae coram omnibus: Si tu cum ludaeus sis, gentiliter vivis et non iudaice, quomodo gentes cogis iudaizare?* Itaque ex illis verbis, reverendissimi patres, constat quod sit de fide, sicut est in epistola ad Galatas, quod Petrus non tantum potuerit esse, sed quod fuerit reprehensibilis, et quod non ambularet iuxta veritatem evangeli! Christi. Nunc quomodo tam praecipites essemus ad definiendum, quod successor Petri post octodecim saecula sit infallibilis in circumstantiis, in quibus sumus; cum agatur de re maximi momenti, nempe de nota haeresees inurenda ecclesiae Galliae, et declarandis tamquam haereticis Bossuetio, cardinali Lotharingo, qui fuit decus concilii Tridentini, cardinali de La Luzerne et multis aliis, qui post definitionem essent inter haereticoe *(murmur ft risus),* haereticoe non formales sed saltem materiales; et cum etiam agatur hic de quaestione cum periculo forsan lacerandi concordatum civile cum GaHia (ri*sus), ex* quo necessaria pericula orirentur, et ex quo posset oriri destructio missionum, quae non bene possunt subsistere sine auxiliis Propagationis fidei.

Aliud argumentum fidei primi saeculi invenitur in historia primi concilii Hierosolymitani. Agebatur de necessitate sequendi caeremonias iudaicas: apostoli non conveniebant de verbo hoc. Nunc attendite, reverendissimi patree, quid in hoc concilio, et quae conquisitio magna facta fuerit Petrus primus loquutus est, primus et sententiam suam dedit auctoritative, absolute et definitive, non per modum schematis sed dedit sententiam suam absolute; et post illud, post suam sententiam tamen quia res non fuit considerata D tamquam indicata definitive, tunc et ipse lacobus . surrexit et dixit': *ludico gentes non debere inquietari.* Ergo etiam post definitivam eententiam Petri lacobus potuit in veritate dicere: *ludico* etc. Porro illa vox *indico* supponit, quod sententia Petri non fuit ab dio considerata tamquam definitiva.

Supponamus tribunal in quo sint tree indices, uti sunt tribunalia in nostra regione, in America, et unus ex illis sit praeses. Si praeses loquatur primus, et quod sua sententia ita absoluta ait ut sive consentiant sive dissentiant duo alii, attamen sententia praeeidi» remaneat ; tunc ex omnium consensu judicabitur quod illi duo alii non eunt revera indic», quia iudicium iam absolutum fuit statim ac definitiva sententia praeeidisi

**i Gd.IT, II.**

**• Ibid. U.**

**i Act XV. 19.**

data fuit Et rie etiam in multis aliis et innomerà-
bilibus ooociliis romanis, in quibus papa praesidebat et ruam sententiam dabat absolute et auctoritative; lamen res nunquam considerata fuit tamquam determinata ac definita, sed ecclesia semper supposuit quod definitivum iudicium tantummodo habebatur, quando papa locutus fuerit cum concilio oecumemco. Et bine dico quod nostra praesentia in hac aula sit evidens probatio, seu medium huic catholicae veritati, quod at altius tribunal doctrinae quam bulla ṗapali

Nunc venio ad tertium sacculum, id est ad tempora sancti Cypriam, et ex iis quae *geste* sunt hoc tempore, inricium argumentum deducitur, quod Christian! tunc rem non intelligebant, aient fit nunc a multis, quos certe nullatenus reprehendo. Sed meam opinionem coram vobis propono et propugno expectans quod etiam bonas responsiones dabitis contra ineas argumentatione?.

Factum sancti Cypriani. Exorta est controversia circa rebaptixationem haereticorum. Sanctus Cyprianus contendebat haereticos esse rebaptizandos, etri adhaeserunt muid oriéntalos, inter quos Firmilianus. Sanctus Stephanus papa contradixit illis verbis: ‚»Nihil innovetur praeter quod traditum est" Nunc •ementia Stephani pontificis era! absoluta, ct tamen sanctus Cyprianus putavit se posse contradicere ct contradixit; et concilia in Africa habita sunt contra sententiam sancti Stephani. Concilia edam in orienta habita sunt contra ermdem sententiam ; et quod magis esi, sanctus Cyprianus colitur ut sanctas in ecclesia, et eius nomen invenitur in canone missae. Porro omnia illa probant, quod hoc tempore non fuerit creditum in ecclesia, quod illa pontificia infallibilitas erat articulus fidei. Et illud magis patebit ex modo, in quo sanctus Augustinus hanc controversiam refert, cuius haec sunt verba: „Dno erant udo tempore.... qui diversa sentiebant: duo erant eminentisrimarum occlffiiarum Romanae scilicet et Corlliagineusis episcopi, Stephanus et Cyprianus, ambo in unitate catholica consdtud.... Muid cuín illo, quidam cum isto etiam sendebant, utrique cum ct» in unitate consistent»1". Sed sanctus Stephanus dedit decretum, et decretum maximo definitivum et aueteritativum; et illud probatur ex oodem sancto Augustino': „Cum Stephanus non solum non rebaptizaret haereticos, verum etiam hoc facientes, vel ut fieret ḋecernente excommunicandos esso censeret, sicut aliorum epicoporum ct ipsius Cypriani litterae ostendunt; tamen cum eo Cyprium» in unitatis pace permansit.'4 Et ai aliqua fuit culpa in sancto Cypriano, illa culpa fuit quod, ut docet sanctus Augustinus, commotius suaiu Fcntcntiaro defenderet Haec sunt iprius verba1: ‚.Et quamvis commotius» sed tamen fraterne indignaretur, vicit pax Christi in cordibus eorum, ut in tali decertatione nullum inter eoe malum schismatis oriretur.44 D

Nune. ravcmdwmi patres, est altera consideratio in hoc argumento ct maximi momenti. Augustinus excusat sanctum Cyprianum, et quomodo iîluin excusât? Non d»cit quod erat excusabilis, quia nesciebat sententiam sancti Stephani; sed dicit quod excusari potest, quod non cognoscebat sententiam ccclerine docentis. Et illa assertio sancti Augustini tam clara «t, ut inutile ait illi contradicere: nondum factum erat universale concilium. Et illa verba etiam addit1: ‚»Noc nm ipsi tale aliquid auderemus (id «t A crederemus haereticos non esse rebaptizandos) asserere, nisi universae ecclesiae concordissima auctoritate firmati: cui et ip«e (Cyprianus) sine dubio cederet, si iam *illo* tempore quaestionis huius veritas eliquata ct declarata per plenarium concilium solidaretur." Illa eunt verba sancti Augustini, ex quibus patet quod excusat sanctum Cyprianum non quia ignorabat sententiam summi pontificis, sed illum excusat ex oo, quod ecdeeia universalis iudicium do bar quaestione adhuc non protulerat.

Et nunc circa eandem quaeetionem eminentissmius Dublinensia aliquas observationes nobis exposuit, dixitque hio agi de disciplina, non do fido: sed ego contra dico. Si quaestio fuisset circa disciplinam, tunc sanctus Cyprianus fuisset inexcusabilis, quia certe quaestiones disciplinae pertinent ad primatum, et negatio fuisset primatus ex parte Cypriani. Sed quaestio pertinebat od fidem, od veritatem; B pertinebat itaque ad hanc quaestionem de qua nunc *agitur:* de infallibilitate agebatur, non do disciplina; de veritate agebatur, de testimonio ecclesiae. Porro in materia testimonii oculi imperatoris, regis vel papae non magis probant quam oculi aliorum; ideal, res quae debent determinari ex testimonio non pendent praecLe ab auctoritate illius, qui testimonium dat. Itaque sanctus Cyprianus credens quod in sua ecclesia baptismus repetitus fuerat pro haereticis, poterai contendere contra Stephanum, dum non potuisset. ai actum fuisset tantummodo de quaestione disciplinae, qum negaret primatum, et in hoc fuisset haereticas et nunquam ut ¿anctus ab ecclesia habitus fuhvet

Sed aliqui dicent forsan: Cyprianus, qui erravit circa baptismum haereticorum, potuit etiam errare circa infallibilitatem papae. Equidem potuit errare; eed hoc est argumentum, quod nempe omnes qui do C hac controversia loquuntur, dicant, quod erraverit circa baptismum, ¿ed non circa infallibilitatem pontificiam; et aliqui addunt quod sanctus Cyprianus poenitentiam egit. Et quidem illud poesuinua admittere, etiamsi non sit emptum : est animadversio sancti Augustini. Sed de quo, reverendissimi patres, egit poenitentiam? Non quia praecise contradixerat sancto Stcphano, sed egit poenitentiam quia commotius licet fraterne κ· defenderat; et egit poenitentiam iuxte anctum Augustinum quia occlcsiæ· contradixit, quae revera pro sancto Stcphano stabat, dum Cypriani» contra illum pugnabat. Sed sanctu·» Cyprianus illud non cognoscebat et in hoc excusatur, ct excusatus est u summis pontificibus. Quite ex hoc poswut concludi? non cicdidi-sc in suam ipsorum pereonnlcm infallibilitatem. Sed quod non egerit poenitentiam in eensu ultraiuonlonorurn, patet ex verbis «meti Augustini qui dicit, quod sanctus Cypriani» resistendo Stcphano fuerit tamquam Paulus resistens sancto Petro. Porro ḋui dixerit, quod etiam sanctus Paulus de hoc egerit poenitentiam?

Nunc eadem quaestio de baptismo haereticorum diiudicanda adhuc venit sequenti saeculo in causa Donatislarum, contra quoe egit sanctus Augustinus. Nunc legatur historia ecclesiastica, ct videbitis quod Donatista© Constaidinum Magnum rogaverunt, ut quaestio ipsorum definiretur in concilio Romano. Et res tractata fuit in concilio Romano snb sancto Melchinde. In hoc concilio eanctun Mclchiodcs praesidebat cum quindecim episcopis Italis ct tribus Gallis; et ree definita fuit Tono Donatista^ non acquieverunt. et pumdrm Constantinum Magntim rogaverunt, ut ree iterum tractaretur in concilio, ct illud obtinuerunt; et sumini pontifico» non distiterunt. Attamen si hoc tempore credidissent quod sua iudicia

1 Dfl imito Mpiiww costre Pcfüianwws cip. XIV, ipad Wcw, P. L. XU1L «П.

1 RU.

• De *baptisw* contra DawtwteJ. 1Λ.V, c. 2f>. S6 -« P. u. t,dt, m.

< nt, Wb. H. IV — P. L- L dt, IW

erant infallibilia, restitissent; sed non restiterunt. Et A lune in bis circumstantiis congregatum fuit concilium Arelátense, in quo Constantinus ipsemet expensas episcopis subministravit, et in quo multi episcopi plus quam ducenti convenerunt, ibiquo illa quaestio saltem iuxta multos theologos definita fuit, quod baptisma non erat reiterandum; et tunc patres huius concilii scripserunt ad sanctum Silveetrum his verbis: „Placuit per to quia maiores dioocew» tenes potissimum omnibus insinuari.'* Si sanctus Silvester credidisset infallibilitatem pontificiam, non ¡nituisset salteranno recri in i natione admittere hoc concilium: attamen illud admisit, et admisit etiam rogationem patrum concilii qui illi dicebant, quod quia maioree dioeceses tenebat, illorum decisio ab eo omnibus insinuaretur et daretur.

Haec facta mihi videntur satis clara, saltem ad ostendendum traditionem non esse adeo evidentem, quod aliqui probaro non opportunum indicarunt, B sed asserere tantummodo voluerunt quod traditio erat uniformia.

Possem dicere aliquid de concilio Nicaeno quod habitum fuit paucis annis poet Arelalenso; sed nihil est in hoc concilio circa hanc quaestionem: et multum miratus sum, quando in diario Hispanico inveni decretum concilii Nicaeni quod affertur cum magna fiducia: „Quicumque pontifici Romano contradixerit, a synodo excommunicetur. Sed unum tantum volo dicere, quod illud decretum est apocryphum; sicut etiam concilia non habita fuerunt in Roma, sicut dicitur in tabula in quadam ecclesia in hae civitate, quod duo concilia fuerint habita ante ot post concilium Nicaenum. Multum gavisus sum illud videndo, quia illud probatio evidens erat pro primatu Romani pontificis, quem aliqui impugnant ex hoc silentio; sed silentium nihil probat Sed cum volui videre utrum illa duo concilia habita fuennt, vidi quod nullatenus C constat quod habita fuerint

Veniamus ad hoeresim Pclagianam, et ibi inveniemus claram probationem, quod doctrina quam aliqui credunt evidentem et probatam, tunc non cognoscebatur. Pelagiani suam haeresim propagaro tentaverunt sub pontificibus Innocenti© I, Zosimo et Bonifacio: concilia adversus eoe habita sunt in oriente, sed praecipuo in Africa duo concilia. Illa concilia admissa sunt α sancto Innocentio, qui condemnavit Pelagianoe; et tunc sonchis Augustinus praedicando dicere potuit illa verba tam bene nola omnibus: „Iam enim do hac causa duo concilia missa sunt ad sedem apostolicam. Indo otiam rescripta venerunt: causa finita est. ütinom aliquando finiatur et error[1]." Sed, reverendissimi putreo, attendito ad sensum illorum verborum, videto quomodo illo error dicatur finitus. Innocentius qui illum condemnaverat moritur hoc anno, et ipsi sufficitur Zosimus. Cae- D lestius ot Pelagius Romam accurrunt, et Zosimus' iterum iudicat hanc causam, quao erat finito. Itaque patet quod etiam Zoeimus non putavit suos antecessores fuisse infallibiles; iudicavit iterum causam quao finita erat iuxta aliquos, et quomodo illam iudicavit? Iudicavit illam pro Caelcstio et Pelagio, et scripsit dure ad africanos episcopos dicens illis, quod durius egissent erga homines, qui catholico sentiebant. Scripsit ad illos, et nunc, reverendissimi domini, illi episcopi non crediderunt quod deberent obedire huic decreto Zosimi; sed habuerunt duo alia concilia et miserunt litteras ad Zoeimum conquerentes et amare conquerentes quod ipse, posthabito concilio Romano et posthabitis conciliis Africanis, rem iam finitam, iam judicatam ipsemet iudicare iterum voluisset. Illi episcopi certe non credebant papam esse infallibilem. Et tandem Zoeimus ipse quaestionem iterum iudicavit, et iudicavit hac viee iuxta Innocentium et condemnavit Pclagianos per *tractoriam* epistolam, quae omnibus promulgata fuit praecipuo Africanis, qui do boo ipsa responderunt quod etiamsi iuxta eorum placita egisset, attamen libere sic egisset.

Sed adhuc aliquid restat; Zosimus moritur et Bonifacios fit summus pontifex. Tunc Pelogiani reclamaverunt ad concilium universale ot haec eet occasio, in qua sanctus Augustinus illos confutavit; scribendo enim circa illud ad Bonifocium aie loquitur[1]: „Aut vero congregatione synodi opus est, ut aperta perniciee damnaretur: quasi nulla baeresis aliquando nisi synodi congregatione damnata ait; cum potius rarissimo inveniantur, propter quas damnandas necessitas talis extiterit; multoque sint atque incomparabiliter plures, quao ubi extiterunt illic improbari domnurique meruerunt, atque inde per caetonis terras devitandae innotescere potuerunt/

Videte, reverendissimi patres, responsionem sancti Augustini. Non dicit quod papa circa illud decretum ediderit, et quod non amplius aliqua discussione indigebat; sed respondit, quod aperta pernicies, aperta baeresis non requirat concilium, et quod satis condemnetur per consensionem ecclesiae: et si ille putavisset quod decretum summi pontificis rem infallibiliter dirimeret, illic hoc debuisset dicere, sed nihil tale dixit Et notatu dignum est, quod aliquae theologiae, verbi gratia theologia, quao olim erat gallicana at alio sensu ac nunc est, ab illustrissimo Bouvier edita, circa illa verba, *quae ubi extiterunt, illic improbari meruerunt,* post illa verba *illic* inserit intra parenthœim *Romae.* Porro dico quod illa est additio omnino damnanda. Non est in textu Augustini, et ego plures paginas percurri ad videndum utrum saltem mentio fieret Romae paucis paginis ante; sed nulla est mentio Romae. Itaque illa additio *Romae* debet considerari tamquam pia fraus et contra doctrinam sancti Augustini.

Veniam nuno ad tempora concilii Ephesini et Chalccdonensis; ad quao concilia Romani pontifices miserunt epistolas, dicendo patribus, placent vobis illae epistolae necne? Sed quia illud punctum iara tractatum est, do eo nihil dicam.

Et venio ad sequens saeculum, ad concilium V. In hoc concilio generali V tria capitula damnata sunL Et hic, reverendissimi ¡Mitres, velitis attentionem mihi vestram benigno concedere; et mihi videtur quod illud factum sit magni momenti in hac quaestione. Concilium volebat condemnare tria capitula; Vigilius papa erat praesens non in concilio, sed in civitate erat praesens: ct Vigilius noluit condemnare illa capitulo, Vigilius restitit concilio V, illud a nomine potest denegari; neque etiam denegari potest, quod poet aliquod tempus Instinianus imperator Vigilium misit in exilium. Tunc Vigilius ct ipso bene consensit damnationi trium capitulorum factae α concilio. Itaque in hoc casu, attendito reverendissimi patres, caput et membra convenerunt simul, sed quia caput venit ad membra, non quia membra ad caput, et illud non potest negari, Vigilius tandem tria capitula condemnavit, ergo episcopi concilii V non putabant Vigilium esse infallibilem. Praeterea Vigilias restitit concilio V. Sed audite, patres, quia consensit concilio V, in occidente multi contra eum reclamaverunt, et in occidente quidam volebant se separare ab eius com-

› *Serai, CXXX1. De cerbi» Apertoli,* X, 10.

[1] *Contra duae epistolae Pelagian. ad Bonifaeiwn,* lik IV, op» IS.

mazuone; ct ipse Vigilius ct ipsius successore» cum magua immo maxima *difficultate occidentem induxerunt* ad condemnanda illa tria capitula, quia occidens credebat quod Vigilius *coadecnnasset concilium Chaladonense.* Ex hoc facto, quod negari non potest, mihi ridetur satis clarum, quod hoc tempore neque oriens neque occidens credebat infallibilitati Romani pontificis.

Venio ad tempora concilii VI saoculo sequenti, in quo Honorius condemnatus fuit, *et* nolo de hoc facto loqui, quia nimis longa esset discussio, et ſor sitan alius de hoc discurret. Sed dico quod inconcussum est, quod in hoc concilio VI saepe dictum et acclamatum fuit α patribus anathema Honorio haeretico. Non inquiro sensum illorum verborum, sed saepe illud conclamatum fuit, et liturae Honorii papae combustae sunt in pleno concilio: illud a nemine negari potest

His peritis dico, quod hoc tempore episcopi orientis non credebant Romanum pontificem esse infallibilem. Si illi episcopi credidissent Romanum pontificem esse infallibilem, non consensissent buio condemnationi, reclamavissent et saltem aliquod vestigium reclamationis inveniretur: sed nihil existit huiusmodi. Sed etiam papa sanctus Leo II scriprit Hispanis illa decreta ct specialiter damnationem Honorii agnoscens, qtri etiam non reclamaverunt, ct omnino, siculi dictum erat illis a sancto Leone, admiserant post inquisitionem et examinationem, uti videtur in actis concilii. Ergo hoc tempore neque oriens neque occidens credebat infallibilitatem jiapaa

Venio ad tempora concilii VII Nicaeni II, in quo cultus imaginum proclamatus fuit. Dico primo circa illud concilium quod etiam nomen Honorii ibi invenitor, sed sine causa honoris. Nane ad aliad factura inconcussum in historia occlaiastica. In occidente habitam fuit hoc tomporo concilium Francofordiense, c quod dici potest oecumenicum pro occidente. In hoc concilio Francofordionsi decreta synodi VII procreatala fuerant, et praetentata ab ipsis Romani pontificis legatis qui erant in hoc concibo. Cum ergo legati Romani pontificis id eet Hadriani I essent in hoc concilio, ct etiam patres francofonliensee cognovissent, et bene ot optime cognovissent papam illos in hoo concilio mittere; attamen noluerunt recipere concilium Nicaenum Π. Non tantum noluerunt recipere, «d etiam fecerant decretum contra cultura sanctorum, quia decepti fuerant per verbum *adorationis:* putabant quod imaginée doborent adorari. Sed dico, ha tempore francofordieiuea patre» non credebant infallibilitati papae, qui papa per suos legatee illis praesentabat hoc concilium. Et ree eo devenit, ut ipse popa responsionem sea apologiam miserit Carolo Magno pro defensione concilii Nicaeni, septimi generalis.

Venio ad VIH concilium oecumenicum, quod habitum fuit praeciso milio abhinc annis. Porro circa illud concilium saltem non dicetur, quod ipsius acta fuerint corrupta. Et ex hoc concilio relatores Deputationis suum principalem textum extrahunt a profeieione fidei Honnisdao, etiamsi Hormiadaa hio non nominetur; et ot proprie profeeaio fidei, quae requisita fuit ab Hadriano H. Porro, reverendiseimi patres, hic habitum fuit factura, magni momenti, quod mihi videtur dirimere praesentem controversiam; itaque volo maiori attentione me honorari.

In hoc concilio nullatenus agebatur de infallibilitate Romani pontifici·, wd agebatur de communione cuiu Romano pontifice; et hoc concilium fuit convocatum non ad definiendum aliquod particulare punctum doctrinae, congregatum fuit ad condcinA nandum Pholium, qui deposuerat legitimum patriardiani Constantinopolitanum sanctum Ignntium, atque co audaciae venerat, ut etiam deponere lentavisset ot sententiam depositionis protulisset contra papam, contra Nicolaum. Ille Photius sententiam depolitionis voluit promulgare contra Romanum pontificem. Itaque agebatur in hoc concibo de necessitate communionis cum sancta sede; idcoque Hadrianue II professionem *fidei misit,* in qua illa communio cum sancta sede, quae semper remanet immaculata (et ego illud dico coram omnibus, etiamsi loquar in sensu, in quo videtis mo loqui (risus), et illud explicabo mox), dicitur necessaria: unde requiri vit ab omnibus patribus concilii huius octavi, quod schedulas sua aubecriptionc firmarent.

De hac profteriooe fidei, cuius pan· datur in nostro schemate, notandum quod iis habitis, quao leguntur in ipsa historia concilii eodem pagina », opiB scopi gracei murmuraverunt et iverunt ad Ignntium patriarcham atque ad Basilium imperatorem accedentes dixerunt, noo bene factum fuisse, quod ecclesiam Conslantinopolitanom tanta subtectione Romanae subdi ecclesiae permiserint, ita ut hanc ei tamquam dominac ancillam tradiderint. Et quid factura fuit? illa chirographa furata sunt a romanis legatio, furata sunt ab illis ut dicitur in hoc concilio, etri eis postea restituta fuerint. Itaque quaestio erat de communione cum «ancta sede, quia Pholiux deponere attentaverat summum pontificem.

Hadrianus II qui per suoe legatos praesidebat huic concilio, debuit explicare causara Honorii, et haec quaestio erat tum maximi momenti; et Hadrianus loquendo concilio circa illud loquebatur ex cathedra ample, amplissime, quia haec erat res praecipua concilii. Nunc, reverendissimi patres, haec eunt verba Hadriani papae ad coucilium, quae verba inveniuntur in eodem conalio’: ,.Romanum pontificem do omnium ecclesiarum praesulibus indicasse legimus; de eo vero qucmqunm indicasse non legimus: licet enim Honorio ab orientalibus post mortem anathema ait dictum, sciendum tamen est quia fuerat super haeredi accusatus, propter quam wlam licitum est minoribus maiorum suorum molibus resistendi, vel pravos sensus libere respuendi: quamvis et ibi nec patriacharum noe cacterorum autiititum cuipiam de oo quemlibet fas fuerit proferendi sententiam, nisi eiusdem primae sedis pontificis consensus praecessisset auctoriitas.

Nunc, reverendiseimi patres, illa >erba sunt magni momenti, et dico quod illa verba dirimant quaestionem, et omnino illam dirimant. Illa verba sunt verba non concilii, nam quidam dicerent concilium errare poterit; non sunt verba concilii, sunt verba summi pontificis quem multi dicunt infallibilem; sunt verba D summi pontificis qui debebat explicare hoc factum Honorii, et hoc factum explicat modo digno Romano pontifice. Non dicit quod concilium fuerit corruptum, non dicit quod concilium erraverit, non dicit quod Honorius nou fuerit condemnatus propter haeresim (attendat bene eminentisrimua Dubiineuris qui de hoc tractavit), sed videte quod Honorius fuerit condemnatus non propter silentium, sed ex verbis ipeiusmet Hadriani papao quia fuerat super haereri accusatus. Hadrianus nullum effugium ex iis dat, quae auctores eententine oppositae, quam impugno, notant; non dicit etiam quod Honorius fuerit condemnatus tantummodo tamquam privatus doctor; non dicit quod illa condemnatio repudiata fuerit a Romanis pontificibus, ut aliqui dixerunt; nihil ciilimodi dicit: wd

* Àptd I-xbVfc. Um.X. p.496 eì. vomì.» MansK XV!, 27
’ Labbe, t. dt. W7; Mansi, t, dt,. 121.

dicit quod Honorius fuerit accusatus de haereei, et no *i*t aliquis modus remaneat dicendi, quod hic vox *haereris* non sumitur in stricto sensu, attendito illud quod Hadrianus dicit, quod fuerat super haereri accusatus, propter quam solam licet minoribus contra superiores insurgen) ct pravis illorum sensibus resistere. Itaque iuxta Hadrianum pontificem si Nicolaus iudicatus fuisset ct condemnatus do haeroii, pos.net illud indicium aliquo modo sustineri; bed Nicolaus non fuerat accuratus de haereri, contra Photium concludit, quod illa condemnatio fuit contra omnes regulas.

Attendito etiam, reverendissimi patres, quia in hoc textu Hadrianus positivo ot expresso dicit Honorium condemnatum fuisse ex consensu sanctae sedis; et quia ille toxtus cat magni momenti, invenitur etiam in notis relationis. Sed nihil do hoc textu dictum fuit; prudens existimaverunt nihil do hoc dicere. Illum textum lego iterum: ‚Jjicct Honorio ab orientalibus post mortem anathema sit dictum, sciendum B tamen ad quod fuerat super haereri accusatus, propter quam solam licitum est minoribus maiorum suorum motibus resistendi, vel pravos sensus libero respuendi: quamvis et ibi neo patriarcharum nec caeterorum antistitum cuipiam de oo quomlibot fas fuerit proferendi sententiam, nisi eiusdem primae sedis pontifìcie consensus praecessisset ǎǎctoritas. Pontifex qui praesidebat concilio erat sanctus Agatho, qui miserat illic suos legatos, et illis dixerat quod possent consentire huic condemnationi Honorii, si revera litterae proferrentur quae probabant, quao contra Honorii causam faciebant. Et illud sit dictum pro eminentissimo Dublincnsi, qui etiam illos legatos coram nobis repraesentavit tamquam homines simplices et ignaros quoad textum, quoad sensum; volens indicare quod illi legati forsan nesciebant quid facerent. Sed videtis ex hoc textu quod illi legati habebant permissionem et decretum α sancto Agathono: et etiam, reverendissimi C paties, si illi legati tam ignorantes erant, debemus videro quod ex illis legatis eligebantur summi pontifices, et quod illa animadversio etiam redundat erga illos.

Nunc post illud concilium VIII, quod fuit ultimum in oriente, scio quod probationes contra pontificiam infallibilitatem minus numerosae inveniuntur; sed attendito, reverendissiini patres, ad circumstantias. Praeciso ad hoc tempus publicatae fuerunt ab impostore falsae decretales ex quibus, et nomini negaro licet, Melchior Canus praecipuas suas probatioues extrahit do infallibilitate pontificia. Praeterea hoc tempore schisma graeeum factum fuit. Itaque illo patriarcha, qui se dicebat patriarcham universalem, iam iam in robus occidentis non apjxircL Praeterea summus pontifex suam extraordinariam potestatem non tantum spiritunliter mmI etiam corporaliter super omnia exercuit. Itaquo non tam mirandum eet quod D tanta testimonia non inveniantur; forsitan invenirentur, sed non habui tempus.

Sed oece factum quod non potest denegari. Fuerunt habita concilia generalia, quae concilia generalia sunt probatio omnibus, quoti aliquid additur pontifioiis definitionibus jwr concilia generalia. Et circa fidem horum saeculorum usque ad Constantiense concilium, reverendissimi patro, unam probationem, sed omnino invictam iuxta me, adducam, quae eruitur ex bulla Ioannis XXII. Itaque hoc tempore quidam Romani pontifices praecipue Nicolaus IV bullam edidit, definiens quaedam circa pauj>ertatom Ohristi et apostolorum ct circa paupertatem quae viget in ordine Minorum. Porro Ioannes XXII bullam edidit contra bullam Nicolai IV, illa bulla est clara; et non tantum imam sed plures edidit: et illo casus est unus ex iis quadraginta casibus allegatorum errorum, qui discutiuntur in Bellarmino. Sed hoc factum afferre non volo quosi exemplum erroris, sed afferam auctoritatem Ioannis XXII.

Porro loannoe XXII contra bullam Nicolai IV declaravit quaedam, circa quae nihil volo dicere; sed ratio quam dat, est omnino clara. Dicit quod Minores seu Fraticelli principium haereticum propugnabant ad declinandam vim suae bullae. Et haec sunt verba pontificis in bulla, quae incipit *Quia quorundam;* loanncs XXH sic loquitur in bulla1: „Ad impugnandas autem constitutiones praedictas subscripta ratione, tam verbo quam scripto usi sunt publice, sicut fertur: illud, inquiunt, quod per elavem scientiae in fido ac moribus semel definierunt Romani pontifia», adeo immutabile perseverat, quod illud successori revocaro non licet in dubium, nec contrarium affirmare: licet de iis quae per elavem potestatis ordinaverint, asserant secus ĕsse/

Itaque ille pontifex dicit Minores in eo errare, quod dicant quando summas pontifex aliquid definivit do fide et moribus, tunc illius iudicium est irreformabile et ab illius successore mutari non potest. Pono haec est praecise thesis nostri schematis, quao confutatur a Ioanne XX1L Et tunc od removendum effugium fratrum illorum addit: „Patet autem, quod neque Honorii confirmatio, ncque Gregorii, neque Alexandri, neque Nicolai praedictorum facta fuerit iu concilio generali, cum per nullum ipsorum fuerit generale concilium celebratum.., Nicolaus autem IV celebravit concilium generale, nec aliquid circa dictam regulam declaravit/4 Itaque e Ioanne XXII constitutiones circa fidem et mores sunt immutabiles tantummodo quando accedit auctoritas ecclesiae docentis.

Et haec o>t sententia sancti Antonini, qui ex professo dicit quod cum papa ut papa errare non potest, sed po)Mi ut papa intclligitur „papa utens concilio et requirens adiutorium ĕĕclesiae. Et haec est etiam sententia sancti Thomae angeli scholae, qui dicit papam efficere symbolum in concilio. Haec est, reverendissimi patres, doctrina quae posita fuit in arca a clero gallicano in sua celebri declaratione, quae data fuit duobus abhinc sacculis ferme. In illa declaratione quam omnes cognoscunt, inultum quidem erat reprehendendum, quod et ipse reprehendo cum summis pontificibus, qui eam condemnaverunt. Illa declaratio orat omnino illegitima, quia erat interpositio aliquorum cpiscojioruin in controversia inter regem Galliae ct pontificem Romanum: illa declaratio dabat illos quatuor articulos tamquam articulos fidei, quod certe non erant. Sed do huc declaratione dicere libet cum Bossuelio5: „Abeat quo libuerit declaratio, attamen doctrino inconcusa manet, et omni censura expers.44 Remanet tamquam opinio, mxI censura expera. Et, reverenditerimi patres, liceat mihi advertere, quod ex illis quatuor articulis unus est, qui ab omnibus derelinquitur; ille articulus qui tractat de potestate pontificis directa vel indirecta super temporalia regum.

Nullus est qui nunc propugnet hunc articulum, et liceat mihi vobis dicero, quod tempus fuit quo ille articulus eiusdem certitudinis et auctoritatis considerabatur nc infallibilitas. Erat tunc pro illo articulo eadem externa apparentia et auctoritas ac probabilitas extrínseca; sed illa auctoritas extrínseca dereliquit illum articulum. Cur non poterit derelinquere et hunc

› **ExtraTag. loanees XII. de verb. cap. V.**

**1 Ipsa Bossueti verba baec soni: «Abeat ergo Drdaratb quo libuerit; non enim «m, quod saepe profiteri lavat, tutaadam hic suscipimus. Manet incoBensaa et censurae ornais expera prisca illa sententia Parisiendum.· Devomo ZAedorotinitr *Gallia ortkodara,* § X.**

alium? lie evenit in rebus controversis. Fides sola e»t invariabilis; red opiniones hominum possunt variari. *Et circa illud,* reverendissimi patres, nullo modo passum approbare illas qui dicunt, hanc quaestionem extra aream controversiarum theologicarum positam fuisse: nostra pnwscntia hic probat contrarium- Sed illud factam coram vobis affero. Notum est omnibus quod Bossuetius ediderit expositionem methodicam nostrae fidei ad protestantes et ibi discerere debuit do auctoritate pontificia, e! ibi a«erit primatum, sicut omnes faciunt catholici ; sed expresse ot positive declarat, quod nihil amplius requiritur erodendum de *fide* ot circa illud adsunt probationes expressae, directae et formales. Ergo nihil «t de fide circa banc quaestionem, et illa quaestio remanet adhuc in arca controveraiarum theologicarum.

Et illud etiam probo ex catech^mo romanol eminentissimi cardinalis Patria, qui docetur in hac civitate; et doctrina huius catechismi est praecise dœtrina catholica quam semper docui, quam ax primis meis momenLis audiri ah omnibus tnuiitam, ct quae certe pugnat cum praesenti schemate. Haec est doctrina catechismi romani: „Quid intclligis per docentem ecclesiam? — Intelligo summum pontificem Romanum vicarium lesu Christi et caput totius unitatis et simul omna episcopos, qui illi sunt uniti." Non dicit: credo summum pontificem Romanum solum, red ct omnes episcopos qui illi sunt uniti: hoc est ecdreia docens, lioc corpus docens, non pontifex solus red pontifex simul cum epricopis. Pergit ¢atechismo : .Fotret ne ecderia docere falsitatom fi¤delibus? Respondit: „Non potest, quia fuit stabilita a leso Christo magistra fidelium, columna et firmamentum veritatis, et temper assistitur a Spiritu ¤ancto/ Nunc: ,.Quando Ifeus Christus stabilivit ¤pastore tamquam magistros fidelium?· liaoc ¢ quaestio. Respondit: r,Quando dixit illis: Ite per totum mundum; praedicate evangelium omni creaturae/' „Et quomodo nos ¤ecuro fecit les.us Christus, quod pastore suao erelesiao nusquam docorcnt errorem ? — Quia promisit es « suam asústentiam illis omnibus diebus u«]uo ad finem saeculi." herum: „Cum stabilivit Christus episcopos unitos sumino pontifici tamquam magidrw veritatis revelatae, nonno etiam dedit illis pote«talem lege faciendi ?“ Haec eat doctrina quam semper docui, quam semper docebo; sed nunquam docui et nunquam audivi quod solus papa sit infallibilis, et quod suam infallibililaten» communicet aliis pastoribus et ecclesiae.

Sed nunc venio ad unum objectionem («olam qdom noverim) circa illam quaestionem: debemus c-sc in communione cum summo pontifice. Certo dcbol c^e communio cum summo pontifico, ¤debemu communicaro cum Mimmo pontifice in fide ar moribm, in ¤decreti circa (idem cl ¤moro ct si nihil aliud intelligitur per infallililililalwn, iam definita est quaedio, et non est loeu» rontrorenune: ¤mne omnino illml. admittunt. Semper ego ip c idem prostantibus praedicavi etiam in illorum tccleuÑ, criará in loris publicis, ubi iudicis politica exercentur, ct temper incipio ab auctoritate commina Romano pontifici per illa verba: *Tu* ei *Pclnw, rt tuprr hanc petram* ele.; red nunquam quod nereidas illius communionis rum summo pontifice requireret fidem in eius infallibili- Utem: et haec wt quamtio, quam volo dilucidare. Magna est differentia inter necwilatcm communioni· cum summo pontifice et mus infidlibilitntcui in fido, multa eri differentia. Quare? Quia supposito quod RoTbinns j»ontifex erret, lune ceritela non errabit. ¢ ¤li error erit tantummodo transitorius, r; erit

• Ct *MfiAo dj i^mrn Feli'* *d<Uu iMlnna eruttano.*

A tantummodo error alicuius personae, qui imputari non potest sedi et ecclesiae Romanae, ctwror qui non potest durare, non magis quam existentia ecclerian uno capite. Ecclesia etiamsi, quando papa moritur, Fino capite ait, attamen non remanet sine capito. Itaque transitorius error in pontifice non probat contra necessitatem communionis cum illo; quia pontifex ijfccinet potest retractaro suam opinionem, ut fecit Vigilius. Reverendissimi patres, una, ut dicam familiariter, uncia facti magis valet quam centum librat' speculationum. Vigilius non tenebat cum concilio, restitit episcopis; attamen revocavit suam opinionem et tunc venit ad concilium, et non concilium ad illum.

Ita etiam circa Honorium illud notatu dignum est. Honorius suas litteras misit, ut apparet, nullum concilium tenendo, nullos episcopo consulendo, ut iterum apparet ex historia; sed ¢ua epistolas misit ad Sergium, in omnibus ipsius inentem ¤oquen. ut diat concilium, et impia dogmata ¢onfirman Sed mortuus est Honorius pauco tempore post suas epistolis; ot ipoos immediatus su.vessor slatini contra monotholctismuin pugnavit et illum condemnavit: et illae litterae Honorii fere omnino tunc erant ignotae etiam Romae. Et in concilio quod habitum est in Lateranensi ecclesia sub sancto Martino I, ille summus pontifex cdhesim Heredii condemnavit et simul typum Constantini, qui idem fere quoad substantiam fuit cum litteris Honorii. Et in hoc typo et in litteris alicuius Pauli Constantinopolitani patriarchae id dicebatur, quod Sergius et Honorio» «anctae memorise, unus («trian-ha aenioris Romae alter novae Romae, approbaverant unam voluntatem. Ille Paulus fuit condemnatas, et ecclesia Romana, statini ae mortuos est Honorius, reclamavit contra monotholctisraum; ct monotbeletixmus fuit profligatus etiaro α Romano pontifice. Et circa ¤llo errore», reverendissimi patres, illi errores non possunt destruere communionem cum sancti sede

Sic verbi gratia legendo concilia vidi quod papa aliqui.% Stephanos II, videtur dicere quod baptismo» in vino Mc&isitalis aius-a, quando non c&t aqua, ait validu»: illud vidi. Vidi etiam in responsis sancti Nicolai ad Búlgaros, quod baptismus valear, quando datur nou tantum in nomine sanctissimae Trinitatis, sed etiam in nomine Christi. Vidi etiam illic quod illo pontifex, quando consulebatur a Bulgaria utrum liceat iocari tempore quadragesimae, dicit quod nullatenus liceat christiania iocari. Porro illi errores, et alii quoi possem memorare, nullatenus nocent nostrae thesi et articulo fidei, quod debemus esse in communione cum Romano pontifice. Nam nemo ex nobis illas assertiones admittit; et illae assert¡once remanrenint tantum in libris fere incognitae, tantummodo cognitae iis qui libro» legunt. Remanserunt in libris tamquam mortua littera, ct propter hanc ratioiicin nullatenus nocuerunt illi communioni, quam nos ncaxre est habeamus cum Romano pontifico. Et idem dicatur circa ¡Ibis bullas, quas Romani pontifices ediderunt in utateriis temporalibus nempe circa potestaleni directam in temporalia regum. Illae bullae rcmaiiMirunt in libris, in bullarii··; ß«|»I multi non admiserunt doctrinam, nec illam admittunt nunc. Et tamen non ¤lvunt communionem cum «ancta æde; quia illae assertiones remanent in bullaris, ct nemo propter ¤lla· seee separavit a Romana rede.

Et lircat mihi dicere, admitto (ct illud erit rcMjionaio reverendissimo Cavrelienri, qui nabis testimonium amplum dedit circa fidem Hiljcmorum), equidem M-io quod Hiberni crohmt in infnllihilitatcm pu|«nn; red aliam credunt in infallibilitarrm suorum sacerdotum: ct ib»tt tantum credimi, rad ¤oniradictore

baciliis feriunt et lacerant. Et etiamsi Hiberni omnia documenta sanctae sedis cum magna reverentia recipiant; liceat mihi petere ab eminentissimo cardinali Dublinensi vel a Caseolionsi, utrum Hiberni credant, quod Hadrianus IV fuerit infallibilia quando insulam Hiberniae eolomniter dedit regi Angliae: et si aliqui putant quod ree bono gesta fuerit, certe Feniani illud non credunt, contra omnes gladios britannico·.

Nunc, reverendissimi potree, multi (exlus hio dati fuerunt ad probandam tlicsim, quam impugno. Illoe textus audivi, et attente; siquidem credo quod sit officium magni momenti, obligatio sacra omnia cognoscendi circa hanc quaestionem. Sed omnes illi textus nihil omnino probant iuxta me; probant tantummodo necessitatem communionis cum ¿ancta sedo. Equidem et ego dico quod illa petra infallibilis sit, quod sit arx fidei, praesidium veritatis, et omnia alia: illud dico ct dixi semper; illud praedicavi coram proteetantibua. Sed propter hoc non credidi quod deberem credere infallibilitati personali papae; quia illi textus nihil omnino probant, praeter necessitatem communionis cum summo pontifice, quam libenter, libentissime admisi semper, et spero semper odmisurum.

Quoad homilías morales longissimas, dicerem fenne decisivas, quae nobis datae fuerunt de necessitate amandi veritatem, amplectendi veritatem etc., circa illas orationes nihil aliud habeo^ dicere, praeterquam quod sunt splendidum exemplum petitionis principii; supponunt quaestionem. Probent mihi quod haec infallibilitas sit veritas, tunc illam amplectar; sed si non probent, non possum amplecti. Dent probationes, probationes desumptas cx Scripturis: sed probationes quao mihi datae sunt, non valent. Scio quod multi sunt hoc saeculo, qui tenent istos pro infallibilitate papae. Omnes illi textus, qui nobis dati fuerunt, nihil probant; tantummodo quod multi sint qui tenent nunc tamquam opinionem infallibilitatem papae, quod nunquam negavi et nunquam negabo.

Sed, reverendissimi domini, quaestio praesens debet investigari per monumenta ecclesiae, per historiam ecclesiae; et non debet recursus fieri ad diaria, od ephemerides. Ego hanc quaestionem in diariis non studui; si aliquis vult decipi, legat ephemerides. Et ex hoc ambone, habens nunc occasionem illud faciendi, dicam omnibus editoribus praesertim laicis ephemeridum et diariorum religiosorum, dicam illis quod dixi uni ex illis paucis abhinc annis. Ille oditor in ridiculum verterat praxim huius ecclesiae Romanae benedicendi animalia in festo sancti Antonii. Tunc illi ostendi rationes, propter quas illa benedictio sit bona. Sed ille mihi tantas absurditates respondit, quod crediderim opportunum stulto respondero iuxta stultitiam, sio dicendo illi: Tibi notum faciam diem in quo animalia benedicentur Romae, ut tu venias et benedictionem consequaris, de qua summopere indiges. Nam maximae bestiae, quos noverim, sunt ephemeridum religiosarum praecipue laici redactores (riña).

*Eminentissimus primus praeses pulsat tintinnabulum, unde orator subdit:*

Pauca momenta placeat mihi concedere. Itaque ex illis quae dixi, mihi videtur quod possum concludere, quod pontificia infallibilitas non est traditio apostolica, sed est opinio quae introducta fuit a pietate, quae non mihi videtur satis bene intellecta, a zelo qui non eet secundum scientiam; et duo illa forsan motiva invenerunt: sed non video quod illa sententia sit traditio apostolica. Ideo non possum in conscientia meum suffragium dare huic sententiae, quia illud mihi videretur sacrilegum; esset sacrilegium. *{Signa vehementia improbationis).*

*Eminentissimus praeses Capalli.* „Hoc non licet dicero. Unusquisque potest abundaro in sensu suo, et dicat quid credit; verum non licet dicere hoc, esse sacrilegum doro suffragium. Reverendissimus dominus abundare potest in suo sensu, verum non potest ullum notam inurere iis, qui aliter sentiunt; ideoque to rogo ut si nihil aliud habeas nisi ut nugas addas, tunc inutile erit ut ex ambone loquaris. *(Plures patres:* Descende!)

*Orator.* Liceat mihi dicere. Non volui dicere hoc esso sacrilegum, nullatenus; sed quod mihi videretur sio pro me, pro me, dare moum suffragium pro sententia, quam video non defendi traditione. Sed nune ultima res est illa, quod mihi videtur quod possit proponi conciliatio inter contendentes partee. Et utinam possem ramum oliiae huic augustissimo coetui *(risus)* afferre, sicut fuit antiquitus! Haoo est autem mea propositio, quod dicatur circa caput IV § 1 et 2.....

*Eminenlistimus praeses De Angelis.* „Hoc pertinet od discussionem specialem, non ad generalem.-

*Orator.* Utique haec est discussio generalis.

*Eminentis De Angelis.* Hoc non possum permittere. Faveas descendere ab ambone, et ascendat reverendissimus dominus Alexander Bonnaz episcopus Csanodiensis et Temesvariensis.

## ORATIO

*reverendi patris damini Alexandri Bcnnaz episcopi Csanadiensis et Tcmesvariensis[1].*

Eminentissimi praesides, eminentissimi ac reverendissimi patres.

Ne miremini quod in discussione tanti momenti materiae etiam illi partem capere cupiant, qui hucusque silere maluerunt. Quis non conetur motos comporiere fluctus? quis non desideret ut turbatis animorum conscientiis pax et tranquillitas reddatur? quis non exoptet ut omnia evitentur mala, quao ex definitione propositarum materiarum oriuntur?

Scio equidem, reverendissimi patres, quod illi qui timent ne ex definitione novarum doctrinarum mala oriantur ecclesiae ct sacrae sedi, prophetae dicantur; qui nescio quo spiritu ducti propriae opinionis et propriae imaginationis figmenta et commenta vaticinantur. Hoc non obstante benevolentiae vestrae causam volo hic commendare, propter quam forsan et ego adnumerabor prophetis. Audistis, reverendissimi patres, nuper orientalem pro orientalibus verba facientem; sinite quaeso ut hodie occidentalis in favorem orientalium, in favorem sacrae unionis pauca verba faciat, vel ex eo etiam ut orientales in hoc benevolentiae et propensi animi documentum reperianU

Divina misericordia ea mihi obtigit in regno Hungarian gregis Dominici portio, qui in oriente Europae últimos culturao catholicae limites attingit, et

1 Argumentum .Episcopus Oanidiensi.' et Tcmeivarienaii considerare se schema dixit in ordine ad Graecos et per illud retardari unionem tantopere ab omnibus exoptatam. Non posse non invisum esse Graecis Romani pontiAcis primatum dici perpetuum utriusque unitatis principium a quo omnis ris et virtus promanat; novum et intolerabile esse iis quod additur de ordinaria et immediata Romani pontiAcis potestate in omnes ecclesia^ nec non de personali inftdlibilitate. Timendum ne murus divisionis altius erigatur. Delendum quoque esse de non servato ordine logico in hae discussione, de omissa mentione iurium epitroporum et de separatione capitis a corpore in magisterio. Discusiones quae Aunt non eoa aptas inquirendae veritati, demenstratum quippe supponi quod demonstrari deberet. Has discussione· non esse neque veritati neque euritati neque dignitati concilii consona^ eum qui aliter sentiant quasi haereei proximi habentur. Adhaerere s. Antonini doctrina·dosane formulam proponere."

etiam *direnò populis commiscetur,* qui deplorando *xhisnmte irretiti* sunt Eorum populorum ego et error», et desiderio, et sic *dicti gravamina nasco.* In promovenda unione sacra vi officii, quod gessi, per multoe annos ipsemet insudavi. Sinite, quaeso, ut ego hodiernae attentionis vestrae aciem ad confinia imperiorum Austro-Hangariae, Rassise et Portae Othomanicae *dirigun, ut cognoscitis quae sit* ibi perdurantis schismatis, et quae sit progredientis unionis ratio ad doctrinas quae hio proponuntur, et undo oriatur tanta ct populorum et guberniorum commotio.

Inconsutilem Christi restem scissam, et orientem occidenti ab undecim iam saeculis oppositum, myriadesqoe animarum Dei incarnati sanguine redemptarum periculo salutis expositas esse per fartum et superbiam pastorum suorum omnes dolemus, et ardenter desideramus atque etiam precibus cum ecclesia fusis a Deo efflagitamus, ut orientai», deposito errore, in sinum sanctae matris ecclesiae et ad obodientiam saerae sedi debitam revertantur. Hinc cum solatio audivimm oriental» ad bocce concilium etiam esso convocat», et si illi paternae huic provocationi satisfacient» convenissent, quale habuissemus fundamentum restituendae unionis et pacis! Corte non aliud quam illud decretum concilii Florentini quod port multas disceptatione, superatis difficultatibus, ŭtriu que ecd»ite consensu tandem stabilitum est. Ecclesia catholica semper magno ferebatur amore pacis restituendae, et omnia solerte? evitant quae graecos offendere possent. Cuius benevoli animi documentum praebuit nobis concilium Tridentinum, in quo nihil fuit definitum quod gracci acceptare nequirent; ct ideo post concilium Tridentinum 'decretum florentinum semper fuit adhibitum tamquam norma pro iis, qui ecdeeiae unionem sunt amplexi. Ast in novo isto schemate, quod modo nostro iudicio subiicitur, plura occurrunt quae ğraeci nova ot invisa erunt Novum et exaggeratum ipsis videbitur quod primatus Romani pontificis dicatur perpetuum utriosque unitatis principium, quod ab eo omnis vâ et virtus promanare dicatur; novum et graecis intolerabile erit quod dicitur do ordinaria et immediata pontificis in omnes ecclesias potestate; novum et inauditum quod dicitur de eius perdonali infallibilitate.

Non novarum doctrinarum expositio, red ortiquarum ct quidem illarum, quao iam stabilitae eunt, istae praebent aptum fundamentum et aptum medium paris restituendae. Cavendum est no per novas has doctrinas, si definitae fuerint, novus isque altior murus erigatur inter orientem ot occidentem. Timendum est ne per novas has doctrinas pacis et unionis progressus velati uno ictu sistatur; quin immo etiam illis, qui iam uniti eunt, fidei discrimen paretur. Vera suat quae reverendissimus archiepiscopus Corcyrenria de deploranda sorte ecclesiae graecae protulit: illa nobis debent esso incitamento ut illo», qui, ai pauca demae, nobiscum eandem profitentur doctrinam, iisdem utuntur «aeramentis, et tot premuntur ĵnali ut illas quoque Christo lucrifacere possimus. Qua® do deploranda sorte illius «tlftuae dida sunt, videntur vera esw de ecclesia orientali in regno Graeciae et in vicinis eit» partibus. Art non illis limitibus continentur fin» eccleriae orientalis; et apud nos ubi plena frunntur libertate, longe melior crt oius ecclesiae conditio, et illos procliva invenimos ad unionem redeundi. gittcerit enim iis conaminibus et principum et apoetoheoram regum Hungariae cura, wvxrarit ct Rüthen» in Hungariaet in Polonia amor cui unionem ct obedientiam raerte redi debitam reducendi.

**Circa finem istruii praeteriti Valichi «u Romeni** A in Transsylvania et vicinis Hungnriae partibus eacram unionem amplexi sunt; et eub cura ac vigilantia pastorum suorum, qui sedi npoetolicao sunt addictiaaimi, haec unio quotidie maiora coepit incrementa. Ad unionem hanc firmandam et stabiliendam augustissimus imperator et rex noster non tantummodo sedem metropolitanam Alba-Iuliemem, red etiam duas novae sed» episcopal» erexit, quae in recentissimi^ regni comitiis articulo legis lato confirmatae sunt. Ad hanc unionem stabiliendam et confirmandam non parum contulit illa sollicitudo, qua summus pontifex nuntios suos Viennae resident» ad extremas illas oras iterato misit, qui et ecclesiarum illarum res componerent, et neoconveraoe in fide confirmarenL

Iam vero tam gracci Rutheni quain Rumeni od sacram unionem reversi sunt iuxta decretum concilii Florentini; et timendum «t ne si maiora ipeis imponantur, laetus unionis progresus penitus aistatur, B rt etiam illis periculum fidei paretur. Metus hic oo magis fundatus est, quod non desint adversarii qui et Ruthenos et Ramenas ad alienas partes reducere conantur, utique cum maximo et imperii nostri ct religioni ğ catholicae detrimeuto. Impia haec conamina tendunt in detrimentum et reipublicae et ecclesiae christianae, et in eorum emolumentum tendunt quos diximus infenrieeimos eccloiae catholicae hortes, in emolumentum illorum tendunt qui in Polonia, Neronis temporum memoriam resuscitantes, ecclesiam catholicam torquent, suffocant, tota tárente Europa, solo summo pontifice reclamante; et hinc, reverendissimi pair», et populorum at guberniorum tanta commotio. Et hoc commemorare iuvat, ut omne onus responsionis a nobis amoveamus, si quid ecclesia detrimenti (quod Deu» avertat) patiatur.

Restat nunc ut super doctrina in schemate contenta. breviter en qua par «t reverentia simul ac sinceritate mentem meam aperiam. E numero sum illorum concilii patrum qui cx diversis et quidem gravibus motivis summopere dolent, quod ecclesiae doctrina de primatu pontificis prae omnibus aliis tractetur, misso naturali et logico rerum ordine, et exmiaria illis quae praecedere debent- E numero sum illorum, qui dolent, quod lota irta doctrina peragatur, quin de episcopis vel minima mentio fiat. Doctrinae capite IV contectae assensum meum praebere non possum. Nos dicimas, credimus et docemus infallibilitatem ecclesiae, et corpus a capite vel caput a corpore separaro nequeunt» etiam Romani pontificis infallibilitateui admittimus inquantum eet caput, est organum ecclesiae rive coadunatae rive dispersae. Discussiones, quae in hac aula desuper habentur, non esse aptum medium ad veritatem enucleandam omnis nostrum bene perspicit; discussiones, in quibus hoc quod demonstrandum est iam demonstratum esso dicitur; dis- D cusriones, in quibus aliter sentientes pene haereri proximi dicuntur; discussiones, in quibus quaeritur, utrum aliter sentientes veritatem inquirendo in nomine Domini laxaverint rete: discusiones eiuamodi ncc veritati consulunt, nec fraternae charitoti, noe dignitati huius concilii.

Provocat utraquo pars ad encrani Scripturam, et invenit pariter utroque dogmata sua; sed potrei antiqui graeci oc latini et omnes illi qui absque partium etudio, ab&que pracconcepta opinione sacris Scripturis utuntur, hos textus, qui hic adducuntur, in alium sensum interpretantur. Adserta quaedam se. patrum dicta et effnta od probandam veritotem non sufficiunt; sed evolvenda forent hic illorum opera quae tractant de ultima et suprema potestate in ecclesia, de ultimo et supremo iudicio in cederis, de ultima et suprema regula fidei. Acta »

gesta conciliorum generalium ot nonnulla facta hi- A •lorica buio veritati repugnaro doctissimus proedo- ccMor in hoc ambono eatis ostendit

Non parum consolationia afferre videbantur verba illa, quao hio doctissimus et reverendissimus episcopus Pietavionsii protulit dum asseruit, quod non agotur do separata Romani pontificia infallibilitate: ast ulteriorum verborum explanationem nec ogo, neo alii potuerunt intelligent Intellectu facilia sunt verba sancti Antonini, qui dicit papam caso infallibilem dum utitur vol concilio vel voro auxilio totius ecclesiae. Hoco verba eunt clara, haec sunt aperta, absque ambiguitate, absque omni luxu verborum. Et incassum laboravit doctisnimus auctor opusculil, bis diebus nobis communicati, qui ista verba in alium sensum ingenioso magis quam voro dotorquero conatur.

Et liaec ent mea cum sancto Antonino, haeo mea cum omni traditione fidos.

## ORATIO

*reverendi patri» domini loanni» Pauli Brarard episcopi Constantierui» et Abrincensi»3.*

Eminentissimi praeeide», eminentissimi ao reverendissimi patres.

Mihi etiam in animo orat longos ac diuturnos effundere sermones in schema nobis propositum ; quae enim in illo Continentur tanti sunt ponderis, ut nostrum quisque vel minimus episcoporum silere non debeat, neque quae cogitat, nequo quao sentit, neque ulla quae formidat eventura. Huic primario proposito renuntiavi, usquedum saltem ad discussionem capitum in specio deveniamus; et ad ambonem ideo ascendo ut sequentia tantum dicam.

Io Omnino ossentior iis e reverendissimis patribus, qui putabant et semper credunt discussionem de praerogativis ac praesertim de infallibilitate summi pontificis nec esse necessariam, nequo hoc tempore utilem et prudentem. 2° Item assentior iis qui talem discussionem saltem credebant non esse aliis anteponendam, sive rebus disciplinaribus in quibus iam tam acriter insudavimus, nec certe principiis quae spectant ad ecclesiam goneratim sumptam, ct de qua decem priora capita animadversionibus iam iam elucidare conati sumus.

Rationes huiusce meae sententiae hae sunt: Io Quaestio do summo pontifice in bulla indictionis nullo modo fuerat indicata; undo de illa et tam gravi quaestione tractanda suspicionem nullam habebam. Bona ot ingenua confidentia credebam, quod in hoc sacro concilio Vaticano do rebus dogmaticis et controversiis theologicis, uno verbo, de speculativis, nulla esset inter nos disceptatio. Tot et tam acres ot tam potentes inimici in religionem irruerunt, tot minantur pericula ecclesiae Christi et sanctae sedi, quod ad haec mala et pericula praecavenda conatus nostros omnino et in charitato Dei conncctendos esse putabam.

Undo mihi spes erat Io quod concilium Vaticanum ab exordio fere suarum deliberationum unanimi ore necessitatem dominii temporalis pro sancta sede exponeret, et sic moraliter Galliam cogeret ad semper tuendum hoc dominium sicut fecit viginti abhinc annis. Affirmationes etenim omnium episcoporum qui sub caelo eunt, quasi voces omnium populorum fuiwent, et haec tam solemnia tam universalia vota in trutina politicorum pondus maximum et efficax habuissent 2° Spes erat quod concilium de novo principia exponeret religionis catholicae, eorum divinam ot B ideo immutabilem veritatem, sed eorum possibilem-concordiam cum recentibus scientiarum naturalium adinventionibus et cum exigentiis, ut aiunt, modernarum societatum. Hisce declarationibus imperium Ruseicum, et regna septentrionalia Europae cito vel tardius adduci posse credebam ad diruendos leges tyrannicas, quibus opprimuntur ct tam lugenda Polonia et omnes catholici. Immo crebcbam quod his declarationibus mox adduceretur Europa ad conatus maximos tentando», ut libertate tandem gaudeant catholici in imperio laponen&i, in imperio Sinensi, et medias inter Alneae barbaras gentes. 3° Spes erat quod concilium Vaticanum novum corpus iuris canonici bis temporibus adaptati tandem efformaret Ius canonicum in eo etenim principio totum iocet, quod ecclesia ait societas perfecta et temporaliter independeos. Porro haec independently territorialis ubinam invenitur praeterquam in statu pontificio? 4° Denique mihi spes erat quod cito C de missionibus extraneis ageretur, de illis semper laudandis, explicandis et de dio in diem firmandis.

Motiva huiusce desiderii non evolvo, non est enim res utilis. Omnes nos eodem zelo inflammamur, ut tandem lumine evangelii gaudeant omnes filii Adae, et sio adimpleantur promissiones α Christo factae pro omni came, quao sub caelo est Spes illae, quos dixi, omnes omnino evanueruut; de iis rebus verbum nullum prolatum est in concilio: de fide partira statutum est, de disciplina quaedam solummodo fuere proposita ; sed nec do toto schemate fidei nec de i&m inchoatis rebus disciplinaribus decretum est Quin immo de decem primis capitibus schematis de ecclesia, tam necessariis, tam diligenter per laboree omnium patrum elucidatis, nulla fit discussio; et subito, inopinanter, ad alia quae spectant Romanum pontificem, devenimus. Do hoc doleo secundo, quia talis praecipitatio ansam dabit forsan calumniandi sanctam sedem di- D cendo, quod concilium Vaticanum convocatum fuit pro unica hoc quaestione, etsi de illa nil dictum antea fuerat Doleo, quia neo antecedentibus studiis, nec facilitate studiorum actuali paratus sim od rescindendas difficultates, quae in hoc schemate, primo aspectu mihi obviam eunt Alias addere possem rationes, quas iam patefecerunt alii ex reverendissimis patribus, et quae meam montem immaniter perturbant De illis taceo, sed non possum quin Io quasdam observationes non evolvam in dictis primi relatoris de fide, quin 2° meam ostendam confusionem audiendo quosdam ex reverendissimis patribus, qui schemati asecotiunt

Reverendissimus et doctissimus episcopus Pictaviensis nobis dixit quod schema de Romano pontifice nobis propositum fuit: Io quia doctrinam in hoo contentam exposcit plebe christiana; 2° quia ob hanc quaestionem ubique terrarum effervescunt iurgía,

1 **Alindere videtur id opusculum: *Animadversione» in quatuor contra Romani pontifici» infallibilitatem edito» libello»,* quod Neapoli prodiit.**

**' Argumentum: .Episcopus Constandensis auentiri m iis qui credunt discussionem de praerogativis ac praesertim de Infallibilitate Romani pontifici· nec necessariam, nec utilem, nec prudentem esse; multo minus autem debuisse illam aliis argumentis praeponi, quibus expendendis iam insudaveranC patres, et quae nunc nuspensa manent. Jn bulla indictionis nullam discussionis huius mentionem factam esse, nec aliquo modo suspicari potuisse patres quod de illa agi deberet Sperasse se quod agi in concilio opus esset de dominio temporali Romani pontificis ut sic quodammodo cogeretur Gallia ad illud tutandum; de divina et immutabili veritate principiorum catholicorum, ostendendo tamen ea non adversari retention ecientiarum naturalium progressui; sperasse ut novum corpus canonici Juris conficeretur, et missionum indigentiis provideretur. Huiusmodi spem omnino evanuisse cum praesens discussio et tali praecipitantia introducta fuit. Rationes quibus Innixus archiepiscopo· Pictaviensis dixit quaestionem hanc praetermitti non potuisse, nullam prorsus vim habere. Et demum conquestus est quod in variis libellis qui pro defendenda pontificia infallibilitàte typis impressi sunt, contumeliis afficerentur patroni sententiae oppositae. Conclusit suam sententiam esse quod renovari deberet decretum concilii Florentini et nihil ulterias addi***

*perturbal*iones, *discordine; et 3°* quia huic tanto molo, de die in diem cracenti, finis quamprimum apponendus rit: sicut etenim in omni coetu legislativo non fit *dilaiio pro loge* condenda, quando urget necessitas, ita et in concilio agendum est Haec sunt, ni fallor, verba reverendissimi relatoris.

His respondeo 1° non est aequa similitudo. In coetibus civilibus leges condere properant homines, quia de rebus mere transitoriis et fugitivis inter so colludant; in concilio autem Vaticano quando de dogmatibus definiendis agitur, quae dicuntur et statuuntur non sunt ad tempus sed ad aeternitatem. Unde nec veritas nec ŭtilità rationabili et logica dilutione demoliuntur, quia veritas cat Deus, et Deus manet in aeternum.

Respondeo 2°. Plebs Christiana non tantopere exoptabat doctrinam de summo pontifice definiendam, sicut creditis. El revera cur exoptasset ? A tempore concilii Tridentini quando apparuerunt erronee· rive B lansenii, rive Febronii, rive Pistoriensis synodi, rive in Gallila constitutionis civilia cleri, rive I^aiuennairiani, et aliorum, nonne hi errores «at damnati sunt? Quisnam e veris catholicis damnationibas rerislit? Et in novissimis nostris diebus, quaeso, quis error novus ecclesiam Christi in perditionem adduxerit, ut ad illum profligandum errorem auctoritate auctiori opus rit summo pontifici? Deo teste, non invenio.

Respondeo 3·. Si in hocce momento quaedam effervescunt agitationem congruum nonne est dignitati oederiae, consonum fidei nostrae in prombrie Domini nostri lesu Christi super ecclesiam, ut subito et (parcite verbo) quasi iracundi, concilium non «dandi sed potius animas vehementor inflammatae excitandi causam habere videatur? Cur etenim no^ exagitatos indicare omnibus coram populis? cur timidi et quad pavidi sumus cum Christo? nonne non sumuv in ipeo fundati et radicati? Nonne in navi non sumus, quae C semper fluctiba excitata, uunquaui obruitur, et laeta et triumphans ad plagas remigat aeternas? Maxima quando ünblevatur tempestas, navicularii non funium apparatus ita disponunt, ut adversa fronte ventorum formidulosos flata vincant. Ita fornan prudenter egisset concilium suam primaevam agendi rationem ri in nullo oiuUns, incepta absolvens, ad schema de summo pontifice devenisset, quando finem optatum priora habuissent.

Dicunt autem, haec «odabitui tempesta quando definiet concilium quae credenda, quaeve reiicienda Mini in hoc schemate. Hic responsiones permultas opponere facile foret. Do his taceo, Mitem pro holiκπια die: haec tristia, haec tristissima verba solummodo dico: velit Deus talea eventus decisionibus dare concilii ; velit bieco omnipotens et misericors Deusoon-Hilí-re quod speratis, quod nostris ardentissimu pre-
• ibw cum vobis exposcimus! aed non sinat hiero D Deu» cuius misericordias in Europam non sat unquam n ili abimus, non sinat quod haec pax sperata non til |«x cadaverum ! Velit Iliceo Deus, quod ad costigambini Europam pro omnibus suis infidelitatibus non hoo utatur experimento, non hac fruatur occasione td >u»citanda «hiemata, ad renovanda odia in ecclesia, id nostris populis eripiendam fidem catholicam, sicut •lim illam et Africae et Asiae enpuit ! ·

Audio quae dicitis: confidite, nolite timere, verilas liberabit nos; audio et alise promissionoe. Sed nec illorum oblivisci poeeum: *Iam venit hara eorum' .Movebo candelabrum^.. Dic* ecclenine (¿via te-

‘ fosa. IV!, 4.
• Atrt·- I!. S.
• Mstlh. XV1U. 17.

*Aapidas es, incipam te evomere ex ore meo* cu·. », uc tot aliorum memini sacrorum effatorum, quao si misericordiam sonant, iustiriam, iudicia tremendo divina nobis indicant.

De his satis, quia summo moerore, corde amaro, vocibus et herymis non mihi liceret ultorius progredi. Sed hos propter dolores quibus premuntur illi omnes, qui ¡chema de summo pontifice aut non necessarium aut minus utile putant, aut saltem non eius discussionem in hoac momento exoptassem. I/o propter siuceiOK dolores, propter illorum episcopalem anxietatem sinite, reverendissimi jiatics, ut ab oratoribus quibusdam, qui adversam habent sententiam, humiliter exposcam ut rationi» et momenta suorum persuasorum exponant, non autem ad ea se convertant, quae fraternae diaritati forsan ct prudentiae mino» coiisentanra sunL

Veritatem, quae sunt meliora sincere et corde recto ct concientia uon ficta, quaero: hoc' testimonium mihi redd it concientia. Libra in favorem achematis, qui bun obruuntur trad habitations, attente, attentissime lego; vetera et nova nocturna verso manu et diurna: Deum rogo, et in praeteriti·» siculi et in pnisentibus, ricuti et in futuri falli eccleeiir· oculos pie intentos habeo. Parcite ergo; vestrae bonae fidei credinius, notrae pariter credite: quia certe ri Hebraei estis, et nos suma ri Israelita, ils et nos, ri episcopi catholici, et nos. Dea scit ! nos pariter omnes ose volumus. Quomodo ergo grate, quomodo laetanter oratores quemdam schemati» approbatore» audiv emua, nobis adversatitibes» uobi non probantibus, exprobrantes primo ignorantiam nostram crassam, secundo superbiam maximam, tertio adulationes erga civilia gubernia? Quosdam enim audivistis, reverendissimi ]»atre>, qui minime dubitaverunt adversantibus schematis dicere, quod «i Casent vel paulium docti iu rebus theologicis. vel mites corde et humiles, vel muneribus principino non obraecau. non ad immania perducti honorum et auri sacra fame, ei graeow timuissent etiam dona ferentes. vel nou hypocritae, sicuri .Ariani erunt, cum de obsequio et devotione et amore loquuntur erga sanctam «dem et papam; certe, certissime cum illis ipri· schemati plauderent et infallibilitati summi pontificis. Reverendissimi patres, aniini gallici aestus, ri non osci refraenandus, quam morda/ ia responsa in proujpin producerentur! Iam culpe de illis cogitare, quid e-'H non impatientem linguam continere?

Melias fonan dicendum ent hisce collegis, quos reverentia omnimoda et chnritate maxima iu Christo amplector, illissatiuserit dicere, quod de sententia cui inhaerent, non eo» vitupero, sed quod talibua contumeliis, ri suam tueri conantur causam, non sat prudenter agunt, ut mentes advenantium od illorum sensum inclinent Et exinde illis mirum non erit, si in prima mra ct antiqua et perseveranti sententia liben quieta et immotas moneo; ri similis sum venerando ct lugcndiesimo meo comprovinciali et amico episcopo Ebroicenri, quem aeger ipse aegrotissimum deducebam ad usque Porisim tempore Paerionis, et qui laetus in sua civitate mortem venientem accepit dicen. De cupite undecimo addito priori schemati de ecclesia mullum dolui; sed horum quae dixi et acripei contra hocce caput, non me poenitet, et gaudeo monens, antequam discussione audierim3.

Finem termoni meo imponens, fateor, reverendisrimi potree, quod nec ita sentirem nec ita dicerem, vi non nova, sed antiqua, sed ea quae in concilio Floren-

i Apoc. m. IA.

3 Laedat orator revereoduâtanm I&aonem Sebantiaaum Adolphom Devooeaax. qui in diotceaim erersn die 2 mail obierat

lino inni decretu eunt, si haec nobis proponerentur, non definienda, nicut dixit hisco diebus unus ex oratoribus commissionis fidei, non definienda, eed renovanda in hocco mu:raumeto Vaticano concilio proponerentur. Et ideo ut ad decretum florentinum, siculi se habet in mio restrictivo ot genuino sensu, redeamus, humillimo et enixo postulo.

## ORATIO

*reverendi patris domini lotephi PappSsHágyí de. lllesfalva episcopi Magno-Varadmensis graeco-rumenil.*

Sancti concilii patres.

Contromuro dum inter vos ot vobiscum hodierna dio magisterii munero fungor. Magisterii autem munero fungi debeo, quoniam ot mihi dictum ĕst De- *positum nudodi, opus fac evangelistas;* ideo magisterii munero perfungor ínter vos, ut sinceritatem contester. Ideo dicam vobis dubia, dicam vobis contraria, dicam vobis quid ego ex deposito fidei sciam, et quod sit meum iudicium ; sed dicam vobis otiam ea quae grecamim ecclesiarum prae?ales ad hoc concilium oecumenicum vocati dicturi fuissent, si forran comparu issent; ut contrariis iuxta se positis atquo mature combinatis securius diiudicaro possitis, quid tuto pro dogmate fidei definiri possit ac debeat

Imprimis in hoc gravissimo obiecto a quo pax ecclesiae, pax mundi dependet, in gravissimo obiecto qnod a novemdecim christiunac aerae sacculis pleno ac determinato definitum nondum est, et definitionem suam ab hoc concilio Vaticano exportât, dixerunt plures ex sacri concilii huius patribus so anxios esse, ne forte ex nova definitione dogmatica de regimine et magisterio ecclesiae ansa praebeatur inimicis ecclesiae christianum et catholicum populum conturbandi usque ad defectionem a fide, et ab ecclesia catholica permovendi. Fateor sincere quod ista anxietas non sit vana; nam inimicus ille salutis Satanas semper usus est et utitur omni occasione, ut fidelium mentes pervertat atque fidem ex animis credentium evellat

Memorarunt alii concilii patres etiam ecclesiam sic dictam orientalem, et anxii sunt ne forte ex nova enunciatione dogmatica do regimine et magisterio ecclesiae novus paries isque impenetrabilis erigatur separationis illius ecclesiae ab ecclesia catholica, imprimis ei pro primatu Romani pontificis dogmatico definiretur absoluta et irrestrictainonarchia papae, et pro primatu magisterii dogmatice definiretur absoluta ct personalis infallibilitas papae. Non sunt haec nova, sancti concilii patres, istae sunt ree antiquae; invenio enim ego haec iam in Πηδάλιον constantinopolitano seu codice ecclesiae orientalis scholiiaecclesiae constantinopolitanac illustrato. Absoluta et irrestricta monarchia papae! et dicunt hanc assertionem esse evidenter haereticam, quoniam in hoc systemate supponitur solum Romanum pontificem habere a Christo Domino potestatem in ecclesia. Jam autem certum est non solum Romanum pontificem habere divini iuris pote^ statem in ecclesiam, sed etiam episcopos habere potestatem in ecclesia, qui positi eunt a Spiritu sancto regere ecclesiam Dei, qui magistri eunt in ecclesia: dictum enim illis est1: *Ite. et docete; ccce ego vobiscum sum (minibus diebus usque nd consummationem saeculL* Dicunt illi episcopos esse principes ecclesiarum, plena potestate suos dioeceses regentes; acci quorum potestas non od privatas tantum dioeceses restringitur, sed magistri illi sunt et rectores universae ecclesiae, ct sollicitudinem sustinent totius ecclesiae, dum in concilio ©ecumenico congregati legislatores et magistri mundi sunt Hinc systema de absoluta et irrestricta monarchia papae respuunt tamquam haereticum.

Quod illud autem attinet, absoluta et personalis infallibilitas papae, alii dicunt hoc esse papolatriam, idololatriam; et nobis catholicis obiiciunt nostram fidem et religionem non esso amplius Christi sed papisticam. Commemorarem etiam et tertium sed non commemorabo: id tantum dico, quod iuxta illorum mentem do ecclesiae lege Romanus pontifex excommunicatus ab ecclesia est. Sed omittamus hos graecoe, et ad Satanam redeamus, ad illum implacabilem salutis hostem qui sicut leo rugiens circuit quaerens quem devoret; et dico adversas Satanam nos habere remedia et quidem quod sanctus Petrus ďicit *Resistite illi fortes in fide.* Satanas mendax est; mendacio opponenda est veritos: quis autem opponet veritatem nisi concilium oecumenicum, quod est ecclesiae Dei vivi columna et firmamentum veritatis? Porro remedium est illud3: *Estote prudentes sicut serpentes;* et ego prudentiam serpentis in eo constituo, quod videlicet dogmata fidei itu exprimantur et definiantur, et definitio dogmatica unum solum sensum atque illum, quem ecclesia tenet, admittat; alium autem sensum obvolute non admittat Exempli gratia Romanus pontifex est infallibilis: ista sententia non est apta ad exprimendum dogma catholicum, quoniam ista sententia admittit talem sensum quem non admittit ecclesia catholica, id est Infallibilitatem personalem et privatam Romani pontificis. Sed si diceret: Romanus pontifex tamquam a Christo in boato Petro apostolorum principe, cuius successor «t, constitutus magister, fundamentum et firmamentum fidei ecclesiae, in rebus fidei et morum assistente Christo et Spiritu sancto, Spiritu veritatis ecclesiae dato, nec ipse errare nec praedicatione ecclesiam in errorem inducere poteet; atquo ecclesia nonniri cum illo ot per illum habet certam et objective veram fidem ct doctrinam. Haec esset definitio, quao nullum alium sensum admitteret, nisi unicum et illum quem tenet ecclesia.

Nunc accedamus. Ecclesia in definitionibus dogmaticis seu concilium oecumenicum in definitionibus itn venari debet, ut non tantum catholicas in sua fide catholica corroboret, sed simul ros ‹lu' extra sunt, disarmet, ut in conspectu enuntiati dogmatis catholici nullus amplius ĥineroticu liarrrdm suam, neo schismaticus schisma suum justificare calcat.

1 **Argumentara: ĭEpiscopo Magno-Varadinenfb gr. nun. adhaerere se generatim «eternati, et nihil eo timendum dixit Recte irucrihi *condiiutio primi de ecclesia Christi,* et sermonem fieri de primatu et infallibilitate Romani pontificis, nam interroganti quodn.un sit regimen et magisterium ecclesiae, respondere se e»se *Pdro-apostolicum*. Recte igitur a Petro inltiom fieri. Suppleri uihiluininns opus esae quae desunt in schemate. Dicendam episcopo^ ease successores apostolorum a Spiritu a. positos regere ccdcsiaui Dei, e»se magistros divinitus ĵnstituto indices fidei et depositi ĕustode et a Spiritu e. accipere potestatem regendi ecclesias particulares plena eum potestate, salva tamen pattatale Rom. pontificia qui habet curam totius dominici gregis et potrutatem etiam in ṗartira lares ecclesias episcoporum. Haec si addantur existimare se neminem schemati contrarium foturum.**

**Quoad Infallibilitatem dixit tuto ad definitionem deveniri poase, et banc a graecis schismaticis recusari non debere, nisi forte velint veteribus suae ecclesiae monumentis, et patrum suorum doctrinae nanctum dare. Ad vitandas cavillationes et quaestionem clarius proponendam titulum quarti capitis inscribi po^se ,de magisterial! Rom. pontificia ĥnfallibilitate Mutato autem hac ratione titulo comiere per ee oblectiones quae fiunt circa ṗnnlem, ut aiunt, infallibilitatem. Conclusit schema reformiri utique ṗ‹t et debere, retinendum tamen et acceptandum.·**

* **Ii Tira. IV. fi.**

* **Match. XXVUI. W.**

* **1 Petr. V, 9.**

« **Mallb. X, 16.**

VO·

Hisce accedamus ad ipsum schema. Ego istud schema non timeo. Christus poet resurrectionem suam dixitl: *Pax vobis, ego sum, noliie (ònere. Christus* in medio nostri eat, qui dicit nobis: Docete, docete, quidquid proponitur vobis docete; ego enim vobiscum sum et hodie et cras et toto durante concilio; vobiscum sum nolite timere, docete. Schema istud inscribitur constitutio dogmatica prima de ecclesia Christi, et agit de Romani pontificis primatu atque magisteria Constitutio prima, do primatu; nonne haec conveniunt? Ad quid ergo reiiciain ego hoc schema? Et si quis me interrogabit, quid est regimen et magisterium ecclesiae, respondebo illi: Petro - apostolicam. Ergo Petro - apostolicam ; Petro primum, tuno apostolicum. Consequenter dum do regimine et magisterio sermo est, primus et primas ct regens et magister commemorandus; ideoque quod de illo sentit ecclesia et concilium oecumenicum confiteri debet

B

Noe omnee sine exceptione docemus fidelibus sacerdotibus noetns Romano pontifici praecipienti obediendum esse. et Romano pontifici docenti credendam ese; sed Romanus pontifex etiam docet, episcopis praecipientibus obediendum et episcopis docenti bus credendum esse. Quare Romano pontifici praecipienti obediendum et docenti credendum, satis superque exprimitur in ipso schemate; sed quare episcopis obediendum sit et illis docentibus credendum sit, in schemate deesL Itaque id suppleri debet in schemate, quod in schemate deest; et si suppletum fuerit, «chema istud integritatem accipiet, ac tunc secure dogma fidei de primatu regiminis et iurisdictionis Romani pontifici pronuntiari potest Igitur quid est supplendum ?

Dicitur in schemate quod ipse summus pontifex iura episcoporum ipse aserat et vindicet. Sed ista iura non exponit, quid asserat non dicit, ideoque poet verba illa asserit vel *ab ipto atteratur* credo dicendum C esre, quae ait confessio summi pontificis de potestate episcoporum; atque ideo dicatur: quemadmodum Romanus pontifex «t successor principis apoetolorum Petri in munere et potestate, ita episcopi successores apoetolorum sunt eorum successores in nmuere et potestate, positi a Spiritu sancto regere ecclesiam Dei, qui cum summo pontifice capite suo regunt ecdedam, sunt magistri divinitus instituti quibus dictum eets: *Ite ei doctlc, ace ego tobucum* οτηηιάιω *diebus* t«-qu' *ad connimmahonem saeculi,* qui cuín suo capite summo magistro pontifice, magistri sunt et ipsi, depositi custodes, et fidei iudicee. Porro episcopos per consecrationem et a Spiritu sancto accipere potestatem regendi suas ecclesias particulares plena cum potentate ad tramitem tamen legum ecclesiastieurum, salva tamen potestate Romani pontificis universalis totius ecclesiae pestoni», cui universali pastori a Christo commissa est totius gregis cura, etiam circa illas parti- D **colaree greges quas regunt episcopi, quae salutaria** *unt decernendo ac etiam disponendo. Si haec suppleantur in schemate, nullum, ego credo, contrarium habebit, et nullas dicet, hoc schema integratum non osse.

Iam modo pergo ad caput IV, quod agit de infallibilitate Romani pontificis; atque dico istum titulum •eu inscriptionem capitis omnino ad dogma definiendam non quadrare, quia dixi istam sententiam admittere Miam alium sensum, quem ecclesia non tenet. Sed si diceretur in titulo huius capitis de *magisterial Romani pontifiât mlaUibititate,* hunc titulum accepto; et hoo posito, dico ad dogmaticam definitionem infallibilitatis magisterialis Romani pontificis tuto procedi posse; quoniam non tentum omnes sumus in

t Lac. KXIV. M.
• Mitth. XVIII. W.

A hoc eodem sensu, sed habemus testimonium etiam illorum qui extra ecclesiam eunt. Petrus petra fidei; utor hac expressione ex confessione ecclesiae grueeae, et quidem ex confessione ecclesiae graecae non tantum catholicae, sed etiam schismaticae. Nam primo ecclesia illa graeca, quae in honorem sancti Petri principia apostolorum longum ieiunium omni anno observat, saepe quatuor vel quinque septimanarum, in cantico suo ad diem 29 iunii ad feetum apostoli Petri, sio canit: „Petra Christus petram fidei Petrum praeeleotum inter apostolos glorificat evidenter." Ergo petra Christus petram fidei Petrum glorificat evidenter. Et nunc, sancti concilii patres, expendite una mccum coram Deo et coram universa credentium ecclesia, num ista petra fidei, quao est fundamentum ecclesiae, contra quarn propter petram istam firmam nec portae inferi praevalere possunt, erit ita infirmo, ut nostram fidem non firmare, sed etiam infirmare posait!

Universa ecclesia credit illud esse criterium veritatis fidei, quod Romanus pontifex peti a fidei definit, enuntiat et proprio oraculo docet Dicite num concilia illa generalia oecumenica in oriente celebrata, dura dixerunt: Petrus per Agathonem, Petrus per Leonem locutus est, id non expresserint: ideo credimus quia Petrus per Agathonem vel in Agathone, per Leonem vel in Leone ad nos locutus est. Et ai sanctus Basilios Magnus dicit scribendum e«e Romano pontifici, ut reapiciat rea nostras orientales, atque baeresim Marcelli nocivam et a veritate catholica alienam sua auctoritate exterminet, nonne hic ert primatus magisterii Petri ct primatus talis qui cum iurisdictione coniunctus iit? Et si sanctus Icannee Chrysoetornus homilía LXVILI dicit: .^Romanus pontifex eut fidei catholicae firmamentum et totius orbis terrarum doctor'"; et ai concilium generale oecumenicum VIII dixit et inclamavit: „Optamus ut in illa unione esse mereamur quam sedee apostolica prwdicatt in qua sola est integra religionis chnstianae soliditas"; annon haec est infallibilites ecclesiae in capite suo?

Anno 1837 cum pro laurea doctoral] in universitate Viennensi disputassem, iam tunc hanc theeim defendi: „Nullu ex Romanis pontificibus edidit decretum in *oba fidei et morum catholicae veritati ädventum. Et tunc, sicut et nunc declaro me in hac fide constantirimura esse, non obstantibus epistolia Honorii ad Sergium patriarcham Constantinopolitnnurn, de quibus ego meum iudicium depromam eorum vobis, quod illae litterae non fuerunt definientes fidem, sed fuerunt tenturo litterae administrativae: Romanum autem pontificem in administrationc omnino errare porae nemo unquam negabit. Et ideo dico, si in ecclesia Romana non creet hoc magisterium divinitus institutum in quo secura «t fide nostra; ego vobis declaro, quod tuuc ecclesia Romana aequarelur cuique sectae, cuicumque congregationi humanae. Sed recte hoc rue facit catholicum, quod hic ë petra fidei, hic est fundamentum ecclesiae, quod Deu· posuit; et ista infallibilis et immobilis auctoritas est, per quam potest una fides in tota ecclc^ja conservari. Sine hac auctoritate non est unitas fidei, non eet unitas ecclesiae; et si hoc me non detineret in ecclesia catholica, ego hodie illi nuntium mitterem.

Sancti concilii patres, ego non diffiteor hoc schema nostrum nova redactions indigere, sed qualis sit dia nova redactio, tunc patebit dum in partiali de singulis capitibus sermo fiet; tunc quilibet habebit occasionem proponendi, quomodo censeat hoc schema reformandum esse.

His autem peractis, interrupte disceptatio est, et ëminenti» mus primus praeses patres dimittens dixit :

,,Proxima congregatio gonoralie habebitur feria A secunda sequentia hebdomadae, in qua continuabitur discussio propositi schematis. Monentur autem revorendissimi patroe, quod initium congregationum generalium quod hucusque hora nona fuit, deinceps habebitur hora octava cum dimidio V

16.

**Congregatio gonerulla sexagesima prima**

1870 maii 30.

Foria II dio 30 maii 1870 hora octava cum dimidio onto meridiem5, in conciliari aula Vaticanae patriurchalis basilicae, generalis reverendiorimorum patrum congregatio habita est; cui interfuerunt quingenti vigiliti duo patres, nempe 39 cardinales, 7 patriarchae, 8 primates, 77 archiepiscopi, 361 episcopi, 5 abbates nullius dioecesis, 12 abbates generales sive praesides congregationum ordinum monasticorum, usum mitrae habentes, 17 generales et vicarii generales; quorum omnium nomina, quae per assignatores locorum accurate descripta fuerunt, exhibet indiculus patrum sexagesimae primae congregationis generalis, qui inter acta concilii asservatur.

Reverendus pater dominus Carolus Eyre archiepiscopus Anazarbenris et delegatus apostólicas in Scotia missam lectam celebravit Qua absoluto, et recitata oratione *Adsumus Domine* etc., eminentisaimus primus praeses dixit:

.Reverendissimi patres, prosequamur hodie discussionem generalem schematis primae constitutionis de ecclesia Christi, Veniam loquendi petiit unus ex patribus Deputationis pro rebus fidei, nempe reverendissimus dominus Ioannes Martinos Spalding archiepiscopus Baltimorensis, ut respondeat difficultatibus et animadversionibus contra hoc schema prolatis. Itaque is ambonem ăs̈cendat.

ORATIO

*reverendi patris domini loannis Martini Spalding archiepiscopi Baltimorensis*

Eminentissimi praesides, eminentissimi ac reverendissimi patres.

Quaedam de gravissima materia, quae nobis in nostro schemate proponitur, dicturus, quo melius exordiar quam si ad verba venerandi antecessoris mei in sede Baltimorensi provocem? Erat quippe ille episcopus omni numero completus, pius, doctus, moderatus, qui apud nostrates semper summa gaudebat auctoritate. Opus eius theologicum, insigne monùmentum eruditionis et spiritus moderaminis, in quibusdam seminariis usurpatur ut textus; in abis ubi praeferunt auctore» magis scholasticae methodo conformes, ut exempli gratia ultima editio expurgata ab auctore reverendissimo Bouvier et insignis illa theologia loannis Perrone, quando non usurpant ut textum theologiam Francaci Patritii Kenrick, temper ad illam provocant tamquam summa fruentem auctoritate, tesseram quandam fidei.

Iam certissimum est illumdoctrinam infallibilitar tia summi pontificis tradere atque etiam defendere ; et incipiam α textu qui nobis obiicitur eo fine, ut probetur illum ao opposuisse doctrinae infallibilitatis, prouti in schemate nostro continetur. Dicit quidem sibi non placere clausulam illam *se solo infallibilis:* rationes dat sufficientes. At huius expressionis ne minimum quidem in schemate proposito vestigium invenitur; immo excluditur. Non loquimur do Romano pontifice solo, non separato. Hae expressiones sunt commenta adversariorum, quibus odium in doctrinam impingant: nunquam solus, nunquam separatus. Loquimur de Romano pontifice ecu universali doctore, fungente munere capitis ecclesiae, ut posteriori parte definitionis innuitur; deinde ut utatur apostolica auctoritate, non privata persona, non reparata, non sola.

Haec sunt eius verba nobis obiecta: „Non tamen placet ea loquendi ratio, qua pontifex se solo infallibilis praedicatur. Nam do eo tamquam privato doctoro privilegium inerrantiae nemo fere ex theologis catholicis noscitur propugnasse. Nec tamquam pontifex solus est: ei quippe docenti adhaeret episcoporum collegium, ut semper contigisse ex ecclesiastica historia liquet."

Hio facium asserit, ex universa historia ecclesiastica liquere, collegium episcoporum semper adhaesisse Romano pontifici. In nota vero ex canonista Zalliiiger probat ius, probat hoc debere fieri ex promissis Christi, ex ipsamet ecclesiae Christi institutione. Factum et ius facti, haec duo, qua fieri possit in tam ampla materio, brevitate ego illustrare conabor; factum, quod semper Petri successoribus, eius decisionibus adhaeserit ecclesia ; ius, quod debeat necessario ex promissis Christi, ex ipsamet natura et institutione ecclesiae adhaerere, ita ut papa qua papa supremo munere suo fungens nunquam solus fuerit, nunquam separatus fuerit, nunquam solus esse possit

Scimus omnes primo pontifici adhaesisse. Ante Pentecosten adhaeserunt apostoli et discipuli Petro proponeuli ut unus eligeretur, qui locum ludae praevaricantis teneret. Iu ipsa die Pentecostes ex fidelibus illi adhaeserunt tria millia, et post aliquot dies quinque alia millia. Sicut primus omnium qui virtute clavium aperuit oetia regni caelorum in terris, id est ecclesiae, ludaeis; ita primus omnium aperuit aureas ianuas gentilibus: per oe suum elegit Deus, ut audirent gentes verbum Dei. Et quamvis Paulus fuerit specialiter electus ad gentium apostolum; ta-

1 **Huic novae horarum moderationi in congregationibus habendis occasionem dedere plurium patrum postulationes suis locis, ai Deus dederit, evulgandae.**

1 **Vide monitura patribus datum in fine antcacUe congregationis quoad horam deinceps habendam in generalibus congregationibus.**

1 **Argumentum: .Rererendisrimuj Baltimorenaia nonnullis praemiaris de doctrina Franebei Patritii Kenrick sui antecessoris in cathedra Baltimorensi, et cum ostendisset eum et tenuisse et docuisse doctrinam pontificiae infaltibilitatb, ad rem deveniens et propositum schema expendens, distinguendam in primis dixit inter factam et ius facti. Factum esse quod ecclesia Petri successoribus eonunque decisionibus semper adhaeserit; ius esse quod ex Christi promissionibus et institutione ecclesiae, ei semper adhaerere papa debet, nt supremo suo munere fungens, nunquam soins fiat, aut separatus esse possit. Primum sen factam pluribus demonstravit Paulum ait restitisse quidem Petro, sed nihil inde rive contra primatum sive contra infallibiliutem, et mirandam ab epbcopis ea argumenta proferri contra infallibilitatem, qnae a protestaatibus contra primatum afferuntor. Quoad facta historica quae «.bircia *fat-*__**

**rant, Honorium nihil definivisse, quemadmodum praedictus Franciscos Kenrick in sua theologia demonstravit. Vigilium non de fide aut de factis dogmaticis sed de personis tantummodo egisse. Ex causa vero Pelagianorum et ex contentione inter Stephanom et Cyprianum nihil concludi posse. Conciarie inde stare qnod dixerat, factum historicam esse ecclesiam Petri successoribus adbaeriase semper. Traudii ad alterum capai qaod superius proposuerat, nimirum Romanam pontificem nullo modo solum et qasri separatum ab ecclesia esse posse. Id autem ex natura ecclesiae demonstravit, el ex relati»·'nibue aedifidi ad fundamentum. Addidit dictam esse ecclenae consensum requiri ut pontificia decreta irreformabilia sint At quem consensum? quanto Unipore expectation' Ximia vague id esse, futile ac omnino impraticabile. Demum protestatus est contra opusculum cni titulus ,Casus ccnsdeutiae in suffragiis dandis in decreto mfallibilitatis Roas, pontificis' et alnna casum conscientiae proponere se velle ait, uimirum an luta conscienlix possit episcopus pontificiae infallibilitali suffragia» negare, et adhaerere quarto artknlo declarationis cleri galbea·I damnatae a Rons.-.nis pontificibus -**

men non in hoc muñas intravit, donec prias videret Petram1: *Et post 1res armos,* quos in Arabia et probabiliter in solitudine (eruit, *vati Hierosolymam,* diet, *videre Petrum, d mansi apud eum diebus quindecim.* Deinde post annos quatuordecim iterum venit Hieroeolymam videre Petrum, lacobum et loannern, qui videbantur aliquid esse, et seorsum cum illis locutus est, et ratio erat, *ne currerem vel cucurrissem in vacuuml.*

Allegant quidem Paulam Petro restitisse in faciem: nihil omnino probat contra infallibihtatem, sicut nihil probat contra primatum. Inferior potest remonstrare cum superiore; nulla erat quaestio neque de *fide* neque de moribus. Miror ego catholicos nostras, etiam .«anctas episcopos, usurpare contra infalhbib'totem eadem arma, quae protestantes contra primatum usurpant Sicut isti nihil proficiunt aie nec illi.

In concilio primo Hierosolymitano omnes norunt B spoetolos et discipule» Petro adhaesisse; magna fuit conquisitio Petrus loquitar, definit; tacuit omnis multitudo: et postquam Paulus et Barnabas confirmarunt sententiam Petn ox factis, quorum taite» erant in missionibus suis, lacobus episcopos Hieroeolymorum in formulam redegit sententiam Petri et deinde: Tirimi *est Spiritui sancto et ⁂obis* Quocumque casu adhaeserunt

Sicut in primo Dio»concilio adhaeserunt, ita etiam in omnibus aliis conciliis generalibus adhaeserunt; nulla exceptio. Et ex hac adhaesione provenit, quod infallibilee fuerint eorumdem conciliorum indicia, decisiones; secus non fuissent infallibiles. Nulla infallibilitas in ecclesia sine pontifice, eet certissimum de fido vel saltem fidei proximum, nulla infoilibilitas sine Romano pontifico; cum illo exurgit infallibilitas. Examini quidem quidam subiecerunt litteras dogmaticas Romanorum pontificum, quia episcopi sunt homines, et homines non eunt automata, et debent inquirere: sed ex eo quod quaedam huiusmodi facta fuerit inquisitio, quoddam examen, non licet inferre decisiones dogmaticas praevias summorum pontificum non fuisse infallibilee; sicut ex magna conquisitione, quae in isto concilio venerando Vaticano fit, non licet inferre concilium hoc non esse infallibile: ost in natura rerum ut conquisitio fiat

Audi venerandum meum antecessorem: „PontiG- ( cum igitur de fide decreta semper cum magna veneratione a tota ecclesia et ab ipsis etiam oecumenicis synodis sunt excepta; et quamvis ad animos conciliandos examini nonnunquam sint eubiecta in sacrii illis comitiis, non tamen velut res dubiae et incertae, quas rescindere liceret, sed potius Scripturarum et patrum testimoniis muniendae, ut eorumdem frangeretur pertinacia." Et sanctus C&elestinus epistolam dogmaticam adversus Nestoriam scribens Cyrillo Alexandrino | patriarchae iniunxit, ut Nestorias si nollet recipere post dcccm diei a communione ecclesiastica abscinderetur. Sanctus Leo suam fidei expositionem tamquam tesseram, quam omnino recipere oporteret, tradidit. Uterque pontifex Petri interpres a patribus utrimque concilii habitus est: „Anathema ei qui ita non credit Petrus ¡«er Leonem locutus eet' Haec erat ratio examinis.

Dicitur, sicut iam centies dictum fuit, generalo concilium condemnasse Honorium. Honoriui iam mihi videtur satis ese discussus. Et obiicitur etiam quod ex exprima Romani pontificis permissione causa Honorii, qui de haereri accusaretur, in concilio ad-

› 1, ia.
• Iï. H. ï.
• Act XV, ua.

missa fuerit: quod quidem proberet summam revcrcntiam, quam erga summum pontificem habuerunt etiam concilia generalia, quae nonnisi permittente Romano pontifice, ut dicit Hadrianus II in litteris ad generale concilium, causa introducta eet. Sed quare damnatus Honorius? Certe nihil definivit, omnino expresse dicit: „Non oportet nos aliquid definiendo praedicaro.0 Damnatus ait praecise quia noa definivit cum definire debuisset; quod silentium iniunxeriu Deinde hae litterae non eunt directae, sicut aliae dogmaticae, concilio generali, toti ecdcriae, sed privato episcopo, patriarchae Sergia Ecquid fecit Sergius? Vidit epistolam illam omnino declararo catholicam doctrinam; in sennio posuit epistolam, quae scripta eat an. 633; et posteaquani secundus ab Honorio Mioceesor potulaveril rationem cur ab Heradio ecthesis id eet edictum publicatum fuerit, quid respondit Herodius? Sergius scripsit octhosim, nv unum quidem verbum de Honono. Sergius accretam tenuisse videtur diam epistolam; non potuit monstraro, quia contra ipsum erat, «xl tenebat privarim sicut vafri omnes isti haeretici faciunt. Nihil contra infoilibilitalem. potius pro infallibilitato Honorii, qui cum debuit reprimere haeream, cum debuit definire, ocut alii pontifico», negligendo confovit Hoc explicat indignationem etiam Romanorum pontificum suorum soecess-xum, quod solus inter omnes Romanos episcopos non, ut decuit, coercuit haerediin, eed negligendo confovit. Et ex illo tempore nullus pontifex iu egit.

In casu Vigilii, qui etiam saepe saepius refutatus est, nulla quaestio est de fide, nec quidem ulla quaestio de factis proprie dietis dogmaticis; quaestio eet de personis. Tota difficultas in eo fuit, saltem praecipua difficultas, an personae trium auctorum horum capitulorum damnandae eeeent, vel memoria profliganda. Reetitit Vigilius primo, quia omnes isti scriptores in concilio Cbaloodonensi post renuntiatas et recantatas erroneas illorum sententias recepti sunt in communionem: et res delicatissima erat, ne rideretur pontifex contra agendi rationem concilii Chaloedonensi» aliquid facere. Primum damnavit tria capitula, eed personas non damnavit; deinde non voluit damnare personas ob rationem iam allatam: erat personalis rea Demum cum videret nihil revera officere auctoritati concilii Chakedonenris,' damnavit etiam. consensit damnationi personarum.

De causa Pelagianorum nihil omnino contra nos: ex illo casu nihil contra nostram thesim potest adduci. Innocentius damnavit Pelogianoe; Zosimus recepit et benevolente! perlegit, et spiritum etiam probavit apologise cuiusdam, sive litterarum a Caeleerio illi traditarum; quae epistola spem dabat se erroribus suis renuntiaturum.

Sanctu» Augustinus certe rem bene novit, et sanctus Augustinus clare dicit hanc fuisse rationem agendi a Zorimo adhibitam: „Et ho^ (loquen· de epistola Caricetii) catholicae mentis est, ai qua forte aliter sapii, quam veritas exigit, non ca certi«ime definire sed detecta ac demonstrata respuerel⁂ Voluit instrui α pontifice. Pluries ad examen revocata eet causa Pelagianorum, non quod noo finita fuerit, ted ad conciliandos animos, ad revocandos haereticos ad tramitem veritatis: ita pia mater eccleda indulgenter cum eiia qui extra sunt, agit.

Quod ad Cyprianum attinet, tantum probat contra primatum, quantum contra infallibilitotem, siculi caetera omnia obiecta. Mandatum dedit papa Stephanas, non definitionem dogmaticam: „Nihil ιπποι *Ad Bonifacio* eon/rtj *thuu qdUobi» Pelagianorum,* IA. 1!. «p. 3.

velur niai quod traditum eat." Praxis Africanorum A certo fidei principia tangebat ; seu erat praxis nebaptixandi illos, qui ab haereticis baptixati fuerant. Damnavit prnxim Stophonus, Cyprianus restitit. Modo ai vero genuinae sint illius epistolae, aleuti quidam ox venerabilibus fratribus nostris oruditiseimo operel conatus eet probaro non cese genuinas, sed ai genuinae sint, probant solummodo illum suae sententiae adhaonsse, probant certi»imo illum lotam tumo praxini tamquam ad disciplinam pertinentem et non ad /idem rwpcxiwe, quaai dixerit: eum aliis reliquerim plenam libertatem1, cur non mo relinquis liberum? Probat contra primatum potius, quam contra infallibilitalem : contra neutrum omnino probat aliquid, neutrum. Probat solummodo Cyprianum in errore versatum oso ut omnes agnoscunt, qui vel retractavit errorem vel passionis falce purgavit. Excusatio unica erat illa, quam charitas s. Augustino suggessit, quod res non fuerit satis eliquata per concilium plenarium. Si habuisset tempus examinandi omnia, non erravisset; erravit tamen, et falce poveionis opus erat ut purgaret errorem. B

Francofordicnaea non adhaeserunt Romano pontifici, neo adhaeserunt concilio generali VII ; sed illorum non adhaerentia probat potius contra concilium generale, quam contra Romani pontificis infsllibilitatem. Sed postea adhaeserunt, in errore facti venati sunt, non intellexerunt linguam groecam, ut videtur. Nihil omnino probat Omnia ista argumenta iam exhausta sunt Iam respondimus centies milliesque omnibus istis contra protestantes. Manet sancti Augustini celebre dictum3: ‚Jn causa ipsa Pelagianorum duo concilia Romam iam missa sunt; indo etiam rescripta venerunt: causa finita, utinam »aliquando finiatur et ĕr̈ror. Plures episcopi tempore arianismi non adhaeserunt, fateor; sed pessimi erant haeretici. Quadraginta et amplius non adhaeserunt, tamen in C fine omnes adhaeserunt Romani pontifices incipiendo a Liberio, qui condemnavit concilium Ariminense, tamquam murus inexpugnabilis sese contra haeresim hanc pestiferam elevaverunt, tamquam fundamentum ecclesiae et eius firmamentum. Et post quinquaginta vol eexaginta annos, p«tifera illa haeream quae in Africa incepit, in Africa quoque sepulchrum suum invenit Vae ecclesiae, ai papae illius temporis non verum proclamassent, ei non fuissent infallibilee, ei unus Romanus pontifex illorum temporunv odhaeaiseet arianiemo! Quod dixit Hieronymus ironice, vero foret dicendum: ecclesia Christi deperiit a facio orbis terrarum.

In ipeomet concilio Vili, cui Hadrianus II. scripsit illas litteras magnificas, habemus testimonium huius adhaesionis; quod ex co ampliorem vim derivat, quod ab omnibus episcopis orientalibus subscripta fuerit haec confessio: »»Quia in sede apostolica immaculata est semper catholica reservata religio et sancta celebrata doctrina; quam apostolicam sedem sequi in omnibus christifideles tenentur (sequi in omnibus), ut cese mereantur in communione cum eadem sede, in qua eet integra et vera christianae religionis soliditas"; sequi in omnibus ut poaaint esse in communione non in rebus disciplinae, administrations, sed praesertim in rebus fidei. Et novimus magnum illud testimonium sancti Irenaei, quod omnes noe contra protestantes usurpamus, de quo eruditissimus episcopus Andegavensis specialem dissertationem publicavitl, qua probat non solummodo adhaesionem omnium episcoporum ot omnium fidelium cathedrae Petri, sed necessitatem, ex divina institutione, huius adhaesionis.

Bene notum est testimonium, non est neceese ut perlegam ; quisque vult, perlegat dissertationem istam, quae est omnino ineluctabilis, non potest ei responderi: „Ad hanc enim ecclesiam propter potiorem principalitatem noceste est omnem convenire ecc̈lĕsiam. Secundo saeculo, a nepote apostolorum, a patre graeco qui latinos effectus eat, qui utriusque ecclosiae testimonium protulit, dictum est: „Necesse est omnem convenire ecclesiam, hoc est, eos qui sunt undique fideles, in qua semper ab his, qui sunt undique, conservata est ea quao est ab apostolis traditio.* est compendium totius controversiae. Longum et laboriosum esset, dicit Irenaeus, ad omnes appellare ecclesias; hinc ad antiquissimam et omnibus notam illam ecclesiam Romae a sanctis apostolis Petro et Paulo fundatam provocat,· et lineam successionis undecim successorum vel duodecim usque ad eius tempora tradit, ut probet in personis ipsius successionis manere potestatem illam, custodiri ab omnibus, ubique terrarum eamdem fidem convenire.

Protestantes dicunt (spero quod non idem dicturi sint gallicani) *convenire* non significare *convenire in sententia, adhaerere in fide;* conveniunt, ut dixit Grabe protestane, ut omnes pium iter faciant ad romanam civitatem, quao civitas Caesarum est‡. Non suspecti testes, magnus Bossuetu?, qui nisi fuis et in D Gallia tempore declarationis, forsan schisma teterrimum fuisset ortum, Bossuetus ergo et Petrus de Marea conveniunt hoc verbum debere in linguam gallicam transferri per vocem *8 accorder.*

Nuno ad secundem quaestionem venio, de iure. Ego dico, non solummodo do facto adhaesisse collegium episcoporum et corpus eccleeiae capiti docenti; .sed dico, omnino debere adhaerere ex divina institutione ecclesiae, ex promissis Christi, quod nunquam potest omnino fieri separatio, quod tota haec do infallibilitato pontificis, ut solius, discussio eet futilis et omnino reprobanda; quia, ut illis aemper respondeo, nego suppositum, impossibile ret- Numquid atare

* **Cf. TïxtAnï: Zxj *celebre conlcaa fra tan Stefano e san Cipriano.***

**1 Haec non Mint verba a&ncti Cypriani, sed lis tantummodo innuere videtor orator, Cyprianum cuilibet episcopo libertatem concessisse contra suam de baptismo haereticorum opinionem sentiendi; quod quidem Cyprianus perspicue. et constanter docuit. Et revere in epistola 69 ad Magnum ait: .Rescripsi, fili charissime, ad litteras tuas quantum parva nostra mediocritas valuit, et ostendit quid nos quantum in nobis est sentiamus (de haereticorum scilicet baptismo), nemini praescribentes quominus statnat quod putat unusquisque praepositus actus sui rationem Domino r̈edditurus. Et in epistola 72 ad Stepbanum Romanum puntificem: .Qua in re (in negotio baptismatis haereticorum) nec nos vim culquam facimus, aut legem damus, cum habeat in ecclesiae administrations voluntatis soie arbitrium liberum unusquisque praepositos rationem actus sui Domino r̈ĕdditurus. Et in epistola 73 ad Inbaianum: •Haec tibi breviter pro nostra mediocritate rescripsimus, frater charissime, nemini praescribentes aut praeiaditantes quominas unusquisque episcoporum quod putat facial, habeas arbitrii sni liberam potestatem, nos quantum in nobis est propter haereticos cum collegis et coepiseopis nostris non contendimus, cum quibus divinam concordiam et dominicam pacem ẗĕnemus. Et in exordio concilii Cartbaginensis III aie loquitur: .Superent ut de bac re singuli quid sentiamus proferamus neminem indicantes, aut a iure communionis aliquem, ri diversum senserit, amoventes; neque enim quisquam nostrum episcopum se episcoporum constituit, aut tyrannico terrore ad obsequendi necessitatem collegas s̈uo adigit, quandoquidem habeat omnis episcopus pro licentia libertatis et potestatis suae arbitrium p̈r̈oprium. Si ergo ex sancto Cypriano unusquisque episcoporum hac in re quod putat facere potest; evidens est ipsum lotam hanc quaestionem tamquam ad disciplinam pertinentem respexisse.**

▮ &hh. **CXXXÍ.** ***De rerbit Apotíoli,*** **X, 10.**

1 **Cf. Soixï *Irfnft et la primauté* Λ» *pape par Sí. l'abbê Freppel actuellement Mque d'Anycrt***

3 **Vide *opera oancti Irenaei* per loannem Ernestum Grab·, Londiai 1709.**

potest aedificium, cam mit fundamentum? *Nunquam ridi* aedificium ego, quod non plus minam *soiido* fundamento inniteretur. Petrus est petra, fundamentum ecclesiae, firmamentum; non potest ecclesia stare sine fundamento. Deinde Petrus est caput ecclesiae; caput non potest separari a membris, quin mora interveniat. Potest caput humanum separari a membris, sed morimur. Sed non potest caput ecclesiae separari a membris, quia ecclesia non moritur, mon non potest, portae inferi non praevalebunt Ego risitans ruinas huius magnae civitatis, aritatis aeternae, quia hic est sedes Petri, quae est aeterno, quia mutuatur aeternitatem, firmitatem a sede Petri, saepe ▾idi fundamentum sine aedificio, nunquam vidi aedificium sine fundamento. In eccloua non potest aedificium destrui, sicut magnifica ista palatia romana destructa sunt, ita ut solum maneat fundamentum; non potest fieri, et quare? quia *portae vnfen non praevalebunt .. Caelum et tena transibunt, verba autem* B mea *non praeteribuntl.*

Confirmati possunt non adhaerere confirmatori; sed frustraretur totum Christi Domini propositum, nisi adhaererent Vae gregibus, vel gregi unico (quia unicus «t grex) si non adhaereat pastori; dispergereturk lupi illum devorarent Ex ipsa institutione Christi, ex promissis omnino adhaesio ❋dorio ad doctrinam Petri et successorum eius requiritur et promittitur. Ecclesia non potest fallere, aedificium debet stare; tamen fundamentum potest fallere! Confirmati nunquam possunt a fide deficere; confirmator tamen pro quo oravit Christus Dominus, ut non deficiat fides eius, ille potest deficere! Membra discedere a capite powunt, et tamen vivere! grex infallibilis, pastor non infallibilis! Haec sunt argumenta illorum qui volunt separationem, vel saltem innituntur ideae quod separatio sit possibilis, et qui negant infallibilitatem summi pontifias.

Est alia ratio cur eet fidei proximum, si non de fide, quod debeant omnes adhaerere doctrinalibus Romani pontificis decisionibus. Est bulla *Vineam Domini* Clementis XI contra obsequiosum silentium, et damnavit et ab omnibus requisivit, omnibus praecepit, ut non solum externo obsequio, sed mente et corde illis decisionibus adhaererent Quaestio praoáse erat do haereri, de quinque propositionibus Jansenii damnatis; de fide erat quaestio. Nunc dicit quartus articulus declarationis cleri gallicani, quod praecipuae sint partes Romani pontificis in dirimendis controversiis de fide; irreformabilia tamen non eunt eius iudicia, nisi accedat acensas ecclesiae. Sed huic bullae Clementis XI accedit iam a centum et «exaginta annis consensus ecclesiae; consentiente, plaodente orbe catholico bulbi haec acceptata e»l: ergo eet infallibilis haeo declaratio. Ergo debemus Romanoram pontificum iudiciis mentis ot cordis assensum D praebere etiam iuxta principia gallicanorum.

Sed requiritur consensas ecclesiae! Qui consonius? consensus omnium? consensus centum? consensus maioris partis? vel debet hic etiam e«e moralis unanimitas? Consensus ecclesiae! Quo tempore expectandus est' Quot annos! Quot menses! Rea vaga, indeterminata omnino, futilis et absurda, impracricabilia. Dum expectatur isto consensus, serpit haereris, et brachium ecclesiae omnino redditur inhabile ad opus baereeeos coercendae.

Nobis datus «t, optima spero intentione, alius casus conscientiae. Nuniquid nos possumus tuta conscientia suffragia nostra pro infallibilitate pontificia dare? Examen qnoddam conscientiae particulare ad

*A instar* Treason. Ego quidem vellem auctori huius libelli tradere argumentum particularis anteprandialis examinis. Numquid possum ego tuta conscientia dare suffragium contra infallibilitatem, in favorem illorum articulorum declarationis, praesertim do quarto loquor; possum ego tuta conscientia darò meum suffragium, quo absurda illa, quia nulla alia possum uti expressione, conditio consensus occleuae requiratur, ut irreformabilia sint dogmatica judicia summorum pontificum, cum summi ipsi pontifices a 200 fere annis improbaverint illam declarationem?

Innocentius XI quidem improbavit in genero; eod Alexander VIII improbavit articulas. Pias VI in bulla *Auctarem fidei* improbavit articulos tamquam temorarioe, scandalosos, sanctae «edi ❋postolica ❋injuriosos. Possum ego suffragium meum doro pro iis. quao sunt temeraria, et iniuriasa summo pontifici? Ego certe, venerandissimi ac reverendissimi putres, nunquam possum me adducere ad illam mont» conditionem, qua hisce omnibus resonationibua, ambagibus contentus eim. Ego adhaereo recte summo pontifici; non indigeo distinctione.

In notissimo illo textu sancti Hieronymi od Damasum, quem in litteris nostris ad summum pontificem nos dedimus, vera continetur doctrina: , Ego nullam primum niai Christum sequens beatitudini tuae, id ret cathedrae Petri (unum ct idem eunt), communione consocior: super illam petram aedificatam ecclesiam scia Quicumquo extra hanc domum agnum comedent, profanus est. Si quis in arca Noe non fuerit, peribit regnante ❋luvia

Itaque concludo ex his omnibus, ex facto, ex iure, ex ❋uobu unum: vel Romanus pontifex ut pontifex totam docens ecderiam solemni iudicio est infallibilis; vel ecclesia ipsa Christi non est infallibilis. Stant cadantque rimai; stabunt tamen quia *Portae* C *inferi non praevalebunt (Signa ❋pprobation*

Post arehiepiscopum Baitii., icnsein ad umbonem successive vocati sunt episcopi Amciensis, Bauleensis, Nepesini» et Sutrinus, Salariarum, Constantinianus, et Nemesinus.

## ORATIO

*reverendi patris dammi Petri Le Breton episcopi Anici❋nei* ❋

Eminentissimi ac reverendissimi praesides, eminentissimi ac reverendi»imi patres.

Ambonem quadragesimus ascendens, ut de materia, quain plurimi non immerito exhaustam censent, verba faciam, scilicet de definienda aut non definienda infallibilitate, nec nova nec etiam nove quidquam dixerim. Pro verbis igitur foetum ponam, factum utique omnibus gratissimum, exemplum appellaro non auscrim, licet non solus profecto illud et valdo exoptem et aliquantulum sperem, quod scilicet facto ostenderem, conceptum sermonem aliquando posse contineri, immo et enatam prolem, orationem dico plus minusve accurate conscriptam, posthabita paternitatis aemulatione, penitus ac sine deriderlo eliminare.

**i Alludit ad opusculum·. *Dùqwniw morelù de.* aliae eitatua.**

**i Argumentum: .Episcopus Anidensit nihil se addere poaae dixit iis quae adducta iam fuennt pro pontificia infallibilitate, et doleudom maxime ease quod infallibilitatis adversarii eas-dem semper obiectiones repetant, nulla habita ratione optima, rum responsionum quae Ipsis afferuntur. Nonnulla addidjt de libello patribus oblato eui titulus ,Ce qui se passe au concile' et contra ipaum vehementer protestatas est. Conclusit hortando patres ad xelum et fortitudinem fidem suam et suae dioeeeseos de pontificia infallibilitate coram omnibus profitendo.***

**• Matta. xxiv, w**

In praesenti siquidem discussionis ac quaestionis J statu cum pleraque ac praecipua eorum, quae mihi dicenda visa erant, iam diserte proloculi luerint, qui ante mo anibonem ascenderunt illustrissimi infollibilitutis propugnatores; ad vitandam temporio pretiosi iactunuu, pro fratrum sive consolatione, sive aedificatione, obsidioni meae, ut aiunt, perlibenter valedico. Duo lanium verba, arrepta occasione, mihi proferre permittatis, rovorendisainii patree.

Primum quidem quod attinet ad objectiones contra definitionem dogmaticam ꝑrolato eodem quippe vultu uut forma absimili lotice refricatas, illud imprimis omnium oculoe et animum ꝑercellit scilicet quod no minimam quidem rationem hucusque habuerint definitionis adversarii responsionum ac palmaris meo sen>u refutationis tolica et tarndiu iam a doctissimis probat¿asimiaquo theologis fusius objectarum. Equidem, sicuri pionque vestrum, eminentissimi oc reverendissimi potrea, cuneta studiose ac patienter perlegi scripta, nuper tum Neapoli tum Parisiis alibive extra Urbom odita; quin, ingenuo fateor, novi quidquam aut alias non luculenter ac pleno confutati repercrim. Illud vero iterum in aperto eat cuilibet legenti lucidam illam animadversionum analyticam aynopsim illustrissimorum patrum Deputations do fide dum referunt oc refellunt oppositas difficultates tam ex historia ecclesiastica desumptas, quam etiam illas quae sive criticae sive exegeticae dicuntur. Do silentio hoc mirando prorsus et, ut mihi videtur, eystematico indicium aliis proferendum iuvat relinquere.

Liceat autem antequam ex ambone descendam, conscientiam episcopalem coram vobis liberare, reverendissimi patree, de lugendo nimis et ultra modum contumelioso opere nuperrime patribus misso, cui titulus: *Quae agantur* rn *concilio,* gallico: *Ce qui se passe au concile '.* Si quid nempe venenosum, acerbum, odium spirans sub specio perfidae cuiusdam moderationis ac religionis zelo unquam in lucem prodiit, illud profecto hisce in paginis plusquam 200 numero, callida pravaque peritia conscriptis, invenire datur. '

Ulic legere est, inter caetera, omnia hucusque in synodo Vaticana male ac anticoncilimiter fuisse pertractata; videlicet summum pontificem, cuius venerandae omnibusque dilectissimae personae alias dautur amplissimae laudes, iam ante concilium, ab initio sua iura excessisse, posthabitis iuribus episcoporum. Item concilium debita ac necessaria libertate carere; discussionem evasisse impossibilem tum propter locum tum etiam ob praecepto impositam disserendi methodum: unde fit oratores reponendi facultate privari, ac reliqua isriusmodi. Sio etiam audacter asseritur reu dilucido insinuatur, totum concilii valorem sive quoad scientiam sivo quoad ingenium, animi firmitatem, indolem oc ut aiunt independentiam in minoris partis synodi patribus consistere, ac si caeteri omnes aut ignari essent aut ad oculos servientes, adulatores ao dignitatis suae prorsus immemores. Sicv omnia disponentibus a longo et secreto societatis celeberrimae membris, optimus ac sanctissimus Pius papa IX illorum suasione et influxu cuncta praeparavit, fecit ac fecero pergit, ut episcopi iudicos esso desinant, ad summum consiliariorum vicibus fungentes, ne dicatur approbatorum.

Quid plura? Christi vicarium criminantur de singulis etiam ad episcopos et fideles privatis allocutionibus, non secus oc de variis ipsius litteris aut responsionibus, directis nempe ad auctoree sive epistolarum obsequii sive scriptorum pontificia iura propugnantium.

Tandem consectaria praeeumentee definitionis, quam probabilem ac imminentem autumant licet lugendam, terrorem iniicere satagunt simplicibus ac modicae fidei catholicis, iram guberniorum civilium minitantes coram theocratiae spectro, cuius resurrectionem in mente curiae Romanae praemonstrare non erubescunt. Quae profecto, ut neminem fugit, absurditatem non mediocriter sapiunt; et absurdissima quaeque, in vulgus proiecta, non minimi esse ponderis quis inficietur? Portentosis vero hisce moliminibus ac pervicacibus conatibus, ea quapar erat indignatione, vestrae sagacitati ao iustitiae commendatis, per viscera misericordiae Dei nostri voe deprecor, eia agite, praestantiseimi doctores fidoique iudices, irrefragabili iudicio malum tandem praecidite, blasphemantium ora occludite: urgete nempe ferreum oe, uti fero omnee iam conclamant.

Quod ad me attinet, utpote, sicuri vos, testem hic simul et iudicem, sacrosancto munere et officio meo perfunctum me arbitror, fidem meam firmissimam, fidem totius iam senescentis vitae, fidem non caecam, quidquid dixerint quidam, sed doctrinae et quaestionis elucubrationo suffultam in hoc augustissimo consessu aincera mento profitendo, fidem quoque universalis egregiae dioecesis meae coram vobis profitendo. Dixi.

## ORATIO

*reverendi patris domini Eugeni Lâchât episcopi Basüeensis*[1].

Eminentissimi et reverendissimi praesides, eminentissimi et reverendissimi patres.

Cum universus catholicus orbis oracula concilii Vaticani summopere expectet, temporis ¿acturam omnium deplorandam existimo. Quamquam ausim dicere, mo non operam esse perditurum in asserendo plenum primatum et perfectum magisterium Romani pontificis in universa ecclesia, non quidem directe, red diluendo obiectiones quae ex concilio Basileensi petuntur; tamen id committam, ut quoad mo tempus lucrifaciam.

Modo autem non est cur reticeam mo veritates in schemate propositas amplecti et firmiter tenere; immo est mihi quoddam iustitiae et reparationis officium limo in generali concilio, ad principara apoetolorum Petri et Pauli trophaea, reverentiam meam matri ao magistrae omnium ecclesiarum, et Romanos pontifices primatu pleno pollere, solemniter ita profiteri ut nihil ipsis st in ecclesia superius, et nemo eorum magisterio refragari iure possit.

Cum enim Bosileensis dioeceseoe regimini praesim, memoria autem repetam inter eas episcopos, qui in Basileensi concilio die 25 iunii anni 1439 ausi sunt Eugenium IV legitimum ct certum Romanum pontificem α redo Petri deponere, fuisse Fridericum iu Rhcin (eum pudet proferre) episcopum etiara Basileensem; quomodo nam temperare me possum, quin tur-

1 **Argumentum: «Episcopus Bwleensis proposito schemati se plene asaentiri etiam ut hac ratione reparationem quamdam apcetolicae sedi offerret contra injurias ei illatas anno 1439 a celebri concilio Barile*nsi. Concreditam sibi ecclesiam ramno pontifici debitam obedlentiam et nunc exhibere et semper exhibituram coram universo concilio m protestan. Sibil magis ad ecclesiae bonum conducere posse quam summi pontificis auctoritatem juxta doctrinam quae in schemate sancitur. Non denegari quod generalia concilia effieacissimum remedium quandoque sint extirpandis erroribus; at nec facile nec saepe coadunari illa posse, et aliunde ecclesiae bono promovendo nonnisi pontificiam auctoritatem medium ordinarium praebere. Conclusit rogando patres ut propositam definitionem rafrsgiis suis sancirent***

1 **Piris, Henri Plon, imprimeur-éditeur. 1870. In-8°, 216 p.**

pem hanc notam, quoad in me est, diluam et olrocis-aimam iniuriam successori Petri illatam uljùcar? Certe saepius, reverendissimi patria, et libenter hio quemque dioecereos sui defensorem et laudatorem audivi ; me qui meam laudare possem criminis reparatorem licet serum case non patiemini ? Sit igitur haec iustitino ac pietatis reparatio per solemncm hanc fidei professionem, maneatque in aeternum coram populo meo, et universa ecclesia.

Cum populi fidem uepote veritati consonam tueri debeo et apertissime propugnare, liceat mihi, reverendissimi patres, unum tantum vobis exponere. Animo, quaeso, reputetis, vos praerogativas et iura Petri cum alte proclamaveritis, tono totius ecclesiae et saluti fidelium in toto orbe esse consulturos; quamquam forte potestates tenebrarum in alia potius regione, quam alias violentius erumpent Sed ubi etiam malam gravius, ubi rerum status difficilior, ibi episcopi, &i firmiter inter so et Petro maneant coniuncti, si b unanimiter eodemque catholico ℁ensu certent bonum cortameo, neque eorum actis nec eorum verbis dent laicis occasionem et clericis in oppositas et varias sententias abeundi, tunc Dei gratia opitulante, non erit metus od mortem.

De caetero populum catholicum mihi concreditum, qui continet 40 millia et amplius, qui versantur inter plusqiiam 60 millia acalholicorum, revereri Romanum pontificem, eius verbo tamquam Christi excipere, coram Deo et vobis testari possum. Ne quis dicat od exemplum disertissimi oratoris, qui altera die ironice asserebat, nobilissimum ac fidelissimum populum Hiberniae unumquemque parochum suum tamquam infallibilem habere; ego etiam testor et de hoc vehementer doleo, quod a patrum nostrorum moribus non per progressum sed per regressum non pauci inter noe procul se habent Sunt enim qui catholici arbitrio rase volunt; sunt qui mittant concilium, papam et c licam ex revelatione ecclesiam catholicam. Hi adscript! sectis liberorum muratorum veram ideam totius ordinis superna! nralis amiserunt, atque ecclesiae et Christi hostes effecti infenrissimi, persecutionem intulerunt et inferent, quaecumque demum concilii Vaticani decreta sint.

Quidquid zelus a malis nostris perterrefactus vobis depinxit, est imago heu fidelísima eorum, quae postremis hisce annis passi sumus et patiemur adhuc, qnaonjmque, dicam rursus» future nint decreta concilii, nisi Deus a manibu» inimicorum Christi nos eripiat Votene et variae sunt malorum cau.oe, et repetendae aunt in primis ab eo, quod hodie se palam facit per élucubrations calliditate corruptas, in alienam sensum detortas et ita implexas, ut verum a falso vix discomi queat ; unde ab extra in meam diocreaim iam satis in discrimine positam zizania pessima, noscio qua conspiratione, praesertim hisce diebus disseminatur. His totem imbuti disciplinis quomodo D uam inter se consentient, et primatum et ℁magisteriniu Petri reverebuntur?

At ridete, patres, si ραρηπι non audiunt, quod eum ut catterai alios homines errori obnoxium putant, quotbodo nam me, utique omnium minimum, quomodo nos riogulca putatis esse audituras, nos segregatos non semper in idem consentientes? Quae igitor mihi, quae vobis amplius auctoritas? Tuné quid do animarum salute, quid de ecclesia, quid do fide univenali catholica? Verum, nobis diceti·, in concilio generali αηα cum Romano pontifico collectis obedientiam praestare debebunt. Hoc certe fatebor remedium efficarieeimuni ·, sed quam difficulter, quam raro, quum incommode haec fiant et itero absolvantur qu» (kneget? Nonne haec iam vidimus iu isto sacroeanrto concilio Vaticano? Nonuc de netum et de vi A huius concilii Vaticani falsae perversaeque interpretationes undequaque iam sparguntur? Attollat vocem suam Petrus, inclamet speculator periculum imminere, errorem condemnet; ii e contra dicent et docebunt Petri vocem errare posse, et licere secus sentire, vel ad papam melius informatum, vel ad concilium genoℵ rale, vel ad Christum ipsum appellare, quia do fido non est Petrum uti doctoren! ecclesiae errare non posse. Rem profero non a me inventam, sed omnium in oculis et auribus inspectam et auditam. Interim zizania impune seminabitur in agro Dei. Divinus ecclesiae institutor nullum ne ecclesiae praebuit remedium, quo illico ab huiusmodi malis expediretur? Quo remedio putatisne, reverendissimi potrea, ecclcaiam per tereentoi et amplius annoi, scilicet a concilio Tridentino, usam non fuisse? Est no societas quae auctoritatem tantum intermittentem, ut aiunt, habeat? Absit ut aliquis id credat.

Sed dicunt ii de quibus loquor: isti inferioris aut nullius ordinis viri claves ecclesiae regere aggrediuntnr, vela pandunt non Spiritu·» nancti flamine ducti, sed omni tento doctrinae. Et quoniam doctrinae ventus hodie democratism affert ; non sicut olim ad principes, sed ad multitudinem el ad plebem appellant, et se ad illam inox appellature» ioni evulgant Frustra obsistit episcopus et increpat eoe qui falsa docent. Ili •Utim libertatem doctrinae et scientiae opponunt, vel ad secularem potestatem confugiunt lubet epiecopu· observantiam legum disciplinarium, morum reformationem quandoque etiam iu clero; et hi incrcpoiit episcopi abeolutisxnum et iugum curiae episcopalis blaterant: fit in ¡arvo quod in amplioribus coriis. Quid alia innumera persequar quae a me «licta velim, non ut ex his difficultatibus unico argumenta ducam, sed ut co nugis opportunitatem et necessitatem definition^ ostendam? Scio mim fidem catholicam ex revelatione divina per os divine docentium nobis constare prorsus oportere.

Quae cum ita siut, cur auctoritatem nostram veram non confirmamus? Cur non sequar ego exemplum praedecessoris mei Christophori de Blarêr sanctae memoriae, qui pressus α novatoribus suae aetatis, confugiebat ad Sixtum V? An frustra ℘utamu a Christo centrum unitatis constitutum furiae, ut ℘nita servaretur et totum aedificium roboraretur? Quoad me. ad auctoritatem Petri confugio, meque ad episcopatus portandi onus imparem ℮ absque Petri praesidio undequaque infrangibili profiteor. Nobis igitur consulimus, dum auctoritati Romani pontificis consulimus, ct coronae decus at quod at centri.

Quibus omnibus et iustitioe et reparationis ct dioecesis meae ct boni univerri orbis catholici rationibus permoveor, necnon a re i|>a ut α vobis, reverendissimi ]>atres, vohementisrimo efflagitem adoptionem doctrinae catholicae, quae tenet Deum nunquam permittere, ut Romanus jiontifex tamqu&in Christi vicarius in rebus fidei et morum ecclesiae errorem credendum praeeeribat, cum illi Christus se ad futurum promiserit. Haec osi firmissima mea sententia, haec est fidee mea quae rcpoeita. est in sinu meo, ex qua vivere et cum qua mori cupio.

Si hanc fidem catholicam tenuissent et proclamaviwent Barilaie patri», forte ego hodie episcopus exui, longe a rede praedecessorum meorum commoratu·, profiteri non cogererl : *IIaereditai nmlra verta* exf ‹wf *aliena:* domu.· *nafrar ud* ℮jínmco P«i*tr^i nostri rl non ^unt:* r/ uo» iwi'prtMk· ranim porferrmw.

t Threo. V, 2, 7.

## ORATIO

*reverendi patris domini Iulii Lenti episcopi Nepesini et Sutrini'.*

Eminentiniini praesides, eminentissimi et reverendUsiini patres.

Hao etiam vice magno vestro foenore et causae emolumento thesis, quam mihi agendam proposueram, o meis manibus erepta esL Itaque omnino adhaereo iis, quae proonortim hoc mano reverendissimus orchiepiscopus Baltimorem»is dixit, ut impossibilem adstrucret casum separationis eccliaiae α capite, ut ostenderet sivo do facto sive do iure pontificem numquam caso solum; sed ci docenti adhaerere semper apostolorum collegium: quod revera in ecclesia constanter factum mL Quid itaque mihi dicendum restat? Nihil video, cur non debeamus ad id omnes maximo incumbere, ut tandem longa haec discussio finem occipiat, cura iam de veritate doctrinae nemo est qui ambigat.

Si enim beno orationes omnium audivi, fortasse unus tantum vel alter ex patribus in dubium posuit doctrinam; saltem quoad substantiam doctrinae in capito IV expositae omnes convenimus. Timorem expresserunt nonnulli patres huius separationis capitis α corpore; sed in schemate nostro nullum verbum est do separata, de absoluta infallibilitate capitis ecclesiae. Si quao igitur capiti de infallibilitate addenda vel delenda patres censuerint; non video cur haeo remitti non possint ad specialem capitis tractationem. Salva igitur doctrina, quod omnibus patribus compertum esso puto, quid addendum quid delendum censeamus, dicemus cum do capito speciatim agemus.

Sed licetne nobis loqui de opportunitate definitionis? Haeo etiam tractatio de opportunitate locum amplius habere non potest ; quoniam causa iam judicata est Sane cum sexcenti et amplius ex patribus definitionem postularent, et centum triginta tres inopportunam definitionem putarent, et postulassent ut definitio vel ut ipsa doctrinae de infallibilitate pontificia tractatio amoveretur; cuiusnam erit inter bos iudicare? Omnes certo conveniunt, iudicium-hac de re omnino spectaro ad summum pontificem. Summus itaquo pontifex, rebus mature perpensis, iudicavit tractationem esse in concilio introducendam: ergo do definitionis opportunitate sermo amplius non eet habendus.

Sed nonnulli ita rem exponunt, non agi hio de opportunitate introductionis huius doctrinae in concilio, sed agi do opportunitate definitionis; ct contra hanc opportunitatem definitionis afferunt in modium mala gravissima, quae fidelibus obvenient, ai haec definitio in concilio prodeat. Dicunt omnino removeri infideles, acatholicoe ab conversione; et schismaticis praesertim per hanc definitionem magnum impedimentum apponi, ne redeant ad catholicam unitatem.

Sed contra alii oppositam omnino tenent eententiam; ct quod vos certe notastis, sunt patres ex iisdem regionibus, qui eamdem contrariam sententiam (enent. Exempli giatia audivimus eminentis&imum ac reverendissimum archiepiscopum Dublinensem alioequo reverendissimos patres, qui attestati sunt, fideles Hiberniae summopere desiderare hano definitionem; hanc €«so fidem Hiberniae, hanc esse doctrinam quam Hibernia accepit a .«ancto Patritio. Contra audivimus alium reverendissimum patrem[1] ex eadem regione, qui non itu sentit, et dicit nihil omnino Hibernos de hao doctrina cognoscere. Omnes certe patres ex conscientia loquuntur; neque ego umquam arbitrari poesum, neque suspicio ulla in mentem mihi venire potest, adesse hic unum tantum ex patribus, qui non ex conscientia loquatur. Sed utcumque omnes ex conscientia loquantur, ecce in eadem natione esse, ecco apud eamdem gentem diversam sententiam, diversamquo attestationem.

Quod ad protestantes attinet, omnes novimus, quanti circa protestantes facienda sit sententia reverendissimi domini archiepiscopi Westmonasteriensis, qui certe ex intima cognitione indolis protestantium loquutus est Et reverendissimus hic archiepiscopus tot rationibus, atque adhibitis etiam ineluctabilibus testimoniis demonstravit, conducere vel maxime conversioni protestantium, ut statuatur doctrina de infallibilitate Romani pontificis. Contra audivimus reverendissimum Cliftoniensem timentem, ne haeo doctrina arceat protestantes a conversione.

In ultima congregatione, denique, audivimus reverendissimum dominum Csanadicnsem episcopum plorantem retardatum iri per hano definitionem reversionem schismaticorum ad unitatem ecclesiae. Subinde audivimus reverendissimum dominum episcopum Magno-Varadinensem ritus rumoni, qui nihil tale timet; immo testatus est non esse novam hano doctrinam pro schismaticis, et testimonia attulit ex gmeco-schismaticorum liturgiis.

Quaero igitur a vobis, eminentissimi ot reverendissimi patres, si utraque pars in sua sententia permaneat, cuiusnam erit suo iudicio finire? Annon erit illius supremi iudicis controversiarum, qui est Romanus pontifex, qui ex specula suae cathedrae in universum mundum prospicit, et bene novit quae sint universae ecclesiae in praesenti tempore conditiones? Sed, ut reor, sanctissimus dominus noster etiam do hoc indicavit- Nam si vera sunt quae perlegi in quadam ephemeride, in qua postulatum illorum eminentissimorum et reverendissimorum patrum afferebatur, qui hanc tractationem e concilio amoveri volebant; hoco mala, haec pericula in eodem postulato subiecta fuerunt considerationi et sapientissimae menti summi pontificis. Si summus pontifex iam haec pericula, quao supponuntur, cognovit; si non obstantibus hisce timoribu· introducendam esse tractationem huius schematis sensit, causa iam etiam ex hac parte finita ret.

Doctrina itaque universim accepta, quaestione do opportunitate e medio sublata, procedendum ducerem ad specialem capitum tractationem. Et hoc vehementer rogo atque obtestor, ut si quao difficultates a reverendissimis patribus sint proponendae, «o tum proponantur cum de capite IV sermo erit *(signa approbationis).*

1 **Argumentum: ^Episcopus Nepesinus adhaerere ee archiepiscopn Baltimorenri in eo praesertim quod dixit separationem supremi ecclesiae capitis a toto corpore nullatenus esse possibilem. Discuoioni generali finem imponendum eo vel magis quod veritae in capite quarto proposita neminem habeat a quo contradicitur. Totam quaestionem nou do infallibliiUtti definibilitate, sed de opportunitate tantum esse, et hanc ipsam quaestionem definitam diei posse a sanctissimo domino nostro, qui annuendo postulato 600 episcoporum, permisit ut hoc schema discussioni proponeretur. Loqui utique nonnullos non de inopportanitate introductionis quaestionis huius in concilium, sed de inopportunitate definitionis ob mala quae inde obventura timent; at alios e contra oppositam sententiam tueri, et quidem innixos evidentissimi* rationibus, immo contingere quandoque ex eadem regione episcopos alios pro opportunitate, alios vero pro ¡«opportunitate contendere. Causam Idcirco finiendam a summo pontifice, et finitam iam esse, quia permisit intfcductionem quaestionis huius non obstantibus difficultatibus quae contra afferebantur ab iia episcopis, qui petebant non proponi eam in concilio. Claudendam propterei discussionem generalem et ad ringoia expendenda capita veniendum. (Haec postrema verba plurium patrum approbationem habuerunt.)·**

1 **Cf. orationem arvhlepbcopi Tnaweniif coi 150 c.**

## ORATIO

*reverendi patris domini Laurentii Gastaldi episcopi Solutiorum* L

Eminentissimi ac reverendissimi praeiides, eminentissimi ac reverendissimi patree.

Gaudio simul et moerore afficior, dum ambonem hunc hoc mane conscendo. Gaudio quod mei officii sit tuen privilegium beati Petri, qui semper in suis succesonbus vivit, et omnibus praestat fidei veritatem; et praeterea spe fretus eum mo titulum acquirere, quo cum ex hoc exilio abiero in patriam, ipse statini mihi innuis paradisi aperiat. Moerore etiam, quod non videam inter nos illam unionem mentium et cordium, quae certe quam maxime exoptabilis est; et non possimus adhuo obedire satis praecepto Apostoli quando dicebat1: *Idipsum sentiatis omnes, et non sint in vobis schismata.* Spero tamen futurum ut Spiritus sanctas illucescat in mentibus nostris, et, beata Virgine intercedente, omnes concorditer -et strenue veritatem catholicam in conspectu totius generis humani asseramus.

Approbo schema, approbo quod haec quaeitio de infallibilitate iam nunc exhibita fuerit Si doleo, dolco quod non fuerit exhibita vel ab initio, statim ac concilium apertum est: in pace omnes essemus *{signa approbationis).* Dum enim externis hostibus undique circumdamur, bellum civile etiamsi nondum exardescit, iam inchoatum est et progreditur; ct bellum civile nocet reipublicaa multo magis quam bella externa. Cassemus a mutuis recrimination!bus, quandonam hoc bellum inceperit, unde habuerit originem. Incepit a tempore concilii Constantiensis; usque ad eam aetatem infallibility Romani pontificis implicite ab omnibus catholicis asserebatur, ut peusem probare innumeris argumentis. Sed ea infausta aetate tree erant papae, nullus ergo erat. Concilium Constantiense debebat cos omnes deponere, alium eligere. Ut in posterum nullus posset dubitare de facto concilii, statuerunt principium: nos eumus supra pontificem; a particulari ad universale male argumentati sunt Quod eo tempore licitum orat, et non poterat fieri aliter; in posterum certe, quando scilicet papa oenus erat, tunc haud amplius licebat Gereonius, qui fuit dux illius concilii, fatetur usque ad eam aetatem genoA ratim christianos et theologos infallibilitatem pontificis admisisse. Bellum ex eo tempore coepit; sopitum est quandoque; iterqm exarsit

Arbitrabamur bellum omnino finitum sub finem saeculi elapsi, quando golliconismus una cum ecclesia ipsa gallicana per rim, per persecutionem omnino sepultas videbatur. Napoleo I quando per concordatum suum cum summo pontifice Pio VII ecclesiam publice restituit in Galliis, videbatur etiam, et certe mea sententia id obtinuerat, iugulis internecasse, interfecisse galliconismum : quia dum ipse volebat ut quatuor propositiones gallicana^ in omnibus seminariis edocerentur; tamen cogebat summum pontificem Pium VII ad tale exercitium supremae potestatis pontificiae, quod omnino opponebatur propositionibus illis ğallicani et cuius aliud exemplum in tota historia ecclesiastica non habetur. Scilicet summus Pius VII deponebat episcopos» qui non solum nullius B criminis canonici rei erant, sed qui immo laudem merebantur ob persecutiones fortiter passas in tuenda ecclesia catholica. Et tamen summus pontifex Pius VII illos deponebat contra canones, ut aiunt: demonstrabat scilicet se esse supra canones. Et in hoc debemus admirari providentiam divinam, quae ludit in orbe terrarum, et utitur illis ipeis, qui videntur velle «ipeca illi opponere, ut deinde sapientiam suam et potentiam demonstret Napoleo I, qui videbatur velle gallicanismum iterum suscitaro o sepulchre, illum propria manu interfecit; nam agnovit et fecit ut omnes agnoscerent supremam potestatem summi pontificis super omnem ecclesiam.

In conciliò Tridentino iam agebatur de asserenda modo particulari ct magis explícito potestate summi pontificis; deinde rem in silentio reliquerunt. Qua de causa? quia legati Galliae et plures episcopi Galliae obstiterunt Et quia tunc urgebat tempus finiendi C concilii, ne in immensum discussiones protraherentur, a sancto Carolo cardinali Borromaco iussu Romani pontificis venit rescriptum, ut nisi omnes patres concordes essent, tum omnino ree in silentio relinqueretur. Sed unu? ex episcopis concilii Tridentini, cuius nomen nunc non possum recordari, iure meritoque observavit, nisi potestas summi pontificis clarius ct modo magis explícito assereretur, timendas ev-e discordias, timenda bella, timenda schismata: et factum et eventus illius prophetiae veritatem comprobavit.

Admiramur prudentiam concilii Tridentini, sed non gaudeamus de silentio, in quo illa quaestio relicta «t; non habemus cur laetemur. Expleto concilio nulla ferme pax fuit in visceribus, dixerim, ecclesiae: quaestiones propter errores Baii, deinde Quesnclii suscitatae sunt; venit deinde error lansenii, venit deinde galliomismus; et inde factum est ut tota Gallia exarserit, ct incendium suum communicaverit Italiae, D Germaniae et aliis locis, quia nempe pluros ct privatira ct secreto ot publico dubitabant <le infallibilitate Romani pontificis. Non tenemur obedire huic decreto, cxpcctandum est concilium universale: haea erat ratio cui continuo innitebantur, ut semper bellum vivum tenerent. Si Romani pontificia suprema potestas et infallibilitaa in concilio Tridentino fuisset definita, certe Italia non deberet deplorare -candalum concilii Pistoriensis, certe non haberemus bibliothecas episcopales seminariorum plenos libris, qui in titulo habent do gratia, sed intus habent de odio et invidia. Parochi et episcopi loco aedificandi et pascendi populum concionibus et catcchismis, loco invigilandi in diocrerim scribebant ălia contra alium, non dixerim atramento, m^I taope saepius atra bile ut suas p̆roprio ŏp̆inion tuerentur'· hinc scandalis referta r-d evdfsra. Ei audiri ipAC plures latro·, quando vru»n Unte pttcrolna.

1 ArgUKæjtam: .Episcopus Salnüxrarn sdimxtii huios iatrodortionea cedam approbavit sed meìiu fai»* dixit, ii hoo ab initio foetum eaaet qui* tuae contentimi otcaea laa ¿hparaioeat. Bellum contra doctrinam kUa initium duxirae a codilo Coustaniieori, quo ex tempore fahum illud principine bvaluit quod eoadlium rit npra papam. Condlium Tñáentinan rem htac ion definivisse, ob prodentem qumdam oeeaxomhm. ne nimirum G tiliarum episcopia offensionem pareret: son erae Unen de eosdlii Tridentini riJentio laetandum ex t̆utori recenüorom bmponm erideni eue. Triusiea» vero *d dlfleuItaUa quae b medio prolatae fuerant, ait in primb pnUiean opinionem in rebus dopnaxicb Bulhteuni itUnden- dla et bter locos thedogicoe publicam opinionem nunquam reeexritam fuine. Quoad nuda intern qoae inde obventura ¿kuntnr respondit, 1» biec nen ex rei natura d ex hominum tantum militia oriri posse, et idcirco non eua curanda. 9· Constare ex historiis eeeleeiam timoribus Lmuxmcdi nunquam moveri M puram erae. B' Mai'-rtm pitrum namerum mila hiee usu timere ăn «altem eitu sententiae eue ut putent m̆aior admodum t̆ul ex nen ¿ednitione ecdesiie obienlnnu 4· Falsusisum erae per bfallibilitalb definitionem Chriitl institutionem Insulari, (fi Futilem rane distinctionem inter Romanam eedemam et praliftoem, mAm et ecdenlem. 5® Falsura erae bfiUibililatb praerogatiram ex racrb htteris non conatare. 7· I'htam ea»e constare ex eanonibnj Romanum pontificem rabes»· indicio iaferiorum t̆ labatur in hvresim. At difficultatna hulwunodi, qnaectrmque demum eius vis sit, non nimis arcendus Afiud quippe esra labi in haererim ran peccare eontra f/lem iam definitam, aliud definire tanquam dorrei fidei quod falsum, erroneum, haereticum eat. Pastrano loco additis nonnulli· cirre Hetnrram Mm MI pro ŏe«wit definitionis.·

' î Cor. I. 10.

dicenl«: melius eesot ut nunquam theologia, nunquam theologicae atademiao oxtitissent, cum videamus theologos intra se pugnantes, et habeamus una cum tot libris tot scandaln.

Sed concilium Tridentinum testimonium reddidit infallibilitali summi pontificis splendidum, solemne; nam concilium Tridentinum in solomni sessione poetulavit confirmationem omnium suorum decretorum a summo pontifice. Postulasse! no ab auctoritate fallibili, ab auctoritate quae posset errare? Miror quod dictum fuerit ex hoc ambone, in definitionibus dogmaticis cedendum saltem aliqua ex parte opinioni publicae, quao etiam regina appellata est: saepe scopili» illa non regina, sed tyrannis eat. Inter locos theologicos imeni racrumScripturam, sacram traditionem, decieta conciliorum et Romanorum pontificum; numquam inveni opinionem publicam. Opinio publica, quando agitur do definitionibus dogmaticis, nullum omnino habet ius, quo vocem suam proferat in hao aula. Ii

Sed dicitur, mala gravissima timenda erunt ai haec definitio fiat. Neque ecclesia umquom ante suos oculos posuit mala, quao ex malitia possent oriri, non ex rei natura; quia veritos mala nulla potest producere. Numquam illa ob oculos mala ista habuit, quando actum fuit do definitionibus dogmaticis; aliquid fortasse dedit opinioni vel periculo malorum in legibus disciplinaribus statuendis, quandoque forte; eed numquam in dogmatibus. In primo concilio Hierosolymitano certissime omnes ferme christiani, qui ex gente ludaea religionem amplexi fuerunt, impugnabant definitionem, quam apostoli volebant conficere, quod scilicet gentiles absolvendi essent ab onere legalium mosaicorum ; et dicebant, si gentiles absolvimus ab hac obligatione, nullus amplius ex gente ludaea fiet christianua. Hoc malum non potuit commovere apostolos.

Tempore onanismi certe, reverendissimi patree, C vos qui legitis historias vidistis quomodo esset immensa catena non solum catholicorum laicorum, sed etiam ecclesiastieorum et plurium episcoporum, qui dicebant certissime: omnee credimus lesum Christum Dominum nostrum esso filium Dei; sed quaestio est do isto vocabulo novo, de ista nova formula: expungatur hoc verbum, et pax immediate fiet; omnes enim eadem dicimus. Qua de causa bellum iam adeo acre fovere, qua de causa incendium enutrire? Quae est ista prudentia, quao est ista pervicacia, ista durities? Qua de causa velle offendere omnes per unum verbum? Ecclesia stetit, ot nisi stetisset, actum esset de divinitate lesu Christi; et nuno certe hoc dogma evanuisset ex hoc terrarum oibe.

Saeculo XI, XII (hic agimus de ro disciplinari, quae tamen maximam connexionem habet cum dogmate, cum praxi, cum vita ecclesiae) saeculo XI, XII et etiam XIII immane bellum factum fuit magis D practice quam theorice contra caelibatum ecclesiasticum : concubinatus ernt scandalum publicum. In pluribus locis integrum capitulum canonicorum removeri oportuit, et in eorum loco monachos substituere, quemadmodum factum est in duabus dioecesibus‘Angliae; quia erat impossibile habere canonicos qui essent caelibes, cogere omnee istos sacerdotes ad abiiciendas mulieres, cum quibus tam sacrilege et scandalose vivebant Quot erant qui dicebant ecclesiae : reiiciatur ista lex; qua do causa maiora damna .quaerenda? Nonne impediemus tot mala? Sed ecclesia quae videbat caelibatum ecclesiasticum case vitam cleri, robur cleri, totum bonum quod a sacerdotibus fieri potest, totum pendere α caelibatu, potius permisit, scilicet reliquit ut illa mala fierent, et otiam occurrerent et continuarentur, sed legem tenuit

Quantum dictum fuit sequioribus temporibus, ut ecclesia catholica concederet usum calicis Bohemia ! Et illam volebant perterrefacere 'asserentes, tuno iste populus secedet ab ecclesia, ab unitate catholica. Sed cum periculum maximum erat no si calix concederetur, imminueretur fides in realem praesentiam Christi sub utraque specie, tunc ecclesia stetit, firma fuit in suo proposito, et non concessit.

Quantum dictum fuit a regibus et legatis civilibus tempore concilii Tridentini, ut impedirent patres quominus tot canones facerent contra protestantismum, sub praetextu sanctitatis et boni publici ! Laici illi et aliqui episcopi dicebant: causa vera secessionis protestantiemi est vita prava clericorum; reformetur ecclesia in suo capite, in cardinalibus, in episcopis, in clericis: rc-deat ecclesia ad suam pristinam sanctitatem, et tuno omnes protestantes immediate iterum fluent in sinum ecclesiae ; sed non oportet illos offendere tot canonibus, tot definitionibus. At summus pontifex contrarium asserebat et dicebat: primo statuantur dogmata fidei, incipiatur a decretis fidei; deinde procedatur od reformationem. Innumera alia exempla possem afferre, patres reverendissimi, quibus probem nos in hao definitione condenda nihil omnino moveri debere malorum consideratione, quao ante oculos nostros exhibentur.

Caeterum haec mala videntur a pluribus, sed non videntur a maiori parte episcoporum, qui sedent in hoc concilio; et etiamsi quaedam mala fortasse oriri possent, sed peiora, valde peiore enascenlur nisi hanc definitionem conficiamus. Et sane imprimis res facti est, et quae meretur nostram attentionem. Statim ac aliquis ex ecclesiasticis catholicis quidpiam typis evulgavit, quo demonstraret inopportunum et valde inopportunum esse hanc definitionem facere, quid contigit? Omnes adversarii ecclesiae, increduli, haeretici, protestantes, falsi politici, omnes manus suas confricarunt, plauserunt, et dixerunt: optime. Omnee hostes ecclesiae pertimescunt hanc definitionem. Quaeso, quomodo hoc potest contingere, ut omnes pertimescant hanc definitionem, et omnee attentent impedire hanc definitionem, nullum non moveant lapidem ut nos impediant ab illa condenda? Numquid amant bonum ecclesiae catholicae? Amant eius destructionem. Ah ! fas est et ab hoste doceri.

Certe, reverendissimi patree, si nosnuno quaestionem relinquamus, quid dicendum? Arma posuimus, cessimus hostibus, castra ipsis reliquimus; triumphum agent, victoriam concinent; gaudium erit in universa terra inter nostros hostee et nostros adversarios. Temperemus ab hac definitione condenda; quid sequetur? Fallibilitas summi pontificis indiieclo saltem statuta erit ab hoc concilio. Impossibile erit rispondere huic argumento: infallibilitas summi pontificis examinata fuit accuratissimo a concilio Vaticano, sed post longam discussionem rem reliquerunt uti erat; itaque illa argumenta non apparuerunt perspicua, non apparuerunt solida; ergo summus pontifex aeserendus est fallibilis nisi una cum illo concurrant episcopi vel antea vel saltem postea. Et hinc non solum in quibusdam scholis, sed in omnibus seminariis, fortassis in pluribus cathedris poenitentiariis, ex pluribus pulpitis et ambonibus in ecclesia praedicabitur fallibilitas summi pontificis cum immenso scandalo omnium catholicorum.

Quin immo quomodo impedientur errores postroodum? Videmus quanta sit hac nostra aetate, et quanta erit probabiliter in posterum mobilitas mentis humanae. Vel ipsi professores ecclesiasticae theologiae aliquid quaerunt novi; in seminariis dum explicant dogmata, indigent nova dicere. Habebimus

innumeras propositiones, in quibus error latebit: quis errorem obtruncabit? Summus pontifex non poterit amplius; requiretur concilium oecumenicum. Sed concilia oecumenica possuntne celebran singulis annis, vel etiam singulis decem, quin dixerim singulis quinquaginta annis, aut singulis saeculis? Miraculum omnino est, si hoc concilium tam facile potuit congregari, si post tot exempla in contrarium, die ipso, quo oius aperitio indicta fuit, aperitio locum habuit. Episcopi disperai per totum orbem, subditi centenis et biscentenri guberniis civilibus poterunlne ob plurimas causas civiles; ob infirmitates, ob necessitatem praesentiae in propriis dioecesibus, in quibas officiam parochi et confessarli exercent, potcruntne, inquam, omnes intervenire? Fortasse integrae nationis episcopi deerunt; et quid valebit illud concilium? Dubitabitur de illius oecumenicitato.

Sed quis dicet, haec omnia pulcherrima, eed nos non possumus mutare constitutionem ecclesiae a Christo statutam ; in his rebus non iuxta nostram videndi rationem res diiudioaro debemus, «d debemus inquirere quid Christus fecerit, quid dixerit, quid Maluerit. Utique inquiramus; ei aio pontificem ease infallibilem, quando ipse definitiones dogmatica; de fide et moribus profert, etiamsi nullas episcoporum concurrerit cum eo in illa definitione condenda: et hire «t mea thesis; et aio, nos omnes hanc propoidonem admittere, quia nos ŏmne catholici sumus, e: nos credimus quae concilium Florentinum definiviL Concilium Florentinum definivit: ^Romanum pontificem esse doctorcni totius ecclesiae, et omnium Christianorum”; doctórenme errons aut veritatis? Qui docet errorem «tne doctor? Non eat doctor xd corruptor mentium. nIUi in beato Petro plenam pote-talem collatam fuisse pascendi.”

Ibi duo eunt tamquam fidei dogma. Summus pontifex halet potestatem *plenam,* non deficientem : c ergo per alia verba «quemadmodum etiam in aliis decretis conciliorum oecumeniœrum statutum est” non restringitur potestas; quia concilium non potuit ribimet contradicere, primo dicere plenam ct poUca redicere non plenam, sed strictam, «d limitibus circumscriptam. PoteMas plena ret illa» quao non dependet ab ullo; si dependet, non est amplius plena: ree evidens esL *PûMalcm pascendi* scilicet praebendi cibum omnibus ĕhristiani Error ne est cibus mentis? Milii semper persuasum est, non esse cibum mx! venenum mentri. Veritos sola alit et nutrit spiritum nostrum, v̆erita sola vivificai; error mortificat, eneco», interficit In solemnitate Epiphaniae not in hoc loco professi sumus solemniler, ecclesiam romanan» ose malrem et magistram omnium ocderianini ; profe»! sumus omnes nostras ecclesias particulares «re discipulas huius ecclesiae; sed ecdoria Romana potc?t ne appellari magistra, quae rit magistra ĕrrori D quae pcerit deficere? poseunius no credere in eximiam' tamquam magritram. quam certi suram posse errare, posso deficere α veritate, po^w derelinqui a Domino nostro Iwu Christo?

Sed dritinguamus inter cedooiam Romanam et summum pontificem. Quae distinctio facienda sit nescio. Nomine cccleriao Romanae intelligitume j»opulus romanus una cum popa? Populus romanos «t ecclesia dricen» non ďoccn Num canonici laterancure». an canonici huius basilicae cum papa? Intelligiturne coctus cardinalium? Fortiori in quan•twnem addori: definiamur summum j»ontifirem o m infallibilem, quoticpTumquc ItKpilnr ex cathedra una cum cardinalibus. Sed «i papa in conditione, qua fuit Pius VI1 per quimpie ănno «ul» captivitate Napofennia 1 «egrr ralu- omnino a csmlinalibin». ·« <»m-

A nee catholici expectent responsum ad aliquam qua.»· stionem, ct ipse non possit responsum praebere, nisi per aliquam epistolam fiirtim scriptam ct furi ini evulgatam, dubitabimus no do infollibilitate, co quod secum non habet aliquem eodouaalieuin de occloria Romana ?

Distinguamus inter «dentem et sodom. Non video quomodo liare distinctio fieri possit Sed tuno Romanus pontifex dicitur infallibilis, quatenus ipao persona particularis <st et separatus ab redario. Excusate me, sed hanc observationem futilem et ipae etiam agnosco. Quaeso, hoc concilium «t concilium oc?umonicum, decreta ei» erunt drerela concilii oreumenici, irreformabilia, infallibilia. Si quis cx ĕhristiani diceret: omnes episcopi, qui illic erant, erant personae; ibi habetur infallibilius personalis: illi episcopi definiverunt quatenus erant personae drilĂncto a personis fidelium, a personis tacerdolum, iuimo a B personis aliorum episcoporum qui concilio non interfuerunt ; concilium ergo definivit srel tamquam «iuDctom ab ecclesia. Minime, «d conilind uni cum ecclesia.

Itaque infallibilìtas ¿umori pontificis, $i velitis, appelletur p̆eraonali uou quotenos papa est ¡«craona privata, sed quatenus est persona publica, quatenus ibi est Petrus, qui in persona, papae «mper vivit, ct ut ait sanctus Petras ĘCbrv«!ogu praebet quaerentibus fidei veritatem: appelletur ĭnfallibilità dritiiicta ab écrireia, non «parata. Capnit meum vide: sine auxilio brachii, olfacit rii» auxilio aliorum membrorum, ot degustat et loquitor et audit sine auxilio aliorum membrorum ; «d tamen liare omnia faci: non separatum. quia ceret mortuum, sed coniunctum cum corpore. Proinde non video, quomodo hoc in medium afferri possit.

Sed haec infallibilitas non condat ex ra:ris litterri, non ex traditione apostolica. Non constat cx sacris lineria: Tκ *es Prints, et super han' petrain aedificabo eerlcsiam meam?* Suprema p̆otería Petri ibi indigitatur, non confessio Peíri, non fides Petri, non persona Chriati. El quomodo ho? probo? Innuměri testimoniri es. patrum; red probo etiam ex neutro universali consensu. Singulis d̆ominici in officio matutino canimus ab immemorabili de ¿ancto Petro1: „11oc (scilicet gallo), ĭp petra ecclesiae, canente, culpam diluit.” Omnes episcopi, omnei confitentur Petrum croe petram ecdedac; ergo nulla quaestio moveri potest de interpretatione huius lori: ert interpretatio eederiao; lex enim orandi, ait ¿anctu Augustinus implicat legem credendi; dum onunui, id dicimus, quod credimus. Sed, quaero, ercle-iia eat infallibilis, ergo fundamentum eccleriae est infallibile. Hoc fundamentum est Petruv; ergo P̆ctru· o»t infallibilia.

Aliqui ex patribus adnotaverunt, hoc argumentum claudicare. Omniene suprema ¡«otéala· erí infallibilis? Quin unquam hoc dixit? Nos non dicimus omnem supremam potestatem e»e infallibilem; noi dicimus, ruprema potestas societatis ĭnfallibili ricut osi <Ktde«ia catholica, debe', o.-e infallibilis ; quia fundamentum debet habere tantum soliditatis, ut aedificium possit regere. Aedificium ccvle.dae ĕ aedificium indcfcclibile et infallibile; ergo fundamentum buius aedificii, scilicet suprema potestas Petri, qui vivit in Miri successoribus, in summis pontificibus, ral infallibilis. Sed pairos non agnuvenmt hanc infallibilitatem. Non f̆oria» agnoverunt iik a Io explícito, ▸ed implicito Agnoverunt. Et hio milii lineat verbum dicere <l·· regula Vircantii Lirinensis „quud nb omni-

bua. quoti ubique, quod nonipor". Si illa regula affor- a tur, quori ĕccitai non powsit definire, nisi quod semper, quod ubique, quoti ab omnibus explicite agnitum fuit tamquam dogma fidei, tunc oporteret comburere omnia decretu conciliorum; quia in omnibus decretis concilici um aliquid fuit definitum, quod antea implicite tantum credebatur, et nondum talis explicite et nondum sub cudoni formula, quam ecclesia deinde nocCMariuu dnudicuvit, tamquam capsulam, qua gemina «cmpcr in poscsriono haberetur.

Quando Pelagium pa>tulabant concilium plenarium, et ſanctu Augustinus respondebat: Non potuisti inficeio lotum orbem pestilentia vestra, vultis saltem mundum totum turbaro vostro concilio pío- mu io ; quid respondebat Augustinus: „Iamonim... duo concilia missa eunt oil sedem apostolicam; indo etiam ſes|)on venerunt. Causa finita eu'". Quid clarius ad infullibilitatom Romani pontificis probandam ? lî

Quando sanctus Petrus Chryiologue interrogatus ab Eutycho quid deberet credere, quid docere: Quid me interrogas? respondebat, tibi consulo perfectam obedientiam beatieri ino Romano episcopo, quia Petrus in suis successoribus vivit, et semper pracitat quaerentibus fidei veritatem5. *Veritatem,* non *errorem* fidei; *¡temper,* non tantummodo *quandi.quc.*

Infinitus essem si omnia testimonia vellem proferro. Sed sufficiat asserere, sublata infallibilitata Romani pontificis, haud amplius jxìsso explicari, affirmari infallibilitatcm conciliorum, quae tamquam occumcnica fuerunt recognita. Quaero, in concilio Nicaeno erant terccnti decem et octo episcopi. Erant no tota ecclesia? Non erunt quinta pars episcoporum ; fortassis sexta pars episcoporum totius ecclesiae. In sola Africa eo tempore erant plusquam quadringenti episcopi. Ex omnibus episcopis occidentalibus, unus Hosius legatus pontificis, quantum mihi videro potui, 0 vel fortassis alter fuit praesens. Qua do causa hoc concilium habitum fuit tamquam oecumenicum, infallibile? Qua de causa? Quo iuro? Omnes episcopi qui erant in eo concilio in suis successoribus, alius pœt alium, defecerunt ; omnos ecclesiae congregatae in illo concilio defecaiunt in schismate Phot ii ot in schismate Michaelis Comlaiii. Infallibililas itaque nulla promissa fuerat illi coqrori occleriorum, quod orat in <-oncilio Nicaeno. Undcnam factum est ilaque, ut omnes christiani, omnes venerarentur decreta illius concilii, dum aberat, possum dicere, tota ecclesia occidentalis, et do ou ecclesia non orat nisi summus pontifex rcpnie-cnlalus ab Hosio, et duobus aliis legatis presbyteris, non episcopis? Quo iuro Arius immediate diris devotus fuit? Quia in cordo omnium catholicorum erat: „Ubi eat Petrus, ibi ost eoclceia4." Infallibility illius concilii pendet omnino ab infallibilitatn summi pontificis.

Ncque dicam, quod in ad notationibus vidimus, ot ex hoc ambone, ni fallor, etiam dictum fuit, etiam concilia oecumenira indigere postea universali consensione; noe non osso certos do illorum infallibilitato, quoufqiio non fuerint acceptata generarim ab ecclesia.

Ergo Arius potuisset conquirere, ot dicere: Qui estis vos, qui me condemnatis? Hoc concilium eatno oecumonicum? eetno infallibile? Expectetis donec videamus, utrum omnes episcopi acceptent decreta vestra; deindo me expelletis ot excommunicabitis. Sed decreta concilii oecumcnici statim oc promulgata fuerunt, immediato tamquam oracula Spiritus sancti habita fuerunt. Hoc demonstrat itaque infallibilitatcm summi pontificis, quia ox historia ecclesiastica constat, nulla caso celebrata concilia, quao stricto loquendo oocumonica dici poetant; quia semper numerus minor episcoporum in concilio fuit, quam essent episcopi qui ad concilium non veniebant. Nisi infallibilitatcm Romani pontificis dicamus agnitam fuisse ea aetate, non possemus hanc infallibilitatcm tueri.

Sed constat ex iuro canonico licere inferioribus iudicium ferre do papa, quando in h&crorim incidit, si hoc agnoscatur ab ecclesia. Si summus pontifex potest decidero in haoreaini, potest itaque errare. Minime, conclusio non valet. 'Pune ipso non accedo opinioni theologorum, qui aiunt summum pontificem posMj proprio labi in haererim. Hanc quaestionem relinquo ; sed aio hoc posse concedi si velimus, et aliud omnino eet summum pontificem posso labi in hacresitn, aliud est auminum pontificem posse erme. Et proptercu, quoccumque opponuntur facta, dicta a concilio VI generali contra Honorium tamquam haereticum, nihil \alent; quaeque opponuntur ex iuro canonico nihil valent Pupa, si ſultu potest esso haereticus; ted papa non potest proferre definitionem dogmaticam do fido ct moribus, quao rit erronea. Et causam affero.

Quid est haereris? Est adhaerere opinioni iam explicite damnatae ab ĕccitai Si itaque pontifex umquam velit adhaerere opinioni, doctrinae, propositioni, sententiae iam damnatae explícito modo ab ecclesia, regulam habemus qua nobis caleamus ab eius verbis. Tunc applicabimus ei regulam sancti Pauli : *Licet not, aut angelus de caelo evangelizet vobis praeterquam quod evangclieavimus vobis, anathema sit:* excusate mo ei utor hoc exemplo. Si por impossibile summus pontifex Pius IX promulgaret decretum contra definitionem dogmaticam immaculatae Conceptionis, diceremus tunc: in hoorerim laberis. Iαιιvoro haeresis explicita, formalis separat immediato hominem ab ecclesia: Papa cessaret ce&o papa; non taset amplius superior. Sed ei summus pontifex proferendo sententiam definitivam do doctrina, do sententia nondum explicite damnata ab ecclesia, ct de qua ecclesia nondum iudicium explicitum tulisset, erraret, non haberemus regulam qua poeemus ſiobi cavero ab eius errore. Nos debemus illi obedire, ergo in errorem omnes incideremus.

Infallibility summo pontifici data est non in D suam propriam utilitatem, sed in utilitatem totius ecclesiae. Spiritus sanctus ei adest, no labatur in errorem; quia error cius inficit totam occleriam. Si vultis possumus concedere Spiritum sancium illi non adesse, quo possit numquam labi in haeresim et accoptare doctrinam iam ab ecclesia damnatam. Duo sunt distinguenda, ot miror quomodo distincta non fuerint ; nam hoc modo immediate respondemus quibusdam obiectionibus relate ad Honorium.

Et do Honorio, quaeso, patres roverendissimi, ex hoc ambone semel et iterum conquestum fuit, quod nescio quorum vicariorum generalium cineree effoderentur', quo potiori iuro conqueramur quod eius ci-

' ***Ad Bonifactum conim duax epitíolas Pelagianorw*** **llb. IV, cap. ultimo, sit: .Verum istorum superbia . . . hanc etiam gloriam captare intelligitur, ut propter illos orientis et occidentis eynodus congregetur. Orbem quippe catholicum, quoniam. Domino eis resistente, pervértere nequeunt, saltem commorere conantur."**

1 **Scrm. *dc rerb. rrangcL* 131, cap. X.**

• **Inter opp. a Leonis epist. XXV. ..Hortamur te, ut bis quae a beatissimo papa remanse civitatis scripta sunt, obedlenter attendas: quoniam beatus Petrus in propria sede ririt et praesidet, praestat quaerentibus fidei veritatem.·**

4 **Cf. s. Ambrosium, *Enarratio in pxalmum* 40. n. 30.**

· **GsUt. I. 8.**

' **Alludere ridetur iJ arthiepiscopam Pansiensem qui In oratione hxblu Iu eowrreyatioae generali undecima enaqoestu***

neres, quae ibi in proximo eunt prope sepulcrum Pelri, modo tam irreverenti effossae faerini. Ipse semper magis delectabor in sequendis vestigiis Semi et Ispheri, qui operuerunt verenda patris em: numqaam delectabor in ostendendis iis, quae sunt verenda in proprio patre. Obiectum epistolae Honorii non erat definitionem facere; ac res evidens est Non dicatur neque una neque duae operationes, dicit Honorius1. Obiectum fidei est aliquid credendam. Eratne mens Honorii ut crederemus in Christo non esso neque unam neque duas operationes? saltem noam ǎdmit teboL Itaquo non erat cius mens docere, nos debere credere in Christo non esse ncque unam neque duas operationes. Sed obioctum definitionis dogmaticae est aliquid credendum. Ipse nihil proposuit credendum; ergo nullam protulit definitionem dogmaticam.

Epistolae sancti Leonis papae, sonori Agathonia lectae fuerunt et examinatae in quibusdam conciliis, consentientene papa vel eo contradicente? Si papa ipse concilium congregabat, epistolas suas mittebat, etiamsi legatis praeceperit ut epistolae adhaererent, poterat certe permitiore ut epistolae examinarentur.

Et certe existir iudicium purae confirmationis, et boc vobis probo cx historia concilii Tridentini. Nam in concilio Tridentino, quando agebatur de canone librorum veteris et novi Testamenti, quaesitum fuit inter patres, utrum deberent novo rem examini subiicere: Iam res cum examinata sit ab antiquis patribus, per nostrum novum examen- fortasse imminuemus eorum auctoritatem. Quid responderunt illi? Nos non examinamus ut abiiaamus, sed ut confirmemus, ut demonstremus protestantibus, nihil nos decrevisw quod prius non examinaverimus. Et examen axuratissimum institutum fuit, etiamsi omnes faterentur jam examen fuisse institutum et optime definitam lemporibus antiquis.

Ex hoc ambone in memoriam revocata fuit *nxr* 0 sio Angliae ab unitate catholica; et in memoriam fuit revocatum quomodo oo tempore aliqui catholici accusarent sanctam sedem apostolicam imprudentiae; quia si rales apostolica permisisset catholicis iuramentum quod postulabant, Anglia vel non recejsiset ab unitalo catholica, vel in unitatem reverea fuisset

Semper aberam sodom apostolicam in iis omnibus, quia ipsa publice ot solemniter fecit, nulla ratione improbari posse: omnia eius statuta et decreta defendi possunt Anglia recessit ab unitate catholica tribus de causis, ob caesarismum, calvinismum et tepiditatem catholicorum erga sanctam sedem.

Caesarisaius incepit saeculo XII, ut constat ex historia sancti Anselini et ex historia sancti Thomae Cantuarienris martyris. Et quod ad sanctum Thomam Cantuariensem, qu&ew patres, animadvertite ipsum babalMc contra re omnes ferme episcopos Anghie,qui dicebant: Tu m causa malorum; vide minas d qnas Henricus profert: ei tota Anglia pessum ibit, Iu eris in causa. Sanctus Thomas stetit fortiter; eiua noraen inter «anctos relatum «t; illorum nomina silentio prona.

Quando HenrkasVIIl volebat re erigere iu summum pontificem, omnes episcopi Angliae caput inclinarunt. excepto fortissimo loannc Baptisa Fisher qui martyr occubuit. Alii ďirelont Oportet cedere A opinioni publicae; vitemus mala, salvemus quod pos- 6UIDU5.

Calvinismos erupit in Anglia tempore Henria VID, qui eodem tempore carnifici tradebat omn», qui eum tamquam papam non venerabantur, et qui negabant transaubstantiationem et confessionem eacramentalem. Sed interea calvinismos adeo serpebat, uL Cranimeras archiepiscopus Cantuariensis per dczecn annos semper blafphemaverit, ut ipse fassus est, transsubstantiationem, dum missam celebraret. Eo mortuo erupit et invasit totam Angliam. Mortuo Eduardo, sub Maria catholica, quae usa est ferro ct igne contra calvinistas, tamen calvinismos non potuit eradicari; quin immo fovebatur ab Elisabeths in ipso regio palatio, et circum com veniebant omnej, qui postea rerum potiti sunt. Et quando cardinali Polo, postremo archiepiscopo catholico Cantuariensi, relatum fait Mariam supremum obiisse diem: Eheu! meae Angliae, exB clamabat, actum est de ecclesia catholica in hoc regno. Et quindecim diebus postquam od thronum conscendit Elisabetha, in privato sacello prohibuit no sacerdos hostiam extolleret, quia negabat transsubstantiartionem. Sacerdos non obedivit, et ipea aufugit; ac eimul lex est proposita de restituendo calvinismo in Anglia. Timebatur, ne omnia suffragia haberentur. Quid facium est? Tres catholici per summam injuriara in carcerem detrusi fuerunt, et sic potuerunt habere maioritatem trium suffragiorum al calvinismum statnendam.

Nimis verum, catholici illorum temporum, sicuri constat cx epistolis Thomasi Mori, illius martyris etiam supremae potestatis, non erant valde bene affecti erga sedem apostolicam- Arbitrabantur se poose esse catholicos dummodo crederent missam, confessionem sacramentalem. dummodo subiicerentur episcopis; sed do sancta sede parum aut nihil curabant. Iam a tribas et amplias saeculis *placetum regium* sub potna laesae maiestaris toti clero impositum fuerat in illo regno. Haæ e.t cau^a qua Anglia se exiRomana ralee nunquam potuisset approbaro iuramentum quin damnaret seipsam, damnaret praeclari3Í mum pontificem Gregorium VU, ďamnare concilium Lugdunense 1, damnaret concilium Lateranense IV. Hoo nodo sals asset Anglian? dicam mHius, et se cam Anglia perdidisset

Et hoc loco, hoc occasione mihi «« dicere, argumenta, difficultate quae ducantur c» «filia BonifaciiVIIl et Pauli IV nihil valero; quid eadem argumenta educi possunt ex concilio Lateranensi IV et Lugdunensi 1, in quibus «dem omnino decreta facta aunt. Neque etiam concedo, aliam ex propositionibus cleri sic dicti gallicani admissam ease tum ab omnibus catholicis; id nego. Catholici, summopere qui reapse catholicum habent spiritum, catholici qui intclligunt quid sil rales apostolica, catholici qui intclligunt qaid sit ecclesia, qui bene intclligunt omnia de religione catholica, numquam approbarunt ullam ex ii< quatuor propositionibus cleri sic dicti gallicani.

Definitionem hanc proferamus, conficiamus rovorendi«imi patres; necessaria omnino est. quia quaelibet societas indiget pace intorno, concordia interna. Corpus humanum potest ¿o defendere ab hos.ibua extrinsecis, si iutus viscera non dolennt; ral si viscera torqueantur, tunc «Icet vigor, manu.·» arma tenere non potest, discerpitur et dilaceratur. Necesaria est et adeo ǎǎǎ, ut mea quidem sententia nisi proferatur verendum sit, ho concilium ṕlu mali et detrimenti afferat toti codeine, quam utilitatis; quia imminuta auctoritate Mimmi pontificis, auctoritate fundamenti, immmmlur etiam šolidità aedificii. Indigenius unione interna. Si omneí šimu compacti, si

**•st, qaod epir.op» Gilleilmmib-Xortnii· in praeeedrail con- (nfiUont <h vicarii® çweralila® Galliae ®nb Napoleone 1 male berti tournas. Cf. t L. coi. 401 c.**

**' Ct oywcnhnB Baïlerialî *ilwwnta* guaciim etnukm /feworti *«pedantw*. cm* *wo<uti>*. Remne. ® BW tornito In4·, W p.**

**1 Ct. GTilmtt» ŤerrórUwmi CWloalaHi® habita» ia «afrexaUo^a cramH die mah. 'Λ0 C.**

bene uniti, idem sentiemus omnes, utique idem; et quamvis ex hoc ambone dictum fuerit iu unitate non excedendum, dicam semper numquam satis unitatem, nullam umquam unitatem osse superfluam. Si omnes simul uniti simus, resistemus, obsistemus adversariis omnibus, qui noe verebuntur. Quomodo, dicebant gentiles do primis christianis, quomodo se invicem diligunt, quomodo unum idemque sunt; et hi unum tangatis, omnes statini sentiunt, omnes conqueruntur.

Haec definitio, mea quidem sententia, ipso momento quo prolata fuerit, afficiet caelum gaudio, quia ecclesia triumphans gaudebit do paco ot concordia oo-('letjioo militantis sororis suae; haec definitio gaudium diffundet in toto orbo terrarum, in ecclesia militante quao exinde poterit bellaro bella Domini, quin tamen intorius debeat bellare. Tristitia erit et terror in illa dio tantummodo potestati inferorum, quao magis magisquo contrita erit sub pede beatissimae Virginis «ine labe conceptae *(bene).*

## ORATIO

*reverendi patris damini Felicis de Las Cases ' episcopi Constantintani et Hipponensis*[1].

Eminentissimi praesides, eminentissimi et reverendissimi patres.

Duplici tantummodo quaestiuncula caque brevissima totam meam mentem do praesenti schemate aperire liceat; eo brevius rem conficiam quo singula penitus iterum tractanda venient in posterum, dum crisim in specie capitulorum aggrediemur. Quid sibi vult schema? Quibus argumentis? Haec tota quaestio.

1° Quid sibi vult? Facile intentan»'deprehendemus, si nos non fugerit genuina ecclesiae constitutio. Quomodo enim traditio saeculorum non aristocraticuni dixit regimen christianao ecclesiae, si Petri primatum disertissime et monumentis et gestis extollens, ait non esso absolute monarchicum, quippe qui cum idea ecclesiasticae hiérarchisé ex evangelio ot traditione deprompta non cohaereret? Non enim constituit Christus Petrum principem omnium caeterorum simpliciter fidelium; eliguntur duodecim apostoli, quibus datur magisterium et regimen, mittuntur a Christo cum potestate docendi, mysteria dispensandi, animas pascendi, ligandi et solvendi. Horum quidem primus Petrus primatum honoris et jurisdictionis obtinet ad unitatem ecclesiae perpetuo stabiliendam; sed nodum Petrus caeteroe ut simpliciter subicctoe habet, ut fratres confirmavit; et si ipse primarium fundamentum vocetur, et canteri cum ipso monebunt fundamento, conclamante Paulo od Ephesios, et loanne in Apocalypsi.

Typus ecclesiae est multiplicitas ad unitatem convergens, non nutem unitae multiplicitatem absorbens. Petrus manet centrum, sed ne fiat simul et centrum et radiorum collectio; alioquin sin verbo, saltem reipsa evacuentur episcopi, quos tamen posuit Spiritus sanctus, non humana potestas, regere ecclesiam Dei: sic immutaretur ab homine divina ecclesiae constitutio. Praeter enim characterem ordinis, duplici insignitus essentiali privilegio intelligitur episcopus, iurisdictionis scilicet et potestate docendi; ita ut si absque utroque inveniretur episcopale corpus, iam nihil aliud nisi inane phantasma remaneret Neo sufficeret si utrumque haberet iure humano, seu pontificia delegatione; episcopus enim est a Deo sicut et apostoli, quorum successor legitimus stat

Porro nihil aliud intendere videtur schema, nisi ut inducat novam pontificis iurisdictionem ; quae adeo episcopos et dioeceses singulas immediate et ordinarie involvit, ut solus revera maneat papa omnis ecclesiae episcopus, caeteri vero episcopi quoad nomen, vicarii quoad rem. Primum enim ostendit schema ut principium fidei (quam rectius dixisset iuxta nonnam loquendi patrum et conciliorum, centrum vel medium), quem cum fontem omnis potestatis si non praedicat saltem insinuet eo ipso nova et inaudita iurisdictione aperte vestit Perhibetur enim hanc iurisdictio in omni ecclesia velut episcopalis, ordinario, immediata; quod idem sonat, nisi propriam vim verbo repente amitterent, ac ista propositio: Papa est episcopus immediate ordinarius cuiusvis dioecesis tam Eugubii, quam Romae.

Nec dicas pontificiam jurisdictionem sio intellectam non esse eiusdem generis ac ordinarii; episcopalis est, ut clamat schema, non primatialis ; ordinaria, immediata: quod nostra iurisdictio habet hoc et ista perfecte habet Sed nostra non habet quidquid ac tanta, ita ut coram hac pontificia potestate non aliter stet iurisdictio episcopi,«-ac ipsa stat iurisdictio parochi ante episcopum. Quis umquam veterum patrum talia excogitavit? Duplex eiusdem proreus naturae iurisdictio circa unum et idem obiectum, duplex in dioecesi quoque ordinarius: utrique licite prohibenti vel imperanti fideles obedientiam praestare debent, dum varia praescribere possunt Cui parendum? utraque potestas licito vereatur circa rem caeterum indifferentem. Absit ut talem perturbationis fontem induxerit Christus, regiminis ecclesiastici auctor,, sapientissimus : vel papae solummodo primatialeni dedit iurisdictionem in episcopos et fidei», vel solummodo vicariam tribuit episcopis. Porro cum nostra non sit vicaria iurisdictio, posuit enim nos Spiritus sanctus regere ecclesiam Dei, restat ut revera iurisdictio pontificia primatialis tantummodo pronuntietur. Vos autom non fugit, hanc in schemate proposito episcopalem Romani pontificis poteetatem non tantum universalem, immediatam et ordinariam praedicari, sed etiam extra omnem moderarne^ ecclesiasticum hanc ipsam nullo canone irretiri : et nuno quomodo regimen ecclesiae monarchicum aristocratia efficaciter moderatum erit? Immo ut haec Romani pontificis potestas ex integro perficeretur, introducta fuit infallibilitas divisa seu separata et sine omni consensu sive antecedenti sive concomitanti sire subsequent! episcoporum. Equidem soli apostolorum corpori dictum fuit: *Euntes docete.... ecce ego* ix>-*biscum sum*[1]*..... Spiritus san·tus docebit* tw om-*nia*[1]*... Alium Paraclitum dabit tvbù. ut maneat*

1 **Argumentum: .Episcopna ConstantinUnas quaesivit quid sibi vellet schema, et quaenam eius argumenta. Ad primam ait inverti eedeaiae constitutionem. Typum ecdesìae non esse unitatem quae multiplicitatem absorbeat, sed unitatem et multiplidtatem convergentem. Novam pontificis iurisdictionem induci Episcopos nonnisi ipsius vicarios evadere, et dividi caput a membris in munere docendi Ad secundum ait textas Scripturarum et traditionis plus aequo Urqneri ut falsa consectaria inde deriventur. Plura conciliorum effata sive Constantinopolitani IV sive Lugdunensis II non in proprium ac genuinum sensum afferri, quae quidem si intdligi deberent quemadmodum in schemate intelLigantur, non potuisset libere defendi sententia quae huc usque defensa est. In alienum quoque sensum afferri alia quoque testimonia rive conciliorum rive sanctorum ecclesiae doctorum ad adstruendam Romani pontificis potestatem episcopalem ordinariam et immediatam super universam ecclesiam. Ad suam autem sententiam adstruendam et ad recte intelligendx testimonia quae supra, attulit auctoritatem Bossuetii ac Gersonii. Contra episcopum Ra^isbonenaem, qui auctoritatem allegavit b. Alberti Uagnl, ait ea eximium doctorem non nrlprine nec cogitasse, et fraudulenter verba iprius ab episcopo Ralisbonenri fnisse allegata. Conduit ex episcopis utriuqne partis eligendam commissionem qnae argumenta omnia expendat ac dilucidet."**

1 **Mxtth. XXV1U, 1·.**
t **Io. XIV, 96.**

*robifcnm in aeternamx.* Nihil darios, *nihil* expreñas.

His testimoniis suffulti, omnes antiqui patres praedicaserunt Christum per sarcula manere animam veroni et virentem corporis ecclesiae; Romanum pontificem laudarunt caput, episcopos autem inombra praecipua; et nedum totam et independentem huic capiti adseriberent ritum, axpresissimis verbis illud vitae influxum accipere a cacteris membris temper professi sunt: indo enim thesis pervulgatissima, con•ensum scilicet ecclesiarum perpetuam regulam fidei. Petrus in hoc solemni consensu remanebat semper os ecclesiae, episcopi patres ac magistri, ecclesia Romanae praecipuas partes in definiendo dogmata dantes; sed non ideo ingloriosae et inutiles factae inerant caeteronim episcoporum partos. Corpus doctrinale conflatum ex eorum univenali(ate existimalatnr; nrc ulli quod sciam in mentem venerat tantam vim incMc capiti a corpore excluso, quam corpori et capiti nexu fraterno indivisibiliter iunciis. Quam tamen separationem, quidquid e contra dictum fuerit, in praesenti schemate non deprehendere plano impoesibile ridetur; et sensum co rnagù categorici» verbis audire praeoptamus, quo ab ipsa Deputations, uno tamen ex relatoribus nuper dissentiente, energico exclusam audivimus.

Jam nunc quid libi velit schema, ni fallor, obtendimus; rideamus carptim quibus argumentis. Multiplici modo tota schematis argumentatio perrara videtur: P enim saepe saepius plus aequo textus Scripturarum vel traditionis premuntur, et ad falsa consectaria facillimo detorquentur. Quamvis inn adamussim disputare nolim, in hac generali discussione, in exemplum veniant duo celeberrima evangelii loca: *Pasce ores meas* apud loannem, quo invehitur iurisdictio episcopalis immediata, ordinaria Romani pontificis in singulas dioeceses, et istud Lucae: c *Rogari pro te* ut asseratur infallibilius «parato.

Prius equidem ex omnium consensu primatum Petri directe asserit, praesertim quia in eo talem vim semper deprehendit vetus ecclesia: red nodum iisdem verbis totum gregem Petro immediate et ordinarie universali episcopo collatum indicaretur, ipsis-imom respectivara singulorum episcoporum ordinariam potestatem F doctorea apertissime vindicarunt. Audiatur hac do re unus aut altor. Loquatur prior Augustinus, cuius immediate, liret indignissimus, «dem Hipponensem post quatuordecim «accula occupandam suscepi: ‚Json enim, inquit', (Petrus) inter discipulos solus meruit pascere dominicas oves, red qnando Christus ad unum loquitur, unitas commendatur, et Petro primitus, quia in apostolis Petrus est primas. Audiamus ot Ambrosium3: ..Repetitum at tertio a Domino *pasce ores meas:* quas oves, et quem gregem non rolutu tunc beatus suscepit Petrus, D sed et nobiscum eos suscepit, et cum illo eas nòs TOseepimca omnes. Quanta prudentia textus patres disertissimi ponderarunt! ad sobrietatem sapientes non plus aequo prementes, et sic inter extrema veritatem mediam ex sana interpretatione promentes.

Posterius *rogavi pro te* in rensu obvio rectius ccrtisiroo intelligeretur; tum enim de Petro et fratribus agebatur in passionis magna tribulatione. Dlud patet ex loco ubi Christus Petro et apostolis defectionem vaticinatur. Sed detur ut de Petro et eius succweoribus per eaocnla agatur nullo modo infallibilitatem stabiliet textus; omnem enim vim a verbo *deficere* argumentatio trahit Porro nil aliud eonat deficere A niai absolutam extractionem, at non momentaneam obscurationem excludit. Patet ex ipsa acne hormoni^: *Tu aliquando conversui* ut convertatur nrcesse est, ut saltem momentanee Petrus sit a lido roecsaurus.

De quo loco optime aiobat Chrysostomus l: „Non dixit, ut non neges, sed ut non doficiat fidej tua, ut non omnino pereat. Aliud enim, ut notat divus Bonaventura in hunc locum', est cadere, aliud deficere: deficit qui fidem non recuperat; cadit vero qui post lapsum resurgit: „Christus non oravit ut Petrus non caderet, sed ut non deficeret; quia quamvis ceciderit, resurrexit. Nec aliter hunc locum interpnsatur Albertus Magnus, quem tam inopportune in ultima congregatione, ut concludendo obtendam, productum audivimus'. Non solum enim illustrissimus theologus notat, Christum tunc pro Petre roga^ro tum pre omnibus (Io. XVII) rogaret; sed (et hoc fuluit nostrum argumentum) cum rogasse ut fidos Potri non finaliter B deficeret. Duplici vico repetitur in Albertina interpretatione *non fjaditer,* quia credit doctor Christum orasse tantum ut fidos successorum Petri numquam pronus seu finalità periret, quamvis obscurationis momenta habere interdum posset.

2® Praeter seasum allegantur plurima conciliorum effata, sive ex Constantinopolitano IV sive ex Lugdunensi II, quae quidem si olim intellecta fubaent prout nunc in «chámate interpretantur, non liberrime defendi sustinuissent sententiam, quae hucusque in schola infallibilitatem Romano pontifici abiudicavit. E? revera formula HorraLdoe nullo modo asserit fidem rcclrciae a rola sede apostolica ortum habere; sed potius hanc sedera ut centrum laudat, quo vergit caeterarum ecclesiarum Udes; quasi si hic praesertim cumulata fides co tutius servaretur, quo antiquius coeterarum coclcnarnm influxum velati centrum universale perpetuo admiserit: quae quidem infallibilitatem personalem non commendant.

Profésalo fidei Graecorum in Lugdunensi concilio praeterquamquod non fuit conciliare decretum, non plus pro infallibilitate facit- Dicens enim ecclesiam Romanam prae caeteris fidem defendere et definire teneri, non tamen declarat has definitiones absque caeteris, independenter a caeleris, sine caeteris, suo solo et ultimo iudicio proferendas. Quin immo cum istud prae caeteris definiendi officium ex principio pleni primatus deducat, idcirco eo apertius consensum cacterarum ecclesiarum necessarium assent, quo dixerit: „Ad hanc nutem sic potestatis plenitudo consistit, quod ecdeeias caeteras ad sollicitudinis partem admitit.' Pari modo non dixerat Lateranense IV, Romanum ¡outificem episcopalem immediatam et ordinariam accepi&so potestatem in singulas ecclesias, sed, quod aliter prorsus ronat, ordinariae potestatis principatum: quo nullo modo proposita thesis fulcitur.

3· Contra sensum nonnulla afferuntur testimonia. Sic placita conciliorum vel doctorum congerentes quorum quaedam ordinariam, quaedam immediatam, alia univerralem, alia episcopalem iurisdictioncm Romani pontificie praedicaverunt, ad falsa consectaria schematis redactores deducti inveniuntur; nec umquam impune licuit sic indiscriminatim probationes undequaque afferre, quae singulae completae, aggregatione vel destruuntur vel saltem praeter modum excedunt. Qui enim praedicaverunt pontificiam potestatem immediatam vel ordinariam, non certissime episcopalem sed primatialcm faciebant; qui vero universalem et episcopalem, eam mediantibus episcopis intelligebant

' *IToviilia LXAXITI in IfaitAaeum* n. 3.

t kHV, 11
• Sen». 1· divertís CV1IÍ. cap. IV.
• *te áiynOatt taceriatali* Hb. II, cap П.

1 Alludit ad epbeopwa lUteboneiucm qui orationem habuit in antecelenti congregatione generali

Qu testimoniorum conspiration©, saltem improvisa, factum «t, ut proferatur ipso Bossuotus tamquam huius alAolutiMimac poteetatis patronus, et ipro Gorsonius promatur. Audiamus tamen hac de ro saltem Gerronii genuinam sententiam, et iam quam immerito allegentur istiusmodi testimonia, iudicemus: „Noη tamen, aiebat praeclarus virl, plenitudo potestatis ꝑapali eie intclligenda cet immediate super omnes Christianos, quod pro libito posait immediato jurisdictionem in omnes per ro vel per alios extraordinariae possim exercer©. Sic enim praeiudicarot ordinariis, qui ius habent immediatum, immo immediatissimum euper plebes eis commissas actus hierarchicos exercendi. Extenditur igitur plenitudo potestatis papae super omnes inferior», solum dum subest neceeꝛita ex dofeotu ordinariorum inferiorum, vel dum apparat evidens utilitas occl&iiae." Ab una perperam adducta auctoritate discito plures.

Non enim feliciori industria productum audirimus eC ipsum doctorara Angelicum, qui praedictam jurisdictionem propugnaret, co solo quod jurisdictionem ραραο dixisset immediatam. Equidem loquitur de jwtcstate pontificia immediata, rod non eiusdem ordinis ac episcopalis: „Inconveniens esset, inquit, ri duo atxjualiter eujier eamdem familiam constituantur3." Ergo nihil restat nisi ut potestas pontificia non sit episcopalis; bene autem primatialis: tunc positis ponendis, distinguitur ab episcopali, non roeus ac episcopalis distinguitur α parochiali. Quid diram cum ipso Gregorius Magnus producatur od legitimandam episcopalem Romani pontificis potestatem ordinariam in singulas dioeceses; et cius oraculum, mira quadam mutatione, ex ipsa desumitur epistola, in qua nomen episcopi universalis abhorrens, ct quoad nomen ct quoad rem scribit: „Absit a coniibus christiania nomen istud blasphemin'), in quo omnium sacerdotum honor adimitur, dum ab uno sibi dementer arrogatur3. Si unus universalia est, restat ut vos episcopi non silis4. Si sua unicuique episcopo lurisdictio non servatur, quid aliud agitur nisi ut per no·, per quos ecclesiasticus custodiri ordo debuit, confundatur5?"

Quod nutem magis mirum cunctis certo videbitur, non possum non in modium trahere, ricuti modo pollicitus eram. In ultima enim congregatione generali reverendissimus relator a commissiono fidei deputatus, Ratisboncnsis episcopus, testimonium praedecessoris sui /Uberti Magni invocans, certo sua fiducia deceptus, tamquam huiuroo summi theologi verba dixit, quao nec scripsit nec umquam cogitavit eximius doctor, et ideo in operibus suis omnino desiderantur. In celebri collectione Rorarberti, pag.69, nam. 3Û2. revera quasi si essent Alberti continuo asterisco sunt consignata, seti reapro manet cuique inspicienti hispani theologi mira explicatio, eo magis stupenda quia non solum extra, sed evidentissime contra textum perhibetur. Hic enim agitur non de praerogativa infallibilitatis, bene vero de potestate clavium, ut sive incipiens sive finiens explanationem suam clamat ipse Albertus: „Clavee quidem sunt, ait, non scientia discernendi et potestas ligandi, ut quidam dicunt, sed potius discernendi auctoritas inter lepram et lepram et iudicandi do peccatis1."

Porro non satis fuit buio Rocaberto ut contra textum concluderet, rod etiam propriam conclusionem incipientem ab his verbis *Cum igitur ꝑttru* etc. textum Albertinum fecit, ita ut iam producerentur verba eius sub nomine et auctoritate ipsius Alberti Magni. Errori enim reverendissimi relatoris iam praeiverat libellus, quem in manibus habuistis Romae perpaucis abbino diebus impressum, quo pag. 14 fraus Rocaberti aperto consecratur, dum iisdem characteribus italicis exarata tota citatio ut solius Alberti producitur5. Et ita factum est ut illustrissimus praesul Ratisboncnsis, fraudulento testimonio extranei ot recentioris theologi praesertim fretus, antiquissimam fidem germanicao gentis tcatari voluerit contra tot ot tantos hio stantes nobilissimae istius germanicae codesioo episcopos, fidem contrariam disertissime profitent». Quod quidem certo non evenisset, ri, prout pluries rod frustra expetitum audivimus, huic solemni controversiae praeivisset privata argumentorum discupio inter patres ex utraquo parte deputatos, qui veiuni et falsum, dum libri et documenta in promptu essent, facillime discernere potuissent. Istiusmodi argumentationes non solum tanto proposito impares dicam, rod praesertim eo plus arcendas, quo si sancirentur, universale dubium in quaestionibus théologie.» repente inducerent.

Foeta historica negare vel levissimis hypothesibus destruere, dicto vetustissimorum celeberrimorum patrum vel declinaro vel novo modo interpretari, ut pluries factum invenimus, novas inducere praerogativos ut antiquissimae, dum ex cjertissiiuia historian documentis cas penitus ignoravit votus ecclesia, quid aliud esset, nisi partes ipsorum scepticorum suscipere? Gloriam primae sodi» in simplicitate veritatis quaerentes, super firmam petram monumentum dogmatis catholici do ecclesia inexpugnabili) extruamus, contra quod nihil valeant nec historica, nec theologica, nec conciliaria argumenta.

Meam igitur totam orationem subsumen·, ingenue diram : schema praesens eo improbo quod Iο ei spectetur ut decretum, seu in proposito, regiminis ecclesiastici certe videtur mutatio; 2° si perpendatur ut demonstratio, seu in argumentis, probatiori theologiae, antiquitatis genuinae traditioni adversum deprehenditur, et quandoquo certitudini rivo morali sive etiam histórica© maximum affert periculum.

Quao omnia, prout mea dictabat conscientia, eloquutus, et meo munero sincero functus, vestro iudicio, reverendissimi patres, probanda humillime proponam, deprecaos totis viribus ut fraterna choritas rimul cum libertate in his controversiis magis ac magis promo-

t *De potatale eccleeiadica d de origine inris d legum,* in epilogo § *Concordia quod,*

2 Infelidor tomen est methodo» obtruncandi ẗestimoni ꝛai ꝛverb divi ꝛThom ꝗn obiteinntnr, rite et integre perpendantor. ex iis potias probolar, ꝑn ex plenitudine potesUtis habere iarindictionem immediatam tara in omnes simal, quam in singulas seorvum particulares ẽcclesia Ipse enim in 4 Disi. 17, q. 3. ꝛ3, q. 5 ad 0 ait: .Inconveniens esset, quod dno aequaliter ruper eamdem plebem constituerentur: sed quod duo, que rara nnns est alio pnncipalioT, super eamdem plebem constituantur, non est inconveniens; et secundum hoc super eamdem plebem *immediate* sunt et sacerdos parochialis, et episcopus, et papa: et quilibet eorum potest ea, quae sunt Jurisdictionis ad ipsum pertinentia, alteri eommittera.·

› Epist lib. V, indicti XIII, epbti SO ad Mauritinm imperatorem.

4 Ad Eusebium T̈hess«ero. lib. IX, epistola 68.

* Ad Romanum defensorem, lib. XI, episti 87.

1 *Commentaria* m *Matthaeum,* cap. XVI.

« Quae hic dicuntur, ẗntellijrVDd ridentur de opuscolo patris Reali ex ordine ꝑraedic torun, cui titulos: Tbmmrtao e *Γinfallibilità dei Romani pontefici,* Romae menee februario 1870 edito. Non tamen ad *eenrtemndam* RoeaberU fraudem citatio ẗil ẗt ẗfact est Etenim, ut observat pater Bianchi ex eodem Praedicatorum ordine, error tyjvvraphlens irrepsit in editionem Rocaberti de *Romani pou/tfi* ts aiirtori*tate, tom. 1,* n. 332, nbi asterisco», qui eoBoeandns erat ante initium periodi Cwm *igitur,* positus est in ftne eiusdem: quo factum eet ut verba illa, quae rerem Rocaberti sunt * patre Reali Inculpate attributa fuerint beato Alberto Maçuo. Ct Bianchi: *De constituttone monarchica erelesiae d de infoili· Mitote Romani pontificie iurta dirum Thomam* etuoqae *scholam,* Romae men<e aprili 1870.

«·

veatur, praeoptans pro mea parte ut nemini praeter intentionem amara venerit mea hodierna oratio.

## ORATIO

*reverendi patris domini Mariae Ephrem Gardon episcopi Nemainix.*

Eminentissimi praesides, eminentissimi ac reverendissimi patres.

lori meo verba faciendi *ren* un tiare *paratus eram; sed auditis* quae nuperrime et nunc ex hoc ambone dicta sunt, omnino silere non potui. Paucissimis tunen dicam et sermonem meum ultra tertiam horae portem non protraham. Vestram igitur benevolentiam flagito, eamquo me a&«ecuturum spero; sumus enim fratres, omne? ecclesiam catholicam matrem nostram arden*tissimo* amore prosequimur, omnes sanctae mh Iis apostolicoe addictissimi filii sumus, omnes optima fide et rectisama intentione rententiam nostram defendimus. Ego unum sentio, alii aliud opinantur, et B sic in diremos partes divertimur; sed unum certe, unum desideramus, scilicet ut non nos sed veritas sola habeat victoriam, ita ut quisquis ait exitus discuseionum nostrarum omnes victores erimus in triumpho veritatis, nemo victus.

Illustrissimi oratores, qui ante me proloquuti sunt, testimonium ecclesiarum quasi totius orbis attulerunt super doctrina de infallibilitate Romani pontificis; sed usque nunc desideratur testimonium ecclesiarum, quae in extremis orientis partibus sitae sunt Illud testimonium nunc afferre mihi liceat, et quidem paucissimis verbis; quia inter nas omnes vicarios apostólicas et nostras Christianas nullum rat fidei discrimen, nulla opinionum diversitas, ¡deoque nulla dixeptatio. Nobis omnibus una est fides, una traditio, idem desiderium, nempe ut infallibility Romani pontificia α concilio Vaticano definiatur. Viri apostolici ab incunabulis ecclmiae usque ad hodiernum diem, et praesertim sanctas Franciscus Xavenus, qui in istis remotis partibus fidem Christi praedicaverunt, omnes semper doctrinara et traditionem ĕcrirais Romanae docuerunt; et haec fides, haec traditio usque ad nos intemerata pervenit Nunc ilaquo tratis sum non pro me tantummodo, sed pro omnibus meis dilectissimis fratribus vicariis apostolicis et pro cedrai» mimionum nostrarum, quod oinnw, nemine excepto, infalLibilitatcm sumini pontificis credimus atque confitemur; et n venerabile» missionum antistites provocare vobis placuerit, audietis eoe omnes uno cordo, voce unanimi metum conclamantes: Haec rat fides nostra; rie credimus, rie nos docuerunt paira» orai ri.

In orientalibus missionibus plusquam viginti quinque centena millia Christianorum, et in meo A vicariata apostolico plus quam centum millia idem testimonium perhibent Et si audirent (quod Oeae avertat), hanc veritatem, de qua numquam dubitarunt, post tam diuturnam discussionem, fuisse tandem praetermissam α Vaticano concilio, gravissimum certe scandalum paterentur. Attamen verum est, ct hoc ingenue fateor, nostros christianos non oseo sicut occidentales in scientiis et humanioribus litteris eruditos, libros philosophicos et scientificos non conscribunt; non sunt tamen adeo rudes. Duo enim sciunt et quotidie faciunt: Io scilicet obedire suis episcopis et missuonariis; 2° eorum exemplo pro fide catholica persecutionem pati, pro lesu Christi nominis gloria usque ad offusionem sanguinis decertare. Si ergo, reverendissimi patres, tale testimonium non adeo despiciendum judicaveritis, illud ex oro meo nunc accipite.

Aliud nunc aggredior argumentum. In una ex ultimis congregationibus ot etiam in praebenti congregarione aliqui traditionem et fidem ecclesiae gallikana de infallibilitate Romani pontificis in dubium revocarunt, immo denegarunt Liceat mihi sed brcvmime illam fidem vindicare. Sum enim filius huius celebratissimae et tantis laudibus merito exornatae ecdesiae Galliarum. ct sto pro infallibilitate sumini pontificis. Sum filius huius ecclesiae Galliarum, quae semper fidem catholicam integram custodivit, ct ubique terrarum propagavit ot etiam nunc propagat; et sanctae sedis ăpostólica iura et privilegia nocnon et libertatem iudefeaso zelo, constanti devotione et invicta fortitudine proclamare numquam destitit.

Vi huius axiomatis „quo aliquid antiquius «t. eo rat verius" jurat uanc invocare antiquissimum Gailumini ccrivsiaa tratera, nempe sanctum Irenaeum episcopum Lu^dunenrem saeculi II ; et quamvis illustrissimas archiepiscojxis Ballimorensis de testimonio sincri Ircnaci locutas fuerit, parcat mihi illustrissimus orator ai illum celeberrimum textum episcopi Ɛugdunensi in clariori quadam luce exponere lentaverim. Hic textus, ljoc testimonium rat quasi clavis totius ecclesiae traditionis; ac ai ineluctabili claritate ponatur, potet quaestionem do traditione super praesens argumentum eo ipso finitam et indicatam evadere. Haec sunt verba sancti Ireaaei, et textus integer:

„.Traditionem apostolorum in toto mundo manifestatam, in omni cedraia adest reepicerc omnibus, qui vera velint videro: et habemus annumerare eoe, qui ab ăpostoli instituti sunt episcopi in ecclesiis, ot successores eorum usque ad nos (nonnihil praetereo). Sed quoniam valde longum rat in hoc tali volumine omnium occleaiuruiu enumerare successiones; maxmiao et anliquiarijnoc et omnibus cognitae, α gloriosissimis duobus apoelolis Petro et Paulo Romae fundatae et constitutae ecclesiae eam, quam habet ob apostolis, traditionem et annuntiatam hominibus fidem, per succeseionee episcoporum pervenientem usque ad nw, indicantes, confundimus omnis eos, qui quoquo modo, vel per sibi placentia vel vanam gloriam vel per caecitatem et molam sententiam, praeterquam oportet, colligunt. Ad hanc enim ecclcauun propter potentiorem principalitatem ncerase eet omnem convenire ecclesiam, hoc est, eas qui sunt undique fidelee, in qua semper ab his, qui eunt undique, conservata est ea quae est ab apostolis traditio"1.

Hio eet textus sancti Irenaei. Ex his liquet, puto, sanctum Irenaeum ad inveniendam apostolicam traditionem invocasse primo testimonium omnium ecclesiarum, quod non negamus, secundo testimoniumi

* **Arçweotaa: .Episcopos** 5'mbwIdw **in conftnutiencm eoram ipie pro dottrini infiHihilitotii addocU faerant teatiBtmita** m **afferre eedeaimm qoie in extremis orkü partibus I enstitates rant Haac raam fide» ĕ et vicariorum omnium eportohttnan, et Illarum regioaum fideliam. Ad probation quod bue doetriia nova diri non porrit in Oallia attulit auctoritatem a Innari Addidit in schemate non separari caput a membris neque doaj infallibilitales constitui Veritatem divinitas revelatam a^cosri poi;e ant per traditionem omnium ecclesiarum, ani per traditionem ecclesiae Romanae ad quam propter potior?» principalitatem necew est omnem convenire tcckriaa, at** l **Irenaeus doculL Rursus ad probandam banc faine temper doctrinam ecderiae Gallicanae attolli litteras sano 461 conscriptas a 43 Galliae epheopii in concilio Arelatenri ad ⁑ Leonem M. Dictum ease episcopos Galliae examini nbieriw· litterae dogmaticas a. Leonis, et fidei suae šensu in ale a<3oseentoa ravijos esae at exnltaase. At respondit non ideo illos axnltoiae quia viderunt non errat» pontificem, sed qiia rid-runt » nunquam a recto catbclicaa veritatis tramite aberrane <t semper ex paterna traditione tenuit» doctrinam quam a Leo docuit. Coaddit acceptandam schema ene, et non un allquid ttmuadua ex proposite definitione, sed eam potias rm gaudio šosripieodam.**

i ***Adrtrnu hatrcj",*** **Hb. III. cap. X**

ccclreiao Romanae, ct utrumquo sufficiens declarase© A od confundendos omnee haereticos. Hoc vero plano negant adversarii, ot dicunt sanctum Irenaeum praetermisisse testimonium omnium ecclesiarum solummodo brevitatis causa, ot quia, ut ait sanctus Irenaeus, valde longum fuisset, in suo volumine omnium ecclesiarum enumerare traditiones; ot dicunt etiam eumdem doctorum attulisse testimonium eccleeiao Romanae, solummodo quia est ecclesia antiquissima et ab omnibus cognita. Sed hoc dici non potoet. Praeclarissimus auctor enim non recenset testimonium omnium ecclesiarum, nou brevitatis causa solummodo. Nam si necessarium foret hoc testimonium, non esset licitum brevitatis causa illud omittere, praesertim 'in quaestione tanti momenti, in qua agitur de regula fidei nostrae; red omittitur quia valde longum, neo necessarium. Testimonium vero solius ecclesiae Romanae adfertur non solummodo quia eat testimonium ecclesiae antiquissimae, ted quia eet sufficiens et supre- B munì: por traditionem enim et testimonium ecclesiae Romanae omnes confunduntur haeretici.

Et hane esce montem sancti Irenaei evidentissimo liquet ex initio paragraph! sequentis eiusdem capitis in quo legimus: „Sub hoc igitur demento, dùeenaiono non modica inter cos qui Corinthi essent, fratres facta, scripsit quae eeset Romae ecclesia potentiadmaa litteras Corinthiis, ad pacem eos congregans, et reparans fidem eorum, ot annuntians quam in recenti ab apostolis acceperant traditionem." Attamen, reverendissimi patres, ecclesia Corinthi ab apostolo Paulo fuerat fundata ot ab eodem acceperat apostolicam traditionem; nihilominus quando schisma in sinu ruo exoritur, neque exquirit traditionem omnium ecclesiarum, nequo in sua traditione sufficientem invenit auctoritatem ad sedandas animorum dissensiones; red ad Romanam recurrit ecclesiam, et ab ea polentiisimae accipit litteras, quao reparant fidem suam et illi an- c nunciant quam ipsa (ecclesia corinthinna) ab apostolis receperat traditionem. Sed si auctoritas ecclesiae Romanae non fuiseet sufficiens ad demonstrandam veram fidem et apostolicam traditionem; ecclesia corinthiana vel eam reiocissot ut inutilem, vel saltem ut supremam non acceptasset. Sic iuxta sonori frenaci sententiam ecclesia Romana suis potentinimis litteris et reparat fidem Corinthiorum et annunciai illis, quam ab apostolis acceperant, traditionem: et hoc per se patet.

Ecclesia enim Romana suam traditionem declarare non potest, quin eo ipso fidem aliis ecclesiis ab apostolis traditam annuntiet. Ab omnibus enim admittitur fidem Petri in ecclesia Romana intemerato conservari, ot aliorum apostolorum traditionem Petri traditioni contrariam esso non posse; et si alicuius ecclesiae traditionem ab ecclesia Romana alienam osso contigerit, ea semper et ab omnibus ut falsa reiecta D fuit: uno verbo fides ecclesiae Romaneo quasi exemplar et criterium verao fidei semper habita est. Cum res ita sint, consensus omnium ecclesiarum (quem non negamus), necessario et infallibiliter ad declarationem ecclesiae Romanae accedit; si reçus, vel quia ecclesia Romana fidem Petri amisit, vel quia omnium aliorum ecclesiarum fidee a fido Petri, id cet, a fido ecclesiae Romanae discreparet: sed neutrum dici ncque supponi potest. Si ergo aliarum ecclesiarum consensus sit necessario arcessurus vel decere non possit, supervacuum est, immo periculosum illum expectore. Huno itaquo consensum non negamus, red necessario adfuturum esso praedicamus, idcoquo non expectandum.

Et hic animadvertero licet quod in nostra doctrina caput viventis ecclesiae ab ecclesiae membris non reparatur; sed ne quidem hypothetice reparatum excogitari posait. Non sumus ergo noe, qui ecclesiam acepholam somniamus , sed eunt ii qui consensum ecclesiarum expectantes, quando caput locutum est, supponunt episcopos cum Romano pontifice dissentire vel membra α capite separari posse. Ergo tandem indicia dogmatica summi pontificis irreformabilia sunt per se, iuxta doctrinam sancti Lenaei et sensum schematis nostri.

Ex hix omnibus liquido patet iuxta sanctum Irenaeum non duas sed unam eamdomque esso infallibilitatem in ecclesia, eamque duabus viis noe veritatem docere; nempe primo per omnium ecclesiarum traditionem atque testimonium, secundo per traditionem ecclesiae Romanae, ad quam omnem ecclesiam convenire necease eat, quia in ea semper consonatur apostolica traditio. Nam dicit idem sanctus Irenaeus in fine paragraph! secundae post enumerationem successorum Petri usque ad sanctum Eleutherium : „Hocordinatione et succeeaione (summorum pontificum) ea qua© est ab apostolis in occleàia traditio et veritatis praeconatio pervenit usquo ad nos. Et ost plenissima haec ostensio, dicit sanctus Lenaeus, unam et eomdeni vivificatricem fidem esto, quae in ecclesia ab apostolis usque nunc sit conservata, et tradita in vorit*ato. 4

Quid amplius desideratur? Quis non videt sanctum Irenaeum liquido et apertissimis verbis supremam auctoritatem doctrinalem Romanorum pontificum agnovisse et proclamasi? Dico auctoritatem Romanorum pontificum et non solum ecclesiae Romanae; quia, testo sancto Irenaeo, unum et idem sunt Ab illo enim praeclarissimo praesule stabilitur traditio ecclesiarum per successionem episcoporum, ct fides Romanae ecclesiae per successionem summorum pontificum. Praeterea quando sanctus Irenaeus loquitur de epistola sancti Clementis ad Corinthios non dicit, scripsit summus pontifex, sed scripsit quae eet Romae ecclesia potentissimas Litteras, ut ostenderet pontificem Romanorum, qua talis, non distingui ab ecclesia Romana, ncque sedentem a sua sede. Quidquid ergo sanctus episcopus Lugdunensis praedicat de sede vel ecclesia Romana, de pontifice qui in ea sedet debet iutelligi ; ot sic sanctus Lenaeus supremum Romanorum pontificum magisterium seu infallibilitatem apertissimis verbis vindicatl. Et haec sit ecclesiae Lugdunensis totiusquo ecclesiae Gallicanae vera fidea et traditio. Dixi, traditio lotius ecclesiae Gallicanae; et in medium perpluia possem afferre testimonia, red tempus deest. Unum tamen et quidem decisivum exhibere mihi liceat.

Anno 451 episcopi quadraginta tres in synodum A relatensem convenientes haec ad sanctum Leonem Magnum do sua epistola doctrinali ad Flavianum scribebant: „Apostolatus vestri scripta, ita ut symbolum fidei, quisque redemptionis sacramenta non nogligit, tabulis cordis adseribit.... Doctrina© poet Deum vestra© dobet fidelis, ut constanter teneat, quod erodebat; debet etiam infidelis, ut a perfidia suo, agnita veritate, discedat.....magisquo sequatur quod per os vestrum Dominus noster lesue Christus de sacramento incarnationis suae docet'.14

Hic nobis obiicitur, Galliarum episcopos epistolam sancti Leonis praevio examini subiecisse. Dicunt enim: „Aiulti itaque in ea (epistola) gaudentes pariter et exultantes recognoverunt fidei suae rensnm; et ita so remper ex traditione paterna tenuisse ut vester apostolati^ exposuit, iure laetantui Sed vi caret

**1 In textnm rancti Irenaei viJe optuealum Gerardi Sehnee nuLM 3. L, qnod inecribitur: & fewwi de ereleme *principatu testimonium commentatum et defensum,* Frifcugt BrisgorUe 1870 editam.**

**« EpisL XCIX inter Leoninas, edit BaUrri**

**• Ibid.**

adverearíorom interpretatio. Cur enim tam merito laetantur episcopi Gallicani? Num ne qu?a sanctus Izo non erravit, et quia eius fidas cum eorum fide concordat? Minime, nec tom injurioso modo patres Arelatcnsea loculi sunt *ad sanctum* Leonem. LoeCantar vero ct exultant recognoscente» se miaquam a veritatis tremito devisase, et semper ex paterna traditione eadem tenuisse, quae docet ct praedicat magnus pontifex.

Eodem prorsus modo hanc epistolam episcoporum Galliae interpretatur cardinalis de Nooilles, qui non erat ultremontonus, archiepiscopus Pansiensis in suis litteris od Clementum XI, ubi usurpat verba patrum concilii Arelatensis, et eorum sensum clare explicat: ..Tertio, inquit eminentissimus praesul cardinalis de Noailles loquens de acceptatione constitutionis *Vnigcnitta* ab episcopis Galbarum, non sibi arrogavit clerus Gallicanas, ut sanctiones pontificias suo examini indicandas subiiccret; sed in ipeds, quod olim scribebant Leoni Magno episcopi Gall¿arum, gaudens et exultons fidei suae sensum recognovit, et ito semper tenuisse, ut vester ✻postolato exposuit, iure laetatus ✻st' Sic, teste cardinali de NoaiUes, saeculo V Galliarum *episcopos* supremam summorum pontificum in rebus fidei auctoritatem agnovisse ct celebrasse compertum est Et hanc professionem subscribebant Ravennius episcopus Arelatensia praao lunedi. Venerius episcopus Massiliensis, Maximus episcopus ⁂venionenri Anemias episcopus Albienais Constantius episcopus Vapincensis, Dynamius episcopus Biterrensis in dioecesi Montpclliensi, sanctus Valerius episcopus Conseranensis in dioecesi Apamienri, et alii 36.

Tandem ut omnia alia testimonia in uno reasumantor, dicam cum Andrea Duval doctore Sorbonenri: „Velínt, nolint adversarii, liquido constat, veteres ecclesiae ✻allicana pnr.erai hanc in summo pontifice *c* Petri succtreore infallibilitolem semper agnovisa?, Christiqoo Domini orationem in Petro nou stetisse, «eque qui hanc veritotem (non dicit doctrinam vel sententiam, sed veritotem) impugnaro conati sunt, a 200 circiter annis, quibus in eederia horrenda schismata irruerunt, ✻oepite/ Et haec sufficiant speciminis gratia.

Et nunc finem facio; sed antequam ex ambone descendam, audiatis, reverendissimi patres, testimonium Bossucli, ecclesiae Meldensis illustrissimi praesulis, qui ad tuendam catholicam fidem et profligandos errores tam praeclare edidit, tom gloriola bella dimicavit et cuius ingenium et scripto, uno excepto, >emper stabunt, «clœiao gallicanaa et totius eccleuse catholicae decus et immortalis gloria. Super quaestionem vero infallibilitatis summi pontificis in ad✻ersa aliquando partos infideliter abreptus «t; eed in multM 0]>cnim >uonim partibus, fido dure doo rege, explorato diligenter ccclouae traditione, adiuvantibua scientia ct genio, Itone supremam summorum pontificum auctoritatem doctrinalem et firmissimis argumentis comprobavit et eloquentissimis exornavit rermonibus. In ipromet conventu cleri gallicani anni 16-S7 aie digerit: .temper in tuis ✻ucccjaoribu vivet Petrus, eemper m ma cathedra loquetur. Et ✻nox Ecclesia Romana docla a sancto Petro et suis successoribus. hnercaiui non novit; exle-ia illo semper virgo eat. fid« Romana eet fides ecclesiae." Et ad diruendam fictitiara distinctionem inter Mêlera et sedentem sic habet in libro X cap.V De/eruwmú *Declaration »:* ..Neque vero ✻distinguimu a Romanorum pontificum fide ✻omana eccleriac fidem "

Ex hit omnibus liquido constai, sententiam faventem pontificiae infallibilitati fuiste in noatra (tnlHo A voluti nativam, primigeniam et connaturate™. Itoquo si haee ventas definiatur, non eet timendum, quod toto ecclesia galRenna valuti haeretica condemnetur, sicut dixit reverendissimus episcopus Sancti Augustini, ni fallor; sed potius, ut scribebant patres nostri in concilio Arelatonsi, gaudens et exultons fidei huno sensum recognoscet, ct ita *tc* tenuisse iure laetabitur.

Dixi, ct nunc, reverendissimi patres, maximas vobis gratias ago pro vestra benevolentia; et si quid ego minus opportunum dixerim, parcito mihi.

Hic autem interrupto disceptatio c&t, et, indicta proxima congregatione generali insequenti dic habehda, patres dimisi sunt ab eminentissimo primo praeside qui ait:

„.Proxima congregatio ✻enerali habebitur crastina die, in qua continuabitur discussio propositi ✻chematis.'

## 17.

## Congregatio gonoralis sexagésima secunda

1870 maii 31.

Feria ILI die 31 maii 1870 hora octava cum dimidio ante meridiem, in conciliari aula Vaticanae potriarchalis basilicae, generalis reverendisaimorura patrum congregatio habita est; cui interfuerunt quingenti quinquaginta et unus ✻patre nempe 36 cardinales. 5 patriarchae, 8 primates, 87 ardii episcopi 382 epicopi, 3 abbates nullità dioecesis, 10 abbalas generales sive praeeides congregationum ordinum monasticorum, usum mitrae habentes, 20 genera!ea ct vicani generale», quorum omnium nomina, quae per assignatores locorum accurate descripta fuerunt, cibibet indiculos patrum sexagesimae secundae congregationis geocralis qui inter acto concilii asservatur.

Reverendus pater dominus Petrus Puch y So'ona archiepiscopus do Plato missam lectam celebravit Qua absoluta, et recitato oratione *Adsumu.^ Dumme* etc., eminentissamus primas praeses ita patres alloquutus e&t:

Reverendisoimi patres, cum Indices excusationum officio suo iαneti aliqua exhibuerint, quae iuxta litteras apoetolicas *Multiplices inter* diei 27 Dovembria 1869 congregationi ceneraii proponenda aunt, brevis ea dc re audienda est relatio, quam reverendus dominus subeccretaritis ex ambone recitabit/'

Qui ambonem ascondens hanc relationem primum perlegit:

..Eminentieeimi praesides, cminentiaeimi ac reverendissimi patres, reverendissimus dominus Iosephus Petrus Baltes episcopus Altonensis in statibus foederatis American septentrionalis, menso septembri anno 1869 nd episcopatum promotus in dioecesi recenter crocto, preces exhibuit, ut ribi remittatur obligatio ad concilium Vaticanum adeundi, quoniam ipse novus episcopus in dioecesi recentimime constituta pluribus huius dioecesis nectteitolibus atque negotiis gravÍMÍmis ✻mpeditu est ab hoc longinquo itinere. Indices vero excusationum eas absentiae suae causas sufficientes et ✻sati probatas ✻onsuerunt/

Hac relatione perlecta, eminentiseimus primus praeses dixit:

..Postquam reverendissimi pairee causae absentiae praedicti episcopi Altonensi» intellexerunt, quas Indices excusationum sufficienter probatas ✻ene, ii omnes, qui cius absentiam ex his causis satis excusatam agnoscunt, surgendo assensum suum manifestcnL"

Cum vero ✻mne eurrexissent, idem primui praeses ✻ddidit

,,Excufatio absentis episcopi Altonenris sufficiens A agnita est a congregatione generali.·'

Doin subsecrotoriue alteram hanc relationem perlegit:

,,Aliquot concilii huius paties ox gravibus causia veniam α concilio discedendi petierunt absque obligatione redeundi, scilicet reverendissimi domini: 1° Modestus Domers episcopus Vancouvcriensis in statibus foederatis Amoricae septentrionalis, qui iam in itinere ad boc concilium, gravi morbo correptus per plurcs mensos decubuit in terra peregrina, et nunc denuo morbo affectus est; 2° Edmundus Franciscos Guicrry episcopus Danabonsis, qui nuperrime nominatus vicarius apostolicus in China pro missione iarn fero α duobus annis orbata, eidem tanto magis providero debet, quod nunc etiam persecutiones infidelium contra novos ehristianos insurgunt; 3° Ioannes Heneseу episcopus Dubuqucnsis in statibus foederatis Amoricoe septentrionalis, propter summam sacerdotum B penuriam in amplísima dioecesi, cui quam citissimo occurrendum »t, cum ipso mense iunio fundata spee adsit operarios omnino necessarios inveniendi. Horum omnium causas discedendi reverendissimi ludicee excusationum, rc diligenter examinata ac mature perpensa, satis fundatas atquo probatas agnoverunt eorumque petitionem exaudiendam ŝuaint"

Tunc primus praeses rursus patres interrogavit:

„Postquam causae, ob quas praedicti episcopi veniam a concilio discedendi petierunt, iudicibus excusationum satis fundatae atque probatae visae sunt, reverendissimi patres, qui bas camas sufficere censent, ut venia discedendi eisdem tribuatur, «urgendo assensum suum manifestent."

Surgentibus omnibus, addidit:

„Causae discedendi probatae sunt a congregatione generali."

Post haec ad discussionis generalis prosecutionem C deventum est, et eminentissimus primus praeses dixit:

^Reverendissimi patres, continuamus modo discussionem generalem schematis primae constitutionis de ecclesia Christi. Veniam loquendi petiit unus cx patribus Deputationis pro rebus fidei, nempe reverendissimus dominus Andreas Ignatius Schaepnian archiepiscopus Ultraicctcnsis, ut respondeat difficultatibus et animadversionibus contra hoc schema prolatis. Itaque is umbonem ascendat."

## ORATIO

*reverendi pairia domini Andreac Ignatii Schae.pman archiepitropi ( Uraicctensia*

Eminentissimi praesides, reverendissimi patres.

Nonnulli reverendissimi patres in hisce nostris coetibus sermonem habuerunt do infaustis sequelis, quas comparato ad protestantium conversionem ex pontificiae infallibilitatis definitione imminere ar- D bitrantur. Do eo argumento et mihi liceat quaedam, sed pauca, verba facere. Dum enim metropolitica dignitate processo me voluit summus pontifex provinciae ecclesiasticae, quae Hollandia proteetantica vulgo appellari solet; cumque episcopali officio praesim archidiocccei, in qua plus quam decies centena millia haereticorum habitant; tristi insuper nota eet iansaliistarum schismate, quod debilem etiam nunc vitam in paucis sectatoribus protrahit; arbitratus sum me rem ense facturum accommodatam causae quae agitur, si quao mea, quae omnium Hollandiae antistitum concordans hoc do re sententia sit, palam significare non omitterem.

Septentrionalis Europae ea pars quam Hollandiam vocant, magna ex parto incolitur ab haereticis, qui ab erroribus raoculi XVI ab ecclesia alienati sunt Extaro in plagis istis imprimisquo florescere ibidem coctum eximio florentem et ferventem catholicorum, orbi fero ignotum adusque recentioni, tempora erat. Quod autem maioris momenti est, hic coctus fidelium roeva poreeeutione, ab haereticis ot a schismaticis excitata, ct modo maiori modo minori vehementia furenti diutissime mlreroque afflictatus est Tempora illa duri certaminis et luctus, sed et magnae virtutis ct gloriae, incepta saeculo XVI, ipfiis currentis aevi primordiis perdurabant. Spoliata ecclesia fuit, expulsi religiosi et moniales, proscriptus turn publico tum vel in ipsis latebris exercendus verae religionis cultus, sacerdotes communibus civium iuribus, bonorum ac ipsius vitae securitate privati eunt. Fideles laici vilipend, a publica vita extorres, indigni et incapaces habiti sunt, qui vel humillimo status civilis munero perfungerentur. Omnem rudentem haeretica perfidia movit, ut perturbatam modis omnibus lacessitam ecclesiam estinguerei, variis tormentis ipsoquo martyrum sanguine suffocaret. Sed neque cum descendit pluvia, et venerunt flumina et irruerunt in domani illam, non cecidit: fundata erat supra firmam petram; petra erat Christus, petra Christi vicarius, Romanus pontifex, cui fide intemerata, humillima subieclione unita permansit. Sint igitur gratiae Christo Salvatori, sint gratiae Romanorum pontificum tenerrimae sollicitudini: vegetior ex persecutione, fortior ex martyrio ecclesia hollandica surrexit. Depositis luctus ne viduitatis vestibus, seu tum circumamicta α sanctissimo pontifice Pio IX fuit insignite hicrarchiae episcopalis, coronata, gloriosa praeclarissimo antistite metropolita, proedeceesoro meo, hic in concilio praesente, do dio in diem magis magisque crescit in templum Domini.

Haec ita α me dicta sint, reverendissimi patr«.<, ut animo percipiatis non defuisse Neerlandiae catholicis occasionem, qua longa tviatique experientia undique didicerint, quo animo, qua mento protestantes afffccti sint dum ut persecutores vel concives, dum ut imperium tenentes vel ut aequales cum catholicis convivunt.

Ad ino quod attinet, maiorem vitae partem inter medios protestantes transegi; atquo frequentes et assiduae milii fuerunt relationes cum alienis a fide cuiuscumquo ordinis ct conditionis. Et ex quo divinae providentiae placuit superimponere infirmis meis humeris gravissimam episcopalem dignitatem, domicilium collocavi in civitate, qune, dum olim splendidissimo esset sancti Willibrordi ct sancti Bonifncii sed», per annos tercentos antistitem catholicum suis incolis non adnumeraveraL Quare non vereor, reverend¡siimi patres, no vestrum aliquis sive rei invitine sive imprudentiae mo reum dixerit, ei quae iudiorm ego de requrlis comparate ed protestantes ex definitione infallibilitatis pontificiae orituris, atque palam et operte vobh «xlixero.

Sunt ergo qui liment, no direrfa atque formali» ab hac oocumrniírt ŷnnilo lata sententia de Romani

l Argumentum: wRererenili<simu» Ultriieclenrij piari distrait de itita Holkindiae post schuini Lutheri ac Calrini nee non de praesenti stata Wins regioni». Ex u<u et cod· saetndine qaun cum protestantibas illitu regionis habuit concludebat doctrinam pontificiae iufallibilitath uoratn Iis nullatenus esse, immo eam habere nt neceirsariam catholicae doctrinae corollarium. Noxiam idcirco di finitionem hanc non fatarara, sed e contri maxime utilem; per earn qnippe fidei mariUtera, ĕccleria nniutero, potestati» auctoritatem magis maçisqno firmatam Tvkbuut. Idem «le ían«enMi< axerait quibus etiam hac ratioue fabas quilibet praetextus folletor ad Romani pontifias obedientiam non rrdenndL Demum Hollandite catholicos ait definitionem hanc cum debita obediencia et obsequio exceptares, resqae ea tantum Je cansa ănx:·· nuno ewe, ob timorem idiktt ne Vaticani patres ab ca rknh ab-tineant "

pontifias infallibilitate protestantes longius repellat A α vexa Christi ecclesia, atque obioctae eorumdem conversioni difficultates gravissimo obstáculo per coni augeantur. Ast, reverendissimi patres, bene observandum, hodiedum fere interrisse protestan tismum. qui Lutherum, Calvinum caolerosque eius aetatis haereticos parentes agnoscit. Nam at de protestantismi itatu et conditione eius in Hollandia dicam. extant ibidem tres studiorum universitates, quae singulae suam theologiae protestan ticae cathedram publicam habent Numquid etiam doceri putatis in illis cathedris confessionem Augustanam, aut Genevensia symbola, aut cantar» Dordracemi? synodi? Excideruntt haec omnia, jv-.iitus evanuerunt; et in universitate Ultraiectensi, quae orthodoxa dicitur, traditor doctrina quae theologiae protestan ticae quacumque forma, quacumque specie ope rationalismi pene exuta est; in alia purus rationalismus praedicatur; tertia palam et aperte pantheismam epirilualisticum B profitetur. Deindo princeps philosophorum inter nostrates a materialismo non abhorret Tandem praecipui oratores ct scriptores omnem positivam fidem amandarunt Is status est penes nos, ,oa immutatio protestantismi Calvini ct Lutheri.

Neo quisquam iuro me reprehendat, ei qualem in Hollandia caso dixi, talem plurimis in regionibus protestantismi conditionem esse, dixero. Sane ex Germania nobis advenit ami huius effrocnata incredulitas. Sed pcrauMum vobis est, reverendissimi patres, illud incredulorum odium, quo vehementer illi homine insectantur ecclesiam, non dirigi in singularia aliqua dogmata, sed in ipsam ecclesiam et ipsam ecclesiae existentiam et naturam, in divinam revelationem quam praedicat et tuetur, et infallibilitatem cui innititor. Unde quidquid supcmaturalo c¿t impugnant, omnem auctoritatem, quae poiitivas veritates docet atquo credere iabet, prosternere, conterere omni ama- C mino moliuntur. Nihil eorum interest utrum infoilibile magisterium roli attribuas corpori pastorum in · ecclesia, an idipsum etiam penes Romanum pontificem esse doceas: auctoritas cat, quam odio habent; at hanc aperto declarant admitti ab ecclesia catholica, odmiltique ab ea debere infallibilem docentem pontificem. Ultimum verbum, dixit nuperrime ἄηα ex celeberrimis oratoribus et ministris protestantibus, ultimum verbarn catholicismi est inerrantia papoe.

Porro ipaum concilii nostri provincialis decretum, quo Romani pontificis infallibilitas verbis quam disertissimis enuntiatur, legerunt et audierunt, quin admirationis ullum tignum exhiberent, vel murmurationis ullum verbum fuerint locuti. Ast nunc, ct hoo bene attendendum, reverendissimi patres, ac ei ipsis ceset cura de nobis, cura do nostra sancta ccclo-eia. quam mmdudam sino honoro sepelire vehementer desiderant, nunc nolunt definiri a Valicano concilio. D Quam ob causam? Quia ex cius definitione eventurum («k o cernunt non solum ut ecclesia maiori gloria •c splendore coronetur, eed ut circumcingatur fortiori ao potendoti armatura, »i fieri possit, maiori sublectionis ac fidei unitate ordinata appareat, habealque ab sacrae Romanae ecclesiae hoste aeterno et implacabili splendorem novae gloriae, maioris potestatis auctoritatem. Numquid autem definitio nostra talium animos longius a ventale, ab ecclesia repellet? nullo modo credo! et haec firmissimo est mea opinio. Numquid certamen hostiuni forte increacet? eed incresrere vix potest At si Daua hoc permitteret, mamorea simus ecclesiam militantem nos appellari et rese. Una fere formido militibus Christi, unus Umor est, no satis strenue ac fortiter dimicaverint Haec do viris protefltantibus litteratis dicta sint

Sed quid do plebei?, quid do populo est iudicandum? Illi qui ingenio et humanitate excultioribus odnunierantur, pro maiori parto indifferentismo religioso addicuntur, ant do vago somniantur nescio quo universali christianismo, super oninee religiones ot divisiones et sectas, ut dicunt, elevato. Definitio infoilibilitatis pontificiae nihil eoe movebit; ab ce autem ú abstineatur, superbe forsan lactitabunt clamoribus se impedivisse, quominus ecclesia se qualia sit palam exhibait. Persuasum enini illis cet infallibilitatem Romani pontificis od ipsam ecclesiae naturam et constitutionem pertinere.

Tandem de inferiori ba> populi ordinibus inulto sermone explicare supervacuum e&t. Multitudinem ibi mox seductam esse, ubi prophetae increduli in cathedris «edent. Verum quidem est, hanc incredulitatem qaamdam excitasse animorum commotionem et reactionem inter protestante», qui omnem positivam fidem non rcicccrunL Sed proh dolori Haec reactio non est in favorem sanctae noetrae occlasioe; alii enim maiora ardore ac pertinacia rigido calvinismo addicti, alii in varias sectas divisi sunt, alii religione tamquam praetextu utuntur, quo nefandae sensualitatis habenas laxent, alii de insania in insaniam proruentes in horrendam superstitionem praecipites acti sunL In canteris omnibus inter se divisi et discrepantes in hoc unum conveniant, in odium «ilice: erga catholicam ecclesiam, quin tamen et hi odium suum vertant in singulare determinatum dogma ecclesiae. Attamen penes nostrates una cadcmque sententia «et, quod quidquid oecumenicum concilium definiat, rigidi calvinistae et ita dicti pietistae minimam prae caeteris ingerunt spem ut ad veram fidem convertantur.

Interim, reverendissimi ¡jotres, stupenda confusio qua protestantismos exagitatur, indcscrivibilis divido atquo discordia nullo remedio tollenda, omne,que eius vires enervans errantium oculos quandoque aiierit, ut veritatem intueantur. Uua rei e^t quao ante alias tuno animam mentemque percellit, ἄdmirabili scilicet catholicae ecclesiae unitas; una res est quam omnes invident, fidei nostrae certitudo, et tranquille serenitas infallibili auctoritati innixa.

Audivisse me recordor quomodo mirantes faterentur, pretiosius nihil esse ea certitudine et in fide tranquillitate, qua catholici gaudent; et quomodo lamentarentur in protestantismo hunc deeese inaestimabilem thesaurum. Si quando o tenebris erroris et confusionis afflictione miseri caput attollant, eius rei post divinae gratiae efficientiam vel in primis unitatis catholicae splendor, et placida catholicae fidei quies fructum repetere iure suo poterit. Ast hanc unitas catholica maiori splendore, fulgentiori lumine lucebit, optabiliorem se exhibebit ca fidei securitav, ubi proclamata a concilio pontificia infallibilitate, aperte conspexerint, D unum in hac ecclesia esse semper viventem, semper praesentem, vigilantem, cuius sententia subolee nequit errori, unum cuius vox nihil nisi bonum, nihil nisi verum in wnctae religionis materia docere valet, unum Petrum infallibilem vicarium Christi. Incomprehensibilia sunt iudicia divinae providentiae, et investigabiles viae eius! Latet noe exoptandam votis omnibus tempus, cum ad limina paterna reversuri tandem sunt fruLree in fide errantes. Sed horum insciae menti sperare, confidere utique licet futurum esee, ut ex animi perturbatione et confusione qua circumcinguntur, o vertice ruderum quae accumulaverunt, oculos cornicioni in montem, in petram infallibilem, undo veniet auxilium illis.

Reliquum «t, reverendi»mi patres, inter Nccrlandine incolas ab ecclesia alienos memorem tristem iansenianam factionem; quod schismatis genua cx

aliis regionibus ct ope alieni genarum in Hollandiam illaluin gravia olim occleaiae inflixit vulnera, in praeeentiarurii languens, emortuum iacet, supremisque eius viribus utitur ut violentis discordiis domesticis propria membra dilaceret ac diîMXsrpaL Haud difficile dictu est, quos affectus infallibilitatis definitio, quae sensu in huius sectae asseclis excitatura sit Certum indubitatumquo est collapsuram penitus esse appellationem α papa ad concilium generale, qua, licet aperte in eo nulla et scelesto, ceu legitimo schismatici vitae principio utuntur; et forritan aliquot, quorum memorato falso praetextu mons obnubilato eet, veritatem clare intuente·, ad Romani pontificis obedientiam sunt redituri.

Sed, reverendissimi potree, non possum quin trisliaaiino animo declarem, nisi Deus adiutor fortis accedat, nihil camj quod aliquam spem ingerat, ut deposita pertinacia ianseniani ad vorom fidem ct curn Romano pontifice in unione revertantur. Verum ct illud accedere necease est, quod increscet schismatico obstinatio et haeretica superbia, ri abstineatur a definienda Romani pontificis in fido et moribus infallibilitate. Exiguus iste sectariorum numerus, qui quinque millium numerum non excedit, dum catholica ecclesia quater decies centena millia fidelium numerat, paulatim, voluti elapsis aliquot annis eminentissimus cardinalis Pitra advertit, decrescit, et uno terreni commodi, temporalium bonorum od sectam pertinentium vinculo continentur; et si qua vox ex somno lethali eos excitaro valeat, vox fortasse erit Spiritus sancti concilii ore infallibilitatem Romani pontificia proclamantis.

Ea quae disputavi his paucis complector. Definitionem infallibilitatis summi pontificis nullo modo noxiam, potias utilem existimo comparate ad protestantes, in quantum fidei securitatem, ecclesiae unitatem, potestatis auctoritatem magis magisque firmatara per huius dogmatis definitionem videbunt; item comparate ad iansenistas, quibus omnino falsus eriperetur praetextus non redeundi ad obedientiam Romani pontificis. Quod denique, eminentissimi ac reverendissimi patres, ad fideles noetræ catholicos Hollandicos attinet, quo amore erga pontificem Romanum inflammati sint, qua eum reverentia prosequantur, apertis profiteri verbis supervacuum duco. In hoc gloriamur, in hoo gaudemus res ab istis gestas altius, quam possit verbis, testari quem animum gerant erga sanctam apoetolicam sedem. Filii eunt et haeredes es. martyrum Gorgomiensium, qui pro-confessione primatus Romani pontificis gloriosum sanguinem suum effuderunt. Ipsis Hollandiao incolis catholicis ipse Petri successor privilegio infallibilitatis fulget.

Idipsum Neerlandiae antistites credunt, et palam solemni decreto in concilio provinciali confitentur. Haec cleri, haec populi indubitata fides, haec omnium laeta confessio eet: offensione premerentur et tristitia, si concilium praetermitteret Romani pontificis infallibilitatem solemniter proclamare. Diuturniora et acriora pro fide catholica et sede Romani fiontifioie in solo nostro patrio fuerunt certamina, quam ut aliqua certitudine non didiceramus ecclesiam non vincere, sed iacturam pati si non facit et ri tacet adversariorum gratia. Intime ipsis catholicis firmiterque persuasum est, ut si quod opus peragere, si quam veritatem definire concilio praesenti dignum rit, certe hoc opus dici debet, haec veritas, definitio infallibilitatis Romani pontificie.

Poet archiepiscopum Ultraiectensem ad ambonem successive vocati sunt patriarcha Hierosolymitanus ritus latini, archiopiscopus Traianopolitanus, archiepiscopus Cincinnatensis, et archiepiscopus Halifaxiensis. Abbas autem sancti Pauli obtentae loquendi veniae renuntiavit1.

## ORATIO

reverendi *patris domini losephi Valerga patriarchae. Hierosolymitani'*.

Eminentissimi praesides, eminentissimi ac reverendiesimi patres.

Ea quae tam acriter in praesentiarum exagitantur circa definitionem de infallibilitate Romani pontificis definienda tot tantasquo praeseferunt analogias cum iis, quae acta sunt in causa monothelismi, ut utriusque controversiae una eodemquo et historia esto videatur et ratio. Quamvis de hoc argumento nonnihil praelibatum fuerit a reverendissimo et eloquentissimo episcopo Sanctissimae Conceptionis do Chilo; nihilominus cum ipsum multo adhuc uberiorem luminis copiam suppeditet ad quaestionem, quae

› **Infra, ¿ab nam. 20, ponitor eius oratio.**

**J Argumentara; .Patriarchi Hierosolymitanus comparationem instituit inter Monothelumum et Gallicanismum, et nonnullis praemissis de historica utriusque ratione internam utrimque doctrinam evolvere aggressus est. Ulrique doctrinae originem dedisse infaustam illam regnandi pruriginem, qua supremi imperatores íd res racras tese immiscere constanter voluerunt. Monothelismum ab Herodio, Gallicanismum a Ludovico XIV originem habuisse. Attamen neque Sergium piissimo imperatori neque clerum Gallicanum christianisrimo regi eo usque obtemperandum censukse ut formalem imperialis et regii dogmatis declarationem ederent, sed satis utrique fuisse indirecte fovere errorem: Sergio nimirum commendando silentium de duplici operatione in Christo, et clero Gallicano hoc ipsum suadendo qunad pontificiam infallibilitatem. Hac utique differentia, quod Sergius astutia et calliditate id fecerit, Galliae autem episcopi pusillanimitate potius quam perversitate. Quod autem intendebat Sergius saeculo VII et clerus Gallicanus an. c 1682, id ipsum in praesentiarum postulare qui quaestionem de pontificia infallibilitate eliminari prorsus vellent; et eiusdem naturae argumenta utrobique occurrere. Silentium utrubique proponi et quidem ex male intellecto animarum zelo, et non tam nt haeretici in fidem reducantur, quam ut fideles in errorem non prolabantur. Utrobique pro inopportunitate dimicari, et ipsum *inopportunum* vocabulum utrobique occurrere. Inopportunitalis autem rationes ease quia de noro dogmate agitur, de re sdbnc dubia et nullo satis solido argumento fundata, de libera opinione, ex cuius definitione scandala et dissensiones oriri possent, et asseri tuto posse nihil auditum ease tam eloquenter aut pathetice prolatum ad suadendum silentium pro pontificia infallibilitate, quod α Sergio iam praeoccupatum non fuerit in causa Monothelitarum. Idem nane a sanctissimo domino oostro postulari in causa Gallicanismi quod postulabatur ab Ilonorio in causa Monothelismi. Idem postulatum, eumdem scopum, eosdem timores, eadem motiva, uno verbo eamdem extrinsecam utriusque controversiae et rationem et historiam esse. At non facturum ss. dd. n. quod Honorius fecit.**

**Ad internam vero utriusque quaestionis analogiam deveniens, ait Monothelismum Dominum nostrum lesum Christum invisibile ecclesiae caput respexisse, et duas quidem naturas in eo cum concilio Chalcedonensi specie tenus admisisse, reapse D tamen humanae naturae integritatem minuisse, eam privando propria voluntate atque operatione. Gallicaniimum e contra respicere R. p. seu eederiae caput visibile et in eo admittere quidem specie tenus plenitudinem potestatis eum conciliis Lugdunensi et Florentino, revera tamen plenitudinem hanc in eo quod ei essentiale est imminuere: poni quippe reformabile magisterium, idem esse ac tradere plenam non esse docendi potestatem. Praeterea Monothelitas operationum ipsarum radices et fundamentum quod est in natura, a natura ipsa amoventes, ad suppositum seu personam divinam transtulisse. et easdem idcirco operationes a persona potius quam a natura determinari dixirae, ita et Gallicanismum amovisse a natura fundamentum et radicem operationum, omniaque ad suppositum et personatum transtulisse, cum hoc tamen discrimine, quod Mcnothelitae imminuebant in Christo id quod inferias est, Gallicani satem in mystico eius corpore id qnod est excellendas et nobilius. Addidit de systemate se loqui voluisse non de peraonis; immo ultro admittere bona fide in praesentiarum Gallicanismum a nonnullis propugnari. Concluait quod quemadmodum Moeothelismns a patribus Constantinopolitaita damnatu fait, ita et GalUcanismu damnari a patribus Vaticanis debeat.-**

nunc tam vehementer animos incendit, elucidandam, et *ad roete iudicandam de difficultatibus, quae tanto verborum apparata* tantoque eloquentiae robore contra definitionem mfallibilitatis in medium prolatae sunt; placeat, reverendissimi patres, huiusmodi analogias paulo Iasius evolventi patientem aurem praebere; nec taedeat si historicam potius praelectionem, quam orationem coram vobis habere videar.

Habent facta eloquendam suam eo certo saniorem, quo ab intemperatis animi motibus et a personarum respectu magis alienam. Historiam eloquentem audiamus; haec magistra veritatis novis seu potius renovatis et plus aequo etiam repetitis obiectionibus veteres quidem, sed non minus validas responsiones suppeditabit; et ex his, quae acta eunt in quaestione monotheismi, plano meo iudicio patebit quid in causa gallicanismi agendum sit. Primum itaque de ratione historica, deinde do interna utrimque doctrinae ana-

Utrique controversiae, de luonothelrimo «alice: ct de gallicanismo, ortum dedit prae primis infausta ilb regnantium prurigo, qua ad arcam Domini profanas manus admovere, et ea, quae fidei sunt, vel proprio Jubito componere vel ad propria consilia pertrahere non pertimescunt. Non immoremur in notis; habemus hinc piusimum imperatorem, inde chnstianissimura regem: ex talibus progenitoribus malesuadam dogmatum sobolem prodiriw quis miretur? Illud etiam commune iu utraque controversi accidit, quod tum Hcradius mooothclisrauni, tum Lodovicua gallicanismum directe et formaliter docere voluerint. At neque Sergius piissimo imperatori, neque clerus gallicani» christiinissimo rogi eo usque obtemperandum eae ccnsuerunt, ut formalem imperialis e: regii dogmatis declarationem ederent Sergio satis fuit theologianlcm imperatorem in monothclbmo indirecto confirmare per sermonem Mennat od Vigilium, C nihil tamen proprium penitus, ut ipso ait, in hujusmodi rescriptis promulgando: denis veru gallicanus seu potius aulici de episcopatu ct Sorbona theologi nonnisi per indirectum ct negativa sub fonua doctrinam de Romani pontificis infallibilitate oppugnare ausi sunt. Mens scilicet tum Sergii tum cleri gallicani ca fuit, ut ex una parte doctrina de duplici voluntate et operatione, cx altera vero de suprema pontificis aodoritale silentio potius ct dissimulatione, quam apertu negatione premeretur. Hoc tamcu inter utrosque discrimen extitiw fatendum cet, quod Sergius ortutia et dolo silentium ŭadebat ad hoerasini suam tranquillius et commodius propugnandam; gallici e contra declarationis auctores pusillanimitate magis forte, quam perversitate peccantes, doctrinae sibi regia voluntate impœitæ vires mogia minuere quam augere aaUgebanL

Qund Sergius saeculo VII intendit, quod intendit D clerus gallicanus per declarationem anni 1682, idipeum postulant ii, qui definitionem jontificioo infallibilitatis in praesentiarum eliminandam esse volunt, ŭam noturae motivi», licet «me nou eadem ducti intentionis pravitate. In Aegypto ad imperatoris excitationem Cyrus patriarcha agit de reducendis ad catholicam ecclesiam monophyritie, ct titulo prudentiae et saluberrimae dispensationis concordia imtur. Audiatur Sergius od Honorium.

..Post multai disputationem el laboree, quos cum nimis prudentia et saluberrima diapcnratione in hac «ausa (Cyrus) impendit, hoc, quod furtinabat, per supernam gratiam ordinavit. Facta aunt inter utrnaqt» ƀparte dogmatica quondam capitula, in quibus.. ŏmne rcsvlunah aunt cum Mixticium »ш· ŭa « itho grex Chruli v«·π Dei nostri. omnis Christo amabilis Alexandrian populus factus est, et pene universa cum eis Aegyptus et Thebais, et Lybia et caeterae Aegyptiacae dispositionis regiones, quas olim consjderabanL, ut diximus, in innumerabilem haeraeeon multitudinem discissas: nunc autem ... unum labium facti sunt omnes, una vox, et in unitate spiritus recta eccletsiac dogmata confitentur.**

Pulchra sane et mirabilia ecclesiae emolumenta, iam de facto acquistila noe certo minora liis, quao spe sibi et nobis ex silentio spondent, qui ĭnfallibilitati definitionem eliminari postulant. Ecquis enirn ex hoc silentio tam ingentem populorum multitudinem ve! in ecclesiae gremium ‘enatam in, vel ad ipsam rvduoendam fote confidat, quantam per memoratam k iIu- berritnam dispensationem ad so Cyrus attraxit? Sed caveamur in cauda venenum. „Ex his autem, prosequitur Sergius, quae dicta sunt atque stabilitu, unum existit capitulum de una operatione Christi magni B Dei et Salvatoris nostri.” Ergo ex malo concepto animarum reio non haeretici ad fidem, sed fiilnlein harrcsiin provoluti sunt.

Utrum }«ir veritati» ct fidei praejudicium e.\ insinuato silentio dc pontifiiis incrranria con-equatur necne, ridebimus infra. Hace interim manet inter utruraque factum analogia, quod iisdem omnino motivi postulatur nunc rilen!inni circa quaestionem, ac postulabatur a Sergio in controversia de duplici voluntate et operatione. Ecquis enim ea potest perlegero quae vel a Sergio scripta aunt ad Honorium et Cyrum, vel ah Honorio ad Sergium rescripta, quin ultro memoriae subeant ea omnia, quae contra opportunitatem definiendae infallibilitatis nuperrime tum iu vanis litallis vulgata fuerunt, tura cliaui in venerabili hocco consessu prolata? Equidem utraque talia sunt ut ri invicem comparentur, posteriora a prioribus substantialiter deprompta fuisse videantur.

Dicluru eût: definitio infallibilitatis est novum dogma; nec nova dogmata definire op|K>rtunum est. Idem et Sergius, de duplici voluntate et operatione: In sanetri ct universalibus conciliis nulla de hoc mentio facta «t, nee inveiqrc e«t do huiusrnodi quaestione definitionem quamlibet e-se prolatam. Et Honorius incauta ¡lirais iu ren.^u Sergii abundans: „Non oportet ad dogmata ecclesiastica retorquere, quae neque >ynodalem apices ŭpra hoc examinantes», neque anetoriInlet (linonicar visae ŭnt explanasse”

Didum est: definitio infallibilitatis inopportuna. -f « ajritur do qonestione libere hactenus inter cathoh- deputata. Idipuin et Honorius: „Ad ecclwiairticu dogmata evehi non debent, quae unusquisque in mio sensu abundans, videtur Fecunduiu propriam sententiam explicare.”

Dictum isa: definitio infallibili!uti« es^et de re dubia et nullo satis solido traditionis fundamento innixa. Haud aliter Sergius: „Quae raro a quibusdam patribus dicta sunt ct non circa haec intentionem habentibus, quari planum et inambiguam de eis doctrinam exponerent, ad regulam et legem per omnia dogmaticam reducere non oportere.” Atque iterum: „Quae nullatenus dicta Mint a probabilibus patribus, nunc vero a quibusdam proferri/'

Dictum cet: definitio infallibililatri in praejudicium cederet unitaria et ¡meri. dimensiones et dissidia in ecclesia excitaret, novis haereribos locum daret. Haec omnia etiam et Sergius: ..Quomodo enim non esset durum et valde onerosum. «piando hoc resolvere

› Maori. XI. Wl Cf. ƕo<x haar nnitinaen ĕpistola Servit ad Hviiorian» tupaia, et ŝpiatola Il .unni ·Λ Sergia pxlrurrhaai rm^iAntiBopMitanum. in opiaml·» BκiI-ηπI

1370 r 0.

vverteroquo orat futurum quidem omnem illam con- ,l ©ordium atque unitatem» quae bene fuerat effecta?4l Et infra: „Noβ vero considerantes, incipientem ex hoc inter quosdam hio contentionem exardeeoere, et scientes quod semper ex huiusinodi decertationibus haeroseon dissensione» effectae sunt; necessarium iudicavimus, omne studium ponere nd sedandum atque amputandum talem superfluum verborum conflictum."

Dictum cat: definitio ralebroaa et inextricabilia, quae temper locum quaestionibus relinqueret Ita etiam Honorius: ,.Quatenus novae adinventionis vocabulo refutato, claro Dei ecclesiarum praeconio nebulosarum concertationum caligines offundi non debeant vel aspergi, amputandas inextricabiles quaestionum ämbagi

Dictum est: definitio scandalum posset ingerere, et in ruinam verteret animarum. Similia et Sergius: „Similiter autem et duarum operationum dictio multos scandalizet?" Et Honorius: ..Laudamus novi- B tatem vocabuli auferentem, quod posset scandalum simplicibus generare." Et iterum: „Illa refutantes, quao quidem novae voces noscuntur sanctis Dei ecclesiis scandala generare.... auferentes scandalum novellae adinventionis."

Dictum est: definitio contraria prudentissimae ecclesiae proxi et dispensationi, qua similibus in casibus pro animarum salute a quaestionibus agitandis et definiendis abstinere consuevit. Haec identico apud Sergium : ..Multoties sancti patres nostri, ut lucrarentur plurimarum animorum salutem, dum talia emergerent capitula, Deo gratis dispensationibus ac placitis usi fuisse videntur, nihil de subtilitate rectorum ecclesiae dogmatum exagitantes; et dicentes quod oporteat utique in praesenti, dum tantorum millium populorum salus prae manibus ponitur, nihil de hoc per contentionem altercari." Etquotnam quaeso erant haec millia populorum? erat totius Alexandriae C populus, erat tota Aegyptus et Lybia et Thebais, erat Abyssinia tota, erat Armenio, erat oriens pene universus.

Dictum est: definitio imprudens quia difficultates et odia et perseçutiones excitaret ex parte gubernio- rum. Neque hoc argumentum defuit Sergio, qui ut efficacius quaestioni silentium imponeret, opportunum etiam duxit,.suggerere cius piissima© serenitati per mediocrem nostram suggestionem" et scripeit ad excellentieeimum sacellanum imperialem quod ‚μιοη oporteret de huiusmodi inquisitione perscrutari, sed permanere in attrita patrum doctrina"; scilicet recursus foetus fuit ad imperatorem, ut piam iussionom daret prohibentem duos in Christo Deo nostro dicere operatione». Hoo utrum nostris etiam temporibus factum sit ignoro, et quod factum non sit vehementer desidero. Illud tamen eet notatu dignissimum, quod sicut communis fuit Heraclio et Ludovico iraprudentio, ita etiam communis exstitit in utroque proprii erroris emendatio. Herodius enim ecthesim suam et Ludovicus edictum tandem aliquando revocavit; quorum exempla urinam et nostris etiam temporibus imitatores inveniant!

At forte ad silentium in causa monothelismi obtinendum defuit ratio desumpta ex periculo ecclesiarum nationalium instituendarum? Verum sub iraperatore, cui oriens et occidens subiiciebatur, quique piissimam iussionem dederat, ne duplex voluntas et operatio diceretur, sub duobus patriarchis Constantinopolitano et Alexandrino, qui haeresim eo periculosius quo callidius propugnabant, necessarium ne erat evidens ex se periculum insinuare, no ecclesia in diversa scinderetur, immo ne totus pene oriens a fide et unitate deficeret ?

Quid plura? neo defuit etiam in monothelitica controversia vocabulum ipsum *inopportunitatis,* quod tanto clamore nosLns temporibus deportatur. Ita Sophronius catholicae ventatis defensor acerrimus a Pyrrho apud sanctum Maximum redarguitur, quod tempore inopportuno termonem de operationibus excitaverit

Quid ergo, reverendissimi patres, quid quaeso legimus, quid audivimus tam eloquenter et pathetice ex hoo ambone prolatum ad suadendum silentium de pontificie infallibilitate, quod a Sergio iam praeoccupatum non fuerit in monothelitica controversia? Postulatur a summo pontifice nostro Pio in causa gallicanismi idipsurn, quod in causa operationum Christi ab Honorio postulabatur. Postulatum idem, idem scopus, eadem motiva, iidem timores, eorumdem periculorum insinuatio, eadem uno verbo extrínseca utriusque controversiae ratio et historia. Quid egis- »ent, ai Sergii tempore vixissent, quid egissent omnes illi reverendissimi patres, qui tanta eloquentiae vi quaestionem infalli bilitatis postulant eliminari? Ergono et ipsi prudenti»!mia Sergii rationibus acquievissent? Ergone ct ipsi suasissent Honorio ut silentium indiceret? Hoc miserabiliter fecit Honorius, ab universa catholica hac de causa improbatus. Sed quod fecit Honorius, spero in corde meo» neque Pius IX faciet, neque patres concilii Vaticani.

Aat diversa fortassis fuerit intrinseca inonotheli- smi et gallicanismi ratio et naturo, videamus. Monothelismus divinum atquo invisibile caput ecclesiae, Christum lesura respiciebat, in coque duas quidem integras perfectasque naturas, iuxta Chalcedonensc concilium, orelenus se admittere fatebatur; reapse tamen humanae in Chnsto naturae integritatem imminuebat, propriam ipsi adimendo voluntatem, propriosque operationes. Gollicanismus respicit caput ecclesiae visibile, lesu Christi vicarium, summum pontificem, in eoquo cum lugdunen&ibus et florentinis patribus, se admittere fatetur plenitudinem summi primatus et principatus super universam ecclesiam, et plcnani potestatem, ipsi a Christo collutam, pascendi, idest docendi, regendi, et gubernandi. Sed revera hanc potestatis plenitudinem, ct in eo quidem quod substantiale ipsi est, imminuit, ei dum plenam appellat, denegat plenam. Quae enim, quaeso, est plena potestas, nisi ea cui in suo ordine nihil det»t, nihilque possit superaddi? Do hoc iam ab aliis oratoribus eloquenter tractatum est, praesertim a doctissimo Salutiarum episcopo; sed veniam date, reverendissimi patres, ut in hoc etiam argumento aliquantulum immorer, tum quia argumentationis ratio id postulat, tum maximo ut res ipsa in tota sua luco ponatur.

Duplicem esso pontificis potestatem, aliam regiminis aliam magisterii, nemo non novit; unaquaeque proprium habet obiectum ot ad proprias tendit effectus, et unaquaeque in suo ordino plena asseritur a lugdunensibus et fiorentini patribus, et de hoc nemo catholicus ambigit. Ast quomodo et quandonam utroque vere plena dici potest? Tunc sane, cum utroque illud omnino possideat, quod necessarium est ad finem obtinendum et ad effectum consequendum, ad quem ipsa ordinatur. Potestas regiminis seu iudicii ordinatur ad externam obedientiam obtinendam, id est ad hoc ut actus extrinseci ex parte subditorum conformentur principis praescriptionibus : ideo tunc plena est, quando ea habet, quae necessaria sunt ad hoc, ut absoluta ei obodientia debeatur, neque ullam ad alteram potestatem appebationem admittit InappeL labilitas nempe cuiuslibet supremi tribunalis propria, in quo eiusdem potestatis plenitudo consistit, est quidem ut ita dicam infallibility extrínseca, producen»

in ordine agendorum eosdem effectus easdemqno obligationes inducens atque infollibilitasin ordine credendorum. Neque ad ipsas plenitudinem requiritur vere et intrinseca infallibilitos, quae ordinatur ad obtinendam non internum mentis assensum, sed externi actus conformitaü?m cum lege. At vero potestas magisterii in rebus *fidei ordinatur non ad* obedientiam more extriasecam ut potestas regiminis, non ad obsequiosum ¿lentium, non ad simplicem actum fiduciae, ut assertum audivimus, sed ad internum atque sincerum mentis assensum exigendum, idest assensum fidei, cuius ratio formalis non alibi repentur, quam in auctoritate magisterii: ideo tunc solum plena dici potest, cum ciusmodi rit quae internum assensum iure exigit; niri enim omnia habeat ad hoc necessaria, plena omnino dici non potest.

Iam vero quis dixerit eiusmodi «se eam potestatem, qaae errori obnoxia eit? Magisterio docendi reverentiam atque fiduciam praestare teneor eo certe B maiorem, quo maior et venerabilior rit eius auctorita Sed magisteriam errori obnoxium assensum internum omnique metu expertem, qualis *esse* debet fidei assensus, nullo iure exigere potest: si enim magister falli ot fallere potest in docendo, et ego falli possum ei asintiendo. Nullo ergo modo in suo ordino plena dici potest auctoritas magisterii, quae in docendo errori obnoxia rit. Hinc est quod plena potestas magisterii omnino dari non potest, nisi relate ad credenda; sed relate'ad ipsa omnino necessaria eaL In humanis eiusmodi potestas esse non potasi, quia magisterii infallibilitas non datur.

Qui *ergo* infallibiliutis praerogativam denegat capiti et magistro universalis eccleeiae, contra lugdanensem et florentinam definitionem, integritatem *et* plenitudinem potestatis in eo imminuit; ricut contra chalcedonensem fidem monothelitae plenitudinem et integritatem naturae humanae imminue- *c* bent in Christo; et quidem imminuit in eo quod substantiale est ipri magisterio: illud enim in qualibet re substantiale eet, in quo ratio formalis consistit proprii finis. Ratio autem formalis veri assensus fidei non alibi, ut vidimus, consistere potest, quam in iofallibili magisterio docentis. Infallibility igitur magisterii implicite quidem, sed tam necessario continetur in lugdunensi et florentina definitione, quam implicite et necessario doctrina de duplici iu Chrirto voluntate et operatione continebatur in CholccdoncnsL

Et revera ad demoMtrandom duplicem voluntatem et operationem in Christo ita instituitur argumentum: ex Chakedonenu do fide est in Christo dois fuisse naturas e&sque integrae; atqui integritas naturae ncceseario importat propriam voluntatem et operationem: ergo etc. Hinc omnino parallelum est argumentum pro infallibilitate: ex Lugdunensi ct Florentino de fido eet summo» pontifices habere pleni- D tudinem potestatis in ducendo; atqui liaec plenitudo potestatis nerereario implicat infallibilitatem, ut demonstratum est: ergo ex concilio Lugdunensi et Florentino de fido eet summum pontificem esse infallibilem. Si itaque in superiore syllogismo, cuius una ex praemiwis de fide est, alia autem certa tantum certitudine rationis, nullo dissentiente, deducitur concludo do fide; idipeum etiam dici debet de conclusione «yllogiimi secundi. Quare ad hoc ut pontificis infallibilitaa haberi posait tanquam veritas fidei, sufficeret omnino definitio Ługdunensi et Florentina, ¿cut sufficiebat sane definitio Chaloedonensis od fidem de dnpliá voluntate et operatione adetruendam.

Pari omnino enodo demonstrari potest eamdem utrimque doctrinae rationem relate ad verbum Dei scriptum: sed in hia immorari nocceeo non eet.

A Cum ratio formalis fidei sit auctoritas vccleeiao docentis, cuius «t verum ac genuinam sacrarum Scripturarum sensum determinare; firmissimo atque omnino ineluctabili fundamento innititur ad probandum, quod doctrina quaelibet do fide sit, quicumquo ipsam in oecumenicorum conciliorum definitionibus necessario contineri demonstret Hoc enim demonstrato, obiectionee omnes quae sive ex traditione rivo ex Scriptura sacra opponi possunt, omnino evanescere necesse est

Ast plena sit, inquiunt, in Christi vicario potestas docendi; plenitudinem fatemur, sed non totam omnino plenitudinem, nisi accedente episcoporum consensu; scilicet sil plena potestas, sed non sit omnino plena; habeat pontifex plenitudinem, sed non totam; idest plenitudo non eet plenitudo: neque enim concipere poeaum plenitudinem quae non sit tota plenitudo, neque aliquid plenum quod rit plenum, sed non totum plenum. Multo minus conapio potestatis plcnitndinem in ecclesiae capite, quae ad hoc ut ut plenitudo necessuin habeat aliquid potestatis a membri» mutuari. Numquid concipiebatur a patribus concilii ConstantiDopolitani III integritas humanae naturae in Christo, ex eo quod divina voluntas humanae voluntatis absentiam supplere diceretur? Ergo iterum moDothclismi et gallicanismi spectata intima utriusquo natura, ana eademque est ratio.

Sed alia etiam inter intimam utrimque naturam accedit analogia, quae aliquanto acutiori mentis acumine perpendenda est. Monothelitae videlicet confundentes corruptae in Adam voluntatis defectus cum voluntate ipsa, quae a Deo sana et integra homini primo insita fuit, ne peccaminoeae voluntatis corruptionem in Christo admittere viderentur, eo adducti sunt ut humanam ipsam voluntatem a Christo omnino eliminarent; sicque humanam in eo ponerent naturam mancam, et una ex constitutivis et essentialibus eius proprietatibus destitutam. Quoad operationes vero, ex malo intellecto illo philosophorum adagio, quod actiones sunt suppositorum, operationum ipsarum radicem et fundamentum, quod est in natura, a natura ipsa amoventes, ad suppeeitum seu personam divinam transferebant, quae non est nisi organum, per quod naturae operationes individuantur. Ex quo factum eet ut operationes ipsas a persona potius quam a naturis denominari et determinari voluerint; ct ita in Christo unam theandricam seu Deo-virilcm, ut aiunt, operationem admitterent

Haud dissimile aliquid ex gallicanorum sententia statuitur in corpore Christi mystico. Ipsi enim timentes ne magisterium visibili eius capiti commissum cum privatis ipsius personae defectibus confunderetur; ut magisterium ipsum horum defectuum influxui et corruptelae subtraherent, supremam huius magisterii auctoritatem non in capite reponendam esse, ted in collectaneo perdonata ex unione capitis et inferiorum magistrorum, id est episcoporum, conflato, ita ut plena et suprema huius magisterii virtus, neque in episcopis neque in pontifice resideret, sed collective ex unitate utriusque elementi personata deflueret. Ita quod monothelitae commenti sunt relate ad Christum, gallicani invexerunt in mysticum eius corpus: amoverunt scilicet α natura fundamentum et radicem operationum, omniaque ad suppuritum et personatum transtulerunt, cum hoc tamen discrimine, quod monothelitae per huiusmodi inversionem imminuebant id, quod in Christo erat inferius, id est humanam naturam; gallicani vero in corpore Christi mystico imminuant id, quod superius cat, caput.

Ab episcopis nihil detrahitur, cum ipsis neque ringillatim neque collective sumptis, ri a capite regre-

gentur, compelere posent suprema magisterii auctoritas. Imminutio voro fit a parto capitis cui magisterii ot auctoritatis plenitudo detrahitur, ot transfertur ad personatum, seu ad magisterium collectivum, cuius ipso nomino tenus utiquo osi caput, sed a quo reapeo dependens ipremet officitur. Quomodo enim revera non dependeat magisterium, cuius doctrina nonnisi accedente inferiorum consensu vim habet effectum suum producendi? In hoc cwu non sane a capito membra regerentur, feed α membris caput- Ergo etiam sub hoc respectu eodem cat monothelismi et gallicanismi intima latio; utroque enim doctrina ordinem et principium operationum subvertit, primus quidem in Christo, alter vero in mystico eius corpore. Quare gallicanismus appellari posset monotholismus applicatus capiti eccleaiao visibili; sicut monotholismus appellari poeeet gallicanismus appi¡talus dominicae incarnationis oeconomiae.

Sed audio: doctrina infallibilitatis hactenus doctrina fidei non fuit; nec contraria sententia tamquam haeretica umquam habita fuit, neo quirquam eoe, qui illam docuerunt, inter quas praeclarissimi etiam fuerunt ecclceioe antistites, haereticis accenterò ausus eet: quod do monotholitis aeque dici non potent.

Respondeo: doctrina infallibilitatis, ut iam abundo probatum fuit, pari omnino ratione do fide eet ct semper fuit, hoc est in fidei deposito contenta, ao doctrina do duplici voluntate et operatione; utraque enim pariter necessario omnino et immediate deducitur a conciliorum oecumenicorum definitionibus, ideoque utriusque doctrinae una cademquo eet intima ratio ac natura. Ast eadem non eet utriusque ratio extrínseca, relato scilicet ad eoe, qui alterutram docuerunt Monotholismus statim ac prodiit, oppugnatus quidem fuit, sed non damnatus. Sophronius ipee Sergio silentium suadenti ad tempus acquiescere visus eet; et quamvis pro veritate facere non destiterit, a monothelitarum communione non abstinuit Nonnisi post annos ab orta haeresi octodecim damnatus fuit monothelismus in concilio Romano sub Martino, et post triginta annos tantum oecumenica damnatione perculsus est in Constantinopolitano I1L

Cleri gallicani declarationem haud minori tollicitudine et celeritate damnatam fuisse tum a pluribus summis pontificibus, tum ab innumeris fermo conciliis provincialibus per doctrinae contrariae declarationem nemo ignorat Post memoratam declarationem nullum nisi Vaticanum hoc concilium potuit convocari. Ut ergo utriusque doctrinae historia parallela plane compleatur, nihil aliud remanet quam ut Vaticani patres catholicam veritatem de pontificia infallibilitate solemniter definiant, quemadmodum duplicem 'voluntatem et operationem Constantinopolitani definierunt; et ita duplici errori, cuius una eademque est, ut vidimus, ratio et natura, unus idemque finis etiam tandem aliquando imponatur.

Scio equidem monothelismi fautoree etiam ante Constantinopolitanae synodi definitionem tamquam haereticos habitos fuisse, eiusque antesignanos in praefata synodo solemniter, nominaliter condemnatos; quod de gallicana© doctrinae fautoribus asserere nemo audeat. Sed quaenarn fuerit huius discriminis ratio facile patet. Monothelitae genuinam in Christo voluntatem et operationem non negabant, nisi quia reapse duplicem inficiebantur naturam; nec monothelismus propugnabatur, nisi ut simulate monophyritismus posset retineri. Ad hoo probandum, adduci possent ipsa Sergii verba in sua epistola ad Honorium ; sed satis sit advertere, quod post monothelismi condemnationem a Constantinopolitano III factam, unius voluntatis et operationis fautores, qui synodali definitioni non acquieverunt, brevissimo tempons intervallo omnœ ad eutychianismum desciverunt, in Armenia praesertim et Aegypto ubi Sergius et Cyrus do Eutychianorum conversione per infausta capitula habenda tantopere gloriati fuerant; ct ita quidem desciverunt univerrim, ut inter tot haercscon monstra, quao adhuo oriens enutrire non desinit, monothelismi secta et nomen penitus deletum fuerit

Parem mentis perversitatem in gallicanae doctrinae asseclas impingere iniquum proreus eeret et nefas; et aliquid huiusrcodi de his, absit omnino, ut hoo dicam aut sentiam. Nulla do eis unquam orta est suspicio, quod per infallibilitatis negationem oecumenico definitam magisterii et potestatis plenitudinem infioiari contenderint, et siquidem, meo iudicio, errent, potissimum in huiusmodi potestatis plenitudine infallibilitatis praerogativam necessario non includi, bona fide utiquo errant circa rem, quao quamvis de fide sit, nondum tamen solemni et oecumenico iudicio est definita. Fiat verbum Domini per sacrosanctam hanc ©ecumenica©) Synodum; catholica veritas a Spiritu sancto per os nostrum intimetur; bonum semen in terram cadet utique bonam et optimam, in terram uberrimam quae foecunditatis suae tot praeclara universo catholico orbi exhibuit experimenta. Vindicet concilium Vaticanum plenitudinem potestatis in visibili capite ecclesiae, sicut in eius capite invisibili Christo Iceu plenitudinem naturarum vindicavit Constantinopolitanum ; et «desia universa a perfecto tandem aliquando opere requiescet.

Si enim, reverendissimi patres, prioribus ecclesiae sacculis necessarium fuit adversus erumpentes errores ea omnia successive definire, quae dominicae incarnationis oeconomiam et Christi Domini Salvatoris nostri veritatem, noturam et proprietates respiciunt; haud levioris momenti est, ut tandem recte et integre definiantur, quae ecclesiae maxime in visibili eius capite ordinationem, proprietates et constitutionem attingunt. Agitur enim de corpore Christi mystico, ad quod constituendum et ordinandum et ab omni errorum macula emundandum tota ordinata fuit dominicae incarnationis oeconomia. Neque Fane mysticum hoo suum corpus minoris fecit Filius Dei quam illud visibile et materiale, quod ab immaculata Virgine assumere dignatus est; namque ipso dilexit ecclesiam et seipautn tradidit pro ea, ut illam sanctificaret et exhiberet sibi gloriosam, non habentem maculam aut rugam, aut aliquid huiusmodi: neque iterum levioris momenti est determinaro, quaenarn praecise ait potestas visibilis capitis, a quo totum ecclesia© corpus gubernatur et regitur. Non enim agitur de abstracto quodam aut theoretico fidei articulo definiendo, sed do immediato fidei nostrae fundamento, a quo fidei nostrae firmitas ordinarie dependet Si enim magisterium pontificis errori obnoxium eat, n« ego possum ei docenti immediatum fidei assensum praebere; sed suspensus haerere debeo quousque de eius iudicii certitudine per universalis ecclesiae assensum certior efficiar. Quare infallibilitate supremi magistri in suspicionem adducta, omnium fidelium mentes haerere et fidei assensum nutaro, omnes conscientias turbari neceese csL

Habeat erga mystici huius corporis caput, per quod in unam structuram omnes coadunemur; habeat quae suo sunt, et ita liabeat, ut sua integritate et plenitudine nullus catholico vero maneat ambigendi locus. Excludatur sicut monotholismus a Christo, ita et gallicanismus a mystico eius corpore, et utrinque maneat doctrina catholica omnia retinens in loco suo. Sit utique in ecclesia magisterii personatus complectens tum supremum ¡odirem et caput Romanum pon-

tificem, tum iudioas inferiores, idest episcopos, quorum unusquisque iurta suum ordinem proprio munere fungitur; aent in Christo una eet persona duas iungens et individuas naturas, quarum unicuique operatio *sibi propria non* subtrahitur.

Sed sicut personatus in *Christo est ex parte superiore* et nobiliore, *scilicet ex eo quod proprio et per se* naturam divinam individuai; ita et supremus in ecclesia magisterii personatus ait non ex parte inferiorum elementorum, sed ex parte capitis: et manente unicuique sua proprietate, personatus ipse accipiat ab atraque parte quod abi proprium est, et totum in unitate componat, sive elementa dispersa sint per universam ecclesiam siro in concilio adunata. Accipiat a membris, idest episcopis, quod ipsorum est proprium, idret verum iudicium et rerum actum magisterii; sed accipiat a capite quod proprium eet capitis, idest supremam magisterii auctoritatem et plenitudinem, quae ab omni erroris periculo immuni·, potfM sit per w sincerum et internum mentis assea•um imperare.

Ita numquam erit possibilis separatio inter caput et membra, quam quidam tantopere reformidare videntur, non advertentes huiusmodi separationem possibilem potius foro ex sententia eorum, qui pontificem errori obnoxium affirmant. Etenim <i caput, etiam qua tale falli potrei; vel corpus scindatur oportet, vel ipsum corpus cum capite deficiat necease ret At vero magisterium capitis, ex scipso stans in tota sua plexu'tedine, necessario sibi iunctum et adhaerens habebit magisterium inferiorum. Sicut enim imponibile est ut natura humana in Chnsto separetur umquam a persona et natura divina; ita fieri omnino nequit, ut capiti magisterium suum exercenti, qui vere catholici sunt, episcopi non adhaereant: aecus enim ecclreia contra aeternas Christi prombwioucs a sua indefectibilitate deficeret. *c*

Magisterium inferiorum, qued nullum sane esset sine capite, in anione cum capito ipso non solum officio ruo rite et proprie fungetur, sed cum ipso capite infallibilitalis praerogativae communicabit, eodem ferme modo quo in Christo operationes quae ab humana natura proficiscebantur, a persona divina divinitatis meritum et dignitatem mutuabantur. Petrus at qui personum gerit ecclesiae; quando ergo Pefrus loquitur, tota ecclesia catholica per cs Petri loquitur. Ipse totius ecclesiae fidem exprimit, ricut eam ip» solus dixit: Tu *a Chruius Fdiiu Dei vivi* etc., omnium apostolorum fidem cxpresrit. Litet ergo solus loquatur, numquam tamen rolus aut separatus existet Petrus personam gerit ecclesiae, non ab eoclreii, sed ab invisibili eius capite Christo ad hoc constitutus. Ergo cum docet, cum regit, cum pascit, ventali» ot doctrinae pabulum non a membris accipit, sed de oo quod Christus in ecclesiae thesauris reposuit D st angulis membris communicat et toti corpori com? municat Ita corpus Christi mysticum ad perfectam cum divino atque invisibili eius capito Christo lesu oeconomiam ordinatur; ite eius corporis constitutio perfectam cum dominicae incarnationis oeconomiae analogiam exhibet.

Conclusio. Attenta intrinseca utriusque doctrinae indolo et natura, eodem omnino modo se habet de Romani pontificis inerrantia ad definitionem concilii Lugdunensis et Florentini, ac doctrina do duplici in Christo voluntate et operatione ad definitionem Chalredoneœem: atraque icilicet tamquam de fido tenenda «L 2· In controversia do pontificis infalbbiUtato iisdem ferme concurrentibus rerum adiunctis ac in quaestioni» de duplici voluntate et operatione, nulla apparet sufficiens ratio, quare in Vaticano concilio A feliciter congregato abstineatur ab explicita definitione infallibilitatis, cum ad definiendam explicite duplicem voluntatem atque operationem Constantinopobtanumin expresse fuerit celebratum. Eo enim prodocta ree est, ut Vaticanum concilium silere nequeat sine gravissimo fidei praeiudicio, ut amplissime in hesterna congregatione generali demonstratum fuit a reverendissimo episcopo Salutiarum. Fides eo firmius et pressius stabilienda, quo audacias error liberae opinionis iura sibi vindicare contendit

Quae omnia vestro iudieio submitto.

## ORATIO

*reverendi pains domini Antonii Claret y Clara archiepiscopi Traianopolitani* L

Emincntisrimi pretórides, eminentissimi et reverendissimi patres.

Omnia tempus habent, tempus ret tacendi ct tem- B pus loquendi. Usque modo, eminentissimi ac roverendissimi patres, tacui in hoc sacro concilio; sed cum audivi quaedam verba mihi valde displicentia, cogitavi in corde meo quod in conscientia teneor loqui, timens illud Iasiae prophetae *Vae mihi quia tacui,* et aio loquar de summi Romani pontificia infallibilitate, acuì legitur in schemata Et loctia sacris Scripturis per expositores catholicos explicatis, considerata traditione numquam interrupto, post profandam meditationem verborum sa. patrum, sacrorum conciliorum rationumque theologorum, quas brevitatis gratia non referam, quia per alioa oratores narratae sunt, dico summaque convictione ductus assero, summum pontificem caso infallibilem in eo sensu et modo quo tenetur in ecclesia catholica apostolica Romana, iuxla explicationem datam in hac sacra aula. Haec est fides mea, haec vehementer desidero, ot sit fides omnium.

Non timeantur homines prudentia huios mundi suffulti, prudentia revera inimica Dei. Haec est prudentia, qua satanas transfiguratur in angelum lucis; haec prudentia nociva est auctoritati sanctae Romanae ecclesiae; haec prudentia tandem est auxiliatrix superbiae eorum, quae, ut ait propheta, temper ascendit.

Non dubito, eminentissimi ac reverendissimi patrre, quod haec declaratio de infallibilitate summi Romani pontificis erit ventilabrum, quo Dominus noster lews Christus purgabit aream suam, et congregabit triticum in horreum, paleas autem comburet igni inextinguibili. Haec declaratio dividet lucem a tenebris. Utinam in confessione huius veritatis meum sanguinem effundere poesem et sustinere mortem! utinam consummare valeam sacrificium, anno 1856 inchoatam, descendendo ex ambone post praedicationem de fide et mori! Ego stigmata leeu in corporo meo porto, in maxilla, et brachio dextro. Utinam D consummare possem cursum meum confitendo ex abundantia cordis hanc veritatem: Credo Romanum pontificem cbbo infallibilem. Haec eet fidee mea-

1 **Argumentara: .Arthiepiscnpa» TraUaopolitsnaj» sedalo se expendióse dixit quaestionem de pontificia infallibilitate, et post prafandnm inquisitionem invenisse id de fide lira eoe Uret noudam expresse definitum. Hanc definitionem m summopere optare, eamque velati ventilabra· fatarnm, qua leauv Chnstue purgabit vineam loom et boC< triticum ia horreum, paleas entem comburet Une inextin^uibilí. Conciasti dicendo legi in vite «.TbereeUe quod Christus ei apporner.I et dixerit omnia balat mundi mala ex eo provenire quod non intelligxnt homines ucn« ikriptum Ob hxue rationem ip>e addidit infaUibllitntem ¿megari. Et mitones ob qaas non inunigantnr sacrae Scripturae esae 1® quin homine non ita amant tum ut eum a.Theresia amavit; 2® quia superbia impelianlor; d· qui ™ut nonnulli qui nulaat mUlligvrt ut bene ägant.**

« Cap. VI. 6-

Vehementer cupio, eminentissimi et reverendissimi patres, ut omnes cognoscamus et confiteamur hanc veritatem.

In vita sanctae Thcreaiae legitur quod Dominus leena apparuit ei, et dixit: Omne malum huius mundi provenit, quia homines non intelligunt sacras Scripturas. Re quidem vora ai homines intclligerent macras Scripturas, clare et aperte viderent hanc veritatem do summi pontificis infallibilitato; quae quidem veritas in evangélio continetur. Sed quaro non intolligunt sacras Scripturas? Tros sunt causae: Io quia hominoe non habent amorem Dei, ut dixit idem Iceus sanctae Thereeiae; 2° quia non habent humilitatem, ut legitur in evangelio1: *Confiteor tibi, Pater, Domine caeli et terrae, quia abscondisti haec a tapientibus et prudentibus, et revelasti ea parvulis;* 3° tandem quia sunt nonnulli, qui nolunt inielligero, ut bono agant. Dicamus igitur cum propbeta David1: *Detis misereatur nostri, et benedicat nobis; illuminet* B *••ullum suum super nos, ct misereatur nostri.* Dixi.

## ORATIO

*reverendi patris domini loannis PurceU archiepiscopi Cincinnalensis*.*

Eminentissimi praesides, eminentissimi ac reverendissimi patres.

Antequam venia veitra incipiam sententiam meam de hac gravissima quaestione emittere; non possum quin statim respondeam iis, quae a venerabili archiepiscopo et patriarcha Hierosolymitano iam ex hoc ambone dicta sunt: scilicet cum callidis et dolosis sectatoribus Sergii id est monothelitis eos enumeravit, quos etiam dissimulantes appellavit, qui opportunitati discussionis infallibilitatis summi pontificis adveraantur. Ego autem ipaius verbis utens gaudeo me non cura dolosis non cum dissimulantibus commemorari, sed cum patribus concilii Tridentini, qui et ipei inopportunum omnino duxerunt quaestionem infallibililatis discutere. Noluerunt istam quaestionem definire, ideoque cum ipsis particeps sum opprobrii istius, quodeumque sit, quod eis resultat, qui noluerunt banc quaestionem discutere vel definitionem emittere. Si patres tridentini credidissent illud esse opportunum, non ei restitissent Sed ego optime scio hanc quaestionem numquam esse definitam, et ideo consentio et adhaereo omnibus conciliis oecumenicis, quao hucusque habita sunt, ot quae istam definitionem non proclamaverunt Res ita est non potest denegari.

Iterum eloquentissimus episcopus et ipse antistes patriarcha dixerunt concilia Lugdunense et Florentinum decrevisse plenam ose auctoritatem summi pontificis, idcoquc infallibilem esse; quia idem sonant plenitudo potestatis, auctoritatis et infallibilitatis. Nuno iterum concilium Tridentinum erravit non pronunciaos, non declarans, non definiens infallibilem esse summum pontificem. Certe declarasset, si credidisset plenitudinem auctoritatis docendi importare infallibilitatem in docendo; sed hoc non fecit concilium Tridentinum. Ergo ego et hi qui rnecum consentiunt, non debent accusari doli vel hostilitatis summo pontifici, quem ex toto corde amamus.

Ego iam quinquaginta et unum annos in America septentrionali egi; ex his quatuordccim in presbyteratu et fere triginta septem in episcopatu: ct in templis haereticis in presbyteratu et episcopatu controversias continuo habui cum ministris heterodoxia, septem dies per hebdomadas et quinque horas per diem coram millibus protestantium; et non detrectari suffragium dare iuribus ct praerogativis summi pontificis. Liber publicatus est, et sanctus Gregorius C (passum illum dicere sanctum) anno 1839 voluit ut ex praelo Propagandae fidei iste libellus publicaretur; et ego humiliter exposui summo pontifici, quod iste liber contineret iniurias contra summum pontificem, et noluit hic saltem publicari; sed millibus exemplaribus publicatus est apud nos.

Omnibus collegis meis in America appellare possem, si ego non semper sustentavissem omnibus viribus meis quaecumque asseri debent de praerogativis beatissimi patris nostri. Ego cum Bcdini nuntio summi pontificis ivi in urbem Cincinnati, ipsum ubique comitatus sum, et quando mille furentium infidelium et haereticorum in vespere Natalis Domini ad meam domum venerunt cum lanternis et fustibus, ut ipsam comburerent et mo interficerent, ego, adiuvante Deo, mhil tiralii; et tunc dio sequenti in rheda cum ipso iens ad aliam ecclesiam, cum infensissimi et furibundi isti homines vellent eum occidere, per fenestram rhedae nihil timens ipsi dixi: Utinam pro te me occiderent! et ipse mihi respondit: Ncc me nec te. Haec dico non ex iactantia, quia vera sunt, sed ut respondeam iis qui accusant nos duci timore ignavo, quia iis sententiam nostram coram Deo ex conscientia opponimus.

Nunc addam ad ea quae iam dixi, quod praerogativas et iura summi pontificis coram omnibus defendi: nempe infallibilem auctoritatem eccleriao catholicae in rebus fidei et morum; sedem apostolicam propter potiorem principalitatem, qua Deus eam donavit, esse matrem et magistram omnium ecclesiarum; summum pontificem universalem et ordinariam habere iurisdictionem in omnes ecclesias per orbem terrarum diffusas; ei in persona beati Petri datas e,«» claves regni caelorum, ei concreditum csre gregem dominicum. ŏve scilicet et agnos; cius ŏs lacere rete in

1 Mattb. XI. 23.

5 Pe. LXVI, 1.

9 Argumentum: .Arehiepkcopns Cineinnatcniif nonnulla in primis animadvertit contra patriarcham Hierosolymitanum in ordine ad comparationem qnam ipse instituerat inter Monothelitas et Gallicanos. Odiosam esse buiusmodi comparationem, neque nota aliqua inuri posse illos, qui definitioni pontificiae infallibilitatis advertantur, eo vel magis quod do iis agatur qui apostolica^ aedi devotissimi sunt. Ilie autem de se ipso loquutus est et suam devotionem et observantiam ergo apostolicam sedem pluribus commendavit Attamen pro infallibilitale personali separata et absoluta suffragium se dare non posse, nondum satis explicatum esse quid sit docere ex cathedra, et piares pontífices penes Bellarminum excusari quod errorem docuerint, nec videre se quomodo excusari possint Sedulo etiam declarandum utrum praerogativa infallibilitatis importet nec ne supremum pontificis dominium super omnem terram, supra reges et populos, et optare se ut bule potestati ab ecclesia renuntietur. Dolendum quod arehiepiscopus Casseliensis nonnihil animadverterit contra arehiepiscopum Progeniem in eo quod dixit in sua regione nondum penitus extinctum esse spiritum Hos et Hieronymi de Praga. Orationi archiepiscopi Pragensis se in omnibus assentir!, eumque aient et episcopum Moguntinnm honorem esse Vaticani coetus. Did non posse fidem Hiberniae circa pontificiam infallibilitatem originem habuisse a s. Patricio; opinionem autem infallibilitati contrariam a pluribus praesulibus et a pluribus facultatibus in Hibernia teneri. Conclusit infallibilitatis doctrinam sic enunciandam: Magisterium infallibile summi pontificis, seu . potius ecclesiae catholicae ipsius infallibile magisterium esse agnoscendum tum in episcopis apostolorum successoribus per orbem diffusis ecclesiae doctrinam circa fidem et mores una cum pontifice tradentibus, tum in iisdem episcopis congregatis in conciliis oecumenids, et suo capiti unitis, tum demum in ipso summo pontifice, qui tanquam totius ecclesiae caput et doctor atque fidei morumque doctrinae interpres et custos caique semper unita manet ecclesia tanquam domus suo fundamento, quique in beato Petro apostolorum principe munus confirmandi fratres in fide accepit, quando in controversiis drea fidem et mores definit quid ab universis fidelibus de fide tenendum sit, aut relidendum tanquam fidei contrarium. Seu quod idem est, profiteri se summum pontificem infallibilem esse quando definit circa fidem et mores, cum ecclesia tamen sive ia concilio congregata sive dispersa extra concilium.·

captaram piscium, ideet animarum,et vocare qaos vult tocios laborum et sollicitudinis, sicut factum legimus in Scripturis de loanne et lacobo, quo) vocavit socios laborum quia it» habuit; demum nemini licere ab cius supremo iudicio ad futurum concilium appellare, rei ab ipsius interpretatione sensus librarum de rebus fidei et morum tractantium: en fides mea, quam temper evulgavi et protestor. His ei aliis conformibus fidei reverentiae et amoris tostimoniis erga sanctam •edeni et penouos sa. me. Gregori XVI et Pii IX gloriotre regnantis gaudenter eubeenpai in concili» provincialibus, quao in Cincinnali et Baltimora habita sunt et etiam in duobus conciliis plenariis in ista ultima urbe celebratisi Iterum appello pro veritate huius assertionis od omnes nostros episcopos: si in iis fuit error, defectu non erratum est

Nunc si quaeratur quare ego votum non emittam neque pro opportunitate neque pro definitione dogmafica quaestionis de infallibilitate personali, absoluta el separata summi pontificis, respondeo: 1· quia, ut reverendissimus ct riorerisrima? episcopus Cliftonicnbis nuperrime ex hoc ambone dixit, status istias qua> stionii nondum positas eet; ei, eminentissimi ac reve*rendi-ri*mi praeside» et reverendissimi ꝑoire ego credo cx corde omnem hanc controversiam eliminari jx>tuissc, ii status quaestionis ab initio huius concilii recte pœitua fui&sct: hoc credo. En error et en lites inter nos, quia anu» credit summum pontificem dorentemex cathedra, ut id dicam, et alius contradicit; non intclligimus adhuc, ego raltem non intdligo, quid intelligatur per docentem cx cathcdra.

Quacnam sunt conditiones in quibus bcatixrimus dilectissimasque pontifex noster censeatur loquutiw fuis&e ex .alhedra? Quando aiaut summum pontificem semper esae infallibilem m dooeudo, ego libentissime hoc crederem. Tota mea natura roo portat erga summum pontificem, illum ex corde diligo, illi me totaliter idbiirio; sal vellem scire, quia conscientiam habeo, ct Deo in supremo iudicio respondere debeo, prias inlelligero volo quando loquitur ex cathedra, quando ipsum oportet audire, ct ei obedire, si, ut aliqui praetendant, temper dicit ex cathedra, ri quodcuroque decretum vel effatum emittit summus pontifex, illud rit infallibile et irreformabile, quod hoc dicit ex cathedra doxaL

Sed nunc video magnam nubem ꝑeum supra ceput meum, triginta vel quodraginta pontifices, qui a Bellarmino enumerati sunt, em omnes hic videor mihi videro in hac aula sanctissima, et una, mihi dicit: Ego fautor fui, per ignaviam vel per negligentiam, erroris monothditaruni, et fui in isto casu infallibilis? Respondet eminentissimus cardinalis Dublincnai», illam in hoc casu non fuisse infallibilem, red non fuisse proprie haereticum. Sed contra quando audio duo concilia oecumcnica et pluns· pontifice» illum appellare haereticum sine odiuncto vel *proprie* vel *impropri*^· tane ego anxius, anceps haesito... Nemo est proprie haeretico», et valde improprium eet caso haereticum. Sed concilium non definivit utrum sit proprio vel improprie. red eum damnavit ut haereticum: ila conclamarunt QiDWîi. Et nunc inutile est subtilibus argumentis conari ipsam probare non rese haereticum, quia tunc non debeo credere conciliis, neque pontificibus. qui per tot saecula ipsum fiaereticuni habuerunt. Est dubium pro me, est carnificina conscientiae meae, quod hanc quaestionem non possum solvere, proprio determinare et definire.

Andio alium ex quadraginta toribm super caput nuMrum clamantem: Ego docui baptUmum collatum in nomiae ꝑc «olum. sino nominatione Ixatiwnmn Trinitatis. validum. Tunc tota ecclesia catholica conclamat: Erravit Nicolaus I, non fuit validum noe licitum.

Audio alium ex his quadraginta clamantem: Ego dixi sanctos in osculo Domini mortuos non admitti ad beatificam visionem in caelis ante diem extremi judicii; et tota ecclesia conclamo! illum errasse. Audio alium cx his testibas, docentem: si uxor aegro;a od, de ipsius consensu maritus cius potœt aliam sumero, et cum ca mantaliter cohabitare; et Deo gratia i, to!a Christi ecclesia haec damnat. Vigilius una vico condemnat concilium, missus eat in exilium, revertitur et concilium tunc approbat. Zorimus condemna! concilium, non solummodo personas auctorum trium capitulorum, sed doctrinam eorum, errore» carum; ct potra revocat, retractat iudicium suum.

Hmc me perturbant coram Deo ct coram vobis; hac».·, t&tificor, omnia caetera omittam, me maxime perturbant, et natrio quomodo summus pontifex seaiper potrot dici ꝑnfallibili et semper ex cathedra Jocoiasc, quando haec in historia leguntur. Non \una profero, non ingrata proferre vellem, seti ꝑ»iumi>todu veritatem dicere coram Deo et hominibus.

Igitur non dicitar utrum nerne infallibilità.'· hiipremi pontificis importet etiam supremum dominium supra omnem terram, supra ꝑege ei populus. Nondum adhuc definitum est, nondum curu ꝑuctoritati u quocumque prareale dictum ert, utrum nempe (vebsia rinunciarci isti potestati necne. Scio quod dicitur de concilio Lugdunensi et de concilio Ixitenuiciiri, quod in istis conciliis idem omnino dictum filici ac dixerunt pontifices Bonifacios Vili, Paula· HI, Pi' ꝟ etc. Sed, ni fallor, isti jxmtifices venerandi vindicaverunt, islam potestatem in temporalia regum ipsis a Dco conoamni Cebo; a De», lice credo, non dixerunt concilia. Et aiunt inmper ꝑ posse cxe.vrre istum potestatem quaiidocumque ipris placet, certe propter bonas rationes, non aliter ipris placeret, sed pro rationibus quae ipsis ridentar bonae et iustae Sed tunc si hanc potestatem habeant. omnes populi e,' omnes reges et principes ipsis cvrte infensi erunt ; et video calamitatem, calaclvunum imminere ecclesiae catholicae, ri talis doctrina ab hac sacrosancta synodo statuatur. Igitur dicant praesules, dicant oederiain renunciado isti potestati, ct ego valde gratus et contentus ero.

Si rerbi gratia nunc non praascns aduiirabilis sanctissimus ponlifex. red alius dicet ecderiaiu vi ot vigore iufollibilis potestatis eius, reges et praeridœ rerum publicarum non esse mandatarios |x>puli, et populum non ¡«osso eoa cx loco euo otiam iuxta constitutionem elicere, non case mandatorio» populorum; quis non rident hoc in ruinam evasurum ecclesia» catholicae in statibus foederatis American septentrionalis? Ego credo rege» non esso nisi manda'anos populorum *(mitrmur)*; ego credo quod rex pro populo. non populus pro rogo constitutu» rii. Hónrete loquor; totam memn inentem expando coram vobi>. Si in errore eum, ¡>otretis me corrigere; ai non eum in errore, oportet ut certe haec vobis innotescant.

Maxime ꝺravi eum quod a personalitatibus iniurioai» abstinuerint oinnre fere praesules, qui cx hoc loco vobis verba freerunt. Gaudeo maxime, quia comprobat istud Vaticanum concilium optimum ex excellentissimis quae hactenus liabita sunt, ubi faerunt disseusus et rixae; ecd hic. Deo gratias, non habitae fuerunt (rtatt). Attamen dolui quando venerabilem arvhipraesulem Ca^liearem audivi opprobriose dicentem in venerabilissimum istum cardinalem Pragenеem, quod forte epiritm ꝺHas· et ꝺpirita Hieronymi do Praga adhuc jicnunerel in tua dioecesi. Neremo non erat talia dicvre, quia episcopi et |M>pnli ratholici in

Bohemia ipai repulerunt Huss, ipsi condemnaverunt Hieronymum de Praga; et ideo ipsi non debet obiici quod epiritua eius fortasse adhuo vigeret in eadem regione. Debent laudari quod non consenserint haereticis istis; sed nomina eorum pronuntiari non debuissent, ut dolorem faciant eminentissimo isti cardinali.

Attentior ex cordo omnibus, quae iste ominentis-«imu5 cardinalis dixit ex hoc loco; aasentior ex cordo omnibus quao dixit eminentissimus ct vere episcopus Moguntinus. Eorum orationes dignae fuerunt numerari cum optimis, quao in concilio Tridentino auditae sunt. Sunt honori isti augusti praesulce, honori sunt coetui nostro.

Quoad argumentum desumptum ex exemplo Hiberniae (ego etiam hibernus sum), quod nempe sanctus Patritius docuerit infallibilitatem summi pontificis, quando instituit ecclesiam hibemicam, ego nescio utrum ipsius canones sint authentici necne; sed non possum adhuc videro quod etiam vox *infallibilitast* loquens de summo pontifice, ab ipso pronuntiata fuerit *(murmur)*; potest hoc nobis dicere doctissimus cardinalis Dublinensis, sed valde dubito utrum istam vocem protulerit. Nihil, si cum reverentia dicere possum, veniam ad hoc peto, nihil sanctus Patritius omisit quod conducere posset ad instructionem et salutem populi sibi a Deo commissi; etiam canonem fecit ut femoralia haberent sacerdotes, quando missam celebrarent: qui minora docuit, maiora omittere non debuisset.

Sed ego optime scio, quod in hac aula plurimi episcopi sunt, qui iuramento renunciaverunt doctrinae, quod summus pontifex sit infallibilis. Ego non volo esso sponsor cuiuscumque praesulis, qui sua singula loqui possunt; sed scio, sunt etiam nunc archiepiscopi, qui iuraverunt se non credidisse isti doctrinae. Adhuo societas, facultas Sorbonica, Alcalensis, Duacensis, Lovaniensis, Salmanticensis, omnes istae universitates catholicae solemniter responderunt, hoc non esse doctrinam ecclesiae catholicae; et triginta quinque editiones libelli, cuius Litulus: *Principia catholicorum Angliae circa regem et summum pontificem,* triginta quinque editiones dico, quarum una celeberrimo ministro Pitt praesentata fuit, evulgatae fuerunt in Anglia et in Hibernia ut isti doctrinae renunciare monstrent omnes catholicos. Nunc si aliter statuamus, dicent ipsi nos doloso egisse, et quod nos nescivimus doctrinam catholicae religionis.

Innumera alia dicere vellem, sed nolo fatigare mentes et aures; solummodo dico quod nullum umquam timorem exhibui in docendo, quae vera declarata fuerunt α religione catholica circa iura summi pontificis. Et nunc iterum atque iterum oro, ut quaestio ista clara in luce ponatur; clara in luce ponatur quid sentiendum do summo pontifice ex cathedra docente, et quid do potestate Romanorum pontificum circa dominia seu circa temporalia regum ot populorum.

En propositio quao fieri posset, nempe: magisterium infallibile summi pontificis, seu potius ecclesiae catholicae ipsius magisterium infallibile tum per episcopos apostolorum successores per orbem diffusos in tradenda eadem doctrina ecclesiae curii Romano pontifice circa fidem et mores, tum per eosdem in oecumcnicis conciliis congregatos cum suo capite Romano pontifice per conciliaria decreta circa eamdem materiam, tum tandem per summum pontificem qui tamquam totius ecclesiae caput et doctor cet, atque doctrinae fidei et morum interpres et custos, cui semper unita manet universa ecclesia tamquam domus suo fundamento, quique in beato Petro apostolorum principe munus confirmandi fratres in fide accepit, quoties etiam in controversiis circa fidem et mores definit quid ab universis fidelibus de fide tenendum, vel tamquam fidei contrarium reiiciendum, illum magistrum universalis ecclesiae catholicae ex toto corde profiteor. Summus pontifex, sine quo nihil definiri potest, sive definiat cum ecclesia congregata in concilio, sive extra concilium dispersa, definiens quid sit iuxta fidem, vel quid sit contra, profiteor quod sit infallibilis. Haec sufficiant.



## ORATIO

*reverendi patris damini Thomae Connolly archiepiscopi Halijaxiensisl.*

Eminentissimi ao reverendissimi praesides, eminentissimi ac reverendissimi patres.

Quidquid a me nunc dicendum est de schemate reformato in genere, ac praesertim de eo quod spectat ad infallibilitatem summi pontificis, contra animum, ingenium ac omne quod mei est praeter conscientiam, invite aggredior. In amore erga officium ac personam summi pontificis feliciter regnantis, ac intima cordis devotione erga sanctam sedem in omni quod spectat ad magisterium spirituale ac temporale nec secundus sum quoad bonam voluntatem, ac cordis desideria cuicumque infra ambitum huius concilii Vaticani. Quo magis paterfamilias ditior fit et exomatior, eo magis et filii congaudere debent; cohaeredee enim sumus, et cum illo comparticipes bonorum terrestris lerusalem, scilicet Romae, quae est mater communis ommum nostrum.

Per totam vitam meam, infallibilitatem Romani pontificis ex cathedra docentis, tamquam opinionem theologicam, et quidem probabilissimam tenui; sed quid per τδ *er cathedra* intelligendum sit, nunquam perspecte constabat: de hoo theologi disceptabant, et adhuc sub iudire lis est- Vocatus ad concilium Vaticanum in re tam magni momenti ae praesertim pro degentibus in regione summe protestantica unde

1 **Argumentum: „Archiepiscopus Halifaxiensis infallibilitatem Rom. pontificis in sensu schematis non satis constare. Textum Matthaei XVI *Tu* es *Petrus* etc. 1res diversas interpretationes iuxta patres habere posse ut perperam afferatur pro adstruenda infallibilitate. Idem autem dicendum de iis quae sive ex Luca sive ex Iohanne proferuntur. Traditionem infallibilitatem in sensu schematis nullatenus evincere, et non ridere se quomodo argumenta huius generis urgeri hae in re possint Archiepiscopum Wcstmonasteriensem dixisse opinionem pontificiae infallibilitati contranam *haeresi proximam* esse. At respondit ante iudicium ecclesiae nulli theologo fas esae sententiam illam vel quamcumque aliam censura notare, et ex responsionibus s. Poenilentiariae annis 1820 et 1831 constare quod Gallicana doctrina nulla adhuc censura ab apostolica sede notata fuit. Addidit contra eumdem archiepiscopum Westmonasterien«em protestantes qui neque toti ecdesiae infallibilitatem tribuunt, longe magis illi resilturos quae uni personae ecu Romano pontifici vindicatur. Se autem illi nullo mudo concedere quod in omnibus dogmatibus difficultates occurrant quae insolubiles sink Rediens vero ad traditionis argumentum ait nullum extare testimonium, ne iis quidem exceptis, quae allegantur in schemate, quod pontificiam infallibilitatem evincat! seu *ut ipse ait* ostendat copui *solum esse totam ecclesiam* ia-*faUibUiter docentem, d episcopos omnes* rive m coRcil» rive extra nomine *quidem re autem nihil esse.* Hoc quippe est papam eve infallibilem absolute et independenter a coetu episcoporum. E contra argumenta omnia traditionis evidenter ostendere infallibilem esse coiudieanlibas episcopia De opportunitate etiam definitionis loquntus est Et se iis assentiri dixit, qui timent gravissima damna inde obventura ecdesiae. Non esse illos audiendos qui dicunt *pereant populi sed pontificia infallibilitas definiatur.* De gravissimo onere agi quod exemplo Christi et apostolorum non debemus fidebam animabus imponere. Dimittendum schema qwd ccaretat ianuas caeli, et choritali ac visceribus miserio rixae Dei repugnat occludendo viam iis qui foris sunk OxUrum si reo aliter definiatur, se ex toto corde cum d. Pelro ¿telorum .Domine ad quem ibimus? Verba vitae aeternae habes et nobiaram es in rotili· Vaticano et nobiscum eris u«quv ad consnmmstionea šaecnir.**

renio, de novo, ut par erat, studio pro viribus incubai, ut propriis oculis viderem de verbo hoc, et sic rationem reddere possem Deo, ecclesiae et conscientiae et omnibus contradicentibus post reditum meum in patriam. Fere omnia hac de re in operibus divi Thomae, Melchioris Cani, venerabilis Bellarmini, sancti Alpbonsi. patris Perrone, patris Bouix, *ao* varios libellos, necnon duo schemata pro infallibilitate cum animadrenionibos et responsis ac rationibus adnexis perlegi Et en conclusio ad quam coram Deo inevilabiliter cogor.

Infallibilitas proud habetur in schemate reformato, non vera infallibilitas summi pontificis ut mihi videtur, sod illa in schemate proposita non mihi arrider Ie quia sensu exposito non satis constat; et 2' etiamsi constaret, definido talis videtur summe inopportuno, utpote sanctae sedi apoetolicae, tod ecclesiae Dei, paci, concordiae fratrum, et animarum lucro per orbem terrarum, ac praesertim inter infideles ac haereticos maxime nociva, ut opinor.

Non eatis constat (notate, patres praestanrissimi, quod nono loquor de infallibilitate in sensa schematis tantummodo), non saris constat; quia ut talis debet esse evidentissimo in verbo Dei fundata sve scripto sive non scripto. Atqui non est taliter fundata in verbo Dei : ergo non sotri constat, ut fidei dogma

De maiori nullum in hoc venerabili coetu subease potest dubium. Per dogma fidei credimus in id. quod dixit Deus, propter auctoritatem revelantis: *Paraciitus autem Spiritus sanctus, quem mittet Pater m nomine meo, ille docebit ios omnia, el suggeret robis omnia quaecumque disero vobis* Quidquid Dominus noster non dixerit, etiamsi metaphysi» ac physioe certissimum, numquam boari esse potent dogmatis divinae fidei. *Fides enim cx auditu, auditus autem per verbum Christi* In hoc fere omnes theologi con- C ratiiont, Perronius, Thil, Benedictus Stahl et ipse Melchior Canas ubi dicit de auctoritate conciliorum lib. V: .JFides catholica nihil credit, urii quod est a Deo revelatum.'

Nunc od minorem venio: atqui ncque in schemate priori neo in reformato nec in relationibus sive scnpto sive voce datis, hoo verbum Dei pro adstruenda infallibditato evidenter invenitur atquo indubitate in sensa schematis; ergo infallibilitas, ut in schemate, non probatur. Ante argumentum notate, patree reverendissimi, quod nono quaestio non «t de variri systematibus infallibilitatri, do quibus locuti sunt reverendissimi relatores et patree concilii, qui saepe sibi ipsi contradicunt Verba volant; de non apparentibus ct non existentibus eodem est ratio. Nunc de eo quod scriptum est tractare debemus.

Quod summas pontifex ut os Petri, oraculum episcoporum, caput rivum ao verum eccleeiae viventis ac D docentia sit infallibilis, de boo et ego oriam toto corde convenio. Sola quaestio, ut a schemate apparet, est an per ee, ut est personα publica, omnino indepeqdenler ab episcopis orbis catholici, illis inconsultis, immo, ñ rite inlelligam, et omnibus contradicentibus *(oh),* sic intellexi certissime schema, sed illis saltem inconsultis, solus, et contra coram animum solus pontifex dono infallibilitatri gaudeat et quidem vi promissioni divinae, prout in schemate habetur. Haec theeri non probatur quidem illo Matthaei XVI: Tu « *Petrus, et* ruper *hanc petram* aedificabo *ecclesiam meam;* nam hic triplicem interpretationem dant paln», nempe: Ie supra fidem Petri, quae datur α pluribus et antiquioribus ac gravioribus, ot (ero communis dici potest, 2° supra Christum, a pluribus aliis, iuxta illud1: *Petra autan erat Christus.* 3° supra Petrum a quibusdam aliis, sed longe paucioribus: quaevis cx hisce probari potest oc admitti. Ergo non est sola tertia de fide; hoc fundamentum, quo vult aditrai infallibilitas absoluta, non eet satis fundatum.

Prima interpretatio scilicet, quod fides Petri obicetive sumpta, seu veritas quam Petrus professus «t, scilicet divinitatis Iceu Chnsti, ait vera petra relata in textu, dici potest probabilissima, quia adstruitur a longe niaion numero patrum ex antiquis temporibus, inter quos recensentur Leo Magnus, Ambrosius, Augustinus, Chrysostomus. Gregorius Nyssenus, Cyrillus Alexandrinus, Hilarius etc. Secunda interpretatio etiam fulcitur auctoritate oo rationibus quam maxime suadentibua Sic Augustinus serm. X III de verbis Domini ait: «, inquit, *Petrus, et super hanc petram,* quam confessus es, super hanc petram. quam cognovisti... id est, super meipeuiu filium Dei viri, *aedificabo ecclesiam meam.* Et iterum tract. 134 m Ioan. XXI: „Non a Petro petra, sed Petrus a petra... ideo ait Dominus: *Super hanc petram aedduabo ecclesiam meam:* petra enim erat Christes." Tertia interpretatio, illa scilicet schematis, habet certo potrea prwetantriaimos, et id libentrisme admitto, habet certe suos patronos ac molioris notae; sed permulto pauciores sunt inter antiquos, et perplurimi talem interpretationem omnino excludunt. Sic divos Chrysostomus serm. I in·Pentecosten ait: *‚JTu es Petrus, et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam,* non dixit super Petrum ; non enim super hominem, sed super fidem eius (Petri) aedificavit. ' En contrarium expositis in achemato quod habetur ex ipso ore aureo doctoris Constantinopolitani.

Et alia interpretatio iri adiungìtur, quae utpote antiquissima, quam maximae auctoritatis est. In ipeo saeculo III Cyprianus in hanc locum eprit. 27 de lapsis: *„Et ego dico tibi, quia tu ıı Petrus et super istam petram aedificabo ecclesiam meam...* inde, ait, per temporum et successionum vices episcoporum ordinatio et ecclesiae ratio decurrit, ut ecclesia super episcopo» constituatur et omnis actus ecclesiae per eoedem praepositos gübernetur. En interpretatio divi Cypriani in hunc textum; et tamen in schemate non citatur ut vult Cyprianus, non ot ecclesia super episcopo®, sed super Petrum solum tamquam super petram fundamentalem constituatur. Et iterum eodem saeculo Orígenes commentano in Matthaeum XVI : „Si vero super illum unum solummodo Petrum totam ecclesiam a Deo aedifican arbitraris, quid de loarme tonitrui filio, et unoquoque apostolorum dixeris? Alioquin an audebimus dicere portas inferi spécialim adversus Petrum non praeralituras, praevaliluras autem adversus reliquos apostolos et perfectos? Nonno vero et omnibus et his singulis fit istud quod supra dictum eet: *Portae inferi non praevalebunt adversus eam; et* illud quoque: *Super hanc petram aedificabo ecclesiam meam?* An etiaxn soli Petro dantur a Domino claves regni caelorum, nec quisquam beatorum alius eas accipiet? Quod si et aliis commune est: *Dabo tibi claves regni caelorum,* quomodo et non eu quae praecedunt, communia sunt, et quae subnectuntur tamquam in Petrum dicta?" Ita Origem».

Quomodo igitur cum quatuor diversis interpretationibus ea. patrum coram oculis, quarum una pene communis dici potest, illa scilicet Cypriani, Origenis et Chrysoatomi, quarum alia antiquissima expressissimis vrrbri denegat sancto Petro idipeum, quod in «themata oseeritur, quomodo nano in dogma

» Ie. XIV, ». 
i Bcm. X. W.

i 1 Cor. X. I.

fidoi origonduin eet ct quidem vi huiue Lextua? De A aliix duobus tritibus, Luceo scilicet et loannis, eodem omnino modo dicendum. Do iis etiam perlegi catenam Auream divi Thomao, Cornelium a Lapide, Tirinum et alio·, ac no verbum quidem in tota antiquitate inveni in favorem interpretationis pro infallibilitate absoluta ac independent!, ut in achemato.

Non verba ipea. prout sonant aut scribuntur, sunt quoquo modo vorbum Dei, nam sio littera occidit, ct omnium novatorum ct haereticorum sola regula haeo fuit, inni naufragium circa fidem pavi sunt; dicere necease cat, non ipea verba sacrae Scripturae, sed genuinità sensus sive litteralia sive metaphoricus prout in mento Dei revelantis fuit, atquo ab ecclesiae patribus semper ot ubique concordantibus expositus, ct quem non, patree praeetantíMiimi, soqui iuramento omnee obstringimur. Hic tantummodo vera Dei revelatio dicenda eet, hic solus senius communis ecclesiae patrum, hio verum ac solum verbum Dei, cui quod- B cumque dogma fidei inniti potest: fundamentum enim aliud nemo potest ponere, praeter id, quod positum eet por piusquam octodecim saecula. Hoc primum et eaaentialo discrimen inter ħo et protestantes et omnea qui foria sunt et erunt, usque ad finem mundi. Cum hoc tantummodo prae oculis, scilicet traditione ecclesiae, naturaliter loquendo penitus impossibile eat secundum ordinem divinae providentiae, quod umquam in errorem quemcumque circa fidem inciderimus.

Hoo constituto, sensum communem patrum ac prae cauteris summorum pontificum et conciliorum inquirere et diligenter scrutari, primi nostri muneris est. Nam unusquisque nostrum testis oculatus ac verus iudex est, et quidem a Deo constitutus: *Euntes docete omnes gentes... ecce vobùcum sum omnibus diebus*[1]; *Paraditus autem Spiritus ipse vos docebit omnia, et suggeret vobis omnia*[3]; *quod fuit ab initio, quod audivimus, quod vidimus oculis nostris, quod perspexi-* 0 *mus ... haec annuntiamus vobiss; sicut tradiderunt nobis, qui ab initio ipsi viderunt, ei ministri fuerunt sermonis*[4]. Sicut ipso lacobus, adatante divo Petro, in concilio Hierosolymitano, sic et unusquisque nostrum potest et cum ecclesiae traditione, ut lege et nonna in mento sua, tenetur agere ut verus fidei iudex; sicut ipse lacobus ius habuit dicere: *Ego indico;* sicut millies ct millies repetitum fuit a praedeoœsoribus nostris in episcopatu per omnia anteacta saecula, dum quidquid de novo definiendum erat.

Textus allati, praeter rem ipsam, si quid probant circa infallibilitatem summi pontificis, certum est per eos consensum episcoporum, ut verum iudicium dissensionis non excludi. His positis, nuno quaeeo humiliter, ubinam sunt illa traditionis monumento, quibus solis thesis in schemate reformato proposita probatur in sensu reverendissimorum relatorum? Quinam patres, aut summi pontifices, aut concilia in hoc sensu D umquam loquuta eunt usque ad sanctum Hormisdam per sex priora ecclesiae saecula? In interpretatione '. Scripturae sacrae exegesis optimo inservire potest ut subsidium, cum verus sensus aliunde constet plus minnave; sed per se ac praesertim cum consensus patrum obstat, exegesis od nihil valet ubi de fide divina agitur. Nunc, ut omni tempore dicendum, nihil innovandum in ecclesia, nisi quod traditum reL

In ħnei observationibus contra schema quam enixe precatus sum reverendissimos ħelatore ut quidam genuini textus antiquorum patrum aut textus conciliorum typis mandentur ao tradantur patribus huius concilii, quibus propositum a memoratis verbis Matthaei, Lucae et sancti loannis in sensu inerrantiae Buinmi pontificis absolutae demonstrari potest. Inibi conquestus sum, quod in vanum laboravi legendo venerabilem Bellarminum pro hisco genuinis traditionis monumentis. En sola responsio reverendissimorum relatorum saltem in substantia. Iterum lege Bellarminum.

Post initam hanc discussionem, reverendiæimus arch¡episcopus Wcstmonastericnsis, ni fallor, et quidam alii dixerunt, quod opinio contra infallibilitatem summi pontificis proxima haereri fuerit; ac pro hoc tantummodo ratione, quod ita sentiunt ven. Bellarminus et quidam alii theologi. Sed si historiam non legero in vanum, etiam librum controversiarum venerabilis Bcllarmini in *Indice* positum fuisse constat: et pacem habebit mecum ille doctissimus relator, cum dicam, quod nulli theologo liceat sententiam illam vel quamcumquc aliam ullo modo notare; nam ecclesiam sequi, non praevenire debemus.

Innocentius XI die 2 martii anni 1679 decretum tulit quo omnibus in virtute sanctae obedientiai» praecepit, ut tam in libris imprimendis quam in disputationibus ac praedicationibus caveant ab omni censura et nota contra eas propositiones, quae adhuc inter catholicos hinc inde controvertuntur, donec a sancta sede iudicium proferatur. Idem etiam ac fere iisdem verbis repetitur a Benedicto XIV in constitutione de examino librorum §23, ubi citat ex divo Augustino quae sequuntur: *Sententiam suam amantes non quia vera est, sed quia sua est..,.* Non feratur omnino, dicit Benedictus XIV, privatas sententias voluti certa ac definita ecclesiae dogmata, α quopiam in libris obtrudi, opporita vero erroris insimulari, quo turbae in ecclesia excitantur, dissidia inter doctores aut serantur aut foventur, ct christianae charitatis vincula persaepe abrumpuntur[1]** Ita Benedictus XIV.

Atqui sacra Poenitentiaria die 27 eeptembris[3] anni 1820, ac bis etiam anno 1831 declaravit doctrinam gallicanam quamquam improbatam a sancta sede et quidem meritu, illam doctrinam gallicanam, quam et ego ex infantia mea respui et hoc momento toto cordo reprobo, nulla censura α sancta sede notatam esse. En responsio sacrae Poenitentiariae ter data patribus: „Nulla censura hanc doctrinam gallicanam a sancta sedo notatam eese." Ergo nihil valet et omnino praeter rem est illa tam salutaris monitio reverendissimi relatoris patribus huius venerandi concilii facta Do hac, tamquam opinione theologies, usquemodo fiberam fuit ac est unicuique nostrum saltem extra hoo concilium sentire prout placuerit. Non auderem quidem umquam docere doctrinam gallicanam in ullo loco, neque quidem permittere cuicumque ex meis presbyteris; sed tamen nuno loquendum est cum maxima cautela, praesertim cum de peccato mentali agitur, et hoc fieri posse sino etiam peccato veniali nuno assero. E contra nunc patres in concilio debent oc tenentur aut fateri aut adversari secundum conscientiam et quidem sub poena gratissimi peccati contra fidem.

Idem relator noster nobis dixit bonae indolis protestantes, iuxta suam experientiam, omnino favere infallibilitati summi pontificis, tr-mquam consequenti logico fidei nostrae, nonne verum? *(hic arator sese convertit ad ħeverendis i*wm»· *rtbilorem qui assentire demonstrat)* et quoti proposita definitio

1 Matth. XXVTTÍ, 19.
« io. XIV, se.
* I lo. J, I.
4 Lue. I, 1.
4 Cf. L LI. 9W. ein« ŏbservatione io caput «le infallibilitàte Romani pentirteli schemati de eecfeda additam ŋ. 18 (4Ï).

1 Cf constitutionem Benedicti XIV *Sollicita ac* punii, did 9 iulii 1763.
3 vox *reptembris* dee·! in ed. Vatia



h ·»

nullimode obstrueret eorum conversionem. Ast ego qui etiam per multos, per triginta tres annos inter protestantes versatus sum et quos intime cognosco aeque ac catholicos, omnino contrarium asserendum in conscientia mea coram Deo attestor. Omnes passim nostri inimici per totum mundum, quorum perplurimi et ipsi mihi iam loquebantur, nil magis desiderant quam hanc definitionem absolutam in sensu schematis. Nam si infallibilitatem toti ecclesiae, scilicet mille episcopis cum summo pontifice, ad hoc a Deo commissis, denegant; nonne uni homini tantummodo fidem illibatam praestare longe magis aversentur, ut sensui communi omnium nostrum clarissime pateecit?

Abus ex reverendissimis relatoribus dixit, quod numquam dogma definitum fuit ab ecclesia, contra quod obiectiones fieri non possent, quas refellero omnino impossibile esseL Sed hoc toto corde nego, utpole disonum perspectae veritati Dei, quae etiamsi ex una parte misteriosa, tamen cx altera parte est ac debet I esse evidentissime credibilis. Nam rationabile debet ese, ut docet etiam divus Paulus, obsequium nostrum etiam in rebus fidei, et pro ca reddere rationem tenemur et eos qui contradicunt arguere: ergo et possemus refellere omnes quascumque obiectiones. Usque modo in .humili experientia mea nullam difficultatem per totam vitam meam a protestantibus contra religionem catholicam prolatam audivi, quam facillime, quam totaliter, iuxta mentem meam, refellere non potuerim.

Ad argumentum nuno redeo. Potias quam iterum consulatur Bollanninus, eocur, dico, paucioribus verbis non adducuntur hi textus ipsi, cum pene sine numero sint, ut multoties affirmabatur ex hoc ambone? Quidam tantummodo textus ex tota traditione afferantur, quibus demonstretur consensionem episcoporum rive verum iudicium, etiam dissensioni non requiri, ut quid irreformabiliter definiatur; et tunc saltem quoad doctrinam nulla erit amplius difficultas. C Adducantur tree vel quatuor textus ad probandum quod consensio episcoporum nullo modo requiratur, neque expresse, neque tacito; et causa finita est. Sed si hi textus desint (et post sex mensium examen, ego humiliter dico hic, coram hoc augustissimo coetu, revera d«unt), et quomodo non tantum rine unanimi consensu patrum, sed potius contra hunc sensum ac totum corpus traditionis, huiusmodi infallibilitas in dogma erigenda est?

Omni tempore sacrae Scripturae interpretatio, iuxta sensum et praxim ecclesiae ac traditionem patrum, robur inexpugnabile ac munimentum nobis erat contra omnes haereticos. Promissa Dei assistentia summo pontifici superaddatur, et tunc totum opus consummatum eeL Sic quasi naturaliter loquendo unumquodque dogma nostrum demonstrabile fit, tamquam quodeumquo problema in mathematicis; et omnibus objectionibus adversariorum, etiam episcoporum, facillime respondetur. Sed praetermittite traditionem catholicam in interpretando sacras Scripturas. et tunc nos quoque, patres praeetantiasimi, in mari magno et extra limites verbi Dei errabimus ot etiam extra limitée promissae Spiritus sancti assistendae (mttnmtr); ri contra verbum Dei, hoc eet impossibile in ecclesia infallibili. Iterum atque iterum dico reverendisrimis relatoribus, dent nobis non Bellarminum nec cos qui post merces Mercatoris Doruerunt, sed dent unum tantummodo excerptum ex conciliis generalibus. aut ostendant nobis sensum moraliter unanimem patrum pro infallibilitate ut in schemate, ut adduci tercenteni possent pro primatu summi pontifiriM of? pro vera rius infallibilitate, et angustiis animaram tam terribilibus erit tandem finia.

Reverendiwirni relatores etiam non adducant tbeologos modernOe, eod sanctae traditionis monumenta quae demonstrent, quod caput solum ait tota ecclesia infaUibilitcr docens, et episcopi omnes vel in concilio vel extra nomine quidem, re tamen nihil esso, et ego etiam quoad doctrinam libentissime dicam: Placet. Verbum Dei volo, et hoc solum quaero, et quidem indubitatum ut dicam: Fiat. Verbo, decem millia theologorum sacculi XVI sine apertissimis divinae traditionis testimoniis valent quidem pro opinionibus scholasticis hinc et inde; sed nullius omnino momenti possunt, ubi de certitudine fidei divinae tractatur. Quae enim indubitata testimonia ex omni antiquitate, quae demonstrent summum pontificem totam infallibilitatem in se habere, et omnibus episcopis nihil esse proprium nisi assentire ac credere sicut cacton fideles? hic finis erit totius controversiae. Sed textun allati ex sacra Scriptura etiam ri ad infallibilitatem divi Petri successorum omnino referantur, prout in ecclesia hucusque intellecta fuit; nullo modo demonstrant hanc praerogativam exclusivam. independentem ac totalem.

Si Petrus semper fuit prae caHoris praecipuus inter apostolos et eorum successoree in episcopatu, ut omnes confitentur, et non sine cooperatione ac consensu fratrum in hoc episcopatu inerroneus factus eet per octodecim saecula, quod numquam α fido erraverit nec errare pcerit; tunc aptissime omnes hi textus ad probandam rius infallibilitatem quam maxime inservire possunt in nostro sensu infollibilitatis; Petrus tunc esset vere petra indretructibilis, super quam fundata est ecclesia; pro eius fide Christus Dominus noster efficaciter orasset; portae inferi, id est haeres» omnes contra eum non essent praevaliturae; tunc veraciter pasceret agnos et oves, et pater et doctor fuisset, ut revera est, omnium Christianorum.

Sed quomodo, quaeso, contra hoc probanda est haec inerrantia absoluta, independen ac sine fratrum cooperatione vd expresa vel tacito, quam Dominus apcrtizrimis verbi promirit, ct quae a tota antiquitate hucusque recognita fuit? Dato quod omnes textus Matthaei, Lucae ac Ioannis, formula sancti Horinisdae papae ac profeerip fidei a Graecis in concilio Lugdunensi Π edita probent infallibilitatem; tamen nullo modo innuunt inerrantiam absolutam ac independentem ut proponitur in schemoto; nil omnino dicunt do mediis et conditionibus neeeaariis huius inerrantiae, nullimode demonstrant nec demonstrare possunt, ut opinor, episcopos rivo corpus ecclesiae docens nullam omnino portem veram et efficacem habere in sustentando, ut semper fecerunt, hanc infallibilitatem papae: ergo omnes textus allati qui proponuntur in schemate, nihil probant Summus pontifex potest eese infallibilis, et consensus communis docentis ecclesiae rive exprereus sive tacitus potest esse medium ac con- D ditio necessaria huius inerrantiae, ut ego opinor et ut hucusque fuit, et contra talem hypotherim hi textus nihil innuunt neque demonstrant: ergo ad nihil omnino valent ut contrarium definiatur.

Quoti summus pontifex sit supremus iudex fidei, sed non solus, exclusis episcopis sive corpore ecclesiae docentis, ex ipsa sacra Scriptura el trailitione totius antiquitatis patet, ut iam dixi: totum corpus vivum nihil est sino capite, et caput nihil rino vivo corpore. Nec valet illa mirabilis coniunctio, tam ingenio excogitata a doctissimo illo viro episcopo Pictaviensi initio huius discussionis1, inter infallibilitatem docentis ex una parte, ac cos qui, novo dogmate definito, audire, obtemperare ac credere tenerentur ex altera. Huiurceniodi dobet ewse coniunctio inter pontificem e<

1 Ct relationem in hoc tchema <piun habuit in congregatione generali die 18 mali, rapra, eoL 29-37.

fideles; sed certissime non inter ipeum et corpus ecλ cleaioo docentis, adamussim cum quid do novo definiendum sit. Hoc enim in verbis expressis ipsius reverendissimi relatoris, vera declaratio Petri est, non quidem do corporo credentium, scilicet fidelibus, sed do corporo docentium totius ecclesiae, cum quo hucusquo unum et idem fuit in uno eodemquo episcopatu. Episcopatus enim, ut ait sanctus Cyprianus de *unitate ecclesiae, lib. IV»* unus eet ceecntialiter, cuius in solidum pars tonetur; et hio episcopatus cum summo pontifice, do omnibus ad fidem spectantibus iudicat et temper indicavit.

Asserere solummodo capiti, nullimodo corpori totas ot simul partee nil minus foret quarn negare Scripturam, traditionem et omno quod venerabile ac auctoritatis est in occlceia Dei. Non equidem sino cama concilium Hierosolymitanum convocatum fuit; cum aliunde certissimo pateat quod Petrus ac Paulus ac lacobus a Spiritu sancto inspirati, per so totam B controversiam dirimere potuissent. Sed ut nobis exemplo ossent, ecclesias bono fundatos per totam Asiam pro tempore dereliquerunt, pertulerunt incommoda longissimi itineris, ut non quasi privata auctoritate, sed magna conquisitione cum divo Petro nomino omnium facta, hoo primum dogma ecclesiae definiretur. Tunc placuit apostolis et senioribus: *Apostoli ct seniores fratres, his qui simi per ecclesiam ... Visum est Spiritui sancto et nobis etc.* Primum opus concilii fuit videre, an propositum dogma concordaret cum sacra Scriptura; et ideo lacobus ad dicta ab ipso divo Petro approbanda coram omnibus, aperte loquitur: Vài *fratres.... sicut scriptum est.... Propter quod ego tudico* etc. Notate, reverendissimi patres, non propter solani auctoritatem Petri, qui tunc adfuit ct antea locutus est; sed quia, examine facto, sanctus lacobus verba Petri invenit concordaro cum sacris Scripturis, et ideo dixit: *Propter quod ego* C *iudico* etc.

Sic per octodecim saecula semper factum fuit in ecclesia Dei, sic semper conquisitione facta in conciliis, locuti sunt episcopi in conciliis tam particularibus quam generalibus; sic factum fuit in concilio Carthaginensi, Alexandrino et Romano, longe ante Nicaenum. Auctoritas definitiva episcoporum in unum collectorum una cum Romano pontifice od exemplar primi concilii Hierosolymitani, aeque probatur ex omnibus octo subsequent!bus synodis oecumenicis. Sicut in illo Hierosolymitano sic et in Chaloedonensi, uti habetur apud Labbeum pog. 471 >, Anatolius Consi antinopolitanus episcopus dicit: „Epistola sanctissimi Leonis consonat symbolo... et iis quae in Epheso sub beatissimo et sanctissimo Cyrillo gesta sunt ab universali et sancto concilio, quando maledictum Nestorium condemnavit"; ct post examen dixit: „Quapropter consensi et eidem epistolae liben- D ter subscripsi." Maximus episcopus Antiochenus Syrorum pene iisdem verbis utitur et subscripsit; Stephanus episcopus Ephewinus consensit et subscripsit; Diogenes episcopus Cyzicenus item, et sio omnes patres concilii ; Cyros episcopus Anozarbi similiter, et Constantinus episcopus Bostroruni dixit: „Consonat et subscripsi." Sio in omnibus conciliis quae nuno praetermittere neccsee est, quia timeo quod iam patientia vestra nimis abusus sim.

Examinaro atque attestari quod novum dogma concordasse! cum univorsa doctrina ecclesiae» et tunc solemniter indicare ac definire, semper mos erat ponce omnes patres conciliorum; ratificare, confirmare, novum dogma conficere, et quidem infallibiliter, erat omnino penes summum pontificem: et haec eet infallibilitas in suo vero sensu, scilicet in sensu patrum et ecclesiae; haec est vera catholica doctrina, quae habet tres magnos characteres, omnes characteres divinae revelationis, scilicet illud Vincendi Lirinenâs „quod *ubique,* quod *semper,* quod *ab omnibus* creditum est." Sed non amplius de doctrina agam.

Nunc quaedam verba de opportunitate et finitum erit. Sine concilio oecumenico praesumptio semper stat pro pontifice, quod semper verum sensum ecclesiae docentis, scilicet totius episcopatus, nunciat in omnibus suis epistolis dogmaticis: eis quoquo modo auctoritate privata obsistere contra fidem fore manifestum eet. Tuno quidem cum divo Ambrosio dicere licet: „Ubi Petrus, ibi ecclesia" l. Hocco in sensu summus pontifex foret non solus, sed tota ecclesia docens, et Petrus per Leonem loquulus esset; ita ut qui ipsum non audiret, ecclesiam non audiret; propterva ethnieus et publicanus censendus esseL Sed si quid amplius addatur, quod excludat verum sensum corporis ecclesiae docentis, scilicet consensum episcoporum, hoc propterea contra manifestam Dei revelationem fore ex dictis mihi evidentissime apparet

Hucusque summus pontifex semper habuit omne id quod ipsi divo Petro umquam tribuebatur, et quod subditi etiam angeli cuicumque superiori, qui sub Deo est, praestare possent; habuit totum intellectum et oor integrum totius mundi catholici: sed si quid amplius exigitur, nonno timendum ne omnia periclitentur? Usque modo vox summi pontificis in omnibus suis bullis et encyclicis audiebatur tamquam ipsum oraculum Christi, de cuius veritate nulla fero quaestio, ne dubitatio quidem interna exorta eet Usque modo do omnibus od publicos mores spectantibus, etiam de guberniis et de rebus politicis loquutus est, ut par erat, cum summa et apostolica libertate: sed, facta hac C definitione, nemo est qui non videat gravissima pericula fidei, ecclesiae ac ipsi sanctae sedi apostolica© inde obventura. Dogmate facto, nec verbum quidem hisce de rebus vel do absolutismo, vel de constitutionalismo vel do republicanismo loqui poterit, quin fides multorum inde periclitetur, et, quod absit, forsan omnino evanescat amor patriae.

Multifariae opiniones, praeiudicia politica tractanda sunt cum maxima cautela etiam in hac ipsa Italia, siculi in caeteris regionibus. Oraculum infallibile papae non consonum opinioni publicae, licet erroneao de hisce rebus, in exitium fidoi eet. In rebus politicis equidem sicut etiam in religiosis fanatismos quandoquo habet imperium, ac persaepe eo devenit, quod homines, aliundo optimi, caeci fiant, inter bonum et malum, verum ac non verum amplius discriminare nequeant.

Sed theologi ista omnia diluero de iure possent dicendo, haec decreta ad fidem non portinero; ad summum hic foret error popularis, qui ad nihil quoad doctrinam valet Dato et non concesso, tamen in ruinam fidei catholicae foret inter istos populos, quod luce clarius est Sed ai veritos Dei est, ita dicunt quidam zelantes, jiereant populi, eed promulgetur dogma. Non ita equidem locuti sunt neque senserunt Christus, neque apostoli, neque ecclesia mater; qui ante omnia saluti animarum ac imbecillitati plurium summa cum ac sollicitudine consuluerunt: *Multa adhuc,* dicit Christus, *habeo vobis dicere: sed non potestis portare modo9. Visum est Spiritui sancto et nobis, nihil ultra imponere vobis oneris quam haec necessaria* ; atque

* *Ct.* Lsbbe, IV. 1863 edit, renet.; Mansi. VII. 10.

* ***Enarratio*** **tn pso/autm XL» Ɓ- 80. apoJ P. L, XIV, 1181.**

**1 1«. XV!, 12.**

**» Act. XV, 28.**

ane hac definitione de infallibilitate absoluta Ro- A *inani* pontifichi, ecclesia per octodecim saecula floruit ne triumpha»it super omnes inimicos: ergo hoc onus gravissimum ac periculosissimum imponendum non est humeris nostris. In hoc potius sequamini, reverendissimi patres, duritatem Christi, et summam sapientiam apostolorum in condilo Hierosolymitano; nam perditio etiam unius animae modo infinito praeponderat cuicumque bono, quod sperandum e&seL

Ut igitur finem imponam orationi, obiicio huic tchemati: Io quia non eatis constat, et 2® quia januas caeli coarvtat et charitati ac visceribus misericordiae Dei repugnat, iis qui foris sunt viam quodammodo occludendo, orientem pellit, occidentem etiam dividit ac periculo exponit, omnibus redeuntibus etiam invitatis bellum non parem indicit; timiditatem et angorem animarum seminat, ubi fides firma steti: reluti columna; et timorem etiam senilem inspirat, ubi nullus erat antea, sed potius summus ornor popu- B lorum ad patrem amantnsimum. Ecclesia ubique vim patitur et nonne ex hisce omnibus timendum, ne quam maxima iniuna ipsi sedi apostolicae afferatur?

Haec mea sententia in praesentiarum. Sed ri definiatur aliter, cum divo Petro ipse ex imo corde ct Morenísimo animo clamabo; *Domine od quan ibi· inujf verba vitae aeternae habet*J, et nobiscum « hic in concilio Vaticano, et nobiscum eris etiam usque od consummationem saeculi. Sic ſ omnia **ordo** SC credidi propter quod locutus sum. Parcite.

Hic autem interrupta disceptatio est, ct eroinen- Ussimus primus praxes mortem unius ex condhi patribus per hare verbfi annuntiavit:

..Reverendissimi patres, dolente» vobis rignifieainus, quod unus ex patribus huius concilii, nempe reverendissimus dominus loonncs Maria Odin archiepiscopm Novae Aureliae, ꝑo morbum diuturnum C in dioecesi Lugdunensi, patris sua, ipeo die festo Ascensionis Domini, supremum divin obierit ; cuius anima piis reverendissimorum patrum suffragiis, praesertim in sacrosancto miaeae sacrificio, commendatur.'

Deinde proximam congregationem indixit habendam feria. V eiusdem hebdomadae hora octava cum dimidio ante meridiem, dicens:

„Proxima congregatio generalis habebitur feria V huius hebdomadae hora octava cum dimidio, in qua continuabitur discussio propositi ſchematis.

## 18.

## Congregatio generalis sexagesima tertia

1870 iunii 2.

Feria V die 2 iunii 1870 hora octava cum dimidio ante meridiem, in conciliari aula Vaticanae putrior- D cbalis basilicae, generalis revercudisaimorum ¡Mtrum congregatio habita est; cui interfuerunt quingenti quadraginta 1res potrea, nempe 31 cardinale», 7 patriarchae, 8 primate», 83 archiepiscopi, 382 episcopi, 3 ablates nullius dioecesis, 11 abbates genomi» rivo praesides congregationum oniiuutn monasticorum, usum mitrae habentes, 18 generales et vicarii generales; quorum omnium nomina, quao per assignatores locorum accurate descripta fuerunt, exhibet indiculus potnun sexagesimae tertiae congregationis generalis, qui inter acta concilii avcrvoliir.

Reverendus pater dominus Raphael ¿'Ambrosio archicpiscopus DyrrachieiMÍS miimm lectam celebravit.'Qua abrolnta. ot recitala oratimir Artacmua Domine Hr., eminentı-·ıɳıɳ· primus ꝑav dixit:

Tío. VI, to.

^Reverendissimi paires, prosequamur hodie discussionem generalem «chema?« primae const itu! ionie de ecclesia Christi; de quo adhur veniam luqmmdi petierunt eminent¡Mimos ac reveroudûrimuj' dominus Caesarius cardinalis Mathieu andiiepi«copus Bisuntinuss et reverendissimus dominus Felix Dupanloup episcopus A une!ſanenei

Dein ad omboneni auccMuve vocati eunt Ioannee Vanoa archiepiscopus Foganuionsis et Albai ultenais ritua graeco-rumeni, Petrus Ludovicos de Dreux-Brén· epócopi» Molinensis, Josephus Georgiua Strosamayer epinopus Boenensis et Syrimettala, Ludoticus Régnault epwvopus Camutends, et Thomas Michael Salxano episcopo» Tanenria.

### ORATIO

*reverendi ꝑatri dammi ¡oaatnit Vancna a chiepMpi Fo^araucmu ei Allmiulien>ia l.*

Eminentissimi praeside», eminentisutni m· revorendiwimi patres.

Tanti eunt obtutus ex quibus super schemate ad düctcsmnem preparilo constitutionis primar de «doria Chnsti in genere disseri poarit, ut homo oncope haereat quem ex illxa pro dicendi obiecto sibi ©ligure debeat. Plures intuitus sunt heic commemorati et expositi; ego illis superaedendo, alio respectu volo super schemate hoc pauca verba facere, ut taliter veritas, dubiis et contrariis iuxta sepositis atque omni ex parte dilucidatis, magis elucebat. Pandam sensa mea illo animi candore, quem veritas obiettiva quam inquirimus ribi praetendit

Non proferam in medium calumnias schismaticorum contra «anctam sedem apœtolicam vibratas, rive illae contineantur in libris sive alibi sint concinnatae; rum repetitam talium commemorationem non modo kscto huic loco Deo dicato derogare, verum et reverentiae sanctae sedi apostoliche debitae detrahere, ac tanto sacro concilio ©ecumenico indignant esse arbitrer. Sed gravissimas commemorabo difficultates quas ex difficiliima positione, quam ego pro sacri mei muneris officio sustinendam liabeo, mihi certo obventuras esse praevideo, si schema istud in sua plena rigiditate acceptatum foreL Ego enim non tantummodo contra quinque generum haerede, et in medio schismatis Photiam inde ab illa regione usque PctTopolini extensi excubias ago in agro Domini; verum etiam gregem ovilis dominici ex hoc schismate sacram unionem, adiavante divino auxilio, adaugere conamur. Nunc rosmet, reverendissimi patres, poteritis emetiri ct collibrare quantis dubiis, quantis undique conquisitis argumentis impugnaretur «aera unio, et impeterer et ego ab inimicis sacrae unionis illis in partibus degentibus.

**' Argumentara: .ArckirpiscopusFcgarariensR nonnulla dubii proposait praesertim circa tertiam et quartam «ritenatü caput, quibas ait. in jua rigiditate acceptú, fidem ecclesiae graecocatholkae non parum convelli. Io ecclesia Graeca quatuor eue quae halentur ut partes CMHlitotitae ecclesiae, nimirum symbolam, codicem, rituale, hierurthìam. Ad symbolam quod attinet, «liffieullatera Graecis facere ꝑt quod wlius Romani pontificis oraculum offertur loco auctoritatis eccleaiae collective sumptae, quam bue asque maximo in honore habuerunt, et In quam se credere in symbolo profitentur. Quoad codicem et rituale, ecclesiam Graecam suis sive legibru sive ritibus addicti«rimam esae, et admkaa doctrina in capite tertio expetita ubi agitur de potestate lotam dhaplinam moderandi, eamque extendi ad omnes sine discrimine ritus, ipsius codicem et rituale penitus convelli. Quoad hiérarchisa, Graecos admittere utique primatum Romani pontificia, at admittere etiam episcopos esae apostolorum mceeoores; non tarile igitur passuros adeo extendi pontificiam potestatem quemadmodum in capite tertio fit, «Item si doctrina illa adoptetur in tota sua rigiditate. finit renovandum esse decrelum concilii Florentini, et non ulteria· prt-^rcdieudum.··**

Affcinrn aliqua ex istis dubiis, commemorabo ¿› difficultates non illo scopo, ut vel unum vestrum illis inaccessibilem persuadeam do contrario eius, quod firma fido et ex convictione tonet, non ideo, sed vel ideo maxime ut solus i|»o a vobis rapientioribus percipiam, ct accipiam, quid ad sufficientiam reponendum sit tantae ›xu-rao unionis inimicis, qui mo do principiis nostri schematis jiro certo interpellaturi sunt. Nam et a me, uti do so pro suo moro praeciam dixit illustrisdinui primas Hungarian relato ad euoe fideles, ct mei fideles quaerunt verbum salutis, ot mtiunciii suae fidei α suo praesule desiderant Igitur nos prius ojioitot sciro, quid rcjionciiduin habeamus omni quaerenti de ea, quao in nobis r.it, fide. Proponam difficultatce ct dubia prout ea simul afferunt, ot nobis ob oculos sistunt advorvarii.

Itaque si acliema nobis propositum in plena sua rigiditate, jirarcertim in capitibus HI et IV adoptatum fuerit, non modo mullorum convictio, quam do B sanetne ecclesiae constituiiono adusquo habuerunt, alterabitur et succutietur vehementer; verum etiam fides ecclesiae graecoo ot catholicae non parum convelletur. Nam in ecclesia giucca ct catholica tenetur, quatuor osso partea constitutivas ecclesiae, symbolum sen veritates fidei ot moniiii, codicem, rituale et hierarchinm.

Quod iam symbolum attinet, adoptata schematis nostri doctrina in capite IV proposita, infallibilis definitio et declaratio et annuntiatio veritatum ad symbolum spectantium soli Romani pontificis oraculo offerretur; non iam amplius, ut adusque, ecclesiae collectivo docenti attribueretur, do qua Christus Dominus ad suos apostolos dixitl: *Euntes docete omnes gentes..... cere ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem Mendi;* et alibi5* *Cum autem venerit Spiritus veritatis, docebit tos omnem veritatem;* et in alio lo**3: *Qui vos audit me audit,* C *et qui ros spernit me spernit;* et ₸andem Ni *ecclesiam non audierit, sit tibi sicut ethnicus ct publicanus.* Tamen hanc ecclesiam collective docentem videtur agnovisse et summus pontifex sanctus Caelestinus 1 esse solam veritatis infallibilem magistram. Nam in epistola ad Nestoriuni haec habet5: „Quamobrem hoc tibi jjorsuasum habeas velim, nisi de Christo Domino nostro ea docueris et tenueris, quao et Romana et Alexandrina et universalis ecclesia catholica tonet et docet, sicut ot sanctissima magna Constantinopolitana ecclesia usque ad hunc episcopatum tenuit ot docuit ... ab universalis ecclesiae catholicae commuriiono quamprimum to expulsum proscriptumque ₸ri/ Id vero minimo negari jiotest, Spiritus sancti assistentium ecclesiae promissam, ease praecipuum ecclesiae catholicae praesidium ad id, ut haec apta ot capax reddatur ad divinam ot caelestem suam docendi missionem rite ot infallibiliter adimplendam, atquo divino euo capiti ot fini, fundatoris voluntati conformiter, ₸ondondum.

Hoc ipsum declaravit idem eummus pontifex Cacleetinue I in epistola sua ad patres synodi Ephcsinuo scriptu, quam his inchoat ₸erbis „Sac«rdntum concilium Spiritus sancti pracHoutiuin doriunit. Certum eet enim illud quod legimus (neque enim veritas montili jiotest, quod evangelici» litteris proditum extat): *Ubi sunt duo vel tres in nomine meo congregati, ibi et ego sum in medio eorum.* Quod si numero Ium exiguo Spiritus sanctus non deest, quanto magis par est, ibi illuni minimo dofuturum, ubi tanta sanctorum multitudo convenit? ₸t is ergo nullo umquam tempore apostolos deserebat, quem illi praedicando susceperant; aderat enim illis semper Dominus et magister, immo vero noe tunc, cum iam pleno adulti orant, magisterii sui ope destituebantur. Docebat illo qui miserat, docebat illo qui quid docerent suggerebat, docebat qui so in suis apostolis audiri affirmat. Ita nec cacton» quoquo Domini sacerdotes deserit; quippe cum demandata praedicationis cum, propugnandaoquo et propagandae sollicitudo quad huerodiInno quodam iure ad nos transmissa nd onim» pertineat. Omnes enim ₸bivi |»er totum torraium orbem illorum \iro nomen Domini praedicamus, atquo eodem iurc tenemur. Etenim dum illis dicitur: *lie, dórele omnes gentes,* non aliquid particulare sed generale mandatum proponitur; meque ministerium in a|x»tolis in commune mandavit: hoc no» omnes explero ₸oluit/ Haec sunt verba sumini j›oiitificis Caelentini I.

Sed videamus quid ct ecclesia giucca, ad cuius fidem ct hic ct illic fit provocatio, dum adhuc tota catholica esset, quoad Spiritus sancti assistentiam fide positiva in publicis documentis deposita crediderit, tum relato ad subiectum, cui infallibilitos attribuitur, tum relato etiam ad modum quo eadem exerceri et operari crederetur, ₸bta documenta reperìuntilr prao manibus alioquin inimicorum nostrorum, ct prae manibus nostris, quia sunt publica, scilicet acta, decreta, definitiones conciliorum generalium: nenqx) primo quidem in concilio Coiistantinopoliluno II, occumenico V, in cuius collatione VIII in sententia do tribus capitulis, inter alia, haec leguntur1: „Licet enim sancti Spiritus gratia ct circa singulos apostolos abundaret, ut non indigerent alieno consilio ad ea quao agenda erant; non tamen aliter voluerunt de eo quod movebatur, ri ojjortorct genica circumcidi, definire, priusquam communitor congregali divinarum Scripturarum testimoniis unusquisque sua dicta con₸firmaverunt/ Et ulterius progreditur3: „Scd et sancti patres, qui j»cr tonqiora in sanctis quatuor conciliis convenerunt, antiquis exemplis ₸tente communiter do exortis haeroibus et quaestionibus disposuerunt certo constituto quod in communibus disceptationibus cum proponuntur, quao ex utniquo discutienda sunt, veritatis lumen tenebras cxjicllit ₸endacii/

Quanti autem haec ex ¡tarto sanctae salis facta fuerint, apparet ex testimonio sancti Agathonw summi pontificis, ex epistola scripta od ₸mperatore orientis atquo in synodo VI occumonica ncliono IV lecta, quao hie continentur1: „Quao vanonnx» a sanctis atquo npostolicifl praedecessoribus, ct venerabilibus quinque conciliis definita eunt, cum simplicitate cordis et sino ambiguitatu n patribus traditao fidei conservamus, unum ao praecipuum bonum habere semper optantes atquo studonUs, ut nihil do eie quao canonico constituta sunt, minuatur, nihil mutotur, nihil addatur, sed eadem et vorbis et sententiis illibata ₵ustodiantur/

In concilio VII occumenico Nicaeno II, congregati I?atrcs ncliono VII ita loquuntur in definition©obiecti ibidem pertractati:* „Qui nobis cognitionis suae lumen gratis dedit, et tenobras caliginomquo infidelium insaniae discussit, noequo »b cn liberavit, Christus scilicet Deus noster, qui suum ‹.χ· l«uom non habentem maculam aut rugam sibi dcqxmsavit et diligenter

i Matlh. XXVIII. 19.
› Io. XVI, 13.
› Lac. X. 16.
‹ Matth XVIII. 17.
- EplsL XIII, apud Constasi; Musi, IV. IOV».
• Epi't. XVIII, apud CoiuUnt; Massi, IV. ΓΛ3.

» Manti, IX, 069.
1 Ubbe, VI, 199 rd. veeeM IX
› Ubbe. VII. tenet; Manti. XI. 235 d.
‹ Labbe. Vili. 1203 ed- reset ; Manu. XIII, 374 n.

custodiendam esse praecepit et discipulis suis sanctis confirmavit *dixns: Vobiscum rum omnibus diebus usque ad consummationem sacculi* Hanc vero promissionem non solum illis dedit, *sed et* nobis fecit qui per eos credidimus in nomine ipsius .... Igitur Dominus noster lesus Christus .... noe undique sacerdotalis dignitatis praefectos secundum suum beneplacitum convocavit.... quatenus divina traditio ecclesiae catholicae communi suffragio auctoritatem accipiat Igitur cum omni diligentia perscrutantes et investigantes iuxta scopum veritatem nobis propositam nihil adiicimus; nihil adimimus; sed cuncta ecclesiae catholicae dogmata conservamus, et sex universalibus conciliis inhaerentes eorum acta comprobamus.'[1]

Haec sunt illa momenta historica quae inimici nostri ut dixi prae manibus habent, excerpta utique ex decretis conciliorum oecumenicorum ecclesiae totius, dum tota catholica esset, quae sacrae unionis I defensoribus opponunt, quibusque nos oppugnant Utinam autem ipsi iidem adversarii vel illum unicum factum prae oculis haberent haec omnia auctoritate sanctae sedis ăpostolica confirmata et comprobata fuisse!

Sed videamus modo quid nobis opponatur quoad secundam partem constitutivam ecclesiae, seu quoad codicem, si ista principia, quae in schemate proponuntur cumprimis in capite HI, ita adamussim adoptata fuerint Quantum codici eocleriastico insit momentum, cumprimis illi ecclesiae graecae, quae fuit catholica dum hunc codicem conderet, quillibet vaitrum, reverendissimi patres, poterit intelligere, ei mecum perspexerit in illo codice non tantum sacerdotii et omnium ecclesiasticarum personarum privatam et publicam vitam et agendi rationem regulari; verum etiam fidelium publicam vitam occledartiram eodem codice gubernari, totam disciplinam dirigi, quin immo C in illo codice plurimas tum ipsius cultus divini tum etiam ritus ipsius regulas stabiliri. Hinc evenit ut ecclesia graeca wmper suo codia tribuerit momentum, eumque auctoritate conciliorum generalium, quibas ipsa interfuit, sibi asseoirait· fecerit

Hoc et patet ex pluribus decretis conciliorum oecumenicorum in oriente celebratorum, cumprimis autem concilii Nicaeni Π canone I, concilii Constantinopolitani II can. Vili et can. V; ex quibus brevitatis causa tantummodo medium canonem primum concilii Coartantinopolitani IV vobis praelegam. Dicunt nempe canone I congregati patres sequentia l: „Igitur regulas, quae sanctae catholicae ac ăpostolica ecclesiae tam a sanctis famosissimis apostolis, quam ab orthodoxorum universalibus, necnon et particularibus conciliis, vel etiam a quolibet Deiloquo patre ac magistro ecclesiae traditae sunt, servaro et custodire profitemur; his et propriam vitam et mores regentes et D omnem sacerdotii catalogum, sed et omnes qui chrirtiano censentur vocabulo, poenis et damnationibus, et e diverso receptionibus ac iustificationibus, ǫuo per illas prolatae sunt et definitae, subiici canonico decernentes; tenero quippe tradition», quos accepimus, site per sermonem sive per epistolam sanctorum, qu¡ antea fulserunt, Paulus admonet aperte magnus ăp̄artólas.

Similibus contestationibas egerunt confonniler gricci etiam aerioribus temporibus, cumprimis sacculo XΠ1 «t saeculo XV ; sacculo XIII in concilio Lugdunensi Π anni 1274 asservito, dum interruptam sacram fidei unionem charitatisque communionem cum ecclesia catholica et sancta sede apostolica reanumere

» UkU, X, «3 wL renet.; Mansi. XVI. 160c.

*A* intenderent, atque saeculo XV in concilio Florentino anno 1439 celebrato revera etiam perfecerint. Quid illi egerint ad tutanda sua instituta canonica, ritualia, disciplinaria quaelibet, paginas actorum conciliorum istorum legenti patulum erit. Sed non abeimilitor egerunt et aliae nationes, quae graeco ritui addictae, od sacram unionem amplectendam successivis temporibus acceseront.

Alias non commemoro nisi unam, quae mihi carissima «t, quae mater eet, intelligo nationem Rumenam, quae re Romanam vocat. Haec namque saeculo XVII in finem vergente, anno 1697, in synodo sua menso februario celebrata sacram fidei unionem cum sancta redo apostolica profesa esi secundum puncta concilii Florentini intuitu sacrae unionis stabilita, ea expressione addita ut sibi ritum, disciplinam et codicem ultro quoque conservare liceret, eo subintellecto quod iis omnibus nihil insit quod sive unitati fidei, aivo I honestati et puritati morum officeret.

Nec dicax quis, reprendissimi patres, commemorationem disciplinae extra rhombum vagari, neque ad sutum quaestionis pertinere; nam hic non agitur de disciplina ecclesiastica. Sed, reverendissimi patres, non agitur de punctis disciplinae ecclesiasticae in specialibus concedo; nam agitur de principio disciplinam totam moderandi expresse exposito, quod dicitur extensum iri ad omnes sine discrimino ritus. Et reapse hoc est praecise quod magnam anxietatis causam praebebit illis, quorum vita Christiana publica od normam statutorum ecclesiae universalis adusquo gubernata fuit.

Ego qui optime nosco rituationem, positionem meam et difficultates, quas forsan nullus vestrum habet, quibus circumdor, ei etiam naturam populi mei ex cuius gremio sum, et cogitandi rationem et convictionem et consuetudinem et mores, quod vita pretiosior omnes nostrum reputant, non possum igitur, reverendissimi patres, quin solemni hoc momento vobis non pandam vehementem animi mei angorem in eo consistentem, quod principia, quao hic proponuntur, si ad cuspidem et apicem in finem perducta fuerint, non modo illos qui adusque adhuc in schismatis tenebris delitescunt, longius et amplius repellerent a sacra unione amplectenda, verum etiam ipso» fideles graeco-catholicœ magna, maxima anxietate replerent, eo quod plurimi faciunt suas res religioeas et ecclesiasticas. Quin immo vehementer timeo, utinam autem etiam vanus esset timor, sed tiineo non futurum vanum, summo periculo ipsos eliam fideles, qui sacra unione Christo lucrifacti sunt, expositum iri, si haec ita rigide adoptata fuerint.

Nec dicat quis, reverendissimi patres, nos non multum debere curare de iis qui foris sunt; viderint illi quid faciant, non ita nos. Habemus sanctissimam obligationem quaerendi et salvandi quod perierat; nam Christus Dominus dixit nobis per apostolos suosl: *Et alias* occa habeo, *quae non nent ex hoc ovili, et illae opartci me adducere.* Quomodo, per quem, rogo, roverendinimi patres, si non per nos? quomodo adducentur, ai non curemus? et ai non curamus, quomodo implebitur eiusdem effati dominici socunda para: *Et erit unum ovile, et unus pastori*

Sed neque hoc quis dicat, angorem ob defectionem a sancta catholica ecclesia, a sacra unione, non iustificari ne tunc quidem si (quod Deus avertat) eventu comprobaretur. Nam huiusmodi deficientes manifestant per hoc w non habere salutis animae curam, ac proindo non cwc nostros, ex nostris; neo tum quidem fuisse, cum numero nostro accenserentur.

» Io. X, W.

Sed non ita, reverendissimi polit»; salus animae A cet secunda suprema lex; prima cet gloria Dei, ct immediato naius animarum; ad haec duo fundata eet ecclesia: summi momenti eat salus animarum. Ergo qua negotium summi momenti, summa cura etiam amplectendum, sumninque rolliciludine prosequendum, ct continuo piae oculis habendum remedium divinum quod Christus Dominus sui» apostolis praescripsit dum diceretl: *Ecce ego mitto* nos *sicut* ov« *inter lupos. Entote ergo prudentes sicut serpentes, et simplices sicut columbae:* riniplicew in electione finis, qui nobis praestitutus est ; mxI et prudentes in electione modiorum mi hunc finem obtinendum. Faciamus quod Minctus Paulus profitetur mj focisseЗ: *Фnnibu omnia laetus sum, ut omnes Christo lucrifaciam.* Si mali »inl, reverendissimi patres, quis nunc ventrum eos relinquat? Corrigamus illos, et si possibile est, emendemus; sed numquam a nobis repellamus, ne coram iuitisrimo indice do manibus nostris requiratur san- B guis eorum. Natu ot hi mali possunt nobis relinquere tliCMmroe prêtiorisrimai, suas nempe futurus generations, quao manebunt in inanibus nostris; quae hi beuo educatao fuerint, jiolerunt esse ecclesiae catholicae devotissimae animae, et tristitiam illam, quam pareritee forsan ex sua malitia attulerunt ecclesiae, supplebunt et convertent in laetitiam, ut gaudium ecclesiae sit plenum.

Sed videamus modo quartam partem constitutivam ecclesiae catholico-giaecae, nempe hierarchiam. Si doctrina ista, sicut est proposita, enuntiata ct definita fuerit, fideles mei non invenient in illa totam illam doctnnam a sacro concilio pronuntiatam, quam illi tenent. Vos, reverendissimi patres, scitis omnes optime, grueeam ecclesiam eiusque fidolce catholicos etiam suae fidei, suorum patrum, suarum synodorum ecclesiasticarum, quas α sanctis patribus qui ecclesiae catholicae luminaria fuerunt, pie heroditavit, esso C tenacissimos, et hodiedum oste valde sollicitos. Haec ecclesia graeco-catholica nostra, quao primatum sumini pontificis tamquam successoris beatissimi Petri principis apostolorum, vicarii lesu Christi in torris, cum iuro honoris et iurisdictionis divinitus institutum veneratur ot filiali obsequio prosequitur, suos quoquo episcopos credit ee.se ajioslolorum Kucco^orw, atquo eosdem potestate α Christo Domino institutos ολο regendi pascendi et docendi iuxta illud monitum sancti Petri3: *Pascite qui in vobis est gregem Dei.* Fidei suae haec documenta haurit ex positivis institutis suno ecclesiae, ex codico quem summa veneratione prosequitur; in quo inter alia (ut non omnia commemorem) attingam quid illa credat hoc sub reepoctu. Dicit enim: „Episeopus igitur vobis praaridot, tamquam Doi dignitate constitutus, qui clerum sub potestate sua tonet ot toti populo praoest. Quanto magis aequum vobis œt, quorum clarissima fidee et spes D certa eet, venerari in antistitibus Dominum Deum,' atque Ima oree Doi episcopos ǎrbitrari/ Alio in loco4:* „Presbyteri ot diaconi prnoler episcopum nihil agere pertentent ; nam Domini populus ipsi commireus est, et rationem pro tmimabus eorum redditurus est."

Do hac eadem fido praeciso hoc anno sunt mille anni, α quo et patres in concilio oecumenico VIII Constantinopolitano IV congregari taliter effati sunt, canone XIV dicentes6: „Eos qui a divina gratia ad episcopale advocantur officium .., omni honore dignos ab omnibus principibus et subditis sancimus ħäberi.

i Mitth. X. 16
> I Cor. IX. 22.
* I Petr. V, 2.
4 Canone apostolico 88, apud Mansi, T, 88 a.
• Labbe, X MO et 646 ; Masri, XVI, 168 a.



Et canone XXI dicitur1: „Dominicum sermonem, quem Christus sanctis apostoli» et discipulis suis dixit, quia *qui ixm recipit me recipit, ei qui vos spartii, me spernit,* ad omnes etiam qui post eoe secundum ipece facti sunt summi pontifices et pastorum principes in ecclesia catholica dictum esse credentes, definimus, nominem etc."

Quis iam non videt, his omnibus declarari aperte ea, quae s. apostolus Paulus declaravit episcopis Miletum convocatis, dum ipsis valediceret venturus Romam3: *Attendile vobis et universo gregi, in quo vos Spiritus sanctus posuit episcopos, regere ecclesiam Dei.* Quis vero ab his non perspicit non parum discrepare principia, quae habentur deposita in capito III schematis nostri?

Igitur ut terminem quod volo, ne doctrina, quam sacrosanctum hocco concilium generale oecumenicum definiendam, enuntiandam, docendam e-re statuerit. in ullius populi fidelis ansam et ruinam spiritualem converti posait, nequo nos qui in durissimis circumstantiis vereamur, implicemur dubiis inextricabilibus; putarem desistendum esse a doctrina in hoc schemate deposita enuntianda, atque sufficere doctrinam enuntiatam in concilio Florentino et ipsa ecclesia graeca consentiente definitam: idque ideo primo quia boo concilium Florentinum non videtur adoptatum esso per concilium Tridentinum, et rio desideratur ille nexus historiae ecclesiasticae, qui in conciliis in oriente celebratis tantopere et tanta harmonia elucescit Praeterea putarem istam doctrinam omnino sufficientem ολο ad conculcandos, retundendos, refutando» et condemnandos omnes etiam adversarios et haereticos quicumque ab isto tempore pullulassent.

## ORATIO

*reverendi patris domini Petri Ludovici de Dreux-firésé episcopi Molincnsis'·*

Eminentissimi praesides, eminentissimi ac roverendissimi patres.

Tacendi aut loquendi anxius a verbis faciendis libenter abstinuissem, nisi in levandis quorumdam verborum et quaestionum ambiguitatibus spee aliqua inter nos consonantiae affulsisset : multos quippe, ut rnihi videtur, nonnisi inanis timor a doctrina schematis amplectenda removit. Quapropter pauca verba do unione primatus et infallibilitatis, ac ricut consectarii ex principiorum connexione proferam. Ubi enim magisterii primatus admittatur, subito a bene intelligentibus ad nece&sitatem concluditur infallibilitatis.

Noe oletat, ut apprimo exposuit Hierosolymitanus patriarcha, quod politico aut civiliter definientibus nuda tantum debeatur obodientia, quin indo infallibiles aestimentur. Talis quidem obodientia «wcularibus definitionibus sufficit, quin etiam extra magisterii coRum ecclesiasticis. Quoties autem iam non extoniam rolom applicationem administratoriae potestatis intendimus, red intrinsecae veritatis definitionem, ipsamet ratione patet primatum edocendae veritatis doctorom requirere infallibilem. Ncc aliter ipsis herodionis ap¡aruit quando solo lumino naturali

i Ibid.
> Act XX. 28.
' Argomentasi : .Bpbeopwi Moalinenrii. lafrilibiliuiea ≪ primato descenders, nugirinim veracem mm deber·, et «premam Eisgutrum lamoe veracem. Id rideste» Gallicano· dinne Romano pontifici nonniri primat partes competere, «en ipros utique primum ease, non vero summum. Fer de&altlonem infalübüitaüa non despoticam fieri eederiae poteriatea, nos vtohri iura eplacoporum, qui temper indices euni et quidem Infallibile·, ri una com supremo ecclesiae capite iadiceaL Supremos autem indicem χiπη infallibilem em cum apostolico rao mentre fungitur.·

ex confessione magisterii veritatem magisterii deducebant l: *Magister icimus, quia verax es, el* in *veritale viam Dei doces. Magister ergo veritatis* verax esse debet, et ideo verax quia magister, et in quantam magister in tantum verax, et si magister supremus supreme verax. Porro in magisterio versoitatem supremam quomodo vocabimus nisi infallibilitatem? aecus licendam habens falli facilem, nullam nisi contemptibilem auctoritatem exerceret, infelix doctor, aut dominationem falsitatis infelicior imponeret, nec veritatu teneret primatum, quin potius erroris. Uno verbo: aut supremam magisterii potestatem Petro negare cogimur, aut infallibilem praedicare.

Cuius argumenti vis etiam in contrarium indinantibus satis valet, qui ad illam declinandam primatum a suprema auctoritate separare tentaverunt, quasi primus solam in docendo constitutus fuerit Petrus, non summus; et ubi supremas partes concessent Chriitus, praecipuas tantam conati sunt agnoscere. Hao» B autem gallicana vox, non gallica; e contra quae papalis apicis designationem omnimodae summitatis tanta roluit commendatione praedicare, ut Petri successorem lingua nostra numquam primum aut maximum pontificem nominaverit, red supremum: gallice etenim de summo pontifice loquen!» dicimus *k souverain pontife,* italice *il sovrano pontefice.*

Hoo verbo a saeculis tradito inscii forsan red divinae providentiae dispositione profitentur, pontificis potestatem in ecclesia regiae, ut olirn apud noe in civili gubernio plena non arbitraria vigebat, aequiparari: quae vox *la soureramelé* (la sovranità) ad principem reapeo desiit pertinere, sed transiit necne ad populum? Certissime plenae potestatis, quod sonat, exercitium iam non est unius, sed inter piaree dividitor ut ex. gr. in condendis legibus palet. Confutatio illa quorumdam inter nos doctorum ex vero ipaa populi nostri et regiae in primatu pontificio C dignitatis confessio in novum argumentum insurgunt infallibilitatis. Scriptura quippe sacra ex testimonio veritati perhibendo notionem ipsam regiae potestatis evincit; ad quid enim gladium portat rex? ad quid leges condit? ad quid legibus, ut obsequium mereantur, aequitatis et iustitiae iura vindicat? ad quid ud iudicandum redet, nisi ut veritatem in dicendis et agendis tueatur?

Omnia enim potestas cum ad hoc finaliter ordinata sit, ut famuletur veritati, supremum veritatis famulitium manifestandae supremae polestâtis exercitio non rine profundioris wicramcnti intentione aequiparatur. Undo ut ex ore prophetarum et ex propria »ua atUHtatiune Dominus noster nulla principaliori causa rex agnoscitur, nisi quatenus praedicator, annuntiator veritatis1: *Ego autem constitutus sum rex ab co rupee Sion, montem* «mrium *riut, praedicans praeceptum eius* Pariter an esset rex inter- D rogatus, de regia dignitate Christus ad praedicationem veritatis continuo concluditl: *Tu diris qum rex rum ego. Ego* rn *hoc natus sum, et ad hoc veni in mundum, ut testimonium perhibeam veritati* Postremo crucem patientis cathedram docentis efficiens regiam titulum super inscribi voluit, ut inde discere-

mus plano regium esae superarcilentissimum cliaritatis magisterium. Si autem regium, certe liberum; cuius vero libertatis, nisi illius de qua ipse ðixit *Cagnoletti» veritatem, et rentas Uberabit vot;* scilicet ab inimiris internis ct externis, a visibilibus et invmibilibwi hostibus.

• Mare. 111. 14.
• Px II. L
• Iμ ıi. XVIIÍ. S7.
« ⁑· VIH. n.

L Quoties in decursu saeculorum Christi vicarius ot ipse crucem pro cathedra habens et protendens manus ad populos credentes et non contradicentes ad se illos traxisset et ad veritatem, nisi se interposuissent doctoree, exaltationem pontificiam a terra per infallibilitatis privilegium deprimentes l Nostrum ergo ost ex officio docendi nobis proprio confiteri coram populis et regibus praeconem veritatis supremum in universo munda Ex Icsu oro veritas libere prodiens et ex nostro fideliter et apte diffusa et reges et populos ct nos liberabit.

Sed dictum fuit et ad satietatem repetitum, ex bac infallibilitatis cum primatu identificai ione putidam praedicari despotism! papal is aseen abonen» tamquam si ex hac solemniter agnita connexione papa dcinccjfe mentes, corda, rnotue omnium christifidolium ferreo iugo premendi potens evaderet. Qui talia fingunt non ignorant corte, sed obliviscuntur a nullo p!unquam α despotismo orcleuam abhorrere; et ab ipm ubicumque liberis incedit gressibus, monstrum hoo prudenter sane et pedetentim, red omnino expulsum fuure. Mirum ergo foret supremo ecclesiae pastori et doctori a suo divino fundatore despoticao potestatis auctoritatis privilegium esse reservatum. Sed nihil veritati consentaneum minus.

Et no in scrutandis traditionis, ccdesiostirae historiae, et «anctorum patrum monumentis immoror, quod melius doctioribus convenit; liceat in tantis sacrae Scripturae textibus duoe vel tres excipere, quibus attento ꝑerpensi liquido apparebit, non promiscue certe, ut in convulsis societatibus, nec in bipartita vel tripartita divisione supremae auctoritatis, ut in modernis, red ita hierarchise regimen ecclesiasticum fuisse constitutum, ut episcopus sollicitudinis para sufficiens, immo tremenda nimis coram aeterno indice remaneat Ad gubernium quod attinet, aine dubio nec solvere nec ligare possunt episcopi, quin ipsis concrediti ovilis clavos ab co, cui eoli in regno caelorum commissae Mint, directe xel indirecte fuerint traditae. Sed traditione facta, qui in iis ast, gregem Dei poscunt polcelale propria, ordinaria, niai in railice, in exercitio saltem immediata, et (quod fatendum foret, nisi cleri querelis temporum circumstantiae saepe saepius oUirterent) nimis extraiudiciali. Licet ergo ubique terrarum uaivereae ecclesiae episcopus eadem jotes: alo ordinaria, immediata et extraiudiciali gaudeat; aitamen propter multitudinem chrirtiani popuii ca ſionni extraordinarie et raro, et plerumque iudicialiter utitur.

Quis diebus uoMns provinciae civili regendae praeficitur, qui eadem ac ik x libertate, fixitate, dignitate. reverentia ex parte cupitis gloriari valent? Omnia nec uno excepto civilia gubernia mente perlustrans quaesivi nec inveni. Gratia» igitur potius Deo agamus. qui in regno suo α Spiritu sancto delineatori» nini tanta suavitate adimpletam dat videre hierarchiain, qua ne ¡urtiti» subvertatur, excelso excelsior est alius, et super han quoque eminentiores sunt alii, et insuper rex imperat univereae terrae.

Quoad doctrinam certe verbum Dei non est alligatum. Et doctrinae panem nortris porrigere non licet tantum, sed unicuique pro captu suo frangere iul)cmur. Revera fas non est, nonnisi ex ipsorum licentia fratrum catliodram ascendere, ne praedicationis nostrae in nostra ius conculcetur. At scribentibus. dum libri publico favore gaudeant, universo orbi verba facere fas ‹mL Sic eorum quae Christus, praesento Potro non sed· quae nondum erat, patribus pro quibus rerb-one nati sumus mandavit, traditio npodoltrA ⅋iva

Qiim· -rrvilw» ergo et qiiœ iniurm. m ia|¡ concentu

doctorum, innuo ct indoctorum, aliqua voce discordante, ul ad consonantiam reducatur sufficiat recursus ad vicarium consummatoris fidei nostrae; quin elungnti ab invicem uniuscuiusque sententiam (quomodo secure non intelligo) exquiramus? Ex verbis ĕvangelici certiores facti sumus, nobiscuin usque ad consummationem sacculi adfuluruni Christum, dum mandata cius praedicamus. Ex verbis Pauli itidem novimus, quia *oportet ct haerete cmc1.* Nulli ergo ex nobis spedalini, sed adhaerentibus cui soli proinùdo data est, ne eius fidos deficeret, absistentiao divinae eccui itiu.

Scimus equidem genuinum fidei nostrae depositum in omnibus nostris numqunm defuluruni, sed in quibus, exorta controversia, nescimus. Sciemus vero postquam vocem protulerit fidelis ille servus el prudens, quem constituit Dominus huper familiam suam, ut fratre» confirmet in tempore suo. Et hanc vocem *confirmet* affectantor repeto, quia dum iucluctabilem confirmantis potestatem adslruit, confirmatorum plurium ¿altem firmitatem implicat.

Revera enim multorum vocem confirmat summus pontifex, etiamsi primus et solus fratres alloqui videatur. Alioquin mentito sibi verbo Domini, cassaret in ecclesia fidelis custodia mandatorum corpori non minus quam capiti promissa. Abesset Christus ab ovili aut a domo pastoris summi, sine cuius assensu ex omnium catholicorum confessione ipsa concilii oocumenici decreta robore carent. ludices igitur veri sunt episcopi, qui tradita ecclesiae vel non tradita autumant, iudicio proprio licet reformabili quotidie condemnante» aut approbante». Sed quidquid in contrarium prolatum fuerit, iudicis etiam manent in concilio congregati, quando ipsis inconsultis, sed de multorum doctrina cum sua, ex verbo Domini confonnitate fretus, quid sentiat ipse amplectendum pontifex proponit.

Exemplum habemus in tribunalibus civilibus, in quibus nec interveniente quidem superioris gradus iudice, statim, completo votorum numero ad sententiam requisito, reliqua iudicum vota non valent nisi prioribus conformia et ad maiorem rei iam iudicatae Bolemnitatem. Esto autem quod ad verum indicis exercitium requiratur mutandae sententiae possibilitas; ex adversariorum sententia mirandum illud eveniret, ab ipaorum sensu certissime, ut reor, alienum, scilicet quod Romanus pontifex non confirmantis uinquam, sed confirmati semper partes haberet; et in conciliis generalibus insuper, nisi prior sententiam promeret, nonnisi partes falsi nominis iudicis. Et assertum probo.

Cum ecclesiae dispersae, immo in concilio congregatae, quao credenda iudicat, proponit pontifex, eius sententia donec a pluralitatis saltem assensu firmetur, nulla irrefonnabilitato ex istorum doctorum sententia gaudet Et quid? si praevaleret doctrina unanimitatis? neo umbra iudicis ipsi remaneret cui nec maiori neo minori patrum numero assentici licitum foret Noe vero credimus pontificem summi iudicis munero fungi, etiamsi de mutanda patrum sententia nec cogitet, nec cogitare possit Supponatur enim, quod raro aut nuraquam evenit» in aliqua venute definienda, tacente pontifice, patrum sponunea unanimitas; suprema sua iudiciaria potestate papam spoliare quis arbitraretur? quamvis ex nostra de inseparabilis corporis et capitis coniunctione doctrina, nulla tunc de genuino ecclesiae corpore remanente dubio, infallibilius sua ad nihil aliud pontifici deserviret, nisi ut unanimia concilii decreU confirmatione muniret libentissime.

“ ICor. XI. 1».

Non aemulemur ergo quasi iudiciorum nostrorum necessarium praerogativam dissentiendi ius» quod ipse pontifex non sibi vindicat nisi in discordiis nostris. Satius cat quando veritatis vicarius de thesauro ecclesiae, cuius claves habet, noviter forsan et explicitius expressam doctrinam, sed absque dubio veterem, profert, ut ingenuo fateamur, qui ab ipsa ex nobis errarunt, ne in fide errent, eam iudicio suo assentivo corroborare teneri. Non aliud est infallibilitaa pontificia, cui totis adhaeremus visceribus, nisi gratia gratis data, nihil extra mandata Domini Petro et apostolis tradita definiendi, ut qui inter nos traditionis custode» fidelcr» sunt ct non novatores agnoscamus. Vocem exinde extollat pontifex praedicans praeceptum Domini vel conquisitione facta inter discrepantium iudicum sententias, irreformabiles quae ipsi placuerint, declarans, vel urgente liberandae veritatis casu seorsum quid credendum sit iudicans; ex infallibili capitis cum membris coniunctionc fidenter credimus, nihil ab eo ita separate iudicari posse quod a pluribus ex uobis od conficiendum corpus morale non imparibus opinatum iain non fuerit.

Procul ergo ab infallibilitate pontificis vox *separata,* procul etiam *personali* si de persona privata» non de publica intelligitur; procul denique vox *absoluta,* quia ut apprime dictum est, non agitur nisi de relativa ad corroborandam Scripturam et traditionem potestate. Attamen excluso ab iis vocibus *personali* et *absoluta* superexposito sensu utpote falso et nonnisi ad fovendum odium apto, iis in disceptationibus scholasticis saltem ad sinceram doctrinam evolvendam licite, veraciter, immo et proficuo uti posse arbitror. Suprema quippe potestas in quavis monarchia personae physicae ct individuae principis competens in ecckeiastica insuper nulli potest delegari; et pontificis iudicio vere absoluta sunt, quia ex ipsis a nemine nemo solvi potest. Ab ndxersariis autem nec in hoc genuino sensu haec verba intelliguntur; abrepti siquidem in admirationem quorumdam gubemiorum, ad ipsorum effigiem regnum Dei, ecclesiam scilicet offormare somniantur. Inde commentum illud senatus periodice adunandi cuius voci fallibili, fallibili» vox regis concordans veritatis fieret tuba et dimidia huius renatus potestate aucta pontificis dimidiata potestas ad leges vi ineluctabili condendas apta assurgeret. Neo loquor de praetenso illo conciliorum iure pontificem minitatione depositionis ad amplectendam pluralitatis sententiam coercendi. Si enim cocleeiasticam monarchiam cleri sacculares a democratia ita temperatam suspicarentur, ut tole» doctores existimant» eam temperari a vera et reverendissima episcopali aristocratie, pauca spes salutis nobis affulgeret. Ex plebiscitis quippe didicimus eoe qui non anarchia gaudent, uni libentius quam pluribus fidere.

Sed quidquid sit de variis guberniorum formis, quos Dominus hominum disputationibus tradidit, et quarum nulla in quavis regione melior eet ea. quae gentis moribus aptior, aeternae iustiliae et veritatis legibus magis famulatur; nuno rermo est de revelata et divina institutione ecclesiae, quarn nulli nec papae nec concilio ©ecumenico immutare fas est, et de dualismo iu suprema auctoritate usque ad XV saeculum inaudito ab ipsa amovendo. Quam opinionem divinae constitutionis subversivam et tot et tantis reprobationibus confixam ut moribunda videretur, nuno redivivam et palam grassantem sepelire concilii Vaticani non solum munus, sed. incunctanter dico, officium est.

Ne sermonem protrahendi tentât ioni occumberem, multa scripto quotidie notata domi reliqui: ri enim sententias nostras in longum protrahere pergamus,

M·

sicut ab initio synodal» convocationis fecimusr ab ultimo iudirio praeveniemur ubi non erit inquisitioni locus sed visioni; nec infallibilitas aut f&llibilitas nominabuntur, quia nec fallero nec folli formidabitur felicitas, quum omnibus, qui hic sedemus, Deu concedere *dignetur per misericordiam* suam. Arnen.

## ORATIO

*reverendi patris domini lasephi Georgii Slroxsmayer episcopi Ramentis et Syrm'ensis*

Eminentissimi praevidi eminentissimi ac rovorendisimi patres.

Gravissimi momenti quatrio discutitur, cui et ipse longiori tempore conscientiœa et impensissima opera studui; et cœe adsum ut coram Deo et hac sacra synodo studiorum meorum rationem ot effectus can-

1 **Argumentan: .Episcopus Rosaieaib et Synnientw pairan benignitatera ia primi expostulavit; de memoria re loqui et fieri utique poe»e nl verbosi aliquod ex ore rao exrident R «t gravissimam hanc, quam tractamur materiam, quod minxi dignen condlii mietute alt; bcaam nihilocsiaiu voluUUs raam rese, cet mm ted Dei riorixra onice querere, retr&eutam talen velle quidquid pita revereodiodinoram jutnm acres act offendit act offendere posit.**

**Non diffitendam illn^ieo nodo et ex abrupto discauioaea praeeenten mlroduelasi esse, et per ea quae expeuuntar in ■chemate ecclecae ooMtitationera deatni, et leparati. ne foeta inter aput et membra wn ępùeopo ex tondi qoie Chrùtua araiunxit et ccalaneta eoo volait etiam in doeeada. Non piacere ribi quod pontifida potestai *cjvafpaiis* dicalar, d«aa quippe potcAtotot rab eodem reapertu te invkem excludere. Neo lubaeribere re poue InfolUbilitati pertenali, ěd iù adhaerere qaae pharibot in loeii a. Cyprianai acribit de Petro ena «Urii apoJtoJii, quse clique de Romano pontifie cum ceteri· epbeopfo debent fotelH-<i qui rant haeredes totini dignitati· et auctoritati» quae apoitolcrum propria fuit: Γοκν» epi>.opalam ene, ťia *a ringulu* i.n *fr1ei tmen,* et iddrro epúecpcnra» potestàlem non pò intra UaifM propriae dioeceses· restringi Confirmari haec ex conIrovenia inter a. Cypruana et Stepbanaa R. p. et *ex* modo quo Cyprianum excutavit Augustin?·, nimirum nondum rem fnine in concilio plenario terminatam In hnioraiodi contravenía expendenda et elucidanda melius ingenii tni vim exacturam patriarcham HiirowJymitanum. quam in comparatione illa ktmenda inter Monotbelicnna et Gallieamxmntn rab va^n Gallicani-mi nemine doctrinara comprehendendo quam mulli praeriariodiai viri tenent et doctrina et pietate inri^uea. Iniarioram me fratres haereticis urimilare et im^eniori&a quam verius ana·locita prolatam e%ae inter ea qnae longissimo tempore ad inviem distant. Gallicanam ecclesiam de Cbristi rdi^kme optime meritam eree estuque fili» istis praesertim diebus re apwtolnae redi addktimisos demons?raaae. Heuitodinem potentati» in Romano pontifice omnes admittere, etiam ilke qui tafolíibilitaüa doctrhna, prout in echemaie proponitur, ne^ut, et plenam potestatem ûlum exerorre docent in convocan lis c^ndlifo geaenlibu», iis praesidendo, corumque decreta confirmando. Definita infoUibllitale superflua et inutilia eoucilia omnia generalia evasura (levis qoidaa motus hic factu· est po«tremam buioakx asserticom negantium). Nolle re suo suffragio ad caput IV cooperari, ut praesens concilium ullimum sit (novn« asotos negantium focins eat). Praeludkari iuri episcoporum in ordine ad magntarinm et iadicalum. cuius non est tautum approbare, explicare, confirmare, sed vero ac proprio indicio indicare. Iu concilio Chakedonenri fuisse quidem summa vtnerali-ue exceptam eplatolam a. Leoni» ad Flavianum, at idem obsequium redditum D fuisse CyriDo Alexandrino et ipsius Leonis episloiam examini sublectam fiLare. Defendit epixopum Roltenburgcnsrui a eo3lradir.tkue de qns accusatas fuerat a card. Dublinensi, et qnambbel ccntradicüouea evanescere si textu· gallicu· redalo atlendatar. quem alnus recte versnm fuisse absque controversia tenendum dixit. Tridentino· patre licet eis occasio non defuerit infollibilitate» definiendi, prudenter tamen ab ea quaestiene abitlnuisae. Nonnulla etiara addidit de unanimitati·nerereilato in huius generis quaestionibus, et demum liane definitisnoai ansam praebere adrenarli», quorum unus ex Manicuri· iam reripiit deaiderabikw definitionem fnfoUibilitali ut faeiliu· ¿estrustnr ecclesiae cathobeae aucLunlas. Marmaranlibus antea patribus ad haec verba, ait alienam sententiam re rufem. Manichaen» e«e qui ita loquitur, cius librum pcx.es * rere, pMM illum patribus exhibere, infernale opus illud ease, et se ouiùno reprobare. Rxtlmrecere re pericula quae •X definitme obrenient, suo· et plurium aiioruia patrum trmeres non rere eoatemuend^i, et tu memoriam revocandum CbrisHm rafequiaae oves nvna«inta novem, ut uuam illam) quaerere jum perierat."**

A dide ct humiliter, ut infirmitatem meam docet, exponam, rogans vos, ut me patienda ac benevolentia vestra dignum existimetis. Solitus enim, noque aliter possum. do memoria loqui, aliquando vel invite excidit de oro verbum forsan minus castigatum et \eiirn attentione et auribus minus dignum: sed credito, libenter illud semper revoco, libenter ego corrigi patior memor eius': *Son nobis, Damme, non nobis, sed nomini tuo da gloriam*

Sancta est vestrum omnium, qui hic congregati estis, intentio: credite mihi, etiam mea recta est. co tantum teudeu ut gloria Dei, ei occlemao matris utilitas promoveatur. Non sumas eiibdem omnes opinionis. eed tamen fratres sumus et alter altcnu» benevolentia el chántalo μιπιχμ* digni, ct ěmpor ut existimo obligati alter alterius onera portaro; ideoque vestra benevolentia c< chántate fretas rem exordiar.

A pluribus reverendissimi patribus conquaMuin abrupto el quasi illogko ιικχIo tractari: ñi et ipee acceda Nani in divina ecclesia constitutione omnia eius dementa infimo ct indivulo inter se cohaerent nexu, atque in hac >ua cohaeJono semel mutuo adinvanì ct perficiunt, ei ad finem divinitus pnifetitutuiu mirum iu modum conspirant. Interno hoc rerum ordine quacumque demum ratione turbato, omnia turbari et quaedam in divino ecclesiae corpore mernbru nativo suo vigore et significatu desiitui oportet. Ego de quibusdam constitutivis eedeñae elementis hoo respectu loquor sequens iudicia relationis, quam venerabilis Deputarlo de fide nobis exhibuit. Et quia eadem in folio quarto de episcopis loquitur, dicens de iuribus epifcoporum partirti iu schemate nostro tractari. partini tractatum iri; ego ep mox de episcopis loquor et dico: mihi ea, quae iu schemate nostro continentur, omnino insufficientia videri. Nam ut divina 0 illa relatio, quao inter venerandum ecclesia caput et inter episcopatum, ot iura ulriasque intercedit, clare pateat, haec duo gravissima objecta una simal et ex profero tmetan debent

Mea enim .«ententia, lutee duo ille indivisa unitate conìunxit, cui data est omnia po.e^ia» in coelo et in terra, quive rolemni occasione magisterii potestatem in ecclesia sua fungens ad omnes in communi apostolos dixit: *Euntes docete omnes gentes;* ad omnes in communi dixit1: *Ecec ego roburum sum omnibus diebvs usque ad consummationem saeculi* Hae' duo in unum conìunxit ¿ile. qui aeternus est in ecclesia sua ouitris potestatis et auctoritatis fona, quique illam ipsam missionem, quam a Paire suo aeterno haereditavit, omnibus in communi apostolis communicavit, et ligandi et solvendi potestatem iis omnibus dedit. Horum veritate verborum omnes quicunique in ecclesia Dei episcopi sumus gravissimo magisterii **munere defungimur. Horum veritate verborum capiti** nostro coniuncti eeu per orbem divisi seu in concilio congregati Spiritus sancti adsistentia contra quosvis errores tuti et securi sumus; horum veritate verborum omnes considerari debemus tamquam ministri Christi et dispensatores mysteriorum Dei.

Nativam horum verborum vim et significationem considerans a. Ignatius, ut notum «t in suis epistolis, frequenter opiMopum in medio gregis sui comparai ip«x Christo, ct dicit inter gregem et episcopum cam intercedere unionem ct relationem, quae intercidit inter Christum et Putrem eius aeternum. Dicit is nanctus voci episcopi in medio gregis ita obcdienduni wee quemadmodum obedire oportet voci ipsius Christi Dei : quae quidem gravicitua verba, et gravipdnta

» **Psalm. CXII1. K**
**i Ualth. XXVW, 19-20.**

comparaiio iurte nullo mudo (ttcludil primatialcm A illam dignitatem et potestatem summi jKJiitificie a Deo institutam et in loto orbe lerranim manifestam ut in cedraia Dui unitas conservetur et Milvotur. Sed luca NiUvm scnleiilin linee ierim uxeliidcro videntur concursum pai is ŏpi opulis mi inlict ĭoni Num duao iurÎMlirtiuiiCK uno Imo el mili ondato rrapoclu çxerciliiO sumet mutuo iiiqxMliiiiit, et naturali rorum cursu altura alleram suctra-u tempori» uut ĕhit| aut plano tollit, in magnum communis boni detrimentum. Miliì talloni huic ivfinguri videtur illud quoquo Grogóni Magni, qui, si benu momini, in epistola ad loannum leiumitoicm votai re episcopum ŏpi o|»oπιιιι nominali, quin existimat vir «inclus, illud quod «ibi ultra ĭnen uram tribuitur, fiulium suorum jh›|citati et auctoritati derogatol.

Cauterum liucc ĭiiothodu duo haec obiocia do primutu et de episcopis simul pertractandi otium ml patribus familiari» erat. Ego citabo unum aanutum B Cyprianum eo quidem libentius, quod ex doctrina huius sancti, et ex eiusdem agendi lationo manifestum fit ecclesiam ita constitutam, ita diversorum clementorum ad unum finem conspiratione temperatam ĭo, ut in eadem consultum sit non tantum recto ordini et loctao sublectioni, non tantum perpetuae usque oil fineui mundi duration!, non tantum Minctae ct indivisae unitati, verum otiain modestae libertati, et specialibus ecclesiarum singularium ct episcoporum iuribusj ita ut in ecclesia Doi, mea saltem sententia, omnino illud exclusum habeatur, quod absoluluiu aut raro aut dici possit. Scrij»it sanctus Cyprianus in hocee libro gravissimis utiquo sententiis el verbis, uti pai· est ; loquitur de divino in ecclesia primatu, loquitur do necessitate j»erpetuae cum sancta solo communionis, loquitur ut par est de cathedra unitatis, adductis classicis Matth. XVI et Io. XXI verbis, e quibus hodie tanta cum certitudine et securitate C quiduni personalem ct absolutam pontificis iiifallibiIitalem deducunt, cui quidem ego saltem subscriber© non possum; quunqumn ex toto animo et ex corde subscribain iis, quae sanctus Cyprianus in libris *de unitate ecriatar* inde deducit, quae singulus catholicus credere, docere, tenero et si opus sit, sanguine suo obsignaro dobet. Sed sanctus Cyprianus in eodem textu ct contextu dum pracclarrainui haec de Petri primatu loquitur, loquitur una de iunbus ot apostolorum ct episcoporum, dicens iterato': „Hoc erant utique ct raeteri apostoli quod fuit Petrus, puri consortio praediti ot honoris ct ĕotestatis' ; ot alios relate ad supremum pascendi munus docet, non solum Petrum sed omnes apostolos pariter raro pastores el totum per orbem ecclesiam unum grogcin, ut unanimi omnium apostolorum consensione pascatur.

Neque dicatur, ut mea saltem sententia minus recto hoc loco dictum est, hoc solum do apostolis pruedicari, quasi episcopi non usront veri apostolorum successores, quasi non essent haeredes totius illius dignitatis, et auctoritatis quao apostolis propria erat, ut summus ¡amtifex est verus bucco sor beati Petri et verus haeres plenitudinis eius potrai aris quao sancto Petro propria erat. Ideo sanctus Cyprianus continenter loquitur etiam do episcopis et dicit, episcopatum in toto terrarum orbe unum atque indivisum esso, cuius a singulis in solidum pura tenetur'. Quao quidem sententia et doctrina sancti Cypriani docet ne illud, quod itidem hoc loco dictum rat minus recte.

1 **Cf. epístolas ad Mauritinm imperatorem et ad Eulogiam et Anastnsiam epbcopot.**

1 **Lib. *De unilate ecdetiae,* cap. IL**

1 **Verba eutua — *tenetur* bli habeatur in ed. Vatie., eo forte quod orator bis illa recitaverit.**

quasi iurisdictio episcoporum ita od limitem dioccasi« eurum n»tricta rasoi, ut nullo modo in reliquam occlusmm jraicnt? Meo quidem iudicio, praeter hanc iurisdictionem insila est vi characteris ct ordinis episcopalis virtuale quoddam in reliquam ecclesiam ius.

Quod virtuale ius quidum viri sancti, viri graves, viri ad singularia in ecclesia Dei complenda per Deum votati, in commune ecclesiae emolumentum iterum itcruinquo exercuerunt. Itu sanctus Cyprianus, de quo Gregorius Nyssenus dicit, cius auctoritatem, eius influxum summum fuisre non tantum in colobrí africana ecclesia, sod pur tutum occidentem. Ita sanctus Bæiilius, do quo Gieguriu Nuxioiizcnus dicit, quod non contentus fuerit labores míos et vigilantiam mani solum suis tribuere, rod ad totam ecclesiam extenderit, coniis et animi sui outilus extendens quaquav oraux ubi Christus virtutis ct gratiae Miae lumen effuditl. Et notum cal Minctum loannem CbiysaUomum gravissimo modo ntoncro opiscujios, ut cliaritatem et vigilantiam suam non rratringunt ad propriae Miao dioecesis limites, quia, ut sanctus vir dicit, quemadmodum eat officium epitropi unire non lanium pro sua ecclesia, verum etiam pro universa ecclesia, ita el vigilantiam suam ct curam extendero debet quaquaversus ubi in Christo eroditur ct ubi adest Christi ecclesia. Et i|»o summus pontifex Coolestinus in epistola ad patres Ephraim» monel iproe, ad omnes in communi ajustólos dicium raro: *Eunla (locete tanna tjrnta;* ct subiungit-: „Subeamus igitur omnes eorum labores, quibus omnes succoraimus in ĭiŏnora

Sed quae fuerit sancti Cypriani, quoad ea quae dixi, mons, apjarct cx cius agendi ratione seu ex celcbcninia illa ct notissima controversia do reliaplizandis haereticis, quao inter illum ot sanctum Stephanum suminum pontificem agitata est; quae quoniam triennio accidit post librum scriptum, vivus quodammodo, in quibusdam saltem, huius libri comentarius dici ]>otcsl. Ego hanc controversiam non tantum ideo affero, quod obicclum do quo tractamus, illustret; sed praecipuo ideo quia haec controversia sanctae mxH apcmtolicao gloriae est ct honori; quin cx huc controversia dkccmut etiam hac vico traditionem divinam in sua integritate ct puritate in sancta tede u|>oslolica servatam; quia ex co hoc sequitur, quanuqieio |>cri('uloMiin ait uroiulis Mimtac sedis etiam tunc contraire, uum forran itis ita admittere aut conscientia urgere videntur; quin haec controversia docet quum difficile, ¡(inno vero quam moralilcr fere impossìbile sit, ut in magno contentioni» ĭiu etiam vir sanctus inter debitos iuris ct modostiae ĭimite scae contineat. Nam sanctum Cyprianum limite» hos excssÍkm', quisquis epistolas ciu< legerit, agnoscere certe debet; et ideo sanctus Ă*ngustimi icctu dixit virum hunc ct sanctum egregium »uum cxcesMim martyrio abolere debuiseo. Verum, rovereudMiiii patn>, si haec verissima sunt, ut certe sunt; illud nou minus verum est, quiuumquo coni revendan huius seriem novit, quod tacculo ad mimi» tertio saltem nihil Bcituni fuerit de ĭnedi et absoluta Romanorum pontificum infullibililatc: nnm socw» concipi non ĭo›ret, quomodo sanctus Cyprianus cum toto concilio Africano, quomodo Minutus Eirmilinnus cum tota Cappadocia et Cilicia, «meto Stophano veritatem docenti ct Ndvmniter praedicanti el definienti *nihil innordur.* quomodo inquam contraire |xx«cnt ?

Neque dicatur, quod hic loci dictum audivi, ĕqua non actum fuisset de ro gravi et de re fidei. Mea sententia equidem do re grativMiiin et de n· fidei actum rat; do re grnvì«sinm et do re fidei, cut contro-

‘ **Ct oratineem epi»cvpi Aar»lisn<a>ii. L L. cvL 4JI x.**

2 **Ep. XVIIf. apt.1 Ornatali; Maad. IV, |M0 к**

versile a Cyprianus infausto modo libro suo de unitate ecclesiae prolusit Et hic mihi incidit idea per quemdam excellentissimum episcopum hic loci expressa, qai *dicit in unitate* urgenda nullum committi posse excessum. Meo autem iudicio committi potest in omni re excessus, etiam in re sanctissima et gravissima, cum eo saltem discrimine quod excessus in re gravi eo funestior et in fructibus suis tristior sit; quod sanctus Cyprianus suo proprio experimento didicit, dum in libro de unitate ecclesiae adeo unitatem urget, ut dicat in ecclesia sola catholica baptismum haberi posse, in ecclesia tantum catholica filios Christo generan posse, in ecclesia tantum catholica Spiritum sanctum haberi et charismatum eiusdem dona distribui posse; dum extra unitatem ecclesiae nori adest Spiritus sanctus, non dona illius, neque Christo filii generantur, sed generantur filii Belial.

Igitur agebatur de re gravissima, de re ad fidem spectante; agebatur de re gravissima^ quae illustrissimam illius temporis ecclesiam africanam, asianam et italicam commovit; agebatur de re gravissima, quia panctus Stephanus Asianis aut excommunicationia sententiam minatus est aut eam edixit, quemadmodum Dionysius magnus Alexandrinus apud Eusebium testatur. Agebatur de re gravissima, quia sanctus Stephanus solemnísimo definivit mAd *ιπησ*-vetur; et alioquin illud, quod de sancto Augustino hic loci in eandem rem allatum eet, meo iudicio verum est, et sententiam meam confirmat. Nam aanctus Augustinus excusans sanctum Cyprianum, hoc dicit, non fuisse eo tempore adhuc quaestionem sufficienter discussam \el exhaustam; non fuisse tunc temporis rem concilii plenarii auctoritate, cui ipse Cyprianus cessisset, definitaml. Igitur hoc ecclesiae non solum ǯfricana verum totius ecclesiae lumen, nihil suo tempore esse vidit de absoluta et personali Romanorum pontificum infallibilitate, verum de infallibilitate pontificis cum reliquo ecclesiae corporo in inumo et indivulso nexu constituti.

Liceat mihi hac occasione aliquid dicere reverendissimo Hierosolymitarum patriarchae, qui nudius tertius eloquentissime disseruit de parallelismo, qui iuxta eum intercederet inter sic dictam galliranismum et inter priscum monothelismum : dicam sententiam meam modeste ot humiliter, quia impar ei sum omni sub respecta. Ea quao dicta sunt & reverendissimo et praedaro antistite mihi videbantur ingeniosius magia, quam verius dicta: et certe insignis antistes de quaestionibus omnibus et de quaestione hac quam tractamus, multo magia iuxta meam saltem sententiam meruisset, si insignes sui ingenii viros exercuisset in hoc gravissimo sancti Cypriani facto expendendo et ad principia sua varie applicando.

Sed mea saltam sententia hoc facilius erat. Facilim est enim orientem cum occidente tot saeculorum tractibus a se discerptis inter re comparare, quia hac in re, venia sit verbo, magis abundare possumus ingenio nostro, nisi velimus dicere arbitrio nostro. Quid autem cx huiusmodi comparatione lucrari possit, ego saltem non video. Quin inuno video eiusmodi argumentationibus et comparationibus iniurias mullas, invito certe praeclarissimo antistite, .cumulari; iniuria erga fratres eadem sancta intentione, qua ille est, animatos, qui sub vago et indefinito gallicanismi nomine cum priscis haeresiarchis comparantur; iniuriae clarissimae et illustrissimae iuxta sententiam meam ecclesiae Galliarum, quae ultimi» hisce temporibus ex acerbissima persecutions, uret ia Dei et propriae suae virtutis vi, victrix evasit, et mundo sanctissimos martyres, confesor» et milionario) dedit; iniuriae eruditissimis et de ecclesia Dei meritissimis episcopis, ut Bossueto et aliis, qui ai nudius tertius ex tumulo resurrexissent et in medio nostrum re sistere potuissent, certe obstupuissent, ai pro tantis ecclesiae boms co tandem pervenissent, ut coram toto concilio cum prisas haeresiarchis, Sergio, Pyrrho etc. comparentur. Gravissima iniuria hac comparatione, quod maxime dolendum «t, nostro sancto fini et nostrae intentioni infertur, quae eo tendere debet, ut pax inter noi, ut tranquillitas, reconciliatio effectum habeat ; quae hac quidem comparatione, meo quidem iudicio, numquam effectuabitur.

Illud mihi in sermone eius maxime senum et omni omnino attentione dignum visum est, quod dixit de plenitudine potestatis. Sed ignoscat mihi et ille et alii patra: non agitur inter nos de vocabulis generalibus et vagis, quibus singulus nostrum maiori vel minori ratiocinationis artificio suos proprias senius substituere potat. Verum agitur inter nos de re positiva, agitur inter noa de positiva ecde&iae Dei constitutione, prout ea ex manibus aeterni sponsi Domini nostri lesu Christi prodivit; et in hanc rem non alia argumenta valent, quam argumenta ex divinae traditionis penu deprompta: his nonnisi argumentis vinci possumus et libenter vincemur.

Imparia enim sunt ea alia, quae adducuntur ex rebus, quae tamquam certae et indubitatae proponuntur; dum earum certitudo et ventai primum probari et demonstran debet Nos utique aeque plenitudinem ǯtatis beato Petro et eius successoribus attribuimus, et utique notum eet de hac re in concilio Tridentino disputatum fuisse. Verum hanc plenitudinem potestatis inter caetera summus pontifex exercet pluribus occasionibus; exercet solemnissime convocando concilia generalia, exercet eis praesidendo, exercet decreta et canones confirmando, et illis hoc ratione divinum et irrefragabilem characterem indendo. Sed ea quae in schemate nostro, seu in expolitione schematis nostri continentur folio, ni fallor, 32. 33, 34 de conciliis generalibus, summopere iuxta meam sententiam afficiunt indolem et naturam conciliorum generalium; et hoc est secundum constitutivum elementum quod considerabo.

Summa eet. reverendisaimi patres, conciliorum generalium utilitas, summa quandoque et ineluctabilis nece»itas. Spiritus ecclesiae, meo iudicio, spiritus pacis et concordiae est, pro quo Dominus ncwter lesus Christus ultimis vitae suae momentis tam effuso modo Patrem suum aeternum deprecatus «t. Spiritus ecclesiae spiritus consilii et fraternae consensionis «t, cuius nobis exemplum apostoli Hierosolymis reliquerunt; spiritus ordinis et debitae sublectionis est, «d una etiam spiritus sanctae libertatis est, eius libertatis qua sanctum Paulum usum fuisse cernimus, dum Petrum reprehendit; quod uti Paulo ita etiam magis Petro gloriae fuit, qui scivit humilitate hano reprehensionem tolerare.

Dum in conciliis generalibus episcopi ex toto terrarum orbe catholico circa caput suum congregati in unum consultant de gloria Dei promovende et saluto animarum ; mihi quidem hoc spectaculo nihil divinius, nihil maius in ecclesia Dei excogitari po<ae videtur. Ideo, reverendissimi pairee, Hierosolymis mox sub initio ecclesiae apostoli concilium celebrant, daturi exemplum posteris quod ecclesia omne in aevum imitetur; ideo sanctus Gregorius Magnus quatuor sui temporis concilia evangelioruin libris comparat, ideo Durandus in concilio Viennensi summus theologus et canonista, interrogatu- quodnam reme Hum malis

ŏbviandi cocida! is cbristianoe co tempori», rmpondit, nullum nhud nisi frequentem conciliorum generalium celebrationem; ideo concilium Constontiemo non tantum laudat fuso concilia generalia et eorum fructus ad crudum extollit, mm! etiam legem tulit do decennali conciliorum celebratione. Quao quidem lox dolondum eet quod obeerv&n non |>olucrit ; nam, meo Mitem iudicio et mea convictione, multi» malit hoc modo obviatum fuiuot, et fon» etiam fatali socculi XVI reformationi. Unde ot quod ₫i Pius IV pontifex, spiritu Caroli Borrom&ei animatus, cunctatu» non fuerit por legatos tuoe declarare, quod libenter consentirei in decennalium conciliorum periodum, m id postularetur.

Verum, rovorendiseimi potrea, stabilita personali et absoluta Romani pontificis infallibilitate, manifestum meo iudicio fit concilia generalia pone superflua et inutilia evasura *{signa improbationis).* Nam iure merito quodammodo quaeri potest: ut quid episcopi ex toto terrarum orbe, ex dissitissimis orbis catholici partibus, relictis gregibus suis, mi»is sanctissimis ministerii sui functionibus, in unum frequentius convenirent, si in medio ecclesiae semper adesset personalis ot absoluta auctoritas, quae semper praesto sit, semperque sufficiat od omnes controversias fidei ot morum definiendas, ot tranquillitatem ecclesiae ne fora turbatam restituendam?

Mihi equidem, reverendissimi patres, videtur, immo mihi indubium est, sanctum esae Romanorum pontificum ius concilia generalia convocandi; sancta mihi est certe eorum inviolabilia libertas ea quando voluerint convocandi : sed cogitandum quod omni iuri etiam respondeat obligatio, quae aliquando adeo urgens esso potest, ut ab eius implemento totius ecclesiae salus et tranquillitas ot innumerabilium animarum salus dependeat.

Ego suffragio meo capiti IV schematis nostri dato nollem ullo modo cooperari videri, ut hoc concilium quasi ultimum esse videatur; quod meo saltem iudicio eo magis dolendum foret, quod iuxta ineam sententiam ecclesia, tenera gentium et populorum mater, priscum suum vigorem et pnscam suam foecunditatem vix alio modo recuperabit, quam frequentiori conciliorum generalium celebratione; cui ip»a providentia divina annuere videtur, quao in expeditissimis illis viarum et itinerum compendiis etiam ecclesiae suae insigne medium dedit unitatis suae, magis quam hucusque factum fuerit, exercendae.

Verum ut concilia generalia sublimi fiui suo respondere 'possint, sancta utique et inviolabilia esse oportet ante omnia tura primatus divini; sed eodem modo sancta esse debent et salva iura episcoporum (murmur). Mihi autem iis quae in expositione schematis, ¡Hito, folio 34, 35, 36, dicuntur do indicatu episcoporum, mihi videtur huic iuri episcoporum praeiudicari, in specio gravissimo episcoporum iuri ₫e magisterio et iudicatu divino. Quidquid enim adusque dictum eet, quidquid hoc obtentu observatum est, mea sententia et convictione, ad essentiam iudicii, quod episcopi in concilio generali exercent, huc spectat, ut non tantum confirmare, explicaro, approbare, verum etiem pro conscientiae ot convictionis suae episcopalis ratione quandoque etiam removere possint. Nisi enim hoc admittatur, naturalis vigor et virtus verborum Christi minuitur: *Euntes docete amnes gentes:'* nisi enim hoc admittatur, naturalis vigor et virtus imminuitur verborum Christi: *Quidquid solveritis in terra, solutum erit in caelis, et quidquid ligaveritis in terris, erit ligatum et in caelis;* nisi enim hoc admittatur, mihi videtur naturalis vigor verborum sancti Cypriani minui qui dicit, unum et indivisum esso in toto terrarum orbo episcopatum, cuius a singulis in solidum pars tenetur. Meo quidem iudicio, episcopi numquam huic suo iuri renunciare possunt, quin eo ipso ipsam etiam conciliorum generalium auctoritatem et libertatem periculo exponant.

Dictum equidem hic fuit et in expositione schematis dicitur, contrarium doceri in epistola Leonis Magni ad Flavianum. Verum mea sententia et ex omnium conciliorum actis, quae utinam hic essent et legerentur l ex omnium dico quotquot in ecclesia Dei celebrata sunt conciliorum actis hoc apparet, episcopos in indicando in concilio nullas alios limites novisse quam eoe, quos ponerent sacrarum Scripturarum ct traditionis divinae oracula.

Verum quidem est concilium Chalcedonense audita leeoni» Magni epistola uno ore et laetabundum exclamasse: „Petrus per Leonem loquitur, omnes ita credimus, ita sentimus, omnes huic epistolae adhaerernus“; tributum iuste datum primae sedi, sed tributum etiam datum sancti Leonis ingenio et eloquentiae, qui mirum in modum doctrinam catholicam in epistola sua exposuit: qua quidem in re sanctus Leo consortem et comparem habuit Cyrillum Alexandrinum, cui eodem modo per concilium acclamatum fuit. Caeterum qui acta expenderit concilii Chalcedonensis, nullo momento negabit epistolam Leonis successu temporis expensam et ad amussim βαχ.rarum Scripturarum et traditionis fuisse examinatam. Ideo omnes quotquot huic epistolae subscripsere, in hunc modum eubecnbunt: subscribimus quia haec epistola sacrae Scripturae conformis est, quia haec epistola conformis eet symbolo Nicaeno, conformis symbolo Constantinopolitono; et divinae providentiae munero factum est, ut in concilio Chalcedonensi non tantum unus alterve episcopus de orthodoxia huius epistolae dubitaret, sed episcopi magnarum provinciarum ut episcopi Illyrici et Palaestinae, quibus concilium et tempus et occasionem et subsidia dedit, ut epistolam examinare et libere iudicium suum ferre poesenL Et ideo hoc respectu episcopus Rottenburgensis frater et amicus meus bene et ingeniose dixerat, concilium Chalcedonense ne momento quidem dubitasse de iure episcoporum dubitandi. Cumque eum honoris causa nominaverim, liceat mihi observare eum frustra contradictionis argui in antiquis suis et receutissimis scriptis, quemadmodum in hoc loco quidem factum est, ideo quia eminentissimus Dublinensis indubitate ex erronea gallica versione in errorem ductus est, etiam illustrissimus amicus suo tempore uberius hanc rem explanabitl.

Caeterum in concilio Chalcedonensi in epistolam st Leonis veri nominis iudicium exercitum fuisse, duplici testimonio externo probari iuxta meam sententiam potest. Et primo quidem testimonio ipeius Leonis Magni, qui in epistola sua 93 alias 63 hunc circiter in modum loquitur: „Gloriomur, inquit, et Deo immortali gratias agimus, qui nullum nos in nostris fratribus detrimentum sustinere permisit'* praesupponit igitur Leo Magnus detrimentum pati se potuisse in fratribus. Immortales quoquo gratias agit Deo, quod »|irae prius orant eius iudicio definita, irretractabili fraternitatis universae assensu sint acceptata. Gratia·» agit Deo, quod contradictores in concilio Chalcedonensi fuerint, quia hoc modo, inquit, fiet ut mundus non possit dicere, vel assentatione vel ex quocumque ignobili motivo episcopo» praestitiseo assensum epistolae meae. Tandem concludit significantissimi» hisco verbis': „Multum sacerdotalis officii

i Cf. **opoKülam Neapoli pariter editam non Romee, axi titolai:** ***Defensio episcopi Rottrsburgtnsis.***

**i EpiíL CXX inter opere mmcli Leonis ediL Ballena**

mentum splendescit, ubi sic summorum servatur auctoritas, ut in uullo inferiorum putetur imminuta libertas." Ecce quomodo Leo Magnus ipse eam ludicandi vim, qua episcopi in concilio fruuntur ut non tantum approbare sed etiam reprobare possint agno scit, et quomodo cum ipsa libertatem concilii et auctoritatem in connexione ponit

Alterum testimonium externum decumam ex Bellarmino. Bellarminus io sua historia conciliorum lib. II, ri bene memini, ut difficultatibus obviet ex quaestionibus concilii Chalcedonenris de voro epistolae Leonis od Flavianum iudicatu, hoc dicit: hanc epistolam axi concilium Cbalcedonense missam non fuisse definitivam, verum fuisse solummodo instructivam, atque ideo concilium Chalcedonensc potuisse vere ao realiter iudicium exercere. Sed cum id hodie nuilomodo admittatur, admitti debet ex Bellarmino, concilium Chalcodonense vero et realiter iudicium excrcai&se.

Ego, repelo, huic iuri epicoporum numquam renunciare possum, quia hoc est originis divinae, quia hoc muneri episcopali inhaeret, quia hoc datum art in aedificationem ecclesiae, ct hoc ius proximo attingit auctoritatem concilii et libertatem: quam libertatem tam sancte concilium Tridentinum custodivit, ut cam laesam putaverit duobus saltem vocabulis a proponentibus legatis sew. XVII prolatis. Et quamquam Pius IV pontifex per legatos non semel aed iterato patribus eoocilii Tridentini declaraverit his duabus vocibus, proponentibus legatis, non agi ullo modo do libertate patrum minuenda, verum de confusione evitanda; concilium tamen Tridentinum, episcopi in primis Hispaniae et Galliae eo usquo non quieverunt, quousquo hae duae voces libertati concilii praejudicantes sesa. XXV solemniter retractatae non fuerint, et ita explicite, ut nulli episcoporum iuri et auctoritati, ut concilium dicit, canonum et decretorum futuris o temporibus numquam praeiuditare jcesint. Ita bene fecit concilium Tridentinum et sapienti^iine, quod Itas et ſimile quaestione non definiret

Dictum «t ab uno reverendissimorum patrum, et si bene memini ab archiepiscopo Wrefmonasterienri, quod concilium Tridentinum occasiouom non habuerit hoius definitionis faciendae. Verum Deus immortalis! concilium Tridentinum si occasionem non habuit huius definitionis faciendae, nulla umquam occasio erit Ut notum cat, tunc agebatur cum protestantibue, qui totam ecclesiae auctoritatem ſiegabant qui omnem in ecclesia potestatem et omne ius eidem mrripere volebant.

Aequo dictum est, reverendissimi pairee, per hanc definitionem, si farta fuisset, his controversus quao in Gallili et in Germania subindi· enatae fuerunt, finis impositus fui^L Meo quidem iudicio et omnis quicumque historiam concilii Tridentini probe discusserit, qui noverit historiam eius temporis Galliae, Germaniae, Hispaniae, concilium Tridentinum faciendo eiusmodi decisionem non tantum non praevenisset controversias in Gallia et Germania cnaLas. quae quanto nocivae erant, proprio virtute earum ceciaionim sanatae sunt; verum novis et gravissimis controversiis tum in Gallia tum in Germania tum in Hispania occasionem dediset. Et ideo ego existimo concilium Tridentinum sapienti«rirno et prudentissimo fecisse;et si quod votum ego hic publico ederepœeum, illud at ut. quantum saltem poaibilo, vestigiis concilii Tridentini insistamus, quia illud sapienter ct prudenter agendo erexit monumentum aere perennius, nulla vetustate temporum obliterandum. Ad quas prudentiae »t rapirotino regulae ſte illa pertinet per Pincn IV. spiritu sancti Caroli Borromari imbutum. A data ut nihil in concilio decideretur citra communem aut fero communem patrum consensionem: et hoc tertium et ultimum est momentum de quo quaedam dicam.

Mirum videri potasi, reverendissimi patres, hac de re quae regulam fidei tantopere afficit, vel umquam dubitari posse; tantopere in hanc doctrinam consentiunt omnium patrum effata, et quotquot in ecclesia Dei usque ad hodiernam diem celebrata eunt, conciliorum praxis et consuetudo. Ego existimo providentiae divinae munere factum ſt, ut hano in rem proalarent non solum singularia sanctorum patrum testimonia, sed integra etiam volumina, inter quae volumina ego refero librum sancti Ircnoei ad· venus liaerescs, Tertulliani de praescriptionibus haereticorum, et quem laudavi sancti Cypriani do unitate eccks-iae, Omnee ob id traditionem et doctrinam divinam detenuinant et definiunt, provocando ad con- B sensioncui ecclesiarum apoMoliuirum ; et o: sanctut- Irenaeus consensum tantum affert ecclesiae Ronianm propter eius poleutioreni ſpnncipali:a non hoc ideo facit quod reliquarum ecclesiarum succvssionœ superfluae aut minus necessariae tint; sed quia, ut ij«e loquitur, longum nimis foret in hoc tali volumine omnium ecclesiarum apoetolicarum successiones enumerare.

Omnibus hia magnis viris traditio ecclesiae Romanae visa est similis grandion alicui flumini, cuius aquis lotm terrarum orbis calliolicus irrigari et foecundari debet. Art eodem modo magnis illis viris traditiones reliquarum ecclesiarum apoetolicarum visae sunt similes rivis, quibus grandius hoc flumen continuo nutriri et foveri debet, nisi ipsum arescere et ſuccet temporis, quod Deus numquam permittat, deficere velit.

Omnibus his magnis viris videbatur testimonium primae sedis apostolica» in rebus fidei summi esse momenti, summae auctoritatis. Verum ut huius testimonii vis divina et auctoritas divina elucerent, omnee requirunt ut consensum .reliquarum ecclesiarum apostolicarum et reliquorum episcoporum accedat; adeo ut, iterato dixi, sanctus Cyprianus ecclesiam toſta ģæg unum appellet, qui communi unanimi omnium apoetolorum et episcoporum consensione pascatur.

Verum duo» saltem hanc in rem afferam, e: quidem Vincentium Lirinentem, quia ex professo hoc de re agit, et quia auctore» expositionis eum folio, puto, quadragesimo adducimi. Alius quem adducam eet sanctus Augustinus et hunc ideo, quia ea quao sancto Augustino contigerunt, cum adiunctis nostris, iuxta meam saltem sententiam, analoga sunt. Igitur quantum ad Vincentium Lirinensem, aurea illius regula quod *temper,* quod *ubique,* quod *ab omnibus,* in ore D totius catholici orbis eat, et in omnibus scholis et in omnibus ecclesiis, et in bocce etiam Vaticana Synodo toties quoties resonavit. Vincenliua Lirinensis tria absoluto necessaria dicit, ut aliquid de fide ei traditione divina definiri et stabiliri ſpossit et haec tna aunt: *vetustas, universalitas et cemttwño.* Et, revereudieaimi paire?, haec tria unum sunt, neque ullo ratiocinationis artificio, neque ulla dictionis subtilitate haec tria ab invicem separari possunt. Nam in conwnsionw communis necessitate fundatur universalitas; universalitas etiam consensionem prucnipponit, nec una nec altera fieri potest absque vetustato, id est absque auctoritate eius qui ecclesiam sanguinis uui pretio redemit, et totum mortalium genus ad unam fidem et gloriae iu«terone participationem vocavit.

1 Cf. Cewinv-^ifonum, c>p. IП

Ideo, reverendissimi patres, Vinoentius Lirinon- A ω cxjionens regulam «uain fidei do consensione ita loquitur plano quemadmodum nos loquimur, aut quemadmodum nos totire quoties locuti Mimus. In ipsa vetustate magnopere curandum est, ut illud teneamus, quod omnium aut fere omnium sacerdotum ot mogi-Mrorum doctrinis et definitionibus conformo esL Et hoc iure mento, quia doctrina divina, quia fide» non o«t inventum humanum, mxI depositum divinum, quod omnium nostrum testimoniis fulciri, quodque quavis oocaaiono ominum nostrum opera et consensione contra quaevis defendi debet.

Et ideo Vinoentius Lirinensis cap. XXV11 commonitorii eui commentarium scribens in illa praeclara nancti Pauli apostoli verba: *O Timothee, depontum autodi, devitant profanat vocum ἀovitate* in hunc modum exclamat et quaerit: „Quid eat hodie *Timotheum,* quid est *deponitum autudif"* Et cn responsum: „Vel generaliter universa ecclesia, vel specialiter to- B tum praepositorum coqius, id est episcoporum, qui integram divini cultus scientiam vel habere ipsi debent vel aliis infundere debent." Itaque depositi divini custodes, iuxta Vincentium Lirineneem, est tota ecclesia et totus praepositorum, id est, episcoporum corpus; et ideo Vincentius Lirinensis adducens illam Agrippini Carthaginensis episcopi novitatem, quam ipse induxit rebaptizandi haereticos, cap. IX ita contra hanc novitatem argumentatur: .Jnduxit, inquit, novitatem contra divinum canonem (id est contra Scripturam), contra universalis ecclesiae regulam, contra sensum omnium consacerdotum, contra morem atque instituta maiorum"; atque ideo subdit: „Cum ergo undique ad novitatem rei redamarent, tunc (verba probe notanda) beatae memoriae papa Stephauus I apoetolicae sedis antistes cum caeteris collegis suis, (notate) sed tamen prae caeteris restitit." Et ratio- C nem quare prae caetoris Vincentius Lirinensis hunc adducit, quia vir sanctus dignum iudicavit, ut quantum caeteros divina loci auctoritate superabat, tantum superaret fidei devotione.

Sed mea sententia, quod rem plane definit, est quod idem Vinoentius Lirinensis eodem capite VI commonitorii sui loquens de sancto Cypriano et sancto Stephano eurudem plane in modum excusat sanctum Cyprianum ac sanctus Augustinus. Nam comparatione inter eum et donatistas effecta, hunc in modum exclamat1: „0 rerum mira conversio! Auctores eiusdem opinionis catholici; consectatores vero haeretici iudicontur; absolvuntur magistri; condemnantur discipuli; conscriptores librorum filii regni erunt; udsertoree vero gehenna suscipiet. Nam quis ille tam demens est, qui illud sanctorum omnium et episcoporum et martyrum lumen beatissimam Cyprianum in aeternum dubitet esso regnaturum? Aut quis tam sacrilegus qui donat istas et alios D huiusmodi pestos, quae illius auctoritate concilii rebaptizare se iaclitant, in sempiternum neget arburoe cum diabolo?" Itaque Vincentius Lirinensis eodem modo excusat sanctum Cyprianum; quia res in concilio solemniter definita non fuit; postquam vero definita fuerit, donatista© haeretici, donatista© filii gehennae, donatislao ardent in inferno.

Igitur Vincentio Lirinensi, mea saltem sententia, nihil notum fuit de personali et absoluta Romanorum pontificum infallibilitate; neque, meo saltem iudicio, opus habuit nt in eius obsequium principium suum <le unanirni consensione enervaret et debilitaret. Mea saltem sententia est, ei eius verae doctrinae et vestigiis inhaerere velimus, certa nihil definiamus hic, nisi cum omnium, ut ipse dixit, consensione, Nam secus (quod avertat Deus) in ecclesia Dei magnis calamitatibus occasionem daremus, et praeter sanctam intentionem certe posset fieri ut illud, quod Dominus in ultimum pacis et concordiae remedium dedit, in dissensionum fomentum convertatur.

Possem inalta ex sancto Augustino adducere, qui, ut reverendissimis putribus notum est, in praeclaro suo libro *contra epixlolam Manichaei* inter carissima illa vincula, quae hominem recte credentem fidei et ecclesiae catholicae devinctum tenent, adducit quidem cum Irenaeo successionem sacerdotum in apostolica sedo usque ad praebentem episcopatum; sed adducit in primo loco consensionem gentium et populorum, qui per ecclesiam repraesentantur, cuius auctoritatem dicit miraculis inchoatam, spe fotam, charitate nutritam, vetustate firmatam. Adducit etiam illud principium Vincentii Lirinensis, nempe calholicao ecclesiae nomen, quod inviti sanctae huic ecclesiao haeretici tribuere debentl,

Verum adducam unum saltem adhuc ex sancto Augustino. Ut ipse profitetur in libris suis retractationum et in epistola ad amicum suum Honoratum, descivit a materna religione atque longiori tempore in castris manichaeorum delituit; quibus manichaeia familiare erat, ut sanctus Augustinus dicit, ecclesiae catholicae auctoritatem traducere et inventati in primis eruditiori eo invisam reddere quod dicerent in ecclesia catholica omnia superstitionibus esse plena; nam in ea creditur, dum ipsi manichaei blasphemarent nil aliud doceri et teneri, nisi rationis principiis conformo et intelligentiae humanae pervium.

Sanctus Augustinus describens suas et fallacias manichaeorum, ita eas describit ac si non tantum de suis temporibus, sed etiam de nostris temporibus loqueretur. Sanctus Augustinus per gratiam Dei et lacrymas suae matris catholicus effectuant ecclesiae catholicae et fidei catholicae veritatem vindicaret, et iuventutem a perversitatis periculo praemuniret scnpeit librum praeetantissimum et vere divinum, dignum qui teratur ab omnibus, et imprimis a inventate, diurna noctumaque manu, librum de *utilitate credendi.* In quo libro magnus hic vir summo ingenii acumine argumento perpetuo usque ad consummationem sacculorum valituro demonstrat, ecclesiae catholicae et fidei catholicae auctoritatem non solum utilem sed etiam necessariam esse, ut gentes et nationes rite excoli, et in medio societatis humanae eae virtutes exerceantur, sine quibus numquam nec temporalis neo aeterna populorum felicitas stare potest In hocce libro de consensione de qua loquor, in pluribus locis, capp. Vili, XIV, XIII si memini, loquitur. Verum hunc locum ideo adduxi, ut inde discamus, quantopere levitati et vanitati humanae auctoritatis iugurn grave videatur; ut ex eo discamus, quantum auctoritatis principium malevolorum hominum interpretationibus pateat; ut inde discamus, quem cauti et providi ee^e debeamus in attributis

« Verba Augustini ren/m *epistolam λiαηύλαή,* cap IV, haec sut: Jn catholica enim ecclesia ... malta inni alla, qua· in eiua gremio me initisaime tenent. Tenet consenaio pipulorum atqae gentium: tenet auctoritas miraculi· inchoata, ape nutrita, chiniate acete, vetustate firmata: tenet ab ipsa aede Petri apostoli, cui pascendas oves suas post resurrectIonem Dominus commendavit» nique ad praeeentem episcopatum suecesrio sacerdotum: tenet postremo ipsum catholicae nomea, qaod non sine causa inter tam mulus haerete «io ÚU ecclesia sola obtinnit, ut cum omnes haeretici se catholico did velint, quaerenti tamen peregrini alicui, abi ad catholicam conveniatur, nullus haereticorum vel basilicam vnam vel drmum audeat ostendere. Ista ergo tot rt tanta nominis Christiani carissima vincula recte hominem Ienent ere lentem in catholica ecclesia.

' *Commcmitoriuvi,* cap. XI.

auctoritatis definiendis, ne, dum optima fide et sancta certe intentione auctoritatem supremam, vim eius et vigorem augere velimus, vel inviti occasionem demus eam imminuendi et in invidiam inducendi. *Ideo mihi videtur factum* esse, quod ecclesia catholica octodecim saeculorum decursu divinam infallibilitatis suae praerogativam maluerit exercere, potius quam ullo modo definire.

Si autem manichacis saeculi IV et V successit totius ecclesiae auctoritatem in invidiam adducere, ai ipsis successit sanctum Augustinum, tantum lumen ecclesiae catholicae, et Honoratum et plures, ut ibi dicit, academias studiis vanos effectos reducere; non dubito, reverendissimi patres, ego saltem non dubito, copiores nostri temporis manichea©, id est ecclesiae catholicae hcetes, nihil non acturos, ut eam, de qua agitur definienda doctrina, et populis et juventuti invisam reddant, calumniantes ecclesiam catholicam superstitionis plenam esse, et caece credi, et últimum auctoritatis et fidei fundamentum unius solius hominis credi indicio, qui dicitur tóse peccabilis et omnibus humanae debilitatis conditionibus expositus.

Neo dicatur, quod in vanum loquor, nam in inanibus meis liber est inscriptus: *Indigentiae nostri temporis,* in quo talis unus manichaeus summo ingenii acumine et eruditionis apparatu dicit, desiderabilem «se hanc de qua agitur in concilio definitionem; desiderabilem, quia hac odmiasa facibus deetruetur ipsius ecclesiae catholicae auctoritas et infallibilitoa *(murmur),* Manichaei sententiam refero, *manirhaei* dixi: reverendissimi patres dignentur credere; ipee ostendam, ai cui videre placeret. Ego certe illud opus reprobo, condemno; infernale opus eat, ego illud legi summa animi inquietudine et flens: alienam ergo sententiam refero. Credito mihi, non eunt vani nostri timores, non sunt vana pericula, quae nos praevidemus. Ego saltem dicere possum ooram Deo, qui me judicaturus «t, quod definitione hac de qua agimus, in effectum deducta, gregi meo, cui praesum, multa pericula sint creanda.

Schisma orientale, iam non amplius graecum diri debet, sed proh dolor schisma slavicum, quorum octoginta million® ab ecclesia catholica extorres vivunt, qui suae autonomisa, suis particularibus iuribus addictissimi sunt, et nihil aliud tantopere aversantur, quam illud quod vel suspicionem ingerere istis poesit, quod autonomiae et iurium suorum periculo sit. Ego inter Slav® meridionales moror, ex quibus octo circiter millioncB schismatici, tn» autem million» catholici sunt. Ego non possum eatis divinae misericordiae gratias agere, quod gens Croatorum quam tantopere diligo, sit catholica, et possum dicere in tota cordis mei sinceritate, sedi apostolicae addictireima.

Verum si baco definitio effectum habeat, vereor ne, quantum noe scimus, illud fermentum bonum a Deo praedestinatum reliquam Slavorum maasam penetret et ad unitatem ecclesiae reducat; vereor ne nova nobis pericula impendant, et ex nostris quidam misero ab unitate «cleaiae rescindantur, summo certe (quicumque novit historiam nostri temporie) summo et gravissimo humanitatis et omnis futurae culturae detrimento.

Sed ego spero quod Dominus hoc avertat a nobis, qui hodie lumine sancto suo assistit nobis, ut spatia eockmae non coarctentur sed dilAtentur, ut pax, concordia et unitas non coarctentur, sed de die in diotn magis diffundantur, ut quantocius illud beatum tempus videam, uuo lota humanitas sit grex unus sub uno pastore Avertat hoc certe Deus per sapientiam summi et amantismini patris nostri, qui quantum no» omnm loci anetoritatp, tantum certe omuiuin virtutum A splendore et merito superat; qui metuor exempli *sancti* Petri, qui inverso corpore ex humilitate crucifigi voluit, ai opus fuerit ut nostros angore» et vera ecclesiae pericula redimat, certo libenter, certe humilitatis et abnegationis sacrificium faciet, memor in humilitata et abnegatione mysterium granditatis esse reconditum; scriptum eat enim1: *Exinanivit semetipsum ... propt& quod ct Deus ... donavit illi nomen, quod est super omne nomen; ut in nomine lesu omne genu flectatur.*

Tandem, reverendissimi patres, concludo, et dico spem meam esre iu vestra bonitate, in lejtra quantum ad nostros angores aequitate, in vestra sapientia, qui sapientiores me estis. Confido in vobis quia omnes nos haeredes et vicarii sumus, non tantum potestatis, verum etiam charitatis et benevolentiae eius, qui relictis nonaginta novem iustis, perditam ovem quaosivit, et eam benigne humens impositam in ovile B suum duxit

## ORATIO

### *reverendi patris domini Ludovici Régnault episcopi Camutensist*

Eminentisaimi praesides, eminentisaimi et reverendissimi patres.

Forma novi schematis de supremi pontificis primatu, ordinem prorsus diversum ab eo, qui nobis propositus fuerat in schemate de ecclesia, prae se fert et exprimit In hoc enim priori achemate iam do infallibili ecclesiae magisterio tractatum fuerat, antequam de primatu et inerrantia summi pontificis ageretur; hodie omnia incipiunt a primatu. Porro haec mutatio est gravis momenti, quae si celerius et facilius quaestionem absolvat, mihi dubitandum videtur an eodem modo sit doctrinae sanae et antiquae consona traditioni.

Liceat mihi, reverendissimi patres, de hac re quasdam observationes vestro sapientissimo indicio submittere, advertentes quod non sit in mea intentione expostulare ut praesens schema deleatur, aut ab integro reformetur, quod non sineret angustia tempons, et plurimis patribus minime gratum; sod ut per quasdam additiones, et etiam si ita loqui fas est, transpositiones, renata de infallibilitate summi pontificis doctrina, ad ordinem prioris achematia de ocelaria, quantum fieri þote redeamus, idcoque scopum noíüum felicius attingamus. Has þodificatione in fine sermonis summatim et brevissime indi(.abo. Nuno statini meas otfecnationce profero.

Prima observatio. Non mihi congruum apparet ut de primatu summi pontificis agatur, antequam mentio fiat saltem modo analytic© et historico de institutione ecclesiae Christi.

« **Philipp. IL 7.**

1 **Argumentais: .Epitropos CarnutensIs congruam non esse dixit de primatu Romani poutiâds agere antequam meatio ñat «altem modo analitico et kistorice de eeelerta· institutione. Non sufficere quae a rerereudissimií relalonku· dku farrant ad excludendam infaliibilitatera separatam, qaia verba volant. De pontificis infallibilitate tractandam ana eue, antequam agatur de inatitatione et natura magiaterii doctrinalia, et evidens esae nihil poise affirmari de magisterio, nlü pria· dicatur, quid ait magisteriam. Lapidem angularem «eu fundamentum concipi non po«e «ine adhaerente «Vi aediritió, et Marco nefas esae papam a fratribua separare. Igitur in prooemio pag. 4· port verba *firmitate* cotmrperri eiponendam aummatim et historice ecdeeiae instimiione® et formant In capite 1· port indicatam dnrationem «eu perpetuitatem ecclesiae, affirmandam ipsius potestatem, et simul potestatem Romani pontificia Caput 2 inscribendum de vi et efficacia þrimato Caput de perpetuitate primatus. Caput 4·· de infallibili magisterio teelesiae eum suo capite Rom. pontifice, et id vel masime necessarium esse, ne videamur duas infallibilitates fidelitas proþonsre.**

Equidom nobia promissum fuit quod, absoluta de primatu quaestione, nostro examini novum de ecclesia quam citius proponeretur schema. Sed quis noscere potest tempora quao Pater posuit in sua potentate? Quod ad tempus praesens attinet, nobis exhibetur caput sino corpore vel cum corporo contingenti. Quomodo hocce corpus capiti apparenti nunc et splendenti postea adhaerebit? Certo hocco corpus visibile erit, et non sufficeret corpus mysticum, wxl hoc opus non facile conficietur et partos huius aedificii non sine magno laboro unientur. Undo mea humili sententia valde exoptandum fuisset, ut a venerabilibus patribus Deputat ioni» nobis propositum fubset specimen roium, quao in hoc novo futuro schemate do ecclesia proponentur, ut iudicaro {toeumus an cum priori novum concordet, et no fon>an a nobis ex ambono incertae ot praematurae afferantur nnimadxcesiones, ita ut postea, in complota de ecclesia Christi textura proponenda, multa desiderentur et doficiant-

Secunda observatio. Illustrissimi et doctissimi relatore archiopiscopus Mechliniensis et episcopus Pictaviensis, praeclare asseruerunt numquam in concilio Vaticano agi posse do infallibilitate poreonali, separata, arbitraria, absoluta, tantopere in ephemeridibus dictis ct scriptis permultis commendata; vanaque haec systemata seu potius deliramenta uno verbo expunxerunt

Sed quao in sermone istorum oratorum, omnibus assentientibus, audita fuerunt et acceptata, in schemate hodierno non leguntur. Verba praetereunt, scripta sola manenL Quae a reverendissimis relatoribus dicta sunt, nec typis mandata, noe in manibus nostris sunt. Quid eveniet? Fideles et clerici nihil aliud in decreto videbunt nisi propositi schematis textum, in quo revera ponuntur haec verba pag. 13 ad finem [coi. 7 B u]: „sive spectetur in Romano pontifice tamquam capite ecclesiae, sive etc.'* quae necessaria verba minime safficiunt ad enunciandam et exponendam doctrinam, quae nihilominus in hoc parte saltem manca et incompleta remanet

Tertia observatio. Ex fidei professione concilii Florentini pontifex Romanus vicarius Chriçti est omnium christionorum pater et doctor, plenamque potestatem habet pascendi, regendi et gubernandi universalem ecclesiam.

Sane per potestatem pascendi intelligitur potestas docendi; sod verbum *pascere* in suo naturali ot etiam biblico sensu, ut dixit quidam praeclarissimus relator, duplex obiectum habet et multa includit Vox illa *pascere,* si in sua ordinaria et generali comprehensione sumatur, convenienter et consueto loquendi modo designat supremam potestatem seu primatum; primatus vero iurisdictionem plenam, supremum gubernium cum summo honore tenet et sibi vindicat. Infallibilitas autem proprio et directe ex primis bus Christi actioni doctrinali attribuitur iuxta haoc vorba. Domini nostri lesu Christi oil Petrum et in persona Petri ad omnes ipsius sutecasores directal: *Non deficiat fidts tua... confirma fratres* /k o j; et deinceps ad apostolos coramque successores praesente Petro': *Euntes docete .. cccr ego wbiscvm sum.* Ergo infallibilitas ex institutione divina primario et directe magisterio doctrinali competit et ipei ecclesiae, quae suo capiti unita regit ot gubernat: non habet tamen infallibilitatem aliam ab ea, quam Christus doctrinali magisterio adiunxit Doctrina exigit fidem, primatus ct iurisdictio exigit honorem et obsequium.

Porro, reverendissimi patres, ipsi iudirate quaei oriri possunt incommoda, si nulla prius mentione facta de infallibili ecclesiae magisterio potestati reu primatui in sua extensione sumpto adseriberetur infallibilitaa. Quot enim sunt actus ex suprema Romanorum pontificum potestate derivantes, qui ab ipsorum successoribus non fuerunt probati, et quidam improbati? Facta non recenseo, nec quae dicta fuerunt do quibusdam propter defectum, nec quae de uno vel alloro propter excessum, exemplum adducere volo. Non miremur tamen, primatus seu potestas propius personam sequitur; infallibilitas autem, ut ait sanctus Franciscas Salerius, non sequitur personam sed munus publicum confirmandi fratres in fide.

Josephus do Maiatre qui voluit infallibilitatem quasi totam a potestate dimanare, concilia generalia uti inutilia habuit, et in posterum non esso adunanda praedixit Et revera si ipsius ex omni parte admitteretur sententia, prophetia suum sortiretur effectum. Illustrissimus autem archiepiscopus Mechlimensis quamvis losephi de Maistre ingenium valde miretur et laudet, tomen ex rorum et factorum vi, ab illius auctoris systemate et compacta do potestate suprema notione, actum docendi merito et sapienter seiunxit, et expresse affirmavit infallibilitatis praerogativam tam pro ecclesia quam pro papa doctrinam tantum respicere, et in exercitio magisterii doctrinalis contineri. Ergo denuo assero non esse de infallibilitato pontificia tractandum, antequam do natura et institutione magisterii doctrinalis agatur, nam in hoc tota est quaestio; et non potest aliquid affirmari de magisterio, nisi prius dicatur quid sit magistenum illud in ecclesia.

Quarta et postrema observatio. Multa confusio exorta et inducta fuit ex his verbis: infallibilitas personalie, fidee Petri, uni Petro etc.

Certe od personam Petri in ordine ad fratres speciales directae sunt promissiones Christi: quod Christas uni Petro dixit, numquam retractavit, et quando omnes alloquitur apostolos, ibi est Petrus semper ubique primus, et in infallibili ecclesiae magisterio speciali sua praerogativa gaudet et in omnibus principalitatem habet. Ne amplius disseramus ergo de puncto, de quo praeclaro loquuti sunt doctissimi relatores et praesules; scilicet si non potest concipi lapis wiguloris seu fundamentum sino structura ipsi adhaerento, non magis dicatur concilium esse supra papam aut papam eupra concilium, cum in tempore ut ita dicam normali concilium sine papa non rit concilium. Post tempestatem ot infausta schismatis adiuncto, papa probat vel improbat concilium, et causae finis imponitur.

Semper meminisse debemus verborum cuiusdam ex praeclaris relatoribus: fidee Petri est fides ecclesiae, non bonum privatum sed commune depositum ab ipso custodiendum. Ideo pontifex debet, quo opportuniori iudicaverit modo, fratrum suorum fidem cognoscere ot exquirere, non per sensum privatum aut particularem inspirationem, sed adhibendo media ab ipsomet Christo ordinatu; non illi tamen imponendi sunt modus et conditiones exquisitionis. Inde enim haereticorum, schismaticorum, appellantium statini anea praeberetur, neo etiam successor Petri, quocumque coetu ecclesiastico umquam dependere potest. Tunc enim corpus dominaretur capiti, quod naturalem ordinem, quem Christus in ecclesia sua constituit, perturbaret et destrueret. Attamen summus pontifex non potest segregaro Mxnetipeum n fratribus, nec umquam utitur illa solitans independentia, do qua nobis locutus est illustrissimus relator archiopiscopus Casse!iensis» qui sub hoo respectu yltra limite» progredi mihi visus «t. Hoc neque in scriptis patrum, neque

i Lue. XX, 39.
» Matth. XXVIII, IMH

in annalibus ecclesiasticis tamquam traditum invenimus.

Quando sanctus Leo Magnus voluit ut decretum ab ipso latum statini a patribus concilii Clialcedonensis occiperetur, uon eoo iure ordinano privavit nec privare intendit, uti videre est in illius ad Thcodoretum celeberrima epistola, et ipsi patre? Chalcedonenses non existimaverunt se ab ordine consueto deviasse, videndo, comjiarando non ut in dubium Leonis epistolarum doctrinam vocarent, aut pontificis auctoritatem declinarent, absit: sed ut illam veritatem compertam ac testatam haberent, indicando, dicendo post lectionem symbolorum et epistolarum Cyrdli ct Leonis: Cyrillum venialem dixit; Petrus per ŏ Leonis locutus cat: Leo et CyriRus idem docuerunt (verba ex ipsis actis refero).

Sanctus Irenaeus, «anctus Augustinus cum Africanis, et alii, quorum brevitatis causa omitto testimonia. ita egerunt; et otiam nunc episcopi snecveores apostolorum quibus praeceptum a Domino inculcatum fuit docendi et veritati testimonium perhibendi divino muneri numquam defutun sunt, et erunt ubique testes veritatis, non teste» muti, «d testes uniti Petro, primatum Petro exercenti, testes adunati Petro, devincti Petro; quod necettarimu ad unitatem veritatis et magisterii, ut ait sanctus Tliomas m sua *Summa contra gent. IA. IT\ cap. 76.*

Hii praemissis tum circa unionem evclft-iae cum suo capite, tum circa necessitatem exponendi a priori quid ait infallibile ecd&ioe magisterium, iguoecite mihi, patres reverendissimi, ei quondam modificationes in novo schemate non quoad singula capita, sed in gruere vestro sapientissimo indicio submittere audeam. Christi spuamur exemphim, qui ab initio ĕvangelica praedicationis totius suae ecclesiae formam praemisit, praeparavit, fortiter delineavit, et de hac forma discipulos edocuit antequam primatum c Petro definitive post resurrectionem suam constitueret dicens; *Paxc agnas meos, pasce ores mtas,* nam P duodecim elegit quos et apostolo nominavit; 2® discipulos septuaginta bino misit ad sacram praedicationem: en hierarcbiae mu rue vindicatio; 3° omnibus dixit: *Quod in awe auditis, praedicit mper teda:* en obiectum missionis; 4° Petro admirabile suae fidei teatimonium exhibenti dicit: *Tu cs Pdnu, d super hanc petram dc;* petra siquidem a Christo praeparata, a Spiritu sancto electa, eed non ent angularis neque fundamentalis, niai quando osceirurue ad cados super cuín Christus firmavit uedifivimu, eoius portae per Spiritum sanctum linitae coaptantur, ito ul splendens, vivida, indestructibilis fiat structura.

Propono igitur,ut in prooemio pro generali modificatione ct ordine poet ista verba pag.4 lin. 7 [coi. 4 c c] r,firmitate consurgeret" exponatur summalim et modo historico ecclesiae institutio et forma, ostenso iam summi pontificis primatu, sicuri Christus, qui priiuo intuitu dixit Simoni: *Tu vocaberis Cephas* nihil tum addens et promissiones in futurum reservona. In primo capite poot quaedam indicativo verba de unitate et duratione seu perpetuitate ecclesiae offirmetur ipsius potestas et simul potestas summi pontificis ct natura ipeius primatus, firmamentum unitatis. Secundum caput esset de vi et efficacia primatus; tertium de perpetuitate primatus; quartum de infallibili magisterio ecclesiae cum suo capite supremo, pontifice Romano.

E», haec «t ratio, reverendissimi patn», pro qua vae rogo et obeeeror, ut de infallibilitato ecclesiae tractetur antequam asseratur infcdlibilitas sanimi pontificis. Quando fidele» dccvetuni uuncilii V aticoni, uti nunc nobis proponitur, legent; forsan et probabiliter sibi persuasum habebunt, esae nunc in o<ciccia duas infallibilitate», quod certe faLuni est, et de hoc omnes conveniunt, et dicent permulti: Olini in avmbolo hacc verba & nobis prolata fuen»; credo crclesiuin catholicam; et nunc a nox i dogmatis promulgai ione numquid dicendum erit: credo >muntuiu pontificrin ? mirabuntur plurimi anxii, fluctuantes. Dum r ixjntru ei de infallibili ecclesiae magisterio in miu loco naturali agatur, omnes intelligent inífallibihutrin, quae sanctae competit ccdtVMoe, ab ipsius capite numquam abstrahi aut avelli Facile hanc admittent veritatem, quae ai darr, aperte definiatur ut in rtovo echeniato, dempto tomen verbo dogmate, dempti» etiam anathemate indirecto, omnium fere sententiarum erit consensio, e: pax in finiboa ħn Tum· nullo modo opus ent loquendi tie obtecto infallibilitatù»; quae si inextricabilis quaolio tongeretur, e-xM profecto tiare elucidanda et praevidenda.

B Quod si volueritis, rmerendi^drui ⊱atro logvn quae «cripta suut iu adnoutionibus a quibusdam ex nobu propadit- pagina 212 el seqqJ, facile no»tniin sententiam perspicietis. Dico noolram, quia non ®»l unius patris sed dovciu {Mirum, quod |M»r aocideiu» et prorsus invoiuntane non fuit in odnotationibu· consignatum; cui tamen sententiae duplex breve additum a duobus patnbus fuit propositum.

Et finem impono sermoni meo, quem Maria auspice patrona Camutenai. breviter efferre tentavi.

## ORATIO

### *reverendi patris dammi Thomae Michaelis Sahano episcopi Tanens^·.*

Eminentissimi praesides eminentirainii ac reverendici mi patres.

Schema quod nobU proponitur diüceptanduiii, quamvis per quatuor cepita dividam sit, in dua> veluti ponce disj<¥C)tur; in quorum prima de Romani pontificii primato, in altera de eius inerrantia loquitur. Dogma fidei est Romanum pontificem habere tum honoris tum lurisdictionis in universa ecclesia primatum; quod quidem a concilio Florentino definit uni est.

De «chomate in genere loquentes nihil cM ut diutius immoremur. Restat ut do infallibilitate loquamur; in qua quidem quaestione in contrarias partes abierunt sententiae. Quidam quandarn persotialern et aleulutam ad-truunt pontificis infallibilitatem ; quidam e coin orso despoticen) et tyrannicam auctoritatem, ή infallibilitae p̈ontifici definiatur, induci dicunt. Neutrum ex his schema nostrum perhibet, sicut legenti potet pagina 13 [coi. 7 ]. ubi ne verbum quidem neque de personali neque de absoluta neque de despótica neque de tyrannice auctoritate invenitur.

1 Ct *Synopru* aiudytica còierrafionum, ç u u î *a patribus* O ¿η *capul addendum decreto de Romani pontifici» primatu faciat ntnl,* ad cxlcem L LL nom. 188. Aeciorem unam habent episcopum Trectjuen, ⅈ ex oratorii cobfes·ione liquet iisdem referri novem aatiitltum ẍtentiam.

5 Argumentum-. .Episcopus Taaeusis ea quae de primatu in schemate habentur talia ease nt nullam disputatiouem admittant, unice igitur de infallibilitate velle se loqui. Et in primis argumenti· adductis quae infallibIHlatem evincunt, doctrinam hanc dixit Italiam Meridionalem a a laauario accepisse et deinde constanter tenuisse, doctrinam hanc fniase semper retentam ab universa dominicana familia, in qua eam tamquam a matre hausisse declaravit, et hanc eiusdem a Antonini fuisse doctrinam, qui non Ln sensu exclusivo loquutus est eum dixit Homanum pontidoem infallibilem ës eum indicat ex consilio episcoporum. Nec nimis insistendum ln agendi ratione concilii Tridentini ubi patres ab hac definienda quaestione abstinuerunt. Quaestionis alatum nunc immutatum esae, nec agi amplius de opinione libera et innocua nl alias, sed de quaestione grarissimi momenti, quam definiri opus ease invicta argumenta demonstrant. Pohe autem ecclesiae t-ono cGwm?rndan» rec timenda mala illa quae obliduntur.·

Alii vcllont ut antequam do pontificia auctoritate loquatur, institueretur bornio do occleaiastici regiminis forma, an monarchica ait, vel aliquo «ivo aristocratiae eivo domocratiuo elemento temperata. Huo sunt ĕcho larum opinione», in quibus unaquaeque acientia sicut et theologia doctoribus disceptanda relinquitur: lex enim debet oara brevia, concinna, inaientate plena, sicut apud iuribLonaultoa (onvenit. Do conierò nocere eat ut aliquid etiam ḋot toribus et scholis concedatur. Denique tantum abot ut hacc pontificia infallibili- ḯt episcoporum jurisdictionem laedat, sicut piensquo visum eat, quin immo ipsam magia magiaque confirmat, sicut ex ifBoo notdro schemate pagina 0 icol. 6] lucuientiiufime appaict.

Quucnarn autem ait episcopalia iui iodici ionia imminutio in definitione infallibilitatis pontificiae,omnino non video, infallibiIitus una cet; est illa quam Christus ccclceiae reliquit tamquam fidei nostrae depositum. Sed quomodo hoc fidei depositum debet enudeuri ab ecclesia docento contra ğliscente errores? Respondet divus Thomas: „Nova ©ditio symboli necessaria eet ad vitandum surgentoe errores. Ad illius ergo auctoritatem pertinet editio symboli, ad cuius auctoritatem pertinet finaliter determinaro ea quae sunt fidei, ut ab omnibus inconcussa fide teneantur. Hoc autem pertinet ad auctoritatem summi pontificis, ad quem maiores et difficiliores ecclesiae quaestiones referuntur, ut dicitur in decretai, extra de *Bapt.,* cap. *Maiores.* Unde ct Dominus Luc. XXII Petro dicit, quem summum pontificem constituit: *Ego pro te rogavi, Petre, ut non deficiat fida tua; et tu aliquando conversus confirma fratres tuos.* Et huius ratio est, quia una fides debet cera totius ecclesiae, secundum illud 1 ad Cor. I: *Idipsum dicatis omnes, et non sint in vobis schismata;* quod servari non posset, nisi quaes, io fidei exorta determinetur per eum, qui toti ecclesiae praeest; ut sic eius sententia α tota ecclesia firmiter teneatur. Et ideo ad solam auctoritatem tummi pontificis pertinet nova editio symboli, sicut et omnia alia quao pertinent ad totam ecclesiam, ut congregare synodum generalem, et alia huiusmodi[1]."

In hoc verbo *finaliter* tota ecclesiastici regiminis oeconomia verantur; ad pontificem ergo pertinet finaliter determinare ea quae sunt fidei vel cum episcopis in concilio congregatis, vel cum episcopis per orbem dispersis, vel si casus et necessitas urget, ipse etiam solus tamquam interpres traditionis eccloiae, ac proindo ab episcopis minimo separatus. Na' ox eo quod pontifex infallibilis est, ullo pacto sequitur eum pro suo arbitrio omnia per se et citra iudicium aliorum episcoporum vel aliis modiis destitutus definire vello aut definire debere. Secus enim in ro tanti momenti Christus desereret suum vicarium, cui dixit in persona Petri: *Super hanc petram* etc. *ct portae inferi* etc.

Non excludit igitur episcoponnn consilium pontificis auctoritas, sed pro re nata quandoque hoc consilio utitur, quandoque non utitur, semper ex prudentia divinitus inspirata: *Spiritus meus qui est in te, et verba mea, quae posui in ore tuo, non recedent de ore tuo et de ore seminis tui, amodo et usque in sempiternum*[2]. Quod si legum Christi interpres nullus sanior est quam perpetuus ecclesiae usus; ecclesìa vero in fidei religionisque quaestionibus, ac in caeteris gravissimis controversiis non ad Antiochenum, Alexandrinum, Constantinopolitanuro, Ephesinufn, Parieiensem, Toletanum ac Bracarensem episcopos, sed od Romanum omni semper aetate recurrit; quis dubitet hunc esse quem ut succeaorem Petri, ita quoque doctrinae apostolico# magistrum quaestionumque de fide iudicem infallibilem habemus?

Romanus igitur episcopus, ecclesiae usu interpretante, ille est cui Dominus in Petro ait: *Pasce agnos, pasce oves.* Pugnatum est siquidem vehementer non a graecis solum, sed ab aliis pluries totius orbis episcopis, ut hoc Romanae ecclesiae privilegium labefactarent: atque habebant pro se illi quidem et imperatorum arma et inaiorem ecclesiarum numerum; numquam tamen efficere potuerunt, ut aut Romani pontificis potestatem abrogarent, aut in alium transferrent episcopum. Quae piofccto omnia ratis ostendunt non humano sed divino prorsus decreto ecclesiam Romanam et raeteris esra praepositam et Petri privilegia iure sibi suo vindicasse, ot eam demum petram ḋx super quam Christus universalem coustruxit ecclesiam, adsertus quam portae inferi praevalere non possunt. Hanc fidem provinciarum meridionalium Italiae populi semper coluerunt; hanc fidein a moionbus acceperunt, hanc, inquam, fidcui, quum divus Ianuarias martyr semper vivens suo sanguine fovet, defendit et magis oc magis in dies corroborai.

Haec eat fides, quam professi sunt omnia familiae ñostrae luminaria, quam quidem ad nos usque constanti et numquam interrupta traditione semper firmissimo asseruerunt, et advenus denegantes quoslibet e fontibus divinae revelationis invicte vindicarunt. Et ne dicam de divo Thoma, qui hanc de pontificia infallibilitate doctrinam non ex corruptis graecorum codicibus hausit, sicut nonnullis Merere placuit, sed ex ipso sacrarum scripturarum fonte, quemadmodum ox verbis a me superius allatis liquido ostenditur; cuius ipsissima verita, ai in schemate nostro relata fuissent, forsitan meo quidem indicio, universa haec nostra disceptatio metam optatam ossequi potuisset; ne dicam de Alberto Magno, cuius auctoritas in Ium quaestione raaqxr integra manet, quamvis ampliori significatione explicata fuerit a Roccabcrto, qui utpote ordinis universi magister doctrinam in nostris scholis communem praedicabat; ne dicam de iis solummodo, sevi quotquot hoc de re nostri scriptorem extitenmt, universi hunc doctrinam professi eunt, ut amplissimi cardinales Turrecremata, Caiotanus, Orsius, Gottius, lotîmes de Montenigro celeberrimus in concilio Florentino theologus, Melchior Canus, Prieras, Bonnes, Mamachius, Ccrbonius, Contensonius, Billuartus, uts de aliis peno innumeris sileam; dicam praecipue de sancto Antonino, cuius nomen vellicare non deeinunt, qui contrariam sententiam tuentur. Noe vero in hoc argumento explicando eam copiam, quam possem, peraequer, rad adverseuntium tela contra sanctissimum virum quam maxima brevitate repellere curabo.

Textus sancii Antonini hio «t: „Licet papa, ut singularis persona et proprio motu agens possit errare, tamen papa utens concilio (seu, secundum alias editiones, utens consilio) et requirens adtutorium universalis ecclesiae, Deo ordinante, qui dixit Petro: *pro te rogavi* etc. non potest ĕrrare 1. Praeterquaniquod hio textus α nonnullis ostenditur ajtocryphus, ab omnibus interpolatus, inter quos nuperrime u clarissimo viro Francisco Palermo; tamen ex principiis tanti doctoris contrarium evincitur. Loquebatur sanctus Antoninus de eo quod in pluribus accidit. Et

* Summa *thectogica,* 2» 2··. q. 1, art. 10.

» Is. LIX, 21.

› Alludit ad Praedicatorum ordinet», rd quem reerrendlsdmns orator pertinet

• d ed. Tatie.

• CC rommenftfr»w»R iw Luram XXII.

certissimum est papam in re tanti moimnli, cuius est definiro ea, quae sive ad doctrinam sive ad moren pertinent, uti consilio, ĕu concilio. Sed quaestio nunc est. utrum ex sancto Antonino excludantur alia media, quibus pontifex ipec solus tamquam «rleriae fundamentum et magister posait co, quae sunt fidei, définira

Videamus quaenam sit hac de re -ancti Antonini sententia. Ipse in tertia parte suae *Summae theologicae,* tit 22, *de datu summorum pontifirm,* ubi ex professo loquitur de pontifice summo, incipit o&tondere altissimom dignitatem successorum Petri, cum ipe aptet omnia quao de Christo prophetice praedicantur in lavili: *Minuisti etm paulo minus ab angelis, gloria ct honore coronarti rum, et constituid» eum super opera mannum tuarum.* Dial ille, Romanum pontificem quem Christus ipse suum vicanum in terris reliquit, e&se natura angelis minorem, ted *auc*toniate et potestate praecellentem; quia angelus non potest neque solvere neque ligare; paj>a vero habet ligandi et solvendi plenariam et universalem poteUatem. Coronatus est *gloria et honore,* quia poaitus ch! in sublimitate omnium dignitatum; unde merato nomen accipit beatissimi ct sanctissimi. Coronatus ret magnitudine auctoritatis, quia ĕp iudicat omnes, ĕi a nemine iudicatur. Collocatus «t super omnia Dei opera, quia disponit de omnibus tamquam sibi inferioribus; aperit caeli portas ŏrdine depromit in omnes cleros et firmat imperia.

Hinc ex sancto Antonino omnia alia privilegia eruuntur, quae pontifici competunt, inter quao eius inerrantia in rebus fidei et morum. Ipso enim quando in cap.ll §2 do potestate papae loquitur, comparationem instituit inter pontificem et montem Sinai, t inde concludat neutrum posse ab hominibus violari: ^Significatur enim, ait ipse, summus pontifex per talem montem. Primo enim ratione generalitatis, quia sicut mediante tali monte descendit Deus coram toto populo Judaeorum ; lie Christus mediante potestate summi pontificis in lege nova descendit Deus super toto populo Christianorum... Tertio ratione legalis veritatis, quia sicut de illo monte data est lex, ita ab ipso papa omnes leges et iura exquirenda sunt."

Hinc ex auctoritate sancti Antonini patet : 1· quod Christus per pontificem descendit in ecclesiam, ut ipsam in fide firmaret; et si verum est tritum illud apud scholasticos proverbium „propter quod aliquid tale, et illud magis", necessc est ut pontifex, ex quo procedit ecdcsiae inerrantia, ipse in fide errare non possit. 2° Quod sicut mons Sina fuit medium per quod lex Dei fuit populo promulgata, ita pontifex eet instrumentum, per quod vera Dei lox chrisliano populo communicatur. Sed lex Dei non solum contínctur praereptis morum, verum etiam fidet regulis; ergo secundum sanctum Antoninum summus pontifex est medium a Christo constitutum ad fidoi dogmata adrerenda: quod quidem officium implere non posset, vi ipso a fide posset umquam defuero.

Sed manifestius m eodem capite eamdeni tententiam tuetur «anctus Antoninus, ubi demonstrat eummuro pontificem «^e raput supremum et niomurham in ecclesia Det. ex quo eruitur ipaiua inerrantiao privilegium: „In tota universitate chrisliana, inquit ille, debet esse conformiti de ĵhi quo».· portaient ad veritatem fidei ot bonos ṁore circa neccwaria od salutem. Sed talia conformila» non posset salvari, nisi in online sd unum caput seu unum praesidentem, ad quem •pedat vontentiaro quid credendum et quid non erodendum, ergo ete?' Ex qua auctoritate eruitur summum pontificem ee&e in ẖwcle Dei fidei regulam et ŭnicam qua firmissimo intellectus et voluntatis assensu unusquisque erodero dobet ; quao tanta obligalio in fidelibus nulla esset, si umquam po^et summus pontifex a fide deficere.

Denique hoc inerrantiao privilegium in pontifice luculentissime oelendit sanctus Antoninus in IV parte eius operis, tiL 8, cap. HI, ubi loquens do privilegiis summi pontificis: „Sextum est, inquit, quoi fides universalis ecclesiae non pot«t deficere, dicen.» Domino Petro : *Ego rogavi pro te, ut non deficiat fide tua.* Et quantum quidem ad jiei-sonam Petri, intolli·gitur de defectu finali, ut Mulicet quod non j>erirot persidendo in negationis peccato; quantum ad coelegiam autem, quae intelligitur in fide Petri, veraim simpliciter est, quia non potod fidat ocvlesiao deficere. Ratio, quare fides ecdearae in generali defirere non jotrat. est quia a divina providentia ecdossia regitur, scilicet α Spiritu Mincto, «m dirìgerne ut non errec Et licet pa¿a in particulari erraro possit, ut in judicialibus, in quiba- proceditur por informationem: àlias io his, quae pertinent ad fidem, erran» non potest, scilicet ut papa, in determinando, etiamsi ut particularis et privata persona- Unde magis Mundum est sententiae papae de pertinentibus ad fidem, quam in iudicio proferret, quam opinioni quorumcunque sapicntum." Hactenus ille. Quod quidem in aliis innumeris locis idijwum confirmat etiam auctoritate sancti Thomae, sancii Hieronymi aliorumque ecclesiae doctorum; ita ut ex eodem sancto Antonino haec ▾ eritas vero dici jotot eecloiae universalis traditio.

Haec sunt principio doctrinae «ancti Antonini, ex quibus evidenter deducitur, quod cum papa sit unicum caput et prince]« totius ecclesiae, et super omnes habeat jotertatis plenitudinem, cum ad ipsam pertineat editio symboli et declaratio credendorum in dubiis occurrentibus, cum ab eius ore debeant fideles legem accipere, cui internum etiam ṁenti.· assensum praestare debent ; si quandoque sanctus doctor recurrere videtur ad consilium seu concilium universalis ecclesiae, hoc, nisi dicere velimus ipsum -ccuni ipse et cum suis principiis omnino pugnare, concludere debemus quasi diceret, inter alia inedia quibus summus pontifex uti potest ad sua decernenda decreta «se universale ecclesiae concilium; mediurn vero non exclusivum non necessarium non indispensabile, cum per w solum idipsum facere possit. Et luter interpretatio confirmatur habita ratione teaqiortiiu in quibus scripsit ṡanctu doctor, temporibus scilicet tumultuoribsimia conciliorum Basileensis et Pisani; et quia, cum cius propositio affirmativa sit, praedicatum singulariter accipi debet, ita ut alia media non excludat.

Immo ex ipsissimis verbis textus nobis obiecti hoc ipsum ©vincitur. Ita enim loquitur: ,.Licet }>apa ut singularis persona et proprio motu agens po sit errare, tamen pajia utens concilio (vel condilio), et requirens adiutorium imiveraalis ecclesiae, Deo ordinante, qui dixit Petro: *pro te rogavi,* non potest errare." Ibi enim assignatur ratio cur papa erraro non possit, et hace ratio non petitur ob assistentia concilii vel consilii, Mîd ex verbis Christi Dei: *Ego rogaiñ pro te* etc. Qiiainobrcni non equidem intallign quonam con«ilio factum sit. ut audnritate ot rationibus unius quantumvis Mnetisaimi viri, ex ĉontorti· oías verbis et contra henneneulicae ṙegula interpretatis nonnulli sint, qui ab huiusmodi definitione terreantur.

Et multo mina· mihi arridet opinio eonini, qui ad hoc, ut ad definitionem dogmaticam non deveniatur, in medium afferre solent concilii Tridentini prudentem oeconomiam in quaestione de intemerata beatae Mariae virgini· conceptione. Agebatur in concilio Tridentino do illo dogmate definiendo; in contrarium afferebatur divi Thomae sententia. Sanior visa fuit

opinio relinquere Dominicanio viris suae scholae opinionein tuori, quam postea Gregorius XV eiusdem scholae theologis etiam sua auctoritate permisit

Quantum autem ab illa distet haec a nobis instituta disceptatio ex eo vel maximo patet, non luo agi do opinione ab codeáis tolerata, immo etiam permissa, sed de opinione cui repugnat ecclesiae traditio atquo genuinus Scripturarum sensus, do opinione in ecclesia tribus abhinc saeculis ortu, cui contradicit antiquitas pene tota, nccnon totorum ipsius Galliae theologorum atque sancti nominis virorum, de opinione ab ipsismet auctoribus, paucis exceptis, reprobala, nocnon a pontificibus summis Innocentio ct Pio, atquo ab universis peno aliis ecclesiis unanimiter roiecta.

Venio nunc ad pioleteantes et ad catholicos infirmos. Si wclctiia bua Ixmignilato uteretur, no ad huiusmodi definitionem deveniret, ut facilius ¡areent protestantes ad sinum ecclvaiao revocari ; ncque protestant ibus satisfactuot, neque catholicis provideret, qui hanu definitionem a nobis avidissimo expectant. Vel enim protestantes in humilitato atquo in cordis aniiniquo sinceritate, auxilio divinae gratiae freti,privatum sensum relinquere volunt, et tunc nihil est ut ab eccitoioe sinu amoveantur,et magisterii infallibilitatem admittent, sive ecclesia in concilio, sivo in solo papa loquatur; vel perfricta fronto in suis erroribus pertinaciter insisterò voluerint, et tunc ari sinum ecclesiae non redibunt, non iam propter huiusmodi dogmaticae definitionis promulgationem, hx! ex bonae voluntatis defectu, sicut aliquando Bohemioe populis evenit. Isti usum calicis enixis precibus postulabant; ecclesia eadem benignitate usa est, ut communionem sub specie vini illis permitteret: sed experientia docuit ipsos in errore perdurasse, quia non erat usus calicis prohibitus, sed rebellionis ac superbiae spiritus, qui illos α catholica ecclesia pervicaciter arcebat.

Quod si etiam inter catholicos nonnulli saeculares viri in suis litteris ad episcopos datis definitionem, ut dicitur, pertimescunt; bi vol ex ignorantia vel ex pracconcoptis opinionibus vel pioeiudiciis, in quibusdam etiam ex mula fide originem ducit Si nutem in suis muneribus ac donis obsequium sanctae huic sedi praestare non desinunt, et ex hoc suam sententiam dictatoriam, ut ita dicam, imponere satagunt, no ad hanc definitionem promulgandam deveniatur; satius erit si catholici ex corde sint, verum obedientiae obsequium praestaturi, si veritas haec quandoque in definitionem |>crgat. Durus non est hio senno et unusquisque portaro potost ; portari potest si Scripturarum sensu fidelibus aperiuntur ac veterum traditiones enucleentur; portari pote«t si non in recentiores academias atquo universitates introducantur iuvenes, sed sub episco|)orum quoad fieri possit regimine jn sanctorum patrum pacificum honornndumquo consessum; portari potest si fideles instruuntur super dogma definiendum. ct ut qmmus Deo danto definietur; et sublatis praejudiciis praepostorisquo ot falsis hac de re ambiguitatibus catholicum dogma in sua claritate ac ventato omnibus exponatur.

Noque linee definitio urgenda non est ut aliquibus placet, quasi Hannibalem habeamus ad portas. Scimus autem Hannibalem devictum fuisse non tam l prudentia Fabii, quam Scipionis ardore. Hannibalem utique non solummodo habemus ad portae, sed nuno tenq-oris praecipue intra nostra moenia habemus. Unicuique enim in comporto eet qua vi, quo impetu, quo satanico furori· in occlwiasiica immo etiam in civili societate auctoritatis cuiuslibet fundamentum oppugnetur. et contra ipsum neoterici omnes debaccharii non desinant; Ha ut dicere reapse possimus dominantem huius nostri aevi haereeim esse auctoritatis negationem, quao civile consortium et familiam ipsam miserrime pervasit. Securi enim potuerunt viri improbi non modo ad aurem admovere sermonem, qui ut cancer serpit, sed patentius venenum spargere Atque evomere virus pestilentissimum erroribus suis. Oportet igitur concilium bocce Vaticanum in Spiritu sancto congregatum huic malo quam citissime occurrat; necease omnino est ut auctoritatis principium et infallibile magisterium in suo pontifice considerare non deeinat; et nos qui speculatores in domo Domini sumus, oportet ut medelam modernae societati tribuamus, non autem ut carumdcm societatum morbis rwemctipeoa accommodemus.

Hannibalem non ad portas sed intra nostra moenia habemus. Quis enim nescit quantopere studeant nostri tempons sycophantae ad evertenda omnia sive rectae philosophiae, sive socialis regiminis, sive fidei doctrinaoquo principia? Ad quae quidem apostolico stigmato inurenda atquo damnanda sicut semper praesto fuerunt pontifices summi, ita nunc qui apostolica™ Petri sedem regit |x>ntifex noster omantissimus. Attamen tritum est etiam neotericorum effugium perfricta fronte dicentium atquo in vulgus effundentium, pontificem summum haud esse infallibilem, aopioinde damnatas ab illo doctrinas tantumdem valere, quantum intrinsecae rationes quibus damnatio uta fundatur. Quod si ad damnationis ipsius vim et vigorem requiratur consensus sive expressus in concilio, sive dissilonnn per orbem praesulum ; nullus aut fere nullus inveniretur damnatae propositionis effectus: et interea error magis magisque rueret in peius summa animarum atquo populorum pernicie. Si igitur transactis temporibus, quibus nondum aderat effrena docendi scribendique prurigo, conveniens nondum fuit huius catholicae veritatis definitio; nuno necessaria omnino est, ut error protinus couipescatur, et veritas ipsa in hac tenebrarum caligine magis magisqiie elucescat.

Hannibalem non ad portas sed intra moenia habemus; nam eo tempore quo imperantes vere sumini et nomino et ro et potestate subditi erant ecclesiae, praesto erunt pariter ut ipsius ecclesiae legos atque canonicas sanctiones sua auctoritate firmarent, et ad praxim efficaciter deducerent: ex quo infinita bona ecclesiae non minus quam civili societati dimanarunt. Sed nunc ree ad triarios pervenit Posito semel infausto separationis principio ecclesiam interet statum, neccssc est ut ecclesiastica hieranliia arctius vinciatur, validius confirmetur, magnificentius extollatur, ut mediis humanis destituta sed maiori Dei auxilio freta, atque inerrantia sui capitis suffulta maioribus securitatis atquo obedientiae ligaminibus obstricta possit valut agmine facto contra ecclesiae hostes insurgere, atque feliciore omine validius, alacrius atquo celerius dimicaro.

Necessitas igitur dogmaticae definitionis nostris hisce temporibus ex efficacitate motivorum multo magis apparet, ita ut neque inutilis neque supcrvacar nea dicatur sicut in tempore antiquo: hinc ecclesiae gallicanao traditionem, Fenelonis humilitatem, do Noni Ilea atque Sorbonensium exemplum, necnon episcoporum illius perillustris eccitoioe in contentione secuta inter Pium VII et Napoleone™ I sacrificia, humilitatem, obedientiam admirantes nostris ₹oti unanimiter affirmemus. Nam sicut illi suorum temporum necessitates penitus cognoscent™ illud abnegationis exemplum orbi uni'cuso dederunt: ita ipsum sensissent omnes si nosIris hisce diebus vixissent, et summi pontificis inerrantiam non minus tolurabikm».

i *tinfum* ed. Vatie.

ecclesia bono congruentem immo utilissimam dixissent. Hoc jiacto pastoribus cum gregibus suis in ventato et in cliaritate amico foedere coniunctis, regio illa sicut thesauris et virtute castoras omnes nationes praecellit; ita obedientia, devotione, affectu erga hano apastolicam Petri sedem magis magisque coniunctam h? esse ostendet. Ego non pertimesco neque rebellione, neque turbas, neque populos, neque reges, neque Garibaldium, nequo Luciferum timeo; sed valde ürneo dissensiones inter episcopos: */dipsum dicamus omnes et non tini mter* nac *schismata*

Dicamus igitur cum Bossueto: „Abeat declaratio quo libuerit; maneat inconcussa prisca sententia Paririensium, vetustissimorum temporum ecclesiae gallicana sententia." Et ηω fraterno amore amplexatos repetere non pigeat latiori qnadam significatione et pro temporum nostrorum necessitatibus aurea illa Hieronymi verba ad Damasum papam1: „Ego nullum primum, nisi Christum sequens beatitudini tuae, id f! est cathedrae Petri, communione consocior: super illam petram aedificatam ecclesiam «io. Quicumque extra banc domum agnum comedent., profanus est. Si quis in arta Noe non fuerit, peribit regnante diluvio... Non novi Vitalem, Mdetium respuo, ignoro Paulinum. Quicumque tecum non colligit, spargit; hoc est, qui Christi non est, antichristi est... Quamobrem obtestor beatitudinem tuam per crucifixum, mundi aaJutem, per homousion Trinitatem, ut mihi epistolis tuis, sive tacendarum sive dicendarum hypostaseon detur auctoritas. '

Haec pro mea sententia vestrae sapientiae iodicioque submitto.

Hic autem interrupta disceptatio est, et eminentissimi» primus prac«s significavit patribus dluetrissimum ac reverendi#imum dominurn Thomani Grant episcopum Southwarcensem in Anglia aupre- C mum diem in hac alma urbe obiisse, ipsiusque animam piis eorum suffragiis ac praesertim in missae sacrificio commendavit

Dein proximam congregationem generalem indixit insequenti die habendam, dicens:

..Proxima congregatio generalis habebitur crastina dio hora octava cum dimidio, in qua continuabitur discussio propositi «bematis."

Poet haec consueto signol, patres diniisei sunt-

19.

Congregatio generalis sexagesima quarta

1870 iunii 3.

Feria VI die 3 iunii 1870 hora octava cum dimidio ante meridiem, in conciliari aula Vaticanae patriarchal» basilicae, generalis reverendissimorum patrum congregatio habita est; cui interfuerunt D quingenti triginta et unus patres, nempe 29 cardi-· nales, 6 patriarchae, 9 primates. 84 archiepiscopi, 371 episcopi, 4 abbates nullius dioecesi», 12 abbates generale rive praesides congregationum ordinum monasticorum, usum mitrae habentes, 16 generales et vicarii generales; quorum omnium nomina, quae per assignatores locorum accurate descripta fuerunt, exhibet indiculus patrum »exaçesimse quartae congregationis generalis, qui inter acta concilii asservatur.

Reverendus pater dominus Ludovicus Dubreil archiepiscopus Avenionensis mi«sam lectam celebravit Qua abeoluta, et recitata oratione *Adsumus Do-*

« i Car. 1, ia

» **Ipbt. XXV. lib. 1.**

« **eonrarfo «rw 0«. ed. Vatie.. babenlar Umn ia «xlice Vtrbalhtn mwascripto.**

A *mmc* etc., eminentussimus pnmus praeses patribus annuntiavit iudices excusationum euo munere functos relationem quamdam ad praesidium transmisisse, quam iussit ex ambone eubsecreUtrium perlegere. Relatio autem sequens eet:

„Eminentissimi praecides, eminentissimi ct reverendissimi patres, aliquot concilii patres gravibus de causis veniam a concilio discedendi petierunt, scilicet: Io Ignatius Philippus Harcua patriarcha Antiochiae Syrorum, ob diuturnum graviaaimumque morbum modo aliquantisper relaxatum, Ha ut nunc proficisci valeat; 2° loannea Elliot Bet-etmo episcopus syncellus patriarchae Syrorum, qui in aetate iam provecta aesrivoe caloree sufferre non volet; 3· loeephus Matar archiepiscopus Aleppensia ritus maronilici, ob gravissimas oontroveraiav et inimicitias internationales durante eius absentia in dioeveai suo exortas, et res gravissimi momenti cum gubernio Othomanico proxime ab ipso tractandas; 4° Franciscas Kerril Amherst episcopus Northantonionsi» in Anglia, propter calorem ingravescentem, qui ei semper debilitatem maximam et aegritudinem gravem affert; 5· 1cannes Zwijsen arcbiepiscopu» episcopus BoscoducensL in Hollandia; 6 Michad Deinlcin archiepiscopus Bamberger»» in Bavaria; 7° lacobus Jeancard episcopus Ceramensis: hi tres ob graviores eorumdem infirmitates, in provecta eorum aetate et aestu insueto magis periculosas. Iudices excusationum allegatas discedendi causas satis fundatas atque probatas agnoverunt, atque praedictorum episcoporum petitionem exaudiendam suasere."

Huiusmodi relatione perlecta, idem primus praeses rogavit ut qui easdem diaoedendi causas approbarent, et petitam discedendi veniam concedendam indicarent, per actum surgendi manifestarent assensum suum. Surgentibus autem pene omnibus addidit: „.Deciaramus allegatas discedendi causas a congregatione generali fuisse admissas."

Deinde subiunxit:

^Reverendissimi patree, continuabitur nunc generalis discussio schematis primae constitutionis de ecclesia Christi"

Et continuatione discussioni" indicta, arnbonem successive ascenderunt episcopus Elphinensi», episcopus Augustae Vindelicorum, episcopus PitUburgenais et episcopus Surensis.

## ORATIO

reterendi *patris dammi Laurentii Gillooly episcopi Elphincnsisi*

Eminenriseimi praesides, eminentiaeimi ac reverendissimi patres.

Pauca tantum et brevissime de schemate nostro animadvertam. Et primo liceat mihi assensum meum exprimere de omnibus, quae ex hoc ambone dicta eunt de ecclesia nostra Hibernica ab eminentissimo archiepiscopo Dubiinensi et ab illustrissimis praesulibus archiepiscopo Casselienri et episcopo Galviensi. De dioecesi mihi commissa cum gaudio dico, quod nec unum catholicum ibi cognosco, qui iam papam in-

**' Argumenta·: .Epwcopus Elphinen·» adhaerere ae dixit cardinali Dublinen*!, archiepiscopo Cawcbenri et episcopo Galrienii quoad teetimonium eceletiae Hibernenrii circa pontificiam infallibilitatem. Convenire se cnm archiepiscopo W&»tœonasterienei quod preposita infallibilitatis definitio aeatholids Bri-Unici regni magie profutura quasi obfutara ut. Schema aibi in omnibus probari, doctrinam du et Scripturae et traditioni conformem eue. De opportunitate definithmii nullam iam fleri quaestionem posse eum indicio «anetiniml domini nostri discussio haec fuerit introducta. Obiectionea qnae opponuntur, eas ipsu esae quibus Lutheras et Catvinna regiminis potestatem in ecclesia impetebant, et mirari se nonnullos qhetpos easdem nunc obiectioces mas farere et contra infallibiliUlem afferre."**

failibilem non credat, nec unum inveniendum timeo a qui definitionem infallibilitatie non laetus accipiat Quoad ocatholicoe in imperio Britannico credo, pro indubio habeo cum illustrissimo archiepiscopo Westmonasteriensi, quod definitio infallibilitatis conversionem eorum magnopere promovebit

Clerus noster in Hibernia doctrinam infallibilitutis tenuerunt semper ac docuerunt; ot omnino erroneum est quod de episcopis nostris ab illustrissimo archiepiscopo Cincinnatone! nuper ex hoc ambone assertum eet» nerapo quod in juramento civili poteetati praestito declarare solebant se papam infallibilem non credere. lurarnentum quod in certis rerum adiunctis aliqui episcopi ot catholici Hiberniae praestare genebantur, hoc eoIum de pontificia infallibilitate affirmabat; nempe quod non orat dogma fidei catholicae; quaeatio numquam erat de fido privata iurantis. lurar mentum istud et omnia similia ab aliquot annis propter resistentiam nostram a parlamento abolita sunt. B

Quod ad millionoe Hibernorum pertinet, qui in Anglia, Scotia, Australia et America ecclesias catholicas principaliter constituant, non dubito quin omnes ex avita traditione papam infallibilem credant, et cum clero et fidelibus patriae suae huius veritatis definitionem laetissime accipient.

Do malis, quae ex definitione eventura timentur praesertim in Austria, Germania, Helvetia et Gallia, multa in sensu diverso immo et contrario dicta sunt a plunmis illustrissimis oratonbus. Hi omnes ex sincera convictione sine dubio loquuti sunt, sed tamen certitudine, ut patet, de istis futuris loqui non poterant; et si ex solis illorum sententiis de opportunitate definitionis iudicore oporteret, fateor quod dubius omnino haererem. Ex quo autem summus pontifex, qui est caput concilii, et ad quem ex officio pertinet rationem habere et iudicium ferre de bonis et malis, quao sive ex definitione sive ex definitionis omis- C sione futura sunt, ex quo decrevit quaestionem do infallibilitate ad concilium admittere, statim cessavit incertitude et haesitantia mea; et nunc credo firmiter quod per Dei providentiam et per episcoporum inter se et cum sancta sede unionem definitio fiat pro maiori Dei gloria et pro maiori ecclesiae pace et incremento. Definitionem infallibilitatis non solum opportunam, sed in praesentibus rerum adiunctis necessariam duco et propter rationes iam ab aliis oratoribus luculenter expositas.

Doctrinam in quatuor schematis capitibus propositam probo omnino et teneo, utpote sacris Scripturis indubie fundatam «t sacra ecclesiae traditione et usu in omni saeculo probatam ; et vehementer desidero, ut haec doctrina statu periculoso liberae opinionis quam proxime eripiatur. Difficultates quae contra hanc doctrinan! afferuntur iomdudum α probatissimis catholicis scriptoribus et multotiee in hoc ipsa P aula solutae sunt; et si quibusdam patribus non satis solutae videntur, illud evenit meo saltem iudicio ex criticismo acatholico, quem illi patres adhibuerunt in sensu Scripturarum et documentorum ecclesiasticorum decernendo contra sensum et traditionem ecclesiae, scripturas et documenta theologica ad opiniones suas flectere cenantes sicut faciunt protestantes. Omnes obiectiones, quos in hoc concilio audivimus aut legimus, eae ipsae sunt, ut bene notavit illustrissimus archiepiscopus Baltimorensis, quae α Luthero et Calvino et eorum asseclis contra primatum Petri iam milliee allatae sunt et toties profligatae; et si vim aliquam habent contra primatum magisterii, eamdem habent fere omnes contra primatum regiminis.

Quis igitur non doleat quod episcopi, qui sunt doctores, iudices et defensores doctrinae Christi, istas obiectiones suas fecerint et serio in hoc sacro concilio proferant? En spectaculum deplorandomi quod Deus misericors a nobis amoveat. Quid, eminentissimi ac reverendissimi patres, quid in laicis fiet, quid in clero, si interea episcopi sacrae traditionis ecclesiae costodee α iudicio privato subvertantur et conculcentur? Dixi, reverendissimi patres.

## ORATIO

*reverendi patris domini Pancratii Dinkel episcòpi Augustae Vindelicorum l.*

Eminentissimi praesides, eminentissimi ac reverendissimi patrfa.

Dum adversa licet laborans valetudine conor aliqua verba de definibilitate infallibilitatis pontificiae in medium vestrum proferre, ut saltem episcopali meae conscientiae satisfaciam; nihil mihi in animo eet, nisi breve examen illius argumentationis, quae pro definienda pontificia infallibilitate ex sacris Scripturis adduci solet. Antequam vero rem ipsam aggrediar, meum esse iudico ad illa verba paucis respondere, quae nuperrime unum ex veneratisaimis Deputations patribus, venerandum episcopum Ratisbonensem, ex hoc ambone enuntiantem audistis. Ble enim in meam ipsius dioecesim Augustanam singulari modo respiciens, asseruit doctrinam et fidem circa summi pontificis infallibilitatem in Bavaria saltem in quatuor ipsius conditis dioecesibus ex antiquissimis temporibus continuam et constantem. Magnopere, reverendissimi patres, dolco quod cogar huic assertioni in medio vestrum contradicere.

Reverendissimus pater minime ea probasse mihi videtur, quae probare voluit; siquidem pro fulcienda sua assertione aliquos locoe allegavit ex operibus sex auctorum doctissimorum, qui in Bavaria et partim in mea ipsius dioecesi publice docebant: quorum primus Albertus Magnus ex saeculo XIII, deinde beatus Conisius et Layman ex saeculo XVI, tum duo canonistas Reiffenstuel et Schmolzgruebcr ex saeculo XVIII, denique ipse praepositus capituli mei Allioli, qui nunc adhuo in vivis est. Ut locoe citatos ipsos silentio praetermittam, quid sequitur exinde? quod ex rex continuis saeculis afferuntur rex auctores, qui, ut ex operibus eorum desumitur, doctrinam de infallibilitate pontificia propugnant. Inquirendum fuit potius, ut mihi saltem videtur, illud quod per saeculorum decursum a singulis episcopalium sedium praesulibus constanter et continuo circa quaestionem noetram tenebatur; inquirendum fuit potius quid in scholarum decursu theologiae studiosi docebantur, quidque per parochos fideles. Ast ut ex variis theologicarum institutionum libris, qui decurrentibus in

1 **Argumentum: .Episcopus AngusUe Vindelicorum nonnulla in primis animadvertit circa ea quae ab episcopo Ratisbonenai dicta fuerant, quem ait assumptum suum non satis probarte. Ad rem vero deveniens infallibilitatis defensores non eatis attendere observavit ea quaa in Scripturis occurrunt pro infallibilitate universi magisterii; immo et exemplum ait occurrere in Scripturis de moda indicandi in rebus Mei. et iudicium hoc non per unum Petrum, sed per ipsum cum ceteris apostolis factum proponitur in verbis .visum est Spiritui sancto et nobis*. Infallibilitatis defensores ex Scripturae testimoniis quae proferunt non nisi indirecta argumenta desumuut et quidem non adeo efficacia ut quamlibet exceptionem excludant Unde concluait Io potuiase Christum infallibilitatis praerogativam aut in supremo ecclesiae capite aut in universo magisteria collocare; 2° constare ex Scripturis eamdem infallibilitatis praerogativam directe et immediate universo magisterio tributam esse; 8° constare ex Scripturis supremum ecclesiae caput in definiendis fidei rebus potiorea habere partea 4· Xcu colligi ex Scripturis infallibilitatis praerogativam ita pontifia inhaerere ut fp.«e ex se et absolute indicare infallibiliter posali fi» SI soli capiti infallibilitas competeret, ea quae file catholica de unitate magisterii creduntur necessario cenarmi et magisterii infallibilitas non propria sed mutuata CSMI***

Germania saeculis edebantur, patet: theologiae atudiari eemper docebantur quaestionem de infallibilitate summi pontificis ex cathedra loquentia controverti, ideoque lingulis relinqui aut hanc aut illam sequi opinionem. Fideles nostri ipsi per tria saecula imbuebantur ad nonnam pani catechismi a beato Canisio editi ; at in isto parvo catechismo nil de quaestione nostra legimas. Unde igitur circa hanc quaeitionem constans et continua doctrina de infallibilitate lummi pontificis in clero et fidelibus Bavariae progigni potuerit, ego pro mea imbecillitale omnino non intelligo.

Reverendi«imus praesul suo argumento adiunxit se de certitudine assertionis suae propria experientia ease edoctum. Quod ad meam diorereim pertinet, ane reverendissimus pater ibi per aliquod tempori spatium paroeciae cuidam praefuit. Nescio an illi occasio data fuerit seso quoad fidem totius istius dioeceeeos satis raperque informandi, huius dioeoesec quae 847 B paroeciis et amplius 1500 sacerdotibus complectitur. Egomet ipse licet semper infirmus, sum per duodecim fere annos episcopus huius amplioimae vineae, in qua cum catholicis magnus protestantium numerus, nec non ipsius darwinismi asseclae cohabitant An per hoc tempus assiduus vigil et fideli» tervus fuerim, ego nescio, Deus icit ; at testari possum clericos fideleeque mihi concreditos credere infallibilitatem magisterii in ecclesia positi, nec non pleno et integerrimo obsequio redi apostolica et summo pontifici «re addictos: ast illos etiam credere particularem infallibilitatem summi pontificis, ego pro mea conscientia, reverendiwimi domini, testari nequeo. Scio autem permultos ex dorios meis eodemque melioris et optimae notae, quorum opinionem cognoscendi occasionem habui, opinioni infalhbilitatis tamquam absolutae et independent!! nequaquam adhaerere. Haec pauca quoad testimonium meum C sufficiant.

Quod ad meam ipsius opinionem « fidem attinet, semper ex piartibus statam illorum, qui infallibilem auctoritatem pontificis ex cathedra loquentia affirmant, et propugnant; numquam autem pro iuris eludiis theologicis, et pro mea scientia cx sacris fontibus divinae doctrinae mihi potueram persuadere, hanc infallibilitatem owe personalem atque absolutam, reu independentem. Nane ad rem.

Merito quaeritur praeprimis utrum thesis examini nostro submissa in sacris Scripturis ita fundata nL ut Romani pontificis infallibilitas tamquam veritas divinitus revelata declarari et de fide catholica credenda proponi possit. Equidem laudare non possum, quod defensores infallibilitalis pontificiae in tractatibus suis saepissime omittunt praeprimis in illa reflectare argumenta, quae pro infallibilitate universi magisterii cx sacra Scriptura suppeditantur, vel etiam D in eas propositiones theologicas, quae circa infallibilitatem iam prostant tamquam fide catholica credendae.

Verum enimvero nihil magis «t necessarium ordinique in recitato investiganda magis conreutancum quam, prout doctissimus Canus episcopus Coiiariensis ait, ut a notioribus ad ea quae minus sunt nota proficiicamur. Quare in consensu cum isto doc-lueimo auctore, necnon cum auctore libelli duobus circa mensibus abhinc ad defendendam pontificiam infallibililatem editi et intitolati : De *Romani pontificis suprema docendi potestate disputatio*l, affirmo haud dubio ea quae Petro et qnao apostolis universi· dicta sunt ita esse interpretanda, ut altera aliena non elidantur nec leventur. Quidnam *igitur de* universi magisterii ccclosiastici infallibilitate ex sacria Scripturis patet?

Respondeo sacram Scripturam continere lucidissima effata dirmi nostri Salvatoris, ex quibus directo et immediate cognoscitur, quomodo de infallibilitate magisterii a sanctissimo ecclesiae fundatore fuerit provisum. Huc spectant praeprimis illa sanctissima verba, quae Salvator noater lesus Christus discourus ex hoc mundo ad discipulos suoi dirigens, illis Spiritum sanctum Panicl itum, spiritum veritatis promittit, declarans1: */Ile* ƒx *docebit umnia et suggeret vobis omnia, quaecumque durerò vobis; ille testimonium perhibebit de me·; docebit* cui *omnan tritatemele,·,* Earademque promissionem ƒam Christuà iteravit post resurrectionem suam iisdem suis ajx> slolia, cum awemun» in caelum solemnissimam ƒs muemoeni illam impertit, qua fungi debebant *Data est mihi omnis potestà in caelo et in terra, euntes docete... servare omn>a, quaecumque mandari robis: et em ego vobiecum sum usque ad consummatloncm saeculi*; vel ut apud euangelistam Lucam legimus5: Vor *testes tritu horum quae diari vobis. Et ego mitto promissum Patris mei m* rw. loi *autem sedete in civiiate quoadusque mduamin» virtute er alto.* Ex his aliisque quos praetermitto Scripturae locis clarissime apparet, universo apostolorum eorumque suceeworum coetui in exercendo divino magisterio MBMtantiam sancti Spiritus ad revelatam veritatem immaculate comenrandom a Iesu Christo fuisse promissam, et reopre per effusionem sancti Spiritus impertitam.

Quoeri.ur porro quomodo res se haberet, in quantum rideiicet ex sacra Scriptura cognosci potest, circa exercitium Laius magisterii quando agitur de diiudicandis controverts circa fidem et mores. Unus tantummedo ca in sacra Scriptura refertur, ex quo modus procedendi in htiiosmodi causis cognomi licet. Cum enim, ut in Actis apostolorum legitur, seditio facta esset Antiochiae, propter quod descendentes de ludaea fratres docuerant: *Quia nisi circumcidamini secundum morem Moysi, non potestis salvari:* ascenderunt Paulus et Barnabas in lerusalem super hoc quaestione: *Convenerunt apostoli et seniores ridere de verbo hoc. Mngnn* facta est conquisitio; Petrus primus sententiam suam exposuit, deinde lacobus quid iudicabal enuntiavit, adiiciens unam tantummodo prohibitionera, quae fidelibus esset imponenda. Quo facto, illud quod decretum fuerat, scriptum est ad eos qui Antiochiae, Syriaect Ciliciae erant, fratres his expreséis verbis: *Apostoli et seniores fratres... placuit nobis coUcdis in unum ... Visum est Spiritui sancto et nobis.* Patet igitur ex boc uno sacrae Scripturae loco, quaestionem Antiochenam decisioni non unius Petri, red eius et caeterorura qui aderant apostolonim iudicio et definitioni fuiseo trabmiasaui; itemque hanc decisionem factam «re praevia conquisitione. Patet porro apoetoloe in unum cum capite collectos decretum suum emisisse tamquam omnium consensione. Spiritu sancto abritente, factum, nou obstanto praerogativa principi ipsorum a Domino tradita, neque obelante eo quod etiam Petro circa evangelium in gentibus praedicandum particularis α Domino iam foeta fuerat revelatio.

Ast, ut brevissime dicam, haec quae modo exposui,

* Asciar femus npwnli evt pater KlenUjra B.T. Prodiit KMpoli, tyyi· Viarralil MaaML sani» 187u. it» H·. M p.

t Io. XVI. ·Λ.
• lb. XV. M.
› Ik xvn, u.
» Maith. XXVIII. IB-ltt.
» LtK. XXIV. 48-W.
• I 'P- XV. l-TJ.

adeo certa unni, ut sufficiat allegaro solummodo eas propositiones, quae, quin umquam speciali et soloruni mudo definitae fuerint, incontestabili fido catholica creduntur, et in omnibus dogmaticarum institutionum libris unanimiter traduntur. Hac propositiones sunt sequente·: I0 ecclesiae inerrantia cx Christi institutione consistit in ccclcsiso docentis infallibilitate; 2° ecclesia catholica docens est iudex controverai arum infallibilis a Christo institutus; 3° episcopi iure divino causas fidei indicant; 4° ecclesia per orbem dispersa in rebus fidei et morum infallibili oat; β· ecclesia docens in concilio generali congregata est iudex fidei ïnfallibili

Transeamus igitur ad examinanda ca argumenta, quan ail probandam summi ponGfiaia infallibilitatem cx sacris Scripturi hauriuntur, lutar illos tros Scripturae locos, cx quibu defemores pontificiae infalïibililati argumentationem suam desumunt, procul dubio illo qui apud Matthaeum legitur, primum tenet fi locum: quare primum do illis verbis: *Tu č Petrus.*

EsL extra omnem controversiam Christum hisce verbis Petro cl succofaoribus eius illum regiminis, jurisdiction is et magisterii principatum, quem primatum vocamus, promissorio modo tradidisse. Verum quid ex hisce verbis eruitur circa infallibilitatis praerogarivnm, quam simul cum primatu Petro eiusque successoribus traditam ose affirmant? Directe et immediate in verbis textus nostri circa Itane praerogativam quidem nihil exprimitur; via autem indirecta et mediata scilicet per modium ratiocinationis defensores infallibilitatis assertionem suam ex hoc textu derivant Dicunt enim: si per Petrum firma adversus portas inferi ecclesia consistí, Petro data sit neceese est potestas in vera fide eam servandi; ecquae vero olia est haec potadas, nisi potestas definiendi, quaenam fides ab universa ecclesia tenenda eit? Nisi in Petro huius potestatis usus omni periculo errandi C vacet; neque potestas apta est ad ecclesiam in vera fido servandam, neque ecclesia, cui perennitas promissa est, obligari potuit od eius decretis se subiiciendum. Ergo etc. Haec est argumentationis eubstanria, quao quamvis α diversis quidem quoad formam varietur, apud omnes eadem remanet.

Quid vero de hac orgumentaUone dicendum, reverendissimi. patres? Mihi videtur hac argumentatione plus ex textu nostro probari vello, quam reapse inde probari poseiL Omnino certum est in textu nostro enuntiari firmitatem fundamenti ecclesiae oiusque perennitatem; itemque omnino certum «t extra hoc insigne fundamentum ecclesiam haberi bon posse. Porro cum quodvis fundamentum sustinere debeat aedificium super illud excitatum, etiam ab illa petra, quae est fundamentum ecclesiae, servari debet ecclesia, ccclcsiaequo fides. Concedo igitur Petro tamquam fundamento ecclesiae datam esse potestatem in D vora fido ecclesiam servandi; nequo minus concedo hanc illimitatam potesjatcm consistere in definiendoquaenam fides ab ecclesia tenenda sit: quisnam improbabit has assertion»?

Ast aliter so ree habet ai dicitur pot»(alem illam, do qua loquimur, nimirum definiendi quaonam fides ab ecclesia tenenda sit, in uno Petro tamquam fundamento ecclesiae residere. Haec conclusio ex textu nostro nequaquam neeeesario consequi videtur. Iam si metaphoram verborum perecquirnur, qua Petri primatus in textu noetro enuntiatur, dicere cogimur: quemadmodum cuiusquo aedificii soliditas praeprimis a soliditate fundamenti pendet, sed etiam aimul a firma cohaeeione fundamenU cum columnis aedificii earumque soliditate; ita quoque ea potestas, quae Petro tamquam fundamento in»t ad conservandam in vera A fide ecclesiam, nequaquam saltem potestas absoluta eeu independent nominari et esse potest,

Aat relinquamus metaphoram, apoetolica sedes et Romanus pontifex in universum orbem tenet primatum; ipse est totius ecclesiae caput, et omnium Christianorum doctor existiL Quare Romanus pontifex divina institutione positus est tamquam supremus custos depositi fidei servandi, definiendi; et in fide sonanda, definienda, explicanda principalem obtinet locum, ita ut nulla veritas catholica cogitari possit, nisi in unione cum fundamentali ecclesiae petrtf, nec quidquam definitum aut damnatum in universo orbo cogitari queat, nisi definitum aut reiectum fuerit a Petro. Hoco est illo, ut mihi videtur, principalitas cathedrae vel ecclesiae Romanae, quam praedicant antiquissimi ecclesiae patres docentes: cathedra Petri praebet fidei certitudinem1; ad hanc ecclesiam propter potiorem principalitatem necease eet omnem convenire ecclesiam, hoc est, eoe qui sunt undique fideles, in qua semper ab his, qui eunt undique, conservata est ea, quao ab apostolis eat traditio'. Haec mihi videtur conclusio ex textu nostro eminenti necessario derivando. At illud, Christum in constituendo Petro tamquam fundamento ecclesiae rem ita disposuisse, ut circa res fidei et morum illi tamquam primo absolutam potestatem definiendi tradiderit, ex textu nastro necessario consequi mihi non videtur.

Transeamus ad breviter examinandum alterum Scripturae textum, nempe illum Ioannis: *Patee övemea* etc. Hicce textus eat etiam locus eminens, qui ad probandam praerogativam primatus merito allegatur. His enim praeclarissimis verbis Christus Petro et successoribus suis illum reapse tradidit principatum, quem ipee verbis apud Matthaeum promissorio tantum modo contulerat. Cum vero hoc textu Ioannis nihil aliud exprimatur, nisi quod iam in verbis promissoria diserra solummodo utrinquo metaphora contineatur, mild licebit ad exemplar Ballerini aliorumque theologorum identitatem ponderis huius textus cum gravitate illius apud Matthaeum tantummodo commemorare; devenirem enim, fuse illum textum examinando, ad eumdem conclusionem, quam ex textu primo eminenti derivandam existimavi.

Tertius donique sacrae Scripturae locus, ex quo infallibililas summi pontificis derivatur, est illo qui legitur Lucae: *Simon Simon.... Ego autem rogavi ρτv te* etc. Defensores infallibilitatis ex hoc textu ita concludunt: leans rogat pro uno Petro ut fid» eius numquam deficiat, siinulque fratres suoe confirmet. Oratio Christi pro Petro est omnino efficax; ergo Petrus in successoribus suis est infallibilis. Praeprimis mihi videtur α patribus antiquissimi temporis huic textui saltem illud argumentationis pondus non esse attributum, quod illis duobus textibus, qui iam pruacesserunt. Sunt quidem Theophylaetus, Ambrosius, CyriIlus, qui textum nostrum ad magisterium summi pontificis referunt. Aet praeter hos patres sunt ipsi summi pontifices, qui saepe saepius hunc textum Petri successoribus applicarunt, in quibus Gelasius, Pelagius, Hadrianus, Agatho, Leo.

Hac praemissu animadversione, meam sententiam profero. Nomo potest respectu contextus verborum negare, I»um verbis illis, de quibus loquimur, usum esse, ut Petrum admoneret praepriruis illius gravissimae lentationie, in quam proxime sequenti nocte fides eius traheretur. At non minus certum mihi videtur, quod lesus asserens se rogaturum »se pro Petro ut eius fidee non deficeret, hoc assereret simul propterea quod eum tamquam petram iam elegerat, super

1 **S. Petras Chrysolôgas ep. ad EutycbeUm.**
' **8. Irenaens adr. baeresei lib. III, e*p 111.**

quam aedificaturus esset suam ecclesiam. Ergo verba *rogavi pro te* etiam Petro merito aptantur tamquam electo capiti ecclesiae, nec non successoribus eius, in principatu ecclesiae. Quisnam enim dubitabit leeum Christum cum oratione eut Petro, in successoribus semper rivo, non minus praesto esse, quam ei praesto fuit in illa gravissimae tentationis nocte? Quare omnino iustum existimo textum nostrum etiam respectu ad primatum Petri et successorum eius interpretari.

In enucleando sensu huius textus, liceat mihi, reverendissimi potree, specialiter reflectere in illam interpretationem, quam in Bellarmini tractatu de Romano pontifice legimus, quamque reverendissimi patres Deputation^ adnotationibus schematis nostri inseruerunt: ‚J)uo, inquit venerabilis Bellarminua, privilegia Petro Dominus impetrant Unum, ut ipee non posait uroquam veram fidem amittere, quantumvis tentaretur a diabolo; alterum, ut ipse tamquam pontifex non possit umquam docere aliquid extra fidem, sive ut in sede eius numquam inveniretur qui doceret contra veram fidem. Ex quibus privilegiis, lie pergit Bellarminua, primam fortasse non manavit ad posteros; at secundum sine dubio manavit ad posteros, sive ‡uccessores. Ita venerabilis et doctissimus, virf.

Hanc licet doctissimi et veneratissimi viri interpretationem pro mea parte minime laudare possum. Nil dico de eo quod Bellarminus, illud quod ex efficacia orationis Christi concludendum putat, nomine duorum privilegiorum designat. Ast nescio qua justa de causa in verba textus nostri duplicem sensum vimque duplicem efficaciae orationis Christi ingerere ipei licuerit: dicit enim dubium rese num primum privilegium, scilicet veram fidem non amittere, etiam ad successores Petri manaverit; id autem esse certum, alterum privilegium scilicet nihil contra veram fidem docere, in euccresorae esse transmissum, Respondeo 1° aut Christus noluit rogare ut successores Petri etiam veram fidem non amitterent, aut oratio non fuit ita efficax respectu successorum Petri, ut periculo fidei amittendae liberarentur: duplicem altemativam unus sane approbabit Respondeo 2· si dicatur aut affirmetur primum privilegium a Christo Petro et successoribus eius esee impetratum inaequali modo, alterum autem aequali; profecto ego non intelligo qua ratione eiusmodi interpretatio, utpote omnino arbitraria, possit admitti, cum in textu ipso nihil inveniatur ad talem distinctionem reddendam probabilem. Dici potius necease eet, aut privilegium in textu nostro Petro impetratum fuit mero personale, aut privilegium ipsi tamquam capiti ecclesiae, ideoque et successoribus Petri impetratum fuit. Atqui ei fuit privilegium Petro simul cum ‡ucceesoribu suis impetratum, verba textus ad Petrum et successores eius nonnisi aequali modo applicanda sunt.

Mihi videtur, reverendissimi patres, non licere et. non reae rationabile, efficaciam orationis Christi quocumque modo in dubium vocare. Hoc autem supposito, id maximi interest ut significatio vocis *deliciat* velbú.drnjjUt in textu graeco invenitur, accuratissime examinetur. Relate ad banc significationem sanctus Chrysostomos ait1: „Cura Christi factum eet, ne fides Petri evatxwcereC Huic sententiae etiam Bellarminus adhaerere videtur, dicens1, leeum rogaste pro Petro ut veram fidem nou amitteret; et etiam sanctus Ιλό concordat interpretationi huic dicens1: ..Specialis a Domino Petri cura suscipitur, et pro fide Petri prorie supplicatur, tamquam aliorum status certior sit futurus, si mens principia victa non fuerit." Itaque quantumvis Petrus, ri tentationis in illa tristissima nocte perturbatus, in confessione fidei vacillabat; cura tamen Domini lesu Christi factum est ut fidem ipsam non amitteret, fidee eius non extingueretur, mens principis non vinceretur. Et ai textum nostrum ad successores eius applicamus, eamdeni, quae ad Petrum ex oratione Chrivti manavit constantis firmaeque fidei mensura, in successores eius promanasse confidamus necesso <st. Ast hanc constantiam et firmitatem omnino idem ‡* ac activae infallibilitatis praerogativam eamdemque absolutam, idcoque in textu nostro lesuin particulare infallibilitatis donum Petro et successoribus suis absoluto modo tradidisse, necessario vix concludi potest.

Ast mihi obiiciunt: qua ratione potest Petrus confirmare fratres iuoe in fide, si nulla infallibilitatis praerogativa eat munitus? Respondeo, loquor tantummodo de infallibilitate absoluta. Praoprimis affinuo Christum Petro et auccoswribus cius non monitorio, sed imperativo modo dixisse *confirma fratres tuoi:* qua ratione Petrus ipre post suam conversionem fratres, scilicet coapoatolos. in fide roboraverit, ex Scriptura liquet; neque minus eat Petrus in successoribus suis semper vivus, inconcussum firmitatis et roboris fundamentum, a quo principaliter totius ecclesiae fideique perennitas et unitas pendet. Revocate igitur, reverendissimi patres, in memoriam, quae super illo textu iam exposui : illa quae ad illum locum animadverti, in explanando hoc textu necessario recurranL

His brevibus factis expositionibus, neccs&e est, ut quae de dono infallibilitatis universo magisterio divinitas tradita ex sacris Scriptoris colliguntur et iam de fide catholica creduntur, cum illis quae ex iisdem sacris Scriptoris de peculiari Petro et successoribus eius divinitus data infallibilitatis praerogativa erui possunt, componatur. Venio igitur ad has quinque conclusione·: 1· lesos Christus potuit quoad donum infallibilitatis ad servandum et definiendum depositum fidei ita disponere, ut donum illud aut in ecclesiae magisterio aut in ecclesiae capite collocaret; 2° ex sacris Scripturis cognoscitur, et quidem directe et immediate, hoc donum infallibilitatis a Domino positum ewe in universo ecclesiae magisterio, idemque de fide catholica iam creditur; 3° item ex sacris Scripturis summa certitudine cognoscitur, summum pontificem in definiendis rebus fidei longe supremas partes habere; 4° ast necessario ex sacris Scripturis concludi non potest, donum infallibilitatis in uno summo pontifice ita esse collocatum, ut modo absoluto possit infallibiliter definire; 5° posito autem quod in solo ecclesiae capite plena infallibilitatis potestas divinitus collocata sit, tunc illud quod fide catholica de unitate magisterii creditur, ouinino subverti mihi videtur; et infallibilitas universi magisterii easel non amplius propria et vera, red potius mutuata.

Reverendissimi patre·, scimus omnes e capito regi universa corporis mortalis nostri membra, eique obediro cuncta et in sollicitudinis eius partem assumi. Porro scimus principalem animi nostri immortalis partem in capite manifestari. Quis autem unquam in corpore vivo reperii residentiam illius immortalis substantiae, quam animam vocamus? Non aliter res habere videtur circa divinum donum in corpore mystico Christi, sancti Spiritus iwHtcntiam, quam infallibilitatem vocamus. Haec infallibilitas inhaeret corpori magisterii, manifestai vim suam longe principaliorem in liuim magisterii capite; wd |iar)r in.

1 De Rawvw 1Λ. IU. r*p. 8.
’ Hm1 81 ia MiUh. XXVI
1 Dt Bομπτ» pcutqtce 1Λ. ΠI.
‘ 3«rm 83. la uiulì a Petn

fallibilitatem pleno absoluteque in capite ecclesiae A reddere, fontes revelationis divinae certo certius dicere milii non videntur.

Quare formulae, quae in schemate proponitur, cum aUsolulam infallibilitatis pontificiae naturam non excludat, pro conscientia mea consentire non possum. Si non intendatur, ut reverendissimus archiopiscopus Mechiiniensia hic dixit, si non intendatur absolutae infallibilitatis propositio, opus est ut nobis proponatur alia formula, quae omnem diversam verborum interpretationem excludat: et hoc faxit Deus.

Voh autem, reverendissimi patres, si quid insipienter dixerim, ignoscite mihi, quaeso; si quid contra fidem, damnato: si quid consideratione vestra non indignum, bene, precor, accipite.

## ORATIO

*reverendi patris domini Michaelis Domrncc episcopi PilUburgentisl.*

Eminentissimi praesides, eminentissimi et rever rendissimi patres.

Si vos forsan taedet vocem meam audire, magis me taedet os meum aperire. Silentium libenter tenerem, nisi pressus conscientia intime ad loquendum ductus fuerim. Nolo coram supremo iudice in die indicii store, quin quid sentio de re tanti momenti, nempe do infnllibilitate Romani pontificis prout in schemate, vobis humiliter sed ex corde exponam.

Mea sententia est, novum dogma de infallibilitato Romani pontificis *(murmur)* conficiendum non cese. In primis quia ecclesia extitit pura et immaculata per tot saecula sine tali dogmate, ac proinde mihi videtur nullam esse necessitatem.

Sed fiunt obiectiones, nempe quod magna controversia surrecta est circa hano quaestionem, quod magna sit confusio, discussio et scandalum in toto universo mundo catholico circa hanc rem; ac proinde C quod si antea non fuit necessitas huius definitionis, nunc omnino adest.

His omnibus respondeo, quod haec omnia probant societatem catholicam paratam non esse ex toto hanc definitionem accipere. Qua cum pace, gaudio et jubilatione ab universo mundo catholico accepta fuit definitio immaculatae conceptionis beatae Mariae virginis! quia omnes parati erant illam definitionem accipere. Sed controversiae, discussiones, perturbationes animorum, quae sublevatae sunt ex probabilitate ct possibilitate tantum huius definitionis, ostendunt magnam esse contra illam oppositionem. Et si ex discussione tantum huius rei tot commotiones, tot mala, sicut dicunt, tot scandala orta sunt, quid erit si definitio consummetur?

Sit exemplum nostra America septentrionalis. Quando cani reliquimus ad hanc almam urbem pergendum, eam reliquimus in pace profunda et tranquillitate magna. Sed ex quo haec quaestio de infollibili- D tato Romani pontificia commota est, flamma nimia accensa est, ct ista flamma extinguotur no per definitionem? Minime *(murmur)* \ sed definitio pabulum erit ad flammam sustentandam, quae numquam forsan extinguotur (murmur).

Si prudentes nautae ex signis quibusdam certo tempestatem praevident; etiam et noe ex signis tam certis quam sinistris, quae prae oculis habemus, certo praevidere debemus magnas tempestates orituras esse, et proh dolor! forsan naufragium multarum animarum.

Mihi dicere liceat, venerabiles patres, quod competens sim iudex iudicare do iis, quae expediunt vel non expediunt erga illam regionem, in qua versatus sum in exercitatione divini ministerii per spatium plusquam triginta annorum. Si iudicare vellem de iis, quae utilia sunt vel non sunt in regionibus mihi ignotis, insipiens forem; sed ita non est, quando de B regione, de dioecesi mea loquor.

His positis, scienter dico, infallibilitas prout habetur iu schemate magni damni et perturbationis erit causa in nostra regione. Ut autem haec mea asseveratio probe intelligalur, prae oculis habendum est, maiorem partem nostrae reipublicae gentium prot&tantismum profiteri, proindequo catholicam religionem constanter α falsis praedicatoribus oppugnari. Argumenta autem, quibus illi frequentissime et maiori cum successu utuntur contra ecclesiam catholicam, circa Romanum pontificem versantur. Argumenta, quibus illi utuntur, exponere necessarium non videtur; sed illa argumenta, quamvis falsa et absurda, innumeris contra ecclesiam catholicam praejudiciis locum praebent, et quomplurimoe ab ca amplectenda deterrent.

lamvero catholici ministri tam episcopi quam sacerdotes, dum haec falsa argumenta pro viribus refutare conantur, in eorum praedicationibus tam publicis quam privatis, tam verbis quam scriptis semper asseruerunt Romanum pontificem ut hominem spectatum et peccare *(murmur)* et errare posee. Ipsum quidem sicut Christi vicarium plurimis praeclarissimisque praerogativis praeditum esse; sed non esse de doctrina catholica illum infallibilem esse, et nullum catholicum illud credere teneri *(murmur).* Ac proinde praelati inter nos doctissimi et sapientissimi, qui adinneta nostrae regionis bene cognoverunt, in scriptis suis et concionibus publicis infallibilitatcm Romani pontificis non solum non admiserunt, sed potius eam rejecerunt et quasi quodammodo impugnaverunt *(murmur).*

Satis est hic dicere inter alios illustrissimum et reverenditeimam England episcoj-um Caiolofolitanum virum eruditione et eloquentia celeberrimum et loannem Hughes archiepiscopum Nco-Eboraccniem virum ingenio et-prudentia praeditum, et rereron- dissimum Patritium Kenrick archiepiscopum Baltimorensem, decus et ornamentum nostrae iuvenis ecclesiae, quam illustravit per multos annos suis virtutibus et scientia, ct qui quamvis huic sanctae sedi studiosissimus erat, utpote collegii Urbani alumnus praeclarissimus, attamen: „Non placet, dicit in sua *Theologia dogmatica,* ea loquendi ratio, qua Romanus pontifex ec solo infallibilis praedicatur.

Quod illi non placuit nec nobis placuit; haec fuit semper nostra saltem extema ratio agendi. Nunc ei infallibilitas Romani pontificis tamquam dogma fidei declaratur, quaenam erunt consequentiae inter noe? Ni» nempe coacti erimus illam doctrinam tamquam dogma fidei praedicare, quam paulos ante mena?» in eodem umbone praedicavimus illam do fide non e«e *(murmur).* Et amplio nos aberimus calumniam protesimitiuni «se contra catholicos. quod catholici

1 **Argumentara: .Episcopat Pitubargenti· infiUibiliUti· doctrinam ait inopportune ndmodnm propoaiUm fuisse 1· ob numerum dissentientiam; 2° ob scendala quae praesertim in America eeptemtrionali obventura iam praevidentur. Novam esse doctrinam hanc in iis regionibus, et cavendam ne prote•tantibus calumniandi occasionem praebeamus ut dicant catholicos suae fidei regulae aliquid addidisse eorumqae religionem fuisse immutatam. Progrediens antem in describendis malis quae oriri ex proposita definitione possent praesertim in America, comparationem instituere visus est inter catholicos American et catholicos Italiae, et dixit Americas catholicos non nomine tantum sed et re tales esse. Hic autem eminentissimo· 1·· praeses eum ut magis caute loqueretur admonuit Subdidit quoque orator habendam quoque rationem proteetantiam esse et curandum ne difficilior ipeis reddatur via qua ad catholicam unitatem redeant Sequendam exemplum concilii Tridentini in quo patres tam a pontificia infallibilitate tam ab immaculata conceptione definienda abstinuerunt**

tenebantur credere papam esse infallibilem. Post hanc definitjonem coacti erimus dicere palam: noe errarimas, mendaces quasi facti sumus (murmur); et nemo non ridet quibas angustiis ei non vos, noe expositi erimus contradicere nosmetipsoa. Sed haec humiliatio nostra nihil erit, sustinere possumus; nihil erit in comparatione maiorum malorum. Nam protestantes dicturi sunt catholicos ad suam regulam fidei aliquid addidisse, et proinde nos reos esse mutationis in religione; et hac de causa invictum illud argumentum, quo usque adhuc contra protestantes usi eumua, nempe de mutationibus protestantismi et de immutabilitate religionis catholicae, ut quae probant protestantismum esse humanum opus, et catholicam religionem Deum pro auctore habere, hoc invictum argumentum ruet et suam vim perdet.

Hacc est ratio, reverendusimi patres, cur fere omnes nostrae regionis antistites persuasum habeant actum esae de catholica religione (murmur) quod B spectat eiusdem progressum inter protestantes: (de his quis potest esse index, ille qui nihil scit circa hanc rem, vel üli qui per triginta ǎnno sacrum minuto riam exercuerunt ?) ac proinde per viscere misericordiae Dei, qui vult omnes salvos fieri et ad cognitionem veritatis pervenire, a vobis enixe peto, quare tam magnum malum nostrae nascenti ecdewae affingi debeat. Estne tam magna necessitas huius definitioni», quae fieri debeat cum tanto detrimento religionis apud nos? Nulla est necessitas, nisi illa quae orta est ex ipsa discussione huius qoaestionk Accurate perpendendum «t, quod, favente Dooct nulla calamitate adveniente, in spatio triginta vel quadraginta annorum .umerum catholicorum maiorem futurum esse in America septentrionali, quam hic et nunc in tota Italia inveniuntur; cum hac consolatione tamen ul nortri catholici non tantum nomine sed etiam de facto catholici sunt, volo dicere in praxi religionis.

Pra«« *card, de Angeli:* Reverendissime paler, magis prudenter loquaris de Italiae fidelibus.

Sed dixi lávente Deo et nulla calamitate adveniente. Quaenam calamitas advenire potest, quae pulcram illam spem de medio tollere posset, nisi istud dogma de infallibilitate Romani pontificis! Sed quidam forsan putant nos timere ubi non est timor, nos forsan falli et decipi; utinam ita foret! Alii forsan putant noe minus *este* addictos «netae sedi. Hoc non est ita, venerabiles patres; non «t in tota ecclesia, prout scio, coctus praelatorum, qui magis addictus rit vel pan modo addictus rit sanctae tedi, quam coetus praelatorum statuum Americas foederatorum: pluribus operibus hoc manifestarunt Sed amor quo prosequimur vicarium Christi non eat caecus; periculum magnum contra ecclesiam sponsam Christi et contra ipsum caput eius visibile praevidemus, ct illud evitare D volumus. Ista ratio est, quare fere omnes nostrae regionis antistites ri non contra doctrinam infallibilitatis, certe contra illius opportunitatem fere omnes eiuadem mentis erimus. Patres concilii Variami perpendero debent quaenam bona el quaenam mala ex definitione derivare ponent in universo mundo. Haec definitio profutura erit pro regionibus catholicis, sed hae region» non eunt tota ecclesia; magna p̌an et forean maior pars ecclesiae componitur regionibus, quae mixtae eunt plus minusve cum protestantismo. Maior pars episcoporum Viarum regionum, qui sunt veri indico in saia dioecesibus, pro certo tenet hanc definitionem positam ć non pro bono ecclesiarum •ibi commiwearum.

Sed sropus meus ť loqui tantummodo de hoc regione, in qua positus sum ę̌piscopo et confidro'·^ A et scienter dico et probare volo dogma de infallibilitate Romani pontificis nobis propositum in scliemàto nocivum esse tum in mea cum in multis aliis dioecesibus foederatis America©, quae positae eunt in iisdem adiunctis. Mea dioecesis componitur primo cx fidelibus, ex quibas multi sunt conversi ad nostram religionem; secundo ex protestantibus ex quibus multi sunt bene dispositi erga religionem catholicam ; tritio ex inimicis religionis nostrae. Videamus nuno quoenam effectus haec definitio producet inter illos.

Imprimis inter catholicos, qui boni sunt, haec definitio nec bonum nec malum effectum producet ; quia quamvis nullum numquam verbum audierint de infallibilitate Romani pontifici», attamen obedientes libenter erunt vocibus pastorum: sed timeo pro neophytis. Litteras excepi ex quibusdam neophytis, quae me prrsouum faciunt quaedam apostataros ₹ℓ ri dogma de infallibilitate Romani pontificis definiatur.

Sed praecipuum damnum ret inter protestantes, qui bene dispositi sunt erga religionem catholicam. Haec definitio erit forsan finia illorum conversionis; et illorum convenio erat nostra spe?, nostrum solatium, ricoti iam erit corona nostra, quia ex conversis protestantibus numerantur inter nos qui iam sunt episcopi et multi sacerdotes. Protestantes etiam bene dispositi &i difficultatem patiuntur in tredendo infoilibilitalem erelesiae, quae adeo clara, ©ridens et naturalis est; quomodo parati erunt credere in infallibiiitatem Romani pontificis, quod valde obscurum et difficultatibus plenum etiam doctissimis inter catholicos videtur?

Praeterea protestantes, qui inimici sunt nostrae ecclesiae, argumentis fortissimis utentur, et quae prae manibus facile habebant, ad inficiendum animum illorum qui bene dispositi sunt erga nostram religionem: et hoc non solum facient sed hic et nunc iam C faciunt, et hoc faciunt cum magno detrimento nostrae religioni». Certum est. mihi videtur, ricuti sol lucet in firmamento, quod oeexdone huius dogmatis infallibilitalis Romani pontificis proteatonte, bene dispositi inter nos ab ecclesia nostra se alienabunt.

Ad hoc confirmandum dicam, quod clarissimus archiepiseopus Boltimorenris praevidens, aient fere omnes not praevidimus, difficoltatce magna» et gravee, et magnam detrimentum ex lian definitione infallibilitatis necessario oriri contra catholicam eccleeiam in regione nostra, excogitant in bonitate cordis sui aliud schema de infallibilitate Romani pontifici» proponere. Mens laudati praesulis erat definire infallibilitatem Romani pontificis modo implicito et ſ̈ndi>« et qua de causa hoc facere volebat? Ad itanda^ nempe funestissimas consequentiae quas ipse praevidit oritura» esee ex definitione explicita et formali Romani pontificis infallibilitatis. Nani dicit clarus ille praesul: lrFormalis infallibilitatis Romani pontificis definitio cum vi sua ad omnia etiam retroacta saecula protenderetur, facile univeraum histonae ecclesiastica© campam totumque bullarium theologorum cavillationibus et haereticorum itupionimque ad\ersus Romanos pontifiom criminationibus, iam fere sopitis, ǎp̌eriret- Haec eunt verba reveremliHsiuii archiepiscopi Baltiiuureiisis in suo opusculo ⁞ in schema de Romani pontificia infallibilitate, et haec verba confirmant quaecumque dixi de malis nobis imminentibus α proposita definitione.

Numquam in tota ecclesiae historia maior fuit opportunitas definiendi infallibilitatemRomani pontificis, ri haec infallibili!os apia ſ̈ui- ad errnreecontra eccleriam de medio tolleudoa, quam in cpx ha concilii

t CL t IJ. W n anUephcnpl H*UImpenna de IhiclbbiliUV! lV>œsni pentitici*.

Tridentini. Nutn tunc tempux odíutn contra Romanos pontifices ct curiam Romanum quamvis falsissimo excitavit reformatore contra ipsam ecclesiam debellaro; tuno tempus propitium erat Romanum pontificem extollere, eum omnibus privilegiis praemunire, et praecipue privilegio infallibility ia. Quare concilium Tridontinum hoc non fecit? Non invenio nisi duas ratione-, vel quia tridentini patres non putaverunt hanc definitionem opportunam asc, vel quia infallibilità Romani ponti ficis multis difficultatibus circumdata cmL Eaedem ergo rationes quao validae fuerunt pm concilio Tridentino pro non conficiendo hoc dogmate, etiam pro nobis validae osao debent.

Rea cum ita sint, venerabiles patras, enixe precor ut haec definitio, prout in nchernato habetur, non fiat, quia non puto eam pro bono universali totius ecclesiae; et verba venerabilis episcopi Divionensis tam plena amoris ct eloquentiae dicta non tam in auribus quam in corde meo sunt. Praeclarus ille vir cum eamdem expostulationem fecisnet, quam ego nunc facio, posuit coram oculis concilii Vaticani exemplum sapientiae et benignitatis concilii Tridentini, declinantis definirò ut de fido immaculatam conceptionem beatae Mariae virginis, eo quod familia religiosorum sancti Dominici, qui per multum temporis spatium illud dogma impugnaverant, illam gratiam enixo expostulavit

Iam non, ominentisairni ac reverendissimi patres, in nomine unius familiae religioeao peto a concilio Vaticano ut dogma de infallibilitate Romani pontificis, prout in schemate habetur, non definiatur; sed hoc peto in nomino quorumdam eniinentusimorum sanctae Romanae ecclesiae cardinalium, hoc peto in nomino plurimorum praelatorum, qui repraesentant magnam et forsan maiorem (po/res *reclamant)* ecclesiae partem, hoc peto in nomine nostrae Aniericae ecclesiae, in nomine neophytorum nostrorum, qui adhuo lacte indigent od vitam catholicam sustentandam, in nomine millionum protestantium bene dispoeitorum, qui requiem quaerunt in sinu ecclesiae catholicae, et hanc requiem invenient, nisi forsan alienati sint, repulsi sint occasione huius definitionis.

Accipite, reverendissimi patres, ea quae dixi eadem veritate et sinceritate qua protuli.

## ORATIO

*reverendi patris damini Henría Moret episcopi Surensis*

Eminentissimi praesides, eminentissimi ot reverendissimi patres.

Prae oculis habemus spectaculum consideratione dignissimum ot instructione plenissimum. Quaestiones gravissimae proponuntur de primatu eiusque dotibus, et petitur a concilio Vaticano definitio dogmatica de infallibilitate Romani pontificis ex cathedra loquontis. Omnes patres sacri concilii Vaticani profitentur eamdem venerationem, eamdem obedientiam, eamdem devotionem erga sanctam sedem; sed non omnes eodem sensu afficiuntur circa infallibilitatem pontificiam. Definitionem huius infallibilitatis alii putant esse possibilem, opportunam, immo necessariam; existimant alii hanc definitionem, pro nostris temporibus periculosissimam, non habere sufficiens motivam in Scriptura sacra, in traditione, ct idcirco nullo modo eam ad dignitatem dogmatis fidei divinae et catholicae evehi potse.

Adsunt in venerabili coetu nostro conciliari dissensiones maximi momenti, quae vocari possunt aliae practico et aliae dogmaticae. Dissensiones praelieae versantur circa opportunitatem definitionis, quae proponitur; dissensiones dogmaticae attingunt ad eius possibilitatem theologicam et veritatem. Omnia quae seso referunt ad quaestionem practicara, id est, ad quaestionem opportunitatis omittam, quia de ea re iam multa praeclare et fortiter dicta sunt ab oratoribus, qui hunc umbonem ascenderunt, et multa forsan adhuo dicentur. Quaestionem dogmaticam solam tractare intendo, et cum ad hanc tractationem per amorem veritatis et pacis unice impellar (Deus testis eet), spero quod vestram benevolentiam mihi non denegabitis. Eminentissimi ac reverendissimi patres, supportate me implentem coram Deo ct Christo eius, coram ecclesia officium episcopale, quale meae conscientiae innotescit.

Ad sedandos animorum motus, ad reconciliandas opiniones, quae inter se primo aspectu pugnare videntur, nihil utilius quam clara et praecisa expositio doctrinarum oppooitarura. Mihi liceat ergo adumbrare, quam fidelissime potero, ideam doctrinarum, quae sacrosanctum concilium scindere videntur.

Doctrina affirmans infallibilitatem pontificis ex cathedra docentis continetur in schemate examini patrum subiecto, quod habetis in manibus; et declaratur Romanum pontificem supremo omnium Christianorum doctoris munere fungentem et pro apostolica sua auctoritate definientem, quid in rebus fidei et morum ab universa ecclesia tamquam de fide tenendum vel tamquam fidei contionum reiiciendum sit, errare non poase. Quamvis dicatur post haec verba, quod haec infallibilitos eadem sit sive spectetur in Romano pontifice tamquam capito ecclesiae, sive in universa ecclesia docente cum capite; tamen auctores schematis nullo modo admittunt ut necessarium ad effornianda decreta et iudicio summi pontificis concursum fratrum suorum episcoporum catholicorum, sive hic consensus sit antecedens sive consequens vel concomitans. In sensu schematis summus pontifex cum indicat et decernit de fide et moribus pro ecclesia uni-

1 **Argumentum: .EpLcopns Surensis dissenlionea quae in gravissimi hac quaestione occurrant alias practicas esse seu quae opportunitatem definitionis respiciunt, alias vero dogmaticas quae possibilitatem theologicam definitionis seu rei veritatem. Non de quaestione practica sed de dogmatica loqui *e velle. Agi de infallibilitate separata, absoluto, personali. Non paucos ex patribus ei repugnare, suaeque sententiae argumenta variis modis nota omnibus fecisse. Anteadis temporibus errores ante concilia ortos esae, veritatem autem In conciliis definitam. Nullum errorem ante Vaticanum concilium in re bac extitiMO, sed in ipso concilio in duas partes dividi patres, nempe in maioritatem et minoritatem visi sunt. Hic autem minoritatis argumenta exponere aggres/us est, et ait non esse *infoltiiititatem* quae negatur, sed ease *infalhbilUatem omnimodam d eeparatam:* dici necessarium esse consensam episcoporum ut pontificia decreta vim habeant imponendi assensum et ad hoc reduci formulam a Antonini Sententiam minoritatis evinci argumentis, sive directis sive indirectis, tum ex scriptura tum ex traditione tum ex conciliorum actis. Argumenta rero maloritatis incondudentia esse, monarchiam absolutam introduci in ecclesia, mutationem fieri in symbolo ut dici iam nequeat ,credo ecclesiam sed dicendum sit .credo papam et quaerentibus cur haec mutatio facta rit respondendum esse, mysterium fidei hoc ease. Inde apparere in qualem abyssum pertrahimur, et iu quem nobiseum pertrahitur ecclesia Christi Hic autem multi conqueri visi sunt, et unus alta voce dixit iniuriovum hoc esse maioritati. Praesides insuper interrogavit orator, num animnm haberent dlsenarioni finem imponere et venire ad suffragia. Atqui id fieri non posse dixit, cum non satis clara et eliquata rit quaestio. Nimis praecipitanter hanc introductam esae, et sine ordine logico pertractatam. Fieri haec non potuisae dixit, et quaesivit quid rit concilium, quae eius natura et origo, qualis eius iurisdictio, quae iura et quo usque se extendant. Haec omnia expendi et determinari opns e»4 et nihil horam huc usque facium esae. (Novum murmur inter patres auditum est dum haec diceret.) Peti a condilo definitionem infallibilitatis, et boc Ipso maioritatem declarare concilium superius esse pontifice, cum definiens definito rit maior. *miihtntnr utpete* ccifcm fere *ac «*

versali «t eoius; ¿olas iudicat, solus decernit. Ergo quidquid dicatur ad demulcendas mentee, ad concilianda opposita, cum in verbis affirmatur infallihilitatem pontificiam non esse separatam, haec affirmatio est in verbis magis quam in rebus.

Haec infallibilitas existit «parata cum summus pontifex seorsum et «paratim ab episcopis iudicat et decernit: qui «pararim iudicat, habet indicaturam «paratam. Huic «parationi non obstabit, quod episcopi in hoc systemate debeant «qui summum pontificem; sequuntur obedientes et non ⁋ndicante Ergo pontifex solus judicabit, «pararim ab episcopis judicabit: evidens eet, quod haec judiciorum pontificalium infallibilitas est infallibilitas «parata.

Sed est quoque absoluta. Absoluto opponitur condidonatom; ut non ait absolutum, debet ease conditionatum. Ubi est, qualis eet conditio imposita pontifici decernenti de fide et moribus pro ecclesia? In hoc arcalo nulla invenitur conditio. Ergo infalli- B ⁋olita quam docet schema propositum, eet infallibilius absoluta.

Sed est pariter et essentialiter penooalis, nuDo alio ex hominibus necessario concurrente ad actum pontificalem, nullo necessario pontifici adstipulante, nullo auxilium illi necessario praestante. Aetna pontificalis omnino et solummodo pendet a voluntate pontifias; et cum in voluntate sit praecipue persona, infallibilius pontificia est pure et «impliciter personalis. Concludere ergo licitum eat, quod idea infallibilitatis pontificiae perita in schemate, eat idea infallibilitaris «paratae, absolutae, personalis.

Sed cum ex doctrina schematis infallibilitas «parata, absoluta, personalis eit attributum praecipuum monarchicae potestatis, quae pertinet ad summam pontificem, cum summus pontifex «it causarum fidei solus et supremus iudex; inde sequitur monarchiam pontificiam rese puram, esse indivisibilem, *esse abeo-* C lutam, et nullo modo in suo supremo exercitio ab episcopali potestate temperari posse; quamvis episcopi sint veri principes, qui non possunt auferri ad nutum pontificis, quamvis sint quoque in aliquo «usu fidei indicée.

Contra hanc doctrinam schematis exurgit in concilio Vaticano alia doctrina, quae propugnatur a multis patribus pietate, doctrina, devotione erga sanctam sedem et summum pontificem aequaliter commendabilibus. HIi venerabiles patres suam opinionem, suam doctrinam patefecerunt primo in postulati!1 quae direxerunt ad congregationem competentem et ud summum pontificem ipsum; secundo in observationibus quas transmiserunt ad congregationem de fide.

Obsenationcs illae in caput addendum de Romani pontificis primatu a patribus factae duo volumina 246 pagiuis in 4ȝ constantia cfformant⧹ quae habetis in manibus, Volumen secundum centum et triginta octol D observationes continet, et inter illas septuaginta quinque observationes impugnant definitionem infallibilitatis propositam. Aliis viis plurimi patres concilii suam emiserant opinionem, nempe per opuscula typis mandata et quae vobis sunt notissima; denique per oratione» in coetu nostro habitas, et ⁋ua auribus vestris audistis. Haec manifestatio «nsus et doctrinae episcopalia praebet nobis factum in actibus conciliorum oecumenitorum omnino inauditum, factum novum, factum stupendum. Ante conciliorum generalium celebrationem in ecclesia gratabantur errores, qui fidem et unitatem labefactare conabantur. Animarum sarcire damna, errantes ad vuun veritatis reducere, mores componere, legos salutar» statuero boo fuit opus conciliorum. In hisce conciliis superbi errorum auctores et eorum a«cvlae victi fuerunt. Sed brevissimo tempero post aperturam concilii veritae elucebat, condemnabantur errores, pairee una voco proclamabant antiquam et immutabilem fidoru. Quoad concilium Vaticanum nihil panie invenietis.

Ante convocationem concilii omnia in paco degebant et numquam fuit strictius et firmius vinculum, quo devinciuntur membra capiti, episcopi supremo parton. In hac pacatissima concordia fratrum exurgit de facto particulari, quod revocaro non noccsse puto, exurgit quaestio de definienda a concilio infolli bilitate Romani pontificis. Aliqui reverendissimi episcopi suam opinionem patefaciendi officium habere crediderunt. Sed ante concilium nullus poterat praevidere et dicere qualis esset sensu», qualis esset agvndi ratio concilii circa hanc gravi«imam et difficillimam quaestionem; et tamen, occasione dato, statini prodierant spontanee et cum magna unanimitate et constantia farta de quibus memini, id est postulata, observationes, scripta, oratione» contra definitionem propositam.

Hic ergo, eminentissimi et reverendissimi pairee, in hoc sanctissimo templo, hic iuxta confessionem beati Petn principis apostolorum, sub illa «plendentiarima corona, quae in aere attollit ct semper proclamai voces Christi: *Tu a Pttna, et fitper fterne petram aedifteabo eccleiiam meam.* hic circa omnino necessariam, omnibus carissimam auctoritatem summi pains erumpit «asio inter fratres, in duas portae concilium scinditur, et habemus maioritatem et minoritatem, ut deveniamus tandem ad unanimitatem. Uno verbo, quaedam facta publica; ante concilium pax et concordia inter episcopo,l; in concilio autem circa quaestionem fundamentalem, gravissimam, eminenliieiroe praebeam, circa quaestionem, quae debet rese notissima, circa regulam fidei dissensiones et conflictationes inter fratres- Exemplum unicum in historia ecclesiastica!

Nunc oportet dicere qualis videatur cs« doctrina generalis patrum eorum, qui non accipiunt definitionem in schemate propositam. Nou mihi organum illorum venerabilium patrum, nullam ab ei» accepi missionem: unum volo dicere, quod mihi ridetur ⁋a doctrina minoritatis. Haec doctrina non affirmat auctoritatem absolutam concilii generalis sapra papam, haec doctrina non negat omnimodam pontifici» infallibilitatem; haec doctrina docet Christum Dominum elegisse duodecim apostolos, illis praemiauM b. Petrum ut caput, mc constituisse unam eupremam potestatem in ecclesia sua. supremam potestatem in duobus elementis cousistentem, scilicet in Petro habente iura primatus honoris et ⁋urisdiction! et in apostolis illi ⁋ubordinati· sed fruentibus cum illo auctoritate participata docendi, pernendi, regendi ecclesiam universalem; et hic ordo divinus in ecclesia aeterna debet temper perseverare, ct Petrus sivit in pontifice Romano, et apostoli semper vivunt in episcopis.

Ex hac institutione Christi, ex liac unitate indivisa supremae potestatis ecclesiasticae concludunt reverendissimi patres, non dari posse «¡unctionem capitis a membris, membrorum a capite; non poe.« Hìparnri papitum ab episcopatu, episcopatum n papatu in doréndo et regendo ecclesiam: et sicut ¡i,

‘ **Huc osata piotata** sata ⁋oci io t LI retata mot

1 ItaWtar U rakem L LI, MS-IOTO.

• **8ea 1119, ot ia neutra ⁋ditta videre «t ta votantes cñadlü ⁋alrtaa ⁋UtnbnU ⁋nt&eni IÎB per errurvu» ⁋i dfsshitar.**

i ⁋ockta orator taw ante cu.inliam ⁋po ediderat; D·· amelle yruiral rf *de la faix rríf^imae.*

magisterio ordinario veritatis docent episcopi una A mento, una voco cum papa, eie quando papa solus controversius dirimit, causan fidei iudicat, fidem definit, «uum iudicium, suam definitionem non habere vim imponendi osscmmni fidei, actum fidei divinae ct catholico© sub poena anathematis, nisi accesserit decreto pontificali episcojorum concursus et assensus vel antecedens \nl concomitans vel subsequent, vel expressus vel tacitus.

Hace doctrina nihil aufert primatui et supremae potestati Romani j»ontificis, quia supremo auctoritas potest esse α consortibus participata et tamen stare; nihil aufert in*t*allibilitati pontificiae, quia «unimus pontifex temper habet medium dandi veritatem absolutam suis decretis, nempe per concursum suorum fratrum episcoporum catholicorum. Et sic promissa Christi effectum suum plenissimo obtinent; Petrus semper stat ccclcmao fundamentum primarium et principale, centrum fidei ct unitatis; episcopi quoque B sunt fundamenta (xcloioe sub primatu Petri, docent una cum Christo inter illos praesente omnibus diebus: *Qui vos audii, Christum audit, qui vos spernit, Christum spernit.* Sic exurgit unitas illa ccclwiao Christi, unitae multiplex et uno, composita et indivisa, unitas.characterem habens rerum omnium divinarum. quae semper in numero et pondero et mensura disponuntur; sio tandem constitutio ecclesiae evadit monarchia non eo Ium in vocibus red in rerum veritate temperata et moderata.

Talis est, eminentissimi et reverendissimi patres, pro viribus meis adumbrata doctrina, quae praevalere videtur in minoritate concilii. Cum infallibilitas sit dos suprema, privilegium speciale ecclesiasticae potestatis; infallibilitas dat suam formam constitutioni eoclesiae, definitio infallibilitatis est in vero sensu definitio potestatis ecclesiasticae et totius constitutionis ecclesiae doctrina, cuius expositio tandem potest reduci C ad formulam simplicem et obviam, ad formulam nobis a doctoro sancto Antonino Florentino data. Sio se habet haec formula: „Papa utens concilio ct requirens adiutorium universalis ecclesiae, Deo ordinante, qui dixit: *Rogavi pro te,* errore non p̈ötest.

Quidquid sit de difficultatibus nuper exortis super quibusdam paginis sancti archiepiscopi, difficultates quae tamen a docto theologo clucidatae fuerunt, textus citatus qui tanta continet, fatentibus omnibus, est authenticus. In hac formula omnia principia et consectaria doctrinae, quae exposita fuit, continentur; et quando volueritis, reverendissimi patres, haec demonstrare satagite. Liceat ergo dicero hano formulam Antoninam esse comjiendium totius doctrinae nostrae: nihil ultra, nihil extra nos intendimus affirmare. Et nuno permissum aine dubio mihi erit postulare a pluribus coepireoporum nostrorum, qui hunc ambonem ascenderunt, cur hanc doctrinam accusare et oondem- D nare non dubitaverunt? Haec doctrina ostensa fuit quasi sit particularis et nationalis, quasi esset iam condemnata, erronea, haeresi proxima. Quomodo possunt tales vituperationes formulae Aulonmao inuri? Hoe excoMus forre quia potest? Num ne poterant eius in sedo venerabilia successor, eius venerabiles fratree qui auo sanctissimo habitu gloriantur?

Dictum fuit, doctrinam expositam esso particularem et nationalem. Sed nonne videtis episcopos ex omni natione, quae aub caelo eet, hano doctrinam adoptaro ot tueri? Nonne multi et doctissimi et piissimi et eminentissimi episcopi e Germania, ex Hungaria, ox Anglia, ex Hibernia, ex Helvetia, ex America, ex Lusitania, ex Italia ipsa, ex orientalibus partibus, hanc doctrinam in suis dictis, in suis scriptis professi aunt? Non eet ergo haec doctrina Galliae propria; patronos habet apud episcopatum universalem.

Sed iam est condemnata! Miror sane quod talis accusatio potuerit in hoc venerabili coetu in Christo fratrum assurgere. Formula Antonina condemnata fuitl Quando si placet? Anne cum proscripta fuit propositio Petri de Osma docentis, ecclesiam Romanam errore posse?

Sed quis ex nobis non proclamet, ecclesiam Romanam «emper custodire immaculatam fidem? Quis ex nobis ideam separationis ab ecclesia Romana matre et magistra sustinere vel momento posset? Sed formula Antonina fuit condemnata, cum Alexander Vili hano propositionem proscripsit: „Futilis et toties convulsa est assertio de Rouiani pontificis super concilium occumeuicum auctoritate, atque in fidei quaestionibus decernendis ïnfallibilitate. Nos non negamus auctoritatem Romani pontificis supercon- cilium, etri non profiteamur hanc auctoritatem esse absolutam; noe non negamus omnimodam pontificis infallibilitatem, cum ad conditionem normalis exercitii sui cam reducimus. Ergo condemnatio facta ab Alexandro Vili ad nos non pertinet.

Sed dicet quis, nostram doctrinam proscriptam fuisse, cum cassata et annullata fuit declaratio cleri gallicani anno 1682. Hanc declarationem tuendam non suscipimus; liceat aliis abire quo voluerint Non defendimus pariter formam propositionum in declaratione contentarum, ct imprimis formam huius quartae propositionis: „In fidei quaestionibus praecipuos summi pontificis esse partes, eiusque decreta od omnes et singulas ecclesias pertinere, nec tamen illius irreformabile esse iudicium, nisi ecclesiae consensus ŏčcesserit. Haec propositio non est satis accurate posita, et supponere videtur non sufficere ad irreformabili totem indiciorum summi pontificis consensus anteccdens aut concomitans episcoporum, et tamen sic correcta exprimi posset modo magis temperato. Ab illis reverendissimis patribus qui causam agi dixerunt richerianismi et febronianismi, respondendi veniam postulabo, quod forsan doctrinae illorum novatorum ab ipsis non fuerunt satis expensae: si bene fuissent exploratae, numquam nobis obi icerentur.

Oportet me nunc od illam obiectionem devenire quae clamitat, doctrinam quam defendimus, essa erroneam et haeresi proximam. De qua au< imitate processit haec accusatio? De ecclesia? De summis pontificibus in cathedra loquentibus? Nullo modo. Haec accusatio provenit ex theologis magni momenti, magni nominis, magnae auctoritatis, fateor quidem, red qui imparee sunt od dirimendam per se solos talem quaestionem.. Suarcsiuiu et Bellanninum venoror, eorum scripta in manibus saepissime habui, et profiteor me de eorum lectione multum profecisse. Sed super Suareaium, super Bellanninum, post divum Augustinum, post divum Thomam, Bossuetium repono: et doctorem maximum libenter audio docentem, in negotiis fidei quidquid de fido non est, id est, quidquid non condemnatum ab auctoritate legitima tamquam fidei vel proxime vel remote contrarium, in dubium remonere. Ergo in dubiis libertas, sicut in necessariis unitas; ergo inconcussa manet ab omni censura expere sententia illa, quam profiteri videntur concilii Vaticani patres plurimi, et quae merito potest vocari doctrina Antonina. Et quando sanctus Antoninus suam doctrinam cum verbis citatis exponebat, quid faciebat, nisi adrerere et declarare doctrinam praecedentium aetatum, doctrinam generalem ecclesiae; quid fociehat nisi commentarii· illustrare doctrinam ipsam sui magistri divi Thumae, quae in his

verbis concludi potet: compositio symboli pertinet a sd summum pontificem, quia editio symboli fit in synodo seu concibo generali, quod ab eo congregatur?

Doctrina, quam Antoninam appellavimus, est essentialiter doctrina favens iuribus episcoporum, quae omnes facultates, omnia iura episcopalia affirmat et propugnat. Haec fuit gloria ecclesiae gallicana^, adiumisse semper obedientiae filiali, probatissimae fidelitati usque ad effusionem sanguinis erga sanctam sedem, revendicarionem constantissimam omnium iurium epièscopalium. Hic, in boc coetu sacratissimo doctrina Antonina adversa fronte pugnat contra doctrinam infallibilitatis pontificiae, separatae, absolutae, personalis. Illae duae doctrinae repraesentant duo systemata regiminis ecclesiastici, nempe systema monarchiae temperatae et systema monarchiae absolutae; et de his systematibus, id eeL, de constitutione eccl«iao Christi hio res agitur, et hic consistit summa res concilii nostri. Nam quaeritur an episcopi B debeant esse, sicut usque nunc fuerunt, veri indices fidei, ren indices omnium causarum fidei cum summo pontifice, et salvis omnibus iuribus primatus. Quaeritur an episcopi debeant semper esse vere et per se participes, sicut fuerunt in conciliis generalibus, potestatis supremae pascendi ct leg« ferendi. Quaeritur an possibile sit eoe a secundo gradu, in quo Deus episcopos constituit, descendere et devenire tandem meri iudioee primae instantiae, uti dicitur, vel simplices consiliarii summi pontificis. De vobis ipsis, de vestra dignitate, de vestris iuribus, sicut de bono ecclesiae, eminentissimi et reverendissimi patre», hic, repetere liceat, hic ree agitur.

Doctrina minoritaria habet ius, ut vidistis, eminentissimi et reverendissimi pairee, seee affirmandi, sree defendendi, sree ponendi in conspectu, in praesentia doctrinae adversantis. Si ree aliter se haberet, tam multi patres, tam venerabile®, tam docti, tam pii C «Aeni rebelles, et hio non essent audiendi. Haec neoceliUa audiendi patras, qui reiiciunt definitionem propositam in capite IV schematis nostri, evidentissime probat, quod cum impugnatur definitio proposita, non impugnatur doctrina divina, catholica, sed solummodo systema theologicum. Liberum est ergo omnia argumenta directa et indirecta contra boo systema congerere Possumus demonstrare doctrinam nostram, quae cum amore, uti debet, omnia iura summi pontificia et sanctae sedis docet, amplectitur et fovet, possumus demonstrare, doctrinam nostram invictissimo demonstrari per Scripturam sacram, per traditionem, per praxim ecclesiae. per sacro® canones et praecipue per actus et agendi rationem omnium conciliorum oecumenicorum.

Haec argumenta α pluribus venerabdibus patribus cum scientia et eloquentia iam praelibeta sunt, et magis evolventur quando tempus specialis tractationi^ D advenerit. Sed, relictis pro tempore argumentis directis, powum ex nuno bellum inferre in vestras partes, et vobis probare, quod in vestris elucubrarionibus nihil usque hodie probatum habetis. Omnia praestantissima vestra argumenta probant propositiones, quae cum non sint per » evidentes, a vobis debent probari, et tamen non sunt probatae, et non probari posse mihi ridentur: eio vestra argumenta nutant et cadunt. Quid debetis demonstrare? primatum .summi pontificis, plenitudinem eius iuriadicuonis in infallibilitate eius, quando ludicat cum concursu episcoporum? Nullo modo. De hisce veritatibus nulla controversiis eet inter calholicos. Probare vobis incumbit pontificem infallibilem per ec solum, plenitudinem eius iurWdictioni· exclndere oranom episcoporum participationem ad ikct supremae auctoritatis ecclesiasticae.

Ad has propositiones stabiliendos, quomodo proceditis? Verbi gratia, verba Christi Domini citatis: *Tu* m *Petrus, et* reliqua: ex boo textu ita argumentamini. Fundamentum aedificii aeterni debet eseo stabile, aeternum, invictum; atqui hoo fundamentum non potest txse tale, nisi papa donetur infallibilitate personali. Haec est propositio, quam probari evidentissime oporteret, et quae nondum probata est. Nam ai Deus praeparavit pontifici Romano omnia media conferendi veritatem omnibus decretis suis in concilio et adiutorio fratrum suorum episcoporum, si in casu humanae fallibilitatis, quod Deus avertat, episcopi qui sunt quoque fundamentum ecclesiae, episcopi qui habeat quoque ius docendi, auxilium ferre possunt ecclesiae Romanae; sia Romana ecclesia semper servat immaculatam fidem, sic pontifex statini errorem abiicit et reparat, sic fundamentum ecclesias immobile stabit aine privilegio infallibilitatis personalis.

Ne longius protrahatur haec oratio, non attingam illos textus evangelii, quibus probare assuetum eet infallibilitatem personalem summi pontificis; qui tamen eam millo modo implicare videntur. Pariter cum vultis probare supremum dominium et plenitudinem jurisdictionis pontificis Romani ex decretis conciliorum Lugdunensis et Florentini, demonstrare oportet quod horum conciliorum mens fuerit affirmare potestatis plenitudinem in sensu exclusivo participationis episcoporum et conciliorum ad hanc supremain et omnimodam potestatem, et tunc pugnarent concilia Lugdunense et Florentinum cum omnibus praecedentibus conciliis, quae, salvo pnmatu Romani pontificis, admiserunt iudita:uram episcopalem, quae est vera participatio supremae potestatis decreta condendi et leges ferendi. Et hoc ius episcopale semper recognitum fuit quasi ius proprium et ius divinum.

Tales sunt aliquae ex innumeris et gravibus difficultoribus, quae omnino dilucidare Decesse est in hoc venerabili coetu. Ad praecavendas has difficultates, aliqua media iam proposita sunt, quae mihi videntur attentioni vestrae proponenda esse.

Ad probandum quod difficultates causae inhaerentes non debent impedire assensum nostrum definitioni ṗropositae, reverendissimus relator in memoriam nostram revocare voluit difficultates, quas concilium Tridentinum invenit, quando voluit condere plurima decreta, et in particulari canon» circa sacramenta ordinis et extremae unctionis. Ad demonstrandum quod hoc exemplum ad rem non pertineat, petere audebo, an adessent in concilio Tridentino multi patres, fere forsan centum quinquaginta aut ducenti, qui negabant ordinem et extremam unctionem esse sacramenta. Nulla ergo paritas inter praesentem causam, et eu quae acciderunt in concilio Tridentino.

Per aliam viam alius reverendissimus pater voluit difficultates exurgentes abigere. Adsunt, dictum fuit, objectiones insolubiles contra mysteria fidei nostrae, exempli gratia contra mysteria Trinitatis et Incarnationis; et quando certa est revelatio divina alicuius veritatis, nulla obiectio debet assensum impedire. De quaestione, an adsint verae obiectionea insolubiles contra mysteria fidei nostrae, nolo tractare. Sufficiat dicere, quod admisso medio praefato, agere debemus quoad constitutionem ecclesiae eodem modo, quo agimus relativo ad mysteria Trinitatis ot locnniorioniv Domini : ergo constitutio habet rationem mysterii, erit mysterium. Et quando protestante». quando philosophi nobis obiicient, quod per novam definitionem constitutio ixclesiao immutata est .et do monarchia temperata effecta cnt monarchia simplex et absoluta; quando nobis obiicient immutationem f&ctain in symbolo, eo quod fideles qui «licebant; Credo ecclesiam, dicere

L

debebunt: Credo papam, respondere sufficeret: hoc est mysterium fidei nostrae. Per haec exempla, reverendissimi patres, possibile eet videre, in qualem abyssum pertrahimur, et in quem pertrahitur nobiscum ecclesia Christi.

*Murmurant undique patres, et unus ait:* Sunt iniuriosa maioritoti.

*Reverendisstmus orator.* Quid ergo faciemus? advenit no tempus disputationibus finem imponendi et suffragia ferendi? Non puto, eminentissimi ct reverendissimi patres. Cum in concilio generali talee adsunt dissensione®, talee conflictationes; certum eet veritatem non satis eliquatam, quaestionem non pervenisse od illam claritatem, quae omnium mentes unanimes efficere potest. In his quaestionibus tam altis, tam implicatis, tam gravibus, festinatio esset periculosissima ot pro honore concilii et pro bono ecclesiae. Nonno a multis et venerabilibus patribus iam nunc et saepe saepius conclamatum est nimis festinare concilium, et suum cursum praecipitare magis quam agere? Quando ordo naturalis et logicus quaestionum, quao seso referunt ad ecclesiam, derelictus est, nonne dictum fuit obscuritates et difficultates maximas orituras ex hac ordinis logici perturbatione?

Sit in exemplum concilium ipsum vostrum. Vos, eminentissimi et reverendissimi patres, sub capite vocati et congregati, effonnatis sacrum concilium; sed quid est concilium generale *(murmur)?* Quales sunt eius natura et origo? Qualis est iunsdictio eius, et qualia sunt eius iura? Unde veniunt, quo se extendunt? Totidem quaestiones quae iam deberent esse resolutae, et quae non equidem sunt introductae (murmur). Petitur a vobis actus supremae conciliaris potestatis, scilicet definitio iurium omnium summi pontificis et constitutio dogmatica de eius infallibilitate.

Sed quid responderetur homini sic ratiocinant!: potestas quae definit naturam, iura, limites alius potestatis, in hoc actu superior videtur alii potestati; nam definitor semper definito superior est. Ergo concilium Vaticanum quando determinat iura pontificis Romani, quando in voro sensu dat iura pontifici *(murmur crescit),* actum ponit superiori tatis supra pontificem, actum ponit supremae potestatis et infallibilitatis. Vobis ne, eminentissimi et reverendissimi patres, vobis ne placet haec conclusio? *(fere omnes patres:* Non, non, minime). Admittitis hanc conclusionem *(repetunt:* Non, non, minime). Non puto: quia si admissa esset a vobis, reverendissimi patres *(patres:* Miqime, minime) haec conclusio, cum vobis ipsis certaretis; et telum vestrae definitionis contra vosmetipses verteretur. Nam in definienda absoluta infallibilitate personali Romani pontificis actum foret... *(signa vehementia improbationis).*

*Eminentisstmus primus praeses tintinnabulum sonat, et stalim surgens ex eminentissrmis praesidibus eminentissimus cardinalis Bilio ait:*

Reverendissime pater, fas non est ita loqui, et verba dirigere ad quondam concilii partem, ac si in suffragio ferendo in hoc concilio quisquam distinguere debeat inter duas partee....

*Orator aurium dejectu laborans non satis audivisse emrnentissimum praesidem* tisua *est; ab iis enim qui amboni proximiores erant quaesivit, utrum sibi prosequi fas esset. At licet conareho prosequi arationem ruam, tamen ob crescens reverendissimorum patrum murmur non audiuntur neque eius neque eminentissimi praesidis verba, qui prosequebatur dicens:*

Non ita est, reverendissime pater; intolerabile prorsus illud est quod dicis, quod in hoc concilio deveniendo ad definitionem hanc, quae proponitur, concilium eo ipeo demonstret se esse superius Romano pontifice, quia pontifici daret iura. Hoo casu, hoc eventu, concilium non daret ius ullum pontifici, sed recognosceret in pontifice Romano ius, quod ipse α lesu Christo habet *(signa approbationis ei simul plausus manuum).* Hoc solummodo sensu concilium Vaticanum definiet infallibilitatem Romani pontificia. Non licet ita loquendo ut tu facis, tantam iniuriam irrogare universo concilio...

*Reverendissimus orator.* Possumne continuare meam orationem ?

*Eminentissimus cardinalis Bilio.* Uno verbo, ne sermonem dirigas ad unam aliquam concilii partem. Loquere ad congregationem universam *(signa approbationis).* Hoc tantum potes; et pontificis erit decernere quid agere oporteat, exploratis suffragiis patrum.

*Reverendissimus orator.* Mens mea claro patebit, si mihi liceat addere aliqua verba. Peto licentiam finiendi. Hoc interest honori meo, peto licentiam finiendi.

*Cum sedisset eminentissimus praeses, orator prosequutus est, semper tamen eodem modo, sermonem nimirum dirigendo ad unam tantummodo concilii partem, ad illam quam appellabat maioritatem Sermonem suum legebat orator ei fortasse hac de causa facile ipsi non erat a praestituto dicendi modo recedere; eo vel magis quod tum ob citatum surditatis defectum, tum ob distantiam ambonem inter et praesidium non satis visus est intellexisse, quae a cardinali Bilio dicta fuerant, quique ideo oratori parcens eum loqui pansus est.*

*Reverendissimus orator.* Non potestis ergo admittere quod vestra definitio sit actus supremae potestatis et infallibilitatis. Sed tunc cuius valori» erit vestra definitio? Qualis eius auctoritas? Nulla, omnino nulla per se sola; suum totum valorem, suam totam auctoritatem a confirmatione accipit pontificia. Si in veritate solus pontifex suum absolutum dominium, suam personalem et separatam infallibilitatem velit declarare; in hoc casu, sicut in aliis casibus, quando agitur de definitionibus fidei, summus pontifex, ut vultis, erit solus index; et profiteri oportebit ut dogma catholicae fidei potestatem absolutam et infallibilitatem personalem pontificis sub solo testimonio, sub solo iudicio. Nunc venit mea vera sententia.

Sed dicetis, nihil tale erit quia ex omnium catholicorum confessione concilium generale cum papa est suprema et certe infallibilis auctoritas, cui omnes debent obsequium fidei: ergo papa non eet solus qui definit, at decernit cum concilio: „Sacro approbante concilio."

Respondeo hoc verum cese; verum est concilium cum papa, papam cum concilio cese supremam et infallibilem auctoritatem, cui omnee assensum fidei debemus ; sed si res ita se habet, quare hunc divinum ordinem, hanc divinam institutionem perturbare vultis per vestram definitionem, per vestrum novum dogma, attribuendo scilicet et absolutum dominium et infallibilitatem absolutam soli pontifici? Hoc Dumquom fecerunt antiqua concilia, numquam repararunt concilium a papa, neque sibi imponere voluerunt dominium absolutum unius. Concilium generale etiam cum papa potestne commendare, confundere, pervertere ordinem a Christo fundatum, ordinem in ecclesia a novemdecim saeculis vigentem? Si non adeeret alia difficultas quam haec quae robis in his ultimis verbis proponitur, certe creet motivum omnino necerearium protrahendi discussiones, et numquam ferendi decretum praecipitatum et numericam maiori!ate:n sufficere. Cum talia sint dubia, cum tales sint divisione»;

votum per maioitatera numerical» eawt periculosissimum, et *forsan* praeveniret germen perturbationis in ecclesia A

Avertatur eigo fatale et funestum propositum, et requiratur omnibus viribus et modis unanimitas fratrum. Nullus hic habet ius dubitandi de sinceritate, de amore veritatis et ecclesiae et sanctae sedis, quae rigent in cordibus nostris. Ergo si unanimitas non adest, hoc provenit ex defectu luminis; ergo fiat lux. Sed fateor nullum sperari posse lumen in via, per quam gradimur.

In hoc ambone pronuntiantur a patribus orationes doctae, sapientes, eloquentes ; his orationibus datur responsio talis qualis per alios oratores et doctos et sapientes, et quas afferunt venerabiles Deputati congregationis de fide : poet eas responsiones, quae saepe non respondent, silentium observat magna pars concilii. Ecquid non requiruntur alii modi, qui cum non sint contra ordinem impositam concilio, tam multum B inservirent od lucidandas quaestiones? Postulatum fuit ab eminentissimo et illustrissimo cardinali ', cuius nomen honor erit nostri concilii, postulatum fuit ut eligerentur duodecim episcopi, sex ex maioritate, sex ex minoritele, et ut inter episcopos electos instituerentur et haberentur collationes et disputationes fraternae, praesenti concilio. In his collationibus disquirerentur forma scholastica et modo syllogistico omnes textus sacrae Scripturae hac de re, et traditionis omnia facta quae sere referunt ad primatum Romani pontificis: per haec media argumentorum vitia facile detegerentur, et facta historica in sua vera luce ponerentur. Disputation» huius naturae in aliis conciliis generalibus fuerunt usitatae et perutiles.

Sed quaestio principalis cum in concilio Vaticano versetur circa constitutionem ecclesiae, circa iu« pontificale, circa ius episcopale; esset pernecessarium quoque instituere lection» publicas in concilio eorum C actorum conciliorum oecumenicorum, in quibus agitur judicatum episcopale et ius episcoporum participandi sub primatu potestatis supremae ecclesiasticae, et ferendi semper iuridica suffragia, id est vere libera. In illis conciliis lectionee actorum praecedentium conciliorum usurpabantur, quando neceesitas postulabat; et si tanta exempla secutum fuerit concilium Vaticanam, certi ese possemus quod hae lationes actorum concilii Epheeini, Chakcdonensis. V, VI, VII, Vili, in quibus constat de iurc episcoporum, hoc ius emerget cum magna luce, cum magna potentia; omnino disparebunt nubila et cavillationce, quibus in vanum hoc ius obscurare, imminuere et infringere tentant adversarii potestatis episcopalis. Et ita patebit omnium oculis caelestis harmonia constitutionis ecclesiae; patebunt proportiones illius aedificii divini, et nullus audebit inferre in ipsum incautam manum.

Sed ad instituendas has collationes et lectiones D tempus, et longum tempus necesse eet. Concedatur ergo tempus necessarium ex hac parte; eocus decretum ferre rine unanimi patrum consensu eet maxime periculosum. Labor improbus exigitur, ut pessimus ad hanc unanimitatem devenire; labor hic expensus in tempore opportuno non erit inanis in Domino, sed contra foecundus et fructuosus. Deus miserebitur nostri pro voluntate, et dabit tandem lucem, veritatem et pacem.

» C-oaferenia bac de re nat opuxnls·. *Dt Vtmanimiil Ut cwtciUt* otewwiôtiçiuf, il: Dr l'iínammilé morule *dam Ut concile9* patir *Ut dtfinüicm dú^matiquea.* pritotun Peridia editam ab E. Dotu, aliud Neapoli a (rutriboa De Aagella.

• Videtur alludere ad poatalatum eminentladmi cardias!!· tum duodecim ulli» patribua. quo patebantur istM MUatoiM. Hoc sates refertur la t. M. 703-03.

k Dixi, eminentissimi et reverendia-inii pairee, dixi et liberavi animam meam; et peto a Domino nostro lesu Christo, in cuius nomine congregati sumus, qui praesona est in medio noetri, ut illustrentur corda nostra, ut veritas eliquata per plenarium concilium solidetur, et ut omnes ecclesiae catholici concordissima auctoritate firmentur. Sic concilium Vaticanum suum finem assequatur, vota optimi patris adimplebuntur, ot probabitur adhuc quod in concilio generali adest illa efficacissima auctoritas, quae et malum corrigere et bonum extollere melius potrei.

Hic autem interrupta disceptatio eet, et subsecretarios ombonem ascendens iussu eminentissimi primi praesidia sequens monitum perlegit ;

..Reverendissimi patres, exhibita fuit nobis in scripto postulatio plusquam centum et quinquaginta concilii patrum, qui persuasum habentee discussionem super schemate primae constitutionis ecclesia· Christi es·* iam omni ex parte exhaustam, ac protrahi amplius non ‡x quin inutilibus repetitionibus tempus perdatur, efflagitarunt ut iuxta numerum XI decreti diei 20 februarii de fine eidem discussioni imponendo congregatio generali» interrogetur. Qua re permoli interrogandos consuimus reverendissimos pairee, an velint discussionem generalem propositi schematis diutius adhuc continuari nec ne.'*

Et post haec addidit :

„Itaque reverendissimi patres, qui desiderant ut discussioni generali propositi schematis finis imponatur, *surgant'*

Longe maior patrum pars surrcxit ; unde emineoti88imus primus prareee dixit:

„.Longe maior patrum pars surrexit, ac proinde potestate a sanctissimo patre per decretum diei 20 februarii nobis facta utentes, generali discussioni propositi schematis finem imponimus."

Haec verba generali plausu excepta sunt, licet non defuerint nonnulli, qui tum postulatum tum conclusionem aegre se ferre ostenderint. Post haec, cum patres undique eurgerent, significatum est α primo praeside congregationem nondum esse absolutam, et hoc aliud monitum subsecretarios perlegit:

„Notum vobis est, reverendissimi patres, quod sanctissimus dominus noster ad implorandam Spiritus sancti gratiam uberrimam praesenti concilio et misericordiam caelestem universo mundo, hoc Pentecostes tempore solemnem in basilicis et ecclesiis ürbis expositionem sanctissimi sacramenti cum supplicationibus fieri iusserit.

„Idem Mnctissimus dominus noster vobis, reverendissimi patres, significari voluit, quod ipse, comitante sacro cardinalium collegio, feria secunda post Pentecosten, hora sexta cum dimidio post meridiem ad basilicam Vaticanam descensurus sit, ut solemnibus precibus et benedictioni sanctissimi sacramenti intersit

..Reverendissimi concilii patres, qui voluerint huic solemnitati adesse, euasque preces cum precibus sanctissimi domini nostri iungere, praedicta hora ad basilicam Vaticanam accedentes occupabunt loca in cappellis pontificiis ipsis assignari solita, induti habitu praelatitio, id est cum roebeto et mantelieta."

Demum eminentisaimus primus praeses dixit:

,.Proxima congregatio generalia habebitur feria secunde sequentis hebdomadae hora octava cum dimidio, in qua fiet discussio specialis de prooemio schematis primae constitutionis de ecclesia, eaqne finita deinceps procedetur ad discussionem specialem primi capitis.

..Reverendissimi patre», qui de prooemio vel de

singulis capitibus loqui \oluorint, poterunt interim A sua nomina date, ita tamen ut in petitione sua clare exprimant, de qua parte schematis in discussione speciali loqui velint, ot ut loquontes do aliqua parte schematis paratas habeant emendationes, quao iuxta numerum VII decreti diei 20 februarii praesidibus post habitum termonem exhibendae sunt.

„Praeterea monentur reverendissimi patree, ut loquentoi omnes iuxta normam discussioni praescriptam in decreto diei 20 fobruorii numero X sedulo intra fines propositi argumenti tam in prooemio, quam in singulis capitibus se ĕohibeant. |

lineo omnia ut clarius a patribus intelligorentur eminentissimus primus praeses iussit ex ambone per subeecrctarium repeti, ct postea signo dato dimissa congregatio eat.

20.

Postulatum plurium oonotili patrum eminentissimi! praeaidibus oxhioitum, ut gonerall discussioni In soborna constitutionis primae de eoclesla Christi finis imponatur1.

*Eminent¡¿simis ac reverendissimis cardinalibus praesidibus concilii.*

Patree infrascripti persuasum habentes, discussionem super schemate constitutionis do primatu Romani pontificis generarim spectato, de quo reverendissimi patres ex omnibus regionibus iam locuti sunt, esse omni ex parte exhaustam, ac protraili iam non posse, quin inutilibus aeque ac fastidiosis repetitionibus tempus teratur, ab eminentissimis et illustrissimis praesidibus humiliter et enixe postulant, ‹kixta decreti 20 februarii tenorem, ut de fine praefatae discussioni imponendo congregationem generalem quam primum C consulere dignentur.

Thomas, Indiarum patriarcha.
Marianus, archiepiscopus Valentinus.
Petrus Cyrillue episcopus Pampilonense.
Cosmas, episcopus Tirasonensis.
loachim, episcopus Sulamantinus.
Frantisene de Salee episcopus Arcensis, auxiliaris Toletanus.
Constantinus, episcopus Gerundensis.

f Paulus Angelus patriarcha Alexandrinus lat rit
ĵ Raphael archiepiscopus Brundusinus, administrator perpetuus' Ostunensis.
t Antonius archiepiscopus primas Salernitanus.
t Clemens, episcopus Pisaurensis.
t Renatus Carolus episcopus Rosensis.
t loseph episcopus Guadalupensis.
t lacobus, episcopus Hagulstadensis et Novicastrensis.
j loannee Baptista episcopus Verulanus.
t Antonius episcopus Urbaniae et S. Angeli in Vado.
t Eleonoras episcopus Montis Alti.
t Leonardus Grande episc. Asculi Satriani, et Ceriniolae.
t Abraham Bsciai episcopus Cariopolitanus ot vicar, apost. Coptorum Aegypti.
t Florianus archiepiscopus Tolosanus.
f Benvenutos archiepiscopus Granatensis.
t Theodorus episcopus Loodiensis.
t loscphus episcopus Santanderiensis.
f loannee Tamrez archiepiscopus Kerkukiensis.
f Emmanuel Asmar episcopus Zakunensis.
t Petrus Dufal episcopus Delconensis.
f loannee M. Barbero episcopus Dolichensis.
f Andreas episcopus Argentinensis.
f Ludovicus Gabriel, episcopus Adrianopolitanus.
f Carolus episcopus Astensis.
t Marianus archiepiscopus Reginensis.
f Stephanus episcopus Bethlemensis.
t Eugenius episcopus Basileensis.
t loseph episcopus Marcopolitanus.
t Conradus Martin, episcopus Paderbornensis.
t Ignatius episcopus Ratisbonensis.
Abbas vie. generalis can. reg. Lateranensium.
B f losephus Maria episcopus Canariensis,
t Timotheus episcopus Armidalensis.
t M. I. F. Allard episcopus Somariensis O. M. I.
t Antonius episcopus Belemensis de Para.

f Carolus A. archiepiscopus Bituricensis.
t Claudius M. Dépommier évêque vicaire apostolique.
f P. I. M. L Pichón ep. Helenopolitanus, vie. ap. Sutchuen merid. in Sinis.
f Franciscus Laouënan episcopus Flaviopolitanus.
f Ludovicus Faurie episcopus Apolloniensis.
f A. A. Dupond, ep. Azotensis, vie. ap. Siamensis.
t Stephanue Charbonneau ep. Iassensis, vic. ap. Mayasurii.
f Bernardus Petitjean ep. Myriophitensis, vic. ap. laponiaa.
t Christophorus Bonjean O. M. I. ep. Medensis, vie. ap. laffnensis.
f L. I. D'Herbomez O. M. L episcopus Melitopolitanus.
f Ivo M. Croc episcopus Larandensis.
t Zephyrinus Guillemin ep., praef. apostoL

t losephus Hyac. Sobier ep. Gadarensis et vie. ap. Cocincinae septentr.
f Felix Ridel ep. electus Philippopolitanus, vic. ap. Co reae.
t Georgius Butler, episcopus Limericensis.

t Aloysius episcopus Veronensis.
t Robertus episcopus Beverlacensis.
t Melchior lo Piccolo episcopus Nicosiensis-Herbitensis.
D t Carolus episcopus Regiensis in Aemilia.
f Ioann. losephus episcopus Bragensis.
t Ludovicus Anna episcopus S. Claudii.
t Vincentius archiep. Smyrnensis, vie. ap. Asiae minoris.
t Franciscos Xaverius archiepiscopus Surrentinus.
t Petrus-Paulus episcopus Foroliviensis.
f loeeph archiep. Teanensis et Nazarenus.
f loannee Marcellus ep. Olenensis, vie. ap. Abysainiaa.
f Edmundus Franciscos Guierry cjs Danabensis, vio. ap. Tsche-Kiang.
f loseph Maria episcopus Faliscodunensis.
f Ioan. Bapt losephus episcopus Atrebatensis.
•f Innocentius episcopus Eugubinus.
t Stephanos episcopus Lausannensis et Genevensis.

1 **Postulatam illad, permultis «iietinctis foliis exhibitam, reperitar inter *Acta* concilii, sub numero 385.**

* **Tun in ed. Vatie, quam in Collect. Lucensi legitur *apoilolitut,* omnino perperam; originale bibet *A.* id est *admintttralor pcrpctuug.***

f Petrus epiacopas Venaliensis'.
t Rudesindus episcopus Victoriensis.
f *Franciscas Kelly* episcopus Derriensie.
f Gasparus episcopus Hebronensis aux. Gebenensis.

f loan. Bapt. Micge episcopus Meswncosis.
t Alexius Canox episcopus Tamaswnsis.
f Leo Meurin episcopos Ascalonenaia.
t Adrianas Languillat episcopus *Sergi*opolitanus.
t Eduardos Dubar episcopus Canothensis.
*t* Fr. EusUchios episcopus EleutheropoliUnus.
t *Joseph episcopus* Volaterranus.
f Petrus Maria episcopus Casalensis.
t losepb, episcopus Lucerinus.
f Lodovicus episcopus Casubdenris i. p.

f Francijcus episcopus Canassonensis.
f lulius episcopus Nepesinus et Sutrinus.
f Petrus episcopus Guastallenris.
f Campania, episcopus AnUpatrends i.p., noxii. Curiensii
f Icsualdus Vitali episcopus Ferentini.
f Antonius Roesi Vaccari archiepiscopus Colossensis.
f Franciscos Leopoldos Zelli abbas nullius S. Pauli da Urbe.
t Modestus Demers episcopus Vancouveriensis.
11. Petrus episcopus Scdunensis.
f Hcnricus abbas Benedict Einsideln. in Helvetia.

f loannes archiepisc, episc. Boscoducensia
f Gerardus Petrus episcopus Hariemensis.
t Petrus M. Vrancken ep. Colophoniensis, vie. aposL Bauviae.
f Carolus archiepiscopus Antiborenris et Scodrensis.
f Nicolaus Adames ep. Halicarnassensis, vie. ap. Luxembnrgensis.
t Julianus episcopus Dignensis.
t Antonius episcopus Forai uliensis et Tolonensis.

t Aloysius, episcopus Fortalexiensis.
f Petrus episcopus S. Sebastiani Fluminis Januarii.
f Ludovicus EUoy ep. Tipa&itanos, coadi. Oceanite centralis.
t Alexander archiepiecopus Urbinatenais.

f Joseph Armandas ep. Bellovacensis, Novionenris et Sylvanectensia.
t Ludovicus, episcopus Rutbcoensis.
t Felix episcopos Lemovicenria
f Eduardus Ioan, episcopos Kingstonienris.
t Renatus Coriaopitensis et Leonenris episcopus.
t Petrus, episcopus Aniciensis.
t Ludovicus-Maria, episcopus Aturensis et Aquensis.
t Claudius Maria episcopus Galvestonicnsis Texo».
t Joannes BapL episcopus Antinoensis.
t Franciscos episcopus Carcaaeonensis'.
t Michael O'Hea Ruraensis.
t loannes BapL episcopus Cydonensis.
t Ludovicus Beei episcopus Canopenrii.
f Amedeos episcopus Clovelandensis.
t Ludovicus Mana episcopus S. Deodati.
f Martinos loannee Spalding archiepiscopus Baltimorensis.
t Fr. Michael Ang. Incopi ep. Pentacomiensis et vie. ap. Agne.
t Fr. Paulas Tosi ep. Rhodiopolitanus. vic.ap.Patnae.
t loseph Hippolytus, episcopus Conceptionis.

» Babteriptioib huios beo Collect burnii» com si. Vatie, bea febei: AwptWvrw Raripuird cpÍKOptM Virdunentù, de qon ne illnn «pHe.·» veetiifinn; in codice orlipnill.
› Itero®.

A t Timotheus episcopus Armidalensisl.
f Ignatius episcopus Manonopoli(anus.
*f Hilarión* episcopus Callinioensis.
Adamas Adami abbas generalis.
f N. loeephus episcopus Petroeoricensia et Sarlatenaia.
f loannes episcopus Nicopolitanasl.
f Augustus episcopus Meldensis.
f Ludovicus episcopus Burlingtonensis.

f Antonius Maria episcopus Fabrianensis et Malilicensis.
t Franciscus episcopus Tarentasiensis.
t loannes episcopos Tenensis et Mycenensis.
f Ludovicus episcopus Blceensis.
f Maria Ephrem episcopus Nemeainua.
D. Romaricus Mar. Flugi von Aspermont abbas *nullius* Monoeci.
Fr. Ephrem van der Meulen abbas de Monto Olivarum, et vie. gener, do Truppa antiquioris *reformationis.*

A *tergo manu sécrétant:*

^Exhibitum 2 iunii 1870. — Praesides consuerunt, patres in congregatione generali die 3 iunii ea de re interrogande» ttae; quo facto longe maior patrum pars «urgendo desiderium suum expretit, ut finis imponatur discussioni generali. Et factum est abeque contradictione. — 4 iunii 1870. Secretariua."

21.

## Protettalo oontra indictum fluam discussionis generalis de schemata constitutionis primae de ecclesia Christi

1870 iunii 4.

Eminentissimi ac reverendissimi Domini.

Ex ipsa conciliorum natura sequitur facultatem voto rationum momenta, quibus innitatur, addendi non *tree* privilegium quibusdam patribus reservatum, sed ius cunctis commune, et eo sanctius servetur oportet, quo gravior eet causa in quaestione versans: omnium autem gravissima eet definitio, quae doctrinam aliquam populo chnstiano ut a Deo revelatam proponat. Ius istud secundum tractandorum ordinem nobis praescriptum in congregationibus generalibus exercetur: idcirco salvo patrum, qui sententiam dicturi sunt, iure suffragiorum maiontate pollent» discussioni finem imponere nequeunt: quod cum hesterno die factum sit, baoc vobis, eminentissimi et reverendissimi praesides, hisce significamus, ut nostra do iure patrum voto rationes addendi protestatio testata fiat ac maneaL

Eximia ceterum veneratione pereistimue eminenr
D tiarum vestrarum reverendissimarum humillimi, devotissimi servi veri

Datum Romae 4 iunii 1870.

Fridericus card. Schvanenberg m. p. archiepiecopus Pragensis.
Caesarius, archiepiscopus Bwuntinue.
loseph Otlimame card. Rauscber m. p. archiepiscopus Viennensis.
t Georgius arcbiepiicopus Parisiensis.
t loannes Paulus archiepiscopus Albiensis.
f Eduardos archiepiscopus Siraccnsis.
I Petrus Ricardos Kenrich, archiepiscopus Sancti Ludovici.

» Enee ènipUo deest Um in ed. Vatic, qua® in Collect. Laceui.
* Cf. AeU congieg. inpm.

Gregorius archiepiscopus Monacensis et Frisine A
gensis.
Michael, arcbiepiscopus Bambergcnsis.
f loannee Petrus, episcopus Constantiensis et Abrinoanaia.
loannes m. p. archiopiscopus AIba-Iuliensis.
loannre Baptista Purcell archicpiscopus Cincinnatensia.
Richardus V. Whelan episcopus Whoelingensis.
Augustinus Vcrot episcopus Sancti Augustini Floridae.
Franciscos Xaverius arcbiepiscopus lyoopolionsis latini ritus.
Ludovicus m. p. arcbiepiscopus Colocensis et Baosionsis.
loaepbua Aloysius episcopus Tarnoviensis.
Sigismundos ru. p. episcopus Quinque-Ecclesiensis.
Eduordus Fitzgerald episcopus Petriculanus.
Gabriel Mariassy episcopus Paloeopolitanus. B
Antonius losephus episcopus Vaciensis.
loannes episcopus laurinensis.
Ladislaus Biro m. p. episcopus Szathmariensis.
loannes Porger episcopus Cassoviensis.
Fridericus m. p. P. de Fürstenberg arcbiepiscopus Olomucensia.
f Franciscus, episcopus Divionensis.
f Carolus, episcopus Lucionensis.
f loannes episcopus Vesprimiensis.
Stephanus m. p. episcopus Magno-Varadinensis.
Pancratius episcopus Augustanus.
Alexander episcopus Csanádiensis.
Valentinus episcopus Gurcensis.
loannes Valerianus m. p. episcopus Budvicensia
Emericus episcopus Sabariensis.
f Aloisius arcbiepiscopus Mediolanensis.
lacobus Maximiliano episcopus Lavantinua.
t Stephanus Pankovics m. p. epicopus Munkaceiensia. C
f Philippus episcopus Varmiensis.
f loannes Petrus episcopus Bugellensis.
f Amatus Victor F. episcopus Vapincensis.
t Gulielmus episcopus Cliftoniensis.
f Ludovicus, episcopus Leontopolitanus.
f loseph episcopus Nanceiensis et Tullensis.
f Henricus Lud. Car. episcopus Surensis.
f Flavianus episcopus Baioceneis et Lexoviensis.
f Carolus episcopus Rottenburgensis.
t Leo episcopus Rupellensis et Santonensis.
t Franciscus, Adolphus episcopus Agathopolitanus in partibus infidelium.
t Carolus Philippus episcopus Massiliensis.
t Georgius Errington arcbiepiscopus Trapezuntinus.
t Georgius Smiciklas episcopus graeci ritus catholici Crisiensia
t Georgius episcopus Parentinus et Poleneia
f Henricus episcopus Wratislaviensis. D
t loannes Henricus episcopus Osnabrugensis.
t lacobus, episcopus Gratianopolitenus.
t Augustinus, episcopus Briocensis.
t Stephanus Aemilius, episcopus Elnensis.
t Felix de Los Caece episcopus Constantinianus et Hipponensia.
f Carolus loannes episcopus Sangallenais.
t Guillelmus episcopus Ludovicopolitanus.
t Michael episcopus Pittaburgensis.
t Aloysius episcopus Eporedіensi.
t Petrus Alfredus episcopus Cadurcensis.
Bernardus Mac Quaid, episcopus Roffensis.
f L B. Irenaeus episcopus Oranensis.
+ Bartholomaeus episcopus Tergeetinus-Iustinopolitanus.
t Michael m. p. episcopus Transsiivaniensis.
f Guillelmus episcopus Moguntinus.
f Thomas L. Connolly archiepiscopos Halifaxiensta
f David Moriarty episcopus Kerriensis.
f Ioannce Baptista episcopus Eccleeiensi^.
f losophua Georgius Stroesmayer m. p. episcopus Bosnenaie et Syrmiensis.
f lacobus Rogers episcopus Chathamenais.
f Felix, episcopus Aurelianensia.
t Paulus, episcopus Metensis.
f loannes lulius episcopus Suessionensis et Laudunensis.
f Paulus, episcopus Adiocensis.
f loannee Petrus episcopus Niciensis.
f Guillelmus episcopus Catalaunensia.
f Fridericus episcopus Augustodunensis, Cabillonensis et Matisconensia.
t Ignatius Mrak episcopus Marianopolitanus et Marquetterisis.

*A targo, manu, secretarii:*

Responsum viva voce datum per secretarium concilii cardinali Schwarzenberg pro caeleris: „Praeaidee, cum finis discussioni de schemate in genere esset impositus, omnibus rile servatis, quae in decreto diei 20 februarii auctoritate summi pontificia constituta erant, exhibitam protestationem admittere non posea.'

22.

**Orationes et vota In aohema de primatu et Infallibllltate Romani pontificii prlvatlm exhibita.**

ORATIO

*reverendi patris Francisci Leopoldi Zeüi lacobusi abbatis Sancti Pauli de Urbel.*

Ex inferioribus huius sacrosancti concilii subselliis ambonem ascendo, ut liberum testimonium perhibeam verilati. Venia quaeso ait verbo, reverendissimi patres, si profana utor libertatis voce bacca in aula, ubi nulla alia libertas eeee potest nisi ea, qua Christus nos liberant Parcite, inquam: me coegit commentariolum quoddam nuper typis impressum et in publico pervulgatum', in quo suspicio do morali quadam coactione in nonnullis conciliarium patrum classibus disseminata est. Liberum itaque testimonium offerre veritati mihi fas sit in conspectu omnium vestrum, dum ea quae breviter dicturus sum, ex intima mentis et cordis persuasione ac fideli conscientia, sponte ac libero depromo.

Ree de qua agitur in schemate primo de Christi ecclesia nobis proposito, ei qua gravis, si qua tempori congrua, ei qua iuclicatu necessaria, si qua utilis et emolumento futura, ea certe eet Postquam enim portae inferi subvertere conatae fuerint saeculis anteactis divinitatem, humanitatem et gratiam Salvatoris nostri, atque sacramenta novae legis discerpere, ipsumque humanae naturae liberum arbitrium ad violentam cupiditatis legem reducere, nihil autem contra ecclesiam catholicam profecerint» dum in a concilio Tridentino fraudes detectae, impetus confracti, et universa pene dogmata adserta fuerunt; totam vim collegerunt decimo septimo saeculo contra

1 **Him oratio bibenda erat in coo<ra^>tioM generali, eed Ucultati loquendi iam obtentae renudavit reverendissimis pater ob oratorum multitudinem.**

* **Alludit ad opusculum : De fwwmíniiM mero/s R^eessaire *dant Ut concila pour Ut définüicr.t dogmatisa.* Nnpka. Imprimerie De Angelis. In-B·. 51 p.**

ipsam petram et fundamentum ecclesiae, ut, ai fieri posset, subvorM fundamento tota corrueret divina constructio et aedificatio, quam plantavit Pater caelestis. Non est profecto timere quod debeamus, ne insana ista aggressio exitum suum consequi valeat: *non praevalebunt* enim *contra petram,* et *verbum Domini manet in aeternum.*

Verum, quis ignorat, multa et gravissima mala inde orta esse, et speciem auctoritatis atque unitatis in ecclesia quodammodo in multorum mentibus depravatam, atque in ipsis ecclesiae castris talee inveniri, quales perbelle Petrus in epistola secunda capiteli describit, qui *dominationem contemnunt, sibi placentes, sedas non metuunt introducere blarphrmanta* (versiculo 10), et inferius versiculo 18 *superba vanitatis logucntes,* et versiculo 19 *libertatem promittentes,* pellicientes *animas instabiles:* ita ut super constitutione ipsa ecclesiae, quasi a Christo non clare non aperte non indubitato statuta fuerit, nonnulli, pauassimi etsi, tamen varias abeant in sententias? Altera ex parte quis non perapiciax, mysterium iniquitatis iam inceptum in di« invalescere, et mentito virtutis pallio superindutam superbiam per late patentem mundum ferri concitatissimo cursu ? Qui ergo potest fieri, quin viscera charitatis vestrae episcopalis tot ingruentibus et praesentibus animarum malis commoveantur, dum ego ex omni ratione, scientia, prudentia, gradu, et, quod pluris est, gratia Spiritus sancti vobis inferior, tantis miseriis miseratione permovear, et vix possim me a lacrymis temperare?

Sane valde commotus sum. quando unus e reverendissimis patribus paucis diebus ante micante corde dixit: *Salus animarum suprema lex esto.* Üt ingenue fatear, humillime arbitror salutem animarum a vobis postulare, reverendissimi patres, ut accurate, diserte, sine ambiguitate, eolemniter edicatis primatum Romani pontificis eiusque praecellentes praerogativas; quemadmodum in sacris litteris continetur, et tota retro antiquitas ratum habuit, et sensus communis fidebam tenuit ac tenet. Ea quae nobis in schemate proponuntur a doctissimis Deputations de fido patribus, rem totam complectuntur. Siquidem institutionem, perpetuitatem, naturam et rationem primatus definiunt; cuius et consectarium necessarium est infallibility in iis decernendis, quae ad fidem et mores spectant Huius tamen consectarii declarandi opportunitas minus perspecta videtur nonnullis, iisque sanctissimis et doctissimis huius sancti concilii patribus. Hoc autem ipsum non alia ratione contingere potest, niai quod argumenta, quibus veritas adstruitur, non satis perpenderint

Re siquidem vera, quid clarius ex sacris litteris quam inerrantia indiciorum de fide et moribus a Romano pontifice latorum? Tria loca consueverunt allegari, et tria loca rem omnino conficiunt. Quid MalÜi. XVI a versiculo 13 ad 19 enarretur, optime vobis perspicuum est Interrogantur discipuli a Christo, quem illum ipsi esse dicant: quaestio sane eet fundamentalis et caput religionis christianne. Iam vero, omnibus apostolis tacentibus, Simon confeerioneni illam divinitatis Domini nostri lesu Christi concipit et enunciai, quam *caro et sanguis non revelavit ei, sed Pater, qui in caelis est.* Hoo habere ambiguum nemo potest, ipsum locutum ex afflatu Spiritus sancti, et quasi experimentum feriste illius premi«ionw, quam statini Christus Simonem beatificando dedit: *Et ego dico tibi* etc.

Quis wt autem cui dicitur *tibi f* Simoni profecto: haud amplius tamen hic nominatur Simon, sed *Petrus.* Petrus vero a *pdra* dictum omnibus compertam «Λ, atque illico Christus petram advocat in A fundamentum ecclesiae. Iam vero haec *petra* non est Christus, namque non de seipso loquitur, sed dc alio: non est ecclesia, quia ridiculum esset aedificare ecclesiam super ecclesiam: non sunt reliqui apostoli, quia in en narratione tantummodo aditant, et collocutio in forma dialogi explicatur inter Christum et Simonem. Ergo petra est Petrus. Sed quaenam est petra super quam erigitur aedificium, uisi fundamentum? Fundamenti autem hoc proprium est ease stabile, quoadusque durat domus. Domus vero, do qua agitur, est aedificium spirituale ecclesiae, quod in aeternum duraturum usque ad consummationem saeculi alibi asseritur, et cuius basis est fides. Ergo Petrus in eo quod aptatur in fundamentum ecclesiae, ad gratiam quoque eligitur stabilitatis et inerrantiae in fide. Idiptium argumentari libeat quoad mores; nam sanctitas et morum doctrina numquam peribit in ecclesia. Praeclarum illud lumen doctrinae Bæsuotius non alio B modo rem intellexit. Siquidem in meditatione 70 super evangelio inquit: „Immutatur nomen Simonia in illud Petri, ad indigitandum stabilitatem, quae non solum illi, sed universae quoque ecclesiae promittebatur, cum vellet Christus aedificare ecclesiam super Petrum, tamquam super petram et immobile fundamentum." Videtis itaque, reverendissimi patres, quomodo infallibihtas ecclesiae super infallibilitatem Petri posita sit, ita ut ni adseratur Petro, denegetur ecclesiae. Velut enim immotam esse domum e fundamenti stabilitate recte arguitur, ita ecclesiam esse infallibilem optime ex infallibilitate Petri demonstratur.

Aquila illa ingenii nec minimam habuit suspicionem pugnantiae illius, quam nonnulli vident inter ecclesiae et Petri infallibilitatem. Non contulit enim Christus ecclesiae duo media veritatis tuendae et fidei servandae, sed unum. Sicut enim intellectus et voluntas quodammodo in toto corpore apparent, etsi a capite C oriantur; ita ecclesia immaculata in fide semper fuit et est et erit, quia Petrus in fide firmatus fuit : eadem igitur est infallibilitas una et altera, seu potius una quia una; nec in eo verborum lusus eet Quando enim agitur de morali corpore ex personis rationabilibus constituto, cuius una caput est et caeterae membra; Decesse prorsus est idem de corpore cum capite, ac de capite affirmare. Neque ideo distinguitur numero infallibilitas Petri et ecclesiae. Namque in confesso est apud omnes, id noe de capite dicere, quod alii de capite cum corpore coniuncto. Si poneretur caput sine corpore, iam ecclesia amplius non existeret, inanis esset fides nostra, vana Christi verba, caput ipsum od nihilum redigeretur. Si fingeretur corpus sine capite, iam rediret difficultas; vita enim a corpore dilaberotux. Non de eo disceptamus, sed quaestio eet, num vita intellectus et voluntas a corpore in caput, sive D a capite in corpus influat; aut, ai placet alio modo rem statuere, num sapientiam Dei decuisset, aedificium stabile cum fundamento mobili erigere, aut corpus creare ame capite vivo.

Nec dicant, interpretationem hanc wso metaphoricam. Namque verba Christi *petra, aedificare* motaphorica sunt, idcoque appellant ad relatam similitudinem, in qua “ensue proprius, obvius et naturalis a quovis critico hic solus cognosci debet.

Rem autem ipsam acu tangamus in verbis Chriati apud Lucam capite XXII versiculis 31 et 32. Expressius hic renovatur eadem promis«io et iisdem extremis probatur. Sane Christus alloquitur Simonem, et praevidet Satanae ăggressione in apostolos, sed statini subdit: *Ego autem rogari pro (e, ut non deficiat fides* hui. Nonne clarum est, promisHun fuisso ▸oli Petro firmitatem in fide, dum Christus pro eo

solo oravit? Ac ne intelligatur sermonem ease de ten- A talionibus tempore passionis, continuo adiicit praeceptum: *Et tu aliquando conversus confirma fratres tuos.* Sed si Petro iubet Christus ut confirmet fratroe suos; profecto ipuni antea rectum, inflexibilem et immotum in fido reddidit: Si *enim caecus caeco du· catum praestet, ambo in foveam ĕadunt* Do qua vero fido Christus loquatur, et quinam sensus proprius huius loci sit, dicat illustrissimus Boeauetius in op. citato: „Ego autem rogavi pro te, inquit eloquentisaimus episcopus Meldensis, pro to specialim, pro te determinate. Haud equidem ox eo Christus caeleros neglexit, sed ea ratione, uti patree docent, quia capite firmiter statuto impediebat quominus membra vacillarent. Quare Christus dixit, rogavi pro te, non rogavi pro vobis." Et post pauca concludit: „1taque ista Christi oratione Petrus accepit fidem constantem, invincibilem, immobilem atque ita copiosam, ut apta fuerit nedum ad confirmandos in B fide chrislianos omnes, sed etiam ipsos fratres, apostolos nempe ct episcopos." Ergo in sententia clarissimi episcopi exaudita fuit oratio haec Christi.

Sed etiam citra eius sententiam patet exauditam fuisse ex loannis capite XXI verriculis 15, 16 et 17, ubi invenimus impletas fuisse promissiones Petro factas, prout referunt Matthaeus et Lucas. Siquidem Salvator noster in tertia sua apparitione, Petrum ad trinam amoris confessionem compellens, pastorem agnorum et ovium auctoritate sua divina constituit. Nemo est qui dixerit, his verbis Petrum ordinatum fuisse episcopum, relate ad potestatem ordinis. Etenim deterioris fuisset conditionis quam caeteri apostoli, quibus tunc temporis iam collatum fuisse apostolatum omnes admittunt. Data ei igitur fuit tunc α Christo potestas iurisdictionis, quam quidem perfectam et plenissimam fuisse constat, ex triplici mandato: quidquid enim ad trinitatem refertur, hoo C perfectum est. Hanc vero potestatem fuisse universalem manifestum est, quia omnes omnino complectitur, oves et agnos, matres et filios, pastores et plebem. Iam vero, hoc est, Petrum ponere fundamentum ecclesiae, et pastorem pastorum constituere, pro quibus implendis vidimus promissam fuisse firmitatem in fide. Ergo de facto Petrus in fide firmatus fuit. Facta fieri infecta non possunt.

Verum aiunt in textu graeco non reperiri talem agnorum et ovium distinctionem. Qui haec dixit, certe vel linguam graecam non novit, vel numquam textum graecum legit. Namque in novo Testamento graeco ex recognitione Knappii et emendationibus Theile professoris Lipsiensis 1848 deprehendimus dictum esse a Christo, prima vice *pasce agnos meos* τὰ dpvla; secundo, *rege pastoris munere* ποίμαινε oves meas; tertio *pasce oves meas.* Ita lucidius quam in vulgata triplex dignoscitur collatio potestatis. Primo D quidem Christus contulit Petro potestatem episcopatus per TÒ *pasce oves meas:* deinde regimen super episcopos, per xb *rege pastoris munere oves meas:* ultimo confirmationis in fide missionem ad episcopos, per τὸ *pasce oves meas.* Atque inde explicatur quomodo impletae fuerint promissiones Christi, et donum inerrandae in fide tributum. Tunc autem accepit Petrus claves regni caelorum, quae cum ianuas regni veritatis recludant, in veritate constitutum Petrum apertissime demonstrant.

Ad traditionem quod attinet, evolvat qui cupit librum, cui titulus *Regale sacerdotium Romano pontifici assertum,* praeclarum sane opus Caelcetini διοπ-ὸrati ordinis sancti Benedicti abbatis Sancti Galli, postea amplissimi sanctae Romanae ecclesiae cardinalis; qui testimonia permulta conciliorum, patrum et doctorum collegit et expendit, probalque therim suam ex actis summorum pontificum ab anno centesimo nono usque ad sua tempora, nec non validissimis theologicis rationibus. Ibi etiam videre est, quid ecclesiae eiusque capiti potestatis sit in temporalia regum christianorum, ubi bullam *Unam sanctam* enodatam diligenter exponit

Verum est, conatum fuisse aliquem e reverendissimis patribus euinque vere doctissimum, sibi et vobis persuadere, primis ecclesiae saeculis praesertim in conciliis generalibus nec ullum vestigium extare fidei huius in infallibilitate Romani pontificis. Siquidem, ut ipsi videtur, patres chalcedonensee, atque in sexto, septimo et octavo ad examen revocarunt et iudicaverunt epistolas dogmaticas sedis apoetolicae. Sed cuiquam praeconceptas opiniones exuenti liquido apparet, patres priorum saeculorum quam maxime ad concilia convenisse non ideo, ut fidem suam peculiarem quodammodo profiterentur, sed ut eam cum fide Romanae ecclesiae compararent, auditaque et bene percepta suprema pontificis maximi sententra, fidem suam componerent, adsererent, et sree eamdem fideliter praedicaturos promitterent. Id significant adclamationes illae: „Omnes ita credimus... Petrus per Leonem ... per Agathonem ... loquutus est," vel quaecumque alia his porro similia. Idipsum autem patet non posso ad optatum finem deduci, nisi praevio examine et quodam iudieio subiettivo ad animum colligendum et od nutum sanctae sedis accoramodanr dum; praesertim cum episcopi, postquam confirmati sint a Petro, iudices recte existant in rebus fidei in conciliis, et testes lesu Christi (non tamen propriae opinionis vel suarum dioecesium nisi per accidens ad sensum fidelium comprobandum), prout apostolis dictum fuit Evincitur ex eo, quod semper Romani pontifices censoria auctoritate in concilia ipsa ©ecumenica usi sunt, et de facto ipsorum decreta minuerunt, mutaverunt atque etiam abrogaverunt: numquam vero tale legimus factum a conciliis respectu Romanorum pontificum. Iam vero si infallibilitas activa ecclesiae umquam manifestatur, id certe est in conciliis generalibus. Sed quis negabit, eorum decreta ante approbationem papae non esse irretractabilia, irreformabilia et infallibilia? A quo ergo sibi ipsi mutuetur ecclesia infaUibilitatem, etiam lumine captus lucidissime perspicit

Perpendite quod factum novimus in concilio Constantinopolitano I. Agebatur tunc temporis, praeter causam Arii et Macedonii, de quaestione fidei inter Paulinum et Meletium, ambo antiochenam ecclesiam occupantes, verbisque propemodum ipsis Trinitatem confitentes, sed sensu intimo discrepantes. Nec tam facile visum eet doctissimis et sanctissimis orientis epiu scopis, quos inter eminebant Athanasius et Basilius Magnus, dirimere cui formulae, utpote catholicae et a sabellianismo, apollinarismo et maccdonianismo discordi, adhaerendum react. Immo dum Athanasius, re diligenter inspecta, mente sua prorsus divina indicabat, ambas partes esse catholicas; BomIìim, luminare illud inquam praeclarissimum totius ecH-iae. Paulúnanos in Sabellii doctrinam incidisse aperte declarabat. Et tamen, ut unanimiter referunt Theodoretus et Soromenus in historiis, *se* Rufinos in epist. ad Micarium, sanctus Damasus papa duas misit epistolas, unam ad Paulinum, alteram ad ecclesias orientales, probans Paulini fidem de consubstantialitate et aequalitate gloriae in Trinitate, damnans vero oppositam portem Meletii Apollinaris labe confectam.

Coacta itaque secunda oecumenica synodo, literas

i XV, 14.

ipsae ab orientalibus sub nomine *Libelli occidentalrum* cognitae, a patribus constantinopolitanis pure et simpliciter acceptatae sunt, ita ut *susciperent qui Antiochiae unam Patrie et Filii et Spiritus sancti deitatem confitebantur.* Neo sine explorato divinae providentiae consilio factum est, Athansaium et Bdellium minus subtiles sogaresquo *fuisse;* ut futuris saeculis pervulgatum esset, neminem etiamsi sanctitate, sapientia rerumque sollertia praeditum, integritati et inerrantia© Romanae fidei, animo et corde repugnare posse; tantumque abesse ut Romanus pontifex doctrinam veram a conciliis hauriat, ut concilia a Romano pontifice fidei veritatem ediscant. Si vero Athanasius et Bosilius papali infallibilitati humiliter *se* subiecerunt, non video quid acerbitatis et molestiae in ipsis imitandis *esse* possit. Tanta vero fuit obediendi Damalo necessitas, ut quao patres addenda censuerint symbolo Nicaeno, omnia de verbo ad verbum ex anathematismis sancti Damasi sumpserint, i ut cuilibet ea comparanti liquido patebit. Et tamen notum est, symbolum Constantinopolitanum Romae per plura saecula cantatum non fuisse; quia necease haud erat fidei veritatem confiteri, ubi fides firma et immaculata semper permansit.

Infinitus prope evaderem, ai cuncta >ellem in medium proferre. Sed ut obiectis respondeam, satis rit relate ad Chakedonemcm synodum unum tantum adontare.

Actione V ista reperiuntur verba1: „Omnee reverendissimi episcopi praeter romanos et aliquos orientales clamaverunt: Definitio omnibus placet Haec fides patrum ; qui aliter sapit, anathema eit. Poachasinus et Lucentius episcopi vicarii sedia apostolica© dixerunt: Si non consentiunt epistolae apostolici et beatissimi viri popae Leonis, iabete nobis rescripta dari nt revertamur.... episcopi clamaverunt: Altera definitio non fit.. . qui contradicunt, Romam C ambulent. Magnificentissimi et gloriosissimi iudices dixerunt: quem sequimini Leonem an Dioscorum? Reverendissimi episcopi clamaverunt : Ut Leo sic credimus, Leo roete exposuit Magnificentissimi et gloriosissimi iudices dixerunt: Ergo addite definitioni, secundum iudicium sanctissimi patris nostri Leonis duas esse naturas unitas in Christo inconvwtibiliter ётс.' Itaque in concilio Chalcedonensi, papa concilium coegit in aliam sententiam flectere, et suae epistolae in omni bea subscribere, et commune patrum votum solus impugnavit, reiecit, ct mutare compulit doctrina et auctoritate ѓodici Ubinam quaeso examen et iudicium episcoporum super epistolam sancti Leonis est?

Quosd sextam synodum, abundo mihi erit paucisrima referre.

1· In epirtola ad Augustos Agatho ita loquitur do teatimoniie sanctorum patrum a se allegatis': „üt D nihil profecto praesumant augere, minuere vel mutaro, sed traditionem huius apoetolicae sedis, ut a praedecessoribus apostolici» pontificibus instituta eet3, rinceriter enarrare."

2a In epiatola ad synodum do legatis ita ѓicit ,Apoetolicae nostrae fidei confessionem offerre de-, beant, non tamquam do incertis contendere, sed ut certa atque immutabilia compendiosa definition© proferre."

3· Atqoe iU factum est. ut a patribus acclamatam action© XVIII 1U3: ,3ummus nobiscum concerA tabat apostolorum princeps... per Agathonem Petrus loquebatur.'*

Ubinam quaeso est rimario et conquisitio in epistolam Agathonis? Quod autem contra mandatum egerunt nullius esse roboris nisi quantum sanctus Leo II probavit, apud omnee in confesso c«L

Itidem in concibo «ptimo actione II1: „Legati apoetolicae cathedrae dixerunt: Dicat nobis sacra synodus, num recipiat literas 3 sanctissimi papae votaris Romae, an minus? Sancta Synodus respondit: Sequimur, recipimus et probamus."

Atque in concilio octavo, actione I, mox ut lecta est epistola Hadriani, sancta synodus dixit3: „Omnibus placet libellus a sancta Romanorum ecclesia expositus.

En praeclaras investigationes, et fidei Romanic pericula in conciliis facta!

Caeterum quod aiunt, rem utpote practicare debuisse semper, ubique, et ab omnibus servan, nonnisi sophisma est. Nam ponitur in supposito fuisse iam definitum, qued verum non «L Rebelliones autem aeque ac defectiones a fide contingere neeesse cet. Nihil porro ex iis ad rem, de qua inquiritur, an sit revelata doctrina.

Plura audivimus obiocta, nec sine scandalo (ingenue fateor), quae tamen ex ea ratione proficiscuntur, quam vestra cum venia breviter explanabo.

Gaudebam sane, reverendissimi patres, nam quod a Deo factum est laetitiae nobis esse debet, gaudebam sano, in hoc concilio Vaticano nullos adesse nec imperatores, nec reges, nec principes temporales, sed neque legatos regnorum et rerumpublicarum. Sed maxima sollicitudine vexatus sum, et acerbissime tuli, dum magno animi moerore conspexerim in hanc sanctam aulam clanculum irrepsisse quondam se celebrantem mundi reginam, et eo temeritatis prorumpentem, ut & sanctis huius concilii patribus reverentiam et obedientiam expostulare videretur. Nomen quoque suum nec ipsam puduit coram sanctitate vestra de&ignare, ex quo vobis compertum fuit ipsam esse reginam tenebrarum Larum, reginam amatorum mundi, impiorum et iniquorum, ut ait Augustinus, et eorum dc quibus dicit evangelium * *Et mundus cum non cognovit.* Quid ergo hio loci habet opinio corrupta ct perversa huius mundi? Habemus evangelium, habemus sanctorum patrum doctrinam, manu tenemus apostolica» traditiones, od petram veritatis stamus. Hanc» haec inquam, et nihil aliud audiamus.

Improba tempora defluxerunt, quando ut rex magno» spiritus gerens se gloriose lactaret, episcopi usque ad terram defixi, humiliati sunt. Avertat Deus, no in liac rerum omnium perturbatione, a^ntationibus gratiam huius saeculi aucupemur, |>er comitatis simulationem Chrieti et ecclesiae causam prodamus, vcatraque dignitas et auctoritas in indignam vilitatem deducatur; scriptum eet3: *Reddite quae sunt Caesari· Caesari;* sed nullibi reperimus: reddite quae Bunt mundi mundo; eo vel magis ei deneganda inde veniant, quae sunt Dei Deo. Sed ei tandem aliquam opinionem publicam perscrutari velimus, od catlioheam recurramus.

Quod autem sensus communis fidelium semper ita intellexerit et modo intclligat, aperte testantur anxielatee, disceptationes, curae et preces, quae in univano orbe catholico excitatae sunt, statim ac a nonnullis in dubium revocari visa «t sententia a

3 UkW. t IV, p. uw et teqq. ed. veaeL; Mxnñ. t VII, t Manti. L XI, p. a.
« ut «t Vslit
< Msmí. t XI. p. W a
* p. «MA C D.

* Mansi, t XII. P· I085 C.
« IBcras om. H.Vatk.
» U XVI. p. 30 D.
« Ioan 1. 10.
k 1UIÜL XXB, 21.

cuncto populo christiano firmiter hucusque credita A et venerata. Quid? Nonno hoc miserrimo aevo theologicae disputationes vix frequentantur in scholis? Et tamen quis non videt, totam modo exagitari plebam christianam, et maxirnopero ab hoc sancto concilio postulato, ut infallibilitas Romani pontificia leeu Christi vicarii adaeratur? An putatis anxietates istae e dubitatione promanare? Minime gentium, reverendissimi patree. In hac alma Urbe, cuius fides prae^ dicatur in univorso mundo, tantilli pueri non alio nomino papam appellant, niri *Deum in terra.* Non agitur do novo dogmate, quando ca veritas expresso in sacris litteris continetur. Agitur o contra do definienda ct declaranda doctrina certissimo revelata, ad quam tuendam christifidelcs enixis precibus Deum ct concilium suppliciter perstringunt.

Quid ergo adhuc quaeritur an sit opportunum? Opportunum est id, cuius contrarium nec unus e praesentibus patribus affirmare auderet. Opportunum est ]i id, quod inferi portus confringit, et fideles ad fidei integritatem revocat. Opportunum est id, quod ec-' clesioe divinam firmat constitutionem, dignitatem episcopalem extollit, praesentiasimum Dei auxilium propugnat, unitatem corroborat, pacis aeternae foedus conciliat

Fortassis ecclesiae hostes bella redintegrabunt, et validiori impetu in nos desaevient? Possibile, obscurum autem et ambiguum. Hoc vero certum est, quod si (ut a Deo omnium, patre humiliter petimus) unanimi oro et corde omnes in idem iudicium con-j venietis, universus terrarum orbis in admirationem et reverentiam raptus ad pedes vestros corruet, ħomenque vestrum immortalitati commendabitis.

Reverendissimi patres, in medium allatum est exemplum sancti Cypnani episcopi et martyris invictissimi, quasi nec resciverit do supremo tribunali papae. Cyprianus itaque α quovis metu vos redimat, 0 et revocet ad fortitudinem. In epistola LV ad Cornelium haec calculo aureo sculpenda: „Non aliunde haereses sunt exortae, et nata schismata, quam quod sacerdoti Dei non obtemperatur, nec *unus in ecclesia Dei sacerdos ct iudex vice Christi cogitatur.*“

Vos ergo ex aequo et bono ludicate.

b.

## CONCIO

*Petri Ricordi Kcnrick archiepiscopi Sancii Ludovici in concilio habenda at non habita ob indicium finem discussionis generalis*l.

Eminentissimi praesides.

Eminentissimi ac reverendissimi patree.

1. Eminentisrimus archiepiscopus Dubliniensis in sua concione ex hoc suggestu nonnulladixit quae meum honorem graviter laeserunt; quibus ut statim respondere mihi liceret, post finitam eiusdem concionem, D aut saltem sub finem congregationis generalis, ea die habitae, ab eminentissimo praeside frustra postulavi. Hino eet ut hodie ombonern ascendam, verba de schemate nobis proposito in genero facturus; contra ac mihi in propositis erat; cum pro certo habuerim, fore ut omnia ad rem pertinentia ab aliis quam a me plenius et melius dicerentur. Veniam vestram, patres eminentissimi ac reverendissimi, imploro, ei vos longiore sermone quam afferre assueverim defatigare videar. Mihi etiam concedatis rogo ut utar libertate quae epispopum in concilio episcopos olloquentem, et, ut ait Boieuetius, futura potius quam praesentia tempora respicientem, deceat: confisi me a scopo schematis non aberraturum, neo aliquod quod cuicunque offensionem crearo debeat, dicturum: multo minus eminentissimo praesuli Dubliniensi, cui me magnis beneficiis devinctum agnosco; quemque semper, a triginta plusque annis, suspexi, et usque ad extremum vitae halitum, me suspecturum esso, spero et confido. Quibus praemissis rem aggredior.

2. Meos esse observationes, numero centum tri-» ginta octo in synopsi indicatas, in quas tam severe animadvertit eminentissimus Dubliniensis, agnosco; meque nihil in iis scripsisse quod non senserim, et, nisi in quantum ex hoc sermone contrarium constiterit, adhuc non sentiam, profiteor. Tria loca ex iis desumpta culpavit verbis severioribus eminentissimus praesul: Primum, quod pagina ducentesima septemdecima dixerim, caeteros apostolos eodem quo Petrus fundamenti nomine designatos fuisse; id quod ei videbatur infirmare probationem primatus Romani pontificis, quam ex hac voce theologi afferunt. Id autem non mihi, sed divis Paulo et loonni vitio verti debet- Quod autem illud minime intendissem, probant verba quae adhibui, et quae hic exscribenda duxi. Scripsi enim: „Verba Christi, *Tu es Petrus* etc.. ostendunt quidem Petro prao caeteris apostolis privilegium Christum contulisse, ut ecclesiae primarium fundamentum esset; id quod ecclesia in eius primatu, tum honoris tum iurisdictionis, semper ăğnovit. Negavi quidem, vi istius vocabuli *fundamentum* infallibilitatis donum Petro prae caeteris apostolis collatum fuisse; cum nemini unquam in mentem venisse dixerim, illud privilegii caeteris apostolis, eorumque successoribus, vindicare, eo quod eodem vocabulo *fundamenti* insigniti fuerint. Deinde ostendi falso inferri ecclesiae stabilitatem ex fundamenti firmitate derivari, cum Christus significasset se aliter utrique consulturum; verbis nempo ad omnes apostolos,Petro cum caeteris connumerato, directis: *Eccc ego vobiscum sum, omnibus diebus, usque ad consummationem saeculi.* Vix dici debuit me hac argumentandi ratione probationem consuetam primatus ex verbis Christi : *Tu es Petrus* etc., infirmare, aut attentasse aut attentare voluisse. Ipsum autem eminentisaimum praesulem istam probationem non tantum infirmare sed omnino tollere, sua argumentandi ratione, quando nempe de caeteris apostolis eorumque successoribus, episcopis, locutus sit, postea ostendam.

Secundo loco asseruit eminentissimus Dublinienris, idque emphatic©, verum noo esse quod scripserim de verribus 16“° et 17·· capitis XXI loannis evangeli!, nempe, quod vocee *agnos* et *ores* in vulgata versione inibi occurrence, — ex quarum discrimine argumento arguto, potius quam solido, nonnulli deducere solebant, episcopos aeque ac simplices fidelecurae pastoritine Romani pontificis, tanquam Petn successoris, concreditos fuisse, — in textu groove uni eidemque vocabulo προβχτιχ respondeant; ideoque fundamento id argumenti carere. Haud satis mirari potui eminentisaimum praesulem eiusmodi assertum ausum fuisse proferre; praecipuo cum. inter loquendum, id ipsum dicere mihi risus fuerit, mutato nomine πράβατα pro ηροβάτχχ. Graecus textus a Tischendorfio ante aliquot annus ad antiquos codices denuo recensitus, — cui viro etiam, ai boo© memini,

» **Prodiit Neapoli, typis fratnun de Angelis, in via Pellegrini 4, anno M tlKtiCLXX, hoc praenotato *monito:* .Quod haec tondo habita non fuerit, quamvis ad id praeparata, ex hoc aecidit quod die tertia lanii, in fine congregationis generalia, discussioni super schemate primo de fide catholica in genere finis Inopinato impositus sit. E quadraginta plus minusve episcopis, qui sua nomina inscripsissent eum in finem ut verba facerent, erat harum scriptor. Iure suo divino, mentem suam de gravissima hac re eo-episcopis, aliisque ios habentibus concilio interesse, aperiendi, utendum esse per typographical duxit: forma concionis manente, et nonnullis quae in concione ore prolata locum tantum haberent. Romae 8 lanii ŧ870. Orationem ipsam, non appendices dabo.**

summus pontifex litteras commendaticías dederit, ob opas cuns felicioribus post ingentes laboren absolutum, — me vere dixisse ostendit. Septimam eiusdem editionem, anno 1859 in lucem datam, prae manibus habeo, ex qua integrum locum legam adiecta ad singulae Christi responsiones versione vulgata, ut audientibus pateat eminentissimum Dubliniensem hac in re aliquid humani paseum esse. Praeterea: In arcu super sobum pontificis in ecclesia Vaticana, ubi versiculi illi Graece exhibentur, προβατχα, non autem πρὸβατα legi potest.

In opusculo *de pontificia infaUíbüitale,* eiusdem fere tenoris ac observation» praedictae, quod nuper Neapoli imprimendum.curavi, errore typographi, vox πρὸβατα loco προβάτια, aliter ac scripsissem, ac in synopsi habetur, occurrit. Atque, hoc haud obstante, verum est in graeco textu, in editione Hahnaea, eamdem vocem πρὸβατα utrique vocabulo *agnas d* orer, in atato loco, respondere. Hoc solum discrimen, ex B varia ista lectione, habetur; quod in textu Tiachendorfiano nil omnino inveniatur quod voci *ovi»* respondeat; cum προβάτια aut *agniculo»* aut *oviculas,* minime autem *oves* significet: in altero autem textu Hahnaeo, vox πρὸβατα *ovem* designat; quo non obstante vulgatae versioni^ auctor variandum duxit, nunc per *agnos,* nunc per *ove»* eandem vocem πρὸβατα reddendo. Assertum meum, quod verum non esae tam ĕmphatic repetitis vicibus dixit eminentissimi» Dubliniensis, verissimum esse constat, quicumque ex his duobus textibus adhibeatur. — De versionibus orientalibus, quas allegavit eminentissimi» praeiul, loqui nolo, cum satis sit veritatem asserti mei demonstrasse. Ex postea dicendis autem apparebit, parum referre quem sensum vocibus istis tribuere velimus, cum nil exindo in probationem p̈ontificia infallibilitatis aut pontificii etiam primatus, centra ac in observationibus dixerim, inferri posse facile C ostendam.

Tertio loco me culpavit eminentissimi» praesul quod dixerim de voce *fides* in LncaXXII,32; nempe nunquam vocem istam adhibitam fuisee a Domino ad corpus doctrinarum indicandum; in quo solo sensu argumentum in subsidium pontificiae infallibilitatis exinde deduci posset: et haud plus una aut altera vice pro virtutis eupernaturalis actu, quo Deo sese revelanti credimus, adhibitam eese. Per istam vocem, prout ex Domini loquelis colligi poeret, aswrui *fiduciam* seu *confidentiam* ut plurimam indicatam fuisse; quem sensum et non alium in loco allato vorem istam habere ostendi, regulae inhaerens, usum vocis consuetum retinendum, nisi rerum adiuncta aliter suaderent, quae hoc in casu, significationi consuetae favere adverti. Istam assertionem meam haeresim Calvinianam «apere dixit emmentósimus praesul, vim verborum quibus usus sit forsan minus advertens. In cuius probationem adduxit locum ex Ioannis XI, 27 — verba nempe Marthoe, quibas se in Christum credere professa sit, quod de fide sensu catholico accepta necease est intelligere.

Optimus tamen praesul non animadvertit in mea observatione non agi de vera fidei eupernaturalis tanquam virtutis theologicae natura definienda, sed tantum de vj vocis *fides* qualis in dictis Christi usurpata esae consueverit Ex viginti noxem locis evongcliorum in quibus vox ista *fide»* occurrit, ut inspicientibus Bibliorum Latinorum concordantium focilo patebit, duo tantum sunt nempe Maith. XXIII, 23, ct Lurae XV IU, 8, in quibat vox ista *fides* pro fidei virtute theologica forsan accipienda sit. Caetera omnia loca sensum *fiduciae* seu *confidentiae,* mu *fidei miraculorum,* exprimunt In Lucae XXII, 32, de quo agitur, hunc verum esse sensum consuetus vocis usus et rerum adiuncta mihi suadere videbantur et adhuc videntur; et ominentissimus praesul nihil adduxit quo hoc meum assertum infirmetur.

3. Nuno progredior ad probandum eminentissimum Dublinicnsem, sua argumentandi ratione, omnem vim quam Christi verbis: *Tu e» Petru»* etc., inesee communiter censent theologi, iis abstulisse. Eminentisaimus praesul negat episcopos, tanquam apostolorum successores, universalem in ecclesia iunsdictionem, quam hi a Christo acceperant, habere; quod quidem verum eet, ai do singulis episcopis extra concilium generale dicatur, sed non eet verum ei de corpore episcoporum, aive in concilio sive extra concilium intelligatur. Si potestas quae apostolis data est, in universo mundo evangelium praedicandi, ad ipeoe sit restringenda, quamvis eam ad finem usque saeculorum duraturam dederit Christus, probari nequit privilegium, quodeunquo fuerit, Petro per verba: *Tu a Petnu* etc., datum, ad suos successor», Romanos nempe pontifices, descendisse. Probatio igitur ex verbis Matthaei XVI, 18, 19, desumpto, cadit eo ipso quod verba Christi in eiusdem ĕvangelista capite XXVID, 18, 20, interpretationem minus litteralem accipiant. Agitur enim in utroque loco de potestate ad sacrum ministerium pertinente, et non de aliquo divinae eorum missionis signo, quale caset miracula patrandi, linguis loquendi, aliaque huiuamodi efficiendi facultas. Aut ergo tota illa ministerialis potestà» ad eorum successores transiit, aut nulla; quod certe dici nequiL Non ego igitur infirmavi probationem primatus ex verbis *Tu es Petrus* etc., quam explicite agnovi; sed eminentia sua, negando universalem iuriadictionem apostolis concesam ad eorum successores transióse, id praestitit.

Privilegia autem omnia ministeriolia, tum Petro tum caeteris apostolis concessa, ad eorum successores descendisse, sic probo; nulla in praesens facta inquisitione, quaenam ista fuerint, aut quodnam inter ea discrimen; aut quo genere probationis ostendantur collata fuisse.

Quodcunque ad ministerium sacrum in ecclesia Christi pertinet ex eius instituto, ad eam semper pertinere debet: alioquin ecclesia non esset talis qualis ab eo instituta aiL Privilegia proinde apostolis concessa, quao munus eis demandatum respiciont, eodem sunt nunc, ac quando primo fuerint collata; id quod dici debet de iia quae omnibus, Petro incluso, data fuerint, et de eo quod Petro singulari modo concessum sit. Dio reeurrectionia Christus omnibus apostolis. Petro semper incluso, missionem dedit, verbis: *Sicut* D *misit me Pater, et ego mitto vos:* et postea, quando in caelos ascensurus esset, verbis: *Docete omnes gentes* etc. Haec autem verba ad omnes directa, eos respiciebant, non tonquam ad singulos dicta, sed tanqu&m collegium quoddam constituentes; quod vel ex eo probatur, quod Thomas, qui non aderat quando die resurrectionis Christus apostolis apparuit, eamdem tamen missionem, eamdemque peccata remittendi facultatem, cum caeteris occeperit, ut omnes agnoscunt. Collegium hoc apoatolicum persona moralis est constituta, quae ad finem sarculorum duratura est; et cuius identitatem non magis minuit perpetua membrorum aucceesio, quam nostrae personali identitati officiat continua mutatio elementorum ex quj. bus corpora nostra eonshmt. Sir semper hominibu» ẗd< Iretis vivus, oculatus et auritus, eorum qua.· Christus fecit et docuit; udrò ut wrlm loanuis I. Eju-

1 I&.,1m» t« Xpria M«r — pasce ftguos meo»
15. ni attend μοκ — pasce φM neos
<e ge». — paste o t m taeas.

stolae I, 3 semper usurparo poesit: *quod vidimus* et *audivimus, annuntiamus vobis.* Quamcunque igitur potutateli! in sua origine acceperit, eamdem nuno habet. Divinam missionem — *sicut misit me Pater* — et univonsalum iurisdictionem — *docete amnes gentes* — collegium apoatolicum nunc babero dicondum cat; quo negato, aut infirmato, tota corruit religio Christiana.

Indo infero, Petri coeterorumquo apostolorum succeaaoree, apoatolicum collegium constituentes, omnem potestatem nunc habere, quam habuit istud collegium quando primo a Christo institutum esL Singuli episcopi, aeoraiiu considerati, ex instituto ipsius collegii, localem tantum in suis ipsorum dioecesibus ordinariam iurisdictionem habent; univorsi autem, universam; non eo praecise sensu quod ista iurisdictio universalis cx singulis localibus iurisdiotionibus quasi componatur; sed quod univorsi, sive dispersi et α m invioem separati, sivo in concilio generali adunati, collegium İ apoatolicum constituant. Hinc verba Cypriani, „episcopatus unus est, cuius pars in solidum a singulis tenetur44 lucem accipiunt et facilem explicationem. Si eminentissimus praesul Dubliniensis his acquiescendum non judicaverit, negare saltem nequit singulos, episcopos in conciliis generalibus iurisdictionem universalem habere. Hanc quidem clarissimus vir, archiepiscopus Nisibenue, sub finem secundi voluminis versioni^ Gallicae historiae suae conciliorum generalium, ostendere conatur, episcopia derivatam esso a Spiritu sancto, vi suae consecrationis, dum localem eorum iurisdictionem α Romano pontifico repetat. Schola autem theologorum cui adhaereo censet omnem episcopalem iurisdictionem, episcopis inosse α Christo immediate derivatam; ordinariamque eius restrictionem localem non nisi ex ecclesiae instituto ortam esse; cum debita tamen subordinatione eius ad Romanum pontificem, tanquam collegii apostolici caput, sicut 0 et universae ecclesiae. Dico igitur verba Christi ad apostolos dicta omnem suam vim otiam pro eorum successoribus habere, nihilque pono unde labefactetur argumentum quod ex verbis Matthaei XVI, 18, educere solent theologi, in probationem primatus Romani pontificis: ad cuius tamen examen nunc progredior.

4. Vestram indulgentiam postulo, eminentissimi ac reverendissimi potree, ut me pluribus certe haud arrisura loquentern aequo animo audiatis. Nil haereticum, aut quod haeresim sapiat, ut ex dictis eminen,-tifisimi Dubliniensis timore possitis, proferam: nil quod principiis fidei adversetur; nil quod rationum momentis, pro virium tenuitate, fulcire non conabor. Unum est quod monitum volo: me pro me ipeo loqui, non pro aliis, moquo nescire si quae dicturus eim, iis etiam quibuscurn in quaestione praesentis discursus coniungor, non sint displicituro. Si inter loquendum D aliquid durius mihi dicere contigerit, mementote ot imitamini exemplum ducum quibus patientiam persuaserit celebre dictum: „Percuto, sed audi.44 Moderatoribus eminentissimis congregationis morem geram: motibus autem non cedam.

Primatum Romani pontificis in univorsa ecclesia, tum honoris tum jurisdictionis agnosco: primatum dixi, non *dominatum*. Primatum autem ei, tanquam Petri -successori, incese tota traditio ecclesiae a sua origine testatur; quo solo testimonio adductus, eum tanquam certissimum fidei principium et dogma, accipio. Eum autem e verbis sacrae Scripturae probari posse, ab aliquo qui sequi velit regulam in earum interpretatione adhibendam, nobis traditam in fidei professione quam sub initium huius concilii, aliasquo toties omisimus, nego. Verum est me, principiis oxegœeos inhaerentem, dum scriberem observationes quas tam acriter increpavit eminentissimus Dubl>-niensis, aliter sensisse; sed re penitius inspecta, censeo ab hac interpretatione recedendum. Rationem mutatae sententiae affero.

Regula interpretandi Scripturas nobis imposita, haec eet: eas contra unanimem patrum consensum non interpretari. Si unquam detur consensus iste unanimia dubitari possit. Eo tamen deficiente, regula ista videtur nobis legem ponere maiorem, qui ad unanimitatem accedere videretur, patrum numerum, in suis Scripturae interpretationibus sequendi. Hoc posito, a communi hodierna explicatione verborum *super hanc petram* etc. discedere neceese est.

In eximio opusculo, „ad instar manuscript! impresso44, et patribus ante duos fere menses dono dato, invenimus quinque diversas interpretationes verbi *Petra* in loco allato; „quarum prima asserit" — verba exscribo ,^uper Petrum aedificatam ecclesiam, quam sequuntur patres eeptemdecim, et inter istos Orígenes, Cyprianus, Hieronymus, Hilarius, Cyrillus Alexandrinus, Leo Magnus, Augustinus. Secunda interpretatio verba illa „super hanc petram aedificabo ecclesiam meam44, intelligit, ecclesiam aedificatam esse super omnes apostolos, quos Petrus propter primatum in se repraesentabat. Et hanc sequuntur octo patres, et inter istos Origenos, Cyprianus, Hieronymus, Augustinus, Theodoretus. Tertia interpretatio asserit verba illa „super hanc petram aedificabo ecclesiam ‡neam intelligenda es«e de fide, quam confessus fuerat Petrus, ut scilicet haec fides, haec professio fidei, qua credimus Christum case Filium Dei vivi, sit aeternum ct immobile fundamentum ecclesiae. Et haec interpretatio est omnium solemnior, quam sequuntur patres doctoresque quadraginta quatuor; et inter istos, ex Oriente, Gregorius Nissenus, Cyrillus Alexandrinus, Chrysoetomus, Theophylaetus; ex Occidente, Hilarius, Ambrosius, Leo Magnus, ex Africa, Augustinus. — Quarta interpretatio asserit, verba illa, ,^uper hanc petram aedificabo ecclesiam meam44 intelligenda esse de illa petra, quam confossus fuerat Petrus, i. e. Christum, ut scilicet ecclesia inaedificata sit super Christum; et hanc interpretationem sequuntur patres doctoreeque sexdecim. Quinta patrum interpretatio nomino petrae intelligit etiam ipsos fideles, qui credentes Christum esse Filium Dei constituuntur lapides vivi, ex quibus aedificatur ecčlesia. ł — Hucusque auctor praedicti opusculi, apud quem legi possunt verba patrum, doctorumque quos allegat.

Ex hoc sequitur aut nullum omnino argumentum in probationem primatus ex verbis *super hanc petram aedificabo ecclesiam meam,* aut nonnisi tenuiter probabile, suppeditari. Nisi certum sit per petram. Potrum apostolum, in propria persona, non autem ut primarium apostolum, pro omnibus loquentern, intelligi debere, nullum omnino argumentum suppeditat istud vocabulum, non dico in probationem pontificiae infallibilitatis, sed etiam in subsidium primatus Romani episcopi. Si maiorem numerum patrum in hae re eequi debemus, tunc pro certo tenendum est, per petram, fidem a Petro professam, non autem Petrum, fidem profitentem, intelligi oportere. Et hic liceat mihi insigne interpretationis minus ingenuae exemplum afferre, quod praebet libellus a rev. emhiepiecopo Edesseno nuper hic Romae, singulari privilegio, editus, quod pace venerandi viri dictum volo; cum in re tam gravi verbis clarioribus, modo veris, utendum ait Libellus iste, ab undecim insignibus theologis, quorum agmen ducit doctissimus pater Perrone, litteris summo pontifici commendatu·» est.

eiusqoe, eine dubio, permissu exceptus a regula quae episeopœ ut inter m per typographiam sua sensa comf-manicarent impedit, ni velint alias quam Romae typograpborum opera uti.

Allatis duabus praecipuis interpretationibus, quae per petram, Petrum et fidem Petri, intelligunt, et facta observatione, priorem ante Ananam haereeim communem fuisse, alteram autem postea praecipue invaluisse ob controversiam de divinitate Christi exortam, prosequitur reverendi&îimus auctor, cuius elucobrationis verba, paginis 7·· et S'», haoc sunt:

„Quantum autem hae duae evangelici textus expositiones inter « cohaereant, facile quisque inteiliget, n haec bene perpendat. Ad unitatem constituendam ac conservandam Christus Petri personam, eiaeque in primatu successoree tanquam centrum posuit, ut omnes fideles unitate fidei ac communionis simul coniungerentur; at quoniam unitas pedum in communione omnium fidelium, sed praesertim m unitate fidei, quae communione potior est, consistit, necessarium omnino erat ut non in mera Petri persona, red etiam in fide quam praedicavit, et ecclesiastici aedificii fundamentum poneretur et unitatis centrum constitueretur. Etenim si tantum in persona Petri, et non etiam in soliditate eius fidei, aedificii fundamentum positum fuisset, deficiente Petri fide, «clesiao unitas non servaretur, et iuxta professioni^ fidei varietatem piares quoque efformarentur ecclesiae. Si ergo Christus voluit, unam caso cedesiam. unitate fidei et communionis, si od unitatem hanc perpetuo servandam in ratione fundamenti ac centri, Petri personam posuit, eius quoque solidissimam fidem, quam professus est ac praedicavit, uti fundamentum ponere debuit; aliter ribi propositum finem in constituenda ecclesia assequutus non fuisset Quapropter cum et Petri persona, et fides ab eo praedicata rit ecclesiae fundamentum, illam ipsam petrae soliditatem, qua persona Petri gaudet, eamdem cius fidei esse tribuendam patet, ne, hac deficiente, totum corruat aedificium. Utraque ergo horum Christi verborum expositio eet eius intentioni in condenda ecclesia optime consentanea, et una ad alteram clarius exponendam inservit Patres itaque priorum saeculorum, qui ea verba ad Petri personam applicuerunt, non solum «eundam expositionem non excludant, sed implicite supponunt; agnoscentes enim Petri personam eee immobilem fundamentalem petram totius ecclesiae aedificii, iam implicite eius fidem quoque in eadem fundamenti ratione agnovere debent, cum eadem fides sit unitatis fundamentum totius aedificii. Illi autem qui Petri fidem petram esse in fundamento ecclesiae a Christo positam tradunt, Petri personam non excludunt, sed solum qua ratione Petrus petra et fundamentum ecclesiae intelligendus sit, apertius docent; hinc plures eorum sunt qui utramque expositionem tradunt, uti videre ost apud S. Augustinum.'[1]

Omitto quod auctor in his observationibus supponat id quod in quaestionem venit, nempe Christum oederiam suam fundasse iu fide Petri jOraonnli; exindeque «qui successorum Petri infallibilitalem, unum tantum notabo. Inter loca patrum quae, per «i septenne paginas, citat, plura sunt quae vel de Pelro profitante fidem, id «t, de Petri fido eubioctiva, vel do fide α Petro profosea, id «t, de fide Petri obioctivo sumpta, inlelligi ¡xesent. Ul auteoi valeret argumentum. auctor probare debuit de aubiectiva, non autem de obirelira fida Petri, þaire ab eo čitati loculos furiae; id quod ostendere neglexit.

Mihi de lian interpretat muuni varietate cogitanti ŏmne pome in miam ķjal< viiuin est, m rurio liibeaiur diMriminn inter fundamentum cui inaudi fl-A cata sit domus quaecumque, et illud quod in eius aedificatione poni solet Aedificaturus domum, praecipue si de magna et in longum tempus duratura agatur, prius defodit terram, uaquedum ad saxum vivum, ut aiunt, pervenerit; in quo deinde fundamenta, id «t primam partem structurae, ponit Admisso hoc duplici eensu fundamenti, cessat omnis ista interpretationum varietas, pluraque loca Scripturae, quao primo aspectu sevum vix conciban posse videantur, lucem magnam accipiunt Fundamentum ecdcaiae, ut ita. dicam naturale et primarium, est Christus, sive eius persona, seu fides de divina eius natura, respiciatur. Fundamentum architectonicum, seu a Christo positum, eunt duodecim apostoli, inter quos ratione primatus eminet Petrus; et aie conciliantur loca patrum qui intellexerint eum, hac occasione, sicut contigit in ea quae post sermonem a Christo in synagoga Capher-naitica refertur, Ioannis VI, communi interrogationi omnium nomine, respondía»; et pro omnibus praemium confessionis accepisse1. In hae verbi *Petra* explicatione, servatur Petri primatus, tanqu&m primarium ministeriale fundamentum; servatur proprietas verborum Pauli et Ioannis, omnes apostolos communi fundamenti nomine insignientium; servatur veritas locutionis a Paulo tam emphatic© adhibitae, nempe, *fundamentum man aliud nemo potat ponere praeter id quod positum est, quod esi Christus lesus* (I Cor. III, 2); eripitur adversariis fidei telum quod tam efficaciter in noe vibrare consueverint, cum dicant catholicos non super Christo, sed super mortali homine, ecclesiam aedificatam esse, credere; et, quod in praesens est minime spernendum, subtrahitur advocatis pontificis, se solo, infallibilis, fundamentum argumenti, quod ex locutione figurata ct incerti sensus, ad vivum usque adacta, educere solent, ad probandam eum non tantum supremam sed etiam absolutam auctoritatem a Christo obtinere. Quidquid sit dc hac mea sententia, obvium est ex verbis *Tu a Petrus,* ete. argumentum peremptorium in probationem etiam primatus educi nequire'.

De aliis verbis Christi ad Petrum: *Pasce agnos meos; pasce oves mea* dici potest, Christum per triplicem istam commendationem ostendisse Petrum,

1 «Petras ex peraona omnius apoatoloram profitetur: *Tu es Christus filius Dei ciri.* — Quia *tu es Petrus, et super hanc petram aedificato ecclesiam meam.* — Sicut ipse lumen apostolis donavit, ut lumen mundi appellarentur, caeteraqne ex Domino sortiti «uni vocabula: ita et Simoni, qui credebat in petram Christum. Petri largitas est nomen. At secundum metaphoram petrae recte dicitar ei: *aedificato ecclesiam meam super te"* S. Hieronymus, in Matth. e. XVI. Y. 15, 16. — -Sicut enim quedara dicuntur quae ad apostatata Petram proprie pertinere videantur. Dee tamen habent illustrera intellectum, nisi cura referantur ad ecekaiam, cuius ille agnoscitur in figura gestasse personam, propter primalum qnem in discipulis Labait, ricali est: *Tibi dato dares regni cactorum,* et si qua huius-D modi * S. Augustinas, in enarr. Pel CVIII, n. 1. — -Sicut ta apwtoUi cura eaeel etiun ipse numeras duodenarius, id est. quadripartitas ta ternos, et omnes ureal interrogati. solos Petrua respondit: *Tu es Christus, filius Dei rivi,* et ei dicitur; *tibi dato clares regni caetorum,* tauqoaui ligandi et «vivendi solus acceperit potestatem; cara et illud una» pro omaibas dixerit, et boc cum omnibus lanquam personam gerens ipsius unitatis acceperit: ideo unus pro omnibus, quia unitas est ta omnibus.· Idem, in Ioannis evangelism CXVIil, n. 4. .Tibi, inquit, dabo claves regni caelorum: et ut solvas et liges. Hoc Novatianns non audivit, sed ecclesia Dei audivit, id ť. ille in lapsu, nos ta remissione: 'die in impoenitentia, nos in gratia. Quod Petro dicitur, apostolis dicitor." 8. Atnbrurins, ta Pralmnm XXXVUI, n. 37.

« Postquam quae supra leguntur typis niaodarentar. incidi in locum Pawhasil Ra.lberti. qui ŏamd prorsus ideam exprimlL .Licet super evletn inn-Umenta primus ac ñ caput Petrus recte positus credatur, tamra in ea petra, de qua nomen ribi ei dono traxit, st saper eaa» tota construitur et constabilitur illa caelatis teri<alrm. id eat. super Chrbtam, ut firma permaneat ta aeleraum· Expos, m MaMfc hb. VII!. c. 16.

triplici istius negatione, o privilegio quo ad aposto- A iorum consortium vocatus fuerat, non oxeidisre; idquo in praemium inoioris eius erga Dominum prae enoteris amoris ci manere. ,,Redditur", ait Augustinus, ,,negationi trinae trina confessio, no minus amori lingua serviat, quam timori, et plus elicuire videatur mors imminens quam vita praeoens"* Argumentum quod affert Bollarminus, quod verba *agnos meos, ct oves meus* complectantur omnem gregem Christi, ideoquo ostendant potestatom per ea verba collatam ad omnes extendi, nil probat; nam non sunt generaliora, nec regendi sensum magis exprimunt, quam quae Paulus ad presbytero» Mileti coadunatos direxerit: *Attendite vobis, et* univorso gregi, in *quo ros posuit Spiritus sanctus episcopos* regere ποιμαίνειν *ecclesiam Dei, quam acquisivit suo sanguine.* Act. XX, 28'.

Verba *Oravi pro te,* otc. sensum iis communiter tributum non habere, sed do Petri lapeu, passionis tempore et subsequent! oius conversione, intelligi B debere, ostendero couatua sum in observationibua meis3. ,,Est interpretatio, ait auctor opusculi ad instar manuscript! impressi, famosissima et solemnissima, quamque tradunt quadraginta quatuor antiquissimi et subséquentes pairee ot doctores." Ita enim intelligebantur por sex priora ecclesiae sacculo. Quod autem postea alium significatum acceperint, id factum fuisse videtur, ex more scriptoribus ecclesiasticis usitato, verba scripturae sensu accommodatitio potius quam litterali saepe interpretandi.

Praetor ea quae in observationibus hac de re habentur, adlicere placet nonnulla quao meam sententiam de sensu istius verbi Christi confirmare ridentur. Ex eo quod Salvator, omnes apostolos allocutus, eis annuntians Salonam potiisso ut eoe tanquam triticum cribrarvi, deinde ad Petrum vocem direxerit: *Ego autem rogavi pro te* — quae necessario intelligi C debeant de oo solo, exclusis caoteris, cum caeteros conversus confirmaturus eeset — infertur, aliquid singulare Potro his verbis promissum fuisse. Id quidem verum est, eed aliquid a dono extraordinario quod per ea verba Petro promissum fuisse, communiter creditur, admodum diversum.

Anne dici poteet Chrietum pro solo Petro orasse, caeterisque, tanto discrimini obiiciendis, nullum praesidium paravisse? Unde tunc factum eet ut caeteri starent, nullo extraordinario adiutorio muniti, Petrus autem, pro quo singulariter Christus oravit, tam enormiter lapsus sit? Vera ratio quarenam ei soli direxerit verba Salvator haec esse ridetur. Pro omnibus quidem oravit, ut necease sit pro certo habere. Petro autem intimavit, verba ad eum singulariter dirigendo, se, sicut clarius post responsionem Petri V. 33, in V. 34 esset dicturus. Magistrum negaturum, sic eum lapsus imminentis monuit, conversionemque eius praedixit, per eumquo caeteros etiam oonfirmatum iri. Verba Domini sio intellecta planum sensum pruebenL Praeter iteratam monitionem Petro datam, praedictionem conversionis eius continent; quam cum Petrus, postquam in so reversus esset, certe recoleret, nullum dubium ei reliquit de venia quam consecuturus Cfeset, ct sic, Ionian, eum a desperatione, ob gravissimam illam culpam quam admisisset, immunem sena-verunt.

Praeterea singula verba in ista Christi ad Petrum allocutione de Petri successoribus intelligi nequeunt quin aliquid maxime absurdi exinde sequi videretur. *Tu autem conversus,* respiciunt certe convereionem Petri. Si priora verba, *oravi pro te,* et posteriora, *confirma fratres tuos,* ad successoree Petri caelestem vim, et munus transiisse probent, non videtur quarenam intermedia verba, *tu autem conversus,* ad eos etiam pertinere, et aliquali sensu de eis intelligi, non

Haec dicentem non me multum movet incusatio illo, quam nuper in me, tacito tamen nomine, direxit reverendissimus Elphinensis, eminentissimi Dublinien-sis vestigia premens, cum dolorem cordis sui exprimeret, inter episcopos esse nonnullos qui textus sacrae Scripturae, aliaque loca in probationem pontificiae infallibilitatis adducta, sensu haereticorum interpretari non veritos fuisse. — Si haec iu viridi, aiebat optimus ille vir, quid in arido fiet? Sit haec ad eum aliosque responsio mea. Valida argumenta infirmari nequeunt: invalida autem nocent, potius quam patrocinantur, causae in cuius probationem adducantur. Irenoei, Tertulliani, Augustini, Vincentii Lerinensis exempla secutus, fidei catholicae probationes ex traditione potius quam cx Scripturarum interpretatione quaerendos duxi; quae interpretatio, iuxta Tertullianum, magis apta est ad veritatem obnubilandam quam demonstrandam. Inter testimonia ex traditione desumpta, nonnulla reiicienda censui; ut in commate Irenoei do potiore principalitate, quant ecclesiae Romanae vindicasse communiter creditur; wd id praestiti, adductis rationum momentis; quibus, non contumeliis, sed rationibus, occurri dobeat.

Metaphoricas argutias abiiciendos duxi; red fidem conciliorum patrumquo appellavi; quao ¿stas cum antiqua ecclesiae universalis doctrina et praxi non cohaerere, red cis potius contradicere ostendit, liare agendi ratio magis apta rei ad protestante in gremium ecclesiae reducendos, quam argumenta, quorum principia ipsi reiiciont; et quae, quamvis catholicis minus instructis irrefragabilia ew videantur, ex sareulorum trium experientia, inventa sunt ad controversias finiendas parum apta.

Sic huic parti praesentis rermonis finem impooo.

* Ln Ioann. evangeL e. CXXII, a 5.

• .Atque hoc ab ipso Christo edocemur, qui poet «e Petrum ecclesiae suae pastorem constituit: Petre, enim inquit, diligis me plus his. Pasce oves meas. Atque etiam omnibus futuris pastoribus ac magistris eanidem potestatem tribuit Et huius rei argumentum est, quod omnes perinde atque ille ligent et solvant." S. Basilios, *Contili. monastic.,* c. XXII, n. 6.

_N'ou enim sine cauta inter omnes apostolos huius ecclesiae catholicae personam sustinet Petrus: huic enim ecclesiae claves regni caelorum datae sunt (Matth. XVI, 19). Et cum ei dicitur, ad omnes dicitur: *Amas me? Pasce ores meas."* S. Augustinus, *De Aÿone cÂrùfiano, e.* XXX.

> wNec magis valent ad probandam pontificiam inerrantiam verba Christi ad Petrum (Lucas XXII, 11, Ih) in quibus palmar argumentum inveníase se putant eius penteiitioe advocati. Habita ratione rerum adjunctorum in quibus Christus ea protulit, et verbornm quae deinde ad omnes apostolos direxit, non ridetur munus aliquod ad ecclesiae regimen pertinens, tunc Petro collatum aut promissum fuisse: multo minus donum inerrantiae in eo gerendo ei esse intimatum. Monitum erat quo eum ad imminens discrimen, cui obiiciendus esset, superandum hortaretur, «ironique intimatio, eum post lapsum conversum iri, et caeteros apostolos confirmaturam. Rogavit igitur Christus pro D Petro, qui, ut prae caeteris apostolis munere distinguebatur, prae caeteris etiam a Satana cribrandus petebatur, et prae caeteris defecturus praevidebatur. Rogavit Christus ut non deficeret fides eius, id est, ut fiduciam, qua Christo hucusque adhaeserat, omnino ant iu perpetuum non amitteret; et post lapsum, in se reversus, id est, conversus, caeteris animus adderet. Hoc praestitit Petrus post Domini resurrectionem, cum eam caeteris discipulis annuntiavit, ut ex verbis (Lucae XXIV) connut: Ileeurrexit Dominas vere et apparuit Petro. Non igitur de fide, tanquam doctrinae corpore, in quo sensu nunquam a Domino vox ista adbibita ridetor; nec etiam de fide, virtute nempe theologica, qua Deo credimus, in quo sensu semel et iterum tantum in eius dictis occurrit; sed de fiducia qua ei tanquam magistro hucusque adhaeserat» verba Christi accipi debent. Quod si nonnulli inter veteres, et turba reeentiorum interpretum, ea verba aliter intellexerint; in iisque munus Petro impositum, fratres, id est, caeteros apostolos eoromqne successores, episcopos nempe. In fide confirmandi, invenerint, id aliis nullam imponit neceuitalem a simplici et litterali eorum significatione recedendi.· C£ t LT, 1060 d.

argumentis brevi resumptis. — Habemus in sacra Scriptura testimonia luculentissima miseionia omnibus apostolis datae et divinae assistendae omnibus promissae. Haec loca clara sunt, et nullam interpretandi varietatem admittunt Non habemus vel unum locum Scripturae, de cuius vero sensu non disputetur, in quo aliquid eiasmodi Petro, aeoreim ab aliis, promittatur. Et tamen volunt auctores schematis ut Romano pontifici, tanquam Petri successori, asseremus potestatam, quam Petro datam fuisse nullo certo sacrae Scripturae testimonio probari possit, nisi in quantum cum caeteris apostolis eam acceperit; quaque ei seorsim a caeteris vindicata, sequeretur divinam assistendam eis promissam non nisi per eum dandam esse, quamvis loca adducta ostendant, eam ei, non alio modo, sicut nec aliis verbis, quam caeteris fuisse promissam. Privilegium quidem Petro prae aliis magnum datum fuisse agnosco; non Scripturarum, sed totius christianae antiquitatis, adductus testimonio: cuius beneficio eum infallibilem ce?e constat; ea tamen conditione, ut fratrum consilio utatur; eorumque, in supremo hoc munere cum eo consortium, iudicio adiuvetur, et eorum, quorum caput eet et os, nomine loquatur. Nemo tamen est qui non videat quam longe distet istud privilegium α votis eorum qui, haud aine contumelia adversantium, antiquis viis ecclesiae insistentium, pontificiam potestatem, divina sua origine magnam, deinde decurau saeculorum in immensum auctam, *solam* esse in ecclo&ia velintx.

5. Sub initium suae concionis pminenUssimus praesul Dublinien&is de opere a fratre meo ohm archiepiscopo Baltimorensi, Anglica lingua scripto de *primatu* wdii *apostoliche* honorificentissime loculus rat; pro quo gratus, ut par erat, cititi Decursu tamen sermonis mihi videbatur mortui commemorationem viventis fuisse exprobrationem. Retulit enim se ox eius lectione ante triginta plus minusve annos didicisse, quae de Honorii condemnatione in concilio sexto facta sint, nullomodo officere sententiae de pontificia infallibilitate. Reverendissimus archiepiscopus Baltimorenrie postea de eo mentionem honorificam fecit; nonnullaque ex eius theologia dogmatica citavit; ex quibus apparere posset non eam intercedere differentiam inter sententiam quam ipse tam valide propugnat et eam quam fratris mei fuisse ego, litteris ad eum directis, asseveraverim. De utroque pauca dicenda habeo.

Gravem querelam adversus reverendissimum Bal-

A timorensem movere possem, quod clausulam, quao toties in publicum nuper prodiit, mancam et truncatam ex hoc ambone tradiderit. Integra fratris sententia aio se habet:

„Non tamen placet ea loquendi ratio qua pontifex se solo infallibilis praedicatur: nam de eo, tanquam privato doctore, privilegium inerrantiao nomo fero ex theologis catholicis noscitur propugnasse: neo tanquam pontifex solus est, ei quippe docenti adhaeret episcoporum collegium ut semper contigisse liquoL“

Huc usque Baltimorensis. Verba deinde sequentia, nulla alia interposita periodo, omittenda duxit, quamvis, ut stalim patebit, ea ad plenam scriptoris sententiam exponendam maxime necessaria essent.

pontificias autem definitiones ab episcoporum collegio exceptas, sive in concilio, sive in suis sedibus, vel subscribendo decretis, vel haud renitendo, vim babere et auctoritatem infallibilem nemo orthodoxus negaverit.

Haec verba nullum dubiam relinquunt de mento scriptoris; quae proindo omitti non debuerunt, cum prior periodus citetur, quin falsa de eius sententia opinio tradatur[1].

Hanc autem sententiam ei non casu excidisse constat ex iis quae scripsit in opere Anglica lingua scripto, ex cuius lectione se tam multum profecisse tototua sit eminentiasimus praesul Dublinieiiris. Haec quae lecturus sum desumpsi ex opere ipso, in bibliotheca, collegii Anglici io hac urbe asservato. Versionem eorum Urinam ad litteras quasi exactam, ne, formam venustiorem ambiendo, vim minuere viderer, sic trado.

..Personalis fallibilitas (papae) tanquam privatae personae, sive scribentis sive loquentia, libere agnoscitur ab advocatis ardendovibos praerogativarum papaliam; sed eius officialis infallibilitas er *cathedra* strenue affirmatur a multis; cum alii, ut Gallicus coetus, anno 1682 habitus, asserunt eius iudicia posse emendationem recipere, usquedum eis accesserit assensus et acquiescentia magni (idest maioris portis) episcoporum corporis. In praxi, non est locus difficultati: cum omnia solemnia iudicia a pontifice huc usque emissa vaensum collegarum acceperint- Si de nova definitione quaestio esset, a fidelibus generatilo pro vera haberi debet, usque dum episcoporum corpus ei non contradixerit, aut sese ŏp̆posuerit '.

6. Priusquam ad alia progrediar, nequeo diffiteri me in omnibus cum sententia fratris mei, quam communem esse theologorum scio, non concordare. — De assensu ecclesiae, ut aiunt, dispersae, censeo eum negativam potiusquam positivam auctoritatem habere. Nulli errori, qui ventati revelatae *contradicat,* eccle-

1 **Litteris sd Ptririenaem nrchiepiscopum, die 24u octobris 1865 datis, pontifex sibi vindicavit ordinariae» potestatem in singula» dioeceses. In miraste de Remano pontifice dieihir. ei compelere ordinariam et immediatam inrisdictionem in anivena ecclesia. Cnm haec dicta sint, nulla facta distinctione inter potestatem ordinariam seu episcopalem, et ordinariam patriarthakm et primatialea. videretur sequi pontificem ease revera ordinariam seu episcopum uninreni isque dioeceseos orbis Christiani luxta tnetorem libri *De curia Romana,* qui quindecim ănso Recae vixit, pontifex est ordinaria· exdurinu omnium missionum quae sacrae congregationi Je *Propaganda fide* subduntur; adeo ut non sit aliud discrimen inter vicarios apostólicos, «t episcopos titulares qui iis miuionibu· praeficiantur, quam quod isti sint ordinarii, illi autem *extraordinarii* þontifici vicarii *Dic* rùmucAe Curie. Bangen, Minster 1854, p. 253, — Sublatis concordatis, quod, pontificia infallibilitate stabilita, brevi eveniet, omnes sedes episcopales ad nutum pontificis sollus dispcneatnr: — omnesque proinde episcopi erant vicarii pontificis, et ad nutum eius ămovibile Sic eccitila. a qua societas dviiis gubernii repraesentarivi formam, cui occepta debet lura sua, mutuata est, exemplum absolutism! in utraque ordine doctrinali et administrativo, perfectissimum exhibebit Nuper Reverendi mus orator dixit, pontificiam potestatem etiam in regimine ease quidem absolutam, non tamen arbitrariam; quia semper a ratione gubernatur; id quod evidenter rapp aii, pontificem impeccabilvm esse. Haec illatio necessaria etiam sequitur ex tins infalllbililaU. quia Intellectus ad quem pertinet, a moribus infimam redpil**

* **In «no citandi modo habet arthiepiscopus Bsitimoren*is cagno» andorra. SU citari consuevit decreiam Florentinum, ad quod hae in questione tam saepe appellator, ataque danrala adiuacta, nulla periodo interposita, de privilegiis patriarchalium sedium. alisnimque a Romani, serrandi*, quae separata a verbi* praecedentibus, nullam senium praebet: sed eis adlecta, vim verborum in ea adbibitorum explicat. — Adiicere placet verbum *quemadmodum* in ultima parte decreti, at communiter citatur, non adverblaliter, sed sic *ad juem modum, re&** ór rpôrtor, accipi ·1·1· t.

• **.The penerai fallibility (of the pope) in bi* private capacity, writing or speaking. b freely conceded by the most ardent advocates of papal prerogatives: but his official infallibility ex *cathedra* is strongly affirmed by many: while some, as the French assembly of 1682, eoolend that his judgment may admit of amendment, as long ns it b not sustained by the assent and adhesion of the great body of bishops. Practically there is no room for difficulty, since all solemn judgments hitherto pronounced by the pontiff have received the assent of his colleagues; and la the contingency of a new definition. It should bepresumed by the faithful nt large that it is correct as long ra the body of bishop» denot remonstrate and oppose** IL- **Ettrick, *Primacy o( tXe Apotíolie See.* Philadelphia 1845, p. 357.**

eia, sive dispersa sivo in concibo collecta, assentiri posait, quin portae inferi contra eam praevaluisse dicerentur. — Divinam tamen assistentiam habet in lia solis quae Christus apoetoloa docuerat, quae omnia — omnem scilicet istam veritatem — *omnia quaecumque dixerim vobis* — Spiritus sanctus in eorum, memoriam revocavit, mentes eorum divino suo lumino illustrando — in quem finem datus est, potiusquam nova revelando. Ut do hia tanquam testes auriti, apostoli, eorumquo successores, testimonium ferre possint, necease est ut nullam sententiam quao eis contradiceret, etiam tacendo, approbare possent

Quando autem quaestio sit do nova fidei definitione, censeo concilium, quod vere ecclesiam universalem repraesentet, necessario requiri. In eo enim solo haberi possit conquisitio, si quid dubii ortum fuerit Silentium in quibusdam tantum, iisque favorabilibus adiunctis, pro assensu haberi debet, sed non in omnibus, praecipuo cum dissensus evasurus sit aut B inutilis aut periculosus. Sit in exemplum praesens controversia. Si pontifici placuisset se ipsum, sensu schematis, pro infallibili definire, non data fuisset occasio magnae conquisitioni, quam, convocato concilio, et episcopia in unum collectis, ot aibimetipsis invicem lumen et animos afferentibus, dari vidimus. Perpauci ex iie qui novae definitioni, in rerum adiunctis difficillimis, tam fortiter obstiterunt, ausi fuissent pontifici repugnare, aut, si eis ad id animi non defuissent, scivissent unde eumene anitu ad tuenda iura sua, tam gravi periculo exposita, apta et efficacia.

Insigne exemplum quod silentium ecclesiae in omni saltem casu pro assensu haberi nequeat, suppeditat historia sententiae de potentato Romani pontificis in regna, quae suae ¡peius ditioni non luerint subiecta. Per quatuor saltem saecula, post bullam *Unam sanctam,* invaluit ista sententia; nec aliquod quod sciam superest monumentum quod ostendat alios quam qui exinde domna passi sint contra cam remonstrasse; iique non tam potestati ipsi quam exercitio eius, in eorum damnum, restitisse censeri debent Ex quo bulla Bonifacii VIH prodiit usque oil initium saeculi XVII, per quatuor integra saecula, ista definitio potestatis pontificiae vim habuisse videtur; et ad fidem pertinere etiam u doctissimis theologis, qui saeculo decimoséptimo floruerunt, dicebatur. Putabam quidem oliai, verba bullae *Unam sanctam* cum sententia quam tunc tenebam de pontificia infallibilitate componi posse, contra ac nuno censeo. Singulari quadam Dei providentia mihi videbatur factum esse, ut pontifex non doclarasset omnem humanam creaturam ei in temporalibus ratione peccati aubiectam fuisse: sed, ro maturius ]>erpensa, sensi istam explicationem merum effugium esse viro ingenuo omnino indignum. Verba suam significationem trahunt ex D intentione loquentia «t intelligentia audientium. Nemo negare potest mentem Bonifacii fuisse in illa bulla, potestatem temporalem sibi vindicare, eamque sententiam fidelibus proponere, de salutis necessitate tenendam. Nemo negare potest verba bullae hoc sensu acceptata fuisse ab omnibus, qui tunc temporis vivebant. Si ei restiterint subditi Philippi Pulchri, erant numero paucissimi, relate od universam christianitatem, cum pars admodum pofva Galliae hodiernae eius imperio parebat; ipsique pauci auctoritatis exercitio potius quam eius iuri divino sese opposuisse haberi possint. Ecclesia igitur per id tempus videtur bullam *Unam sanctam* assensu suo probasse, nemine fere episcoporum contra eam reclamante.

Nunc autem ab omnibus, haud etiam exceptis ardentioribus pontificiae infallibilitatis advocatis, reiicitur sententia adeo solemniter in ista bulla enunciata. Testem adduco omni certe hac in re exceptione maiorem, nempe reverendissimum dominum Martinum loonnem Spalding, archicpúcopum Baltimórensem, qui in opere de quo postea dicendi occurret occasio aptior, anno 1866, Baltimori impresso, postquam tres aliae eiusdem libri editiones exhaustae fuissent, et quarta haec votis fidelium data sit, — sio ait:

„Dicitur tamen papatum potestatem temporalem sibi arrogasse; et, medii aevi saeculis, ius regee deponendi, eorumque subditos iuramento fidelitatis solvendi potestatem eibi vindicasse? Esto: quid inde sequitur? An ista potestatis temporalis accessio pro praerogativa papatus *essentiali* unquam habita fuerit? Quinimo, nonne habita eat tanquam appendix *accidentalis,* — rerum adjunctorum potius sequela? Anne dantur exempla talis ita dictae usurpationis in decem primis saeculis? Potestatem illam quis Romanorum pontificum per tria haec ultima saecula aut exercuerit aut sibi vindicaverit? Si haec duo foeta corta sint, et sunt certissima, undo probari posit quod papatum agnoscere, eius potestatem temporalem agnoscendi necessitatem imponat? Haec certe numquam doctrina ecclesiae catholicae erat: alioquin, ubi quis possit invenire definitionem quae eam *doctrinam* esso declaret1? Quinque ex universitatibus catholicis celebrioribus (Sorbonna, Lovaniensis, Duoccnn, Complutensis et Salmanticensis), dum a Pitt, Gubernii Anglici nempe primo ministro, ex officio interrogatae fuerint, solemniter et unanimiter hanc sententiam damnaverunt, et ei contradixerunt Anne ecclesia catholica, — anne ipsi pontifices — eas hano ob causam damnaverunt? Nonne catholici, ubivis fera gentium, una voce eam reiiciunt; stintile eo minus catholici? Fidenter assero, idque re bene perpensa, perpaucos ex catholicis hodie inveniri posse qui eam non reiiciant; pauciores adhuc qui eam teneant; et quod Romae etiam, saltem publice non tradatur "

Tacitus igitur assensus episcoporum per quatuor paltoni saecula non effecit ut sententia do potestate

1 **Hic certe falsos est auctor. Ad doctrinam conitituendam non requiritur definitio: sufficit ut sit veritas divinitus revelata, et ut talis ordinario ecclesiae magisterio fidelibus proponatur. At potestas illa Unquam doctrina proposita est a Bonifacio Vili, cum .«ub salutis dispendio declaraaset eam ab omnibus esae tenendam. Alioquin Snaresins eam pro doctrina definita habuit.**

**t .But the papacy invested itself with temporal power; and, in the middle ages, it claimed the right to depose princes and to absolve their subjects from the oath of allegian — Be it so; what then? Was this accession of temporal power ever viewed as an essential prerogative of the papacy? Or was it not considered merely as an accidental appendage: the creature of peculiar circumstances? Are there any examples of such alleged usurpations daring the first ten centuries of its history? Has this power been exercised, or even claimed, by the Roman pontiffs, for the last three centuries? If these two facta are undoubted, — as they certainly are, — then how maintain that a belief in the papacy involves a recognition of its temporal power? The latter was never certainty a doc*trine ot* the church. If it was, where is the proof; where the church definition that made it a doctrine? Fire leading catholic universities — (Sorbonne, Louvaine, Downy, Alcala and Salamanca) — when officially called on by Mr. Pitt, prime minister of Great Britain (1788). solemnly and unanimously disclaimed this opinion, and maintained tie contrary. Did the catholic church, did the popes ever rebuke them for the disclaimer? Do not catholics all over the world now almcot unanimously disclaim it and are they the less catholic for this? I fearlessly esseri, — and I do it so advisedly, — that there are very few catholics at the present day, who do not reject this opinion: that there are steli fewer who maintain it; and that it is not defended, at least publicly·, even in Rome itself/ Zedwres *on the eridmcco of catholicity,* by M. I. Spalding d. d. archbishop uf Baltimore. Fourth edition. 1«8, p. 577, 878.**

• **Vox minus cauta.**

Romanorum pontificum in temporalibus pro doctrina fidei catholicae haberetur, ut ex se potet, cum alioquin eam nunc reiicere osset a catholicae ecclesiae unitate deficere.

In ista sententia duo quidem sunt distinguenda i potestas ipsa, et ratio eius. Potestas ipsa suum fundamentum habuit in rerum adiunctis,· et, ut plurimum, in bonum commune cessit. Ratio potestatis non erat, — ut pontifiere asserebant, — divina auctoritas, eis tamquam primatum tenentibus in ecclesia divinitus data: sed ex rerum adiunctis, consentiente orbe chnstiano, orta. Publico iure agnita eet; ideoque erat legitima. Pontificibus inerat, non quia tanquam pontifices eam a Christo accepissent, sed quia praeter vca nemo reset qui eam, tunc temporis, forte necessariam, exercere potuisset. Eam divinae ordinationi occeptam referendo, aliquid humani passi sunt pontifices; quod eis exprobrare iniustum eeseu Eam iam in desuetudinem abiisee omnes quidem agnoscunt; rem rovi- viscere pore pauci autumant: quamvis id fieri posse non sit impossibile, si pontifex pro infallibili habeatur et fides danda sit verbis reverendissimi archiepiscopi Westmonasterienria, dum in minoribus esset, in concione Lendini ante aliquot annos habita.

.Praeclarus ille vir in ista concione, ri lecta in ephemeridibus bene recordor, — in quo quoad substantiam certe non fallor, asseruit pontificem utpota ricce leeu Christi gerentem rogem etiam rex? debere; huicque asserto non officere quod per plura saecula nullum dominium temporale iiabuireet; cum ius ad id semper possederit. Si haec vera sint, quod vehementer nego, sequitur pontificem non tantum parvum dominium, in sua ditione Romana, habere, sed etiam ius aliquod ad universale in toto mundo. Cum Christus est rex regum, pontifex qui ut eum repraesentet iuxta Westmonastericasem, rex ceje debeat, debet eum repraesentare in tota ipsius Christi ditione, id est in universo Orbe. Novimus quam feliciter consecutiones educere valeant pontificiae auctoritatis adrooti, etiam ex locutionibus figuratis. Quid si principium adeo gravidum, ut a Weitmonaatenensi profertur, pro fundamento habeant? Huic iuri non magia officere potest quod per nonnulla saecula id sibi non awcruerit, quam quod ab initio per plura saecula id non habuisset, et etiam id ipsi competere nemo nec somniaverit. Haec retuli, non ut eximio viro praejudicium afferam, red ut ostendam sequelam ex principio evidenter erroneo, cuius fataitotem in decursu praesentia concionis probare conabor — necessario educendam, — quam etiam ipse reiiceret, eum cautum reddere debere non plus sapere quam oportet sapere in re pontificiae infallibilitatis.

Hiec sunt quae me a communi aaltem loquendi ratione discedere cogunt., quando quaestio ait de novo aliquo dogmate catholicae fidei definiendo od quod censeo concilium, quod universalem ecclesiam vere repraesentet, exigi. Nunc ad rem redeo, quamvis ea quae dixi ab ea non omnino aliena sint.

7. Non multum, ri quid forte, a fratn» mei sententia abludunt ea quae reverendissimus Baltimorenris, Martinus loonnes Spalding, seriprit in *liuteria re/armationù, ex* cuius quinta editione, auctoris curis recognita, et Baltimori, anno 186G, in lucem data, haec exscripsi, et eadem qua fratris mei verba fidelitate latina sic verto·; praemittens istam ante viginti sex annos primo apparuisse; et contra historiam reformationis a d'Aubigny compositam, exaratam fuisse. Liber hic in omnium fere catholicorum «tatuum foederatorum manibus vereatur, tum ob copiam materiarum quibus abundat, stylum familiarem quo scriptas sit, et auctoris magnam apud nos aestimationem, tanquom primam sedom occupantis, et eruditionis ingvniique fuma celebris. Quinta bac».· editio apparuit eodem anno quo exaravit, nomine concilii Baltimorensis, litteras ad summum pontificem, ex quibus ipse aliique inferre vellent episcopos statuum unitorum placitis infallibilistarum favere. Habetur in bibliotheca collegii Americani in hac Urbe, cui ab auctare, inscripto manu propria eius nomine, anno 1667, dum Romae esset, dono datus est: que occasione litteris ad summum pontificem directis cum caeteris episcopis subeenpait, non certe animo aliquid doctrinaJiter statuendi aut enunciami!, suam ipsorum venerationem et affectum erga pontificem demonstrandi. — Haec sunt verba Baltiniorensis:

(rAttamen in quo consistat discrimen inter docendi facultatem authoritativam primi corporis ministrorum Christi, nempe apostolorum, et illam corporis pastorum qui divina ordinatione eis successerunt» in munere praedicandi, docendi et baptizandi; et quibus, in istia sacris muneribus fungendis, promissa erat divina assistentia, omnibus diebus usque ad consummationem saeculi? Si haec (potestas nempe episcoporum. Tr.) libertati rationali opponatur, cur non illa (poteetas nempe apoetoloruin. Tr.)? Praeterea, nuno primum discimus, Romanam Cancellantim — (forean curiam scripserit d'Aubigny. et translator vertendo erraveriu Tr.), — de fidei articulis sententiam definitivam dedisse. Credidimus temper id *inuma* fuisse conciliorum generalium exdusivum; et quando ea non celebrarentur, id ad Romanos pontifices pertinere, cum assensu seu acquiescentia corporis episcoporum in mundo «panorum. Credidimus etiam, iu nostra simplicitate, nec eoe quidem seui|>er controversias decidere solere, sed in iis tantum casibus in quibus doctrina revelata clara et explicita esset: in aliis autem rebus, eoa sapienter concedere rationalem sententiarum libertatem. D'Aubigny autem noe melius edocuit. Ille nobis persuadere vellet, Romanos catholicos, quoad manus et peda, corpus et animam ligatos esse, neque iis etiam cogitare permissum l.“

De fratris sententia in re Honorii ut pauca diemn restat Non est mirum so, collegii Urbani alumnum, et sanctae sedis studiosissimum, cum mitius indicasse. Re enim nondum erat adeo magni momenti ante exortam praesentem controversiam, idcoquo non erat eliquata eo modo quo nunc videmus. Hac occasione utor, ut verbum dicam de sententia reverendissimi Rottcnburgcnris in perdocta sua conciliorum historia tradita, quam cum ea quam nunc propugnat haud facile componi posse dixit cminentisaimus Dublinien-

1 .Ia what in fact ccarlsts the difference between the authoritative teaching of the fint body of Chriita ministers the apostles, and that of the body of pastors, who by divine commis®on sueceded them in the office of preaching, teaching and baptizing, and who in the discharge of these «acred duties were promised the divine «iilance all days, even to the consummation of the world. And if the latter was opposed to rational liberty, why was not the former? Beeidea, we learn, for the first time, that the Reman chancery decided on articles of faith: We had always thought that this was the exclusive province of general councils, and when they were not in session, of the Roman pontiffs with the consent or acquiescence of the body of bishops dispersed over the world. We bad also in our simplicity believed, that even these did not always decide on controverted points, but only in cases in which the teaching of revelation clear and explicit: and that in other matters, they wisely allowed a reasonable latitude of opinion. But D'Aubigny has taught ua better! He would then have u to believe that Roman catholics are bound hand and foot, body and soul, and that they are not allowed even to reflect.* History of lA< reforwuxiion by Martin John Spalding archbishop of Baltimore, 5 revised edition. Baltimore 18M. p. 318. voL 1.

hie, ex Gallica forsan versione potius quam ex opere - ij^o notitiam eius ae&ecutus. .Ante annum ipsum opus legi, ex eoquo primo didici, quod propria examinatio deinde confirmavit, litterae Honorii ad Sergium non-nulla continere quao cuín sana doctrina componi nequeant.

8. Magna animi voluptate audivi reverendissimum Weatinonaaterienscm nuper in hoc coetu perorantem; et dubium hami quid plus mirari, viri eloquentiam aut ardentiƙsimum eius animum in promovenda et quasi imperanda nova definitione. Lucidus rerum ordo, delectus verborum prorsus felix, gratia eloquii singularis, summaquo auctoritas et animi candor, quao in eo loquento splendebant, mo quasi coegerunt in vocem erumpere: Talis cum sis, utinam noster csacsl Eum tamen dum audirem, mihi in mentem venit quod de Anglis iu Hibernia considentibus olim dici consuevit, eoe nempe ipsis Hibernis Hiberniores ease. Reverendissimus praesul est certo magis catholicus B quam quotquot huo usque catholicorum noverim. Nullum dubium de pontificia infdlibilitato — personali, separata et absoluta, — aut ipso habet, aut aliis ut habeant permittere vult. Eam doctrinam esso fidei asserit, eamque ut talem a concilio Vaticano definiri, non tam postulat quam praedicit; more foraan prophetarum istorum, qui eventus a se praedicti dent operam ut fiant. — Mo quod attinet, quem sexaginta fere annorum experientia, ex quo primo rudimenta fidei ediscere coeperim, aeque bene in hoc re instructum forte reddiderit, quam qui a viginti circiter annis nomen ecclesiae dederit — asserere audeo, eam sententiam, ut in schemate iacet, non esso fidei doctrinam, nec talem devenire posso per quamcumque definitionem etiam concili irem. Depositi fidei sumus custodes, non domini. Fidelium curae nostrae concreditorum doctores quidem in quantum sumus testes.

Magna illa idearum confusio, quae in tota hao C controversia obtinet, mihi ridetur ex notione parum accurata nonnullorum terminorum et ex neglectu discriminis, quod nunquam o memoria excidere debet — inter theologiam tamquam scientiam, et veritates revelatas de quibus tractat, tanquam fidei nostrae obiectum. Mentem meam paucis exponam.

Omnes veritates divinitus revelatae sunt fide divina credendae; quae, ut tales ab ecclesia, sive in conciliis, sive ordinario suo magisterio, fidelibus proponuntur. Inter veritatee istas aliae sunt explicite, alio© implicite revelatae. Hao ultimae ad eas solas restringendae sunt, quao cum veritatibus explicite revelatis necessario nexu connectantur, adeo ut qui eas negaret, illas quoquo negare censeretur. Sic ecclesia in suis definitionibus semper est testis, et iudicium nonnisi testando efformat. Damnat erronee qui doctrinis explícito revelatis aperte contradicant; et cos insuper qui consectariis ex iis necessario eductis ad- D versentur. Theologi communiter censent argumenta in fidei ventatura probationem minus valida in ipsis etiam conciliis generalibus adduci posse, quamvis in ipsa fide declarantia concilia errare non possint. Ratio est: fidem declarando, cuius capaces eunt episcopi, indocti aequo oc docti, si quidem do facto agitur, ecclesia testatur: fidem, argumentis aut ex ratione aut etiam ex Scriptura eductis, probando, theologi potius quam testis portes sustinet.

Inter limites supra enuntiatos continenda est fides divinitus revelata, de qua ecclesia, ut testis, iudicium efformare possit, et ei contradicentes tanquam haereticos percellere, inter istae veritates explicite aut implicite revelatas, quae ex iis solomni ecclesiae, iudicio definitae sint, dicuntur re&e catholicae fidei, od distinctionem earum quae, licet sint resciettu· ct necessario credendae, non sint concilii decreto enuntiatae seu definitae. Haec autem distinctio est mere scholastica; ct nullum omnino discrimen inter utriusque generis veritates supponit, quoad obligationem credendi.

Theologia, utpote scientia, eet a fide seu credendorum corpore caute distinguenda. Fidei veritatee ordine sistematico proponit; easque, pro suo probandi genere, sive positivo sive scholastico, probat; pluresque conclusiones ex veritatibus explicite seu implicite revelatis educit, quae od distinctionem earum dici solent conclusiones theologicae. Istae conclusiones, cum non rint immediate et necessario cum veritatibus revolatis connexae, odeo ut qui eas negaret, ipeas veritates negare censeretur, non possunt ad gradum fidei veritatum evehi, seu ut tales fidelibus proponi sub dispendio salutis aeternae. Quao propositiones eis contradicant possunt quidem ut erroneae damnari; non autem ut haereticae.

In concilio Vaticano ista distinctio non videtur senato. Inde factum est, ut, quod nunquam antea in conciliis evenit, episcopi in varias sententias abeant: non certe de fidei doctrinis, quarum sunt testes et custodes, sed do sententiis scholarum, disputantes. Aula conciliaris in arenam theologicam conversa est; patronis utriusque sententiae, non tantum in re pontificiae infallibilitatis, sed in aliis, hinc inde di glad¡antibus, eo animorum aestu qui theologis potius quam episcopis mos est, neutrisque autem convenit. Omnes enim agnoscunt Romanum pontificem, cum corpore episcoporum unitum, esse infallibilem. En fidei doctrina! Eum se solo infallibilem esso, non omnes admittunt; nec omnes sciunt quid per istam rei enuntiationem significetur: aliis alias interpretationes afferentibus. En scholarum opiniones, seu sententiae, quibus, ut par est, utrinque diversimode contradicitur.

Mihi oblici potest me, sic argumentando, definitionem de beata Maria immaculate concepta per bullam *Ineffabilis Deus,* labefactare; cum ista sententia per plura saecula libere α pluribus negata fuerit, ct postea in articulum fidei per praefatam bullam evecta; consentiente et plaudente episcoporum corpore, ut constat ex eorum scriptis actisque, pluribus etiam ex iie pontificiae definitioni aditantibus. Respondeo ingenuo, pro me solo loquens, quae forsan nec amicis nec aliis probata erunt — Pro pleniore responsione ad observationes meas in synopsi, remitto, quarum summa haec estl. Agnosco beatam Mariam Virginem, singulari Dei beneficio et intuitu meritorum filii sui lesu Christi, ab omni reatu ob peccatum Adoe in sua ipsius conceptione fuisse servatam. Istam sententiam ad depositum fidei pertinere non nego; quam tamen inibi, quale illud Scriptura et patrum scripta exhibent, invenire nunquam potui; neo unquam queindam nactus sum, qui eam inibi contineri milii ostendere possit. Assensus ecclœiae, ut dicitur, dispersae probat definitionem cut iste assensus ďatu rit, non contradicere alicui veritati revelatae; cum, ut iam antea dixi, ecclesia, rive in conciliis collecta, sive dispersa, aliquid quod fidei contradicat, tolerare nequeat.

Pia sententia fidelibus cordi semper erat, quem affectum ecclesia fovit; et, feeto Conceptionis instituto, fere sancivit Eam tamen nunquam tanquam fidei doctrinam tradidit ; et neganti sententia· notam baeraseoe ab adversariis inuri districte prohibuerunt pontifices. Eam fidei doctrinam ŝe neganti, non video quomodo responderi possit ; cum obi iceret ecclesiam errorem contra fidem ďivinità revelatam tam

diu tolerare non potuisse, quin, aut quod ad fidei depositum pertineret non scivisse, aut errorem manifestum tolerasse videretur.

9. His dictis ostendere progredior sententiam de pontificia infallibilitate eenau schematis, utrum vera sit necne, non «se doctrinam fidei, nec ut talem per conciliarem etiam definitionem fidelibus proponi posse.

Definitiones fidei non sunt pietatis incitamenta; multo minus sententiarum scholarum, pro varia earum fortuna, triumphales evectiones. Sunt fidei doctrinarum auetoritativae expositiones, ad novatorum effugia ut plurimum praecavenda, et nunquam novam fidem fidelibus imponunt

Hoc posito, dico pontificiam infallibilitatem non e®e doctrinam fidei.

1. Non habetur in symbolis fidei; non traditur tanquam fidei articulus in catechismis; et non invenitur ut talis in aliquo publici cultus monumenta B Ideoque ecclesia eam huc usque non docuit tamquam de fide credendam; quam, si esset fidei doctrina, tradere et docere debuisset.

2. Non tantum eam non docuit, aliquo publico instrumento, ecclesia; sed eam impugnari, non alicubi sed, exrepta forsan Italia, fere ubique gentium, idque per longum tempus permisit: cuius «t testis omni exceptione maior, approbatio Innocentii XI fidei Expositioni a Boesuetio confectae bis data, in qua Expositione non tantum nulla eius mentio occurrit, sed quae dicuntur de rebus inter theologos disputata — quae liberae sint — ad eam referri plane aj poreL Ut de populis lingua Anglica utentibus dicam, notandum «t in nullo eorum libro symbolice seu catechi- ■tico invenitur ista sententia inter fidei veritates relata.

Omnis copia librorum de fide pietaUque tractantium usque ad initium praesentis saeculi, et postea. C ex Anglia in Hiberniam, Statusque unitos derivata eet. In pluribus eorum negans sententia tradita est; in nullis sententia tamquam de fide credenda invenitur. Ante annum quidem in Anglia et Statibus unitis prodiere nonnulli libri, duo aut tn» numero, quod sciam, quibus mentes pararentur sententiam tamquam ad fidem pertinentem recipere. De co qui in Statibus unitis in lucem publicam editus est. deinde in linguas Gallicam et Germanicam versus, a viro pio et aelrntissimo, indocto tomen, scriptus, «merere poeeum istum erroribus adeo gravibus abundasse, in prima saltem eius Anglica editione, ut risum potius quam stomachum movisset aliis quam rnihi, diversa forsan in re praeventi sentientibus. Cum ab auctore rogarer ut aliqualem commendationem isti libello, episcopis aliquatenus injurioso. darem, nolui quidem optimum virum controversiis angere, el silentii charitatem incaute promisi.

Noscebatur quidem apud nos scholam theologorum, quam *ultramonlancmium* nomine communiter designare consuevimus, sententiam pontificiae infallibilitatis alio sensu, privilegiis pontificiis favorabiliore, quam coeleri theologi, lueri ; ¡ataque sententia„ poet vereum in linguam Augiicam opus *de papa* ab insigni viro loeepho do Maistre scriptum, apud populum elerumque plurimum valuit, et eriam nunc valet, non tamen ut fidei doctrina, čd ut sententia libera, quae magna pro se rationum momenta habere videatur, miMjncwque etiam auctores. Ut ad rem redeam.

Per duo fere saecula habetur in manibus catholicorum lingua Anglica utentium, parvus libellus, cui titulus: *Vatholtrorum Ramanemium principal, m iit (jaae Drum rrgemqne concernant* Adeo pervulgatus «t iste libellus ut. inter annos 1748 ct 1813 triginta A quinque eius editionre separatim e praelo prodierint; praeterquam quod tamquam admodum parvulus, aliis opusculis saepius adiectus sit. Reverendisaimus vicarius apostólicas in Anglia, Coppinger, sub initium praesentis saeculi duodecies eum imprimendum curavit; ct alius vicarius apostólicas, Walmesley, vir summae eruditionis, scriptam reliquit sententiam suam do hoc libello, quem, ut claritate et iudicio compositum, amicis commendant. De praesenti quaestione haec habet libellus iste.

„Non est de fide papam esse infallibilem, ab ecclesia «orsini consideratum, etiam in fido tradenda: inde sequitur definitiones papales» seu decreta, quamcumque formam induerint, separatim a concilio generali, seu acceptatione universalis ecclesiae, id eet, non accedente eiusmodi ascensu, neminem obligaro eub haereseoe poena, od assensum ***teriorem l.

Totus libellus impressus «t in appendice ad commentation» históricas Caroli Butler, quae in bibliotheca collegii Anglici hoc in urbe habentur.

De Statibus unitis Americae septentrionalis testi» adest reverendissimus archiepiscopus Baltimorensis. qui suam in hac re tradidit sententiam, non in opere quidem historico, ex quo iam nonnulla citavi, quod, utpote alios quam catholicos lectores nacturum, liberiorem forsan rei explicationem permittere videri posset; sed in concione, quam in sua ipsius ecclesia cathedral], dum episcopus Ludovicopolitonus esset, ad fideles habuit. Magno cum rei ecclesiae emolumento, conciones istas deinde in librum collegit, et iuria publici fecit Liber saepius recusus est; et ex eius quarta editione, Baltimori, anno 1866 typis impresisus, asservatur in bibliotheca collegii Americani in hac urbe: cui ab auctore ipeo, manu propria eius nomine inscripto, dum hic esset, anno 1867, dono oblatas est.

De ecclesiae infallibilitate multa egregia perorat; deinde, objection» contra eam fieri solitas refutans, dicit:

..Anne dicimus ipsum papam impeccabilem, aut tanquam personam particularem, esse infallibilem? Nemo ex catholicis theologis talia unquam aut dixit, aut somniavit. Anae dicimus papam tanquam personam publicam, et munere suo fungentem, quando loquitur ut ecclesiae os et eius caput visibile, infallibilitate donatum e«e? Nullus theologus catholicus infallibilitatem eius etiam in iis rerum adiunctis, unquam propugnavit, nisi rea, de quibus definitionem ediderit, cum doctrinis fidei moruinque intime connexae esaent; ct si Deus eum in errorem labi pormiaueet. periculum ne tota ecclesia aberraret. Multi isti doctique theologi catholici, qui infallibilitalem pontificis Romani tuentur in hoc casu, sententiam eam tanquam *opinionem,* magis minusve cerD tam, non tanquam fidei catholicae doctrinam ab ecclesia definitam, et omnibus credendam tradunt. Etsi non sit fidei catholicae articulus, est tamen sententia apud catholicos receptissima: ego quoque in eam maxime propensus sum, praecipue ob intimam pontificis cum ecclesia relationem, ut in conciono altera patebit. *Attamen ηση at* aliud quam opinio, et nullus catholicus auderet magnum Boeeuetium, exempli gratia, fidei minus orthodoxae incusare,

‘ **Jt li no nuitor of tilth to believe that the pepe ¡a in himself infallible, separated from the church, even in expounding the faith: by consequence pupal definitions or deerees, in whatever form proooeaced. taken exclusively from a general council, or unitemi acceptance of the church, oblige none, under pain of heresy, to an interior assent- — *Roman catholic principiti, in rrftrmct to God and the King.* Kirk s edition. Butler's Historical Memoirs, τoi IV. appendix, p. 601.**

quamvis earn negaverit, dum eccleeiae infallibilitatem , haud minus nervose quam eloquenter ṗr*opugnavit l.

Vix notandum est distinctionem illam scholasticam inter doctrinas fidei ot doctrinas seu dogmata „catholicae fidei" adhiberi non posse, ad infirmandam conclusionem, ex his tot tantisque fontibus derivatam, sententiam nempe pontificiae infallibilitatis fidelibus non fuisse traditam tanquam fide divina credendam. Eius mentio tunc tantum occurrit, quando od adversariorum obiocliones solvendus necessario referenda esset, et semper asseritur eam ad fidem non pertinere. In iis rerum adiunclis admitti nequit viros gravissimos, prcsbyteroli et episcopali charactere insignitos, usos fuisse verborum ambagibus, quae adversariis innotescere minime potuissent; qualis esset scholastica illa distinctio inter fidei doctrinam ct dogma fidei catholicae. Dixit Elphinensis, Cincinnatensi reponens, catholicos non nogaaso pontificiae infallibilitatis sententiam tanquam fidei doctrinam, sed negasse B eam eese dogma fidei, seu catholicae seu definita^. Si haec vera sint, quod minime credo, iure meritoque nobis exprobrari poesit, nos sensa nostra in gravissima re, distinctionibus scholasticis adhibitis, celare non refugere.

Nunc do fide Hibernicao ecclesiae dicendum restât

In doctissima sua concione, cui huc usque non fuerit responsum, nec responsum iri, fidenter assero, dixit reverendissimus episcopus Sancti Augustini, in America septemtrionali, quo nomo in hoc coetu observatione dignitati episcopali semper et a quocumque debita sit dignior, Hibemenses catholicos suos ipsorum presbyteros infallibiles credere, proindeque non esse mirum eoe, ut asserebatur, pontificem Romanum pro infallibili habere. Nonnullis videbatur verbum exaggeratum, festivum potius quam verum protulisse.

Attamen verissimum est, et nedum sit Hibernis opprobrio, maximo est honori, et principiis catholicis 0 apprime conveniens. Hiberni sacerdotes suos infallibiles credunt, quia eos tanquam ecclesiae infallibilis ministros, proindeque cum ea in suis ad populum concionibus concordantes habent Eo praeciso sensu, ct non alio, quamvis ob altiorem eius in hierarchia ecclesiastica gradum maiore etiam reverentia, Romanum pontificem, pro infallibili habent Aliis nationibus in multis eos inferiores esse agnosco; in hoc nutem, eos nullis cedere, quod fidei catholicae addictissimi sint, et devotione erga Romanam sedem maxime obsequiosi. De iis sub utroque respectu dici potest, quod Ludovicus XVI inscripsit vexillo nonnullorum eorum qui, sub nomine Brigatae seu Legionis Hibernicaa, in suis et suorum antecessorum a tempore Ludovici XLV, castris stipendia mereri consueverunt, eoe nempe „semper et ubique fuisse fideles". Quod autem rem de qua in praesens agitur bene intelligent, aut sententiam de ea efformare possint, nimis ridiculum eet ut confutatione egeat. Id etiam verum est de conventu Corcagiae nuper habito, de quo sub initium suae nitidissimae concionis reverendissimus Cassiliensis locutus est, cum dubitari possit, an ipse reverendissimus episcopus Corcagiensis, qui ei praesedisse dicebatur, rem intellexerit, cum in hoc nostro coetu plures sint qui ancipites haerent, quid per pontificiam infallibililatem intelligendum, an verbis schematis standum sit, an potius mitiori eius interpretationi quam reverendissimus archiepiscopus Mechliniensis, exemplum Pictaviensis secutus, in eius explicationem attulit Callidi enim schematis veri auctores, — non loquor de episcopis, de quibus loquor, statim patebit — bene noverant, plures ex patribus mitiorem explicationem, quae tamen nondum in schema relata sit, auribus aequioribus esse accepturos, et incautos, pro definitione qualis in schemate proponitur, quoad rei saltem substantiam, suffragia laturos; quos forsan clarior eius sensus expressio, ab ea dissentientes habitura foret. Sed od nostrates redeo.

Non autem de populi fide, sed de antistitum doctorumque sententia, in hac re inquirendum est Episcopatum clerumque Hiberniensem nunc autem, demptis clarioribus quibusdam nominibus, in sententiam pontificiae infallibilitatis propendere non nego; quamvis mihi non suppetierit facultas eorum sententias exquirendi aliter quam ex hac occasione Romae mihi contigerit Ab initio autem non fuit sic; in cuius testimonium adduco plausum quasi universalem quo scripta, α summis viris — qui quasi ecclesiae Hiberniensis columnae videbantur, — prodeuntia, quae, me adhuc iuvene, deinde viro facto, et prœbyteratu aucto, contrarium prodebant. Praeter ista scripta, quae a viro summae eruditionis, maioris adhuc ingenii, pietatis ferventioris et leli animarum vere apostolici, episcopali dignitate insignito, reverendissimo nempe locobo Doyle, episcopo Darensi et Leighlenensi, et α presbytero Arthure O'Leary, e familia s. Francisei, in luceui edita repetitis vicibus, in omnium manibus versabantur, et omnium puncta tulisse visa sunt, habemus responsiones archiepiscoporum Dubliniensis et Tuamensis, Murray et O'Kelly, et praedicti episcopi Darensis et Leighlinensis, ad interrogationes eis propositas a comitatu parlamenti Brittanici, mense martio, 1825.

Haec omnia in linguam latinem versa, adiecto D textu originali, inter appendices ad hanc concionem legi poterunt; et nullum dubitandi locum relinquunt quaenam tuno temporis fuerit sententia episcoporum Hibemensium. Id etiam patebit ex placitis totius Hiberniae episcoporum anno 1815 sanctae sedi exhibitis, quae quamvis ad praesentem controversiam non pertineant, sicut responsiones iam dictae, ostendunt eam quae nunc dicitur, praevalere sententiam, non semper obtinuisse. Si aliud sonare videantur quae ex synodo Turlesiensi citata fuerint. fon»an in ea, sicut in «ecunda synodo Baitimorenti contigit, omnia ad nutum delegati apostolici fiebant ; — praecipue cum nulla quaestio praeter disciplinarem exorta «eet : »t non do iuribus episcoporum, exiit in coetu mino IN 15 habito contigit, aut de «anctae aedis auctoritate. \erbis saltem, amplianda, aliquid dicere aut decernere locus datus sit.

1 **„Do we mean to »ay that even the pope is impeccable or infallible in his private and individual capacity? No catholic divine ever so much os dreamed of saying or thinking so. Do we mean to say that the pope, viewed in his public and official capacity, when he speaks out, as the organ and visible head of the church, is gifted with infallibility? No catholic divine ever defended his infallibility, even under such circumstances, unless when the matters on which he uttered his definitions, were intimately connected with the doctrines of faith and morals, and when, if he should be permitted by God to fall into error, there would bedanger of the whole church being also led astray. Those numerous and learned catholic theologians who maintain the infallibility of the Boman pontiff in this particular case, consider it as if matter of *opinion,* more or less certain, not as one of catholic *faith* — (the Italics are by the archbishop himself) — defined by the church end obligatory on all. Though not an article o catholic faith, it is, however, the general belief among catholies: and imyself am inclined strongly to advocate its soundness, chiedy on account of the intimate connection between the pontiff and the church, as will be shewn in a subsequent lecture. Still it is an opinion, for all this, and no catholic would venture to charge the great Bossuet, for example, with being wanting in orthodoxy for denying it, while he so powerfully and so eloquently established the infallibility of the church.· *Ledum on the Evidencet of catholicity, delivered in the cathedral vf Louieville,* by M. J. Spalding, d. d. archbishop of Baltimore. Fourth edition, resised and enlarged. Baltimore, iSSfi, 9Λ3-4.**

Quod ad clerum pertinet,ei»hacinreabepiscopis dissensisse fidenter nego. — Undenam enim contranam sententiam hausissent? Non certo ex seminariis in Gallia et Hispania, in quibus, ante fundatum, sub finem saeculi elapsi, collegium apud Monutium in Hibernia, ut plurimum disciplinas theologicae addidicerint, sententiasque procul dubio celebriorum istarum scholarum, et non alias domum secum detulissent. In collegio autem Manutiano lectores theologiae ab initio fere omnes Galli erant, quorum tractatus etiam longo post eorum mortem, ex collegii instituto, in alumnorum manibus versabantur. Initio mutatae celebris istius collegii sententiae, — si quidem mutata sit, nam de hoc nisi coniectando nil novi, — ipse adsüti; mecumque simul roverendisamus Cassilionsú», et qui nuper hio odorat reverendissimus Clonfertensis; qui omnes tunc quidem in ista domo, scientiis et religioni dedicata, cum consensu ambulavimus. Haec erat occasio quam referre forsan non erit inutile.

Quadraginta fere anni elapsi sunt ex quo inibi sub doctissimo viro loanne O'Hanlon, tunc thelogiae lectore, nunc altioris scientiae theologicae in isto collegio moderatore, dabam operam disciplinis theologicis addiscendis. Tractatus de *caciaia,* a viro venerandae memoriae, Delahogue, uno ex profugis e GaDia, tempore revolutionis magnae, nil habuit de Romani pontificis infallibilitate, praeter theaim bisce aut similibus verbis conceptam: „Noη eet de fide papam esse ïnfallibilem.

Anno 1831 praefatus theologiae lector, O'Hanlon, sponte sua nobis dedit therim: *Papa ex cathedra laqueus est infallibilis,* non ut nobis eam persuaderet, sed copiam potius faceret gravem hanc sententiam, rationum momentis hinc inde allatis, cognoscendi. Suam ipeius sententiam, si bene memini, non aperuit, aut nobis aliquam partem in re ista adeo controversa acceptandi obligationem imposuit. Non diffiteor me e¿se inter eos qui partem affirmativam amplexi rint. Ree autem nova et huc usque inaudita non omnibus inter professores placuit, adeo ut unus ex iis, Scripturae sacrae lector, qui postea praeses collegii evasit, displicentiam suam verbis clarioribus condiscipulo meo, episcopo- nunc Clonfertensi. a quo id accepi, aperuerit. Adest etiam in hoc coetu vir gravissimus, qui per plores annos antequam collegium istud ingressus fuerim, theologiae tradendae inibi operam dabat; — qui ut Nestor episcopatus Hibcrnici idre meritoque habotur, cum tres fere hominum generationes cognoverit; et qui cum eximia acientiae theologicae doctrina, humaniorum etiam litterarum gloriam coniungit, et usum praesulum quoe commemoravi, elionimquo doctissimorum hominum, quorum clara et venerabilia nomina, in cordibus Hiberniensium et fastis inscripta sunt, habuit. Singulari animi moderatione, summus iste vir suam in hac re mentem non aperuit; adeo ut pro eo loqui et in suas portes tnihero eminentirsimus Dubiiniensis non haesitaverit; dum qui mccum sentiunt eumque noverant, eumquo inter nos praeliantem videre cupierunt, et eum, quasi alterum Achillem, reoreim α nobis sedentem ¿olueri-
mus. Inopinato prorsus gaudio me implevit, dum eum dicentem audirem, caput cum corpore coniungi debere in fidei indiciis; non, ut vult Westinonaaterionsis, quod caput ad se, ipei suam ipsius infallibilitatem communicando, corpus trahere debeat; sed quod caput corpusque coniunctim fidem sanctis supertraditam testando unanimiter declarare deberent. Ei e suggestu descendenti gratulatus sum verbis: ^Vindicasti Hiberñïam. Si testee fidei Hibernorum ponderandi eunt, ut par est, non tuitom numerandi, reverendimimus arrbiepiecopus Tuamensie, ratione saltem testimonn, A alios Hibernenses episcopos, haud etiam exoepto eminentissimo Dubliniensi, facile superabit.

Dixit reverendissimus episcopus Galvicnsis catholicos in Hibernia et Anglia ad coaequalia iura cum protestantibus admissos fuisse, non ob iuramentum quod emittere omnes ecclesiastici viri aliique, per plun» annos, tenebantur, sed quod gubernii Angliao moderatores civile bellum, nisi ista concessio facta fuisset, timerent. In hoc verum dixit; sed nihil od rem: et veritatis quam enunciavit veram causam videtur ignorasse.

Anglicano gubernio semper maxime odiosa extitit papali» potestas, quam si doctrina fidei caset, papam esse infallibilem, videri possit protestantee melius cognovisse quam ipsos catholicos Anglos et Hibernae. Noverant enim Romanos pontifice» summam potestatem in rebus temporalibus sibi vindicasse, et plun» reges Anglo· de throno deturbare, solutis iuramentis B fidelitatis, quibus subditi erga cos tenerentur, attentasse.

Eam potestatem in Angliae regno, Romano pontifici competere iuramento publice dato, repetitis vicibus, negarunt catholici; quod si non fecissent, nunquam ad libertatis civilis consortium admissi fuissent aut debuissent. — Quomodo fide» sio gubernio Anglicano data conciliari possit cum definitione papali» infallibilitatis, cum certum sit id iuns sibi competere, Romanos pontifices saepius solemniore modo declarasse, et nunquam ei renuntiasse, ipsi viderint qui ex episcopis Hibernensibus, sicut ego ipse, illud iuramentum praestiterint- Nodum solvero nequeo: Davus sum, non Oedipus. Hi» non obstantibus concessa est libertas civilis catholicis a viris qui ei per longam vitam maxime adversati essent. Timebant bellum civile quidem, sed illud non metuebant, e‹0 tensu quod bellum eiusmodi potestati gubernii C aliter noxium futurum esset quam pacis per aliquod temporis perturbationem allatarum.

Erentuai belli timebant non exitum, do quo nemo cordatus incertus esse potuisset Maluerunt summi illi viri cedere potius quam vincere, excidio inclytae nationis, populique in suis etiam erratis, ut ipsis videbatur, fatis melioribus digni. 'Otinam quam moderationem animi illi viri exhibuere, exhibitura sit maior pars episcoporum qui haec audiunt; et intuitu malorum quae ex infausta hac controversia inter nos evenire poeint, a nobis, numero quidem inferioribus, sed maiorem numerum catholicorum repraesentantibus quam ipei qui nobis opponuntur, in rerum aditinetis summam moderationem exigentibus, et ab orbe catholico mala arceant quae praevideri nequeant sine animi horrore, nec tarda poenitentia reparari poterunt.

10. Nunc autem de casu morali nonnulla dicere habeo. Casus iste, ut bene nostis, eo tendit ut epi- d acopis in memoriam revocet, grave peccatum admiseum iri a quocumque episcopo, qui vocem affirmativam pro pontificia infallibilitate dederit, si ipse, proprio suo morte, ut dicitur, rem sedulo non oxominawet; cum per eum novum iugum fidelibus imponatur et incommoda gravissima exinde secutura a pluribus dicerentur. Graviter illud tulit Westmonaeteriensis, iniuriam dignitati et honori episcopali afferri quereos; quasi ipse neget episcopos poste erraro, aut gravia peccati reatus fore immunes, ei per incuriam oecitanliamve, suum in hac re iudicium rite efformare neglexerint

Poteruntne acquiescere sentenUae, quam forsan nunquam ad trutinam revocaverint, magistrorum in scholis dictis adhaerent» eu fiducia quam par est discipulos doctioribus exhibere? Libellus a reverendissimo archiepiscopo Edesseno scriptus, et ab

undecim doctissimis theologis pontifici commendatile1, forsau haberi poteet tanquam nobis exhibens rationum momenta adeo gravia in probationem pontificiae infallibilitatis, ut cum ei fidero nemo dubitaro debeat, cius conclusiones tanquam totidem veritates, extra omnem dubii aleam positas, accipero quis tuto possit. Non nego doctrinam scriptoris·, neo eius bonam fidem in quaestionem vocaro volo. Possum nutem probare eum hac in re non omnis erroris immanem esse; idcoquo eius auctoritati non nimis fidendum. Praeter exemplum iam allatum, quando do sensu verbi *Petra* locutus sum, duo alia affero; aliud cx patrum testimoniis; aliud ex ratiocinandi modo quo usus est.

Inter loca quae citat ox patribus desumpta habetur vulgatissimus textus s. Ambrosii, quem subiungo, ex paginis 31 et 32 sumptum:

„In Peal. 40 num. 30 haec dicit: ‚Jpse est Petrus cui dixit: Tu es Petrus, ct super hanc petram aedificabo ecclesiam meam. Ubi ergo Petrus, ibi ecclesia; ubi ecclesia, ibi nulla more, sed rita aeterna. Et ideo addidit: et portae ìnferi non praevalebunt ei: et tibi dabo claves regni caelorum. Beatus Petrus cui non inferorum porta praevaluit, non caeli porta se clausit, sed e contrario deetruxit inferi vestibula, patere fecit caelestia, caelum aperuit, inferos ĕrausit Sane si ubi est Petrus, seu ubi sunt eius successores Romani pontifices, qui omnes primatus praerogativas obtinuerunt, ibi est ecclesia, et absque mortis periculo vita aeterna, totum ecclesiae aedificium necessario in eorum fide fundatum dicendum est; quapropter ea indefectibilis esse debet, atque ita ipsi, portis inferi devictis, in vera fide Chrislifidelee continentes, eis caelestia patefaciunt"

Hunc locum sibi obiecerat reverendissimus episcopus Aurelianensis in primis suis litteris, et eo modo quo sibi conveniret, exposuit; nihil dubitans textum Ambrosii alio quam sensu obvio accipiendum esse, eumque revera indicare ecclesiam cum Petro, in rebue fidei controversis, identificari, quod nedum negaverit, aperte agnovit. Inter alios qui praedictis litteris responsa dederint, eminet doctissimus vir Franciscos Nardi, unus ex auditoribus sacrae Rotae, et huius concilii etiam officialis. Veritatis potius quam partium studio cedens, ille negat S. Ambrosii verba eum sensum liabere uqem iis inesse Aurelianensis inter alios credebat. Verba eius Italico sermone quo scripta sunt afferam, ne aliquem suspicio subiret me, ea vertendo, sensum variasse. Postquam explicationem Aurelianensis sensu supra relato dederit, addit:

„Del resto il valore delle parole di S. Ambrogio (in Psalmum XL., *Eitarr.* n. 30) non credo sia quello che indica lo illustre vescovo, e basta leggerne il contesto. Ivi trattasi della caduta di 8. Pietro sanata da Cristo, e come Pietro in essa rappresenti il cristiano cadente, poi risorgente, per opera della chiesa e di Cristo, senza dubbio quello parole hanno un altro più ampio ed alto significato, ed e che Pietro più che contrnsegno c veramente il rappresentante della vera chiesa e la sua imagino vivente e operante. Non credo che s. Ambrogio in quel luogo pensasse ad altre cAi«e *cristiane,* o come da esse si distingue la cattolica per la presenza e governo di Pietro"1.

„Noη censeo tamen verba s. Ambrosii eum habere sensum quem iis tribuit illustrissimus episcopus; et sufficit contextum legere. Ibi agitur de Petri lapsu, a Christo sanato; et cum in eo Petrus repraesentet christianum lapsum sed postea opera Christi et ecclesiae surgentem. Ista verba habent procul dubio alium et altiorem significatum; quod nempe Petrus verem eccleeiam cuius eet imago viva et operans, vere repraesentot potius quam indicet. Non puto a. Ambrosium eo loco de *aliis ecclesiis christianis* cogitasse, et quod ab iis per praesentiam et gubernationem Petri *dûtreguóte* catholica"1.

Quod dicit D. Nardi verum est, ut ipse, adito loco Ambrosiano, expertus sum. Observetis velim locum istum adductum fuisse ad ostendendum Petrum cum ecclesia identificari, — quod verum ease omnes agnoscimus, alio tamen quam schematis sensu; non autem ad probandum Ambrosium per *Petram* apostolum intellexisse, de quo nullum dubium movetur. Nisi ecclesia cum Petro identificetur in citato loco, eensu Bchematis, nullum argumentum in eius subsidium praebet, quod de omnibus aliis citatis dici debet, ex quibus nec unus sententiam illam explicite tradit, quamvis eam ratiocinii ope ex iis deducere conetur scriptor. Hoc solo exemplo ostenditur quam periculose aliis in veterum locis citandis caeca fides adhibeatur; cuius insigne documentum in appendice ad hanc concionem invenire sit, quod, quamvis ad quaestionem non pertineat, hoc assertum meum abunde probat, et fini quem mihi assequendum proposui, inservire potest.

Exemplum falsae illationis ex pagina 74 sumo, ubi auctor probare intendit concilium Constantienee agnovisse papam supra concilium esse, de quo nunc non inquiro. Id probat hoc modo:

.‚In synodali epistola, quam, sacro approbante concilio, edidit Martinus contra erroree Wicleffi et Hus, od Germaniae praelatos directa, inter articulos credendos propositoe unus est: „Quod papa rit caput ecclcriae catholicae." Eadem igitur habitudo summi pontificis est ad universam ecclesiam, et ad concilium generale eam repraesentans, quae inter caput et corpus intercedit; at ex capite motum, omnemque influxum obtinet corpus: ergo ex ipsa Constantiensi synodo, totam vim gubernandi eccleeiam generale concilium obtinet, non immediate α Christo, sed mediante capito Romano pontifice: haec autem componi non poseunt, cum iis quae in sessionis quartae, et quintae decreto leguntur, si eo sensu accipiantur quo ab adversariis sumuntur."

Vitium istius ratiocinationis hoc est. Papa gerit ricce Christi, in quantum Christus ei contulcnt potestatelo eum, tanquam caput visibile, fidelibus reprae-

' **More ino pie ac pdchre Ambrosial identifiait Petras corn ecdeiiz. Sic in lib. 1. c. 4, Lueae, loqaens de ŕida S·-reptana diati .Diximus in libro dio, in videa ¿lla, ad quam Eliai directos est, typu· ecclesiae praemissum. Popolai ecclesiam congregavit, ut sequatur populos ille ex alienigenis congregato!. Populos ille ante leprosus, populos ille ante micilosas, priusquam mystico baptizaretur in flamine, idem post sacramenta baptismatis maculis corporis et mentis ablutus, iam non lepra, sed immacolata virgo coepit «« sine ŕuga. — Sic lib. ð in Lucae cap. 5 dicit cum de socru Simonis agit: «Fortassis etiam in typo mulieris Illius socrus Simonis et Andrese variis criminum febribus caro nostra languebat; et direnaram cupiditatum immodicis aestuabat illecebris. Nec minorem febrem amoris esse dixerim quam caloris: itaque illa animum, haec corpus inflammat Febris enim nostra avaritia est i febris nostra libido eet; febris nostra luxuria est; febris nostra ambitio est; febris nostra iracundia ĕat — Sie in loco citato: .Qui fidelis est in terram non cadit; qui infidelis est, cadit et descendit in inferiora terrarum: sicut scriptum est: descendant in infernam viventes (Peal L, IV. 16). Ergo persecutor super terram et in infernum cadit: Christus super ecclesias Andi quomodo super ecclesiam cadit Retro erat Petrus, et sequebatur eum cum a ludaern ad ûslpbae domum synagogae principis duceretur. Ipse est Petrus, ĕtc.**

i **Alludit orator ad losepbi Cardoni, archiepiscopi Edesseni, opusculum cui titulus: *Elucubratici de dogmatica Remaní pontificit infallibilitate eiusque definibili!ate.* Romae, 1870. In-8», 174 p.**

5 ***Sulla ultima lettera di monsignor vescovo d'OrUcnf,* osservazioni di monsignor Francesco Nardi, editore di sacra Rota. Seconda edizione. Neapoli 1870.**

Mutandi. Christus autem totam plenitudinem potestatis sui ipsius, in quantum est caput ecclesiae, quae eet corpus eius, in allata ratiocinatione contulisse supponitur, cum id a patronis adversantis mententiac negetur. Quisquis delegatam potestatem exercet, non omnem delegantis potestatem habere censendus est; sed eam quam, adductis instrumentis, ei collatum fuisse ostendere possit Motum deinde et omnem influxum obtinere potest acciaia immediate a Christo ipso, corporis vero capite, non mediante capita visibili, nempe, Romano pontifice, nisi constet Christum, in gubernanda sua ecclesia, nil sibi reservasse; quod supponit, sed non probat, auctor elucubrationis.

Loquens de casu morali, reverendissimus B&Itimorensis asseruit examen haud minus requin ad ferendum suffragium negativum quam affirmativum in re pontificiae infallibilitatis: in quo mihi errasse visus est. Qui consensum suum denegat, ut novum onus fidelibus imponatur, nullam obligationem contrahit ; dum qui assensum praebet, nisi ipse, rationum momentis omne dubium removentibus adductus, indicaverit sententiam affirmativam non solum veram esse sed edam divinitus revelatam, eamque ut talem fidelibus credendam proponere expedire, peccaret gravissime. Assensum cohibendo non affirmat, ut dixit Baltimorensis, quatuor articulos coetus Gallicani, quod assertum viro adeo ingenuo minus dignum mihi aliisque videbatur.

Et quoniam de celebri isto coetu mentio facta sit, et in virum doctum gravempe acrius invectus ait alius reverendissimas orator, ob confutationem ab eo editam historiae sic dictae istius coetus, liceat mihi pauca direre de utroque opere, quae non tantum legi, ¿ed inter se diligenter comparavi. Historia *codia Gallicani,* quae tantopere laudata est, me iudire, «t libellus vere famosus ; cuius auctor in mortuos stylum acuerit, cineres eorum qui nullam omnino connexionem cum praedicto coetu habebant, aeque ac qui eum regebant et gubernabant, turbando. ,

Eum plura citata loca detruncata tradidisse, quae cum textam integnun non exhibeant, falsum insinuant cum non explicite tradant, ostendit dominus Loyson. Hare praestitit doctus ille vir, ca animi moderatione qua insignis exislit; et quae, cum animo quo informatur alter ille liber collata, eum vindicem veritatis, non autem falsi insinuatorem, cese ostendit Hinc illae irae, quas apud adversarios commovit

11. Infallibilitatem pro charismate habet Westmonasteriensis. Si id verum sit, ei a%entior, personae id doni vindicanti; cum sensu stricto sumpta, vox ista nonnisi de persona praedicari possit Usus quidem invaluit infallibilitatem de ecclesia praedicandi ; melius tamen inerrandae vox adbiberetur. «

Deus solus «t infallibilis. De ecclesia solummodo asserere possumus, eam non errare in doctrinis fidei docendis, quaa eius custodiae Christus tradiderit ; quia portae inferi non sint contra eam praevaliturae. Infallibilità proinde absoluta et omnimoda de ea praedicari nequit; et melius forsan ab ista voce abstineretur, vocabulo inerrantia in eius locum adhibito. Ista autem ecclesiae *incrranlia* non videtur esso quid positivi, ei caelitus infusurn, — quod de persona morali, qualis est ecclesia, dictum, intelligi nequit, — quamvis Spiritus sancti gratia semper adiuvetur, ut veritates quas Christus eam edocuerit, fideliter custodiat et proponat. Ad id praestandum habet medium aptum, minime autem miraculosum , in traditione cclœiarum particularium cx quibus constat. Ecclesiae igitur inerrantia, «su infallibilitas, non est charisma caelitus infusum, ut vult Weetmona.Herion.siB, quo veritates divinitus revelatas certe assequatur ot cognoscat. Nihil aliud eat in mea sententia, quam traditio ecclesiae divinitus fundatae ot divina assistentia custoditae, ne errores veritatibus revelatis, eorumque consectariis immediatis et necessario nexu ex iis eductis, contradicentes, toleret, aut aliquod quod non ait verum, suprema sua auctoritate, fidelibus proponat.

Id mihi nuper dicenti obiecit vir catholicus, inf&llibilitatem non esse miraculosum sed supernatural© donum; gratiam nempe muneri pontificio annoxam, qua mediante, absque miruculoao aliquo Dei interventu, verum a falso, revelatam a veritate naturali, discernere possit.

Cum Romanus pontifex, tamquam episcopus, nullam aliam ordinis gratiam habeat quam confratree, eiusdem episcopalis muneris consortes, gratia illa alia esse nequit quam personalis. Ista autem gratia non servat ab errore eos quibus etiam largissimo concedatur, ut constat ex sanctis, qui in magno schismate ex utraque parte subent, quamvis virtutibus eminerent, et gloria miraculorum etiam fulgerent. Si papalis infallibilitatis gratia personalis sit eou charisma, ut eam vocant Westmonasteriensis, miraculosum. Dei interventum exigit, ut pontifex, quando de fide moribunque aliquid definire intendat, ab errore immunis senetur.

Aliunde ostendi potest novum hoc commentum charismatis reiici debere, ex sequelis quas praebet- Posito quod infallibilitas sit chansma, in quo differt a Spiritu privato, quo nonnulli se duci existimant, et quem ideo praecise reiiciunt theologi, quod nullum detur mediam, personae quae putet se spiritu divino duci, externum, — quo probetur spiritus, siquidem divinus sit? Nil ds conditionibus pro exercitio pontificiae infallibilitatis statuendis vult audire W«tmonasteriensis. Asserit: Eam qui dedit charisma daturum esse media ad id debite exercendum; aut efficiet ut ista media adhibeantur.

Haec eat via vere regia ad veritates fidei assequendas, quae tamen suis periculis tum pro pontifice tum pro ecclesia non careat. Hac persuasione semel imbutus, pontifex, quo sanctior eius vita, quo purior intentio, et fenrentior cius pietas, eo magis et sibi et ecclesiae, quae ab eo suam infallibilitatem in hoc systemate mutuatur, periculosior evadere potest ; praecipue si inter consiliarios euoe vel unum invenerit, eodem illusione laborantem. Quid pontifici, haec accipienti, opus erit fratrum consilio, doctorumque sententiis, monumentorum ecclesiae perscrutatione? Credens se Spiritu divino immediate duci,ecclceiacque per ipsum eum communicari, nihil est quod eum retardare debeat ab insistendo viae quam semel ingressus sit. Haec consectaria principii a Wœtiuonasteriensi positi falsitatem eius probant; quae tamen si infallibilitas sit charisma, necesse est exinde sequi posee.

12. Inter alia quae milii stuporem inieeerunt dixit Wc&tmonasterienris, noe, additamento facto sub finem decreti de fide, tertia sessione lati, ipsam pontificiam infallibilitatem, saltem implicite, iam agnovisse, nec ab ea recedere nunc nobis licerel.

1 RedkrcAe» *kuioriqnet* nir *1'atinnbUe du clergé de Frttnce dt* par M. Gêrin.

*L'attembUr dit clrrgi de France de 1682, d'aprtt det document» dont* tm *grand nombre inconnu» juvju'à ce jour* par l'abbé J. T. *Lajm,* doetear et ïarnfe« de Sorbonne.

1 Additamenlaa bec mt: .Quoniam vero tatù non eat, haereticam pravitatem devitare, aùi ü quoque errore* diligenter fugiantur qui ad illam plu minorve accedant; ornum ofñdi maneinua «errandi etiam eenrtitutionea et decreta qaibai pravM citumodi opinione*, quae ùthic dberte non enumeranlar, ab hac «ancta tede prcacripUe et prohibiUe tunf.

Si bene intellexerim reverendissimum relatorem, A qui in congregatione generali hoc additamentum,prius oblatum, deinde abstractum, nobis mirantibus quid rei esset, illud iterum inopinato commendavit, — dixit, verbis clarioribus, per illud nullam omnino doctrinam edoceri; sed eam quatuor capitibus ex quibus istud decretum compositum est imponi tanquam eis coronidem convenientem; eamque disciplinarem magis quam doctrinalem characterem habere. Aut deceptus est ipse, si vora dixit Wcstmonasteriensis; aut nos sciens in errorom induxit, quod de viro tam ingenuo minime supponere lioet. Utcumque fuerit, eius declarationi fidentes, plures suffragia sua isti decreto haud deneganda consuerunt ob istam clausulam; aliis, inter quos egomet, dolos paran metuentibus, et aliorum voluntati hoo in re aegre cedentibus.

In his omnibus non eet mens mea aliquem ex reverendissimis patribus malae fidei incusare; quos B omnee, ut par est, veneratione debita proeequor. Sed extra concilium adesae dicuntur viri religiosi, — forsan et pii, — qui maxime in illud influunt; qui, callidi tati potius quam bonis artibus confisi, rem ecclesiae in maximum ex quo orta sit discrimen adduxerunt; qui ab inito concilio effecerunt ut in Deputation» conciliares ii soli eligerentur qui eorum placitis favere aut noscerentur aut eroderentur; qui, nonnullorum ex eorum praedecessoribus vestigia prementes in schematibus nobis propositis, et ex eorum officina prodeuntibus, nihil magis cordi habuisse videntur quam episcopalem auctoritatem deprimere, pontificiam autem extollere; et verborum ambagibus incautos decipere velle videntur, dum alia ab aliis in eorum explicationem dicantur. Isti grave hoc incendium in ecclesia excitarunt; et in illud insufflare non desinunt, scriptis eorum, pietatis speciem praaseferentibus sed veritate eius vacuis, in populos spargendis.

Zelum habentes plus quam scientiam, vellent boni isti viri in divini architecti formam, aliam, ut ipsis videri posset, meliorem et fortiorem inducere; cum ipse unitati totius ot uniuscuiusque partis libertati simul consuluerjt; nec etiam vicario a se posito totam suae potestatis plenitudinem contulerit; sciens quid esset in homine, et nolens ut aliquis in clero, id est, sorte eius, quae est ecclesia, dominaretur.

Iam frustra quaesitum est ut haec tristis controversia in concilio non excitaretur; et aeque frustra quaesitum est ut non definiatur, nisi post examen quod de testimonio traditionis hac in re nuDum dubitandi locum relinqueret Ut id fieret, deputatio patrum ex utraque parte stantium, aequali numero, et suffragiis eorum qui cum iis in sententia concordant, eligendorum, iam ante tres fere menses postulata est ab cminentissimis congregationis generalis praesidibus, petitione ad id oblata ab insigniorum D sedium antistitibus; quae postulatio saepius deinde ab aliis in congregatione generali iterata est: et nonnullis etiam eorum qui pontificiam infallibilitatem tuentur, arridere dicitur. Agitur enim de re quae totius ecclesiae monumenta exquirenda exposcit, et quae animis tranquillis potius quam commotis tractari debet Ait quidem eminenriseimus Dubliniensis eiusmodi examen in tempus nimis longum, ad diem usque iudicii universalis, aese extensurum. Si ita sit, melius ab omni definitione abstinere, quam praeproperam efformare. At dicitur: honos et auctoritas sanctae sedis definitionem exigunt, nec differri potest quin ambo laedantur. — Respondeo verbis Hieronymi, vocabulo alio pro notissimo *auctoritas* substituto: Maior est salus orbis quam urbis. — Dixi.

C.

## VOTUM

emrnen/isíñni *oc reverendissimi cardinalis Coemat Corsi archiepiscopi Pisani*

Eminentissimo e reverendissimo signor mio osservandissimo l.

Apprezzando tutta la importanza dell' ammonimento del poeta: *Quid valeant humeri, quid ferre recusent,* non ho domandato, nè domando parola in concilio adunato in generale adunanza, ma nello stesso tempo mancherei al mio dovere ed alla coscienza di cardinale come di vescovo, se non manifestassi ciò che ℍell intimo dell'animo mio rento, non senza dolore per tutto ciò che da varii mesi veggo, rento, esperimento, e che quindi può essere tuttora da Dio permesso agli uomini di agire da uomini, presi come direbbeei dai scolastici *reduplicative ut homines!!* B Dal canto mio ho nella mia diocesi ordinate straordinarie preghiere! Quando da me si è manifestato quanto la coscienza mi suggeriva, resto tranquillo e assoggetto non solo *intellectum meum in obsequium fidei* come deve ogni cattolico, quando Pietro ha parlato, mu *imbecillitatem meam m obsequium doctorum et magistrorum Israel!!* Con distinta, parziale, verace stima mi confermo baciandole umilissimamente le mani

Santa Maria in Vallicella 30 maggio 1870.

Dell' Eminenza vostra reverendissima eco.

Quamvis geneticus rerum theologicarum ordo, et consueta servata methodus poetulasret, ut de ecclesia prius, dein de Romano pontifice institueretur senno; tamen cum aliae sint viae hominis, aliae Dei qui omnia fortiter suaviterque disponit, opportunum videtur ut postilabito schemate de ecclesia, in ante- C cereum agatur de praerogativis, quibus eminet suprema illa cathedra, ad quam propter potentiorem principalitatem, caeterae omnes convenire tenentur.

Quaestio de Romani pontificis infallibilitate triplici sub respectu est inspicienda: I0 an expediat; 2° an in deposito revelationis contineatur; 3° tandem quomodo de medio sublatis aequivocationibus, dissitae sententiae componantur, ut omnee unius fiant voluntatis.

Determinare an aliquid expediat, pendet a prudenti rectoque examine circumstantiarum, in quibus res ipsa versatur.

Miserrimis hisce nostris temporibus, totus mundus positus est in maligno, ac teterrimum indictum est bellum religioni, ecclesiae, ipsi Deo.

Tantorum malorum causa est, quia ut quisque liberrime suis indulgeat cupiditatibus, omne reiicit aut divinum aut humanum imperium, quod illud valeat refrenare. D

Una post naufragium tabula eat, ut neoterici nostri philosophi, qui hominem exlegem esse, sibique sufficere contendunt, sapiant atque inteliigant, supremum creatorem et dominum existera, qui in terna posuit qui pro se legatione fungerentur, proindeque omnem potestatem esse a Deo, et qui etiam humanae potestati resistit. Dei ordinationi resistere. Haeo potestas ei in humanis, multo magis in iis quae sunt ad Deum.

Si Deus spiritus est, in spiritu et veritate oportet Deum adorare. Ut id assequatur, oportet etiam in boo mundo, ut existât aliquis, qui non sit simplex praecursor, sed nomine et auctoritate Dei loquatur, nou

1 Hmc epistola data eet ad «aisentisdam eardiadem Bilio pnetidem Depotatioaii de fide die 80 ®all 1870.

in deserto, sed usque in finem orbis terrae, atque etiamsi vox ait, sit vox clamantis: Parate viam Pomino interiori spiritu, rectas *facite* semitas eius observantia divinorum mandatorum. Inausum vero sermo effunditur, quando non audiatur.

E contra renovabitur facies terrae, si qui meditantur inanio sibi persuadeant, habere noe pontificem virentem visibilem animarum nostrarum, et qui eum audit, Deum audit

Qua in re, quanta sapientia Deus egerit, solo rationis lumine apprime dignœcitur. Si omnia quao in mundo sunt, unum principium sibi vindicant, a quo ducunt originem, lux α sole, rivi α fontibus, fructus α radicibus, quanto magis homines principio indigent a quo caelestia et terrena simul moderentur.

Si Spiritus sanctus emittens lucis suae radium efficiet, ut aperiantur oculi caecorum ut videant, cx hoc uno deiecta erigentur, inveterata renodabuntur, atque omnia redibunt, a quo sumpsere principium.

Quis scit an Deus, α quo recta consilia et insta eunt opera, non permiserit ut mare et venti commoverentur, sed extollens dignitatem auctoritatemque sui in terris vicarii imperet mari et ventis, atque optata fiat tranquillitas magna? Hac spe erecti, iuvabit, ut de Romani pontificis infallibilitate agatur, ao si Deo placebit, dogmatica edatur definitio.

Dogmatica definitio cum haberi nequeat, nisi eruatur ex revelationis deposito, infallibilitatom Romani pontificis probandam aggredior ex sacris litteris, ex ŧradition atque ex ipsa non interrupta Romanorum pontificum agendi ratione.

Cum ex Augustino edoceamur, nos credere non posso nisi rationales animas haberemus, nec non veras et legitimas eese illas consequentias, quae si aliter educerentur, aut aliquod flagitium, aut aliquod oriretur absurdum, mirum non sit si in exponendis, atque enucleandis sacrarum litterarum testimoniis, C ratiocinatione potius utar, quam auctoritate.

Christum Dominum et promisisse et contulisse Petro primatum non modo honoris sed et iurisdictionia in universam ecclesiam, praesertim post concilium Florentinum, catholicum dogma eet: quin imino ricuti collatus fuit ad constituendam unitatem ecclesiae, et ricuti haec unitas semper constitueret primam, intrinsecam indefcctibilis ecclesiae notam, ita et primatus semper permanens in ecclesia, debebat α Petro transire ad successon». Hio voro primatus cum eeret iurisdictionis, debebat, et necessario quidem adnexa habere iura, officia, privilegia, et cum omnibus iuribus, officiis et privilegiis ad successores transire.

Prima promissionis verba habentur in capite XVI Matthaei a versiculo 17 ad 20. Interrogat Christus apostolos: Vot *autem quem me esse diàlisi* Respondit Petrus: *Tu es Christus filius Dei vià.*

Responsum istud datum fuisse nomine omnium, ;D probare nituntur illi, qui contendunt, datum apostolis quod Christus dedit uni Petro; ac proinde, quae subiunxit Christus, directa fuisse ad omnee apostolos.

Ut loquatur aliquis nomine alterius, et speciatim alicuius communitatis, debet habere mandatum. Unde probatur, Petrum ab apostolis recepisse mandatum istud? Ut mandatum hoc apostoli darent Petro, aliquo ni do debuissent praevenire interrogationem Christi. E conira ex contextu dignoscitur, interrogationem hano extemplo factam fuisse a Christo, atque extemplo responsionem datam a Petro. Confirmatur ex aliis Christi verbis, quibus declaravit Petro, non ex carne et sanguine, idœt non suae mentis vi aut studio illam dedisse responsionem, «ed quia inspirata fuit a Patre qui in caelis est.

Quiri Christus loquutus sit uni tantum Petro. praetermissis omnibus aliis apostolis, constat primo loco quia vocant Petrum nomino familiae *filius lanae* et mutavit in illud *Petri,* Mutatio nominis in sacris litteris significat magni aliquid in persona illa evenisse; et quemadmodum lacob cum Deum . vidit, vocatus fuit Israel, ita et filius lonae vocatus fuit Petrus, quia futurus esset cum Christo verum ao firmum fundamentum ecclesiae.

Deinde Christus relicto plurali numero, singularem adhibuit. Tu, *tibi,* et *aedificabo, dabo.* Hoc argumento nil clonus, nil magis apertum ; nec infirmari potest, quod patree etiam asseruerint, Christum dixisse omnibus quod dixit uni, quia phrasim hanc adhibuerunt patres od significanda privilegia apostola!us, non vero primatus.

Respondit itaque Petrus: *Tu es Christus filius Dei* riri, quae verba idem »onant: Tu qui formam habes hominis, venunque geris perfectam naturam sola personalitate carentem, ce unigentitus Patris unto saecula natus, m Verbum caro factum.

Ex hac singulari divinitatis Christi confessione edita ex oro Petri quaedam consideranda veniunt, quae ad rem noatram mirifice faciunL

Divinita Christi tara ab apostolis quam ab aliis ex doctrina et miraculis Christi argui poterat, nulla vero emissa fuerat explicita ct publica confessio. Voluit Christus ut ederetur ab uno Petro antequam ipsi primatum promisit, et fuit Petro a Patre aeterno, qui in caelis est, revelata; ita ut Verbum genitum ab intellectu Patris in splendoribus sanctorum, gignere- ŧ r per divinam revelationem in intellectu Petri, et per eius confessionem fieret verbum exterius prolatum.

Cogitare ne quis poterit, Christum Dominum publicam hanc ex ore Petri suae divinitatis confessionem ad pompam tantum excepisse, vel ud sonitum verborum attendile, nihil vero in monte onimoque Petri indidisse? Quam parvi faceret dona Dei, qui haec sibi persuadeat.

Nos autem auctoritate sanctorum patrum, quos deinceps allaturi erimus, aeerere non dubitamus, per hano confessionem in mente Petri Christum constituisEe principium illud, quo eius fides solidaretur ita, ut cum Christi divinitate tamquam principali petra unificata, constitueret fundamentum, supra quod erigeretur, ct vubetentaretur integrum aedificium ecclesiae. Ecquid aliud significare volunt Christi verba, quae immediate requuntur: *Et ego dico tibi, quia tu es Petrus, et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam!*

Omitto Christum Dominum syriace loquendo idem vocabulum nempe Cepha usurpasse ad significandam personam et rem, et sicuri graeci Labent κίτρο ad indicandam masculinam personam, reni vero feminei generis nempe petram, indo in nostra vulgata habemus Petrum et petram, etenim cum vix edita confessione a Petro Christus immediate subiunxerit: *Et aipcr hanc petram,* et quidem taxative per pronomen demonstrativum, aperte declaravit fidem emissam in divinitate Christi verum constituero fundamentum ecclesiae.

Ex hoc testimonio probari pomatum conveniunt, non vere infallibilitatem, quae excluditur a verbis quae sequuntur: *Et portae inferi non praevalebunt adversus eam.* His praemissis sic licet argumentari. Infallibilium est ubi et contra quam praevalere non possunt inferorum portae; atqui infallibilitas haec ecclesiae data est et non Petro: ergo ti Petrus oani habet, non habet «m in se, red per eoclmiam. Ratio qua probatur minor, clare patet, quia quodeumque relativum non longiori, red viciniori refertur termino; ot cum propinquior sit ecclesia, *adversus eam* sunt

referenda ad ecclesiam, non vero ad petram. Quae ratio roboratur auctoritate patrum, qui reepw) illud *adversus eam* referunt ad eccleaiam, atque etiam non infrcqucntcr.

At omnis evanescit difficultas, ei Christi verba bene perpenduntur. Per illa verba *adversus cam* sermonem suum concludit Christus, atque ostendit quanta foret virtus ct potentia totiua ecclesia© α se fundandae, ut contra ip^am, no superbissiiuae quidem inferorum portae, uti illan vocat Augustinus, erunt praeᵛvali turne. Ecolcrit fuit semper davidica illa turris, a qua pendent mille olypei omnis armatura fortium; et qui in eam tela iniocorit, contra immittentem revertentur.

Soliditas vero indeficiens occlcaiae pendet α soliditate fundamenti, quod est Christi divinitas a Petri coiifoaione manifestata ac declarata atque unificata, ct haec ratio est, ab quam patrea verba illa modo ad ecclesiam, modo referunt ad ipeum Petrum.

Quin immo ut Christus ostenderet quanta foret B vis et potentia non ecclesiae, sed et illius qui constituendus erat ad supremum ecclesiae regimen: prosequitur inde: *Et tibi dabo clava regni caelorum, d quodeumque ligaverit super terram, erit ligatum et in cadis.* Metaphoram clavium supremum significare dominium, res est apertissima apud omnes; quomodo vero usque ad caelum haec pertingat, explicat a. Thomas, cum declarat clavium potestatem significare vim indicandi in terris, qui sit indignus, vel dignus ingrediendi in regnum caelorum. Hunc explicandi modum iam praeiverat Tertullianus qui dixit, sententiam, quae datur in terris, antevertere illam caeli, ac Deum quasi ratum habere, quod ab hominibus operatur in terris.

Ligare idem est ac liabere vim ferendi leges et praecepta; princeps ligat subditos per leges, magister discipulos per praecepta servanda in doctrina, quam tradit.

Potestas collata Petro ligandi *quodeumque,* nullo C limite definitur, nullo termino contrahitur. Immerito vellet aliquis eam coarctare ad potestatem remittendi et retinendi peccata, collatam omnibus etiam apostolis; nam in illa Christus determinavit materiam, *quorum remiseritis percata,* supra quam illa esset exercenda potestas: atque etiamsi Christus Matthaei cap. XVIII dixerit omnibus apostolis: *Quaccumquc alligaveritis, erunt ligata,* verba haec dicta apostolis una cum Petro, vel referenda sunt ad condonationem iniunarum, ut melius ferret contextus, vel confirmativa sunt potestatis remittendi et retinendi peccata. Concludendum est igitur Petrum ex allato testimonio constitutum fuisse in ecclesia non modo supremum legislatorem, sed et doctorem.

Christus, qui uti Deus annos aeternos in mente habet, cui nuda et aperta sunt omnia, ignorare non poterat, quae et quot passuri essent apostoli, nec non in ministerio eorum successores. Ne exterrerentur in D posterum, voluit eos admonere per illa verba: *Ecce Satanas expetivit vos ut cribraret sicut triticum;* voluit tamen ipsis praebere modum quo fortes fierent, et vincerent; hinc eubiunxit: *Ego autem rogavi pro te, Petre, ut non deficiat fides tua; et tu «liquanda conversus confirma fratres tuos.* Super quae verba haec adnotanda veniunt

Duriori metaphora non poterat uti Christus, ut manifestaret quibus et quot aerumnis obnoxii forent, non modo tyrannorum persecutionibus, haereticorum erroribus, sed et tentationibus et dubiis, quae suboriri poterant circa fidem.

Hisce omnibus opposuit Christus orationem suam, qua obtinuit fidem Petri numquam defecturam, qua confirmaret omnes.

Oratio Christi emissa semel, semper remanet, quia Christus heri ct hodie, et usque in sempiternum, et semper exaudita a Patre pro magna sua reverentia, ideoque et hodie etiam efficax. *Ut non deficiat fida tua,* utique non illam interiorem et theologicam, cum negaturus esset Christuml; *sed aliquando conversusl confirma fratres tuos.*

Petri fratres erant apostoli, propter hoo a Romano pontifice episcopi vocantur fratres. His fratribus non erat danda fides, sed confirmanda. Confirmantur autem qui vel aliqua tentation© premuntur, vel in aliquo dubio vereantur. Christus igitur in Petro assignavit apostolis consolatorem, magistrum, doctorem, α quo ct veritatem agnoscerent, ct ᵛforte fierent in confessione verae fidei. Quid plura? Apostoli una cum Petro recepturi erant Spiritum sanctum, atque ab eo illuminandi. Ergo si ex orationo Christi l in fide Petri non fuit aliquid maius, quod non erat in apostolis, potuisset Christus dicere uni Petro, et quidem imperativo modo: *Confirma fratra tuos?*

Quod reapse uni Petro demandatum fuerit a Christo ut confirmaret fratres, patet ex testimonio Ioannis capito XXI, atque ex illis verbis, quibus Christus contulit primatum Petro: *Pasce ova, pasce agnos;* ac nemo umquam inficias ibit per oves, sive per matres, significari pastores, per agnos, sive filios, significari fideles.

Graecum verbum ποιμαίνειν, quod dicit *pascere cum imperio,* aperte declarat esso Petrum in ecclesia, quod supremus pastor in ovili. Pastor habet imperium super universum gregem, ducit gregem ad pascua salubria, avertit u noxiis; si aliqua ovis aut agnus ab ovili discesserit, curat ut revertatur, si aliqua ovis aut agnus epidemico morbo laborat, segregat ab aliis, ne totus inficiatur grex, si lupus accesserit, illum avertit ne rapiat, mactet, occidat gregem, **ut** perfecta habeatur comparatio, haec omnia a Petro et suis buocoesoribus sunt agenda super universam ecclesiam.

Ex bene perpensis tribus testimoniis tam promissionis quam collationis primatus habetur, α Christo Domino omnimodam Petro fuisse collatam potestatem ferendi leges, quae obligent in conscientia, anathematizandi devios et contumaces, confirmandi fratres in fide, pascendi oves et agnos, permanere immobile fundamentum, ut in sua soliditate permaneat aedificium usque ad consummationem saeculi. Potuisset ne Petrus, poterunt dein cius successores tantis fungi muneribus absque infallibilitatis praerogativa? Nonne dedeceret divinam sapientiam, bonitatem, omnipotentiam Dei, tanta hominibus imponere onera, quin suppeditaret vine ad omnia et singula sustinenda? Concludendum est igitur in primatu ipso ita contineri infallibilitatis praerogativam, ut haec ex illo fluat tamquam consequens necessarium.

**1 Christas qui eum negavit constituit ecclesiae caput, ut ostenderet non respicere penonam hominis, atque ecclesiae regimen non ab hnmana sed divina pendere virtute.**

**5 Conrersuv, ex contextu patet, significare: Cum mei vaticinii recordaberis. cum peccatum turno fleveris, scilicet conversus ad poenitentiam, Un solida 6et ndes tua, ut ex ea confirmabuntur fratres. Nonnulli uti venerabilis Beda vocabulum conrerrus dicunt habere vim adverbii tfentm, scilicet: uti Petras ante Christi ascensionem, iterum et post asceasioaem confirmabit fratres. Qui dicunt vocabulum coarersas significare Christum conversum retro, dant interpretationem absque ullo sensu.**

**' Non desunt, qui inter primatum et iafaHibilitatem distinctionem ponunt, primatum fuisse a Christo collatum Petro absolute, infallibilitalem sub conditione dummodo a Patre mea exaudiatur oratio; et aienti a Deo insto indicio cratione· peasant non exaudiri, ideo Romam pentifiees r^ul errare etiam in fide. Qui dicit hoc. non modo contradicit Apostelo, sed etiam supponit Christum orare Inaniter, quando bate oratio bonum respicit universalis ecclesiae.**

At quinam poterit denegare Petro, quod ipsi non denegarunt apostoli?

Primum concilium fuit Hierosolymitanum aliorum omnium exemplar; erant omnes apostoli ooniuncti mm Petro, agebatur de legalibus: potuisset Petrus definitivam dare sententiam, voluit tamen disquisitio ut fieret, et magna facta fuit, dem vero auctoritate sua surrexit Petrus, silentium indixit omnibus, rationem dedit, qua nossent omnes, legalia evenisse mortifera. Sententiae et verbis Petri Actorum capite XV ¥ersiculo *Viri fratre»* tw *scitis, quia per os meum ab antiquis diebus Deus in nobis elegit audire gentes verbum evangelii, et credere,* acquieverunt omnes; dein editum fuit et a lacnbo promulgatum celeberrimum illud decretum: Γΰιπτι *est Spiritui sancto, et nobis.* Ergo, quasi iam triumphum egerint adversarii clamitant» non Petro data fuit infallibditas, et si Petro, cum omnes essent apostoli, per ecclesiam recepit, quam exhibeItant apostoli omnes simul collecti ⁑

At bene mecum perpendant adversarii. Christus non secreto sed palam et coram omnibus apostolis primatus praerogativas contulit Petro; audierant ipei dixisse: *Super hanc petram aedificabo ecclesiam meam... quodcianque ligaveris... confirma fratres tuos... pasce oves et agnos.* Sensum verborum scripturarum Christus iam aperuerat, unde ignorare nec poterant, ac proinde omnem Petro submissionem, quia bene noverant datum fuisse Petro quod deerat ipsis. Et bene decretum editum fuit illis verbis: *Visum est Spiritui sancto et nobis,* quia per asaiatentiam divinam mons Petn una evenit cum illa omnium apostolorum, ac rectissime proreus visum est Spiritui sancto et nobis.

Cum apostoli et primi et clariores sint interpretes verborum Christi, patri» in posterum dissentire non potuerant ab illis, & quibus incepit ipsa traditio; attamen cum etiam ex advereo patrum testimonia proferantur, in genero prius, dein quid speciatim de patribus ait sentiendum exponam. Ut in sacris litteris oportet distinguere quando Christus loquutus eat de m ut homine, quando ut Dcd, sio et in sacris litteris, et apud patres de Petro habetur sermo quando ut de apostolo, quando vero ut de supremo ecclesiae capite.

Pro thesi nostra fiat satis ostendere, patres asseruisse, fidem Petri fuisse fidem divinitatis Christi, fidem Petri unam cum Christi divinitate basim constituere oo fundamentum ecclesiae, fidem Petri numquam posse deficere, fidem Petri transiese ad suos successores, ac numquam defecturam in ipsis.

Haec omnia, caeleris praetermissis, asseruit sanctus Hilarius *de Trinitate* libro T, sanctus Gregorius Nyssenus *de Trinitate* capite ultimo, qui dixit: „Confo»io Christi, «d edita ab ore Petri, et propter hano Petrum fundamentum ecclesiae", sanctus Ambrosius *de Incarnatione* cap. V n. 34, sanctus Epiphanias haeresi XIX, n. 7, sanctus Augustinus tract. VII in loanncm η. 29, Chrysostomus hom. LIV alias LV in Matthaeum, Cyrillus Alexandrinus lib. LV de Trinitate, luvenalis Hierosolymitanus episcopus sd presbyteros et archimandritas Palaestinae. Atquo ut patribus addantur doctoree, sufficiat sanctus Thomas, qui η. 2, art. 4 ait: ..Super hano petram scilicet confessionis aedificabo ecclesiam meam." Et hoc repetit in supplemento q. 28 art. 1.

Quod patres asserunt, concilia confirmant I^ecta in Chalcedonensi concilio Leonis epistola unanimiter conclamarunt omnes[1]: Anathema ei qui ita non credit, Petrus per Leonem loquutus est."

Dt adversarii vim detrahant ineluctabili huic argumento, immerito oggerunt epistolam hano fuisse in illo concilio eubiectam examini dein approbatam, quia apostolicae doctrinae erat omnino conformia; qüin etiam post concilium ad novum aubiecta fuit examen.

At Leo misit suam epistolam ad concilii patres, atque hino neoesse erat ut legeretur; sed inter legero atque examinaro magna intercedit differentia, nec locum habere poterat examen, ai conclamatio immediate facta fait. Quod conformis fuerit apostolica doctrinae significat. Leonis sententiam in deposito fidei contineri. Et si in gratiam Illyricianorum ac Palaestinensium pennis?um fuit examen, hoc confirmativum fuit, et non judiciale.

Hoc ipeum accidit in Africano concilio, quando pariter per Augustinum conclamatum fuit: Roma loquuta est, ergo causa finita ĕsL

Praestat nunc referre verba concilii Florentini, quae nil aliud optandam relinquunt, disi ut ultimum edatur decretum: ..Definimus sanctam apostolicen) sedem et Romanum pontificem successorem esse beati Petri principis apostolorum, et ipsi in beato Petro pascendi, regendi et gubernandi universalem ecclesiam etc." Ex quo sic argumentari fas csL Concilium Florentinum definivit aperte ipsum Petri primatum cum omnibus iuribus et privilegiis transisse ad guccessores. Atqui iam superius a nobis probatum inter alia privilegia infallibilitatem contineri. Ergo si non directe, in obliquo saltem haec infallibilitas a Florentino concilio definita fuit.

Anteaquam ad non interruptam Romanorum pontificum agendi rationem descendam, ad ea quae contra Liberium, Honorium, Vigilium aliosque ab od\ersariis afferuntor, unico hoc argumento respondeo. Nil adversarii conficient, ni prius probent pontifices istos vere realiterque errasse in fide. Probare autem hoc numquam poterunt, eo quod qui pontificum istorum causam defendendam susceperunt, sunt numero maioree, fide certiores, auctoritate praestantiores.

Limites profecto excederem quibus coarctari debet nostra haec proposita thesis, ei testimonia proferrem illorum omnium Romanorum pontificum, qui nullimode dubitarunt hac fuisse praerogativa exornatos.

Consulatur opus praeclarissimum Petri Ballerini *de vi et primatu Romani pontificis* cap. XΠ § 4. qui probat loanncm VII, Adrianum I, Nicolaum I, Stephanum VI, Innocentium II, Urbanam III, explicando verba Christi *Tu es Petrus,* probasse per fidem Petri, quae perseverabat in ipsis, potuisse declarare quae ad universam ecclesiam pertinebant, et quidem quae ab omnibus erant credendo. Ac si deeesent omnee, nonne sufficeret s. Leo, qui owerit iura et privilegia a Christo collata Petro non defuisse in eo quamvis indigno haerede?

Ecclesiam infallibilem race in decernendis factis dogmaticis doctrina est, quae admittitur ab illis etiam qui pontificiae infallibilitati adversantur. Non omnia haereticorum opera examinata et damnata fuerunt in oecumenicis conciliis, pleraque α Romanis pontificibus, eoruruque iudicia irreformabilia hodie etiam habentur.

Innocentius X damnavit quinque famosos proposition» excerptae ex libro lansenii, cui titulus *Awputmus.* Aloysius XIV Galliarum rex sub dio 14 iulii 1653 suas dedit epistolas, ut India pontificis execution! mandaretur; atque episcopi Galliarum in

1 Apprtms aotat Bellannlmxs at ia axratteadia pratatlM mrataa iematar, eeilieel eiuuiawitur; suine ideo dbqetetl·· (scia fuit ia Ifkroeolymitaao condilo

1 Mansi, VI. 972.

comitiis habitis anno 16Ô7 declararunt Innooentii bullam occeptam fuisse ab episcopis totius chriatuni orbis, ac fideles omn(« tenori eubiectoe esse cathedrae sancti Petri, atque universalem consensum coniunctum esse cum apostolica sede, contra quam non praevalebunt inferorum portae.

Contra Qucenollum Oratorii presbyterum edita fuit a Clemente XI bulla *Unigenitus.* Consulant adversarii dictionnrium theologicum clarissimi Bergier, qui enumerat oinnce episcopos, qui statini ac bullam recipiebant a remotissimis etiam regionibus Romam scribebant, ut ostonderent quo intimi animi sensu illi adhaerebant.

Recentior est illa Pii VI quao incipit *Auctorem fidei,* qua damnantur octoginta et quinque propositiones synodi Pistoriensis. Bulla haec ab universa praesertim H©trucia immediate accepta fuit, dein ab aliis episcopis, uno tantum excepto nempe Nolano, cuius argumentis magnifico repoeuit clarissimus Bol- 13 geni. Noluit utiquo aliquis ex principibus saecularibus illam recipere; non obstante tamen civili hac contradictione, ab omnibus usque ad haec nostra tempora dogmatica et habita et praedicata fuit

Post haec omnia, cui manifeste non patebit non modo expedire, sed neces© omnino osse ut de infallibilitate Romani pontificis dogmatica constituatur definitio? Qua praetermissa dicam cum Horatio: „Multa renoscentur quae iam cecidere cadentque." Non modo renovabuntur, quae duce Arnaldo a lansenistis prolata fuerunt convicia contra bullam Innocenti! X, a gall¿canis, ne exceptis ipsis feminis, contra Clementem XI, a regalistis et politicis contra Pium VI; sed et illi qui in christiana religione sunt, incipient dubitare de veteribus, nullam habebunt fidem novis, si data occasione altera quaedam tulla a Romano pontifice esset edendo.

Reliquum nuno est ut agnoscatur, unde infalli- C bilitas haec proveniat, quibus assequatur inediis, quomodo propositae solvantur difficultates, ut dissentientium componantur mentes, quibus terminis constituendus sit canon.

Ĭnfallibilità haec non provenit neque ex inspiratione, neque ex revelatione, sed cx divina assistentia, quam infallibiliter ecclesiae daturum Christus Dominus promisit dicens: *Ecce ego vobiscum stem usque ad consummationem saeculi.... Cum venerit ille Spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem... Qui vos audit mc audit.*

Haec assistentia consistit in adiutori© tanto magis valido quanto magis occulto, quo disponuntur medio, quibus ree ad felicem exitum perducantur.

Tria hao super re adnotanda sunt Primo promissiones α Christo factas esso ecclesiae; sed ecclesia non est quid ideale sed concretum, non invisibilis, ut vellent protestantes, sed est visibilis; ac proinde D debent ceso qui ecclesiam visibiliter repraesentant. Horum omnium primus est Romanus pontifex quia „ubi Petrus, ibi ĕcclesia'

Secundo assistentia haec latet in occulto, doñeo placeat Deo quod opertum eet revelare, ot praedicetur super tecta, ut qui audiunt contenti non sint externam quondam praestare obedientiam, sed teneantur captivare intellectum in obsequium fidei. Qui poterit omnium fidelium mentes unius voluntatis efficere, nisi qui confessionem Petri retinet in Christi divinitate, qui Christi vicee gerit in terris, qui in Petro immobile regit fundamentum ne ruat aedificium? At unus hic eet Romanus pontifex.

Ordinaria aeque ac idonea, quae debent adhiberi media, sunt studium, consilia, oratio. Omnia haec Romano pontifici non desunt umquam. Theologorum, quorum pleriquo episcopi, corona circumdatus, qui studio, consilio ipsi semper adesse possunt; numquam deeet oratio, quia in sacris, quae per universum orbem peraguntur, mysteriis semper funduntur preces pro Romano pontifice.

Si valere posset comparatio, dicerem in infollibilitatis praerogativa tamquam dote a Christo ecclesiae suae inoculata, idipsum evenire quod occidit in sacramentis. In suscipiente requiruntur dispositiones; sed tuno agnoscitur Deum gratiam impertiri, quando a ministro ŝacramentali actio seu ritus ponitur. Ecclesia est sublectum, dispositiones seu media quae adhibentur, sunt studium, consilium, preces. Sed quando dignoscitur per divinam assistendam, an hoc vel illud sit orthodoxum habendum ? Per Romanum pontificem, qui infallibilitate donatus, illud declarat ac definiu

Sed plura contra hano assertionem oggerunt adversarii, nempe quod Romanus pontifex definiret colus, immo cx se solus, et tunc Romanus pontifex separaretur ab episcopis, et episcopi a Romano pontifice; haberetur inde duplex infollibilitos, una ecclesiae, altera Romani pontificis; episcopi non sosa subscriberent tamquam iudiccs, nam episcoporum infallibilius passiva esset, non activa; tandem Christi promiseiones foetos esse pro infallibilitate ecclesiae, non vero unius individui.

Quamvis haec omnia simul collecta primo intuitu quondam praescierant difficultatem, ad singula tamen non torn difficulter don potcat responsio.

Romanus pontifex est unus et multiplex ; et sicuti princeps in sua ditione est multiplex quando totam repraesentat communitatem, ita et Romanus pontifex quando repraesentat universam ecclesiam. Quin immo Romanus pontifex uti caput ecclesia© constituit unum morale corpus cum suis membris, idest cum coetu omnium; ac sicuti corpus physicum ut sit vivum numquam a suis membris potest dividi, ita Romanus pontifex numquam a suis membris, scilicet episcopis dividi potest, et sicut caput influit in membra, ita ut haec iussu capitis dirigant proprias actiones, quae cum capite unificantur.

Constituto hoc principio, Romanum pontificem unum esse cum episcopis morale corpus, hoc fit relate ad infallibilitatem, ut infollibilitos Romani pontificie in definiendis quae pertinent vel od fidem vel ad mores unum fiat cum illa episcoporum, quam ipsi tenentur recipere, ni velint interrumpere reciprocum illud commercium, quod semper servari debet inter membra ct caput. Ergo nec umquam solus, nec umquam separatus ab episcopis Romanus pontifex suas exhibet ac declarat definitiones.

Item dici noquit duplex infollibilitos, primo quia ecclesia docens, quae debet gaudere praerogativa infallibilitatis, constituitur α supremo capite quod eet Romanus pontifex, una cum episcopis; deinde vero sicuti una est doctrina, quao definitur, ita una est ĭnfallibilità

Episcopi quando coacti sunt in concilio, sunt veri iudiccs; etenim illi dicuntur veri iudices ad quos spectat examinare causas, et suam dare sententiam. Hoc fit ab episcopia in concilio, causas debent examinare, et super illas suam aperire mentem. In forensi iudicio debent conforman pluralitati suffragiorum etiam illi, qui antea fuerant adversae sententiae, quia existimatur veritatem in pluralitale inveniri, secus numquam definirentur causae. E contra quando aliquid a Romano pontifico definitur, omnee do veritate certiores facti sunt, quia Deus in auw servandis promissis non fallit. Hoc modo rerepta infallibilità' ab episcopis quando ideili ificatur cum illa

Romam pontificis, quis audebit umquam eam vocare ptoavam?

De medio sublatis oequivocationibus, mentes quae dissitae erant, bene componuntur, et quando Romanas pontifex uti supremum ecclesiae caput, idoneis adhibitis mediis, divina assistentia adiutus aliquid definit pertinens vel ad fidem vel ad mores, eius doctrine atque infallibilitas fit pariter omnium episcoporum constituentium unum morale corpus cum ipeo Romano pontifice, doctrina atque infallibilitas fit etiam ecclesiae. Integra manet dignitas atque auctoritas Romani pontificis; nihil detrahitur dignitati atque auctoritati episcoporum, qui perseverant esso veri indicée : atque etiamsi antea adversae fuerint sententiae, debent reminisci, etiam ex adverse sententia quam maxime profuit» causas, quia uti Deus fecit de tenebris lumen splendescere, ita vqjuit ut difficultates fierent, quia ex earum solutione magis veritas elucesceret.

Componuntur promissiones a Christo factae tam plurali quam singulari numero, quia Christus semper adest Spiritu suo illis, qui pro tuenda vel declaranda ecclesiae doctrina aut consilia dant, aut ea petunt; et quando congregantur simul. Christus est in medio eorum, ut devotam omn« gerant voluntatem, qua recta videant, et adimplenda quae viderint convalescant. Componuntur promissiones factae Petro, ut eius fides numquam deficiat, ac infallibilitate donatus in definiendis quae pertinent od fidem, sit vox clamantis hoc vel illud dogma dignatum esso Deum hominibus revelare; in iis autem quae pertinent ad mores sit vox clamantis christiano populo agere quod Deus praecipit, ut fructas bonorum operum in aeternitate assequantur.

Hisce itaque bene perpensis, his terminis canon eseet instituendus : „Si quis dixerit, Romanum pontificem uti supremum ecclesiae caput et doctorem in definiendis iis, quae pertinent vel ad fidem vel ad mores, divina oæistentia adiutum aut falli aut fallere po»e, anathema ŝit

Quando dicitur *Romanus pontifex uti supremum ecclesiae capul d doctor,* assignatur a quo tantum definition» procedere possunt et quando rese exhibet et loquitur uti supremum ecclesiae caput et doctor constituens cum coetu episcoporum unum morale corpus; ὐι *definiendis quae pertinent vel ad fidem* rei *ad mores,* en materia in qua cadere potest definitio, *divina assistentia adiulus,* ut agnoscatur principium a quo definitio procedit; *nec falli nec fallere. posse,* ut designetur effectus divinae assistentiac, qua. cum a Deo procedat, non fallatur ipse, nec posse Deum permittere ut fallantur alii.

Deus auctor pacis et amator duritatis det omnibus, quam mundus dare non potest pacem, et corda nostra mandatis eius dedita, atque hostium sublata formidine, tempora fiant sua atque immaculatae virgiuri Mariae protectione tranquilla.

d.

VOTUM

*reverendi patris domini Sujiemvndi Ftlmdci archiepiscopi Vanaviensisl.*

Tríe Munt pere.

Le venerable archevêque de Varsovie, Mgr. Sigismond Fclinski vient d écrire à son frère, le révérend père Julien Fdimki. une lettre aù sujet de la question traitée actuellement dans le concile, de ¡'infaillibilité pontificale. J'ai pensé que la voix d'un pasteur ri cher â la Pologne, par sw vertus et par son malheur. venant du fund de son exil, ne vous sera pas

» votna MMtbaitM doario yrvjenUVun. ab erdwa rtnima W. »4 Herdaria» cctdlH.

indifférente, tròs saint père, et j'ai pris la liberté de vous la présenter, traduite du polonais, en ajoutant dee nouvelles que l'archevêque donne à son frère sur sa situation personnelle, sur celle des prêtres déportée et sur l'admirable résistance de la plus grando partio du clergé en Pologne contre les mesures impies du gouvernement russe.

En me prosternant aux pieds do votre sainteté ct en implorant votre bénédiction apostolique pour moi et pour les miens, j'ai l'honneur d'être, trà saint père,

Rome, ce 5 juillet 1870.

de votre sainteté le trà humble fils et serviteur

Jérôme Kajsiewicz, supérieur de la congrégation de la Résurrection de notre Seigneur JceuA-Christ.

*Extrait d'une lettre de manneitjncur Fdinski archevêque de Vanorie écrite de Jaroslaw, lieu de son exil, à son frère à Rome, le 1er juin 1870.*

Il se présente enfin une occasion favorable pour vous écrire franchement. Vous dites qu'il serait bien à désirer qu'une voix de notre épiscopat puisse arriver jusqu'au concile, pour donner témoignage non seulement de notre attachement personnel au saint père, mais aussi de notre foi inébranlable à l'infaillibilité du siège de saint Pierre, de celte Pierre sur laquelle Jésus-Christ a bâti .«on église, et à laquelle il a donné des promesses si solennelles et si précises pour tout le sedee à l'avenir.

Quelque grand que puisse être votre désir de voir l'épiscopat polonais donner son témoignage à la foi do l'immense majorité du concile et exprimer conjointement avec elle ses vœux pour la définition de ce dogme, soyez sûr que pour ma port je ne désire pas moins ardemment de manifester cette foi et d elever ma voix en union avec les représentants de l'église universelle pour la défense de cette vérité, qui heureusement est aujourd'hui professée généralement par notre clergé.

Pendant pris de vingt ans de ma carrière ecclésiastique il ne m'est jamais arrivé d entendre, soit dans l'enseignement du clergé, soit dans celui du peuple, soit même dans les discours privés, une doctrine opposée à celle que le concile actuel désire proclamer comme dogme. Et quoiqu'il me soit actuellement impossible d'entrer en communication avec notre épiscopat dispersé, j'ai néanmoins la certitude morale que tous les évêques mes confrères do la Pologne et de la Russie, aussi bien que tout le clergé, sauf peut-être quelque» individus tics rares, partagent entièrement la foi de la majorité du concile, ct attendent avec un désir ardent la définition d'un dogme, qui va fortifier davantage les liens ânis? en un seul corps les différentes parties de l'église dispersée.

U n'y a qu'un seul évêque dont je pourrais avoir quelque doute, c'est Mgr. Stonieweki administrateur de l'archidiocúe de Moliilew. Il y en a ensuite un autre, Mgr. Ju^zynaki évêque de Sandomir, dont les sentiments à cet égard me sont tout-â-fait inconnus.

I/es allemands, aveuglée par des avantagée apparenta de U décentralisation et du régime parlementaire dons l'église, peuvent bien ignorer les périls qui menacent l'église, tant de la part de l'esprit individuel que de la port de 1ÉU.L Le premier, n'étant plus contrôlé par une autorité infaillible, ne tarderait pas à produire une multitude d'individualitcs hétérogènes s'éloignant de plus en plus du foyer central. L'autre, c'est-à-dire l'État, s'ingère continuellement dans 1« affaire#, cecidias!iques, moins aujourd'hui par le» organe» du pouxoir administratif. qU« par ‹χ»ηχ du i^uvnir législatif, ce qui est encore ;ŝlu dangereux,'

car c'est plue durable. Quant a nous autres, accablés A que nous sommée par une persécution incessante, exposée à do continuelles tentatives do nous séparer du centre do l'unité, nous no pouvons nullement (ne pasl) reconnaître l'immense importance ot la nécessité de ces liens spirituels, qui nous unissent au rocher de saint Pierro ct nous font participor aux grâces et aux promosce accordées à l'église do Jésus-Christ.

Bien que la dispersion dee pasteurs et l'abandon dos fidèles dénués des secours spirituels soit une grando calamité pour notre église, tout cela n est non encore en comparaison du péril qui nous monaco do la port des ecclésiastique (heureusement très peu nombreux) imprudents et do mauvaise foi, qui pour des motifs purement personnels se font l'instrument des ennemis acharnés de l'église, et tâchent d'affaiblir, sinon do rompre entièrement, les liens qui nous unissent û Rome. Sì lo besoin de fortifier l'autorité du Suint-Siège dans l'église n'est partout ailleurs qu'une B affaire théologique et canonique, il est aujourd'hui chez nous l'affaire la plus vitale; car pour nous il s'agit de la vie ou de la mort.

Et si, par imjxjssible, le concile n'allait pas définir la nécessité do la plus étroite dépendance do toutes les églises particulières du siège do Rome, tant sous le rapport du dogme quo sous celui do la discipline, cela pourrait être pour nous un coup mortel, car le gouvernement ne larderait ¡jas à on profiter pour rompre les derniers liens, déjà si peu nombreux, qui nous unissent au siego apostolique.

Cwt pourquoi tous nos catholiques zélés tournent leurs regards vera Rome comme vere l'ctoilo polaire, qui nous montre le port de salut Plus grand sera l'éclat de cette étoile, plus grande sera aussi notre joie et plus vivo l'espérance, que la faible barque do l'église de Pologne, agitée aujourd'hui par une tempête terrible, no sera pas brisée et arrivera tôt ou tard C au port tranquille.

Ce n'est pas seulement mon opinion personnelle que j'exprime ici, c'est aussi celle do tous nos catholiques qui n'ont pas étouffé la voix de leur conscience. Chez nous il n'existo point deux écoles thcologiques combattant do bonne foi pour dos principes. Il n'y a quo deux camps, dont l'un est immense, quoiqu'opprimé, persécuté et privé de la liberté do parler, l'autre peu nombreux et méprisé, mais comblé de faveur» par les ennemis de l'église. Le premier est plein de foi et entièrement dévoué au saint-siège, l'autre ayant la conscience de son apostasie et répétant timidement ce que l'ennemi du catholicisme lui suggère. Le premier cherche le bien de l'église, et no voit d'autre planche de salut quo l'union étroite avec le saint-siege, l'autre se sent coupable, et pour de» motifs impurs désire voir son juge garrotté, pour être mieux assuré do son impunité.

.Ah l s'il m'était donné de prendre part au concile, avec quello consolation et quelle joio j'y ferais ces observations, espérant que l'égard aux besoins de l'église menacée de Pologne déciderait peut-ctro quelques-uns des pères, qui no considèrent cette affaire quo sous le point do vue théorique, à abandonner l'opposition l Les partisans de l'opposition no causent de joie qu'à noe ennemis, qui seraient bien aise de pouvoir 1« orner do toutes lours décorations.

Néanmoins, malgré ce désir ardent do communiquer mes observations aux confrères délibérant dans la ville étemelle, je ne crois pas opportun d'adresser une pareille lettre au concile ou au saint père. En voici leu raisons:

I0 Ne pouvant me concerter avec les autres évêques pour adresser une lettre collective, je n'élèverais la voix qu'en mon propre nom. Les ennemis ne tarderaient pas à en profiter en alléguant oet acte exceptionnol comme preuve que je suis seul à partager cea sentiments, puisque je suis seul à parler. Voici ce qu'ils pourraient dire pour persuader ceux qui ne connaissent pas notre gouvernement: Si un évêque déporté au fond de la Russie a pu trouver un moyen pour faire parvenir sa lettre à Rome, ceux reetés dans le pays n'auraient aucune difficulté à le faire, et les autres, déportée comme lui, pourraient le faire aussi facilement

Or il serait injuste et imprudent d'exiger uno démarche aussi hardie des évêques, vu que les lois russes mettent ces sortes de correspondances à l'égal des crimes d'Etat, et les assujettissent aux mêmes châtiments. Une semblable démarche, sans être *abtolumenl* nécessaire, fournirait au gouvernement une occaaion de priver les derniers et peu nombreux diocèses de leurs uniques pasteurs. Quant à ceux qui sont déport on leur ôterait les moyens de subsistance et on les enverrait encore plus loin.

2° Si je réunissais à faire parvenir ma voix au concile, et si je n'y faisais mention que do la question de l'infaillibilité, en omettant les besoins si nombreux de l'église de Pologne, notre clergé et toute la nation pourraient mo reprocher avec raison cette indifférence apparente pour l'état malheureux de l'église do notre pays. D'un autre coté, étant entièrement isolé dans les circonstances actuelles, et forcé à tout écrire de mon propre chef, je no saurais, malgré la meilleure volonté, faire connaître au concile los besoins et l'état do notre église.

N'est-il pas plus prudent, dans cette conjoncture, de faire ressortir encore davantage, par un silence général, cette captivité morale et physique dans laquelle nous gémissons, ot qui ne nous laisse pas pióme ouvrir la bouche dons ce moment solennel, où tout l'univers catholique représenté par ses pasteurs, répondant à l'appel du père universel, s'est enipprresé de l'appuyer ¡>ar ses conseils dans la sublimo entreprise de remédier aux mirérve morales de l'humanité?

Cependant, quoique jo ne croie pas opportun d'adresser une lettre officielle soit au saint-père soit au concile, je no m'oppose nullement à ce que le contenu de cotte lettre soit communiqué confidentiellement à ceux qui pourraient s'en servir avec profit.

. . . Je considère avec un sentiment d'admiration le modèle parfait d'un bon pasteur quo nous présente notre illustre primat. C'est un grand bienfait do la providence, que dans uno crise aussi difficile le Seigneur ait daigné mettre un tel pasteur à ta tête do D l'église de Pologne, et nous donner, à nous autres évêques, un tel exemplo et un tel guide. Que je serais heureux de travailler sous sa conduite fraternelle au bien do cette partie du bercail de Jésus-Christ, que le pasteur céleste a daigne confier à mes soins indignes!

Ma position personnelle, aussi bien que celle du clergé déporté en général, est toujours la même. On peut juger do la quantité d» protrae deporti par ce seul fait, qu'il y en a 150 dans un seul village nommé Tounka, gouvernement d'Irkoutzk. J'ai reçu une lettre do l'un d eux, où il me décrit l'affreuse position dans laquelle ils se trouvent à cause d'une indigeooe extrême. On a réuni dans ce village Im protrae de la Sibérie orientale. On poursuit ht même méthode dans d'autres endroits: partout ou réunit des prêtres dans uno localité isolée et l'on en éloigne 1« autrw déportés, tant pour paralyser l'influence du clergé <ur la

1 **Dum hss voeal&s tdied ad efformxD<Um vtl grammatice >rthodoxam aenteotLam.**

population locale, que pour priver les déportée catholiques dee secours de la religion, ct pour Km contraindre en quelque sorte à embrasser le schisme, ou du moins à perdre tout sentiment religieux.

Ce désir d'empêcher 1« catholiques d'accomplir leurs devoirs religieux est poussé si loin, qu'on a étendu la défense d'administrer lea sacrements, et même de célébrer la messe, non seulement à tous 1« prêtres déportés, mais aussi à ceux qui sont allés de leur gré assister les évêques en exil C'est ainsi qu'on me permet personnellement de dire la mease, mais on a défendu aux catholiques de venir l'entendre sans une autorisation spéciale du gouverneur do la province. Chaque dimanche et chaque fête la police veille à ma porte pour ne laisser entrer personne sans un pareil billet. Quant à l'administration des eacrementa, on l'a défendue même à l'abbé Zabiello, qui a été nommé mon chapelain par le ministre, et qui est du nombre do ceux qu'on appelle *blagonadejny* (de bon B augure).

La démarche bardio de l'abbó Pietrowicz, aussi bien que l'opposition ferme ct presque unanime, quoique passive seulement, du clergé du pays a arrêté l'introducliou projetée de la langue russe dans le rituel et les sermons, et l'on peut repérer qu'on ne renouvellera pas de ai tôt cette tentative, qui a produit une grande irritation dans le peuple catholique sans trouver d'appui nulle part, excepté un très petit nombre de mauvais prêtres, méprisés de tout le monde.

Pourvu que nous trouvions assez de force et de vitalité en nous-mêmes, la persecution actuelle ne nous ébranlera pas; elle servira même à nous fortifier, en excitant un plus grand zèle, comme on en voit déjà de nombreux exemples. En somme on ne peut pas dire que nous perdons courage; au contraire, malgré le prêtent très peu consolant, on espère généralement que l'avenir fera meilleur, et cet espoir soutient nos ( forces affaiblies.

Jarcslaw, 1 juin 1870.

(Signé) Sigismond Félix.

23.

Congregatio generalis sexagoalma quinta
1870 iunii 6.

Feria secunda die 6 iunii hora octava cum dimidio ante meridiem in conciliari aula Vaticanae patriarchal} basilicae, generalis reverendissimorum patrum congregatio habita est; cui interfuerunt quingenti triginta tree patres, nempe 35 cardinale»», 5 patriarchae, 9 primates, 85 archiepiscopi, 362 episcopi. 4 abbates nullius dioecesis, 12 abbates generales sive pracridee congregationum ordinum monasticorum, usum mitrae habent», 21 generales et vicarii generales ; quorum omnium nomina, quae per assignatores i locorum accurate descripta fuerunt, exhibet indiculus patrum sexagesimae quintae congregationis generalis, qui inter acta concilii asservatur.

Reverendus pater dominus Aloiaiua Vaceari archiepiacopus Colossensis missam lectam celebraviL Qua absoluta, et recitata oratione Adsumus *Domine* etc., emioentiMimus primus praeses dixit:

..Reverendissimi patres, progredimur hodie ad discussionem propositi schematis primae constitutionis de ecclesia Christi in specie, incipientes a prooemio eiusdem, de quo nonnulli ex reverendissimis patribus veniam loquendi petierunt, quorum nomina reverendus dominus subsecretanue ex ambone recitabit'·

Tunc fubsccrelanus ambonem ascendane tabellam perlegit, in qua inscnpti erant reverendissimi patres. A cardinalis Jacobus Maria Mathieu archiepisoopus Birmiinus, Thaddaeus Amat episcopus Mootereyensis, Augustinus Vérot episcopus Sancti Augustini, Valentinus Wiery episcopus Gureenais, Benedictus Thomas episcopus Rupellensis. Oratorum nominibus publicatis, idem subeecrctarius iumu eminentissimi primi prareidis subdidit:

„Caeterum monentur reverendissimi pairee, ut loquentes omnes iuxta normam discussionis praescriptam in decreto diei 20 februarii num. X, sedulo intra fines propositi argumenti tam in prooemio quam in singulis capitibus se cohibeant."

Dein patribus annuntiatum fuit ab eminentiasimo praeside cardinalem Bisuntinum sibi reservasse potestatem loquendi, cum ventum fuerit ad quartum caput ; et ad ambonem successive vocati sunt episcopus Montereyenris et Angelorum, episcopus Sancti Augustini, episcopus Gurcensis, episcopus RupeUenais, quibus postea accesserunt episcopus Sancti Christophori de Havana, episcopus Wbeelingensis, et episcopus Bolinensis; qui durante congregatione veniam petierant

ORATIO

*reverendi patris domini Thaddaei Amat*
*episcopi Montereyensis ct Angelarían ›.*

Eminentissimi praesides, eminentissimi ac reverendissimi patres.

Paucissimis \erbis adnotabo, quae mihi videntur observanda super prooemium huius primi schematis de ecclesia Christi.

Et 1· in secunda periodo „Ideo enim etc." mihi videtur quod verba sacrae Scripturae, quae citantur, non retinent genuinum sensum, et dicendum potius foret: *Ideo enim, ¡rtwquam clarificaretur, rogavit Patrem ei pro apostolis et pro iis, qui per verbum eorum σedituri erant* in *ipsum, ut cannes unum essent.* Sequentia potius omitterem, sed «i magis placeret etiam illa retinere, ita dicendum: *et ficui ipse Füius ct Pater unum rvnt, ita et omnes oı ipsis unum essent.*

2® Ex hoc ipeo aient etiam ex aliia sacrae Scripturae textibu clare apparet, Christum ipeum, qui fidei et charitatis auctor et est el dicitur, esse etiam earum, proprie loquendo, principium, ideoque hoc verbum, *principium* nempe, in suo genuino eensu applicari non posse, mihi videtur, apostolo Petro, ut fit in sequenti periodo, linea4 pag.4 [4 CB]; sed potius dicendum, saltem meo iudicio, *centrum.* Christus enim in beato Petro instituit perpetuum utriusque unitatis centrum ac visibile fundamentum, non vero principium. Neo enim aliter constare videtur ex eynodalibus definitionibus.

3· Periodus quarta incipiens „Contra quod fundamentum" eadem pagina 4 linea 10 [c ], sequenti aut simili modo mihi videtur reformanda: *Et quoniam portae infoi, ad fundilu evertendam ecclesiam, fi fieri possit, maiori m dies odio undique contra eius fundamentum divinitus positum insurgunt, noi ad catholici gregis custodiam, incolumitatem, augmentum, tarro approbante concilio, indicamus necessarium esse doctrinam de institutione, perpetuitate ac natura tacri apostolici primatus, m quo totius ecclesiae vis et soliditas consirtit, secundum antiquam atque constantem universalis ecclesiae fidem* etc., ut in sthemate.

Ratio mutationis quoad primam partem «t, 1· quia sensus periodi clarius apparebit ; 2° ut constet

» **Episcopi Moaureyeniù proposuit emendaUcue quintam, octavum et undecimam ex ñ quae ia folii typi fmpremí patrióme diitribntae eunt.**

contra ecclesiam portas inferi acies parare, dum adverras eius fundamentum insurgunt; ct ita conformior ait sacrati Scripturae in qua dicitur, cas contra cocleeiam praeval ituras non esse. Et quoad secundam partem, quia vis ot salus ecclesiae a Deo potius dicendum pendere; cuius tamen *praesidium* et *soliditatem* in ecclesiae fundamento seu primatu Christus collocavit: quod potiori modo exprimitur per verba subroganda: *in quo* (nempe) *toto eius vis et soliditas consistit.*

Atque haoo sunt, eminentissimi ct reverendissimi patres, quao vestro sapientieeimo iudicio humillime submitto.

ORATIO

*reverendi patris domini Augustini Vérot episcopi Sancti Augustini l.*

Eminentissimi praesides, eminentissimi et reverendissimi patres.

Quao dicturus sum, spero dicturum sino offensione alicuius. Certe nulla vel remotissima est intentio aliquem quam remotissimo offendendi.

Post praematuram, ut mihi videtur et aliis, generalis discussionis conclusionem quidam ex adversariis schematis putabant melius cese omnino silero de schemate. Non sic mihi visum fuit, ct credo quod magis christiano et episcopo dignum sit, veritatem, saltem meo iudicio, subiectivo intellectam defendere, quamdiu occasio seso offert. Et sic, reverendissimi patres, libertatem sumo vobis aliquas animadversiones exponendi circa prooemium.

Duo puncta mihi videntur reprehendenda in prooemio et correctione digna, primum minoris momenti, secundum multo maioris momenti. Primum invenitur in illis verbis schematis „Contra quod fundamentum divinitus positum quoniam portae inferi maiori in dice odio undique insurgunt, ad catholici nobis commissi gregis custodiam ℮t℮. Illa verba „quoniam portae inferi maiori in dies odio insurgunt" non mihi videntur omnino et rigorose conformia veritati historiae; id est non video, quod sit consentaneum satis historicae verilati, quod magis odium hisce temporibus extiterit contra sanctam sedem, quam antea; nam illud maius odium vel inveniretur apud heterodoxos, vel apud catholicos, suppono malos catholicos.

Porro non mihi videtur quod sit ratio sufficiens ad affirmandum tam positive, quod sit maius odium contra sanctam sedem ex parte haereticorum. Inter protestantes vivo, et bonam opportunitatem et occasionem habeo videndi quid inter illos agatur. Porro mihi dicere fas sit, quod non mihi accuratum videtur dicere, quod inter protestantes, saltem protestantes Americao qui tam numerosi sunt, quod inter illos maius nuno sit odium contra sanctam sedem, quam antea; et revera credo quod minus sit odium.

Equidem paucis abhinc annis istud odium contra sanctam sedem seso manifestavit in multis occasionibue in America: sed illud odium erat contra temporale regnum sanctae sedis; quia inimici nostrae religionis ibi calumniam spargere ubique conabantur, quod papa vellet mittere exercitus in Amcricam et omnem regionern subiugare. Sed ille error non meretur seriam confutationem.

Caeterum mihi videtur necessarium dicere, quod annuntiatio concilii generalis nedum maius odium contra sanctissimum nostrum patrem excitaverit; ut e contrario quondam admirationem et venerationem erga illum produxerit. Sio verbi gratia preabyteriani, qni maxime hostiles ct infensissimi sunt contra sanctam sedem ; tamen responsionem aliquatenus decentem et congruam dederunt litteris invitationis sanctissimi patris, quod antea numquam factum fuerat. Circa schismaticos graecoe nil habeo dicere, etiamsi mihi videatur ex iis quao sudivi ex hoc ambone, quod nec inter illos maius odium sit hodie quam antea erga sanctam sedem.

Ego, reverendissimi patres, ingenue fatebor, quod istud concilium mihi dederat magnam spem conciliationem aliquam obtinendi pro protcetantibus et schismolicie orientalibus, nempe si facta fuisset a concilio expositio clara et mitis et mitigata, quantum veritas patitur, circa illa puncta, quae inter catholicos et protestantes controvertuntur; illa puncta scilicet circa sacras Scripturas, quas protestantes mentiuntur noe interdicere populis, circa sacramenta et circa papam, quae est materia circa quam maxima mendacia ubique sparguntur. Alibi videtur quod si facta fuisset a concilio moderata et mitis expositio illorum punctorum, tunc saltem ianua aperta fuisset pro conversione multorum haereticorum ; saltem sio mihi videtur.

Quoad catholicos non satis mihi videtur consentaneum veritati dicere, quod nunc illi aliquod odium contra sanctam sedem ostendant. Equidem scio quod multi gatholici, id est liberi muratore», carbonarii, et alii omnes id genus, quidquid possunt, moliuntur contra rcmpublicam christianam ; sed non praecise contra sanctam sedem. Equidem invaserunt dominium temporale sanctae sedis; sed illud factum fuit non supra principia . theologica et moralia, sed supra politica principia, et non praecise ex odio maiori erga sanctam sedem et eius divinitus institutum primatum : sic saltem mihi videtur.

Quoad autem catholicos veri nominis, mihi etiam videtur, quod nullo umqnam tempore extitit maior reverentia et obedientia erga sanctam sedem quam ante concilium, ante annuntiationem condili. Episcopi multis occasionibus Romam venerunt, ct certe, ut praeterea ratis ample dictum fuit, ostenderunt suum perfectum obsequium erga sanctam sedem. Ideo non mihi videtur quod illa animadversio in prooemio ait conformis statui pressenti mundi catholici. Sed illud punctam non est tanti momenti ac secundum, ad quod nunc venio.

1 **Argumentara: .Episcopus 8. Augustini eos qui schemati adveriautur post praematuram discussionis generalis eondu-■iouem, consilium iniisse abstinendi m in posterum a loquendo; nbi tameu potias videri convenire episcopo nt veritatem pandat quoties se praebet occasio. Notavit autem 1° verba ,eootra quod fundamentum divinitus positum quoniam portae inferi maiori in dies odio undique insurgunt etc.* veritati historicae non respondere et maius hoc odium non verifican neque ex parte protestantium neque ex parte psendo-catholicorum. Hinc supprimenda ut in emendatione posita sub numero deeimo. — 2° Diei in prooemio doctrinam de institutione perpetuitate ac natura sacri primatus proponi secundum antiquam ac constantem universalis ecclesiae fidem. At revera tradi doctrinam quae non est secundum antiquam et constantem ecclesiae fidem, sed secundum placita ultramontanorum. Coeperunt hic obmurmurare patres. At orator dixit adhibitum alias fuisse Gallicanismi vocabulum, et idcirco non esse querendum de usu correspondent's votis ultramontaoismi. Duo dixit systemata theologica ease ... At surgens card. Bilio oratorem monuit ,haec non pertinere ad discussionem specialem prooemii multoque minus ad incisum de quo ipse loquebatur. Cum de singulis capitibus sermo erit, tane expendi possit utrum hoc vel illud caput antiquam et constantem ecclesiae doctrinam referat nec ne. At nunc videndam atrum recte dicatur, in tradenda doctrina de institutione perpetuitate et natura apostolici primatus recedendum nobis non esse ab antiqua et constanti ecclesiae fide. Id unice videndam, et idcirco oratorem descendere ex ambone opus esse, si potias quam de prooemio loqueretur, subaequentia capita examini subiiceret .. .* Agnovit orator legitimilalem observationis a praeside factae, et reservata sibi loquendi facultate in aliis schematis partibus, finem dicendi fecit***

Prooemium dicit m velle doctrinam de institu- A tione, perpetuitate nc natura sacri apostolici primatus proponere ,.secundum antiquam atque constantem universalis ecclesiae fidem '; haec sunt verba contra quae aliquas animadversiones debeo, revecendiseimi patres, humiliter vobis proponere.

Non mihi videtur quod illa verba, nempe quod privilegia sanctae sedis, exponantur secundum antiquam, constantem, universalis ecclesiae fidem ; et illud erit obiectum aliquarum animadversionum, ut vobis ostendam, saltem conabor estendere, illas vocea non satis conformes esse reali statui factorum seu rebus ut sunt. Prooemium statuit, quod in hac constitutione iustitutio et natura sacri primatus proponentur iuxta antiquam et constantem universalis ecclesiae fidem. Nunc, reverendissimi patres, contra illam assertionem eunt meae objection®.

Mihi ridetur quod schema exponat illa iura summi pontificis non iuxta antiquam et constantem B fidem univenalis ecclesiae; sed mihi videtur quod illa iara exponantur «eundum placita ultramontanorum *(rumores et voces:* Non. non; *quibus respondit orator):* Peto ab omnibus licentiam illud verbum adhibendi, siquidem et verbum *galliconismus* admissum fuit ex hoc ambone sine ullo omnino rpprebensnme. Nescio aliud verbum ad significandum idem; ct nim ŏmne illa verba intelligent, non video cur illa non adhiberem. Caeterom si forsan cogitaretur aliud verbum, illud certe libenter adhiberem.

Omnes sciunt quod duo sunt bystemala catholica theologica circa...

*Hic eminentissimus praeses čardinali Hdio pulsat tintinnabulum, et šurgen ait:*

Reverendissime paler, haec quae dicenda aggrederis, non pertinent ad specialem discu-xionem prooemii, tantoque minus pertinent ad incisum illud de C quo nunc loqueris. Cum ventum fuerit ad peculiaria capita doctrinarum, quae exponuntur in capitibus sequentibus, tunc tibi quemadmodum caeteris omnibus fas erit, immo si ita sentis ex animo, officium erit expendere utrum peculiaria illa capita, utrum hoc vel illud caput revera referat constantem et antiquam universalis cccksiao fidem. Sed nunc agitur tantum de expendendis hisce verbis, utrum bene habeant necne, utrum recte dicatur quod in tradendis, in exponendis tribus hisce, nempe institutione, perpetuitate et natura sacri apostolici primatus ñobi fixum certumque ceso debeat ut ne unguem quidem recedamus ab antiqua et constanti universalis ecclesiae fide. De hoc tantum loqui deb®, utrum haec verba in prooemio bene habeant; cum autem postea disputabitur ringillatim de hoc vel illo iure apostolico primatui adnexo, tunc examinabis, tunc dicere poteris utrum revera doctrina exposita circa hoc vel illud ius sit D conformis, sit consentaneo, sit consona nocue antiquae et constanti ecclesiae fidoi. Sed nunc liare, quae direnila aggrederis, locum non habent, et potius pertinent od generalem discussionem, quae iam clausa «t. Idcirco, ii nihil aliud hac de re, do prooemio, dicendum bob®, rogamus to, reverendissimo pater, ut ex ambone dereendw.

*Orator,* Emitienimime praeeo·, agnosco legitirnitatem et accuratam expositionem tuarum animad- ▾ enionum, dummodo mihi relinquatur, ut dixisti, occwio de illis tractandi in alia parte echeiuatie. Sed nunc, iuxta ordinem, propono ut illa verba expungantur de «heñíate, illa verba de quibus iam locutus sum : et non habeo tempus nec facultatem amplius diccudi aliud, et descendo de ambone.

## ORATIO

*reverendi patris domini Valentini Wiery episcopi Gureensis l.*

Eminentissiniuiu praesidium, eminentissimi ac illustrissimi potreo.

Veniam loquendi petii, ut quasdam assertion® prooemii schematis, de quo nunc tractatur, examinem, quae acriori et acerbiori crisi exoptatissimam ansam praeberent concilium Vaticanum saltem do minori adhibita cautione vituperandi, nosque arguendi quod notissimum illud principium neglexerimus: Principiis obsta.

Hucusque numquam in hoc inclito senatu proprio marte locutas, patientiam auditorum hodie prima ot ni fallor ultima quoquo vico *(submissa reprobationis signa)* appello, sperans succinctae, in quantum licet, argumentorum expositioni illam non defuturnm.

In prooemio nobis proposito, in fine paginae prioris et initio oaboaquentis, legimus assertionem: ..Sapientissimus igitur architecta-» ad hanc fidei et communion» unitatem in sua ecclesia iugiter conservandam, in beato Petro apostolo instituit jx?rpetuum utriusque unitatis principium ac visibile fundamentum in addita citatione invitamur conferre verba divi Pauli in epistola prima ad Corinthios ILI, 10. Propter duo verba .capientissimus ăr*chitectus seu. ut adhuc pressius loquar, propter unicum verbum ,jirchitectus hunc locum provocare sat supervacaneum esset; utrum vero ex hoc luco pro ipsa thesi argumentum hauriri possit, examinemus, et propteroa verba Apostoli citata in toto contextu nostram in memoriam rvmenms.

Jam initio huiin epistolae sanctus Paulus Christianos vituperaverat dicens: *Significatum est mihi... quia contentiones runt inter vas... Unusquisque vestrum dicit: ego quidem sum Pauli; ego autan Apollo ego vero Ccphae; ego autem Christi. Divisus est Christus* Capile III in loco, quem prooemium citat, Apostolus de eadem controversia loquens ait: *Neque qui pbmlui est aliquid, neque qui rigai; sed qui inrrementum dat, Deus. Dei enim sumus ădiutore Dei agricultura extis, Dei ardi/tcaiio estis. Secundum gratiam Dei, quae data cd mihi, ut Mpims architectus fundamentum posui; alius autem superaedificat: unusquisque autem videat quomodo superaráifieri; fundamentum enhn aliud nemo potest ponere praeter id quod padtum esi, quud est Christus lesus.* Supersedeo exegeticae huius praeclarissimi textus expositioni, quia opinor tempus noetrum nec tJicologicis praelectionibus, nec piis meditationibus absumere oportere: interrogo tantum quemcumrjUe haec verba in suo contextu legentem aut audientem, utrum ullo cum fructu ad dilucidandam propositam theaim adhiberi possint, Christum instituisse apostolum Petrum perpotuum principium et visibile fundamentum unitatis fidei et communionis. Textus autem citare qui threim non probant, immo alterius generis argumentai iones provocant, decreto concilii haud consonum «se quis non videt? Sed iam rem ipsam aggrediamur.

Prooemium dicit, Christus in divo Petro constituit perpetuum principium ac visibile fundamentum unitatis fidei et communionis. Pedetentim hoc assertum examinemus non logomachies pruritu ducti, nec in vanum aerem verberant®, sed propter illos, qui ut prooemium ait, contra hoc fundamentum in dies odio undique insurgunt, ne illi» ipsis arma praebeamus. aliosque provocemus od dicendum: nihil probat qui nimium probat. Interrogabimus proinde quid sit

principium, et quis sit principium fidei, quis priná- pium communionis, quis principium unitatis fidei et communionis. Principium non est idem oc principatus; qui has notiones confundit etiam corollaria ex iis deducta confundit Vox principium, saltem ut ego opinor, trw diversas, inter so autem intime cohaerentes, significationes habet Principium I0 idem est ac initium, origo, auctor; 2° idem est ac conditio seu elementum subsistentiae ; 3° norma, finis, directivum ai dicere fas eet per quod cogitandi vel agendi ratio determinatur. Quaeramus modo num sanctus apostolorum princeps divina institutione sub.uno olterovo respectu principium, immo perpetuum principium unitatis fidei et communionis dici possit: examinemus quoque num ipeius divi Petri et eloquia et epistola#) tali assertioni patrocincntur.

Quis eet origo, auctor, ideoque principium fidei? Ad hanc quaestionem in hoc conseesu uberius respondere sono iniurioeum reset: duo eloquia sacrae Scripturae adduxisse sufficiat In evangelio sancti loannis[1] legimus ludaeos Icsum, qui illis dixerat: *Si non credideritis quia ego sum, moriemini in peccato vestro,* interrogasse: *Tu quis esi* lesus autem respondit: *Principium qui et loquor vobis. Multa habeo de vobis loqui, et indicare: sed qui me misit verax est; et ego quae audivi ab eo, haec loquor in mundo.* Quis ergo secundum talia effata principium fidei? Et divus Petrus tam longe aberat talem sibimet adiudicore praerogativam, ut potius secundam epistolam inchoaverit his verbis1: *Simon Petrus, servus et apostolus Iesu Christi iis, qui coaequalem nobiscum sortiti sunt fidem in iusiitia Dei nostri, et Salvatoris Iesu Christi*

Ast forsan divus apostolorum princeps si non principium fidei, saltem principium communionis iure merito appellatur, auctor, origo scilicet communionis fidelium. Novimus historiam ecclesiae et novimus historiam congregationis seu collectionis fidelium. Quis fuit primus ornnium a Domino nostro Iesu Christo invitatus, edoctus ut eum sequatur? nonno Andreas? Ille, teste sancto loarme, invenit primum fratrem suum Simonem ex collectis asseclis; testis est et sanctus Lucos quod lesus elegit duodecim apostolos et alios septuaginta binos quos misit in omnem civitatem in praeparationem evangelii. Quis erat principium unionis sou congregationis horum fidelium? Nonno ille tantum qui dicere poterat1: *Non vos me elegistis, sed ego elegi vos de mundo, ut eatis et fructum afferatis et fructus vester maneat.* Ipse sanctus Potrus ad nostrum exemplum idipsum proponit his verbis4: *Secundum eum qui vocavit vos, sanctum, et ipsi in amni conversatione sancti sitis.* Quod si orgo vocabulum *principium,* originem, initium interpetramur, deviaro nullo modo liret α verbis, quao in Apocalypsi legimus1: *Ego sum alpha et omega, ego principium et finis, dicit Dominus, qui est, qui erat, et qui vetiturus est.*

Sed audio defensorem schematis obiicicntem : non dicitur principium fidei et communionis, sed unitatis. Non inconsulto quae huo usquo dixeram et quao notissima videntur, praemisi. Nam ex his sponte fluit aptissima conclusio: nonne auctor fidei et communionis, auctor mediorum quoque quibus fides et communio conservatur? Nonno scimus illum ea quae fundaverat, ad finem saeculortim usque perdurare velle? Sed fides evanescit ubi iutemeratao veritatis unitati non consulitur; et communio solvitur quae centro non constituitur. Nonne dioemus Christum tali unitati consuluisse? Quis autem huius unitatis principium? Ille qui dixit1: *Tu* es Petrus, *et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam;* an ille cui haec promissio facta, id eet ille qui a Christo petra constituitur? Nonno principium huius unitatis tam praeclaro et corda omnium penetrante modo exprimitur in oratione Domini, summi sacerdotis, post ultimam coenam ? Referre partem tantum liceat- Orat summus sacerdos et animarum pontifex de omnibus suis apostolis, et de eorum unitate, et de ecclesia, quae per illos figurabatur, sollicitus1: *Ego claritatem, quam dedisti mihi, dedi cis: ut sint unum sicut et nos unum sumus. Ego m eis, et tu in me: ut sint consummati m unum, ct cognoscat mundus qui tu me misisti, et dilexisti eos sicut et me dilexisti.*

Quantopere dolendum in prooemio schematis, quod inscribitur *Constitutio dogmatica prima de ecdesia Christi,* hunc praecellentem locum, ad quem sancti patres libentissime respiciunt, obiter tantum et transitorie tangi, et quaestionibus et responsionibus ex illo prornanantibus attentionem nullam praeberi, quaestionibus et responsionibus nompe, quis auctor? quis principium unitatis? Qui apostolis suis omnibus dedit claritatem, ut unum sint. Quam claritatem? illam quam dedit Pator Filio. Qualem unitatem? Aequalem ei qua Pater ot Filius uniuntur. Quo medio? Ut sicut Poter in Christo, ita Christus in apostolis.

Et quaevis fero linea aurei opusculi sancti Cypriani de unitate ecclesiae, eandem confirmat sententiam. Tria tantum brevissima loca adduxisse sufficiat. Sanctus episcopus martyr sequenti modo argumentatur1: ,J)icit Dominus: *Ego et pater unum sumus:* et iterum de Patre, Filio ct Spiritu sancto scriptum est: *Et hi tres unum sunt.* Et quisquam credit hanc unitatem do divina firmitate venientem, sacramentis caelestibus cohaerentem, scindi in ecclesia posse et voluntatum collidentium divortio separari ?“ Comparat deinde sanctissimus auctor ecclesiam cum tunica Christi de superiori parte consutili sed per totam textili, et ait: „Unitatem illa portabat de superiore parte venientem, id est, de caelo et a Patre venientem, quao ab occipiente et possidente scindi omnino non ṗöterat. Haec verba et insuper illa notissima „Episcopatus unus est, cuius a singulis in solidum para ṭẹnetur sat superquo demonstrant de quali originis unitate sanctus Cyprianus loquutua fuerit direna4: „Christus ut unitatem manifestaret, unam cathedram constituit, et unitatis eiusdem originem ab uno incipientem suo auctoritate ḍisposuit.' Ergo quis principium? qui sua auctoritate originem ab uno incipientem disposuit in cathedra ipea quam ipse instituit Quaestio haec etiam illi solvenda proponitur, qui asseveraret etiam in prooemio dici, Christus eapientissimus architectus instituit Petrum qua principium. Nonno idem est ac dicere principium Christus constituit principium Petrum? Quis non videt contradictionem in termino?

Sed prout superius indigitavi, vox *principium* et alium sensum habet ; denotat nimirum aubeistontiae elementum seu conditionem: verbi gratia aqua piscibus, aer animantibus, radix arbori vitae conditio et principium. Hoc sub respectu schematis auctoree hoc verbo usos fuisse argumentari liceret ex verbis

1 Cap.Vm, 25-2
1 Cap. I. 1.
* Ioan. XV, 1β.
‹ I Petr. I, 15.

i Mitch. XVI, IR.

• *Lk wùialc eedesiae,* cip. VI et VII, ed. Mi; (P. L. IV. MH.|
‹ Ik eap. V Itbid. MI]-
» Ih. cap. IV |ihid. 4ΛI

ar

ia nostro prooemio paulo post occurrentibu ubi nempe diatur „primatus a quo totius ecclesiae via et «alus dependet". Revera catholicus ea?e non potest, qui negat primatum in ecclesia catholica summopere necessarium esse ad unitatem fidei et fidelium conservandam. ecclesiaeque vim et salutem indissolubili nexu cum primatu summi pontificis esse coniunctam. Sed caveamus, ne forma, qua hanc persuasionem adstraimus, praemeditata aut fortuita exaggeratione acalhobcis ansam praebeat nos monendi: Nonne recte dicimus vos Salvatorem non caelo, sed Romae quaerere, vos catholicos «u papistas non α Christo, sed a papa salutem expectore? Nonne vos obliviscimini verborum Petri de Christo dicentis1: *Non est in alio aliquo salus: nec aliud nomen at sub caelo datum hominibus, tn quo oporteat nos salios fieril*

Et revera ponderare et meditari íuvat verba divini magistri non caetens apostolis tantum, sed ei Petro dicentis': *Ego sum vilis, vos palmita: sicut palma non potest ferre fructum a semetipso, nisi mantent in vite; sic nec vos nisi in me manseritis* Ponderant» vim talium effatorum, sollicite evitare debemus quidquid suspicionem immo iudicium provocat, ac si nobis non Dominus noster lesus Christus sit vitale ecclesiae principium, qui apud nos manet usque ad consummationem «aeculi, qui Spiritum sanctum misit ut nos introducat in omnem veritatem, qui in sancto missae sacrificio se quotidie pro nobis offert, qui ceu fons vitae aeternae est nobis praesens in sanctissima eucharistia et in sanctorum sacramentorum septifluo fonte nos vivificat, munit ac corroborat. Quapropter vis et salus ecclesiae modo supereminenti et omnem comparationem excedente a Icsu Christo dependet.

Quis nescit primatum summi pontificis necessarium *esse,* ut doctrina Christi eiusque veritates et leges conferventur, no perversi homines illas deprevent, immo evertant? Sed vis et salus doctrinae, quae ex illo manat, toste Apostolo, non dependet nec a plantante nec a rigante, sed ab illo qui incrementum daL Ut grex Christi vigeat, visibilis summus pastor, aeterno pastore sic disponente, est necessarius; sed qui bonus pastor vitam quidem ovibus dare valet? Vitam eis dare ille tantum potest qui dicit': *Ego vitam aeternam do eis: ei non peribunt in aeternum, nec rapiet eas quisquam de manu mea.* Ergo insto cum moderamine tantum dici potest, et proinde etiam tali cum moderamine dicatur: .^Primatus a quo totius ocdesiae vis et salus dependet," et cum debita circumscriptione tantum sub hoc respectu adhiberi potest vox ..principium" in thesi, de qua sermo. Qui aliter probat, non probat, sed reprobationem provocat; et argumenta in relatione de observationibus pro defendenda hao voce allata vix ullum convertunt

Sed principium insuper denotat normam, secundum quam aliquid fieri debet regulam quam quis in cogitando vel agendo «equitur. Examinemus num sub boo respectu vox ista in textu citato aptum teneat locum. Principium directivum fidei nostrae Dominus ipse indigitavit verbis4: *Haec est vita aeterna: ut cognoscant te solum Drum venan, et quem misisti ¡esum ('hrulum.* Principium directivum communionis nostrae nobis indigitavit praecepto . *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde, et proximum tuum* sicut *teiprum.* Ad quod tendere debeamus sanctorum apostolorum princeps sat daris verbis innuit, scribens·: *Sicut modo geniti infantes, rationabile sine ¿ dolo lar concupiscite; ut in eo crescatis rn ealutem: λ tamen gustastis quoniam dulcis est Dominus. Ad quem accedenta lapidem rivum, ab hominibus quidem reprobatum, a Deo autem election et honorifiratum: ei ipsi tamquam lapides vivi superaedificamini.* Ad hunc finem, ad hoc principium fidei et communionis homines perducere, hunc scopum oculis fidelium verbo et exemplo praefigere est officium magistri a Christo in ecclesia instituti; et quodom sensu supereminenti omnes sumus in ecclesia doctoree. Sed perducere od finem non est finis, sicut inanuductio viatoria ad metam non est meta. Unus tantum de se dicere potuit1: *Ego sum via, ego sum ostrum, ego sum principium et finis.* Iterum rogo, eminentissimi ac reverendissimi patres, non adscriba!ur logomachiae pruritui tantus contra unicum verbum impensus labor; sed fervor defendentium est simul excusatio oppugnantium.

Sed non impugnare tantum, verum etiam emertdare officii mei «t- Quapropter provocans ad argumenta prolata super his, quae hucusque de prooemio tractavi, sequentes propono emendationes: Io omittatur citatio textus I Cor. 111, 10; 2° effatum ,.primatus a quo totius ecclesiae vis et salus dependet" mitigetur addito verbo ..magnopere" ita ut dicatur: *a quo totius ecclesiae vis et salus magnopere* vol *praecipue dependet;* 3· omittatur vox ..principium" cum suo adiectivo ..perpetuum", et eius loco dicatur *farnum* vel *permanens centrum* seu *vinculum unitatis fidei et communionis.* Concordat linee mea propositio cum brevi dogmatico summi pontificis Pii VI, quod incipit *Super soliditate,* et haec habet: „Jn hoc apostoliche cathedrae principatu firmum voluit Christus constrictumque tenere unitatis vinculum."

Multa sane gravia de hoc prooemio insuper essent dicenda, cum sit introductio in totam doctrinam de ecclesia Christi, et secundum titulum schematis aliud prooemium praeter hoc, quod statim ad unicam tantum transgreditur the&im, haud expectandum videatur. Sed timeo ne protracto sermone taedio fiam, ac nimis minutioee verba premere videar. Quapropter profundiorem discussionem aliis committens, pauca tantum puncta saltem obiter indicabo.

Loquitur schema praeprimis de odio, quo portae inferi contra visibile fundamentum ecclesiae insurgunt Quis nostrum nescit non contra primatum solum, sed et contra totum magisterium Petro-apostolicum undequaque insurgere hostes? Nonne autem haec pugna praeprimis et maiori cum acerbitate directa est contra invisibile ecclesiae fundamentum, contra lesum Christum eiusque divinitatis professionem, hanc fidei petram? Nonne de iis aggressibus praeprimis et prae omnibus conqueri deberemus, et omnem pastoralem sollicitudinem in id impendere, ut obstacula removeantur, quae incremento ecclesiae opponuntur, et pericula arceantur, quae vitam in Christo et pro Christo in tot regionibus e medio tollere minantur? Perbene scio nos omnes aemulari in removendis obstaculis, quae magisterio ecclesiae, defensioni iurium pontificiorum opponuntur: tanto magis intimo animi dolore compulsus silentio praeterire non possum tales episcopos, qui, testo orbe catholico, annis nuperrime elapsis acriter praelia Domini praeliorunt pro iuribus ecclesiae et cathedra Petri, et novis, si non avertuntur, obviam eunt, in hac aula publice infensissimo gallicanismi nomine fuisse accusatos a voce, quae de Hierolosolymis quidem, at certe non

» Act. TV. II
• lema XV. U
› Iosa X. ®-
• Iosa XVII. a.
• Ue.X.97.
• I Pstr. П. 9-3.

i Iosa. XVI, β. X. 9. Apoc. III, 18.

' Alludit ad oratione» patriarchae Hierosolymitani habitan ia concreo1»»»·® generali die at mail 1870 Ut «aora 00L3M-M.

do Calvario et monto Oliveti surrexit. Sincere autem fateor magis quam haec obstacula, plus quam ea quae a mo allata sunt, me aliud timore, nempe illud indifferentiamum procticum, qui non quaerit fidem, praecepta et ecclesiam Christi, et propterea quoque non quaerit principium unitatis fidei ct communionis, et ea, quao hic decernimus. Argumentis argumenta opponere possumus, insultationibus saltem patientiam, spoliationibus abnegationem.

Quamdiu homines magisterium a Christo institutum impugnant, certo illud timent; quamdiu illud timent, saltem indirecte eius vim ot auctoritatem agnoscunt. Sed si palatia divitum et casae ruricularum, si universitates ct scholae, gencratim si fabricae ot officinae operariorum nobis occluduntur, quia doctrinam, quam tradimus, et salutis remedia quae administramus, haud indigere putant, quid tunc? Nonno haec desolatio poior omni perecquutione? Do hao desolatione plus quam de aporta hodie undique insurgente pugna conqueri oportet Si pericula humanae societatis simul ot ecclesiae imminentia probo et mature ponderamus; huic desolationi, hisce periculis mederi ecclesiae in synodo congregatae compotit et convenit

Sanctus Augustinus loquitur de insigni aegroto qui in terra iacebat, et de excelso medico qui de caelis ad huno aegrotum descendebat Medicus hic Filius hominis nominari amabat ot transibat bonefaciendo, ut huic aegroto dicere posset1: *Si verbis meis non credis, crede saltem operibus quae facio;* oc od proprium exemplum provocans viam salvationis indicare poterat, dicendo3: *Discite a me, quia mitis sum, et humilis corde: ct invenietis requiem animabus vestris.* Idem qui tunc languebat, nunc quoque infirmatur, quia caelestem sprovit medicum, terrestre sequens consilium. Nonne eodem modo medebimur ei, quem caelestis nos docuit medicus?

Caecus pulchritudinem aedificii, fundamenti firmitatem, et opificis ingenium tunc tandem mirabitur, quando amoenitatis et commoditatis aedificii expertus est Fiduciam aegroti medicus sibi conciliabit non de propria fortitudine loquens, sed ad infirmi miserias misericordissime descendens, ad exemplum gentium Apostoli, qui dicere poterat3: *Quis infirmatur, et ego non infirmor? Factus sum infirmis infirmus, ut infirmos lucrifacerem Omnibus omnia factus sum, ut omnes facerem salvos.* Infirmus misericordia medici sanatus magnitudinem virtutemque eius mirabitur. Christus Dominus prius caecum sanaverat, inde eum interrogat4: *Credis* in *Filium Dei? Respondit ille et dixit: Quis est Domine, ut credam in eum? Et dixit ei lesus: Et vidisti eum, et qui loquitur tecum, ipse est. At ille ait: Credo Domine: et procidens adoravit eum.* Sed sufficient» ter dicta sint quoad odium quo mundus fundamentum ecclesiae prosequitur, ct quoad media veris periculis opposita, de quibus, ut censeo, praeprimis etiam agendum esset.

Emendationem desuper proponere idem ossct ac prooemium, et non illud tantum, immutaro; cui superfluo labori supersedeo. Unum quod adhuc attingo, est in citato loco „visibile fundamentum. ' Videtur hic tropus non apprime quadrare ad veritatem ipsam significandam: fundamenta enim quae videntur, sunt fundamenta denudata domus nondum extractae aut in ruinam collapsae. In memoriam desuper revoco, verbis sancti Augustini, quae huic et simili quae ante dixi applican possent1: „Magnus es vis? a minimo incipe. Cogitas magnam fabneam construere celsitudinis? de fundamento prius cogita humilitatis. Et quantum quisque vult et disponit superimponere molem aedificii, quanto erit maius aedificium, tanto altius fodit fundamentum/ Haec de voce prooemii „visibile fundamentum adnotasso sufficiat.

Sed haeo adnotario mihi simul viam sternit, ut finita sincera expositione argumentorum, desiderium quoque meum sincere exponam. Hoc desiderium eet, ut arceatur in condendis concilii Vaticani decretis tropica mysticaque dicendi methodus; ne unus patrum asseveret clare in decreto adesse, quod alter etiam verbalibus additis explicationibus minime invenit; neve unus patrum viceversa declaret in decreto non inveniri, quae tamen alteri insuperabile obstaculum forent: abas enim diceretur case canones, in quibus quisque frustra dogmata quaeret, sed inveniet pariter dogmata quisque sua.

Scimus nec divo Petro amsisse difficiliorem dicendi methodum, ita quidem ut se haud temperare potuerit de epistolis sancti Pauli adnotare3: *In quibus sunt quaedam difficilia intellectu, quae indocti et instabiles depravant.* Memores simus potius gaudii apostolorum Domino dicentium3: *Ecce nunc palam loqueris, et proverbium nullum dicis. Nunc scimus quia scis omnia, et non opus est ut quis te interroget. In hoc credimus quia a Deo existi.*

Sit venia verbo, sit venia sermocinanti.

## ORATIO

*reverendi patris domini Benedicti Thomas*

*episcopi Rupellensis*

Eminentissimi praesides, eminentissimi ac reverendissimi patres.

Dicam paucis verbis quid in prooemio, mea sententia, sit addendum et quid sit corrigendum.

Primo, quid addendam. Assentio opinioni illustrissimorum patrum, qui affirmaverunt et demonstraverunt dispositionem schematis propositi, ac proinde discussionis ordinem esse satis illogicum, et parum consentaneum sive traditioni conciliorum, sive praxi theologorum, sive exemplo ipeiusmet divini fundatoris ecclesiae. Quomodo enim de primatu recte tractari posset, nisi simul de episcopis et eorum iuribus ageretur? Quomodo de magisterio summi pontificis separarim a magisterio ecclesiae universalis? His et aliis argumentis necessarium censeo summariam proposito prooemio praemittere expositionem de divina tum institutione tum constitutione ecclesiae. Hanc autem eo maiori fiducia proponam, quod compendium exhibet doctrinae, in schemate prima vice tradito, iam declaratae. En igitur illud quod praemittendum esset, meo saltem iudicio, isti prooemio his aut similibus verbis:

*Aeternus Dei Filius, propter nos homines et propter nostram salutem mcamatus et passus, doctrinam ventatis caeteraque salutis remedia et auxilia, quae humano generi per peccatum miserabiliter lapso, superabundanti gratia attulerat, discipulis nis tradidit, praeclaram haereditatem, et inaestimabilis*

1 Ioan. X, 38.
3 Matlh. XI. 99.
• JI car. XI, $9; I Cor. IX, 22.
4 Ioan. XI, 35-88.

1 Senn. X de verbis Domini (alias LXIX, P.L XXXVm, Ul a).
3 II Petr. III. 16.
• Ioan. XVI, 29-30.
• Episcopos RopeUetuia proposait emendationes aocmdAs podium in pagina qamu, quae incipit: .Immutandas ridetur prooemiom* eie. u*qoe ad serba wcentrarlo* errore* preeenbere* (pagina «eptimst Proposait eUas emendatione» amas in pagina 9, et decimam qaartam (b) n pagina IG

*pretii depositumt gentibus omnibus atque cunctis gt-k potestnio neraliontbux destinatum.*

*Noluit igitur Dominus or Redemptor noster tanti thesauri haeredes seriem cfformare asseclarum* **etwt-** *gelii ab invicem triunciorum, qui singuli searrim tantum doctrinae eius adhaererent et /alutis mediis ab ipso traditis uterentur; ted credentes in eum et sacro, quod instituit, lavacro regeneratos voluit et statuit m unum visibile corpus coalescar, cuius membra contunda essent ad invicem eiusdem fidei professione, sacramentorum eorumdem participatione, conandcmque padorum regimine, d cuius esset ipse invisibile caput, atque vitae supcmaturalis principium.*

*Quapropter religiosam ex iis, varietale licet gentium, linguarum d morum divisis, societatem fundavit d ordinavit, atque per apostolos suor eorumque successores iugiter ad consummationem usque saeculi in universo mundo d er omni creatura colligendam, docendam, sanctificandam regendamque mandavit, ut* B *una esset gens nanda, populus acreplabdis, sedator bonorum operum. Societatem autem illam, ad quam omnes convocantur, ecclesiae titulo ipremet insignitam declaravit, regnumque suum esse neper terram, d ovile et domum praedicavit'.*

*Et hacc est, quam adumbravit veteris testamenti synagoga, quam prophetae praenuntiavenat, quam laudant evangelica oracula d aposloUcae voces, pro cuius amore tanta tormenta passi sunt mertyres, quam eunda retro saecula, ab adrentu Christi usque ad nos, amnesque populi extare proclaman(: haec at ciccia unice d aeternum dilecta sponsa, materque vere* n- *ventium, ecclesia Christi, quam acquisivi! fanguiñe suo, extra quam integra manere, cognosci el coli non poled eius religio, nec quisquam chrirtiani nominis honore d praerogativis legitime gloriatur.*

Secundo, quid in prooemio corrigendum. In prooemio, prout se habet, haec mutanda rare censeo:

1® Voci ,.principium" quae legitur in fine phrasi pag. 4 lin. 4 [c>] substituenda videtur vox *centrum.* Traditione enim et usu fnquentiore recepta est, et insuper expressam et tecMÎmam exhibet nanctae eedis apostoliche imaginem, quatenus rat unitatis ecclesiae radix et vigor. Sicut enim α centro prodeunt et ad illud convertuntur radii omnes; ita ab apostolica fedo exeunt et ad ipsam redeunt radii omnra ecclesiastici rogimin»: centrum est ad quod propter principaliorem potentiam nece&ve est omnem ccclraiam convenire; et ipsius fidei doctrina instar sanguinis in corporo a centro ad extrema membra, et ab extremis membris ad centrum profluit. Quidquid sentit caput, sentit et corpus reliquum; quod sentit corpus viciseim et «eutit caput: una vox. ana mens, unus idrenque ŝpirito «t qui caput et membra dirigit.

2· In ultima phruri lin. 21 [ c UJ, poet haec verba ,^acri apostolici primatus a quo totius ecdreiae via et íalas" addendum arbitror *praecipue,* ne videamur dicere nihil ad eccleriae vim ct salutem conferre omnia auxilia a Christo Domino ipsi impertita et epeciatim ordinem episcoporum, qui a Spiritu sancto positi sunt regere ecckaiam Dei. Ipei aunt, ait Nicolaus pontifex1, fpeculatoree civitatis Dei, pastorea gregis dominici, columnae domus summi regis, magistri populorum legitimi, rerum fidei et morum indices, qui sub Romano pontifice, visibili postorum principe, divina clesiam; ,.p«torce sunt omnœ, ait tsanctiw Cypria- nusl, et grex unus ostenditur, qui ab apostolis omnibus unanimi consensione poscatur, ut ecclesia Christi una monstretur.... Quam unitatem firmiter tenero et vindicare debemus maxime episcopi, qui in cedraia praecidemus, ut episcopatum quoque ipsum unum atque indivisum probemus'ŝ et addit gloriosus doctor pulcherrima verba iam commemorata: ,,Episcopatui unus est, cuius a singulis iu solidum pars tenetur." Hinc concludendum mihi videtur vim et salutem totius ecclesiae non unice dependero a primatu. Ecclesia super fundamento summi pontificis aedificata fuit, d innititur etiam columnis episcoporum, et lapis angularis ipsius eet Christus losua.

3· Eadem pag. 4 prooemii lio. 11 *[c* 10] legimus, ṗorta inferi maiori in dica odio contra fundamentum ecclesiae undique insurgere. At vero ut iam notatum rat, nedum aevo noetro auctum fuerit odium *itsl\er* sanctam sedem, videtur e contra additum fuisse notabile incrementum amori catholicorum erga mm. Hoc testantur ubique locorum solemniorra ct fréquentions huius amoris manifratalione»; ct inter ipeoemet acalholicoe veterum inimicitiarum imminutus rat ardor. Saltem difficile demonstraretur portas inferi maiori odio temporibus nostris in auctoritatem sanctae «dis insorgere, procurimi ai attendatur ad infausta, quae anteersc-crunt, tempora, ad tempestata exeuntis ^acculi XVIII. Unde rectius dicendum videretur, *portae inferi mxurgere non desistunt,* sapprerais vocibus ..maiori in dies odio undique". Si haec admissa et sapienti vestro suffragio comprobata fuennt. sequentem yeragraphuni proponerem ut adnecteretur formulae superius a mo proporitae:

*Hanc igitur perenniter mansuram aedificare vo-* C *lens domum Dei viventis, m qua suos inhabitare unius moris faceret, ad hanc fidei d communionis unitatem iugiter conservandam, in beato Petro apostolo instituit perpetuum utriusque unitatis visibile cmlrum et fundamentum, sup^r cuius fortitudine aetrinum extruerctur templum, et ecclesiae cado inferenda sublimitas in huius fidei firmitate consurgeret. Contra quod fundamentum divinitus positum, quoniam portae inferi insurgere non desistunt, ad catholici nobis commissi gregis custodiam, incolumitatem, augmentum, sacro approbante concilio, indicamus necessarium esse doctrinam de institutione, perpetuitate, atque, natura sacri apostolici primatus, a quo totius errlcriae vis et salus praecipue dependet, ametis fidelibus credendam et tenendam declarare, secundum antiquam et constantem imivernalis eiusdem ecclesiae fidem, atque contrarios errores proscribere.*

Haec sunt, quae vestro iudicio, eminentiasimi et reverendiwirni potree, «impliciter et humiliter submitto, unum intendens scopuni, scilicet pro meo modulo tueril primatum summi pontificia, cuius amor ot honor in hoc amplísimo coctu nec poasunt nec debent talis vel talis esee privilegium, ĕd omnium n̈ne ulla exceptione commune ius el commune officium.

## ORATIO

*reverendi patris domini Hya^nthi M. Martmex episcopi sancti Christopheri de Havanal.*

Eminentireimi ac reverendiseimi praesides, eminentissimi ac reverendissimi patres.

› **In eaetdsüoae a reverendloimo orators in scripti· exkiMU «ninraUirimii prvwdibua praeterea leguntor: d iesKWR praedieaviT, *ac in ea perenne tndilnit OMI ettd /Uri depatiinm ilUbahun eudadirt, perennes pue* ç m reyiwiinM aurfenldn·. ari /Uiie· *omnu parere tmerentur:* tamen rerba nunqsam protnllt in conjnegatwne gaerelL**

• **Mansi. XV. *MΠ k.***

' ***De nnii. ccclctvu* cap. IV et V [P. L. jy, MJOj.**

■ **Hoc verbum Uditam eet, qui* non fait b^e intellectum a itenographii.**

• **Epireopu. 9. Ctafaopbori de se cum pluribus ÜÜ* patribus ut praesenti constitutioni longius prooemium prae-**

Quoniam constitutio de ecclesia Christi io duas partee divisa eet, opportunum iudicavi, prooemium hoc. quod eatis breve videtur, diffusius et extensius facrre, ut ipsum et locum praebuisset primae constitutioni, ct aditum aperiat ad sequentem conficiendam. Hoc oniui videntur expostulasse varii reverendiraiioi patree, qui iam circa hanc rom loquuti sunt; et crediderim, ni meae exiguitatis me fallat Judicium, quod paucis verbi· scripsi, possit utrique constitutioni convenire: quod ex vostra venia legam, rationes expendendo post lecturam, in quibus enixus sum pro hoc prooemio concinnando.

*Cum rex pacificus, aetemusque sacerdos, Dominus noster lenti Christus regnum suum, quod iustitiac et parie utl, inter hominu instituere decrevisset, ut omna qui* er *veritate eunt, audiant verbum eius9, ac in ea manentes salvi fiant9, post devictos ac spoliatos principatus ac potestates, ecclesiam proprio sanguine fundatam instituit, in qua, celuti in domo Dei viventisl, fidelu omnu unius fidei el communionis vinculo ad invicem connexi, ipsi etiam capiti uniti semper manerent. Quod etiam adeo ardentissimo cordis affectu desideravit, ut, priusquam glorificaretur, Patrem enixe rogaverit ut credentes m ipsum omnu unum essent, sicut ipsemet Filius el Pater unum ❦unt*

*Hic proinde rex pacis princepsque pastorum, qui est caput omnis principatus ac ❦otestatis quo salutiferum nostrae redemptionis opus usque ad consummationem saeculi perenne redderet, quod ante passionem suam apostolis omnibus promiserail, post resurrectionem abunde implevit: nam ipsosmet, quos in novissima coma non testamenti sacerdotes rnstituerat9, suae ecclesiae pastores etiam instituit, dans illis Spiritum sanctum, ut, evangelizantes ubique pacem et bona, peccata remittenda remitterent, et retinenda retinerent9. Quod etiam cumulate perfecit, cum, ascensurus ad Patrem, misit illos in universum mundum, praecipiens illis, ut docerent omnes gentes servare omnia, quae mandaverat illis, ac certos eos reddens, cum ipsis omnibus diebus futurum usque ad consummationem sacculi,0.*

*Vt autem omnium, sive pastorum sive fidelium, in eo credentium fidei el charitalis unitas, quam intemeratam servare debebant, ut salvi fierent, in sua ecclesia iugiter conservaretur, velut ❦otentissima rex, sui regni elaves, quod uni Petro etiam promiserat", ipsimet, eius vices in terris gesturo, tradidit", ut nemo, nisi ipso aperiente, in hoc regnum intraret; veluti aeternus pontifex in summo ecclesiae suae saverdelli et ❦poslolalu apice cum collocavit, ut, perfectiori modo quam Aaron paro populo servitutis, potestatem haberet in praeceptis, docere filios adoptionis testimonia, et m lege sua lucem dare credentibus", ac denique, uti ❦apientissima architectus in eodem beatissimo apostolorum principe perpetuum utriusque unitatis principium ac risibile fundamentum ❦n tituil, siqwr cuius fortitudinem aeternum extrueretvr templum, </ ecclesiae caelo inferenda sublimilas in huius fidei firmitate consurgeret9.*

*Contra quod fundamentum divinitus positum, quoniam portae inferi maiori in diu odio undique consurgunt, ac haereticae pravitatis sedatores et fautoru huic ecclesiae catholicae visibili capili, novis erroribus ac cavillationibus invectis, omnem fere virtutem et vim ex se agendi adimere lentant, ut, ipso infracto et infirmato, totum eccluiae carpus validioribus malitiae armis impetant: ideo, ad catholici gregis nobis commissi custodiam, incolumitatem et augmentum, ad ❦profliganda ❦órrese omnesque errores depellendos, et ad ecclesiae el episcoporum tutanda sacratissima iura, quae, capite debilitato, sarta tectaque manere non possunt, ad veram denique fidem populi rhristiani contra notos multiplicesque, multis etiam modis invectos ac vulgatos, errores firmandam, sacro approbante concilio, iudicamus necessarium esse* B *doctrinam circa hoc mysticum Christi corpus ac eius naturam et proprietates, quam semper tenuit ipsamet ecclesia, denuo solemni declaratione ac definitione omnibus notam facere. Quod, ut ordinate et sicut ipsius erigit rei natura, perficiamus, ab ipso capite, a quo in universum corpus vita provenit, incipere decernimus: ut doctrinam de institutione, perpetuitate et natura sacri apostolici primatus, a quo diam lotius ecclesiae vis et salus dependet, secundum antiquam et constantem eiusdem ecclesiae fidem omnibus fidelibus firmiter tenendam ac credendam exponamus et proponamus, atque contrarios, cosque dominico gregi adeo perniciosos, errores debito condemnationis iudicio proscribamus, ac proinde totum hoc mysticum Christi corpus, cuius membra nobis ipsemet in beato Petro regenda, confirmanda, docenda el pascenda tradidit, verae fidei clypeo munitum, integrum ac incolume contra inimicorum in dies furentium iacula.* C *ipso favente Christo, conservemus.*

En ergo, eminentissimi ac reverendissimi patres, prooemium, quod pro mea exiguitate scrxpai, iu quo, ut vobis patet, Christus Dominus sub appellatione regis et sacerdotis proponitur; et id ita proponitur, quia in antiquo Testamento prophetae illum sub dignitate regia aliquando venturum saepe saepius dixerunt, et quia in novo Testamento ipec Christus Dominus sese regem esse dixit, et regem non ut sunt reges huius mundi, et regnum habere, non quomodo sunt regna huius mundi. Nam vobis notum eet quod cum esset in conspectu praesidis romani, lue admiratione suffultus videns iustum illum coram tribunali constitisee, dixit illi1: *Ergo rex es tu/ Et* Christus non negavit se regem ease, sed hoc fassus eet, ot dixit: *Tu dicis quia rex sum ego. Ego in hoc natus sum, et ad hoc veni in mundum, ut testimonium perhibeam veritati.* Christus ergo eet rex veritatis, et regnum ipsius in hoc mundo est ecclesia Christi, id eet regnum veritatis; in quo veritas usque ad consummationem saeculi pura, integra, incorrupta, incontaminata, intemerata conservanda erit, sub protectione huius regis Christi et sub tutela illius, quem ipse in terris vicere- D gem ct vicarium suum esse constituit

Quia autem Christus Iceus hanc regiam dignitatem et auctoritatem contulit summo pontifici· idest beato Petro et eius successoribus, cum eum constituit clavigerum regni caelestis, idest regni huius mundi, quod Christus habet in hoo mundo, id«t ecclesiae; quia Christus ergo, qui eet clavis David, dixit Petro: *Tibi dabo claves regni caelorum,* quod erat dicere: Ego sura clavis David, qui aperit et nemo claudit, claudit et nemo aperit; ct etiam ipse eris quasi clavis

**mitutar, illndque proposuit uti hxbetar in emendatione prima paginin 3. 4, 6.**

› **Hebr. VII, 2.**
9 **Io. XVIII, 37.**
• **Ib. Vin. 32.**
• **I Tim. III, 18.**
» **Io. XVI, 21.**
• **€olo II, 10.**
î **Matth. XVni. 18.**
i **Lue. XXII, 19.**
• **Io. XX, 22.**
» **Matth. XXVIII 22.**
» **Ib. XVI, 18.**
« **Io. XXI, 15.**
u **Eedi. XLV. 21.**

1 **S. Leo iena. IV in Nat, Doto. cip. ID**
• **Io. XVIII. 87.**

David habens elavem mei regni, ut aperias ipse eoius, quin alius veniat movere manum tuam, ut claudas ipse solus, quin veniant alii dicere tibi, te opus habere aliorum opera ut claudas et aperias; sed tu claudis et nemo aperit, tu aperis et nemo claudit: quod est regia potestas in praeceptis, ut dicit liber Ecclesiastici, quam dedit Deus Aaron pro populo ærvitutis, nam haec sunt verba quae de illo dicit1: *Fecit DeuJt Aaron /imitem ribi, dedit illi* ia *praecepti/ tuis potertatem, docere lacob testimonia, et in lege fita lucem dare Israel,* Quapropter nihil accommodatius «se credidi, quam incipere hoc prooemium pro constitutione a dignitate regia, quae est in Christo, et post venire ad dignitatem aeterni sacerdotii, quam habuit in natura humana, et quod est principium, origo, fons, radix omnis dignitatis sacerdotalis, qnoecumque illa sit in ecclesia Dei.

ludicavi etiam opportunum esse describere iura episcoporum, quia tot tanlaque ex hoc ambone dicta sunt de iuribus episcoporum, ut crederem quod aliquando discedentibus nobis ex hac aula, lapides sanctuarii de iuribus episcoporum loqui continuabunt: ergo de iuribus episcoporum iustum et aequum est, ut aliquid dicatur in hoc constitutione, sicut illa descripsi. Sed quid eunt iura episcoporum, venerabiles potree? De iuribus episcoporum iam disceptabatur ante annos 1837. Prima disceptatio de iuribus episcoporum evenit, quando duo fdii Zebedaei vidente re plus amatos a Christo, et formidante» principatum divi Petri, de quo iam loqui audierant, acceperunt ad lesura, per matrem suam dicentem5; *Dic ut hi duo filii mei sedeant unus ad derteram tuam et alter ad sinistram in regno tuo.* Sed quid ad haec Christus? Statim Christus solvit quaestionem dicens: *Nocitis, quid petatis,* id est, discrepatio vestra provenit ex ignorantia iuriurn. Poet pauca alia disputatio de iuribus facta eet; nam inter discipulos contentio facta est, quis eorum videretur esse maior. Iterum lesus quaestionem indirecte resolvit advocans parvulum iuxta se, et constituens illum in medio apostolorum et dicens illis3: *Nisi efficiamini sicut parvulus iste, non intrabitis in regnum caelorum;* id est, resolvit quaestionem dicens, si haberetis humilitatem, non disputaretis do iuribus. Et idem hoc evenit, quando in coena tertio disputatio orta est, quando quaerebatur quis eorum videretur ee¿e maior. Et lesus item resolvit quaestionem dicens4: *Principe gentium dominantia eorum: et qui magni sunt inter cos, benefici meantur, V(rt autem non sic: sed qui maior at in vobis fiat sicut minor.* Eccc ergo quam antiqua sit disputatio do iuribus, et quam antiqua sit resolutio: scientiam et humilitatem prae se ferre debent disputante de iuribus episcoporum et praesertim, venerabiles patrtv, quando disputatur de iuribus coram illo, qui ¡D terni vires gerit Christi.

Nam magna sunt iura episcoporum, quando episcopi rorem comitiis regum disputant, contra tyrannidem advocante» pro populis, et defendentes iura ecclesiae. Video Leonem Magnum redivivum, video Ambrosium e sepulchre resurgentem. Lupum exeuntem obviam et alicw praeclaros soneteo centenae episcopos in ecclesia Det, qui de iuribus ecclesiae ct fidelium et veritatis disputarunt, et non timuerunt se sistere coram terrae regibus et principibus. Quando autem video, ignoscite mihi, reverendissimi patrre, ignorile mihi obeeero. episcopos disputante de funbu coram illorum capite, coram illo, cui Deus dedit ordinem et principatum alios confirmandi, illoe dooondi; quid vultis? Videtur mihi illa antiqua scena, quam historici de ribunt de baronibus, qui se praesentabant coram regibus et dicebant illis: Rex, nos sumus qui singìlistini sumus tantum quantum tu; et simul collecti sumus plus quam tu.

Ergo, venerabiles patres, de iuribus episcoporum Christus lesus loquutus est, et haec iura satis expressit. Primum enim dedit apostolis iura sacerdotii, quando in coena dixit illis1: *Hoc facile in meam commemorationem;* deinde dedit illis iura episcopatus ordinarii, quando in die resurrectionis dixit2: *Sicut misit me Pater, et ego mitto* tw... *Accipite Spiri-i tum fandum: quorum remiseritis peccata* etc.; jiostea dedit illis iura apostolatus extraordinarii, quando ascensurus ad Patrem, dixit illis2: *Euntes* tn *mundum universum praedicate evangelium omni creaturae.* Et ideo, venerabile patres, nulla nisi una est txxdreia apostolica in toto orbe; non quia desunt cccltsiae quao ab apostolis fundatae eunt, sed quia nulla ecclesia haereditalo possidet iura vere apostolica; quia Christus dedit apostoli» ius episcopatus et apostolatu¿ ordinarii, et dedit illis ius apostolati!» extraordinarii, quia dixit illis: Ite in totum mundum, praedicato euangelium omni creaturae, fundate ecclesias in omni orbe terrarum; et hoc ius descendit cum illis ad sepulchrum. Ideo dicitur quod episcopi sunt successores et haerede» apostolorum; sed non secundum totum, quia deest aliquid illis, quod habebant ajxxtoli et quod nos non habemus. Ut ait sanctus Thomas4, baculum portamos circumflexum, ut indicetur quod nostra auctoritas habet suo» limites; ideo Romanus pontifex, cuius auctoritas non habet limites, non portat baculum, quia ipse dominatione sancta et principatu spirituali habet potestatem universae ecclesiae.

Sed ecclesia catholica apostolica et Romana est illa quae possidet iura apostolatus universi, ordinarii in orbe terrarum; quia Christus dedit Petro hunc apostolatum, hunc principatum, hanc dignitatem quam non dedit caeteris apostolis. Et quia Petrus in hac urbe vitam finivit, quia ibi e vivis discessit; hinc non solum iura sacerdotalia, non solum iura episcopalia, non solum iura apostolica, sed iura veri nominis apostolati, quem ipee habebat, successoribus relinquere debebat.

Ergo, venerabiles patres, ad haec tempora iam devenimus, in quibus oportet ecclesiam in Spiritu sancto congregatam loqui fidenter, audacter, non timentes inimicos, nec illos qui gladium contra no» vibrant, nec illos qui gladio linguae contra noe insurgunt. Et quare timemus illoe? Est ne veritas, illa quae definienda est? definiatur: quia veritae Domini manet in aeternum; et quidquid dicant inimici, quidquid adversarii blaterent, veritas Domini manet in aeternum. Et tanto plus hoc neceesanuni esw? arbitror, quia dicuntur fideles et non eunt, et non pauci ministri Christi appellentur, de quibus poseuinua dicere cum soneto Bernardo, quod ministri Christi appellantur et Antichristo deserviunt; qui pauco abbino tempore libro» et ephemerides in publicum proieoerunt et palam proclamarunt, in quibus et patres concilii arguuntur de criminibus in libertate, de criminibus in modo agendi, et etiam de conspiratione praehabita ad proclamanda iura, iura quae, dicunt illi, quilibet non habet, et ad auferenda iura quae, dicunt etiam illi, aliqui habent. Nec tollemus iura neo dabimus iura. Iura quae Christus publicavit suo ore et

« EttlecMIU. XLV. 7-91.
» Matth. XX. 91-M.
■ Λ, XVIII. 1-8.
• Ue. XXII. 95-M
» Lue. XXII. 19.
5 lo. XX. 93.
2 More. XVL 18.
« S-.mmo *tk'vfy*. Sappkwentuxn, q. XL. a. 7, ni B.

quae dedit Petro oo eius eucceefeoribus, eadem favento 2 Deo publicabimus, et, Spiritu sancto afflanto, de fide csHo omnee decernemus; et ipse summus pontifex sua definitione ac declaratione solemni confirmabit iura etiam, quae noe habemus, quao sunt ad docendam ecclesiam Dei, ad administranda mysteria Dei, ad administranda illa quae Petrus apostolus appellat patrimonium Dei, hoereditatom Dei, eodem iura nota faciet.

Sed absit α nobis ut universalitatem iurium in nobis instituamus. Nam antequam divus Petrus e vita discederet ct divus Paulus, ambo in suis litteris dixerunt quao sunt iura episcoporum. Nam divus Petrus in sua encyclica ad universam ecclesiam hoco aitl : *Pascite qui m vobis est gregem,* notate verba, *gregem qui in vobis est,* non alium; ot sanctus Paulus valedicens episcopis ot presbyteris Ephesi haec dicit illis' : *Attendite vobis et universo gregi, in quo vos Spiritus sanetus posuit episcopos regere ecclesiam Dei;* notate iterum verba *in quo,* in illo, non in olio. Ergo noe sumus in uno grego, et successor Petri est in toto grege. Quia tamen iura et privilegia Romani pontificis post quatuor saecula infirmata veniunt a pessimis doctrinis haereticorum et α pessimis doctrinis illorum, qui non volunt haeretici appellari, sed ovinam pellem habentes in lupino corde omnia perficiunt; quia haec iura infirmata sunt secundum eorum intentionem, nobis competit illa iura expendere in prima constitutione de ecclesia, antequam procedamus ad ipsum ecclesiam definiendam, stabiliendamquo veritatem quae circa ipsam csL

Nam summus pontifex est fundamentum unitatis, non sicut venerabilis antistes, qui me praecessit, dixit, fundamentum sed fundamentum visibile, quia fundamentum invisibile est Christus; Christus, ille lapis angularis ioctus in monte Sinu, super quem etiam lapis angularis Petrus iaoet, et super hanc petram, id est, super hunc lapidem angularem, fundamentum immobile sed risibile surgit totius ecclesiae aedificium et non aliter. Loqui do fundamento invisibili, loqui de fide Christi, quae est invasibilis» loqui de hac re est nihil loqui.

In hac quaestione loquimur de fundamento visibili, et hoc fundamentum dicimus quod est Romanus pontifex, sicuri habet prooemium; nam Christus instituit ecclesiam de hominibus qui vident, qui palpant, qui tangunt, qui sentiunt Ergo oportebat ut homines haberent fundamentum quod viderent, palparent, sentirent; et si non viderent, quomodo crederent in hoc fundamento, quomodo haberent hano unitatem ?

Ergo, venerabiles potrre, ne longus sim, tantummodo dicam, quod quando in hoc ambone dictum est de doctrina illo, quae impetere videtur doctrinam de primatu Romani pontificis no reliqua quae ex eo D exurgunt, quando de hao doctrina aliqui loquuri sunt, tulerunt in medium hoc verbum *galliconismus;* ot hoc verbum non mihi arridet, quia dum dicuntur gallicani, non satis distinguitur quid sit hic gallicanismus, et involvitur in hoc praeclarissima ecclesia Galbarum, praeclarissimi antistites, praeclarissimus clerus, qui pro gloria Dei multis abhinc saeculis multum laboravit.

Et mihi venia reverendissimorum episcoporum Galliae liceat de Gallis loqui, quia in juventute mea per plurimos annos in Galliis commoratus sum, et studiis sacrarum litterarum operam navavi. Quid est quod dicitur gallicanismus ? non est gallicanismus. Scitis omnes quod in concilio Constantiensi exiit opinio, quae exiit in lucem ex temporum circumstantiis, in qua dicebatur quod concilium esset supra Romanum pontificem, ex qua alia consectaria in lucem proferebantur. Auctores huius doctrinae revera Galli erant, ex universitate Sorbonnensi erant, Petrus de A Iliaco et loonnos Gersonius. Sed notate quod haec doctrina per fere centum annos valuti lacuit, etiamsi in quibusdam Galliorum et Germaniae scholis haeo profitebatur. Et quid vultis? Mirabilis coincidentia est, quod in regionibus illis, in quibus por oentum annos scholastici hano doctrinam audierunt, lutheraniemus et calvinismus in lucem prodierunt. Sed notate quod doctrina, quam in concilio Constantienai et postea in Bosileensi proclamaverunt aliqui patres, est vera catholica doctrina tunc expressa. Ex hao doctrina quae facit concilium papa superius, ad illam Lutheri nulla eat distantia niai illa quam habet axis α polo. Et sio post centum annos disputationis magnus materiae cumulus iam erat, et venit Luthorus et ignem admovit et tota Europa exarsit. Sed interea adhuc non habemus hoc quod dicitur gallicanismus, non. Anno 1682.....

*Eminentissimus praeses cardinalis De Luca pulsato tintinnabulo surgens haec verba facit:*

Reverendissime domine, multa quao nunc dicis ad rem proprie dictam non spectant; ideoque te rogo ut od propositam materiam redeas.

*Orator.* Statim. Ergo, reverendissimi patres, est caesarismus ille qui impetiit iura Romani pontificis. Nam fuit rex qui *convocavi!l* gallicos episcopos, et iussu regis uniti declarationem emiserunt, et ex tuno iura sanctae sedis debilitata eunt apud reges, apud principes et apud magnates; et qui illa debilitarunt per hanc pessimam doctrinam, et etiam illa facta sunt α sancta sede valde improbata. Nos debemus proclamare iura supremi principatus, supremi apostolatus quae habet in ecclesia Dei, et ut iura nostra sint sarta tectaque in ecclesia Dei, conserventur et in corpore ecclesiae sint, et ut quod summus pontifex accepit ad regendum, ad conson andum, od docendum, ad confirmandum, integrum conservetur a iaculis inimicorum, qui undique illud impetunt, et si possent illud destruere vellent.

## ORATIO

*reverendi patris domini Richard! Whelan episcopi Wheelingensis.**

Eminentissimi praesides, eminentissimi ac reverendissimi patres.

Mihi in inente non erat hodie loqui ad coctum patrum venerabilium, cum sperarem alios fore qui de hoo prooemio vellent loqui, et cum in laboribus episcopatus fere triginta annorum in regione vasta et fera assuetus non fuerim usui linguae latinae, nec habuerim tempus praeparandi ea quae volui dicere: spero ut bonitas vestra me excuset, et tamen spero quod poteritis ea intclligere, quae de hoc prooemio vellem dicere.

Primo ego loquor, prooemium hoo vellem omnino praetermittere, quia nec necessarium est, nec convenire videtur, nec consentaneum mihi videtur eree dignitati summi pontificis, et ad systema tantum sustentandum hio habeamus. Primo non neceesarium, quia coquae dicuntur iam dicta fuerunt in prooemio illo amplissimo, quod iam publicatum est initio concilii ; nihil hio videtur addi : et ergo mihi videtur prooemium om-

› I Petr. V, 2.

› Act XX, 28.

Cojroru OXFXBAL. TÛWÜR LIL

1 Hoc verbum additum eet a itenograpMi, quia oratorem non bene inteUexerusL

• A reumenhun :. EpUcopa* W beelinçenrii em endationes proponit tertiam, quartam. decimam quintam et decimam teitam.*

sa

nino non necessarium esse. At etiam non tantum non necessarium, seu si ordo requisitus vel qui requiri ridetur assecutus fuisset, nulla esset necessitas ut hoo prooemium nobis traderetur. Sed nec convenire ridetur hoc prooemium, quia dnm occasio feret cum do ecclesia Dei loquemur, sponsa Christi exhiberi poterit populis, ut diam revera agnoscant, sine ruga et sine macula; tum corpus Christi mysticum rideremus omnibus monstrari, ut etiam omnes in hoc corpus valeant adoptari; etiam de corpore Christi loquamur, quod est ecclesia, in quo omnes membra esse deberent: hoc est quod populis in prooemio, si fieret, proponendum esset Nam tum quidem hoc faceremus, quod in prooemio schematis dictum est; tum esset signum levatum in gentibus, quod possent omnee ridere, et ridentes Christum agnoscere. Tum quidem multa et etiam optima, et etiam cum omnium gaudio possernos monstrare populo et dicere do ocelaria Christi.

Sed prooemium non est de ecclesia Christi, est simpliciter prooemium de una parte ecclesiae Christi: prooemium ergo mihi non ridetur saltam consentaneum dignitati Romani pontificis. Nam quidquid sit de necessitate primatus, quidquid de institutione illa a Domino facta, est etiam pars ecclesiae; et mihi multo magis consonum dignitati summi pontificis esset, si tum de pontifice eeset quaestio non in primo loco, non ante etiam eoderiam Christi. Cum haec dico, non est quod ego non habeam erga summum pastorem etiam amorem ct reverentiam. Nam schema hoc non ®t summi pontificis, «ed est «chema a patribus Deputations nobis oblatum. Quare ergo boo schema in manibus ncetris datum est? Eo praecise fine ut systema sustineatur; et ad hunc finem assequendum omnia illa quao possent dici de ecclesia sponsa Christi, omnia quae de corpore Christi mystico, omnia quae de aedificio, quod Dominus positum voluit in monte nt omnee riderent, omnia haec praetereunda sunt, eo fine ut systema quoddam praesentetur? Nam post illa quae iam in primo nostro decreto de fide dicta sunt, facile quis diceret: Ubi «t ergo haec ecclesia, de qua dictum est quod Dominus fundavit eam, ut esset omnibus medium revelationis cognoscendae? Ubi est illa ecclesia, quae fuit omnibus signum in nationes levatum? Ubi eet ecclesia, quae in se evidens argumentum eridentissimum est veritatis christionae? De hac ecclesia nihil, aut saltem tantum de una parte huiasce ecclesiae. Ergo pro his rationibus mihi ridetur prooemium hoc non awe aptum; sed potius prooemium eiusmodi fieri debere, quo quidem «etesiae characteres nominarentur et omnibus ita coram oculis positi, ut unusquisque dicat: revera «t opus Dei.

Dicitur etiam in linea 3 vel 4 [b 1S]: „ut salutiferum redemptionis suae opus que ad consummationem saeculi perenno redderet, sanctam aedificare ecclesiam decrorit" (Pastor scilicet aeternus). Et nuno etiam quaero a patribus reverendissimis, an haec fuerit causa aedificandi ecclesiam. Potest ne dici, quod Christus hao tantum de causa vel etiam hac praecipue de causa ecclesiam aedificaverit, ut opus suum usque ad consummationem saeculi perenne redderet? Quanta sunt, quam magna, quam multa opera Dei! Ad quid ergo ecclesiam aedificavit tantum, ut usque od consummationem saeculi opus suum perenne redderet? Aliae fuerunt causae cur Christus Dominus aedificaverit Et hae erunt causae quae in hoc prooemio debent tractari.

In linea 8 vel 10 [b ti] dicitur: „Ideo enim, priusquam clarificaretur, rogavit Patrem etc." Christus ideo rogavit Patrem, scilicet ut omn» fidelee riventes tn eodem fidet et charitatis vinculo continerentur. Sed e contra ipsissima verba Chnsti demonA strant, banc non esse veram vol saltern praecipuam causam, cur rogaverit Patrem. Rogavit quidem Patrem, ut omnee unum casent et unitate huiusmodi, sicut ipee et Pater unum eunt Sed unitatis ipsa causa haec orat vel saltem haec praecipua, t credat mundus quia tu me misisti, non tantum ut fideles habitarent in ecclesia felices ot Deo obedientes, sed etiam ampliori de causa ut credat mundus: hoco erat causa pro qua Christus rogavit Patrem, quia ad huno finem venit ut credat mundus, ut omnes por ipsum salvi fierent, credentes non periron L Et cum unitas esset necessaria, hac ergo do causa rogavit Patrem, et enixo rogavit et iterum atquo iterum rogavit Patrem, ut omnes unum essent sicut ego ot Pator unum sumus, ut credat mundus quia tu me misisti. Et ergo mihi videtur non posse hoc dici „idoo enim, priusquam clarificaretur, rogavit Patrem."

De textu sancti Pauli .^apientissimus architectus" B non loquor, quia iam de eo dictum esL

Linea 6 pag. 4 [c«] legitur: ,^uper cuius fortitudinem aeternum extrueretur templum." Sed mihi ridetur gratuita omnino assertio ista „supra cuius fortitudinem". Nam quando Christus Dominus ad Petrum dixit: *Tu a Petrus, ci super hanc petram aedificabo ecclesiam meam,* notandum eet, quod non dixit, aedificabitur ecclesia, sed potius de sua potestate omnipotenti loqueos, et volens nobis monstrare quomodo de reboa, quae in se nihil sunt, ipse tamen aedificaret eccleriam non egens fundamento eiusmodi, quo egent homines, ut firmamentum sit omnino forte et tale, ut possit sustinere aedificium; tamen ille sapiens architectus talem aodificaret aedificium, talem ecclesiam ut in aeternum duraret, ut portae inferi et saeculi non possent praevalere adversus eam; et in hoc magis ostenditur potentia Dei. Et mihi ridetur hanc fuisse etiam intentionem Domini, quando loquitur: *Super hanc petram aedificabo,* C Nec etiam super omnes vos, apostoli, quos elegi ut fructum afferatis et fructus vester maneat, sed ego omnipotens Deus, ego aedificabo ecclesiam, quia etiamsi posuero fundamentum hoc, tamen eget potentia omnipotenti Dei. Hinc mihi videtur non posse dia, vel ex hoc textu vel etiam ex aliis, ..super cuius fortitudinem extrueretur templum"; quia gratuita omnino assertio videtur.

Quae dicta sunt sub linea 12 [o 19] de portis inferi. quasi insurgerent contra primatum Petri et huius sanctae Sedis, in omnibus assentio iis, quae a primo patre qui loquutus est, dicta sunt; quod non tantum non sit verum hoc quod dicitur, eed etiam contrarium verum est Nam quod volunt hominee est, ut ecclesia Christi destruetur; ot milii videtur quod multi, qui ex eo praecise volunt systema hoc vel illud, nempe quia homines timent ne haec quaestio definiD tur, mihi ridentur omnino errare, Non timent homines, vel saltem valde pauci timent (timent, verum est, quia memores sunt quod olim sanctae obedientiae censuris obnoxium fuisset, quod forsan nunc erit systema solum, aliud a quo nuno inter homines multi abhorrent); sed quamquam de his loquuti sumas, mihi ridetur, quod omnes non ita timeant. E contra in quantum ego potui scire ex experientia plusquam triginta annorum fere constanter inter protestantes, mihi ridentur de hac re non valde timere, et tantum nobis ludibrio vertunt quod, uti dicunt, huic systemati credimus. Et ego non timeo, sed potius contemno.

Circa lineam 15 [c lt] dicitur: Judicamus necessarium esse. doctrinam de institutione, perpetuitate ae natura sacri apostolici primatus etc." Sed ut iam dixi, haec omnia dicta sunt in primo prooemio. Ibi dictum est quoti de doctrinis catholicae ecclesiae, do

doctrinis Christi nos lucuturi essemus in concilio; et, ut mihi videtur, haec omnia sino causa hoc in loco repetuntur.

In linea paulo post [c H] „a quo totius ecclesiae vis ct salus dependet'; haoo etiam «t assertio quae videtur contradicere his, quae ab apostolo Paulo prima od Corinthios XII, 14 dicuntur; ubi ille dicit expresse, quod nullum membrum dicoro potest aliis corporis membris quod non sint necessaria, quod omnia membra aliis membris indigent Et do hac re loquendo quaero ab omnibus praesentibus patribus, potcstno caput, quanquam sit id quod est in homino pidtvipuuui et omnino necessarium, quid tamen potest caput sine cordo? Quid tamen potest sino pulmonibus? Et do hoc, quando solemus docero fideles quid tenendum sit ot quid doceatur ab ecclesia Christi, quomodo poterimus docero illos quod occlosiao totius vis ct salus dependent α capita, quando iis contradicero videntur ca quae dicuntur ab /Apostolo primis B christionis Corinthiis?

Et in hac etiam phrasi, post verbum „depcndet“ dicitur ‚¿secundum antiquam ac constantem universalis ecclesiae fidem 4. Do his hoc tantum volo notare, quod facillimo sensus perverti potest. Nam si virgula ponatur post „fidem", tunc haec verba possent etiam intelligi do eo, do quo loquebar, nempo „a quo totius ecclesiae vis et salus dependet secundum antiquam .... fidem“. Tunc eensus videtur revera dici do perpetuitate et natura sacri apostolici primatus, cum ad doctrinam de institutione etc. secundum antiquam in ecclesia fidem refertur.

Tantum verbum addam do iuribus, do quibus multa iam dicta sunt. Nolo loqui hic de iuribus episcoporum eed de iuribus populorum, dc iuribus illorum, quibus missi sunt apostoli et ajiostolorum successores. Habent ius quod nihil illis imponatur, nisi id quod a Christo claro doctum est; habent ius ut C ecclesia Christi meliori modo coram oculis eorum posita sit: et proindo no inspiciemus vel hoc systema vel aliud, sed potius illud faciamus, quod potest mugis ad ecclesiae Dei progressum tendere.

Non sunt alia, mihi videtur, do quibus necessarium sit loqui ; tantum do eo, quod videtur mihi figura omnino mutilata ubi de ecclesia schema loquitur. Dicerem : *aedificare ecclesiam... in qua quasi lapides vivi superaedificantur fideles;* cum ex figura ita mutilata dicitur in ca quod debeant rvsidero seu contineri. Haec dicenda habui, reverendissimi patre et vestro sapientissimo iudicio eubiicio.

## ORATIO

*reverendi patris domini Salvatoris )Iagnosco episcopi Bolinensis*1.

Eminentissimi praesides, eminentissimi oc reverendissimi patres.

Non eo animo veni in congregationem ut xerba facerem de prooemio schematis nobis propositi: vo-

1 **Argumentam: .Episcopus Bolinensis tum suo tam aliorum nomine respondere se velle dixit iis qui ante loquuti fuerant, et ab iis ineoepit qui conquesti sunt quod constitutio Enee de Remino pontifice praemiar fuerit constitutioni de ecclesia. Hos antem refellens nimia ab argumento specialis disenasionís recedere vigna est; hinc rumores in variis aulae partibus et multi intelligibili voce dixerunt *ad prooemium, ad prooemium*. Dictnm esse, subdidit orator, quod fundamentum in b. Petro positam non sit *principium vniiatù* sed *centrum·*, at perperam. Principium siquidem multiplex esse adnotavit, aliud efficiens, nimirum Dei gratiam, aliud formale, quod auctoritatis principium est a quo veritas dimanat, et quo sublato societas omnis ruat necease est. Hoc postremo sensu Romanum pontificem principium eaae. Ineriminatum pariter esse quod dicitur .contra quod --- maiori in dies odio--- ętc. et illud ‚a quo totius ecclesiae vis et aalus dependet At non nisi infuria id obifet pluribus demonstravit·**

ninm loquendi petii nt nonnulla, quae hic modo audiebam, exclararem et in sua vera luce pro mea infirmitate ponerem. Ut enim verum fatear, et dicam cum reverentia erga omnee oratores sapientissimoe qui prolocuti Eunt, multa hio dicta audivimus aequivoca, confusa et minus recta, quae indigent explicatione, et quao non in sua claritate ponunt veritatem, sed magis inserviunt ad eam offuscandam. Hinc erit operis pretium ut rite explicentur etiam ipsa vocabula, etiam ipsae phrases, quia ex recta harum explicatione pendet intclligentia veritatum. At hic ego unice perpendo, quao ad huiusmodi prooemium pertinent.

Et imprimis, improbata est dispositio, qua huiusmodi constitutio praemissa est constitutioni totius ecclesiae. Quamvis potuerit tractari huiusmodi quaestio, acu materia huiusmodi, ut in primo schemata factum erat; non ata re tamen est, immo rei naturae magis conforme, ut huiusmodi materia tractetur onta doo- trinam in genero do ecclesia: et hoc patet, tum ex ipsa Christi institutione, tum ex ipsa recta ratione.

Ex ipsa, inquam, Christi institutione. Perlegamus, patres eminentissimi et reverendissimi, attenta evangelium, et videbimus Christum Dominum instatuisse beati Petri primatum antequam nihil dixerat do ecclesia, nullum privilegium contulerat apostolis suis. No sit nobis gravo consideraro quao habemus in evangelio, Christo baptizato, duo discipuli audierunt a loanno Christum esse Messiam; unus ex iis erat Andreas. Hic adiit Icsum, apud ipsum moratus est una dio; ab eo egtassus occurrit ei Simon Petrus frater, cui ille dicit, invenimus Mctsiom; ct narrat loannes1: *Duxit cum ad lesion.* Quid, patres eminentissimi ct reverendissimi, quid Icsus? En verba loanuis: *Intuitus autem eum lesus, durit: Tu es Simon filius Iona, tu vocaberis Cephas, quod interpretatur Petrus,* seu petra. Consideremus huiusmodi verba quae digna sunt consideratione, ot multum iuvont ad exclarandam rem, quam modo tractamus. Christus nondum vocaverat ullum apostolorum ; Christus nondum no verbum quidem fecerat de ecclesia. Occurrit ci Simon; intuitus, ait evangelium, intuitus est eum lesus. Quaero α vobis, reverendissimi patres, quid significet huiusmodi intuitus leeu? Significat altum mentis consilium, quo Christus moliebatur magni aliquid facere, siculi cum legimus do Petro moliente sanaro claudum, dicitur -in Actibus apostolorum': *Petrus bilucns in cum;* sio dicendum est, huiusmodi intuitu Icsu significari mentis consilium ipsius. Quo autem spectabat huiusmodi mentis Icsu consilium, declarant illa verba quae sequuntur: tu modo es Simon filius lonas, tu vocaberis Cephas, id est, petra. Ergo consilium Icsu illud erat, ut do Simone faceret petram. Immo iuxta consuetam phrasim Scripturarum vocari idem eet ac esse, hinc de ) Christo dicitur': Qui voai6i7ur *Filius Dei;* et de Ioanne Baptista4: *Et tu puer, propheta Altissimi vocaberis,* id eet, talis manifestaberis. Christus ergo per illa verba iam constituebat Petrum fundamentum fimo· ecclesiae.

Procedamus, prosequamur legere evangelium *(rumores ei vores:* Ad prooemium). In evangeli» tum Matthaei tum Lucae tum Marci habentur nomina apostolorum, habetur apostolorum electio. In eligendis apostolis Christus exorsus est a Petro. Omnes enim enumerant primo Petrum. At ăfis non est *(rumores);* dignum est considerai ione quod addit Matthaeus. Quid Matthaeus? Matthneu non modo

1 **Cap. I. 41 et aeqq.**
' **Act III. 4.**
• **Loe. I. 35.**
• **Ib. I. 7β.**

primo loco posuit Petrum, sed expresse dicit *primus Petrus (τφ&το ).*

Quid est, eminentissimi et reverendissimi patres, quod hanc vocem addidit Matthaeus? Si nihil aliud voluisset significare nisi primatum quemdam ordinis, nempe quod ante caeteroe fuerit tantum Petrus electus a Christo, sufficiebat quod primo loco recenseretur, et hoo plane eatis erat- At Matthaeus expresse dicit *primus;* et ne dicamus hanc vocem inanem esse, frustra poritam in evangelio, concludamus oportet aliquid significare pro Petro, quod non erat commune cum caeteris apostolis.

Christus igitur tunc Petrum constituit veluti primatem apostolorum, protoopostolum : sunt verba ipsius Matthaei. Hinc datur intelligi, potree eminentissimi et reverendissimi, cur Petrus primus confessus rit divinitatem Christi; quare ipsi prae caeteris facta rit revelatio specialis de divinitate leeu Christi. Hinc melius intelligitur antithesis verborum Christi et B Petri·: *Tu u Christus Filius Dei,* ait Petrus; et vicisaim Christus: *Tu « petra.* Non dixit: tu eris petra; sed, tu « petra; quia iam erat perita in fundamento suae ecclesiae a Christo Domino. Omitto caetera *(Voces:* Deo gratias I)

At considerandum est, patres eminentissimi et reverendissimi, in hoc textu evangelii Matthaei contineri omnia munia, omnes praerogativas, quae ad primatum pertinent: non est hic locus ut ea evolvam *(murmur),* sed continentur omnes praerogativae, omnia munia primatus. At nondum Christus aliquid dixerat apostolis, nondum eis dixerat3: *Quaecumque alligaveritis super terram* etc. Apostolo Petro ante omnia contulit primatum, contulit ei claves regni caelorum; idcirco ante omnia Christus huiusinodi fundamentum posuit, super quod erat atxlificaturus suam ecclesiam. Hinc rite de primatu Petri agitur antequam agatur de ecclesia in genere, de privilegiis C episcoporum, quia inde coepit ecclesia.

Et ratio ipsa, aiebam, hoc docet Ecclesia est societas; cuiuslibet societatis essentiale bonum consistit in unitate. Unitas ipsa est essentia cuiuslibet societatis; non enim potest concipi societatis idea sine unitote. Hinc fit ut principium unitatis, centrum unitatis prius concipiatur, quam ea quae ad unitatem reducuntur. Quomodo enim possunt reduci ad unitatem sino principio, sino causa unitatis? effectus haberetur ante suam causam. Igitur ratio ordinis exigit ut ordinis principium ante caetera consideretur, ante caetera existât.

Sed dictum est, primatum non esse principium buiasmodi unitatis; sed tantum centrum unitatis. Nolo facere quaestionem de verbo: sed hic non tantum agitur de verbo, agitur de re; et primatus Petri non modo est centrum unitatis, sed etiam unitatis prinripium. Oportet multa declarare, oportet decía- D rare pransertim ut intelligantur quae dicta sunt. Principium est quaedam causa; principium aliud est efficiens, aliud est principium formale. Si loquamur de principio efficienti ecclesiae, quis neget esse Deum, esse gratiam Dei? Per gratiam utique omnes vocamur ad fidem, per gratiam Dei compaginamur nos in corpus Christi. Sed principium formale cuiuslibet societatis sive ecclesiasticae sive civilis rive domesticae est principium auctoritatis, «t illo in quo auctoritas residet ; quae auctoritas «t vinculum, quo ligantur diverrà societatis membra. Hinc qui auctoritatem retinet non modo est centrum, sed eet principium unitatis; est principium unitatis, quia ab eo ad alia A unitatem derivat, est causa unitatis, quia eet causa cur caetera ad unitatem compaginentur et in unitate conserventur.

In civilibus princeps summus est causa unitatis, est principium unitatis; in ipea familia pater eet principium et causa unitatis familina. Si tollatur princeps, cuiusvis naturae sit, sive sit princeps absolutus sive constitutionalis, hic non eet quaestio (debet in qualibot societate ceae principium, in quo rœideat aumma potestas), si tollatur illud principium, non amplius erunt regna, civitates; omnia, immo omnes subditi dispergentur, et erunt tot regna vel tot status vel tot familise, quot sunt capita vel quot sunt ciritates vel provinciae. Item ri tollatur pater in familia, non amplius existât ea familia, sed erunt tot familiae quot filii erunL Hino patet quod Romanus pontifex, aeu primas successor Petri, est non modo centrum unitatis, sed unitatis verum principium: et ita etiam fassi sunt ipei B protestantes, qui noscunt saltem necessitatem alicuius principii saltem ordinis et honoris, ot ipse Maimburgus proteetans testatur, Romanum pontificem esas principium et fundamentum unitatis.

Improbarunt aliqui patres illa verba prooemii ,.contra quod fundamentum divinitus positum, quoniam portae inferi maiori in dies odio undiquo insurgunt". Hoc verum eet, sapientissimi patres. Omnes ecclesiae inimici, hostes ecclesiae sciunt, immo aperte fatentur, ut saepe legimus, frustra eos conari ad destruendam ecclesiam, nisi prius subverteretur eius fundamentum, quale eet primatus Romani pontificis. Hinc contra huiasmodi fundamentum maiori odio in dies insurgunt

Etiam dictum est, esse addendam vocem *praecipue* ubi dicitor „a quo totius ecclesiae vis et salus dependet'.* Fatemur, vitam ecclesiae non unice dependere a Romano pontifice, quia dependet etiam ab opere praesertim episcoporum ; et hic non dicitur unice pendet, sed tota vis pendet. Et rite id dictum est; quia consideramus, patres eminentissimi ac reverendissimi, consideramus fundamentum quale absque dubio est primatus Romani pontificis respectu ad ecclesiam, regere universam domum, non partem domus, non regere praecipue domum; sed regit domum, et regit domum totaliter; quin tamen inde sequatur, non regere domum pro sua parte columnas, quae eriguntur in domo. Sed verum eet, quod fundamentum regit totam domum, quod a capite dependet tota vis corporis, licet non unico, licet etiam agnosci debeat aliorum etiam pars in huiusmodi sustentatione, in huiusmodi vita.

Haec sunt, patres eminentissimi et reverendissimi, quae vestro subiicio iudicio. Ex tempore loquutus, fortasse minus recte loquutus eum.

Poet haec eminentis&imus primus praeses discussionem specialem prooemii clausam esse annuntiavit his verbis :

„Cum nemo amplius veniam loquendi de prooemio petierit, declaramus discussionem specialem de prooemio absolutam esse, salvo deputatorum iure, si quid respondendum oensuerinL Emendationes propositae quamprimum typis impressae reverendissimis patribus distribuentur, ac postea moro solito suffragia do iisdem iuxta decretum diei 20 februarii exquirentur."

Deindo addidit:

,.Proxima congregatio generalis habebitur Croatian, dio hora octava cum dimidio, in qua fiet discussio specialis do primo capite propositi schematis. Sed quoniam unus tantum veniam loquendi petiit, deinceps procedetur ad discussionem specialem capitis se-

I Cap. X. 2.
» JUttk XVL ia
• Ik XY1П. 13.

eundi, do quo tantum duo roverendissimi patroe hac- A tonus loquendi veniam petierunt. Quapropter co finita gradum faciemus ud discussionem tertii ĉapitis. l

Hisce voro omnibus absolutis, patres dimissi sunt.

## 24.

## Congregatio gonoralls soxagoalma box ta 1870 iunii 7.

Feria tertia dio 7 iunii 1870 hora octava cum dimidio ante meridiem, in conciliari aula Vaticanae patriarehalis basilicae, generalis reverendissimorum patrum congregatio liabita est; cui interfuerunt quingenti quadraginta ct unus patres, nempe 36 cardinales, *b* patriarchae, 7 primates, 76 archiepiscopi, 382 episcopi, 4 abbates nullius dioecesis, 14 abbates generales sive praesides congregationum ordinum monasticorum, usum mitrae habentes, 17 generales et vicarii generales; quorum omnium nomina, quao per Assignatores locorum accurate descripta fuerunt, exbibet indiculus patrum sexagesimae sextae congregationis generalis, qui inter acta concilii asservatur.

Reverendus pator dominus Augustinus Borreinu archiepiscopus Salmnsiensis ritus chaldalci missam lectam celebravit. Qua absoluta, ct recitata oratione *Adsumus Domine* etc., ominentissimus cardinalis De Luca primi praesidia munere fungens loco cardinalia De Angelis absentis, patribus dixit:

„Progredimur nunc ad discussionem specialem primi capitis schematis propositi de ecclesia Christi, do quo veniam loquendi petierunt aliqui revorenr dissimi patres, quorum nomina reverendus dominus subsecretarios ex ambone ĩ̃ecitabit

Tunc tabellam subsecretarías perlegit in qua inscripti erant reverendissimi patres: cardinalis Fridericus Schwarzenberg arclúcpiecopus Pragensis, Aloisius Moreno episcopus Eporediensis, Petrus Mana Fen-e episcopus Casalensis, Salvator Mognasco C episcopus Bolinensis, qui omnes ad ambonem ab eminentissimo praeside successive vocati sunL

### ORATIO

*eminentissimi ac reverendissimi Friderici cardinalis Schivarzenberg archiepiscopi Pragensis*l.

Eminentissimi praesides, eminentissimi ac reverendissimi patres.

Fateor sane, reverendissimi patres, si nunc ad consideranda capita do apostolico Petri et summorum pontificum primatu provocamur, id praeter meam et plurium patrum exspectationem fieri. Nobis çniui schema offertur, quod ab antecedente, vel quod prius exhibitum fuerat, paucissimis tantum verbis discrepat; fere eo solum quod nunc tribus capitibus distinguuntur ea, quao initio uno capito erant comprehensa. Frequentes itaque illae adnotationes, quao ad doctrinam propositam a non paucis patribus scripto D Commissioni exhibitae et typis impressae2, nobis ab eodem communicatae fuerunt, in irritum ceciderunt: dignae enim visae non sunt, quae aliquam mutationum schematis, nisi unam periodum excipias, inveherent.

Insuper celerrimo praesens conciliaris consultatio nobis imponitur, cum tantum oratorum numerum adhuo expoetaremus, qui de proposito reliemale in genere essent dicturi. Quod si iam recordor quantae gravitatis sit res dogmaticas omni tempore et loco

1 **Argumentam: ⁂Cardinali Pnujenri· conquestui in primis eat quod praeter luam el plurium aliorum patrum expeclationem discuoilo generalis praemature admodum absoluta fuerit Addidit praesens schema a priore aut parum aut nihil differre, et sic in irritam caddisse tot patrum observationes scripto exhibitae et typis impressae. Ad caput autem primam deveniens proposuit emendationem secandam pagina septima et ⁂equenti.**

**i Supra, C. LI, coL W9 aq.**

valiturae determinaro; quod si enorme prorsus momentum considero, quod doctrinae propositae ineat intuitu fidelium, episcoporum, ecclesiae et ipsius sanctae sedis; quod si deniquo ob oculos meos versatur dignitatis ipsius concilii, quae diligentisaimum exactissimum et sollicitissimum rerum omnium examen expostulat, mente omnino comprimor, et quid aut quomodo loquar, no sine omni utilitate loqui videar, fere nescire mo fateor.

Accedit iam et istud, quod doctrina de apostolico beati Petri primatu tam clara et cordibus omnium catholicorum tantopere impressa ct carissima simul est, ut aliqua ad praesens caput primum adnotare superfluum posait videri. Nihilominus tamen illaqueo a pluribus huius concilii patribus alio loco animadversa eunt, ot quao animadvertenda omnino censeo, cum od hoc primum caput maxime quoquo pertineant, praeterire minimo possum.

13 Dogmatica declaratio ct definitio ita exhibetur: in beato Petro apostolicum primatum in universam Dei ecclesiam institutum fuisse, idquo per duo celeberrima effata Salvatoris Domini nostri iesu Christi stabilitur; hunc primatum non honoris tantum esso sed et iurisdictionis, eumquo immediate et directo in beatum Petrum fuisse collatum, non fore indirecte et mediato per ecclesiam, quao primatum in Petrum ut suum ministrum contulerit- Haec definitio quae in so verissima est, et quam intimo et firmissimo cordo omnes fideles amplectuntur, sufficiens quoquo censenda foret, si caetorae partee quao ad cani sine dubio pertinent, simul enunciata^ essent vel potius praemissae. Primatus tunc demum intolligitur, si simul dicitur super quos sit primus vel princeps; fundamentum perspicitur, si cum caeteris fundamentis conferatur; pastor supremus conspicitur, si caeteri simul considerentur.

Dogmaticae definitionis ea certo exposcitur praerogativa, ut rit clara proreus atque ita determinata, ut quaovis dubia, quasvis quaestiones, quantum fiori possit, excludat. Hanc vero claritatem vel perspicuitatem determinatam in praesenti toxtu adeo non invenio, ut, cum do caeteris necessariis altum sileat, non manca tantum, red et in obliquum versa appareat, immo minus rectum quid edicat. Legimus verba: „od unum Petrum Christus dixit: *Tu es Petrus ct super hanc petram aedificabo ecclesiam ⁂meam'* Haec quidem, 81 verbum et litteram attendas, verissima sunt; ri autem rem ipsam consideraveris, dubiis et quaestionibus praebent locum: nam Petrus quidem eminenti ct peculiari rensu est fundamentum ecclauae, red non solum et unicum praeter caeteroe apostolos. Sanctus Paulus testatur1, *domesticos Dei superaedificatos esse super fundamentum apostolorum, ipso summo angulari lapide Christo ¡esu;* et consonat Dominus noster sio ad omnes apostolos dicens2: *Sicut misit me Pater, ita et ego mitto iw;* si me Pater posuit lapidem angularem summum, lapides eritis etiam vos. Haec nisi simul exprimantur, ratio lapidali^ fundamenti, quod est Petrus, claro ab immeritis cavillationibus praeservari non poteeL Super confessione Christi Filii Dei vivi, qua praeivit Petrus, extruitur cvclcsia; et caetcri ajxxstoli, tostante Christo apud loanncm2, idem tenuerunt: *Cognoverunt enim quia omnia, quae dedisti mihi, abs te sunt; et cognoverunt quia a te exivi, et crediderunt quia tu me misisti.*

Schematis textus porro dicit: ,.uni Petro dixit: *quodrumque ligaveris super terram erit Itpitum et m coelis; et quodeumque solveris euper terram, erit*

» **Ephea II. 19-80.**
» **Io. XXI. 8L**
• **lb XVII, 7.**

*solutum d m cadis"; ac istud quidem* quoad verbum ipsum difficultatem patitur et negabitur. Non enim uni Petro, sed etiam omnibus apostolis eadem verba dicta fuisse novimus omnes. Apud Matthaeum XVIII omnes apostoli recipiunt verbum solemne1: *Amen dico vobis, quotcumque alligaveritis super terram, eruxi ligata d in cado; d quaecumquc solveritis super terram, erunt soluta d in cado;* quae certe idem sonant Ergo eis quae dicta sunt Petro, explicanda et comparanda snnt; eo magis quod cum Dominus statim de coniuncta multorum operatione loquitur, sic dicit1: *Vbi duo vel tres congregati in unum sunt, ibi sum in medio eorum.*

Ista observanda censui non quidem ea mente, ac d in textibus allatis primatum Petri doceri nullo modo diffiteri velim; iterum enim iterumqoe declaro maximam probandi vim iis inesse. Ast necessarium mihi videtur praeverti et praecaveri illas objection®, quae e similibus effatis ad omnee apostolos directis contra vim probandi pro primatu facile derivari possunt; et in ea omnino sententia sum, ut non proteratur tamquam uni Petro dictum, quod reapse dictum est etiam et caeteria Istae vero obiectiones sponte sua excluderentur, si doctrina de ecclesia ac de vi et munere apostolati, prout iure deoct, definitioni de primatu praemissa esset, aut definitio et publicatio huius decreti eo usque differretur, donec universum de ecclesia schema ob oculos nostros versabitur. Sin istud vero minus placuerit, ad probandum praesens caput requiri videtur, ut per brevem saltem comparationem de caeterorum apostolorum fundamento et jurisdictione compleatur.

In eo utique versamur, ut in hoc sacrosancto concilio characterem apostolicam ecclesiae catholicae attestemur: *Credo sanctam catholicam et apodciicam ecclesiam,* quod in celebrando incruento sacrificio confitemur. Apostolica autem vocatur et est ecclesia, non c quod a sola Roma apostolica ecclesia descendit, cum et ipsa a duobus apostolis Petro et Paolo coniunctis fundatam esso constet; sed eo quod ab omnibus et singulis apostolis qualunque suas et omnes derivat eo derisa.

„Tradirionem apostolorum, inquit Irenaeus1, in toto mundo manifestatam, in omni adest ecclesia respicere omnibus, qui vera velint videre: et habemus annumerare cos, qui ab apostolis instituti sunt episcopi in ecclreiis et successor® eorum usque ad noa“. Cuius communis apostolici fundamenti oblivisci non decet, «iam cum de primario Petri fundamento tractatur et decernitur.

## ORATIO

*reverendi patris domini Aloidi Moreno*
*episcopi Eporediensi*

Eminentissimi H excellentissimi praesides, eininentwrimi et reverendissimi patres.

De ecclesia, quae columna est et firmamentum veritatis, quaeque illuminare debet omnem hominem venientem in hunc mundum, nobilissimam tracta-

» Ihttk XПП. 18.

’ Ib. vera. S®.

› A¿v. beer. Iit. 1П. cap. 8.

• Anpmeatnn»: ⁛Ερικσρα Ipporeftenib in hoc primo capite prarmilten^xa dàit notionem et npbrauàxm drfiuiliouem «electee. Id natem enn phriba» «volveret, et fclte adderet titee· comino a pnporito arçxaejto, ranteni eant De-Laca dilli: .IgrocM ⁛eae«o revtrtndtanne pater; iam nimii rafa^· extra metem; ideo et noa vt ŏmne revere&liralmi pairei te nnal al Mil propMÍtam capit etetim ⁛ede LibeuUerie· a ⁛Atrito ⁛a etrba excepte tant, el orator reapwHt ex· pÑúw· «e ratUmea parimi hraitnntnr ⁛Mteti« qna· ⁛on tete>tebat, feteirw mm vente emir»rnii«‘iw'nun ⁛r nJm ăte^n ra-ra * Interra cupel ⁛rfWromtew texte eoa·

A tionem aggressa est sacra haec nostra synodus Vaticana in Spiritu sancto congregata. Ita, quemadmodum scriptis, frustulum meum etiam brevi sermone ut ediicere sinatis, reverendissimi patree, rogo.

lamdiu schema accepimus de ccdcaia Christi omnibus fere numeris absolutum sub forma constitutionis, et nostras de ip«o observationes dedimus. Tunc additum fuit caput singulare inscriptum *decreti* titulo, et nuperrime illis derelictis, propositum habemus novum ex integro schema, inscriptum: *Constitutio prima de ecclesia,* quod tamen re ac veritate est schema de primatu Romani pontificis. De singulari capite illo quoddam opinamentum meum, lioet fuerit ex parte relatum, habetis sub numero 27 Synopsis analyticae observationum, quae a patribus in caput et canones de Romani pontificis primatu factaa fueruntl. Illius mei opinamenti nunc motiva sapienti vestrae considerationi exponam, ex quibus B percipietis me impelli quoque ad opinandum, non usquequaque aptum, non sufficiens videri caput primum hodierna die, praeterquamquod cogitaram, in discussionem adductum.

Vel ex principio schema originem ecclesiae asserit. At nullam seu non adaequatam istius ideam exhibet, cum tantummodo aedificii symbolo indicet, et a Christo Redemptore inceptam autumat; quae tamen non satis accurate dici poterit. *De ecclesia Christi* inscriptum erat primum schema; puperum titulo donatam *de ecclesia:* primatus Romani pontificis, do quo schema tractet, urique est in ecclesia et super ecclesiam; at qaid vocabulo *ecclesiae* significetur et intelligatar, non dicitur, non explicatur, ncque origo et institutio ecclesiae demonstratur. Summa reverenda et obeeqnio prosequor omnes venerandos collegas in concilio, et pari modo praosUuitissirnoa patres adlectos in Deputarione. At huius omissionis seu praetermissionis congruentem rationem pro imbecillitate mei ingenii perspicere non potui. Attamen ratio ipsa, facte et regulae sanctorum patrum, dicte et praecepta rhetorum et dialecticorum apprime docent a declaratione ueu definitione rei, de qua agitur, esae inchoandam tractationem.

Profecto non pro catholicis tentum fidelibus constitutio elaboratur et publici juris fiet, sed pro universis habitatoribus terrae; uti apostolis, quos sancta synodus nunc repraesentat, et ipsi mandatum œt docere omnes gentes, proplereaqae in fines orbis terrae verba eius exire debent. Et meum opinamelitum est, enixa animi mei vota sunt, quod nec vocabulum nec iota unum in actis publicis synodi Vaticanae deprohendi possit ab iis, qui ex adverso sunt, quod carperò valeant.

Caput de quo tractamus, ut prooemium, ecclesiam supponit vel mente conceptam vvl fundatam a Christo, eiusque originem reperit tantummodo a Christo Domino, a quo in primis promissum postea collutum dicit primatum bento Petro, utique in ecclesia. Ergo huic capiti, quod initium dat nobili&rimne tractationi, adnectitur ncce-aurio idea, qua explicetur notio et exponatur <feL»»»(io ecclesiae. Sed et illa non salis accurata dici poterunt, nec plene convenire cum sacris Scripturis veteris et novi Testamenti, nec cum factis Christi et apoetolorum.

Ei re quidem vera constane iugiter doctrina docet, ecclesiam Christi esse catholicam etiam <piocul tempora divini Redemptoris adventum antecedentia. Prima cc-

obserrxlionex. HaiSMtedl vero refonmtam refertur In ewendMlionibux ⁛. 3. 4, 5, Cum intern uimte Inngnm iit, ⁛p eia· Iretione ⁛xtre teMte «fftd vi»| MUnt, « pinrie· obmiTuro⁛arant

’ Sapro, t. Ll, ⁛»l '·<'· nc.

deriso initia profecto petenda ab aeternis divinae J sapientiae cornu liis; nam inquit eiusdem caput leeua Christus1; *Dominus dixit ad me: Filius meus es tu, ego hodie genui te. Postula a me et dabo tibi gentes haercditatcm luam et possessionem tuam terminos terrae.* Undo Doctor gentium scripsit od Ephesios *Elegit nos in ipso ante mundi co tilulionem, praedestinavit nos in adoptionem liliorum;* et alio loco·: *Omnia subierit Deus sub pedibus eius* (Christi), *et ipsum dedit caput super omnem ecclesiam, quae est corpus ipsius:* quae commentando sanctus Augustinus in Ps. XXXVI edocuit4* „Ex omnibus fidelibus ot angelis fit una civitas sub uno roge." Ex hoo autem catholica doctrina universalem habemus acceptionem eccleeioo pro diverso eorum statu, cx quibus coalescit, militantis scilicet, flentis et triumphantis: quao divisio seu acceptio adeo communis et vulgaris evasit, ut in nostris catechismis generatim ait relata ot edocta.

Altorum doindo acceptionem nominis ecclesiae habemus minus latam quidem, sed ampliorem adhuc, iuxta quam hoo vocabulum significat collectionem omnium fidelium viatorum ab initio mundi usque ad eius finem. Hoo sensu sanctus Gregorius Magnus, cuius effigiei praesentia in hoc sacro consessu honestamur, homilía X in evangelia dicit, ecclesiam universalem incipero ab Abel insto usquo ad ultimum electum, qui in fino mundi nasciturus cet; proptereaique otiam in catechismi^ habetur haec petitio: Haec ecclesia est no antiqua? cui respondetur: Incepit quando Adae promissus fuit Redemptor. Ex quibus pronum est memorari communitor quoque ecclesiam dici ante Christum oxtitisse, eaque designari coetum populi Dei sive onto legem datam, sive tempore legis et usque ad Christum.

Profecto in multis locis veteris Testamenti nomen ecclesiae iuxta versionem Septuaginta interpretum adhibetur in sensu, ut significet populum Deu Et ipse sanctus Stephanus (AcuVII, 38) eodem sensu istud vocabulum usurpat dicendo de Moyse: *Hic esi, qui juit in ecclesia in solitudine cum angelo qui loquebatur in monte Sina ct cum patribus nostris, qui accepit verba vitae dare nobis.*

Cum igitur et Scripturae veteris et novi Testamenti et sancti patree ecclesiae originem et initia altius repetant, quam quod enunciatur in schemate; et in catechismi^ ipsis plebs edoceatur christiana, ecclesiam Christi initium habuisse a felicissimo instanti, quo Adae promissus a Deo fuit Redemptor; accommodandum in hac parte caput videtur eo magis, quia et sancti patres et scriptores ecclesiastici, immo et verbi Dei praecones passim referant figuras, quibus ecclesia in Scripturis adumbratur, et parabolos quibus in iisdem delineatur.

Altissima/) eruditioni vestrae apprime notum eet septem praesertim typos ecclesiae in litteris veteris Testamenti a sanctis patribus deprehendi, quatuor nempe ante legem mosaicam *(signa impatientiae),* quae sunt paradisus, Eva, ut aperte commentatus est sanctus Augustinus, arca Noe, de qua ipse sanctus Petrus apostolorum princeps, et veterum patriarcharum uxores; tempore autem legis mosaicas tres insignes typi ecclesiae notantur, quorum unus fuit ipsa gens iudoica, alter templum hierosolymitanum, tertius lapis, quem rex vidit abscissum de montibus sino manibus, qui factus eet postea magnus et implevit universam terram. Quorum quidem typorum usus, ut ot parabolarum, cum frequens sit in concionibus ipeis ad instructionem plebium, et arca Noe etiam in catechismis *(signa impatientiae)* dicatur figura ecclesiae, extra quam sicut in diluvio nemo potest salvari; persuasum mihi est necessario...

*Eminentissimiu praeses De Luca, pulsato tintinnabulo, surgens ait:*

Ignoscas quaeso, reverendissime pater, ignoscas; extra motam propositi argumenti iam nimis vagaris; ideoquo nos ct omnes reverendissimi patres rogant, ut ad propositum argumentum redeas, scilicet ad specialem et non generalem discussionem propositi schematis.

*Reverendissimus orator.* Parcat eminentia vestra reverendissima, mihi parcat; sed motiva tantum adduco ot explico propositionis meae, quao est immutandum caput I, seu eidem adiiciendum, quod de institutiono ecclesiae dicat cum adnexo primatu apostolico in beato Petro. Si eminentissimis pnwsidibus placet, tantum adducam aut legum ipsum caput quod propono; si hoc non placet, noquo verbum ullum faciam.

Caput I. — *De institutione ecclesiae ac apostolici primatus in beato Petro.*

*Aeternus Deus ei Pater misericordiarum, cum Verbo suo, quod genuit ante saecula, omnes gentes in haereditatem promiserit, et in possessionem terminos terrael (citationes brevitatis causa omittam), ollissimis sapientiae suae consiliis sanctam ecclesiam decrevit, et elegit nas in ipso ante mundi constitutionem, nosque praedestinavit in adoptionem filiorum3. Hinc omnia subiecit Deus sub pedibus eius, et ipsum dedit caput super omnem ecclesiam, quae est corpus ipsius, super omnia quidem visibilia et invisibilia: et postquam Adam in summam illam incidit calamitatem, ut sanctitatem et iustitiam, in qua creatus fuerat, amitteret, et alia subiret mala, quae ipsum suosque posteros omnes faciunt miseros, per Redemptoris promissionem misericordia ei veritas obviaverunt sibi, iustitia et par osculatae sunt1, et in terris facto incepit ecclesia, in qua per fidem illius salutem consequuti sunt, quotquot rn ipsum speraverunt in veteri Testamento; non enim aliud sub caelo umquam nomen datum est hominibus, m quo salvari possent1. Exinde omnia, quae de Redemptore promissa, praefigurata habentur vel a prophetis praedicta ante ac post legem Moysi datam, passim sancti paires referunt ad eius ecclesiam, cuius plures typos deprehendunt, uti Eva, arca Noe, de qua ipse beatus Petrus. Et profecto ecclesia a prophetis praedicatur civitas insti, urbs fidelis1, civitas Domini1, vinea electa1, hortus conclusus8, acies castrorum ordinala9, regnum sempiternum18. Quare origo ecclesiae non in natura vel pactis aut legibus hominum quaerenda est; sed tota omnino divina est, et ex consiliis divinae sapientiae et bonitatis prorsus repetenda. Unigenitus porro Dei Filius consubstantialis Patri, promissus in lege veteri Messias, et ipse expectatio gentium, cum in plenitudine temporum caro et homo factus est atque habitavit in terris, non modo caelestes hominibus veritates nunciavit, doctrinamque*

i Pa. П, 7-8.
' Cap. L 4-5.
• Ib. ver». 22.
4 In sermone IU, n. 4, P.L. XXXП. 885 d.

1 P·. XI. 7-8»
s Ephea. L, 4-5 et eeqq.
• PaLXXXIX, 11.
4 Act IV. 12.
• Ii. L 28.
• Ib. IX, 14.
î Hier. П. 21.
• Out IV, 12.
• Ib. VI, 8.
• Dm. П. 44; O*. П, 19.

*eùa, qui miserai illum, sed praeterquam typis signi-*
*ficare ecclcriam voluit ac parabolis, et divinum pro-*
*positum suum adumbravit, incepit facere et docere,*
*et per alios etangclium suum ntmciari ac doceri man-*
*davit, atque in se ipsum credentes coniunxit et coag-*
*mentari iussit in unam societatem, quam appellavit*
*ecclesiaml suam, populum et haereditatem suam3,*
*regnum caelorum\ ovile ⁑uum*

*Id autem Christus Dominus multiplicibus ac lucu-*
*lentissimis factis complevit; nam post miracula,*
*sermonem in monte, ac secessum ad pernoctandum in*
*oratione Dei, ab hac rediens vocavit ad se, quos voluit*
*ipse, et fecit ut essent duodecim secum, et misit illos*
*praedicare cum potestate curandi infirmitates et*
*ciiciendi ⁑aemonia ilox Pascha secundo celebrato,*
*cum egressus abiisset in patriam suam, vocavit duo-*
*decim, dedit illis virtutem ct potestatem super amnia*
*daemonia, et misit praedicare regnum Dei3, cosque*
*plura mirabilia edocuit ac magisterium edocendi et*
*praecipiendi imposuit inclamando: Qui* **ros** *audit mc*
*audit; qui vos spernit, me spernit. Tertio autem cele-*
*brato Pascha, postquam transfiguratus est in monte,*
*ct alia mirabilia operavisset, discipuli venerunt Ca-*
*phamaum, et residens vocavit duodecim, manda in-*
*stitutionesque ipsis ampliavit, irretractabili decreto*
*sancivi!, qurmatmque ecclesiam non auditurum, ha-*
*bendum esse sicut ethnicum et publicanum, ideoque*
*iudicium ecclesiae suae in terra iudicium Dei futurum*
*in caelo, mox adiunxit: Arnen dico vobis, quaecumque*
*alligaveritis super terram, erunt ligata et in caelo;*
*et quotcumque solveritis super terram, erunt /oluta*
*et in caelo. Deinde e mortuis resuscitatur, una /ob-*
*batorum cum fores essent clausae, ubi erant discipuli,*
*lesus stetit in medio eorum, et dixit ea: Pax robis;*
*tum ostendit manus ct latus, diritque cis iterum:*
*Pax vobis; sicut misit mc Pater (qui e caelo in terram*
*od vitam aeternam hominibus largiendam me misit),*
*et ego mitto ⁑o pari auctoritate et db cumdcm finem.*
*Iloc cum dixisset, insufflavit super eos, cum or-*
*dinatione potestatem cis conferens instituendi seu*
*ordinandi eur»:rssores, ei dixit eis: Quarum remiseritis*
*peccata, remittuntur cis; et quorum retinueritis, re-*
*tenta sunt.*

*Tandem' undecim, cum abiisent in Galilaeam in*
*montem, ubi constituerat illis, Icens accedens locutus*
*est eis dicens: Data est mihi omnis potestas in caelo ct*
*in terra: nentes ago docete omnes gentes, baptizantes*
*cos in nomine Patris ct Filii ct Spiritus ¿aneti, do-*
*centes eos savore omnia quacnunquc mandari vobis.*
*Et eccc ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad*
*consummationem sacculi.*

*Itaquc per praedicationem ciwiqelii, baptismum*
*et mandata, ecclesia sua divinitus ordinata ⁑ aptutolis*
*constitutis eiusdem rectoribus cum dirino magisterio*
*docendi, gubernandi, solvendi (K ligandi, sicut unus*
*Deus, una fides et unum baptisma tantummodo haberi*
*possunt. Christus Dominus uni ex illis singulares*
*proreus praerogativas dedit, primo nempe, quemad-*
*modum Abraham et lacob patriarchis, nomen Simonis*
*commutando in Petrum3; tum pod secessum ad aran-*
*dum eidem coram aliis apostolis nunciando: Tu cs*
*Petrus, et super hanc petram aedificabo cedcriam*
*meam, et portae ìnferi non praevalebunt adirreus*
*eam, et dibi dabo claves regni caelorum⁹, sic ipeimet*
*ante alios potestatem clavium faciendo, demum eidem*
*Petro munus imponendo agnos et oves pascendi, fi-*
*deles scilicet et pastores, et confirmandi fratresx, qui-*
*bus omnibus apertissime illum constituere sua vice*
*caput ecclesiae indixit, in ipsam universam primatum*
*dare, et fundamentum ponere cum prophetis et*
*apostolis aedificationis perpetuae.*

*Igitur miserator Dominus, qui omnes homines*
*vult salvas fien et ad agnitionem veritatis venire,*
*ecclesiam instituit cum divina missione universum*
*genus humanum per fidem et legem suam, per sacra-*
*menta ct gratiarum Spiritus sancti diffusionem du-*
*cendi ad vitam aeternam, eique secundum divitias*
*sapientiae suae pastores dedit apostolos, ipsorumque*
*successores episcopos, quos Spiritus sanctus posuit*
*illam regere, et prmeipem eoruindrm Petrum per-*
*petuo item victurum in successoribus, ut fideles om-*
*nes unius fidei et chantaiis vinculo continerentur.*

**Quae quidem omnia, ut apertasimo constant ex fictis et dictis dinni auctoris et fundatoris, in ecclesia constituta fuisse, et ob apostolis apprimo intellecta et cxequuta perhibent eorumdem facta, qui ludaeis primum tum Gentilibus in omnem terram fidem et legem Christi annunciaverunt, et acceptis potestatibus in universarum gentium beneficium usi eunt; qui mandatum eibi factum principibus synagogae et praosidibos imperii opposuerunt, et decisiones de fide sanxerunt, fratribus qui erant Antiochiae scribendo5:** Vkmqr *est Spiritui sancto et nobis, nihil ultra im-*
*ponere vobis oneris, quam haec necessaria,* **de moribus ⁑praescriptione edicendo (ut denuo citationes omittam), de disciplina, cultu et ritibus disponendo, qualitates necessarias ministris ecclesiae declarando, eosque constituendo, praecepta dando de peculio ecclesiae, correctiones oc poenas infligendo: facta quidem ac leges apostolorum, quae colliguntur ex ipsorum actis, ex epistolia sanctorum Petri, Pauli, lacobi, loannis, ludae, ct Apocalypsi; ex quibus insuper evincitur, apostolos generarim eibi attribuere potestatem faciendi praecepta et leges, corrigendi et puniendi.**

**Atquo bisca omnibus profecto consonant testimonia et facta omnium hominum apoetnlicorum et conciliorum, quao una cum sanctis patribus perj«etuo commonstrant ecclesiam eiusque hierarchioni. sicuri a Iteu Christo aedificatam ct instructam, iugiter ab apostolis pro salute ao omnium gentium bono exercitam et txansmimm per episcopos, qui in eorum locum successerunt, qui sacramentum confirmationis conferre, ministros ecclesiae ordinare, atque alia pleraque peragere poenint: quorum functionum jxMeetatem reliqui inferioris ordinis nullam habent (ex Tridentino).**

**Hucusque expositis, quae capiti possent adiici, mihi visum «t referri notionem et originem cccl»>iae, et melius foraui enucleari quae non sunt satis accurate, si bene audivi, exposita vobis. Atque ai hoc modo concinnaretur iuxta rapientiam Deputatorum caput hoc primum; tunc schema do ecclesia et iqxwlotico primatu colligaretur schemati do fide, quia in ecclesia divinam religionem, de qua in prima constitutione de fide, rum ipsa proreus colligatam monstrabit**

**Hanc emendationem rapientiae indicii vestri submitto.**

**Hic autem eminentissimus praejw cardinalis Do Luca putribus ait:**

**„.ReverenduBÍmtt!i dominus Victor Augustus Dehampa areh¡epÍBC<qms Mbchliniensis unie» ex Dopu-**

« Muth. XVI, 18.
1 TU. U. 14. AcL XX. M. Pt П. 8.
« lUttb. XUI. 24.
« *l». X.* IA
» Mstth. X. 8; Mart. IП. IS; Lue. IX, 1.
• Mare. V. 7; Loe. IX, 1.
1 Ue. XI. 14; Ift. !. 42.
* Matlb. XVI, IB.

l U XXI. 18-17.
» Act XV, S.

tatis pro rebus ad fidem spectantibus veniam petiit A loquendi, ut animadversionibus a duobus reverendissimis oratoribus hodie prolatis respondeat"

## ORATIO

*reverendi patris domini Victoris Augusti Dechamps archiepiscopi Mcchlinicnsis*1.

Eminentissimi praesides, eminentissimi ac loverendissimi patres,

Eiuinentiseimus orator, quem primum audivimus hodie, et illustrissimus pater, qui post eum locutus est, do ordine decretorum nostrorum tractarunt, ot dixerunt necessarium esse, antequam agatur do primatu seu de suprema in ecclesia potestate, tractari do ecclesia; antequam agatur do primatu, aiunt, agendum est do ecclesia more theologorum, ut melius penjpiciatur intrinsecus nexus rerum.

Respondeo: a conciliis non conscribi tractatum seu cursum theologiae. Concilium non agit modo syste- B matico do omnibus illis quaestionibus, quae reduci possunt ad unam aliumvo materiam dogmaticam; sed partes concilii sunt claro ct fortiter exponere veritates oppositas erroribus hic ct nunc vigentibus. ¿Anno patribus nicaenis consubstantialitatem Verbi definientibus umquam in mentem venit, ut conscriberent tractatum ad modum tractatus sancti Hilarii de Trinitate ad Arianos? Anne patres tridentini protestantiuni errores in re iustificationis condemnantes umquam cogitarunt do restaurando sive reficiendo integro tractatu de gratia?

Sed dicet quis: in primo schemate tamen agebatur do ecclesia. Respondeo: in primo schemate non haberi tractatum do ecclesia; agitur ibi tantum de iis materiis, quae respondent erroribus quibusdam recentioribus.

Ast, perget alius, quomodo definire possumus ea quae spectant ad primatum, antequam examinaverimus ea omnia, quae pertinent ad episcopatum? Respondeo: nos non esse theologiae candidatos seu tirones, sed iudices quibus (Deo sint grates) tota theologia non est in memoriam revocanda, ut cum certitudine sciamus quaenam sint relationes episcopatus cum supremo et pleno principatu in ecclesia. Absit tamen, eminentissimi et reverendissimi patres, absit a me ut nolim invenire ordinem, harmoniam, odeoque veritatis splendorem in decretis nostris: absit omnino. Et ut in prooemio aliqua iam a pluribus patribus indicata adiieiantur, omnino consentio; sed en duo quae sentio,

Io Dico ordinem definitionum praecipuo respondere debere necessitati et periculo animaruni: animae autem hodiedum multum turbatae sunt; earum fides periculo obiecta fuit ab aliquibus, qui et in Germania et in Gallia et alibi unam ex veritatibus fundamentalibus fidei vel publice in dubium vocaverunt, vel etiam proterve negaverunt, ürget proinde tempus et hora, ut veritas solemniter proclamata liberet fideles ita in fide titubantes, iuxta verba Salvatoris1: *Veritas liberabit vos.*

Dico 2° ordinem decretorum nostrorum non solum respondere necessitati animarum, sed miro modo etiam conformem fore ordini ipsi rerum tractandarum. Et revera, quid a nobis praestitum fuit in prima constitutione dogmatica? Exposuimus scilicet relationes et concordium rationis et revelationis; in memoriam revocavimus fundamenta, fontes, principia fidei sicut et fidei regulam, quae est verbum Dei scriptum et non scriptum, utrumque a lesu Christo commissum auctoritati viventi a se in ecclesia sua institutae; quae auctoritas nobis sine corruptione depositum illud custodiat, ciusque sensum adaperiat. Hoc in prima constitutione dogmatica.

Et qua de re quaeso agit secunda constitutio? In secunda constitutione, face sacra Scriptura et traditione praelucento, ostendemus ubi sit in ecclesia suprema auctoritas, quam Christus in ea constituit, iuxta haec sancti Augustini ♥erba „Petri apostolati^ principatum tenet, dignus certe qui in aedificandis in domo Dei populis lapis sit ad fundamentum, clavis ad regnum." Duplici igitur modo et animarum necessitatibus et naturali rerum tractandarum concatenationi omnino congruus ct aptus ostenditur in decretis nostris ordo occurrens.

Et hace, pro momento saltem, sufficiant; quae vestro iudicio fidenter submitto.

## ORATIO

*reverendi patris domini Petri Mariae Ferré episcopi Casalcnsis*

Eminentissimi praesules, eminentissimi oc reverendissimi patres.

Unam tantum eamquo brevissimam circa caput primum animadversionem sapienti vestro iudicio submittere cupio.

In capite primo schema ait pag. 5 lin. ultima [5 a ,] „aperte opponuntur damnandae eorum sententiae"; mutare vellem: *aperte opponuntur damnatae, seu falsae eorum sententiae.* Ratio mutationis est, quia sententia negans primatum Petri prae cueteris apostolis, ct sententia ita dicta capitis ministerialis a Ridicrio invecta, ad quas schema alludit, iam pluries a suminis pontificibus damnatae fuerunt Si igitur sententiae ipsae damnandae in constitutione concilii Vaticani dicerentur, quasi videretur nulla ratio haberi do condemnationibus a summis pontificibus iam latis. D

Ego dixi, et vos iudicate.

## ORATIO

*reverendi patris domini Salvatoris Magnava episcopi Polinrhsis*

Indulgentia vestra ct benignitate fretus hunc ascendo umbonem, ut aliquas aniinadwrrioucs vestro4

1 loin. Vili, 32

1 Sermone 76 (altos 13 de verbii Domiai), n. 3 ■■ P. L, XXXVIII, 4Θ0; tam sermone 29 de sanctis, quem Maarini inter •npporititios nam. 5J03 collocarunt, b. 4 — P L. XXXIX, 9123. Aagastini nomine in breviario remano legitor io festo a Petri ad Vineola.

1 Argumentum : .Episcopo· Casaient!» emendaticneai quarum proposuit qoae legitor in pagina octava abi ei tia«len ratio exponitur.·

4 Argumentum : BEpt«vpBi Bolinetuii ncrpnDi* peserai--is

**Argumentum:. Archiepiscopus Mechlinieneis declaravit respondere se nomine Deputation^ tam cani, archiep. Pratensi, tum episcopo Ipporcçieusi. qui necceasitatem innuerant tractandi de ecclesia, priusquam de primatu Romani pontificis sermo fiat; idque more theologorum, et ut rerum intrinsecus nexus perspicietur.; At non ease conciliorum dixit res pertractare more theologorum et ut fieri in scholis aolet, sed veritates erroribus oppositas clare et fortiter exponere. Hoc autem plurium conciliorum exemplo probavit, et hoc fieri dixit In schemate quod patrum examini subjectum est Nec dicendum agi de primatu non pos^e antequam de episcopatu agatur; episcopos non ße theologiae tirones, neque iis necease esae omnia in mentem revocare. Ordinem utique in decretis Mirandum, ordinem tamen respondentem necessitati et periculo animarum quod hodie in Gallia praesertim et Germania gravissimum esse conquestus eat. Hunc ipsum ordinem respondere opus esve seriei rerum tractandarum; et ideo cum in prima constitutione de fide actam sit de relationibus inUr fidem et rationem; et postquam constituta fuit principia fidei, et fidei regula quae est verbum Dei sive scriptum sire traditum, utrumque a Christo Domino supremae auctoritati cumininum qua regitur ecclesia, congruum esse ut in secunda conatitutione scriptura ct traditione doce ostendatur qaaeuam »11 haec auprema in ecclesia auctoriUa. Ordinem idcirco non deesse.·**

Cuxviu urcxEitaL. ruuua Lll.

tM

iudicio submittam circa caput primum de prima constitutione de ecclesia.

Maximi momenti res agitur, eo quod huiusmodi caput est voluti fundamentum totius tractationis. Primatus enim divi Petri, et ea quae od primatum huiusmodi pertinent, sunt ea quae transeunt in eius successores; idcirco firmiter statuenda sunt quae pertinent ad huiusmodi primatum.

In principio huius capitis mihi videntur aliqua deesse necessaria, quae proinde addenda proponerem. Sed ut ree clarius puteat, permittite, patres eminentissimi et reverendissimi, ut rem altius aggrediar. In primis quando agitur do aliqua societate constituenda, ut heri dixi, debet statui, quaenam sit summa societatis illius potestas, quaenam sint attributa huius potestatis.

Omnis societas est aliquis ordo. In quolibet ordine sunt diversae partes sibi consentientes et in unum finem conspirante'. Oportet ergo ut sit aliquod principium huius unionis et conspirationis: finibus enim, ut docent philosophi, debent respondere agentes. Undo iuxta ordinem finium datur ordo agentium. Pinis ultimus cuiuslibet societatis est unio; unitas ipsius societatis, in qua est pax et e?t felicitas illius societatis, est vita societatis. Non enim, ut praedixi, potest concipi societas aliqua sine huiusmodi unione, sine huiusmodi conspiratione, et proinde sino principio a quo haec procedunt.

Primo igitur, quando constituitur aliqua societas, statuendum ost principium illius societatis. Inde, ut experientia docet, in quibuslibet constitutionibus et statutis nationum, populorum, primo tractatur de summa potestate et do attributis supremae potestatis. Et ita necessitas exigit, eo quod iuxta regulas cuiuslibet ordinis dolet esse proportio inter paître et principium unitatis earum partium. Et ab huiusmodi principio débet sumi regula et norma omnium proportionum ; aliter non potest constitui ordo, idcirco neque perfecte societas. Ordo exigit ut quae sunt inferiora reducantur ad superiora, non e converso. Hinc patet apertissime ecclesiae constitutionem α fundamento incipere debere, α capite, α summa potestate, quae eet primatus divi Petri. Et ita revera fecit Cliristus, ut heri prolocutus sum. Non enim Christus vocaverat ullum apostolorum, et iam dixerat Petro illi occurrenti1: *Tu vocaberis Cephas, quod interpretatur Pelnu.*

Iamvero in eermono bebraico-synaco, quo utebatur Christus, *Cephas* significat *petram,* Immo et vox graces πέτρο significat *petram.* Immo ipsi protestantes vertunt huno locum : „Tu vocaberis Cephas, id «t potra." Ex contextu huiusmodi sententiae lesu Christi patet, tunc iam Christum constituisse Petrum petram suae ecclesiae; quod confirmavit Christus, quando vocavit apostolos. Nam Mattluieus vocat Petrum primum inter apostolos : idcirco iam primatus inter apostolos eidem fuerat a Christo collutus.

Caput incipit a celebri oraculo Matthaei XVI. In hoo autem oraculo, mea saltem sententia, Christus non primo constituit primatum illum, sed primatum illum firmavit, immo omnia attributa huiusmodi primatus includuntur in huiusmodi evangeli! testimonio, si heno st integre perpendatur. Hinc approbare non powum quod habeatur in hoc loco dimidiatum huiusmodi testimonium, eed vellem ut integrum referretur.

ut octeaiaret opti»» eeaiülo factam eoe, ut cum up de ecekata deUret. is'ttium «taceretur a Rocxtao pontífice Jusque pTÜratn. emead^tioutm tarttam proposait qse refertur ta pagicA ŏctava.

Quod autem in huiusmodi testimonio omnia munia supremi posteratus seu primatus, omnes praerogativae contineantur; ex eo mihi videtur, quod in huiusmodi testimonio habeantur omnia, quao eunt necessaria ad consequendum primatus constituti in beate Petro finem a Christo intentum. Quid Christus in institutione primatus? In institutione primatus cx omnium confessione, ex unanimi patrum assertione, Christus intendit unitatem ecclesiae, tum ut formaretur, tum ut perpetuo custodiretur: iu hoc omnœ consentiunt; nulla «t circa hoc quaestio.

Unitas ecclesiae consistit in unitate fidei ct in unitate communionis. Idcirco Christus debuit Petro tamquam primati, omnia conferre, quao necessaria sunt ut formaretur ot censenoretur in ecclesia perpetuo unitas fidei ct unitas communionis. Quid, eminentissimi et reverendissimi patres, quid requintur ad unitatem huiusmodi tum fidai tum communionis constituendam et consonandam? Ni fallor, tria requiruntur ad constituendam et conservandam fidei unitatem: P ut edatur definitio doctrinae quae credi debet, ct huiusmodi doctrina doceatur; 2° ut detur, ad huiusmodi definitionem, coufesesiunem sive doctrinam tradendam sine errore, vel revelatio vel avsulentia divina, eo quod fides non est fructus intelligently et sapientiae humanae, sed pertinet ad Deum tradere quao credi delent ; 3° loco necessarium est ut omnes Christi asèeclae conveniant in buiu»-modi fidei confessionem. Ad constituendam unitatem communionis necessaria «t suprema aliqua potestas ferendi leges cui omnes obedire teneantur. Porro haec qaatuor mihi ridentur clare elucescere in huiusmodi testimonio Matthaei.

Et Ie Christe interroganti apostolos: *Quem me esse dicitis,* respondit Petrus tamquam primas, tamquam caput aliorum (iam erat primas, iam Christus ei dixerat: *Tu crû petra,* iam primum locum ei dadoral inter apostolos); primus igitur Petrus ratione sui primatus edidit hanc confessionem» hanc fidei definitionem (quid enim œt definitio fidei nisi confessio fidei, ct fidei confessio in eo, qui primus eam profert, nisi fidei definitio?), Petrus lume confessionem et definitionem emisit: *Tu* es *Christus Filius Dei vici:* en prima conditio, quao verificatur in Petro. Ad edendam huiusmodi definitionem specialem liabuisse Petrum assistendam, specialem revelationem testantur Christi verba: *Beatus es Simon Bar-Iona, quia caro et sanguis non revelavit tibi, sed Pater meus qui in caelis est:* en specialis revelatio facta Petro ratione sui primatnn In hanc autem fidem omnœ convenire debere, proindequo hanc Petri fidem esse fundamentum, basim totius eccitine, explicant clare sequentia Christi verba: *Et ego dico quia tu es Petrus, et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam; ct portae inferi non praevalebunt adversus eam;* quasi diceret Christus: super lume fidem, nempe super huiusmodi fidei supernaturalo fundamentum aedificabitur domus mea spiritualis, in qua omnea lapides vivi ingredientur, et in qua omnes compaginati crescent in domum sanctam Dei usque ad vitam aeternam. Omnia haec tria, eminentissimi et reverendissimi patres, mihi videntur luculenter clarescere in huiusmodi verbis lesu Christi; idcirco peto, ut lotus textus inseratur in schemate cum iis quae iam protuli, et Christus ipse praemisit relate axi Petrum.

Ad constituendam, conservandam communionis unitatem data eet Petro suprema potestas per illa verba: *Dabo tibi claves regni caelorum; quodeumque* libaveris etc. Clavium nomine venit certe suprema

puleetas ; clavce enim quando offeruntur alicui, A offeruntur ei in signum supremae potestatis ; offeruntur regibus, offeruntur victoribus, quando ingrediuntur aliquam civitatem. Quid significat huiusmodi oblatio clavium, nisi confessionem supremae potestatis eorum in civitatem, quibus offeruntur huiusmodi claves? Et Christus dicitur *clavis David* quasi in symbolum omnimodae suae potestatis in omnes gentes. Haec igitur clarescunt in integro textu Matthaei; et inde puto otium, reverendissimi patres, quod non possunt admitti illae explicationes huiusmodi testimonii, quao afferuntur ab haereticis, a schismaticis, ut elevent vim ot efficaciam huiusmodi testimonii. Ciarissime enim, si rito perpendatur, apparet primatum iurisdictionis tum quoad conservandam unitatem fidei, tum quoad conservandam unitatem communionis α Christo Domino fuisse collatum. Et advertendum arbitror huiusmodi plenissimam potestatem consonandi unitatem fidei, unitatem com- B munionis, fuisse Petro collatam α Christo, antequam ipse aliquid dixerit apostolis. Unde fit, ut quao aliis apostolis dicta sunt, debeant exigi ad huiusmodi testimonii oracula, debeant iuxta regulam horum oraculorum, quae respiciunt Petrum, explicari, non o converso.

Sano Christus apostolos elegit, eos misit in universum mundum, super eos insufflans misit Spiritum sanctum, multaque eis promisit; sed quao sunt promissa et collata aliis apostolis, fuerunt etiam cum illis promissa et collata beato Petro ; fuerunt collegio apostolico promissa et collata in unione cum Petro. Attamen quao universo apostolico collegio fuerunt promissa et collata, non infirmant quae specialiter, ratione primatus fuerunt promissa et collata Petro. Sane in quacumque constitutione, ctirm humano, quis umquam dixerit quod ea, quae dicuntur de potes- C tatibus inferioribus, contradicant iis, quao statuta sunt de potestate suprema et superiori? Absonum omnino esset ita dicere ; esset perturbare omnem ordinem. Idcirco ita debent explicari ut minimo officiant praerogativis collutis sancto Petro in ratione sui primatus.

Hino propono hanc additionem faciendam primo capiti constitutionis lin. 7 [d >]: **Jd** *unum namque Simonem filium lanae, quem immutalo nomine Petrum seu petram vocaverat, ct primum inter apostolos elegerat, post cius confessionem: Tu es Christus Filius Dei vivi, Christus dixit: Beatus es Simon Bar-lona, quia caro et sanguis non revelavit tibi etc.*

Haec vestro sapientissimo iudicio submitto.

Auditis oratoribus omnibus, qui pro primo capito inscripti fuerant, eminentissimus primus praeses dixit:

„Cum nomo amplius veniam loquendi do capite primo petierit, declaramus discussionem specialem D de primo capito absolutam esso, salvo iure Deputatorum, si quid respondendum ccnsuerint. Emendationes propositae quamprimum typis impressae reverendissimis patribus distribuentur, ac postea moro solito suffragia de iisdem iuxta decretum diei 20 februarii exquirentur.

‚Jam gradum facimus ad specialem discussionem secundi capitis, de quo veniam loquendi potierunt aliqui reverendissimi patres, quorum nomina reverendus dominus subsecretarios ex ambone recitabit"

Tabellam tunc subsecretarius perlegit, in qua inscripti erant reverendissimi patres: Benvcnutus Mouron y Martins arcbiepiscopus Granatensis, Aloisias Filippi episcopus Aqiiilunus, Thaddaeus Amat episcopus Monteroyensis ct Angelorum, qui omnes ad ambonem successive vocati sunt

## ORATIO

*reverendi patris domini Benvenuti Monzon y Martins archiepiscopi Granaiensis*l.

Eminentissimi praesides, eminentissimi ac reverendissimi pairee.

Non cogitabam certe verba vobis facere hodierna dio, ac propterea parcite mihi si minus concinne vobis loquar. Agimus de schemate primae constitutionis de ecclesia Christi ; et postquam in primo capite apprime tractatum fuit de institutione divina primatus apostolici in persona Petri, ordine logico proceditur in secundo capite od tractandum de perpetuitate huiusmodi primatus in Romanis pontificibus tamquam Petri successoribus. Dominus enim noster Icsus Christus non instituit primatum upostolicum ad honorem et bonum peculiare Petri, sed ad bonum universalis ecclesiae, ad ipsius unitatem constabiliendam et perpetuo conservandam. Et quia ecclesia perdurare debebat usque nd consummationem saeculi, et Petrus certe, ut mortalis, erat moriturus; instituite idem ipse Christus Dominus, ut Petrus successores haberet sui primatus super universam ecclesiam. Instituit, ait quidam ecclesiasticus doctor, Christus Dominus dignitatem primatialem in persona Petri tamquam vinculum divinum, quod mediante persona adnecti debebat peculiari alicui ecclesiae. Bene igitur tractatur in secundo capite de perpetuitate primatus Petri et do tucccssonbus Petri, Romanis pontificibus, qui haeredes universales sunt dignitatis honoris ct potestatis Petri.

Sed vellem, reverendissimi patres, ut aliqua verba haberentur in hoc capite, post primum incisum, circa providentiam specialem et peculiarem Christi erga sanctam Romanam sedem, cui perpetuo adnecti debebat dignitas primatus Petri; et sic meliori modo transitum faciemus de uno in aliud incisum; magis magisque elucescet providentia Christi in constabiliendo primatu, et etiam omnino occluderetur lanua quibusdam scriptoribus, sanctam sedem convellere conantibus, eo quod dicunt dignitatem primatialem Petri adnexam esse sanctae sedi iure humano, non divino. Probe nostis, reverendissimi patres, qui magistri omnes estis in Israel, de fide catholica esse institutionem primatus in persona Petri, de fide catholica esso etiam perpetuitatem primatus in ecclesia, quia primatus pertinet ad ecclesiae bonum; et quia eccle&ia perdurare debebat usque ad consummationem saeculi, etiam primatus usque ad consummationem saeculi debet perdurare. Id est do fide catholica, quia definitum est a conciliis, voluntatem Dei cese, ut Petrus haberet successores; ac propterea in concilio Florentino et in aliis conciliis statutum fuit Romanos pontifices habere dignitatem primatiolem Petri: qua de causa? in quantum euccessons Petri,

Sed non aeque certum et compertum apud omnes est, quomodo dignitas primatialis Petri adnexa fuit sedi apostolicae Romanae, an iure humano, an iure divino. Et haec quaestio maximi momenti est, quia aliqui theologi, praesertim iansenistae et febroniani dicunt, dignitatem primatialem Petri tantum fuisse adnexam cathedrae Romanae propter factum humanum et particulare Petri; ac propterea iure humano poterit evelli ista dignitas primatialis cathedrae Romanae et ad aliam sedem transfem. Igitur aliqui scriptores, ut loquitur sapientissimus Benedictus XIV in egregio opere *de rynodo diocesana* lib. XI cap. I asserunt, adnexionem dignitatis primatialis redi Ro-

› **Argumeohm.· .Archieplrecpui Graxatends emradaUauea primam propoiait quae refertur in pagina t·.·**

manae factam fuisse voluntate exclusiva Petri sino A mandato Dei, sine revelatione Dei; et quia ius divinum non potest fundari in facto mere humano, quod volebant febroniani et ionsenistoe, posse evelli dicebant a sancta sede hanc dignitatem primatialem.

Alii contra, dicit Benedictus XIV, dicunt beatum Petrum reliquisse in sancta sede Romana dignitatem primatialem voluntate sua, sed voluntate coniuncta cum mandato Dei, ita ut Petrus haberet revelationem quamdam vel mandatum speciale a Christo factum, ut veniret Romam et ibi constitueretl dignitatem primatialem super universam ecclesiam. Sed, reverendissimi patres, si aliqui scriptores, ut dixi antea, lansenistao et Febronioni demantur, omnes, etsi non omnes dicant, Petram reliquisse primatialem dignitatem in Romana sede per expressam voluntatem seu mandatum Christi, tamen dicunt, quondam Imbuisse inspirationem, directum fuisse per quondam ordinationem providentialem Christi ; ac propterea non sua nuda b et absoluta voluntate, sed etiam cum interventu providentiae Christi. Ego igitur vellem, reverendissimi oe carissimi patres, ut saltem hic interventus providentiolis Christi in constitutione dignitatis primatiolis in sede Romana aliquo modo exprimeretur in capitoli verbis poatra o me referendis, vel aliis si magis vobis placuerit. Et quomodo, reverendissimi patres, possumus concipere, Petram Christum non consuluisse per orationem, vel non accepisre inspirationem specialem Christi ad rem tanti momenti peragendam, ut erat sedi alicui odiungero dignitatem summam primatialem. ut in saecula sacculorum perduraret? Constans traditio est, quod intervenit certe providentia specialis Dei in adncctcndo primatu redi Romanae.

En aliqua testimonia, omittendo plurima quae in medium possem afferre, en aliqua, reverendissimi patres, testimonia antiquorum arra ordinationem et C peculiarem Christi providentiam in designatione sedis Romanae, ut in ea primatu» in aeternum maneret. Eusebius in sua celeberrima historia occlesiastica lib. U cap. XIV loqueos de Simonis Magi praestigiis hacc habet verle: ..Confwtim enim jpeis Claudii Augusti temporibus, benigna et clementissima Dei providentia fortiwimum ct maximum inter apostolos Petrum ct virtutis merito reliquorum omnium principem oc patronam Romam adversus illam generis humani labem ac pestem ꝑerducit 4 Videte igitur ex isto testimonio, Petrum, non solum venire sua voluntate, red fuisse divina providentia conductum vel impulsum. Sanctus Leo Magnus sermone I de apostolis Petro et Paulo Iunx· ait1: ⁑Beatus Petrus, princeps apostolici ordinis, ad arcem Romani dwtinatur imperii14: destinatur α Christo, destinatur a Deu, α divina providentia, non venit a eemetipso, tantummodo destinatur. Ita etiam idem sanctus Leo in D epistola CXX ad Thcodorilutu aperte ærerit5: „Sodein Romanam caeleris coclesiis Dominus «latuit praesidere"; non solum ergo voluntate Petri. Denique, ut alia mulla, quae in medium powin afferre, praeteream. illud celebro Gelagli dictum in concilio Romano in hocce Valicano ingeminare liceat, scilicet: „Sancta Romana ecclesia nullis synodicis constitutis ractcris McIcbíím praelata eet, mxI evangelica voce Domini et Salvatori primatum obtinuit V

1 cMMtUnùsd «d. Val.

• l»Ur «. Leoni·. eA Buller, tom. I. pag. 322.

• fr. 1119.

• D*ertlaJi« i. Geluii papae de caaeakl· Scriptnris edit, h fcxxi. an. 4M. VMe Lubbe, toa. V. ed. renet. [Mnixd,

▾ III, U7-1

Iamvero, reverendissimi patres, si ad praeterita saecula oculos nostros convertamus, et annales ecclesiasticos aliquantulum evolvere velimus; innumera in cis inveniemus facta luculentissimo nobis demonstrantia divinam ordinationem oc apccialtun custodiam Christi erga sanctam sedem et ecclvrimn Romanam, et eius voluntatis propositura, ut in illa et non in aba Petri primatus odneeteretur et in perpetuum constitueretur. Duo tantum facta vobis recordabor.

Cum Petrus α christianis rogaretur enixe, ut aliquantulum α persecutione sese subduceret propter bonum nascentis ecclesiae, nocte muros egrediens, en occurrit illi Christus in urbem ingredi volens, et Petro stupore pleno interroganti illum: yrDoinino quo ᵛᵃdis? respondit: „Venio Romam iterum pro vobis crucifigi." Queis verbis intellexit Petrus, voluntatem Christi esse ut Romanam ecclesiam, ab ipso fuñdatam, iam non desereret, ut deseruerat Antiochenam, ut in ea usque od crucifixionem et mortem perseveraret, et primatum suum in ista ecclesia et non in alia suis successoribus relinqueret.

Secundum factum, nonnisi illud leviter indicabo. Vos nostis per quot annos Romani pontifices in Avcnionensi cintalo degerint, hac sancta sedo relicta. Sed etiam vos omnes probe nostis, reverendissimi ot carissimi patres, quot monita fecit illis Dominus, et quam mallis minis, et etiam manifestis miraculis eos movit ct permovit, ut relicta cintato Aveniononsi, ad Romanam tuam civitatem et sedem venirent. Quis ignorat quae et quanta sunt, quae sancta Birgitta exempli gratia ex parte Dei pontifici nuntiavit, ut Romani rediret? Sed erat quadam die Gregorius papa XI et habebat ante episcopum aliquem parum de raa residentia curantem ; el cum Romanus pontifex Gregorius XI eum ¡astiammo increparet circa suam residentiara, ei audacter nimis respondit : ..Sanctissimo paler, ego redeam od incanì nodem, quando sanctitas vestra redibit od suoni sedem Romanam". Et tunc summus pontifex obmutuit, et iu conspectu Dei votum egit de petenda urbe Romana quam citius posset. Hoc votam editura soli Deo cognitam eraL Post multos menMs, celeberrima virgo Catberina Senensis ad Avonionem adventavit; illi, Gregorio XI, manifestavit votum soli cognitum Deo; ex parte Dei terribilibus verbis eum movit, ut quantocius Romam rediret.

Quot etiam mirabilia noMris ultiiuis temporibus perspeximus ŏmne in pontificatibus Pii VI, Pii VII et etiam amantissimi patris nostri Pii IX! Videmus igitur, reverendLinii patres, quam specialis et tenera et poterna providentia sit in Christo Domino nostro erga sanctam civitatem ct ¿edem Romanam, et quomodo Petrus non solo.suo farto humano et perdonali, sed saltem inspirante Christo ct providentia et ordinatione speciali Chriati ad sedem Romanam venisset ad constabiliendam dignitatem primatialem.

Quapropter en vobis, reverendissimi ꝑatre verba quae annuntiavi vobis, si vobis placuerint, esse odnectenda in oepite II. Ut magis magisque elucescat providentia Christi circa Petri primatus perpetuitatem in hac sede apostolica oc in Romanis pontificibus, posset iuxta meum iudicium prima periodus capitis 11 hoc modo concinnari:

*Quoti aute.m in beato apostolo Petro, princeps pastorum, et pastor magnus ovium Dominus Christus lesus in perpetuam salutem ac perenne ecclesiae bonum instituit, id 'm eadem ecclesia, quae fundata super solidissimam petram ad finem Merulorum usque firmiter rtabit, iugiter durare decrevit; ac proptrrra nui divina ordinatione ac procidentia salubriter fac·*

*tum est, ut Petri primatus integre inviolabiliter tem-* a *perque vigeret in sancta Romana ecclesia, quae, ut aiebant patres concilii Lateranensis IV, disponente Domino super omnes alias ordinariae potestatis obtinet principatum, utpote mater universorum chrislifidelium et magistra. Nulli enim dubium, immo saeculis omnibus notum est quod sanctus beatisiimusque apostolorum princeps et caput etc.ll,* ut in schemata.

Hado verbo, reverendissimi potree, primo verba additionis sunt ex ipea carissima Doputatione nostra do fido; quia in relatione de observationibus typis impressa ot nobis tradita pag. 7 ad cap. II haoo habentur verba1: „Ani mod vertitur, distinguendum esse inter ius, quo Petrus habet generatisi successores, quodque est ex institutione divina; et inter ius, quo Petrus habet successores nominatiin in sede Romana, quodque ox facto Petri repetitur: quare dicitur illud (hoo eet Petrum habere successores generatim) ceso iuris divini, hoc autem (quod habeat successores nomi- B natim Romanos pontifices) satius ex divina ordinatione." Hacc verba sunt quae ego adnocto in observatione mea *ex divina ordinatione et providentia Dei.* Reliqua verba adiocta non sunt mea, sed concilii Lateranensis IV ; ac propterca rogo imprimis Deputationem nostram carissimam de fide, ut haec verba inserere dignetur in capite secundo nostri schematis, et etiam vos rogo omnea, carissimi fratres, si ita vobis placuerit Itaque parcite mihi.

## ORATIO

*reverendi patris domini Aloisii Filippi episcopi Aquilani9.*

Eminentissimi praesides, eminentissimi ac reverendissimi patres.

Unam eamquo brevissimam additionem huic secundo cupiti faciendam vestrae sapientiae submitto. C

Cum schismatici et protestantes, ct cuiusvis nominis haeretici contra primatum Romani pontificis seu ecclesiae Romanae tamquam in potestatem abusivam, et primis ecclesiae saeculis minime cognitam, clamare numquam destiterint; non incongruum mihi videtur, si aliquid de priorum illonim temporum traditione innuatur, ut ipsa quoquo diligenter observata et in rem nostram apte vindicata appareat. Hacc igitur ante ultimam paragrapham capitis II pag. 7 lin. 15 [c,] addenda censerem, si vobis et carissimae Deputation! placeat:

*Hinc semper, vel ab ipsis antiquae ecclesiae patribus, cum diffusae per universum orbem fidelium communitates m suo quaeque solo succrescere studerent, ad Petri sedem Romanam, tamquam ad unitatis principium et ad tesseram universalitatis oculi convertebantur. Indicia vero Romanorum pontificum ultra suam regionem lata, nedum reverenter occepta, stu-* D *diose etiam efflagitata, atque inviolabiliter observata fuere, Quae sane primaria in universam ecclesiam auctoritas tam plenum sibi et unanime Orientis aeque oc Occidentis suffragium vindicavit, ut merito beatae recordationis praedecessor noster Hadrianus una nuncupatione Romanam catholicam et aposlolicam ecclesiam concluserit et praedicaverit9. Manet ergo etc.,* ut est in fine huius capitis.

Et haec sapientiae vestrae eubiicio *(plurimi: Bene, optime).*

## ORATIO

*reverendi patris domini Thaddaei Amat episcopi Montereyensis ei Angelorum*1.

Eminentissimi praesides, eminentissimi ac reverendissimi patres.

Quae mihi nunc adnotanda occurrunt super caput Π huius primi schematis de ecclesia Christi, paucissimis verbis exponam *(bene).*

Et primo, pars prima periodi secundae incipiens „Nulli enim dubium etc." mihi videtur sequenti modo reformanda, nempe: *Sanctus enim beatinsimusque Petrus, apostolorum princeps, ei ecclesiae catholicae caput atque fundamentum, qui a Domino nostro /esu Ohristo etc.,* omissis „Jiduique columna".

Ratio est I0 quia licet in se forsan verum sensum exprimere valeant, ct ita loquutus fuerit Philippus presbyter apoetolicae sedis legatus patribus concilii Ephesini; tamen neque verum sensum littoraliter sumpta praescierunt dicta verba „nulli dubium, omnibus immo sacculis notum", uti decet in decreto dogmatico: neque omnia, quae oratorio modo dicuntur a sanctae sedis legatis in conciliis, censenda sunt approbata a patribus. 2° Quia non sunt conformia iis, quao definita fuerunt a concilio Florentino, nempe .Jlomanum pontificem successorem esso beati Petri principis apostolorum.... totiusque ecclesiae caput", cuius praerogativa etiam in beato Petro Romanus pontifex accepit: non vero dicitur *apostolorum caput* beatus Petrus. Nec enim congruero mihi videtur, ut hoc concilium Vaticanum deviet α modo loquendi Florentini in decreto dogmatico, nisi novam definitionem aut explicationem edicere declararet, et quidem expressis verbis.

Dixi omissis verbis „fideique columna": cum enim et sanctus Paulus et etiam hoc concilium in alio loco (cap. IX de ecclesia) dicant, ecclesiam esse *columnam veritatis* seu fidei, non videtur expedire ut idipsum de beato Petro, saltem nisi aliquo modo temperetur aut explicetur, dicatur, praesertim, ut supra dixi, iu decreto dogmatico conficiendo.

Huic aliam rationem adiicere possum, quao praecipue valet pro regionibus, ubi catholici cum ocatliolicis permixti vivunt: cum protestantibus enim semper uti debemus verbis sacrae Scripturae in sensu obvio et litterali, alioquin nos incusant do abusu sacrorum librorum ad stabilienda nostrae fidei dogmata. Cum autem hucusque omnee ecclesiae defensores verbis Apostoli, ecclesiam nempe esse columnam et firmamentum veritatis, usi sint ad statuendam invincibiliter ecclesiae indefectibilitatem et infallibilitatem; nunc applicando ea ad statuendum beati Petri primatum, eamdem accusationem ad hoc etiam extenderent Ergo potius ost verba praedicta omittere; iis enim non indigemus ad primatum Petri eiusque successorum stabiliendum.

Secundo, circa finem eiusdem periodi pag. 7 lin. 11 [D π] haec verba „ita ut quicumque etc." maiorem vim et ompliasim certo acquirent, mihi videtur, si praeposito puncto, nova periodus fieret Ikx? modo: *Quicumque ergo in hac cathedra Petro legitime succedit, is iuxta Christi ipsius institutionem primatum Petri in universam ecclesiam obtinet;* addito *legitime,* et mutato „obtineat" in *obtinet.*

Tandem in ultima periodo „Manet ergo" propter primam mutationem, dicatur: *Maneat igitur* (aut *proinde) dispositio veritatis etc.*

**i Snpra, coi. 10 a.**

**› Argumentum: „Epleeopni Aqailanni proporci: emendationem quartam quae legitur in pagina II·.***

**' Apolog. enne Vili ComíanUnop. ad Oarolum. {Manii, XIII, *769* 0.]**

**1 Annmeniaa· .Episcopo» Montire/emii et Aageloran proposuit emewUtionee »erandan paç. 9·. tertiam pag. U· et quinUrn p·? IS·.·**

Quod si haec minime placeant, saltem addatur verbum *legitime post* verbum .J'etro".

Haec eunt, eminentissimi ac reverendissimi patres, quae adnotanda habebam, quaeque vostro iudicio humiliter submitto.

Hisco oratoribus auditis, eminentissimi» primus praeses ait:

„Cum nemo amplius veniam loquendi de capito «eundo petierit, declaramus discussionem specialem de capite secundo absolutam esse, salvo iure Deputatorum, si quid respondendum censuerint Emendationes propositae typis impressae reverendissimis patribus distribuentur, ac postea more solito suffragia de iisdem exquirentur iuxta Decretum diei 20 februarii."

Post haec ait: ..Proxima congregatio generalis habebitur feria quinta huius hebdomadae hora octava cum dimidio, in qua inchoabitur discussio specialis de capito tertio propositi schematis una cum canone ad hoc ipsum caput pertinente."

Poet haec patres dimissi sunt

.Congivgalio generalis aoxageiuna septima
1870 iunii 9.

Feria quinta die 9 iunii 1870 bora octava cum dimidio ante meridiem, in conciliari aula Vaticanae patriarchalis basilicae, generalis reverendissimorum patrum congregatio habita eet; cui interfuerunt quingenti quadraginta novem patres, nempe 3S cardinales, 6 patriarchae, 8 primates, 68 ardíiepiscopi. 392 episcopi, 2 abbates nullius dioecesis, 14 abbates generales sive praesides congregationum ordinum rnonartkorum, usum mitrae habeuter, 23 general» ct vicarii generales; quorum omnium nomina, quae per assignatores locorum accurate descripta fuerunt, exhibet indiculus patrum sexagesimae septimae congregationis ğenerali qui inter acta concilii asservatur.

Reverendus pater dominus loannes Lyonnet archiepiscopus Albiensis miwam lectam celebravit Qua abeoluto, et recitata oratione *Adsumus Domine* etc., eminentñrimus primus praees dixit:

..Reverendissimi patres, inchoatur hodie specialis discuoio tertii capitis schematis primae constitutionis de ecclesia Christi, de quo veniam loquendi petierunt complures oratores, quorum nomina reverendus dominus subsecretarios ex ambone recitabit."

Tabellam tunc subsecretarios perlegit, in qua inscripti erant reverendissimi patres, eminentistimus lorephus Othmorus cardinalis Rauscher archiepiscopus Vindobonensis, Victor Augustus Dechampe archiepiscopus Mechliniensis et primas Belgii, lulionus Florianus Desprez archiepiscopus Tolosanus, Cyrillus Behnam Benni archiepiscopus Mausiliensu ritus syrioci, loannoe Franciscas I.andriot archiepiscopus Remensis, Felix Dupanloup epietopua Aurelianensri, Thaddaeus Amat episcopus Montereyensis et Angelorum, losephus Hippolytus Sala episcopus Saneti«imae Conceptionis do Chile, Nicolaus Pace epicopus Amerinus, loounee Petrus Sola episcopus Nicicnsis, Augustinus Vérot episcopus Sancti Augustini, Augustinus David epicopus Briocensis, Panlaleon Monferrât y Navarro episcopus Barcinonensis, loeeph Papp-Szilágyi episcopus Magno-Varadinenais ntus rumeni, Carolus Philippus Place episcopus Massiliensis, Laurentius Gastaldi episcopus Solutiorum, Ioannee Irenaeus Collot spiscopus Oranensis, Victor Franciscos Guilbert episcopos Vapincensis, Salvator Magnasco episcopus Bolisensi·, Leopoldos Zelli Larobuxi abbas Sancti Pauli de Urbe, Raphael Ricca corrector generalis ordinis Minimorum.

Oratorum nominibus publicatis, ad umbonem successive vocati sunt cardinubs archiepiecopus Vindobonensis, archiepiscopus Mechliniensis, arch¡episcopus Tolosanus, archiepiscopus Mausiliensis Syrorum, archiepiscopus Remensis et episcopus Montereyoneis ot Angelorum. Episcopus autem Aurelianensis aberat morbo impeditus.

## ORATIO
### *eminentissimi ac reverendissimi damini lowphi Otkmari cardmalis Bauseher archiepiscopi Vindobonensis* *

Eminentissimi praeside cmmeutiniini et reverendissimi patres.

Duo rant quae ad caput tertium mihi obsonanda videntur. Primum respicit vocem tam in secundo articulo capitis praedicti, quam in canone tertio öccurrentem, et a quo ai tollatur, in articulo addenda foret, ita ut non eliminetur, sed loco quo nunc eet moveatur. Quaevis societas indiget summa quadam cani regendi potestate, cuius tamen et natura et subtectum pro socieUtum varietate divenissiinum est- Christus Dominus sancto Petro et successoribus eius summiun tradidit universam ecclesiam regendi potestatem. Quamobrem in rebus ad disciplinam pertinentibus non ret institutio tam legitima, vel ius tam certum, da quo summus pontifex, salute animarum id districte iubenta. disponere non posset.

Legitimi ecclesiarum Galliae praesules α factione in Deum ip»um rebellante atroci iniuria sedibus suis pulsi erauL Attamen evidens erat pro rerum adiunctis fieri non posse, ut ecclesia gallicana ex ruinis resiincitaretur, nisi nova diocceseon circumscriptio doverneretur, opCimoqoe iure Pius VII eam decrevit, licet non omnes legitimi antistites consentirent. Nam episcopus propter populum dioecesanum adest, et non populas dioecesanus propter episcopum.

leans Christus apostolis, quos misit ut totum orbem terrarum veritatis luce collustrarent, iurisdictionem in omnem orbem terrarum concesaiL Dioeceses postmodum discretae et jurisdictio episcopalis earum limitibus circumscripta eet, ita tamen ut in quibusdam regionibus concurrentis jurisdictionis reliquiae diu remanerent.

Saeculo IV accidit ut sanctus Epiphanias in dioecesi Constantinopolitana archiepiscopi consensu non requisito ordinationem perageret; et cum loannee Chryscatornus presbyter eum de canonum violatione moneret, reposuit, in Cypro cuivis episcopo fas esse in alterius dioecesi functiones sacras celebrare.

Successor autem sancti Petri licet et ipse dioecosim habeat, ubi quae episcopi sunt agat, tamen ad ecclesiam ubique locorum regendam, iurisdictionem in universum orbem extensam retinuit- Potestate ergo pollet in quavis dioecesi ea, quae episcopi sunt, peragere, neque catholico cuiquam hoc negare licet- A nemine vicisaim in dubium xoentur episcopis in dioecesibus suis regendis proprium esse ius, nec eoe vicarios summi pontificis esse. Itaque de re ipsa disceptationi

X **Argumentara : .Cari. Vlndobonenti· ¿au observatione· proponit. Prima eat Romani pontificia poteatatem dici rpi-*ocopalem ordinariam rf immediatam* raper naivenam ecclesiam ; iam vero omittendam ait vocem ordinariam, ne in alienum aeuium detorqueretur, et in praeindicium pousutis epiecopcnim. Secanda est pagina 10. i ultlm. did, et in ornaibus causia ad examen etc., et falso addaci concilium Ixurinneuae 2··, quia ▾ erba illa recurrant in symbolo quod Michael Palaenlojnis Graecorum imperator professus eat. Delendam idcirco dixit adnotatiouem (b) ad articulum quintum condili Lugdunensia secundi"**

vix locus ret. Operae vero pretium cet rei designan,- A doo ea seligere verba, quae in sensum a veritate alienum detorqueri nequeant.

Sacra Scriptura leeum Christum episcopum animarum nostrarum adpellat; summus pontifex episcopum eccleei&o catholicae se dicit. In his autem vox latiori quodam sensu sumitur: episcopus enim striction sensu, ut aiunt, summus pontifex in Romana tantum diocceei rat; potestas in aliis dioecesibus eo, quao episcopi sunt, peregero ci tamquam ecclesiae primati propria est. Episcopi ordinarii nuncupati sunt, quoniam in dioecesi sua ca quao episcopi sunt, ordinane ipsi peragunt, ct eodem sonsu, quo ordinarii sunt. Potestas, cuius vi haec eadem excreentur, vel extraordinaria eat, vel extraordinario modo in dioocesi agit. Duae potestatee, quao eodem sensu ordinariae sint, in eodem dioecesi liaberi nequeunt.

Undo sanctus Thomas Aquinas recta observat[1], inconveniens cese si duo aequaliter super eamdem ple- B bcm constituantur; si nutem inaequaliter, non est inconveniens. Caoterum quia episcopis in dioecesi sua potestas propria cet, non delegata, ex quo ea ordinaria dici consuevit, ordinarii vox etiam adhiberi coepit ad potestatem exercendi propriam a delegata distinguendam. Si autem do pontificum in omnas et singulas dioeceeece potestate dicitur, eam in potestate universam ecclesiam regendi contineri, et hanc α Christo collatam esse, eo ipso claritate, qua maior esse nequit, adseritur, quod non ab hominibus delegata siL Sanctissimi patris eadem sensa sunt, quae sanctus Gregorius Magnus significavit cum scriberet[3]: „Absit hoc a mo, ut statuta maiorum consacerdotibus meis in qualibet ecclesia infringam, quia mihi iniuriam facio, si fratrum meorum iura ꝑerturbo.'

Ut igitur omni interpretationi ab eius mente alienae oditus recludatur, propono ut capite III artic.2 pog. 8 [d 7j omittatur vox „ordinariam" et dicatur C *immediatam* ense; cum pontifici adiudicatur iurisdictio in singulos quasvis ecclesias immediate exercenda, absque ambiguitate asseritur ei potestatem esso in quamlibet dioecesim ct, quao episcopi sunt, peragere, quoties salus ecclesiae id exigat. Eadem vox in canone III omittatur, et ponatur: *eius potestatem non esse immediatam;* si enim ordinaria eo, qui procul dubio intenditur, sensu intelligitur, per potestatis divinitus coi latae ac immediate exercendae assertionem superflua redditur.

No autem quis suspicari possit hao omissione primatus iuribus quidquam derogari, praemittantur concilii LateranensisIV verba[3] et dicatur: *Docemus proinde ct declaramus, ecclesiam Romanam disponente Domino super omnes ordinarium potestatis obtinere principatum, ct hanc, quae vere episcopalis est, ꝑtaris dictionis potestatem immediatam esse, erga quam etc.* Assertio, ordinarium Romano pontifici in omnes ec- D elesias principatum osso, nihil, quod ambiguitatem afferat, in re habet.

Secundum, quod de capite III animadvertendum duco, non textum red adnotationem ei subiunctam respicit Art 5 png. 10 [G b n] habetur: „et in omnibus causis od examen ecclesiasticum spectantibus ad ipeius (nempo pontificis Romani) posse iudicium reꝑurri. Hoc apud omnes rerum ecclesiasticarum peritiores constat. Iam sanctus Athanasius ab .Arionis pulsus ad lulium pontificem confugit, et concilium Sardicense de appellationibus ad sanctam sedem instituendis decrevit; unde solidis abundamus testimoniis, quibus istud apostolici primatus ius comprobatur. Nego autem hanc in rem concilium Lugdunense II salva veritate adduci posse. Verba enim, quao adnotationem adiungons in mente habuit, occurrunt in symbolo, quod Michael Palaeologus Graecorum imperator professus est; et ideo citatum textui eubiunctum assertionem involvit concilium Lugdunense II symbolum illud comprobasse atque adoptasse; quod apertis rerum gestarum documentis omnino repugnat.

Minime mihi in animo est de iis, quae symbolum continet, hodieduin verba facere; eo enim argumenti nuno pertractandi limites praetergrederer: hao do re cum ad caput IV perventum sit, dicendum erit. Id autem affirmo, symbolum praedictum concilii Lugdunensis auctoritate non esse confirmatum; et ideo concilium Lugdunense ad ca, quae textus do appellationibus habet, comprobanda perperam citari. Ut dicendis lux quaedam offundatur, rerum odiuncta, sub quibus symbolum praedictum concinnatum et Graecis propositum est, paucis saltem attingenda sunt.

Michael Palaeologus, Bolduino 11 imperatore latino pulso, imperii gracei sedem Nicaea Constantinopolim transtulit; Urbanus autem IV occidentis milites et principes evocavit, ut cruce signati orientale Latinorum imperium restituerent Vana imperatoris unibra Balduinus fuerat; at noe magna erat potentia Michaelis, domesticis quoque difficultatibus ex sua ipsius culpa implicati: quapropter ad periculum declinandum cogebatur ut pontificis Romani primatum agnosceret ct Graecorum cum Latinis unionem restitueret. Res lente processit: Clemens IV quao legati sui Graecis concesserant rescidit, et symbolum transmisit quod imperator et ecclesia grooca amplecteretur. Quae in eo continebantur, Michaeli et suis nimia videbantur. Cum autem Carolus Andegavcnsis post praelium Beneventanum Siciliae rex Balduini caudam tandem susciperet, Palaeologus promissionibus ct sponsionibus nihil non egit, ut a pontifice in gratiam reciperetur. Gregorius X effecit ut belli induciae ipsi concederentur; petiit autem ut Graecorum imperator et episcopi symbolum Clementis IV profiterentur. Huic rei obtinendae Miclmel impar plane erat. Lnperio latino, quod cruce signati armis in christianos venis fundaverant, Graecorum in Latinos odia magnopere aucta sunt. Populus eos, praeeuntibus monachis, haereticos pessimos censebat, neque deerant episcopi qui idem sentirent Moderatiores et doctiores admittebant quidem Latinos de Spiritu sancto recta docere; negabant autem pontificem Romanum cum ecclesia latina potestatem habuisse symbolo *Filioque* addendi. Tom alte hoc Graecorum animis insidebat, ut ncque in concilio Florentino ad potestatem istam sanctae sedi odiudicandam permoveri potuerint.

Vel Michaelo regnante Graecorum res, licet undique periclitantes, tamen non adeo miserae erant quam anno 1438, quo imperio orientali praeter urbem Constantinopolitnnam nihil quam exigua territorii pars supererat. Facile igitur Georgio Pachymero credendum est, antistites graecos unanimes declaravisse, quaecumque imperator iuberet sive comminaretur, novitati, quae in immutatione symboli temere praesumpta sit, se numquam consensuros. lamvero proximum erat concilium Lugdunense ad ecclesiae unitatem restituendam et Terrae Sanctae suppetias ferendum a Gregorio X indictum. Unde Michael Palaeologus pessima timens nisi in concilio ad ecclesiae catholicae communionem admissus fuerit, suasionibus minisque effecit, ut episcopi, praeter Insephum patriarcham, omnes ad pontificem litteras traderent, quibus primatum cius agnoscerent ot obedientiam promitterent. Ipso autem epistolae suae tenorem integrum sym-

1 In 4 diit 17, q. 3, a. 3, q. 5 ad 3.

1 Ad Natalem episcopum Bb.II, epistLII = P. L, LXXVII, 698 a.

' Mansi, XXII, 990, ubi pro *ordinarium* legitur *ordinariae.*

boli inseruit, et Gregorio logothetae viva voce mandavit, at hanc fidei professionem euo nomine iureitirando firmaret Factam hoc est in quarta concilii Lugdunensis sessione, et poatmodum litterae antistitum graecorum perlectae sunt, quarum nobis versio latina supereat. In his autem neque symbolum praefatum continebatur, neqae eius mentio fiebat. Unionis restituendae desidenam et paratam pontifici reverentiam et obedientiam exhibendi animum esse multis verbis significabant; exprese© vero nihil spoponderunt, quam (haec sunt verba): „Valde grate ea quae sunt spiritualis iurisdictionis aserimus, ct nihil eorum denegamus, quae ante schisma praedabant patres nostri his, qui apostolicam regebant tedem, ecd statim ct nos attribuimus1."

Litteris hisce in editionibus conciliorum subíangitur iaramenti formula ex Waddingo desumpta. quae *sacramentum Graecorum* inscribitur. Sed, prout dadam iam Gabriel Cassartiua observavit, Michaelis B imperatoris sacramentum est, quod imperitus quidam homo, ne litteris episcoporum iusiurendum deeseet, denao descripsit, paucis et infeliciter immutatis, pro Jn nomine dicti domini mei" (nempe imperatoris) posuit *Dà à Domini nastri nomine,* quasi Filias Dei vivi per nuntium suam ecdeauae Romanae obodienti&m promiserit.

Praeterea iuriurendum ad ea, quae episcoporum litteris continentur, omnino non quadrat: undo viri docti omnes hac in re consentiunL Insaper pontifica daos Innocentium V et Nicolaum III testa habemua, qaod episcopi graeci symbolum a sede Romana praescriptum Lugduni non professi fuerant, et proinde neque iureiurando confirmaverant. Innocentius V in nuntiorum Constantinopolim destinatorum instructione articulo XII praescribit: „Jtem suadeatur diligenter eidem imperatori, ut det operam suggerendi praelatis, at cum ipsi nondum fecissent profaerionem fidei et re- C cognitionem primatus, faciant" Scripta haec sunt anno 1276, itaque duobus poet concilii Lugdunensis annis. Idem ad verbum Nicolaus III nuntiis iniunxit, qaoa anno 1279 Constantinopolim direxit, et insuper a loanne graeco patriarcha ct a Graneorum archiepiscopis, episcopis et abbatibus postulavit, ut iuxta formam ab imperatore Lugduni iam acceptam, ipsi quoque veram fidem profiterentur, primatum susciperent et schisma eiurarent Itaque satis superquo probatum est, episcopos Graecorum professionem fidei & sancta sede praescriptam Lugduni non fecisse.

Caelerum loonnes Veccus aprili anni 1277 ad loannem XXI epistolam scripsit, coi inseruit quae symbolam de primatu habebat: rei tamen ne mentionem quidem Nicolaus HI in praedictis litteris fecit. Legati eius nihil obtinuerunt, quam ut imperator et filius eius Andronicus symboli professionem iterato iureiurando confirmarenL Nicolai vero successor Mar- D tinus IV anno 1281 Michaelem Palaeologum ut bchismatis et haereris fautorem anathemate perculsiL Post obitum, ei ut Latinorum communione polluto sepultura ecclesiastica ab ipso filio denegata est- Eis igitur, qui symbolum praefatum concilii Lugdunensis auctoritate fulciri desiderant, ad antistitee graecoe provocare non licet. Certum est quod Graecis ex anno iam 1267 notam fuerat, nec addubitandum quod frequenter de eo egerint Manifestum autem est quod eius professionem tam ante concilium Lugdunense quam in illo et post illud recusaverint.

Praesules latinos qood attinet, ii de symbolo non deliberaverunt et nihil decreverunt, immo eis ne od deliberandum quidem propositum eet, neque de forA mula fidoi agebatur, quae omnibus nota et diuturno ecclesiae usu comprobata ossei. Sub Clemente IV cum in finem, ut a Graecis eubeenberetur, consignata fuerat, in ecclesia latina numquam adhibita, et neque Graecis, cum Florentiae do concordia ageretur, denuo proposita eet: eed symbolum erat fundamentum unionis Lugduni peractae. Nonne igitur approbatio unionis a patribus lugdunenaibus data symboli approbationem necessario involvit? Ad probationem quod attinet, distinguendum eet- Recte supponitur antistitee latinos, plerosque saltem, Graecorum cum ecclesia reconciliationem cordis assensu comprobare. Cum autem eorum sententiae rogatae non fuerint, assensum conciliariter non tribuerunt Praeterea symbolum, cui imperator accessit, unionis Lugduni peractao fundamentum fuisse, a veritate penitus discrejiaL Nam, pronti pontificum ipsorum testimonio probatum est, antistite» graeci symbolum non profcsei aunt, et in ipris, non in imperatore, unti huius negotii summa vertebatur. Principia conversionem haud sufficere, ut populus eius catholicus redderetur, nemo noscit, et numero&is probatum est exemplis.

Ex Palaeologi cum ecclesia reconciliatione schismatis tollendi spem optimam concipere licebat: num vero sublatam censen po&et, id ab eo pendebat, ut promissionis et declarationis episcoporum graeoorum litterae factae satis essent, ut ipsi et clerus populinque, in quantum eis consentiret, ad communionem ecclesiae catholicae admitterentur. Satis eas esse indicavit Gregorius X, qui maximo studio unitatem restituendi agelatur, et non immerito credebat ad infirmorum animos lucrandos coDcordiamque plenam reddendum, maiorem fore patientiae et lenitatis quam rigoris efficacitatem. Unde imperatoris ct episcoporum epistolis praelectis, hymno Ambrosiano decantando initium fecit, et Graeci ad ecclesiam matrem rediisse censebantur.

Cum igitur episcopi graeci symbolum non amplexi •int, et patres latini ipsum neque directe neque indirecta adoptaverint, tamquam professio fidei, quam concilium Lugdunense suam fecerit, citari nequit Unde propono ut nota (b) [coi. 6, n. 3] articulo quinto subiccta deleatur.

## ORATIO

*reverendi patris domini Victoris Augusti Dechamps archiepiscopi Mechliniensisl.*

Eminentissimi praesides, eminentissimi oc reverendiaaimi patres.

De symbolo sive do professione fidei, de qua loquatus est eminentissimus cardinalis archiepiscopua Vindobonensis, non est mea mens nunc loqui; s-ed tamen non possum non dicere, quod ea quae in relatione nostra diximus de fundamento unionis inter Graecos et Latinos in concilio Lugdunensi II factae, mediante professione liac fidei ab imperatore admissa, a summo pontifico ad imperatorem missa, in concilio lecta, fuerit vere fundamentum unionis formale; et quod argumenta ad hoo probantia, quae reperiuntur

» Ct Minsi, lem. XXIV, cot T7 a.

1 Argumentum: .Arehiepucopa* Mechlinlesurij proposait emendationem quae legitur anb numero 4&* in pagina M‘. Praeterea occurrendam dixit Li» erroribai, qui recenter admodum novat fonnaa induerunt temporum praeiodiale adaptatae, nimirum Rom. pontificem habere qnidem eolom inrisdictioni» primatum Ln ecdeiia. at non habere eolom rapremam poteitaiem (la «onveraineté spiriruelle): ,Romanum pontificeτη habere utique aliqualem poldtatem in ecclesia, ita tamen obnoxiam, nt temper se submittere debeat magnae pluralitali epi■coporum (à la grande majuriU), qui et ipsi elementum constiluunt buine supremae potestalia· Iu se submittere opus ct», nt si renuerit, et indicari et deponi poaait ab epiaeopia Hinc sequente* canone* proposuit: 1· Si quii disent *etc. ut* m texta."

io nostra relatione, mihi nunc sicut prius inconcussa videntur.

Nunc, reverendisaimi patree, aliqua dicam primo do minoribus, postea do rebus gravioribus. Minora dico sequentia: schemati de ecclesia ut fiat quaedam additio, iam a menso februario expostulavi cum aliis pluribus fratribus ot ex Belgio ot ex Gallial. Expostulavi apud reverendissimos patres a sanctitate sua deputatos nd propositione» expendendos; cumque propositio mea vel potius nostra deputation! illi non fuerit visa inutilis, hodie paucis verbis exponere intendo, quae sit haec additio, quao sint cius motiva, quis schematis locus, et quao verba quibus eam fieri desiderarem. Aliqua historica necessaria sunt: patientiam rogo per aliquot minuta.

Existant nempe hodieduni in aliquibus Belgii ct Galliae dioecesibus numero ät magno od plura millia ascendentes homines, qui in schismate ab ecclesia catholica eiusque visibili in terris capite summo pontifice vivunt, utpoto sequaces eorum qui, post concordatum anno 1801 α Pio VII initum cum gubernio Gallico, arbitrati sunt illicitam case communicationem cum tunc constitutis a sancta sede episcopis, aut cum sacerdotibus ab iis, vel ab eorum successoribus ad paroeciarum adniinistrationein deputatis.

Secta haec quae in Gallia vocari solet ***Pana*** *Eodesia (la Petite Église),* in Belgio *Stevcnistaritm* nomino designata, ab aliquo sacerdote, vicario generali, quidem bonae notae, excellentissimo sacerdote dirigebatur; sed initio erat in bona fide, postea recognovit errorem suum, ct se omnino submisit: sed non sio eius asseclae. Anno quidem 1855 cura iam omni sacerdote carerent, aliqui ex Stevenistis, aliqui ex asseclis Parvae Ecclesiae per litteras ad sanctam sedem confugerunt, ut α summo pontifice responsum acciperent, quo ut aiebant ad conscientiae tranquillitatem uti possent. Induisit reapse indulgentissimus pater, sanctissimus dominus noster Pius IX, eiusmodi desiderio, et rescribere dignatus est, re examinata eoe in miserando schismate iarere, ac omnino neoesse esse ut, schismate abiccto ct eiurato, ad proprii episcopi obedientiam redire festinent Apostolico litterae hucusque tamen effectu destitutae fuerunt, eo quod aliqui Steven intorniti traditionibus innixi sacerdotum, qui initio huiue sectae bona quidem fide fuerunt, litteras pontificias suppositions dictitarunt

Verum tamen post iam inceptum nostrum concilium Vaticanum pertinacia illa omnino iraminuta apparet; immo qui inter cos columnae videntur decretis concilii Vaticani se submissuros mihi ipsi promiserunt /\d salutem igitur illarum miserarum animarum multum conduceret, si verbis saltem aliquibus concilium declararet ab ecclesia seiunctos et schismaticos esse cos omnee, qui obedire nolunt huiuemodi ordinationibus sanctae sedis atque episcopis a Pio VII initio huius saeculi ciusque successoribus postea constitutis, cisque ut veris ac legitimis ecclesiae pastoribus non obtemperant. Attamen, reverendissimi patree, episcopi qui hanc α concilio declarationem desiderant, nullo modo petunt ut α concilio oecumenico fiat expressa mentio do pana ista ecclesia, sed hoc tantum postulant, ut ex declaratione aliqua generali ad ipsa principia schematis pertinentia, quae in hoc capite IIΠ exponuntur, intelligent clare hi miseri christiani se in vero schismate versari.

Enixe itaque rogo ut in capite IIΠ pog. 9 [6 b **J**

1 **Expostulatio aep. Mechlfalenria, de qua hio senno, dabitur «ub nam. SI infra, inter** ***Acta congregationis ipeeialù ad recipienda» ct erpendenda» epücoporvm propaniionu deputatae,*** **t. LUI. col 637-88.**



A post haec verba ..Porro ex suprema illa Romani pontificis iurisdictionis potestate ℃onsequitur ' inserantur primo sequentia; haec est propositio: *Eundem* (sequitur) *Romanum pontificem sacrorum quidem canonum vindicem, ubi tamen extraordinariis malis medendum est, iure tuo ad bonum religionis extraordinariis etiam uti remediis, quate ineunte hoc saeculo XIX ad religionis cultum in Galliis restaurandum adhibuit felicis recordationis Pius VII, plures dioeceses extinguendo novasque erigendo. Unde qui huiusmodi ordinationibus obtemperare nolentes sanctae sedis, d constitutif ab ea legitimis episcopis obedientiam vel tunc detrectarunt, vel adhuc detrectant, a vera Christi ecclesia seiuncti in schismate versantur.* (Dicam quod non scripsi, scilicet, quod haec non euntinutilia ad scopum generalem, quia nescio an in tota ecclesiastica historia reperiatur exemplum magis clarum plenitudinis potestatis summi pontificis.) *Praeterea* (nunc schema 13 iterum loquitur) *ex eadem illa Romani pontificis suprema potestate sequitur* etc., ut in schemate. Ex scripto ad hunc effectum raox deponendo clare patet nexus cura antecedentibus et consequentibus. Non dubito autem, eminentissimi ac reverendissimi patree, quin buio meo et aliorum desiderio ex corde acquiescatis: agitur enim de aeterna animarum salute. Ad hanc autem salutem procurandam tendunt quaecumque a conciliis vel in re dogmatica vel in re disciplinari aguntur.

Nunc breviter transeamus ad graviora. In hoc capite IIΠ principia fidei circa primatum summi pontificis exponuntur, et opposiG errores vel in capite vel in canone ipsi correspondente refutantur et damnantur. Sed cum ii errores nostris diebus novas formas praeiudiciis huiusce temporis omnino adaptatas induerent, necessarium videtur, ut iuxta Augustini celebre effatum ecclesia in concilio congregata de his C novitatibus non taceat, eo magis quod ob istarum novitatum auctoribus concilii iudicium de ipsis solemniter expetitum fuerit. Novitas autem vel error de quo agitur, ad hoc principium vel potius ad hano fundamentalem propositionem reducitur: summus pontifex habet quidem solus primatum iurisdictionis in ecclesia et in ecclesiam, sed solus non habet supremam potestatem *(la souveraineté spirituelle).* Sed, reverendissimi patree, quid est primatus iunsdictionis? Est primatus non solum honoris, sed potestatis. Et quid est primatus poteetatis? Respondent concilia oecumenica: concilium LateranenseIV vocat primatum potestatis principatum; LugdunenseII vocat eum summum et plenum principatum super universalem ecckeiam; Florentinum plenam potestatem pascendi, regendi ct gubernandi univcrealemecclesiam. En primatus iurisdicGonis; continet scilicet summum ot plenum magisterium, potestatem plenam pascendi, summum et plenum imperium regendi et gubernandi.

Verum quidem œt quod ad orthodoxiam cenandam aliqualem, saltem moo iudicio aliqualem, dicatur ab huius systematis odsertoribus: suprema potestas spiritualis in totam ecclesiam eet essentialiter complexa atque composita, ex papa scilicet et episcopis, ita tamen ut ad papam competat elementum superius *(l'élément supérieur),* ad episcopos autem elementum subordinatum *(l'élément subordonné).* Sed praeterquam quod haec inter se pugnare videntur, scilicet elementum subordinatum et tamen supremum utpoto supremam potestatem participans, insuper melius explicantes auctores huius systematis dicunt: si summus pontifex, quod Deus avertat, se haberet ex una parte et episcopi ex altera, papa re submittere deberet magnae pluralitati epi?co|»orum (d *la grande majorité),* et si renueret te submittere, indicari ab epi-

ecopia et *deponi deben L An* natem haec conveniant monarchia? at dicunt temperatae, an non potius *implicarent* veram oligarchia™, vos, patres reverendissimi, videritis. Cum vero de modo iudicii, quia saltem mea sententia haec discutienda non sunt eed damnanda, alia et alia in concilio proponi possent; examinabunt patres, an ea quae in sola forma canonum brevitatis gratia redegi, et ex quibus natura et habitus novitatum, de quibus loquor, sufficienter patet, huno in finem usui esso valeant. Dico in forma canonum; «d si fieret in capite, idem esset Dico itaque in forma canonum brevitatis gratia hoc modo1:

I0 Si *quis dirait, Romanum pontificem Petri succesiorem d unicum ecclesiae caput habere quidem iurisdictionis primatum, non autan supremam potestatem docendi, regendi d gubernandi ecclesiam perinde ac si pnmalus iurisdictionis, seu potestatis principatus, ut loquitur codcilium Lateranense IV, ab ipsa suprema potestate distingui valeret; anathema sit.*

2° Si *quis dixerit, hanc supremam potestatem m Romano pontifice non esse plenam, uti eam vocat Florentinum concilium, sed ipsam, qua suprema est* (animadvertite), *divùam esse inter summum pontificem et episcopos, quasi episcopi in pariem sollicitudinis vocati, ceu a Spiritu sancto positi ad ecclesiam Dei docendam et regendam sub unico summo totius ovüis pastore, etiam divinitus vocati fuerint ad participationem ṗrimatu seu supremae potestatis totius ecclesiae capitis; anathema sit.*

3° Si *quis dixerit, supremam potestatem m ecclesia a Christo constitutam non residere m totius ecclesiae capite, sed in magna pluralitate episcoporum* (magna pluralitas quae haberet ius deponendi pontificem), *quasi non soli Petro dixerit Dominus: Tu a Petrus, et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam, ei portae inferi non praevalebunt adversus tam, ct tibi* (non alii) *dabo claves regni caelorum; anathema sit.*

Equidem audivi quod etiam episcopi in fundamento sint petra ecclesiae, et citati sunt textus rancti Pauli, ubi dicit Paulus apostolus1: *Superaedificati super fundamentum apostolorum;* sed semper omittant sequentia *et prophetarum.* An prophetae sunt auctoritas in ecclesia? Non hic agitur de auctoritate, sed de fide, de doctrina, uti probatur ex sequentibus: *ipso summo angulari lapide Christo lesu,* «ilice: qui fecit utraque unom, id est, ex utroque Tegimento fidem quam praedixerunt prophetae, praedicaverunt apostoli. Hic agitur de fide, de doctrina, non de constitutione ecclesiae, de auctoritate. Et insuper, quia de iis loquor, non possum non dicere etiam alia. Interpretationem horum textuum habemus authenticam in conciliis oecumenicis, et non licet episcopis catholicis aliter interpretari Scripturam, quam interpretatur ipsa catholica ecclesia: hoc definitum est in nostra prima constitutione post Tridentinum.

4· *Si quit dixerit, Romano pontifici traditam eoe plenam potestatem regendi quidem et gubernandi, sed non pascendi seu docendi universalem cedesiam, agnos et oves, fideles scilicet et pastores; anathema sit.*

Hio autem ultimos canon sicut caeteri pertinet od caput III, «iliret nd rationem et vim primatus, iuxta definitionem concilii Florentini, ex quo constat summum magisterium aeque ṁ muuiu imperium in primatu contineri.

i Hic ămene ccntinent variu ỳropoiiüone ex libro re- ▾ erendieimi £ Miret excerptu cui titaiai. Pu canote *%Wral d ds la pair rdijinut.* E¿>« íim proporsene i menie deceebri 1809 eidem specilli oougrexiüoai pro postulatis pitrum ĕxpesdeadi VUe farter portateli pitram, fub litten C, nam. 90. L LUI, col 690-97.

i Eph. U, ».

k Et sio, reverendissimi patres, fit gradus ad caput IV. Nihil amplius dicam; cum aapientibus loquor.

## ORATIO

*reverendi patris domtni lutimi Floriani Desprez archiepiscopi Tolosani·.*

Eminentissimi praesides, etuiDentimimi ac reverendissimi patres.

Opportuna mihi ridetur doctrinae expositio, quae in hoo tertio capite continetur. Licet enim persaepe concilia oecumenica de iuribus et praerogativis sanctae «edis apœtolicae multa definierint; nihil tamen uraquam omisit salutis humanae adversarius, ut hanc deiiceret petram, supra quam fundata est ecclesia Christi: quare decreta definitionesque conciliorum, quae explicatione nulla indigere videbantur, perpetuo conatu obscurare tentant. Contra falsas inlerpretaB tiones necessaria «t ergo nova eorumdein decretorum expositio, et illa est quam maxima claritate et seritate proponit schema praesens de Romano pontifice. Leguntur autem tree voces in decreto proposito, quao quibusdam difficultatem crearunt, ut videtur in codice animadversionum, quem prae manibus habemus; nempe quod potestas illa suprema, quam Romano pontifia adscnpsit concilium Florentinum, vocetur *episcopalis, ordinaria* et *immediata.*

Difficultas quidem mota est tam circa rem, quam circa voces. nam cum omnes admittant et confiteantur Romanam episcopum obtinere primatum iurisdictionis in totam ecclœixm, denegare quidam videntur hanc eius potestatem eiusdem esse ordinis ac episcopalem iansdictioaem. red illam esse, quam primatialem reu papolem vocare proponunt, supremam quidem in suo ordine, wd quae ad singulorum regimen ordinarium «altem non perimeret. Quare potestatem c pontificis ordinariam vocari prohibent, ne confundatur cum potestate quam possident episcopi, quae ordinaria dici consueviL Eadem de causa jurisdictionem pestons supremi nollent declarari immediatam reponentes, illam citra ediuDcia raro admodum et extraordinarie contingentia immediate non posse exercere iurisdictionem in subditos aliorum episcoporum.

Miror sane, reverendissimi patres, tales reperivi animadversiones in notis, quae vobis traditae sunt; doctrinae enim quae potestati detrahunt Romani ṗontifici prout iu schemate tribu» illis vocibus describitur, et damnatae eunt a sancta sede et manifeste contradicunt tum Scripturi» tum ecclesiasticis institutionibus et conciliorum decretis.

Quid eet enim episcopalis, ordinaria et immediata jurisdictio, nisi spiritualis ṗotestà praelato inhaerens vi sui muneris, qua subditis propriis potest praedicare verbum Dei, ministrare sacramenta, leges statuero et D bona etiam temporalia ecclesiae secundum praescriptae regulas dispensare? Porro quis haec omnia peragendi proprio iure per totam ecclesiam, id ret in singulis dioecesibus et erga singulos fideles summo pontifici denegabit? Nonne negatio irta aperta fronte pugnaret cam dictis evangelicis? Qui infinite audivit a Christo: Tibi *dabo dares regni cariorum... quodcumque ligaveris super terram* eie., nonne hic per totam ecclesiam, etiam ubi sunt alii qui solvendi et ligandi iuro potiuntur, suum munus exercere posset? Eet ne aliqais, qui non ligetur, aut solvatur immediate ab illo? Et cui dictum est univeraim: *Pasce agnos meos, pvet oves meas,* nonne erga omnes eti

i Argumentara·. .Archiépiscopal Tolosaaus sliqaid addendam in hoc decreti schernite quod reiptetet episccporam institntfamem; hinc propalai! emeudiUouem qaie reiertnr iub numero 30 in picini W

singulos iuro posoeudi, id œt praedicandi, ligandi, A lege· ferendi, ab illis solvendi, ecclesiae privilegia dispensandi ius habet? Ergo nonne episcopalem, ordinariam et immediatam iurisdiclionem habet?

Hanc interpretationem confirmat praxis perpetua ecclesiae. Semper enim Romani pontifices ius exercuerunt casus sibi reservandi, praedicandi verbum divinum per se aut por viros a se specialiter dele- ğate sacramenta ministrandi, leges condendi, collationes ecclesiasticas, non maiores tantum, sed et minores, immo beneficia quaecumque conferendi; quae sano sunt munera episcopalia, ordinaria et immediata ad singulas ecclesias singulosquc fideles spectantia. .Merito igitur fiorentini patres declaraverunt, Romanum episcopum habere plenam potestatem pascendi ot regendi universam ecclesiam. Merito etiam poritificos, veritatem huius decreti custodientes, damnaverunt eorum scripta, qui cum Ricberio, F6- bronio, Tamburino, Eybel ot recentioribus mediatam B tantummodo et primatinlcm, non vero immediatam, ordinariam ot episcopalem Jurisdictionem summo pontifici adseribebant. Quemadmodum, ait Pius VI in brevi suo *Super soliditate,* episcopi in tota dioecesi et in omnibus dioeceseos parochiis suam iurisdictionem exercent, ita praestare idem potest summus pontifex in tota qua patet ecclesia et in omnibus dioecesibus episcoporum.

Neque exinde timendum est, ne tollatur episcopalis nostra potestas et ad ordinem vicariorum summi pontificis redigamur: id enim quidam reformidare videntur. Quaenam est enim repugnantia, ei duo ordinariam in eosdem subditos obtineant iurisdictionem, praesertim si non sint ambo in eodem gradu, sed legitima inter utrumque statuatur subordinado? Nonno parochi obtinent in suo territorio ordinariam iunsdictionem praesertim quoad sacramentorum administrationem et verbi divini praedica- C tionem? Quid porro indicavimus nos omnes, quando reoentioribus temporibus quidam illorum, huic innixi rationi, quod non posset esse duplex jurisdictio in eoedem subditos, contenderunt episcopos non posse sine parochi licentia alioe sacerdotes in parochi territorio deputare ad confessiones audiendas, ad aliorum sacramentorum administrationem et praedicationem verbi divini? Folsitatem damnavimus; inviolata nostra iura tenuimus. At quaeso, si episcopum et parochos simul in eosdem subditos potestate ordinaria fruì non repugnat, modo servetur debita coordinatio, cur contradiceret jurisdictio episcoporum potestati ordinariae et immediatae Romani pontificis in omnes et singulos christifideles?

Scimus equidem magnum hoc intercedere discrimen inter episcopos et parochos, quod ii iure ecclesiastico tantum instituti sunt, dum illi iure divino gregem suum poscunt. Nec hanc differentiam inter D utrosquo vel minime diffiteri voluimus; at jurisdictionem parochorum ordinariam ease ac dici posse, nemo umquam negaviL Ergo sub hoc saltem respectu firma intactaque manet ea, quam instituimus, comparatio.

Sed reformidant ne si pontifex Romanus immediatam jurisdictionem exerceat, impediatur legitima episcoporum administratio. Fateor me ab omni huiusmodi formidine liberem esso, et protracti temporis experientia doctus non timeo maiora in futurum impedimenta: aliud eet enim ius habere, aliud ius illud opportune importune exercere. Ius immediatum in singulos fideles pertinet ad pastorem universalem; illud illi dedit Christus, illud postulat divina ecclesias constitutio. At prudentia non carent Christi vicarii, et cum sollicitudine omnium ecclesiarum pene obruantur, non timendum est ne nimia ad se adtrahere tentent Sciunt etiam bonum ecclesiarum regimen prohibere no ultra modum ooarctetur potestas episcoporum.

Ne timeamus ergo chimerica illa pericula, et veritatem pleno definiamus confidentes in sapientia illius, qui a Spiritu sancto ductus regit ecclesiam Dei. Quod si aliquando contingeret incommodum aliquod, minus malum est illud reputandum, quam foret omissio definitionis, quam errores reoentiorum temporum necessariam effocerunL Remanet quaestio de nomine: quidam enim potestatem Romani pontificis plane profitantes a vocibus praefatis abstinendum dicunt, ne apud imperitos videretur concilium detrahere dignitati episcoporum. Sed voces illae iam obtinuerunt in sermone ecclesiastico; pontifices Romanos episcopali iunsdictione potientes aperta praedicavit Leo Magnus cum scribens ad Marcianum Augustum ab iis verbis exorditur: „Leo episcopus Romanae et universalis eclcsiae." Idem probarunt patres concilii Chaloedonen- 81S dum eundem pontificem adclamarunt oecumenicum archiepiscopum et patriarcham magnae Romae.

Ordinariam illum per totam ecclesiam obtinere potestatem non tantum implicita multa concilia declararunt, sed expressis verbis id nobis Lateranense IV tradidit1: „Romanam ecclesiam, disponente Domino, super omnes alias ordinariae potestatis obtinere ƥrincipatum Eo magis adhibendae sunt voces *ordinaria, immediata,* quo eas Pius VI in brevi mox laudato eas usurpaverit contra quatuor metropolitanos Germaniae, poet conventiculum Emsense, dicendo auctoritatem summi pontificis ordinariam et immediatam esse in omnes pastoree et fideles. Iis igitur omnibus quae traduntur in hoc tertio capita assei»- timus.

At aliquid in eo desiderandum mihi videtur. Cum enim amplissimis verbis potestas plena pascendi ec- clesiam Christi in eo describitur, nihil dicitur de instilutione episcoporum; quae tamen quaestio maxime opportuna mihi videtur in praesentibus adiunctis. Et ne ulla sit circa mentem nostram aequivocatio, declaramus nos non agere de quaestione olim agitata in concilio Tndentino, utrum jurisdictio episcoporum immediata a Deo vel a Romano pontifice dimanet i loquimur de sola potestate praeficiendi episcopos diversis ecclesiis, quaecumque sit origo iurisdictionis.

Porro certum est apud omnes, hanc potestatem ad pontificem Romanum pertinere, iusque sedis apostolicae per ipsammet praxim ecclesiae confirmatur. Attamen non erit superfluum, si in concilio aliquid de quaestione tanti momenti dogmatice statuatur; dogma enim est praxis fundamentum. Sunt autem validae rationes, ob quas opportuna videtur declaratio dogmatica de iure pontificis Romani in instituendis episcopis. Necessc est ut praecludatur Via scandalis et periculis, quae ex hac denegata potestate non solum antiquis temporibus, sed etiam recentioribus exorta sunt, ut doctrinae, quae huic favent, solemni iudicio reprobentur.

Cum enim saeculo proxime elapso Febronius doceret episcoporum institutionem non pertinere proprio iure ad summum pontificem, sed potius ad principes saeculares, perversa haec doctrina per orbam divulgata viam paravit schismati nostro in Galliis, quod *constitutionale* dicitur, et cui finem feliciter imposuit Napoleon Primus imperator noster.

Eandem doctrinam innovarunt, potestatem instituendi episcopos non saeculari principi aed metropolitano attribuente, temerarii quidam canonistae, quorum consiliis uti tentavit gubernium nostrum. Eti

i Mxafi, XXII, W0.

M·

tuno temporis anus ex vicariis generalibus Paririenris, cui nomen d'.4stros, qui postea «deni nostram Tolosanam gloriose occupavit, purpura Romana decoratus, per tree ânne correre dure fuit asservatus, quia in hanc *Agendi* rationem fortiter decertaverat Praeiverant aulici iurisperiti sub Ludovico XVI et Henrico IV, cum, nolente pontifice episcopis praesentatis institutionem conferre canonicam, declararunt ex antiquo ecclesiae iure id fieri posse per metropolitan uni.

Neque ita obsoletae sunt illae doctrinae ; siquidem in libris nuper editis a viro noti nominis legimus, exarchos qui apostolis in sedibus praecipuis successerunt, obtinere iure proprio et non per consensum saltem tacitum Romani pontificis, potejtatern episcopos in suo patriarcbatu instituendi; ius in multis aliis sedibus olim extitisse, usque dum episcopis jier haeresim aut schisma ab ecclesia recedentibus, ius illud per devolationem accessit ad sanctam «dem Romanam, ita tamen ut mutati. odiunctis possit reverti ad pristinos possessores.

Quantum periculis plena sit illa doctrina, quantumque schismati faveat, omnibus facile patet. Videant ergo reverendissimi patres concilii Vaticani annon sumenda esset occasio a praesenti decreto, doctrinam cocleeiae circa hanc quaestionem definiendi, nempe pontificis Romani esse, non tantum confirmare, sed instituere episcopos. Hanc quidem potestatem potest exercere per patriarchas aut metropolitane si iodica.erit; ita tamen ut ei bonum ecclesiae, cuias ipee iustissimas œt aestimator, postulaverit, ius habeat revocandi quod ante concesserat.

Idcirco humiliter postulamus ut in hoc capite tertio pog. 9, lin. 4 [6 a () addatur: *Declaramus m-ruper ac docemus ad hunc summum pastorem totius gregis dominici unice perlinae institutionem canonicam episcoporum, ita ut, atra illius approbationem seu confirmationem, nulla umquam cuiuslibet episcopi nominatio* rd *electio rata firmaque haberi possit*

Haec humiliter vobis submitto.

## ORATIO

*reverendi patris domini Cyrilli lìehnam Maini archiepiscopi Mausiliaisû ritus syrioci*

Eminentissimi praasidew, ominentririmi ac revoroudririmi patre

Cor vos alloqui desideraverim, dum agitur de hoc tertio capite scherniti» de ecclesia, duplex raw» est; prima quidem ut notissimis tœtibus rectaiasticae traditionis de Romani pontifici divino primatu ac praerogativis ct ego testimonium superaddam syriacao ecclesiae ; altera vero ut difficultatibus cx orientalium ecclesiarum disciplina et moribus mutuatis breviter ratisforiam, neve einani vobis aliquid imponi a veritate utut alienum, cui fidem po«e conciliari videretur vel ipsa locorum longinquitas, vel ignorantia. vel praeiadiratae opimones, quae in vulgus circumferuntur, vel ipra imperturbate confidentia, qua robi annuntiata fuerunt.

Absit ut noe orientali episcopi patiamur nostris ecclesiis tentam irrogari iniuriam, vel ea quao contra Romam pontifiai iura et praerogativas hic dicta sunt, culpabili silentio nostro ferme comprobare. Agam breviter, dicte non repetam, quidquid verum dioeeesis A est non retirebo. Etenim gravis criminis reus essem non solum si mentirer, verum etiam ei ea tacerem, quae necessarium est voe noeccre, quaequo omnino ignoraretis si noe orientales praesules ea turpi silentio involveremus. Loquar igitur ut decet episcopum in concilio episcoporum do summo ecclesiae vertice ac fundamento disserentem. Ast ignoscat mihi quaeso reverendissimus patriarcha Melchitarum, si ab eiusdem placitis discessero, ot ea quae hic pronuntiavit, nullo pacto me probare posee declarem. Equidem amicitia.) foedero ab ineunto aetate iuncti fuimus, iisdem ductoribus in hac alma urbe usi sumus: mihi autem si eat Plato amicus, Socrates amicus, magis amica veritas. Dicam igitur proposito capiti nullo pacto obstare, Ie traditionem eecletiae orientalis; 2° neque privilegia patriarcharum, quaecumque demum illa sint ; 3° denique nihil inde esso timendum quoad defectionem catholicorum, sive quoad conversionem haereticorum.

Quoad traditionem fvclesiarum orientalium, sermonem contraham od ecclesiam ayriacam; etenim de graeca et armena satis audivistis: synaca ecclesia tero in tres ut ita dicam familias dividitur; altera quao simpliciter Syra dicta est, nd quam ego pertineo, altera quae Maronitarum, altera demum quao Chaldaeorum appellatur: aliquid brevissime de singulis.

Et primo vix ot quod dicani de Maronitie; notísima est eorum fide?» reverentia ac obedientia erga apostolicam sedem, neque referam hic praeconio, quibus Benedictus XIV aliique Romani pontifices oam celebrarunt ; siquidem notissima sunt. De Syra autem dicam quae ranetas Ignotius martyr habet in sua epistola ad Romanea, qui ecclesiam Antiochenam rexit, cuius titulo hodie Itonestantur eccksioo et Syra et Maronita, et ijera Mdebita. Itaque ecclesiam Romanam appellat raixtificatom et illuminatam per voluntatem Dei, eamquo dicit praesidere in 'loco Romanae regioni.·», repletam omni gratia Dei, indritrictam repurgatanique ab omni alieno colore, deinde subdit: ...Memores estote iu precibus vestris ecclesiae quae «t in Syria, quae pro me Deo pastore utitur, rolus ipeani Icenis Christus vice episcopi regit et vestra choriites."

Hisce ¿ancti Ignarii sensibus cohaerent ea, quae in libris liturgici^ Syrorum inveniuntur. In officio enim sanctorum Petri ct Pauli, in ea Christi verba *Paure agnos moot,* hare habentur: ,.Tunc dixit: pasce mihi oviculas ct agnos gregis mei, et oves propter qua> mortem pa^u eum sujier lignum crucis." Hic notandum tum in evangelio tum in hoc loco tum alibi juMiini textum syriartfni tinguore agnos, qui unius anui sunt, ub ovibus, qua vox indiscriminatini parvas et maiorw oree laclante denotat; qua voce po tremo intelliguutur epricopi, qui ut inaine lactant filíeles. Eadem porro repetuntur in «■.undo nocturno, ubi canit Syra recia a dicens: ,,Beatus es Petro, oo quod elegit Io Filius Dei, et fecit te caput dri ipulorum suorum, ct dedit libi potestatem et imperium, ut solvas et liges in divinis. Tu vero dispensator, nam opw cius distribuis spirituales in omnibus. Magnificavit te et extendit dominium tuum in terra et in caelo."

Haec autefu licet de sancto Petro dicantur, intelligenda tamen a«e etiam de Romania pontificibus non solum patet ex noto quaestionis principio, sed etiam confirmatur auctoritate byrorum patriarcharum, ex quibus brevitatis gratia unum vel alterum afferre sufficiat testimonium. Revera Ignatius XVTÏ dictus XIII, tecobitarum patriarcha, ad lulium IIÍ scribens, (toatquaiii eum salutavit his verbis: ..Paler mundus... qui «det in «de veritati pator patrum, rapui principnm, pactor ovium ... quintus evnn-

' Arguntatnm: .Àrchir'piKOpusMMuilietiii Syrorum piara talmvlvertil clatra patriarthva Mdebitaram quoad e». ia generali protulerat, et M ne filentio diorum epbcopoTUD erinxtahum in erromo obvolverentur rienule lime ait 1· proposito capili uqIIj mulu obsUrc trndltlcuem «irvaUis-, 2® neqne privilegia patriarcharum quaeoimqoe ¿emim ilU «nt; > nihil bri» limadora qvad U-feeUonm ultelkornn». rive qnwl tearwtfeww· converdona.·

gelista... plentia sapientia deitatis", haec subdit: «Ultimo haec |»oto a sanctitate patris mei carissimi (idem orthodoxam stabilem ... Ego minimus inter capita sacerdotum, Ignatius indignus facio reverentiam bis et ter patri moo dilecto... qui eet succeeon patris noeln Petri, caput patriarcharum Romae, ct caput congregationis patriarcharum mundi sequentium Christum. Noli mo despicere, pater mi, corona capitis nostri, cum ausus fuerim «ribero hoc et tot verba; sic enim decebat scribere nostram fidem ad vestram sanctitatem, ut videas si in illa continetur veritas vel non, quia tu ce fornax ferri ruginosi, in quam quodeumque ingreditur ruginosum, exit purum. Sic sumus nos miseri respicientes ad Deum ct ad vestram sanctitatem; firmato quaesumus nostram fidem veram1."

Ast ne quid de ecclesia Syra omittere videar, addam et illud Eliae patriarchae ecclesiae Babylonensia, qui scribens ad Paulum V Romanum pontificem hoc B dicebat: ,.Videas si eet dolus in professione nostra, si est error aut recessio quaedam α matre nostra, eodesia Romana; admone et faciemus, doce et obediemus... Praecipe id omne quod scis et decet, atque convenit, et caput nostrum submissum est ante praeceptum tuae dominationis. Omne id quod dicit et admittit tua sanctitas, receptum eet apud nos orientalem. Libri enim nostri ecce admonent nos de ecclesia sancta, et sede apostolica domini papae Romae, quoniam ipse est pater patrum, caput pastorum, eum audite, et non declinate a praecepto suo. Et patres nostri orientales omnes eos, qui ab ecclesia Romana defecerunt, excommunicaverunt, et simul Omnes conculcator» praecepti domini papae, qui est loco sancti Petri fundamenti ecclesiarum et capitis apostolorum"1. Hic per transennam dictum sit, quod initio saeculi XVII iam Elias patriarcha Babylonensis solemniter ea improbavit, quae saeculo XIX re- 0 verendissimus patriarcha Melchilarum in hoc sacrosancto consessu dicturus erat

Ex allatis testimoniis videtis, reverendissimi patres, a traditione ecclesiae Syrae nullo pacto discrepare doctrinam in hoc capite traditam, sive quoad primatum iurisdictionis in singulas et universas ecclesias, sive quoad caeteras Romanorum pontificum praerogativas.

2° Videndum modo an obstare possint, quae patriarchalia privilegia dicuntur. Patriorchalis dignitatis et finis ad quem ordinatur, clarissime notionem exhibet sanctus Leo Magnus in epistola ad Anastasium Thessalonicensem5, qui, postquam commémorasse! beatum Petrum α Domino nostro lesu Clxristo caeteris apostolis praelatum fuisse atque praefectum, ait: „De qua forma episcoporum quoque orta est distinctio, ct magna ordinatione provisum est, ne omnes sibi omnia vindicarent, sed essent in singulis D provinciis singuli, quorum (id est metropolitanorunQ inter fratres haberetur prima sententia, et rursus quidam in maioribus urbibus constituti sollicitudinem cusciperent ampliorem, per quos unam Petri sedem universalis ecclesiae cura conflueret, et nihil usquam a suo capite dissideret": quo nomino profecto veniunt patriarchae. Igitur gravissimo sancti Leonis Magni testimonio patriarchae non sunt constituti ut capita quaedam seu vertices summi ecclesiam arbitratu suo gubernantes, verum ut praecipua quaedam membra mystici corporis Christi, per quae universalis coriesiae cura conflueret ad unam Petri sedem, ut nihil umquam a suo capite, id est α Romano pontifice, dissideat. Ab hac vero vetustissima ecclesiae traditione maximo abhorrent schismatici Balsamonis placita quae vix tantum emollita, quantum omnino exigit catholica fides, in hac ipea aula, in quam ex universo orbe convenimus episcopi, et prope eiusdem sancti Leonis sacros cineres non sine gravi moerore nuper impavida fronte recitari audivimus.

Quae autem vere ecclesiae patriarchal» sint docuit sanctus Nicolaus papa I respondens Bulgaria1: «Veraciter illi habendi sunt patriarchae, qui sedes apostólicas per successiones pontificum obtinent, id est, qui illis praeeunt ecclesiis, quas apostoli instituisse probantur". Inda sequitur patriorchalem sedem eam voraciter dici et esse, quae nullam aliam ecclesiam parentem habuerit, illius locum nulla alia in antecessum ecclesia praeoccupaverit, et quae aliarum ecclesiarum mater extiterit Si quid igitur horum alicui ecclesiae defuerit, vel ab apostolis minime dicenda e»t. vel matris honore indigna, quae nullas genuit filias, Cumque hae conditiones in hodiernos catholicos patriarchas minime quadrent, illi e veteri ecclesiarum ordinatione veraciter dici nequeunt patriarchae, sed ex sola apoetolicae sedis dispensatione, a qua omnis dignitas et potestas orta eet. Iam vero iura aut privilegia quorumlibet episcoporum iuris humani ease, non divini, notum est, atque expresse haec non ante multos dies admissa fuisse gaudeo.

Exinde haec sequuntur: 1° privilegia patriarchalia ex legibus ecclesiasticis esse dimetienda, ut scite sanctus Nicolaus I ad archiepiscopum Biturícensem disponentem quasi iure patriarchal! de rebus archiepiscopali» ecclesiae Narbonensis scribebat; 2° eadem privilegia suprema ecclesiae potestate posse minui vel etiam aboleri, prout rerum adiuncta exegerint; 3° hanc supremam potestatem inesse Romano pontifici. Multa proferri possent ad rem, si tempus et 0 locus paterentur. Sufficiant importunae preces quibus fatigata fuit apostolica sedes tum ab Anatolio episcopo Constantinopolitano eiusque sectatoribus, tum a Marciano imperatore, ut Constantinopolitanae sedi privilegia indulgerei, quae canone XXVIII Chalccdonensi praescripta fuerant Nemo autem catholicorum id negare auserit, nisi qui fortasse institutam a Christo Domino ecclesiae constitutionem in aristocratiam quinque capitum patriarchalium, utut coniunctione cum Romano pontifice unitaiu, transformare praesumpserit. Quibus autem privilegiis patriarchae gaudeant, determinari non solet, neque id facile fieri posset. Et revera dum hic praedicabantur patriaqchalia privilegia ferme ac limitativa pontificii primatus, eadem privilegia, quod congruum fuisset, enumerata non fuerunt, nec, quod omnino necessarium erat, ullo pacto probata fuerunt, etsi iuxta tritam logicorum regulam ille qui asserit probare teneatur.

D Citati tamen fuerunt per transennam quidam canones conciliorum oecumenicorum, qui violarentur, ut dictum est, admissa doctrina in hoc capite de Romano pontifice. Hi sunt, si rem bene teneo, sextus Nicaeni I, octavus Constantinopolitani I, quartus Cbolcedonensis, decimus septimus Constantinopolitani IV, qui dicuntur confirmati novella XIII imperatoris lustiniani, nec non a conciliis ©ecumenici» Lateranensi IV ot Florentino firmati. Quaeso. reverendissimi potree, ut primo loco expungam novellam lustiniani : indignum enim eet eccleeiarum privilegia legum imperialium auctoritate probare, quod a patribus chalcedonensibus graviter improbatum fuisse omnes bene scitis. Hoc illis relinquatur qui, ut scribebat ad ecclesiam Cantuarieurem contra Henricianas

1 Steph- Boloxii, *MucdL,* tom. IП. pag. 199 et «qq.
s Strozza. *De dogmaîibue £kaldaeorw* jng. 6, 18, 16.
• Ep. XIV. cap. XI, ed Rzllerin

I Ct UbW, too. IX. eoL IMS. ed. ttMI C*ti; Mz mU XV. 430 a.

seu anglicanas consuetudines loannes Salisbcnenris, infidelium more Christo iterum patienti pro ecclesia dicunt: Non habemus pontificem aut papam nisi Caesarem.

Nunc veniam, et qmdem brevissime, ad citatos canones. Nihil dicam de sexto concilii Nicaeni, quippe omnes, qui vel prima degustarunt rudimenta eodesiasricae historiae vel iurisprudentiae, norunt ibi actum fuisse contra Meletianos et sancitum, ut quae privilegia maioribus episcopis essent, servarentur. Neque tamen canon edicit quao sint haec privilegia, nisi fortasse quod episcopi praeter sententiam metropolitani non constituantur. Constantinopolitani I citatus est, ni fallor, canon octavus qui neque in Graecorum libris, niai forte penes Aristenom, qui in hoc numero collocat canonem de Eunomianis, qui ad rem non pertinet. Forte agitur do secundo et tertio qui citati sunt in Nomocanone, qui Pbotio tribuitur. In secundo confirmantur privilegia in canone sexto Nicaeno tributa sedi .Antiochenae, et cavetur ne episcoporum potestas transgrederetur fines suarum dioeceseon. In tertio vero episcopo Constantinopolitano tribuuntur primae honoris partes post Romanum, eo quod ipsa sit nova Roma. Quid isti canones faciant ad nem nostram, nescio.

Ex Chalcedonensis concilii canonibus, quartus, c bene audivi, citatus fuit. Verum iste agit tantum de monachis; ex reliquis nullus ad iura patriarcha!ra referri posse videtur, praeter nonum, decimum septimum et vigesimum octavuml. Nonus et decimus septimus definiunt, quaestiones clericorum et episcoporum cum suo metropolitano ad exordium provinciae vel ad thronum imperialis urbis Constantinopolis esse deferendas: quod postremum certe non est conforme praecedentium conciliorum canonibus. Addit vero quod «i aliqua civitas ab imperatoria auctoritate innovata fuerit, civiles et publicas formas ecclesiasticarum quoque parochiarum ordo consequatur, boo est, ut commentatur Balsamon:, posse in ea imperatorem pro episcopalibus iuribus statuere quao voluerit; itemque Balsamon addit haec verba gravissima: „Nota autem cx hoc canone, quod licet imperatori auferre ecclesiastica privilegia; et imperatores (ut idem subdit) episcopatus metropolium honore donabunt, et eorum qui praeerunt promotioni» designabunt, et alia quaedam, pro ea quam habent potestate, ſubebunt. ' Hic animadvertatis quoeeo, reverendissimi patres, quo devenerit ecclesiastica Orientalium iunspnidentia! qui canon» ad fulciendam contra Romanum pontificem patriarchalem auctoritatem in hac ipsa aula proferantur!

Nihil dicam de notissimo vigesimo octavo canone chalcedonensi : duos gravissimos errores eiusdem notasse fas et, scilicet antiquae Romae throno privilegia a patribus tributa fuisse, eo quod urbs illa imperaret, perinde ac si Romanus pontifex non ab ipso Christo Domino in persona beati Petri accepisset plenam potestaterò regendi ecclesiam universalem, sed haec ab imperioli dignitaxe urbis Romae penderet.

Constanünopolitanoe IV synodi seu octumenicao VIII celebratae contra Photiuni canon decimus septimus, postquam meminit sexti Nicaeni canonis, decernit tam in seniori et nova Roma quam in sedo Antiochiae et Hierosolymorum priscam consuetudinem servari. Igitur ex citatis canonibus tantum haec privilegia sequuntur, nimirum ne quis invadat fines dioeceseoe alienae, ne episcopus constituatur praeter sententiam metropolitani, ut metropolitan promoveantur a patriarcha, et ad synodum patriarchalem vocati illuc accedere debeant Si quid praeterea est in citatis canonibus, demonstretur; ego certe invenire non potui. Citatos autem canones confirmasse dicuntur synodi Lateranensis IV et Florentina: aliquid breviter de utraque.

Inter canones Lateranensis IV adest quintus, qui agit de privilegiis patriarcharum : en notissimum eius exordium1: „Antiqua patriarchalium sediurn privilegia renovante», sacra generali synodo approbanto, sancimus (ibi primo meminit pontificii primatus dicens), Romanam ecclesiam disponente Domino super omnee alias ordinariae potestatis obtinere principatum utpote matrem universorum christifidelium atque ſnagistram Atque hic ingenue fateor obstupui&se me legentem hunc canonem, quomodo potuerint eum pro privilegiis patriarchalibua citare illi iidem, qui in eodem sermone fastidiebant schema nostrum, eo quod assent Romano pontifici potestatem in universam ecclesiam, quae in eo ipso canone tam directe enuntiatur. Insuper nescio qua ratione quis audeat conqueri de ordinaria Romani pontificie jurisdictione, quam in singulaa ecclesias habet, cum patriarchis orientalibus, praesertim vero schismaticis, solemne eit omnimodam exercere iurisdictionem in personos et dioeceecs archiepiscoporum et episcoporum suorum, nisi fortasse hace anticanónica methodus recensenda ait inter famosissima illa privilegia, quae omnis prorsus ignoravit antiquitas.

Sed ad canonem nostrum revertamur. Ibi determinatur numerus et ordo quatuor sedium patriorchalium Constantiuopolitanan, Alexandrinae, Antiochenae et Hierosolymitanae, sonata cuilibet propria dignitate; dcindo eorumdem patriarcharum privilegia detenninantur, videlicet: 1· recipiendi pallium ab apostolica sede, praestito prius tamen fidelitatis et obodientiae juramento; 2® concedendi pallium Buia suffragantis, recipiendo pro se profeesionem canonicam et pro Romana ecclo»ia sponsionem obedientiae ; 3° praeferendi ante ae crucia vexillum ubique, ex-

1 Iατıl hie referre ſopradicto cananei cbakedraenie·. qui ad inra patriarchalia referri possent, ex ipais commentariis Balracox coiai editio eugii in era ëts videtor apod Mekhitas.

Canon IX: .Si ąui clericus habet cum clerico litem ant negotiaa, proprium episcopum ne relinquat, et ad wecularia icdkia ne excurrat: «d caneam priai apud proprium episcopum agat, vel episcopi voluntate apud eo», quos atraque para elegerit. indichisi agitetur. SI quia autem praeter haec fecerit, canoaieii poenh mbiiriatur. Si clerica· untesi cam proprio vel etiam abo episcopo negotium ani litem habeat, a provinciae synodo Indicetur Si autem cum ip»ius proviuriae metropolitano episcopii vel clericus roBlrovtrriam LaLcat. di&ecccis exarcbum adeat, vel ſmperiali orbis Constantinopolis th renom, et apud eum ſitiget

Canon XVII.Qtxae wat m unaquaque provincia, rurales vicanasque parochiis, firmas et incoaensras manere apud ĕo qui illas tenent epbcepoa. et maxime ri triginta annorum tempere eu rise vi ďetinente administraverint. Si antem intra D trigaU Mł fait iliqca vel fuerit de ſi čontraveni licere ſi <pi iainnaa libi Seri diront. de Lis litem movere ỳml ſyaodxT provinciae Si quit autem ſiiari afficiatur * proprio metropoliiaec, apul exarehum dioectris, vel Ĕiospolitaaam aedem litiget. sicut prius dictum est. Sin autem etiam dvitaa aliqua ab imperatoria auctoritale ſnnovat et, vel etiam deineepa ăn avai fuerit, civiles et ƿublica formas ecclesiasticarum quoque puTwhiarna ordo ĕo iequater.“

Canon XXVIII «Sanctorum patrum decreta ubique sequentea ... decentaras ac statuimus d» privilegiis sanetiMimae ecdeeiae Ceastanlhopolis novae Romae. Etenim antiquae Rcrnae throno, qnod urbs Illa imperaret, iure patres privilegia tribuere. Et eadem amsiderathna moti etntam quinquaginta Dei manlitrimi epirropl. sancUsairao novae Romae throno aequalia privilegia addixerant, recte indicante», urbem, quae et imperio et senatu honorata rit, et aequalibus cum antiquiori rtgixa Ŗom privilegiis frualnr. etlsm ia rebus ecclesiasticis, vn secus ac illam. extolU ae mstpri 5eri. secundam pest illam exiiUoteu»..ǂ

« Oom, to tan. XVII rondili €hakt«hneu«l

» Manii. XXII. m

¿opta urbe Run· i vi lucia, in quibus Romanus pontifex A pnmaetui ext itent, \el eius legati utenti» insigniis apostolica^ dignitatis, 4° domum recipiendi in omnibus provinciis ipsorum lurisdictioni subiectis appellationi», salvis tamen appellationibus ad tedem apoBtolicam interpositis, quibus est ab omnibus humiliter deferendum.

Hic quaeri potest de quibusnam patriarchis actum fuerit in concilio Lateranensi. Nemo profecto dubitaverit actum fuisse do Graecis et Latinis: in re, quae eet valde perspicua si agatur de Constantinopolitano, Alexandrino et Hierosolymitano, dubitari solum poobct de Antiocheno: huius enim sedis titulo praeter latinum et gruecuin utuntur syrus, maronita ct melchita. Nolo invidiosam hanc quaestionem ingredi; monuisse sufficiat non potuisse Lateranenre concilium Antiochenorum patriarcharum nomine eos designare, qui hoc titulo tunc non pollebant, ealtem inter catholicos, quique illum deinde obtinuerunt indulgente vel B concedente sede apostolica.

Venio iam ad Florentinam synodum. PKmam partem decreti de primatu Romani pontificis utpote notissimam libens omitto; eam vero quae ad patriarchas pertinet integre ct non interpolatam recitabo. Haco nutem est1: „Renodantes insuper ordinem traditum in canonibus caeterorum venerabilium patriarcharum, ut patriarcha Constantinopolitanus secundus sit post sanctissimum Romanum pontificem, tertius vero Alexandrinus, quartus autem Antiochenus, et quintus Hierosolymitanus, salvis videlicet privilegiis omnibus' et iuribus eorum." Ubi observanda haec sunt: Io hic agi de re mere disciplinari et de iura humano, distincto prorsus a dogmatico; 2° renovari hic ordinem traditum in canonibus; 3° addi „salvis videlicet privilegiis omnibus et iuribus eorum", quae verba respondere omnino videntur canoni quinto concilii Lateranensis IV, ubi ordine sedium patriarchalium constituto, additur ,.resenata cuilibet propria dignitate". Vel igitur verba illa „salvis omnibus privilegiis etc." intelligenda sunt de privilegiis sedium patriarchalium inter se, et hoc nihil officit primatui Romani pontificis; vel agitur de aliis privilegiis patriarcharum, et in hoc casu quaero, quare qui huno canonem citavit, non enumeravit haec privilegia, neo legitimis canonibus ea confirmavit? An vero putandum est, voluisse Florentinos patres postremo hoc commate destruere, quod priori periodo asseruerant de plena potestate a Domino nostro losu Christo tradita Romanis pontificibus in universam ecclesiam? *Credat ludacus Apella1, non ego.* Igitur nulla in patriarchis possum agnoscere iura, nisi quae in concilio Nicaeno I et Constantinopolitano IV et Lateranensi IV continentur, quaeque iam dicta sunt.

Unum restat, ut caetera omittam, ne longiori sermone vos detineam, brevissime obiter animad verten- d dum ex dictis a reverendissimo Melchitarum patriarcha circa definitionem Florentinam. Ipso ait plenam jurisdictionem Romano pontifici ibidem tribui „ita ut in gestis oecumenicoruin conciliorum etc." Nescio autem cur a recepta lectione recesserit, in qua non habetur *ita ut* sed „quemadmodum etiam". Hanc autem genuinam esse lectionem tot virorum doctorum scriptis demonstratum est, ut nihil mihi praesertim hio et nunc sit addendum. Sufficit animadvertere, lectionem illam *ita ut* non convenire cum actis originalibus Florentinae definitionis, quae quisque potest consulere. Non est autem dissimulandum verba illa *ita ut,* quibas hnoo adnectitur idea, limitari scilicet a canonibus pontificiam potestatem, respondere adamusim interpretationi, quam datam audivimus postremis verbis „salvis videlicet omnibus iuribus et privilegiis etc." Hanc autem callidissimam et falsam Florentini lectionem et interpretationem ambabus ulnis amplexi sunt ii, qui minus aequo animo fuerunt in sanctam sedem, omnesque eiusdem inimici et adversarii.

Audiamus pro omnibus Petrum Tamburini, celebrem doctorem eos inter qui Iansenistae dicti sunt, in vaferrimo opere cui titulum fecit: Veru *idea della santa sede,* ubi haeo scribit: „Nel decreto di unione (a Firenze) ai riconobbe il primato del Romano pontifice, *salve per altro le prerogative e i diritti degli altri patriarchi.* Ciò che era lo stesso che restringere la potestà del papa alle regole canoniche, secondo le quali il papa debba regore le chiese orientali, e quindi anche lo altre tutto del mondo cattolico, ciò che appunto si espresse colle citate parole *iuxta eum modum qui et tn gestis* etc."; hucusque Tamburini1. Et vos omnes apprime scitis, reverendissimi patres, ea verba „iuxta eum modum" adamusaim respondere illis, quae in hac ipsa aula dicta sunt *ita ut1.*

Sed de hac clausula decreti Florentini dictum est, et vos, reverendissimi patres, mecum audistis, quod ecclesia orientalis eam ut propugnaculum suae autonomia^ ut pignus suarum immunitatum, ut securitatem tandem omnium suarum institutionum esse, arbitrata semper est De qua propositione liceat mihi scholastice respondere: Transeat, ai agatur de Melchitis ; nego, si de catholicis ; concedo, si de haereticis vel de schismaticis manifestis vel occultis.

Ex hactenus dictis quisque facile deducet privilegia patriarcharum, quaecumque demum illa sint, non obstare decretis de Romano pontifice in hoc capite propositis. Immo abusus qui exorti sunt et C augeri ponunt, exigere videntur ut clarioribus quo fieri possit verbis, primatus pontificius eiusque praerogativae exponantur, reietta qualibet mentione patriarchalium privilegiorum. Sed nec obstant nostrarum ecclesiarum orientalium privilegia; siquidem, ut ingenue fatear, unum est illudquo antiquissimum post Photianuiu schisma privilegium, quod quidem Romani pontifices, etsi voluerint omnesque conatus adhibuerint, numquam tollere potuerunt, et neque fonetici mus dominus noster, licet prae caeteris hoc desideraverit et adhuc desideret ardentissime. Hoc privilegium vero si nosse velitis, reverendissimi patres, est inopia, est ignorantia, eat abiectio, est confusio omnium rerum ; miseri fuerunt patres nostri, et nos miseriores et in miseria nati : *Patre nostri* enim *comederunt uvam acerbam, et dentes filiorum obstupueruntl.* Fax it Deus ut quod summus pontifex auspicatus est feliciter et universaliter adimpleatur; qua solum ratione infaustum illud privilegium poterit abolero!

Tertio denique nihil timendum sive catholicis sive schismaticis orientalibus, si proposita Romani pontificis ordinaria iurisdictio sancietur. Et Io liceat generaliter animadvertere, timorem hunc fuisse semper vaferrimum argumentum, quod vel conciliis generalibus vel Romanis pontificibus obiectum eat ab illis, qui nolebant aliquid vel definiri vel ordinari. Audistisiaru

» Mansi, XXXI, 1032-34.
' *ora.* ed. VaL
* *ApeUei* ed. VaU Cf. Horatium, I SsL V. 106.

» Part. II, csp. 2, $ 21.
' Cf. oration, patriarchae Mdebitorum bab. in roagregatioa· d. 19 maii. sopra eoi 154 sc.
▮ Iercin. XXXI. 29.
« Profecto diodi ad Utt apeak *ecdtsuuticA,* datos pridie kalendii Mplerabrii 1S69. qaibas saman· pooUfex acanalla diiáplinae capita, praesertim quoi·! e!ecti?nr· sacroran aotuUtum. in palriarchato Habjleoensi ('baldievrum perfetto fcrvacda eonititoit.

hoo argumento usos fuisje Afonothelitas ad evertendam errorum suorum condemnationem : urgente temporis angustia non dicam de antiquis. Hoo unum addere sufficiat, etiam lansenistaa hiare cavillis usos, quod /actum praesertim est a notissimo ultraiectini schismatis fautore Dominico Maria Variet episcopo Babylonenai in actu appellationis α dogmatica constitutione *Unigenitus* ad futurum concilium oecumenicum, qui iniquissimis sententiis fuit conreptua; quas tamen pro recepto apud eos more emollire et obtegere curant multis verborum blandimentis. En eius verbal : irNous avons suffisamment appris, qu'il est très dangereux de porter dans oes églises du Levant de nouvelles difficultés: cela indispose Ica schismatique», 1« éloigne de la réunion, tes arme contre les catholiques, jette des incertitudes dans l'esprit de ceux-ci, aigrit les disputes, est capable de faire des émotions populaires, et d'attirer des persécutions, qui jettent bien des chrétiens dans un péril imminent de l'apostasie... £ Croit-on que nous fussions bien reçus de ces pauvres peuples en leur disant, que l'Écriture sainte etc." Uhi refert nonnullas ex propositionibus in ea constitutione contentas, subdit : „Tel est le trouble qu'une si étrange censure jcterait dans le cœur de cea peuples ; elle ne pourrait qu'ébranler leur foi, desserrer les næuds qui les attachent le plus étroitement à Jésus-Christ etc." Et concludit: ^Nous avons cru devoir donner une idée des mauvais effets et des dangereuses impressions, que la bulle *Unigenitus* produirait dans nos églises du Levant, ri on voulait l'y faire accepter etc." Equidem si miserrimus illo episcopos Babylonem» in prae^ senti viveret et nobiscum sederet, hanc profecto eamdem cantilenam de proposito nobis schemate caneret atque insusurraret, quin meliorem effectum consequeretur, quam tunc assecutus est Facessant itaque inanes istae declamationes ab usu haereticorum satia superque dehonestatae, et ipsa rerum experientia faL C ritatia convictae.

Orientalis enim populus, ut primo de catholicis dicam, parturi suo adhaeret, ct eius doctrinam et i .onita dociliter excipit Si quandoque exarrit in iras et turbulentias, boo non ipsius ingenio, sed callidissimis artibus tribuendum fuit, est, et erit, quibus clerus eum circumduxit, faventibus aut saltem conniventibus viris episcopali dignitate ĕonspicui Non licet, reverendissimi patres, vos ignorare quomodo liae res procedere consueverint. Orientalis populi non interest, quod episcopi et patriarchae plus minum dependeant a summo pontifice; sollicitus est solum do suo ritu, quia ritus eet unicum vestigium suae nationalitatis, proindeque illius est summopere amantissimus. Hoc vero argumento utuntur agitatores, revocante» ad ritum ct cum eo confundentes et dogma et disciplinam, quam velint impugnare. Id ubi populo persuasum fuerit, praesertim vero fi episcopi vel idem di- D eant vel inopportuno taceant, iam animi exacttuant, et in aestu quaestionis ct fervoris facile proruunt ad quidlibet audendum : quos in hoc statu rerum non possunt cohibere vel ipei episcopi, qui cum erat tempus loquendi, tacuerunt, magis vero, si ipei agitatorum fautores fuerunt

Haec fuit temper et est orientalium populorum conditio. Testem appello historiam quoad praeteritum tempus; quoad praesens vero testes appello orientale» epixopos hic sedentes, et quotquot adstant ex orientali clero. Etenim inter eos non desunt, qui opportune tacendo et opportune loquendo dioecreim suam praeservare potuerunt a turbulentiis excitatis in aliis, etiam vicinis, dioecesibus eiusdem nationis : qui audit, A intelligat. Proinde, si nos orientales episcopi in dioo-ceees nostras a concilio revertenti», imitaremur, quod absit, Aiarcum illum Ephceinum, et populis nostris diceremus in hocco concilio oecumenico libertatem defuisse, nos oppressos fuisse a papa et ab episcopis ¦latini nova dogmata fuisse excogitata contra fidem, contra morte, contra ritus nationum; non esset improbabile, ut, quod post Florentinum fact-un eet apud Graecae iniquitate et calumniis Marci Ephesini, fieret etiam apud nonnullos ex orientalibus. Quod si in Orientem revertentes nos orientales episcopi, quod certissime omnre ad unum efficiemus, annuntiabimus, in Vaticano oecumemco concilio, praesidento ot approbante summo Romano pontifico, multos errores et haerede fuisse condemnatas, et supremam auctoritatem eiusdem pontificis contra errore» tam orientalium quam occidentalium fuisae vindicatam, ot in eo honore habitam fuisse, in quo eam tenuerunt omnia occumenica concilia, etiam in Oriente celebrata, ot omnes sancti patre» non solum occidentales verum etiam orientales, et praesertim ii qui sunt e nostra respectiva natione; populus ille catholicus, qui Romanum pontificem avita traditione pluris certe facit et magia amat quam in Occidente credatur, nos novo gaudio gestiens excipiet uti Ephatinos patres c concilio prodeuntes post avertam beatae Manae virginis dirinam maternitotem.

Verum idemne fiet, aliquis dicet, do schismaticis? etenim etiam de eorum conversione solliciti esse debemos. Respondeo, quod mes sententia arbitror, nihil opportunius eme ad eorum conversionem, quam ut decreta de Romano pontifice in hoc concilio sanciantur. Equidem scio eos ĕrror bus Graecorum in Florentina synodo damnatis infici, aliwque praeterea pro nationum diversitate. Sed lota difficultas aut saltem praecipua eet in admittendo primatu jurisdictionis in Romano pontifice. Hoc semel admisso, nemo ex orientalibus dubitaverit de eius infallibilitate; undo consequatur plenissima concordia in fide. Notandum vero quod maxima eet apud orientales oecumcniconim conciliorum auctoritas; et Graeci pluries professi sunt non posse definiri eorum quaestiones dogmaticos cum Latinis, nisi in concilio oecumenko: quod et iidem lacobitao profitentur. Et hoc adeo verum est, ut qui voluerunt resistere Florentino, dliua oecumenicitatem aut ¿altem legitimam celebrationem et libertatem impugnaverint.

Cum autem singulari Dei providentia hoc primo factum sit, ut ex Oriente magno numero convenerimus orientales episcopi latini» permixti, singuli locum nostrum teneutes absquu ullo ritus vel gentis discrimine, sedentes ad sepulchrum principis apostolorum, α quo unitas Sacerdotalis orta est, cum nullum tale exemplum suppeditet historia conciliorum praecedentium (in Oriente enim pauci cx Latinis, in Occidente vix unus aut alter cx Orientalibus, Florentiae vero Graeci a Latinis fermo ac in duos acies divisi, ut in eiusdem synodi monumentis triste illud nomen et mali ominis plenum occurrat: *Concilium Oricntaiurm dixit* etc.); hinc si in hoc tali tantoque Concilio primatus iuriedictionis Romani pontificis omnesquo eius praerogativae tradantur, ct anathema eolemniter pronuntietur (quod pro Orientalibus praesertim necessarium duco) adversus contradictores, iam veritas ista erit perspicua ex ipeis orientalium schismaticorum placitis, et nemo eorum recta ratione utens poterit amplius dubitare de illo, et ita lata sterneretur via od eorum conversionem.

Quare, reverendissimi patres, liceat mihi vos demum udprecari iisdem verbis quibus magnus ille ecclesiae doctor Basilius ad occidentales episcopos seri-

bons ubus eetl : ^Porrigito manus: commoveantur in A vobis fraterna vestra viscera, et non negligilo mediam orbis portem ab erroribus absorptam ; non sinite extinguí fidem apud quos primum ïlŧuxit Neoeera omnino est ut rarius ocius fidee restituatur in Oriente ope Occidentalium, ct isti ipei reddant Orientalibus bona, quao ab illis receperunt

## ORATIO

*reverendi patrii domini Ioannis Francaci Landriol archiepiscopi Hemensisl,*

Eminentissimi pracuidw, cminentieaimi ac reverendissimi patre».

Vomam dato milii si fraternam vcetram indulgentiam expostulo. Mihi propositum est aliqua loqui do concilio Florentino: nihil dicam quod non nitatur documenti» historicis; vorumtamen veritate historica coactus quaedam eloquar forsitan non satis cognita; B patientem attentionem humiliter exposco, et hano praesertim efflagito ab iis, qui non mocum una sentirent In meis inveetigationihua nihil exquisivi nisi veritatem; nihil diligo, nisi veritatem; si inscius erravi, afferatur milii probatio certa et contradictoria: omnino paratus sum meum agnoscere errorem. Sed ad refutationem mei sermonis non sufficere debent neo possunt opiniones vulgo receptae, nec etiam simplicos affirmationes. Noe omnes in concilio sumus coadunati ad veritatem perlustrandam et omnibus, si fieri posset, nebulis expediendam. Veritas praesertim in concilio generali debet sedere tamquam vera regina nostri sacri coetus, et debet anteponi omnibus huius vel alterius theologi, huius vel alterius scholae precludiciis. Sed liceat mihi praeviam adhuc observationem facere.

Non ascendi huno ambonem ad resuscitandum, ut aiunt, gallicamsmum. Quantum ad me attinet, adC haereo sententiae Fenelonis archiepiscopi illustrissimi Cameracensis3; et hac de re loquar, quando agetur do quarto capite. In hoc sensu semper loquutus sum coram dilecto clero meo Remensi sive privarim sive publice; in hoc sensu tnbus adhinc mensibus misi notas illustrissimis ac reverendissimis deputatis de fide. Haec praevia declaratio mihi videtur non prorsus inutilis; nam hac nostra aetate tam foccunda inventionum, novum etiam surrexit logicae genus. Quando aliquis vult sui contradictoris auctoritatem imminuere, immo vero conterere, coniicit in illum haec verba tamquam venenatum telum: *Tu es gallicanus,* et confcstim triumphans agitat palmas victoriae, ot putat ipso facto se exemptum ceso aliis probationibus. Haec agendi ratio non «t seria, nequo viris gravibus digna, inanes vulgi plausus potcet excitare, sed risum movebit apud omnes vere doctos et bona fido negotia tractantes.

Profiteor aperte, me non esse noque gallicanum, neque regalistom etc-, ncque etiam nionotheli tam: sum episcopus et catholicus sine addito, maximo addictus sedi apostolicae et ricario Christi. Vorumtamen sum amator veritatis historicae, et amor veritatis me compellit ad orationem habendam. Pluries historiam concilii Florentini perlustravi saltem quoad obiectum nobis propositum. Hanc historiam legi in expositionibus multorum theologorum, qui hac de re vario disputant. De istis elucubrationibus plus minusve systomatice compositis nihil fere dicam. Sed historiam concilii Florentini attentissime inspexi in ipsissimis actis, quae reponuntur in collectione Labhaei et Harduini, et hanc vobis breviter, quantum fieri poterit, exponam. Haec autem erit divisio meae orationis: Io brevis narratio historica concilii Florentini quantum ad res, quae sunt relativae tertio capiti ; 2° quia sit sensus huius vocis *plena,* de qua a plurimis sermo habitus fuit; et in hac explicatione spero nihil me dicturum, quod non consonet doctrinae Muzzarelli, Ballerini et aliorum eiusdem scholae.

Initium sumamus ab orationibus Bessarionis habitis tum in concilio Florentino, tum in coetu Graecorum. Sed attendite, reverendissimi potrea, haec prima verba Beœarionis refero sine ulla approbatione, rad tamquam simplex relator: „Scimus quidem, inquitl, quao sint iura et praerogativae Romanae ecclesiae; nihilominus acimus etiam praerogativae huius quos terminos habeant Quantacumque potestate polleat Romana ecclesia, minus tamen synodo ©ecumenica et universali ĕĕclesia Non modo Bessarioni nil male accidit ex iato sermone, non modo vel minima contraria in concilio non adhibita fuit reprehensio, sed post concilium, cuius pars magna fuerat, ut ait pater Franzelin', nunc doctissimus professor in Collegio Romano, post concilium Bessarion fuit cumulatus honoribus ab Eugenio IV, creatus cardinalis et patriarcha Constantinopolitanus „ob divinum eius ingenium multiplioemquc ḑŏctrinam ut aiunt auctores huius temporis3. De altera oratione Bessarionis pauca nunc attingam, caetera remittens ad meum sermonem de quarto capite: nam in ista altera oratione loquitur speciatim de necessitate communium inter episcopos disceptationum, ubi agitur de rebus fidei, luvat tantum hic simpliciter commemorare sequentia verba, forsitan in istis rerum adiunctis non inutilia: „Ingens, inquit Beasarion, profecto certamen, et non mediocre onus subire me intelligo, verum ea conditio praesentis rei, ut animum efflagitet, qui libenter pro veritate periculum subeat, nihilque magnum aut dici aut fieri potest, nisi quis quae sibi vera videantur forti animo dicat4." Ita loquebatur Bessarion tempore concilii Fiorentini.

Nunc prosequamur histonum, et nullum habebo meritum nisi simplicis relatoris: quae dicturus sum, fere do verbo ad verbum possunt legi apud Harduinum, in tnbus aut quatuor paginis decretum unionis immediate praecedentibus. Agebatur de privilegiis papae5. Dixerunt Graeci se agnoscere papam ut summum pontificem, vicarium Christi» pastorem et doctoreen omnium Christianorum, regentem et gubernantem ecclesiam, sed *sub hac expressa formula* lrsalvis iunbus et privilegiis patriarcharum Orientis"; et addiderunt: Si hoc a papa non reciperetur, *nihil esse ultra faciendum*l. Summus pontifex annuit libenter D postulatis Graecorum, et hoo primum caput dissensionis fuit omnino sublatum.

Quomodo ergo quidam reverendissimi oratores potuerunt dicere in liac aula, quod concilium Florentinum admiserit potestatem omnimodam et absolutam et sine ullis absoluto limitibus? Haec assertio refutatur ab ipsomet decreto unionis, ubi non tantum legitur „salvis iuribus et privilegiis", quod volebant Graeci, sed ‚calvis *omnibus* iuribus ct privilegiis patriarcilarum". Deinde lectum fuit propositum decreti, cuius haec erant prima verba: ..Eugeniua

i Ep. XCIT ad Italos et Gallos. *Ct* Migue, P. G. XXXII, 482.

9 Argumentum : .Archiepiscopali Rhemenais proposuit emendationem sexagesimam septimam pagina 89, el quinquagesimam quintam pagina 36.·

› *Dvuertatio de tummi pontificii auctoritate.*

Comoiu oknerau tomus LI1.

1 Barilaia, tom. IX, pig. 122. [Mansi XXXI, 628 A.]

*l De Deo trino,* pag 482.

1 In collectione Hardnini toni. 9, p. 1078.

« Hard, t IX. pag. 383 ; Manat ih 902 B.

* Hard. L IX. pag. 414-419; Manti, ih 1019-2«.

« Ih pag. 414 ■; Manti, ih 1019CD

servus servorum Dei". Imperator nomine Graecorum respondit, debere reticeri nomen papae, aut scribi quidem, sed non papae solius, verum hoc addito: „consensu patriarchae Constantinopolitani caeterorumque patriarcharum1: quae quidem verba non innuunt in Graecis voluntatem admittendi poteetatem absolute illimitatam et infallibilitatem personalem. Nam quicumque exigit consensum episcoporum ad constituendum decretum fidei, eo ipso non admittit infoilibditatem in sensa nostri schematis, saltem separatam. Et ita factum est ut volebant Graeci, et etiam plus quam volebant Nam titulus bullae non modo admittit conventam patriarcharum, sed etiam omnium praesulum ecclesiam orientalem repraesentantium.

Deinde ventum ĕ ad privilegia papae. Summus pontifex postulabat, ut ea haberet iuxta determinationem sacrae Scripturae et dicta sanctorum ; hoc autem abnuerunt Graeci, ñotante verba amoena et gratulationes sanctorum non debere accipi pro privilegiis, et adiecerunt2, quod ai haec verba non corrigerentur, unio fieret impossibilis. Post aliquas discmelones Graeci tempus postulaverunt ad deliberandum. „Statimque, egressis cardinalibus, noe consilium inivimus scripeimusque habenda esse a papa privilegia iuxta canon» et dicta sanctorum, eacramque Scripturam et acta synodorum. Haec illis ex tempore exarata tradidimus, responderuntque nobis: soli nos nihil dicere poasumus, sed accepto scriptura referemus omnia ad dominum nostrum, atque ita crastina die respondebimus. Postridie reversi sunt cardinales, et dixerunt papam accepisse condibonee Graecorum. Tunc Graecorum consummata unio, conBcripeeruntque id in duabus linguis latina et graeco, et sacro peracto, post litanias decantatos recitato «t definitio latine et graece, latine quidem a cardinale Sanctae Sabinae luliano, graece vero a Bessanono arehiepiicopo Nicaeno, in Uacc verba etc.5"

Ex his quae leguntur in actis concilii Florentini sequitur Graeros non admisisse privilegia papae nisi odiuncto clausula „.salvis omnibus iuribus et privilegiis patriarcharum"; sequitur decretum fidei non fuisse confectum nisi de consensu omnium patriarcharum ct praemium ecclreiae orientalis, et hoc expresse declarat titulus graecus decreti unionis; sequitur Graecos non admisisse privilegia papae, nisi iuxta canones et dicta sanctorum, sacramque Scripturam et octo synodorum; sequitur liare omnia adiuirisse Eugeninni IV summum pontificem et Graecis i»ncreeiwe: super his fundamentis pax foeta est; sequitur textum graecura decreti unionis esae textum originalem ot authentice legalem sicut textus latinus, eamdem vim habet, eumdem valorem: quin immo, Graeci non subsignarunt nisi textum graecura; sequitur tandem «nsnm textus graeci esee clarum, et nullam habent ambiguitatem χαθ·' δν τρόπον etc. Lie •ensus.ret clarus et ci discussionibus praeviis Graecorum, qui exprewe declaraverunt se non admittere privilegia papae, niri iuxta canones et dicto sanctorum, uuraroque Scripturam et arta synodorum. Isto sensus «t ĕlaru ex orationibus Be^sarionis, qui loquebatur in concilio Graecorum; et iterum atque iterum dico, summus pontifex omnibus postulatis Graecorum assensum praebuit. Et non respondeatur hoco eeee commentana gallicanoruin : sunt commentaria historiae, quin immo sunt ipeamet historia. Haec omnia leguntur expresse in collectione Harduini.

Hucusque dictorum evidentia sicut et firmi propositi Graecorum non admittendi in summo pontifice A omnipotentiam absolutam aive in regenda ecclesia, sive in robus dogmaticis, evidentia patet adhuc clarissime ex epistola Alexandri papae IV' directa ad legatum suum in Oriente. Haec epistola legitur apud Raynaldum anno 12Ô6, id cal, tantummodo octodecim annis ante concilium Lugdunense II. Alexander dicit, Graecos suas conditiones iam obtulisse Innocentio IV; enumerat autem istas conditiones, videlicet „obedlentiara in sententiis, quas Romanus pontifex *sacris non adversat* canonibus *promulgabit* In quaestionibus fidei, si quae ibidem fortassis emereorint, eum prae aliis dare sententiam, suaeque voluntatis proferre iudicium, quod *dummodo evangelicis et canonicis non obviet institutu,* obedienter caeteri suscipient et sequentur. In aliis vero ecclesiasticarum personarum causis et negotiis, quae in conciliis tractabuntur, sententi», quas Romam pontificis dictabit auctoritas, *dummodo sacrorum non adversentur conciliorum decretis,* caoteri acquiescent". Deinde affirmat Alexander papa IV pracdccoeorem suum Innocentium IV approbasse fratrum suorum consilio has Graecorum conditiones.

Ex his litteris Alexandri papae IV clarissime patet, Graecos iwmj-cr admisisse primatum Romani pontificis, «d auctoritotem illius in rebus fidei et disciplinae (rem non indico, factum expono) limitas» per čănon et concilia. Sequitur heçundo summos pontifices illas condition»' admisisse sub Innocentio IV et Alexandro IV. Et haec persuasio Graecorum aliunde patet ex multis aliis documentis. Sed supereat, ut respondeamus formidando (ut aiunt) argumento: ergo concilium ribimet contradicit, siquidem ex una jxrte admittit potestatem plenam in summo pontifice, et ex alia parte illam limitaret. Nullam ibi invenio contradictionem, et fas sit mihi meam cum reverentia et libertate evolvero sententiam. Nulla potestas in hoc mundo absolute plena et illimiC toto est, nisi potestas solius Dei : „Jpsa potestas, ut loquitur Muzzarelli1, pontificis moderari debet ita, ut non possit fieri despótica et arbitraria. Nos omnes, pergit Muzzarelli3, reiicimus illam despoticam auctoritatem. Erit igitur usus pontificiae auctoritatis moderandus iuxta canones ab ecclesia Romana, scilicet ab epricopis consentientibus cum Romano pontifice ecclesiae capite. Unde, pergit Muzzarelli3, regimen ecclesiae in aliquibus differt α regimine illo monarchico absoluto, in quo principi *illimitata* potestas tribuitur... Sic igitur non negandum summo pontifici regimen inonarchieum et imperium, quamvis temperatum *ab institutore Christo aliquibus conditionibus in favorem status episcopalis".* Ita Muzxarelli.

Audite Ballerini1: ..Regimen ecclesiae, quod Christus constituit, m chantóte et humilitate fundatum nemo inficiabitur, si animadvertat eum prnecepisse discipulis, ut qui maior est inter ipeos fiat aicut D minor; Petroraque apostolorum principem totiusque ecclesiae primatem. Christi mentem explicantem mandasse, no quiequam sibi arrogaret dominari in cleris. Hac de causa, pergit adhuc Ballerini, sanctus Gregorius Magnus in epistola ad loanncm Syracusanum scripsit: Si *qua culpa in episcopis invenitur, nescio, quis ei* (sedi apostolicae) *subiectus non sit. Cum vero culpa non erigit, omnes secundum rationem humilitatis aequales sumus".* Et ita concludit idem Ballerini : .æotretos primatui competens in univeream

i Ib psg. 415 c D; Manii, ib. 1023 c.
*1* Bardato lov. IX. pag. 4160*. Manii, ib. 1022 D.
1 Ib. pa<. 418 0; Mauri, Ib. 1023 D.

1 De *mttL Rom. poni.* β. VI, ▌3, Um. 2, pag. ‹L
s Ib. prooemlsa toa. I. HL
• Ib. c. IL too. I, 21.
« *ťMiŋť'* e. 1Π il 11, p. 14,-150, «i. pabL typi. «. «nirr. de propaganda fide, lUmae 1850.

ecclesiam... *quam aliena eet a dominatu potentiae saecularis monarchico.*[3]

Nuno ad meum scopum redeo. Vox *plena* non potest idem sonore ao omnino absoluta, absolute illimitata. Scio argutias ot sales, quibus consporsi fuimus: Vos dicitis plena et non plena, plenitudo quae non est plenitudo; vos contradictoria verba profertis et sibimetipaia repugnantia. Respondeo: si adest contradictio, huius contradictionis reum eet ipeum concilium Florentinum; nani ipsum ita, non ego, dixit, plena, *saline tamen iuribus* etc. Nonne quotidie similia verba adhibentur in sacris Scripturis et sexcentis aliis libris? Scriptura sacra dixit1: *Plenitudo sapientiae est timere Deum.* Ergo, sic argumentor ex nova uta logica, qui timet Dominum, habet sapientiam illimitatam, ergo adest contradictio, nam ex una parte dicitur plenitudo, ex altera plena non adest plenitudo.

Sed afferamus exemplum certe non suspectum, b In schemate *de vita et honestate clericorum,* quod nobis paucis aditine mensibus fuit propositum, pag. 8 dicitur1, episcopos hebere in suis diocoeaibus *plenam potestatem* abusus corrigendi. Unde sic argumentor ex logica quorundam oratorum: ergo haec potestas debet esso illimitata; quis tamen hoc audeat asserere? At sic loquendo nullo modo aequalitatem potestatis inter summum pontificem et simplicem episcopum volo instituere, quod esset maxime falsum; sed dumtaxat impugno ratiocinandi methodum a quibusdam adhibitam in explicando concilio Florentino.

Haec omnia quao dixi, expresse leguntur tum in decreto unionis tum in tribus vel quatuor paginis quae immediato praecedunt hoc decretum in actis concilii. Vos adprecor, eminentissimi et reverendissimi patres, ut velitis istas paginas legere vel relegere; ot tunc, ni fallor, testimonium perhibebitis, me simpliciter historiam in compendium redegisse. Supponamus c hominem fecisse testamentum cum hoc clausula: Omnia bona mea dabo donatario alii, salvis tamen istis et aliis rebus. Post mortem testatoris legatarius ex hoc nova et insolita ratiocinandi methodo posset dicere: Dominus dedit mihi omnia; ergo omnia sino exceptione mei iuris sunt.

Maximo doleo, eminentissimi et reverendissimi patres, quod in istas devenerimus discussiones, α quibus mens mea inultum refugit; sed nobis invitis, Deus testis eet, nobis invitis eo reducti sumus. Non sumus hio coadunati ad res laudatorias tantum, sed praesertim ad res theologico et historico examinandas. ^Jon hic scribimus pro praesenti, nam praesens momentaneum est; scribimus in conspectu praeteriti et futuri temporis, et etiam ad aeternitatem. Paucissima tantum de hoc puncto adhuc referam. Intendebam primum vobis citare plurimas sententias Suaresii, Bellarmini et etiam domini Bouix, qui in libro suo D *de papa* certe non est gallicanus. Sensus nescio cuius pudoris forsan exaggerati me prohibet ne ista referam; sed melius habui ut tantummodo subindicem. Fraternam tantum invitationem facio quibusdam oratoribus, ut Suaresiuin *de fide* disp. X sect. 6 n. 14, et in libro cui titulus *Defensio fidei* lib. IV c.VI ot VII n. 11-18 legant, nocnon Bellarminum *De Romano pontifice* lib. Π cap. XXIX, et tunc clare perspicient illos theologos et sexcentos alios, quos possem afferre, limitationes quosdam et quidem gravissimas admittere in auctoritate papae, quam tamen vocant plenam. Et tunc illi oratone poterunt etiam deridere Suareaium, Bellarminum et alios dicendo: Vos dicitis *plena ct non plena,* voe dicitis *plenitudo ct non plenitudo.* Quam verius et iostias sentiebat Muzzarclli, dicens1: „Ent igitur usus pontificiae auctoritatis moderandus iuxta canones ab ecclesia Romana, scilicet ab episcopis consentientibus cum Romano pontifice ecclesiae capite."[4] Et ego longius progrediar quam Muzzarelli, et aperte dicam, summum pontificem, quando illud exigit bonum commune, omnia posée in ecclesia.

Nunc venio ad emendationes. Quoad canonem tertium si admittitur integer et sine modificatione, certe, meo saltem iudicio, mutabitur concilium Florentinum. Si admittitur iste canon integer et sine modificatione, quid restabit do potestate episcoporum quoad regimen ecclesiae? Atqui nemo inficiabitur episcopatum generation sumptum non posse privari ex omni parte isto iure. Nam, ut ait sanctus Thomas, „apostoli et eorum successores (id est episcopi) sunt vicarii Dei quantum ad regimen ecclesiae constitutae per fidem et fidei sacramenta" Nam, ut ait Scriptura1, *Attendite vobis et universo gregi, in quo vos Spiritus sanctus posuit episcopos regere ecclesiam Dei.* Ad hoc evidenter et praeclare alludit amantissimus pater noster in bulla convocationis concilii Vaticani dicens: „Nuinquom omiserunt ipsi pontifices convocaro concilia, ut cum totius catholici orbis episcopis, quos Spiritus sanctus posuit episcopos regere ecclesiam Dei, collutis consiliis coniunctisque viribus, omnia provide sapienterquo constituerent His mire consonant hoco sapientia verba Ballerini4, qui certe non erat gallicanus: audito de verbo ad verbum (editio nuper publicata typis sacrae congregationis do Propaganda fide): „Regimini ecclesiae, inquit Ballerini, cum Christus non solum summi pontificis, sed et episcoporum potestatem immediate praefecerit, ita ut illius potestas quamtumvis summa atque plenissima non tamen sola sit, sed episcopos in partem sollicitudims vocatos debeat agnoscere: sequitur idcirco regimen ecclesiasticum, cui papa et episcopi praesident institutione divino, non esse mere monarchicum, ut in regibus sacculi, sed esse regimen ex monarchico et aristocratico mixtum."

Sed considerate, eminentissimi ac reverendissimi patres, si admittatur iste canon sine modificatione vel explicatione, mihi videtur evidenter sequi regimen ecclesiae esse monarchiae genus, maxime et omni parte absolutum, quod tamen negant Ballerini, Bellaxminus, Muzzarelli et plures alii. Unde modificandus mihi videtur canon iste, ut vitetur omnis species arbitrariae potestatis. Aut ei non modificatur, addantur in fine capitis HI primo haec verba Felononii4: „Non tamen potest summus pontifex contra canones, temere et caeco modo omnia iura omnemque disciplinam perturbare", secundo haec alia verba: „Nom sunt in ecclesia leges fundamentales quas convellendi nemo ios habet"; et ut ait adhuc Ballerini4: „0mnia potest summus pontifex in ecclesiae regimine, sed ea conditione, ut huius potestatis usus in aedificationem sit, et non in destructionem." Et etiam in materia „in qua nihil per se naturali (prosequitur idem Ballerini1) aut divino iure praescriptum aut vetitum «t, omnis ecclesiastica potestas ea conditione adstringitur ab ipso Deo praefinita, ut nihil statuat» praecipiat aut mutet, nisi quod in ecvlteiae aedificationem sit.

i Eceli. I. 20.

3 Sapra, L L, 518 d.

ł Bouix, *De papa,* part. ¡II, Met IV, cap. II, tow. Π, p. 64^-852.

« Loc. dt

• Swm. *tKecL* 3 p^ q. M, art 2 ad 8.

1 Act XΣ, 23.

• *Vindiciae.* cap. III. ŋ. 12, pa< IM.

• *De anci.* mia·. *penL.* e. 21.

• *Vindiciae.* cap. ΠI. a. 10» ₱ IΠ»

1 Fmdiriae» cap. IV. a. 1. P-1^2.

W·

Aliud postulatum facio: ut expungantur in capite IΠ pag. 10 in notis haec verba: ^Concilium Lugdunense", et ponantur haec alia: *Professio fidei Graecorum in concilio Lugdunensi.* Nani haec verba ..concilium Lugdunense" indicare videntur factum quod non est historice verum. Certum est, et ipsi fatentur Orai et Muzzarelli ›, professionem fidei Graecorum nullo modo fuisse subiectam examini et approbationi concilii Lugdunensis. Quin immo addit Orsi * Gregorium papam expresse voluisse „forraulani fidei a Graecis ataque synodi generalis examine atque retractatione signari". Ergo haec professio fidei non potest vocari actúa vere conciliaris.

Sed dices, concilium Lugdunense tacendo consensit Respondeo : ut actus ait vere conciliaris, omnino requiritur, ut concilium hac de re sit authentice et canonice proxocatum, quod certe nullo modo factum fuisse in concilio Lugdunensi aperte fatentur Orsi et Muzzarelli. Unde ne concilium Vaticanum possit accasari tamquam asserens factum, quod veritati historicae perfecte non consonaret, expostulo ut in capite ILI loco verborum „.concilium Lugdunense" ponantur baco alia: *Professio fidei Graecorum in concilio Lugdunensi.*

Sed tempus advenit, ut finem sermoni meo imponam. Veniam iterum exposco, si necesítate coactus descendi ad istas discussione Attamen nihil timendum est auctoritati sanctae sedis, quando quaestiones sincero animo theologice et historice exponuntur. Absit tamen ut velim vel minimum imminuere summam potestatem a Christo papae concessam : credo e contra illos minuere potestatem pontificiam, qui nimis illam amplificant. Audite cardinalem Contarmi ; ct iste cardinalis erat carissimus Paulo III, qui audito nuntio eius mortis, exclamavit: Amisimus profecto magnum virum! et in verbis, quae refero, praecise agitur de auctoritate pontificia, quod notatu dignum est: C ..Beatissimo pater, inquit cardinalis1, in plcrisque rebus ita usu evenire eolcre *sae*penumero adverti, ut nimio quodam animi affectu et studio, dum cupimus eis consulere et earum amplificationi studemus, multum plerumque eis detrahamus et auctoritatis et dignitatis, ac interdum nimio hoc studio nostro potius perniciem et interitum imprudente illis procuremus, quam ullam opem aut ullam maiestatem." Iu cardinalis ConUrini.

Haec dicta sint ad nostram instructionem vel consolationem. Nam in saeculis, ubi viget agitatio maxima, multi credunt res amplificare nimio quodam affectu et studio, dum e contra, inquit Collarini. *imprudentes perniciem et interitum procurare possunt illis rebus, quas volunt amplificare;* et aliunde tepidos et indifferentes saepius vocant, quicumque nolunt isti nimio affectui et studio aporiari: Deus iudicabiL Sed spero multos ex illis episcopis, qui iocose comparati sunt monothelitis, non infimas sedes in Dei iudicio occupaturoe inter veros et sinceros et omnimodo devotos sanctae sedi et summo pontifici. Haec mea spes, hace mea fiducia ; nam pro «do apostolica in mea mente vero obedientia, in meo corde verus amor et singularis dilectio.

## ORATIO

*reverendi patris domini Thaddaci Amat episcopi Montereyensis et Angelcrum :*

Eminentissimi praesides, eminentissimi ω rerarendimmi patree.

Quam brevissime quao observanda habeo super hoc capite, pro mea exiguitate, vestra indulgentia confisas exponam.

Et 1° quidem cum in hoc capito tortio agatur epeciatim de primatu iurisdictionis Romani pontificis, permaxime optarem ut omissis paucissimis verbis quae infra adnotaro intendo, et do quibus tractatur in sequenti capite, titulus huius inscriberetur sequenti modo: *De* n *et ratione primatus iurisdictionis Romani pontificis.*

2° In lin. 5 [5^1 §2 quae incipit „Docemus proinde..." verba illa „particularium ecclesiarum" mihi videntur omittenda, et hoc propter varias rationes: 1® quia iis omissis euindem sensum retinent verba huius periodi; dicitur enim paulo poet „tam seorsum singuli quam simul omnes" nempe j>ustores et fideles: subintelligitur ergo omnium ecclesiarum particularium ; 2® non propter iura episcoporum, quao certe neque minuuntur praedictis verbis retentis, neque augentur iis sublatis, tamen episcopi iuxta modum loquendi ecderiae, ut ex liturgiis patet, revera sunt ecclesiae pastores, quamvis eorum iurisdictio ultra limites iisdem designatos non extendatur, et summo pontifici subiecta semper remaneat ; 3° quia ipsi, qui hic etiam una cum pastoribus includuntur et nominantur, non fideles sunt tam particularium ecclesiarum, quam unius ecclesiae catholicae et universalis fideles, sub uno summo pontifice; 4° tandem ne fidelibus atque aratholicis idea ingeratur de ecclesia, unica Christi sponsa, sicuri formatam habent de sectis ab ecclesia separatis, quae diversos coetus habent inter se divisos, plerumque nullo nexu inter se coniunctos. Poterit tamen, si magis placuerit, quod minime necessarium duco, post verbum ‚Jideles" lin. *7* [d l€] eiusdem § addi *universalis ecclesiae.*

Secandam partem huius paragraphe incipiendo a est: C lin. 11 [6 ‘ ,] post verbum ..obstringuntur" ita vellem emendatam iuxta ea. quae supra observavi, ut oruissis ia quae ad fidem et mores pertinent, tantummodo de iis quae ad ecclesiae regimen et disciplinam spectant, hic ageretur hoc modo: pastores nempe et fideles officio verae obedientiae obstringuntur *in rebus, quae ad disciplinam ct regimen totius ecclesiae perlinent,* ito *ut custodita cum Romano pontifice communionis unitate, ecclesia Christi* >it *unus grex sub uno summo pastore.*

Ratio huius mutationis, quae videtur obvia, est: 1® ne videamur confundere hic ea. quae ad disciplinam et regimen ecderiae, cum iis quae ad fidem et od mores pertinent, quae, licet ad cumdein summi pontificis primatum spectent, nonnisi tamen teub diverso respectu; prima sub respectu primatus iurisdictionis, de quo nunc agitur, postrema vero sub respectu primatus magisterii, de quo agetur in capite sequenti, D cuius titulus ideo etiam mutandus, suo tempore, Deo adiuvante, proponere intendo; 2® ne videamur hic definire quod nonnisi in sequenti capite examinandum et definiendum proponitur. Loco verborum „regimen ecclesiae per totum orbem diffusae" dixi *regimen totius ecclesiae;* quae tamen ad stylum tantum videntur «pertinere.

3® Iuxta praedicta, periodus prima paragraphi tertiae, omissis verbis, „fideatque" ita componi debet. *Haec est catholicae veritatis doctrina, a qua deviare, salva salute, nemo potest.* Quod quidem faciendum foret, mihi videtur, etiamsi mutationes propositae in praecedenti paragrapho non admitterentur; quia cum ibi sermo fiat coniunctim de fide, moribus, disciplina et regimine, ei quis deviaret tantum a disciplina aut

' MoxxxreiH, *De aucL twsm. pont.,* c. 15, f 2, t i, p. 847.
» Ord, Lib. I, e. 85, L 2, p. 13».
• Epbt ad Panium III Ia ooUeetione BoecaberU, *BiblMtc.* mar m. tom. XIII. p*C· 180 et wq.
i Arjruoenlnn; .Epικορω Monlereyewu et Angelaran proposuit ĕmendations Kb sequentibus numeris pceitaa · 2, 24 28, 84, 42, 47.·

regimine quin negaret doctrinam, schismaticus qui-A dem este po»et, minime vero haereticus; et ideo salva fide, non vero salute. Quod si quis negaret doctrinam, iam esset damnatus per canonem tertium huic doctrinae oppositum errorem damnantem; quique tamen canon iuxta hic exposita emendandus caset- Non recitabo canonem emendatum, quia nescio utrum hic exponendus eritl.

In eadem p&ragrapho linea 8 [6 An], propter ration» iam supra allatos, illa verba „particularium ecclesiarum" mutentur oportet in sequentia: *in ecclesia tamquam veri.* Cum hac enim mutatione verba huius periodi oumdern sensum retinent, nulloque modo augere videntur episcoporum iurisdictionem, „qua in ecclesia tamquam veri pastor» assignatos sibi grog», singuli singuloe, poscunt et regunt etc."

4° Cum ea quao statuuntur in paragraphia quarta ct quinta ex uno eodemque principio deducantur^ satius mihi videtur, ei ad vitandus repetition», quae B saepe occurrunt, quaeque officiunt claritati, sicut etiam nd consulendum brevitati, in uno paragraph© coniungantur paucissimis omissis vel mutatis, sequenti modo:

*Et quoniam er divina illa ac suprema apostolici priîmitus jurisdictione, qua Romanus pontifex universae ecclesiae pratesi, consequitur tum necessarium eidem pontifici ius esse in huius 8Ui muneris exercitio libere communicandi cum pastoribus et gregibus totius ecclesiae, ut Udem ab ipso in via salutis doceri ac dirigi possint; tum cum esse iudicem supremum fidelium, et in omnibus causis ad examen ecclesiasticum spectantibus ad ipsius posse iudicium recurri, sedis vero apostolicae iudicium a nemine fore retractandum, neque cuiquam de cius licere iudùare iudicio, uti a patribus traditum recepimus: ideo damnamus ac reprobamus illorum sententiam, qui supremi capitis* C *cum pastoribus et gregibus communionem licite impediri posse dicunt, aut eamdem reddunt saeculari potestati obnoxiam, ita ut contendant, quae ab apostolica sede vel eius auctoritate ad regimen ecclesiae constituuntur, vim ac valorem non habere, nisi potestatis saecularis placito confirmentur; aut affirmant licere a indiciis Romanorum pontificum ad oecumenicum concilium appellare.*

Hic continentur omnia quae in duabus paragraphia dicuntur: substitui tamen *dirigi* loco „regi", cum idem importet ot mitius appareat.

Omisi loquendo de sanctae sedis iudicio haec verba, „cuius auctoritate maior non »t". Iam enim affirmatum est per illa alia, quibus dicitur *sanctam sedem universae ecclesiae precesse iurisdidionc.*

Tandem, loquendo de appellatione a iudiciis Romanorum pontificum ad concilia generalia, omisi illa verba, „tamquam od auctoritatem Romano pontifice superiorem", ad excludendam, reverendissimi patr», D omnem appellationem. Posset enim quis appellare nd concilium generalo non tamquam od maiorem, sed tamquam ad tribunal melius informatimi concursu episcoporum ; quod etiam nefas esset, et ideo damnandum existimo.

Quod si praedictas duas paragraphes in unam roducere patribus non placuerit, saltem optarem ut odnotationibus praelaudati· in iisdem locum dare non dedignentur.

Haec sicit, eminentissimi et reverendissimi patr», quae habenda proposui; quae omnia vestro iudicio humiliter submitto.

Hic autem interrupta disceptatio «t, et eminentissimus primus praes» distributionem emendationum super, prooemium his verbis indixit:

„Distribuontur nunc emendation» a nonnullis reverendi»imorum patrum de prooemio huius schematis in discussione speciali propositae, de quibus poet relationem nomine Deputationis pro rebus fidei faciendam feria Π hebdomadae requentis exquirentur patrum suffragia."

Distributione vero absoluta subiunxit:

"Proxima congregatio generalis habebitur crastina die hora octava cum dimidio, in qua continuabitur specialis discussio tertii capitis propositi schematis."

Hisce vero expletis, patres dimissi sunt

## 26.

## Congregatio generalis sexagesima octava 1870 iunii 10.

Feria sexta die 10 iunii 1870 hora octava cum dimidio ante meridiem, in conciliari aula Vaticanae patriarchalis basilicae, generalis reverendissimorum patrum congregatio habita est; cui interfuerunt quingenti quinquaginta patres, nempe 36 cardinales, 6 patriarchae, 9 primates, 81 archiepiscopi, 382 episcopi, 4 abbates nullius dioecesis, 12 abbates general» sive praesides congregationum ordinum monasticorum, usum mitrae habentes, 20 general» et vicarii general»; quorum omnium nomina, quae per assignator» locorum accurate descripta fuerunt, exhibet indiculus patrum sexogreimae octavae congregationis generalis, qui inter acta concilii asservatur.

Reverendus pater dominus Marianus Escalada archiepiscopus de Buenos Ayres missam lectam celebraviL Qua absoluta, et recitata oratione Adsumus *Domine* etc., eminentissimus primus praeses dixit:

^Reverendissimi patres, continuatur hodie specialis discussio tertii capitis schematis primae constitutionis de ecclesia Christi, de quo adhuc loquendi veniam petierunt nonnulli reverendissimi pairea, quorum nomina reverendus dominus subsecretarios ex ambone recitabiL"

Tuno subsecretarios tabellam perlegit, in qua inscripti erant reverendissimi patres, eminentissimus Ioannes cardinalis Pitra, Ludovicus Régnault episcopus Carnutensis, Carolus Colet episcopus Lucionenseis, Henricus Moret episcopus Surenris, Fordinondas Ramirez episcopus Pacensis, Josephus Foulon episcopus Nanceiensis et Tullensia.

Deinde od ambonem successive vocati sunt episcopus Aurelianensis, episcopus Sanctissimae Conoeptionis de Chilo, episcopus Niciensis, episcopus Sancti Augustini, episcopus Briocensis, et episcopus Barcinonensis.

### ORATIO

*reverendi patris domini Eelicis Dupanloup episcopi .4ureiianensisl.*

Eminentissimi praesules, eminentissimi ac reverendissimi patr».

De primatu, de vi ac iuribus primatus libenter loquor, eoque libentius, quod primatus ille Romanae ecclesiae ac Romani pontificis non controvertitur inter nce nisi de quibusdam adiunctis in schemate, quae

i Canon hic refertur inter emendationes capitii ΠI nb n. 71. et ent: Si firif *dircrif, Romanum pontificem ...* m uni- *vcr.<ûm fcetariam, in rtbu»* çuse *ad dtfripliuum ct regimen tatiu» ecclesiae pertinent, aut hanc ans pctcstafem non este ordinariam et immediatam* in *omnes ei singulos pastores ei fideles; anathema sit.*

l Argunenton: wEpiscopu* AurelkaeMb hiarioam et êctitiani esse comparitlonen rillicAeioi ram aoaotheliuM a patriarch* HIsro#olymiUno faetamj tertian capii il renere approbare se dixit; acMalla Une» mauri opt* eeae. Vjcea *episcopalem ordinariam immediatam* libi do* piacere. Giallo·

mihi necessaria non videntur, immo forte periculosa. Primatus honoris et summi honoris simul ac iurisdictionis et universalis quidem jurisdictionis perstat immotus innixusque verbis Christi clarissimis, quae obvio naturalique sensu intellecta ataque ullis ratiociniorum discursibus rem evidentissime adstruunt demonstrantque, omnesque memoria ac sermone verba Christi repetere iuvat aeternumque iuvabit; *Tu es Petrus, et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam, et portae inferi non praevalebunt adversus eam. Et tibi dabo claves regi caelorum... et quaecumque solveris super terram soluta erunt et in caelo etc.... Pasce agnos ei ova... Et tu aliquando conversus confirma fratres tuos.* Morque ree atque artus verba promissaque Christi sequuntur perficiun(que. Petrus ubique et in omnibus primus apparet: primas adducitur ad Christum auditque *vocaberis Cephas'*, primus vocatur cum fratre;* primus cernfitetur fidem de divinitate Christi;* primus videt Christum post resurrectionem·, primus praedicat poet ascensionem4, primus est in miraculis·, primus in conversione Judaeorum primus in acceptione gentilium: *Quod Deus purificavit, tu commune ne diteris* ·, primus in concilio Hierceolymitaoo;* primas Antiochiae ubi nominis christiani gloria primum orta est,e, primus Romae, quae „Jacta caput mundo, quidquid non possidet armi-, religione tenet", ut cantabat sanctus noster Gallianim doctor, sanctus Prosper n.

Iuvat nunc, reverendissimi patres, doctrinam hano primatus ac supremi principatus Petri profiteri « praeclarissimis nostrae Gallianim eccleriae illustrare ac confirmare testimoniis. Audiamus ergo Irenaeum Lugdunensem nostrum: nihil celebrius eet quam verba quibus extollit ecclesiae sanctae Romanae *potiorem* seu *potentiorem principalitatem.* Audiamus Corearium Arelatensem etiam nostrum; ad Symmachum papam acríbeos primatum Romani pontificis proclamat non tantum honoris, wd jurisdictionis universalis in omnes eoclwuM. Haec sunt ipciu» verba u: .^Disciplinis competentibus sanctitas vcatra singulis ecclesiis, quid observare debeant, evidenter ostendat". Nec minua disertis verbis Avitus etiam noster Viennensis apostolicen sedi vindicabat principatum generalis eccieeiae. Hiucmarus autem Rememis licet liaud semel obstiterit pontificibus, supremum pontificatum eloquentiseimis extollebat verbis. Primus enim hano pulcherrimam amantissimamque cccleeioe Romanae vocem protulit: „8ancta Romana ecclesia mater ct magistra, nutrix et doctrix omnium ecclesiarum eat consulenda, et cius salubria monita sunt tenenda l,." Et tandem haud indignus qui vocibus istis suum testimonium admisceat Bossuetins: Quam magna illa Romana ecclesia omnium ecclesiarum mater! qua servatur unitas, confirmatur fides, aperitur clauditurque caelum, in qua doctoras nostri Parisienses unanimi semper voco plenitudinem apcstolicao potestatis proclamaverunt."

iiano confessionem in tota sua historia praefulgentem Galliarum ecclesia suo nuper sanguino consecravit, quando in nostrarum rerum perturbationibus, vergente in finem saeculo, quinquaginta millia sacerdotum et centum triginta episcopi, quatuor tantum exceptis, aedi apostolicae fortissimo et insuperabili animo adhaerentes, in fido perstiterunt, invictiquo mortem et carceres et exilia et martyria oppetentes. Cumque Pius ille VI nobilis memoriae captivus exulque devenit in Galliam, factus est piissimi pontificis et fidelissimae Galliorum ecclesiae in tribulatione magna, in communione martyrii quasi amplexus quidam mirabilis; et quidquid fuisset de praeteritis controversiis, vicit pax Christi, sicut de Stephono et Cypriano rimai coronatis pulcherrimo aiebat Augustinus, vicit pax Christi in cordibus eorum ; ot sacri pontificis exsulantis benedictione mox exsurgens n ruinis et reviviscens Gallianim ecclesia ita praeclarissime refloruit operum foecunditate, ut iterum dici pewit quod olim ad Alexandrum III de ipsa Gulliarum ecclesia: ..Non eet ecclesia, quao ecclesiae Romanae fuerit umquani utilior in omnibus angustiis, quam ecclesia Gallicana1". Haec sunt verba od Alexandrum 111.

Quao tot alia inter opera, ut de caeteris taceam, in sua resurrectione, miram hanc propagationem fidei, istudqoe quasi inexhaustum Petri denarium, filimque suos ad vindicanda pontificis iura Romae dedit, instituitque munus perenne nec inficiandi uinquam amoris pignus? Haec eet illa nobili» ecclesia» quae recenter tot conviciis probri^que impetita est. De iis non loquar, silebo praesertim de istis miserrime ingeniosis futilisrimisque analogiis inter tempora distnatitóima divenissimasque doctrinas Mirabitur olim historia in tali concilio talia fuisse effutita, temporisque nostri brevitatem ad huiusmodi nugas, cavillationes et ludibria fuisse compositam4. Sed apage ista! De Galliarum ecclesia etiam nunc dici potest, quod dixit olim pontifex illustriesimus: „Sinoeritate fidei, doctrina, doctrinae veritale et virtutum quoque titulis et plurimorum operum et devotionis erga sanctam sedem exhibitione refulsiL" Quis haec? Alexander Ill ad archiepiscopos et episcopos Galliae, et cum ipso eodem loquenlee innocentium III diasque multo» miduccio poesciu.

Sed dicet quia: liaec olim iam dudum et auto controversias. Utique, sed post controversias, poet ipMun declarationem et recentisaimw temporibus non minoribus laudibus cumularunt Gallicanam ecclesiam. Audits Pium illum VI exultantem in fide et virtutibus huiusce ecclesiae; haec sunt ipsius verba4: „Ex quo factum est, ut tota Gallicana ecclesia consentiente, haberi deberent ióramenta ista tamquam penuria... Hisce cleri Gallicani declarationibus, digna, laude celebrandis, facta responderunt.. .Confortante vos Domino lesu Christo, venerabile» fratres, in evangelica apoetolicaque doctrina insuperabiles perstitistis". Haec de episcopis gallicanis Pius VI. Et eius

---

que magi· ii collectire spectentur. Ius appellationum ad Rominami poaulcero ·» son cegare; luna tamen con Tagum unmediatam anitermi» et ineonditlonatnm me debere. U quarti D bene ordinata eocietate ioa appellatiocii immediatum ad mpremam potestatem non niai eiceptic-naliter taneiri. Nonnulla addidit ds iaribua et coaanetudinibua particularium eceletiarum, rationem habendam de ecclesiarum orientalium neeearitaliboe, linque «aecurrenduro. Demum expungendum ab hoe tertio capite quidquid prte«capare videlnr ea quae In sequenti pertractantur.·

I Ioan. I, 42.

• Matth X. 2.

• Matth. XVI, 1β.

• Uc. XXIV, 34.

» Aet. Π, 14.

• Ioan. IΠ, 9 et seqq.

T Ioan. Π, 41.

• Ib. X. 15.

» Ib. XV, 7.

»♦ lb. XL 92.

f Carmen de tngrntü, V. 41, P. L. LI, 9β.

»· Labbe, collect. eoaeÜ. tom. V, psg. 424. »<L ven. Colet! IManai, Vili. 911 nJ.

i> PraefaL ad Nieolaum I. P. L. CXXV, 596.

» Epbt WHlelfld Caraoten. td Alsxaadruai I1L Ct Migue P. U, CC, 1407.

« Alludit ad orationem rererendimal patrUrcbae Hlero■olymiUnl hxb. In eongreg. generali diei SI ami 1S70. 8apra, eoi 9M-M.

• comporitMm ed. VaL Loco tocù 6rmtotem línea praecedenti auipieor legendum eeee ¿erUatevi.

• Arta Bi,FI, voL 1. ptg. 145 et 159. Romae 1871.

suoceesor Piu» VII, pontifex ille euavissimro et forti»- bimae memoriae: ,,Quid autem, inquit ', do praeclarissimo ecclesiae Gallicanae clero dicemus? Omnes autem dicendi vire» excedunt amor, zelus, vigilantia, labor, quibus, episcopi praesertim, commissum sibi gregem pascunt, et religioni, cuius ministerium exercent, honori sunt, eiquo reverentiam apud ipsos illius hostes apprimo conciliant. Cuius quidem rei cum nos ipsi testes fuerimus, hiuo debitis illum laudibus coram universa ecclesia ornandum a nobis cero merito iudicavitnu».”

Et mm ante perturbationem everaionemque rerum in Galliis Benedictus XIV (hoc, reverendissimi patree, omnino attendendum est), cum omnia, tuta ceee haberent, Benedictus XIV pro paco ecclesiae Gallicanae aiebat: ,,Quam sincero ac constanti dilectione, veno rabiles fratres, firmitatem atque constantiam vestram perspeximus, perfectam consensionem in custodiendo verae &anacque doctrinae deposito et in retinenda, quam romper maioree vestri professi sunt, erga apoetolicam beati Petri sedem, catholicae unitatis centrum, observantia ot veneratiῦno Sciebat quidem idem pontifex, sciebat ct dicebat' esse hos Gallicos episcopos (haec eunt ipsius verba) *suae iurisdictionis tenacissimos;* rod nihilominus eoe proclamabat (haec sunt adhuc ipeius verba) *sedi apostolicae obsequentissimos* et *unitatis studiosissimos* (nullo modo monothelita») *ac sacrorum canonum religiosissimos custodes.* Sunt qui hos episcopos, qui sunt ex Benedicto XIV in custodiendo verae doctrinae deposito tam consentientes et erga apostolicam sedem observantia tam constantes, qui hos vocaverunt aulicos, et ipsa vocatus sum aulicus; quasi nobi» non liceat, si tristissimis atque indignis vestigii» insistere vellemus, quasi nobis non liceret, et facillime, adulationes alios, spes alias, metusque alios, denique alios aulicissimos mo- 0 morare. Sed haec procul a nobis sint; et omnia prorsus, reverendissimi patres, inter nos pacifice et christiane episcopali charitate transigantur; certemusque lucidioribus argumentis Romani primatus ac sedis apostolicae auctoritatem maiestatemquo vindicare.

Redeo igitur nd schema nostrum (twrt: bene, bravo), a quo non ita longe abfui; redeo ad schema nostrum et od ea quae mihi in schemate, intacta celdbrntoque omnimodo primatus doctrina, placere tamen non possunt. Ne forsitan ea quae iam fuerunt eloquenter exposita α praecedentibus oratoribus iterum repetam, summam tantum rerum et quidem brevissime attingam. Primatum igitur celebrarmi» omnes, id est plenitudinem poteetatis in rodo apostolica. Sed cum ὅceanu ipso in sua plenitudine suos habeat ri natura, a Deo limites, primatum ipsum exopUmiw ineRuo exercitio moderatum ; quod etiam requirebat magnus ille doctor et sanctus Bernardus, qui cum B ita allocutus esset Eugenium IIP: „Tu princeps episcoporum, tu haeres apostolorum, tu primatu Abel, gubernatu Noe, palrinrchatu Abraham, ordine Mclchisedech, dignitate Aaron, auctoritate Moyses, indicata Samuel, potentato Petrus, unctione Christus”, illum tamen ita do moderatione admonebatǂ: ,,λιοηstrum facis, si manui submovens, digitum facis pendere de capite, superiorem manui, brachio collateralem. Tale <wt si in Christi corporo jnembra aliter locas quam disposuit ipse (Christus) ... Et corpus illud Paulus totum cx eo compactum perhibet5 et connexum per omnem iuncturam subministrationi», secundum operationem in mensuram uniuscuiusque membri, augmentum corpori» faciena in aedificationem sui, in charitate".

Hoo autem, reverendissimi patree, generaliter minos mihi placet in schemate, quod theoretice magis et absolute videtur compositum quam practice; et circumspectis totius ecclesiasticae constitutionis diversis partibus et relationibus, adeo abstractione veluti facta de alii» omnibus, particularium quoque iurium atque consuetudinum vel etiam concordatorum abstractions, videtur schema nostrum hoc unice intendisse, ut primatum in se et roparatim sumptum extolleret, et modo quidem, ut ego opinor, non satis moderato. Quia enim verbi gratia inspecto solo schemate suspicari posset, extitieeo umquam in ecclesia diversas et coordinata» cum variis suis attributis iurisdictionea, episcopos et arch¡episcopos et primates et patriarchas? Quod si iu» anticum tempori» lapsu in multi» fuerit obsoletum, tanta iactura, credite patres, male quidem resarcietur, nimium et ad nimia extendendo summi pnmatus exercitium. Nollem certe equidem apoatolicam potestatem ullo modo minui ; sed neque a nobis hoo confici vellem, neque schema nostrum ita componi, ut talem potestatem primatui attribuere videremur, qua fas esset nihil curare de canonibus, qui numquam fuerint regulariter ablati.

Quapropter, ut ante me multis a patribus, non probo in schemate vocea illas collective et sino explicatione adhibitas *episcopalis potestas* atque *immediata* et *ordinaria,* memor horum sancti Gregorii papae verborum1: „Si unus universali» eet (episcopus), restat ut vos episcopi non sitis”; et etiam eiusdem Magni Gregorii „Si sua unicuique episcopo jurisdictio non servatur, quid aliud agitur nisi ut per nos, per quos ecclesiasticus ordo custodiri debuit, confundatur?” Alias quoque dixit idem summus pontifex': „Absit hoo a me, ut statuta maiorum consacerdotibus meis in qualibet ecclesia infringam, quia mihi iniuriaiu facio, si fratrum meorum iura perturbo.” Haud inficior quidem, reverendissimi patres, in quodam et verissimo sensu jurisdictionem summi pontificis in unamquamque dioecesim esae episcopalem, cum papa utiquo sit princeps episcoporum, et ordinariam, cum certe non sit delegata, et immediatam, cum possit in unumquemque directe exerceri. Sed cum episcopi quoque iurisdictio sit certe episcopalis, immediata et ordinaria, et istae voces usu, iure ct natura rei episcopalis consecrentur pro episcopo; haud probo easdem prorsus voces adhiberi, ut episcopi et summi pontificis iurisdictionee, distinctae et ḋiversa licet ex eodem fonte et ad eumdein ultimum finem collimantas, licet diversis certe limitibus, designentur. Aesentior igitur iis, quao de vocibus istis emendandis ¡am dicta fuerunt,

Insuper iu» appellationis in schemate statuitur his verbis: „in omnibus causis ad examen ecclesiasticum spectantibus ad ipeius posse iudicium recurri”. Maneat certe inconcussum iu» appellationis ad summum pontificem, quod ius ot iurium omnium ac personarum tutela; maneat inconcussum, sed aliis verbis ac in schemate exprimatur neceser eet, mea quidem sententia. Tale ius tam vagum, immediatum, universale et incondittonale approbare non possum: in nulla enim omnino bene ordinata societate ius aprilationis immediatum, nisi exceptionaliter, ad supremam potestatem sancitur: sunt observandae, nisi, repeto, in caribù»

1 **Allocutio ba.b, in consistorio diei 26 ianii 1606 post eius reditum.**

* **Pe *tynod dioec.* Jib IX. cap. II, $ 8 et 4.**

» ***De considerat,* lib. II. cap.: VIII P. L. CLXXXII, 751 C.**

4 **Ibid. lib. III, cap. IV. Ib. 768 C.**

* **Cf. Eph. IV, 16.**

i **Ad EuMbiumThcawloBic. lib. IX epiiL 6& P LLXXVU.** 1005 a .

' **Ad Romana defeewr. Hb. XI. epi«L 87; ibid. 1150 A.**

▮ **Ad NaUlen epircopnm Kb. II, epUtol» 58; ibid. 5&J a**

exceptionalibus, intermediae jurisdiction»; hoc saltem dicatur in schemate. Hinc concordatum inter Leonem X et Franciseum I sancitum, appellations od sanctam sedem prohibebat: *omisso medio,* linee sunt verba, *diam ad nos d successores nostros;* et sanctus Leo papa Maguas redarguebat quendom episcopum Gallicum, Foroiuliensem nempe, qui omisso metropolitano, immediate ad sanctam sedem appellaverat: „Sollicitudinis tuae hic ordo esse debuerat, habet sanctus Leol, ut cum metropolitano tuo primitus de eo, quod quaerendum esse ridebatur, conferres, quia in causis, quae ad generalem observantiam pertinent et omnium Domini sacerdotum, nihil sine primatibus oportet inquiri[1]. Si omnia quaeque vel minima ad caput referrentur, timorem ne istis rerum omnium concentrationibus immoderate nimis obrueretur caput, magno detrimento et ipsius capitis ct totius corporis ecclesiae. Ius igitur appellationis neque immediatom vellem nisi exceptionaliter, neque exerceri in B minimis, quia inde perturbari powci ecclesiae regimen, ct proinde impedimenta ponerentur episcopali ministerio. Unde valde exoptandum mihi videtur, ut ius appellationis ad papam rite determinetur, nec in ista vaga et universali indeterminatione remaneat

Quaedam nunc et brevissime de consuetudmibua antiquis et iuribus particularium ecclesiarum adiiciam. Hieronymus adLuciniuin scribens liaee habebat sapientia ac moderatione plena1: „Te admonendum puto, traditiones ecclesiasticas, praesertim quae fidei non officiant, ita observandas esse, ut a maioribus traditae sunt, nec aliorum consuetudinem, aliorum contrario errore subverti". Et celeberrima sunt verba Gregorii Magni ad Augustinum Anglorum ajcetolum, romanum ipeum, scribentis de consuetudinibus usibusque ecclesiarum, quae licet ditereparent nliquomodo ab occlùsine Romanae consuetudinibus, tamen essent retinendae ›. Et quoad ecclesias orientale» hoc C mihi liceat dicere: unum exopto coram Deo et coram historia, ut horum necessitatibus respectus liabcalur, et ipris benignissime succurramus, et, ut scribebat sanctus Augustinus, manu mitissima componantur.

Minus placent tandem mihi in schemate quaedam verba raptim ct quasi obiter dicta; quae tamen magnas implicant et praeiudicant quaestiones. de quibus in capite sequenti agetur. Haec non probo in hoc tertio capito quasi per transennam, reapse tamen in qualicumque sensu praejudicari. Et in his omnibus meminisse omnes iuvabit haec pulcitorrima vèrba sancti Bernardi ad Eiigeniam 4: „Conridcres mite omnia sanctam Romanam ecclesiam, cui l)vo aucturo praees, ecclesiarum matrem esso, non dominam, to vero non dominum episcoporum, eed fratrem unumque cum ipsis". Certo quo maior est apostolica ¡oleatas et nd plura se extendens, eo magis indiget ut ipsi afferatur veritas omnium rerum, et de omnibus hia-D quae ignorare posset nisi quis admoneat, admoneatur. Hinc praeclara, praeclarissima, dulcissima, dignissima summo omnium patro Christianorum \erlm papae Icunnis XV111, qui in errorem facti lapsus redarguebat amanter illum episcopum α quo monitus non fuisset5: „Non mea est, dicebat summus pontifex, red tua culpa, frater... Debueras certe mihi antequam illa mortua ovis Romam veniret (agebatur do quodam ex-

» Inter opp. «. Leonte epist. CVIU, ed. Ballerin.

« EpisU LXXI, η. 6.

• EpUL LXIV. bV XL

4 De consider. Ub. TV, cap. VII. Textae verne eet: Con*aidrre»* ... ł »fro nen dovttnMM *epitroporum, ted unum ex* ipris; porro fratrcwt di/tycnfiMm *Deum, d* participem timeatmm mm.

‘ Labbe, collect, conciliar, torn. XI, cot ‡26 ed ĕn. Caleti IMead. XIX, M7)

Λ communicato), eius causam tuis innotescere apicibus et ego eam omnimodo abieciseem, tuamque firmando auctoritatem, eam anathematis ictu repercuterem. Profiteor quippe omnibus consacerdotibus meis ubique terrarum, adiutorem me et consolatorem potius esse quam contradictorem. Absit enim schisma a me et a «episcopis meis."

Fuit quoque alius pontifex Paulus LU qui voluit sibi innotescere veruti, quodeumque verum ; idcoquo in gravissimo ecclesiae discrimine celebre illud delectorum cardinalium consilium pro emendanda eccleeia instituit, quod iam memorandum habui. Fuero quoque egregii confinai», qui evangelica prorsus libertate haec ad Paulum habueruntl : „Sanctitas tua ... probo noverat principium horum malorum inde fuisse, quod nonnulli pontifices tui praedecessorem, ut inquit Apostolus, coacervaverunt sibi magistros prurientes nuribus ad sua desideria, non ut ah eis discerent, quod facere deberent, sed ut eorum studio et calliditate inveniretur ratio, qua liceret id quod liberei."

Notum est etiam et quanta vi verborum Benedictus XIV officium istud gravissimum, ct maximo ecclesiae necessarium, admonendi pontificem in memoriam revocabat olim1. Et quem alium ud finem bcoiixsinius papa noster Pius IX concilium hoc universalo cotBûcavit niri ut congregatis, ut dicebat1, in unum ex toto orbe episcopis collatisquc omnium consiliis, melius innotesceret quid vere expœtulet bonum oock^iac, quidque valuti malorum infinitorum fons .et origo rit amovendum ?

Faxit Deos, reverendissimi patres, ut quae est omnibus nobis in votis, etiam mentibus omnium illuccîcal veritas. Sint omnes ut semper cor unum et anima una; et pax Christi quae exsuperat omnem rensum, custodiat corda nostra et intelligentias nostras in Christo Icsu.

## ORATIO

*reverendi patris domini losephi Hippolyti Sala episcopi Sanctissimae Conceptionis de Chile*

Eminenti.MÌmi praesides, eminentissimi et reverendi tin jotres.

Iterum post obtentam veniam in hunc ainbonem ascendo non iam pro solvendis objectionibus adversus infallibilitatem pontificiam propositis, sed pro tuenda ct vindicanda potestate illa ordinaria et immediata in omnes ct singulas ecclesias divo Petro apostolorum principi ct successoribus eius rollata. Nihil clarius, nihil meliuv fundatum in evangelio, in traditione, in ctul&iue pravi, in conciliorum definitionibus, in publica fidelium et episcoporum utilitate quam potestas ea, quae in dubium revocatur. Veritas haec odeo absoluta ct omnino necessaria est ad catholicae eccloł

1 Ct opuse. Connirmb* ddedor. *cardinal. et aliar, pr&elater. de emend, redeña.* Vide da* orationem bah. in congregat gtn. d. 21 itnaarü 1870. L L, eoi. 457 a.

*l De tyned. diottra,* lib. XIII. cap. I, η. 7.

* Bolla convocationi* *Ademi Patri».*

4 Arçnt&eataa: .Epitropo* Sanctledmie Conceptionis de Chile totus in eo fuit nt propugnaret ordinariam et immediatam potestatem Romani pontifici* la omne* particulares ecclesias. At antequam id directe probaret, din immoratus est in refellendis falsis interpretationibus et assertionibus nonnullornm patram quae referuntur in analylica synopsi observationum. Eminentiseimns primus praeses eam monuit ut préselos ad propositum argumentum venirti. Obedientem se in omnibus ease velle subdidit orator, sed cum nihilominus extra metam vagari semper videretur, turgens eminentissimo* Capali] dixit; .Bevertsdiuime domine . . . iJlieo tamen orator uni« de sebemate se loqui velle dixit et suam thesim his argumentis probavit ex Scriptura, ex conciliis Lateranensi sub Innoeentio III, Florentlno et Tridentino; ex ecclesiae praxi; ex unanimi the»logorum sententia; ex utilitate episcoporum et fidelium, et demom ex unitele quam Christus pru forma dedit ecclesiae »uae sponsae.·

sias unitatem, ut ea eublata ruit ipsa unitas ecclesiae, λ subvortitur, commovetur et doletur. Quocirca pro viribua meis licet valde exiguis veritotem propugnaro aggredior.

Sed antequam directo opus incipiam, liceat mihi, praeclarissimi |>atree, aliquo odnotaro, quae non semel sed tnultoties in nostris disceptationibus stupefactus audivi. Ad rem omnia, meo iudicio, pertinent; coaleruiu, ego omnino subiectua sum praeeidum nostrorum voluntati; si metam transgredior, tintinnabulo mo ad ordinem vocabunt. Si ad manus, reverendissimi patres, habeatis *Analylicam irynopsim observationum* nobis traditam, aperito eam et ibi sub numero 138 sequentia notata pag. 218 invenietis1: „Quod nonnulli jx»r *agnos* populum fidelem, per *oves* postores, nempe episcopos, intellexerint, et exinde erui posso argumentum contenderint, episcopos aeque ac simplices fideles Petri eiusque successorum curao pastorali concreditos fuisse, caret fundamento. Ubinnm B enim dedit Petro ot successoribus eius primatum?4ª . Formalem ut videtur huius dogmatis negationem repetit archiepiscopus in libello Neapoli ɐdito ubi pag. 18, „primatialis Romani pontificis potestas, inquit, nonnisi abusive suprema dicitur”; quae quidem· assertio adversatur decreto concilii Tridentini sess. XIV, c. 7, ubi haec laudantur: „Unde merito pontifices maximi pro suprema potestate sibi in ecclesia universa tradita etc.”

Prosequitur idem reverendissimus adnotator pag. 220: „Ex his, cum rerum eventu collatio, satis liquet non omnem Christi precem exauditam fuisse.” Huic propositioni contradictoria propositio legitur in evangelio sancti loannis: *Ego sciebam,* ait Christus Dominus, *quod semper mc audis;* unde nescio quomodo hacreseos et impietatis nota doctrina illa non inficietur. Deinde pag. 236 liaec admodum sanctissimo patri domino nostro Pio iniuriosa habet: „Nunc autem vult C (hic ita loquitur) infallibilitatem suam a concilio Vaticano definin, quod nd id praecipue convocatum fuisse videtur”: haec commentario non digna. Tandem eadem et sequenti pagina ita loquitur:„Salvo pio affectu quem erga Matrem Domini semper tenui... salva etiam reverentia sanctae sedi apostolica© debita, nequeo tacere sententiam, quam nova definitio (immaculatae nempe Conceptionis) suggerit, et quam plena libertate episcopali exponam. Per istam definitionem videtur ab antiqua ecclesiae regula et consuetudine recessum fuisse... Per bullam *Ineffabilis Deus* utrisque tum regulae tum consuetudini derogatum fuisse videri potesu Sententia, quae nullum (observato, reverendissimi patres) certum et indubium testimonium sacrae Scripturae neque in patrum libris babero videtur ... pietatis potius impulsu quam alicuius necessitatis causa ad dogma fidei evecta eeL Si eam (iterum attendite) negaro nunc hoeresis sit, eam semper haere- D eidi materialem fuisw ognoecere ŏp̃ortebit. Satis pro exemplo.

Quid vobis videtur, reverendissimi patres, de boo doctrina? quid vobis ridetur de hac plena libertate episcopali? quid de hoc erga sedem apostolicam reverentia? Iam, honorandi patres, non est quaestio de gallicanismo ct ultramontnnismo, iam non quaeritur do definiendo vel non definiendo; sed œt qu&cetia de damnandis erroribus contra doctrinam catholicam. Et vos, honoratissimi patres, vos œtis iudicœ, vos estis amplissimus catholicae ecclesiae senatus, et est sonatoa et iudicum conspirationes ostendere et profligare; error est conspiratio quaedam contra veritatem. Et parcite usurpasse pagani oratoris verba1: Senatus haec intalligit, videt. error tamen vivit! Oh moriatur ergo error, et confrater noster vivat Mea sententia, sub amplissima, quae conceditur universis, libertate disceptandi haec tolerari non debent, et haec inter acta et documenta concilii Vaticani sine censura asservari non possunt.

Sed analyticam de erroribus et contradictionibus prosequamur historiam; ita melius theeim nostram indirecte ostendemus. Audistis, quales foris timores et formidines de odio acatbolicorum et schismaticorum adversus sanctam ecclesiam, si definitio verbi gratia de pontificia infallibilitate prolata fuerit Causa igitur allegata pro nihil definiendo, reverendissimi patree, hoc in ro erat adversa acatbolicorum voluntas, chaneque magnum noe inter et illos nostra definitiono apertum, ut omnino desperandum sit de protestantium et schismaticorum conversione ad fidem catholicam. Nihilominus quidam reverendissimus ŏrator in penultima congregatione generali pro discussione schematis in genere, eleganter potius quam theologice nobis referebat vota ao desideria cuiusdam libri vere infernalis ab acatholico quodam nuperrime in lucem edito. Hoc opus vero infernale orator conclamabat; auctor huius pestiferi operis gaudet supra modum, ac desiderabilem maxime ait definitionem infallibilitatis pontificiae.

*Eminentùsimus praeses cardinalis de Angelis tintinnabulum movet...*

*Orator.* Optime, eminentissime pater, optime, optime, si quae dicturus sum, eodem modo extra metam praegrediantur, tintinnabunt *(risus).* Scitis etiam, reverendissimi patres, ante huius venerabilis concilii indictionem et convocationem, seu ante primam eius sessionem nullam fuisse controversiam circa suffragiorum numerum ad rite condenda et publicanda decreta. Omnes et gallicam cum suis doctoribus Tournely ct Natali Alexandro et sexcentis aliis in unum conveniunt, scilicet maiorem suffragiorum numerum od hoc sufficere... Quidam reverendissimus auctor cuiusdam operis bene noti *(murmur, nonnulli ex patribus repetunt:* non, non, non) pag. 50 et 55 disertis et expressis verbis doctrinam hanc asserebat; en eius verba: Pontifex non potest non sancire, quae ab unanimitate morali vel a magna episcoporum maioritate sancita fuerunt *(praeses tintinnat).*

Utique dicetis mihi quid od rem ista tam longo sermone contexta? Validiora sunt exempla quam verba, reverendissimi patree, eo nempe fino ut liquido constet et clarius luce meridiana nostri schematis adversarios extra viam veritatis versari. Verum vero non potest contradicere; veritas et hodie et heri et in saocula. Veritas est semper sibi constans, aeterna et immutabilis, numquam sibi ipsi contradicit; veritas aemper eadem est, neque pro temporum adiunctii mutatur, neo in diversas ct oppositas et contradictorias abit sententias. Quod mutatur, quod deversitat, non est veritas, inquit profundissimus et percelebris historiae variationum auctor. Sed quoniam, ut ait Hieronymus, a scopulosis locis enarigarit oratio et iam in altum cymba processit, directe et velociter theeim meam aggredior demonstrandam. Non immorabor, nam ecclreia docens, ut hio est in Spiritu sancto congregata, α nemine edoceri debet, alium non habet

1 Vid. ŧ LI, coi. 1060.

1 Eet opusculum Petri Ritardi Kenrick archiepiaeopi Sancti Ludovici cui titolai: *De pontificia infallibilitate qwilit* ta cvn*cilia Valicane definienda proponitur duteriatia theologica.* Neapoli. typi« de Angelis, 1870, Ìn-B®, 42 p.

» de. oraL I in Catilinam cap. Î.

« Vide orationrm ab episcopo Bornea‹i baMtaai die 9 Ionii 1870. ₹upr coL tlflK

magistrum *nisi Spiritum* veritatis, qui α Patro procedit

En mea propositio: Summus pontifex vi primatus ei divinitus concessi ordinariam et immediatam quidem plenissimam habet potestatem in omnes et singulas catholici orbis ecclesias. atque in omne» et singula christifidel® et eorum pastores.

Haeo propositio evincitur 1° ex Scriptura. *Patos agnas meos, pasce oves meas*l, uni tantum Petro eiusque successoribus a Christo Domino dictum luculentissime ostendit agnos et oves, id eet matres et filios, ut perbelle commentatur Bossuetus cum universa antiquitate, esse sub plena, ordinaria atque immediata Petri eiusque successorum potestate; aliter magnificentissima illa divina oracula sensu carerent, nec magistri et Salvatoris nostri desiderium et expressa voluntas: *Fiet unum ovile et unus pastar*;* usque ad consummationem adimpletum non fuisset

2® Evincitur ex conciliis oecumcnicis. Tria tantum sufficiat in medium proferre. Lateranense sub Innocentío HI haec habet verba1: „Romana ecdesia, disponente Domino, super omnes ecclesias ordinariae potestatis obtinet ṗṙincipatum. Florentinum ita testatur4: „Sanctam apostolicam aedem et Romanum pontificem in universum orbem obtinere primatum ; et pontificem Romanum successorem beati Petri principis apostolorum et verum Christi vicarium, totiusque ecclesiae caput et omnium Christianorum patrem et doctorem existera; et ipri in beato Petro paasendi, regendi et gubernandi universalem ecclesiam a Domino nostro lean Christo potestatem traditam esse."

Clarisaimae hae dogmaticae definitiones luculentissime ostendunt Romanum pontificem in universum orbem tenera primatum, et ipsi in beato Petro traditam esse a Christo Domino nostro plenam potestatem pascendi, regendi et gubernandi universalem «ciciam. Lex non potest ista esse clarior, perspicua, et omnium captui accommodatissima: quomodo ergo infirman poterit historiae relationibus, cuiuacumqus generis sint? ludio® sententias non ferunt per narrationes historicas, sed per leges, quarum interpretes ex historia sacerdotes sunt. Et quid evidentius relate ad primatus summi pontificis iura et extensionem, quam florentina definitio? Quid venit nomine plenae potestatis in universalem ecclesiam, nisi potestas ordinaria et immediata in omnes et singulas ecclesias et in omnes et singulos pastores et christifidelee?

Quamvis ergo vera et certissima sint, quae nobis heri narrabat reverendiseimus archiepiscopus Remensis, nihil inde sequeretur contra nostram theeim. Indicée, prout sunt huius sacri concilii venerandi patres, pro norma et regula radicandi habent canonum statuta. Canonum statuta serventur ab omnibus, et erubescimus dum sino textu loquimur. Sed rovereti- diseimus orator ex sua historica narratione cum doctore eximio Muxzarelli ct aliis inferebat nullam owe in mundo potestatem illimitatam. Esto, at ubi schema nostrum hoc praedicat de plena, ordinaria ct immediata Romani pontificis potestate in universalem ecclesiam? Multotiee perlegi illud, et nullibi verbum *iUimitalam* reperi. Potestas summi pontificis limitatur iure naturali et divino, limitatur Icsu Christi Domini nostri praeceptis et doctrinis, limitatur communi eccleoiae bono, limitatur «inscientia, limitatur recta ratione et sensu communi, limitatur regula fidei et morum etc. En quot limitationes! amplius limiA Cationes? Sod nec limitan nec restringi potest ab episcopis sive coniunetun sive separarim, sive in concilio aire extra concilium, niai divinus ordo a Salvatore nostro in illis verbis: *Pasce agnas, pasce oves,* stabilitus penitus invertatur. Do caeteru reverendissimus archiepiscopus Remensis haec duo Jubentor et sponte confessus ret: I0 pontificem pro communi ecclesiae bono omnia posse; 2® potestatem summi pontificis etsse summam: quod schema nostrum aliis edocet verbis. Nulla ergo inter noe quaestio. Ei igitur quam maxime congratulor et prosequor.

Tandem concilium Tridentinum ita loquitur4: „Unde merito pontifices maximi pro suprema potestate sibi in ecclesia universa tradita, causas aliquas cnminum graviores suo potuerunt peculiari iudieio ṙeservare.'

3® Mea propositio evincitur ex ecclreiao praxi et traditione, quibus omnium saeculorum factis clarissime ostenditur, omnem eoelceiam ad Romanam ecclesiam convenire sive pro fidei controversiis dirimendis, sive pro causis ecclesiasticis definiendis, sive pro morum disciplinaeque regulis accipiendis. Hinc Irenaeus, hinc Athanasius, hinc Augustinus, hinc omnee potree simul ad ḥi ¿? Romanam conveniebant ecclesiam, propter potiorem eius principalitatem, ut causae finirentur.

Id evincitur 4® ex fere unanimi theologorum sententia- Satis pro omnibus liceat afferre unum, Angelicum scilicet doctorem: „Super eamdem plebem, asserit theologorum princeps, immediate sunt sacerdos parochialis et episcopus et ṗäpa

Id evincitur 5® ex utilitate episcoporum et fideliam. Undenam episcopi in suis turbationibus, anxietatibus, periculis, persecutionibus solarium, praesidium validamque protectionem invenire poterunt, nisi in Romanis pontificibus? Recolamus historiam invicti et magni Λthanatri ecclesiae Alexandrinae patriarchae, et aliorum ecclesiae illustrium antistitum, et silentium imponemus summorum pontificum detractoribus, qui debacchantes in supremam eorum potestatem calumniantur eos, tamquam si pontifices Romani pro sui; praerogativis sustinendis episcoporum iura porripendereiL Et christifidelee ubi oculos converterent, quando suis pastoribus orbati, vel quia a guberniis in exilium vel in carcerem amandati sunt, vel quia in aerumnis supremum obiere diem, ubi dico christifidelee in hisce lugendis rerum adiunctis oculos converterent, nisi ad Christi vicarium qui solus, pro sua paternali, ordinaria et immediata in omnes ecclesia» potestate, malis his meden ponet, debil® in fide confirmando, bonos sustinendo, fidem religionemqoe tuendo etc.?

Tandem eadem veritas evincitur ex unitate, quam Christus Dominus pro forma dedit eccteeiae dilectae ṡponsat suae. Sublata enim potestate summi pontificia ordinaria et immediata in omnes et úngulas ecclesias, ruit primatus in imaque deiiritur centrum unitatis, et proinde omnis pulchritudinis forma, unitas scilicet omnino evanescit. Quomodo primatus honoris et iurisdictionis stare poterit sine plena potestate, quam definiverunt patres fiorentini? Et quomodo erit plena potestas, si non fuerit ordinaria et immediata? Quomodo seiuncta hac poteelate α cathedra unitatis, a qua processit doctrina veritatis, servarentur incolumes et integrae fidei unitas, morumque regula in toto terrarum orbe christiano?

Ne temporis lacturam inaniter faciamus *(plures patres:* utique, bene), haeo enim omnia sunt in suo genere certísima ct ab omnibus, exceptis Febronianis

» Ioan. XΣI, 17.
• Ina. X. 1β.
« Itea.i. XXII. MO.
< M*n«. ΣXXÏ. 1033.

* Sesa XrV de poenitentia, e VII.
' In 4 dut 17, q. 3, a. 3, q. 6. td 3.

et lansenistis, admissa, ex dictis concludo.,. Aliam a probationem ex iis, quibus nuperrime perillustria et reverendissimus episcopus Aurelianensia primam partem orationis suae concluait, adducam eadem utens conclusione: ecclesia Galliarum magna, perillustris et do religione benemerita primatum Romani pontificis omnimode, pleno, omnibus sacculis retroactis, ot praesenti etiam saeculo agnovit. Sed, pace oratoris, Golharum ecclesia do religione benemerita Romanam cocleeiam, ut iuris est, laudando, agnoscendo ut matrem omnium cocleaiorum, numquam potestatem ordinariam summi pontificis denegavit De cartero Galliarum ecclesia non est gallicana *(signa approbationis).*

Concludo ex dictis, aut delendum os&e primatum, uti haeretici ot schismatici ambiunt, aut tamquam de fido lenondum, ct prouti iuris cat, cum plena, ordinaria et immediata in omnee et singulas ecclesias, in omnes et singulos pantere® et fidelea divinitus ] ordinata potestate.

At quidam reverendissimus episcopus in penultima congregatione generali, quando de schemate in genero disceptabatur, magistraliter, si mea non fallit memoria, asserebat, duas ƿotestate , duas iurisdicliones in una eadomque re, super unam eomdemque materiam, stare non poesel. Vix ac ne vix quidem, eminentissimi praesides ot reverendissimi patres, immo dicam, hanc immodicam et enormem assertionem sustinere quis posset. Rhetorice sustinere seu proferre licebit, sed theologice, canonice et etiam philosophico proreus est falsissima. Reverendissimus episcopus huiusce propositionis nullam dedit rationem, unde in corde meo ego repetebam : quod gratis asseritur, gratis negatur.

Quid enim? Duae potestates, duae iurisdictionee ordinariae et immediatae, Romani scilicet pontificis, ut primatis in honore et iurisdictione, et ordinarii locorum super unam eamdemque materiam stare nequeunt? Et quomodo roverendissimus episcopus cum hac sua singulari sententia conciliare poterit primatum, prout α conciliis oecumenicis, praesertim a Lateranensi et Florentino supra citatis, definitus fuit? Quid enim? Reverendissimus episcopus non habet ordinariam et immediatam potestatem simul ac suae dioecesis vicarius generalis perplurimis in causis? En duae jurisdictiones vi officii, seu ordinariae, super unum idemque obiectum. Quid enim? Reverendissimus episcopus in omnes et singulas suae dioecesis paroecias non habet potestatem ordinariam et immediatam? aut pro sacramentis baptismi, confirmationis, poenitentiae, matrimonii etc. ovibus suis in parochiis ministrandis praeviam parochorum obtinere debebit licentiam?

Et quod silentio non eet praetereundum, eet quod idem reverendissimus episcopus, dum primatum Romani pontificis ad convocationem, praesidentiam et confirmationem conciliorum generalium solummodo reducere videbatur, iura episcoporum ita extollebat, ut cis ordinariam simul ao immediatam potestatem in dioeceses, ubique terrarum stabilitas, non denegaret Amplissime domine, in corde meo iterum repetebam, Pius IX pontifex maximus eet etiam episcopus; ne ergo denegetis ei, quod ultro et tam emphatico confratribus vestris conceditis. Reverendissimus episcopus liberrimus fuit erga episcopos usque ad prodigalitatem, rigidus erga pontifices Romanos, et quasi usque ad crudelitatem.

Idem orator aegre quasi ferebat illorum doctrinam tenentium, episcopos successores esse apostolorum in ministerio episcopali, noo vero in ministerio apostolico, excepta, ut par est, sede apostolica. In sua enim sententia, si male non intellexi, episcopi utroque modo sunt successores apostolorum, eo maxime quia Salvator noster apostolis dixit: *Sicut misit me Pater, et ego millo* vos1... *Eunice ergo in universum mundum praedicate euangelium omni ĕreaturae* Hoc si ita est, quare noe omnee episcopi non sumus sicut apostoli infallibilee? quare sicut apostoli miracula non facimus, nec omnium charismatum dona neque omnia genera linguarum possidemus, neque omnem veritatem cognoscimus? Haec certe omnia ministerio apostolico connexa orant, et initio ecclesiae necessaria fuerunt Aliunde si episcopi nipote successores apoetolorum ius plenum habent evangelium ubique gentium praedicandi, quare non etiam consecrandi, ordinandi, baptizandi, confirmandi et amplius etc. ? Ergo absque ullo ex parte loci ordinariorum impedimento haec omnia nostri apoetolatus ministeria exercere non tantum valide, sed etiam licite et fructuose valemus? Apostoli ut apostoli haec et alia ubique iure suo apostolico faciebant: ergo facere possunt qui m eodem iure succedunt

Ast episcopatus unus est, cuius in solidum α singulis para tenetur, elegantibus verbis idem episcopus cum Cypriano repetebat. Sed quid inde? Ergo omnee episcopi ordinariam et immediatam in omnes et singulas dioeceses potestatem habent? Episcopatus unus est cuius in solidum α singulis pars tenetur: ergo Romanus pontifex in universam ecclesiam non habet plenam ordinariam ac immediatam potestatem? Episcopatus unus est cuius α singulis in solidum pare tenetur: ergo non est in ecclesia Dei hiérarchie divinitus instituta? Apage nugas, episcopatus enim unus est siculi sacerdotium unum est, sicut ordinis sacrar mentam etiam unam eat, quin ex hac vulgata veritate aliquid theologice nec canonice inferri valeat adversus divi Petri successorum primatum, iura et praerogativas.

Satis, colendissimi patres, usque ad plenitudinem, usque ad satietatem abusus sum patientia vestra; parcite mihi, poenitet me peccasse : sed patientia operatur opus perfectum. Sed, oh venerandum ecclesiae senatum! Hannibal ad portas, inimici ecclesiae noe circumstant, civitas regis nostri impiorum hominum minis huius saeculi, sapientium insidiis, satanae militum obsidione circumdata est! Pericula ubique gentium, error undique, pugnae et certamina pro veritate divinitus revelata. Magnum in universo orbe praelium inter lucis et tenebrarum fili», et inimicorum iacula praecipue in patrem et doctorem nostrum tendunt; n» Christi militum duces sumus in boo praelio. Curramus ergo ad propositum certamen, inspicientes in auctorem et consummatorem fidei nostrae leeum; et quaecumque sint concertationes nostrae, dum ree de quibus diroeptamus nondum decisae ot definitae sunt, stemus impavidi circa thronum primi discipuli crucis, nec umquam patrem nostrum deseramus. In omnibus chantas; procul odia α nobis, iterum atque iterum dicam, procul a nobis motum et timorem. Dum tempestas valida exurgit, dum super capita nostra stant fulmina et tonitrua, dum sub pedibus nostris terra tremit impietate et spiritu rebellionis conquassata, communicata tribulatione coniungamur oratione et ne timeamus. Petrus timuit ventum validum et incepit mergi. Ne igitur procellas timeamus, dum Christus ad suam nos vocat navicellam pro veritatibus revelatis defendendis et profitendis, et rebus in adverris ipse leeus salvabit

1 **Cf. orationem a reverradiuimo episcopo Rocnenii habitem in congregatione generali die 2 ianii 1870, ropra, eoi. 8W *j/***

« **Ioan. XX. 21.**

» **Marc. XVI. 15.**

noe. Sub Unto ergo duce nostra erit victoria, et post victoriam omnee in unum congregati cantemus Domino, gloriose enim magnifícalos est, equum et ascensorem, id est haereses et errores in hac sacrosancta synodo, favente immaculata Virgine Mana, proiecimus in mare. Post victoriam cum clarissimo et immortali Hispalensi episcopo corde uno et anima una in Domino dicamus: Non vincet nisi veritas; victoria veritatis esc chantas. Fac Domine, ut ecclesia tua hostili nullatenus incursione turbetur. Dixi.

## ORATIO

reverendi *patris dammi loannis Petri Sola episcopi N¿densis*l.

Eminentissimi praesides, eminentissimi et reverendissimi patres.

Difficilem et salebrosam quaestionem aggredior da ordinaria et immediata potesUte iurisdictionis epi- ; «opalis, quae in tertio capite, de quo agitur, summo pontifici tribuitur. Ut ordine et ea qua par est perspicuitate procedam, ante omnia ea quae in hac causa certa sunt'et ab omnibus admissa, ab iis secernam, da quibus disputari potest, et inter theologos, iuriironsultos et inter nos etiam revera disputatur.

Certum itaque primo est summum pontificem tamquam legitimum successorem sancti Petri caput esse tetius ecclesiae, primatu gaudere non solum honoris sed verae iurisdictionis super universam ecclesiam ; illi propterea competere plenum ius ot supremam potestatem dirigendi et gubernandi in iis, quae ad religionem spectent, omnœ qui ad ecclesiam Christi pertinent, sive simplices fideles rint, sire in quibuscumque gradibus superioribus constituti. Certum secundo quoque eat, illum ease verum et unicum episcopum dioecesis Romanae, ideoque ad eum solum in hao dioecesi spectaro omnia iura et officia, quae c sd episcopalem dignitatem pertinent.

At ubi quaeritur utrum summus pontifex episcopus ordinarius sit non solum dioecescce Romae, sed etiam omnium dioeceseon, quae ecclesiam universam componunt, sunt quidem multi, qui hanc potestatem super omnes dioeceses illi tribuunt, sed multi etiam inveniuntur, qui hanc potestatem arbitrantur ad illum non pertinere. Postquam rationes a propugnatoribus utriusque partis allatas serius consideravi, non potui quin secundae sententiae adhaererem. Meum coniiHum non est plores textus sacrae scripturae, sanctorum patrum et aliorum ecclesiasticorum fontium congerere, sive quia ab aliis saepius repetite sunt, rive quia nolo nimia verborum quantitate molestiam vobis offerre : sic sermonem meum quibusdam tantum animadversionibus coerceam.

Omnibus compertum est, ernincntisjimum cardi-

1 **Argucentam : .Episcopal Nidenste admittere μ πηΠo sodo jx>w pontificiam potestates dki epigeopa]em immediatam H ordinariam in omnes particulares ĕcclesia et ad omnem aequirrealionera tollendam p̆roponer ut pagina 8 linea 5 »chematii, loco qñteo^o/is dicatnr *pontificiae.* Papam dici non pesce onlirariom miivenae ecdeùae epiveopam quin eodem temp-ore comat canin» ordinaria** oraniam **epix-iporam potestas. Hanc autem ideam ut melius explicaret, recursum habuit ad humani ĕorpori fhxdHt&dbem. qua apostolos Paolos uius eat cum de Chrteti recteiix loqueretur. Cum autem finem dicendi feriiseC orator, eurgen· exusnenuaiimn» Caprili dixit, praesidium non f̆iler circa ea quae ab episcopo Melensi dicta fueranL Ordinariam este Rumasi p̆ontifici poteiutero super universam eocteriam a p̆atribo rondili LaUrxnrniu afHncatum fabae. Eaevina potestatem este Immediatam In omnes particulares eedr ❋a aden darns eue, ut contraiioni non f̆emerini nisi Febroatanl. Rybd. lanmniaui et Lannoins. liiwlinea autem trancaul ŏorpori ah Apostolo adhibitam n«n a«fo» urumlae nt rere f̆radtodtao Sktead farer» visus tri. ne ĕuprem Romani pontificia auctoritas inde delnmeutum f̆aptat.**

A nalem Patria, cui speciali modo commissa «t directio huius diocceeeos Romanae, non vocari episcopum Romae, sed vicarium generalem summi pontificis, qui successit divo Petro non solum in primatu, sed etiam in directione episcopali huius dioeoe&eos, qunm ille fundaverat et usque ad obitum suum direxerat. Verum eet quidem sanctum Petrum non solum fundasse ecclesiam Romanam, sed etiam ecclesiam Antiochenam, et notum eat illum ecclesiam Antiochenam dimisuee, et solummodo tamquam sibi propriam usque ad mortem constanter servasse Romanam, idcoquc illam suo legitimo successori reliquisse.

Quamobrem si summus pontifex haberet ordinariam et immediatam potestatem episcopalem omnium diocceseon, quibus constat universalis ecclesia, eodem modo quo episcopus ct>t Romae, ille dicendus esset episcopus unicus, universalis in tota ecclesia, et caeteri episcopi non essent amplius appellandi episcopi, sed tantum summi pontificis vicarii generales, quemadmodum vicarius generalis dicitur, qui Romae vices illius gerit. Sed ut nonnulli loquontee de summo pontifice usi sint titulo episcopi universalis, notum cat hunc titulum in vero suo sensu acceptum repugnaro iis, quae dixit sanctus Paulus in capite XX Actuum apostolorum, ubi legimus Paulum alloquendo Timotheum, quem episcopum constituerat Epiieei, et episcopos Axiae minoris, qui eum Mileti convenerant, eos non appellasse vicarios, sed episcopos dicens; *Attendite vobis ei universo gregi, in quo vos Spiritus sanctus posuit episcopos regere ecclesiam Dd*

Ex quibus tria colliguntur: Io episcopos vere esse episcopos suarum dioeceseon : 2® non solum ordinatos «w pro suis dioecesibus, sed etiam pro bono ecclesiae, idcoquc ipsis esse etiam adlaborandum pro bono ecclesiae sub summo pontifice directore, ut nunc laborant in hoc concilio; 3° episcopos esse constitutos ab ipso Spiritu sancto, a quo habuerunt propriam, quam exercent, potestatem. Sed licet episcopi sint veri episcopi, subiicent temen rammo pontifici ratione pnmatas iurisdictionis, quem per Petrum a Christo accepit; idcoquc Joco episcopalis potestatis, quae in schernite adseritur super omnes dioeccsw, potest substitui vox *pontifida,* quae in regimine, de quo agitur, maiorem auctoritatem Romano pontifici tribueret. Nonne enim poterit summus pontifex vi primatus qui illi competit omnibus invigilare episcopis, leges quae ad optimam regimen spectant illis imponere, et ai obedire detrectent, poenis canonicis eoa multare? Subatituendo vocabulo „episcopalis“ illud *pontificiae* non boIuiu nullum detrimentum obveniet summi pontificis primatui, «d discordiae evitabuntur, quae facile oriri possent, ai unaquaeque dioecesis duobus episcopia subiaceret, nempe illi qui ab omnibus habetur tamquam episcopus, et summo pontifici qui una cura D primatiali sua dignitate debet etiam exercere iuriadictionem episcopalem, cora nempe quae episcopis ordinariis proprie dictis competit.

Quo clarius mentem meam aperiam, iuxta Salvatoris nostri consuetudinem comparatione utor, quam sanctus Paulus (I Corinth. XII) optimo consilio instituit inter ecvleriuun et corpus humanum. Sicuri enim inter multas, quibus constat partes humanum corpus, eminet caput, ita etiam inter fidel« et pastoree, qui ecclesiam constituunt, eminet tamquam caput summus pontifex. Secundo, ut corpus valeat ct diu conservetur, n̆ecee est ut unaquaeque [«are suum locum teneat et functiones illi adsignatas exequatur, ndeo ut po«it sibi prodesse et toti <oη»oη cui roniungitur. Ita dicendum est de ecclesia; ut ea jiarifice et prwpcro procedat, requiritur oTtc ut omnia eiiie membra in gradu illis aiteignato consistant et

ŏfficii eorum gradui convenientibus sedulo fungontur, ita ut poeaint ribi prodesse ct universae ecclesiae, cui sunt consociata. Tertio, quemadmodum magna exurgeret in corpore perturbatio, quao illi etiam ruinam afferret, si caput locum occupare vellat, qui alita membris, ut ventri, pulmonibus vel cordi adsignatus eat, et cas functiones perficere, quao dictis regionibus principalioribus corporis conveniunt; ita si in ecclesia summus pontifex vellet gradum occupare, qui episcopis adsignalus est, corumquo functiones peragere, magnam discordiam produceret ot talem perturbationem, quae, nisi Christus extraordinariis, auxiliis, quae pollicitus cat, occurreret, posset ipsius oeconomiam omnino immutare ot gradatim eius ruinam facere.

Optimo proindo consilio summus pontifex sanctus Gregorius cognomento Magnus, et qui vastissima qua pollebat eruditione, singulari qua ducebatur prudentia, et ardenti quo aestuabat glorino Dei et animarum salutis zelo, vero magnus erat, titulum *universalis* quo ab Eulogio episcopo Alexandrino vocatus fuit, firmissimo animo respuit, non solum, ut ipse aiebat, quia superba vocabula ex vanitatis radice prodierunt, sed potissimum ob causam quam addidit dicens1: „Quia vobis subtrahitur quod altori plus quam ratio exigit ꝑraebetur.

Itaque sive ut praedicti summi pontificis consilio morem geram, sive propter rationes supra allatas arbitror ut in linea 25 pagina 8 [5 DT] vocabulo „episcopalis substituatur *pontificia.*

Haec dixi, et vestro iudicio submitto.

*Absoluta oratione reverendissimi episcopi Niciensis, eminentissimus praeses cardinalis Capalti, pulsato tintinnabulo, haec ad patres habuit:*

Non possumus ullo modo silere de iis, quae dicta sunt nuper ab episcopo Niciensi. Quod enim attinet ad ordinariam summi pontificis potestatem in universam ecclesiam, id definitum iam fuit α concilio oecumenico. Quod attinet vero ad eius immediatam potestatem in omnes dioeceses ecclesiae, sententiam contrariam non asseruerunt nisi Febronius, Eybel, lanseniani et Launoius. Eapropter non possumus eiusmodi reverendissimi oratoris sententiae adhaerere, et contra ea quae dixit nimis urgendo similitudinem desumptam ex corpore humano a sancto Paulo adhibitam, putamus adeo perstrictam fuisse hanc similitudinem, ut si amplius urgeatur, paulatim evanescat supremus primatus Romani pontificis. Eapropter ŭon possumus eiusmodi doctrinas admittere.

## ORATIO

*reverendi ꝑatri domini Augustini Vcrot episcopi Sancti Augustini9.*

Eminentissimi praesidre, eminentissimi oo reverendissimi patres.

Emendationes quasdam circa tertium caput nobis propositum proponere mihi animus est, liceatque mihi dicere quod illos emendationes propono ex solo desiderio meum officium implendi et veritatem, at mihi saltem apparet, vindicandi; velitisque, reverendissimi patroe, patienter me audire, nam intelligo positionem, in qua ego ipse et alii sumus. Nempe hucusque quaedam opinione» fuerunt libere discussae inter theologo® sino ulla censura; nunc autem mihi et multis aliis, nempe plus quam centum episcopis ex omni notione, quae sub caelo eet, dicitis, saltem aequivalenter: Vos oportet vestram opinionem relinquere et noetram opinionem amplecti (murmur), vel: Vobis est exeundum de ecclesia, id eet, ex gremio ecclesiae oportet vos exire, nisi amplectamini nostram opinionem. Videtis igitur, reverendissimi patres, in quo discrimine positus sim. Itaque mihi videtur, quod pro omnibus sit obligatio non tantummodo charitatis, sed etiam iustitiae et religionis nos audire patienter ct audire eo modo, ut nostras rationes confutetis, et confutetis non per efugia, sed per solidos responsiones. Item omnino necessarium est, ut nobis detis probationes, sed bonas ct solidas probationes, ut nostram derelinquamus opinionem, et amplectamur opinionem, quae videtur esse opinio maiontatis episcoporum huius concilii.

Hinc venio ad illas emendationes. Et prima emendatio, quae mihi ridetur magni momenti, est circa pnmam paragraphum tertii capitis, in qua citatur concilium Florentinum, et dicitur quod summus pontifex habeat plenam potestatem pascendi, regendi ecclesiam etc.; in fine autem huius paragraph! est clausula „quemadmodum etiam in gestis oecumenicorum conciliorum et in sacris canonibus continetur."4' Hinc circa hanc clausulam controversia est et fuit inter theologos, et illa controversia seso extendit ad omnem pontificium supremam potestatem. Duplex est schola in ecclesia catholica, ultramontana et gallicana (murmur), sive Bellarmini et Bossuetii. In prima schola aliqui dixerunt, quod nulli admittendi essent limites pontificiae potestatis; et quidam eo usque iverunt, ut dixerint, sicut Albertus Pighius, quod summus pontifex potest dispensare de omnibus legibus, etiam humanis. Legi illud in theologia sancti Liguorii, ex quo sequeretur etiam, Romanum pontificem esse impeccabilem, si quidem se potest dispensare α legibus *(crescit murmur),* mihi videtur quod illud est exaggeratio. Alii extenderunt limites huius auctoritatis eo usque, ut dicerent, summum pontificem habere dominium etiam temporale super universum orbem; haec est prima schola Bellarmini *(voces:* Non eet). Sed schola Bossuetii dicit esse limitée quasdam huic auctoritati, et adducit ipee comparationem, quam iam iam audivimus. Etiam limites sunt oceano, nam Deus dixit1: *Usque huc venies, et non procedes amplius, et hic confringes tumentes fluctus tuos*

Quod si aliquis dicat quod summi pontifices habent plenam potestatem, certe illud necessariam est confiteri; sed illa potestas, ut utamur verbis ovangelii, non necessario admittenda est tamquam conferta et coagitata et superefluens; et haec est quaestio circa quam aliqua verba vobis dicere mihi necessarium ridetur; et ut illa clausula, quae invenitur in fine ultimae ꝑaragraph! debent intelligi tamquam clausula coarctans seu limites indicans pontificiae potériati?. Et illud iam iam factum fuit, quia heri audivimus lucu-
lentissimam dissertationem circa verum eeasUm huius

1 **Epût. XXX, lib. Vili, ini I = P. L. LXXVII, 933 c.**

*** Argumentum: .Episcopos Sancti Augustini patrum benignitatem expostulavit, et suam et reliquorum qui secmn sentiebant positionem sedulo attendendam. Imponi velle sub ernіari quod hucusque liberna, fuit, ubi propterea opus esse aut exire de ecclesia aut ae subiicere. Distinguendum ease ait inter scholam Bellarmini et scholam BoesuetiL Scholam Bellarmini adstruere Romani pontificis impeeeabilitatem (grave murmur hic factum est inter patres), aeholam vero Bossuetii tradere Romani pontificis potestatem esse quidem plenam, non tamen superfluentem, et clausulam illam concilii Florentini .quemadmodum etiam in gestii oecumenieorum conciliorum et in «acris canonibus continetur; appositam fui«w per modnm conciliationis utique ad ponGficiam potestatem coartcatdam. Notai esse controversias inter Ultramontanos et Gallicano· quoad verborum illorum intelligentiam. aliunde eorundem acopum ex ipsa textus inspectione apparere. Textum «e legere velle dixit, at ŏmne clamarunt Ae *Ufas,* et prvpterea declaravit a lectione se abstinere. Proposuit idcirco emea lationes quae sub numeris aequentibus referuntur ⁑ 17, ≫, 44, 60. 61. Novum praeterea canonem ae proponere dixit ut contradiceret placito archiepiscopi Mechliniensis in praecedenti eeugregatin· ex· presso. nimirum: .Si quia ete.' *ht* ta ťata.**

**I loKXXXVUI. 11.**

partis concilii Florentini; et mihi videtur ex historia concilii Florentini, qnod illa clausula addita fuerit per modum restrictionis et coarctationis pontificiae potestatis. Nam illud apparet ex sensu orationum, quae habitae fuerunt a cardinale Bcssarione; sed illud magis clarum apparet, ex eo quod illa verba apposita fuerint per modum conciliationis inter Latinos et inter Graecos. Porro ri illa verba addita fuennt per modum conciliationis, evidens est quod debent includere dignam restrictionem: et sic Graeci illud intellexerunt. Praeterea Graeci tantummodo subscriptione sua firmaverunt graecum exemplar, in quo nulla adest, saltem .iuxta meam philologiam, obscuritas, quia graccus textus dicit xalF cv τρόχον, *iurta eum modum* qui continetur in conciliis oecumenicis et canonibus. Itaqno mihi videtur, quod genuina concilii Florentini interpretatio requirat hanc coarctationem et limitationem.

Sed none volo etiam probare, quod summi pontifie» semper hanc limitationem docuerunt in theoria ct in praxi; et haec ost summa meae emendationis, nempe quod summi pontifices docuerunt, se velle suam auctoritatem exercere tantummodo iuxta canones. Et primo adducam exemplum ex historia ecclesiastica, et exemplum in re, quae, mihi videtur, adhuc vigeret, si casus eveniret- Est casus Bonifacii II qui, dum viveret» successorem ribi elegit. Ille successor erat diaconos Vigilius, qui postea fuit summus pontifex. Itaque Bonifacios Π illum, dum viveret, elogi* in synodo Romani, et chirographum de hoc confecit. Nunc audiamus modum quo Ainflasius bibliothcvarius loquitur de hac transactione in illa synodo habita, ct haec dicit Amaticios: ..Facta eet iterum synodus; et quia l>oc constituerunt jorerdotre omnre propter »e>erentiain sanctae aedis, ct quia contra canoni» hoc fuerat factum, et quia culpa eum respiciebat (Bonifaciuiu pajxm), ut sucoea^rem ribi constitueret; ipso Bonifacio paje reum re es» confessus ret mai&tatri, quod diaronuui Vigilium sui subscriptione chirographi unio confessionem beati Petri successorem constituisset; ipsumque constitutum in praesentia omnium sacerdotum et cleri et senatus incendio consumpsit. Hoc eat primum exemplum ; multa alia adducere possum.

Dicam quod papa Agapetus qooedam favor» sancto Caesario Arelatensi denegavit. ‹rt denegavit quia dixit quod non poterat agere contra canon», hare sunt ipsius verba1: „Ncc tenacitatis studio aut sarcularis utilitatis causa boo facere nos credatis, red divini consideratione indicii neces» nobis eet, quidquid sancta synodalis decrevit auctoritas, inviolabiliter custodire. Hmo sunt eius verba; et idem pontifex imperatori lurtinionu, qui aliquid petebat contra canon», respondit': ..Nefas est synodal ia sedia apostolica© infringere constituta, cum sententia clamet Apostoli : *Si quae detinui, ea iterum reaedifico, praevaricatorem me. ipsum conditilo."*

Aliud exemplum cum verbis alius pontificis mihi liceat adducere Est exemplum ex Liberio papa ante ipeias casum, ot imperator Constantius, ille acerrimus tyrannus ecclesiae, ab illo postulabat ut Athanarium condemnaret. Nunc hoc eet rreponsutn quod datum fuit a Liberio: ..Ego postulo ut primum quidem generali· praecurrat subscriptio, quao fidem Nicaeae expositam confirmet; deinde ut revocatis ab exilio fratribus noetns et in redre sua? restitutis... luno

» Efiit VI ad Ctetanum Arriate» tpud Libe, *ceUtct. ectil* tom. V. pa<r 1798, ri. veMt. Cohcli. (Mansi. VIII. SM A.J

• Epirt. U iMtilium· imp. tpcú LsLb· tom. V, pa^. 949, •d. WML Cehti. IHaut, VHl. 851 a)

A univerei Alexandriani conveniente», ubi et accusatus ipee et accusatores eunt et defensor eorum, examinato illorum negotio, concordem sententiam proferamus1/4 Videtis, reverendissimi patres, quod illo pontifex non ignorat suam supremam auctoritatem, eed ibi iuxta canones dicit quod universi Alexandriani convenientes ubi et accusatus ipse et accusatores eunt et defensor eorum, examinato illorum negotio concordem sententiam proferamus.

Neo aba re erit notare quod sanctus Leo Magnus non aliter banc rem intellexit; et a protestantibus nostris vocatur, ct speciali odio illum prosequuntur, tamquam fuisset tyrannus, quod est absolute falsum. Sed illa sunt verba sancti Leonis Magni explicantis quare vigesimum* canonem Chalcedoncnsis synodi respueret. Huno vigesimum canonem, qui secundum locum tribuebat episcopo Constantinopolitano, non reiecit ex sua suprema auctoritate, sed dat rationem ; neque etiam reiecit illum ex eo quod plures cesent episcopi in hoc concilio Chalcedonensi quam in Nicaeno, «ed audite illius verba': ,.Neque trecentis iliis decem atque octo episcopis quamlibet copiosior numerus sacerdotum comparare re audent vel praeferre. cum tanto divinitus privilegio Nicaena sit synodus consecrata, ut sive per pauciores, sive per plures ecclesiastica iudicia celebrentur, omni penitus auctoritate sit vacuum, quidquid ab illorum fuerit constitutione diversum Haec est ratio quam dat. nempe quod concilium Nicaenum non dederit secundum locum redi Constantinopolitanae.

Tandem radem doctrina clare et luculenter apparet ex iuramento reu confessione, quam faciunt, quam faciebant Mitem, pontifie». Hanc inveni confessionem in tomo IX Labbeanae collectionis toni iliorum. Haec suat verba huius proft»ionri seu iaramenti a sumrno pontifice emissi tempore, quo possessionem fumebal sanrUe sedis: „Sanc(a octo universalia concilia, id est Nicaenum, Conslantinopolitanum ct Ephetiuutn primum, Cbal«donense, quintum quoque et sextum item (instantinopoli:anum, et septimum item Nicaenum, octavum quoque Constantinopolitantino, usque ad unum apireen immutilata servaro. Et ραπ honore et veneratione digna habere, et quae praedicaverunt et statuerunt, omnimode sequi et praedicare, quaeque condemnaterunt, condemnare ore et corde. Diligentius autem et vivacius, quamdiu vixero, omnia decreta canonica praedreeseorum apostolicorum nostrorum pontificum, quaccumquo ipri synodaliter statuerant et probata sunL confirmar»? et indiminuta servare, et sicut ab «u statuta sunt, in sui vigoris stabilitate custodire... Nihil de traditione, quam n probatiaeimis praedeccenoriLus meis canonico traditam et servatam reperi, diminuere vel mutare, aut aliquam novitatem admittere... communicatione filiorum meorum sanctae Romanae ecclesiae cardinalium cum quorum consilio, directione et rememoratione ministerium meum geram et peragam."

Illa sunt verbo, iuramenti quod a summis pontificibus emittebatur illo saeculo, quod inveni in hocco tomo Labbei collectionis; ubi videtis, eminentrieimi patre», quomodo summi pontifices semper testati sunt re velle gubernare ecdaiam iuxta canoni», iuxta concilia et sacros canone». Itaque illa verba concilii Florentini quemadmodum etiam in gestri conciliorum etc." mihi rideatur clare delere occipi tamquam continentia coarctationem et limitationem pontificiae

1 Dialog· Uberi! pipete et Cantanti! imp. apnd Constant. *Ep. RR- pontifievm.*

« rí^enmu·» edorum; item altera lìnea.

• Ep.it. CVÍ al AnxL4ium cip. II, Inter ofp *t. Eevnif,* um. I. ed. Balleris.

potestatis. Ituque omnia illa argumenta rivo decía- j ¡nationes, quas audivimus do hoc ambone circa hano plenitudinem, quae non cesset plena nisi pontifex eeeet infallibilis etc., omnia illa sunt ludi phantasiae, mihi videtur, vel rhetoricae amplificationes; siquidem in ipsis verbis concilii adest quaedam limitatio.

Sed circa exemplum Pii VII mihi liceat dicere» quod non fuit Pius VII qui canone· violavit, certo, sed fuit gubernium Gallicum quod omnes sodas episcopales destruxit. Sedes episcopales erant destructae, et imperator omnino requirebat no illi, qui illas sodea occupaverant, redirent, non praeciso propter spirituales raliones, sed propter politicas, nompo quin episcopi erant patroni antiqui regiminis ut vocabatur, et itaque nolebat illos redire. At in illis circumstantiis non erat possibile summo pontifici canones observare, ct egit eo modo quo eemetipsum ostendit tamquam ductum a Spiritu sancto. Itaque sequentem emendationem ud finem huius capitis propono; ad finem paragraph! inseratur: *Etenim nummum auctoritatem iuxta sacros canones esse exercendam semper professi sunt Romani pontifices.* Haec est prima emendatio.

Alteram emendationem propono circa secundam parographum, in qua mihi videtur quod satius esset supprimere ea verba „quae proprie est episcopalis iurisdictionis potestas et in loco eorum verborum dicere: *hanc supremam potestatem ordinariam esse et immediatam;* ut habeatur, nempe ut saltem evitetur inconveniens contradicendi saltem apparenter, quod dicit sanctus Gregorius Magnus. Nam si haec episcopalis auctoritas proclametur pro summo pontifice, tuno aliquo sensu debet dioi universalis episcopus, et in illo vero sensu dici potest et debet certo universalis episcopus. Sed cum sanctus Gregorius hanc appellationem reiecerit, respuerit, pro reverentia erga illum peto ut verba illa supprimantur, et alia quae certe mihi videntur meliora inserantur, nempe *supremam potestatem:* et quia certo non proprium est dicere quod proprie sit parochialis potestas, etiam episcopalis potestas non videtur sufficienter exprimere hanc supremam potestatem. Sed quoad ordinariam et immediatam certe illa verba non respuo nec respuero possum ; etianisi possum dicere quod non bene illa intelligo, nempe nescio quomodo illa verba snt interpretanda. Si summus pontifex vult in nostras dioeceses America et etiam in vestras dioeceses venire ridiculum esset pro nobis dicere quod non habet proinde potestatem praedicandi vel sacramenta administrandi, hoo dioere esset supreme ridiculum ; sed immo campus in America vastas est, ut si aliqui ex Roma volunt ad nos venire, certe iucundissimi erunt

Nuno venio ad aliam emendationem in fine tertiae paragraphi. Haec tertia paragraphus intenditur tamquam vindicatio assertionis aliquorum, qui dicunt D iura episcoporum non salis clare enuntiata fuisse. Prt>r ponerem sequentem additionem, quae etiam rem illam magis illustraret, idquo multum mihi arrideret quod adderetur; *Itaque libere profitemur, quod episcopis collata fuerit haec potestas* (de qua loquimur) *a Christo, dicente* tía *in persona apostolorum: Sicut misit me Pater et ego millo vos; pariterque quod episcopi suo modo* (licet secundario) *fundamentum sunt ecclesiae dicente loarme: Et murus civitatis habens fundamenta duodecim, et in ipsis duodecim nomina duodecim apostolorum Agni* (repeto textus: *et in ipsis duodecim nomina duodecim apostolorum Agni); et dicente Paulo: Aedificali super fundamentum apostolorum et prophetarum.* Ralio illius additionis per re patet, nempe ex ipsismet verbis sacrae Scripturae, qune adducuntur.

In quarta paragraphe dicitur: „quare damnamus ao reprobamus illorum sententias, qui hanc supremi capitis cum pastoribus et gregibus communicationem licite impediri posse dicunt etc." Ego non sum unus ex iis qui dicunt illud; sed vellem ut his rerbis reetrictio aliqua ponatur iuxta regulas prudentiae, ut mihi videtur, nempo quod hic addatur: *quando agitur de rebus pure spiritualibus in ordinariis circunS-stantiis.* Nam, reverendissimi patree, in historia multi occurrunt casus, in quibus rescripta sanctae sedis non fuerunt statini ac immediate lecta et communicata fidelibus; verbi gratia in synodo VII generali de cultu imaginum pontifex Hadrianus I scripserat literam, in qua quaedam erant aliquatenus probrosa Tarasio patriarchae Constantinopolitano. Porro ex relatione concilii potestis videre quod illa verba pontificis non fuerunt lecta ; attamen non potest dici quod in hoc casu patres concilii seu ipsimet legati summi pontificis suo officio defuerint.

Etiam temporibus sancti Ludovici, qui sanctus Ludovico. canonizatus fuit α summo pontifice, pragmatica ranctio fuit inita, in qua restrictiones quaedam circa illud inveniuntur, et praecipue circa collectionem elemoeynarum : at illud factum fuit ex consensu turn expresso tum saltem tacito summi pontificia. Ego etiam recordor, quod legendo historiam Angliae α doctore Lingard, quod tempore Mariae, quae Maria restituit cultum catholicum in Anglia ct quae utebatur consiliis cardinalis Poli, quaedam rescripta summi pontificis non fuerunt communicata fidelibus. Nunc non possum recordari materiam, sed quidquid sit, recordor illud.

Et nunc mihi liceat dicere, quod circiter viginti abhinc annis fuit commotio in nostra America, fuit commotio multum vehemens et acrimoniosa contra catholicos, et multae ipsorum ecclesiae combustae fuerunL Nunc iuxta meam opinionem mihi liceat dicere, quod si pro nobis tunc fuisset obligatio promulgandi Syllabum, tunc illud fuisset signum universae conflagrationis in America, et omnes nostrae ecclesiae combustae fuissent *{voces:* non). Haec est mea opinio, et haec est ratio propter quam in illa emendatione dico: *in ordinariis circumstantiis.*

Nunc venio od emendationem in ultima paragrapho, quao emendatio est sequens: „quare a recto veritatis tramito aberrant, qui affirmant, licere a indiciis Romanorum pontificum od oecumcnicum concilium tamquam ad auctoritatem Romano pontifice superiorem appellare." Certe omnino iniqunul ot impium est appellare ad oecumcnicum concilimi^ et hic mihi animus non eet loqui do illa appellatione, quae damnata fuit et impia est; sed peto et enixe poto ut supprimantur illa verba „tamquam ad auctoritatem Romano pontifice superiorem."

Et, reverendissimi potree, cum magno stupore, ne dicam scandalo audivi ex hoc ambone dicteria quaedam contra concilium Constanticnre a quodam oratore Hispanol prolata, si bene recordor. Reverendissimi patres, mihi videtur quod illud concilium a Spiritu sancto certe suscitatum fuerit, et quod pacem in ecclesia statuerit ; et certe sine illo concilio nunc forsitan eesemus in eo deplorando statu, in quo tuno erat cociesia cum tribus summis pontificibus: ideoque illa dicteria omnino respuo. Et numquid obtemperandum erat illi obstinato schismatico Aragoncnsi Petro de Luna, qui orationem habuit de superioritata papae supra concilium, qui dixit se esse solum pontificem, et Constantienses «ssc excommunicat»? Et circa illud, reverendissimi patres, habuit orationem ¡ὸγ wptem

1 **Cf. orationem episcopi S. Chrtstopbori Jt Btrasa btSttun In «ngrqratioM crnerali di? β inni! 1870. rei 313-U.**

longas horas, ita ut pene euoe cardinales occiderit Certe illud ab omnibus dicitur. Legam textum conr cilii Constantiensis *(non, non)*; ille textus noscitur ab omnibus: sed si patribus non placet, illum non legam. Sed peto ut pro reverentia erga illud concilium et etiam pro reverenda erga concilium VTH Constantinopolitanum illa verba non inserantur, relinquendo quaestionem ubi esL

Haec sunt verta concilii Constantinopoliuni VIH, circa quae iamiam audistis professionem summorum pontificum, qui volunt illa immutilata servari usque ad unum apicem. Canon XXI sic habetl: Definimus, neminem prorsus mundi potentium, quemquam eorum qui patriarehaiibus sedibus praesunt inhonorare, aut movere a proprio throno tentare, sed omni reverentia et honore dignos iudicare; praecipuo quidem sanctissimum papam senioris Romae, drinoepe 'autem Constantinopoleos patriarcham, deinde vero Alexandriae, ac Antiochiae atque Hierosolymorum... Porro si synodus universalis fuerit congregata, et facta fuerit etiam de sancta Romanorum ecclesia quaevis ambiguitas et controversia, oportet venerabiliter et cum convenienti reverentia de proposita quaestione sciscitari et solutionem accipere... non tamen audacter sententiam dicere contra summos senioris Romae ꝑontifices' Haec sunt verba concilii; et pro reverentia erga illa verba, quae satis per re patent, peto humiliter ut illa verba quae dixi, supprimantur.

Et nunc concludo per propositionem canonis, qui erit tamquam appendix et complementum illorum canonum, qui nobis lecti sunt heri a primate Belgii. Itaque ille dixit, quod novi errores sunt damnandi. Illi errores, quos vocavit novos et praceentea, mihi videntur nihil aliud esse quam doctrina, quam tenuit Bossuetins, cardinalis Lotharingiae, cardinalis de La Luzerne et multi alii eminentes theologi. Quidquid sit propono sequentem canonem: Si *quis dixerit tam plenam esse Bomani pontificis auctoritatem in ecclesia, ut omnia pro nutu suo disponere valeat, anathema sit (murmur et risui).*

dd *haec eminentissimus praeses cardinalis Capotti reverendissimum oratorem hisce verbis compellavit:*

Non sumus in theatro ad audiendos scurra·», «ri sumus in ecclesia Dei virentis ad tractanda gravia ecclesiae negotia; in quorum tractatione nihil diri debet aut contumeliosum, aut insulsum, aut erroneum. Parcat reverendissimus pater, si zelo correptus haec dicere debui; nam quotiescumque ad amboneni ascendit, toties detinet patres concilii ad suas facetias audiendas *fvoces:* bene).

Hio autem eminentísimas primus praeses distributionem emendationum, quae in primum et secundum caput huius schematis a patribus propoeitaa fuerant. Vis verbis indixit:

..Distribuuntur nunc emendationes capitis 1 et II a nonnullis reverendissimis patribus propositae super ista duo capita, de quibus post relationem nomino Depulationis pro rebus fidei faciendam exquirentur suffragia patrum iuxta decretum diei 20 Februarii.'

ORATIO

*reverendi patris domini Augustini David episcopi Briocensis9.*

. Eminentissimi praesides, eminentissimi ac reverendissimi patres.

Tota mea oratio in quibusdam contractis asser-

1 **Lahbe tom. X. pag. 64«. ed. renet. Coirti; Maux,XVI. 162.**

**' Argumentara: Episcopo Briorensh plan ta -nadvertit dica doctrinim hului tertii eapi'b et praesertim drea voces *immediatam* or<f«rvtrwm et *tpùçopdem;* proposait entera eme&dstriñes 16, 40. 46. 60.·**

tionibus versabitur, quibus patebit quid mea sententia admittendum, quid explicandum, quid roiicicndum in schemate nostro. Benigno excipiatis quod solo veritatis et pacis intuitu vestrae sapientiae committo.

Assertio. Nihil pacis bono in ecclesia magia confort, quam de iurisdictione conflictus et pugnas praecavero et amovere. Hisco lugendis disceptationibus plurima mala in rom publicam chrutianam defluxerunt, ct schismata quandoque orta sunt. Ex istis iurgiis numquam non imminuta et intemerata evadit auetontaa, quae saltem in dignitate stia laeditur coram oculis populorum.

Assertio. Nulla umquam abeque lin·κıbus i:i mundo fuit posita potestas; quaeque enim suis legibus, suis finibus circumscribitur, neo terminos excederò potest, nisi certo sui et aliorum detrimento, ne dicam ruina. Si velim (ted quid opus cat?) assertionem secundam probare, dicerem: nonno Doua libere voluit imperiata suum coaretare ita, ut libertati hominis, cuius salutem ardentius expetit, officere non patiatur? Hoc ille, qui supremus ct solus omnium Dominus est: is ad ostium cordis humani stat et pulsat, et neo in illud intrare nec in illo habitare vult, niai homo ipse libero voluntatis motu et gratia semper adiusante valvas templi aperiat. et servus regi dicat: *Procede et regna*

Assertio. Nullam umquam praesertim in codesia, nullam inquam illimitatam, arbitrariam et exlegem constituit Christus potestatem; alioquin ecclesia non eséet societas perfecta, numeris omnibus absoluta, mirandam corporis viventis effigiem referens. Sicut enim corpus unum est et membra habet multa, omnia autem corporis membra cum sint multa unum tamen corpus efficiunt; iu et Christus, ita et ecclesia: haec sincera ecclesiae sanctae effigies, quae Deo disponente ÍU moderata est et temperata, ul si unum ex membris loco exire velit, ab aliis in proprium locum reducatur. Non sai taira infinitae sapientiae consonaret ecclesia. ri in se ipsa non tantum harmoniae immortalem vim gereret, red et malis supervenientibus remedium, et abusibus obicem; idque ex constitutione sua nativa et proprio suo tenore fieri neotte·? eat, non autem miraculo. quo Dei voluntas numquam ligari valet.

Assertio. Ipsa ergo, omni reverentia dicam, quja in corde et in fide reverentia et obedientia ineat, ꝑpa summi pontifias potestas suos limites habet; quod luce ita darius, ut huic venerandae auctoritati detrahere crederem, ac vel hypothetico in dubium revocando. Inutile est repetere verba Bossueti: Oceanus ipse finibus suis continetur; quos si quando superaret, diluvium fieret quo orbi·» ꝑervastaretur.

Tempore Pauli III praeclarissimae memoriae pontificis. a quo Tridentinum fuit congregatum, multi ꝯanonista docebant, cummi pontificis voluntatem buorum agendorum in ordine saltem iurisdictionis regulam unicam ‹■?«?. ipsumque dominum clare totius disciplinae ecclesiasticae. Prudens ille et sinceritatis cultor pontifex deputatiooem octo episcopis constantem elegit, cui malesuadam islam doctrinam perpenrdere curam commisit, quorum nomine sic prolocutus eet eminentissimus cardinalis Contaren!: cius verba ex Nivellio desumpta laudaro breviter sufficiat. „HteC positio, aiebat eminentixsimua cardinalis1, adeo est falsa, odeo repugnans eensui communi, adeo contraria doctrinae Christianae, adeo depravat universi populi christiani gubernationem, ut nihil inveniri poesit perniciosius. Nem per Deum immortalem, nonne liaec positio idololatriam sapit? Cui namque

í Pe. XLIV. δ.

* **Gasp. Contareui rfe *pctaSate clarium* sj Paulum 1П •pistola.**

crvaturao hoc attribui potest, quod actionum suarum volunta» eiue rit *regula?' Et postea: „Pater beatissime, tu, qui doctrina excellis, et rorum experientia nuturalique prudentia plurimum volee, perpende, an ex ban doctrina temero lutherani ansam sumpserint componendi libros do Captivitate Babylonica.... quae enim maior captivitas ot servitus induci potuisset dinstiano jiopulo quam haec, quam profitetur horum jurisperitorum doctrina ?"

Et ita ipsi magnifici.· locuti sunt summi pontifices ul et soipsos generalibus evcloriae canonibus subioctos haberent. Teate· pauci eligentur quoe non citavit reverendissimus Sancti Augustini episcopus. lulius I epistola ad orientali» sic ait1: ‚Jd ad synodi et episcoporum (qui in synodo Nicaena fuerunt) contumeliam vergeret, si quae illi tanto studio veluti Deo praesento egissent, a nobis abrogarentur... nos omnia secundum canoncm feci*mus' Zozimus ad episcopos provinciae Viennensis ct Narbonensis1: „Quod contra statuta patrum... concedere aliquid vel mutaro ne huius quidem sedis possit auctoritas. Apud nos enim inconvulsis radicibus vivit antiquitas, ait ille pontifex maximus, cui decreta patrum sanxero reverentiam". Caclestinus I od episcopos Illyrici haec verba solemnia, undique omnibus nota1: „Dominentur nobis regulae, non eis dominemur: simus subiecti canonibus, cum canonum praecepta servamus". Martinus I ad loannem episcopum4: „Defensores divinorum canonum et custodes sumus, non praevaricatores."

Unum suffecisset monumentum odiicere, ut fecit disertissimus *(multi rident)* Sancti Augustini episcopus, nempe iusiurandum quo se tot saeculis obstrinxerunt et adhuc obstringunt summi pontifices die inaugurationis suae; nempe, profiteor me sacros canones et sacrorum pontificum statuta custodire; quod in professione fidei Pii IV renovatum habemus. Inde summa est assertionis nostrae, illud maioribus nostris tam solemne effatum: canone, non absoluta potestate regitur ecclesia.

V * Assertio. Certissimum tamen apud omnes remanet summum pontificem rationabilibus de causis dispensare posse in omnibus ecclesiasticis statutis: hoo nemo catholicus inficietur. Bossuetius ipse, qui auctoritatem papae simul et episcoporum conciliandam et componendam in supremo vitae suae amore habebat, hoc axioma pronuntiavit: in iuro ecclesiastico papa nihil non potest cum necessitas id postulaverit.

¥VI Assertio. Certissimum est etiam immediatam et ordinariam esse summi pontificis in universam ecclesiam potestatem, et recto quidem et pleno ct exacto sensu. Sed quis iste sensus? Male intellecta verba saepius apud homines maximam adduxerunt perturbationem, ita ut quidam non ignotus scriptor dicere non dubitaverit, potius verbis quam rebus regi et gubernari mundum istum; quod mihi certo non arridet, nisi od necessitatem demonstrandam, ponderando, delimitando, explicando, stricto definiendo quaecumquo.verba, o quibus periculosa ambiguitas in ree ipsas redundaret.

Potestas igitur summi pontificis immediate est hoc sensu, quod immediato n Christo instituta fuerit; ot quando legitime exercetur, haec proprio iure, directo ct immediate subiectoe afficit Ordinaria est summi pontificis potestas in universam ecclesiam hoc sensu, quod primatui ipsi iure divino hate potestas sit adnexa, et quando legitime exercetur, nulla omnino delegatione indigere concipitur. Episcopalis tandem merito appellari potest, prout exercetur in dioecesi urbis Romae, cuius eat et permanebit summus pontifex vere episcopus. Dicemus infra quid de hac voce pro melius proponendum habeamus.

Sed estno ordinaria summi pontificis potestas in hoc sensu, quod ordinario, absque necessitate aut evidenti ecclesiae utilitate iuxta merum beneplacitum et in qualibet dioecesi, prout ordinarius ipse, per se aut per suos munia episcopalia obire possit summus pontifex? Quis non videat cx ista confusione incommoda et dissidia oriunda? Aequivocationem istam gravissimum quid et ecclesiae bono funestissimum afferre posse nemo cordatus non diffitebitur. Atqui quo maiora praevideri possunt incommoda, eo cautius, clarius, securius incedendum, nec ullus terminus quin definiatur, relinquendus.

Do episcopali vero summi pontificis potestate in orbem universum, parcite, eminentissimi patres, omittendam hanc vocem, prout ponitur, necessario arbitror. Vox illa ei memoriae credere fas rit, namquam in ecclesia ad hunc usque diem usurpata esL Provocabat nos eloquentisrimus archiepiscopus Mechimionsis, provocabat nos heri ad concilia oecumenica. Sed pace illius dixenm, ubinam α concilio Nicaeno usque ad Tridentinum concilium, ubinam vel in concilio particulari, ubinam vel in tractatu theologico quolibet, niri forte his diebus editus sit, ubinam assertum fuit umquam episcopalem esse, qua potitur summus pontifex, potestatem in universum orbem? Si adsint textus, textus producantur in medium; et ecoe iis aedificabimur et illapsa verba propere et cum gaudio retractabimus.

Video sano in animadversionibus, quod potestatem episcopalem asserunt textu isto: *Pasce oves moas, pasce agnos meos;* sed in schemate eodem textu adstruitur primatialis potestas. Unde fit ista argumentatio: Vel eodem est potestas episcopalis ao primatialis vel diversa; si eadem, ud quid novum istud verbum inutile saltem et ambiguum in lingua ecclesiae introducere? quare huc usque eodem sensu hoc verbum ne fuit quidem prolatum? Si diversa, quomodo iisdem verbis diversa potestas convenienter asseritur? nemo certe clarum saltem et explanatum hunc loquendi modum inveniet. Dico iterum, si primatialis est et episcopalis summi pontificis potestas ordinaria in sensu obvio et absoluto, ergo erit papa vere cuiuslibet dioecesis episcopus; ergo, ut aiebat olim Gcrsonius, quaelibet cathedralis ecclesia duos liaberot sponsos, papam nempe et episcopum, quod nemo huc usque dixit.

Et cum detur occasio, fas sit mihi unum respondere verbum reverendissimo archiepiscopo, qui heri loqueos de titulis quos sibi tribuebant summi pontifices saeculis prioribus, voluit sanctum Leonem sibi in quadam epistola hunc odseriprisse: „Leo ecclesiae catholicae episcopus." Veniam mihi det reverendissimus archiepiscopus, haeo subscriptio ut subreptitia ab omnibus fere crilicce peritis habetur, et in editionibus melioribus verbi gratia in Quesnelliana et Balleriniana ipsa semper expungitur. Notum eet anta medium aevum numquam hoc vocabulo usos fuisse summos pontifices. Signabant equidem, et ipee sanctus Leo (indo sane error innocuus, involuntoriusl signabat: *Leo catholicae ecclesiae episcopus,* eed addebat verba quae non erant oblivione tradenda, nempe *urbis Romae;* ita ut ista formula rit maior numerus subscriptionum non tantum sancti Leonis, sed per novem saecula fero omnium summorum pontificum; ita non certe semper concludebatur: „Leo catholicae ecclesiae episcopus urbis Romae." In mnnilms sunt libr

1 CousUut *cpp. RIÌ, pontificum* pag. 36I. Consulendus est textas praeeas.

« Ibid. pag. »69.

• Ibid. pag. 1064.

4 Labbe, *collect. concik,* an. 653, tom. VII, pa<. 26, ed. veneL Coleti.

et illos facile est consulere, et veritatem stabilire. Testis est de sancto Leone ipse sanctus Gregorius Magnus qui de titulo smili loquens ait1: „Nullas umquam decessorum mwrum tali vocabulo appellari voluit". Sed hoc tantum de puncto mere historico, quia fateor nunc in «ensu catholico laudandissimo, *ai* hoc verbo dici potest, appellari summum pontificem *episcopus ecclesiae universalis.*

Sed cum mox illustre Gersonii nomen occurrerit, idcirco modo audiatis, eminentissimi et reverendissimi patres, quid senserit de hac salebrosa quaestione magnus ille vir, et quomodo confusa mire distinxerit. Affero textum, quem nuper laudaverat amantissimus Constantinianus episcopus2: ‚JPlenitudo potestatis ecclesiasticae, ait Gersoniua, non potest esso de lege ordinaria, nisi in unico summo pontifice; nec tamen plenitudo papalis potestatis sio intelligenda est quod pro libito possit jurisdictionem in omnes per re vel per alios extraordinarias passim exercere. Sic enim praeindicaret ordinariis qui ius habent immediatum, immo et immediatissimum super plebes eis commissas. Extenditur igitur plenitudo potestatis papae super omnes inferiores, solum quoad potestatem vere episcopalem, dum subest necessitas aut evidens ecclesiae utilitas". Quid his verbis sapientius, quid temperatius, quid eccommodatius? Tota enim quaestio hoc principio regitur olim ab eminentissimo Bertrando Augustodunensi cardinali sanctae Romanae ecclesiae in suo tractatu ad hòc exarato, nempe Christus commisit Petro regimen ecclesiae tantum, quantum necessarium erat et expediebat cum regimine ecclesiae.

Menti nostrae certe iniuriom afferret, qui nostras suspiciones vellet in ipsam venerandam et amantiseimaiu auctoritatem conficere. Avertat Deus quod vel sola cogitatione attingere possim, quod etiam in minimis sapientiae sanctae sedis, moderamini, indefessae ergi omnes ecclesias devotioni quidquam detrahere velim. Nonne ipse sanctus Gregorius Magnus iam laudatus (quare tam mira verba non repeteremus?) nonne ipse, inquam, dixit3: ‚.Si sua unicuique episcopo iurisdictio non servatur, quid aliud agitur nisi ut per noe per quos ecclesiasticus ordo custodiri debuit, confundatur?" Meminisse iuvat Iomnem XVIII, cum deceptui et illusus absolvisset quemdam comitem Pontium nomino ab episcopis nostrae Anerniao excommunicatum, illis de hoc facto dolentibus respondisso4; ..Profiteor omnibus consacerdotibus meis ubique terrarum, adiutorem me potius et consolatorem erae, quam contradictorem. Itaque illam absolutionem, quam vostro excommunicato ignoranter dederam, et ille fraudulenter aocepit, irritam facio et cassam. Absit schisma a me et coepiscopi» meis."

Attamen, eminentissimi ao reverendissimi pairee, quis negaro audeat historiam consulendo, quamlibet ecclesiasticam historiam, infelicioribus quibusdam temporibus magna in orbe exorta esso mala ex iurisdictinnis episcopalis neglectu aut contemptu? Unum tantum testimonium afferam, nempe sancti Bernardi, illius doctoris, qui miro flagrabat amore et zelo erga sanctam solem. Scribens od Innocentium II sio locutus »t: „Vox una omnium, qui fideli apud nos cura populis praesunt, nampe iustitiam in ecclesia deperire, annaliori ecclesiae claves, episcopalem omnino vilescere auctoritatem. .. Quique flagitiosi de A populo aut de clero currunt ad vos: redeuntes iactant se obtinuisse tutores, quos mugis sensisse debuerant ultores,.. Amici confunduntur, fidelibus insultatur, episcopi ubique veniunt in ludibrium et contemptum ; quorum dum iudicia contemnuntur, vostrae quoquo plurimum derogatur auctoritati. Ipsi enim sunt, qui honorem vestrum zelant, qui pro vestra consolatione laborant fideliter, sed vereor ne efficaciter." Haec sanctus Bernardus epist. 178.

En lugendus ecclesiae status tempore isto. Nam si tantum in textibus nostris et orationibus unam veri faciem ostendimus, non ecclcsiao bono et veritati ipsi consulimus; sed quod pluries iam evenit temporum et hominum culpa, quod pluries iam Deus permisit, illud iterum in futuro poterit redire; et quod esset detrimento pro ecclesia sancta nostra hisco praesertim diebus, in quibus ubique impugnatur auctoritas etiam in suo legitimo usu, a fortiori in suis poesibilibus B excessibus,

Quae autem insufficienter dixi, ea contrahero in sequentibus emendationibus «ifficiat, quas benevolentiae vestrae commendo: 1 * emendatio, vox ‚episcopalis" utpote inaudita et periculosis interpretationibus favens omnino eradatur; 2° sio reformetur secunda phrasis paragraph! tertiae; *tantum abest, ut haec summi pontifici» potestas* (haec est additio), *quae se. nmonc< ecclesiae revereri et servare semper professa est* etc.; 3· post verba sancti Gregorii omnino miranda „meus honor est honor universalis ecclesiae etc." addantur haec alia non minus eximia eiusdem maximi pontificis: *Si sua unicuique episcopo iurùdictio non servatur, quid aliud agitur* nwi *ut per nos, per quos ecclesiasticus custodiri debet ordo, confundatur?*

Tandem assentior observationi ab illustrissimo episcopo Aurelianensi enunciatae in finem, nempe C quod semper appellari possit ad summum pontificem, sed tamen regulariter loquendo nonnisi in exceptionibus non omissis canonicae iurisdictionis gradibus.

Et haec vestro sapientissimo iudicio submitto.

## ORATIO

*reverendi pains domini Pantalconis Dlonserrat y Navarro episcopi Barcinonensis'.*

Eminentissimi praesides, eminentissimi ac reverendissimi pairee.

Divina eloquia venerandaque traditio, oecumenicorum quoque conciliorum canones, sanctorum patrum effata mirifice illustrant Romani pontificis in universam ecclesiam primatum, qui beati Petri principia apostolorum «t successor. Attamen etsi hoc luculenter oc perspicuo demonstrent verba a tot tantisque oraculis D prolata, d m etiam in hoo ©ecumenico concilio Vaticano, in Spiritu sancto congregati, huic sapientiae Filii Dei vivi aedificio non perfunctoriam manum apponimus, ut illud appareat splendidius ac roboratum unanimi patrum consensione, eo quidem pacto ut dum ostenditur fidelibus tamquam euoo fidei visibile fundamentum, eodem tempore finnatis in ipso episcoporum particularium iuribus, adversus ictus inimicorum ecclesiae se exhibeat validior eius vigor.

Ad hunc felicem finem obtinendum, tutum iter nobis parare curaverunt deputation^ de fido praedari patres in reformati schematis capite III, illud initiando definitione concilii Florentini circa primatum. Et certe post celeberrima illius synodi verba

1 A4 Euleriani ♦pix^para lib. Y1Π, eplit 80 indict. I; P. L. LUTU, 933 d.

1 D« putwt *tedt». d it Crrijin» iurta d* in epilogo Î Cbncwdvj fuod.

' Ad Roamun defensorem lib. XI, epirt. 87, P.L· LXXV1I, 1160 x.

4 Ubbe, otfrct amat, tom. XI. sot 1S50. «L tenet Celeti (Matii, XΠ, 647].

» Argumentara: .Epixopus Bardnane&sia nonuallU premióte sil explicandam capitia bula· doctrinara proposuit emen. dationes 7, 41, ·BΛ

consisterò potuissent, cum in illa'statuatur Romano pontifici tamquam successori beati Petri totiusque ecclceioo capiti pascendi, regendi, gubernandi ecclesiam universalem a Christo plenam potestatem datam esse. Porro haec potestas pascendi et regendi universalem ecclesiam non est tantum honoris et inspectionis, sed vis continuae actionis super gregem; neo limitationem seu modum imponunt verba illa so gerendi iuxta sacrorum canonum instituta, quae sapienter adiccta sunt ipsi canoni. Illa enim nihil detrahunt potestatis plenitudini, cum nullo pacto consistere posait principatus qui arbitrarie extra legem so gerat, sed qui gubernat explicando, interpretando ac modificando leges pro publica necessitate.

Ut iis et aliis suppositis limitationibus obviaretur, patres deputation» nobis proposuerunt doctrinam paragraph! tertiae tamquam consectarium seu interpretationem canonis laudati concilii Florentini. Vcrumtamen illa non arridot pluribus patribus, tum quia B iura Romani pontificis explicantur, suo iud'cio, nimis late et cum diminutions seu periculo diminutionis iurium episcopalium, tum quia termini, quibus proponitur utraque iurisdictio, implicant inter so. Plusquam impendam operam in his solvendis obiectionibus, quia tempus non permittit et quia alii patres iam egregie fecerunt, hoc tantum est proponendum, ut aliqua formula brevior ac clarior adoptari posait, qua divina iura Romanae sedis declaremus ac pandamus fidelibus, non aequivoco nec minus obscuro modo, immo in quantum fieri potest, iisdem verbis ab ecclesiae patribus arreptisl et usu saeculorum iam consecratis, ne forte aliquid a concilio Vaticano doceri videatur, quod recedat a doctrina revelata atque definita ac praescriptione longissimi temporis firmata. Hac extrínseca ratione ductus, non minus quam aliis argumentis ad rei essentiam pertinentibus, nonnullas etsi non accurato stylo nec longas animodversiones ‹ circa aliqua verba in § 2 schematis exorata, quae novitatem aliquam redolere ridentur, vestro sapienti iudicio propono, itemquo formulam quae advereantee opiniones in hac unitatis causa conciliare posait

Si in profanis disciplinis sunt quaedam verba voluti sacramentaba, ita ut ipsis nulla additio aut immutatio accedere quoat absque erroris periculo, cavendum nobis est ut omnis ambiguitas tollatur, cum agitur de definiendo oc proponendo fidelibus sacram doctrinam, quam veram et pronti de fido babero debent Definitionis termini consentanee conveniant et accommodati sint usui recepto loquendi, ita ut aequo dici possint expressio genuina illius sensus seu conscientiae populi, quao, ait Melchior Canus, non parvi momenti argumentum efficit, quando agitur de rebus fidei. En, reverendissimi patra, ratio qua mihi et aliis quamplurimis patribus, qui manum in hoc concilio apponimus, ut primatus Ro- D mani pontificis hoc momento elevetur in faciem populorum omnibus propriis ac divinis praerogativis decoratus, non arridet, quod summus principatus enper universam ecclesiam, ut ait concilium Lugdunense, sive imperii summi potestas, qimo· superexeo)lens et maiestatica merito dici posset, coaequetur non tantum sonitu vocum, sed etiam confundatur idearum significatione cum potestate communi episcopali ordinaria, qua quisque potitur in ecclesia antistes seu praelatus erga singulas ecclesias ac personas sibi assignatas. Nam etsi illa praebeatur extension© distincta ab ùta in eo, quod primatus auctoritas immediate exercetur ac se extendit ad universos pastoree et fideles particularium ecclesiarum tam seorsum singulos quam simul omnes, hoc tamen pacto potius dici debet meo iudicio suprema, ordinaria, papolis, sive pontificio, quam episcopalis atque ordinaria, iuridico loquendi modo inspecto.

Caeterum denominationes eae iam proprium ius aequisivisse historice constat, ex quo tempore Romani pontifices papae commune nomen caeteris episcopis sibi tamquam peculiare vindicaverunt in epistolis decretalibus ad episcopos et fideles seorsum directis; quo factum est, ut secundum usum omnium ecclesiarum iurisdictio Romani pontificis peculiare sortita sit nomen, quo maicatatem seu primatus potestatem meliori explicet modo. Attamen praecipue Romani pontificis jurisdictionem debemus dicere ordinariam, tamquam primatus officium divinitus traditum exercendum, eo intuitu quo concilium Lateranense IV talem appellationem significavit convenire, scilicet cum Romanus pontifex virtute sui principatus providet erga ea, quao reapiciunt ad conservationem unitatis, uti societatis christionao vitam; ad quod obiectum referuntur non tantum definitiones circa fidem et mores et erga cultum, sed etiam leges generales disciplinae, quibus principia universalis oeconomiae ecclesiae stabiliuntur, seu moderantur, sive dispensantur.

lamvero cum od singulas causas aut personas seorsum descendit actio jurisdictionis pontificiae, extra casum appellationis seu supplendae negligcntiae inferiorum, tunc iuridico loquendi modo potius dici debet Romanum pontificem agere iurisdictione extraordinaria sive supremi imperii, qua potuit iuxta concilium Tndentinum causas criminum graviorum suo iudicio reservare, itemque exemptiones a iurisdictione episcopali pro utilitate ecclesiae concedere in favorem locorum aut personarum. Breviori forma: iuxta iuris publici principia ac iuxta sensum plurium scriptorum possumus dicere, potestatem primatus sanctae sedis, ecu iurisdictionem in Romano pontifice esae ordinariam in quantum est directu ad servandam continuam unitatem, quae intime cohaeret bono generali et concordiae universali; sed etiam noe possumus tamen illam appellaro extraordinariam et immediatam, dum praevenit aut sibi reservat aliquas causas, eveniente aliquo motivo extraordinario. Sed quomodocumque agat, certum est potestatem primatus sanctae sedis extendi ad ecclesiam universalem.

Id ipsum probant testimonia omni aevo ac in omni regione exhibita. Ut vero de ecclesia Hispaniae, quae remotissima erat a sede apostolica, tantisper loquar, sufficit mihi mentionem facere de veneranda illa epistola concilii primi Tarraconensis od Hilarum papam missa, in qua illum alloquuntur patres tamquam Petri principatum tenentem, unde nihil orrore, nihil praesumptione, sed pontificali totum deliberatione praecipitur; profitent» omnes Hispaniae citerioris congregati episcopi, se ad sanctam sedem Romanam accedere, ut legibus generalibus r concilio Nicaeno latis iam invalescentibus robur ac vim darent, Romanum pontificem igitur tamquam disciplinae generalis custodem ac moderationem ordinarium considerant».

Vicissim eamdem rationem agendi videtur hibuise Siricins popa respondens ad Himerium, eiusdem Tarraronensis provinciae archiepiscopum, super aliis quaestionibus ad baptismum ct ordinationem pertinentibus et eidem pontifici proponitis. In hao decretali epistola quae prima inter indubitatas locum habet, illa notatu digna inveniuntur, solum Romani pontificis supremam decisionem constituere pose

» An *aettfiû**

1 Thiel, *Editiciae* Aawonprum toa. 1. pac- 155

' Ixbbe. *eoUrd* toa. II. 1219. M rrart. Ctletì; Maasi. III. tóS.

legem generalem et condere et solutionem definitivam dare. Quae quidem verba illud praecipue innuunt, Romanum pontificem exercere ordinarie eupremarn ac universalem primatus jurisdictionem, dum collectivo complectitur ecclesiae aut personas, extraordinariam vero vel episcopalem, cum ad singulos praelatos aut fideles morsum *se* protendit; quod aliquando etiam egisse constat Romanam sedem in Hispania, uti accidit in causa Basilidis et Martialis episcopi libellatici et in causa Silvani Caloguritani ac Nundinarii Barcinonensis contra canones ordinarios.

Omitto alia exempla quae adducere possem ex epistola sancti Hormisdao papas tradentis regulas, ecu formulam fidei, quibus clerici graeci immigrantes in Hispaniam se subiicere deberent, et ex alia sancti Leonis Π ad episcopos Hispaniae directa; in quibus clare apparet duplex respectus exercitii jurisdictionis Romani pontificis, scilicet ordinariae et extraordinariae. At in utroque casu immediata sou pontificalis suprema B magis, quam episcopalis ac communis praelucet iurisdictio. Et quaero, quid necessitatis habet primatus hujuscemodi qualificationis, quando nemo inficias ibit Romanam jurisdictionem protendi posse ad universalem «ckeiam ct universas personas in ea constitutas? Parum certe proderit nomen jurisdictionis, quam Romanus pontifex accepit per Petrum a Domino nostro lesu Christo dono speciali clavium regni caelorum, immo et boc vocabulo *episcopali* forsan dubitationem et implicationem induceremus.

Non vero haec quaestio ut dicitur est quaestio verborum, sed est res magni momenti, quando verba significant aliquam rem gravem. Ideo quaecumque sit acceptio vocum rive verborum, quae in schemate inveniuntur, directe et profundo considerari debenL Si tamen acceptentur art reiiciantur animadtendones, semper verum erit, auctoritatem Romani pontificis et auctoritatem episcoporum altius esse fundatas, scilicet in verbo Domiui quod numqunm transit. Hoc verbum considerat eruditissimus sanctus Pacíanus, praedecessor meus episcopus Barcinonensis, his verbis designans utramque potestatem summi pontificis et episcoporum1: „Ideo ad unum Petrum loquutus est Dominus ut unitatem firmaret ex uno... et omnes episcopi essemus in illo... Etri nos temerarie pro peccatis nostris episcopi nomen vindicamus, Deus illud sanctorum et apostolorum cathedram habentibus non negabit, quod episcopi unici sui nomen ❦nduisit 44

His vero prachobitis *{signa defatigationis)...* Hos vero animadversiones propono, ut capite 1H nobis proposito, seu post ultimam phrasim paragraph! primae huius capitis ΠΙ addantur haec: *Ac praecipue* w *synodo Tridentina cap. VI! un. XIV de poenitentia, dum declaratur: merito pontifices maximi pro suprema potestate sibi in universa ecclesia tradita causas aliquas criminum suo potuerunt peculiari iudiào* D *reservare.* Quae verba continuata poet illa a concilio Florentino de primatu Romani pontificis prolata mihi sufficere ridentur, ut iurisdictio eiusdem primatus sarta tcctaque servetur, et omnem ambiguitatem excludunt circa extensionem ad ecclesiae particulares et iingulas personas seorsum consideratas, cum relinquitur sapientiae sanctae sedis huius supremae iurisdictionis adimplendae ratio juxta necessitate atque utilitatem occksianim, quibus semper consulere studuit; aut ai huiunmodi forma non sufficere censealur, propono ut verba, quibus incipit paragraphus A secunda capitis tertii supprimantur usquo ad illa „cuiufcumque ritus et dignitatis'¼, ot illorum loco apponantur: *Docemus proinde hanc primatus sanctae sedis potestatem, quae ad ecclesiam universalem te extendit, esse ordinariam et immediatam, in quantum ex officio primatus destinatur ad conservationem unitatis intime coniunctae cum bono generali et concardia universali, quin nihil impediat, quod Romanus pontifex illam extraordinarie exerceat erga particularium ecclesiarum cuiuscumque ritus et dignitatis pastores atque fideles, dum talus ecclesiae id postulet.*

Ut in paragraphe tertia post verba „episcopolis iurisdicrionis ❦otentati' subdantur linee alia: *Qua episcopi ut apostolorum ❦uccessore et ab Spiritu sancto positi tamquam particularium ecclesiarum pastores assignatos sibi greges* etc.

Ut in canone IH pog. 15 lin. 13 [7 D,] post |>articulam copulativam lrrivo“ intercaletur hoc adverbium *extraordinariam.*

Haec sunt quae pro meo captti vobis proponenda habui.

Hic autem interrupta disceptatio est, et cniinentiuimus primus praeses patres dimittens ait:

„.Proxima congregatio generalis habebitur crastina dio, hora octava cum dimidio, in qua continuabitur discussio specialis schematis ❦propositi. ¼

## 27.

## Congregatio generalis sexagesima nona.

1870 iunii 11.

Die sabbati 11 iunii 1870 hora octava cum dimidio ante meridiem, in conciliari aula Vaticanae patriarchal^ basilicae, generalis reverendissimorum patrum congregatio habita est ; cui interfuerunt quingenti triginta sex patres, nempe 31 cardinales, 8 patriarchae, 9 primates, 71 archiepiscopi, 383 episcopi, 4 abbates nullius dioecesis, 11 abbates generales sive praesides congregationum ordinum monasticorum, "usum mitrae habentes, 19 generales et vicarii generales; quorum omnium nomina, quao per assignatores locorum accurate descripta fuerunt, exhibet indiculus patrum sexagesimae nonae congregationis generalis, qui inter acta concilii asservatur.

Reverendus pater dominus Georgius Errington arcliicpiscopus Trapezuntinus missam lectam celebravit Qua absoluta, ct recitata oratione *Adsumus Domine* etc., eminentissimus primus praeses iusait relationem perlegi iudicum excusationum, in qua habebatur reverendissimos patres Marcellum Touvier episcopum Olenensem et vicarium apostolicum Abyssinien, necnon Franciscum Raynaudi episcopum Aegensem et vicarium apostolicum Sophiae et Philippopolis veniam discedendi petiisse ob proesenlisrima pericula animarum curae ipsorum commissarum novissime valde aucta.

Interrogatis autem de more patribus, et «urgentibus pene omnibus, idem eminentisaimus praeses declaravit causam discedendi α congregatione generali fuisse admissam. Deinde subiunxit:

„Proscquamur nuno discussionem specialem tertii capitis schematis constitutionis primae de ecclesia Christi,'de quo adhuc veniam loquendi petiit reverendissimus dominus Ludovicus Haynald archiepiscopus Colarenáis.44

Poet liare od ainbonem successive vocati eunt episco|ru< Magno-Varadinensis ritus rumeni, episcopus Massiliensis, episcopus Solutiorum, episcopus Oranensis, episcopus ❦Vapinrenst episcopus I' linenris, et abîme Sancti Pnuli dc Urbe

' Eptrt. Ill U Syoprori&aum. Ct Uigne, P. L, X1Π, 1071 ·, ❦n ❦m virtatiSu lettiouiboi.

1 Epic. I U Symprxlxaan, Ibid. 1067 0.

## ORATIO

*reverendi ꝑatri domini losephi Papp-Szilágyi episcopi Magno-Varadincnsis ritus rumenil.*

Sancti concilii patrea.

Hodie ego inter voe causam graccao orientalis cocleeiao pretiosissimae quondam sororis, quam a nobis haedum separatam esae dolemus, agam, dum de apostolico Romani pontificis primatu in universa ecclesia discussionem instituimus. Obiectum magnum, obiectum magni ponderis cet¡ ideo sermoni meo favete, ut in bao causa rodum iudicium proferre valeatis.

Dum anno 1G9O§ natio mea Rumena, seu sicut eo dicit Romana, unionem a schismate graoco cum sancta Romana ecclesia amplexa est, in instrumento synodali per tunc metropolitam Aliumasium et omnes protopresbyleroa nationis subscripto sequentia expressa sunt·: „Cum super omnia salutis animae eurum habere debeamus, unionem cum sancta Romano-catholica ecclesia amplectimur, atque profitemur noe omnia erodero et confiteri quao sancta Romano-catEolica ecclesia credit, docet atque confitetur, imprimis autem quatuor puncta, in quibus adusque differre videbamur, quemadmodum in concilio Florentino definita sunt, atquo etiam Romanum pontificem in totum orbem tenero primatum, Romanum pontificem esso vicarium Christi totiusquo gregis Domini pastorem, rectorem ot gubernatorem in boato Petro a Christo Domino institutum.4' Et ego saluto definitionem concilii Florentini in hoc nostro schemate reproductam tamquam basim unionis nationis meae cum ecclesia matre Romano. Hunc primatum Romani pontificis in definitione concilii Florentini expressum omni tempore agnovit graeca ecclesia, prout praeter omnem antiquitatem etiam concilia universalia, acta conciliorum et canones conciliorum testimonium ferunt Ergo in definitione concilii Florentini apte omnino provocatur ad acta conciliorum et canones, quia, dico, praeter omnem antiquitatem hi canones et acta conciliorum testimonium praebent do exercito Romani pontificis iu totam ecclesiam primatu. Et ego ieor hunc esse sensum verborum, non autem restrictivum potestatis Romani pontificis, qui cum sit primas et primus, ab iis qui subordinati sunt, dependere omnino non potest.

Sed hunc primatum Petri agnoscunt etiam chinino Graeci schismatici, qui nobiscum in oratione absolutionis defunctorum α censuris ecclesiasticis ita precantur: „Domino multum misericors, Domine Iceu Christe Deus noster, qui super principem apostolorum et discipulorum tuorum Petrum aedificasti ecclesiam tuam, et illi dedisti claves regni caelorum, et illi et caeteris apostolis dedisti omnem potestatem, ut quodcumquo illi ligaverint in terra, sit ligatum ot in caelo, et quod solutum fuerit in terra, sit solutum et in caelo etc."; etsi Graeci schismatici successionem Romani pontificis in confesso Petri primatu negent, dicente graeco Helia Monista * in suo opusculo *Lapis offendiculi*1 „Noccssariam non eet, at accuratius perquiramus qualis inter caeteros apostolos fuerit Petrus. Esto quod fuerit ille talis, qualem Latini aiunt illum fuisse, et etiam maior, quid hoc ad papam? quod indo commodum in Romanum redundat episcopum?4ǂ Et deindo prosequitur1: „Petrus fuit vicarius Christi, et quanta Christus cum in terris ageret, praeditus erat inter apoetoloe potestate, tantam1 Petrus, postquam Christus sublimis raptus fuisset, ĕr eosdem apostolos obtinuit potestatem.44 Ergo Graeci schismatici primatum Petri orthodoxissime asserunt, sed negant perpetuitatem primatus in ecclesia Chnsti; cum tamen primatum Christus posuit fundamentum ecclesiae suae, ita ut, everso hoc fundamento, ipsum ecclesiae aedificium corruere atquo existentia ecclesiae cessare debeat, patula est Graecorum schismaticorum aberratio.

Ego autem cum solatio conspicio definitionem concilii Florentini de successione Romani pontificis in prirnatu Potri; et haec definitio concilii Florentini clarissima est, plenissima est, complectitur enim omnia illa quaecumque do Romani pontificis primatu credi et asseri poesunt. Romanus pontifex est vicarius Christi, vicarius Christi in pastoratu totius gregis, loco Christi pascit et gubernat ecclesiam. Ergo consequentia eet quod omnis, qui in ecclesia eat, Romano pontifici vicario Christi obediens esso debeat; quoniam qui vicario Christi non obedit, ipsi Christo non obediL

Romanus pontifex iuxta definitionem concilii Florentini est caput universalis ecclesiae Christi; caput in corpore dirigit operationem membrorum, ct Romanus pontifex caput universalis Christi ecclesiae excitat et dirigit omnes viros, quao eunt in ecclesia, ut harmonice coeperentur ad finem ecclesiae consequendum.

Romanus pontifex est rector et gubernator universalis Christi ecclesiae: ergo leges fert pro tota ecclesia etiam disciplinares. Quoad quod observari debet, quod Romani pontifices relato ad disciplinam aliter versati fuerint relato ad ecclesiam orientalem et aliter relate ad ecclesiam occidentalem. Dum enim Romani pontifices in Occidente decretalibus rem disciplinae moderabantur, in Oriente disciplinam stabiliverunt per confirmationem canonum et legum ecclesiasticarum in generalibus conciliis in Oriente celebratis statutarum; quae leges ecclesiae per Romanum pontificem approbatae constituunt disciplinam ecclesiae orientalis hodio quoque.

Sed Romanus pontifex in toto orbe christiano primatum tenet; Romanus pontifex primus pastorum ret; ergo primus qui potestatem iurisdictionis habet in totum gregemT et qui habet totum, habet etiam partes, consequenter primam potestatem habet Romanus pontifex in peculiares greges. Romanus pontifex eet unus est primus, et in hoo uno pastore grex Christi unus est, quemadmodum ait divus Cyprianus: ‚JEtri pastores multi sunt, grex tamen unus eet"

Haoc clarissima sunt, patula sunt ex ipso sensu litterali definitionis concilii Florentini, et de his agit paragraph useeeunda capitis ILL Et tamen poet meem confessionem veram et ex intima convictione profectam, de primatu Romani pontificis, admiratio voe subibit si ex ore meo audiatis modo paragrupbuni secundam una cum canone ei correspondente eviiiittcodam ct expungendam esse.

› **Argumentum: .EpLieopus Magao-Varadienals ecclesiam rumenim acceptasse a tempore ipro unionis restitutae definitionem condili Fiorentini, et fuperfluam esse ei aliquid addere- Expunçrndam paraçraphum ĕcundaxn una cum relativo canone. In paragraphe quarta aliquid addendam quo innnatar eupremam Romani pontifide potestatem non opponi iuribus episcoporum qui a Spiritu sancto positi sunt regere ecclesiam Dei. Expungenda ea quae respiciunt immediatam Romani pontificia potestatem- Ex paragraphia tertia et quarta unam conficiendam. Hinc emendatione· proposuit 85, 64, ĕ5.·**

1 **Immo *1700.***

• **Mansi. XXXVI«-r, col. 703** bl

‹ **Seu potias *Elias ¡¿ignoti,* cuius opusculum cui titulus *Πἰτ α αχατΑάλον* primam Liviae prodiit anno 1718, morque latine redditum item Lipsiae eum textu graeco cusum fuit anno 1752, bcc praenotato titulo: *Lapu odienti,* nb qo» ab oratore citator.**

1 **Op. dt, p. 181.**

» **Ib>L, p. 132**

› ***tardum* el. VaU**

Rationes eunt, quia ego ex definitione dogmatica id totum exmissum desidero, quod ut superfluum, aut non plene clarum, aut disputabile eet. Insuper expungendam hanc paragraphам censeo, propterea quia in hac paragrapho occurrunt expressiones, quae gravem anxietatem producere possunt Legimus in hac paragraphe „cuiuscumque ritus et dignitatis", ubi omissum est, et forsan dici debuisset, *etiamsi patriarchate, Gneá* schismatici in illam possunt venire opinionem, immo sententiam hic per haec verba „cuiascumque ritus et dignitatis" derogare voluisse concilium Vaticanum concilio Florentino, in specie rerbis illis *salvis iuribus et privilegiis patriarcharum orientalium.* Et in hoc sensu tanto magis confirmabuntur, quoniam illa verba „.salvis iuribus et privilegiis patriarcharum orientalium" in reproducía in hoo schemate definitione florentina omnino exmisaa sunL Et dicent Graeci, hoc significat foedus frangere, quia verba illa in definitione florentina ‚salvia ětc. 1 erant B conditio sine qua non unionis Graecorum cum eccleeia latina; et sin Graeci illi schismatici per hanc definitionem concilii Vaticani non modo non desarmabuntur, verum etiam ex definitione concilii Vaticani nova capient arma ad suum schisma defendendum, sustentandum et justificandum. Vult mundus decipi, ergo decipiatur; sed decipiatur sua propria culpa, non autem culpa nostra.

Aliud quod occurrit in hao secunda paragrapho est commemoratio disciplinae, haud dubie etiam tendentiose ad disciplinam ecclesiae orientalis, ut nimirum illa possit de plenitudine potestatis pontificiae edam mutari, aut disciplinae ecclesiae latinas ex toto assimilati. Disciplina orientalis et occidentalis ecclesiae una est eo respectu, quia et una et alia disciplina catholica est Disciplinam enim orientalis ecclesiae faciunt ecclesiae leges, canones universalium concilio- C rum per summum Romanum pontificem approbatorum, quae non catholica esse non poesunL Ecclesia orientalis et occidentalis sunt sorores duae, quae externa forma et specie ab invicem differunt, sicut a ▾obis externa forma differo; sed tamen sunt soror», sunt acqualee eiusdem dulcis matris ecclesiae filiae.

Sed disciplina perfici poteeL Omnino disciplina perfici potest, ct n» volumus perficere nostram disciplinam, et noe volumus vobiecum, fratres latini, aemulari charismata meliora ad nostram et nostri gregis maiorem sanctificationem. Tamen etiam Pidalion Constantinopolitanuml dicit in aliquo Joco: „Etiam nos quae bona aunt Latinorum acceptamus"; et eoce dos hic praesentes de ecclesia graeca etiam acceptamus hic in concilio quao nobis congrua sunt Acceptavimus constitutionem de visitatione dioeceeeon, de vicario episcopali, do sede vacante, de vicario capitulari , quae omnia in nostro codice non sunt, et a vobis libentissime acceptavimus. Ergo noe perficiemus D nostram disciplinam in synodis nostris provincialibus cum approbatione sanctae sedis apostólicas, prudenter tamen, circumspecte, sine conturbatione animorum, quoniam scitis vos valde bene quod Graeci mordicitus adhaereant paternis suis traditionibus. Sed dico, faciamus nos ipsi opportuna pro crescente populi nostri et cleri intelligentia: saltus noe in natura physica neo in morali datur.

Sed hio nolumus exprimere istam disciplinam in schemate dogmatico: quare? quia disciplina magna ex parte cum ipso ritu ooniuncta est, ac proinde, mutatione facta disciplinae, ipse ritus tangetur et magnam excitabit anxietatem in populo graeco, ai Homa-

» n^4sJb«v tsc
«aJ riwiohri; * · /rzl^siaç. la-fot, Upalas

nus pontifex de plenitudine potestatis suae disciplinam ecclesiae orientalis etsi catholicam mutaret; timerent enim praemissa mutatione disciplinae ecquuturam mutationem ipsius ritus: ritus autem orientalibus idem est cum religione. Quare ? quia libri rituales et liturgici complectuntur dogmata religionis et depositum fidei, depositum fidei illud, quod omnia dogmata catholicae religionis in se complectitur, ipsum dogma de primatu Romani pontificis atque de infallibilitate magisterii eius, longe clarius, longe evidentius quam apud theologos scholasticos invenitur, qui interdum speculantur et ratiocinantur sine historia, cum tamen scire deberent, historiam esse testem temporum, lucem et praeconem veritatis atque magistram vitae.

Dico in libris liturgici et choralibus eccleeiao graecae omnia dogmata ecclesiae catholicae comprehendi; et bene animadvertit arcbiepiscopus ex Corful, veniet tempus cum, animorum Graecorum cum latinis reconciliatione obtenta, omnia dogmata catholica, quae in deposito ecclesiae orientalis deposita sunt et complexa, illis fient clara, et post animorum et charitatis reconciliationem sequetur etiam confessio omnis veritatis catholicae: ergo primo est chantas, primo est reconciliatio animorum. Sed, sancti concilii patres, si in publicis legum tabulis ritus noster ritus paganos compelletur, ai noster ritus tantam toleratus dicatur, si dicatur ritus latinos est primus, deinde secundus graecus, nonno haec humiliatio eet pro nobis? In ecclesia Christi non est discrimen lodaei et Graeci: totum quod est catholicum, aequale est; ergo non datur primus neque secundus, sed omnes fratres sunt; et ideo aequalis acetimotio non conturbat fratres. Ex his rationum momentis ego istam paragraphum secundam e schemate nostro simpliciter exmittendam esse puto, una cum correspondento canone tertio.

Et vobis solemniter hicee declaro, si istam paragraphum, quao superflua est, nam definitio concilii Florentini clarissima eet, non exmiseritis ex hoo schemate et a definitione concilii Vaticani, tunc pro omni aeternitate clausistis portam, et quidem clausistis clavibus Petri, ita ut numquam amplius sit possibilis ecclesiae orientalis ad sacram unionem reversio. Quod ut non fiat, sincere dicam vobis, quid adhuc faciendum ait. Et hoc in eo constat, exmissa paragrapho secunda, immediate post definitionem concilii Florentini dicatur: *Haec est catholicae veritatis doctrina, a qua deviare salva fide et salute nemo potest;* deinde addatur, hoo est, paragraphus tertia ita modificata adoptetur: *Haec tamen Romani pontificis inter episcopos primatus potestas non excludit aut supprimit potestatem regiminis propriam episcoporum, qui positi sunt iuxta Apostolum a Spiritu sancto regere ecclesiam Dà, et ad hoc Spiritum sanctum in consecratione episcopali obtinent; proinde episcopi Romano pontifici coniuncti, et ei qua totius gregis dominici principali pastori subordinati, non tantum particulares suos greges potestate iuris divini regunt et gubernant,* rerum *etiam eum summo pontifice sollicitudinem totius ecclesiae sustinent, atque cum eodem pontifice pro tota ecclesia legislatores et indices sunt; adeoque regimen ecclesiae in episcopatu cum summo pontifice primate suo consistit, seu regimen ecclesiae est Petroaposlolicum.* Tum addatur: *Qua ratione etiam salva sunt iura et privilegia patriarcharum orientalium, quemadmodum in concilio Florentino continetur.*

Haec propterea ita expreesa «ae desidero in schemate nostro vel in definitione concilii Vaticani

» Vide orationem ab archlepUeopo Corcyrenri In ccugregatSone fenerali d. VO mali 1870 habiUm aspra coL 1B1-66.

dogmatica, ut definitio concilii Vaticani dogmatic i Λ congruat cum confessione ecclesiae orientalia, quae quemadmodum primatum Petri et successoria Romani pontificia clarissimo et evidentissime asserit, ita simul confitetur reliquos etiam apostolos, quorum sucoeesores 'unt episcopi, accepisse in ecclesia regiminis potestatem; ad illos enim dictum est1: *Quaecumque ligaveritis super terram, erunt ligata et* in *caela; et quaecumque solveritis super terram, erunt soluta et in caelo.* Ad illos dictum est': *Docentes servare omnia quaecumquc mandavi vobis; docentes servare mandata;* etB: *Qui vos audit me audit; qui vos spernit me spernit; qui autem me spernit, spernit illum qui misit me. Qui ecclesiam non audierit, sit tibi sicut ethnicus et publicanus.**

Sancti concilii patres, ai in definitione dogmatica exprimatur, sicut exprimi debet, episcopos subordinates esso pontifici tamquam primati, quia Romanum pontificem faciet amplius dependentem a suis B confratribus? Annon confratree illius sunt dependentes ab illo qui eorum primas est? Ergo hic nullus potest subversari scrupulus confitendo id de episcopis, quod est in divina revelatione, quia per id absolute non fit Romanus pontifex dependens ab episcopis, quin pçtius dependentes sunt episcopi a primate suo Romano pontifice. Et si nos per hoo unam ecclesiam salvaremus, et si nos per hoo scandalum quod daretur avertamus, nonne sapientia et prudentia desiderat, ut circumspecte et prudenter versemur etiam in hoc nostro magno magisterio?

Canones qui ad hoc schema de primatu Romani pontificis subiunguntur, primus extra exceptionem est. Secundus posset aptius ita redigi ut in fine dicatur: *aut Romanum pontificem successorem Petri eius primatum in ecclesia non tenere, anathema sit.*

## ORATIO

*reverendi patris domini Caroli Philippi Place episcopi Massiliensis*\

Eminentissimi praesides, eminentissimi ac reverendissimi patres.

Circa verba quae do episcopali Romani pontificis eiusquo immediata et ordinaria potestate dicuntur, pauca animadvertam per modum animadversionis, non sermonem instituens.

Ad episcopalem primo quod spectat potestatem, praemittendum duco nullo modo de vi primatus in se agendum esse ; nam certe tenendum est Christum Dominum Romani pontificis primatui contulisse potestatem plenam atque supremam in universam coclraiam, quod abunde constat tum ex variis Scripturarum locis, iam in huius discussionis decursu recitatis, tum ex traditione constanti, tum ex ipsorum conciliorum definitionibus; sed nullibi legitur, ai mea memoria non me fallit, hanc potestatem dici ac esse episcopalem; numquam vox illa α patribus ac conciliis adhibita eet.

Non is eum qui reperiam in achemate proposito angustioribus arctari limitibus privilegia, qua® primatui conferuntur: illa plus aequo patere potius crederem. Nihilominus non mihi placet vox *episcopalis* in dicto schemate, ideo praecise, quia ei stricte sumatur, hanc summam primatus auctoritatem imminutam exhibet, potius quam adaugeat Romanus pontifex etenim non tantum sacerdotali et episcopali potestate œt insignitus, eed etiam et illi eoli ex omnibus apostolorum successoribus fuere transmissa apostolati^ dignitas et efficacia. Porro ei vox, de qua nunc disputatur, ea quae sunt sacerdotii et episcopatus sufficienter exprimit, do apostolato omnino silet: nullus umquam profiteri excogitavit ad augendam notionem potestatis episcoporum, illam definire parochialem.

Equidem, ut in altera Congregatione fuit observatum, summi pontifices non eemel in variis documentis *episcopi ecclesiae catholicae* vocantur. Sed aliud eat huiusmodi titulo decorari summos pontifioes, aliud episcopalem simpliciter dicere potestatem, quae illis inest. Prius exprimit, quod verissimum eet, summos pontifices potestate episcopali respectu totius ecclesiae gaudere, sed est simplex enuntiatio cuiusdam tituli, qui non excludit alios titulos, qui od idem subiectum competere possunt; posterius vero, cum agitur de condenda definitione, nec adamussim nec adaequata designat potestatem omnem summorum pontificum, quae plus quam episcopalis eet, cum insuper apostolatum amplectatur.

Propter illa motiva, et attendens insuper ad ea, quae obietta fuerunt in antecedentibus congregationibus de aequivocatione vocis *episcopalis,* expostulo ut expuncta illa voce dicatur, potestatem summi pontificis talem esse, qualem concilia ac patres praedicant, hoo est summam et universalem; et ad illud sufficit decretum Florentinum.

Nunc devenio ad voces de immediata et ordinaria Romani pontificis in omnes fideles et pastores potestate. De re ipsa non disputatur inter catholicos; omnes enim profitentur Romanum pontificem iure divino summum ease, eumque summam iurisdictionem exercere posso in tota, qua late patet, ecclesia et in omnibus episcoporum diocesibua Quaestio tota in eo eet, an hae voces in decreto dogmatico et in canone C servari debeant tamquam casent utiles, opportunae aut necessariae. Non ita opinor, et illorum loco substituendum puto verba concilii Lateranensis IV dicenda, Romanae ecclesiae inesse super omnes alias ordinariae potestatis principatum.

Ad sententiam meam adstruendom tres rationes tantum et brevissimas afferam : 1° illa verba sunt nova et non accurata; patres enim ut potestatem summam Romani pontificis exprimerent, numquam dixerunt illam esse ordinariam et immediatam super omnem ecclesiam, sed eam esse summam, supremam et universalem. Hoc autem habet commodi ab antiquitate recepta locutio respectu illius, quao hodie proponitur, quod prior implicite et necessaria coneoquutione dicat praeter et infra pastorem summum et universalem adesse pastores, qui inferiori ac particulari potestate gaudent, dum posterior de istis nihil quidem insinuat, et de potestate Romani pontificis lapitur, veJut ei sola esset ad regendam ecclesiam. Libenter ,ego concedo huiusmodi voces ,.potestas immediata ac ordinaria" usurpatas in nostro schemate positivas esse tantum et offirmantes, non vero negativas: concedo pariter vim earum aliqua ratione innotescere ex iis verbis, quae in paragrapho tertia huius rapitis de potestate ordinaria et immediata episcoporum addita sunt; verum non omnis inde confusio sublata eet. nec difficultas omnis amota de vi ac potestate utriusque vocis. Quae cum ita sint, mihi ridetur opportunum ceee et ferme necessarium ad praecavendas difficultates, ut ab usu aarum vocum recedatur.

Addo secunda quod nulla adeat ratio bisce vocibus utendi ad eminentem primatus dignitatem maiori studio constabiliendam. Ex quo enim Romanus pontifex eet divino iure summus in ecclrem pontifex, ex quo immediate a Christo primatum potestatis

i Matth. XVTII, ia.
« Matth. XXYΠΓ, 20.
• Lac. X, 16.
« Maith. XVIÜ, 20
* Argumentam: .Epiaeopaa Maaaiticniie etaeodatioaw proposait qnae leguntur sub numeri» 23 el 70.a

et jurisdictions in ecclesia habet, ex quo tandem omnes christiani eidem parere tenentur, manifesto sequitur eum semper potestatem summam exercera posse et in fideles universos *et in* ipsos totius ccclôsi&o episcopos, quia pastorum omnium unus ost pastor. Ergo est proreus inutile ad illas novas voces recurrere.

Denique tertium argumentum in eo positum ost, quod ad eorum errorem profligandum, qui eminentem primatus dignitatem minuere et propomodum destruere conantur, alia promptior et securior adest via. Febronius namque, de Dominis, Tomburinius et alii, ut primatus vim ac valorem everterent, excogitata distinctione mediatae et immediatae potestatis, *affirmare non* erubuerunt totam vim silam esse in inspectione et directione, vel in supplenda aliorum negligentia. Sed ad hunc refellendum errorem non est cur ad voces novas recurratur; sufficiens «t et melius., retentis aliis quae ab antiquitate recepimus et a conciliis fuerant comprobata, substituantur dictis in schemate verba concilii Lateranensis IV capita V, iam recitata. Quae quidem verba cohaerent cum illis, quae in fine responsionis datae a Pio VI ad metropolitanos Moguntinum, Trevirensem, Coloniensem, et Salisburgensem leguntor. In hao responsione dc auctoritate poscendi et clavium potestate summus pontifex utitur quidem vocibus immediatae ac ordinaria© potestatis, sed obiter tantum ct una tantum vire, dum de ro fuse loquitur. Postquam verba retulerit Boesueti et Gersonis, concludit in Romano pontifice ose primatum rive principatum super omnem ecclesiam, cumulum scilicet potestatis et ordinariae jurisdictionis super omnes et angulas catholici orbis dioreesea. Huec verba et ea quae ex concilio IV Lateranensi recira-vimus, in schemate usurpanda sunt; ideo loco ..immediatae et ordinariae potestatis" substituendum puto: *ordinariae potestatis principatum.*

Opinio mea firmatur ex agendi ratione praestantisrimerum auctorum thesium, quae in academia theologica in archigymnasio Romano expenduntur. Dum contra Febronium illiusque asseclas veram doctrinam adstruunt, numquam voces *ordinariam* et *immediatam* usurpant. Nam una thesis de ecclesia numero 42 rie se habet: „Summa gubernandi universam ecclesiam pótelas ad Romanos pontifica beati Petri sucweores, Christo ipso auctore, ꝑervenit '; et numero 43 legimus: „Hanc Romani pontificie potestatem male interpretatur Petrus Tomburinius affirmans eam non esse in singulas dioeceses, sed ius tantum curandi ac cavendi, ut leges ab ecclesia conditae ꝵenentur/

Condado, perpensis omnibus motivis supradictis, rie reformandum puto § II et canonem III: *Docemus proinde ac declaramus, summum pontificem habere* in *univertam ecclesiam ordiearíae potestatis principatum, quam quidem potestatem semper exercere, potest super amnes pastores et fideles, qui officio hierarchical subordinationis reraeque obedientiae parere tenentur non solum* m *rebus quae ad fidem et mares...* et reliqua pronti in echemate.

ORATIO

*reverendi patris domini Laurentii Gastaldi episcopi Solutiorum* h

Eminentissimi praeridee, eminentissimi ac reverendissimi potree.

Quae in capite III huius achematis habentur, mihi videntur omnia oee approbanda, et ambonem conscendi ut et ipse operam conferam, si quidem fieri potest, ad diluendas difficultates, quae tum in adnotationibus tum ex hoc ambone propositae fuerunt contra quaedam, quae in hoc capite eunt, praesertim verba *supremam, immediatam, ordinariam, episcopalem potestatem.* Dicam quae ex longo studio et longa meditatione et percurrendo opera sanctorum fratrum mihi videntur vera, omnia submittendo capientissimo vestro iudicio, et certe mentem habens quam maxime alienam ab ulla alicui offensa afferenda.

Imprimis potesiaa Romani pontificis mihi videtur apertissime non solum dicendam esse, sed reapse esse supremam et plenam, non quidem eo sensu, quo nullo limite coarctetur (homines limitibus circumscripti sunt et inter homines nihil sine limitibus e=sc potest), sed ex eo quod haec potestas potest dici absoluta, non tamen sequitur, quod aliqui suspicati sunt et timuerunt, ne dici possit arbitraria. Ne confundamus quod absolulum eet cum arbitrario: absolutum dicitur quod non pendet ab alio, arbitrarium dicitur quod caret omni ratione. Deus absolutissimum ens est, eed in Deo stricte loquendo nihil arbitrarium est; quia omnia in sapientia facit, omnia sapientissime semper facit, in omnibus suis operibus est semper ratio. Summas pontifex propterea potest habere et, arbitror, habet potestatem absolutam, quao scilicet in suo exercitio non pendet a concursu episcoporum. Hoc est quod arbitror dicere velle patres deputatos pro fide in suo schemate, dum dicunt potestatem Romani pontifici» esse plenam, scilicet ita plenam ut possit illam exercere, etiamsi episcopi non concurrant in eius exercitio; adeo ut sua decreta, etiamsi in illis conficiendis episcopi non concurrerint, valere debeant, non possint infirmari; seu non potest dici: hoc decretum non valet, caret suo robore; requirebatur vel antecedens vel sub-equens episcoporum concursus. Hoc sensu dicunt potestatem summi pontificis esse supremam ct plenam: ct cum Dominus noster lesus Christus peculiarem asaislentium promiserit ecclesiae et praesertim capiti, certi esse possumus et debemus hano pote··, ra numquam arbitrariam futuram, Dominum nostrum ita semper adfuturum esse suo vicario, ut nihil faciat, nihil decernat, quod obsit animarum sanctificationi, quod possit nocere bono, ob quod ecclesia statuta eet, scilicet maior Dei gloria et animarum salus.

Haec potestas suprema evidenter constat ex verbis Christi ad Petrum[1]: *Tu es Petrus et super hanc petram.* Haec verba mihi apertissima apparent, et omnes Iteri laetati sumus, quando audiebamus doctissimum Aurelianensem episcopum tanto vocis robore odserentem, haec verba in genuino eorum sensu accepta, primatum summi pontificis evidenter statuere, quia certe non sine moerore legebamus in quibusdam odnotationibus haec verba, aliter esse interpretanda, non ■ine moerore legebamus interpretationem quam lutherani et calviniani dant his verbis, ut illi» auferant vim ad statuendum summi pontificis primatum. Om-' nee putre» graeci et latini, paucissimis exceptis, haec verba: *super hanc petram,* attribuunt Petro ipei. Aliqui sunt qui in hisce verbis vident confeesioncyn et fidem, eed non fidem generatim sumptam, verum fidem quam Petrus confessus est, quasi nempe Dominus noster ita dixerit Petro: fundamentum omnium dogmatum ecclesiae est divinitas mea et confessio meae divinitatis (quia certe nisi crederemus Christum osse Deum, omnia ruerent); sed tu desti-

» Ancizeutoa .Eριχοραι Salariara® cania »pprebiro μ •iliit quae ia eaꝑit propositi tiponanlur, «C Meo Untaos amtaarm aaeeuAtfM at et ípM operan «mm eco la diisolvralü <hffrnltatibus, qua· tuo in adsotatlool· bus, tum in ĕon^regalinnibu generalibus fuerant propositae. Id nutem praestitit probantibus et quandoque etiam plandentibus ꝓlœri ꝑatribus.

[1] Hatth. XIV, 18.

natus ce ad hanc fidem in meam divinitatem perpetuo ot firmiter asserendam: ad quod certo requirebatur ut illi daretur potestas docendi, potestas definiendi, potadas decernendi quaecumquo pertinent ad fidem, ut semper ista fides in ecclesia staret.

Sed hoc certum est etiam, solus Petrus ab omnibus formo patribus appellatur basis ecclesiae, petra ecclesiae, fundamentum ecclesiae, columna ecclesiae. Verba: *tibi dabo claves regni cadorum,* illi soli attribuuntur, ita ut ipso solus dicatur a putribus ianitor, ianicularius, claviger; et sanctus loannes Chrysoetomus dicit, illi fratres cornilиiasoa fuisse, illi datam fuisao praesidentium totius orbis; ot sanctus loonnee Chrysoetomus ait, Petro tantam [1] datam fuisse potestatem, ut potuisset a seipso sine concursu apostolorum eligere succctisorem in locum ludae: hinc Romanus pontifex semper habitus fuit ut supremum ecclesiae caput. Tertullianus eum vocat episcopum episcoporum ct maximum pontificem ; et sanctus Cyprianus dicit, mortuo pontifice Fabiano, imperatorem Decium obstitisse quominus successor eligeretur, et ad longum tempus tunc vacavit sedes Romana, quia multo patientius et tolerantius videbat aemulum sibi in imperio, quam pontificem statui Romae; quod probat ca aetate Romanum pontificem apparuisse vel in oculis gentilium ot coram illo imperatore gentili tamquam reapse totius ecclesiae caput, tamquam habentem reapse supremam potestatem, quia ipse reapse instituit comparationem inter alium imperatorem et Romanum pontificem.

Hino quando sanctus Prosper afferebat ea verba quae heri etiam eloquentissimus et doctissimus episcopus Aurelianensis afferebat[2]: „Sedcs Roma Petri pastoralis honoris facta caput mundo, quidquid non poesidet armis, relligione tenet supremam potestatem Romani pontificis splendentissime ct poetice et manifestabat et proclamabat ; quia instituebat comparationem inter potestatem Romani pontificis et potestatem Romani imperatoris, et dicebat Romanum pontificem per religionem maiorem habere potestatem, magis extensam, quam Roma ut caput Romani imperii haberet in temporali.

Suprema potestas Romani pontificis recognita fuit in concilio Lugdunensi II. In hoc concilio primum negotium end vocare Graecos ad instituendam unionem cum ecclesia latina. Sedes apostolica misit professionem fidei ad imperatorem graecum ; illa professio fidei acceptata fuit, et illam professionem fidei fecerunt legati imperatoris Michaelis Palaeologi, in qua professione, ut vos omnes noscitis, plena ot suprema potestas Romani pontificis aperte agnoscitur.

Sed obiicitur: praelati graeci non fecerunt eamdem professionem; ibi nihil aliud habemus quam sensus imperatoris graeci, nihil ibi est quod sit conciliare, nihil quod sit ecclesiasticum stricte loquendo.

In primis dico illam professionem missam fuisse a aede apostolica, propLerea illa professio exprimebat fidem ecclesiae Romanae, immo sedis apostolica^. Secundo omnes praelati non per se, sed per euoe nuntios testati sunt[3]: „Imperatori nostro simul communicaverimus in sententia (acceptant itaque sententiam imperatoris, profitentur eo communicaro cum imperatore in ea sententia), ct quao quidem attenderit et vult, libenter et nos acceptamus[4]". Implicite habetur ibi acceptatio professionis factae ab imperatore, et haco acceptatio facta fuit a praelatis graocis, et Gregorius X in sua epistola ad hosco predates ite scribit, ut se satisfactum ostendat do eorum professione. Immo nuntii eorum praelatorum iurarunt nomine praelatorum se omnis acceptareot credere, quae credit ecclesia Romana; sed ecclesia Romana iam manifestaverat fidem suam per professionem fidei ad imperatorem missam: videtur ergo implicite, et quasi dicerem explicite, ecclesiam graneam recognovisse in concilio Lugdunensi supremam potestatem Romani pontificis. Non poterimus dicere, proprie hanc supremam potestatem constare ex aliquo decreto concilii Lugdunensis, sed in concilio Lugdunensi haec suprema potestas manifestata fuit, et patres lugdunenses certe eam approbarunt, saltem implicite. Itaque videtur concilium Lugdunense posse afferri tamquam monumentum ecclesiasticum, quod vim habeat ad hanc supremam potestatem asserendam, et verba ipsa adhibenda.

Veniamus ad concilium Florentinum, in quo concilio verba clara eunt: ,.Definimus Romanum pontificem plenam potestatem habere docendi, gubernandi, regendi ecclesiam de liac plenitudine dubitatur. Imprimis dicitur: certe concilium nolebat plenam, illimitatam dare potestatem Romano pontifici. Neque etiam nos, ut iam diximus, recognoscimus potestatem quae nullis limitibus circumdetur; red tamen quaestio ibi est per haec verba *plenam:* intelligebatur ne eiusmodi plenitudo, qua Romanus pontifex posset sine concursu episcoporum decreta edere, hsereses condemnare et alia facere, quae spectant ad universam ecclesiam? ibi stat quaestio. Nos loquimur de hoo plenitudine, et haec plenitudo hoc sensu videtur negari. Qua de causa? Imprimis quia Bcesarion arch¡episcopus Nicaenus in sermone ad concilium quaedam dixit, quao non satis conformia videntur supremae potestati pontificiae. Et tamen concilium siluit, et tamen Bcesarion cardinalitia purpura condecoratus esL Semel et iterum legi illum sermonem, nihil ibi inveni quod mihi aliquam offensionem praeberet, sed tamen remitte me alieno iudicio. Tantummodo dico: etiam ex hoc ambone quaedam dicta fuerunt diebus elapsis, non satis orthodoxae fidei conformia, et patienter et silenter audivimus; si quando posteri legent haec acta, quae peracta fuerunt in istis congregationibus, ex nostro silentio vellent concludere: Ergo concilium approbavit; vos scitis, reverendissimi patres, quam pessime argumentarentur. Et certe illi ipei episcopi, qui censuerunt se pose afferre quae ibi attulerunt, quamprimum fortasse promovendi erunt ad superiorem dignitatem; promovebuntur non ob ca verba, quae exdderunt, sed ob merita quae habent in ecclesia, sicuti Bessarion promotus fuit iure meritoque, quin auctor praecipuus fuit unionis instituendae inter Graecos et Latinos.

Sed decretum unionis vel definitio illa, quae incipit a nomino Eugenii IV, nonne fuit facta non ■ine consensu patriarcharum?

Non satis dictum fuit; debebat etiam dici, non sino consensu imperatoris Palaeologi. lam vero nemo certe dicet, imperatores ius aliquod habere in definitionibus coclreiasticia Observandum eet, illam definitionem vel illud decretum duos fines praecipuos habuisse, vel duo in scipso implicuisse: erat definitio dogmatica, et erat foedus inter Graecos ct Ixtinoa. Quotiescumque foedus initur, oportet ut duae partes antra contendentes certe nomen apponant. En causam ob quam dicendum erat, ut ei qua illa constitutio omnem vim haberet deinde in imperio graeco consentiente Eugenio IV ete.; „con»entiente filio nodr Palteologo, ct etiam patriarcharum etc." Deindquando venitur ad definitionem, ibi tantummodo dicitur: ,.in nomine sanctae Trinitatis, hoo approbante concilio, definimu» etc." Sed additur: ,3aliH funbu

1 *tantum* ed. Vat

2 *Camm* dr *ingraiit,* ▾. 40-41.

3 Labbe, *rolled. eoncíL, tom.* XIV, pag. 515, ed. vroet Caled; Mansi. XXIV, 77.

patriarcharum". Dia verba mihi *videotur addita potias* semper ad pacem servandam inter patriarchas, quam ad aliquod addendum, quod restringeret potestatem summi pontificis. Nam illa huiusmodi sunt: trRenovantee ordinem traditum in canonibus caeterorum venerabilium patriarcharum, ita ut sedes constantinopob'tana secundum locum habeat post Romanam, Alexandrina tertium etc."

Satis quomodo patriarcha Constantinopolitanus, quem summus pontifex antiquitus numquam voluit recognoscere tamquam primum post se, sed tantummodo quartum, semper invigilaret ne patriarcha Alexandrinus in pristinum locum restitueretur. Sed ponamus illa verba, ita intelligenda esse, ut reapse summos pontifex innovaret iura patriarcharum. Summus pontifex imprimis ex plenitudine suae potestatis potuit illa agnoscere et etiam augere, si id bonum arbitraretur pro salute ecclesiae. Secundo, etiam in Eoo concilio summus pontifex iam agnovit nostrum B ius, cum in prima constitutione agnovit nos hic sedere tamquam indicium ferentes. Et certe quamcumque potestatem nos agnoscamus in summo pontifice, semper intelligimus salva esse iura episcoporum, archiepiscoporum, primatuum, patriarcharum et cardinalium; ei hanc potestatem summi pontificis numquam fore ut aliqua iura. infringat, quia summus pontifex est assertor et custce iurium, et numquam violator.

Sed antequam definitio fieret, statutum erat potestatem Romani pontificis tantummodo agnosci iuxta sacram Scripturam, sanctorum patrum statuta, et canones. Et certissime etiam nos nihil volumus agncttcere in summo pontifice, quod non rit adamusrim iuxta sacram Scripturam, iuxta patres, et iuxta canones; no quidem latuin unguem discedemus ab hoc puncto. Et certe quaecumquo dicemus, arbitramur ea conformia esse antiquae traditioni; nihil nos facere novi, sed tantummodo modo explícito, verbis fortasse C magis explicitas, id agnoscere quod in sacria literis, in canonibus antiquorum conciliorum, in statutis sanctorum patrum continetur. Quod certum est, hoc est, sanctum Bernardum iam dixisse ad Eugenium III, in eo solo residere plenitudinem potestatis1.

Origen» explanans verba dicta ad Petrum dixerat1, quod summa rerum ei tribueretur. Rupcrtus Abbas iam dixerat1, summam potestatem esse in Romano pontifice; et a. Thomas suo eolito acumino dixerat4: ad conservandam unitatem ecclesiae requiritur unius sententia, non sententia plurium, non sententia in quam pluree concurrunt, requiritur sententia unius, et propterea dicit dictum fuisse beato Petro: *Tibi tabo claves regni caelorum.*

Hinc videtis, reverendissimi patres, non posse ullo modo adprobari constitutionem ecclesiae, quemadmodum eam sibi effinxerunt illi, qui arbitrati sunt supremam potestatem non csw totam in Romano pon- D tifice, đ portim in Romano pontifice, et partirli in corporo episcoporum; qnod praecipuum eet od Romanum pontificem spectat, sed tamen pars non minima residet in toto episcoporum coetu, ita ut episcopi nihil poasint sine pontifice, etiam omnes collecti, nihil poseint contra illum vel supra illum; sed pontifex etiam «ne coetu episcoporum nihil decernere ponit, aut si aliquid ponit facere, hoc tantummodo per modum provisionis transitoriae et temporariae. e«l ueutiquam per modum sententiae definitivae.

*Quomodo probant hoc systema? Aiunt: episcopi* sunt successores apostolorum; apostoli habuerunt a Salvatore nostro partem aliquam in supremo ecclesiae regimine. Si apostoli habuerunt partem in supremo ecclesiae regimine, ita ut Petrus siiK> concurau apostolorum non posset quidquam decernere quod ad totam ecclesiam pertineret, etiam nos qui successimus in iura apoetolorum idem ius habemus; et nisi summus pontifex nostrum suffragium habeat, non poterit quidquam decernere.

Sed quomodo probant reapse apostolos a Domino nostro accepisse partem in supremo regimino? Numquid alii apostoli dicti fuerunt petra super quam fundatur ecclesia, fundamentum super quod erigitur ecclesia? Numquid aliis claves datae sunt? Certe sanctus loanncs Chrysostomus aitl, apostolos commissos fuisse Petro, Petro datam fuisse praefecturam super apostolos: apostoli itaque erant partes ecclesiae, erant pastores, sed etiam quoad Petrum erant oves. Iam vero fundamentum cuiuscumque aedificii habet in se omne, quod ad fundamentum requiritur; nihil accipit a parietibus, quae super illud superstruuntur: ita evadit de fundamento, in seipso habet quod fundamentum «L Si itaque Petro data fuit suprema potestas, quando dictus fuit petra, super quam erigebatur ecclesia, et certe fundamentum societatis eet suprema potestas, id eet in societate suprema potestas, quod est in aedificio fundamentum, ergo alii apostoli non potuerunt habere partem in supremo regimine, et quando Christus dixit apostolis2: *Docete amnes gentes,* dixit2: *Haec quotiescumque feceritis,* m *meam commemoratianem facietis . . . quarum remiseritis peccata . . . quaecumque ligaveritis - - - - quaccumque retinueritis4,* dedit potestatem quam ipsi exercere debebant sub, dixerim, regimine Petri ; non dedit eis potestatem, qua et ipai etiam partem haberent in eo supremo regimine. Quando Christus dixit2: *Et fiet unum otile et unus pastor,* non dixit unum ovile et duodecim pastores, *sed unus pastor.* Itaque per haec verba etiam apertissime indicabat summam rerum se dedisse Petro, non apostolis.

Veniamus ad factum. Toties provocati fuimus od primum concilium Hierosolymitanum. Dictum fuit: ibi typus est constitutionis ecclesiasticae. Non video hunc typum; imprimis ornacene apostoli erant in illo concilio? Ex sancto Paulo in sua epistola od Galatas videtur posse concludi tamquam res certa aut maxime probabilis, in eo concilio fuisse tantummodo ex duodecim primis apostolis tree, Petrum, lacobum et loannem, deinde Paulum et Bamabam. Iam vero, si Christus ita constituerat ecclesiam suam, ita constituerat supremam potestatem, ut haec non posset exerceri a Petro sine concursu apostolorum; itaque decreta huius concilii non valebant, necessarius fuisset D concursus omnium apostolorum, Ergo apostoli imprimis defecerunt propriae obligationi non interveniendo illi concilio; secundo etiam non potuerunt exercere suum ius: et illud decretum tanti momenti, quo nempe genus humanum absolvebatur ab obligatione legis Mosaics» cacremonialis, non valuisset.

Sed deinde, si ibi est defectus, halicmus etiam superabundantiam et excessum. Non tantummodo erant apostoli; orant etiam seniores, immo dicit textus *cum amni ecclesia,* fortasse etiam laicis. Ipse audivi aliquos sacerdotes, qui hac nostra aetate ad

» De etuuileral. Ub. II. «p. VIIL
1 Conus. In Mattb.. ed. Mio P. 0. torn. XIII, pH'·
• D· ^<τώ. <. *Srirü^,* nb. Π, rap.«, «d. Mirie, P. L. CLIVII. pa< t«39.
‹ Cvntr. (tant op. IB,

i la Ioann. bom. LUXVili, ŋ. 1.
i Muth. XXVIU. 19.
▮ Lot. XXII, 19.
‹ ItatUkXVin. IB; Ioan. XX. 23.
» Iwn. X. 16.
• AcL XV. A

altitudiuem temporum evecti dicuntur liberale», A obserent» re etiam habere ius veniendi od concilium Vaticanum ; quo in casu neque haec aula, neque basilica tota, neque odiacene plutea suffecisset ad tantam multitudinem continendam. Immo laici etiam dixerunt : cum omni ecclesia, ibi eat typus. Videte itaque, reverendissimi ¡míre», nos non posre satis provocaro od concilium, melius dixerim, ad verba prouti sonant, sed oportet etiam quao ibi dicuntur comparare cum aliis antecedentibus et subrequentibus, cum principiis theoreticis et cum fontis historiae ecclesiasticae, ut possimus definirò quid factum fuerit.

Sed supponamus Dominum nostrum dedisse etiam aliis undecim apostolis potestatem, aut dixerim, ius habendi partee in suprema potestate. Quid fieri debuisset, si haec reapse erat mens Salvatoris nostri? Alii undecim apostoli debuissent determinare sedea, sicut Petrus determinavit suam Romae; in quibus sedibus per non interruptam episcoporum catholico- B rum seriem iurisdictioet potestà^quam ipei immediato acceperant a Christo Domino, transmitteretur. Iam vero, quaoao, ubi sunt redes istorum undecim apoetolorum? nullibi sunt. Unica sedes apostolica est Romana, et haec sola vel ab immemorabili apostolica appellata est, et solus Romanus pontifex vel ab immemorabili vocatus fuit Domnus apostolicus. Ecclesiastica historia tacet do locis, saltem non satis clare loquitur de locis in quibus apostoli disseminarunt ovangelium: unam sedem lacobi novimus Hierosolymitanam, et propterea etiamsi noe simus successores apostolorum, nullus in praesentiarum in tota ecclesia catholica episcopus est qui possit dicere: iurisdictionem quam habeo, accepi non a Petro sed a loanne, a lacobo, a Simone, a Bartholomaeo aut ab alio ex apostolis, quia lurisdictio ad mo per ordinem episcoporum numquam interruptum et semper catholicorum epi- C scoporum pervenit. Nullus ex episcopis in praesenriorum hoc dicere potest, quia certe probare non potest

Certum est, viventibus adhuo aliis apostolis, Petrum Alexandriae, quao tunc habebatur praecipua civitas Africae orientalis, statuisse sedem non per re ipsum sed per Marcum; et illa sedes evasit prima in honorem beari Petri. Porro ipse iurisdictionem dedit illi sedi, et probabilissime in illa iuriadictione etiam dedit facultatem eligendi episcopos, consecrandi episcopos, transmittendi iurisdictionem. Ipremet instituit aliam sedem Antiochenam, viventibus apostolis, et illa redes Antiochena habita fuit tamquam Alexandrino, ex eo quod ibi Petrus constituerat adhuo vivens suum successorem. Et certe una cum jurisdictione dederat etiam iurisdictionem transmittendi jurisdictionem. Etiam illae sedes quae ob apostolis fuerant institutae, red quae tamen non fuerant institutae tamquam suae sedes propriae, pedetenrim omnem iurisdictionem amiserunt, quia per haorerim ot schisma D omnis iurisdictio amittitur, et non potest iterum jurisdictio restitui nisi recurrendo ad fontem legitimum, qui fons legitimus est tantummodo sanctus Petrus, de cuius corpore discedunt pallia, quae transmittunt iurisdictionem per totam ecclesiam. Itaque etiam ex hao observatione mihi videtur evidens illam constitutionem ecclesiae, quam quidam effingunt, et vanam esse et gratuitam.

Secundo etiamsi isti undecim alii episcopi vel patriarchae rese conspicuos perspicue probarent, orbitramine, reverendissimi patree, eoe patriarchae permissuros esse, ut inferioree episcopi exurgant et partem habeant in supremo regimine? Ex hoo ambone audivimus de summis verticibus in quibus constat ecclesia iuxta iudicium illius, qui ibi loquebatur: et si isti undecim vertices existèrent, alice episcopo· semper ita comprimerent, ut numquam caput erigerent usque ad eorum altitudinem: haberemus potestatem it qua partee haberent undecim episcopi vel undecim patriarchae una cum successore Petri, sed neutiquam omnes episcopi permitterentur indiscriminarim partem habere.

Veniamus etiam ad aliud factum. Si verum esset omMS episcopos ex iure divino, et propterea etiam ex obligatione divina, ius habere in supremo regimine, tuno etiam quotiescumque concilium oecumenicum congregatum fuerit, omnes episcopi debuissent ire ad concilium, et nullum decretum potuisset efformari, nisi in eo concilio saltem maxima para episcoporum congregata esset. Atqui nullum ferme habemus concilium, nisi forte Lateranense II, in quo historia, ai bene legimus, docet mille episcopos interfuisse, nullum habemus concilium, in quo media para episcoporum, et dixerim ne quidem tertia episcoporum para fuerit coadunata. Ergo numquam habuimus ista comitia, quemadmodum a Domino nostro instituta dicuntur, ut sine quorum concursu nullum in ecclesia ferri possit decretum. Concilium Constantinopolitonum IV non habuit congregatos nisi centum episcopos; concilium Tridentinum, nonnisi bis centum: erantne tota ecclesia? erant totus coetus episcoporum? eratne totum corpus episcoporum?

Sed dicitur: repraesentabant ecclesiam. Sed quomodo probatis repraesentasse ecclesiam in sensu, ut possent suffragium ferre in statuendis definitionibus, quae absentes obligarent? Qua do causa non potuissent dioero absentes: non interfuimus, nihil fecistis; aut saltem: examinabimus quid fecistis, et deinde videbimus quid probandum sit. Et haec est quidem opinio alicuius episcopi, qui in adnotationibus suis ita dixit et nisi fallor etiam alterius qui dixit ex hoc ambone, concilia ipea oecumenica non valere, nisi occesserit expressus vel tacitus episcoporum consensus, Hoo statuto nullam regulam fidei amplius haberemus; hoo posito actum erit do auctoritate ecclesiae, omnia in incertum ibunt. Quapropter ex facto constat numquam tertiam partem, nec fortasse quartam generarim episcoporum congregatam fuisse, et tamen habitam fuisse tamquam sufficientem ad decreta effonnanda, quao obligarent universam ecclesiam. Ergo illa constitutio ecclesiae quomodo effingitur, nempe do supremo regimine, quod resideat in Romano pontifice, sed etiam in toto corpore ecclesiae, ad eum finem ut sino concursu totius corporis episcoporum Romanus pontifex nec articulos fidei definire possit, nec statuere leges ecclesiasticas, neo obligare fideles, neque ab legibus ecclesiasticis dispensare, ridetur omnino evanescere, mea sententia, submittenda scraper sapientiorum iudicio: quod mihi post longam meditationem verum apparuit. Propterea ex iis quae dixi, mihi videtur probari Romani pontificis auctoritatem re» . *ruprrmam;* insuper *ordinaria* «t, quia illam concilium Lateranense IV hoc verbo iam condecorarit; *immediata* etiam eet, nam certe inter unum pastorem et oves, quae ovile efficiunt, immediata debet rese relatio. Non debet rere aliquis inter oves et pastorem supremum, red debet ease episcopus. Et qua de causa episcopus debet intercedere? Qua do causa ille qui appellatus fuit pater patrum, pastor omnium, rector totius ecclesiae, caput totius ecclesiae, qua de causa non poterit cum suis filiis, cura suis ovibus, cum suis discipulis communirare nisi «caper intercedente episcopo? Qua do causa caput non poterit communicare cum membris corporis, nisi intercedentibua aliis membris?

Sed ordo postulat ut semper episcopus interradat ; propterea semper illa communicatio debet rere τυτ-

disate episcopo, quapropter non debet haberi immediata. Ordo id postulare potest frequentissime, et qootiee ordo id postulaverit, toties hunc ordinem semper Romanus pontifex servabit Sed frequentissimo potest contingere ut Romanus pontifex indigeat immediate communicare cum ovibus, cum discipulis, com filiis; et quando aut quotiescumque prudens, necessarium, utile id judicaverit, episcopus illius ovis vel fdii vel discipuli non potest insurgere et dicere i Hio meus dioece&anus est Romane pontifex, a me primum pete potestatem et licentiam communicandi; hic est meus dioecesanus, ego sum immediatus pastor. Vos videtis quam id esset absurdum.

Diciturne episcopalis? et qua de causa non dicetur? *Fid unum ovüe d unus pastor:* iste pastor unus, de quo loquitur Christus, certe est episcopus. Concilium Tridentinum decrevit, Romanam pontificem pro sua suprema potestate posse sibi reservare qaosdam casus criminum, a quibus ipse solus absolvere potat. Hia absolutio, de qua ibi agitar, pertincCne tantum ad forum externam, vel etiam ad forum conscientiae, ad forum sacramentalis poenitentiae? Arbitror noe omnee, reverendissimi patres, hucusque hace verba accepisse etiam de foro conscientiae, adeo ut numquam‘arbitrati simas nobis fas cese dare parochis vel aliis confessoribus facultatem absolvendi ab illis casibus specialibus, qui dicuntur papales, nisi habita facultate a summo pontifice. Iam vero facultas pastoris ecclesiastici, quae directe refertur ad conscientiam, certissime est potestas episcopalis, eet facultas episcopalis.

Hoo caput tertiam mihi videtur quam maxime utile, ne dicam neccessarium, immo melius est ut id dicam necessarium ; et hoc sensu non possum convenire ‘cum sententia illustrissimi episcopi, qui ante me loqautus est, qui hoc caput vellet expungere asserendo, quae ibi dicuntor iam doceri in canone concilii Florentint Concedo quae ibi dicuntur esse tantummodo explicationes, evolutiones canonis concilii Florentini, sed eet evolutio veritatum quae negatae fuerunt explicita. Cum negatae fuerint explicite, oportet illas explicite asserere; et hoc caput dico necoearium, ut tandem ex corpore eocleeiao eradicetur illa arbor, quae cum tot malos fructus produxerit» mala dici debet, et etiam pessima dici debuit, nempe gallicanieinus.

Et dum loquor de gallicanismo, rogo enixe omnee patres qui pertinent ad perillustrem, celebrem, et dixerim, sanctam et doctissimam ecclesiam Galliarum, cum qua ecclesia numquam in mentem alicuius ox nobis venit confundere gallicanismum, et propterea ecclesia Galliarum celebretur, quantum fieri poteet, quia certo meretur; wd postquam fuerit celebrata, condemnabimus gallicanismum, quia dicimus n« loqui de gallicanismo, non de ecclesia Galliarum. Quod si etiam onanismos tantam partem ecclesiarum orientalium infecisset, quis umquam, quando condemnabatur ariamsmus, condemnabat adesioni orientalem? Quod si tempore Liberii, de quo loquitar Hieronymus quasi universus orbis cum maxima admiratione se reperit arianum, quis dixit reapse odesiam catholicam fuisse arianam?

Gallicanismes ret syitema quoddam, quod in Gallia ortam habuit et in Gallia fotum fuit; pluree habuit sectatores ex episcopis ct aliis distinctu, doctis, et etiam dixerim piis, externa saltem pietate, occkeiasucis gallicis ; et deinde etiam extra Galliis propagatos fuit, etiam nostram Italiam inficere conatus est. et inde enatum scandalum Pistoriense. Ex Gallia etiam in Angham ea contulit; se contulit in Hiberniam, in Americani, et in olia loca, quia ut ait sanctus Paulus I: *Error tamquam cancer serpit.* Dicitur gallicanismus, quia in Gallia ortum habuit ut dixi, quando illa declaratio, quae dicitur cleri gallicani, in conventu anni 1682 facta oet. Habobatumo illio synodus natianalis ecclesiarum Galliae? eratne illio synodus provincialis? erantne illio omnes episcopi Galliae? Minime. Eo tempore erant oentum eexaginta episcopi in Galliis, et quadraginta tantummodo fuerunt in illo conventu. Itaque illa declaratio cet declaratio tantummodo partis cleri gallicani, non totius cleri gallicani. Celebremus ergo ecclesiam Galliorum.

Certissime illa exemplum perillustre, et quod numquam sub oculos sine lacrymis pono, dedit sub finem saeculi elapsi, quando tot episcopi et sacerdotes carceres, exilium, triremes passi sunt pro fide. Gallicanismusne produxit illos martyres? Minime. Aliqui potuerunt esse infecti gallicanismo bona fide, quia ab eorum inventate ita instituti fuerant; de illis dicam, quod sanctus Augustinus dixit de sancto Cypriano: .^Antequam sanguinem funderet, errorem correxerat in regula veritatis.“

In Gallus sanctus Vincentius α Paulo instituit exercitum illum virginum, quae magis magisque propagantur, et sunt argumentum visibile, palpabile divinitatis religionis christianae, et praesentiae realis in sar.ctiæima euchansda, a qua tota illa massa conspicua et splendidissima virtutum vim recipit. Sed sanctus Vincentius a Paulo eratne gallicanus? Volo dicere, num fovebat gallicanismum? In Galliis habemus opus Propagationis fidei, quod ipse statim ac cognovi, totis viribus curavi fovere, et nunc singulis annis in litteris pastoralibus, in kalendario, semper, continuo et ut ita dixerim ad dexteram et ad sinistram procuro continuo promovere et fovere; sed non fuit galliconismus qui produxit hoc opus. Gallicanismo tribuendae sunt calamitates, quas deploramus in illo imperio; gallicanismo nihil boni tribuere possum: et etiamsi sedes apostolica nulla peculiari censura damnavit gallicanismum, seu quatuor propositiones cleri gallicani, nota tamen est censura, quao nascitur ex ipsa rei notura. Gallicanismas damnatus fuit, et sedes apostolica non damnat nisi errorem.

Eat tamen alia obiectio, quam si vestra patientia non abutar, adhuc paucissimis verbis curabo diluere. Tunc superflua, dicunt, et inutilia evadent concilia oecumenica. Et qua de causa evadent inutilia? Quia summus pontifex a seipso omnia facere potest.

Iam diximus suminum pontificem non habere potestatem arbitrariam; omnia facere poteet, ita tamen ut quaecumque feciet, in conscientia, quantum fieri powit, certus eitse prudenter, se sapienter agere. Iam vero Romanus pontifex vidit in onteactis aetatibus, videt bajo nostra aetate concilia oecumenica noceesana vel utilia secundum temporum, locorum et renim adiuncta; ot quotiescumque summas pontifex indicabit se indigere concursa episcoporum, ut prudenter et sapienter exerceat supremam suam potestatem, totiee concilia, si temporum adiuncta id permittant, congregabit

In concilio autem nos ut iam statutum fuit in prima constitutione, sedemus non tantummodo tamquam consilium suggerentes, seti tamquam suffragium dantes, sed tamquam veri iudires. Qua de causa? Quia tunc summus pontifex videt vel necessarium vel utile cese ut nos advocet, dixerim, in partem suno supremae potestatis; videt hoc maxime eonforre od bonum eccleriao, ut hisce occasionibus nobis permittat

I *vit. L»ciftrianot,* n. 19. «L VdkmL

» II Tin». II, 9fT.

1 Ad VlnceiUam RogsUsn. ipiit XCIU. n. 40.

ut potestatem episcopalem exerceamus plene, et sic A suffragium demus; ct hoc suffragium damus, ut arbitror, non tantummodo ex mera pomiiasione summi pontificis, sed cx iure divino, quatenus quando summus pontifex iudicat necessarium vel utile eese ut noe hoo iure utamur, tunc nos possumus hoc iure uti, et in hoc iure concurrero in decretis statuendis, in definitionibus faciendis. Sed observandum est pertinere ad summum pontificem iudicaro, quando concilia necessaria vel utilia sint; ct posito hoc, posito nempo quod ad illum tantummodo spectat boo iudicore, tunc servatur ordo, tunc nihil fit inordinatum, nullum eat periculum discordiarum, nullum periculum dissensionum, nullum periculum schismatis. Eapropter concilia congregabuntur adhuc in posterum, et nihil ex hac parte nobis timendum est, quominus etiam hoc caput tertium ipsi admittamus.

Unum verbum adhuc addam quod ad ea, quae dicta sunt de conversione Graecorum, quae impeditur, B si hoo caput admittatur. Ipso arbitror Graecos schismaticos, uti iam dictum fuit, difficulter converti, et maxima esse obstacula, quao impediunt quominus ad unionem iterum veniant Illa ecclesia, meo quidem iudicio, in primis quasi tota dissolvetur; quando videbit omnia omnino dissolvi, tunc veniet genibus flexis ad vicarium Christi, ad Romanum pontificem, postulando ut admittantur iterum in sinu, et omnia profitebuntur credenda. Sed curemus ut inter nos unitas statuatur, praeveniamus dissidia et discordias et schismata quae enascentur, nisi supremi pontificis potestas clare et explicite definiatur, ita ut subtilitatibus philosophicis et cavillationibus scholasticis nullus amplius remaneat locus, sod etatim ac decreta procedunt ex tede apostolica vim habeant, et debeant acceptari, et debeant ad praxim reduci.

Omnis nunc auctoritas ubicumque jiessum it; bellum fit cuicumque auctoritati hac nostra aetate non C solum regiae, sed etiam auctoritati paternae. Courervemus primam auctoritatem quae vim habet conservandae cuiuscumque alterius auctoritatis, nempe auctoritatem Romani pontificis, et sic nos prospiciemus bono ecclesiae.

## ORATIO

*reverendi patris domini loannis ¡renati CaUot episcopi Orancnsisl.*

Eminentissimi praesules, eminentissimi ac reverendissimi patres.

Attentionem venerabilis coetus dirigere vellem: 1 0 ad verba schematis, quao pag. 8 lin. 7 [5d 10] leguntur ..postores tam eooraum singulos, quam simul omnes, officio hierarchicae subordinotionis obstringuntur"; 2° ad ultimas lineas pag. 10 [6 Ct] ubi dicitur „ηοη licere a indiciis romanorum pontificum appellare ad oecumenicum concilium tamquam ad auotoritatem romano pontifici superiorem'* Haec verba damnare videntur sententias hucusque nondum damnatas, et indirecte definire quaestionem infallibilitatis ante discussionem quarti capitis. Hisce verbis damnaro videmur tamquam alienos a fide catholica eos, qui dixerunt ecclesiam seu corpus pastorum respectu saltem doctrinalis iudicii esso summo pontifici superiorem. Si enim omnee pastores non solum singuli sed simul omnes officio hierarchicae subordination^ obstringuutur erga summum pontificem, corpus eorum, quod nihil aliud est quam omnee pastores simul sumpti, inferius est summo pontifici, ao proinde concilium generale, quod eet corpus pastorum in unum coetum congregatorum, inferius eet Papa.

Has ob rationes, ni fallor, concilium Tridentinum post multas variis temporibus discussiones noluit definire summum pontificem potestate gaudere ecclesiam universalem regendi, ut narrat Pallavicinus, spedalini libro XIX capite 13. Clarias adhuc in schemate insinuatur damnata sententia, quae negat summum pontificem habere praeeminentiam absolutam super concilium, quando damnatur appellatio ad concilium oecumenicum tamquam ad auctoritatem romano pontifici superiorem. Damnata quidem est appellatio od futurum concilium, et certissime merito damnata; siquidem, ut ait summus pontifex PiusΠl : „Quis non illud ridiculum indicaverit, quod ad id appelletur, quod nusquam est, neque scitur quando futurum sit". Sed non, quod sciam, damnata eet ut appellatio ad auctoritatem summo pontifici superiorem; id est, damnata non est sententia, quao tenet, auctoritatem doctrinalem concilii a summo pontifice congregati et sub cius moderatione ac cum cius confirmatione definientis, auctoritate solius summi pontificis superiorem cese. Propono igitur, ut pontificis Pii IV vestigiis inhaerens, concilium Vaticanum illam doctrinam saltem non severe damnet

Liceat commemorare quae tanto pontifici scribebat cardinalis Lotharingiae, qui aperte in concilio Tridentino negaverat praeemineotiom papae super concilium (apud Pallavicinum libro XIX capite 13), neque probaverat canonem, in quo dicebatur potestatem regendi ecclesiam universalem papae competere: „Verum servitium sedis apœtolicae, scribebat illustrissimus cardinalis, non cut in uno vel duobus verbis od eius praerogativas expressius indicandas, sed in obediencia provinciarum et quiete christianitatis". Post haec verba illustrissimus cardinalis a pajm enixe postulabat, ut quaretionem de praeeminentia amoveret, ne daretur occasio varioe ex utraquo parte libellos scribendi, sedisque apœtolicae auctoritatem in dubium revocandi. Addebat, iam satis euperque eere catholicis cum haereticis disputare, nec catholicos inter sc committendos. Quomodo summus pontifex excepit huiusmodi litteras, quibus cardinalis, qui noluerat approbare canonem, quo dicebatur papam liabere potestatem regendi universalem ecclesiam, suadebat ut quaestio de praerogativis ipeius expressius indicandis amoseretur?

Attendite, patres reverendissimi ; ipee pontifex et sanctissimus eius nepos, cardinalis Borromaeus, censuerunt id consilium nonnisi ex amore ecclesiae, ex maximo erga sanctam sedem studio profectum. Et Pius IV iusrit legatos concilii praesides nihil agere absque huiusce cardinalis Lotharingiae consilio: de his videte Pallavicinum libro XXII capite 2. Scinbant enim non sufficere ad definitionem articuli cuiusdam, ut credatur, immo ut probetur verum et revelatam, sed reqairi ut ecclesiae non sit periculosum. Sciebant hanc definitionem osse actum regiminis ecclesiae, qui eo maiorem requirit prudentiam. quo maioris eet momenti. Ergo, patres reverendieùmì. sententia quae tenet auctoritatem doctrinalem concilii maiorem esse quam auctoritatem papae solius, libera remansit in concilio Tridentino, non obstante dorato fiorentino.

Unde dicitur in theologia professons Dall' Oc. a. non in Gallia, red Bononiae typ» improre an. 18'29 cum omnibus firentii et laudibus superiorum, dicitur

**i Argumentum: .Epbeopus Oranenri» emendationes proposuit 25, 33, 39, 43, 62. Meo vero m ea ratione loqui dixit ne damnarentur sententiae theologorum quae liberae huc usque fuerunt, et ne in hoc capite quaestio pontificiae infallibililatis praeoccupari videretur, l'un haec evolveret et doctrinas gallicanaa rie dictas defenderet, obmurmurare aliquando patera auditi sunt; ait tamen orator indignum hoe ease concilio, nec muraura impedire veritatem poase.·**

1 **BalUriam edtf. Γιμ Hλ. V, 149.**

inquam Graecos noluisse admittere in concilio Florentino primatum papae super concilium, ct tamen Eugenium IV unionem cum ipsis iniisse. Ergo etiam recenter sub ditione temporali summi pontificis, liberum erat docere praeeminentiam papae super concilium non fuisse definitam in concilio Florentino, ao proinde verba concilii in schemate ciuta non necessario hanc praeeminentiam declarare. Addit etiam idem professor Bononiae, certum esso apud omn« popam posse a concilio generali iudicari, spociatim quando ut doctor privatus in haercsim lapsus cet (nmwrcj: ha! haî). An tunc rit adhuc papa vel non, abetíneo. Sed credo *(rumores crescunt)*... (munnuna non impediunt veritatem), eed credo *(rumores iterantur)*... (illud quod dico est verum, in auctore citato allegatur... non sunt digna ista murmurio). Sed credo in tam gravibus et tam intricatis quaestionibus interesse universae ecclesiae, quieti christianitatis et obedientiae provinciarum, ut cum cardinali Lotharingiae loquar, comdcm relinquere libertatem et dubia non solvere quao, ut ait sanctissimus praesul, simul in superioribus humile patemumquv imperium fovent et in inferioribus promptiorem obedientiam.

Fateor equidem, his sententiis magnum vulnus inferendum esse, si definiatur infallibilitas, ut in schemate iacet; sed haec infallibilitas non est hic indirecte definienda. Insuper sperare volo nullam infamiae notam inurendam esse doctrinae, quae tot et tantis viris doctis, tot praesulibus ct purpuratis gloriatur. Spero dubia praesertim historica in pluribus impeditura certitudinem aloolutam alias communicsbikm et necessariam ad edenda fidei dogmata. Spero praesules eximios, qui nonnisi pia gaudia praevident in dioecesibus suis ex adoptione schematis secutura, in charitate Christi expendentes quid debeant tot ecclesiis *(murmur)*, quarum praestantisrimi anti- *fies* difficultates et pericula manifestaverunt, mitigaliorem definitionem admissuros, ita ut, solemniter in tuto positis sacro primatu et Decessitate verae obediectiae sanctae sedi, remaneant adhuc et sapiens libertas et vera pax in ecclesia.

Quoad mentionem iurium episcop-atus, unum tantum verbum addam iis quae tam sapienter et practice dicta sunt in beatama congregatione et etiam hodierna. Sed mihi fas sit meum stuporem exprimere audiendo fecundisamum, qui me in ambone praecessit, oratorem, cum dixit ex illa concilii cathedra errores fidei oppositos aliquando enuntiatos fuisse. Pace illius dixerim, tam gravo verbum nonnisi tremendo proferri debuisset *(murmur)* ob ackriae et fratrum suorum honorem et reverentiam. Quod ad me attinet, oonfiteri possum mo multa, quae sensui meo adversantur, sed ne unum quidem verbum, quo laedatur fid« catholica, audivisse. Nunc rodeo ad mentionem iurium episcopatu?. Unum tantum verbum brevitatis causaD ad reverendissimos et doctissimos relatores. Pagina 11 [12 AB ] relationis suae de observationibus circa primatum, dicunt ex schematis textu in falsum sensum detorto erroneas ĕonclusione erui posee contra episcoporum conditioner et potestatem in ecderix Haa conclusiones reiiriunt, aliquibus verbis eam conditionem et potestatem awrentce. Precor ergo et oro, ut haec verba in ipeo textu constitutionis inserant, ricque iura episcoporum affirmantes vocem detractorum interdudanL

Hae aunt emendationes, eminentiaimi et roverendusimi patres, quas humiliter rapienti vetro indicio submitto.

1· Pagina 8 § *Docemus* [5 D lQ] loco verborum „tam scoritini «iuguli quam simul omn»“ dicatur tantum: *omnrs et dngnli of¡ido...*

A 2° Pagina 9 § *Haec at* [6 a t J deleantur verba „hacc eet catholicae veritatis doctrina, a qua, deviaro salva fido atquo saluto nemo potest”.

3° Pagina 9 § *liate at,* inserantur sequentia: *Absit autem, ut exinde quis concludat aut episcopos, qui sunt pastora particulares, non esse in ecclesia iure divino semper debere, aut Romanum pontificem regere umquam passe ecclesiam absque episcopis seu pastoribus particularibus. Verum namque est, Romanum pontificem ita habere potestatem ordinariam et immediatam in universam ecclesiam, ut ex statuto divinitus ordine in partem sollicitudinis vocet episcopos particulares, qui potestate ordinano et immediata particulares sibi commissos greges pascant et regant. Quin immo potestas illa episcoporum a supremo et universali pastore assentur, roboratur et vindicatur, dicente sancto Gregorio Magno: Meus honor est honor* etc. Omnia verba istius emendationis li ex integro od textum addita desumuntur cx relatione de observationibus in schema de primatu pag. 11. Ratio additionis est, quod dicunt reverendissimi relatores et quidem merito falsa consectaria posse quamvis immerito e textu erui.

4· Pagina 9 § *Haec est* [ ѕM) post verba „a supremo ot universali pastore” inserantur sequentia: *qui non potest ordinem ei pacem tn dioecesibus non velle.* Hiare verbis indicaretur cur, ut ait sanctus Gregorius Magnus, «ummus pontifex asserat, roboret et vindicet potestatem episcoporum. Asseritur enim, roboratur et vindicatur, quando episcopi possunt auctoritate sua libere et pacifice dioeccsim suam gubernare sub moderarione summi pontificis.

5· Pagina 10 § *Et quoniam* [ C f] deleantur verba „tamquam ad auctoritatem Romano pontifici superiorem”, et dicatur tantum: *qui affirmant licere a iudidis Romanorum pontificum ad oecumcnicum con-* C *cilium appellere.*

## ORATIO

*reverendi patris damini Amati Viet. Franc. Giulbert episcopi Vapinccnsisl.*

Eminentissimi praesides, eminentissimi et reverendissimi patres.

Non venio sermonem facere, sed tantummodo proponam duas emendationes in capite III.

Loco §3 „Haec est catholicae veritatis doctrina”, propono sequentem emendationem: *Illa tamen divini primatus potestas non est tota et absoluta potestas, quam Christus ecclesiae tuae tradidit; siquidem totius huius potestatis participes sunt ipsimet episcopi, apostolorum successores, quos quoque Spiritus sanctus posuit regere ecclesiam Dei. Dictum est enim omnibus apostolis et Petro coniunctim, conrmque successoribus: Data est mihi omnis potestas in caelo et in* D *terra: euntes ergo docete omnes gentes... ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem saeculi. Et sicut misit me Pater et ego mitto vas ... accipite Spiritum sanctum etc.... Tantum igitur abest ut summi pontificis potestas opponatur sive illi episcoporum potestati, quam in universa ecclesia omnes coniunctim cum Petri qircessore exercent ut legislatores et fidei iudices; sive illi ordinariae et immediatae episcopalis* etc. usque ad finem paragraph! sicut in schemate» cui addi potest: *Haec est catholicae veritatis doctrina, a qua deviare salta fide et salute nemo potest.* Huius emendationis rationes a rovcrendiwimorun» patrum orationibus abundanter et eloquentissimo datae sunt.

Ixjco ultimae paragraph! proponitur sequens: *Et*

* **Argumentum. .Epivcopns Vspincenei· prop^Lt emenistívnes 8G et 67.·**

*quoniam divino apostolici primatus iure Romanus pontifex universae ecclesiae pratesi, docemus etiam et declaramus eum esse iudicem supremum fidelium, et in omnibus causis ad examen ecclesiasticum spectantibus, ad ipsius poste indicium recurri, cui omnes seje submittere tenentur. Quare mento damnandi sunt qui affirmant licere ab iudiciis Romani pontificis ad concilium otcumenicum appellare.*

Hoo eunt duao emendationes, quas iudicio vestro BApientisaimo humiliter submitto.

## ORATIO

*reverendi patris domini Salvatoris Magnaste episcopi Bolincnsis*[l].

Eminentissimi praesides, eminentiseimi et *reve rendifidimi patree.

luitio huius discussionis tertii capitis veniam loquendi petii ea intentione ut α sancto concilio enixe postularem, ut declarationem apponeret clausulas decreti Florentini ^quemadmodum etiam", ita ut statuatur eam iuxta mentem patrum Borcntinorum intelligendam esse non in sensu limitativo, ut nonnulli volunt, sed in sensu, ut dici solet, confirmativo. At auditis, quae a reverendissimo ac disertissimo archiepiscopo Remensi aliisque in hanc rem prolata fuerunt, tantum abeat ut ab eo proposito abscederem, quin in eo magis magisque fui confirmatus. In hanc intentionem me induxerant plurium reverendissimorum patrum animadversiones, quae proetant in compendio nobis tradito, praesertim in iis, quae habentur num. 10 § 3 pag. 20, num. 16 pag. 31 ac maxime num. 44 § 2 pag. 74 et 75 [t. LI, coi. 936, 940, 960], in quibus aperte explicantur verba illius clausulae in sensu restrictivo plena potestas pontifîci in eo decreto asserta ad tramites occumenicorum conciliorum et canonum, et eam ob causam fit appellatio ad textum (' graecum, quod et fecit reverendissimus archiepiscopus Remensis orator. Agitur de re magni momenti eo quod hic agatur de decreto concilii, quod quodammodo aliorum conciliorum de plenitudine potestatis ¿pontificiae decreta complectitur.

Nova non est huiusmodi doctrina, eam iam propugnarunt cum suis asseclis archiepiscopus de Marea in Galliis, Tamburrinius lansonistarum coryphaeus in Italia, et novissime eam asserit doctor Dollinger in Germania, qui de Marca secutus communem latini textus lectionem „quemadmodum etiam" depravatam affirmat, camque corrigendam esce ait ex Biondo, qui fuit a secretis Eugenii IV in bono formam *quemadmodum et,* vel potius prouti prostat in textu graeco *iuxta eum modum*. Discrimen sane magnum inter vario» huiusmodi lectiones ipsi videro volunt, quod annuntiavit archiepiscopus de Marea hia verbis, in quae ut attentionem vestram impendetis vos oro, D eminentissimi ac reverendissimi patree: „Verba . granea, ait de Marca', in sincero sensu accepta modum exercitio potestatis pontificiae imponunt ei similem, quem ecclesia gallicana tuetur. At e contextus latini depravata lectione eruitur plenam esso papae potestatem, idque probari actis conciliorum et canonibus."

Ex hoc testimonio tria haec eruuntur iuxta sententiam adversariorum, quam impugnamus: Io ex textus latini lectione ^quemadmodum etiam" probari plenam esso papae potestatem, idque confirmari ex actis conciliorum et canonibus; 2° hanc tamen lectionem latini textus esse depravatam; 3· textum graecum in sincero sensu acceptum exercitio potestatis pontificiae modum imponere iuxta placita, ut ait de Marea, ecclesiae gallicanae, id est obnoxium facit praxi conciliorum et canonibus. Iam vero de primo nulla potest moveri quaestio; consentient» habemus adversarios, qui nobiscum fatentur ex textus latini lectione „quemadmodum etiam" erui plenam essa papae potestatem, idque probari ex actis conciliorum et sacris canonibus. Igitur si certe constabit ex argumentis ineluctabilibus lectionem illam non ceso depravatam, ut ipsi dicunt, sed veram, legitimam et genuinam, lis victa erit; et nullum amplius superasse poterit dubium, quod in eo sensu confirmativo clausula concilii Florentini sit intelligenda. Hoc autem facile praestare possum, et ita venio ad secundum, in quo totus quaestionis cardo consistit.

Iam vero post diligentissimaa codicum autographorum investigationes, a viris ea in re vereatisrimis novissimo etiam peractas, qui meridiana luce clarius demonstrant textus latini lectionem „quemadmodum etiam" esse veram ac genuinam, qualis revera conscripta fuit in concilio Florentino; mirum profecto est adhuc existera viros cordatos, qui de Marea et Dollinger commentis subscribere possunt Sane illa phrasis perspicuo legitur in omnibus illius decreti exemplaribus, ex quibus citari possunt tria quae habentur in bibliotheca Vaticana, et alia quae asservantur in archivio secreto vel etiam in archivio Vaticanae basilicae, in quibus prostant autographae subscriptiones papae Eugenii IV et plurium cardinalium cum papae sigillo et bulla plumbea, et alter textus graecus cum autographa subscriptione loannis Paloeologi imperatoris.

Sed unum praestat afferre, eminentissimi et reverendissimi patres, quod absolutissime rem conficit, et huiusmodi est unum ex primis quinque autographis originalibus, quod adhuc superest, quae originalia subscripta fuerunt ab omnibus patribus tum latinis tum graecis, qui ei concilio adfuerunt- Hoc exemplar asservatur Florentiae in bibliotheca Laurentiana omnibus oculis perspicuum, qui illud explorare volunt Do hoc codice, qui est in charta pergamena, ita scribit eruditissimus canonicus florentinos Eugenios Lecconi, epistola data ephemeridi *L'Armonia,* die 1 februarii huius anni: „Charta pergamena in duas columnas conscripta est, latinus textus α sinistris respicientis, graecus a dextris, id est, latinus textus α dextris chartae, et graecus a sinistris. Sub textu latino proetat sigillum papae Eugenii eiusque autographa subscriptio; sequuntur in tribus columnis subscriptiones autographae patrum latinorum. Sub textu graeco exstat subscriptio cinabro exarata Pal&eologi, deindo patrum groccorum, omnes autographae. A sinistris pendet bulla plumbea pontificia, a dextris aurea imperatoris; in calce eiusdem chartae signatus *Blondus:* Blondus illo, ait, a secretia pontificis, cuius auctoritas invocatur a Dôllinger. Hao ergo pergamena legitur decretum originale unionis Graecorum cum sancta Romana ecclesia promulgatum in sacro Florentino universali concilio, 6 iulii anni 1439. Iam vero, porgit clarissimus vir, certum facere poreum dominum Dôllinger in praefata pergamena, quam quisque pro voluntate consulere potest, ita legi: *quemadmodum etiam in gestis oecummicomm conciliorum* etc." Quod quidem testimonium etri rem plane conficiat (hio enim agitur, ut ipse ait, de re palpabili), tamen confirmare hanc veritatem pergit testimoniis rex aliorum exemplarium, quae sive in bibliotheca Laurentiana, sire in archivio status Florentiae inveniuntur; quao omnia eamdem praescierunt lectionem.

' Argumentum: .Epbecpas Bolrnenii· totos in eo fuit ot probaret dsosulam concilii Florentini *quemadmodium <tiam* etc. non «m accipiendam in sensu restrictivo pontificiae auctoritatis."

l *De concordia sacerdotii et imperii* lib. III, cap. Vili.

Iu dicendam de aliis exemplaribus authenticis, qu&e abbi inveniantur. Itaque ai in aliquibus libris typis editis aliter illa phrasis fertur, mendum in his prostat, non vero in iis, in quibas lectio habetur )rquomadmodum etiam4:* Constat igitur, eminentissimi et reverendissimi patres, ex certissimis et irrefragabilibus documentis, textus latini lectionem „quemadmodum etiam" esse veram et genuinam, idcirco frustra ab aliquibus recursum haberi od textum graecum. Veritate autem latinae lectionis in luce pceita, apertissime patet veritas a nobis defensa, nempe quod verba concilii Florentini accipienda sint in sensu confirmativo.

Sed quid dicendum de contextu graeco? En tertium, de quo loqui proposui Et imprimis quaero, si est aliqua discrepantia inter textum graecum et Latinum. praeferendusne «t graecus latino textui? Nemo sane, ut reor, id affirmare audebit; textus enim latinas subscriptus est 3 papa et omnibus patribus latinis, qui numero graacoe longe superabant Caeterum certum omnino «t, duos textus apprime inter se convenire, textumque graecum intelligendum osæ od normam textus latini. Constat enim ex historia illius concilii, quod formulae illius decreti proponebantur a Latinis, et a Graecis discutiebantur et probabantur; quod de formula praesentis decreti specialiter fartum esse testatur cardinalis Iulianus Cesarmi, qui primas inter pairea latineo partes in concilio habuit, qui ait1: .JJeinde disponente divina pietate, factum est, ut aesenserint Graeci secundam rodulam datam a Latinis."

Praeterea recta exegesis postulat, ut contextos ita interpretentur, ut nulla inter eos sit discrepantia·, et si aliqua in alterutro sit ambiguitas, per clariorem eius sensum explicetur et determinetur. Porro cum textus graeci ΧΛ&' δν τρὸπον et latina lectio quam vult Dollinger *quemadmodum et* optime convenire in eodem rensu posrit cam lectione originali autographa latini textus *quemadmodum etiam,* nullus sane rectus et bonas fidei interpres sensum hunc illis denegabit

Ex hactenus explicatis, patres eminentissimi et reverendissimi, compertam fit 1aculentisrimo: I0 latini textus lectionem ,quemadmodum edam" veram esse, authenticam, genuinam; 2® lectionem textus graeci apprime cum ea convenire; 3° vanum ct nullius momenti esee appellationem ad textum graecum facere, ut lectionis textus latini via et efficacia vel infirmetur vel eludatur.

Ulterius animadvertendum est, in wnsu restrictivo cUuwlam illam explicari minimo pose; alioquiu sequeretur decretum florentinum ribi ipri contradicere, immo et absurdum affirmare. Sane sibi ipri contradiceret asserendo papae plenam potestatem, ct simul ab alia potreiato eiusdem generis et ordinis (quod non satis fortasse adverterunt, qui hanc rationem vel parvi faciunt vel impugnant) limitari aut coarcteri; contineret absurdum, quia diceret |»otftAtetcni ab Iesu Christo acceptam limitari actis conciliorum ct canonibu.·. quae sunt de iure humano et rollatila a Christo Usio Petro poteteli posteriora.

IteverendisMDQU· arehiepiteopus Remensis ad infinnandum eiusmodi argumenti efficaciam, ex historia concilii Florentini et verbis in eo prolatis a Beasarione nisus wt demonstrare, Graeros oasertam papae potestotM plenitudinem admittere noluisse; undo inferebat, verba decreti non osee in sensu a nobis asserto accipiendo. Vernm pater disertierimu· neo integram attulit quoad hanc rem Florentini historiam, uro integrum textum verborum Bessarionia; huic omimioni ipre supplebo, ri voe audire me veliti

**I Ubb·, do¿/ caned, Iml XVIII. HC H77· ** Ten*t·icteri**

A In sessione VII cum multa praeclarissima dicta fuissent a Rhodensi praesule de potestate Romani pontificis quoad fidem per solam suam auctoritatem ad symbolum fidei condendum, idquo probasset auctoritate patrum tum latinorum tum graecorum, *ac* praesertim sancti Qyrilli, quae quidem attente consideraro vellem eos, qui affirmant doctrinam de summi pontificis infallibilitate, aut novam cese, aut non satis in ecclesiae traditione manifestam; cardinalis lulianus haec verba addidit Graecos alloquens1: „Quoniam voe, Domini, recitastis superiori sessione epistolam Agathonis papae, illamquo valde authenticam existimatis, duo volo addere verba ad quod dixit domnus Rbodensis praesul. Primum dixit (nempe Agatho): Quotiescumque error aliquis emerserit, papae incumbere necessitatem docendi populos catholicam veritatem. Postea dixit, totam Christi catholicam ecclesiam et patres omnes suscepisse auctoritatem B Romanae ecclesiae, et secutos esse per omnia eius doctrinam. Recitabo, aiebat cardinalis, epistolam.“ Recitala epistola Agathonis, cardinalis ita prosecutus est: lrHinc patet, quoties de fide aliqua oriatur dubitatio, Romanum pontificem debere ac teneri illam declarare: atque illo docente, omnee synodos eccleriamque imitersam debere huiusmodi veritatem sequi. Et hoc dicit epistola recitata et approbata in sexta synodo." Hucusque cardinalis.

Ad hanc porro declarationem alludunt verba a reverendissimo Remensi allata, sed integer textus attentam considerationem meretur. Ita legitur sessione IX 1: nScimus quidem quae sint iura ac praerogativae Romanae ecclesiae. Nihilominus scimus etiam praerogativae eius quos terminos habeant." Reverendissimus Remensis, si bene memini, attulit haec verba, ea coniungens cum aliis quae postea subduntur, praeteritis iis quae immediate illa prima sequuntur, C nempe: Noese tamen volumus, prosequitur Bassarico, reverentiam vestram, a nobis facultatem hanc (condendi novum symbolum rive aliquid addendi symbolo) negari universae ecclesiae et synodo, vel etiam oecumenicae (nótete, patres reverendissimi), non tentum Romanae ecclesiae. Quoniam igitur quantecumque facultate polleat Romana ecclesia, minus tamen pollet synodo oecumenica et universali ecclesia: si noe id negamus universali ecclesiae, multo magis negabimus Romanae."

Quis non videt haec in sensu Graecorum adhuc schismaticorum fuisse a Boranone prolata? Hinc sententiam quodammodo suam temperans subdit: „Hoec dicte sint ad ea, quae allata sunt a vestra reverentia, idquo disputationis causa: nequo enim in his innitimur." Iam vero, patres eminentissimi et reverendissimi, ri postea Graeci abecosserunt ab erronea opinione, qua denegabant ecclesiae ipsi universali et D oecumenicae synodo facultatem aliquid addendi in symbolo fidei, et agnoverunt in Romana ecclesia ius, quo adderet symbolo vocem *Filioque,* nihil mirum si cum patnbus latinis plenam etiam potestatem Romani pontificis in decreto confossi sunt.

Neque aliquam facessunt difficultatem sequentia verba decreti, quibus confirmatur ordo et iura ecclesiarum patrinrcluiruni Orientis; id enim ad solam disciplinam pertinet, idquo pontifex pro pacis bono fecit. Quamobrem nescio quomodo inde inferri posait, his verbis limitari plenam potestatem pontificis, quasi renovare canone?, quod est superioris auctoritatis, ut fecit eo in decreto pontifex (*renovante* ait), idem sit ac declarare se cese iis canonibwt subioctum.

Caetera omitto (voces: Iww, bene), tum quia non bene memini, tum quia mihi parvi momenti case visa

i Mansi XXXI. a.

sunt- Hoc tamen unum advertam, pairee eminentia- ¿ simi et reverendissimi; tantum abcet, ut Graecorum exemplum movere noe debeat ad infirmandam plenitudinem potestatis Romani pontificis tum in regimine ecdeaiae tum in magisterio, et nostram erga illum subioctionem plenamquo obedientiam, quin magis deterrere nos debet ab iis immutandis. Λ tempore enim infausti illius concilii, quod a loco ubi habitum est, Trullanum dicitur, in quo ab aulicis patribus coeperunt vincula relaxari unionis ecclesiae graecae cum Romana, ecclesia granea coepit et nutare et in ruinam vergi, in quam fato quodam necessario tandem prolapsa est. Dico fato quodam necessario, quia, relaxatis unitatis vinculis, fieri nequit ut tandem aliquando ruina vitetur; siquidem rerum omnium robur, vis, vita ipsa et existentia in unitate consistit

Etenim iuxta philosophicum adagium a sancto Thomal inculcatum, unum cum ento convertitur: hino ubi minor est unitas, minor etiam est via, minus robur; et ubi est maior unitas, maior vis, maius robur. Deus cet ens perfectissimum, quia eet unitas; simplicia sunt incorruptibilia, quia ita sunt una, ut unitatem amittere nequeant Vita, robur, existentia statuum, familiarum, individuorum in unitate consistit: more eet solutio unitatis. Hinc ex defectu huius unitatis per subordinationem supremae potestati ortae sunt haereses, orta schismata; ita sanctus €yprianus „Noquo aliunde haereees obortae sunt, aut nata sunt schismata, quam inde, quod sacerdoti Dei non obtemperatur, nec unus ad tempus sacerdos et ad tempus iudex vice Christi cogitatur, cui secundum magisteria divina obtemperet fraternitas ŭñiversa.

Unum adhuc verbum relate ad et quae nuper dicta sunt, nempe non esso addenda illu >erba ,,prout ad superiorem ăŭctoritatem ubi statuitur non esse appellandum a Romano pontifice ad generale concilium. Sane, patres eminentissimi et reverendissimi, C si historiam ecclesiae universam ab aevo apostolico percurramus, videbimus numquam appellatum fuisse a catholicis a Romano pontifice ad universale concilium; immo quoties ortae sunt haereses, quoties orta sunt schismata, semper recursus factus est tum ab orientalibus tum ob occidentalibus ad sanctam eodem, a qua eemper expetitum fuit supremum definitivum indicium tum de rebus quae ad regimen pertinent, tum de rebus quao pertinent ad magisterium.

Ad praecavenda igitur subterfugia, quae nonnulli novissime in medium attulerunt, optime meo saltem iudieio addita sunt haec verba, quao verissima sunt in se. Nemo enim dubitat auctoritatem Romani pontificis absolutam esse, et nullis conciliorum decretis esse subiectam; Romanum pontificem posse pro sua potestate omnes causas tum ad fidem tum ad disciplinam pertinentes definire. Idcirco huiusmodi verba ego approbo.

## ORATIO

*reverendi ṗatri Frondici Leopoldi Zdii lacobud abbatis sancti Pendi de Ŭrbe .*

Eminentissimi praesides, eminentissimi ac reverendissimi patres.

Summa cum reverentia, sed pudore etiam suffusus ambonem ascendo, cum non solum sapientia, virtute, sed quod pluris est gratia Spiritus sancti inferior, longo inferior vobis sim. Sed tamen ea quae dicturus sum praemisso auribus vestris honore, ex fideli conscientia ingenuaquo mente, sine fuco et arte, sponte et libere depromam.

Ex hoc tertio capite schematis nobis propositi fere omnis constitutio pendet: in perspicua enim definitione naturae pnmatus Romani pontificis tota res agitur. Quod scriptum est in paragraphe secanda multum ponderis habet, et eet quare s̈apientissima Deputation! gratias magnificas referamus. At mihi videtur aliquid aliud expostulari posse miserrimo hoo aovo, cum species auctoritatis et unitatis in ecclesia multorum in mentibus quodammodo sit depravata, et phantasma quoddam libertatis animos conturbet, excitet et commoveat- Varie a variis disputatum est de forma regiminis in vera eodeeia; nam si una debet esse, regimen aliquod, quod omnee familias fidelium coniunclas complectatur, habeat oportet: aliter nullo alio signo secerni poterit ab haereticis et schismaticis.

Sunt qui monarchicum, alii vero monarchico-aristocraticum, alii quoque quasi democrat]cum esso ecclesiae regimen censuerunt: sed haec omnia s societate civili profecta illuc redeant undo venerunt. Terrena ista Hierusalem, Christi sponsa immaculata, illius quae sursum est caelestis socia, soror et aemula, nihil ex terrenis suscipere ot sibi applicare opus habet. Quando enim, optime nostis, facta est contentio inter apostolos (nondum enim acceperant Spiritum sanctum) quis eorum videretur osse maior, ipse Dominus ecclesiae auctor dixit eisl: *Reges gentium dominantur torum,* et post pauca, tvs *autem non sic;* quae non ideo protulit Christus ut veram regiminis potestatem ecclesiae denegaret, quod impium ct blasphernum esset dicere, sed ut excluderet quamcuinquc similitudinem inter naturam regiminis huius mundi et regiminis ecclesiae.

Re quidem vera reges gentium dominantur eorum, ecclesiae principes fiunt forma gregis ex animo; reges gentium tributa exigunt, ecclesiae principes melius esso putant dare quam accipere; reges gentium subioctionem passivam requirunt, ecclesiae principes mentium et cordium quoque submissionem; reges gentium prospera quaeque cupiunt, anhelant et retinent, ecclesiae principes in adverris laetantur, proficiunt ct exultant; reges gentium gladium portant, ecclesiae principes crucem et baculum pastoralem. Quid ergo de monarchia et aristocratiu in cecieria haud satie apposito quaestio agitatur? Nonne haec omnia propria sunt episcoporum, ncc aliquid habent commune cum imperatoribus, regibus, ducibus ot praefectis? An non ea ad pastoris rediguntur officia, et regiae humanae auctoritati sunt adversa? Ergo regimen ecclesiae est episcopale; quid autem rit episcopatus dicat sanctus JEpiphairius. Ipsa enim haereri XXIX num. 3 ct 4 loquemi de regno Davidis in aeternum duraturo ostendit id verificatum fuisse in episcopatu. „Novi leges in qua ipre ait regnum praedictum translatum fuisse regia et sacerdotali dignitate in unum contracto, quod asserit Dominus servis suis induisisse, hoc est catholicae ecclesiae pontificibus“. Itaque sicuti regimen ecclesiae cuiuslibet reridet in regali sacerdotio, ita ecclesia univernali» in principatu regalis sacerdotii. Sed praeclarum illud ecclesiae lumen, sanctus Christi martyr Cypriam», pcrepicuam tradit definitionem ecclreiao his v̈erbis ⁂PM sacerdoti coadunata, et pastori -uo grex adhaerens/⁑

Itaque iuxta doctrinam invicti unitatis propugnatoris quemadmodum c̈ongregatione illae fidelium et greges, quibus vre, rererendtsrimi patre», reti» praepositi, quemadmodum inquam i gregat innes veritantur rcrlreiae, in quantum >unt tubis datae

1 Smnm theoL I, q. 11, wt 1 et reqq.

« Epi<L LV.

> Λτ tunestua: .Abbw ¿Unni Pauli de UrW proposuit emendaiiαoΛo quas est cnmcro 28“

δ *Christo;* ita etiam oportet esse omnes una simul coadunatos ad pransicodam obedientiam et perfectam subiectionem in omnibus. Itaque sanctus Cyprianus cum voluit perfecte indicare quid factum fuerit a Christo in constitutione ecclesiae, exposuit ita ut revera ita factum «sa a Christo constet ex eius epistola 27, abi ita diserte pronunciai: ,yDominus noster episcopi honorem et ecclesiae suae rationem disponens in evangelio loquitor et dicit Petro: *Ego dico tibi, quia tu es Petrus* etc. Inde per temporum et succession om vices episcoporum ordinatio et eccleaiae ratio decurrit, ut ecclesia super episcopos constituatur In quo praeclarissimo testimonio sanctas doctor quatuor veritates apertissime declarat: I0 quod promissio facta Petro fuit honor episcopatus et constitutionis ecclesiae expressio; 2° quod ex illa promissione originem habuit episcoporum eucoaasio; 3° quod ibi, nempe in episcopatu, rit constitutio ecclesiae; 4 tandem quod ecclesia super episcopos, epi- B scopi autem super Petrum constituti sint.

Conferte nunc, reverendissimi patres, id quod sanctus doctor alibi tradit1: ,Episcopatus unus eet, cuius a singulis in solidum pars tenetur et statim perspicietis unum esse episcopum in ecclesia Dei, sicut unus episcopus in qualibet ecclesia; ipsos tamen episcopo» conglobatos esso in eadem fidoi communione, concordia, unitate, et conjunction quia «ibiiriuntur uni episcopo, in quo episcopatus unus «L Ideo statim subdit: „Sed exordium ab unitate proficiscitur et primatus Petro datur, ut una Christi ecclesia et cathedra una monstretur. Ideo in epirt.45 ad Cornelium, ecclesiam Romanam vocat radicem et matricem catholicae eoelejiae.

His rationibus permotus, in obeenatione sub numero 31 in synopei analytic ;* quae typis commissa nobis data eet, inquiebam: veram naturam primatus contineri in appellatione *catholicae ecderiae C episcopus.* Velut enim voe, reverendieimi patres, posuit Spiritus sanctus regere ecclesiam Dei, ccdesiam inquam illam peculiarem, in qua ex communione cum Romano pontifice canonice instituti cetis, ita Spiritus sanctus posuit antistitam urbis Romae episcopum in universali ecclesia, firmans thronum cius super fundamentum veritatis, dexteram cius in iuatitia pastoris, cor cius in amore Christi, qui cum sit divinus fundator ecclesiae, eiusque aeternum invisibile caput, vocatur et ipse pastor et episcopus animarum nostrarum. Et quemadmodum ipse pontifex in aeternum sedet ad dexteram Dei in excelsis, *semper* viren» *ad interpdlandum pro nobis1;* ita qui vices eius gerit in terris pastor et episcopus animarum noetrarum. sedet in Vaticano ad sepulcrum beati Petri, habens sollicitudinem omnium ecclesiarum.

Agnorum ct ovium pastor utrisque pabula sanioris doctrinae impertitur; eed non ideo oves in-1› fecu.idao malernilatis iura amittunt, sed non ideo . qui principes sunt, principatus gradu destituuntur. Suprema enim potestas reliquas potestates non excludit sed ordinat, atque in eo quin minuatur, potius firmatur episcopalis auctoritas. Nam an episcoporum iuriadictio sit necne de iure divino, adhuc sub iudioe lis est: quod autem iurisdictio Romani pontificatus α Deo ipso sit, non «t catholicus qui neget. Itaque episcopalis auctoritas ex apostolica sede aliquid divinum certo certius mutuatur. Quidquid vero sit, hoc pro certo et explorato habemus, omnes quotquot sumus in ecclesia vel ordine et iurisdictioue, vel iuriadiotione tantum praelatos, dum potree in plebibus nobis coinmissis nominamur, filiorum titulo quoquo laetari relate ad ecclesiae catholicae episcopum et patroni universalem.

Itaque propono ut initium paragraph! socundue ita immutetur, ut clarius haec veritas innotescat: *Docemus proinde et declaramus, eam esse naturam oc rationem apostolici primatus ct principatus, ut Sit iure divino plenitudo potestatis episcopalis super universum gregem Domini, et singulos pastores rn catholica eadesia, toto orbe diffusa. Quod privilegium stat inconcussum successoribus beati Petri, tam in dalit davibus quam in ovibus commendatis* (sunt verba sancti Bernardi >). .1/gwe *ita Domani pontifices habent iurisdictionis potestatem ordinariam et immediatam etc.* prout in schemate.

Haec sunt quae sapientiae vestrae et iudicio commendo. Si quid minus rectum, emendate.

Hic autem interrupta disceptatio œt, et eminentissima» primus praeses patrre dimissurus dixit:

,J?roxima congregatio generalis habebitur feria secunda sequentis hebdomadae, in qua post relationem nomine Deputation!» pro rebus fidei faciendam do emendationibus in prooemium nostri «chomatis a nonnullis reverendiasimonim patrum propositis ct nuper distributis, suffragia patrum moro solito exquirentur per duplicem actum surgendi. Deinde, si tempus adhuc snpcrest, continuabitur discussio tertii capitis schematis propositi.

## 28.

## Emendationes a nonnullis patribus propositae In congregatione generali super prooemio constitutionis dogmaticae primae de ecclesia CbristL

1. *Martine: S. Christophori de Havana.* [509 a] — Prooemium hunc in modum reformetur:

„Cum rex pacificus, aeternusque sacerdos, Dominus noster Icsus Christus regnum suum, quod iustitiae est et pacis (Hcbr. cap. VII, v. 2.), inter homines instituero decrevisset, ut omnes, qui ex veritate sunt, audiant verbum eius (Ioan. cap. XVIII, v. 37), ac in ea manentes ¿alvi fiant (ibid. cap. VID, v. 32), post devictos ac spoliatos principatus ac potestates, ecclesiam proprio sanguine fundatam instituit, in qua, valuti in domo Dei viventis (I Tim. cap. ILI, v. 18), fideles omnes, unius fidei et communionis vinculo ad invicem connexi, ipsi etiam capiti uniti semper manerent. Quod etiam adeo ardentissimo cordis affectu desideravit, ut, priusquam glorificaretur, Patrem enixe rogaverit, ut credentes in ipsum omnes unum essent, sicut ipsemet Filius et Pater unum sunt (Ioan, cap. XVII, v. 21).

„Hic proinde rex pacis, princepsque pastorum, qui eet caput omnis principatus ac potestatis (Coloe. cap. Π, v. 10), quo salutiferum nostrae redemptionis opus usque od consummationem saeculi perenne redderet, quod ante passionem suam apostolis omnibus promiserat (Mntth. cap. XVIII, v. 18), post resurrectionem abunde implevit: nam ipsosmet, quos in novissima coena novi testamenti sacerdotes instituerat (Luc. cap. XXII, v. 19), suae ecclesiae pastores etiam instituit, dans illis Spiritum sanctum, ut, evangelizantes ubique pacem et bona, peccata remittenda remitterent, et retinenda retinerent (Ioan. cap. XX, v.22, seq-). Quod etiam cumulate perfecit, cum, ascensurus ad Patrem, misit illos in universum mundum, praecipiens illis, ut docerent omnes gentes servare omnia, quae mandaverat illis, ac certos eos

1 D< wnit *tedstias,* eap. V.
• Sapra, 114, coU 960 d.
• Hrtr. VH, W

* De eonitdertsi. lib. II, cap. Vili, na. 16 et 16,

reddens, cum q ns omnibus diebus futurum usque ad A consummationem saeculi (Matth. XXVU1, v. 20).

„Ut autem omnium, sive pastorum sive fidelium, in eo erodentium fidoi et charitatis unitas, quam intemeratam servare debebant, ut salvi fierent, in sua ecclesia iugiter conservaretur, velut potentissimus rex, sui regni claves, quod uni Petro etiam promiserat (Motth. cap. XVI, v. 18), ipsimet, eius vices in terris gesturo, tradidit (loan. cap. XXI, v. 15), ut nemo, nisi ęj aperiente, in hoc regnum intraret; velati aeternus pontifex in summo ecclesiae suae sacerdotii et apostolatus apice eum collocavit, ut, perfectiori modo quam Aaron pro populo servitutis, potestatem haberet in praeceptis, docere filios adoptionis testimonia, ct in lege sua lucem dare credentibus (Ecoli. XX/, v. 21); ac denique, uti sapientisrimus architectus in eodem beatissimo apostolorum principe perpetuum utrimque unitatis principium ac visibile fundamentum instituit, super cuius fortitudinem aeternum cx- B tnieretur templum, ct eoclceioe caelo inferenda sublimitas in huius fidei firmitate consurgeret (8. Leo M. Ser. 4, cap. HI, in die Nat).

„Contra quod fundamentum divinitus positum, quoniam portae inferi maiori odio undique insurgunt; ac haereticae pravitatis sectatores et fautores buio ecclesiae catholicae visibili capiti, novis erroribus ac cavillationibus invectis, omnem fere virtutem ac vim ex eo agendi adimere tentant, ut, ipso infracto ac infirmato, totum ecclesiae corpus validioribus malitiae armis impetant: ideo, ud catholici gregis nobis commissi custodiam, incolumitatem et augmentum, ad profligandas haeresce, omnesque errores depellendos, et ad ecclesiae et episcoporum tutanda sacratissima iura, quae, capito debilitato, sarta tectaque manere non possent, ac veram denique fidem populi Christiani contra novos multiplicesque, multis etiam modis invectos ao vulgatos, errores firmandam, sacro aprobante concilio indicamus necessarium esse doctrinam circa hoc mysticum Christi corpus ac eius naturam et proprietates, quam semper tenuit ipsamet ecclesia, denuo solemni declaratione ac definitione omnibus notam facere. Quod, ut ordinate et sicut ipsius exigit rei nature, perficiamus, ab ipso capite, u quo in universum corpus vita provenit, incipere decernimus: ut doctrinam de institutione, perpetuitate et nature sacri apostolici primatus, a quo etiam totius ecclesiae vis et salus dependet, secundum antiquam et constantem eiusdem ecclesiae fidem omnibus fidelibus firmiter tenendam ac credendam exponamus et proponamus, atque contrarios, cosque dominico gregi adeo perniciosos, errores debito condemnationis iudicio proscribamus, ac proinde totum hoc mysticum Christi corpus, cuius membra nobis ipsemet in beato Petre regenda, confirmanda, docenda et pascenda tradidit, verae fidei clypco munitum, integrum ae in- D colume contra inimicorum in dies furentium iaculo, ipso favente Christo, conservemus."

2. *Thermas Rupdlends.* [506 d ] —Immutandum ridetur prooemium his aut similibus verbis-

„Aeternus Dei filius, propter noe homines et propter nostram salutem incarnatus et passus, doctrinam veritatis cáeteraque salutis remedia et auxilio, quao humano generi per peccatum miserabiliter Ispeo, superabundant! grada attulerat, discipulis suis tradidit, praeclaram hocreditotem, et inaestimabili pretii depositum.

„Noluit autem dominus ac redemptor noster tanti thesauri haeredes seriem efformare asseclarum evangelii ab invicem reiunctorum, qui singuli reorsim tantum doctrinae eius adhaererent et salutis mediis ab ipso traditis uterentur; sed credent» in eum et sacro, quod instituit, lavacro regeneratos voluit et statuit in unum visibile corpus coalescere, cuius membra coniuncta essent ad invicem eiusdem fidei professione, sacramentorum eorundem participatione, eorundemque pastorum regimine, et cuius esset ipse invisibile caput, atque vitae supernatural» principium.

„Quapropter ex iis, varietate licet gentium, linguarum et morum divisis, societatem fundavit et ordinavit, atque per apostolos suos eorumque succee-80res iugitor ad consummationem usque saeculi in universo mundo colligendam, docendam, sanctificandam, regendamque mandavit, ut una esset gens sancta, populus acceptabilis, tectator bonorum operum. Societatem autem illam, ad quam omnes convocantur, ecclesiae titulo ip^emet insignitam declaravit, regnumquo suum esse super terram et ovile et domum praedicavit, ac in ea perenne instituit magisterium, cuius esset fidei depositum illibatum custodire, perennem quoquo regiminis auctoritatem, cui fideles omnes parere tenerentur.

„Haec est, quam adumbravit veteris testamenti synagoga, quam prophetae praenuntiaverunt, quam laudant evangelica oracula et apostolica^ voces, pro cuius amore tanta tormenta passi sunt martyres, quam cuncta retro saecula, ab adventu Christi usque od noe, omnesquo populi extare proclamant; haec est, electa unico et aeternum dilecta sponsa, materque vere viventium, ecclesia Christi, quam acquisivit sanguine suo, extra quam integra manere, cognosci et coli non potest eius religio, nec quisquam christiani nominis honore et praerogativis legitime gloriatur.

„Volena igitur perpetuo mansuram aedificare domum Dei viventis, in qua suos inhabitare unius moris faceret, ad hanc fidei et communionis unitatem conservandam, in beato Petro apostolo instituit perpetuum utriusquo unitatis visibile *centrum* et fundamentum, super cuius fortitudine aeternum extrueretur templum, et ecclesiae caelo inferenda sublimitas in huius fidei firmitate consurgeret. Contra quod fundamentum divinitus positum, quoniam portae inferi *insurgere non desistunt,* ad catholici nobis commissi gregis custodiam, incolumitatem et augmentum, sacro approbante concilio iudicamus necessarium esso doctrinam do institutione, perpetuitate ac natura sacri apostolici primatus, a quo *praecipue* vis et salus totius ecclesiae dependet, cunctis fidelibus credendam et tenendam declarare, iuxta antiquam constanteznque universalis eiusdem ecclesiae fidem, atque contrarios errores proscribere."

3. *Whelan Wheclingensis.* [514 d ] — Reformetur totum prooemium. Intitulatum enim „de ecclesia Christi " proreus nihil de ecclesia dicit. Eo tendit in omnibus, quod systema quoddam sustentet. Ideoque debile omnino eet et mancum. Hio locus, ubi magnificis Scripturae figuris exhiberi deberet ecclesia tanquam omnium Dei operum maximum ct perfectissimum, effectus et fructus redemptionis: *Sponsa* nempe sine ruga et macula; corpus Christi mysticum; nova Jerusalem; civitas in monte posita; ecclesia tandem, quam non homines, etiam a me ipso electi, sed *ego aedificabo,* et proinde *magnum quoddam motivan credibilitalis et signum levatum* tM *nationes* nos ipsi declaravimus. Insuper in lineis 3 eC req. inadaequata suggeritur idea, ut mihi videtur, institutionis ecclesiae, ut do supra dictis patebit

4. *Idem* [516 a ] — Vox *Ideo* in lin. 10 nre solum nec etiam praecipuum motnum orationis Domini, meo saltem iudicio, enuntiat. Ideo enim rogavit, ut unum sint, *ut credat mundus.* Substituantur ergo bare dia: .Magnopere enim, tel. Enixe enim.

5. *Amat Montereyensis.* [496 B] — In secunda *período „ideo enim" etc. videtur,* quod verba sacrae Scripturae, quae citantur, non relinent genuinum seneam, et dicendam potine foret : /deo *enim, priusquam clarificaretur, rogavit Patrem et pro apostolis, et pro iis, qui per verbum eorum σedituri erant m ipsum, ut omna unum essent;* aliis omissis: vel si magis placuerit sequentis etiam retinere, ita dicendum, *et sicut ipse Filius et Pater unum sunt, ita ei omnes in ipsis unum essent*

6. *Wiery Gurccnsis.* [504 a] — Pag. prima (signatur tertia) omittatur *citatio* textus I Cor. IU, 10.

7. *Idem,* [ibid.] — Ibid, et sequenti peg. textus: nSapientisimus igitur architectus... instituit perpetuum otriusqne unitatis principium ac visibile fundamentum" sequenti modo immutetur: Sapientissimus igitur architectus... instituit permanens (vel *firmum)* utriusque unitalis centrum æ fundamentum.

8. *Amat Montereyensis.* [496 c] — Ex variis «aerae Scripturae textibus claie apparet, Christum ipsum, qui fidei et charitatis auctor et eet et dicitur, esso etiam earum, proprie loquendo, *principium:* ideoque hoc verbum, *principium* nempe, in suo genuino sensu, applicari non posse mihi videtur apostolo Petro, ut fit in sequenti periodo, linea 4, pagina 4: sed potias dicendum, saltem meo iudicio, *;*'*Centrum'* Christus enim in beato Petro ..instituit perpetuum utriusque unitatis *centrum &c* visibile fundamentum non voro principium ; nec enim aliter constare videtur ex sinodalibus definitionibus.

9. *Thomas Rupellenris.* [507 c] — Substituatur verbum *centrum* pro *principium ei fundamentum* lin. 5, pag. 4.

10. *Verot S. Augustini.* [497 c] — Supprimatur ultima phrasis prooemii incipiendo s ..Contra" etc.

11. *Amat Montacyensis.* [496 d] — Periodus 4 incipiens: ..Contra quod fundamentum'l eadem pagina 1, linea 10, sequenti aut simili modo mihi videtur reformanda: *„Et quoniam portae inferi ad funditus evertendam eccleriam, si fieri posset, maiori m dies odio undique contra cius fundamentum divinitus positum insurgunt, Nos ad catholici gregis custodiam, incolumitatem, augmentum, sacro approbante concilio, iudicamus necessarium esse, doctrinam de institutione, perpetuitate, ac natura sacri apostolici primatus, in quo totius ecclesiae vis ac soliditas consistit, secundum antiquam atque constantem universalis ecclesiae fidem",* etc. ut in schemate.

Ratio mutationis, quoad primam partem, eet, 1. quia sensus periodi clarius apparebit; 2. ut constet contra ecclreiam portas inferi aciee parare, dum advenus eius fundamentum insurgunt; et ita conformior rit sacrae Scripturae, in qua dicitur, eos contra ecclemam praevalituras non esee. Et quoad secundam partem, quia *„ris ei salus ecclesiae"* a Deo potius dicendum pondero; cuius tamen *praesidium* et *soliditatem* in ecclwriae fundamento seu primatu Christus collocavit: quod potiori modo exprimitur per verba subroganda: ,.in quo" (nempe) „tota eius vis et *soliditas* consistit"

12. W'*hetan Whedingensis.* — Poet lin. 10, pro *Maiori,* dicitur *Constante.*

13. *Thomas RuprUensis.* [508 b] — Rectius dicendum videretur ^*portae inferi insurgere non desistunt"* suppressis vocibus *,jnaiori in dies odio undique'*

14α *Wiery Gurcenris.* [504 B l — Pag· 2 (signatur 4) Ineo „a quo totiu ecclesiae vis et salus dependet' ditatur: ,A quo totius ecclesiae vi» el salus magnopere dependet".

14 *b. Thomas Ruprilensi».* [507d] — In ultima phrasi, ante vel post verba: „totius eccleeioo vis et salus" addendum asset verbum *praecipue.*

15. *Whelan Wheelingcnsù.* [517 λ] — .Assertum lin. a fine 9, nempe, *„A quo totius ecclesiae vis et salus dependet",* concordare minime videtur cum iis, quao I Cor. XII, 14 et wq. leguntur. Quid enim potcet caput sine corde? Quid valet os aine pulmonibus? Ergo addatur, *praecipue* vel *maxime.*

16. *Idem.* [517b] — Tandem, ita currit ultima phrasis, ut facile mutato loco virgulae et post verbum *fidem* posito, sensus omnino mutari possit.

17. IPiery *Gurcensis.* [502a j — Si hoc prooemium unicum remonet pro tota doctrina de ecclesia Christi, intentior ratio habenda verborum Christi apud Ioan. cap. XVII, ?cd et malorum ecclesiae Christi undequaque (non contra „visibile" fundamentum) imminentium.

***It** primae aitcrique emendationi super prooemio factae satisfiat, Deputatio patrum formulam sequentem congregationi generali examinandam proponit:*

Pag.3, lin. 14 poet verba: .... „unum sunt" inseritur: ..Quemadmodum igitur apostolos, quos sibi de mundo elegerat, communicato Spiritu nancto, misit, sicut ipse missas era: a Patre: ita in ecclesia sua pastores et doctores usque ad consummationem sacculi esso voluit. Ct vero episcopatus ipee unus et indivisus esset, et universa credentium multitudo per cohaerente» ribi invicem sacerdotes in fidei et communionis unitate conservaretur, beatum Petrum caeleris apostolis praeponens, in ipso instituit perpetuum utriusque unitatis principium et visibile fundamentum, super cuius fortitudinem aeternum exstrueretur templum" etc. ut in schemate.

29.

Emendationee In prooemium privatim exhibitae.

1. *Mcrmillod ep. Hebronensis.* — „Ecclesia sancta Dei, quae dicitur *circumdata varietate ;** pariter *una est1:* nam si varietatem «tendit tum diversitas gentium, quas ecclesia complectitur, tum multitudo pastorum, quos *Spiritus sanctus posuit episcopos regere ecclesiam Dei1:* tamen in unitate continentur haec omnia; quoniam ex variis ovium gregibus fit *unum ovile* et super multiplices agnorum custodes stat *unus pastor*4: ut omnes eadem fide, eodem regimine, eodem more coniuneti, *sint consummati in unum* ·.

..Propterea Christus Dominus dum ut *sapiens architectus* in duodecim apostolis ponebat ecclesiae *fundamenta duodecim* ®, unum inter eos elegit, super quem, tanquam super *principalem petram* aedificavit ecclesiam. Hunc autem et illoe ita coniunxit inseparabiliter, ut iam eos homo separare non possit; hinc neque corpus episcoporum a Romano pontifice, capito suo, neque caput a corpore disiungi valebit: secus totius ruina sequeretur. Si quidem membra sine capito, et caput sine membris pariter mortua sunt; et si membra capite reguntur, caput membris portatur. Praeterea quemadmodum in Deo Trinitatem simul et unitatem profitemur, sic in ecclesia, quam Christus fecit *ad imaqinem et similitudinem Dei,* utrumque confiteri debemus, scilicet, pulchram diver-

1 P». XLIV, 10.
• Cant-VI. 8.
▪ Act. XX. 28.
‹ Ioad. X. 16.
• Ibid. X. ιβ.
• IMd. XVII. 23.
1 I Cor. III. 10.
• Apoc XXIV, 14.
• Maith. XVI. 18-

eitatem eius, quao eet *circumamicla varietatibus* \ et i simul necessariam unitatem, quam signat Domini Punico *inconsutilis '.*

„Impietas autem agnovit tuno ecclesiam facilius esso delendam, ei prius *petra,* fundamentum unitatis, funditus evertatur. Hinc hodie totis viribus hoet« ecclesiae quaerunt destruere sedem Petri, et eradicare Romani pontificis auctoritatem. Igitur, hac tempestato totum orbem concutiente, ne quis in fide vel obedientia naufragium incurrat, duximus hio veram et catholicam doctrinam do sanctae sedis institutione, de Romani primatus perpetuitate et de eiusdem natura cunctis fidelibus solomniter esse proponendam/[4]

2. *Coirai y Estradi ep. Urgellensis.* — Io Valdo optandum eeset, ut in proposito prooemio primae constitutionis de ecclesia Christi, explicita fieret mentio de Christo Domino, quatenus ipse eet *lapis angularis* totius aedificii. Atqui sanctus Petrus describens ccleaiam Christi in sua epistola prima cap. II, optime et verissime eam nobis exhibet fundatam super Christum *lapidem angularem, ad quem accedentes lapidem vivum* fideles superaedificantur. Timeo igitur no protestantes, qui legerint propositum prooemium, imdeant concilium Vaticanum, ac ei videremur patres concilii diversam proponere ideam ecclesiae ab ea, quam sacra Scriptura nobis exhibet. Uniamus quaœo, eminentissimi ao reverendissimi patres, in hoc prooemio optatissimae constitutionis, Simonem *petram* cum Christo lapide angulari, seu primaria et per seipsam principali *petra* aedificii.

2° Posset fortasse offendere lectorem criticum non satis connexa series idearum. Exordimur enim ab idea *pastoris,* et mox progredimur ad ideam aedificii ; huio subnectimus ideam architecti, et denique ex abrupto regredimur ad ideam gregis. Itaque operae pretium esse ridetur ut idearum series non divulsa sed unita, non diffracta sed compacta a nobis exhibeatur.

3° Ecclesia ChHsti nobis describitur voluti templum seu domus, in qua fideles vivant ooniuncti vinculo fidei et communionis. Videntur igitur fideles et ecclesia Christi exhiberi tamquam duae ree, ab invicem distinctae. Sed, ei fideles ob oculos ponantur veluti res distincta ab ecclesia; quid quaeso tunc exhibebitur per ideam ecclesiae? Nonne igitur praestaret in hoc prooemio exhibere fideles, quemadmodum eoe exhibet sanctus Petrus, tamquam *lapides vivos* aedificatos supra petram angularem?

Itaque ad haec vitanda, audeo proponere prooemium sequenti modo emendatum:

„Sacerdos in aeternum Christus lesus, ipse est a Patre constitutus euporexcelsi templi maiestatis gloriae suae lapis summus, angularis, electus, pretiosus» ut omnes qui in eum crediderint non confundantur, sed accedentes ad eum efficiantur et ipsi lapides vivi, qui superaedificentur, domus spiritualis, acceptabiles Deo per ipsum Christum lesum. At ne ascensurus in caelum, redderetur angularis lapis iudaeis et gentilibus invisibilis, ct homines vagarentur in tenebris atquo incerti, nescientes modum quo possunt od illum accedere, eidemque cohaerere firmissime ao inconvulse; ipse inter apostolos unum elegit beatissimum Petrum quem in consortium individuae unitatis assumptum, id quod ipse erat, nempo lapis angularis, voluit nominaro dicendo: *Tu es Petrus, et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam,* ut aeterni templi aedificatio mirabili munere gratiae Dei in Petri soliditate consisteret, ac eccleriam suam firmitate oorroborans, ut illam nec humana temeritas posset appetere, nec portae contra illam inferi praevalerentl[3]

„.Fuerunt utique omnes apostoli ex aequo fundamenta ecclesiae; quatenus repleti Spiritu sancto extiterunt infallibiles testes verbi evangelii, *et praedicaverunt ubique, Domino cooperante, et sermonem confirmante, sequentibus signis* at unus eorum tantum electus fuit ad repraesentandam unitatem divini lapidis, seu petrae angularis, cui cohaererent reliqui apostoli, et eorum successores episcopi, glutino unius fidei atque indissolubilis communionis copulati, et super quam visibilem et unicam petram, omnes episcopales cathedrae superstruerentur, et tota ecclesia usque ad finem saeculorum perenniter aedificaretur. Contra quod fundamentum divinitus positum, quoniam portae inferi maiori in dies odio undique insurgunt, ad catholicae nobis commissae ecclesiae, quae est domus Dei, structuram, robur atque incrementum, sacro approbante concilio, iudicamus necessarium esse doctrinam de institutione, perpetuitate ac natura sacri apostolici primatus, a quo tota illius vis ac salus dependet etc. ut in schemate/ (Nonis iunii an. 1870.)

3. *Panza ep. Placentinus.* — In prooemio schematis constitutionis dogmaticae de ecclesia Christi legitur peg. 4 [4 c a], lesum Christum in beato Petro apostolo instituisse perpetuum fundamentum, super cuius fortitudinem aeternum extrueretur templum, et ecclesiae caelo inferenda sublimitas *in huius fidei* firmitate consurgeret.

In his verbis, quae ex sermone sancti Leonis desumpta sunt, habetur verbum *huius,* quod utpote *pronomen* positum eat loco *nominis,* quod superius expressum supponitur. In sermone sancti Leonis aperte significatur quaenam sit illa fides, in cuius firmitate ecclesiae sublimitas consurgit, nempo fidea illa, quam Petrus professus est cum dixit Christo Domino: *Tu es Christus Filius Dei vivi.* At vero cum de hac Petri confessione nulla mentio facta rit in prooemio schematis, forte contingere poterit, ut, qui textum sancti Leonis numquam prae oculis habuit, haud intelligat, quidnam rit illud, ad quod referatur pronomen *huius,* nempe quaenam sit fides, in cuius firmitate asseritur consurgere ecclesiae sublimitatem.

Possuntne verba sancti Leonis ita referri, ut ambiguitas, quaecumquo eit, prorsus excludatur?

Annon posset dici hoc modo: *super cuius fortitudinem aeternum extrueretur templum ;* ita ut huius aeterni templi aedificatio mirabili munere gratiae Dei in Petri soliditale consisteret :**

Hanc animadversionem, quamvis poni momenti rit, propono, paratus eam nullius etiam momenti iudicare, si eam negligendam consuerint rewrendisrimi patres Deputat ionis pro rebus ad fidem pertinentibus. (Dio 6 iunii 1870.)

4. *Filippi ep. Aquitanus.* — Non essendomi venuto a tempo ieri ¿'iscrivermi per leggere dall' ambone una mia emendazione al proemio, mi permetto di umiliargliela, nella speranza che voglia ¿egoarei di accettarla- A ine sembra che potesse in qualche modo soddisfare olle strane pretensioni di coloro che non rifiniscono di chiedere che almeno ri dia un cerino della costituzione storica della Chiesa in questo proemia Del resto, vostra eminenza ne farcia quel conto che crederà nella sua Mggeua, mentre baciandole la sagra porpora ho l'onore di ripetermi \

1 Pa. XLIV, 15.
' Ioan. XIX. S3.

I & Lea spia 4 epUeopa» Oalllaaao· provila Vleaa«n«ia.
« Marc. svi, sa
» 8. Leo M. ter». IV. al Ul.
4 S. Leo M. epist. 4 ad epucvpw Gallica··· p«oitacias VkwL cap 1.
Kjfet. data ad card. R»U* praerid. bepoUt fe Afe di·

Pag. 3', linea 3 [4 b uj *„in qua vdut in domo Dei viventis* fide, epe et chántate enutriti, divina charismata promereremur, et ius ad regnum possidendum quod nobis paratum est a constitutione mandi Ita cives effecti regni Christi in terris, coheredes eius futuri sumus in caelis, ubi Deus eet omnia in omnibus. Quare sapientissimo!» architectus Dominus noster lesus Christus initio missionis ause certos quosdam ex coetu fidelium sibi comites elegit, quos et apostolos nominavit, ut sibi testes forent in universo mundo, remissionem peccatorum annuntiarent, et docerent omnes gentes señare omnia quae ipse mandavit eis. Hos vero tum sibi, tum ad invicem odiunxit fide in semetipsum Filium Dei rivi, quao sane est principium vitae christianae et porta salutis. Protinus hanc praeclarissimam ot invictissimam fidem primus et unus edidit Simon Bar-Iona; cui quidem non caro et sanguis, sod pater qui est in caelis revolavit, at beatus prae caeteris diceretur, et per novum B iam praenuntiatum atque tunc tandem tributum Petri nomen, petra fieret, super cuius firmitate ecclesiae caelo inferendae sublimitas consurgeret. Principium itaque Alius ministerii ad quod ecclesia est a Christo instituta missionem eius per omnia saecula adimpleturo, fuit Petri persona perpetuam unitatis principium ac risibile fundamentum divinitus constituta, raper quo ipsi summo angulari lapidi Christo Iesu coniungimur, atque in ipso unum efficimur, sicut Ipse et Pater unum sunt. Ct tra quod fundamentum ětc. l.

5. *ZeUi lacobusi abbas S. Pauli de Vrbe.* — Optime scio, nullum ease cuique ius tradendi scripto *tantum* emendationes. Sed, ne tempus oratione mea vano insumatur, satias puto sapienti arbitrio deputatorum patrum nonnullas emendationes proponere, quas pro mea tenuitate exhibendae censeo.

Mihi ridetor pag. 4 constitutionis dogmaticae primae de ecclesia Christi lin.2 [4 c4]. valde expedire; C habuit: Ie quod indigitetur institutio episcopatus, iuxta illa verba sancti Cypriani: *Episcopatus unus est;* 2° declaretur quod primum in beato apostolo Petro institutus «t, in quo totus est, *cui s a singulis in solidum pars tenetur;* 3® exprimatur plenitudo ipsa in traditione clavium regni caelorum.

Ad eum finem rideant sapientissimi patree, num melius diceretur, prout sequitur: *Jugiter conservandam,* dum ei sacerdotium, regia simul ac pontificia dignitate in unum contracta, attribuit: ac Davidis aeternum Alud regnum transferens, una cum pontificatu *tenis* suis induisit, hoc est catholicae eccleeiae pontificibusl : tamen primum in beato Petro apostolo, super quem aedificavit ecclesiam suam, instituit perpetuam utriasque unitaria principium, tradens ei claves regni caelorum, ct fundans in eo víribüo fundamentum etc.'l ut in schemate.

6. *VaUtcchi ep. Tiberiadensis.* — Ut primae D alterique emendationi super prooemio factae plenius satisfiat, et quae a reverendissima Deputation optime emendata «unt, cum praecedentibus magis oc splendidius cohaereant, sequentem primae periodi mutationem aut aliam huiusmodi proponendam censeo : .^Pastor aeternus et episcopus animarum nostrarum. ut salutiferum Redemptionis suae opus usquo ad consummationem saeculi perenne redderet et pro- *mijuas patribus benedictiones* tn *omnes gentes effunderet*, ecclesiam *Hierusalem nonum* aedificare constituit, in qua velati in domo Dei viventis *gens sancta popubf'fHs xceptabilis sedaterr bonorum operum wnv* «t ömn unias fidei et charilatis rinculo eontih» .cuiur.“ Vel: unn omnium *esset gens sancta.*

» Ornala τ·Λ» ï«μ **mt** *n* **f. EfipUnio, hier. ■wo.® C A**

*unus populus acceptabitis sectator bonorum operum* A *ct unius fidei et charitatis vinculo omnes oanlmcrentur.* (Die 13 iunii 1870.)

30.

Congregatio generalis septuagesima.

1870 iunii 13.

Feria secunda die 13 iunii 1870 hora octava cum dimidio ante meridiem, in conciliari aula Vaticanae patriarchalis basilicae, generalia reverendissimorum patrum congregatio habita eat ; cui interfuerunt quingenti septuaginta tres patres, nempe 37 cardiualee, 6 patriarchae, 9 primates, 79 archiepiscopi, 404 episcopi, 4 abbates nullius dioecesis, 13 abbates generales sive praesides congregationum ordinum monasticorum r usum mitrae habentes, 21 generales et vicarii generales; quorum omnium nomino, quae per assignatores locorum accurato descripta fuerunt, exhibet indiculus patrum septuagesimae congregationis generalis, qui B inter acta concilii assonatur.

Reverendas pater dominus Franciscos Naverius de Mérode archiepiscopus Melitenensis missam lectam celebravit. Qua absoluta, et recitata oratione *Adsumus Domine* etc-, eminentissimus primus praeeea in hunc modam patres alloquutus est:

^Reverendissimi patres, exquirenda sunt hodie suffragia de emendationibus in prooemium schematis primae constitutionis de ecclesia propositis atque distributis. Antequam vero ad ipsum actum ferendi suffragia procedamus, audiendus est reverendissimus dominus Patritius Leahy arch¿episcopus Casseliensis qui nomine Deputationis pro rebus fidei relationem da hisce emendationibus faciet, exponens quidquid ipsa do eisdem sentiat. Itaque praedictus dominus ascendat ämbonem.

Hic autem ambonem conscendens haec ad patree

RELATIO

*reverendi patris domini Patritii Leahy archiepiscopi Casseliensis.*

Eminentissimi praesides, eminentissimi ac revereodisaimi patres.

Quoniam mihi concreditum est ad eminentissimo^ et reverendissimos patree congregatiorna generalis referre de prooemio constitutionis dogmaticae de ecclesia. rem statim aggrediar.

Duae primae emendationes simul sumuntur. Hae duae emendationes, quae proponunt reformationem totius vel fere totius prooemii, sunt quidem in se optimae, sed sunt nimis longae quam ut in tota sua amplitudine a patribus Deputationis poseint acceptari. Prooemia concilii Tridentini sunt semper brevissima: noetrum prooemium est duplo maius, quam prooemia sex vel septem sessionum concilii Tridentini ; et prima emendatio hic proposita eet duplo maior, quam noetrum prooemium. Sed quamvis patree Deputationis de fide consuerint has duos emendationes non prese in totalitate sua acceptari, tamen eas quoad sensum et acopum auctorum acceptant, nempo hocco modo: retinendo prooemium noetrum integrum et praeterea inferendo in initio prooemii additamentum quoad substantiam sumptum ex iis emendationibus, quod additamentum typis exaratum l in manibus eet reverendissimorum patrum concilii. Hoo additamentum inferendum est in pag. 3 lin. 14 [4 C post verba „unum sunt", et additamentum incipit, ut omnee vident, cum iis verbis: *Quemadmodum igitur* ápostolo quos *sibi* de *mundo elegerat* etc.

Dixi pairee Deputationis habuisse in hoc ad-

**t Vite raprK vi exkem documenti 29, eoi $32,**

dilamento rationem carum duarum emendationum et etiam fccopi auctorum; et habuerunt Nam auctores harum duarum emendationum ribi videntur huno scopum proposuisse; nempe ut satisfacerent desiderio horum reverendissimorum patrum, qui in generali congregatione voluerunt, ut introduceretur institutio episcoporum. Huic desiderio horum reverendissimorum patrum et eidem desiderio auctorum emendationum satisfit, in quantum fieri potest, per hoc additamentum, in quo disertis verbis exhibetur divina institutio cuín indivisa unitate episcopatus, in quo etiam exhibentur omnee pastores, omnes fideles sibi invicem coadunati per vinculum primatus summi pontificis. Igitur hao duae emendationes hocco modo quoad substantiam accoptatao sunt retinendo prooemium sicuri est, ot inserendo in loco, quo dixi, additamentum typis exaratum, quod est in manibus reverendissimorum patrum.

*Emendatio* 3a. Haco emendatio asserit quod prorsus nihil dicatur in prooemio do ecclesia; et tamen ipsa emendatio postea dicit, in prooemio dari ideam, quamvis inadaequatam, institutionis ecclesiae. Dicit praeterea quod prooemium eo tendat in omnibus, quod systema quoddam sustineat. Sed non œt cur diutius immoramur in hac emendatione. Non est emendatio omnino, eet potius censura; nihil proponit suffragiis reverendissimorum patrum; ot quoniam nihil omnino proponit, non est suffragiis proponendo.

*Emendatio* 4B. Haec emendatio dicit, quod vi istius vocis „idoo" Christus Dominus repraesentetur ut orans pro unitate credentium, tamquam fine praecipuo orationis eius, vel tamquam fine solo; ct si fine solo, addit emendatio, quod ideo excludatur finis verus propter quem Christus oravit, nempe *ut mundus eredat quia tu me misistil,* lamvero nihil ex his dici potest. Verba schematis nostri neque expresse, neque per implicationem significant quisnam fuerit vel praecipuus vel solus finis orationis dominicae. Non dicit quisnam fuerit finis praecipuus vel solus, ot proinde non excludit illum alium remotum ulteriorem finem, quem Christus habuit in orando, nempe *ut mundus credat quia tu me misisti.*

Revera Christus in hoo loco oravit pro duobus; oravit pro uno immediate, oravit pro alio remote. Immediato oravit pro unitate discipulorum, qui in eum crediturl essent; oravit etiam remoto pro alio fino, pro eo scilicet ut haec unitas discipulorum eius esset noto, quasi nota vel character unde mundus agnosceret eius divinam missionem et divinitatem cius ovangolii. Oravit pro unitate igitur discipulorum immediate, oravit pro isto alio fine, ut mundus cognosceret ipsum minum fuisse, orant pro hoo remote. Sed nequo textus Scripturae, neque verba schematis nostri directo vel indirecte significant, quisnam fuerit finia orationis dominicae vel praecipuus vel solus; proindo vero dici non potest, ut dicitur in emendatione, quod schema noetrum excludit finem propter quem Christus oravit, scilicet: *ut mundus credat quia tu me misisti.* Igitur erronea est ista emendatio, et non potuit admitti a patribus Deputationis.

*Emendatio* 5B. Doctissimus auctor huius emendationis putat genuinum sensum Scripturae in hoc loco non retineri. Ingenue fateor me neeeiro quid sibi velit doctissi nus auctor huius observationis. Si vult dicere, verba Scripturae hic detorqueri in sensum alienum a sensu eorum genuino, certe hoc non est verum, quia hic locus Scripturae sumitur in ipso biterali sensu. Si vero dicero vult, qnod iuxta schema Christus oravit pro unitate discipulorum eius, dum iuxta textum Scripturae oravit etiam pro apostolis, hoc quidem eat verissimum; oravit pro discipulis, oravit etiam pro apostolis, hoc verissimum est. Sed eclæma noetrum hoc non negat, solummodo omittit istam partem quoad apostolos, et istam partem omittit brevitatis causa, utpoto ad rem et scopum non Decessanam. Sed quoniam non disconvenit, potius convenit cum re ct cum materia et cum scopo, et quoniam etiam maxime germanum ost ad sensum additamendi quod proponimus inseri in initio prooemii, patres Deputationis acceptarunt hanc emendationem quoad primam suam partem, sed solummodo quoad primam partem, nempo quoad cani partem quae finitur cum verbis *ut omnes unum essent* versus finem emendationis. Usque ad hace verba patres Deputationis acceptant liane emendationem, sed non acceptant quoad reliquam eius partem.

*Emendatio* 6B. Omittatur citatio textus sancti Pauli epistola I ad Corinthios; haec est emendatio, Sed huic emendationi iarn satisfactum est, quia locus, ad quem alludit auctor emendationis, expungitur a schemate, scilicet locus incipiens a verbis ‚^>pientissimus architectus" ; iste locus expungitur, et proinde satisfit isti emendationi.

*Emendatio* 7B, 8a et 9B simul sumuntur. Hoo tres emendationes in quibusdam inter se conveniunt, in aliis discrepant. Omnes tres sunt pro omissione vocia „principium" ct substitutione vocis *centrum unitatis.* Duae, nempe 7 et 9 sunt pro omissione vocis „visibile", et una, nempe 9 est pro omissione vocis "fundamentum". Sed patres Deputationis putarunt \orba schmatis es&o omnino retinenda et nullam ex hia tribus emendationibus poo^e admitti. Quoad vocem „principium", auctores emendationis, saltem unus ex iis dicit, quod principium recto dici non possit, fundamentum unitatis fidei recte dici non poarit de locato apostolo Petro, et quod hoc rite praedicari posrit de solo Christo Domino. Certo Christus Dominus «t principium primarium non solum unitatis, sed etiam omnium spiritualium donorum, quae opitulante Spiritu sancto, operanto Spiritu sancto in sinum dilectae suoo sponsae ecclesiae effundit et semper ost effusurus. Sed Christus praeterea posuit in ipsa ecclesia, praeterea voluit in ipsa constitutione ecclesiae principium unitatis secundarium, vicarium. Quamvis enim lesus Christus Dominus noster ait semper invisibiliter cum ecclesia, eam per gratiam Spiritus sancti docens, regens, vivificans; ea tamen omnia facit modo accommodato societati externae et visibili, qualis est ecclesia, per media accommodata huic externae et visibili eccleeiae, scilicet per ordinem hominum externam et visibilem, per media visibilia, per sacramenta visibilio, per praedicationem verbi externam, audibilem, sensibilem: quamvis, inquam. Christus Dominus ita agat quoad oeconomiam totius ecclesiae, similiter, simili modo quamvis ipse sit auctor et effector unitatis eccleeiae, primarium principium unitatis ccc4eaiae; tamen poeuit in ipsa constitutione ecclesiae illud quod dicimus principium unitatis, illud quod de eo aptum et efficax est ad conservandam fidei et communionis unitatem heri, hodie et in saecula, illud quod de se aptum et efficax «t ad conservandos omnes fideles ab haereri et schismate, illud quod de ě aptum et efficax eet ad čonservande in professione eiusdem fidei ot sinu eiusdem communionis omnee špam per univorsam terram et in omnibus ali» interne dii orsos: Christus inquam posuit illud in ǎp constitutione ecclesiae et illud, quod ita posuit, illud est auctoritas, auctoritas inquam non solum ǐnvisibili non sedum iprius Christi. sed auctoritas visibilis, palpabilis, rasiďr in ijea pwni Petn et successorum Petri.

› Ioan. XVH, 21.

Et quod haec auctoritas «mimi pontificie vere dici possit et sit principium unitatis, patet a priori ex eo quod omnes huic auctoritati se submittentes in eodem fide et in eadem communione necessario conjunguntur. Patet etiam a posteriori, quia de facto populi omnium tribuum et linguarum in unum ovile Christi congregati sunt, propterea quod primatum summi pontificis agnoverint ; dum e converso ab ipsis incunabulis ecclesiae usque ad praesentem diem scotani reiicientce semel, et quia reiiecerunt auctoritatem summi pontificis, ideo inter se in multiplices haereaœ et schismata sci» sunt et adhuc scinduntur. Vere igitur dici potest, quod primatus summi pontificis revera sit et dici possit et debeat principium unitatis fidei et communionis. Et est specialis ratio, quare vox *centrum* unitatis non debeat substitui voci *principium* unitatis; est specialis ratio. Quarenani substituitur vox centrum unitatis? quarenam? Nempe quia haec vox *centrum* est magis elucidata, quia praeterea unum signifi- B eant hae ♥oce principiura unitatis et centrum unitatis. Sed loquendo de unitate ecclesiae, vox usitata semper vel fere temper in tractatibus theologicis e< in controversiis cum protestantibus, vox semper vel fere temper usitata de unitate ecclesiae est *principium* unitatis.

Sed principium et centrum unitatis non sunt quid unum et idem? In re certe sunL Christus Dominus non solum est principium unitatis, sed etiam est centrum unitatis; eunt in so quid anum et idem. Sed vox *principium* non eandem notionem exhibet atque eumdem respectum ac vox *centrum* unitatis; nam principium proprie significat principium unitaria, significat id quod positum est in ipsa constitutione ecclesiae, significat relationem summi pontificis ad membra ecclesiae; dum centrum unitatis significat relationem membrorum ecclesiae ad pontificem. Principium est quid intrinsecum primatui ecclesiae; praesupposita hac constitutione, praesuppoeuto hoc prin- C cipio, tunc «quitar tamquam consectarium naturale quod curo hoc principio convenire debeant omne» episcopi, omnee ccclreiac, omnes fidelee. Igitur vox principium unitatis non eat quid unum et idem ac vox *principium* unitatis: propterea vox *principium* unitatis est fere temper usitata. Igitur patras Deputations censuerunt vorem *principium* unitatis esse omnino rutineodaro et non mutandam in vorem *centrum* unitaria

Quoad alias voree. de quibus in iisdem emendationibus, scilicet „visibile ƒundamentum hae vorew sunt omnino retinendae; ita oensuerunt patres Deputations. Nam non solum ncre^o est ut sit in «desia principium de ee aptum et efficax ad procreandam unitatem, red etiam «d sustentandam, od eam oonrervandam ct perpetuandam usque od finem ueculi. Et quid magis inservit, quid magis necessarium ut in unum coagmententur omnes partes aedi- D ficii, quid magis inservit vel magis necessarium est quum fundamentum? Hoc fundamentum omnino debet eeee et vocari *risibile,* quia «t fundamentum «ocietatri visibilis, quia praeterea situm ret in ƒp visibili persona «xcoworw Petri: proinde hae vocre ..principium ac visibile fundamentum" sunt retinendae, ut cenxuerunt patres Deputationis. Proinde nulla ex tribus his emendationibus 7 8a 9a potest acceptari.

*Emendatio* 10a. ..Supprimatur ultima pbnuis prooemii." Deputatio de fide non potuit hanc emendationem admittere. Haec enim pars prooemii generali medo indicet, ut per eet. querenem in eubrequentibus capitibus agatur de primola et quomodo agendum tiL Si vero omittatur haec pare, neque unum Mque alterum *n* eia fieret, et in hanc gravireimam materiam ex abrupto transitus fieret. Igitur occeptari non potuit haec emendatio.

*Emendatio* IIa. Reverendissimi patres Deputations hanc emendationem lubenter acceperunt, ot quidem propter rationes hio allatas, quae visae eunt bono fundatea.

*Emendatio* 12a. Post lineam 10 pro „inaiori" dicatur *constanti.* Haec emendatio non potuit acceptari. Auctor istius emendationis negat historicam veritatem assertionis in schemate, nempo huius assertionis, quod portae inferi maiori in dies odio insurgunt adversus fundamentum ecclesiae et adversus ipsam ecclesiam. Adversus fundamentum ecclesiae: auctor emendationis negat historicam ven Latera istius assertionis, et negat tum quoad haereticos tum quoad catholicos. Haeretici et schismatici numquam erant mitiores quam nunc; catholici numquam magis devoti erga sanctam sedem ; et si qui catholici insurrexerunt et insurgunt contra temporalem potestatem pontificia, horum conatus sunt mere politici. Ita dicit reverendissimus emendator.

Sed pace reverendissimi emendatoris assertio in schemate et historice vera eet, ct eheu! nimis vera. Quoad haereticos et schismaticos, quamvis mitiorum temporum spiritai cedentes non sint tam violenti, quam temporibus antiquis, tamen odium antiquum si non maius, certe non minus adhuc manifestant; et manifestatio odii horum ai careat priori nolentia, abundat et superabunda! in subdolis artibus antiqui serpentia Secundo, si quando portae inferi videntur ad tempus praevalere adversus fundamentum ecdeeise, nonne statim haeretici triumphant, nonne statim manibus plaudunt, nonne statim clamitant: cecidit, cecidit, magna illa Babylon, nempo Roma? Quidquid dicat reverendissimus emendator, haereeis est semper haeresis, spiritus haereeis est semper idem. et spiritus haereeis est spiritus hostilitatis adversus summum pontificem et adversus ecclesiam catholicam. Haereáis deponet odium quando leopardus deponet maculae; baeresis mutabitur quando Aethiops mutabit pellem, et ex nigro fiet albus.

Et quoad catholicos, numquam erant sanctae sedi magis devincti quam in praesentiarum, numquam maiorem amorem, maiorem filialem reverentiam exhibuerunt erga sanctissimum patrem : hoc œt verissimum, et Deo gratias, quod sit verissimum. Sed auctores schematis hoc non negant, non omnino. Et quoad catlwlicos qui insurgunt et insurrexerunt contra temporalem potestatem summi pontificis, omnino errat reverendissimus emendator dicendo quod eorum conatas sunt puro politici. Quis enim est qui nesciat quod omnee conatus,-qui designantur adversus temporalem potestatem summi pontificis, etiam propter· arctum, arctissimum nexum inter potestatem tempondera ot spiritualem pontificia, quis est qui nesciat quod propter hunc arctissimum nexum omnes conatus qui diriguntur ádrenme potestatem temporalem, etiam adversus spiritualem necessario diriguntur?

Et quoniam haec est ree gravissima, mihi parcatis si aliquatenus immoror in hac re. In his diebus nostris sunt quaedam peculiaria rerum adiuncta, quae magnopere adaugent, et simul probant adauctum esse odium adversum summum pontificem et ecclesiam, quaedam peculiaria rerum adiuncta quae omnibus obvia sunt. In ipso sinu ecclesiae sunt liberales catholici, qui revera sunt calamitas sanctae religionis nostrae, neque numero neque auctoritate carentes, neque intra hanc vel illam regionem terrae circumscripti; et hi liberales catholici opprimerent pontificem et ecclesiam, si possent et in quantum possent, negando, coartando iura pontificis et iura ecclesiae. En novum

odium adversus pontificem ct ecclesiam, novum odium A ndhuc in ecclesia inauditum. Temporibus onteuctis reges erant nutricii ccloeiao ct reginae nutrices; diobua vero nostris fero omnia gubernia etiam catholica antiquas amicas relationes cum sancta sede interruperunt; en novum odium. His diebus nostris praeterea per totum orbem millies et milliee aucta est potestas, quam ephemerides, quam inquam ephemerides, quam irreligiosa literatura exercent super mentes millionum hominum, et quis nescit hos ephemerides, hanc irreligiosam lìteraturam venenum foetidum, principium irreligiositatis, infidelitatis spuero in caput ecclesiae et in ipsam ecclesiam? En odium iam antea certo aliquatenus existons, sed non milliee ot millica auctum.

Est et illud magnum schismaticum imperium Ruasicum, quod tot populos etiam catholicos giganteo pedo conterit, et umbram suam frigidam longe ultra rince proprios protendit, et in dies ultra protendero |B conatur. Omnes norunt hoc magnum schismaticum imperium et illud esse infensissimum adversus pontificem ct ecclesiam catholicam. Et quid dicam do secretis societatibus, quao quoniam bene noverunt eo citius et certius subverti posse religionem, si subverteretur sancta sedes, ideo collates vires, secreta consilia, apertos conatus per totum orbem dirigunt adversus pontificem et adversus ecclesiam? En odium quod si non est omnino novum, est tamen magnopere adauctum.

Deniquo revolutio extollit caput, revolutio erigit sua signa adversus omne gubernium, adversus omnem potestatem, adversus omnia iura divina ct humana. Et quis est magnus hostis istius revolutionis, quis est eius magnus hostis? Summus pontifex, qui eoius vel fere solus stetit et stat ot, Deo adiuvante, stabit firmus pro principiis aeternae iastitiao advereus hanc impiissimam modernam revolutionem; et ideo, ideo C haec revolutio odit pontificem odio summo, odio intonsissimo. Igitur omnino aberrat α veritate historica ipso reverendissimus auctor huiusce emendationis, quando negat assertionem in schemate nostro ceso historico et litteraliter verum, scilicet quod odium advereus ecclesiam et fundamentum ecclesiae sit in hisco diebus nostris magnopere adauctum, ct quod in dica etiam augeatur. Igitur haec emendatio non potuit acceptari.

*Emendatio* ‡3 Huic emendationi iam satisfactum est in priori; sunt quoad substantiam unum ot idem.

*Emendatio* ‡4 Huic etiam emendationi satis- *factum* est per adoptionem emendationis undecimae. Nullus est locus pro hac emendatione post adoptionem undecimae emendationis.

*Emendatio* ‡5 Huic emendationi etiam plano satisfactum est in duabus prioribus emendationibus, D omittendo verba quae displicent „a quo totius occlusine vis et salus dependet". Hace verba omittuntur, et in eorum locum substituuntur verba: *in quo totius ecclesiae vis ac soliditas consistit,* ut in cmemlationo undecima.

*Emendatio* ‡G Auctor istius emendationis dicit sensum loci esse aliquatenus ambiguum. Et certe diversus sensus poreot oriri, prout verba ..secundum antiquam et constantem ecclesiae fidem" referantur ad priorem partem, vel od subeoquehtem. Sed omnis ambiguitas removetur por simplicem verborum transpositionem, ponendo verba ..secundum antiquam atque constantem universalis ecclesiae fidem" immediato poet verbum „proponere". Igitur patres Depulionis proponunt ut loci» rio so habeat incipiendo a verbo .Judicamus norosarium peg. 4 [4cti]: *ludicamus necessarium esse, doctrinam de institutione, perpetuitate ac natura sacri apostolici primatus,* in *quo totius ecclesiae vis et soliditas consistit, cunctis fidelibus credendam et tenendam proponere secundum antiquam atque constantem universalis ecclesiae fidem, atque contrarios dominico gregi adeo perniciosos errores debito condemnationis iudicio proscribere.*

Haec sunt, eminentissimi praesides, eminentisrimi ac reverendissimi patres, quae dioenda habebam nomine Deputalionis de fide.

*Cum ambonem descenderet relator, patres ei obmurmurarunt:* Ultima emendatio? *Unde iterum ascendens haec addidit:*

Eminentissimi praesides, eminentissimi et reverendissimi patres, oblitus sum aliquid dicere de ultima ‡7 emendatione. Sed hoc solummodo dicere habeo, quod huius emendationis ratio habeatur in oddita- |B mento, quod propositum erat inserendum in initio prooemii, ct in quo additamento allurio fit ad istum locum evangelii sancti loannis. Ipsum additamentum est fero nihil aliud qnam expressio istius textus sancti loannis.

Relatione autem expleta, eminentissimo» primus praeses eie patres alloquutus est:

‚J?rocedamus nunc od suffragia ferenda de emendationibus propositis, quas reverendus dominus subrecretarius aingillntim praeleget, ut postea de singulis exquirantur suffragia. Monentur autem reverendissimi patres, quo melius et securius ea res bono ordine peragatur, ut singuli, quaindiu actus ferendi suffragia durat, locum sibi assignatum in aula concilii occupent; ac insuper, ut qui assensum vel dissensum suum sorgendo manifestare voluerint, tamdiu stantes maneant, donec satis de maiori vel minori suffragiorum numero constet. Itoque nunc reverendus dominus subsetretarius incipiat legere singulos emendationes."

Tunc more solito singulae emendationes α subsecretario prius perlectae, suffragiis subiectae sunt. Et loco primae et secundae proposita est illa, quao in peculiari folio typis impresso nomine Deputalionis patribus distribui praesules decreverant, quaeque cii«modi tenoris est: Pag. 3 lin. 14 [4 c ,] post verba... „unum sunt" inseritur: *Quemadmodum igitur apostolos, quot sibi de mundo elegerat, communicato Spiritu sancto, misit, sicut ipse missus erat a Patre; ita in ecclesia sua pastores et doctores usque ad consummationem saeculi esse voluit. Ut vero episcopatus ipse unus et indivisus esset, el universa credentium multitudo per cohaerentes sibi invicem merdoles in fidei et communionis unitate conservaretur, beatum Petrum caeteris apostolis praeponens, in ipso instituit perpetuum utriusque unitatis principium et vifibile fundamentum, super cuius fortitudinem (ybmum cxtrurretur templum* etc. ut in sciamato. Haec autem emendatio duplici experimento facto, paucissimis contradicentibus, admissa csL

Tertia emendatio proposita non fuit, utpote quae simplex votum exprimeret, nullam exhibens peculiarem formulam. Quarta fere omnes reiecerunt. Quinta consentientibus fere omnibus admissa est quoad primam partem, reiccta vero quoad rerundam. Sexta proposita non fuit, quia ei iam satisfactum eret in priori. Septima, octava. nona et decima, paucimmia contradicentibus, exclusae sunt. Undecimam fere omnes admiserunt. D^imam recondam et decimare tertiam fere omnes rciet-enwt. Decima quarta (a-b) proposita non fuit, quia provisum ei iam fuerat in undecima. Ikrima quinta proposita non fuit, quia

*à* provisum enrt in duabus prioribus. Decimam sextam Deputano proposuit admittendam iuxta modum, ut nimirum verba ultimae periodi hac ratione transponerentur: *Micamus necessarium esse, dodrinam de institutione, perpetuitate ac natura sacri apostolici primatus, in quo totius ecclesiae vis ac soliditas consistit, aaciis fidelibus aedendam et tenendam proponere secundum antiquam atque constantem universalis ecclesiae fidem; atque contrarias* etm Et iuxta hunc modum propositam fere omnes admiserunt. Decima septima emendatio proposita non fuit, quia ei iam provisum erat in additamento prioris.

Absoluto actu ferendi suffragia, discussione superius inchoatae continuationem primus praeses indixit his verbis:

ttProgTtdimur iam od continuandam discussionem tertii capitis schematis propositi, do quo adhuc nonnulli patres veniam loquendi petierant, quorum e nomina reverendus dominus sub?ecretariu5 ex ambone recitabit0

Tabellam tunc perlegit subsecretarios, in qua inscripti erant reverendissimi patres, Gregorios lussef patriarcha Melchitarum, Petrus de Dreux Brézé episcopus Molinensis, loannes Bravard episcopus Constantiensis, Salvator Angelus Dcmartis episcopus Galteliinensis-Noreasis, et Philippus Kremeoti episcopus Varmicnsis.

Post haec od ambonem successivo vocati sunt, generalis Minimorum, cardinalis Pitra, episcopus Carnutensis, episcopus Lucionensis, episcopus Surensis, episcopus Paccnsis, episcopus Nanceiearis et Tullensis. arcbiepiscopus Coloccnsis ac Bacsiencs, patriarcha Melchitarum, episcopus Molineasis, episcopus Giltellinensis-Norensis, episcopus Varmicnsis et episcopus Urgellensis, qui veniam petiit durante congregatione. c

Notandum vero quod generalis Minimorum, episcopus Surensis et episcopus Noncetensis loquendi veniae renuntiarunt; arcbiepiscopus Colocensis declaravit se morbo impeditum esse, et hac dio loqui non poese; episcopus Constsntiensis vocatus non fuit, quia abiit priusquam ambonem ascendere iuxta inscriptionis ordinem debuisset; patriarcha Melchitarum, episcopus Galtellinensis-Norensis, et episcopus Vanniensjs vocati non responderunt, ct abiisse dicti sunt

## ORATIO

*eminentissimi ac reverendissimi domini lcannis cardinalis Pitra l.*

Eminentissimi praesides, eminentissimi æ: reverendissimi patres.

Non modico tempore steti, anxius ct vix audens in augu»tÌMÌnx> illo coetu primum assurgere, ot etiam nunc haereo dicturus de duobus gravissimis argu- I) mentis, inceptae quidem disputationi apte connexis, quibus vero edisserendis imparem me esse vereor, etiunsi id a vestra humanitate expectore labcat, quod exiguae et termonis et vocis meae tenuitati, facile ct obvium praestet auxilium.

Rem priusquam aggrediar; dubium mo movet, A utrum paulo post initium huius tertii capitis brevius legere maluerim ntum conciliorum praecedentium definitionibus", tribus intermediis vocibus omissis, sive ut tollatur suspicio alias non esse de primatu formulas praeter florentinam disertas ct perspicuas, sive ne, dum ad generalia tantum concilia provocatur, caetera videantur excludi. Sane inter ea queo topica nuncupantur concilia, nobilissima synodus Sardicensis primas habet, cuius omnino vellem in hoc capito aut memoriam laudan, aut verba doprorni : huc enim diserte ct perspicue pertinent illius sanctiones, quae mihi campum aperiunt, ut brevem excursum in codicem canonicum ecclesiae graccae, praecipuum huius sermonis argumentum.

Summae difficultatis cardo hactenus vertitur in secunda propositi capitis paragrapho, ubi pressius et operosius quam in superiore formula florentina Romani primatus ratio et conditio explicantur. Tantae enim potestatis moles nonnullis, vel latinea ecclesiae filiis, stuporem facit et admirationem; quanto magis horrent fratres nostri orientales, qui lamentantur opus non posse, uti coeptum est, cumulari, quin frustra iavantibus Petri clavibus, portae caeli miseris mortalibus claudantur in aeternum A

Verum enimvero miror et ego quid sit quod, cum ipsos inter conquérantes non defuerint qui vel ab initio huius concilii Vaticani palam professi sunt, condendum esse novum et amplum disciplinae ecclesiasticae codicem, ¿idem adtX) refugiant a sola auctoritate quae manum operi admovero possit. Novum iuris corpus construere, adornare, proponere, egregium sane consilium et dignissimum patribus Vaticanis! Sed, quaeso, quomodo causarum, personarum, rerum ecclesiasticarum describere rationes, iurn episcoporum, sacerdotum, fidelium statuere, cuiuscumque ritus et dignitatis habere respectum, nisi prius „claris perspicuisque definitionibus", ut cum proposito capite loquar, declaretur, pontificiam potestatem, quae sola suis potest ferre humeris tantum opus, ..proprie essa episcopalem, ordinariam, immediatam, universalem, uno verbo supremam, erga quam particularium ecclesiarum cuiuscnmque ritus ct dignitatis pastoree atque fideles, tam seorsum singuli, quam simul omnes, officio subordinationis veraeque obedientiae obstringuntur, non solum in rebus quae ad fidem et mores, sed etiam quae ad disciplinam et regimen ecclesiae, per totum orbem diffusae, pertinent?"

Idem et multo vehementius dicam de codice ecclesiae orientalis, in quo non satis optanda oc desideranda eet Romanae ecclesiae auctoritas. Ego cludum ex officio debui α multis annis in has leges ita incumbere, ut libere et candide mentem liceat meam hac do re aperire. Quas certe leges, si quao veteres sunt, suspicio, annosas complector consuetudines, avitosquo ritus deosculor, qui documentum mihi sunt antiquitatis, virtutis, religionis. Ex illa enim, Deo favente, monastica familia sum, quae Petro addictissima, inter aras ct altaria vetusta crevit, cui placent monumenta senio squalida, aevi conspersa rubigine;

1 Areúnentira: .Carttetlie Pitra praemiiit cptare «e, ut Itiți·» buiui čapiti rimpCciter dktretur .inhaerentes... praecedentiam erariiterum ceneraliun decreti·', «araris verbi· omsibu Interagite. ne dici ridestar praeter Florentinam non šir alte· de· primita penpirass ¿eúnilicnet. Ili· praemissis all. tetera tartinée quaestioni· veratri la «randa paragraphe, qutm avnralli patres riva ex lattei· rive ex onratilibui exhorret· viri «xaL Maximam id «tei admiratiraet» Cacera, niaxiac emù in turiti» laura cannili a nsnauilte infierii nurum catterai ueecMariir» tue et vtbraenter exoptari. Ad id firiendaw arew» faprimb ⁑♦ ut expHretnr et «foeteretur Rental ¡Kitificb šaetorita quae We vperi eranum admovero deberet, üppnrtare fctaedam te ρη>ρν·»ω tertio achraratie capite ea quae pontificiam auctoritatem respiciunt, exponi. Unum ex orientalibus patribus dixteae codicem ecclesiae orientalis eue unum ex quatuor ecclesiae ȩardinibu qui in r-xlcm uradu est ac symbclum, hierarthte et «aeramenta. Id se admittere non paese dixit, et pluribus ostendit quinam verua valor ?raeci codicis rit Ecclesiam orientalem de facto admirim semper Romani pontifici· potertatem esse episcopalem ordinariam et immediatam pariter luculenter ostendit. Hoc ipsum cornmdem Romanorum pontificum usu et praxi eonfinnavit, qui potestate hniutmodi praeditos ease demonstrarunt te ecclcsrac sive occidentalis sive orientalis admin(«trailone ětc.

⁑ Vide orationem habitam ab epiecopo Magne-Varadincn.ri in congregatione generali d. H Iunii 1S70, «apra coi. 604 cx.

coquo promptius amicas cum orientalibus dexteras A stringimus, quod eorum filii sumus, qui ante mille annos pacem utriusquo ecclesiae viderunt, neque fortasse seri erunt nepotes nostri patriarchae, qui compositam in orbo christiano pacem salutabunt Sed parcant mihi fratres orientales, si cousque non veniam, ut codicem disciplinae orientalis habeam tamquam unum ex quatuor occloaiao cardinibus, qui eodem gradu stet ac symbolum, hierarcliia, sacramenta. Ita, ai bene intellexerim, illustrissimus Fogaraaiensis archiepiscopus 1; ita certe famigeratus inter Slavoe Macarius Petropoli tonus. Ignoscant mihi si ab ipsis rescire vellem quis demum, qualis quantunque sit codex ille orientalium canonum.

Mitto lubens quaecumque pertinent ad Coptos, ad Actluopas, ad extremos Garamantes, ct quae sibi vindicant /Yrmeni et Syri ct Chaldaei, quorum synodica in membranis iacent, praeter ea quae edidit vir immortalis memoriae Maius1, cuius immatura mors B fuit orbi litterato flebilis, flebilior nullibi quam in . bibliotheca Vaticana. Me igitur cohibeo in codice ceclesiae graecoe, quem ita sacrum et absolutum volunt, ut limes sit pontificiae potestati impervius, teste ac vade, nisi fallor, doctissimo Magno-Varadinenri. Codex enim est canitie venerabilis, ab omni aevo notus, natus ab immemorabili die! Ne autem apostolos praetergrediamur; orditur enim codex a canonibus apostolicis, quorum quinquaginta tantum novit Dionysius Exiguus, et nunc octoginta et quinque circumferuntur, quorum parti posteriori hoc lemma solet etiam apud Graecoe praefigi: *Id Romana ecclesia non novit.**

Primus, nisi fallor, huiusmodi codex tantum habuit canones nicaenos et sardioenses. Et statini optimum factu aestimo, ei notaverim, ex omnibus ecclesiae graecoe canonibus ad disciplinam spectantibus solos canones nicaenos et sardiceneca fuisse a Romanis pontificibus constanti usu et publica auctoritate confirmatos, idque extra dubium doctissimi fratres Ballerini extulerunt3.* Accedat illud, quod generatim canones tantum dogmaticos orientalium synodorum sancta sedes accepit; ncque alia intellexit Gregorius Magnus, quando quatuor synodos perinde ipsi esse dixit ao quatuor evangelio; neque alio respiciunt iuramenta, professiones fidei, solemnes formulae, quae nonnulli inter nos patres nimium promiscue huc protulerunt Corpus ergo canonum graecorum praeter nicaenos et eardicensee vim tantum legis localis et robur avitae consuetudinis hic habet ubi in usu fuit et mansit6.* Et si quoe ob annosam antiquitatem Romana ecclesia suspexit, caoteros tantum tolleravit, neque omisit identidem aliquos diu suspendere, ut chuloedonenses, et aliquoe reprobare, ut trullanoe et photianoa. Neque tamen summi pontífices, inter quos Benedictus XIV ·, monere destiterunt clericos ritus graeci ut ecclosiasticoe sanctorum patrum canones in divinis administrandis caute teneant.

Neque dicatur codicem illum ius civitatis et Latii habuisse, quando Dionysius Exiguus hortatu Romanorum pontificum canones graecoe sua egregia ornavit interpretatione. Laudandus sane doctus ille monachus, qui tamen privati tantum hominis opus edidit, sicut postea Gratianus, iuxta sententiam eorumdem Ballerini certissimam : neque publicam inde auctoritatem habuerunt canones sive in Dionysii versionem sive in Gratiani decretum inserti.

Interea diligentissimus Romanus interpres nihil omiserat, ut opus suum integrius absolveret, qui non semel et iterum, sed ter se ad operam accinxit, et raro ac fere unico exemplo etiam graeca cum latinis e regione conferenda posuit. Quid plura? Vix manum de tabula Dionysius sustulit, cum loannes scholasticus patriarcha Constantinopolitanus concordiam suam quinquaginta titulorum edidit, non solum novis rebus auctam, sed etiam in priscis canonibus non leviter α Dionysiana recensione recedentem.

Paulo post anonymus quidam, nulla patriarchal! dignitate fultus, *nomocanonem* decem ct trium1 titulorum publici iuris fecit, ipso titulo operis prodens, et synodicas et caesareas leges aequo pedo in ecclesiae foro ambulare. Audax et infaustum facinus, quod adeo Photio et suis placuit, ut suum faceret opus illud pseudepigraphum. Antea vero Trullam patres eolemnius aliquid et insolentius egerunt, cum inter suos plus minus authenticos tres et centum canones copiosum quoddam *syntagma* in canone I descripserunt, in quo conferto agmine prodeunt eodemque legis vexillo gloriantur ct generales synodi, et topica concilia, et canonicae variorum multo dissimilium epistolae, et etiam incertum illud Cyprianicum conciliabulum, ao si tribus sacculis post nicaena tempora haeretica baptismi iteratio iure postliminii rediviva celebraretur.

Quid mirum si hoe canones Romana sedes constanter respuit, cum ipsa ecclesia graeca e codice suo Cyprianica expulit, cum byzantini iuris magistri censoria virga multa castigarunt, cum etiam facundissimi, quos alacriter hic audivimus, codicis orientalis praecones, caute nuntium dedere photianis canonibus. Lubet honoris causa memoraro egregium illustrissimi Magno-Varadensis *Enchiridion iurù,* in quo pag. 65 ubi significatur, quid post trullanoe canones codici accesserit, decreta tantum synodi VII, neque alia adducuntur. Sed qua demum auctoritate etiam pbotiana expunguntur? Ut enim constat, Pbotium plura ex his proprio morte cudisse, cum integra concilii sui acta uno halitu et solus effunderet; ita compertum eet, eamdem sua audacter fecisse, quae ad concilium VIII legitimum pertinent Quis non videt, quantopere etiam in hoc codice, et respectu ad spurios Pbolii canones, legitima et suprema auctoritas requiretur?

Infinitus essem si colligere vellem querelas Zonarae, Balsamouis, Harmenopuli, Blastaris, lamentium veteres excidisse canones, singulos patriarchas pro libitu mutavisse leges, preeteree imperatorum ex arbitrio omnia pendere, susque deque tecti. Notum eet enim suos cuique ecclesiae etiam eiusdem ritu· canonre fuisse. Udo aut altero exemplo defungar. A codice graeco mirum quantum distat decantatus apod Valachoe et Rumcnoa liber *Pravda* inscriptus, rere

1 **Vide eiai orationem habitam in eongreg. gen. d. 2 iunii 1870. «.apra eoi. 380-86.**

*3 CoU.* **nom ret PP, t X.**

› **Cf.** ***Iuris ecciti. grace. bût. d. rnonum.,*** **t 1, p. XLI-XLIL**

‹ ***De antigvii collect. rf collector. can. eccl,*** **p. Ut HI**

*** Idem ferme dicendam de libris Graecorum ecclesiasticis, quorum omnium nullam est ab auctoritate apostolica probatum praeter solum Eachologinnj. tu«ra Benedicti XIV Romae editam. Caeteri tamen libri non semel in Romanorum pontificum litteris laudantur, commendantur etiam in eoariliis oecumenidi. praesertim in concilio Florentino disputationi de purgatorio inservierunt. Eodem modo varii Graecorum canones possim adducuntor in actis conciliorum et sanctae sedis: monnmenta enim vetusta sunt, egregia dant testimonia traditionis, immo leges topicae sunt, ut dictum est. Nihilominus neque codex canonum graecorum neque corpus librorum ecclesiae graecae ehoralium generalem acceperunt a aede apostolica approbationem (nota auctoris).**

**• Constit.** ***Ex goo pnmm*** **$ 9;** ***Bullor, cong. Propag. fid.*** **L III, p. 394.**

» **Immo** ***guatuor,*** **nam nomocaaoa dreea et tribus titulis constan· in re canvulca Graecerum penitus ignoratar.**

1 **Papp-SsüifyL** ***Eftcbtrùüou tor. acci. onenUiw catW*·*.***

**Ctp.lt**

cuius1 exemplaria auro contra et cedro linienda comparantur; quid enim annosa canitie venerabilius? Sed praeter exilia Aristoni scholia, praetor quamdam legum imperatorum farraginem, tota rudis et indigesto molee fere «t Constantini3 Malaxi, qui saeculo XVII adhuc vivebat

Quid praeterea commune codicem graceum interet varia Slavorum synodica, in quibus tot insulsi ĕanone pocnitendales, tot fabulae aniles et ridicula commenta congerebantur, ut tandem imperator Nicolaus I stomacho exarserit, et quid porro? Notatu dignum facinus, et quod extra rassicura imperium incredibile foret3! Novus quidam *norruxarm* grucce et rusrice prodiit4, et inopinato decreto, anno 1839, intercepta uno ictu fuerunt omnia synodica, quibus α mille annis circiter universa «desia Slarica regebatur, et ne una quidem tabula ex immenso naufragio erepto, totum imperium siluit En quos in scopulos eunt praecipites, qui aliud quam Petri gubernaculum sive in rebus B fidei, rive in regulis morum, ave in negotiis ecclesiasticis accipiunt

Pericula vidit prudens antiquitas, ideoque, venerabili Orio dure, α Sardicensi synodo emanarunt celebres illae sanction», ad quos omnino necessarium est \it redeam, omnibusque viribus enitar, ut eas vestrae commendem diligentiae. Ex ipso et inconcusso iure provocationis ad sedem apostolicam tum ab Oriente tum ab Occidente, unde cunctis in negotiis romana sententia ultima et suprema est, co ĕp fit ut Orientem inter et Occidentem ℝomano pontifex arbiter sedeat et iodex: verum ut orientalia negotia iuxta ipeorum populorum legee et ex sua consuentia prudenter componat, ias habet has leges recenecndi, examinandi, ct pro re data explicandi. Non solum igitur penes ipsum sunt canon» orientales, wd ĭpeiu sententiae ĕt constitutiones sive dogourticae, rive disciplinares ad ecderias orientai» co saltem modo C pertingunt, quem disertis verbis exposuit semel ct iterum summus inris magister Benedictus XIV, ĥa in classico opere de «rronrm *Dei bcaiificatione,* tum in constitutione *Allatoe iunt.* En illius verba: .Subditi quatuor patriarcharum Orientis ... ligantur ... novis pontificiis constitutionibus in tribus casibus: primo in materia dogmatum fidei ; secundo ri [apa explicite in suis constitutionibus faciat mentionem ct disponat de praedictis; tertio d implicite in iisdem constitutionibus de eis disponat, ut in ĕaribù appellationum ad futurum concilium

Cuique autem reformidanti sanctae relis iurisdictionem universalem, immediatam, ordinariam, uno verbo supremam, liceat mihi inexpectatum fortasse •ubdero argumentum ex ipeis photianis commentatoribu ad hos canones sardioens», in quibus nomen et auctoritas Romani ƥontifici singulari splendore emicant3. Haud riñe (lirina providentia factum, ut canones illi aurei in collectionna ǒrane nulla prorsus excepto, transierint, usque ad nuricum nomocanonem et Pcdalion constantinopolitonum \ Cum in omnium A memoria canones do appellationibus sint, satis erit brevia dare eorum 1 compendia, quao ab antiquo ăctio boato, Photio anteriore, inde fluxerunt ad Ariatonum, ad Simconem magistrum, ct in omnia Slavorum et Valachorum synodica: Ie In causia episcoporum, ai Romano sic risum fuerit, etiam alii ĭudicc aderunt; 2· Episcopo deposito, non constituitur alius, nisi episcopus,Roman definierit; despiciet1 enim depositionem aut per nuntios aut per litteras3.

Sed audiantur interpretes, quorum facile princeps est loanñe Zonaras: „Si quis, ait, condemnatus, iterum audiri velit, neque id Romanus episcopus abnuat (id 4 namquo totum ad illius arbitrium committitur, rj γὰρ δοκιμασία αὐτοῦ rò Kdv ἀνατἰθησι), ipee mittat presbyteros a suo latere, auctoritatis suoo vicarios, qui controversiam definiant; si vero decisis standum esse papa censúent, ea de re quod ĭpe recto habere, id est, quod aequum esse ccnaucrit, statuet 4.“

Quid vero Balsamon, infensissimus hostis Latinorum (utpote expulsus ex antiochena sedo in ƀelli «iris)? Vietos quoquo *fasico* subiicit, dum concedit debere ĕpiscopo propter honorem sedis ăpostolica quae gesta sunt, papae Romano deferre, ct in eius potestatem positam esse appellationem, sive ut servetur aut non senetur; idque «se proprium negotiis ecclesiasticis. Et iterum: „Ne tertius· canon te fugiat et quintus praesentis synodi de admittenda vel non admittenda α papa appellationeT. Hoc est enim speciale in rebus ecclesiasticis, ÍStxbv γὰρ ¿στ: τοὐτο ιἰ τὰ ¿κχλησιαστ.κὰ; ὑπ^θἰσι:;. Immo Balsamon eomdem quam Zonaras vocem absolutam rescribere non horruit: „τ^ yip δοκιμασία αυτοὐ ὁ κανὼν τό ziv ἀνατἰδτ/χ: eius enim arbitrio canon omnia relinquit ut versione utar Beveregii, episcopi anglicani. Denique Balsamon his concludit : „Si autem hoc quoque ut privilegium papae ditum esse dixeris, nihil novum."

Hic vero lubenti me animo converto od fruirei ñostro ǒrientale quorum non sine sincera animi voluptate hic multas elegantia simul et pietate insĭgne audivi orationes, ut ri ĕquo invenerint, vel inter Latinos, qui ñovitate in primatu Romano doprebendant. qui Iridorianas merce» iterum sub liasta et hedera suspendant, qui parcius et asperius quam Graeculi de Romano pontifke scriptitent, iulæant ut ii, qual«cumque sint, ad orientalium patrum monumenta nedum remittantur, quin immo od ipsos ablegentur ʂchismatico qui si quando somniarunt quamdam inter ƥatriarcha societatem, numquam excogitarunt requirendum ese omnium episcoporum oonbensmn ; immo non negarunt ita supremam Romani pontificis potestatem, ut parem dici alteram sedem, ne Byzantinam quidem, fas nullimodo rit ; ita Zonaras in canones ĉonstantinopolitano et pergit θ idem 8 : Quandoquidem unťiste Romanus, sive praesulum nomina sint recitanda, rive in eodem considendum, rive syngrapha firmanda, ct primus proclametur. et princeps sedeat, et ante ŏrane subecribat; oc praeterea in depositione episcoporum et primus sententiam et ultimus dicat supremam. Eius namquo iudicio canon omnia committit."

Ea vero et alia si fuerint Romani pontificis pri-

« Aiduf eA Vst

3 Ƽ» CmMonfin^ ĕd Jienaeiis profecto kgenInn.

• on. ed- Vot.

• Cf. Macaire, *ThnL* doy·». ortlodn t 1, p. 15. not L

» om. ed. VaL

1 Ex reoohtloae ctQjçreg. hxMue die 4 ioL a. 1631 tn aedib. card. PiBpbilii. pwtea hmoc X. Breed. XIV wut. *ALLsim ntni* I 44; D« *urtarci Dà btoiificaigme* lib. II, e. 38, ŋ. 16; J9u£Ur. *ceng. Prop. fid.* L III, p. 373 (nota audoru), — At cxnixo aiewU wnt ĕquo ropra. L XLIX, cel. 1092-93, de Bini ruotaUmili coran cardinali Pmpbilfo captae auctorítate fido· idaotavL

' oauaf ď_ Vat

ł Hoc too baUtor la ed. VaL: *nd* awdion/ur «trrprrtc·, qua· win « taira dferodto bac ƥen a irrqnenurt, forte tx Ipάκ oratoris wdtoUoae.

• cm. ed. VaL

• *dfgpiàai* ed Vat.

• ƭolL *Bibi. iur.* p 694, 724.

« Mi ed. Vit

• Beteret;. *F\sndcd.* L I. p. 489.

• Ibid. toto. 1. pug. 487, 489. = Munie. P. G. CXXXVÍI 1438 D.

1 *admillaido . . , admittenda ad* pnpam *arj^Ualunrm* ed. Val.

• Ibid. PM- 89. 14S.

vilrgis, qualia in proposito capile deseribunturv quae demum Ru¡>creuiit cautoris patriarchis adscribenda? Altera quaestio ct gravissima, quam primum attingere meditabor, sed temporis angustia preesus, faucibusquo liaereus ac vostro parcens fastidio, supersedeo ab his quae fortasse in aliud et opportunius tempus dicere non prohibear.

Digito liceat tantutn a longe ostendere, unum inter innumera quae sub manu sunt argumento. Etiamsi enim sileant canones canonumque ĕoi lectores, echo!iostae, interpretes, clamant perpetua Romanorum pontificum acta et Romana quao adhuc supersunt authentica regesto. Alterutrum enim dicutur neccsee est, aut summos pontifices effusis habenis seso in omnes christioni orbis provincias, in singulos patriarcharum, exarcharum, cpiBooporum tractus, ruptis singulorum iuribus et conculcatis, irruerunt (quod nemo non horrens excogitabit), aut concedendum Romanorum pontificum jurisdictionem ]I cam esso, qualis in hoc capite describitur.

Gregorii Magni regesta, quae feliciter et integro ad nos usquo pervenerunt, evolventi patet quid modestissimus, si quis unquam fuit, pontifex de propria sua jurisdictione senserit, et quid non verbis tantum, sed totius vitae factis palam dixerit. Missis innumeris episcoporum, presbyterorum, monachorum, fidelium causis ad eius tribunal delatis ex omnibus Occidentis partibus, saltem voluissem sub brevi speculo continere gravissima quae ventilavit negotia cum orientalibus patriarchis, cum loanne Neeteuta et Cyriaco Constantinopolitanis, cum Eulogio Alexandrino, cum Gregorio Antiocheno, qui rarissimo exemplo proexule apostolicum egit per viginti annos administratorem, cum sancto Gregorii amico Anastasio, quem licet reluctantem post viginti tres annos inter ovantes Antiochenos ad sedem suam reduxit!* Et cum humiliora Christi fidelium negotia eo locupletius de disputata jurisdictione testimonium dant, quo tenuiora sunt, non neglexeram syllabum texere, in quo prolixa serie varii e Graecia, ex Illyrico, ex Thracia, ex Cappadocia, cx Palaestina, ex Aegypto, etiam ex Caucaseis vallibus et ex Sinaiticis vorticibus clerici et coenobitae, virgines et viduae, patritii et milites ad totius orbis portum romanum confugerunt Ita sane, Deo providente, tam sub Gregorio Magno quam ante et post eius pontificatum adeo multa sunt in Oriente testimonia et sollicitudinis et potestatis pontificiae, ut, si opus esset, indo facilius quam caeteris orbis partibus primatus amplitudo demonstraretur.

A Magno Gregorio discedere nequeo, quin uno verbo dicam in quo sensu oecumenici patriarchae titulum reprobaverit. Inter varios ambitiosae vocis significatus, unus quidem innocuus est ac mere honorificus, quo inoffensis auribus usi sunt vel ante Nestoutam Constantinopolitani, vel ante et poet Gregorium Romani pontifices, qui certe hunc titulum Besearioui minime inviderunt. Sed alius sensus schismatico© vecordiae favebat, quo Byzantini facile sibi arrogabant jurisdictionem per omne imperium Byzantinum, quao orbis pars wla a viris habitata οικουμένη solito Graecorum foatu ioctabatur. Gregorius, cum diu Constantinopolim incoluisset, cumque Graecorum technas et artificia probo introspexisset, prophetico dolore incitabatur, no permitteret incautos ruere in scopulos naufragiis famosos, magis de eneterorum patriarcharum, quam de sedis suae privilegiis sollicitus.

Utinam Romanus pontifex liberiorem in Oriente exercuerit potestatem ! solus quippe et episcopos et exarclios et ipsos patriarchas potuisset ab usurpatione Byzantinae sedis tueri, solus etiam sacros ritus servasset incolumes. Notum eet enim ex ipso Balsamon© ad Marcum Alexandrinum patriarcham respondento Constantinopolitonos omnibus intendisse nervis ut Sanctae Sophiae ritus per omnem Orientem, ne servatis quidem sancti lacobi et sancti Marci liturgiis, pervaderent Neque byzantinis praesulibus defuit auxilium imperatoriae potestatis, quae, quacumque data occasione, in ree sacras invasit, ut typica, ecthesee, novellasque ecclesiasticas et rituales ad cumulum usquo conferret. Nullum sane alium scopum habuerunt russici imperii duces aut imperatores, cum novum in Moscoviensi civitate erigendam patriarchatum curaverunt, nisi ut sub eodem gladio eademque manu ferrea subque giganteo pedo, ut hoc loco modo dixit egregie orchiepiscopus Caseliensis, sacra tenerent et civilia, corpora simul ct animas opprimerent

Cogitanti mihi luctuosam tot Christianorum sortem ac ruinas consideranti tot ecclesiarum olim florentissimarum, cum alia multa, tum etiam votum illud animo subiit: Utinam Graeci et Orientales plura olim dedissent Romanis pontificibus, quae certe profanis eripuissent imperatoribus! Utinam ipsi noe occidentales, ipsi nos Goliiorum alumni, ea nostris in fide patribus, Romanis inquam pontificibus, numquam negaverimus, quae tantum in augmentum praepotentiae regum et imperatorum cesserunt!

Iam tempus fortasse venit post tot rerum subversiones, malorum causas a falsis doctrinis repetendi, eradicandi zizania quae superseminavit inimicus homo, et eiurandi placita cuiusdam scholae, quae nequo Gallica!, ncque Parisiensis merito vocatur. Alia est Gallia Christiana, alia inquam sancti Dionysii et sanctae Genovcfae Lutetia; alia certe Gallia vere orthodoxa, quam doctrina et sanguine suo honestarunt Lazarus, Dionysius, Irenaeus et alii ex arce Romana missi od pulcherrimum sub sole regnum Christo acquirendum, qui noe omnes cum Gregorio Magno videntur hortari et obtestari · : „State fortes, stato securi, ut4 universa vos ecclesia [patriarchas] non solum in bonis operibus sed etiam in veritatis auctoritate cognoscat“. Quidni cum Theodoro Studita una ct cum fratribus et patribus orientalibus respondeamus 5: „Tu apostolicum caput, a Deo praeposite · pastor ovium Christi, ianitor regni caelorum, petra fidei, super quam aedificata eet catholica ecclesia; Petrus onim es tu, qui Petri sedem occupas et gubernas." Ubi Petrus, ibi Christus; ubi Christus, pax, victoria et veritas.

Restat, ut sive quao dicere ausus fui, sive quae scripto' mandaverim prudentissima© notrao Deputationi de fide, ea summo vestro iudicio Nibiuittam oc simul pro prolixa vestra in me benignitate gratina agam et liabeam.

1 *Iuris ecclesiastici Graecorum historia ct m^numenta^* t. II, p. 240, 249 *eqq.

1 **Rhaili, Σιττταχμβ** *tôt 9t¡a>r* **xarorerr, L IV, p. 448.**

> ***Gallia*** **ed. Vat**

• **EpiiL XLUI, lib. V, iidiet. XIII ; P. L LXXVII. 774 b.**

« ***d*** **ed. Vat.**

» **Epiit lib, II, ep. 12, «pod Migne, P.O., XCIV, 115«.**

• **prazpori/MiR ed. Vat.**

**î Emendationes, qoa¿ ble emineatiaumu pater In aeripto exhibuit enoiuentiMimv prandi, hae mot: -Inimadv. I· pa«. 7, 8, Ivco ,tnm praecedentium condbcrnm getieraliua diserti» penpicuhqne definitionibus* de breviu«: tu» p-urcedrn-'iMm conciliorum *definiiicmxbus.* tire ne due ad generaba iantina decreta provocatur, caetera vlitanrar rxcltdi, rive ut Ulïatar raspino aliai non enee de primatu Romano fonnxla*, praeter florentinam, diacrtai et perapkna». Aaimadv. /· Alicubi $ar» dieenvis i/nodi memoria aat verba nrnorrntar ex can. III. V et VII, quae de iure appellationi# diserta in primis et perspìcua eunf**

## ORATIO

*reverendi patris domini Ludovici Régnault episcopi Camutensis* x.

Eminentissimi praeaidee, eminentissimi ac reverendissimi patres.

Circa paragraphum secundam capitis IU, quae incipit ab his verbis ‚J)ocemus proinde et declaramus4ǂ linea 2 et *3,* hanc emendationem propeno, ac vestro sapientissimo iudicio submitto. Haec eet: *Docemus proinde ac declaramus, ordinariae potestatis et iurisdictionis pontificis Romani principatum immediate erga quarumlibet particularium ecclesiarum pastores atque fideles extendi, ita ut seorsum singuli quam simul omnes officio hiérarchisas subordinaiionie veraeque obedientiae obstringantur, non solum* tn *rebus quae ad mores, sed etiam quae ad disciplinam et regimen ecclesiae per totum orbem diffusae pertinent; ideoque custodita cum Romano pontifice tam communionis quam eiusdem fidei professione, ecclesia Christi fit unus grex sub uno summo pastore.* Et baro eet ratio, qua fulcitur mea proposita emeoditix

Verba illa schematis „hanc quao proprie est episcopalis iurisdictionis p̆ŏtestas baro verba inquam, quae inter nas controversias suscitant. deleri poesunl sino levissimo pontificias iurisdictionis detrimento, immo pro asserenda illa suprema potestate in melius, mea saltem humili sententia, commutarentur. Siquidem ex concilio Lateranensi IV ecclesia Romana super omnee ecclesias ordinariae potestatis obtinet principatum, et ex concilio Florentino summus pontifex: habet plenitudinem potestatis, id est, rive ordinis rive iurisdictionis, et consequenter omnibus iuribus episcopalibus proprie gaudet in universali ecclesia. Formula autem a me proposita in sensu concilii Lateranensis et Florentini eo magis opportunior ridetur, quia obiectioncs removeret et etiam depelleret timores eorum, qui inspecta schematis reductione, uti nunc est, arbitrarentur iurisdictionem ordinariam et divinam episcoporum fuisse in concilio Vaticano aliquo modo imminutam.

Dixi divinam et *ordinariam* episcoporum jurisdictionem ; non enim hic agitur de transmissione iurisdictionis episcopalis ordinariao sive immediate per Christum, sive mediato per summum pontifirem, quae controversia in concilio Tridentino tantopere agitate fuit, et de qua schema nostrum prudenter siluit ; sed de vera et probata sententia quae cum brevi *Super soliditate* perfecte concordat, scilicet: quod per summum pontificem collata cuique episcopo canonica institutione, ut Decesse est, ct huic assignatis iure ccckeiastiro dioecesis suae limitibus, statina ordinariam regiminis potestatem in sua dioecesi exercere valeat, Porro, ait Bellorminua, oocleia catholica docet, episcopum iure divino presbyteris maiorem esse tum ordinis potestate, tum etiam iurisdictionis. Ex quibus verbis liquet episcopum, completis institutionis canonicae conditionibus, suam ordinariam iure divino cum subordination© certo summo pontifici debita exercere iurisdictionem. Brevitatis causa alias omitto ration», absentiens iis, quae accurate ab abbate Sancti Pauli nudius tertius fuerunt exposite.

Secunda mea proposita emendatio haec est. ut, ai non modificetur paragraphun secunda, deleantur illa verba paragraph! tertiae peg.9 (6 „Haec «t catholiraB veritatis doctrina, α qua deviare salva fide atque salute nemo puteat" ; quao terba, mea rententia. ronservari non jwwcnt, tum quis d<xtrina cutímlica in derunu huius rapitis III sufficienter exponitur, A tum quia necessarium videtor, ut antequam tam gravia poena sanciatur fidei et salutis iactura, paragraph! eccundoe textus clarius explanetur, ot omnis proreus evantYcal ambiguitas.

Denique in canone III pog. 15 [7 d], si tamen canon efformetur, banc formulam priori substituendam propono: Si *quis dixerit, Romani pontificis primatum esse tantum officium inspectionis ct direotionis, et supremam ipsius potestatem iurisdictionis in univeream ecclesiam non esse plenam, sed tantum extraordinariam et mediatam, anathema sit* Illo canon sic exaratus et dispositus directe perstringeret schismaticorum et appellantium error», et illa servata formula, concilii Lateranensis IV et brevis Pii VI *Super soliditate* contra librum Febronii lucide affirmaretur doctrina, et nulla videtur ratio ulterius progredi, cum a tempore Eybel usquo nunc nulla extiterit secte in nostris regionibus, quae appellantium renovaverit errores; et aliunde epistola cardinalis D'Andrea in adnotationibus citata non rit gravis momenti.

## ORATIO

*reverendi patris domini Caroli Colet episcopi Lucioncnsis* L

Eminentissimi praesides, eminentissimi et reverendissimi patres.

Petii veniam loquendi in hac discussione speciali non ad novas animadversiones proferendas, sed ut mentem meam paucis verbis aperiam circa emendationem, quam reverendissimus archiepiscopus AIechimiĕnsis inferendam proposuit in textum huius capitis III, et quae spectat ad schismaticos qui in Gallia *Parvae Eodesiae* membra nuncupantur. In memoriam revocavit doctissimus orator huic schismati ortum dedisse episcoporum quorumdam renuentiam poet publicationem litterarum apostoliconim *Tam mulla* spectantium ad conclusionem concordati quod inierat felicis recordationis Pius papa VII cum Napoleone L Sed huic narrationi quaedam addenda sunt, ut res dilucidior evadat

Sal altis radicibus inhaesit hoc schisma in veteri *Vendra militari,* quae decurrente saeculo XVIII pugnarum heroísmo praestentiwimo notabilium sedem ee dedit pro religionis regiique regiminis defensione.

Dioecesis mea Lucionensis, cuius intra fines includitur non minor pars huiusce regionis, Christianorum tot heroum sanguine effuso illustratae, schismate dissidentium fuit infecta pluribus, etiam multis, in parochiis. Gcneratim illi difidentes austeritate vitao morumque integritate sunt omnino commendabiles; temén ex ecclesiis exui® vivunt, diebus dominicis et festivis ad orationem se conferunt in domos privatas, ubi adunantur praesidente persona laica, sive viro sive muliere, quae etiam *dissidentium* infant® baptizat, D imrno coniu^um pro contrahendis matrimoniis consensum recipit

Anno autem nuper elapso isti Galliae dissidentes ad sacrum concilium Vaticanum miserunt1: Io typis mandatum exemplar ex canonicis expostulationibus, quas anno 1803 triginta ct octo Galliarum episcopi ini

» Anpimnitum i .Epiwpea Uarastra»:» emendat»d m proponit 16. 33. ❋.

i Argumentum·. .Epueopu» Ludonensi» respondero ae dixit Mrchitpuccpo Mechtiniend qui nonnulla adnouverat de *Redeña parra* quxe eat in (tallii* et contra, animadreriione^i ab eo facto» emendationem proposât quae eat tub numero 4P.·

s Vide du» orationem habitam in congregatione generali d. 9 iunii 1870, inpra, coL MI-43.

» Cf. opujculnin: Sàndùsimo iitmew *panlifln IV? IX.* ewuncntimmtJ *cardittali^u d rcrcrcndiiiimù archir/i^pit epi»<cpii>pic* m aieror ocrim, *d gener. Rnmzxaa tyxo^o* CMn*grtgalit*, et alterne , Gntomcse d ree^ren/ixatmae *orj^ttnlaticnet apud SS.* .Y.V. Pfam *VH.* Vide infra rab littera C num. 21 e, t. LUI, ℓ« βΛ·87.

hac causa ad sanctam aedem scripserunt; 2° rovoren- A tisaimam commentationem in qua illi triginta et octo episcopi exhibentur tamquam ex tumulis loquenLee, ut episcoporum stabilitatis immobihtatisque causam, in re adeo violatae, ut aiunt, tueantur. Conclusio voro huius reverentissirnao commentationis haec est: „Quam sacrum causam utinam, sancto adiuvanto Spiritu, isto in sancto conventu illi obtineant ut omnibus coram populis, iisque qui populos regunt, principia confirmentur, et manifestum omnibus fiat, numquam regulas, quibus episcopatus auctoritas integra evadit, case violandas, illumque, quem *sanctus Spiritus posuit regere ecclesiam Dei,* numquam a sedo sus deturbari posse.'* Sic so habet conclusio.

Pro affectu paterno erga dioeceaanoe meos, et pro ardenti desiderio in viam salutis reducendi, quos temporum infelicitas sic in erroris semitam misero deduxit, do iis omnibus scripsi relationem, quam direxi ad reverendissimos patres deputatos pro expendendis patrum propositionibus L At nihil scripsi in relatione mea de doctrinali quaestione, quae innititur facto in annalibus ecclesiae proreus unico, et quod nulla lege particulari mensurari potest, co quod sit supra, quamlibet eiusmodi legem manento principio: salus populi suprema lex, et summus pontifex omnia potest in ecclesia. Duo igitur in votis meis sunt circa tam gravia momenti quaestionem: Io quidem ardenter exopto ootum aliquem edi conciliarem eo fine, ut promoveatur dissidentium regressus nd unitatem catholicam; 2° pariter ardenter desidero circa hano quaestionem per so clarissimam non fieri dogmaticam declarationem; quod tomen implicite fieret, ai in textu tertii capitis inseratur emendatio a reverendissimo archiepiscopo Mcchiiniensi proposita.

Praeterea semper in dioecesi mea Lucionensi cum dissidentibus illis actum ost quadam indulgentia et mansuetudine. Quod ad mo spectat, praedecessorum C illustrium meorum vestigiis inhaerens, nullum cx iis quao mihi suppetunt mediis ad illos misere devios in caulom divini pastoris reducendos adhibere praetermisi; et quolibet anno, occasione praesertim visitationum pastoralium, quidam dissidentes cum magno meo solatio ad unitatem catholicam revertuntur. Hanc ob causam necessaria visa est mansuetudo erga *Parvae ecclesiae* dissidentes, quia huius schismatis occasio in Vendea intricetur elemento quodam politico, quod innititur dispositione ingenita, α patribus scilicet suis occepta, in favorem regiae legitimitatis. Tota Vendea perpetuo in praxi protestata est contra quasdam concordati ordinationes, ex eo quod illae ordinationes coaevae sint regiminis politici, quod aegro regionis illius incoino admittunt. Sio festa a concordato suppressa in Vendea celebrantur cum servilium abstinentia, maiori etiam fidelitoto quam ipsae dominicae, et quidem non solum a fidelibus christiania, sed ab iis etiam qui religionis iugum caeteroquin reiiciunt.

Quapropter nullum bonum requendum fore putarem cx emendatione proposita a reverendissimo Belgii primato, quatenus dissidentes *Parvae ecclesiae* tamquam schismatici publici denaociarentur; sed in hoc consentio cum reverendissimo et illustrissimo oratore, et humiliter poto a sacro concilio Vaticano ad dissidentes *Parvae ecclesiae* verba aut epistolam rescribere per reverendisiimum secretarium concilii: Io *clare perspici in hoc sacro concilio Vaticano episcopos totius ecclesiae communicare cum Galliae et Belgii episcopis; et sic plenam esse communionem episcoporum Galliae et Belgii cum summo pontifice et tota ecclesia catholica;* 2® *ipsos extra salutis viam verfaturos esse quamdiu suis episcopis non obediuni;* vel alio quolibet meliori modo.

Haec omnia, eminentissimi et reverendissimi patres, sapienti vestro iudicio humiliter submitto.

## ORATIO

*reverendi patris domini Ferdrnandi Ramires episcopi Pacensisl.*

Eminentissimi praesides, eminentissimi ao reverendissimi patres.

Nihil do Romani pontificis primatu, nihil de eius iurisdictione immediata et ordinaria poet ea, quae ex hoc loco audivimus; tantum aliquas observationem circa paragraphum secundam capitis tertii adducam.

Cum prooemium et quatuor capita constitutionis dogmaticae de ecclesia, quae in praesentiarum discutitur, legi; evolvere etiam curari observationes a reverendissimis patribus super huiusmodi argumento factas, in quibus certo inveni non a paucis ex iis fuisse exoptatam omissionem phrasis, in qua „proprie episcopalis" designatur iurisdictio supremi capitis ecclesiae, cum do eius auctoritate agifur; hac semel admissa, dicunt, iurisdictionem episcopi in pessum iri, cum ambae simul consistere nequeant. Alii non solum episcopalem admittunt eamque, uti oportet, ordinariam et immediatam; nihilominus ita iudicant esse exprimendam, ut clare rideatur aliam esse summi pontifiéis auctoritatem, aliam vero ordinariam episcopi, no ordo a Christo institutus turbetur. Alii denique dicunt: cur non episcopalem iurisdictionem Romani pontificis dicemus? Numquid ipse episcopus episcoporum non est? numquid ipsi iurisdictionis ordinariae et immediatae qualitatem denegare volumus, quae pastori pastorum adeo propria est? Omnes verum quaerentes, tamen diversa omnino repetentes angorem potius quam consolationem ad animos portant

Quoniam, reverendissimi patres, ecclesia in re, de qua agitur, debet considerari secundum suum case practicum, onino id quod harmonicam eius existentiam inter caput et membra perturbet etiam specie tenus, tam in veritatibus exponendis quam in iuribus ordinandis eliminari debet; hoc in sensu recte dici potest: *Quod Deus coniunxit, homo non separet'*. Immutabilis ecclesiae constitutio relationes intimas et harmonicas caput inter et membra habet, utpoto in veritate et choritate fundata.

Quomodo ergo diversi diversa opinantes in unum convenient? Scitis omnes quod in nwessariis necessaria eet unitas. Sed explicita mentio iurisdictionis huius episcopalis in paragraphe secunda rapitis tertii. de quo agimus, est ne absoluto necessaria?

Parcito mihi, fratres carissimi, si principio nssentiens aliter propositum meum exponam. Tamen attente cogitate, quod hic non quaeritur, utrum suprema pontificis auctoritas etiam pro obiecto habeat, quae propria sunt episcopalis iurisdictionis, sed utrum neceoearium ait eam in hac paragraphe sic appellare, vel quasi per transennam de ea in schemate specialem mentionem facere. Hoc in sensu existimo, quod faciliter haeo verba possent praetermitti, quin sensus essentialis periodi ct scopus paragraph! immutetur, immo etiam opportunum iudico, 1® quia in paragraphe prima eiusdem capitis asseritur et vere asseritur „Romanum pontificem in universum orbem tenere primatum, successorem «se beati Petri principis apostolorum et verum Christi vicarium"; 2® quod alibi recte additur eum habere primatum non solum honoris red etiam iurisdictionis; et tandem 3® hanc potestatem

i Vide ipeeialie congregationi· pro peitalntii excipiendis, posto!. 21 b, t. LIII, coL 528-W.

1 Argtunenttizi .Eρικ-optt, Piotwi· eneadatioacai propemil quse eet <nb nnteero ŧ^.

» Mattk XIX. β.

etiam esse ordinariam *et* immediatam. Quae cum ita sint, nemo non videt quod jurisdictionis episcopalis expressio uti innecesaria posset omitti.

Petrus scribens ad fideles Ponti et Galatiae etc. ita se dicit: *Petrus apostolus lesti Christi;* sanctus Paulus *ad* Romanos et Corinthios in omnibus suis epistolis ita incipit: *Paulus vocatus apostolus lesu Christi;* in Actibus apostolorum sanctus Lucas ita se habetx: *Coepit lesus facere ei docere usque in diem, qua praecipiens apostolis... quos elegii* etc. Nihil a sacris scriptoribus de apostolorum episcopali dignitate dictum fuit; quis tamen ausus fuerit affirmaro apostolos episcopos non esse, vel iorisdictionem episcopalem non habere? Cum igitur Romanus pontifex pro certo sit vicarios Christi et successor sancti Petri, cum eius primatus sit honoris ac iarisdictionis, ac eius auctoritas ordinaria et immediata, vox *episcopalis* inutilis hoc in loco evadit, immo inopportuna; videtis quomodo animos psrturbet, quamvis eam agnoscant.

Auctoritas apostolica implicite continet, quao ad iorisdictionem episcopalem attinent, sive spectetur in se, sive in suo exercitio; unde ŏrnis is verbis paragraph! „quae proprie est iurisdictionis episcopalis potestas", suprema Romani pontificis auctoritas, ut vicarius Christi et successor beati Petri, clarius super alias potestates eluce: ; dum auctoritas episcopalis apparet modo ab omnibus nota et a sapientibus semper exposita, nullam nec apparentem contradictionem subit vel immutationem, et in futurum tollitur occasio praeposterae interpretationis. Indubium est praeclarissimum sanctum Thomam huiusmodi voce irram fuisse; «d hoc magis ad suam mentem danas exponendam, quam absque absoluta necessitate ad regulam constitutionis svnodalis statnendam accipiendum est.

Quare hanc periodum ita exarandam existimo (attendite bene): *Docemus proinde et declaramus lume iurisdiciionis potestatem esse ordinariam et immediatam turnad fidei puritatem custodiendam. tum ad morum sanctitatem screandam et disciplinae rigorem procurandum; erga quam* (iarisdictionem) *omnium ecclesiarum cuiuscumque ritus et dignitatis pariores atque fideles* etc. Hac in ultima periodo claritati, meo videri, consulitur et quereli» via praecluditur, dum alias exprimitur principale et sublime iurisdictionis obiectum, id est bonam ecclesiae universalis, non autem depressio vel diminatio episcopalis dignitatis, ut ab aliquibus timetur, quaeque incolumis servatur, ut postea innuitur.

Ut autem totius perturbationis aut diffidentiae tollatur occasio, mihi videtur quod in paragraphe tertia huius capitis, dum dicitur „tantum autem abest, ut haec summi pontificis potestas opponatur ordinariae et immediatae illi episcopalis etc.", tollatur de medio „opponatur", quod ibi legimus, et rie clarius liarmonica constitutio eccleaiae exprimatur: *Haec eri catholicae veritatis doctrina, a qua deviare salva fide et salute nemo potest. hareque summi pontificis potestas cum ordinaria et immediata episcoporum divina iurisdictione ita consonat, ut non solum inde nullum patiatur detrimentum in regimine, et gubernio particularium ecclesiarum illis commissarum, sed e contrario. salvis mis iuribus, eadem a supremo ct universali pastore asseratur* etc.

Van nobis, reverendiarimi patres, vso catholicae ecclmioa unitati ! si Christi vicarius et successor Petri iure proprio et in omnibus totius universi finibus ratini pastorale ministerium rxerrero non posret, et hoc exercitium principaliter tvl fidelium necessitatem sublevandam, ad disciplinam moresque roborandos, ad integrum fidei depositum custodiendum. Huius j>astoris pastorum sollicitudo, vigilantia ac provisio adeo salutaris et suprema est, ut a nullo puasit inculpabiliter in despectum haberi, a nemine eoaretari ; at ita temperata eet et ceso debet, ut etiam sacra eorum auctoritas, quos Spiritus sanctus posuit episcopos regere ecclesiam Dei, minime ab ea, quae «t episcopi episcoporum obnubiletur, infirmetur aut in depressionem reducatur; e contra foveatur, roboretur ac firmiter confirmetur: ita paternaliter ee gerens, ut posait nos admonere cum beato Petrol: *Pascite qui* tn *vobis est gregem Dei, providentes non coacte sed spontanee secundum Deum;* vel cum divo Paulo ad Timotheum '» vel ad Titum 3: *Finis paeccpti choritas ... Oportet ergo episcopum irreprehensibilem esse;* aut cum divo loanno ad Asiae episcopos*: *Scio opera tua ... esto vigilans et confirma.* Sic, reverendissimi patres, nomo laeditur, et ordo α Christo institutus servatur.

Demum cum reverendissimo archiepiscopo Tolosano deprecor reverendis&imos patres, ut in hoc capite expresse statuatur, ad solum Romanum pontificem pertinere episcopos in universum orbem instituere. Voe scitis quantae in aliquibus regionibus perturbationes evenerint, dum praetextu antiquae disciplinae electi a suprema potestate saeculari, hoc centrum unitatis reepoentes, ad metropolitanum multoties institutionem deferre voluerunt

Itaque, quoniam impossibile prorsus est ecclesiam rine capite concipere, aut caput absque membris quibus informet, vivere; ideo, quantum possibile, longe sit a nobis omne illud quo hoc vitale elementum debilitet aut perturbet, sic in nullo dissentiet sententia nostra, et in futuro pro bene gestis, sicut quotidie deprecamur, consequemur praemia sempiterna. *(Patres amnes respondent:* Anien.)

## ORATIO

*reverendi patris domini Petri de Drcuz-Brezc episcopi Molmensis*

Eminentissimi praesides, eminentissimi et reverendissimi pairea.

In schemate, ubi necessarium asseritur „naturam sacri apostolici primatus secundum antiquam atque constantem universalis ecclesiae fidem proponere l, nonnulli mirati sunt *antiquam* et *constantem* primatus apostolici distinctionem in primatum honoris ct iarisdictionis fuisse omissam; nec attingi quidem professionem primatus honoris, red totam definiendae rei rationem in asserendo iurisdictionis primatu positam esse.

Talis omissionis occasionem verisimiliter assignamus tripartiti numquam, wd bipartiti solum in oro theologorum divisionem apostolici primatus. Illa tamen. ri iuxta antiquum modum loqueremur, etiam in mentione primatus honoris, nobis eicut et patribus nostris bipartita remaneret. Antiquis enim prorsus inaudita erat hodierna distinctio *iurisdictionis* ad significandum solum regimen, ct *magisterii* ad doctrinam indicandam. Sed unum et alterum docendi sicut et imperandi ius in unica voco iurisdictionis includebatur. Unde principatus duplex tantum asserebatur, honoris scilicet et iarisdictionis, in qua regimen et magisterium continebantur, non trinus, sicut hodie dicere haberemus ex nova divisione honoris„ iurisdictionis et magisterii.

i FPrtr.V. 2.

› I Timoth. I, 5.

» Tit. T, 7.

• Apoc. IIT, 1-2.

* Arguméntalo. «,Eρi·™?01 MMíneaiia propani! eœendatJenw 27. 31, 37.

› Art. I, I.

Revera primatus honori ex primatu jurisdictionis A facile concluditur; wxl in nostris diebus satis, ut patet, inverecundis huiusmodi conclusion» non ita facile ab aliquibus eruuntur, ct utiliter inculcarentur a patribus.

Quod magis expedire apparebit, si, ut probabile ret, in schemate de *episcopis* cleri et populorum erga episcopos officia et obligation» affirmarentur. Nimis enim intolerabile foret omissam in causa summi pontificis huiusmodi mentionem ab episcopis in propria sua causa unico invocari.

Unde, cum ex Florentino Romanum pontificem non solum doctorem et rectorem profitemur, sed onto omnia patrem, primo inculcandus videtur ab episcopis patri praestandus honor iuxta illud *: *Honora patrem tuum et matrem tuam, ut sis longaevus super terram;* no illis opponatur': *Si ergo pater ego sum, ubi est honor meusf*

Huiusmodi honoris sicut et amoris modum indicare ad nos non pertinet, in quo non invenitur modus. Quae enim doctori et rectori debentur, fido quidem ct obedientia absolvuntur; amor autem modum nescit, sed super omnem modum fervescit.

Sub initio tertii capitis post voces ,,Hiηo inhaerentes", aut forsan appositius: *Quapropter inhaerentes,* ante mentionem pontificiorum decretorum et conciliorum definitionum, bene enuntiarentur Petro factae promissiones. In illis enim totius nostrae argumentationis fundamentum et robur, in enumeratione auctoritatum, quibus inhaerentes sumus, non omittendum.

In secunda paragraphe eiusdem capitis fidei et communionis unitas utiliter indicantur. Sed proreus omittitur obedientia, quae salva fide et etiam communionis unitate violari potest, ut pluries accidit, et patet ex historia.

In tertia paragrapho eiusdem capitis ex his vocibus ,.immediatae episcopalis jurisdictionis p̈ötestati C magnum videtur latere periculum. Ex parte enim vera est huiusmodi locutio, ex parte falsa, aut, si velint, dubia. Immediate quidem super assignatos greges exercetur iurisdictio episcopalis, sed quod immediate a Christo ad episcopum descendat, non ita liquet, nec praesumit concilium definire. Porro cum in hoc capito assimilari rideantur papalis iurisdictio, quae ex institutione et exercitio omnino immediata est, et iurisdictio episcopalis ex plurimorum opinione in exercitio tantum immediata, timendum est ne ex hac assimilation© et quasi acquiparationo utriusque iurisdictionis praeter concilii intentionem nonnihil in posterum exurgat difficultatis.

Quae sequuntur indicare praesumo, verbis quae Deputation! magis placuerint in schemate de Romano pontifice inserenda.

I0 Ut in proponenda natura apostolici primatus mentio fiat primatus honoris; 2° sub initio tertii ca- D pitia, ut ante mentionem pontificiorum decretorum et conciliorum definitionum, praecise ponantur Petro factae promissiones; 3° ut secunda paragrapho eiusdem capitis post unitatem fidei et communionis etiam obedientia commendetur; 4° ut tertia huius capitis paragrapho episcopalis jurisdictionis immediatae mentio aut omittatur aut in exercitio tantum indicetur, et non in institutione; verbi gratia dicendo si non in radice, in exercitio certe immediata.

Haec sunt quae reverendissimo coetui proponenda censui, et submitto humiliter.

## ORATIO

*reverendi patris domini losephi Coirai y Estrade episcopi UrgeUensisl.*

Eminentissimi praesides, eminentissimi et reverendissimi patres.

Mecum considerans et méditons caput tertium, simulque ea omnia quae tam docte et nervose huo usque a patribus disputata hic fuerunt, sciscitabar a mo ipso: et quaenam causa tandem seu ratio vera realis et substantialis primatus Romani pontificis? En quaestio primaria et fundamentalis, cuius solutio adhuc desideratur in capite tertio. En quaestio quae discordant» opiniones et sententias valet, removendo inconditam litteram, in unitatem desideratam adducere. Quod si ratio primatus in schemate nostro nec clare potet, neo hic profecto vis ipsa primatus dilucide declaratur. Recitetur itaquo in tertio capite integre ct fideliter praeclarissimus textus concilii Florentini de dotibus primatus, recitetur deinde textus concilii Lateranensis IV tametsi immutatus et obtruncatus verbo substantiali *principatus.*

At neutro decreto declaratur vera et nativa ratio primatus; hinc factum est ut tum ante tum post concilium Tridentinum utrumque decretum nedum a iuris peritis sed etiam α multis episcopis per plura saecula explicatum fuerit sensu plane divereo ab eo, quem maior numerus patrum semper intellexit, et nunc hic quoque intelligit. Nec ideo tamen illi contrarii theologi et episcopi digni habiti sunt a Romanis pontificibus, veritatis et charitatis studiosissimis, qui compararentur Sergio, Pyrrho aliisque Monothelitis haereticis versipellibus ct vaferrimis'. Itaque ad rem veniamus.

Quaenam igitur est ratio vera realis et substantialis primatus pontificis Romani? Mihi quidem ex accuratissimo studio Scripturarum et traditionis non alia ratio est vera et realis et substantialis quam ipsissima ratio primatus Christi Domini in regno ecclesiae suae sanctae: hinc principatus Petri eet ipse principatus Christi Salvatoris. En ratio vera, realis et substantialis primatus, a quo vis tota eiusdem dependet, et singularia omnia iura evolvuntur, et cui perfectissime cohaerent omnia divina episcoporum iura. Agam iterum de hac re, cum loquar de infallibilitate in capite quarto: nunc brevissime attingam textum sancti Matthaei: *Tu es Petrus.* Nota sunt vobis omnibus verba sancti Hieronymi in celeberrima epistola quam scripsit ad sanctum Dumosum': „Ego nullum primum, nisi Christum sequens, beatitudini

**1 Argumejtum: .Episcopos Urgellemis deeue in schemate quxenam primatus ratio ut, et inde discordias ortas esse. Hanc rationem ponendam in ipsissima ratione primatus Christi Domini in ecdeala sua; A id evinci ex interpretatione verborum ,Tu es Petrus etc.l iuxta sensum sanctorum patrum. Petiit ergo ut insereretur in capite maxima vis primatus ad praedicandum ubique evangelium, ad docendum omnes populo· viam salutis, ad fundandas cathedras episcopales ubi et quando ei visum fuerit, ad praefigenda, definienda, mutanda et transferenda iure hierarchies honoris et jurisdictionis, ad constituendo· vicarios apostolico! et delegatos in qualibet provincia. Dicendum etiam pontificem posse immutare canones disciplinares etiam coxdborem. et demum non quomodocunqne habere potestatem episcopalem ordinariam et immediatam, sed omnium principalem ratione principatus, quem tenet super universam ecclesiam. Retinendam idcirco vocem priarijMfM·, quam Lateranense· patres lanciverent. Removendum denique a constitutkne quidquid in dedecQs sanctae sedis vergere posseL Hine capit tertium reformatum exhibuit ut in emendations quae evt *xb numero L***

**• Videtur alludere ad ornik nem patriarchae Hierwljndtaui in congregativae generali «Lei 81 1370. CT -jyre cotaM-64.**

**• P. L XXII. «5.**

**I Dent V. 16**

**5 Make. I, 6.**

tuae, id œt cathedrae Petri, communione consocior: super illam petram aedificatam ecclesiam scio." En verba quae designant nobis rationem veram, reolem et ctbatanHalem primatus pontificis Romani, et viam sp-oriunt ad ¿nielligeodas varias specie tenus sanctorum patrum interpretationes.

Animadvertite quaeso, eminentissimi ac reverendi«imi patres, verborum aatithesim in unitate sensus unius einsdemque rei, quam indivulsa et insuperabili unitate individuae unionis personalis poaridet in terris Christus et Petrus: ego, inquit Hieronymus, neminem primam ut magistrum et doctorem sequor nisi Christum, atque ideo beatitudini tuae, id est cathedrae Petri, communione consocior. Optima illatio, siquidem Christus, beatitudo tua, o Damase, et cathedra Petri indivulsa unitote unionis individuae una eademquo eétis persona: ille itaque primus, mx! tu eius « vicarius; ideoque consociatus beatitudini tuae. quam video et audio, sequor magistrum et indicem Christum, quem nec video, nec audio nui in te.

Notate etiam, quaeso, pronomen relativum, *diam petram,* quod utique de Christo a Hieronymo intelligitur, ac si evidenter dixisset prius ecclesiam aedificatam super Christum petram, ideoque recurro ad Petrum, et consociatus beatitudini tuae exposco ideo fidem a me tenendam et praedicandam. Etenim mihi Hieronymo certum indubiumque eet, primatum Christi et primatum Petri, Christum petram et Simonem, cathedram Petri « beatitudinem luam, o Domase, esse unum idemque, extra quam ri quis fuerit, profanus est, et peribit regnante diluvio ob multiplices humanae mentis errores. Rectissime igitur sancti pains dum unius eiusdemqne rei veritatem et constantem ecclesiae catholicae fidem explicarunt, hunc textum sancti Matthaei *super hunc petram* modo do persona Petri, modo de fide ct confessione Petri, et modo de persona Christi interpretati sunt; nam tria haec elementa effonnant substantialem, reolem et verum primatum Romani pontificis, in quem credimus: amoveatur vel unum cx tribas his clementis, amovetur primatus, ct ipse statim convertitur in charo tenebrarum, quibus obvolvuntur et excaecantur graoci schismatici et latini protestantes.

Magisterium unitatis huius divini principatus clare et nitide etiam fuit expressum a sancto Leone Magno in epistola ad episcopos provinciae Viennensis in Galliis, inquiente1: ‚Jtetrum in consortium individual unitatis assumptum, id quod ipse erat, voluit nominari dicendo: *Tu es Petrus, ct super hanc petram aedificabo ccdcsiam meam".* Ergo quod Petrus aedificat, Christus aedificat, quia una est petra totius aedificii, ct fundamentum aliud nemo potest ponere praeter id quod positum est, quod est Christus lesus. Itaque etei sanctus Paulus rit tertios decimus apostolus, sedes tamen duodecim sunt, quia beatus Petrus I› •edet in cathedra Christi ipeius, et in ca sedens iudicat ' et regnat Materiam huius divini principatus expresserunt patres concilii Tarraconensis eaoculo V, cum ad Hilarum scripserunt1: ‚.Proindo noe Dçum in vobis adorantes recurrimus ad fidem apostolico oro laudatam."

Eomdem fidem cius adorando et meditando mysterium unitatis confeesus wt in concilio Florentino Andreas abbas orator patriarchae Aethiopiae Lacobitarum cum ad Eugonium IV dixit'. ‚.Pulvis eum ct cinis coram te Deo in terris verba faciens. Tu namque m Deus in terris et Christus et eius vicarius: tu ee Petri succenor, et poter, caput et doctor cccleriae universalis, cui datae t-unt claves claudendi et rowrandi paradisum cuicumque volueris1." Undo concludit: ‚J)eum >usto supplicio Graecos et Armcnoe et lacobitas, quod se separaverint ab obedientia et fido divina primatus Petri, eoe tradidisse gentibus in opprobrium et infidelibus in rapinam." Eamdem expreasit fidem orator Arni«morum alloquens eumdem Romanum pontificem': „Christi, dixit, sedem tenes." Eamdeni ego tenero edoctus sum veritatem in catechismo per hanc brevissimam et omnium accuratissimam coeloriao dofinitionem: „Quid est ecclesia? Est congregatio fidelium, quam regit Christus, et papa vicarius eius (o la congregación de los fieles gobernada por Cristo y el papa su vicario). Ex dictis sequitur dominium Romane sedis nullis limitibus definiri, H?d extendi por suum principatum ad univernam ecclesiam, alias vero sedes episcopali» fundatas fuisse omnes super illum thronum, a quo eodem sustentandae et regendae sunt.

Utique episcopi positi sunt α Spiritu sancto regero ecclftsiam Dei, quia Spiritus sanctus vere datus est ot datur apostolis ct successoribus apostolorum, qui sunt in coenaculo Petri, atquo eorum singulis datur Spiritus ad mensuram suae cathedrae; Romano pontifici vero datur plenitudo eiusdem Spiritus tamquam vicario Christi et tamquam sedenti in throno illius, qui ðixit *Spiritus Damini super me: propter quod unxi!* mc, *ccange!icore pauperibus misit me, fanare contrites co^de.*

Explicata ergo rationo veri, realis et substantialis primatus pontificii, efflagito Io ut in capite tertio inseratur in maxima primatus, 1° ad praedicandum iare divino evangeliam in qualibet mundi regione, sub ditione etiam prinapum fidelium, 2° ad docendum omnes populos viam aeternae salutis, 3° od fundandas cathedras episcopales, ubi et quomodo Romano pontifici visum fuerit, 4° ad praefigenda, definienda, mutanda, et transferenda iura hierarchica honoris et inrisdictionis, unicuique sodi propria, etsi fuerint potrùrehalia aut primatialia, non tamen ad huiusmodi iodes omnea nholcndaa, nc<]ue ad earuind«>m munia et officia impedienda pro humano arbitrio. Hinc in concilio Florentino recte Graecis promiesum est primatum Romani pontificis definiri concedendo, salvis tamen iuribus patriarcharum orientalium: promissum est hoc .^alvis tamen etc.", 5° ad constituendos vicarios apostolieoe et delegatos in qualibet provincia, quemadmodum a primis ecclesiae saeculis Romani pontifices hoc iure uri fuerunt cum in Occidente tum in Oriente.

Efflagito 2· ut in hoc capite explicitis verbis dicatur. Romanum pontificem posse mutaro canones disciplinares etiam conciliorum oecumenicorum. nulloeque posse habere vim legis pro ecclesia universali, nisi ex auctoritate sedis apoetolicae.

Denique efflagito ut in hoc etiam capite declaretur Romanam apostolicam sedem, non quomodocumque habere ordinariam et immediatam jurisdictionem episcopalem in omnes et singulas ecclesias, sed omnium principatum ratione principatus, quem cathedra apostolica tenet in universali ecclesia. Nam exempli gratia ego omnium vestrum minimus, episcopus Urgelleneis, habeo ordinariam et immediatam iurisdictionem episcopalem in mea dioecesi ; at vero Pius papa IX sanctissimus pater noster habet principatum jurisdictionis immediatae et ordinariae in tota mea diocceri sicut in qualibet alia ecclesiae univerant›r·

1 EpbL X Ister «pp. a Leoois. ed. Balleris.

» Thiel, ZpMtotw Remanem porJi/frum genuimie, ka. I. *w*- I**.

1 Labbe, coll concit, tom. XVItl. IS18, edit. rrn. Coirti. ~ MsuiL XXXJ. 1733 d.

» hissai, SuppL, tom. I, pag. 20%-210, edit. Lac.

» Lac. IV. 18.

Hiño peto ut in honorem sedie apostolica^ retinestur in hoo capito vox *principatus,* quam patres concilii Lateranensis IV sanciverunL Peto etiam ut quod in decus vertit sedis apostolica© ot in maius bonum ecclesiae universalis, sino timore renovetur ct confirmetur ct amplificetur illorum decretum, dicendo „cam, disponente Domino, super omnes alias atquo in omnee et singulos, nulla excepto, obtinere principatum ordinariae potestatis sive iurisdictionis plenissimae Atque huius rei argumentum perspicuum ret fuitque a pluribus retro saeculis exemptio regularium ab ordinaria episcoporum iurisdictione, quae ree excitavit proinde haereticorum et incredulorum odium in regularcj, incusantium eorum exemptionem tamquam scandalosam et iurium episcoporum offenaivam.

Itaque propono tantisper immutandum caput ad maius decus patris nostri Romani pontificis, quod iam praesidentibus tradideraml : non enim loqui volobarn. Etenim etiam ad nos episcopos et patres gregis pertinet promissio Spiritus sancti: *Qui honorat patrem suum, iucundabilur in filiis, et in die orationis suae exaudietur.*

Hio autem interrupta disceptatio est, et a primo praeside indicta congregatio generalis his verbis:

„Proxima congregatio generalis habebitur crastina die hora octava cum dimidio, in qua continuabitur discussio capitis tertii schematis propositi.

31.

Potitio aliquot patrum ut finis Imponatur discussioni capitis m8.

Subscripti patres petunt enixe, ut discussio specialis super capite tertio concludatur.

Martin episcopus Poderborncnsis.
Vincentius archiepiscopus Smymensis.
Ignatius episcopus Ratisbonensis.
Henrietta archiepiscopus Westmonastericnsi·.
Leo Meurin episcopus Ascalonensis.
Ioannes los. episcopus Brugensis.
Edmundos Franc, episcopus Danabensis.
Ludovicus Anna episcopus Sancti Caudii.
Robertus episcopus Beverlacensis.

32.

Congregatio gonoralis septuagesima prima 1870 iunii 14.

Feria tertia die 14 iunii 1870 hora octava cum dimidio ante meridiem, in conciliari aula Vaticanae patriarchalis basilicae, generalis reverendissimorum patrum congregatio habita est; cui interfuerunt quingenti quinquaginta et unas patree, nempe 31 cardinali», 7 patriarchae, 9 primati», 83 archiepiscopi, 390 episcopi, 3 abbates nullius dioecesis, 12 abbates generales sive praesides congregationum ordinum monasticorum, usum mitrae habentes, IG generales et vicarii generale»; quorum omnium nomina, quae per assignatores locorum accurato descripta fucrbnt, exhibet indiculus patrum septuagesimae primae congregationis generalis, qui inter acta concilii asservatur.

Reverendus pater dominus loannes Landriot archiepiscopus Remensis missam lectam celebravit Qua absoluta, et recitata oratione A<i«umus *Domine* etc., eminentissimus primus pnv»« dixit:

„Reverendissimi jxUres, prosequamur hodie dis-

t Emendationes, quas eminenti«rimis praeridibus dedit hic reverendissimas orator, habentur sub numero 1.

» Exhibita fait in congregatione praecedenti emiumtÌMÌmbi praes:dibus qui nullam hunt ratieoem Habendam ewe eensnere.

A cussionem specialem tertii capitis schematis primae constitutionis de ecclesia Christi, de quo adhuo veniam loquendi potierunt reverendLesimi domini Joannes Vanesa archiepiscopus Fogaraaiensis et Albaialienáis, et Carolus Freppel episcopus Andegavensis."

Deinceps ad ambonem successive vocati sunt archiepiscopus Colocensis, patriarcha Melchitarum, episcopus Conatantiensis, episcopus Galtcllinensis-Norenftis, episcopus Varmiensis, archiepiscopus Fogarariensis et episcopus Andegavenxis.

ORATIO

*reverendi patris domini Ludovici Haynald archiepiscopi Colocensis ct Bacsiensisx.*

Occurrit in schemate examini nostro subiecto expressio quaedam, ad quam nonnulla obeervanda habeo: sed plura eorum, quae hanc in rem dicere voluissem, B iam a prioribus oratoribus praeoccupata fuerunt. Ideo a repetitionibus abstinendo, residuas nonnisi micas colligendo ita in negotio hoc versabor, ut aphoristioe potius quam systematise procedam.

Expressio illa, de qua locutus fueram haec est: „quao proprie est episcopalis iurisdictionis potestas, ordinariam esse et immediatam etc.“ Hanc expressionem dogmatico concilii Vaticani decreto inserere non opto; sufficere enim arbitror ea, quao in hac re a concilio lAteranensi IV et Florentino oecumemcis solemniter enuntiata fuerunt, quibas aliquid ultra addere nec utile nec necessarium. Dia autem, quae proponuntur, et ita quemadmodum proponuntur, periculi non vacua esse arbitror. Ne male intelligar, praemitto, quod utiquo in decursu sermonis mei uberius explicaturus sum, me primatialem potestatem in exercitio suo ad finem suum ordinariam et immediate exercendam admittere, et hunc primatum ita intellectum C ad suos fines et sublimes ecclesiae fines assequendos sufficientem esse puto.

Aliae utique mentis fuerunt plures reverendissimi oratores ante me prolocuti, qui sive universalem Romani pontificis episcopatum diserte asseruerunt et defenderunt, sive magna industria omnem suam argumentationem eo direxerunt, ut talem primatus notionem darent, quae potestatem non supremam modo, sed et absolutam et quasi omnium potestatum in ecclesia fontem nobis sistat : quo pacto utiquo basis etiam praebita fuit, in qua doctrina universalis Romani pontificis episcopatus tuto et commodo locaretur, Quod facientes patres istam potestatem episcopalem ultra modum restringendo, talia ipsi subtraxerunt, quae eidem ex institutione divina haedum semper tenebamus competere.

Sed utique ad hunc finem argumenta illa explodenda forent, quae a sententiae nostrae patronis pro episcopali potestate in sua integritate conservanda communiter afferuntur. Et hoc tentatum est a viro D

1 **Argumentum :.Archiepiscopo! Colocc&sis in texta Pallina ad Ephesioi .Superaedificati taper fundameatum apostoloru» etc non solum de fide sed de unircraali conpage eccletiae sermonem esse; ideoque in linea regiminh et cecutitulisait eedeaiae episcopos conm efficere con Rom. pontiice. Piara addidit de potestate episcopali et titulum commemorari! qaea Gregorios Magau respuit, nimirum *rpitcepui* erdesine. Hnnc titulum ei oblatum non fuisse a ecneilio Cbxleedonensi ubi legati apostolici se subscripserunt: FβiβH a^wt#· *lici* ceeumcmcae ecrfesiae episcopi. Ex ratione autem argaeaa dixit episcopatum unlreraalem in suo conceptu talea se mitre, qui immediate, ordinaria et piece set® exerceri, rit omnino impossibile. Citationem coadlii ŁcrHnre in schemate factam, omittendam; expungenda ea quae dfcnMar de Romani ponUficia potestate episcopali ordinaria et tetxMhU; textum a Gregorii val omnino omitlr».lnm. vel plenin» citando» et Udruda praesertim, qnae citata vtrU immeUaU el praecedunt el subsequuntor.**

«·

quodam praeclarissimoqui magna convictionis vi neo minori auctoritate inde sibi sumpta specie cx hac cathedra enuntiaverat, locum Paulinum in epistola ad Ephesios: *superaedificati super fundamentum* etc. etc. perperam adhiberi ad demonstrandum, quod apostoli eorumque successores simul cum principali ecclesiae fundamento, Petro et successoribus eius, fundamenta ecclesiae in linea constitutionis et regiminis ecclesiastici merito dicantur; cum utique, prout ipse argumentatus eat, in loco illo Paulino nonnisi de fide sermo ait, quam fidem exhibuerunt in antiquo foedere prophetae, in novo foedere apostoli; et hac ratione, hoc reepectu fidei solum fundamenta ecclesiae facti sunt.

Bona venia viri huius praeclarissimi dictum esto, ego expositionem loci Paulini ab ipso datam insum esse non autumo. Sermo enim ibi eat non solum do fide, sed de universali compage ecclesiae Christi, quae hospites et advenas (sunt verba Pauli), quos5 olim j natura sua filies irae, peccaris mortuos dicit Apostolus, in sinum suum colligit, in Christo convivificat, cries sanctorum, domesticos Dei efficit; booque facto, ipsa crescit in templum sanctum in Domino, crescit externe per propagationem in universum, crescit interne per consummationem sanctorum (sunt verba iterum Apostoli) in mensuram aetatis plenitudinis Christi, in quo et nos (loquitur bic de continuo ecclesiae incremento, quo aedificamur in habitaculum Dei in spiritu). Magnificum processum depingit «anctus Apostolus in loco bocce, ot hunc salutiferum eius effectum soli fidei attribuere fora protestanticae exegesooe foret, non autem catholicae.

Noe credimus quod converso infidelium ad fidem, expiatio eorum et sanctificatio, ct ¿c erectio magnificae illius ecclesiae, quae est communio sanctorum, non sola fide perficiatur, sed concordi omnium dono rum a misericordia Dei ecclesiae suae datorum, C proinde veritatum revelatarum, proinde gratiarum «aeramentalium, proinde potestatum ecclesiae a Domino concessarum, quae a w invicem separari non possunt Absint igitur continuae istae separationes earum rerum, quas ad salutem generis humani sancta Redemptoris manos coniunxit.

Cum igitur sanctus Paulus loquitur de apostolis ceu fundamentis structurae huius magnificae, et continuo huius ecclesiae incremento, quod divinus eius sponsus aine mora operatur, id eet vita ecclesiae, certe non solum do magisterio apostolorum loquutus est, sed loquutus rat do omni missione apostolica, loquutus est do omni actione episcopali, quae Oli succeait; ut adeo nec potestas regendi apostolorum eorumque suocrasorum, episcoporum, desit ibi, ubi de fundamentis illis •ermo est, ubi sanctae ecclesiae basée solidantur.

Nec turbet illustrissimum oratorem, id quod turbasse videbatur, commemoratio *prophetarum.* *Ssm* D universum novi foederis salutis institutum, iuxta omnem divin&o in eo operationis rationem, in antiquo foedere fundatur, non solum in fide antiqua, in promissionibus et vaticiniis, sed etiam in liturgia, in sacrificiis, in typis, in theocratioo instituto; quae omnia novi foederis sancta mysteria et praenuntiarunt et praepararunt, iungente illa et ista uno angulari lapide Iwu Christo. Caeterum quod haec explicatio non mea solum sit, qua apostolos eorumque successores episcopos ceu continuum et imkfcctibile fundamentum, simul cum principali fundamento Petro et eius successore Romano pontifie», quem suspicio et vene-

1 **AIMit ad arehiepiscopuo Meeblhdauew, qai oraUoaee Ubttit m wngregstico· generali did » lull 1870, supra ML 514-48.**

**' fui ed. Vat.**

L roi te' »moniuni vobis praebet, venerabiles concilii putu , Jocus quidam cx concilio provinciali Ravcnnatensi anno 1855 Imbito, cui eo respectu maximum momentum tribuo, quod decreta huius concilii provincialis Romae stabilita fuerint. Concilium istud partis I capite ILI decretorum suorum dicit1: „Unigenitus Dei Filius in ecclesia fundamentum indefcctibile (non igitur solos apostolos sed et eorum successori») posuit apostolos, quibus munus generandi in hominibus5 sanctitatem (sunt gratino sacramentalo·), cosque docendi (veritas revelata) regvndique commisit (potestas regiminis), dicens: *Sicut misit me Paler* etc.... *Data est mihi* etc.... *Quaecumque ligaveritis* etc.... *Qui* πμ *audit* etc...

Sed cum negari non posset apostolos fundamentum in linea etiam regiminis et constitutionis ecclesiae simul cum principali fundamento Petro et successore eius Romano pontifico efficere, illud negari debuerat per virum quemdam *; quem ob insignem scientiam et virtutem maxicuopere aestimo, ot qui ipsam nostram successionem apoetoliram vitiare voluit ex hac cathedra, id proferens quod nullus nostrum utique sciro posset cui apostolorum succedat, an Paulo, an loanni, an I&cobo etc., cum utique apostoli non omnes certis sedibus adnectcre voluerint successionem suam. Succesaio igitur non omnium apostolorum incertis tedibus clare patet, et cum illae etiam apostolico© ecclesiae, quae nobis tamquam talea notae sunt, per supervenientem haeresira, per superveniens schisma iurisdictiono sua, proinde etiam successione exciderint.

Liceat mihi illustrissimum hunc et doctissimum virum orare» ut in hac sacra aula circumspiciat et videat tantos viros, qui successione sedium apostolorum gloria honorati sunt» quibus nihil certe offecit haereris praedecessorum ipsorum; quae singulos personas iurisdictione privare, «d sedes quas tenuerant successione privare non poterant- Nihil offecit ipsi illorum fidei, cum ex porte illiusdem et cum ex parte illorum infelicium patrum, quos ipse nescio on maiori iniaria, an vero, cum de definienda adhuc quaestione agatur, maiori petitione principii, certe non magna chántate haereticas doctrinas ex hoc umbone professos fuisse commentus est. *(Exclamationes:* ohi)

Quaedam illustrissimus orator ad enervanda argumenta pro potestate regiminis episcoporum pugnantia ex historia conciliorum oecumenicoruin inde a concilio Hierosolymitano attulit: illa brevibus utique expedire possum, provocando ad id quod qui non contradixerunt, etiamsi absentes fuerunt, consenserint Consensus universalis concilium oecumenicum fecit Exemplum in historia habemus, ubi concilia per plura saecula per magnam ecclesiae universalis partem recepta non fuerunt, licet approbatio pontificia illis, mox post conclusa illo, accesserit. Non ex Fide illa egressae fuerunt cedesiac hae, quod approbatio pontificia concilio alicui addita universalitatis defectum suppleat, seu quod id fiat quod per illustrem auctorem elucubrationis nuper nobis hicce traditae dictum fuerat, quod scilicet pontifex etiam ex conciliábulo (sunt verba ipsius, sit venia verbo), quod conciliábulo etiam addens approbationem, conciliabulum etiam oecumenicum concilium efficere potest.

Sed. ut redeam od priorem illam obiectionem, ubi quaepiam dicenda omisi, memoro noe omnino nescire cuinam apostolorum nos successerimus, sed id unum scire quod apostolis successerimus; suoceesimus viris

1 **CC. «apra, L XLVII, coL 1W b.**

*l* ***amnitrtu*** **ed. V<L**

* **Alludit ul episcopum Sxlutiiram, qui orationem Labait in congregatione generali die 11 ¡unii 1870, >upra. coi. 607-17.**

* **Cantoni, *ElucuLvutio d< d^i^ilica Rom. pontifidg infaUibxliiate,* rap. II, art. III. pag. 11/7, ed. *Cidliiatu cattolica^*.**

illis quoe Dominus delegit, ut suae resurrectionis testes, doctrinae eius pracconce, sacramentorum suorum administri, gregis sui pastoree et rectoree simus; succcssimus ipeis in apostolato, ut adimpleamus illud mandatum divinum: *Euntes docetel,* ut utamur illa potestate: *Quaecumque ligaveritisl,* ut tuti ct securi simus illo promisso divino: *Ego vobiscum sum usque ad consummationem saeculi* Non detrahamus igitur sublimi huio episcopatui, cuius tanta sunt merita in ecclesia sancta Doi; non detrahamus illi. Quid enim sancto Petro venerando apostolorum capiti, quid beatis illius successoribus od adimplendas prominionea divinas, ad stabiliendam ot conservandam in universo orbo ecclesiam sanctam, od salvandas cunctas animas, quae vocatao sunt ad salutem, profociseot splendidissimus ot sublimissimus etiam, qualem veneramur et suspicimus, primatus, si speciosi pcdfw apostolorum evangelizantium pacem, evangelizantium bona non peragrassent omnes orbis regiones, ut in omnem terram excat sonus eorum, et usque ad linee orbis terrae verba eorum? Cui potatati episcopali cum illa, quae per viros hos vcnoratiwimos prolata sunt, non afficiant, puto nec officere illa, quae ipsi positivo demonstrando in medium protulerunt.

Provocatur, prout audivimus, saepe ad classicum locum, verba Christi Domini ad Petrum directa exhibentem: *Pasce agnos meos, pasce oves meas*;* quibus universalitas potestatis pastoralis, universalitas episcopalis in universum gregem dominicum potestatis demonstratur. Sed audistis et alios oratores, reverendissimi patres, quorum verba ipse repetere nequeo, qui cum respectu od alios sacrae Scripturae textus ad apostolos directos: *Pascite qui in vobis est gregem ....5; Quaecumque ligaveritis.. .e; Ego vobiscum sum...T; Docete omnes gentes* etc.8, cum respectu ad traditionem, cum respectu ad historiam absolutum verborum textus huius sensum ad rectam mensuram reduxerunt Ideo sufficiat mihi simpliciter nd illorum argumentationem provocasse, et tuno fidem ecclesiae meae exhibere.

Verbis illis Christi Domini: *Pasce agnos meos, pasce oves meas,* curam et custodiam universi gregis dominici Petro et successoribus eius Romanis pontificibus concreditam, et per id unitatem atquo firmitatem ecclesiae sanctae Dei conciliatam eere, nemo catholicus negat. Quivis catholicus grato tantum divinae misericordiae ct sapientiae beneficium recolens animo recognoscit, et Petrum et Romanum pontificem ceu summum pastorem veneratur, sub cuius supremo regimine reliqui pastoree apostolorum successores episcopi regunt particulares ecclesias, in quibus positi sunt a Spiritu sancto regero ecclesiam Dei. Hinc eet quod munus pascendi Romani pontificis in primatu veneremur, munus poscendi singulorum in singularibus gregibus Domini rectorum in episcopatu venere- mur, nec ullum sive in verbis textus illius, sive in aliis sacrae Scripturao textibus, sive in fine et conceptu primatus, sire denique historiae argumentum deprehendamus, quo ulterius ne fors ire coacti, in vita universalis episcopatus axioma et attributa Romano pontifici asseramus.

Bcno quidem scimus ex verbis illis citatis et commentaria proferri; red id scimus, venerabiles potree, quod nonnisi id quod volumus ex verbis Scripturae adíerímus, si hace in se et absolute considerantes eripiamus ex naturali et organico illo cum reliquis biblico-historicis pro constitutione ecclesiae teatimoniis nexu. Exempli gratia dictum vobis esto quid juris, quid potestatis in ecclesia adest, quod episcopis et episcopis solis tribuere non possimus, si absoluta talia, ad unicum textum restricta et ad ultima usque dictionis consectaria prolata, esegetica argumentatione verba illa explicemusl: *Quaecumque ligaveritis super terram, erunt ligata et in caelis; quaecumque solveritis super terram, erunt soluta et in cadisi* Abeoluta et infinita ut ita dicam hic potestas nullis terminis circumscripta daretur episcopis: sed unum regulat alius textus; vita ecclesiae dat nobis traditional!ter verum verborum sacrae Scripturae sensum; et dedit nobis pro verbis *pasce agnos meos, pasce oves meas,* venerandum caput ecclesiae sanctus Gregorius Magnus. Verba illius citata sunt, ideo vos longius morari nolo cilationis verborum repetitione; aliquas solummodo reflexiones addam. Ista adeo diserta, adeo stringentia esse, ut ad praesentem recte materiam dirimendam excogitata et scripta esse rideantur.

In decursu discussionis nostrae generalis super schemate praesenti, id est non nostrae, vestrae; nam mihi, vobis id volentibus, clausura enuntiata, vox faucibus haesit in decursu igitur discussionis huius generalis, venerabiles patres, saepius id dictum fuerat, quod tunc doctrina aliqua dogmatica definitione stabilienda venit, dum circa eam dubia enascuntur, dum errores exoriuntur, dum doctrina illa directe impetitur. Quando oportuisset doctrinam istam de universali Romani pontificis episcopatu stabilire, magis quam temporibus Gregorii Magni, cum patriarcha Constantinopolitanus, privilegiis antiquae Romae ad novam Romam magna parte translatis, in superbiam elatus supremum titulum sibi sumebat? Pontifex hancce manifestam non competentis tituli usurpationem repellens certe dicere debuisset: Mihi iniuriam infers, titulus iste mihi redique meae competit, in qua universalis residet totius orbis episcopatus. Quod autem tam parum fecit sanctus liic pontifex, ut potius dixerit: titulus iste, proinde et dignitas quao illi eubest, nec meae redi, nec alii alicui sedi competit; immo titulum istum sine manifesto reliquarum sedium episcopalium praeiudicio et iuris laesione usurpari a nemino licet

Beno orninentissimus ille cardinalis, cuius doctrinam vastissimam sicuti semper, ita heri etiam mirati sumus, enuntiavit sub titulo isto non merum titulum latuisse sed magnam rem, iurisdictionem scilicet quam sibi vindicare voluerunt in Oriente patriarchae Constantinopolitani. Si hoo verum est. acuti omnino verum eet, tunc novum argumentum occessisset stringendi pontificem, ut quod ipsi competit. id nec in dubium vocari posset α nemine alio, nec usurpari: seu tunc enuntiare debuisset pontifex re universalem totius orbis episcopum cere. Sed non fecit hoc sanctus hio pontifex; bene enim vidit quod hac ratione fratribus suis derogaret. Verba illius vobi· nota sunt, citaro illa nolo: „Vobis enim negatur quod in me ultra mndum asseritur... Si sanctitas vestra mo universalem [Kipam dicit, hoc sibi negat qixd in mo fatetur universum J." Sed bene sch it sanctus hk'

i IIatth. XVni, 19.
i Matth. XVBI, 18.
• Matth. XXVin. 20.
« Ioan. XXI, 16-17.
» I Petr. V, 2.
• Matth. XVIII, 18-
Î Ibid, XXVIII. 20.
• Ibid. XXVIII, 19.

i Matth. XVIII, 18.

1 Queritur hic orator quod in [illegible] d. 3 iixii clausa fuerit discussio geueralis in [illegible] patribus iam exhibuerat emine»prasidibtxa. Vid· doracratina qa-xl prostat rapra, ecl. 444-46.

« Ad Enfogfam epüc. AlexanlTÎaum epea». ». lib. Vili. Textus autem bk esi: „Vehis subtrahitur q»4 alteri pla«q«w rati· exigit praebetur . .. & enim udmvJem me papam vestra

pontifex quod subtracto illis debito honoro (eunt verba illius), labefactato fratrum solido vigore (sunt verbo illius), debilitata auctontate episcopali, necessario etiam auctoritas, dignitas et actionis efficacia capitis Romani pontificis labefactari debet». Si eminentisames cardinalis, quem omnee maximopere veneramur, protulit multa quae ostendant Gregorium Magnum diversa in Oriente egis«e, episcopatus (si bene intellexi) administrasse, causas ad tribunal suum pertraxisse, indicasse in iisdem; luce nemo nec mirabitur ncc negabit, immo primatum in multiplici sua efficacia ecclesiae necessariam ceu divinitus institutum recolens grato ammo quisque recognoscet. Sanctorum pontificum prudentiae fuerit, quod primatu directe, immediate, ordinario exercito salutem univaraalis ecclesiae et singulorum ecclesiarum promovit.

Sed provocatur ad id, quod Gregorius Magnus' ipse dicat a Cbakcdoncnsi concilio titulum talem sibi oblatum fuisse: quod concilium oecumenicum ραραο B offerendo fecit, id stare debere facile aliquis deduceret.

Sed primum ad rectam intelligentiam illius verbi, quod a Chalocdoner.si concilio titulus sibi oblatus fuerit, tantum memorare debeo, id directe quidem non a concilio Cholccdooensi omnium nomine vere decretaliter foetum fuiee, sal legatos pontificis, qui concilio praesidebant, hac subscriptione osos fuisse: vicarii apostolici κχουρχνιχή- ἐκκλτ^-α ἐπ-.σκἰζου, occiímenícoe *ccclcriae episcopi.* Tum vero recursus quidam ad papam directi fuerunt, ia quibo? um sublimi titulo ille salutatus fuit. Non igitur proprie concilium hunc titulum obtulit, ecd omnino in artis concilii hoce eadem oculis illius exhibita fuerant. Sed haec si concilium ipsum obtulisset, cum approbatio pontificis non accesserit, neque consensus ecderiarum (dicit enim Gregorius Magnus quod nullus praedecessorum suorum oblatum huncce titulum acceptavit, nec ipsum illo uti velle), etiamsi concilii illius actis hic insitus fui®ct, tamen pro firmanda adversae sententiae argumentatione nihil plane valerte

Sed adfertur ad confirmandum universalem Romani pontificis episcopatum, quod ipsi taineo pontifices usi fuerint terminis talibus, qui universalem hunc episcopatum involvunt. Noecimos ad abundantiam terminologiae humanitaire antiquorum in ecclesia et grarea et latina; scimus et id quod non eoli Romani pontifices hoc titulo salutati fuerint. Otho Frisiogensis5 refert quod Armcnorum patriarcha hocce titulo *otcumcnici catholici* utatur, adeo ut plusquam mille episcopi illam superiorem suum salutent. Gregorio ipai Illuminatori hunc titulum collatum fuisso dicunt historici. Scimus ex Procopio in libro suo de bella Persico ita referente, quod episcopus Scleuciae primas Arabam titulo catòdico appellatus fuerit; Persarum primas aeque huncce titulum habuit, qui uterque primas Antiocheno patriarchae respectu D ioriviictioms tuberat.

Sed ut ad novissima tem¡ora usque procedamus, ipre Berearion in litteris, quos anno 1463 ad Cuntíantinopolilanam ecclreiain dedit, ubi provocat hancce ecclesiam ut ad unitatem redeat cum sancta «de Romana, titulo hoc oecumenici patriarchae abetinere noluit: arte noa sibi sumptum iri a Latinis sciens titulum illuni, quo iaiu lorephus patriarcha in Florentino concilio, deuti auctor quidam eo exprimit, uti abuti ρus foret. Igitur ex titulo *oecwncnici epi· tropi, catholicae tedesia? rpiteopi,* nihil aliud nisi

ř xartiU dieit, ñ ër ·< eMe V»0* ‘‘- univerram.·

MI<m. P.L.LXXVIÏ, K0C.

* Lo-x riV

t Ad MaariUam Aujra«tnnj epkt. 90, lib. V, Ibid. 747 a.

• Apad Bsrtn ta. IU&.

A titulus ipse sequitur; jurisdictionis quaJieeumquo specialis episcopalis universalis basis et argumentum indo sumi neutiquam potest.

Ratio autem, ob quam certo sanctus Gregorius Magnus et praedoccworce eius titulum liuncce, dum etiam sibi a coepisoopis, a coinpatriarchis suis offerebatur, verbi gratia a patriarcha Alexandrino Eulogio, quod acceptare noluit, in eo sita etiam fuerit, quod utique episcopatus talis universalis ipeo conceptus impossibilis sit; quod nemo certo negaverit. Qui enim episcopalis dignitatis et officii onus et difficultates noscit, ad rectam ecclesiarum admin¿strationem persentit necessarium esso ut episcopus gregi suo semper adsit, ut populi curae pastorali obnoxii ot individuorum in illa occupatorum, localium etiam adiunctorum plenam notitiam habeat; qui non ignorat urgentium quaestionum possim extemplo solvendarum, dispositionum sine mora dandarum nccctwitatem, ipeo facile etiam convincetur quod univcraalis episcopatus nec a longinquo, nec per hunc unum immediato umquam exerceri potest; immo recte tunc si immediate per unum exerceri valeat, maxime mediatum talo exercitium esse deberet.

Ne cogitet quis quod idem valeat etiam do episcopis nragnas dioeceses administrantibus, qui etiam nonnisi adiutorio parochorum suorum episcopalia agenda peragere possunt. Nam episcopatus qui in ĕxordii sanctae rocltsiac ad ŝingula ĉommunitate ad singulas civitates possim restrictus fuerat, ct nunc etiam saepe exiguae plane fidelium sphaerae nominatur episcopus, in concepta suo nihil continet, quod exercitium episcopalis officii plane impossibile reddat: cum e contra universalis episcopatus in suo conceptu talem re nobis sistit, qui immediate, ordinarie et pleno exequutu, exercitu impossibilis est. Sed ncc aliquis fore ex contraria sententia ita negotium intelligat, ut exercitium huius universalis episcopatus a casu solummodo, ob arbitrio, et non potius nb insigni, prout communiter dicitur ot adreritur, etiam ecclesiae utilitate et necessitate. a prudenti considera'ione gravibus et auffideatibus rationibus fulta dependeat. Qui cnini contrarium assereret, ille iniurius esset in Minctam sedem Romanam, arbitraria agendi ratione argueret supremum illius regimen, salutem ecclesiae et animarum theoriae cuidam stabili ratione praedae instar obiiceret: Ime autem nemo cordatus dicet.

Cum igitur certurn est, quod episcopatus universus exercitu plane impossibilis eit, et quod suprema illa potestas, ĕua pontifici omnino ordinario et immediato modo propria esse debet, in regendis et moderandis singularum eceleriarum negotiis non nb arbitrio aut 3 casu dependeat, sed regatur per indigentias universalis eccleriae ct singularum ecclesiarum; suapte etiam ¡«itet 1° quod non potest cs>c potestas Iu m» identica cum poteetaie episcopali, quae semper per extensum plene, ordinarie, immediate exercitu possibilis esw debet; quod 2° coincidid cum potestate primstiali, quia omnia omnino agere potest primatialis potestas, quae agit episcopu··, ei finis primatus id exigat, ad hunc scopum ut unitas servetur, concordia animarum procuretur, defectus suppleantur, abuius tollantur, mala amoveantur vel praecaveantur, cuncta denique ad sublimes ecclesiae fines salubriter et sapienter dirigantur.

Et hic primatus, hacc potestas taliter intellecta plena «l, et sufficiens ecclesiae; haec est illa plena potestas do qua concilium Lateranense et concilium Florentinum loquitar; haec e-t illa plena p̆otestà in ordine suo, quam reverendissimus Hierosolymitanus patriarcha requisivit. Non eat igitur necessarium, ut modo dicendi per ipsum adhibito et ego utor, plenis-

8imam aliquam, plenam potestatem omnee alias potes- A talea in ecclesia absorbentem statuere, episcopatum nempe illum universalem, qui prout exercitu impossibilia est, ita etiam nullo modo necessarius apparet Si autem non «t necessarium in se episcopatus iste, certo definitu, determinatu nostris temporibus plane necessarius non est In quo enim decreto, quod ad salutem fidelium ad commodum ecclesiae emanavit, oxoquendo impeditur summus pontifex ? Quis salubria per dioeceses nostras ordinanti resistit? Quis iteratis vicibus, immo saepissimo Romae non recurrit, ut hic, pro ratione ot indole negotiorum, iam consilia, iam invitationes, iam iussa humiliter petat, reverenter suscipiat accepta, ct illis pareat?

Apostolatus iure, per succcasionom in nos ex divina institutione transeunto, regimus ecclesias nobis creditas, sed semper cum piissima sub potestate primatiali subiectiono; primatis ecclesiae, beatissimi patris apoetolicam voluntatem exequi, ardens studium, con- B stans desiderium nobis est; neo potestate hac episcopali Romano pontifici negata, quidpiam ipsi derogat, vel derogat auctoritati vel dignitati eius. Tam sublimis enim ost principatus quem ex institutione divina in univorsa ecclesia tenet, tam eminens est primutialis eius potestas quam in universas ecclesias exercet, tam ingens ambitus rerum quae obiectum primatialis eius vocationis constituunt, ut attributis hisce ad dignitatem hanc et auctoritatem additis, nihil certe illi addatur: nostra vero sententia sustentata nihil ox ea demi cognoscamus. Sed nec ecclesiae universalis salus id exigit. Superfluus est vel episcopatus vel primatus in parto illa, qua ost episcopatus iste universalis, si unam eamdemque vocationem, eadem agenda uterque haberet, seu si primas ecclesiae ad ea etiam agenda vocatus fuerit, quae ut faciat finis primatus non exigit. Quod autem pro uniC versali ecclesia superfluum est, id pro tingulanbus 0 ecclesiis saepe damni expers esse non potest.

Provocavit quidam illustrissimus dominus episcopus, quem iam prius salutaveram, ad id quod gratia Domini adfutura sit pontifici, ut nil statuere possit, quod saluti animarum obsit. Et ego adstipulor spei ipsius; sed possibilitatem contrarii non excludunt maximi pontificis cultores: exemplum nobis sit Bellarminus qui hoc dicit: „Licet resistere pontifici invadenti animos vel turbanti rempublicam etc...." Reverentiae causa reliqua non lego. Abusus potestatis cuiusvis, vel minus rectus usus potestatis cuiusvis hominibus creditae possibilis œt, et in concurrenti duorum aequalium *(rumores)* in eodem agendi sphaera iurisdictiono collisiones enasci possunt, perturbatio rerum exoriri potest Salubriter ecclesia semper curavit, ut ab episcopali odministratione omnis vel possibilitas collisionum talium procul servetur; et ideo statuit indo iam a primis exordiis ut in singulis D dioecesibus singuli essent episcopi; servare hac ratione voluit imperturbatam episcopalis actionis unitatem. Hinc eet quod ecclesia innumeris fero conciliis id stabiliverit et inculcaverit, ut in aliena dioecesi episcopus functiones episcopales non peragat, ne iurisdictionem in clericos et laicos alterius episcopi exerceat, ne communionem det illis, qui a proprio episcopo excommunicati fuerunt.

Haec pontifici per me non negantur ex his quae prius iam dixeram; et qui meo modo loquendi minus assentili videntur, sciunt haec omnia integra per me pontifici non servata, sed a me recognita veneranter reculta fuisse. Sed id solum exhibere volo, quantopere ecclesia intenta semper fuerit in id ut imperturbata servetur actin episcopalis in ädministration dioecesium. Hinc est quod can. 2 di>t. 81 singuli in singulis civitatibus et dioecesibus, non bini, non terni, non plures episcopi statui praecipiantur; hino eet quod conciliaro Innocentii III decretum in decretalibus assumptum ct inculcatum fuerit, dicens: ‚probavimus autem omnino ne una eademque civitas vel dioecesis diversos pontificie habeat, tamquam unum corpus diversa capita". Unitati huic imperturbatae et harmonicae administrationis episcopalis in singulis casibus, potissimum per intermedia exercitio potestatis huius universalis episcopatus organa, contraire posset duplex talis iurisdictio episcopalis ordinaria et immediata, quao in singulas dioeceses existeret.

Sed si hoc respectu cavere debemus determinationem talem edendam, hanc alio quoque respectu propter singulares singularium ecclesiarum circumstantias damnosam cese posee autumo. Nullo umquam tempore magis necessarium fuerit, ao nostro recte tempero id, ut episcopi maxima qua valent auctoritate, certe non minori quanta pollebant hucdum pro rebus ecclesiae et contra innumeros ecclesiae hostes dimicare pergant, nevo nova praetextuum auctoritatem episcopalem subruendi quacumque demum determinatione dentur argumenta; cum iam certum sit nos id quam maximo scire, quod tempore nostro in certis ecclesiis non desint malesani conatus episcopatum intra ambitum ipsius administrationis ecclesiasticae iuribus suis privandi, et haec iura laicorum manibus asserendi. Certe iam praecavere debemus, no quacumque demum determinatione indignis dicteriis de episcopatu, pristinis suis iuribus, spontanea agendi ratione, privato in instrumentum absolutae cuiusdam *(ohi)* potestatis redacto quaquaversus sparsis. Dixi : indignis dicteriis; ecd quae adsunt, quao nos scimus, quae vos fora non scitis, ego ea exhibere e conscientiae ratione debeo, quao in oris nostris vigere novi ; no inquam, speciosus titulus hisce dicteriis praebeatur, et iis ansa ot occasio adversus ecclesiam praebeatur, ut sphaeram episcopalium agendorum invadant, et magnam agitationem in ecclesia provocent.

Hisce ad praesentem materiam prolatis, liceat mihi paucis ad illa, quae illustrissimus quidam orator do iis dixerat1, quae per emmentissimum quemdam cardinalem fine eo allata fuerunt, ne concilii Lugdunensis mentio fiat. Dixit illustrissimus isto orator, quod Graeci omnino consenserant in formulam illam iuramenti a Michaele Palaeologo subscriptam, patere id exindo quia formula haec Roma processit, patere proinde quod Graeci in sensu et mento Romanae ecclesiae subscripserunt Bona venia huius illustrissimi oratoris dictum esto, haec aliter se habere. Extat adhuc epistola, quam Graeci episcopi Romam direxerunt, ubi do hac ro sermo non fit, ubi reverentia»' et obedientiao debitae testimonia exhibentur et id nonnisi promittitur, quod episcopatus groecus deinceps idD ipsum summo capiti praestiturus esset, quod praestiterunt patres ipsorum ante schisma; sed nil amplius in hanc rem profertur: verum igitur non esse quod Graeci episcopi huic formulae iuramenti et professioni fidei subscripserunt, vel ex hoc patet Sed amplius adhuc patet ex iis, quae Innocentius V anno 1276 et Nicolaus III anno 1279 per legatos suos intimaverant, et quao idem Nicolaus anno 1279 ad loannom patriarcham reliquosque episcopos et abbates Orientis scripserat. provocans illos ut professioni fidei. quam imperator elicuerat, ipai quoquo <ule?ribant, primatum agnoscant, et sio schisma eiurent.

Hisco quantum ad hanc opertionem venerandissimi illius episcopi memorati·, lireat mihi paucis

' Alludit quoqn· t4 Cfbrrpne SaJebaraw. qai ù leUtar ad card. aretikpi-ropa» Vtalttan» oraúoneta ia eeafftg. · leaii ₮0.

comprehendero id quod circa schema istud proponendum habeo prout in exordio sermonis mei dixeram.

Exmittantur haec quae asserunt potesíiUnm episcopalis iurisdictionis ordinariam esse et immediatam ; reliqua reformentur prout in sequelam exnnsaonis huius necessarium fuerit

Secundum quod propono, eet ut textus Gregorii Magni rei ex integro exmiuatur. vel plenius citetur, et in specie adferantur illa, quae verbi bieco citata immediata praecedunt ct immediato sequuntur, quemadmodum ab aliquo alio reverendissimo oratore ante me dictum fuit.

ORATIO

*reprendi pairit domini Gregorii lussef*
*pairiiuchae Antiochenil,*

Eminentissimi praesides, eminentissimi et reverendissimi patres.

Ego unas ex pastoribus cccksise orientalis ex fi ănimo cathedrae Romanae obsequenturimus pro graeca ecclesia semel loquutus sum, humillime ab hoc venerando concilio ea postulavi, quw in bonam aedificationem gregis mihi demandati con<..¿erent, quaeque ad fovendam unionem et concordiam cum iis, qui a nobis diriuncti sunt, plurimum facere mihi riderentur. Quapropter maximopere optavi, ut in schemate, de quo discutimus, decreto dogm^rim do Romani pontificis primatu addatur decretum disciplinare hicrarehiam orientalem respiciens, sine qoo, ut patet ex florentina historia, greca patres nec unioni florentinas consensissent, nec decretum de primatu

tores reverendissimi et disertissimi demonstrarunt. Tamen nonnulli cx oratoribus plure in contrarine congesserunt, quibus nunc satisfacere opportunum duco.

Initium igitur facturus dicendi super hoc capite tertio ea repetam, quae dixi do primatu Romani pon- C tificis. Hunc primatum tum honoris tum iurisdictionis in universa Christi ecclesia iuro divino institnhim esse profiteor; Romanam ecclesiam ut centrum unitatis ct ecclesiarum principium et matrem agnoeco; Romani pontificis praerogativas omn-ee affirmo, quas affirmavit ct. Graecis Latinisque consentientibus, synodus Florentina definivit Toto corde et animo, totis viribus exopto, ut huiusmodi primatus rr^gis magisque resplendeat, maiorem in dies vigorem acquirat in universos christiani nominis coetus, ubique terrarum salutarem suam vim exerat, atque inde unirereus Christi Domini grex sub unico summo pastore fiat unum ovile.

Nihilominus ea quae minus in aedificationem populi Dei facere videntur, in hoc capite non possum quin restringam, qualia sunt ea quae secunda et tertia paragrapbo habentur, quaeque,. meo iudicio, ita emendari debent, ut in nullo primatus ratio et vigor im- D minuatur.

Antequam meum propositum aggrediar, vos, eminenti-simi et reverendi»mi potrei, eoxjue praeclarissimos oratores qui sententiam oppugnaverunt, de hoc monitos volo, quod ea quae dixi pro hierarchia, non in hunc finem protuli sive ut iuribus episcopo-

A rum derogem, sive ut in occidentali ecclesia systema patriarchieuru inducatur, ecd ut hoc systema in ecclesia orientali, prout semper extitit et adhuc extat, servetur. Occidentalis enim ecclesia unum habet vero patriarcham, reliquorum patriarcharum iuro divino principem, qui eet universalis ecclesiae supremus pontifex. Ecclesia orientalis a temporibus apostolorum usque ad noe suos numerat patriarchas, quorum alii disiuncti a Romana sedo sunt, alii autem coniuncti, sub primatiali Romani pontificis regimino constituti.

Expostulo ut haec hierarchic senetur, quae antiquissimo iure canonico constituta eet; boo expostulo non ad labefactandum Romanum primatum, sed ad hoc ut eius iurisdictio suprema non solum ad orientales unitos, verum etiam ad disiunctoe tandem aliquando se porrigat. Ad quod plurimum conferet hoc venerabile concilium, si in definiendis iisl, quaesunt de ratione primatus, curabit servare iura, ritus, disaplinam, caeremonias et consuetudines, quae in orientalibus ecclesiis ab apostolorum temporibus |vigent» quasque ipsi Romani pontifices inviolabiliter custodiri et conservari decreverunt.

Pro systemate patriarchio), quod in Oriente viget, ego attuli generalium conciliorum canones, quos ipsi Romani pontifice# sanxerunt et reveriti sunt. Recolligam, eminentissimi et reverendissimi patres, ea quae prolata sunt contra hos canones» quorum unum hio affero, utpote qui coeterorum canonum, quos attuleram, epilogas est, nimirum canonem 17 concilii IV Constantinopolitam, qui iu so ħabet „Saneta et universalis Nicaena synodus antiquam consuetudinem iubet servari per Aegyptum et provincias, quae sub ipsa sunt, ita ut horum omnium Alexandrinus episcopus habeat potestatem, dicens: Quia et in Romanorum civitate huiusmodi mos praevaluit, qua pro causa et haec magna et sancta synodus tam in seniori ct nova Rr^na, quam in sede Antiochiae ac Hierosolymorum priscam consuetudinem decernit in omnibus conservari, ita ut earum praesules universorum metropolitanorum, qui ab ipsis promoventur, et ave per manus impœitionem, sive per pallii dationem, episcopalis dignitatis firmitatem accipiunt, habeant potestatem.“

Audiant ca, quae Romani pontifices de iure canonico ab iia decretis constituto iudicia protulerunt. Sanctus Leo I ad Maximum Antioclænum haec de nicatnis canonibus habet1: „Nihil praejudicii inviolabilibus potest inferre decretis: et facilius erit quarumlibet consensionum pacta dissolvi, quam horum canonum regulas ulla ex parte ĕŏrrumpi. Ecquis preeterea ignoret Magnum Gregorium 4 illorum conciliorum decreta ut sancta evangelia veneravisse? Praeiverat sanctus Damosus, qui scripsit1: „Absit α me ut sanctorum patrum decreta transgrediar umquam." Zorimus pontifex maximus haec habet ad D episcopoe provinciae Viennensis*: ,»Apud no« inconvulsis radicibus vivit antiquitas, cui decreta patrum sanxere reverentiam: contra statuta patrum ne huius quidem sedis possit auctoritas.“ Sanctus Gregorius VII in episL 11 haec habet’: „Quod noe de causa Aregoneusis episcopatus consuluisti... ineon-

*l dtftnienda ca* t>L **Vil**

**1 Labbe colleeL condL tcm. X, p<g. M2, ed. veneL Coleti ; Mansi XVI, ‡70**

**• Inter opp a. Leoau ep. 119, ed. Bnllerin. psig. 1215.**

**• EptiL X sd Snrinnm, lib. IП, indici. XI; p. L. LTYVTT, 613 b.**

**• Epist td Aurelian epbe. «pud Labbe tom. П. pag. 1012, qui ŧm luter apocryphas Damajî epistoUa recense Textui auten revera est: quovii modo eanctcrum patrum italutx absque inevitabili necessitate, quod abeit. transgrediamur ***

**• Coûtant, *Epp rr.pcntif.* pag.959. Con«nlea<lus est textus, î Uh. II, episL W ed Saucium regem Arngnniae. Apud Miga tom. CXLVin Patrol, pp. lac**

**1 ArganeaUm: .Patriarcha Melebitarum dixit Ie ». sedem en» ecclesiis orieaUlibui egvw «caper in sensu decreti Florentini; 2« conterràtienem larium ŧiturgia et privilegiorum premiataci et «¿stipulatam fuiste In netu unionis. Bine postulavit 1· intuitu Gmecorun de primatu Romani pontificis decretam conficiendam «ine anathemate ; 2· in hoc decreto nihil fidendum aliud quam renovare illud, quod ccnriliam Fiorentina statuit; B· in hoc tertio capite Inducendum decretum disciplinare ah eo eonalk» latum de servandis Iuribus, ac privilegiis veterna ƀatriarcharum.**

**t er imo ed VaL**

v:2isa^jt



gruum eet, quia canonica decreta in hoc nobis obviaro . cognot imus ... Solet sancta sedie pleraque ex ratione tolerare, sed numquam a concordia canonicae traditionis recedere." Caelcatinus I ait1: „Dominentur nobis regulae, non regulis dominemur: simus ⁂ub iecti canonibus."

Quid plura, si ipsa professio, quam emittit Romanus pontifex in sua electione, continet promissionem observandi usquo od unum apicem universalia concilia et ea praedicandi et sequendi, quao praedicaverunt ct statuerunt? Quaenam autem sunt istac regulae, quaenam decreta, quinam canones, do quibus isti Romani pontifices loquuti fuerint, videant ipsi reverendissimi oppositores.

Nemo certo concilii generalis Vili infimabitur auctontatem ; atqui in boo concilio suo vigore ao lumino collucescit systema patriarchicum per huiusmodi canonce constitutum atquo sancitum. Praeterea decreta quatuor priorum conciliorum recepta sunt, et B continentur in corpore iuris canonici. At quaeso quodnam erat ecclesiae regimen tempore concilii VIH? Videantur ea quao dixit Theodorus Studila; recolantur ea quae describuntur actione sexta et septima. Actione sexta imperator Basilios photianoe ita perstringit1: „Nostis et vos et universitas, quao sub sole est, quia protectione Dei nostri quinque patriarchia orbis terrarum recta sentiunt, et ideo quidquid indicant, debetis necessario recipere." Et luculentius actione septima hierarchia patriarchalis ita manifestis fit verbis: irPoeuit Deus ecclesiam suam in quinque patriarchiis, et definirit ut haec numquam penitus deciderent, eo quod capita sint... Quando duo ceciderint, currunt ad tria; cum tria occiderint, currunt ed duo; cum quatuor forte ceciderint, unum patnarehium permanet in omnium capite Christo Domino, qui revocat iterum reliquum corpus ecclesiae V

Patriarchicum hoc systema seu regimen, pro cuius 0 conservatione ego loquor, extatne adhuc in ecclesia orientali? Plura certe evenerunt quae antiquum ordinem perturbaverunt in Oriente. Nonnulli coetus haeretici existant, puta nestoriani et monophyatao; sed quam plurimi sunt schismatici, qui se orthodoxos dicunt, quique in quatuor antiquiora patriarchia partiuntur: extant et orientales Romanae cathedrae coniuncti, per haec eadem quatuor patriarchia disseminati. Ego Meichitarum graecorum pastor cum patriarchici regiminis in Oriente existentie causam peroravi, non pro me, non pro domo mea loquutus sum ; recta fronte et apostolici animi vigore universae orientalis ecclesiae causam peroravi, etiam eius ecclesiae quao a nobis seiuncta eet, quaeque ex intimo corde cupio, ut ad sinum verae ecclesiae tandem aliquando revertatur. Si extant aliqui qui me, quia boo onus suscepi, oppugnare censent, cis non contradicam ego, sed suo ipei se indicio indicent. D

Rogavi quidem ut orientalis hierarchia in suis · iuribus et privilegiis conservetur; nunc ergo rogo iterum ut nihil α concilio Vaticano statuatur, quod contra iura, privilegia, consuetudines, rationem et vim huiusmodi hiérarchise ferire rideatur. Et merito hoc postulo; catholici enim homines nostri hoc exigunt, ut patet ex litteris quas ego menso praeterito occepi et quas ego traduco ad litteram: ⁂Audlniu Romam velle ingerere mutationes in ecclesia orientali; si tu cesseris cuicumque iuri ex iuribus et consuetudinibus ecclesiasticis ct patriarebalibus, te patriarcham non cognoscemus. Similiter si tu abdicaveris, et alius te suffecerit, eum nec cognoscemus nec accipiemus (rirus)." Circumstantiae, in quibus sunt illi catholici, sunt omnino exceptionalee, et omnino consideratione dignael. Nam ex quo Cyrillus patriarcha Antiochenus, sublatis obstaculis, quae eius praedecessores impediebant, eo cum toto episcopatu et populo sui patriorchatus initio saeculi praeteriti cum Romana ecclesia ce» coniunctum declaraverit, patriarcha Constantinopoiitanus hoc audito indignatus misit alium patriarcham nomine Athanasium ordinatione imperiali munitum, ut e sede sua legitimum Cyrillum et populum patriarchatus in suam obedientiam redigeret Tunc Cyrillus posteaquam plura sustinuit, in . Libanum confugit; patriarcha autem intrusos nihil intentatum reliquit contra populum iam unitam; plurès carcere, exilio, contributionibus, diversissimis generibus omnium aerumnarum in suas partes attraxit

Haec persecutio fuit continua per successivos patriarchas, et perduravit fere per unum saeculum. Nam anno 1818 missus est a patriarcha Constantinopolitano quidam episcopus nomine Silvester, firmano imperiali munitus, ut omnes catholicos exturbaret in civitatibus constitutos. Plura contra eoe peregit ; inter alia Aleppi duodecim ex spectatissimis populi catholici horrendis tormentis interficiendos curant, clerum totum anno 1821 in exilium e civitatibus eiecit, et nisi Deus gubernatorem turearn misisset ad ⁂oe ab isto vaferrimo hosto protegendos, nec iam existeremus. Ex anno autem 1830 usque nunc libertatem exercendi cultus, independentiam a schismaticis patriarchis et autonomiam civilem obtinuimus, et in dies per conversionem schismaticorum iam augemur. Hic populus igitur memor suorum antecedentium meretur certe omnem vestram benevolentiam et attentionem ; et illa fieri debet etiam intuitu schismaticorum.

Nemo enim vestrum, arbitror, umquam putaret fore, ut graeci patriarchae Constantinopolitanus, Antiochenus, Alexandrinus, Hierosolymitanus ab unione abhorreant et decretum florentinae unionis accipiant, ei ea vos statuitis, quae de primatu in hoc capite exponuntur, si ab ipso decreto Florentini dogmatico decretum disciplinare adimitur; quia ex conventione et stipulatione tunc facta et communi consensione firmata deberent sarta tectaque osse omnia illorum patriarcharum iura et privilegia. Ecquis vestrum erit, qui non videat fore ut huiusmodi homines magis ao magis ab unione recedant, cum sciant a Romana sede iuribus et privilegiis antiquorum expoliatos esse antistites ot patriarchas orientales, qui cum ecclesia Romana communicant eique subiiciuntur? Credimus omnes, Christo Domino promittente, quod aliquando fiet unum ovile ct unus pastor. Hoc qui nos credimus, quonam animo obstacula od concordiam creamus ?

A tempore concilii Florentini, ipsius concilii opera et prudentia ot summorum pontificum bona voluntate hucusque ostium patet iis, qui foris sunt, ad ingrediendam ecclesiam. Mirum sane est, quod sint qui hoc oetium penitus obstruere vellent. Hoc wt contra praescriptum concilii Lateranensis, in quo haec duo statuta sunt: P circa primatum Romani pontificia; 2° ea servari debere, quae canone» praracripenmt.

1 **Epist ad episcopos Illyrici, apud Constant pag. 1064. Haec alisqne huiusmodi testimonia quae in nonnullis patrum orationibus habentur, facile reperire eat in operibus *Defensionis cieri gallicani,* Febronll de *statu ecclesiae,* Petri de Marea de *concordia sacerdotii et imperii,* Zegeri Van Espeu aliisque: quare non semper adlaboratum, ut rite allegarentnr loca e quibus excerpta sunt**

**1 Labbe eolL coneiL tom. X, pag. 657, ed. renet Coleti ; Maori XVI, 86 B.**

**i Ibid. pag. 612, at non in art VII, ante cap. VI, sed in Vili actione reperinutur; Mauri XVI, 140κ-4Ir**

**1 Quae hic breribns verbte nimatar, fwwu habeatur Ia huiu collectionis toe® XLVI, qno onnia Melehitaras recentiorum taonamenta continantar.**

qooed iura et privilegia patriarcharum. In concilio Lugdunensi H iuxta formulam Gregorii X graecua imperator asserit privilegia ecclesiarum orientalium: .^Romana ecclesia, ait, canteras ecclesias in sollicitudinis partem admittit, quarum multas, et patriarchales praecipue, honoribus et privilegiis diverari honoravit“ Florentini patres tandem horum duorum conciliorum vestigiis inhaerentes, et veterum conciliorum canones obsonantes, cum primatum Romani pontificis statuissent, hoc systema patriarchicum confirmaverunt.

Nescio igitur quanam do causa ego impugnatus fuerim, cum expostulari ut decreto dogmatico Florentini concilii, quod in hoc capite tertio exhibetur, intuitu ecclesiae orientalis addatur etiam decretum driciplinare, de quo loquor, quodque iterum atque iterum rogo ut etiam addatur. Numquid putamus, Graecos in aeternam a nobis divisos fore? Atqui ex litteris inde allatis potius constat, quod ab hac anione malti B mmo minus abhorrent, si uon dicam quod cam etiam appetunt Numquid etiam istis Graecis, qui unionis decretum ut basim praeferunt, nos hoc decretum de primatu Romani pontificis ita imminutum offerre audebimus? Quid de veterum canonum auctoritate diremos? quid de promissionibus a sancta rede factis de renanda hrirarchia, liturgia et consuetudine, ri omnia quae in hoc tortio capito sunt, ipsi videant? Si relativos canones audiant, nonne timendum est ne apostolica aedes stipulationem Florentinae synodi frangere, suarum promissionum oblivisci, generalium conciliorum canones et decreta contemnere et pro libito infringere rideatur? Nereio sane hic inter nos esse quosdam, qui lioc facere persuadeant, nihil veriti ne sancta red» ot Romanus pontifex regularum et promissionum suarum immemore in Oriente traducantur.

Miror etiam quod ipai videantur tam facile assensum exhibere pro abolitione iunum patriarchalium, C de quibas quaenam sint in Oriente optime noverunt Nonne etiam ri in hoc Vaticano concilio nobricum sedent duo antistites orientalis ritus ad catholicam unitatem reverti, id profecto factum œt postquam sancta sedes cum iis convenit in eadem beti, id eet canonis fiorentini? Romani pontificis primatus in tota sua soliditato profecto consistit, si a Vaticano concilio ea tantum confirmentur et proferantur, quao Gratei et Latini in Florentina synodo decreverunt Nihil primatus vi et rationi detrahitur, ti eius iurisdictioiudri potestas in universam ecclesiam non definiatur esse episcopalis, ordinaria et immediata; eo modo quo describitur in schemate. E contrario ti eo ipso modo definiatur et proponatur fido divina credenda, timeo, eminentissimi et reverendissimi patres, no plura incommoda in corpore ecclesiae eveniant; timeo ne cumulentur obstacula, ut ila dicam, insuperabilia ad concordiam peragendam cum iis redariis D orientalibus quae sunt diriunctae, sive cum aliis ecclesiis, rive cum aliis coetibus α Romana fide dissidentibus.

Zaccaria opus confecit, cui titulus: *Lasciamo itare le cose come ¡tanno.* Hunc titulum prae oculis habeamus ad vitandas in rebus ecclesiasticis novitates, ex quibu« ecclreiae status eliquo modo posset perturbari. Hunc titulum habeamus praesertim, cum agimus de rebus ecclesiarum orientalium. Romani pontifices nihil in hi» mutandum censueruot, niti quod erat rentra fidem. Benedictus XI 11 anno 1720 agens cum «¡clona Ruthcnal, praedecereorum constitutiones et A conciliorum votorum canonœ confirmavit relato ad autonomiam illius ecclesiae, ad liturgiam, ad ℞iomr cluam, ad consuetudines et ad ritua. Inter constitutiones praedeceeeorum ea est, quam dodit Nicolaus HI, qui Graecis post Lugdunense concilium ad unitatem conversis permisit, ut in iis omnibus permanerent quae non sunt contra fidem, et voluit ut servarentur decreta sacrorum canonum.

Inter decreta illud profecto eet, quod EugoniusIV sacro approbante concilio sancivit de quatuor antiquissimis patriarchis; quae sanctio od instar verae stipulationis habenda est inter duas eoclejias, latinam ct graecam. Hanc stipulationem concilii Florentini sancta sedes paulo post ipsum concilium in medium adduxit in actibus unionis cum Armenia et lacobitis; hanc praestitit Clemens VIH in actis unionis ooclesiae Ruthenorum ; hanc stipulationem prae oculis habuit ipse sanctissimas dominus noster Pius papa IX, cum literas dedit ad Orientales secundo anno sui pontificatua \ in quibus promisit nihil novi oneris eis impositurum; hanc stipulationem non neglexit idem ipse sapientissimus pontifex tum cum de Bulgarorum unione tractatum eat anno 1860.

Et qood attinet ad bos obiter adnoto, quod reverendissimus patriarcha Ciliciensis co tempore memor erat illius adagii : *Lasciamo ¡tare le com come stanno;* promisit litteris datis ad Búlgaros nihil in eorum ecclesia immutandum fore: haec enim scripsit: "Vestra liturgia, ritus, caeremoniae et consuetudines a sanctis patribus institutae et huc usque conservatae conservabuntur in posterum, ut sanctissimus Pius papa IX solemniter declaravit in sua encydica ad Orientales anno 1348." Haec tunc verba habuit reverendissimus praesul, quod exquisierunt Bulgari, qui ad unionem reversuri erant, hanc peragi iuxta decisiones concilii Florentini et sub conditione quod nihil immutaretur in eorum ecclesia et hiérarchie.

Ex hisce omnibus haec duo omnino concludi possunt: Ie quod sancta sedes relate ad ecclesias orientales, et summi pontifices a concilio Florentino usque ad nos semper cum iisdem ecclesiis egerint in sensu decreti fiorentini; 2° quod conservatio iurium, liturgias, privilegiorum et antiquarum consuetudinum semper promissa et adstipulata fuit in actibus cuiuscumque unionis. Non est igitur mirandum si agens de hoc tortio capite coram vobis, eminentiarimi ac reverendissimi ℣patre enixis precibus imploro, Io ut intuitu Graecorum decretum de primatu Romani pontificis conficiatur sine anathemate; 2· ut hoc decretum nil aliud rit, nisi renovatio illius quod in illo ootuiho editum est; 3° ut aliquo congruo loco huius tertii capitia inducatur decretum disciplinare ab eo concilio datum, quo servari iubentur iura et munia et privilegia antiquorum patriarcharum.

Haec autem quae dixi, submitto vestro sapientissimo iudicio℣.

## ORATIO

*reverendi patris domini loannu Petri Bravard episcopi Constanti℣ensis*

Eminentissimi praetidre, eminentiseimi ao reverendissimi patres.

Nonnullas in schemate, optabiles saltem meo sensu, emendationes mox evolvam; sed lioeat prius

1 Vldetnr allidere ad apcatAlka· litteras Benedicti XIП, quarum initia» *Apwtoktni* Arium data» A 19 ialii 1714 «imo *I* ani ponti&ratna, qoibu» wyuodem prvvtncialem Rathe·noram probavit Ubitam Zamoriae an. П2О.

» Utt. apo»L *In nprroui* d. 6 ianuarii 18IB. Cf. acta Fil IX, voL I. ρ»κ. 78.

1 EmeodaUoare autem, qum hie reverendteaimn» patriarcha dedit emlnenuannìo praevidi, habentor sub num. 13 et 63.

▪ Argumentum·. .Epircopns Ccuatanllen*te Gallicae nationi» et Oalkram episcoporum devotionem et pietatem enra apostolica* sedem, praesertim ite, quae postremii hte tempori-

in somniaria recensione praeteritorum quaedam revocare ex iis, quao in gratiam Romani pontificia primatus egimus noe omnca, qui ad senectam iam devenimus. Retrospectiva haec historia ad usque electionem summi pontificis Pii IX me praecipue movet.

Quibus gaudiis et quanta spo hano electionem accepimus omnes, non revoco. Nec etiam recordor qua anxietate considerabant omnes huiusco generalis principis experimenta pro administrations sui status temporalis. Sed quia inter nos non cum stupore meminit meditalao sanctae sedis primi ministri in palatio gubernii occisionis, et prolatae sub oculis ipsiusmet pontificis in palatio Quirinali? Quis oblivisci poterit fugae et exilii patria sanctissimi in Gaeta? Quibus laorymis, quibus et precibus, quibus et sermonibus, zelo, amoro plenis huic eventui partes suas dederit orbis universus terrarum, historia narrabit Sed quod etiam dicet haec historia temporia elapsi, veri et aequi B vindex et servatrix, ratio eet agendi catholicae Galliae . illis lugendis in circumstantiis, qui republican! gubernii formam inaniter tunc tentabamus. Omnia propter hoo inter nos coufuBa, turbata omnia; et nihilominus de reducendo supremo pastora in hanc almam urbem nec-uno momento anceps aut haesitans fuit Gallia.

In mento mea non est eventus enarrare, ct quorum consequentiae fuerunt primo pro nostris armis, ut par erat, victoria, triumphans pontificis revenio od tumulum sancti Petri, et confirmatio sui primatus epiritualis cum firma possreriuno sui temporalis dominii. Omnia dein prospera decem per oímos fuerunt. Per istius temporis spatium quibusdam in casibus sat gravibus in conspectu omnium fuit, habito concordato, quam facillimo vim haberet apud omnes suprema Romani pontificis potestas. De illis casibus taceo, ut od notiora veniam. Proh dolori decem post annos bellum decretum est italicum. Diram no quao fuerint Galliae C catholicae anxicturlre hoc propter helium? Quam multas effuderunt procos, quas obiurgationes, quae consilia dederunt omnes nostri episcopi, quibus excitaverunt conatibus ad tuendum summum pontificem, ad ipsius servandum dominium temporale, quod primatus spiritualis exercitio est tam necessarium !

Sciunt omnes pariter quo pacto victor imperator noeter Italiam voluit foederatis statibus compositam, huic praesidento Romano pontifice. Cur non successerit hoo propositum, ignoro. Quod vero neminem fugit est spoliatio violenta omnium principatuum mox sequuta, et praesertim iniusta sacrilcgaquo invasio provinciarum cedesiasticarum a regno, ut aiunt, Italiae. Et ut extra fines meos non ultra progrediar, quod puriter neminem fugit, est luwc spontanea ct gloriosa foni)alio voluntariorum militum omnibus in dioecesibus Gallina ct etiam Belgii od sanctae sedis tutelam. Scitis caetera.

Ab horrenda opocha, quam non nomino, quid non egerunt episcopi, sacerdotes, fideles omnium notionum ad sustentandum summum pontificem ct eiirt primatum?... Omnes norunt quomodo episcopi Galliae... *(rumores).*

*Eminentinsimus praeses cardinalis Capalti:* **Ombaa pruestiterunt, iu prolixe commendavit, at rargeni eant CapsiU dicero debuerit .Reverrndiâaime pater omne· norunt ětc.** *ut* **m** *trjetu.* **Ad rem m ultro deveniri dixit orator: at ideo ae agendi rationem epiacoporum Galliae commemorare ▾ olaisae ut hoc modo responderet iniarib, quae ilii· ex ipso ambone illatae faerant (Hic antera inclamarunt pene omne·, nullae iniaria· Galliae epitropis illatas unquam fuisse.) Venit deinde ad emendationes et illas proposuit qnae leguntur inb num. &, 10, 38. Agens autem de emendatione sub numero 10 in aebemate, dixit violari fura episcoporum, qui admissa semel doctrina ibi tradita, essent simplices Romani pontificis vicarii 'Ilie rursus clamarunt pene omnes. Id verum non ěsse.)**

Voes norunt quomodo episcopi Galliae eece geeeerunt 'benevolentia summa et charitate summa erga summum pontificem, et sedee apostolica obligata eet pro his curis et sollicitudinibus praeclarissimis episcopis Galliae. Sed modo non eet hoo argumentum de quo tractamus. Argumentum respicit caput tertium huius schematis; eapropter potes venire statini ad tusa emendationes proponendas.

*Reverendissimus orator:* Ignoscat eminentia vostro. Unusquisque patrum ideas suas colligit ordine, qui ipai apparet melior. Sed cum de episcopatu Golliarum tam benevolo tam anxio nihil in dubium revocatur, taceo quao dicenda erant; et haec tamen dico, si relitis, pro domo moa: 1° quia si gallicanus haec non inspiravi, saltem non impedivi; 2° quia haec sunt inconcussa testimonia non lingua et sermono, sed actis et factis, testimonia veri amoris, devotionis ct obedientiao episcoporum Galliae hunc erga primatum, vim, principium et centrum unitatis catholicae; 3° quia liae sunt responsiones opprobriis diversi generis, quibus in congregationibus hanc stupens audivi deturpatori! patriam catholicam *(rumores; multi conclamant)* ... Concordiam ct adhaesionem cum primatu Romani pontificis non aliter defendam ; ot itu agam pro reverentia mea rivo erga oratores rivo praesertim pro reverentia mea vos erga omnes, eminentissimi et reverendissimi patre». Non me fugit enim quod ri quaestione» lm¿co nimis acriter agitatas discuterem, non mea verba ex hoc ambone sat blanda effluerent.

Emendationes quas propono humiliter hoo sunt:

Prima: in fine primae .paragraphi pag. 8 clausula florentina „quemad ḿodum' intelligatnr in sensu obvio, sicut probat historia huius concilii, sicut ot prot>ant verba toxtus graeci, καθ^' βν τρόμον. Quas dedit unus ex reverendissimis oratoribus declaratione», non milii rissa sunt apta·) nd ineam mutandam perantiquam convictionem.

Secunda: postulo ut huic paragrapho addantur haec verba ad sensum Florentini ot Lateranensis: *salvis iuribus, quae concessione, consuetudine, corwordatibus, aut alio aequo titulo, quibusdam dioecesibus inhaerent.* Rationes huiusco additi non evolvo; eatis apparent pro dioecesibus praceertim orientalibus, pro aliis forsan et perantiquissimis sedibus in Occidente.

Tertia emendatio; secunda paragrapbus meo sensu supprimenda est, non eo quod omnino repugnem doctrinan in oo contentae, sed Io quia haeo redundatio est solummodo explanatio decreti fiorentini; 2° quia verbis completur traditioni iuauditis, verbi gratia vox *episcopalis iurisdictionis potestas;* 3° quis si urgeantur verija huius paragraph], episcopi certe non erunt pro pluribus nisi vicarii *(rumores)* Romani pontificis, ad nutum ǎmovibile *(rumores crescunt)}* et tamen Christus duodecim elegit quos et ǎpostolo nomina- D vit: et quando ure omnre qui sedi cuidam addicti sumus, quando plenitudinem sacerdotii occepimus, tali sedi vere et irrevocabiliter sponsati coram Deo et coniugati fuisse credimur; 4· quia haec paragraphic primo aspectu oculis plurimorum offensioni erit, imprimis guberniis qui concordatum liabent con» Nomano pontifice. Facile sibi persuasum habebunt haec gubernia, quod summus pontifes ri huiusco declarationis occumenicae administrare, regere possit dioeceses omnes, non directe ct immediate certe, sed indirecte per nuntios verbi gratia per vicarios apostólicas» per misere legatos *(rumores ei voces variae)* : hoc non erit pani momenti in eorum guberniorum cum Roma relationibus. Haec propter, ut omnino supprimatur haec paragraphus ut se habet in schemate, humiliter postulo ; ct nihilominus doctrinae hio contentae aseentior, sed illam, si volueritis, expressam vellem alio

modo per verba Florentini concilii imprimis, quao *mihi videntur sal* expresa et extensa.

Quarta emendado: in tertia paragraphe voluerunt auctores potatati episcoporum praecipuo providere. De bona intentione illis congratulor reverendissimis et sapientriamis auctoribus. Sed pro pace illorum humillimo dicam: caput meum excavavi, ut ratiocinium in schemate evolutum in formam redigerem. Porro per totam noctem laborari et nihil repi. Dicitur enim: potestas episcoporum ordinaria et immediata asseritur, roboratur et vindicatur a summo pontifice; *ergo* haec summa potestas summi pontificis non opponitur episcoporum potestati. Meae parcite stupiditati; non mihi iuxta regulas Aristotelis consequens ab antecedente deductum apparet Si diceretur: *Tantum autem abest, ut ab hac summi pontificis potestate Christus voluerit detrimentum opponere ordinariae ac immediatae illi episcopalis iurisdictionis potestati, qua particularium ecclesiarum pastores assignatos ribi greges, singuli singulos, pascunt et regunt, ut idem Christus, siculi dixerat praecipue uni Petro, aliis pariter apostolis dixerit: Ite docete omnes gentes: coce ego vobiscum rum omnibus diebus usque cd consummationem raeculi; et: Quaecumque ligaveritis* ete., *et per Petrum hisce pastoribus pariter dixerit: Pascite qui in wbis est gregem Dei. Ecclesia enim in sacris eloquiis saepe comparatur castrorum aciei bene ordinatae, cui ius et officium commisit adversus salutis inimicos debetlandi, et huic exercitui protest summus dur, qui est Romanus pontifex; prauynt etiam, sed sub cius ductu duces inferiores, qui sunt episcopi in ecclesia rite ordinati;* hiere nodus dicendi mihi arrideret, quia rie in suo quisque gradu iuxta Scripturas et traditiones describitur.

Hanc emendationem eo libentius propono, quia etiamsi nec sim propheta nec prophetae filius, certe iam apparent signa temporum. Sed de his signis taceam omnino; et de dictis forsan nimis duas ultimas tertii capitis paragraphoe admittam, demptis solummodo aliquibus verbis, quorum correctio ab aliis iam reverendissimis oratoribus postulata fuit

## ORATIO

*reverendi patris domini Salvatoris Angeli Dcmartis episcopi GalteUincnsis-Norcnsis*[1].

Eminenti®inii ac reverendissimi patres.

Initio discussionis huius schematis, quod prae manibus tenemus, quidam reverendisrimi patras autumarunt omittendam esse discussionem de infallibitate Romani pontificis, eo quod fideles excipiunt cius decreta ot in posterum excepturi sunt Alii e contra dicebant omittendam esse, quia non constat exprose ex verbo Dei neque scripto nequo tradito. Tandem hisco diebus quidam reverendissimus pater[1] ulterius progressus at, ut proponeret B.icrcManclo huic concilio Vaticano supprimenda ce» illa verba, quae prostant in fine tertii capitis, nempe: ,3ed« vero apostolica», cuius auctoritate maior non eet, iudicium α nemine foro retractandum, neque cuiquam do eius licore indicare iudicio. Quare a recto voritatis tramite aberrant, qui affirmant, licere ab iudiciri Romanorum pontificum od oecumenicum concilium tamquam ad auctoritatem Romano pontífice superiorem ăppellare.'

Hisce verbis duo contendebat rovorondiiwimus pater, ni fallor, episcopus Oronensis; putabat inquam, Ie licitum esse appellare a Romano pontifice ad concilium generale; 2° quaestionem re» scholasticam illam sententiam, quae aseorit Romanum pontificem non esso infallibilem, et per consequens eius decreta reformabilia rese, quousque eius decreto rv formabili ecclesiae consensus non accesserit. Incipiam ab hac reformabilitate, quam tueri conatus est innumeris argumentis.

Et imprimis praenoto, una ex propositionibus declarationis gallicana© haec est: ,,In fidei quoque quaestionibus praecipuas re» partee Romani pontificis, riusque decreta ad omnee et singulas cccleeias pertinere; nec tomen irreformabile esse iudicium nisi ecclesiae consensus accessoriL“ Secundo talis ecclesiae consensus sufficit quod sit tacitus, nec vero requiritur quod »t expressus; ita theologi gallicana© sententiae addicti, duce Boesuetio in libro *defensionis cleri gallicani* part. III, lib. 9, c.1 ct 2; et inter alios theologos principem sibi vindicat locum Honoratus Tournely qui dicit[1]: lrHic autem tacitus consensus in silentio et non reclamatione positus est, vimque certam et indoctabilem confert latae definitioni. Istud involvit et importat unitas ipsa communionis catholicae. Neque vero singularum ecclesiarum sive extra concilium sive in conciliis expree&o consensu semper opus fuisse, ut lata per apostolicam sedem constitutio vim obtineret, aut error semel damnatus, pro damnate apud omnee haberetur; constat ex bis manifeste, quao in causa propositionis lansenii peracta sunt- Vix enim extra Galliam unam reperies ecclesiam quae expresso ac publico instrumento bullas Alexandri VII et Innoccntii X receperit; et tamen ecclesiae totius consensu ot approbatione receptas illas fuisse, soli negant lanternoni, nullus vero catholicus.“

Hisce praebebitis dico ex iisdem principiis, quibus nituntur addicti sententiae ğallicano probare conabor summi pontificis decreta irreformabilia ease, quin immo ex hac propositione inferri potest, quod sint infallibilia *(obmurmurant patres').*

*Eminentivrimus praeses cardinalis Capolti:* Quaestio nunc non est de infallibilitate, sed de primatu Romani pontificis.

*Reverendissimus orator:* Non loquor de infallibilitate, de inerrantia loquor *(risus).* Ab omnibus catholicis recepta est constitutio summi pontificis Pii IX lata anno 1864. Haec constitutio itaque tamquam catholica constitutio habetur, continet enim innumerae propositione», quae respiciunt fidem et etiam mons. Iam vero in tali constitutione, in syllabo sub num. 2-3 continetur haec inerrantia summorum pontificum; en verba quao prostant in rito syllabo: „Romoni pontifices et concilia oocumenica α limilibuH «uac potestatis recesserunt, iura principum usurparunt, atque etiam in rebus fidei et morum definiendis ĕr̆rarunt Duo hic statuuntur, quod concilium sit fallibile ct etiam Romanus pontifex. Maxime vero ipm constitutio damnat, summos pontificee et concilia cwc fallibilia; profecto eorum decreta irreformabilia sunt.

Ulterius Piw» VI in bulla *Auctorem fidei* in Pritorienses lota damnat quatuor propositiones gallicanes; ct inter propositiones gallicana» sub num. I oontine-

i Argumentum: .Epbccpui Gsltelllaenxù-Norvnsii oeeaeoue rjnpta sb iit. qnx^ unus ex ře Terradiflñmi p&tritai dixerat, eipuagen-la nimirum p̆ortrriD verba tertii capitis ,Sedia vero aportolkae curii etc.‘. nsqu· ad friem, et ideo quia i?·· putabat nos ette omnino Hlkitum appellare ad cnurilium a Itocxsi peuUleii iudicio, et quaestionem de pontificia infalliUlilate taere ecbolMlicam eaw et ew per ee refonnabtlia pcntifleii decreta, dmeutran aggreditnr orator eeu omnino IrrWonnibUia deerete pontificia, et ideo quia decrete eius irrWtmahffia «aut. ridireeto ride infallibiHtatea evinci."

» Cf. orrthnem haHtaa ab epiwpo Oraaenai in eoc-<re«ation» ^-aerali d. 11 iunii 1970, supra eoL 807

1 De etrjjnda q. 3, ·. 2.

tur, quod decreta summi pontificis sint reformabilia: Λ. en verba constitutionis: „Quamobrem, ait pontifex, quao acta conventus gallicani, mox ut prodierunt, praedecessor noster Innocentius XI per litteras in forma brevis dio 11 aprilis anni 1682, poeten autem oxproesius Alexander VIII constitutione *Inter multiplices* die 4 augusti anni 1690, pro apostolici sui muneris rationo improbarunt, resciderunt, nulla et irrita declararunt, multo fortius exigit a nobis pastoralis sollicitudo, recontorn horum factam in synodo tot vitiis affectam adoptionem valut temerariam, ecandaloearn ct praesertim post edita praedoooœorum nostrorum decreta huic apoetolicae redi summopere iniurioeam reprobare ac damnare.1‡ Igitur cum liaeo constitutio a tota ecclesia ait recepta, inde sequitur quod decreta summi pontificis sint irreformabilia.

Ulterius Alexander VIII constitutione peculiari damnavit propositionem, quae asserebat1: „Futilis et toties convulsa est abortio de Romani pontifìcia super B concilium oecumcnicum auctoritate, atque in fidei, quaestionibus decernendis infallibilitate". Haec pariter constitutio supponit quod summus pontifex suis decretis sit infallibilis, et per consequens quod sua decreta sint irreformabilia.

•Ulterius Sixtus IV praecepit archiepiscopo Tolotaño ut damnaret librum editum a Petro de Osma super confessione sacramentali. Postea peculiari constitutione quao incipit *Licet ea quae* an. 1479 ita dicebat: „0mnes ot singulas propositiones praedictas falsas, sanctae catholicae fidei contrarios, erroneos et scandalosas et ab evangelica veritate prorsus alienas, sanctorum [quoque] patrum decretis aliisque apostolicis constitutionibus contrarias foro ac manifestam haeresim continere, divina auctoritate declaramus." Porro inter novem propositiones, quae proscriptae fuerunt, septima sic so habebat: „Ecclesia urbis Romue errare potest" ; per consequens ipea decreta pon- C tifiéis refonnabilia censenda sunt *(rumores)...*

*Emincntissimus praeses cardinalis de Luca, qui munere primi praesidis jungebatur, tintinnabulum sonat, et «urgens ait:*

Legimus in libro Proverbiorum *Argue sapientem et ipse, diliget te.* Cum tu, reverendissime pater, sapiens sis, aegro non feres quod ego in memoriam tuam revocare cogar, nunc non agi neque de declarar tione cleri gallicani, neque de infallibilitate decretorum dogmaticorum Romanorum pontificum ; sed agitur de potestate ordinaria, directa et episcopali in totam ecclesiam. Quapropter omnes rogamus te, ut ad propositam quaestionem redeas.

*Reverendissimus orator:* Sed ex praxi ecclesiae cogor probare irreformabilia esso decreta Romani pontificis.

*Mulli patres:* Hoo pertinet ad quartum caput

*Orator:* Hoo in capite tertio habetur, in tertio D capite, in tertio capito.

*Patres:* In quarto capito, in quarto capito.

*Orator:* Ebbenne, gratias ago.

## ORATIO

*reverendi patris domini Philippi Krementz episcopi Varmientis*

Eminentissimi praaudee, cmiocDtisimi ac reverendi^mi patree.

Disertie&iinua nuper orator de hoo ambone do plenitudine potestatis pontificiae illimitatae disserena, re abusum huius potestatis minime timere affirmavit1: in Deo enim optimo maximo plenitudinem esse omnium perfectionum, et tamen voluntatem divinam non arbitrarie, eed sapientissime omnia peragere: sio etiam divina ordinante providentia fieri, ut pontifex potestate sua iusto semper moderamine et ad aedificationem domus Dei utatur: quibus verbis non acquiesco.

Primo enim dubium mihi grave occurrit an in eo, quod de Deo potestate sua arbitrarie non utente dixit, non dissentiant gravissimi theologi, qui stant pro Deo liberrimo arbitrio agente: sed mitto haec. Deinde ea quae de Deo iuste dicuntur, ad vicarium suum in terris applicanda es» videtur mihi sententia tantum tenuiter probabilis. Quod vero de providentia Dei, quae certe arbitrium hominis in rebus agendis summopere respicit et tuetur, in favorem usus plenitudinis pontificiae potestatis dixit, in hoc saltem non consentire ipeoe summos pontifices persuasum habeo. Nam, ut exemplum afferam, eapientissimua pontifex Nicolaus V in eo, quam, teste Aenea Silvio, ad legatos Germaniae habuit orationem, his verbis usus est: „Nimis, inquit', ut mihi videtur, Romani pontifices fimbrias suas extenderunt, qui nihil iurisdictionis caeteris episcopis reliquerunt; nimis quoque Basileensce apoetolicae sedis manus abbreviarunt, sed ita evenit. Qui facit indigna, ut iniusta ferat, oportet: arborem, quae in unam partem pependit, qui volunt erigere, in partem adversam trahunt. Nobis sententia est, in partem sollicitudinis qui vocati sunt, episcopos suo iure minime spoliare: sio enim iurisdictionem nostram nos denique servaturos speramus, si non usurpaverimus alienam". Haec pontifex ille clarissimus.

‡ Certe illi mens non fuit affirmare, pontificem ab abusu potestatis suae dirina providentia defendi. Noe nunc congregati sumus ut iura pontificia stabiliamus in codice, quae Deo gratini in praxi stabilire opus non habemus; et mihi ridotui quod in definienda hac potestate attendendum sit ad verba summi pontificis Nicolai, et nobis caute prospiciendum ne arbor erigenda in hanc vel illam partem trahatur, sed ut in medio recte et tuto ponatur, ne fimbrias pontificias super limites extendamus, et ne sedis apoetolicae

* Decret, diei 7 septembri» 1896.

• Argumentum: .Episcopus Varmiensis pontificiae potestatis limites recte determinando», ne contingat aliquando postinees sua potestate abati. Hanc plurium Romanorum pontificum tentinni fuisse, et hanc suam sententiam ease, non solum Petrum, sed ipsum cum reliquis apostolis constituere ecclesiae fundamentum, lieet Petrus fondamenti baiai firmamentum iit. Id antem evincere aggreditur tum ex scriptura tum ex patribus. Rine consequi dixit Petrum non totum magiiterium, eed praecipuam eius partem esse. Pro magisterio Dominum rogane, idcoqne non pro solo Petro. Omnes apostolos ecclesiae principes ease, et licet Petrus index supremo non tamen ipse totum synedrium. Proposuit autem 1· expungenda verba ,quoe proprie sit episcopalis iurisdictio verbis Gregorii M idiungeodi et citanda etiam HI», quae bumediate praecedunt; 3° omittendam ultimam capitis propositionem: „Quare a recto veritatis tramite etc. Conclusit sedulo attendenda mala, quae ex definitione infallibilitatis obventure sunt, et cavendum ne definitionis huios patrocinatoribas applicari forte aliquando possint quae leguntur Hb. 1· Proverbiorum. ,In illa die ceciderunt sacerdotes in bello, dum volunt fortiter facere, dum sine consilio exeunt in praelio.* Maior patrum pars quae pluriee contra obmurmuraverat, chinare hic coπIra oratorem coepit, qui illico loqui destitit, et ailentio indicto ab eminentissimo primo praeside ad ambonem vocares est qui sequitur.·

1 Cf. orationem architplacopi Medilinitdûs habitam in coagregatione generali diti V iunii 1870, supra, evi Mt-48.

i .Aeneae Silvii opera pervestigavi, sed irritus fuit labor. Opto ut alius aliquis sit nobis ffelkite in sta pervestigat; jdo.· — Haec qui1cm editor Ronraua intimam virum praeteret Aeneae Silvii oratio de legatione a se reracla anno 1447, quao habetur apud I.udovieam Muratori. *Ralwwt tripforer pram/wi* (Mediolani. ITM sqq). terni lit parta altaraj ibi. p. 8£5 a a, leguntur verba ab orator· addarla.

manos abbreviemus. Difficillimum mihi videtur in hoc negotio rectum tramitem invenire; agitur enim de principiis constitutionis ecclesiae, do vitalibus, ut ita dicam, conditionibus. Vivere quidem nobis dulcis consuetudo est; sed vitae principia et conditiones investigare et accurate stabilire res maxime ardua reL Quare liceat mihi ad hoc caput tertium, ubi agitur de vi et ratione primatus Romani pontificis, id est de vigore capitis ecclesiae aliquas pro modulo virium mearum animadversiones facere; certe non quia praesumo aliquid sapere, sed potias ut prolata sententia erudiar, et sciam quid deeit mihi.

Sapientissimo» scilicet et reverendissimus archiepis?opus Xfechliniensis in ea oratione, quam do hoo capite habuit, auctoritatem summi pontificis omnino independentem ab omni alio momento affirmavit dicena, Petrum solum et unicum «se fundamentum eodeeiae, dcc esse fundamentum superius et inferius, vel elementum primarium *et* secundarium; et si dicatar fideles esse *superaedificatos super fundamentum apostolorum,* hoc alio sensu dici, quod iam Colocenris declaravit, quia adioctum eet *et prophetarum.* Atqui liceat mihi, salva reverentia auctoritati tanti viri, aliqua respondere. Reverendissimus orator certe mccum convenit, notionem plenitudinis potestatis non esse petendam ex analogia potestatum terrestrium, vel cx arbitrariis et subtilioribus verborum explicationibus, in quibus quisque quod quaerit invenit, sed esse derivandam ex ipsa constitutione, quam Christus Dominus ecclesiae suae dedit, et regimen huius ecclesiae non posse adaequate comparari monarchiae vel absolutae vel temperatae, vel aristocratie vel alii huiuamodi: nam regnum Christi non est de hoc mundo, sed regnum divinum, cadeste et plane singulare. Ubi enim terrarum regnum inveniri potest, quod est corpus mysticum Christi Filii Dei vivi, quod illuminatur, inhabitatur et vivificatur per Spiritum sanctum? Ubi «t avitas qualis ecclesia, quae, uti praeclare enuntiat hymnus in festo Dedicationis, „celsa de viventibus saxis ad astra tolleris?" Singularis est, nec est inventa similis ei: quare tantum ex verbo Dei scripto et tradito repetenda imago eius.

Secundo, loci sacrae Scripturae qui de eodem obiecto loquuntur, non ab invicem separari poasunL Tota Scriptura et veteris et novi Testamenti a libro Genesis usque ad Apocalypsim magnum quoddam aedificium divinum est, in quo omnia cohaerent, et lapis lapidi iungitur: quare omnia quae ad idem argumentum spectant gesta el dicta, inter se componenda et non reporatim et singillatim consideranda sunt. Haec eet methodus, quam sancti patres in explicanda sacra Scriptura semper adhibuerunt; quae ei omittatur, Scriptura liber efficitur, in quo quaerit sua dogmata-quisque eademque invenit

His praemissis, dico me minime acquiescere praeleudati oratoris sententiae, quae in relatione de hoo schemate pag. 32 [supra, ccJ. 22b] «ic habetur: trAlio tensu dicitur ecclesia a Christo aedificanda super Petrum, et alio sensu fideles a Paulo dicuntur aedificati super fundamentum apostolorum, et (addit quo differentia potet) prophetarum. Super hoe enim aedificati sumus, iuxta interpretationem doctorum, quorum sententiam refert Angelicus (F 1M q. 1, a. 8 od 2), quis — innititur fides nostra revelationi apostolis et prophetis factae, qui canonicos libros scripserunt. — Sed neque hoc sensu ecclesia aedificata est wper Petrum." Hucusque relatio, in qua plura mihi animadvertenda videntur, videlicet: 1· quod relatore· alios Scnpturae locos, in quibus apostoli fundamentum vocantur, silentio premunt; 2· quod ml explicandum locum epistolae ad Eplrtoios, capite II, A non ad patres provocant, qui hunc locum interpretati eunt; 3° quod affirmant sanctum Thomam *referre* loco citato sententias patrum, qui locum huno oxpoeuerunt, quin na unum quidem patrem enumeret; 4° quod alii loci Angelici doctoris, ubi ad hunc locum convenit, non adducuntur.

Ecclesia Dei super fidem et communionem Iceu Christi Domini nostri fundata eet, extra quam nulla salua, et qui est lapis angularis ecclesiae suae; fides autem ex auditu et praedicatione evangelii; communio Domini nostri per baptisma et dispensationem mysteriorum Dei. Quare Dominus dicit: Qui *credit et baptizatur salvus erit*[1]; et: *Docete omnes gentes, baptizantes eos*[2]... Ad praedicandum evangeliom et ad dispensationem mysteriorum Dei electi sunt apostoli et successores eorum episcopi. Et quia per hanc fidei praedicationem et per hanc communionem cum Christo, quae communicatur per dispensationem B mysteriorum Dei, ecclesia fundatur, servatur et sustentatur; ideo merito apostoli corumquc ⁑uccessore fundamentum ecclesiae vocantur.

Hane fidem fundamentalem Petrus prae caeteris apostolis confessus est, et ideo audire meruit vocem Domini[3]: *Tu es Petrus et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam;* et factus est prae caeteris apostolis evangelii praeco et summus magister et fidei unitatis vinculum; et iterum illam communionem, quao per choritatem vivit, prae caeteris apostolis confessus est Petrus, ter interrogatus[4]: *Petre amas me, et amas me plus his?* Confessus est voce, conf<«sus est gloriosa morte eua, et meruit audire[5]: *Pasce ores meas, pasce agnos meos,* et pastor pastorum factus et princeps dispensatorum mysteriorum Dei, praeses communionis et charitatis, προχχθημενη τI^ἀγἀπη . Non ergo Rio sensu, sed eminentieri modo Petrus prae caeteris factus est fundamentum, centrum C et firmamentum illius fundamenti, quod sunt omnes apostoli: et haec veritas probatur et per sacras Scripturas et per sanctos patres.

Quod spectat ad loca sacrae Scripturae, capite XXI Apocalypsis vidit sanctus loannee *civitatem lerusalcm novam descendentem de coelo,* seu ecclesiam Christi; et de hac civitate dicitur·: *Habet murum magnum et altum, habentem portas duodecim: ei in portis angelos duodecim... Et murus civitatis habens fundamenta duodecim, et in ipsis duodecim, nomina duodecim apostolorum Agni.* Hic ergo de prophetis omnino non est sermo. Audiamus de hoc loco Cornelium a Lapide: „.Iam certum eet apud omnes, duodecim fundamenta significare duodecim apostolos; ipsorum enim humeris quasi innixus ecclesiae murus incumbit"

Audiamus praeclara verba sancti Augustini in illud psalmi 86: *Fundamenta eius in montibus sanctis.* D „Quare, inquit sunt fundamenta spoetali et prophetae? quia eorum auctoritas portat infirmitatem nostram. Quare sunt portae? quia per ipsos intramus in regnum Dei: praedicant enim nobis. Et cum per ipsos intramus, per Christum intramus: ipse enim eet innuo. Et cum dicuntur duodecim portae lerusalem, et una porta Christus, et duodecim portae Christus, quia in duodecim portis Christus." Videtis, reverendissimi patres, quomodo sanctus Augustinus apostolos fundamenta vocat et portas, quorum auctoritas portat infirmitatem noetrani. Omnia, quae nobis desunt, nobis

[1] Mare. XIV. 1β.
[2] Matth. XX5ΠΠ, 19.
[3] Matte. XVI. 18.
[4] Ioan. XXI. 16.
[5] Ibid. w. 18-17.
[6] Loe. dL vv. 18-17.

porrigit murus eorum, auctoritas et potestas; per A ipsos intramus in regnum caelorum.

Audiamus et sanctum Hieronymum od lovinianum capite I ubi ait[1]: „.Super Petrum, inquit, fundatur ecclesia, licet idipsum alio in loco super omnes apostolos fiat; et cuncti claves caelorum accipiant et ex aequo super cos ecclesiae fortitudo solidetur, tamen propterea inter duodecim unus eligitur, ut capite constituto, schismatis tollatur occasio". Aeque, inquit Hieronymus, super omnes apostolos fortitudo ecclesiae solidatur, ad servandam autem unitatem unum caput eligitur. Patet ergo ex disquisitione in illo loco Apocalypscos non alio modo apostolos fundamentum cedesiso vocari, quam Matthaei capite XVI Petrus fundamentum ecclesiae dicitur; quamvis Petrus fundamentum sit valde eminentiori modo, quia vinculum unitatis est fundamentum.

Vertamur nunc ad disquisitionem capitis II ad Ephesios: *Ergo iam non estis hospites et advenae; 'I sed estis cives sanctorum et domestici Dei: superaedificati super fundamentum apostolorum et prophetarum, ipso summo angulari lapide Christo lesu.* „.Super fundamentum apostolorum et propbetarum, dicit Cornelius a Lapide, qui sunt fundamenta ecclesiae: apostolorum enim et prophetarum fidei, doctrinae, praedicationi, institutioni, quasi fundamento ecclesia incumbit; quasi dicat, in fundamentum ecclesiae positi sunt apostoli; vos Ephesii caeterique christiani illis superaedificati estis, et reliquam structuram domus eius et templi completis. Ita Chrysoetomus, Theophyloctus, Cecumenius, et pulchre Augustinus in explanatione Psalm. 86: *Fundamenta eius* etc. dicit Christum esse fundamentum fundamentorum, sive primum fundamentum, ut ei tamquam angulari lapidi ipai apostoli et tota ecclesia incumbant." Patet ergo ex patribus, quos Cornelius α Lapido affert, fundamentum ecclesiae et capito XVI C Matthaei et epistola od Epbeeioe et capite XXI Apocalypseos eodem sensu atque illud interpretatum esse.

Tertio, videamus nunc expositionem sancti Thomae, quom reverendissimi domini relatores appellant, et consideremus quo iuro id faciant. Dicunt relatores: „Supor apostolos et prophetas aedificati sumus ex interpretatione doctorum, quorum sententiam refert Angelicus, quia innititur fides nostra revelationi apostolis et prophetis factae, qui canonicos libros scripserunt." Ex his verbis forsan aliquis putaret divum Thomam loco citato verba Apostoli od Ephesios explanare, quod minime fit Loquitur doctor Angelicos hoc loco de auctoritatibus, quibus sacra doctrina ecclesiae utitur et demonstratur. En verba eius: „Sacra doctrina (philosophorum) auctoritatibus utitur quasi extraneis argumentis et probabilibus; auctoritatibus autem canonicae Scripturae utitur proprio, et ex necessitate arguendo; auctoritatibus autem aliorum D doctorum ecclesiae, quasi argumentando ex propriis, sed probabiliter. Innititur enim fides nostra revelationi apostolis et prophetis factae, qui canonicos libros scripserunt, non autem revelationi, si qua fuit aliis doctoribus facta." Haec sanctus doctoh Patet ergo Angelicum minime locum sancti Pauli ad Ephesios hic explanare; immo incertum adhuc esse, an dium omnino prae oculis haberet. Et tamen dicunt relatores Angelicum referre loco citato sententiam illorum doctorum, qui hunc locum interpretati sunt Mirum est; in toto articulo, nec in thesi, nec inobieotionibus, nec in argumentationibus, nec in objectionibus' ne vestigium quidam sententiae vel unius doctoris occurrit, quicumque ait

Quomodo ergo dicit relatio „ex interpretatione doctorum, quorum sententiam refert Angelicus?[4] Forsan hic reverendiesimis relatoribus idem accidit, quod nuper alicui episcopo[1] ex boo ambone proloquuto, qui locum ex Alberto Magno praedecessore suo attulit ad probandam infallibilitatem summi pontificis, testificane hoo ipso, cum locum falsificatum attulit, etiam homines bonae voluntatis posse falli. Vel quod accidit reverendis dominis Fratribus Praedicatoribus auctoribus opusculi *de sancto Thoma et infallibilitate,* qui hunc locum falsificatum primo typis evulgarunt '.

Sunt alii loci sancti Thomae, o quibus sententia doctoris de illis verbis luculenter apparet In expositione capitis III epistolae 1Mad Corinthios duplex in ecclesia fundamentum distinguit: „Unum, inquit, quod per se habet soliditatem, sicut rupes aliqua super quam aedificium construitur, et huic fundamento Christus comparatur; ipse enim est petra de qua dicitur Matthaei capite VII: *Fundata enim erat supra firmam petram.* Aliud est fundamentum, quod habet soliditatem non ex se, sed alio solido subiecto, sicut lapidee qui primo supponuntur petrae solidae. Et hoc modo dicuntur apostoli esse fundamentum ecclesiae, quia ipei primo superaedificati sunt Christo per' fidem ct charitatem; unde dicitur ad Ephesioe: *Superaedificati super fundamentum apostolorum.*"

Dicit ergo Angelicus doctor hoo loco, fideles superaedificari super fundamentum apostolorum, non ideo quia apostoli canonicos libros scripserunt, sed quia per fidem et charitatem Christo superaedificati sunt primo fundamenta Ergo fides, quam fidelibus praedicaverunt, et charitas, quam in cordibus fidelium infuderunt per dispensationem mysteriorum Dei, causa est cur ipsis tamquam fundamento superaedificati sunt fideles; et haec auctoritas in praedicando et haec potestas in dispensatione mysteriorum Dei transivit in successores episcopos usque in hodiernum diem per legitimam successionem et ordinationem, ita ut omnes fideles huic apostolico fundamento in toto episcopatu permanente innitantur et superaedificati sint usque in finem mundi.

Idem Angelicus hoc confirmat in opusculo *de symbolo apostolico* dicens: „Domus autem dicitur firma si habet bona fundamenta. Primum fundamentum Christus, secundarium fundamentum sunt apostoli et eorum doctrina, et ideo firma est. Unde Apocalypsi capite XXI dicitur quod civitas habebat duodecim firmamenta, et erant ibi scripta nomina duodecim apostolorum; et inde est quod dicitur ecclesia apostolico. Exindo etiam est quod ad significandam firmitatem huius ecclesiae beatus Petrus dictus est vertex." Hoo igitur loco dicit Angelicus fundamentum ecclesiae esse apostolos et eorum doctrinam; apostolos, quorum potestas per successionem transit in episcopos, et doctrinam[4] eorum, quae per successores intemerata servatur et praedicatur usque ad consummationem saeculi. In his duobus, nempe in successione et potestatis traductione et praedicatione eiusdem apoatolicae doctrinae, existit ǎpostolico character ecclesiae; et de hoc fundamento non eximit Petrum; non alio sensu nominat Petrum fundamentum, sed dicit quod ad significandam firmitatem ecclesia/? beatus Petrus dictus sit vertex.

Petrus ergo secundam Angelicum est firmitas, est

› Ad lorinian η. 2β.

› Sic ed. VaL; ridetur legendum reaponrionifoj, adliret ad obiectionee.

1 Alludit ad epbccpam Ratiibooeacmn. qui oratione» habuit b congregatione generali ‹l 38 caii 1870. «opra, reL iSA -89.

1 Alludit ad opnaralnn: S TtaMtaM · fw- *fsUibiliU dei Rotici*

• *ntptT* ei Val.

« cfcdrùta ed. Vat

firmamentum huius fundamenti, quod omnes apostoli constituunt. Non firmum «set hoc fundamentum, ηὼ unus esset vertex, unus esset centrum, unus esset vinculum. Petrus in summo medio positus, tamquam vinculum est, quod continet totam fundamentum et omnes fundamentalee lapides. Ergo non ambigi potest de sensu *doctoris Angelici* quoad illud ad Ephesios capite Π et Apocalyprooe XXI. Non discedit Angelus scholae ab explicatione patrum.

At sententia Angelici magis adhuc clarescit cx expositione clarissimi magistri sui Alberti Magni episcopi Ratisbonenrii, qui in expositione capitisXXI Apocalypscos haec affert: „Duodreim, inquit, fundamenta sunt duodecim apostoli, duodecim patriarchae et prophetae; id «t prophetae et patriarchae inceperunt facere fundamenta ecclesiae (scilicet in veteri Testamento): duodecim apostoli posuerunt fundamenta ecclesiae, et in episcopia eorum suroessoribus rivent» usque ad consummationem saeculi ecclesiam sustentant, sustentati ab angolari lapide Christo lesu."

En quam pulchre episcopus Ratisbonensis, magnus ille Albertus, illa verba Apostoli: *Superaedificati super fundamentum apostolorum et prophetarum,* quam pulchre et vere explanaverit Totum novum Testamentum eet superaedificatum veteri ; prophetae, dicit Albertus Magnus, inceperunt fecero fundamenta, substructiones aliquas ad excipiendum verum fundamentum; super has substructiones apostoli vera posuerunt fundamenta ecclesiae. Et quomodo durabit quod posuerunt? In episcopis eorum successoribus viventes usque ad consummarionem saeculi exlcrian» ¿ostentant, sustentari ab angulari lapide Christo Icsu. Ecre quam accommodate et nitide antiquus ille episcopus Ratisbonmais respondet moderno suo succe»ori (murmur) explanationem magno cum pondere requirenti verborum illorum : *apostolorum et prophetarum.*

Patet igitur, reverendissimi domini, ex sacra Scriptura, ex testimonio sanctorum patrum ct ex expositione ipsius doctoris Angelici, quem reverendi domini relatores appellaverunt, non alio sensu apostoli» quam Petrum vocari fundamentum ecclesiae; Petrum vero ease centrum, vinculum et firmamentum huius fundamenti, quod sustentatur ab illo angulari lapido Christo lesa ; ab illo fundamento, praeter quod nullum aliud poni poteat, et quod cum veritas et vita sit, totum aedificium et omnes muros eius et lapidee portat, connccttit, unit et vivificat.

His igitur nisus argumentis nego equidem, quod asserunt relator», alio sensu ecclesiam dici suj/er Petrum aedificatam, et alio super apostolos; ct sicut non solum Petrus, sed etiam apœtoli a Spiritu sancto dicti sunt fundamentum ecclesiae, sic etiam non solum pro Petro, rod pro omnibus apostolis rogarit *(murmur),* ne deficiat fides eorum. Eodem tempore pridie quam pateretur, priusquam progrederetur ad mon-. Uni Oliveti et pro Petro et pro omnibus apostolis ovarit * *Pater ¡ancte serva eos rn nomine meo, quos dedisti mihi: ut sint unum. ricut d nos unum rumus .., Et ego dedi eis sermonem tuum ... sanctifica* cor *in veritate. Sermo tuus veritas cd. Sicut tu me misisti in mundum, d ego miri eos* tn *mundum: sanctifica 'Ot in veritate* Num haec verba positiva pro omnibus ăpostoli ad Patrem directa minus indicant, et continentne illam praerogativam, quam illa negativa pro «aiuto Petro, ut *non deficiat fides (uaf* num minus «anctificatum o m in veritate, « non deficere in fide? Et ei orario Domini pro Petro efficax erat, noni oratio Domini pro omnibus apostolis non habebit effectum?

A Habemus igitur secundum Scripturae ct «eundum expositionem sanctorum patrum in cedraia Dei I0 fundamentum invisibile, lapidem angularem Dominum I«um Christum, qui omnia portat, omnia sustentat, omnia vivificat, ot ox cius plenitudine accipimus omnes, et hic architectus divinus instituit 2° fundamentum visibile apostolicum in Petro et aliis apostolis. Duodecim fundamenta sunt a Domino posita sicut duodecim portae ct duodecim sedea judicantium; sed firmamentum et centrum ct vinculum huius unitatis posuit Dominus Petrum et successore^ eius, ita ut petra Romana sit pars principalis huius fundamenti, caeteri apostoli et successores cius pars inferior sed tamen ĩntegrali Et constituit Dominus 3® apostolicum magisterium, et supremus magister eet Petrus et seda apostolica, sed non solus; non est Petrus totum magisterium. Pars principalis huius magisterii est apostolus ille, pro quo Dominus oravit ut B non deficiat fides cius; sed pars integralis sunt illi, pro quibus idem Dominus oravit ut sanctificari eint in veritate ct unum sint sicut Pater et Filius. Et œt 4° principatus apostólicas; nam constituti eunt a Domino spontali et successores cius principes super omnem terram memores nominis Domini. Et sanctus FrancLvus Solaius dicit: nCar 1« évêques sont véritablement princes spirituels» chefs et ¿roques en l'église de Dieu, non pas les lieutenants du papo, mais de notre Seigneur. Aussi il las appello frères; lui sont inférieurs dans letendue de puissance, quoiqu'ils no soient pas see vicaires ni substitués." Et inter hos principes gregis Domini, inter bos p̆astore illo primus, qui audivit a Domino verba illa: *Pasce oves meas;* sed et alii veri principes, veri postores positi non nli hominibus sed a Spiritu sancio regere ecclesiam bei, quam aoquisivit sanguino suo. Unus «t iudex supremas, sed iudex supremus non est totum iudicium, C non «t totum synedrium, totus senatus ecu aeropagus: eel pare principalis et eat para integrali». Hoc docet Scriptura, hoc pronuntiant sancti patres ab Ignatio usque ad sanctum Gregorium et ŭltra hanc divinam constitutionem servare et tueri obligati sumus; hoc iniunctum nobis α Christo officium.

Nunc progredior ad aliquas observationes. In paragrapho secunda capitis tertii peto expungantur verba „quae proprie eet episcopalis jurisdictionis" ob rationes ab aliis allatas.

Peto 2· ut verbis Gregorii Magni pog. 9 „Meus honor est honor etc." anteponantur verba sancti Gregorii praecedentia: „Noη honorem eae deputo, in quo fratres meos honorem suum perdere oognoeco."

Peto 3· ut ultima huius capitis propositio pag. 10 „Quare a recto Tentala tramite etc." omnino omittatur. Ratione» afferam *(murm^).* Constitutionibus summorum pontificum Martini V, Pii II nliorumquo D et ultimo constitutione sanctissimi patris noetri Pii IX *Apostolica? sedis* quarto idus octobria 1869 sub excommunicationis poena prohibitum est ali ordinationibus seu mandatis Romanorum pontificum pro tempore existentium ad universale futurum concilium appellare; animadvertite, ad futurum concilium. Cum leges poenales stricte interpretandae sint, his constilationibus non prohibitum ad praesens concilium a papa rite congregatum appellare. Causae enim illius prohibitionis appellationis ad futurum concilium manifestae sunt: „Ne. ut dicit papa Pius II,* nutriatur bellum advenus »anctam sedem, ne libertas delinquendi concedatur, ct omnis ecclesiastica disciplina, ct hicrarchicus ordo confundatur; et quis ridiculum te¿ct od concilium provocaro quod nusquam eat. neque ecitur



» Ballar, *edit. Taurin,* toa. V, US.

quando futurum sit". Quae causae cum revoca in concilio actu iam congregato non adsint, minimo videtur mens summorum pontificum fuisse appellationem ad concilium in praesentiarum congregatum interdicere.

Quare otium appellationem sio dictae *Parvae eodesiae* ad hoo concilium Vaticanum admittendam puto, do qua reverendissimus praesul Mochliniensis nobis locutus ceL Hae Üicsi praeiudicatur suffragio do infallibilitate summi pontificia, quod capite quarto ferendum est. Num cum in illa propositione papa sino concilio ot popa cum concilio omnino aequiperentur, infailibilitas voro ab omnibus concilio cum papa adiudicctur; liquido apparet hac propositione iam infallibilitotem summi pontificis indirecte esso proclamatam in praoiudicium discussionis capitia quarti, «cuti recto observavit reverendissimus dominus episcopus Onmensis.

Tortio etiam ii qui sententiam do infallibilitate summi pontificia amplectuntur, concedunt auctoritatem concilii cum papa saltem extensive maiorem ceso, quam illam papae sine concilio. Dicit exempli gratia Bouix, auctor de gallicanismo non suspectus in tractatu suo *de papa,* p. IU, sectV1: .JDicimus auctoritatem concilii cum papa esso maiorem erienrice auctoritate papae solius, id est, quoad numerum qui auctoritatem exercent Nam decretum dogmaticum a concilio cum papa editum non tantum auctoritate papaa, sed etiam vero sensu uniuscuiusque episcopi conciliante!· pronunciantis auctoritate nititur. Episcopi enim sunt veri iudices et ipsis capiti unitis eique concordantibus fidem infallibiliter docendi ao intimandi collata eet a Christo potestas. Ac pariter in decretis disciplinae vera patribus competit auctoritas ipsis a Christo collate quoad universale ecclesiae regimen, dummodo cum capite suo Romano pontifioo unanimiter et concorditer decernant Unde in concilio cum papa intervenit et exercetur *plurium* auctoritas; decrete vero a papa extra concilium prolate *unius* auctoritate nituntur. Maior igitur *extensive* concilii cum papa ăűctoritas. Haec Bouix.

Nihil ergo impedit quominus, ad rem clarius dilucidandam et pleniori iudicio stabiliendam et confortandam, causa a Romano pontifice iam indicate et ordinata ad iudicium concilii occumenici referatur, quod iam prioribus saeculis saepius factum fuisse historia conciliorum oecumenicorum clare ostendit Ex his tribus a me allatis peto ut ultima thesis capitis tertii expungatur.

De periculis et damnis animarum, quao proposita infallibilitatis definitio meo iudicio in dioecesi mea et caeteris mihi notis Germaniae partibus excitabit, et sola quaestio iam excitavit, dicere supersedeo, cum discussioni generali finis impositus sit et amplius locus non detur his querelis. Sufficiat vero dixisse, ea pericula adesse, et quidem grana. Moerens clamo: cum verbis iam non credatur, nihil reetat quam ut factis, quao evenient, probatio relinquatur; saltem dici ñequit *Custodes quid de nocte?* non clamasse.

Illustrissimus quidem et providissimus praesul Mechliniensis auctoritate» qua utitur, verbis sacrae Scripturae noe consolatus est dicens 3: *Tristes estis, sed tristitia vestra vertetur in gaudium.* Dicitis··: *Quis revolvet nobis lapidem?* et ecco revolutus œt lapis. Certe optima promissio et consolatio plcnoque de pectore manans. Sed non ignorat iu sacra Scriptura versatilimus arch¡episcopus ex sacris litteris varios posse textus afferri ad probanda diversissima argumenta, ot verbum divinum eeee gladium ancipitem ex utroque parte acutum, quo qui non caute utitur, facile laeditur. Liceat ergo mihi textum afferre, qui mihi occurrebat non propheticum, sed mere historicum et simplicem, quem considerationi sincere, enixe commendatam velim: fortassis brevissimo tempore, si Deus vitam dabit, ex nostra ipsorum experientia ediscemus, qui textus adimpleti fuerint Scriptum eet scilicet in libro I Machabaeorum de sacerdotibus illis, qui non voluerunt audire fratres euoe, sed existimantes fortiter se facture» certamen cum hostibus inierunt, et Israeli magnum detrimentum intulerunt *(signa improbationis): In illa die ceciderunt sacerdotes in bdlo, dum volunt fortiter facere, dum sine consilio exeunt in praelium.*

Hio brevis textus meus; utinam applicationem haud inveniat! Hoc in votis meis L

## ORATIO

*reverendi patris domini Ioannis Vanesa*
*archiepiscopi Fogarasiensis et Albaiuliensis*

Eminentissimi praesides, eminentissimi ac reverendissimi patres.

Praeter consuetudinem legam meum sermonem, ut tempori brevi parcam.

In capite tertio nobis ad discussionem proposito duo mihi videntur case, quibus medendum omnino foret; et quidem primo defectas ex una parte, ex alia vero excessus, seu superfluitas. In paragraphis huius capitis mihi videntur adesse plures defectus, qui supplendi essent

Et Io statim in principio paragraph! primae videtur mihi adesse defectus nexus logici. Nam haoo paragraphus incipit ab Hia particula „Hinc", quae solum ibi suum habet locum, ubi talia sunt praemissa, ex quibus illatio quam particula „hinc" exprimit, naturali et logico nexu consequitur. Ast vero in capite tertio nihil adhuc praemissum legitur, ex quo illatio sire consequentia illa fien posset; sed nec illa, quae habentur in capite secundo praecedenti, poesunt considerari tamquam talia praemissa, ex quibus illa poscit deduci consequentia, quia obiectum ct propositio capitis tertii differt omnino ab illo capitis secundi, saltem quoad genus proximum et ultimam differentiam. Hinc ego particulam „hinc" censerem omnino exmittendam

**i Acriorem hanc orationem poeten retractavit bonus Elie vir. Et rem narrat et documentum praebet cardinalis Hergenroetber. datis ad cardinalem Bilio ex praeaidibua concilii sequentibus litteris:**

**.Eminentissime ac reverendissime princeps, domine _ihi obserrandissime**

**„ReverendÍMÍmus d. Philippus Kremeutx episcopus Warmienais conscientiae suae satisfacturus adnexam heic declarationem ad me transmisit, dato quidem et sigillo carentem, authentiam vero quod spectat, indubiam. Quam In actis Vaticani concilii orationi a se habitae in congregatione generali d. 15 iunii 1870 adiungi et in Vaticanis tabulis asservari vehementer desiderat Cuius prout possum desiderio respondens transmitto praefatam declarationem seu retractationem vestrae eminentiae reverendissimae, cuius manus ex animo encolan· summo cum obsequio pentito eminentiae r. reverendissimae devotissimo· et humillimus sertus**

**Ioa Card. Hergenre·then**

**Subisci, 31 Iut 1879.**

**.Cum in oratione d. XV (legendam X/Γ) iunii 1870 in concilio Vaticano habita in refellendis aüquann episcoporum dissentientium argumentis vel dictis, ăma qoo tunc eram tristi et commoto, acrius quaedam et au iri·» qua par erat dixi et notavi, quaecusque In his aegre pati potuerunt fratre· illi dilectissimi, libenter hisce et dolenter retracto**

**f Philippo· ĕpiscopo Warmicasis.·**

**' Argumentum: .Arehiepbcopus Fogarasiensis In daas parte· orationem suam distinxit. In prima emendationes proposuit quae leguntur sub numeris 9, 12. 53, 66. In altero vero nonnulla animadvertit circa ea quae cardinalis Pitra dixerat de codice ecclesiae."**

1 Op. cit t. П, p. 687.
> In. XXI. n.
« Ioan. XVI, 20.
4 Mare. XVI, 3.

«w, et puto eam eliminan po®e, quin ecnsm convellatur.

Deui 2° invenio defectum in eo quod commemorantur in genere Romanorum pontificum decreta et conciliorum generalium disertae et perspicuae definitiones, et tamen spociatim nulla earum indicatur, quod eo magis mihi videtur esse necessarium, quo certius est definitiones concilii occumenici, quale est et istud Vaticanum, in parte sua historica, qualis haeo osse sistitur, documentis historicis specifice designatis debere fulciri, ut credibilitatem apud omnes nancisci possint Igitur ad comprobandam veritatem assertorum initio huius paragraph! postorum specificam provocationem esso arbitror necessariam ad illa dœreta summorum pontificum, atque ad eas perspicuas conciliorum generalium definitiones, quae tantum in genere insinuantur.

Tertius defectus esse videtur, quod in decreto rive definitione sacri concilii Florentini, quae in paragraphe prima citatur, non compaiMt totus textus eiusdem definitionis; nam in eadem desideratur ea pars decreti, quae tamquam secunda propositio facta fuerat a Graecis, et a cuius acceptatione per Latinee opus sacrae unionis conditionabatur, exmissa nempe in prima paragraphe est pars illa: .^Renovantes insuper ordinem traditum in canonibus caeterorum venerabilium patriarcharum, ut patriarcha Constontinopolitanus secundus rit post sanctissimum Romanum pontificem, tertius vero Alexandrinus, quartus autem Antiochenus, quintus Hierosolymitanus, salvis videlicet privilegiis et iuribus eorum." Ego itaque desiderarem, ut totum illud decretum citetur, idque non sino causis. Audite, venerabiles ¡atros.

1· Quia illud eet definitio concilii occumenici, cuius honor postulat, ut ri citatur eius decretum, reproduratar totum id, quod ad rem, ad quam citatur, spectat. Iam vero quis umquam negabit, partem illam tum ex intentione patrum concilii, qui pactum inter se iniverunt quoad iura primatus ex parte Graecorum agnoscenda et profitenda et iura patriarcharum Orientis cx porto Latinorum admittenda, spectare ad integritatem illius decreti? tum et contextum ipsius decreti id ipsum postulare, qui adeo arcta connexione deductus habetur, ut haec pars secunda tantum per participium praesens subiungatur priori, a qua indivulse dependere vel per hoc demonstratur? Dicit nempe „renovantes" coniunctim cum verbo praecedenti in tempore personali indicativo.

Drin 2° dignitas sacrosancti concilii Vaticani expostulat vehementer, ut documenta historica integra de canone reproducántur, ri ad illa fiat provocatio, uti in hoc casu est

3· Idipeum sibi praetendit veritas historica, quao ri vel in conscribendis factis historicis omnem sinccritotem («xpwcit, co magis in documentis et monumentis historicis, quae prae manibus omnium etiam infenrisrimorum inimicorum versantur, citandis plena sinceritas et veritas adhibeatur, ne ansa detur alicui riuceritalcin tanti sacri concilii, quale istud «tv umquam in dubium vocandi, quin plurimum noceret etiam caetaris concilii etiam maxime fundatis assertionibus.

Sed 4° idem commendat otiam prudens oeconomia salutis animarum, quae omnem suadet removendam causam, qua animi dissidentium a sacra unione amplectenda adhuc magis alieni reddi ponent.

Nec putet quis per hoc potestati supremi pontificis vri minime derogari, non: nam si concilium Florentinum, cui certe ita cordi erat suprema auctoritas summi pontificis, pronti huic sacro concilio Vaticano eat, nihil invenit derogatoru eidem supremae potestati in verbis, do quibus agitur, certe non perspicitor ratio, A quare illa verba modo derogare possint plenitudini potestatis summi pontificis. An non potius haec plenitudo potestatis primatus ecclesiae Romanae adhuc magis resplendebit, si agnoscatur et firmiter credatur ease supra omnes, proinde et illos, qui inter praceuloa ecclesiae per universum orbem dispersae summo pontifici subordinates, prima tenent loca in ecclesia Dei? Et ri concilium Lateranense IV canone 6 declaravit aolemniter1: „Antiquarum patnarchalium sedium privilegia renovantes sacra synodo approbante sancimus, quod post Romanam cocioriam, quao disponente Domino super omnes alias ordinariae potestatis obtinet principatum, utpote moter universorum christifidelium et magistra, Constantinopolitano primum, Alexandrina secundum, Antiochena tertiam, Hierosolymitana quartum locum obtineat, reservato cuilibet propria dignitate.'* Et inferius prosequitur: „In omnibus autem provinciis eorum iurisdictioni subioctis ad eos, cum nocere fuerit, provocetur, salvis appellationibus ad sedem apoetolicam interpositis, quibus ee» ab omnibus humiliter deferendum." Item canone 30 eiusdem concilii haec leguntur: „Ut autem haec salubris provirio pleniorem consequatur effectum, huiusmodi suspensionis sententia, praeter Romani pontificis auctoritatem aut proprii patriarchae, minime relaxetur, ut in hoc quoque quatuor patriarchal» «des specialiter ħönorentur. Si igitur haec potuit enunciare unum concilium generalo et quidem sub tali summo pontifice. Innocentio III scilicet, qui auctoritatis ¿anctae sedis apostólicas non fuit remissus custos et vindex, quin propterea per illa decreta vel n/niraum crederetur derogari sanctae sedi, quare in hoc sacro concilio Vaticano non possit idipeuru enunciaci absque ullo sanctae salis derogamine plano non perspicio.

Nec dicat quis amplius contra veritatem historicam, uti iam semel ex hoc ambone dictum rst in illis decretis concilii Lateranensis non agi de patriarchis graecis ex eo, quod iam tunc Graeci schismatici facti fuissent, sed omnia dicta fuisse de latinis patriarchis 'restaurato Latinorum orientali imperio constitutis. Qui hoc asseruit reverendissimus orator, videtur veritati non magnum praestitisse servitium, cum minime observaverit, in eodem concilio puncto quarto contineri aperto assertum, Graecos schismaticos tunc od sanctam unionem reversos fuisse. Ibi namque sequentia leguntur: ‚JJcet graecos in diebus nostris (summus pontifex, approbante sancto concilio, loquitur) ad obodientiam sedis aposto!icae revertentes fovero et honorare velimus, mores et ritus eorum, quantum cum Deo possumus, sustinendo ĕtc. Quin immo testantibus Binio et Petavio et multo ante illos abbate Uspergenei, certum plane «t, eidem concilio etiam patriarcham Constantinopolitanum nationis graces© interfuisse3. D Praeterea in ipeo contextu canonis V superius citati statini ab initio dicitur: „Antiqua potriarchalium sedium privilegia renovantes"; certe *antiqua,* dum patriarchatus illi Graeci fuissent et nunc essent catholici tempore huius concilii od sinum ecclesiae sanctae Romanae reversi.

Ut iam nunc ad verba concilii Florentini regressum faciam, ubi dicitur: ,.quemadmodum etiam in gestis conciliorum oecumemcorum et in sacris canonibus continetur", utrum nempe haec verba sint verba

**I Manii. XXII, WO.**

**1 Alindere videtor ed erehkpiseopum MeaeiUen^m, qui orationem Ubuit ta congregatione generali ‹L 9 iunii 1870. Vide col. 551-βï huía* volmnínie.**

**• Bail Lndov. Samma *Conciliem* tom. I, pa<. 418 ednot ad can. IV. — Immo certo certius eet patriarcham ymerwm Ccnetantinopolitanum, qui «edera «uam po«t annum 1904 Xj. er-aa comlitnerat, concilio Lateranensi nequaquam interini**

limitativa vel potius confirmativa potestatis summi pontificis, in una praeteritarum congregationum generalium dignissimus quidam praesull non brevi oratione conabatur demonstrare, verba illa ăe confirmatoria potreUtie summi pontificis ex eo, quod ca, uti passim noecuntur, ita reperìuntur scripta in exemplari originali authentico latino textu exhibita Florentiae asservato. Ego etsi libentissime concedam, illa verba in decreto lingua latina concinnato ita roporiri prouti reverendissimus ct disertiorimus orator asserebat, non tamen ideo video necessario consequi debere, verba illa eodem sensu occurrere in textu graeco originali aeque ac authentico, in quo passas illo exprimitur verbis: Καθ᾽ δν τρὸπον καὶ ἐν τοὶ πρακτικοὶ; των οικουμενικών συνόδων καὶ τοὶ; κανόσι διαλαμβάνεται. Nam cum illud decretum unionis, ut bene observavit reverendissimus Solutiorum episcopus, fuerit conditum per pactum duarum partium, praesertim quoad puncta controversa potestatis hierarchicae, Latini ex B ena parte proposuerunt id, quod a Graecis et Rumenis. de potCBtate summi pontificis agnosci et teneri desiderabant; et cum iuxta proverbium sit aptus interpres suorum quisque verborum, pro Latinis quoad sus postulata ipsos esse optimos interpretes sensus decreti secundum ipsorum intentionem de potestate summi pontificis concinnati, ac proin ipsorum textum quoad bono partem decreti esse authenticum concedi potest. Hoc esse valde naturale videmus. E contra vero Graecos ex allata causa esse interpretes intentionis suae decreto illo expressae, et ipsorum textum esse authenticum quoad partem decreti, quae illorum declarationem et postulata respicit, quorum genuinum sensum verba graeca superius citata apprime exprimerent, cum fundamento addubitari non posset. Nam illi debent naturaliter supponi et scivisse optime sua sensa, et expressisse genuina sua postulata et fecisse suam declarationem. Haec videntur confirmari etiam per ea, C quae leguntur in actis concilii Florentini Romae anno 1865 editis pag. 265, verbis his: .^Respondit imperator, spatium velle sibi dari ad consultandum, etatimque poet egressos cardinales, nos (nempe Graeci) consilium inivimus deerovimusque, ut papa habeat sua privilegia secundum canones et dicta sanctorum sacramquo Scripturam et acta synodorum

Atque haec sunt quae ad defectus in capite tertio schematis pro meo indicio reperibilee observare posse credidi. Sed videamus nuno unum de iis, quae superfluo ct minimo congrue mihi saltem videntur esse expotito.

Et primo in consequentiam dictorum superius opinor esse superfluam totam secundam paragraphum capitis tertii, cum necessaria ad credendam et tenendam omnigenam poteetatis Romani pontificis praerogativam apprime contineantur in definitione concilii Florentini paragraphe prima citata, ita quidem, ut ad D liIam praerogativam potestatis primatus in ecclesia Christi clariori in luce collocandam vix ao no vix quidem aliquid amplius requiri posee videatur. Praeterea declaratione eorum, quae in Irne secunda paragrapho exposita habentur, ita prouti leguntur, observante reverendissimo praesulo Magno-Varadinenri venerabili meo fratre suffragane©, ot attentis iis quae clarissime hodie dicta audivimus ex hac cathedra per reverendissimum Colocensem archiepiscopom, corto certius omnem praecluderemus viam schismaticis ad unionem amplectendam aliquando revertendi; quod vero aperto es-et contra vocationem nostram, quam habemus a Domino, quaerendi et salvandi quod penorat. Itaque in emolumentum sacrae unionis et ego cogor declarare solemniter et enixissime postulare a vobis, reverendissimi patres, ut haec, quae paragrapho secunda continentur, omnino exmittantur. Si vero eroderetur coram Domino, necessario illam paragraphum permanere debere, tunc paragraphum hanc rie exponi desiderarem, neo amplius, sed rie: *Dooanus proinde st declaramus cum concilio Lateranensi LV, hanc summi pontificis potestatem esse super omnes alias ordinariae potestatis principatum, cui omnes in ecclesia Christi officio hierarchicae subordinations, vtraeque obedientiae obstringuntur ita, ut custodita cum Romano pontifice tam communionis quam eiusdem fidei professionis unitate ecclesia Christi sit unus grex sub uno summo pastore.*

2° Quao in paragrapho ultima huius capitia pag. 10 dicuntur his verbis: r,et in omnibus cautis ad examen ecclesiasticum spectantibus ad ipsius posse iudicium recurri4;* cum haec verba sint allata tamquam ex concilio genendi Lugdunensi U, cumque eminentissimus cardinalis archiepiscopus Vindoboneosis veritati historicae apprime conformiter demonstraverit, illa nequaquam posse considerari voluti effata eiusdem concilii, censerem ea verba fore penitus exmittenda, atque eorum loco citandos esse potius canones III, IV et VI alias VII concilii Sardioentis, contra quoe certe neo Graeci schismatici possent ullam formare exceptionem fundatam, cum et ipsi hoc concilium admittant suoque codici insertum habeant

Quod iam canones concernit, tertiam canonem e schemate nostro penitus expungendum esse arbitror ex rationibus adductis.

Haec autem omnia dixi ea puristima cum intentione, quam Dominas Deus videt, et quae mihi noctu diuque prae oculis perstat. Et hac in parte veritate historica integre custodita, auctoritas huius sacri concilii ne a maximis quidem inimicis hoc respectu postit umquam labefactari; parte ab alia vero ut sacrae unionis propagationi nullum, quantum in nobis est, ponatur impedimentum. Nam etiamsi sciam fidem esse in prima linea donum gratiae divinae, illius tamen amplectendae rei respuendae occasionem et causam hominum actibus multum potest accelerari vel retardari; quin immo saepe saltem humanitus fere impossibilem reddi omnem conversionem. Qui operantur in vinea Domini inter inimicos, convincentur cere verissimum.

Favete benigne, reverendisrimi patres, ut reflexe ad ea, quae ab eruditissimo et eminentissimo cardinali hesterna in congregatione generali dicta intelligere potui, bona vestra patientia pauca quaedam proforre possim *{rumora intensi).* Rogo demisse, dicam... causam ego patientissime omnem exaudiri; ergo rogo *{rumores)* demisse; neminem volo laedere, Deus avertat (tw«: bene, bene). Sed boo rogo mihi concedite, quia secus non potero regredi in meam dioecesim in Iliaco circumstantiis meis. Non loquar nugas *(pauci iterum:* bene, bene), reverándissimi patres... quin tum intimae recognoeccntiao tributum persolvam, tum obligationi sacrae meae ccckeiae institutiones in iustis et licitis vindicandis satisfaciam.

Itaque ante omnia ex intimo cordo promeritas depromo gratias pro iis nobilis animi contestationibus, quas idem eminentissimus ďomina cardinalis in ecclesiae graecae atque catholicae laudem publice facere dignabatur. Minime tamen possum meam cohibere conscientiam vehementer me urgentem, quin ad nonnullas eminentissimi cardinalis oratoris circa codicem ĕcclesia graecae debita cum reverentia meas faciam pauculas oleen ationca

t Àllndit ad epicopum Rollnenwm, qui oratioaem habuit die II Iunii ¡070. Vide repra coi «21-25.

*l* ***Florentin,*** **cone.** ***edit, a Mcnacko Benedictino,*** **pag. 263; Manti, XXXI, 1023 d.**

Et quidem primo verum est-e agnosco, in codice graeco contineri talia quao minime approbari possunt, quibusque noe praesules catholici assentin eo minus possumus, quod sicut numquam fecimus, ita *et* hio publico declarabimus, illa solum a nobis retineri, quao neo fidei unitati nec morum instituto officiunt. Quare autem eis, quae sancti patree catholici in conciliis sive generalibus sive topicis, ab universa tamen ecclesia graeca aooeptatis, salubriter statuerunt, non adhaereamus, perspicere non possum.

Secundo illa causa, quam eminentisrimus cardinalis adduxisse dignabatur, ac si praeter canonie concilii Nicaeni I et Sardioensis, a sede apostolica nulli alii essent approbati, mihi ridetur posso addubitari, ludicis partes agant inter nœ acta et farta historica, e quibus patet:

Ie Omnia octo concilia oecumenica in Oriente celebrata, dum adhuc tota ecclesia graeca catholica esset, fuisse celebrata sub praesidio sedis apostolicaa, B cirepto concilio Constanrinopolitano I, senus per sedem apostolicam recepto.

2° In his omnibus, exceptis quinto et sexto, praeter *fidei* dogmata, et canones disciplinares fuerunt conditi, quibus, ai canonem IU concilii Constantinopolitani I et correspondenLem canonem XXVUI concilii Cbalcedonensis excipias, legati sedis apostolicaa meo scitu nusquam leguntur contradixisse; qui tamen canones ipsi tum in concilio VIH, tum in Lateranensi IV et in Florentino a sacra «de apostolica perindo approbationem retulerunt

3° Perinde constat ex historiae monumentis concilia hare octo priora per sedem apostolicam fuisse recepta; et extra omnem dubitationem certum est etiam canones horum conciliorum in tota ecclesia gresca, sciente sacra rede apostolica, riguisse, tunc etiam cum tota adhuc ceret catholica.

4° Quin immo expressa supersunt vel ipsorum Ro- C monerem pontificum testimonia et effata, quae illis canonibus vim ot auctoritatem agnoscunt et illos ad apicem servari desiderant α catholicis, de quibus ego loquor. Sic quoad quinque priora concilia sanctus Agatho Romanus pontifex in litteris ad imperatorem scriptis, quae in synodo VI publice lectae sunt, aitl: ,.Qure canonice a sanctis atque apostolicis praedecessoribus, et venerabilibus quinque conciliis definita sunt, simplici animo et sine ambiguitate a patribus rectae fidei conservamus, unum ao praecipuum bonum semper habere optantes atque studentes, ut nihil de iis quae canonice constituta sunt, minuatur, nihil mtítetur vel augeatur, «d eadem et verbis et sensibus illibata custodiantur." Quoad synodum vero VIII oocumenicam, cuius canonem in compendio prae oculis sistit magnus illo pontifex sanctus Gregorius VII in literis ad Hugonem Diensem episcopum suum in Gallia vicarium, agens advenus inveetituras ait: „Eadem sen- D lentia et animadversionis censura, quam beatus Hadrianus papa in octava synodo, de huiusmodi praesumptoribus statuiti se adstrictum cognoscet V Sed vel ipsa Hadrianus, de quo Anastasios bibliothecarius in praefatione haias synodi aperte testatur eosdem apostolica auctoritate confirmavi»©, Hadrianus inquam pontifex respondens Basilio Augusto ab aliquibus statutis in synodo VIII dispensationem petenti aitl: ..Nihil possumus ab eo, quod iam constitutum est (nempe canone IV), ordinaro diversum vel disponere, A maxime de Photii consecratione... Non enim [cat] in nobis eet et non cbL Et si quae destruximus, eadom reaedificafveri ]mua, praevaricatores legis noe ceso constituemus."

6° Hinc est quod in antiqua Romani pontificia fidei professione legatur1: ,.Profiteer sancta octo generalia concilia usque ad unum apicem immutilata servare, et pari honore et veneratione digna habere, et quae praedicaverunt et statuerunt omnino ecqui ot praedicare, quaeque condemnaverunt condemnare oro et ĉŏrde.

Insuper 6° ipsi canone» conciliorum oecumcnioorum indicant praecedentium conciliorum acta ct canones a patribus suLecquentium conciliorum generalium fuisse comprobata, quod apparet ex actione VII concilii Nicaeni II, ex definitione fidei, ex canone I sees. 2 eiusdem concilii, et ex canone I et V concilii Constantinopolitani IV.

7e Ipsa concilia generalia statuerunt servandos ease canones, gravissimis in transgressores inflictis poenis, quod ex iisdem canonibus patet: quae omnia longo saoculoruro decursu señala in ritam ecclesiae gruxvao transierunt. Iure quidem merito, quandoquidem tanta auctoritate confecta sunt, cum certe neque conciliis provincialibus legem particularem statuendi denegetur auctoritas.

8° Quin immo haeo concilia generalia occidentalia nominarim provocant ad canones ecclesiae graecoe. Ita Lateranense I canone IV de compluribus canonibus haec habet: ,ISccundum apostolorum canones, omnium negotiorum ecclesiasticorum curam episcopus habeat, et ea velut Deo contemplante dispenset." Eiusdem concilii canone XIV dicitur: „Sanctorum po-trum canonibus consona sentientes..** Lateranense II provocat ad concilium Cbaloedonense, ubi canone V haec habet: ,Jllud autem quod in sacro Chalcedonensi constitutum est concilio, irrefragabiliter conservari praecipimus' ; canon vero XVII de sanctorum patrum institutis loquitur. Lateranense III antiquis canonibus consonans vetat capite XV ne beneficiarii dotent saeculares. Lateranense IV canones de celebratione conciliorum provincialium ex antiqua sanctorum patrum institurione inculcat. Florentini concilii provocatio ad canones in ipso decreto uninnis facta omnibus nota eeL Concilium Tridentinum sessione VI in decreto fidei provocat ad canonem 84 apostolorum, et 59 laodicensem ; sessione V de reformatione capito 2, ad caput V Constantinopolitani VI ; sessione VI capite 5, ad canonem 3 antiochenum. Deinde sessione XXIII de reformatione capite V dicitur: „Sancta synodus vestigiis sexti canonis concilii Chalcedonensis inhaerendo statuit..** Et sornione X1XV capite I de reformatione: ,,Quapropter exemplo patrum nostrorum in concilio Carthaginiensi, non solum iubet..»"; et inferius: „Cum et apoetolorum canone» prohibeant, no res ecclesiasticas, quae Dei sunt consanguineis donent _ _ Quibus omnibus accedit praesentis synodos Vaticanae auctoritas, dum in capitibus de synodia dioecesanis ad Antiocheni concilii canonem XX. provocatur, ut evincatur idem antiquus mos ecclesiae synodos dioeceeanas celebrandi; similiter et alibi ni fallor m aliis locis.

Pluribus videndis supersedeo, nec tempus habui nec volui commemorare Anastasium bibliothecarium. Quidnam dicam de auctoritate canonum apoetolorum, de approbatione istorum ? nolo talia commemorare, nec volo do eis vindicias agere, quia plura sunt hic quae homini catholico non plorent multum; nec multum ponderis tribuero iis qune in aliquo libello synodico

« Ubbe eaU. e«adL Um. VII. ptg. edit. Tenet. Coisti; Maari. XI. ZWod.

i Lib. IV. epiiL XXU. MIχπi, Pstr. UL tota. CXLVIII.

• LUbe tea. X, ₱. WT7 A.

▾ «· Cateti; Manti, XVI,

1 *Liber* ¿tumui r. rœUi/îcum. Ct Migue putr. tat. tom. CV PM- 41-

leguntur, ubi plano laudat canone» quod et graccam A ot gentilitiam et haereticam pravitatem dispulerint; neo ea tamquam argumentum probationis in modium proferam, quao leguntur in excellentissimo operel /uris *ecclesiastici graecorum historia et monumenta* tom. II pag. 5 do trullanis canonibus et decretis ubi hoce leguntur: ,,Eadem nihilominus compendio non semel suo Gratianus post Ivonem in Decreto ornavit; immo quaedam ex iisdem Sixtus ille quintus pontifex maximus ad apoetolicae usque sedis fastigium non Gemei in suis litteris protulit."

Quao autem do nonnullis (si bono intellexi) insulsissimis canonibus poenitentiariis sanctorum patrum dicta sunt, pleniori certe bilance poterunt collibrari plurimis aliis sanctissimis corumdem patrum canonibus, qui antiquae severitatis ot ferventis pietatis disciplinae poenitentioriae basim et fundamentum constituerunt.

## ORATIO

*reverendi patris domini Caroli Aemilii Freppel episcopi Andegavensis*

Eminentissimi praesides, eminentissimi et reverendissimi patree.

Parcite mihi quod discussione super capite tertio iam ad finem vergente, ultimus quaedam verba faciendi veniam petierim. Ast doctrina ibidem exposita mihi tam clara, tam certa, tam accurata videtur, ut nonnisi cum aliqua aegritudine obiectiones adversus eam congestas audiverim. Aliquibus igitur ex hisco obiectionibue dilutis, unam vol alteram tantum emendatiunculam proponere mihi mens eet.

I0 Quod spectat ad decretum concilii Florentini satis mirari non possum, quod aliqua limitatio vel coarctatio primatus apostolici quaeratur in his verbis „salvis omnibus iuribus ac privilegiis patriarcharum". Hano limitationem vel coarctationem in istis verbis C pro ea qua pollet eruditione, adstruere conatus est reverendissimus archiepiscopus Remensis et alii post ipsum vol ante ipsum. Sed pace dixerim, linee sententia mihi provenire videtur ex mera confusione inter ius ecclesiasticum et ius divinum *{multi patres:* bravo, optime).

Certo enim certius est privilegia patriarcharum nonnisi inris humani vel ecclesiastici esse, dum primatus Romani pontificis est iuris divini Porro id quod est iuris divini, nullo modo limitari vol coarctari potest per id, quod est solummodo iuris ecclesiastici: bocce principium est, ut ita dicam, axioma quoddam in robus theologicis. Ergo per istiusmodi privilegia patriurclxaruru, utpoto iuris ecclesiastici tantum, neutiquam potuit restringi vol limitari plena illa potestas, quam Romanus pontifex obtinet iure divino, utpote ipsi α Christo Domino demandatam, prouti loquuntur patres concilii Florentini. Nisi igitur patribus concilii D Florentini absonum plano commentum obtrudere velimus, dici omnino noquit ius divinum per ius ecclesiasticum coarctari voluisse.

Haec verba ,salvie omnibus iuribus et privilegiis patriarcharum" sapientissimam quidem continent regulam oooonomiao vel dispositionis ecclesiasticae, vi cuius ct res ct personae in statu uti possidetis remanent ct rcliquuntur, sed nullo modo plenitudini auctoritatis pontificiae nec officit nec officere potest. Quapropter advertito, reverendissimi patree, canii-i nolis Turrecremata rerum florentina™m diligentisaimus inquisitor, utpote testis auricular a ct oculatus, post haec verba ,,quemadmodum etiam in gestis conciliorum oecumenicorum etc." statim subiungit Hic ponitur confirmatio, non limitatio, non coarctatio; confirmatio praefati articuli testimonio sumpto tam ex gestis conciliorum oecumenicorum, quam sacrorum canonum auctoritate."

Reverendissimus patriarcha Melchitarum, qui me in hoc ambone praecessit, concilium Vaticanum nullo modo iura et privilegia patriarcharum adimere vellet, dummodo non ita intelligantur ut contineant coarctationem vel limitationem plenitudinis potestatis, quam Romanus pontifex obtinet iure divino. Non obliviscatur reverendissimus ille vir, et etiam reverendissimus archiepiscopus Fogarasiensis, hic nos constitutionem dogmaticam condere ot non disciplinarem ; ac proinde hio de iuribus et privilegiis patriarcharum mentionem B nec necessario nec etiam utiliter fieri posse, ne confusio oriatur inter ius ecclesiasticum et ius divinum. Et haec prima est mea observatio.

2° Quod attinet ad voces *episcopalis iwrisdidio immediata et ordinaria,* eas omnino retinendae censeo, et quidem ob graviciimos errores quibus opponuntur. Etiam dato, non concesso, quod ista vox *iurisdictio episcopalis* de papa usurpata nova sit nec usu thelogorum trita, nonno id semper moris in ecclesia fuit, novis erroribus vocabula melius et strictius veritatem exprimentia opponere? Et quare, reverendissimi patres, ista vox opportuna immo necesaria mihi videtur? Quia perfracte negatum fuit non solum a Febronio, a Tamburinio, ab Eybel, sed etiam ab aliis canonisti», summum pontificem ullum munus vel ullum officium episcopale in quavis dioecesi exercere posse, nisi consentiente et permittente episcopo illius loci. Id disertis verbis adstruere conatus est vir non ignoti nominis, sed fama percelebris, qui tot scholas veneno suo infecit, scilicet Van Eepen, luris cccl. p. 2, sect. 2, tom.L

Sed neque vox nova dici potest. Et quidem I0 usurpavit eam Leo Magnus scribens ad Eudoxiam augustam ; littera enim hanc fert inscriptionem: „Leo Romanae et universalis ecclesiae episcopus." Epistola ad Eudoxiam authentica eet, non apocrypha; legitur in collectione Labbeana torn. 4 pag. 63. Argumentum hoc infringere voluit reverendissimus archiepiscopus Colocensis proferendo aliquos episcopos particulares, qui etiam similem titulum usurparunt. Sed aliud est dicere, aliud est sumere hunc titulum *episcopus universalis, episcopus catholicus,* quem aliqui (ct in his cos non laudo) usurparunt; et aliud eet dicero verbi gratia archiepiscopus ecclesiae Colocenseis ct universalis occleaiae, quod numquam in mentem alicuius episcopi venit, et quod wmper fecerunt per quatuor saecula Romani pontifices.

2° Marcus Antonius de Dominis ixchiepiscopus Spalatensis hanc propositionem adstruero conatus cet, quiun, ni fallor, modo audivimus: Tota antiquitas universitatem Romani episcopatus (non dicit primatus, sed episcopatus) ignorai. Absit, absit quin ullam comparationem instituere velim inter Spalatenrem et reverendissimum archkpiscopum Colocensem ; sed eius proy>ositio ferine in idem recidit. Porro facultas theologica Paririensis (ct non abeque aliquo laetitia filiali memoro) anno 1617 ;* hanc propoeitioorm damnant ut falsam et ignorantiam auctoris ostendentem : absit comparatio. Atqui si ἐπ'σοο| Romani pontificis universalis rei ; et univwaleni ce» eiue iuris·

**i Eit epos eiusdem eminentissimi card. Pitra, centra quem diwrit orator.**

*** Argumentum: .Epijeopus Andegavensis placere libi*ch?ma in omnibu· dixit, et maxima cum approbatione patrum fere omuiam iis respondere aggreanu est. quae costra doctrinam in schemate traditam a nonnullis prolata fuerint"**

**» *1113* ed. Vat forte ei þ«i Ipriti ĕrateri Ćei run sorbonieam habea apud Fraachra® da Barlay. ăr̆thiepb pm Rotboravcu .l/K-iy»·' Kwjriti (Fari*i Iβώ) ρ. JIA**

dictionem episcopalem oportet: ergo neque quoad sensum, neque quoad vocem aliquid novi adstruit schema nostrum.

Venio iam (de voce *ordinaria* non eet difficultas, àquidem concilium Lateranense IV illam usurpat) ad vocem *immediata.* Non absque aliqua admiratione audivi reverendissimum episcopum Massiliensem asserentem hano vocem novam esse et antiquis theologis inusitatam. Art vereor no sua eum in hac re memoria fefellerit; siquidem vocabulum istud in eodem proreus sensu iam recurrit apud principem theologorum, divum nempe Thomam. Et re quidem vera in celeberrimo suo opuscolo contra Guillelmum de Sancto Amore pro fundamento ponit, quod papa habet jurisdictionem immediatam in omnes Christianos; ergo nullo modo novum vocabulum adhibuit Pius VI in suo numquam satis laudato et memorando brevi *Super soliditate,* nisi sanctum Tbomam novum et recentiorem theologum nominare voluerimus, quod abrit. Eamdem vocem *immediata* usurpat sanctus Antoninus in sua summa theologica a sancto Thoma mutuans et suam faciens: ›rPapa habet iurisdictionem immediatam in universam ecclesiam."

Denique eodem voce usus est in eodem sensu cardinalis Turrecremata explicans in suo *Appcjatu super decreto unionis Graecarum* dia verba: „Eugenius catholicae ecclesiae episcopus', dicit nempe: .JUcte dominus noster episcopum se absolute et indistincte nominat, quia indistincte non in una dioecesi tantum, sed in toto orbe potestatem habet immediatam.* Et in ipeomet concilio Florentino orator Latinorum Bessarioni respondens ita disserebat: „Sucoesror Petri habet immediatam potestatem suporioris in omnee." Quomodo ergo ista vox *immediata* de Romanis pontificibus usurpata nova dici poterit et parum usitata? Ego pro mea tenuitate vix intelligere possum. Et haec quoad vocee *episcopalis, ordinaria, immediata,* quas ob praedictas rationes et alias, quas brevitatis causa praetermitto, omnino retinendas censeo.

Attamen quamvis ista vocabula mihi maxime arrideant, aliquam nihilominus super iis emendationem proponam, ut melius appareat cumulative, non privative illam episcopalem Jurisdictionem residere penes papam ct penes episcopos. Itaque §2 loco istorum verborum „quae proprie est episcopalis iurisdictionis ƥotestas ' ponerem: *Quae suprema est episcopalis iurisdictionis potestas.* Hocce modo exprimitur simul iurisdictioncm esse vere episcopalem, et eam es») etiam episcopalem superiori et eminentiori modo, ita ut episcopalis recte dici posset ordinaria, et summas pontifex ordinarius ordinariorum, ut passim loquuntur oanonistae.

Tertia et ultima mea observatio haec esL Aliqui reverendissimi oratores aditruere sibi risi sunt, plenitudinem potestatis pontificiae limitandam esse per canonea et hanc suam sententiam schemati nostro inserendam putaverunt In eo asserendo, ni fallor, soli fuerunt reverendissimi Briocensis et Sancti Augustini; in hunc finem varia citaverunt dicta et gesta Romanorum pontificum, ex quibus constat eos canonibus obligari ee professos esse, vel iuxta tenorem canonum ee «vleeiam recturos promisisse vel etiam iuravisse. Omnia haec dicta vel facta iamdudum collegerat auctor *Defensionis deri gallicani* lib. XI, capp. 2, 3 et 4, ubi haec omnia ridere eet Sed tam illustrissimos auctor huius libri, quam reverendissimi patres, qui eius in hac re vestigia pressi eunt, distinctionem neglexerunt, quae omnino hio facienda eat, et qua facta, qua posita, omn» illae difficultates illico evanescunt. Romanus pontifex subiectus est canonibus, distinguo: tamquam legislator legi suae. conredo; tamquam inferior superiori, nego. Et haoo eet facienda distinctio, ut bene et recte intelligatur status quaestionis. Utique Romanus pontifex ligatur et constringitur canonibus disciplinaribus conciliorum generalium quae approbavit, canonibus pruedecceeorum suorum et suimelipsius, sed, uti iam dixi, tamquam legislator legibus suis, quas olteervaro ct secundum quas gubernare tenetur uaqucdum ab ipso legitime abrogatae fuerint. Stante ac vigente lege, legislator illam nullatenus pedibus conculcare potest: id exigit ius naturale ao divinum, quia id postulat commune bonum et rectus ordo cuiuslibet societatis.

At hoc principium schemati inserere prorsus inutile foret, quia per sa patet Valet hoc principium de gubernio quocumque edam in societate civili, de episcopo in sua dioecesi, de parocho in sua parochia. Nulli legislatori fas est legem ab ipso latam vel confirmatam absque insta causa transgredi, donec ab ipso rite et authentico abrogata fuerit. Sed exinde nullo modo sequitur Romanum pontificem canonibus sublectum esse tamquam inferiorem superiori; siquidem isti canones habent quoad ipsum vim dircctivam, non autem vim ooactivam, in eo sensu, quod pro suprema, qua pollet, potestate, pleno iure gaudet de istis canonibus dispensandi, atque etiam eoa insta do causa abrogandi et immutandi.

Ac per hanc distinctionem, reverendissimi patres, omnino excluditur despotismos ille phantasticus, seu absolutismos, de quo, non sine moerore dicam, tot conclamationes aegre audivimus et sustulimus. Absolutismos plane continetur in hoc celeberrimo effato Ulpiani iorùconsulti romani: Quidquid principi placuit, habet legis vigorem. Hic est absolutismus, beneplacitum principis locum legis tenens.

Sed quaaso, reverendissimi patree. aliquid ne tale in schemate nostro adstniitur? An talia aliquis umquam inter noe vel minime excogitavit? Quis umquam dixit a Romano pontifice gubernandam es» ecclesiam pro eius beneplacito, pro nutu, pro arbitrio, pro lubitu, scilicet absque ullis legibus vel canonibus? Nemo sane. Potestatem arbitrariam cxcludinus omnes; potestatem plenam ac superiorem et omnibus numeris absolutam, ut dixit Pius VI in suo brevi *Super soliditate,* id eet potestatem plenam et perfectam, asserimus omnes.

An fortassis eo ipso arbitraria eat potestas, quod sit suprema? Profecto hoc aliquoties dictum fuit, non in hac aula conciliari, sed extra a detractoribus et osoribus cuiuslibet auctoritatis; sed qua falsitate ipsi videritis, reverendissimi patres. An gubernis civilia arbitraria sunt eo ipso, quod sint suprema? An concilium generale a papa confirmatum arbitraria eet potestas eo ipso, quod sit suprema? Abeat ergo ista idearum confusio; abigatur iste verborum abusus, et vera reboa vocabula restituantur, ut doctrina in achemate nostro proposiLa in suo vero, proprio ao genuino sensu absque praepostera interpretatiodo omnium oculis appareat atque praefulgeat, et, ut apero, omnium suffragiis approbetur *(maxima pars:* bene, optime, bravo). Haec sunt reverendiesimi pairee...

Auditis iis omnibus patribus, qui inscripti fuerant, primus praesee dixit:

MCum nemo amplius veniam loquendi de tertio capite petierit, declaramus absolutam esse specialem discussionem huius capitis, salvo iure deputatorum, ei quid respondendum censuerint

„Emendstion<», quae in eiusdem discussione propositae fuerunt, quam primum typis impressae reverendissimis patribus distribuentur, ac postea suffragia patrum de iis exquirentur.

irProxima congregatio generalia habebitur crastina A dio hora octava cum dimidio, in qua post relationem nomino Deputation!» pro rebus fidei faciendum de emendationibus in caput primum et «¡eundum schematis nostri propositi» ac distributis[1], suffragia patrum exquirentur. Deinde, ai tempus superfuerit, inchoabitur specialis discussio quarti capitia schematis propositi.

„A1 \cro cum in hesterna congregatione occiderit, ut plures cx reverendissimis patribus, qui veniam loquendi obtinuerant, cum in suo ordine vocarentur ad loquendum, non essent praesentes, quod et per se parum conveniens œt et bonum ordinem perturbat, idcirco monentur reverendissimi patres, quod si quis deinceps, impetrata loquendi venia, in suo ordino vocatus praesens non fuerit, in ipso facto veniae obtentae renuntiasse c̄ē̄nsebitur.

Hisce voro omnibus expletis, patres dimissi eunt

33.

Altore nonnullorum patrum petitio de imponendo Ano discussioni capitis IHa.

Eminentissimi ac reverendissimi praesides.

Infraacripti patres enixe atque humillime a sacrosancta synodo efflagitant, ut do capite tertio discussioni finis imponatur. Quod ut obtineant, validissimae sano rationes suadent. Quae enim in eo continentur capito, non modo certa, sed etiam clarissima sunt: satis iam superque de iis omnibus disceptatum fuit, ita ut, qui fiunt, sermonee fere eadem semper repetant, necessum sit: ree vero haud tanti iiabetur momenti, ut pretiosum tempus sic insumatur, quod alia graviora merito sibi atque instanter vindicare videntur. Hino ad aliorum discussionem quamprimum veniendum, e re omnino esse, patres existimant, quorum heic nomina apponuntur.

Franciscus arcbiepiscopus Barensis.
Petrus arcbiepiscopus Rossanensis.
loeephus episcopus Thyatirensis.
Valerius episcopus Gallipolitanus.
Marianus arcbiepiscopus Reginensis.
Melchior episcopus Nicosiensis-Herbitensis.
Ludovicus Gabriel episcopus Adrianopolitanus.
Carolus episcopus Astensis.
Eugenias episcopus Basileensis.
Stephanus episcopus Betblemensis.
Franciscus Xav. episcopus Castrimaris.

34.

Emendatlonos a nonnullis patribus in congregatione generali faotae super capite I et Π constitutionis dogmaticae primeo do ecclesia Christi.

Ad caput I.

1. *Moreno Ɛporediensi* — Totum caput reformetur sio [526-28]:

*De institutione ecclesiae, ac apostolici primatus* rn *beato Petro.*

Aeternus Deus et Pater misericordiarum, cum Verbo suo, quod genuit ante saecula, omne? gentes in haereditatem promiserit et in possessionem terminos terrae (Pe. XI, 7, 8), ollissimis sapientiae suae consiliis sanctam ecclesiam decrevit; ot elegit noe in ipeo ante mundi constitutionem, noeque praedestinavit in adoptionem filiorum (Eph. I, 4 seqq.). Hinc omnia subiecit Deus sub pedibus eius, èt ipsum dedit caput super omnem ecclesiam, quae «t corpus ipsius, super omnia quidem visibilia et invisibilia: et postquam Adam in summam illam incidit calamitatem, ut sanctitatem et uistitiam, in qua creatus fuerat, amitteret, et alia subiret mala, quao ipsum, suoeque posteros omnee faciunt miseros, per Redemptoris promissionem *misericordia, et veritas obviaverunt sibi, iustitia et pax osculatae sunt* (Pe. 89, v. 11), et in terris facto incoepit ecclesia, in qua por fidem illius salutem consequuti sunt, quotquot in ipsum speraverunt in veteri testamento; non enim aliud sub caelo unquam nomen datum est hominibus, in quo salvari possent (Act. IV, 12). Exindo omnia, quae de Redemptore promissa, praesignata habentur vel a prophetis ante, ac post legem Moysi datam possim sancti patres referunt ad eius ecclesiam, cuius plures typi deprehenduntur: uti Evo, arca Noe, do qua ipse beatus Petrus. Et profecto ecclesia a prophetis praedicatur civitas iusti, urbs fidelis (Is.1, 26), civitas Domini (id. LX, 14), vinea B electa (Hier. U, 21), hortus conclusus (Cant IV, 12), acies castrorum ordinata (id. VI, 3), regnum sompiternum (Dan. II, 44, Osee II, 19). Quare origo eccksiao non in natura, vel pactis aut legibus hominum quaerenda, sed tota omnino divina est, et cx consiliis divinae sapientiae ac bonitatis prorsus repetenda. Unigenitus porro Dei Filius consubstantialis Patri, promissus in lego veteri Messies, et ipse cxpectatio gentium, cum in plenitudine temporum caro 3t homo factus est, atque habitavit in terris, non modo caelestes hominibus veritates nunciavit, doctrinamque eius, qui miserat illum, sed praeterquam typis significare ecclesiam voluit ac parabolis, ot divinum propositum suum adumbravit, incvpit facere et docere, et per alios evangeiium suum nunciari ac doceri mandavit, atque in seipsum credentes coniunxit, et coagmentari iussit in unam societatem, quam appellavit ecclesiam suam (Matth. XVI, 18), populum et haeredilatem suam C (TiL II, 14, Act XX, 28, Ps. Π, 8), regnum caelorum (Matth. XIII, 24), ovile suum (Ioan. X, 16). Id autem Christus Dominus multiplicibus ac luculentissimis factis complevit; nam poet miracula, sermonem in monte, ac secessum ad pernoctandum in oratione Dei. ab hac rediens vocavit ad se, quoe voluit ipse, ct fecit, ut essent duodecim secum, ct misit ilice praedicare cum potestate curandi infirmitates et eiiciendi daemonia (Matth. X, Mare. III, Luc. VI). Mox pascha secundo celebrato, cum egressus abiisset in patriam suam, vocavit duodecim, dedit illis virtutem, et potestatem super omnia daemonia, et misit praedicare regnum Dei (Marc. V, 7, Luc. IX), eosque plura mirabilia edocuit ac magisterium edocendi, et praecipiendi imposuit inclamando „qui voe audit, me audit, et qui voe spernit, me s̄p̄ernit Tertio autem celebrato pascha, postquam transfiguratus est in monte, et alia mirabilia operavisset, discipuli venerunt Caphar- D naum, et residens vocavit duodecim, monita institutionesque ipsis ampliavit, irretractabili decreto sancivit, quemcumque ecclesiam non auditurum, ut ethnicum et publicanum osse habendum, idcoque iudicium ecclesiae suae in terra iudicium Dei futurum in caelo, moxque adiunxit: „Amen dico vobis: quaecumquo alligaveritis super terram, erunt ligata ct in caelo: et quaecumque solveritis super terram, erunt soluta ot in c̄ā̄elo. Deinde e mortuis resuscitati», una sabbatorum, cum fores essent clausae, ubi erant discipuli, lesus stetit in medio eorum, ct dixit ēi *Pax vobis;* tum ostendit manus ot latus, diiitque eis iterum: „Pax vobis, sicut misit me Pater (quic caelo in terram od vitam aeternam hominibus largiendam me misit), et ego rnilto vos" pari auctoritate, et ob eundem finrtn. Hoo cum dixi^t, insufflavit cum ordinatione potestatem eis conferens instituendi, seu ordinandi sueres-

1 **Hae emendatioues diitributae fuerant in congregatione generali die 10 iunii 1870. Supra,** M>1 d.

1 **ExhFbita est eminentlxsimis praeaidiboi poet abaoIuUs orationem episcopi Andegavenxis. ea tamen inutilia prorsas evasit, cum naturalem finem tabuerit eadem dhcn«4o.**

sort», et dixit eis: ›rAccipite Spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata, remittentur eis. quorum retinueritis, retenta ſunt- Tandem undecim, cum abiissent in Galilaeam in montem, ubi constituerat illis, Icsus accedens locutus eet eis dicens: „Data eet mihi omnis potestas in caelo et in terra: euntes ergo docete omnee gentes, baptizantes eos in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti, docentes eoe señare omnia, quaecumque mandavi vobis. Ecce ego vobiscum sum usque ad consummationem saeculi.“

Itaque per praedicationem evangelii, baptismum et mandata, ecclesia sua fundata, et apostolis constitutis eiusdem rectoribus cum divino magisterio docendi, gubernandi, solvendi ac ligandi, sicuri unus Deus, una fides et unus baptismus tantummodo haberi possunt Christus Dominus uni ex illis singulares prorsus praerogativas dedit, primo nempe quemadmodum Abram et Jacob patriarchis nomen Simonis commutando in Petrum (Luc. XI, 14, Ioann. I, 42); tum poet eeceasum ad orandum eidem coram aliis apostolis conciando: Tu es Petrus, et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam, et portae inferi non praevalebunt adversus eam, et tibi dabo claves regni caelorum (Matth. XVI, 18), sic ipsimet ante alios potestatem clavium conferendo; demum eidem Petro munus imponendo agnoe ot oves pascendi, fideles scilicet ac pastores, et confirmandi fratres (Ioann. XXI, 15, 16, 17), quibus omnibus apertissime illum constituere sua vice caput ecclesiae indixit, in ipsam universam primatum dare, et fundamentum ponere aedifirAhonia perpetuae cum prophetis et apostolis.

Igitur miserator Dominus, qui omnes homines vult salvos fieri, et ad agnitionem veritatis venire, ecclesiam instituit cum divina missione universum genus humanum per fidem et legem suam, per ſsumenta et gratiarum Spiritus sancti diffusionem ducendi ad vitam aeternam, eiquo secundum divitias sapientiae C suae pastores dedit apostolos istorumque successores episcopos, quoe Spiritus sanctus posuit illam regere, et principem eorundem Petrum perpetuo item vioturum in successoribus, ut fideles omnes unius fidei et caritatis vinculo continerentur.

2. *Schwarzenberg Pragensis* [522]. — Probatio primatus Petri ex textu apud Matth. XVI, 18, 19, tuno demum solido ot contra obiectiones tuto conficitur, ri simul exponitur, in qua relatione fundamentum Petri ad fundamenta omnium versetur apostolorum, super quod, testante sancto Paulo (Epbes.2), aedificati sunt fideles, et quomodo Petri potestas solvendi et ligandi ad similem omnium apostolorum potestatem (Matth. 18) se habeat. Cum eadem verba ad omnee apostolos quoque dicta rint, vere asseri nequit, ad *unum* Petrum fuisse prolata: et quoad rem similis obiectio de fundamentis ecclesiae expectanda est.

Quandoquidem decreti dogmatici forma ea esse D debet, ut quasvis obiectionos et dubitationes, quantum fieri poterit, claritate et plenitudine sua excludat: conveniens, immo necessarium videtur, apostolorum quoque fundamenta et potestatem solvendi commemoraro et cum summa Petri potestate conferre. Optimum utique erat, doctrinam de apostolico munere, utpote generalem, illi de primatu praeponere, quo facto primatui natura et vie in plena luce apparuisset. Quod quia non placuit, inserenda hic saltem commemoratio videtur in hunc vel similem modum: „Quamvis sancta Dei ecclesia super fundamenta omnium apostolorum a Christo Domino extructa sit, omnesque a divino redemptore alligandi et solvendi supra terram potestatem «ceperint: tamen peculiari et eminenti modo wiper Petrum aedificata fuit. /Vd eum solum enim" etc.

Porro venus finem capitia non eatis apte dicitur: *‚solinn Petrum prae omnibus apostolis sive seorsum singulis sive omnibus ſimul* ac si ipso scilicet Petrus in numero apostolorum non sit recensendua. Potius dicendum: „solum Petrum *prae ceteris apostolis* mt *seorsum singulis sive omnibus ſimul.*

3. *Magnasco Bolinensis* [533]. — Lin. 7, dicatur sic: )rAd unum namque Simonem filium lonae, quem immutato nomine Petrum seu Petram vocaveratl, ct primum inter apoetoloe elegerat post eius confessionem „Tu es Christus filius Dei ſivi Christus dixit: ‚rBeaius es, Simon Bar-lona, quia caro et sanguis non revelavit ſibi etc. cum toto eequenti textu.

Haec propono, ut clarius appareat institutio primatus b. Petri, et melius perspicientur praerogativae et munia primatus, quae in illo Christi Domini oraculo continentur.

4. *Ferré Catalensis* [530]. — Pag. 5, lin. ultima mutetur sic: ‚Aperte opponuntur *damnatae,* seu *falsae* eorum ſsententiae.

Ratio mutationis.

Quia «ententia negans primatum Petri prae enoteris apostolis, et sententia ita dicta capitis ministerialis a Richerio invecta, ad quoe schema alludit, iam pluries a summis pontificibus damnatae fuerunt. Si igitur sententiae ipsae damnandae in constitutione concilii Vaticani dicerentur, quasi videretur nulla ratio haberi de condemnationibus a summis pontificibus iam latis.

Ad caput 11.

1. *Monzon y Mart'ms Granaiensis* [536]. — Ut magis magisque elucescat providentia Christi circa Petri primatus perpetuitatem in hac sede apostolica, ao in Romanis pontificibus, posset, iuxta meum iudicium, prima periodus capitis secundi hoc modo concinnari.

„Quod autem in beato apostolo Petro princeps pastorum, et pastor magnus ovium Dominus Christus lesos in perpetuam salutem, ac perenne ecclesiae bonum instituit, id in eadem ecclesia, quae fundata super solidissimam petram ad finem saeculorum usque firmiter stabit, iugiter durare decrevit; ac proptcrea sua divina ordinatione ac providentia salubriter factum est, ut Petri primatus integre, inviolabiliter semperque vigeret in sancta Romana ecclesia, „quae, ut aiebant patres concilii Lateranensis IV, disponente Domino super omnes alias ordinariae potestatis obtinet principatum, utpote mater universorum Christi fidelium, et magistra." Nulli enim dubium, immo saeculis omnibus notum est, quod sanctus beatissimusque apostolorum princeps et caput.. ⁋ etc. *ut in schemate.*

2. *Amai Montereyensis* [538]. — Prima para periodi 2, incipiens „Nulli enim dubium⁋ etc. mihi videtur sequenti modo reformanda, nempe: ‚‚Sanctus enim beatasimusque Petrus, apostolorum princeps,' et ecclesiae catholicae caput atque fundamentum, qui a Domino nostro Icsu Christo⁋ etc. omissis ‚Xideique columna."

Ratio est, 1. quia, licet in se forsan verum sensum exprimere valeant, et ita locutus fuerit Philippus presbyter, apostoliche sedis legatus, patribus concilii Epbesini; tamen neque verum sensum, literaliter sumpta, praeeeferunt dicta verba: „nulli dubium, omnibus saeculis notum⁋ uti decet in decreto dogmatico: neque omnia, quae oratorio modo dicuntur a sanctae sedis legatis in conciliis, censenda eunt approbata a patnbua. 2. Quia non sunt conformia iis, quoe definita fuerunt a concilio Florentino, nempe ..*Romanum pontificem successorem esse beati Petri principis*

**i k<a. 1, 42.**
**» Matth. X. 2.**

*apostolorum .... toliusque ecclesiae caput",* cuius A praerogativas etiam in beato Petro Romanus pontifex accepit: *non vero dicitur „apostolorum caput' beatus Petrus.* Nec enim congruero mihi videtur, ut hoo concilium Vaticanum deviet a modo loquendi Florentini, in decreto dogmatico, nisi novam definitionem aut explicationem ©dicere declararet, et quidem expresáis verbis.

Dixi omissis verbis *,Jideique columna"* : cum enim et sanctus Paulus, et etiam hoc concilium, in alio loco (cap. IX do ecclesia) dicant : ecclesiam ceso „*columnam veritatis"* (scu fidei), non videtur expedire, ut idipsum do beato Petro, saltem nisi aliquo modo temperetur aut explicetur, dicatur; praesertim, ut supra dixi, in decreto dogmatico.

Huic aliam rationem adiicere possum, quae praecipuo volet pro regionibus, ubi catholici cum acatholicis permixte vivunt: cum protestantibus enim semper uti dobomus verbis sacras Scripturae in sensu obvio B et litterali ; alioquin nos incusant do abusu sacrorum Librorum ad stabilienda nostrae fidei dogmata: cum autem hucusque omnes ecclesiae defensores verbis apostoli: *„Ecclesiam nempe esse columnam et firmamentum veritatis",* usi sint ad statuendam, invincibiliter, ecclesiae indefectibilitotem et infallibilitatem; nuno applicando ea ad statuendum beati Petri primatum, eandem accusationem od hoc etiam extenderent: ergo potius est, verba praedicta omittere; iis enim non indigemus ad primatum Petri eiusque successorum stabiliendum.

3. *Amat Montereyensis* [ib.]. — Circa finem eiusdem periodi, pag. 7, linea 11, haec verba ,,ïïα *ut, quicumque"* etc. maiorem vim et emphasim certo acquirent, mihi ridetur, si praeposito puncto, nova periodus ex iis fieret, hoc modo: *,,Quicumque ergo in hac cathedra Petro legitime succedit, is iuxta Christi ipsius institutionem primatum Petri m universam ecclesiam* C *obtinet";* addito *legitime,* et mutato *obtineat* in *obtinet.*

4. *Filippi Aquitanus* [537]. — Cum schismatici et protestantes, et cuiusvis nominis haeretici contra primatum Romani pontificis seu ecclesiae Romanae tanquam in potestatem abusivam, et primis ecclesiae sacculis minime cognitam, clamare nunquam destiterint; non inoongruum mihi videtur, si aliquid do priorum illorum temporum traditione innuatur, ut ipsa quoquo diligenter observata, et in rem nostram apte vindicata appareat. Haec igitur ante ultimam paragraphum cap. 2, pag. 7, lin. 15, addenda censerem:

„Hinc semper, vel ab ipsis antiquae ecclesiae patribus, cum diffuso© per universum orbem fidelium communitates in suo quaeque solo succrescere studerent, ad Petri sedem Romanam, tanquam ad unitatis principium et ad tesseram universolitatis oculi convertebantur. Indicia vero Romanorum pontificum I ultra suam regionem lata, nedum reverenter accepta, studiose etiam efflagitata, atquo inviolabiliter observata fuere. Quae sane primaria in universam ecclesiam auctoritas tam plenum sibi et unanimem orientis aeque ac occidentis suffragium vindicavit, utrmerito beatae recordationis praedecessor noster Hadrianus una nuncupatione Romanam catholicam et apostolica™ ecclesiam concluserit et praedicaverit (apolog. oonc. Vili Constantinop. ad Carolum). Manet ergo" etc.

5. *Amat Montereyensis* [538]. — In ultima periodo ›t*Manet ergo"* dicatur *Vianet igitur* (aut *proinde) dispositio veritatis"* etc. ut in schemate.

Quod si haec minime placerent, saltem addatur verbum *,,legitime"* post *„Petro*\

35.

**Emendationes In caput I et Π privatim exhibitae.**

*a.*

**Ia caput primum.**

1. *Caixal y Estradi ep. Urgetlensis.* — Eminentissimi praesides, eminentissimi et reverendissimi patres, iure quam optimo exordimur primam constitutionem do ecclesia a primatu principia apostolorum beati Petri. Nam omnia iura apostolis collata ad fundandas particulares ecclesias in variis mundi regionibus connexa erant cum beati Petri primatu, et ab eo dependebant in eorumdem exercitio. Cuius rei argumentum exhibetur a sancto loanne in capite XXI, ubi refertur Petrum dixisse ad apostolos: *Vado piscari: et* apostolos respondíase: Venimus *et nos fecum,* et Petrum traxisse in terram od pedes leso rete *plenum magnis piscibus,* quin scinderetur. Haec autem piscandi ratio, cx interpretatione sanctorum patrum indicavit rationem ministerii in ecclesia, quod ipsi ibidem collatum est. Insuper istud novum evangeli! caput, ridetur loannes adiunxisse postremo versiculo historiae evangelica© : *Haec autem scripta sunt, ut credatis, quia Icsus est Christus Filius* Deil. Unde non immerito a quibusdam vocatur codicillum loannis de historia primatus beato Petro collati.

Iure etiam quam optimo imitamur magnos legislatores Theodosium, Valentinianum et Gratianum imperatores, qui sapienter edixerunt: ,,Cunctos populos, quoe clementiae nostrae regit temperamentum, in tali volumus religione venan, quam divinum Petrum apostolum tradidisse Romanis, quamque pontificem Damasum sequi claret

Duo tamen videntur desiderari in hoo capito ad maiorem eius perfectionem. Primum est, ut non tam ieiune citetur textus evangelii *Tu cs Petrus* etc.; adeoque aliquo modo insinuetur, sensum, quo sancti patres illum exposuerunt, vel de Christo, vel de fide Petri, non esse contrarium expositioni, qua dixerunt et crediderunt, illam petram fuisse personam Petri; immo vero utramque interpretationem nobis exhibere plenam et integram rationem primatus.

Desideratur 2° ut declaretur explicite, primatum Petri ita consociatum fuisse cum apostolato caeterorum apostolorum ad fundationem ecclesiae, ut apostolati^ subiectus fuerit primatui, et non independeos aut ferme independeos ut nonnulli blaterant.

Cuius rei gratia propono vobis emendatum caput:

*Caput I. — Apostal¿cus ecclesiae Christi primatus in persona beati Petri a Deo instituitur.*

„Callidissimus humani generis serpens nequam, qui olim corda parentum superba libertate sciendi bonum et malum infecit, ut eos a fido et obedientia Dei in omnigenas mortis miserias prolapsos e paradiso voluptatis eiiccret ; ipse nunc quoque simulata nocendi vafritia semper adnititur, ut fideles fallacis scientiae et religionis specio decepti, a fide et obedientia apostolici primatus, quom Christus in persona beati Petri instituit, in schismata et haereeee corruentes a paradiso ecclesiae extorree fiant Neque enim aliunde haeresce obortae sunt, aut nata sunt schismata, quam inde, quod sacerdoti Dei non obtemperatur, nec unus in ecclesia ad tempus sacerdos, et ad tempus iudex rice Christi cogitatur Cunctis namque evangelium scientibus liquet, quod voce Domini, sancto et omnium apostolorum principi Petro, totius ecclesiae cura commissa est* Quam divinam institutionem primatus

« Iota. XX. 81.
• Migue P. L. XIII. 830.
▪ S. Cypriano· epitU 86 ad CoraeHaa papam.
• S. Oregornw M. 1Λ. IV, epift. 82.

remo ao coactivas iarisdictionis ad unitatem fidei et nommuπionιi a Deo Christo Domino immediate ao directe collari personae beatissimi Petri in universam ecclesiam, noe quoque praedecessorum noetronim exempla sequuri et docemus, et confirmamus, et declaramus ut tandem grassanda schismata et haercses destruantur praeconio nostro veritatis salutiferae. Etenim hoc apostolico primatu divinitus praeiacto, Ecclesia est vera unius domus Dei congregatio, quae in unum connexom corpus atque compactum unitate fidei et charitatis assurgitx.

..Quamobrem voluit Deus Pater, specialis dilectionis suae beneficio, inter omnes apostolos unum eligere Simonem, ut vices ageret in terris Christi Filii sui unigeniti, quatenus ipso est petra vitae et lapis angularis fidei, et apostolus et pontifex confessionis nostrae: quare illum voluit nominari Petrum', Atque hac mirifica communicatione nominis demonstravit clarissime inconcussam et firmissimam, semperqae indefecribilem beati Petri fidem, in qua ecclesia Christi ita fundata et firmata esset, ut non liberetur, et esset inexpugnabilis inferorum portis1.

„Nequo haec singularis apostolici primatus praerogativa confundenda est cum muniis et officiis apostolatus, omnibus apostolis ex aequo communibus: sed habenda et credenda est tamquam propria unius personae principis apostolorum beati Petri, cui uni fuit a Deo celiata. Fuerunt utique eseteri apostoli praecones et fundamenta fidei: at vero unus beatus Petrus, petra vocatur, eius namque fidei ipea quoque ecclesiae fundamenta credita fuerunt:*

;;Aïψ2 ideo uni Simoni Petro contulit... etc." ut in schemate.

*b.*

**In caput Kcnndnm.**

2. *Coirai y Estrade ep. UrgeUensis.* — Rectissimus est ordo huius secundi capitis. Sed valde optandum esset ut perpetuitas pnmatus, quae in paragrapho prima deducitur ex fine eiusdem, prius demonstraretur ex verbis Christi: *Super hanc petram aedificabo ecclesiam meam.* Nam claret evidenter, aedificium ecclesiae non completum fuisse, vivente Petro; adeoque, ex decreto Christi, primatum non interiisse, moriente Petro.

Optandum esset etiam, ut nos imitaremur quadraginta duos illos episcopos concilii Areiatensis in Galláis, in epistola ad sanctum Leonem Magnum, adiicendo in paragrapho prima mentionem nostri regnantis pontificis hoc modo: *Id nobis integrum perseverat, qui apostoliche huius sedis regimus divinum principatum: unde religionis nostrae, propitio Christo, fons el origo manavit.**

Denique videtur expedire, ut sub finem capitis damnarentur errores Febronii et proUatantium do conficta ab eis constitutione ecclesiae Christi, contra eedem apostolicom Romanam, quemadmodum in primo damnamus errores contra primatum beati Petri.

Propono igitur emendatum caput, hoc modo:

*Caput II. — Apostolices beati Petri primatus perseverat iure divino, ad totius ecclesiae unitatem in Romanis pontificibus integer ac indefeciibitis.*

..Necessaria unitatis lex, quam Deas creator sapienti«imus omnibus imposuit corporibus ut apte ac concinne coh^rerent suo centro ad fines singulis speciales assequendos, elacot mirabilis eupcrnaturali Dei dispositione et virtute, ac demonstratur fortissimo in compacto aedificio mystici corporis Christi super Petrum aedificato, eidemque, velut centro firmissimo, usque ad finem saeculorum perenniter cohaerente. Neque enim monento boato Petro» periit apoetolicus eiusdem primatus, aut centrum aedificii totius domus Dei defecit; multae siquidem adhuo supererant gentes α Christo super petram aedificandae, multique restabant filii Dei. qui orant dispersi, quos Dominus congregaret in unum ›.

„Quamobrem voluit Deus, sapientissimus corporis ecclesiae suae architectus, ut apostolicus primatus perseveraret iure divino integer atque indefectibilis in successoribus beati Petri ad indivulsam fidei ct communionis in domo Christi unitatem perennem. Hinc manifestissimus in universo mundo patero debebat novus mons Sion, in quo posita esset inconcussa potra totius aedificii templi Dei, columna fidei immobilis, cathedra veritatis incorrupto, et centrum unitatis divinae, cui si gentes cohaererent, lapidee vivi redderentur, ac in vera revelatione evangelii stabiles fierent, et doctrinam verbi vitae audirent incorruptibilem, quam fide indubia crederent, atque in numquam mutando centro unitatis et charitatis caelestis innixi rasent veri filii Dei congregati in unum, cohacredesque cum Christo regni aeterni.

„Haec autem incorruptibilis beati Petri cathedra, omnibus gentibus certissime patens et manifortissima, non alia procul dubio est, qaam Romana episcopalia sedee, quae a tota antiquitate, semper, ubique ac constanter appellata est *apostolica beati Petri cathedra,* per quam ea, quae est ab apostolis in ecclesia traditio et praeconabo veritatis pervenit usque ad nos, et ad qaam propter potentiorem principalitatem necasse est omnem convenire ecclesiam, hoc est, eos qui sunt undique fideles1. Haec est catholica, apostolica unitatis fidei et communionis cathedra, contra quam portae inferi numquam praevalebunt, et in qua nos inscrutabili divinae providentiae secreto, nunc sedamus apostolici beati Petri primatus haeres, licet indignus, et successor eiusque locum tenens. Quem enim princeps apostolorum divinitus accepit» supremum totius ecclesiae primatum, a sua persona indivisum, securn Romam tulit, atque hac in urbe cathedram defigens et moriens, ad successores in eadem apostolica sede perpetuo transtulit

..Exaltatione igitur et gaudio magno cor nostrum in Domino dilatatur, cum poet decem et octo saecula cum dimidio, non obstantibus conatibus inferorum innumeris, licet nobis in hoc concilio Vaticano idem repetere, quod huius sedis noetrae apostolicao delegatus dixit in concilio Epheaino: Nulli dubium est... etc.“ a lin. 26, pag.. 6 schematis usque ad verbum *exercet* lin. 10, pag. 7 [5bi-ii].

„Quamobrem quicumque... etc.44 a lin. 8, pag.7 usque ad *obtinet,* lin. 12, pag. 7 [5 Di?-ct ]... „Maenet enim dispositio veritatis, et beatus Petrus... etc.44 a lin. 13 pag. 7 schematis usque ad verbum *reliquit,* lin. 17 pag.7 [δOι-i]... ..Rciicimus ergo et damnamus vel haereticas, vel erroneas illorum sententias, qui dixerunt primatum Romanae cathedrae esse solummodo honoris, ct ecclesiam christianam esso societatem aequalem, ubiquo terrarum vinculo spiritus consociatam, od colendum Deum, secundum doctrinam a Christo traditam; aut qui negarunt iter beati Petri Romam, aut inficiati sunt Romanum eius pontificatum, quo divinum ct apostolicum totius ecclesiae primatum in Romanis pontificibus ñěgarent.

3. *Card. Riario Scorza aep Neapolitanus.* — Pag. 7. lin. 14 ad 16 capitis II [5 b l7] constitutionis

1 **8. Aabrotias Hb. III, d® offie. e. 8.**
« **Maith. XVI. 18.**
» **9. CyrlH Akx. lib. IV d· TriaiUU.**
• **Λ Oreprisi Nas. erat de moder, μ π, i* diip.**
» **liter oyp. l Leoaii M. to». I. ceL 986, ed. Mhnie.**
t **Ioan. XI. 2.**
' **9. Irenaetu adv. hier. lib. IIT, cap. IIL**

priuftio de ecclesia legitur: ,,Undc quicumquo in bao A cathedra Petro sucuodit, ìb iuxta Christi ipeius institutionem primatum Pclri in ecclesia obtine;."

Verba haec j«r particulam *unde* ita prioribus colligantur, ut videatur vello definiri primatum in universam ecclesiam cx Christi institutione Romanae sedi adnexum esic, et quamvis non diffitear, quod od alium quoque sensum possint deduci, ita ut nota iuris divini ut supra excludatur, nihilominus ad omnem tollendam ambiguitatem, et tui perspicuitatem inducendam quao in huiusmodi definitionibus maximo dedderatur, humillime arbitrarer [wc verba sequenti modo exponi, nempe: *Unde Romanus pontifex tamquam Petri* in Λ/κ *cathedra success›r iuxta Christi ipsius inditutionem* etc.

36.

Congregatio gonoralls septuagesima eooanda 1870 iunii 15.

Feria quarta die 15 iunii 1870 hora octava cum dimidio onto meridiem, in conciliari aula Vaticanae patriarchalis basilicae, genendis reverendissimorum patrum congregatio habita eat; cui interfuerunt quingenti sexaginta sex patres, nempe 31 cardinales, 5 patriarchae, 9 primatee, 79 archiepiscopi, 406 episcopi,' 3 abbates nullius dioecesis, 13 abbates generales sive praesides congregationum ordinum monasticorum, usum mitrae habentes, 20 generale» et vicarii generales; quorum omnium nomina, quae per assignatores locorum accurate descripta fuerunt, exhibet indiculus patrum septuagesimae secundae congregationis genendis, qui inter acta concilii asservatur.

Reverendus pator dominus Joannes Baptista Puroell archiepiscopus Cincinnatensis missam lectam celebravit. Qua absoluta, et irritata oratione *Adsumus Domine* etc., eminentissimus primus praeses dixit:

,Jioverendissimi patree, exquirenda eunt hodie C suffragia de emendationibus in caput primum et secundum schematis primae constitutionis de ecclesia propositis ac distributis. Antequam vero ad ipsum actum ferendi suffragia procedamus, audiendus est reverendissimus dominus Bartholomaeus A ronzo episcopus Calvensis et Theanensis, qui nomine Deputations pro rebus fidei, relationem de hisce emendationibus faciet, exponens quid ipsa de iisdetç sentiat. Itaque praedictus reverendissimus dominus ascendat ambonem."

Qui ambonem conscendens haec ad concilii patree habuit:

RELATIO

*reverendi patris domini Bartholomaei d'Avanzo episcopi Calvensis et Theanensis.*

Eminentissimi praesides, eminentissimi et reverendissimi patree.

Pro parte vestrae Deputations de fide ego, licet minimus in domo patris, dicto tamen audiens, relationem circa emendatione® super primo et recundo capite aggredior, non quidem eleganter et eloquenti sermone, quod meum non esse profiteor, red académica, ut aiunt, methodo, atque, uti spero, odiuvante Deo et Domino nostro Iceu Christo fraterna collatione non indigno. Interim praefari ad benevolentiam vestram captandam prorsus superfluum puto, siquidem charitas patiens est ad audiendum, benigna est ad indulgendom. Ergo quis magis charitate fervens quam vos, qui propter nimiam charitatem et salutamini et estis vere potree? Igitur ad rem.

Emendatione», quos prae manibus habetis, eae sunt, ut tantummodo duae primae aliquantulum negotii facessere videantur, ac proinde sunt diutius et fusius excutiendae. Ipsas protulerunt enim emendatores illi, qui sunt ex reverendissimis et illustrissimis patribus, qui iam ab initio schema nostrum improbarunt propter ordinem logicum violatum, propter exemplum Christi non sequutum, denique propter ordinariam methodum prorsus immutatam. Iam vero si quid meae preces apud tantos viros valerent equidem vellem eoe sic orare: Parcite, reverendissimi et illustrissimi patres, parcite huic schemati; si quae enim peccata habet (nemo enim sine peccato vivit), haec certe non sunt ipsa; de quibus obiter dicam, non modo ad aequivocationee tollendas, ut par est inter fratres, sed etiam ut magis magisque sensus emendationum elucescat.

Igitur quoad ordinem logicum violatum, verum est quod ab initio observavit illustrissimus et reverendissimus Moguntinus, quod scilicet omnem constructionem semper aliqua delineatio praecedat opor- B tet. At verum etiam est illud scitum philosophorum, scilicet, quod prius est in intentione, posterius est in exeeutione. Iam vero Christus Dominus nostrer venit in hunc mundum, ut aedificaret sibi ecclesiam sponsam non habentem maculam aut nigom; ac proindo illius perfectam delineationem debuit habere. At quaeso undenam nobis huiusmodi delineatio potuit apparere? Utique lesus Christus nullam constitutionem de Ecclesia nobis scripto reliquit; ipse enim, ut ait evangelium, *coepit facere et docerel.* Itaque ex factis et dictis Christi tantummodo constitutio ecclesiae debet argui.

Iam vero quodnam est factum primum vel dictum Domini nostri in ordine ad ecclesiam? Certe est illud quod secunda die a vita sua publica, ut aiunt, cum nonnisi duos discipulos haberet, duodecim mensibus antequam eligeret apostolos, cum tertius discipulus Simon sese illi offerret, lesus Christus dixit: *Tu es* C *Simon loannis, tu vocaberis Cephas, quod est interpretatum Petrusl.* Utiquo neque Simon, neque alii intelligebant tunc temporis mysterium ¡Hias mutationis et illius cognominis; at certo Christus sciebat quid facturus, quid dicturus esset post sexdecim menses in Capharnaum scilicet, dicturus erat: *Tu es Peintsl;* nimirum de aetemali aedificio, quod ost ecclesia, extollendo lesus cogitans, primum de fundamento sollicitus fuit, atque sicut olim Abrahamo dixerat4: *Tu vocaberis Abraham,* ut in mutatione nominis iugiter admoneretur novi sui officii; ita et Petro, quem designabat fundamentum, et petram fundamentalem suae ecclesiae, Petro dixit: *Tu vocaberis Cephas.* Igitur in analyst factorum et dictorum Christi quoad ecclesiam primo loco venit Petrus, hoc est primatus.[y] Quis ergo iure et iuste posset indignari nostro schemati, quod incipiat a primatu?

Sed neque aliud peccatum de methodo tractationis D ex arbitrio innovata accusari potest iuste. Equidem ut omnes melius nostis, methodus vel analytics est vel synthetica. Verum «t quod traclatoree sive theologiae aire iuris ecclesiastici ut plurimum utuntur synthetics methodo; red certe methodus analytics praesertim modernis ignota non est. Bonum est quod nobis res est cum doctis viris ex Germania, in quorum manus certe venerunt celeberrima *Instituta iuris Miesiastiei* Vindobonensis professoris Georgii Phillips: quique haec instituta evolverunt, sciunt quod iste profesor, isto doctissimus auctor, incipiat a titulis Christi integram tractationem; quare primum caput operis eet: Christus est rex, et ecclesia eius regnum. Quare bre-

» **Act I. 1.**
▪ **Ioan. I. 41**
• **Matth. XVI. 18.**
4 **XVH, &.**

viter delineata idea regni Christi, quoniam Christus, ut observat, eet rex et pastor, statim addit: idcirco dicit *Pasce agnas meos, pasce oves meas.* Non absimili modo nostrum schema in exordio cum metaphoram ducat ab architecto, statim subiungit: *Tu es petra.* Et poet generalem delineationem in secando capite doctissimus auctor statim addit tractationem do vicario regni eius ot de Petro eius locum tenente, ubi fuse et fusius loquitur de primatu tum honoris tum jurisdictionis tum in docendo tum in regendo. In tertio capito agit de apostolis et nihil de ecclesia ; in quarto capite agit de notis ecclesiae; in quinto capite tandem agit de proprietatibus ecclesiae. Ergo videtis, reverendissimi patres, quod omnis tractatio do ecclesia non debet necessario incipi a notis et proprietatibus ecclesiae, sed potius analytic® debet et potest incipi a primatu : primus enim in ordino in ecclesia est Petrus, et proinde primatus. Igitur neque ex boo capite nostrum schema iuste potest accusari ; ac proinde cum ! emendator primus ordino dicit, quod adsit aliqua contradictio in ipso titulo nostri schematis, scilicet titulus sit „constitutio de ęcclesia et tamen incipiat tantummodo de primatu, noe observamus quod titulus non est absolute *constitutio de ecclesia,* in quo sensu poœemus etiam do primatu agere, sed dicit titulus "Constitutio prima do ĕcclesia '. Ergo prima de ecclesia agit de primatu ; secunda erit de apostolis, de notia ecclesiae et sio deinceps. Et iam od emendationem primam lata po.ta patet.

Igitur, ut dixi, iste primas emendator cum sit ex illis illustrissimis patribus, qui damnaverant morti hoo schema, cum videant adhuc illud vivere, volunt catenis et compedibus illud obruere ; et inde est quod duae primae emendationes certe non ita brevissimae sint Igitur primus reverendissimus emendator non modo novum schema proponit, sed gravissime conqueritur cum patribus Deputation» quasi ideam non C adaequatam, non sufficientem, atque adeo non rectam de ecclesia in schemate dederint, quippe qui incipiunt institutionem ecclesiae a leeu Christo Domino nostro; quod ideo ipse reverendissimus emendator dicit, quasi id sit contra Scripturas, contra dicta sanctorum patrum, contra ipsum catechismum. Eet contra Scriptures (compendio dicam), quao originem ecclesiae deducunt a diebus aeternitatis: *Postula a me, ɗ dabo tibi gentes haereditatcm tuam* 1 ; œt contra dicta sanctorum patrum, cum sanctus Gregorius Magnus dicat ecclesiam incepisse ab Abel iusto; est contra parvum catechismum, siquidem in parvo catechismo parvuli docentur, quod ecdtuia inceperit a promissione Redemptoris. Et cn tripartita ista emendatio ; quae cum per » longissima sit et cum novum schema proponat, non est emendatio, sed schema novum; oc proindo a priori non potest acceptari: nam quodlibet schema novum novae discussioni deberet subiici. et hoc stiffi- ceret ut non admittatur.

Sed quoniam ex hoc ambone audivistis oratorem incusantem patres Deputation» do violato etiam catechismo pono, no pigeat vos, reverendissimi putree, otiam aliquam utcumque defensionem audiro (siquidem, ut dicunt curiales, etiam diabolus audiendus cet in iudieio), ut postea cognita causa vos iudicetis. Igitur primum postulo a reverendissimo emendatore, si ecdctia iam instituta erat et inceperat tempore Abel, ri ecclesia iam extabat cum promimus fuit Redemptor Adao, cur ip» emendator, ut probe noscitis, in ambone dixit ;* quod extent septem typi clarissimi in veteri Testamento do ecclesia, ot eunt alii typi et parabola® in novo Testamento? Utique typi ct figurae eunfumbrao rerum futurarum. Ergo vel non erant ont^a typi, vel ecclesia non citabat tempore Adao et tempero Noe. ündenam ¿su antilogia? Utique: ..distinguo tempora et concordabunt Scripturae «t istud sancti Augustini.

Igitur in ecclesia, ut probo noscitis (estis enim magistri in Israel), duo distinguenda sunt, substantia et modus seu forma externa regiminia. Subetantia ecclesiae est fides *sperandarum substantia reruml,* cuius *fidei auctor et consummator est ¡esus Christus* *; itaquo quaelibet societas credentium in Christum est ecclesia. Ecclesia vero substantialiter sic definita non modo extabal tempore Abe) et quo tempero promissus fuit Redemptor Adac peccanti, sed citabat ante peccatum, extabat in ipso paradiso ab ipao Creatore constituta.

Equidem sanctus Thomas ponit quaestionem utrum et quomodo fides sit necessaria; et dicit distinguendum rese tempus ante peccatum et tempus poet peccatum, et dicit: absolute ante pcecatum fuit necessaria fides in Incarnationem ; quare Adam habuit fidem expliritam Incarnationis non quatenus referebatur ad redemptionem, sed quatenus referebatur ad consummationem per gloriam. Et in hoc, reverendi mi patres, conveniunt omnes patres a Tertulliano usque ad sanctum Bernardum et Innocentium III, qui omnee in hoc conveniunt, quod cum Creator immisit soporem in Adam ut *aedificaret* ex costa eius primam mu!iorem, tunc Adam *primus tutes ɗ primus horna,* ut loquitur sanctus Hieronymus, in mentis excessu vidit Verbum assumens naturam indissolubili nexu et ex Utere eius egredientem ecclesiam spon=am eius: unde expergefactus exclamavit: *Hoc nunc os ex ossibus meis, et caro de came mea: quapropter repmquet homo patrem suum et matrem suam, ct ad~haerebit uxori tuae* quae verba Iceus Christus Dominus noster dicit in evangelio esse verba Dei, notate, ea?e verba *ipsius* Dei. et non possent intelligi nisi cum aicetolo Paulo dicatur: *Sacramentum hoc magnum est, ego autem dico in Christo et in ecclesia* 4. Igitur prima eccleeia est societas *ĕoniugali* a Creatore constituta ante peccatum .Adae in ipso paradiso; oc proinde forma regiminis externa ecclesiae fuit forma familiaris ecu patriarchal», quae forma orat propaganda per propagationem ct multiplicationem familiarum: atque inde est cur omnis paterfamilias esset etiam sacerdos, et inde eet quod sacerdotium per primogenitarum propagaretur.

Atque haec fonna externa regiminis ecclesiae ea «t, de qua loquitur Paulus in epistola od Hebraeos capite XI, cum tam magnifice loquitur de fide. Atquo hacc forma regiminis exterioris ecclesiae, scilicet patriarchalis per familias divisa et per multiplicationem familiarum multiplicanda, hacc forma duravit ab Adam usque ad Moysem Siquidem misericors Dominus, qui attingit a fine usque ad finem fortiter, et disponit omnia suaviter, cum vellet ducere paulatim et pedetentim ecclesiam suam ad perfectiorem formam, voluit ut ex multis familiis coaleeceret in unum populum, in unam nationem ; et idcirco altera forma externa regiminis ecclesiae fuit forma nationalis in populo Israel, quae forma national» ex pluribus familiis collecta duravit ab exitu Israel de Aegypto usqu® ad diem Pentecostes. Et hae sunt duae eccíreiae forma® «pian constituunt ecclesiam primam ante evangolium. et de qua loquitur Apostolus ad Hebraeos

« H»kr. XI, 1.
• lb XII. Î.
» K» 11.
' KrU V.

› Pa. П. A
1 Ct «ratkovm «φικορi Eporediensi· habiten ia congreg.
4 7 Ionii 1870, rapra, eel. W W.

dicens: *Accessistis ad ecclesiam primitivorum* 1. Sed A cum venisset plenitudo temporis, Verbum insumpsit humanam naturam, et voluit ut ecclesia haberet tandem aliquando perfectiorem illam formam, qua non modo o familiis unus populus, sed ex omnibus populis una societas vere catholica evaderet, qua scilicet comprehenderentur omnee gentes, quao sunt haereditas ipeius Clinati.

Et haec «t forina vere catholica, universalis, cuius regiminis forma externa est aliquo sensu, aliqualiter, monarchica; universalis, complectens omnee gentes, omnee nationes, omnee populos. Haec eet forma duratura usque ad diem iudicii, et in hoc forma monarchica Christus est reapse unicas et solus monarchal qui tamen profecturus ex hoc mundo ad Patrem, ut temporalis absentiae suae defectui provideret abunde, vices et vocm commisit Simoni, quem cognominavit Petrum, ct dedit illi claves regni caelorum, ut ipso esset suus vicarius, donec ipse iterum B venturus esset in mundum indicare vivos ct mortuos.

Igitur catechismus parvus supponit et catechismus magnus docet quod ecclesia militat in terris primo sub forma palriarclialis seu familiaris regiminis; secundo sub forma regiminis nationalis; tertio sub forma monarchiae universalis. Cum itaque tantummodo in hac tertia forma regiminis Petrus habuerit primatum, iam videtis quod in hoc schemate, in quo sermo instituitur do primatu Petri, non posait institui sermo otiam longo petitus de prima ot secunda forma ecclesiae; et ipsi theologi non tractant do prima et secunda forma, nisi in tractatu de Incarnatione, scilicet • do fide in Messiam. Igitur, eminentissimi et reverendissimi patres, ni fallor, cudit accusatio illa do ecclesiae idea non sutis recto, neque accurata, neque adaequata a patribus Deputationibus violata ct, ut ita dicam, falsato. Igitur non modo propter accidentalem et exteriorem formam haec prima emendatio C non potest admitti, sed etiam propter vitium intrinsecum et substantiale. Idcirco Deputati© de fide sentit et opinatur, quod non ait admittenda.

Emendotio secunda primo aspectu gravior opparet ot certo digno quae diligenter expendatur; cumque agatur do interpretatione textus Scripturae, permittatis, rogo, ut potius logum.

Itaque reverendissimus emendator ex eodem praeconccpta idea, quod non possit tractari de primatu niri prius agatur do ecclesia et praesertim de apostolico munere, admittit quidem perceleberrima illa loca Matthaei : Tu es *Petrus* etc., et loannie: *Pasce oves* etc., idcoque evidenter Petri primatum admittit; sed addit quod id verum sit litteraliter, at quoad rem ipsam pluribus difficultatibus et dubiis locum dent, prout exprimuntur in capite primo schematis nostri, ct sic ratiocinatur illustrissimus et reverendissimus emendator. In schemate dicitur, uni Petro dictum «t : *Quodcumque solveris* etc., atqui etiam apostolis Matthaei XVIII dictum est: *Quaecitmque solveritis peccata... ;* uni Petro dictum *est: Tu es Petrus* etc., atqui otiam apostolis dictum est quod sint fundamentum: *Aedificati super fundamentum apostolorum...* ŭni Petro dicitur dictum: *Pasce oves* etc., atqui caeteris etiam apostolis dictum est: *Sicut misit me Pater, et ego mitto vos; euntes docete....* Igitur concludit em<®-dator, ut bene omnia cohaereant et difficultas omnis ovancftcat, necessarium est ut exponatur clare in qua relatione (notate, hacc est difficultas) sint ad invicem hae Christi promissiones ad Petrum et ad apostolos; id quod consequi nequit nisi de apostolato simul et do primatu etiam pertractetur. En tota emendatoris act oratoris rati inolio, cuius robur fuisse a me imminutum nullus certe audebit asserere. Idcirco ipse proponit formulam, quae incipit: *Quamvis* etc., in qua scilicet fit mentio tum de textu *fundamentum apostolorum*, tum de aliis.

Verum, eminentissimi et reverendissimi patres, ista nonnisi speciem habent difficultatis, quam inde a suo tempore in nihilum redegit Innocent.us IU epistola, quae incipit *Apostolicae sedis,* ad patriarcham Constantinopolitonum, ubi expendens illa verba: Tu *es Petrus* etc., inquit: „Pelro dictum est sine aliis ot non aliis sino Petro, ut intelligatur sic ei attributa potestas huiusmodi, ut aliis sino ipso esso non possit, ipsi sine aliis esse possit ex privilegio sibi celiato et ex concessa sibi plenitudine potestatis l.“ Itaque ex laudatis verbis quaedam dicta sunt Petro sino aliis apostolis, quaedam dicta sunt apostolis sed non sine Petro. Quaenam sunt haec? Tria celeberrima illa testimonia: *Tu es Petrus... Confirma fratres... Pasce ores et agnos,* praecipua illa continent quao dicta sunt Petro sine apostolis, sed in praesentia apostolorum. Quae vero emendator proponit scilicet: *Quaecumque alligaveritis.... Euntes docete etc.,* respiciunt ea, quae dicta sunt apostolis at non sine Petro. In quanam ergo relatione sunt inter se? Hoc est quod quaerit emendator. Relatio patet ex contextu.

Siquidem quod in primo textu: *Tu es Petrus* etc., Ictus Christus Dominus noster respiciat unum Petrum, et ex textu est evidens, et orator ad litteram concedit; apostolos enim omnes praesentes Christus alloquitur dicens: *Quem me dicunt homines;* et omnes respondent: Jfii *Eliam, alii loonncm Baptistam, alii Hicrcmiam.* Tunc Christus iterat: Fos *autem quem me esse dicitisf* Caeteris apostolis silentibus Petrus respondet: *Tu es Christus filius Dei vivi.* Tuno Christus statim : *Beatus es Simon Bar-lona, quia non caro et sanguis revelavit tibi, sed Pater meus qui in caelis est;* sed tunc pergit: *Et ego dico tibi, quia tu es Petrus* (Coplins scilicet, qui hanc confessionem fecisti), *et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam, ct portae inferi non praevalebunt adversus eam. Et tibi ebibo claves regni caelorum.* Qua<»o, quibusnam clarioribus verbis poterat Christus determinare personam Petri ? Illum appellat nomine nativitatis *Sinum,* nomine paternitatis *Bar-Iona,* filius loannis, subiungit cognomen quo ipse eum cognominaverat Tu *es Petrus,* et assignat rationem eius quod dicturus est *Paler revelavit tibi,* et pollicetur se daturum ipsi Petro *ego dabo libi.* Quaenam ergo est relatio in hoc casu inter Christum inter Petrum et apostolos praesentes? Nulla alia litteraliter potest esse prima fronte nisi illa, quae intercedit inter Christum donantem, Petrum donotorium et apostolos testes donationis. Dixi prima fronte od litteram, sed quoad rem, ut ipse emendatoris distinctione utar, quoad rem ipsam illa relatio est inter tres, quao naturalis est, inter supremum Christum et subordinaium Petrum, et inter superiorem Petrum et subordinates apostolos.

Equidem in verbis donationis Christi apostoli non nominantur nisi in obliquo et implicite; nomine ecclesiae aedificandae et regni caelorum adunandi, praecipue veniunt apostoli. Cum ergo eccleeia aedificanda sit super petram fundamentalem Petrum, sequitur quod relatio inter Petrum et apostolos in hoc textu sit relatio inter fundamentum et aedificium. Fundamcn-

I Hebr. XII, 22-23.

» **Cí Migue Patr. Ut- tora. OCXIV. P« 7S0. Texta· kte est: .Qxod ai oasibos etiam apoatoh· dmul dxrtan es«u repeno,** boo **umea alii· ii« ŋ aed ipd une aHto attributam esae regacaces ligandi «t Mlvndi a Dotatae faealtatom. at quod ran otii aine ipeo. ŋp «Ue äli p-xuet ex privilegi» tibi celiato a Domino et renetta pienilodi·e p<.treUtia“**

tum sustinet aedilicium, non sustinetur, regit et non regitur; uno verbo a fundamento aedificium absolute pendet, non viceversa. Ergo relatio apostolorum ad Petrum quantum ad rem ipsam est relatio abeolutao dependentiae.

Idem dicendum de secundo testimonio Lucae XXII: *Ecce satanas expetivit vos... confirma fratres tuos.* Apostolis praesentibus Christus praedicit maximam tentationem satanae contra ipsos, tum subdit: *Ego autem rogavi pro te, ut non deficiat fides tua;* en charisma personale Petro. Et quaenam relatio ad apostolos? Subiungit: *Tu conversus confirma fratres tuos.* Ergo relatio Petri ad apostolos est relatio superioris od subordínalos, quippe absque contradictione quod minus œt a maiori confirmatur. Et in casu nostro est relatio magistri ad discipulos, est iterum dependentiae absolutae.

Nec alium sensum praebent verba tertii testimonii Ioannis XXI: *Pasce oves.* Praesentes erant omnes B apostoli ad littus maris. Christus expostulat α Petro triplex pignus amoris prae omnibus apostolis praesentibus, nemine excepto; et postea confert illi supremam potestatem promissam super omnes: *Paxe oves, pasce agnos.* Ergo relatio inter Petrum et apostolos cx hoc tertio testimonio est relatio inter pastorem et oves, hoc eet omnimoda subordinado. Quid clarius? Quid quaerit amplius emendator? Ergo dc. dicet aliquis, rt dictum est, omnimoda et plena potestas erit absque ulla limitatione in Petro? Utique, duplicem habet limitationem, activam unam, ut ita dicam, et alteram passivam.

Habet activam ex parte Christi donantis, qui ait: Ego Christus Deu dabo tibi; ego rogavi pro te; pasce oves meos. Itaque tantam potestatem habet Petrus, quantam illi dedit Christus Dominus, non in destructionem, «d in aedificationem corporis Christi, quod est ecclesia. Sed est alia limitatio passiva, ri ita loquia» est, ab ipeo Christo posila ex parte apostolorum. Christus enim ut sapiens architectus posuit Petrum fundamentalem petram, supra quam aedificaret ecclesiam. Sed ipse idem Christus designavit aedificatores, quibas Petrus ad aedificandam ecclesiam uteretur, hoc eet, apostolos ibi praoento. Petrus constitutus est magister in secundo textu od confirmandum alios; sed isti alii non debent esse nisi illi, quos ipse Christus dedit Petro fratres in apostolato: *Confirma fratres;* atque odeo sibiinet in fratres elegerat: *Vade ad fratres meos* L In tertio textu Petrus debet pascere agnos; sed isti agni non debent generari, nisi per illas oves, quas Christus ipso Petro pascendas adrignabat, quas acquisiverat ribi; undo illas vocat oves mees: Pore *oves meas.* Ergo suprema ct plena potias est in Petro, qui tamen non potrai, non debet exercere eam per alios eoadiutoree rooa, nisi per apostolos corumque successores.

Atque inde intelligitur, eminentissimi ac reverendiirimi patres, sapientisairaam esse oeconomiam Icsu Christi Domini nostri, quo, cum tradidisset plenam et supremam potestatem Petro sine aliis, ut loquitur Innocentius IIIJ, postea eandem confirmat aliis, sed non rinePetro. Apoetolatus ergo, c< in ipso episcopatus, immediate et iure divino at ex Christi institutione, non ad imponendum limitem, sed ad cooperandum supremae ac plenae potestati Petri in ciedificatiooem erekriae, quam Christus acquirivit sanguine suo. Atque id expresse confirmatur a testimoniis illis, quao «mandator opponit.

Christus equidem ud onines apostolos dicit: *Euntes docet?* Kc., dicit: *Qui non crediderit, condemnabitur:*

**ñ<ña.XX, 17.**

**« Ot. Cjiet** *"4Ù*

A quibus verbis ot Petrum ct caeteroe apostolos instituit pastores ct doctores super omnes gentes. Sod haec dicta narrantur Matthaei capite ultimo versiculo ultimo, et ut subiungit sanctus Marcus, post haec dicta: *illis videntibus elevatus est tn caelum.* Ergo antequam constitueret pastores et doctoras apostolos non sino Petro, iam dixerat: *Pasce oves, pasce agnas;* odcoquo antequam designaret pastoree et doctores, iam constituerat Petrum pastorem pastorum, doctorem doctorum, ut scilicet capite constituto non solum schismatis, sed et erroris tolleretur occasio.

Eamdem argumentationem suppeditat aliud Matthaei: *Quotcumque solveritis, erunt soluta.* Iam antea dixerat Petro: *Quodcumque solveris etc.,* ad quao nccv&ario verba illa sunt referenda ut posint intelligi. Atque hic rogo vos, eminentissimi ac reverendissimi patres, ut magis magisquo benevolentiam vestram indulgeatis, si in re tanti momenti, in qua cardo praecipuo vertitur difficultatis, diutius aliquantulum attentionem vestram distineo.

lesos Christus Dominus noster in celebri illo testimonio Matthaei XVI duplici metaphora utitur, petrae scilicet fundamentalis et clavium: *Tu es Petrus,* ct: *Tibi dabo claves.* Utrique metaphorae occasionem dabat ipeo Simon loannis; primae metaphorae de petra propter cognomen suum Petrus, secundae vero metaphorae clavium propter suam confessionem, dioeni: *Tu es Christus.* Attendite patres. Equidem quaenam est etymologia nominis Christi? Audiatur Lactantius: ..Christus non proprium nomen est, sed nuncupatio potestatis et regni; rie enim Iudaei reges suos appellabant. Siquidem ricut nunc, inquit Lactantius, Romanis indumentum purpurae insigne est regiae dignitatis assumptae, rie ludaeis unctio sacra nomen ac potestatem habet regiam. Verum quoniam Graeci, prosequitur Lactantius, χριεσθαι dicebant ungi, ob hanc rationem nos eum Christum nuncupamus[1]. Idipsum dixerat iam multo ante sanctus lúatinas.

Christus igitur idem eet ac rex; et reapse ei qui conceptus exhibetur frequentius in utriusque foederis Scriptura, eat certe titulus regis a propheta Balaam usque ad Donielem, et etiam in novo Testamento, in quo angelus ad Mariam a regia potestate exorditur: *Et regnabit in domo David in aeternum* Et loannes in Apocalypsi: *Rex regum ei Dominus dominantium* Petrus ergo dicens: *Tu es Christus Filius Dei vivi,* professus eat divinitatem non modo, sed regiam Christi potestatem; quare Christus respondet: Si ergo ego, Christus scilicet, rex sum, ego dabo tibi claves regni mei, et tu eris regni mei claviger, ionitor. Claves autem regiae potestatis erant insignia apud Hebraeos, quorum reges ferebant clavim super bonierum, unde celebre illud Isaiae: *Parvulus natus est nobis, et puer* D *datus est nobis, et fœtus est prmcipalus super humerum ęius* hoc «t, eunt claves in signum regiae potestatis.

Atque in eodem metaphora perbovcrans Christus subiungit: *Quodcumque solveris erit solutum.* Non enim haec est tertia metaphora, ut vulgo dicitur etiam apud graves commentatores, non eet haec tertia metaphora, qua usus est, quia locum non habuisset; est eadem metaphora, qune prosequitur. Nani apud Hebraeoe, ut bene norunt antiquitatis Hebraicae periti, claves non claudebant vel aperiebant seras portarum immittendo vel emittendo transversam ferri laminam,

1 *Divin.* **JrutüW. lib IV, η. 7 ≪ P. L. VI, 4M-S3, s. lastìn. *Apclo*^· Π. P*«' ediL Mxarin.**

**« Lac. I. B2.**

**» Apoc. XIX, 16.**

**• UIX. 6.**

ut apud noe, sed vel io nodom volvebant vel enodabant a aliquem funiculum, qui in porto interiori portarum in huno finom ct modum erat ooncinnalua. Undo eolvcrc funiculum idem orat ao aperire, innodare funiculum idem erat ao claudere. Verba Christi ergo idem eonant ao illa Isaías: *Dabo tibi clatxs David: aperies el nemo claudet, claudes ct nemo aperietl.*

Ago vero, et a verbis Christi apud Matthaeum capito XVI transeamus ad verba Christi apud Matthaeum capito XVIII, in quibus alloquitur Petrum cum caeteris apostolis. Christus ad omnee dicit: *Quaecumque solveritis, erunt soluta.* Iam vero haeo metaphora solutionis et ligaminis inusitata orat Christo, qui alias semper dicit: *Remittuntur tibi peccata ... Remitto libi peccata... Quorum remiseritis peccata.* Nullibi nisi in hisco duobus testimoniis adhibet metaphoram solvendi et ligandi. Non potuisset itaque haec metaphora ab apoetolia intelligi, nisi praeceeeis&et illa promissio: *Ttbi dabo claves,* ad Petrum. B Sine illa enim potuissent Petrus et apostoli respondero Christo: Quomodo solvemus sino clavibus? da prius claves ad solvendum. Attamen neque Petrus neque apostoli, alias semper difficiles ad intelligendum, aliquam difficultatem hic proponunt. Immo Petrus tamquam ad se dicta illa verba accipiens, statiiii requirit, quoties hac potestate solvendi potuiaeet uti erga fratrem suum, *usque septiesÎ* Et Christus: *Septuagies septies.* Nimirum intellexit Petrus se quidem habere claves ad solvendum in bonum ecclesiae ex promiœiono Christi, sed cum impossibile sit ut ipse personaliter per se ot immediate in toto orbe potestatem clavium adhiberet, ex institutione Christi inteltoxit nonnisi per oonfratres suos apostolos tamquam per ianitoree sibi subordínalos illa potestate uti debere. Apostoli ergo solvunt, sed ope clavium quae datae sunt Petro. Ergo haec duo testimonia opposita rensum litteralem non infirmant, sed magis magisquo 0 confirmant omnimodam et Absolutam dependentiam apostolorum a Petro.

Restât et tertium testimonium, super quo emendatio etiam innititur et de quo tantopere gloriari audivimus bori ex ambone illustrissimum et reverendissimum unum oratorem': *Aedificati super fundamentum apostolorum.* Et imprimis, quoniam reverendisd mus orator heri tantam nubem testium ex patribus citavit, ut hoc probaret de apostolis dictum, imprimis licitum sit quaerere cur omiserit explicationem sancti Anseimi. Sanctus Anselmos enim post alios ita ratiocinatur: „Ex Apostolo fundamentum aliud nemo potest ponere, nisi quod positum est, quod est Christus leeus. Quoniam haeo propositio est negativa, dicendum est quod numquam aliud fundamentum licitum est ponoro, ao proinde etiam fundamentum apostolorum est Christus lesus. Ipse enim est lapis angularis in fundamento fundatus; unda subiungit D Apostolus: ηδντο etc., cum ipse Christus sit lapis angularis." Hao posita explicatione sancti Anseimi et aliorum, iam videtis quod ipsi apostoli indigent, et quod Christus solummodo sit fundamentum etiam apoetolorum ; ao proinde ad rem non facit

Sed quoniam communior interpretatio illa est, ut fundamentum afficiat ipsos apostolos, prosequor, et quidem licitum ait scholastico distinguere. Igitur quod apostoli aint fundamentum, respondeo cum distinctione: aunt fundamentum in fide et praedicatione, *concedo;* sunt fundamentum in regimine ecclesiae, *nego.*

Certo Apoetolus nomen *fundamentum* hio accipit pro doctrina et praedicatione: semper Apoetolus cum agit de fundamento in sensu metaphorice intelligit praedicationem et doctrinam. Quare ad Romanos dicit eo non praedicasse in locis, in quibus lesus Christus praedicatus fuerat, do super alienurn fundamentum, hoc tat super alienam praedicationem, aedificaret. Ad Ephesios voro multo magis. Quinam enim sensus eet sensus Apostoli? Dixerat Apostolus, quod Ephesii orant hospites testamentorum, hoc est extemi a pactis Dei cum ludaeis; nunc autem dicit: *Estis cives sanctorum et domestici,* hoc est in domo Dei, ubi sunt patriarchae et prophetae, omnes fideles et angeli: *superaedificati super fundamentum apostolorum et prophetarum,* hoo est, ut explicat sanctus Ambrosius, super novum et vetus Testamentum: quod enim apostoli praedicant, prophetae futurum praedixerunt. Loquitur ergo apostolus de Ecclesia quoad substantiam fidei, in qua omnes fideles tum in statu, ut aiunt, naturae, tum in statu legis scriptae, tum in statu legis evangelicae sunt; ct idcirco dicit *superaedificati:* sicut Hebraei fuerunt superaedificati in prima domo, quae fuit ecclesia sub forma patriarchal!, ita et noe aedificamur super domum ecclesiae sub forma iudaici regiminis. Unde idem Apostolus ad Hebraeos inquit1: **J**c c w m/w *ad Sion montem et civitatem Dei viventis, ad ecclesiam primitivorum et multorum angelorum frequentiam.* Igitur ct apostoli sicut et prophetae eunt fundamentum quoad praedicationem fidei.

Atque hoo ipsum confirmat, non infirmat testimonium Apocalypeeoe: nam in Apocal}|>bi dicitur quidem, quod munis habet duodecim fundamenta: sed, eminentissimi ac reverendissimi patres, rogo ut consulamus ipsum textum. Ita incipit caput XXI: *Vidi cadum novum et terram novam. Primum euim aulum, et prima terra abiit, et mare iam non est.* Iam videtur, quod hio loanncs loquitur de tempore post diem iudicii, ac proindo subiungit: *Et ostendit mihi civitatem sanctam Jerusalem descendentem de caelo a Deo,* scilicet eet ecclesia triumphans in caelis, unde subiungit: *El templum tum ridi in ea, Dominus enim omnipotens templum illini est, et agnus. Et civitas sole non eget, neque luna, ut luceant* in *ea: nam claritas Dei illuminavit eam, et lucerna eius est agnut... Et portae eius non claudentur.* Igitur ex contextu evidens est, quod apostolus loquatur de ecclesia triumphanti in caelis, hoc est de caelesti Hierusalem, et ita eam describit: *Et habebat murum magnum et altum, habentem portas duodecim; el in portis angelos duodecim, et nomina inscripta, quae sunt nomina duodecim tribuum filiorum Israel. Et murus civitatis habens fundamenta duodecim, et in ipsis duodecim nomina duodecim apostolorum agni.*

Igitur apostoli sunt fundamentum muri civitatis Hierusalem, sicut patriarchae sunt portae civitatis Hierusalem, et angeli sunt custodes civitatis Hierusalem. Ista civitas ex apostolo Icanne constat tum ex fidelibus veteris Testamenti, qui crediderunt in Christum venturum, tum cx fidelibus novi Testamenti, qui crediderunt in Christum qui iam venit, tum etiam ex angelis, qui sunt *administratorii spiritus, omnes in ministerium musi propter cos, qui hoereditatem capient salutis* Unde sanctus Thomas dicit: Mysterium Incarnationis eet generale quoddam principium, ad quod respiciunt omnes ot angelorum et hominum actus. Quare ecclesia ista caelestis constat cx angelis ot fidelibus, ut (verba sunt sancti Augustini) fiat una virtus sub uno rege. Igitur videtis quod beic fundamentum apostolorum significat praedicationem et fidem. Et certe ai duodecim sunt fundamenta, et Petrus est etiam fundamentum, ecquis eet ianitor? et si sunt duodecim portae et sunt duodecim angeli.

« Ia XXII. 22.
' Allodi id reverendissimam epixopum Vannieusem.
› Hebr. XU, 22.
' Hebr. I, 14.

ergo Petrus amisit claves in hac civitate Hierusalem, de qua loquitur loannes. Absolute illa interpretatio vera est, quae concludit civitatem, de qua loquitur loannes, esse ecclesiam triumphantem in caelis. Iam vero, reverendissimi patres, numquid apostoli habent iurisdictionem in caelis, ubi ipse Christus eubiecit se Patri, ut ait Dominus unus in omnibus? Igitur, reverendissimi patres, concludamus quod τὸ *fundamentum* heic respicit tantum fidem et praedicationem ; et proinde sive hoc sive alio testimonio nihil potest probori, nisi quod fides ad nos venit per medium apostolorum: undo quod dictum est Petro sine illis, dictum est illis cum Petro, ut scilicet omnes sciant ecclesiam tese apostolieam.

Et haec est ultima observatio ad reverendissimum emendatorem, qui dicit : videtis quomodo ecclesia sit apostolica; quia nonnisi per apostolos potestatem clavium exercet Petrus, et institutio apoetolatus, quatenus est ordinarius, non dependet a voluntate Petri neo a voluntate papae, sed est divinae institutions. Cum igitur transacta fuerit etiam haec tertia forma externi regiminis ecclesiae, tunc demum ex tribas ecclesiae militantis formis surget una ecclesia, quao cum angelis erit ecclesia triumphans in caelis, ubi non adest templum, ubi lucerna eius est tantummodo Agnus, ubi et prophetae et apostoli et patriarchae laudant Dominum. Concludamus ergo quod nulla ratio sit, quare possit retineri ciusmodi emendatio. Siquidem haeo testimonia opposita non eunt limitationes verborum Christi, quae scilicet Christus dixit absolute ad Petrum. Haec quoad pnmam partem secundae emendationis.

At haec emendatio habet secundam partem: „Ροιτο versus finem capitis non satis apte dicitur: solum Petrum prao omnibus apostolis sive seorsum singulis etc. ‘ Itaque emendator in hac secunda parte vult dici *prae caeleris,* et hoc bene dictum est, unde haeo secunda pare acceptatur.

Venimus iam ad alias emendationes, quae ut plurimum eo tendunt, ut perficiant textum. Iam audistis, eminentissimi ao reverendissimi patres, eloquentissimum Pictaviensem relatorem primum l, qui dixit, schema nostrum non esso perfectum, sed perfectibilo ; idcirco quomeumque emendationem ad perficiendum accipimus hac tamen lege, quod observetur quod dixit Paulus’: *Omnia probate, quod bonum est tenete:* quod bonum, non quod melius: nam quod est melius uni, non est melius alteri.

Igitur emendatio tertia: Jd *unum namque Simonem* etc. acceptatur, sed cum aliquo modulo, scilicet cum emendator postulat, ut fiat mentio etiam cognominationis ad Simonem: *Tu es Petrus,* bene dicit; cum vero addit: *Et primum inter apostolos elegerat...* hoo superfluum eeL Nam alioquin deberemus proferre omnia argumenta, quibus praerogatira Petri splendet in evangelio. Itaque haec emendatio acceptori potest iuxta hunc modum: *Ad unum namque Simonem Filium lanae, cui dixerat: Tu vocaberis Cephas, post confessionem: Tu es Christus Filius Dei vici, locutus est Dominus dicens: Beatus es Simon Bar lona, quia caro et sanguis non revelavit tibi, ted Pater mais, qui in caelis est, et ego dico libi...* cum iis quae sequuntur in textu.

Quart: emendatio proponit, quod illae ῥropc tionre, do quibus sermo «t in contextu, non sint damnandae, sed damnatae. Verum sensus textus non ♦»t has propositione· non esse damnatae , sed quoniam rea[«e accumrior ret i»U locutio, pro ..damnandae dicatur *damnatae.* Ast *damnatae* etiam cet aliquid non magis rigoroeum, nam si sunt damnatae, qua nota sunt damnatae? Neque falsae dici poseunt, *falsa* enim est nota. At sunt quaedam, quao sunt hocreticao. Idcirco quoad modum acceptatur, modo ecilicot dicatur *pravae:* sententiae *pravae.*

Nunc breviter ad secundum caput, nam dixi duas priorvs emendationem aliquantulum negotium facessere. In prima emendatione reverendissimus pator docte et pio locutus est, ct cum magno zelo, ut ecilioet magis magisque coarctetur successio primatus in hac alma urbo Roma. Equidem Deputatio de fide non potuit non laudaro pium desiderium, sed quoniam agitur de constitutione dogmatica, in constitutione dogmatica non omnis pia sententia potest inseri: idcirco post maturam discussionem Deputatio do fido putat, quod iam sufficienter provisum sit etiam huic sententiae piae sic, et in quantum fieri poterat, tum in textu tum in canone correspondente; ac proinde, licet aegre, haec emendatio nequidem potest acceptari.

Secunda emendatio capitis secundi est quidem mira et extraordinaria: emendator enim do tribus queritur: Ie quod dictum sit generaliter ,,nulli dubium omnibus saeculis ñŏtum quid est saeculis notum? 2° quod Petrus sit caput apostolorum ; 3° quod Petrus sit fidei *columna.* Iam vero emendator dicit: Nulli dubium omnibus saeculis notum ! Quisnam scit, quae fuerunt dicta verba a Philippo in concilio Ephesino? Caeterum non omnia, quae allegantur in concilio, sunt dogmata fidei. Seri rogamus reverendissimum emendatorem, ut advertat quod reapse notissima postea non haec dicta fuerunt oratorio modo. Philippas enim nonnisi unam aut alteram phrasim praemisit, ut scilicet daret formalem causam, ob quam ipse nomine Romani pontificis et praesidebat et debebat confirmare concilium: atque haec maxima res atque nota, ac proinde debet retineri etiam in concilio Vaticano, cum retenta sint in primis conciliis et in usu scholarum. Attamen Petrus heic dicitur *caput apostolorum.* Minime. *Caput ecclesiae* est Petrus, non apostolorum : excusationem date et ne longius progrediar, quaeso; celeberrimum est illud Hieronymi: ‚Jnter duodecim unus eligitur, ut capite constituto schismatis tollatur occasio ₹ Petrus ergo, iuxta Hieronymum est caput duodecim apostolorum. Unde ergo haec tanta admiratio? Tertia admiratio oratoris ex alia phrasi „fidei ĕŏlumna oritur: Quis fidei columna? Petrus. Fortassis verum eet: sed non dicendum ; ecclesia est columna veritatis. Sed quaeso, quaenam confusio? allia eet columna *fidei,* alia est columna *veritatis;* ecclesia «I columna veritatis, et Petrus columna fidei: numquid in Scripturis hoc verbum *columna* significat ecclesiam tantummodo? Adsunt plure» locL Certe ad Galatas inquit Apostolus’: *lacobus, et Cephas et loannes qui videbantur esse columnae;* et in Apocalypsi, ut alia praeteream testimonia, dicitur’: *Foriam illum rolnmnam in templo Dei.* Ergo etiam de Petro dici potest quod sit columna. Caeterum quaestio tollitur α divo Augustino qui in sermone 28l de sanctis dixit: ..Solus Petrus inter apostolos meruit audire: *Tu es Petrus,* dignus certe qui aedificandis in domo Dei populis lapis ceset ad fundamentum, *columna* ad sustentandum". Ergo columna fidei Petrus dicitur ab Augustino, Igitur potest quiescere conscientia emendatoris, quod reapse

› VHe reUtloarm factae ab epiceyo PictsTteaei 'm cougregitlon tftMrali d. 10 mali 1870. lupra, col. X9-37.

’ ITUro. V. 21.

i Ad lorinUnora. ь.26 (Migne P.UXXIII. 247J.

• Cap. П, 9.

› Cap. III. ŋ

4 Immo ». Vide qnaz roperías ad diem 7 ini], coL 630 adsotavt

hoc verbum uullam novitatem inducit in schemate ac proindo potest textus remanere, cum non possit haeo omendatio occeptari.

Tertio emendatio respicit stylum: nam emendator dicit melius esse quod ponatur punctum. Sed hooc emendat iu curn respiciat stylum, vestrae votationi non submittitur. Etiam ultima emendatio: ..Manet ergo". Dicit emendator: *Manet igitur. Ergo* vel *igitur,* videbunt emendatores styli.

Remanet quarta emendatio, et haec quarta emendatio etiam laudabili corte zelo propoeita est, siquidem neocasum est od complementum eius capitis, ut afferatur testimonium omnium ecclesiarum, omnium octodecim saeculorum pro perpetuitate primatus. At isto emendator in sua emendatione inseruit oriam ius appellationis *tamquam ad unitatis principium et ad tesseram universalitatis oculi convertebantur, ludida vero Humanorum pontificum* ... ita ut haec emendatio prouti iiicct, sit materia tertii capitis, et proinde uti iucet non potest accipi, no fiat confusio. Igitur retinetur quoad substantiam, sed iuxta modum. Modus autem hic est: *Hac de causa ad Romanam ecclesiam propter potentiorem principalitatem necesse semper erat omnem convenire ecclesiam* (verba sunt sancti Irenaci), *ut in ea sede, a qua venerandae communionis iura in reliquas dimanant* (verba sunt concilii Aquileiensis, cui praeerat sanctus Ambrosius), *tamquam membra in capite consodata in unam corporis compagem coalescerent* (verba sunt Pii VI in brevi *Super soliditate).*

Et haec sunt, eminentissimi et reverendissimi patres, quae ex parte Deputation» vestrae de fido debebam vestro iudicio submittere. Si quae bene dicta sunt et oliservata, ipsa omnia Deo ct Deputation! tribuatis rogo. Si quid vero vel minus recto vel certe ieiunum dictum, paupertati ingenii mei parcaris; et interim laudetur lesus Christus.

Relationo autem expleta eminenrissimus primus praeses addidit:

,.Procedamus nunc od suffragia ferenda de emendationibus propositis, quas reverendus dominus subsecretarios singillotim praeleget, ut postea do singulis exquirantur suffragia. Monentur autem reverendissimi patres, quo melius ea res peragatur, ut singuli, quomdiu actus suffragia ferendi durat, locum sibi assignatum in aula concilii occupent, ao insuper, ut qui assensum vol dissensum suum sorgendo manifestaro voluerint, tamdiu stantes maneant, donoc satis constet do maiori vel minori suffragiorum numero. Itaquo nunc reverendus dominus subsecretarios incipiat proponere singulas emendationes."

Tuno subsecretanus perlegit primum ac proposuit emendationes in caput primum: suffragiorum autem exitus hic fuit, more solito duplici experimento comproboUis. Emendationem primam cunctis suffragiis roieoerunt omnes. Secundam quoad primam partem fere omnes reiecerunt, quoad alteram vero omnee cunctis suffragiis admiserunt. Tertiam (pre omnes admiserunt iuxta modum tamen a reverendissimo relatore nomine Deputation» propositum, ut nimirum diceretur: *Ad unum namque Simonem filium lemae cui dirrrat: Tu vocabcds Cephas, post confessionem: Tu es Christus Filius Dd dd, locutus est Dominus: Beatus* «r *Simon Bar lona, quia caro et sangids non reveladt tibí, sed Pater meus qui in caelis est. Et ego diro libi* etc- Quartam pariter admiserunt fere omnre, iuxta modum ab eodem relatore propositum, nimirum ut loco vocis „damnaUo ct fulsao" poneretur vox *pravae.*

Prn¡xxil(ie qu<M|ue sunt emendat iones in ercundum caput, casque subsecretarios singillatim perlegit- Et primam *ac* secundam fere omnes rciocerunL Tertia non fuit proposita, quia respiciebat tantummodo stylum. Quartam admiserunt fere omnes, iuxta modum nomino Deputotionis propositum, ut nimirum post ultimam periodum, seu verbum ‚jeliquit" inserantur sequentia: *Hac de causa ed Romanam ecclesiam propter potentierem principalitatem nccesse temper erat omnem convenire ecclesiam* (Irem adv. haeres. 1. ILI 0.3), *ut mea sede, a qua venerandae communionis iura in reliquas dimanant, tamquam membra tn capite consociata in unam corporis compagem coalescerent* (Pius VI breve *Super soliditate}.* Quinta quoad primam partem proposita non fuit, quia respiciebat tantummodo stylum, quoad alteram voro cunctis suffragiis reiecta fuit

Absoluto actu ferendi suffragia, eminentissimi» primus praeses initium discussionis quarti capitia indixit hisco verbis:

„Iαπι accedamus ad specialem discussionem quarti capitis schematis propositi, do quo multi patres veniam loquendi petierunt, quorum nomina reverendus dominus sufasceretarius ex ambone recitabit."

Qui ambonem ascendens haec habuit:

„Nomina reverendissimorum patrum qui veniam do capito quarto schematis constitutionis dogmaticae de ecclesia Christi loquendi petierunt: eminentissimi et reverendissimi domini Caesarius cardinalis Mathieu archiepiscopus Bisuntinus, loo. Othmarus cardinalis Raoscber archiepiscopus Vindobonensis, loannes cardinalis Pitra, Philippus Maria cardinalis Guidi orchiepiscopus Bononiensis, Henricus Maria cardinalis de Bonnecboee archiepiscopus Rotbomagensis, Paulus cardinalis Cullen archiepiscopus Dublincnsis; et reverendissimi domini Paulus Ballerini jatriarcha Alexandrinus ritus latini, losephus Valerga patriarcha Hierosolymitanus ritus latini, loannes Mac Hale archiepiscopus Tuamensis, loeephus Sadoc Alemany archiepiscopus Sancti Francisci, Franciscos Apuzzo archiepiscopus Surrentinus, Vincentius Spaccapietre archiepiscopus Smymensis, Georgius Errington archiepiscopus Trapezuntinus, Salvator Nobili Vitellcechi archiepiscopus episcopus Auximanus et Cingulanas, Thomas Connolly archiepiscopus Halifaxiensis, Carolus de La Tour d'Auvergne archiepiscopus Bituricensis, Benvenuti» Monzon y Martins archiepisoopue Granatensis, loannes Franciscos Landriot archiepv scopus Rbemensis, Anastasius Rodrigo Yusto archiepiscopus Burgenris. Ioanne» Lynch archiepweopus Toronrinus, Ioannce Losanna episcopus Bugellensia, Franciscos Lacroix episcopus Baionensis, Richardus Whelan episcopus Wheelingensis, Goillielmus UUathorno episcopus Birminghamiensis, Bortliolomaeus Legat episcopus Tergestinus. Felix Canrimorri episcopus Parmensis, Guillelmus Keano episcopus Cloyncnsw» GuilleImus de Kettclcr episcopus Moguntinus. Petrus Lacarrière episcopus olim Guadalupcnsis, Bartholomneus đ Avanzo episcopus Galvensis et Tlicanensis, Iesualdus Vitali episcopus Ferentinas, lacobus Ginoulhiac episcopus Gratianopolitonus, loeephus Caixal *y* Estrade episcopus ürgellensi?, Tbaddaeus Amat episcopus Montereyensis ct Angelorum. David Moriarty episcopus Kemensis, Renatas Sergent episcopus Corisopitensis, Dominicus Zelo episcopos Aversanus, Petrus Rota episcopus Guastallcnsis, Conradus Martin episcopus Ꝑaderborocnsii Petrus Mana Ferre episcopus Caealmsis. Amandus Maupoint episcopus Sancti Dionysii Reunion». Ɓoniordinu Conde y Corral epboopw Zamorcnsis. Augtntinus V.:ro· episcopus Sancti Augustini, Michael Paya i R>ro ĕpwcnpu (’ŏmiten luociiim Llmh ĕpiarvpQ Sal·

monticenris, Carolas Colet episcopus Lucionensis, Hcnricus Maret episcopus Surensis, Augustinus David episcopus Briocensis, Nicolaus Adames episcopus Halicarnassensis, loecph Papp-Szilágyi episcopus MagnoVaradinensis ritus rumeni, Carolus loannee Greith episcopus Sangallenris, Thomas Nulty episcopus Midensi·, loanncs loeephus Faict episcopus Brugenris, Gaspar Mermillod episcopus Hebronensis, Michael Fogarasy episcopus Transsilvaniensis, Gaillelmus Meignan episcopus Calalaunensis, Steplianas Aemilius Ramadic episcopus Elnenris, Hyacinthus Maria Martinet episcopus Sancti Christophori de Havana, loeephus Franciscos Moreira episcopus Ayocuquensis, Joseph Aggarbati episcopus Senogallicnsis, Franciscos Zunnui-Cosuln episcopus üxellensis ct Teralbensis, Antonius Maria Fanis episcopus Potendnus et Marriccaris, Laurentius Gastaldi epiacopus Salutianim, Eugenius Galletti episcopos Alba-Pompeiensis, Antonius Colli episcopus Alexandrinus, Felix de Las I Casce episcopus Constantinianas et Hipponensia Cornelius Mac Cabo episcopus Ardagadenris, Raphael Corradi episcopus Balneoregiensis. Philippus Krementx episcopus Varmiensis, Ephraem Garrelon episcopus Ncmcsinas, Carolus Hefele episcopus Rottenburgenris, Carolus Aemilius Freppel episcopus Andegavenris, Vincentios Jandel magister generalis ordinis Praedicatorum.

Oratorum nominibus publicatis archiepiecopus ladrenris conquestus eet apud eminentissimos praesides, quod debito tempore veniam loquendi de capito IV petierit, et nihilominus eius nomen omissum fuerit. Praesides autem, cum audissent a secretario reapse debito tempore petitionem factam esæ, e¡usque nomen per errorem fuisse omissum, iusserunt inseri illud in locum, qui ei iuxta ordinem competeret, ot huiusmodi sive errorem sire insertionem ex ambone patribus annuntiari.

Post liare ad ambonem successive vocati sunt cardinalis Bisontinus et cardinalis Vindobonenria.

## ORATIO

*cminenlitsimi ac reverendissimi damini Caetani cardinalis Mathieu archiepiscopi Bisunlrnil.*

Eminentissimi praesides, eminentissimi ac rer.«-regndisrimi patre

In congregatione nostra generali die 31 maii habita reverendissimus patriarcha Hierosolymitanus gravissimam ecclesiae nostrae in persona, episcoporum tam antiquorum quam etiam recentiorum iniuriam irrogavit, dum eoe Monothelitie omnino assimilaverat, eadem damnationo vel percuMos vel feriendos. Animus mihi non est rem totam historice et theologice pertractare, pauca tantum advertenda habeo.

Io Reverendissimus patriarcha rem novam nobis non protulit, sed iam exagitatam et evolutam paucis abhinc hebdomadibus in ephemeridibus publicis, quarum contextum ipse sibi eubsumpsit, latino sermone vestivit, et fusius deduxit. Porro cum minus congruam videatur opus periodicorum foliorum hic afferre, sic et minus dotons ceret tale opus hic a me confutari.

1 Argumentum: .Card. Btaintinu ambeaem ascendit at yratatxretur contri ea, quae die 31 praecedentia ctai in con-ätiree ^cerali a patriarcha Hierosolymitano dicta fuerunt. Ccaparationem illam novam non e«e ait, et bundin eam publica fphráerifin retatine. Inandito auin cum de rebus fidei afferetur areom^nlatione a rimilibu procedura fatae. Nec eedulo attenta fatae enmectaria. quae inde derivarent, ran ex illa haereseo inenmiDxU6ae nece«fum fieret non paueoe epiarapoa ex ipeo eondlio «tirer· Imuriomm esee comparationem IBam Gallicanae •retata. évoque «ptaopb. quorum praeclara merita in apovtolkam eadem pluribui commendaviLa

2° Reverendissimus patriarcha in argumentatione sua & similibus procceait, quod est in materia fidei omnino inauditum ; cuncta enim in tali materia seorsum sunt accipienda et discutienda.

3° Reverendissimus patriarcha profecto non attendit ad proxima euaa sermocinationis consectaria; exinde enim sequeretur, quod illa haeresces insimulatio moraliter nos e concilio expelleret, nec alia responsio esset reverendissimo patriarchae dando, nisi ut assurgentes ex hac aula discederemus ad valvas illius sententiam nostram expectantes. Nec reverendissimus excusare se potest dicendo, quod res non personos incusaverit, nre oorum intentionem. In qualicumque enim accusatione persona accusata separari non potest a re, de qua accusatur: neo intentio umquam hacreseos labem abstersit, nisi agatur de personis valde indoctis nec communem rerum sensum habentibus.

Quamnam vero eoclcsnun ita incusavit reverendissimus? Eam profecto, quao sanctae matris ecclesiae Romanae primogenita habetur, ncc ullo umquam tempore destitit, quin maxima illi filialia euoe devotionis specimina dederit. Quosnam vero episcopos coram ocean:cmeo concilio ita profligavit? Illos profligant, quorum ex patriae nostrae historia scientiam, virtutes, merita didicimus, vel illoe quos iuvtnili nostra aetate novimus viros misericordiae, quorum pietates non defuerunt, quorum maturescentibus annis cooperatores et coadiutore^ fuimus, quorum fides nobis probata fuit non solum dictis sed et factis; qui in teterrima illa Galliarum perturbatione et persecutione labentis ultimi sacculi vitam obtulerunt, bona dimiserunt, exilium passi sunt, ut fidem suam Romanae ecclesiae illibatam renarent; qui, sorgente e ruinis ecclesia nostra, ipsi opitulati sunt; qui per quadraginta et amplios annos suis sumptibus suisque sudoribus ecclesias, seminaria, tot religiosa instituta instauraverunt, erexerunt, foverunt, quique, ingruente nova persecutione sub Napoleone I adversus Romanam sedem, tanti vin adeoquo potestatis iram minime reformidantes, sanctae sedi firmius adhaeserunt, quibusdam eorum hac de causa carcerem otiain experti».

Nec praeteritis ultimis annis Gallia a cultu suo erga sanctam sedem rece»iL Romam e manibus impiorum fuso proprio filiorum suorum sanguine eripuit, non ribi suisque, sed urbis monumentis parcens summum pontificem e Caietano exilio ovans reduxit, diuturna praesentia servavit, et rodeante periculo, misas iterum copiis ipsum denuo servat. Quod ei istae Galliarum copiae in circuitu nostro non adessent, prorsus incertum utrum coadunari posset concilium istud Vaticanum. Unde genti nostrae illiusque episcopis fidenter et inconfusus ea applicare poœum, quae de martyribus dicta eunt: Eos testee ingenuos agnosco, qui pro testimonio sanguinem suum elargiuntur; illos punter fideles et sanctae sedi absque erroris nota adhaerentes admitto, qui pro illa vitam, vires, substantiam suam profuderunt, profundunt, et ipsi constantissimam tutelam praestant.

Haec pro nobis sufficiunt: eseteri veritatem diiudicabunt.

## ORATIO

*eminentissimi ac reverendissimi domini losephi Othmari cardinalis Rauscher archiepiscopi Vindobonenñs* A

Eminentissimi praesides, eminentissimi oc reverendissimi patres.

Cum in schematis capite quarto absque explicn-

» Argumentum; .Card. Vindobcnrañ. In rnprsma Romani pontiflds potaUU dutfaguendxm eue pou»t&tem regimini et poUtUlem fanili In Khemxle fata duri concilia Con-

dono addita asseratur, in suprema iurisdictionis potestate, quam pontifex Romanus obtinet, supremam quoquo magisterii potestatem comprehendi; ante omnia animadverto, inter potestatem ecclesiam regendi sivo regiminis ot potestatem fidelea docendi sive magisterii distinguendum ceso. Ideo corpore mortis circumdati u Domino peregrinamur, ut digni officiamur promissionibus Christi: cis digni efficimur per gratiam Spiritus sancti, qui nobis sanctam dilectionem infundiL Diligere non possumus quod non noscimus, ct fidei deposito ecclesiae trudito Deus filiis adoptionis, quae credenda sunt docet.

Ipsius quoquo ecclesiae est mysteria Dei dispensaro et omnia, quao pietatis exercitia vitaeque Christianae integritatem attineant, ita ordinaro, ut quantum fieri possit, pietatis promovendae auxilia multiplicentur et scandalorum zizania eradicentur. Distinguendum igitur est inter ea, quao divinitus revolata sive instituta sunt, et ea quae od disciplinam sensu latisaimo sumptam pertinent: de his ecclesia leges proprie talea fert, de illis testimonium perhibet De dio, quo resurrectionis Domini festum a fidelibus cunctis celebrandum sit, patres Nicaeni legem tulerunt; de Christi divinitate testimonium praebuerunt dicentes: Ita credimus omnes, ita maiores nostri ab initio crediderunt

Erraret qui existimaret, obligationem iuri ecclesiam gubernandi respondentem ad animi sensus nullatenus referri, principaliter tamen et proxime externum obedientiae actum exigit Magisterii autem efficacitas tota ab actu interno assensionis pendet, qui duos habet gradus. Primus est certitudo moralis, qua in ipso salutis nostrae negotio contenti simus oportet, et cuius tanta est vis, ut sine ea populus christianus in via salutis dirigi nequeat Moralis certitudo ad absolutam adeo accedere potest ut eam in praxi suppleat: unde tot saeculorum experientia probatur, infallibilitatis doctrinam, qualem schema exhibet, non necessariam esse, ut sedis Romanae decretis obsequium parato animo praestetur. Secundus gradus assensionis internae magisterio divinitus instituto debitae est fides doctrinam a Deo revelatam esse, cuius ea eet natura, ut omnem dubitationem exalare iubeat. Ex eo, quod successor sancti Petri omnium christianonim doctor a Christo constitutus sit, necessario sequitur, eius de fide, moribusque decreta cum obedientia et fiducia magna excipienda esse. An vero de necessitate salutis sit ea sine ecclesiarum consensione quomodocumque manifestata ut Spiritus sancti eloquium suscipere, id eet, de quo agitur.

Schematis caput quartum duobus absolvitur articulis, quorum posterior cum priori per particulam „Hinc“ conncctitur: priori ergo continentur argumenta, quibus fidei dogma posteriori articulo enuntiatum stabilitur. Provocatur ad concilia tria occumenica, nimirum ConsUintinopolitanum IV, Lugdunense U et Florentinum. An iure, examinandum eet

Schema dicit: „Sequentee itaque imprimis generalium conciliorum, in quibus Oriens cum Occidente in fidei charitatisque unionem conveniebat, solemnes fidei professiones cum concilio quarto Constantinopolitono credimus: Prima salus est..." et sequentia. Hace autem verba non occurrunt in fidei professione, quam concilium hoc revera in sessione decima edidit, sed in formula satisfactionis, de qua Hadrianus II mandaverat, ut episcopi, qui Photio adhaeserant, ei subscriberent A synodo autem comprobata est in sessione prima, cui praeter legatee Romanos et monachos duce patriarchas orientales repraesentantes, duodecim tantum episcopi aderant: cum enim Photius per duodecim annos patriarchatum tenuisset ac in episcopos et clericos, qui ei refragarentur, crudeliter saevitum esset, plerique se ei eubiecerunt, multi quoque obierunt, aerumnis diem supremum accelerantibus.

Quae in satisfactionis formula primatum attinent, verbotenus fere desumpta sunt ex formulare Hormisdao et continent professionem: Io in sancta sede immaculatam esso semper catholicam reservatam religionem; 2° in ea integram et veram religionis christianae soliditatem esse. Primum anteacta respicit tempora, litem nempo arianam et maximo monophysiticam, utpote quae schisma Acacianum formidaris ope tollendum excitaverat Secundum ex primo deducitur; facile tamen largiendum est quod etiam ad tempora futura pertineat Catholico cuivis firmiter tenendum «t numquam futurum esse, ut cathedrae sancti Petri accidat quod de tot sedibus apostolicis actum esse dolemus; sed successores principis apostolorum fidem tuendi et fratres confirmandi munere usque ad finem mundi functuros esse. Haec patres Vaticani ad unum omnes confitentur, ita tamen ut non omnes credant inter tot pontifices nullum fuisse, qui apostolico huic maneri defuerit Fidem rectam non tutatus est fratresque non confirmavit Honorius ab ipsis eius successoribus anathemate inaugurationis die percussus; neque Stephanos III, qui decreto synodali constituit, ut a Constantino, quem tree episcopi cardinales consecraverant ordinati, reordinorentur; neque Sergius IU, qui a Formoso pontifice ordinatos et hos, quos ordinaverant non tantum synodali decreto sed etiam minis et poenis ad coordinationem subeundam compulit.

Praeterea ut formulare Hormisdae rite explicetur, ad ea, quae praecesserunt et subsecuta sunt, attendamus oportet. Gelasius I schismatis Acaciani tempare ea, quae sancta sedee a Graecis postularet, sequentibus verbis expressiti: „Nullus veraciter christianus ignoret uniuscuiusque synodi constitutum, quod universalis ecclesiae probavit assensus, non aliquam magis exequi sedem prae caeteris oportere quam primam, quao ot unamquamque synodum sua auctoritate confirmat et continuata moderatione custodit." Haec cum diceret, antecessorum suorum vestigia pressit et camdem de fidei regula sententiam etiam post formulare Hormisdae retentam esse, pontificum eloquia et rerum gestarum documenta abunde commonstrant.

Non multum post lis de tribus capitulis exorta est. In quanturn rea potestatem pontificiam spectat. tota vertitur in eo, num salva concilii Chaloodcncnsis in fidei rebus auctoritate ao proin salva catholica do Incarnationo fido capitula tria damnari possent Ipsa salva fide Chalcedonensi damnari poseo Vigilius decreto, quod *Indicaium* dici solet, constituit: red plurimae statini pstriarchatus Romani ecclesiae, maxime antistitas, in eum ut fidei proditorem insurrexerunt Earum expostulationibus orerat et constitutum edidit, quo prohibuit, ne tria capitula condemnarentur. Attamen concilium Constantinopolitanum decreti huius rationem non habuit, red tria capitula reprobant Vigilius ad sententiam in ludicato expositam rediit ot concilii acta confirmavit; ast omnis fero Occidens reclamavit. Ecclesiarum Africae 0c II-

**itan tinopoli Unam IV, Lugdanense II et Florentinam, cum nihil in eis decretum fuerit quoad pontificiam inerrantiam. Hanc doctrinam pluribus difficultatibus obnoxiam esse, qnibus solvendis imparem m declaravit Pericula non pauca ia eius definitione imminere. S. Antonini formulam se proponere, papam nimirum esse infallibilem, cum utitur consilio, et requirit adiatoriuxn universae «deriao. Quod si ndiarfortana nen placuerit, dici po-tfe fei/tvtonïtfwt. Caelerom sebexaati praul tacet se ossea Liri nullo modo posse.***

I Maori, Vili, M.

lyrici repugnantiam Justinianus I vi illata compressit; verum provinciae ecclesiasticae Mediolanensis et Aquilejensis, quao totam ferme Italiam superiorem tunc temporis complectebantur, nec non Tusciae antistites a sanctae sedis communione recesserunt Pontifias fidei puritatem maculavisse suspicabantur Galli et sanctus Golumbanus hibernus: idem ecclesia Hispaniae sentiebat. Licet enim a sedis apostolicae communione numquam recederet, per centum tamen et quinquaginta annos concilium Constantinopolitanum reiccit His autem temporibus ecclesiae H¡spalatisi praeerant sanctus Leander ct sanctus Isidoros ec-c!crise doctor et cum sancto Gregorio Magno amicitia iunctus, Toletanamque regebant sanctus Eugenius II, sanctus Ildephonsus et sanctus Julianus. His omnibus persuasum crat, patres Constantinopolitaños constitutionem fidem rectam labefactantem edidisse: igitur fieri posse iudicabant, ut pontifices constitutionem aliquam fidei perniciosam auctoritate sua confirmarent; immo id factum esse non dubitabant: unde evidens cet cos non credidisse, sancti Petri successores in fidei rebus diiudicandis ab omni errore immunes esse.

Haec do concilio oecumenico quinto, in sexto causa ita tractata «t, ut liquido constet, pairee non credidisse definitione α sancta sede promulgata episcopis libertatem adimi indagare, an definita cum traditione apostolica concordent. Quamvis Martinos I et Agatho synodis numero&is Romae habitis Monotheli-tarum errores condemnaverint, Agathoma tamen epistola in examen vocata, et nonnisi potquam constituet, patrum locos in ea citatos genuinos esse, ut verae fidei regula suscepta esL Cum igitur in concilio octavo de satisfactionis formula ageretur, formularia Hormisdae, ex quo desumpta est, sensus factorum eloquentia salis stabilitus erat, ita ut nemo, qui primatum «dis Romanae sincere agnosceret, eam de-i clinare poareL

Alterum concilium, quod ad pontificis summi inerrantium conprobandam adducitur, ret Lugdunense II; sebem; enim dicit: „Et cum Lugdunensi concilio secundo profitemur: Sanctam Romanam ecclesiam summum ct plenum etc. etc." Iam vero alia die commonstravi, symbolum, cuius verba afferuntur, a concilio Lugdunensi neque adoptatum neque comprobatum fuisse, et episcopos graecos ei non subseripaisse. Rei testes sunt ipsorum litterae in concilio praelectae, instructiones, quas Innocentius V et Nicolaus II nuntiis suis dederunt, et Nicolai epistola ad patriarcham ct antistites Graecorum : quapropter eridens est, symbolum ab imperatore «olo eusceptum et proinde unionis fundamentum non fuisse nec ewo potuisse.

Caeterum propositio, cuius ergo symbolum illud patribus lugduntnribus adscriben? oonantur, non ea est, quae inerrantia© pontificiae assertionem de te inferat Ita sonat1: „Et ricut (nempe pontifex Rotnarnus) prae cacteris tenetur fidei veritatem defendero, rio et si quae de fide subortao fuerint quaestiones, suo detent iudieio definiri, διορίζισ^αι." Verba allata, quin vis cis inferatur, ita explicari possunt, ut cum eis, de quibus inter catholicos controversia non habetur, optime consentiant. Verissimum est, quaestiones fidei absque summi pontificis iudieio dirimi non posse. Ut doctrina, in quam ec-desiae particulares in synodo vel extra eam consenserint, ceu a Deo revolata habenda sit. mncUo sedis approbatio accolat oportet, ot eius de fido moribusque dorata ab ecclesiis particularibus acceptata credendorum normam constituunt Porro admodum verisimile eet propoeitio-A nem, do cuius sensu agitur, ad indicia proprio talia potissimum referri. In iis pontifex Rotuanus causam dirimendam sub fidei regulam ecclesiae consensu stabilitam subeumit, ct cum iudex in ecclesia supremus sit, sententiae ab œ latae obedieudum eet. Huno esse sensum decretorum, quao a conciliis provincialibus do quaestionibus fidei ultimis annis edita sunt, inter plerosquo prorineiarum illarum antistites constat

At vero in symbolo a Michaole imperatore acceptato do fidei quaestionibus legitur: „Suo (nempe pontificis Romani) debent iudieio definiri". Inviant igitur nonnulli et confidenter asserunt, definiendi vocem de se semper involvere iudicium irrefragabile et irreformabile. His respondendum est, quod ecclesiasticum loquendi usum hoc saltem in capito ignorent Icannes XXII rescidit, quao Nicolaus IV' de paupertate dominium omnimodo excludente ut a Christo commendata decreverat: quo factum est, ut magna fratrum Minorum pars eum haereticum manifestum esso clamaret : Pontificibus enim fas non es&o abrogaro, quao a praedecessoribus eorum per elavem scientiae in fide moribusque reme] definita sint. Ioannes XXII negavit Nicolai constitutionem irrefragabilem esse, non autem inficiatus est per eam aliquid definitum fuisse: etenim de ea suisque et aliorum pontificum super paupertate decretis agens vocabula *definitio, definire* frequenter adbibet exempli gratia: „Cum constitutio nostra contra definitiones praedecessorum nostrorum, eicut asserunt, definierit, Christum et apostoli» etc. ℓtc. Falsam itaque est concilii Lugdunensis tempore vocem definiendi de se semper involvisse iudicium irreformabile et irrefragabile. Nicolaus IV autem etiam a Bellarmino definisse dicitur: habetur in libro de Romano pontifice: „Nicolaus IV qui in capite *Exiit* definit, Christum verbo et exemplo docuisse perfectam paupertatem." Minime tamen admisit constitutionem a Ioanno XXII abrogatam irrefragabilem fuisse. An Bellarminus tam indoctus erat, ut ecclesiasticum loquendi usum ignoraret?

Tertium concilium universale, cuius decretis schematis auctores inerrantiam summorum pontificum probari censent, Florentinum est. Sed in definitione fidei, quae unionis cum Graecis inita© fundamentum erat, primatus quidem claris exponitur verbis, nihil autem continetur, quod sobrius interpres ad infallibilitatis doctrinam stabiliendam adhibere possit. Do potestate magisterii statuitur, summum pontificem Christianorum omnium doctorem existera: quis autem inter catholicos umquam dubitavit, sanctae sedis praecipue osse veritati revelatae testimonium perhibere? immo omnes credunt, ateque ea fieri non posso, ut doctrina quaedam fido certa reddatur; magna haec est praerogativa, qua magisterii apostolici auctontas egregie commendatur. Praeterea definitio florentina summis pontificibus plenam attribuit potestatem universalem ecclesiam regendi ac gubernandi. Plena revera est, quoniam ad res ecclesiasticas, quae sua ex natura mutationi subsunt, cunctas extenditur. Finis autem, in quem ecclesiae capiti data est, ratio potestatis huius exercitio limit® figit. lurisperiti supremae potatati civili ius dominii eminentis adseribunt, vi cuius de civium proprietate legitime disponat, si reipublicae salus id exigat: haec autem societatis civilis rectoribus non attribuuntur ut privatum dominii ius labefactetur, sed ut conservetur; nam simul cum republica in discrimen adducitur. Simili modo sancta sedes potestatem habet do omnibus, quao in ecclesia humanan sunt institutionis urgento necessitate disponendi, non ut legitimo instituta evertantur, sed ut cum iuribus in eia fund:Uis et obligationibus inde dimanantibus, quam optime fieri possit, conserventur.

I Hauti XXIV. 71 D et 1Mb.

Attamen dofinitio florentina pontifici etiam summam potestatem ecclesiam universalem pascendi adiudicat; pascitur autem, cum veritatem edocetur et suprema eam edocendi potestas sua ex natura infallibilis cet. Ita argumentantes obliviscuntur, tropicam Lancee dictionem ex litteris sacris desumptam cese: undo eam inlcq>rotanti contextus, in quo occurrit, sollicito atteudendus est; ad sanctos quoque patres, traditionis apostolica© testes, recurrat oportet. Quaenam Dominus, cum servi adhuc formam indutus inter homines ambularet, sancto Petro, quaenam cunctis apostolis promiserat, apud Matthaeum capito XVI et XVill habentur. Morto devicta fecit cis sicut praedixerat. Ipsa resurrectionis die apostolis universis ait: *Sicut mûrit me Pater, ego mitto* vos. *Accipite Spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur cis, si retinueritis, retenta sunt.* Ad mare vero Tiberiadis Petro dixit: *Pasce agnos, pasce oves meas.* De tropo agitur, cuius antiquissimus usus esL Iam B Homerus reges et regulos, quos in Iliade producit, pastores populorum (ποιμένα τών λαών) frequenter adpellat. Evidenter Dominus tropica pascendi designatione totam potestatem Petro ut ecclesiae rectori traditam amplectitur. Quamvis autem sancti patres non negent, potestatem istam Petro eminentiori, quam caeteris apostolis, modo collatam ease, cam tamen cunctis apostolis et successoribus eorum tributam esse affirmant. Tria sufficiant testimonia.

Cyprianus in libro *de unitate ecclesiae* scribit1: „Pastoree sunt omnes et grex unus ostenditur, qui ab apostolis omnibus unanimi consensione pascatur, ut ecclesia Christi una monstretur." Sanctus Augustinus in libro *contra adversarios legis* asserit: „Cum ei (Petro) dicitur: *Amas meî Pasce oves meas,* ad omnee dicitur." Sanctus Basilios in *monasticis institutionibus* „*Petre,* inquit, *amas me plus hisî Pasce oves meas.* Et omnibus deinceps pastoribus et magistris C eamdem tribuit potestatem, cuius quidem rei signum eet, quod omnes similiter ligent et solvant." Cum omnis similitudo claudicet, in probationibus ex locutionibus tropicis deductis summa cautione opus eet: si enim hac in re theologis genio suo indulgere liceret, nescio, quidnam ab arguto disputatore demonstrari non posset

Accedit, quod Graecorum de inerrantiae doctrina sententia in concilii Florentini actis clare expressa sit Doctis enim omnibus nota est oratio Beæarionis eruditionis laude inter suos eminentis et ad dignitatem cardinalitiam poetmodum elevati. Neque Graeci permoveri potuerunt, ut agnoscerent papam potestatem habuisse symbolo *Filioque* addendi. Cactorum ex actis constat, futurum fuisse ut infecta re abirent, nisi declarationi de primatus iuribus adiecta essent verba χαθ·᾽ ον τρόπον ct sequentia. Cum Graeci linguae latinao ignari essent, per se patet, eoe definitioni iuxta D sensum verbis graecis expressum adhaesisse ct facultatem sibi reservasse plenitudinem potestatis pontificiae secundum conciliorum oecumenicorum gesta et canonum tenorem explicandi.

Ex allatis manifestum mihi videtur, concilia Constantinopolitanum IV, Lugdunense II et Florentinum nihil decrevisse, quod inerrantiae pontificiae professionem contineret. Igitur non iudicare non possum labile esso fundamentum, cui tanti ponderis doctrina superstruitur. Praeterea definitioni, quam articulus secundus exhibet, graves obstant difficultates, quibus solvendis equidem impar sum: sapientiorem, qui suppetiw mihi ferret, expecCavi, sed hucusque non invent Neque do me solo agitur. Pro doctrinae definiendae natura obiectioncs cx documentis historiae, eloquiis patrum et notoriis ecclesiae gestis deductae non quasi ad rem haud pertinentes declinari possunt, sed solide potius refutari debent Sophismatibus uti vel eas entires regulas, quas ipsa ratio dictat, negligere sanctam fidei causam agentibus me quidem iudioe indignum esL In multis autem regionibus id prudentiae quoque repugnaret, quoniam statim insurgerent, qui artificia adhibita detegerent, calumniasque et irrisiones superadderent

Quamdiu obiectionea sat graves absque insta solutione manent, infallibilitatis pontificiae definitione non tantum religionis osoribus nova tribuerentur arma, sed etiam timendum foret, ne viris probis et Christianis offensionis lapis esset, ita ut in dubitationem de ipsius ecclesiae catholicae infallibilitate adducerentur; timendum foret, no in iis praesertim regionibus, quae civilitatis modernae sedes esse gloriantur, eorum, qui ad religionem indifferenter se habent, numerus magna incrementa caperet atque audacia et potentia cresceret factionis, quae publicis abutitur institutionibus ad fidem, spem et charitatem in populi animis enervandam. Haec animarum pericula potissimum effecerunt, ut pro viribus dissuaderem, ne ad definitionem procederetur antequam ree diligentissimo examini subiecta esset.

leena Christus apostolis exemplum proposuit pastone, qui nonaginta novem oves in deserto relinquit et vadit quaerere eam, quae erraverat: unde pericula tot animabas Christi sanguino redemptis imminentia parvi pendere non audeo. Dicatur igitur cum sancto Antonino: *Successor sancti Petri utens consilio et requirens adiutorium universalis ecclesiae errare non potest.* Si vox *adiutorium* displiceat, ponatur *testimonium,* vel alia seligatur formula, quae tamen sine ambiguitate exprimat consensum ecclesiarum praecedentem, concomitantem vel subsequentem necessarium ease, non ad hoc officiendum ut pontificiis do fide moribusque definitionibus reverentia et obedientia exhibeatur, nam quod ad hoc oertitudo moralis et obligaCionee ex ea derivatae plurimum valent, experientia longa edocuit, sed ut de necessitate salutis sit, eas tamquam doctrinam a Deo revelatam suscipere.

Definitioni autem in schemate propositae, cum tot difficultates explicationem poscentes mihi obversentur, assentire nequeo: nam sanctus Paulus dicit1: *Omne, quod non est ex fide, peccatum est.*

Hic autem interrupta disceptatio est, et emmentissimus primus praeses dimittens patres ait:

„Proxima congregatio generalis habebitur sabbato huius hebdomadae, in qua continuabitur discussio quarti capitis."

## 37.

## Congregatio generalis septuagesima tertia

1870 iunii 18.

Die sabbati 18 iunii 1870 hora octava cum dimidio onto meridiem, in conciliari aula Vaticanae patrxarchalis basilicae, generalis [illegible] patrum congregatio habita «t; cui interfuerunt quingenti octoginta e< duo patres, nempe 39 cardinal 7 patriarchae, 9 primates, 87 archiepisropî, 99 episcopi, 4 abbates nullius dioecesis, 15 abbates generale «ira praesides congregationuni ordinum nwnastiocrum usum mitrae habentes, 22 generale? ct ficarii geoeralre; quorum omnium nomina, quae j«or asignaturas

1 Lib. de nuit eed. IV ¿=> P.L. IV, 500 a.

3 Immo libro *tie apone cAritiiano,* cap. 80, ipnd Migue P. L. XL. ace.

> Migue P.O. XXXL 1410 λ.

Γ Rom. XIV. η.

locorum accurato de lipta fuerunt, «nhibet indiculus patrum septuagtrinm tertiae congregationis generalia, qui inter acta concilii asservatur.

Reverendus pater dominus Philippus Gallo archiepiscopus Palracensis missam lectam celebrant Qua absoluta, et recitata oratione *Adsumus Domine* etc., eminentissimus primus praeses dixit:

..Reverendissimi patres, prowquemur hodie specialem discussionem quarti capitis schematis primae constitutionis do ecclesia; do quo plures adhuc potree veniam loquendi petierunt, quorum nomina reverendus dominus subsecretarios ex ambone publicabit :

Tunc ambonem subsecretarios ascendens tabellam perlegit, in qua inscripti erant reverendissimi patres, eminentísimas dominus Fridericas cardinalis Schwarlenberg archiepiscopus Pragensis, loannee Simor orchiepiscopus Strigoniensis et primas Hangariae, Franciscos Blanchet archiepiscopus Oregonopolitanus, Marianus Ricciardi archiepiscopus Rheginensis, Alexander Franchi archiepiscopus Thessalonicensis, loachim Lamberti archiepiscopus Florentinus, Franciscos Pedicini archiepiscopus Barensis, Georgias Darboy archiepiscopus Parisiensis, Thomas Ghilardi episcopus Montis Regalis, Franciscos Gandoifi episcopus Cornetanus et Ontumcellenris, Felix Dupanloup episcopus Aurelianensis, loannee Ranolder episcopus Veeprimiensis, Petrus Dreux Brere episcopus Molinensis, Franciscos Roullet de la Boudlerie episcopus Carcaasonensis, Joseph Formisano episcopos Nolanus, Gudlelmus CHfford episcopus Cliftoniemis, Petrus Sola episcopus Niciensis, Ludovici» Delalle episcopus Ruthenensis, Michael MBella episcopus Aprutinua. Antonius Peitler episcopus Vacienais, Patritius Dorrian episcopus Dunenris et Connorenris, Ioannes Baptista Onnaechea episcopus de Tulancingo, Nicolaus Dabert episcopus Petrocoricensis, Carolus Place episcopus Massiliensis, Franciscos Failli episcopus Groseetanus, Henricus Biodi episcopus Pistoriensis et Pratensis, Leo Mencio episcopus Aocaloncnsis. loannee Baptista Callot episcopus Oranenjis, Salvator Magnasco episcopus Bolinensis, Albertus Passeri abbas generalis canonicorum regularium Lateranensium, Germanm Gai abbas generalis congregationis. Vallis-Umbrosae, Angelus Savini vicarias generalis ordinis Carmelitanim veteris observantiae.

Oratorum nominibus publicatis, ad ambonem successivo vocati sunt cardinalis Pitra, cuius sermonem scripto traditum perlegit episcopus Bellicensis, cardinalis Bononiensis, cardinalis Rolhomagenris et cardinalis Dublinensis.

## ORATIO

*eminentissimi ac reverendissimi domini Ioannis cardinalis Pitral.*

Eminentissimi praesides, eminentissimi oc reverendissimi patire.

Verba quao ex ore meo audituri retis, sunt eminentifrimi et doctissimi cardinalis Pitra. Sed ea profe-

1 **Argcsentum: ..Cardinali* Pitra emendatione* properait q nae legnaior «ab Demeri* 2 e et IA Erolrrn* antem et explican* fa qnae pr&pofuit onninni eedetianun traditionem per ▪ tirana capita attigit. Traditioni etiam liturgiam addidit praeμ τ Iχ β gnetam, adaoUa* liturgiam praecipuum ecclesiasticae traditioni* organRm et instrumentum cue. Hymacgrapho· quoque protulit 1· incognito· aeu innominato·, qui Petram celebrant non tantam apoatolum vita· ipalio eeptum. »ed cederá· pontideea. magutrnm et praeconem in «mi romani* s ncceaaoribna immortalem. 2® cognito· ex omnibus eaeculia, immo byvnu* etiam •ehbmatieoram idem de Petro aentientea. Cc-oelnalt amplio· non ewe in cauta buiuamodl morandum, nec •Ui «ffngfo relinquendum.·**

rens non vaticinabor ut Balsam aegre et nolens; libentissime conclusionibus eminentiae suae assentior. Et iam íia proplicri*t verbis!* *(¿uam pulrltra tabcrn.waa laeob et tentoria tua Israel,* «aiuto definitionem do infallibilitate poni ificio, quao nuno videtur «se moeroris et tristitiae quibusdam ex nostris dilectissimis ot venerabilibus admodum fratribus, sed postea parutipsimum fructum afferet ipsis consolationis ot laetitiae; nuno videtur signum aliquod discrepationis et discordino inter fratres, sed in futurum ct in aeternum orit signum concordiae, pacis et fraterni amoris. Haec spes reposita eet in sinu moo'. (Vocet: bene, optime).

In hoo ultimo propositae constitutionis capite, quo vix aliud, inter Vaticani concilii decreta, argumento gravius, nobilius dignitate, nostrisquo temporibus aptius erit, omnia cum oporteat et diligentiori meditatione considerare, et «veriori enuntiare verborum ce sententiarum discrimine, spero foro ut nemini videar supervacuus, dum paucas dictionce sollicitandi potius quam mutandi causa, huc adeam, iterumque velim, quam nuper iam expertus sum, amplissimi vestn coetus praesentem ringularemque deprecari benevolentiam.

1. Ne autem longiori exordio vobis molestus sim, e vestigio me confero ad proposita: in quibus ante omnia placeret titulum inscribi *de supremo Romani pontifici magisterio,* ut ab ipeo limine, illud docentis pontificis privilegium per se stet nobilius, a primatu ita efflorescens, ut statim nihil supra in humani generis instituendi ratione quaeratur vel excogitetur. Inde prono alveo flueret, quasi ex tituli fonte, totum capitis initium : „In suprema autem apostolica© jurisdictionis potestate etc.", quibus verbis pauca duoerem inserenda, a versu sexto, in hunc modum . *Summam quoque et falli nesciam magisterii potestatem comprehendi, divinis praelucentibus eloquiis, sancta sede semper tenuit, ecclesiae usus comprobat, conciliorum acia contestantur, profitetur consensio patrum, et sacra publici cultus monumenta concelebrant.* Tum respectu ad haec verba: *divinis praelucentibus eloquiis,* placeret hic ex ordine et integra poni Matthaei, Lucae et Ioannis testimonia trial: *Tu es Petrus... Confirma fratres... Pasce oves* etc., quae, etiamsi superius et saepe recurrant, hio tamen potissimum requiruntur, ut, confirmante sacro concilio Vaticano, suam inde et certam de pontifice inerrante habeant interpretationem. Quorum mm quidem sententia ne unum etiam praetermitti potest, quin ambigatur, utrum necne haec sacra testimonia praetenti de re voleanL

Valere autem, iterum dicam, et sancta sedee tenet, et ecclesiae usus comprobat, et conciliorum acta contestantur, et profitetur consensio patrum, uti iam in hac aula, post sexcentos magistros, ostenderunt nobilissimi oratores, quibus ego totus a&entior, et quorum nolim ne unam quidem renovare argumentum. Testatur enim perpetua vox veterum omnium et novarum ecclesiarum, ut merito dictum sit, nullam esse in thesauro catholicae traditionis doctrinam, quae pluribus et maioribus muniatur testimoniis. Testatur felix quondam Italis, cuius nobiscum conveniunt commilitones episcopi, ex acie et pulvere ad Vaticanum concilium miei, ut olim ad Nicaenum martyres, qui palam faciant, cum praeclarissimo duce eminentissimo urbis vicario, quid sancta sedes semper tenuerit Testatur per suos quoque purpuratos vetus Hispania, magna parens doctorum et apostolico™m virorum, et fidelis illa filia Americano-Hispana, quae academiis licet gymnasiisque fortasse et libris destituta, constrictaque compedibus, stridorem catenarum comprimit, ut ^grerie dictum est, dum ore doctorum ot eloquentiswi-

› **Nua. mv, 5.**

' **Hmc verba, nt clara patet, rant episcopi Bellicensia.**

• **MaUh. IVI, 18, 19; Lue. XXII, 82; Ioan. XXI. 15.17.**

morum antistitum veteres patrum suorum hymnos ad À sanctum Petrum congeminat Testatur utriusque Belgii unanimitas, Mochliniam inter et Ultraiectum percusso foedere, ut post tria saecula maiores aliquando fuisse Hispanos, etiam posteri meminerint Testatur ovans poet captivitatem Hibernia, quae martyrum purpura purpuram merentissirno archipracsuli suo comparavit, ut fidei suae hic caset testis omni exceptione maior. Testatur multis conciliis Anglo-Saxonica gens catholica, quao o gremio Romanae ecclesiae novella proles, uti iam ad magna, sio ad maiora nata est. Testatur et conciliis et catochisrnis Germania apostolico, apostolicum imperium sancti Bonifacii, sancti Galli, sancti Emmcranni, sancti Adalbert!, sanctorum principimi Henrici, Wenceelai, Stephani, Leopoldi, Casimiri: quanta nobis testium nubes imposita, aucta fortasse in dies martyribus Polonico, qui certo moeetis episcopis et anxiis custodibus clamant, fidentes esse Deo, qui de tantis periculis eripuit et adhuc eripietI. Testatur Armenia Grcgorii Illuminatoris, quao hisce diebus inter turbinee et incendio, iubente egregio patriarcha, quem impavidum ferient ruinae, non solum sua, sed totius Orientis *de inarabili magisterio summi pontificis* documenta in medio posuit. Testatur demum et Gallia mea, cui certe nulla invidit praeconia eloquentissimus patriarcha Hierosolymitanus, sive ob nova illa facinora, quao feliciter depinxit eminentisrimus archiepiscopus Bisuntinus, sive ob vetera fidei encomia, quao docta quoque elegantia texuit illustrissimus episcopus Castrimaris; quos honoris et grati animi causa nomino, ut de fide Galliarum iunctis quae iungenda sunt, et amotis quae separanda, opportuni sermones fiant *mala aurea in argenteis lectis* Testantur denique ct veteres ct novae monasticae religiones, quae hisce quoque diebus Angelicam et Seraphicam nobis ostendunt turres, ex quibus *pendent mille dypei, omnis armatura fortium* f; quibus non omisere socioe se odiungere veterani e castris sancti Benedicti et sancti Basilii, ad quos nullus etiam nunc provocare mihi animus eet Satis erit ostendisse longam illam panegyrin, quao caelestia cum terrenis miscet, perinde ac modo vidimus, gestanto inter caelum et terram vicario Christi Christum, qui veritas eet, militantis et ovantis ecclesiae agmina consociari :* *Currus Dei decem millibus multiplex millia laetantium* ·, ac dicentium : Vera evangelii *testimonia iustificata in semetipsa* ...

Recte igitur in capite nostro, ex quo non recesai, scribetur3: *Divinis praelucentibus eloquiis, sancta sedes semper tenuit, ecclesiae usus comprobat, conciliorum actu contestantur, profitetur consensio patrum, ct sacra publici cultus monumenta concelebrant.*

Π. Iam in hisce ultimis verbis, quae addenda summopere suadeo, haud sine admiratione rideo·, patres reverendissimi, argumentum hactenus pene intactum, mihique derelictum, nisi pauca et eximia verba illustrissimi archiepiscopi Corcyrensis, et illustrissimi Magno-Varadinensis, iusto cum honore et meritis laudibus excipiantur. De ri, indole et auctoritate huius dicendi generis, favento summa vestra indulgentia, nonnulla praemissa eunto.

Exordium maius esse non potest quam a sancto Coolestino, in epistola 21 : ..Obsecrationum quoque sacerdotalium sacramenta respiciamus quae ab apostolis tradita in toto mundo atque in omni ecclesia catholica uniformiter celebrantur, ut legem credendi lex statuat supplicandi."

Palam inde cat, poet divina oracula, poet solemnes conciliorum leges, vix ullam esae fidei treseram praestantiorem, quam illa Dei et populi christiani grandiloquentia, sacris pompis et publicis plausibus expressa, ducta et composita sanctorum antistitum auctoritate, ornata sententiis patrum, ut merito sacra liturgis, more axiomatis, dicatur praecipuum catholicae traditionis organum esse et instrumentum. Synodi namque, nisi totius orbis sint, singularis provinciae vel gentis habent sententiam; doctoree unius saeculi, theologi scholae unius, aliquando placita referunt /\t laus sacra saeculorum psalmus eet; hymnus vetusta templorum moicetate superbit, et sanctorum velati l imaginibus honestatur.

Novum non solummodo argumentum erit, sed quae adducturus sum ex vaticanis aliisque graceis membranis, nunc primum magna ex parte faustam ad lucem in aula vaticana prodeunt; nihil tamen exciebo, quin fuerit publico et diuturno cultu consecratum. Quae si aut temporum aut hominum iniuria, in editis Graecorum libris non semel exciderint, divino quodam numine provisam est, ut quae imprudenti vel scelesta manu intercepta essent, alio integra migrarent, fidelibus transmissa interpretibus, in vetusta scilicet Slavorum, Ruthenorum, Volachorum, Meh hitarum, aliorumque monumenta. En igitur Slavici orbis simul et Graeci testimonium ; et postquam de hisce Sarmatarum myriodibus in orcum imprudentia nostra ruituris lamenta audivimus, bene est ut eorumdem laetis de sancto Petro hymnis benignas aures praebeatis.

Celebri et recenti exemplo notum est, cum orbis catholicus de immaculato beatae Virginis conceptu exuitarit, quantam in testimoniis undique corrasis symbolam contulerint menaea et choraba ecclesiae orientalis volumina: idquo vellem saepius a nostris theologis usurpatum. Memini tamen etiam tunc nonnuli» dicere: lubrica cese id genus argumenta; ambiguos aetatis, inoertiquo opera loci et nominis; foetus promiscuae originis spurios; praeterea pompam et fucum et osiaticam redolore pinguedinem: encomia, vel pro re tenui et obscura, turgere. Fac esse meliora: quid iam nisi ieiunos precationes pro plebeculae ruditate consutas, si quaesieris, reperies? Quam paucissimis respondendum omnino est, ei vestra patientia tulerit hoc diverticulum, ne omnis dictionis meae vis infringatur.

Ao primum antiquitatem extra dubium ponunt hymnograpborum nomina, quae in editis libris, cum evanuerint aut caeco tumultu extra sedem exulent, in consentientibus membranis suo loco emicant Qua ducti certa indagine, videre orit a quinto saeculo ad nonum sancti Petri praecones, fama, scientia, sanctitate insignes, sanctos nimirum Anatolium, Romanum. Andream, Coemam, Damascenum, Germanum, Theodorum Studitam, losephum bymnograpbam, alios. Neque etiam poemata in schismate condita, per me expungantur; cum, si puris ct priscis documentis cohaereant, nonnisi ineluctabili veritatis robore adeo dissita consocientur. Ubi vero nomina desunt, suppetunt certae hymnographiae legre ut aetas dignoscatur, rive ex metn artificio, rire ex ingenua vatis libertate. Quemadmodum enim in priscis christianae artis monumentis sunt symbola, tituli. canones, arcanarque voces, quae singulis aetatibus quamdam in-

i II Cor. I. 10.
1 Prov. XXV, 11.
› Cant TV, 4.
• Alludit ad processionem *Corporis Domini* feria qoinU die 16 iunii habitam.
* ρ·. Lxvn. ia
« Pi. XVIII. 10.
*3 icribútur* ed. VaL
» *videor* ed. VaL

I *rW* ed. VmL

didere propriam scripturam, ita in vetustis christifr- A noram hymnis sigillum quaeque suum aetas insculptu'L

Caveamus ergo ne emphatica tantum et vacua aestimentur, qnae vere prisca sunt, dum facile in fastum inanem abeunt sequioris1 aevi formulae, qualis erat titulus iste *oecumenici patriarchae* in Constantinopolitano, aut iudicis *oecumenici* in Alexandrino ob exaggeratam sancti Cyrilli memoriam. Vetusta vero vocabula significatus saepe retinent, quos ignorant docti, indocti vero laudabili cum religione retinent. Etenim nemo etiam nunc haeret inter Graecoe, dum Petrum, Andream, Paulum agnoscit his nudis nominibus é κορυφαίο , ὁ πρωτόκλητο , ¿ ἀπύστολο ; ita, dubitantibus fortasse peritis, plebe imperita in toto Oriente eundem Petrum magistrum, nulli errori obnoxium, salutat hoc solo epiphonemata: *Petra fidei,* quod in mox adducendis hymnis possim occurrit, et vix augetur, cum *petra fidei* dicitur *inconcussa, frangi nescia, immobilis, solidissima, firmissima* etc. Cum de summa rerum agatur, et quam maxime de esegetica sacrorum oraculorum interpretatione, nihil parvi aestimandum.

Sed ignoscant mihi iterum fratres orientales, si peregrinus homo, et qui in sacris eorum penetralibus ne hospes quidem dici debet, adyta transiliat, ct usque in interius velamen libero oculo prospiciaL Eo usque venio, ut grati animi et sincerae admirationis tributum solvam. Quoties enim, dum facili canonem graecorum taedio tabescerem, recreari me contigit, et toto animo concuti, dum inopinata folia vertens, inciderem in veteres ecclesiae graecoe hymnos, mira melodia et grandi theologia refertos! Sie dum Barilii canones poenitentia!», omni veneratione dignos, scrutarer, non semel adfuit mihi sancti martyris A thenogenis hymnus: „0 lux hilaris", ex quo summus doctor adversus Macedonian» sumprit argumentum, Sio dum Constitutiones apostólicas typis ederem, re- C censeri oportuit ad calcem libri VII pulcherrimam canticum *Te decet laus,* quod a diro patriarcha Benedicto inde per quindecim saecula in matutinis monachorum laudibus semper insonuit Praeterea contestari lubet, semper invenisse me, in amplo illo librorum ecclesiasticorum cyclo, disciplinae speculum, historiae theatrum, theologiae exemplar, totius sanctitatis et religionis promptuarium.

Rursus mihi parcant docti antistites orientales, ri cooscientia mea constrictus, fateri rogar, hos venerabiles libros numquam a sancta sede fuisse approbatas, praeter unum Euchologium, iussu Benedicti XIV in medio saeculo elapso Romae editum. Sint sone omnes longa vetustate sacri, ipsa rerum molestate praestantes, christianao traditionis testes omnium locupletiores ; ideoque fuerint saepius multo cum honore commendati, sire in pontificiis bullis, sive in actis ooncilioram, ae praesertim in Florentina synodo, in qua disputa- D tioni de purgatorio inservierunt. Id ĕerte multis et plusquam novem argumentis, ipso me reo confitente, ostendetur, uti ostensum eet, perfecto novem exceptionum numero, haud excepto exiguo testimonio meo, scilicet Graecorum canones rive dogmaticos, id quod extra controversiam vagatur, rive disciplinares, fuisse passim uti reteram consuetudinum testimonia adductos. Immo auctor ultro sum, ut in concilio Vaticano, sicut iam nonnalli Orientis canones, ita libri liturgici et publici cultus monumenta celebrentur. Sed aliud est huiusmodi historicum elogium, aliud suffragium et iudicium ecriceise Romanae authenticam de corpore rive canonum rive choralium librorum ecclesiae orientalis. Verum prompto animo spondeo, numquam futurum «se ut de iisdem libris choralibus nondum repurgatis, atque forte numquam emendandis, ea regeram quao et a viris catholicis et in hac ipea aula do ecclesiae Romanae breviario semel et iterum emendato, non sine quodam animi stupore, audivisse ingemui, et etiam referens ingemisco. Adhaereat potius lingua mea faucibus meis! Hactenus

HI. Et nunc exsurgant hyninographi innominati, eo vetustiores, fortasse et sanction», quo suum nobis nomen inviderant; exsurgant, Petramque celebrent, non tantum apostolum, humanae vitae spatio septum, sed ecclesiae pontificem, magistrum et praeconem, in suis Romanis successoribus immortalem ».

„0 Petre, inconcussa in fidei tuae petra, tu servas ecclesiae plenitudinem."

„Petnis petra fidei eet."

„Tα Trinitatis superdivinae templum factus, tu divinus veritatis interpres et pronuntiator, cos qui te i cum fide venerantur sanctifica, illustro."

Beatum te Christus proprio dixit nomine Petrum, petram nempe et basim ecclesiae frangi nesčiam. '

„.Romae primus factus as episcopus, tu orthodoxae prae urbibus urbis basis atque columna, Christi insuper ecclesiae fulcrum, quam portae inferi, sponsore Christo, non conquassabunt.·'

^Stabilitatem dedisti ecclesiae tuae, Domine, in Petri soliditate."

„0 Petre, tu apostolorum basis, tu petra Christianae ecclesiae, tu Christianorum primitiae, qui pascis oves, ovilis tui pecudes tuere/

„Tu merito vereque desi gnatus œ fidei petra et gratias claviger."

„0 Petre lapis fidei... Tu insto nomine petra vocatus es, quando inconcussam ecclesiae fidem Dominus vallavit, summum te pastorem rationalium ovium instituit, tum etiam caelestium portarum te nommirit optimum ianitorem, ut aperias omnibus cum fide pulsantibus. In te fundant ecclesiam immobilem, cui non praevalebunt inferorum portae, ut neque vincant eam haereticorum garrulitates, neque eam diruat barbarorum arrogantia."

..Petrus, ecclesiae soliditas."

„.Petrum, fideles, hanc fidei petram, celebremus."

„In te cum prius petram intuitus eet fideique firmitatem, te Christus statuit fundamentum eckeiae."

„Jn te, Petre, robur fidei cum videret ineluctor bile, ecclesiae numquam praevalituras inferni portae pronuntiavit Christus, te vero clamante: Et hoc virtute tua, Christe!"

..Emisti, honestissime Petre, absque ullo pretio margaritam, et primam invenisti sub coelo cathedram, tu fidei fulcrum, tu ecclesiae crepido, sigillum et eo- D ronis.

„Tu summorum cum eis apostolorum sacra sublimitas, tu quoque ee solidissima ecckeiae basis, Petre, omnium fortunatissime, tu chori apostolorum dux, patronus divinusque protothronus."

„0 beate, uti os omnium et a Deo afflatum, exclamavisti: Tu *es viventis Patris Filius,* propterea et tu praemium meritis par recepisti, teque Christus, qui ipse fundamentum eet, petram vocans et fundamentum, in te cathedram inconfusibilem stabilivit."

Hactenus votum incognitorum testimonia, quao si quis ea ad martyrum·tempora ne referat, ealtem habeat

» fvperivrû ed. Vat

› errU ed. VtL

' Ideo BiχαϊEHTπtum ab tniitnliuizo orotore explicatum habe· ta libro: *Hynnagrapkte de l'Église grecque, Difteriation* aerompa^n/e *det office du XVI janvier, de» XXIX et XXX juin en Vkonneur de* a *Pierre et de» apûtre».* Romae, 1867 ia-4·. IV t ee-CLXX p.

sarculo quinio antiquiora, vix a vero aberraverit Sue- A cedant ea, quae, ei recentiora eunt, certo titulo adscribcntur viris antiquitate, dignitate, sanctitate commendandis.

„Haec digna a Deo suscepisti gratiarum munero, sapiens apoetole, fidei petra, claviger caelestium portarum," inquit sanctus Anatolius patriarcha Constantinopolitanus in sacculo quinio.

In sacculo sexto sanctus Romanus, elegantia melodos onines longo antecellens, haec inter plura: „Qui piscatores effecisti sapiontiorce oratoribus, tu, Domino, dum illoe impavidos ac divina loquutoa praecones effecisti, assumpsisti illum tuorum discipulorum vertioeni, tuis ut fruantur bonis et quiescant... En lex vestra, inquit Christus apostolis, foras pellit Demosthenem, victi iacent Attici, et a Galilaei·. Nam Cephas ille Petrus, dum mea nuntiat, silero iubet immodicas dictiones.... Petrus, omnium basis fidelium, summus apostolorum princeps, Christi implens praoB dicationem, ad fidem incredulos adducere non destitit ... Effundite iam vestri pectoris ubertatem, o Petre et Paule, in omnes nos, vostro gaudentes perpetuo et amoenissimo magisterio, o beatissimi!"

„Tuoe cum discipulos, Icsu, recenti debiles fide vidisses, ad divinam eos scientiam provocans, compellas omnium animosiorem, et hac demum voce clamas: *Quem dicunt esse Filium hominis?* Prae cunctis fervidior Cephas, fidentius caetcris in hanc prorumpit vocem, plausu celebrandam : *Tu es Christus Filius Dei vivi!* statim inde in sua tuam recepit ecclesiam."

Ad alios propero vates, minus arduos et breviores: „Ecce ecclesiae fulcrum, ecce lapis fidei", inquit Byzantius, Romano prope aetate aequalis.

„In petra solida, in te nempe, Petre, Christus qui fundavit ecclesiam, eamdem in hac fide tua et tuis immotam precibus constabiliat" Ita sanctus Andreas Cretensis in saeculo septimo. 0

„O Petre, nobilium apostolorum coryphaee, tu 1 fidei petra, in petra divinae confessionis tuae immotam ecclesiam Dominus stabilivit... O Petre, tu lapis et basis. Petrus, petra fidet" Sic sanctus Germanus, Damascenus et Areenius in saeculo octavo.

Iam locus dandus est saeculi noni melodis, qui fractis Iconomachorum viribus et porta victoria, iure martyrum et ovantium, tot epinicia per orbem effuderunt, ut poeno veteres melodos obscuraverint, corumque cantica in perpetuum miserint silentium.

›rPetrus, petra fidei", unanimi voco prope omnes.

Nunc Theophanes pro multis: „Tu verissimus omnium testis Incarnationis... in fundamento fidei aedificasti omnium credentium animas... tu dogmatum inconcussa basis... tu legislator, pastor et magister pecudum Christi."

Tum demum sanctus losephus hymnographus, qui ipso suo nomine et ingenti hymnorum copia primas habet: „O petra fidei ot ecclesiae Christi basis solida et inconcussa, confirma mo... O Petre coryphaee, vertex apostolorum, ecclesiarum soliditas, m firmamento religionis stabilias me, o beatissime Petro... Tu fastigium ot crepido apostolorum, eockeiae fundamentum factus ee, o divinitus afflato, o Petre, fidei petra."

Sexcenta id genus quae coryphaeo Petro ita soli non consecrantur, quin pariter in multorum laude Romanorum pontificum SyIvretri, Caelestini, Leonis. Martini, Gregorii Magni, effuse cumulentur; quae mitto, cum ce nuper doctus monachus Cryptofcrra- tensis in lucem ediditl, apud quem quisque videat, sanctum Sylvcstrum fideles ab errore eduxisse, *doctrinis guis infallibilibus* (ταῖ ἀπλάνϊσι σου οιδαχαΐ ...) et sacratissimum dogma statuisse, obstruentem ora et doctrinas haereticorum (ita losephus hymnographus) ; turn sanctum Coclretinum deposuisse impium Ncstonum per *epistolam dogmaticam;* tum sanctum Leonem esse, canente Theophane, columnam orthodoxiao in ecclesia erectam, Deoque movento scrifeisse *tomum* sanctorum dogmatum, qui turbidas hoereses confudit; Gregonum quoque Magnum religionis fuisse facem et pharum, in procella erroris iactatoe od litus revocantem; sanctum denique Martinuin fuisse irrefragabilem et verissimam mendacii damnatorem, episcoporum basim, orthodoxae fidei columnam, religionis magistrum.

Quid tandem Graecia vetus, vetus Oriens, inter sacra de Liberio et de Honorio consuerunt? Prior ]i sedem suam in vetustis menologiis retinuit inter sanctos, et vocatur apud Syroe acerrimus defensor fidei et haereseon debellator. De posteriori, in quantum scire potui, altum est silentium usque ad saeculi decimi quarti finem, ubi tum primum infamatur a pessimo schismaticorum coryphaeo Philotheo. Sed in synodic© solemni, quod in prima Quadragesimae dominica recitari videtur α saeculo nono, in quo texitur prolixa omnium haereticorum series, in quo etiam diserte diris voventur Sergius, Paulus et Pyrrhus, ausim contendere, quidquid hac de re fuit scriptum aut dictum, Honorium fuisse prorsus praetermissum, silentio, ni fallor, eloquentissimo.

Agcdum, etiam audiantur qui extra chorum canunt, schismatici. Diserte, ut solet, et apposite notarii illustrissimus Magno-Varadinensis, Untam cese apud orientales adversus divum Petrum religionem ut, singulis annis, satis longum et asperum ob oeativoe calores ieiunium, ipsius inscriptum nomine, praemitti cius festivitati soleat. Qua, opinor, fidelium pietate motus, saeculo undecimo exeunte, doctus antistites Euboeensis 3, loannes Mauropus, quem ultimum pene dixerim musae sacrae elegantem alumnum, spissum condidit opus octo praegrandium canonum in honorem sancti Petri, oc ai voluerit, intra longos durioris abstinentiae dies3 aliquid solatii et alacritatis sibi et suis reservare. Opus excurrit in quatuor et sexaginta cantica, quae tria versuum millia praetergrediuntur, quae cum in unico codice Vaticano delitescant, hactenus fugerunt vel diligvntiseimoe. Raptim et pauca recolam in coronide, iis omissis quao iam supra abundant.

„Sublimem theologum, a Deo inspiratum, clare dogmata supra mundum posita revelantem, in te, Petre, agnovimus..."

„Tu novae legis in novo populo institutor.... qui sacrum Christi evangelium eiusque legem fidelibus proponis.... "

„In Petro ipso verba vitae sapientia proferobaL Et te tabulam agnovimus a Deo scriptam, o Dei spectator, toque vere exaratam legem a digito Verbi Dei salutamus."

„Novus apparuisti legislator, qui same canones legœque ferret, quae ipso divinus Spiritus el^uitur, organo usus linguae tuae, o Petre, quae facta est calamus velociter scribentis."

‚Jn omnibus fidelis re dispensator, et orbi· oeoo-

1 m loco tu ed. Vai.

1 ***Dt Romani pontifici» ndtriiJlt dcdrinûli iritmema liturgica eccicriat graten» iticela*** * **Io*- Cena-Laii. Romms 1870. In-8·, 18 p.**

**« IU oralcr lapo iremeriae pro AvcAci/mn aea ¿V *cÀaUomm.***

**» *gnatuor ei tmginta* Ud. *L vabb ex bnes inferiore hae perperic·. traohtii.**

nomus pro omnibus credentibus instituisti vitae sacra- A tae canones.0

„Tamquam regula rectissima ct exactissima omnium virtutum index factus es, sapientissimo apostole, canones pietatis et sanctimoniae fidelibus edixisti0

„Subiacet tibi, o sapiens, omne propheticum oraculum et legalis praedictio.0

„Romae antistes et regii praes» aerarii, petra fidei, firmum catholicae ecclesiae fundamentum sacris celebretur ĕărminibus.

Quid plura? Fuit inter Florentinos patres theologus Graecorum insignis, nomino loannee Plusiadenus, qui unionis foedus tandem pactum aliter celebran non autumavit, quam solemni canone adhuc superstite, ex quo praeeunto docto monacho Basilianol flosculos decerpere invai: „Nunc Romanus praesul illustris Eugenius omnes Florentiam congregavit, nipote qui fidem tenens moveri nesciam, et B confirmans omnes, et ad ipsam eos adducens, verbum Salvatoris implevit: *Conversus confirmabis ad unionem tccum fratres tuos. Ego rogavi ne unquam deficiat fida IwC'*

Quis demum non miretur, etiam florentino foedero rupto, etiam attritis deeperatisque Graecorum ecclesiis, adhuc superfuisse in ultimis saeculi decimi sexti annis pium gravemque melodum, Malaxum nomine, qui prolixa do sancto Petro officia novis auxit incrementis, in quibus: ..Salve, inqait, salve, Petre, sublimissime coryphaee; salve, totius ecclesiae petra; salve, fidei lapis et regni Christi claviger etc.“

Et nunc, reverendissimi patres, cum per tot saecula ed nostra usque tempora ea manserit Graecorum et omnium ritu graeco utentium religio et admiratio in sacrum divi Petri magisterium, quid iam moremur? An causam facessit vanum illud et recens effugium, ex nostris fortasse controversiis excogitatum, udEret Pe- C trum non habuisse succesonee qui eamdem servarent in regenda ecclesia potestatem? Trita responsio esi, quao non iteretur. Malim cum illustrissimo Coreyrensi tjerare melius a fideli Graecorum memoria, a tenaci rituum obeervaiitia, ab innata ingenii alacritate ct logico mentis criterio. Duo praeterea eidem illustrissimo archiepiscopo visa aunt, quae sola aliun rerum faciem inducere valent: scilicet, aut quaedam libertas, quao omnia vincula, etiam schismatis, solvat; aut immoderata impietas, quae omnia solo aequaverit At mihi reputanti Deum omnes, et maxime Christianas gentes, fecisse sanabiles, duo longo diverta subeunt, quae mo in spem meliorem inducunt, effusa nempe in toto ritu grnrco pietas erga beatam Virginem et indeficiens in sanctum Petrum veneratio.

Nisi tandem finis sermoni imponendus esset, haud pauca potutarem eiusdem argumenti aeversere, non solum ox omnibus orientalium libris ritualibus, sed ex D vetustis Galliarum et Hispnnionun liturgia, quao possim veterem Graecorum hymnographiam referunt. Quos ri non nullius pretii visa fuerint vobis, re^erondiMimi p̆atre velim ea quae proposui addenda cupiti IV aequo animo habeatis ’. Ipse me libontiesimo accedere iuvabit, rivo iis qui prossius partem capitis pceleriorcm exigent, ne ulla inopportuna parcitas privilegiis sanctae sedis adhibeatur, siro iis qui canonum, inno quidem iudicio neceesarium. in fine odiiciendum wc cenanerinl.

Quan omnia sapientissimo vostro iudicio humillime subiicio.

1 **Costa-Lori di. apnee.; Pasini *Calai.* mx». *BdL Taurin.*, p. 974.**

5 **Qnae anten hie minentiirimn» palet tradidit eminenpwribbui. ut ta caput ÍV «nrud «reatar, referantur enh meen· 2e, H,** ítrt. **79.**

## ORATIO

*eminentissimi ac reverendissimi domini Philippi Mariae cardinalis Guidi archiep. Bononiensis ».*

Eminentissimi praesides, eminentissimi ot reverendissimi patres.

Do quarto primi schematis do ecclesia Christi capito verba facturus, uo tempus supervacant» teram, omissa vel praefatiuncula, immediate ad rem venio. Hoo unum praemitto, mo, qui caeterum quae prolaturus sum in antecessum vostro sapientissimo iudicio submitto, in vestra charitate ut meam qualemcumque orationem audiatis, confidere.

Pag. 13 §1 lin.G [7 xXlj sic legimus: „Hino sacro approbante concilio docemus etc....° interpositis (quao tamen laudo) omissis usque ad lineam 15 ubi haec habentur: „vi assistendae divinae ipsi promissae errare non posse, cum supremi omnium cliri- B stianorum docioris munero fungens pro apostolica sua auctoritate definit, quid in rebus fidei et morum ab universa ecclesia tamquam de fide tenendum vel tamquam fidei contrarium reiieiendum rit; et ciusmodi decreta rivo indicia, per ee irreformabilia, α quovis chrùtiano ut primum ei innotuerint, pleno fidei obsequio excipienda et tenenda ĕee.'

Hoc est decretum in schemate propositum. Vel inspicientibus . duplici illud constare parte rpparot; altera, qua inerrantia seu infallibilitas Romani pontificis in definiendis fidei et morum quaestionibus asseritur; altera, qua obsequium et fides catholica in easdem definitiones vel decreta ex cathedra, ut aiunt, prolata praecipitur.

Solemniter, totoque ex corde profiteor, me utramque ut veram habuisse et habere, et ab omnibus esso

**i Argumentum: .Cardinalia Bononiensis propositum in schemate decretura duplici constare parte, ritera qua inerrantia Romani jentifiri· aareritur. altera vero qua obsequium et fida· catholica in rinsJea definitiones et decreta ex cathedra prolata praeehitor. Se antera Tbonxae dùcipulam, ntriqne parti ex corde aiseatlri. Evolvens autem doctrinam in sebéente expesitara. rii divisam assistenttain Petro eineqne sueeesjorihu procrixsam n-;n tree ni-i auxili»··· transiens, quod pontifici datar, no· ut eius peroou l aumntetur, vel novam proprietatem acquirat, «ed ut agat et ano officio fungatur. Actum infallibilem eaae, mu pereonam. quae non ab actu sed ab habita desositaxtar. Divinara esriatentiara Petro eiusque euceesr-jribai preratasaxn, nou aliquid ĕe ita per modum habitui tahaerem. sed actorie quoddam ac tranatans auxilium.**

**.Ex communi theologorura et canontatarum consensu, et ex ipsa ecclesiae conditione, eri nclta potert nova revelatio accedere, et ad quam pertinet censerrare et explicare totum fidei depositam, inferri Romasam pontificem debere plus minus iuxta rri rraritaVnn magna diligenda eccl· «iorum pastores et doctores «aiutare, non quidem ut ab eta indicandi auctoritatem Butaetar, rei stae ita plenam non l abeat potestatem xnt exerdtism. sed ut resdat et retoiçnosca: an in deposito rerelatWi Terital definienda vere coutineatur, allosqne characteres habeat, quibus veritas fidei ornari debeat, cum non ornata verita·, fidei veritas ease possit. Ex hta dao ease maxime in schemate praecavenda. 1® Infallibilitatem non ita adstmendam ac ri periotxalta et habitualis quaedam proprietas esaet, et rie detur haereticis calumniandi occasio, quasi homini tribuimus quod solius diriuitatta attributum est Caput idcirco petiusquam de Romaai pontificis infallibilitate, inscribendum melius ewe, de Etoaxai pontificis dogxatirarum definitiɑɳπm infallibilitaie. S· Ne appareat pontificis tolius vel cum qualibuseumque consiliariis esae tantum dcgmatkai edere constitutiones, hoc enim emet ignorantibus occasio erroris, qui omne verbum et actura pontifias fidei dogma putarent; malignis vero praetextus ealumatandj ornata eiusdem rescripta etiam dogmatica; guberniis quoque metivum respuendi ea. quae sine fidei detrimento catbdiais respuere non poteet; idcirco emendationem sequentem proposuit pag. 13. Ita. 15 post *fmtru luat dicendum* ·. facta uti morta eet inqnititfcne etc. (Haec emendatio refertar ta rerie earum quae ad hoc 4 caput referuntur sub num. 37 in pag. 17.) Grave autem ixurtnur factum est inter patres cum hire emendationem proponeret et relativam doctrinam evolveret. Insuper ad tertium eanrnen» duos alios addendas dixit qui loco citato reperiuBlRì sub Deaera 83.**

excipiendam iutiero; immo utramquo et docui semper, a et data occludono docturus sum divi Thomae Aquiñati doctrinae inooncUMOO fidissimus discipulus.

No tamen, eminentissimi et reverendissimi potree, putetis me solidimima momenta live ex Scripturis, eive ex patribus, sive ox conciliis, sive ex Romanorum pontificum decretis iterum in medium prolaturum cese, quibus utroque superius allatae doctrinae pars evidentissimo ac solidissimo probatur, sanciturque. Sat euperque exposita, enucleata, defensa fuerunt. No actum ergo agamus; aliquid o contra novi posse addi, meo saltem iudicio, expectoro superfluum esL

Nullo vero pacto hoc praeterire possum, scilicet (quidquid ab eccitaioe initio usque ad duo concilia Constantienso ct Basileenso actum dictumvo fuerit) ab istorum celebratione usque ad nos utramque traditae doctrinae in allatis pagina et paragrapho partem certo certius ita invaluisse legimus, tceUsque sumus, seu potius ita vindicatam, ita in dies per ecclesiam amplius obtinuisse, ita ab omnibus Romanis pontificibus Petri successoribus evidentissime et probatam et retentam ct assertam, ut non unius alteriusquo scholae, ut aiunt, doctrina sit liabenda, sed ecclesiae Romanae cum aliis (quibusdam non autem in idem plene consentientibus exceptis) sensus constans sit. Quid igitur? Diccmusne, reverendissimi patres, poet concilia Constantiense ot Basileenso potiorem ecclesiarum filiarum partem cum Romana earum et omnium matro et magistra, uti solemni iureiarando cam professi toties fuimus et profitemur, si iam in fido non defecit, od defectionem in fido in dios praecipitem volentuinque ruero? Rogo, eminentissimi et reverendissimi patres, quin obtestor enixe ut hoc serio quantiquo faciendum est, seclusis praeoccupationibus, et ponderetis et aestimetis.

Immediato iam iam meas animadversiones super allata schematis verba aggredior.

Inorrantia seu infallibilitas Romani pontificis ex Spiritus sancti assistentia asseritur; hoc nimirum fere modo arguitur: Vi assistendae divinae papa errare non potest, cum quoe sunt credenda definit; sed ex hac assistentia fit infallibilis: ergo est infallibilis.

Neminem latere puto hanc minorem non &se undequaquo veram, immo maxime aequivoca vel falsa evincitur. Quod ut appareat, quid tandem sit illa repromissa Petro eiusque successoribus assistentia, definiendum csL Nihil aliud nimirum nisi auxilium quoddam, vel specialis providentiae divinae actus, quo persona Romani pontificis ab errandi periculo praeservatur; ct, si mavultis, lumen quoddam est, quo intellectus Romani pontificis illustratur, ut veritatem agnoscat, et firmatur voluntas, ut eam proponat ct sanciaL Auxilium dixi actuale et lux transiens, quae in persona quidem papae recipitur, sicuti personae datur, non tomen ut persona immutetur, vel novam D quondam proprietatem acquirat, ex qua possit recte denominari, sed solum ut agat atque suo rite officio fungatur. Actus ergo infallibilis est; infallibilis effectus ab actu proficiscens; non persona, cum ab actu non denominetur persona, sed ab habitu, rei proprietate. Ita ebriosus non dicitur qui semel aut iterum inebriatur, vel aliquoties, nequo eleemoerynarius, qui aliquando eleemosynam elargitur, quamvis eleemosynae largitio sit actus charitatis, et ebrietas, intemperantiae.

.Minor igitur illa, cx assistentia fit infallibilis, si intelligatur de persona, est falsa; verissima est, si intolligatur de actione et do effectu actionis: nempe definitio est infallibilis sicut infallibilis est veritas, quae in constitutione, seu bulla continetur. Undo sicut sacerdos dum consecrat, actum edit sacraroentalem, et sacramentum conficit, nequo tomen ipso est sacramentalis vel sacramentum (quamvis ipso potestatem habeat ct talem edendi actum, et sacramentum conficiendi), ita papa potestatem habet definitionem edendi infallibilem, et proponendi infallibilem veritatem, nec propterva persona ipsius est infallibilis. Conficiatur ergo periodus hoc modo, scilicet: *Vi a<sislenliae divinae* ei *promissae errare non posse; adeoque cum supremi omnium chridimorum doctoris munere fungens pro apostolica sua auctoritate definit, quid in rebus fidei et morum ab universa ecclesia tamquam de fide tenendum, vel tamquam fidei contrarium rejiciendum sil; definitio, seu decretum ab eo editum est omnino infallibile et irreformabile.* Ita ad obicctum transfertur infallibilitas, cui inest, et sublecto conceditur assistentia© divinae auxilium.

Insuper ex propositione allata schematis sicuti infallibilitas tamquam pcraonae proprietas argui potest, ita quoquo independentia totalis et quasi separatio capitis α membris argui posse videtur; quam tamen utramquo vel ipsi sapientissimi schematis auctores rciiciunt.

Verumtamen quomodo dependens aut independeos a eaeteris confratribos pontifex iure dicatur, enucleatius exponendum eet Etenim haec, quam quidam perhorrescunt, asserta independentia, secundum ipsos voluti horrendum phantasma csL Sed phantasma est, nihil aliud.

Pontifex Romanus ab ecclesia dependens, dum iure suo utitur in definiendis quaestionibus, dupliciter intelligi potest. Uno modo ita, ut suffragio aut consilio episcoporum indigeat -d hoc, ut sua potestate pascendi per veram doctrinam agnos et oves utatur, quasi ab eis eam mutuetur potentiam, nequo plenam in se habent divinitus acceptam ; qui sensus error eet manifestus. Ipso quippe a Christo, cuius vicarius eet, et veram permanentem et ordinariam pascendi et docendi potestatem obtinuit, et eiusdem potestatis plenum et liberum exercitium. Ncque papa actio est ecclesiae fidei, neque nuncius vel minister, sed Christi, ut dixi, vicarius α quo audivit: *Tibi dabo claves regni caelorum;* elavem nempe potestatis iudicandi, et elavem scientiae, nempe discernendi opportunitatem iudieii. Non ergo episcopi sire simul congregali, sive in suis ecclesiis sedentes quidquam auctoritatis vel roboris in definiendo pontifici Romano conferunt; quin potius ipse eorum decisionibus et iudiciis firmitatem et robur unico impertitur. Ipse episcopalis jurisdictionis exercitium praescribit.

Alio modo dependens ab ecclesia, seu ab episcoporum consilio aut cooperatione Romanus pontifex in definiendis fidei ct morum quaestionibus dici et intelligi potest ita, ut ab eis resciat quinam universalis ecclesiae sit sensus, quoenam traditio in ecclesiis particularibus dissitisque contineatur de controversa veritate, an ubique, an semper, an ab omnibus plus minusvo explicite vel implicite veritae proponenda fuerit credita, vel error proscribendus retectus. Uno verbo debet pontifex, antequam iudicium suum eupreinuni et decretorium proferat, ecclesiae, ut aiunt, informationes habere, ecclesiarum filiarum scire quae sit fides; on cum sua Romana ecclesia. quas wt omnium mater et magistra et caput, concordet. Est enim impossibile, ut veluti dogma a Romana habeatur ecclesia, quoad α caetcris quoque, non quidem singulis numerico, cum quaedam singularia deficere possit, s»xl moraliter omnibus non habeatur; ncque enim matee wt sine filiis, sicut neque magister et magistra sine discipulis. Quod ergo Romae creditur, ubique et ŭnivorsa liter, universitate moraliter accepta credatur oportet.

Hoc rrecire debet papa, hoc ideo exquirere ab

ecclesiarum angelis, quorum quilibet fidei traditionisque depositarmi et eet et esse debet; ab eis relationem et informationem expetere, atque ideo, et hoc modo praemittere, ut apostoli fecerunt, disquisitionem, prout sibi visum fuerit; alias vel nova et particularis revelatio in pontifice praesupponenda et admittenda eesot (murmur), vel illum definire non quod semper, quod ab omnibus, quod ubique creditum est, asserendum: quorum primum falsum, alterum omnino absurdum.

Atquo haeo vera ratio, ni fallor, est, cur et ipri apostoli Hierosolymam convenerunt do verbo observationis legalium videre, non quidem ut alter ab altero quod esset sentiendum apprehenderent, nam et Paulus iam praescripserat, Paulus qui dixerat[1]: *An nescitis quod et in me loquatur Christus/* sed ut apprehenderent particularium ecclesiarum statum et fidem, agnoecerentque, nuam eamdemque omnium hanc rase. ct unusquisquo inricem do sua ot alterius fide consoUrentur, uti loquitur etiam Paulus ad Romanos. Ac revera narrarunt Paulas et Barnabas quanta fecisset Deus in gentibus per eos, et Simon narravit quemadmodum primum Deus visitavit sumere ex gentibus populum nomini suo. Fuit promiscua omnium factorum et fidei statusquo ecclesiarum relatio, ut unitas et uniformitas appareret. Atque ita futurorum proscribendorum errorum exemplar datum est, et de unitate fidei atque ecclesiarum ad invicem, et cum matre colligatione adhaesioneque indivulsa, praescripta forma.

Haec vera ratio, cur primis praesertim ecclesiae temporibus frequentissime celebrata fuerunt concilia nationalia, provincialia, et etiam generalia.

Hare est ratio cur, ut loquitur venerabilia cardinali Bellarminus et canteri plus rninmve affirmant theologi, cur nempe Romani pontifiera etri decretoriam et finalem, seu decretorie et finaliter sciverint μ habere potestatem quarationra fidei definiendi proscribendique error», tamen (verba sunt venerabilis cardinalis laudati, *controversiarum libro 1 de conciliis et ecclesia,* c. XI) nullam umquam hocresim novam sino novo concilio damnaverunt Hucusque cardinalis Bellarminus.

Haeo eet ratio cur et doctissimus et clarisrimua paler Perrono fidenter et iure asseruit: ^Numquam (eius verba sunt, *de loc. theol.* port. I, sect Π cap. IV do dotibus primatus) numquam certe accidit, Romanum pontificem in definitionibus dogmaticis rolum extitisee.“ Haeo ille.

Haeo tandem ratio rat, cur ad unum omnee theologi, otiam illi qui hisce diebus scripsero ipeique schematis auctores, hanc inquisitionem apud episcopos et per episcopos necessariam innuerunt, ut papa tuto et cum certa scientia, atque matura deliberatione et cognitione ultimum in fide suum iudicium proferat. Unde iure meritoquo venerabilis Bellarminua loco citato concludebat, scilicet: „quod auhm semper et ab omnibus factum est, quis negare audebit, ordinarium dici posee et revera esse?" Et clarissimus Perrone loco citato methodum describens, qua ad definitionem dogmaticam edendam pontifex procedere potuit: „Quando proinde, inquit ille, summus pontifex ultimum suum iudicium profert, integrum negotium maturuit. Nam, prosequitur, et provincialia et nationalia concilia celebrata fuerunt ad rem discutiendam. et episcopi de errore commonuerunt pontifices, et iudicium expostularunt.“ Hucusque poter Perrone.

At ri ita ⁋< se habet, et do iure, ut omnra fatentur, et do facto, ut exempla demonstrant, praetor alia Innocenti! X et Pii VI ot ipeiua Pii IX iu definitione dogmatica immaculatae conceptionia beatae virginia Mariae, qui praeter universalem consensum fidelium iam notum, praeter postulatione societatum, congregationum et principum sollicitantium od dogma definiendum, voluit tamen omnium episcoporum expressum votum sontentiamquc; si ita, inquam, res se habet, et ita semper se habuit et habebitur, quis dicet, pontificem cum definit, vel tese solum vel independentem ab episcoporum ordine, et separatum ab ecclesia proferre irreformabile iudicium? Immo vero et maxime coniunctus est, et cum omnibus, et per omnes iudicat; vel ut melius dicam, omnes per ipaum iudicium proferunt. Quapropter cum ecclesia erraro et a fido dœciscere non poesit, pontifex his in adiunctis riteque omnibus praemissis iudicium profert irreformabile. Qui hoc renuit iudicium, iudicium renuit ecclesiae, unde erit *tibi sicut ĕthnicu ct pMicamu*'.

Non ergo confundenda clavis scientiae» quao propria et personalis «t pontificis, quaeque indivulse clavi potestatis est coniuncta, cum scientia illa, quao vel habitus dici potest, vel etiam notitia. Hanc episcopi praebere pontifici possunt et quandoque debent; illam neque poraunt noque offerre praesumant. Utramque a Christo habuit: *Tibi dabo claves regni coelorum i:* elavem potestatis captivandi intellectum fidelium ad tuum iudicium, et elavem scientiae radicandi do idoneitate et veritate credendo.

Quae mea assertio ex sequenti argumentationi) luculentissime apparet- Sed primo sciscitor ab omnibus, ri qui sunt, impugnantibus, cum papa conciliorum decreta confirmat, porfertne verum indicium finale et quoad veritates in decretis illis contentas, et quoad ipsa indicia patrum, an rite facta et rite grata? Certe omnes dabunt. Ergo illo momento non solum iudex vel coniudex veritatum, sed verus iudex indicum esu

Insuper peto, cum tale iudicium profert et ultimo sancit seu finaliter illa decreta, quod proprie est confirmare fratres, habetne, ut habuerunt patree, assistentiam Spiritus sancti, ne erret? Procul dubio, habere unusquisque concedet, alioquin non posset cum episcopis dicere: Finem *est Spiritui sancto, et nobis*'; quin minoris ponderis esset confirmatio, quam decretorum editio, quod est absurdissimum: decreta enim conciliorum sine pontificis confirmatione nihil valent. Ergo illo momento vi assistentiae Spiritus sancti actum edit infallibilem, et infallibilia declarat decreta, id «t infallibilis est. At eetne tunc solus, soiuDctus ab ecclesia? Eetne caput a membris , diriunctum, seu independeos? Nam concilium vel Chalodoniae vel Tridenti rat celebratum, papa vero Romae, et post plurimos dira confirmat. Respondeant vriim.

Si solum et separatum dicant ab aliis, et tamen actum infallibilitatis edit et decretis valorem tribuit, quibus nullus resistere potaet, quid mirum ai solus, noiunetu», ri ita placet, et bullam dogmaticam edere infallibilem, et irreformabilem, quam omnee ideo revereri,eique fidem praestare teneantur,edero possit?

Si autem neque solus, neque soporatus seu seiunctus a caetcris fratribus, merito et iure dicitur; occur solus et independeos et separatus ab ecclceia et episcopis dicendus, cum per bullam dogmaticam ultimum iudicium profert circa veritatem, vel proscribit errorem. pcatquam negotium maturuit, ut verbis utar eximii Perrone loco laudato, et hinc et indo scripta.

• 1 Car. XIII,

I MsUk XVIII. II.
« UatÜL XVI, 1».
» AcL XV, ».

prodierunt, et concilia fuerunt aliqua celebrata natio- i nolia ot provincialia ad rem discutiendam, ct plurea otiam anni dolapei etc.? Tunc ot virorum doctorum, et sapientitssimorum praesulum ct cardinalium oongrewiw, et congregationes habitae sunt, verbo episcopatus sensus vel sententia manifestata; occur, inquam, his in circumstantiis (ct cum his plus minusquo constitutiones dogmaticae prodierunt) solus dicendus erit pontifex ct seiunctus ab ecclesia, et ab ecclesia independen»? An tum non loquitur, ut verum caput ccclœiao; an non ut verus primas et doctor omnium? An non tunc, sicut cum conciliorum decreta sancit, vero confirmat fratres suoe episcopos, qui primi arma sumpsciunt contra profanam novitatem, ut ait idem Perruno loco laudato, qui commonefecerunt pontificem do novo errore, eiusquo iudicium atquo definitionem expostularunt?

Eat igitur falsa et imaginaria illa quorumdam suppositio, qui dicunt, papam infallibilem declarare B loquentem ex cathedra, idem «so oc declarara ipeum solum posse definirò fidei ot morum quaestiouce independentor a consonsu ecclcaioe antecedente, concomitante et subséquente. Haoc, inquam, suppositio imaginaria «t, conficta ot omnino falsa. Falsa do factOj ut exempla ostendunt; praecessit enim semper ecclesiae sensus, et concomitans «t: „Semper enim fuit, ait Bellanninus allato loco, ista consuetudo, ut ad ree dubias explicandas (eius sunt verita) concilia episcoporum haberentur. Et ipsi Romani pontifices nullam umquam hacresim novam sino no\o concilio damnaverunt, ut cognoscere poterit qui vel tomos conciliorum vel ecclesiasticas historias evolvero ▾▾ôluerit· Hucusque ille. At nonno etiam nunc, cum beatus aliquis in sanctorum albo solcmniter accensondue est, plurimi episcopi et congregantur et expresso consuluntur, cum tamen, an talo iudicium infallibile sit nec ne, ab aliquibus ambigatur?

Efl etiam falsa do iure quia, iterum verbis utar Bellarmini superiori loco laudati, „etsi summus pontifex sit iudex vice Christi controversiarum omnium, tamen non debet in controversiis fidei diiudicandis aut suo solo iudicio fidere, aut expectoro divinam revelationem, sed adhibere diligentiam, quantam ree postulat, ct ordinaro media; et tum demum expoetare assistentiam Spiritus sancti, ot directionem divinam. Porro medium ordinarium ac proinde necessarium cese concilium magnum vel parvum, unum vel plura, prout ipse (papa) judicaverit, facile probari potest ▾▾c. Haeo ille doctissimus, inquam, venerabilis cardinalis Bellarminos.

Qua do causa, qui dant Honorium defocisao (ego vero noquo do, neque umquam dabo), uti Thomassinus, et etiam cruditissimus arcbiepiscopus Edessenus, esto hypothetice; aiunt ideo defecisse, quia nullum examen, sive concilium praemisit.

Cum papa ergo finaliter rem fidei ct morum definiente «t semper sensus ecclesiae praecedens et concomitans et subsequens; quia, iterum loquitur clarissimus Perrone, fieri nequit, ut ecclesia vel insurgat contra pontificis dogmaticum decretum, ▾ut illud reformare poesit, quia numquam accidit Romanum pontificem in definitionibus dogmaticis solum extitisse. Quod si episcopi dividantur ad invicem, aliiquo cum pontifice, contra pontificem alii vero stent, nulli catholico ignota est regula: *Ubi Petrus, ibi ecclesia*l·

Concludam igitur, et paucis me colligo. Ex natura divinae assistentiae Petro, et cum ipso suis successoribus Romanis pontificibus repromissae, quao esse non potest, nisi auxilium transiens, et extrínseca quaedam, «d specialia custodia divinae providentiae, deducitur veritatem ab ipso ut dogma declaratum esse infallibilem et irreformabilem, non autem personam, quamvis et personae concedatur illa assistentia, et ex ipso suo munero ad definitionem irreformabilem emittendam auctoritatem habeat.

Secundo ex communi omnium theologorum et carionistarum, ac etiam ex conditione ecclesiae, cui nulla nova revelatio potest accedere, et od eam solum depositum revelationis integrum conservare ac etiam explicare pertinet, plane infertur, Romanum pontificem debere diligentiam, magnam plus minusque iuxta rei gravitatem aut difficultatem, apud ecclesiarum pastorea ct doctores instituere; non, intelligamua nos, ut ob eis auctoritatem iudicandi mutuetur, vel sino illis plenam non habeat aut potestatem aut exercitium, sed ut resciat ct cognoscat, an in deposito traditionis veritas definienda >ero contineatur, C illosque habeat characteres, quibus veritas fidei ornari debet, cum non omnis verilos fidei reritas «w poesil. Ex historia enim deducitur, revera summos pontifices numquam novos haeroses proscripsisse, nisi exquisitione exposita aut per concilia, sire ut post Bcllarminum locutus est optimus Sylvius, *controversiorum* lib. V, capito VI de conciliis: „Noη invenientur pontifices, qui abequo aliquorum episcoporum concilio novas haere«a ▾▾amnaverint ct inde concludit: „quod autem semper factum fuit, quis negabit iuxta ordinariam providentiam cese ▾▾cessarium?

Ex his, inquam, duo maxime et cum omni diligentia in expositione capitis IV primae constitutionis de ecclesia Christi sunt praecavendo.

Primum, ut asserta infallibilitas non appareat, ac si esset velut quaedam personalis et habitualis proprietas, out praerogativa; hac etiam de ratione ne invidis et impiis aut haereticis occasio calumniandi praebeatur, quasi attributum homini concedamus, quod solius divinitatis et veritatis ab ea revelatao «t proprium, adeoquo et titulus capitis, meo iudicio. melius sio inscriberetur: De *Romani pontificis dog malicannn definitionum infallibilitate.*

Secundum, quod maxime praecavendum est, ne appareat pontificem solum, vel curn qualibuscumquo quibusdam consiliariis tantum dogmaticas edero definitiones. Esset enim ignorantibus et pusillis occasio erroris, qui omne verbum, omne actum, omne scriptum pontificie Romani ceso fidei dogma putarent, unde et erroneam sibi conscientiam efformorent; malignis vero, praetextus contemnendi omnia eiusdem praescripta etiam dogmatica; guberniis quoque, motivum respuendi ea, quao catholicus sine fidei detrimento respuero non potest.

Est ergo concinnandum caput ita, ut clare et monifeeto appareat, quae decreta pontificis ut dog- ) matica habenda sint, et quomodo non ipse solus, eed ipse cum episcopis consentientibus, immo quandoque petentibus definitionem edat, ita ut isti solummodo proponant, ipso vero auctoritate sua «ibi propria et plena, utpote vicarius Christi, a quo integram accepit, definiat, cum ad solam auctoritatem, ut recti»in» docet sanctus Thomasl, summi pontificie nota ^iitio symboli pertineat, seu veritatis catholicae, sicut et omnia alia, quae ad totam ecclesiam spectant.

Et ut exemplo quodam mentem meam et rem ipsam explicem clarius, formam praebeo, immutato, si placet, ut dixi, capitis titulo, ita ultimam penodutu conficerem, scilicet: *Sacro approbante concilio* efe. usque ad ea verba *confirma fratres btoe.* pag. 13 lin. 15 [7 adderem: *facta, uti mens* fit, *inguai·*

* S. Ambrosias expían. in pa. XL. a. 90.

i fe- - . S· q. 1, art 10

*Lione de traditione in aliis ecclesiis quoad veritatem definiendam, coUatoque aliquando consilio cum pluri' bus ocl paucioribus episcopis, iurta rei gravitatem, praemissoque apud se examine, et invocato Spiritu sancio, ri assistcntiae divinae ipsi promissae, errare non posse* (rumores) ; *advoque cum supremi omnium Christianorum doctoris munere fungens pro apostolica sua auctoritate, definit, quid in rebus fidei et morum ab universa ecclesia tamquam de fide tenendum, vel tamquam fidei contrarium reiiciendum, definitionem seu decretum esse omnino infallibile ei irreformabile* (rumores). *Propterea riusmodi decreta seu constitutiones maturo iudicio, et de consilio fratrum suorum facta, vel facias, per se ideo irreformabilia, sive irreformabiles propter assistentiam Spiritus sancti, a quolibet christiano, ut primo ei innotuerint, pleno fidei obsequio excipienda et tenenda esse. Quoniam vero infallibility eodem at, sive spectetur in decretis dogmaticis editis a Romano pontifice tamquam ecclesiae capite, sive tn decretis universalis ecclesiae docentis in conciliis cum capite unitae, insuper definimus, hanc infaUibilitatem etiam ad unum idemque obiectum, nempe, fidei et morum, se extendere* etc. ut in schemate.

Hinc poet tertium canonem adderem alios duos ad caput IV pertinentes.

Canon L *Si quis dixerit, decreta ❋lconstitutione a Romano pontifice tamquam Petri successore editas, continentes aliquam fidei rei morum veritatem, vel proscribentes aliquem errorem contra fidem, casque ab ipso pro sua suprema apostolica auctoritate ecclesiae universae propositas non esse illico ct stalim cum toto offectu venerandas, et toto corde credendas, vel pout reformari; anathema sil.*

Canon II. Si *quis dixerit, Romanum pontificem, cum haec edil decreta seu constitutiones, agere er arbitrio ct ex se solo, independenter ab ecclesia, id est separalel, non autem cx consilio cpucopjnnn traditionem ecclesiarum exhibentium; anathema sitl* (*rumores et voces:* Non non).

Hoc modo ni fallor Romani pontificie....

*Rumores iterantur, ct nonnulli dicunt:* Bene, optime; *alii vero:* Non, non; *unde orator ait:*

Nonno exhibent episcopi traditionem ecclesiarum Fummo pontifici ? Quare ergo *non non f* Et rogo oratorem nou interrumpere: unusquisque suam sententiam profert Sunt iudicee qui debent iudicare, et vos ipai postea debetis dicere *placet* vel *non placet,* non autem interrumpero ŏratore (*XunnuUi:* bene, optimo.)

Hoc modo, ni fallor, Romani pontificis auctoritas summa atque infallibilis in rebus fidei finiendis asseritur et vindicatur, eiuademquo super universam eclftsiam aut dispersam aut congregatam suprematia, seu tQpranum magisterium constituitur; et quorundam scriptorum sententia, quam falso et iniuria *galliamam* vocant, cum omni tempore, et bodio maximo gallicani praesules de Romana ecclesia optime promeriti eint. sententia, inquam, ille reiicitur omnino et damnetur, sentententia illa nimirum, quae decreta ex cetliodre α Romano pontifice edita case per episcopos, seu per concilium universale reformabilin contendit

Consulitur ita, ut roor, et utinani ! *paci* atquo unitati ecclesiae; adimitur omnibus praetextus calumniandi et cavillandi, et veritas in tuto ponitur.

Haec tamen iterum iterumquo vestro sapientissimo iudicio, uti iam dixi, eminentissimi ac reverendissimi patres, ex toto animo subiicio. Nuno iudicenL

## ORATIO

*eminentissimi ac reverendissimi domini Henrici M. cardinalis de Bonnechose archiepiscopi Rothomagensisl.*

Eminenti«imi praesides, eminentissimi et reverendissimi patree.

Quod omnibus datum est patribus et a pluribus praestitum est, id mihi quoque liceat, paucis scilicet verbis mentem meam aperiro circa quartum caput schematis de quo hodie agitur. Et quoniam nuno primum in hoc sacro concilio venia loquendi usus sum, ita in vestra benignitate confido me comiter, ut soletis, «ee audituros, quamvis sermo meus fortasse durus et importabilis aliquibus videatur. Sed si amicus Plato, magis amica veritas.

Tria in hoc capite exponendo mihi videntur cese prae oculis habenda, nempe opportunitas definitionis, veritas definitionis, et formula. De illis nonnulla promam.

Aliquot abhinc annis dubium fortasse esse poterat, an opportunum esset movere quaestionem infallibilitalis magisterii summi pontificis; tum eius auctoritas ab omnibus catholicis reverentiam et obedientiam obtinebat, et quae in cordibus aliquorum sensa rebellionis fovebantur, adhuc nos ignorabamus: sed nuno foras eruperunt, et non video quomodo concilium sacrum ab asserenda hac ventate abstinere valeat. Hodie siquidem haec quaestio infallibilitatis ubiquo terrarum pertractatur, omnium mentes occupat, et eoleumiter per episcopum Surensem concilio delata ĕat Atque utinam res ultra non processissent ! At non defuere petulantia ingenia et praecipue in Germania anonymi libelli, inter quos acerbissimus *lanus* ⟍ qui dubia sparserunt contra auctoritatem Romani pontificis et ad inobedientiam provocarunt christianoe populas, immo ad apertam rebellionem : quin immo noemeripai audivimus in hac ipsa cathedra ct in medio concilii exhumari veterem errorem pluries a Romanis pontificibus damnatum, et qui in memoriam revocat luctuosissimos diea Basiteenais pseudorconcilii, nempe concilium eeeo superius papa, et fas csm› appellare α sententia pontificis ad futurum concilium.

Cum hodie mille sophismatibus et captionibus falsae scientiae et falsae eruditionis auctoritas buc- illa D ce«orum Petri in docendo sit aperte oppugnata et in pluribus animis labefactata, quomodo, dico, concilium oecumenicum poseet, tuta conscientia, sese abstincro

**t Argumentum: .Cardinalia Rothomagenrii tria dixit in hae quaeitlcce pne ©calia habere epua eoe. opportunitatem definitionis, veritatem et formulam. De opportunitate quaestionem none esae nen posse, cam eo rea adducta ait, nt moraliter neceuarium did debeat omnes anxietates removere et conscientiarum tranquillitatem restituere. De venute quaestionem esse non potae cum clariasima argumenta tint quae alve ex Scripturis, aive ex traditione habeinua. Nullius vero momenti esae obiectlcnea. quae ex Scripturis proferuntur. Formulam vero mutari in melius temper posse et se eas emendatienes admissurum quae praesenti textui anteponendae videbuntur. Continui solemne fidei nae testimonium exhibens in pontificiam infallibilitaLem."**

**» Alludit ad opusculum reverendissimi Henrici Moret: Le Connie pénfrol rf h pcLr rdí^inue.**

**• Hoc vpnsculuui germanice conscriptun. lingua vernacula editos est Flurenta » an. I8EU tjjù regue bpognpbhe.**

*** *separato* ed. VaL**

**a Ad bene secundam canonem ab eminentittimo Guidi propositum adaervalur in concilii Vaticani tabalario adnotatìo quaedam ab ipeo unctore, ut ridetur, eiarata, quae lie te habet: .Nella promena di Oevù Cítalo fitta alla tua Chiesa col t«U vangeli» *Lhcde* ere, corno nella premetta di Gesù Críalo fatu a «an Pietro e nella tua perwna al inceeeori; prò *U* reperì ere. li comprendono dae com: Γ infallibilità nell' inMgnare la fetlltea rirrlaU e udì' adoptare I menai neceasari per arrivare It»fallibilmente a eonvcerla ed a proporla. Gesù Cristo ka il Am e 1 menai.·**

ab affirmando ot definiendo in conspectu omnis terrae supremum et infallibile magisterium doctoris univers salis in cathedra Petri sedentis? Haec affirmatio sive definitio debetur populo catholico, qui eam expcotat et ea indiget Habetur ergo non tantummodo opportunitas, sed necessitas moralis, cui concilium satisfacere tenetur, et cui ni fallor sapienter satisfaciet.

Sed quid sentiendum est do definitione nobis pro-' posita a Commissiono do fido? Nolo nuno examinaro formam et verba; Commissio ipea confessa eet liaeo posse in melius emendari. Si ergo proponuntur aliquae emendationes, quae mihi videantur ceso anteponendae textui praesenti, eas admittam. Sed hodio doctrinam ipsam considero, et ipsius veritatem agnosco et ei assentio. Iam plures ex patribus, qui eam reiiciunt, scripta do hoc nobis manduxerunt; iam plurce in discussione generali de hoc locuti aunt, et fateor mo nihil invenisse in omnibus quae audivimus vel legimus, quod intelligentiae meae satisfaciat: ergo me revolvo ad dictamina sensus communis ct ad elementa fidei. Deum contemplatus sum admirabilem in omnibus operibus suis; in hoc orbe terrarum quam creavit potentia et bonitate sua, video luminare magnum et numquam deficiens, cuius lumen illuminat omnes hominœ et omnia genera pecudum, in omnibus actibus eorum vitae corporalis et transitoriae.

Cum Deus voluit filios Israel coalescere in populum electum et illos eximere a servitute Aegyptii ad adducendos illos in terram promissionis, suscitavit illis Moysen legislatorem et interpretem legis, et post Aaron numquam defuit in Israel sacerdos, qui populo Dei redderet iudicii veritatem. Haec omnia, teste Paulo, erant forma futuri. Quomodo ergo, quando tempora completa fuerunt, quando Verbum caro factum est ad ealvandoe et erudiendos homines, quando Dominus sini aequisivit populum electum novum, sanguino Filii sui redemptum, quomodo possumus erodero quod Deus relinquens opus suum imperfectum neglexisset providere primae necessitati ecclesia^, nempe necessitati lucis perpetuae et indeficientis? Porro hanc hypothesim nemo cordatus umquam admittet. lesus Christus ipse redemptor et doctor generis humani certissimo vello debuit accendero et servaro lucernam semper lucentem in mundo animarum, sicut sol in mundo corporum. Vult omnes homines salvos fieri; ergo providero debuit illuminationi oinnium generationum, quae sibi invicem successurae erant super terram usquo ad consummationem sacculi. Hoc proindo fecit constituendo Petrum fundamentum ecclesiae, pastorem gregis et confirmatorem fidei fratrum. Imitilo est revocaro hic diversos textus eacrao Scripturae, quibus talis veritas asserte declaratur. Quis enim ignorat Petro dictum esso: *Tu es Petrus et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam, portae inferi non praevalebunt adversus eam,.. "Rogavi pro te ut non deficiat fides tua, et tu aliquando conversus confirma fratres tuos.... Pasce agnos meos, pasce oves measl.*

Extra dubium est, quod Petro committatur cura pascendi gregom, nempo dirigendi et nutriendi. Atqui quis est cibus animarum nisi veritas? Ergo Potro imponitur officium praebendi agnis et ovibus, id eet fidelibus et pastoribus, pabulum veritatis. Et quia Petrus semper vivit in successoribus suis Romanis pontificibus, hinc cuique Romano pontifici competit cum et officium praebere fidelibus et pastoribus pabulum verae doctrinae. Atqui quomodo pos&ct hoo munere efficaciter fungi, nisi esset infallibilis quoties A hoo munero fungitur? Si non ita owet, admittendum ceset quod Salvator imponendo munus confirmandi fratres suos Potro, non dedisset illi et successoribus suie medis et assistentiam necessariam ad scopum attingendum, quod esset absurdum et divinitati iniunoeum.

E contrano cum credimus lesum Christum semper providere, infallibilitate successorum Petri, securitati et saluti omnium fidelium ct pastorum in. ecclesia catholica; tunc opus redemptionis nostrae apparet perfectum et vero dignum sapientia ct bonitate Creatoris. Tale est privilegium veri christiani, id est catholici, do quo non possumus umquam satis gratias agere Deo! Sicut scit se osse choritate redemptum, scit etiam se semper ceso veritate ductum ; et si acciderit quod passionibus humanis vel falsis doctoribus deceptus, extra viam tsalutis erraverit, et lucem veritatis amiserit, semper, corde compunctus et conversus poterit denuo invenire illam et ad illam venire, quia semper lucerna lucet in cathedra Petri, sicut sol in firmamento. Sin autem vultis successorem Petri infallibilitate expoliatum, tunc mundus intellectualis solem suum amittit, tenebrae instant ct error praevalere potest.

Hanc case consequentiam dico systematis eorum, qui aiunt decreta summorum pontificum non esse irreformabilia, niai cura consensu ecclesiae sive congregatae in concilio sive dispersae. Nam si expectanda eat concilii convocatio, fieri poterit ut expretetur tnbus sacculis; si intervenire debet consensus episcorum dLpcrsorum, quomodo et quando hic consensus dabitur? quomodo ohr¡Atianus dubius de ventato poterit certior fieri? quomodo computabuntur suffragia? quis numerus requiretur, ut conferatur deeratis pontificum irreformabilitas? His subtilitatibus et captionibus in antiquis temporibus ecclraiac ignotis, obnubilata maneret veritas, via fidelium foeta esset dubia ct periculis plena, et populi catholici ruerent in errores, perplexitates, divisiones, contentiones et anorchiam sectarum e sinu matris ecclesiae misero avulsarum.

Cum omnia haec nobis ¡«rspccta sint, quid agendum est de obiectionibus historicis, quae nobis opponuntur? Mihi videntur eae pani momenti, et nullo modo infirmaro thesiin infoilibilitatis. Quid enim refert, quod apostoli receperint missionem docendi omnes gentes cum Petro? Quid refert, quod in epistolis saneti Pauli et in Apocalypsi nominati fuerint apostoli fundamenta ecclesiae? Quid refert, quod ipsi acceperint potratatem ligandi atque solvendi? Omnia haec nullo modo minuunt potestatem Petri, nec impediunt illum ot-o fundamentum primum positum a lesu Christo super angulari lapide, qui eet ipw Christus. Totum siquidem ecclesiae aedificium aedificatum et stabilitum est a Ireu Christo super Petrum, et alii apostoli corumque successore» ministerium verbi et iurisdictionis cum subordination© ad Petnim cinaque successoribus adimplero tenentur. Demum quid valent, quao de Honorio, Liborio, Vigilio proposita sunt? In omnibus quae dicta sunt cum tanto fragore verborum de his pontificibus, numquid umquam probatum fuit, quod ullus eorum docuerit haeresirn? Sedes apostolica semper remansit ab errore immaculata. Hoc est factum historicum, ingens, inroncuaBum, supernatural rationi humanae stupendum, ct quod omnem hanc controversiam dominari debet.

Ergo non mirandum rat, quod omnis christuuia antiquitas, omnia saecula praeterita, patree. doctoras cedraia©, concilia oecumouira et generalia, unanimitas populorum catholicorum reputaverunt succraeorem Petri tamquam supremum regulatorem fidet at conscientiarum. Htuv fuit ot haec rat antiqua fide regni

**I lUtth.XVT, 1Ô, 19; Lue. XXIL 32; Ioan. XXT. 15-17.**

Galliarum, quod «brislianissimum α Romanis pontificibus meruit appellari. Quod si *libertates* sic dictae *galHomar* ibi per tempus viguerunt, illae tamen nimis sero inductae sunt, nec ita praevaluerunt in universam illam regionem, ut avita fides recessisse dicenda ait In sanctis viris non defectus, sed virtutes aestimandae sunt, sicut in sapientibus admiramur quae sapienter tradita eunt, non ea in quibus exciderunt

Haec antiqua fides genuit in Gallia sanctos et martyr»; haec est quae mittit adhuc quotidie filios eius in extremos fines terrae ad convertendum evangelio populos sedentes in umbra mortis; hace est fide, quam tenui ab initio sacerdotii mei ; haec est, quam semper docui populos mihi commissos ; haec est, quao temper fuit lumen meum, robur meum, consolatio mea; haec est, quae sustinet episcopos ct sacerdotes in omnibus laboribus et tribulationibus eorum ministeriL Haec est fides quao.vincit mundum; haec est, in qua bonum est vivere et mori; haec est demum, quam mox, spero saltem, concilium Vaticanum eolemniter confitebitur. DixL

## ORATIO

*eminentissimi ac reverendissimi domini Pauli cardinalis Cullen archiepiscopi DubHnenris*l.

Eminentissimi praesides, eminentissimi et reverendissimi patres.

Cum animo recolerem ea, quae post Pascha in hac aula dicta sunt; non potui quin mihi persuaderem, ea omnia, quae ad infallibilitatem summi pontificis spectant, plenissime ad examen revocata fuisse. Etenim cum ae schemate nostro generaliter ageretur, plurimi patres ea omnia protulerunt, quae oblici solent advéreos hanc racram auctoritatem, vel saltem adversus eius definitionem. dum alii patres eruditi, docti et eloquentes causam infallibilitatis magna cum C vi et eloquentia defenderunt Itaque, ut mihi videtur, nihil novi nunc proferri potest hac de re, nihil quod lucem aliquam quaestioni infundat. Ego itaque plura dicere non conabor, «d statini ad schema venio, et emendationem ultimae paragraph! capitis quarti proponam.

In illo capite pag. 13 definitio infallibilitatis Romani pontificis continetur. Iis omnibus quae ibi dkuntur plene assentio; pontificem ut caput ecclesiae plenam potestatem regendi, gubernandi ecclesiam habere, et definiendi doctrinas etiam profiteor, illum obsistente Spiritu sancto, ab errore praebenari etiam teneo, et caetera omnia quae in hoc capite continentur.

Veram definitio ipsa mihi nimis longa videtur; definitio etiam paulisper fortasse implicata eut, et in mea humili sententia paucioribus verbis et clarioribus exprimi potuis&et. Itaque, sinente sacro boi concilio, proponam novam paragraphum loco illius ultimae D paragr&phi inserendam; in qua omnia, ut mihi videtur. quao spectant ad definitionem, simplicibus ot claris verbis traduntur. Hace sunt itaque verba, quao <ubiicicnda propono: *Itaque no<, traditioni a fidei chridianae exordio perceptae fideliter inhaerendo, ad Dei Salvatoris nostri glorian, fidei catholicae exaltationem ct chridianorum populorum udutnn. ^icro*

* Arrxraenluni: .Cariinalis Dahlinexuii doctrinan io raniVa» sparatavi!, quead foncaa vero erarodationes proposuit qiM Ubrntur eob nane'i· et 91. Addidit tri* e**e in deftaiticoe stUaAeada: 1· SdUeet ut ebre dicatur verba Christi ad Petras tiuiurdMte referri. 2· Quod Kem. pontifex tone »t InfalhUlle na «it vicaria· Cbriirti loquitar. 0' El qaxnJo propualt «betrium rive rire more* «pecunias. In^per argtsoU tn breviter evolvit, et ii· respondit qa*e ex irradi ritiene VitfiUi '»HrcU fuerxnl. et ex ». I'-Λαηικηο. otea arate» UflîtaviL*

A *approbante concilio, docemus ct divinitus revelatum dogma ase definimus, Romanum pontificem, cui in persona beati Petri a Christo Domino dictum est: Tu a Petrus, et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam, et iterum: Ego rogari pro te ut non deficiat fides tua, cum doctrinam de fide et moribus, ad aedi' ficationcin doctrinae christianae pertinentibus, pro sua in universam ecclesiam auctoritate definit, per assistentiam Spiritus smeli ea infallibilitate gaudere, qua divinus Redemptor ecclesiam suam instructam esse voluit; idcoque haec Romani pontificis decreta ex sese irreformabilia eae. Si quis autem huic nostro decreto contradicere, quod Deus avertat, praesumpserit, sciat se a veritate fidei catholicae et ab unitate ecclesiae defecisse.*

In his quae hoc loco exposui, primo in loco observandum est, summum pontificem edere debero definitionem fidei ut vicarium Christi, ut caput ccclcsioa, vel ut successorem sancti Petri. Summus pontifex sub diversis respectibus considerari potest ; agit aliquando ut persona privata, scribit epistolas; aliquando pontifices edunt etiam libros: sed in huiusmodi rebus privatae personae vel privati theologi partee agunt. Plura alia agunt, quae non aguntur ab iis ut successoribus beati Petri. Pontifex est exempli gratia episcopus urbis Romae; cum aliquid praescribit in hac alma urbe, non est voluntas pontificis, ut quae praescripta sunt, extendantur ad universum mundum. Est archiepiscopus provinciae Romanae, est primas Italiae; et cum agit sub his nominibus, non obligat aut non vult obligare totam ecclesiam.

Sed aliud est cum agit ut vicarius Christi. Subintrat in locum sancti Petri, ut Petrus subintravit in locum Christi, et tunc propria sua auctoritate, auctoritate ipsi a Christo directe tradita, non aliunde sumpta, non ex auctoritate episcoporum, n<· : cx consensu ecclesiarum, «d ex commissione ipsi directe, immediate, ipsi soli Petro et eius successoribus tradita.

Quid enim legimus in evangelio? Dominus dixit Petrol : *Tu es Petrus, et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam; ct tibi dabo dat'es regni caelorum.* Non dixit Petro; Tu ee petra, dummodo consulueris episcopi» *(signa approbationis),* aut viros doctos et theologos; tibi dabo clave» regni caelorum, sed co tamen proposito, ut alios audias, alios consulas, antequam aperias portas caelorum. Soli Petro, directe Petro, immediato Petro, et Petro soli datum est privilegium illud ut «set petra ecclesiae, id est ut esset fundamentum, ut tota ecclesia ab eo dependeret. Data «t illi potestas aperiendi et claudendi regnum cadorum.

Id etiam potet ex aliis locis, quae in evangelio habentur. Dominas Salvator noster dixit Petro1: *Tu aliquando convenais1'. Rogavi pro te ut non deficiat fides tua;* fides tuo, absolute ct simpliciter dicit Dominus noster: *ct tu aliquando conversus confirma fratres tuos.* Eadem ratione Dominus Petrum constituit supremum pastorem ecclesiae; illi rurum ovium et agnorum, id est aliorum postorum et populorum dedit \ immediate Petro.

Est omnino quidem evidens quod Petrus, dum agit ut caput eccleriae, aget cum ecclesia, aget pro beneficio ecclesiae, docebit ecclesiam, pascet ecclesiam et non separabitur ab ecclesia; sed non derivat potestatem ab ecclesia, nec cx ulla parte ecclesia sed hal)d [illegible] a Christo, [illegible] potitate utens semper connexionem, relationem bnbrt cum ecckvuu

I Matth. XVI, 18.

î Utt. XXII. TJ.

• Trit [illegible] verba n«n ridentor suo mbìu loco.

* laxo. XXI, 15-17,

quao ecclesia deficere non potest; et ut Petrus est A fundamentum, eet petra ecclesiae, ita romper cum ecclesia relationem suam fundamenti habere debet, et ut pastor ecclesiae eadem ratione semper gregem habere debet, quem pascat. Haec omnia ni fallor innumeris vicibus repetuntur in operibus sanctorum patrum. Logimue claves datas fuisse Petro caeteris apostolis communicandas1: legimus Petrum pastorem constitutum fuisse ut alios pastores constitueret; legimus ]>oteetatem datam esse Petro ut aliis communicaret1: sed numquam legimus potestatem datam fuisse aliis, ut illi odiuvarent Petrum aut illi potestatem conferrent. Hoc ad fidem spectare omnino mihi videtur; habemus enim definitionem concilii Florentini, quod expresso docet Petrum ipeum constitutum fuisse doctorea) et pastorem et gubernatorem ecclesiae, pontificem Romanum Christi vicarium tot¡usque ecclesiae caput et omnium Christianorum patrem ac doctorum existere, et ipei, ipei Romano B pontifici, in beato Petro pascendi ac gubernandi uni-· verbalem ecclesiam a Domino nostro Icsu Christo plenam potestatem traditam esse, ipsi eoli, non ipsi cum auxilio aut consilio aliorum.

Et hac do re loqueas non possum quin legam excerpta quaedam ex opusculo celeberrimi cardinalis Poli, qui praefuit per aliquot annos una cum aliis eruditissimis cardinalibus concilio Tridentino: audi quomodo ipse explicat relationem pontificis cum aliis episcopis et etiam cum concilio generali. Polus autem erat vir sanctus et vir doctus, et vir qui adfuit tot annis concilio Tridentino, ita ut sciro omnia, quae ad huiusmodi rem spectarent, debuerit In opusculo de summo pontifice cap. 32, quod habetur in *Biblùr theca maxima pontificia* apud Roccaberti, ita legimus: „Ita prorsus sentio, ait cardinalis, nusquam magis vigere auctoritatem Romani pontificis, quem in ipso generali concilio, ubi tamquam in theatro quodam, c quo omnes ecclesiae pastores conveniunt, providentia Dei voluit eum Chnsti partes agere... Ex quibus satis constaro potest concilia generalia summo pontifici nullam addere auctoritatem, suam vero prorsus accipere ab eius vicaria potestate; eam autem divinam esse, non ab homiuibus, sed ab ipso Christo datam: ipsum vicarium autem, ut in summa dicam, idem in conciliis generalibus agere, quod Christus ipse, dum in terris versaretur, cum suis egit apostolis, tum cum esurientem populum per eos pasceret, quasi de manu in manum tradens illis, quod populo deincops distribuerent" Itaque iuxta cardinalem Polum Romanus pontifex id agit in conciliis generalibus, quod egit Christus cum pasceret multitudinem. Christus dedit apostolis cibum, ut inter eos qui aderant, distribuerent: eadem ratione auctoritate pontificia confirmantur episcopi, reguntur episcopi, eorum decreta confirmantur, et hac ratione per eos toti mundo ea, D qooe derivantur ex auctoritate pontificia, traduntur.

Prosequitur cardinalis: „Hoo enim itidem facit in conciliis generalibus Christi vicarius in cibo spirituali : episcopos, qui locum apostolorum tenent, pascens et in fido confirmans, ut per illos populus salutare pabulum accipiat et in fide confinuetur. Id quod nusquam aeque commode fieri potest, atque in conciliis generalibus." Itaque prima conditio definitionis est, ut suprema agnoscatur Romani pontificis auctoritas, et ut hoc auctoritate utatur cum aliquid ad fidem aut mores spectans, definit : quod consonum ost Scripturae ct traditioni, ct ut mihi videtur, egregie explicatum est a doctissimo cardinali Polo. Secundo loco ea, quae definienda sunt, spectare debent od fidem vel ad moros, ad aedificationem doctrinae Christianae pertinentes. Non enim Romanus pontifex definire potcet res litterariae, ecientificas, rea mere sociales aut mere politicas. Tertio loco pontifex cum definit quae spectant ad fidem et morœ, agit ut vicarius Christi, ct eadem auctoritate manifestare suam auctontatcm debet: debet in definiendo declararo se velle definitionem edere eadem ratione, ac ai Christi auctoritatem vellet populo communicare.

Haec tria saltem necessaria sunt, ut agat vicarius Christi do robus quae pertinent ad fidem et morta, ut rem tamquam vicarius Christi proponat ecclesiae, et ut od utilitatem ecclesiae id quod definit pontifex, pertineat.

Si haec omnia in definitione adimpleantur, ut mihi videtur, nihil requiri potest ad explicandum id quod sibi concilium proponit: explicatur breviter ot dans verbis qua in re consistat definitio. Neque dici potest obscuritatem aliquam esse semper in huiusmodi rebus : nam id verum est etiam de conciliis. Aliquando difficile est statuere an res ad fidem pertineat necne, et etiam in concilila Itaque nihil mirandum est, si huiusmodi difficultates circa definitiones pontificias oriantur. Verum hoc discrimen est quod pontifex semper adest, et si difficultas aliqua de suis decisionibus oriatur, id explicare potest; et ad eum etiam pertinet explicare cas difficultates, quao afficiunt declarationes et definitiones concilii.

Si haec forma definitionis omnibus non placeat, et si requiratur canon aliquis, quo errores apte condemnentur, ultima verba „ideoque haoc Romani pontificis decreta ex seso irreformabilia esse" omitti possunt, et canon in eorum loco substitui: S· *quis dixerit, Romani pontificis indicium in fidei et morum quaestionibus ad aedificationem doctrinae Christianas pertinentibus non esse irreformabile, nisi ecclesiae consensus accesserit, anathema sit.* Haec propono ea spe, ut Deputatio de fide ea examinet, utque etiam, si huiusmodi agendi ratio probanda videatur, ros ipsa sacrosancto huio concilio proponatur.

Verum est aliud in proposita definitione, de quo breviter loqui oportet; ita ìncipit: ‚Jtaque noe traditioni a fidei christionae exordio perceptae fideliter inhaerendo." Negant aliqui huiusmodi traditionem extare. Fatentur quidem certitudinem adesse moralem veritatis huius, do veritatis huius doctrina, sed negant cani certitudinem a Christo aut a revelatione descendere: haec audivimus proximis hisco diebus propositu ox hoc ambone1. Quoad certitudinem moralem plano intelligere non possum, quomodo huiusmodi certitudo moralis hoc in casu extare possit, nisi derivetur α traditione divino. Nam qua de re agitur? Hanc eet tota quaestio, an Dominus noster Potro dederit potestatem infallibilem, potestatem supremam et infallibilem, qua rogitor ecclesia: agitur de revelatione ex parte Christi. Si Christui huiusmodi concessionem fecit in gratiam Petri, tuno omnino constat eam doctrinam eese divinam, descendere ab ipeo Christo» et originem habere divinum. Si huiusmodi declarationem non fecerit Christus, non eet ulla certitudo moralis, existere non potest certitudo moralis.

Sed hoc omisso, dico certitudinem nos habere omnino et maximam ceriitu»linem do hac doctrina, quod hace doctrina ab apostolis et ab apostolorum temporibus descendit. Imprimis hal-eim» doctrinam satis claro contentam in sacris Scripturis. Audistis paucis abhinc diebus relatorem de fide episcopum Calrenscm, qui doctissima et eloqoeotimma oratione omnia loca Mera#» Scripturae ad examen icxuit. et ita dare

' 8. OpUtns Miterit lib. VII cootr. Pxrnicaiuintn cap. IIL
' Tertulliinu lib. SeoTptad up. X.



» Ct onticcen» biMtim ab rsinmitnearebèfptMVpe VtfrloUmti in wn^re^alimi· cedrali di-d II M1 I87U

demonstravit pontificem esse infallibilem, ut nisi quis meridiana luce caecutire velit, illam admittere debeat. Deinde ab antiquissimis temporibus habemus loca sanctorum patrum a primis ecclesiae saeculis, quibus eiusmodi potestas Romano pontifici tribuitur; habomus auctoritatem sancti Irenaei, habemus innumeros patres ex tertio et quarto saeculo, habemus patres ex omnibus saeculis, quorum loca iam hic allata fuerunt, et supervacaneum esset ca iterum repetere.

Habemus etiam consensum ecclesiarum. Quid enim dicit ecclesia orientalis? Illud hodie audivimus ab eminentissimo cardinali Pitra, qui summa erudi-
tione demonstravit, orientales in omnibus suis liturgiis infallibilitatem pontificis profiteri; ct ut lex orandi est lex credendi, ita dubitari non potest, quin universales ecclesiae orientales doctrinam hanc recipiant, aut saltem cum in catholica unitate casent, reciperent Quid de ecclesia Italiae, de cuius fide numquam dubitatum est, et quid de Hispaniae? Quid enim illa ecclesia doceat audivimus ab eminentísimo cardinali Vallisoletano archiepiscopo, qui innuincns argumentis demonstravit, catholicissimam ct fidelissimam illam ecclesiam semper hanc pontificis praerogativam tuitam «ese. Quid dicam de ecclesiis American meridionalis, quae omnes eundem ac ipsa Hispania doctrinam tenent? Quid dicam de America etiam septentrionali? Constat enim quatuor abhinc annis concilium plenariam statuum foederatorum American septentrionalis Baltimore tunc habitum fuisse; in quo concilio quadraginta quatuor episcopi et quatuor procuratores aliorum episcoporum decretum 6ubjcrij-?erunt, quo plane doctrina do infallibilitate summi pontificis continetur: quod etiam praestito runt episcopi Cañadiae et alii episcopi. Ut ad Europam revertar, quid dicam de ecclesia Belgii et de univcrriUto Lovaniensi? Quid dicam de ecclesia Holandi&eOmnes istae ecclesiae perpetuo eamdem doctrinam, quam ego hodie defendo, professae sunt et sdhuo profitentur. Ecclesiae Helvetiae eamdem rationem secutae sunt ; et quod ad Angliam et Hiberniam pertinet, idem dici potest, quod iam per me dictum est, scilicet concilium nationale habitum fuisse in Hibernia anno 1850, in quo claro ao praeciso haec doctrina explicata eet Quod et factum est etiam in synodo Westmonastericnsi, cui aderant omnes episcopi Angliao.

Eodem circa tempore variae synodi habitae sunt in diversis regionibus Europae; et in fere omnibus haec doctrina infallibilitatis summi pontificis aperte ac clare oc rotandis verbis «t proclamata. Ita factum eet Coloniae, ita Pragae, ita factum est in pluribus dioecesibus Galliarum, ita etiam in remota Hungaria, in Pannonia. Plura non recenter tantum, sed abhinc aliquot saeculis, plura concilia habita sunt, in quibus patres professionem infallibilitatis omnino fecerunt. Ita anno 1682, sub Georgio Szelopcsényi archiepiscopo Strigoniensi, synodus habita in qua liaec habentur1: ,.Praedecessorum vestigiis inhaerentes, praefatos quatuor Gallicanas propositiones configimus et proscribimus, et universis istius regni christifideli,-bus interdicimus ac prohibemus, donec super eis prodierit infallibile apoetolic&e tedis oraculum, od quam solam divino immutabili privilegio spectat de controversiis iudieve. Ita uno voce, publico, unanimi omnium ordinum consensu atque approbatione sincero profitemur et spondcinue sanctae Romanae ecclesiae, quae unica et sibi perpetuo constans errare non potest, perpetuo inhaesuros." Rccentioribus temporibus, anno scilicet 1858, sub loonno Scitowsky, concilium habitum eet, in quo haec legimus: Grata ost memoria Goorgii Sxelepcsény Strigoniensis archiepiscopi, qui quatuor propositiones cleri Gallicani, anno 1682 editas, una cum caeteris Hungarian praesulibus eodem boo anno auribus christianis absurdas et plane detestabiles proecripeit, et universis istius regni fidelibus interdixit ne eas vel legero vel tenero, multo minus docere auderent." Habentur etiam quaedam ex concilio provinciali Colocensi anno 1863 habito; postquam quaedam dixerat de auctoritate summi pontificis, ita procedit1: „Unde propositiones cleri Gallicani anno 1682 editas, quas iam Georgius archicpiscopus Strigoniensis una cum caeteris Hungarian praesulibus eodem adhuc anno1 publice proecripeit, id idem 1 reficimus et proscribimus, atque cunctis provinciae huius fidelibus interdicimus, ne cas legere vel tenero, multo minus docere audeant." Satis linee asse videntur ad ostendendam traditionem ecclesiae Hungariae. Nihil enim fortius aut clarius aut distinctius esse potest, quam eorum ratio, quam episcoporum illius regni ratio condemnandi et reiiciendi propositiones gallicanas et profitendi fidem suam in auctoritatem summi pontificis.

Cum igitur buce ita sint, concludere possumus in omnibus fere regionibus sub caelo nunc teneri doctrinam de infallibilitate pontificis, adcoque verum ease quoad hanc doctrinam, adeoquo omnes illas conditiones inveniri in hac doctrina, quae indicantur a Vincendo Lirinensi: „quod semper, quod ubique etc." Certe ubique, certe a primis temporibus haec doctrina in ecclesia invaluit, adooque \ere catholica diei debet Haec cum ita sint, confido futurum ease, ut nemo amplius contendat consensum ecclesiae hac de re non existera, odeoque definiri non posse. Sed tamen observandum eet, quod illa verba Vincenti! Lirinensis ..quod semper, quod ubique ete.“, haec verba si rite explicentur, non indi^nt consensum ecclesiarum aut populorum originem esse, fundamentum esse veritatis catholicae, sed indicant argumentum egregium, optimum, ineluctabile desumi ex hoc consensu ad probandam authenticitatem cuiuscumque doctrinae catholicae, de qua agatur; sed satis haec videntur de definitione proposita.

Nunc unum tantum adiiciam, respondero enim conabor argumento, quod hic alia die prolatum est adversus pontificiam inerrantiam ex Vigilii ratione agendi et ex actis concilii V. Venerabilis quidam pater asseruit4, Vigilium sibi contradixisse in actis publicis et documentis editis ex cathedra: dixit etiam concilium V unum ex iis documentis, postquam solemniter fuerat a pontifice editum, ad examen revocasse et reiecisee. Tota haec historia valde difficilis est et implicata, et obscuriUte quadam obruitur. Praecipua tamen facta, quao ad hanc rem spectant, paucis verbis explicare pensum,

In primis itaque imperator lustinianus, qui se rebus ecclesiasticis nimis immiscebat, quaedam agere statuit, quae grata essent Eutychianis; pontificem Vigilium vocavit Constantinopolim, atque apud eum institit, ut concilium generale congregaretur. Pontifex initio renuit, quia timebat ne turbae inter Occidentem et Orientem excitarentur. Itaque totum negotium sibi assumpsit, atque edidit *Iwltcahtm,* in quo tria celebria capitula condemnavit, nempe epistolam ad Marin Persam, Theodoreti quaedam opera contra sanctum Cyrillum Alexandrinum, et Theodorum Mopeucete-

' Ct PiUrtfy, *Concilia Bungariac,* II, 438-41.

I Mmdsì, XLVIH, 517 Ju

' Pro *adbuc* anno legitur canone in ed. V<L

< Ct eandem orationem eminentisiiml archiepiscopi Vindobeneuh.

num ot ei iis opero- Sperabat pontifex publicando hanc A constitutionem pacem restitutam fore ecclesiae; sad contrarium omnino evenit. Nam per totum fere Occidentem turbae excitatae sunt, et Africa praesertim arma fero sumpsit contra pontificiam auctoritatem. Pontifex tum consensit synodo, et lustinianus congregavit episcopos, ita tamen ut non implerentur condition», quas illi proposuit Vigilius, nempe ut tot episcopi ex Occident© essent ac ex Oriente.

Concilium itaquo congregatum est, et do rebus eiusmodi agebatur. Adeo morae erat impatiens lustinianus, ut publico edicto tria capitula, antequam aliquid fieret α concilio, condemnaverit. Pontifex hac de ro iratus, ct etiam dolens quod conditiones promissae non cs&ent adimpletae, noluit assistere concilio. Post aliquod tempus tamen, ut fieri si posset, pacem reetitueret catholicis Occidentis, novam constitutionem edidit, quam *Constitutum* vocavit, in qua non approbavit tria capitula, sed statuit ut do his nihil B ageretur; statuit ut nihil ageretur de tribus capitulis. Hac tamen non obstante prohibitione, concilium canones edidit, quibus tria capitula condemnavit; et postea pontifex ipsa concilii decreta confirmavit. Sed videndum est, hinc argumentantur, patres nullius habuisse auctoritatem pontificis. Sed argumentum hoc adversus primatum valeret non minus ac adversus infallibilitatem.

Sed quomodo progressaest res? Pontifex *Constitutum,* id est secundum documentum, misit ad imperatorem ; sed imperator illud recipere noluit, neque illud unquam concilio praesentaviL Itaque patres cum decisionem ederent de tribus capitulis, sequuti sunt normam *ludiarii,* non *Constituti,* quod ipsi numquam coram se habuerunt. Quod autem non habuerint hoc documentum prae manibus, id certum ©st ex actis ipsius concilii, idquo optime notat doctissimus episcopus Rottonburgensis in historia conciliorum. Dicit 0 enim hac dc re nec quaestionem movere possumus, quia lustinianus non recepit *Constitutum;* ipso renuit illud recipere, ideoque illud communicaro patribus non potuit. Patres itaque dum condemnarent tria capitula, non agebant contra *Constitutum* Vigilii, quia ipsis ignotum erat, sed agebant iuxta *ludiarium,* quod praeciso dictabat illum cursum, quem ipsi voluerunt adoptare.

Quod ad pontificem ipsum nulla contradictio inter *ludiarium* et inter *Constitutum,* nulla eet contradictio certo quoad doctrinam. In *ludiario* pontifex damnant doctrinam Theodori, damnavit eius personam, reprobavit etiam opusculum Iba© et quaedam opuscula Theodoreti: in *Constituto* voluit tantum, ut de his rebus silentium observaretur, ne oecidentalee in schisma aut in rebellionem compellerentur. Prudenti tantum oeconomia uti voluit pontifex, non rem aliquam definire. Non etatuit absol- D vendos esse eoe episcopos Theodorum et Ibam, de quibus agebatur, sed statuit et voluit, ut nihil d© his omnibus statueretur: nulla itaque est vera contradictio. Sed si vora esset inter duo documenta contradictio, constaret adhuc nullum argumentum ex ea deduci posso contra infallibilitatem pontificis; nam in *Constituto* ipse Vigilius saepe memorat eo agere solum de *personis;* Pelagius Π in epistola ad Childebertum regem Francia© declarat in illis capitulis agi tantum *dc quibusdam personis;* ct sanctus Gregorius Magnus scribens ad episcopos Istriae dicit, totam quaestionem versari *de personis, non de doctrinis.* Atqui si omnia haec perpendamus, clarum omnino eet, nullum argumentum ex hac historia duci pos>o contra privilegium Romani pontificis.

Quod si poullo altius rem repetamus, si historiam ipsam concilii consideremus, videbimus, et ibi inveniemus argumentum fortissimum pro hac infallibilitate et pro suprema auctoritate Romani pontificis. Nam in primis concilium ipsum non erat concilium in 90 generale; aderant tantum quidam episcopi ex Oriente, vix aliquis episcopus ex Occidente. Omnes episcopi qui aderant, nec numerum centum quadraginta excedebant, atque hac de causa universalem ecclesiam repraesentaro vix dici poterat Deinde pontifex non praesedit neo per se nec per suos legatos huic concilio ; praeses erat Eutychius episcopus Constantinopolitanus : ideoque ei concilium ipsum sibi relictum fuisset, nemo illud dicere potuisset concilium fuisse generale. Sed statim ac Romanus pontifex confirmavit decreta huius concilii, ab omnibus, ab omnibus fere saltem, statim receptum est ut concilium generale: quod maximum, certum argumentum eat potestatis Romani et supremi pontificis.

Quidam hac de re agens auctoritatem sancti Columbani citavitl, qui in Italia eo tempore degens scripsit ad Romanum pontificem et plura protulit, quao adversa esse supremae pontificis potestati videri poseenL Sed si ree rite examinetur, nihil ex eo concludi potest- Sanctus Columbanus erat monachus, qui diu inter sylvaa et montes vitam eremiticam degerat. Recenter in Italiam venerat, et inter montes Bobicnsee situm fixerat. Putare necessario debemus cum do rebus italicis, de rebus ecclesiasticis recentibus plura scire non potuisse. Scripsit tamen, urgentibus quibusdam principibus aut aliis alta dignitate praeditis hominibus, scripsit ad pontificem, in quo quidem plura queritur de pontificia agendi ratione; sed postquam hacc dixerat, declarat se non propria persona, sed aliena persona loqui, seque crederò non potuisse ea, quae de Romanis pontificibus jactabantur. Ita enim concludit epistolam ad ꝑontificem Talia suadenti (nempe viro qui illi tot mala contra pontificee dixerat) veniam, quaeso, date, quia necessitate magis, quam cenodoxia scribere coactus sum, dum quidam literis suis, quibus me primo pene ingrossa in huius regionis terminos arripuit, vos mihi cavendos, tamquam in Nestorii sectam decidentes, significaviL Cui attonitus respondi (en quid responderit ipse Columbanus) cui respondi in brevi, ut potui, non credens suae allegationi : ego enim credo semper columnam ecclesiae firmam esso in Roma'... Noe enim (prosequitur) sanctorum Petri et Pauli discipuli sumus, nihil extra evangelicam et apostolicam doctrinam recipientes. Nullus haereticus, nullus ludaeus, nullus schismaticus fuit ; sed fides catholica, sicut a vobis primum sanctorum scilicet apostolorum successoribus, tradita est, inconcussa tenetur... Noe cathedrae Petri devincti sumus: licet enim Roma magna est et vulgata, per istam cathedram tantum apud noe est magna ct čĺara.

Quod vero egregie de Romanis pontificibus senwrit sanctus Coluinhanus, ex ea lege, quam nuper memoravi, coniici etiam potret, nempe ex ro quod lex orandi sit lex credendi. Inveniuntur enim adhuc missalia quaedam confecta a sancto Columbano et suis discipulis tradita, in quibus haeo habentur. In freto sancti Petri haec precatio habetur : Deoa qui hodierna

**i Vile eandem oradeoeta eminentiwiiri *rch:epi*eoyi V»b· bocemh. — Ct opusculum *ad inriar minuecrt^Mm* imyrt»* «m, pag. 31.**

**» Epbt ad BoflL'xdaoL Ct BibUotk nas. pp. «d. Laedo, t XΠ. pag.SS; Migue, P. L. LXXX.**

**1 Ia pluribm editkaiku pro *Rc^a* Ugitur ia ramo. Vt e ecatexta, i« qao de pianata rocabxIarxEi Mτβλ»'gia agitar, facile constat, alhtdit taaeUu CahuaUat» ·■! deritattetma** vocìi **&w ij.**

dio beatum Petrum poet te dedisti caput ecderiae, te supplie» rogamus, ut qui dedisti pastorem, ne quid de ovibus perderet, et grex effugiat errores, eius inter-OBsione, quem praefecisti, salvifices." Et in-alia precatione: „Ex apostolis beatam Petrum in fundamentum ecclesiae collocasti, cuius fidem omnium discipulorum tuorum gaudio confirmasti". Haec verba sancti Columbani ex eius missalibus desumpta certe id efficere mihi videntur, ut necessarium sit concludere, optime illum do sanctae sedis infallibilitate et praerogativis Romanorum pontificum sensisse.

Et quoniam sanctum Columbanum citan, nuno verba alterius celeberrimi episcopi, qui diu vixit in Hibernia et postea episcopus erat in Anglia afferam. Loquor do sancto Aldheimo qui episcopus fuit anno 690: latinitas qua utitur eet valde obscura, sed tamen satis clare indicat auctoritatem et infallibilitatem Romani pontificis. Scribens ad quendam Genintium dicit[1]¥ „Quae cum ita se habeant, propter communem coelestis patriae sortem et angelicae sodalitatis collegium subnixis precibus et flexis poplitibus vestram fraternitatem adiurantce suppliciter efflagitamus, ut alterius doctrinam et decreta beati Petri contumaci cordis supercilio et protervo pectore non abominimini." Ita etiam in alio loco: „Et ut brevis sententiae claustello cuncta concludantur, frustra de fide catholica inaniter gloriatur, qui dogma et regulam sancti Petri non sectatur". Hic autem vivebat saeculo VU, et hac ratione de fide indefeetibili Romani pontificis loquebatur.

Eadem ratione loquutus est sanctos Thomas Contuariensta qui martyr pro religione occubuit. Brevis est locus ex huius sanctissimi viri scriptis, quae Labentur apud Christianum Lupum[1]: „Et ut plurimis patet exemplis, singula evangelii flumina ad mare, unde orta sunt, redeunt, ut iterum fluant. Siquidem fons paradisi unus eet, sed in plura rescinditur flumina, c ut undique irriget terram. Quis (proeeqmturj Romanam ecclesiam 'caput omnium ecclesiarum et fontem catholicae doctrinae ambigit esse? Quis clavce regni caelorum Petro traditas esse ignorat? Nonne in fide et doctrina Petri totius ecclesiae structura consurgit, donec occurramus omnes Christo in virum perfectum; in unitatem fidei et agnitionem Filii Dei? Necease quidem est multos esse qui plantent, multos qui irrigent... Sed quicumque rit qui rigat aut plantat, Deus nulli dat incrementum, nisi illi qai plantavit in fido Petri, et doctrinae ipsius acquiescit."

Ne molestus sim augusto huic concilio, nihil addam de Romani pontificis infallibilitate, red eam adeo bene fundatam in ipsis etiam Scripturis, traditione, consensu eccksiae, eam consecratam ese in liturgiri ecclesiae tam clare patet, ut nihil dubius sim quin sacra haec synodus sine magna mora sigillum sui supremi iudicii illi imponat d

Ilie autem interrupta disceptatio eet, et patree dimieri sunt a primo praeside qui ait:

„Proxima congregatio generalis habebitur feria secunda sequentis hebdomadae, in qua continuabitur discuoio quarti capiti·."

## 38.

## Congregatio generalis aeptuageelma quarta 1870 iunii 20.

Feria secunda die 20 iunii 1870 hora octava cum dimidio ante meridiem, in conciliari aula Vaticanae patriarchalts baMilirac, generalis reverendissimorum patrum congregatio habita est; cui interfuerunt quingenti quinquaginta sex patres, nempe 35 cardinal», 6 patriarchae, 9 primates, 79 archiepiscopi, 388 episcopi, 4 abbates nullius dioecesis, 14 abbates general» rive praesides congregationum ordinum monasticorum, usum mitrac habentes, 21 generales et vicarii generales; quorum omnium nomina, quae per assignator» locorum accurate descripta fuerunt, exhibet indiculos patrum septuagesimae quartae congregationis generalis, qui inter acta concilii asservatur.

Reverendus pater dominus Vincentius Tagliatatela archicpiscopus Sipontinus missam lectam celebravit. Qua absoluta, et recitata oratione *Adsumus Domine* etc., emmentissimus primus proree» dixit:

.Reverendissimi patres, continuatur hodie βpociolri discussio quarti capitis schematis primae constitutionis de ecclesia; de quo adhuc nonnulli patree veniam loquendi petierunt, quorum nomina reverendus dominus subsecretarios ex ambone publicabit."

Tunc a subsecretario tabella perlecta ret, in qua inscripti erant reverendissimi patree, Ludovicos Haynald archiepiscopus Colocensis et Bacsiensia, Franciscos Rivet episcopus Divionensis, loonnea Bravarti episcopus Constantiensis, Vincentias Jekelfalusy episcopus Alba-Regalensis, Franciscus Groe episcopus Tarantasiensis, Amatus Gailbert episcopus Vapincensis, Theobaldas Cesari abbas monasterii Sancti Bernardi ad Thermas de urbe et praree» generalis ordinis Cistercensium.

Novis oratoribus publicatis, eminentísimas primus praeees subdidit:

„Veniam loquendi petiit unus ex patribus Deputationis pro rebus fidei ut difficultatibus et animadversionibus de schemate factis respondeat. Is est reverendissimus dominus Bartholomaeus d'Avanzo episcopus Calvearis et Theanensri, qui propterea anibonem ascendat."

### ORATIO

*reverendi patri» domini Bartholomaei d'Avanzo episcopi Calvensis oc Theanensis*[*]

Eminentissimi praeridœ et reverendissimi patree.

Memineritis quod in nostra solemni generali discussione super hoc schemate, quae praesertim vor-

[1] **Argumentum: .Episcopus Calvearis archiepiscopi Bononlarii seraenem ad revocavit eiusque animadverrionibus respondit. Et in primis conquestus est quod nimis urgerentur tria illa verba prrstmalú *separata* et *absoluta* (infallibilitai); fieri hinc pooe ait ut concilium Vaticanam a *tribu» verbi»* appellai! valeat, quemadmodum conribnm oecumenicum V a *tribu» capitulis*. Ad aequivocationes tollendas, et concüiatioaem obtinendam loquutum esse archiepiscopam Bononiensem, finem vero quem intendebat nullatenus esse asaequutum. Ne personalis dicatur inerrantiae praerogativa, eum proposuisse dici decreta et definitiones infallibiles, non vero pontificem; et actum ait, non personam infallibilem esse. Id autem admitti non posse adnoUnt episcopus Calvearis, siquidem assistentia Spiritus sancti est charisma datum in salutem aliorum, sicut caetera alia charismata; et ex hoc sequi quod sicut qui habet charisma apostolato* dicitur apostolus, qui habet charisma scientiae dicitur doctor, iu qui habet charisma infallibilitatis didtar infallibilis. Papam edere actu definitionem infallibilem, quia habet charisma inerrantiae propter habitualem promissionem illi in Petro factam .non deficiet fides tua*. Immo nec grammatice loquendo recte dici posse decretum infallibile, definitio infallibilis. Insuper ri decretam papae est irreformabile et nihil remanere qualitatis in pertona, ¿equi dixit nec ipsum papam aliquid posse in suo decreto non applicare, non interpretari. Id autem contrariam ease regulae inris quae statuit eum qui legem fecit, posse illam authentice interpretari. Caeterum illud personalis salii iam explicatum esse ne in sensu odioso acciptatur.**

**.Veniens antem ad voces *teporata* et *absoluta* dixit cardinalem Bononiensem duo proposuiw ad falsas interpretationes vitandas: 1· conditiones, 2® eaaonea. Conditiones quatuor eese: 1· ut fiat inquisitio ut moris est in aliis ecclesiis de traditione quoad veritatem definiendam; 2« ut fiat de consilio fratrum·**

**' t Apud Mio·. P. L LXXXIX. 3-3A-**

**' Epist. XCVU vi epheopos Angliae, tom. X, p. 116-**

sabatur super quarto capito, post sexaginta et amplius oratores, audivimus illustrissimum ct reverendissimum Halifaxiensem l clamantom, quod non adhuo status quaestionis fuerit eliquatus; quod aequivocationibua ludamus super hoc echomate, praesertim ob tria illa verba, quao licet non expressa subintolligebantur, scilicet *personalis* auctoritas, *separata, absoluta.*

Et reapse tria illa verba singulis diebus audiri mus in hoo aula, ita ut do illis repeti possit, quod do aliis tribus verbis apud Romanos poeta' dixit: „Dics illo nefastus erit, per quem tria verba rilebunt" ; immo videbatur ]>criculum eno quod sicut concilium V oecumenicum *a tribus capitulis,* ita et concilium nostrum Vaticanum *a tribus verbis* cognominaretur.

Merito itaque gavisi sumus cum in ultima generali congregatione et in secunda discussione particulari super quarto capito audivimus praeclarissimum oratorem ', qui hanc sportam sibi sumpsit, quod scilicet huiusmodi oequivocationce super hisce tribus verbis evanescerent, et pax tandem fieret inter fraties. Et co maxime gavisi sumus, quod ipso praeclarissimus orator protestatus fuerit se esso sancti Thomae Aquinatis et fidissimum filium et fidissimum interpretem; et eo magis quod in hoc ambone cum Bellarmino et Perrone vidimus ipsum frequenter conversari. Gavisi sumus; at scriptum est: *Eztrema gaudii luctus occupat* [*]; siquidem ad finem orationis commota est univorsa haec aula, aliis paucissimis affirmantibus, aliis negantibus, aliis in dubium vertentibus utrum pacem desideratam fuerimus consequuti.

Quae cum ita essent, heri de mane Deputatio vestra de fide convenit ad aedes Sapientiae, ut discuteret emendationes propositas. Quare visum est ipsi decernere, ut capta occasione ex illa oratione, fieret ex hoc ambone alia (si fieri potest) clarior dilucidario circa doctrinam, quam exposuit Deputatio vestra in hoo quarto capite; et quoniam ex relatoribus ego recentior tempore sum, idcirco, cum haeo relatiuncula sit quaedam voluti mantissa ad ultimam relationem, quam tam benevole audistis, idcirco mihi praeceptum est» ut hanc sportam apud vos adimplerem, ea tamen lege ut brevis esse laborem, sed non obscurus fiam.

Dura lex, sed ita lata; ac proinde, eminentissimi et reverendissimi potree, duplici ex capite iterum atque iterum charitatem veetram et benevolentiam ut mihi indulgentis rogo. Itaque ad rem statim.

Praeclarissimus orator primum, no appareat praerogativa inerrantiao esse personalis, proponit emendationem hanc in titulo, ut dicantur decreta et definition» infallibiles et irreformabilea, non vero pontifex infallibilis; atque sic argumentabatur in forma syllogistica: Papa habet assistentiam sancti Spiritus; atqui ex assistentia fit infallibilis; in quaestionibus fidei igitur papa est infallibilis. Super quo syllogismo praeclarissimus orator subeumebat dicendo, quod minor rit falsa quatenus personam respicit, vera quoad, obiectum; explicabat vero distinctionem affirmando, quod assistentia rit auxilium actuale illuminans intellectum ad intelligcndum verum, sed movens voluntatem ad proponendum et credendum; atqui, ille subsumit, actus nihil ponit in homine qualitatis, propter quod possit aliud cognomen accipere. Sic propter unam ebrietatem (hoc exemplo ipsemet orator utebatur) nemo potest dici ebriosus. Ergo neque papa dici potest infallibilis propter emanatum decretum infallibile. En fideliter proposita argumentatio.

Ast pace tanti viri dixerim quod assistentia Spiritus sancti, de qua hic agimus, est charisma gratis datum in salutem aliorum, sicut et alia de quibus loquitur Apostolus[1]: *Altai per Spiritum datur sermo scientiae, alteri sermo sapientiae, alii gratia sanitatum, alii discretio spirituum.* Unde concludit: *et ipse dedit quosdam quidem apostolos, alios prophetas, alios doctores, in aedificationem corporis Christi.* Ergo sicut qui habet charisma apoetolatus dicitur apostolus; qui habet charisma scientiae et sapientiae dicitur doctor; qui habet gratiam miraculorum dicitur tliaumaturgus etc.; ita qui habet per Spiritum sanctum charisma scientiae infallibilis hoc est infallibilitatem, dicitur doctor infallibilis ex assistentia Spiritus. Papa ergo idcirco actu edicit definitionem infallibilem, quia ipso habet charisma inerrantiao propter habitualem promissionem Spiritus sancti illi factam in Petro: *Non deficiet fides tua.*

Praeterquam quod (ne litem cum grammaticis instituam, utrum scilicet grammatice dici possit decretum infallibile, definitio infallibilis), his omissis, si decretum a papa egressum est irreformabile, nihil autem remanet q. alitatis in persona, tunc papa nihil poterit in suum decretum, neque illud interpretan, nequo execution! illud mandere. Notum est enim quod qui facit legem, polest tantummodo illam authentice Jplica.ro et interpretari Ista prima teodolitos ita a praeclarissimo oratore proposita non tensum falsum excludit, red ipsamet est falsa. Adeoque bonam intentionem acceptare potest Deputatio, non ipsam rem; eo vel magis quod rò *personalis* nonnisi per accidens et propter recenLieras allusion» evaserit aliquibus odiosa. Cactorum bona fide fuerat semper adhibita ad excludendam arbitrariam distinctionem Gersonis inter sedem ct sedentem; ct certe non est inusitata locutio apud patres, immo apud ipsum Petrum de Alliaco, quod scilicet in persona Petri Christus instituerit primatum. Si ergo primatus dicitur et est vere personalis, et nemini offensionem parit; occur ent odiosum hoc verbum cum agitur de magisterio, quod pare «t ipsius primatus? Si igitur *personalis* accipitur in sensu privatae vreonai unde odiosa illa vox *personalitas,* ct tunc eet reiicienda; «d ai accipitur pro poreona ipsam ecclesiam gestante, tunc »t personalis; atque idcirco in inMiro srbeniate dum diligenter omiasum fuit vertami *personalis* ad otnnin

**3° ut maturo indicio fiat, hoc est praemisso examine; 4° at invocetur assistentia Spiritus sancti. Cononem praeterea addidit quae praeriset conciliationis modum. Iam veru inde patet, ait orator, cardinalem Bononiensem ad aliena castra trantiioe, enroque masáis Gallicanum evasisse, quam ipsi Gallicani. Gallicanos quippe consensum episcoporum sive expressum rive tacitum requirere, omnibus notum esse; cardinalem vero Bononiensem expressum consensum in sua emendatione postulasse. Se appellasse cum Bellarmino et Perrone ad factum quod pontifices nihil unquam definierint aine episcopis. Sed ex facto non posse argui de iure, quod nimirum conditio haec verificad semper debeat. Ordinarium magisterium in ecclesia duplex esse, papam solum et papam cum episcopia. Magisteriam aatem istud docere rive quae iam definita sunt, rive qnae explicite rive quae implicite in deposito revelationis continentor, com papa solus indicat, tone recurrere illud *confirma fratres tues;* utique nec diligentiam neque curam omittere eum posse, at formalem infallibilitatis causam esse a&ristentiam Spiritus sancti. In aehemate non doceri separationem papae ab ecclesia, sed distinctionem tantam, et caput nunquam ab ecderia «paratum concipi posse.**

**«Nonnulla demum addidit contra eos qui inopportunitatem definitionis repetere videbantur a statu politico et officiali hodiernae societatis, quo argumento praesertim arehlepiseopus Parisiensis usus erat; et ait ordinem supernaturalem quocumque modo restituendum esse, et ad restituendum ordinem snpernataralem neceasariam esse definitionem infallibilitatis.'**

**i Vide acta congregationis generalis d. 81 mati habitae, •upra. coL 370-79.**

**' Oriel Fastor. lib. I. v. 47.**

**' Alludit ad entinentisrimum card. Guidi archieplseopun Bononiensem.**

**‹ Prov. XIV, 18.**

**1 1 Car. XII. «. S. M**

occasionem tollendam, potius additum fuit: supremi omnium Christianorum doctoris munere fungens."

Sed transeamus od secundum et tertium verbum scilicet *separatum, independent,* sive *absolutum.* Fatendum est quod heic praeclarissimus orator multum odlaboraverit, ut omnis mala interpretatio de medio tolleretur. Ad quem finem duo proponit, primo conditiones apponit in ipsa definitione (notate, quaeso, patres) in ipsa definitione apponit quatuor conditiones, deinde canones duos condidit. In definitione, ne papa dici possit separatus et independen^ et absolutus, apponit quatuor conditiones: Ie ut fiat inquisitio, ut moris est, in aliis ecclesiis de traditione quoad veritatem definiendam; 2° ut fiat do consilio fratrum, hoc est, rollato consilio cum pluribus aut paucioribus episcopis iuxta rei gravitatem; 3· ut fiat maturo iudieio, hoc est praemisso apud se examine; 4· invocata adsistentia Spiritus sancti. Quibus quatuor conditionibus adimpletis, iam praeclarissimus orator ponit canonem secundum, qui proprie continet modum reconciliationis, ut ipse arbitratus fuerat, his verbis: *Si quis dixerit, Romanum pant'dicon, eum haec edit decreta seu constitutions* (scilicet de fide et moribus), *agere cx arbitrio aut cx se solo independenter ab ecclesia, id est separato \ non autem ex consilio episcoporum traditionem ecclesiarum exhibentium; anathema sit.* Post quem canonem praeclarissimus orator declarat boo pacto retici et damnari sententiam, quae iniuria dicitur gallicana.

Quoad hoc verbum, quo concludit, quod iniuria illa sententia dicatur gallicana, tantummodo observarem, quod sententia illa quoad originem reapse eet gallicana; verum non est schola theologica, sed eet schola politica, et de hoc habuissem aliquid dicere, sed quoniam urget praereptum pro brevitate, ad alia transeo.

Igitur ita ipse. dolendum sane quod praoclarus vir non viderit se ad vitandum phantasma separationis (ipse enim merito dicit, quod ista separatio non sit nisi phantasma, quod multi arguunt cum non viderint: ipse vere dicit non horrere huiusmodi phantasma), itaque ad evitandum phantasma separationis, ut merito ipsemet illud appellat, vel ex invito et inopinato ad aliena castra transierit; atque adeo magis, quam ipsi gallicani, evaserit ipse orator gallicanus. Vosmetipri iudicate, eminentissimi ao reverendissimi patres. Quarta propositio gallicana, quam dicunt, docet quod decreta Romani pontificis non sunt irreformabilia, antequam consensus sive expressus rive tacitus ecclesiae *accesserit;* atqui novus iste canon pertendit, quod consensus debeat *praecedere,* ct quidem *expressus;* dicit enim decretum fieri *ex consilio episcoporum traditionem ecclesiae exhibentium:* ergo plus exigit orator quam gallicani ipsi; ao per hoc modalità? ista non componit portes, sed sententiam iam in ꝑallicani reprobatam si non damnatam, ꝯt omnes confitentur, in dogma promovet.

At enim, inquit orator, numquid non Bellarminus, Perrone, aliique theologi vulgo tradunt id evenire, quotiescumque aliqua definitio a Romano pontifice declaratur? Utique hoc est fartum ordinarium; sed indo conditiones in ipsa definitione ponendas concinnare, hoc est quod omnino repugnat. Et ut aliquid de ipso statu quaestionis declaretur tnagis magieque, sinite, eminentissimi ac ſeverendi· mi patres, ut ego semper praecepto posaibilis brevitatis strictus, mihimetipsi recorder quo pacto in eccleaia infallibilitas exerceatur. Equidem de infallibilitate in ecclesia Christi duo habemus testimonia cx Scripturis et traditione continetur.

A luris, Lucae XX : *Ego rogari pro te* etc., quao verba respiciunt Petrum aine aliis; aliud «t Matthaei ultimo: *Euntes docete* clc., quae verba dicta sunt apostolis sed non sino Petro, ut verbo utar Innocentii III ›, unde in alia relatione formulas argumentandi desumpsimus. Duplex ergo est modus infallibilitatis in ecclesia; primus exercetur per magisterium ordinarium ecclesiae: *euntes docete.*

Itaque sicut Spiritus sanctus, spiritus veritatis, manet in ecclesia omnibus diebus; ita omnibus diebus ecclesia veritates fidei docet assistente Spiritu sancto. Docet autem ea omnia, quae sive iam definita sunt, sive in thesauro revelationis explicite continentur s-.d nondum sunt definita, sivo tandem, quae implicite creduntur: ista docet quotidie ecclesia tum per ]>apam principaliter tum per singulos episcopos papae adhaerentes. Omnes et papa et episcopi in isto ordinario magisterio sunt infallibiles cx ipsius ecclesiae infallibilitale: in hoc tantummodo differunt, quod episcopi per te non sunt infallibiles, sed indigent communione cum papa, α quo confirmentur; papa vero non indigeat nisi assistentia sancti Spiritus illi promissa; ideo docet et non docetur, confirmat et non confirmatur. Quaenam autem est pars fidelium in hoc ro? Idem Spiritus sanctus qui per charisma infallibilitatis adsistit papae et episcopis docentibus, idem dat fidelibus edoctis gratiam fidei, qua magisterio ecclđsiae credunt In quo non abe re erit observare tanta dignitate ac maiestate episcoporum magisterium fidelibus praeeminere, etiam supposito schemate nostro, quanta magister infallibilis divinitus constitutus prae discipulis effulgere dignoscitur.

Quae observasse non inutile fuit contra observationem illorum reverendissimorum patrum, qui dicere non dubitarunt, quod posito schemate nostro, epìscopi non sunt nisi aeque oc fideles, id quod quam a veritate aberret iam vidimus. Itaquo posito isto ordinario magisterio aliquando contingit, ut quae in magisterio ordinario ecclesiae edocentur vel iam definita impugnentur ct ad haeresim retorqueantur, vol nondum definita sed implicite vel explicite servata debeant definiri, tunc occurrit casus dogmaticae definitionis, de qua in praesentiarum agitur. Tunc ex via ordinaria episcopi primum deferunt papae errorem in suis dioecesibus ortum, vel desiderium definitionis dogmaticae alicuius veritatis exprimunt, et deindo pro papa tunc recurnl illud testimonium: *Confirma fratres.* Quare pro rei gravitate inspectis omnibus circumstantiis, ex Spiritus sancti assistentia agit papa sicut oportet; nimirum, quoniam assistentia non est nova revelatio, eed manifestatio veritatis quo in deposito revelationis iam continetur, sanctus Spiritus agit et adiuvat papam ad veritatis conquisitionem ex fontibus divinae revelationis, quae in sacris Scrip-

Quare neque diligentiam neque curas poteet omittere, quae necessario od cognoscendam veritatem praerequiruntur. Idcirco papa inquisitionem instituit sive cum clero et theologis ecclesiae Romanae, sive cum fonnali synodo romana, ut inquirat quid in subiecta fidei ct morum materia teneat ecclesia Romana, in qua immaculata semper est servata apostolica doctrina; undo mater et magistra omnium vocatur et est. Addit etiam aliquando inquisitionem cum episcopis sive seorsum, sive in conciliis provincialibus, et quoties opportunum in Domino iudicaverit, solemniorem etiam inquisitionem instituit, convocatis simul totius orbis episcopi·, ut, ipsis eecum sedentibus ct judicantibus, solemnice etiam *extendet* definitio habea-

' Lofndnn ridetur arparate.

* Eput- *Apciiclieac tedia* id pitriirchim €cuitaatino polituum.

tur. Quocumque autem modo isthaeo inquisitio a papa a instituatur, semper adiuvanto Spiritu sancto perficitur, cuius assistentia postea efficiet ut ad veritatis intellectionem ct definitionem perveniat infallibilem.

Causa igitur officiens ot formalis infallibilitatis ee>t assistentia Spiritus sancti, sivo papa agat cum clero ecclesiae Romanae, sive cum episcopis vel conciliis provincialibus, sive in ipeo concilio generali; ao proindo infallibilitatis in ecclesia est una ot identica; modalités tantummodo multiplicatur. Semper ergo manet, quod papa numquam est ab ecclesia separatus; ot nos in schemate *distinctionem* ponimus, non *separationem:* qui distinguit non separat. Distinguimus inter Romanum pontificem tamquam ecclesiae caput docentem universam ecclesiam, atquo ecclesiam ipeom cum capite suo coniunctam, et dicimus unam candcmquo esse utriusque infallibilitatcm ab eodem causa productam, assistente Spiritu sancto, atquo ad idem obicctum seso extendero: quol sensu in magisterio B papae implicito manet magisterium episcoporum ipsi , adhaerentium, ct in magisterio episcoporum papae odhaerentium magisterium pontificis continetur; ao proinde do separatione capitis a corporo no cogitavimus quidem. Immo, et hoc est observandum, quod e contra separationem istam primitus induxerunt Gersonius eiusque asseclae usque ad praesentem diem. Ij»i enim ecclesiam a pontifico actu separant, cum dicunt concilium esso supra papam, a papa posso od concilium appellari, ct concilium posse ipsum papam omnino deponere. En separatio.

At reponunt quotquot sunt adversae sententiae patroni: si ita est (et nunc venio ad modum propositum ab illo clarissimo oratore), si ita est, exprimatur ergo in definitione iste consensus episcoporum.

Respondeo: quod exprimatur in capite nihil obstat, et de his loquuntur Bcllnrminus, Perrone etc.; atquo ideo ipsa Dcputatio de fido aliquam additionem in hoc sensu habet in promptu, in capite. Sed quod hic consensus episcoporum exprimatur in ipsa definitione, id omnino fieri non potest. Equidem ex parte episcoporum additio istliacc est supervacanea. Ipsi enim probo sciunt, quod separatio capitis α corporo, pontificis ab episcopis saltem ex saniori porte, est ex Christi institutione impossibilis. Re sane vera, de fide est, quod ecclesia docens sit infallibilis. Quid venit nomine ecclesiae docentis? Omnes conveniunt quod ecclesia docens sit Romanus pontifex cum episcopis, si non omnibus, saltem cum saniori parte. Sanior autem pars episcoporum, inquit Natalis Alexander, non suspectus, sanior para censetur semper quao pontifici adhaeret. Unde ipse orator bene ad rem clarnat: *Ubi Petnie, ibi ecclesia.*

His positis, de quibus dubium nemini, ei in definitione aliqua dogmatica supponatur pontifex separatus α saniori parte episcoporum, ita ut aliud D definiat pontifex do fido, aliud e contra doceat ista sanior para, tunc ecclesia docens, quae duobus istis elementis coalescit, deficiet; et promissio Christi de infallibililato ecclesiae docentis evanescet. Cum itaquo id absurdum sit ot impassibile, sequitur quod pro episcopis legem scientibus sit omnino supervacaneum id in verbis definitionis expresse commemorare. At ex parte eorum «pii foris sunt, quive contra catholicam ecclesiam contumaces nolunt tamen damnationis suae iustitiam agnoscere, quam fecunda mater cavillationum esset isthaec additio ab oratore proposita, atquo discordiarum. Isti enim audacter contenderent, qt demonstraretur prius sibi, utrum papa omnibus conditionibus satisfecerit, utrum consenserint episcopi, saltem ut testes authorisabiles, ut loquitur praeclarissimun orator, utrum et qualis pars et an sanior, utrum consenserint tacendo vel loquendo, utrum affirmando vel indicando, quippe quod episcopi sint testes non modo sed et iudices. Atque ita dum his aliisque tricis explicandis ecclesia tempus tereret, illorum error sicut cancer serpens longe latoque diffunderetur.

Eminentissimi et roverendisaimi patres, hypotheses non fingimus: tristis experientia nos docuit- Sufficiat in memoriam revocare quao in Gallia evenerunt, occasione bullae *Unigenitus.* Prima fronte iansenistao consensum aliquorum episcoporum requirebant ut necessarium ; consentientibus episcopis Galliae, pro consensu omnium episcoporum orbis catholici reclamarunt. Post annos quinque olapeoe tandem adiuvanto et cooperante civili gubernio, responsa venerunt per legatos regis christianissimi affirmantes nullum ex episcopis catholicis dissentire. Forsan causa finita fuit? Minime, sed ipsi rursum instantea erant dicentes episcopos esse iudiccs, iudicium sine dùcuasiono fieri non posse; ergo congregandos esse in concilio, ut iudicium cognita causa proferant Audistis, eminentissimi et reverendissimi patres? Ergo facta illa additiono a praeclarissimo oratore proposita de consensu episcoporum sive iudicum sive teetium, eveniet ut dum Romae consulitur, Saguntum expugnetur, atque ista nostra definitio omni offectu frustrabitur.

Cum igitur hodie obstetricante progressu, quem dicunt, sicut linguae centum sint oraquo centum, per quae singulis diebus errores novis formis propagantur ubique, necessarium omnino est, ut singulis diebus etiam sit quoque supremus iudex infallibilis, qua infallibilis, qui illos damnet reiiciatque, et scriptone errantes oc devios, qui in superbia sua infoilibilitatem sibi decernunt in diem, veru oc divina infallibilitate retundet etiam in diem. Nulla ergo conditio, pulla limitatio poni potest in definitione, praeterquam quod positum est; scilicet ex parte subiecti, quod sit non persona privata, sed doctoris munere fungens; ex parte obiccti, scilicet in rebus fidei et morum; et ex parte causae efficientis et formalis, hoc cet assistentia Spiritus sancti *(tigna multa approbationis).* Atque haec est sponsio illa divinitus indefectibilis, quao noe contra quemlibet abusum munit, siquidem do abusu saepe saepius hic audivimus oratores loquentes.

Quod animalis homo haec non percipiat, quao sunt Spiritus, facile intelligitur; sed spirituales, ut nos sumus ex Dei gratia, omnia iudicantea, scimus et profitemur nos esse in online supernatural!, cuius auctor, institutor et consummator est Christus, qui voluit ut ecclesia sit ipsa humanitas eius, in qua ipso cum Patro et Spiritu sancto perpetuam habet mansionem.

Atque hic relatiuncula isthaeo mea finem habeL Sed quoniam de ordine supernaturali occurrit mihi facere mentionem, et quoniam rursum ex inopinato ad vos sermonem habere mihi honor datus fuit, rogo, eminentissimi ac reverendissimi patres, ut contra praeceptuin brevitatis unam vel alteram periodum addere milii permittatis, ut scilicet exprimam votum meum peculiare, quod forsan tempus exprimendi amplius non habebitur a me in hae disputatione.

Audistis itaque, eminentissimi ac revereodbeimi patre®, quid dixerint illi reverendissimi ct illustrissimi oratores, qui tantopere contra opportunialno, pugnant: mala, quae timeat secutara, praesertim respiciunt l statum praesentem aocietatii. Et certe ilhlatrissinm· et reverendiori nn» Parêuensit bene et me-

*l* ***qwd*** **ed. VaU**

*l* ***rttpetm!*** **ed. Vst**

rito statum praesentem describens odnotavit, quod A lesus Christus ioni cxulat a sodelate hodierna, exulat a publicis comitiis, exulat a magistratu, cxulat ab institutis publicis, exulat a lege, exulat otiam ab ipeis institutis cbaritatis, uno verbo exulat etiam ab ipeis familiis propter matrimonium civile.

Ita est quoad societatem, ut dicunt, officialem. Sed, quaeso, undenam hace tanta calamitas orta est, nisi ex eo quod satanas hodie iterum regnat et est princeps huius mundi officialis? Utique noe videmus filicis satanae qui clamant, se satanam velle sequi, satanam esse ipsorum regem, et servi ut sunt peccati, servi gloriantur esse satanae. Quomodo satanas hoc intentum obtinuit? Utique per falsi nominis scientiam et per inordinatum amorem ad res mundanas fecit, ut isti filii sui denegarent omnino ordinem supernalundem, cuius ordinis supernatural», ut iam dixi, institutor, auctor et consummator est Christus.

Igitur, eminentissimi, ac reverendissimi patres. huic tam effronti dénégation! de ordine supernaturali opponatur a nobis alia sublimissima affirmatio ordinis supernaturalis. Exeat, ct non amplius in utramque partem claudicemus circa opportunitatem, exeat aliquando ex hac aula, cx lioc concilio illa vox quae concilio est digna: *Et scietis veritatem, d veritas liberabit* nwl; ct veritas praecipuo hoc tempore, veritas necessaria, opportunissima, est veritas ordinis supernaturalis. Levetur igitur in Vaticano, levetur gloriosum vexillum ordinis supernatural» per definitionem infallibilitatis papae, quia tunc omnes gentra acicnt quod papa est velut quaedam incarnatio ordinis lupernaturalis; siquidem in ipso cum definit de fide, ipse Spiritus sanctus iugiter vivit et assistit; ae proinde in papa docente do fide ipsae gentes videant ordinem superuaturalom, et per ordinem tupernaluralem videant ¡¡.cum Christum Dominum, qui idcirco in omnibus ot quoad omnes ent in papa et cum papa ct per papam, ae per C hoc erit in omnibus et super omnia Christus qui vincit, Christus regnat, Christus imperat, et dicent: Laudetur ergo leeus Christus.

## ORATIO

*reverendi patris (lumini Pauli Ballermi patriarchae Alexandrinil.*

Eminentissimi praesides, eminentissimi oc reverendia>imi patr«.

Duiu loqui aggredior de quarto capite schematis projKfriti prioris constitutionis *de ecclesia Christi* ad Romani pontificis infallibilitatem propugnandam eitnquo definitionem, videor mihi usurparo pos» illa Ecclesiastici verba: *Ego novissimus evigilavi* (licet non vere novissimus), *et quari qui colligit armos post vhtdemiataresl.* Ao sone past tut ingenio et eruditione praestanthsimoa patres, qui id iam in lioc praeclaro conventu cumulatistùmo exegerunt, quid mihi nisi hoc D unum «upereet, ut si quid in tanta rerum copia out minus evolutum, aut forte neglectum conspexerint, quod opportunum visum mihi fuerit ad quaedam diffi- «altata solvendas & venerabilibus patribus oppilas contrariai senlcnLiac patronis, illud enucleare aut «altem proferre routentus sini? Verumtamen ne quao dicturas sum, nimium inter m disicela videantur, id inibi quoque necessarium appuret, ut simul omnia quod A compendiose argumenta constringam, praecipua saltem, quae tam pro pontificia infallibilitate, quam pro eius definitione afferuntur, atquo ibi aliquanto fusius digrediar, ubi enunciata mei sermonis ratio id exigere videtur. Paucissima demum et ad complementum ipsius schematis proponam.

Igitur possibilem primo assero pontificiae infallibilitatis definitionem, quae noetro schemuto exhibetur, quia revera ad eos veritalee hanc jærtinero tueor, quae divinae revelationis depositum constituunt, idque perspicuis probari tam Scripturae sacrae, quam ecclesiasticae traditionis testimoniis. Profecto quoad Scripturas commémorais» sufficit tria loca illa celeberrima Matthaei capite XVI, Lucao capito XXII, Ioannis capito XXI, quao praesertim si simul sumpta conspiciantur, tale in Petro constitutum u Christo ostendunt supremum in universam ecclesiam magisterium, ut nili Deum inepta media ad propositum sibi finem assequendum comparasse effingamus, nocessano cx illius conceptu ideam magisterii infallibilis evolvere debeamus. Esto igitur quod in Scripturis de Romano pontifice, uti obiectum fuit, nulla prorsus infallibilitatis in supremo magisterio exercendo aut vox aut notio occurrat Sed cum necessario hace includatur in eo supremo rectoris ac doctons munere, quod in Petro Romano pontifici collatum α Christo novimus ₱0 ecclesia universa usque ml saeculorum consonimotionem, profecto nihil officere potest, quod assumpto ipso infallibilitatis vocabulo definiatur, ut definita fuit exempli gratia in concilio Nicaeno I consubstantialitas Filii cum Deo Patro, tnms.substantis io panis et vini in corpus et sanguinem Christi in concilio Laterancn>i IV, licet nec eiusmodi voces, nec praecise expressae ideae vocibus respondentes in sacris litteris inveniantur.

Obiectum tamen fuit, Christi verba e Lucaa XXII: *Simun, Simun,* ecce *satanas expetivit vos, ut cribraret sicut triticwn; sed ego rugavi pro te, Petre,* u/ *non deficiat fides tua, et tu aliquando conversus confirma fratres tuos,* ad unum Petrum, non autem ad eius in primatum successores pertinube», tum quia sermo eet de fratribus tunc α satana sicut tritico cribrandis, do reliquis scilicet apostolis, qui e captura et passione Christi in maximan animi angustias ac contra fidem dubietates prolapsuri erant, tum quia ad Petri conversionem alluditur, ad hanc nempe circumstantiam ei omnino personalem, ita ut verba Christi ita sint intelligenda: Simon, tu gratia mea α tuo lapsu erectus, huic tanteo miserationi responde confirmando fratres tuos njxxtolos in fido nutantes, donec ego post resurrectionem apparens cis omnem ab eorum animis anxietatem dispellam.

Hanc quidem interpretationem protestanlœ magno favore adoptarunt, ut huic testimonio vim omnem D adimerent oil probandum ipsum Romani pontificis primatuni. Verum notandum eet, Io etsi pluree ex ipsis vccksiao patribus ita intellexerint vocem con*vrrxiu,* ut Petri s lapsu poenitentiam significaret, attamen verbalem pandlclhuuum in evongoliis ipsis perspicuo ostendero, coni hic quoque accipiendam esso hoc tantum senau exprimendi cunveraionem sive physicam, sive mclaphoricani personae loquentia ail eam quam alloquitur. Hoc enim tantum sensu adhibentur eodem Lucae evangelio cap. VU, v. 44: *Conversus ad mulierem dixit Simon;* cap. XIV: *Ibant autem turbae mullae cum eo, et conversus dixit ad Uba;* cap. XXII (hoc ipso capite), v.Gl: *Et amvcrsux Dominus respexit Petrum.* In evangelio Matthaei cap. IX, v. 12: *¡esus conversus et videns eam* (hemorrhoussam); cap. XUI, v.23 *{murmur)·. Qui conversus dixit Petro;* Marci cap. Vili, v.33: Qui remrersuj, *ct videns di-*

» 1«· VIH, 32.

1 ,VaUtarths ARiuririDni definitionem pontificiae iafdJibiliUli» poMibiles e«e dixit, quia de veriutn agitar, qxfcA La divina revelatione evidenUacimam habet argwnentnni. Argnaeatui anum bind adro fute evolvit ut pittrice taedii et iapMifutiae rigua patrv· eihibncrint. Tver anUm emendation proponit quae cum nia ratUmibua leguntur In folio •nb nnaeriv 7, M, 88/

• R-elL XXXill, M.

*scipulos suos;* item et loannis cap. I, v. 38: *Conversus* A *autem ¡ms, et videns cos;* cap. XX, v. 26: *Conversa illa dicit ci;* ut alia omittam *(risus).* In textu autem graeco his locis semper occurrunt vocee sive verbi στρέφιιν, aivo oiua composita ἐπιστρέφιιν. Usua igitur constans istarum vocum suadet etiam nostro loco, non alium aeneum illi tribuendum ease, niai exprimendi loquentia ad audientes conversionem.

2° Absurdam proreus esse interpretationem illius cmphaticao similitudinis Christi: *Ecce satanas expetivit vos, ut cribraret sicut trilicum,* ut nonnisi tentationea significaret contra fidem, in quas ea nocto et subséquente dio apostoli delapsuri essent, ac iuxta reliquas omnes eiusdem praedictiones, indubio prorsus referendas esso ad eos omnos persecutiones, quas, ut digni Christi discipuli, apostoli panuri essent toto vitao decursu in evangeli! praedicatione, quaeque illas omnes persecutiones oerumnasque praefigurabant, quibus omnes fideles ecclesiae pastores usque ad R mundi finem obnoxii eeso debuissent

3° Id suadere etiam vocem ποτέ, *aliquando,* quae non proximum, rod remotum illud cero tempus significabat, quo fratres a Petro confirmandi essent

4° Omnes ecclesiae patres, iis non exceptis, qui allusionem ad poenitentiam Petri in voce *conversus* supposuerunt, admisisse, Christum iis verbis: *Confirma fratres tuos,* officium Petro concredidisse erga reliquos apostolos, et in Petro etiam Romano pontifici erga omnes episcopos, respondens illi primatui in ecclesiam universam, quem iam Christus Petro spoponderat; atque hoc universale ac perpetuum officium complecti tam confirmationem in muneris fidelitate, quam in ipsa fide. Ergo nullo pacto in dubium vocaro licet huiuamodi interpretationem, e qua ut pontificio primatui inhaerens asseritur officium et ecclesiam et ipsos ecclesiae pastores in recta fide firmandi ; ad quod rite exercendum necessario requiri, C ut ipso confirmator labi non possit, nemo sane negabit.

Nec maioris facienda etiam, quae ad infirmandum pro thesi nostra valorem testimoniorum e Matthaeo et Ioαηηο prolata sunt, quasi Petrus, qui rerum ecclesiae fundamentum a Christo designatus fuit, etiam absque inerrantia doctrinali in successoribus suis, ut tale consistere potuerit; quasi pastor supremus gregem dominicum universum semper ad salubria pascua deducere valeat, quin haec a venenatis infallibiliter discernere queat. Ab huiusmodi hypotbeaihus refugit ipso catholicus sensus. Neo illud etiam valet quod nuper audivimusx, sufficere ad haec implenda certitudinem moralem, qua pollere doctrinas a sede apostolica propositas inficiari nemo potest, ut quisque subditorum obodire tenetur dogmaticis decretis provincialium quoque conciliorum, lioet haec nonnisi morali certitudine fulciantur. Nam decreta huiusmodi in D tacita saltem tam ecclesiae universae, quam sedis apostolicen consensione talem certitudinem adipiscuntur, ut ipea uti irrefragabilia divinae traditionis testimonia accipienda sint, ac tanta revera auctoritate nonnullae particularium veterum conciliorum definitiones possim a theologis proferuntur.

Verum et multo luculentius et magis adhuc perspicue quam Scripturis, demonstratur ecclesiastica traditione pontificia infallibilitas. Ao ne in re tantae molis tamque manifesta singula congeram testimonia, haec in genere meminisse sufficiat: Io vocem quidem *infallibilitatis* aut *pontificis infallibilis* frustra forte inquiri in patrum voluminibus, sed mille modis occurrere ideas aeqoipollentee ; eos nempe Romanum pontificem ut Petri successorem ipsi Petro omnino adaequare non modo in munero ecclesiam universam docendi, sed etiam in firmitate revelatam veritatem ab omni prorsus errore immanem custodiendi; 2° unanimiter convenire patres in praecitatis evangeiiorum locis tam de Petri quam de Romani pontificia primatu ao supremo et firmissimo magisterio interpretandis; 3° praecipuum sc proreus ineluctabile testimonium divinae traditionis do pontificia infallibilitate occurrero in ipea perpetua fido Romanae ecclesiae, nec in minus constanti et perpetua doctrina atque agendi ration© pontificum Romanorum.

Quis dubitet Romanam ecclesiam, quae omnibus saeculis depraedicata fuit, ut quae veram Christi doctrinam intemeratam romper servavit, et quacum neccrae esso omnem convenire ecclesiam tam luculenter ab ipeo sacculo II ipse Irenaeus edocuit, hoc semper in Romano pontifice divinitus collatum asseruisse privilegium evangelii doctrinam omnibus supremo magisterio proponendi et infallibili iudicio vindicandi ? Et undenom ipsi Romanae ecclesiae hoc ipsum ineluctabile in fido robur, nisi ex ipea fidei firmitate Petri successoris in ea rodentis?

Huius autem perpetua et romper constans agendi ac docendi ratio aliud sane non minoris ponderis argumentum pro adsertae doctrinae veritate. Quod enim Romani pontifices ut sibi proprium et quidem divinitus collatum et indesinenter asseruerunt, et aequo constanti agendi ratione vindicarunt, repudiare non possumus, quin ipsum obedientiae fundamentum Christi vicario debitae subvertamus, quin supposítam indebitae auctoritatis usurpationem in Deum ipsum refundamus. At nemo certo negabit, Romanos pontifices semper ct quidem virtute supremi magisterii auctoritatem asseruisse omnes tam disciplinae quam fidei et morum controversias inappellabili iudicio dirimendi, non quidem arbitrario et inconsulto, sed vel ope conciliorum, vel aliis iis mediis adhibitis, quae sollicitudini ac prudentiae suae aptiora riderentur ad veritatem plene agnoscendam ac stabiliendam; immo tam altam eis persuasionem insedisse de hac praerogativa muneri suo inhaerenti, ut vel ad ipea occumcnica concilia dissitis in regionibus celebranda sua miserint dogmatica indicia tamquam indeclinabilem fidei regulam in eis solemniori apparatu declarandae. Ergo vel hoc uno argumento pontificia infallibilitas ut veritas catholica admittenda esset.

In re tam certa unum tantum afferam documentum, rarius quidem α tractatoribus commemoratum, desumptum o continuatione annalium ecclesiasticorum eminentissimi cardinalis Baronii per Raynaldum, quodque nuperrime evulgatum fuit etiam in valde commendando libello^ nobis oblato, Stephani Azarian : *Ecclesiae Armenos traditio* etc. Hoo autem libentius affero documentum, utpote quod ab uno eorum pontificum prodiit, qui Arcatone roderont, atque o Francorum gente ortum duxit, et antequam Petri cathedram conscenderet, insignis duarum in Galláis dioeccroon episcopus extitit, ideoque simul etiam antiquam et veram nobilissimae Gallicae ecclesiae traditionem referre poteet. Legimus nempe ad annum 1351 jxmtificem Clementem VI instructionem edidisse ad patriarcham, id eet, catholicum Armenorum, vocatum Consolatorem habita deliberatione cum venerabilibus cardinalibus, nonnullis patriarchi arvhiepisoopii et episcopis, aliisque praelatis et sacrae theologiae magistris et decretorum doctoribus; quae instructio diversas interrogation» compitene cirra fidem Arnienorum et eiusdem painarrhae, ka habet sub

1 **Cf. orationem habitem ab emineatÍMimo archiepiscopo Vhdoboneafi ia congregatione generali d. 15 mali 1870.**

i **Imno** *MκMλτ,* **ram peregriaosi acara, qne pencas qoaevia sppclhinr. eoa traasfereadvb, sed traascriheWui nt.**

num. 13x: „Si credidisti, et adhuc credis, solum Romanum pontificem dubiis emergentibus circa fidem catholicam posse per determinationem authenticam, cui sit inviolabiliter adhaerendum, finem imponere, et «se verum et catholicum quidquid ipee auctoritate clavium sibi traditarum α Christo determinat esae verum, et quod determinat esso falsum et haereticum, eit censendam (id est, tale falsum et haereticum sit censendam)/ Catholicus vero Armenorum solcmni legatione plenum assensum suum suaequo gentis testatus est. Conspicimus evidenter ex hoc documento, quam firmiter tunc apostolica sedes suam dogmaticam infallibilitatem *virtute clavium* professa ait, quanta con«ons:oDC cardinalium, episcoporum et theologorum eam ut fidei articulum eccleriae annenae profitendam indixerit; quanta promptitudino et docilitate hace talem emiserit professionem, certe non tamquam rem ignotam aut novam. Quid amplius esset desiderandum ad plenum argumentum constituendum pro catholica veritate?

Sed quarto loco, od recte arguendum cx ecclesiastica traditione circa aliquam veritatem, rursus animadverti debet, hanc infirmari non posse ex eo, quod prioribus saeculis non ita claro et directe, ut subsequentibus, enunciata conspiciatur, dummodo illis quoquo admissa appareant principia unde necessario evolvi debebat, nec valde mature omnia haec consectaria evolata es», noe uno tempore apud omnee, sed pro exsurgentibus controversiis, aliisvo datis occasionibus. Praeterea nec divinam originem alicuius doctrinae ideo negandam esse, qaod in aliqua etiam ex ecclesiis antiquioribus nedum nulla occurrat de ea mentio, eed potius doctrinae oppositae vestigia deprehendantur. Cum enim nulla peculiarium ecclesiarum, praeter Romanam, ut donata inerrantiae praerogativa vel antiquissimo habita fuerit, in singulis iis ecclesiis vel imperfecta cese potuit fidei enunciado, vd cito aliquo errore corrumpi. Ita exempli gratis apud nonnullos o graneis patribus ii tantum Scripturae libri qui protocanonici dicuntur, ut canonici reœnaentur; ita mature invaluit inter Graccoe erronea prorsus doctrina de conjugalis vinculi dissolutione per adulterium.

Quare illis, qui argumentum e tradition© pro pontificia infallibilitate omnino infirmare sibi videntur e facto Cypriani aliorumque episcoporum Stephani mandato obsistentium circa liaereticorum baptismum, primo quidem respondere liret, in quaestione per se dogmatica ad partem solummodo disciplinarem attendero potuisse episcopos illos, atque uti disciplinare tantum respicere pontificis praeceptum, quod revera tenore dogmaticae declarationis oblatum fuisse non apparet. Deinde vero dici etiam potest, eos qui erroneam de baptismi valore doctrinam profitebantur, potuIn o quidem nondum pervenisse ad perfecte evolutam doctrinam de dogmatica obedientia Romano pontifici praestanda, licet secus supremae Romani pontificis auctoritati tam splendida Cyprianus ediderit testimonia.

Sed reponitur, non hac ratione Augustinum Cyprianum excurtaee, verum potius hac do causa, quod nondum tunc temporis per plenaria concilia definita fuireet quaestio de valoro baptismi ab haereticis collati; ídeoque ipsum /Vugustinum veram dogmaticam infallibilitatem non in pontificis definitionibus, sed conciliorum generalium admisisse. Respondeo autem varam Augustini mentem supremum in dogmaticis controversiis iudicium in apostolico vertice conspicientem, ex aliis eius verbis perspicuum esse, ac iis quae in Cypriani excusationem protulit Augustinus id solum innuere voluisse, Cyprianum ut haereticum habendum non esse, quali» postea habiti sunt qui baptismum iterabant ab haereticis collatum, eo quod nondum habita fuerant concilia Arelatense atque Nicaenum, quibus eiusmodi robaptizantoe haeretici declarati sunt

De illo denique notissimo axiomate Vinccntii Lirinensis: „Quod semper, quod ubique, quod ab omnibus etc.” post ea, quae a benemerentissima Doputalione pro rebus fidei in relatione circa schema noetrum, et ea quao a quibusdam patribus voco prolata sunt, id unum commemorabo tam longe fuisse Lirinensem ab illo principio ut nonnam exclusivam fidei constituendo, ut ad hanc quoque deveniat conclusionem, nempe quod dum diversorum temporum et locorum traditiones inter se pugnare videantur, illa habeatur ut vera ecclesiae doctrina, quae recvntiori aevo communius viget, et merito quidem, quia vera ecclesiae doctrina nec penitus interire nec obscurari potest; ita ut si ipsius Lirinensis principia sequamur, pontificii magisterii infallibilitatem ut veram ecclesiae doctrinam admittere cogamur.

Attamen rursus obiicitur: Pontifices ipsi, qui circa fidem naufragaverunt, atque, omissis aliis, praecipue Vigilius, Honorius (tritu *signa impatientiae)* atque eo recentiorea, qui sedi apoetolicae solemniter asseruerunt iure divino competere supremum in omnes imperantes dominium, nonne laboriosum pontificiae infallibilitatis aedificium funditus evertunt?

Bibliothecas veteres et recentes ai pacato animo consulant qui haec obliciunt, plusquam satis habere poterunt, unde reaedificent quod subversum putant; sed ut de his quoque, saltem quo suasionem meam ostendam, permulta paucis constringam, do Vigilio post ea, quae nuperrime disertissimo audivimus, mihi id unum adiicere sufficiat, tarbos quae in Occidente concilium V et facta Vigilii secutae sunt, nihil aliud probare, nisi ipsos ecclesiarum pastores interdum nimio animorum aestu, etiam recta intentione, non recte egisse, ac mente turbata indiciorum luciditatem amisisse.

Parcite sed Honorio redivivo: quasi vapore acti transvolabimus cum eo. Omissa igitur quaestione de documentorum integritate, Io cum ipso non immerito insigni Natali Alexandro, scholae vulgo gallicana© non certo suspecto, non modo secundam Honorii epistolam, sed primam quoque, licet verbis *unam* admittat *Domini nostri Iesu Christi voluntatem,* tamen a monothelitico errore prorsus irnmunem assero, eo quod o contextu pateat, praesertim in sua relatione ad praecedentem Sergii epistolam, Honorium Sergii tricas non perspicientem, de humana tantum locutum esse Redemptoris voluntate. 2° Si tamen quolibet pretio velint adversarii Honorium monothelitica labe se infici passum esse, dato hoc, etsi non concesso, evidens semper manet eum ut supremum ccclcsi&e doctorom nullam prorsus fidei definitionem protulisse; in epistola sua nonnisi transitorio opinionem suam prodidisse, et modo tantum oeconomico, ut aiunt, tranquillitati ecclesiae per silentium consulere voluisee. 3° Certum pariter est, antiquitus possim haereticos appellatos fuisMs latiori sensu, etiam qui vere haeretici non essent, ut haereticorum fautores, vel eimoniara labo infectos, ipsumque concilium occumenicum VI indicium praebere, quod tantum oh eius negligentiam et consensionem in approbando silentio «i Sergio preposito Honorium ut haereticum damnaverit, eo quod Hononum ipsum ab haeresiarchis wuungit, ciueque epistolas etiam tantum cx

1 **Berea IBM. n. IS, SU Kxarian. Ecctrtwc *armmat tmüSv» At primal* rárMídñmü et mirratili «MfúU/úi. Row, 1870. p 103.**

hoc comburere potuit, quod per connivontiam cornili» A Sergii tantorum malorum causa in Oriente extiterinL •Io Si tamen Honorius ut vero haereticus a concilio damnatus est, solummodo qua privatus doctor damnatus fuit; concilium enim ipsum maxima reverentia pontificis Agothonis declarationem suscepit apoetolicae sedis inorroutiam suis in iudiciis statuentem. 6° Constat aeque loannem Agathonis in pontificatu successorem damnationem a (’costantinopolitano concilio in Honorium latam eo tantum sensu admisisse, quod negligentia monotbeliticam haererim confoverit, ct pravis Sergii suasionibus adhaeserit, nnn errorem profitendo sed silentium suadendo; or tati modo interpretandos esse sive alios pontifices sive concilia, dum Honorium nulla distinctione haereticis adnumerant vel Sergio adhareisse dicunt, quia acta posteriora e praecedentibus dimetienda sunt. Nihil ergo amplius difficultatis cx ulla parte adversus infallibile pontificis magisterium quaestio Honorii B facessere videtur.

Quoad pontifices vero qui supremam tuiti sunt potestatem clavium in principes saeculares, nuno temporis abe ro proreus non erit sacra illa verba commemorare : Afeita es/ *incidere in manus Damini, quam in manus hominum* 1; nec arbitror ipsos principes negaturos esso longo levius sibi fore exteriori etiam pontificum eubesso iudicio, quam démocratisé incursus sustinere. Nec tamen singulorum factorum vindicias assumo, cum do doctrinis, non de factis agatur; neo varias ineo rationes, quibus etiam circa haec omnia Romanorum pontificum orthodoxia in tuto ponatur. Nobis qui oecumenicorum conciliorum infallibilitatem firmissimo profitemur, recordari sufficiat illorum pontificum doctrinas solemnem horum quoque retulisse approbationem; siquidem concilium Lugdunense I Romano pontifici plene consensit in Friderico imperatore damnando ac deponendo, concilium vero C Lateranense V cum pontifice Leone X celebrem Bonifocii VILI constitutionem innovavit et approbavit

Sed id etiam rectissime assertum a Deputatione nostra in praelaudata relatione, contra reritatem aliquam suis argumentis certo probatam non valere aliquas difficultates, quae probabilibus tantum coniecturis, aut etiam non plene resolvi possint. Quis enim exempli gratia omni ex parte proreus feliciter componat apparentes antilogías, quae inter evangeliorum narrationes occurrunt? Quis plausibiliter explicet qua de causa insigne miraculum resurrectionis Laxari a loanne solo enarratur, atque tres reliqui evangelista^ illud absoluto silentio tegerunt? Sed cum propriis argumentis quatuor evangeliorum et veracitas historica, ot divina inspiratio directe constet, quisnam prudens ob huiusmodi difficultates haeo denegare ausit? Ita etsi alicui historicae difficultati circa pontificiam infallibilitatem omnino satisfieri non posset, D non ideo veritas repudianda esset solidissimis innixa fundamentis.

At etsi possibilis definitio, proreus tamen inopportuna asserta fuit *(impatientiae signa).* Sed neque hio mihi recudero in animo est omnia quae prolata sunt ad id probandum, neque omnia quae ad haec resolvenda reposita fuerunt; iterum paucissima dicam.

Qui catholicam ecclesiam odio habent et pereequi conantur, id faciunt ob infallibilitatem quam ipsa sibi oreerit in iis veritatibus proponendis, quae humanis cupiditatibus adversantur. Parum autem iis referre debet, utrum haec infallibilitas in pontifice, an in universo tantum episcoporum collegio reeidero dicatur. Quod ipei abolitum vellent, est ipea catholica religio, quae suis placitis conformari non potest Boni catholici vel pontificia infallibilitatem iam profitentur et plausu exciperent eius definitionem, vel docibiles omnino sunt, et pleno obsequio hanc ipsam revererentur. Bonae fidei protestantes longe a catholica ecclesia detinentur potius ex eo, quod catholicos inter re discordes cernunt circa infoilibilitatis subiectum, quam si haec Romano pontifici apertissime asserto eeset, quia controversiam de subiecto cum controversia de ipsa infallibilitate facile confundunt; ac praeterea infallibilitatis organum in concreto conspicere vellent, dum consensio pontificie cum disperso episcopatu aliquid nimis abstractum ct insufficiens ipsis apparet. Qui autem sive catholici sive protestantes indifferentes sunt, indifferentes manebunt.

Quid ri in illis iisdem regionibus, ubi catholici et protestantes commixti degunt, absque periculis pontificiam infallibilitatem iam plene assertam et praedicatam conspicimus. Exempli gratia concilium provinciale Pragenre habitum onno 1860 capite I *de dignitate ordinis sacerdotalis* pag. 6 profert sequens Magni Leonis testimonium1: ,.Soliditatem illius fidei, quae in apostolorum principe laudata est, divino adnitento praesidio perpetuam esse novimus, et sicut permanet quod in Christo Petrus credidit, ita permanet quod in Petro Christus ïnstituit 4; ac deinde ŝubdit IrAd Petri, quam Pius haereditavit, cathedram confugiamus... quam per tot saecula, docente Spiritu sancto, nulla haeresis violavit, apud quam incorrupta patrum servatur haeredítas, ex qua proindo noetrum est quaerere, quid credendum, quid sentiendum, et quid tenendum ŝit.' Alia in eundem sensum habentur pag. 42 et 43. Sane non de lignea Petri cathedra, red de sedentibus in ea haec docuerunt patres pragenres ct populi intellexerunt, et quidem rite iuxta illa Hieronymi1: „Ego beatitudini tuso, id est cathedrae Petri, communione ĉŏnsocior.

Item in catechismo Vratislaviensi, cuias ipse tamen germanicum textum non inspexi, legi comperii: ..Quaœtio 34. Summus pontifex potest no in errorem incidere? Responsio: Potest in errorem cadere ut persona privata; non tamen quando loquitur ut supremus ecclesiae doctor, quia tunc α Spiritu sancto ăŝsistitur. Quid ergo timendum a definitione huius doctrinae sive pro catholicis sive pro conversione protestantium ipsorum, cum sit iam doctrina vel in eorum regionibus notissima ct pervulgata?

Neoessitas immo huius definitionis egregie probata iam fuit; atque in iis quao de hac dicta sunt plenissime me convenire declarasse sufficiat, ut ultimo tandem proponam quae ipei schemati adiici exoptem.

Ac primo quidem ego quoque titulum capitis opportune compleri censeo, ut ita efferatur: *De Romani pontificis infallibilitate in supremi magisterii munere exercendo;* tali enim ratione statim conspicitur in Romano pontifice eam non aeren abeoluLam personae infallibilitatem, quae ad omnia prorsus doctrinalia eius effata re protendat, sed hanc ad ilke tantum eiusdem actus coarctari, qui supremi universalis magisterii officio respondeant; ut ita adreram infallibilitatem cere corte personalem in pontifice, quia eet actus humanus, actus moralis ipsius pontificis, red non ita personalem ut ad omnia quae dicit te extendat, red solummodo ad illa, quae profert tamquam supremus ecclesiae pastor et dortor.

» II Reg XXIV, 14.

1 8. Leca wna 2. cap. Î. op?. ed. Batteria!, í. 11 Qnie ▾erba aliaqae box exhibida >aa capii· L rei rapite II roirilii Pragearif ritentar. Ct aapra t XLVUI. ΛM a.

» IbH. a

1 Ep¿<t ad [kama papua.

Secundo ut constet Romano pontifici novas non contingere revelationes, dum eoas edit definitiones, sed omnia desumere c penu perfectae iam divinae revelationis, propono etiam nt pag. 13, lin. 20 [7 b BJ post verbum „quid“ haec inserantur: *iuxta divinae traditionis depositum;* nempe: *divinaassistentia pontificem definire, quid iuxta divinae traditionis depositum in rebus fidei ct marum etc.;* ac tali rationo pateat Romanum pontificem non modo arbitrario ac proreus a «metipeo ad actus supremi magisterii procedere, sed exquisita prius ac diligentissime ponderata universalis ecclesiae doctrina sivo per concilia, sive per privatas episcoporum consultabones, sive adiutorio sacri collegii ac Romanarum congregationum pro opportunitate et necessitate. Ad id igitur sufficit in ipsa definitione exprimere, pontificem, quando aliquid definit de fide et moribus, definire iuxta divinae traditionis depositum.

Dcmum «quentem saltem canonem ego quoquo adiiriendum propono: Si *quis negaverit doctrinalia Bomanorum pontificum iudicio per st imperare mferiorem animi assensum, ita ut sufficiat obsequiosum erga ea tenere silentium donec constiterit de unanimi, mor(diter /altem, episcoporum consens'one; anathema sil.*

Profecto etiamsi conciario capitis talis sit, quae ffficiat ad errorem definitioni oppositum haereseos notandum, tamen ratio uniformitatis cum reliquis pratentis ac alterius iam evulgatae constitutionis dogmaticae doctrinis exigit, ut praecipui errores eis adversantes per canones anathemate configantur. Ego autem neque alium canonem respuerem, quo errores infallibilitati oppositi directius damnarentur; sed mitiorem quem potui proposui, ut is saltem facilina admittatur, quia mihi nimis incongruum videretur, si tanti momenti doctrina nullum haberet canonem ribi respondentem.

Fiat igitur exoptata doctrinae huius definitio, doctrinae nempe Saleeii, doctrinae Vincentii a Paulo, doctrinae Ligorii, ct sicuti instituto festo Dominici Corporis ecclesia, quae sub lunae specie Leodiensi lulianae in visu efferebatur, pleniori luce fulgere debebat; rie per hanc definitionem nunc fulgidissimo splendore nitescet, fidehs in fide securiores efficiet, acatbolioos efficacius alliciet, ac indorinentem divini pastoris praesentiam in medio ovium suarum vere plena perspicuitate omnibus commonstrabit.

## ORATIO

*reverendi patris domini Josephi Valerga patriarchae Hierosolymitani*\

Eminentissimi praesides, eminentissimi ac roverandisrimi patres.

Doctrinam in capite IV primae constitutionis *de ecclesia* examini et iudicio nostro propositam suscipio, paratas nihilominus emendationes, si quae ari animorum consensionem promovendam, aive od rem magia enucleandam idoneae videantur, Jubenti animo suscipere. Ulud potissimum approbo quod infallibile ex se, divino assistente Spiritu, Romani pontificia magisterium, tamquam legitimum consectarium lugdunensis et florentinae definitionum in reformato echemate propositum fuerit.

Nexum hunc inter pontificalis magisterii plenitudinem et inerrantium omnino logicum ot ntxxxoarium eese demonstrare sategi in mea praecedenti oratione. Varum instituta demonstratio ℭontradicunto habuit nonnullos o reverendissimis patribus, quoe tanto ex corde honoro et veneratione prosequor, ut nisi do veritatis iuribus asserendis ageretur, lubcntisaimo animo coram ipsis silentium mihi ipei indixissem. Alt rem huiusmodi esso arbitror, quae funditus perpendi mereatur.

Criminationes nubi ex boc suggestu nomino charitatis et ecclesiae Galliarum impactas silentio praeterirem, nisi me eminentissimi archiepiscopi Bisuntini reverentia moveret, qui ad coa repetendas data opera ambonem conscendit; silere enim, despicere aliquando esL Comparationem historico-thedogicam institui duas inter doctrinas, quas nominibus communiter et ab omnibus sine offensione receptis designavi, eo maxime fine, ut ex iis quae in causa unius acta fuerunt, quid in causa alterius agendum ait, appareret-Hoc tamen inter utramque apertissimis amplisriinisque verbis adnotavi discrimen, quod prima iamdiu solemni et oecumenico iudicio damnata fuerit, altera nondum sit, sed de ea saltem indirecte damnanda in praesentiarum inquiratur;dein, quod prioris doctrinae asseclae malae fidei homines ante solemncm condemnationem fuerint et haerosi iam damnatae clanculum addicti, alterius e contra propugnatoribus bonae fidei et conscientiae optimae testimonium α mo ultro libenterque perhibebatur. Quaecumque a me prolata sunt, scripta maneat. Si in hoc peccavi, si per institutam doctrinarum·comparationem, quod mei et iuris et officii erat praetergressus sum, si in homines contumeliosus aut iniquus, ei in doctrinarum disquisitione calumniosus aut falsus fui, vos, reverendissimi patrw. et testes estis et iudices.

Utrum de meo argumento in aliqua ephemeridum tractatum fuerit, ignoro. Forte non tantas perlegam, quantas eminentissimus Bisuntinus; ideo pergratum foret, si eminentisrimus accuratius edicere dignaretur, ubinam huiusmodi reperiantur; ea enim perlegendi ct mihi et forte etiam aliis haud bene desiderium ingeneravit Quod inde desumpserim. nego. Caeterum si quid bonum, si quid ventati stabiliendae possit congruere, id undecumque producere qua do causa concilio indignum sit, non video; immo video Apostolum ex ipsis gentium scriptoribus desump'sisêe. Charitatem erga personas etiam errantes novi, in errorem non novi, red nequo Christus ex Cal-

1 **Argumentum: .Patriarcha Hierosolymitanus approbare M capitis IV doctrinam dixit; sed respondere re velle iis ex patribui qui vehementer conquesti fuerant de sua oratione quam habuit cum in genere ¿e hoc schemate sermo fieret, et praesertim archiepiscopo Bumntino, qui Lac una de causa ambonem ucsudit. Iam vero ia cnoperatione a se instituta inter monothelismum et gailkaniimum exprewe adnotarae dixit menotbelitaa malae fidei fui»e, ℏodierne autem eontradietorw detnitionis hfaHlbüitalis, quos sub gallicanismi nomine c< mprebesdebat, bonae fidei Se non ab ephemeridibus eomparatiinem illam ℱampai·» et nescire utrum in ephemeridibus simile aliquid occurrat, sicut declaravit archiépiscopal Disunthut. quia tempus non habet nt eaa perlegat. Doctrinam contrariam illi quae coutiietur in articulo 4· declarationis cleri gallicani se vocane de fide, ita antem cum sexcentis palribos sentire. Oallleanimmn sedalo distinguendam a nobilUxiœa Galliarum ecclesia, quam summis laudibus dignam rw nitro se admittere. Pluribus aliis adnotatis demum iis respondere aggressui eat qui per clanaulam illam concilii Florentini *Quemadmodum etc.* putant limitari limites pontificiae potestatis; et com prolixins de hoc edisseret, primus prae«es eum rogavit nt ad propositum quartum schematis caput rediret. Respondit orator argumentum a se allatum pro pontificia infallibilitate cam in genere de schemate ageretur desumptum fuiase ex plenitudine potestatis, quae faeat pontifici, sicut concilium Tridentlnum definivit. Argumentum illud contradictores habuisse ex eo praeciae capite, qnod Florentin» patres gearralibus illii verbis notissimam clausulam apposuerint, f ease idcirco in thesi infallibillUlU Obieelionem Warn forte non adhuc refutatam ease, et nt ne apparentiam quidem veritatis habeat se pleniori responsione eam refutare velle. At surrrna alter ex praesidibus cardinale Capalii dixit: .hinc quae.^ rU. ut in feria.-**

vario novit. Aulicos non alios vocavi, quam eoe, qui A anno 1682 declarationem signarunt; si quia scipeum illis accensore voluerit, ipse viderit.

Doctrinam itifallibilitatis, cuius contraria enunciaiur in articulo quarto declarationis cleri gallicani, vocavi et voco doctrinam de fide, id est in fidei deposito contentam. Si erravi, in contrariam utique sententiam injuriosos fui, sed et fui cum sexcentis patribus, qui cani solemniter definiri postulant Si verus fui, ergo licuit sino probro doctrinam contra fidem alteri etiam contra fidem compararo, abstractiono facta ab omni praevisa condemnatione, et salvo omnibus bonae fidei et conscientiae beneficio.

Galliconumum nequaquam unum et idem esse cum nobilissima Galliarum ecclesia, cuius praeconiis lubentissime consono, ioni satis conclamatum csL Ergo licet inter utrumque discernere. Utrum vero splendidissimam bone Galliarum ecclesiam potiori et ampliori iure repraesentent ii ex reverendissimis Gal- IJ liorum praesulibus, qui mo arguunt, an voro ii longe piume qui rnocum sunt gratulati, meum non est radicare. Galliarum igitur ecclesia cum omnibus cius praesulibus, omni certo veneratione dignissimis, extra quaestionem posito, si in gallicaniamum peccavi, ipse vindicet se de eo, qui eius aras submovit Interim licet totis visceribus exoptaro, ut doctrina, quae infallibilitatem pontificis denegat, ab ecclesia catholica in perpetuum exulet, et nobilissima ecclesia Galliarum vivat in saecula.

Advereus demonstrationem nostram, immo et contra infollibilitatis definitionem appellatum fuit ad historiam concilii Tridentini, α quo, aiunt, discussio de Romani pontificis praerogativis eliminata fuit, et sententia quae docet pontificem errori obnoxium et concilio inferiorem, liberis scholarum disputationibus relicta.

Ego vero arbitror tantum abesse, ut ex historia C concilii Tridentini aliquid concludi possit, sive adversus α me institutam demonstrationem, sive adversus doctrinam in schemate nostro propositam, quin potius inde luculentius nobis argumentum suppeditatur, quo contrarium omnino demonstretur. Primo enim, quaenam gesta sunt hac do re in concilio Tridentino? Agebatur de proponendis Tridentinorum patrum iudicio nonnullis canonibus tum de episcoporum jurisdictione, tum de summi pontificis praerogativis. In octavo exprimebantur verba decreti fiorentini: „Collatam ipeis (Romanis pontificibus) α Christo in beato Petro plenam potestatem poscendi, regendi, et gubernandi universalem ecclesiam." Huius clausulae insertioni contrarium soso ostendit cardinalis Lotharingius, qui ad so Palcotum accivit, eique significavit, „so non posse, quantavis adhibita diligentia, suos episcopos et theologos adducere ad decretum illud canonesquo occeptandos; quod in primis non admit- D tebant ea verba, incese potestatem pontifici regendi ecclesiam universalem, cum illa officerent sententiae neganti eum esso superiorem concilio, ac proindo loco *universalem ecclesiam* ponendum «se *omnes fideles et omnes ĕcclesias'*

Huius autem oppositionis rationem ipso cardinalis clarius exponit in epistola ad Bertonem secretarium suum relatam in *Defensione declarationis deri Gallicani.* Sio enim scribebat: „Quod ad illum titulum, quem summo pontifici ex Florentina synodo dare satagunt, se quidem Gallum, neque inficiari velle, et in Parisiens! universitate educatum, in qua doceatur, concilii auctoritatem pontificia superiorem ceso atque haeresis notentur (adnoto haco verbo, non tamen succenseo) qui contraria sentiunt; et totam Galliam in concilii Constantiensis ut oecumenici decreta omnia consentire, Basiloensem ecqui, Florentinam neque oecumonicam neque legitimam habere etc."

Pius IV de huiusmodi oppositione certior factus, legatis rescribebat: „Omnia Gallorum postulata haud difficulter posso componi, eo excepto, quo pontifici negaretur illud, quod ipsi tributum fuerat a concilio Florentino, quod nempe od ipsum pertineat regere ecclesiam universalem. Hoc injustissimum «se, eo vel magis, quod ante Florentinam synodum eamdem praerogativam in pontifice agnoverat aliud oecumenicum concilium in Gallia celebratum, scilicet Lugdunense. Nihilominus ne in duritiem aliorum cordium impingeretur, posse allatis verbis substitui sequentia: *regere totum Domini gregem,* et etiam simpliciter dici: *Ecclesiam Dei,* sine adiuncto uni- *vtrsalis."* Denique concludebatur, quod ubi arduitas in eo quoque ostenderetur inexpugnabilis, pontifici satius foret, ut nihil ncque de sua ncque de episcoporum potestate exprimeretur. Brevi, modo ne auctoritas sedis apostolica© laesa maneret, id agerent legati quod ad Dei servitium et christianitatis bonum expedire indicarentJ. Et alibi addit ipse Pallavicinus*: „Quid amplius? tantum in eo pontifice potuit consensionis amor, ut licet ex decem partibus novem pro decreto florentino confirmando, immo et expresse statuenda pontificis superioritate in concilium convenissent; nihilominus quia nonnulli Gallorum una cum aliorum tenuissimo comitatu repugnabant, rogante cardinali Lotharingio, ne per hoc quies turbaretur, ipso pontifex tanto emolumento se privari indđüisit Hace sunt historiae documenta, quae deprompsimus ex Pallavicino et ex *Defensione declarationis deri gallicani.*

Ex quibus deducitur, P actum non fuisse in concilio Tridentino do pontificiae infollibilitatis doctrina expresse definienda, sed simpliciter do decreto floreatino tridentinis canonibus inserendo; 2® causam finalem, ob quam cardinalis Lotharingius eum Gallis episcopis huic insertioni obsistebant, hanc fuisse, ne scilicet ipsorum sententiae officeretur, quae negabat pontificem esse concilio superiorem, quia, inquiunt, ea verba *universalem ecdaiam* officiebant huic sententiae: nihil reterà de quaestione infollibilitatis; eam tamen cum quaestione euperioritatis intimo et necessario nexu omnino iunctam probat defensor ipse declarationis; 3G rausam formalem seu motivum fundomentale oppositionis in eo fuisse, quod scilicet gallicani Florentinum concilium neque oecumenicum neque legitimum habebant. Atque hio adnotandum mihi est, in praecedenti oratione mendose dictum irrepsisse, quod nullus gallicauorum Florentini ©ecumenicitatem negaverit Quare doleo quod hoc testimonium, aequo abundantius per me redditum, ex parte retractandum sit.

Sed quanam do causa Florentinam synodum tamquam legitimam et oecumonicam non admittebant? Non aliam in ipsa declarationis defensione reperìmus, nisi hanc ex Saneliceio deductam; quod ipsi nempe. Bosilcensi synodo addicti, Florentinam factam putabant, ad eum nempe finem, ut Romani pontifices non concilio tantum, sed etiam omni reformatione superiores crsscnL Non ergo ideo respuebatur florentinum decretum, quod ab illegitima synodo prodiiseet. sed ideo synodus ipsa respuebatur, quo! in ea decretum illud editum fuiseet. Praepostero omnino modo non decretum propter synodi defectum, «d synodus propter decretum improbabatur. Lotharingio ergo et episcopis sibi consentientibus apprime in comperto erat, doctrinam tum do superioritate tum

* **Pallar, *Hitt* eewc TViJ. Uh. XIX. rap. XV, α. 1**
« **IK hb. XXIV. cap. XIV, ■. Ìì**

consequenter de infallibilitate ex decreto florentino haud levo robur depromere. Neque enim alis de causa tam sentar tum clausulam illam tum ipsam concilii oecumenia'tatem respuebant. In concilii Constantiensis decreta omnia consentiebant, Basiloensem sequebantur, Florentinum neque oecumenicum neque legitimum habebant; et hanc fuisse doctrinam, quae in universitate Parisiensi tunc tempons tradebatur. Immo ex Sanchesio, cui eubeenbere videtur auctor defensionis, putabant Florentinam synodum eo factam, ut Romani pontifias suporioritas stabiliretur; ut nempe Romani pontifices non conalio tantum, sed etiam omni reformatione superiores essent. Quomodo ad hoc facta esso potuit, et interim nihil huiusmodi continere? Cur autem acriter contradicerent verbis *universalem ecclesiam,* nec praeoccupari viderentur de aliis verbis, scilicet *plenam potestatem etc*., ratio in promptu est. Quaestio enim tunc tempons agitabatur de superioritate inter pontificem et concilium, quam evidentius et directius tangebant ea verba *universalem ecclesiam.* De infallibilitate vero, quae deducitur ex plenitudine potestatis et ex magisterio, nulla erat expressa mentio in decretis, do quibas in concilio Tridentino proponendis agebatur. Nulla proindo Lotharingie et suis praebebatur occasio ad ea contradicendo.

Verum oecumemea Florentina synodus a catholicis viris neque diutius reque pertinacius respui poterat, repugnanto totius catholicae ecclesiae sensu. Quo enim titulo reiioerctur concilium legitimo a summo pontifice congregatum, seu rectius translatum, ad quod plores e variis orbis partibus convenerant, cui ipsum personaliter praeerat summum ecclesiae caput, et cuius decretis tota etiam orientalis ecclesia suletripseral? Num ideo quod nonnulli iiqoo numero pancisaimi patres, qui Basilea recedere abnuebant, pontifici ius denegarent concilium semel alicubi congregatum abo transferre? Sed hoo absurdum animos passionibus aestuantes ad momentum occupare poterat, diu ipsis considero non poterat Quare subsequent!bos praesertim temporibus factum est, ut, admissa oecumenicitate concilii, ad vim definitionis eludendam interpretationis remedium fuerit adinventum; inde nota illa distinctio inter ecclesiam universalem collective sumptam et distributive; inde invecta separatio et asserta independentia inter quaestiones do infallibilitate et de superioritato in concilio; inde nostris his» temporibus exoogitata doctrina do reeervatioaibus divini et ecclesiastici iuris, sive expressis sive impliciti^, quibus asserta α Florentina synodo potestatis plenitudo limitaretur; inde demum novissimum illud, quod ex hoc ambone nuper audivimus, a Florentino concilio definitam fuisse plenam pontificis potestatem, quatenus nempe ipse eam, episcopis secutn convomentibus, exercere censeatur? De quibus omnibus quid dicendum sit facile patet.

Horum enim omnium auctoribus iuro oc merito arbitror responderi potae: Tarde venistis; decretum florentinum sino huiusmodi vostris dieiin<tiunibus et interpretationibiM ct rerervaiionihus prius possidemus, melius poeudiunus, ipeismet f&tcntibus maioribus veatris. Decretum florentinum novimus et nos, et adversarii noetri a plunbus saeculi» noverunt: distinotionre et interpretationes vestra» heri aut nudius tertius enotas neque no· novimu», nec patrce vetirL Veterum distinctio do universali ecclesia colle» liso aut dirtnbutive sumpta cuui ipoiu» ferme auctoribus oχαnuiL Recentiorre interpretatione aucœseerunt, quibus etiam repudiatis» ud [illegible] confugerunt. **Ita**

' AIHΛiτι «Metar U qui **oro-**

**iwsfta íkwbtil** ib **e«û«r*'zstLua*' ¿«erah A V lenii 1870.**

A novitas a novitate damnatur, et omnis novitas novitatam damnans in semetipea damnationis euao portat iudicium.

De clausula *quemadmodum etiam ctc.* abunde iam disputatum fuit, et ad nihilum, mea quidem sententia, redacta fuerunt illorum argumenta, qui ex ea pontificiae potestatis limitationem evincere conati sunt Unam tamen aut alteram animadversionem adiungere fas siL

Miror imprimis quosdam o reverendissimis oratoribus de huiusmodi clausula1, uti et do alia quae respicit iura patriarchalia, ita loquutos fuisse, ac si eos quondam unionis conditionem sine qua non, seu adstipulationem ut aiunt bilateralem praeeoferre autumarent; perinde videlicet ac ai unio Graeoomm cum catholica ecclesia inita fuerit aut iniri potuerit ad instar foederis seu pacti ut dicunt synollagmatici. Parilisno iuris erant Graeci cum ecclesia catholica, a B qua nefando schismate desciverant, ut aequo pede ct inter so mutuo adsUpalatis conditionibus utrinquo absolute ct in perpetuam valituris irrevocabiliter obligarentur? Quo enim titulo unioni conditiones adiicere praesumerent, qui propria culpo secete?rant, quosque et iua omne et ipea propriae salutis neceesitas ad reditum absolute et inconditionaliter adigebat? Ergo si quae clausula, si quae reservatio unioni adiecta fuit, concessio fuit, conditio cese non potuit, quae adversus ecclesiam catholicam, adversus concilium oecumenicum, adversus supremum eius caput, multo minus adversus ca, quao iuris divini sunt, ius quodeumque importaret. Concessio fuit matris miserantissimae quae ut pervicacem filium in gremium sui amoris reducat, eius postulationibus etiam indebitis et procacibus benigne indulgeL Concessio fuit, a qua certe non eet facile recedendum, quamdiu commune et universale ecclesiae bonum id fieri non C postulet. Sl numquid ut mos geratur sive filiis, qui tanta tenacitate concessionibus sibi factis inhaereant, ut iisdem etiam, contra bonum commune, matrem ecclesiam inexorabiliter teneri praesumpserint, sive schismaticis qui foederis paginam atramento adhuc madidam dilacerabant, ecclesia ipea a rebus domesticis componendis, a sua fide firmanda atque evolvenda, ab iis quae meliora sunt invehendis, α suae vitae conditionibus explicandis abstineat? Numquid ad instar ecclesiarum schismaticarum catholica ecclesia marmoream agit statuam quousque placeat vel filiis suis donuo redeuntibus in saniorem sensum venire, vel schismaticis ad gremium unitatis reverti?

Secundo quomodo concipi potest, Graecos, si illi mens fuisset pontificiam potestatem per memoratam clausulam limitare, consensure fuisse ut eadem protestas *plena* appellaretur? .An non potius huic plenitudinis denominationi totis viribus contradixissent? D Qui Gruecoe noverit, eoe certe callidioree et perapicariores esse fatebitur, quam ut plenam appellarent potestatem, cui limites statuero conarentur. Undo etiam dato, quod clausulae interpretatio adhuc in dubio maneret, omnis sanae hermenéuticas ratio postularet, ut controversa quaestio de clausula per indubiam ct perspicuam doctrinam de plenitudine potestatis dirimeretur...

*Hic* rermmd/xrrmia rpûcopta *Ma<jnQ-\'aradinensig accestii ad nnrncnlùtrmos praegide.\ eìsque declarat haec pertinere ad tertium caput. Unde emincnlissimus primus praeses pulsata tintinnabulo oratorem da numet:*

*Eminentissimus praeses cardinalis d' Angelis*

› **Alludit >4 rpheopan Murno-Vanutt -usm. ad arthh episcopum AlU-lubeu»#w. H <4 L·-. Mek».i»nn:n:**

Reverendissimo domino, rodeas, quaeso, ad schema seu A ad propositum caput infallibilitatis.

*Reverendissimus arator*: Equidem argumentum a nobis pro infallibilitate in praecedenti oratione propositum ex plenitudine potestatis contradictores invenit. Sum in thesi de infallibilitate, red ni fallor adhuc expectat refutatorem. Nugis et futilibus verborum >ocia...

*Eminentissimus praeses cardinalis Capalti.* Sine, quaeso, ut aliquid animadvertam. Quod pertinet ad clausulam factam in decreto concilii Florentini respicit caput tertium, in quo egimus de indole et ratione primatus. Tunc quidem oppositum a nonnullis patribus fuit, ut haoo etiam clausula adiiceretur schemati, dum in eo allegatur decretum concilii Florentini. In praesenti capito autem sermo quidem est de concilio Florentino, sed nemo ex patribus hucusque quod aciam, putavit, ut in hoc ipso schematis capite quarto udiicerctur haec clausula: eapropter cum satis res l i discusaa visa sit in capito tertio, non video, quao , necessitas ait, ut rursus camdcm quaestionem ingrediamur, cum modo agamus do capito quarto, in quo sermo est tantummodo do infallibilitate summi pontificis. Eapropter to rogamus enixe, ut velis ab ime quaestione abetinere.

*Reverendissimus orator.* Eminentissime praases, lubenter obsequor: sed mihi fas ait observare, mihi in animo esse ex huiusmodi clausula argumentum pro infallibilitate deducere. Si non licot, ex ambone ultro descendam.

*Responsum expectabat; at nonnulli patres dixe-' nent:* Descende, descende. *TJnde surgens denuo cmincnlbshnus praeses ait:*

*Eminentissimus praeses cardinalis Capalti.* Rogo te, reverendissime pater, ut hanc quaestionem omittas eo vel magis, quod do ea actum iam sit.

*Reverendissimus orator.* Ergo ad conclusionem. C Concludo igitur: perperam adversus pontificiae infallibilitatis sive doctrinam sive definitionem ad historiam concilii Tridentini provocatum est. Eo enim, quao in hoc concilio gesta sunt, probant, ipsismet fatentibus illius temporis gallicanis, in confesso fuisse supremam pontificis tum in concilio potestatem, tum in magisterio inernmtiain in decreto florentino fuisse contentam. Ergo stat, doctrinam buio contrariam ita se habere ad concilium Florentinum, sicut anto concilium Constantinopolitanum III doctrina unius in Christo voluntatis et operationis re habebat ad Chalcedonense. Ergo omni iure et merito catholica haec veritas do infallibili pontificis magisteria in schemate nostro tamquam legitimum florentinas fidei consectarium definienda proponetur.

Quae omnia eapientissimo vestro iudicio submitto.

*Reverendissimus hic pater altera die ab habita congregatione generali, m qua ad thesim revocatus luerat ab eminentissimo praeside, quasi de iniuria sibi facta conquestus est litteris datis ad eminentissimo praesules, suamque orationem mtegre in actis concilii asservari postulavitl. Hrno esi quod hic adnectilvr pars, quam recitare non potuit.*

Equidem argumentum a nobis pro infallibilitate in praecedenti oratione propositum e plenitudine potestatis contradictores invenit; sed ni fallor, adhuo expectat refutatorem. Nugis et futilibus verborum iocis accensitum audivimus; quo oorte confutationis genero nihil adinventu facilius. Sed forte a contradicentibus non bene intellecta ree est. Ut rito roteiligant, si placet repetamus illud in strictiori forma.

Potestas magisterii in pontifice sicuti - et alia quaeque potestas plena dici non potest, nisi ca omnia habeat quae necessaria sunt ad finem suum consequendum, ct effectus euoe producendum. Atqui finis et effectus magisterii in credendis est, ut magisterio ipsi sincerus fidei assensus praebeatur. Ergo potestà^ magisterii ut plena sit, debet habere id quo possit sincerum fidei assensum imperare. Atqui sincerum fidei assensum imperare non potest magisterium, quod errori obnoxium sit: ergo ut potestas magisterii in pontifice plena dicatur et sit, nullatenus errori obnoxia esse debet.

Quid ad haec responsum fuit? Futilia sunt, inquiunt. Et qua de causa, si placet? Quia vox *plena* accipienda est in sensu lato, in sensu rhetorico. Ita ne licet interpretari verba decretorum dogmaticorum? et quidem decreti dogmatici quod tantis scrupulis discussum fuit inter partes haud parum sane de re invicem diffidentes, ct quidem non in uno red in duobus conciliis?

Sed scriptum estx: *Plenitudo sapientiae timor Domini;* et tomen qui habet timorem Domini, non temper habet omnem sapientiam. Et in quodam echomate examini nostro proposito, plena appellatur potistas episcoporum in iia, quae ad cleri vitam ct honostatem pertinent, quamvis certe ad omnia non se extendat, nec sine subordination© sit.

In primis neminem fugit, quantum vi et significatione differat aliquid exprimi per modum adiectivi. ant per modum praedicati; et quam longe distet, quod in decreto disciplinari dicatur: episcopi plenam potestatem quam habent, hoc vel illo modo exerceant, et quod in dogmatica definitione declaretur, pontificem habere plenam potestatem ipei α Christo collatam.

Secundo, nisi reverendissimum pricopinolorom fugissent ea verbo, in ordine suo, quao consulto a nobis adiecta fuerant, facile animadvertere potuisset, dari ubique posre potestateoi inferiorem et subordinatom, quao tamen in ordine suo plena sit, id est omnia habeat necessaria ad finem suum consequendum. Et talis revera cet potestas episcoporum m vitam et bone-5tatem clericorum, quamvis neque sine limite neque sino subordinai ione sit. At potestas magisterii in pontifice vel dici debet non ordinari ad assensum fidei obtinendae, ct proinde pontifici docenti posse quemlibet, immo debere assensum suum suspendere, doñeo de episcoporum consensione certior fiat, vel si ad hoo ordinatur, plenam nullomodo dici poere, nisi ab omni erroris periculo immunis existât.

1 **Litterae, quas reverendissimus patriarcha Hierosolymitanus dedit eminentissimi! pmesidibus, ut oratio s se habite in congregatione generali d. 50 iunii 1870 in actis concilii Vaticani integra asservaretur, hae sunt:**

**Eminentissimi ac reverendissimi praesides.**

**In praecedenti congregatione genendi, cum infrascriptas patriarcha Hierosolymitanus orationem suam legeret, semel et iterum ab eminentissimo ao rever/ndioimo praeside card. Capalti ad thesim revocatas fuit. Et quamvis secunda praesertim vice in intimo omnino thesis sibi esse rideretur, (quippe qui ex plenitudine potestatis magisterii a Florentina synodo asserte, magisterii ipsius infallibilitatem optimo iure deduci, ribi inibi demonstrandum proposuisset), nihilomiavs ob debitam praesidio reverentiam, caetera quae adhuo supererant, ribi praetereunda eee duxit, et ad conclusionem devenit.**

**Ei ambone descendens quaap'nres e patnbus utriusqne sententiae ribi conquerentes audivit, qnod «eraso «tique a thesi numquam vagatus interruptus fuisset.**

**Quare ne in hoc facto aliquid «equivocalionIs acciderit, infrascriptas reverenter «t humiliter pestaht a vobte, emine»· risiimi ac reverendissimi praesides, miniari ut rsa oratio ia iis praesertim locis, abi interrupta fait. ad examen revocetur; et siquidem constiterit neque ipsam extra thesis limites divagasse, neque aliquid «b infrascripto fai«M prolatum, quo lars suo privari meruerit, oratio «altem integre referatur in artis.**

**Romae 52 iunii 1870.**

**Humillimus ac tevot:w:mw «ervus**

**f L Valerga patriarcha Hi/noolymitanna**

**i Eccli I.**

Non immoror in alio textu. Timorem enim Domini non lato sensu, sed recto omnino dici plenitudinem sapientiae seu ipsam sapientiam, probat divus Thomas 2 2M, q. 44, art. 1, ad 3; acd redeamus ad histonem tridentinam.

Pius IV, inquiunt, Lotharingii observationibus morem gessit, et consensit ut ab inserenda florentina definitione abstineretur. Quid ergo? Num exinde illius robur imminutum fuit? An vero Pius IV7 hac sua indulgentia vim dogmatici illius decreti debilitavit? Dico summum illum pontificem neque id fecisse, nec farere voluisse, nec potuisse. Non fecit quia ex praetermissa eius renovatione, nullum omnino praeiudicium ipsi inferebatur. Dogmatica enim decreta semel edita, ut in plenissimo suo vigore consistant in perpetuum, nulla certe renovatione aut confirmatione opus habent Noluit farere, quia e contra expressa verbis legatis suis mandaverat, ne quid omnino fieri paterentur, quo auctoritas sedis apostolica© praejudicata maneret Nec demum facere potuit, quia certo certius non est in potestate pontificis dogmaticam definitionem in concilio oecumeniro editam immutare, aut ipsius robur quoquomodo imminuere. Quao omnia adeo vera sunt, ut nullus iam sit inter catholicos pontificia^ infallibilitatis adversarius qui florentinam definitionem, nihil obstanto tridentinorum patrum silentio sartam tectam et in ©ecumenico suo robore stare inficiatur. Ergo ex Pii IV indulgentia el o tridentinorum patrum silentio nihil omnino concludi potest noque contra auctoritatem flonmtinao definitionis, neque contra consectaria quao ex ipsa legitime promanare, etiam veteres infallibilitatis adversarii fatebantur.

Sed instant: Cum ergo Pius IV silentio consensit, et in praesentiarum non consentitur? Buie obiectioni quae haud semel et ex ambone *et* extra conciliarem aulam producta fuit, multimodis potest satisfieri, Responsio enim depromi posset, 1® ex dissimilitudine rei sive obietti ; aliud enim eet decretum oecumenicum renovare, quod propria virtute stat, nec alterius concilii fulcimento indiget, nec quacumque negatione infirmari potest; aliud explicaro sensum decreti, quod praeposteris interpretationibus et distinctionibus obscurari tentatum siL De primo quaestio erat in concilio Tridentino; de altero agitur in Vaticano: primum ane fidei praeiudicio praetermitti poterat; alterum omnino non potest. *29* Ex discrepantia adiunctorum. Ecquis enim dixerit iisdem omnino adiunctis ac circumstantiis consociari praesertim quaestionem de inerrantia pontificis definienda, ac quaœtio tridentina de florentina definitione renovanda?

Numquid tunc temporis provocatum fuerat ad reto solvendam per apertum ct publicam negationem etiam ex parte quorumdam episcoporum? Numquid rte iam delata fuerat ad generales patrum congregatiouee? Numquid tot turbae excitatae iam fuerant extra concilium et in toto orbe catholico; tot ephemerides. tot libelli tuba insonuerunt et animos exagitaverant? Numquid non undique ingruebant extraneorum hostium, scilicet bacrctitorum agmina, contra quao viribus unitis dimicandum foret, antequam de rebus internis ordinandis ageretur? Numquid non instabant maiora, et omni comparatione graviora mala, quibus remedium onte omnis poni oporteret?

Sed his omnibus praetermissis, fas sit aliam rimplirioremque rationem addneere. Salva fidei veritate, firmo et irrev©cabali manente fiorentino decreto, quod certe nullum ex silentio Tridentini prariudicium pati poterat, hic erre duere fas est, totam quaretionem fiiLM puntiti et simplicem quaestionem opportunitatis. Pitts IV propria sponte, ob consensionis amorem. ex indulgentia et libera omnino voluntate, quao omnia apparent ex testimoniis supra citatis, quoeeiionem diremit pro silentio. Quid indo concludi potest, nisi quaestiones huiusmodi, quaestiones inquam opportunitatis, summi pontificis iudicio relinquendas?

Dixi propria sponto ct libera omnino voluntate, Ut obiter saltem pateat, quam immerito od exemplum Pii IV appellatum fuerit, ut probaretur moralis ut aiunt unanimitatis necessitas od ree fidei definiendas. In historia enim tridentina, si quid video, oppositum omnino video. Video enim legate», perspecto Lotharingii et sociorum dissensu, non illico a proposito definiendorum canonum destitisse, neque animum tantum ad obtinendum adversariorum assensum applicuisse, quod unico in adversariorum hypothesi necessarium fuisset, sed summum pontificem do dissensu ipso certiorem fecisse, ut ipee quid agendum esset decerneret. Video pontificem sponte sua, libero prorsus consilio legatis rescribentem ut ea tantum proponerent, in quae patres unanimi consensu conspirarent; eum scilicet video non ex regula iuris, sed secundum propnam prudentiam agentem. Video indulgentiam, non rideo legem: ,.Satius sibi futurum inquit. Immo video indulgentiam sub conditione: „m©do ne» inquit, auctoritas sanctae sedis praejudicata maneret Audio concilii historiographum hanc pontificis temperantiam non legis vel consuetudinis necessitati tribuere, sed singulari prorsus, quo ipso pontifex ferebatur, concordiae et consensionis amori: *nChe più! Γamore della concordia valse tanto in ltdI"* Video cardinalem Lotharingiura suae ct suorum repugnantiae innixum non regulas iuris, non conciliorum consuetudines invocare ad definitionem effugiendam, sed ad preces confugere. Video denique pontificem. at ait Pallaricinus, precibus Lotharingii motum consensisse, ut tali emolumento seee privaret: *„Concdiscese a privarsi di tanto vantaggio'* Quae omnia ab asserta regula moralis unanimitatis quam longe absint, omnibus patet.

Concludo igitur: perperam adversus pontificiae infallibilitatis sire doctrinam sive definitionem od historiam concilii Tridentini provocatum est. Ea enim, quae in hoc concilio gesta sunt, probant, ipsismet fotentibus illius temporis gallicanis, in confesso fuisse supremam pontificis tum in concilio potestatem, tum in magisterio inerrantiara in decreto florentino fuiseo contentam. Ergo stat, doctrinam huic contrariam ita se habere od concilium Florentinum, sicut ante concilium Constantinopolitanum IU doctrina unius in Christo voluntatis et operationis se habebat od Chalcedonense. Ergo omni iure et merito catholica haec veritas de infallibili pontificis magisterio in echemato nostro tamquam legitimum florentina© fidei consectarium definienda proponetur.

Haec sententia mea «t, hoc iudicium meum, haec fides mea quam vobis, reverendissimi patres, humiliter ac reverenter submitto; a qua tamen conclamanda neque immeritae criminationes me detorrere poterunt, neque epliemeridum clamorea et calumniae, quas eheu t ex huius aulae conciliaris secreto prodire nimis patet. Credidi propter quod locutus sum.

## ORATIO

*reverendi patrie domini lexmnig Mac Hale archiepiscopi Tuamcnsù* i.

Eminentissimi oc reverendissimi iudicee. nee non emmentìfrimi oc roverendissiun patres.

Cum urgentibus caloribus aestivis, et certo non minuente fastidio auditorum, nou \clini tempus terere.

• Argomentila-. .AreMefbcopua Tosatasi· nasquam auditam ease dixit Is «k' dcAnitioalbua a Roman pentii Mitia

Huporfluifl quibusdam significationibus meae erga A buno amplissimum cootum observantiae, attamen fretus benevolentia vestra, quam iam expertus sum, volo quasdam paucissimas quaestiones cum infallibilitate summi pontificis ooniunctas discutere, et etiam rursus exposcere indulgentiam istius amplissimi coetus.

Inter catholicos vix ulla potest ceso quaestio, quin a suprema potestate, qua Christus Dominus insignivit Petrum et cius successores, quam maxime derivetur infallibilitas, qua ipsa ecclesia catholica donatur. Dixi quam maxime, ex eo quod immemor non sum praerogativarum episcoporum, qui divinitus constituti etiam subordinato modo iudicee controversiarum; et iuxta istud verbum sancti Pauli1: *Spiritus sanctus posuit episcopos regere ecclesiam Dei.* Ista verba *regere ecclesiam Dei* tam clara sunt in suo stricto sensu circa potestatem episcoporum, ac clari sunt textue qui perlinent od Romance pontifioee, tamquam Petri successoree. Proindcque mihi ridetur in quacumque discursione circa infallibilitatem totius ecclesiae aut summi pontificis eius capitis, numquam eoa praetermitti debere, qui eunt sucoeeaorea caeterorum apostolorum ac ipse cat successor Petri. Proindcque opportunum semper mihi videtur et quam maxime optandum in omni discussione eos non praeteriri debere; neo etiam in aliqua formula fidei definitionis eorum oblivisci non debemus, qui in omni ecclesiae aetate fuerunt socii summi pontificis et haud exigua pars in subordinato modo ecclesiae.

Mirum mihi itaque ridebatur recommendatio, quao saepe saepius prodivit ex hoc ambone, nullimode rationem esse habendam episcoporum, quando editur definitio fidei de infallibilitate summi pontificia Mirum certe ridetur eos debere praeteriri, qui, ut omnee consentiunt, sunt divinitus constituti iudicee fidei; et nedum traditiones annalisticae ecclesiae tali omissioni favent, e contra, mihi ridetur, annales oc- C clesiao edictae doctrinae et tali omissioni ex parte episcoporum adversarentur. Et id patet ex multis et celeberrimis controversiis, quae olim agitatae fuerunt, in quibus celeberrimi ct sanctissimi viri partes habuerunt, quales erant quaestiones de celebrando tempore Paschalis, et etiam quaestiones *de tribus capitulis,* de quibus quaestio erat hesterno et hodierno die. Omnibus notum est quod in istis controversiis summi pontificee suam potestatem exercebant, et eodem tempore virofl fuisse doctos et etiam sanctos celeberrimos, qui non putabant se ullo modo debitum obsequium renuisse summo pontifici ab eius sententia omnino dissentiendo.

Itaque mihi videntur duo, quao prorsus inter se discrepant, in mento quorumdam advocatorum infallibilitatis confundi, nempe primatus summi pontificis et eius infallibilitatis, quae omnino sunt direrea. Progredientes ex certo principio, summus pontifex D habet primatum, subito et quasi saltu deveniant ad conclusionem: ergo eet infallibilis; quao conclusio mihi videtur adversari syllogismorum regulae, quod nimis conclusio probat. Quod quantum sit discrimen inter pontificis primatum et infallibilitatem-historia ecclesiastica ostendit, et praesertim nostra historia ecclesiae Hiberniae.

Nam fidenter dicere possum, sandia istis, do quibus loquor, nullos umquam fuisse addictiores apostolicae sedi, sed et eodem tempore magis liberos in exprimendis suis opinionibus de rebus, in quas sive vere sive erroneo quosdam pontifices incidisse existimabant. Historia quorumdam istorum sanctorum bene nota eet archiepiscopis et episcopis ex multis Europae partibus, qui in isto concilio adsunt, et necessarium non foret eorum verba ibi citari: sed quaecumque foret eorum fama tum sanctitatis tum doctrinae antea, ista fama novum incrementum accepit ab eximio opera cui titulus *Monachi occidentis,* cuius auctor nuper mortuus1 certe cum dolore ecclesiae, namque magnam partem suae vitae, praesertim iuventutis, dedit defensioni ecclesiae catholicae in divulgandis operibus in Gallia pro Romano pontifice et ecclesia catholica, tum cum ambulare in tali tramite, non erat certe trames ad honores huius saeculi.

Primo nunc loquor de perceleberrimo sancto Co- B lumbo, qui natus in Hibernia, post in Hyensom insulam prodiit, et suis laboribus et virtutibus sibi meritus est laudem esso apostolum Pictorum, et obiit in odore sanctitatis; et durante eius vita restitit omnino summo pontifici in defendenda traditione prisca, quam ipse sive vere sive erronee dixit esse derivatam ab apostolo loonno, et defendit istam traditionem usque ad mortem, quae traditio diverrà ret omnino a traditione recta Romana.

Haeredem suarum opinionum et controversiae reliquit alium Hibernum sanctum Colmanum episcopum Anglum, qui percelebre habuit colloquium peu controversiam praesente rege Angliae septentrionalis; qui rex sumina cum patientia et pietate utriusque athletae argumenta audivit, et cum controversia inter illos duos celeberrimos homines, nempe Colmanum et Vilfridum erat terminata, proposuit quaestionem rex, an verum eeeet, Dominum dedisse Petro claves regni caniorum; et respondit uterque athleta, verum enee: et tuno adiecit rex: Vere ego certe adstabo ex parto ianitoris caeli, ne cum venerim ad portas caelorum, ipso qui tenet claves, ingressum mihi arceret; proinde ex eius parte Decesse est mihi stare1: nec neocese est dicere, omnes acquievisse isti sapientissimo consilio regis. Et hoo colloquium finivit controversiam inter Anglum ot Hibernum. Et tuno narrat idem historiographus Beda in libro III historiae Anglorum, Colmanum reversum esse in Hiberniam, et etiam mortuum eeee. Habemus et celebramus iuxta rituum romonum eius festum; dicitur eum obiisse in pace ecclesiae in occidentalissima insula nuncupata insula Bovis Albae adhuc nota praesertim iis, qui ab America veniunt usque huno diem.

Cognatus erat in suis opinionibus isti sancto alter eximius et percelebris homo, nempe Virgilius episcopus Saliaburgensis, et ut didici ab illustrissimo archiepiscopo, etiam unus ex patronis istius ecclreiae cathedralis. Si non omnibus, saltem pluribus notum est quaenam fuit eius controversia etiam cum summo pontifice Bonifacio. Certum eet eum durante longa rita multae expertum fuisse molestias; et tamen mortuus etiam est ipee, et allusio facta iam fuerat de eius extraneis opinionibus circa antipodes in isto concilio, ct qui tamen etiamsi istas opiniones tenerci, obiit etiam in paco ecclesiae.

**epireopos tese Immiscere non posse, cum ipsi indices a Christo constituti sint Id pluribus exemplis ex historia desumptis confirmavit Maximum discrimen esse Inter primatum et Infallibilitatem, neque hanc ex illo descendere. Quod autem de Hiberniae fide adnotari debet, hoc esse, nimirum Hibernes Romano pontifici addkttaimos semper fubse, einsqae decreta venerari; n«n tamen dedori inde posse eoa in Rotami pontificis infallibiliUtem credere, de qua nunquam forte cogitarunt"**

1 **Act XX. 28.**

» **Mentalembert. *La* Motara *tOeeUtnt dejw* asini Beari/ *jtuqu'd taint Bernard,* I860. PaririU obiit vir ille famvri nominis die 13 nartai 1870.**

» **Verba qnae a Beds referantur lib. 1Π. eap. 85. haee «tnt rEt eço wbb dice, qua bk eet retiarius Ule cui eco ««ti· ¿cere nolo; red in qnaatute noti vel valeo, huius cupis a nmaibus obedire $tatuti ne forts β· adreoiesìe al ßsr recai caebrem. non ait qui reseret, arereo ilio qui darre teucre probatur"**

Unum tantum alterum citabo, nomen non solum Europae sed toti fere mundo notum, nempe Calumbanum, qui erat quasi cognatus alterius; et etsi erant homines pacifici et propterea Columba ct Columbanos vocati, attamen certum est eoe acriter dimicasse pro fide, quando quaestio erat contra quidquid, quod ip?i existimabant errorem, defendere. Iam in memoriam revocata est controversia *de tribus capitulis,* et dictum erat (et dicam, non sine causa), Columbanum fuisse advocatum infallibilitatis ccdesioe. Sed hanc veniam damus petimusque vicimim; et dum libenter dico argumenta quaedam esse ad ostendendum, cum credidisse Romanum pontificem «¿e infallibilem; mea opinio «t, eius dicta nihil aliud probare quam primatum summi pontificis, quem per totam suam vitam et strenue admodum defendebat Columbonus.

Inter alia loquitur do concilio V celeberrimo et etiam de tribus capitulis, et dicit de Vigilio quasi ludens istis verbis, quod oertum eat Vigilium pro oc- B clcria non bono vigilasse. Sed quod dicit de Vigilio mihi in montem revocat verba sancti Bernardi cum discutit, quae eunt necessaria pro bono eoeIraiartico. Dicit *ingressum, progressum ei egressum* debere esse talia, ut aliquis mereatur laudem ecclesiae. Et quando sic iure loquitur de Vigilio Columbanus, mihi certe videtur eum potius habuisse in mente eius ingressum ct egressum quoque eius praedecessoris, cuius memoria eet in officio huius dici; mihi ridetur potius eum respexisse ad modum, in quo Vigilius ingressus est ecclesiam, quam ad cius acta connexa cum concilio V, aut etiam cum turbis quae propter istud concilium et agendi rationem summi pontificis exortae sunt in Dalmatia.

Ex his breviter dictis quisquis potcet iudicium effonnare, utrum historia suppeditet clarum argumentum, priscos sanctos ecclesiae Hiberniae fore pro- C pensos ad credendam infallibilitatem summi pontifiéis.

Sed nunc ad recentiora tempora transeamus, ad nostram quasi epocham, praetermittendo omne intervallum trium saeculorum ct amplius; duranto quo tempore dici potest et cum dolore dicimus nas Hibernas nullam quamcumquo theologiam aut aliquem aliam scientiam excultam habuisse domi, ex co quod in exilium ciectae fuerant tum scientiae tum litterae propter trucem persecutionem, quae isto temporo saevit in Hibernia, et de qua citabo verba celeberrimi Anglicani scriptoris dicentis, in decem persecutionibus, quae sustinuit nascens ecclesia, nihil reperiri atrocius iis quao sustinuerunt durante isto tempore catholici Hiberniae.

Hocco tempore mirum non eat. noe non habuisse aliquam opinionem theologicam sive gallicanam sive oitramónlanam, ut dicunt; nam opiniones ecclesiasticorum Hiberniae omnino pendebant a scholis et col- D legiis istarum Europae nationum, quae eoe hospitio, exceperant, et in quas ipsi tamquam exules erant. Itaque durante isto intervallo peregrinae educationis, dici non potest aut gallicanam aut ultramontanam aut ullo altero quocumque nomme notam fuisse ecclesiam Hiberniae, sed eorum opinionis ecclesiasticos fuisse ex istis scholis, in quibus sors eos coniicieboL

Primum itaque, ut veniamus ad nostra tempora, primum documentum ct praecipuum et etiam dico pramtanÚMimuni opinionum ecclesiasticorum Hiberniae colligendum est ex libris, qui publici iuris facti •uni a Parlamento Britannico anno 1825. Et licet opiniones expressae irto tempore, quibusdam reconliorum temporum synchronie ignotae, licet ex quibusdam «niorum mentibus exciderint, attamen accidit me ewe non «nlum coaetaneum testem, sed etiam A auritum et quasi ocularem istorum eventuum maximi momenti, et de quibus tot discrepantes fiententino isto tempore in publicum prodierunt. Non mirum eet mo ex coincidentia quadam istos opiniones episcoporum, quos iam citabo, mirum non est me eas memoria tenere, aut etiam possum habere libros, si existimarem quaestionem huiusmodi fore discutiendam.

Irto tempore accidit me constitutum fuisse isto anno episcopum ab apostolica sede, et accidit quoquo propter urgens jubilaeum proximo anno mo voluisse redire od locum mei pastoralis officii. Sed accidit quoque, quod episcopi Hiberniae celebriores, praesertim metropolitanus Dubiinensie, in qua dioecetu tunc degebam, ct meus metropolitanus quoque erant tunc citali ad Pariamentum Britannicum, et ego tenebar morari quatuor mensibus post literas apœtolicas receptas, ego tenebar morari usque ad reditum istorum episcoporum, qui mihi ordinem episcopalem conferrent.

Quid sentiebant irti episcopi? Erant ut iam antea mulli, sed erant praecipue archiepiscopus Dublinensis, meus praedecessor archiepiscopusTuamensis, et etiam lacobus Doyle episcopus Kildariensis. Quando erant citati, istae quaestiones discutiebantur, quao in isto concilio discutiuntur, et quibus per centum annos antea Britannicum gubernium omnes fere Europae universitates fatigabat, erat quaestio de auctoritate summi pontificis, de eius potestate solvendi subditos a sua debita fidelitate regibus (murmur), etiam de bullis et eorum obligationibus eas recipiendi; et hi tres archiepiscopi et episcopi, quorum iam memini, deposuerunt et etiam iuramento, cos non teneri cx fide catholica credere ullam potestatem fuisse in summo pontifice deponendi regee (rwus), aut solvendi suo debito erga reges et erga imperatores. Dicebant quoque bullae recipiendas et etiam do ista obligatione eas recipiendi ponebant, exprimebant opiniones quae magis consentaneae sunt istis opinionibus, quae potius scholae gallicanae quam ultramontando scholae attribuuntur.

Haec certo sunt publica facta, de quibus nulla potest esso dubitatio, et in iis durante eorum examine accidebat, quod ipse perfungebar officio docendi theologiam dogmaticam, et quod officium connexum erat cum istis quaestionibus, de quibus iam antea interrogabantur episcopi; et proinde dicere possum in isto tempore ecclesiae Hibernine nullo modo cognitam fuisse scholam romanam seu ultramontanam, ut dicunt, aut etiam gallicanam: et pro me ipso dico, quod etsi per decem annos isto officio perfunctus fuerim, et etsi eram discipulus gallicanorum professorum, eorum opiniones fuisse ita moderatas, ut discipuli qui prodibant ex Hibernia et ex collegio Maynooth, numquam noti essent tamquam gallicani potius quam ultramontanL

Neo dicebatur hic quod omnes Hiberni eunt in praesentiarum pro irta definitione infallibilitatis summi pontificis. Quoad istam quaestionem dico nullos esse magis addictos ecclesiae Romanae quam Hibernos; sed dico eodem tempore quod ubi exponitur, quod nihil omnino curant, saltem ii quoe cognosco, nihil omnino curant de istis opinionibus quae hic agitantur. Et quare? quia sunt catholici, ct cx principiis catholicis ita agunt. Quando presbyter seu parochus super eos constituitur, noscunt eum raee constitutum ob episcopo, noscunt episcopum eeee constitutum a summo pontifice, proindeque venerantur quamcumquo tradunt isti doctrinam. Omnes preebytcri sunt quoad populum quasi rami, et isti sunt coniuncti gravioribus seu maioribus ramis, episcopio, qui ipsi prodeunt ex trunco retro porrecto usque ad

tempus ip&iua Petri, et usque ad radicem Christi; proindeque nihil curant de opinionibus: sunt certi, amplectuntur quidquid eos docet presbyter; et quoad quaestiones speculativas quidquid definiet concilium, eumma cordis affectione recipient. Sed in praesentiarum dico quod oves meae cognosco, fideles Hibernos habere fidem forsan fortiorem etiam ea, quam habent theologi (rtauj). Et ratio est quia recipiunt quidquid docet ecclesia, ct tantum œt discrimen inter fidem iitorum simplicium ac fidem istorum qui dependent ex quibusdam regulis, ac est inter parvum istud ct miserum solamen quod legibus civilibus datur pauperibus, ac istud solamen quod ecclesia ex pleno suae charitatis profundit ad pauperes sustentandos.

Hic perlectae fuerunt litterae quaedam, quao mittebantur, mihi videtur, ad summum pontificem ex concilio national! quod habuimus viginti abbino annis l; et ab istis litteris colligebatur a quibusdam, nos omnes in isto concilio testimonium perhibuisse et J l nos fuisse ultramontanos. Forsan non dubito, quin illustrissimus praesul qui scripsit istam litteram, certo non dubito quin in mentem haberet tantam doctrinam credere et profiteri, red quando non erat ulla quaestio do infallibilitate summi pontificis in isto concilio nutionali, mihi non videtur esse iustum aut iuxta nonnam ecclesiae et praxirn deducere conclusionem, do qua numquam pensavimus, quia in isto concilio, quod duravit duobus vel tribus hebdomadis, ne erat quidem unum verbum do infallibilitate summi pontificis. Istorum qui aderant concilio episcopi consecrati non supersunt nisi pauci; et qui erant tuno episcopi, perhibebunt testimonium, se numquam de infallibilitato summi pontificis quaestionem agitasse.

Etiam do altero concilio, nempe concilio Baltimorcnai; et si do isto concilio mentionem facio, certo conscii sunt Americani praesules me numquam monm falcem in alienam messeni immittere vello. Et si ; mentio istius concilii iam a mo facta est, ratio est ut confinnetur argumentum quod iam dixi de concilio, quod erat habitum in Hibernia. Dicebatur in isto concilio quoquo omnes fuisse ultramontanos et opiniones romanas (murmur) defendisse; sed hoc dioo quod inter episcopos Americanos qui aderant isti concilio, quidam sunt qui quam maximo attoniti essent apponendo sua nomina decretis istius concilii, attoniti essent in conclusione adducenda, nempe eo fuisse ultramontanos. Dictum erat miratum fuisse totum orbem so esse arionum, et ratio erat quod orthodoxis tunc ariani imputabant opinione», quos non tenebant; et eodem modo quiun maxime nos attoniti essemus, ut conclusio adduceretur ab historicis futuris nos credidisse opiniones, do quibus numqunm isto tempore cogitavimus.

Verum est in duobus istis synodis maximas laudes impensas fuisse sedi apwlolicae; verum est etiam cas D magnifico sermone usas fuisse: et dico si parcerent istis laudibus et iustis encomiis erga sanctissimam *cdeni, deessent omnino suo officio. Non parcant ipsae erga sanctum sedem in suis laudibus. Omnibus notus est stylus romanus, est dignissimus imitatione; et licet connu encomia sint quandoquo amplissima, istis numquam imputandus est defectus veritatis» red ita agunt tam ex traditione veteris romani eloquii, tam praesertim ex ampla charitate evangelii ct ecclesiae. Itaque non minini usas esse istis elogiis, ut quando loquuntur tum de episcopis et archiepireopis ct fidelibus. Anne mirum eos quam maxima encomia et laudes effundere quando quaestio est do potestate, quae tantopere superat omnes potestates mundi, ao ipsum caelum superat terram? Non itaque ex istis litteris deducendum eos fuisse ultramontanos, et si ita deduceretur, certe testes erunt auditores, si parci fuerimus in concilio Tuamensi loquendo de praerogativis Romanae ecclesiae; ct istam epistolam legendo finem pono isti discussioni do fide Hibernae ecclesiae respectu Romani pontificis.

Mittendo nostra decreta Romam, quae fuerunt circiter decem abhinc annis, ita loquimur1: „Ut autem fidem, quam corde tenemus, ore profiteamur, declaramus fidem nostram illam ipsam esse, quam confitetur catholicae veritatis et unitatis centrum, ommunique ecclesiarum caput, mater atque magistra, quae fidem a Christo Domino traditam integram inviolatamquo semper servavit: illa nimirum ecclesia, quao maxima et antiquissima et omnibus cognita α gloriosissimis duobus apostolis Petro et Paulo Romae fundata et constituta eet; ad quam propter potentiorem principalitatem neccsse eet omnem convenire ecclesiam; in qua est integra religionis ot perfecta soliditas; cum qua quicumque non colligit, spargit; ex qua unitas sacerdotalis exorta est; quao illi adnexa est petrae, quam superbae non vincunt inferorum portae; cuius sanctae Romanae ecclesiae supremae auctoritati, qua decet subiectione et reverentia, omnia a nobis in synodo agenda et definienda, subiicimus interpretanda et corrigenda... Et quoniam sanctae Romanae occlt-eiae summoque pontifici, beati Petri successori, cui omnes suas dotes coclœia Romana refert acceptas, non solum fidei professione, sed filiali quadam devotione devincti fuimus et devincimur, nihil nobis umquam potius, nihil iucundius fuit, quam ut illius iura ct privilegia alacri animo propugnaremus et tueremur. Quapropter nullas curas, nullos laboras recusavimus, ut fidelem sanctae Romanae ecclesiae operam praestaremus. Ad hoc maiori adhuc vi impellebamur, cum sciremus, noe evclœiac Christi causam, pro viribus ct quantum noe decuit, in eo regno agere debere, ubi principes et potentes, omnibus artibus et molitionibus religionem catholicam evellere et destruere, aut ecclesiae libertatem labefactare, et perniciosis erroribus studiosae iuventutis animos inficere connitebantur."

Hare, ut spero, satis digna sunt indicia nostrae venerationis et obsequii erga Romanam ecclesiam, quin tamen exinde deduci possit conclusio, do qua numquam cogitavimus, nos perhibuisse testimonium do Romani pontificis infallibilitate.

## ORATIO

*reverendi patris domini losephi S&doc Alemany archicpifcupi Sancti Francieci*

Eminentissimi ct reverendn»imi praesides, eminentissimi et reverendissimi palrra-

Grato laetoquo animo meminisse licet quod post plure» difficultates et animodversiones, Spiritu sancto afflante, primam cunrilii Voltami constitutionem, no uno quidem dissentiente, probastis, c< quoti pulcherrimam paragraphes», expositionis gratia, etiam additam voluistis, qua omnem removistis oo-axioneni, qua Christi ipOMMl uti scientiarum, liberalium artium profectui adversam ipeius inimici traducere possint.

1 Vide oratlenem habitam ab emmenliuimo archkpisrepo Dubitami in congregatione generali ‹L maii 1870. ℞pra coi. 112-25; nec non alteram ab epierepo Galviead habitas in congregatione generali d. 25 maii 1870, ℞opr ec4. 262-74.

1 Cf. rendi Tiunsewe ia. 1858. ftpra. L XLVII. €00 tv › ed. VaL

• Anrameatnin: .Ardüefôreftsa Sorti Fraattari rnentattasem propftoit qiw kritar «b sawro 7·, et addidit pMtl· fictae fefallibilitati» dxlriun Inatto a «Ibalin» ℞ te statilra foederati» Aeertoe Mtfth».\h<. qaed ptanbaa deax'natrarit·

Eadem mente nuper audivimus suis semper felicibus labiis Christi ricanum ecclesiam vindicare ⁋ Atque ideo nunc vos, reverendissimi patres, humiliter et enixe procor, ut panum partem capiti IV do Romam pontificis infallibilitate addere dignemini, qua infailibilitatis natura uberius exponatur, ut veritas clarius elucescat, et ut hao ria ora obstruantur ministris errorum, qui ad pravos sensus no»tram definitionem detorquentes labefactare conabuntur mentes tot catholicorum, qui erga ecclesiam ct Romanum pontificem amicum plerumque fovent animi sensum, quin huio malo per episcopos vel pastores remedium afferri poesit, cum illi ad nos audiendos rarissime nccedant.

Sequentem itaque emendationem, nisi melior proponatur, uti spero, humiliter submitto. Ante vel post canones addatur: *Igitvr monito! nolumus eoe omnes, qui curam gerunt animarum, ut hanc de Romanorum pontificum primatu doctrinam suis respective fidelibus exponant tempore opportuno, ne inimici ecclesiae, eam ad illorum impeccabilitatem aut alios sensus detorquentes, praciudicium cum animarum iactura afferant veritati. Neque enim Christi deurii infallibility confundi debet cum inspiratione illa divina, qua apostoli oc prophetae nova Spiritu sancto afflante mysteria revelabant, neque cum individuali Romani pontificis doctrina, qua quaedam uti doctor privatus tradere contingat, prout ex ipsa infallibilitatis definitione innotescit. Etenim infinitae Christi charitati tribuendum est, quod reversurus ad Patrem non nos orphanas absque patre, peregrinantes absque duce, corpus visibile absque visibili capite, unum ovile absque uno pastore reliquit, ut errantu circumferemur omni vento doctrinae, sed potius sapientissime providit, ut unum haberemus pastorem, qui ruas* in *terris ageret vices, quique cum ruas pasceret oves, non ad venenosa errorum, S'd ad salutaria veritatis* C *patena perduceret. Hoc sane Christi beneficio fartum est, ut in catholica ecclesia unitas perfecta et gloriosa indesinenter effulserit atque, prout in litteris summi pontificis sancti Agathonis, m concilio oecumcnico VI coram plaudentibus patribus lectis, edocemur, apostolica sedes per Dei omnipotentis gratiam a tramite apostólicas traditionis numquam errasse probabitur, nec haereticis novitatibus depravata succubuit, sed ut ab exordio fidei christianac percepit ab auctoribus suis apostolorum Christi principibus illibata fine tenus permanet secundum ipsius Domini Salvatoris divinam pollicitationem.*

Hac ratione facilius poterunt catholici percipere Dei sapientiam ac bonitatem, providentiam ecclesiae sute ducem non caecum, nec non differentiam inter opinionem et fidem, humanam ac divinam societatem. Tunc enim illi, qui ea quao eunt fidei ad humani cuiusque iudicii tribunal afferunt definienda, non- D nisi humanas opiniones obtinere possunt, quod divina fides osse nequit, nec meliori nos fortuna donati eesemm, si finalem iudioem divinitus constitutum non haberemus, qui fidelium vel pastorum aut episcoporum de fide controversiae finaliter, infallibiliter, certo ac vice Christi posset definire, doctorem inquam supremum, qui noe Dei doctrinam edoceat absque errore; nam si doctor erraverit, a quo edocebitur? Si a supremo omnium fidelium doctoro aire pastore noe Christus edoceri praecepit, eo errante in quem redundaret error?

» Alinden» rtdetar ad ternonem, qnern aa. me. pontifex Piai ¡X Utah d. 18 tuil 1870 la claurtro 8. Mirile Andhra» osewto·· diitribationh praexaiomn prò expodtiene obiMtonm arti· chriitkaae. Ct *CiriUd Coltetica* m. VU, voL X, «П.

Hinc episcopi Statuum foederatorum Baltimora© concilium plenarium secundum paucis abhinc annis celebrantes, Pium papam IX et per telegraphum ct per litteras synodales, ita salutabant1: „Tu ce beati Petn haeres in terris: in * te quippe exauditam et impletam agnoscimus illam Christi tum orantis tuml vaticinantis pro Petro effusam precem: neque enim umquam defecit fides tua, qua4 divinitus roboratus fratres tuos vicissim roborare et confirmare dčbes.

Insuper inter alia eiusdem concilii decreta, titulo II, cap. 1 et 2 haec leguntur5: „Petrum a Christo Domino petram constitutum, super quam aedificata est «desia, adhuc vivero et loqui in successoribus in eius cathedra sedentibus, omnis antiquitas testatur. Romanus quippe pontifex pro tempore existens totius gregis, et agnos et oves in orbo terrarum complectentis, curam pastoralem et paternam semper habuit habetquo... Huius0 autem (eoII clesiae) soliditatis basis, ao unitatis firmamentum a Petri cathedra, quae est totius aedificii petra angularis ac inconcussa, sunt repetenda... Et quoniaml ubi Petrus ibi ecclesia®, ac Petrus per Romanum pontificem ¦oquitur et semper in suis successoribus vivit et iudicium exercetl·, ac praestat quaerentibus fidei veritatem 11 ; idcirco divina eloquia eo plano sensu eunt accipienda, quem tenuit ac tenet haec Romana beatissimi Petri cathedra, quae omnium ecclesiarum mater et magistra11, fidem a Christo Domino traditam integram inviolatamque semper servavit."

Quibus decretis poet titulum tertium, in quo do episcopis agitur, et plores alios titulos ad commune ecclesiarum bonum spectantes subscriptiones huiusmodi sequuntur15: Martinus loanncs Spalding archiepiscopus Baltimorcnsis ac sedis apostolica© delegatus, loannee Maria Odin (cuius beata anima novissimo Ascensionis festo, ut credo, caelos ascendit, qui dum viveret in hac alma Urbe, priusquam ob valetudinem proficisci ooactus caset, suo procuratori iniungere non omisit, ut suo nomine infallibilitati subscriberet), atque cum omnibus aliis septem provinciarum ecclesiasticarum episcopis Richardus Vincentius Whelan, Michael Dómente et Augustinus Vérot *(risus),* quos etiam beatum Petrum poet martyrium patienter latorum ad multos annos in propaganda fide laborum sancto Cypriano consociaturum spero. Subscribentibus patribus plaudens aderat excellentissimus praeses totius nostrae reipublicae Americanae. Subscriptam hanc declarationem de suprema Romani pontificia in omnes fideles iurisdictione ac magisterio ab Atlantico ad Pacificum, a Russorum possessionibus ad Floridae et Savannenais regiones inclusive catholici omnes cum gaudio susceperunt, uno vel altero ministro protestante et longe maiori parte ephemeridum auctoribus paululum de more minitantibus.

Igitur si schematis nostri caput IV a patribus Vaticanis probetur, ac a divo Petro per eius haeredem confirmetur, nil dubitandum, quin ab omnibus nostris catholicis probetur, praecipue si episcopi pastoralibus

1 Ct ccndL Baltimcrm an. I860, inpro L XLVili, 876 a a
› d sate iit add- ed. Vst.
▮ tam , ·. tam ed. VAL
• futa ed. VaL
• Loe. ciL B.
• Ibid. 912 D.
1 Ibid. 913 a
• S. Aœbrodwi erplan. In px XL, B. 30 [Mi-ne, P. L., XIV, 1089 a ].
• Cene. Cbalcedonenae, act II [Manii, VI, 971 a ].
w Syaod. Epbealna. acL IIΠ [Man-t IV, 1Λ6 c).
u 8. Petrol Chry»L epiiL ad Eutych. (Migne. P. L., LII. 71 cl
« Cene. Trid. VII, de Biptbmo.
« Manti, L dL, 1023.

littoria id eis exponant atque inculcent, ut procul A dubio fiet. Quapropter roete aiebat reverendissimus Vheoi ingeríais, ei eum bene audivi, frustra timeri ubi reverendissimo Pitlsburgensi timendi ratio adcese apparebat. Bono quodam ductus zelo verebatur hic reverendisaimus pater nostros missionarioe, collegiorum alumnos, generatiru catholico·, et praioertim neophytos, aliam indicaturos propositam in schematis capite IV doctrinam, ab ea generaliter accepta, quam tonuit ct docuit praeclarissimus archiepiscopus Baltiinoroneis reverendissimus Franciscas P. Kenrick, ouius virtutum sancta memoria per totos status Kentucky, Penneylvan iao et Marylondiae, quin per ornnem Statuum foederatorum ecclesiam immarcescibilis adhuo redolet, ct qui suis eruditissimis probati&rimisquo operibus defunctus adhuc loquitur. Hino et in hoo frustra omnino timetur.

Pius papa IX feliciter regnans, cuius iudicium etiam extra cathedram in statera historiae ecclesiae B ct orbis totius plus ponderis habere reputaretur quam totum aurum California laudato archiepiscopo nostro Americanae ecclesiae decori litteras 27 iulii 1848 pulchre exprimebat magnam consolationem sibi ab illo collatam speciatim zelo, quo sese dicabat muneri suo pastorali implendo, devotione ac reverentia qua supremam Petri catliedram proeequebutur, ao laudabilibus conatibus quibus huius sanctae sedis apostolicae iura vindicabat. Quae vero nunc ex tanti praesulis operibus proferam non tam ad eius fidei puritatem ostendendam, quam ad doctrinam nostram comprobandam, ac difficultates eidem obiectas solvendas, nec ingrata nec inutilia spero foro iudicanda.

Et quidem tota nostra doctrina eius ©criptis comprobari videretur, et quod mirum eet, argumentis quae quidam patres definitioni noetrae obiicienda ducunt, ille iam plurimis abhinc annis luculentissime respondit. Nam in opere suo *de primatu sedis apostólicas* 0 *vindicato* cap. I hoco habet: „Ex co quod Christus in terns apparuerit uti supremus magister, donatus omni potestate et auctoritate, parati nos esse deberemus ad statum christianae societatis, in quo unus eius teneret locum, exercens delegatione eam potestatem, quam ille inhaereoter possidebat Quod huiusmodi socialis forma sit aptior magno revelationis scopo, id ratio ipsa demonstrat, quia ad diffusionem et conservationem doctrinae revelatae omnimode necessarium est praecipuum habere depositarium atque supremum custodem, de cuius magistrali sede vox veritatis prodeat usque ad extremum terrae."

Ad vindicandum hoc supremum magisterium Romanis pontificibus divinitus collatum, post allata Christi ad Petrum verba: *Tu vocaberis Cephas,* in medium profert tres sacrae Scripturae textus in nostro schemate allatos, corumque sensum ad schematis mentem fuso sermone tuetur, interpretationibus copiosis- D que citationibus, sancti Ignatii martyris, Tertulliani, Origenis, sanctorum Cypriani, lacobi Nisibeni, Cyrilli Hierosolymitani, Basilii Magni, Gregorii Nazianzeni, Chrysostomi, Epiphanii, Cyrilli Alexandrini, Hilarii, Optati, Ambrosii, Hieronymi, Augustini, Leonis Magni, Gregorii Magni et aliorum, quorum veneranda antiquitate nec spernendo auctoritatis pondere luculenter demonstrat, advenus aliter sentientes, obvium sensum textus nostri schematis comprobari. Fatetur quidem aliquando a sanctis patribus textum: *Tu es Petrus, et super hanc petram etc.,* ad fidem α beato Petro confessam referri non tamen exclusive, quoad nostri schematis sensum id factum, sic reponit: „In circumstantiis in quibus sanctus Hilarius ac alii patres locuti sunt, dum arianismus praevalescebat, nec ulla vigebat controversia adversus praerogativas Petri eiusque successorum, consen laneum ipsis fuit eum textum adhibere adversus formidabilem haereeim, cui refellendae incumbebant. At (prosequitur idem) applicant» textum vigenti tunc controversiae, patree ne remotissima quidem implicatione inficiantur illius obviam vim, qua Petri praerogativa firmatur, quam contra tot aliis occasionibus tam indubitanter asseruero l/'

Deinde decus nostrae Americae respondens objectionibus in nostrum schema desumptis ab his sacrae Scripturae verbis: *Euntes docete omnes gentes... Ecce ego vobiscum sum usque ad consummationem saeculi... Spiritus sanctus, quem mittet Pater in nomine meo, ille vos docebit omnia ...Et erilis mihi testes in Hierusalem ei in omni ludaea et Samaria ei usque ad ultimum terrae,* quibus plano verbis non nobis praecipitur ut seorsum singuli aut simul omnes nos teneamur petere Hierusalem et extremas Americae occidentalis terras, ut testimonio praedicationis nostrae testimonium praebeamus veritatibus absque supremo pastore, qui nos confirmare valeat, si quando a vero testimonio aburrare contingat; illis, inquam, obiectionibus, praeclarissimus Kenrick respondet provocando ad pulcherrimum sermonem secundum sancti Leonis Magni in Natali sanctorum apoetolorum Petri et Pauli, ubi Christum sic Petro alloquentem summus pontifex affert: *„Tu es Petrus,* id est,cum ego sim inviolabilis petra, ego lapis angularis, qui facio utraque unum, tamen tu quoque petra es, quia mea virtute solidaris, ut quae mihi potestate sunt propria, sint tibi mecum participatione communia... Transivit quidem etiam in apostolos alios vis istius potestatis, sed non frustra uni commendatur, quod omnibus intimetur... In Petro ergo omnium fortitudo munitur, et divinae gratiae ita ordinatur auxilium, ut firmitas, quao por Christum Petro tribuitur, per Petrum apostolis conferatur/4 Hucusque sanctus Leo Magnus.

Aliud argumentum afferri licet ex aureo opere doctissimi Kenrick, desumptum ex exercitio supremae auctoritatis pontificiae, ac ad illam appellatiouibus ex ipsis remotissimis ecclesiae saeculis. Episcopi provinciae Tarraconensis in Catalauni recursum legimus habuisse ©acculo V ad papam Hilarum, agnoscente© in eo principatum vicarii Christi, ao postulantee ut aiebant decisionem α fonte, ubi nihil erronee ordinatur1. Sanctus Leo anno 447 exercuit hanc potestatem in casu Chelidonii, ac commemorai it usum, quo a tempore immemorabili Romani pontili· - * casus appellationis recipiebant ao definiebant. Sic ex Gallio, ex Anglia, ex Hispania, ex Africa, ex orbe catholioo ad Petri cathedram recursus habebatur tamquam ad supremum tribunal ao iudicem finalem in rebus fidei et morum vice Christi definiendis. Et quod non parum notatu dignum est, vel ipso evangelista sancto Ioann© vivente, controversia magna quae Corinthios primo saeculo violenter excitavit, non sancti apostoli, qui propius erat, sed Romani pontificis litteris et auctoritate pacata evanuit.

Tandem supremum ac erroris nescium Romam pontificis magisterium miraculo probare permittatis. Non loquor do miraculo a mo vocato Bonifacii VIH. cuius constitutiones nostrae constitutionis doctrinam infirmare vel destruere quibusdam videatur, cuius sepulchrum 302 annis ab eius morte apertum est, ut eius ossa, vel cineree cum illis aliorum removerentur in alium locum, id clipeate nova Vaticanae basilirae constructione. At loco cinerum non solum ossa, red ct pellem et carnem ot venas, integram illius corpus cum integris illius pontificis vestibus invenerunt, toto



1 **Thiel, *Epûlciat* rr. pewh^nun ftnutnif, paç. IW.**

populo Romano vidente et plaudente, ac caelo fidei pontificiae integritati assensum consequentem praebente; rod loquor de miraculo, cui alludit noster Kennck, et quo omnee protestant® facillime pc^sumus debellare, nempe quod e cathedra apostolica numquam error adversus fidem exivit

Omnee homines errant; omnis hominis est errare, errant principes, errant philosophi, non idem romper sentiant episcopi ; et tamen per 1800 et amplius annos idem senserunt omnee beati Petn successores- Quae ab uno aut altero reverendissimo patre tamquam a quibusdam Romanis pontificibus erronee scripta rei constituta allata sunt, vel dccureu controversiae offem contingat, non ex cathedra, non ut fidei dogmata ab universa ecclesia de fido credenda pastoris universalis munere fungentes pontifices definivisse, aequum ostendet examen, omnesque huiuemodi cantus extra chorum schematis decantatos attenta schematis lectio revelabit. Non negat schema primam partem doctrinae Antonimo, nempe quod papa uti persona privata erraro possit; nec inficiatur schema secundam partem doctrinae Antonina©, nempe quod papa utens concilio errare nequeat; id tamen remanet, ut qui doctrinae Antoninae fidelium discipulorum nomine gloriantur, sanctum Antoninum non dimidiatum, rod integrum recipiant magistrum, qui tertia parte summae, tiu 22, cap.VI, §20, haec habet: „Quaeritur utrum ad papam pertineat confirmare sententiam synodorum? Item utrum ad papam a synodo appelletur? Item utrum solius papae auctoritate habeat universalis synodus congregari ? Item utrum necease habeat papa congregare concilium universale, quotiescumque habeat aliquid de fide terminare? Ad omnes istas quaestiones, ait sanctus Antoninus, simul respondit sanctus Thomas : ad primas tres affirmative, ad quartam ‘negative.'

Idem sanctus Antoninus, adhuc magis clare parte quarta, tit.8, c.III, §5, ita habet: „Lioet papa in particulari errare posait, ut in iudicialibus. in quibus proceditur per informationem ; alias in bis, quao pertinent ad fidem, errare non potest, scilioot ut papa, in determinando, etiamsi ut particularis et privata persona possit. Undo magis standum eet sententiae papae de pertinentibus ad fidem, quam in iudicio proferret, quam opinioni quorumcumque sapientoni, cum et Caiphas licet malas prophetaverit inscius. B<Mtu«i Thomas in Quodlibetia."

Eum «equitur doctissimus Billuart \ qui ad rem primo quaedam notat sequentibus verbis: „Ad hoo ut papa censeatur loqui ex cathedra, plures requirere, quod definiat libere, et non cx metu aut violentia anctus, fusis ad Deum precibus, praemisso rei dofinieodae maturo examine, praehabita consultatione ecclesiae suae Romanae, seu cleri romani, nunc emioeotissimorum cardinalium, quia haec censentur **media ad id munus requisita... Neque solent pontifice** cx cathedra definire, niai iia mediis adhibitis... No· non negamus (prosequitur idem auctor) haec inedia requiri, plus tamen aut minus pro rerum exigentia; sed dicimus non teneri fideles inqvñrero et scire an sint adhibita. A quo enim id requirerent et rescirent? Unde hoo ipso, quod a summo pontifice emanai constitutio in rebus fidei et morum, toti ecclesiae directa, obligans omnes fideles eidem assensu interiori adhaerere sub poena haeresco·, debent supponere omnia media necessaria fuisse adhibita, nisi manifesto constet de opposito, alioquin nihil «sot firmum in ecclesia, et quilibet posset recusare obedientiam eo praetextu, quod non omnia fuerint adhibita.

1 **beit UkoUyuu, Mweru prima, arU ГП, not. 2.**

aut saltem quod de hoc non oonsteL Idque iure eupponunt, quia qui promisit infallibilitatem in docendo universam ecclesiam, non deeet mediis ad id neoca- ‘ariis.' Et poetquam Romani pontificis infallibilitatem luculentissime adetruxerit sacrae Scripturae textibus aut ecclceiasticae traditionis argumentis, eam etiam probat ex praxi ecclesiae ab exordio hisco verbis: ,.Tribus primis saeculis ante concilium I generalo plures haeretici solius Romani pontificis iudicio fuerunt irreformabiliter damnati. Anno 150 Cerdon et Valentinos ab Hygino apud Eueebium lib. I hist. eccl. cap. X; anno 196 Theodorus a Victore apud eumdem libuV cap.XXVLL; anno 215 Montanistao α Zephyrino apud Tertullianum lib. de ieiunio cap. L Post concilium Nicaenum anno 390 Siricius damnant lovinianum; anno 401 Anastasios damnavit Rufinum origenistam; anno 416 Innocentius I damnavit Pelagium: et hi omnee (subiungit praeclarissimus doctor) habiti sunt haeretici ex solius papae iudicio.

Concludam igitur cum duobus archiepiscopis Baltimorensibus, cum reverendissimo Kcnrick qui cap. XVI laudati operis non solum sancti Alphon&i sententiam de pontificis infallibilitate, ecclesiae antiquitate fundatam, profitetur; rod et aperte asserit indubitabile ius esse papae fidei controversias definire, ac impossibile esse pravos moren eius auctoritate doren. Dicam eius praecisa anglica verba: ‚Jt is the undoubted right of the pope, to pronounce judgment on controversi® of faith... His pouwer cannot command any thing immoral’’; cum praesenti vero archiepiscopo Baltimoreusi, digno pallii illius haerede, aie meo modo ratiocinabor: vel ecckeia non existit, vel papa est infallibilis; atqui ecclesia existit: ergo papa eat infallibilis.

Probatur maior: Ecclesia est communio fidelium profitentium unam eamdemquo doctrinam revelatam; atqui haec communio eristere nequit abeque infoilibib papa: ergo etc. Probo minorem facto ducentarum sectarum protestantium, quae postquam detruncaverunt so a papa, non unam fidem, sed bis centum et amplius professiones contradictorias constituere. Item facto gregis, cuius oves, percusso pastore, non unum gregem, sed dispersae in varias partes euntes devorantur a lupis. Ao id tandem probo testimonio lapidum istius aulae conciliaris, qui ex hoc ambone diversas nostras sententias etiam super fidei deposito audivere, quia nobis loquentibus et discrepantibus nondum adest infallibilis papa: nam fallibili papa non plus nostrum fallibilitatem iuvare poterit quam fluctuans arena cadentem fabricam sustentare. Ergo absque infallibili papa impossibilis est communio fidelium unam doctrinam divinam profitent]um. Ergo absque tab papa imposaibilis est ecclesia.

Manet igitur solidissima doctrina Angelici doctoris aientis (2 q. 1, art. 10): „Dicendum quod nova editio symboli necessaria eet ad vitandum insurgentes errores. Ad illius ergo auctoritatem pertinet editio symboli, ad cuius auctoπtatem pertinet finaliter determinare ea, quae sunt fidei, ut ab omnibus inconcussa fide teneantur: hoc autem pertinet ad auctoritatem summi pontificis, ad quem maiores et difficiliores ecclesiae quaestiones referuntur... Undo et Dominus Luc. XX Petro dixit, quem summum pontificem constituit: *Ego rogavi pro te, Petre, ut non deficiat fides tua. et* fu *aliquando convertis confirma fraira tuos* Et huius ratio est, quia una fid® debet totius ecclesiae, secundum illud I Corinth. II: *Idipsum dicatis omnes, et non sint in wbw schismata;* quod servari non posset, nisi quaestio fidei de fide exorta determinetur per eum, qui toti ecclesiae praeeet, ut «io eius sententia a tota ecclesia fir-

miter teneatur. Et ideo ad solam auctoritatem summi Λ pontificis pertinet nova editio symboli, eicut et omnia alia, quao pertinent ad totam ecclesiam."

Quao omnia iudicio vestro submitto.

Hic autem interrupta disceptatio eat, ot eminentis»imus primus praeses iusait per subsccretarium ex ambone sequens monitum legi :

„Necessarium visum at reverendissimos patres, qui in speciali discussion© capitis IV veniam loquendi petierunt, monere, ut non rodeant od generalem discussionem loquendo iterum de opportunitate io! necessitate huius definitionis, nec do iis quae ad capita priora huius schematis pertinent Praeterea sedulo curent, ut argumento huius capitis preeao inhaereant, caventea no ullo modo extra rem vagentur, omnesque brevitati, adeo ab omnibus desideratae, studeant-"

Dein cminentifsimus primus praeses addidit:

.Rroxiiua congregatio generalis habebitur sequenti foria quarta, in qua continuabitur discussio propositi schematis."

39.

Congregatio generalia septuagesima quinta

1870 iunii 22.

Feria quarta dio 22 iunii 1870 hora octava cum dimidio ante meridiem, in conciliari aula Vaticanae patriarchalis basilicae, generalis reverendissimorum patrum congregatio habita est ; cui interfuerunt quingenti sexaginta septem patres, nempe 32 cardinales, 5 patriarchae, 9 primates, 82 archiepiscopi, 402 episcopi, 4 abbates nullius dioecesis, 11 abbates generales sive praesides congregationum ordinum monasticorum, usum mitrae habentes, 22 generala et vicarii generales; quorum omnium nomina, quae per assignatores locorum accurato descripta fuerunt, exhibet indiculus patrum septuagesimae quintae congregationis generalis, qui inter acta concilii asservatur.

Reverendus pater dominus Ioαηηββ Hagian archiepiscopus Coesareensis ritus armeni músam lectam celebravit. Qua absoluta, et recitata oratione dd-*sumus Domine* etc., eminenlissimus primus praeses dixit:

.Reverendissimi patree, continuabitur hodie discussio quarti capitis schematis primae constitutionis do ecclesia Christi, de quo adhuc nonnulli patres veniam loquendi petierunt, quorum nomina reverendus dominus subsecretarios ex ambone recitabit."

Tunc ambonom subsecretarios ascendens tabellam perlegit, in quo inscripti erant reverendissimi patres episcopus Galviensis et episcopus Antigonensis.

Dein eminentiseimus primus praeses iussit iterum legi monitum, quod cum in hesterna congregatione legeretur, plures cx patribus iam discesserant. Undo subsecretarías ex ambone ait:

..Noccssariuni visum est reverendissimi» patres, qui in speciali discussione capitis IV veniam loquendi petierunt, monore, ut non redeant ad generalem discussionem loquendo iterum do opportunitate vd necessitato huius definitionis, nec de iis quao ad capita priora huius schematis pertinent. Praeterea sedalo curent, ut argumento huius capitia presse inliaereant, caventes no ullo modo extra rem vagentur, omnesque brevitati, odeo ab omnibus desideratae, studeant."

Dein addidit:

..Renovamus quoquo monitum alios fartum, ut reverendissimi patres abstineant α quibuslibet signis sivo approbationia sivo reprobationis erga reverendissimos ¡Mitres, qui in ambone loquuntur."

Poet haec axi ambonom successile iorati sunt archiepiscopus Surrentinus. archtepiMopth Sminicnsis, archiepiscopus Trapezuntinus, archiepiscopus episcopus Auximonus et Cingulanus, archiepiscopus Halifaxiensis, archiepiscopus Bituricensis et archiepiscopus Granatcnsis.

ORATIO

*reverendi patris dammi Francaci Apuzzo archiepiscopi Surrentini* *

Eminentissimi et reverendissimi praesides, eminentissimi et reverendissimi patres.

Aliquid huic capiti quarto, de quo disputatur, addendum putarem : meas qualescumque observationes et animadversiones sapientissimo vestro iudicio submittam.

Quao fuerit antiqua fides de infallibilitate Romani pontificis in Hibernia et Anglia, iam scitis; quanta devotione Lusitania, Hispania, Italia et America illam prosequuntur, omnibus compertum est ; haeo eadem est fides nobilissimae Galliarum ecclesiae, quam discipuli Christi α primis annis a resurrectione Domini fundarunt, et cui Lazarus ille quatriduani» et Maria Magdalena et Martha sorores ardentisaimum amorem erga lesum Christum reliquerunt.

Anno 1626, ut caetera omnia sileam, id est, 56 annis ante celebrem declarationem, clerus in suis comitiis lutee aiebat : ..Verebuntur etiam sanctum patrem nostrum papam Dei in terris vicarium, episcopum episcoporum, beati Petri successorem, in quo apostolalus et episcopatus sumpserunt exordium, ac super quem Chnstus fundant ecclesiam, illi tradens claves caeli cum *infallibilitate fidei,* quam non sine ingenti miraculo immotam in eius successoribus usque in hodiernum diem cernimus." En, reverendissimi patres, potestas papae episcopalis, *episcopus episcoporum;* en papa principium et fundamentum ecclesiae, *in quo apostolatils ei episcopatus sumpserunt exordium;* en ipsum verbum infallibilitatis, *cum mfallibilitale fidei.*

Nunc tot quaestiones exortae sunt, quasi ecclesia non liaberet potestatem etiam cudendi nova vocabula ad indicanda sua dogmata, sicuti alias fecit; et iam clerus gallicanus in suis comitiis usurpabat vocabulum infallibilitatis, et illud commendabat fidelibus: *cum infallibilitate fidei.*

Nunc disputatur utrum aliqui pontifices in errorem lapsi sint docentes ex cathedra, et episcopi et presbyteri Galliarum dicunt categorico: „quam non sine ingenti miraculo usquo ad nostra tempora jm?f-severasse immotam cognoscimus." Noverant episcopi illi sapientissimi quao de Honorio dicebantur; noverant qua© de Vigilio iam dixerant et protestantes et Gersonius; noverant bullam *Unam sanciam* Bonifacii Vili: et tamen affirmabant immotam infallibilitatem fidei permanesse in successoribus Petri usque ad eorum tempora.

(erte ipse Bossuetus ait apertissime, cathedram Romanam virginem permansisse in fide. Numquam credidi tantum virum potuisse ex animo admittere

* **Argumentum : wArchi*p:»copus Snrrtnlrâtu pentilda· infallibilitatem inniti in traditane omnium ecdenaram. Πripa-raodi argumentam «volvendum asmsprit, et nuliUt prareertua in ©«tendenda fide ecderiaram Gallile et ΠαηζΛΓΪια. Truonil deinceps ad dissolvenda» obleetienes. Cum tamra Aiu immoratus esset rn afferendis probationibe«. et ia di«wlvredl» obieeticmbu· pari prolixitate oiurua videretur. obtauranranUbua undique patribus, eminentUsiu.ua prteu« prarae» suriens dixit: .Reverredtsrime domite. haee omnia «ptim mi. red pertineat ad diteeuiemem çreeraleta. Venias capot |V propositi «bea*ti»·. OraUr ,qna* decebam eraat prooemium* et rie ri«im tutverwrom patrem excitavit Propormi noten ut pro mxfori Barilai· el faob-n dadnate io-Ufirretia in 4ue adderetur mouton rrivrtur to Mi·euír?/4-Ukf>e« »nb m® 7*®.“**

illum falsam distinctionem inter *ttdcrr* et *ttdcnitm*. Quid eunt sedee sino sedente? Et quis potest discornere utrum primus pontifex erraverit, an vero erraverit secundus? Ut primam vero propositiones gallicanae editae sunt, academia Duacensis, prima inter omnes, ut videre est apud Zacbariam, affirmavit dedoralionem gallicanam continere doctrinam detestabilem et inauditam in ea regione: notate verba, eminentissimi et reverendissimi patres, *inauditam d ddatabûan*. Professores testantur doctrinam oppositam infallibilitati esse propriam schismaticorum, et collam vident rationem, qua possit adversus lansenistas dimicare, quorum doctrinae non sunt damnatae in generali concilio. Nonne, reverendissimi patres, vere prophetaverunt? Quid plura?

Memini quae nostris temporibus acciderunt in Gallia anno 1820 et 1821, cum eub Ludovico XVIH ministri, ut aiunt, restaurationis a superioribus seminariorum et ab antecessoribus seminariorum quaerebant adhaesionem declarationi anni 1682. Quid fecerant, quid responderunt sancti illi ac docti Galliarum episcopi? Udo ore onaqne mente rescripserunt formulam adhaesionis esse dignam censura sanctae redis, et novum crimen contra iura episcoporum et sanctae sedis.

Post centum et triginta annos in quibus Romani pontifices de ea declaratione conquesti sunt, post sententiam duodecim pontificum, nova vincula auctoritati Romani pontificis non esse imponenda. Haec aiebat reverendissimae archiepiacopus Burdigalensis d'Aviau, forma episcoporum, cuius virtutes tota Gallia suspexit. Haeo docuit eminentissimus cardinalis de Clermont-Tonnerre archiepiscopos Tolosanas. Haec reliqui episcopi Galliarum, quorum voces audistis, scripta legistis, exempla mirati estis. Si valet regula quod vetus verum, falsum quod posterius immissum, dicere neoesse est fidem infallibilitatis esse fidem 0 ecclesiae.

In Hangaria vero Georgius Szclepcaényi archiépiscopal Strigoniensis, primas regni, primas inter omnes ecekeiaetiooa, in conventu episcoporum Tyrnaviae ipso anno 1682 habito (proferam totum decretam, nam usque adhuc nisi in parte prolatum eet) haec habet: .æropositionee (cleri gollicani) absurdae et plano detestabiles, cum per Hungarici quoque regni provincias disseminatae sint, eo fortasse consilio, ut perduellioni et caeteris malis intestinis pabulum et fomentum suppeditent, et incautis fidelium animis schismaticum virus instillent; noe omissa in pratens ćur eas confutandi, cum perpetua sanctorum patrum traditione, oocumenicorum conciliorum decretis, et apertis ipsius divini Verbi testimoniis satis explosae confutaUoquo sint, quamvis nonnulla Scripturae loca auctores propositionum in suam sententiam detorqueant ... Dei nomine invocato, et praehabito diligenti examine et deliberatione matura cum venerabilibus fratribus eoepiseopis noetris, abbatibus, prosperiti·, capitulis, aliisque compluribus theologiae profaMoribus, et sacrorum canonum scientia praestantibus viris, praefatas quatuor propositiones configimus et proscribimus, et universis istius regni Christi fidelibus interdicimus ac prohibemus, ne eos legero vel tenere, mullo minus docere audeant, donec •aper eis infallibile prodierit apostoliche sedis oraculum."

Videte, reverendissimi patres, quae sit fides Hangarile; episcopi, abbates. capituli, doctoree damnant propositiones deri gallicani, eas dicunt confutatas perpetua traditione sanctorum patrum, conciliorum decretis, et ăperti sacrae Scripturae testimoniis. Tantum abest ot doctrina de infallibilitate det occasionem A schismatibus, ot potius adversan] doctnnam perduciiioni et intestinis molis fomentum ot pabulum praebere affirment. Hoc autem concilium bomper plurimi factum «t in Hungaria. Ut sileam caetera, anno 1863 metropolita Coloconsia in synodo provinciali prima post ingentem illam cladem, qua tota provincia fuit a Tureis vastata, definivit[1]: „Quemadmodum Petrus ĕrat.. doctrinae fidei magister irrefragabilis, pro quo Dominus rogavit... pari modo legitimi eius in cathedrae Romanae culmine successor» depositum fidei summo et irrefragabili oraculo čŭstodiunt.

En rfoetris' temporibus episcopi provinciae Colocensis, qui affirmant iudicium Romani pontificis in rebus fidei et morum osso irrefragabile, irreformabile; nec de hoc contenti sequentibus verbis recurrunt ad concilium Strigonicnse[2]: „Undo propositiones cleri gallicani anno 1682 editas, quas iam Georgius Szelepcsényi ărchiepiscopo Strigontenais una cum ceteris B Hungarian praesulibus eodem hoc anno publice proscripsit, itidem reiicimus, proscribimus, atque cunctis provinciae huius fidelibus interdicimus, no cas legere vel tenere, multo minus docere auderent". Huic concilio subscripserunt praeter metropolitani quatuor episcopi. De iis, Deo adiuvante, adhuc duo vivunt, immo in concilium venerunt, suaque praesentia illud cohonestant, scilicet reverendissimus archiepiscopus Haynald, qui tunc ecclesiam Transsylvaniao regebat, at episcopus Csanádensis.

Unam oro obtestorque, dicant sapientissimi et eloquentissimi ii episcopi; fuitne illis illa doctrina imposita a Romana sede, sicut dictitatur in quodam libello[1] gallico conscripto adversus omantissimum nostrum patrem et adversus totum generalo concilium, quasi noe omnes, reverendissimi patres, essemus immemores nostrae dignitatis nostrique characteris? Dicant pro Deo et coram Deo, utrum haeo doctrina iam a decem annis aliqua schismata vel tumultus parturierit in provincia Colocensi?

Quid plura? Ipsi adversarii, reverendissimi patres, dum negant infallibilitatem in summo pontifice, illam admittant. Papa, dicunt, in casibus extraordinariis est iudex infallibilis: cur? Quis est iudex horum casuum extraordinariorum? Eritne populas? Et tunc auctoritas ecclesiae veniet a populo, et hoc est haereticum. Eritne summus pontifex iudex casuum? Et tunc papa erit infallibilis, quantum vult. Videte quanti sit veritas. Si haec vera sunt, ut sont verissima, quomodo, reverendissimi patres, aliqui inter nos timent et pavent etiam schismata.

Non puto doctissimos et sapientissimos episcopos falsa in medium huius concilii protulisse; annon falsae opiniones inter fideles disseminant aliqui libelli et ephemerides? Dictum est: definita infallibilitate inutilia fieri concilia generalia, episcopos evasuros D vicarios Romani pontificis, ipsam constitutionem ecclesiae immutari; Romanus pontifex, dictitant, poterit pro suo lubitu, quaecumque placuerit, definire; immo erit etiam impeccabilis.

Falsa sunt hacc, et inter fideles α filiis diaboli disseminantur ad invidiam creandam Romanae sedi et huic oecumenico concilio. Dogma fidei est, episcopos etiam in suis sedibus dispersos una cum Romano pontifice definientes, infallibiles ceso in rebus fidei ct morum; et tamen nullus affirmavit concilia generalia eesc inutilia. Ita etiam definita infallibilitate Romani pontificis, concilia generalia non modo non erunt inutilia, sed etiam in aliquibus casibus

**i VbL (opra, L XLVHI, coL 517 a.**
**s Ibid.**
**• Videtur alludere ad opusculum : Ce gui *m* au rzm. pag 85.**

hypothetico necessaria. Episcopi erunt vicarii papan A noe iudicen fidei? Et tamen in hoc ipso concilio papa noe appellat coniudicanles, „epificopia coniudicantibus nobiacum." Papam impeccabilem non facimus, immo dicimus quod etiam in rebus fidei ot morum definien dis possit errare.

EmmifllMirmus praeses cardrnahs de *Angelis.* Obsecro, reverendissimo domine; optima sunt quae tu dicis, sed pertinent od discussionem generalem. Venias, quaeso, od schema.

*Reverendissimus orator.* Erant prooemium ista, prooemium quaestionis (riras). Ad evitanda mala quao ex falsis conclusionibus fidelibus evenire possunt, supplex voe oro et obtestor, reverendissimi patres, ut lino falsae expositiones ab ipeo concilio eliminentur. Hoc facile poterit fieri aliquo monitu, ricuti factum est in fine capitis tertii; poterit dici:

*Sloncmus autem omnes fideles, et obsecramus* in B *Domino, ne praebeant aures filiis diaboli, qui, quaecumque ignorant blasphemantes, asserere. non dubitant, Romanum pontificem pro suo lubitu tamquam inspiratum a Domino, quaecumque sibi placuerint, definire rnfallibiliter posse, immo nulli peccato obnoxium esse; episcopos vero esse vicarios papae, nec tudices controversiarum fidei, totamque ecclesiae constitutionem posse immutari. Cognoscimus infirmitatem nostram, ei quotidie clamamus: Dimitte nobis debita nostra1; et si dixerimus, quia peccatum non habemus, nos seducimus1.*

*Episcopos vero nostros fratres vocamus, eosque iudices controversiarum fidei confitemur; non enim accepimus potestatem a Domino nostro lesu Christo in destructionem, sed in aedificationem. Nec papa vel concilium poterunt, aut ullo umquam tempore potuerunt nova dogmata fidei pro suo lubitu evulgare: fides est depositum.*

*Quid est depositum? Id est, quod tibi creditum esi, non quod a te inventum; quod occepisti, non quod excogitasti; res non ingenii, sed doctrinae; non usurpationis privatae, sed publicae traditionis; res ad te perducta, non a te prolata, in qua non auctor debes esse, sed custos; non institutor, sed sectator; non ducens, sed sequens 3.*

Ita facile omnia possent componi, et rio ab omnibus, mea quidem humillima sententia, poterit acceptari vel prima formula proposita in priori schemate, vel etiam haec secunda formula proposita in schemate refórmalo.

Eminentissimi et reverendissimi patres, cum agimus de ecclesia, noe dicimus absoluto, ecclesia ost infallibilis in iudicandis quaestionibus de rebus fidei et morum; cum agitur do conciliis generalibus, categorico etiam dicimus, concilium generale eet infallibile in rebus fidei et morum. Cur cum loquimur de D Romano pontifice, volumus admittere aliquas conditiones, et non dicere absolute, cum suo munero apostolico fungitur in quaestionibus fidei et morum, Romanus pontifex est infallibilis? Eadem est infoilibilitas, idem obiectum, idem finis; cur duo pondera et duas mensuras?

Concludam cum doctissimo Mclrbioro Cano, qui quaerit qua nota notanda sit sententia, quao negat infallibilitatem Romanae sedis vel Romani pontificis (nam probat eamdem rem esso sedem et Romanum pontificem): „Noluniue, ait sapientissimus theologus·, hac in re praevenire ecclesiae iudicium, sed si ree referatur od concilium generale, huenoreœ nota errori illi inuretur. Paucis verbis omnia complexus eet doctissimus theologus.

Possumus certo ferre suffragium cum tanto viro, electo etiam episcopo Canariensi, qui certe non arguetur nimii amorie erga Romanam sedem. Dixi.

## OBATIO

*reverendi patris domini Vincentii Spaccapielra archiepiscopi Smymensis l.*

Eminentissimi praesides, eminentissimi ac reverendissimi potree.

Ne timeatis quod voe longo anteloquio morari, et me nisi testimonium mihi perhibente conscientia moa in Spiritu sancto loquuturum consueta praefatione profiteri velim. Nihil enim videtur iniuriorius episcopatui et episcopis, quam eos, quaecumque B rit eorum in liberis quaestionibus opinio, non ex conscientia et secundum conscientiam loqui, aut officiose comiter, ad gratiam et benevolentiam aucupandam loqui.

Quae dicturus sum, profecto inscite quidem sed ex conscientia et secundum conscientiam dicam, scilicet caput IV schematis nostri, aliqua foraitan emendatione a Deputatione do fide castigatum ad mentem a pluribus illustrissimis et reverendissimis patribus eiusdem Deputationis praeclarissime et solide explicatam, omnino in sua doctrina et definitione iuxta meam humilem sententiam adoptandum es»; et propter has rationes α traditione perantiquae et apostoliche eocktúae Smyrnensis sancti Polycarpi, cuius ego, ut verbis utar sancti Gregorii Nazianzeni, sum successor sicut nox diei et febris sanitati succedere dicitur. Non ideo eas aggerere rationes mihi propositum eet, quas ad satietatem usque audivimus vel 0 legimus.

Iam in hoc ambone, sicut a pluribus fuit adnotatum, nihil novi dictum vel auditum; et profecto haud facile foret novum dicero de ea veritate, quae iam a quatuor abhinc saeculis α viris scientia, doctrina et virtute praeditis ventilatur; et si vellem, *protinus admonitus repetet mea criminal scriptor,* dicit poeta. Neque buio veritati me adhaesisse dicam, ubi primum scientiis sacris in hac alma Urbe vacabam, atque mihi traditam in scholis sancti Vincendi a Paulo, gloriae et decoris Galliarum ecclesiae, cuius filium et discipulum me profiteri iucundum est, iuxta mentem sancti fundatoris semper a filiis suis in veneratione habitam, sicut illustris»mus frater iu Domino episcopus Foroliviensis secundum sibi datam sapientiam iam dixit·. Ideo mihi in magno fuit oblectamento epistola eius, qunm de ianseuiana lucrasi ob hac tede Petri condemnanda, quam simul renaît ct abhorruit, ad aliquos D Galliarum episcopos scripsit. Parcite ei illam referam, cum multum ad nostrum propositum ct ad doctrinam capitis quarti stabiliendam valere ducam.

Zelus et studium, dicitis (ita scribebat apud Abclly ·, scriptorem eius vitae ct omici<<imum sancto, dum viveret), quibus duae opiniones asseruntur, nul-

i MatlK VI. 16.
» Ioan. I. 8.
• Vine. Lirin. *Ccmmjnit.* cap. XXVIL
« *De loci» íJwL* lib. VI. rap. 7.

I Argumentum .Archiepbcopui Saoyraeuit quarte® eayot tibi in omnibus probari dixit; at forte alista medxiratMM opu eure latta deriderete a neonallia putrito· inai expoete. Fidem eodeexe Snyroenria circa bainaznodi expat m <volrere Telle dixit, qcod eum pluribus feckaet, addidit et ebiretime· qaae Oraecm «chumaticai rtupkiuL At nouait eam primea preeuea, hare non preesees capok «ci <ft*ca«awa«s çraerel*· attingere, et ideo ad couehuionen vcxhmm Eaetn taecdi ferit.·

' cürems ed. VaL Apod Oridine. *Triti,* lib. I. elac* L T. 23. levitar mwitnz. et pro *tcntCrr* habetar terirr.

> Cf. acte coa^rcçatioai· çroerel·.· habita· d. Î1 axil 1*70, •opre col 178-83

« *Vila* Λit r«rmrv Awi». lib. II. exp. XU-

km vel parvam afferre vobis videtur spem perfectae unionis. Hinc quod obiicitis me respondere cogit, quod in rebus fidei et religionis, cum haec diversitas sententiarum oritur, nullum aliud medium adest, quam tertiae personae decisio, quae sido dubio videtur esse papa- Et qui se subiicere renuit, nullius unionis eet capax, quae nec est alio modo desideranda; nam veritas non eet cum errore concilianda. Unanimitas ista, quam vos, illustrissimi domini, postulatis (sequitur semper sanctus), profecto valde optanda esset, dummodo in fidei praciudicium non urgeat At cum unio eet facienda, minor pars accedere debet ad maiorem, et membra ad caput; quod faciendum proponitur, cum quinqué ex sex partibus ita sentiant Si poet decisionem divisio et schisma quoque timeatur, malum tribuendum iis qui iudici nolunt se submittere. neque episcoporum auctoritati adhaerere. Et hoc esset medium veros ecclesiae filios a pervicacibus discernendi." Hucusquo fidelissimus sanctus.

De traditione nunc perantiquissimae ecclesiae Smyrnensis, quae convenit integre cum capite IV, .vobis nunc aliqua delibare mihi humiliter poscenti concedito. Testem invoco sanctum Polycarpum, insignem illum virum apcetolicum, totius Asiae principem, uti eum vocat sanctus Hieronymus,* qui suas litteras in tanta fuisse veneratione testatur, ut in publicis ecclesiae conventibus legerentur, et tantae scientiae, ut ipee Hieronymus, tantam nomen! non *est* ausus in latinuni vertero sermonem, ita ut lugendum ait quod una solummodo, scilicet illa ad Philippenses, ad nos pervenerit Ad Polycarpum ex septem angelis Apocah pris * Joannes, a quo doctrinam et ordinem episcopalem accepit, verba laudis et praeconii clarissima scribit, et unus est cui nulla neo minimae culpae labes inuritur, ricuti animadvertit sanctus Joannes Chrysostomus, dignus propterea quod sua aedes semper steterit, et stet immota in medio aliarum ' sex, quarum omnes lugent ruinam, quaeque nunc Smyrnenris ecclcriae subiectae sunt iurisdictionL

Verum maximae auctoritatis Polycarpi testimonium et prae omnibus habendum, nemo potest dubitare: ‚Jpri enim (sunt verba sancti Irenaei in epistola ad Florinum, qui cum adhuc puer esset audivit Polycarpum), ipsi cum Joanne ac reliquis qui Dominum viderunt intercessit consuetudo, quaeque de Domino ex ipso audiverat, de miraculis illius edam, ac de doctrina quae acceperat, referebat, cuncta Scripturae čonsonaV Et in lib.III contra haeresce: „Haec docuit semper quae ab apostolis didicerat (Polycarpus), quao et ecclesiae tradidit, et sola sunt vera V Testimonium ergo Polycarpi est testimonium apostolorum, «t testimonium ecclesiae, est testimonium lesu Christi.

Hisce praeiactis, quae a Polycarpo sint testata necene est videre. Et pnmuin audiamus iterum Irenasum in citata epistola: „Aniocti temporibus Romam venit (Polycarpus), et cum inter ilice de quibusdam aliis rebus modica «set controversia, statini mutuo paria osculo se complexi sunt: do hoc capite (id eat do dio Paechatis celebrandae) non magnopere inter ao contendebant. Et Anicetos, addit Irenaeus, in ecclesia consecrandi munua Polycarpo honoris causa conoeerit" Quod notandum, reverendissimi patree, tum ut cognoscatur etiam ab illo aovo coram beatissimo papa loco iprius eucharistiam conficere magno honori habitum fuisse, tum quanti Polycarpus apud omnes A in veneratione esset cum sua ecclesia Smyrnensi. Nec minus observatione digna videntur alia eiusdem praeclarissimi patris verba1: ‚Jpse Polycarpus Marciani ribi occurrenti et dicenti: *Cognoscis nos,* respondit: *Cognosco primogenitum diaboli.'* Et per transennam sit dictum, Marcion non fuerat nisi sententia solius Romani pontificis ab ecclesia reiectus. *Primogenitum diaboli,* quod plus via habere videtur quam *anathema sit,* ne huius vocis timorem habeamus.

Polycarpus igitur centenarius prope iter aggreditur longe difficillimum, cum per id temporis nequo naves neque currus igneus vapor *iter inceptum celerant rumore secundo,* ut utar versu poetae Quid, rogo, sanctum episcopum negotii ecclesiastici causa Romam pertraxit, nisi quae ab apostolo Ioanno acceperat doctrinam, ad Romanam scilicet sedem causas fidei et omnium ecclesiarum esse referendas? nisi doctrina quae Paulum, post annos quatuonlccim a sua B vocatione, impulit Hierosolymum secundum revelationem ascendere, et conferre cum columnis ecclesiae evangelium quod praedicaverat, no forte in vacuum curreret rei cucurrisset1?

Et animadvertite, patres reverendissimi, primo quod Polycarpus Romam petiit potissimum propter controreraiam de die, quo Pascha a fidelibus celebrari debebat; timebat enim no a communione ecclesiae Romanae, id est catholicae, extorres Asiani declararentur. Quanto magis si de fide et de dogmatibus ageretur, de fide inquam, sine qua impossibile eet placero Deo, et quae ut numquam deficiat in illa ecclesia, rogavit Dominus?

Secundo, quod est plurimi, de hac Paschatis celebrationis quaestione audiantur haec Irenaei verba4: ‚Jlycarpus cum Joanne Domini discipulo, et cum reliquis apcetolis, quibuscum familiariter vixerat, eum morem perpetuo observasset (Pascha celebrandi decima quarta die lunae). Ergo non arbitrabatur vir ille sanctus loannis et aliorum apostolorum Domini approbationem sibi sufficere, vel Asianarum ecclesiarum exemplum suffragari, ut secura ct tranquilla conscientia morem suum sequeretur; nani Irenaeus ait: loannee, alii apostoli, Asianae provinciae episcopi stabant cum illo. Habetis apostolicam auctoritatem, habetis ecclesiarum orientalium commune exemplum, et tamen Polycarpus Romam petit, ut Petri successoris ante omnia supremam auctoritatem exquirat, cum Petri successor possit aliud definire contra loannem et alios apostolos: quae quomodo conciliari possint cum eorum sententia, qui apostolorum auctoritatem eandem ac Petri affirmant, cum ipsis dictum rit aeque ac Petro: *Quaecumque alligaveritis 5... Sicut misit me Pater ·... Docete omnes gentes* vel aliorum sententia, qui episcoporum consensum antecedentem vel consequentem ad Romani D pontificis constitutiones de moribus et fide firmandas requirunt, ipsi rideant. Mihi et in ecclesiis nostris Asianis omnibus, qui successerunt Polycarpo, ipee videtur vir (loquor semper cum laudato Irenaeo8) multo maioris auctoritatis, ot fidelior veritatis testis quam omnes alii.

Tertio Polycarpus o Smyrnis iter arripiens sperabat, Romanum pontificem Asianorum morem saltem tolerare, nisi probare voluisset. Et re quidem vera Anicetus communicaro non destitit cum Asiae ec-

1 *De viri» illuttrihi»,* cip. XVII.
> Apo mp. II. 9.
' later oyp. ·. ¡retid. Cf. Miete, Pitr. çraec. t VII. p. 1227.
• Air. Uerec lib. III, cap 8.
* Ibidem loc. eit.
« Vlrgil. Aeneidi» lib. VIII, '. W.
» Ori. II. 1-9.
< Eptet. ad Florinum loc. dt.
» Mnllh. XVI, 18.
• Ioan. XX. 21.
i Malik XXVHL 19.
' Adv haerea, lib. lП. cap. IП. η. 24.

dceiis, quao suum morem retinuerunt; quod per A sanctum Irenaeum Smymensis civitatis gloriam ct civem miro modo firmari videtur. Irenaeus vicinus apostolorum temporibus, ut ait sanctus Basilius, omnium doctrinarum curiosissimus explorator, secundum Tertullianum, rectae semper catholicacquo doctrinae propugnator, iuxta Euscbium. Unde cius doctrina? Quao Polycarpus ab apostolis acceperat, studiose Irenaeus, sunt cius verbo, audiebat non in charta, sed in cordo c'a consignans, et semper per Dei gratiam ea monte revolvitl. Hinc sua doctrina non fuit sua, sed Polycarpi, qui cum aliis misit cum in Galliae, ut ccclosioo orientalis ct occidentalis simul Irenaeus esset lumen, et faceret utrasque unam in fida, ita ut iuro Polycarpus salutetur ab antiquia scriptoribus Galliarum apoetolus.

Interim, bona vestra renia, dicero mihi liceat, quanta cordis mei laetitia huius filiationis, inquam, memoriam semper vigere ot perennem in fiorentissimo B Galliarum regno, et praesertim in Lugdunensi provincia perdurare agnoverim, cum officio vero salebroso fungerer, eleemosynas oet istim colligendi pro ecclesia Smyrnis aedificanda; et tunc omnes illi episcopi, quorum magna para est hic ante oculos meos, mihi testati sunt eorum devotionem firmissimam ad omnes doctrinas sancti Polycarpi.

Nunc ad Irenaeum redeo. Omnes nostis eius verba, quae pro ecclesiae Romanae dignitate ct auctoritate scripsit, et hic saepe citata1: „Ad hanc ecclesiam, propter potiorem principalitatem neeesse est omnem convenire ecclesiam." Dolcudum sane, quod textus graneus Irenaei, qui antiquis patribus tanto in pretio fuit, integor sic exciderit, ut ca dumtaxat temporis edacitati subduci potuerint fragmenta, quae scriptis suis inseruerant patres gracci. Non moramur cavillationes ab haereticis confictas, ut Irenaei textui vim eriperent, qua pollet, vere mirandam. Non eet nobis adversus eos, qui foris sunt, colluctatio, et inconveniens valde esset eadem arma adhiberi posse a nostris sibi persuadere. Unos vel duo si sint, Persius diceret, turpoct miserabile!

Quidquid vero sit de aliqua voce diversimode a diversis hellenistis interpretata, illud palam œt omnibus, qui solis lucem perfricte negaro non audent, quod ad ecclesiam Romanam, videlicet non od urbis amplitudinem, populorum frequentiam, non ad fortissimos eius exercitus, gloriosos de toto orbo triumphos, non deniquo od Caesarum maiestatem, sed ad hanc ccclosioin, in qua sedet vertex apostolorum, nocesso est convenire, quia sic a Domino nostro lesu Christo constitutum est, non tantum europaram, africanam, alexandrinam, hierofolyinitanam, ontinchenam, constantinopolitanam ot orientalem ccelceiani, sed omnem, hoc est, eos qui sunt undique fideles, ut membra cum capite, convenire, nec latum unguem ab cius communione disce»lore posse. Est vero id neccsso duplici de causa; altem propter potiorem principalitatem seu primatum, quem prae caeteris obtinet; altera vero, quia in ea semper consonata cwt, quao est ab apostolis verae fidei ot pietatis sincerae traditio. Immotum ergo cx Irenaeo restat do infallibilitato privilegium in summo pontifice.

Nec metuamus, ut iam dictum eet, grammaticorum ferulas propter novitatem nominis. Pro infallibililato noe addere possumus, quod haec infallibilitas sit conveniens ipei ecclesiae capiti. Nam pro brevitate ingenii mei fateri debeo, quod intelligvre non potui, quomodo haec infallibilius conveniat definitioni et non definienti. Id mihi ridetur contra effatum ontologicum ab omnibus scholis admissum; Actiones sunt suppositorum. Eeto nunc temporis. quod pontifici od definitionem infallibilem edendam opus sit illa vel illa media adhibere, quae congesta sunt; semper ct assistentia personali indiget, no erret saltem in mediorum electione, neque homo hac assistentia declaratur omnimode infallibilis, ecilioet hoc sensu quod infallibilitatis donum possideat sicut aliquam naturalem facultatem in omni re exercendam. Profecto neque omnipotens est homo, et tamen Deus impertitur cui vult potestatem miracula patrandi; negabimus ne hanc facultatem esse personalem, quamvis non sit habitualis? Idem de infallibilitate dicendum.

Et re quidem vera personaliter semper a Christo verba ad Petrum dicta fuerunt: *Tu a Pelrus.... Quae tu alligaveris.... Tibo dabo.... Rogavi pro te;* ecco quater *tu:* ubi adversarius nceter invenit quod non sit ipso? Et ideo in opere *11 trionfo della sania sede,* opere eximio Grcgorii XVI venerandae memoriae, id requiritur in pontifice, ut sit ipso courictus do veritate, quam proponit credendam. Oportet ideo quod pcr&onalis sit haec divina assistentia.

Igitur hare est, quam a Polycarpo accepimus, vera doctrina, et hanc sartam tectamque servabimus; et coram vobis quod sunt in eo christifidelee per me proclamant, adiuvonte Domino, ad quem tota dio ascendit oratio nostra, illa quam in missa sancti Polycarpi post communionem canimus: „Quaceumus, Domine, ut in ea doctrina, quae do pectore Filii tui od loannem apostolum, et de huius ore ad beatum Polycarpum manavit, permaneamus in aeternum."

Nunc autem si vultis (murmur), pauca verba possum addere de difficultate, quae mihi <£t proposita contra hoc schema circa Graecos schismaticos, qui semper magis erunt ab unione cum ecclesia Romana Calienati, si hic canon aliquis proponatur....

*Emincnti&imus praeses cardinalis de Angelis:* Hoc pertinet ad discussionem generalem.

*Reverendissimus orator.* Bene, codant verba tintinnabulo. Ideo verbis Irenaeil ipsius, quibuscum coepi, liceat mihi finem forero: Non exquiratis a nobis qui inter Celtas, illo dicit (inter Barbaros et Turcas dicam ego), inoramur, atque in barbara lingua ut plurimum operam ponimus, verborum artificia; verum ea quao simpliciter ac vulgari sermone, sed ex conscientia, non ad benevolentiam captandam diximus, benevolo tamen animo vobis dicta sunt, pari animi benevolentia vos ut excipiatis rogo, raque ipei utpote nobis eruditiores quasi semen apud vos amplificabitis.

## ORATIO

*reverendi patris domini Gcorgii Erringkm archiepiscopi Traperuntini '.*

Eminentissimi praesides, eminentissimi ac reverendissimi patres.

Ambonem ascendo confidens amori illi aequitatis, qui in vobis regnat, quod auditum attentum praebere parati sitis, etiamsi non omnia quae proferam consona sententiae plurimorum futura sint. No taedium robis inferam, analytic? tantummodo exponam ra. quae

› Epùt. ad Fiorinola loe. dt.

î Adv. haeres, lib. ПГ, cap. IП.

» Adv. hieres, lib. I, praef. n. 3.

* Argumeubaci: .Arehiepiacopa· Trapera®tinea ecnqxretna est de nodo qno is re tanti rasenti di«ceptatio habetur. Xon Ita in affli eoveiliii actam faine dixit Prepcweit nt ex ntraqne parte ehcerentnr epiarci qai neexeta et ratiaiei extradèrent, ac deinde ad ccDip^irationesi serale■ referrent A ldUil n titulo capitia *iifaliìòiblarù* voce euUata. *Jt Riatti -aderto* dki pcoe. et in ccrpvre nihil ndiradta iit qeae aliai iam detalla ※nat

M·

aliter dicturus fuissem, ct ultra quadrantem certe non extendam sermonem meum.

Nihil igitur, eminentissimi ac reverendissimi patres, addendum eet, mea sententia, in hoc capite IV ad definitiones in prioribus conciliis editas de magisterio Romani pontificis. Ratio hoius sententiae eet, quod modus discussionis, quem sequimur, non videtur inquisitionem aliquam dare conciliari definitioni novi dogmatis praemittendam, cum in hoc capite IV quaestio praecipue ac quasi totaliter vereetur in factis et testimoniis verificandis et expendendis. Nemo forsan est, qui noetris interfuit discussionibus, qui non admittat od hunc finem non ex toto idoneas esse dissertationes quantumvis doctas, quas audivimus, fortuitas quoad ordinem, desultorias quoad materiam, nonnulla tantum argumenta attingentes, et in absentia documentorum nihil probantes, quia ex altera parte subsequens assertio facta vel testimonia prius citata vel negavit omnino, vel alio prorsus sensu exposuit

In his proinde circumstantiis et praecipue in defectu argumentorum, duo cx privilegiis Deputationia de fide, cui omnes nos tandem debitores sumus pro tempore et labore in servitio publico expenso, duo ex privilegiis huius Deputationis, utpote advocatae unius partis tantum, aequae discussionis omnino eversiva evadunt, privilegium nempe loquendi quoties et quando placuerit et privilegium conficiendi relationem distribuendam reverendissimis patribus iuxta modum videndi unius tantum partis. Quaestio namque ad fidem spectans cum ad concilium oecumenicum refertur, dupliciter spectari debet

Primum ut quaesitum vel dubium propositum tribunali natura sua quam maximo ad illud nivendum idoneo, et ab eo tribunali more humano tractandum. Quaeritur scilicet quid de re tali in deposito fidei inveniatur; ct responsum eruitur cx investigatione historico, more solito instituta: ad boc humani laboris opus accedit deinde promissa Spiritus sancti assistentia, ut quod ex investigatione peracta certissimum iam evaserit, in quantum sinit humana infirmitas, fidei certitudinem assequatur. Summa igitur diligentia laborandum est, omnibus humanae inquisitionis regulis odamussim servatis, in investigatione facienda, quae iudicium conciliaro praecedit, et eo magis quo maioris momenti practici ct magis ad tractandum difficile indicii obiectum sit. Quae vero sint principia et regulae inquisitionis humanae in veritatem, potet tum in praxi conciliorum antiquorum tum in praxi fori, in praxi renatus, in praxi coetuum scientificorum. Omnia in iis ad unum diriguntur, nempe ut primum in causa facti propria cuiuscumque facti testimonia vel criteria clare, quantum fieri poteet, constituantur; deindo ut dubia dare circumscribantur: denique ut cx iis praemissis communi inielligentis peritis ratiocinando procedatur ad obiectum inquisitionis in suo ordine certitudinis, probabilitatis vd dubii statuendum, cum rw investiganda eit controversa. Haec ratiocinatio absolvitur per paucos ex utraque parte pleno de iis arguentes coram tribunali, quodcumque sit, et invicem respondentes, quod fit, ut non raro accidit, cum testes ct documenta, coram toto tribunali minus commode vel omnino non examinari poaunt: et si res rat controversa, ex utraque parte relecti, qui instituant investigationem ex communi assensu, ad tribunal referant do factis certis et dubiia per examinationem stabilitis, ot coram eo arguunt et rrajxmdenL

Non aliter in conciliis orcumenicis actum fuisse ĥistnn testatur: sio in actis concilii IV totim apud no· citati his ₫iobu documenta ipsa semper in medium afferebantur, genuina al> apocryphis contention» religobantur, testimonia corrupta oorrigobantur, farta examinabantur, textus \erificabantur. ct secundum criticae regulas exponebantur, et omnia concilio submittebantur, et paucissimae orationes hobebantur. Sic iterum in posterioribus conciliis exempli gratia in Tridentino et Constantionri habebantur congregationes speciales ad inquisitiones special» faciendas, ad congregationem generalem deinde referendos. Vix mihi videntur media hoco ad veritatem assequendam satis perfecto adhibita fuisse; quacetio namque maximi momenti examini libero conciliari proposita fuit. Magna opera et eruditione diu in ecclesia certatum fuerat inter diversarum sententiarum hac de re fautores. Quaestio praeterea eet, cuius termini non parum adhuc indoterminati sunt, odeo ut vix minor diversitas inter sententias eorum, qui fautores, ut dicuntur, infallibilitatis sunt, quam inter nonnullos eorum, et inter istos et eos qui sententiara oppositam tenent. Sic disputatur inter fautores doctrinae de natura infallibilitatis, utrum donum inhaerens sit seu charisma, vel potius assistentia in casu; de sublecto, utrum ulla vel nulla omnino cooperatio cx parta aliorum episcopatus membrorum requiratur; de exercitio, utrum ullae vel nullae condition» requirantur; et sic de coctoris. Hae porro omnes quaestiones ex deposito fidei sunt solvendae; es namque solum infallibilitas ecclesiae est, quam ipsi contulit Dominus noster Icsus Christus: et quid existai in deposito fidei, inquirendum nobis est per testimonium a verbo Dei scripto et ex traditione.

Praecipua documenta huius testimonii congesta fuerant per fautores diversarum sententiarum, sed singuli ea ad suam partem trahere conati fuemnL Quis igitur non speravisset quod nunc demum omnia ea testimonia tantopere controversa, et cx quibus tota pendet quaestio, in concilio noetro ad trutinam vocata fuissent, ut tandem quae esset eorum vis manifeste appareret? Quod si documenta ista omnia in ipsa congregatione generali producere et probaro nimis esset incommodum, quid prohiberet quin ad congregationem specialem paucorum revorendisrimorum patrum ex utraque parte selectorum committeretur inquisitio specialis, et relatio cum argumentatione ad congregationem generalem deferretur, ut aliter similibus in casibus fieri solitum fuisse supra vidimus? Talis commissio nihil officeret muneri Deputationis de fide, quae prorsus alium scopum et aliam operam habet.

Hae sunt, eminentissimi praesides et reverendissimi patres, rationes propter quas hanc emendationem proposui, nempe ut in titulo capitis IV verbum *magieterium* substituatur pro verbo „infallibilitato“; et in corpore capitis ita sint verba, ut nihil addatur iis, quae antea definita sunt.

## ORATIO

*reverendi patris domini Salvatoris Nobili-Vitelleschi archiep. ep. Auximani et Cingulanil.*

Eminentissimi praesides, eminentissimi et reverendissimi potree.

Antequam tractationem aggrediar do capito IV schematis nostri, inter animorum aestus, quibus pacis haec et diarit‡atú redes nonnumquam turbari viaa est, liceat mihi, vere omnium vestrum minimo ct fratri inter fratres, euaviaeimi Doctoris gentium verbis orationem meam exordiri ac voluti auspicari: S< qwi

i Argumentum: .Archieplscopus epueepn» Aaiiraannj et CincuUoaj» proposuit additionem quae referiar »nb namero 22® Pluriba xutem de þcnuûd infollibiHute dirait osteedeaâ qn«j4 d rtte omnia intethgantnr. ₫ifficalUte omnes evanescunt.·

*consolatio in Christo, si quod solatium charitatis, si qua societas Spiritus, ri qua viscera miserationis, implete gaudium meum, ut idem sapiatis camdcm charitotem habentes unanimes, idipsum sentientes, nihil per contentionem, sed in humilitate superiores sibi invicem arbitrantes. Hoc enim sentite in vobis quod et hi Christo ¡esu.* Quid enim nobilius simul oc dulcius efferri poterat? Verborum istorum divina quadam harmonia emolliti nostrum omnium animi menteequo conquiescant. Unio nostra ac in omnibus ad religionem spectantibus splendidissima concordia ea «t, qua nos amant et sequuntur christifidck», qua nos spectant et verentur ii etiam, qui ex mundo sunt impii et profani; ca eet quae custodit *verbum sanum, irreprehensibile, ul iis, qui ex adverso est, vereatur, nihil habens malum dicere de nobis* At quo signo nos unius fidei et charitatis esse laetamur? Quo innixi fundamento unitatem nostram perpetuo servandam ceso confidimus? Rem dico, de qua nemo unus dubitat inter catholicos. Factam dico quod ante omnia conciliorum decreta, ante omnia pontificum responsa, ante omnes decretales evidentissimo celebratum est, cum ipse Dominus noster suae ecclesiae aedificium notans oc signons apostolorum principi aiebat: *Tu es Petrus, et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam*5.

Omnes igitur rem supponentes extra omnem disceptationem positam, tranquillae mentis aemulatoria charitato in sublimem illam a Christo Domino constitutam supremae Romanorum pontificum dignitatis excellentiam ipsam mentem et os nostrum convertamus, quae adeo summa est et suprema, ul do illa admirabundua sic altissime loquebatur sanctus Cyrillue Alexandrinus4: „Filius Doi quemadmodum ipso a Patre accepit ecclesiae et gentium sceptrum et potestatem super omnem principatum, et super omno quodeumque est, ut ei genua cuncta curventur; ita eamdem amplissimam potestatem Petro et eius successoribus plenissime commisit Atqui id mihi, mea hoc oratione probandum proposui, nobis de Romani pontificis primatu, uti catholicis par est una consentientibus, neque ulla dissensio esse potest de hoc schematis nostri capite quarto, ita ut contentiones omnes hao in ro inter nos exortas, abstractas potius et aequivocationibus fotas reperire malim, quam reales et concretas. Ne nostra fiat dispersio, hac etiam in ro sicut in caeteris unius labii et unius sermonis inveniamur et simus, immo corte invenimur et sumus.

Et sane quid in re nostra iuxta perpetuam ecclesiae fidem statuendum sit, evidentissime constare puto. Mitto hic singula christianae antiquitatis testimonia referre et expendere: opus enim aggrederer, quod saepe saepius in nostra hac synodo a doctissimis patribus confici audivimus; et ita potius mihi disserere liceat: Ponamus extra omnem controversiam primatum haberi non modo honoris, sed et verae propriaoque iurisdictionis in omnes quotquot sunt christifidoles sivo episcopos, sive clericos, sive laicos. Ex quo primatu, nisi verbis ludere velimus, immediate sequitur ius potestatem exercendi in omnes et singulos subditos, qui proinde non externo tantum obsequio, sed interna animi sublectione huio potestati parendi relativa obligatione tenentur.

Iam vero ecclesia est societas non modo regens out gubernans, sed imprimis docens: praetorquamquod enim poaitivum accepit a ruo divino institutore praeceptum: *Docete omnes gentesl,* fundamentum ipsum et causa omnia directionis aut gubernii nulla ceso potest, nisi ipea veritas de fide aut moribus ab hominibus semper et ubique pariter tenenda. Qua igitur ratione supremae huius societatis potestati docendi ius verum ac proprium denegare possumus? Num aliqua societas aliter quam per sui ipsius supremam auctoritatem exigiere potest» aut vivere, aut operari? Nonne ontologica lex est, quodlibet ens ut existât et operetur, unum esse debere? Societas autem quao nisi una sit, mera evadit individuorum aggregatio et non societas, unde tandem accipit ut una sit, nisi ex suprema sui auctoritate; et proinde unde nisi ex hao auctoritate accipit ut existât, vivat et operetur? Ergo cum inter huiusmodi operationes fundamentalis sit et essentialis docendi operatio, per supremam sui potestatem, id est, per Romanum pontificem ecclesia Christi doceat netesse est. At animadvertite non quamlibet docendi rationem, sed infallibilem ecclesiae a Christo fuisse concessam: ea enim infallibilis docendi ratio ad conservandum fidei depositum necessario requirebatur, ut per se patet. Cum igitur suprema ecclesiae potestas, id eet, Romanus pontifex loquitur od fidei depositum conservandum, infallibilis esse debet.

Merito igitur schema nostrum in suprema Romani pontificis jurisdictione supremam quoque comprehendi statuit magisterii potestatem eomque infallibilem. Quemadmodum enim regendi et gubernandi, ita et docendi suprema esse debet Romani pontificis potestas. Numquid Christus cum Petro in ecclesiam traderet potestatem, distinctionem ullam posuit inter morae directionis potestatem et potestatem docendi, ita ut altera suprema, altera vero alii obnoxia evadoret? Abeit: immo pro suprema docendi potestate explicite et particulariter dictum legimus: *Confirma fratres tuos: rogavi ne deficiat fides tua.* Si igitur Romani pontificis auctoritas suprema est, ergo in docendo infallibilis existit. Atqui supremam eam esse omnes fatemur: quid igitur et infallibilem cese simul omnes non fateamur?

At non minus connexa est Romani pontificis infoilibilitas cum ratione seu fine primatus. Finis primatus, ut probe nostis, est unitatis conservatio» ut unum sit corpus, una fide», unum baptisma; haec unitas ita est essentialis ecclesiae Christi, atque ita ipsius orthodoxiae tesseram constituit, ut si a fidei unitate deficeret, ipsa ecclesia deficeret. Sed si primatum istum Christus instituit ad hanc fidei unitatem, totiusque eccleeiae in uno corpore compagem conservandam, certo ei qui primatum tenet, eam omnem contulit auctoritatem et potestatem, quae ad sublime munus implendum omnino postulatur. Atqui unitas cx veritate, quemadmodum cx errore divisio: ergo ad unitatem fidei conservandam essentiale modium est veritatis certissimum magisterium. Qui secus teneret. Christum Dominum faceret Romano pontifici fidei servandae primatum concedentem, simul autem essentiale rei obtinendae medium denegantem: quod quidem quam absonum rit a Dei sapientia, nenio nou videt Unde recte inquiebat sanctus Cyprianus1: „Super unum Petrum aedificat Dominus occlmiam suam, et illi pasrendaa mandat ovre suas... Et primatus datur ut una Christi ecclesia, et cathedra una monstretur." Quid aliud quaeso

« Philipp, u, i-a.
» TiL II. 8.
» Matth. XVI, 18.

4 Lib. Thesaurorum, ti fide· saneto Thomas habenda in opuscolo contra Graeco·, ex qno arçuraentiia rcnp<w nielar orator, aeu potins ex Bellmnino, *De Rcm-nw pontifia* lib. I. cap. 25. Of. P. A. Uccelli. *8. Thomae Apunjtu* er*petitioner et opusctda,* Romae, 1880, p. 427-28.

1 Ifallh. XXVIIL 19.
« Lac. XXII. Bi.
• *De vaiate ecderiae* a. IV,

eet *unam cathedram in ecdcsia mondare,* nisi cathedram unam veritatem sine errore docentem?

Haec omnia quae hucusque protuli, ab omnibus robis, reverendissimi patres, teneri ac servari facile concedetis; at nonnullorum anxietates et timores ibi initium sumunt ubi reponendam esse magisterii infallibiiitatem in persona Romani pontificis schema noetrum statuit. Hinc magna conquiriLio facta est, liino magna contentio; actum esse de episcoporum auctoritate, adjudican summo pontifici potestatem despotieam in gregem Christi, immutari ipsam ecclesiae constitutionem, separari caput α corpore aliaque plura quae in animorum aestu hic proferri audivimus ab iis reverendissimis patribus, qui infallibilitatis pontificiae praerogativae ea ratione, qua in schemate proponitur, usque modo non ossentiunt- Sed dicam eis: Non turbetur cor vestrum neque formidet, nolite timere ubi non est timor: non in commotione Deus; in pulchritudine pacis veritatem quaeramus. Si domesticia hisce dissidiis sepositis rem tranquillius expendamus, imaginarium atque omnino aspernendum apparebit discrimen, quo duplex «mtentia in hac synodo iam pluries distingui visa esL

Et cum praecipue ex iis oppositae difficultates iam evanuerint ex expositione aliorum reverendissimorum patrum, attingam tantummodo eam, qua dictos est, quod ai Romani pontificis infallibilitas definiretur, separaretur caput a corpore ecclesiae. Sed Romanus pontifex non docet separate: ecclesia enim Christi vivum est corpus, et usque od consummationem saeculi Christo promittente vivet; at quemadmodum corporis membra a capite seiuncta vivere nequeunt, ita nec rivit caput α caeteris membris separatum. Cogitari itaque haud potest universalis episcoporum a Romano pontifico dissensus, quin simul ecclesiam universam defecturam teneamus; nonnullorum igitur erit dissensus, qui hoc ipso quod se a capite seiungunt, extra ecclesiam se ponunt, quia *ubi Petrus ibi ecclesia*l ; qui vero episcopi cum Romano pontifice communicant, cum eo etiam sentiunt et iudicanL Igitur cum impossibile sit universam ecclesiam a Romano pontifice non tamquam a persona privata, sed tamquam ab ecclesiae capite «eparari, Romanus pontifex non unicus sed hupremus est eccloriae rector, pastor ac doctor: et quemadmodum ex eius auctoritate recipiant episcopi ut suam exerceant jurisdictionem, atque hio aut illic exerceant, ita ex infallibili pontificii magisterio recipiunt episcopi, ut unam vel aliam veritatem cum co revelatam iudioent, et fideles sibi commissos doceant. Absit igitur at Romanum pontificem ab universa ecclesia separatum cogitemus: tunc enim non caput aut doctorem ecclesiae, sed meram haberemus privatam personum.

At opponunt, episcoporum consensus aliqua saltem ratione accedens ad pontificis definitionem conditio est od eam definitionem Umquam infallibilem recipiendam. Sed si intclligalur liis verbis Romani pontificis indicia in rebus fidei et morum ex consensu episcoporum expectoro debere ut evadant ac teneantur infallibilia, tunc supremae potestatis exercitium essentialiter dependens poneretur ab iis, qui ipsi supremae potentati divina institutione subiiciuntur; quod, ni fallor, contradictionem involvit. At dum non putamus hao conditione pontificiam infallibilitatem esse coarctandom, simul tamen tenemus ao firmiter credimus, eam «se nunvjnam defuturam tui Romani pontificis iudicia extrínseco confirmanda et cohonestanda. Implcnd'W enim sunt omnes Cimati Domini proniiflñonta, quae rimai cum Petn primatu ecclesiae indefectibilitatem adstruunt et constituunt. Atquo ut aptius ea quao nunc usquo protuli una sententia complectar, ipsissima verba referam, quibus vos, reverendissimi patree, allocuti estis sanctissimum patrem anno 1862 in vestra protestatione, quae haec sunt: „Sicuti enim corpus capiti suo coniungitur membrorum compagine unica vita, ita nos tocum consentire necasse eet ¥

Sed dum in mentem revoco vestram illam protestationem, reverendissimi patres, mugis magisquo elucescere doctrinam nostri schematis, et omnino evanescere quae nos inter et vos exortae erant contentiones, mihi clarissime visum est: .æroei nobis, ita unanimiter loquebamini ad sanctissimum patrem, ut bonos pastor exemplo, oves ct agnos caelesti pabulo pasce, aquis sapientiae caelatis refice. Nam tu sanae doctrinae nobis magister; tu unitatis centrum; tu populis lumen indeficiens a divina sapientia praeparatum ; tu petra os, et ipsius ecclesiae fundamentum, contra quod inferorum portae numquam praevalebunt- Te loquente Petrum audimus; te decernente Christo obtemperamus.'4

Haec omnia renovanta et nos fero omnes confirmarimus poat quinquennium, dum quotquot eramus quatuorcentum octuaginta sex in altera protestatione eumdem sanctissimum patrem ita allocuti ❦umus ‚JPetrum per os Pii locutum fuisse credentes, quae ad custodiendum depositum a te dicta, confirmata, prolata sunt, nos quoque dicimus, confirmamus, annuntiamus, unoque ore atque animo reiicimus omnia quae divinae fidei, saluti animarum, ipsius societatis humanae bono adversa tu ipse reprobanda ac reiicienda indicasti. Firmum enim menti nostrae est alteque defixum quod patres fiorentini unanimes definiverunt"

Quae quidem omnia quid aliud tandem sonant, nisi supremae auctoritatis inerrantiam ct perpetuam cum ea universae ecclesiae consensionem? Cum igitur nos eadem fido qua ecclesiam indefecti bilem tenemus, eam a suo capite numquam discessuram teneamu^, nulla irat aut est essentialis ratio, cur in schemate de ecclesiae consensu cum Romano pontifice ageretur. At quo clarior omnium hac in re communis sententia appareat, opportuna mihi visa est additio unius paragraphs in pag. 13 post lineam 5 [7a mJ, quae poni deberet infra primam et ultimam capitis nostri paragraphum, ot quae ita se liabet : *Hanc autem supremam magisterii potestatem* «zne *ab omni retro antiquitate semper exercuit Itimianus pontifex tamquam pastor ct doctor omnium fidelium; eiusque. decisiones in extirpandis erroribus, atque dogmaticas epistolas omni tempore fuisse ab universa ecclesia receptas, patrum testimonia et conciliorum acta testantur. Unde notum illud, pontificem Romanum ex cathedra loquenlem errare non posse, cum scilicet ad Scripturam attendens et ad traditionem, quae in ecclesia Romana a temporibus apostolorum incorrupta servatur, ac referens universalis ecclesiae* ***sensum,*** *assistente Spiritu sancto, aliquid fidelibus* ***universis credendum,*** *aut ubique observandum proponit ac praecipit.*

In sequenti autem paragraphe, quae continet definitionem, in qua nullimoda addi potat conditio sine gravi periculo perturbationis fidelium in credendo, ad lineam 17 [b f) poet verbum „cum“ adderem haec alia: *tamquam caput ecclesiae.*

Hisco additis et Romani pontificis suprema in docendo et infallibilis potatas evidenter exponi videtur, simul autem quaelibet excluditur suspicio aut dubitatio do potestate hac, quam nonnulli definiri

* 8. AoibrM. rtp-Aa. la þ XL, n-

» Cf. CiriUd G1M4ÍCJ, «er. V, toL 2.

1 CirtUd *Cattolica ter.* VL wL 11 ; ttipra L XIΛX, 250 b

pulant ac timeat independentem, soparutam, absolutam.

Et haec omnia quae dixi, sapientiori vestro iudicio humiliter submitto.

## ORATIO

*reverendi patris domini Thomae ConnoUy archiepiscopi Hali/axieTuisl.*

Eminentissimi praesides, eminentissimi et roverendiesimi patree.

Dum primatus summi pontificis eiusquo inerrantia, iuxta modum a pluribus patribus ac α me iam expositum, a textibus allatis in capite quarto schematis manifestissime comprobantur; tamen iterum atque iterum repetendum duco, infallibilitatem absolutam ut in schemate, dempto sensu ecclesiae sive consensione episcoporum expressa \ol tacita, nullo modo hisce textibus fulciri.

De tribus testimoniis Matthaei, Lucae ac loannis pro viribus ac sincerissime iam absolvi, cum enixe ac humiliter iam ter exoptari a reverendissimis relatoribus, quod unum testimonium saltem a conciliis generalibus vel quaedam pauca ab antiquioribus patribus adducantur, quique ex iis sacris Scripturae textibus umquam interpretatus fuit non pro primatu aut infallibilitate in vero sensu, quod non negatur, sed pro infallibilitate prout exponitur in capite IV schematis. Et en responsio reverendissimi relatoris, qui nudius tertius dignatus eet conqueri ex hoc ambone, me infelice non audiente, quod alta voce clamassem pro clara expositione status quaestionis in schemate, aut in relatione.

Sed excusatum me habebit ille illustrissimus vir, eum dicam quod non ita sit; melius quidem foret si paucis verbis insertum fuerit in schemate, sino episcoporum cooperationu sive expressa sive tacita nihil valere summum pontificem, dum quid novi definiendum erit Sio saltem sino ambagibus haberemus verum ac totum statum quaestionis: sed de lioc defectu in schemate alii quidem clamabant; ego neo verbum unum dixi. Hoc tantummodo ter petivi a reverendissimis relatoribus, scilicet unum argumentum vere authenticum pro sensu schematis, id est ad excludendos episcopoe ab omni potestate vere indiciaría in rebus fidei: at hucusque non exaudierunt. Nec inirum igitur, quod sicut caecus in Icrioo et ego etiam iterum atque iterum clamaverim, ut dixit reverendissimus orator, et nuno iterum clamo, ut tandem aliquando aperiantur oculi mei et rideant. Sio in uno tam fausto eventu tria portenta mirabimur, scilicet caecum ridentem, qui propter importunitatem suam et surdoe fecit audire et mutoa loqui. Iterum nuno olomo, sed ita clamabo, non ut nova et integra volumina typis edantur, sed rogo at una saltem probatio vere dogmatica prae oculis meis ac patrum huios concilii ponatur, qua patebit episcopos per octodecim saecula nunc prima vice, vi verbi Dei, expoliandos cese privilegiis tam longo temporis intervallo sancitis, eodesia plaudente. Donec hic lucifer elucescat oculis meis, iterum atque iterum clamabo ut videam, et sic forsan in lumine divini verbi omnes pariter ridebimus lumen, et credemus, ut par est, etiam ante definitionem.

Tribus textibus sacrae Scripturae iam absolutis, nunc ad alia tria argumenta capitis IV procedendum, et quidem paucissimis verbis. In formula latina sancti Hormisdao papae, de cuius tamen integritate corte non constat, habentur haec verba: „In sede apostolica immaculata est semper catholica reservata religio, et sancta celebrata ðöctrina. At vero, ni fallor, ex hisce verbis non admodum recto deducitur inerrantiao praerogativa pro Romano pontifice ex se solo spectato. Immaculata semper in sedo apostolica reservata fuit religio: ergo episcopus Romae est per se infallibilis, non sequitur. De eccleeiis Lugdunensi, Massiliensi, Viennensi ac perplurimis aliis ecclesiis saltem quoad mera facta historica idem, ni fallor, dici potest; ct tamen earum episcopi non eunt neque absoluto ncque relative infallibiles. Sancta et immaculata religio prius oc potius catholica fuit, quam Romano. Iam enim in omnem terram exivit sonus evangelii, ot in fines orbis terrae verba apostolorum, antequam Romae divus Petrus sedem suam conimiidaseot. Si igitur Romana sedes protulit ea doctrinae capita, quao catholica sunt, id fecit in coniunctione cum aliis ecclesiis, quao cum ipsa semper communicabant, quoique ab apostolis vel saltem ab apostolicia viris, ut ait Tertullianus, doctrinam acceperunt. Si Romanus pontifex aliquam constitutionem edidit, quae ut dogmatica habita fuit, eam non omnimode ex se et seorsum hausit, sed de thesauro et deposito doctrinae catholicae, scilicet investigando universalis ecclesiae sensum, ac postea a» qiicndo consensum sivo expressum sive tacitum, sed perspecto cognitum, totius episcopatus.

Innuitur igitur infallibilitas, innuitur sed non logico deducitur cx formula Hormisdoe, quia pontifex tunc non erat confulcitor universalis ecclesiae auctoritatis, ac proindo eum non esse infallibilem per ee solum citra quemcumque consensum ecclesiae docentia, sed errare non posse cum tamquam caput ccckeiae cui adhaeret ao sibi adhaerentis, ore suo, quod est oe oraculore ecclesiae, profert veram doctrinam universalis ecclesiae. Sic quoad formulam Hormisdao papae ab Hadriano II patribus concilii VIII propositam, ao ab eis subscriptam.

Non aliter do concilio Lugdunensi II. Quaestiones fidei, quos suboriuntur, summi pontificis prae caeteris debent iudicio definiri: supposito sensu eocleeiao seu consensu episcoporum sive expresso sire tacito *prae caeleris,* ut dicitur in eodem textu, ut semper factum ac recognitum fuit in ecclesia, concedo; reçus, nego. Quaestiones dirimuntur α summo pontifice, principaliter ac finalitcr, concedo; totaliter, in sensu quod in eo solo sit tota ecclesia docens, et episcopi omnes sint una simul nihil, nego. Hoc in verbo Dei nulliroode fundatum toto cordo ao sincerissime credo.

Allatis a concilio Florentino identidem respondetur. Summus pontifex est pater ac doctor omnium Christianorum, non exclusive ab ali» dodoribus subordinati» ac subsidialibus, concedo; secus, nega In concilio Florentino nullibi ne unum quidem xerburo de infallibilitate inveniri potest. Neo valet illa

*** Arguraentam: .Archlrplseopus Udi Tres Uxtus qui in icheraste afferuntur non probare pontificiam inûdlibiliutem: ideoqae poitaUre se, nt auctoritas sive conciliorum rire Mnetoram patrum afferatur, qnibui eo mmu adducta testimonia intelligenda ease tomtit. Neo ex formula sancti Hormisdae Romani pontificis faerrautiam rite inferti. utique in ecclesia Romana semper reservatam fuisse catholicam religionem ; at id factura erae in coniunctione aliarum ecclesiarum, quarum sensum pontifices investigaverunt Ita etiam concilium Lugdunense secundum explicandum ; et dicendum quod pontifex dirimit quidem fidei quaestiones *principaliter* et *finaliter,* non autem *totaliter.* Concilium Florentinum definivisse Romanam pontificem erae doetorem, non excluais tamen subordinati! ecclesiae pastoribus. Conclusit pro infallibilitate ut in schemate ad·traitor, neque unum locum afferri posse sive ex scripturis cive ex patribus sive ex concilia sive ex ipsorum pontificum constitutionibus. Ex schemate sequi solum pontificem aequiralere toti corpori docenti, episcopos autem aequivalere sero et fidelibus aequari. (Rumor et risus ex omni parto.) Conclusit definitionem periculosissimam esse et difficilem ad erodendum.***

obiectio, quod infallibilitas personalia esse non potest vel abeoluta; neseio quidem quomodo haec infallibilitas schematis nominanda sit. Sed infallibilitas schematis nostri non potest discerni a primatu tamquam potestate ejecutiva ecclesiae. Si id a Deo revelatum *font, ao* ut tale ab ecclesia semper ct ab omnibus recognitum, concedo; secus, nego. Immo contranum ex verbo Dei scripto et non scripto iam liquido demonstratum est a pluribus patribus huius venerandi concilii Ratiocinationes ac dissertationes qu&mplurimas habuimus tamquam responsiones: sed notate, noe verbum unum ex ore Dei, nec sententia una patrum, noe factum anum authenticum ex tota historia ecclesiastica hucusque adductum est ad excludendam cooperationem *efi*icacem episcoporum in rebus fidei. Et tamen. certe, peracto boo concilio, prareortim protestantee argumenta eadem contra nos afferent, typis ubique edent, et quid eis respondebitur? Beati, ter quaterque beati Ali, qui in regionibus pure catholicis vivunt! Dicto *placet* et epo *definiens subscripsi,* totum opus consummatum eet; de dogmate infallibilitatis nec umquam uno momento cogitare neœsso erit Sed tunc, dogmate facto, tunc praecise nostra difficultas incipiet, quatenus non video, quid respondero posaimus, nisi quod ecclesia infallibilis id doceat; et in hoc dissimile omnino erit omnibus dogmatibus hucusque definitis, quae in Scripturis et traditione manifestissime sunt fundata, ac evidentissime credibilia etiam ante definitionem. Sio quoad motiva credibilitatis nego ullum osse articulum fidei, qui por se non tam demonstrabilis eet, quam quodcumqoc problema in mathematicis *(murmur).* Loquor tantummodo de motivi credibilitatis, non de probationibus ad evidentiam.

Certe et apprime cognoscere traditionem ecclesiae Romanae, primum essentiale est ornnis de fide indicii. Accurata harum romanarum traditionum collatio, earumquo convenientia et identitas cum traditionibus aliarum ecclesiarum, ab episcopis tamquam testibus a Deo od hoc ordinatis demonstrata, est totius operis complementum. Huiu collatio nil addit veritati infallibili traditionum ecclesiae Romanae, quae in so ipeis divinae sunt, «d medium est ordinarium ab ecclesia usitatum oc a Deo ipso ordinatum, quo certissimo scire et demonstraro possumus quod ŭ minus pontifex veras traditiones suae ecclesiae Romanae eatis consuluerit ac prae oculis habuerit, antequam quid dc novo definitum fuerit- Adde nunc praesentiam promissam Domini nostri leeu Christi cum toto episcopatu ac assist*e*ntiam Spiritus sancti suggerentis, ne ecclesia docens umquam in haerasim incidat; et habetis argumentum irrefragabile non pro duabus infallibilitatibus, sed pro una cademque infallibilitate tum summi pontificis tum totius corporis ecclesiae, a quo ut caput est omnino inseparabilis, Igitur quod summus pontifex per se ac independenter sit infallibilis ut in schemate, et quod omnes episcopi, ut dixi, ont nulli, omni caret fundamento, ut mihi, humillimo inter vce, certo certius videtur.

Dato nunc quod summus pontifex sit infallibilia, ut revera est in meo sensu, reverendissimi relatores exprobrant veram consensum episcoporum ecclesiae catholicae non requiri pro hac infallibilitate; at ad hoo neque textam anum sacrae Scripturae, neo sententiam unam «anctorum patrum, nor constitutum unum «amniorum pontificum, nec decretum unum conciliorum generalium per mille annos post tempora apostolorum, t»que modo adduxerunt, et at intime in cordo meo «entio, nec efferre possunt, ct pro hao validissima ratione, quia timeo quod non extent Do reverendis- «niia relatoribus ip«n conqueri nolo; opue quidem erat difficillimum, et iam mirabilia fecerunt excogitando systema, quod caret omni fundamento rationabili, ac demonstrando quod non erat reapeo demonstrabile. Etiam nunc, hao undecima hora adducantur, afferantur textus, etiam unus, ud probandum quod episcopi nullam partem habeant in infallibilitate summi pontificis dum de fide agitur; ct tunc quoad doctrinam nullum dubium, quin corde uno ac unanimi voce omnes dicamus: *Placet.*

*Eunice doede1... Ecce vobiscum sum '... Cum venerii Paradiius docebit* tvs *omnia, d suggeret ro*bii3.... *Praecedet* rot4... *Praecepit nobis Deus praedicare oc testificari ... Dic cedesice. Quod si eodesiam non audierit Oportet te* (Timotheum scilicet) *conversari* in quo? non certe in divo Petro, sed conversari, ut Apostolus ait, *in ecclesia Dei vivi, quae ecclesia est columna ei firmamentum veritatis.* In concilio Hierosolymitano laoobus dixit verbo Petri concordare verba prophetarum: *Quapropter,* non quia Petrus iam sententiam irreformabilem ante eum tulit, sed quia examino facto invenit eam concordare cum Scripturis, ideo dixit, ut Scriptura ipea asseverat: *Quapropter ego indico.* Haec omnia pro episcopis eorumque iuribus manifestissime testantur, ni fallor. De fide est totam ecclesiam docentem, episcopos simul scilicet, ease infallibilem: „Credo in ecclesiam catholicam.'[4]

Per textus allatos infallibilitas totius ecclesiae semper demonstrata fuit contra omnes haereticos. Si nono unus solus inter omnes episcopos inerrans ait, hi textus: *Euntes docete etc.... Ecce ego vobiscum sum,* nimis probant, et igitur ad nihil valent In symbolo apostolorum clonus, verius, melius diceretur: Credo in divum Petrum et eius successorem, sanotorum communionem etc.; quia prima et sola regula fidei, sicut lux mundi, neque in dubio neque sub modio, sed super candelabrum poni debet, et lumen lucens in caliginoso loco conepici debet ab oculis totius mundi. Non ad concilium Hierosolymitanum nequo ad concilium Constantinopolitanum, neque ad concilia particularia, neque ad concilia generalio, sed ad solum summum pontificem tum facilis recursus haberetur omni tempore. Unusquisque parvulus in schola hano infallibilitatem in suo catechismo addisceret tamquam primum, fundamentale, ac omnium articulorum fidei notissimum. Si summus pontifex fuisset tota ecclesia infoilibiliter docens, ut nunc supponitur, iam do fido foret ab initio ipsum solum ease inerrantem, et nunc non requireretur alia definitio: sed de hoc tota antiquitas, ego dico, tota antiquitas silet. Ergo summus pontifex non erat semper tota ecclesia docens; ergo neque etiam independenter infallibilis.

At tempus, potree pracetantissimi, urget; brevitatis causa unum tantummodo testimonium ex sanctis patribus afferam, scilicet ex sancto frenano, qui omnium antiquorum patrum est facile princeps summus, amicus antiquae Romae ac unitatis catbob'eae fulcrum, ut ita dicam. Post celeberrimam illam sententiam in capite III *adversus haereses::* „Ad hano ergo ecclesiam etc. fere idem dicit, sed modo inferiori do veritate irrefragabili divinae traditionis in aliis ecclesiis, et nominat ecclesiam Smyrnae ac ecclesiam Ephesi. In eodem capite dc illa ecclesia Ephesi dicit: „T«tis est verus apostolorum traditionis"; et immediato post verba haec in sequenti capite IV dicit: „Quae autem

1 Matth. XXVIII. 19.
ĭ ib. χχνπι. ϊθ.
• Ioan. XIV, 2β.
* Matlh. XXVIII. 7.
* AeL X, 42-
• Mauh. XVIII. ia.
î I TinwÜL III. 15.

aunt ecclesia cum summa diligentia diligere, et apprehendero veritatis traditionem. Quid enim? Et si quibus de aliqua modica quaestione disceptatio eeset, nonne oporteret in antiquissimas recurrere ecclesias, in quibus apostoli conversati sunt, et ab eis de praesenti quacetiono sumore quod certum et re liquidum eat? Quid autem si neque apostoli quidem Scripturas reliquissent nobis, nonno oportebat ordinem sequi traditionis, quam tradiderunt iis quibus committebant eccleeias?" Ad dirimendae igitur controversias do fide ecclesia Romana est prima et longissimo principalior, sed non eet tota et absoluta ot sola in monte diri Irenasi, ut ipeius verbum „principolior“ quam apte demonstrat. Si summus pontifex summa fuerat regula inconcussa fidei, ut in schemate supponitur, nonne od ecclesiam Romanam solam et non ad alias Irenaeus referret? Ergo et traditiones omnium aliarum acciesiarum etiam consulendae eunt, quarum testes omnes alii episcopi ecclesiae catholicae sunt od hoc a Deo ordinati.

Huo excerpta pene sine numero sanctorum paìrum α saeculo II od saeculum V in eodem sensu transcripta ab originalibus habeo, quibus apertissimo demonstratur, nec pontificem solum sine episcopis, nec episcopos omnes sine capite, sed ambo simul, episcopatum scilicet ecclesiae catholicae integrum, caput et membra, traditionibus omnium ecclesiarum prae oculis habitis, unam eandemque infallibilitatem indivisibilem a Deo, tamquam unum corpus ecclesiae docentis uc indivisibilis accepisse, et quae duratura eet usque od consummationem aacculi. Non duae igitur infallibilitates, fontalis ct derivata, sed una tantummodo immediate a Deo promissa ac data omnibus simul, inter quos divus Petrus ao eius successores fuerunt longissime principaliores, episcopi vero omnes accessorii, sed divino instituto indispensabiles, ita ut nec etiam volentes possimus ullo modo renunciare iuribus, quae ab ipso Deo nobis concredita sunt tantummodo in depositum. Non possumus, patres praestantissimi, negare, Christum, qui est reritas ipsa, nobiscum episcopis futurum esse usque ad consummationem saeculi. Hucusque de fide fuit, quod summus pontifex cum omnibus episcopis aequa auctoritate doceret universalem ecclesiam; iuxta schema vero summus pontifex solus nunc oequivalet toti huio auctoritati docenti. Ergo iuxta schema omnes episcopi ecclesiae catholicae aequivalent zero *(rumor et ritus),* quod est mathematice absurdum, et certe theologice verbo Dei revelato non omnimode consentaneum.

Textus allati in schemate a sacra Scriptura ed nihil valent pro sensu reverendissimorum relatorum, ut iam lucide demonstratum est. Textus a sancto Hormisda, a concilio Constantinopolitaño IV, a Lugdunensi II ac Florentino deprompti praeter rem sunt; nam si non fuissent, causa iamdiu finita fuisset, et nulla amplius controversia hac de re inter catholicos hodiedum haberetur. Contrarium enim, quamquam in extremo sensu gallicanismi, quem et ego reprobo, tamen ab ipea sancta sedo hucusque numquam notatum fuit; quod impossibile fuisset, si haec testimonia a tribus conciliis pro infallibilitate absoluta summi pontificis aperte declarata fuissent *(submissum murmur).* Ergo nec textus unus sacrae Scripturae in sensu patrum, quem iuramento sequi tenemur, nec sententia una sanctorum patrum, nec constitutum unum summorum pontificum, nec decretum unum conciliorum hucusque allatum est nec afferri potest, ut ego humiliter opinor, pro infallibilitate in schemate, quae purissimo et exclusive personalis ©st, non obstantibus omnibus in contrarium dictis, ut videri potest pene

A in unaquaque linea capitia IV, praesertim in ultima paragraphe, ubi legitur: „Romanum pontificem, cui in persona beati Petn dictum est: Ego rogari pro *te,* ut non deficiat fidee *tua...* ri aasistentiae divinae ipei, scilicet divo Petro, promissae.'* Nonne et le, et *tua,* et τὸ *ipse* pronomina sunt et personalia? Nonne persona Petri, et *tu,* et *fides tua* personalitatem publicam diri Petri, de qua in schemate, apertissime demonstrant? Nonno et haec personalitas publica, sicut et privata ac omnce eius dotes, omnino exclarivae ao incommunicabiles essent, sicut quaecumque personalitas *(rumor ct risus),* de qua in philosophia iamdru didicimus?

Quomodocumque sit, certum est, patres praeetantisrimi, quod dogmate semel facto ut in schemate, dos infallibiliter docendi adeo personalis ac incommunicabilis erit in summo pontifice, quod nihil aliud episcopis relinquetur, nisi oculis clausis et non apertis B simpliciter audire, approbare, obtemperare, credere. Sicut inter omnes fideles, ita nullum discrimen inter nos ac illos. Propriis oculis examinare ut semper factum est, testificari ac vere indicare, ut mos fuit in ecclesia, Undem finis erit et quidem in sempiternum. Et fuitne ab initio sic α Domino revelatum ac ordinatum, in ecclesia semper usitatum ac ubique *reoog*nitum?

Habetis sex argumenta nunc in schemate, quorum ne verbum quidem ullo modo ad rem refertur. Nam vera ac sola quaestio non est, on summus pontifex sit infallibilis, quod omnes in vero sensu sacrae Scripturae et patrum libentissime concedimus; sed an sit infallibilis iuxta verba diri Antonini tamquam utens consilio et requirens adiutorium universalis ecclesiae; an vero sit infallibilis per se solum ac omnino independenter, ut in schemate; haec sola quaretio. Quaestio est an in ecclesia Christi docente episcopi C omnes simul sint aliquid, an nihil omnino quam canteri fideles. Quaestio est an soli divo Petro dictum fuerit a Christo: *Euntes docetel ... ecce ego wbis· cum sum ... Spiritus sanctus docebit* tw *omnia3;* on haec omnia Christus Dominas noster retractaverit cum iam dixerit: *Ego rogavi pro te, confirma fratres3... Pasce agnos, pasce oves4...* Privilegium exiguum pauperculorum, quod nobis episcopis in relatione tribuitur, scilicet iudicium assensionis, approbationis et quod instructionis vocatur, nugatorium eet, incognitum in theologia, inauditum a saeculo, novum et igitur non verum in doctrina, ac voraciter non aliud quam lusus verborum ad nihil valens pro proposita definitione. Sex probationes igitur in schemate omnino praeter rem sunt

Sola difficultas eet, non quod papa ait infallibilis, Ecd quaenam sit haeo infallibilitas, quinam sint eius characteres ac conditiones: nec responsum unum uec textus unus hucusque adductus fuit ad enucleandam solam rem, quao vere in quaestione eeL Porro millia excerpta a theologis modernis ac ab historia eoclwiastica adducta sunt od probandam infallibilitatem, quam nemo cx nobis negat; rod noe verbum unum ad demonstrandum, quod episcopi non sunt ut semper fuerunt vere participes in haoc magna praerogativa totius ecclesiae docentis: hoc mementote, patrie praestantissimi, haeo sola quaestio.

Satis auperque iam dictum est de fide omnium nationum in infallibilitate summi pontificia, rod da sola ratione quae quaeritur, de quiddiUte rediret, d« conditionibus huius infallibilitatif, nec populi irti

I IUtlk XXVIIL IW-SO.
« Icm. XIV, M.
» Lac. XXII, XJ.
• loxn XXL 17.

omquam uno momento cogitaverunt, nec plurimis inter nas patribus umquam satis perspicuum fuit usque ad hanc controversiam in concilio Vaticano. .Ad demonstrandum quod in schemate assentur, necesse eet probare omnes istas nationes semper credidisse, quod tota ecclesia infallibiliter docens fuerit divus Petrus solus, aut quod non caeteris apostolis eorumque successoribus in episcopatu, kx! soli divo Petro dictum fuent a Domino: Ecce *tum* l. Hoc prorsus impossibile est, ac pro veritate mei propositi in bocce respectu, Dei opitulante gratia, sanguinem fundere paratus forem. Si coram haereticis ant cum protestantibus in patria moa infallibilitatem summi pontificis vindicaro vellem, ut facio, meum primum et maximum argumentum esset: *Ecce ego vobiscum sum etc. et* Petrum esse caput et primatem et os oracolare omnium apostolorum tota antiquitas testatur. Ergo in hoo unico vero ac probato sensu ab omnibus confitendum est

Ex animadversionibus hucusque a me factis facile potet» quod prae omnibus novis definitionibus illa de infallibilitate summi pontificis omnino, ut mihi videtur, periculosissima est ecclesiae ac sanctae ædi, et difficillimum dogma od credendum, exceptis excipiendis. Non multiplicatio dogmatum, sed praedicatio fidei quam habemus, valitura est ad maximum lesu Christi ecclesiae bonum. Si me et pluribus invitis, hoc novum dogma hac de re faciendum sit, prae manibus habeo ℮mendationem quam eubetituere vellem pro ultima paragrapho capitis IV. Parcite.

## ORATIO

*reverendi patris domini Caroli de La Tour d'Auvergne archiepiscopi Büuricensis*

Eminentissimi praeeidee, eminentissimi ac reverendissimi patres.

Ad rem statim sine prooemio brevitatis causa deveniam: Ie de doctrina; 2® de formula definitionis.

Ex iis quae audivimus ex hoc ambone et quidem vehementissiniis verbis, patet duas de Romani pontificis infallibilitate adesse sententias. Prior, quae eet doctrina ecclesiae Romanae, et ideo ecclesiae catholicae, nam ut egregie ait Boesuetus noster: „Fides romana fides totius cocleeiae"; prior sententia tenet, Romanum pontificem in definiendis rebus fidei et morum, quando loquitur ex cathedra, esse infallibilem *per se,* et ipsius decrete *per se* irreformabilia es.se etiam antequam accesserit ecclesiae consensus. Posterior vero, quao sub gallicanismi nomine venit, non quod ab omnibus Gallis teneatur, quod falsissimum foret, sed tantummodo ex eo quod ortum habuerit in Galliis, tenet, Romanum pontifioem esse infallibilem quodam modo, id eet dummodo accesserit ecclesiae consensus.

Iam vero si per ista verba tantummodo intolli-, geretur, qued quotiescumque papa loquitur ex cathedra, statim assentii ecclesia, verissimum foret ot certum eet, quod quotiescumque loquitur papa ex A cathedra, assentii omnie ecclesia. Sed non ideo infallibilis papa, quod assentii ecclesia; o contra assentii ecclesia, quia infallibilis papa. Sed aliter communiter intelliguntur hoco verba *dummodo accesserit ecchsiae consensus;* et ite intelliguntur, ul cx isto consensu episcoporum pendeat infallibility Romani pontificia. Iam vero si ite intelligantur, omnino reficiendam esae illam sententiam existimo:

1® Quia aperta fronto repugnat ordini divinitus stabilito. Si enim repetenda foret infallibilites Romani pontificis ex consensu iudiciali, ex approbationo, ax confirmatione episcoporum, rueret omnis omnino ordo divinus. Petrus non confirmaret fratres, sed confirmaretur; non pasceret ovee, sed pasceretur ab ovibus; non creet petra, cum iam non in sua ipsius fido ac persona stabiliter permaneat ℮cclesia, sed super iudicio et confirmatione episcoporum, quod omnino repugnat verbis Christi.

B 2® Reficienda, quia aperte contradicit principio fidei. Eat principium fidei iuxta bullam *Vineam Domini Sabaoth* x, quod decretis Romani pontificis ex cathedra debetur plenus mentis et cordis assensus. Iam vero si per se non sint irreformabiles constitutiones apostolicae, omnino impossibilis evadit iste plenus mentis assensus, nec dari nec praecipi potest. Nam ut detur plenus mentis et cordis assensus, neceree est omnino ut excludatur non solum omnis dubitatio, sed etiam omnis dubitationis possibilitas. Iam vero ai per se non sint irreformabiles constitutiones Romani pontificis, ergo reformari possunt; ergo adest dubium possibilitatis reformationis, et impossibilis omnino evadit plenus iste mentis et cordis assensus. Nec dicatur quod tunc ille mentis assensus praestabitur modo aliquatenus suspensivo, ut aliquoties dictum fuit. Si adest modus aliquatenus suspensivos, suspenditur, non praestetur assensus.

C 3® Reiiotnda illa sententia, quia pro fide catholica periculis plena. Cum iam haec ratio, et quidem optime, fuit praeoccupata ab eminentissimo cardinali Rothomagensi, ab illa evolvenda penitus abstineo.

4® Reiicenda, quia pluries damnata a sancta sedo apostolica, et quidem gravissimis verbis, et non ideo tantum, quod ad quosdam articulos redacta fuit, sed quia doctrinam ecclesiae Romanae doctrinae contrariam continet. Haec sunt verba condemnationis ab Alexandro VIII, ni fallor, factae3: „Omnia et singula, quae tam quoad extensionem iuris regaliae, quam quoad declarationem de potestate ecclesiastica, ad quatuor in ca contentas proposition» in supradictis comitiis geste... ℑmprobamus 4. Et adeo sancte sedas semper illam reprobavit sententiam, ut omnibus illis, qui partem habuerunt in declaratione, constanter denegaverit institutionem canonicam, usque dum praesentem retractationem emiserint. Haec sunt verba D retractationis *: ‚Jdcirco ad pedes beatitudinis vestrae provoluti profitemur ac declaramus nos vehementer quidem, supra omne id quod dici possit, ex corde dolere de rebus gestis in comitiis praedictis, quae sanctitati vestrae et eiusdem praedeccasoribus summopere displicuerunt, ac proinde quidquid in iis comitiis circa ecdreiasticam potestatem ac pontificiam auctoritatem decretum censeri potest, pro non decreto habemus et habendum ceso ℑdeclaramus l. Undo non mirum quod Benedictus XIV sane in rebus theologicis versatissimus dixerit de opere Boosueti cui titulus *Defensio declarationis:* .«Difficile profecto est aliud opus reperire, quod aeque adversetur doctrinae, extra Gal-

I Matth. XIVIII. ».

• Emendatio, quam tradidit eminentinimix praeridibus, habetur nb num. 48.

▮ Argumentum: ^Archiépiscopal Bituriecniis expoeuit quaenam Romana· eedeiise doctrina fuerit semper circa pontificiam hxfalllbihU-tesj: galUcanam autem doctrinam a Romanis pontificibus damnatam fuisse dixit Formulam definitionis quae in capita quarto proponitur pluribus laboraro defectibus, Io quia nihil dicit de Mdesiae magisterio; 2 quia pontificia infallibilitas Twtringitnr ad fidem et moros, neque extenditur ad facu dogmatica. et ad tensuras minores; 8· nullum apponi canonem costra id quod constanter tn praecedentibus capitibus servatum est Propœmt idcirco emendatione· quae referantur sub numeris 23. M, W.·

i Edita a elemento XI die 16 inlü an. 1706.

’ Littera· apost. Inter mut/iplúes. Bollar. Rom. ed. Mainanti tom. XL peg. 88.

• Graveaon, HùL *teeU*^ torn. YTII, part L pa*. 192.

liam ubique receptae, de summi pontificis ex cathedra A definientis infallibilitate."

Do facto, patere reverendissimi, quis umquam episcoporum Galliarum do hac praetensa necessitato consensus ecclesiarum, nut do iure episcoporum indicandi. decreta apostolica, quis umquam cogitavit? Quando actum fuit de recipienda bulla, qua condemnabantur lanternoni, extemplo hanc bullam receperunt sino ullo examine. Scio equidem, quod, quando acturn fuit do recipienda bulla *Vineam Dammi Sabaoth,* alitor agere voluerunt, et illam bullam, illam constitutionem examini subiioero; sed extemplo Clemens XI illos vehemontiasimis verbis redarguere non omisit. Et haec verba perlegero mihi licitum riL Haec sunt verbal: „Quis enim vos constituit iudicee super nos? Numquid inferiorum eet de superioris auctoritate decernere, eioaquo iudicia examinare? Pare vestra dictum sit, venerabiles frntree, intoleranda plane rea eet... Interrogato maiores vcetroe, et dicent vobis non B ceso particularium antistitum apoetolicae sedis decreta discutere, sed implere."

Reverendinimus archiepiscopus Halifaxienris textus authenticos postulabat. Haec sunt verba authentica, quae plano demonstrant Romanos pontifices semper improbasse hanc sententiam; et postea adiunxit, quod qui ecclesiae Romanae sententiam tenerent, quari nullo rationabili motivo inniterentur. Nitimur super ecclesia Romana, quae in rebus fidei errar? non potest, nitimur super traditione, nitimur super Scripturis; et quando dico ego quod Romana ecclesia errare non potest, statim propositionem contrariam ut haereticam damnatam afferre possum. A Sixto IV, ni fallor, damnata fuit haec propositio2: „Ecdesia urbis Romae errare potest"; damnata fuit, post Hispanos, tamquam haeretica. Ergo ex eo quod Romana ecclesia eam doctrinam tenet, dicendum est omnino illam doctrinam esse veram, verissimam, certam, certissi- C mam, et proinde omnino retinendam.

De caetero, quod rem omnino definire videtur, est damnatio facta a Pio VI in bulla *Auctorem fidei.* Pistorienses non timuerunt quatuor articulos gallicanos in suis actis inserere, oo etiam adoptare non dubitaverunt. Porro hano adoptionem Pius VI improbavit ut»' *temerariam, scandalosam, et iuribus sanctae sedis iniuriosam.* Hace sufficiunt, ni fallor, ad demonstrandum quod pluries et vehementissimis verbis sententia illa gallicanismi a sancta sede fuerit reprobata.

Neo ideo dicatur, quod ex eo quod impugnatur gallicanismus, etiam impugnetur Gallia: res sunt omnino diversae. Gallus sum et ego, noe minime gallicanus; et multi alii hanc eamdem emittere poesunt declarationem: proinde hanc identifirationem omnino respuendam esse censeo ac arbitror. Et si hisce ultimis tenqxiribus tam fortiter, tam strenue pro fide D ecclesia nostra dimicavit, non quia gallicana, sed quia catholica *(bene).* Et si tunc et carceras ct exilium et mortem et martyrium passa, non quia particulari ac falsae doctrinae addicta, sed quia sanctae redis filia primogenita, neo matrem nec matris vocem etiam in pessimis temporibus umquam oblita fuerit, neque etiam ni fallor oblhiscetur. Haec do doctrina satis Buperque. Ad formulam definitionis deveniamus.

Proposita nobis formula diversis, ni fallor, videtur laborare defectibus. Primo quidem nihil dicit de magisterio ecclesiae, quod Christus iis verbis instituit1: *Euntes ergo docete* etc. Insuper infallibilitatem Romani pontificis et etiam ecclesiae restringere videtur ad solas definitiones fidei; et tamen saltem theologice oertum est hanc infallibilitatem ultro progredi exempli gratia ad facta dogmatica, ad censuras minores, id est hacreail inferiores. Iam vero plurimis visum eat cavendum esse a restrictione, quae forsan plurimis difficultatibus locum in posterum daret. Tertio tandem plurimis visum est quod constitutio nostra quasi manca ot incompleta videretur, ri dum aliis capitibus odiungitur canon specialis, nostrum quartum caput suo canone deetituatur. Undo ut iis defectibus remedium aliquod afferatur, variae iam prodierunt formulae definitionis.

Cum maximo gaudio audivi illam, quam proposuit eminentisrimus cardinalis Dubiineoris et quantum cx prima auditione intelligere potui, mihi videtur bona et etiam optimo. Attamen, ni fallor, credo quod aliquo difficultate laboret. Etenim dicendo quod Romanus pontifex ea pollet infallibilitate, qua Christus Dominus instructam cese voluit ecclesiam, timendum est ne concludatur ex his verbis, quod infoilibilitas papae provenit ex ecclesia vel per ecclesiam, dum procedit directe et immediate α Deo per ista verba: *Ego rogari pro te* etc.; unde forsan aliqua difficultate laboraL Undo cum maxima humilitato sequentem definitionis formulam proponerem; ut primo quidem brevissimis verbis revocaretur magisterium ecclesiae: *Dominus enim laus Christus, qui apostolos suas hisce allocutus est verbis: Euntes ergo docete omnes gentes... Et ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem saeculi1; antea noli Petro praeter alia dixerat: Tu es Petrus, et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam;* et iterum: Ego rogari pro te, ut non deficiat fides tua: et tu aliquando conversus, confirma fratres tuos6.* Postea sic formulam exhiberem: *Nos itaque Christi Domini nostri verbis innixi, et traditioni a fidei Christianae exordio perceptae fideliter inhaerendo... sacro approbante concilio, docemus ac dogma fidei esse declaramus: Romanum pontificem, non tantum quando una cum episcopis sive in concilio sive extra concilium, sed etiam quando ipse solus, supremi pastoris et docloris munere fungens, quaestiones fidei ei morum suo iudicio definit, per divinam assûtentiam beato Petro promissam, esse infallibilem: ideoque ipsius Romani pontificis iudicia seu decreta per se esse irreformabilia, etiam antequam accesserit ecclesiae consensus.*

In hao fonnula verba Christi revocantur. Haec verba supremi pastoris munere fungens'| inseruntur, quia papa non solum ut doctor, ecd etiam ut pastor dat pabulum, doctrinam, veritatem. Postea haec verba „quaostiones fidei et morum suo iudicio definit" expromuntur ex professione Graecorum in concilio Lugdunensi. Tandem hic triplex casus efficitur, papa solus, popa in concilio una cum episcopia, papa extra concilium una cum episcopis. Ex hoc videre potcet illustrissimus et reverendi«imus Hilifaxionsis archiepiscopus, quod episcopi non sunt relicti episcopi: etiam þc« nostram definitionem iudicee fidei et morum erunt et esso poterunt in concilio ot extra concilium. Sed quando papa ŏlui definiens ex cathedra definit quid sit tenendam in fido et moribus, tuno omnium est obodire dreretis summi pontificia.

1 **Lìti. apo*t. archiepiscopi· et epiiccpu aliisque ecclesiastici* viris PaririiK coB^re^atia dat. d. 15 usuarti an. 1706. Ct *Ctcvifidis XI fpùt. rt brevia srtertùna.* Romae 1724, tom. I, P*g.2«a**

9 **Bulla *Licrt ca* edita a Sirio TV die 9 augniti 1479, qua errore, Petri de Ouna damnati wnt, una. 7.**

i **Maith. XXVHI. 19.**

**Matth. XXVIII. I9-W-**
**Maith. XVI. 18.**
**Luc XXII. ta.**

Et tandem, ei placeret, adderetur sequens canon: *Si quii dixerit, iudicia seu decreta Romani pontificie in quaestionibus fidei et inorum non esse per se irreformabilia antequam accesserit ecclesiae consensus; anathema sit*

Haec eunt, reverendissimi patres, quae sapientissimo vestro iudicio submitto. *(Signa approbationis).*

## ORATIO

*reverendi patris domini Benvenuti Monson y Martins archiepiscopi Granaiensù.**

Eminentissimi praesides, emincnLisami ac reverendissimi patras.

Dum agimus de capite IV schematis primi de ecclesia Christi, magnum quidem certamen certamus; in quo quidem solemni certamine de fide spectaculum facti sumus mundo e angelis et hominibus. Omnes enim tam fideles quam infideles, tam catholici quam I haeretici oculos et auree intentas in nos habent, ut rideant et audiant quid dicamus de Romani pontificis infallibilitate. Ao propterea non aegro feramus, reverendissimi patres, si de hac magna re magna conquisitio fiat, quia gravioris momenti eet materia huius capitis IV quam praecedentium. In illis enim agebatur de rebus maximis, red iam dogmatice definitis; in isto capite agitur de magna re, sed de novo dogmatice definienda.

Doss tantum paragraphe® complectitur caput IV nostro examini subjectum. In prima paragrapho fundamenta quaedam exponuntur definitioni dogmaticae infallibilitatis pontificiae. In recunda vero paragrapho forma ipsa definitionis exaratur. De duabus igitur paragraphia, ne capitis metam excedam, aliqua vobis dicam cum veetra venia, reverendissimi patr». Hanc ipsam methodum secutus fuit apprimo et eruditissime eminentimimus cardinalis archiepiscopus Vin- C dobonensis; ae propterea parcat mihi eminentissimus orator si ei me comitem in via praebeo: ipsam enim viam peragrabo, sed non in eodem sensu, nec in eadem sententia.

Merito et opportuno incipit paragraphus prima nostri capitis IV asserendo, in suprema ot apostolica jurisdictionis auctoritate, quam Romanus pontifex obtinet super universam ecclesiam, supremam quoque magisterii potestatem comprehendi. Dixi *merito ei opportune.* Sed eminentissimo oratori non placuerunt ista verba; quia, dicit, in ista paragrapho confunditur potestas regendi et potestas docondi. Sed venia tam clarissimi viri dicam, in hac paragrapho non confundi sed iungi, quia revera iunctae sunt, in Romano pontifice tam potestas regendi quam potestas docendi. Hidc supremam et plenam magisterii potestatem accepit immediato divas Petrus, suis successoribus transmittendam, a Christo Domino, dum super ipsum I i tamquam super solidissimam petram suam ecclesiam ss extracturum promisit, et cum dixit illa numquam satis laudanda et reperita verba1: *Pasce agnos mens, pasce oves meas... Confirma fratres tuos.* Hanc supremam ct plenam docendi potestatem Romani pontificie semper exercuerunt, nullo contradicente, in omnibus saeculis. Hanc supremam docendi potestatem agnoverunt semper in Romanis pontificibus tamquam Petri successoribus tam fideles quam sacerdotes, quam episcopi et concilia ipsa oecumenica; et quod maius est, agnoverunt etiam ipsi haeretici, qui multoties, ut scitis ex histeria ecclesiastica, ad ¿edoni apostolicam confugerunt, postquam damnati fuerunt ab episcopis suarum provinciarum, et in ho: cognoverunt certe supremam ot plenam magisterii potestatem etiam ipsi haeretici in Romanis pontificibus.

Dixi haec verba apposita fuisse initio paragraphe primae *opportune,* quia haec verba sunt primum et radicalo fundamentum, ni fallor, Romani pontificis infallibilitatis; et hoc modo possumus argumentari. De fide est, tamquam res definita a conciliis, de fide eet, Romanum pontificem habere plenam et supremam magisterii auctoritatem; et Romanus pontifex non potest habere plenam magisterii potestatem, si sua dogmatica decreta non sint ex se irreformabilia; et dogmatica decreta Romani pontificis non possunt ex se esso irreformabilia, si non sint veritati revelatae conformia; et non possunt esse veritati revelatae conformia, si Romanus pontifex non gaudeat dono vel charismate infallibilitatis: quia si Romanus pontifex in suis decretis dogmaticis edisserendis erraro posset aliquando, vel sua decreta deberent reformari ad veritatis tramitem, tunc iam non haberet plenam et supremam potestatem magisterii, vel in errorem induceret universam ecclesiam, et in utroque casu iam Romanus pontifex minime haberet supremam et plenam magisterii potestatem. Quomodo enim dicitur supremus magister ille, cuius decreta debent ab alio reformari? quomodo dicitur in ecclesia Dei columna ot fundamento roritatis habere supremum magisterium ille, qui errare aliquando potest, et in erroreni inducere universam ecclesiam?

Propterea cum ego studiis theologicis incumbebam, aliquis magister me persuadere volebat de fallibilitato pontificia; et in mea tenuitate eum interrogabam, et ponebat in manibus meis theologiam Lugdunensem et loannis Opetraet et illi dixi: lesua Christus constituit Romanum pontificem petram et magistrum ecclesiae: eet hoc de fide? Utique, respondebat mihi. Debent omnee fidelee obediro tam interiori quam exteriori obedientiae assensu fidei definitionibus dogmaticis Romani pontificis? Utique! Ergo absurdum eet subiecisse Christum universam ecclesiam magistro fallibili, qui eam in errorem inducere posset: et absurdum nec possum, nec debet dici nec supponi in Icsu Christo.

Post hoc primum radicale fundamentum alia testimonia offeruntur in prima paragrapho, testimonia conciliaria desumpta ex professionibus fidei trium conciliorum oecumenicorum, in quibus ecclesia orientalis cum Occidente in unitate charitatis conveniebat Et eminentissimus archiepiscopus Vindobonenris, et etiam aliqua de hac re dixit reverendissimus archiopiscopus Halifaxion»is, dubitavit si haec documenta, in schemate tam opportune apposita, casent necne conciliaria; et ei haec documenta essent conciliaria, protarent * noe no vel fundamentum praeberent definitioni pontificiae infallibilitatis: baeo dicta fuerunt ab eminentissimo.

Sed pace tantorum virorum dicam, documenta in schemate tam opportune apposita esse documenta vero

1 **Arguantes: .Arehlepttoopas Granatemi caput IV duo wxpletti. fondamenta doeUinaa et formulam definition'll. Iu ttroqoe autem schema defendit et refutaodum urunpsit card. Viniohoneziem. Attulit et evolvit argumenta sive teripturalta eira eeoalhris, et ta leitiracnio eeeleaiae Hiipaniaram taitatera M dixit, akut 1111 episcopi ia testimonio suarum eecleiiaram institerunt. Formulam definitionis approbare te declaravit, proponit niïilctttatu emendationes poeitaa sub numeris 31-57. Contra card. Bononiensem adnotavit Petram ligatum fuisse ▮ Mtailitibus Serali· el Herodis, non ligandum tamen ab episcopia Coududen» autem definitionem non effectarum ut bueretiri dut ini ko? haut doctrinam non tenuerunt, ut nonnulli moqnMÜ suit, «ed 1111 qal ta posteram contradicent Conducit rogando ut adderetur qaintum eaput de dominio temporali Bernini pontificie.·**

**» Io. XXI, 17; Lue. XXII. 82.**

*** wl sdd. ed. Val.**

conciliaria, et haec solidum et firmum fundamentum praebere definitioni infallibilitatis pontificiae. Prima verba desumpta sunt ex formula sancti Hormisdae papae, prout ab Hadriano II patribus concilii occumenici Vili Constantinopolitani IV anno 869 celebrati proposita sunt, et ab omnibus subscripta et approbato. In prima enim actione postquam lectus fuit libellus, in quo continebatur illa formula fidei, legati Romani pontificis concilii praesides dixerunt: „Plocet omnibus vobis libellus... a Romana ecclesia missus? ‡ Tum tota sancta synodus exclamavit una voce **1**: ‚Juste et convenienter lectus nobis libellus expositus est α sancta Romanorum ecclesia, et propterea omnibus placet... omnee cum ecclesia Romanorum concordamus.‡‡ Et non solum omnee conclamarunt, sed omnes propria manu subscripserunt: ideoque nullum dubium est, quod hoc documentum sit conciliare.

Alia verba desumpta sunt ex professione fidei oblata a legatis imperatoris Orientis non solum suo nomino, sed nomine antistitum Graecorum, et lecta fuit. ■at a Latinis nullo contradicente acceptata in concilio ©ecumenico Lugdunensi II, quae formula professionis fidei de fundamento deservivit ad unionem inter graecam et latinom ecclesiam constabiliendam. Si igitur unio inter ecclesiam orientalem et occidentalem conciliaris est, conciliaria sunt omnia documenta, in quibus ista unio stabilitur et firmatur. Igitur conciliare est hoc documentum desumptum ex concilio Lugdunensi II.

Demum ultimum testimonium, quod in dicta paragrapho prima affertur, desumptum est ex definitione fidei, quae nomine pontificis Eugenii IV publice lecta et promulgata fuit in concilio oecumenico Florentino: tam latini enim quam graeci patres omnes praesentes acceptarunt et subscripserunt. Hoc est celebro decretum unionis inter graecom et latinara ecclesiam. Igitur conciliaro est

Sed haec documenta conciliaria praebent definitionem vel non? Eminentissimus cardinalis Vindobonensis dixit, ca nihil probaro, tel non esse ad rem; idem repetiit iisdem verbis reverendissimus Holifaxiensis. Sed, reverendissimi patree et carissimi, tollito in manibus vestris schema nostrum, tollito ot legito schema nostrum, et in bona vostra fido et episcopali conscientia per voemetipsos videte et indicate, si in illis testimoniis oonciliaribus contineatur nec no infallibilitatis pontificiae definitio, non explicita sed implicita; quia si explicita, iam actum esset, et hac do re iam amplius non tractaremus in boo concilio. Videte igitur, reverendissimi patree, ai patree concilii occumenici Constantinopolitani IV, si patres concilii Lugdunensis **II**, ei patres concilii Florentini potuerunt asserere quod asseruerunt sine fido in infailibilitoto Romani pontificis.

Si Romanus pontifex non esset infallibilis, nemo potest asserere noe erodero potest, ut patres concilii Constantinopolitani IV asseruerunt et crediderunt, omnes christifideles teneri sequi in omnibus apostolicam sedem (notato bene: teneri sequi in omnibus), in qua est integra ct vera christionao religionis soliditas, et in qua immaculata est semper catholica reservata roligio ct sancta colebrala doctrina. Si Romanus pontifex non est infallibilis, nemo potest admittere et credere, ut admiserunt et crediderunt patere concilii Lugdunensis II, sanctam Romanam ecclesiam ot Romanum pontificem teneri prae caeleris omnee fidei veritates detendero, et ri quae do fide suberine fuerint quaestiones, suo debere iudicio definiri. Si Romanus pontitex non esset infallibilis, nomo erodere sed nec admittere et subscribere posset, quod Florentini patres crediderunt ct subseripeerunt, scilicet pontificem Romanum verum Christi vicariam totiusque ecclesiae caput et omnium Christianorum patrem ac doctorem existera, atque in beato Petro pascendi ac gubernandi universalem ecclesiam a Domino nostro lesu Christo plenam potestatem accepisse.

Quomodo enim, reverendissimi et carissimi fratres, quomodo christifideles tenentur sequi in omnibus apostolicam sedem, ei erraro aliquando posset qui sedet, vel qui iu ea sedere potest? Quomodo potest esse integra et vera religionis soliditas in ista apostolica sede, ai fallibile» sint et errare possent aliquando magistri sedentes et docentes in ea? Quomodo quaestiones de fide subortae in ecclesia Dei possunt aut debent definiri per Romanum pontificem fallibikm, qui per errorem iudicium pervertere et ventatem catholicam opprimere ac corrumpere posset? Quomodo Romanus pontifex omnium Christianorum pater et doctor creditur et conclamatur, ut fecerunt patres fiorentini, si is aliquando fallere et in errorem inducere posset? Ego ingenue loquar, si non crederem in infallibilitatem Romani pontificis, nec admitterem formulam concilii IV Constantinopolitani, nec admitterem formulam Lugdunensis Π, nec formulam etiam concilii Florentini.

Sed diligenter notate, reverendissimi patree, quod dicitur in nostro schemate: „Sequentes imprimis conciliorum generalium etc.‡* *imprimis,* quo verbo abs dubio nostra Deputati© de fide voluit indicaro, praeter allata conciliorum testimonia, esse plurima alia od eamdem veritatem constabiliendum. Et certe quidem ; ex hoc ambone iam audivimus omnee clarissima testimonia omnium saeculorum.

Multi enim patres de fide suarum ecclesiarum ot regionum inter nos testificantee, et annales eccleeiasticos tum generales tum nationales diligentissimo studio evolventes, splendidissima nobis edidere testimonia circa infallibilitatem Romani pontificis. Ego enim cum ingenti gaudio audivi omnes (xitroe, patree omnium nationum, testificantes de fide suarum codeeiurum circa infallibilitatem Romani pontificis; et de fide Hispaniae nostrae satis euperque testificati sunt imprimis eminentissimus cardinalis archiepiscopus Vallisoletanas, et etiam noster indefessus episcopus Urgellensis *(risus)* et alii : ac propterea miratus sura quam maxime, dum audivi eminentissimum archiepiscopum Vindobonensem in medium proferentem nomina sanctorum patrum Falgentii, Ixundri. Isidori, lldefonsi, luliani, nostrae Hispaniae decus, et etiam nescio cuius concilii Hispalensis quasi negantis, vel saltem dubitantis de fide eorum patrum circa infallibilitatem Romani pontificia Propter tenuitatem et obscuritatem oratoris vocis, non omnia bone audivi, sed confuse. Attamen ingenue loquar, reverendissimi patres, non extraneus sum dictorum sanctorum patrum scriptis. Ego numquam talia vidi vel audivi, et in hisco diebus evolvi cum magna diligentia duas synodos Hispalenses isto tempore celebratas, et nihil talis assertionis inveni.

E contra iam a raeculo V habemus spkodidiseiraum testimonium de fide Hispuniarum ecclesiae, dum patres Tarraconenses (non omne testimonium referam, quia iam allatum fuit) ad sedera apostolicam sedento in ea Hilaro ita dixerunt1: ‚.Confugimus ad sedem apostolicam, et lo et Deum in te, MBKtiMtma poter, veneramur, inde rospoma quaerentes unde nihil errore, nihil praesumptione, đ totum pontifirii deliberat ione praecipittir.‡‡ Ilare· fido· iwpWndet. ut

1 **Apud Labbe collect concilior, tom. X, col. 500, ed. reset Coleti; Manii, XVI, 30 c.**

* **Thiel, A/7**

**p**

indicavit opportunissime eminentissimus cardinalis Pitra, in nostra vetustissima et magnifica liturgia gotico-mozarahica. Ista liturgia introducta in Hispania a viris apœtolicis, valde reformata eet et aucta a sanctis patribus citatis ab eminentissimo archiepiscopo Vindobonensí: in iato liturgia splendet in multis locis, quae esset longum enumerare, splendet haec fides ecclesiarum Hispaniae de infallibilitate Romani pontificis: et haec liturgia, reverendissimi paties, non eet mortua, adhuc vivit, adhuc in exercitio est in sacello peculiari ecclesiae cathedralis Toletanae, fundato a celeberrimo viro, a cardinali sanctae Romanae ecclesiae Francisco Ximenes. Haec eet fides omnium ecclesiarum Hispaniae in omnibus saeculis, et hanc ipsam fidem invexerunt in nobilissimas ecclesias Americae, quas ecclesia Hispanica fundavit, et per multo saecula suorum filiorum sudoribus et sanguine irrigavit. Et videte inter alia concilium III Mexicanum; quid dicitur in concilioIII Mexicano? In prooemio dicitur1: Unidos, quam Christus docuit, apostoli praedicavere, et sancta Romana ecclesia tenet et profitetur, hoc est primum fundamentum totius aedificii ℭℍristiani fides quam tenet et profitetur sancta Romana ecclesia. Et m ultimis temporibus, omnes scitis, reverendissimi patres, theologos et doctores Hispaniae nostrae, ducibus sapientissimo Suaresio et Cano, erocta fronte et explicatis signis infallibilitatem pontificiam semper et ubique propugnasse.

Iam venio ad paragraphum secundam. Primum verbum, quod pedes aliquorum patrum offendit, fuit „Hinc‘‘: particula inoffensiva *hinc*. Eccur ℭminentiarimus orator citatus non porcebat particulae *hinc?* Quia, dicebat, particula *hinc* est illativa, et quondam illationem dicit inter paragraphum primam et paragraphum secundam: ad hoc igitur apposita est. ut illationem referat. Sed quia nullimode fundamentum habet in antiquitate definitio dogmatica infallibilitatis pontificiae, hac de re respuunt particulam illativam „hinc“. Sed debemus eam conservare, ut illatio logica sit inter duas paragraphe, et etiam quia haec particula „hinc“ est voluti ooniunctio nostrae definitionis cum tota antiquitate.

Quaro respuunt particulam „hinc‘‘? Videte quale mysterium liabet particula *hinc*. Illam ideo respuunt, quia iuxta eos infallibilitas pontificis eet novitas m ecclesia Dei, non habet illationem cum saeculis praeteritis, cum traditione ecclesiae ; est introducere quondam novitatem in ecclesia. Haec ex hoc ambone audivimus. Sed, reverendissimi potree, non potest dici novum in ccclceio, theologice loquendo, nisi tantummodo id, quod nec in Scriptura sacra nec in traditione ullum fundamentum habet; sed quod habet aliquod fundamentum tam in verbo scripto quam in verbo Dei tradito, hoo non potest dici logico et theologice novum nec novitas. Alioquin novitates etiam appellare cogeremur omnes definitiones dogmaticas sive a Romanis pontificibus, sive a conciliis factas, in quibus ecclwia, cui concredita sunt eloquia Dei non solum ad custodiam, eed id explicationem et interpretationem, nihil aliud facit nisi solemniter declarare has volillas veritei» in suo sacro deposito .contineri, et eas infallibili definitione explicare. Et hoc non est novum dogma conficere et quasi de nihilo creare, nec uova in ecclesia introducere, red antiqua et vetustissima nova formula proponere et aptiori modo explicare. In quo quidem rennu datur etiam ab omnibus theologis (notale bene), admittitur ab omnibus tipologia genuinus profectus seu progressus et vera euginentatio K perpolitio in doctnna catholica, non quidem in re A et in substantia fidei, sed in tempero, modo et forma, de thesauro nostro educendo et fidelibus populis proponendo, mediante divina assistentia *oc* infallibili ecclesiae magisterio ac sub immediata Spiritus sancti assistentia.

Sed dicunt et repetunt semper, ct repetitum fuit etiam a reverendissimo archiepiscopo Halifaxiensi: Sed hoo est contra illud axioma „quod ubique, quod semperj quod ab omnibus etc.” in sensu Vinoentii Lirinensis.

Sed isti cultores Vinoentii Lirinensis audiant etiam eumdem Vincentium Lirinensem. Vinccntius Lirinensis in suo celebri *Commonitorio fidei,* undo regula *quod ubique, quod temper* etc. decurapta est, haec alia scribit capite XXXII: ..Ecclesia redula et cauta depositorum apud se dogmatum custos, nihil in his umquam permutat, nihil minuit, nihil addit... sed omni industria hoc unum studet, ut vetera fideliter sepienterque tractando, ai quaerant illa antiquitus informata et inchoata, accuret et poliat; si qua iam confirmata et definita, custodiat. Denique quid umquam (dicit Vinccntius Lirinensis) aliud conciliorum decretis enisa est, nisi ut quod antea simpliciter credebatur, hoc idem postea diligentius eroderetur? quod antea lentius praedicabatur, hoc idem postea instantius praedicaretur; quod antea securius colebatur, hoc idem postea sollicitius excoleretur.” Hic etiam est Vinccntius Lirinensis.

Itaque, reverendissimi patres, in proposita nostra infollibilitatis pontificiae definitione nihil aliud faciemus, Deo opitulante et afflante Spiritu sancto, quam quod semper, quod ubique ab ecclesia factum eet, quod ubique fecerunt antiquorum conciliorum patres, et quod in praesentibus Lirinensis verbis tam sapienter exprimitur. Noe patres Vaticani, qui in Spiritu sancto congregati et nostro summo capiti ooniuncti, sumus vera et unica ecclesia Christi, cui concredite sunt eloquia Dei, nihil in eis permutabimus, nihil addemus, sed nihil minui sinemus; n« patres Vaticani, qui legitime congregati et Chnsti vicario coniuncti, sumus vero coniudicce et magistri infallibiles, nova et vetera e divino revelationis deposito nobis concredito proferendo et feliciter sapienterque tractando, in hoc sacro deposito contineri infallibilitatis pontificiae veritatem ante faciem omnium populorum solemniter declarabimus; et hanc ipsam veritatem, quae in re et in substantia toni in Scripturis sanctis, quam in definitionibus conciliatibus et in aliis antiquioribus monumentis continetur, sed implicite, sed informis, sed inchoato, accuratius explicabimus et adaequato et perpolite forma dogmatico definiemus; et hac definitione conciliari mediante procul dubio assequemur, ut infallibilitas pontificia, quae antea simpliciter credebatur, in poeterum diligenter et explicite credatur; ut infollibilitos, quae antea lentius praedicabatur et colebatur, in poeterum instantius praedicetur et sollicitius excolatur. Hoc et non aliud intendimus, et consequi enitimur per formulam definitionis infollibilitatis pontificiae in paragrapho secunda nostri capitis expressam.

Multa adhuc dicenda habeo do formula infallibiiitatis pontificiae, sed video vos iam defatigatos esse, et venter vester clamitet pro prandio et non pro verbis. Mihi igitur, reverendissimi patres, videtur non multum immorandum in nova formula proponenda, ut in votis est, quia sapientiaeimus relator Deputationis fidei promisit ex hoc ambone, aliquod esse addendum vel immutandum in formula expresa definitionis·, igitur expectemus cum. Interea mihi placet in genere et in substantia formula proposite a nostra Deputatione fidei, quia in hac for-

» Hiari. XXXIV. 101B.

mula apponitur fundamentum Scripturarum, fundamentum directum : *Ego rogavi pro te, ut -non deficiat fides tua,* pro te solo Petro, pro te, ut non deficiat fidos tua, tua. *Et tu aliquando conversus, confirma fratres tuos.* Hoo testimonium manifeste pertinet ad nostram rem, ad nostram definitionem, quamvis opportune dicatur a nostra Deputatone fidei „cui in persona beati Potri ab eodem Domino nostro lœu Christo praeter olia dictum est (quia etiam alia testimonia probant infallibilitatem Romani pontificis seu Petri): *Ego rogavi pro te.,, et tu aliquando conversus confirma fratres tuos.* Haec verba intellecta ot explicata sunt in conciliis oecumenicis et in definitionibus pontificiis do hac re et non de alia re; ac propterea bene citantur in nostro schemate. Et etiam bocroo Scripturae interpretes maiori ex parte etiam in hoc sensu interpretantur; inter alios sapientissimus ct Angelicus doctor et omnium scholarum sol, sanctus Thomas Aquinas in summa theologica, et etiam in opusculo VI et in aliis expresse explicat haeo verba sancti ovongelii: *Ego rogavi pro te ... confirma fratres tuos,* do Petro et de Romanis pontificibus eius successoribus.

In hae definitione: „vi assistentiae divinae ipsi promissae errare non posse, cum supremi omnium christionorum doctoris manere fungens pro apostolica sua auctoritate definit, quid in rebus fidei ct morum ab universa ecclesia tamquam de fide tenendum vel tamquam fidei contrarium reiiciendum sit ɛtc. continetur *causa efficiens,* ut dictum est a relatore Deputationis nostrae, causa efficiens infallibilitatis, assistentia Spiritus sancti; continetur *subiectum* huius infollibilitatis, Romanus pontifex, non ut privatus doctor, non ut persona privata, sed ut publicus doctor, sive ut publicus omnium Christianorum magister; in hac etiam definitione continetur *obiectum* infallibilitatis, hoc est, res fidei et morum, et nihil amplius; igitur excluditur infallibilitas absoluta. In huc definitione etiam includitur extensio infallibilitatis pontificiae, quia dicitur extendere se infallibilitas pontificia ad ea omnia, ad quao seso extendit infallibilitas occlcaioe universalis, quia non sunt duae infallibilitates, sed rotuna cademque infallibilitas: ac propterea sicut in nostro corporo omnia, quao sunt in membris, eminentiori modo sunt in capite, etiam in corpore Christi omnia, quae sunt in membris, inveniuntur et inveniri debent in papa. Et iam damnatae sunt per hanc definitionem, damnatae fuerunt illae assertiones omnibus diebus repetitae do infallibilitate absoluta, do infallibilitate personali et indépendante etc. Non est ulla separatio, non est ulla indcj»t-ndentia in tota antiquitate; et dum audivi archiepisoopum Halifaxiensem dicentem non invenire in tota antiquitate neo ullum testimonium, quod loquatur do infallibilitate Romani pontificis per so solum, separati ab corpore, quomodo inveniemus testimonium si numquam fuit, ista separatio? Quomodo inveniemus testimonium? Est absurdum.

Attamen in hac formula a Deputatione de fide proposita ego adderem unum verbum, ot supprimerem aliud verbum additum. Ego adderem Romanum pontificem *loquentem ex cathedra,* quia hoc verbum sacramentale est in omnibus scholis, et in ecclesia mos est adoptandi verba technica dum recte exprimunt fidem ecclesiae. Et ita adoptatum fuit verbum ct in concilio Tridentino verbum *transsubstantiations,* ct aliud in concilio Tridentino pure scholasticum verbum. nempe sacramenta novae legis dant gratiam *ex opere operato:* verbum pure scholasticum, quia apprime exprimebat idenm eoclesioe. Et propterea ego desiderarem, ut liaec verta *cx cathedra loqurns* etiam in schemate ponantur, quia omnes loquentes ex hoc ambone hoc verbo usi sunt et in omnibus orationibus semper repetuntur haec verba *ex cathedra.* Ergo vellem, ut verbum *ex cathedra* apponeretur in schemate nostro ot in definitione.

Sed ad omnes tricas removendas quae solent afferri ab aliquibus, quando loquetur pontifex ex cathedra, quando cognoscemus Romanum pontificem loquutum fuisse cx cathedra, potuisset hoc modo proponi: *Romanum pontificem cui* in *persona Petri. vi divinae assisteniiae ipsi promissae errare non posse ex cathedra toquentem, seu cum supremi omnium Christianorum doctoris munere fungens, pro apostolica sua auctoritate definit* etc.; quia verba *ex cathedra* exponuntur, seu tum loquitur Romanus pontifex ex cathedra, dum loquitur de rebus fidei et morum, dum loquitur non ut doctor particularis, non ut persona privata, sed ut magister omnium ecclesiarum ; et tum loquitur ex cathedra, dum loquitur non ad episcopum particularem, ad ecclesiam particularem, sed ad universam ecclesiam. Et si Romanus pontifex velit etiam in posterum adderò in suis decretis dogmaticis: *Nos ex nostra apostolica cathedra loquentes,* quid implicat, Romanum pontificem uti hac formula od sua decreta edisserenda? Quid igitur implicaret vel officeret ut in posterum diceret: *Auctoritate apostolorum Petri et Pauli... et cx suprema nostra cathedra apostolica loquentes* etc.?

Vellem, reverendissimi patr», ut supprimerentur verba „tamquam de fide tenendum vel tamquam fidei contrarium ɾeiiciendum sed ut solummodo diceretur: *quid in rebus fidei et morum ab universa ecclesia tenendum vel reiiciendum sit,* et nihil amplius.

Nolo ut apponantur conditiones, quia privilegium infallibilitatis donatum fuit α Christo Domino Pelro et in Petro omnibus successoribus cum plena libertate. Igitur dum audivi eminentissimum cardinalem archiepiscopum Bononiensem conditiones apponentem Romano pontifici pro exercitio infallibilitatis, nullo modo possum acquiescere suo desiderio, quia conditiones luis Christus nou apposuit; et si Christus non apposuit, nec nos apponere debemus. Videbatur mihi exprimere eminentissimus orator verum Petrum, sed Petrum ligatum, Petrum duabus catenis vinctum. Romanus pontifex utique uumquam definiet ex temeritate, consultabit vel ĕminentissimo cardinales, vol synodum Romanam, vel aliquos episcopos, vel omnes, si vult, in concilio congregatos consultabit; «d infallibilitas non pendet ex hac consultatione, quia non promissa fuit consultoribus, sed ipsi Romano pontifici. Divina proviJ< ntia numquam sinet, ut Romanus pontifex temere definiat; definiet semper praevio consilio, consilium quod sumere vult: sed apponere nos conditiones l nullo modo. Relinquamus Petrum liberum in suis successoribua. Liget Herod» in carcere Hierosolymitano, ligent satellites Neronis in carcere Mamertino, nos liberum *(hüarilas et approbatio)* relinquamus.

Mihi occurrit in isto instanti, ut videamus quomodo Romanus pontifex semper definivit. Habemus in Hispania Siricii papae epistolam inter primas genuinas computatam, acceptam a quibusdam episcopia hispanis; ct dum hanc epistolam dirigit ad episcopos hispanos, dicit Siricius1: ..Accepimus. carissime fralor, tuam epistolam, quam cum in conventu fratrum sollicitius legeremus etc." Vide, *nem in* maren/u *fratrum sollicitius tegesntnu,* non temere Romanus pontifex et inconsulte et quoquo modo respondebat episcopis Hispaniae, sed legit epistolam accurate

« **CcuUal** ***Fpf,*** **pcWiAnm, 6M.**

non âolum per sripsum, ««ed in conventu .fratrum: „Quara cum in conventu fratrum sollicitius legeremus 4: hoc fecit gemper Romanus pontifex. Si Christus dedit Petro et eius successoπbus dotem et charisma infallibilitatis. utiquo exercet semper Spiritu sancto afflante; et Romani pontifices numquam erravere, et concilia multa errarunt. Habemus multa concilio, maxima, numerosissima, et in magnos errores inciderunt, et de Romanis pontificibus hoo non presumili probare.

Concludit hoc caput IV: „Si quis autem huic nostrae definitioni contradicere (quod Deus avertat) praesumpserit, eriat se a veritate fidei catholicae ot ab unitate eccleeiae defecisse[4]." Utique, et haec eet responsio adaequata illis patribus, qui conqueruntur, quod nota hoereeeos inurerentur reverendissimi et sapientissimi patres in praeteritis saeculis: nullo modo. Usque dum definitio non exaretur a concilio, nullus erit haereticus; qui post definitionem conciliarem sustineat doctrinam contrariam, utique haeretici» erit Sed patres et episcopi et illi clarissimi viri, qui hanc opinionem sustentaverunt praeteritis diebus, non sunt haeretici.

Denique assentio plenissime iis patribus, qui volunt canonem specialem pro IV capite, et habeo iam in promptu rationem. In nostra Hispania inter duas ephemerides catholicas iam mota et agitata quaestio fuit, si eodem modo credi debeant ea quae habent canones», vel ca quae non habent canones: et voe scitis plures theologos disputasse, ai accipi vel retici deberent, ut decreta conciliaria, capitula in quibus doctrina exprimitur, vel solum canones Ideo, ut occurratur difficultatibus, apponamus canonem, quia materia infallibilitatis hoc exigit, apponamus canonem specialem '.

Concludo. Rogare vellem imprimis eminentísimos praesides, et omnes eminentissimos et revecendiæimoe patres rogo, ut apponatur caput V in hoc schemate nostro, quod caput V esset caput XII schematis ecclesiae: *Dc temporali dominio Romani pontificis,* quao est pars integrans huius schematis. Et, hoc caput per acclamationem debemus probare, quia omnia quae contenta sunt in capite XII, iam dicta sunt ab omnibus episcopis in suis litteris pastoralibus et in suis litteris directis ad sanctam sedem; et est complementum, quia, ut aiebat episcopus relator fidei, ni fallor Casseliensis, est intimus nexus in pontificatu inter duos principatus, spiritualem et temporalem; ac propterea impii volunt convellero sanctam sedem incipiendo α principatu temporali. Igitur adnectatur caput XII schematis ecclesiae de temporali dominio sanctae sedis *(plurcs paires:* non! nonî).

Gratias ago, reverendissimi patres, vobis, qui audistis me, Deputation! fidei, quae tam magnifico et strenue laboravit in hoc schemate conficiendo, omnibus patribus, qui pro illo locuti sunt, et etiam gratias speciales ago illis patribus, qui contra hoc schema locuti sunt, quia magnum levamen et magnum beneficium mihi fecerunt, quia plenissime me confirmaverunt in fide infallibilitatis Romani pontificis *{multa approbationis signa).* Et vobis dicam aperte: ego nunquam crederem quod archiepiscopus Vindobonensis dicebat, quod fideles dubitarent de infallibilitate ecclesiae, si proponeretur eie infallibilitas Romani pontificis: ego e contra dubitarem de infallibilitate erelwiae, iri non «ttn convictus de infallibilitate Koπι-úii pontificis. Qua do causa? Quia omnia quae sunt in corporo, eminentiori modo «sse debent in capite. Et etiam de facto, quia semper quod Romani pontifices decreverunt, hoc ab omnibus ecclesiis admissum «t: ac propterea mo confirmaverunt in fide infallibilitatis Romani pontificia. Ao propterea utinara, reverendissimi patras, uno ore concitunomus et dicamus: Virum *est Spiritui sancto et nobisl,* Romanum pontificem loquentem ex cathedra in rebus fidei et morum, dum omnibus fidelibus loquitur ut doctor universalis, esse infallibilem. Fiat, fiat; amen, omen.

Hic autem interrupta disceptatio eet, et eminentissimus primus praeses indixit proximam congregationem sequenti die habendam, his verbis:

.^Reverendissimi patres, proxima congregatio generalis habebitur eequenti feria quinta, in qua continuabitur discussio propositi ^schematis.

## 40.
## Congregatio generalis aoptnageslma sexta
## 1870 iunii 23.

Feria quinta die 23 iunii 1870 hora octava cum dimidio ante meridiem, in conciliari aula Vaticanae patriarehalis basilicae, generalis reverendissimorum patrum congregatio habita eet ; cui interfuerunt quingenti viginti quatuor patres, nempe 35 cardinales, 7 patriarchae, 8 primate», 74 archiepiscopi, 365 episcopi, 4 abbates nullius dioecesis, 10 abbates generales sive praesides congregationum ordinum monasticorum, usum mitrae habentes, 21 generalas et vicarii generales ; quorum omnium nomina, quae per assignatores locorum accurate descripta fuerunt, exhibet indiculus patrum septuagesimae sextae congregationis generalis, qui inter acta concilii asservatur.

Reverendus pater dominus Ioannes Lynch archiepiscopus Torontinus missam lectam celebravit. Qua absoluta, et recitata oratione *Adsumus Domine* etc., eminentissimi» primus praeses dixit:

..Reverendissimi patres, prosequemur hodie specialem discussionem quarti capitis schematis primae constitutionis de ecclesia Christi, de quo adhuc veniam loquendi petiit reverendus dominas episcopus Montis Falisci[4]

Dein ad ambonem successive vocati sunt reverendissimi patree Petrus Domnius Maupas oreliiepisoopus ladreusis, Joannes Franciscos Landriot archiepiscopus Remensis, Anastasias Rodrigo Yusto archiepiscopus Burgensís, Ioannes Lynch arclnepiscopua Torontinus, loannes Petrus Losanna episcopus Bugellensis.

### ORATIO
### *reverendi patris domini Petri Domnii Maupas archiepiscopi ladrcnsisl.*

Eminentissimi praesides, eminentissimi an reverendissimi patres.

Cum in disquisitione capitis IV plurimi momenti, ut arbitror, appareant singularium ecclesiarum traditiones, atque suasiones quae generatim inter fidclce inveniuntur, idcirco opportunum <s»e arbitror in medium afferre etiam provinciae ecclesiasticae Dalmatiae ad longam oram Adriatici maris sitae et ad

' Cura, qurm addendam proposuit et tradidit eminentisrimls praesViibu. refertur sub nnmero 8Λ.

t Act. XV, 28.

5 Argumentum: .Archiépiscopal iadrensis Dalmaticae ecclesiae fiden\ evolvit circa pontificiam infallibilitatem, et a particularis illini ecclesiae fide ad fidem omnium ecclesiarum transitum faciens, haec statuit, 1· omnes et singulas ecdeeias per orbem dispertas ab ipaia christianismi exordiis pro dirimendis fidei el morum quaestionibus ad Romanum pontificem Petri successorem recurvum habuisse; 2° ab omnibus et singulis ecclesiis retentam faine semper Romanum pontificem In definiendis quaestionibus fidei et morum nunquam errasse ; 3° infallibilitatem in rebus fidei et morum competere Promano pontifici in quantum eat supremus in ecclesia magister, et tí kq»

ianuom Orientis, traditionem circa hanc praerogati- a vani Romanorum pontificum primatus, nimirum circa corumdem incrrnntiam in docendo fideles totius orbis christioni, quae praerogativa primatui iure divino compotit; ita tamen ut etiam si verbum inerrantia vel infalbbilitAA desit, nihilo «ocius ratione substantiae oxistit. Huiusoomodi traditiones valido conferunt ad interpretandos aliquos textus, qui ad praesentem quaestionem referuntur, lis insuper addam observationem, quae ex dicendis sponte fluet.

Dalmatia, quae maxime primo aevi christioni saeculo per Titum divi Pauli discipulum, Dornuium Antiochenum discipulum principis apostolorum, atque Ameliuuru unum ex discipulis Domini fidem Christianam suscepit, semper ac in omnibus fidei et morum quaestionibus ad Romanam ecclesiam, per successores Petri vivam ct eloquentem, recuraum fecit, nec non per continuum pastorum successionem Petri cathedrae fide ct obedientia firmiter adhaesit.

Proinde inter tot haereeea, quibus Oriens primis octo aevi christiani saeculis exagitatus fuit, et quibus pluries videbatur in transversum agi, cathedrae Petri, veluti lapidi angulari post Christum, firma fide adhaerere Dalmatia gloriata est; et propterea haereres quaquaversus grassantes illamque toties circumdantes expedito et securo pede contrivit. Et propterea Gelasius papa anno 494 in epistola ad episcopos Dardaniae et Illyrici, quae, ipso testante, ad Dalmatiarum fuerat directa pontifices, laudat adhaesionem episcoporum quoquo Dalmatiarum apostolico principatui sanctae sedis, dicens inter alia: „Charitatem vestram missis litteris alloqui per religiosos viros filios nostros Cyprianum atque Macarium diaconos tota cordis aviditate curavimus, quoniam pro sedis apostolica© principatu, cuius sollicitudo delegata divinitus cunctis debetur ecclesiis, nos vivimus» si vos statis in Domino." Et loqueos de doctrina sedis apostolicae ait1: C „Quatenus in veritate catholica secundum formam traditionis antiquae, tenere nos consonam noveritis ubique ſententiam.'

Huic in docendo principatui apostolicae sedis adhaeserunt episcopi Dalmatiarum in synodo Illyrica seu Dalmatica anno 549, coacta a Frontiniano Salonitono antistite pro defensione trium capitulorum, Vigilii papao in hac quaestione partes sustinendo. Et quamvis aegro tulissent Frontinianum a lustiniono imperatore missum fuisse in exilium, quia damnationi trium capitulorum acquiescere nullatenus voluerat, nihilosccius paulo post, anno nimirum 559, recepta synodo quinta et reicctis tribus capitulis, ut Romano pontifici obedientes seso exhiberent, in gratiam eiusdem redierunt: qua omnimoda animorum submissione satis suporque ostenderunt, se tum persecutione», quas Vigilius passus fuerat, tum eiusdem prudentiae oeconomiam agendique rationem reveritos fuisse, sequo D firmiter tenuisse, pontificem in toto huiusmodi. negotio ab omni errore immunem fuisse.

Item anno 654 loannes archiepiscopus Spalatensis olim Salonitanus epistolam encyclicam Martini papae ad singulos Dalmatiarum episcojx» miserat, in qua pontifex damnans errorem Monothelitarum, ecthceim Herodii et typum Constantii, dicebat1: ‡Iuree diversas provincias habitantes reverendissimi episcopi, et maius est dicere, generalitatee synodorum per sua scripta non solum invitantes emendare propriam hoereeim, sed et nos ipsos, id est, apostolicam nostram sedem conjurantes, et protestantes erigere se secundum regularem auctoritatem, et non usque ad finem por tot tempora permittere contrariorum novitatem sanctas Dei catholicas doposcì ecclesias'*. Ex quibus verbis satis superque patet, quemadmodum episcopi ct ipeao synodi, inter quoe episcopi quoquo Dalmatiae, od apostolicam sedem recurrebant ad extirpandaa haereres, quae passim diffundebantur per contrariam novitatem: quod nullatenus fecissent, si certi haud fuissent sedem apostolicam veram fidem constanter servasse, ncque errorem penes illam umquam penetrasae.

B In hoc iugi fidelitate atque fiducia erga beati . Petri successores, pro quibus Christus Dominus indesinenter rogat Patrem, ne eorum fides deficiat, Dalmatiarum ecclesia perseverando, per Dalmatum doctorem maximum, nimirum per divum Hieronymum, maiorem acceperat soliditatem; atque cum ipso incessanter repetebat praeclara testimonio, quae in omnibus suis operibus do Petri cathedra, de Petro fundamento et de Petri fide cunctis christifidelibus exhibet. Quemadmodum vero Dalmatica ecclesia iugiter gloriata est profiteri supremum atque omni exceptione maius, infallibile nempe magisterium apostolica© sedis, seu Romanorum pontificum in apostolica sede sedentium; ita pariter gloriae sibi tribuit quod unus ex honorabilioribus filiis suis, et deinceps eius in Christo pater, nimirum loannes IV' pontifex maximus ferme immediatus successor Honorii papae primi, hunc qui praetenditur circa fidem errasse in causa Monothelitaruin, strenue tuitus est, atque quolibet errore immunem acriter defendit in sua apologia pro intemerato pontifice od Constantium imperatorem Hcraclii filium. Haec apologia Ioannis IV pontificis, qui bene noverat occasionem, in qua ab Honorio litterae datae fuerunt Sergio, in Dalmatia eius patria veluti explicatio genuina atque omni exceptione maior doctrinae ab Honorio traditae iugiter habita fuit.

Praeterea in concilio nationali loderensi habito anno 1579 regnante Gregorio XIII pontifice, cui omnee utriusque provinciae ecclesiasticae, laderensis nempe et Spalatensis, nccnon reliqui Dalmatiae venetae episcopi interfuerunt, omnee concilii patree declaraverunt, sanctam Romanam ecclesiam tamquam omnium ecclesiarum magistram in iis etiam, quae od externum Dei cultum pertinent, omnee alios ecclesias sequi et imitari debere.

Etiam anno 1717 idibus augusti Parisiis loannee Caesar episcopus Nemausensis epistolam misit archiepiscopo Spalotensi Stephano, ut ad ee rescriberet, quid ipse ct quid episcopi suae provinciae sentirent do bulla *IhiigenilM;* quoniam novatores, ut ipse aiebat, asserebant, excepto clero Gallianim, aliarum ecclesiarum episcopos praedictam constitutionem fortasse non vidisse quidem, et proinde eam nequaquam acceptare voluisse. Idcirco rogabat archiepwcopum Spaiatensem, ut sibi responderet, inter alia dicens: „Suppeditate nobis unde magistrorum erroris contumaciam frangamus4*. Archiepiscopus Spalatene!» inter reliqua hace respondit: „.Cornelii lansenii Iprensis episcopi et petris Paschalis Qucsnelli nomina Dalmatiae et Croatian praesules, quorum ego

**primatus; 4· tnfallibiliUtan Rumini pontificis unam eaademque esse cum infallibilitate ecclesiae; 6° infallibilitatem ecclesia^ fidei dogma ww, pontificiam aotem infallibilitatem ntpole quae in fide divina suum habet fundamentom, posse ad definitionem et fonnam dogmatis evehi; 6° hanc definitionem non solum utilem sed et necessariam ease.**

**.Notum praeterea omnibus ease existera criterium ħistorico theologicum quo facta quae huic definitioni videntur repugnare diluddari et explicari possint. Proposuit demum emendationes quae referuntur sub num. 6, 7% 84.·**

1 **Thiel, *Epp. Romanarum poniificum* pnwtae, pag. 888, 385.**

« **tem. VI, pag. 37% ed renet Cristi; Itaui, X 11K2.**

humillimus prima, ignorare non potuerunt, cum ex catholicorum antistitum ululatibus super Gallino afflictionem, tum ex hebdomadariis publicae curiositati venditis nunciis, maxime vero ex constitutione Innocenti! X, qua anno 1653 quinqué lonsemi propositiones ex libro cui titulas *Augustinus* tamquam haereticae temerariae impiae et blaspbemoe damnatae fuerunt, nec non ex constitutione *Unigenitus,* qua sanctissimus in Christo pater et dominus Clemens XI pontifex maximas centum et unam Quesnelli propositiones anathemate profligavit. Hic siquidem fidee orthodoxa (sequitur antistes Stepbanus Spalatensis) ab apoetolorum discipulis plantata aliorumque martyrum irrigata cruore adeo altas defixit radices, ut omnium haeresum ventos eluserit". Et paulo infra: „Noβ autem episcopi, quidquid Deus per sanctam ecclesiam Romanam omnium ecclesiarum matrem et magistram credendum proponit, firmiter tenemus, et non inani épigraphe, sed constantia sano apostolica usque ad sanguinis effusionem profitemur, sanctaeque Romanae sedis et summorum pontificum 'constitutiones, declarationes et decreta, ut obsequentissime» decet filios, humiUter recipimus et execution! mandare ĕŏntendimus.

Equidem, reverendissimi patns. cuncti in Dalmatia pastores et fideles summorum pontificum docreta, constitutiones et declarationes in rebus fidei veluti oracula infallibilia semper professi sunt; et proinde oraculum Vaticanum idem sonat ac infallibile Romanorum pontificum magisterium. Omni igitur reverentia appellationem infallibilis pontificii magisterii exceperunt fideles meae dioecesis, cum paulo antequam Romam mihi proficiscendum caset, in litteris ad ineam dioecesim datis magisterium pontificis infallibile asseruiseem, atque haec mea sensa per libellum milii α pluribus parochis exhibitum pandiderunt. et nuperrime item litteris suis meum capitulum metropolitanum nec non integer clerus saecularis et regularis laderensis hanc meatis suae tententixm aperuerunt, et veritatem inerrautiae summorum pontificum expressis verbis profiteri gloriati sunt

Haec demum sententia in nostris scholis theologicis semper et acriter retenta ct defensa fuit. Ea de causa quadraginta abhinc annis turbae ingentes exortae fuerunt, cum extraneus quidam magister novitatum amator impugnare ausus fuerit inerrantium in fide Romanorum pontificum, quousque elatis simul ĕquereli omnium Dalmatarum antistitum, sacerdotum et fidelium, silentium neoterico magistro impositum fuit, caeteris omnibus magistris continuo docentibus infallibilitalem successorum beati Petri in cathedra Romana.

Hanc venialem scholae theologicae Dalmatiae praeter auctoritatem sacrarum Scripturarum, sanctorum patrum et catholicorum doctorum, sequenti modo defendere arbitratae eunt. Dicunt nempe: ecclesiae docentis infallibility est dogma fidei; iarn vero ecclesia docens sicut prius constitit ex apoMoln et Potro, qui fuit visibile ecclesiae caput, unitatis centrum, supremus pastor et apostolorum princeps, fundamentalis petra proximius adhaerens lapidi angulari Christo lesu, super quam qui ceciderit confringetur, et qua reliqui lapidea consolidari debuerunt, ct pro quo Christus Dominus rogavit na umquam fido» eius deficeret; ita poet mortem Petn Coastal ex episcopis et Petri successore, qui est caput universae rcvlreioi», centrum unitatis, in fundamento petra collocatus. Cum autem eeclreia doens fungatur triplici munere, quia nimirum ĸt testi» traditionis, iudex txwitroveraiarum et tragittai veritatis; ideo epitropi sunt taetre tradilioni», «riiienU· divo Paulo tui Tiitio-A theum1: *O Timothee, depositum custodi;* euut primi iudicee controversiarum in suis dioecesibus, dicente Paulo ad eumdem Timotheum5: *Corripiens eos, qui resistunt veritati,* et ad Titum3: *ideo reliqui te Cretae, ut ea quae desunt corrigas;* item eum magistri veritatis iure ordinario in suis ecclesiis, iuta verba sancti Petri4: *Pascite qui in vobis est gregem Domimi.* Insuper proficiscentibus apostolis ot docentibus cum Petro, dicit Christus5: *Ecce ego vobisrum rum usque ad consummattonem saeculi,* ot: *Ubi duo vel tres congregati fueritis in nomine meo,* nimirum legitime seu annuente Petro, *ego sum in medio* rr-*strum* ·.

Ast Romanus pontifex qua Petri successor in primatu et Christi Domini vicarius, cui, testante sancto Leone Magno, commissa fuit sollicitudo omnium ecclesiarum, ut sicut ipso ait⊺: „In persona humilitatis meae illo intelligntur, illo honoretur, iu quo *et* omnium pastorum sollicitudo cum commendatorum sibi ovium custodia persévérât"; pontifex Romanus, inquam, prae primis et per excellentiam est testis et depositarius apoatolicarum traditionum, iuxta sanctum Ireoaeum dicentem ·, quod „propter potiorem principalitatem neces» est omnem convenire ecclesiam", eo magis quod sola Romana ecclesia est apeetolicarum ecclesiarum superati» per non interruptam pontificum seriem; ipee etiam, testante concilio ©ecumenico Lugdunensi Π, eet iudex controversiarum in tota ecclesia; ipso pariter est magister et doctor omnium fidelium iuxta oecumenicum concilium Florentinum. Summus insuper pontifex Romanus, qua caput totius ecclesiae episcoporum, sivo totius ecclesiae docentis, quoties Petrus ore cius loquitur, numquam separari neque ub episcopis separatus cogitari potest; et proinde, qua testis traditionis, iudex controversiarum et doctor in tota ecclesia, mgiter caru enoteris pastoribus seu episcopis ita manet coniunctus, ut etiamsi hi haud sint ab eo siugulis vicibus congregati od exquirendas traditiones et controversia» fidei dirimendas, ct prn? primis ad exercendum munus docendi, nihilosecius illi eidem pontifici moraliter necesse eat oasentiantur, quemadmodum singulae corporis partes sponte ac naturali nexu cum capite necessario cohaerent; nequo insujær inviti eere possunt quin ab eo haec omnia munera exerceantur, quae intime divino cius primatui inhaerent. et quae eodem tempore ab omnibus semjier et ubique, qua iura et officia simul primatus in ecclesia existentis. agnita fuerunt.

Exinde «equitur idem esse infailibilitatis subiccttum, sive ecclesiae docentia caput per re cunctos fideles doceat, ĸivo idem munus exerceat cum reliquis pastoribus ab ©o in concilium coadunatis vel in propriis sedibus residentibus, atque insuper idem rese mfollibilitalis obiectum; ac proinde infallibili-Lateni pontificis eodem modo oc ecclesiae infallibilitatem esse veritatem fidei, quae ad formam dogmatis evehi posit, d⁂ non infallibilitatem hanc esso unum.

Ad hanc conclusionem scholae nostrae in Dalmatia venerunt, memores duodecim fuisac episcopos a Christo Domino infallibilitate extraordinaria donatoe, quin propterea a»rri possit duodecim infallibilitato» tunc extitiwe in ecclesia, red unam tantum, eam niini-

• I Tiraotli. rap. VI, 20.
» Π TilMtÀ. !I. 25.
• Tit. I, δ.
4 I Petr. V, 9.
› Maith. XXVDT, 20.
• Maith. XVIII. 20
V Sera HI in die annirere. fUtWr t.I, pac.lt.
• Adv. Ηλτγτ·. Rb. III, cap. III.

rum quam occlcsiao suae docenti Redemptor noster J tradiderat. Atque hoc ita verum esso, ut ai quis auderet asserere duodecim infallibilitales extitisse, putarent, ecclesiam eum voluti haereticum esae damnaturam ; nequo umquam consciscerent in symbolo fidei loco „Credo in ecclesiam" substitui debere: *Credo in papam,* quod proh dolor! in hac aula audivi ; quia nequo apostoli, qui symbolum fidei dicuntur condidisse, otri infallibiles essent, loco „Credo in ecclesiam" ponere existimarunt : *Credo m apostolos.*

Neque scholae noetrao theologicae in Dalmatia officere existimarunt iudicium aliquorum historicorum Oí«erontium, huno vel illum ex pontificibus Romanis errasse in fide, aut aliquid contra bonos mores constituisse, eo quod ad offormandum sibi dictamen certum pro contraria sententia ita sunt ratiocinati. Criterium historico-theologicum in ecclesia semper extitit, cum omnia simul facta dogmatica ad eius supremum iudicium pertineant. Quoties igitur eo- B otaria argumentis eritico-historicis innixa, per historiae scriptoree eruditissimos, per sacrorum canonum doctoree et probatissimos theologos omni exceptione maiores certissime docet et tenet, falsum esso pontifices extitisse, qui supremo munere magisterii in rebus fidei et morum fungentes erraverint, ac temerarium case declarat assertum illorum historicorum, qui suam opinionem defendunt, eo ipso quilibet fidelis ecclesiae sententiam tuto «qui potest, quin immo tenetur; quia secus aut obedientiae ecclesiae debitae deceset, aut aliis traditionibus, ad quas illa facta historica totiee referuntur, temerarie resistere easque fortassis reiicore tentarci.

Hoo igitur criterio historioo-theologico innixa schola theologica in Dalmatia, Romanos pontifices et nominarim Vigilium et Honorium hand in fido errasse retinuerunt et docuerunt; proindeque Romanorum pontificum ineirantiam veluti veritatem quoque historicam con: :.·«iter habuerunt. Quod sane criterium ita rationi fidei et praxi ecclesiae congruum osse arbitror, ut spem fovero queam, omnes qui unam veritatem sincero quaerunt et in ea conquiescere cupiunt, illi firmiter adhaesuros. Neque ex eo quod infollibilitatis Romani pontificis refundatur in ecclesiae docentis infoilibilitotem, atque cum hac una eademque sit, inutilis evadit prioris dogmatica definitio, quia recentioribus hisce temporibus contigit Romanum pontificem ore Petri loquentem haud fuisse ab omnibus auditum, pluræque extitisse qui indubiam eius tam auctoritatem docendi tum fidei integritatem in dubium vocaro ausi sunt, aut omnino negasse.

Indoles insuper temporis ac praeprimis periculum perversionis, cui indeainenter exponuntur fideles praesenti aevo, omnino expostulant, ut magisterium infallibile ecclesiae iugiter praesto sit, quo damnentur errores qui undique erumpunt et quaquaversus caput extollunt, speciem assumentes falsi nominis scientiarum. Quin immo evadit baco definitio necessaria, quia secus in ecclesia in abstracto dumtaxat existeret iugo indefectibile magisterium, in facto vero deficeret, cum impossibile foret, aut cunctos pastoree ecdesiae in unum coadunare, aut eos ringillatim interrogare; eo magis quia hucusque omnibus persuasum fuit, Romanum pontificem qua Petri successorem eeee magistrum, ad quem recurrendum quoties agitur de quaestionibus fidei et morum, quae, deficiente concilio, statim definiendae sunt, ne errores latius diffundantur, et fidetee veritatem edoceantur.

Insuper cum Christus Dominus dixit1: *Ecct ego vobiscum sum usque ad consummationem saeculi,* eatis dare innuit assiatentiam suam numquam ecdesiae defuturam, etiam ai scivisset apostolos in diversas mundi portes dispersum iri, eorumque successores, nimirum episcopos, in variis et dissitis regionibua mansionem suam habituros fuisse; eo quod a centro ecdesiae ao ab eius capite tum unitatis vinculum, tum doctrinae integritas ac magisterium, tum reliqua, quae ad regendam ecclesiam sunt necessaria, proditura erant ad bonum eiusdem et quietem cunctorum fidelium, nocnon ad eorumdem singulorum postorum expeditiorem et securiorem se gerendi rationem in regimine suarum dioecesium sive ecclesiarum. Quippe qui ad similitudinem sanguinis, qui ex corde in venas influit et ad ipsum cor per easdem venas refluit, a centro unitatis ad suscipiendum munus episcopale Spiritus sancti sibi collata virtute ac superna missione proficiscuntur, necnon ad idem centrum plurimi modis α sacris canonibus praefinitis redeant singuli pastores, nimirum episcopi, atque refluunt, ut novum robur hauriant, ut arctius reddatur vinculum quo cum capite connectuntur, ut solatium saepe in arduis negotiis nanciscantur, ut conservare queant illam animorum et cordium communionem, vi cuius totum corpus compactum suae conservationi atque incolumitati superna dispositione neocesa eet provideat. En igitur Petrus petra in ecclesia habitus et factuseet; idcirco claves regni caelorum ei collatae fuerunt, idcirco pastor ovium et agnorum in tota ecclesia constitutus, idcirco Christus Redemptor rogavit pro eo, ut non deficeret eius fides et fratres suos confirmaret.

Haec praeterea, eminentissimi et reverendissimi patres, est natura cuiuslibet institutionis, et praoprimis divinae oeconomiae, ut parva res pedetentim crescat, evolvatur et usque od suam perfectionem pertingat. Nihil igitur mirari debemus, si iura primatus, quao in bonum ecclesiae Petro divinitus concessa fuerunt, sensim et successu temporis evolvantur et firmentur, ut totum ecclesiae corpus vividius atque fortius evadat. Atque eo minus mirabimur, si infallibilità magisterii ecclesiae evincatur etiam pro supremo capite iugiter loquento ore Petri, quem Christus Dominus per fideles hodiedum praesertim, quin immo quotidie interrogat : *Quem dicunt homina esse filium hominis î* ot a quo solemne responsum obtinet: *Tu es Christus Filius Dei vivi.* Equidem Petrus per sure successorie indesinenter praedicat omnibus atheis modernis, indifferentiatis, materialistic et falsis dootoribus Christum cese Filium Dei vivi, Chndum inquam, cuius religionem oc fidem impii aspernantur, persequuntur atque ad nihilum redigere conantur.

Fateri profecto debemus, venerabiles ac reverendissimi patree, Petri successores malignis hisce temporibus fuisse, qui caelestibus et continuis doctrinae documentis Christi fidem eiusque ecclesiam eiusqne pastores ct ministros acriter et strenue tuiti sunt, pastoree persecutionibus obnoxios solari curarunt; et proinde iterum itorumque ex vertice Vaticano cunctis nationibus Christi divinitatem ac integram fidem summos pontifices nuntiavisse, ita ut iure meritoque episcopi et fidelre clamare et repetere teneantur cum Dalmata doctore maximo9: ,.Haœ est, papa beatissime, quam in catholica ecclesia didicimus, quam semper tenuimus, in qua si minos perito aut parum caute aliquid ferte positum est. emendari cupimus α te, qui Petri fidem ct sedem tenee.'4 Cui praeclaro testimonio, ipm in hac sancta oecumenica synodo congregati. quamprimum Spiritus

1 **MattK IVI. 13.**

**« 8. Hierosyn» epùt U Dtmin» papa·; Miga·. P.U XXII. 8M**

sancti assistentia suffulti adiiciemus sequentia: Papa beatissime, inerrantia seu infallibilità» ecclesiae infoilibilitas tua est, quia Petrus in te vivit, quia semper verba vitae locutus es, semper fidem Christi Domini docuisti et ab erroribus defendisti. Quod *si* patres in Florentina synodo congregati te magistrum ac doctorem praedicaverunt, nœ in hac Vaticana synodo coadunati numquam sinere poterimus, ut aliquis te magistrum et doctorem errori obnoxium asserat, quia tunc ope alterius indigeres od docendum, neque magisterio et doctrinae tuae fideles acquiescere umquam possent.

Ex omnibus quae protuli mihi fas cat concludere: Io omnes et singulas ecclesias per orbem dispersas iam a primis ecclesiae catholicae temporibus pro dirimendis fidei et morum quaestionibus od Romanos pontifices Petri successores recursum fecisse; 2® ab omnibus et singulis ecclesiis semper et ubique retentum fuisse, Romanos pontifices in definiendis quaestionibus fidei et morum numquam errasse; 3° infallibilitatem in rebus fidei et morum competere pontifìci Romano qua supremo in ecclesia magistro, vi divini sui primatus; 4° infallibilitatem Romani pontificis unam eamdemque esse cum ecclesiae infallibilitate, tam quoad subicetum tam quoad obiectum eiusdem; 5® si infallibilitM ecclesiae est fidei dogma, infallibilitatem Romani pontificis, quae in fide divina suum fundamentum habet, paese ad definitionem et formam dogmatis evehi aboque ullo novitatis asserto vel periculo; 6° hano definitionem non solum csm utilem, verum potius hisce temporibus necessariam ; quemadmodum places aliae praerogativae iure divino primatui inhaerentes in hac ©ecumenica synodo definiendae erunt; 7® existera in ecclesia catholica criterium historico-theologicum, quo facta historica quae buio quoquo definitioni videntur repugnare, cnodan, dilucidari et determinari possunt, quemadmodum per C indicia reflexa in rebus moralibus plura determinantur.

Hinc devote propono in capito quarto sequentia modificari: 1 ° ut titulas capitis ita mutetur: *De Romani pontificis capitis ecclesiae docentis infallibilitate.* 2° Pagina 13 linea 6 [7a 1β] dicatur: *Hinc sacro approbante concilio, docemus et Uimqiurm fidei dogma declaramus, Romanum pontificem beati Petri successorem et caput ecclesiae docentis, cui in persona eiusdem beati Petri a Domino nostro lesu Christo praeter alia dictum est: Ego rogavi pro te ut non deficiat fides tua, et tu aliquando conversus confirma fratres tuos; et cum quo cuncti reliqui pastores naturali nexu cohaerent, vi divinae assistentiae ipri promissae atque primatus eidem divinitus coneaxi errare non posse, cum supremi omnium christ¡anorum doctoris munere fungens, pro apostolica primatiali sua auctoritate definit, quid in rebus fidei et morum ab illis credendum vel rciiciendum sit; et ciwimodi decreta rice iudieio, per te irreformabilia, a quori.9 Christiano, ut primum ei innotuerint, pleno fidei obsequio excipienda et tenenda esse.*

*Quoniam vero infallibilitas eadem at quoad subtectum, sive spectetur in Romano pontifice tamquam capite ecHexiae, sive in reliquis ecclesiae pastoribus cum capite ünitì rt docentibus, eademque quoad obiectum, insuper definimus hanc infallibilitatem este unam camdemque cum infallibilitalc ecclesiae. Si quis autem huic. nostrae definitioni contradicere, quod Deus avertat, praesumpserit, sciat se a rrritatr fidei catholicae et ab undate ecclesiae defecisse.*

Propono sequentem cantinero : *Ni quis dixerit infallHalitatem Remioni pontificis, beati Petri tnuxessorts ti capitis t.'desiar docentis, divimius* m *tod^m A beato Peiro ipsi promissam, non esse unam eamdemque cum ecclesiae infallibilitate; anathema sit.*

Devotissimo tomen animo ct condo omnia sapientissimo vestro iudieio submitto.

## ORATIO

*reverendi patris domini loannia Francisci Landriol archiepiscopi Remensis* L

Eminentissimi praesides, eminentissimi ct reverendissimi patres.

Ex licentia, quae mihi fuerat concessa ab eminentissimo praeside, praeparaveram responsionem obiectionibus contra meum sermonem do concilio Florentino; sed attentis circumstantiis malui illam silentio praetermittere. Liceat mihi tantummodo dicoro reverendissimos episcopos Bolinensem ot Andegaveasotu, caute admodum pro sua thesi, omisisse mea tria praecipua argumenta. Cum hac disserendi methodo, R nempe quando contradictor suet rationes sui adverA sani, refutatio eet admodum facilis. Multi reverendisumi episcopi, qui meum sermonem et adhuc lectionem meae responsionis audiverunt, aperto fassi sunt me adhuc expectore veram refutationem. Haec milii sufficiant, quandoquidem locus opportunus non datur prolixae defensioni.

Nunc immediate venio ad caput IV nostri schematis. Affirmavi ot adhuc affirmo etiam ante omnem definitionem concilii Vaticani me jiereonaliter adhaerere sententiae Fenelonii qui quidem a Clemente XI gratulationes accepit ob suam de infallibilitate sententiam ab omni exaggeratione remotam. Sed haec sententia Fenelonii estuo ita certa, ita unanimi traditionis catholic&o consensu fundata, ut possit definiri ut dogma fidei? Permissionem expostulo reverenter et cum libertate meas conscientiae anxietates et theologica dubia exponendi : nam ncccsso

» **Argumentum: .Arehiepisropns Remenais ëpiscopo BolinaiMin et Andegavenaem refutare voluisse ea quae ipse protulerat in tertium caput praesentis schematic; Re respondere re nolle dixit» rerum non posse non observare omissa ab iis fui«re tria praecipua argumenta allata, hac autem ratione facile admodum être respondere, at nihilominus plenam responsionem re adhuc ðesiderar Quoad caput IV etiam ante omnem definitionem adhaerere re sententiae Fenelonii quoad baiasmodi quaestionem, nereire tamen an eadem sententia ita certa rii ut tamquam fidei dogma proponi parait. Se idcirco nun dubia, añasque anxietates expositurum animo submittendi oinni.-t concilio et summo pontifici.**

**.Petiit in primis doctrinam quae in «hemate traditur proponi tamquam veram et catholicam, at sine canone et expunctis vocibus *tamquam doqma fidei* ut in emendationibus quae referuntur sub numeris 35, ftl, 74. Ad ipsam vero quaestionem quod attinet negavit eam inniti in unanimi consensu traditionis et ait piares ex textibus allatis spurios esse, altos inisse mutilatos falsatos interpolatos, alios vero nonnisi yrimainra probare. Adnotavit tamen dictas fal«ificationes et mutilaciones non fuisse voluntarias, textiuque illos bona fide allatos esse. Nonnulla autem loca attulit ex Augustino Basilio aliisque patribua ut corruptionem et mutilationem probaret. Ita nec bene citatum fuisse dixit Vincentium Lirineuaem et s. Colnmbannm. Iis quae unanimitatem traditionis rexpidtxnt, tinem imposuit afferendo testimonium Alpbon«i de Castro anetoris. ut ipse ait, non suspecti, qui dixit sententiam hanc valde controversam esse, et utrunque partem catholicos et doctísimos habere patronas. Falsam idcirco rare conci(irit ante concilium Constantienre nullnm extitisse qui contrariam sententiam teneret. Petiit ut hmumodi dubiis responderetur, de cetero se paratum esse dixit toto corde adhaerere iis omnibus quae concilium et pontifex definirent nullnmque in hoc casu dixit fidHiorem et obedieatiorem futurum arch. Remenai (huiiismodi protestationem plaudentes ex omni parte patres exceperunt). Nonnulla etiam addidit eirea declarationem cleri gallicani, quam re improbare dixit, et de ea ideo loqui ut restauraret famam eecleriae galikanae, sensum eius exponendo saltem in pluribus. Demum petiit ut cum inribua capitia aliquid etiam de membrorum inribtu diceretur ad pacem et concordiam facilius obfinendam.**

5 ***RiAcr. littir.*** *d<t* ***Findûn,*** **4 part. n. IOC.**

eet in conciliis, ut ait sanctus Leo Magnus[1], „ut omnium sententiis cx libertate prolatis, id tranquillo et aequo constituatur examino, quod fidei ĕŏngruat Ita sanctus Loo epistola 44, alias 40. Caeterum omnia mea dubia vostro ot summi pontificis iudieio humiliter, ut par est, submitto.

Sed ut mea mens clarius patescat, subscriberem schemati nostro cum tribus modificationibus: 1° mallem, et in hoo consentio cum plurimis archiepiscopi* et episcopis, quorum plure® non pertinent, ut aiunt, ad minoritatoin, mallem doctrina schematis declararetur solemniter *tamquam vera et catholica,* expungendo tamen has vocee *tamquam dogma fidei* ad ultimam periodum huius paragraphL Haec clausula sufficiens videretur ad declarandum supremum magisterium summi pontificis; nam ox una parte doctrina affirmaretur solemniter, et cx altera non severissimis subito notis profligaretur illa sententia, quae plures habuit etiam in antiquitate patronos, ut mox probabo, et quae hactenus, iuxta deciarationae saccae Poenitentiariae[3], *nullis notis censurae theologicae fuit inusta,* quidquid in contrarium dixerit illustrissimus orchiepiscopus Bituricensis. Nam, pace huius reverendissimi archiepiscopi dixerim, sequeretur ex eius dictis sanctam sedem sibimet contradixisse, siquidem pluries, ni fallor, ct certo praesertim duabus vicibus anno 1831 sacra Poenitenliaria nomine sanctae sedis solemniter declaravit declarationem cleri gallicani ,,fuisse improbatam tamquam declarationem, et acta cius conventus fuisse rescissa, nullam tamen theologicae censurae notam[3] doctrinae declaratione illa contentae inustam fŭisse. Cum igitur ecclesia non consueverit ita agere per saltum, proponerem declarari doctrinam *tamquam veram ei catholicam.* Ita processit concilium Florentinum simpliciter dicens sine anathemate: *Definimus Romanum pontificem* etc.

2° Si ante vel poet declaratione»‹ adderentur verba, quae ex hoc ambone protulerunt nomine Deputationis fidei illustrissimi Meehliniensis et Pictaviensis, hic non agi de infallibilitate personali neque absoluta etc., sed de infallibilitate in sensu Bellormini docentis*: „Definitiones do fide praecipue pendent ex traditione apostolica et consensu ĕĕclesiarum.

3° Proponerem sequentem additionem in schemate, ut melius indicaretur nexus inter caput et corpus, ot unio inter ecclesiam Romanam et totam ecclesiam catholicam, quin tamen dicatur aliquid noxium supremae potestati summi pontificis.

Pag. 13 lin. 30 [7 b u] ante haec verba „Quoniam vĕro adderem hoc incisum: *Hacc autem vera et firma sunt, quando summus pontifex docet tamquam caput ecclesiae.; calemus autem est caput ecclesiae, quatenus unum corpus cum ea constituit, ex capite scilicet et membris coalescens, et quatenus eroici!, ut ait Augustinus, quod antiquitus apostolica sedes et Romana cum caeleris tenet perseveranter ecclesia.* Haeo ultima verba desumpta sunt de verbo ad verbum ex Augustino[5], et doctissimo patre Perrone·, professore in Collegio Romano: aliunde exprimunt veritates theologice certissimas; quare ergo non scriberentur in schemate? Et eo magis quod tunc adhaererent multi patres, quia tunc clare exprimerentur hanc infoilibilitatem non crea separatam ab ecclesia; et ex altera parte, saltam meo iudieio, omnia salva essent, ot quidquid essentialiter desiderat maioritos, esset concessum.

Humiliter adhuc peterem, ut pagina 12 lin. 7 [7a >] non dicatur „concilium Ľŭgdunense sed pro*fessio fidei Graecorum in concilio Lugdunensi,* propter rationes, quas attuli in mea altera oratione.

Nunc redeo ad meum scopum. Ad stabiliendum dogma fidei necessaria est in traditione catholica unanimitas moralis patrum et doctorum: omnes theologi admittunt illud celebre effatum Vincendi Lirinonsis[1]: „Quidquid universaliter antiquitus ecclesiam catholicam tenuisse cognoverit, id solum tenendum etc." Nuperrime unus ex reverendissimis patribus concilii Vaticani archiepiscopus Edessenus libellum edidit in quo leguntur linee verba: „Altera conditio ex parte actus (definitionis) est, ut pontifex morali diligentia ac serio examino sacrarum Scripturarum, ot uniformis *traditionis* sensu articulos.... definiat

Multi ex illis theologis, quœ vocant ultramontanos, adeo intellexerunt vim eius argumenti et necessitatem unanimitatis in traditione, ut summopere nisi sint probaro ante concilium Constantiense unanimitatem traditionis existera[3], et *nullum doctorem,* ita eorum sunt verba, contrariam tenuisse doctrinam: quos quidem offirmationes ex hoc ambone pluree patres protulerunt. Veniam dabunt isti reverendissimi oratores, si cum illis de hac unanimitate ita *intellecta* consentirò non possum. Et revera, aperte confiteor, traditio pro infallibilitate in sensu sano intellecta plurimos habet et doctissimos patronos, et praesertim apud summos pontifices; quin immo omnibus perpensis ante definitionem omnem concilii, illam ut veriorem credo, et libenter admitterem ut, attentis circumstantiis et multorum desideriis, Uta doctrina declararetur apertius et in clariorem lucem proferretur.

Eloquentissimus et illustrissimus archiepiscopus Westmonasteriensis die 25 maii dixit suam tbesim esse universalis traditionis lumine et consensu omnium patrum comprobatam: hoc idem iam asseruerat in suis opusculis. Atqui, salva reverentia, audeo affirmaro hanc generalem unanimitatem neutiquom existero: absit α mo tamen ut vel minime suspicer bonam fidem reverendissimi oratoris; sed veritas cogit mo dicere, illum valde decipi quoad istam unanimem traditionem. Attendite, eminentissimi et reverendissimi pairee. Ut non erretur circa meam intimam mentem, non offirmo istam traditionem de infallibilitate non esso ita unanimem, ut non possit definiri: de hoo puncto omnia mea dubia vestris decisionibus confirmatis a summo pontifice humiliter submitto. Sed affirmo, hanc traditionem non esse *ita unanimem,* ut dicitur a multis. Sod supposito quod declaretur cum defectum unanimitatis in traditions non cnjc talem, qui possit definitionem impedire; attamen ex mea oratione, saltem spero, requetur conclusio maximi momenti, quam evolvam in ultima parte sermonis.

Permulta habeo do traditione manuscript*; potuissem illa typi® mandare, sed tempus mihi defuit, M facilitas, et foraan voluntas. Nam rumor iam satis magnus est, et melius habui illa saltem «numalim reservare concilio. Sano mihi ita agenti non aderit opportunitas omnia evolvendi, quia nolo xc®. eminentissimi ac reverendissimi pairee, longùaima seri® textuum defatigare, et ad thesin» meam integre evol-

1 **8. Leo M. epiaL XLTV ad Theodos.' Aaguftuw, ed. Baller. CI, pag. 911.**

• **Reap. a. PoenitenL 14 sept, £8 rept. (immo *13* dee.) 1831. Vid. Bonii. *de Papa,* t U, p. 157, 257. 2Λ&**

▮ ***nulla .. . nata* ed. Vai.**

* ***De Ram. pautif.* lib. IV, cap. VIL**

* ***Cernir, luhan.* lib. I, d. 13, L X. p. 503 ed. Beaed**

• ***Da locit tkaol* I p, * cap. IV.**

1 **ComsumxL cap. IП et XXIV.**

*1* ***Bnenbrat. dt infall* c. II!, art. 9. p. 149.**

• **Raoix, *dt P^pa,* tom. 1. p. 439-488; D. (tatrasgvr. D» *la Uanarrkif pontificate,* p. 919-¿5» prim. edit.**

vendam multae orationes essent necessariae. Summam rerum tantum attingam; sed reverendissimo arduepiscopo Weetmonasteriensi et omnibus reverendissimis patribus, qui una cum illo sentirent, fraternam invitationem facio: nominentur ex utraquo parte quatuor vel sex testes, et omnia particulatim et singillatim probabo ex genuinis fontibus sanctorum patrum.

Antequam alterius pergam, non abs re erit in memoriam revocare sequentia verba Agathonis papae, mandata promulgantis pro VI concilio oecumenico: „Verbum impunitatis concedentes, et liberam loquendi facultatem unicuique loqui volenti, et verbum impendere pro fide, quam credit et tenet, quatenus ab omnibus manifestissime cognoscatur, quod nullo terrore, nulla potestate, nulla comminatione vel aversione quisquam ...loqui volens prohibitus, aut repulsus sitl.[1] Ita sanctus Agatho. Obedio etiam nunc praecepto promulgato in concilio Chalcedonensi: haec verba eunt notatu dignissima: „Unusquisque reverendissimorum episcoporum huius praesentis sancti concilii quomodo credit sine aliquo.metu, solius Dei timorem prae oculis habens, diligenter exponat'." Hic mire consonant ¡ustissima verbo, quae ex hoc ambone nomine Deputations de fide reverendissimus episcopus Calvenais nuper promulgavit: Omni episcopo sine exceptione debetur charitas et patientia in audiendo.

Novam, ut opinor, faciem quaestionis examinabo, quoe usque adhuc, saltem credo, non fuit explorata. Affirmo coram concilio, plurimos textus traditionis catholicae vulgo prolatos esse mutilatos, falsificatos, interpolatos et spurios, vel textus aliud nihil probant nisi primatum. Praeterea silentio praetermittuntur multi textus, qui videntur contrarii. Cum hac disserendi methodo nihil facilina eat, quam veritatem ad arbitrium suum movere, et nescio quam popularem stabilire convictionem inter illos lectores, qui non habent tempus, immo n« ideam recurrendi ud textus originales. Sed proferendo hanc accusationem longe absum, ut affirmem illas falsificationes w®e voluntarias et quasi praemeditatas. Inter auctoiw saepe saepius quod unus dicit, alter recantat, et aliquoties praeconcepta idea pervertit, ut ita dicam, oculos in legendo. In hac materia semper propensus ero ad explicationes maxime charitativas, sed factum existit et α viris vere doctis non potest negari; quod ei negatur, omnino paratus sum ad probationem. In concilio HI Conitantinopolitano memorandae huiusmodi mutilationis invenimus exemplum. Gravis accusatio hac do re instituta fuit: ..Sacra synodus dixit: Non congruit orthodoxis ita drcumtnuirataa sanctorum patrum vocee deflorare. Haereticorum potius hoc proprium ëst Concilium immediate iussit revisionem ŧextuum haec revisio inter septem actiones concilii producta fuit, et continetur in fere 200 paginis in folio Labbaei torn. VI.

Nollem vos, eminentissimi et reverendissimi patres, nollem voe obruero quasi innumeris textibus: quondam dumtaxat exempla et argumenta afferam praesertim ex primis eccitine «acculi·. Sanctus Augustinus et sanctus Basiiiui Magnus nullimodo invocari possunt tamquam defensores theris, prout in schemate ponitur; et plurima verba eorum perillustrium doctorum fuerunt vel falsificata vel suppressa vel in alienum sensum detorta etiam α theologis melioris notae.

Quoad Augustinum cognosco formidandum textum, ɖui nobis obiicitur: „Roma locuta cat, causa finita ¢st' ita enim relata fuerunt verba Augustini etiam in quibusdam documentis episcopalibus. Sed 1® numquam ita dixit Augustinus: *Roma locuta at,* est textus fabricatus; 2° aio revera locutus eet sanctus Augustinus: ›yIam hac do causa duo concilia missa eunt od sedem apoetolicam: inde etiam rescripta venerunt: causa finita «t*M Textus ita restitutus et attentis circumstantiis nequaquam exhibet sensum *absolutum* veraionis: *Roma locuta at.* Nam 1® causa haereticorum fuerat profligata in multis conciliis provincialibus, et praesertim a duobus conciliis Africanis; 2° haeretici ipsi appellaverant od sanctam sedem; 3° promiserant sese accepturos cum omnimoda submissione decisionem pontificis. Haec omnia constant ex historicis, ex Augustino et ipsomot Ballerini in suo opusculo, *De ri et ratione primatus,* haec omnia recognoscit et admittit. Evidens est, *positis his conditionibus,* causam debere esso finitam pro haereticis; siquidem iam condemnati a suis primis iudicibus naturalibus appellaverant ad sanctam sedem, et promiserant omnimodam obedientiam decisionibus summi pontificis. Ergo nullo modo probari potest verba Augustini habere istam *absolutam* significationem, quae saepe saepius praefertur.

Sed est alius Augustini locus, ubi adhibentur haeo verba: *Causa finita est;* numquam citatur, nescio qua de causa: vos iudicabitis. Hic locus ita so habet. Augustinas dixit Pelagianis: „Vestra vero apud competens iudicium commuuiuin episcoporum causa finita eet; nec amplius vobis agendum est, nisi ut prolatam hac de re sententiam cum pace sequamini :*" Adest et alius textus Augustini qui raro citatur. Haeretici querebantur so fuisse Romae male iudicatoe : respondet Augustinus „Quasi non eis ad hoc dici poesit et iustissime dici, ecco putemus illos episcopce, qui Romae judicarunt, non bonos iudices fuisse: restabat adhuc plenarium ecclesiae universae concilium, ubi etiam cum ipsis iudicibus causa possit agitari, nt si malo iudicasse convicti essent, illorum sententiae solverentur. Quod utrum fecerint, probent; nos enim non factum esse facile probamus ex eo, quod totus orbis non eis communicat." Haec verba commentariis non indigent. Ego novi unum tantum theologum infoilibilistam, qui citat hunc textum, sed rem facile, suo sensu, exhibet, et respondet Augustinum ita locutum fuisse ad irrisionem haereticorum·: sed nescio utrum haec responsio sit serio theologo digna. Neces&um puto addere istum theologum, ut non tam absona videatur haec responsio, adhibere methodum nimis ordinariam, supprimit ista verba essentialia: *quasi non eìs dici possit et iustirime dici;* quoe quidem verba omnem irrisionis suspicionem ex mento Augustini prorsus amovent,

In meis manascriptis habeo viginli textus similes, qui evidenter probant Augustinum nullatenus favero thesi nostri schematis. Sufficiat sequentes proferro: „Diligentius inquisita veritas quae poet *magnos dubitationis fluctus* ad plenarii concilii confirmationem perducta est'." Nullibi in theologis altramontonis

» EpUL decretali· & Agathonh ConiUatino imp.; ef. iategnnn textam apvd Labbe (Wterfl torn. XI, ɒ. 283, ed. flor.

1 Labbe torn. IV, pag. 470- Verbum dilipnrfre exprimitor ia ŧco 'reocdaodrw.

« Labbe torn. VI, ɒa 767 a ed. Peri».; lUnai, XI. 635.

‹ Labbe km. VI. 34|«U7.

1 Sera. 131, n. 10, torn. V, p»g. 646, ed. Bened. (P. XXXVIII, 734.]

* 2>e *peccat, origin,* n. 19. tnm. X, pajf. 2R|, ed. Bened.; *Conir. dwu epift. Pelagian,* lib. Π, XL 6, pa<. 434, tom. X.

• Ballerini cap. XIII, 5» 10, n. 66, 57, p. 15^, ie|t ed. typ. Pτυρ·<. fl-L

« CWr. *Pelagian,* lib. HI, c. I, n. 5, tom, X, p. S55.

» Epiat. 43. n. 19. torn. Π. p. 96-97.

« *de Reg. fidei,* die». IV, art. VIII, 9 2.

' *De Rapt, contr. Donat.* Hh. II, n 12, p. 1C2. tow. IX, el. Bened.

inveni sequentia verba Augustini, ct illa specialiter commendo quibusdam oratoribus, et illa produco tamquam simplex relator: „Si, quod absit, ita tuno fuisset do Caelestio vel Pelagio in Romana ecclesia ludicatum, ut illa eorum dogmata... approbanda ct tenenda pronuntiarentur, ox hoc potius esset praevaricationis nota Romanis clericis inurendal* Sanctus Augustinus admittit certe in cathedra apostolica, ut semper *viguiue principatuml,* quod omnee agnoscunt: sed nil amplius inveni in operibus sancti Augustini.

Non loquor in extenso de falsificationibus vel interpolationibus, quas passa sunt «cripta Augustini. Reverendissimus quidam pater in suo operel profecto involuntarie talee in hoc genere, sive quoad Augustinum sive quoad caeteros doctores, commisit errores, qui vix credi possunt; et in promptu habeo plurimos quoe facile possum enarrare (reverendissimus p. Weninger).

Ipse reverendissimus dominus Guéranger referti celebrem textum sancti Augustini, quem summi momenti habet: „Deus qui in cathedra unitatis doctrinam posuit veritatis." Atqui in mente Augustini agitur evidentissime de cathedra unitatis ecclesiae generatim sumpta, et nullatenus specialim de cathedra Petri, ut patebit unicuique contextum attente legenti 5;* et iam illud probavi coram pluribus doctis viris, qui stupefacti sunt videndo et evidenter comperiendo hanc methodum in interpretando sanctos patres.

Alius adest textus de quo plurimum gloriatur reverendissimus abbas®, et sane non intelligo causam huius gloriationis. Ita enim loquitur Augustinus:: „Quod enim potuit ille vir sanctus (Innocentius papa) Africanis respondere conciliis, nisi quod antiquitus apostolica sedes et Romana cum coeteris tenet perseveranter ecclesia?" Frustra laboravi et rimatus sum. non intellexi et adhuc non intelligo, quibus de causis reverendissimus abbas tantopere de hoc textu pro sua thesi glorictur. Omnee catholici sine ulla exceptiono admittunt hunc doctrinam. Conficiatur ergo decretum in eo sensu et dicatur simpliciter anatlwma illis, qui non admittunt „quod antiquitus apostolica sedes ct Romana cum caeteris tenet perseveranter ecclesia". Tunc illa formula tamdiu expectata, tantis rotis efflagitata subito invenietur, omnes subscribemus ct properantes ot laetabundi post tantos labores et tantas anxietates in patriam proficiscemur, quia non soporabitur quod Deus intime et inseparabiliter coniunxit, caput et corpus ecclesiae, et tunc abundontior in dies orit vita in toto corporo Christi.

Nihil aliud exigebat summus jjontifex Caelestinus a Neetorio, nisi ut „eam fidem praedicaret (haec sunt eius verba), quam Romana et Alexandrina et universalis ecclesia tenet 8". Haec sit ergo nostra formula fidei, formula Caolcstini, formula Augustini, et tuno non solum auctoritas sanctae sedis non minuetur, sed etiam corroborabitur, dicente sancto Sixto papa III: „Ut omne corpus a capite regitur, ita ipsum caput, nisi corpore sustentetur, firmitatem et vigorem suum perdit et non tenet quam habet dignitatem x."

Idem proferre possem quoad sanctum Basilium, sed illa brevitatis causa omitto, affirmans tamen illos omnee, qui legerint attente omnes de hac re epistolas sancti Barilii, nullatenus dubitare posse de mea assertione. Quidam textus sancti Basilii fuerunt a pluribus theologis in perversum sensum translati, et quidam alii suppressi; haec evidenter probare po&scm, sed omitto. Responderi poterit errasse Basilium ct Augustinum, sed ipsemet Gucranger in suo recenti opere fatetur9, nullum doctorem melius intellexisse atquo explanasse constitutionem ecclesiae quam Augustinum; immo addidit, Augustinum dignum essa, ut proclametur *doctor de tettoia,* sicut meruit vocari *doctor de gratia.* Ipse domnus Gucranger dixit audiendo Basilium audiri totam ecclesiam orientalem in isto doctissimo et sanctissimo traditionis teste. Sed quis non videat hic exsurgere gravissimam quaestionem? Quomodo dici posset ita unanimis illa traditio, cui repugnarent illi duo perillustres viri, quoe ipso Gucranger proclamat, ct merito quidem, maximos testes totius ecclesiae (um orientalis tum oxidentalis? Probare possem plures alios doctores et patn» praesertim in primis ecclesiae sacculis, et etiam inter olios doctorea, qui invocantur ad probandam infallibilitatem, non favere eatis nostro schemati. Inter aha reverendissimo episcopo Urgellcnri obtendam ot meditationi eius commendabo concilium Toletanum XV in fine saeculi VII. Illud concilium fuit subscriptum a quinque metropolilanis, a quinquaginta sex episcopii Hispaniae, nb undecim abbatibus et arch¡presbyteria et quinque procuratoribus episcoporuml. Huic concilio praesidebat sanctus lulianus archiepiscopus Toletanus, quem martyrologium Romanum vocat virum sanclitate et doctrina celeberrimum 4. Legat hoc concilium reverendissimus episcopus Urgellensis, legat omnia verba sancti Iuliani, approbata a toto concilio híspano, et multa inveniet suae theei non satis faventia; quin immo advertere poterit, hoc concilium Toletanum fuisse a Sergio papa 1 *magnù laudibui celebraium,* ut loquitur'Baronius λ

Quoad traditionem ecclesiae orientalis, non est ita unanimis ut dicitur; illud probari posset ex Basilio, Athanasio, et iam probavi ex epistola Alexandri IV Idcirco inter sessiones concilii Florentini Besrarion confidenter affirmabat in coetu Graecorum: „Si qua oriatur haereris, debere ecclesiam Dei in unum locum congregatam de rebus dubiis indicara, ac secundum praecepta divinae legis et sanctorum patrum unanimi consensu sententiam ferro7"; ot ita prosequitur (notato haec verba): „ubi asseverant maiores nostri communiter hoco agi debere, et quao communia sunt, communi consensu oportere terminari." Et ipsemet patriarcha loeeph, cuius eçntentia aliquoties in farorem infallibilitatis invocatur, dixit ex presse in concilio Fiorentino so adhaerere, *quia audircral ct rxpioracerat* eanctonun ¡mtnim occidentalium et orientalium t«timonia ĕconvenire

1 *Coni, duae epist. Pelag.* lib. Π, η. δ, torn X. p. 434.

9 Eptik XLIII, n. 7, torn. II, p. 91 o.

• Liber cui titolai, in Gallico idioma!*, *Pie* IX *ad-il infallible,* a R. P. Weninger.

4 Cf. opoec. *De la Monarch. pontif.* pag. 4SI, prim. edit. .Nul n'a mieux compris que taint Augustin le rôle de Pierre et de son siège dans liïglise, le rapport de Vanité et de la vérité dans le christianisme, et comment ees deux éléments doivent se fondre ensemble. C'est celle conviction qui ini diete ce grand axiéme qui doit tout dominer,* lorsque l'on traite de PÉglise: Dieu, dit-il, a placé la doctrine de vérité dans la chaire de l'unité. Aussi, avec quel transport n'aeeneille-t-Π pas les décisions de Rome contre le pélagianisme t"

• Epiât. CV, n. 16, torn. II, p 803, ed Bened.

• Cf opuseulum *De la Monarch. pontif.* p. 96,933 prim, edit

' Contr. Inlian lib. I, n. 18, tom. X. p. 508

• Labbe tom. 1Π, p. 861 D x ed. Paria.

› Sixtus papa III ad Illyrie. ■. 4. Ct Paire! Migue tusa, h, p. SIR Mansi, Vili. 763-W.

' Ct opuse. *De la Aianarek. pautif.* p. tei. 151 prim, edat

« Labbe Um. VI. *p* 1296-1¥ VH- prae-ertim plWi, 1997 a. 1998o d, 1303 bc. |Maori XII. 7-ìfttJ

4 Vid *Act Mnder.* a BoUandistis ed t, die 8 martii p. 7« pr. coL

* Rarvn. ae. 681 a 5.

4 Iu mea oraL de eoaeiL Rorent col. 564 ■ bulas volam.; cf. Rsynald. aa. WM, n.47 M »eq.

1 Hardein. tern. IX. p 3» B C; Manti. XXXI. 898 A a.

• Ibid, torn IX. p JSU K, m A. »9 D; IbU 94 c

Saepe saepius in libellis de infallibilitate invocatum vidi testimonium sancti Antonini, sed nusquam respexi sequentem textum. Examinat ille eximius doctor hanc quaestionem a sancto Thome positam: Ad quem pertineat editio symboli; et respondet cum Angelico doctore pertinere ad summum pontificem. Sed attendite verba: *irEt ratio est,* quia editio symboli fit in synodo seu concilio generaliNon dicit sanctus Antoninus: *Et ratio est,* quia papa est infallibilis; sed: *Ratio ut,* quia editio tomboli fit in synodo ran concilio generali. Prudenter siletur hic textus et alii plures. Aliunde nota est celebris formula sancti Antonini: ITPapa errare non potest utens concilio etc. etc."

Eminentissimus cardinalis Dublinensú provocavit ad Vincentium Lirinensem. Sed oblitus eet addere Lirinensem duas tantum irrefragabiles auctoritates in ecclesia admittere, sacras Scripturas el concilia genefaiia. Id apertissime dooot capp. 27, 28, 29. Sufficiat illa expromere: ‚Jdeo quascumque profanitates nullo modo nos oportet, nisi aut sola, si opus est. Scripturarum auctoritate convincere, aut certe iam antiquitus universalibus sacerdotum catholicorum conciliis convictas damiiatasque vitare'". Et si exurgant difficultates circa sanas Scripturas, ad quam auctoritatem recurrendum? Respondet Lirinoneis: ..Primum omnium concilia generalia, si qua sunt universalis concilii decreta, praeponantJ". Dicatur errasse Lirinenram; esto: sed saltem numquam invocetur ut assertor infallibilitatis, prout ponitur in schemata.

Multa loquutus est idem eminentissimu» de sancto Columb&no, sed oblitus adhuc integrum citare Columbonum. UliuB verba sunt adeo severa, adeo infallibilitali pontificiae videntur contraria, ut non auderem illa recitare ex hoc ambone, et cardinalis Orsi vehementer obiurgat Columbanum, quod ita scripserit Responderi potest adhuc errasse Columbanum; rato: C sed saltem precor, non adducatur ut assertor huius infallibilitatis, aut certe referantur integra omnia cine verba; tunc lectores vel auditores iudicabunL

Plurimce adhuc audivi ex hoc ambone de laudibus «meti Petri et eias successorum, et ex his laudibus concluditur infallibilitas. Sed, ut dicebant Graeci in concilio Florentino, verba laudatoria non debent accipi pro privilegiis4. Sanctus Basilios vocat Atlianorium „caput universorum in cedraia, χοροφήν των δλων, consiliarium et ducem eorum quae agenda eunt λ" Quin immo addit: .Athanasii tutelam cera unicum malorum ecclesiae solatium !** Sanctus Paulinos scribit Augustino: rtOs tuum fistulam aquae vivae, et venam fontis oeteniae merito dixerim, quia fons in te aqnae salientis in vitam aeternam...7; lucerna semper ret pedibus meis verbum tuum, ct lumen remitis meis: tu re vir Christi, doctor Israel in ecclesia veritatis; scio te illuminatum spiritu revelationise D etc. etc.

Certe si sanctus Basilius, «anctus Paulinus ita locuti fuieent quibusdam summis pontificibus, illico quidam theologi concluderent infallibilitatem ex earum verbis (rifluì *improbationis:* Non. non). Atqui tamen neque Basiiius neque Paulinus ita scribendo credebant sanctum Atlianorium et Augustinum erae infallibilem. Adeo constat nihil magis illogicum erae, quam gratulatione» et verba laudatoria ramper occipere tamquam definitionee theologicas.

Ulterius progrediar. Adsunt multae propositiones quae *prima fronte* infallibilitatem probare videntur, et quae certissime in mente auctoris rem plane diversam significabant. Unum exemplum profero. Feriandus diaconus celebria auctor saeculi VI dicit in quadam epistola: .^Apoatolicac aedis antiste», *cuius sane doctrina constat iudicio veritatis, et fulcitur munimine auctoritatis.** Nihil *prima fronte* videtur clarius in favorem infallibilitatis; undo quidam theologus ultramontanas1 concludit immediate Fcrrandum diaconum tribuere summo pontifici praerogativam inerrnntiae. Sed iste auctor decipit suos lectores. Nam in eadem epistolain eadem editione citata ab isto auctore, Ferrandus diaconus apertissime dicit solum indicium universalis ecclesiae esso absoluto certum. Haec sunt illius verba: „Desistendum a contentionibus reor, cxpevtandum potius persuaden·, patientorque hanc dubitationem ferendam, donec universalia ecclesiae auctoritate vel pronuntietur suscipienda, vel prodatur abiicienda... Nisi per hanc sententiam roboretur (vera fides), minus firma existimabitur. Et alibi apertissime adhuc proclamat duas tantum auctoritates in ecclesia esse irrefragabiles, Scripturas et universalia concilia. Haec sunt adhuc eius verba: „Sola enim sunt, ut superius iam saepe diximus, in canonicis libris praecepta divina, et in generalibus synodis patema decreta, non refutanda nec respuenda, sed custodienda et amplectenda r'. Attamen Ferrandus diaconus inseritur inter infallibilistas. Quomodo facta fuit haec transfiguratio7 nihil facilius. Omittuntur verba quae sunt thesi omnino contraria, et affertur dumtaxat quaedam propositio generalis, quae evidenter in mento auctoris nullo modo habebat illum sensum, qui gratuito fingitur.

Ex aliis doctoribus ot theologis, tum ex antiquia patribus tum ex scriptoribus medii aevi, possem multa congerere, el hac de re habeo quasi bis centum paginas manuscripts», et coram Deo testor, traditionem in favorem nostri schematis non dici posso *ita unanimem, ul asserunt.* Multi, episcopi, qui mecum textus recognoverunt el specialiter illustrissimus primos Hungarian (murmur) 4, possunt testimonium ferre do veracitato meae assertionis. Si quidam reverendissimorum oratorum, qui post me locuturi eunt, inficientur quae dixi do traditione catholica, non potero secundum regulas statutas illis respondere, rad velint adhaerere huic fraternae propositioni: congressum amicum faciamus coram electis testibus, et omnia scrutabimur: probata veritate historica, victus, quicumque ille rit, oetendet sua confessione eo sustinuisse, ut ait Augustinus, portee veritatis, non tamquam aura rad tamquam veritatis, Et sicut egregie dixit sanctus Thomas5: Nullus debet habere amicum in verilate, rad solum. debet adhaerere veritati Et addamus cum eodem sancto Tlioma: ‚.Discordia in opinionibus non repugnat ǎmicitiae.

• gnau 4 p. titnL B. cap. IV, | 4. ko. IV, p. 459. 400.
• (tew. rap. XXVllL
• IHd. rap. II.
« HaHrà. LIX. P.4Ì5D-. Manli, XXXI, 10» d.
› Epirt.fi». p. 14/ «I
• Rpu:.8O. p ITj H.
› lutar epb». Aacvaliwl '•y.trft. u.2. p 34 t<L
• Epfcrt.94. p tM, rz.

1 Bouiv *de Pupa.* t. I, p-3KJ.

5 EpisL V ad Serer. Scholastic. L LXV1I pair. Migue, p. 920.

• Epirt. ad Pelag. el Analh. patr. Migue LLXVU. p.912 et seq.

4 Qafelam munnuraverunt, quando Dominavi iUtutri«dmam primatem Heugariaa qua de canea, boo intdhgo. Sed adsunt quidam Lu concilio patre·, qui Latent htuie non tali· dilani usura murmurandi, timui ae dicuntur Terte ilh· ucn placentia Certe paire· qui pertinent, ut dicunt, ad minoritaire, numquam ite egerunt, alternen nati· dura verba interdum audierunt *(A'ota atíderit).*

* Thomas, Xcnuunw *anredoli* a d. Uerrilio rditi. Mulinae 1H69, p. 60.

Hanc quaestionem de unanimitate traditionis concludo cum celebri theologo hispano Alphonso a ('ostro, et cius testimonium co minas debet esae suspectum, quod ipse stet pro infallibilitate summi pontificis. Isto confitetur hanc quaestionem „esse inter theologos controversam, et partem quamque catholicos et doctissimos habere patronos'*1. Quomodo igitur haec thesis dici potest luco clarior, cum iste theologus infallibilista confiteatur hanc quaestionem osso controversam et ex utroque parte stare in contrarium catholicos et doctissimos patronos?

Non hic, attendite eminentissimi et reverendissimi patree, non hic oppugno infallibilitatem pontificiam, siquidem ego, et illud aveo iterum pronuntiare, adhaeream sententiae Fenelonii tamquam verae. Hic loquor ante definitionem concilii. Sed veritatem historicam restituo; absoluto inficior traditionem esse ita unanimem, ut aiunt, et affirmo falsissimam opinionem vulgo receptam apud quosdam auctores et typis mandatam, quod ante concilium Constantiense *nullus omnino* inter doctores et theologos contrariam tenuit sententiam. Nihilominus attentis circumstantiis et multorum desideriis, quos admodum veneror, toto corde amplector sententiam illorum, qui necessarium putant affirmare magisterium doctrinale summi pontificis clarius et apertius et cum additamentis quae proposui, ut numquam censeri possit summus pontifex separatus ab ecclesia. Aliunde si admittatur schema sine modificatione, quam proposui, nihil prorsus inteIligo in actis octo priorum conciliorum. Hi actus in sensu proprio et sine praeoccupatione intellecti evidenter probant episcopos habere quondam partem in definitionibus fidei. Sed quomodo aggrediar hanc quaestionem, quae indigeret longis et numerosis orationibus? Itaque de hoc invitus sed prorsus sileo.

Nunc venio ad ultimam et brevem partem meae orationis. Vobis exposui mea dubia et, ut diri, meas conscientiae anxietates, si agatur de dogmate fidei stabiliendo, et humiliter exposco ut istis dubiis respondeatur. Sum discipulus scholae Fenclonianae, et illius doctrinam ante definitionem concilii ut veram credo, et ita semper professus sum coram meo clero. Sed linee sententia cstne ita certa, ita traditione unanimi fundata, ut definiatur tamquam dogma fidei? Hic ancepe haereo, et hac de causa medium quasi iter aggressus, proponerem illam definire *tamquam doctrinam veram el catholicam,* quod abunde sufficeret, saltem meo iudicio. Et sic non anathemate directe vel indirecte profligaretur sententia, quae non solum in Galliis, sed longe onte gallicanos habuit multos et graves, ut ostendi, patronos. Mei officii erat meas dubietates vobis cum libertate ot reverentia exponere, vestrum est iudicare, vestrum eet vel reverendissimorum deputatorum de fide meam mentem illuminare; nam omnee, ut ait sanctus Augustinus, sumus condiscipuli in schola veritatis, et sapientior debet minus peritum docere. Quod si nihilominus ad definitionem processeritis, et si sanctissimus dominus noster iudicio vestra confirmaverit solemniter et cum omni sua potestate apostolica, nemo erit corde et mente obedientior, quam archiepiscopus Remensis *(bene).* Attamen rnoa conscientia mihi reddet testimonium me satisfecisse meo muneri episcopali, exponentem coram concilio cum modesta libertate anxietates meas *non substantialiter quoad doctrinam, sed quoad formulam doctrinae.*

Sed quidquid fiat, mea oratio debet altoram generare consequentiam ; et hic ci|oatulo adhuc brevi trmporis momento vestram benevolentiam. Quae dicam intime cohaerent capiti IV noetri schematis ; siquidem pauca enuclearo desidero circa declarationem cleri gallicani, et mox videbitis, ut spero, connexionem inter ea quao evolvi circa traditionem patrum, et quae dicam de cloro gallicano. Aperte profiteor me desiderare vindicare sub aliquo respectu memoriam patrum nostrorum, et tamen nolite timere; in ista de Tensione non ero gallicano». Nullo modo volo repetere quae iam dicta sunt, et arbitror me novas considerationes hac de re expositurum. Sed primum non potui, quin multum dolorem do iis, quae his paucis diebus obiecta sunt de clero gallicano et de signatoribus declarationis. Pro tota et integra apologis audivimus hanc vocem *aulici sunl,* et nihil amplius: libera fuit aggressio, libera debet esse brevis responsio. Possem primum replicaro quod adsunt variae epecire aulicitatis. Earum descriptiones reverendissimus orator posset invenire in patribus sancto Bernardo, Thoma Cantuanensi, Baronio, Melchiorre Cano, in cardinali Orai, in epistola Contarmi ; et paginas si velit reverendissimus orator, illi indicabo: sed haec sufficiant.

Certe improbo declarationem cleri gallicani, et credo Bossuetium in quibusdam operibus non satis favisse auctoritati summi pontificis, et foraitan quia longius voluit proferre quasi scalpellum dissectionis anatomicae in corpore Christi. Attamen nonne cnaieroquin Bossuetios permanet ornamentum ecclesiae gallicanae, decus litterarum, gloria artis oratoriae et perillustris defensor veritatis catholicae? nonne permanet istud amplissimum ingenium, aquilae internerà se libranti ¡ustissime comparandum? Nemo certe historicae veritati magis contrarium, quam loquendo de tanto viro illum simpliciter vocaro aulicum, et illum macula huius odiosi nominis dedecorara. Sed gratias Deo, romani theologi nobis maximum solamen inter istas iniustitias afferunt: ita loquitur de Bossuetio cardinalis Orail: „Illustrisimus Bossuetius tot editis operibus celebris, tot litterariis certaminibus clarus, tot victoriis oc triumphis conspicuus... qui ob alios elucubrationes vere aureas cedroque dignas immortalem sibi gloriam p̌ep̌ererat. Deindo ad pugnam contra Bossuetium se accingens ita prosequitur': ,.Id autem noe ea moderatione perfecisse confidimus, quao summo viro alrisque suis operibus de ccvleeia bene merito debebatur, ncc ipsos adversarios quidquam ... notaturos credimus, quo episcopalis dignitas lacea sit, vel ubi officio defuerimus, quo gallicanum clerum, doctrinae pietatisque fama conspicuum, ex animo č̌olimus/ Sic doctissimus ille cardinalis licet meditetur refutationem Bossuelii. illum tamen amplissimo honore et justissimo obsequio prosequitor; sio loqueos de isto eodem clero gallicano, profitetur cardinalis Orsi se illum *ex animo colere tamquam doe~trina et pietate conspicuum.* Certe arbitratus fuisset se omne ius historicum abrupisse, si simpliciter tanto· praesulee vocaswt aulicos. Poseem adhuc offerre testimonium Muzxarelli ' ct aliorum, -ed sufficiat addere Gregorium XVI qui in suo opere, *II trionfo della santa sedel,* vocat Bossuetium vinai *immortalem*

Nunc proh pudor! et attestor omnes qui n» ŭretra norunt, nunc hare omnia a quibusdam oblivioni tradita sunk Adest inter quosdam ĥomine ĥŏ quae conspiratio, ut dehonestetur nomen tanti viri, red tempus iustilise remet, et in memoriam revocabuntur hare ¡ustissima verbo, quao nuper ex hoc ambone prò nuntiabat reverendissimus archiefdsoopa· Ballirtiorw-

I *De iusla punitile haerttie.* lib. II. p 538. c.L Paria 1ST8.

*l De irrtferm. indine r. ĵĵ6.* L I, prufaL p 10,8
» IHl pag»« stallima.
* *Dr* r. cap. XVIII. taw 1!. ρ. 47<
• Cap VI. a. JL

eie, et adhuc suaviter resonant in auribus meri, suaviter, quia verissima sunt, et honoris iniuste ablati reparatio: „Sine Bossuetio, inquit iste venerandus admodum pnunul, *forzan* schisma irrupisset in Galliae Tempus iustitiae veniet, et tunc ecclesia gallicana universalis exurget exclamans cum Gregorio XVI: Bossuetius est vir immortalis. Nihil illi defuit ad istam immortalitatem, ne quidem iniustitia et calumnia.

Ast oblicitur: erraverunt Bossuetius et clerus gallicanus tempore Ludovici XIV. Credo et ego illoe non satia tribuisse potestati apostoliche sedis; sed quidquid contradictora asseruerint, et hoc at praecise novum punctum meae disquisitionis, ista sententia Bossuetii, prout spectat ad caput IV nostri schematis, non erat nova; nam arbitror me satis probavisse et adhoc, ai placuerit, satis superque probabo, sententiam Bossuetii habere etiam in antiquitate remotissima multos et graves patronos, sicut habebat thesis contra B immaculatam beatae virginis Mariae conceptionem in. schola sancti Thomae et sancti Bonaventurae. Nam Seraphicus doctor in suo praecipuo opere de *senlentiu* at omnino contrarius immaculatae Conceptioni, et sermones qui vulgo allati sunt in favorem, sunt certe spurii vel «altem dubii.

Omnino falsam affirmo opinionem illorum, qui asserunt sententiam Bossuetii exortam fuisse in Gallia ex schola non theologica, sed politica. Regnavit in Gallia «d Gallia non erat illius fons et natale solum. Illud demonstrav'i aut saltem indicavi ex Augustino, et Basilio, cx Vincentio Lirinensi, Columbano, Ferrondo diacono, ex concilio Toletano et declarationibus Bossarionis in tempore concilii Florentini. Vestigia illius doctrinae, quae vocatur gallicana, inveniuntur in omnibus textibus quos citavi; speciatim verba Bessarionis sapiunt gallicanismum non minus fortiter, quam opera Bossuetii. Quare ergo vocatur gallicanis- C mus? Istud nomen non est vera indicatio illius originis, et absolute inficior nostram patriam iaste designari posse tamquam locum illius primae natiritatis. Vocari potius posset et deberet quaedam traditio plus minusve sparsa etiam in antiquitate, quam tamen ecclesia Romana et multi alii non agnoscunt tamquam veram, quamvis habuerit doctissimos defensores: haeo est saltem meo iudieio veritas historica, quam restituero intendebam.

Erravit Bo&metius, credo et ego: attamen confitemur illum non errasse in tam pessima societate. Erravit Bossuetius, sed, veniam dato pro barbarismo, in illius favorem invoco, uti aiunt, circumstantias attenuantes: nam sicut egregio proclamabat reverendissimus episcopus Calventis nomine Deputations de fide: trDiabolus ipse debet audiri in iudieio.'4 Certa nemo in istam audaciam deveniet, ut dicat Bossuetium tese diabolo peiorem. Errarunt Bossuetius et clerus D gallicanus; sed numquid in causa simili non erravit Cyprianus? numquid non erravit Augustinus, qui cum toto concilio Africano primum nolebat admittere appellationes presbyterorum ad sanctam «dem, ut videre est in actis conciliorum? numquid non erravit sanctus Thomas et generatilo eius schola et sanctus Bonaventura de immaculata Conceptione? Attamen Cypriam nomen quotidie legimus in canone missae; attamen sanctus Augustinus1 vocat Cyprianum ,¿mimam sanctam, ecclesiae catholicae egregiam et clarissimum membrum44; attamen noe omnes veneramur •anctos Augustinum, Thomam ct Bonaventuram tamquam maximos et sanctissimos ecclesiae doctoree.

» *Dt Boptitm. Ctmtr. Donafabu* lib. ΠI, cap. HL tom. K, p. 110; nh.1V, cap. VL p. 6, ed Bened.

A In pace igitur et in gloria dormiant cinerea patrum noetrorum. Per defectum in quibusdam erraverunt; eed qui sine peccato erroris eet in hoo mundo, in illoe primum corniciai lapidem. Erraverunt, sed aliunde fortiter et egregie, ut ait liber Mocliabaeorum », proeliati eunt praelium Israel. Cicatrices eiusmodi erroris cooperiamus et condiamus quasi odoriferis fasciolis doctrinae apertius declaratae, et ipsi do caelis nobis gratulabuntur: et nos in terra praecinemus hunc canticum familiae: *Laudemus viros gloriosos* etc. *

Nunc propero ad conclusionem, et veniam date ai in fine orationis meae vobis effuso corde loquor: nonne ista effusio convenit inter fratres? Sanctus Leo papa IX magnus ille assertor auctoritatis pontificiae haec scribebat Michaeli archiepiscopo Constantinopolitane: „Quid hoc monstri, ait, frater carissime? Romana ecclesia caput et mater ecclesiarum membra et filias non habet?... Frustra matrisfamilias caput et faciem magnificat, qui minimos filiorum eius iiupugnans, tamquam digitos pedum illius conculcat L'* Nolebat ergo eximius illo pontifex, quam mea ecclesia Remensis tantum diligit, quia ipse consecravit ecclesiam sancti Remigii ;* et ipse propriis manibus cum maxima veneratione transtulit ossa nostri perillustris apostoli Galliarum, cuius amor, ut ipso ait in epistola sua ad episcopos Galliae-l, in pectore suo ferventius ardebat. Nolebat summus pontifex quod sub praetextu honorandi caput et faciom matris, id est exlesiao Romanae, conculcarentur tamquam digiti pedum illius vel minimi Christianorum. Quid ergo dixisset summus illo pontifex de episcopis, qu», ut ait Nicolaus papa in concilio Romano ;* Christus ipse constituit super ecclesiam, tamquam haeredilario iure, successores apostolorum?

Et nos quando cum omni subiectione auctoritati summi pontificis, et non pro vana gloria, sed pro bono ecclesiae generalis ct pro disciplina tuenda in clero et ad compescendas istas presbytenonismi agitationes, quarum prima victima fuit meus admodum venerandus praedecessor eminentissimus cardinalis Gousset, nam mortuus est inebriatus amaritudine, quando nos, hisce gravissimis rationibus moti, loquimur de iuribus episcoporum solemniter affirmandis tum quoad doctrinam tum quoad res disciplinares, nonne aliquoties dicteriis subiecti fuimus? Quando sermo erat do iuribus episcoporum, sanctus Gregorius Magnus semper loquebatur cum maxima veneratione et omnimodo reverentiae sensu: „Iniuriam mihi facio si fratrum meorum iura perturbo1 ... Sicut nostra defendimus, ita singulis quibusque ecclesiis sua iura servamus, nec ulli quod sui iuris e?t ambitu stimulante derogo. Nec honorem esse puto, in quo fratres jucos honorem suum perdere cognosco 8 .... Meus honor eet fratrum meorum solidus rigor·.44

Quid postulamus nos, quorum conditio est ita difficilis, ut non possimus loqui pro bono ecclesiae de iuribus episcoporum clare definiendis, de necessitate praesertim in nostro tempore episcopatum circumdandi omni veneratione et obsequio; nos quorum conditio est ita difficilis, ut non possimus hic loqui, quin subito, saltem apud quosdam oratores, in nescio quas veniamus suspiciones? Attamen quid postulamus, nisi

i I Mach. HL 2.
› EeclL XLIV, 1.
▪ Labbotom.IX, p.M0ceto, ed. Paris; Manti, XIX, 686 a.
• Labbe tom. IX, p. 1028.45, «d. Paria; Manii, XIX. 634 x.
• Ibid. tom. IX, p. 1044-45.
• Ibid. torn. Vili, p. 797 d α.
• Lib. L epUL LEL
• Lib. IL epi«L XLVn.
• Lib. VIH, split. XL.

ut in memoriam revocentur haec nimis vera Gregorii XVI verba ,.Debita episcoporum obedientia frangitur eorumque iura conculcantur?4[1] Quid postulamus, nisi ut serventur tam praeclara verba sancti Gregorii Magni, quae modo audistis?

Haec verba semper fuerunt regulae sanctae sedis: ad praxim magis ac magis reducantur, et tuno cx omni porto orbis catholici omnes episcopi dicent Gregorio Magno et eius apostolicis successoribus: Bear tissimo et amantissimo pator, tu dixisti: Meus honor, eet fratrum meorum solidus vigor, et noe omnes ex orbo universo respondemus: Beatissime pator, noster honor, honor omnium episcoporum eet sanctae sedis apostolica© solidus vigor. Tunc elongabuntur omnee discuMionee, omnia iura mirum in modum conciliabuntur, iura capitis et iura membrorum; tunc fiet pax et tranquillitas magna, quia mutua dilectio et reverentia habent suam affectuosam logicam, quae vincit omnia, quia fortis est ut mors dilectio', nec aqutm contradictionis possunt illam extingúete, neo flumina difficultatum obruent illam. Tunc fie<,pax .et tranquillitas magna; et ecclesia Christi, ut ait Apostolus ', crescet per omnia et augmentum corporis faciet in aedificationem sui in charitate.

## ORATIO

*reverendi patrie domini AnasIasii Rodrigo Yusto archiepiscopi Burgensis* A

Eminentissimi praesides, eminentissimi ac reverendissimi patres.

Cum nonnulla sint in capiteTV schematis *de ecclesia Christi,* quae offendiculum offerre possint, ideo ut omno dubium auferatur, aliqua mihi verba facere liceat pro luculentiori expositione materiae, de qua agitur.

Inerrantia seu infallibilitas Romani pontificis iuxta textum schematis effertur in rebus morum ; sed mea sententia haec verba substitui deberent cum hia: *rn principiis* sive regulis *morum,* ita ut pro rebus morum, dum de infallibilitate Romani pontificis agitur, principia morum generalia intelligantur. Huius variationis rationes plurimae sunt; ot paucas tantum attingam. Res morum, prout omnibus notum est, nimis late patent; aut enim sunt facta moralia, aut leges disciplinares quibus actus a subditis ponendi determinantur, aut eunt principia sive regulae generales, quae mores Christianorum dirigete queant ad finem supcmaturalem assequendum.

Iam vero Romanus pontifex, etiam doctoris universalis munere fungens, eritno praedicandus erroris nescius ex iure divino in his factis moralibus indicandis? Pie credi potest; sed utrum vere, utrum certe, et nedum certe sed infallibiliter certe efferendum rit eius magisterium circa huiusmodi facta moralia, a concilio de fido, meo iudieio, definiri non potest Plerique theologi, etiam ex his qui maxima reverentia erga Romanum pontificem aguntur, id non solum in dubium revocant, sed aperte negant: aliunde facta moralia non continentur in divina revelatione, ac proinde magisterium infallibile Romani pontificisscee extendere ad «i non potest Secus enim cum nulla rit actio humana, seu factum quod morale non rit (nam quodeumque ab homine deliberate agente procedit, morale factum eet), sequeretur quod de his omnibus infoilibùiter iudicare posset, quod neque admittitur neque admitti potest tamquam de fide certum.

His accedit quod pleriquc doctoree de fide non eee affirment infoilibilitotem eccleeiae in sanctorum canonizatione, lioet in hoc casu de moribus et quam eminenter agatur. Audiatur hac in re Melchior Canus, cuius auctoritas non levis ponderis «t1: .Judicia, quae circa facta eduntur, pendent ex humanis informationibus. Iam vero humanas informationes erran esse obnoxias quis ambigat? Nemo sanus, cordatus nemo. Quod si quandoque ad regulas criticae exactae certitudinem pariant, haec certitudo moralis, sed naturalis ad summum erit, ideoque dogmati constituendo penitus impar/

Insuper ratio, qua permoti theologi offirmant in rebus morum ecclesiam sive papam esse infallibilem, est quia error in rebus morum caset error in rebus fidei, cum morum principia sint revelata. Ergo eupponunt obiectum infallibilis magisterii esse non ree morum quaecumque, sed morum principia- Reor equidem libentissime Romani pontificis indicia de factis moralibus maxima cum reverentia esse excipienda, sed reor etiam circa ce infallibile non esse eius magisterium.

Iuverit haec declararo perpulchra doctrina doctoris Angelici. Iuxta divum Tbomam omne dictamen morale syllogismo quodam continetur, ideoque tribus elementis constat, maiore quae est principium quoddam morale, minore quae factum est, cui per syndererim applicatur principium, et conclusione quao dictamen practicum est de honestate talis vel talis actionis in concreto sumptae. Ecclesia ideoque Romanus pontifex infallibilis censendus eet in declarando primo moralitalis elemento, quod est principium quoddam morale, non vero in secundo quod factum exhibet humana ad summum firmitate certum ; neque multo minus in tertio, nam conclusio iuxta legre logicae sequitur debiliorem partem, ac proinde humana tantum certitudine constare poterit

Igitur loco verborum „in rebus morum 4 poni meo iudieio deberet m *principiis morum;* ex qua substitutione non leve commodum oriretur pro polemica et apologetica theologia. Nam quis nescit catholicae ecclesiae hostes per fas et nefas plura nobis obiioero Romanorum pontificum errata, dum de licito aut illicito in concreto pronuntiarunt ? Corto si infallibilitas pontificia in principiis seu regulis morum declarandis oc definiendis dicatur contineri, pleraeque aut omnes huiusmodi obiectiones in fumum abibunt, ut eas iingillatim disquirenti planum fiet. Alia possem proferre pro mutatione exposita, sed brevitati studens omitto.

Nunc vero alia additio mihi proponenda ridetur. Caput quartum meo iudieio deberet inscribi hoc modo: *De Romani pontificis magisterio.* Rationes huius mutationis, hae sunt : 10 quia Istius patet magisterium Romani pontificis, quam infallibilitas, saltem quoad obligationis vim, quae ex magisterio dimanat; 2° quia ob temporis iniunam maxime refert speciali modo in hoc capite IV tamquam proprio in loco declarare obligationem, quao catholicos omnes, nullo facto discrimine, premit cas proscribendi doctrina quae a Romano pontifice proscriptae fuerint, etiamri nota hacreeeos aut alia quavis theologica censura non sint perstrictae. Dolendum rane eat maximopero inter ratholioos ipeos, immo inter clericos nonnullre incentri, qui patrocinium quarumdam threeon in Syllabo damnatarum susceperint atque suvipiant. Quam malo

**i Encyclica Jfirort.**

**« Cant VITI, β, 7.**

**• Ephes. IV, 15. Iβ.**

**« Aramentam: .Archiepiscopo· Barrenti· en^ndsticoM proposait qaae leguntor *Qb. nam. 1 b, 58. 70, et plnribas i>-fallibilitatis doctrinam dtaoaetrsvlt, ncanallu etiam obiectiones dissolvendo.***

1 Dv *toril* lib. IV, csp. V. q. 5.

M·

omine quamque infelici proreus animarum dispendio hoc faciant, defleri potest, at explicari non potost.

Unde in pagina 13, parngrapho ultima lin. 30 post verba ..excipienda et tenenda esse" haec meo iudicio addenda sunt: *Firma lamen remanente obligatione, qua cuncti catholici tenentur eupremo Romani pontificis magisterio sese subiidendi quoad caeteros doctrinas, quae tamquam de fide non proponuntur, et proscribendi eas, quae absque haerescas nota proscriptae fuerint.*

Caeterum sic exposita infallibilitate seu inerrantia summi pontificis circa dogmata fidei et morum principia non per inspirationem, sed per divinam assistendam, veritas est extra omne dubium posita et aperto fluens ex duobus principiis, quae communi omnium calculo admittuntur, nimirum: Io ex obligatione qua omnes tenentur Romani pontificis magisterio subiici, dum res fidei vel principia morum docet; et 2° ex eo quod sedes Romana, seu ecclesia Romana in fidei et morum principiis tradendis indefeetibilis censetur. Et certe si Romanus pontifex iure divino potiatur docendi omnes, -magisterium eius summum et nullumque datur ipso maius. Ergo quod collatum ei est, omnes divino aut evangelico iure Romanum pontificem docentem tenentur audire: concipi enim nequit summum ius docendi abeque summa obligatione discendi. Itaque haec obligatio omnee tenet, ut ipsemet Bossuotius aiebat, fideles et pastoree, elencos et laicos, populee et principes.

Haec obligatio quatenus pastores directo re&picit ex beati Petri primatu descendit, ex munere fratres confirmandi, quod munus seu privilegium non pro apostolis, qui personaliter erant infallibiles, sed pro apostolorum successoribus, id «t episcopis, necessarium erat; ideoquo a Christo Domino Petro et Romanis pontificibus collatum. Et certo quoque, si sedes Romana in fide deficere nequit, baco inerrantia seu indeficientia nonnisi ex beati Petri et Romanorum pontificum indeficientia et inerrantia descendere potest. Cum enim praerogativa haec ecclesiae Romanse non competat quatenus ret particularis ecclesia, quo sensu a caeteris non differret, sed quia ecclesia et sedes est beati Petri et eius successorum Romanorum pontificum, liquido patet ex primatu beati Petri et Romanorum pontificum indeficientiam vel inerrantiam descendere.

Huiusmodi doctrina communis est sacrae antiquitoti, quae eam dictis et factis semper professa est; sed cum omnibus nola sint documenta huius traditionis, ab his recensendis supersedeo. Tantummodo aliquid de Hispanae ecclesiae traditione dicere pernecessarium mihi videtur, cum paucis abhinc diebus ab eminentissimo et praeclarissimo cardinali Vindobonensi in dubium revocata sit, saltem pro tempore centum et triginta annorum poet concilium oecumcnicum V, et hodie orchiopiscopus Remensis etiam in dubium revocaverit, et ad legendum textum concilii Toletani VI nos Hispanos in persona Urgellensis episcopi provocaverit. Assertionem praelaudati eminentissimi cardinalis sicut et archiepiscopi Remensis nullo aptiori medo impugnare queo, quam assertionem alterius praeclarinimi ac doctissimi cardinalis hispani contrariam sententiam opponendo.

Cardinalis hispanos Saenz de Aguirre, qui res ac monumenta Hispaniae optime noverat, ita ait voL III pag. 143 collectionis conciliorum Hispaniae: „Propttereaqu tot consultationibus ab ipsa Romana seda apostolica, valuti fidei morumque magistra irrefragabili. quolibet tempore (attendite) quaesivit (ecclesia hispana/, quid credendum, quid agendum, quid vitandum tke Huc spertant qnoecumquoepistolae manent A adhuc hispanorum praœulum ad Romanos pontifices, praeter plurimas alias, quae iniuria temporum, irruptione barbarorum in Hispanius aut incendio aliisqoo casibus periisse videntur. Verum praecipuae ac magi.·· exploratae et liberae a nola illa mercium Isidorianarum, sunt illae quas supra indicavimus ad Siricium. ad Innocentium, ad Leonem, Hilorum et Bonnladani... cum rescriptis ipsorum. Quibus non multo poet adiungemus aliam Vigilii papae ad Profuturum episcopum Bracaren¿em, ab episcopis hwpanis cum summa veneratione acceptam, in qua palam ct plene sectantur doctrinam ecclesiae Romanae α Vigilio sibi traditam de causis maioribus et iudiciis cpücoporum solius sedis apostolica^ supremo iudicio reservatia, ct undequaque locorum tamquam capiti referendis Hucusque eminentisaimus cardinalis d'Aguirre, ct necessarium non est ob tanti viri testimonium eingul&A epistolas in extensum referre.

Eamdem veteris ecclesiae Hispanae traditionem testantur emmentissimus cardinalis de Loaysa archiepiscopus Toletanus, eruditissimus Puego in sua collectione conciliorum Hispaniae, aliique ex nostris scriptoribus; atquo eadem demonstrare poetem innumeris testimoniis sancti Isidori in variis operibus tam egregii doctoris, *et* epistola ad Claudium ducem, prout refert Natalis ipsemet Alexander in sacculum VII, sancti Braulii Caeearaugustoni, iuxta Florez in sua *Hispania sacra,* sancti Leandri et aliorum ex praeclarissimis illius aevi hispanis praesulibus, qui toti fuerunt in asserenda potestate et inerrantia summorum pontificum.

Haec ecclesiae Hispaniae traditio etiam in vetustissimis civilibus codicibus est expressa, ut facile videre potest quisquis ea perpendet. Quovis sacculo veluti fidei tesseram habuit communionem fidei et obedientiae cum Romano pontifice, ut Bossuetus ipse fatetur; quovis saeculo recte proscriptas agnovit pervenas doctrinas a Romanis pontificibus damnatae, quin ullam expoetaret concilii alicuius condemnationem. Apprime noverat hanc esse ecclesiae catholicae traditionem, in eaque semper creditum ee®e summum deberi oleequium, non obsequiosum silentium magisterio Romani pontificie, ex vi ipsius primatus. Apprime noverat haereticos ipeos hanc veritatem testatos fuisse, eo ipeo quod patrocinium sanctae sedis quaesierint ante eorum condemnationem; rito a nemine pro haereticis habendos si, ut aiebat pelagianus Coelestius, ab apostolica sede catholici seu orthodoxi iudicarentur. Ita factum est ut statini ac Petrus d© Osma hanc inerrantiam seu infallibilitatem Romanae sedis negavit, statini condemnatus fuit in concilio Compiutemi; quae damnatio postea α Sixto IV approbata fuit.

Nec ullum argumentum contra liane Hispaniae ecclesiae perennem traditionem erui potest ex facto illo, quod non receperit per aliquod tempus concilium oecutneuicum V, prout eminentiseirnus cardinalis Rauscher innuere visus est Nam Io rationibus positivis probari nequit praedictum concilium in Hispania receptum non fuisse; solummodo coniicitur ex silentio concilii Toletani III, quod de quatuor tantum prioribus oecumeuicie conciliis mentionem facit. Sed, ut recte observat cardinalis d'Aguirre, lioc in canone non solum praecipitur obeervantia quatuor priorum conciliorum, sed etiam reliquorum, quae a Romano pontifice sint approbata. Et cardinalis de Louysa eodem sensu hunc canonem concilii Toletani III interpretatur dicens admissionem praedictorum quatuor conciliorum poni tamquam notam verae fidei, sed non unicam, id eet, non excludendo caetera concilia oecumcnica, ricut dici potest de sancto Gregorio

Magno, qui quatuor priora concilia dixit ao tamquam A. quatuor ovangolia veneratum eese, etiamsi synodus quinta iam suo tempore celebrata fuerit.

Huius silentii ratio facile reddi potest Nam, ut ait Perez Segobricensis doctissimus episcopus, vel certe sero od Isidorum et Hispanos pervenire potuit Constantinopolitanao synodi approbatio a Romanis pontificibus facta, vel ignorare potuerunt Hispaniae episcopi huius synodi auctoritatem, cum audivissent Vigilium papam noluisse in ipso praesidere: et eruditissimus Arovaio asserit tamquam certum ad Isidori notitiam non pervenisse, quod Romani pontífices synodo Constantinopolitanae auam certam auctoritatem tribuissent. Et, ut recto obeerv&t Roncaglia adversus Boesuctuui, oporteret prius probaro monumentis eccleeiae, Pelagium papam sua definitione proposuisse ecclesiae universae quintam synodum tamquam veram et legitimam amplectendam.

Secundo dato quod ecclesiae Hispaniae, sicut peno B omnee Occidentis ecclesiae, oecumenicam synodum quintam non recepissent per aliquod tempus, id factum eet, quia certo non constabat de expressa ac libera confirmatione a Romano pontifice, ac potissimum ex eo quod fama ad ipsas Occidentis ecclesias detulerit, Romanum pontificem Vigilium illi restitisse. Ergo tantum abest ut quidquam ex hoc facto auctoritati infallibili Romani pontificis detrahi possit, ut potius eam confirmet, cum ex eo constet propter defectum liberae, expressae et solemnis confirmationis pontificiae, prout tunc credebatur, Constantinopolitanam synodum non fuisse receptam. Ncc praeterire Jicet, oiusmodi argumentum nimis probare. Nam probaret contra conciliorum occumenicorum α Romanis pontificibus approbatorum infallibilitatem, quod cordatus nemo admittere ausus est.

Antiquae huic traditioni consonat recentior uni- C versae hispánica© ecclesiae doctrina, et sententia academiuruin cunctarum praesertim florentiasimarum olim Solmanticensis et Complutensis, quod nemo inficias ibit, si quis praestontissimoe theologos hispanos, qui quodammodo dici possunt has universas scholas repraesentare, prout ipsemet Bossuetus asserit de Suaresio, inficias nemo ibit, ei quis praestontissimoe theologos Conum scilicet et Suareeium, unum ex Dominicana familia, alterum ex societate Iesu, hispanos ambos dicentes audiat. Canus igitur, quem sanctus Ligorius doctissimum, eruditissimum et classicum appellat, fidenter asserit libro VI capite VU *de locis theologicis*: „111ud assero, ac fidenter quidem assero, pestem eoe ecclesiae ac perniciem offerre, qui aut negant Romanum pontificem Petro in fidei doctrinaeque auctoritate succedere, aut certo adstruunt summum ecclesiae pastorem, quicumque tandem illo sit, erraro in fidei iudicio posse." Et Suaresius in quo, prout iam dixi, Bossuetus ipsemet fatetur in i¡eo uni- D vorsam doctrinam contineri, et de quo noster celeberrimus Balmes ait: „Nemo forte illo melius cognorit doctrinam catholicam, earuque discrevit ab opinionibus controversis", Suarœius ipsemet haec habet: „Fidem ecclesiae Romanae cswe catholicam fidem, ncc ecclesiam Romanam ab ea defecisse nec deficere posse propter Petri cathedram in ipea praesidentem": et alibi: ..Veritas catholica est, pontificem definientem ex cathedra esse regulam fidei, quao erraro non potest. quando aliquid authentice proponit universae ccdaiao tamquam de fide divina ĕr̃edendum Idem dorent hoc tempore omnes catholici doctoree, et rensro reni esso do fido certam- Auctoritate itaque, hunc occasionem narius, Bossueti assentirò nequeo petitioni rei postulationi in hesterna congregatione factat? a reverendissimo domino Granatrnsi an hirpiscopo qui d«>i-

deravit ut auferrentur a schemate verba „tamquam de fido credenda". Optime in proprio loco eunt, ita a&serit Bossuetus, et ita exigit signum ut distinguatur magisterium Romani pontificis circa ea in quibus infallibile est, et circa ea in quibus licet tenendis tamen non est infallibile.

Ncc obstat quod noster Alpbonsus Tostatus, qui inter adversarios infoilibilitatis pontificiae adnumeratur, aliter sentire visus est Legi in quodam libello typis vulgato quatuor insignes doctores theologos cesse adversarios infallibilitatisx, scilicet Alpboruum de Castro, Alphonsum Tostatura, Dominicum Soto ot Franeiscum Victoriam, insignes certe theologiae professores. Sed perperam, ncc ullus quidem est adversarius infollibilitaris pontificiae. De Alphonso Toetato licet inter adversarios enumeretur, aliter sentire visus esu Certum est quod *in defensorio* advenas sententias aliquando adsti palaverit, sed veritale coactus tandem exponens caput XVI divi Matthaei haec habet: „Cum Petrus esset futurus pastor, et populus debet tenere talem fidem, qualem pastor confitetur, ot Petras futurus erat universalis pastor, voluit Christus quod confessio fidei esset per Petrum roluni, ut innuatur quod talis fides tenenda est, qualem praedicat Romana sedee, quae caput et mater ecclesiarum est, cui Petrus praefuit". Nil clarius. Idem dicendum est do Alphonso de Castro, quem cuín iam reverendissimus orchiepiscopus Remensis ipse confossus fuerit et odnumeraverit inter infallibiliatas, proinde non indigeo pro eius vindicatione aliquid dicere. Idem dicendum certe est de Victoria et Dominico Soto celeberrimis Salmanticensis universitatis professoribus, qui falso inter adversarios infallibility is adnumerantur. Ille certe non tam explicite egit de infallibilitate, sed numquam negavit neque negare poterat, quia in praelectionibus suis hoc ait de potestate ecclesiastica: „cunctam ecclesiasticam potestatem sive ordinis sive iurisdictionis, mediate vel immediate dependere, inquit, a summo pontifico". Quod attinet ad Dominicum Sotum theologum celebrem in concilio Tridentino haec habet distinctione 22 in 4 sententiarum: .Papa in quantum papa errare non potest, hoc est statuere errorem tamquam articulum fidei, quia Spiritus sanctus hoc non permitteret."

His dictis, eminentissimi et reverendissimi patres, nil mirum si episcopi bispani caradora ac laudati praestontissimi viri sententiam teneant ac propugnent. Interrogavimus patres nostros in fide, et idem responderunt nobis; maiores nostri dixerunt nobis, Romanum pontificem, universam ecclesiam docentem veritates fidei et morum principia, errare non posso. Noe deterrere nos possunt difficultates adverras inerrantiara supradietnm obiectac sive cx interpretatione biblica exegetica, aut ex patristica cxogotica, sive ex historia. Nam si nonnulli jwitrre exponendo MattItaci textum declararunt per petram Christum aut fidem Petri esse intclligendam, numquam excluserunt. observat sapientissime *Gerdii*,* interpretationem litteralem, iuxta quam petrae nomino Petras intdligitur: sed sacrae litterae, interpretolione illa supposita, aliis secundariis ct minus propriis gravidantur. Idem dicendum de aliis Scripturae locis, quorum litteralis

‘ Cf. opexrnltna ***Riposte de*** **HrAp»/** JOPim **4 wfv** ***Dtfkampi,*** **pag. 40-41 net**

’ **Hoc nortea** ccd **boe fatelkctxa fait * et/Dcgrapb/a. Certum autem est, ?ı bis ei^anatar. rarJini2«i €hl traJiii<«e in ofrere. eu) tituhu: €%m/Waru Λ ·Λμ· *diretti* ₺ɔn. *d* Arene*: Super lehditate.* — Ita ed. Vaticana. Ex ttbedù Ioana» Marear» *ep.* qaa> prae sarita bota, piane evitai mera *Orrdii re* ab oratore loco ₴ui· pronuntiate·. ÄH ₹erb laudata r›<.3 ocrurrere h ab ed. Vatic telato, x-d in al». de quo vid. eupra. L U, ed. MI** a-

sensus privilegium infoilibilitatis Petro *et* eius suo- A oeesoribus cunceasum aperto demonstrant.

Quoad patrísticas difficultates nullum teetinionium affertur, ex quo appareat Romanos pontifici» ecclesiam alloquenU» in rebus fidei et morum deceptos fuisse; sed e oontra innumera sunt testimonia et dicta patrum, quae ostendant Romani pontificis iudicium hisce in rebus esso irreformabile. Sed si aliquis ex patribus infallibilitatem pontificiam in dubium revocavit, nihil inde erui potest, cum consensus omnium omnino pro sdstroendo dogmate non requiratur: hinc effatum Vincentri Lirinensis toties repetitum, non sensu negativo sed positivo intelligi debet. Pro catholica veritate, pro catholico dogmate habendum eet abe dubio quod semper, quod ubique, quod ab omnibus creditum est, sed non requiritur tamquam de fide defendere quod semper, quod ubique, quod ab omnibus creditum est: tunc enim plurimae veritates, quae hodie ad catholicam fidem pertinent, B non pertinerent, eo quod non semper ab omnibus creditae sunt.

Difficultates historicas non tangam, quia iam abunde ab aliis solutae sunt Id anum tantam dicam pro traditione hispana confirmanda, id unum dicam, sanctum Braolium sancti Isidori amioseimum et disapulum, in epistola, quam patrum nomine in concilio VI Toletano ad Honorium I papam dedit, aio eum alloqui iuxta Florez, *Hispaniae tocrae* iam citaUe vol. XXX: „Optime satis valdeqoe congrue cathedrae vestrae a Deo vobis collatae manos persolvitis, cum sancta sollicitudine omnium ecclesiarum, praenitente doctrinae lumine, et... ecclesiae Christi digna tutamina providetis ct dominicae tunicae divisores divini gladio verbi, et superni telo zelo confoditis, atque sanctam domum Dei, matrem nostram studio vestro vel vigilantia a nefandis praevaricatoribus et exe- c crandis desertoribus ad Nechemiae similitudinem expurgatis Sufficiant haec, eminentissimi et reverendissimi patres, do dio Honorio inquam, qui tamquam .proditor fidei a nonnullis habetur.

Ne quis etiam, prouti aliqui oensuerunt. obiiciat nobis etiam novitatem dogmatis, pauca tAntummodo Non lis movetur hio de vocibus, sed do rebus. Cum sancti patres conceptum infallibilitatis adhibuerint, sufficit ut eoe Romani pontificis praerogativ»m infallibilitatis credidisse credamus. Voce allitas ad dogmata melius exprimenda non dicam adhibere, sed introducere in ecclesia semper fas fuit, at omnea fatentur catholici. Hinc apud omnee tamqnwm classica habita semper fuit illa Vinoentii Lirinensis regula: Non dicas nova, sed nove. Et Apostolus ad Timotheum non simpliciter vocum novitates, ecd profanas vocum novitates vitandas dixit, id est. iuxta ipeum Vincentium Lirinensem, quae nihil habent socrum in religione et in ecclesia, erronea sunt. Tam vero prohibentur novae definitiones evangeliche doctrinae contrariae: sed pouet et debet distincte exponi per formalem definitionem doctrina, quae nedum verbo Domini adversatur, sed saltem virtualiter in eo continetur; et talem esse doctrinam de infallibilitate satis superque demonstratum «L

Concludam. Dum de infallibilitate Romani pontificis loquimur» nos umquam nec separatum nec posse separari defendimos. Unde quaestio, an Romanus pontifex >b ecclesia separatds sit infallibilis, falso laborat supposito; et ideo consulto', meo quidem iudicio, in schemate omittantur voces *solus* et *teporatus.* Cum enim Romanus pontifex ut caput ecclesiae et officii manere fungens definire nequeat nisi ea, quae in revelatione sive formaliter sive virtualiter continentur. neo fieri possit ut Christi ecclesia α revo- A latione dissentiat, quia tunc in fide deficeret, et contra ipsam inferi pirtae praevalerent, evidenter patet, Romanum pontificem in definitionis obiecto cum ecclesia necessario consentire, ao proinde noo cogitari quidem posse ab ea separatum, quin capitis dignitatis amitteret Ita Suareeius ipso, quem toties citavi, in *Defensione fidei* pag. 66 lib. I cap. XXIII num. 7 sia habet: „Etai enim verissimum sit, definitionem Romani pontificis ex cathedra loquentia infallibilem veritatem continere, omneeque fidelee teneri ad illam firmiter credendam; hoc tamen diversum non est ab eo, quod diximus, nam cum pontifex definit, ecclesia per caput suum loquitur, nec corpus soporatur a capite, nec caput a corpore. Cum ergo pontifex nec ab ecclesia separatus esse posait, nec eccleeiam accphalani fingamus; cum Romani pontificie inerrantia non in omnibus et quomodolibet sose explicet, sed in veritatibus fidei aut in morum praeceptis pro universa B ecclesia adstnratur, nec absoluta aliunde nec personalis dici potest haec infallibilitas.

Superest tantum, venerabiles patres, ut Romani pontificis inerrantiam sic expositam, quam omnes hucusque aperte tenuimus ac confessi sumus, omnes edam in posterum tenoamus et per formalem definitionem declaremos.

## ORATIO

reverendi *patris domini loannis Lynch archiepiscopi Torontmi* ›.

Eminentissimi praesides, eminentissimi et reverendissimi patres.

Liceat panca verba ex ecclesia Canodensi do doctrina infallibilitatis summi pontificis proferre. Patientia vestra ultra sextam p«artem horae non utar: vehementer dolco ego ipse, quod disputatio hac de re nimia protrahatur vanis repetitionibus et probationibus omni ex parte desumptis, ut tempus frustra cum magno detrimento teratur. Ut in talem culpam non incidam, sententiam meam brevissime aperiam. Mihi videtur quod fere omnee patres huios sanetao synodi de doctrina infallibilitatis summi pontificis .bene intellecta conveniant, ideoque humiliter obtestor patree Deputationis de fide addere quaedam ex propositis reverendissimorum patrum schemati, ut finis ponatur difficultatibus, dubiis et cavillationibus.

Persona privata summi pontificie debet melius distingui a persona officiali. Pontifex est vicanus Christi in terris, eet caput vivens ecclesiae corpori viventi unitum non abscissam, non amputatum; et hoc corpus ecclesiae sunt episcopi positi a Spiritu sancto regere ecclesiam Dei; et hi episcopi per gratiam Christi Dei semper moraliter loquendo uniti erunt in fide cum capite suo summo pontifice, et summus pontifex cum illis. Haec unio fundata est in 0 ipsa notara constitutionis ecclesiae infallibilis, et non in exteriori manifestatione, quae tamen semper, quando ree Christiana postulat, manifestabitur consiliis, decretis, epistolis vel aliis modis. Caput regit corpus, corpus autem alit caput. Haec divina unio et mutua coniunctio capitis ecclesiae cum corpore, mea humili opinione, clarius debet exprimi in schemate do infallibilitate summi pontificia Quando summus pontifex ex cathedra iadicat, eo ipso iudicont episcopi. Petrus cum successoribus suis est fundamentum visibile» super quod aedificata est ecclesia infallibilis per Christum ipsum. Si per absurdum supponi potest quod fundamentum hoc destrui posset, totum aedificium in ruinam caderet, et portae inferi praevalebant adveraos ecclesiam.

**« Argumentatu: .ArchiepUcopajiTorontinui emendationem proposuit que refertur rab nam. 49.·**

Fida de infallibilitate summi pontificie semper A tatis singuli eorum participes fiant Praecavendam
▸ altem implicite in ecclesia Dei inventa eet Si interrogemus hominem fidelem, amicum Dei, cui revelata sunt secreta caelestia: *Confiteor tibi. Pater, Domine caeli et terrae, quia abscondisti haec a sapientibus et prudentibus, ct revelasti ca parvulis* ; si interrogemus: Quid credis de magisterio ecclesiae? Credimus presbyteris nostris, quando nobis annuntiant verbum Dei. Sed presbyteri vestri possunt vos decipere. Episcopos habemus, qui eos ad rectum tramitem trahant Sed episcopi ipsi sunt fallibile Unus vel alter episcopus falli et noe decipero potest, concedo, sed non omnee i sicut unus vel alter mil« Christi vinci potest, sed lotus exercitus invincibilis eet; habemus super omnes episcopos Romanum pontificem succ&eorem beati Petri, qui illos episcopos in fide Petri confirmabit Summus pontifex ipse fallibilis est et in errorem cadere, ct totam ecclesiam in liacresim inducere potest Pauper et simplex cordo horrescens clamabit: Vado. B

Aliqui sancti actibus Romani pontificis restitorunt, sed numquam decreto in rebus fidei et morum repugnaverunt; ct si aliqui etiam episcopi etiam magui nominis iuraverunt, ut ita placarent infensissimos hostes ecclesiae Dei, infallibilitatem summi pontificis non esso de fide, recte fecerunt, quia tum non orat de fide, teste hac longissima disputatione.

Quid dicam de guberniis et principibus huius mundi, qui decreta de infallibilitate summi pontificis ferri nolunt? Mundus est mundus, et in maligno positus. Principes huius mundi fere semper, praesertim his temporibus, ecclesiae Dei resistere volunt; et quando illi pacta cum ecclesia faciunt, plus quam concedant, exigunt. Ministros Christi uLi simplices milites habere volunt, et etiam legæ divinas sub eorum potestate submittere volunt- Igitur Deo, non hominibus obediendum eet.

Dictum est protestantes ab ingressu ecclesiae per C decretum de infallibilitate summi pontificis arceri. Difficultas haec ex parte protestandum plus minusve bonae fidei, de quibus spes redeundi in gremium ecclesiae bene fundata est, nimis exaggerata est, ut ita dicam. Experientia viginti septem annorum in missionibus Hiberniae, in statibus foederatis Americae et in Canada loquor, et in simplicitate cordis mei possum obtestari, quod non pauci protestantes in meis manibus abiurationem suorum errorum fecerunt. Protestantes gratia Dei, sicut alii peccatores convertuntur, veram religionem quaerunt orationibus, eleemosynis, libros catholicos legendo, et veritatem ex oro sacerdotum quaerunt. Protestantes ad veram religionem convertuntur raro disputationibus, rarissimo concessionibus, numquam veritatem celando vel minuendo. Protestantes credunt omnem hominem pro semetipeo esse infallibilem per privati iudicii doctrinam, et M in iis quae respiciunt ad fidem et actus suos o»e D infallibiles. Fere omnes neoconversi in Anglia et Americo, ut notum est omnibus, doctrinam de infallibilitate summi pontificis ardenter exoptant. Non liment protestantes infallibilitatem summi pontificis, timent confessionem peccatorum suorum, timent ioiunia, timent publicam opinionem et alia; et certissimo mundus timet opiscopos sedi invincibili Petri unitos, et nuno cum gaudio do nostro dissensu, apparenti solum iuxta me, audiunt, et maxime plaudunt iis, quos paratos ee«o existimant contra praerogativas beati Petri pugnare.

Alii c contrario dicunt, quod isti superbi episcopi Vaticani decretum de infallibilitate summi pontificis certissimo omittent, ut aliquatenus huius infallibili-

» Matth. XI.

eet, no in favorem inimicorum Dei pugnemus. Verum eet, quod per octodecim saecula ecclesia Doi eos profligavit: sed ista doctrina de infallibilitate summi pontificis supposita erat. Nunc vero quando de infallibilitate disputatur, si non asseritur, pro negata haberetur, et concilium generale permanentor sistere deberet

Propono aliquam emendationem parvam his vel similibus verbis. Pag. 13 lin. 19 [7 B T] inseratur: *Pro apostolica sua auctoritale, ipso capite ecclesiae divinitus cum corpore episcoporum unito.*

## ORATIO

*reverendi^ patris domini loannis Petri Losanna episcopi Bugellensis x.*

Eminentissimi praesides, eminentissimi et reverendissimi patree.

*Non possumus aliquid,* scribebat aportolus Paulus ad Corinthios, *adversus veritatem, sed pro veritatel.* Hac ego sententia Pauli erectus, eminentissimi ac reverendissimi praesidei, eminentissimi ac reverendissimi patree, nonnulla circa infallibilitatis doctrinam, prout nobis in capite IV proposita est, nempe inconditionatam, individualem, vestrum sapientiae, cbaritati et iudicio submittam. Quintus accedo, et me dolet vos iam fortasse ultro defessos vel aliquantulum super eadem re detinere. Sed adversae meae fortunae suppleat, precor, benevolentia vcetra; properanter incedam.

No tamen ulla obrepere possit ambiguitas, loquar ego in specie, nempe de ea infallibilitatis doctrina, quae uni pontificis personae adseritur, doctrina quae,i

**i Argumentara·. ^Episcopal Bagellenria dogmaticam definitionem infallibilitatis uni personne indivdaali1er et innondilionate assertae nec convenienter nec rationabiliter redpi porse, quia per hoc, ut ipse ait, omni* moralis dignitas deprimitur et offenditur, quia fontes revelationis clare et evidenter id tradunt, quia demum eum actuali hominis conditione definitio haec consociari nullatenus poteri. Eie autem obiter dixit Romani pontificis decretis non interiorem assensum sed passivam dumtaxat obedientiam deberi Inde autem infallibiliutis doctrinam corruere obicrrarit, qaia ea poriLa sequeretur decretis pontificiis internum assensum deberi. Loca scripturae quae pro infallibilitate afferuntur interpretationibus obnoxia esse; loqueas antem de verbis .tibi dabo claves* adnotavit haec promissionem continere, promierienem autem non essa collationem. Hic patres omnes conqueri et clamare coeperunt dicentes ferri non posse sermonem istum; et suriens card. Bilio sio oratorem alloquutus e»t: Reverendissime pater, rogamus de. ut b» teda.**

**«Respondit orator suam intentionem non fuisse impetendi obedientiam Romanis pontificibus debitam, sed tantummodo demonstrandi qnod textus In schemate adducti *micrpretaiwnibu obnoxii rint,* et idcirco insufficientes ad dogmaticam constitutionem. Addidit bano infallibilitatem non faine in ipso Petro agnitam ab apostolis, dicitur Petrum habuisse sollicitudinem omnium ecclesiarum, at et Paulum eamdem curam sibi vindicaste. In concilio IIieros«limitano lacobnm sibi caasara assam prisse et loquutum esse de vertute definienda. Legisse se dixit in opusculo arch. Edesseni quod qui plenitudinem habet potestatis non subeat, at Petrum fuisse missum Samariam cum locane ab apostolis rem em omnibus notissimam. Iterum surgens card. Bilio, id nimis probare observavit, inde enim sequeretur neque ipsum primatum agnitum fuisse ab apostolis. De primato, ait orator m non loqui, et ultro admittere, eam ex iure divino em repetendum. Addidit doctrinam intallibititad* non pos*© consociari cum actuali heminis conditine© quin ant hominis natura mutetur, aut impeceabilitas eum infall·bilitate conlongatur. Omnes hic clamarunt; at orator dixit certissimum ii em. et rationibus b o b clamoribus em vincendam Neque cum infallibilitate pontificia ecclesiae iafallibilitalem conciliari pam, quia si tota infallibilitas restringatur In capite, iam pare totum absorbet, et id dari in natura ion posse. Canchisit aliis vestibtu magis cauvemnDtns concilio schema in* duendum, et fise una condition pM·? aanctismmui d. a. aleuti praeteritam teasiocem, ita et proximam el futuras orane· sigillo suo obsignare et repetere: ,Qaam boaum et incandnm slraul ambulare fratres in consenso.***

• LI Cbr. X1U. 8.

at dicebam, inconditionate et individualiter uni per- «onae adseritiir; atque asero, meo quidem sensu, quod tamen semper vestro iudicio subiiciam, dogmaticam ciusmodi definitionem nec posse convenienter nec rationaliter recipi, live quia moralem videtur omnem dignitatem quodammodo deprimere, offendere, sive quia neo a revelationis fontibus clare, evidenter, uti par eet, erui potest, demum quia cum actuali hominis conditione nullatenus consociari poteeL

In schemate simpliciter dicitur, quaecumque fuerint definita vel decreta, excipienda et tenenda esso omni obeequio etc.; nec tamen se sistit hic quaestio. Hesterna die adhuc audivimus, et declaratum aliunde iara fuit, non sufficere passivam obedientiam, passivam submissionem decretis fidei emissis a summo pontifice, sed interiorem neee&sanam esso obedientiam, interiorem assensum. Sed, venerabile» patres, obligatio credendi, scribebat auctor e societate lesu, in recenti suo opere quod editum fuit typis mense ianuario anni B 1868, cui titulus (gallice conscriptum fuit eiusmodi opus) : *Études religieuses, philosophiques ei littéraires,* obligatio, inquit, credendi tam gravis eet, ias ligandi intellectus tam augustum et tanti momenti est, ut vel patres ipsi tridentini censuerint non utendum esso eo, tíiri magna cautela et extrema prudentia. Hinc cardinalis Besearion etiam subdebat, licere quidem aliquid symbolo fidei addere, sed nonnisi magna cogente necessitate. Modo vero a pluribus oratoribus iam demonstratum est necessitatem huiusmodi definitionis non apparere. Interim tamen quod notum eet, id est, nempe definitionem huiusmodi posse practicae fidei profectui valde opponi et adversari (rumorea).

Christi religio e caelo venit non ad deprimendum, sed ad erigendum hominem per culpam lapsum ab abiectione; e caelo venit eum ab abicctione, in qua per paganismum iaoebat, ad primaevam dignitatem, a qua deciderat, revocare, a morte civili, a C morte morali ad vitam filiorum Dei. Sed quomodo tamen posset, cum homo unus immensae huiusmodi potabatis imago, quomodo posset, eum huiusmodi immensae potestatis imago, ut dicebam, concutero queat animam, perturbare? cum nemo certe pos&it, nempe homo homini, qui cum similis sui sit, ita imponere iugum credendi, ut non possit non solum ei denegare fidem, sed a seipeo velati a visceribus proprium assensum, propriam naturam convellere, et assensum praebere: nempe id eet, quod patet plane opponi valde hominis morali dignitati.

Certe Copernicus quando primum ipse systema caeleste edidit, solem stare et terram moveri, et non longe abfuit quin a sancta sede tamquam sacris litteris contrarius condemnaretur (rumores), quomodo potuisset ille egregias caeteroquin ecclesiasticus vir α se ipso eiusmodi persuasionem, convictionem convellere atque credere contrarium, nempe solem moveri D et terram stare? Et tamen id «t plane quod contingit nobit. Non loquor de primariis dogmatibus, nempe de rebus fidei, quae excedant rationem naturalem, seu do dogmatibus, quae nempe fundamentalia velati sunt religionis Christianae, red loquor simpliciter ct in specie de huiusmodi quaestione, infallibilitatis nempe pontificis, quae nempe definitio profectui practicae fidei opponeretur.

Notum wt quomodo per totam Europam et in America quoque viguerit systema repraesentativum. Iam nempe monarchiam abeolatam perosi reiecerunt auctoritatem unius. Sanctus Augustinus velut stratagems merum, si mihi licet huiusmodi vocabulo uti, nos edocuit, nempe ut arma e manibus adversariorum eriperemus, ac deinde sicut ipsi, aiebat Augustinus in libro *de dodrñui rhristiana,* armis nostris utuntur. A modo ex sacris litteris, modo ex sanctis patribus desumptis, nos ipsi utamur eorum armis, ut erroree eorum ipsis eorum armis confodiamus. Modo viri huiusmodi ǰiberale qui dicuntur ct non sunt, noe absolutistas (murmur) vocauL Quare? Quia auctoritati unius adhaeremus et acquiescimus. Itaque si noe posumus eripere e manibus eorum huiusmodi arma, quid tunc possent dicere, si nos «m compelleremus ipsis eorum armis dicendo: Vos parlamenti» vestris acquiescitis; et quaenam comparatio parlamenti cuiuscumque eam concilio Vaticano, in quo sedent ex omni parte orbis viri scientia, prudentia, experientia, pietate clari? Certe non possent rationabiliter denegaro consensum čecia iac, cum nempe pontifex summus, cum magisterio eiuxmodi cccled&e, ct dogmata ct decreta ederet ad fidei integritatem et morum puritatem servandam.

Cacterum non hic immorabor in huiusmodi parte, sed properabo ad aliam, nempe non ita clare, non ita evidenter, ut par eet, huiusmodi veritatem doctrinae pesse comprobem ex sacris litteris. Certe nobis protinus afferuntur verba: Tu « *Petrus... Pasce oves* Rwat... *Confirma fratres tuos... Rogaci pro te... Tibi dabo claves* etc. Sed precor huiusmodi verba, quae tantopere ex hoc loco audita sunt, anno ita clara, anne ita evidentia sunt, ut probent huiusmodi veritatem infallibilitatis inconditionatae et individuali? Ros per se potet. Imprimis verba Christi ad Petrum semper interpretationi obnoxia fuerunt; quae vero Christus ad ecclesiam dixit, nullo modo possunt nec egent interpretatione. Namque quaenam potœî haberi obscuritas, quaenam nempe ambiguitas : ***Spiritus** tanctus* tus *docebit omnia* ł .. *Ecce ego vobiscum sum* ȝ .. *Tibi dabo clares regni caelorum* ȝ : sed promissio non eat collatio *(murmur et risus).* Indo non impugno non fuisse collatum, id tantum ego Bsstro, nempe huiusmodi....

*Eminentissànus praeses cardinalis Bilio.* Reverendissime pater, rogamus te ut considerare velis, pro dignitate et divina promittentis natura, promissionem perinde valere ac collationem; non quod promissio proprie ac formaliter sit collatio, sed quia id quod Christus Petro promisit certissime coliaiurus erat: ideoque sancti patres et theologi argumenta sua ex promissione depromunt. Idcirco rogamus te, reverendissime pater, ne dicas nos nihil inferre posse ex promissione illa, ea de causa quod promissio non sit collatio. Atque tibi, reverendissime pater, no displiceat quod hanc occasionem nactus rogem, enixe rogem ne dicas dogmaticis Romanorum pontificum constitutionibus obsequioso tantum silentio satisfieri ; ne id dicae, reverendissime pater. Id namque damnatum est in notissima illa Clementia XI bulla, quae incipit: *Vineam Domini Sabaoth,* quaeque prodiit anno 1705 et ab universa ecclesia recepta cat; qua constitutione Romanus pontifex declarat subiacere poenis et censuris, quae decernuntur in constitutionibus latis contra iansenistos, non solum eoe qui doctrinam domnatnm iansenistorum sustinerent aut tuerentur, eed illos etiam qui dicere auderent constitutionibus huiusmodi satisfieri solo exteriori obsequio, sive silentio obsequioso: nam, dicit pontifex, et impii in tenebris conticescunt. Inter nos, reverendissimo pator, non potest osse disputatio, utrum debeatur obedientia constitutionibus dogmaticis Romani pontificis ; haec veritas catholica admittitur in quacumque opinione, in quacumque sententia sive eorum qui

i Io. ΙΙV, 2β.
• Matth. XXVIII, 20.
▪ Matth. XVI, 18.

tenent Romanurn pontificem cx cathedra, loquentem A infallibilem case, independonter ab omni consensu co-cieaiarum et episcoporum, sivo eorum qui secus opinantur. Omnce in hoc conveniunt, deberi obedientiam constitutionibue dogmaticis Romani pontificis; sed vera orthodoxi hominis obedientia, ut dicit ipec pontifex in laudata constitutione, ea eat, ut recipiantur constitutiones dogmaticae apostolieae sedis non ore tantum, non obsequioso tantum silentio, sed cx cordo et intimo animi assensu. Displioct, maxime displicet to virum aetate venerandum et laboribus plurimis in ecclesia exantlatis conspicuum hac do ro admonere, sed officii nostri raliono te admonere cogimur.

*Rcvercndiuimu orator.* Eminentissime praesul, cum ego emittebam verba: *Tibi dabo clava etc.* esse do futuro, non intendebam nullatenus impetere ciusmodi obedientiam, sed simpliciter pro mea thesi erat, nempe verba Christi ad Petrum, non solum illa tantum, sed: *Rogavi pro te, ut non deJtrial fida tua,* fides illa obiectiva vel subiectiva osse potest, nempe üt dicerem ct probarem verba Christi ad Petrum potuisse esse, quemadmodum fuerunt semper, interpretationibus obnoxia, ct consequenter haec non ita clara nec ita evidentia, ut par eet, quomodo per doctrinam catholicam exigitur ad dogmaticam constitutionem; debet enim deduci ex revelatione evidenter: non tamen impetebam principium. Illud quod certum eet, id est, nempe verba Christi ad Petrum posse interpretationibus osso obnoxia, ut nempo non possint dici ita clara, ita evidentia, dum tot volumina edita eunt, in quibus alii contra oiusmodi sensum teneoL Idque nonne verum eet, nos ipsi in hac aula in disceptationibus, quae tot diebus ex hoc loco audiuntur, dum alii quidem pro infallibilitate sunt, alii vero pro non infallibilitate, nonne aperto demonstramus non ita clara, non ita evidentia esse, quemadmodum par est pro dogmaticis definitionibus? Itaque quoad huiusmodi thesim verba quae adducuntur, non ita clara sunt.

Habemus etiam regulas interpretationis. Honoratus a Sancta Maria, qui quidem primus criticam scientiam ad canones redegit, ot post ipsum quotquot prolegomena scripserunt in historiam ecclesiasticam vel in theologiam, omnes constituerunt inter alia verborum vim, ot factorum sensum historicorum, ot personarum scribentium indolem α contemporaneis rese repetendam. Modo vero precor, quodnam discrimen in historia apostolica? Quodnam indicium huiusmodi infallibilitatis ponce apostolos in Petri persona recognitum fuit, quodnam? Neque noe videmus aporte apostolicam sollicitudinem omnium ecclesiarum Petrum habuisse, sed ct Paulus sibi vindicat hano sollicitudinem omnium ecclesiarum. Nos habemus in ipso concilio Hierosolymitano lacobum sibi causam D aœumpeisse, et verbis exposuisse doctrinam quae· definienda erat. Nos habemus in opusculo nobis distributo, ni fallor, a reverendissimo Edesseno archiepiscopo, quod qui plenitudinem potestatis habet, non subest sed pracéet, non mittitur sed mittit; ot tamen in Actibus apostolorum cum recepisset Samaria verbum Dei, miserunt apostoli, qui erant Hierosolymis, sino ulla distinctione aut consideratione personorum speciali, miserunt Petrum ot loanncm, nempo primum et ultimum. Non habemus hio claro et evidenter vel indicium infallibilitatis huiusmodi.

*Eminentissimus praaa cardmalm Rilio.* Haec nimis probant, et nihil proinde probant Probarent enim non fuisse ab apostolis recognitum divinitus institutum in ecclesia primatum (bene).

*Revaendiaimut orator.* Non loquor de primatu, non de primatu: certe do iure erat. Silentium huiusmodi semper a tota antiquitate servatum eet, quemadmodum eminentis&imus arcbiepiscopus Vindobonensis adduxit. Ad oiusmodi doctrinae confirmationem adduxit etiam testimonium sancti Columbani, qui scriptor primus fuit saeculi VI, et in ipso idem agnoscebat, huiusmodi silentium Columbam probare omnino nullam fuisse infallibilitatis mentionem factam· primis sacculis. At eminentissimus arcbiepiscopus Dublinensis opposuit» nempe Columbonus inter sylvas vivebat, inquit Sed sanctus Columbonus primo, absolutis suis studiis litterariis, Galliam peragrant, praedicatione illuminavit varias Galliae provincias; anno 590 construxit monasterium in urbe Luxeuil, et anno 599 scopeti epistolam ciusmodi quintam ad Bonifacium IV, in qua non solum non mentionem facit infallibilitatis, sed quidem scribens ad Bonifacium, cum B quaedam fuerit suspicio erroris et confusionis in cathedra Petri allata per orbem, ipse sanctus CoIumbonus scribens ad sanctum Bonifacium inquit paragrapho nona eiusdem epistolae: „Quod si maius œt, scrijbit sanctus Columbanus ad Bonifacium, ut caligo suspicionis deleatur de cathedra sancti Petri, indo conversus coge, ut quae vobis obiiciuntur, þurgetis/ Anne huiusmodi verba infallibilitatis indicium sunt? Ergo tam longe abest, ut de infallibilitate pontificia eo sensu cogitaretur, ut pontificem ad convocandum concilium impelleret.

Sed argumentum aliud Honoratus n Sancta Maria pro interpretatione vorborum adducebat, nempo testimonium scriptorum, maxime qui docebant in universalibus et collegiis. Quoniam voro unus et alter ex hoc loco od testimonium orad*e*miarum provocarunt, ut infallibilitatem huiusmodi in pontifice comprobarent, liceat quoque mihi testimonium regiae uni- ) versitatis Taurinensis adducere, quae certa celebris erat, et multi in ca fuerunt viri scientiae ot pieUtis luminaria inter professores.

Hoc loco miror quanta animi securitate Salutiarum episcopus emiserit opinionem seu fidem do infallibilitato eo usque, ut cui nullus plane consiliarios adsit pontifici, tamen infallibilem cum haberet; oblitus plano ipse qui ct gradibus acodemicis cohonestatus fuit, oblitus plano iurisiurandi, quod duces Sabaudi plentissimi exigebant α doctoribus, nempo doctrinam sancti Thomoo profiteri atque tueri. Hic dicetur, non constare sanctum Thomam infallibilitati obsistere; sed prae manibus habemus opusculum, quo asseritur sanctum Thomam pro infallibilitate esse, aliud vero contra infallibilitatem1: ergo saltem dubium adost. Sed non dubium habemus pro universitate Taurinensi, pro qua factum habemus sane clarissimum. Anno 1827 cum sacerdos Aloisias Massaro postulami in collegium doctorum facultatis theologicae cooptari, threre misit et inter alias hanc: „Unitas fidei morumquo erit nulla, si eius (nempo summi pontificis) irrefragabili supremaque definiendi potestate non cobonectetur Tunc erat rector facultatis ille illustrissimus Peyron, cuius nomen sonat elogium in omnibus academiis orbis. Hic facultatem convocavit, an vellet approbare huiusmodi thesim an non. Unanimiter doctores asseruerunt expungendum re» vocabulum *irrefragabile:* inde dissidia, inde dieeeoaiones. Nam sacerdos Aloisius Massera praefectus erat studiorum in collegio, quod Provinciarum dicebatur, et reverendissimus Roothan prarere erat, qui mihi ipsi in officio

1 AltaUt ad epurala: Dtf rewjhtWw't· eertr-*riae d At iafallMliiaU* Kow penli.-Vui huía *dL* Jfvm. pjr *fr. Raymwdv» JhncAi*. et S. Tmmm» ( Γμ *perni:firia ptr V. P.*

successit. Qusfstio delata fait ad sanctam sedem per reverendissimum abbatem Tosti, qui postea cardinalia fuit: ex sancta sede responsio venit, prudenter facultatem theologicam se gessisse. Ergo aperto apparet quaenam fuerit doctrina in regia Taurinenai universitate circa infallibilitatem.

Caeterum non aasentior etiam iis, quae ipse subiunxit, quod nempe ecclesia corpus mysticum Chnsti superait, etiamsi brachiis vel pede privaretur, dummodo salvum fieret caput Malo ego sponsam Chnsti sine ruga ct sine macula complecti, quam informem vel claudicantem pede videre. Aliunde vero, quod magis est, ipso iansenismi nota profesores illos etiam adussit, cum certe si in eo sensu accipiatur, nempe sinistro sensu, falso plane illa nota inureretur professoribus. Et maximae pietatis officium adimpleo, quia et meus ibidem erat parens et consanguineus, qui certo non iansenismi note inficiebatur. Caeterum inquit ipso Napdeonem I interfecisse iansenismum, oblitus vero praeteriti dicti, Caasansmum, inquit, iansenismi debere haberi tamquam patrem et huiusmodi do:tn nae.

Quidquid sit, quod certum est hoc est, nempe non posse huiusmodi doctrinam consociari cum actuali hominis conditione. Namque quodeumque iudicium, negetur nempo vel affirmetur, semper est actio moralis, in qua et intellectus cognitio ot voluntatis deliberatio necessaria est; an tamen, venerabile patres, quod novimus bonum, rectum, iustum semper sequimur? Non ego bonum quod volo, sed malum quod nolo facio ; nempe homines, quicumque sint, quacumque dignitate suffulti, quacumque potestate praediti, semper tamen homines sunt, et misen» Iwmionni ot humanitatis subiiciuntur. Unusquisque enim, ut antiquus philosophus1 aiebat, patitur suos manes; et Tacitus* dicebat : Ille maximus *(optimus est)* qui urgetur minimi». Et Paulus ipse1: *Sentio legem m membris meis repugnantem legi mentis meae.* Itaque non potest admitti huiusmodi, nixi admittatur rei naturam mutari vel impeccabilitalem cum infallibilitate *(rumores)* ooniungi... Certissimum «t... Vel rationibus indulgemus vel tantummodo clamoribus? Sed tamen id certissimum est, non ¡«ese aliter concipi huiusmodi doctrinam. Quomodo etiam posset concipi promissio certae infallibilitatis, qua© concessa fuit ecclesiae corpori mystico? Sed si iu capite solum habetur, et in capite tota infallibilitas restringitur, tuno habebimus partem quae totum ipsum absorbet, quod certe non potest dari in natura.

Ergo concludam, nempe huiusmodi doctrinam de infallibilitate neque clare neque evidenter ex revelatione posso deduci, nec certe posse conciliari ita facile cum hominis actuali conditione ; oc propterea ad minimum dubium ibi reperiri. Anne super dubio potest excelsa domus aedificari ? Inquiunt tamen, ad quam auctoritatem ibimus, ei non infallibilitas in pontifice declaretur? Sed, venerabile# patres, post octodecim saecula anne erit neccesarium ut id expectemus, quod Christus Dominus iam ab initio providerat, nempe, ut ait IrenaeusA, per apostolos constitutam esse ecclesiam, et ita omnibus datum agnoscere quae vora videri debeant et possint? Ergo per pastores per orbem dispersos, per episcopos super quos constituta ecclesia «t, ut ait Cyprianus, potest certissime unusquisque ct facile suae propriae aeternae saluti consulere. Itaque nil mihi clarius umquam fuit, quam magni Augustini effatum, nihil nempe gloriosiusrese, quam a veritate vinci ; vincor ego sed non tamen anathematibus, quae dicte sunt verbera animi (ritus), sed rationibus; unice rationibus, non verberibus persuadentur homines. Caeterum vi caput cunatur, sed animus erigitur *(dissensus),* et tunc? Uno verbo dixerim, id tamen manebit certum ; nempe sufficit ut episcopi, quales modo ecclesia in sinu suo laetatur habere, habeantur, qui nempo missionis suae probe conscii sint et digni, ut modo in hoc Vaticano concilio habentur, quemadmodum ipse Paulus vult episcopos eligi: *Oportet episcopum* rue *ornatum, prudentem,* tamen solummodo *non neophytum, ne in superbiam elatus, m iudicium incidat diaboli,* Haec si serventur, ecclesia suos episcopos legitimos atque dignos videbit, et populus christianus fovebitur, dilatabitur atque florebit.

Modo vero etsi huiusmodi schema, concludam, velut alter Iona in navim Petri se conieccrit, non ego decernam illud in mari proliciendum, sed unum praestolabor, ut nempe aliis induatur vestibus, quibus possit convenientius huic augusto ct sacro consessui praesentari. Hac enim conditione poterit sanctissimus uti praetentam sessionem, sic futuras omnes sacro suo obsignare sigillo, et admirabili excelsi animi sui effusione repetere: *Quam bonum et iucundum simul ambulare fratres in consensu3.*

Hic autem interrupta disceptatio est, et eminentissimus primus praeses indixit futuram congregationem per haec rerba:

JProxima congregatio generalis habebitur sabbato hora octava cum dimidio in qua continuabitur discussio propositi schematis."

4L

**Alignât patrum politlones de flue imponendo discussioni capitis IV.**

*Eminentissimis ac reverendissimis cardinalibus sacrosancti concilii Vaticani praesidibus.*

Patres infrascripti petunt mimo enixo rogant ut eminentissimi oc reverendissimi praesides oratores moneant ne iterum dicant quod iam ab aliis oratoribus dictum fuerit, >-.l simpliciter enuntient suam sententiam conformem esse sententiae talis vel talis praecedentis oratoris; quod si speciale aliquid dicendum habeant, quam paucis verbis bcm expediant, alioquin admoneantur ut finem loquendi faciant.

t Aloirius ep. Veronensis.
t loe. A. ep. Bellovacensis Noviomonsis ct Sylvaneoteni M.
t Fr. Aloisias ep. Aquilanus.
t Gaspar ep. Hebronensis.
t Eugenius L C. Insephus ep. SinitettsU.
f Petrus Dufal ep. Dclconensis.
f Fr. Eustachiua Zonoli ep. Elcutheropolitanue.
t Petrus Henrietta ep. Bell¡censis.
t B. Petitjean ep. Myriophytensis.
f Chr. Bonjean O. M. I. ep. Medensis.
t Ludovico» ep. Apolloniensis.
t F. Ridel ep. Philippopolis.
t P. I. M. I. Pichón ep. Heicnopolitenus.
t Ice. Hyae. ep. Gadurensis et vie. ap. fiocine, septentrionalis.
f Franciscos Laotiènan ep. Flaviopolitanus.
f Stephanas Fennolly ep. Thermopyicnsis.

*A tergo manu serrelarii'.* „Exhibitum dic 23 iunii 1870. — Ad acta."

1 **Iamo fummo· poeta, non philosophai, nempe Virgilio», Aea. VI, 743· Qatapie ruo» pafimwr Kann.**

• **Immo Horatia·, T SaL 3, 88 : ritti» nemo *ñne ňa»cii optww ille eet,* Qui witntmù *urgetnr.***

• **Rovi. VII, 23.**

« **A4v. haerea lib III, cap. III.**

i **I TifBoth. III, 9, e.**

■ **Alludit ad verbo, quae a a. Pius IX xd Γ-Mγ·μ Vaticaace habuit in ftne tewingit terttxe poetqium confirmavit decrete. Sapra, L LI, 4M d -437 a.**

b Λ

*Eminentissimi ac reverendissimi praesides noeri occumenici concilii Vaticani.*

Diuturnas diacussionce quao do Romam pontificia infallibilitato hucuaquo habitae aunt in generalibus congregationiboa, tum dum ageretur m *genere* do obiecto primae propositae dogmaticae conatitutionie *de ecclesia Christi,* tum in examine *speciali* capitia quarti propositi schematis eiusdem constitutionis, eo usque pervenerunt ut quotidianum factum demonstret nil amplius novi proferri posse ad eius doctrinam impugnandam, paritorque iam eatis exposita fuisse quao ad eam conferant demonstrandam ac vindicandam. Ulterius insisterò ciusmodi disputationibus nil esset nisi prorsus inutiliter illud tempus torero, quod pastorales episcoporum curae sibi postulant omnino. Igitur ad nonnam articuli undecimi decreti diei 20 februani currentis anni humillimi subsignati enixe petunt ut eminentissimi ac reverendissimi praesides in proxima generali congregatione vota patrum exquirant, on etiam peculiari discussioni circa quartum caput prions propositae constitutionis *dc ecclesia Chrùti* finem imponere placeat.

t Paulus Angelus Ballerini patriarcha Alexandrinos lot. riL
t Clemens episcopus Pisaurensia
ɪf loannes Baptista episcopus Verulanus.

C.

*Aux ĕminentissime cardinaux présidents du concile.*

Éminentifisimes seigneurs,

La fête de S. Pierro nous avait toujours paru devoir être le dernier terme de notre séjour à Rome.

Noua sommes à bout de nos forces ; et nos diocèses souffrent singulièrement de notre absence trop prolongée.

Nous supplions humblement vos Éminences de C prendre lee moyens les plus efficaces pour mettre un terme à une discussion qui nous eet ai pénible!

Nous nous permettons donc de demander:

Io. Qu'il y ait congrégation générale les dimanches comme les autres jours;

2°. Qu'il y ait même, s'il le faut, deux congrégations par jour; ct qu'en tout cas, la congrégation ait lieu dans l'après-midi, ai quelque cérémonie empêche quelle ne se tienne le matin;

3°. Que les ĕminentissime présidents veuillent bien user de toute leur influence pour déterminer les orateurs de la majorité à renoncer à la parole;

4°. Que lea orateurs se bornent à proposer de simples amendements sur le ǂ chapitre, et à les motiver en peu de mota Un quart d'heure serait suffisant;

5°. Que les orateurs soient rappelés à la question aussitôt qu'ils son écartent, ou qu'ils reproduisent des D arguments déjà présentés.

Nous pensons que, grâce a l'emploi de ces moyens, la session pourrait encore avoir lieu le dimanche 10 juillet.

Veuillez, éminentissimes seigneurs, agréer l'hommage do notre profond respect.

t Auguste évêque de Meaux.
t Renatus Consopitensis et Leonen&is episcopus.
t Louis Delaile, évêque de Rodez.
f Jean Antoine Marie, évêque de Mende.
t Joseph Armand évêque do Beauvais, Noyon et Senlis.
t Pierre, évêque du Puy.
t Félix évêque de Limogea
t Edouard Jean évêque de Kingston.

*A tergo manu secretarii:* „Exhibitum die 24 iunii.'ǂ

42.

Congreastlo generalis aoptuagaaima septima

1870 iunii 25.

Die sabbati 25 iunii 1870 hora octava cum dimidio ante meridiem, in conciliari aula Vaticanae patriorchalis basilicae, generalis reverendissimorum patrum congregatio habita est ; cui interfuerunt quingenti viginti et unus patres, nempe 29 cardinales, 5 patriarchae, 9 primates, 75 archiepiscopi, 365 episcopi, 3 abbates nullius dioecesis, 13 abbates generales sive praesides congregationum ordinum monasticorum, usum mitrae habentes, 22 generales et vicarii generales; quorum omnium nomina, quae per assignatores locorum accurate descripta fuerunt, exhibet indiculus patrum septuagesimae septimae congregationis generalis, qui inter acta concilii asservatur.

Reverendus pater dominus Beniaminos Dimitrio archiepiscopus Neapoleoe ritus graeci missam lectam celebravit. Qua absoluta, et recitata oratione *Adsumus Domine* etc., eminentissimus cardinalis de Luca in absentia cardinalis de Angelis primi praesidis munere fungens dixit:

.^Reverendissimi patres, continuabimus hodie specialem discussionem quarti capitis schematis primae constitutionis de ecclesia Christi, de quo adhuo veniam loquendi petierunt reverendissimi domini Aloisias Moreno episcopus Eporediensis et losephus Georgius Strossmayer episcopus Basnensis et Sirmiensis."

Dein ad ambonem successive vocati sunt episcopus Whoelingensis, episcopus Tergestinus, episcopus Parmensis, episcopus Cloynensis, episcopus Moguntinus, et episcopus olim Guadalupensis.

ORATIO

*reverendi patris domini Richardi Whelan*

*episcopi Wheelingensisl.*

Eminentissimi prueaides, eminentissimi et reverendissimi potrea.

Expositurus quantum in me cat ooram Deo et hao sancta synodo Vaticana sententiam meam do permagna illa quaestione, quae pertractatur, momenta simul quibus afficior non nimis longo sermone exponenda videntur.

In controversiis cum proteetantibus, quibus in tractandis α iuventute quasi assuetus sum (cognatorum1 enim maxima pare protestantes sunt), cum iterum atque iterum assertum id viderem, quod nullo modo pertineret ad fidem catholicam doctrina de pontificis Romani infallibilitate, quaestio illa, fatebor, parum me commovet Sed hinc clare patet, quod illis qui anglico loquuntor et libros controversiarum edocti sunt, non potuit ista fides inesse tamquam fidas cocleeioe, fides catholica, quia quotidie a scriptoribus eiusmodi omnibus tamquam opinio tantum, et prorsus libera declarata cet. Inter nos enim viri exculti fere omnes, qui catholici sunt, legunt et optime noscunt istos libros controversiarum. Haec sufficiat responsio illis omnibus, qui de fide in America septentrionali proreus nullis fundati argumentis testati sunt.

ǂ **Argumentum: .Epie^opuaWheelisçtnaia de pentiieia infallibilitate liberan proreus esse in Anerica. Anglia et Hibernia, m Umen commoveri dixit arganetti· quae afferuntur pro hae doctrina. In formala quae proponitur ¿Secadora definitionem pontificie eese eiprvaeKnca aen dedaratiouesi fidei eoderiae, quae cueto» eat et m<i>ira verbi revelati. Nec praetenuitundam ecnennnm epiaeoporun. quia apostoli ao· a Petro κ'I a Spiritu sancto edc<U »uat. Pauca mm teatioenia quae afferuntur in probaticam, caque obecura. Enendatkec· antera propceuil qua «ignificetur qocd ia novia dogMaubu» condendi· renature debeat de eoaaesiu eederiann. quecnqw nodo id fiat.·**

• **AL CopaaiMM. Hoc verbosi non fuit bene isteUeetm a atenagraphia**

•r

Et quod de America verum «t, neecio etiam cur de Anglia et Hibernia non ait dicendum. Namque et in illis regionibus catholici exculti cum libris controversiarum admodum familiares sunt; et quis aibi persuadebit quod eiusmodi doctrinam, quae illis semper tamquam opinio ultramontanistarum tradita est, isti acciperent et crederent quasi depositi fidei partem? Et eo magis quod opiniones quae vulgantur quasi ultramontanistarum, liabantur in Anglia sicut in America pro dictis tantummodo Italorum, falsum agnosco, sed tamen necessarium fuit hoc animadvertere. His vero addo, quod ipsi episcopi horum regionum testimonia universitatum, infallibilitatem summi pontificia declarantium non esse de fide catholica, ĕvulgarunt quod etiam iidem episcopi juramento confirmaruntx, quae omnia toti populo nota sudL

Rogo vos, hisco perspectis et ponderatis, quis credat populos et sacerdotes sincero corde tamquam fidem catholicam acceptasse et credidisse quod ipsi episcopi b iurabant non esse de fide, quin adderent case vel quid . proximum fidei, vel opinionem esse communem, vel -quid aliud quod populum ad credendum commoveret r Patres reverendissimi, indicate on dictis ex altera parte, vel argumentis hisco meis potias credendum rit

Illustrissimus archiepiscopus Westmonasteriearis, qui est ipse conversus ad ccclerianì, qui adhuc consuetudine quotidiana cum pro: .intibus fruitur, illius testimonium dico de difficultatibus ex parte protelantium circa infallibilitatem Romani pontificis, non parvi debet aestimari; nec tamen Ime omittendum, eius testimonium contradicere omnibus, nullo quidem excepto *{signa improbationis),* quantum scio, qui de controversiis egerunt rive in Anglia siro in Hibernia. Ideo enim illi «riptoree infallibilitatem pontificis pro opinione inter catholicos liberrima protestantibus demonstrarunt, ut praejudiciis istorum aie obviam irenL Judicent igitur reverendissimi poties, an orno» et in o Anglia et in America fuerint controversiarum scriptores, rol annon peculiaris quodammodo sil illa rerum conditio, do qua testatus cat vir ille reserendis iinus ac illustrissimus?

Dum autem de hoc re loquor, nec inutile erit et omnino ad rem ut interrogem, air. »n de Gallia et Germania et aliis Europae centralis regionibus id rorum etiam sit, saltem ex magna parte, quod dixi do America, de Anglia et Hibernia- Etenim Bowuetii oxporitio fidei nonno bone nota utique eet in istis regionibus, viris saltorn excultis? Nonno etiam Lis nota cat commendatio, quam ubique habuit et etiam ex ipeo summo pontifice? Quomodo, iterum rogo, pro doctrina catholica vel proxima fidei illam isti habere potuerunt, quam talem non «we tanti ponderis testimonia declaraverunt?

His omnibus perspectis, certissime illa ubique et inter omnee de infallibilitate sententia, de qua quidam D locuti sunt, intra limites non parum restrictos coorctari debet, et cautissime huiusmodi assertionibus fides praebenda est. Attamen non diffitebor quod, quaestione hac examini subiccta, multum rao commoverunt momenta, quae adducuntur pro infallibilitate summi pontificis, non tamen illa habituali et pro semper, pro qua plures contendunt, «od en quae ro natu ct urgente ex divinis promissis necesario, ut mihi videtur, concludenda est.

Hic vero labor, hoc opus, ut in definitione neutra ventas tantummodo revelata, nihil vero humani appareat. Proindo infaustum promus sentio, quod quaestio ea forma fuerit introducta, quao definitionem requirat, et non potius co modo, qui regulam tantum pro pravi stabiliret. Nam tam constanter omnes omnium saeculorum christioni edocti sunt ecclosiom esse fontem fidei, contra ecclesiam non pnu>volituras ase portas inferi, quod difficillimo nunc eiaamodi definitio ferri posset, quae mutationem fundamentalem saltem implicaro non videatur.

Cum vero de forma definitionis nunc quaestio ait, id praecipue prospiciamus, quod nobiametipsia contrarii nec simus nec reae videamur. Iam enim constitutio nostra dogmatica definivit quod, ut officio nostro veram fidem amplectendi in oaque constanter perseverandi satisfacere pavimus, Deus ecclesiam instituit, ut en tamquam custos et magistra verbi revolati ab omnibus possit agnosci. Proindo neoossarium prorsus est, ut demonstretur nexus inter illam doctrinam iam promulgatam et liane aliam, qua declaretur pontificis infoilibilitas. Quis enim exinde non videt, quod non possit nunc doceri quaevis infallibilis auctoritas pontificia, nisi in quantum organum ot os et caput iit ecclesiae, quao instituta «t a Christo ad eum praeciae finem, ut custos et magistra verbi tavolati ah omnibus possit agnosci, per quam officio veram fidem amplectendi satisfacere possimus; ot id eo magis necessarium, quod in scliemate infoilibilitas eadem dicatur, quae existit in universa ecclesia docento? Iam vero illa demonstratio nexus praeciso est, quod in schemate nostro mihi deficere videtur; id est quod tam inulti patres desiderant, nempo ut clare doceatur definitionem pontificis esse reapse expressionem teu declarationem fidei ecclesiae, quae custos et magistra est verbi metati. Nani non ipso pontifex solus, etiam tamquam caput ecclesiae iuxta definii ionein, a nobismetip&itrduco Spiritu sancto probatam, infallibilis est, nisi in quantum cum corporo unitus corporis totius influxum prorsus necessarium recipit. Haoc est institutio divina, quam docuerunt apostoli, quam Christian! omn» ab exordio ad nos usque in symbolo professi sunt; ultra hanc constitutionem Christi progredi non audeamus-

lude patet, quantam a veritate al>crront, qui de pontifice ex &e solo praedicant inerrantium, et illi etiam qui nullam rationem habere de reliquis corporis docentis partibus volunt. Quis enim non claro perspiciat, nempe de parte, sit etiam praecipua, dici non posee, quod nonnisi ad totum pertinet? Quando recenter dictum at », caput nasse debere omnia, quae sunt corporis, tunc vera ratio exposita est infallibilitatis, quaccumquo sit, pontificiae. Sed ut noscat caput, necessaria sunt modia, quibus communicatio inter eo ct membra omnia instituatur: non enim ea intuitivo caput noeciL In corpore naturali nervi ideo α Deo provisi sunt; similiter iu corpore Christi provisum eet. Caput pontifex Romanus a Christo constitutus ĸ* ; episcopi ab eodem Domino leeu testee et indicée fidei ac depositi custodes cum illo offecti sunt, ita ut unum corpus, inquit Paulus *non ai unum membrum, sed multa: posuit Dominus membro, unumquodque eorum in corpore sicut voluit. Non potat oculus dicere manui: Opera tua non indigeo, aut iterum caput pedibus: Non estis mihi necessarii.*

Quorsum ergo laborare, ut in schemate fit, ut ex alio capito deduratur pontificis infollibilitas. quae quidem tunc saltem videretur esse alia, quam infallibilitaa ecckeian? lia iuxta nostrum de fido decretum homines non creent obligati excipere ea, quae n pontifi<e definirentur, eo quod ita loquerentur: ecclraiam

» Allidit sd fitnum quod puberaiora Britannicum nano 18S6 reqihhil nb episcopis Hiberniae, de quo ha» alii patret loquaü sunt.

» Cf. oniIonem tubiUm a reverendi«simo erchfepbeopo Grxnalen/i in <n>?T^atine generali die Zi inoli ltì70, eoi 8Z) c hnin» τ'Ιηη.

1 I Cor. XII. 14. Ift, 21.

docentem, non alium quemvis, audire ex vestra definitione tenemur. Quorsum nunc volumus id summo ponGfici honoris gratia et obsequii tribuere, quod soli ecclesiae competere iam declaravimus? Quare in definitione non potius verbis perspicuis enuntiamus id, cui fero omnes subscribere statim parati sumus?

Condonetis ergo mihi, eminentissimi ac reverendissimi patres, si iterum attentionem vestram ad hoc provocem, ut si possitis ex quibusvis locis vel Scripturae sacrae vel traditionis pontificis infallibilitatem deducere, quae uon onset revera et de facto et simpliciter ecclesiae infallibilitas, non valeret ad fidem stabiliendum in mentibus eorum, qui foris sunt, quia non foret medium a Christo institutum iuxta nostrum decretum. Quoraum ergo nobismetipeis contradicere videremur, vel saltem veritatem obscurando quasi uempo panem potent» lapidem, vel pro pisco serpentem dare? Nonne multo magis proficiet ad pacem et concordiam ubique stabiliendam huiusmodi definitionem b mundo expectant! proferro, quam omnes iustam et conformem antiquae ct constanti ecclesiae doctrinae agnoscant, cui omnes vel fero omnes gratulantes subscribant, quao in praxi ad stabiliendam pontificis auctoritatem sufficiat? Huiusmodi definitionem statim nostro proponendam examini rogo: nam ca ratio quae allata est, quao nunc non datur, nempe no piares loqui valeant, ea praecise est quare sententia mea aequum proreus est, ut statim in medium afferatur. Mihi enim nec aequum videtur, fateor, nec prudens, ut in materia tam gravi post emendationem factam nulli, nisi membris Deputations, loqui liceat

Caeterum mihi prorsus persuasum est, quod sio multo minus dicendum erit, quia minus obiiciendum ; saltem sic spero. Relatons quidem Deputationis sententiam suam nobis exposuerunt, sed id non sufficit. Unus vel alter patrum reverendissimorum admittendo, quod in concilio saltem congregati episcopi uti indices revera et necessario debeant esse liberi, multum adiuvit ut anxietates de mentibus fratrum evanescerenL Sed de hoc securi reddamur saltem declaratione auctoritativa, doctrinam hanc in capito *de episcopis* inserendam esse.

Deinde, nec hoc praetereundum, nani revera spectaculum facti sumus mundo et angelis; quomodo, quaeso, a primatu simpliciter Petri magisterium doctrinae Bcducero conamur, cum apostolorum singulus a Spiritu sancto directe edoctus sit? Primatus ergo Petri inm ab initio hoc magisterium erga fratres apostolos non habuit; illoe enim non Petrus docuit, sbd Spiritus sanctus. Quis ergo iterum non videat, quod ex primatu Petri inter apostolos non sequitur, noe deduci potest magisterium doctrinae in succès·oribus eius? Quod enim illo ex divina providentia aliter disponente, nempe infallibilitatem singulis promittendo, ab exordio non habuit inter fratres nec habere potuit, quomodo successoribus transmisit? Omnes ergo ambages, omnia de quibus disputari ¡>otret, removeamus, ut evidentibus, quantum possumus, omnibus argumentis demonstretur, quo sensu ab institutione divina necessario sequatur, caput et organum ecclesiae debere esse infallibile inunere suo fungens, quin episcopi iure et officio suo priventur. Nam corpus non «t unum membrum, sed multa.

Quaestio ergo inter noe revera haec est, nempe an oequivalcat, seu potius idem sit definitio pontificie, quod «t definitio ecclesiae universalis: huo respiciunt laboras Deputationis simul et labores nostri. Quid enim prodesset, qrod Deus manifestis notis ecclesiam instruxerit ut ea possit ab omnibus agnosci, nisi etiam manifestissime appareat quando et quare pontifex loquatur tota ecclesiae auctoritate? quae nempe, non A ille, custos est verbi revelali ex definitione nostra iam probata.

Ex dictis patet mihi non placere schema, qua forma nuno existit; et non solum non debere, red nec posso hao forma definiri pontificis infallibilitatem sentio: nam Christus contradicere sibi non potasi. Porro cum totice apostolis collectim sumptis simul cum officiis promissa quam clarissima praesentiae suae et divinae assistentiae usque od finem mundi dederit, et eo quidem modo qui non solum sensu naturali et obvio convenit pluribus, sed etiam nec intelligi potest de unico; dogma nullum admitti potest quod hisce promissis ot officiis conciliari non potest.

Id primo notatu dignum: in veteri Testamento Deus unum Moysen ducem populi vocavit; in novo Testamento duodecim elegit quos posuit, ut ipee aiebat, *ut /ructum afferaiis, et /ructus wster maneat*;* quos testes misit et doctrinarum et signorum ad evangelizandum totum orbem, ut non tantum unius verbo, sed plurium testimonio approbaretur evangelica veritas, investigabiles Dei viae demonstrarentur hominibus in umbra mortis sedentibus. De Spiritu dixit: *Ille docebit* ?os Poraclitum dedit *ut mancai vobiscum m aeternum3. Ille testimonium perhibebit de me1; et* ros *erilis testea usque ad ultimas fines terrae3.* Hisco nccnon ct aliis Christi verbis quamplurimis nitidissime declaratur, singulœ esso tenta» constitutoe, sicut ad apostolatum singuli electi erant, singulis influxum Spiritus sancti dotum iri; et eisdem verbis non minus clare enuntiatur, cum apostolis eorumque usque ad finem mundi successoribus et Dominum adfuturum esse ct Spiritum sanctum in adjutorium illis missum iri: quin immo et mandat illis ut teetee sint; «t obligatio vocationi et officio adnexa et usque od finem imposita. Sano qui potuit unum sicuti Moysea olim eligere testem et doctorcm, certo | illi non denegandum est ius etiam plurcs mittendi. Multo simplicius certo res confecta fuisset uuius tretimonio et auctoritate suprema; sed missis iam a Christo plurimis, et charactere testium divinitus insignitis et promissione luminis superni hominibus commendatis, nemo testimonium respuat, nemo inutile dicat, nemo in quid melius mutandum censeat, nemo libertatem testandi tollere audeat.

Quid de testibus et iudicibus necessarium sit. praetereo, eo quod iam de istis alii loquuti sint, hoc tantum adnotans, scilicet verba Domini nostri Icau Christi, quibus Patrem rogavit, ut *omnes unum lini ....ut credat mundus, quia tu me minsli*‹ Notum ergo α saeculo est Domino opus suuinT: difficultates et praevidit ct elegit, et pro testium multorum concordia maluit Patrem rogare, quam unum semper infallibilem praedicare. Et quod magis ad nostram quaestionem attinet, testatur necessariam prorsus ene ) hanc unionem, ut credat mundus; et proinde (quod .etiam expresse docet) et certo concedendam cese. Porro cum pateat, I0 apostolos eorumque sucorasores, ad finem usquo testaturos, missos divinitus ?re 2° testem necessario sui iuris esse debere; 3® testimonium illud unius non plurium habendum '.w, quod compulsi testes redderent; et 4· tandem eum ipse Dominus concordiam inter plures trates. et signum et conditionem futuram ?ss mundo dixerit, ut credat. exinde sequitur, quod contra ipsius Christi institutionem et «oluntatem fieret ritwinodi definitio, quao

• loan. XV. M
* Lac. XII. 19.
› loa·. XIV. Iβ.
‹ IK XV, ¿H.
* Act. L a.
• Joan. XVII. iI.
T Act. XV, 19.

in schemate proponitur, nisi simul expresse provideatur do officio episcoporum. Tœtœ enim veritatis revelatae ab ipeo Deo ideo electi et positi, ut mundus credat usque ad finem; testes ergo non possunt ab officio doponi, ut unius tantummodo testimonio verbum revelatum notum fiat

Iam altera vicel ex hoc ambone in memoriam revocavi patrum, quod uno quasi vocis impulsu Dominus lesus declaravit: *Spiritus sanctus testimonium perhibebit de me; ct tos testimonium perhibebitisl;* et sicut Spintus testimonium reticere nemo ausus foret, sic et successorum apostolorum quis iam audeat reiicere testimonium, vel quod idem eet, nullius momenti efficere?

Advocant quam saepissime defensores schematis ad traditionem omnium anteactorum sacculorum, cuius tamen traditionis argumenta paucissima et prorsus obscura mihi videntur protulisse. E contra testimonium nos omnium omnino Christianorum iam ab ï initio afferimus, symbolum scilicet apostolorum. Ibi videtur interpretatio apostolica promissionum evangelii', ibi introspicimus catholicismum nascentis ecclesiae; ibi fides proclamatur conversorum tam gentium quam ludaeorum. Symbolum sive ab apostolis traditum sive postea ab aliis praeparatum aequale pro nobis est argumentum, demonstratio irrefragabilis doctrinae ab initio traditae. Et quando loquuntor nobis quidam quamtumvis docti et venerabiles patres de interpretatione textuum qui Petrum respiciunt, tamquam ipsorum sensu ab ecclesia iam farta, symbolum boo illis obiicimus interpretantibus Scripturam ipsis apostolis. Quod vero prius fuit, contradici non potest ab iis, quae posterius dicta sunt: e contra'haec ab illis explicanda sint ncetaso est *(patres ob taedium obmurmurant),*

■Multa praetereo; hoc tamen dicendum mihi videtur. In conciliis generalibus nonne singulare est, quod C non quaeratur semper, quae fuerit doctrina Romani pontificis, quod illius indicium irreformabile ab omnibus non invocetur? Seposito dogmate de quo tractatur, quis illius indicium iudicio omnium anteposuit? In concilio Chalcedonensi centies forsan patres loquuntur do illis terrentis qui Nicaeae, de centum quinquaginta qui Constantinopoli fidem testati sunt; do Romani pontificis auctoritate silera videntur, vel saltem non tanti faciunt, nam nboquin certissime nobis testimonia exposita fuissent

Tandem haec fides m«x est, ni fallor, fidra plurimorum, nempe cum ex constitutione humanae naturae consensus testium pariat certitudinem, ita condensus pastorum in cedraia certitudinem parere ex m ordinatur, cui tamen confirmandae Christus adrase se promisit. Ut vero de consensu semper constaret, utque testimonium inter omnes conatam ait ct immutabile, Deus centrum et tesseram posuit in seda Petri, tesseram dico non oo sensu quod ecclesia Rouiana ex m sola de deposito iudiret, et caeteris dictet credenda; eo vero sensu, ut cum cx institutione caput sit summus pontifex ecclesiae ct os cius, doctrinam sanam sive iam declaratum sire claram quovis modo in boo sancta sedo divinitus constituta remper infallibiliter enuntiet et doceat. Ea tamen conditione hanc eedem unionis centrum et teesenun veritatis Deus effecit, ut in ubscuru et dubiis sicut et in novis dogmatibus condendis ordinarie de consensu ecclesiarum constet, quocumque modo id fiat. Nam et episcopi ŏmne *a Deo iudiccs constituti sunt: *Depositum, Timothee, čustodi* Si tamen ncrereitas quavis i de causa exigat, de quo pontifex ipso iudicabit, ut caput loquatur, doctrina oius, virtute promissorum α Christo factorum: *£cce ego vobiscum sum omnibus diebusl,* necessario infallibilis habenda est. Sio quidem multum apud pontificem relinquitur, institutio tamen Christi servatur.

Eo sensu, spero ut emendationem nobis Dcputatio datura sit; eo sensu emendationem meam tradam secretariis '.

## ORATIO

*reverendi patris domini Bartholomaei Ilegal episcopi Tergestini.**

Eminentissimi praraidra, eminentissimi ac reverendissimi patres.

De quarto capite constitutionis primae dogmaticae de ecclesia Christi seu de propositione, Romanum pontificem in rebus fidei et morum definiendis errare non prese, pauca verba proferre ad explanandam *unionis·* viem conscientia mo impellit, quamvis imparem me sentiam ad tantam opinionum differentiam componendam, quae eet virtus solius Spiritus sancti. Magis igitur doceri quam docere cupiens nonnisi decretum ipaum speciali considerationi subiicio, cuius lectionem tamen praetermittam, cum sit in schemate, omnibus notum.

Eiusmodi definitionis formulam, sicut in schemate continetur, aptari cuperem magis doctrinae sancti Thomae Aquinatis, qui in hac re docet, sicut iam saepias recitatum fuit ex hoc ambone, sciliceta: ,JIatio, quare ecclesiae fides in generali delirerò non potest, est, quia a divina providentia ecclesia regitur, scilicet α Spiritu sancto cam dirigente, ut non erreL Et licet papa in particulari errare possit, ut in judicialibus, in quibus proceditur per informationem: alias in his. quae pertinent ad fidem, erraro non potest, scilicet ut papa, in determinando, etiamsi ut particulari.· ct privata peraona erraro possit. Undo magis standum est sententiae papae de pertinentibus ad fidem, quam in iudicio proferret, quam opinionibus quorumcumque sapientoni, cum et Caiphas, liret malus, prophetavit ñescius Doctor Angelicus ante omnia affert rationem, propter quam ecclesia errare non possit; deinde subiungit papam quidem in particularibus, quibus adnumerat causarum quoque judicialium decisiones, ct qua personam privatam erraro prese, ted in detenninationibus ad fidem pertineti-

« lutth- xxvm. 90.

**5 Emendationes, quas tradidit erainen€issimi cardinalibus praesidibui. hi» tant:**

**«Cum infallibililas ṗontifici mihi videatur non posse erui ex Petri quovis magisterio, «d ex eo, quod *caput* institutus fuerit eecksue: vellem quae de magisterio dicuntur. Quia pluribus duplicent excerpta ex conciliis Lugdunensi et Florentino, ea etiam cmlraa volo. Horum loco divina promissa ecclesiae et Petro facta in priori paragraphe introducta veilem; indique conclwlendaui seu dedseendim infallibilitatem pontificis rellem. Quibo* quovis aodo ¿ictis, «k deflaitionem rcbemati* emendandam propino:**

**..Sacro approbante concilio duceoius ct tamquam dogma fidei declara®m, Rcmanum pontificem, cum lupremi doctor!* et potori* rannera no fungen* pro apostolica ina auctoritate ex cathedra definit, quid de rtbw fidei et morum in deposito traditioni* coutineatur, et proinde quid ab omnibus tamquam de fide tenendum ve) tamquam fidei oentrarium rdiriendum ait, noa posse per diriaam asristentiam errare; caput eat enim corporii Christi ct c·* ecclesiae, cuius indicia tenentur omnes accipere, ai-aient eihnku* et publicanus esae non velint.··**

**1 Argnxoeatnin .Episcopat Tergestinus emendationem proposuit quae eat sub num. 25.·**

**< Hoc verbum additum eat a sténographia, quia oratorem non bene inteUexercnt.**

**> Advertas relini verba mox alauda non sancti Thomae ease. »*d aneti Antonini Florentini, !W. part. ¡V. tit Vin. cap. Ill, I 5. Caiphae exemplum ab Aquinate adducitur in (¿u *'ild-fto* MH (at IX), in quo de inerrantia summi pontificis in canoniiatfaue sanctorum.**

**1 In orática»· habita die 93 martii. Ct L LI. c.**

**• Iota XV, M-97.**

**• I Tìmoth. VI, K>.**

bus orrori non esse subiectum ; hinc eius sententiao, / quam in iudicio profert, standum esse declarat. Hanc doctrinam sancti Tiiomae sequentibus quinque brevissimis considerationibus suffultam cese reputo, ex quibus ineam de infallibilitato summi pontificis proponendam definitionem deducam.

Io Ratio quare fides ecclesiae deficere, caque orrore non possit, in eo sita est, quod a Spiritu sancto dirigitur. Por quid vero dirigitur ecclesia, nisi per vori totem quam non ab hominibus, sed a Deo accipit, docente sancto Ioan no, dum orationem Christi pro apostolis ad fert : *Ego rogabo Patrem et alium Paraclitum dabit vobis, ut maneat vobiscum in aeternum, Spiritum veritatis, quem mundus non potest accipere*l. Et ad Patrem caelestem Christus item direxerat orationem: *Sanctifica eos* <n *veritate. Sermo tuus veritas est: sicut tu me misisti m mundum, ego misi eos in mundum. Et pro eis ego sanctificari meipsum, ut sint et ipsi sanctificaii in veritate h* Veritas ergo est B obicetum, ex quo denvatur inerrantia, et assensus veritati praestitus est actus subiectivus, qui fidem .parit in credente. Iam vero nemo dubitat, orationem Christi pro apostolis eorumquo successoribus exauditam fuisse pro sua reverentia a Patre cadesti, ut in veritate, quam suggerit Spiritus sanctus in aeternum apud eoe manens, sanctificarentur pariter in aeternum. Hino impossibile est ut per apostolorum magisterium ecclesia Christi umquam obruatur erronea doctrina.

2° Inter apostolos quia princeps et claviger regni caelestis adfuit Petrus, hinc et ipsi una cum caetens apostolis eadem promissio facta est; sed pro illo specialiter quoque Christus rogavit Patrem suum, *ut non deficiat fides ℮ius* separatim vero ei non promisit Spiritum sanctum doctorem omnis veritatis. Unde patet communicationem veritatis velut obiectum fidei omnibus apostolis simul congregatis promissam esse; Petro vero eeparatim firmitatem in fide de veritate C iam cognita. Petrus enim prius per revelationem Dei Patris cognovit veritatem, Christum esse Filium Det vivi; dehino credidit, et haec fides obtinuit praemium perennitatis per promissionem quod non deficiat.

Verum poet ascensionem Christi in caelum, cognitio veritatis promissa fuit per Spiritum sanctum, non Petro separatim, sed omnibus apostolis simul congregatis, qui illuminati per suggestionem Spiritus sancti, fidei veritatem cognoverunt et praedicaverunt in universo mundo. Quantum vero valet oratio Christi pro Petro, ut non deficiat fides cius, tantum valet alia oratio Christi pro omnibus apostolis, *ut unum sini, sicut ipse et Pater unum sunt* ·. Hinc admitti non poteet, quod Spiritus sanctus nonnullis tantum apostolis aut eorum successoribus veritatem quandoque suggesserit aut suggesturus sit, aliis vero neget, quemadmodum non admittitur, fidem Petri D umquam e®e defecturam.

3° Ex praemissis sequitur, eam œse differentiam inter successores apostolorum et inter summum pontificem, quod omnibus quidem veritas a Spiritu sancto suggesta innotescat, neoesse sit, velut obiectum fidei ; soli autem Petro promissa sit ea firmitas, qua consensum veritati revelatae semper sit praestiturus, et subiectivo actu in fide non ait defecturus, dum alii ♯ apostolorum succeesores assensum detrectare et fidem reiicere possint. Attamen Petro non est facta promissio separatae revelationis divinae veritatis, red in ea cognoscenda obstrictus est ad testimonium omniumi apostolorum, quia omnibus promissum est Spiritum sanctum manere apud eoe in oetemum, ct unum sint oportet, ut discipuli Christi appareant Hinc summus pontifex fidem suam tamquam in veritate divinitus revelata fundatam annuntiaro nequit, nisi ab universo magisterio totius ecclesiae Christi testimonium praebeatur, veritatem doctrinae contineri vel in verbo Dei scripto vel tradito.

4° Huic distinctioni innixa esso videtur propositio sancti Thomae Aquinatis, cum dicit, magis standum esse sententiae papae de pertinentibus ad fidem, quam in iudicio proferret, quam opinioni quorumcumque sapientum; requiri scilicet iudicium, ut sententiae papae, velut veritati conformi, standum sit Hocoe iudicium certe proferri non potest, nisi praecedat perquiritio seu investigatio de communicatione veritatis per Spiritum sanctum sive in sacris litteris, sive in traditione ecclesiae: ergo requiruntur suffragia magistorii apostolici, quibus collectis summus pontifex qua supremus non autem solus doctor, et qua principatum seu praesidium tenens in collegio episcoporum iudicium profert et sententiam finalem pronuntiat

5° Quaestio igitur de infallibilitato summi pontificis his terminis complectitur, quod ille speciali assistentia divina ex promissione Christi suffultus in fide errare non possit, cum eam profitendo, pro auctoritate sua, de veritate divinitus revelato, legitimum universalis ecclesiae iudicium profert, et fidelibus veritatem ipsam credendam solemniter annuntiat.

Huic definitioni ex doctrina sancti Thomae desumptae apprime concordant, quae profitetur eius fidelissimus discipulus sanctus Antoninus, Romanum scilicet pontificem, quamvis ut persona singularis et proprio motu agens de fide erraro possit, attamen consilio utentem et adiutorium exquirentem univeraalia ecclesiae erraro non posse.

Nec obstant verbo Christi: *Et tu aliquando conversus confirma fratres tuas l.* Qui enim confirmandi sunt, non habent alienam doctrinam, sed comdem cum illo, qui ipsos confirmare iubetur; versantur vero in periculo perdendi fidem suam. Non est autem dictum: Doce fratres tuos; nam doctor omnium proprio sensu datus ékt solus Spiritus sanctus *(submissus murmur),* qui per illuminationem mentis et cordis docet omnem veritatem et suggerit ecclesiae Christi omnia, quao ipso divinus magister dixerit suis discipulis: hinc in definienda doctrina praecedat oportet illuminatio Spiritus sancti ad cognoscendam veritatem ex testimonio totius magisterii apostolici, quam dehinc valut divinitus revelatam profitetur summus pontifex cum reliquis ecclesiarum particularium pastoribus, et tunc per os Petri iudicium profertur de fide tenenda ab omnibus filiis ecclesiae Christi; itaque fit ut per sententiam summi pontificis omnes christifideles in fide roborentur et confirmentur.

Hinc inhaerendo sacrae Scripturae verbis, quae nullam ambiguam interpretationem admittunt, et sequendo traditionem universalis ecclesiae, cuius tretis est sanctus Thomas, saltem usque ad saeculum XIII. definitio infallibilitatis summi pontificis simpliciter sonaret his verbis: *Docemus, ecclesiam Ckristi omni veritate esse instructam per Spiritum vmdum, qw continuo rum ea manet; ideoque sacro approbante concilio tamquam fidei dogma definimus, Romanum pontificem, qui supremus est doctor ra magisterio apostolico, cum doctrinam fidei morumque suo iudicio confirmat, errare non posse.* Per hanc definitional exprimitur, 1· certitudo veritatis divinitus revelatae, quippe quae fundatur in suggestione Spiritus nocti;

i Ioan. XIV, Iβ-IT.
» n>. XVII. n-ı».
▮ Log. XXII. *Su.*
♦ Ioan. XVII, SJ.
» Lae. XXII. W.

2® indicator modus, quo inno .ut doctnnao veritas, scilicet per testimonium magisterii apostolici muniti continua assistentia Spiritus sancti; 3° declaratur praerogativa summi pontificis tamquam supremi doctors in magisterio apostolico, cum sine eius iudicio infallibilis decisio de veritate divinitus revelata fieri nequeat; 4® deducitur obligatio obsequii eloquio summi pontificis non solum externe sed etiam interne praestandi, quoniam in ipsius fide, ex promissionibus Christi numquam defectura, firmandi sunt omnes, qui ad ecclesiam Christi pertinent

Hinc primae definitioni adiungi posjunt etiam sequentia verba: Si *quis autem huic nostrae definitioni contradicere praesumpserit, sciat se a veritate fidei catholicae ei ab unitate ecclesiae defecisse.*

## ORATIO

*reverendi patris domini Felicis Cantimcm*
*episcopi Parmensisl.*

Eminentissimi praesides, eminentissimi ac reverendissimi patres.

De quarto schematis capito loquuturus reflexionem unam ad fulcimentum doctrinae, ad modificationem alteram vobis proponam.

Magna consideratione dignum mihi videtur factum, qood inter nos et sub oculis nostris versatur, scilicet quod cum omnee et singuli eadem principia profiteamur, tamen tam diversas non modo sed et contrarias omnino consequentias deducamus. Omnes enim profitemur ex revelatione tantum vel ex divina traditione dogmate fidei derivari posse, omnee recognoscimus eosdem revelationis et traditionis fontes, omnes convenimus interpretes sanctarum Scripturarum «se ecclesiam et unanimem sanctorum patrum consensum; et cum in omnibus his conveniamui, adeo divenne et dispertitae eunt sententias nostrae circa supremum summi *pontifici magisterium, ita ut alii C teneant minime pontificem infallibilem esse in docendo universam ecclesiam, quin immo contendant, Romanos pontifices pluries errasse circa fidem et mores; alii autem profiteantur quidem certitudinem moralem haberi de eius infallibilitate, sed hoc non esso revelatum; alii c contra pro certo habeant, et Romanum pontificem infallibilem esse cum do:et universam ecclesiam fidem et mores, et hoc fuisse in sanctis evangeli» revelatum et patrum traditione et ecclesiae factis confirmatum.

Undenam adeo contrariae sententiae in ro gravissima ct ecclesiae Christi regimini perquam necessaria? Num discrimen istud a diversis primaeva institutione eusceptis praejudicatis opinionibus, aut a naturali ut ita dicam pru¡»enjiione, quam quisque habet ad protestantismi libertatem? Aliunde apud omnes constat promissionem Christi, qua aperte asseruit Spiritum sanctum docturum fore fideles omnem veritatem a ee D traditam, deficere non posse. Porro si quid circa hoo revelatum fuit, profecto Spiritus sanctus suggessit fidelibus: quod ai suggessit, necose «t, ut vel qui affirmant vel qui negant in emjre versentur. Ex duobus enim contradictoriis propoitionibu· neceseo est unam cees»» veram et alterum falsam. Iam vero apud quos manebit veritas?

Illud constet apud omnes, quod cum do aliqua fidei veritate in contrariam partem disputatum cet, pœt magnam conquisitionem ab ecclesia docento virtute promissae Spiritus ¿ancti aseistentiae pronuntiatum, eme iudicium; et licet aliqui disuderent, coelecte dixit: Virum *at Spiritui sonrio et nobisl,* A cui sententiae omnee, qui catholico nomino censentur, humiliter proprium iudicium abnegantes so subiecorunL Iam postulo a vobis, reverendissimi patre», nonne pariter, si hac de ro ecclesia pronunctevcrit, dicendum erit: Virum *est Spiritui sancto et nobisf Nonno* paritor proprium iudicium abnegandum et eo humiliter corde calliolico subjiciendum erit?

Sed quid do factis, quao contra pontificiam infallibilitotem cx historia ecclesiastica afferuntur? Verum istiusmodi facta sunt ne vero definitiones circa fidem et moros a summis pontificibus tamquam do fide tenendae propositae universae ecclesiae? Si mente praejudicatis opinionibus libora perpendantur ca foeta, profecto constabit ipsa non babero characteres definitionis universae ecclesiae propositae. Quod si circa haec pariter facta dubium supersit, nonne communis sensus catholicorum dictat vel in hoc standum esso iudicio ecclesiae? Sed cum dteudent inter se ecclesiae doctores, ubi «t ecclesia? Nonne enim ubi maior b patrum pars invenitur, ibi neceóse est esse ecclesiam? Verum quaestio haec iam a quindecim circiter saeculis habuit solutionem per sanctum Ambrosium et communem fideliam sensum repetentem: „Ubi Petrus, ibi ecclesia £* Et semper hoc servatum fuit in ecclesia, ut qui cum Christi vicario non eet, cum Christo non sit, iuxta notissimum effatum sancti Hieronymi ad Damasum. Protestantibue, qui nullam agnoscunt legitimam auctoritatem in ecclesia, datum est proprio sensui adhaerere, non autem catholicis, qui promissionibus Christi fidem habentes, pro certo habent et Spiritum sanctum ecclesiae indicanti adeesc, et proprium iudicium ab unoquoque abnegandum esse, quia unusquique errori obnoxius est, ecclesiae sententiae subisect.

Nunc gressum facio ad additionem, quam huic capiti feriendam propono. Istius nutem additionis rationes praemittendas es?e arbitror, ut clarius additio proposita percipiatur, et eius aequitas et convenientia magis patefiat. Si quia mento tranquilla et a praejudicatis opinionibus libera perpendat ea, quae in sanctis evangeliis continentur circa ecclesiae regimen a Domino nostro lesu Christo constitutum, facile ibi perspiciet veluti duos factorum ordines inter se distinctos. In primis enim ibi videre ret dedignationem capitis seu principis in persona Simonis, cum hic a fratre Andrea primum ductus fuit od lesuin, qui licet numquam antea illum vidisset, statini ac illum aspexit dixit ei: *Tues Siman filius luna, tu vocaberis Cephas1*: in qua nominis permutatione aliquid gloriosum ei conferendum indicat Haec porro nominis mutatio facta fuit, quando, uti refert sanctus Matthaeus, postquam Christus .interrogusset discipulos: *Quem dicunt homines esse Filium hominis?* et responso accepto, subdit: Vos *autem, quem me esse d¡citisi* Petrus respondit: *Tu es Christus filius Dei vivi.* Respondens leeus dixit: *Reatus es Siman Bar lema, quia caro et sanguis non revelavit tibi, sed Pater meus qui m caelis est; et ego diro tibi, quia tu es Petrus et super heme petram aedificabo ecdesiam meam, ct portar. inferi non praevalebunt adwsus cam, et libi dabo* etc.;*

Sicut autem, ut omnes norunt, nomine regni caelorum hio significatur ecclesia, et nomino devium significatur suprema potestas iuxta Isniam: *Et dabo elavem domus David super humerum ejius* ita manifestum est, hic promitti Petro regimen supremum in ecclesia, quas claves nemini apAtolonim umquami

» **Aiftsrata·: .Epi¿o»jæj» Fonatori** **π ι· ε·lβ Iio β«π ι* **pr> potait rak ano. 44, el caacnem nb num. 82.a**

> **Art XV. A**

**i 8. Amhroe. evylan. in p*. XL n. 30**

**1 Ioan. I, 42.**

**® Mallb. XVI. 13-19.**

**• I·. XV, 22.**

promissos invenimus. Hino mirum non eet, a de hoc A, supremo eccloeiao capito praœertim sollicitum » Dominus ostenderet, cum iam appropinquanto paesionia suae tempore annuntians proximas satanae tentatione» in apostolo» universo», tamen pro uno Petro oratio fit a Christo, ot ei committitur officium confirmandi fratre» in fide. Hu autem designationis promissiones implevit Christus poet resurrectionem suam, cum ad inaro Tiberiadis sc manifestavit coram Petro et sex aLis apostolis et discipulis, ubi ter requisito Petro num oum amaret, ad affirmativum respQnsum ei commisit tum ecclcaiam suam regendam, nomino exoepto, 1er dicens : *Pasce agnos meos, paicc agnos meos, pasce* oves nicas l ; in qua occasione ecclesiam suam Christus sub gregis forma repraesentans eam committit pascendam Potro; ct sicut ecclesia, ut ait sanctus Augustinus, praecipuo in fido coadunatur, profecto etiam auctoritas et officium verae fidei tradendae, et errores adverso» damnandi una cum facultate regendi mysti- B cum gregem ei commisit; quoniam ad pastorem spectat, sicuti ad pascua salutaria gregem ducere, ita a noxiis prohibere: quod iam a conciliis et a patribus traditum csL

Ista itaque consideranti evidens est Petrum constitutum fuisse a Christo caput, principem et doctorem in ecclesia sua instituta, quod munus utpote spectans ad ecclesiae constitutionem ac proinde in bonum ipsius ecclesiae Petro collatum nemo catholicorum ambigit, quin ad proprios successores Romano» pontifices transieriL Sicuti autem haec certa et evidentia sunt, ita pariter evidens ostenditur series altera factorum spectantium ad universos apostolos simul cum Petro, quibus scilicet missionem et officium docendi omnes gentes commisit Christus, cum Matthaei capito ultimo dixit: *Euntes docete omnes gentes,* et facultatem absolvendi a peccatis loannis cap. XX, et asústentiam Spiritus sancti pro veritate tradenda: *Ego rogabo* C *Patrem, et alium Paraclitum dabit vobis, ut maneat vobiscum in aeternum, Spiritum veritatis3;* et hos, ut ita dicam, quoque auctoritate munivit, et dixit Lucae X : *Qui vos audii me audit, qui* tw *spernit me spernit:* quibus omnibus significatur, facultatem regendi ecclesiam et fideles docendi cis traditam esse. Apostolis autem successisse episcopos in regimine peculiaris ecclesiae cuiquo traditae, testantur Acta apostolorum, in quibus sancius Paulus Miletum discessurus alloquitur episcopos: *Attendite vobis, et universo gregi, in quo* tw *Spiritus sanctus posuit episcopos regere ecclesiam Dei3.* Ecclesia ergo commissa fuit regenda tum Petro tum apostolis. Verum sicut Dominus noster Iceos Christus cum Petrum constituerat caput et principem omnium in ecclesia, eiquo omnes agnos et oves suas, nulla excepta, commiserat pascendas; ita dicendum est facultatem apostolis datam regendi ecclesiam fuisse datam non sine dependentia a Petro. Ex quo sequitur, quod quamvis episcopi succedant apoetolis in facultate regendi ecclesiam, numquam tamen veluti independente» α Petro ac successoribus eius haberi posse.

Istam Christi institutionem pro ecclesiae regimine, per temporum decursus propagata ecclesia inter gentes, executionem habuisse ecclesiastica testatur historia. Constat enim ex una parte ecclesiam a successoribus apoetolorum episcopi» in dioeceses cuique assignatas rectam fuisse atquo una simul et praesertim α successoribus Petri Romanis pontificibus, qui universae ecclesiae tamquam sibi demandatae curam gesserunt. Nempe vìvente adhuc loanne apostolo dum turbae in ecclesia Corinthi ortae eesent, sanctus Clemens, pontifex Romanus tertio» a Petro, ad illa» hac super re epistolam dedit, quae ad haec usque tempora legitur. Sic pariter narrat historia apud «anctum Dionysium pontificem Romanum, tertio ni fallor ecclesiae «acculo, accusatum ease Dionysium patriarcham Alexandrinum, et huno humiliter apud illum s» purgarne. Verum cum re» apud omnee in comperto sit, ab aliis exemplis supereedeo *(bene, bene).*

Quoad eam regiminis partem, qua> spectat magisterium in fido, nos docet historia solito» fuisse episcopo» primis ecclesiae saeculis, cum nova Lacreáis oriretur,-in concilio adunatis unius vel plurium provinciarum episcopis, novae haereeis damnationem proclamasse. Quod ai error non cessaret, eed maioree riree acquireret, tunc tamquam ad supremum ludioem solito» fuisse eum Romano pontifici deferre; at si perquam late error propagatus esset, ad concilii generalis definitionem sub praesidentia Romani pontificis vel legatorum eius; et hoc in casu, scilicet praesidendae legatorum, poet definitionem petebatur confirmatio Romani pontificis; adeo ut, quod maxime notandum eet, iudicium istius semper ultimum tribunal fuerit, et sententia eius controversia omnis absolveretur. Quae res nonne intimum ecclesiae sensam de Romani pontificis infallibilitate significat? Ultimum enim tribunal in qualibet societate, vel infallibile est vel infallibile supponi debet. Quod si error in provinciis Romae propinquis ortus fuisset, non iam ad aliam sedem legimus solitos fuisse Romano» pontifico» recursum habere, sed ipso» per se, veluti iudicee supremo» iudicasse, et condemnationem latam aliis episcopis significasse. Nec umquam factum legimus, ut aliquis catholicorum episcoporum ausus fuerit vel recipere condemnato» a Romano pontífice, vel causam veluti nondum supremo iudicio definitam, vel aboque assensu et auctoritate ipsius pontificis denuo ad examen revocare. Haec fuit ordinaria agendi ratio.

Dixi eam fuisse ordinariam agendi rationem ; fieri enim potuit ut propter speciales rerum circumstantias perraro factum aliquod inveniatur, in quo adamussim haec servata non sint Verum ratio dictat re» existimandas esse ex eo quod ordinario fit, non ex eo quod ex circumstantiis forte .nunc temporis non bene cognitis praeter ordinem factum eet- Caeterum animadvertendum eet, quod sicut in regno recenter instituto leges directivae, quao definiant attributiones et iura tribunalium, paullatim constituantur; ita in ecclesia primis saeculis, praesertim inter angustias et persecutione», nondum erant definita quae od unum caput ecclesiae iura resent reservanda, quae postea saeculorum decursu melius stabilita sunt, quin aliquis eorum, quibus forte libertas agendi coarctabatur, aliquid iure opponere auderet

Verum est tamen tunc temporia solitos fuisse Romano» pontifice» apud se convocare episcopos viciniore», ct cum his habito concilio, definitione» emittere. Istud enim a Romanis pontificibus fiebat motu proprio, ut clarius re» eliquaretur; sed episcopi recurrente» non concilio sed pontifici rem deferebant. Sic etiam oecumenica concilia α solo pontifice confirmationem petebant, sicuti ab eo cui soli promissione» a Christo factae sunL Quod autem pontifice» intermitterent ad concilium vocare episcopo» propria» provinciae pro definitionibus emittendis» historiam ecclesiasticam perpendendo, ex eo ortum fuisse videtur, quod cum a saeculo IX et sequentibus crebrius committerentur cardinalibus legatione» a ꝑontifkibu propterea istiusmodi legation» maiori apud oznnt» et existimatione et honore haberi coeperunt, et hinc ĕ- l .ti consiliarii pontificis in rebus omnibus gravioribus

I XXI. 15, 17.
» Ib. XIV, 16.
• AcL XX. 28.

audiri; et sio episcoporum concilio sponte ad haec usqué tempora cardinales substituti fuerunt Caeterum inter cardinales semper et piares episcopali dignitate insigniti recensiti eunt, et viri doctrina et virtute in ecclesia eminentes.

Quae cum ita sint, mihi videretur cum veritate consentaneum, tum forte non ingratum rase patribus, qui vereri srae ostendunt negkcta episcoporum iura, si in capite IV exprimeretur ha« agendi ratio, sicut iam ab excellentissimo archiepiscopo Bituricensi propositum fuit; quod facile fieri meo iudicio posset, addendo scilicet ultimae paragraphe haec vel similia verba: *Hinc, sacro approbante concilio,* etc.... *pro apcstolica nta auctoritate, sive una cum episcopii in concilio generali adunatis, sive super consultatione episcoporum in sedibus suis residentium, sive per te, dum rerum conditio id postulai (sicut nobis ecclesiastica testatur historia ab eo fieri consuevisse) definit, quid m rebus fidei...*

Ad hanc autem additionem complendam, necessaria mihi videtur canonis additio, qui doctrinae capitis IV respondeat. Eccur enim, cum unicuique capiti doctrinae respondeat suus canon, huic tam controverso ct tam gravi non adiiceretur? Omissio ista canonis vel fit propter haereticos et schismaticos, vel propter catholicos hucusque dissentiente rive a doctrina rivo ab opportunitate. Si propter haereticos et schismaticos, sicut isti nihili faciunt doctrinam a concilio vulgatam, ita nec canonem adiectum. Si autem fieret propter catholicos diversimode sentientes, videmur nos eludere nos ipsos, et ostendero opinionem de implicitate illorum, quasi parcendo canoni, aliqua parte doctrinae oppositae parceretur, nec revera tamquam haeretica damnaretur, vel illam retinentea censuras ecclesiae vitara.

Si sirrosanctum concilium in sua sapientia putavisset abstinendum rase a definitione, tum patet satisfactum iri eorum votis. Sed cum iam maxim·, reverandieumorum patrum pars in definitionem consentire videatur, et consequenter in damnationem contrariae opinionis, non video quod emolumenti afferri poeeil canonis suppressio: aliunde non levia detrimenta oriri posee opinor. Quis enim ignorat captioei ingenii homines ex omnibus circumstantiis praetextam arripere affirmandi vel negandi, quod propriae opinioni tuendae prodesse vd abrase arbitrarentur? Hinc forte progrrasu temporis occasio sumi poterit cavillandi super definitionem, et in varios eensus interpretandi, et ut damnatus error in parte aliqua reviviscat : sicut plurira in iansenistarum causa factum c?>e experientia et historia testatur.

Itaque si α concilio probaretur additio a me proposita in capite, sub hac vel rimili forma proponerem canonem : *Si quis dixerit, Romanum pontificem, Petri successorem, supremo omnium Christianorum docton» munere fungentem errare posse sive quando una cum episcopis in concilio oecumenuo adunatis.* ritY *super episcoporum consultatione, sive motu suo, dum rerum conditio postulat, definit, quid* m *rebus fidei ei morum ab universa ecclesia de fide est tenendum, vel tamquam fidei ei moribus contrarium reiiciendum; anathema sil.* Haec omnia vestro sapienti iudicio submitto.

ORATIO

rrtrrcndi *patri» domini Guillelmi Keane episcopi Cloynrnsis l.*

Eminentissimi praraides, eminentissimi et reverendissimi patres.

Post discussionem tam protractam de constitutione dogmatica super primatu et infallibilitate summi pontificis, vix aliquid novi inveniri potest. Rei tamen magnitudo et historia octodecim saeculorum multam et nondum exhaustam suppeditant materiam. Singula, quae vestro sapientissimo iudicio submittenda habeo, quam paucissimis verbis abeolvaru.

In toto discussionum decursu ab inibo concilii Vaticani usque od hodiernam diem denegari nequit, quin plena loquendi libertas omnibus fuerit concessa. Aequo certum «t talem fuisse praeeidum rapientium, patrum patientiam *(adprobatio generalis),* ot, non obstanto opinionum varietate, omnium ad invicem mutuam charitatem, ut huius coetus venerandi dignitatem et msiratatem episcopi domum regrossi usquoad finem vitae amanter et utiliter in memoriam revocabunt.

Loquenti de schemate infallibilitatis pontificiae mihi in primo loco occurrunt animodversiones, quae typis impressae omnibus traditae sunt: aliquos saltem inter illas non sine dolore perlegi. Destruere volentes fundamenta summi pontificis infallibilitatis, destruant et fundamenta ipsius primatus. Sumat protestaría vel infidelis doctus ct infensus interpretationem, quam carum animadversionum auctoras attribuant variis sacrae Scripturae locis in quibus de Petro agitur, et videant ipsi, quam difficilis contra talem adversarium verae doctrinae catholicae do primatu Christi vicarii deveniat defensio.

In discussione huius capitis quarti de quibus agendum erat? scilicet de infallibilitate summi pontificis, de objectionibus contra illam propositis, et da eius definitione ab hoc concilio Vaticano facienda, non quidem ut generaliter considerari possunt, sed sub hoo respectu, scilicet quod summus pontifex potest infallibiliter in sensu huius capitis IV definire quaestiones dogmaticas circa fidem et mores, quin episcoporum consensus vel ante vel poet ipsi sit patefactus. Deo optimo bonorum omnium datori gratiae reddantur, reverendissimi patres, pro modo admirabili in quo, secundum magnam suam misericordiam, od procurandam salutem animarum, quas pretioso suo sanguine redemit, media instituerit amplissima et efficacissima! Sacerdoti adhuc iuveni et recenter ordinato potestatem dat, qua poenitcntem in peccatis mortuum ad vitam aeternam resuscitare poteet ; et banc potestatem salutarem lingulis diebus et pluries in die per octodecim saecula non cessant exercera ipsius ministri. Eidem sacerdoti adhuc iuveni et recenter ordinato potestatem dat angelis non concessam, panem et vinum in corpus et sanguinem suum convertendi, ut dilecti filii sui ad sacram mensam accedentes vivant in aeternum; et hoc miraculum fere incredibile heri, hodie, et in saecula perpetrant ipsius presbyteri. Quid mirum igitur si pro bono ecclesiae regimine et animarum salute virano suo m terris, cui ovra et agnos paacendi imposuit munus, contulit etiam inerrantiae donum?

Sub poena anathematis catholici omnes credere tenentur in hanc inerrantiam, quando cum ecclesia congregata vel dispersa pastor supremus veritates proponit, aut errores condemnat. Sed post octodecim saccula occo nunc hic congregatum concilium XIX, id est, unum concilium pro uno saeculo. Et quantum ad ecclesiam dispersam si consensus huius, rite agnitus et acceptus, sit conditio sine qua non, historia antiqua

*** Aryumeutam : .Epiaeopui Cloynenaii de nimia loquendi libertate ia primi· nonnulla dixit. Conquestas est etiam de noninllh obeerraticttiba· typi· ſmpresi nec non de diffienltatibus exhibiti· n ǎonnolU patriboi quae eo tendere ridentur at iptuia primatu· fundamentan! destruant. Ostendit conçruam admodum ĕ* definitionem de qua «ermo eamque in Scripturis et traditone cridentioime innixam, nec novum dogma nec laedere iure ĕpUeopalia.'**

ot hodierna demonstrat, quod semper et ubique et pro omnibus casibus non suppeditat remedium tam facile, tam promptum et tam efficax ac non raro requiritur.

Veritas fidei cet lux animae ad regnum caelorum deducens. Nonno igitur divinae providentiae donum et a priori congruum esso videtur, ut qui magisterium ct officium fratres suos in fide confirmandi semper exercuit ot semper exercebit, u Christo cuius vicarius est, non ad suam exaltationem personalem, sed ad gloriam Dei et salutem animarum quibusdam occasionibus raro recurrentibus ab errore divina assistentia immunis servetur? Haec do congruo.

Nunc do argumentis positivis quao in Scriptura sacra, in historia ecclesiastica, et in vestris decretis inveniuntur. Omnee suos apostolos alloquens, his verbis usus est Christus: *Euntei docile* etc.l. His et aliis verbis fundatur ecclesiae infallibilitas; sed dum ita omnes et inter illos Petrum alloquitur, Christus Petro soli, exclusis aliis, specialem dedit delegationem oves et agnos pascendi ; Petro speciali modo dedit claves regni caelorum et potestatem ligandi atque solvendi super terram; Petro imposuit officium fratres euoe confirmandi, et Petro dedit novum nomen significans fundamentum ecclesiae, ut portae inferi non praevalerent adversus eam. Certum est quod hisco textibus Scripturae sacrae diversas interpretationes dederint sancti patres, prout obiecto vel fini quem sibi proponebant, verba citata inservire videbantur. Sed hoo diversae interpretationes ad diversa aptae seso invicem non excludunt. Tempus concilii inutiliter torero nollem: precor tantum ut in memoriam revocare dignemini explicationes, quos de textibus, ubi agitur de Petro, ex hoo ambone paucis abhinc diebus dedit doctissimus episcopus Calvensis.

Neo decursu temporis alia fuit interpretatio. Primatus auctoritas et vel implicite vel explicite infallibilitas Petn et successorum eius historiae ecclesiasticae efficiunt cardinem; hinc tam abundant monumenta, ut non finis sed initium enumerationis efformet difficultatem. Quid enim semper fiebat, quid nuno fit, quid fiet quando circa fidem ct mores aliqua exoritur disputatio, pro cuius solutione insufficiens invenitur episcopi auctoritas? Recursus ad Christi vicarium est remedium usitatum. Audire dignemini, reverendissimi patres.

Ad liane almam urbom adveniens Petrus, ut in imperii romani centro pesitus totam ecclesiam facilius regere ¡>ossot, socum attulit totum, totum depœitum fidei scriptum ct traditum ; ot in hac apostolica sedo thesaurus illo pretiosus in tota sua integritate intactu et inviolatus servatus est. Aliorum apostolorum sedes episcopales, si quas fixas habuerint, vel ignorantur, vel sunt destructae, vel α vera fide in haeresim olienatao, neo umquam tamquam unitab's catholicae centrum habitae. Hinc prout decursu octodecim saeculorum fiebat, fit hodie et fiet semper. Ubicumque oritur controversia do fido vel de morum regulis, consulitur summus pontifex Petri successor et Christi vicarius, ut in tuto ponatur veritas. Et quid facit, ct quid facere debet illo supremus pastor, cuius est ovee et agnos gregi dominici pascere, quid facit? Et solutione data, quid faciunt ecclesiae dispersae episcopi, quando ad illos pervenerit responsum ?

Hio, rewrendii«inii patres, attingitur nodus difficultatis. Romae sicut Hierosolymis fit magna conquisitio; tantum insumitur temporis ut moren romanan proverbiale venerint. Quaeritur quid doceati fidei depœitum a Petro allatum, et numquam deficiens aut interruptum aut omissum ; quaeritur utrum doctrina examinanda deposito isti contradicat vel non: ai contradicit, condemnatur; si non contradicit, immunis a censura haeresces evadit illius auctor. Pendente autem hao conquisitione, papa non agit tamquam caput amputatum corporis mortui; sicut enim in corpore humano sanguis vivificat caput et membra, sic et papam ct ecclesiam nexu naturali et indissolubili mirabiliter coniungit illa divina fides, cuius sacrum depositum in tota sua integritate semper servavit sancta sedes apostolica. Appropinquante pugna, dux non separatur ab exercitu, cum aciem ordinatam instrui facit; nec ab ecclesia separatur summus pontifex, quando in centro ecclesiae, in nomine ecclesiae ad gloriam et illuminationem ecclesiae fratribus suis, ut in fide confirmentur, ex cathedra sua suprema declarat, quid doceat et quid non doceat illud sacrum depœitum a Petro allatum, cuius custos fidelissima semper fuit haec sancta sedes apostolica, quae cum episcopis suis fratribus, per animam fidei et par Spintum insufflante Christo ecclesiae impertitum, semper coniungitur.

Unde monstrum informe, amputatum, detruncatum, mortuum numquam devenire potest ecclesia: portae inferi non praevalebunt adversus eam. Pro gloria Dei et animarum salute infallibilitas a Christo promittitur quando in concilio generali summus pontifex ot episcopi simul loquuntur, non negatur; promittitur quando praesules ecclesiae dispersae constitutiones et definition» dogmaticas acceptant, approbant et promulgant, non negatur; et promittitur quando illo, sicut pluries fecit, totam alloquitur ecclesiam, quin tamen ipsi necessarius sit episcoporum concursus sive ante sive post solemnem suam definitionem patefactus. Videamus quid fecerint vestri in episcopatu antecessores; pcrspiciamus stricto et accurate quid vos ipsi, reverendissimi fratres, vos ipsi feceritis. Brevis sed non obscurus esse volo.

Semper ut in tempore sancti Augustini dubia episcoporum et conciliorum provincialium vel nationalium Romam mittuntur, debito tempore datur responsum: „.Causa finita est; utinam semper finiatur et error1."

Infallibilitatis huius pontificiae denegatio tempore concilii Constantiensis et indignationis et scandali fidelibus orbis catholici fuit occasio. Audiantur verba celebris Gereonii, cuius testimonium hoc in re retici nequit, haec eunt illius verba*: „Ante celebrationem sacrosanctae huius Constantiensis synodi, sic occupaverat mentes plurimorum litteratorum, quam illiteratorum ista traditio, ut oppositorum dogmatizator fuisset de haeretica pravitate vel notatus vel damnatus. Huius rei signum accipe, quia poet ¿oclarationem... et practicationcm eiusdem synodi, inveniuntur qui talia possim asserere non peveanL" En verba Gerronis.

A mio 1653 scribentes ad Innocentium X episcopi Galliae ita loquuntur': .Judicis pro sancienda regula fidei a summis pontificibus lata super episcoporum consultatione (notate, reverendissimi patres, wba quoe nunc lecturus sum), sive suam in ädi relationis sententiam ponant sive omittant, prout illis collibuerit, divina aeque ao summa per universam ecclesiam auctoritate niti, cui rhristiani omnes ex officio ipsius quoque menti obsequium praestare tdxontur."

In anno 82 eiusdem saeculi in lurent prodierunt quatuor celebre» articuli gallicani, quoa ante finem

i Match. XXVIII, 1».

» Seno. 181. «. I0, um V. p 64Λ, M. Beaed.
' /V *pvtnt. rrdn.* ecasM. 2.
• D AnreatH. €Wt m<6c c t . IU, 5. p 271

ββ·

*anni illius episcopi* Hungarian damnaverunt (verba iam audistis f, ideo dicta non repetam): pronunciatur in decreto Hungariae infallibilem esse *papam. Dicta ab* eminentissimo archiepiscopo Dublinensi non repetam, ideoque non citabo decreta concilii Tolosani, nec decreta synodi Weetmonesteriensls, nee decreta synodi Coloniensis in Borussia, nec decreta synodi Colooeneis in Hangaria, noe decreta synodi Pragensis, nec decreta synodi Ultraiectensi», quae omnea inter annum 50 et 65 huius saeculi decurrentis habitae imperant obedientiam definitionibus apostolici», quas synodus Colocensis pronuntiat esse irreformabiles.

De his omnibus nihil amplius dicam ; venio statim ad decreta huius concilii Vaticani. In constitutione dogmatica *de fide catholica* sres. IU huios Vaticani concilii inveniuntur sequentia verba: „Quoniam vero satis non est, haereticam pravitatem devitare, nisi ii quoque errore» diligenter fugiantur, qui ad illam plus minusve accedunt; omnes officii monemus, servandi etiam constitutiones ei decreta, quibus pravae huiusmodi opiniones, quae isthic diserte non enumerantur, ab hac sancta sede proscriptae et prohibitae ŝŭnt. Quid significant hacc verba vestri concilii Vaticani? Luce meridiana clarius est, quod omnibus imponant obligationem strictissimam decision» pontificis occipiendi in earum vero et genuino sensu.

Duplex supponi potest casus. In primo ca>u agitur do quaestione, quam sicuri de Lamennesio rei de alio sacerdote episcopus sanctae sedi proponit. Hic Romae prout semper magna fit conquisitio pro iudieio et munero suo et in modo, qui sibi opportunus et necessarius videtur; examini stricti'eimo totam rem sublicit papa. Fuerunt quidam inter prototantee qui non semel dixerunt, quod si sibi persuadere powrnt, ecclesiam catholicam debitam et sufficientem industriam in sensu vero sacrae Scripturae dignoscendo adbibuisêo, ad unitatis gremium, abiectis erroribus suis, statim redirent. Absint a catholicis talia subterfugia: non sint inter illos qui suspicentur suis promissis Deum deesse, aut vicarium rii» munero suo non fungi. Examen fit ut fieri debet; episcopus responsum accipit, sacerdotem iam dictum accertit et eio alloquitur: Doctrina quam tenuisti damnata est ut haeretica a supremo omnium fidelium dottore; nihil tibi restat, nisi ut Fenelonii vestigiis incedens doctrinam damnatam tamquam filius ecclesiae obediens reiiciu.

Audite nunc, reverendissimi patres, justificationem sacerdotis obedientiam fidei denegantis; dicit episcopo: Si quaestio esset de bonis meis temporalibus vel de laboro meo vel de aliqua regula mere disciplinari, nihil eet quod non facerem ad meam erga papam venerationem et obsequium probandum. Sed in praesenti casu agitur de ratione mea, de intellectu meo, de conscientia meu interna: sicut enim oculus meus apertus non potest non videro solem in coelo lucentem, rie et ratio mea non potest non videro veritatem α me perspectam, nec praeter Deum in quo est omnis veritas, et ecclesiam ab ipso fundatam et eius auctoritate infoilibiliter docentem, existil aliquis in terra, qui ius habeat mihi imponendi obligationem, qua credere tenear illud œse verum, quod ratio mea dicit œee falsum, vel illud case falsum, quod ratio mea dicit rese verum. Unde nisi infallibilitatis summi pontificis ac proinde infailibilitas eius decisionis certae sint, non possum obedire, quin contra conscientiam meam agerem: omne enim quod non eet ex fide, id eet ex intima mentis persuasione, peccatum A est. Quid sacerdoti sic nuiocinanti poteet rrepondore episcopus, non credens pajiam essa infallibilem ? Aliud non videtur esse responsum praeter hoc, scilicet expectore donec decisio dogmatica supremi eccleaiao pastoris super quaestione fidem respiciente, typis impressa, in luocm edita ct episcopis toLius orbis catholici proposita, ab illis episcopis accurate examinata. tandem approbaretur.

Sed, reverendissimi j¿atrae, hic seso pnuventat secundus casus, in quo episcopi ipsi, rivo quaestio sit de haeresis auctoro nominato ve) non, pastoris supremi decretum aliquod dogmaticum acceptaro debent. In decursu octodecim sacculorum non invenitur unum quidem exemplum proprie dictum condemnationis per ecclesiae dispersos opi«copos contra docreturn jx>nLificium ex cathedra in rebus fidei et morum pro totius ĕĕclesia instructione promulgatum; hic igitur od minus dici potest quod exemptio ab orrore tam singularis et numquam interrupta non humanan scientiae vel prudentiae vel veracitati, sed asaiatontiao divinae probabiliter o>ct tribuendo. Sed, reverendissimi potrea, prosequamur.

Ratiocinium mox allaturus, facium primum inquiro, quid faciunt episcopi, quid facitis vos huius venerandi concilii episcopi? Factum iterum inquiro. Quando ad voa pervenit constitutio dogmatica a summo pontifice ex cathedra ad totam ecclesiam data, anne illam examini subiirilis, ut errorem vel probabilem vel possibilem in ea deprelamdatis? Quid facitis? Episcopus qui credit papam non esse infailibilem, debet pro suo munere stricte examinare, utrum dicta constitutio vera sit vel falsa. Si papa definiens ex cathedra id rebus fidei ct morum, non est infallibilis, falli potest ; ri falli potest, et fallere: oc proinde ne ove episcopo confisas ad pascua venenosa ducat pastor supremus, episcopus tenetur fulritatem detegere, et detectam papae ipsi exponere, ut nova et correcta edatur constitutio. Iterum atque iterum quaero, anne hoc fit? Credo firmiter quod neque fit neque fiet. Si aliquis episcopus inter huius concilii patres hoc fecerit, diram tantummodo, non invideo quidem, sed miror magis. Episcopi cum omni debita reverentia et obedientia definitiones pontificias acceptant, illas attento perlegunt, pro veris sbsquo dubio habent; et si ad wfeoqucndum verum et genuinum sensum α papa intentum et propositum Scriptura sacra et traditione apte utuntur, nihil aliud volunt, nisi ut melius d clarius tum clero tum populo constitutionis naturam explicare possint, ct ita pro scipsis et pro sacerdotibus doctrinam erroneam profitentibus, seritatem et lucem inveniunt, et docente Christi vicario omnes in fide confirmantur. Sanior est praxis omnium quam quorundam theologorum, qui gulliconismum profitent» gollicanismum non sequuntur.

Ecclesiae dispersae non expectatur decisio, quia inutilis et periculosa reset mora; serperet enim error. Nonne ad mortem periculosa et haeretica labe inficerentur animae, de quorum reditu ad vitam meliorem nulla restaret spes? Tam generalis et immediata ret ista acceptatio ex parte episcoporum, ut ex ambone non semel proposita rit inter objection», de quibus brevissime nunc loquendum habeo.

Primo dicitur quod primatus auctoritas, ius et practice infallibility a catholicis agnoscantur: od quid igitur serviet definitio? Nunc autem si ab omnibus agnoscantur, vera sunt; si %era, magna est veritas et praevalebit, neo sub modio abscondetur. Requiritur infallibilitatis definitio, quia infallibility continetur in deposito fidei a Petro Romam allato; requiritur definitio propter decretum Constantiense, propter gallicanismi articulos et propter recentem

1 **Vida orationem habium ab eminentiwitao Culla «p. Dibimeari ia congregatione generali d. 18 ranii 1870. coL7Md ƀuio volominii.**

denegationem ; ot requiritur praesertim in praesenti j rorum statu. Hio et nuno definitio est inevitabilis, hio et nunc urget neoeeaitas ineluctabilis. Fiat, fiat definitio ante concilii prorogationem, aut episcoporum separationem, etiamsi mense octobns aut novembri» Romam sint redituri : separatione semel facta, quis futura praevidero potest? Si abeatis hinc, reverendissimi patres, ro infecta, triumphabunt ecclesiae inimici ; clerus ct populus fidelis dolore ubique afficietur, labefacta erit disciplina; futurus haereticus episcopo suo dicet: Decisionem pontificiam acceptare nolo; multo magis quam ante concilium Vaticanum, credo papam non esae infallibilem. Si enim ista infallibilità» existerai, de tali praerogativa habita quaestione, multis collationibus et discussionibus, illico concilii patree definitionem dedissent.

Iterum dico, definitio est inevitabilis, ne quid fides capiat damnum; si inevitabilia, fiat in nomine Domini : semel facta, omnee catholicoe et eorum episcopoe obligabit decretum apoetolicum, sive praevium suum consensum dederint episcopi, vel non dederint Sed, reverendissimi patres, animadvertite, quam magna differentia illa, quam immensum coram mundo et hominibus discrimen inter definitionem, quae usque ad suffragium ultimum impugnatur, ct definitionem quae, unanimi episcoporum voto adprobata, vim et fortitudinem aciei ordinatae, pro gloria Dei et animarum salute, ecclesiae impertit. Definitio autem non poteet ponere episcoporum assensum sive ante sive post tamquam conditionem sfne *qua non.* In futurum summus pontifex aget sicuti pro tempore acto agebat; nihil mutabitur. De quaestionibus dogmaticis conquiret, consulet, definietque pro suo sacro munere et officio; et habens semper eandem fidem immutabilem depositi Petro traditi, cum ecclesia semper coniungetur, et non coniungi nequit. Super hoc puncto, in quo consistit nodus difficultatis,' C nullam emendationem propono; sed spero ot opto et precor, ut a reverendissimis Deputation!» patribus definiatur veritas tota et integra, verbis ot terminis, quibus omnes nemine excepto assentiri queant.

Dicitur secundo verbum esse novum, novam esso definitionem. Quid indo? Iu deposito fidei nihil eat novum. In illo erat consubstantialitas, processio a Patro et Filio, traiissubetontiatio ot alia verba non nova quoad dogma, nova tantum quoad definitionem, qua veritas clarius proponeretur et explicaretur. Sumetur apoetolorum symbolum; quot decursu temporie ei additae sunt definitiones? In hoc ipso concilio Vaticano approbati ot promulgati sunt octodecim novi articuli sub poena anathematis credendi. In conciliis futuris haud dubium quin, prout requiret necessitas, alii addantur.

Citatur regula *quod semper, quod ubique, quod ab omnibus* etc. Certe quod semper, quod ubique, D quod ab omnibus, articulus fidei vel est, vel definiri, potest. Quod autem nunc fidei ecclesiae proponitur, tenebatur scraper ab line sodo apostolica, et ab omnibus tenebatur pontificibus. In hoc sanctu sede apostolica depositum semper integrum, romper io» iolalum et numquam deficiens scrvalum est, quod do aliis ecclesiis et do aliis episcopis diei nequit: duo tantum afferam exempla. In Africa et in Oriente semper ct ubique et ab omnibus validitas baptismi ab haereticis colluti tempore sancti Cypriani, vel α paganis, ut in tempore sancti Augustini, et in sensu claro lieatae Mariae immaculatue conceptio, tamquam dogmata revelata non habebantur. Quod nutem aliis drerat, Roma supplevit ; ct nunc sub poena ♔nathemati credere tenemur validitatem ♔ali bàptrèmì, ct com- ptionein iniinaculaiuiu beatae ♔Matri Dei.

Aliae obiectiones factae sunt, et tam frequenter illis obiectiombus responsum est, ut non credam hio et nunc utile esso ad illos revertere (coces : bene, bene). Unam tantum observationem superaddam. Promulgata hac definitione, quid fiet de episcoporum iuribus? Omnia locum suum et tempus habenL In schemate do ecclesia erit specialis discussio de episcopis, quorum status et iura erunt quod sunt, cum hac tamen exceptione, quod si in aliqua dioecesi inveniatur sacerdos contumax definitioni sanctae sedis, sicut pluri» accidit, obedire renuens sub praetextu defectus infallibilitatis in pontifice, talis excusationis omnis radix penitus evellotur; „et, ut ait Bossuelius, episcopi erga summum pastorem erunt ©ves, et erga oves sibi creditas erunt pastores, in dioecesibus suis fidem et mores ut antea doœbunt, ad concilia venient ut circa fidem et mor» una cum supremo iudice indicare posainL“ Nec laedentur nec minuentur eorum iura.

Episcopi hiberni durante trium saeculorum saeva persequutione sicut alia occasione ex ambone dixi ·» in Gallia, in Hispania, in Lusitania, in Belgio, fratres invenimus. In hac autem alma urbo semper habuimus patrem, qui filioe suos totius orbis catholici tristes et afflictes in suo gremio suscipit, fovet, nutrit, curatque. In hoc sacro concilio Vaticano, invitante et iubento Pio IX, congregali sunt totius ecclesiae episcopi. Non sunt hic neque Galli, neque Hispani, neque Germani, neque Itali; non sunt hic neque Americani, neque Europaei, neque Graeci, neque Latini : sed hic sunt orbis catholici episcopi pro fidelibus patres, pro se invicem fratros, pro supremo pastore filii addictissimi. Habent» igitur cor unum et animam unam et vocem unam, cum illustrissimo Bossuelo dicant omnes : „Ob I sancta Romana ecclesia, mater et magistra omnium ecclesiarum, si oblitus fuero tui, oblivioni detur dextera mea; adhaereat lingua mea faucibus meis hi non meminero tui, si non proposuero tc in principio laetitiae

Eminentissimi praesides, eminentissimi ac reverendissimi patres, dixi; quae non bene ignoscatis; cociera si quae sunt, sapientissimo \estro iudieio quam humiliter submitto.

## ORATIO

*reverendi patris domini Guillelmi de Ketlder episcopi Momentini.**

Eminentissimi praesides» reverendissimi patres.

Ad IV caput quod spectat primo rogo ut in constitutione clare et distincte exponantur principia ab omnibus admissa, quibus ♔nfallibilità Romani pontificis regitur et circumscribitur. Nisi enim verus conceptus infallibilitatis claro definiatur, res ipsa non ita prout ab ecclesia intenditur, sed praquMtero a plorisque inielligeretur, et decretum huiuemodi mentes non illuminaret rod offuscaret, atque innumeris erroribus viam sterneret.

› **Vide eiua orationem habitam la congregatioce generali d. 15 februarii 1870. L L. "S3 D.**

**- Argumentan wEpi#eopu< ♔Mcguatiau d&plfcrrt ribi ia prirau dixit quoi ad ♔id d^trœa nhu trbriac «ententia referri velit. Addurla natem Ileiehipria Cani doctrina r-carit ut in couelilotione aildereatur quatuor ♔riaeipi- qoitu· ♔nfoili bilitai magisterii eccitaiae recitar. Nóaireai l· al ><»itif«x aeque ae concilii pitreo debeat ♔» pira» iaformatm de ecotroveraia de qua agitar. 9· ut laaaatur «Urina prerMmila disponenti» fleri ut media edrudb fidri decreti! necesaria icuiper adhibeantur; 8 etoiiaodi iafalhbiiia ialina ntmniq ex κηρtura et traditione bandeada ♔, 4 demum Uotclum infaUibilitati' Din ease nói irritatela impilate ret»hum wlrt· revelatkme tam certi» cenaciut ¡Ha •ine hi» ¡«dMrelita rerrari et ptvpml MqumU ♔Alia -tn'-qoe ♔V«etvnU ·» ♦♦ fewt ♔aa evb>pretxt»duirittr in emeodaUiNM «ab bi». Js ‘**

Secundo arbitror doctrinam de ínfallibiliute, prout in schemate proponitur et in Relatione explicatur, esse scholae sententiam, non vero communem coelesse doctrinam de infaUibihtate Romani pontiliori ex cathedra loqoentis; ac porro protestor contra intentionem promovendi hanc scholae sententiam ad dignitatem dogmatis catholici. Neque approbaro possum limitationem doctrinae, quam theologi communiter tradunt, de conditionibus et requisitis, ut dici possit papam suprema auctoritate locutum esso ex cathedra; et, si infallibilius Romani pontiliori definienda eet, postulo ne eo modo coque sensu definiatur, quo omnes sententiae, quos hucusque optimis et innumeris theologis defendero licuit, anathemate proscriptae videantur.

Primo igitur rogo ut in constitutione clare et distincte proponantur principia, quibus infallibilis auctoritas summi pontificis regitur et circumscribitur. Sunt autem quatuor huiusmodi principia.

Primum principium «t: papa e cathedra loqueos debet esso bene informatus ac proinde omnia media adhibere, quao ad cognoscendam rei veritatem neceearis sunt. Hac de re Melchior Canus instituta comparatione inter inspirationem, qua sacrae Scripturae auctores illuminati fuerunt, et inter assistentiam Spiritus «aneli, qua ecclesia ab omni errore in fide immunri servatur, ita scribit in celeberrimo suo opere de *locis theologicis:* ‚J)uplex discrimen inter sarros auctores et summum pontificem patresque concilii reperìtur. Unum, quod auctores sacri ex proxima Dei vel revelatione vel inspiratione scribunt catholica dogmata. Nec enim egent exteris ad scribendum incitamentis, aut humana ratiocinatione e scripturis aliis argumentantur, disquirunt, colligunt At concilium ct pontifex (ita dicit Canas) humana via incedunt, rationemqoe sequuntur; atque argumentando verum a falso discernunt Non enim existimandus est summus pontifex eam habere facultatem, quae in apostolis, prophetis et evangelistas inerat, ut proposita unaqualibet de fide quaestione protinus dignoscere possit, utra quaestionis pars vere falsare sit; sed adhibere prius consilium neots» est. et expendere utriusque portis argumenta: tum deinde sequetur auxilium Dei, quod videlicet opus est, ut summus pontifex in recta fide continentur[1]." Hucusque Melchior Canns, qui hanc veritatem, videlicet ad obtinendam Spiritus sancti assistentiam etiam humanam diligentiam humanaquo studia adhibenda «se, saepius inculcat; atque itu luculenter ostendit quantopere distet a sententia reverendissimi episcopi Calvensis, qui infallibilitatem non ob assistentia Spiritus sancti repetit, sed ab inhaerento quodam charismate, quo, etiam neglecto quolibet humano studio et labore, exoritur. Equidem neccio num tlieologus reperivi poterit, qui rem ita explicaverit, aut illo verbo umquam usus fuerit.

Cooterum idem Melchior Canus inter alia sequenti etiam utitur comparationis exemplo[2]: „Quod si Deus in sequentem annum frugum abundantium polliceretur, ecquid stultius esso posset, quam dubitare, anno homines semina terrosi mandaturi sint? Certe si seruerint, metent; ai non seruerint, non metent... Non enim frugum abundantia illa promica nisi orantibus, seminantibus, laborantibusque continget". Pari modo ex wntentia Melcliioris Cani necesBO est adbibero consentanea media od disquirendam veritatem revelatam, quibus adhibitis praesto erit etiam Dei auxilium; contrariam nutem sententiam doctissimus ille episcopus prorsus abeundam censet[3]: „Absurdum eet, inquit, ad finem aliquem niai per consentanea, modia perveniri."

Quod ai verum est, nemo negabit inter illa media primum locum occuparo consilium ot suffragium episcoporum, id est, eorum quos Christus ipeo tamquam testee et iudiore fidei instituit. Vel ipsa Relatio id concedit dicens, medium ordinarium ao proinde necessarium esso consilium magis aut minus pro magnitudine vel parvitate rei, do qua agitur. Manifestum »t enim huiusmodi suffragium neque semper, ncque semper eodem modo requiri, ut summus pontifex pleno informatus sil, eamquo argumentorum utriusque partis cognitionem habeat, quae necessaria supponitur, ut ipsi cx cathedra definienti adsit auxilium Spiritus sancti. Resurgente verbi gratia errore aliquo, qui ah eccle&ia iam damnatus vel praedamnatus est, peculiare episcoporum suffragium non postulatur, ut summus pontifex iuxta definitam legem credendi de oborto errore plene informatus iudioet; nec opus est isto suffragio, ai sententia episcoporum et fides ecclesiae iam alia via satis manifestata ait. Aliter tamen res sô habet, si do gravissima quaestione agatur, do definiendo novo dogmate, de quo non pleno constat, num in traditione et in praedicatione universalis ecclesiae contineatur nec ne.

Secundum principium, quo infallibilitas eocleeiae regitur, laudatus Melchior Canus sequentibus sorbis exprimit[3]: „Quamquam, me quidem iudice, absurdum eet, ad finem aliquem nisi per consentanea inedia perveniri. Ita numquam ego admittam, aut pontificem aut concilium diligentiam aliquam necessariam quaestionibus fidei decernendis omisisse". Ista ergo duo principia omnino consideranda aunt; scilicet pontificem aeque oc concilia debore humana via procedere, rationem sequi, atque argumentando verum a falso discernere, ut Deos suo auxilio praesto sit ad ferendum iudicium infallibile; ac propterea Deum numquam permissurum, ut diligentia necessaria quaestionibus fidei dirimendis a pontifice vel concibo negligalur *{bene).* Utraque veritos ad ordinem supernatandis Dei providentiae pertinet, et idcirco etiam utroque ventas clare enuntianda est.

Eadem divina providentia, quae summum pontificem et concüia ab errore immania servat, simul etiam summum pontificem et concilia praeservat, ne res fidei definiant quin prius media consentanea adhibuerint: „Commune est, ait Melchior Canus, crede mihi, omnibus ecclesiae iodicibus, ut si decreta ediderint temeritate quadam, sino iudieio, repentino quasi vento incitati, nihil omnino conficiant quod solidum, quod grave, quod certum habeatur. Ea par est ot gravia et certa in ecclesia haberi, quae iudieio, considerato constanterque edita ŝink Inde autem nullatenus sequilur iam beerò diligentiam sive pontificum sive conciliorum in fidei causa finienda in dubium vocari. „Nαηι Deus, ita prosequitur Canus[3], suaviter disponit omnia, rimulque prospicit et finem et media ad finem necessaria. Si enim promitteret cuipiam aeternam vitam, mox conferat etiam illi bonarum gratiam actionum, quibus eam vitam consequeretur: videlicet *quos glorificarti, eosdem ct iuttificavit et meavit,* ut ad Romanos octavo capite dicitur. Sic omnino, cum ecclesiae fidei firmitatem fueril pollicitus, deceso non potest, quo minus tribuat ecclesiae precce, cootcraque praesidia, quibus linee firmitas ĉonservatur' Ut ergo tota oeconomia concilii vere pateat, necease eet utrumqno principium insinuare.

[1] *De he. IkcvL* lib. V, eap. V. q. 8, ad L
[2] IbbL
[3] IA< loe. IW. lib. V, rap. V, q. 3, ad
[4] ibid.
[5] ibid.

Tertium principium tuequo oertum, quod pariter a constituit normam infallibilitatis ecclesiae, pertinet od fontee cx quibus tum pontifex tum concilia haurire debent, indicia infallibilia proferentes. Neque de lioo capito dubium est; id cnirn in prima constitutione dogmatica huius concilii iam definitum fuit, ubi dicitur; ,.Supernoturalis revelatio secundum universalis ecclesiae fidem et sanctae Tridentinae synodi decretum continetur in libris scriptis et sino scripto traditionibus etc." Hi eunt fontee quibus inniti debet omne infallibili) iudicium ecclesiae, oo quod si hodie dicitur tam summum pontificem quam concilia humana via incedere, rationem sequi atque argumentando verum a falso discernere, haec omnia referenda sunt ad illos bino· fontee sacrae Scripturae et apostoliche traditionis, quao quasi per manus traditae ad nos usque pervenerunt Omnibus praesidiis, quae humana ratio suppeditat, argumentando et discutiendo scrutari debont ea diligentia, *ao* si inde totum negotium dopenderet, adiunctis precibus ct supplicationibus, quibus Dei auxilium imploratur. Patet autem quanti momenti sit hoc principium, ut recta intelligentia et notio infallibilitatis Romani pontificis habeatur, et quantopere necessarium ait, ut hoc quoque principium clare et diserte in constitutione exprimatur, cum nostris diebus pio quidem, sed certe non secundum prudentiam iam affirmetur, Romanum pontificem talem traditionem superna quadam infusione quasi in pectore inclusam habere.

Venio ad quartum principium, quo determinatur obiectum, ad quod se porrigunt infallibilia iudieio tum Romani pontificis tum occumenicorum conciliorum. Etiam de hoc principio omnes catholici conveniunt. Quantum scilicet patet divina revelatio, tantum quoque patet divina assistentia et infallibilitas ecclesiae promissa. Quae enim revelata non eant, per eo non pertinent ad obiectum infallibilis magisterii ecclesiae, nisi quatenus tam arcto connexu sunt cum revelatis veritatibus ct cum aeterna hominum saluta; ut ecclesia ei in illis errare posset, neque revelationem intemeratam señare neque aeternae hominum saluti satis prospicere valeret. Etiam istud principium claris verbis declarari debet, si veram et genuinam notionem de infallibilitate in constitutione nostra dare velimus.

Quod si haec quatuor principia clare et perspicue ox|K>nnntur, Io scilicet Romanum pontificem aeque ao potree concilii debere esse plane informatos do controversia, quae agitur; 2° divina providentia disponente fieri, ut media edendis fidei derretís necessaria semper adhibeantur; 3° citisinodi infallibilia indicia nonnisi ex sacra Scriptura et traditione haurienda esse; 4° demum obiectum huius infallibilitatis non esso nisi veritatem vel immediate revelatam, vel cum revelatione tam arcte connexam, ut illa aine ista immaculata servari ct proponi nequeat; ac tandem sancti Spiritus assistentiam, a qua infallibility d<> pendet, nonnisi observatis huiusmodi regulis et conditionibua tum summo pontifici, tum patribus concilii praewto esse; haec omnia, inquam, ei in constitutione claro exponantur, innumeri errores et praeposterae explicationes quae de doctrina infallibilitatis per orbem terrarum sunt diffusae, sponte sua evanescent. Nos quidem scimus, roverendissimi patres, haec omnia perperam dicta cree; sed non sufficit nobis ut nos sciamus. Certe non licebit nobis, qui omnibus debitores sumus, ad illas praeposteras expliratione tacere; red edentee definitionem infallibilitatis debemus declarare quid verum sit, quid falsum et exaggeratum; debemus doctrinam ita proponere, ut non solum theologi ei docti, red etiam alii verum sensum dogmatis attingerò valeoiiL

1· Ergo rogo, ut in constitutione clare et distincte exponantur principia ab omnibus admissa, quibus infoilibilitas regitur et circumscribitur.

2° Dico, doctrinam de infallibilitate, prout in schemate proponitur, esse extremam sententiam cuiusdam scholae, non vero communem ecclesiae doctrinam circa infallibilitatem Romani pontificis ex cathedra loquentia. Ideo postulo ut schema ad sensum doctrinae, quae in ecclesia communiter tradi solet, reformetur, ne sententiae hucusque ab optimis theologis admissae reprobatae videantur. Certum autem est in schemate proponi specificam scholae sententiam, non communem ecclesiae doctrinam. Nam qui verum sensum schematis quaerit, non tam ad Deputatos oratores commissionis dogmaticae recurrere debet, quam ad Relationem quae una cum schemate patribus tradita fuit Et revera ibidem expositio veri sensus, quo Deputaiio dogmatica definitionem infallibilitatis summi pontificis ab concilio expostulat pag. 33 [supra, 23a β] sequentibus verbis concluditur: Hoc sensu (qui ibidem expositus eet), Romano pontifici infallibiliter docendi auctoritatem divinitus collatam fuisse, in schemate proponitur.l* Sunt verba Relationis.

Quinam est ergo isto sensus? Id Relatio declarat pag. 33 ubi linea8 [22d >] legimus: „Romanum pontificem per se, citra episcopos tam dispersos quam in concilio sive generali sive particulari unitos, habere praerogativam infallibiliter omnes fideles docendi et pascendi." Et paulo post [23a ,] idem repetitur sequentibus verbis: „Tota igitur quaestio ad hoc revocatur, utrum Romano pontifici *per ie* reapse cmainodi actus capitis ac supremi doctoris conveniat, quo citra reliqua membra vel citra reliquos doctores simul concurrentes totum corpus ₹l totum gregem docere et pascere poæit". Haec ergo cet infallibililas, quao dogmatice definienda postulatur, scilicet infallibility Romani pontificis per se, infallibilitas citra episcopos tam dispersas quam unitos, infallibility capitis citra reliqua membra, citra reliquos doctoras, infallibility summi pontificis in omnibus, quae ad supremum fidei iudicium spectant, omnino independenter ab omni eoolæraiione eccleeice ct aliorum pastorum agentis, infallibilitas qua illud directe excluditur, quod sanctus Antoninus diserte requirit, qui non semel red iterum dicit: .Topa ut singularis persona et proprio motu potest errare, tamen papa utens consilio ct requirens adiutorium ecclesiae, non potest errare": ita sanctus Antoninus qui Eugenio IV theologus fuit in concilio Florentino. A nobis autem postulatur ut definiamus, summum pontificem citra concilium sivo sine udiutorio ecclesiae, proprio tantum motu agentem errare non posse; quod est plano contradictorium doctrinae «mieti Antonini.

Hunc vero esse sensum, quo summus pontifex iuxta schema infallibilis declarandus est, colligitur insuper ex sequentibus. Nom in eodem loco ubi haec infallibility citra episcopos tam dispeno quoin in concilio unilos defenditur, auctor Relationis vult rosi«andero oil obioctionem qua affirmatur, hoc doctrina fieri ut Romanus pontifex tamquam caput ab episcopis sivo corpore magisterii ecdroiastict dividatur. Quomodo refellit auctor hanc obirctioneni? ..Aliud est, inquit, Romanum pontificem per se. citra episcopos tam dispersas quam in concilio rive generali sive particulari unitos, habero praerogativam infallibiliter omnes fideles docendi e< paareadi; et aliud, eum sive habitu sive actu umquam segregari vri separari ab obnoxiis sibi sive agnis rive ovibus." Et statini affertur ratio huius propositionis, immo ita prosequitur Relnho: „Cum Romana· pontifex velati raput <locendo regviidoquo in totum corpus influit, coniane-

bonis vincula inter ipeum ct universum gregem attrahuntur et cor.finnantur Sed haec ratio nihil valet, cum id non probet, quod probandum erat; in Relatione enim ita ratiocinatur: Licet summus pontifex omnino solus et sino ullo adiutorio ecclesiae, sine ulla cooperatione aliorum doctorum docens, praedicetur infallibilis; tomen non separatur ab istis aliis doctoribus caput, cum docendo in totum corpus influit, ab omnibus eamdem obedientiam postulat, quo pacto conjunctionis rincula magis attrahuntur ac confirmantur. Sed hoc mihi sophisma videtur rese. Nam non quaeritur num summus pontifex per hanc doctrinam infallibilitatis citra episcopos conianctus sit cum episcopis de *consequenti,* uti dici solet, nam conjunctus sit cum episcopis tamquam obedientibus discipulis; sed quaeritur num summus pontifex cum episcopis coniunctus sit an/ecedenter et in ipso supremo actu docendi, num ipse tamquam supremus doctor et iudex coniunctus sit cum episcopis, quatenus et ipsi doctoree sunt et iadices fidei. Haec conjunctio est necessaria, nam unus et indivisus cet episcopatus in ecclesia, et unum et indivisum est magisterium, prout unum corpus constituit ex capita et membris, ex summo pontifice caeterisque episropis coalescens.

Quod si summus pontifex suum actum magisterii exerceat citra reliquos doctores perinde ac citra reliqua membra, id eat, citra omnes alios fideles, prout dicitur in Relatione, tunc Romano pontifici, quatenus hoc supremum iudicium exerret, functio adseribitur a toto episcopatu separata; tunc corpus magisterii ecclesiastici scinditur, et caput a membris, doctor supremas a doctoribus inferioribus dividitur. Ad hoc, ut recte dicit Relatio, tota quaestio revocatur. Haec autem doctrina, qua omne discrimen inter vinculum quo episcopi, et vinculum quo simplices fideles referuntur ad summum pontificem e medio tollitur, mihi omnino repugnaro videtur sacris Scripturis. Haec doctrina panter mihi videtur contraria traditioni et actibus conciliorum; haec doctrina nullo modo sequitur ex tribus documentis, quae in schemate nostro tamquam fundamenta huius doctrinae stabiliuntur. Cum autem haec omnia iam a sex aliis reverendissimis episcopis et patribus fusius exposita fuerint, nolo iisdem argumentis magis insistere. Sed maruni momenti erit in medium proferre «systema, quo nititur lota haec doctrina de infallibilitate Romani pontificie citra episcopos, citra omnia membra ecclesiae: nam ei schema uti nunc est definiretur, non tantum papa solus declararetur infallibilis, ěd insuper hoc systema, ex quo solo ista doctrina probari potat, auctoritate huius concilii implicite approbaretur.

Audiamus cardinalem Caietanum, quem constat arbitrariis coniccturis plus aequo indulsile, qui etiam celeberrimus cet huius systematis propugnator, quo tota constitutio ecclesiae novam speciem induit ac potttM mutatur: ..Sciendum est, ait ipse, quod ricut in natura dupliciter aliqua fiunt, scilicet naturaliter, ut cum... infirmus cx virtute naturae sanatur, et supernaturalitcr sicut cum... infirmus miraculo sanatur; ita in eodem duplici quoque modo aliquid fit, scilicet ordinario... et de speciali gratia... Utroque outem modo princeps noster laus Christus in primitiva ecclesia usus esL Nam in institutione ecclesiastici regiminis ordinario iure perpetuo servandi monarehicum. id est unius, principatum instituit, et posuit Petrum caput unum totius corporis ecclesiae, a quo in omnes potestas jurisdictionis et ordinis ordinarie ďčrivaretur. Potestas quae in Petro est ordinarie, caeleris apostolis nonnisi cx speciali gratia a Christo Domino collata at, quamque ordinarie nonnisi a Petro accepturi erant. „lpsc Dominus, ita prosequitur Caietanus, ex speciali gratia praevenit Petrum iu dando (caeteris apostolis) auctoritatem gubernandi, ordinandi iudicundiquo ecclesiam... ecd hoc non fuit ex defectu potestatis in Petro, aut in exemptione aliorum ab ipeo, sed ex praeventione superioris, qui prius dedit id subditis Petri ex gratia, quod ordinarie dandum erat iisdem a Pětro. Et deinde enumerando quinque differentias inter potestatem Petri et aliorum apostolorum idem Caietanui docet: ,.Prima cet, quia Petro data cet ordinarie, aliis autem ex speciali gratia... Et quarta differentia cet in perpetuitate potestatis; quia aliorum potretas finienda erat cum eorum vita, quoniam data cet eis in personis propriis, pro solis personis propriis, et non pro eorum successoribus; Petri voro potestas usque ad consummationem saeculi perseverat, quia data est sibi in persona propria non solum pro seipso sed pro omnibus successoribus suis: quod sancti doctorea exprimunt sub aliis verbis, dicendo quod dota est Petro in persona ecclesiael:**

Cum hoc systemate arctissime cohaeret doctrina, quae in schemate proponitur et in Relatione explicatur. Ista doctrina vera non est» nisi verum ait illud systema; ac porro doctrina schematis definiri nequit, nisi implicite systema Caietani definiatur. Iuxta Caielanum omnis potestas et promissiones, quas Christus apostolis dedit, post mortem eorum cessabant; in apostolis fuerunt gratiae mere personales, quas successoribus suis communicare non valebant: soli Petro illae potestates ordinariae collatae sunt successoribus communicandae, et in episcopis nihil est, nisi quod a successoribus sancti Petri concedatur.

Recentiori tempore infelicissimus theologus Carolos Passaglia in suo commentano de praerogativis beati Petri2 tradidit doctrinam, quae saepe, non semper, tum verbis tum rebas cum hoc systemate cohaeret; et ex eius discipulis unas aitervo ultorius progressus, fere eodem modo loquitur ut Cajetanos, atque iam affirmare videtur, totam potestatem omnesquo promissiones factas una cum obitu apostolorum ex Linetae esse, et univeraam potestatem et gratiam, quam Christus tum Petro tum caeteris apostolis promisit et tradidit, nonnisi in successoribus beati Petri perdurasse, ac proinde ipsos esse originem, principium, causam et fontem omnis potestatis ecclesiasticae; atque ideo episcopis nullam aliam competere potestatem, nisi quae a Romano pontifice ipsis communicetur.

Equidem nolo inquirere quamnam auctoritatem haec schola in exarando schemate habuerit; systema Caietani audivimus. Sed quis non videt idem systema nobis iniungi in Relatione, qua sensus schematis declaratur? Ibi enim pag. 6 sub littera *d* T9c7] ita legimus: ‚Jn apostolo Petro institutum fuit apostolicum munus et officium, quod una cum suprema illius apostolica potestate in successores iure divino iugiter propagaretur; unde Petrus potestatem apostolicam dicitur habuis&e ordinariam : secus autem episcopi *:** Si haec doctrina \era est, ei potestas aliarum apostolorum fuit merum donum extraordinarium, tunc certe successor sancti Petri non solum infallibilitatem docendi, sed universam potestatem ecclesiasticam possidet citra episcopos; tunc non solum ille plenitudine potestatis potitur, quae ipsi necessaria «t ad exequ?nda primatus officia, sed in ipso solo residet totalitas omnino potestatis ecclesiasticae; tunc non amplius habemus successores apostolorum, sed cum eorum morto cx-

» De *audorii. comparata papae d concilii,* rap. III

1 C. Paaea^lU, Commen/artiu *de praerogatirie beati Pdri apad^rum principi auctoritate divinarum litterarum comprobati»* RAÜtbowAe, 1850. 1η-β», 2 L, 608 p

• Legendum *reliqui aportoli.*

tinctae eunt eorum promissiones, et nuno restat Petrus, A qui solus bubot successor» non eoluin in primatu, bed etiam in apostolato. Porro cum solam, ut Relatio dicit, una cum suprema illius potestate munus ot officium apœtolicum propagetur, tunc certo regimen cocleeiao simplicissimum erit: unus nimirum successor sancti Petri reget universam ecclesiam, deinde episcopus reget propriam suam diooceaim ; et episcopi ad summum pontificem eodem modo referuntur, quo parochi referuntur ad proprium episcopum; et episcopi in concilio generali tantum valent, quantum valent parochi in synodo dioeceaana *{tigna rmprobationit).*

Mirum tamen est, quod theologi hanc rem simplicissimam non perspexerint, sed contra in explicando regimine ecclesiae magnam semper difficultatem ct mysticam quamdam obscuritatem experti sint; ot mirum pariter est, quare Christus Dominus duodecim apostolos et non potius unum Petrum elegerit B ex discipulis suis, ao per cum aliis potestatem communicaverit, ut ita eadem semper forma et constitutio ecclesiae iam a principio servaretur.

Quod autem revera ita sit, quod revera in schemate non illa genuina doctrina ecclesiae de infallibilitate summi pontificis e cathedra loquentia nobis proponatur, sed scholae sententia et quaedam extremae quidem scholae sententia, qua iura episcoporum in persona apostolorum circa magisteriam ecclesiae ipsis collala peesumdantur; id mihi tandem liceat, paucissimis verbis tantam additis, auctoritate cardinalis Bellarmini confirmare. Vix ullus theologus illum venerabilem virum in vindicandis praerogativis apóstol¡cae sedis superavit: sed nostro tempore forsitan et ipse notam cryptogallicani *{risut)* effugeret? Bellarminus ergo agone de certitudine iudicii papae initio dicitl, „pontificem quatuor modis posse considerari : uno modo, ut est persona quaedam particularis, sive 0 doctor particularis; secundo, ut pontifex, sed solus; tertio, ut pontifex, sed adiuncto coetu solito consiliariorum; quarto, ut pontifex, sed una cum concilio generali.“ Deinde supponit modum considerandi pontificem ut personam sive doctorem particularem dicens, omnee in eo convenire, posse pontificem ut privatum doctorem etiam in rebus fidei et morum errare.

Restant ergo tree modi considerandi pontificem, scilicet pontificem cum concilio generali, vel pontificem cum suo consilio particulari, vel pontificem solum ; ex quibus iam manifestum est, quod rogo ut memoria teneatur, Bollarminom distinguere pontificem solum a pontifice prout est persona particularis aut doctor privatus. Ipee scilicet considerat pontificem solum ut personam publicam, qui suo publico munere fungitur, sed sine coetu consiliariorum agit citra reliquos episcopos, citra reliquos doctores, ut in schemate dici- D tur. Deinde pergit Bellarminus sequenti modo: Quibus ita constitutis, quatuor tantum remanent diversae sentential Prima est haeretica, quae docet pontificem, etiamsi cum generali concilio definiret aliquid, posse esse haereticum in se, et docere alios haereeim. Secunda sententia docet, pontificem nonnisi in concilio generali infallibilem esse. Omnes, qai hano opinionem sequuntor, restringunt infallibilitatem ad solam ecclesiam, ad solum concilium generale: hano sententiam dicit non esse proprie .haereticam, sed omnino erroneam et haereri proximam. Tertia sententia est, pontificem non posse ullo modo esse haereticum neo docere poblice haeresim, etiamsi solus rom aliquam definiret. Hano renientiam dicit in alio extremo positam esse, qua scilicet pontifici, etiamsi solus aliquid definiat, infallibilitas adseribitur, quae in praecedenti sententia (in secunda) ad solum concilium oecumenicum restringitur. Et haec tertia sententia est doctrina schematis, qua intelligitur papa at persona publica, sed solus rem aliquam definiens, sive citra reliquos episcopos et doctores. Hanc autem sententiam Bellarminus vocat probabilem, sed non certam. Quartam demum sententiam, quam ipse sequitur, vocat communissimam fere omnium catholicorum. Limites huius sententiae positive et distincte non definit; dicit tamen primo hanc quartam sententiam quodammodo in medio esse inter secundam et tertiam; sed cum secunda sententia summo pontifici extra concilium generale definienti omne indicium infallibile denegat, et cam tertia sententia eidem infallibilitatem adseribit, etiamsi solus rem aliquam definiat, sequitor, in hac quarta sententia, quae quodammodo in medio est, Bellarminam docere: 1° summum pontificem etiam extra concilium generale posse aliquid infallibiliter definire; 2e non tamen ita, ut solus et citra reliquos episcopos, et sine coetu consiliariorum, et sine cooperatione ecclesiae agat.

Hanc esse mentem Bellarmini ex eo etiam colligitur, quod ipse ad confirmandam suam sententiam auctores adducit, qui docent pontificem non poase errare, si mature procedat et consilium audiat aliorum pastorum, immo vero expresáis verbis declarat hos auctores a sua propria sententia non discedere. Ipee alios quoque theologoe adducit, qui ulterius progredientes ad tertiam sententiam magis accedere videntur. Sommam autem evidentiam haec expositio acquireret, si mihi tempus suppeteret ad explicandam doctrinam eorum theologorum, quod Bellarminus pro sua sententia affert, praeter sanctum Thomam, Caietanum, Turrecremata, Eckium, Thomam Valdensem, Petrum α Soto: sed hi ornnee cum sancto Antonino conveniunt, et consilium aliorum pastorum et adiutoriuin ecclesiae non excludunt, sed positive requirunt, ao porro doctrinae Relationis omnino opponuntor.

Patet ergo Bellarminum ad quartam communissimam fere omnium theologorum sententiam eoe etiam theologos admittere, immo ad confirmandam suam thesiin addocere, quorum doctrina reiicitur in echemato et in adnexa Relatione. Secundo patet cam doctrinam, quam schema proponit et quam breviter *eilra* doctrinam vocare possumus, convenire cum tertia sententia Bellarmini, quam idem Bellarminus putat esae probabilem sed non certam; sed fieri non potest ut doctrina, quam tantas theologus ne certam quidem patat, tamquam dogma fidei definiatur, nisi nova argumenta interim occesserint, quibus id quod tantummodo probabile érat, redditum sit certum. Postulo ergo formulam definitionis infallibilitatis, qua excludatur doctrina, pontificem solum et citra episcopos, citra reliquos doctores e cathedra loquentem errare non posse; postalo formulam qua doctrina, quam Bellannidub in sus quarta sententia admittit, ct qua docetur, pontificem mature procedentem et consilia aliorum postorum audientem errare non posse, saltem non excludatur.

Postulata mea duabus propositionibus comprehendam. Ie Ergo rogo, ut illa quatuor principia de infallibilitate magisterii ecclesiastici, quae secundum Melchiorein Canum exposui, in constitutione clare et distincte proponantur.

2· Rogo, ut de infallibilitate summi pontificia ea tantum definiantur, de quibus fere omnes theologi inter se conveniunt, ne, exempli gratia doctnna «ancti Antonini et aliorum, qui eiusdem sunt reoteehae, exclusa et reprobata videatur,

› *D·* Rom. lik IV. ctp. Π.

Rogo ergo, ut formula definitionis reformetur et (peg. 13 [7 B &] poet citatum locum sancti Lucae) ita concipiatur: Pi *assistenliae divinae ipsi promissae errare non posse. cum uniius cum episcopis, sive in concilio congregali sive per orbem dispersis, supremi amnium Christianarum docioris munere fungens... definii.* Vel ut eodem loco ad mentem sancti Antonini verba sequentia inserantur: *Cum consilio episcoporum, et auxilio ecclesiae utens* etc. ; vel etiam ad mentem Bcllarmini insertis verbis sequentibus: *Audito consilio aliorum pastorum:* vel adhibita simili formula.

In omnibus his formulis 1· declaratur, summum pontificem non solum in concilio occumenioo, sed etiam extra concilium infallibili auctoritate rem aliquam decernere pase, quod nondum definitum, et certe res maximi momenti eet, ut depositum fidei intemerate custodiatur; 2° variae sententiae eorum admittantur, qui docent, summum pontificem cum ex cathedra loquitur numquam solum, sed semper coni anctum cum episcopis loqui, quin resolvantur difficillimae quaestiones, an ei quo modo baco coniunctio cum episcopia se manifestare debeat; 3· altera quaestio, on pontifex, etiamsi solos rem aliquam definiat, infallibilis sit, in eo relinquitur statu, quem antea occupant tamquam sententia probabilis, sed non rerta, ut dicit Bellanninus.

## ORATIO

*reverendi patris domini Petri Locorriere episcopi olim Guadalupen/isl.*

Eminentissimi praesides, eminentissimi et reverendissimi patres.

Tritis et attritis me quaedam addentem sustinere relitis quaeso; pauca dicam.

Calculis invia est quibusdam mens infractis, et quam nuha vis frangere potest. De causa Honorii omnia aliquando dicta; at dicenda nonnulla. Loqueos ad dubium alta mente repostum do hoo facto Honorii, quae circa hanc rem paraveram aliquando, relinquo; unum verbum retinens, ultimum verbum huius quaestionis historicae, scilicet hoc ipsum iaramentum usurpatum a summis pontificibus locum Petri ascendentibus duobus fere saeculis. In hoc iuramento, post synodos VII et Vili adhuc vigente, non dicebant pontifices anathema Honorio haeretico, sed dicebant anathema Honorio, qui pravis haereticorum assertionibus fomentum impendit. Dare haereticis fomentum et «se haereticum, hoc esset anum et idem? Si ab initio usque ad finem huius quaestionis Roma praevaluit, et iure professi sunt Romani pontifice», etiam Honorium pro culpa sua damnantes, nec ecclesiam ucc ullum ex praedecessoribus eorum in fide defecisse; ex altera parte dogmatica non est epistola Honorii ad Sergiam, non est decretum do fide, non eat constitutio D apostolica fidem irremeabili modo definiens, et ad universam ecclesiam directa. Pro me tantum loquor; red marmora ex lacubas emporii extracta non sunt iudicio meo manifestiora3.

Urgent ct dicunt, re» in nostro tempore· aliter sose l· viere. Sub aliquo rcspretu credo cl ego. In sensu abolire α nobis enuntiando est etiam profectus in fido; eet profectus in omnibus: crevit, sicut omnia créeront, lingua ereleeiastica distinctius, melius eadem A dicens, sed ecmoti» ambagibus multis, ot multis verbis bilinguibus; crevit etiam in melius mutata praxis concellariae cum suis clausulis tempori opportuno accuratius appositis. Crevit praesertim Potrus, sed iuxta legem a Spiritu sancto assignatam in libro Geneseoe1: *Faciens fructum iuxta genus suum,* cuius semen in eemetipeo «t ; crevit Petrus iuxta institutionem suam, principium suum, essentiam suam a Christo ordinatam et per sacculo, concilia, schismata» haeresce et errores varios ita explicatam, ut illa eradicata eradicetur etiam ecclesia catholica. Quid fides, quid fides sine operibus? Quid ecclesia? aspicite circa nos, reverendissimi fratres; quid ecclesia eiuo Petro, nisi cadaver?

Sed audio dicentes : liaec omnes credimus, in nullo saeculo praeterito amor et fides erga Petrum floruerunt aicuti hodie florent. Nobis invisceratus est Petrus, ad illum curritur ex omni gente, quao sub caelo est, per terras et maria cum votis, cum Ucrymis, cum muneribus, cum cultu effuso et omnigeno. Porro hoco omnia, sicuti mare et Iordanis coram Domino, fugient et convertentur retrorsum coram dogmate infallibilitatis pontificiae. Itaque non est hic quaestio de opportunitate, quod iam dictum eet; sed hoeo definitio, quae imminet, nociva, maxime nociva, eet ecclesiae Dei viventi. — Ast prophetias non accipio: spero meliora et viciniora salutis. Quare? Quia hoco singularis et inaudita pietas erga sedem apostolicam non ex homine, sed a Deo est. In hac tanta pressura opinionum et errorum, ascendente diluvio idearum, qui amant et tenent veritatem, ut melius teneant et ament, confugiunt ad Petrum et naviculam eius non demergendam, et dicunt: *Ad quem ibimus? verba vitae aeternae habesl,* verba vitae in ore Christi tamquam in fonte, verba vitae in ore Petri per communicationem, red ex utraque parte fons aquae salientis in vitam aeternam. Gratia non adversatur gratiae, Spiritus sanctus qui movet chriatifideles erga Petrum, movebit eoe, ei opus sit, ct inclinabit eoe ad suscipiendum oraculum, quod erit suum et vestrum: *Visum est Spiritui sancto et nobisl.* Qui incepit, ipso perficiet, et si qua perturbatio, si qua sit tentorio, *faciet etiam,* dicit Paulus, *cum tentations proventum* 4. Pati pro Petro, eminentissimi ct reverendissimi patres, est pati pro Christo.

Instant et dicunt: Hae animadversiones ad ordinem supernaturalem pertinent; sed non sub hoo respectu tantum, sed etiam ad circumstantias exteriores exploranda est quaestio. Non loquuntur nunc in momento definitionis; nunc silent gubernio. Silentium eorum nonne timendum est? State, non definiatis. — Hia diebus praeteritis, rmrerendvwimi patres, vidimus equidem in prospectu nostro qmundam nubeculam, sed iam non est sub oculos nostros: abiit. evanuit, sicut vapor ad modicum parens; sed non evanuerunt custodes nostri fortissimi, non evanuit gladius ille tanta gloria, tot victoriis grandis, etiam in vagina potentusimua, gladius Domini et Gedeonis» custodiens sicut filios mater hanc almam et sanctam civitatem, haec augustissima spatia, hos ‡acro locos, lias tliecas reliquiis tot et tantorum pontificum refertae, hos apostolico» cineres Spiritum sanctum spirantes, hano sedem Petri, spem et gaudium universae terrae, argumentum non apparentium, ab omni errore immaculatam et candidam, tamquam nix prima in diebus hyemis, tamquam lilium primum in diebus

**⁑ Antvnmtasi: .Eybtvpwi otia Gtudsloprafiv retenait» ¿ortrisaa in OTonibu iMeatiri ¿ixit, et orasulha obernvtioaea ferit rira» JifAaRxlM fraecipiu ǫn in medium profit fuerant.·**

**• Hoe Utaƿor eratteitar linirira Tiberi‹ rija. ƿmj loram ƒr fx Mermsrti/a. ƿleri» ≫ VV lonlh aansnra. gas· vtlnrí ten» lM ww :m U taraat. ƒlb ƒM^rtuw nppeCstenr. Use «raUdW ƒmb Hectare vjlmtar.**

1 Gen. I. 11.
t Iran. VI.
› Aet. XV, ≫.
» I Cufinth. X. tX

Iiiscò ucstatie. Haec video, in his confido; &ed maior, A maior ct fortior in Deo et Potro epee mea. In tanta poce externa consulendum est paci internae.

Dictum fuit, omnes episcopos pro certo hobero pontificiam infallibilitatem; sed quosdam definitionem solummodo huius veritatis ccrtao non exoptare a/1 bonum maius ecclesiae. — Nihil tam laedit adversarium, reverendissimi patres, quam illi dicere: credis hoc, cum aliud credat; videamus ree sicut sunt. Circa infallibilitatem pontificiam non definitam non cet una eadcmqoe sententia. Id quidem universaliter ct tamquam principium dicitur, inter haeresce ct inter veritates definitas et meras opiniones esse veritates certas et inconcussas, quas nullus negare potest sine quadam temeritate. Sod in praxi quid videmus relate ad infallibilitatem pontificiam? Alius dicit et credit hoc eese certum, sed non damnat eos qui dicunt hoo non case certum; alii dicunt de hoc libero decertari posse, quamvis amplectantur ipsi, sed tamquam me- B ram opinionem, infallibilitatem pontificiam; alii cam non amplectuntur etiam tamquam meram opinionem, et hoo dicunt in quibusdam regionibus presbyteri, doctores, in seminariis professores, etiam ex ambone in ecclesia praedicatores, tandem quidam episcopi. Aliunde longe maior pars ecclesiarum tenet et docet infallibilitatem pontificiam esse certam; et ecclesia Romana omnium ecclesiarum mater et caput non solum certam, sed etiam fidei proximam asserit

Cum res ita sint, quid agendum est? Remanere in statu quo? Hoo esset permanere scienter in anarchia, non in ordine, et ideo non in pace; quia, ut ait Augustinus, pax est tranquillitas ordinis. Quid ergo superest? Peremptoria et radicatis solutio quaestionis. Itaque nescio quae veritas a Spiritu sancto profecta, incitamentis referta quatiat non banc aulam arte confectam, sed mentem nostram usque ad ultima. Haec est illa veritas quae praefuit Nicaeno I dicenti 0 Filio Dei ὁμοούσι& , quae praefuit Ephcsino dicenti Mariae Θεοτόκο , et nuno Vaticanae synodo obumbrat, ut quod implicite Florentina de magisterio vicarii Dei universam ecclesiam docentis, explicite proferat Vaticana et definiat Patres vestri, reverendissimi patres, glorificaverunt Filium et Matrem, voe vicarium Dei glorificabitis; et haec sunt, quae alii citius, alii tardius, puto, omnes dicturi sumus. Simon lonae, quondam arundo vento agitata, sed nunc petra, quia in petram quasi transsubstantiatus es a Christo, pastor ovium, et fratrum tuorum confirmator ex officio, noe inter sepulcrum, ubi iacee pro tempore, et sedem, ubi vivis et regnas in saecula, libere constituti, urgentibus quasi stimulis igneis Scriptura, traditione, patribus, doctoribus, sanctis, ecclesiis, saeculis, experientia do praeterito, visu de praesenti, et prospectu de futuro, obiectis perpensis et solutis, carni et sanguini non acquiescentes, sed Christo Domino traditi, D haec non possumus non loqui, haec profitemur: Tu, Petre, cum successoribus tuis canonice intrantibus usque ad ultimum, tu in rebus fidei et morum ecclesiam universalem ex cathedra docens, tu infallibilis es. Et hoc si non dicamus, reverendissimi patres, non dicet summus pontifex, quia iam dixit.

Omnis papa, et sic concludo, omnis papa ante Pium, et saepe saepius Pius IX ipse, loquuti sunt de supremo iudicio Romani pontificis. Pius de suo oraculo infallibili loquutus est, et hoQ verbo usus est in bulla dogmatico de immaculata conceptione beatae Mariae virginis, at ex parte quidem; sed cum hoo verbo, onto cam in litteris dogmaticis non usurpato, quod insertum voluit in officio proprio auctoritate sua edito et clerum utrumque obligante sub poena peccati mortalis. Christus in evangelio suo loquitur sio1: *Cum* tw *cum titia mali, nostis buna data dare füiis vestris: quanto magia Pater vesta, qui in eaelis est, dabit bona petentibus 8CÎ* Sio revercndiseimi patres, sio sentiendum eet de putre nostro, qui eet in terris. Dabit œ papa pro pone lapidem, pro ovo scorpionem, pro pisce serpentem? *(voces:* Non, non!). Abeit, porriget nobis veritatem certam et revelatam ot non definitam; at cum decretum vestrum confirmabit, decreto suo dabit nobis et mundo veritatem definitam. Dixi.

Nuntiatum insuper fuit a primo praeside tum episcopum Baionensem, tum episcopum Birmingn- miensem veniae loquendi renuntias»; et interrupta disceptatione, eminentissimus primus praes» ait:

‚proxima congregatio generalis habebitur feria tertia sequentis hebdomadae, et in ea continuabitur specialis discussio schematis propositi.*

## 43.

### Congregatio generalis septuagesima octava 1870 iunii 28.

Feria tertia die 28 iunii 1870 hora octava cum dimidio ante meridiem, in conciliari aula Vaticanae patriorcholis basilicae, generalis reverendissimorum patrum congregatio habita est; cui interfuerunt quingenti quadraginta novem patr», nempe 32 cardinales, 7 patriarchae, 10 primates, 81 archiepiscopi, 385 episcopi, 4 abbates nullius dioecesis, 11 abbates generales sive praesides congregationum ordinum monasticorum, usum mitrae habentes, 19 generales ct vicarii generales; quorum omnium nomina, quae per assignatores locorum accurate descripta fuerunt, exhibet indiculus patrum septuagesimae octavae congregationis generalis, qui inter acta concilii asservatur.

Reverendus poter dominus Ignotius Arciga archiepiscopus Mecoacanensis missam lectam celebravit. Qua absoluta, et recitata oratione zldrumus *Domine* etc., eminentisaimus primus praeses dixit:

.^Reverendissimi patres, prosequamur hodie specialem discussionem quarti capitis schematis primae constitutionis de ecclesia Christi.

Dein ad ambonem successive vocati sunt reverendissimi domini Icsuoldus Vitali episcopus Ferentinae, lacobus Ginoulhiac arcbiepiscopus Lugdunensis >, loseph Coixol y Estrade episcopus Urgellensis, Thaddaeus Amat episcopus Montereyensis et Angelorum, David Moriarty episcopus Kerriensis. Episcopus autem Colvenais et Theanensis loquendi veniae renuntiavit.

ORATIO

*reverendi patris domini ¡esutidi Vitati episcopi Ferentinatis*

Eminentissimi praesides, eminentissimi ac reverendissimi patres.

Non turbetur cor vestrum neque formidet; unius

« Matth. VR 11.

3 Hic rrrereoiUnhau pater ia ccofiftorio diei Î7 iunii 1870 a aedo GratianopoUtana ad LngdnaoMai prinatialt· translata* est

• Argumentan: »Epiecepus Ferretina*, nt taerrautiaa privilegium dmplicinn quoque capacitati aroreunodatim Éarci. proposuit enendatiooen quae eat eub namero 78, p. 38. Prete* Mainili* delibati* circa doctrinae raritates, íntwio nodo contra tangas et extra rem rapate* praticare locate* rot Al Itngn* admodum in hoc fuit ut ecuquerertntur uudiqu· patre*, et id* arco surgen* cardinalis Chpalti dixit: ‚Rerertadbaine pater, nihil haec etmano* habent eum dbcuaewne capiti* quanti, cun non lint nl*í exhortatione* general·· ad pairea, ¿un antes alio* rogas ut breves lint optimum reset ul U ipama aule otturo ií* exemptam praebere**. Pauta tauc ahUAt aratro el fiaem dicredi fedt·

enim plus minus horae quadrantem in dicendo me ſn sumpturum spondeo et promitto, et promissa, quod praecipuum «t, me servaturum esse.

Exordio itaque, ac caeteris omnibus, quae ad rem minime faciunt, pronus amandatis, unum tantummodo quoad caput nostrum attingam, praesides et quotquot estis viri amplissimi et eminentissimi patras, item ac fratres venerabiles ac reverendissimi; aliis alia adhuc forte notatu digna, ea qua par est aequitate, lutanti animo expendenda relinquo. Cum nostra synodus non tantum theologos et sapientes edocere teneatur, sed et praecipue christianam plebem (debitores enim non minus insipientibus sumus quam sapientibus), idque ut ct ipsa cognoscat quid reapse et in quo sensu intelligendum sit priiil.^gium inerrantiae, quo Romani pontifices cohonestantur, idque praeterea, ut se contra falsos doctores communiat. qui simplicium cor et mentem pervertere omni studio conantur; putarem demissus idcirco, ut vel in fine B capitis nostri, vel post illa verba ,excipienda et tenenda ẽsse haec aut similia addantur: *Caeterum beati Petri tuaxtsores non eo modo infallibila dicimus ei asserimus, ut liceat illis quasi ab episcoporum collegio materialiter et omnimode separatis, media ordinaria et humana praetermittere, quibus od veram cognitionem rd, de qua agitur, devenire redeant. Quae quidem media* (ad haeo verba specialiter vos adprecor, eminentissimi et reverendissimi patres, ut aciem mentis votrae convertere velitis) *eosdem* (scilicet Romano» pontifica) *numquam neglecturos, fideles omnes nedum vel leviter dubitare audeant, sed firmissime credere teneantur.*

probe enim nostis, eminentissimi ct reverendissimi patres, quot et quanta prodierint commenta, ut primum quaestio mota est de asserenda Romanorum pontificum infallibilitate iu rebus fidei et morum, d quomodo simplicibus praesertim religionis 0 nostrae inimicis sussuranlibus atque verborum sensum maligno detorquentibus, quomodo inquam interpretata fuerit et adhuc sit examini nostro iam subjecta veritas, quasi nempe Romani pontifices ponine exinde ob episcoporum collegio materialiter et ut ita dicam mathematice separari, vel pro suo ingenio vel caeco arbitratu omnia proponere, vel divino Spiritu sancto afflari toties, quoties aliquid od fidem et mores pertinens definiunt At falso. Nos enim fatemur minime necessariam esso, quam dictitant, inspirationem, sed satia, ut a divina assistentia, qua sane non destituuntur, dirigantur. Maximum autem inter utrumque intercedere diecrimeu, neminem latet.

Quid plura? Numquid ad summi pontificatus apicem Spiritus Dei sinet, ut hornin« scientiae, prudentiae et conscientiae nescii promoveantur? Numquid Romanorum antistites per plebiscita ad usum, ut ita dicam, alicuius moderni delphini confecta, vel vilia D summae pretio comparandi leguntur? Quis ignorat quao et quanta ab olertoribus viris, sane pietate et praevidentia conepicnis, perpendautur, antequam ad Petri successorem eligendum deveniatur? Sicut argentum in fornace, sic septuagies septies examinatur in locum demortui pontificis sublegi debens. Nolint ergo catholici bonae fidei, sicut cacteri qui bonam fidem non habent, illic trepidare ubi, timor rcapw non est. Gaudeant potius ac nobiscum laetentur, quod thesaurum hucusque inr agro absconditum effodiendi opportunitas, ac eumdem, quarcumque demum Spiritui sancto et vobis definitionis verta visa fuerint, in lucem edendi, tandem aliquando ädvenias videatur.

Porro memorata dictio, ni mea me fallit opinin, reiicienda non e-t. Itatriun enim his verbis contenta A communi vel fero communi theologorum ct canonistarum suffragio probatur, inter quos iure merito eminet donasimus vir cardinalis Bellarminus, cuius sententiam ad rem perbelle excerptam nobis exhibet Relatio accuratissima do observationibus patrum in nostrum schema prolatis pag. 33 et 34 [supra, coi. 23-24]. Eius verba aliaque similia et permulta, quae in bibliothecis facili labore ex doctoribus depromere potuissem, heic referre me ct vos distaederet, et a mea et a vestra forsan cogitandi ratione prorsus abludit. Lectiones enim praesertim praelongus ct millire ac millia repetitas, quasi studiorum curriculum adhuo emensi non fuerimus (parcite eminentissimi patres ac reverendissimi, si nimia fortasse usus libertate, animi mei tantum, Deus scit, sensa inter animi mei septa cohibere non valeam), lectiones enim sive theologicas, sive canonicas meditationibus non raro commixtas coram hoc augustimimo sicâtu Itatari, licet, prout saepe saepius nolente· volenu», auribus nostris lieto audivimus, licet dico mirificos et omnigenae eruditionis plenas et cedro forsan liniendas, dignas quin immo quae typis mandarentur et nobis potius domi dirigerentur (rum), quid aliud hoc est, niai minuisse aeque varae doctrinae et sapientiae vim, qua pollent abunde? quid aliud lioc at, niai flocci ducere tot monita nobis super hisce ac aimilibus indicta, quasi venerabile praesides nostri non ad nos, non ad Vaticano· patres, «d u»l Corinthios verba facere voluisse (finti) viderentur? Quid tandem hoc aliud est, nisi eorum satia suporque probata potientia abuti?

Et quousque tandem polientia, et prnesidum praesertim patlentissimorum polientia abutemur? In scholis lectiones, in academiis dissertationes, in ecclesia, in intimis cubiculis, in sacris aediculis nostris meditationes quam maxime laudo; in lioc augustissimo et amplissimo senatu non laudo! Et vos, praesides colineutifimi, licet paticnlÌAÌiui in nuperrimo vestro monito certa et iure optimo hoc non laudastis.

Haec vere paucula, purpurati ac reverendissimi patres, pro mea conscientia vobis proponere äusu >um, .non minus, praesertim in prawcutiuni rerum adiunctis, in quibus auctoritas impugnatur ao impune impetitur ac pessurudatur, et omnia humanu nc divina iura violentiis et armis cedere coguntur, non minus inquam pontificiae infallibilitatis, quae honor, vis, ct vigor omnium potestatum saecularium est, (piam episcopalis dignitatis ei auctoritatis haud timidus...

*Eminentisdmus praeses cardinalis Capalii.* Reverendissimo |>oter, nihil hoc commune habet cum discussione capitis IV, cum generales animadversiones ponas; quibus in exhortationibus dum alio» commonefacis ut breves sint, optimum esset ut tu ipso anta omnes exemplum praebens.

*Rcirrendisdmus errator.* At ego dixi haec, ut exprimerem meam opinionem circa infallibilitatem summi pontificis; taec credidi, propter quod ita loquutus sum: nec timeo me ideo minus imminutum ot humiliatum iri, nisi nos potius nimis humiliatum ot imminutum iri, si in hac sacrosancta synodo in Spiritu sancto congregata summorum pontificum inerrantia, quod Deus avertat, fuerit roiectn aut oxorta lis sub iodico moneat. Et haec dixisse sufficiat, ne in foveam incidam quam feci, ne ei ego in cansa sim, ut dum summorum pontificum infallibilitati in rebus fidoi ct morum consulitur, indigentissimi ac simul munificentuBinii, ul alia taceam. Pii patris nostri, qui ecclesiae et orbis terrarum delicium est, in re pecuniaria infallibilitatem expugnare, ct npua ab ipen Iam mirabiliter et audacter aggressum nostro cum dedecoro cunctando demoliri velle vidccminr. Porpuniti et re-

verendissimi patire, quibus sane datum cet omnium nosse mysteria, quis ex vobis at, qui uon capiat verbum istud?

At, dicunt, quaestio non at satis eliquata. Non at satis eliquata? Hoc oonsula videant; pro me sat prata biberunt. Proponerem igitur, ut precibus nostris oratio od repellendas tempatata et ad petendam serenitatem adderetur, ut tandem aliquanto uno ore, una voce exclamaro posaimus: Felix quaestio, culpas felices, quao talo ao tantum emolumentum Petri successoribus et nobis gignere meruerunt l

## ORATIO

*reverendi patris domini lacobi Gmoulhiac archiepiscopi Lugdunensisl.*

Eminentissimi proaida, eminentissimi et reverendissimi patres.

Non do doctrina schematis, sed tantum de formula quae nobis proponitur, loqui mihi mens at, et quidem non sub aspectu sublimiori et dogmatico, sed practice, licet quaedam forsan etiam dogmatica loquar. Sunt enim varii generis formulae, quae plus minusve recte, plus minusve perspicue rem explicant: varia genera formularum, nec etiam quae melior sit, indicare mihi animus at. Opus minus ambitiosum aggredior, characteres seu condition» quibus vestire opus sit definitionem, ut sapienter acceptanda sit, simpliciter describo et vindico.

Primus est ut per se excludat in summo pontifice definiente omnem ideam revelationis et inspirationis; 2° ut infallibilitas summi pontificis in eo non appareat uti inconditionata, nec tamen nimium conditionibus impedita; 3° ut ad revocandos animos patrum ad unitatem in concilio apta sit, et extra ad provocandam aut saltem obtinendam debitam pontificiis decretis obedientiam.

Primus est ut per se excludat in pontifice definiente revelationis et inspirationis ideam. Hunc characterem definitionis fonnula praescierat neceese at, quia certum illud apud theologos, et etiam ab ipsis summis pontificibus declaratum, magnum nempe existera discrimen inter infallibilitatem apostolorum et infallibilitatem eccleeiae docentis: illam esse infallibilitatem revelationis directae, istam conservationis, et in ecclaiae magisterio illos auctores, pontifices simul cum episcopis custodes et depositarios cese; et hoc ipsum at, quod docebat summus pontifex Coelatinus I in sua celebri epistola ad concilium Ephesinum tantis laudibus celebrata nec meo sensu satis umquam a theologis meditanda. Postquam enim dixerat pontificem simul et episcopos in iis verbis Christi : *Euntes docete* etc. accepisse generale mandatum, omnes ideo agere voluisse, quae illis sic omnibus in commune mandabat officium, subdebat: j.Nccesse at ut competenter nostros sequamur auctora, et subeamus eorum labores, quibas omnes successimus in honora." Et deindo quod directo ad rem: ..Praestemus ergo eorum diligentiam praedicatis (eorum nempe apostolorum), post quae (praedicata) monente Apostolo, nullam praedicationem iubemur admittere. Non eat minor tradentis officio custodia traditorum. Illi lactaverunt fidei semina, nostra haec sollicitudo custodiat" Unde concludit: „Agendum igitur at robore communi, ut credita et per ăposto licem successionem hucusque detenta servemusl.'l Quae certe ita perspicua sunt, ut commentario non indigeant Sed adhuo et praecipue neoeoe est, ut hoc charactere investiatur definitio nostra, sive formula adoptande, ne ansa praebeatur haereticis ecclesiam catholicam criminandi, quasi teneret et vellet suos pontifica cese conditores dogmatum sicut et canonum, et, ut ipsi protestant» loquuntur, *arbitros fidei ei dominatores,* quibus nulla alia ratio in docendo reddenda sit, nisi ista quae soli Christo competit: *Quod scimus loquimur, ei quod vidimus testamur* A

Et sane quidem sapientissimus ponUfex noster in suis litteris ad protestant» aliosque acatholicos directis, quo efficacius huic criminationi occurreret, duobus vicibus veritatem catholicam exhibuit nt dopaitum ecclaiae concreditum et Spiritus sancti opo ab ea immutabiliter servandum: ‚Jn qua (cociegia), inquit, veritas semper stabilis, nullique umquam immutationi obnoxia persistere debet, veluti depositum eidem ecclaiae traditum integerrime custodiendum, pro cuius custodia Spiritus sancti praesentia, auxiliumque ipsi ecclaiae fuit perpetuo promu»um A" Et quo providens sapientia patris et doctor» noetri supremi monifate appareat, animadversatis velim, reverendissimi patres, illud veritatis revelatae depositum dici non Petri, sed ecclaiae, nec ab ipso solo custodiendum, sed ab ipsa ope Spiritus sancti et veritate promissionum Christi omnibus apostolis factarum: quod omnino consonum at verbis Apostoli omna episcopos in persona Timothei admonentin: *Depositum custodi;* cisque gratiam non defututam in hoo munere adimplendo, addens: *Bonum depositum custodi per Spiritum sanctum, qui habitat in ňobis*

Ast, reverendissimi patres, nonne evidens «t c contra minus veritati consonam, et haud satis utilitatibus et necessitatibus suprodictis providere formulam nostram, in qua nihil de hocco charactere infallibilitatis pontificiae perspicuo dictum invenitur? Nam vox ista „ex assistentia Spiritus sancti" satis explicita non at ad omnem suspicionem amovendam ; et addendum, ex quo doctrinam, quam proponit summus pontifex, depromit, nempe ex fontibus revelationis, cx eensu et fide ecclesiae universalis, ex deposito veritatis ipsi concreditae, quod certe facillimum. Quod etiam ab ipsis factum doctoribus medii aevi, qui verba Christi : *Rogavi pro te,* ad successores Petri extenderunt. Iam transeunter in alia oratione haeo verba episcopi Dignensis, Eugenio IV in sua relatione coram pontifice in conalio Florentino prolata, iam transeunter haeo ăllegavi „Sic dicit Dominus Petro: *Rogari pro te, ut non deficiat fides tua;* quod communiter intelligitur de fido ecclesiae, quae numquam in charismatibus necessariis deficiet, cum dicebat Petro Christus iam ex commissione sibi data, ut ad eam per universum numquam deficientem aspiceret, et inde acciperet, unde singula confirmaret" Animadvertite, reverendissimi patres, has voca *inde, unde,* quorum sensus manifatius adhuc ex sequentibus apparet; sic enim sequitur: ..Pergit Dominus: *Et tu aliquando conversus* (ad hano fidem ecclaiae) *confirma fratres tuos."* Et haec sunt quae a legato

› **Argumentan): .Archiépiscopal Lu<dancoxis non de tchemitii doctrina, de fonnula definitioni· Joqui ĕ velle dixit, et quidem iub aspectu dumtaxat practico. Iam veru propositam definitionem hisce conditionibus vestiendam dixit: 1· ut excludat in pontifice definiente omnem ideam invpirationii et revelationi· ; 2° ut haec infallibilius nec appareat facondilionata, nec nimia conditionibus impedita; 8® nt apta «it ad unitatem procurandam, aeu al coneiliandoa patres in concilio, et extra condiiom ad provocandam aut saltem obtinendam obedientiam. Haec tria fase admodum evolvit, in fine vero nullam peculiarem emendationem proposait, aed declaravit a. Antcnini formulae ae in omnibus adhaerere.·**

**· Apad Coartant,** *Kpût.* **rr. p. 11M.**
**» loaa.ni. II.**
**· Cf. oprv ULII. ● c,**
**« U Tiaolk I, IA**
**· C£ orttiooea ab eode® satiatote dfa M mail habitas, ·upra. col 917a.**

Eugenii in relatione solenni dicebantur, omnibos plaudentibus concilii Florentini patribus, e quibas exprimitur Petro et Petri successori, dum affiamo confirmandi fratres implet, ex fide ecclesiae univenalis depromendum unde illos confirmet. Quid mirum si nos et talia proponimus?

Secundas character est, ut summi pontificis infallibilitas non exhibeatur ut inconditionata, ncc tamen nimium conditionibus impedita. Sal iam declaratum est nomine Deputationis de fide, infallibilitatem. cuius definitio proponitur, non esse innonditinnalam, ut in tali re morari liceat: immo etiam illi Deputati plura ex hisce conditionibus nobis indicavere, tum ex parte subiecti, tum ex parte obiecti, tum ex parte ipsius actúa definitionis necessariis; nec diffiteri renuerunt, quod iste actus investiri debeat conditionibus examinis, consilii, quaestionis gravitati ac difficultati proportionates. In Relatione de observationibus referuntor duo textus Bellarmini, quorum nec etiam summam hio exhibeo, quia omnibus praesens est. Sed purpuratus alter, non certe pani nominis, cardinalis Orsi, longius quam Bdlarminus progreditur et celebrationem concilii tamquam conditionem necessariam pro definitionibus ex cathedra aperta declarat, et pluribus argumentis adstruit, quae certe vir» in rebus ecclesiasticis versatis non desunt Unum hic profero, sed omni exceptione maius, nempe in professionibus fidei, quos per plura saecula pontifices summi in die electionis vel inaugurationis suae emittebant, cuncta quao praedecessores suce apostólicos pontifices sinodaliter atque decretali1er statuerant, solcami juramento testabantur1.

Caeterum nemo est, ni fallor, qui cum Bdlannino et aliis veri nominis theologis, qui necessitatem istarum conditionum super ipso principio hoc non status:, definitiones de fide pondero praecipue cx traditione apostolica et consensu ecclesiarum : unde super C his nulla inter nos controversia. Sed quaerebatur, utrum in decursu capitis, in definitionis prooemio, an in formula istae conditiones declarandas csbcdL Hic difficultatis cardo vereatur, sed, ut ingenue dicam, quae parum aeria eat. Nullus certe arbitratur necessarium immo vel congruum, ut in ipea formula adeo extense et explicita omnes istae conditiones proferantur ac in prooemio. Sed cur in ipsa non indicarentur, aut saltem una non exprimeretur, quae alias omnes complectatur, non perspicio. Nonne cum sit reapse aut declaretur ipea conditionata, ut inconditionalam in solemni formula exhibere docet summi pontifias infallibilitalem? Num hoc sincerum ac ecclesiae gravitato et sapientia dignum? Ergo non superfluum.

Sed forsan, ut dicebatur, ne cavillationibus detur locus. Verum stent in prooemio ac in formula ipea definitionis istac conditiones, nonne criminationibus et cavillationibus ana praebebitur? Sed ipsa deli- D nitio, quibuslibet verbis exprimatur, num ab orniti cavillationis periculo immunis erit? quia credit? Quis nescit, verbi gratia, Christianum Lupum de definitionibus cx cathedra loquentem declarare, hanc vocem ex cathedra quinque sensibua inlelligi, nempe do cathedra opiroopali, do cathedra metropolitana, de cathedra primatiali, de cathedra palriarchali, de cathedra suprema ct universali summi pontificis.

Ego libenter dederim omnes conditiones in ipea formula non esse evolvendas, red quid incommodi, quid periculi, si inserantur verba haec verbi gratia de *fratrum ntorum ajnfilio,* vel: *laquais ut rapui ectfaiœ,* ertuqnr *consilio, fl requisito cius Irsiintorno ft adiuloriu,* quan nihil aliud, quam verba sanai Antonim sunt, aut alia huiusmodi, quibus exprimatur concurans episcopatus? Nam quod Muuarelli optime dicebat de confirmatione pontificia erga concilium oecumcnicum, nempo aliud est consensus, aliud confirmatio, aliud consensus immediatus, aliud consensos mediatus, aliud consensus expressus, aliud consensus virtualis, aliud confirmatio communia, aliud solcmnia. Sed quis non videt neque scopum sequi, quocumque modo summus pontifex ostendat seu significet, so suo consensu conciliatibus decretis accedere? Idem ergo do isto concursu cpisoojxitus cum pontificiis decretis dicendum, quocumque modo fiat, in boo tota res ut ecclesia universalis in suo capite supremo agere ct deoornerv rite censeatur. Nec pertimescendum, reverendisami potrea, quod cx hisco additamentis in formula verbum Petri fiat alligatum. Vetitas, Christo ipso teste, hominem non alligat, sed liberat; et conditiones illae veritate ipsa innixae, Et sicut et sapientiam ita et veram libertatem ecclesiae redolenti

Nec tandem, quod a plunbus audivi, optandum sane nt haec talis conditio inseratur, sed hoc nimis practice arduum. Exempla dedi formularum, tentamina potius quam textus, quibus e contra haud difficillimum hoc appareat. Nec obliviscendum, quod saepe inculcai Augustinus, nunquam deese possibilitatem ubi adest plena et vera voluntas.

Terties character est, ut formula deducenda od unitatem in eoocilio procurandam apta sit, et ad provocandam, aut saltem obtinendam doctrinae debitam pontificiis decretis obedientiam idonea. Quod illa comparetur formula, quod ita temperetur, ot ad unitatem omnee in concilio reducere apta sit, quis ex nobis non optat, non a Deo adprecatur? Quis nescit in cedeslae conciliis aliter res agi, quam in comitiis vel in conventibus publicis et civilibus, et non ipeis satis eew materialem illam pluralitatem votorum? *(Obvuuiaxraxldna nonnullis pairibus, orator ad cos conversui ail:* Velitis audire, videbitis quod nihil dicam, quod ullo modo ex sensu catholico non prodeat.) Quis in historia conciliorum venatus ignorare aut oblivisci possit, quibus artibus, quibus conatibus, qua oeconomia actum sit, ut qua fieri posset, vota et suffragia patrum ad unitatem reducerentur?

Et hic hac sententia tam oenter disputata non argumentor; non iis quae dividere nos videntur, sed iis quibus omnino conjungimur nitor. Mentem, sensum, usum universalem ecclesiae simpliciter memoro;' eius fundamentum in verbis Apostoli significo, quibus vult nos stare in udo spiritu unanimes collaborant» fidei evangelio. Haecque dicendo, me mentem, votum, desideria omnium exprimere sentio ct affirmo. Conficiatur ergo, quatenus iura veritatis necessaria patiantur (nam haec iura semper in conciliis episcoporum censentur reservata), quae omnium animos ad unitatem reducet, fonnula qua forsan singulorum cogitationibus, opinionibus sut etiam scrupulis non omnino satis fiat, sed quam omnes mento libera, firma conscientia, ut sanam ct sapientem, ut iura summi pontificis declarantem ct extollentem, ncc iuribus episcoporum detrahentem ct adversam unanimi oro amplectemur. Comparanda etiam ita est vere, ut ad provocandam fideliam obedientiam idonea videatur.

Et hic, reverendissimi patres, non mea, non de meo ingenio proferam, sod quae a sumina auctoritate declarata, in medium adduco. Pius VI, ut norunt omnes, iurium sanctae aedis ¡xwtor strenuus ct acerrimus, et cloriraimus vindicatur, nuam rententiani ṁq constitutione civili per aliqunl iarmes distulerat. Ilucce cum latione pcnnolua rex laxIauMt» XV! apud IMHiiifitrin d·· ipso pontifice querel·. ... H Imjc

« *Liber dituw tr.* (X VÍ0M. PmV. ht. L CY, >.7«.

breve Pius VI hos suae cunctationis ratione dabat: „Ut sancti Petri successor ad declarandam post maturo peractum examen doctrinam devenire possit, certum cum eo oportet, primi pastoris voci docilitatem audientium non defutunuiu At quia nobis huim fidem docilitatis faciat, boo tumultus, furoris, delirii tempore? Quisnam cx enuncialionibus nostris maline plus, an boni emanaturum sit, affirmet?[4] Et poet pauca: „Omnia oniissa reputari ao perdita deberent, ai centrum unitatis vim suam atque in animos influxum äñitteret. Et tandem: „Numquam profecto oblivisccmur, noe communis parentis personam gerere .... Nostra nos patientia contra furores pugnabimus, animorum mobilitati atque inconstantiae lenitatem cundationcmquc opponemus... Nos praeterea tui regni episcopos hortabimur.... ut ab omni pacis turbatione caveatur, neque ulli possint tumultus infestationesquo excitari, quae omnino et praecurrerent adiismati, et illud ipsum consequerentur Haec summus pontifex Pius VI die 22 septetobris anui 1790, id est versus perturbationum gall¡canarum initium.

Est ergo ot loco principii habenda et sacra omnino regula, quod ut sancti Petri successor ad declarandam post maturum examen doctrinam devenire possit, certum eum ceso oportet primi pastoris voci docilitatem audientium non defuturem. Haec prae oculis et in bocce solemni momento regula maximi habenda csL Nam sicut et ad Petri succeteorem extra concilium, ita ad eum in concilio iudicantem, attente et a nobis ipsis quaerendum est, utrum non simpliciter confidamus, sed certi simos docilitatem non solum fidelium simplicium formulae nobis traditae, ut loquebatur Pios VI, sed audienbum in genere non defuturam. Nonne tempus, quo vivimus, illi tempori, quo loquebatur summus pontifex, omnino comparandum? Nonne perturbationes mentium, libertas errorum, licentia doctrinarum hodierna sunt quaedam quasi extensio eorum, quae tunc mundum agitabant et in mundo apparebant? Nonne tempus hoc ipsum tempus est tumultus et quasi universalis dolirii? Quis ergo huius fidem docilitatis faciat in delirii tempore? Qoisnom ex enuncialionibus formulae qualis praebetur, maline plus an boni emanaturum sit, affirmet?

Scimus, audivimus quid hac de re cogitent, sentiant plores Germaniae, Ameriae, Angliae, Galliae episcopi, id est idi ipei, qui ree a proximo vident et quasi manu tangunt. Hos timores non ita fundatos, hasce affirmationes forsan non ita esse certas, inveniuntur qui dicant; nescio utrum ullus cordatus et attentus, qui nulla probabilitate illos niti, affirmaro possit Hoo saltem Pii VI gravi momento monitum perpendamus, omnia amissa reputari *ao* perdita deberent, si centrum unitatis vim suam atque in animos influxum amitteret Nonne iam aliquid ex hac vi, ex hoo influxu amisisse perspicimus ac dolemus? Omnia ex tali definitione quaerenda et recuperanda speramus, sed non ut certum in nostra conscienta habemus. Et si certa non sunt ot si haec separation» inter eoelesiam et statum, et schismatis tentamina et semina facta videmus et sentimus, nonne sanctae «edis auctoritatem et in animos influxum ob minus vel magis strictam definitionis formnlam tanto discrimini obiiciemus?

Alio verto animum, ad summum nempe pontificem nostrum, certus quod numquam oblituras sit se communis parentis personam gerere; quantum liret et decet animorum mobilitati atque inconstantiae lenitatem iit oppositurus, et curaturus ne ex episcopis hio adunatis, quicumque sit, ulli infestationes possint excitari, quae animorum nimis divisionibus praecurrerent, et cos consequerentur. Cactorum non proprie dictam emendationem affero, sed simpliciter formulae sancti Antonini adhaereo.

## ORATIO

**rererradi** *patrii domini lasephi Caixal y Extradé episcopi Urgdlcxsu l.*

Eminentissimi praesides, eminentissimi ac reverendissimi patres.

Hoc certe necessarium reputo Bwuleen.sis dogmatis peccatum, quod divina lex infallibilis magisterii ex cathedra beati Petri claro mundo effulsit. Oh felix gallicani conventus culpa, quae talo ac tantum meruit infallibilia veritatis catholicae magisterio Romani pontificis obsequium et triumphum, in hoc Vaticano concilio ad Dei gloriam complendum I Omnes tandem vicimus; solus error dc necessitate consensus episcoporum ad infallibilitatem definitionum dogmaticarum Romani pontificis devictus est! Quod bene adnotavit Boesuetius, ecclesiarum Galliae decus ac ornamentum„ errorem mutabilem et variabilem, atque omnes eius deceptric» speciei formaa, quibus intumescens eius pus cooperitur ct cohonestatur, converti tandem in veritatis adamatae, quaesitae et inventae efficax argumentum et nobile triumphum. Ita plane accidit errori basileensis dogmatis, exsuscitati ex parte ot redivivi magica potentia famosi gallicani conventus; nam nihil eo magis, operante divina providentia, inservivit ad exaltandum divinum et infallibile magisterium Romani pontificis e cathedra universam ecclesiam doocutis, oc proinde, ut supponitur, cathedras primatialis.

Ree haec evidentissima facta iam est in huius concilii Vaticani congregationibus generalibus. Etenim licet adhuc nonnulli videantur inter nos esso de hac re nonnihil discordes, tamen et ipsi per hanc ipsam a caeteris patribus discordiam triumphalem thronum infallibili magisterio cathedrae botiti Petri construxerunt ; et non dubito, quin magnus ille pontifex Pius 11 antea cognomento Aeneas Silvius nobiles assequetur exempli sui maguanimosque imitatores. Fuerat hic pontifex, cum in minoribus ageret, concilii Basiicensis eruditissimus theologus, et propugnator acerrimus praerogativarum potestatis concilii tamquam immediate divinae ac superioris potestate unius episcopi, Romani pontificis. At postquam foetentis deeris graveolentiam sensit, humiliter suum retractavit errorem, et Deus qui exaltat humiles, illum erexit ad thronum pontificium. Haec humillime ad universitatem Colonicnscm scripsit sexto kalendas Maios anno 1463 ad pristini erroris scandalum reparandum: „Nos homines sumus, ct ut homines erravimus. Neque imus inficias, multa quao diximus, scnpsimus, egimus damnari posse: verum non ut Arius, Eutyches, Macedonii» aut Neetorius ct alia blaspliemonim turba cx animo damnatam viam elegimus; reducti peccavimus ut Paulus; et ignorantes persecuti fuimus ecclesiam Dei et Romanam primamque sedem... Recognovimus errorem noetrum, venimus Romam... Eugenio pontifici maximo caput submisimus, et reconciliali ecclesiae Romanae doctrinam eius imbuimus et illud Hieronymi diximus: Ego nullum primum, nisi Christum sequen beatitudini tuae, id est cathedrae Petri communione consocior etc. 44, prout «epe audisti

« Anreæatu. Jgpiarapw UrgeDeaaa aandaÜMe prepxail mat mb ans. Λ. 58, M

t Ritortali, dr pm-V. t«a. I. >. «IA «Π.

i *Pii VI* ada, vt>L I, p. »40, edil. Prepay Met 1871.

Ad quid Aeneas Silvius? Quia erroris retractationo rediit ad antiquam veramque fidem ecclesiae Germaniae, ad *fidem* inquam quae laudata est a Rábano Mauro archiepiscopo Moguutino de inipossibilitate erroris in cathedra beati Petri. Et utinam quae leguntur in actis Patricianis et apud Cochlaeum de applausu magno principum germanorum in conventu Moguntino anni 1441 ob disiectas ab Eugcnianis difficultates Basileensium, et de obedientia quam pcr oratorem Aeneam Silvium lidem principes praestiterunt Eugenio doctori ut dicunt et magistro ventatis anno 1447, lucem afferant caecis.

Bellum autem quod basileenses patres indixerunt Eugenio IV ad eum subiiciendum auctontati et obedientiaa ooncilii, definientes, concilium habere supremam et infallibilem potestatem immediate α lesu Christo, maiorem et superiorem pontifice Romano in rebus fidei et morum, nondum omnino cessavit. Reliquiae erroris latent adhuc sub cineribus, et a nonnullis doctisaimis viris confoventur ex falso zelo tuendi et vindicandi praerogativas et potestates ecclesiae, id est episcopatus, ac si revera existèrent in ecclesia duae distinctae personae duabus distinctis naturis et potestatibus constantes ac velati gladiis duobus munitae, ex quarum unione conflaretur plenitudo potestatis ac infallibilitas magisterii divini; atque ita error barileensis dogmatis de concilii potestate immediate divina et maiori papa, et qui tunc confixus fuerat ad formam erroris alius de Patre maiore Filio, mutatas nunc est in formam baciesis nestorianao de duarum personarum unione cum duabus naturis ad efficiendum unum Christum Dominum et unam sanctam ecclesiam, atque unam infallibilitatem constantem et coalescentem ex consensu personae papae et ex consensu personae episcopatus. Ergono ecclesia, quae formata «t ex sacratissimo cordo lesu Christi pendentis in cruce, ut interns exhiberet divinam eius pulchritudinem, dicenda ent referre imaginem monstri horrendi erroris nestoriani?

En, eminentissimi ac reverendissimi patres, prima ratio, ob quam nequeo approbare, quod clanculum et per cuniculos subinducatur formula definitionis capite quarto nostri schematis de duplici personali magisterio communi, itemque ex utriusque concursu «mucente fidei inerrantia, nempe de magisterio, quod proprium sit pontifici Romano, et de magisterio ecclesiae et episcopatus, od cuius tamquam nobiliorem et certiorem formaiu prioris mensura objective constituenda ct definienda sit. Abhorreo equidem istud latens humanae prudentiae in proposita definitiono capitulo vitium, quia exsuscitaremus bellum inter gladium unum et gladium alterum, inter episcopatum ct pontificem Romanum, inter iudicia personae beati Petri et iudicia personae moralis episcopatus, qua agendi rationo non mederemur malis ecclesiae in lies invalescentibus, sed forte augeremus ct exasperaremus.

Dicam claro quod sentio. Si consensus episcopatus esset necessarius, non dico utilia, ad infallibilitatem definitionum ecclesiae, saepe saepius ct quandoque per mullum tempus non scirent fidei», quid credere, quid damnare tenerentur. Et sane in concilio Ariminensi ¿extenti episcopi denegarunt consensum doctrinae et definitioni pontificis Romani, atque totus orbis ingemuit, et se arianuni «sm? miratus eet. Et nonna ideo episcopatus Orientis et Russiae non consentit definitionibus pontificum Romanorum? Ecquid quupso agerent fidclra indocti ct rudes, cum maximus doctorum Hieronymus adeo w ioctatum «entit inter opinionum episeoporom undas, nt ad evitandum naufragium in fide scriberet od sanctum Damasum: A ‚Jdeo mihi cathedram Petn ot fidem apostolico ore laudatam censui consulendam ?M

Alibi etiam novum argumentum eet ot validissimum de infallibilitate magisterii pontificis Roman« sententiarum discordia, quam audivi. Et vae nobis, si haeo personalia infallibilitas non existerot in ecclesia! vae nobis, si non esset auctoritas pupremi magisterii eanctissimi domini nostri Pii LX, qui noe duceret et regeret in quaestionibus tractandis! regente autem nos in oonciliaribua discussionibus pontifice, Spiritus sanctus certe nobis odosL Et bine eet, quod veritas infallibilitatis pontificis talem per nos omn« obtinuit evidentiam, ut quaestio inni videatur finita in aeternum et ultra, et sonus erroris victus est. Etenim vicimus et certi sumus praerogativam divinae infallibilitatis inhaerere cathedrae beati Petri et oraculis pontificis Romani: etenim proxima et practica ratio, ob quam id credimus et dicimus, non alia tandem est, quam pontificis et cathedrae Romanae magisierium, da quo id audivimus et didicimus. Nos autem scimus, hanc unam cathedram constitutam et comprobatam a Deo fuisae notis evidentibus credibilitatis, nempe sanguinis sanctorum martyrum, qui tribus primis saeculis, antequam ullum celebratum fuisset concilium oecumenicum, decertarunt pro fide audita ab ore Romani pontificis, et pro tuendo mogisterio cathedrae Petri mortui sunt.

Novimus etiam magisterium eiusdem cathedrae comprobatum nuper fuisse stupendis miraculis sancti Francisri Xaverii, qui missionem apostolatus sui et veritatem verbi fidei, cum gentibus praedicaret, non ab aliquo concilio oecumenico aut a consensu episcoporum, quorum nonnullas illi potius obstitit, sed solum ab uno pontifice Romano accepit, qui ei dixit: Accipe, fili mi, accipe verbum oris mei, et esto pater multarum gentium, et confundantur portae inferi et obmutescat superbia protestantium aientium me senuisse, et prae senectute insaniisse.

Tenet nos tandem in eadem fido credenda constans tot Romanorum pontificum de hac infnllibilitate doctrina, quin umquam aliquis eorum contrarium docuerit; idem namque semper in ore omnium pontificum auditum eat verbum, quod omnibus prior beatus Petrus protulit coram Paulo doctore gentium aliisque apostolis et senioribus: *Deus in nobis elegit, per μ marm audire gentes terbum etangdii, et Œederel.* Haec sane vox est regula illa divina, ad quam pontificea semper appellarunt pro veritate magisterii Romanae cathedrae infallibilis et immutabilis. Bene rescripait ad patres Milevitanoe Innocentius I dicens: ‚J)iligenter ergo et congrue apostolici consulitis honoris arcana... super anxiis robus videatis quae sit tenenda sententia; antiquae scilicet regulae formam secuti, quam toto semper ab orbe nostis esse servatam Atquo ideo iuxta huius antiquae regulao formam divinam Clemens VI anno 1351 optimo praescripsit Consolatori Annenorum canones do quibus Armeni interrogabantur, et quorum tcrtiodecimo quaerebatur, ut icitis (alias enim audistis ’): „Si credidisti et adhuc credis solum Romanum pontificem, dubiis emergentibus circa fidem etc."

Vicimus ergo nos qui huic doctrinae haeremus, ot certa est victoria huius doctrinae Romanae quam tenemus, credjmus et profitemur. Aat qui ex episcopia sunt nobis contrarii, sententia sua reddiderunt victoriam veritatis immobilem in aeternum. Nam eup-

« AeU XV. 7.

2 CouMaaU *F.pUL· rr. jwniifimm,* col hW.

’ Ct untiut^in LsVitsxn s patriarcha Alexandrino die •Λ ianii 1870. coL 77·) ʋ bniiu ɤotamini

posito quod verum eeeel requiri ex divina institutione il consensum episcoporum ad iudicia Romanorum pontificum officienda infallibilia et irretractabilia, nonne noe habemus consensum sexcentorum episcoporum hic praesentium, qui adhaerent doctrinae pontificis Romani de infallibilitate magisterii cathedrae beati Petri?

Huio episcoporum fero universae consensioni adhaeret quoquo firmissimus atque immutabilis sensus fidelium fere omnium, qui hoo intimis mentibus defixum habent, et quibus poeaunt indiciis ac officiis testantur, nil magisterio Romani pontificis ex cathedra beati Petri docentis esso in terris oertius, et nihil esse ultorius ab aliis episcopis exquirendum, priusquam doctrinam oraculorum Romani pontificis infallibiliter credant. Porro hio omnium fere fidelium fcensus probat certissime, Spiritum sanctum «ì6e, qui interno fidei lumino spirat fidelibus hunc sensum doctrinae, quam pontifices Romani constanter praedicaverunt, do infallibilitate magisterii cathedrae Petri. Huio argumento invictissimo et omnino insolubili ex oonaensu totius ecclesiae, nuno viventis et militantis ecclesiae in terris, opponuntur perperam a nonnullis quaedam antiquitatis dubiae fidei ₥onumenta, eaque vel obscura vel secum pugnantia, aut scripta mortuorum doctorum in pravum sensum et alienum a mente et fide auctorum, mala interpretatione contorta, qui cum in sepulchris careant flatu vocis, nequeunt errores redarguere.

Certe, ut uno exemplo illustrem, nullius est ponderis interpretatio patrum concilii Toletani XV, quam disertissimus Remensis archiepiscopus nobis altera die indicavit, ut maculam ostenderet aut nubeculam saltem in constanti devotione Hispanorum erga infallibilitatem Romani pontificis, quam adeo vivacem Hispani omnes cum ooioniis americanis et orientalibus, immo et cum magnanima natione Belgii et Neapolitano regno et cum insulis Siciliae et Sardiniae tenent. Notum est enim sanctum Julianum cum reliquis patribus Toletanis apologiam scripsisse ad Benedictum II, qua sese purgarunt a censura locutionis *voluntatem de voluntate* ad melius explicandam Filii cum Patre consubstantialitatem. Apologiam occeptavit Benedictus, qui Toletanos patres laudavit et priorem suam censuram, verbalem tantummodo, abrogavit, Dio gratias agens in conventu totius ecclesiae Romanae de vera et sincera ipsorum fide: atque in hoo facto utrumque recte egit Benedictus. Recte enim improbavit nd tempus laudatam formulam, quod ea per verba abstracta et non concreta et personalia, ut postea agnoverunt ipsi patres, ¡josset in pravum detorqueri sensum; recto etiam egit Benedictos censuram abrogando, lecta apologia patrum Toletanorum do vero et catholico sensu eiusdem formulae; atque ita patree Toletani demonstrarunt filialem observantiam, quao debetur iudicio Romani pontificis etsi nondum ex cathedra definientis, quin tamen ea impedirentur ad defensionem locutionis vero catholicae, utpote qua usus fuerat sanctus Augustinus contra Ariano?. Hoc autem facto patres Toletani demonstrarunt, in formulis fidei sigillum veritatis semper a sedo Romana accipiendum esse.

Nihil ergo solidum opponetur umquam invictissimo argumento, quo nos omnes in hoc concilio Vaticano dogma infallibilitatis cathedrae beati Petri, etsi non omnee eadem vio, demonstravimus. Omnes ergo docemus, et solus error ut iam dixi devictus est. Utique, utique est in hoo Vaticano concilio, et suis propriis armis iugulata sententia nonnullorum o mortuis cineribus ₿asileon dogmatis suscitata, ‹le nooesmtato consensus episcoporum ad definitiones poiitificum Romanorum reddendas infallibiles et irreformabiles.

Huius erroris causa duplex fuit. Prima, humani animi infirmitas, qua auctoritatem supremam unius hominis abhorremus, aientee ad minus in cordibua nostris cum Davide: *Chnnù homo mendaxl.* At nonne ludaei hac potissimum de causa reiiaebant etiam auctoritatem Christi Domini dicentee: *De bono opere non lapidamus te, sed de blasphemur el quia tu homo rum sis, facú te iptum Deum'l*

Altera erroris causa fuit nomen collectivum ec-*desia.* At si ignorantes grammaticalem proprietatem nominis velimus esse boni logici, obstringimur redire ad dogma basileenee, et papam submittere in omnibus auctoritati concilii, et cum Richerio et Febronio affirmare, papam rese caput ministeriale ecclesiae. Nam nulla est ratio, ob quam aliquis discerneret definitiones pontificis Romani in rebus fidei et morum B indigere consensu episcoporum ad acquirendum dogmaticum valorem, caeteros autem pontificis Romani actus non indigere hoo episcopali consensu ad singulorum firmitatem; maxime vero cum Christus dixerit fidelibus agens de correctione fraterna: Si *frater iuus non audient le, nec unum aut duos testes, dic ecclesiae* Ego quidem non video medium inter puram et perspicuam doctrinam magisterii infallibilis cathedrae beali Petri et erroneum dictum bosilcensiuiu, richerianorum et febronianorum. Ratio ergo huius nominis collectivi ecclesiae, quod nounullis incautis fuit occasio erroris, non alia dicenda est, quam ut ex -collectione multiplicium charismatum ecclesiae intelligamus et credamus praesentiam et virtutem Spiritus sancti, qui regit ecclesiam, non omnia tamen membra eadem donorum divinorum oeconomia; atque ita charisma infallibilitatis ecclesiae per magisterium cathedrae beati Petri a Spiritu sancto communicetur ad mensuC ram officii uniuscuiusque membri. Hinc est quod, abrepta obedientia erga illam beatam catbednun, charisma infallibilitatis deficit ab ipsa inspiratum.

His proeiactis, peto I0 ut in capito IV schematis tollatur omnino confusio unius infallibilitatis propriae duorum ex aequo ecclesiae et pontificis Romani, ac si huius infallibilitas mensuraretur infallibilitate illius.

Peto 2° ut in schemate fundamentum indicetur magisterii Christi per thionuin veritatis, in quo ipse constituit beatum Petrum, et constituit eum \icariuni suum. Magisterium huius throni promisit Spiritile sanctus in Ecclesiastico, capite XXIV, 34, ubi facto sermone de cathedra Moysis praedixit stabiliendum esse in terris thronum sempiternum Christi ad terram universam adimplendam sapientia Dei: *Posuit David puero suo excitare regem ex ipso fortissimum, et in throno honoris sedentem tn sempiternum.*

Peto 3° no definiatur amplitudo obicctiva infallibilitafis: satis nobis rit conditionem essentialem huios magisterii infallibilis indicare, nempe ut fiat o cathedra beati Petri. Hoo facto imitabimur id, quod Deus in veteri Testamento statuit ad auctoritatem magisterii summi pontificis levitici, ut nempe loqueretur per Urini et Thumim, per *rationalem* veritatis. Quod si beno visum fuerit adlicere solitam in scholis formulam „in rebus fidei et ₥orum apponatur quo«o particula *maxime* aut *saltem,* ne videamur definire pontificem Romanum in reliquia dretrnendis ad lommunem ecclesiae bonum non regi ah tue tentia Spiritus sancti, quod falsissimum eet.

Peto 4® ut fiant renoms dari et perspicui de

« PaCXV, 11.
› loaa. X. 83.
1 Maltk XVIIÍ. IA

¿nfaJlibiliratc magisterii solios pontificis Romani, his vel aliis similibus verbis:

**Canon L** *Si quis dixerit, Romanam cathedram beati Petri nem «a? inititutam iure divino ad repraesentandum ℎm terris atque in tota ecclesia thronum Christi Domini, quem Pater constituit sempiternum magistrum et doctorem omnium gentium; anathema sit.*

**Canon H.** *Si quis dixerit, Ronumum pontificem ex hac divina beati Petri cathedra docentem et definientem veritatem, et obstringentem auctoritate sua fideles ad eam firmiter tenendam et credendam, non esse magistrum infallibilem, cui omnes credamus; anathema sii.*

**Canon UL** *Si quis dixerit, doctrinam definitam a Romano pontifice ex cathedra beati Petn dogmatice credendam, posse esse contrariam fidei ei doctrinae catholicae ecclesiae, adeoque ex divina institutione ad cuiuslibet erroris avertendi praecautionem requiri eonsensum episcopatus, priusquam fideles infaRibditer ardere teneantur; anathema sit.*

Haec mihi adnotasse satis sitl. Vestrum est, patres, optimum eligere; adeoque id unum mihi restat, orare Deum ut illucescat tandem dies desideratisaima. in qua solemnis definitio infallibilitatis personae pontificis Romani e cathedra loquentis gaudio et exultatione univorsae terrae effulgeat ad gloriam Dei et od bonum totius ecclesiae, tamquam decora lux aeternitatis auream diem beatis irrigans ignibus, quae atras tenebras errorum disripet, reisque in astra liberam pandat viam: Amen. Fiat, fiat. Dixi.

Cum descendisset ex ambone episcopus Urgellenlis, eminentissimus primus praeses distributionem prooemii nec non primi et secundi capitis his verbis patribus annuntiavit:

^Distribuuntur nunc reverendissimis patribus exemplaria prooemii do ecclesia Christi a Deputations pro rebus fidei adoptata iuxta emendationes ab ipea congregatione generali admissas. Porro de hoc textu prooemii, nec non do textu opitis primi et secundi suffragia patrum exquirentur in congregatione generali sabbati huius hebdomadae, ita quidem ut primum suffragia sint ferenda de textu prooemii, tum vero de textu capitis primi, ac denique de textu capitis ℀ecundi.

Doin addidit:

„Antequam progrediamur, reverendissimi patres monentur, quod sequenG feria V non habebitur cappella papulis apud sanctum Paulum

Post distributionem more solito factam continuata discussio est, et ad ambonem iuxta inscriptionis ordinem venit episcopus Montereyennis et Angelorum.

## ORATIO

*reverendi patris domini Thaddaei Amat episcopi Montereycnsis et Angeloruml.*

Eminentissimi praesides, eminentissimi ac reverendissimi patres.

Gradum facienti ad caput IV nostri schematis, liceat mihi meam sententiam vobis humiliter et quam brevissime aperire; et sine aliis observationibus, statim ad rem.

A „Quoniam voro infoilibilitas eadem est (ut in nostro schemate dicitur) sive spectatur in Romano pontifice tamquam capito ecclesiae, sive in univorsa oedeaia cum capite ℀ñita et ratio est, quia, ut optime dicitur in cap. LX schematis *de ecclesia Christi,* magisterio inest quod Christus in ecclesia sua perpetuum instituit, cum ad ajxatoloe dixit: *Euntes ergo* etc., et iisdem promisit... veritatis suao Spiritum, qui maneret cum eis m aeternum: quodque aliunde perfectissimo congruit cum iis, quao ab hao nostra synodo Vaticana iam definita sunt in capite IU primi schematis *de fide catholica*; et rogo reverendissimum Urgellensem ut notet haec, ut poesit concordaro cum iis, quao ipse ex hoc umbone dixit, nempe: „Fide divina et catholica eo omnia credenda sunt, quao in verbo Dei scripto vel tradito continentur, ot ob ecclesia sive eolemni iudicio sive ordinario ot universali magisterio tamquam divinitus revelata credenda proponun-
B tur quibus certissime innuitur, et implicito definitum «e apparet, magisterium eccknlae, seu corpus episcoporum cum suo capite Romano pontifice, eive in conciliis generalibus congregatum, seu per totum orbem dispersum esse infallibile. Ideo congrue et consequenter tractari posse» ct debere existimo de Romani pontificis infallibilitate sub ratione ipsius magisterii primalus.

Hac ratione ductos, sicut tractando dc capite III huius schemati», petii ut titulus praefati capitis caset: *De vi d ratione primatus ntrisdidionis Romani pontificis,* et ut de sola hac materia in illo tractaretur; ita etjam nunc peto, ut hoc caput IV inscribatur: *De Romani pontificis magisterii primatu, ac* de eius inerrantia tractetur, in quantum ipsi pontifici pertineat, ratione ipsius magisteni pnmatus, quin ullum verbum dicatur de infallibilitate.

Hac agendi ratione duo consequemur bona, nempe C nec definitio, quaecuroque illa demum sit, ridebitur primo intuitu pravis hominibus odiosa, neque mala, quae a plerisque patribus timentur (ct quidem, uti ego indico, prudenter praevidentur), excitabit, aut ansam praebebit inimicis ecclesiae ad illa excitanda, et ideo facilius concilii patres in unum conciliabit, cum praesertim nec ipsi alieni sint ab ecclesiae magisterio, licet non participent in primatu, quem Romanus pontifex solus habet. Hoc et chantas ct prudentia Christiana a nobis postulare videtur.

His positis, liceat mihi, reverendissimi patres, meam mentem candide aperire. Infoilibilitae inest ecclesiae rive eius magisterio, hoc est, corpori episcoporum cum suo capite, hoc certissimum est; immo de fide est, licet ab ecclesia non fuerit cipresse definitum: ipsa enim est *columna d firmamentum veritatisl.* Sed haec infallibilitas incese debet etiam Romano pontifici tamquam capiti ecclesiae et praecipuo
D corporis Christi membro in dicto magisterio, per quem totum corpus regi et in fidei et communionis unitate contineri iugiter necease est. Nec tamen ideo dici potase existimo, papam ab ecclesia aut ecclesiam a papa mutuari inerrantiam, cum sit unum et idem magisterium, cui Christus inerrantiae donum tribuit; propter quod incongrue dictum fuisse puto ab aliquo ex reverendissimis patribus ad probandam suam sententiam in hao materia: *Propter quod unumquodque tale d illud magis;* falsa enim suppositione nititur, idemque allegari posset, licet falso, ab aliis contrarium opinantibus: dona enim Dei gratuito dardnr, nec philosophicis principiis mensurando. Infallibilitas magisterio ecclesiae data est pro bono totius corporis; una eademque est sive in toto corpore episcoporum

1 Praeter emeadatkmes propositas, eas etiam rcverendisrims orator dedit ℮mioentiuimi pramidibus quae refervatsr nb atunero 12.

’ Meces·· fall hoc BcaìUun edere, quia de more eral, al epieepi poatifldo eolio editante· die inaequent! poet festam a Petri aposUU. ia bamlka a Paoli ad «aera solemnia ℗ veairaat.

• Arfumeatam: .Epi»ropui Montervyeam· et Angelorum «neadaUone· propovuit quae leguntor «b numen» 4. 11, 47.·

I Π TimoUu UI, 15.

cum suo capite, numquam sine capite, sive in suo capito Romano pontifice consideretur.

Num vero summus pontifex sino ullo consensu episcoporum (qui portem habent in magisterio) sive praevio, concomitante aut subséquente, ut in nostro schemate proponitur, ct quidem sine aliis limitibus, quam quoe habet ecclesia, ait infallibilia, ut definien-» dum proponitur in nostro schemate per lume verba: "Insuper definimus hanc infallibilitatem etiam ad unum idemquo obiectum sœc ĕẍtendere mihi videtur, quod minime sequitur, reverendissimi patres, ex textibus sacrae Scripturae et conciliorum in schemate adductis; neque cx argumentis α plerisquo patribus factis, quae ut plurimum nituntur constanti praxi ecclcaiac, appellandi scilicet in controversiis fidei et morum ad sanctam et apostolicam sedem. Ideoque conclusio ex illis deducta non ut vera habetur a communi theologorum sententia, ut optimo observavit reverendissimus episcopus Moguntinus, sed est opinio paucorum, qui confundunt infallibilitatem pontificis summi cum infallibilitate ecclesiae, seu quae pertinet ad totum magisterium ecckaiae, quod ex summo pontifice et episcopis componitur, quaeque tamen minima confundi debent, ut ex dicendis patebit.

Ex praedictis sacrae Scripturae ot conciliorum textibus in nostro schemate adductis, ct ex pkrisque patrum argumentis in hoc ambone factis, minimo inficior sequi, ad Romanum pontificem ratione primatus, quem habet, iurisdictionis et magisterii in universam ecclesiam, controversias omnes non solum in rebus fidei et morum, sed etiam in disciplinaribus referendas esse, saltem quoties per episcopos sedari non possunt, eiusque iudicio et litigantes subjici debere et controversias finiri ; quod nemini catholicorum umquam dubium fuit, sive in Hibernia, aut in Gallia, sive in aliis regionibus. Utrum autem eius iudicium in controversiis circa fidem et mores sit infallibile et irreformabile, adeo ut omnes credere corde teneantur tamquam α Deo revelatum, quod ab ipso definitur, etiam onto alium consensum episcoporum, paucissimis forsan exceptis, puto quod omnes catholici admittent; quia non *solus* luno pro veritate definit, sed cum eo sunt etiam non solum omnes illi episcopi, qui pro eadem veritato in controversiam deducta decertant et fidei causam tuentur, sed etiam ii omnes, qui per orbem diffusi pro vocitate stant, et controversiam finiri optant ab illo cui datum est officium ct munus confirmandi fratres. Ita contigit in damnatione haeresis iansenianae et synodi Pistoriensis etc.; ad quod puto et certum habeo, Romanum pontificem inerrantiae donum a Christo Domino accepisse.

Ad hoc enim summus pontifex accepit primatum, ad catholicae fidei ct communionis unitatem in ecclesia iugiter conservandam (ita legitur in capita XI schematis de *ecclesia Christi)* : nec enim potest Domini nostri lesu Christi praetermitti sententia dicentis: *Tu es Delrus, et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam;* ad hoc in sede apostolica immaculata est semper catholica reservata religio, ut praestet quaerentibus fidei veritatem; ad hoc in ea ‹Mt integra ct vera christionae religionis soliditas, *soliditas, praesidium, centrum et fundamentum,* ut primus et praecipuus semper exeet in solidando et confirmando fratres; ct sicut prae caeteris tenetur fidei veritatem defendere, sic *et* si quao de fido subortao fuerint quaestiones, suo debent iudicio definiri. Sed quantum distet hoc a nostro achemate, quis non videt?

Praxis ecclesiae perpetua et universalis, quao iure merito a plerisque patribus invocata eet, iuxta illud sancti Augustini effatum * ,,Quod universa tenet ecdesia, nec conciliis institutum, sed semper retentum eet, auctoritate apostolica traditum certissime credi-ţur' praxis, inquam, ecclesiae tantum abest ut infallibilitalem pontificiam, ut in schemate nostro est» probet, quod contrarium ex illa plane deduci appareat. Quotiescumque enim haeresis aliqua exorta est contra ventatem α Deo revelatam, damnata fuit primo ab episcopis regionis, ubi ortum habuit, bite ainguliaseu in conciliis provincialibus aut nationalibus adunatis, pluries saepe repetitis, et fere in omnibus regionibus catholicis habitis, damnando haeresiarchas et eorum asseclas, declarando et explicando in formulis fidei doctrinam impugnatam, iisdemquo formulis fidei subscribendo, ad quod adigebant, praeter ipsos haeresiarchas, quotquot do fide suspecti habebantur; et tantum aberat ut ecclesia Romana huio praxi resisteret, quin etiam potius eam pluries promovit- Quod si iis mediis haeresce cxtinctae non fuissent, vel recursus habebatur ad Romanum pontificem, aut ipso summus pontifex causam ad se referendam mandabat, qui pro sua prudentia et auctoritate aut approbabat definitiones conciliorum, vel alia concilia convocabat ad denuo examinandos et damnandos errores ; et tandem vel per ao ipsum sive in concilio generali aut in synodis Romanis, vel sino concilio, suo definitivo decreto statuebat, quid tamquam de fide credendum vel tamquam fidei contrarium reiiciendum erat.

Haec fuit praxis ecclesiae, ut beno nostis, reverondissimi patres, quae probaro quidem videtur Romani pontificis in controversiis fidei et. morum sedandis infallibilitatem, quia ex officio ipsi α Christo commisso hoc agit ad confirmandos fratres, ad illos in fide solidandos: „Ad hoc enim est in sede Romana integra et vera ehristianon religionis, seu ecclesiae soliditas, et si quae de fide nubortae fuerint quaestiones, suo debent iudicio definiril": quod quidem minime concordat cum definitione in schemate nostro proposita.

Praeterea infallibilitas pontificia in controversiis fidei et morum definiendis optime concordat cum privilegiis et iuribus episcoporum, qui, ut constat ex sacra Scriptura, revera sunt fidei veritatum custodes, praecones, testee, iudicee et defensores, per quorum magisterium et fides accipitur, dicente Apostolo: *Fides ex auditu, auditus autem per verbum Christi* et in corde fidelium in dies roboratur et firmatur, immo et defenditur adversus hominum ac *falsi nominis scientiae ŏppositiones* ut dicebat idem Apostolus episcopo Timotheo. Et hoc non in solis propriis dioecesibus, red ubicumque fidei impugnetur, certando bonum certamen fidei, tamquam boni milites Christi: de bono enim communi agitur, quando de fide in regno Christi eet quaestio» pro cuius defensione si omnis homo est miles, quanto uiagis episcopi eorum ducts? Hoc confirmatur exemplo sanctorum episcoporum per omnia retroacta saecula, quos cocleis veneratur tamquam fidei defensores. Romanus vero pontifex est primus ct praecipuus fidei custos, praeco, tcetis, iudex et defensor; et ideo ex concilio Lugdunensi 11. ratione primatus quem habet super universam ecclesiam, hoc est munus e‹ privilegium pontificis, quod sicut prae caeteris tenetur fidei veritatem defendere, sic et si quao de fido subortae fuerint quaestiones, quae ab aliis ĕpiscopi redan non possunt, suo debent iudicio definiri, ex officio ipsi a Christo imposito confirmandi fratree suos.

Omitto, reverendissimi jmtres. alia pleraque argu-

» *De baptismo conlr. Donat.* **lik IV, op. XXIV.**

**1 Prefer, âdei edita a Graecis ia erar Laçdxa. Il — Unii, XXIV. Tl d et IM a**
**« [Une X. 17.**
**i I TiaxHk VI. «L**

roenU, quae paraveram pro discussione schematis in genere, ne vobis molestus evadam. Quae summalim dixi, sufficiant od propositionem meam probandam, nempo ex praemissis in nostro sciiemale textibus siro sacrae Scripturae sive conciliorum, et aliis α patribus allegatis argumentis, minime probari, nec probari posse pontificiam infallibilitatem, ut in schemate nostro proponitur; bene vero probari eamdem infallibilitatem in controversiis fidei et morum definiendis, í.'iom conset]nentiam ei definitionem libentissime admitto, et ideo torba sancti Alphonsi de Ligorio in sua theologia morali *de rnfallibüitoîe papae* mea facio. Dicit enim: „Quarta sententia communis (notate verba, reverendissimi patree, sententiam communem appellat sanctus doctor, eamque iisdem argumentis probat, quae a nostro schemate et α patribus citata sunt)...

*Obmurmurantibus patribus orator ait:* Habete palientiam, ego enim habui pro vobis.

^Quarta sententia communis, cui nos subscribimus, est quod licet Romanus pontifex quatenus particularis persona sive privatus doctor possit errare, sicut etiam est fallibilis in quaestionibus meri facti, quae ex hominum testimoniis praecipue pendent; cum tamên papa loquitur tamquam doctor universalis definiens ex cathedra, nempe ex potestate suprema tradita Petro docendi ecclesiam, tunc dicimus ipsum in controversiis fidei et morum decernendis omnino infallibilem eew›“: *in controversiis fidei et morum.*

Ex quibus patet, meo saltem iudicio, quod licet una eademque sit ccdeaiae infallibilius, rivo spectetur in toto eius corpore, wu in eius praecipuo membro aut capite, quatenus ab ano eodemque Christo ecclesiae magisterio concessa est ; tamen (et ha® est differentia) quoad eius obiectum magnum inter utrumque, magnum dico, interesse discrimen. ..Obiectum igitur (uti dicitur in capite IX schematis *de «xlesia Christi* a patribus compositum, et proposituin nobis ut examinetur), obiectum igitur infallibilità:ia ecclesiae tantum patere docemus, quantum fidei patet depositum, et eius custodiendi postulat officium; adeoque praerogativam infallibilitatis, qua Christi ecclesia pollet, ambitu suo complecti tum universum Dei verbum revelatnm, tum id omne, quod licet in se revelatum non sit, est tamen eiusmodi, vine quo illud tuto conservari, certo ac definitive ad credendum proponi et explicari, aut contra errores hominum ac falsi nominis scientiae oppositiones valide asseri defendique non þöerit Obi®tum vero infallibilitotis Romani pontificis ratione ipsius magisterii primatus, quem (ut optime etiam dicitur in capite XI eiusdem schematis) od catholicae fidei ct communionis unitatem in sua ecclesia iugiter conservandam (Christus) inatituit, ad controversis^, quao circa idem obiectum infallibilitatis ecclesiae oriri possunt, ut unitas conservetur, suo supremo iudicio definiendas, extenditur et circumscribitur in controversiis fidei et morum ad aedificationem doctrinae christianae pertinentium decernendis.

His itaque praemialis, propter rationes supra allégalas, desiderio unionis et pacis motus, propono patribus huius Vaticanae synodi sequens caput, quod breve eet, adoptandum.

*Cap. IV. De Romani pontificis magisterii primatu.*

*In plena autem illa apostolica» iurisdirtionis potestate, quam Romanus pontifex tamquam Petri principis apostolorum successor accepit, pascendi scilicet universalem ecrlesiam, plenam quoque magisterii potestatem comprehendi, qua tamquam omnium ehmA slianorum doctor, in doctrino veritati» omne» edoceat ac m fidei unitate contineat, haec rancia tede» srmper tenuit, perpetuus ecclesia»' usus comprobat, ipsaque oecumenica concilia tradiderunt. Et quia non potest Domini nostri lesu Christi praetermitti sententia dicentis: Tu es Petrus, et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam, et portae mferi non praevalebunt adversus cam; ideo in sede apostolica immaculato est semper catholica resenato religio et sancta celebrato doctrina: quam apostolicam sedem sequi in omnibus christijideles tenentur, ut esse mereantur in una communione cum eadem sede, in qua est integra et vera christianae religionis, seu ecclesiae, soliditas atque fundamentum: et sicut prae caeleris tcnriur fidei veritatem defendere, sic et si qiuje de fide, subortoe fuerint quaestiones, suo debent iudicio definiri.*

*Hinc, sacro approbante concilio, docemus et tamquam dogma fidei declaramus, ri assistentia» divinae B fieri, ut Romanus pontifex, cui in bealo Petro apostolo a Domino dictum est: Ego rogari pro te, ut non deficiat fides tua, et tu aliquando conversus confirma fratres tuos, errare non possit, cum tamquam totius ecclesiae caput atque doctrinae fidei et morum interpres et custos, cum quo temper unito manet universa ecclesia, at corpus capiti et domus suo fundamento, dum supremi omnium Christianorum doctoris munere fungens, pro apostolica sua auctoritate, rn controversiis circa fidem ct mores ad aedificationem doctrinae christianae. pertinentes, definit, quid ab universis fidelibus tamquam de fide tenendum, vel tamquam fidei contrarium reiiciendum sit; et huiusmodi decreto, per se irreformabilia, ab omnibus pleno fidei obsequio excipienda et tenenda esse. Si quis autem huic nostrae definitioni contradicere (quod Deus avertat) praesumpserit, sciat se a veritate fidei catholicae et ab ecclesiae imitale defecisse.*

Definitio ita concepta plane sequi mihi videtur ex textibus in nostro schemate adductis; liaec inerrantia necessario inhaerere debet primatui Romani pontificis ad fidei unitatem in ecclesia iugitor conservandam, doctrinam refert, quam communiter docent omnee theologi ex sancto Ligorio, et tandem aptissima videtur ad omnium animos conciliandos *(nonnulli:* Non, non), atque ad omnium episcoporum suffragium per *placet,* sine modo, obtinendum. Faxit Deus ut ita fiat.

## ORATIO

*reverendi patris domini Davidi» Moriarty episcopi Kerriensis l.*

Eminentissimi praesides, eminentissimi et reverendi»imi patret.

In initio mearum animadversionum in caput IV ponendum eat aliquod principium, in quo omnee conveniunt; et hoc mihi videtur quod in line gravissima D quaestione illam partem amplecti debemus vel definiendi vel ab definitione abatinendi, quae, salva veritate catholicae fidei, magis tendit ab fulciendam et contuendam auctoritatem sanctae sedis.

Nihil revera conferre possumus ad intrinsecam soliditatem illius petrae, quam posuit Christus, super quam aedificavit ecclesiam suam, et quae summo angulari lapide innixa semper inconcussa manebit.

1 Argumentum .EpUeopui Kerrienti· et Aghadonenria in •eternate dixit doctrinam proponi de infallibilitate abeoluU æparala et pereanali. Hanc doctrinam videri albi non adeo in verbo Dei fundatam ut ad Ûdei dogma evehi posuit, et nullatea nettaaarium eue ut id fiat Hine propoauit omittendum omnino hoc quartum caput ; aut ri retineri omnino voluerit, in•cnten-lnm: *de* awprehko Rovuxnì ponfi/Scu *magisterio;* et in J 3, Ita. 6 loco verborum *: [tine* etc. ea «ubatitnenda quae haocr.tar .2 emendatione perita «ub numero 34; et demum ut certo aliquo riguo decretum dogmaticum ab alila di·tingnatar."

Sed nobis datuiu eat illum munire ot circumvallaro, A et sio extrínseco saltem firmiorem reddere, cum succeeaori Petri conciliamus fidem, amorem ot reverentiam populi christiani. Mihi videtur quod quaestio moveri nequit, utrum irreformabilia sint decreta summi pontificis; sed quaestio est, sub quibusnam conditionibus irreformabilia sint. Certum et admissum est apud omnes, ot omni tempore oortum et admissum fuit, Romanum pontificem coniunctum cum totius orbis episcopis, seu corpus episcopale suo capiti unitum errare non posse in docendo catholicam fidem. Nuno autem quaeritur, utrum do fide divina sit et utrum tamquam de fide catholica definiri debeat, decretum summi pontificis, abetractione facta ab omni ĉoopera Lione corporis episcopalis, oseo fier se irreformabile, id est utrum pontifex aeparatini sumptus sit infallibilis, utrum solus, adhibendo quae voluerit media et quos voluerit consiliarios, possit fidem catholicam sub dispendio salutis declarare, quin umquam subsit ƥeri culum errandi.

Enixe observavit unus ex reverendissimis ƭelatoribus, ut in nostris disputationibus nec nominaretur separatio corporis a capite. Utinam nos non coegisset auctor schematis! Utinam in isto schemate contineretur sensus, exprimerentur verba reverendissimorum episcoporum Pictaviensis et Mediliniensis et eminentissimi cardinalis Guidi (murmur)! Discussio cito finem haberet, ot dulcissima vox illa *placet* in nuribus'nostris et adstantium fidelium iterum sonaret. Sed de ista separatione et de tribus istis famosis verbis, de quibus conquestus eet alius reverendissimus relator1, neoesse est noe loqui, quia in iis tota pendet quaestio.

Si a nobis asserendum esset factum, non autem fidei dogma, tenerem utique et cum plenissima fiducia, quod in decretis suis do fide et moribus non erravit pontifex. Nam, ut scribit quidam pontifex citatus in decreto Gratiani ', „apostolicae sedis sententia tanta semper consilii moderatione concipitur, tanta patientia et maturitate decoquitur, tantaque deliberationis gravitate profertur, ut nec immutari necessarium ducat, nisi forte sic prolata sit, ut retractari possit vel ƺƺutari

Praeterea decretum summi pontificis est vel de doctrina iam definita, vel de doctrina definienda. Si primum, iam antecessit ecclesiae assensus; declarat pontifex quae sit ecclesiae fides. Et dubitandum non eet quod ille, qui in summo ecclesiae apice divinitus constitutus est pastor ct doctor omnium Christianorum. certo assequatur et sine errore proferat ranam et universalem ecclesiae fidem. Praeterea videtur ad ordinariam Dei providentiam pertinere, ut non sinat vicarium suum docere errorem. Si secundum, nempe si agatur de nova doctrina vel potius de doctrina adhuc dubia aut libera, dico quod numquam ausus est pontifex, ct numquam audebit talem doctrinam definire,, quin prius assecutus fuerit sensum ecclesiae. Duo splendida exempla huius modi agendi quasi ante oculos habemus, scilicet consultationem totius orbis episcopatus factam ante definitionem immaculatae conceptionis beatae Mariae virginis, et prace?nteni episcoporum coetum, qui rogatur mentem ecclesiae declarare de summi pontificis infallibilitate. Quod autem dixi summum pontificem numquam voluisse rem novam aut dubiam definirò sine conalio vel generali vel particulari, testis sit Bellanninus qui sic scribit3: „Semper enim fuit in ecclesia ista connietudo, ut ad ree dubias explicandas concilia episcoporum haberentur. Et ipsi etiam Romani pontifices nullam umquam haeresim noram sine novo concilio damnaverunt... Quod autem semper et ab omnibus factum «t, quis negare audebit, ordinarium dici posse et revera ĕsse? Sic Bellarminus.

Et sic revera factum eet, nec necessaria fuit, ad constituendum motivum certum credibilitatis, pontificiae infoilibilitatis admissio; alioquin veritates ab ecclesia proposites fide divina credere non potuissent ii, qui hanc doctrinam ignorant aut negant. A fortiori necessaria non est definitio; quoniam adhuc definita non eat, ct tamen confidimus noe fidem habere. Dominicus Viva, auctor non suspectus, in quaestione prodromo ad suum opus do thesibus damnatis sic habet: „Ad hoc ut de fide credi debeat quodeumquo pontifex extra concilium loti ecclesiae proponit...., non requiritur quod definitum sit, illi extra concilium B competere infallibilitatem; sufficit quod sit moraliter certum1.** Et ego dico quod paritate rationis sufficit certitudo, quod doctrina quam proponit sit doctrina ecclesiae; et si sufficientem certitudinem populus habere potest ex testimonio parochorum et episcoporum, α fortiori illam habere possumus ex testimonio summi pontificia Necessarium est certe, ut aliquod infallibile tribunal sit in ecclesia; sod auctoritas proponens articulum fidei non est necessario infallibilis. Nobis vero nunc proponitur non quaestio facti sed iuris, et iuris divini. Non agitur de certitudine propositionis, sed de infallibilitate proponentis; et quamdiu schema manet, prout cat, fidenter dico, quod agitur de personali et separata et absoluta infallibilitate Romani pontificis. Pax sit tribus verbis.

A nobis quaeritur non opinionem theologicam seligere (quomodo fecerunt patree concilii Viennensis de virtutibus infusis), sed fidei dogma definire ab omC nibus sub dispendio ralutis credendum, Romanum pontificem nulla adiecta conditione non possi» erraro in decretis fidei et morum: et si in utramque partem licet adhuc salvo charitatis vinculo disputare, tomen sententiam affirmativam directe impoîere mo prohibent gravissima quibus nititur argumenta, et ponderosa theologorum et patrum huius coetus auctoritas, illam vero tamquam dogma fidei definirà in forma schematis me prohibent iurata erga ipsam sanctam sedem fides et reverentia, inutilitas definitionis, odium novitatum, sollicitudo animarum ct divinae revelationis liaud sufficientia certitudo.

Peto igitur primo, qunenam sententia plus conferat ad augendam auctoritatem supremi ecclesiae capitia Secundum doctrinam schematis solus iudirat papa; in sententia vero. quae infallibilitatom reponit in pontifice coniuncto cum episcopis, iudirat pontifex sed cinctus ct stipatus corona fratrum, qui voce unaD nimi proclamant doctrinam eius esse doctrinam Petri, doctrinam Christi. Ecce decretum papae suffultum suffragio eorum omnium, quos posuit Spiritus sanctus regero ecclesiam Dei; et cum non unus red mille te«t« conspirant in unum, firmior et facilior fit fides credentium. Quando obiicitur «paratae summi pontificis infallibilitatis patronis, quod in eorum svstomate concilia evadunt inutilia, respondent cum sancio Augustino', saluberrimam ĕs in ecclesia Dei conciliorum auctoritatem varias ob causas; praecipuam autem e«c, quia magnum illud ret motivum credibilitatis, quo haeretici convertuntur ct catholicorum confirmatur fides. Atqui in «utentia eorum, qui iungiint episcopos Romano pontifici in indici» fidei, !>00 magnum credibilitatis motivum «mper adret. ƫuandi

1 **Cf. relationem habitam a reverendiadmo epbcopo CaJvemi et Theanenri die 20 itmii 1870, p. 761 a Eniti votaeiau.**

' **Can. *Aj»rtdi^ae tedi·*. rana. XXV, qnicst. IX.**

3 ***De conciliti d eceUtit,* lib I, cap. XL**

« **Ƭhese «tanni. ƫLs proJr ·. XIV.**

• ***Ad* ƥêfHÛttovf /awirtni, lita 1. eji·l· M.**

promulgatur *pontificia decretum, episcopis* totius orbis non renitcntibua Nec tacitus dicendus est consensus, quem praestant episcopi, quia eorum est decreta pontificis nota facere fidelibus, et sic christianoe populos in fide confirmant, aeque ac si in concilio generali res ageretur. Semel vero definita infallibilitate separata Romani pontificie, episcoporum potestas in iudiciis fidei relato ad universam eccksiam absolute nulla est. Si sio augetur auctoritas sanctae sedis, eam minui neceare est nos in concilium convocando.

Dicitur a theologis et a defensoribus schematis, quoniam consultatio episcoporum est medium ordinarium investigandae veritatis, semper adhibebitur, quoniam Deus qui vult finem, vult media. Sed dicatur in schemate, no nobis contingat in explicatione discrepare; nam etiam iam ita discrepant inter se quidam schematis defensores, ut constitutio haec publicanda erit cum notis vanorum.

Recordari debemus, quod decreta de fide et moribus saepissime opponuntur hominum praeiudiriis, opponuntur falsi nominis civilizationi et progressui et, quam homines summe diligunt, libertati: ad hoc summi pontifices non semper sibi conciliaverunt amorem et venerationem filiorum, sicut ille qui nunc pulchritudine benignitatis suae sanctam sedem decorat In hisce rerum adinnetis si papa solus ab omni fratrum consortio segregatus, ut in hoc schemate proponitur, indicai et decernit, in illum solum totum populare odium refundetur; si vero ille Dohiscum et nos cum illo sive congregati sive dispersi indicamus, participes facti sumus consilio et iudicio eius, contra nos in procinctu eius stantes inimicorum tela convertentur; cum illo pondus diei et aestus portamus.

Ameritar etiam in hoc schemate penonalis infallibilius summi pontificis, non quod ei competat tamquam privatae personae, sed quia in huius praarogativae exercitio nemo alius concurrere debet; absoluta quoque est inerrantia ei attributa. Dictum fuit ex hoc ambone potestatem hanc non esse absolutam »d relativam ad ecclesiam. Distinctio mihi videtur sensu vacua. Absoluta infallibility opponitur non relationi quam habet papa erga ecclesiam, sed opponitur infallibilitati conditional!: absoluta dicitur potestas nulli conditioni alligata. In schemate vero nostro nullae apponuntur conditiones, nisi illae quarum papa inter re et solum Deum index est, ut vere dixit reverendissimus Westmonasteriensis. Dicitur sane in schemate: ..Quoniam infallibilitas eadem est, sive spectatur in Romano pontifice tamquam capite ecclesiae, sive in universa ecclesia docento cum capite unita, insuper definimus, hanc infallibilitatem etiam ad unum idemque obiectum rese extendere."

Sed quaero, quamnam nobis affert lucem explicotio ista? Auctoris scopus fuit, quamdam exhibere mensuram, ut sciamus quousque se extendit infallibilitatis pontificiae obiectum. An haec duo eunt distincta principia? Et si non eunt, an potest aliquid rere sui ipeius mensura? Si quaeratur ab auctoribus schematis, quaenarn sit infallibilitas universae ecclesiae, nonne respondebunt quod sit infallibilitas papae? Extra popam, dixit reverendi»imus Baltimorerais, nulla infallibilitas in ecclesia, et, ut scribit reverendissimus archiepiscopus Edessenus, cuius praesentia nostrum decoratur concilium: „Si ex capite ad ecckniae corpus infallibilitas profluit, episcopi sine Romano pontifice infallibilitatis praerogativa non gaudentl.0 Schema igitur explicat idem per idem, ao ai diceretur: infallibilitas Romani pontificis sere λ extendit, quousque sroe extendit *(ditstiutu)*. Propositio eet identica. Servabit noe Spiritus sanctus ab omni falsitate; sed curandum est, no quid insulsum dicamus.

Plus adhuc minuitur auctoritas sanctao sedis, quando opus erit aperire fidelibus sensum huius definitionis. Quoniam omnis definitio importat limitationem, explicaro oportebit quod non significat; Io papam esse impeccabilem, nam multi aimpiioes putant hunc esse definitionis sensum; 2° papam non esse infallibilem ut pntufuj *doctor,* etiamsi librum edero velit; 3· papam non cree infallibilem in factis et iudiciis particularibus (certe vera sunt haec); et tum demum infallibilem cese in raris illis casibus, quando loquitur ex *cathedra* de fide et moribus. Deinde locus erit exceptionibus et cavillationibus^ dum e contra nane amnia summi pontificis oracula, nullo facto discrimine, summa obedientia excipiuntur. B Sapientissime monuit eminentissimus archiepiscopus Vindobonensis, quod si numquam supremus nisi infallibilis, omnis ruet auctoritas tum ipsius papae tum omnium episcoporum. Distinctionem fidei ct facti laici non faciunt, nec considerant utrum toti ecvleeiaa, aut ecclesiae particulari loquatur papa. Omni viro catholico hoc nomine digno duo sufficiunt, legitima auctoritas et certitudo, quae haberi potest sino infallibilitate proponentis.

Sed quaeri potest, utrum posito quod vera sit in se et revelata doctrina de qua agitur, et nobis non ait nota nec salis certa, an fieri possit ut corpus episcopale discedat a sententia summi pontificis, ita ut esset in materia fidei dissentio inter corpus et caput. Nonne in hac hypothesi iam praevaluissent portae inferi et vana fuisset facta promissio? Promissio enim Christi requirit, ut veritas non tantummodo profluat a capite, sed etiam at influat in corpus. Assistentia ( quae datur capiti ut doceat, datur ecclesiae ut discat; et abstrahendo ab ista impossibili dissentione inter caput et corpas, credere non possumus Deum permissarum, ut in errorem incidat corpus episcopale per totam mandam dispersam. Nam, ut verbis utar cardinalis Gotti ·, «i Deus coetum pastorum et doctorum in ecclesia posuit ne circumferamur omni vento doctrinae, ne ab errore circumveniamur, dici debet coetum istum errare non posse; nam si populus errantes haberet pastores, his errantibus totus populus erraret. Sed non ex inconvenientibus vel convenientibus pendet doctrina, sed ex revelatione; ot dicam igitur, huius doctrinae satis claram non esse revelationem, ut illam definire possimus ad constituendum fidei dogma omnibus cum dispendio salutis credendum.

Non sufficit mihi firma persuasio nec certa fiducia, quod Deus non sinat pontificem errare. Doo- D trina debet contineri, et manifeste, in deposito fidei. E sacra Scriptura ineluctabiliter probatur primatus, et fateor quod ex illo textu: *Patee* oves *meat*', probotar suprema auctoritas in docendo, non vero doctrina istius schematis. In probationem adducuntur verba Salvatoris: *Ego rogavi pro ie, ut non deficiat fidet tual.* Infirmum mihi videtur argumentum inde deductum, nam quatenus diriguntur ad sanctum Petrum verba hunc habent sensum: Etsi fidee tua interna defioero possit aut defectura sit, oravi ut fides tua externa non deficiat: hio est sensus propririoñi (rumores). Quatenus ad successores Petri diriguntur aio intelligi debent: Etsi fidee vestra interna defioero

1 Cartoni, *ƁUcvbrat* d< depvaiwo &>■»· *f* eap. IП, art. I, p.189. edit Propag. fldei.

Τλτοi. fcAcI dojm., I, Ia 1 Ioda theoL q.m. >8.

» Iosa. XXI, 17.

» Lac. XXH, 8i

possit, tomen rogavi pro vobis, ut fides vestra ex- A tonia non deficiat (dissenna). Non licet mutare sensum in argumento, et gratum mihi foret si aliquis mihi daret solutionem huius obiectiunculoo. Tunc cx alia parto notatu dignum est, quod omnee theologi qui infallibilitatem ecclesiae probaro suscipiunt, textus illos proferunt, in quibus de toto corporo docente sermo est: *Euntes docete*[1]*... Qui vos audit me audit* .*. *Qui ecclesiam non audierit, sit tibi sicut ethnicus* .*. In his Scripturae locis manifeste revolatur infallibilitas occlcsiao, et fatendum est quod in his papa uon separatur α corpore: promittitur praerogativa toti corpori docentium, et nihil indicat quod conferatur papae *oli

Appellatur ad concilia oecumenico, ut in hoc capito. Vel in his conciliorum decretis quaestio definitur vel non: si primum, ree finita est, et non oportet agere actum; si secundum, argumentum non valet. Notari debent, reverendissimi patres, verba concilii B Lugdunensis post illa verbo, quae referuntur in acliemato: ,,Ita tamen plenitudinem potestatis od ecclesiam Romanam pertinere, ut alias ecclesias in partem sollicitudinis admittat." Praecipuus locus ad dignoscendam mentem ecclesiae, «t communis sententia theologorum; sed, reverendissimi patres, non sunt ita concordes in asserenda pontificia infallibilitate, ac prima fronte videtur. Omitto illos, qui contrariam tenent sententiam; sed inter patronos infallibilitatis multi sunt ot magni nominis theologi, praesertim inter antiquiores, qui tenent pontificem, si in haeresim incidat, ipso foeto a pontificatu decidere. Certe multi sunt theologi, qui hanc tenent sententiam *(murmur).* In hac sententia, quam tamen non amplector, tota evanescit difficultas: nolo esse fastidiosus citando eorum theologorum textus, Turrecrematae, Gregorii do Valentia, Adami Tanner, qui sunt inter antesignanos doctrinae infallibilitatis, et conciliantur cum doctrina C schematis; posse eum, scilicet papam, scribit Gregorius de Valentia, privatim suam haeresim manifestam aliis obtrudere, auctores graves admittunt. Haec sunt verba Gregorii de Valentia: „Neque <»ct id sano coniunctum cum ecclesiae periculo, utpote quae iam agnoscens, per haeresim manifestam, pontificem de auctoritate sua decidisse, et contra compertam in ecclesia fidem docere, minime tunc cum tamquam pastorem audire, sed tamquam lupum manifestum fugere teneretur

Iuxta illos auctores casus accidere potest, in quo teneretur ecclesia so separare a communione pontificis propter eius haeresim, in quo ecclesia pocket illum indicare et deponere, vel saltem depositum declarare. Valde difficile erit monstrare eis, praesertim qui in theologicis subtilitatibus non sunt venali, quomodo linee omnia cohaereant cum doctrina schematis. Melius ot consequentius ratiocinator Albertus Pighius[4]: D „Si papa fieret haereticus etiam tamquam private persona, teneretur ecclesia se separare ab eius communione." Atqui, nit Albertus Pighius, falsum consequens, quoniam est centrum ct fundamentum divinitus constitutum ; ergo falsum ăntecedeո Sed tum antecedens tum consequens admittuntur α pluribus theologis et etiam in iuro canonico; et proinde casus uccidere potest, in quo liceat ccdceiae se reparare a suo cupito ct fundamento; et paritato rationis accidero potest casus, in quo teneretur ecclesia reparari ab unitate fidei cum pontifice. Si ideo infallibilis pontifox, quia in nullo casu licet se separare a fundamento, sentio amplectendam esso sententiam, quae vocatur extrema Alberti Pighii.

Omnee denique theologi, etiam ipse Albertus, dicunt, quod mature et cum consilio pontifex debeat definire. Ex hia multi dicunt, quod semper supponere debemus pontificem ita egisse, quoniam Deus qui vult finem, suppeditat media. Alii vero, et Salmanticenses dicunt quod non sunt pauci, veram ponunt conditionem, qua non perfecta, irreformabile non erit decretum: hi adversa fronte opponuntur doctrinae schematis. Et od hanc sententiam mihi ridetur propendere divus Thomas: „Editio symboli, ait, facte eet in synodo generali. Sed huiusmodi synodus auctoritate solius summi pontificis potest congregari. Ergo editio symboli ad auctoritatem summi pontificis pertinet V Certe sanctus Thomas supponit concilium praecedere definitionem.

Et do necessitate adiiibendi concilia etiam vellem, ut attente perlegeretur eximia epistola venerabilis Bollarmini od Clementem VIII, quam refert Serry in historia congregationis do auxiliis[1], ubi monet pontificem, in quantum discrimen ecclesiam commiserunt pontifia», qui proprio morte voluerunt quaestiones definire, „dum ii, ait Bell&nninus. qui non multum studiis insudarant, concurrente concilio, maximi momenti veritates eliquorunL" Quin etiam vult venerabilis doctor, ut in controversiis de fide pontifex aliquo modo se indifferentem haberet ; sic enim concludit: „Caeterum, quamdiu res controvertitur, omni cordis affectu obtestor, ut illorum ora comprimat, qui palam praedicant, sanctitatem vestram plane convictam in unam litis partem omnino propendere, nec satis lubenter alteram audire. Si enim ita res se haberet, nemo illi mentem suam auderet aperire." Sed Bcllanninus norat sua opera in indicem librorum prohibitorum relata fuisse a Sixto V, et exinde non deleta fuisse nisi per Clementem VIII.

Operae pretium est audire, quod scripsit Fridericus' episcopus Vindobonensis in libro *de rebus conciliants,* quem dedicavit Paulo III, et in ipsa epistola dedicatoria aio habet: „Noc enim prima fronte videtur accedendum uni solique papae praesertim in fidei causa, cum satis periculosum videatur fidem nostram unius hominis arbitrio committi." Verba fuerunt scripta iu epistola dedicatoria od ipaum pontificem; nec usque adeo superbum esso papam credimus, quod ipse solus et unus homo toti congregationi suum iudicium praeferat, perinde ac si solu« ipse Spiritum sanctum haberet, maxime quod maior urbe sit orbis. Magnum mihi ridetur case praeiodicium contra doctrinam schematis, quod in nullo ex receptis ab ecclesia symbolis contineatur. Non invenitur in liturgia latina, non in approbatis formulis precum, non habetur in catechismo ad parochos, nec in ullo quem novi catechismo parvo. In formulis actus fidet dicimus: Credo quodeumque evoleris nobis credendum proponit.

Altara die, quando reverendissimus episcopus Surenais dixit quod in posterum formulas ista» mutare oporteret, orti sunt rumores in direno nmjsu, sed in eadem sententia. Aliqui ct aha ŵoe admittebant consequens, alii reficiebant consequentiam. Reverendissimi patere. Gregorius XVI in ŭo

' Match. XXVni, J9.
t Lue. X, 16.
' Match. XVIH, W.
• I. I. de oblecto fidei. poacL VIX. edit Laplan. Ihû3. toni. III. p.556.
• Hiera» L e<e/z·. Bk IV. cap. VIIL

» Simma 9· 9 q 1. art. 10.
» IA. II. tap. XXVII. F »1.
• FrMeriou Oni «es Num·. Krrww MriTririrei Met Twftjw. Lîjmüo. 1A39L
a Cf aeu trileei hibiiv »l S huit 0:* mra col. 437 a.

opero ¿o *triumpho sanctae sedis* serio eibi hano obiectionem ¿n alia fonos proponit, et serio respondet in capite V illius operis sub numeris 11 et 12: „Oblicitar ex praetensa contradictione doctrinae divi Thomae, qui uno loco dicit editionem symboli pertinere ad papam, in alio ponit ecclesiam sen doctrinam ecclesiae tamquam regulam fidei infallibilem. ' Potuisset pontifex citare concilium Tridentinum, quod de ecclesia dicit: „Cuius «t iudicare de vero sensu et interpretatione sacrarum Scripturarum et potuisset etiam citare multa loca bene nota sancti Augustini, ubi appellat ad ecclesiam. Nunc quomodo haec conciliat doctissimas ille pontifex? „Sanctus Thomas, ait, distinguit inter motivum, qao creditur doctrinam ecclesiae esse revelatam, et hoc est ipsa ecclesiae auctoritas, et motivum, quo creditur, talem doctrinam esso revera doctrinam ecclesiae, et hoo est auctoritas papae proponentia Et iterum n. 12: „Credimus verum esse articulum revelatam propter veracitaxem Dei revelantis; credimus articulum fsse revelatum propter auctoritatem ecclesiae; credimus quod ecclesia articulum ut revelatum agnoscit propter auctoritatem pontificia“ Ecce iuxta pontificem genesim nostrae fidei Pontifex notam facit mentem ecclesiae, ecclesia notum facit sensum depositi revelationis; revelatio notam facit mentem Dei, cuius véracités est motivum formale fidei. Et revera, in quantum mihi memoria suggerit, pontifices in suis decretis dogmaticis se gerant ut fidem ecclesiae declarantes seu exponentes potius, quam infallibiles interprétée sacrae Scripturae.

Pauca tantum addam, et concludo cum pulcherrimis verbis Nicolai de Cusa cardinalis episcopi Brixineneis: „Nec est opus hoc loco investigare, an ideo veritas infallibilis sit in ecclesia, quia ad sedem illam Romanam unitur tamquam a sede rivus ille veritatis pririlegioliter emanat, vel quia episcopus ille Romanus ecclesiam amplectitur; ideo ille episcopus ab ecclesia infallibilitatem sortiatar, aat neutrum horum. Quoniam puto, quod hoc non sit ad propositum nostrum necessarium, licet credere ex mutua adhaerentia exurgere infallibilitatem, sicut «s&e humanum ab unione animae et corporis, ita et hic primatus amplectitur ecclesiam, sine qua non est et ob quam est, ecclesia amplectitur principem, sine quo una non esset!**

Quoad emendationes vellem, 1® ut omitteretur totum caput, quia doctrina illius capitis melius et satis plene mihi videtur contineri in capite tertio.

2° Si retineatur, vellem ut titulus ait *de supremo Romani pontificis magisterio.*

3° Pagina13 1. 6 [7axj] loco § quae incipit „Hinc“ vellem ut concinnetur paragraphes sic: *Hinc sarro approbante concilio, declaramus decreta Romani pontificis, cui in persona beati Petri ab eodem Domino nostro /esu Christo praeter alia dictum fuit: Pasce agnos meos, pasce ooes meas, cum supremi omnium christianonan doctors munere fungens pro apostolica sua auctoritate definit, quae sit in rebus fidei ct morum sana et constans ecclesiae doctrina, a quovis Christiano, ut primum ei innotuerint, pleno fidei obsequio excipienda et tenenda esse.* Haec emendatio mihi videtur continere sensum illius loci Ürogorii XVI, qui spectat ad decreta ubi proponitur, quid ait sana et constans ecclesiae doctrina.

Et 4· deleantur alia verba incipiendo a verbo. „Quoniam vero infallibilitas eadem eat sive spectetur in Romano pontifice tamquam capite etc. usque ad finem capitis.

Et 5° ut habeatur aliquod certum signum, quo ab aliis distinguatur decretum dogmaticum, nullum ut talo admittatur, in quo non adhibeatur consueta formula: *adhibitis suffragiis venerabilium fratrum nostrorum cardinalium ecclesiae Romanae et aliorum in sacra theologia magistrorum;* quia abeurdum puto, quod teneatur totam consulere ecclesiam de rebus, in quibus est evidens, quod pertinent ad fidem constantem ecclesiae: aliunde semper dico illud necessarium e^ae, ut aliquod consilium adhibeat.

Hic autem interrupta disceptatio est, et indicta congregatione generali habenda feria quinta proxime sequenti, patres dimissi sunt ab eminentissimo primo praeside, qui ait:

^Proxima congregatio generalis habebitur feria quinta.

## 44.

## Congregatio generalis septuagesima nona

1870 iunii 30.

Feria quinta die 30 iunii 1870 hora octava cum dimidio ante meridiem, in conciliari aula Vaticanae patriarchalis basilicae, generalis reverendissimorum patrum congregatio habita est; cui interfuerunt quingenti decem et septem patres, nempe 33 cardinales, 5 patriarchae, 10 primates, 77 archiepiscopi, 363 episcopi, 2 abbates nullius dioecesis, 9 abbates generales sive praesides congregationum ordinum monasticorum, usum mitrae habentes, 18 generales et vicarii generales; quorum omnium nomina, quae per assignatores locorum accurate descripta fuerunt, exhibet indiculus patrum septuagesimae nonae congregationis generalis, qui inter acta concilii asservatur.

Reverendus pater dominus losephus Rotundo archiepiscopus Tarentinus missam lectam celebravit. Qua absoluta, et recitata oratione *Adsumus Domine* etc., eminentissimus primas proetes dixit:

„Cum indices excusationum officio suo functi aliqua exhibuerint, quae iuxta litteras apostólicas *Multiplices inter* diei 27 novembris 1869 congregationi generali proponenda sunt, brevis ea de re audienda est relatio, quam reverendissimus dominus subsecretarios ex ambone recitabit.

Qui umbonemconscerrdens haec ad patres habuit:

„Eminenluaimi praesides ac reverendiesimi patres, aliquot concilii patree ex gravioribus causis veniam a concilio discedendi petierunt; scilicet:

1® Tobías Aun archiepiscopus Berytensis ob habitualem graviorem infirmitatem, senio auctam;

2® Basibus Nasser episcopus Heliopolitanus ritus graeco-mclchitici, ob gravem infirmitatem iam α multo tempore contractam;

3® Petrus Wilmer episcopus Harlemensis, ob continuam infirmitatem;

I® Ioannes Purcell archiepiscopus Cincinnaiensis

» .Nkoki Canui opera pervertigivi, praesertim 1res libros *de cvneordantia catholica,* qnot temei et Iteran perlevi; eed irrita· fuit libor. Opto at din· sliqul· iit nobi· fellrior in «ai· pervertigrtiooibu. — Hsetenai optimo editor Romxnai Locan» e Cunno desumptum et ip«e pervertitavi, et feliciori quidem raccenn. Namque ia epistola ordinili· Cosasi ad Bohemos seconda *De* um ecmauoitonii locus dtatui totidem verbis levitar, in editione Barileenil uni 15M. p. 837. cam nonnallb tamen varietatibus nt eequllnr: .Nec est opa· hoc loco invertii: jre, u ideo verita· infallibili· iit in ecclesia, qaia ad sedem illam unitor. Unquam a «ede rivus ille veritatis privftegialiter emanet (sic), vel quia episcopatui ille ecclesiam amplectitur, ideo ille episcopatus abecdoia infallibilitatem sortiatur: not neutrum borum, quoniam poto quod hoc non «it ad nostrum propositam necessarium. Licet credam u mutua adhaerentia exurgere infallibilitatem. lient esae humanum ex anione animas et corpori·, ati Cyprianus dkit ecclesiam ei.«e ia episcopo, et episcopum In ecdeaia: 1U et ble primatus amplectitur eeelesian», alos qua non eat, et ob quam est: ecclesia amplectitor principem, aine quo una non eat, nec bene perniatere potart absque sciseurn ia unitale.

propter plurimas suae dioecesis necessitates, nuperrimo valde anclas, ot malam valetudinem qua Rom&o fero continuo laboravit;

f»· Raphael Popow episcopus administrator Bulgarurum, ob grave periculum animarum ex conatibus ässidui schismaticorum imminorur,

6° loanno» Conroy episcopus Albanensis in statibus foederatis Americae septentrionalis ob graviariiiiuB necessitates, quao eius praesentiam in dioecesi quam instant ittiino illico requirunt.

.Judices excusationum allegatas discedendi causas sutis fundatos atquo probatas agnoverunt, atque praedictorum episcoporum petitionem exaudiendam suaserunL“

Hue relatione perlecta, emineritissimus primus praeses patribus dixit:

.JPoetquam causae, ob quas praedicti episcopi veniam a concilio discedendi petierunt, iudicibus excusationum satia fundatae atque probatae visae sunt, reverendissimi patres qui lias causas sufiicore censent, ut venia discedendi eisdem tribuatur, turgendo OMensuin suum manifestent.“

Et surgentibus fere omnibus concilii patribus, eminentissimus praeses subiunxit:

¿Cuusao discedendi probatae sunt α congregatione ğenerali/

Dein proeequutioncm discussionis his verbis indixit:

„Continuabimus hodie specialem discussionem quarti capitis schematis primae constitutionis de ecclesia €hristi/

Ad ambonem successive vocati sunt, Renatus Sergent episcopus Corisopitcuris, Dominicus Zelo episcopus Averaanus, Conradus Martin episcopus Paderbornensis, Petrus Maria Ferrò episcopus Casalensis, Amandus Maupoint episcopus Sancti Dionysii Reunionis, et Augustinus Vérot episcopus Sancti Augustini. Episcopi autem Guaslallcnsis ct Zamorcnsis veniae loquendi renuntiarunt.

## ORATIO

*reverendi patris domini Renati Sergent episcopi Corisopitensis* ›.

Eminentissimi praesides, eminentittimi et reverendissimi patres.

Iu generali de hoc schemate discussione loquuti sunt septuaginta et quinque concilii potros, e quibus quinquaginta saltem loquuti sunt de infallibilitate pontificis 1L Buni; iam do quarto capite scilicet in discussione de infullibilitato loquuti sunt ad minus triginta oratore». Octoginta concilii patres sermones fusiores, immo etiam non pauci fusissimos de liar re iam habuerunt In discussione generali anticipata fuerunt omnia argumenta de quarto capite. Ex rerum necessitato reverendissimi oratoire, qui de quarto capite iam loquuntur, vel ad dÍNcasrioucm generatimi ajarte redemit, vel eadem argumenta, caadcui citationes, easdem diffimitates aut obiettiöne iterant roiterantquo: ad ultimas paleas triturata, cribrata, ventilala est illa grav is quaestio. Privilegium Petri in successoribus omnes polire corde magno et animo volenti agnoscunt atque affirmant.

Quae cum ita sint, rectius fuisset umbonem vitare, venia mihi concessa non uti ; immo quidem oratoribus, qui nomina dederunt, fecundi silentii bona atque commoda cum humilitate atipo obsequio domi praedicare. Hoc erat in votis, ct rite tacuissem, si iam decreta fuisset quod sufficientibus verbis proposita veritas de summa potestate Romani pontificis in ¡instores ecclesiae tum extra concilium dispersos, tum in concilio etiam oecumenico congregatos. Quod ei haeo clausula capiti tertio inseri iam non potuerit, ut in capite quarto detur ipri locus sive in capitis corpore, sive in canone qui capiti quarto roqtoiidcatj enixe postulo, et plures nircum |x>4ulani putres.

Etenim infallibilitatis charisma ex ipso primatu fluere nemo non videt ; undo infallibilitatis definiendae fundamento deerit aliquid, nisi fuerit declaratum id omne, quod complectitur dottrinai) integritas. Ad hanc vero integritatem constituendam, meo quidem iudicio, requiritur ut plene definiatur, Romani pontificis supremam ¡lotcstalcni iure divino complecti episcopos vel in concilio oecumenico adunatae: hxus enim calliolica doctrina cina infallibile vicarii Christi magisterium obsrurari fatilo poterit, quin et enervari atque ad rei substantiam quod attinet fore extenuari.

Haec autem vobis, eminentissimi et reverendinaimi patres, quoe minime fugit errorum nexus, quibus notissima est praeteritae aetatis historia, linee, inquam, vobis digito quasi signare sufficiat, probationibus omittis, quos ibi congerere tam pronum quam inutile et inopportunum esset. Duo tamen sunt rationum momenta, quae vel currim delineata id efficient, ut rivo in tertio sive in quarto rapito definiri opartrat, Romani poutificis propriam auctoritatem super quodlibet concilium eminere. Ac primo quidem illud quod expresse docuit Lateranense V. non dreet ut reticeat Vaticana synodus. linee nutem sunt Lateranensia verba quao ad rem nostram referuntur1: JSolum Romanum ¡toutifirem (diligt-nter quaeso notetur haec forma loquendi) pro tempore cxistcntmu, tamquam auctoriLaiem super omnia concilia liubenlctn, liun conciliorum indicendorum, transferendorum ac divolvendorum plenum ius ac potestatem haljere, nodum ex sacrao Scripturae testimonio, dictis sanctorum patrum ac aliorum pontificum etiam, praedevettorum nostrorum, aacrorumquo canonum decret», mxI propria etiam eoruindem conciliorum confeziono manifeste constat/4

Porro α dominationibus vostris, emiiKMitifimi et illusirittimi patres, rogo, utrum tuto omitti preee arbitrandum sil expnvfeac doctrinae FAteranvnri' innovationem, jost tot errores diffusos, putt Marci Antonii de Dominio, llichorii, Innmmionorum, Tamburini, Febronii, Evbrl ct aliorum nenpta, qua in lucem vitnmqiio revocari hiacc diebus noalris p»rinus? Equidem omnia praeteritorum concilimum verba nec potto nre debere in praractili synodo iterum dtveribi. probe scio ct lilient¡«rime fatrer d ea tantum quae ad rem uoalraiu faciunt, ea qtmnim praeteritio iu damnum vergeret veritat», et quie nki inserantur, prariudicium aliqixl qnari iuridinmi (comperta eat enim vufrrrima iltcologonim subtilitas», prnctudkium inquam unii qiM<llibtt ncque votilemne *

1 Argumentum : .Episcopal Coriwpitauri» proposait dicendum, abi de iuprema Rumini pontificii auctorilate fit termo, banc esae i« paitorn *ecderiae lum exira concilium duperoot, Ium* m *concilio diam occumcnieo adunalo».* Hanc-additionem nullatanu praetermittendam ne calboliea doctrina de infallibilitàLe Romani pontificii obaeuretnr immo infirmetur. Plnribm ar/umenlii baiasmodi conceptam evolvere acxreww· eit at conqueri undique patres visi lini. Primai aotein praeses •urgen» dixit ei :, Reverendissime domine, haec non pertinent ad diaeiuaionro capitia quarti; rogo igitur te at venias ad observationes vel emendatiunea proponenda· super caput quartana de quo ägitar. Panca alia addidit orator; et demam finem dicendi faciens, sequentem canonem proposuit: .Si quii dixerit volnisae Christum ecclesiam reipublicae more administrari saltem in concilio ^ecumenico adnnatam qnod Romano pontifici non subeat; anathema šiL Videns autem sermonem >uwm nimis molestum patribus ense, dixit alia adhuc se adnotanda babero et alium canonem proponere velle, sed haec omnia ad secretarium transmissarum."

› Ex balla *lattar* crfvnw· Leoa» X ta evoe. Laleraa. V e4iu« Mutti, XXXII, W7 c.

dum afferrent. Neguri nequit ex concilio coadunato nullum detrimentum afferri iuribus, quae Romano pontifici dix initus colluta sunt. Episcopi enim quamquam in partem iurisdictionis universalis exercendae vocentur, plenitudo tamen iurisdictionis remonet penes Petri successorem, cuius potestas ex concilio non plenior efficitur, sed in eo solemnior exercetur; cum Petro enim judicamus, decernimus et definimus, cum Petro euffragia inimus, cum Petro quidem, sed sub Petro. Haec autem subordinado, quam Christus voluit, instituit, expressit, curnnm reticeretur a nobis?

In altero argumento vobis proponendo, eminentissimi et reverendissimi patres, brevitatis iterum cultor ero obwrvantissimus; et ideo, spero, nemini molestus. Ex Pii VI bulla *Auctorem fidei* exemplum ultro se nobis exhibet, quod sequi multa suadent, immo iubent ct imperant, in tot rerum conversionibos ac sedis Romanae angustiis. Dio 28 augusti anni 1794 de famosa cleri gallicani declaratione ne verbum, opinor, habuisset Pius VI, nisi ab improbo synodo Pistoriensi od id fuisset coactus, quae sum fecerat declarationis articulos. Itaque sic expresse bulla loquitur: „Quamobrem, quae acta conventus Gallicani, mox ut prodierunt, praedecessor noster venerabilis Innocentius XI .... post autem expressius Alexander VIH... pro apostolici sui muneris ratione improbarunt, resciderunt, nulla et irrita declararunt, multo fortius exigit a nobis pastoralis sollicitudo... tot vitiis affectam adoptionem velat temerariam, ecandalosam ac praesertim poet edita praedcce^orum nostrorum decreta huic apoetolicae sedi summopere» iniuriosam reprobare ac damnare, prout «un praesenti hac nostra constitutione reprobamus et damnamus, ac pro reprobata et damnata haberi volumus."

Nunc vero nullum laedere et neminem ne contristari quidem ex animo quam maxime cuperem ; red rem vulgatissimam in mentís vcetras non revocare non possum, quae iamdiu inchoata fovetur, amplificatur, protrahitur. Vel a primis buius synodi initiis urbis et orbis querelae et postulationes percroboerunt adversus ordinem in concilio servandum piares ob rationes, atque ob hanc potissimum, quod inconsulto concilio a Romano pontifice tantum ordo ille fuisset adornatus et promulgatus. Hinc dictum est, et etiam dicitur, concilii maiestas obscurata, restricta libertas, et vis in dubium revocata: sic in libellis, in epistolis, in ephemeridibus apud Germanos, Anglos, Gallos, Americanos. Iis praeludere nonnulli visi sunt; quae nisi mature praecaveantur....

*Eminentisrimto proues cardinalis de Angelis.* Reverendissimo domine, haec non pertinent od discussionem capitis quarti ; rogo igitur te, ut od argumentum, ad probationes, vel ad emendationes proponendas transeas.

*Reverendissimus orator.* Hio est finita allusio; et si eminentia vestra permiserit od argumentum transibo.

Undenom vero huiusmodi querela, nisi ex eo quod Romani pontificis auctoritas non integra, qualis ab ore Cliristi processit admittitur? nisi quia inter Christi vicarium et episcopos, praesertim in concilio adunatos, primatus quasi divisus fingitur et supponitur? Quo sensu nimirum, licet singuli papa inferiores reputandi sint episcopi, adunati tamen fore dimidium penes se retinerent auctoritatem ; quae nisi ad alteram partem, quam obtinet papa, acoeesent, auctoritas ipsa non iam amplius erit integra ; quasi vero vel in concilio od exercendum partem iurisdictionis vocati, non inferiores ac subordinati manerent. Qui cum papa quidom iudicant ac definiunt, ot certissime; non vctu magis nec verius cum Petro, quam sub Petro, qui solus tam ipso quam eius successor supremum in ctcleria seu dispersa seu coadunata auctoritatem u-liti»·!, cum nullo dividendam. Ecclesia scilicet cum sovietule civili, et potestas eccitaiao cum suprema potestate in nationibus mixti regiminis confundi minime potest: neque si onlo procedendi a comitiis politicis emanat, ideo ab episcopis norma ct methodus concilii praesignanda erit. Negandum ergo, ut iu scholis mos est loquendi, negandum est plane suppositum, quod tamen nullatenus sufficit; red ut finis hisco molestissimis ac periculosissimis controversiis imponatur, declaranda est veritas.

Declarandum igitur ct luculentissimo, potestatem ordinariam et immediatam in omnes oc singulos pastoree non extra concilium esso cohibendam; quin immo camdem nec minus supremam, nec minus immediatam singulos et universos complecti ¡xuton», etiam in concilio occumcnico ĕongregato Declarandum inquam adeo disertis ac luculentis verbis, ut numquam ulterius, expresso vel suppresso vel imminuto catholici hominis nomine ea proferantur aut typis mandentur, quae plus minusve ad Eybolii errores accedant, qui scribere ausus est, voluisse Christum ecclesiam reipubiicae more administrari, eique Quidem regimini opus esso praeside pro bono unitatis, verum qui non audeat se aliorum, qui simul regunt, negotiis implicare.

Quamobrem propono ut sin minus in tertio capite vobis magis placuerit, saltem in quarto, sive in capitis corpore sive in canone, qui quarto capiti respondeat, clausula inseratur: *De suprema Romani pontificis potestate in episcopos tum extra concilium dispersos, tum in concilio etiam occumcnico congregatos.* Canon vero rie enunciaci potest: *Si quis dixerit, voluisse Christum ecclesiam reipubi‹cae more administrari, saltem in concilio occumcnico adunatam, quod Romano pontifici non subsit; anathema sit.* Et linee coram sapientibus dicta sufficiant; quod addi facile possint, nemo non videt.

Ulterius tomen sermonem ducere nolo, ne ultra quod eit necessarium praesens discussio protrahatur. Plura enim eunt in conspectu ct ob oculos omnium pericula non leviora red gravisriri· quae ex ducatione huius discussionis enascuntur. Alterum ex parte laicorum: namque fideles tanto tamque diuturno controversiarum aestu turbati enixe postulant, ut tandem aliquando definiatur quid tenendum, quid rejiciendum rit in eo, quod ipsam fidei regulam et salutis fundamentum apprimo respicit. Alterum vero spectat ad presbyteros: evenire facile potest, ut superiorum exemplo allecti ac suo ingenio nimium indulgenti, nostram auctoritatem, eius ambitum et conditiones curiosius examinent, fundamentum labefactent, de iuribus episcoporum et presbyterorum officiis disputantes ultra id, quod verum est atque rectum, iura nostra et officia sua cohibeant. In haec animum intendente ad optatum finem properabimus, in eoque sistemus pedem, fauste scilicet penitus declorata ventate, ct eo melius, quo citius declaretur.

Habeo adhuc adnotationes et canonem, sed tradam secretario ⁑

t Quae tradidit rererradiMimus orator, haec sunt:

.Retento schemate quoid eubsUnlum. enienditionibni» nm indicatis sequente» adinnganUr:

.1. Loco .docemus et dedarxmnv ponatur: ďorema rf rfe-/inimui.

.2. Loco .quid in rebus fldei et ts^rum ab universa ecclesia tamquam de fide tenendum etc.· simpliciter dicatur; in *rebut fidet et* morum *ecclesiae* MMtrerMh *tenendum reiiicienduMi proponit.*

## ORATIO

*reverendi patris domini Dominici Zelo*
*episcopi Aversani*[*].

Eminentissimi ac reverendiarimi prwcfeidee, eminentissimi oc reverendissimi patres.

Cum sancta sedes utpoto petra, advenus quam portae inferi non praevalebunt, inconcussum sit fidei firmamentum, fatenda eet veritas illius sententiae, sanctae sedia dico, in docendo irifallibilitotem: tam arcto connexa eet veritas de qua agitur cum principiis, quae omnia catholicus tenero debeat, ut his admissis, otiam illa admittatur. Haec est via tuta et compendiosa, qua sola omnis contentio cessat; ad quam viam facilius assequendam, pauca mihi adnotanda videntur.

Io Cum ad aliquid definiendum ut fidei dogma duo necessario requirantur, primum ut illud contineatur in divina revelatione, alterum ut respiciat uniformitatem in credendo, quod est praecipuum in ecclesia I| bonum; et cum rei cardo in eo vereatur, utrum summo pontifici, eo ipso quod aliquid revelatum «se pro suprema sua auctoritate et muneris plenitudine decernat, hoc debeatur mentis obeequium, ut illud tamquam revelatum certa fide admittatur, an vero certa fido tum demum admittendum sit, cum de ecclesiarum consensu constiterit; mihi videtur omnino necessarium, ut concilium Vaticanum in principio prooemii aperte declaret ac definiat, Io certo constare ex divina revelatione, Romanum pontificem Petri successorem plenam potestatem seu infallibilem in docendo habere auctoritatem, eiusque dogmatica decreta esse prorsus irreformabilia, etiam antequam accedat ecclesiae consensus; 2° definitionem ipsam respicere bonum commune ecclesiae universalis in credendo.

Post haec sequantur probationes, ad quas explanandos opto, ut a concilio Vaticano enuncientur et proponantur duo invictissima argumenta; primum C desumptum ex ratione apostolicitalis, alterum ex ratione indefectibilitatis ecclesiae. Rationes hae sunt: quia illa adeo sunt clara, perspicua, illustria, ut nullum omnino relinquant ambigendi locum. Nam quoad argumentum ex apostolicitate, cum ecclesiae ab apostolis fundatae omnes subversae sint, et una tantum steterit ecclesia Romana, quia firmitas α Christo per Romanum pontificem derivat, et apostoli personaliter A firmitatem non receperunt, sed una cum Petro; sequitur quod a sancta sede perquirenda sit evangelica© doctrinae veritas, et cum ea necessario sit fidei unitas conservanda, cum haec veritas sit via rive ad apostolicam doctrinam certo habendam, sive ad apostolicitatis notam conservandam.

Quoad alteram argumentum ex ratione indefectibilitalis ecclesiae desumptum, quis non videt, quod cum impossibile sit saepe convocari concilium oecumenicum, vel exquiri consensum ecclesiarum, et definitionis dogmaticae foret necessitas ne error ecclesiam inficiat, necessario sequi nt admittenda rit regula fidei suprema et ultima ao semper subsistens, perpetua et numquam in sua existentia interrupta, qua statim errores omnes profligari possint, ne ultro progrediantur et gregem Domini inficiant; sicut visibilis eat ipsomet ecclesia, ut ab omnibus conspici et audiri valeat, et populorum seu simplicium nempe omnium captui etiam rudiorum plene accommodata. Huc accedit, quod promissiones de perpetua nempe christlanae religionis conservatione α Christo factae nonnisi in ecclesia catholica seu Romana sortitae sunt plenum exitum suum, non obstantibus innumeris pene internis atque externis difficultatibus ac iugi conspiratione tot eius adversariorum ad eam, si fieri potuisset, penitus abolendam. Haec autem Romana ecclesia ita ex speciali Dei providentia instituta est, ut quovis tempore omnibus hominibus per eam suppeterent media idonea od salutem sibi comparandam. Talis igitur quovis tempore perseverare debet, ut ab omnibus cognoscatur et a quavis >ecta iugi1er secernatur. Iam vero talis non esset ecclena, ri Romanus pontifex non esset infallibilis in rebus fidei morumque definiendis.

2° Vellem, ut a concilio Vaticano declararetur sensus verborum promissionis Christi beato Petro et eius successoribus, iuxta universalem et perpetuam ecclesiae traditionem, nempe quo sensu verba illa ab initio usque nuno fuerint intellecta et promulgata α conciliis generalibus. Haec est ratio, quia non dorant, qui promissiones a Christo factas beato Petro et eius successoribus non recte accipiunt; unde condendere ausi sunt, constitutiones pontificias dogmaticas vim non habere propriam et absolutam od obligandum omnes fideles ipsosque particularium ecclesiarum pastores, quousque fuerint acceptatae ab omnibus episcopis rive dispersis sive in concilium generale congregatis.

3· Ad verba „et cum Florentino ĕoncilio' pag. 12 lin. 22 [7a u] addendum e»o puto ortroienko. Haeo est ratio, quia olim α nonnullis galliconis ad tempus subdubitatuni fuit, utrum esset inter oecumcnica occensendum; idque ad praecavendas omnium adversariorum cavillationes.

9 4· Optandum, ut concilium Vaticanum interpretando illa verba concilii Florentini in eadem pagina ,,plenam potestatem traditam ease a Domino nostro lesa Christo" aperte declaret, concilium Florentinum per verba citata impilate admisisse infa)libilitotem Romani pontificis in docendo. Etenim si constat, nullo addita restrictione, Romanum pontificem habere plenam potestatem in universam ecclesiam, quare non constet habere etiam plenam docendi potestatem, cum docendi potestas sine dubio rit pars potestatis ecclesiae, immo cum imperandi potestate constituat potestatem ecclesiasticam totam seu jurisdictionis, distinctam nimirum ab ordinis potestate? Necease est igitur, ut a concilio Vaticano illud statuatur, ut quod implicite saltem a concilio Florentino definitam fuerit, nunc aperte definiatur. Quare ¡ovabit super hac re verba sancti Booa raturar rreitare: „Credihilia

59·

**.8. Pro .errare non posse* ponatur:** *ab* **errore** *serrari* **m-Mimem.**

**.4. Eodem loco, pro periodo geqoenti, dicatur simpliciter:** ***d** hanc **Romani** pontifici* **pr** rrogatwam, quacnm una **ut d** eadem **Mint** magisterii ecderiae **infallibilità», quoad ambitum** ac **vim tantum** patere, **quantum ida porrigitur.***

**^Addatur canon: Si** *quit dixerit, Romanum pontificem, eum, supremi pastori» ac doctoris munert fungent, quid* **tn** *rebut fidei **d** morum ecclesiae universali tenendum rit vel reiieiendum, proponit, per assidentiam divinam ab errore non servam irnmunem, aut huiusmodi ipsius decreta vtl iudicia ex tese non esse irreformabilia, aut iisdem rerum mentis attentum **d** obsequium posse detrectari, donec de assensu episcoporum vel diam fidelium constiterit; anathema siL"*

**1 Argumentum: .Epbeopua ATartanns expotuit duo requiri ad fidei dogma: Io ut contineatur in divina revelatione; 2® ut respiciat uniformitatem in credendo. Petiit autem ut per concilium declararetur 1· certo constare ex divina revelatione Romanum pontificem Petri aueceaaorem plenam poteatatem aeu infallibilem auctoritatem in docendo habere, eiuaque decreta e*<* prorsus irreformabilia; 2® definitionem ij*am respicere bonum commune ecclesiae universalia in docendo. Petiit etiam ul definiretur eenvu· verborum prornisuonis Christi K Petro et eius .<ucce*aoribus iuxLa univertalem et perpetuam eedeaiae traditionem. Et demum emendationes proposuit quae leguntur sub num. 19. £0, 29. Praeterea iu linea 15· ubi dicitur ,vi auiatentiae divinae ipsi promissae errare non posae* addendum dixit .tura cura inquirit veritatem eligendo media qnae sibi aptiora videbuntur ad agnitionem veritatis, tum eum capresi omnium ehriatianorum doctoris munere fungens pro apoatcika ana auctoritate definit*. Addidit quoque aliam emendat>x»rw. quae est sub num. Iβ."**

multiplican dupliciter potest intelligi, vel quantum ad novorum articulorum additionem, vel quantum ad implicitorum explanationem. Si primo modo intelligitur, eie non œt concedendum fidem profecisse quantum ad credendorum multiplicationem; ai secundo modo, sic proficit secundum processum temporis, quia quod uno tempore credebatur implicito et quasi uno articulo, processu temporis explicatum œt, et quasi distinctum in multa ĉrędibilia.

5° Lin. 8 pag. 13 [7b J post verba ..Romanum pontificem44 hoc addendum puto: *et in sua sede legitime regnantem,* vel: *et pro tempore erùtentem,* ad vitandam illam distinctionem inter sedem et sedentem.

6° Lin. 15 [b a] ad verba „vi assistendae divinae ipsi promissae errare non posse" oenseo haec adiicienda esse: *tum cum inquirit veritatem eligendo media, quae sibi aptiora videbuntur ad agnitionem veritatis, tum cum .spremi omnium Christianarum doctorii munere fungens, pro apostolica sua auctoritate definit.* Haec est ratio, quia non desunt, qui, ut calumnientur Romanos pontifices, dicunt aditum Apertum iri latissimum in hac definitione, supponentes quod Romanus pontifex semper ac voluerit pro suo lubitu definiat ex arbitrio, et nulla tessera in magisterio. At nihil absurdius; nemo enim ignorat ex arbitrio agere pontificem non po&e et nulla tessera obligari in magisterio. Nam per pontificem Christus eet vero auctor doctrinae catholicae, quam oretenus tradidit apostolis, et apostoli ex parte scripto consignarunt, ex parte orali traditioni, quam patres fideliter et ecclesia tradiderunt atque commiserunt. Igitur pontifex antequam definiat. Scripturas et traditiones scrutari omnino debet.

Hinc primum hoc elementum statuatur pro exercitio magisterii pontificalis, scilicet ut innitatur super verbum Dei scriptum vel traditum. Unde pontifex nihil poteet ex se, immo oportet ut adhibeat media i omnia ad Scriptura et traditiones ṗernoscenda Sed ex hoc non sequitur, quod infallibilitas pontificis desumi debeat e consensu episcoporum ; nam errant omnino, qui infallibilitatem pontificiam ex consensu tacito vol expresso, praevio vel subsequent! episcoporum desumunt ; tunc enim inferiora in superiora influerent, et caput a membris penderet. Quamvis enim et episcopi doctores sint cum pontifice, magisterium tomen eorum eubœt correctioni pontificis, et iudirium a pontifice emendari utique potest, nec in bb nec per se eet irreformabile. Unde papa communicat quidem irreformabilitatem iudieio episcoporum, non autem viceversa. Ratio ost, quia infallibilitatis influxus non ascendit ob inferioribus ad superiora, sed ab his ad illa descendit. Tametsi Spiritus sanctus etiam episcopos assistat, tamen testimonium quo constet, episcopos Spiritui sancto adhaesisse, eet pontifex; nam íbi Vevitas conspicitur, ubi pontifex; ibi falsitas, ubi pontifex non eet.

Neque dici potest, nesciri an omisso episcoporum consensu, papa adhibuerit necne diligentiam, ut assistentieni Spiritus sancti personaliter sibi vindicet, et eapropter personalem infallibilitatem. Nam hoc etiam dici posset ad labefactandam ecclesiae docentis et oecomenici concilii infallibilitatem, et exquirere: Num ne concilium quae damnavit et docuit, recte intellexit? valuit ne revelata cognoscere in Scripturis et traditione contenta? exorbitavit no a finibus magisterii? Si ita quis interrogaverit, quae parata foret responsio? Adret premiano aeistentiao divinae, vi cuit» ecclesia nec falli nec fallere poteet. Idem dicendum de Romano pontifice. Esset no aliquis magister vel doctor ĕxtra concilium vpI crcleaiam docentem? Abrit. cum nemo rit qui iudicct eeclc-iain. vel docentem in concilio vel extra concilium, niai deeipere ex impietate velimus. Ergo ecclesia docena testimonium perhibet de se ipsa, et noe credimus, quia verum eet testimonium eius, et persuasum habemus, quia ab assistente Spiritu veritatis emanat. Ergo dum sermo est de magisterio pontificis, eamdem regulam sequamur. Ille idem enim veritatis Spiritus qui informat ecclesiam docentem, eique adspirat ne erret, illo pariter pontificem illustrat in inquisitione veritatis, ne in errorem inducatur. Hanc sententiam defendit Melchior Canus *.

Re quidem vera causa efficiens infallibilitatis Romani pontificis in rebus fidei et morum definiendis est assistentia Spiritus sancti : sed haec assistentia ad duo se extendit, scilicet ad inquisitionem veritatis, et ad veritatis intellectum, quo fit ut, ex gratia gratis data in bonum catholicae societatis, pontifex docens sicut caput ecclesiae neque diligentiam, curas et labores praetermitteret, qui necessarii ad veritatem pernoscendam praerequirantur. Fructus iste divina? oaeistentiae se prodit, scilicet recta intelligentia et excellens veritatis propoaitio in definiendis. Hinc duplici modo *te* habet assistentia erga Romanum pontificem, scilicet antecedenter ad veritatis inquisitionem, concomitanter ad veritatis intellectum ct definitionem. Nam genendis regula est, ait sanctus Bernardinas Senensis, quod quandocumque divina gratia eligit aliquem ad aliquam gratiam singularem, ad aliquem statum, omnia charismata donat, quae ei personae et eiua officio necessaria sunt, et illum copiose decorant. Propterea vel dubitandum est de tali assistentia promissa, vel si concedatur, quod est indubitatum, hoc ipsum confiteri oportet, quod pontifex inquiret et percipiet, tuto ac infallibiliter definiet, ac proponet infallibiliter credendum.

Tandem ad verba ex ultima paragraphe „insuper definimus. Lane infallibilitatem etiam ad unum idemque obiectum seee extendere'4, haec adnotanda esse censeo. Haec verba, ut mihi ridetur, sunt obscura et darent locum cavillationibus, nisi prius determinetur a concilio Vaticano, quodnara sit obiectum ecclesiae tum ex Christi institutione, tum ex repetitis solemnibus eius promissionibus luculentis»imisque divinorum eloquiorum oraculis, tum ex sensu antiquitatis, tum demum ex vetusta ecclesiae possessione. Et quoniam dum ecclesia docendi munus fungitur, triplex officium exercet, testis scilicet, indicis et magistrae, oportet ut ad singula haeo determinetur infallibilitas Romani pontificis. Est enim tcetis docens sicut caput ecclesiae in proponendis fidei veritatibus, quas α Christo occepit; iudex in dirimendis controversiis, quae vel fidem attingunt vel ad eam referuntur; magistra denique in ministerio, quo fideles in omnibus instruit, quae ipsi? intemerata doctrina et moribus informandis conferunt, cosque velut manu ducit ad aeternae salutis iter capessendum.

Cum vero inter controversias, quao ad fidem referri possunt, potissima ea ait, quae afficit librorum sensum, seu ut vocant facta dogmatica, necease eet ut concilium Vaticanum definiat, Romanum pontificem in factis dogmaticis decernendi» aeque infallibilem esae. Et ut lux affulgeat implexae buio quaestioni, constituendum est & concilio quid veniat nomine facti dogmatici, deinde determinandum ad illa extendi infallibilitatem Romani pontificia; eJioquin inane a·· supervacaneum esset magisterium et indicium Romani pontificis in controversus fidei et morum dirimandia. via lata pateret erroribus tum theoreliri» tum praelicis ingenti fidei et morum ioctura.

I De tori· lib. V. esp. 3.

An recta dixerim vos, eminentissimi ac revcren- Λ diesimi patr«, indicate.

## ORATIO

*reverendi patris damini Conradi Martin qñscopi Padrrbomensis ».*

Eminentissimi praesides, ciniiientiwimi ac reverondireimi patres.

Mihi in animo non eet do ipsa doctrina in schemato nostro proposita ad voe loqui. Quod ad eam attinot, unam tantum animadversionem mihi incero liceat.

Hacc doctrina, infallibilem «se Romanum pontificem ex cathedra loqucnlem otiam episcopis actu non concurrentibus, haec doctrina mibi quidem certa ct certissima videtur, cum doctrina do ipsius Romani pontificis prirnatu intime ct indissolubili vinculo connexa. Nam quid, quaeso, cet primatus jurisdictionia super ecclesiam, id ret, super sociotalem erodentium, super sociotatem, quae ex veritate christiana ortum suum habot, ct quao nonnisi de st ritato christiana vivit? Quidnam, quaeso, esset primatus jurisdictionis super talem ecclesiam, nisi contineret otiam potestatem ipsi societati veritatem christianam attestandi, sive etiam circa fidem logea et decreta edendi? Et quidnam rursus esset ius et potestas circa fidem leges sanciendi, nisi ex altera parte, cx parte eccitine, huic iuri et potestati responderet ius, officium cus leges ox animo acceptandi, id quod tamquam erodendum proponitur revera credendi? Et quomodo Istiusrnodi decreta ex animo acceptare, idquo quod erodendum proponit tamipiam de fide divina credere possunt, si do istiusmodi décretorum infallibili icritnto non absolute certi sunt?

Nam moralis certitudo (paco id dixerim eminentissimi cardinalia et archiepiscopi Vimloboncnsis, cuius caotcroquin magna apud mo est auctoritas), moralis, inquam, certitudo, id est, illa certitudo quae non absoluto omne dubium excludit, ad innúmeras alias ro mihi plane sufficit, ad erodendum aliquid do fido divina non sufficit; quoniam fidie divina omne dubium disoluto excludit, ct iuxta doclarationctu papae Innovi iilîi XI cum formidine, qua quis formidat no non sit locutus Deus, omnino staro non ¡>otcst. Nam Innocentius XI proscripsit illam sententiam ..Posse fidom staro cum notitia solum probabili revelationis, immo posso staro cum formidine, qua quis formidat, no non sit locutus Deus."

Quao cum ita se balconi, equidem non video quomodo, negata Romani ƒiontifici infallibilitato, ronsequcritor ipsi non etiam abiudicandu eit suprema in ecclesia potestas, quao est legislativa, id ost quomodo consequenter non ipso primatus ipsi nbimi icondus sit. Et ob huno quidem intimum et necessarium nexum inter doctrinam de Romani pontificis primatu, do eiusdemquo infallibilitate, ob hunc intimum nexum mirari non possumus, quod, testo historia, hoce de infallibililutu Romani pontificis doctrina fere ubique eadem mensura floruerit aut clanguerit, qua amor et fidelitas erga sanctam sedem apostoliram ot qua res catholica ipsa floruerit aut clanguerit. In Germania corte, patria nica carissima, uequo ad tempora febronianisuii doctrinara de infallibilitato Romani pontifici» ex cathedra loquentis communem fuisse, ct quidem non solum apud theologos e societate Ichu, red otiam apud alie» fore omnes, famosus ille apostata Pichler, lesti» minime suspectus in libro nuo do theologia Leibnitzii, veritatis pondero nuper aperte testatu» est; ct in ipsius Martini Lulhcri mento cum idea primatu» Romani pontificis ideam infallibilitatis connexam filine, colligitur cx eiusdem ad papam I/concili X epistola, in qua Romani pontifici» supremo iudieio omnem suam cum advcnarils controversiam subjiciens, aperte profitetur, so Romani |x>ntificis indicium pro Christi ipsius indicio suscepturum i«so. Hanc memorabilem epistolam Ltitherus sir terminall: t,Quare, beatísimo |»alcr, prostratum mo jædibus tuae beatitudinis offero, cum omnilMis qii.no sum ct liabco. Vivifica, occide, voca, revoca, approba, reproba, ut placuerit, vocem tuam vocom Christi in te procudentia ct loquentis agnoscam. Si mortem menii, non recusabo; Domini enim c<l terra ct plenitudo cius, qui est benedirti!» in sarcula, amen; qui ct tn renet in aeternum, àmen. Dic saneti.^imoo Trinitatis anni 1518."

Tempore autem icbroniantsnii, etiam in Germania doctrinam nostram plano olwriiralam, quin immo saepissimo etiam odio et ludibrio expositam fnisre equidem lubcntcr runccdo. Et qui» mirari min notum sit (ct Itare ratio ilari |x»tot), quod omne fas el nefas crclnuar nux-uÍ doctoro Imbuerint, ct alumnos produxerint ingì auriorila!is impatientes, notarum rorum ama!oro. antiquae traditionis côlilrmptoro? Sal veritas obscurari quidem |>otiiit, deleri non potuit. Pos! tristissima illa leiiqiora etiam Germanior nodran dire fulgida illuxit. Ex quo enim clarininiits illo sanctu» nostrae religionis conh^ssoi areliirpÍH-íqiu» ColonicniÎB (Ἰοιιιοηχ Λ illusiıı> iiiguiii, quo libertas crclreiastira Nuppre^a fuerat, fortiter excudit, cl occlreiac iura invicto animo revindirai il, ex ‹‹» tempore etiaiu de Germania nocini ₹en re-tapie ilici jtotuil: *ítnn liicnix Inmriit, imbrr MU, el rrrrtítl: ƒLore appuniertmt in Ierra nostra-.* Eximio enim fero ubique in ¡taina inra revixit antiqua illa vera Germaniae pictas erga xaiictnm sedem opœtolicain ; revixit religioni» et rliarilnli.s xolux, qui tam miros non eolum flores m»I fructus protulit; revixerunt diam &cienliao salutaris \empie calliolirai' studia. Et hov quidem tem|n>re cum, efflores<cnte re catholica, diam nostra doctrina in Germania effloie-cw coopil, eoc|»cnmt theologi ct cnnoiiistne hanc doctrinam rursus drfetidece.

Olcbrioniin Germanorum theologorum ot canoni- Marum tretiuionia fuerunt nupor collecta, d ipsorum auctorum verlw reddita sunt iu libro peculiari, qui scriptu» rei α doctissimo Rampf Monoricrii iuWtwlphalia. Ibi posKUJlt colligi ipsroima torba, et ipsissima tcstinioniii plurium hodiernorum thrologvruin ct canonistarum, qui florent in Gemíanis. Coeperunt igitur ex illo tempore thrologi d canonistas hanc d-jctrinam rursus defendere, coeperunt catholici han" doctrinam innuero aut diserte declarare: nomino tantummodo ratcrhivnium a Tosepho Debarbc ₹onacrq tum, qui in usu est non solum in mri ipsius Paderbornensi dioeco»i, red iam in multis aliis ₫iocceaibu Germaniae. Coeperunt episcopi in litteris suia paeio-

1 Argumentan : .Episcopus Paderborneusii huc veritatem «ibi certam videri asseruit, et eum idea primstoa maxime connexam. Fidem et doctπnam Germaniae hac in re addaxil, et ea quae nane contra infallibilitatem script* sont, ab iis ipsis excitet* fuisse, qui prius in e* defendenda laudem meriti fa~erant Circa formulam de&nitionis dixit se cuivis formulae assensorum dummodo nullis conditionibus pontificia potestas restringatur. Ad difficultates antem tollendas ai quae occurrant, proposuit emendationem quae est sub num. 66 et addidit etiam canonem qui est sub nnm. 89; suam formulam commendavit declarans tamen se non deputationis nomine sed ex se loqui, et mentem referre duorum ex suis collegia, archiepiseoporum nimirum Mechlinienris et Baltimoreasia. Novam antea capitis redaetionem proposuit at in emendationibus sub nun.fi et 10 et additionem ut sub num. 78.a

• Decretum a Oflkii 9 mart. 1679, n. 21.

1 *RnoL* ár pnü/c aW X.

» CaaLlL ₮M

ralibus tukiïc eiundeni doctrinam ¡XDpuIo diristiono tamquam doctrinam probatam exponere: nomino Unium illustrissimum et celeberrimum episcopum AIo*gun*tinum, inter noe praesentem. Coeperunt denique ipsa concilia provincialia hanc eandem doctrinam aperte profiteri: nomino illud concilium, quod anno 1860 eub auspiciis eminentissimi cardinali' do Geisscl Coloniae habitum est, et cui ego ipee cum nonnullis aliis illustrissimi patribus hic praesentibus interfui.v

Bene quidem novi, plurimos in Germania profanarum scientiarum ct etiam theologiae profesores ab indicto hoc concilio contra infallibilitatem Romani pontifici insurrexisse, et nunc in patria mea carissima tristissimas turbes excitare : sed novi etiam inter utos, qui nunc tam acriter nostram doctrinam impugnant, non esc paucos, qui prius eamdem profitebamur. Unde nuperrime in Germania elucubrationes prodierunt, quae inscriptae sunt, Dullingvr contro Dellinger, am Dollinger antiquus et Ddllinger novus etc. Et quaenam quaeso auctoritas ii tribuenda est, qui a semetipsi defecerunt, hodie negantes quod heri affirmaverunt? Alii in Germania hanc doctrinam impugnant, quia perperam intelligunt, semper urgentes vocabula personalis infallibilitatis, infaüibilitaiis absolutae, infallibilitatis separatae, et quae sunt generis eiusdem: ignorant igitur quod blasphemant. Sed de doctrina ipsa quae in schemata proposita art, hactenus, quia non erat mihi in animo de ea doctrina ex professo loqui.

Permittite igitur, reverendissimi potrea, ut nuno aliquid dicam ad id, cuius cansa hunc ambonem ascendi; ct primo quidem permittite pauco verba de definitionis nostrae doctrinae formula. Quod ad me attinet, ego cuivis formulae, quao definiendam veritatem (nihil plus et nihil minus quam veritatem) clare et sino omni ǎmbiguità:· exprimit, cuivis formulae ego libeutissimo animo assensum meum praestabo; C nulli autem formulae ueentiam, quae ambiguitatibus et novis dubitationibus vel controvertíis campum aperiat. Requisitis his conditionibus per cani formulam, quae in sdamale exhibetur, piene satisfieri milii quidem pereuasum eet, «d quìa mulù reverendissimi patres, et quidem ex iis, qui definitionem ipeoni valde desiderant, nonnullas difficultates in ea depreliendunt, fortasse otnnra liae difficultates removeri ei omnium illorum reverendissimorum patrum voto satisfieri ¡oraci, u illi formulae, quae in schemate exhibetur, haeo simplicior substitueretur: *Itaque nos traditioni a fidei ehristirmae exordio perceptael fideliter inhaerendo, ad Dti Salvatoris nostri gloriam, sanctae religionis catholicae exaltationem ei Christianorum poputonrm salutem, sacro approbante concilio, docemus ct tamquam dogma fidei declaramus, Romanum pontificem, cui in persona Petri a Christo Domino dictum est: Tu es Petrus, et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam; ct iterum: Egorogavi feo te, ut non deliciat fides tua, cum pro suprema run apostolica auctoritate univmam ecclesiam docet, in definiendis rebus fidei el munem od aedificationem doctrinae ehristiauae pertinentium, vi assislentiac divinae, errare non pave; idcoque huiusmodi Romani pontificis decreto ex sese irreformabilia esse. Si quis autem* etc. ut in schemate; aut, si libuerit, etiam addatur canoa in hnne modum: Si *quis dixerit, Romani pontificis·fidei decreta non* <w *irreformabilia, uisi incesserit consensus ecciedae; anathema rii.*

Haec nova formula rimillima quidem eet ei, quae nuper ab cmiiientiwimo cardinali Cttllm proposita A erat, in hunc scilicet modum : *Docemus Romanum pontificem... cum doctrinam de fide vt l moribus pro sua auctoritate in universam ecclesiam definit, per assistentiam Spiritus sancti ea infallibilitate gaudere, qua divinus Redemptor ecclesiam suam instructam esse voluit.* Ab Irne eminentissimi cardinalis formula nova formula duabus rebus differt: primum, quod nova fonnula expresse exprimit, decreta Romani pontifici spectare debere univorsam ecclesiam, nam dictum est in formula: *cum docet pro suprema sua auctoritate universam ecdcsiam.* Nam id, quod decreta Romani pontificis spectare debent universam ecclesiam, id quidem fere omnes Urologi requirunt tamquam conditionem ; ct equidem credo, hanc conditionem vere etiam requirendam »«se od removendas plures difficultates historicas. Igitur hoc unum est, quo differt nova formula a fonnula eminentissimi cardinalis.

t Dicit quidem etiam eminentibimus cardinalia Cullen in formula sua: *Romanum pontificem ... t um doctrinam de fide et maribus pro sua in universam ecdexiam auctoritate definit;* sed, reverendissimi patres, in his verbis exprimitur quidem, Romanum pontificem suprema in univorsam ecclesiam auctoritate pollere, sed non exprimitur etiam hanc auctoritatem actu exerceri , el equidem pro necessario habeo, ut etiaiu haec conditio exprimatur. Igitur dictum rat, Romanum pontificem, cum universam ecclesiam ducet, et quidem pro sua suprema apostolica auctoritate.

Alterum quo nova formula a formula eminentissimi cardinalis differt, hoc eet, quod Romano pontifici infallibilitatem attribuit absolute, scilicet non respectu habito ad infallibilitatem ecclesiae; docet enim absolute errare non posse. Formula cardinalis rat hate: *gaudere Romanum pontificem ea infallibili ate, qua lesus Christus instructam ẽs. voluit cededam suam,*

Nos igitur iu nova formula ouiisiinus omnem respectum ad ecclesiam, ct absolute dicimus Romanum pontificem «ee infallibilem in definiendis robus fidei c< inorum ad aedificationem doctrina? christianoe pertinentium, cum universam ecclesiam docet. Haeo igitur est nova formula, quae quidem ex mea humili sententia (non equidem propono vobis hanc formulam nomine Deputalionis; Deputatio me non iussit, mihi non mandatum dedit hanc formulam proponendi, sed propono Ixanc formulam meo nomine et nomine etiam aliorum illustrium collegarum) mihi quidem videtur, revercodÍMÍmi patres, continere omnia, quae iuro derideiari possunt. Continet primo causam infallibilitatis, id rat assistentium divinam; deinde obiectum infailibilitaiis, et eae .sunt quidem definiendae quaestiones fidei et morum, seu potius rra fidei et morum ad aedificationem doctrinae chriatianae ¡jertinentium, Dut loquitur etiam concilium Tridcntinum; el tertio, exprimit haeo fonnula modum trae manifesiandi, nempe, pajui infallibilis cum loquitur pro suprema sua auctoritate, cum universam ecclesiam docet. Etiam liaeo formula hoc pro se habet, quod est simplicissima: quo simplicior formula, co melior. Haec autem formula est simplie¡taima.

Quod etiam addere debeo, milii quidein videtur optime respondere proctitis necessitatibus; nam ecclesia solet .lantuniiiiodo cos veritates definire, quae impugnantur. Sed quaenaiu, quaeso vos, reverendissimi patres, quuenam rcccatissimis temporibus cet impugnata? Respondeo: doctrina, infallibilem papam cx cathedra loquentem. Ergo defininmus eamdem veritatem, quae ab advvraarim rat negata et impugnata. et nun rmpwiamna in Ime definitione od iufallibilit aleni erclraiae. Non deiermi munit, rationem, «piu?

* & AffUW, ul Imperat ia eeaeil necum. VI apw UmU. iManá. XI. lili M

intercedit inter papam ct inter ecclesiam, ut non /l vidremur pupam ot ecclesiam aibi invicem opponere; nam non eunt oppositi hi duo, papa et ecclesia, et quidem numquam possum docere et loqui de ecclesia, nisi etiam loquar de papa, qui «t caput ecclesiae. Relinquamus igitur theologis determinare rationem, quae intercedit inter papam ot inter ecclesiam, et faciamus id quod nostrum at. Nostrum at, definire illud quod at impugnatum: at autem, esse papam infallibilem ex cathedra loquentem.

Nunc ad aliam rem, nempo eam quae attinet ad praeambula definitionis. Quibusdam patribus visum at, in nonnullis punctis caput quartum aliter redigere, retenta substantia rei, ad maiorem rei claritatem, et ad excludendos exceptiones, quae ex hoo loco factae sunt; ot quidem ipsorum reverendissimorum patrum, qui hoo desiderabant, ut paulo aliter redigatur totum caput, nomine horum reverendissimorum patrum, equidem propono vobis novam ct immutatam totius B capitis redactionom *(murmur).* Ut dixi, substantia manet, eadem csL

Inscribendum videtur caput, quod etiam desideratum fuit a pluribus patribus, non *de Romanorum pontificum infallibilitate,* sed *de Romanorum pontificum infallibili magisterio.* Iam legam ; tradam formulam secretario: *Ipso autem apostolico primatu, quem Romanus pontifex super universam ecclesiam obtinet, supremam quoque magisterii potestatem comprehendi, et edocta haec sancta sedes traditione diana veraciter et humiliter semper tenuit, perpetuus ecclesiae usus comprobat, et oecumenica concilia, ea imprimis, in quibus Oriens cum Occidente τη fidei et charitatis unionem conveniebai, declaraverunt. Lugdunensi enim concilio approbante, de Romano pontifice Graeci professi sunt: Sicut prae caeteris tenetur fidei veritatem defendere, sic ei si quae de fide subortae fuerint quaestiones, suo debent iudicio definiri; cumdemque Petri tn sede successorem omnium Christianorum patrem ct doctorem existere, ipsique in beato Petro sicut regendi ita et pascendi universalem ecclesiam plenam potestatem a Domino nostro lesu Christo traditam esse, Florentina synodus solemni decreto definivit.*

*Huic igitur pastorali muneri ul sa'.ùfacerent praedecessores nostri, indefessam semper operam dederunt, ut salutaris Christi doctrina apud omnes terrae gentes propagaretur, parique cura vigilarunt ut ubi recepta esset, sincere conservaretur. Quocirca totius orbi< antistites nunc singuli, nunc in synodis congregati longam ecclesiarum l consuetudinem et antiquae regulae formam sequentes ea praesertim pericula, quae in negotiis fidei emergebant, ad hanc sedem apostolicam retulerunt, ut ibi potissimum resarcirentur damna fidei, ubi non potest fides sentire defetum J. Romani autem pontifices, prout temporum et rerum 0 conditio suadebat, nunc convocatis otcumenicis conciliis aut rogata ecclesiae per orbem dispersae sententia, nunc per synodos particularesnunc per scipsos, adhibitis quae Spiritus sanctus suggerebat auxiliis, ea tenenda definiverunt, quae Scripturis et ăpostolici traditionibus consentanea Deo adiutore cognoverant. Quorum quidem apostolicam doctrinam omnes venerabiles patres amplexi, ei sancti doctores orthodoxi venerati atque secuti ,ŝunt plenissime scientes, in hac sancti Petri sede, secundum Dammi nostri lesu Christi sententiam, immaculatam semper catholicam servari religionem et sanctam celebrari doctrinam, nec in communione ecclesiae catholicae permanere posse, nisi qui huic sedi apostolicae consentiant.*

*At vero, cum hac ipsa ostale, qua salutifera apostolici muneris efficacia vel maxime requiritur, non pauci insurrexerint, qui illius auctoritali obtrectant, neccessarium omnino esse censemus veritatis et fidei non deficientis charisma, quod unigenitus Dei Filius una cum pastorali officio bealo Petro erusque m hac cathedra sutceuoribu- contulit advenus prava hominum studia asserere.* Nunc loquitur fonnula quao vobis nota at- Tradam igitur hanc fonnulam novam novae redactionis huius capitis, et etiam fonnulam ipsam definitionis reverendissimo secretario.

Et nunc, reverendissimi patres, postquam etiam huic officio meo satisfeci, restat mihi tertia pars hodierni mei muneris, nempe ut vobis proponam faciendam additionem ad capnt quartum, nempe subiungendum od animarum pastores monitum, quo ii moneantur, ut definitam hanc de Romani pontificis infallibili magisterio doctrinam diligenter, solerter ct in genuino sensu suo populo christiano exponere satagant. Et hanc quidem postulationem vobis, reverendissimi patres, subiicio uon solum meo nomina, sed etiam nomine duorum illustrium collegarum, nempo reverendissimorum arehiepiscoporum Mochliniensis et Baitimorensis, qui hanc postulationem vobr mibiiciendi partes ad me dctuleruuL Rationes huius Dostrac postulationis hae sunt: Ie dubitari nequit, quin doctrina nostra reapse α mulli» non solum laici-s sed etiam clericis pcr|>cram et pessime intelligatur, et penersac ao sinijirle interpretationes, quibus haec doctrina turpiter obludatur, longo latequo in orbo terrarum circumferantur; 2° dubitari nequit, quin his perversis et sinistris interpretationibus qmu· ab adversariis doctrinae excogitatae sunt, ut hanc ipsam doctrinam odiosam redderent, reapse mulli ubiquo terrarum, et inter eos etiam eiusmodi fidei» qui sanctae ecclesiae caeteroquin firmiter et fideliter od- ħa «.'it (ex experientia loquor), ab hac nostra doctrina abalienati sint et in dia abalienentur, et periculum patiantur in fide sua no naufragium faciant; 3’ dubitari nequit, quin concilio hoc Volitano non solum non indignum, sed e contrario quam maximo dignum esse videatur, erroneas ct periciiloos opiniones circa doctrinam catholicam, quam maxiute id fieri possit, a populo christiano areere, coque obstacula, quao rectae inteliigeatine christianae veritatis obstant, pro viribus suis removere. Pro hac quidem sententia etiam possumus provocare ad exemplum sacrosancti concilii Tridentini; nam etiam concilium Tridentinum possim decretis suis fidei subiungit ampliores instructiones ad episcopos vel ad animarum pastoree, quibus monentur, quomodo doctrinam q̆ua/ in decretis condenda cet, quomodo hanc doctrinam exponere debeant populo. Exempli gratia in synodo Tridentina sessione XXV postquam decretum fuerit imagina venerandas esse, sequitur longior et copiosior expositio et instructio ad pastores, ad episcopos, quomodo debeant populos instruere de recto cultu imaginum sacrarum. Igitur quod concilio Tridentino indignum non fuit, neque nostro concilio indignum esse potest.

His tribus rabonibus accedit denique hare quarta, quod pluribus licet argumentis et satis certis ad hanc spem adducti simus, fore ut riuamodi adiunctio, in qua uberior quaedam veri sensos doctrina contineatur, etiam multis eorum clarissimorum patrum, qui hur

1 8. Cyrillo· Alex, td a Caetettin. P.

1 8. Innoeentio· I sd «me. Carthag. et Mìlevit Massi, m, 44, 47.

• S. Bernard. *Dt ŏrrorib Abadardi* praet P.L, CLIXIfl, 1063.

« S. Bernard, spisi 190.

* 8. Agatho. epirt. ad Imperat. is cone, oeenm. VI approbata. [Iacti. XI,

usque contra definitionem doctrinae nostrae steterunt, A eorum annuos divina adiuvante gratia definitioni conciliet- Et quidnam, quaeso, nobis magis cordi e.-sc debet, quam promovere pacem et concordiam inter fratres? Nam pax et concordia episcoporum pulcherrimum est spectaculum et mundo et angelis et hominibus. Sed haec quidem fieri potesL ct debet sine laesione veritatis: nam ai laesione cl occultai ione ventatis quaeritur pav, haec pax non est pax lesu Christi, quia pax lesa Christi provenit ex veritate Icsu Christi.

Iam igitur, his praemissis, liceat mihi conceptam eiusmodi additionem capiti, meo ct illustrium diorum collegarum nomine, vobis legere. Fonnula Imœ est:

*Insuper animarum pastores omnexque, quibat in sancta ecclesia munus docendi incumbit, ₰moru-mu el in Domino obsecramus, ut definitam lume de Rumani pontificis infallibili magisterio doctrinan populo christìano solerler ac fideliter exponere satagant. In primis cero sollicite curent, ut christifideles iis aures non praebeant, qui perversis et sinistris interpretationibus hanc salutarem doctrinam c.d alienum tensum detortam turpiter offuscare conantur. Quapropter fideles sibi commissos, ubi id opiu esse duxerint, prudenter in Domino moneant, Domani ponHfiels in obeundo suo supremo magisterio infallibdilab m minime confundendam esse am impeccabilitate; neque cam ad instar diarum propridahtm Romano pontifici tamquam personae privatae inhaerere, xrd potiri ipsi tamquam universalis ecclesiae docturi, e! quidem hoc munus suum artu administranti competere; ner dicinam axsistenliam, quae Domantem jnmtifirent in fungendo stepremo suo dormdi munere ab errore preservai, inspirationi prophricmem rei apuetolorum acquiparandam esse. Nam illa divina euridrutta Vebri successoribus non ideo promissa est, ut etelcsiae nocas doctrinas patefacerent, sed ul depositum fidei integre* C *custodirent inlemcratequc exponerent, diemte Domino: Ego rogari pro te, ul non deficiat fides tua.*

*Et quamquam haec Domini, qui fidelis eri, promissio effectu suo numquam carere po^it, tamen humanam operam et industriam minime excludit. Immo potius, qui Romanis pontificibus in persona beati Pelei inerrantia? praerogativam promisit, idem Dominus non permisit (id quidem ex emutor Romanorum pontificum agendi ratione clarcxcil) neqne permittet, ut iidem summo magisterio suo fungentes debita media ad veritates Christianas in deperito fiori contentas rite cognoscendas, quad teníanles Dntm^ umquam praetermittant.*

*Denique praemuniantur ₡krùlifidelr ab errore vel fictione, eorum, qui diditure mm verentur, definita hac Romani pontificis inerrantia inter huno ipsum Romanum pontificem et inter ecclesiam rive coelum episcoporum separationem statuì; ac si Ro-* D marna *pontifex, cum tamquam caput ecclesiae agat et ex deperito fidei veritatem hauriat, id est ex sacra Scriptura el divina traditione, quae in omnium ecclesiae saeculorum monumentis fulget ac in ipsius eederiat sensu et conscientia virit, dici pomi ab ecclesia separatus, et non potius intime cum eadem voniunetus agere. Numquam profecto Petrus in xuvccssoribtis suis ab ecclesia septaari pateri, ricut* ricisrim *nec ecderia a Petro, inquiente sancto Ambrario: Ubi Petrus, ibi cedesia. El idnn Dominus, qui Priro dixit: Pasce agnos meos, pasce oves measx, alibi diam ait: Qui intrat per ostium, pastor est ovium¿ huic ostiarius aperit d oves vocem riitx audiunt*

' Ik X. 2.

Haec est nostra formula, quao quidem cx mea humili sententia nihil continot, nihil, quod hoc sacro concilio non ait dignum, vol quod non quivis nostrum etiam doctrinae nostrae addictissimus ¡xfesit tuta conscientia subscribere. Nunc, reverendissimi ¡Mitres, expletis jxutibus muneris moi, mihi nihil reliquum cet, quam ut ct meo nomino ct duorum collegarum illustrium hanc rem, quao milii quidem vidotur magni momenti, cum omni modestin, rod otiam cum omni fiducia vestro ropientissinio iudicio submittam.

## ORATIO

*reverendi patri» domini Petri M. Eerre episcopi Casalcnsin ›.*

Eminentissimi ac reverendissimi jiraeaides, eminentissimi ac reverendissimi putiva.

Utraquo manu subscribo doctrinae infallibilitatis ₱ontificiae quae in hoc capite quarto schematis nobis B propostii conlinolur. Altente quidem perlegi ct convulturi tractationes adversus eam, et typi» mqterrimo mandatas ct in luu ipsa aula conciliari oretonus prelatas; cl inde mihi splendidior claruit supcniaturalis inerrantia Mimmi Romani pontificis, veritate» fidei et morum pro Miprcma auctoritate docentis. Nullus quidem adversariorum umquam potuit vim atquo efficaciam infirmare textuum sancti cvnugelii, qui primo ostendunt Christum, dum Petrum eiusque pro tempore successores constituit ecclesiae suae fundamentum, contra quod ¡oriae irtferi praevoler? non posMiut, cum fecisse quoque infallibilem. Siculi enim ccdoia, «pue tot regnum aeternum veritatis, non potest inniti ₰i super veritatem; ita neque potest pro fundamento habere nisi doctorcm atque praedicatorem infallibilem.

Secundo innuunt quoque Christum, dum Pel rum ciusquo pro tempore successorem constituit pastorem agnorum ct orium. id est, rectorem ac doctorem non modo totius plebi» fidelis, .rod etiam epieeoporunx omnium, j»eculiarcs sibi commissos grege» pascentium, ¡Hum quoque infallibilitatis praerogativa donasse. Verbum quippe Dei vacuum esse non potest, ac per conroqucm·, siculi a fide absonum foret asserere, episcopos omnes ¡kjssc α veritate divina deficere, quia in hac hy]x)thcsi frustraretur verbum Christi, qui episcopis dedit in apostolis ius ct obligationem praedicandi evangelium suum ; ila et a fide absonum esset dicere, pajiam per se, dum suo munere fungitur, errorem insinuare; frustraretur enim oraculum, quo Christus dixit illi: Pasce *agnos ₰meo pasce ores vicos 5.*

Tertio aperto indicant, lesum Christum oras®? pro Petro et eius legitimis successoribi», ut numquam deficeret fides eius. Qui aliter hoc oraculum interpretati sunt ad excludendam infallibilitatem summi D pontificis, recesserunt ab illo sensu, quem circa oraculum ipsum Kemper tenuit et tenet sancta muter ecclesia, cuiun tantum est de vero sensu Scripturorum

*** Argtur.tQlaa. .Epicopas Ca»xltnxis schematis doctrinae se in omnibus adhserere dixit. eaœque darios et fulgiólas ex parte impugnatorum enituisse, quia argumenta quae in favorem infallibilitatis afferuntur numquam refutare aut eorum vim eludere potuerunt. Evangelica testimonia expendit et variae difficultates dissolvit. Venit autem ad illam desumptam ex necessitate unanimitatis saltem muralia At hic eminentissimus primus praeses sit: .Reverendissime Domine, haec non pertinent ad praesentem quaestionem, ideo treogo ut ad propoiitum argumeutum redeas·. Respondit orator se ex hoc praecise argumentant desumere velle in favorem infallibditatis, quia pontifex U quaestionibus dogmatieb. circa quas episcopi dissentiant, potest ¡adietara suum proferre uni vel alteri parti accedens et rie terminare quesiionem. Hoc autem infallibilitatem roppemere. Emendationem insuper propotui? quae est sub nnm -**

**▪ luán XXI. 17.**

indicare. Hunc ecclesiae senium aperto expressit nanctus Agatho popa, qui in epistola ad Constantinum Pogonatum in synodo oecumcnicu sexta lecta et acclamata, scripsit do ecclesia Romana, quod fidem semper illiliatam retinuit secundum Christi ipsius Salvatoris divinam ¡>ollicitationem, quam suorum apostolorum principi in sacris evangeliix fecit, dicens Potro: *Ego autem rogari pro le, id non deficiat fide» tua* I.

Dictum fuit, allato oratala novi Foederis non esso efficacia ad probandam infallibilitatem Romani j»ntificis, quia indigent interpretalione. At quisquo videt nullius ꝑonderi *cmo* hanc difficultatem. Textus enim sacrae Scripturoo non fiunt minus efficaces ad probandum, ex eo quod indigeni interpretatione, dummodo interpretatio vora sit, quia intcqirolatio non mutat verum sensum sacri textus, sed cum explicat et manifestat. Quod autem interpretatio allatorum textuum ¡VO demonstranda infallibilitate sit vera, ex omni documentorum catholicnnim genere aliunde patet; ecclosiasticam tradıtionem «melorum patnim et conciliorum decreta summi pontificis infallibilitatem explícito non ruro, ct semper implicito affirmaro luculentum omnino est.

Satis est. hac super re non referre, sed recordari eruditissimos ecclesiasticos scriptore», qui hoo inchoatum oecumenicum concilium collegerunt ot ediderunt testimonia controversa, quibus, omnibus ecclesiae'socculis, infallibilitas pontificia sive expresso sive modo aequipollenti fuit proclamata. Quidnuin autem tam grandi testimoniorum agmini opponero valuerunt adversarii? Opposuerunt quaedam facta historica multiplicibus obscuritatibus involuta, ex quibus infertur quidem unum vel alterum summum pontificem suo muneri non satisfecisse, sed nulliniodo deduci potest, aliquem pontificem Romanum dogmaficarii definitionem edidisse a veritatibus fidei discrepantem. Haec adversarii maglio eum appralu protulerunt, quasi catholici doctores iam centies nlillicsque non ostenderint, ex iisdem nihil deduci contra pontificiam infallibilitatem, quasi his factis non obstantibus «metus Agalho ppa non rit testatus do Romana ecclesia: „Quao pr Dei omnipotentis gratiam a tramite ajxjstolicue traditionis numquam cmbsso perhibetur"; et sanctus Hormillas (debraili formulam omnibus orientalibus episcopis ¡inunxerit, in qua aprlu dicebatur: „In sedo apostolica immaculata est sempr servata religio." Adversarii nullam npcrtnm doctorum afferre p)lnerunt contra pufifirmili infallibilitatem sententiam; solummodo rorum testimoniis, «pino implicito tantum de inerrantia ppao agebant, vim auferre conati sunt.

Reverendissimus quidum orator5 negavit, infiillibilitnteni pontificiam deduci jvossc ex celebri texti: Augustini, qui diceluit contra Pclagianos et eorum hneresim: „rDo hac causa duo concilia missa sunt ad sedem apastolicam ; indo etiam rescripta venerunt, causa finita est: utirmiu aliquando finiatur error." Quomodo illo sapientissimus praesul inefficax hoc testimonium ari profundam pontificium infullibilitatem indicare jiotuit? Hoc ductus ratione, quia Augustinus non in hoc loco est loqnutus do papa solo absque consensu praecedenti episcoporum, wd testatus eat quod iam duo concilia avi sedem apostobeam missa fuerint. Ast omnino illogici» est iste argumentationis modus; repugnat enim naturali textus Augustini significationi : duo concilia ideo missa fuerunt ad sanctam sedem, ut de his iudicium proferret; nihil ergo ex his conciliis procederò poterat auctoritatis iudiciis opostolicae sedis. Summus pontifex ex auctoritate sibi soli α Christo collata non aliis ius hauriebat sententiam definitivam pronuntiandi, quae causam terminaret, id eet in rebus fidei esset absoluta ct Christianos omnes graviter ligaret. Hoc sino ullo dubio significat illud proloquium sancti Augustini1: ,»Do hac rausa duo concilia missa sunt od sedem apolicam; undo etiam rescripta venerunt- Causa finita at, ut inani finiatur error.'4 Si quis proprio officio ius habet in rebus fidei sententiam absolute certam ct obligatoriam proferre, infallibilis dicendus eat. Ergo Anguntinus hanc praerogativam Romano pontifici nino ambagibus odiudiravit: cumque ita fecisset ꝶoquen populo suo, argumentum indubium protulit inferendi, quod haec ipsa praerogativa pape a fidelibus populis erat communiter admira.

Profecto sapient¡«4ꝑnu episcopus Hipponensis allato textu adindicabal Mimmo putifiti ptestatom decernendi et obligandi in rebus fidei, quao propria eat sedis nj>o>!olicac, inhaerens verbis Innoccntii I, qui in rescripto ml ꝑain concilii Cartluigiꝑciisi dixit: „l)ivina sententia decretum awc, ut quidquid, quamvis do disjunctU renio!isque provinciis ageretur, non prius dureront episcopi finiendum ewe, ni>i ad huius sedis notitiam pneniret, ut lota huius auctoritate, insta quao fuerit, pronuntiatio finimrotur, indique sumerent cocieran cederían quid praecipere, quos abluero, qun< voluti caeno inemundabili sordidatos mundis- digna coqx>ribus unda vilaret ₹

Aller ex reverendissimis ŏmtoribu confia infallibilitntcm summi ꝑontifici solius senieutiam divi Thomne afferro non dubitavit4, qui dixit, l(nd summum pntiriccm pertinet ordinare novum symbolum fidei, cuius auctoritate synodus congregatur ct cius «xileniia confirmatur"; «piasi his verbis Angelicus dicero voluerit summum pontificem peso utique novum ordinare symbolum, mxI ad hoc debora synodum congregan'. Verum hoce ox|ioritio aperto contradicit Angelici theologiae, qui profilcliir: nee ₹ iiCccMrium quod nd cius (reilicct symboli) lexporitioncvn faciendam nnivcmlo concilium congregetur. Ita in quaesi. N de polcntin, art. 4, ad 13.

Non defuerunt qui sancti Antonini auctoritatem sententiae favere ufiinuanml, quao tuetur paj«uiTi ₹o quidem infallibilem, sed non absque concilio et consensu episfojxnum, qrtia xamtux doctor ₹lixii : „Litei pajel, ut ringularis |>cr>ona et proprio motu agens possit errare, tamen utens concilio (alii consilio) ct requirens adiuloriiini universalis ecclesiae, Deo onliluiuto, qui dixit Petro: *Pro te rogari^ ul nun deficiat fidet lua,* non ¡mtol errare." Sevi dum non odrcrtimt isti infallibilitatis personalis osores, rondimi Antoninum loco citalo non a concilio in pontificem, sed α ]xmliricc in roneilium infallibililatcm derivare. ₹ius Antonini mentem minime attingunt: ..Quartum privilegium, ita sanctus arelucpiscopus, est, quod Romanus pontifex dat auctoritatem et robur omnibat conciliis." Si res ita sc Iwbet, ergo <cundum camd?m doctrinam pavpa est infallibilis quando utitur concilio, non <piia concilio indiget ut rit infrilibih· nec possit absque concilio irreformabilia de fide edero decreta, sed quia utens concilio vere agit non txunqaam persona privata, sed tamquam caput eectaiae.

Aliquam videbantur difficultatem ingerere im-

1 Lae. XXII, 321

< Cf. orationem bxbiUm »b archiepUeojo Remenvi die 23 iunii 1870, eoL 8M a huius votum.

Coxciu GKXKXAU TOMBS Lit.

* Stna. 131, u. 10: P.L. XXXVIII. 734.

î mxAÙ eL VeL

* reostaat, ral ;

Mui HI. 1072.

« Cf. oratietew hsWtan ab e?. KerrietA (d. l

* t/ral HI, tiL -2, 3.

pugnatores infallibilitatis pontificiae asserentes, conciliorum patres dogmaticis summorum pontificum constitutionibus non adhaesisse, nisi poet institutum sarumdem exanæn et comprobata ipsarum cum catholica doctrina conformitato. Ast, re bene perpensa, haec difficultas evanesciL Nam auctoritas conciliorum non est desumenda cx omnibus, quae in eorum celebratione acta sunt; non ex paucorum aut multorum patrum opinionibus, sed ex eorum decretis α summo pontifico approbatis. Nullum autem decretum afferri potest, quo statuatur assertum episcoporum in concilio adunatorum ius judicandi dogmaticas ct definitivas summorum pontificum constitutiones. Addatur omnino falsum esse, ex conciliorum historia probari posse talem fuisse episcoporum praxim. Et quidem acta concilii Epbesini sub sancto Cadestino papa celebrati ostendunt, patres illius concilii adhaesisse litteris dogmaticis sancti Caelestini ab eius eupremi magisterii auctoritate ductos, non discussionis atque B examinis vi permotos. Dixit enim Philippus presbyter legatus sancti Caelestini concilii patribus: „Gratios agimus sanctae venerandaeqoe synodo, quod litteris sancti beatique papae nostri vobis recitatis, sancta membra sanctis vestris vocibus, sancto capiti, sanctis etiam vestris exclamationibus, voe adiunxeritis. Non enim ignorat vestra beatitodo, totius fidei, vel etiam apostolorum caput cese beatum apostolum Petrum

Haec profecto locutio excludit suspiciones de dubitativo examine α patribus concilii instituto, antequam litteris sancti Caelestini adhaererent: nam non procedit exinde, patres ipsos nullimode dictas litteras examinasse, ita ut tamquam veri iudicee sententias concilii subscriberent Examen utique institutum fuit, sed tantum ad veritatem clarius dignoscendam et errantes refutandos.

Idipsum etiam referunt acta concilii Chalredoncnsis, in quo decreta concilii Nicaeni et epistola dog- C matica sancti Leonis papae pan fuerunt reverentia perlecta et aequali devotionis fervoro proclamata. Sanctus Leo non est passus, quod disputaretur contra veritatem ab eo definitam in epistola ad Flavianum ; undo in epistola ad synodum Cbalcedonensem ait: Jratres charissinu, reietta penitus audacia disputandi contra fidem divinitus inspiratam, vana errantium infidelitas conquiescat, nec liceat defendi, quod non licet credi: cum secundum evangélicas auctoritates, secundum propheticas vocee apoetolicamque doctrinam plenissime et lucidissime per litteras, quas ad beatae memoriae Flavianum episcopum misimus, fuerit declaratum, quae sit de sacramento incarnationis Domini nostri lesu Christi pia et sincera confessio ¥ Post lectionem actorum synodi Nicaenae patres clamaverunt: „Haec catholicorum fides; huic omnes erodimus3... Post lectionem epistolae Leonis ad Flavianum patres clamarunt: „Hoec patrum fides, D haec apostolorum fides. Omnes ita credimus, orthcF doxi ita credunt. Anatliema ei qui ita non credit Petrus per Izonem ita locutus est 4*‘

Notatu dignum est, quod dubitantibus, episcopia Illyricianis et Palaestinis, et quaerentibus inducias ut rem perpenderent, patres responderunt: „Nos ita credimus (omnes ita credimus; sicut Leo, ita credimus); nostrum nullus dubitat: nos iam subscripsimus. Magnificentissimi tamen et gloriosissimi indices et amplissimus senatus dixerunt: Non est necessarium omnes vos convenire. Sed quia conveniens est, omnibus dubitantibus persuadere, Anatolius (patriardía Constantinopolitanus) eligat de his, qui sub&cripeorunt, quos putaverit idoneos esso ad docendum (non ad discutiendum) eoe qui dubitantV Hino merito de hoo oecumenico concilio locutus Zacearías sio scribit: „Tractatum est quidem et examen aliquod eiusdem epistolae sancti Loonie institutum fuit sub finem actionis secundae, dubitantibus Dlyricianis ac Palaestinis, non quod licitum crederetur de oa dubitare, sed ut qui dubitabant, docerentur. Novum exanion α concibo factum etiam circa sacras Scripturas et circa definitiones generalium conciliorum, nihil supremae istorum auctoritati praeiudicat

Argumenta desumpta quoque fuerunt cx ratione theologica- Dictum quippe fuit: si pontifex sola sua auctoritate definiens in rebus fidei ct morum infallibilis est, separatur caput a membris, absolutismos inducitur in ecclesia, et episcoporum iura violantur. Ast nullius esse roboris has rationes facile quisque videt. Re quidem vora tunc summus pontifex coetui episcoporum rite unitus dici debet, quando illas cum eia relationes apprime conservat, quas ipse Christus constituit Porro quaenam sunt relationes divinitus institutae inter summum pontificem et alios omnes episcopos? Profecto istae relationes eae sunt, quae vigeni inter fundamentum et domum, inter pastorem et oves, inter confirmatorem et confirmandum. Unicuique autem planum est, proprium esse fundamenti portare et non portari ; pastoris, pascere et non pasci ; confirmatoris, confirmare et non confirmari. Quando ergo summus pontifex infallibili suo magisterio portat ecclesiam, ideoque etiam episcopo», pascit oves, id est episcopos, confirmat episcopos, semetipeum tenet episcopis unitam ea unione, quam Christus voluit illum inter et istos intercedere. Tunc unio ista infeliciter abrumperetur, quando episcopi irreformabilia pontificis decreta respuerent, et sic noluerint ab eo iuxta Christi institutionem portari, pasci et confirmari. Sed cum Christi institutio frustrari nequeat, ita divina providentia numquam fiet, quod sufficiens episcoporum numerus dictam relationem servando, non custodiat debitum cum summo pontifice vinculum unitatis.

Quid autem sibi vult abeolutismus? Fortassis potestas, cui boet quaecumque pro labitu, etiam contra rationem, facere et imperare? Si ita esset, numquam infallibilitas absolutismum in ecclesia ferre posset, immo quodeumque excluderet periculum. Si enim summus pontifex infallibilis eet, ergo periculum ab eo removetur vi divinae sssistentiae docendi ea, quao falsa sunt, et felicissima in eo necessitas crearetur non definiendi nisi ea, quae vera et sancta sunt, et aie ecclesiam gubernandi iuxta normam caelestis veritatis. Si autem abeolutismus accipitur pro ea gubernandi forma, iuxta quam potestas non est divisa, sed plena residet in imperante, tunc utique infallibilitas hunc inducit absolutismum. Sed talis absolutismus, qui eet proprius leeu Christi, cui data est omnis potestas in caelo et in terra, et eet ex ipsius Christi institutione proprius summi pontificis, cui singulariter datae sunt claves regni caelorum. Ad rem dicebat venerabilis Bellarminus: „Παρα toti orbi christiano praepositus est, et totam oc plenam habet eam potestatem, qUom Christus ad ecclesiae utilitatem in terris reliquit V4

Hac super re difficultatem ingerere non debet, si etiam pontifices summi debent ecclesiae traditioni inhaerere, camdemque investigare ad edenda de doc-

1 Ubbe, OoU. cxmrii, ton. III, p. 1147, ed. ven. ColeU; Miam. IV, 1290 c.

1 Inter opp. a Leonli Magni, toe. I, p. 1071, ed. Ballerin.

• Ubbe, tom. IV. p. 1910, ed. m. Coteü; Manti. VI, 134 B.

« Ibid. p. I93i; ManXVI. 971 A.

1 Ibid. p. 1289, Maxui ibid. 974 D.

» *Aniifebron.,* part. П, üb. IV, cap. IH et IV.

▪ De Bom. *jMfdifict,* lib. I, cap. XI.

trina catholica decreta. Re quidem vera assistentia divina, u qua pendet summorum pontificum infallibilitas, non est revelatio aut inspiratio, sed eet directio iisdem divinitus concessa, no in veritate fidei et morum decernenda aberrent. Remanet igitur supremo pontifici necessitas et obligatio moralis quaerendi doctrinam catholicam, quam prae so ferunt Christiana traditio ct ecclesiarum consensus. Sed omnino tenendum, inerrantiam vicarii Icen Christi ab implemento huius obligationis non pendere: affirmandum potius quod Deus, qui suum ipsum in terris vices gerentem assistit, faciet quod aut papa rite suam obligationem impicat, aut etiam in casu, quo culpabiliter hano negligat obligationem, in errorem tamen non labatur. Infallibilitas quippo Romani pontificis ea est, per quam portao inferi non praevalebunt adversus coclesiom; sed hneo promissio fuit absoluto a Christo facta, independenter scilicet α ratione, qua sa gererent Petri successores. Ergo absoluto modo erit quoque B accipienda infallibilitas eidem promissa.

Fortassis, quia summus pontifex infallibilis declaratur, violantur iura episcoporum? Minime sane. Decreta conciliaria nihil adiudicant summo pontifici, nisi quod illi a Christo Domino collatum eet- Absurdum autem foret, si episcopi conquererentur de Redemptore divino, quasi Petrum eiusquo successorem exaltando apostolos et episcopos nimis depresserit. Infallibilitatis praerogativa est clare divo Petro α Icsu Christo communicata; ea est legitima consequentia plenitudinis potestatis, qua Christus ipse, definiente concilio Florentino, summum pontificem Romanum ditavit Ergo per eam non violantur iura episcoporum. Bene vero argumentum retorquere lioet dicendo, quod episcopi, qui denegant summo pontifici infallibilitatis praerogativam, violent plenitudinem potestatis, quao divino iure ei compotit. Sit iudex inimicus noster, famigeratus nempo ille pseudo-lanus, qui in suo libercolo *Papa et concilium* adversus infallibilitatem pontificiam tanta malignatus est. Ipse profitetur, notato eius verba1: „Si etiam decreta conciliaria non valent absquo confirmatione papali, divinum signrnn veritatis uniuscuiusque doctrinae negari non potest situm esse in approbatione unius pontificis; ct suppositio illimitata^ potestatis summi pontificis in universum ecclesiam includit, sicut semen in nucleo, eententiam suae ïnfallibilitatis. Cum reapso nemo catholicus negaro possit conciliaria decreto, ut valeant, indigere pontificia confirmatione, et papam plena potestate gaudoro in universam ecclesiam, nemo quoquo, testo ipsomet Inno, potest denegaro Romano pontifici infallibilitatem absque gravi violatione potestatis, quao est papae divinitus collata.

Prudentia quoque, seu timor gravissimorum impendentium malorum deterrere...

*Murmur ct taedium inter patres; unde oralar.* Sunt difficultates in concilio allatae contra ïnfoilibilitatem summi pontificis. Si hoe licitum fuit, credo quod liceat etiam huiusmodi difficultaire resolvere.

Prudentia quoque, seu timor gravissimorum impendentium malorum deterrere deberet JxtfrtB, ut aiunt aliqui, a definienda summi pontificis infnllibilitate. Haec mala forent plurium catholicorum resistentia et ideo a vera fide discessio, liaoretioorum ct schismaticorum conversio vel impedita vel saltem difficilior foeta, ac domum odia ac pcrsecutionce cx ¡xirto eorum, qui dominantur in hoc mundo. Ieri tamen lirnoree eunt exaggerati : aliunde quando aliquai

i lanas. *Papa et tvxdtñm, art.* Ht. p. (m vers. Italie, edit. Florent.

Δ veritas certis argumentis revelata dignoscitur, quando eius definitio dogmatica necessaria deprehenditur ad errores contra fidem ct mores convellendos, quando ipsa dogmatica promulgatio necessaria percipitur ad populi catholici aedificationem et confirmationem, debent pastores ecclesiae testimonium praebere ventati, et vae illis si tacuerint Praeterea etiamsi aliqua incommoda ex definitione infallibilitatis pontificiae forent pertimescenda, quis dicere poterit hanc definitionem grave damnum et ecclesiae ct animarum saluti esse allaturam? Satis est animadvertero, definitionem dogmaticam a concilio oecumcnico prolatam non exprimere nisi veritatem revelatani, quao assistente Spiritu sancto pro spirituali salute hominum et ecclesiae catholicae conservatione ac triumpho, supernaturalis certitudinis splendore rutilante, christP fidelibus credenda proponitur, ut manifestissimum fiat, non posse sine iniuria affirmari futurum essa, ut definitio ecclesiae et animabas perniciosa sit evasura.

Ultimum confugium eorum, qui definitioni infallibilitatis pontificiae adversantur, est necessitas unanimitatis saltem moralis patrum, qui concilio intersunt; et cum in hoc concilio Vaticano circa definitionem infoilibilitatis pontificiae patrum sententia in duas portes scindatur, contendunt ab hac definitione esso abstinendum.

Praemitto assertam unanimitatis moralis theoriam esse omnino falsam: Io quia historiae catholicorum conciliorum est aperte contraria; 2° quia impossibilem redderet, si notabilis esset, errorum condemnationem ...

*Emincntissimus praeses cardinatis de Angeli.* Reverendissimo pater, haec non pertinent axi praesentem discussionem capitis quarti; idcoquc te rogamus, ut ad propositum argumentum redeas.

*Reverendissimus orator.* Argumentum, quod desumo ex impugnatione huius unanimitatis, verti ud demonstrandum, papam ceso vero infallibilem. Nam ubi popa non esset infallibilis, ¡rasito quod esset discrepantia iu concilio, iam nulla adesset ratio huiuemodi discrepantiae componendae. Ego cito huiusmodi discrepantiam, et dico: Si patres non conveniunt, ergo debet esso papa infallibilis: secus enim patribus discedendum esset a concilio non soluta quaestione, et patres debebunt in proprio sensu abundare, quemadmodum fit in conventiculis, quae habentur a protestantibus, qui nullam habentes auctoritatem infallibilem huiusmodi controversias dirimere non ¡rausum *(plure piltres: Rene, optime, optime).* Ergo suino argumentum ex hac discrepantia in favorem infallibilitatis summi pontificis.

Si nullius roboris sunt argumenta, quae adveren· infallibilitatem summi pontificis oddmuiitur. iam in tuto est Imec praerogativa sumini pontificia Christi vicarii, ac Deo favento procedi poterit ad oiusdnm definitionem. In hoc autem tanti momenti negotio curandum est, ut veritas tota exprimatur, ac verbis omnino claris ct propriis, quae nullum in posterum tergiversationibus locum relinquant.

Porro in capite quartn schematis nostri videtur nimis coandari obiretum pontificia infallibilitatis, ubi quidem dicitur, quod quando summus pontifex supremi omnium rhristianorum doctori manere fungens pro apostolica sua auctoritate definit, quid in rebus fidei ct ninnini ah univerra revireia tamquam de fide tenendum, tel tamquam fhW contrarium reiiciendum -it, derrota el indicia huiusmodi pre ar •■oc irn fonnubilia, et detrarr a qooti« rhnstiano. t»bi

«η·

primum ei innotuerint, pleno fidei obsequio excipi ct teneri; protecto huc constitutione decernitur summus pontifex infallibilis tunc tantum, quando docet quid in robus fidei et morum ab universa ecclesia tamquam de *fide* tenendum aut tamquam fidei contrarium roiiciendum sit. Sed summi pontificis indicia non versantur tantummodo circa propositiones do fido tenendas et propositiones fidei contrarias, ideoque haereticas, sed etiam circa propositiones quae licet do fido catholica non declarentur, attamen praescribuntur ut fidei proximae, ot circa propositiones quae licet non damnentur tamquam haereticae, tamen proscribuntur generarim tamquam erroneae, vel variis notantur llicologicts censuris, ut sunt quao dicuntur liocrrsi proximae, temerariae, liorresini sapientes, etc.

Etiam in hisco proferendis indiciis summi ℑn-lificis infallibilitatem extendi omnino tenendum ot; ei ideo censorem relatum xhematis textum sequenti modo vel alio simili reformandum: *Cum ntpremiommían chrirtumorum doctoris munere jungent pro apo~italica sua auctoritate definii doctrimmu quae cirro fidem et inorat ab unirer»! artesia tenenda vel rciicienda at.* Hoc utique ratione infallibilitas summi pontificis declaratur extendi non modo ad definitiones circa dogmata fidei ot ℑsententia lucretiras, verum quoque ad definitiones circa prositiones, quao licet ncque supernaluraleni fidei certitudinem attingant, neque haereticam hocresi» deformitatem prae »c ferant, attamen vel ad illam vel nd istam occedunt et catholica© doctrinae aut favent uut adv montar.

Magni autem ponderi» argumenta pnqxritom suadent amplitudinem decreti cirro pontificiam infallibilitatem promulgandi; praecipuo qua? sequuntur, recenseo: Ie Ratio essential in ℑnfallibilitaib |>ontificioo in definitionibus edendis do fnlo ct moribus est divina assistentia, qua summit» pontifex gaudet, quando supremi sui magisterii munere fungitur: liino (' merito schema nobis propositum dicit, ]κηιαιη „vi assistentino dit¡nao illi promissae erraro non poraco, cum supremo omuiuin christ¡anorum doctoris munere fungens pro apostolica sua auctoritate ℑdefinir Asi suillinus jiontifcx non modo supremo mii magisterii munere fungitur, quando veritates do fido definit aut errores condemnat, ecd etiam quando proposition» aut commendat aut improbat notis theologicis fido aut haeresi minoribus. En quomodo od rem nostram se exprimit theologus Montagnirsl: „Cum cedria, ait ipse, quasdam propositiones ut Imoretira», aut etiam erroneas, tel temerariox, ℑH-amlnloa etc. sito spociatiui, riva generatini ct *in globo* damnai ; indicia huiusmodi vero sunt dogmática, ot tenetur unusquisque persuasum habere, nullam esso cx iis notimi, quae in proscriptas propositiones merito non cadat; et insuper ai agatur do censura generali et in globo, nullam esso ex damnatis propositionibus, qimc aliquam ex enumeratis notis non ℑnorentur. Quis rciqjto dicet, iudicium dogmaticum et quidem solemne non protulisse, exempli gratia felicis memorino Pium VI in sua bulla *Auctorem ¡idei* contra Pistorietnes, qui |irrmultos reprobavit sententias vetuli haereri proximus, temerarias, reandalosa» ele.? Quin etiam non idem affirmabit de sanctissimo domino ¡mpn Pio LX, cum in sua bulla *Quanta cura* praecipuos graviorcsque improbavit ot proscripsit praesentis aetatis errores, licet nulla speciali nota theologica cos confixerit? Ergo inferendum, infallibilitatem summi pontificis ad haec quoque dogmatica iudicia protendi: ea enim sunt acta supremi gravissimi magisterii, in quo fungendo pontifex no aberret promissa gaudet Spiritus sancti omikIentia.

2° In schemate nostro rito affirmatur: „Quonium vero infallibilitas eodem o»l, sive spectetur in Romano pontifice tamquam capite ecclesiae, rivo in universa ecclesia docente cum cupito unita, insuper definimus, lume infollibilitalom etiam ad unum idemquo obicctum seso ℭxtendere. Ast infallibilitas occlesino docenti» cum capito unitao extenditur non modo nd definitiones veritatum fidei et ml condemnationem errorum contra fidem, sed etiam ad iudicia dogmatica, quibus proponiiones inurantur notis haereri minoribus. .Martinas V ¡xmtifex, approbanto concilio Constanlionsi. cx articulis Widoli, I«sumís Ilus cl Hieronymi d· Praga quodam ℑ»nMcrri|e Inmquum notorio haereticos, quodam etiam tamquam erroneo, sciuiduloMjs, (otDcnirioM. Imut insuper Minimus pontifex, ut fideles do his articulis suspedi interrogarentur, utrum crederent quod condemnationes lionnn articulorum per sacram genendo Constimiiens? concilium fuerint rite et iuxto fartae, et a quolibet ral Indico pro tolibus tenendae <4 firmiter asserendae. Hin ℑsiiinmu |>oiitifex nullam terit disiinriionem inter Muilcnliunt latam contra ℑrticuli plane barroticoM ct contra erroneos, ℑM-nndaltxt Ergo siculi infallibilis est definitio concilii rontra ℑprimai dossi» artnidos, ila infallibili» ret Italxinla eiusdem rom ilìi ℑfinìli<> «oh tra articulus ulteriis ℭclassi xxus ratio non npjKiroret. ob «piani utnapio modo cuimIrmiration is iwInn, ¡ııIµ iıIo |k«]k i, exquireretur a fitlidibirs prof.»iu. Exindo reels descendit Miam, summo |K>nlifi« supremi sui niiigistorii muriere fungerli! ℭ< in romditutmno Vaticana ilifallibilitatan adíiidirandom in nolis llicolugicw applicandi riña dix Irinam fidei cl inuniiii. Si line nun ℭxpon far inni Valicnni, ansami praeberent denegandi Itane iiifiillibiliSalcm etiam cadaòac ℑh conti, rivo dis'ieroo rive in cxmcilio «•pngregalae.

3° Argumentum *(murmur)* xalidissinuini ud probandam smnmi pontificis infullibililalcni ex cu didm itur, quad Mimimi» pontifex, rum ratione sui ℑpriiiinhv ¡ils liabd ad olxxliailiani ct veruni animi asst'iLMim dorrei i» suis dogmaticis exigendum, si inℑfallibili non forai, jmìnscI lulniii ccclcriuni in errorem pertrahere. ℑA hoc ℑim sequeretur, si |κη»α non teed infallibilis in nolit uppliiandis dc quibm loquimur. ‚JSi quidam absoluta pnqM>itionmn damnaiio, ut scril it hmlatux llicologits Munlagnus, veruni cat iudiciuni dogmalicum, ]cncnmni liabcl pro dirodo et inimcdiuiu ohiretu ℑtio|Ks sensuni tur doctrinam, intenium animi aMCnsuin exigit l.M Omnes qliippv ponlificcs, qui lince dogmatica protulerunt iudicia, scnqMT vulnere con.«cicnlinni fiik'lium graviter ligaro ail ℑiru|>o ioiiw co sensu reprobandas ac rwpuenila», «pio ipsi πιµ ℑk« ιιι prorari¡scruni. Unicuique igitur palet, quod si summus {MℑiuℑiΓoχ in dieti» iudiciis dogmuliris ℭrendi errare ¡>ue«rt, calcsiam universam obligaret ml uniplectendum crronin.

Io Demum *(mtirmur)* infnllibililns est praecellens praerogativa summu pontifici Romano α Christo coniwa, ut sortuni tccluimpio sonaret dqsoritum fidoi ct populum catlioliviim in veritate aedificaret, liino manifestum est, infallibilitalom pontificis Romani lanium extendi doliere, quantum ratio pustulat scopi atlingcmli. Veram iul luwrcscs praecavendas eunimopero confert errores percellere, qui plus minusvo remote iiaereribus viam sternunt; ct ad piclatein fovendam quam maxime ¡uval sententias telo configere. quao a regula recedunt christianao ℑvirtuti Porro hoc summi pontifices assequuntur iudiciis «log-

l Dt erwmrtf mu nWü ¿Ateteÿtcû *d* ‹f« aena* proporifcmm. Ct Mlgse, Cara. theoL coisflet. to». I. e«L HI2.

l Loc. dL r. 141».

ruaticis, de quibus sermo nuno csL Ergo eorum in- A fallibilitae ad haec ipsa dogmatica iudicia extendi dicenda eet.

Allata argumenta eatis claro ostendunt, ita concinnandam constitutionem conciliarem de summi pontificis infallibilitate, ut non modo ad definitiones de veritatibus fidei crodcudis ct do erroribus contra fidem, sed etiam ad iudicia dogmatica, quibus doo trinae, lioct do fido credendae non proponantur, tamen uti vero catholicae ct sanctae approbantur, ct ad iudicia dogmatica, quibus errores in materia fidei et morum, vel nulla addita speciali censura reprobantur, vol notis theologicis haereaim non attingentibus, eam extendi apertissime decernatur. Ad hoc tendit motatio proposita schematis, ut scilicet, pro oo quod nunc legitur (lin. 16, pag. 13 [7 B s]) de Romano pontifico: „Vi assistentiao divinae ipei promissae errare non posso, cum supremi omnium Christianorum doctoris munere fungens pro apostolica sua auctoritate B definit, quid in rebus fidoi et morum ab universa ecclesia tamquam do fide tenendum vel tamquam fidei contrarium reiiciendum sit", ponatur: Vi *assistentiae divinae errare non posse, cum... definit, quid in rebus ad doctrinam fidei ei morum spectantibus, ab ecclesia tenendum, quidve reiiciendum.*

Iis demum assentior reverendissimis oratoribus, qui desiderant, ut huic capiti IV canon adiungatur contra eoe, qui infallibilitatem pontificiam negare auderent, ut sio tollatur e medio omnis ambiguitatis praetextus et occasio dubitandi de vera et plena condemnatione huius exitialis erroris ab oocumenico concilio Vaticano. Canon videtur posse condi modo sequenti: *Si quis negaverit, summum pontificem Romanum in definiendis veritatibus et iudicandis erroribus doctrinam fidei et morum respicientibus esse infallibilem, et eius decreta sive iudicia per se irre-* C *formabilia, a quovis christiano, ut primum ei quomodocumque innotuerint, pleno fidei obsequio excipienda et tenenda esse; anathema sit.*

Sapientiae vestrae est, eminentissimi et reverendissimi patres, ei bene in Domino judicaveritis, hanc propositam emendationem pro Dei gloria et bono ecclesiae occeptaro.

## ORATIO

*reverendi patris domini Amandi Renati Maupoint episcopi Sancti Dionysii Reunionis*1.

Eminentissimi praesides, eminentissimi ac reverendissimi patres.

Multum mihi arridet quartum caput de schemate examini nostro subiecto. Namque, non dicam quamvis Gallus, sed quia Gallus, eminentissimi et dii2dissimi provinciae nostrae metropolitanaeBurdigalensis archiepiscopi vestigiis et genuinis patriae nostrae traditionibus, ut iam in hac aula coiiciliari demonstratum. D est, fortiter inhaerens, credo et confiteor, infallibi-a litatem Romani pontificis otiam extra concilium oecumonicum ante assensum aliorum episcoporum esae veritatem indubiam, certissime in evangelio revolatam, novendecim saeculorum constantissime traditione fultam, et cui nihil ɗees ut fide catholica credenda sit, nisi illius definitio; quam ex totis praecordiis meis α Spiritu sancto et a vobis spero.

Attamen duas tantummodo animadversiones proponere volo, quarum una quoedani schematis verba spectat; altera, additionem, meo saltem parvo iudicio, necessariam. Veniam a robis reverendissimi patres, humiliter peto: maximae brevitati consulam.

Primo in schemate pag. 13 lin.22 et 23 [7bbJ legitur „quid in rebus fidei et morum ab universa ecclesia tamquam de fide tenendum, vel tamquam fidei contrarium reiiciendum siL“ Hos voces cum illustrissimo, ni fallor, Bituricensi archiepiscopo expungi vellem. Nam ex eis sequeretur, tunc solummodo infallibilem esse pontificem, cum propositionem aliquam haereticam damnat; quoties autem propositiones ut hacresi proximas, erroneas, aut scandalosa» damnat, negari posset eius infallibilitas. Porro si perpendatur Scripturae necnon traditionis documenta, reperitur nequaquam admitti posse istam pontificis infallibilitatis restrictionem, ita nempe, ut infallibilis ait pontifex summus, cum definit aliquam doctrinam osse haereticam, non vero cum definit esso erroneam.

Nunc ad secundam observationem. Quarto capiti canonem addi prorsus necease mihi videtur; nam quae definivit concilium Vaticanum de fide catholica, canonibus sancivit, et in ipso etiam schemate nunc proposito tribus prioribus capitibus totidem respondent canones. Cur ergo quartum caput in quo definitur Romani pontificis infallibilitas, suum pariter canonem non haberet? Nonno definitio haec caeteras omnes gravitate superat? nonne huiusco potissimum definitionis expectatio totum orbem catholicum anxium detinet? Sane, eminentissimi ac reverendissimi patres, si huic definitioni non aptatur solita canonis forma, periculum instat ne fidelibus minus certa et nondum proprio definita videatur; proinde omissum velle canonem, idem est ac volle aliquam fidelium partem decipi. Nec mihi obiiciatur minorem fore adversantium offensam, si abequo anathemate decretum edatur. Nonne ipsam definitionem damni, praecisam, ct quao verborum cavillationibus ansam non praebeat, totis viribus sollicitant? Illi omnes qui offendentur definitione, non minus offindentur ob omissum canonem, immo magis, quia praeter ipammet definitionem nobis insuper dolositatem in modo definiendi exprobrabunt.

Igitur omnino addendus est canon, cuius sic tenorem cum maxima humilitate propono: Ni *quis dixerit, Romanum pontificem errare posse, cum supremi sui pontificatus officio fungens aliquid definit et tenendum iniungit; vel cum errare posse competentiam suam excedendo; tri dubium semper pernumere, utrum tamquam supremus ecd'siae rector loquutus sit, etiamsi declaret, st agere cx potestatis plenitudine, aut idipsum ex aliis circumstantiis manifestum sit; rei eius definitionibus non deberi ab omnibus internam et cx animo adhaesionem, etiam antequam constet accessisse episcoporum seu ecdttiae consensum; anathema sil.*

Constat isto canon quatuor partibus, quarum prima ipeummet pontificiae infallibilitatis dogma sufficienter exprimit. Subjiciendae tamen visae sunt tree alino partas ad praecludenda totidem ad\creantium effugia. Paucissimis verbis illas quatuor parte· explico. Iu prima parte ex proposito posui illo i ores: *cum supremi sui pontificales officio fungerà aHqutd definit ei tenendum iniungit;* addere trrba ..circa fidem et uioreu", ut iam supra dixi, supervacaneum est. Cum enim compMcntiaxu suam in definiendo excedere nequeat summus pontifex, inutile videtur obieetum infallibilitatw drecribi. quia quidquid definit, hoc ipso certum ret in infallibilitatis ŏbit to comprehendi: alioquin non ree·»! infallibili. Alittnda atilrm H nbiectuui integre non d ·κ τῖ5«Iμ γ. periculum ĕl̈s. ilhntriskinii lustres, no pan oeniiea ^vtra «phae·

1 **Arç-uraentnm: ‚Epικηρω 8. Dionysii Reunic-πu doctrina qaortí capitis adhaerere te in omnibus dixit. Proposuit tamen, primo: ut expungerentur verba .quid in rebus fidei et morum ab ӣniversa ne pontifex tunc solum videatur infallibDia eutn propositionem aliquam ut haereticam damnat, non astem nt damnat tamquam haereri proximam; aecnnlo: proposuit addendam canonem qui refertur sub ano. 9.V**

ram infallibilitatis poni videatur. Et similiter apponenda non est restrictio, quod papa definitionem dirigat ad universalem ecclesiam. Officium enim pascendi non respicit dumtaxat oves omnes simul sumptas, sed etiam singulas. Proinde vi huius officii tam infallibilis est pontifex in docendis aliquibus ovibus, dummodo tamquam supremus pontifex definiat, quam in docendo simul universo grege. Et pariter cum ipsi dixit lesus: *Confirma fratria tuos »,* non snbiunxit simul sumptos.

Attentis igitur hisce rationibus, a quibus evolvendis, ut brevitati maxime consulam, abstineo, visus est mihi canon in hac forma ponendus: Si *quis dixerit, Romanum pontificem errare posse, cum supremo pastoris officio fungens aliquid definit et tenendum iniungit, anathema sit.* Nisi autem adderentur tree aliae partes, eminentissimi et reverendissimi patres, definitionem, ut dixi, eludere lentarent pontificiae infallibilitatis osores. Dicerent nempe: b infallibilem papam admittimus, dummodo intra potestatis suae limites definiat ; at editis definitionibus obedientiam abnuerent sub praetextu, qnod in iis sphaeram propriam excessisset Item dicerent: infallibilem admittimus pontificem loquentem ex cathedra, at simul propugnamus constare non posse, locutum ipsum fuisse ex cathedra Item dicerent: admittimus pontificem infallibilem, sed cum adiuncto ecclesiae consensu. Ergo praecludenda sunt effugia haec, ut error efficaciter comprimatur, et ingens, quam intendimus ex definitione utilitas emergat.

Neque quisquam, illustrissimi patres, timeat, ut tot alii proclamarunt ex hoc ambone, ne exaltatio sedis apostolicae sit conciliorum vel episcoporum imminutio: non secus ac ante definitionem, concilia generalia summo pontifici unita, infallibilitate maxima pollebunt ; immo singuli episcopi magis honorabuntur, quo plus honorificatus fuerit episcopus epi- c scoporum. Nam ut ait Sapiens: *Gloria filiorum at gloria patris.*[*]

Eminentiseimi et reverendissimi patres, dicendi finem facio *(bene),* fideliter asserendo hanc, quam exposui, meam sententiam, omnium cese simul dioecesis Sancti Dionysii Reunionis clericorum doctrinam, immo etiam omnium huius dioecesis fidelium, quorum numerus est bis centum millia.

Race omnia, eminentissimi et reverendissimi patres, sapientissimo vestro iudicio in tota humilitate mea subiicio *(bravo, bene).*

## ORATIO

### *reverendi patris domini Augustini Verot episcopi Sancti Augustini.*[*]

Eminentissimi praeside?, eminentissimi et reverendissirui patre?.

De gravi quaestione inter nos agitato, cum iamiam D dies finalis decisionis instet, spero vos patienter audiro A quae vobis ex intima persuasione dicturus sum cum debita gravitate (rwus), ut spero, et etiam ex desiderio et convictione quod nihil dicam, nisi quod iudico omnino necessarium pro me dicero ad veritatem enucleandam. Declaro autem, quod impugno tantummodo personalem et separatam Romani pontificie infallibilitatem, quam et multi patres ex professo cx hoo ambone propugnaverunt, et quam etiam credo contineri in schemate proposito, quidquid viva voco contra illud dixerint reverendissimi relatores. Afilli autem consultius visum est legere, quae volo vobis dicere, no amplificationibus indulgeam cum dispendio veritatis, et ne etiam verbis forsan minus cautis utar (risus *et nigua approbationis).*

Ex hoc ambone dictum fuit α roverendisaimo metropolita Sancti Eranciscif, me cum memetipso pugnare, cum subscripserim decretis concilii Baltimorenais paucis abhinc annis habiti. Pore illius dicere mihi liceat, generalem professionem obodientiao sauctas sedi nullam involgere definitionem eius infallibilitatis; de qua infallibilitate in boc concilio non tantum nulla disputatio fuit, sed neque ullum verbum directe vel indirecte dictum est- Nam cum statutum fuisset coneilium absolvendum esse infra duos hebdomadas, ne quidem fuit tempus discutiendi primas paginas libri satis ampli, exceptis quaestionibus practicis, de quibas tractavimus. Omnia sine examine ct discussione remissa sunt theologis Romanis, pence quos ait totum meritum et tota laus definitionis pontificiae infallibilitatis, si ibi inveniatur. Sed confidenter nego, quod ibi inveniatur. Delegatus apostolicua, praeses huius concilii Baltimorensis, optime ecit nullam factam fuisse definitionem quaestionis in concilio Baitiraorenei, ideoque ipse in principio formalem et expressam definitionem huius quaestionis a concilio Vaticano respuebat, et ab oo quoque (est meus raetropolitam») invitationem et exhortationem accepi huio quaestioni specialiter studendi, non legendo libros gallicanorum, siquidem nulli sunt in bibliotheca, quae praesto est in nostro collegio Americano, sed in libris ultramontenorum et in Labbeana collectione. Mihi autem gratam fuit audire ex hoc ambone, quod mea argumenta legebantur in Boeauctii defensione cleri Gallicani, quem librum quaesivi, sed invenire non potui. Consensus autem hic non potuit venire nisi a veritate *(risus, murmur).* Caeterum mihi videtur etiam, quod deputati patres hoc deberent et Bossuetio et veritati, ut librum magni huius viri theologi confutent in plena aula (rùus) ex hoc ambone.

Caeterum ingenue fatebor circumstantiam, quae me magis movit et affecit in studio huius quaestionis; iliaque fuit, videre in libris ultramontanorum cavillationes, ut mihi videtur, et effugia, ad quae recurrunt, ut se expediant a condemnatione expressa et formali Honorii in concilio generali VI et etiam in VII et VITI, necnou ab ciuxlein condemnattono a sancto

---

' Luc. XXII. 32.

« Prov. XVI, β.

1 Argumenten: .Episcopis S. Augustini capilliIV doctrinam nnlliaode probari posse asseruit; decise ir<nmentA ex •criptaró, «t quie afferantor vel minai vel nimii probant; si ▾ere préparent argumenta qme afferantur ex icripturij. multai illas ac inbtilex interpretationes quae in medium adduci solent, nnUatexui necessarias fore dixit Deeaie claram Tetens ecclesiae traditionem; in omni quippe saeculo facta extent quae pontificiam Infallibilitatem excludunt. Textui qui citantur nimiam generales et probire UnlnoiEo-lo necessitatem communionis in fida et regimine ecdesiae, quod a nemine In dubium Tocatar. Si qui textui dari pro infallibilitate habentur, •ot dixit non esae medio aero anteriores, et ad hoc tempus opmionis huiaa originem referendam. Falso did Ln prooemio aneri constantem et unirer*aleEi etdeatee fidem. Hanc doctrinam antea nl praesertim tempore conditi Conttealientii a multis retentam non teine, ac ex hoe patere de opinione et non de fille agi. Non esae uniterialem cum plosquam centum ex omni regione episcopi eam respuant Facta Liberi», Symmachi etc., ostendant Romanam eedesiam tenuisse semper Romanum pontificem ponte in haeresim labi, aine distinctione utrum ut privatas homo nec ne. Risu haec verba excepte sunt, et id ▾idens orator ait: Mea tamen ar/nmenta nullam respondonem habent. Post haec ad alia se transire velle dixit, at obmurmurare undique coeperunt patres praesertim quia tardior iam hora facta euet. Orator tunc praesides rogavit utrum fas sibi esset aennonem annm tunc interrumpere et illum inseguenti die rea»umere, lia vero renuentibus prosequutus eat recensens nonnulloe ex quadraginta casibus haeresis a Bellarmino descriptis, citta quos aiebat obscuritatem inveniri quae elucidation® indiget. Conduiit petendo ne infallibilius definiretur pure «t simpliciter, et proposuit emendationes quae leguntur sub numeris 8. 83 *

* Ct eius orationem habitam in congregatione generali ‹L 20 iunii 1870, coV'Wc.

Leone U ot ab Hadriano II formalitcr espressa in A generali concilio VILI; quao effugia in mento mea desiderium inefficax excitarunt comparationem instituendi inter opinionem adversariorum et iaosenisiiiuni, quae, ut omnee norunt, fuit subtilisaitua haorcaie a diabolo texta. Sed ab illa comparatione abstinui, no videar premero vestigia illius reverendissimi oratoria1, qui phantasticam comparationem instituit inter ruonothelismum et gallkanismunu Ornila vident ct sentiunt gravitatem praesentis quaestionis.

Quaestio est condemnandi de Imeresi phtsqiiam vcnluui patres, qui hucusque in gremio ecclesiae non tantum in puco, sed etiam cum fructu laboraverunt, cl qui venerunt ud hoo concilium sine intimatione in bulla convocationis, quod eurum opiniones erant materialiter haereticae; quao nunc deberent formaliter devlnrori ut haereticae *(murmur).* Agitur dc condemnatione formali opinionum, quae fuerunt universales B in Gallia per longum tempus, nempe per unum mculuni cum dimidio, sub ¡ontificatu quindecim puparum, qui numquam circa eas illustrem Galliarum ecclesiam hacrcsis insimulare cogitaverunt. Cum e contra, durante line jieriodo, haec Galliorum ecclesia uberrimos fructus protulerit eruditionis, pietatis, regularitatia ot zeli in salute animarum procuranda et in missionibus promovendis exterioribus ct etiam augendis. Et certo si, teste ipsamet Veritate, *a fructibus eorum cognoscetis eos*\ pravae consequentiae haeresis per fructus pravos demonstrandae sunt. Sed haeresis certissime non debuit eae illa, quae non impedivit tam multos ct tam admirabiles vitae fructus.

Nunc autem quaestio de infallibilitate pontificia nullatenus mihi ridetur clara, ita ut possit definiri. Cum sollicitudine auscultavi et perpendi, quao dicta eunt ex lice ambone, et sincere loquor si dico, quod illa argumenta me non persuaserunt; e contra me magis firmaverunt in iudicio, quod Scriptura et traditio clara non sunt, et potius in alienam partem propendero videntur. Cognosco omnes textus Scripturae: *Tu cs Petrus* etc., et audivi longas et ingeniosas explicationes ct commentationes do hoc ambone; sed conciario, quae in mentem meam venit, fuit haec: ri hacc infallibilitas contineretur in his verbis, tam multa, tam longa ct tain subtilia argumenta non requirerentur ad illam extruendam ex illis textibus.

Audivi protestantes eodem modo contra nos cx sacris Scripturis argumentantes. Habemus in America baptistas, ut vocantur, qui dicunt baptismum non valere, nisi detur per immersionem; et illi baptistae possunt congerere textus ct graves argumentationem cx illis textibus ct cx originali voce *baptizo* deducere; sed quid illis respondemus? Admittimus textus vestros; bed ecclesia etiam priorum sarculorum cognoscebat illos textus, ct tamen baptizabat per infusionem saltem infirmos et cliuicos; ideoque textus Scripturae explicantur }>cr historiam ct foeta: eo modo omnia subtilia argumenta, quae adducta sunt, ex his textibus Scripturae ud probandam pontificium *infallibilitatem* ¡¿er historiam ot facto explicari debent, et ex illis mihi patet, quod Romanus pontifex aliquando erraverit.

Itaquo illi textus Scripturae non probant: I0 quia si probarent aliquid, probarent etiam papam esse infallibilem, quando minus aolemniler etiam loquitur, ut aliqui voluerunt; aliis verbis probarent pontificem esse infallibilem non tantum in bulla solemni, red etiam in brevi, quod credo generaliter <4iam adversarii noti admittunt. 2° Si illi textus infallibilitatem prolurent in ducendo, probarent etiam infallibilitatem in gubernando et regendo, quod non admittitur etiam a reverendissimis auctoribus schematis. Pastor debet regero, pascere verbo, exemplo ct oratione, ait sanctus Bernardus. Nunc quomodo ex eodem textu potest erui infallibilitas pro uno cx illis tribus, et non pro aliis? Bonum exemplum in pastoribus tantumdem valet, si non plus valet Et doctrinae nostrae, qui inter protestantes versamur, controversia praecipua est do papa: non est de erroribus, red de factis, quae illi nobis sive merito sive plerumque immerito adversus pontifices ¡actitant 3· Illi textus adducuntur, Deum specialem gratiam promisisse ad bene docendum; sed quod in omnibus non promiserit hanc specialem gratiam ad bene gubernandum, od bonum exemplum, non paeum videre in istis textibus, quomodo illa gratia promissa fuerit nonnisi od bene docendum. 4° Sanctus Cyprianus, Augustinus et patres sextae synodi in antiquis temporibus, sanctus Antoninus, Bossuetius et alii cognoverant illoe textus; attamen in illis infallibilitatem pontificiam non agnoverunt.

Nunc autem traditio et historia ecclesiastica minus adhuc? clara sunt pro infallibilitate pontificis; immo mihi videtur traditionem antiquam et historiam pugnare contra hanc assertionem. Ulud iam probavi, ut mihi apparet, in praecedenti discussione, ot mea argumenta nulliun itsponrioncm provocaverunt (riras): ex quibus indico quod nulla responsio poterat dari (riras *crescunt).* Illud dogma etiam erat incognitum primis chriatianis qui disceptarunt adversus Petrum, et etiam sancto Paulo (riras *crescunt)* qui reprehendit sanctum Petrum. Omnes teiunt responsionem, quae mihi data est, scilicet quod obiectio illa erat proteBtantium. Sed dico quod etiam protestantes merentur, quod illorum obiectioncs solvantur. Secundo ilUo obiecliones o contra probant primatum. Nam non edixisset sanctus Paulus: *In faciem ei restitil,* nisi Petrus fuerit ipso superior.

Illud dogma etiam incognitum fuit Polycar|M> in veteri ecclesia; ct mihi gratum fuit audiro reverendissimum suum succussorem Smyrnenscm episcopum loqui ex hoc arnione do eius adventu Romam, et colloquio cum pontifice Aniceto, quod certe probat Romani pontificis primatum: sed quam parum, potius quam male illud probet iufallibilitutcm, audite, reverendissimi patres, ex verbis sanati Irenaci citati ab Eusebio ecclesiasticae historia? ¡«rente. Hace sunt verità sancti Irenaci J: „Neque euiiu Anicetos Polycarjjo persuadere umquam poterat ut observaro desineret, quippe qui cum Ioanne Domini discipulo ot cnm reliquis aj>osIolis, quibuscum familiariter vixerat, cum morem perpetuo observaste!. Neque item Pulycarpus Aniceto pcnmadere conatus esi ut observaret, cum Anicetos eorum, qui ante se fuerant, presbyterorum D inorem sibi relinendum esse diceret. Quæ cum ita scM» liabcreul, communicarunt sibi invicem, et Aniootus in ccclûsia consecrandi munus Polycarpo honoris gratia coni«eit.“ Eixe Anicetos Polycarpo suam sententiam ¡wrsuadere omnino non ¡votuit. Quid clarius *(risus)? Ergo* fuit inter eœ contrôlerait; sevi Polycarpna non indicabat Anicetum esse infallibilem, alioquin immediate re submisisset. Itaquo ille textus probat, quod neque Anicetos neque Polycarpas. neque Irenaeus, cuius haec sunt verto, infallibilitatem Romani pontificis admiserunt.

Illud dogma etiam incognitum fuit ut mihi videtur sancto Cypriano, qui colitur ut martyr et doctor, non ut poonitens ut dixerat aliquis: ǽau non fioenn martyrem facit. Igitur era! in bona fide.

i UdaLlI. H.

1 **Aliodit ad patrUrcban nieroftolynitaanm. ('£ c»L 854-54 « lutu», vn, ia.**

1 **aï FWMi Apo-1 Murw, P.O, VR ÍSH a.**

etiamsi bene nosset papam pronuntiantem contra suam opinionem. Pontificia infallibilitas erat incognita tempore sancti Sylvestri, non repetam illud. Erat etiam incognita hoo saeculo, nempe saeculo in quo onanismos tantum tumultum in ecclesia excitavit. Nam sanctus Athanasius, sanctus Hieronymus, sanctus Hilarius dare dicunt Liberium pontificem cecidisse; et nec tempus nec voluntas suppetit dicere de hoc casu Liberii, cum iuxta illos, qnoe impugno, papa coactus non sit papa (etiamsi schema de hoc non loquatur, quod deberet fieri saltem). Sed nihilominus illi doctores,quoe citavi,dicunt Liberium cecidisse ; ideoquo mihi videtur, quod illum non admiserunt infallibilem.

Etiam illa infallibilitas non admittebatur tempore Zofiimi, qui post iudicium (notate bene, reverendissimi patres, est argumentum serium) sui praedecessoris Innocenti! in causa Pclagianorum, bis ipse hano causam indicavit, semel pro Pelagianis et postea contra illos, ut probat historia. Verba supposita sancti B Augustini : ITRoma loquuta est, causa finita est'4, de quo actum fuit etiam hodie, ut compleam eorum explicationem datam ab illustrissimo Remensi altera die, prolata fuerunt a sancto Augustino post decretum Innocenti! et ante Zosimum: illud probat historia. Sanctus doctor dicere volebat: Pelagiani condemnati fuerunt in Oriente, in Africa et Romae; non amplius sciunt, quid faciant : utinam finiatur error! quia videbat eos obstinatos esae. Sed quid evenit? Innocentius moritur : illi advolant Romam ; a Zoeimo approbantur. Et ego quidem primo putabam «se tantum errorem facti personalis in Zoeimo; sed nunc non tam clarum mihi apparet ex quibusdam verbis sancti Augustini Quidquid sit, patree africani in concilio graviter Zosimo remonstrant, qui tunc Pelagianos condemnavit; et illi tunc ad concilium generale provocarunt. Haec est historia circa illud.

Illa pontificia infallibilitas non admittebatur lem- C pore concilii quinti generalis sub Vigilio, cum testo historia et approbante concilio, Vigilius nolebat condemnare tria capitula, in quibus egebatur non do facto personali, sed de facto dogmatico, utrum nempe scripta revera erant prava necne. In exilium pulsus est, et postea mentem mutavit et condemnavit tria capitula, et una cum successoribus suis confirmavit hoc concilium. Legat autem reverendissimus Edessenus, qui negat in libello nuper edito hoc exilium Vigilii, legat quod scripsit de hoc Franciseus Pagi, qui et ipeo ultramontanos «t, et videbit ibi positiva testimonia contra illa, quao ipee in contrarium negativa adducit in suo scriptol. Porro illud concilium quintum approbatum fuit a plurimis summis pontificibus; neo statini tamen admissum fuit in Occidente, etiamsi sufficienter innotesceret pontificia approbatio. Immo sanctus Gregorius Magnus, qui quintus pontifex poet Vigilium sedem apostolicaro occupavit, reginae cuidam D Longobardorum induisit, ut non reciperet quintum, concilium : exemplum moderationis in non nimis urgendis definitionibus in rebus non necessariis! Non videtur autem ille pontifex admisisse pontificiam infallibilitatem saltem personalem, seu se wlo; ipeius enim effatum, quod quatuor priora concilia venerabatur quasi quatuorevangelia,vixconcipipoteetinoro eius, qui se credidisset eamdem infallibilitatem, auctoritatem et efficaciam habere ao concilia, immo amplius.

Quod in concilio sexto ignota fuerit pontificia infallibilitas, satis patet, quidquid sit de Honorio et cius litteris, cum certe constet ipsum sine explicatione, sine distinctione anathemati subiectum fuisse. Si illi episcopi credidissent infallibilitatem Romanorum pontificum, hoc modo non egissent, nec agero potuissent Illud sic mihi evidens apparet, ut non poesim concipere, quomodo illud negari poesit. Eodem modo, licet non tam solemni, actum eet in concilio Nicaeno II, ubi cultus imaginum proclamatus fuit; et in hoo concilio sicut et in octavo Honorii nomen inter haereticos ^citatum fuit.

Sed provocari ad concilium Francòfoniienso, in quo decretum Graecorum, a Romano pontifice approbatum, reiectum fuit; mihiquo responsum fuit concilium errasse. Equidem, reverendissimi potrea, concilium erravit in hoc puncto; sed non attuli concilium tamquam auctoritatem, sed tantummodo ut probarem absentiam traditionis circa infallibilitatem pontificiam, quae ex hoc claro deducitur. Nam error patrum erat tantummodo circa verum sensum verbi *adorationú; error erat* facti, non doctrinae. Illi patres putaverunt errore facti Graecos cum summo pontifice voluisse dare cultum latriae imaginibus: porro ille cultus latrino non dabatur imaginibus; et quia errore facti putarunt, pontificem hunc cultum latrino attribuere et adseribere imaginibus, resistere necessarium putarunt et Graecis et pontifici. Ex quo facto liquido patet, quod putaverunt Romanum pontificem poeso errare, et casum extare posse, in quo non tantum possunt, sed debent episcopi resistere etiam pluribus episcopis cum summo pontifice. Nescio quomodo ista conclusio possit vitari. Porro iHud concilium Francofordiense alioquin fuit concilium habitum ab hominibus pietale et zelo conspicuis, in quo condemnatus eet error Elipandi Toletani et Felicis Urgelletani, qui in Occidentem nestorianismum volebant inducere. Hadriano autem pontifice hanc materiam occidentalibus explicante, controversia finita eat.

Nane autem ne quidem verbum unum allatum est circa hanc solemnem Hadriani papae II declarationem, quae invenitur in concilii VIH actione VH, et in qua ex officio, ad retundendam audaciam Photii, qui Nicolaum deponere tentaverat, summus ille pontifex asseruit, Honorium propter haeresim accusatum et anathematizatum fuisse; sed propter haeresim non qualemcumque seu interpretativam, sed illam quae ius dat minoribus contra superiores insurgendi et illorum pravos sensus respuendi Exspectavi autem solutionem huius difficultatis, sed nemo illam dare dignatus eet. Itaque si debeo credere papam infallibilem, quomodo possum credere et Hadriano П, qui dicit papam anathematizatum fuisse propter haeresim? Saltem illud requirit explicationem.

Ex his omnibus satis clarum mihi videtur, non exister© in antiqua ecclesia traditionem firmam circa pontificiam infallibilitatem. Omnee textus, qui citantur, probant tantummodo necessitatem communionis in fide et regimine cum sancta sede. Necessitas autem illius communionis a nemine negatur; et ego ipso libenter admitto omnes illas laudes poeticas Graecorum more, nobis ex hoc ambone in nomine eminentissimi cardinalis Pitra lectas ; immo ego ipee pro meo modulo simile aliquid praedico in freto sancti Petri : sed illud non involvit infallibilitatem pontificiam.

Aliud est necessitas communionis in fide cum Petro et ipeius successoribus, aliud infallibilitas. Catholici qui pugnant contra infallibilitatem, nullatenus dicunt Petri sedem posse α fide deficere, sicut evenit in sedibus Antiochiae, Alexandria.', sed asserunt possibilitatem erroris in persona pontificis, qui error erit tantummodo transitorius; quem errorem vel ipermet retractabit, ut iuxta noe evenit Liberio, Vigilio, Zoeimo; vel erit error quem successor pontificis errantis corrigit immediate, ut evenit in casu Honorii ; vel erit error, qui non acceptabitur in ecclesia et remane-

1 Cariosi, ŝhre/ío *dt dagnatica R. pontifida infoilibüilatf,* eap. П. ait. ПТ, p. 157, ri. Prop. Me!.

bit in librò tamquam littera mortua, sicut evenit in a maxima parto illorum quadraginta casuum erroris, quos memorat cardinalis Bollarminus, ot quibus multi addi possunt. Itaque hic eat nodus difficultatis. Debent nobis exhiberi textus antiquitatis excludentes hos transitorios vel innocuos errores: textus generales de sancta sedo tamquam petra fidei et praesidio veritatis nihil probant; sed dentur speciales textus infallibilitatem probantes.

Porro aliquis orator ex hoc ambone reverendissimos relatores provocavit, ut aliquem textum antiquum afferrent, anteriorem medio aevo. Nullum autem iuxta mo saltem adducere possunt Loquor autem de textu cloro et specifico pro infallibilitate, sicut nos claros et specificos adducimus contra. Verbi gratis ille textus episcoporum africanorum scribentium ad sanctum Caelestinum, qui solus contra illos indicaverat in causa Apiarii: „Nisi, dicuntl, forte quisquam est qui credat, uni cuilibet posse Deum nostrum examinis B inspirare iustitiani, et innumerabilibus congregatis in concilium sacerdotibus denegare"; clarus est textus. Dicunt illi patres, quod non potest dici quod unus videat veritatem, dum innumeri pontifices non vident Fides est factum, cui testimonium perhibent episcopi.

Nihil autem clarius esse potest doctrina sancti Augustini circa illud; qui, relata controversia inter sanctum Cyprianum et papam, diserte et expresse asserit, controversiam finitam fuisse tantummodo per plenarium concilium. Attendite ipsis verbis, reverendiesimi patres; dicit: „Nec noe ipei tale aliquid (nerupe valere baptismum haereticorum) auderemus asserere, nisi universae ecclesiae concordissima auctoritate firmati, cui et ipse Cyprianus sine dubio cederet^ si iam illo tempore quaestionis huius veritas eliquata et declarata per plenarium concilium solidaretur Videto quod illa vorba non sunt verba hominis ultra- 0 montani, qui dixisset papam definiisse, quin revera definiret. Haeo etiam inveniuntur in libro contra Oresconium: „Cum inter episcopos anterioris aetatis ... ista quaestio fluctuaret, et varias haberet inter se collegarum salva unitate sententias, hoc per universam catholicam (ecclesiam), quao toto orbe diffunditur, observari placuit quod tenemus... Hoc facimus quod universae iam placuit ecclesiae, quam ipsarum Scripturarum commendat auctoritas'." Videte quod hio sanctus Augustinus non provocat ad iudicium infallibile pontificis.

Fidenter dico, si antiqui cognovissent hanc viam finiendi controversias per solum recursum ad papam, bano memoravissent; nam haec via eet facilis et facillima. Poterant Romanos pontifices interrogaro pêr nuntium vel per litteras; et si ipsius sententia tamquam definitiva habita fuisset, aliqui illud memoravissent, et circa illud numquam dubium ortum fuisset D in ecclesia. Immo et mihi videtur, si persuasio quae multorum episcoporum animos invasit, fuisset communis initio ecclesiae, consulbus iudicassent apostoli ir. symbolo inserere „Credo Romanum pontificem" quam ‚panctam catholicam ecclesiam"; nam Romanus pontifex semper adiri potest, non autem tam facile eoolesia. Sanctus Augustinus, cum Pelagiani ad concilium provocaverunt, illos confutavit dicendo ;* mundam universum non debere turbari propter perniciem sportam, quae in locis, ubi orta .fuerat, damnata fuerat, et inde per totum orbem condemnanda intraverat; in hoc loco pontificum decreta contra adversarium adduxisset, si illa putavisset infallibilia: sed id nullatenus dicit. Nec volo repetere quae antea dixi.

Igitur mihi videtur quod non satis feliciter dictum fuerit in prooemio, quod doctrinam primatus tradimus „iuxta antiquam atque constantem universalis ecclesiae fidem". Hia autem doctrina pontificiae infallibilitatis mihi videtur ex allatis testimoniis nova. Tempora autem introductionis novae opinionis assignari possunt, nempe medio aevo. Nam certe hoc tempore pontifices Romani exercuerunt potestatem super universa regna orbis christiani, quam numquam antea exercuerant et a tribus saeculis amplius non exercent Quicumque legit historiam priorum saecu-

lorum, videbit quantum imperatores et reges Italiae Romanis pontificibus dominati sint, nedum pontifices super imperatores dominarentur. Illa extraordinaria potestas iuxta mo venit ex consensu populorum, bene intellecta etiam. Haec autem fuit periodus, ubi cum introductione falsarum decretalium post schisma Orientis nova opinio ortum habuit, quin et pietati populorum et reverentiae erga primam sedem consentanea est. Sed non omnia sunt vera, quae pietas antecessorum nostrorum excogitavit. In concilio autem nihil definiri potest, quod non clare pateat inveniri in Scriptura et traditione.

Videte autem, patres, progressum novae opinionis, quae vulnus acceperat in concilio Constantiensi, et vulnus reparare non potuit in concilio Tridentino. Dico itaque aliam notam novitatis occurrisse temporibus cardinalium Baronii et Bellarmini, initio saeculi XVII. Hoc tempore Bollarminus factum Honorii explicare voluit Quid autem fecit? Cum Baronie et aliis contendit concilium sextum fuisse adulteratum et corruptum, omniaque, quae in concilio inveniantur circa Honorium, esse subreptitia et falsa et α Graecis falsariis asserta. Utinom posset haec solutio dari! omnem difficultatem de medio tolleret Sed assertio Baronii et Bellarmini circa hoc est omnino improbabilis, omni caret fundamento et praeterea est summe ecclesiae periculosa. Tempore illorum cardinalium non erant increduli et deistae; et nunc quomodo authenticitatem, integritatem ct veracitatem veteris et novi Teetamenti probabimus contra deístas cum illa theoria? Itaque omnes opinionem Bellarmini et Baronii dereliquerunt Vide Palma, Perrone etc.

Sed, reverendissimi patres, hoc tempore de theoria ad praxim ventum est, et nomen Honorii a breviario romano et diurno libro erasum ret *(rumores).* Veritas non potest abscondi. Quamdiu sacerdotes et episcopi in breviario legerunt nomen Honorii cum Sergio ot Pyrrho, quaestio de infallibilitate personali Romani pontificis vix poterat mentem eorum intrare. Videant ergo patres, videant in hoc facto notam satis claram novitatis sententiae, quam impugno. Non magis feliciter dicitar in prooemio nos asserere constantem fidem universalis ecclesiae; nam doctrina quae nunc tenetur a multis, immo ut vidi a plerisqoe huius concilii patribus, non tenebatur tempore concilii Constantiensis. Nam ex his quae audivi ex hoc ambone, mihi videtur quod maior pars eorum, qui none sunt in aula, non libenter subacribereot doctrinae enuntiatae in hoc concilio his verbis: „Dt<Jarat sancta synodos, quod ipsa synodus in Spiritu sancto congregata, legitime generale concilium faciens, ecclesiam catholicam militantem repraesentans, potestatem a Christo immediate habet." Et sessione quinta: ‚Jtem declarat, quod quicumque cuiuscomque conditionis, statos, dignitatis, etiamsi papalis, qui mandatis... haius sanctae synodi et coiuncuroque alterius concilii gene

1 **Constasi, *Epùt. RR. pontificem,* eoi 1061.**
' ***Dt baptirmo eontr. DonaiieL.* lib. П, cap. IV.**
▮ ***Conira Cruconiiim Donai.,* lib. I, cap. XXXII-XXXIIL**
* ***Conir. dea» rpul. Pdayian,* lib. IV, cap. XП.**

miis legitime congregati... obedire contumaciter contempecrit... puniatur1." Haec eunt verba concilii.

Ergo fieri potest, ut maior pars episcoporum in una opinione sit, et allero tempore sit pro altera opinione contraria; et illud probat agi de opinionibus, non de fide. Iterum hoco omnia dicuntur non secundum antiquam et constantem fidem, ut asseritur, sed secundum opinionem. Libenter concedo quod doctrina, quam impugno, eet extrínseco probabilis, probabilior et probabilissima, et magnos theologos propugnatores habet; sed semper fuit opinio, non fides. Si fuisset fides. Innocentius XI non potuisset approbare librum Boesuetii *Exposition,* ubi protestantibus solemniter declaratur, nihil aliud credendum eis requiri quam papae primatum, et alias quaestiones, nempe cius infallibilitalis vel dominii in temporalia regum, inter scholasticas quaestiones remanere. Et quindecim Romani pontifices saltem per suum silentium illam approbationem confirmaverunt

Tandem multo minus dici potest infallibilitatem pontificiam asseri iuxta fidem universalis coclcaiaa, Nam, ni fallor, plus sunt quam centum episcopi de omni regione, qui hano doctrinam respuunt in hao aula, non tantum de Gallia, sed de Germania, Anglia. Hibernia, America ct Italia (diwenw). Itaque, reverendissimi patree, nostrum testimonium «t divisum. Fides adstruitur ex testimonio ecclesiarum. Quaestio do haeresi est quaestio de vita et morte. In nostre autem lego americana et in Anglia testimonium ct indicium'duodecim i ratorum, ut vocantur, debet obtineri, ut capitalis sententia feratur: si vel unus dissentiat, poena mortis pronuntiari non potest *(risus).* Si unus ex duodecim apostolis aliis contradiiisset, nescio ai mundus evangelio credidisset *(murmur, risus).*

*Nunc* autem aliud argumentum affero, quod milii videtur omni exceptione mains- semper tenuit, Romanum pontificem po»o in haeresim labi sine ulla distinctione utrum ut privatus homo necne, ot sic a suprema sedo excidere: quod probo non per speculationes, sed per facta- Post lapsum Liberii in ipsius viventis locum suffectus cut Felix II, qui honoratur ut sanctus. Quod Liberius aliquo medo ceciderit, non potest negan nisi forsan a acopiico; ɗ illud ornnino mo movet quod Bellarminus ipso exprese asserit, se vidisse in bibliotheca Vaticana Iittoras Liberii illud probantes: ita in initio tractatus de infallibilitate. Itaque post lapsum Liberii in ipsius viventis lorum suffectus eet sanctus Felix, qui honoratur in ecclesia.

Alterum factum invenitur in pontificatu Symmachi circa annum 500. Legitur enim, cum arcu<atum fuisse ɗ immerito ct iniuslc in synodo Romana, in qua pontifex suo se testimonio purgavit, nullo patrum volente in iudicio stare contra illum, Sed cum adversarli conclamarent contra synodum absolutionis incongruae, ut vocabant, altera synodus Romae habita eel, in qua Symmachus dicitur patres rogasse, no sententiam ferrent contra suos accusatores, et in qua lata fuit lex ad praecavendas siruiks accusationes in pontorum, vetans ne oves quao pastori suo oommiseao fuerunt, eum nec reprehendere, nisi a recta fide exorbitaverit, praesumant- Hic est damnatus itaque, apponitur exceptio, niai & recta fide exorbitaverit. Ex quo evidenter patet, concilium Romanum putavisse papam pomo a recta fòle exorbitare seu diviore. Porro illa exceptio tam sokmnis et authentica fuit, ut in iure canonico inserta »il in emione *Si pupo',* quem A canonem non legam brevitatis causa; nam fatigati estis et ego quoque.

Cusum autem Anostasii II non refero, etiamsi in iura canonico inveniatur, et in libro pontificali exhibeatur Anastaaius tamquam haereticus, quia factum ab eruditis notatur ut apocryphum, sicut proditio Marcellini, quse legitur in breviario. Coctarum illa suppositio etei falsa satis indicat persuasionem prnovaluisse, papam posse esse haereticum. Sod factum sequens nullatenus eet dubitandum in pontificatu Pelagii versus annum 585. Pelagius illo Vigilii fuerat socius et amicus specialis et in exilium cum eo missus fuerat, quia nolebat condemnare tria capitulo. Revocatus autem ab exilio, Iustiniani imperatoris persuasione tria capitula condemnavit ct in locum defuncti Vigilii pontifex creatur. Sed certo historia (illud notata) narrat, quod in lota Italia tortius episcopus inveniri non potuit, qui eum conaocraroL Nam sacri et B laici homines ab eius communione se separabant, tamquam a concilii Cholcodoncnsis praevaricatore: quare a Perusino et Florentino episcopis ot Andrea presbytero Ostiensi consecratus fuit. Ergo tum Romana ecclesìa et tota Italia putabant posse evenire, ut papa ease: haereticus. Itaquo ille papa se purgavit ab accusatione harreéis; suam professionem fidei Childoberto regi Francorum misit.

Tandem quid plura necasse est congerere ad probandam constantem fuisse in ecclesia persuasionem papam posso fieri haereticum, cum illud diserte ct expresse asserat Hadrianus pontifex in octava synodo generali, ot rocenfioribus temporibus illud supponat in bulla coatra ĸaeretico etiam Paulus IV? Ilino declaratio Innoccntii HI et IV in iuro canonico circa illud, quos declaration» brevitatis causa omitto. Hinc declaratio sancti Antonini his verbis1: ,.Licet papa ut singularis persona et motu proprio agens posail Ecclesia Romana C errare in fide, eicut dictum de illo Leone, contra quem ivit Hilarius Pictavieneis, in concilio generali tamen papa utens concilio errare non potest." Itaque sanctus Antoninus supponit papam Leonem incidine in errorem, et sanctum Hilarium contra eum ivisse. Equidem illud factum apocryphum ; sed nihilominus probat persuasionem tlwulogorum illo tempore.

Nunc autem ud aliud genus argumentorum progredior.. . (j-iynzi *taedii et ꝑlure ꝑatre dirunt:* Hora tanta est).

*Reverendissimus arator.* Doleo quod hora tarda sit; sed si eminentissimi praeside· volunt me prosequi, non ero longior, vel resumam alio die, ut libet.

*Contradicentibus huic petitioni eminentissimis praesidibtts, orator ita proseqwihu est:*

Nunc autem dicere debeo, quod studuerim attente quadraginta casibus haereaia deeeriplis a Bellarmino; Det multi ex casibus evidenter oriuntur α calumnia ct ignorantia; sed alios inveni, circa quos magna remanet obscuritas, et quos elucidari desidero a patribus deputatis, antequam ulterius progniliamur. Gregorius II interrogatur a sancto Bonifacio, utrum aliquis homo cuius uxor debitum reddere non poterat, ad alias nuptias posaci convolaro, respondet: Affirmative. Cocleetinus III interrogatus circa mulierem christianain, cuius maritus ĸ̃ka rhristianac religionis evaserat, utrum ĩp poterai od secundos nuptias convolare, respondit: Affirmative. Eius responsio erat in iure canonico, at erasa fuit. Ininxonlius IU illum decisionem corrigit, ettd Alplionsus u Castro. immo Hadrianus VI pontifex dicunt, €ode tinmu non ꝑti ex» uwnri ab lutftesi. Quidam respondent, rem adhuc

1 LsUe, fWlMtceariL Um. XVI. col. 78. M.ieost CokU; MâftO XXVII. &Mn,

1 IHit. XI», c. 6

i SvMiH (Aeri., γ*γ* III, tit *US,* cap. 3.

non fuiteo definitam ab ecclesia. Sed si admitteretur, quod summi pontificis infallibilitas tantummodo attingit ros definitus ab ecclesia, non magis illi tribueretur quam theologis mediocribus, qui etiam circa illud aliquo modo possunt dici infallibiles.

Circa reiterationem ordinationum praecipue episcopatus et ab indigno ministro collutarum difficultates habeo, quarum solutionem non invenio. Abstineo a memorando casu circa baptismum. Stephanus papa videtur dicero baptismum collatum cum vino caso validum; ot Nicolaus 1, quod notandum est, dicit validum csóo baptismum datum in Trinitelo vel in nomino Iesu.

Circa potestatem juapao in temporalia regum humilitor peto, ut inibi explicetur quomodo citra errorem Zacharias pontifex apostolica sua auctoritate, ut dicitur in breviario, transferro potuit regnum a Childcrico in Pipinuin; etiam quomodo Hadrianus papa potuerit dare Hiberniam regi Angliae; et etiam quomodo Bonifacios Vili in bulla *Unam sanctam* definire potuit, quod gladius temporalis sit sub gladio spirituali: id est in casu definitionis quid et quantum credere debemus humiliter peto in hoc materia, ut explicetur α reverendissimis patribus Deputationis fidei

Insuper bulla Alexandri VI concedentis regibus Portugalliao et Hispaniae novum orbem a Columbo exploratum, videtur ease contra ius gentium et legem naturalem, vi cuius ree novae quae inveniuntur pertinent ad inventorem. Siquidem reges Galliae ct Angliae, orbe universo consentiente, retinuerunt terras, quae ab ipsorum navigatoribus inventae fuerunt.

Circa motum terrae et condemnationem Copernici systematis a Galilaeo propugnati, non possum claro percipero, quomodo popa non erraverit in contradictionem totius nostri schematis. Namque papa Paulus V ipsemet aderat in congregatione Sancti Officii menso februario anno 1606, in quo immobilitas soliset mobilitos terrae fuerunt condemnatae tamquam contrariae Scripturae sacrae; mense martio eiusdem anni prodiit decretum sanctione Pauli munitum, quemdam librum circa hanc materiam condemnans; tandem declaratio sanctissimi promulgata fuit a sacra congregatione Indicis, definiens praefatam doctrinam contrariam reae sacrae Scripturae. Omnia haec mihi satis obecura videntur, ut abstineatur a definitione. Certe si promissa fuit haec specialis assistentia Dei contra errorem, de qua loquitur schema, mihi videtur quod Paulus V hano recipere debuisset in hoo casu.

Idem dico de Zachoria papa, qui in responsione od sanctum Bonifacium condemnavit antipodas. Haec autem eunt verba ipeius Zacliariae papae a Lobbeona collectione excerpta „Nam et hoc intimatum est a tua fraterna sanctitate, quod Vigilius ille, nescimus si dicatur presbyter, malignatur adversum te pro eo quod confundebatur a te erroneum se esso a catholica doctrina... Do perversa autem et iniqua doctrina eius, qui contra Deum et animam suam locutus est, si clarificatum fuerit ita eum confiteri, quod alius mundus, et alii homines sub terra sint, seu sol et luna, huno habito concilio ab ecclesia pelle, sacerdotii honore privatum". Hic autem, reverendissimi patres, mihi videtur claro reeo errorem. Nam sive velit pontifex condemnare axistentiam antipodum, sire pluralitatem mundorum, ut vocant, erroç deprehenditur: in primo casu, quis certe existant antipodes cum insulis; in secundo casu, quia error eet condemnare suppositionem, de qua nihil scimus omnino, de qua silent Scripturae et traditio, et quam multi eruditi et pii homines libenter admittunt tamquam conformem sapientiae et bonitati Dei. Iterum mihi videtur deficere illa specialis assistentia, do qua loquitur schema.

Tandem non possum inteiligere, quomodo papa infallibilis potuerit sua auctoritate confirmare corpus ¡uria canonici, in quo tot inveniuntur falsae decretales attributae primis pontificibus ct numquam ab ipeis exaratae. Do erroribus in breviario romano non loquor, quia etsi parum deceant infallibilem auctorem, tamen errores sunt contra historiam, do qua nihil habetur in sdiemate. Et do casu loannis XXΠ contradicentis cx professo Nicolao IV, ut mihi videtur, dicant nobis, quoceo, quis ex duobus credendus siL Praeterea Eugeuius IV in decreto ad Armenos videtur definiisse porrectionem instrumentorum esse materiam sacramenti ordinis. Illud autem vix defendi potest, ct contrarium in concilio Tridentino claro indicatur.

Ex hisco omnibus sequitur, Romanos pontifices errasse in historia, in critica, in iure gentium, in quaestionibus circa sacramenta, in interpretatione Scripturae et aliis. Ergo indecorum ait illum declarare infallibilem simpliciter, cum iuxta schema ait infallibilis aliquoties tantummodo, nempe in materia fidei et moram, cum loquitur tamquam supremus doctor ecclesiae. Peto autem ne definiatur simpliciter et absolute haec infallibilitas Romani pontificis propter reverentiam debitam ecclesiae et conciliis oecumenicis, et no funesta suppeditentur arma eruditis hominibus ex castris deistarum et etiam protestandum, qui certe dicent, concilium Vaticanum contradicere concilio sexto et Constantienai.

Nunc propono meam emendationem et ad finem devenio. Capitis quarti mutetur titulus: De *supremo Romam pontificis magisterio fa docendo.* Prima paragraphus ut in schemate. Secunda paragraphus „Hino sacro approbante concilio docemus.... ut in textu usque ad verba.... fratres tuos *ri primatu» ipsi divinitus concessi posse et debere supremi omnium Christianorum doctoris munere fungi, idcoque pro sua apostolica auctoritate definire, quid fa rebus fidei et morum ab universa ecclesia tamquam de fide tenendum, vel tamquam fidei contrarium reiiciendum sit. Hinc fit, quod sine communione cum sancia sede in fide et regimine salus obtineri non possit. Hinc factum est, quod omnes veteres haerests sedes apostolica profligaverit. Si autem, quod absit, novus exurgat error circa fidem et mores* (et adderem *circa alia), quem gladio anathematis ferire Romanus pontifex opportunum indicaverit; haec excommunicatio suum plenum effectum et invictum robur habeat mira (breve aliquod tempus a Deputations assignandum) ab eiusdem promulgatione^* Vel si illud non placeat, saltem hanc emendationem poto: post verbum .Jungens" dicatur: *Postquam pro sua sapientia fidem ruorum fratrum fa episcopatu exploraverit pro apostolira* etc....

In prima emendatione mihi ridetur, quod tone definitio excludat omne praeteritum, ita ut non habeamus respondero adversariis ecclesiae pontifires non erravisse; sed providetur pro futuro, quod cet punctum magnae necessitatis, et punctum circa quod audiri tantas discussiones. Hoo modo itaque providetur pro realibus necessitatibus ecckeiae, et nullum periculum omnino inducitur, quod vellem auferri.

Doleo quod vobis tam molestos fuerim.

Cum nimis in longum huiusmodi sermo protraheretur, pluree patres ab aula discesserunt.

Hio autem interrupta discussio est, et eminentissimus primas proreos annuntiavit patribus, fieri distributionem emendationum in tertium caput.

1 Labbe, *Cotteti·. coneU,* tom. VIH, eoL 9M, edit renet Coisti; ÌUnii, XΠ. M20D.

•1·

Reverendissimi patree, distribuuntur nunc emendation» α quibusdam patribus in discussione tertii capitia schematis nostri circa textum eiusdem capitis et canonis, qui ad illud caput pertinet, propositae, de quibus die, qui reverendissimis patribus significabitur, p«t praeviam relationem a Deputations pro rebus fidei faciendam, suffragia exquirentur."

Distributione vero absoluta, idem ominen ussimus praeses ait:

Reverendissimi patres, dolentes vobis notum facimus, quod in vigilia sanctorum apoetolorum Petri et Pauli reverendissimus dominus Joannes Derry episcopus Cion fertensis, qui ante duoe mens» veniam α concilio discedendi obtinuerat, in dioecesi sua diem supremum obiit, cuius anima piis reverendissimorum patrum suffragiis, praesertim vero in sacrosancto missae sacrificio commendatur."

Et postremo loco addidit:

Rroxima congregatio generalis habebitur crastina dio hora octava cum dimidio, in qua discussio quarti capitis continuabitur."

Hisce vero absolutis, patres dimissi sunt.

45.

Congregatio generalis octogesima

1870 iulii 1.

Feria sexta die 1 iulii 1870 hora octava cum dimidio ante meridiem in conciliari aula Vaticanae patriarchalis basilicae, generalis reverendissimorum patrum congregatio habita est; cui interfuerunt quadringenti septuaginta et unus patres, nempe 26 cardinales, 5 patriarchae, 9 primates. 64 areniopiscopi, 342 episcopi, 3 abbates nullius dioecesis, 8 abbates generales sive praesides congregationum ordinum monasticorum, usum mitrae habentes, 14 generales et vicarii generales; quorum omnium nomina, quae per assignator» locorum accurate descripta iueorni, exhibet indiculus patrum octogesimae congregationis generalis, qui inter acta concilii assenatur.

Reverendus pater dominus Petrus Bostani archiepiscopus Tyri ct Sidonis rii. mar. missam lectam celebravit Qua abeoluta, et recitata oratione Adxwrma *Domine* etc., eminontissimus primus praes» moro solito indixit discussioni continuationem super capite quarto Ids verbis:

„Reverendissimi patres, prosequamur hodie specialem discussionem quarti capitis schematis primae constitutionis de ecclesia Christi."

Dein od ambonem successive vocati sunt reverendissimi patire, episcopus Conchonsi·, episcopus Lucioncruris, episcopus Surensis, episcopus Briocensia, epicopus Luxetnburgensi ct episcopus S. Galli; episcopi autem Salmanticense et Magno-Varadinen- 819 rii. rum. veniae loquendi renuntiarunt

ORATIO

*reverendi patris demini Michaelis Paya y Rico episcopi Conchemisl.*

Eminentissimi ac revmndifsimi praesides, ominentissimi ac reverendiMuni pairos.

Profunda cum reverentia erga vos omnes hic adatantes, atque etiam cum timore magno et tremore A huno suggestum ascendo, verba facturus pro doctrina capitis quarti nostri schematis. Et quamvis iam iam satis probatam habeam vestram erga me indignum benevolentiam atque humanitatem eximiam, tamen timeo.

Tenet enim me ip^â maiestas huius consessus incomparabilis: tenet me magnitudo rei, quam pertractamus, de summa enim rei christianae nunc agimus; tenet me status discussionis, iam iam enim materies plene exhausta est; tenet mo necessitas non repetendi, quia nec decet nec licet oamdem eram boni centiesque millieaquo recoquere; tenet me lex brevitatis; tenet me etiam difficultas praeparandi obsonium palato vestro delicatissimo saltem non omnino ingratum... Haec omnia mo tonent et terrent; sed tamen praeconceptum sermonem continere nullatenus possum.

Video enim aliquos ex nostns fratribus dilectisumis, quos quidam ego diligo in Domino ex toto cordo, B et miror ipsorum sapientiam, ipsorum eruditionem ac dicendi facilitatem; veneror ipsorum sanctitatem, atque miror etiam ipsorum servitia erga ecclesiam, erga societatem, erga pauperes, erga omnes qui aberrant et in tenebris et in umbra mortis adhuc sodont: sed tamen video ipsos adhuc insistentes in oppugnanda hac doctrina nostra usque in finem. Hac de causa chantale erga ipsos motus, quamvis ego impar sim ad ipsos convincendos, tamen vim *incero* volo, ut, si ex misericordia Dei, non ex mea tenuitate, ex misericordia Dei et ex ipsorum bonitate cordis aliquam lucem mentibus ipsorum afferam, ad hoc ut omnee in fine conveniamus in anum.

**indiciara, eum opus fuerit, et cum ad concilium vocantur, ad omnia para'os venire epos ease. Unum cx episcopis dixisse: • Nesciebamus hanc quaestionem pertractantiam fore in ĕoncilio**

0 Ait Ua*a orUor «IW id innotuisse ex libello quodam, cum ad**hae ia sua maneret dioecesi, et in illo libello favenirae omnifi quae deinceps in ccdqIío contra infallibilitatem dicta rant. Porro libellum illnra etiam aliis episcopis missum esse, patribus satb tonsure. Dictara fuisse episcopos esse indices et testes, tam in concilio, tara extra concilium. At respondit testes et indicée esse cara sd indiciara vocantor a magno praeside ecclesiae; testee et iodico erae non tamen in omnibus, secus concilium perruxens requireretur, et tunc actum esse tic residentia; episcoporum testimoniara semper erae fallibile; infallibile evadere in concilio ex divina assilientia, iuxta promissiones Christi, quae rient episcopos faciunt infallibiles, ila et pontificea infallibilem faeere possunt, et tunc eius testimonium non unius borainix, sed Dei esse. Dictum faine a mera opinione fieri nunc saltura ad dogma. At nen de mera opinione agi Sixtura IV confirmasse indicium Aiphousi Carrillo arch. Toletani qui damnant propositiones Petri de Osino, et in bullario Romano hanc Siati IV ecsstitalionem reperiii, in qua doctrina, infallibilitàlea negans, quae nunc libera opinio dicitur, damnatur ut faba, erronea et haeretica. Damnari insuper hanc opinionem per condemnationem articulorum Lutheri, et praecise in articulo XVII, in coademnatione concilii Pistoriensis et in bolla Pii VI contra articolo· declarationis cleri gallicani,**

**B ubi doctrina illa dicitor damnata Um et reprobata. Non agi igitur de libera opinione, sed de opinione certa et proxime definibili. Neque civilistas et politicos audiendos, hos episcoporum magistros non erae, sed ab eis polias discere debere. Unum ex episcopis dixisse: Quid ƥo definitionem dicemus iis, quos nos ipai hanc doctrinam docuimu.· ut opinionem liberam? A respondit orator, hoc supponi de episcopo non posse, secus vae illi; hoc argumentandi gratia dictum esse.**

**.In genere autem quoad pruporitas difficultates dixit, eas aut fabam ihtsim statuere, qnari sermo esset de infallibilitate personali absoluta et separata, aut etiam vel graviures, vel leviores. Ad primam respondendum: nego sappoaitnm. Graviores. teste Boaraetio, nullum serium obstaculum opponere. Verba lionnetil haec erae; ,Bene perpensis omnibus, respondetur his difficultatibus; difficultas maior est iu quaestione Vigilii et Honorii At de bis ueque ad satietatem dictum case tam in concilio, tum extra.**

**.Addidit nonnulla circa |>ixo-ipaa anrnmruta, quae in favorem InCaUibilitatu afferunt, di^tdmtaa Uttalus ot nl maiori numero deranm accederent, et ad dvfinhb um tuta deveniri pofsr <')U-.1U €.**

**› Argumentara: .Epiecojus Conchen.·.!· quaestionem in hoc ease exposait: utrum papa extra evualium et sine episcopis sit infallibilis. Veram esse doctrinam sancti Antonini, esse tamen assertitam. non exdasivam. His praemissis, praecipua azarearas est solver· dif&cultalea quae in medium prolatae fueranL**

**•Dictum fui»? documenta omnia origiaalu coadlinrum, qaa·, alve pro, sive coatra citata sunt, ia mediara proferri debere ut expendantur. At documenta bar: aeque unica ncque impervia esse, et Hornae fariIs inveniri pu«e. Episcopo* antan magútrra ennrammatos erae, sem;rT<;C' paratos ad tffurmandnm**

In praesentiarum ot onto omnia protestor, quaecumque dicturus sim non esse contra personas, nullo modo; sed tantum contra doctrinam. Personas veneror atque diligo, et pro ipsis etiam sanguinem meum fundero paratus sum. Protestor etiam me velle loqui aliquantulum culte, quia vos, qui estis culti ot sapientes, alloquor; ac proindo si aliquid mihi exciderit in praecipitantia, quia ut videtis ex abrupto loquor, vel aliquod verbum exciderit minus perpolitum, ignoscite, tribuite ignorantiae meae, non autem meae voluntati, aut incongruo erga vos observantiae ct considerationis sensui.

Iu antecessum necesse est thesim nostram clara in luce ponere; quia audivi et audivi accurato et constanter omnes omnino oratores, qui hunc ambonem honorarunt, multoties laborantes in vanum, quia defenderunt thesim, quam nemo impugnat et nemo negat, vel oppugnarunt doctrinam, quam nemo tenet; sicut factum est heri, ut dicam postea. Ao proinde no ego aerem verberem, debeo primo ponere thesim, et quidem thesim clara in luce ponere.

Do infallibilitate. Romani pontificia nunc agitur, loquimur enim de doctrina quarti capitis, non de doctrina tertii nec secundi nec primi capitis, nec de schemati) in genere. Ista autem infoiInilitas Romani pontificis, ut vobis notum est, tripliciter considerari potret, vel in concilio cum episcopis, vel extra concilium cum episcopis, vel extra concilium sine episcopis. Romanum pontificem esse infallibilem in concilio, concilioriter agentem cum episcopis, omnes nos tonemus; in hoc noe convenimus omnes unanimiter, ac proinde non est laborandum in propugnanda hac veritate. Romanum pontificem esse infallibilem extra concilium cum episcopis, etiam omnee nos tenemus; ao proinde etiam tenemus doctrinam s. Antonini, Romanum pontificem esso infallibilem cum episcopis: hoc tenemus. Haec propositio a Antonini est assertiva, non est exclusiva; ac proindo non est laborandum in propugnanda hac veritate, nec licet ipsam oppugnare.

Quaestio est de infallibilitate summi pontificis tertio modo considerata, nempe, an pontifex sit infallibilis quando definit, non ut persona particularis, sed ut caput ecclesiae, et modo definitivo ct terminativo loquendo ad universam ecclesiam, non ad aliquam personam particularem, neque ad aliquam ecclesiam particularem, sed ad universam ecclesiam, de rebus fidei et de robus morum. Non dico *regtdù* sed *rebut* in genere, atque etiam de his omnibus, quae constituunt obiectum etiam infallibilitatis ecclesiae; quia infallibilitatis pontificiae et infallibilitatis ecclesiae idem eet obiectum. De hoc igitur loquor, et do hao re teneo: Romanum pontificem ita loquenlem esse prorsus infallibilem.

Statuta iam iam nostra propositione et in claro poeita, in antecessum meo iudicio convenit me expedire ab aliquibus difficultatibus propositis a nonnullis oratoribus; quao quidem difficultates meo iudicio non omnino hucusque attritae et contritae sunt.

Dicebat quidam oratorl, cuius facundiam, cuius dicendi facilitatem, cuius scientiam miror, quod nos hio non possumus definire recte et cum securitate rem quam tractamus, quia ad hoo necessarium foret adducere huc omnia documenta originalia conciliorum, quae citata sunt hucusque pro vel contra, ut examinarentur huiusmodi documenta, et ita cfformaremus iudicium certum, rectum et certum pro re definienda: ita eximius orator.

Sed ego facile respondeo ipsi, quamvis sim minimus, et maxime respectu ipsius, quod huiusmodi documenta, de quibus sermo, non sunt neque unica neque impervia. Sumus Romae, et hic inveniantur bibliothecae magnificae, in quibus invenitur quidquid desiderari potest; et quod non potest inveniri Romae, non potest inveniri allibi. Igitur adeamus nos hujusmodi collectiones, perscrutemur, monumenta cum monumentis comparemus, et iudicium effonnabimus. Alias enim, si nobis hic praesentibus et Romae stantibus, impossibile est efformare iudicium rectum de ro apposita, quae quidem non est res nec casus doctrinalis moralis, sed est pnneipium theoreticum et abstractum; ai de his non possumus diindicare recta, quin offerantur nobis documenta originalia; quando erimus in nostris dioecesibus, et occurret neoessitas tractandi aliquam doctrinam, quomodo nos efformabimus iudicium, si non habebimus prae oculis documenta et causam, sicut contigit in condemnatione erroris iansenismi et doctrinae Pistorianao? Nullo modo. His positis, impossibile est episcopos dispera» posse iudicium rectum efformare circa rem determinatam.

Non est omnino necessarium igitur odfcrri huiusmodi documenta originalia. Nos magistri debemus e»e iam et «Onsummati (non sum ego; vos miror quia cetis): ct quia debemus osse magistri consummati, omnia haec debemus apprime callere, et ad omnia parati nos debemus osse, et ad efformandum iudicium et ad sententiam ferendam.

Et deinde etiam aiebat ipsemet orator: Non possumus tractare de hac re in hocco concilio, quia non sumus parari. Praescindendo et separando mentem ab eiusmodi dato ante dicto, sumus parati. Quando episcopi vocantur ad concilium debent osse parati, debent parati venire od omnia; quia vocantur in genero ad omnia negotia tractanda, quae, iuxta conceptum capitis ecclesiae, necessarium est pertractaro in bonum ecclesiae. Et proinde debemus esse parati.

Sed insistebat, et dicebat: Nesciebamus tractandum fore in hoc concilio de infallibilitate pontificia. Sed ego non dubito quod sit verum id, quod ipse ita asseverat; sed dubito an in casu sit, quia quod ad me attinet vobis fateor meam domum, me adhuc extante in men dioecesi, visitasse hospitem quemdam incognitum, innominatum1; non libellum, sed librum in 4° optima charta, optimis typis editum, et quamplurimis centenis paginarum constantem: et hic ignotus mihi et innominatus me certiorem fecit, de hac ro tractandum fore in concilio. Et eet quid mirabile, quod omnia quae continebat ille ignotus, qui officiose domum meam visitavit, omnia haec audivi ex hoc ambone, ex quo venimus huc. Hoc eet quid mirabile et explicatu non facile; et tamen ita evenit, boo verum est Retineo huiusmodi librum. Sicuti igitur mihi contigit, facile eet, probabile coi quod contigerit quamplurimis; quia eiusmodi editio non pro me solo facta est. Quapropter non potert dia absolute noe non habuisse notionem, quod de hac re tractandum foret in hoc concilio, quia moniti ramus opportune. Et hia dictis saris respondido mihi videor obiettionibus praeclarissimi illius oratoris.

Sed dicebat alter: Noe sumo· hic in concilio iudicee et testee; ot sumus etiam testee et iüdire extra coneilium; et sumus unum et alterum ex divino instituto, ex iure divino: si igitur sumus indicés κ testee, de omnibus debemus iudicare et testificari. Ita dicebat ille. Ast si declaretur pontificia ïnfallibili's

1 **Alludit sd arthlepi«copam Strigonieaeem, qui eratioaea habuit in coagrégatione generali d. 20 bkìL Ct ĕnpr cel 143 o.**

1 **Vidrtar rthriere ai cjwahun, raJ liutai tau Pipa et eaocitras.**

iam non indicabimus, nisi *forte* aliquando in concilio politi. Et tuno non adimplebitur propositum Christi, quod consistebat in oo, quod nos essemus eemper iudicœ et testes.

Beno est. Noe sumus indices et testes, iure divina Ita «t, verum eet. Sed aicut indicée sunt et testes omnes magistratus, qui pertinent ad aliquod tribunal humanum, et tamen non indicant nocte neo indicant omnibus diebus, sed tantum indicant quando vocantur ad proferendum indicium; neque indicant de omnibus rebus, sed eiusmodi magistratus dividuntur in duas vel tres vel quatuor sectiones, et quavis sectione tractatur negotium ad judicandum: ita pariter nos sumus iudices et testes, sed non semper et omni tempore, sed quando vocamur a praeside huius magni tribunalis ad tractanda magna negotia ecclesiae. Ita verum est nos asse indices et testes, et tamen ius non habemus indicandi de omnibus; quia ei do omnibus indicandum foret, intendite, necessarium esset statuere concilium permanens; et tunc gubirnium ecclesiae evaderet parlamentare, et in hoc casu quid de residentia nostra, quae est iuris divini? Quomodo possemus residere in nostris dioecesibus et simul hic ad traetanda negotia magna ecclesiae? Hoc a saeculo, ut bene nostis, non est auditum.

Ac propterea sumus veri indices ot testes; sed sumus testea ac iudicta quando convenit bono ecclesiae, quando vocamur ad testandum et judicandum a praeside ecclesiae, Romano pontifice; quando convenit nos audire vel in concilio congregatos, vel per ecclesiam universam dispersos.

Deinde etiam aiebat: Nec patres in concilio, noe Romanus pontifex solus possunt crearo dogmata; sed tantum testificari, quod talis et talis doctrina contineatur in deposito revelationis. Si sumus malti, ex testimonio multorum secura est elucubrado veritatis; «d si sit solus Romanus pontifex, quomodo credendum est testimonio unius? Testimonio unius nemo credit, oc proinde pontifex solus non potest definire.

Eeto eie; sed audiat, quaeso, humilitatem meam iste pater reverendissimus. Et noe etiamsi simus sexcenti, ct septingenti, et nongenti, et mille, et bis mille, ct decies mille, et centies mille, ex nostra conditione humana evademus umquam infallibiles? Iudicium nostrum, in quantum humanam eet, erit fallibile. Etiamsi simus sexcenti et mille, numquam iudicium nostrum erit infallibile. Nostrum iudicium in concilio generali erit infallibile ex divina promissione: *Ego Oobiscitm* ***sum*** Nunc autem est difficilius Deo factro unum indicem testem infallibilem ae facere plures testes infallibita? Sicut igitur oaistentia Dei fecit noe omnes infoilibita, potest facere unum testem infallibilem, quia testimonium Romani pontificia tuno non cet testimonium humanam, sed testimonium Dei. Deus promisit illi assistentiam soli, sicut promisit nobis asistentiam unitis. Igitur sicut nos sumus infoilibita assistentia Dei, ita Romanus pontifex solus poteet esso etiam ex osrietentia Dei infallibilis. Nulla eet repugnantia.

Sed aiebant alii patres reverendissimi et dignissimi: Quomodo fiet iste saltus, saltus a mera opinione ultramontanorum ad dogma fidei? Hucusque haec doctnná de infallibilitate Romani pontificis, solius, hace doctrina, inquam, non «t nisi mera opinio, ct contraria doctrina, a multis magnis ductoribus celebrata et defensa, erat libera in ecctaia Si igitur ita est, quomodo fiet saltus a mera opinione ad dogma fidei?

Sinte viator, dicam illi, et ausculta aliquantulam.

i Mattk xxvni. ».

A Siste viator. Haec doctrina erat mera opinio hucusque? Haec doctrina hucusque erat omnino libera? Dicito mihi: Est certum vol non oet certum aitare in bullario Romano bullam Suti IV, confirmantem iudicium Alphonsi Carrillo archiepiscopi Toletani, qui quidem condemnavit proposition» Petri do Osma? Eet certum vel non oet certum? Quod ad mo attinet, ego, ut amplius securus casem, paucis abbino diebus perlegi ipsam in bullario Romano a principio usque ad datam. Existit baco bulla, et in hac bulla confirmatur ista sententia. Quaenam eet haec sententia, quae confirmatur? Sententia condemnationis numeri determinati propositionum extractarum ex libro,quem in lucem edidit doctor illo universitatis Salmantioensis in Hispania, ad finem sacculi XV. Eiusmodi publicatio omnee doctores huiusmodi universitatis et aliarum universitatum Hispaniae commovit. Ree od notitiam primatis Toletani pervenit, et ipso consuluit pontificem tunc in sedo Petri sedentem, Sixtum IV. Sixtus IV dedit commissionem huic archiepiscopo, ut auditis pentissimo in re theologica et canonica cx universitatibus celebrioribus Hispaniae, ot, audito iudicio horum doctorum, condemnaret vel non condemnaret doctrinam in libro contentam Petri do Osma. Ita factum est.

Excellentissimus Alphonsus Carrillo convocavit Compluti numerum quinquaginta duorum doctorum eximiorum, et electorum cx universitatibus Hispaniae, quao quidem universitates Hispaniae bene nostis, quod illo tempore erant florentissimae. Huiusmodi doctores examinarunt, et pedetentim ad trutinam revocarunt antariam, et omnee unanimiter convenerunt in hoc, quod illae propositiones erant damnandae sub hac nota tamquam *scaxdalosae, fabae, erroneae* et *haereticae* conglobatim. Et quaenam erat propositio ex his extractis, quae ad rem nostram faciebat? Erat propositio quoe dicebat: «Ecclesia, quae est Romae, errare potest.⁴ His verbis textus continetur. Et altera propositio erat, quae dicebat: «Papa, non potest dispensare in statutis ecclesiae universalia.“ Et omnes propositiones his notis donatae aunt.

Hoc ita est, et si amplius confirmari volumus in veritate huiusmodi facti, in archivo ecclesiae metropolitanae Toletanae asservabatur causa primaria et sententia originalis. Ipsam vidit et perlegit archiopixopus Bartholomaeus Carranza successor Alphonsi Carrillo, qui quidem vixit uno sacculo post Carrillo, nempe ad finem saeculi XVI; et hic testatur in sua *Summa conciliorum,* eum vidisse hanc esuram et hanc sententiam, ct propositionem istam contentam inter danniitas.

Hoc confirmat testimonium cardinalis Aguirre in opero suo, quod donavit denominatione *Collectio conciliorum;* hoc ipsum deinde confirmat episcopus quidam Valentinos dictus Rocaberti in sua *Defensione sedis Romanae;* et ipse cardinalis Aguirre idipeum refert in suo opere, quod titulo donavit *Defensio cathedrae Petri.* Et si amplius ot facilius volamus rem tenere, in promptu cet *Summa brevis conciliorum* facta a Fr. Bartholomaeo a Martyribus archiepiscopo Bracarensi, qui quidem adstitit concilio Tridentino, et prae manibus eet. Ego hanc primum acquisivi ex bibliothecis publicis huius civitatis; et loquendo de actis SixtilV, refert eas proposition» textualiter et ad literam, ut in ipsa *Summa conciliorum* Fr. Bortholomaei a Martyribus invenitur.

Haec ita sunt; et si ita veritas eet, et doctrina fallibilitatis pontificiae damnata eet tamquam scandalosa, erronea, fa!·»· et haeretica; cat mera opinio infallibilitas, est doctrina libera, vel non cet libera?

Deinde etiam vobis notus est catalogua articulo-

rum damnatorum Lulhcri; et quisnam eet textus or- A viculi dociinoctavi? Aiebat LuIberas in suo articulo decimoctavo damnato: „Si papa cum magna parte episcoporum sentit taliter vel taliter circa aliquam rem, etiamsi plurice neges, nec peccas nec haereticus ča. ‘ Haec verba eunt articuli dociinoctavi. Ergo si propositio haec est damnata, contraria est vera: Si tu sontis contra id quod papa tonet cum magna parte episcoporum, ot peccas, ct lioereticus ce. Nuuc autem qua do causa, nisi quia doctrina «t conformis fidei, nisi quia a tribunali infallibili eet declarata ot definita? Magna pars episcoporum non sufficit ad hano •declarationem faciendam, quia magna pars opiscoporum non roproceoutat ecclesiam universam: ergo haec doctrina evadit infallibilis ox testimonio Romani pontificis. Ergo doctrina fallibilitalis Romani pontificis damnata est in articulo decimoctavo ex articulis damnatis Ludicri.

Deindo etiam omnes nostis concilium Pistoriense damnatum fuisse, et doctrinam articulorum sio dictae declarationis cleri Gallicani contineri in hac doctrina concilii Pistoriensis. Et in bulla reprobationis Pii VI hoce doctrina declarationis articulorum gallicanorum dicitur damnata iam et reprobata. Ita, reverendissimi patres.

Si igitur res ita so habet, quomodo haec doctrina potuit esse libera? quomodo dicenda eat mera opinio? Non orat mera opinio, erat propositio certa, erat propositio proxime definibilis, erat propositio fidei theologicae, non fidei catholicae, quia nondum erat definita solemnitar, fidei theologicae proximo definibilis. In eodem statu erat huc usque adducta huiusmodi propositio, ot altero quae affirmabat beatam virginem Mariam conceptam fuisse absque macula originalis peccati. Haec ab initio et ante declarationem dogma non erat, sed erat propositio proxime definibilis; post declarationem erat articulus C fidei. Ita erit poet paucos dies huiusmodi propositio; erit dogma fidei, quoe hucusque propositio proxime definibilis et omnino certa erat.

Sed aiebat alter orator: Et quid dicemus politicis et civilistis, qui dixerunt, ecclesia hucusque permansit ct bono profecit abequo hoc dogmate: haec eet novitas non admissibilis. At non politici et civilistae sunt magistri nostri in rebus, quao pertinent od fidem. Discant prius veram doctrinam nostram, et videbunt •quod non sit novitas, sed antiquitas et magna antiquitas; quod vera novitas in ecologia «t gallicana doctrina, quia non extitit in ecclesia nisi ultimis saeculis: hoo proinde ŕespondebimus obiurgationibus civilistarum.

Sed quid dicemus nostris neophytis, quos cum instrueremus od fidem, docuimus hano doctrinam de infallibilitote non esse nisi opinionem quamdam ultremontanorum parvi momenti? quare dicent nobis: D Quomodo res parvi momenti evasit dogma fidei ? Quid dicemus, addebat ille pator? Fratres diarissimi, fateor coram vobis quod exhorrui, quando hanc doctrinam audivi. Et quando ille orator haec dixerit, credo quod dixerit argumentandi gratia, quia ex corde ipsum hoeo dixisse impossibile est Impossibile est aliquem episcopum catholicum existera, qui vel ox ambone in ecclesia, vel ex cathedra in schola docuerit hanc doctrinam «se liberam, hano doctrinam esse meram opinionem. Vae ei si ita esset! vae illi! quia coram Deo respondebit ipse de animabas vel deperditis vel deperdendis in posterum ex mala instructione.

Non ita accidit tenuitati meae, quia ego a primis annis meae aetatis semper tenui hanc veritatem, sicuti dixi, tamquam proximam fidei, et semper camdem tenui in cathedris, et semper propugnavi in ambonibus ecclesiarum; et hac do causa in mea dioeoeai non eet nisi una tantum opinio, ct haec opinio eet doctrina sui praelati quamvis indigni.

Hinc factum est, ut, postquam Romam veni, acceperim primo unum postulatum subscriptum ab omnibus superioribus, cathedrariis, discipulis, alumnis mei seminarii ; in quo postulato adhaerent ex corde quibuacumque decretis futuri occumenici concilii Vaticani; deindo expostulabant, ut declararetur tamquam dogma fidei haec doctrina de veritate infallibilitatis Romani pontificis; et rogabant ut huiusmodi postulatum exhiberem nostro patri amantissimo Pio IX. Deinde venit aliud postulatum subscriptum ab octodecim ex canonicis mean eccksiao cathedralis (totidem sunt), et α beneficiariis ct ab omnibus preabyteris, qui eidem calhedrali adempii sunt. Tandem venerunt eodem sensu tot postulata quoi sunt archipresbyteratus meco dioecesis, qui adeo vasti eunt, ut unus tantum continent I octoginta paroecias.

lainvero omnes unum dicunt; et credite mihi, huiusmodi postulata fuerunt omnino spontanea, et nullimodo cis persuasi ego, ut mihi remitterent haec postulato. Et omnino spontanee hoc fecerunt, quia totus clerus id tenet et totus etiam populus, nisi aliquis individuus praevaricaverit ex lectione foliorum. Utinom ab ipsorum peate nas Deus liberaret!

Haec vero, sicut ego in mea dioecesi ut haberem unum sensum et unum modum iudicandi, ita omnes episcopi abs dubio fecerunt; ct credo quod id quod dixerunt, nonnisi argumentandi gratia protulerint, non ex proposito dixisse puto: quia huiusmodi episcopi non potuerunt docere talem doctrinam ox ignorantia, quia ignorunt» non sunt, neque ex malitia, quin sunt boni. Igitur non fecerunt neque cx ignorantia neque ex malitia; sed fecerunt tantum argumentandi gratia.

Deinde et fuerunt alii oratores qui dixerunt: Noe quainplurimns difficultates praetentavimus nostrae congregationi, ex ambone proposuimus; cur non respondetis unicuique cx his difficultatibus singillatim ? Et ultimam cx his obiectionibus audivimus hen. Cur non respondetis huiusmodi difficultatibus? Maior ipsarum pars deducebatur ex factis historicis. Ego responderem disertissimo ct eruditissimo illi oratori et aliis hoc modo: Quare tu, frater chorisaime, proponía tliesim quam nos non proponimus, et proposita ipsa thesi, gaudes impugnando quod noe non sustinemus? Aiebat enim ipse: infallibilitas Romani pontificis est personalis ot absoluta ; ct contra huiusmodi tliesim deduxit omnia argumenta, quae adduxit. His omnibus respondeo uno verbo, nego suppositum; quia nos non sustinemus Romanum pontificem personaliter et in omnibus ěs infallibilem; non sustinemus Romanum pontificem absolute et in omnibus esse infallibilem.

Nos tenemus Romanum pontificem rase peccatorem ct poseo peccare, ot aliquando aliqui Romani pontifices peccaverunt, sicut primus pontifex (non Romanus, quia tunc Romae non erat) sanctus Petrus peccavit nocte passionis, quia negavit suum magistrum. Peccare pœsunt pontifiera, et tamquam doctoree privati pœsunt errare, ot possunt errare etiam quando non loquuntur ex cathedra. Hoc non sustinemus, et proindo non poasumus statuero principium, quod papa rit infallibilis in omnibus; et hoc eet quod sustinuerunt et publicaverunt aliqui in foliis, et ex hoc cet scandalum in mundo. Deus illis parcat ! quia mala omnia, quae ex huiusmodi publicatione in ecclesiam et in socirtatcrn devenerunt. Det» solo» scit. Ipsi viderint: sod hic non est haec quaestio. Quia igitur propositio, quae stabilita fait heri, non est

nostra propositio, non est cur respondeamus his diifi-
cuitatibus.

Deinde alias respondero possum facillimo : concedo antecedens, et nego consequentiam ; vel transeat antecedens, et nego consequentiam : quia plurima facta ex iis non pertinent ad hunc casum. Transeat, sint vera an sint falsa, quia ab iis non deducitur Romanum pontificem non osse infallibilem loquentem ex cathedra, quia in his factis vd agebat et non docebat, vd docebat ut doctor particularis. En responsum datum omnibus his difficultatibus.

Deinde etiam respondeo alio modo: difficultates contra hano thesim nostram sunt duplicis generis; vd sunt difficultates graviores vd sunt difficultates leviores. Difficultatibus levioribus non docet maioHatrín huius consessus respondere: quia ego testimonium do, quod discipuli mei in primo anno theologiae, qui dabont operam studio tractatus de locis theologicis, responderunt apprime et feliciter omnibus his diffi- B cultatibus; ct non decet patres gravissimo^ in concilio detinere in addiscendo curriculum theologiae. Igitur hoc non est tractandum.

Nunc de difficultatibus gravioribus. Et quae sunt difficultates graviores? Audiamus testimonium irrefragabile, testimonium Boesuetii ipsius; et hoc testimonium legi in cursu theologico gallicano. Bossuetius ipee postquam perpenderit et examinaverit omnia haec argumenta, quae ex factis historicis deducuntur contra infallibilitatcm Romani pontificis, dixit (et haec sunt verba Boeuetii): „Bůηβ perpensis omnibus, facile respondetur his omnibus difficultatibus. Difficultas maior est in quaestione Vigilii et Honorii." Nunc quod ad Vigiliam et Honorium attinet, satis dictum eet: non referam ego quao iam iam od satietatem hic prolata sunk Igitur verum est qaod omnibus difficultatibus satisfactam fait, levioribus in scholis, gravioribas hic. Huiusmodi argumenta evanuerunt C

His praemissis pro meo obietto, transeamus ad probationes. Non adducam probationer pro nostra thesi ex sacra Scriptura, quia sal Buperqoo de hac ro hucusque dictum est; adhuc rogo vos ut audiatis me benigne. S. Hilarius doctor gallas, e. Ambrosius doctor ítalas, 5. Augustinas doctor africanas, isti exponentes illum textum celeberrimum: *Tu es Petrus, et super hanc petram aedificabo* etc-, pronomen *eam* non referunt ad ecclesiam, eod ad petram; et facta hac expositione, quae est conformissima litterae, omne dubiam evanescit. Tunc α Scriptura demonstratur liaco veritas, quia sensus iste est: Tu es Petrus, et super hano petram aedificabo ecclesiam meam, et portae inferi non praevalebunt advenus petram, non adversus ecclesiam. Et cur hanc interpretationem tenent huiusmodi doctoree ecclesiae? Et cur tensus iste ret conformis litterae? Sustinete me aliquantulum.

Hic oet una tantum oratio, unum tantum suppo- D ritum orationis, duplex tamen membrum haec oratio habet ; haeo duo debent referri od unum et idem suppositum. Suppositum «t petra. Ergo sicut Christus in primo membro loquitur de Petro, ita etiam in secundo, quia alias sensus orationis inflectitur: *Supra hanc, petram aedificabo ecclesiam meam d portai inferi non praevalebunt* adversus petram ; quia si voluisset dicere *adversus ecclesiam,* dixisset *adversus istam,* quia de ecclesia loquebatur ultimo loco; sed dixit adversus cam. Quaenam est? De qua sermo fit? De petra. Ergo portae inferi non praevalebunt adversus petram. Hac inkrprotationo admissa, cvun«cil omnis diffirullas.

SW aliud addi potest. Si Christus non dixisset Petro: *Pasce agnos meos* etc., ri (’liristm non dixisset: *Kgo rogavi pro te... confirma fraires luo4,* non ĕb

A dubium, quod haec ventas nou posset adeo evidenter probari: nam quae dicta sunt ecclosiaa, omnibus dicta sunt apostolis. Sed cum Petrus fuerit ecclesiae caput constitutus, cum tot specialia fuerint do ipeo praedicata, sequitur hanc veritatem ex Scriptura evidenter probari. Ad quid enim Christus dixit: *Tu* ea *Petrus Ï* Ad quid : *Rogavi pro tef* Ad quid : *Pasce agnos meosf* Ad quid caetera? Perperam no loquutus est Christus? Singulariter Petro loquebatur; singulariter Petro aliquid tribuit, illi nempe tribuit primatum atque infallibilitotem.

Unum verbum tantum addam, ut finiam argumenta deducta ex Scriptura. Illustrissimus quidam doctor in universitate Valentina, qui erat studiosissimus, ita ut toto vitae suae tempore inter libros moraretur, quibus sua domus erat refecta adeo, ut esset vera bibiiotheca a porta usque ad tectum, habebat centena librorum aperta, ct deambulabat per domum semper B legens, nane hic, nuna illic, nunc illuc: ac proindo erat homo eruditissimus. Et apud me quando erat iam septuagenarius confcs&us est: Confiteor magno cum dolore cordis mei, me in inventate meo odliaesisae forsan nimis doctrinis gallicanis, a paucis sollicitatus et allucinatila, ac adulatus; quia mihi dicebant, non esse vere rapientem, qui hanc novam doctrinam non profiteretur; me natem aliquid inter ipsos videri: ct ego iudicau allucinatila posso teneri hanc doctrinam. Sed nunc iam iam morti proximus, iam septuagenarius, mento tranquilla, corde pacifico ct silentibus passionibos confiteor et credo, Christum non potuisse in evangelio loqui clarius, quam loquutus eat : sed homines cx suis miseriis detorquent verba Scripturae ad proprios suos miseros sensus. Haec est confessio istius gallicani conversi. Ego nec verbum addam.

Transeam ad secundam partem, ad traditionis probationes. Non adducam iam adducta, quia repo C tere nolo; et tantum profiteor coram vobis, quod neque uno die abfui ab hac aula, nec una hora, et audivi attontissime omnes oratores *pro* et *contra* loquentee. Pro meo munere fui cadiedruticos α mea iuventute, usque dam voluntate divina iussus eum ascendere episcopalem cathedram absque meis meritis; et centies miliesque evolvi theologicos tractatus, ct omnes vidi difficultates, quibus focilo poterat responderi. Credebam vero aliquid novi in hao aula audiiturum; quia hic est summa intelligentiorum, maxima in toto orbe terrarum.

Sed confiteor, quod nihil novi audivi, quod posset conturbare meam fidem. E contra magis magisque confirmatus eum; et traditionem istam do Romani pontificis infallibilitate teneo tamquam traditionem vere apœtolicam. Video ipsam tamquam flumen magnum ct limpidum, splendens tamquam crystallum, exurgens ex radicibus montis Christi, per duode- D cim scaturigines qui sunt apostoli, et veniens usque ad nos rigans spatia decem et novem saeculorum, integrum absque diminatione. Tantum perepicio in ulGmo tractu huius fluminis parvam insulam, quae se extollit in medio aquarum; quae, quia est parva et nova, impetum aquarum non potuit continere, et aquae transierunt hinc inde, et venerunt usque mi noe. Haec est schola gallicana. Et quoniam schola gallicana est nova inter nos, ido» quia nova suspecta; quia omne novum inter nos suspectum est

Tenet mo etiam quod contra liane traditionem generalem, vobis fateor, nullus textus quidem directus et clarus adductus sit.

Quocul nostrum traditionem in nostra cederliu Hiapanica hare traditio est evidentissima et apvUolica. Bene nostis primas ĥostra ĕcclesia fundáis fni-wc ab tipndolU Paylo ĥ Imx>bo Maiori; H d·· l».< hqh

gloriamur, quia non taliter fecit omni nationi, et iudicia sua non manifestavit eie; et gloriamur quod primi apostoli nostri fuerunt consecrati a primo pontifico Petro, iam tum Romae sedente, ot missi in Hispaniam, qui fundaverunt sede» quas tenent aliqui fratres, qui sunt in nostro concilio; ao proinde ista traditio in nobis non eet interrupta. In nobis igitur verum est illud principium Vincentii Lirircnsis: „Quod semper, quod ubiquo, quod ab omnibus etc.;M*ar* proindo quia quod soinper, quod ubique, quod ab omnibus retentum est, id auctoritate apostolica traditum rectissimo creditur, nostra traditio est vere apostolica. Et ita nominatur a Dominico Donnez, et ita vocatur u magno Suarcsio et ab aliis ex scriptoribus nostris.

Deinceps addam pro probatione etiam testimonium, meo iudieio, magni momenti, hoc est, testimonium a. Alphonsi a Ligorio. S. Alphonsus a Ligorio, sanctus nostrae aetatis, est specimen sanctitatis quoad sanctitatem, ct est mirae eruditionis quoad sapientiam ; ct bono nostis opus eius morale ct alia plurima, quae ab co confecta sunL Ipse perlegit quodeumquo ad suum usque tempus scriptum erat bino et indo, pro et contra in quavis sententia. S. Alphonsus itaque, perpensis bene omnibus, tonet hano doctrinam semel atquo iterum explicite, camdom omnino ac nos tenemus, ot do hoc doctoro dixit ecclesia, nihil esse in oo censura dignam. Quia igitur secura nobis eat doctrina s. Alphonri, per cum possumus devenire ad terminum nostrae peregrinationis.

Deinde etiam huiusmodi veritas demonstratur ex multis principiis, quao quidem admittuntur ab omnibus etiam gallicanis, ot nemo est qui ea neget. Sed m praesentiarum, no vobis molestiam afferam, tantum do duobus aliquid dicam.

Principium hoc eet certum, ab omnibus admissum: Zi/ynwmits *pontifex est centrum totius unilatis ecclesiae.* A quo impuguatur haec veritas? A nemine. Unitas duplex est, nempo unitas communionis propter obedientiam, ct unitas fidei propter submissionem. Nunc nutem si summus pontifex non est infallibilis, non potest esso unitas fidei. Qua de causa? Quia huiusmodi vox *centrum* est vox metaphorica desumpta cx centro terrae. Quid accidit in contro terrae? Vos nostis ben.\ quod α physicis admittatur quaedam attractio generalis; quae quidem attractio in globo terráqueo dicitur gravitas. Do lego gravitatis omnia corpora tendunt ad centrum terrae, ita ut dicamus, centrum terrae attraitera fortiter omnia corpora; et ex hac attractione evenit conservatio globi terraquei: quia ex Ime attractione nos, corpora, et haec cathedra, et quisqun supra stat, adhaerent superficiei terrae: aliter enim, si non tam fortiter attraherentur, quid occiderat? corpora avolarent et globus terráqueas dissolveretur; ita ut conservatio nostri globi dolxntnr vi attractionis furti&imac. Ex hac re desumitur metaphora pro centro ecclesiae.

Summus pontifex est centrum ecclesnic. quia sicut centrum terreo attraliit fortiter ct invincibiliter; ita centrum totius occlesiao attrahit fortiter non tantum corda per obedientiam, sed etiam mentes per fidem. Nunc autem mentre non subiiciimtur per obedientiam, sed vel ex evidentia vel ex parsoasióna, vel ex fido et auctoritate. Nunc autom in iis robus quae sunt ad fidem, non potest wbo scraper evidentia, quin fides ret argumentum non npjvirentium ; ner potest esso, quin non halet locum respectu plurimorum, qui non capiunt. Ergo huiusmodi subirelio debet provenire ex fido firmissima, et ita firma debet esae haar fides, sicut est firnut attractio globi α centro, alias enim dissolveretur ecclesia. Sed huiusmodi attractio mentium humanarum ex fide non potest esse ita fortis, si centrum non est infallibile; si Romanus pontifex non est omnino infallibilis, non potest attrahere firmiter, quia contra huiusmodi attractionem od centrum militat alia vis, quao dicitur centrifuga. Quaenam est vis centrifuga? Superbia nostra© mentis: *Non serviam.* igitur haec superbia mentis nostrae esset odeo fortis, immo fortior et fortissima, si non esset vis attractionis ad centrum ecclesiae omnino invincibilis. Nunc autem iuxta omnes Romanus pontifex cat centrum totius unitatis. Ergo eet centrum unitatis in fide. Atqui non posset cese centrum unitatis in fide, nisi esset infallibile. Ergo Romanus pontifex, quia est centrum unitatis, est etiam infallibilis.

Deinde etiam do fido est, *Romanum pontificem esse iudicem supremum in quaestionibus fidei:* de fide est, centies et millies hoc repetitum est, quod eet desumptum in nostro schemate ex concilio Lugdunensi II, in quo dicitur quod omnes quaestiones fidei a papa debeant definiri; (notato verba) dicit *definiri,* hoc est, *definitive finiri.* Ergo si Romanus pontifex debet quaestiones fidei definitive finire; Romanus pontifex est iudex supremus. Et si a sententia Romani pontificis posset appellari ad sententiam episcoporum, sicut tenent nostri fratres dissentientes, non definiret, non definitivo finiret; quia ut definiretur quaestio, expectandus esset consensus vel dissensus episcoporum. Atqui constat quaestiones omnes definiendas esse a Romano pontifico seu definitive finiendas : ergo apparet etiam conclusionem esse de fide.

Deinde etiam, quacnom sunt, reverendissimi patres, absurda, quao deducuntur cx doctrina ista, quam voco gallicanam (ita enim facilius me expedio, quia non facio circumlocutionem), quaenam sunt absurda?

Primum absurdum. Scitis omnes vos, qui estis sapientes, scitis, quodnam sit principium totius motaphysirae, quae ret pare sublimior philosophiae; nam cani philosophia ait acientia rerum ex alturiinis causis, de metaphysics maximo iure hoc dicitur. Fundamentum autem melaphysirae est ontologia; et fundamentum ontologia© huius ret principium contradictionis: *Impossibile est idem simul esse et non esse.* quod ab omnibus admittitur; et ab hoc principio deducuntur onuiee veritotos, do quibus senno ret in ontologia. Sed, admissa doctrina gallicana, possibile ret idem reso et non esse; proinde evertitur principium contradictionis. Quomodo, dicetis? Audite quaeso.

Romanus pontifex declarat dogma fidei quondam doctrinam, quae hucusque non est contradicta, ct impugnatur a quibusdam haereticis, sicut factum rei cum lanxcnismo, ct Historianisnio etc. ; et haec doctrina a Romano pontifice declarata tamquam catholica, ut tonent omnes contradictores nostri, delet credi. Debet credi ab omnibus; quia iati omnes confitentur non sufficere olerquiotmm edentium, nec sufficere voluntariam sublectionem, sed necessariun rear subiretionetn mentis, ct subiretionem fidei, non tantum cordis subiretionem. Si igitur praccejUa ret snbiectio mentis, ista doctrina quae praecipitur credi, rat credibilis ox sua natura, ut credatur. Est ĕredibili ; red ex alia parte non est credibili», quia ut trrfimoniuni p̃ontifici eit infallibile, debet tuxvdoro consensi» cpricoporum, ot adhuc mm ttmriL Ergo erit credibile quia praecipitur, et nrit incredibile quia non rat consummatum iudicium. Videtis quotando redera ras et dretnna erit ĕredibili ct non credibilis; credibilis ex una parto, re ĩncredibili ex altera.

Deindo rei. si Romanus ¡»ontifrx non ret infalli b̃ili q̃uare inipmìtnr n̄ostri n̄witthu ”ī

dienbae internae et assensus interni? Huiusmodi lex non esset lex, quia omnes nostis quod nulla est lex valida, quando non est conformis legi naturali; et non eet conformis legi naturali, ut credamus noe contra rationem testimonium fidei. Debet esse rationabile obsequium nostrum. Et quando nos agimus rationabiliter in rebus fidei? Quando credimus id quod tenemus pro vero; quia sicut cor nostrum non potest amare nisi bonum cognitum ut tale, ita mens nostra non potest adhaerere nisi veritati cognitae ut tali. Sed veritas adipiscitur his tribus viis, nampe, evidentia, convictione et auctoritate. Non est convictio in rebus de quibus agimus, non est evidentia; debet ergo veritas perspecta ex fide. Sed haec fidre non existeret, si non esset infallibile Romani pontificis testimonium. Ergo exigitur id quod praestare non possumus. Non possumus operari nisi rationabiliter, et non ageremus rationabiliter in rebus do quibus agimus. Ante testimonium irrefragabile iuberetur nobis ut adhaereremus doctrinae non habenti pro nobis neque evidentiam neque persuasionem nec testimonium infallibile Romani pontificis hac de causa. Igitur ut haec lex sit lex rationabilis, et tamquam admissa ab omnibus in ecclesia admittatur, necees? est ut Romanus pontifex sit infallibilia loqueas de rebus fidei ex cathedra.

Deinde etiam, quid faciendum erit a nobis quando erimus in nostris dioecesibus, et Romanas pontifex in lucem edat edictum dogmaticum? quid faciendum est nobis? Ex una parte debemus adhaerere, quia doctrina contraria condemnata est in lansenistis (qua de causa in Gallia dicebantur appellantes), debemus adhaerere ex corde et ex mente. At alias non debemus adhaerere, quia ad hoo ut adhaereamus Decessa est testimonium nostrum, cum iudicis sit, antea proferri, et illud testimonio pontificis debet adiungi. Etiam addi debet, quod testimonium nostrum ao huiusmodi testimonium debet ceea agnitum et publicatum. Ergo ea una parte debemus adhaerere et credere, et ex altera parte non debemus adhaerere et credere. Quid faciamus? Nos haerebimus in via et non poterimus progredi.

Etiam certum <st et de fide, quod gubernium ecclesiae est monarchicum: hoo est do fide. Sed si doctrina haec gallicana admittitur, gubernium ecclesiae non est monarchicum, sed eet aristocraticum; quia res ponitur ex consensu episcoporum dispersorum. Non sufficit determinatio et declaratio pontificis: debot accedere consensu» episcoporum. Et quia episcopi eunt magnates in ecclesia, ideo huiusmodi gubernium est aristocraticum; et quia legre conduntur a multitudine magnatum, erit gubernium anatocraticum. Dogma «t declaratum, quod gubernium ecclesiae est gubernium monarchicum. Sed dicent: Non, non, non; ergo erit gubernium reprareentativum; quia semper Romanus pontifex erit rex et supremus imperator, supremus rectori gubernium reprareentativum, si non gubernium parlamentarium, nescio mentarium, quod noscitis quia est maxima: Rex regnat et non gubernat Sicut rex Romanus pontifex non habebit jurisdictionem in ecclesiam universalem, sed tantum ministri; et hoc posito deberemus nos consedere in synodo permanenti, ut de rebus gubernio ecclesiae pertinentibus, ot praecipue de rebus dogmaticis, tractemus in concilio. Quia igitur dogma est gubernium ecclesiae rese monarchicum; hao de causa non potest admitti fallibilitas Romani pontificis.

Posita alias doctrina fallibilitatis, licitum erit nobis et omnibus appellare a iudicio pontificis ad indicium episcoporum. Clarum est, quia iudicium pontifici» non «t infallibile, ot accedente iudicio episcoporum iam est infallibile; ot erit rationabile, ct licitum appellare ad coneibum generale, quia concilium generale repraesentans ecclesiam, vel constituens ipsam ecclesiam docentem, istud concilium est infallibile. At huiusmodi doctrina cet damnata. Ergo ut non deveniamus in hanc conclusionem, necessarium est concludere et confiteri Romanum pontificem rese infallibilem, atque iudicium suum esse irrefragabile et ab alio inexaminabile.

Deinde, si haec doctrina est vero, schisma ent beitum, quia potest contingere ut Romanus pontifex erret loquendo cx cathedra et nos cognoscentes ipsum errare, non debemus adhaerere ipsi, sed debemus separari; et tunc non tantum licite, sed obligatorie separaremur. Atqui absurdum cet dicere, aliquando schisma esse licitum. Ergo si schisma numquam cet licitum, numquam debemus nos separari α iudicio pontificis; et ne separemur, necessarium est admittere indicium pontificis esse irreformabile.

Sed dicunt nobis: hoc non est possibile, quia iam admittimus quod usque dum superveniat consensus totius ecclesiae, omnes fideles debent adhaerere doctrinao a summo pontifice proclamatae. Sed ai hoc admittitis, admittitis principium contra rationem; quia non modo rationabili crederetur illud, pro quo non «t testimonium neque evidentiae, neque persuasionis, nequo infallibilitatis: adeoque non potest bate praecipi quod rationabiliter non possumus dare. Ergo erit inutilis obedientia, et assensus interior non est rationabilis, n non admittatur prius doctrina infallibilitatis Romani pontificis.

Ast etiam posita hac doctrina, fidelee in univorso positi numquam habebunt regulam certam pro suo gubernio in fide. Qua de causa? Audiatis quaeso aliquantisper. Romanus pontifex definit; Romanus pontifex ex dicti» «t fallibili»; fideles quamvis interius assentiantur aliquomodo, ut dicebat quidam scriptor germanas nostris diebus, at suspensive, mentaliter obedire tenentur. Nescio quia. Si suspendatur obedientia, non datur obedientia. Obedire suspensive! Tamen usque dum veniat accesalo opinionum aliorum episcoporum, ree definitive non cet terminato.

Et quoniam isti nostri fratres dicunt, quod usque dum sufficienter constet de assensu aliorum episcoporum, expedandum est ut sufficienter constet; et ego quaero, quando sufficienter constabit? Et haec constantia sufficiens debet attestari, attestari auctoritative; quia res magni momenti est. Ex hac constantia consensus dependet totum negotium.

Quis iudicium ferat de hoc, quod iam sufficienter constet de assensu alierum episcoporum? Non potost attestari pontifex, quia est pars in negotio, non potest; vel attestari non poesunt episcopi, quia eunt partee in negotio. Non est tribunal supra episcopos et supra Romanum pontificem; ergo numquam finietur haec quaestio, quia numquam ex officio et auctoritative constabit, sufficienter iam constare de aseensu omnium episcoporum; et ex hoc eveniet etiam, quod numquam in sinu ecclesiae poterit proclamari unum dogma fidei, nullum, quia numquam constabit sufficienter et auotoritative de consensu aliorum episcoporum. Etiam iudicis in concilio erunt omnino impossibilia.

Et probo. Supponamus in concilio reae, sicut nos sumus, et dividi in duas portes. Dictum est a fratribus nostris, quod iudicium de fide in concilio non potest dari nisi constet de unanimitate morali. Et ego dico: in quo consistit unanimitas moralis? Quaenam relatio debet intercedere inter minorem et maiorem numerum, ut dicatur recte quod iam existât unanimitas moralis? Quia haec non cet nisi relatio, termini huiusmodi re-

lationis non sunt praedixi, nequo praefigi poesunt a nemine. Quisnam debet Leetificari in concilio generali, quod iam constet do unanimitate morali? Episcopi Irio uniti non poesunt testificari, quia sunt pars in negotio; pontifex non potest testificari, quia est etiam pars in nogotio. Episcopi ex sua parte separati sunt fallibili»; Romanus pontifex iuxta dicta a gallicams eet etiam fallibilis. Quis igitur oruet nos ex hoc conflictu, ex hac difficultate? Numquam poterit definiri.

Nuno sunt aliqui ex nostris fratribus, qui sustinent itorum atque iterum doctrinam contrariam; et ipsis aba dubio non constaret adhuc de unitalo morali, neque cedent mano, noque postridie, nequo tribus vol quatuor vol sex diebus transactis. Quomodo nos persuadebimus cis de unanimitate morali? Non est regula, non est tribunal do hoo definiens. Ergo si Romanus pontifex ox sua infallibilitate individuali non solvit negotium, numquam solvetur; et ita Romani pontificis infallibilitas necessaria etiam est in concilio generali, quia eunt duae partes proximo aequales inter patres, duoo sectiones. Romanas pontifex iuxta conscientiam suam particularem et personalem non debet adhaerere huic parti vel alteri sparti: ex sua decisione pendet totum negotium. Non potest suam facere unam fractionem patrum nec aliam, quia debet cese impartialis, ot tantum coram Deo ipse solus debet gerere huiusmodi negotium. Ergo si pontifex est fallibilis, iudicium concilii fallibile evadit. Alias, si Romanus pontifex non est etiam infallibilis, ri α Romano pontifice non advenit infallibil·tas, actum est de negotio. Ex hoc sequitur etiam quod ecclesia catholica non potest subsistere, si Romanus pontifex non est infaUibilis.

Dicent: Quomodo extitit ecclesia usque nuno? Quomodo extitit? Doctissimi atque eruditissimi oratoœ, qui me praecesserunt, solutionem mihi ad nianum adduxerunt, quia et ipsi, etiam contradicendo opportunitati huius declarationis, in praxi omnes tonent Romanum pontificem cese infaUibilem. Ecclesia igitur extitit usque nuno, quia in praxi omnes tenuerunt hano veritatem. Tollamus hanc persuasionem, et ecclesia dissolveretur, quia non est centrum unitatis in ecclesia.

Dicent tamen: Sed huiusmodi doctrina non potest admitti ullo modo, quia deveniemus in dospotismum papa]em ; ct despotismos est monstrum ingens. Despotismus! Horreo ad sonitum huiusmodi verbi.

Sed quaero a fratribus meis, quid sit despotismos? Cum sapientibus loquor, non loquor cum insipientibus vulgi. Quidnam est despotismus? Despotismus consistit in gubernio unius? Ergo gubernium Dei super omnes est deepoticum. Ergo dcspoticum est gubernium Christi super ecclesiam univorsam, quia Christus est verum caput totius ecclesiae universalis. Ergo est despoticum gubernium potrisfamilias in familia; et hoc gubernium est cx iuro naturae. Eet deepoticum gubernium patriarcharum; et gubernia Abraham, et Isaac, et lacob erant gubernia despótica, laudara tamen a Deo. Et gubernium Moysis fuit despoticum; deepoticum gubernium losue ot David, quia fuerunt gubernia unius... Et gubernium reipublieae anni 1793 orat gubernium angelicum, gubernium dulce, suave, charitativum et humanum, gubernium legale et acceptable, quia fuit non restrictum ad unam personam?

Bene nostis, reverendissimi patree. quod despotismos non constat in unitate vel pluritate personae gubernantis; consistit in eo quod sit lex moderatrix, gubernans. vel non sit. Ubi est lex moderatrix, ibi rivo rit una persona vel pluree, non est despottsmus : ubi non est lex, ibi eet despotismos, quia ibi eet pro loge voluntas.

Quare etiamsi Romanus pontifex sit infallibilis et gubernet ecclesiam per se solum, numquam evadit despotismua. Quia tenemus nos in concilio generali adunatos non posse declarare do fide, quod non continetur in deposito revelationis; neque potest pontifex declarare do fide, quod non continetur in deposito revelationis. Etaient nobis dicitur et vere dicitur, quod sunt valida quao agimus in concilio conciliariter, id est rationabili modo; ita de Romano pontifice loquente solo *ex cathedra* dicimus, quod sunt valida quao agit rationaliter. Quid pro tessera in obediendo his principiis habemus? Quid habemus pro tessera? Habemus providentiam Dei. Sicut Spiritus sanctus promisit assistentiam toti ecclesiae, ita promisit assistendam Romano pontifici ; et sicut nos tenemus nos cese infallibiles, quia Dominus dixit: *Vobiicum sum omnibus* diebus >; etiam Romanus pontifex ab hac via non discedet, quia cum eo erit Spiritus sanctus. Et sic factum est hucusque. Romanus pontifex prudenter aget, sicut fecit usque nunc, numquam praecipiti modo condemnavit haeresce, numquam. Doctrinae lansenistarum non sunt condemnatae nisi post biennium discussionis, doctrinae Pistorianoe non sunt damnatae nisi post decennium discussionis.

Bene nostis hic agi ros conciliaritar in congregationibus et cardinalium et episcoporum et etiam doctorum. Sed hae circumstantiae et hi tramites supponuntur, ast non imponuntur; oc proinde non nos debemus imponere, sed supponimus Romanam pontificem agere semper rational·ter, sicut supponimus nos agere rationahtor hic in concdio. Ac proindo gubernium Romani pontificis numquam evadet deepoticum, quia habet legem pro tessera, et ab lege et etiam a lego naturali numquam recedet

Sed quid amplius, si ipeimet nostri fratres dissentientes iam iam rem finitam nobis dant? Heri audistis, et ego audivi, quod disertissimus orator ct abs dubio peritus in lectione historiae, hic disertissimus postquam loquutus est et dixit nobis, id de quo iam antea verba feci, conclusit asserendo nostram doctrinam esse probabilissimam, et ego dixi intra me : pretiosa confessio, iam habemus doctrinam probabilissimam.

Anteactis diebus audivi maximo cum gaudio quemdam archiepiscopum gallicam ', disserentem propugnando erudito ot magno vigore dictionis, et ad ultimum ita concludentem: quare peto ut huiusmodi doctrina declaretur tamquam vera et catholica. Pretiosa confessio! iam habernos doctrinam veram et catholicam. Quid igitur restat? Aliquantulum progrediamur, et inveniemus nos identidem in via.

Noe habemus hanc pretiosam etiam confessionem, qua alii reverendissimi patree hane doctrinam antiquam dixerunt, et inter eoe frater noster aliquis antiquus dierum, venerabilis ex sui· torvitiis erga occlcriam ct societatem, et erga pauper», et erga omnia quae sunt obiectum veritatis, obiectum religionis. late disertus orator aiebat1: non est ncoasranum declarare tamquam dogma fidei hanc doctrinam infallibilitatis : hoo dixerunt plurimi, quia, ut antea dixi, haec doctrina in praxi ab omnibus tenetur. Preti<ma confereio! quae totam rom concludit

Ergo ex vobis doctrina infallibilitati· in praxi ab universa ecclesia sustinetur; immo non sustinetur solum, sed tamquam tessera et regula ad agendum iu

1 JUtth. IXVin. >>

• AJledit ad arehiepiscofc· Reeentm, tratto·*» bâtait In cearrtgrttoM renerei! diet 23 unii Iff?).

• Vidriar alladere ad WUth*#?·*». tX erta ccajnr**àL;0ai· jreoeraE* d. 26 iiiii 1870.

utinotur hodie, heri, nudius tertius, sacculis praeteritis, omnibus saeculis, et ita praeclaram hanc doctrinam tequuta est ecclesia. Ex illa regula: „quod universa tenet ecclesia, nec a conciliis institutum, sed semper retentum est, nonnisi auctoritate apostolica traditum rectissime creditur", ex auctoritate apostolica haec dottrina creditur et habetur. Ergo eat doctrina, quae continetur in deposito revelationis, et est proximo definíbilis ; quod probare volebam.

Si res ita se habet, ulterius non progrediar: eed non nihil dicam od hos fratres meos, quia maximo et lehementisrime eos diligo, et spero me audituros fore rum patientia.

Cur iati fratres iam iam non derelinquunt arma sua? Veniant ad idem, quia ultimo devenire debent, sicut ipsi ultro professi sunt publice ex hoc ambone. Cum haec doctrina definietur, ipsi adhaerebunt et credent, quia desperandum non cat de sua fidelitate. Sed quod faciendum est, cur non facitis cito? Si postea, B cur non modo? Si non facitis modo, facietis ex noccasitate postea; et tunc quodnam erit vobis meritum? Si facitis nunc, facietis libenter; et memoria vostra lucidissima et laudatissima transibit in saecula κιoculorum.

Deindo si vos resistitis huic doctrinae usque ad finem, praevideri potest, quod ultimo hacc doctrina definietur, quia sensum patrum bone noscitis et sensum sedis apostolicar. Ad quid igitur proficiet vestra resistentia? Vos dicitis quia hoc agitis pro conversione eorum qui sunt extra, et pro iis qui sunt intra. Nuno autem resistentia vestra in contrarium tendit, quia post definitionem erit petra scandali pro debilibus qui intra sunt, et poterit dare ansam iis, qui sunt extra, ad oppugnandam nostram definitionem. Itaque si retis boni, aicuti credo et firmissime credo, venite cx hoc ipso momento, sicuti debetis venire postea. Venite modo et hebebitis meritum magnum coram Deo et C coram nobis.

Cursum consummavi, metam tetigi nescio an feliciter. Haec omnia sint in Dei gloriam, in bonum ecclesiae et societatis universalis, et etiam pro vobis ipsis, quia agimus de cocioriae bono et societatis et nostro. Quod autem ad vos attinet, ignoscite mihi. Mea voluntas alia non fuit nisi meum sensum exprimere coram vobis. Non sum dignus, ut sim vester magister. Magno in honore habeo esse discipulum talium magistrorum. Bona intentione et recto corde locutus sum. Vos autem nunc iudicabitis, sicut indicabit etiam sedes apostolica.

Ignoscite mihi ; et dixi.

## ORATIO

*reverendi patris domini Caroli Colet episcopi Lucionensis*[1].

Eminentissimi praesides, eminentissimi ac reve- D rendiseimi patres.

Doctrinam temperatam Fenelonii de infallibilitate summi pontificis temper tenui et docui. Nunc autem, posita opportunitate, doctrinam hanc ad dignitatem dogmatis fidei promovendi, plura animadvertenda videntur circa formulam definitionis propositam.

Ie Animadversio. In formula proposita deducitur infallibilitos summi pontificis ex eius primatu, quod piares reverendissimi oratores sequenti modo statuerunt, scilicett summos pontifex possidet supremam potestatem iuritdidionia in universam ecclesiam ; ergo et supremam potestatem magisterii; ergo est infallibilis. Porro hac argumentatione a pari probaretur quaestio per quaestionem ipsam; siquidem supponuntur paria, quae inter se essentialiter differunt. Praerogativa enim primatus jurisdictionis pertinet ari solum s. Petri successorem, omnibus aliis quibuscumquo exclusis ; praerogativa vero magisterii pertinet od corpus ecclesiae docentis, quod constat cx capite ot membris. Ex altera parto obiectum primatus est regimen ecclesiae; obiectum vero magisterii eet custoditio dopatiti divinae revelationis. Nemini sano licet negare influxum primatus succensorum beati Petri in eurum supremum magisterium, sicuti in alios praerogativas ipsis α Christo concessas. Sed neminem latore potœt, quanti referat ut rentas definienda retenus qua naturaliter cognoscitur, consentaneis logicar legibus confirmetur argumentis.

Quapropter sequentes emendationes humiliter propono: 1· titulus capitis quarti sic scribatur: *De Remarsi pontificis supremo magisterio;* 2° expungantur septeni lineae priores textus capitis, quibus subroganda propono sequentia ìerba: *Romanum pontificem tamquam beati Petri principis apostolorum succèssorem, esse caput ct centrum magisterii, quod Christus in ecclesia sua perpetuum instituit el cuius finis est fidelium societatis in doctrina fidei et morum intemerata puritas, hacc sancta sedes semper tenuit* etc.

2® Animadversio ex natura magisterii eceleehie desumpta Iure divino constat infallibilitatem activam, qua pollet ecclesia inesse eius magisterio, id est successoribus a Petri et apostolorum, quibus promisit Christus veritatis suae Spiritum, qui maneret cum eis in aeternum, in eis esset, cosque omnem veritatem doceret- Unde constat summum pontificem, quatenus eet caput et centrum magisterii ecclesiae, errare non posse srio in servando deposito divinae revelationis. arie in ea docenda, sive in refellendis erroribus huic adversantibus. Sed cx formula definitionis propositae consequi videtur praerogativam primatus magisterii summo pontifici eodem modo competere, ac praerogativam primatus iurisdictionis, id est omnibus aliis quibuscumquo exclusis, et reapse infallibilitatem, quae ex institutione divina incst magisterio ecclesiae, in persona summi pontificis qua talis absolute, et omnibus aliis quibuscumque exclusis, residere.

Haec rei summa ret, circa quam versatur controversia rive ex parte impugnatorum, sive ex parte propugnatorum schematis nostri. Hinc periculum definiendi tamquam de fide catholica credendam doctrinam, quae divinae ordinationi contradicere videretur; hinc talis ambiguitas propositae definitionis formulae, ut eius verborum subiceta ratio non tantum diversa sed ot opposita sit pro doctis etiam et sinoeris viris, quorum officium est illam explanare. Unde nedum mentes componantur per talem definitionem, ex illa orirentur ineluctabiles et periculosissimae disceptationes non tantum inter theologos sed inter episcopos D ipsos, nec non inter sacerdotes ct fideles ipsis respectivo commissos. Ergo ut per propositam definitionem, iuxta egregium effatum reverendissimi Calvensis et Tbeanensis episcopi, remedium aptum afferatur malis innumeris, quae negationis ordinis supernaturalis consectaria sunt, formulam nostram sio emendare neccsso est, ut tenebrae quae eius sensum genuinum obnubilant, penitus dispellantur. Scopus enim talis definitionis est, ut credentes illustrentur, dubitantes confirmentur, et acatholicis veritas demonstretur, aut saltem eam despiciendi vel oppugnandi vis occludatur.

Emendationem in isto sensu hesterna die laudabiliter proposuit reverendissimus pater et doctus orator episcopus Paderbomensis. Sed propositis aliqua etiam iuxta meam humilem sententiam addenda

1 **Affamentnm .Epitetaci Liriosesiii proposuit «raendativa» qw li-raatar nb eam. 13, 10, 45, 59.'**

forent, ut ex definitione noetre excludantur, quae ad ineras scholarum opiniones pertinent

Absque ullo dubio indefectibilitas sanctae sedis eruitur ex formula Fidei, quam Graecis schismaticis tamquam cseentialem unionis conditionem praescripsit summus pontifex Gregorius X. Idem dicendum oocurrit de formula fidei Graecis praescripta in octavo oecumonico concilio, de cuius tamen allato textu animadvertendum eet, quod haec verba „et sancta celebrata doctrina non reponuntur in formulas. Hormisdao, nec leguntur in graeco-latina versione praomornomtao synodi. Sed ox allatis textibus, sicut ex decreto florentino, educi non potest, ut luculentissimo patet, infollibilitos qualis a pluribus oratoribus explicatur, scilicet quatenus ost personalis, separata et absoluta. Ex his textibus autem constat, summum pontificem utpote custodem, doctorem ct assertorem fidei a sancta sede apostolica iugiter servatae, eo ipso cese in definiendo assertorem fidei ecclesia© uni- B vernalis, quam ecclesia Romana semper servavit ct sers'atura permanet.

• Certissime fidos Petri, pro qua rogavit Christus, in sedo Petri numquam defectura eet; immo Petrus cx sua praecelsa sede fratres suos omnium ecclesiarum antistites omnibus diebus usque ad consummationem saeculi confirmabit: sed pro sua parte ecclesiarum antistites, una cum successoribus beati Petri fidei iudioee et testes, divinae revelationis et traditionis upoetolicae depositum custodire tenentur. Episcoporum est etiam de doctrina sua, sicut de fide ovium suarum vicario Christi testimonium perhibere. Sic absque periculo, non dico erroris, siquidem de tali periculo agi non potest, sed absque periculo perturbationis fidei fidelium, ecclesiae magisterium excreetur. Plura enim eunt verissima, quae non possunt definiri tamquam credenda, quin fides fidelium turbetur. Sic definitiones consentaneae sunt naturae C fidei, quae sanguinis instar in corpore ecclesiae fluit a centro ad extrema membra, ct a membris extremis nd centrum circulat.

Istis praenotatis, sequentes etiam emendationes humiliter et cum fiducia propono. Pagina 12, linea 22, integer afferendus esset textus sacri concilii Florentini, vel potius expungendus, cum sufficiat ad illustrationem doctrinae do ipso mentionem fieri his vel aliis verbis: *Quas declarationes decreto suo solemni de primatu Romani pontificis mox relato, sacrum concilium riorentinum confirmat et renovat.*

Deindo sic concluderetur: *Ex is'.is autem sequitur venerandae traditionis monumentis Romanum pontificem, utpote custodem doctrinae et assertorem fidei a sancta sede, iugiter servatae, eo ipso esse in definiendo assertorem fidei ecclesiae universalis, quam ecclesia Romana semper servavit ct servatura permanet.*

2° Pag. 13 lin. 5, attentis rerum adjunctis, meliori forsan modo concinnari posset secunda paragraphus: Io ut veritas definienda darius explendescat, et nulla novitatis nota inficiatur; 2° ut dici nequeat sacrum concilium Vaticanum novum fidei dogma condidisse. Ad qiiem scopum sequentem concinnationem propono.

*Itaque sacris lesu Christi eloquiis innixi, divinaeque traditioni inhaerentes, perpetuo servatam in ecclesia prarim confirmantes, et sanctam doctrinam apertius declarantes, sancto approbante concilio, docemus, sanctam sedem apostolicam esse in fide indefectibilem, et Romanum pontificem, rui* in *persona beati Petri a Domino nostro lesu Christo dictum est: Tu es Petrus, et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam; et in alio loco: Ego rogavi pro te, ut non deficiat fides tua, et tu aliquando conversus confirma fratres tuos,* vi *assistentiae divinae arare non posse. cum supremi omnium Christianorum docloru munere jungens, post inquisitionem iure requisitam, ex fide ecclesiae docentis depromit, et apostolica sua auctoritate definit, quid in rebus fidei morumque principiis tamquam de fide credendum sii.*

Incisum: *post inquisitionem iure requisitam ex fide ecclesiae docentis depromit,* est mera assertio historica agendi rationis, omnibus indiciis ex cathedra circa fidem et mores indissolubili modo conjunctae, qua commemorata, illaesa manent plena libertas ot omnia iura summi pontificis in exercendo suo magisterio, ct tamen de facto evanescit tam male interpretata solitudo eiusdem summi pontificis definientis, nec non chimerica et a fide absona opinio eorum, qui cathedrae beati Petri heredem a collegio episcoporum in hisce causis dissidere ct avelli posse aut viceversa imaginantur.

Pag. 13 lin. 21 consentio emendationi a reverendissimo patre archiepiscopo Burgeo&i propositae, ut loco ‚Jn rebus fidei et morum principiis", legatur: in *rebus fidei et morum p/incipiis vd regulis.*

Haec, eminentissimi ac reverendissimi patres, sapienti vestro iudieio humiliter submitto.

## ORATIO

*reverendi patns domini Henrici Maret episcopi Surensisl.*

Eminentissimi et reverendissimi praesides» eminentissimi ac reverendisaimi patres.

In hac gravissima disquisitione hunc umbonem ascendo, ut breviter et paucis verbis exponam senten iam meam, et humilitor vestrae sapientiae submittam. *Quae pacis sunt sedemur,* inquit Apostolusl, paremque quaerere, parem instruere, parem stabilire, hoc eet in votis omnium patrum huiusre sacri concilii, et hic erit finis sui laboris ardui.

Sed fateri debemus quod haec quaestio do infallibilitate pontificia, et conciliatio iurium episcopalium seu indicaturae episcopalis cum supremis iuribus pontificis, non minimas praescierunt difficultates: indo in scholis theologicis divorale sententiae, diversa et opposita systemata. Sed viri cordati et ccclœiao amantissimi, eorum scholarum magistri ct principas, etiam cum inter se bella gerunt etiam cum quadam vehementia disputant, semper ad conciliationem, ad pacem, ad concordiam pronos sese praebent. Sint in exemplum Bollanoinos ct Bossuotius.

Mihi liceat referre quaedam Bossuetii verba, quao mentem tanti viri tradunt, et amorem sanctae sodis cordi cius insitum patefaciunt. Quae sedis apostólicas maiestatem decerent et certa traditione constituerent, asseruit clarius quam in dubium revocari possit, nempe in sede apostolica semper vivere et victurum D Petrum fidei principem, neque suoceesionem eius umquam a fido abrumpendam, et catholicam fidem ad finem usque saeculi non aliam quam Romanam futuram: ex qua fide quoties Romanus praesul dixerit, tunc ex cathedra dictum videri; atque hia confido me talem exhibuisse papatum. quo reicctis dubiis, incommodis. invidiosis, omnibus adhuc inanibus, eano-

1 Ar?HEenUi3j: .Episcopos Serenti pare» et eraewri ab oanibos queri in hac qaaretirae userait; obUsen astea ara posse nid taxi dscciri n Bellannai et a Astonisi detenniaeatur eradirirae «pas reqalnmtor. ct papa errare aea posait. tnit Ballaradana errare ara prara pratile rea CM«) adbiboerit diligentia». Ia» raro ease» dlüceatiaa ta: adbibere, cana cetirorat tradii» onerale. et quinto alitar ecatilio et reqnirit adreterioe crateeta wsirereaba ^ab bis tonditienibn· «nate datare» pratile iafallitCrai cara Petiit idcirco forwakm a Antonini.·

• Reo. XJV. 1K

ios et sensu omnibus gratos, venerenduequo habeatur. A Cum tales sint animi sensus, concordia longe abesse non potest

Sed Bellarminus, invito quamvis suo systemate, Illi concordiae viam facillimam et tutissimam aperire mihi videtur, qua quaent et declarat conditiones indiciorum plene apostolicorum ct ex cathedra. Illae conditionne reduci possunt ad diligentiam summam, quam pontifex adhibere tenetur, ut informet eua Ipostobca iudicio. Sed quale erit iudicium certum huiusoe diligentiae?

Audiatur Bellarminum ipse: „EUi sunt aliqui catholici, qui existimant pontificem errare posse, illi tamen dicunt tunc solum posse errare, quando non adhibet omnem diligentiam. At cum generale concilium convocatur, sine dubio adhibet omnem diligentiam in ro illa investiganda. Quid enim amplius facere potest? Ergo saltem tunc omnium consensu non errabit[1]." Ex his gravissimis verbis Bellarmini B concludere licitum mihi videtur, quod secundum sententiam huius tanti viri, nota certissima huiusoe diligentiae, quao praesidere debet decretis apóstolicis, eet convocatio concilii generalis, aut quando concilium generale convocari non potest, concursus episcoporum.

Sententia Bellarmini non differt a sententia sui optimi magistri beati Antonini Florentini. Referre hio a Doctoris verba, quamquam notissima sint, non pigeat: ‚J?apa, licet ut persona singularis et mota proprio agens erraro possit in fide, tamen utens condilo, et requirens adiutorium ccvkeiae universalis, Deo ordinante, qui dixit: *Ego rogari pro* te, non potest errare, nec potest esse, quod universalis ecclesia accipiat aliquid tamquam catholicum, quod est haereticum, quia ecclesia universalis, quao est sponsa, et erit semper et est *non habent maculam neque rugam* ¥

Talia sunt verba s. Antonini. In his textibus s. Antonini et Bellarmini mihi videtur includi coneQiatio omnium iurium et summi pontificis et episcoporum. Pontifex Romanus est infallibilis in suis decretis ad fidem et mores spectantibus, quando adhibet omnem diligentiam ad efformanda sua indicia: hanc nocossariam diligendam adhibet, quando convocat concilium generale, et quando utitur consilio et requirit adiutorium ecclesiae universalis (murmur).

Tales sunt conditiones certae iudiciorum ex cathedra, tales sunt conditiones infallibilitatis pontificiae; et in his conditionibus apparet natura et. ut ita dicam, character omnis ecclesiae, quam Christus voluit et fundavit, ut numquam separentur caput a membris, neo membra a capite. In hac intima connexione consistit et vita et robur et pulchritudo eoJeeiae Christi.

Quis cx nobis, eminentissimi praesides et rcverendissimi patres, iura pontificis et supremae eius potoitatis, quia ex nobis vult minuere haec iura? Quis ex D nobis vult labefactare aut destruere iura episcoporum? Omnia baeo iura optime inter se cohaerent et subsistunt Introducatur ergo formula Antonina in caput IV schematis propositi: scient omnes qualis infallibilitas ait pontificia, quales sint conditiones certae huiusco infallibilitatis. Unanimitas patrum, in quantum mihi videtur, pax et concordia inter fratres, integritas dignitatis episcopalis, honor et gloria summi pontificatus, omnium mentium perturbatarum tranquillitas, errantium et inimicorum instructio et aedificatio, novus vigor ecclesiae, spes melioris aevi erunt, ni fallor, consequentiae huius sapientissimi decreti, et dicere poterimus: Visum *esi Spinivi sancio et nobis.*

*1* ***Dt ameiliü H tetUtia,*** lib. II, eap. II.

• **Swmm. tW, p. Uh Ut. 23. «f », i 4.**

Ex toto condo aesontio emendationi ab illustribus et multis patribus iam propositae, ut introducatur in decreto formula Antonina.

## ORATIO

*reverendi patris domini Augustini David episcopi Briocensis*[1].

Eminentissimi praesides, eminentissimi ao reverendissimi pétrea.

Priusquam vobis conscientiam meam palam facerem, pedibus principis apostolorum modo advolutus rogabam, ut verbis meis vim simul ot moderamen Petrus conciliaret. Gravis momenti hora eet. Ecclesiae sanctae, cuius amore unice tenemur, sortem ducimus: quae maxima mala aut bona e definitione pro suo sensu evasura sint, ita ut haec suprema papatus ipama auctoritas exinde labefactetur aut corroboretur, nominem vestrum latet.

Vos qui personalem et absolutam pontificis infallibilitotem profitemini, recta intentione ductos pro certissimo habemus. Quare et nos qui contrariam tenemus sententiam corde invito, sed conscientia iubente, iubento ratione, in suspicionem adduceremur? Hoc neque iustitiae, neque charitati, neque dignitati nostrae consonum omnes christianao legee clamant; clamat episcopale ius nostrum in omnibus conciliis hucusque sancitum; mutua clamat ultro citroque debita reverentia. Benevolo igitur animo quae nonnisi veritatis, qualis nobis innotescit, emolumento dicuntur, excipiatis.

Hare thesis mea: in definitionibus fidei edendis numquam seorsum ab ecclesia docento per se solum, etiam loqueas ut pastor supremus ne excogitatur quidem velut infallibilitate donatus summus pontifex. Vel enim ecclesia doceas venerandam pontificis sententiam ipsa praevenit aut sollicitat, vel cum pontifice universalem fidem docente ipsa docet, vel docenti ante omnes pontifici ipsa aasentitur. Haec eccleriae sanctae lex, haec sanae theologiae disciplina, haec sincera totius historiae nostrae summa: quod in emendatione nostra mox proponenda nono stabiliendum mihi incumbit Argumento negativo, brevitatis causa, uti tantum licebit.

Verum diligenter inquirenti apud so de hac quaestione unum occurrit, quo mens maxime movetur, hoc scilicet inauditum, quod doctrina de infallibilitate personali et seorsum sumpta (non dico ei vultis eoporatim sumpta ob quamdam teneritudinem aliquorum, sed seorsum sumpta) haec doctrina seu, ut aiunt, summus pontifex solus aut se solo numquam per totam antiquitatem ab ecclesia instituta usque ab XVI saeculum in formula, quadam explicita, ot a fortiori tamquam fidei dogma enuntiata eet. Hoc absolute et omnimode inauditum dico et assevero.

Attendite enim, patres reverendissimi, multa sunt tamquam de fide divina tradita primum et in universa ecclesia credita, quao nunc ad fidem catholicum per ecclesiae definitionem pertinent; multa sunt etiam quae implicite tantum, serius vero ecclesia definiente explicite creduntur. Sed attendite; veritates istae erantne fundamentalee et ordinis ita practici, ut sine illis vere ecclesiae notio neo ipeum magisterii eui in-

1 **Argumentum: .Episcopus Briocensta defendendum aggressus eit ‚ne excogitari quidem posse pontificem, etiam loquentem ut supremum ecclesiae pastorem, Infallibilitate donatum seorsim ab ecclesia docente*. Attulit 1· argumentum negativum, nimirum doctrinam hanc in veteri ecclesia nunquam traditam fuisse, alve in conciliis, sive in symbolis, sive in catéchisais; 2· factum dissensionis; nostris quippe temporibus centies discussam esse hanc doctrinam, et nihilominus a nonnullis admitti, ab iliis vero reiid. Conclusit petendo formulam s. Antonini.·***

fallibilis exercitium habón posaet? Hoo nemo profiteri auderet; nemo inquam affirmaro vallet per sexdccim saecula ecclesiam illud non docuisso tamquam do fide tenendum, sino quo unico fundamento iuxta quosdam, aut saltem praecipuo iuxta alios, careret ecclesiae ipsius magisterium. Porro talis cat momenti do infallibilitate personali doctrina. Ita in ecclesia ipsa habitu et processu movetur, ut ai foret revelata primum locum debuisset obtinere in ecclesiae ðefini tionibus. Nam cardo essot, quo totum ecclesiae magisterium vertitur. Quis intra se cogitans sustinere velit, ecclesiam populos edocendo per sexdecim saecula numquam explicite dixisse, iudicium summi pontificis etiam solius regula eet credendorum?

Permulta fuerunt symbola ab eo, quod nomine apostolorum inscribitur, et cuius duodecim formas saltem tradit doctissimus Denzinger, symbolum Nicaenum, symbolum Constantinopolitanum, symbolum Atlionasianum, symbolum Toletanum in undecimo concilio. Adsunt quinquaginta alia symbola, adsunt fidei professiones non paucae, cao praesertim quae liacreticis redeuntibus subscribendae offerebantur, verbi gratia fidei professio Woldensibus praescripta, professio summorum pontificum ipsorum die creationis suao solemnis, adest professio Pii IV, quam omnes in ecclesia nuno emittunt. Atqui in nulla umquam omnino ex his professionibus, in nullo umquam symbolo inscripta fuit explicite personalis summi pontificis infallibilitas. Semper quidem huius asseveratur primatus, semper legitur, et dicitur: credo ecclesiam, aut erodo in cocleeiam catholicam; nullibi: credo summum pontificem, aut in summum pontificem seorsum loquentem ; baec enim est sola quaestio. Semper primas tenet partes pontifex in definiendo, totas et unicas numquam.

Adsunt innumeri catechismi, in quibus omnia de fide tenenda fidelibus traduntur, nullibi in iis ante forsan novissimos annos explicite tradita invenitur infallibilitas personalis. Admitterem, si velitis, quod pan us catechismus Bellarminianus siluerit ob impositam brevitatem. Sed catechismus ille iussu concilii Tridentini editus, cui titulas *ad parochos,* qui doctrinam refert universalis ecclesiae, quomodo de ea siluisset, si tempore concilii Tridentini uti dogma haberetur personalis infallibilitas? Silentium istud stupendum nonno proditio fuisset ipsius veritatis; et in ipso Bellarminiano duplici parte constanto nonne recenter plurima addita sunt ab eminentissimo cardinale vicario, quae maioris momenti videbantur? übinain in istis additamentis personalis infallibilitas? Attamen quaestio ipea non longe a scopo aberat, quando ad quaesitum : Quid intelligitis per ecclesiam docentem? respondebat eminentissimus: 1nielligo summum pontificem Christi vicarium, totius christianitatis caput, simul et omnes episcopos in mundo, qui illi adhaerent.

Formulam anxie quaeritis, reverendwumi pairee, qua omnes in unum reducamur, ot eet veneranda manu sub oculis sanctissimi ipsius conarnpta, scilicet: In hoc sistit infallibile magisteriurn ecclesiae, nempe summo pontifice Christi vicario et episcopis omnibus, qui illi adhaerent. Nullus saltem Danaos timebit et dona ferentes.

Eo fortius urgetur istud argumentum negativum de tota antiquitate, quia plura fuerunt ab ipsis etiam patribus et profuso scripta do ecclesiae magisterio, de cathedra immortali Petri sive a Tertulliano *dc praesoriphonibuf,* rivo luculenter α Cypriano *dr unitate ccclcfiae,* sive α Vincendo Lirinensi. sive prareertim a s. Augustino et þermulti aliis. Quonam miraculo, quonam pacto doctrina, a qua pendeut fide: definitienes, nusquam explicite, aut saltem claro ot perspicue tradita invenitur? Sic in concilio Tridentino locus erat aut numquam fuit affirmandi summi pontificis infallibilitatem personalem, cum contra illam potius insurgerent proteetautea, et nemo neque pontifex ipse, neque legati, nec unus quidem ex patribus excogitavit pronuntiandam vocem infallibilitatis personalis aut rem ipsam? Siluit ergo Trideotinum, immo et post procellosas disputationes, ob pacis bonum decretum florentinum denuo pronuntiaro recusavit. Quis non miretur?

Memineritis quaeso, eminentissimi et revereodissimi patres, quantis laboribus, quantis orbis universi motibus, primis praesertim saeculis veritas catholica servabatur, et contra haereres undique insurgentes propugnabatur. Scribebant docti, testimonium afferebant ecclesiae privatae, intercedebant opportune et inopportuno imperatores, cogebantur concilia provincialia, Romani pontificis semper exquirebatur sententia, tandem od oecumonicam synodum vocabantur omnes episcopi.

Nam asserebat Augustinus do baptismo haereticorum ita obscuram esse quaestionem ipsam, ut omnia conciliorum particularium nutarent statuta, donec plenario totius orbis concilio quid sentiebatur, remotis dubitationibus, firmaretur. Et alibi: „Neo noe ipsi, inquit, talo aliquid andoremus asscrore, nisi universae ecclesiae concordísima auctoritate firmari1.44 Et ipse Innocentius III de reformatione ecclesiae oie loquitur: „Quia haec universorum fidelium communem statum respiciunt, generale concilium iuxta priscam patrum consuetudinem convocemus'.44

Atqno hoc stupendum videtur, quod nemo umquam scripserit aut dixerit explicite: Ad quid, bone Deus, tanta studia, ad quid totius orbis tanta perturbatio? Consulatur Romanus pontifix; ipse vel se solo absque ullo cocleeioc interventu, quando ut supremus pastor loquitur, infallibiliter docet. Ut quid, quaeso, perditio haec? Sinite illum scrutari Scripturas aut tradition»; ipso viderit: vos autem non amplius exsudetis. Ipse enim totum ct integrum depositum fidei tenet; ipse totam fert seeum traditionem, saltem in necessariis.

Porro quis hoc explicite in mundo dixit? Quis textum unum laudare valet talia asserentem? Erraro certe humanum est, sed silentium istud mihi tanta voco et tanta vi loquitur, ut, absque ullo dicam dubio, nullum aliud huiurec facti exemplum in mundo, in historia ecclesiastica inveniatur; praecipuo iterum dico, et attendito patres, cum agatur de dogmata, quod in ipea fronto ecclesiae relucesceret, do dogmate quod ad ipsam constitutionem magisterii attinet, sino quo ipsius elementa nullo modo concipi « nullo modo moveri possent, co quod iuxta quaedam nullam habet ecclesia infallibilitatem, nisi quam ei communicat papa, ut asserebat heri, si memoriae credo, reverendissimus Urgellensis episcopus.

Intelligi potest verbi gratia quod de ïmmaculat Conceptione traditiones ecclesiarum quandeque obscurentur aut sikant, cum huius genre» veritates ad continuam ecclesiae praxim non respicient. Et tamen quid factum est? Attendite, dicam transeundo. Etri illud dogma ab initio fideliter coleret orientalis ecclesia, tribus ante definitionem strettila tarree jubebantur advervarii; ŏmne deinde catholici episcopi ab amantissimo pontifice Pio IX interrogabantur ð fide ecclesiarum, et tandem omnibus, uno aut altero vix excepto, consentientibus, plaudente orbe enireno, dogma tandem «lefinitum fuit. En sapientia! en

« ***Dt*** ***Ctmtra iKmat,*** **Uk II. ray. IV.**
• **lik XVI, *rp.* XXX**

maturitas! en prudentia solemnis sanctae ecclesiae, quando etiam de speculativa quadam veritate pronuntiat! Quia non eamdem agendi rationem, easdem curas et provisiones non postularet, si agatur de dogmate ad intimam et vivam ecclesiae essentiam pertinente, de dogmate a permultis male intellecto, et ex qno pendet eoderiao pax et animarum salus?

Sed ad obiectionem in mentibus vestris exortam respondero mihi officium est, nempe quidquid sit de sexdecim prioribus saeculis, nunc in temporibus novissimis veritatem satis eliquatam et publico in ecclesia affirmatam compertum esae, ita ut iam in universali fide habeatur personalis infallibilitas; hoo enim in hoc ambone pluries assertum audivimus, et breviter inquirendum incumbit, antequam orationi finem imponam.

Omnes fatentur a concilio saltem Constantiensi, nempe ab anno 1414, quaestionem de personali pontificis infallibilitate moveri in ecclesia; atque duo nobis B certa habentur, nempe semper liberam fuisse, seu liberae discussionis in sonsu theologico faina quaestionem, et, ab ineunte saeculo XVH ad trigesimum abhinc annum, potius invaluisse quam decrevisse doctrinam de necosritate unionis et censen«m summum pontificem inter et episcopos in rebus fidei definiendis. Diffiteri nolo quod theologi quidam praesertim •acculi XVI, verbi gratia Melchior Canus et Suarez, dixerint, doctrinam de infallibilitate personali esse fidei proximam, et contrariam erroneam. Sed probatu facile est hanc iniuriam nostrae opinioni ab ipsa ecclesia et ab ipsis summis pontificibus numquam fuisse inustam.

Miratus sum, quod praeterita quadam die reverendissimus Bituricensis archiepiscopus de declaratione cleri gallicani locutus, non tantum actum declarationis dixerit a sancta sede censuris notatum fuisse et damnatum, sed etiam damnatam fuisse doctrinam C •eu opinionem in declaratione contentam, quod certe suppositum esae facile demonstratur. Declaratio quidem actus erat irregularis et damnandus, cum per illam iam non mera opinio, sed quaedam fidei Galiiarum affirmatio videretur, in toto regno tenenda, quod et ipei noe improbamus. At doctrina multis iam •seculis a Gersonio saltem explicite prolata, nullibi damnata invenitur, ita ut dicere cum Bossuetio possumusl: ‚Λbeat declaratio quo libuerit; non enim eam tuendam suscipimus'sed addamus cum illo alia verba: „Manet tamen inconcussa et omni censura expere prisca illa Parisiensium sententia'

Postulabat textum unum sed clarum et perspicuum disertissimus archiepiscopus Halifaxiensis. Textum affero, dicebat illustrissimus archiepiscopus BiturioensiB, et allegavit bullam Alexandri Vili *Inter multiplice»* et Pii VI *Auctorem fidei,* qui priorem iisdem verbis refert. Veniam det reverendissimus archiepiscopus, declarationem ab ipsa doctrina non eatis discrevit Quid dicebat Alexander VIII? „Omnia et singule quae gesta sunt (attendite), quoad declarationem et quatuor propositiones improbamus, cassamus, irritamus, annullamus." Porro de actu ipso, non de doctrina haec dici possunt. Doctrina non canatur, non irritatur, non annullatur (*murmur; unde orator* <Λ):

Mihi videtur quod patientia saltem vestra audire quaedam poesit, cum et quod dico in libris omnibus et libris approbatis inveniatur. Iam alium aliquem textum laudabo. Mihi videtur, inquam quod melius easet et conrementins patienter audire, quia patienter et reverenter ipsi audivimus.

Insuper authenticum textum laudub». Ipsa sacra Poenitentiuria respondit iam irrisión il.u·», et textum ipsum citaro mihi liceat ..Beatissime pateri (consulebat aliquis) Confessorius in Gallila sanctitatem vestram humillimo consulit, num ipse queat et debout absolvere illos ecclesiasticos, qui eo subiioero recusant condemnationi, quam sancta sedes edidit, quatuor celeberrimarum propositionum cleri gallicam. Ita multae tollerentur quaestiones, et conscientiae quiescerent" Clare ponitur quaestio. Agitur do sacerdote, qui directe recusat damnare quatuor propositiones. „Sacra Poenitentiaria, diligenter perpensa quaestione, censuit (audite) declarationem conventus gallicani ab apostolica sede improbatam quidem fuisse, oiusque conventus acta rescissa, et nulla atque irrita declarata; nullam tamen theologicae censurae notam doctrinae in declaratione ista contentae inustam fuisse. Propterea nihil obstare, quominus sacramentali absolutione donentur sacerdotes illi, qui bona fide et animi sui persuasione digni aliunde videantur. Die 27 septembris anno 1831."

Equidem scio quoedam, qui verba non rem ponderant, et irrident quod saepe non satis intolligunt, dixisse, quod illa verba *bona fide* infirmarent decisionem. Sed non agitur hic de simplici fideli, non agitur hic de illo qui ignorat; sed agitur de illo qui debet e»e in fide doctor, qui sua propria persuasione post studia, recusat acceptare condemnationem quatuor propositionum. Eadem decisio aliunde repetitur.

Sed mox ad alia documenta transibimus. Eiusmodi semper apud noe fuerunt equidem infallibilitatia pontificiae assertores, quos hodie numerosiores, numerosissimos libenter volo, cum quaestio moveatur do libera hucusque opinione. Sed fuerunt etiam tempora, in quibus opinio contraria moraliter universalis orat.

Testis est Feoelonius, scribens ad cardinalem Gabrielli, his verbis: „Ita a teneris unguiculis, inquit, edoctas est rex Christianissimus, ut sedem apoetolicam impensissime colat ac revereatur; neque tamen minus arbitretur, regiam potestatem periculosissime convellendam esse, si pontificiam infallibilitatem in regni finibus tantillum pateretur." Transeat haec opimo magni Ludovici, sed pergamus. „Hanc paritor aversantur supremae omnee curiae... Ita singuli regni consiliarii sentiant; ita Gallianim antistites; ita, paucissimis exceptis, omnes doctores et docti. Undo si quisquam hanc doctrinam (de infallibilitate) vel indirecte insinuaret, unanimi omnium gentis ordinum consensu statini condemnaretur."

Testes sint omnes fere vulgati theologiae cursus saeculi sequentis, et sanctae sedis iuribus addictissimi patree societatis leeu, qui quatuor articulos subscripserunt, declarantes se huio doctrinae assentire, ut videro est in in eruditissimo opere p. Theiner, de D Clemente XIV.

Testem adhuc inconcussum vultis? Audiatis unum theologum magna scientia et auctoritate Romao ipei, ex illustri Dominicanorum familia, nempe Garzoniga, qui iam in manibus theologiae candidatorum, non inficior, ab isto anno erat. Audiatis: „Noη constat inter ipsos catholicos, ubinam suprema illa iudicandi potestas resideat.·· Haec est obiectio, ad quam sic respondet: „Omnee ad unum catholicos hanc supremam et infallibilem iudicandi potestatem agnoscere in ecclesia universali, sive illa ait in conciliis oecumenicis legitime congregata, rive toto terrarum orbe dispersa, et m unam eamdemque doctrinam consentiens. De hac re nulla est inter catholicos dissensionis umbra. Tota (audiatis, reverendissimi patres) controversia, quae inter eos viget, solummodo est de pontifice Romano; an scilicet ipse etiam, qui solus aliquid ex

» **Drfnu. drdaret.** ***citri GalUcmi***

catbedra definit, infallibilis siL Sed (pergit doctor) haec controversia ad fidem minime spectat, et salvo charitatis vinculo inter catholicos agitatur. Solum (audito) adversarios monemus, nullum omnino apud noe caso articulum fidei (attendite), qui non a pontifice et simul ab ecclesia definitus non sit“ Gazioniga L editione approbata anni 1831.

Si quod dubium mentibus vestris haereret, eminentissimi ac reverendissimi patres, legerem tantum compendium theologiae recentius Parisiis et Lugduni editum, nempe anno 1888, duobus abhinc annis. Hoo opus, brevi pontificali decoratum, approbationibus pluribus gaudet, praesertim α reverendissimo Piotaviensi episcopo, disertissimo relatore nostro, qui sic auctorem praedicat: „Alii, forsan peritiores, maculas quosdam deprehendere possent. Quod ad me attinet, nullam invenisse maculam gaudeo, saltem in iis quae perlegi et ab episcopo Nemausensi, qui ei gratulatur quod ecclesiam gallicanam ab aliis iniuste impetitam et exagitatam ipse vindicaverit. Atqui hace theologia . nomine auctoris presbyteri Vincent e societate veneranda S. Sulpitii anno praeterito excusa est, com-

Quae sufficiant, reverendissimi patres, ad probandum nempe: 1° per sexdecim saecula numquam inveniri explicitam infallibilitatis personalis affirmationem ; 2° ad nostra tempora doctrinam etiam centies discussam, ab aliis reiectam, ab aliis admissam, potius invaluisse quam decrevisse a XVLI saeculo usque ad trigesimum annum huius saeculi, et nulla censura theologica proprie dicta laborare. Hoc sane omnino indubium eet, numquam in historia, numquam in dogmatum nostrorum historia aliquid simile egisse ecclesiam, nempe anathemate percussisse huiusceinodi doctrinam, et damnasse materialiter saltem tot et tantos viros virtute ct scientia commendandos, qui non aulici habebantur, nisi quando mortem oppetebant pro suinmo ipeo pontifice.

Quidam patres, inter quos heri reverendissimus et amantissimus Consopitensis episcopus, longius protractam et exhaustam quaestionem offirmaverunt. Quod ad me vix attactam, vix praelibalam fuisse pro certissimo habeo. Nolo certe benevolae attentioni fastidio esse ; sed cum quibusdam patribus enixe rogo, ut inter paucos ex una et altera parte electos discussio habeatur, sedente et indicante concilio. Sic tempori simul et conscientiae nostrae et prudentiae consuleretur.

Periculis maximis patet definitio, si strictior fiat; inulta sunt enim quao praevios explicationes urgentius imperant. Sic verbi gratia numquam praedicatum fuit, an propnaet quali gaudeat infallibilitateecclesia, quod certo primum habetur in tractanda quaestione. Vel enim infallibilitas ecclesiae a solo pontifice oritur, vel propria sua pollet infallibilitate ecclesia Si pnus, tunc quando moritur pontifex, quando sedes vacat, quando dubius est papa, aut ad maioritatis annos non pervenit, ut olim Benedictus IX, qui annos natus decem ad annum decimumnonum ecclesiam gubernavit, quando libertate caret papa, ut Liberius et tôt alii, et ipsi sacratissimae et venerandae memoriae Pius VI et Pius VII, quod certe iuxta auctores quosdam ad centum annos historiae ecclesiasticae ad minus extenditur, .tunc inquam magisterium suum decet ecclesiae, cum principium infallibilitatis suae iam non subsistat; quod impium et impossibile. Si posterius, id est si propriam habet infallibilitatem ecclesia, tunc duo erunt infallibilitatis «ubiecta, cum unum ad omnia sufficiat. Et uhinam, quaeso, in quonam codice divino aut etiam humano utriusque infallibilitatis leges reponuntur?

Quidquid sit, quod ad me pertinet, conscientiae meae timoribus angor, et sic emendatum vellem schema nostrum, ita ut vel formula Antonina adhibeatur, papam nempe cum utitur consilio, et requirit adiutonum universalis ecclesiae errare non posse, vel sic expressum ut dicatur in schemate nostro post verba „quid in rebus fidei et morum adderem: *quid* in *rebus fidei et murum ab universa ecclesia tecum docente tenendum de fide* etc.

Et parcatis, reverendissimi patres, quod longius, et tamen vix ad iminonsac quaestionis istius .superficiem pertingens, sincero tamen animo dixi.

## ORATIO

*reverendissimi pairis domini Nicolai Adamet episcopi Luxembvrgentis* b

Eminentissimi praesides, eminentissimi et reverendissimi patres.

Si et ego de quarto capite nostri schematis» de quaestione nempe maximi momenti, de Romani pontificis infallibilitate in docendis rebus fidei et morum, verba facere aggredior, partite insipientiae meae. Meum esset potius audire quam loqui; sed conscientia urget me, ut coram omnibus in hoc sacrosancto Vaticano concilio sedentibus patribus testimonium perhibeam de fido mea ergo illam praeclarissimam sanctae sedis apostolicae praerogativam, nec non de fide totius cleri et fidelium dioecesis Luxemburgensis.

Attestor itaque, eminentissimi et reverendissimi patres, doctrinalem Romani pontificis infallibilitatem semper in nostra dioecesi cognitam fuisse et creditam; noeque illam, sicut patres nostri crediderunt, unanimiter credere et profiteri. Clerus Luxemburgensis, qui terrentis octoginta novem constat sacerdotibus, nuperrime mihi scripsit verba sequentia: Attestare votum nostrum; omnino cupcre et avere, ut data facultate quid de infallibilitato summi pontificis sentias edicendi, eo altius ad veram omnium a Christo Domino saeculorum sententiam tuendam atque praedicandam vocem extollo, quod tecum reputes nos omnes ex tuo ore animo loqui. To enim fugere non potest in nostro numero, quotquot sumus tibi in apostólico munere cooperatores, non reperiri quemquam, qui non teneat Petrum ex cathedra loquentem, etiam inconsultis caeteris apostolis, nec falli powo nec fallere.

Haec, reverendissimi patres, fidea mea firmissima, et fides cleri et fidelium terrae Luxemburgicae, quao in confiniis Germaniae, Galliae, ct Belgii sita ante quadriennium proxime elapsum pars confoederationis Germanicae fuerat.

Mihi proposueram, reverendissimi patres, paucis et ingenuis exponere verb», quibus haec nostra firmissima fides innitatur argumentis, nec non dicere quas animi impressiones ex iis accepi, quae tum extra tum intra hoc concilium acta sunt; quaeque omnia fidem meam si non «atis firma fuisset, antequam Vaticanum concilium convocaretur a summo patie nostro, maxime confirmassent. Sed ad quid perditio haec? Cur hanc longam longius protrahere discusutmecn ? Ad satietatem scripto et viva voce omnia circa hanc quaestionem argumenta pro et contra explanata sunt: cur ergo pretiosum inutiliter terere tempus? Idcirco ut communi omnium desiderio satisfaciam longiori expositioni renuntio, sperans fore, ut multi alii ex reverendissimis oratoribus exemplum meum ad commune bonum sequantur. Hoc unum declarar»

capitis sdiuertrt se is ouwka· dixit. et petiit qI ^«asfectas deÉsiÜJ ederetur*

iuvat, quod post lectionem omnium adversariorum libellorum, etiam illius cui titulus: *Disquisitio moralis ds officio episcoporum* in *emittendis suffragiis,* auditieque eorum in hac aula liabitis orationibus, laetanter pro infallibilitatis pontificis definitione optaturus sum, et ex hac parte conscientiam mearo solidissimis enixam fundamentis omnino in luto positam osso persuasum habeo.

Si ut modo audivimus conscientia reverendissimi patris, qui ante me ex hoc ambone verba ferit, non adeo secura est, liceat mihi unum adhuc exhibere argumentum, quod forsan praecaeteris ad sublevando»ac profligandas huiusmodi anxietates aptum ej»? potest ; verba nempe profero illustrissimi et eloquentissimi Aurelianensis, qui aliquot ante annos, anno nempe 1861, hac de quaestione in libello celeberrimo *La souveraineté pontificale* scripsit. Refero haec verba in lingua originali, ne erroneae aut fabae interpretationis accusationi exponar.

Illustrissimus Aurelianensis nempe scriptural: „Jésua-Chrisl accomplit uno chose d une simplicité et d'une grandeur •surhumaine, quand il choisit un homme mortel, ignorant, obscur pour en faire le chef suprême de son immortelle Église, le père dos âmes, lo guido dee consciences, le *fuge en dernier ressort* dæ intérêt» religieux de l'hummanité..."

..Depuis dix-huit siècles, cette faible créature, ce roseau est devenu *Pierre;* sur lui repose la forte Église du Fil» do Dieu, et ke portea de l'enfer n'ont pas encore prévalu contre elle. Pour moi, je l'avouerai simplement, cet homme, que Dieu a si extraordinairement conçu dans sa pensée, et fait dans su puissance, cet homme, centre ot fondement du plus grand conseil divin réalisé dans le temps, et conservé par une providence immuable, à travers les siècles, parmi tant d'orages ; cct homme est non-seulement l'objet de ma foi et l attrait de mon cœur, mais aussi l'étonnement c inépuisable de mon esprit.

‚Jo n'oublierai jamais l'impression qui me saisît, lorsque je le contemplai pour la premiere foi», a Rome en 1831; lorsque je vis le vicaire de Jcsus-Chriet apparaitre, pour la première foi», à mes yeux, sous Ira voûtes reepleudis^mtra de Sainte-Marie-Majeure. Profondcmeht touché ù la vue du pere commun des fidèles, mais remué plus violemment par une pensée plus haute encore et plus forte, je rue disais:

„Lc voilà donc ce pape! ce successeur de Pierre; ce chef de la chrétienté catholique; celte bouche de l'Églisc, *os ecclesiae,* toujour» vivante et ouverte pour enseigner l'univere; cc centre de la foi ct de l unité chrétienne; ce foyer de lu lumiere et de la vérité, allumé pour éclairer le monde, *tur mundi;* cct homme infirme, <o faible vieillard, base immuable d'un édifice divin, cootre lequel les puisanew de ténèbres seront éternellement ăns force; cette pierre angulaire D sur laquelle s'élève ici-ba» la até dr Dieu ! La voilà, cette tête mortelle sur laquelle reposent tant de glorieux souvenir» du paseé, ĸ ĕspérance du présent. 1« desseins même de letemd avenir! Pnnce des prêtres, peredas ¡«re», héritier d« apôtiw; plus grand qu'Abralmm par le patriarcal, comme dirait autrefois s. Bernard ; plus grand que Melchieédech par le twicer-doce, plus grand que Moïse par l'autorité, plus grand qua Samuel par U juridiction; en un mot, Pierre par la puissance. Christ par l'onction, paeteur de? [mateare, guide ďe guidas, point cardinal ds ťoute Ira clef de la voûte catholique, citadelle imprenable de lu communion des enfants de Dieu!...

‚.Iλ * catholiques «ont unanimes ή dire: le pape, dans l'ordre •piritncl, c'wt notre roi; c'ret notre pire, par la conscûace et par la foi: ȝ liberté, c'ret la λ nôtre; et jamais, ɑ'aucune partie de l'univera, lm regards de la grande famille catholique, do rotto Église rachetée par le sacrifice do la croix, et conquise à la glorieuse liberté des enfants de Dieu par le sang de Jésus-Christ, ne doivent voir indignement courbé, sous une servitude quelconque, «dui qui cet pour eux *rinterprète auguste de la loi de Dieu, le guide suprême, des consciences, le souverain des âmes* Toutre les consciences, toutes les àmre en souffriraient ; la foi, la loi morale, tous les intérêts les plus sacrée seraient captifs avec lui. C'est co que disait éloquemment à la tribune de rassemblée nationale, ct aux applaudissements de Гimmenso majorité dos représentants de la nation, celui des champions de l'Églvw qu'on voit toujours le premier sur la brèche au jour du péril, M. do Montalembcrt : La liberté religieuse des catholiques a pour condition *sine qua non* la liberté du pape; car si le pape, juge suprème, tribunal en B dernier ressort, organe vivant de la loi et do la foi des catholiques, n'eat pas libre, nous cessons do l'être. Nous avons donc le droit de demander à la puissance publique, au gouvernement qui nous représente ct que nous avons constitué, de nous garantir à la fois et notre liberté personnelle en fait de religion, et la liberte de celui qni cat pour nous la religion vivante ...

..Pour nous catholiques, on le reconnaît, le papo rat le docteur universel, *le juge en dernier ressort des questions de foi el de morale chrétienne, le suprême interprète des saintes ¿tritures et des enseignements divins; mais pour juger, interpréter, définir, approuver, condamner,* en un mot pour accomplir les actes essentiels de cette haute autorité spirituelle, il faut la parole, et la parole libre; il faut qu'il y ait, sur un point de la terre, un centre de catholicité, une chaire, du haut de laquelle le pape paisse parler et se faire entendre, écrire et proclamer ses décrets, et où sa parole et sa main soient libres comma sa conscience.

.♦Et qu'on veuille bien entrer ici avec moi dons le fond même de la question, ct pénétrer la vraie nature de *cette pui&sancc surnaturelle, personnifiée* dans le chef de l'Églisc. Cette puissance établie pour le bien de tous n'a jamais rien ù décréter qui flotto les intérêts misérables ou lee mauvaises passions des hommes ; elle est l'ennemie irréconciliable de l'égoïsme et de l'orgueil, qui lee poussent sans cesse entre eux aux divisions ct aux révoltes. H eet donc de son honneur, comme de son devoir, de n'etre, de ne paraître jamais suspecte, de s'élever toujours manifestement plus haut que toutes le prétentions rivales, que toutes lee préventions jalouses. Il faut que ni les esprits chagrins qui murmurent, ui les esprits orgueilleux qui s'emportent, ni lea esprits faibles qui se troublent, ni les *grands esprits qui s'égarent* et que le pape avertit, ni les rois qui oppriment leurs peuples, et que le pape reprend, ni lee peuples qui se révoltent et que le pape condamne, il faut que nul sur la terre ne puisse jamais suspecter l'autorité, la sincérité, la parfaite indépendance do see décrets. Pour cela la souveraineté est indispensable...

„Qu'«t-ce quo le souverain pontificat? Qu'est-ce que gouverner l'Églisc catholique, et quelles sont 1« conditions extérieure· nécessaires au plein et libre exercice d'un tel gouvernement?

.♦Gouverner l'Église catholique, c'est correspondre avec toutes lee Églises du monde, avec près de mille évêques ou vicaires apostoliques qui le» régissent ; c'œt instituer ke évêques, veiller au dépôt sacré de la vérité et des mœurs, maintenir la discipline, *définir la doctrine,* condamner les erreur», extirper 1« abus, travailler à la propagation de la foi chrétienne."

Quod ergo illustrissimus orator qui ante me locutus eet, non potcet invenire per decursum octodecim saeculorum, praeetabit illi libellus illustrissimi et reverendissimi Aurelianensis.

## ORATIO

*reverendi patris domini Caroli Ioaπηύ Greith episcopi Sancti Galli'.*

Eminentissimi ac reverendissimi praesides, ĕmi nentisaimi ao reverendissimi patree.

/\.d caput IV schematis nostri emendationem proponere cohonestor iuxta notissimam a Antonini sententiam vel consimilem eiusdem sensus. Paucis demonstrabo cum vel huiusmodi emendationem ab ecclesiae saluto impenso commendari, et secundo a catholicae veritatis ratione evidenter iustificari.

Quod ecclesiae salus emendationem talem magnopere commendet paucis expositurus, in primis gratulor reverendissimo episcopo Sedunensi de laeto quem nuper exposuit rerum Helveticarum adspectu ; et quia pro veneranda sua senectute, sapientia et meritorum decore beata et optima sorte dignissimus est, nollem ei invidere prosperitatem qua in reducta Valesia gaudet, quasi sequestratus a reliquo orbe, gregem suum pacifice in Domino pascens, vix umquam perterritum a seductoribus lupis, nisi quandoque de pedemontanis latebris ursi feroces erumperent ad devorandum totum gregem, oves et agnos. Sed iudicium de Valesia non quadrat reliquae et potissimae parti Helvetiae, ubi res totaliter aliter aguntur, illic nimirum magno certamine exagitantur illius maris continui fluctus, illic compedes excuduntur, ex quorum compagine nec remota Valeeia manebit immunis. Sane exacerbati religionis hostes ad oppugnandam ecclesiam quaesitos semper inveniunt praetextus; nullum tamen fortiorem, nullumque ad excitandos animos efficaciorem, quam proposita doctrina do absoluta infallibilitate summi pontificis ipsis suppeditat.

Viginti tres abhinc ante annos, in nonnullis patribus venerabilis societatis Iesu Lucernae tunc commorantibus, iidem ecclesiae osores expetitum invenerunt praetextum, quo abusi civile bellum in universa Helvetia conflabant, et rei catholicae cladem numquam reparandam afferebant. Interea novae notitiae sollicitudines meas non sustulerunt, sed auxerunt. z\. societatibus ubique apud nos constitutis focderalis auctoritas impellitur ad nequissima consilia contra ecclesiam et sanctam sedem in nova constitutione statuenda, sub praetextu contra infallibilem papam et concilium Vaticanum libertatem et iura patria ease tuenda. In Argovia non diu abhinc supremum consilium fere unanimi suffragio leges sanxit, quibus seminarium dioecesis Basileensis fuit suppressum, et periodica electio parochorum et vicariorum ad ecclesiastica beneficia praescripta omni sexto anno repetendo.

At dicitur nobis nil omnino timendum. In dioecesi Sangallensi catholici cives cuiusdam parochiae satis opulentae et amplae fere unanimiter decreverunt, denanum s. Petri sub muleta ceso prohibitum, officium devotionis Marianae mense maio abrogatum, missiones populares erae omnino interdictas; atque nefarium hoo decretum Juliano apostata dignum a civibus cum acclamationibus fuit acceptatum, postquam communitatis praesides rotationem valde inιαrioeam contra infallibilitatem summi pontificis, contra auctoritatem sanctae sedis et contra catholicum utriusque ordinis clerum in pleno civium conventu perlegi mandaverant. Quantum quaeso distat ab boo impio ausu illud plenae a catholica fido defectionis stadium, quo effrenatae civium turmae tempoie reformationis per maiora oppida religionis nomine furebant? Et tamen dicitur nobis nil timendum !

Haec omnia, fateor, definitionem infallibilitaris amplius impedire nequeunt; monitioni tamen inserviunt, ut emittenda definitio tuta semper catholica veritate, concipiatur moderatiori, quo fieri potuerit, modo. Atque hoc consilium sequi summopere suadet habenda ratio publicae societatis, quae in compluribus orbis catholici regnis magis magisque ecclesiae catholicae subtrahitur, et quae proreus est infesta et inimica. Placeat vobis, eminentissimi ac reverendissimi patree, suctam vestram attentionem ad hanc considerationem deflectere.

Non contemnenda eunt consilia eorum, qui ad sanandum nostro tempore exacerbatum hominum genus, omnem moderationem et lenitatem enixe commendant, ubicumque, salvis fidei iuelitiaeque principiis, id fieri poterit Servata ergo de pontificia infallibilitate doctrinae essentia, eliminentur in ipsa fonnula discussionis acumina, quae infirmorum mentes vulnerant, et neminem sanant. Omittantur acerbe quaedam absolutismum quemdam olentia, quae irritant non demulcent. Atque in hoc sensu etiam publicae opinionis in nostra quaestione habenda eet ratio, sive contemporanei genii, qui, quamvis saepissime pessimus ait, nutu tamen et imperio suo fere universis ree in mundo moderatur. Nam cum non in nubibus caeli, sed in sublunari hoc mundo divinam suam missionem habere debeat ecclesia, certe nec potcet nec debet ignorare hunc temporis genium; non quidem ut sit nobis lex agendorum vol regula consiliorum, sed speculum saltem rerum accidentium, quo utamur oportet ad sapienter dijudicandum, quid contemporanei infirmis suis humeris sustinere velint, quidve ferre recusent, quibus remediis ecclesiae unitas araervetur, discordia arceatur.

Non aliter, reverendissimi patres, proridissimi maiores nostri in synodis collecti egerunt. Quanto studio s. Cyrillus peracto iam concilio Epheaino per duos integros annos odlaboravit, ut pro componenda pace oppositae antiochena^ partis episcopos ad subscriptionem emendati symboli tandem deflecteret l Quanta lenitalo et ĕonniventi usi sunt patres utriusque concilii Lugdunensis et Florentini, nt aspira quaeque in decreto unionis mutando orientales ad unitatem occidentalis ecclesiae reducerent; neque indignum visum est patribus Tridentini concilii ad servandam concordiam decretum iam propositum do divino iure reeidentiae praelatorum supprimere, canonem VH do indissolubilitale matrimonii, etiam propter adulterium alterutrius noniugum, ne Graecorum doctrinam utcumque damnarent modo dumtaxat negativo concipere, aliaque ad vitandam dissensionem satius remittere; atquo hunc moderandae modum sapientissimi patres eo tempore renandum esse putarunt, quo Romanorum imperator aliique catholici reges potentissimi, exertis gladiis ad ¡x>rtas eroleriae excubias tenebant. Et ipsa catholica redeeia summa tunc auctoritate, potentia, acieutia omnisque generis viribus quam maxime abundabat.

Iam vero in asperrimo eo saeculi tempore vivimus, ubi fere nihil de pristina ea prosperitate nobis reliquum est ; cum ruina ubique et dissolutio magna, neque imperatores, neque regas portis crctasiao tuendis adsint Immutata sunt omnia; impune rootra ecclesiam vesana saevit impietas. Percurrite, rerereodiesimi patree, qua late patet catholicum orbem, e< occurretis rebus catholicis quaquaversum fere ad extrema redactis, ecclesiam conspicietis tnatisuma sorte

1 **Argumeatam: ^Episcopos Sancti Galli proposait rara· dationem quae est mb nam. M.·**

afilieUm. Magno luctu es dolel in infelicissimo Po Ionise regno, moscovitica immaniUte -crudeliter oppressa, et quasi exLincta. Divexata est et direpta in amplis Hispaniarum provinciis; nec nobis coram in pulchra huius Ausoniae terra, a communi strage remansit immanis catholica religio, in tot terrarum partibus profanata, ecclesia conculcata, auctoritas sanctae aedis despecta. Cum igitur tam miserrima in his regnis ecclesia effecta sit, vix expediret iis, in ecclesiastica strage alia forsan adhuc subiungere regna, ubi ad catholicae religionis eversionem animi potioris partis in populo satis proni et parati esse videntur.

Caeterum manifestissime patet maiori numero gubernia omnesque societates revolutioni addictas ad completam separationem status publici ct ecclesiae iugiter conspirare, atque utriusque ab invicem disruptionem omni opera studioque adire; atquo proh dolori funestissimum hoc divortium in compluribus B regnis vel expertum iri vel expertum iam rese conspicimus; nam matrimonia, familiae ditiores ac potiores, omnes vel eruditione vel auctoritate pollentes, scholae, universitates, scientiae, litteratura, diana publica, gubernia, verbo dicam omne» potentiae, quae magna sua influentia publicam societatem moderantur, plerumque ecclesiae catholicae vel inimicae vel abalienatae vel prorsus subtractae iam sunt; ita ut derelicta ecclesia, quae moderatrix quondam fuit rerum humanarum, in praesenti magis magisque in remotum et angustum angulum compressa, et omnis commercii cum humana societate paullatim expers fieri videatur.

Non ignoro, quam difficillimum sit tot tantisque malis efficaciter obsistere, et lethaliter sauciatae publicae societati sanando succurrere. Attamen ne inthreat, sanari ea debet; ct sanari non potrei, nisi per ecclesiae auxilium. Huius igitur potissimum esse debet, pacis C disrupts© vincula cum publica societate religare potius quam rescindere, catastrophcn vitare potius quam suscitare, exacerbatas hominum mentre mitiores potius reddere quam excitare. Numquid xero hoc fiet, si in spiritualibus quidam absolutismos statuatur populis coram, qui in temporalibus vix ullam, vel nonnisi constitutione circumscriptam et temperatam auctoritatem amplius agnoscere se relie gestiunt?

Seligenda ergo est pro definitione formula mitigatu, qua divino ordini congrue, supremo magisterii capiti in exercenda summa infallibilitatis praerogativa reliqua etiam corporis membra aliquomodo iuiigantur; quo foeto firmatum erit instrumentum pro ealeeia et pro catholico orbe, atque simul inimicis subtracta erit omnis ansa irruendi in ecclesiam ct in sanctae sedis apostolica® auctoritatem. Catholica verita- tunc ex hoc certamine victrix procedet.

Sed praeter ecclesiae salutem ratio etiam catholicao veritatis emendationem propositam satis *uper que iustificaL Videant qui in ea haereticum quemdam odorem senserant, s. Antoninum ad latus nostrum, magnum profecto patronum, de quo verbis Tullii dicam : „Cum hoc Platone errare mallem, quam 'cum aliis ambigue vera *entire. Non de infallibilitate proprie dicta, sed potias de modalitate huius infaliibilitatis disceptamus. Nemo, nisi per secundariam ct consectariam conclusionem, ex potestatis plenitudine b. Petro a Christo Domino oollalae, vel ex Petro ecclesiae fundamento deducere et probare potest absolutam, separatam et personalem summi pontificis infallibilitatem, non autem directe et immediate.

Sone super Petrum tamquam super fundamentum principale Christus aedificavit ccckeiam suam. Sed fundamentum rcclesiae, quamvis non ncque principaliter, etiam apostoli oorumque successores nominantur et sunt, qui scilicet primariae petrae fundamento divina ordinatione coagmentati, occleaiae templum in terris sustentant, ao divinum in ea infallibile magisterium una cum Petro et sub Petro principe constituunt. Atque fundamentum totius huius ecclesiastici aedificii sunt etiam episcopi, non solum docendo tamquam fidei doctores positi super fundamentum apostolorum et prophetarum, verum etiam regendo tamquam ecclesiae rectores, quos scilicet Spiritus sanctus posuit, regere ecclesiam Dei. Omnibus apostolis, nullo excepto, qui in prototype divinum magisterium subsequent» ecclesiae praeformaverant, Christus Dominus promisit et contulit Spiritum sanctum, qui eoa in omnem quam docuit, induceret fidei veritatem.

Certa Petrus qui huius apostolici magisterii caput principaliter et praecipue est. Spiritus sancti assistentia in supremo docentis ecclesiae fastigio pollere recte creditur; attamen non divulsus a reliquia corporis, cuius caput eet, membris, nec sejunctus ab iis. Atque in hoc sistitur Archimedis punctum ot praecipuus cardo, in quo quaestio nostra movetur.

Magno fasto etiam declaratum fait, praeter sacrae Scripturae locos, etiam ecclesiasticae traditionis et sanctorum patrum testimoniis luculenter evinci, quod iam ab apostolorum tempore per primaeva saecula semper ubique et omnibus nota fidee vigeret, Romanum pontificem se solo in causis fidei errare non posso. Argumenta pro hac assertione desideravimus \olda, expectavimus frustra. Veteres patres ct synodi potentiorem principalitatem sedis et ecclesiae Romanae etiam in apostolico magisterio saepnsiine concinnarunt; infallibilem autem docentis ecvlcsiao auctoritatem non in solis et singulis Romanis pontificibus, sed in consensu ecclesiarum, vel episcoporum eorumquo consona cum apostolica rede fidei professione reposuerunt.

Huiusmodi infallibilitate magisterii in ecclesia a Spiritu sancto illuminata et constanti traditione, haereticorum errore» refutare et orthodoxam fidem explanare semper assolebant. Quod ai valeret argumentum: Super Petrum tamquam fundamentum Christus aedificavit ecclesiam, ergo Christus Petro contulit praerogativam infallibilitatis; tunc rectum etiam et iustum foret illud antiquum ratiocinium, quod de potestate clavium conclusum fuit, ut summum ius Romani pontificis in temporalia regum probaretur. Qui v«o personali et absolutae infallibilitati summi pontificis insistunt, de ecclesiasticis actis et dogmaticis factis omnium pontificum Romanorum rationem reddant oportet; atque demonstrent neminem eorum umquam solemniter-erroneam protulisse de fide doctrinam, eamque fidem in inerrantiam summi pontificis iam α primaevo tempore in diversis viguiaee cc- ) eleeiis.

De primaeva ecclesiae Hibernae fido circa eam doctrinam nuperrime ex ore eminentissiui cardinalia ot archiepiscopi Dublinensis complura audivi hucusque numquam audita, alia in documentis illis prorsus alienigeno. Statuit quidem celeberrimus canon s. Patritio adscnptus: „Si quae in Hibernia quaestiones do fide emerserint, ad sanctam sedem Romanam referantur.' Quid vero his verbis aliud enuntiatur, quam ut utar verbis s. Irenoei, potior scilicet ecclesiae Romanae principalitas, summum eiusdem magisterium ct fidei forum, ad quod omnes quao in mundo ubique sunt convenire debent ecclesiae? Hoc quantum abunde adhuc distet a personali Romani pontificis infallibilitate quisque facile peripicit.

Audivimus ab eodem eminentissimo domino, s. Columbanum vixisea m eremis et syhix, ideoque Hia-

tum quaestionis in lite trium capitulorum non satis *i* perspectum Imbuisse. Ad quod respondeo; Vixit quidem Columbanus diutissime in eremis et sylvis, sed tieo fuit eremita semper, nec umquam capucinus strictae clausurae, qui in cellula sua retentus mundi cursum et sui aevi vicissitudines ignorassot ; quin immo Hibernia relicta, in Burgundia in Australia in Alemania et in Italia diuturno tempore commoratus frequentissimas aulas regum et aedes episcoporum adiit, ct ex consuetudine sua cum monachis nobilibus et discipulis qui Lexovii, Brigantiae, Mediolani et Bobbioo undique confluebant, de rerum statu sui aevi apprime fuerat instructus; proinde etiam quaestionem in causa Vigilii papae optime noverat et noscere potuit ex ipso ore Agilulphi regis Longobardorum et piae coniugis Thcodolindae reginae, necnon ex relatione episcoporum regni Longobardorum, quorum omnium nomine et expresso mandato epistolam ad Bonifacium IV exaravit ut ipse fatetur. Aliorum autem sollicitudines ot clamores in *constitutum* Vigilii papae exponens in ca epistola propriam etiam suam opinionem manifestat, Vigilium non bene vigilasse, occeptamque a maioribus fidei doctrinam non bene custodisse.

Nullum igitur dubium (reliqua transeo ut brevior sim), nullum dubium reliquum est, qua intentione, quonam sensu a Columbonus epistolam eam scripserit, quae vere nonnisi magica quadam arte od testimonium eius fidei in personalem infallibilitatem Romani pontificis commutari et detorqueri potest. Manifeste quidem in ea Romanum pontificem sanctus noster praedicat summum omnium pastorum pastorem; magnificentiam sedis Romanae et in hymnis et in suis epistolis frequenter celebrat; verba *fidem meam* de primatu iurisdictionis et magisterii profitentur, quam hodie nos omnes alta voce profitemur, qui personalem et absolutam infallibilitatem summi pontificis impugnandam esse censemus.

Ita etiam haec ecclesia Sangallensis, filia tanti patris, nec fidei patris nec fidei matris suao ecclMiae Hibernonsis dissentit, sed apprime consentit. Sed neque Sfondratus ille acerrimus pontificiae infallibilitatis vindex, nec Bellarminus in ecclesiasticis actis delere potuerunt Vigilii retractationem sive *indicatum,* vel expungero primam Honorii epistolam ot latam in eum trium conciliorum et & Leonis II censuram aliaque documenta, de quibus ipse Baronius cum ca perlegerit expavit, et ut salvet doctrinam conciliorum, eorum acta spuria esse finxit. Hinc etiam catholicae veritatis ratio emendationem capitis IV satis superque iustificat.

Emendatio autem ita sonat, quam proponere festino: *Hinc sacro approbante concilio docemus et declaramus, Romanum pontificem, cui* in *persona b. Petri ab eodem Domino nostro lesu Christo praeter alia dictum est: Ego rogavi pro te, ut non deficiat fides tua, et tu aliquando conversus confirma fratres tuos,* vi *assistentiac divinae supremi omnium Christianorum doctoris munere fungi, et cum pro apostolica sua auctoritate definii, quid in rebus fidei et morum ab omnibus tamquam de fide tenendum vel tamquam fidei contrarium rdidendum, eiusmodi decreta sive iudicia a quovis christiano ut primum ei innotuerint, pleno fidei obsequio excipienda et tenenda esse: proinde reprobamus sententiam eorum, qui erroneam contendunt esse doctrinam, quae tenet ac docet, Romanum pontificem, tamquam supremum caput sibi perpetuo et inseparabiliter iuncti divini ré ecclesia constituti magisterii, ex cathedra loquentem in causis fidei et morum errare non posse*

2° Ut beatissimus pater dignetur, per apostolicam bullam definitioni subiungendam, modum concursus. rive cooperationis episcoporum statuere sive in damnandis erroribus, rive in locutionibus ex cathedra emittendis semper servandum, quo videlicet:

a) in casibus, ubi iudicia contra exortos errores ferenda fuerint, praevie in consilium adseisoerentur episcopi saltem illarum provinciarum, in quibus novi errores emerserint vel adoleverint;

b) in locutionibus autem rive decisionibus vel doctrinis de fide et moribus ex cathedra ad universalem ecclesiam emittendis, adsciscerentur episcopi ecclesiarum, vel eorum requireretur super deposito fidei testimonium, prout inorem dium iam invaluisse constat.

Quao omnis sapientissimo vestro iudicio submitto.

Hic autem interrupta disceptatione, emiuentiseimus primus praeeee ait:

,.Reverendissimi patres, proxima congregatio generalis habebitur crastina die, in qua suffragia patrum exquirentur do textu prooemii ne? non capitis I et II, iuxta emendationes a congregatione generali admissas, novissime adaptato et nuper iam distributol ; tum vero continuabitur discussio quarti capitis.

,Jnilium autem congregationum generalium crastina die et deinccpe fiet hora öctava. '

46.

**Constitutio dogmatica prima de ecclesia Christi. Prooemium, caput I et II novissime adaptata.**

*Pius episcopus*
*servus servorum Dd sacro approbante concilio*
*ad perpetuam rd memoriam.*

Pastor aeternus et episcopus animarum nostrarum, ut salutiferum redemptionis suae opus perenno redderet, sanctam aedificare ecclesiam decrevit, in qua veluti in domo Dei viventis fideles omnes unius fidei et charitatis vinculo continerentur. Ideo enim, priusquam clarificaretur, rogant Patrem non pro apostolis tantum, sed et pro eis, qui crediturl erant per verbum eorum in ipsum, ut omnes unum essent, sicut ipee Filius et Pater unum suut.* Quemadmodum igitur apostolos, quoe sibi de mundo elegerat, misit, sicut ipse missus erat α Patro: ita in ecckcia sua pastores et doctoree usque ad consummationem saeculi esse voluit Ut vero episcopatus ipse unus et indivisus eeret, et universa credentium multitudo per cohaerentes sibi invicem sacerdotes in fidei et communionis unitate conservaretur, beatum P<' im caeteris apostolis praepoens in ipso instituit ρ. ipotuum utriusque unitatis principium ac visibile fundamentum, super cuius fortitudinem aeternum exstrueretur templum, et ecclesiae caelo inferenda sublimitas in huius fidei firmitate consurgeret.* Et quoniam portae inferi ad funditus evertendam ecclesiam, ri fien posset, maiori in dies odio undique contra eius fundamentum divinitus positum insurgunt, nos ad catholici gregis custodiam, incolumitatem, augmentum, sacro approbante concilio, indicamus necessariam esse, doctrinam de institutione, perpetuitate, ac natura sarei apostolici primatus, in quo totius ecclesiae vis ac soliditas consistit, cunctis fidelibus credendam et tenendam, secundum antiquam atque constanteen universalis «derise fidem, proponere, atque contrarios.

1 **Ct scia eesfTYfsUxl* psaerrib 4. M twtí 1870, «4.916 o.**

• **Cf. Ioan. XVU. 1. ≫ M**

▮ **& Leo >L sera. IV (d. IIT), cap. ft, to dm 5'aUiis set**

«jeque dominico gregi adeo perniciosos errores debito A condemnationis iudicio proscribere.

Caput L

*De apostolici primatus in beato Petro institutione.*

Docemus itaque et declaramus, a Christo Domino iurta evangeli! testimonia primatum iurisdictionis in universam Dei ecclesiam immediate et directo beato Petro apostolo promissum atque collatum fuisse. Ad unum namque Simonem filium Iona, cui dixerat: Tu vocaberis Cephasl, poet confessionem: Tu es Christus, Filius Dei viri, locutus est Dominus: Beatus ee Simon Bar-lona: quia caro, et sanguis non revelavit tibi, sed Pater meos, qui in caelis est: Et ego dico ¿ibi, quia tu es Petrus, ot super hanc petram aedificabo ecclesiam meam, et portae inferi non praevalebunt adversus eam: et tibi dabo clave» regni caelorum: et quodeumque ligaveris super terram, erit ligatum et in caelis: et quodeumque solveris super terram, erit B solutum et in caelis'. Atque uni Simoni Petro contulit lesus poet suam resurrectionem summi pastoris et rectoris iurisdictionem in totam suum ovile, dicens: Pasco aguce meos: Pasce oves meas'. Huic tam manifestae sacrarum Scripturarum doctrinae, ut ab ecclesia catholica semper intellecta est, aperto opponuntur pravae eorum sententiae, qui constitutam a Christo Domino in sua ecclesia regiminis formam pervertentes negant, solum Petrum prae coeteris apostolis, rive seorsum singulis rive omnibus rimai, vero proprioque iurisdictionis primatu fuisse a Christo instructum; aut qui affirmant, eundem primatum non immediate, directeque ipsi beato Petro, sed ecclesiae, et per hanc illi ut suo ministro delatum fuisse.

Caput II.

*De perpetuitate primatus Petri in Romanis pontificibus.*

Quod autem in beato apostolo Petro princeps pastonim et poetor magnus ovium Dominus Christus lesus in perpetuam salutem ac perenne bonum eccleriaa instituit, id eodem auctore in ecclesia, quae fundata super petram ad finem saeculorum usquo firmiter stabit, iugiter durare neoeese eet. Nulli enim dubium, immo saeculis omnibus notum «t, quod sanctus beotissimusque Petrus, oposlolorum princeps ct caput, fideique columna et ecclesiae catholicae fundamentum, qui a Domino nostro lesu Christo et Salvatore humani generis ac Redemptore claves regni accepit, ml hoo usque tempus et semper in suis successoribus, episcopis sanctae Romanae sedia, ab ipso fundatae, eiusque consecratae sanguine, vivit et praeridet et iudicium ěxercet Undo quicumque iu hac cathedra Petro succedit, is iuxta Christi ipeius institutiooem primatum Petri in universam ecclesiam D obtinet. Manet ergo dispositio veritatis, et beatus Petrus in accepta fortitudine petrae perseverans suscepta ecclesiae gubernacula non reliquitl, Hac de causa od Romanam ecclesiam propter potiûrem principalitatem ncceew» scraper erat omnem convenire ecclesiam, hoc «st, eos, qui sunt undique fideles, ut in ea sedo, e qua venerandae communionis iura in omnes dimanant, tamquam membra in capite consociata, in unam corporis compagem coalescerent·.

J Imb. I. 42.
• Mstth XVI, 16-19.
› loan. XXI. 15-П.
• Cf. Rpherid concilii art. Ill, rt s. Petri ΛτροE ep. ad Eatjch. pfcakyl
• 8. Uo M. nrw. Ill (al. 11), p_ 3.
• 8. Iren. adv. baer. I. 111. e. 3. et eplaL ăf. AquiIri. a. 381, U Grailla, inpcr. e. 4. Cf. ĸ« VI, breve &ptr aUùUefe.

47.

**Congregatio generalis ootogeeima prima**

1870 iulii 2.

Die sabbati 2 iulii 1870 hora octava matutina, in conciliari aula Vaticanae patriarchalis basilicae, generalis reverendissimorum patrum congregatio habita est; cui interfuerunt quingenti et septuaginta patree, nempe 37 cardinales, 6 patriarchae, 8 primatee, 83 archiepiscopi, 396 episcopi, 4 abbatee nullius dioecesis, 13 abbates generales rive praesides congregationum ordinum monasticorum, usum mitrae habentes, 23 generales et vicarii generales; quorum omnium nomina, quao per assignatores locorum accurate deceripta fuerunt» exhibet indiculus patrum octogwimoo priman congregationis generalis, qui inter acta concilii asservatur.

Reverendus pater dominus Ludovicus Haynald archiepiscopus Colooeuais et Bacsicnsis mueam lectam celebrant. Qua absoluta, et recitata orationo *Adsumus Domine* etc-, eminentissimi» cardinalis de Luca in absentia cardinalis de Angelis, primi praeridis munere fungens dixit:

Reverendissimi patres, in hodierna congregatione generali primum exquirenda sunt suffragia de textu integro prooemii, nec non capitia primi ct secundi, novissime adaptato ac nuper distributo, schematis primae constitutionis de ecclesia Christi. Pro bono huius rei ordine reverendissimi potree monentur, ut singuli locum in aula concilii ribi assignatum durante actu ferendi suffragia occupent, et ii, qui ad interrogationem a primo praeside factam eurrexerint, taradia stantes maneant, donec de maiori vel minori suffragiorum numero satis constiterit. Initium fiet a textu prooemii. Ipse textus prooemii a Deputation© pro rebus fidei iuxta emendationes α congregatione C generali admissas adaptatus et patribus distributus, satis omnibus notus «t, ita ut lectione non indigeat.

,Jtaque reverendissimi patres, qui textui integro prooemii novissimo adaptato in hac ultima sua forma areentiuntur, surgant."

Uno vel altero excepto omnes surrexcrunt.

Subdidit autem eminenti&rimus primus praeses:

Rvidens eet, quod longe maior patrum pare surrexorit. Iam vero qui huic textui prooemii contradicunt, surganL“

Nullus omnino uirrexit.

Tunc primus praeses dixit:

..Evidens est, quod longe minor patrum pare surrexerit. Declaramus itaque, textum prooemii novissime adaptatum a congregatione generali fuisse approbatum.“

Deinceps ad primum caput deventum eet, et ominentissimus primus praeses ait:

„Iam vero exquirentur suffragia de integro textu capitis primi iuxta emendationes admissas α congregatione generali adaptato, qui pariter omnibus satis notus rat, ita ut lectione non indigeat. Itaque reverendissimi patres, qui textui integro capitia primi novissime adaptato in hac ultima sua forma assentiuntur, surgant.'

Duplici experimento ut supra facto, cunctis suffragiis approbatus eet. Unde eminentissimus primus praeses dixit:

..Declaramus itaque, integrum textum capitis primi novissimo adaptatum α congregatione generali fuisse approbatum.“

Suffragia quoque in caput secundum proposita sunt ab eminentissimo primo praeside, qui ait:

..Progredimur nunc ad suffragia ferenda de integro textu capitia secundi iuxta emenda!iones a ron-

gregatinno generali admiseae adaptato, qui eat in / manibus omnium, ac proinde lectione non indiget itaque reverendissimi patree, qui textui integro capitis secundi novissime adaptato in hac ultima sua forma assentiuntur, surgant.

Duplici experimento facto, omnee, paucis exceptis, surrexcrunt et approbarunt; ct eminentisaimus primus praeses dixit:

„Declaramus itaque integrum textum capitis secundi novissime adaptatum a congregatione generali fuisse approbatum."

Hisco peractis, continuatio indicta est discussionis spécialis quarti capitis, in qua od ambonem successive vocati sunt Thomas Nulty episcopus Midcnsis, Gaspar Mormillod episcopus Hebronenais, Guillelmus Mcignan episcopus Catalannensis, Stephanus Aemilius Ramadié episcopus Elnensis, Hyacinthus M. Martinez episcopus S. Christophori de Havana, Franciseus Moreira episcopus Aiacuquenaia, Ioaephua Agarbati episcopus Senogalliensis, Laurentius Gastaldi episcopus Solutiorum, et Carolus Aemilius Freppel episcopus Andegavensis.

Veniae autem loquendi renuntiarunt episcopi Brugensis, Transsylvaniensis, Uxellensis, Potentinus, Albae Pompeiensis, Alexandrinus, Ardagad «nsis, Balneoregiensi8, Nemesinus, Rotemburgensis, abbas generalis SS. Trinitatis Cavensis ord. s. Benedicti, et Magister generalis ord. Praedicatorum. Aberant praeterea episcopi Constantinianus et Varmiensis, qui idcirco cum vocati non respondissent, renuntiasse habiti sunt, iuxta decretum diei 14 iunii proxime elapsi.

## ORATIO

*reverendi patris domini Thomae Nulty episcopi òfidensisl.*

Eminentissimi praesides, illustrissimi et reverendissimi patres.

In pagina 13 nostri schematis legitur ad litteram (b) Romanum pontificem „vi assietentiae divinae ipsi promissae errare non posse, cum supremi omnium Christianorum doctoris manere fungens pro apostolica sua auctoritate definit, quid in rebus fidei et morum ab universa ecclesia tamquam de fide tenendum vel tamquam fidei contrarium reiiciendum sit; et eiusmodi decreta sive iudicia, per ac irreformabilia, a quovis chrietiano, ut primum ei innotuerint, pleno fidei obsequio excipienda et tenenda cese." Emendatio, cuius insertionem in loco verborum praedictorum hic humiliter rogo, sio se habet, nempe: *Romanum pontificem vi assistentiae divinae ipsi promissae errare non posse, cum fideles edoceat tamquam eorum supremus pastor et doctor, iisque proponit doctrinas de rebus fidet vel morum, aut fide catholica plene credendas aut pleno obsequio et mentis assensu necessario acceptandas, ciusmodique decreta sive iudicia per se irreformabilia esse* .. .-(sicut in schemate).

üt patree concilii clare perspiciant emendationem, quam propono, status quaestionis mihi videtur necessario et quam accurate explicandus; id est veritas, quam dicimus esse et revelatam et catholicam, clare et praeciae definienda et determinanda est. Sic ergo generaliter proponi potest.

Summus pontifex quando docet ex cathedra, fidelibusque proponit doctrinas de rebus fidei vel morum, ab omnibus pleno mentis obsequio et assenvu nooewario erodendas, speciali Dei providentia errare non potesL Pro accuratiori explicatione huius propositionis notandum est, quod summus pontifex potest homines docere et instruere sicut doctor privatus; et tunc utique omnino fallibilis errorique obnoxius eat. At vero quando alloquitur docetque fideles non tamquam doctor privatus, sed tamquam eorum supremas pastor et pontifex, iure divino suo utens, munereque divino fungens, ad quod vi officii tenetur, tunc, et tunc solum vere et proprie dicitur docere ex cathedra.

Iam vero veritates, quas summus pontifex sic docet fideles, poesunt «se aut veritates fidei vel morum quae in deposito fidei continentur; aut poesunt esse veritates, quao formaliter quidem non continentur in deposito, sed quae cum veritatibus fidei essentialiter connectuntur; aut possunt esse veritates, quae in privatis revelationibus solummodo continentur; vel poesunt respicere facta miracolosa quae in vita sanctorum continentur, sed quae non continentur aut in Scriptura aut in traditione; vel poesunt respicere disciplinam particularem aut universalem ecclesiae; vel denique pontifex potest disserere et tractare de rebus, quasi scientificis et politicis, verbi gratia de depositione regum vel de provinciis nuper sanctae sedi ereptis.

Ut de iis omnibus breviter noe expediamus, dicimus pontificem omnino fallibilem esse quamdiu tractat de rebus et factis naturalibus aut veritatibus, quae aut in lege naturali *(rumor)* aut humana solummodo continentur, aut quando tractat de factis istis miraculoais eupenus indicatis, quae nec in Scriptura nec in traditione continentur: immo dicimus pontificem minime infallibilem esse quando tractat de veritatibus aut naturalibus aut supernaturalibus, quae in privata solummodo traditione continentur. Concludimus ergo, C summum pontificem tunc solummodo cs^e infallibilem, quando alloquitur fidelos, cosque docet tamquam supremus pastor, pontifex et doctor, munere suo fungens, iureque suo divino utens, et secundo quando iis proponit doctrinas de rebus fidei vel morum, aut fide catholica credendas aut saltem pleno obsequio mentis ct cordis necessario credendas; et quando papa sic docet fideles, nec minimum discrimen facit, utrum sermonem suum fonnaliter ad universalem ecclesiam dirigat aut ad aliquam particularem ecclesiam propter speciales eius necessitates, aut ad ecclesiam propriam Romanam, aut ad exemplum conciliorum generalium doctrinas suas publici iuris faciat, quin ad ullam specialem ecclesiam dirigantur. Quando enim popa pertractat palamque proponit doctrinas aut fide catholica aut saltem fide ecclesiastica ab omnibus necessario credendas, túne atique istae doctrinae necessario diriguntur od omnes christifideke, quia ab D omnibus necessario credendae sunt, qui extra unitatem fidei vel formaliter vel virtualiter nolunt ac sistere.

Ad definitionem vel determinationem meritatis quam defendimus, duae hae conditiones solummodo requiruntur, primum ut papa doceat et inairoot fideles tamquam eorum supremus pastor, pontifex et doctor; secundo ut proponat aie docendo doctrinas de rebus fidei et morum ab omnibus aut fide catholica credendas aut saltem pleno meutis et cordis obaequio aonpiendaa. Summus pontifex ergo munere suo doctnnali fungens his duabus conditionibus vestitus, speciali Dei providentia errare non potest.

Inerrantia reco ipsa «t donum supernaturale, quod a Spiritu sancto tamquam a cauta efficienti procediL Quamquam ergo gratia Spiritus sancti ait, non est tamen gratia gratum faciens ob unum pontificem rd individuum data; red eet potius gratia gratia

1 **Argumentum: .Episcopal Midendf iacepit proponendo emeodatiooem quae est tub nomerò fit Eœradatlonb antea rationes adeo prolixe exposuit, nt obaansnrare aadiqae et conqueri patres vili dnl Tune surgens card. Da Loca dixit: , Reverendí«ime pater probe eompidi, quod ccagregaUo Un defatigata eet; ideoqoe te rogamus ut vela cootrahaa. st emen¿atione· aliai, ri quas habeas, proponas.' Tuae paséis Institit orator in dieta saperias emendatione, et finca dieeadi fedt**

dala ob bonum universale ecclesiae concessa. Minime ergo confundi debet cum dono impeccabilitatis, quod sénat quidem a peccato, minime vero ab errore, et quod, quia ad bonum individui datur, per prupnam culpam amitti potest. Donum ero inerrantiae servat quidem ab errore, minime vero a peccato. Hino summus pontifex peccare quidem potest, pessimeque vivere, sed non potest pravam aut haereticam doctrinam universos christifidelee edocere. Et quamquam donum inspirationis sit etiam gratia gratis data, minime tamen identificatur cum dono inerrantiae. Per donum enim inspirationis nova revelantur; per donum vero inerrantiae vetera revelata fidelissime custodiuntur, integerrimeque docentur. Quamquam ergo hoc donum inerrandae inseparabiliter sit adnexum primatui; tamen in uno munere primatus obeundo (tantum in uno munere primatus obeundo) nempe apostolico docendi, summum pontificem speciaB liter illuminat et dirigit Natura ergo istius doni darius, plenius et melius perspicietur considerando quousque summum pontificem illuminet et dirigat munere suo doctorali fungendo.

Distinguendum ergo est inter ipsa dogmata fidai, seu veritates fidei, vel moram, quae a summo pontifice' edoceri possint Aliqua enim sunt iam definita propositaque ab ecclesia tamquam de fide catholica credenda; et haec dogmata iam de facto fide explicita a fidelibus creduntur. Alia vero sunt, quao continentur quidem in deposito fidei, sed quae hucusque saltem ab ecclesia explicite definita non fuerant. Iam vero pro extinctione haeresum et errorum, qui insurgere possunt contra priora dogmata, nemini umquam dubium fuit, quod magisterium infallibile summi pontificis abunde sufficit; et hucusque abunda sufficiebat, ut videre licet in extinctione haeresco Iansemanic. At minime inferendum est, idem magisterium infallibile non sufficere etiam pro deterC minatione seu definitione novorum dogmatum; quia semper non stalim definit, sed patienter expectat» prudenter et diligenter inquirit. Ante definitionem novorum dogmatum frequenter accidit, quod aut ignoratur aut saltem generaliter dubitatur, quaenam sit vera fides ecclesiae.

Donum ergo inerrantiae pontificiae minime confundi debet cum dono omniscientiae, ncc summus pontifex tantum lumen habet, ut statim et quasi miraculose de omnibus articulis fidei plenissime et perfcotisaime instructus evaderet. Donum inerrantiae servabit illum quidem, ne falso fidetee edoceat; non tamen sen'abit illum ne ipse dubitet aut etiam ignoret multas doctrinas fidei. Quando ergo aut dubitat aut ignorat, quaenam sit vera fides ecclesiae, donum inerrantiae non sinit illum definire, .sed cogit illum inquirere; facit ut adhibeat -omnia media ordinaria et necessaria iuxta ordinem a Deo stabilitum ad veriD tateni catholicam detegendam; et in hac inquisitione Petrus catenis aut conditionibus minime ligandus est. Inerrantia pontificia est donimi ouperualuralo ut antea dixi, quod procedit a Spiritu sancto, ct quod proindo omnee talee conditiones respuit.

Pesaime ergo infertur ex eo quod pontifex in hac inquisitione facienda saepe episcopos consuluit, huius decreta nullius rero valori si consultationem omisisset. Pontifex ergo non necessitato aliqua coortus «d summa libertate gaudens diligentissime scrutabitur et exquiret fidem ecclesiae prout Spiritus sanctus in cirtumetantiis « suggeret. Persaepe tamra eveniet quod investigabit et inquiret fidem ecclesiae dispensa ab ii·, qui divinitus constituti sunt cius tetre, custodes nt indices, id cat ab episcopis ecclesiae. Iam vero talis inquisitio, talia investigatio ah episcopis ecclesiae do fide ecclesiae dispersae solenmiter, plene, satisfactorio, ordinarie non fiet nisi in conciliis genoralibus. Et talia de facto fuerunt et neceesiUu et conditio et occasio omnium conciliorum, quae umquam habita fuerunt, nempe ad nova dogmata determinanda, quae fuerunt aut dubia, aut contra quae aliqua haeresis insurrexerit.

Infallibilitas ergo summi pontificis non tollit, sed supponit etiam et utilitatem et aliquo modo quasi necessitatem conciliorum oecumenicorum. Concilia generalia semper summe utilia et quasi moraliter necessaria erunt, non tantum pro reformatione morum ot condendam disciplinam generalem apte et sapienter accommodatam mutatis circumstantiis ecclesiae universalis, sed etiam pro definitione aliquando etiam veritatum fidei. Summus pontifex ergo ista concilia generalia certissime convocabit semper, ac revera utilia, necessaria sunt; sicut hucusque nemine cogente ea convocavit.

Iam vero in conciliis generalibus constitutional doctrinales, quao patribus subiiciuntur, essentialiter quasi sunt non definitivae sed instructivae, prout in Vaticano concilio iam vidimus fieri. In his ergo discutiendis, quamquam summus pontifex sit teatis et iudex principalis, non tamen est talis, ut omnes alii iudices et testes eius testimoniis aut iudicio necessario conformari teneantur. Est ergo in ecclesia Dei magisteriam supremum vivum permanens et infallibile, semper in promptu, semper paratum per seque aptum et sufficiens ad auxilium et remedium praestandum necessitatibus ecclesiae et periculis fidei, ita ut porta© inferi contra cam non praevalebunt.

Concilia generalia rarissime celebrantur; magisterium apoetolicum semper permanens, semper est praesens, et maior pare episcoporum universi mundi, prout ex hoc concilio Vaticano iam patet, credit auxiC lium istud vivum ct permanens in ecclesia in hoo magisterio apostolico reponi aut uullibi exister©.

Summi ergo momenti est, reverendissimi patres, detenuinare quam accuratissime veritatem, do qua tractamus. Perplures impugnabant iuerranriam pontificis non sicut in se ac revera est, sed sicuri eam ipsi male intellexerunt

Reverendissimus archiepiscopo Halifaxiensis eam impugnando exhibebat se tamquam caecum mendicum, qui sedebat iuxta viam, quae ducebai ad lericho; et prout est moris omnium mendicorum, canidcm petitionem in eadem formula verborum millies rnillicsque proferebat. Reverendissimus praesul suppliciter petebat ut aliquis ei afferret, ei monstraret aliquem textum ex sacra. Scriptura, ex sanctis patribus, aliquod factum ex sacra historia, quo monstraretur episcopo positive exclusos esse a munere eorum sacro testificandi et indicandi de fide. Sed non excluduntur omD nino. Nemo umquam dubitavit, papam solum |x»se convocaro concilia generalia, et iam ostendi quod ista concilia generalia semper convocabit, sicut hucusque fteit, semper ac vere utilia et necessaria sunt.

Iam voro est de essentia oecumenicitatis concilii generalis, ut episcopi sint in iis et testes ct iudices fidei, et ut in iis plenissima libertate gaudeant. Hoc iure hacque libertate episcopi semper gaudebunt in conciliis generalibus, et hac libertate uti possunt, si ipsis aiciibuerit, usque ad discedendum non tantum a se invicem sed etiam α summo pontifice, ut videmus iam fieri in hoc concilio Vaticano. Quomodo ergo possami!· probare aut cx patribus aut ex Scripturis quod falsum est, nempe, episcopos spoliatos fulam* iuro suo tamquam indices vel testes fidei? Ergo summus pontifex tamquam doctor supremus universali ccdeHÛM· subiectuin huit!· upcniaiurulr< doni, quod vr>-

catur infoilibilitaa seu inerrantia summi pontificie. A Tota difficultas nunc est determinare obiectum, circa quod versatur exercitium huius doni. Schema nostrum restringit obiectum huius doni inerrantiae ad veritates fidei vel morum, quao in deposito fidei continentur, et quao proinde proponi possent fidelibus tamquam do fide catholica credendae. Iuxta emendationem, quam ego propono, obiectum inerrantiae pontificiae bo extendit otiam ad doctrinas, quao formaliter quidem non continentur in deposito fidei, sed quae cum veritatibus fidei cssontialiter oonnectuntur. Complectitur ergo facta dogmatica, canonixationem sanctorum, approbationem ordinum religiosorum, et disciplinam otiam goneralem ecclesiae obiectivo sumptam.

Li circurnatantiis, reverendissimi patres, in quibus ine actualiter congregati sumus, definitionem inerrantiae pontificiae in hoo sensu acceptae omnino nooeesoriam iudico: liaec gravissima quaestio iamdiu subiecta est considerationi et examini patrum; testes et iudicce B fidei quotquot eunt in ecclesia, solemniter invitati sunt hac de re iudicium ferre ; et universus mundus magna certe erectione animorum expectat ab hoc concilio, quid ea de re fide catholica credendum siL In his ergo circumstantiis nolle cam definire, idem revera eet ao tamquam falsam iciicere aut dubiam.

Iam vero summus pontifex munero suo dooendi et instruendi fidelee fungitur docendo et veritates fidei, ot maximo ot praecipuo docendo doctrinas, quae cum veritatibus fidai solummodo et e&entialiterconnoctuntur. Hinc definirò infallibilitatem summi pontificis in uno genere docendi tantum, idem revera est ac negare illam in altero genere: praesertim cum testes et iudicœ fidei invitati sint de utroque iudicium ferre, et omnee christifidelee totam veritatem in hac materia quam vehementissime desiderent. Iam vero negare aut reiicere infallibilitatem summi pontificis etiam in his doctrinis, quae solummodo oonnectuntur cum veritatibus fidei, dummodo essentialiter connectantur, negare infallibilitatem summi pontificis in his doctriuis, idem revera œt ac negare et reiicere infallibilitatem ipsius ecclesiae in his doctrinis determinandis: quod omnino falsum et erroneum est

Probatur haec gravissima assertio ex pulcherrima ista allocutione Christi Domini ad s. Petrum, prout narratur a s. Ioanna; ubi Christus Dominus soleniniter et triplici vice Petro iniunxit pascere oves suas, pascerò agnos suos. Ecclesia Dei saepe exhibetur in Scripturis tamquam ovile, et hoo ovile semper exhibotur tamquam unicum, unicumque habens pastorem. In hoc ovili ergo praeter agnos ot ovos ac summum pastorem, qui huic ovili praeficitur, nihil aliud inveniri potest. Per agnos et oves in hac locutione designantur omnes christifidelee, qui pastorali regimini s. Petri subiiciuntur. Ex altera vero parte haec vox *pasce* duo importat; per eam enim divina auctoritas Petro im- D pertitur, divinumquo praeceptum Petro imponitur pascere universum grogem Christi. Iam vero doctrinae divinae fidei et morum constituunt pabulum illud divinum, quo grex Christi pascitur et nutritur in vitam aeternam. Petrus ergo divina auctoritate mittitur, divinoque praecepto obligatur pascere et docere universum gregem Christi. Hinc concilium Florentinum exprese dicit, summum pontificem constitutum fuisse pastorem supremum et doctorem universalis ecclesiae.

Quaerere ergo de infallibilitate sommi pontificis in iis doctrinis, quae cum veritatibus fidei solummodo oonnectuntur, idem revera est ao quaerere utrum supremus pastor, qui divinitus huic constituitur ovili Christi, possit aliquando afferre non pascua salubria, non cibos salutares qui nutriunt aluntque ad vitam. sed pabulum venenosum mortiferumque, quod penmit non tantum partem gregis, sed universum gregem perimit destruitque omnino. Nam si pontifex non ℮ infallibilis, potest utique proponere atque docere univorsos christifidoles, tamquam sana et theologice certa, principia falsa et pestifera, quae virtualitsr et logica quadam necessitate contradicunt veritatibus fidei et morum; potest omnee christifideles docere principia pœtifera et falsa, quae necessario conducunt ad corruptionem tum eorum fidei tum eorum morum.

Id vero cwe impossibile patet ex ipsa natura praecipui officii pastoralis Petro hic traditi, quia praeceptum divinum quo Petrus obligatur pascere et docere universam ecclesiam Dei, obligat indirecte quidem, sed vere et realiter, omnee christifideies acclj>ere et manducare doctrinas, quaa Petrus affert, credero ac tenero doctrinas quas Petrus praedicat. Vox enim illa pasce, prout dirigitur ad Petrum, idem sonat ao praedica et doce; prout vero dirigitur ad omnes christifidelee, idem sonat ac credite et tenete doctrinas, quas Petrus praedicabit, et quia praeceptum istud nulla limitatione restringitur, complectitur etiam doctrinas fidei et morum, quae cum deposito fidei solummodo oonnectuntur. Hinc nec summus pontifex nec fideles ipsi umquam distinguunt inter summum pontificem docentem veritates fidei, et doctrinas quae cum veritatibus fidei solummodo connectuntur; sed omnibus ei aequaliter credendum esse existimant.

Quia ergo ista duo praecepta, quibus Petrua obligatur docere et fideles obligantur credere, sibi invicem correlativa sunt, eamdem vim obligativam habent. Posito ergo praecepto divino, quod fideles tenentur credere doctrinas a Petro praedicatas, impossibile eet eum errare; si enim errasset falsamqua erroneam aut haereticam doctrinam proposuisset, tunc utique omnes christifideles sequendo et obediendo praecepto divino inducerentur in errorem necessarium. sed etiam crederent doctrinas quae essent virtualiter haereticae, quia ad haererim necessaria et logica necessitate conducunt. Actum ergo esset de infallibilitate passiva ecclesiae ipsius. Hinc concludimus, infallibilitotem pontificis et infallibilitatem ecclesiae in radice et in seipsa realiter non distingui.

Theologi distinguunt inter infallibilitatem summi pontificis docentis doctrinae fidei, et docentis doctrinas quae cum veritatibus fidei tantum connectuntuK In modo tamen concipiendi fidelium, istae duae in·fallibilitatoa non duas diversas sed unam eandemque constituunt; et fideles non distinguunt etiam inter fidem Romani pontificis divina auctoritate docentis et instruentis universam ecclesiam, et fidem infallibilem universae ccclreioe audientis et credentis doctrinas ab ipso edoctas. Hinc fidelee firmiter credunt, papam nonnisi fidem occleeiae praedicare et docere, immo credunt ecclesiam ipeam doceri per pontificem ; et non tantum hoc, sed certo existimant nonnisi per rivum, permanens practicumque magisterium summi pontificis ecclesiam officium suum instruendi et docendi omn» christifidelee recte peragere posse. Hinc effatum illud a. Augustini tamquam dogma fida practicas ubique acceptatur: ‚Jioma loquuta «t, causa finita ret“, quia Romam loquutam cere idem significat ac ecclesiam iam definiisse. Proinde nec minima suspicio umquam eis occurrit de veritate doctrinarum & summo pontifico propositarum, et statim et «ine ulla haesitatione plenoque asrensu fidei ipsi aerentiuntur.

Iam vero haec ratio agendi idem renat ac cnricr» ct tenere saltem in praxi infallibilitatem aatnmi pontificis; ct haec doctrina ubique viget, ubvque terrarum

rigcL Haec ratio agendi viget in Irlandia obi omnee fero episcopi defendunt infallibilitatem Romani pontificia; *viget ôüam in* Hangaria ubi fere omnes episcopi huic doctrinae adversantur.

lUoetriesimus primas Hungariae ci hoc ambone solemniter («tatas est, fidei» Hungariae addictissi-ïno et fidelissimos fuisse summo pontifici ; et addidit, quod nec minima suspicio umquam ipsis occurrebat de veritate alicuius doctrinae a summo pontifice propositae; et addebat etiam quod ipsi haeretici testimonium reddebant fidei catholicorum, quia ipsos designabant non nomine *catholicarum,* sed probroso nomine *papistarum* Doctrina ergo infallibilitatis pontificiae in praxi saltem etiam in Hungaria tenetur; et haec doctrina non est ibi nova vel recenter introducta, sed est antiquissima.

Aliqui patres ex hoc ambone recitarunt excerpta ex duobus conciliis, ex quibus haec doctrina evidenter probatur. Ecclesia Hungariae singularem gloriam B et merita consecuta ost, cum fuerit prima vel salum intor primas, quae doctrinam gallicanam eolemnitcr damnabant. In hac celeberrima damnatione edita anno 1686, solemniter et expresse professi est doctrinam infallibilitatis summi pontificis, et doctrinam contrariam tamquam falsam etc. peri.nlosam in fide notabat, et aliis notis theologicis eam inurebat. Ergo in Irlandia ac in Hungaria haec doctrina docetur, id est in universo orbo (rifw), quia quoad hanc rem Irlandia et Hungaria sunt quasi extrema terrae. Haec doctrina ergo practice admittitur a fidelibus per univorsum mundam...

*Eminentissimus praeses cardinalis De Luca.* Reverendissime pater, probe perspicis quod iam tota congregatio defatigata sit; ergo te rogo ut vela contrahas, et ad emendation» proponendas devenias, si quas proponendas habeas.

*Reverendissimus orator.* Emendatio quam habeo proponere, haec est, quod loco istorum verborum „tamquam de fide tenendum substituantur haec alia: *Romanum pontificem, vi assistentiae divinae ipsi promissae, errare non posse, cum fideles edocet, tamquam eorum supremus pastor et doctor, iisque proponit doctrinas in rebus fidei vel morum, aut fide catholica plane credendas, aut pleno obiequio ct mentis assensu necessario acceptandas, el huiusmodi decreta seu fidei iudicia irreformabilia per se esse.*

Schema enim videtur sibi ipsi contradicere, quia dicit Romanum pontificem esse infallibilem in rebus fidei et morum, seu ad hoc restringit infallibilitatis obieetum summi pontificis; deinde dicit infallibilitatem summi pontificis eamdem o&se ac infallibilitatem eccl«iao, idemquo obieetum habere. Iam vero notum ret omnibus, quod obieetum infallibilitatis ecclesiae non tantum complectitur veritates fidei vel D morum, sed etiam facta dogmatica, approbationem religioeorum ordinum, ct plurima alis quae certissime includuntur in obiecto infallibilitatis ecclesiae. Proinde quando schema in primo loco restringit infallibilitatem pontificiam ad doctrinam fidei vel morum, et gx altera parte dicit obieetum eius idem caso ac obieetum infallibilitatis ecclesiae, resera sibi ipsi contradicit.

Et nisi curam habeamus, sic forsan aliquas difficultate nobismetipnis faciemus, quando habebimus tractare de obiecto infallibilitatis ecclesiae.

Hic «urgons eminentimimua primus praras» ait:

..Rmcrendierimus episcopus Bnigenris d. Faict veniae obtentae sermonem habendi renuntiavit; immo ex corde illi agimus gratias. Ambonem ascendat rov©-rendíanmus d. Gaspar MerariHod episropua Hcbru nensis."

ORATIO

rererendi *pairis domini Gasparis Mrrmillod episcopi Hebronensisf.*

Eminentissimi praesides, eminentiseimi et reverendissimi patres.

Sino exordio in medias ree incedo, et de capito IV aliquot verbula facere tootabo; potius spero silentio meo ditare concilium.

Omn« iam fastidio onerati sub duplici pondere caloris ct eloquentiae obruimur, ita ut sperabamus quod concordi, pacifica agendi ratione omnes clament ad vocationem iudicum et non ad vocationem oratorum. A sex mensibus episcopi probant m ceso iudices et nolunt iudicium dare *(signa approbationis).* Sumus in curriculo theologiae, sumus prudentes, docentes. Non amplius eet hora discussionis, sed coram Deo qui nos congregant, coram ecclesia quae ml parem ct unitatem adspirat, coram animabus quae anxiae sunt, coram summo pontifice cuius decus est eius praerogativas non disceptare. omn« dicunt; Hora est definitionis, et non diluvionis *(plurimi patres:* Bene, bene).

Hic etiam eminentissiunis praeses dixit:

..Reverendissimus episcopus TronfisiIvnniao exemplo reverendwimi episcopi Brugensis motus, ipso quoque veniae loquendi renuntiavit; idcoqpo et ipsi toto corde gratias agimus *(patres:* Optime, optime).“

ORATIO

*reverendi patris domini Guillelmi Magnan episcopi Catalaunensis 5.*

Eminentissimi praesides, eminentissimi ac reverendissimi patres.

De argumento traditionis respectu infallibilitatis pontificiae agere mihi proposueram, et plura non levis quidem, ut mihi videtur, momenti fusius animadvertere: a proposito meo recedere dura *(rumores)* mihi necessitas incumbit; quae explicare intenderam, ee brevissimo sermone contrahere cogor, demptis testimoniis et testibus non admodum supervacaneis, maxime dolens quod ab sufficienter investigando et introspiciendo me simul deterreant et aestuoesimi dies, in quibas vereamur, et lassitudo animi et corporis, nec non impatientia *(dissensus)* aurium et animarum. Sunt quae, nisi tempestive ordine suo et probata methodo tractentur, taedium generant, etiamsi gravissima sinL Si igitur in tam iniquis temporis et methodi conditionibus verba aliqua facere tamen susceperim, existimate, patres reverendissimi, rationem solummodo officii implendi me ad id impulisse. •Idcirco mihi benigne favete dicenti.

Tota salebrosa satis, quae movetur in quarto schematis capite quaestio, poene pendet a traditione; nemini enim sane videbitur effata Scripturae sacrae

1 **Argumentum: .Episcopus Hebronensis pandi verbis in favorem infallibilitatis loqnutus est, et conclusit horam iam definitionis erae et non discusaionU.***

1 **Argumentum. .Episcopus Catalaunensis in hac Unti momenti quaestione minus ante actum esse dixit. Non rem examinare et expendere, sed tumultuari patres diei posse. (Obmurmurantibus pene omnibus haec verba prolata, sunt.) Traditionis argumenta probanda ease, non simpliciter afferenda (novus rumor). Infallibilitatem personalem, absolutam et separatam, nunquam probari posse. (Item.) Doctrinam infallibilitatis velati in semine reperir! ubique in antiquitate, excrevisse autem labentibes saeculis, perperam tamen in schemate did dogma infallibilitatis exhibere antiquam et universalem eociedae ¿dem Formulam s. Antonini proposuit, addens se de catterò quameumque alium formulam accepturum, dummodo cuncunas episcoporum in decreto idei edendo necessarius dicatur.***

ad reni pertinentia adeo per m perspicua esse ot explicata, ut, missis monumentis traditionis vel iisdem perfunctorio versatis, infallibilitatis dogma eo, quo in schcmolo proponitur, tenore firmiter adstrui possit. Iam sano congeri» textuum ex hoc ambono cumulata fuit; sod ut iam a pluribus oratoribus notatum est, et quod veritas eet, quotidie non pauca patrum ot etiam conciliorum afferuntur testimonia, tum in boo augustissimo loco recitata tum in élucubrationibus typis mandatis collecta, quae aut origine eunt incerta, aut ad utilitatem causae forsan detruncata, aut in sensum alienum per negligentiam detorta; adeo ut traditio non tam elucidata, quum obnubilata potius appareat

Quis enim ignorat non cuique fas esse veterum dicta iuxta sanae critic» regulas recognoscere, perspicere et interpretari? Non temere dixerunt, qui consuerunt rem tantae difficultatis non alia recta et tuta via noe componere posse, quam iudices peritiasimos deputando, qui contradictorios textus allatos ex omni parte examinarent, et de iisdem relationem in medium afferrent. Nullum sane conveniens magis cese poterat propositum, nullum od causam magis idoneum.

Pace vestra liceat dicere, mihi nostram agendi rationem consideranti quod in suspicionem venerit, nos in disquisitione tam operosa, tam perdifficili minus caule processisse, et forte tumultuarie aedificasse ct fabricasse argumenta. Obstrepunt enim aures nostrae his aut similibus verbis ex ambone recitatis: Tota traditio infallibilitatem sonat; omnes unanimi voco declaraverunt: Universalis ab antiquo condensus patrum eet talis. Viro tamen prudenti et docto *ree* non tam manifeste constare forsan videbitur, quippe qui non immerito iudicabit iis casibus veritatem non illustrari sed potius fucari, atque vim testinioniorum zelo potius labefactam esse quam auctam atque firmatam. Iam universalem traditionem adesse facilius conclamatur, quam probatur. Placeat vobis me quod sentiam de traditione, ad quam provocamur, cum libertate et ingenuitate coram vobis profiteri.

Mea saltem sententia, patres priorum saeculorum infallibilitatem successorum Petri, si eam requiras quao in schemate proponitur, neque affirmaverunt neque etiam noverunt. Rem et verbum omiserunt, utnimquo ignorant» et eadem scilicet causa, qua monarchiam in ecclesia sive absolutam sive temperatam numquam asseruerunt. His modernis et recentibus conceptis prorsus alieni videntur Irenaeus, Cyprianus, Augustinus, salis habentes si ab evangelio et apostolica traxi itione non discederent; eam minimo attigerunt inerrantiam quam personalem, separatam, ot absolutam appellamus, earnque nobis vel minime indigitavorunt: munus pascendi et regendi ot docendi totam ecclesiam Petro et successoribus eius impositum fuisse memorarunt; huic privilegio auxilia congrue adnexe fuisse haud dubitant».

Si cuique enim baptizato, si presbyteris gratiam Deus dederit necessitatibus competentem et proportionntam, profecto non dubitandum est quod successoribus Petri maiorem, ut maiora munia implerent, Christus impertierit; et illud «t privilegium gratiae et assistent iac, quod patres passim et occasione data celebraverunt. Utrum vero gratia huiusmodi ot privilegium usque ad infallibilitatem separatam crescant, nemo sano temperatus vir ex scriptis maiorum certe ridebitur affirmare, indico *(rumores).*

Quidquid apud patres invenitur, ad hoc reducitur, ecclesiam n fido vera decidere non posse, pontificem Romanum modo ordinario fratres confirmare. An vero, exceptione porita semel aut iterum, in decursu sacculorum papa, nullo inde per misericordiam Dei maiori emergente detrimento, erraro nequeat non pronuntiarunt, et forte interrogati pronuntiaro noluissent patree, do quibus loquor.

Quidquid sit de hac mea privata sententia, nemo iuro inficiabitur ex historia conciliorum et omnibus historicis monumentis, evidenter erui posse, et manifesto constare, scilicet maiores nostroa prioribus saeculis non admisisse saltem in praxi infallibilitatem pontificiam separatam; sed potius eam agendi rationem sibi proposuisse et retinuisse, qua ab erroribus personalibus pontificum, si qui accidissent, praecavere possent, et in tuto fidem sartam tectamque servarent. Illud tametsi inficiari nollem, doctrinam eiusmodi infallibilitatis iam in antiquo quasi in seminibus cese, undo labentibus saeculis excreverit; et si schema nostrum nihil aliud credendum proponeret, huic fora non contradicerem. Sed cum affirmet infallibilitatem credendam et tenendam esse, quasi antiquam et uniweraalem ecclesiae fidem ; dogma infallibilitatis ita propositum mihi videtur minus accuratis exprimi verbis.

Non diffitendum est quin medii aovi saeculis inerrantia obtinuerit magis, quam in priori aetate; sed tamen mihi facilius non persuaserim, eam tunq temporis constantem et universalem fuisse. Quod si talis fuisset, ex uno tantum exemplo apparet, patres concilii Constantiensis profecto non decrevissent quasi unanimes ea quao decreverunt. Cuique legenti actus huiusco concilii vel libros praestantium ingenio et fido virorum, qui tunc temporis ad extinguendum schisma laudabilem dederunt operam, ei manifestum fit, fidem infallibilitatis pontificiae non tam obtinuisse, quam recent» auctores existimant.

Sed ea omittamus, et liceat mihi inquirere on traditio infallibilitatis α tempore concilii Tridentini fuerit constans in lota ecclesia, an etiam nuno temporis sit universalis. Si quis in memoriam revocaverit quid hesterna die praeclarus orator episcopus Briocensis ex documentis certissimis constare probaverit, is non dubitabit, quod in Gallia α temporibus concilii Tridentini doctrina infallibilitatis personalis in di» invaluerit usque ad initium praesentis saeculi. Et ei in Germania febronianismus et iocephinismus radie» tam altas egeront, id profecto evenit, ut ipsi assertor» infallibilitatis personalis ex hoc ipso loco pluri» dixerunt, quia doctrina infallibilitatis communiter nondum admissa fuerat.

Quod si tandem undique affirmatur, universalem in diebus nostris esse persuasionem infallibilitatis personalis, et omnes episcopos, presbyteros et fidei» «undem tenero fidem ; offirmatio illa non tantum eo infirmatur, quod in cpncilio Vaticano quotidie videmus, audimus et timemus, quam reclamationibus et commotione, quae longe latcquc *(murmur)* in di» crescit. Non omnes enim episcopi, qui definitioni infallibilitatis patrocinantur, asserunt id testimonio, quo antiquam et universalem fidein ecclesiarum suarum asserere valeant. Si exquiras quae ait antiquitas fidei ecclesiarum, quae (hoc exemplo utor) vicariis apostolici» committuntur *(murmur),* quao ait universalitas infallibilitatis in plerisque dioecesibus, quarum clerus infallibilitatis assertor eet, certo perspici» neque antiquam «se doctrinam hanc, saltem in ecclesiis infidelium nuper ad fidem adductis *(risus ft murmur),* neque universalem in ecclesiis America Akmanniae et Hungarian

Haec dicta sint, pairee eminentissimi et reverendissimi, non ad infirmandam fidem dogmatis infallibilitatis, sed eo tantum ut iu schemate non amplissimis verbis celebretur perpetua et constans et universa traditio de dogmate infallibilitatis. Hia, ut mihi

videtur, ambitiosis verbis ansa datar, quo decreti a nobis edendi infirmetur auctoritas. Una restat via, qua verba de quibus agitur, vera immo quam accuratissima reddamus: formulam infallibilitatis in sebemate nobis propositam omittamus, et in locum eius formulam Antoninianam ponamus *(murmur d risus).* Hanc formulam confirmavit venerabilis antiquitas, constans universalis ecclesiae traditio, unanimitas patrum, obedientia et observantia ehristioni mundi. Invidia protestandum, et incredulorum facilius rotundetur, et nobis expeditiora arma praestabuntur, quibus fidem in Christum Deum, in ecclesiam et erga hanc sanctissimam Petri sedem devotionem promoveamus.

Quod si plurimi potree formulam Antoninianam recusaverint admittere, eam quae ipsis magis placuerit, accipiant aut ipsi conficiant, dummodo concursus saltem aliquis episcoporum in decreto fidei edendo tamquam necessarius exprimatur. Si enim B concursus ille reticeatur, non obstante nostra humillima sed vehementiesima deprecatione, eo porto indicabunt omnes infallibilitatem separatam decretam *esse,* et inde calamitates et scandala consoquentur, quae prudenter patres concilii Vaticani ab ecclesia removere, meo saltem iudicio, tenentur et obligantur. Nam omnee in confesso habent, papam caput esee vivum ecclesiae, id est arctissime cum membris conjunctum, una cum eis volentem, agentem et decernentem. Caput trunco avulsum unanimiter respuimus, et tamquam monstrum quoddam consideramus. Quid ergo haec et similia in decreto edendo non introduceremus, ut veritas magis elucescat, ut media in manibus habeamus, quibus perfidiam haereticam convellamus et conficiamus?

Decretum de infallibilitate ita conscribatur, ut ope verborum quibus constiterit, illud seijeum defendat. Neminem nostrum fallit, noe omnes officium C et opem nobis brevi tempore praestantes, mox dimicaturae esse contra communem hostem iam insinuantem, noe papam arbitraria potestate mox donaturos. Multa legi nulla ratione moderata et finita; arma suppeditentur nobis, quibus eas calumnias vindicemus. Veritas tota de doctrina infallibilitatis pateat et effulgeat in actibus concilii Vaticani: ubi veritas non exaggerata, non ad votum personarum exposita, ibi salus et victoria leau Christi. Ea tantum methodo patrum unanimitas conailii Vaticani restituetur, quae si abfuerit saltem moraliter, inde labefactatum iri in aestimatione hominum saltem laicorum decreta concilii Vaticani nemo non videt.

Igitur Antoninianam formulam sentio admittendam, aut saltem eas quas proposuerunt archiepiscopus Remensis et episcopus Lucionensis et alii, cum quibus ooniunctisaimus sum.

ORATIO d

reverendi *patris damini Stcphani Aemilii Ramadié episcopi Elnensis l.*

Eminentissimi praesides, eminentissimi ac reverendissimi patres.

Gravissima breviter dicere, nihil ex iam auditis in ista longa discussione repetere, et attentis difficil-

* AnauseaUun: vEpiseopu Elnenes InûJliWiUtem non cxjtuequi ex primatu, nec obedientiam poDtiñeüi conitituUcnibw debitam, mm antbenlieum iniailibilitath leatimcniam. Duo haec faaiu evolvit ut infai!ibiUtatü propugnatoribus responderet, quorum donaulii iis osi fuerant. 8. Antonini formulam proponit et sequentem canone·: ,81 quii dixerit praerogaüvam infallibülutú exerceri posse vel ab ecclesia sino Romano pontile rei a Romano pontiSce sine ecclesia, anathema dC Ob•unnurnrant ot damarunt patres, com hunc canonem perlegeret orator, m vel ma<is quod ipoe eoo hortatus «et ad episcopalia iara tuenda, eomtnesoorans juramentum quod pro eorum detendone in Ipsa episcopali consecratione emissum esL“

A limia circumstantiis, in quibus sumus, utiliter loqui non eet ros facilis; ct tamen tenuitatis meae oblitus, sed benevolentiae vestrae et officii mei non immemor hoc ingratum et peringratum opus aggredior.

Duobus argumentis respondere, quaedam dubia exponere, et conclusiones deducere hic oet scopus meus, hic labor eet. Duobus istis argumentis de quibus loquor primum respondeo: inter varia argumenta quae in defensionem doctrinae schematis prolata sunt, duo persaepe sunt repetita. Plures oratores infallibilitatem summi pontificis in primatu esse inclusam quasi consequens in antecedenti ; alii veram mentis obedientiam summorum pontificum decretis debitam, authenticum infallibilitatis testimonium a&soruerunt. Mea Aditem sententia ista duo in favorem doctrinae schematis talis qualis est, non valent.

Et primo, primatus summi pontificis non eet principium efficax ipsius infallibilitatis, et ut clarius loquar, in primatu magisterii Romani pontificis non includitur necessario ipsius inerrantia. Ut ree ita se haberet, vel demonstrandum esset a priori primatum et infallibilitatem unam eamdemque exprimere ideam, et has duas praerogativas esse natura connexas ita, ut ex una altera necessario sequatur, vel defectu illius argumenti probandum esset, Christum primatum Petri in ecclesia instituendo hanc praerogativam quasi consectarium utile addidisse. Porro, ni fallor, illo duplici modo non potest deduci haec consequentia. Quid sit primatus Romanus, cur Christus illum instituit, nemo hic ignorat. Petrum fundamentum ecclesiae, confirmatorem fratrum, pastorem universalem instituendo, illi sublimem principatus praerogativam contulit; sed an Christo impossibile erat, ut illum eveheret ad hanc tantam dignitatem, quin illum praemuniret in docendo ab errore, nullus affirmare velit *(murmur patrum).*

Audistis ne verbum quod protuli? Peto ex vobis, reverendissimi patres, an Christus non potuerit instituere primatum Petri, quin illum infallibilem redderet? Certe in ecclesia, quae est vera societas animarum, cuius vita a communione fidei praecipue pendet, auctoritas infallibilis magisterii omnino necessaria erat. Non necease vero videtur, ut soli capiti sui corporis mystici Clinatus illam reson aret ; poterat evidenter statuere, ut in corpore cum capito docente illa auctoritas infallibilis resideret, et constituero ut in illius exercitio, quod est actus supereminens vitae ecclesiae, et caput dirigeret corpus, et corpus sustentaret caput. Unde evidenter sequitur, necessario non ose inclusum donum infallibilitatis in praerogativa principatus. Accedit quod hae duae praerogativae sunt diversae, ut ostendit heri amantisaimus episcopus Lucionensis; nam non in eodem subiecto resident, non idem obiectum habent, non iisdem limitibus coarctantur, et quidquid sit de doctrina infallibilitatis, evidens est primatum regiminis plus extendi, quam primatus magisterii.

Et certe primatum Romani pontificis a Christo institutum tota clamat traditio, in incunabulis ecclesiae noscitur illa praerogativa, de illa frequentia, clara et inconcussa reddunt testimonia numerosi doctores; de infallibilitate explicite silent. Certe affirmando illam infallibilitatem primatum demonstrassent, dum e contra primatum asserendo infallibilitatem non asserunt. Si in iis persecutionum saeculis hac divina praerogativa infallibilitatis ornatum esse summum pontificem docuissent, quis non videt illius excellentis privilegii praedicatione ecclesiam sanctae sedi honorem maximum dedisse, ac mavima gloria fuisse circumdatam? Cur ergo ita patres tacuerunt? Non erant videntes? Miranda res! De primatu fre-

quenter loquuntur, do infallibilitate prouti est in «chomate, numquam: do illo olore, do ista nec etiam obscure; de illo explícito, de ista noe etiam implicite. Non una quidem vox, nec unicum factum hanc infallibilitatem offirmans invocari potest efficienter. Sed plura testimonia in Cypriano, in Augustino, in Hieronymo, in Basilio, ot in historia contra doctrinam schematis adversantur.

Animadvertite, eminentissimi oc reverendissimi potros, si erroris immunitas in primatu summi pontificis includitur, illa infallibilitas oet norma credentium, cet regula fidei: sed regula fidei non potest ceso dubio, inoerta; necease est, ut sit inconcussa, universalis, perpetua et constans. Si aliquo tempore quondam fidei regulam agnovit ecclesia catholica, illam numquam reiicero noe in oblivionem mittere illi fas erit: ita pariter si aliquo tempore illam nescivit nec tenuit, nùscio si potuit fieri regula fidei. Attamen veritas tam practica ct tom utilis, ut dicere potuerint in hac nula aliqui oratores sino illa ecclesiam non posee stare, cur illa lucerna ardens et non lucens fuit posita sub modio, ot non super candelabrum? Cur Irenaeus, Tertullianus, Augustinus, Vincentius Linnensis dc regula fidei tractantes non primatui soli, nec Romani pontificia auctoritati soli recurrendum docuerunt, sed consensui omnium ecclesiarum? Saltem fatendum est, patres et doctores non de ecclesia et de Romano pontifice eodem calamo scripsisse, sed valde diasimilibus verbis ac venerandi auctores schematis, revolventes lapidem ab oetio traditionis circa schematis doctrinam occlusam.

Secundo infallibilitas summi pontificis deduci non potest ex institutione primatus α Christo. Si enim hae duae praerogativae diversae sunt ex dictis, conclusio non continetur in praemissis: invenienda essent Scripturae et traditionis testimonia, quae primatum magisterii infallibilem esse se solo non probant. De 0 ipso titulo magisterii ecclesiae non desunt monumenta, quae demonstrent ipsius infallibilitatem. Ipse Christus clamat: Si *quis ecclesiam non audierit*[1]*... Docele omnes gentes ... vece ego vobiscum sum omnibus diebus* etc.'. Ipsa divina conciliorum origo in evangeliis declaratur; unde α primis ecclesiae diebus apostoli et seniores convenerunt Hierosolyinam videre de contentione exorta inter fratres[4]. Si Romanus pontifex infallibilitate gaudere deberet, fateor illud concilium a pluribus synodis tamquam normam conciliorum vocatum, non mihi videri approbatione dignum. Non possum mihi reddere rationem de illa magna conquisitione, quao ibi fit: iam α Petro, uti capito quaestio illa soluta fuerat, et apostoli infallibiles erant: cur ergo non sufficit iudicium infallibile Potri?

Sextum concilium oecumenicum respondet: hisco primis ecclesiae diebus necesse videbatur apostolis nor- D mam tradere futuris, veram ecclesiae constitutionem, a Christo datam facto solemni publicare, atque primatu et infallibilitate revera pollebat Petrus. Sed dum primus heredes habere debebat, ista cum ipso in monte Montorio crucifigenda erat. Et Petrus in concilio Hierosolymitano non ut infallibilia loquitur, sed ut primas praesidet, primus loquitur, partee agit, quas transmisit suis successoribus, et ideo etiam lacobua poet Petrum loquitur, cum Petro iudicat; et sententia concilii concopta est verbis, quae unionem capitis cum membris exprimunt; ot ex oratione lacobi conficitur: Γμμπι *est Spiritui nancto ei nobis.*

Hinc magisterium ecclesiae capiti suo unitae affirmant apostoli suis epistolis; ubique praedicatur ot per scripta patrum ct per concilia et per praxim ecclesiae. Quoties etiam post sententiam pontificiam, quae eoe damnat, haeretici in synodis admittuntur, cum honore tractantur et laudantur; sed post decretum conciliare, si obedire renuant, eiiciuntur et traduntur satanae.

In tota antiquitate numquam invenitur moderna distinctio inter caput ct membra ecclesiae docentis. De sola ecclesiae infallibilitate tractatnr> ubique ad eam recurritur, et ex verbis Bcllarmini ultimum iudicium ad eum pertinet. Sed dixerunt quidam venerandissimi oratores, doctnnam schematis esse quamdam evolutionem doctrinae catholicae, et progressum dogmatis. Paco horum doctissimorum virorum, istiua evolutionis et progressus veram historiam narrabo.

Constitutionem ecclesiae esse monarchicam cat de fide: sed etsi monarchica sit ipsius forma, tamen non B eat, ut dicunt canonista^, simplex, sed mixta duobus elementis, scilicet monarchia temperata ex Bellarmino. Licet enim regimen mere monarchicum sit in se omnium perfectissimum, tamen attenta conditione humana monarchicum temperatum est praeferendum. Christus ergo super unitatem episcopatus, ut ait Cyprianus, suam ecclesiam constituit: episcopatus enim unus «L Sed ille episcopatus modo corporis humani constitutus caput habet et membra. Caput illius corporis docentis est Romanus pontifex, membra sunt episcopi. Ex his facile intelliguntur et explicantur varia dicta patrum, quae modo effusius de capite, modo effusius de membris loquuntur pro circumstantiis, temporum indigentiis et proprii ingenii charactere; sed nullus ex eis magisterium ecclesiae in duas partes umquam divisit, nec opponit papam episcopis, nec episcopos summo pontifici.

Tempore concilii Constantiensis prodiit in lucem horrendum illud monstrum, ut aiebat illustrissimus episcopus Cloynensis, caput vivum separatum a corpore vivo; ad schismati finem imponendum nece^e indicavit concilium illud de superioritate synodi super papam tractare; sed quod illo in luctuosissimo tempore tantum poterat convenire, ad statum habitualem ecclesiae plures ex theologis extenderunt. Excessus ille excessum provocavit: *Abyssus abyssum* tnronif1; et in scholis inaudita haec distinctio tractata fuit dc papa ut persona privata, et de papa cum ecclraino adiutorio loquente. &χ1 mirum nec Angelicus doctor, nec s. Antoninus tertium hunc casum supponunt, quo papa sino consensu ecvlosiaruiu ogat: haec cs-t quaestio rocentior.

Definitio summi pontificis citra concureum illum episcopalem non in mentem venit antiquorum theologorum; et ideo grates ago illustrissimo episcopo Hispaniae1, qui archiepiscopo Halifaxiensi respondens agnovit nullum esso in tota antiquitate textum, qui infallibilitnti summi pontificie prout eet in «chomate faveat; quia ut sapienter et ingenuo dixit, traditio non admisit suppositum. Sed cum de hoc supposito tota taceat antiquitas, non recedam α formula s. Antonini, et non asMUitiain illi suppositioni mere scholari, evehendo (ale systema ad dignitatem dogmaticam. Verum eet progressu tempori progressum fuisse systema schematis nostri. Habet et non paucos osores et validos defensores, et tamen ut »enetur quodammodo antiquae ecclesiae traditio, multi inter istos theologoe, no diram oiunw, non absolutam sed coudit ionata m infallibilitatem Mimmo pontifici ex

**i MaUh. XVIIJ, 17.**
**t Ib. XXVII!,** U0.
*** Act. XV, β.**

**I Palm XU.** ft.
**• Altalit ad arrMrpVoran OranaUaMw, qoi oretiemi babail io <vr»-rah d. ≫ tanu 1100. e£ «apra cui**

cathedra loqoenti tribaerunt Possem hic citare sive A Bellarminum sive card. Orsi, sive d. Muzzato Ib ; potrete vos ipei convinci, illos excellentes ultramontanos theologos conditiones, de quibus loquor, requisìvisse.

Praetermitto etiam responsum «cundo argumento, scilicet obedientiam summo pontifici necessariam ipsias infallibilitatem probare. Sed liceat mihi vobis dicere, quod debemus veram mentis obedientiam summo pontifici quando ex cathedra non loquitur; sed liceat mihi vobis dicere, nos debere veram mentis obedientiam conciliis provincialibus, quae quandoque, ut ait Bellarminus, de fide loquuntur et sub anathemate praecepta fidei tradunt. Timeo ne sic, affirmando necessitatem infallibilitatis ad obedientiam obtinendam, labefactemus auctoritatem summi pontificia, quando non loquitur ex cathedra. Non dicamus ergo Decesse esse ut auctoritas sit infallibilis ad obedientiam obtinendam. Toto corde adhaereo orationibus, quae fonnulam Antoninianam postularunt pro defi- B nitione infallibilitatis pontificiae.

Si quartum canonem addere vultis schemati, liunc -etiam propono, qui separatam infallibilitatem, quam respuunt relator», et omnes oratores quos audivimus, damnat, et respuit etiam errorem eorum, qui episcopos a summo pontifice contra promissa Christi posse separari affirmant ; nam, ut mihi ridetur, ecclesia quoad effectus similiter detruncata est sive corpus a capito separetur, sive caput «paretur a corpore. Ergo poterimus dicere: Si quis dixerit, infallibile magisteri cuji ecclesiae a Christo institutum exerceri posse vel ab episcopis a Romano pontifice separatis, vel a Romano pontifice separato ab episcopis, anathema sit (dwwnrui)... Non vultis infallibilitatem separatam, et iste canon nihil aliud dicit, nisi quod infallibilitas non eet separata.

Meminerimus, reverendissimi patree, eius sancti diei, quo per consecrationem episcopalem vires no- C stras, nostram vitam, mentem et cor ecclesiae Christi et sanctae sedi vovimus; et pro Deo, salute animarum et snmmo pontifice, si neceese esset, ad mortem laeti volaremus. Illo ipso momento, quo iam de nostra persona non amplias agebatur, et quo holocaustum iam ardebat, ecclesia voluit, ut ad dignitatem episcopalem oculos convertentes, illam etiam contra absolutam vim ex juramento defenderemus, et praecepit, ut, nescio quos limites ei assignaremus, *salvo meo ordine* sive iuro mei ordinis. Ius illud ordinis eet sanctum, est inviolabile, est sacrum et sacratsiimum ; ius etiam illud eet valde honorabile, nam est ius fideliter et ubique summo pontifici, patri, pastori, doctori et domino nostro adhaerendi, ius ipsius vita vivendi, ius numquam ab eo nos «parandi, ius non sine eo, sed cum eo loquendi, quando ex cathedra definit, ius radicandi, ius definiendi, cum eo et sub eo regendi eacram Dei ecclesiam. *salvo meo ordine* rie D salvabitur; iuiiurandum serremus, et magis ac magis amantissimo patri Pio IX adhaereamus, nec permittamus schemati ipsi in duas partes episcopatum, qui unus est, dividere.

Infallibility ecclesiae promissa, est quasi tunica Christi inconsutilis. Quanti valet! Non dividamus eam, et non dicamus ut milites romani, qui Christum blasphemabant, *sed potius sortiamur circa eam cuius gitl.* Cuius rit scimus, praecipuam partem possidet caput ecclesiae inviolabiliter, reliquas partes habet episcopatus unitus cum Romano pontifice. Possideamus ergo eam simul, ot ut dicitur, per indivisum, Deo sortiamur do ea cuius sit.

**i Iosa XIX. «**

## ORATIO

*reverendi patris domini Hyacinthi .1/. Martinez episcopi S· Christophari de Havana ›.*

Eminentissimi et reverendissimi praesides, eminentissimi et reverendissimi patree.

Optima exempla secutus, cum sanctorum patrum consensu ad cisternam aquarum viventium properantium, et ego vestigia illorum secutus hodie nullum aliud verbum ex hoc ambone protulissem niai unum : Sistamus hic; satis dictum eet. Sed cum omnes progrediantur usque ad puteum aquarum viventium, ego etiam cx situla mea aquam haurire desidero.

Video, eminentissimi patree, video, humanissimi praesules, quosdam lapides praegrande et quadros in via positos, et circa puteum ipsum conglobatos, qui no® non permittunt haurire aquam puram ex aquis viventibus. Et quod magis me terret est, quod video B in ipsis lapidibus scripta carmina et lamentation» et vae. In uno enim video scriptum: caput quartum huius schematis non ita digerendum eet, sed huiusmodi infallibilitas dogmatum et veritatum, quas definit summus pontifex, est hoc de quo agitur. Non. enim infallibilitas illi inest per modum habitus, sed per modum actus.

Alium lapidem video cum hac inscriptione: non oportet definire infallibilitatem Romani pontificis, quia nulla prorsus auctoritas invenitur in verbo sacro vel scripto vel tradito, quae hoc edoceat, et quia oportet veritates dogmaticas ita demonstrari ricut demonstrantur theoremata mathematica. Alios etiam lapidee praegrandes video, in quibus terrores incutiuntur ne definiant patres infallibilitatem Romani pontificis, quia homine sapientes scribant ne haec definiatur; ne definiant patres infallibilitatem Romani pontificis, quia haeretici et schismatici longius α nobis C abibunt; ne definiant, nam inter fideles exibunt et schismata et dissentiône Denique alium lapidem video, in quo est scriptum: definiant romonenses, definiant infallibilitatem Romani pontificis, et ostendemus illis rem! Definiant, surgemus omnes contra unum; et quid erit unus contra omnes?

Sed etsi mea me exiguitas terreat, ego tamen Dei gratia fixus, et protegente numine, α quo hauriam meo ex puteo aquarum viventium, congeram dissolutos hos lapides, ut omnes recto tramite progrediamur ad fontem veritatis et hauriamus aquas ex illo. Et ideo, parcite mihi, eminentissimi et reverendissimi patres, vellem hodie loqui non more hominum, sed more angelorum per intuitionem, ut omnia ictu oculi persolverentur: sed non est possibile. Vado ergo et fidenter progredior ad demonstrandam infallibilitatem Romani pontificis ex iure divino, ex factis iuridicis, ex traditione ecclesiae, ex sensu populorum.

Et quidem, reverendissimi patres, undenam habemus quod ecclesia Christi sit infallibilis? Num hoc scriptum est? Ego nullibi invenio. Non in tota sacra Biblia hoc verbum *infallibilis,* vel infoilibilitas invenitur. Scimus ecclesiam esse infallibilem, quia iuxta regulas theologicas et exegeticas, ex duobus propositionibus de fide, consequentia deducitur de fide. Hinc dicimus: Christus promisit apostolis, quod futurus esset cum illis usque ad consummationem saeculi, docentibus et profitentibus fidem; sed Christus est in-

**' Argumentum: .Epiaeopu· 8. Chriatophori de Havana nullam emendationem proposait, et longa admodum oratione telai in eo fuit ut stenderei tum ex Scripturi· tum ex traditione pontificiam infallibilitatem manifeste evinci. Noonallas quoque diaaolvil obiectionee. Concluait rogando Patree ut tandem aliquando ad definitionem venirent, et in illa dia ne eum reliqui· fratribu· ae univano fidelium coetu dicturum: ‚Haec die·, quam fecit Dominai, exultemu· el laetemur in ea·.·**

fallibilis: ergo ecclesia est infallibilis. Christus pro- Ai raisit apostolis, quod Spiritus sanctus docturus esset illos omnem veritatem; sed Spiritus sanctus eet infallibilis: ergo ecclesia œt infallibilis. Et sio ex praemissis do fido deducimus conclusionem de fide. Sed nonno haec eadem verba dixit Christus Petro cum apostolis? Sed nonne dixit similia verba Petro sino apostolis? Ergo si ex similibus verbis possumus deducere conclusionem de fido, dicimus e»e de fide, quod summus pontifex sit infallibilis.

Christus primum dixit Petro quod illo esset petra; super quam fundaturus esset ecclesiam Dei, Sed Christus est petra indefectibilis; ergo Petrus «t petra indefectibilis. Ideo est Christus petra indofectibilis seu lapis angularis, electus, probatus, collocatus in Sion, quia est infinito sapiens et non potest falli, cet infinito bonus ct non potest fallere. Ergo ai volebat Christus constituero fundamentum ecclesiae suae Petrum, id cet petram, ista debebat esae indefoctibilis; B sed ut sit indefoctibilis, dobet habere fidem indefectibilem ot in confitendo et in docendo. Ergo Petrus cet infallibilis.

Oportet, venerabiles patres, expendero verba Christi in s. evangelio: nam prima, per quae constituit petram fundamentalem ecclesiae, confirmavit per alis dicens: *Ego tibi dabo claves regni caelorum.* Quid sunt claves regni caelorum? Ipse loeus Christus exposuerat, dum loquendo cum Pharisaeis dixit eis1: *Vae vobis quia tulistis claves scientiae, nec intratis nec sinitis alios intrare.* Ergo quando dixit Petro: *Tibi dabo claves regni caelorum,* dedit illi claves scientiae, claves doctrinae, elavem fidei, ita ut nemo possit intrare in regnum Christi, nisi aperiente Petro. Quomodo ergo, patres, Petrus non erit infallibilis in fide, ut aperiat et claudat portas regni caelorum? Nonne aperit Petrus portas ¡egni caelorum? Anno aperiet Petrus ct claudet magister? Anno claudet, et magister C regni caelorum aperiet? Absit haec contradictio a tanto rege, absit a tanto clavigero.

Deinde Christus in hoc textu constituit Petrum suum vicesgerentem in torris, ac dedit illi suum proprium personatum; et quomodo dedit illi suum proprium personatum? Explicando luculenter quod Petrus cet petra. Ergo portae inferi indicant quid magnum. Est mirabile portarum notam inter orientales nihil aliud indicaro nisi vim, potentiam, virtutem, iudicium, doctrinam, sedem, cathedram. Ergo Christus quando dedit Petro suum personatum, voluit opponere suam vim alicui vi, suain virtutem alicui virtuti, suam sedem alicui sedi, suam cathedram alicui cathedrae. Quae est cathedra, quao est sedes, quao· doctrina, quao cet vis et virtus? Sedes satanae, sedes iniquitatis, sedes malitiae, virtus infororum. Ergo deducito nunc consequentiam. Christus opponit diabolo Petrum, doctrinae satanae doctrinam Petri, pesti- D lentiae cathedrae iniquitatis doctrinam Petri et sane-, tam cathedram Petri. Quapropter vel oportet, ut portae inferi possent aliquando insurgere contra Petrum et praevalere, vel necessarium erat ut haec petra sicut immobilia ita esset infallibilis.

Deinde Christus lesu» confirmavit hanc eamdem doctrinam dicendo Petro2: *Tu aliquando conversus confirma fratres tuas: ego rogavi pro te ut non deficiat fides tua.* Et quid est hoc, venerabiles ‘patres, nisi promittere illi se futurum semper iudefectibilom in credendo et in docendo? Quid eet ƨensu qund porteo inferi non praevalebunt adversus eam. nisi imponere illi praeceptum ut confirmet fratree suos, promittendo illi, fidem suam non esse defecturam? Ergo ut non deficiat fides Petri, necessarium est ut sit infallibilis in illa docendo populos.

Etiam oportet inspicere quid voluit Christus lesus dicere Petro, dum dixit illi1: *Pasce oves meas, pasce agnos meos.* Nam sicut pastor perducit gregem ad pascuo, ita Petrus debebat perducere gregem fidelium ad pascua aeternae vitae. Et quae sunt pascua aeternae vitae, nisi doctrina? Ergo ut pastor perducat ovee suas ad pascua infallibiliter, debet scire an salutaria sint, an venenosa, un nociva. Deinde ex his omnibus colligitur Christum dedisse Petro tria haoc, scilicet summum principatum, summum magisterium, summam paternitatem.

Quantum ad magisterium nemo dubitat. Quantum ad paternitatem neo ullus; nam, ut ait d. Bonaventura, omnes nos sumus filii summi pontificis; ipee eet omnium pater. Ergo licet milii argumentari per analogiam inter gregem et pastorem, ut comperiatur quod pastor ecclesiae debet esse infallibilia, ut per- . ducat gregem ad pascua vitae. Nam praecise Christus Dominus constituit Petrum pastorem ovium et agnorum et nihil amplius; quae scitis, quod multa sunt. Sunt greges armentorum, quae vivunt in silvis, et pastore plerumque non egent, et aliquando contra pastorem insurgunt. Non loquitur Christus do iis; loquitur Christus do ovibus, de agnis, qui natura sua sunt imbelles, infirmi, non habent arma ad so defendendum ; et consequenter voluit ut Petrus esset pastor ovium et agnorum.

Venerabiles patree, quis umquam vidit in rerum natura, ut discipuli sint supra magistrum? Quomodo discipuli poterunt Jurare in verba magistri, si non credunt cam doctrinam esse infallibilem? Vidistis aliquando gregem ducere pastorem, vidistis ne aliquando quod oves ostendant pastori pascua? Si haec ita fierent, si verum esset quod dictum cet ab aliquibus patribus, quod episcopi debent summo pontifici monstrare doctrinam, quam ille confirmare debet; oporteret verba Christi ita et non aliter interpretari: Petro ego pro te rogavi ut non deficiat fides tua; sed tu aliquando conversus exquire doctrinam a fratribus tuis, ’et illam accipe, et illos confirma: Petre pasce ovee meos, pasco agnos meos. Sed nola, nota bene quod in ovili meo oves ostendunt pascua pastori, et pastor non debet aliud facere nisi consentire ovibus et illos conducere ad pascua, quao illis placent. Sed haec verbo, venerabiles patres, non sunt absona, non sunt iniuriosa sanctitati Christi Domini ac eius bonitati? Quare ex omnibus regulis iuris divini interpretationis constat, infallibilitatem Petri quatenus petram, quatenus pastorem, quatenus magistrum, quatenus patrem omnium in ecclesia, ex evangelio clare deduci; et si non bene deducitur, parcite mihi.

Quidam reverendissimus pater post multos dies dixit causam, quare veritates quae in evangelio continentur, non comprehenduntur. Ego non illam dicam; non enim satis auctoritatem habeo. Interea tamen si ex iure divino liaec veritas elucescit, ex ƒacti juridicis haec veritas nimia claritate circumdatur. Nam quae sunt ultima verba, quae Christus dixit Potro coram apostolis? *Simon loanni» diligis me plus his? Pasce oves meas. Simon loannis diligis me plus his? Pasce oves meas.* Et iterum idem repetiit: «9i- *mon loannis diligis me? Pasce agnos meosl.* Hia profundissima mysteria includuntur infallibilitatis Petri et eius successorum, quam ille agnoeoere debebat, et apostoli recognoscere in illo. Nam cur Christus dixit illi: Petre amas me? Diligis me pias hie? Numquid propter semotipsum? nlwit ; illo enim scit ĕogitatione

i Mitth. XXIII, 13.
» Lne. 11. 31

« Imul XXL IT.
« laaa. XXI, 13-IT.

hominum, et vocat ea quae non sunt tamquam ea quae rant. Quare ergo Cliristiw dixit Petro coram discipulis ei diligebat illuni? Ipse sciebat, sed propter Petrum et propter discipulos. Nam Petro oportebat dicere quis ille foret, et futurus erat, oportebat ut nosceret suam dignitatem; ideo Christus praemisit coram omnibus illius humilitatem: nam interrogatus a Christo num illum diligeret, respondit: *Tu scis Domine, quia amo te.* Poterat enim respondere: Tu acis Domine quia plus diligo le; quia in isto momento cum eases in littore, ut venirem ad te natando, ut inquit &. Bonaventura, ego nunc isctus sum in profundo mori»; quia plus omnibus te diligo. Sed hae»? non respondit humillimus Petrus, quod diligeret Christum; et hoc dirigebatur ad discipulos audientes; oportebat ut discipuli scirent dignitatem Petri, et cognoscerent quanta erat eius sublimitas in ecclesia.

Quae sublimitas, patres venerabiles, dicam cum s. Bonaventura? Sublimitas qua Petrus est superapostolos, ea quidem eet qua Christus erat super illos. Per consequens apostoli cx hac die agnoverunt Petrum tamquam caput, tamquam patrem, tamquam pastorem, tamquam doctorem omnium. Et hoc patet ex divinis litteris. Vos scitis quid factum fuerit altera die post ascensionem Christi in caelum. Vidistis ne hominem aliquem interpretantem sacram Scripturam ita infallibiliter ut Petrus? Numquid aliquis interpretatus est prophetias nisi Christus Dominus, prophetias, quae de illo loquebantur? Sed Petrus aperiens os suum in conspectu fratrum (et non acceperat adhuc Spiritum sanctum) dixit illis: Voi *scitis, fra·lres, quid evenerit ludar, qui emit agrum de mercede iniquitatis, et suspensus crepuit medius; et diffusa sunt omnia viscera eius. Oportet ergo implen Scripturam, quam praedixit Spiritus sanctus per* os *David, episcopatum eius accipiet alter*l. Hic «t primus interpres sacrae Scripturae, de quo nobis constat in novo Testamento; et per consequens Petrus tunc loquutus infallibiliter, antequam accepisset Spiritum mnetum. Et tantum vi muneris sui. quod acceperat a Christo, docendi universam ecclesiam id fecit.

Deinde, venerabiles patres, quis nisi Petrus, inconsultis apostolis, elegit successorem ludae? Quis, nisi Petrus, damnavit primum haereticum in ecclesia Dei, nempe Simonem Magum: nam cum Simon Magus voluisset emere munera caelestia per munera terrena, Petrus plenus Spiritu sancto illum damnavit; et quod delibando dicam, primus qui insurrexit contra Petri infallibilitatem fuit homo haereticus Simon Magus, qui peraequatus est Petrum usque ad necem, eo quod illum damnaverat. Simili modo in concilio Hierosolymitano quis fuit, qui primus loqueretur? Ille cum duobus apostolis, nam non erant alii apostoli, cum lacobo videlicet totam quaestionem definivit: sed ille primus omnium loquutus est. Et haec fieri oportebat vi sui magisterii: rem definivit, fratres confirmavit. Et hoc in sequentibus saeculi compertum fuit.

Dictum est, noe non habere testimonia antiqua infallibilitatis Romanorum pontificum. Sed obsecro, venerabiles potree, numquid concilia oecumenica aliqua vires habent, nisi confirmentur a summo pontifice? Nonne confirmaverunt successores Petri omnia concilia oecumenica a Nicaeno I usque ad Tridentinuni? Adprevor ergo, quid eet quod pontifices confirmant? Sumus no infallibilee episcopi in Spiritu sancto congregati in concilio generali? Ergo plus est infallibilis, qui noe confirmat confirmat noe ad infallibilitàtem, ergo magi» eet ipec infallibilis'; quia, ut ait Paulus, minor a maiore benedicitur. Hinc ex renatanti ecclesiae traditione infallibilitaa succosonini

I Art. I. 1β·».

A Petri in judicandis robus fidei, in fratribus confirmandis, in adducendo ad pascua grogem Christi certa esso dignoscitur.

Attamen dictum est, quod summi pontifices non egerunt personaliter sicut sumini pontilicee, sed primo consultis episcopis. Et hoc verum est; sed de facto od ius magna eat differentia. Nam facta probant existentiam iuris, sed non constituunt ius. Christus Dominus omnibus hominibus praescripsit media ad salutem aeternam consequendam: et quae sunt hncc media? Humilitas in praeeentia Dei ad obtinendum gratiam, et preces effusae. Ergo volunt aliqui ut summi pontifieoe sint sicut quoddnm ens misanthropicum, quod solum vivit, quod nescit sua munera, quod ignorat quod omnibus illo praedicat. Summi pontifices adhibuerunt semper orationem, consilia, quao sunt gratiae oxtrinsecaa, quao ncccesariao sunt et utilissimae ad gratiam intrinsecam et Spiritum sanctum B promerendum.

Interea quis navit per omnia ecclesiae naecula summos pontifices per se ipsos definivisse quaestiones fidei et haerraes profligasse, haereticos damnasse et omnes fideles veritatem docuisse? Numquid, sicuti praeclarissimus antistes Conchensis dixit in hesterna congregatione, non darunavit Sixtus IV ut haereticam propositionem Petri de Osma docentis iam quod pajia non rat infallibilis, quod ecclesia Romana potest errare? Numquid Leo X in bulla *Erurgat Deus* non damnavit omnes errores Lutheri, quos post viginti annos damnaverunt patres concilii Tridentini? Numquid praeterea Pius VI, immortalis ille vir, non damnavit propositiones synodi Pistoriensis ut haereticas, ut erroneas, ut scandalosa^? Ergo summi pontifices habent ius, sunt in possessione iuris docendi ecclesiam Dei, et in ecclesia obtinent, et per omnia saecula habuerunt; hoc non est uti signum infallibile quod ecclesia, quod fideles, quod omnia saecula crediderunt summum pontificem esse infallibilem?

Et hinc, reverendissimi patres, ecee dissolutus lapis, qui habebat inscriptum quod infallibilitas Romani pontificis versari debet circa veritates, non autem circa suam personam: sed hoc est sophisma. Hic non quaerimus de infallibilitate veritatum. Quis enim dixit umquam, quod veritas sit fallibilis vel infallibilis? Veritas iuxta regulas metaphysicas est ens abstractum, ens aeternum, ens infinitum, ens immutabile, sed non est ens infallibile. De veritatibus in Deo, in cuius essentia omnia identificantur, dicimus tunc, Deus est veritas; sed Deus est infallibilis, ergo veritas eet infallibilis. Sed non loquimur de veritate sic, sed de veritate prout evolvitur, prout manifestatur; et tunc veritas ipsa nec est fallibilis nec eet infallibilis, quia debet esse infallibilis ille qui evolvit veritatem, qui docet veritatem, qui manifestat dogrnata. Ecco ubi quaerenda est infallibilitas; in subiecto, non in obiectis, quae ex natura sua sunt aeterna et immutabilia.

Dictum est, quod liaec infallibilitatis idea eximenda «t, quia non accedit papae ad modum habitus, sed ad modum actus, et comparata est cum illo qui semel induisit vino et inebriatus est, et non poteet ebrius vocari, et cum sacerdote occedente od sacramenta conficienda, ille conficit quando materia est parata. Sed haec doctrina mentita est ipeamet sibi, quia sacerdos ideo consecrat, ideoque conficit sacramentum toties quoties, non quis materia paratur, sed quia habitualiter habet characterem, habet facultatem, habet ius: ai ter in die velit consecrare, ter consecrat. Ergo in illo est et facultan ad modum habitus, etiamsi illam exerceat ad modum actus.

Simili modo diluitur illo lapis, in quo dicebatur *i*l quod non potest definiri infallibilius Romani pontificis, eo quod non invenitur in sacra Scriptura auctoritas illam comprobans; quia, dicitur, veritates fidei dobont demonstrari tamquam theoremata mathematicae. Quis umquam hoc audivit? Qui vel salutavit loca theologica, probe scit discrimen quod intercedit inter veritatis fidei ct theorema mathematicum. Et si omne genus hominum insimul sumptum habet ℑn (allibii italem naturalem veritatum; tamen eius infallibilità nihil ℓ comparatu illi infallibilitati fidei, quao provenit u Deo qui infinito sapiens, infinito Itonus ncc follere noe falli potest.

bigo scio, ct voe omnee scitis, quod haoo ventas naturali» nihil est in comparatione veritatum ℑuper naturalium. Ignoscat proinde mihi ille pater, qui hoc asseruit, nesciens illo temporis momento regains theologicas, quod nompe veritas revelata invenienda est in deponito fidei, in sensu fidelium, et super omnia in B definitione ecclesiae, ct in definitione Romanorum pontificum. Quod, nisi timerem longe abire ratiocinando, vellem vobis ostendere ex plenissima analogia, quam invenimus inter dogma immaculatae Conceptionis et hanc doctrinam catholicam de ℑnfalli bilitate Romani pontificis. Nec Scriptura do illo loquuta est, nec patres; non enim invenitur in Scriptura, quod fuerit concepta absque macula originali, nisi in illo capito IH Genesi», in quo Dvus mulierem trituram esse serpentem promisit, insidias ipsum structurum esse mulieri etc. Ex quo palet legitimo Mariam fuisse conceptam sine macula, sine ruga, pulcherrimam, speciosam ut talem, et angelis omnibus pulchriorem. Quare? Quia omnes profitentur eam fuisse conceptam absque peccato, absque ruga, et in hoc inclusum est hoc dogipa do Conceptione immaculata beatae virginis Muriae. Et simili modo dicendum est de infallibilitato summi pon- C tificis.

Nullus patrum hanc quaestionem movit, nullus illam resolvit. Quomodo resolverent quaestionem, de qua nemo loquebatur? Sed nullus patrum est a primis ecclesiae temporibus usque ad saeculum decimumtortium qui non appellaverit summum pontificem fundamentum ecclosine, firmamentum fidei, magistrum veritatis, verticem ecclesiae, episcopum episcoporum, patrem patrum, patrem sanctissimum, patrem in quo oportebat Deum adoraro, et alia similia. Venerabiles patres, per haec concluditur, patres omnes in summo pontifice quiddam revereri, quod non erat in caeteris episcopis. Et hoo verbis demonstrarem per sensum populorum progrediendo a Carolo Magno *{murmur cl voces:* satis), illo rege, qui venit Romam accipere coronam u summo pontifice usque ad tempora, in quibus fideles certatim mittunt ad sanctissimum patrem sua munera, suas opes, ut illum sublevent et demonstrent D se vere esae ovœ Christi, quao debent habere pastorem et sustinere pastorem.

His dictis, reverendissimi patre», nihil aliud odiicere debeo, eo quod vestra patientia satis probata sit. Tantummodo duo verbula circa finem capitis IV, do quo paucis abhinc diebus aliquid dictum csL Dixit quidam reverendissimus pater, et enixo n» precatus est, ut vellemus accipere eius verba. Fateor quod accipio, sed aliqua non accipio.

Dicit quod oportebat adiicero ad fineiu capitis IV exhortationem quondam od magistros, ad illos omnes qui docere tenentur, ut doceant populum suum papam non esso impeccabilem. Venerabiles patres, Christus Dominus appellavit nos deos; nam, ut ait Hieronymus, cum dicit apostolis: *Quem dicunt homines este filium hominis/...* Vos *autem quem me. esse dicitis/* voluit dicere: Vos qui estis plus quam homines, vos qui ratis dii. Christus ergo nos deos appellavit.

Deinde Apostolus appellat episcopo angelos1: *Spectoridum facti sumus mundo, angelis, el hominibus.* Angeli siiinua nos. Postea idem s. Paulus praecipit mulieribus, ut ingrediantur in ecclesiam capite cooperto (utinam hoc observareturI); id est, dicit Iomines ChrysoMomus, propter nos episcopos. Nos sumus angeli. Nos debemus loqui, non possumus oculos clausos habere, versari debemus inter mulieres, quibuscum loquimur, et non est iustum ut oculos uod ros apertos habeamus ad videndam capillaturam, plus ad luxuriam quam ad pietatem proclives. Angeli sumus nos. Etiam loanncs in Apocalypsi saepius \ocal cpkco|>os angelos.

Et quid rat hoc? Quid cogitant fideles de episcopis? Fideles credunt episcopum esso hominem sanctum, purum, ct ut dicam, impeccabilem; credunt eius verbi.', ct omnia quae dicit optime exequuntur. Et vultis nunc fidelibus dicere, quod pontifex non ral impeccabilis! Et ecclesia ct patres hoc confessi sunt, apjtcllando illum sanctam, sanctissimum patrem, sanctum sanctorum, ut dicit divus Gregorius; et Matini ille fit sanctus, ei non sanctitate vitae, sanctitate officii. Ergo abstineamus, patres, ab illa locutione. Satis est ut populis explicetur, quod est summus pontifex caput ecclesiae, cui omnes obedire tenemur, quod est fundamentum ecclesiae, quod est magister universalis.

Si interea homines ah ecclesia alieni alia dicunt, sibi videant. Qui dicunt ut non definiatur dogma infallibilitatis, quia homines sapientes exscribunt ut non definiatur, sibi videant. Ego tantummodo dico, quod sapere secundum carnem mora eet, et quod sapientia camis inimica est Deo'. Ego tantummodo dico, illos homines non esse discipulos illius praeclarissimi episcopi Remensis, qui saeculo IX in libro *de praedestinatione* scribebat: „üt catholicus bonus fidelis aliquid credat, sufficit ei ut sancta ecclesia Romana loquatur." Si pro illis terrores sunt; pro uobib non rat nisi spes consolationis et gaudii.

Quapropter, si aliquid ego valerem, si quid possem, veneralissimi patres, ego qui minimus sum omnium, precarer vos ut non iam disceptationibus, sed orationibus hanc rem α Deo exquiramus; ut tandem adveniat dies, in qua summus pontifex confirmet sententiam nostram, ct declaret Petrum et successore^ eius crac infallibiles in docendo ecclesiam Dei, ut omnes poraimus sancto patri gratulari et dicere: Almo pator glorificet te Deus. Pie pontifex, quia super caput beatae Mariae virginis pulcherrimae et amabilis et Spiritui sancto concupibilis, diadema honoris et gloriae collocasti, glorificet te Deus; quia nunc denuo in fine vitae etiam super caput venerandi principia apostolonim diadema collocasti honoris et gloriae, illius infallibilitatem proclamando, et nobis exhibendo diem, in qua dicere possimus: Haec dies, hacc vera dies, quam fecit Dominus, exultemos et laetemur in ea.

## ORATIO

*reverendi patris domini Francieri Moreira episcopi Ayocuqueruis*

Eminentissimi prareidre, eminentissimi ac reverendissimi patera.

Post magnificas oration» Mipientuaimorum episcoporum egu renuntio orationi mear *{appiannui)*; quia poi Athanarium idiotam Paphnutiunv audire

i I Cor. IV. 9.

• Ito VID. e-7.

' Anremratoiai «Eptopos Ayvaqvmu pasca 4ixil ia boto b Petri, eaini ratMrae Sdm nbtqoe ufiutulir.·

non libeL Parcite mihi quod unum tantum verbum, A in laudem et amorem cathedrae Petri, verbum diram quod in se continet doctrinam infallibilitatis, quia si fide» ecclesiae catholicae est ecclesiae Romanae, sequitur inde quod haec cathedra s. Petri, ubi .«enatur haec fides, semper et ubique viget.

Oh sancta et benedicta Petri cathedra fundata super Petrum! tu ra illa rathedra, quae cum doces, doces veritatem; cum definis, definis in Spiritu sancto; quando liga», ligas rinculi» indissolubilibus; quando solvis, vere et realiler sciris; cum anathematizas, anathematizas maledictione caelesti ; cum dispensas, dispensas auctoritate α Christo arrepta ; qunndn ungis, ungis characteribus indelebilibus; et quando aperis, aperis paradisum et purgatorium. Oh cathedra! qui le non timet, iam condemnatus est ; qui te non veneratur, maledictus est; qui libi non obedit, srhi>-maricus; qui separatur a te, haeret iens rat. Tua auctoritas ral divina, Unix limor est sanctas; tua doctrina B est vera; tuum indicium c»t rectum; tuum do u» ot supremum; tua benedictio ot caelesti.».

Hic autem obstinen» nopieo, quin libi grainier. Oh sancta ecclesia Romana, nniai inter omnes <v-clesias apostolica.' quae in fide non defecisti, ner unquam in errorem lapsa <»! Defecit Achaia uhi «edebat Androaa, defecit Aethiopia ubi rtdebot Matthaeus, defecit India ubi Thotnax, defecit Syria ubi Philippus, defecit ludam ubi ℞aeobu defecit Paria ubi Siniou, defecit Graecia ubi ℙaula Tu vero ccclcria Romana, ubi sedit Petrus, numquam defcci'ti, no· umquam futuniin rat ut deficias. *Ego rogari pro tr ul non deficiat ſide tua, et iu aliguando ℵonverx ranfirma fratren ℏuo* laborantes in remigando.

Haec »t laus, quam tribuo sanctae cedraia? Romanae in obsequium et amorem.

## ORATIO

*reccrendi patris domini loscphi Aygarbaii cpi-'ropi Smagaliiℏuri-t*

Eminentissimi ct nnereudisrimi prarsido. eminentissimi ct reverend¡«rimi patres.

Obtentae loquendi veniae lubentisriuw ct egu renuntiaverim; sed quae dicturus sum, spero me excusatum apud vos habebunt. Omiwo igitur quocumque exordio, capientissimo iudieio vestro nuam additionem siibmisre pro|>oiio, mea humili sententia faciendam primae jieriodo capiti» (piarti constitutionis dogmaticae nunc examini nostro propositae, ob rationes, quas breviter deinde evolvam, rogans interim benignitatem vestram ct benevolentiam vestram, nt mo dicentem ℵ)iquantis]x pallamini.

Prima itaque periodus milii refnrniandit hoc modo videretur. Post verba ,rMipreuiam quoque tnaghderii potestatem rom℘rehendi hoiO addenda putarem: *guia in verbis aporlotimc xrdh tnm tmligna rl fundata. certa et clara ml catholica fidm, ul ℵefa tU de illa dubitare rhrislianu. Haec eadem sancta sedes rrmper tenuit·.»* eie. ut in capile. Verba oda quae addenda propono, non sunt mea, ℭd gr«turimi H eximii <x-clflriac ℘atri et doctor» s. An-rustini, r< Iggunlui in epistola l '»7, mmr 190.

t Lee. XXII, 32.

' Argumentara ; «Eptxxipas Senogaliieuiis prop^nil rc»rr·.- «Ulkraem quae e>t rab nnmero ſō ad qun explicandam id-duxit doctrinam «. Anguilini, qnera vimlicandnm azaampiit contra archiep. Rrmensem. praenertim in qusextione «. Cypriani com FUphino. Coin tamen diu imtilueet in Angustiai doctrina eaocitanda, et undique eonqoererentur pairee, ⁑urgen cani. De Loca dixit: .Satia de a Cypriano el «. Augustino, rodamus te. reeerendkwinje paler, ut ad aaimodvendooea venias quaa propancre ſntendis Respondit orator Ira quae ab initio proposait niUl addendum albi yraeato ℞o Scopum eumn ſuieu a. Augurüní apol«.»gUn» texere.·

Haec uutcm verba, meo quidem iudieio, sequentia necessario complectuntur: Io in verbis *apostólicas rrdis,* in verbis igitur Romani pontificis; nemo enim iuro affirmaro poterit sanctissimum Hipponensem praesulem distinguerò voluisse inter sedem et sedentem; 2° *fundata certa et clara est catholica ſide* penes igitur Romanam sedem incorruptum et purum fidei depolitum custoditur; 3° denique *ul nefai sit de Ubi dubitare chrvdiano;* quid voluit, eminentissimi ot reverendissimi potro», hisce postremis verbis significaro Augustinus, iii.ri deboro cliristianum verbis erodere apotolinic sedie, cadcmquo venerari, quia continent redam cl cbutmi catholicam fidem? Sed fides certa et datu per magisterium infallibile exponitur, docetur ; ergo iuxta x. Augustini sententiam, apostolica nodo, id est, sedei» super apostolicom sedem est infallibilis fidei magister.

Ideo autem praefatam addìi ionon» projxmo, quia erund iterumquo in hae xacri «-nncilti nula dictum fui! sanctorum |mlnim traditionem ner salis esse exploratam, noque constantem do infallibili Romani pontificis magisterio in robus fidei <4 morum; praesertim ℵpii inagnu» .Angustimi», riiiu» auctoritas tanti esi ponderis in ccelmia Christi, in celebri controversia inter Xtrphanum papam et Cyprianum Curtlingincn-•em episcopum. stetit pro Cypriano, enmdomquo exr«παvit, min nondum qaucMio rssri eliquata et solidata |irr concilium plenarium ; ei etiam quin illa quae dixit ilo ctMiNi Pdagianoruiu pol rwcriptum papae Innocentii non protulit absolute, et alia permulta, quao vos. ¡taires reverendissinai, audistis.

Sinite, quafeo, ut quaoriain saltem «?xponam ad magis Hnnunduni additionem propuritani. et vindicandam pro ingenii mei tomiitate sanetissimi parenti mei Augustini germanum doetrinnio, simulque tandem Augustiniariani scholam, in qua α prima *c* inventate educatus legi doctissima volumina Augustinensiuni Ginnanioc et Italiae, cl magistro» prnficlarissimos audivi, qui fido digni Augustini ℵnterprete doctrinam propugnaverunt magisterii infallibilis Romani pontificis praesertim contra ℰanianos; quae· doctrina in schola Angnstiniana voluti snrnim de|>o-«îtnni custoditur.

humero s. Hipponensis praesul non exposuit profecto doctrinam de Romani pontificis in rebus fidei ct morum infallibili magisterio iisdem, in quibus exponitur verbis in capite IV nostrae constitutionis, quia nondnm erant suo nevo qui illam duta opera oppngtmront. Vobis nondum litigantibus, respondebat ℵanctu doctor Pelagian» abutentibus quibusdam obsctirioribus ℵverbi ⁑ Ioannis Chrysostomi in ℭuin Miou« «le transfusiona originalis peccati, vobis nnndum litigantibus, securius in ecclesia Dei ipse loquebatur, nihil mirum eapropter, si de infallibili D magisterio papae peculiarem libnim vel tractatum non scripserit.

Nihilominus semel ℵicnimqui arrepta occasione doctrinam infallibilis magisterii summi pontificis claro exposuit. In bermene enim 29 *de ℵancti* praerogativa» Petri ita perbelle deprarriirat: „Petrus in ea caelestium discipulorum schola praecipuus ne primus idoneus, qui verba vitae Christi orn suscipiens, |»er e\augelli veritatem ludacorum gentem perditam quaereret et defatigatos od haereditatem vocaret, interpres ⁋egi assertor gratiae, destructor synagogae, retírame reparator. Et ideo solus inter apostolos nrnlit audire. \mcn dico tibi, quin tu es Petrus et wiper hanc petram aedificabo ecclesiaui meam; dignus certe qui aedificandis in domo Dei populis lapis esset nd fumhuiicnlum, columna ad »w«tcntncidum. clavis ad regumn.' Hncusqim Augurimi·.

Grandia quidem haec eunt praeconia Petri, rod A grandia quoquo eiusdem privilegia portendunt a Christo Domino eidem collata in bonum ecclesiae, ut reset in ea interpres legis, ergo supremus fidei magister; lapis od fundamentum, ergo centrum unitatis; columna ad sustentaculum, ergo firmamentum omnium. Iure propterea sanctus doctor serm. 295 cap. II do Natali ss. apostolorum Petri ot Pauli inquit: „Ipsius universitatis et unitatis figuram gérait, quando ei dictum eet, tibi trado quod omnibus traditum «L“

Reverendissimi patron, in hac sanet· concilii uulu saepius audivi, leeum Christum Dominum nostrum dedisse apostolis eorumquo successoribus episcopis potestatem docendi, per quam sunt magistri fidei, et in concilio generali cum eorum capite legitimo congregati sunt iudicos fidoi infallibiles. Ast quaero nonne hano eamdom j›oteetotem, quamvis Potro una cum enoteris apostolis a Christo collatum, eidem soli II tribuit Augustinus, quia rolus universitatis ot unitatis figuram gerebat? Dicet forte aliquis: tribuit primatum tantummodo! Respondeo, tribuit simul infallibile magisterium, quia tribuit Petro quod omnibus traditum eet.

Quao veritus magis mngisquo elucocet directe respondendo illis reverendissimis oratoribus, qui admodum gestientes plura ex s. Augustino in medium attulerunt. Dolero tamen cogor, cum non potuerim invenire quoedom textus prolatos, quin reverendissimi oratores obliti fuerunt notaro librum, vel ronnonem vel epistolam sancti patris, ex quibus illos texti» deprompserunt. Omnes nostis quam grandia sint volumina Augustini.

Nihilominus dicam primo in genere, quod in lectione sanctorum ecclesiae patrum attendi romper debet magis sensus ct scopus auctorum, quam externa verborum cortex. Nam secundum inris effatum lib. V C Docretai. cap. 15 de verborum significationibus, non debent attendi sola verba, sed voluntas illorum qui verbis utuntur, cum non intentio verbis, rod verba intentioni debeant inservire.

Huic igitur regulae inhaerens dicam in specio difficultatem primo desumptam a duobus reverendissimis oratoribus praesertim ex controversia inter Stcphanuin popam et s. Cyprianum facile ovonescero attento scopo, quem sibi proposuit Hipponensis antistes in libris de Baptismo contra Donatista M quem declarat initio lib. I hisce verbis: „In hoc opero adiuvante Domino suscepimus non solum ea refellere, quae de hoc re nobis Donatistae obiectaro consueverunt, sed etiam do beatissimi martyris Cypriani auctoritate, unde suam perversitatem, no veritatis impetu cadat, fulciri conantur, quae Dominus donaverit dicere, ut intelligent ornnes, qui non studio partium obcaecati iudicant, non solum cos non adiuvari D I· auctoritate Cypriani, sed per ipsam maxime convinci atque subverti.“ Iam porro licet Cyprianus per consuetudinem baptizandi baptizato in haeresi vel schismate a Stephano dissentiret, tamen cum eo in unitatis pace permansit, atque venientes ab haerrai etsi non rebaptizatoe gratiam consequi propter unitatem ecclesiae fatebatur. Hinc Cypriani imctoritato maximo subvertebatur Donatistarum perversitas, quos Augustinus in lib. II de Bapt. ita perurgebat: „„A talibus venientes sine baptismo, ut dicitis, ei Cyprianum non contaminabant, quomodo vos contaminaro poterant non convicti, sed conficti traditores?... Quare (toties repetit) quaro vos separastis? Cur auctoritatem Cypriani pro vestro schismate assumitis, et eius exemplum pro ecclesiae pace respuitis?4' Haec et alia multa in praefatis libris legentibus illico patet. Scopum doctoris Hipponensis fuisse Donatistos refellore, non autem labefactare supremam Romani pontificia auctoritatem.

Illos autem potissimum ex eo refellebat, quod Cypriani exemplum non imitabantur in senanda unitate communionis et fidei cum apostolica sede. Idcirco in notbeimo psalmo contra partem Donati, postquam declaraverat Donatistae a vera catholica ecclesia roiunctoe, ad quam ut reverterentur, hortabatur dicens: „Venite, fratres, si vultis nt inroramini in vite: .^Jolor ral cum ⅋o videmus praecisos ita iocore,'⅛ statini, uti mos erat antiquorum ¡mtnim in haereticon et rollismaticos disputantium, nd Romanae rodis pontifie» hisce verb» protocobat: „Numerato roconlotes vel ab ipsa Petri rode, cl in online illo patrum quis cui succo»iL videte. I|»ro, est petra, quam non vincunt superbae inferorum portae." Similia rq»etit in spirt. 53 num. 2, «piani ipso una min Fortunato ot Alipio ad Generosum dedil. (Jlrobiquc cvangelirum textum produit, quo Petrus eiusquo successores, quos recenset, constituti fuerunt a Christo Domino petra ilia super «piam codoline aedificium consurgit; cui unitas adhaeret commini ion» cl fidoi, ct contra quam portae inferorum non praevalebunt. Dum igitur contra Donatistas agit, qui Cypriani auctoritate et exemplo abutelKinlur, poliusquam supremam Romani jXHitificis auctoritatem lalicfactarct, eam validissimo confinuat.

Sed audio dicentem: cur ergo Cyprianum Steplnuio papae resistentem excusat? Rationem excusationis depromit ex eo Augustinus, quia: 1° verisimile censet Cyprianum in regula veritatis se correxisse. Nam scribit lib. II do Bapt». cap. IV : .,Quin profoeto et uni verum dicenti et demonstranti posset facillime consentire tam sancta anima, tam pacato, ct fortasse factum cwt, rod nosci⅋u. Neque enim omnia, quao illo tempore inter episcopos gesta sunt, memoriae liltorisque mandari potnenmt, aut omnia quao demandata sunt noximus"; 2° excusat non tamen absolute sed in comparatione Donatistarum, qui ab unitalo iam defecerant et propterea damnati. Cyprianus e contra licet pupae restiterit, pacem eC unitatem custodierat, ct sacramentorum communionem fideliter servaverat.

Cur ergo, iterum quaerunt, Hipponensis praesul etiam post decretum Stcphani dicentis: „Nihil innovetur, nisi quod traditum rat", in re profecto do fide, quia agebatur do baptismo, inquit liberum fuisro Cypriano suam sententiam propugnare, quia regula credendi est universalis traditio; quia per concilium plenarium quaestio nondum erat eliquata, nec veritas declarata ot rolidata?

Firmiter inhaerens Augustini roopo respondeo, liberum fuisse Cypriano suam propugnare sententiam: I· quia non erat tunc temporis tamquam haereticum declaratum asserere, non posse iterum baptizari baptízalos ab haereticis iu nomine sanctissimae Trinitatis; DonatiQno autem rcbaptismmu defendent» erant iam roirai, et roro roparaverant ab unitolo reliront» conluminari a venientibus sino eorum baptismo; 2· quia torba illa Stephen i „nihil innovetur, nisi quod traditum rat" non exhibebant reram ct proprie dictam dogmaticam definitionem, cum doctrinam de fide credendum universos ecclesiae fidei» minime edocerent. 3® demum quia appellatio ad universalem traditionem et ad plenarium concilium erat pro sapientissimo Hipponensi validum argumentum ad plene refellendo» Donatistos, qui ab cedraia catholica roceraion^ni facientes, et do facto roparati non obstante universali traditions, non obstante concilii definitione, Cypriani exemplo et auctoritate abutebantur, et romper

abusi sunL Merito proinde inquit e. doctor Cypria-A num Donatisti^ adversari, non favere.

Enimvero ante concilii plenarii definitionem, in quo universalis traditio potest perduci usque ad discussionem et robur concilii, quemadmodum, reverendissimi patres, in nobis ipsis exemplum; ante, inquam, plenarii concilii definitionem, cui procul dubio, aiente Augustino, Cyprianus cessisset, quamvis contraria sentiret illis quae Stephanus edixerat, numquam tamen adduci potuit ad ecclesiae unitatem scindendam, quod e contra fecerunt Donatistae; ct quamvis etiam Stephano netiterit, non fuit tamen, ad instar Donatista™m, hac de causa haereticus, cum non es?et dogma fidei, Romanum pontificem universam ecclesiam docentem res fidei et morum esse magistrum et doctorem infallibilem, sicuri non sunt haeretici qui hocce magisterium infallibile hucusque negarunt.

Verum enimvero s. Augustinus adeo ne Cypria- R num excusat, ut ipsum dicat a quavis cnlpa nnmunem ? Non pigeat reverendissimos patres contrarium sentientes legere septem eximii doctoris libros de Baptismo contra Petilianum, et praesertim caput XIII, in quo haec memoranda leguntur: „0 quam detestandus œt error hominum, qui clarorum virorum (Agrippinas et Cyprianus antea nominari) quaedam non recto facta laudabiliter se imitari putant, a quorum virtutibus alieni sunt. Sic enim ct nonnulli Petro apostolo comparari se volunt, si Christum negaverint: si vero etiam gentes iudrizare coegerint, vocitari germani affectant. Haec in illo tanto viro reprehensibilia fuerunt, sed tanta eminuit apostolica gratia, ut continuo delerentur; nec ei, non dico praeferri, «d saltem posset aequari, aut de proximo comparari quisquis nostrorum temporum Christianus, aut etiam episcopus nec Christum negarent, nec gentes iudrizare compulerit. Sic et in martyre gloriosmdmo Cypriano: C si apud haereticos vel schismaticos datum Christi baptismum nolebat agnoscere, duiu cos nimium detestaretur, quos α catholica unitate, quam multum dilexit, reparatoa dolebat, tanta cius merita usque ad triumphum martyrii consecuta sunt, ut et charitatis, qua excellebat loco» illa obumbratio fugaretur, et ut sarineutum fructuosum fieret fructuosius, si quid habebat purgandum, si nulla re alia, certe passionis falce ultima tolleretur."

Quae egit Cyprianus dicuntur ab Augustino non recte facta; ergo eiusdem agendi rabonem nullimode excusavit Quomodo revera Cyprianum excusabo dicendus est, dum Potro Christum neganti eum comparat? Nemo nutem offirmaverit, Petrum negando Christum immunem n culpa fuisse: α pari iuxta Augustinum, Cyprianus culpandus. Et quemadmodum ille peccatum expiavit amare deflendo et apostolica gratia, qua eminuit ; sio iste meritis, quibus praecelimi usque od triumphum martyrii, velali sarmentum fructuosum factum fructuosius, non recte facta abstulit passionis ultima falce. Igitur praesul Hipponensis nec Cyprianum absolute excusavit, nec.eumdem itumunem asseruit a culpo.

*Nonnulli patres dicebant, et repetebant: Tam Mcpe de Cypriano dictum ett; haec at mera repetitio.*

Tandeu« praedictum caput ita sanctus doctor concludit: „Νσνα enim tunc quaestio fuit, quemadmodum suscipiendi «went haeretici, quae nonnullos fratres haereticam perniciem vehementer merito detestantes, ipsa novilate turbavit ut crederent hoc etiam in eis improbandum, quod malo suo tenebant bonum. Ego autero, ut quod de han re sentio breviter dicam, relmptiznro haereticos, quod illi feciwo dicuntur, tunc fuit bumani erroris; rebaptizare autem catholicos, quod adhuc isti faciunt, semper eet diabolicae praeumptiοñia. In qua conclusione duo animadvertenda veniunt; Io quaestio, an casent rebaptizandi ab baenwi venientes, nova erat et sua novitate turbavit; 2° robaptismua illis collatus tunc fuit humani erroris. Ergo Hipponensis praesul in illa nova quaestione Cyprianum Stephani sententiae resistentem et ideo rebaptizantem ab humano errore iterum nullimode excusat, neque eumdem immunem a culpa fuisse iterum confirmat Ni ergo contradicentes velint Augustini verba per vim detorquere, oportet mecum fateantur, eximium ecclesiae doctorem in examinanda adversus Donatista controversia inter Stephanum papam et Cyprianum Carthaginensem episcopum, minime denegasse in Romano pontifice supremum infallibile magisterium, immo luculenter admisisse. Nunc ad Pelagianoe *(murmur el taedium)...*

*Eminentüñmus praeses cardinalis De Luca,* Satis dictam est de sancto Cypriano et desanclo Augustino; ideoque omnes te rogamus, reverendissimo pater, ut ad animadversiones venias, quas proponendas habes.

*Reverendissimus orator.* Animadversiones, ğua· ego proponere putabam, nibil aliud erant nisi additio, quam proposui, desumpta ex verbis s. Augustini

*Quae sequuntur, ab eodem reverendissimo d. Senogallicnn episcopo praetermissa fuere in oratione, quam habuit in hoc generali congregatione, quamque integram asservari in actis concilii Vaticani vehementer exoptavit*

Nunc ad Pdagianoe; breriter tamen me expediam. Minime vos latet, eminentissimi et reverendissimi patres, quot graves et diuturnae ad venio fidei veritates ṗropugnanda fuerini quaestione» Augustinum inter et Pelagiome haereticos, qui ducis ct magistri Pelagii hypocrisiui imitantes huc et illuc confugiebant in responsionibus ad Hipponensem, no viderentur, nme palam aestimarentur haeretici. Percelebres sunt de hisce quaestionibus 1res ad papam Innocentium I epistolae, duae conciliorum Carthnginsisis et Milevitani, tertia quinque episcoporum .Africae; quae omnes ab Augustino scriptae et inter eiusdem s. doctoris epistolas editae, testimonium evidenter perhibent sicuti ipsius Augustini, ita et aliarum ecclesiarum Africae. Ideo autem hosco epistolas ad Innocentium pontificem dedere, quia persuasum habebant Romanam sedem *e^e* rectae fidei fontem ; quia eorum fid« in epistolis expressa recta esse non poterat, nisi ex eodem fonte in eiusdem fidei unitatem derivaret. Eapropter affirmaHint wee in Pclngianorum causa ad Romanam sedem retulisse, non ut «undem sedem rectam fidem edocerent, sed nt intelli- D

1 **In κπη?η« habito & «uhacripto episcopo in congregatione generali diei 2 iulii teBtimonla ·. Augustini desumpto (nerunt ex una antiquiorum editionum, ea dein celiato cam editione Maurina Antnerpiae an. 1700, sequenti ordine in hae inveniuntur.**

**1· *In čerbi ap^dolicac udû* etc citato ex epiat. 157 habentur in voL II epistola 190 ad optatum num. 23.**

**ü° *Pdnu* in ru cnrteafiuva *dùcip-.tiorum* etc. ex aerm. 29 de eanctis inveniuntur in vol V, tenu. 203 in appendice.**

**3° *Iptius imircnüatù d ăanitati* etc. in voL V, wnn. 295 in Natali apostolorum cap. Π.**

**4· *In* Aoc opere etc. in vol IX. lib. I de Baptismo contra DoualiaUu cap. I, n. 1.**

**5- *A talibu» venurdibns* etc in vol. IX, lib. II de Baptismo contra DonaUttos cap. IX, num. 9.**

**«· Fraiie *fratre* etc. Ln vol IX. Peal, in partem Donali.**

**7· *qnia prvfuto d uni* rerum *dicenti* etc. in voL IX. cap. IV, num. 5.**

**8® *O juam ddfUandu» td* error ete. in vol. IX de unico Baptimo contra Peliiianum cap. XΓΠ, num. 21-22.**

**Fr. Iosephns epteopn Senogalllenii».**

gerent, an sua fides cum fide ipeius sedis una eodomque oeset, atque ex eodem fonte dimanaret.

Placeat roverondiseimis patribus mentem intendero in epistolam 177 scriptam ab Aurelio, Augustino, Alipio, Evodio et Posaidio. Huiusmodi agendi ratio horum episcoporum non erat equidem merum et externum officium ad captandam pontificis gratiam, quemadmodum erat illud Pelagianorum; qui dum Romanae sedis iudicio suam sententiam submisere eo fuerunt animo, ut pontifici assentirontur si ipsorum sententiae faveret, secus vero eidem repugnarent Simplici o contra et sincera mente scripsero africani laudati, qui erant parati animo corrigere et reprobaro quidquid Romanus pontifex corrigendum aut reprobandum suo iudicio consuisset. Hoc sane consilio episcoporum decus Augustinus contra duas Pelagianorum epistolas misit ad Bonifacium papam quatuor libros, in quorum primo n.3 haec habet Haec ergo quae istis, ut dixi, duabuj epistolis illorum ista disputatione respondeo, ad tuam potissimum dirigere sanctitatem, non tam discenda, quam examinanda, et ubi forsitan aliquid displicuerit, emendanda constitui.4' Hisce in plena et clara luce positis sententia Hipponensis luculenter patescit. Ad Petri sedem cum episcopis Africae Augustinus fidenter appellat veluti ad fontem purae fidei, α quo unitas in fide derivat; od Petri sedem fidenter appellat, eiusque iudicium expostulat super iis, quae contra Pelagianoe iam scripserat: ergo ad Petri sedem fidenter appellat, ut cum ipea fidei unitatem servet, ut sedentis iudicium in fidei doctrina recipiat, paratus emendare ubi forsan aliquid displicuerit; ergo ad Petri sedem fidenter Augustinus appellat, quia sedentis iudicium credit revera infallibile.

Perspicuum porro, solemne, peremptorium huius veritatis exhibuit testimonium, dum serm. 131 de Pelagionorum haeresi sequentia scripsit: ,,lam hac de causa duo concilia missa sunt ad sedem apoetolicam, inde etiam rescripta venerunt. Causa finita eet, utinam et error finiatur!4' Et lib. II contra duas epistolae Pelagianorum cap. HI inquit: ,,Per papae rescriptum causa Pelagionorum finita est, totoque orbe post eius damnationem damnati sunt, ac litteris Innocenti! tota de hac re dubitatio sublata ĕst. Nullo isthsec decretona verba indigent commentario.

Me non latet quibusdam placuisse respondero (etiam vulgato typis opusculo), magnum Augustinum talia verba protulisse, quia Pelagionorum harreáis utpote aperta pernicies omnibus nota ct damnata, robore et auctoritate non indigebat generalis concilii ut convelleretur ac damnaretur. Haec et similia respondentes rogo ne dedignentur historiam Pelagians© haereris evolvere doctissimi Augustiniani Henrici cardinalis Noris, et librum XIV de theologicis disciplinis alterius Augustiniani praestantissimi Laurentii Berti. Ambo luculenter ostendunt quid revera fuerit haec haeresis, contra quam s. Augustinus cursu fere viginti quatuor annorum dimicavit; quot varii status eiusdem, et quomodo callidus hypocrita Pelagius, qui aliquando verbis abusus fidem ƀietatemque sonantibus, in errorem inducere vel ipsos illius aevi doctisrimoe patres conatus fuerit.

Ad eiusdem sectatores igitur strictis perturgendos s. doctor absoluto dixit causam Pelagionorum finitam esse, et litteris Innocenti! totam, dubitationem sublatam, eo vel magis quia lulianus, contra quem agebat, ad Zosimum appellaverat. Cum autem luliani sectatoree Zorimi auctoritate abuterentur, falso putantes papam luliani probavisse doctrinam, quia absolutam remiserat personam, Augustinus eodem libro, eodcinque capite Zoeimi vindicias sumpsit, ostendens hunc damnavisse doctrinam, absolutam remisaise personam, quia versipellis lulianus ad papam appellans, ut instrueretur, quemadmodum inquiebat, eidem promiserat se recepturum sententiam Innocentii, quae habebatur tamquam regula fidei contra Pelagianoe. Magnus Augustinus igitur vindicat Zosimum, Innocentii sententiam sine restrictione propugnat, et lulianum virum pessimae fidei redarguit ac damnat.

Quapropter lib. I contra eumdem cap. IV hisce verbis lulianum alloquitur (en integer textus, cuius tantummodo postrema verba placuit reverendissimo archiepiscopo Remensi notare): „Puto tibi eam partem orbis sufficere debuisset, in qua primum apostolorum suorum voluit Dominus coronare martyrio. Cui ecclesiae praesidentem beatum Innocentium a audire voluisses, iam tunc periculosam iuventutem tuam ƥelagiani laqueis exuisses: nihil enim potuit vir ille sanctus Africanis respondero conciliis, nisi quod antiquitus apostolica sedes et Romana cum caetcris tenet .perseveranter ecclesia.'ǂ In hoc libro totus eet Augustinus in demonstranda contro lulianum transfusione peccati originalis, productis sacrarum Scripturarum auctoritatibus et occidentalium patrum sententiis. Sed quoniam lulianus in medium pro se afferebat patres orientales, Augustinus ut etiam hoc effugium eriperet, ad patres orientales appellat; sed primo monet lulianum, quod ei sufficere debuisset auctoritas Innocenta, quia Innocentius non poterat respondere, nisi quod apostolica sedes et Romana perseveranter tenet. Igitur Magnus Augustinus supremum iudicium contra Pelagianos in sententia Innocenti! absolute recognovit; absolute igitur docuit magisterium Romani pontificis in robus fidei et morum esso revera infallibile. Eapropter lib. 1 operis imperfecti adversus, eumdem lulianum inquit: „Quid adhuc quaeris examen, quod iam factum est apud apostolicen sedem? Damnata ergo haerosis ab episcopis non adhuc examinanda, sed coercenda est a potestatibus christiania."

Haec salis sint ad vindicandam fulgidissimi ecclesiae luminis et patris mei divi Augustini germanam doctrinam de supremo infallibili Romani pontificia magisterio in rebus fidei et morum.

## ORATIO

referendi *patris domini Laurentii Gastaldi episcopi Saluliantm* :*

Eminentissimi et reverendissimi praesides, eminentissimi ac reverendissimi patres.

Gratulor quam maxime quod discussio nostra fructum iam certe uberem attulerit, de quo gaudere debemus.

Paucis abhinc diebus audivimus unum ex patribus', qui adversatur definitioni dogmaticae de infallibilitate Romani pontificis, qui certe inter patree qui huic definitioni adversantur, distinguitur sua doetrina et eloquentia, asserentem tamen in hac aula hanc tbeaim de Romani pontificis infallibilitate, etiam non concurrentibus episcopis in definitione dogmatica una cum illo proferenda, rese veram et catholicam, immo necease rese, ut capta hac occasione in hoc concilio haec sententia uti vera et catholica asseratur. Magnus profectus! et si haec doctrina est iero et catholica, ergo doctrina contraria est falsa et heterodoxa et ant¿catholica; et si mt falsa et antkatholica, cur hoc non dicetur? Cur hoc non definietur?

1 **Argumentum; .Kpûeopu SataliarWB teMÜttlatto d·©· trinae proni in capile IV exponitur re In omníhií ex loto corde adhaerere dixit, el hu<n ŏration praecipia arrumraU mint, quae in eius defen«t»e«o sferri praraal, tirati «t praecipuas obiettane· diirolrit, quae ƥreparila frenat"**

**› Ct orationem arehkpiaropt Remeata Labium ia eoa^reçatione deaerati d. Λ iuaü 1970.**

Ipee dicit definitioni maximam difficultatem obstare, quia ex traditione non constat, et textus sanctorum patrum, qui communiter afferuntur pro hac infallibilitate, vel mutili sunt vel id non dicunt, quod prima fronte dicere ridentur. Ego percurri (aiebat) totam seriem traditionis, centena testimonia patrum collegi, quae possem ostendere, et in nullo istorum testimoniorum haec infallibilitas habetur. Sed, quaeso, quomodo sententia potest esse vera et catholica, cui traditio non suffragatur? Quomodo potest episcopus in hac aula *asserere: Declaranda esi* haec sententia tamquam vera et catholica, «d tamen ipse fateor totam traditionem diligenter me percurrisse et nihil invenisse, quod reapse hanc sententiam defendat et tueatur? Haec est evidens et manifesta contradictio, quae, quamvis involvatur magna, splendida, admirabili eloquentia, erit semper contradictio.

Veniamus quatuor episcopi ex una porte et quatuor cx alia, examinemus simul omnes textus; et R deinde? Quis erit iudex, quaeso, quis erit iudex? Constituemus ne in antecessum, dixerim, magisterium compositum ex utraque parte? Sed certe inaequali numero. ludicahuntne? Nullus erit finis indicii, etiamsi ibi forsan per annum integrum cum omnibus voluminibus sanctorum patrum ct conciliorum et theologorum sub oculis rem discuteremus et examinaremus; sine iudice qui proferat iudicium infallibile, numquam possumus concordare.

Quaeso, postquam noe declaraverimus veraiu et catholicam hanc sententiam do infallibilitate summi pontificis, quin tamen dicamus contrariam haeret icam, quin dicamus separari α corporo eoclœiae qui illam negat; quaeso, expleto concilio si aliquis lenit ad cathedram poenitenliariam, laicos, profesar, sacerdos, et dicat: Non possum me condutero ad admittendam istam infallibilitatem: negabimus absolutionem vel concedemus? alterutrum certe uvercudum ret. Si C dabimus absolutionem, itaque sententia erit semper libera, itaque nibil fecerimus, itaque semper disputationes, controversiae, discordiae, dissidia; itaque semper in ecclesia bellum civile, quod iam exardescit et magis magisque semper cxardeeceL Negabimus? Si negabimus, nescio qu&e differentia sit inter negandam absolutionem ob peccatum mortale quodeumquo verbi gratia mobedientiam ecclisiae, et inter peccatum quod sit rrapee baerrais, peccatum quod sit contra canonem. Itaquft cum iam constet ex confessione, dixerim, adversariorum hanc neutentiani ₡s veram ct catholicam et €‘ëe declarandam, omnino necewc est ut cani sino ambagibus aperte, perspicue declaremus, et asseramus hunc fidei articulum, scilicet summum pontificem quando definitione·? profert ex cathedra, etiamsi in illa definitione proferenda non concurrant episcopi, esse definitionem dogmaticam, quae errori subosse non potasi; quia Spiritus sanctus adeat Romano pontifici D in illa definitione asserenda.

Et certo, patre» reverendissimi, definiendo hanc veritatem quid facimus? Nihil aliud facimus quam declarare, quod nos omnes iam practice agnoscimus; nihil aliud facimus quam ad praxim reducere, quod plurics in professionibus fidei fecimus recognoscendo Romanam sedem tamquam magistram omnium eeriestiarum. Observandum eet, sedem aposto!icam, quando profert definitiones, quando condemnat sententia» tamquam haeretica», quando veritatem aliquam oaenrit, ita m? gerere ac si reapse infallibilis siL Nam prolato iudicio, statini compellit omne», episcopos etiam, ad hoc iudicium acceptandum. Non dicit: hoc indicium valebit ralum postquam episcopi suffragium dederint, rt maior pars suffragiorum accesserit, minime: ita agit wi- ta ac »i ₡ẽnj infallibili» sit. A scilicet sancta sedee so arbitratur, se censet, se iudicat infallibilem.

Sed hucusque generalim, paucissimis oxceptis, omnes episcopi submiserunt mentem suam, suum mdicium iudicio Romani pontificia. Observato attento, reverendissimi potree, episcopi ease submittendo illius iudiciis non solum acceptarunt doctrinam in illis contentam, sed etiam approbarunt methodum, rationem iudicii. Itaque omnos vel expresso vd saltem tacite agnoverunt in Romano pontifice ius ita agendi, approbarunt vel expresse vd eaiteni implicite sententiam Romani pontificis seipeum infallibilem iudicantis. Itaque mihi videtur ree iam iudicata. Certe pro nobis favet universalis sensus catholicus. Si quisquam nostrum umquam in aliqua sua epistola pantondi diceret suis dioecesanis in dubium vocari infallibilitatem Romani pontificis, scandalum maximum afferret.

In corde omnium catholicorum est, Romanum pontificem quatenus Romanum |»ntificem, scilicet vicarium lesu Christi, caput et patrem totius ecclesiae, pastorem ct doctorem omnium ecclesiarum, errare non po»e. Et. hia sensus catholicus adeo viget in cordibus omnium nostrum, ut ipso indicem, mihi licere, hoc asserere: oportet omnino ut in hoc concilio ambages omnes amoveantur; omnes tandem idem dicamus et sentiamus, idem omnes in omnibus seminariis doceamus. vd Romanum pontificem esso infallibilem, vel fallibilem sine concursu episcoporum. Si infallibilis, definiatur; ai ₡allibili dicatur in conspectu totius ecclesiae. Qua de causa inter nos debent esso discordiae et dissidia, quare alii gallicani et alii ultramontani dicendi sunt? Qua de causa cuín episcopi simul comeniunt, conveniunt sacerdotes, disputare inter se debent de hoc capite? Vel eet summus pontifex falli₡ili vel infallibilis; si est fallibili», id a-sseramus. Quis «t ex nobis, qui hoc velit asserere? Repugnat sensus catholicus, conscientia nostra refugit; et ideo audivimus unum ex episcopis qui ndversantur huic definitioni, postquam per integram horam et plus omnem historiam fere ecclesiasticam percurrerat ct demonstraverat, ut ipse arbitrabatur, ex centenis testimoniis Romanum pontificem labi posse in errorem ; tamen tandem fa&aus eat, illam sententiam ₡e probabilissimam1. Quibus argumentis permotus? Conscientia catholica loquebatur, erat sensus catholicus qui eum compellebat ad contradicendum sibi ipsi.

Sensus catholicus qui adeo vivide locutus eet in corde Boesuoti, ut Boquetas iu suo magnifico, stupendo, eloquentissimo sermone, quem ipse recitavit in illo celebri conventu, infallibilitatem Romani pontifici» omnino asseruerit, ita ut quicumque scit legero sermonem, certe fatebitur: summus ille vir persentiebat in illo conventu praeparari venenum, ct ipso in D antecessum praebuit antidotum ; et illo ipse vir, qui ut dicitur a plurimi», scripsit defensionem, institit apud «anctam sedem, ut opus Fenelonii damnaretur. Agnoscebat propterea auctoritatem Romani pontificis, et ipse ea occasione dicobat nullam faciendam esse distinctionem inter ius et factum, inter externam obsenaiitiarn et externam obedientiam.

Bossuetus hic non gallicano» apparet frequentissime, sed omnino quasi assertor infallibilitatis pontificiae. Hic sensus catholicus hisce diebus quam maxime se manifestavit in diversis ordinibus religiosi», quorum superiores hic redent; et dolco, quod unus ox patribus in adnotationibus in dubium xocavcrit ius istorum superiorum suffragia ferendi s. Istud ius sive

**• Videtur tlladere ad archlepircopum Renensem. qai orxtkmeui habuit in congresraUone irrnsraU d. 23 tanti 1870.**

**1 Alladlt ad airhlepiacopam S. Ludovici. Cf. .Sjttepitm σηα-**

venit ex iure ocolcaioetico sivo divino, ipsi ius habent Λ hic oseorendi, quao sit traditio suorum ordinum, quis ait sensus catholicus, qui viget in eorum familiis. Hic sensus catholicus quam maxime sese ostendit in hoc concilio in venerabili coetu episcoporum, qui dicuntur ct sunt vicarii apoetolici ; quibus non deest character episcopalis, neque iurisdictio episcopalis, quamvis illam exerceant nomino Romani pontificis; et quibus per summam iniuriam in adnotationibus denegatur ius suffragii in hoc concilio.

Concilium Nicaenum maxime enituit, quod eo loco erant tot episcopi qui tempore persecutionis Diocletiani passi fuerunt pro fide, et qui vestigia ot cicatricen ostendebant in corporo suo; quao Constantinus Magnus summa veneratione deosculatus est. Hoc concilium maxime fulget, maxime resplendet ex eo quod tot sint episcopi, qui vestigiis primorum apostolorum adeo presso insistunt, et quibus non solum non possumus negare ius suffragii, sed dicendum esset B cum beato apostolo Paulo, qui bene praesunt presbyteri duplici honoro digni sunt, duplex suffragium est illis •tribuendum ex eo quod propria fortitudine, zelo, humilitate, abnegatione, nobis omnibus (excusate me, patree reverendissimi) exemplo sunt vitae episcopalis, qui pudores spargunt, et parati eunt ad sanguinem fundendum. Quae iniuria haec eet, denegare his venerabilibus episcopis ius suffragii! Et ipsi omnes testantur Romanum pontificem esse infallibilem, et ex hac definitione nullum obstaculum obventurum conversioni infidelium, neque protestantium, nec haereticorum.

Deinde, reverendissimi patres, me movet et me maxime movet haec ratio, quod ex quo hoc concilium apertum fuit, in omnibus diariis publicis et ephemeridibus nomina episcoporum, qui in hac aula aliquid protulerunt contra infallibilitatem Romani pontificis, laudibus elata sunt et efferuntur; nomina eorum qui 0 infallibilitatem tuentur, iniuriis et opprobriis afficiuntur. Quaoto, in eadem pagina in qua sunt tot blasphemiae contra lesum Christum, contra ecclesiam suam, contra realem praesentiam Christi Domini in eucharistia, legere laudes et plausus et elogia episcoporum, quod oppugnent infallibilitatem Romani pontificis, quis ita loquitur, nisi daemon? Quis nisi satanas poteet eodem tempore blasphemare ecclesiam Christi, et laudare episcopum qui oppugnat infallibilitotem capitis eccleeiae?

Ego, si umquam nomen meum in aliqua ex illis paginis vel columnis legerem, putarem utique, sicut dictum fuit mihi ab aliquibus ex episcopis, contremiscendum cese; si quid dicam minus recte, vererer ne nomen meum, eo quod scriptum in ea pagina, deletum eeset e libro viventium ; et quando nomen meum video exprobratum ab hisco impugnatoribus, hoetibus, adversariis ecclesiae, laetor quam maxime; spee mihi est D quod nomen meum inter electos scribatur. Reverendissimi patres, hoc argumentum, mihi videtur, bene perpensum cum omnibus suis adiunctis, debere rem perficere. Nos omnee habemus fidem catholicam in cordibus nostris; noe omnes pastores losu Christi, scilicet ab ipso positi ad regendam ecclesiam, ad pascendas oves. Nobis nihil commune cum errore, nihil commune cum satana Satanas laudat amicos suos, et non laudat eos qui eum impugnant, qui ei adversantur.

Reverendissimi patree, ex hoc loco dictum est, amantissimum nostrum pontificem Pium IX sibi aeternum nomen comparaturum, si hoc caput amoverit. Ipse dicerem potius, eos omnes qui hucusque adversati sunt huic definitioni, immortalem coronam comparaturos, si velint nobiscum suffragium suum dare, ut sic omnes sicut in prima sessione unanimes idem dicamus. Qui esset triumphus ecclesiae, reverendissimi patres, quae victoria, qui honor huic esaet, si omnee tandem victi rationibus, compulsi a veritatis vi solemniter in hac aula omnes unanimes nullo excepto aeseruerimus: Placet nobis definire infallibilitatem Romani pontificia. Compulsi veritatis vi: qui vincitur a veritate non est victus, sed victor. Vinci a veritate maxima nobis gloria est.

Id faciamus, reverendissimi patres, quod iam fecerunt tot episcopi per orbem disperai. Hisce diebus epistolas dederunt clero ct populo, in quibus declarabant suum desiderium de infallibilitate Romani pontificis quam citius definienda. Inter nos gratulor quam maximo, quod debeam nominare grehiepiscopum meum Taurinensem, qui paucis abhinc diebus epistolam dedit, quao dominica elapsa ex omnibus suggestibus lecta est, et in qua dicit so desiderare, quam maxime desiderare ut infallibilitas Romani pontificis definiatur. Definiatur itaque quam citius; definiatur et omnes concordes simus.

Hoc est votum meum, et hoc expostulo ut sit votum omnium vestrum.

## ORATIO

*reverendi patris domini Caroli Aemilii. Freppel episcopi Andegavensis*[1].

Eminentissimi praesides, eminentissimi ac reverendissimi patres.

Liceat mihi de quarto capite pauca dicturo etatim rem aggredi, ut tempori tam protioso pro debito parcam.

Duplex a me scopus intenditur: Io ut quasdam difficultates removeam; 2° ut aliquas emendationes proponam. Indulgete, quaeso, et pro benevolentia vestra favete.

Io Quod spectat ad titulum capitis, non abeque admiratione audiri quosdam reverendissimos patres, inter quos heri reverendissimus episcopus Lucionensis, proponentes quod ponatur vox *supremum* et expungatur vox *infallibile,* ac si magisterium Romani pontificis dici posset supremum, quin esset infallibile. Venia ipsorum confidenter dicam: haec eorum sententia directa fronte pugnat adversus logices regulas. In ecclesie, quae ipsa infallibilis est, non potest dari magisterium supremum quod infallibile non sit. Etenim si magisterium supremum non ereet infallibile, aliud extaro oporteret magisterium, quod illud ad viam, ad normam, ad tramitem veritatis reducere valeret: ergo iam non ewet supremum, sed subordinatum, sed secundarium. Posito ergo quod, ut omnea fatentur, magisterium Romani pontificis sit eupremum, eo ipso sponte ac necessario sequitur ipsum case infallibile. Ac proinde, ut bene indicetur nexus iste logicus et intrinsecus, hunc propono titulum capitis: *De Romani pontificis supremo atque infallibili magisterio.*

2· Servatis omnibus et quidem fideliter verbis trium conciliorum generalium, quae definitioni nostrae viam straverunt, formulam ipsam aggredior.

Hic primo breviter indicari reilem ipsum acopum definitionis, gloriam Dei nempe et animarum aalu-

***lyticam obierrationum*** m ***caput addendum decreto di R. p. primatu,*** adnoL rab num. 139, **t** LÎ, eoL 1068 c d.

[1] **Argumentum: .Episcopal Androvvηώ km<a oratone allatos a nonnullia patribns diffirxltale· dirne!vii Proporsi satem 1· ot caput inecriberetur Romani poaUfid» ngwo atque infallibili magieterie'; 2· ut lore verberem «tamquam doffma fidei declaremu·* dkerttar .ease veritatem revelatam definimus'; demum adhaerere re dixit epirerpa Raderà menai, qui proposuit nt ia fine buhu capitia sonitum aAlemur M clariorem eiporitoe doctrinae eiplicalionem.·**

tem. Pluries enim dictitatum fuit, non in hac aula conciliari sed extra, meram hominis exaltationem et glorificationem nos intendere; etiam vox *idololatriae* a quibusdam non minus insipienter quam inverecunde pronunciata fuit. Idcirco in praeambulo haec addi desiderarem: *Hinc sacro approbante concilio ad Dei gloriam, ad exaltationem fidei catholicae, et Christianae religionis augmentum docemus* etc.

3° A reverendissimo archiepiscopo Remensi et a quibusdam aliis reverendissimis patribus postulatum fuit, ut infallibilitas Romani pontificis declararetur doctrina vera et catholica, sed non dogma fidei. Ignoscant mihi venerabiles oratores, sed sententiam meam aperte dicam ; hoc stare non potest, quia reset mera inconsequentia. Etenim si verum «t, quod constat ex Scriptura sacra et ex divina traditione. Romanum pontificem esse infallibilem; eo ipso haec veritas eat veritas revelata, quia verba et facta Christi constituunt ipsummet obieclum revelationis. Ergo ri E verum est, ut fatentur reverendissimi patree, quod Christus contulerit Petro et successoribus eius praerogativam infallibilitatis; talis veritas non potest non esse revelata, quia nonnisi ex revelatione cof.oscere possumus, an Christus reapse eiusmodi praerogativam contulerit vel con.

Non agitur hic, reverendissimi patree, do aliquo facto dogmatico, ut aiunt, circa quod dari potest fidee ecclesiastica seu theologice, quin sit revelatum; sed agitur do interpretatione verborum ipsius Christi, quae constituant obicctum propriam et directum revelationis christianae; ac proinde ri verum ret, ut fatentur revsrendimmi patres, quod ista verba Christi interpretanda sint in sensu infallibilitatis Romani pontificis, eo ipso ex iis eruitur et emergit dogma fidei. Ex dictis igitur concludo omnino retinenda esse haec verba „ut dogma fidei declaramus" ; vel ai magis placet, eligantur haec alia: *et esse veritatem reve-* C *latam definimus.* Utraque redactio unum idemqoe sonat, et etiam posterior haec mihi magis arrideret, quia ad stylum conciliarem magis occedit, et α sanctissimo domino nostro adhibita fuit in definitione immaculatae Conceptionis.

Et hic, reverendissimi patere, liceat mihi breviter tribus obiectionibus obviam ire. Summam rerum tantum attingam, quippe qui ad sapientiores me loquor. Reverendissimus episcopus Briocensis hodie et heri ita argumentatus eet: si infallibilitas pontificia definiri possit tamquam fidei dogma, ecclesia non expectaejet octodecim saecula ut hoc faceret, cum agatur de elemento primario constitutionis suae.

Rrepondeo, si hoc argumentum valeret, neque infallibilitatem ecclesiae definire possemus, quia hucusque per octodecim saccula neque in ullo concilio generali, noquo in ullo symbolo fidei prolata fuit umquam definitio explicita infallibilitatis ecclesiae tum D quoad subiectum, tum quoad obicctum. Dicitur sane in symbolo fidei *credo ecclesiam catholicam;* sed haec verba non continent definitionem expressam, explicilam infallibilitatis ecclreiae, sed implicitam lantani. Ergo ai explicite definiri poseet infallibilitas ecclesiae, licet tamen per octodecim aiecala explicite, expresse quoad obicctum definita non fuerit; eodem prorsus iuro nihil obstat, quominus hodie definiatur infallibilitas pontificia, etsi per octodecim ¿accula explicite definita non fuerit: utrinque ℔o xriem prorsus modo se habet.

De caetero tum Romanus pontifex tum ecclesia ipsa infallibilitatem euam constanter affirmaverunt proctite, sriliret agendo in praxi ne si sint infallibiles, rt obedientiam in praxi obtinendo debitam auctoritati infallibili. Porro ad probandum ius plus valent acta A quam dicta, et altius clamat constans usus ct perpetua praxis, quam declaratio qualiscumque transitoria.

Reverendissimus archiepiscopus Halifaxienais hoc contra schema telum coniecit: Definita semel infallibilitate pontificia, inutilia iam evadent concilia generalia. Respondeo, si hoo argumentum toleret, valeret etiam in hypothesi adversariorum; etenim certum est, et ab omnibus confessum Romanum pontificem rese infallibilem, quando iudicat cum episcopis in orbe dispersis. Ut quid ergo, quaeram et ego, ut quid concilia generalia? An non sufficeret ut Romanus pontifex inquireret de suffragiis episcoporum in orbe dispersorum? Ut quid tot itinera, tot peregrinationes, tot detrimenta ecclesiis particularibus ob diuturnam absentiam episcoporum suorum obventura? Ut quid perditio haec, ut dictum fuit heri? Respondeant adversarii, nam eadem prorsus ipsis ao nobis solvenda «t obiectio. Ergo ai concilia generalia utilia remanent, etri ecclesia dispersa infallibilis sit ; eorum utilitas pari modo nullatenus evanescit, licet Romanus pontifex praerogativa infallibilitatis gaudeat.

Et re quidem vera, ut probe nostis, reverendissimi patree. remanent ntilia concilia generalia tum ut tretimorium de doctrina fidei clarius elucescat, tum ut haeretici efficacius et solemnios confundantur, tum ut indigentiis et necessitatibus ecclesiae melius consulatur, tum propter alias rationes, a quibus enumerandi o persedeo.

Reverendissimus et clarissimus episcopus Moguntinus sequenti modo contra schema nobis propositum argumentatus est: Definita semel infallibilitate pontificia, prout in schemate habetur, iam non remanebit in ecclesia nisi unus iudex et unus testis fidei. Nego consequens et consequentiam. Remanebunt episcopi in posterum idipsum quod antea fuerunt, nec plus nec minus, scilicet: 1· veri et proprie dicti iudices ot testes fidei pro sua dioecesi; 2° veri et proprie dicti iudicre et testea fidei etiam pro universa ecclesia, quoties Romanas pontifex eos ĕcum judicaturos in concilium congregat ; 3° veri et proprie dicti indices et testes fidei, quoties ab eis etiam extra concilium dispersis summus pontifex suffragia petit de aliqua veritate definienda. Ergo nihil omnino mutabitur in relationibus inter summum pontificem et episcopos. Sane quando summus pontifex necessarium vel opportunum judicaverit, etiam inconsultis episcopis, aliquam edere constitutionem dogmaticam, veluti fecit pro bulla dogmatica *Auctorem fidei* et etiam pro aliis, episcoporum erit ricuti semper fuit, eam cum debita obedientia et interno mentis assensu statim et iinmediate amplecti.

Sed instat clarissimus episcopus Moguntinus ct dicit: Si res ita eo habent, si constitutiones apostolicae eunt ex seee irreformabiles, iam nullum erit circa ipsas discrimen inter simplices fideles et episcopo», eadem utrisque et par existet conditio. Nego iterum consequens et consequentiam. Constitutionem apostolicam excipit simplex fidelis et amplectitur ut fidelis, scilicet ad credendum ; episcopus vero eam excipit non solum od credendum, sed etiam ut magister et doctor, scilicet ad docendum, et quidem ad docendum auctoritative et proprio iure; ac proinde ipsi competit circa talem constitutionem examen instituere elucidation!», comparationis, scilicet examen motivorum, examen argumentorum, examen testimoniorum quae ibidem offeruntur, ut ct ipso sit vero confirmatus tum in suo doctrina tum in suo munere docendi ; ita ut et ipse scienter et competenter indicare poreit i.«iu esse fidei consonam. Sed nullatenus, revenuidixiiini patres, et xub nullo praetextu ipsi compotit examen dubitativum. a‹· ni ron-tilutio illa dogmatica

posait cese erronea. Nam talia tentamina /orent A eversio constitutionia ecclesiae, episcopus iam non esset confirmatus in fide, sed esset confirmator Petri in fide. Et de castoro eiuimodi examen dubitativum expresse damnatum fuit a Clemente XI in bulla Viacom *Domini Sabaoth,* ut iam probe adnotavit illustrissimus ao reverendissimus archiepiscopus Biturioenais.

Ultima mea animadversio. Audivimus quosdam reverendisaimos patres proponentes, quod in ipsa formula definitionis inserantur aliquae conditiones infallibilitatis, scilicet praevia consultatio episcoporum, invocatio Spiritus sancti, diligentia humana pro viribus adhibita, vel alia huiusmodi. In his cum omni reverentia ipsis debita et eum omni humilitate cis nullo modo consentirò poeauin. Mihi videntur reverendusimi oratores» aliquam inducere confusionem inter conditiones infallibilitatis et media ordinaria atque usitata, quae pontifex adhibere solet vel debot, ut sibi constat do veritate quadam definienda. Haec media a Romano pontifice pro necessitato vel opportunitate adhibenda esae non negamus. Sed quaeso, reverendissimi patree, haec spectant ad eius obligationem moralem, non ad ius quo gaudet veritates definiendi. Porro noa in hac nostra definitione dogmatica non debemus tractaro de officiis Romani pontificis, sed de eius iuribus *{plurimi:* Bene, bene).

Bene advertatis, reverendissimi patres, hac in re eamdem esse conditionem Romani pontificis et concilii generali^. Etiam concilium generale, ut bene advertit Melchior Canus, tenetur ad invocandum Spiritum sanctum, ad preces coram Deo fundendas, ad theologorum sensus discutiendos et exquirendos, ad omnem diligentiam humanum adhibendam. Quis vero, precor, volens definire infallibilitatem conciliorum generalium, istiusmodi conditiones in ipsam formulam intrudere vellet? Nemo sono cordatus et 0 temperatus. Et quare? Quia ex eo ipso quod concilium generale infallibile est, certissimum est a priori, ipsum omnia ea modia adhibere vel adhibuisse quae necessaria sunt ad indagandam veritatem.

Idem plane dicendum eat de Romano pontifice. Si constet ex Scriptura sucra, ex divina traditione ipsum esse infallibilem in rebus fidei et morum decernendis; nullum potest esso dubium, quod omnia media necessaria adhibuerit, ut ab errore immunis evaderet. Ergo nulla est ponenda conditio ipsius definitionibus dogmaticis, quia: I0 talis declaratio esset inutilis, ut ex dictis patet; ot 2· esset periculosissima, utpoto largam atque largissimam viam cavillationibus haereticorum aperiens, qui semper in dubium revocarent, an summus pontifex rite ot sufficienter episcopos consultaverit, an omnem industriam et diligentiam humanam adhibuerit, an *e* fontibus sacrae Scripturae et traditionis suam doctrinam hauserit. Sedulo igitur a quacumque huiusmodi conditione imponenda abeti-' nendum puto.

Attamen nullo modo repugno monito explicativo seu declaratorio, quod post definitionem exarandam proposuit illustrissimus et doctissimus episcopus PederboniensisJ, dummodo: 1· breviori sub forma redigatur; 2° ne verbum quidem in ipsum introducatur, undo in -posterum aliqui inducere possint, coqcilium Vaticanum aliquam conditioAem imponere voluisse infallibilitati Romani pontificis' ex cathedra loquentis.

Et haec sunt, reverendissimi patres, quae vestro capientissimo iudicio proponenda habui

» CL eiaa oratioaem habitem ia ĕongregation generali die 30 ianil 1870, eoL »43.

Hic autem interrupta disceptatio est, et eminentinimus praosee cardinalis De Luca dixit:

„Monentur reverendissimi patree, quod sequenti feria tertia, post praeviam relationem nomine Deputationia pro rebus fidei faciœdam, exquirentur suffragia do emendationibus tertii capitis et canonis, quas nonnulli patrea in discussions eiusdem capitia et canonis publice proposuerunt, et quae reverendiarimis patribus iam distributae fuenrxt. Proxima autem congregatio generalia habebitur fena secunda in qua continuabitur specialis discussio quarti capitis nostri schematis. Initium vero erit hora octava."

Hisce omnibua expletis, consueto signo tintinnabuli patree dimissi sunL

## 48.
## Congregatio generalLa octogesima secunda 1870 iulii 4.

Peris secunda die 4 iulii 1870 hora octava matutina in conciliari aula Vaticanae potnarchaiia basilicae, generalia revecendieaimonim patrum congregatio habita eet; cui interfuerunt quadringenti sexaginla novem patres, nempe 30 cardinales, & patnarchaa» 8 primates, 62 archiepiscopi, 332 episcopi, 4 abbates sullius dioecesis, 10 abbates goneralos sive praesides congregationum ordinum monastic^.um, usum mitrae habentes, 18 generales et visorii generales; quorum omnium nomina, quae per assignator» locorum accurate descripta fuerunt, exhibet indiculus patrum octogesimae secundae congregationis generalia, qui inter acta concilii asservatur.

Reverendus pater dominus Raphael Ferrigno archiépiscopal Brundisinus missam lectam celebravit. Q«m absoluta, et recitata oratione *Adiumus Domine* ote., eminenti»!mus pra&» cardinalis de Luca munere primi praesidia fungens, patree monuit iudicos excusaticnom officio suo functos nonnullorum patrum postulation» expendiese, quibus veniam discedendi a concilio peí'erunt, iusritque relationem ab ¿pris factam ex ambone luhsecretarium perlegere. Relatio autem /desmodi tenoris erat.

„Emiuontisrimi praeridm, eminentissimi ac reverendasimi pairee, aliquot concilii patree ex gravibus cauris veniam a concilio discedendi petierunt, scilicet:

Ie Ignatius Persico episcopes Savannensis ob adversam valetudinem et gravissimas suae dioecreeos Dereesitates.

2· Richardus Whelan episcopus Whelingearis pariter ob gravissimas suae dioecreeos necessitai».

‚Judices excusationum allegatas discedendi causas raris fundatas atque probatas agnoverunt, atque praedictorum episcoporum petitionem oxaudiendam $oarerunt.

Tunc primus praeses rogavit patres, irt qui allegatas discedendi causas admittendas indicarent, per actum surgendr assensum nium exprimerent. Et cura aurrexisseut pene omnre, idem eminent¿raimos presar· declaravit easdem causas a congregatione generali fuisse approbatas.

Nonnulli ex patribus videntes ob calore aestivo· nimis durum ac molestum esse diutius in Urbe manere, ct ringulis diebus per quatuor horas audire hagas illas dissertationes; eo vel magis quod exhausta iam disceptationis materis, disserentibus nihil pronus novi superearet, et e contra non paucis diebus opu· reset od oratores omnes, qui inscripti fuerant et quotidie inscribebantur audiendos, consilium inierunt eos cuiuscumquo demum opinionis resent rogandi, ut obtentam loquendi facultatem remitterent, et clausa boo modo discornione, suffragiis exquirendis locus fieret. Multum in hac re adlaborarenint rererendis-

simi domini episcopus Aquilanus, episcopus Veronenas, archiepiscopus Colocenais *ct* Bacsiensis, et archiepiscopus Westmonasteriensis, qui a pluribus diebus oratorum subscriptiones colligendas curarunt. Ab initio quidem non pauci resistere risi sunt; postmodum vero cum noesent universorum patrum desiderium hoc esse, et facto probaeent longas illas dissertationes ferri amplius non posse, communi voto pene omnes obsecundarunt. Hinc plurium patrum renuntiationes elapsis diebus, plaudentibus omnibus, annuntiatae sunt; et hac ipsa die reliquos illorum exemplum secutos esso satis constabit

Eminentisaimus primus praeses more solito discursionis initium indixit, dicens:

^Reverendissimi patres, in hodierna congregatione generali continuabitur discussio specialis de capite quarto schematis primae constitutionis de ecclesia Christi

Dein subiunxit:

«Obtentas loquendi veniae renuntiarunt cardinalis archiepiscopus Pragensie, archiepiscopus Strigoniensis, archiepiscopus Oregonopalitanus, archiepiscopus Rheginensis, archiepiscopus Thessalonicensis;* archiepiscopus Florentinus et archiepiscopus Barensis.'

Post haec ad ambonem vocatus est archiepiscopus Parisienas, qui cum abesset, vocatus eat episcopus Montis Regalis, qui tamen et ipse loquendi veniae renuntiavit Vocatus deinceps fuit episcopus Cometanus et Centumcellensis, qui umbonem ascendens hace habuit.

## ORATIO

*reverendi patris domini Francisci Oandolfi episcopi Cometani et Centumcellensis*[9].

Eminentissimi et reverendissimi praesides, eminentissimi et reverendissimi patres.

Paraveram argumenta satis valida pro infallibilitate summi pontificis exhibenda iis, qui dicunt deesse argumenta clara tam in verbo tradito quam in verbo scripto. Sed quoniam brevitati consulendum est, et nolo abuti patientia vestra, statim veniam ad aliquam reflexionem super formula schematis nostri.

In primis optarem, ut loco verbi „doctoris universalis" poneretur *postons universalis,* quod magis proprium eet Petri quam caeterorum apostolorum, quia ei dictum fuit a Christo[1]: *Pasce oves meas, pasce agnos meos;* cum e contra vox *docioris universalis* pertineat ad omnes apostolos, quibus in commune dictum <et[4]: *Euntes docete* otc.

Deinde ante vorem «definit" existimarem ponendam vocem *ex cathedra.* Cum enim, ut iam dixit episcopus Hispanus ct bono quidem, ibi agatur de docendi munere; haec vox *ex cathedra* proprium hio habet locum. Nam, iuxta Hieronymum et alios etiam doctores, in evangelio per cathedram Moysis intelligitur doctrina legis. Undo formulam definitionis sic A proponerem: Post illa verba ,«erraro non posse adiioerem : *cum supremi omnium Christianorum pastoris munere fungens pro apostolica auctoritate ex cathedra definit, quid in rebus fidei* etc.

Hinc eruitur infallibilitatem hanc summi pontificia cese simul officio et personae supremi pastoris adnexam. Non enim officium aliquod abstractum eet, quod separari posait a persona ; cum o contra officium non ait nisi personae et in persono. Quae igitur definienda mox erit infallibilitas summi pontificis personalis «t, et personalis dici debet, contra id quod existimavit reverendissimus relator Mechliniensis, tam loqueos ex hoc suggestu quam in suis litteris typis impressis, in quibus asserit, infallibilitatem summi pontificis non posse appellari personalem. Qua in re reverendissimus Mechliniensis suam sententiam exhibet quasi diversam ab ea reverendissimi Weetmonasuriensis archiepiscopi cum eam proponit; cum e contra, si quis rem acutius introspiciar, inveniet «undem omnino cese utriusque sententiam, etsi specie tenus diversam.

Nec timendum eat ne cum dicitur summus pontifex personaliter infallibilis, infallibilitas ei tamquam personae vel doctori privato tribuatur. Hic enim sensus excluditur per illa verba propositae definitionis: *errare non posse cum supremi pastoris munere fungens* etc.; in quibus verbis manifeste apponitur limitatio, et excluditur inerrantia a persona privata et doctrina privata summi pontificis. Idem sensus excluditur par adiectionem *ex cathedra* α me et ab alio episcopo propositam. Quando enim summus pontifex loquitur ex cathedra, non loquitur ut doctor privatus, sed ut pastor universalis ecclesiae. Qua elucidatione praemissa, non video cur vox *personalis* excludi debeat ab infoilibilitate summi pontificis.

Optarem 2® post illa verba „ut primum eis innotuerint" nt adderetur mentio de episcopis, per quos regulariter decreta et definitiones pontificiae tradendae sunt populis eorum curae concreditis. Cum enim impossibile ait, quod omnes christifideles audiant vocem supremi pastoris, vel si de scripturis agitur, videant et cognoscant veram eius subscriptionem; oportet ut sivo vox sive scriptura summi pontificis ad cognitionem omnium et singulorum christifidelium per episcopos principaliter deferatur. Unde illis verbis „ut primum eis innotuerint' haec alia adderem : *per episcopos vel alios ecclesiae rectores.*

3· Audivi aliquos qui desiderarent, ut verba illa ..infallibilitas eadem est sive spectetur in Romano pontifice tamquam capite ecclesiae, sive in universa ecclesia docente cum capite" inde expungerentur, vel moderarentur; ne duae videantur esse infailibilitotes. Ego pace eorum dicam, in his verbis non duas sed unam tantum infallibilitatem asseri sub duplici tamen aspectu. Si enim duae innuerentur infoilibilitates, de hia dici non posset „eadem infallibilitas

Cum igitur vera non apparent ratio ab illis adducta, hino existimo verba illa retinenda case prouri in decreto. Nam infallibilitas ecclesiae docentis una et eadem est sicut unum eet magisterium.

Haec sufficiant ut properetur in definitionem huius quaestionis. Nam oportet ut citius cam finiamus, ut non dicatur do nobis, hanc quaestionem non cognitam esse, non suris eliquatam fuisse. Quid? Dixit scriptor in transacto saeculo, quod patres nicaeni nesciebant astronomiam, quia fecerunt descendere Christum Dominum ad inferos et posteo ascendere ad caelos; et patres tridentinos nescisse chimicam, quia locuti sunt de transsubetantintione. Nolumus ut dicatur de nobis, quoniam haec definitio protracta eet, quia debuit coniungi et respectum haberi politicae. Non

1 Oratione· reverendissimanim OreganopoliUni. RhegUenii· et MâlûnJcmeie scripto coorigntUs td erieem bain· congre<ilionl· referre pinçait, at expretto eonuo desiderio raUefiereL

* Argumentan: .Episcopo! Cornettaat tmbenem axendit et paucit omnia pernirmgen» propatuli 1· emendationem qaae kgtlur tab naæro 30 at pateret infallibilitatem hexam enee oficio et perenna· enpremi pastará; 2° nt poet verta ,ni primara ei ianofuerint addaiir ,per episcopo· vel alio· eccleaiao rectore·S· deano ut retinerentur verba acheroali· ,infalUbietta eadee nt tits «pectetur in Bomano pontifie· ek ' Concludit «ipriœcndo ut quara ritissime detmldo prodiret/

■ Ioan. XXI, 15.17.

4 Matti. XXVIII, 19.

» Alludit ad artbtepiteopom Granatene, qui orationem babait ia oongregati«M generali d.» lanii 1870. *CL* eoi. 899 n.

cognovimus politicam. Politica non cognoscitur in do- A Luitionibus ecclesiae. Ideoquo statim propono textum.

Ad arobonem deinde vocati sunt, episcopus Auroliancnsis, episcopus Vcsprimiensis, episcopus Molinensis, episcopus Carcaosononsis, episcopus Nolanus, episcopus Cliftoniensis, episcopus Niciensis, episcopus Ruthoncnsis, episcopus Aprutinus, episcopus Vaciensis, episcopus Dunensis et Connorensis1, episcopus do Tulancingo, episcopus Petrocoricensis, episcopus Massiliensis, episcopus Grossctanus, episcopus Pistoriensis, et episcopus Ascalonensis; qui omnes obtentae loquendi veniae renuntiarunt. Undo vocatus umbonem ascendit episcopus Oronensis.

ORATIO

*reverendi patris domini Ioannis Irenoei Callot episcopi Oronensis*[1].

Eminentissimi praecides, eminentissimi et reve- ]J Fondissimi patree.

Nolito timore, parum necessaria vobis erit patientia; nam, cum in praesentibus circumstantiis moraliter sit impossibilis seria discussio (murmur), nullam tbeeim, nullum factum historicum aggrediar.

Libentissime tacuissem imitans pluree reverendissimos patres antiquiores, doctiores et eapientiores. Sed honor meus episcopalis me cogit loqui. Hio accusatus sum ; hic mo defendere debeo.

Eminentissimus orator, quem multum veneror, dum ascenderet ad ambonem mihi benigne dixit’: Ego volo te impugnare, noli nimis moleste id ferre. Credebam illum publicis nostris rebus mixtum, eminentissimorum cardinalium sequentem exemplum, viam nobis reconciliationis indicaturum. Sed contra spem severius iudicium in fratres invocavit, immo valde doluit quod ex ore meo errorem excommunica- tum, ut eius verbis utar, audisset, rimulque mihi circa c appellationes ad concilium affinxit errorem merito damnatum, sed quem expresse et fortiter impugnaveram. Statim litteras misi, ut apud ipsum quererer; sed nec indicationem decretorum damnantium neo responsum obtinui. Plura sustinere possem, sustinere murmura, vel, ut cum s. Augustino loquar, possem sustinere adhuc murmuria (rifu.?) ; sed quando agitur do accusatione contra doctrinam, tacere non possum nec debeo.

His dictis, brevem animadversionem facere volo, quae, ni fallor, reverendissimos et doctissimos fugit oratores. Dicitur in schemate pag. 13: „Quoniam vero infallibilitas eadem eet, sive spectetur in Romano pontifice tamquam capite ecclesiae, eira in univorsa ecclesia docento cum capito unita." Ex his verbis concludi forte posset infallibilitatem in summo pontifice ita exclusivo residere, ut numquam in alio subireto existera posset. Attamen s. Ligorius sat clare D videtur dicero, eam remanere in corporo episcoporum, sede Romana vacante, vel a papa dubio aut etiam haeretico occupata. Apud ipsum enim hare leguntur do casu papae dubii4: ‚Jn quo casu, ait, suprema potestas est in concilio tam quoad materie» fidei, tam quoad definiendum quis sit verus pontifex.” Et in praonotandis dicit: „Tunc enim generale concilium supremam potestatem habet a Christo, sicut tempore sedis vacantis." Addit: ‚Jdem valere respectu pontificis haeretici manifeeti et ĕxterni/ Et haec non ego, sed a. Ligorius dixit in dissertatione de Romano pontifice; et si mihi liceat post tam eximium theologum fari quae sentiam, mihi videtur mento supremam infallibilitatem remanere in iis circumstantiis in ecclesia docente, seu in corpore episcoporum.

Etenim ecclesia, regula fidei suprema, numquam cadere potest, secus tota in haeresim labi posset. Unde cum saltem haec quaestio non satis eliquata fuerit, et ad alia schemata de ecclesia remitti possit, peto ut verba superius relata supprimantur, et dicatur simpliciter: *Insuper definimus hanc infallibilitatem ad unum idemque obiectum te extendere, ad quod tese extendit ecclesiae infallibilitas.*

Tandem peto ut in fine capitis ante canonem ponantur haoc verba desumpta cx relatione impressa reverendissimorum Deputatorum pag. 33 et 34: „Nec tamen exinde quis concludat, inutilia fieri concilia, et episcopi oessarent esse indices. Nam etsi in pontifice ait infallibilitas, tamen non debet ipso in controversiis fidei diiudicandis aut soli suo iudicio fidere, aut expectore divinam revelationem, sed adhibere diligentiam, quantam res tanta postulat, et ordinaria media. Medium autem ordinarium ac proinde necessarium eet concilium maius aut minus pro magnitudine vel parvitate rei, de qua agitur."

Quare reverendissimi Deputati haec quae sua fecerunt verba renuerent in textum inserere, maxime ai, ut opinor et spero, maiorem sic numerum patrum adducerent ad consensam schemati dandum?· Quod ad me omnino formulae Antoninianao tam saepe laudatae, quae sicut episcoporum iura et summi pontificis servabit et tuebitur, toto corde adhaereo; sine qua nec mala nec animorum detrimenta prudenter effugiemus. Anxietates meas sicut et studia vobis, reverendissimi patras, humiliter subiicio.

Poctremo loco, plaudentibus universis patribus, renuntiarunt reliqui omnes, qui supererant ex inscriptis oratoribus, nimirum episcopus Bolinensis, abbates generales canonicorum regularium Lateranensium et congregationis Vallis Umbrosae, generalis ordinis Carmelitarum veteris observantiae, archiepiscopus Colocensis, et episcopi Divionensis, Constanfienaie, Albae Megalensisλ, Tarantasiensis, Vapicensi^ abbas generalis ordinis Cistercensium, necnon episcopi Galvionsis, Antigonensis, Faliscodunensis, Eporediensis, et Boenensis.

Post quorum renunciationem eminentissimus praeses dixit:

‚.Cum nomo amplius raniam loquendi petierit, declaramus specialem discussionem quarti capitis esse absolutam."

Universalis hio factus est laetantium et plaudentium clamor.

Postmodum vero idem primus praeero proximam congregationem indixit his verbis:

‚.Proxima congregatio generalis habebitur crastina dio hora octava, in qua poet praeviam relationem nomine Deputationis pro rebus fidei faciendam de emendationibus in tertium caput nretri schematis et canonem, qui ad hoc caput pertinet, propositis» suffragia exquirentur.”

Hisce omnibus absolutis, patero dimissi sunt hora nona cum dimidio.

› **Oratio huios episcopi, qaam tradidit reverendissimo concilii secretario, refertur in additione huixu congregationis.**

’ **Argumentum : .Episcopus Oranensis ad anboucm vocatus brevissimum ae futurum declaravit, et nonnullis praemissis in defensionem eorum, quae dixerat cum tertii capitis diveovaio fieret, proposuit emendationes, quae leguntur sub numeris M et 73.“**

’ **Alludit ad card, archiepiscopum Rottomagras m. Cf. eius orationem habitam in congregatione generali d. 18 lanii 1870, coL 748-51.**

4 **Disserf.** ***de ponti/teis aveteritate*** **a. 1M**

1 **Eiav oratio, qaim in aclii asservari petiit, referiar ia additions huius ceucreían.-dm.**

## 49.

## Orationes habendao et non habitae ob renuntiationem.

### ORATIO

*reverendi ꝑatri domini Erancitci N. Blanchet archiepiscopi OregonopMani*

**Eminentissimi praesides, eminentissimi ac reverendissimi patres.**

**Multas et luculente disertas audivistis probation» circa illam maximi momenti quaestionem de Romani pontificis infallibilitate. Haec doctrina catholica, ut mihi videtur, sufficienter vindicata eat, et obiedioti» contra cius fundamenta acervatae, satis dirutae fuerunt. Nulla ratio cat cur oodom argumenta aut novas disquisitiones anteponere aggrediar. Attamen, cum regionis Canadiensis, ubi natus sum, fidos, ea de re, in hoc sancto coetu, vix exposita sit, aliquid ad hanc manifestandam afferendum reae iodico. Cum insuper dictum fuerit, fere omnes unitorum Statuum 'Amenme episcopos, sacerdotes et fideles propositae definitioni non favere, ego senior episcopus sive Americae Britannicae, sive foederatorum Statuum, a veritate, a magnae regionis lionore, necnon ab officii nostri sanctitate motus, dictam assertionem, utpote nimis generalem et consequenter erga multos iniustam contradicere compellor.**

**]· Et primum dc America Britannica hoc dicendum censeo. Gallo-Conadiensia quoad originem et educationem, per quadraginta duos annos in patria vixi, septem annis in missionibus Novi Brunswick exceptis, et ibidem doctrinam in nostro schemate consignatam semper professus sum. Sic etiam ab initio colonisâtionis, orno» incolse Canadienses crediderunt. In hac enim regione, ubi viget sancta religio catholica sicut in apostolicis temporibus, cum illustrissimo ac reverendissimo venerabilis ecclesiae Qucbocenris orchiepiscopo, qui, ii non abreæl, idem testimonium attulisset, cuncti episcopi districtuum dictorum Canada orientalis, Canada occidentalis et Flumen rubrum, usque ad longinquas maris Pacifici ripas, clerus quoque et fideles, toto corde unonimique voco definitionem do qua agitur expetunt ot postulant- Hanc doctrinam in eosdem nuper recognitos tractus, cumulo decimo septimo sacculo, attulerunt missionarii ex Gallia venientes, nccnon et primi coloni quos religiosa Britannia transmiserat; et de dio in diem haec fides dilectissima in supra nominatis locis firmior -evadit. Idem quoque, non obstantibus quibusdam dictis, affirmandum est quoad dispositiones cleri ct fidelium provinciae Halifaxionsis, ad quam districtus iam memoratus Novi Brunswick pertinet; nulla œt ibi alia sententia ct similibus votis omnes emoventur.**

**2· Quao vero dicenda Itabeo circa foederatos Americae status, specialiter exponam de provincia mea Oregoneosi, idest, do adoptionis meno patria diloctissima et dein generaliter de oinuibus provinciis istius magnae Reipublicae.**

**Cum in mbaioneni Oregoncnsem quae intra Soxoou montee et magnum Pacificum occanum iacot (assistento socio sacerdote qui nunc ‹x»l insulso Vancuuverensis cpwcopus), anno Domini millesimo octingentesimo trigenimo octavo, mimus fuerim, per triginta duos annos isthic laborans commoratus sum. Principiis eiusdem novae familiae christionoc, incrementis quoque et progressibus gavisus sum. Praeterea, anno octingentesimo quadragesimo tortio supra millesimum, regionem i¡warn vidi in vicoriulum apostolicuni erectam, iribusque aliis annis elapsis, in provinciam ecclesiasticam. Episcopos eius, sacerdotes ot fideles optime cognosco, ct confidenter ἀrero possum omnes credere, sicut et ego, Romanum pontificem lirati Petri successorem infoilibiliter omnee docere gente». Etenim : 1· ‹-redimus supremum ducem ecckriae officialiter errare non ραικ>ο, quia dici nequit iastum, elemento™ ct sapientisrimuni Deum imponam gregi, quem per honguinem Filii eius dilectissimi redemit, jastorem fallibile™, qui agnos ct oves ad nociva pascua vel inter lupos ducere posset; 2· credimus quia, cum mysticum ecclesiae aedificium usquo ad consummationem saeculi permanendum sit, ipsius fundamentum eodem modo et tumdiu stare debet; 3· credimus quia, ri Petrus ab errore non immunis esset, Ꝼesu Christus Salvator noster in vanum ei imposuisset munus confirmandi fratres suoe; 4· credimi» quia sine blosphcmia asserendum non est nec innuendum. Dei Filium unigenitum pro Petro Patrem suum aeternum frustra oravisse. Hiwc est fides nostra, in qua per totam provinciam Oregonen-M. vivimus c‹ lactamur.**

**3° Si autem generaliter ꝼonsideremu ♯ alum religionis catholiene in supꝛodieri Americae unitis stabus, hasu-exponenda case videntur, reilicet; septem aunt ibidem ecclesiasticae provinciae, sexnginta episcopi, 2500 Muerdotca, et quinque vel tex mille millia catholicorum. His positis, avertie audeo, antequam quaedam*ŏbservatione* definitioni haud faventes njtaa fuerint, unanimem fuisM pastorum et ovium fidem relative ad summi pontificis inerrantiam. Etiam nunc, quamvis episcopi aliqui plus vel minus mutati videantur, testificor omne», iisdem {nocía exceptis, antistites nostros ct praesertim doctissimum veritariwjuo stodioso»!mutu arvhicpiscopum Sliding, celoberrimso ecclesiae Boltimorensis praesulem illustrissimum, omnem clcnun, omne» quoque laico» firmiter et aporte profiteri, Christum ipsum per ŏ Petri cx cathedra loquentia, in perpetuum univorsum orbem dooero. et suprema Romanorum pontificum iudicia osse irreformabiliter tenenda. Ideo mullo verius dicendum reset, foro omnes catholicos provinciarum nostrarum, ah Atlanticis liItoribus tuque ad nostrum ingens Pacificum mare, cum plausu et submissione statuendam definiiionem quam primum accepturoa.**

**4· Testimonio meo ita veraciter ct ex toto oordo allato, haec sequentia adderò milii liceat!**

**Hic cat modus quo invaluit apud fideles noetros illa de infallibilitate capitis ecclesiae sententia: chri■tianae piacque malrce pueris suis sacfic dictaverunt, pajiain principis apostolorum successorem, Domini nostri freu Christi vicarium osse; hunc duceni ecclesiae tuque in finem saeculi permanici!lis, Deum ipsum rcpraawmtarc super terram; eidem n Christo lc»u claves regni coelorum datus fausse; cpi&c‹›|›oM omnes a summo pontifice missos, institutionem et iurisdictionem ab eodem occipere; fidem papne in nomine Spiritus sancti loquentia deficere nequire; suprema eius mandata pro toto christianonim |x>pulo obliga-**

i Rsee orstto miMS est sd concilii secreUriam cum hsc spuUta:

insilriMhoe se reveresdÌMime domine!

Cuto ka cencio men cam ꝑ»nur inclawa, in concilio Vaticino hibcudi. habita non inerit, brevitatis cansa, rugo enixe nt saltem praeservHar «un alii· concilii Vaticani documealis, nt remintal et sil testis et monumentum fidei eplscoperun, cieri et fidelium Americae eepteutrionaUs circa summi pontificis primato· et infallibilis magisterii qnaeslionem. Doleo maiIme qnod etaiaealicsimi praesides et eminenlisaimi ac revtreadiMlmi patres supra dictas dispositiones loquendi occasionem UHtsqaaiu babneriuU

Romae die 17 talli 107α

Excellentiae tuae humillimus serrua

t Er. Norbertu Blanchet

archiepiscopus Oregonopolitanas alias d Oregon-eity.

tona œ», ot veram fidei catholicae notam in firma *i* adhaeeiono fidei Petri inveniendam esse et probandam. Haec Christianarum matrum assidua praedicatio in animo puerorum imprimitur, et per omnee aetatce vitae eoadcm, ut ita dicam, comitatur. Communis sensus fidelium lumenque rationis divinae revelationi innixum, auctoritatem infallibilem, ad regendam ecclesiam Dei necessariam, admittendam ee-o apporne demonstranL Et idem confirmatur in mente iuventutis tam per solomnom litterarum pontificalium publicationem, quam per episcoporum mandata circa eas respectuose, aino mora ct in toto accipiendas, et praeterea per parochorum instructiones quae tractant de vicarii Christi praerogatirie. Hinc veneratio, pietas et confidentia quao erga supremum pastorem in omnibus orbis catholici regionibus manifestantur; hinc illao multiplices eleemosynae quae ad pedes eius per episcopos et aliis modis afferuntur.

5° Hocco ius plenum quo Romanus pontifex al^ue errore iudicat, doctores ecclesiae agnoverunt, novemdecim saecula tamquam semper vigens et divinitus fundatum praedicaverunt, ipsique Petri successores confidenter exercuerunt. Si autem non eeset legitimum, nec α divino fundatore constitutum, saqueretur doctoree egregios, omnes sanctos, totamque occlosiam usurpationem nullo modo iustificatam perenniter approbavisse; quod certissime de sponsa Christi immaculata minime dicendum est.

Praesens etiam quaestionis status considerandi» est sicut supradictao doctrinae clara expositio firmaque vindicatio, ita ut dicere non timeam: *Causa iam iam indicata ad.* Etenim maior pare populi christiani, maior pare sacerdotum, maior quoque pars totius orbis episcoporum, supremo pastore multis modis annuente, sio toto corde confitentur votisque haud ignotis palam dictitant. Unde, si erronea esset sententiaquam caput ot membra concorditer sustinent, promissiones divinae C inance evasissent, et portae inferi adversus ecclesiam tandem praevaluissent Absit! Nonne dictum est? *Verba mea non praeteribunt* ›.

6° Plurimi oratores in hac sancta aula dixerunt, per definitionem de qua disseritur, zelum catholiorum erga Christi vicarium frigefactum et forsan penitus extinctum fore. Tolis apprehensio, ut mihi appar?t, nullo nititur fundamento. Censeo utique quod si exoptata solutio praetermitteretur, amor et reverentia, quao beatissimo patri tamquam tributum a piis filiis offeruntur, eodem forsitan non remanerent. Si autem infallibilitas universalis doctoria definitive affirmetur et declaretur, tunc revera pastor agnorum et ovium, nova gloria coronatus venerabilior amoreque dignior, ante oculos vere credenGum in futurum apparebit.

Dictum est insuper, eamdem definitionem turbaUonce in toto terrarum orbe producturam esse. Hio d distinguendum videtur; producet certe odia et exeeraliones apud sanctae ecclesiae inimicos, ct hoc Uon mirandum, cum plenior principii auctoritatis affirmatio consiliis eorum non faveat Producet etiam murmura, moestitudinem, aegrum stuporem apud aliquos, qui nomen catholicum retinentes, attamen opinionibus quibusdam mundum regentibus arridere desiderant Sed cum haec per saecula vivens doctrina veritos sit u Deo revolata, solemnis cius proclamado, ab hoc sancta synodo facta, inter omnes qui nomine christiano ferventer gaudent, undique et in perpetuum maximnrn confovebit laetitiam.

Id saltem affirmare possum pro Canadiens] regione, sicut iam significavi, pro vastissima foederatorum Statuum república, et pro aliis septentrionalis ao meridionalis Amencarum partibus. Si e contra votis nostris concilium Vaticanum non annueret, ingens et inauditus luctus per totum novum continentem, a polo boreali usquo ad australes plagas, pervaderet.

Quapropter, plurimis ad rem pertinentibus rationibus praetermissis, divino testimonio innixus, gloriam Dei omnipotentis intendens, ecclesiaeque salutem cupiens, huic definitioni do Romani pontificis infallibilitate, uti in quarto capitulo schematis exprimitur, assentire valeo.

b.

## ORATIO

*reverendi patris dammi Mariani Ricciardi archiepiscopi Rheginensis* *

Inter tot sane praesules doctrinae, consilii, ac virtutis laude praestantes, qui de quarto schematis capite disserere, Romanique pontificis, summi ecclesiae doctoris munere fungentis, inerrantium omni argumentorum vi defendere adgreesi sunt, atque rem penitus, meo iudicio, confecerunt; haud mihi omnium postremo locum esse existimarem, nisi e re omnino es» ducerem cordis mei adfectui erga Christi vicarium, et apostolicam sedem aliquantulum indulgere, satis meo officio facere, atque iuxta ipsius capitis IV verba perpetuum ecclesiae usum pontificiae infallibiiitati testimonium reddentem, saltem cx parte aliqua quae usque adhuc probata non fuit, declarare.

Quapropter apud Rheginenscm dioecesim meae solicitudini creditam universamque ecclesiam, quae in Brutiis est, cuiusque, exceptis tantum paucissimis dioecesibus, metropolitanus habetur Rheginensis archiepiscopus, illam viguisse atque rigere doctrinam assero, quae Romanos pontifices in rebus fidei et morum proponendis errare non posse merito affirmat ac docet. Sed Brutiorum ecclesiae non secus ac caeterarum Italiae ecclesiarum fides de pontificum infallibilitate ita apud omnes in comperto est, omnemque disputationis oleam evadit, ut tempus ao verba frustra insumeret, qui rem ipsa luce clariorem adhuc declarare eniteretur. Eminentissimi et reverendissimi patres, in dioecesibus praesertim meridianis Italiae doctrinam de pontificia infallibilitate fideles cum lacte ipso, ut ita dicam, et ab unguiculis hauriunt, ut reverendissimus Tanensis episcopus diserte atque luculenter ostendebat Quod nullo pacto, ut aliqui ǎutumant praeiudiciis tribuendum est; sed α fide illa omnino repetendum, quam principes apostolorum Petrus et Paulus maiores nostros docuerunt. Indubia ritpiidetn monumenta evincunt, Petrum ecclesiam Neujolitanam aliasque ex nostris fundus»; Paulum vero tv ciesiam Rheginensem, ex qua evangelii lux in propinquas emanavit regiones, instituis» certo certius «t; in meae cathedralis ecclesiae fronte verba Actuum apostolorum. quae Pauli itinera referunt, magnis consignantur litteris: *Circumvenientes devenimus Regium.*

Quod si nobis omnibus pergratum quidem fecit reverendissimus episcopus Castrimaris, qui Galliarum ecclesiae honorem vindicavit, ponrificiaeque infallibilitabs hostes non gallicanoe. sed potius *antigallicanos* appellari debere luculenter oelendit; si ℔ux i«leoi alii iterum attingere e re existimarunt. alii autem Hungarian, Hispaniae, Hiberniae. Angliae, Ihlniatiae, Armeniae, utriusque Aturritae. reliquarunxpæ orbis nrieriarum de pontificiii infallibilihitt· lindi

« Matlh XXrV. 25.

› Oratio babeada ab ǎfchleri Rhect «njr»r capil IV de Ramini pestiteli iafathbihULe. >|wJ eam le^aeadi veniae renuntiaverit, rata remittit refreed:a<im> <!■ ausa -ecreUrio cwtlil Valicasi — *aurterù.*

tionem iure exposuerunt; sinite, quaeso, me pauca de ecclesiae Germanicae fide, quae discendi cupidine investigare sategi, vobis in memoriam revocaro, vestroque iudicio eo, qua par ost, observantia subiioere. Cum autem reverendissimus episcopus Ratisbonensis doctrinam, quam germanicae scholae hac in re profitentur, probe sciteque, pro aliquibus saltem sacculis exposuerit; illam ego attingam quam episcopi praesertim ac concilia tum provincialia tum dioecesana in germanici^ regionibus habita sectabantur, quaeque ipsius Germanicae ecclesiae traditionem proprio constituit

Hanc autem doctrinam pontificiae inerrantiao favore, indubia evincunt argumenta.

Etenim saeculo VIH Bonifacios sanctissimus antistes, qui Germanicae ecclesiae parens iure meritoque nuncupatur, quippe qui plurimis regionis illius populis legatione apostolica insignitus evangelii lumen primus invexit, Romanorum pontificum infallibilitotem procul dubio agnoscebat, cum ad catholicam servandam fidem *se* pontificum subditum discipulum profitebatur, ita Zachariam papam alloquens; ‚intinta subnixe flagitamus precibus, ut sicut praxicccesorum vestrorum pro auctoritate sancti Petri seni devoti et *subditi discipuli* fuimus, sic et vestrae piotata servi ot obedientes subditi sub iure canonico fieri mereamur; optantes *catholicam fidem ct unitotem Romanae ecclesiae* servare, et quanloscomque audientes vel discipulos in ista legatione mihi Deus donaverit, ad obedientinm apostolica sedis invitare et inclinare non cesso."

Huc etiam verba redeunt, quibus Bonifacius ad Stephanum II scribens, deque rebus etiam ad fidem pertinentibus agens, aiebat: „Si autem minus perite aut iniuste a me factum aliquid, vel dictum repentur, iudicio Romanae sedis prompta voluntate et humilitate me vello emendare spondeo."

Neque silentio praetereundum existimo, divum Bonifacium suam do Romani pontificis inerrantia sata auperque protulisse sententiam, cum quod ad plurimas res fidei ac disciplinae, quid Romana teneret et doceret ecclesia, enixe sciacilabatur, atque apostolicaa sedis doctrina fideles episcopoeque Germaniae imbueret; quo factum est, ut Gregorius U per epistolam a Bonifacio compellatus, hoc ei faceret responsum: ‚Jn iisdem epistolis quaedam subnexuisti capitula, sciscitando qualiter *teneat, vel doceat haec sancta apostolica Romana ecclesia.* Bene eatis, quia beatus Petrus apostolus et apostolatus et episcopatus principium extilit, et consulenti tibi de statu ecclesiae, non ex nobis quasi cx nobis, sed eius gratia, qui aperit os mutorum, et linguas infantium facit disertas, qualiter tenere debeamus apostolici vigoris doctrinam dicimus... Haec ergo, frater diarissime, ex apostolica© sedis vigore scripta sufficiunt"

Gregorius autem III ob eamdem penitus rem ipsum Bonifacium ita adhortabatur: „Itaquo non desinas, frater reverendissime, docendo cos *sanciam catholicam et apostolicam Romanae sedis traditionem,* ut illuminentur rudes ct viam salutis teneant, per quam possint ad aeterna pnwnta pervenire."

At priusquam od alia gradum faciam, illud obiter animadvertero duco, divum Bonifacium nullam umquam distinctionem agnovisse inter pontificem et sedem apoatolicum seu, uti aiunt, inter sedem et «dentem. Et re quidem veni, quod od auctoritatem attinet, nullum inter pontificem, wdemque apostolicam intercedere discrimen ipsa Bonifacii ad Zachariam fatetur epistola, qua ipsius pontificis veram doctrinam ediscere capit: ..Quapropter si hoc, Deo inspirante, veraciter implere voluerit, consilium et praeceptum *vestrae auctoritatis,* id «t *apostólicas sedis habere et sapere debeo.* Hacc omnia, Domino choriseimo, propteroa nota robis facimus, ut *vestrae auctoritatis responsum* talibus dare possimus, ut per cautelam *vestrae doctrinae* ovre ecclesiae non seducantur, sed lupi rapaces convicti et superati porcanL"

Atquo divi Bonifacii fides uberrimos retulit fructus, totaquo Germaniae ecclesia saeculorum docursu pontificiam in rebus fidei morumquo decernendis inerrantium oppido professa csL

Ineunto quippe sacculo IX inter Caroli Magni; capitula illud extat, quod inscribitur: „Do honoranda sedo ‡postolica ; atquo sedem ipsam Ita laudibus extollit: ‚Jn memoriam beati Petri apostoli honoremus sanctam Romanam ot apostolicam eodem, ut quae nobis sacerdotalis mater est dignitatis, esse debeat *magistra ecclesiasticae rationis.* Quare servanda cat cum mansuetudine humilitas, ut licet vix ferendum ab illa sedo imponatur iugum, feramus, et pia dovotione toleremus." Quae profecto verba tum infallibilitati apostolicao sedis favent, quae debet cssso *magistra ecclesiasticae rationis,* tum mirum sano in modum iis satisfacere videntur, qui conciliarem huius infallibilitatis definitionem *vir ferendum iugum* appellant, atque onus quoddam constituero autumant, quod christifidcks nequaquam pali possent- Verba siquidem, quae in modium attuli, noe suadent ferro, pisque devotione tolerare, licet vix ferendum ab apostolica sede imponatur iugum.

Art enim dogmatica do Romani pontificis inerrantia definitio, iugum aut onus vix ferendum nullo pecto appellari potcsL Ut enim illud silentio praeteream, quod catholici homines, ut fere omnes etiam adversarii non diffitentur, pleno mentis obsequio decreta Romanorum pontificum ubiquo suscipere solent, fidei veritates onus appellare sane cat inauditum., Qusccumque enim fidei veritas, quamvis humanae menta captum exsuperet, eximia omnino dicendo, habendaque est Dei gratia, quae hominum menti novam indit lucem, sublimemque doctrinam assequendam proponit; hinc fit ut miserrimos iuro meritoque populos illos existimemus, qui caelesti fidoi munere carent, errorisquo tenebris obvolvuntur. Nonno gratiam quam maximam nobis Deus contulit, cum Trinitatis mysterium aliaque multa mentis nostrae captum penitus excedentia nobis revelavit, quae neque aliis, neque ipsi Hebraeorum populo revelaverit? Verum ad id, quod mihi proposueram, redeo. Et gratiam Dei quidem omnee uno ore appellavimus definitionem dogmaticum de immaculato Deiparae conceptu; quod si hoc dogma, ob amorem, quo omnes in sanctissimam Matrem nostram inflammamur, gratissimum omnibus obtigit, aeque nobis gratum esse debet dogma, quod supremi capita ecclesiae gloriam spectat, atquo ex quo innumera ferme bona in rem christianam derivare praevidemus.

Eodem saeculo IX episcopi, qui ex regno Lotharii in concilium Mótense convenerunt, veram fidei doctrinam ad erroneus arcendas novitates a Romania pontificibus quaerendam affirmabant, atquo Nicolaum I ita synodica epistola prosequebantur: ,,Apostolici documentis ct pontificalibus decreta multipliciter informamur, ut vestri sanctissimi apostolati!» apicem, principis apostolorum fide et nomine consecratum, quoties sancta ecclesia aliqua novitate pulsatur, humiliter adeamus; ibique veri consilii saluberrima instituta sinceriter hauriamus, ubi mitis magister Christus et summum caput nostrum fundamentum ecclesiao posuiL"

Quid quod patres concilii Triburiensi» opus esso innuant, Romanorum pontificum decretis oppugnare

haereticos, schismaticos, omncoque verae fidei errores? A In epistola enim, quao proloquutiva audit, haec legimus: „Cum constet omnibus, divinam legem tractantibus, poet ovangelia ... beatorum canonibus apostolorum ... neo non et apostolicorum Romanae sedis pontificum decretis satis occurrisse, restitisse et oppugnasse, sive haereticis, sive schismaticis et omnibus verae fidoi oppugnantibus regulas."

Verum ut ad sacculum XI me confatilo convertam, decimo praetermisso, cuius apertissima hac in ro documenta ignorantiae tenebrae lato quidem obfusae nobis invidero videntur, in concilio Osboriensi ex Italilio Gormoniaequo episcopis coacto lectam fuisse constat synodolom disceptationem habitam inter regis Henrici IV advocatum et Romanae sedis defensorem, atquo hunc coctoris adprobantibus dixisse novimus: „Fidcm quipi>e violat, qui adversus illam agit, quae mater eet fidei, ot illi contumax invenitur, qui eam, nempo Romanam sedom, cunctis ecclesiis praetulisse B cognoscitur?'

Sigofridus vero Moguntinus antistes ad Alexandrum II scribens non modo de Petro haec habot: „Spccialiter illo magnus Petrus iuxta solidissimam nominis sui firmitatem, et firmissimam fidei confessionis suae soliditatem, eius (ecclesiae) ot tantam sustentat fabricam, od hoc quidem electus α Domino nostro dicente: *Super hanc petram aedificabo certe¿iam meam":* sod etiam Petrum cx privilegio Romanam sedem exornasse colligit; „quo maiora ecclesiae negotia (nempo quao ad fidem spectant), et difficiliores causarum exitus ad ipsam velut ad caput referantur, eiusque iudicio cuncta salubriter examinata in portum salutis diriguntur." At ipsius Sigefridi ad cuindoin pontificem scribentis puldxMrima occurrit sententia, qua concilii Moguntini statutorum ab Alexandro confirmationem expostulans, incon-cussam Romanorum pontificum fidei firmitatem a C Potro transfusam ita adsorit: „Ad hoc naniquo opus ca instituit ct confirmat fideo, quam beatum Petrum caro ct sanguis non docuit, sed Pater do Unigenito suo per Spiritum sanctuin ei revelavit; quao utique fides, sicut Dominus ƀran pro co rogavit, nuinquom doficiot; sed per beatas succcsrioncs ajiostoliconim praesulum (id est succosorum Petri) ad confirmandos fratres (id est succcs>oroa omnium apostolorum) usque in finem proficiet,"

Noo minus consonat concilium Quintilincburgense, quod canonem primum ita prosequitur: „Cum ordines iuxta ordinem suum consedissent, prolata sunt in medium decreta sanctorum patroni do primatu sedis njjostolicao, quod nulli umquam liceat cius iudicium roctractaro ct do cius iudicio indicare." Quod α totius synodi publica professione laudaturo est ct confirmatum. Luculenta ¡writer sunt, quae sacculo XII synodus Tullcnsis diocesana ImM dc ad- D etniendn inconcussa ecclesiae fide cx petrae, nempo Petri oiusquo succosorum, firmitate: „Ut sol, inquit, ct luna sancta refulget ecclesia, quao super |x?lram fundata haereticae pravitatis irritamenta respuit, nec recipit blandimenta."

Huo accedit synodi Iiildcshcimensis II, sacculo XIII sub Honorio III concino praedarum affatum, quod fidem Petri, rationo primatus, qui in «icccsson» transfunditur, numquam deficere evincit: ..Licet doctrinis variis et divorai hostos fi<lci lacerare studeant Christi tunicam inconsutilem, tamen remanet indivisa; nam portan inferi non possunt adversus fidem ecclesiae praevalere. ƀ Christo nd Patrem orante, ut non deficiat fidai Petri." Qua..» portali© etiam in epistola Guidoni patris ƈardinali legati ad provinciam Magdcbnrgenscm, quae concilii Mtigdeburgensis statuta paucis complectitur, haec quoad rem nostram addi conspicimus: „Sacroeancta Romana ecclesia, sicut in sancto Petro apostolorum principe, a Domino promissionem obtinuit, quod universalis ecclesia© fundamentum existeret; et praeceptum accepit, ut christianae fidei professores in fide, religione omniqua sanctirtionia confirmaret."

Huc spectant verba quibus, saeculo XIV concilium provinciale Magdeburgenso ab Alborto II Magdcburgensi archiepiscopo celebratum de Trinitate deque fide catholica agens fidenter affirmat: „Nihil aliud cat credendum, tenendum vel dicendum, nisi quod Romana credit, tonet et docet etiam piissima ct prudentissima moter nostra."

Doctrinam de Romani pontificis infailibilitato consignant, sacculo XV quao in diocccsona synodo Olomuccnsi a Wenceslao patriarcha Antiocheno, ecclceiacque Olomuccnsis commendatore do ecclceiae Romanae primatu disseruntur, ipsiusquo immobilem in fido firmitatem ad ecclesiam in eadem fido solidandam aperte aut supponunt, aut adstruunt: „Ecclesia Romano, quae at mater ct domina omnium ecclesiarum, quam inscrutabilis divinae providentia© altitudo in universis disporitionibus incommutabilem voluit, totius orbis obtineat principatum."

Eodem autem sacculo, concilium Salisburgcnao provinciale sub Eberiionio archiepiscopo doctrinam de Trinitate exponens, ait: „Nihil aliud at credendum, tenendum ct docendum, nisi quod Romana credit, tenet et docet ecclesia piissima, sanctissima et prudentissima mater nwdra."

Tam alte autem pervaserat omnium Germanorum animos, sacculo XVI persuasio, ineluctabilia plane esse, quao per Romanos pontifices in fidei rebus .sancirentur, ut in Lnthcrum, errores disseminaro incipientem, Ɯaximilian» I imperator veram cxposcens doctrinam ad Leonem X, qui jiotcrat ct debebat do omnibus fidei quaestionibus iudicium ferre, erran toque coin¡Macere, atque ad saniorem montem redigere, ita scriberet: „Aerepimus non adeo ƕulto ante dia quondam fratrem Augustinianum ƕonnulla conclusione^ in materia indulgentiarum κ-holastico more discutiendas dis'cminn&e... Verum cum Mispcctao (inertiones ct periculosa dogmata a nemine melius, rectius ct vrriiw diiudicnri queunt, quam n beatitudine iratru, quao «olii ut potest ita debet vanarum quaestionum, sophisticarum rationum, et verbosarum contentionum ƈuctore compescere etc."

Quin Romanum pontificati in fide erraro non Ɛutheni ipso fatebatur, vel fotori simulabat, cum Izonorn X, do catholicae cedraiac sensu testimonium praeclarissimum praebens, ?ir adloqueretur: „Qunrc beatissime pater, me prosinilum pedibus tuar ƀeatitudini offero cum omnibus quao sum ct habeo. Vivifica, occido; voca, revoca; approba, improba, ut placuerit. Vocem tuam, vocem Christi in te praesidentis agnoacam. Si moriom merui, mortem non recusabo."

Ex luculentissimo hoc sensu traditional! factum reor, ut synodus Hildraicnsis sub episcopo Valentino asseveraverit: „Quod sancta catholica et apostolica Romanoquo erodit, tonet ct docct cedraia, sanctissima, piissima et prudentísima mater nostra, ct nihil aliud erodendum oc docendniu statuimna, et ordinarmi ct praecipimus."

Qua in ro ingenti animi ƀnoliti affreimor. cum n Germaniae conciliis matrem prudentùmmam nuncujxiri ƨac|s pcrvipimu» codraiain Roman mu. qtram nonnulli tum iu ol>«crvationibu.< typo consignatio tum hoc otiam in nula imprudentiae accusare, nobh certo omnibus moerentibua atque admirai» <tr correpti», visi sunt.

Hinc etiam synodus diocoosana Augustensis Othone cardinali, et episcopo Augustano praeside Dilingae labita, ecclesiae Romanae traditionem incorruptam enunciati „Cum tota creationis universi ratio atquo Redemptionis nostrae fundamentum in summae individuacque Trinitatis recta indubilataquo fide consistat, et a Redemptore nostro lœu Christo per suos apostolos una fides catholica in universum orbem, cuius primatus Romanae sedi ex divi Petri apostoli praerogativa iure tribuitur, derivata sit, statuimus, atque omnibus praelatis, universo clero el populo nostrae dioecesis mandamus, ut in sancta fide catholica, quam divina clementia, et sanctissimorum hominum praedicatione, secundum *praedictae sanctae sedis puram et incorruptam traditionem* maiores nostri ab initio acceperunt, constantes, firmique permaneant, eamdem credant, observent ot döceant.

Hinc etiam synodus Trevirensis provincialis fidem Romanae ecclesiae a Petro et Paulo traditam, constanterque servatam esae unice veram et non aliam, maxima, qua praestat, vi perdocere non desinit: ‚Jn confesso est, testantibus nimirum ecclesiae patribus, et re ipsa clamante, Christi apostolos Petrum et Paulum sanctum Dei evangelium in sanguine quoque ipsorum signatum, Romanae ecclesiae reliquisse, atque in illius fidem ecclesias omnes, quae ubique sunt fidelee in toto orbe terrarum religioee conspirasse... *Nihil proinde aliud credendum tenendum aut docendum est, niri quod sancta Romana tenet el docet ecclesia, omnium consentientium ecclesiarum mater ei magistra.* Eum vero qui a fide catholicae et Romanae œcleeiae recedit, necease est a veritate et a capite deficere."

Hinc synodus Augustana, Maximiliani imperatoris anno tertio sub Othone cardinali Augustano, decreta edens synodalia, ee credere tantummodo ea, quao Romana credit ecclesia, summopere asseverabat: .Jgitur cum sancta Rornana et apostolica ecclesia, quao prima nos Germanos Christum et christianismum verum docuit... communiter et singulatim ita credimus, ita confitemur omnes, qui in hac synodo sumus congregati."

Hinc synodus dioeceuana Constantiensis, sub Marco Silico sanctae Romanae ecclesiae cardinali et episcopo, non modo ca repetit verba: „NihiI proindq aliud erodendum, tenendum, aut docendum quam quod sancta Romana ecclesia omnium reliquarum ecclesiarum mater et magistra credit, tenet et docet, cum Decesse sit eum a veritate et capite deficere, qui a catholicae et Romanae ecclesiae fide recedit"; verum etiam adiecit: trPcetreuio omnia et singula, quae in hac synodo a nobis determinata, decreta, statuta et acta sunt, nobis declaranda reservamus, iliaque ea qua debemus reverentia et obedientia auctoritati ac iudicio sanctissimi domini papae et sedis apostoliche, emendanda, corrigenda, augenda, minuenda, approbanda, vel rejicienda subiicimus."

Consonant autem prima synodus diocesana Buscoducensis sub Metrio episcopo, synodus provincialia Salisburgensis, quae statuta synodalia omnia et singula sanctae sedi apostólicas et ipsi sanctissimo domino nostro, vel corrigenda, vel adprobanda subiiciunt.

Synodus Virduneneis sub Henrico Lotharingi&e episcopo, ao synodus Bisuntina, cuius haeo praeclarissima sententia est: „Ad ecclesiam' Romanam referunt ecclesiarum omnium praelati causas, atque controversias omnes doctrinae. Et merito quidem... Certe in fundamento firmatur aedificium."

Sed saeculi XVII quae extant, documenta, maiorem eccjmioe Germanicae de pontificia inerrantia traditioni lucem adferre videntur. Etenim en verba, A quibus synodus Pragensis sub Bigneo Berka archiepiscopo itu rem explanat. „Unam sanctam fidem catholicam, quam unigenitus Dei Filius in terris docuit, quamque sacrosancta apostolica Romana ecclesia, omnium ecclesiamm mater et magistra, colit ac tuetur, omnes qui christiano nomine censentur uno oro profiteri debent"

Licet autem Hungaria vero ad Germaniam non pertineat, iuvat tamen hic de ea aliqua dicere. Neminem latet, percelebrem episcoporum Hungariae conventum statini severeque quatuor gallicanas propositiones damnasee, in eoque ecclesiae metropolitanne Strigoniensis orchiepiseopum dixia „Inter caetera autem, quae &0 nobis corrigenda ct eliminanda obtulerunt, et moram poti non possunt absque evidenti periculo animarum, non ultimum locum tenent quatuor illae propositiones, quao cleri gallicani nuper Parisiis congregati nomine prodierunt... Quao quidem propositiones auribus christiania absurdae, et plane detestabilem, cum per Hungariae quoquo regni provincias a satanae ministris disseminatae sint... Nos omissa in praesens cura eos confutandi, cum perpetua sanctorum patrum traditione, occumenicorum conciliorum decretis, et apertis ipeius divini verbi testimoniis eatis explosae e< confutatae sint... praedecessorum nostrum vestigiis inhaerentes ... Dei nomine invocato et praehabito, ea meliori forma qua per temporis et loci difficultatem licuit, diligenti examine et deliberatione matura cum venerabilibus fratribus coepiscopis nostris, abbatibus, praepositis, capitulis, aliis compluribus theologiae professoribus et sacrorum canonum scientia praestantibus viris, praefatas quatuor propositiones configimus et proscribimus, t* universis istius regni christifidolibus interdicimus ac prohibemus, ne eas legere vel tenere, multo minus docere audeant, donec super eis prodierit infallibile apostoliche aedis oraculum, ad quam solam, divino immutabili privilegio, spectat de controversiis fidei indicare." Quid istis verbis pulchrius, clanusque desiderari potest?

Quod si quis decreta synodalia dioecesis Augustae oculis vel raptim usurpare velit, liaec leget: „Catholicorum nullus ambigit, quin ea vera sancta et orthodoxa divinaque fidei doctrina sit, quam sancta Romana apostolica ecclesia profitetur. Nam huic uni singularem hanc praerogativam promisit oc praestitit is qui solus promittere, solus praestare potuit, ecclesiae princeps, atque conditor Christus leeus Dominus ñöster.

Synodus autem dioecesana Osnabnigensis diserte docet: „Unam, sanctam, catholicam et apostolicam Romanam ecclesiam, unam aeterni regis amicum, columbarn, uxorem, agni ipeius sanguine acquisitam, a sancto Spiritu et apostolis edoctam, columnam et firmamentum veritatis, divo Petro eiusque successoribus concreditam, in iis quae ad fidem moreeque pertinent, errare non posse, ipeius sponsi et capitis ecclesiae Domini nostri Ie»u Christi fidelis promissio, apostolorum et omnium orthodoxorum patrum auctoritas, et consensio omnibus saeculis ita confirmavit et adprobavit."

Universalem constantemque Germaniae ecclesiae traditionem, saeculo XVIII, apprime refert pastoralis losephi Clementis archiepiscopi et electoris Coloniensis epistola, quae constitutionem Clementis PP. XI *Unigenitus* ita obsequio prosequitur: „Nos quidem constitutionem illam ceu divinum Christi sponsae oraculum, ClementisXI vooe prolatum, ea veneratione -olimus, qua divinitus Petro suggestam do Christi liv aitate confessionem ... *Os Domini per Clementem XI locutum esse universa... agnoscit, profitetur*

*que ecclesia...* Ipeius Petri confcreio certam praestat definitionem Clementis; ab illa nimirum confessione, tanquam uternes a Domino reddita, *dimanavit* tfi *Petrum, Petrique successores suprema, omnisque erroris expers in rebus fidei et morum decernendis auctoritas."*

Quae demurn in eynodalibus ecclesiae Culmeueis constitutionibua traduntur, excipiamus: ..Propterea quaecumquo per sanctam Romanam ecclesiam matrem nostram do fide catholica et eius professione... od conservandum et augendum cultum divinum, ad instaurandam sanae doctrinae puritatem salubriter statuta ot promulgata sunt, liacc omnia praesens synodus in Domino congregata profitendo, non tam novas leges condere, quam antiquas pro expressis habere, ac do exeeutione earum totum clerum et populum obligaro constituit."

Quao cum sic seeo habeant, nemo profecto in admirationem adducitur, cum saeculo hoo nostro XIX b concilium provinciale Colonionso audiat asserere: „Iρβo (Romanus pontifex) est omnium Christianorum }»ter et doctor, cuius in fidei quaestionibus per se irreformabile est iudicium.l‡ Atque patres concilii provincialis Ultraiectensis, licet linee ecclesiastica provincia sicut et olino multis abhinc annis ad Germaniam iam non pertineant, edicere: „(Romani pontificis) iudicium in iis, quae od fidem moresque spectant, infallibile esse indubitanter retinemus."

Ac episcopos demum, qui ad concilium provinciale Colócense celebrandum adproperurunt, statuisse noscimus: „Quemadmodum Petrus erat... doctrinae fideique magister irrefragabilis, pro quo ipse Dominas rogavit, ut non deficeret fides eius... pari modo legitimi eius in cathedrae Romanae culmine successores... depositum fidei summo et irrefragabili oraculo custodiunt... Unde (sequitur) proposition» cleri gallicani anno millesimo sexcentesimo octuagesimo C secundo editas, quos iam piae memoriae Georgius archiepiscopus Strigoniensis, una cum caeteris Hungarino praesulibus eodem adhuc anno publico proscripsit, itidem reiicimus, proscribimus, atquo cunctae provinciae huius fidelibus interdicimus, ne eas legero vel tenero, multo minus docere auderent.l‡

Quin complures antistites Germaniae, qui nunc conciliari do pontificia inerrantia definitioni contrariam ineunt sententiam, cum quingentis prope episcopis ex toto terrarum orbo ad solemnia eaecnlaria martyrii principis apostolorum celebranda Romae congregatis, hia verbis, inter caetera, pontificiam infallibilitatem innuentibus, amantissirnum patrem nostrum et dominum Pium IX sunt alloquuti, uti optime animadvertebat roverendissimus archiopiscopus episcopus Auximanus: *Nihil nobis potius et antiquius esse, quam ut quae tu ipse credis et doces, nos quoque credami^ et doceamus; quos reiicis errores, nos item* D *reiiciamus...* et paucis interjectis periodis ad Syllabum innuentes, inquiebant: „Pelrum per oe Pii locutum fuisao erodentes, quae od custodiendum depositum α te dicto, confirmata, proluta sunt, noe quoque dicimus, confirmamus, ǎnnuntiamus; unoquo ore atque animo reiicimus omnia, quae divinae fidei, saluti animarum, ipai societati humanae odverea *tu ipse reprobanda ac reiicienda indicasti."*

Haec autem verba neminem proferre posso, quin pontificiam agnosceret infallibilitatem, apertissimum est; ea autem verba huiusmodi sunt, ut episcopomiu consensum sive antecedentem, sive concomitantem* sive consequentem, sive expressum, sive tacitum prorsus excludant. Cum enim non a simplicibus fidelibus, eed ab episcopis ipeis proferantur; inania, ne dicami illusoria viderentur, ai consensum ipsorum euppone-

rent. In id enim traducerentur ac si dicerent: quod tu, nobis consentientibus, credis oc doces, nos credimus ct docemus. Neque dicatur quod ea in epistola laudatoria dicta sunt, ut alio in loco orchiepiscopus Remensis innuebat, ac proindo minus ad veritatem exacta dici debeant; de re siquidem fidei significanda agitur; cum autem ree fidei proferuntur, verba numquam ita laudativa adhiberi queunt, quae veritatem ulla ex parte excedanL

Quae hucusque ex ecclesiae Germaniae documentis attuli, satis superque ipsius ecclesiae traditionem declarant, numquam sacculorum decursu nutantem, numquam labefactatam, Romanesque pontifices ex cathedra loquentee errare non posse in rebus fidei et morum alte proclamant

Ex quo certe fit, ut illarum ecclesiarum fideles quam maxima docilitate, quin immo et gaudio aeque ac reliqui totius orbis christiani excepturi sint dogmaticam conciliarem definitionem do Romani pontificis infallibilitate, quam votis omnibus opto, quaeque non solum opportuna atquo utilis, mł proreus nunc temporis necessaria facta est. Hanc enim catholicorum bonum postulat, qui post tot tantasque disceptationes ea, qua par est, reverentia mentisque obsequio Romanorum pontificum decreta non profiterentur; nec episcopi ad proprias iterum redire dioeceses possent, quin Romani pontificis auctoritatem, ct suam *propriam, quae ab illa non imminuitur, sed augetur,* apud hominum opinionem imminutam perciperent, et potissimo destituerentur medio, quo fideles, ne in varios abeant errores, continere possent

Quare α vobis, eminentissimi oc reverendissimi patres, humillime enixequo quantum in me est efflagito, ut ad fidei detrimentum avertendum, Deique gloriam tuendam, quae in ecclesiae Romonique pontificia gloris elucescit, ad salutem animorum procurandom, conciliarem de Romani pontificis inerrantia definitionem sancire velitis. Ut autem erroribus omnibusque cavillationibus effugium praecludatur, et omnis dubitandi locus excludatur, ut in meis de ecclesiae infallibilitate animadversionibus quoque innui, quaa ad reverendissimam Deputotionem de fide detuli, Romanum pontificem non modo quando ex cathedra aliquid do fide tenendum decernit, vel uti liaereeim roiiciendum damnat, quod raro omnino locum obtinet; neque, uti patet ex praxi, id fiet, quin summus pontifex, saltem ad solemniorem rationem servandam, alios episcopos de sententia exposcat, uti in Conceptione Deiparae virginis asserenda usuvenit; «ed univereim quando do rebus fidei et morum aliquid ecclesiae proponit, erraro non posse, sanctae synodi definitio dogmatica constitutione confirmet. Etenim si pontificum infallibilitatem tantummodo in dogmatibus statuendis conciliaris definitio assereret, ex tot tantisque, quae exortae sunt, quaestionibus, ex magnis sane latoribus, quos circa hanc rem insumendos existimavimus, ex mira hao animorum commotione, quae universum fere terrarum orbem pervadere visa «t, nullum fere perciperemus fructum, quem tantopere optamus, quique in eo consistit, ut pontificum infallibilitas rite solideque statuatur. Impii siquidem homines pontificum et ipsius ecclesiae auctoritatem, nisi propria et vera dogmata reepiciat, penitus inficiantur atque contemptui vertere non dubitant. Hoo enim pacto Romani pontificia non recua ac ecclesiae cum pontifice coniunctae infallibilità· ad idem obiectum extendi pateret, quod certo non modo dogmata proponenda, et haereres damnanda· reapirit. red ree omnes fidei et morum complectitur.

Et hic meminisse iuvat. quod optime habetur in capite IX schematis do ecclesia nobis propositi, uhi

cio ecclesiae infallibilitate aio legitur: „Obiectum igitur infallibilitatis tantum patere docemus, quantum fidei patet depositum, et eius custodiendi officium postulat; adeoque praerogativam infallibilitatis, qua Christi ecclesia pollet, ambitu suo complecti tum universum Dei verbum revelatum, tum id omne, quod licet revelatum non sit, est tamen eiusmodi, sine quo illud tuto conservari, certo ac definitive ad credendum proponi et explicari, aut contra errores hominum, ac falsi nominis scientiae oppositiones valide asseri defendique non poeaiL"

Cui autem doctrinae, quibusque verbis et canon IX eiusdem schematis, pag. 44 l, respondet, qui sic se habet: „Si quis dixerit, ecclesiae infallibilitatem od ea tantum restringi, quae divina revelatione continentur, nec ad alias etiam veritata» extendi, quae necessario requiruntur, ut revelationis depositum integrum custodiatur; anathema eit-“

Quare formulam definitioni», quao in schemate exhibetur, sic reformandam existimo: *Hinc sacro adprobante concilio... Romanian pontificem ... cum pro plena potestate docendi universam ecclesiam quaestiones de fide et moribus suo iudicio definit, per Spiritus sancti absistentium ab errare immunem servari, ei has eius definitiones, sire decretu per se irreformabilia, a quovis christiano* etc. ut in schemate. Illud etiam humillime, instanterque exposco, ut capiti IV canon adjungatur; cum enim alia capita canone roborentur, nonnullam capient fidelei admirationem, ex eo quod in hoc tantummodo quarto capite canon desideretur; quin immo alicui falsae interpretationi occasio forte praebetur, cum praesertim non desint qui opinentur, constitution» dogmaticas non inducere obligationem, nisi anathematis poena errores oppositi percellantur.

Canon autem sic exprimi posset: *Si quii direrii* etc.

c.

## ORATIO

*reverendi patris domini Alexandri Franchi archiepiscopi Thessalonicensi»s.*

Emincntneimi praesides, cminentissiuii ac reverendissimi putres.

Discussione in caput quartum constitutionis primno do ecclesia iam in longum protracta, animus mihi fuerat loquendi veniae, aliorum praeeunto exemplo, renuntiare, ne vt», eminentissimi ac reverendissimi patres, nimium iurn defatigatos novo obruerem ecrinoue. At tue ad loquendum movit propositum et nonnullas quaestionem ꝑenitiu expendendi, ct quasdam exhibendi nd ipsum caput quartum emendationes vel additamenta, ineam demum quakmcumque opinionem sapienti vestrum iudicio subjiciendi circa nonnulla, quae ex hoc umbone minus accurate, meo saltem iudicio, prolatu eunL

Ad exurnen itaque propositi cupitis quarti quo<J attinet, quatuor circa infallibilitatis pontificiae praerogativam distingui possunt: Ie origo huius praerogativae; 2° ſini ob quem Romano pontifici tributa fuit; 3° obicetum circa quod vereatur; 4®’ratio qua a Romano pontifice exercetur. Ea omnia quao de lúa adnotari possunt, viam sternent ad ea proponenda quae in schemate rei modificanda, vel addenda videantur.

At vero amite quaeso, eminentissimi *ac* reverendissimi patres, ut quaedam in antecessum dicam super argumento, quod licet infallibilitatis pontificiae praerogativae quodammodo extrinsecum videatur, cum nostro tamen schemate ita connectitur, ut do co oliquid expresse adnotandum in ipsius capitia IV textu necessario mihi videatur. Loquor do universali, constanti atque uniformi ecclesiae universalis traditione circa pontificiae infallibilitatis praerogativam. Animo certe mihi non est huius universalia ecclesiae traditionis documenta hic rursus vobis proponere. Hoc jam perplures oratores egregie coram vobis praestiterant. Liceat tantummodo mihi tria adnotare, quao consideratione digna in gravissimi huius argumenti disceptatione esse arbitror.

1· Iuxta communem probataniquo doctrinam, episcopi non solum ut judices in concilio occumenico sedent, sed od illud praecipue convocantur ut authenticam de ecclesiarum suarum doctrina et traditione testimonium perhibeant. Ius ergo in unoquoque episcopo est confratres suos non tantum de privata eius opinione circa aliquam doctrinam sciscitandi, sed maxime de ecclesiarum suarum traditione palam exhibenda et explicanda. Hoc solum pacto constare omnibus poterit, utrum aliqua doctrina in revelationis depolito ita evidenter contineatur, ut nullum pro cedem definienda dubium superaiL

2· Concilia provincialia, quae omnibus temporibus et in quibuslibet catholici orbis partibus habita sunt, et praesertim quae ultimis temporibus in nonnullis ecclesiastici» provinciis Boemine. Boni-sine. Hungarino, Angliae, Americhe septentrionalis celebrata fuerunt, considerari debent non tantum voluti testimonium fidei episcoporum qui huiusmodi conciliis interfuerunt, ipsorumque decretu signarunt; sed praecipue vduti publica et solemnis antiquae et constantis illorum populorum fidei declaratio. Alioquiu intelligi difficillime j/œsrl qua ratione, pontificiae infallibilitatis praerogativa tam explicite oc dilucide in iisdem proclamala, nulla non solum protestatio, sed nec Ieris observatio in contrarium α fidelibus contra assertum in iis conciliis doctrinam factu fuerit vel hodie fiat, cum tanta sit propriam opinionem in vulgus manifestandi facilitas immo etiam licentia.

3® Inficiaci nou possumus quasdam patrum, doctorum, aliorumquc «criptorum testimonia posse in latiorem vel strictiorem sensum interpretari, prout a praeclarissimo praesule hic fuit olim lulnotatum. Mirum enim c«o non debet, quod contraria pontificiao infdlibilitoti doctrina nondum evulgata, patres, doctores, aliique antiqui scriptores de infallibili Romani pontificie magisterio non mico accurato et certa, ut ita dicam, adhibita formula disseruerint, quemadmodum et do aliis ecclesiae doctrinae articulis, errore nondum exorto, contigisse satis cuique compertum est- Sed liceuL animadvertere universalem ecclesiae do pontificiae infallibilitali» praerogativa traditionem non imius vel alterius corumdem testimoniorum auctoritati inniti; quae tamen testimonia contrariam edocuisse dodrintuu numquam probari poterit; sed ex ipsa patroni, doctorum, aliorumque scriptorum communi loquendi ratione maxime desumi, ao praecipuo ex generali constanti>pie ŭniversali ccclcsiii' Fcnsu, quae in rebus fidei et morum id semper ‹t ubique veluti irrefragabile habuit ac pleno obsequio rocopit, quod u Romanis pontificibus singulari etiam iudicio fuerat definitum.

Dc qua quidem re wp1endidi»imum exhibent testimonium gHiffralin concilia, de quibi» in capite quarto

’ In tomo LI. eoi 552 a.

’ Have oratio EabiU non eet ob epittohm, quae hic ŭnectitor.

3 luglio 1870.

Caro e Tenerabilhsiran n»njignore.

Dvpu plena riflettane vengo a dire che h sua rinuncili di jarinrt sarà un esempio eJ un motivo a tutti «li Ambedue le parti di far lo e perciò avrà più effetto al fine desiderato, che patri avere anche il eue bel ŭucer

Perciò benché il roaaigtio edge »U lei un «gridilo per•onxle, lu direi, dica recbamtnle rmmurò a *pariare.*

I'va qn«”to Hi potro ottenere U rinunxU di molti.

Sn»i devotÌMiMo r»l nffeiioliatissimo

Knne<· K. ŭ<ove «li Wevtm.

nostri schematis mentio est. Quao enim do Romano pontifico, orientis atquo occidentis episcopis insimul congregatis, in iisdem conciliis dicta sunt, licet formulam proprio dictam infallibilitatis pontificiae explícito non exhibeant cx eo quod a nemine huiusmodi praerogativam deuegatam agnoverint, ita tamen eaindora infallibilitatem praosupponunt, ut verba et locutiones in id ab ipsis adhibitas veluti totidem eiusdem infallibilitatis definitiones accipi ac retineri bona fide ab omnibus debeanL

Quod ut clarius appareat sinito quaeso, eminentissimi ac reverendissimi patres, ut vestrae considerationi subiiciam, quae in generali concilii Florentini congregatione a provinciali ordinis Praedicatorum coram omnibus episcopis solemniter dicta sunt ad explicanda ea unionis decreti verbo, quae ad Romanum pontificem referuntur. Euimvero in actis eiusdem concilii ab Horatio lustinianeo bibliothecae Vaticanae custode primario editis anno 1638, legimus B ipsum theologum ordinis Praedicatorum rationem concilio reddentem de sensu verborum, quao dicebantur de Romano pontifico; scilicet *omnium christimiorum patrem et doctorem eristere,* inquiebat: „Iρβo pariter doctor, *scilicet immaculatae fidei propter privilegium concessum Petro* Quid clarius dici poterat, ut intclligeretur, patras concilii Florentini verbum illud admittentes non tantum indirecta ratione et quasi per illationem declarare infallibile Romani pontificis magisterium, sed veram proprieque dictam declarationem do pontificia infallibilitate emiame? Quid plura? Ipse theologus explicans paulo post coram universis concilii patribus alia verba: *ct ipsi in beato Petro pascendi universalem ecclesiam a Domino nostro lesti Christo plenam potestatem traditam esse,* haec subdidit: „Ex epistola Agathonis papae constat, quod pascere omnes oves uni Petro commissum sit, quod sedes apostolica semper mansit immaculata in fido, C quod illa verba: *ut non deficiat fides tua,* intelliguntur do Romano ¡gratifico, quod sit immunis ab ħõeresi. Haec dicta sunt sedentibus orientis et occidentis episcopis in concilio Florentino, nemine Graecorum, qui tot tantusquo difficultates super caetera proposuerant, contradicente, omnibusquo decretum unionis in explicato sensu libentiæime signantibus. Post haec dici no potest dubiam esso universalis ecclesiae traditionem circa hanc Romani pontificis praerogativum?

Atquo hic liceat mihi, qui Romae natus sum, ac Romae studiorum meorum curriculum explevi, Romanam ecclesiam in qua, omnibus consentientibus, immaculatum semper fidei depositum fuit servatum, ct ad quam, teste Irenoeo, propter potiorem principalitatem neoesse est omnes convenire ecclesias, Romanam, inquam ecclesiam ciusque de Romanorum pontificum inerrantia traditionem palam vindicaro. Fateor equi- D dem, eminentissimi ac reverendissimi patres, me maxima admiratione aliquot ante dies audivisse unum ex reverendissimis episcopis hio declararo non dubitantem, Romonajo ecclreiam semper credidisse Romanos pontifices in robus fidei et raornui definiendis erraro posse. Et quaenam eunt documenta, quaenam facta, quaenam dicta quoe testari de hac contraria traditione aliqua ratione possint? E contra, eminentissimi ac reverendissimi patres, illud apertF ac solemniter coram vobis assero, quin ullus uinquam me iure possit erroris facti redarguere, Romanam ecclesiam semper et constanter a primis ecclesiae ŧemporibus professam fuisse doctrinam de infallibilitate Romani pontificis, ac testimonia «. Scripturarum quae hodie in huius praerogativae confirmationem afferuntur, semper eodem sensu fuisse interpretata.

Fieri non potret, ut ego pro temporis angustia, immensam testimoniorum congeriem hic referam, vel Romanorum pontificum decreta, doctorum testimonia, theologorum romanorum sententias hic vobis expendam, eminentissimi oc reverendi®imi patres. Illud unum declarabo hanc fuisse doctrinam ab omnibus Romanis pontificibus constanter traditam, hoc faitee argumentum ab omnibus romanis doctoribus explanatum, hanc fuisse thesim ab omnibus theologis propositam ac defensam, hanc denique fuisse constantem et antiquissimam nmniinn nostrarum scholarum instructionem. Quin innuo illud xiligulare obtigisse dicendum est, cx omnibus theologicis quaestionibus liane ferme unicam fuisse de cuius origine, fine, obiecto, exercitio tam uniformiter a scholis ipeis disputatum fuerit. Hac itaque Romanae ecclesiae duce traditione, quid do origine, fine, obiecto, et exercitio infallibilitalis pontificiae sentiendum sit, paucis coinprebcndam. Interim reluti corollarium eorum quae hactenus dicta sunt, proponendum arbitror ut ab initio formulae definitionis dicatur: *Itaque universali et constanti catholicae ecclesiae traditioni firmiter inhaerendo.*

De *origine* itaque infallibilitatis pontificiae, Romana ecclesia semper tenuit hanc esse directo ct immediato α Deo. Qua super re animadvertendum est in ordine civili supremam potestatem cx Deo traxieto originem, non item formam, quae quidem cum ah hominum voluntate pendeat, evenire focilo potest, ut ex ipsa hominum deliberatione aliqua lex n supremo reipublicae moderatore lata nullam vim habeat, nisi alterius occes srit vel assensus vel sanctio. At in ordine ecclesiasticae potestatis cum forma etiam divinitus instituta oc tradita fuerit, ipsius divini institutoris verbis et sententiis attendendum eut. Iam vero clara et aperta sunt testimonia quao satis super- C quo innuunt, ecclesiae docentis magisterio per alistentiara divinam infallibilitatis praerogativam traditam fuisse, sive illud per episcopos in concilio cum capite coniunctoe exerceatur, sive extra concilium per ij»um Romanum 'pontificem singulari iudicio absolvatur. Huiusmodi sunt notissima illa lesu Christi verba: *Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem sacculi'... Spiritus Paraclitus docebit vos omnem ŧeritatem* et rursus alia uni Petro dicta: *Ego rogavi pro te ut non deficiat fides tua3;* et iterum: *Pasce agnos, pasce ovesl.* Origo itaque infallibilitatis |>ontificiae directo ct immediate a Deo derivatur.

Tria ox his sequuntur corollario. 1· Si iufallibiltatis praerogativa immediate et directe a Deo eet; assistentia divina est unica ratio sufficiens pontificias inerrantioc.

Corollarium 2. Si infallibilitas directe a Deo D est, ipeiusque assistentia est sola ratio sufficiens inarrantiac pontificiae; sequitur huiusmodi iuerrantiam ub aliorum assensu pendere non posso: alioquin iste assensus reset velati ratio sufficiens eiusdem inerrantiae. Propositio ergo qune dicit» Romani pontificis iudicium in rebus fidei et inorum non esse irreformabile nisi oeccreerit episcoporum consensus, ordinem a Deo praestitutum non solum subvertit, sed, meo iudicio, huic alteri acquivalet propositioni: episcopi «ivo in concilio ooniuncti sire per rockeiam dispersi infallìbile» sunt etiam reparali a Romano pontifice. Enim vero vel ďissensi» episcoporum ret in farto fwvot; bilis vel non. Si non ‹s»t posribiln, iam non iniJhj ·

1 **Matth. XXVT1I. 20**
« **Icxn. XVI. IX**
▮ **Loe. XXП, ≫**
« **Ioan. XX. 15-17**

Uir quomodo ponatur assensus valuti conditio inerrantiae pontificiae. Si vero dissensus episcoporum in facto possibilis est, tunc iudicium Romani pontificis reformatur per iudicium episcoporum: quod idem est ac dicere episcoporum iudicium esse definitivum, ipsoeque contradicentes Romano pontifici non errare, errasse vero Romanum pontificem; ideoque infallibiles esso episcopos licet separati a Romano pontifice. Nisi ergo in hunc errorem qui aperte est haereris incidere velimus, Decesse est concludere huiusmodi dissensum impossibilem esso: quae quidem ecclesiae doctrina est, cum ipsa palam edoceat per divinas verbi Dei promissiones fieri, ut firma et indefectibilis sit unio inter caput et membra. Noe quoque igitur admittimus necessitatem consensus ecclesiae, non quidem eo sensu ut ipee necessarius ait ad hoc, ut Romani pontificia decreta sint irroformabilia, sed eo sensu ut Christi promissione de divina assistentia et de ecclesiae indefectibilitate plene adimpicantur.

Corollarium 3. Si assistentia divina eet sola ratio sufficiens infallibilitatis pontificiae, haec pendere non potest ab usu modiorum, quae a Romano pontifice adhibentur, antequam ad catholicae doctrinae definitionem procedat Sane Christi promissio usui mediorum alligata non fuit: ergo media non poesunt umquam esse conditio pro adserenda vel non adserenda infallibilitatis praerogativa. Insuper si infallibilitas penderet ab usu mediorum, tantum valeret iudicium quantum valent media ad illud efformandum adbibita; atqui haec varia sunt pro circumstantinnim, temporum et personarum varietate: ergo indicia Romani pontificis nutarent semper, nec umquam de ipsorum irreformabilitate constare posset. Haec autem minime probant, Romano pontifici minimo inessa obligationem ea adhibendi modia, quae necessaria ipsi rideantur pro fidei definitiono conficienda. Sed de his sermo erit, cum de exercitio pontificiae infallibilitatis praerogativae sermo erit.

Interim poet ca, quao de origine huius praerogativae disseruimus, mihi videntur haec duo quoad nostrum schema adnotanda cese: scilicet Ie ut apertis verbis dicatur, Romanum pontificem ri *assistentiae divinae ipsi in persona beati Petri promissae, errare non passe* etc.; 2° ut apertis verbis reprobetur falsa illa doctrina, quae necessarium eeee episcoporum consensum edocet, od hoc ut Romani pontificis decreta irreformabilia dici possint et rinL Quae duo necessario et immediate ab adserta divina Romani pontificis infallibilitatis praerogativae directa origine, veluti effectus a causa aperte dimananL

Quod spectat *ad finem,* ob quem Christus voluit assistendam suam Petro promittere, nullum certe dubium esse poteet hane praerogativani od universalis ecclesiae bonum, servandamque fidei unitatem fubeo divinitus ordinatam. Eadem quippe ratione, ob quam Petro primatus regiminis divinitus attributus fuit; scilicet ad hoc ut, capite constituto *schismati* tollereтur occasio, et supremum quoque infallibile concessum «t magisterium. Si enim ad ecclesiae inde!edibilitalem in tuto ponendam, neeessc fuit, ut primatus iurisdictionis Potro donaretur, eo magis necessarium fuit, ut et infallibile iprimel donaretur magisterium ; deficiente siquidem unitate fidei, ecclesia ipsa deficiat neceare «L Atqui ai Romanus pontifex errare posset, unitas fidei non servaretur : ergo ad «enandam unitatem, eocleeiamque ipsam incolumem reddendam ncceaanum fuit infallibile magisterium Romano pontifici tribuere. Haec adeo clara sunt, ut si iatiusxnodi infallibilitatis praerogativa ex sacri? Scripturis non tam aperte aliunde constaret, illatio infallihiliA tatis pontificiae a promissione indefectibditatis écdffiiae, necessaria dici deberet.

Haeo etiam fuit doctrina conciliorum generalium, quae do controversiis in ecclesia circa fidem auborientibus inquiebant, easdem debere iudicio Romani pontificis *terminari.* Quomodo autem terminarentur, ai iudicium Romani pontificis esset aliqua ratione reformabilo?

Sensus ipse universalis ecclesiae noe edocet, ad servandam fidei unitatem infallibilitatis praerogativam praecipue fuisse Romano pontifici tributam. Quisnam enim recognitus ab ecclesia fuit iudex definitivus omnium controversiarum, nisi Romanus pontifex, cuius fidei et morum definitionibus plenum ab omnibus fidelibus obsequium, nemine reclamante, semper praestitum fuit? Ipsa etiam sententia universalis, quae edocet concilia generalia absolute necessaria non osse, et de eorumdem opportunitate solum esso indicem Romanum pontificem, quid aliud praesupponit nisi magisterium Romani pontificis sufficiens omnino «se ad fidei unitatem servandam, oinneeque quaestiones dirimendas?

Ex his sequentia corollaria derivantur:

1° Praerogativa infallibilitatis pontificiae non est gratia gratis data mare subiettiva, sed od generale ecclesiae bonum principaliter ordinata; proindeque eosdem babero debet effectus ad unitatem fidei servandam ac ecclesiae infallibile magisterium.

2· Assensus fidelium Romani pontificis dogmaticis definitionibus debet esse plenus, intimus ac perfectus; nec sufficit obedientia tantum externa seu rilentium obsequiosum. Cum enim fides rit actus mero internus, et iste actus necessarius sit ad hoc ut unitas fidei senetur; sequitur obsequiosum silentium oequivalere actui contrario definitionibus illius, qui ius habet unitatem fidei servandi, ct consequenter non respondere fini, ob quem infallibile magisterium ecclesiae capiti tributum fuit: quod quidem hoc in casu insufficiens foret ad unitatem fidei servandam. Insuper assensus iste mere externus ac suspensivus ecclesiae ipsius naturae atque indoli repugnai: obligare enim fideles ad actus suos conformandos fidei incertae ac reformabili, idem esset ac irrationabile fidei obsequium ab iisdem exigere, et quemdam veluti tyrannidis actum erga ipsos exercere. Ex quo sequitur falsum omnino, pontificem infallibilem esse pontificem despotam, prout olim unus ex patribus ex hoc ambone asseruit; o contra qui profitetur obsequium internum seritati certae et auctoritati infallibili, non subiaoet despotismo, sed perfectissimam exercet libertatem; cum e contra qui obsequium exigit internum veritati dubiae et reformabili, ille despota iure meritoque dici potest.

3° Si praerogativa infallibilitatis Romano pontifici divinitus data est ad fidei unitatem servandam, non sequitur ut ipse infallibilis tunc solummodo ait cum exortae fidei controversias definitivo suo terminat iudicio, prout a reverendissimo episcopo hio dictum eet. Nam cum ratio sufficiens infallibilitatis pontificiae ait divina assistentia, ipsa infallibilitas pendere non potest a natura et gradu controversiae, quae ex iudicio mere humano pendet- Aliud ergo est quod Romanus pontifex de facto magisterio auo infallibili utatur, cum controversiae- et errores exorti fuerint; aliud eet dicere, quod qui infallibilitate gaudet vi ossistentiae divinae, non sit infallibilis in omnibus et singulis casibus, ubi de obiecto agatur ipsius infallibilia magisterii proprio. Huc accedit, quod si Romanus pontifex errare *pt*s in iis iudiciis edendis, quae ab aliqua controversia originem nou Imbuerint, ipremet errore suo gravissimam controvereiac suppeditaret

occoaionem ; atque ita magisterium illud quod ad con- A traversias terminandas divinitus tributum fuit, novus evaderet in ecclesia controversiarum ac quaestionum fons et origo.

Quae cum ita sint, non inopportunum esse arbitror, ut in nostro schemate clare apertoque dicatur, Christum Dominum huiusmodi infallibilitatis praerogativam Petro dedisse in universalis ecclesiae bonum, ut quemadmodum per plenitudinem potestatis in Romano pontifico regiminis unitati consultum cet, ita et per plenitudinem magisterii unitati fidei servandae divinitus provideretur. Nec aba re esset, aliquid addere de pleno atque intimo mentis assensu, quo excipi a fidelibus Romani pontificis decreta debent.

De *obiecto* infallibilitatis pontificiae illud tantum animadverto, quod cum unum sit in ecclesia supremum magisterium, una cademque divinae assistentiae promissio, nonnisi unum idomque esse possit obiectum, circa quod infallibile huiusmodi inagiste- ] num versatur, quaecumque tandem sit forma, qua idem exerceatur. Cum ergo huiusmodi supremum magisterium nunc per Romanum pontificem una cum episcopis in concilio congregatis, nunc per singulare ipsius Romani pontificis iudicium exerceatur, sequitur unum idemque esse in utroque casu obiectum infallibilitatis.

Quemadmodum igitur, divo Thoma inquiente, in sententiis quae ad particularia facta pertinent, ut cum agitur de possessionibus, do criminibus, vel de huiusmodi iudiciis, possibile est iudicium ecclesiae errare propter falsos testes; sic α pari dici non potest Romanus pontifex infallibilis in factis personalibus, in opinionibus particularibus, caeterisque huiusmodi sententiis. quae licet maximam sibi venerationem, pro suprema ipeius auctoritate vindicent, attamen definitionem ex cathedra nullatenus constituunt.

Insuper cum solius ecclesiae sit determinale, quis- I nam sit ambitus vel obiectum suae infallibilitatis; idcirco quoadusque id expressa ratione definitum non fuerit, satis erit in enunciando pontificiae infallibilitatis obiecto iis uti verbis, quae obiectum idem nullatenus coarctent, sed unum idemque praesupponant, sive Romanus pontifex una cum episcopis in concilio congregatis res fidei vel morum definiat, sive id praestet singulari decreto extra concilium.

Reliquum est ut do ratione agam, qua Romanus pontifex divinam hanc infallibilis magisterii praerogativam exercet. Et primum dicitur Romanum pontificem solum aliquando exercere huiusmodi magisterium hoc sensu, quia scilicet solus habuit a Christo plenitudinem magisterii, solus sedet super Petri cathedram, solus signat decreta quae ad fidem et mores referuntur. Non dicitur autem solus, veluti si separatus ab episcoporum sententia sit; quin immo cum iisdem semper atquo intime coniunctus in suis defini- :) tionibus de fido edendis dici debet.

Sane magisterium ecclesiae unum eet, non multiplex, sed triplici sub aspectu considerari potest, scilicet: I0 quando Romanus pontifex edocet una cum episcopis in concilio ©ecumenico congregatis; 2® quando Romanus pontifex edocet singulari iudicio extra concilium post exploratam explicite episcoporum per orbem dispersorum sententiam; 3® quando Romanus pontifex edocet singulari iudicio extra concilium absque petita explicite episcoporum · sententia. In unoquoque horum trium casuum Romanus pontifex coniunctus cum episcopis semper erit. In primo casu coniungitur materialiter cum episcopis tum in examine tum in iudicio; in secundo casu coniungitur materialiter cum episcopis in examine, moraliter in iudicio. In tertio casu coniungitur moraliter cum episcopis tum iu examine tum in iudicio.

Et sane quid eet dogma aliquod definire, nisi existentiam revelationis divinae authentice declarare? Existcntia autem revelationis quanam ratione constare potuit, nisi sacras Scripturas ct universalis ecclesiae traditionem penitus investigando et evolvendo? Iam vero cum episcopi in oecumenioo concilio congregantur, de suarum ecclesiarum traditione testimonium oraliter perhibent, suumque super earumdem traditionum fundamento iudicium oraliter proferunt, quod licet definitivum non sit, tamen definitivae sententiae vim cx Romani pontificis sanctione et iudicio acquirit. Cum vero episcopi od concilium vocari non poesunt, ct Romanus pontifex eorum sententias per litteras exquirit, examen ab episcopis coniunctim cum Romano pontifice instituitur, non autem iudicium, quod tamen licet singulare sit, in episcoporum responsionibus ac sententia fundatur; ideoque dici iuro potest iudicium Romani pontificis esse moraliter eorumdem episcoporum iudicium.

Demum cum novus aliquis exurgit error, qui fidei violaro unitatem minatur; controversiae hinc inde cum magna animarum pernicie excitantur, gravissima demum ecclesiae ex hac incerta rerum conditione instant discrimina; ex altera vero parte nec facile ncc opportune convocari concilium generale potest ad singulos errores condemnandos; exploraro episcoporum sententias non semper facile fieri potest, aliquando etiam vel ridiculum foret ob certum atque evidentem universalis ecclesiae sensum, prout contigit in condemnatione errorum synodi Pistoriensis; hoc itaque in casu Romanus pontifex examini subjiciens sacros Scripturas, ecclesiarum traditiones, patrum testimonio, quemadmodum et in concilio generali agitur, traditiones praesertim consulens Romanae ecclesiae, qua- I rum ipse custos est, ct quae caedem sunt ac tradition» caeterorum ecclesiarum, quae cum ipsa Romana ecclesia communione consociantur, suam prodit dogmaticam definitionem, unitatem fidei confirmat, pacem ac tranquillitatem fidelium conscientiae et christionao reipublicoe restituit. Iam vero dici ne potest hoc in casu vere et realiter unum esse catholicae fidei testimonium? Equidem non credo. Romani pontificis testimonium est expressio traditionis Romanae ecclesiae, in qua semper immaculatum fidei depositum servatum fuit, eodemque tempore expressio est testimoniorum omnium ecclesiarum atque omnium moraliter episcoporum, quotquot sunt per orbem dispersi; ita ut et episcopi ipsi moraliter testimonium perhibere censendi sint, ct moraliter Romani pontificis iudicio consociari.

Quemadmodum ergo do fide catholica eat, Romanum pontificem infallibilem esse in suo singulari iudi- ) cio post exploratam explicita episcoporum per orbem dispersorum sententiam, quia coniuneti in examine sive in infallibilitate passiva, coniuncti etiam censentur in iudicio, scilicet in infallibilitate activa; sic a pari moralis haec conjunctio praedicto quoque in casu locum evidentissime habet; atque hino de fide catholica esse debet. Romanum pontificem etiam eo casu infallibile exercere ecclesiae magisterium. Iure igitur ad rem Melchior Canus inquiebat: *Vni fi imitati* infallibile magisterium a Christo Domino tribulum fuisse. Ex hoc autem non sequitur, eo in casu Romanum pontificem iudicium suum promere voluti ce. ut inquiunt, vel minister ecckaiae, quia iure suo proprio, et pro supremo apostolici ministerii munere docet, ac solum ab assistentia divina ipsi in beato Petro promissa suam repetit infallibilitatem, non iero a medita

quae adhibet, prout in prima huius sermonis parte dictam fuit

Denique quod spectat ari media a Romano pontifice adhibenda, iam clare a pluribus oratoribus dictum fuit, quaenam sint media a Romano pontifice adhibenda, antequam ad definitionem fidei edendam progrediatur. Quemadmodum enim ecclesia ipsa docens in concilio congregata non accipit inspirationem a Deo, ut immediate iudicet quaenani sit vera Christi revelata doctrina, alioquin nos ipei non immoraremur adhuc tam longius in una tantum quaestione evolvenda, sed omnia adhibet media in examinandis sacris Scripturis, ecclesiae traditionibus etc.; sic et Romanum poutifioem eadem adhibere media oportet, antequam od definiendam catholicam veritatem progrediatur. At quemadmodum nemo usquo nunc interrogavit, utrum generalia concilia in edendis suis definitionibus omnibus studuerint mediis quae ad id necessaria sunt, sed eadem praesupponit; ita a pari eodem firma et antecedens persuasio haberi debet quoad definitiones Romani pontificis; scilicet illud certum indubitatumque ab omnibus teneri debet, eamdem divinam assistentium, quoe praesidet derisionibus Romanorum pontificum, praesidere etiam usui mediorum ob ipsia adbibendorum, ipsumque Christum prospicere insimul et finem et modia ad finem necessaria.

Caeterum Romani pontifices huiusmodi infallibile magisterium semper et ubique exercuerant, quin umquam rationem redderent de mediis in eum finem adhibitis, nec ullus umquam inter fideles, nec ipsa generalia concilia in dogmaticis Romani pontificie decretis perlegendis unquam cogitaverunt de exquirendis mediis ab ipsis Romanis pontificibus adhibitis.

Ex iis omnibus recto concluditur: 1® Romanum pontificem in suis deliberationibus numquam ab episcopis separatum dici poa>e, c contra episcopis semper et intimo coniunctum; 2° Romanum pontificem media opportuna semper adhibere, quemadmodum et ecclesia ipsa in concilio congregata adhibet; sed liberum ipsum cwrt quoad electionem horam modiorum, nec ipsius infallibilitatem a mediorum ipeorum usu ct qualitate ullo modo pendere.

Non inopportunum ergo fore arbitror, si de his aliqua in schemate mentio fieret, prout iam ab alio reverendissimo episcopo propositum fuerat, his verbis: *Montani autem pontifices, prout temporum ct rerum conditio naidebat, nunc conroeatis occumenicis conciliis, nunc rogata ecclesiae per orbem dûpcrwe senlentia, nunc per se ipsos, adhibitis quae Spiritus sanctus tuygcrcbal uuriliis, ca tenenda definiverunt, quae sacris Scripturis et apostolici? traditionibus conrcntanra, Deo adiuvante, cognoverunt.* Hac ratione mihi videtur occurri passo difficultatibus, quae hac super ro a nonnullis praestantisrimis praesulibus propositae eunL

Cattarum haec omnia sapientissimo vestro iudieio, eroimmtrisiilii ac reverendissimi patres, humillime subitelo.

d.

ORATIO

*reterendi palris domini PatriHi Dorrian episcopi Dunensig ct Connurcnsis.**

Eminentissimi praesides, eminentrisimi ac roverendimimi ¡atre

burn huic discuMioni, ut in amnio ret minium, ism ferme satisfactum sit, non mullum immorabor.

**• Neloe qtaedaa rpt»r«po Dnuenxi et Connortmi UtoaUlntuvm st rtverauliMitftQtn atcretarloa ln fine di»cua-«heie «l« UrfUlibilltate ramnd pontificii trantmiwae. — -Vota anrfwrt·.**

In voto est suffragium dare in summi pontificis infallibilitatem personalem, independentem et sine ulla conditione, hoc in schemata excepto, nempe, quando tamquam supremus doctor agat. Nam vi assistentiao Spiritus sancti, conditiones omnes semper papae ^ic agenti aderunt quae adesse debent; et nihil absurdius posset concipi, quam nos imponere posse conditiones Spiritui sancto» aut Christo ostendero quomodo promissionem suam securo impleat.

Assertum fuit ab archiepiscopo Halifax!ensi et substantialiter ob aliis reverendissimis episcopis \Vheclingensi, Pittsburgeusi, quod do hac definitione omnis bene sunt istis episcopis, qui vivunt inter catholicos; sed quando infallibilius papae definietur, tunc praecise incipient difficultates episcoporum, qui inter protestantes degunt. Non asaentio: I0 enim insinuat falsum, nempe Spiritum sanctum non futurum esse auctorem definitionis, nec auxilium in suo opere, tempore opportuno, popae praebiturum. In hoc sapit quid protestanticum, et obicctio oritur ox quadam incredulitate do natura definitionum *de fide.* Sed habeo aliam responsionem. Ego dego inter protestantes, inter orangistas, uasecla^ typi infimi ct infensissimi Luthori et loannri Knox, qui tempore reformationis transplantati fuerunt in possessiones et praedia, cx quibus expulsi sunt catholici ot missi iuxta proverbium „ad infernum aut ad Connaught patriam illustrissimi et reverendissimi archiepiscopi Tuamensis.

Porro oppidum, in quo dego, est metropolis provinciae, et in ro commerciali est metropolis Hiberniae. Nam summa exportaram ct importaram excedit summam caramdem etiam in Dublinio, et redditus annualis in thesaurum Britannicum est sexagesima pars non solum totius regni, sed totius imperii. Pace reverendissimi episcopi S. M. Con. sum eheu milii! episcopus civitatis potentioris; sed protestantes et calvinistae ob Anglin et Scotia in manibus suis habent opes ct divitias ac fere ex omni parte sunt conductores operatorum ct operatricum. Si itaque sit episcopus vivens inter protestante- qui timore debeat hanc definitionem, ego eum isto episcopus. Sed non; multo magis timeo malos catholicos scholae gallicanac, qui corrumpunt et decipiunt simplices fideles. E contra ardenter desidero definitionem, ct ex multis haec cat una ratio.

Quam maxima difficultas orta est ex eo, quod saepe saepius protestantes ctium doctissimi mihi dixerunt, quod voe ipei catholici non creditu infallibilitatem, quia inter vos non consentitis do situ seu subiecto in quo inhaeret: si doctrina esset vera, cognosceretis ubi resideat. Nec sufficit responsio do parallelo anTmae humanae et eius litu in corpore humano. Obtecturos enim sunt, licet nomino protestantes, potius materialistae, qui non credunt animain humanam substantiam spiritualem, sed quamdam substantiam subtilem, magnetieam vel electricam, quae temporis decursu fiat capax vitae et loquelae. .Alia responsio igitur fit necessaria. Hinc puto quod omnis controvenia cum non catholicis facilior, magis satisfactoria et conclusiva evadet, si definiretur infallibilitatem in summo pontifice residere. Ncc militat opinio episcopi Pittaburgcnsis do ista |>arte, cum eius antecessor ibat in opinionem ipei totaliter oppositam. Credite mihi, sunt inter protestante» multi candidi ct veritatis amatores, qui. si veritas ipsis sine dolo et amlrttgibus praesentaretur, eam gaudenter acceptarent. Sed quamdiu inter noe de hac re disputare permittitur, fides vora multis simplicibus et bene dispositis apparebit nonnisi obnubilata seu incerta, et idea forsan otiam L> a. Praeterea in bypotheri definitionis methodus argumentandi cum protestan! iba» non ox infallibili-

tate sed ex fallibilitate papae non fuit vera; et certe 2i eius faisitae eet mala ratio ea pro futuro utendi. Vera methodus erit uberior in fructibus et magis decora atque simplex. Sio mihi expertum fuit.

Reverendissimus adnototor sub numero 83°dicitl, quod infallibilitas numquam α parochis in Hibernia praedicata fuit. Nunc adsum qui feci; et in conferentia cleri totius dioeccecoa omnee in unum conveniebant hac do re; et credere professi sunt, Syllabum veritates infallibiliter veras docere et praedicare. Voa, patres venerabiles, indicate utrum perperam fecimus: et iudicium est necessarium, quia salva unitate fidei, episcopi non possunt poet hoo Vaticanum concilium propositiones contradictorias suos greges amplius docere in eodem regno.

Tamquam responsum ad archiepiscopo» Tuameusem, Halifaxienscm ot od episcopos Wheclingenscm ot Pittsburgensem est factum historicum, ut mihi videtur, maioris momenti quam mille testimonia. Probat [B fidem Hiberniae in infallibilitate extitisse inter omnes per totum regnum plusquam ducentis annis abhinc. Non historiam sed factum tantummodo narrabo.

Anno 1663 sex propositiones a facultate Sorbonensi sancitae, quarum asperam historiam hic non tango, in Hibernia a Petro Walsh' ex ord. Mendicantium pervulgabantur. Ipse fuit ox schola lonscnii et commissionarius fuit cx parte gubernii ad labefactandam omni conatu inter Hiberno» auctoritatem papae. Vicem regis gerens tuno temporis fuit dux de Ormund, qui agnovit, spem omnis successus fore in creando divisiones inter clerum. Nihil est quod non factum fuit ab homine inimico ad zizania seminanda super fidem ; sed primate tunc expulso, eius vicarius Patritius Duly coetum cleri ad Dublinium convocavit Die 10 iunii 1666 ibi fuerunt decem episcopi, septem vicarii generales, decani superiores ordinum a. Domi-

nici, lesuiturum, s. Fruncisci, s. Augustini, Calcea- C torum et Discalceatorum, et alii, ita ut tota Hibernia fuit moraliter praesens. Tunc Petrus Wuhli per fas et nefas, per vim, dolum, et minus ad obtinendas siguaturas in gratiam remonstrationis, ut dicebatur, contra auctoritatem papae conabatur: sed frustra. Tuno sperabatur, quod subscriberent saltem sex propositionibus quid équivalons. Per quindecim dies continuata fuit discussio, ot civili gubernio Petrum Welsh strenuo auxiliante. Sed nec vie nec dolus id efficere potuit. Tree primae propositiones aliquibus, non omnibus patribus innocuae videbantur et a tribus fuerunt subscriptae, se<l Iras postremae u nemine. Quorcnam? Tres posteriores respiciebant, quarta depositionem episcoporum, quinta concilium supra papam, et sexta papam non esse infallibilem. Omnes autem denegaro haec privilegia renuerunt.

Nunc ab reverendissimis episcopis Halifaxiensi, et Tuamensi etc-, cuius praedecessor loannes de Burgo non claudicans inter utramquo partem, etc. quaeso; a quo fonte hauserunt fidem in infallibilitato summi pontificia, cum ncc vis ncc dolus eoe inducere posset illam respuero? Undenam, nisi quia fuit veritas divi- D nitus revelata ct in omni Hibernia corditer credita? Hoc agnoscit ipse Petrus Walsh frustratus in suo proposito, nam dicit tractatu IV p. 57: „Docentur crederò papam esae infallibilem.“ Hinc fallitur archiepiscopue Tuamensis et alii dicentes, quod per trecentos annos Hiberni nudam fidem de hac re tenuerunt. x\ddam quod Christophorus Butler quoque affirmat, eamdem fidem de infallibilitate extitisse per totam Hiberniam annis 150 abhinc.

Utrum ohicctor» suam thelogiam ex scriptoribus gallicani iiausorint, nœcio: sed certum est eorum teeli-

» In tomo LI, eoi 10S6.

monia cum factis historicis non concordare. Plura alia habeo de argumentis horum reverendissimorum patrum, sed vobis et illis parco.

Unum scio quod haec dicta de hoc ambone dû infirmitatibus patrum, de papatia tyrannica, et si sic in viridi, quid in arido? ut dictum fuit ab episcopo S. Galli et alia buiusmodi nec nominanda, sunt, mea opinione, quam maxima ratio pro definitione. Quid enim esset ecclesia si α talibus episcopis dependeret?

Concludo rogando ut phrasis *ex cathedra* praecedat phrasim de supremi doctoris munero" utpote magis explicativo. Et rogo etiam, ut canon perstringens sub anathemate, et correspondons doctrinae definiendae, addatur in hac constitutione.

**e.**

## ORATIO

*reverendi patrii domini losephi Jekelfalusy episcopi Alba-Regalensisl.*

Eminentissimi praesides, eminentissimi ac reverendissimi patres.

An *Romanus pontifex, familiae Christi (ecclesiae) princeps possit falli, atque in rebus fidei et morum errare,* ob aliquo tantum tempore disputatur; primis namque quatuordecim saeculis pacifice, tranquille, constantor et concorditer, pia, ita dicendo, fido credebatur, quod papa, ecclesiae Dei caput et supremus in ea pastor, doctor ac magister, de rebus fidei et morum ex cathedra Petri docens, erraro nequeat.

A temporibus conciliorum Constanttenais ct Basileeneis inceperunt quidam doctoree vindicare, quod solo concilia occumcnicu habeant donum inerrantiaa, et ideo α papa ad haec appellari possit; verum veteres scriptores sacrarum Scripturarum textibus innixi concorditer tradiderunt, uti antiquitatum testes badiedum tradunt, infallibilitatis privilegium ab ipso Christo datum fuisse Petro apostolorum principi, eiusquo successoribus, ceu Christi in his terril vicariis, ac supremis ecclesiae pastoribus doctoribu atque magistris; ut adeo primis illis quatuordecim sacculis, nemo umquam dubitaverit, inerrantiam propriam cese cathedrae Petri, talonique esse debere hanc cathedram in peqietuuin, ad auctoritatem magisterii divini iugiter conservandum, prout ncc ecclesia capiti suo iuncta in docendo umquam errare potest. Itaque saeculo XV est primum perturbata antiqua ecckeiao catholicae hac in ro |«ix, et invecta ‹n I dMacario illa, quae hinc inde plus minus agitata in dira magis serpit, et tristissima minitatur consectario. Iam vero. ri iuxta Tertullianum *id verum, quod prius.* papae infallibilitas debet cese vera, quia contrariu error eM multo recentior.

Fluit hoc ipsuin etiam ex natura societutw beoe ordinatae, qualis certe est ecclesia, ab ipo Christe instituto. Nulla t societas ordinata ainque principatu; et princeps, qui suprema potestate in ea pollet atque auctoritate, pollet certe omnibus nbditee sibi societatis dotibus atque iuribus; immo pro suprema sua potestate gaudet etiam privilegio ipri societati non conqielentibus. sine quibus publicum wictati Ivvniru. atque rectus in ca ordo promoveri, atque manutmen nequit. Si igitur magisterium, per Cfcririum in ecclesia docente erectum, rat infallibile, infallibile case debel etiam Rornanih pontifex, princeps a lidhik caput ecdesiae, et Christi vicarias, qui qua supremus pastor, doctor ac magister, eoclraiae (finali magisterium poti«umani ipea, ar ohi exercet drbet; idquo

* Kpiseopas AlU-Rerakneis reben^aUr qaorf hast oretloxom te» porteril paMka recitara Rr<at at «a terererar setie erodili Valicasi fangua itortaaia taatàarom catholicae «toetriaae. qaam tectoria HiB<arka reotaat rearare te» nuit — *A. nrJ. Bdis.*

tanto magis, cum secus, nec publicum ecclesiae bonum promoveri, neque rectus in ea ordo manuteneri possit.

Si tnim Christus propterea instituit ecclesiam, ut haec doceat semper veritatem, seu revelationem de caelis allatam, et conservet fidei depositum tam scriptum quam traditum, et voluit ut per hoc veritatui magisterium, fideles sui od salubria ducantur semper pascua, tutique reddantur ab omni falsa doctrina atque ab omni in rebus fidei ac morum errore, verbo, ut fideles sui per hanc ecclesiam docentem certo in via salutis manuducantur; et si Christus dictum hoc magisterium erexit in coetu hominum fragilium, videlicet episcoporum, qui pro natura sua semper orant, sunt et manebunt fragiles, orrabiles atque fallibile» ; necessario sequitur, quod idem Christus, ad finem per se praefixum obtinendum, ut videlicet credentium fides tuta sit ac secura, docentem ecclesiam suam firmam ac tutam reddere debuerit, adeo ut haec in fide docenda errare nequeat; fecit autem hoc tum, dum ecclesiae suae docenti asistentiain Spiritus sancti dedit, et quidem in aeterna tempora, eomque taliter in fide docenda inerrabilem et infallibilem reddidit Iam vero, si docens ecclesia Dei propter commune fidelium bonum divina tali assistentia munita est, quanto magis muniendus erat, camdem ob causam, supremus in ea doctor atquo magister? Et si Dominus ita munivit b. Petrum, nummum ecclesiae suee principem, illiusquo legitimas in eadem cathedra sedentes succefcorCM, quomodo possent boo munimine carere Romani pontifices, qui supremum cierunt in ecclesia magisterium, ct hoc supremo apostolati^ sui munere iugiter defungi coguntur? Quid fieret, quaeso, si Romanus pontifex, supremus hio ecclesiae doctor, magister et postor dicto hoc inerrantiao dono non muniretur, postquam concilia ©ecumenica convocari non semper possunt, ecclesia per orbem dispersa autem non sine magno temporis dispendio, nec semper facile consuli potest, quaestiones autem ct causae huiusmodi agitantur, quao moram haud patiuntur, ot a quarum solutione aeterna animarum salus dependet, quarum itaque solutio in mullum tempus dilatari nequit?

Et hinc eat, quod sancta catholica ecclesia, per prima quotuordccim saccula, sicut credidit veritatis magisterium per Christum ecclesiae docenti traditum esse, ita credidit una docentem hanc ocdcsioin, prout et supremum in ea magistrum, videlicet Romanum pontificem per eumdein Christum inerrantia? seu infallibilitalis doto munituro esse, quo sic tam ovt», quam ct agni ab ipso pascendi, ab omni in rebus fidei ao morum errore praemuniantur.

Credit hoc ipsum ecclesia Dei hodiedum; ideo hodio iam potior cccleeiao praesulum pars solemnem dogmaticam ♥entati huius definitionem urget, idque eo magia, quod error dictae veniali contrarius nuno iom intensius serpit

Verum, sicut tace infallibilitas Romani pontificis, si non «t veritas aperte vel implicite revelata, definiri nequit instar veritatis dogmatiroe, etiamsi exindo uberrimi pro ecclesia Dei fructus sperari possent, dogmata enim pararo aut fatere non licet, sod illa tradere oportet; ita o contra, si constat veritatem hanc «ivo in sacris litteris, sive in traditione fundari; eaque ab ecclesiae inimicis impugnatur; tunc errori glassanti finis tandem imponi debet, et impugnatam veritatem solemniter definire oportet, quamcumque (ñutía hiño indo od no» mittantur propterea auspicia ; ip» namque aperta et violenta persecutione maius ecctatae Christi malum inferret error dictai veritati contrarius, si ipso, mi debilitauxIum fidem divino mngiwti»rio debitam, porro quoquo gratari |>cv mitteretur.

Sed vero, quia patrum in hac aula radicantium testimonia in tantum ab invioem differunt, ut dum alii super agitata nuno veritate perennem in suis dioecesibus tradibonem adesso dicunt, alii hoc ipsum in suis dioecesibus obtinere negant, quaeri omnino debet: quid nunc? Linnensem appello Vincentium, iuxta quem, dum huiusmodi dissensiones exoriuntur, tunc ad aposto]icam divinae revelationis ac fidei traditionem cognoscendam sequens exurgit regula: *Illa est veritas catholica, pro qua militant antiquitas, consenno, et universitas.* Iam vero intuitu doni inerrantine pontificiae, dissensionem ante quatuor saecula enatam, universalis praecessit consensus; ecclesia enim tam orientalis quam et occidentalis per prima quatuordecim saecula constantor, atquo concorditer profitebatur hanc cathedrae Petri pruexogutivam, ut adeo dici debeat, doctrinam hanc sacris Scripturis atque traditioni innixam esse veritatem revelatam ac voro catholicam,

Hinc est, quod in ipsis Galliis, post tristem propositionum gallicanarum proclamalioneni, mox iterum praevaluerit antiqua catholicorum consensio, prout ca apud caeteras nationes eodem anno vigebat; perspiciebant enim ipsi mox, dissidentes videlicet Galli, infoilibilitalem pontificiam esso legitimam, immo necessariam sequelam principiorum, quae ob omnibus catholicis semper admittebantur, camquo esso do fido credendam, quia universim docebant eam episcopi, una cum Romanis pontificibus, indo a primis ecclesiae catholicae saeculis, tamquam doctrinam in Christi promissis fundatam, ergo rtnelatam; et quam Romani pontifices ficto etiam tenebant, quia hoc inerrantiao donum sibi attribuentes, illud semper etiam ct exercebant, nemine utique contradicente, immo historia teste, huic auctoritati papali episcopi semper ]Mirabant, ecclesia autem universa ei, tamquam normae oc regulno, pari cum fidei obsequio se subiecit, ea utiquo pia cum fide: quod decreta Romanorum jxmtificum ataque discrimine salutis aeternae violari nequeant.

Constans hic ecclesiae usus certe non aliter sumi debet, quam constans assertio et declaratio infallibilitatis pontificiae; ct sic factum est, ut infallibilitatem pa]Oo unanimiter profiterentur episcopi Italiae, Germaniae, Hispaniae, Portugalliae, Hungariae, Polonia?, Dalmatiae, aliarumqnc terrarum; immo, ut rom. non obstantibus motibus in contrarium concitatis, etiam hodie qaam plurimi profiteantur, utut propterea a publica perfringantur sic dicta opinione, et α cavillantibus mordeantur ephemeridibus; super quibus roviliatoribus attamen mitius certe iudicium feret is, qui recogitaverit, quod mundus videat, audiat, immo dietim legat hanc papau infallibilitatem recte ab illis impugnari, quoruiu, ratione muneris oui ac suae dignitatis, esset illam propugnare vel ad minus non oppugnare. Dolcndum certe, si in ro tam gravis niomenti, ab inde audiantur ambiguitates atque dubia, unde in re veru confirmari sperabamur.

Ad probandam nutem hanc veritatem, missis illis omnibus, quae hic ubertiiii repetita sunt, missis itaque sacrarum Scripturarum locis, traditione item universali, atque testimoniis ecclesiarum tam per orbem dispersarum, quam et in conciliis collectarum, missa continua praxi ecclesiae, atquo sedis pontificiae, od ostendendam solum continuam traditionem Hungaricam. monumenta quaedam Hungariae coram proferro conabor, o quibus patebit infallibilitatem papae in Hungnria semper admiieam, immo pie creditam fuisse. Ita:

Io Anno 1224 praesules Hungariae in synodo provincial) Coloccnsi congregati ita scribebant ad papam Honorium III: Udrò vocali estri ail plenitudinem

potestatis, ut ea, quae ad animarum salutem pertinent, A auctoritate «odia apoetolicae corrigantur." Verba quidem haec indicant jurisdictionem papan, verum involvunt ea illius etiam inerrantiam ; ei enim papa debet corrigere ea, α quibus aeterna animarum solus dependet, tunc suprema haec Romani pontificis potestas, qua maior potestas in mundo nec datur, munita osso debet divino inerrantiao dono, ne secus, dum aeterna alicuius salus promoveri intenditur, errore commisso, ei damnum inferetur aeternum.

2° Anno 1309 in synodo Poeonienai dicebant patres: „Sedem apostolicam, in qua Christus catholicae fidei fundamentum posuit, voluit ipso caso matrem et magistram Christianorum": seu cathedram Petri ipse Christus erexit tamquam fundamentum ecclesiae suae, quam indefectibilem et inexpugnabilem ceso voluit; fecitque lioc eum in finom, ut ecclesia sua sit perpetua magistra veritatis, per Deum ipsum revelatae, neque audiat quisquam ab ca quid aliud, quam ]B veritatem. Sed quomodo fiet istud, nisi homines, quibus ₡cclesia suae magisterium commisit, natura sua uLique fragiles et fallibiles, seu episcopos et cumprimis papam, episcoporum episcopum ct magistrorum magistrum ipse idem Christus dono inerrantiao muniverit-, uti hoc revera etiam factum esse ipsae aacrao litterae contendunt? Sed veniamus ad tempora reformationis.

3° Anno 1560 (saeculo XVI) in synodo provinciali Strigoniensi patres congregati dicebant: „Christus, ecclesiae per se fundatae primarium caput, suam ecclesiam, visibilem hunc fidelium suorum coetum, pascendam tradidit beato Petro, primo suo vicario oc primo Romano pontifici, illiusque successoribus, ut sic christianus hio coetus aeternam salutem felicius et certius consequatur." Sed quaero, eriIno certa et secura salus aeterna illius, quem imbecillis, fragilis, erroribusque obnoxius C summus pontifex, dubius doctor, titubans pastor, ct vacillans magister manuduxerit? Ergo summus ille episcopus, qui in beati Petri cathedra sedet, et cui Dominus universum gregem suum pascendum commisit, volens ut hio aeternam salutem eo felicius atque certius consequatur, in fide docenda omnino (iam iuxta patrum Strigoniensium mentem) divino inerrantiao dono munitus osso debet. Durum certe esset ipsam consequentiam ex ipsa rei natura profluentem negare vello. Dicebant illi porro: „Christus primum Romanum pontificem, beatum Petrum, fecit suum in his terris vicarium (vices suas gerentem)."

Sed quaero, fuissotno congruum snpientiae divinae, vices Christi in ecclesia conferre homini misero^ fragili, erroribusque obnoxio, quin cum divina sua assistentia muniret ita, ut in fido docenda errare nequeat? Tamen Romanus pontifex, sino (ali munimina sibi relictus, mundum erroribus contra veram fidem ' prolatis obruero, ct sic contra explicitam lesu Christi voluntatem operari posset. In verbis itaque patrum Strigoniensium implicite complectitur infallibilitas papae in fido docenda. Dicebant illi porro: pObcdiro debemus pastoribus ecclesiae, donec hi Romanae catholicae ecclesiae, atque apostolicae adhaerere dignoscuntur; sed magis obedire tenemur conciliis universalibus, ceu antiquissimis maiorum traditionibus; sed maximo obediro noe oportet sancti Petri successoribus, Romanis praesulibus, lesu Christi vicariis, pro quibus solis impetravit Dominus, no fidos illorum Christiana, ullo umquam tempore, sive in [«anis sive in magnis ecclesiae dogmatibus constituendis, aut declarandi- destitui possit ; et ide» (addit synodus) ne praesumat ovis suum indicaro ]<n>tnreni, u quo ₡ judicanda \onit, neque uvis « .itliedrani Petri deserat. et propter malos (neforo) pastoree, nolit dividere Christianam gregis unitatem, neque laceret inconsutilem Christi tunicam, seu vivam ecclesiae Christi charitatem, et insignem maternam pietatem; propter impietatem enim patrum, nihil derogatur fidei veritati, et praelatorum impuritas ecclesiae dogmatibus nihil scabiei affricat, etiamsi maxima illa sit atque notissima; ipso enim Christus securos noe hac in parte fecit, dicens: Quae dicunt facite, sed quae faciunt, nolite facere, dicunt euim ea, quae Dei sunt, et dicunt ex Petri cathedra, quae bona uc vera sunt; ct hoo esse nobis debet satis !"

Sed dico, si Romano jioutifici sub aeternae salutis discrimina quivis nostrum, ovis et agnus, pastor et fidelis obedire tenetur, neque poesit salutem aeternam serare is, qui vicario Christi loquenti refragatur, omnem omnino nostrum certum esse oportet do oo, quod idem Christi vicarius numquam sit docturus talo quid, quod contra fidem ditinitus revelatam, moresque fidet huic conformes esset: quod tamen secas fieri nequit, quam si irrefragabilis adsit certitudo, quod Romanus pontifex, ex beati Petri cathedra docens, peculiari semper aaistentiae divinae dono, ne privilegio munitas doceat ; ct hanc fidem sunt professi ¡«tres Strigoniemses '.

4° Anno 1682 (saeculo XVII) clerus Hungarian Tyrnaviae, sub praesidio Georgii Szelepcsény regni primatis collectus, pro suo iu rem Christi zelo, quatuor propositiones gallicanes, ecclesiae bono iniuriosissimas, protinus ac illae proclamatae fuissent, proscripsit, prohibens eas legere, tenere, aut docere, doñeo infallibile super cis sedis apostolicae oraculum prodierit; et addidit professionem sequentem: „Sanctam Romanam ecclesiam, quae unica est, et sibi perpetuo constans, errare non posse." Patres igitur tunc Tyrnaviae in Hungnria collecti, palam professi sunt veritatem, de qua pro hic et nunc, isthir tam acriter disputatur.

Notandum, hic accurrit prima vico, synodaliler quasi expressa iox, infallibilitas contra qnam hinc inde tam foites æ insinuant exceptiones. Ast, authenticum ecclesiae Dei magisterium semper utebatur hoc iure suo; ita sancivit olim vocem *Trinitas,* quamvis unit&rii eam tamquam non biblicain neque latinam proscripserint; sancivit vocem *(rantsubs(an-Halio,* quamvis haeretici eam hodiedum reiiciant, tamquam α Scripturio alienam atque barbaram; ita sancivit vocem *infallibUitas,* qua exprimeretur divinum illud inorrantiae donum, quo Dominus magisterium ecclesiae suae docentis, ct cumprimis supremum in es pistorem, doctorem ac magistrum iugiter munit, no secus, eive ecclesia universa docens, sivu ₱omana fxmtifex ex beati Petri cathedra instruens ac decerneue. in rebus fidei ac morum umquam errare poesit

5· Anno 1761 (saeculo XVIII) Manud Olsarhky titularis episcopus, et vicarius apœtolicus Munkacaiensio, dum exhortaretur populum Szatbmariezwetn od schisma relapsum, cumque ad sacram unionem cum nTlesia Romana ivassumendam hortaretur, in celebri hoc xormouo suo caetera inter dicebat: „Oportet igitur nos, tamquam membra caput, sequi Romanum pontificem et sedem apoetolicam, atque ab hac debemus petere, quid erodero et quid sentire debeamus quia ipeius est tantum confutare, redarguere et confirmare"; et dico: si ego Romanum pontificem et sedem apoatoliram in omnibus ecqui debeo, et si ex ipsius Christi instituto abinde debeo quaerere, quidnam sit mihi credendum et qualiter rentiendum, t>: acteninni tvMcqui preeim .salutem ; tunc ideai illo R

• **Vide Péterffjr,** Gmt . *ff;* **tro. IL**
› **VMe péurffj, Caac. /fantur, t«u. Il,** pu **4M-44I.**

luaiiim pontifex in illo debot «se elatu, ne idem in •docendo errare posut : hvun enim Domini nostri lean (’liristi tota quanta intentio eludi facillimo ꝑose quod \el cogitare impium «st.

6· .Anno 1852 (saeculo XIX) dum episcopus Nitnenaû suam in festo Epiphaniae dimisisset cncyclicam, ita in ea loquebatur: „Divinis promissionibus evictum est, solidissimam hanc ventatis petram nnllis umquam adversitatibus nulli<que tribulationibus in ruinam impelli posse." iam vero, ei Romanus pontifex iu beari Petri cathedra sedens, in fide docenda errare posset, error ita per Christi vicanum commissu» bono veritatis petram fortius impelleret in ruinam, quam ruiascunique generis adtvnutatei, Iribulariꝺne ot persecutiones alise, sub ꝙuibu ecclesia Dei, historia teste, semper urna suscepit incrementa. nipote quae iuxta ». Hilarium *tune rindt, rum torditur.* Ecclesia Dei, vel Romano pontifico in docenda fide errante, non esse! certe ecclesia ħŏ Dei solidissima veritatis petra! Ergo.

7· Eodem anno 1852 (eodemque saeculo) episcopus graeco-catholicus Fogarasienais in Transsylvania, primam suam encyclicam mittens ad fidele» curae miae creditos, sequentia dicebat: „Uniti sumus in una salvifica fide cum sedo Romana, ubi ea viget fidei apostolicae puritas, quam nanctus Petrus fundavit; atque fidei vinculo iungimur capiti, ac primae sedi apostoliche, et successoribu» ipsius beati Petri opoatoll,-pro cuius fide, ut m non deficiat, ij»· Salrator noster intercossit"; post haec autem provocabat fidele> suos, ut inviolabili iuramento in ipsa Dei domo dqx>· sito, una sccum promitterent, ,/e hanc fidem catholicam, atque salvificam, jier maiores suos Roma allatam, atquo unionem aeternam cum sancta et aposlolini sede Romana, quam maior» sui uti veritatis columnam agnoverunt, inconcussa fide «enaturo. <-t ricut in ea vivere, ita in ca mori etiam ꝟĕlie. lain vero, C qui credit beati Pétri successores in fide doormla ob Christi preces deficere et errare non paese, qui credit sedem Romanam esse perpetuae veritatis columium, anne non credit, boari Petri cathedram recte ad evitandos errore», secus omnino possibile», divino incrrantiae dono munitam owe debere? Vel dices forta»e: hoc tamen non obstante, beati Petri succestor», in huius cathedra sedent», in docenda fide errare posre. Anne ignorat, quod union tali errore interveniente, fid» beari Petri suocmorri deficeret, et beati Petri cathedra evaderet fons errons rt columna falsitetri?

8· Anno 1858 (eodem ergo saeculo) ꝑatre in tone, prov. Strigonienri collecti (quorum quidam adhuc vivunt) professi sunt, quod Petri cathedra sit magistra veritatis et sanctitatis, quod sancita conciliorum nullam urnquani obligandi vim liabeant, nisi ea confirmantis papae auctoritate ac suffragio confirmentur, quod controversiae in rebus fidei ac morum Roma D loquente semper finitae fuerint, quod dubia circa res fidei ac morum oborta, semper Romani pontificia sententia fuerint sublata, quod etiam proscribant proposition» gallicano» eoueque etiam, donec super eis infallibile sedis ajicetoliuie oraculum prodierit, quod sancta Romana ecclesia sibi semper constans sit, neque erraro possit etc.; et quaero; quis non sidet hic apertura infallibilitatis pontificiae testimonium?

0· Anno 1862 (novissimo igitur tempore) aderant Romae 300 et ultra episcopi orbis catholici, cum quibus praesule» etiam regni Hungarian aderant, et hi. glorioaieeimao bodiedurn regnanti summo pontifici, papae Pio TX, ad Petri annos Deo opitulante tamiam accedenti, caetera inter haec diœbant: *Tu es sanctae doctrinae nobis magister, tu es populis lumen* ifi- *defidene a divina sapientia praeparatum Ir lo<ptenir A Pelrum audimus, te decernente Christo obtemperamus;* item: *Norunt ecclesiae inimici, in sanata sede relui in arce inexpugnabili, omne veritatis robur inesse, hinc odium implacabile, hinc rnsanabilis livor, hinc continuum scelestissimorum hominum studium, ut wnctom Romanam ecclesiam, eiusque sedem deprimant, ac d fieri passel, prorsus exscindant.* Haeo dixerunt episcopi ante,octo annos; ct quaero, volletno sacrosanctum concilium istud Vaticanum, arca fundamentalis huius veritatis definitionem, nunc memoratis ccclcaino Dei inimicis complacere, et definitionem ferre iliortim votis consonam? Vix crediderim, immo pertinaciter negaverim.

¡0· Anno 1867 (ergo ante triennium) tonvenerunt rursus Romae 500 et amplius episcopi catholici, inter quos plures Hungarian praesul» actu viventes, qui nohiscum in hac aula sedentes, te»tantee indicant atque definiunt; et hi patn^ omnee ac singuli professi sunt, *quod Petri cathedra sit organum veritatis, quod ꝑu ante quinqummum isthic collecti, eadem hac fide, iisdemque. sensibus ducti, dederint beatissimi patris ministerio debitum testimonium, quod sicut tunc, ita nec hodie sit ipsis quidquam antiquius, quam ut quae papa credit ar docet, ipsi quoque credant ct do ctoni, atque errores quos ille reiicit ipsi quoque rendati·* Et quaero, pOMuntne talia dici absque ruboro vultus iul eum, quem errori obnoxium esse constat? Porro dixere «uni hi patres: „Te duce, unanime· incedemus in viis Domini, te sequemur, tibi adlaborabimus, locum pro Domino in omne discrimen fortunamque parari decertabimus." Possuntne haec tuta conscientia dici ab episcopis, quos Spiritus sanctus posuit regere ecclesiam Dei, ad eum, de cuius inerrabititate H infallibilitate aliquid adhuc superest dubium? Dixere hi demum: „ӧŋo (itaque) ore, atque animo reiicimus ea omnia, quae ceu divinae fidei, animarum saluti, et societatis humanae bono advento tu ip?e reprobanda ac reiicienda iudicosti, firmum enim menti noslrae ŧ, altequc defixum, quod patres Florentini in decreto unioni· unanimes definiverunt." Et quaero, «4 ne hic sermo dignus labiis episcoporum, dum ad cum loquuntur, utut ecclesiae principem, de cuida infallibilitate necdum adest certa in loquentibus convictio?

Testatum fecerunt taliter praesul» ecclesiae catholicae in Hungaria concorditer, quod semper convenerint rum doctrina ecclesiae Romanae, ad quam iuxta Irenaeum omnes undique convenire oportet; quod couvanerint cum apostolici» papae Pii IX dicti», factis atque litteris, qui annis novissimis rc vero supremum ac infallibilem omnium Christi fidelium doctorem ac msgutrum osse, orbe plaudente catholico, exhibuit; quodve eiusdem sensus fuerint cum episcopis orbis catholici, lúe Romae annis 1862 et 1867 simul collectis; ut adeo dici revera possit, constantem fuisse apud episcopos Hungariae doctrinam ita *primatus,* quam etiam *infallibilitatis* Romani pontificis: praesules enim cathedrarum hungacicarum sacris Scripturis, traditioni oc ecclesiae praxi innixi, semper ac iugiter utrnmquo profitebantur, immo docuerunt veritatem, idque conformiter menti conciliorum, quae, leste papa Pio VII, Romanum pontificem appellabant iam *sacerdotem sacerdotum,* iam *patrem patrum, pastorem pudorum, episcopum episcoporum, episcopum universalem,* ut adeo, dicente eodem papa. *qui pastores appellantur, tales sint, si populos respidan. sed si Romanos pontifices respidas, ovium nonnisi numero habeantur,* pascendi videlicet etiam ab co, qui in beati Petri cathedra, qua Christi vicarius •edet.

Sicut autem iurisdictio ita etiam infallibilitas pa-

pao tamquam ex primatu ct principatu cathedrae a Petri profluentes binae hae Romani pontificia dotes, iura ac privilegia altissimo» habent origines non tantum, sed sanctissimos etiam fines atque salutares effectus, seu fructus ex divina institutione praestituros.

Nemo igitur dicat cum ecclesia© Dei inimicis, quod dictorum privilegiorum origo sit romana quaedam ambitio, vel aliquod praepotentiae desiderium, aut quod illorum finis sit praedominium exercere in cacton» orbis catholici episcopos, quos aeqoo Spiritus nanctus posuit regere ecclesiam Dei. Horum enim privilegiorum, sicut principatus in cathedra Petri stabiliti, atque totius ecclesiasticae constitutionis origo eat institutio divina, finis vero est salus publica, unitas ot sanctitas Romanae catholicae atque apostoliche ecclesiae.

Hinc dum dictu iura data sunt α Christo beato Petro, et illius successoribus, idem Christus dedit ]I illis etiam officium ac munus dictis iuribus sancte ac utiliter utendi, quibus proinde illi conscientioee uti etiam tenentur, et quidem in aedificationem, neutiquam autem in destructionem ecclesiae. Quod ut certo fiat, ct no ecclesiae principes ab ipso Christo instituti (quorum hodie 258 papa tenet b. Petri cathedram) in fide docenda quadantenus errore possint, Deus pro infinita sua sapientia ac immensa in genus humanum benignitate sicut ecclesiam suam docentem, capiti utique iunctam, ita supremum etiam in ea pastorem, doctorem atque magistrum perpetua munivit Spiritus sancti assistentia, in qua sola ct unica universum infallibilitatis pontificiae praesidium residet Quam provido sit hoc a divina providentia factum, patet ex eo, quia tota quanta divini magisterii in ecclesia suo per Christum erecti auctoritas ab hoc divina assistentia unico dependet: si enim magisterium ecclesiae in fido docenda vacillaro, aut unica saltem vico erraro 3 posset, omnis omnino fidei catholicae firmitas eo ipso exstingueretur, et ecclesia Dei contra positivam Christi voluntatem, cessaret esse columna ac firmamentum veritatis.

Hacc igitur fuit semper doctrina in Hungaria, tamqunin sententia in sacris Sciipluris et traditione, atque in synodorum hungaricarum concordi assensu fundata; quaro eam episcopi Hungarino, nemine unquam contradicente, semper professi sunt, praedicaverunt atque docuerunt, quin timerent, per huiusmodi doctrinam sive apostolicum episcoporum munus, atque honorem imminui debere, sivo concilia generalia inutilia ne ❦superflu reddenda esse. Non timebant haec, uti vidimus, patre» concilii provincialis Strigonienris anno 1560 celebrati, utpote qui, ineo concilio Tridentino durante, Romanum pontificem, dum is fidem ℔u morte ex Petri cathedra doceret, ab omni ❧roro iminiineni ten infallibilem supremum magistrum D («m?, palum ac publice professi aunt. Non ❦imebant haec, tribus abhinc annis, iideni episcopi Hungariae, qui tunc cum 500 et amplius catholicis episcopis Romito prureentes erant, nunc autem hic una nobiscum consultant, utpote qui illo tempore, postquam ℔n ex cathedra docentem inerrabilem esso pronuntiassent, intimum animi sui solatium exprimebant super eo. quod ex proprio actu gloriosissimo regnantia papao Pii IX ore audiverint concilium uecumenirum per cuimlcm mox convocandum esse, dicentra: ..Annuat Deus huic tuo proposito, cuius ipse tibi mentem iuspiravit; *cx* hoc enim providentiae tuae opere denuo exhibebuntur mundo immensa l>enoficia, humanae societati |»er pontifiuiluni Romanum asserta, patebitquo cunctis, quantum valent cedraia ex eo, quod ipsa Mipra soluiisAiiuam petram ait fundata, rt quod in ea pontificatus seu ❦principatu divina providentia et sapientia institutus existât."

Sicut ergo dicti patre» non timebunt, concilia generalia cum papae infallibilitate componi haud posse, neque verebantur, stabilita pontificia infallibilitate, episcopos eo ipso ceuare esse veros circa fidem indices; ita superfluum eet nobis etiam tale quid fovere animo, et similia volvere in cordibus nostris! Hic sumus namque hodie etiam in concilio oecumenico, et in eo sub papali praesidio considemusecce testantes, docent» atque indicantes, licet sicut ali» olim, plerisque nostrum hodie diam persuasum sit, Romanum pontificem in fide cx cathedra docentem errare non posse, immo aim, qua supremum in ecclesia Dei magistrum omnino infallibilem esse debere. Ex quo enim Romanus pontifex infallibilis supremus magister eet, non sequitur illuni esse solum ac unicum in ecclesia Dei iudicem, sed vero sequitur;

a) papam esse in ecclesia Dei iudicem supremum oc universalem, episcopo» autem esse indices particulares «eu partiales et po]me subiectos;

b) j>apam, ceu supremum ac universalem iudicem, solum ac unicum, absque concursu etiam reliquorum episcoporum edere posse infallibilis euoe potestatis actum;

c) posse papam in partem judicandi advocaro alius etiam ecclesiae pastores seu episcopos, sive intra sive extra concilium, uti hoc ipsum, Deo assistente atquo illum dirigente, facere etiam solet.

Eluunt hacc omnia ex ❦p natura ecclesiae, quam Christus ipse fundaverat, uti hoc ipsum testantur sacrae litterae, constans traditio, patrum *ac* conciliorum continua doctrina, ecclesiae praxis, sedis apostolica© consuetudo, et communis «'bolorum catholicarum sententia.

*'I His praemissis, humillimum totum meum sequentibus concludo. Etsi ferendae circa hanc veritatem definitioni sollicitudo aliqua nefors obstare videretur, eam tamen quo ocyus ferendam esso opinor.

Si enim auctor fidei et salutis nostrae, Christus Dominus, opportunum duxit hanc veritatem reflaro. •t voluit ut ea credatur atque doceatur, ante umilia cam holemniter definire oporteL

Si doctrina haec, tamquam veritas onto sdiisma orientalo atquo occidentale salutari cum fidelium consensione per universum orbem catholicum praedicabatur; auQple sequitur errorem ei contrarium esse partum tristissimum, seu foetum dissensionum sequius exortorum. Ergo dictam veritatem, ad hunc foetum perimendum, quo ocyus solemniter definire oportet, ne -ecus malignus hic error in dio robustior evadat, et m ecclesiae Dei perniciem solidetur.

Si Graeci ante Photiuiu in hac veritate quaerebant salutis suae onchoram. ot sp» suos in illa colloaiverant, dictam veritatem ocyire definire oportet; dum enim cedraia Christi solemniter pronuntiaverit: supremum ecclesiae Dei pastorem, doctorem ac magistrum. ob perpetuam Spiritus sancti assistentiam. qua idem ex peculiari loen Christi in fidele muim benignitate munitur, in fido ex b. Petri cathedra docenda errara uamquam posse, et quidem ideo, ne secaw intentio Christi Domini, ecclesiam suam tamquam ventatis perpetuae magistram instituentis, salutari hoc fino suo umquam defraudari posait; haec inquam, aut alia huiusmodi definitio, ingentem vim. robur immensum. et irrefragabilem addet auctoritatem divino illi magisterio, quod Christus ❦p in ❧ni ❧sedari erexit, ct ab omnibus sub aeternae salutis discrimine audin voluit; atque beati Petri cathedrae nimbus, qui ei M»iu|>er imvt. ampliori aucebitur lune. Iam vero dicat qui· quod mit ; ml humo natura tua ❦t —

loricate regitur, auctoritati namque parere, humanum ost. Liceat itaque dicere, quo maior, firmior et splendidior exhibebitur divini in ecclesia magisterii auctoritas, eo maior, eo certior, ergo etiam firmior evadet Deo cooperante fidae in eo, qui docentem Dei ecclesiam audierit. Et quia inconcussa huiusmodi divina auctoritas, qua maior in mundo nec datur, in oculis hominum simplici ac humili corde ambulantium stat super omnia, immo super omnia dominatur et operatur in eis, sperare beent, quod recto imminens haec dogmatica definitio, per quam divini in ecclesia Christi magisterii auctoritas solemniter firmabitur, plurimum sit valitura ad id, ut optata tandem fiat conversio animarum in tenebris sedentium, et in umbra ħmorti adhuc semper viventium.

Porro ai episcoporum e»t fidei depositum custodire, si conciliorum est revelatas veritates catholicas, dum haec negantur, defendere, eas praecise explicare, ct ad credendum proponere, errores autem ei oppositos B reiicere, proscribere et condemnare, tunc ne minimum moremur; veritatem lune, per prima quatuordecim saecula pacifice creditam, in Hungaria semper fotam, immo publice proclamatam, per orbem catholicum concorditer traditam, in ecclesiae atque sedis apostolicae praxi continuo conservatam, serius quidem a novatoribus impugnatam, wd a piis studiose semper vindicatam, et a veris catholicis numquam negatam nunc iam solemniter definire; ne secus noe in sacrosancto hoc Vaticano concilio congregati ecclesiarum catholicarum praesules approbare videamur errorem, cui non restitimus, aut opprimere velle videamur veritatem, quaiu non defendimus, nere ipei demos anasid, ut neglecti officii nostri accusemur ab iis, quibus praesumus, vel de erroris favore arguamur, et conniventine cum errantibus α quibusdam inrimulemur

Veritas, de qua agimus, est fundamentalia respectu ecclfwiac Christi, nec potent ea labefactari, quin C totum labefactetur ecclesiae Dei magisterium: imminuto ecclesiae capitis nimbo, obscurabitur utique totum «xk>iae Dei coqiue. ct jiastore percusso, dispergentur ovm; depressa semel papae auctoritate in ecclesia, enervari oportebit iu ea noetrum etiam, quod gerimus, episcopale munus! Errores autem contra hanc veritatem postremis nonnisi temporibus exorti, sed novissime ¡usto plus agitati, no dicam concitati hodie, cras tristissimam iuferent ecclesiae Dei stragem. Pro munero itaque nobis coram Deo et hominibus incumbente solemniter configere oportet cos, sicut ili» iam antehac confixit ecclesia tam dispersa quam et in conciliis particularibns collecta, et sicut proscripserunt e» Romani pontifices, puta Sixtus IV anno 1479, Ix» X anno 1520, Innocentius XI anno 1682, Alexander Vili anno 1690, Pius VI anno 1794.

D® humillimis igitur votis meis est, ut veritae haec solemniter in hoc Vaticano concilio definiatur, D et error ei contrarius solemniter proacribatur. Hinc optarem: 1· ut titulus capitia IV ita inscnbutur: *Dr Romani pontificis supremo ac infallibili in ecclesia Christi magisterio:* 2· ut definitioni huic *conformi» canon feralta,* et quidem *sub anathemate,* quo sic fundamentale isthoc fidoi nostrae dogma fulgentius eniteat.

Ne vero qui», contra hoc mcuiu votum refugium quodpiam quaeriturua, allegare posait a Augustinum tolerantiam quandoque et moderationem suadentem, dicendum hic loci reputo, ecclesiam Dei semper uti hac virtute erga peccata et peccatores, erga pravitatem item et praros, «d numquam erga ħaerew et schismata. Ideo dicit idem a. Augustinus: ..Ecclesia Dei inter multam paleam, multamque liramaiu constituta multa tolerat; attamen ea. quae sunt contra fidem vel bonam vitam non approbat, nec tacet, nec facit et alibi: „Dicatur ergo verum, maximo tibi aliqua quaestio, ut idem dicatur, ħmpellit.

Fiant igitur haec omnia et quidem quo ocyus in hoc sacrosancto concibo Vaticano, quod Deo -volente hic asservatur, in hac orbis basilica, divo Petro, apostolorum principi, primo Christi vicario oc primo Romano pontifici dicata, in qua eiusdem beati Petri cathedra, universi orbis magisterio pollens residet, in qua sedentes beati Petri successores, iisdem oc ille dotibus instructi, hodie sicut olim, eminent. Fiant haec quo ocyus hic, ad commune beatorum Petri et Pauli «pulchrum, in quo sancti eorum cineree iacent, et ad cuius limina saepius provoluti, aat superquo discere possumus: *Non oportere nos in alio aliquo gloriari, quum in cruce Domini nostri Iesu Christi, per quem nobis mundue crucifixus rst, et nos mundo!*

## 50.

## Emendationes a nonnullis patribus in oongrogatlonlbus generalibus factao super caput III constitutionis dogmaticae primae de eceiosia Christi.

1. *Caixal y Estrade Lrgellensis.* [col. 661] — Emendetur caput ILI modo sequenti:

*^Romanus pontifex divino iure apostolici primatus habet veram ac independentem potestatem legis laiivam, iudiriariam, atque etiam oeconomicam thesauri meritorum Christi et sanctorum ad unitatem communionis in regimine universalis ecclesiae.*

..Divini et apostolici primatus nostri finis est vera tranquillitas, pax, salus et felicitas universi mundi. Institutus quippe a Deo fuit, ut omnes homines, nemine excepto, fierent membra corporis Christi, atquo ut sacrae communionis et divinae (raritatis unitate sanctificati in unum, perducerentur ad aeternam beatitudineni ac Dei possessionem. Cuius rei causa Christus Dominus tradidit beato Petro claves regni caelorum, eidem dicens: ..Quodcumquc ligaveris super terram, erit ligatum et in caelis; ct quodeumque solveris super terram, erit solutum et in caelis,'' (Matih. 16. 19.)

„Hinc apostolica nostra beati Petri cathedra ita defixa est Romae, ut nullis limitibus circumseributur, sed potestas eius ad ambitum totius orbis terrarum eo extendat. Caeterae autem episcopales sedes, super hanc nostram aedificatae, imis limitibus singulae definiuntur ad consortium et adiutorium supremi nostri universalis regiminis, totius Dominici gregis, in quo proprios approbatos α nobis, et apostolico nostro primatui eubiectoft, posuit Spiritus sanctus opiecopns regero ecclesiam Dei. (Act. Ap. 20,28.)

„Docemus proinde, declaramus et sancimus, episcopalem iurisdictioncin nostrae Romanae sedis ot apostolici primatus, disponente Domino, super omnes alias wde», et particulares ecclesias ordinariae ac immediatae poteetatis obtinere principatum, utpole universorum christifideliutn centrum et fundamentum, matricem ct radicem, iudicrm et magistram. Quapropter erga hanc upostolicam cathedram beati Petri omnia, agni et oves, pastor» scilicet et fideles, cuiuscumque ritus ct dignitatis hi fuerint, tam seorsum singuli, quam simul omnes, officio a Deo praestituto hierarchicao subordinationis, veraeque obedientiao obstringuntur pro servanda et tuenda unitate fidei et caritatis in corpore Christi mystico, tum in rebus, (june ad fidem et mores pertinent, tum etiam in iis omnibus, quae ad disciplinam et regimen spectant; ut hoc modo custodita cum Romano pontifice aubiectione ar obedientia, nullum exoriatur in eccle-

* *ЕрiЛ.* LV «4 fanaariwm.

sia schisma, sintquo oranw cor unum ot anima una: atquo unus gioì, et unus poetor.

„Ad gloriam ergo sanctissirnae Trinitatis et ad maius ecclesiae robur et decus, sacro approbante concilio, innovamus et confirmamus occumenici concilii Florentini... etc. schem. pag. 8 lin. 3.

„Hoec est catholicae veritatis... etc. pag.9 lin.5 umjuo ad verbum „negatur" lin. 24 ciuad. pag.

„Hinc inhaerentes doctrinos evangelii, et definitionibus ac decretis apoetolieno cathedrae sive in conciliis occumenici8, sive alio modo editis, reprobamus ct damnamus illorum sententias, qui haeretica temeritate ausi fuerint tenero: transiisse utique ab apostolo beato Petro in eius succrasorca Romanos pontifices putomum munus iidhortatoriao poteetatis ao directionis, minimo voro potestatem legislativam ct judiciariam. Etiam eorum, qui dicunt: Primatum iurisdictionis Romani pontificis non extendi divino iura in univorsam ecdesium; ruicoque fas cese episcopis, B arbitratu suo log» lotas α Romano pontifice examinare, casque vel approbare, vel reiicero. Item illorum, qui trudunt: Potestatem legislativam et judiciarium Romani pontificis ewsc mero spiritualem; ita ut in iubenda actione coqxjruli, aut qualibet re spectante ad materiam corpoream, ca obnoxia sit et sublecta potestati jioliticao saeculari. Insuper eorum, qui permiscentes potestatem primatus judiciariam cum oeconomica potestate dispensandi thesaurum maritorum Christi et sanctorum, reducunt iurisdictionem clavium ad hanc unam potestatem, canique multis limitibus circumscriptam. Denique damnamus pravam illorum doctrinam, qui negant asse Romano pontifici in exercitio Apostolici primatus ius omniuo liberum ac ïndependen u potestate politica saeculari commun¡candi cum episcopis et grege Dominico ecclesiae universalis, ubivis terrarum, ïuittendi in quaslibet nationes viros ăpostolico pro annuntiando 0 verbo evangelii; nisi haoc omnia saccularis potestatis placito npprolieiitur ct confirmentur,

"Et quoniam divino... loin paragraphic ultima pag. 10.

2. *Amai Monlereyensis.* [col. 568 Λ] — Cum in hoc capite agatur *specialim* de primatu iurisdictionis Romani pontificis, permaxime exoptandum esset, ut omissus paucissimis, quao infra adnotari intenduntur, deque quibus tractatur in sequenti capite, titulus huius inscriberetur: *De ri ct ratione primatus inrisdictionis Itomani pontificis.*

3. *DreiLZ-Bresr Molinenñs.* rol. 657 B — Sub inilio tertii cupitis jx«l voces: *Hinc inhaerentes,* aut forami appositius: *Quapropter inhaerentes,* ante mentioiioni pontificiorum decretorum, ct conciliorum definitionum, praeviae |>onantiir Petro factae promissione. In illis enim lotius nostrae argumentationis fundamentum ct robur, in enumeratione auctorita- D tuin, quibus iululeront» burnus, non omittendum.

4. *Cardinalis Pitra·* [ col. 650 D ] — Pag. 7, 8 ïoco: *Ium praecedentium conciliorum generalium disertis ţinai definitionibus,* sic brevius: *tum praecedentium conciliorum definitionibus,* sive ne, dum ad gcnenilin tantum decreta provocatur, caetera videantur excludi, sive ut tollatur suspicio alios non ŝe do primatu Romano formulas, praeter Florentinam, disertas et perspicuas.

5. *Bravard Constantiensis.* [col. 678 B] — In fino primae parngraphi, pagina 8, clausula *quemadmodum* intelligatur in sensu obvio, id »t, restrictivo, aicut probat huiusce concilii historia, aienti et probant verba textus graeci : Καθ'δν τρόπον.

Huic primoo paragraph© addantur luce ‰erba ad mm!num Florentini et Lateranensic w}/ri« *turibus.* *quae concessione, consuetudine, concordalibus, aut alio aequo Ululo, quibusdam dioecesibus inhaerent.*

6. *Virot S. Augustini,* [coi. 589 Bj — In fine primae paragrapbi inseratur: „Etenim suam auctoritatem iuxta sanctos canones esso exercendam semper professi sunt Romani ţontifices.

7. *Manterrai y Navarro Barcinonensis.* [cob 599C ] —.Proponitur: üt poet ultima paragraph! 1 addantur haec: Ac praecipue in synodo Tridentina cap. VII sees. XIV do Poenitentia dum declaratur: „.Merito pontifices maximi pro suprema potestate sibi in universa ecclesia tradita causas aliquas criminum suo potuerunt peculiari iudicio ŕesanare. Quae verba continuata post illa α concilio Florentino do primatu Rom. pontificis prolata sufficere videntur, ut jurisdictio eiusdem primatus sarta tectaque servetur; et omnem ambiguitatem excludunt circo extensionem od ecclesias particular» et singulas personas seorsum consideratas, cum relinquitur sapientiae 8. sedis huius supremae iurisdictionis adimplendae ratio iuxta necessitai» atque utilitatem ecclesiarum, quibus semper consulere studuit; aut si huiusmodi fonna non sufficere censeatur, proponitur, ut verba, quibus incipit paragraphue II, supprimantur usque ad illa „cuiuscumquo ritus, et dignitatis", et illorum loco haec apponantur: „Docemus proinde lane primatus s. sedis potestatem, quae ad ecclesiam universalem se extendit, esse ordinarium et immediatam, in quantum ex officio primatus destinatur ad conservationem unitatis intime roniunctae bono generali ct concordiae universali, quin nihil impediat, ut Rom. pontifex illam extraordinarie exerceat erga particularium ecclesiarum cuiusrnmquc ritus ct dignittaia ţastori atque fidei», dum salus oeciesiac id postulet."

8. *Magnaxco Ţolinean* [coi.623B] Ut lia omnis amoveatur circa sensum clausulae decreti svnodi Florentinae, quam perperam nonnulli in mmlsu rostrictivo potestatis pontificiae intcqiretontur, post decretum adduntur sequentia \erba declarativa:

..Quemadmodum etiam etc., quan quidem postrema verba ita esse intclligcndn declaramus, ut» quae in huc decreto continentur, etiam per gesta conciliorum oocumenirorum, et sarros canon» asserantur/4

0. *Vanevi Poyarasirnsis.* [rol. 690 B] - In paragraphie httiue capitis vidrritur ádrese phirre defectus, qui supplendi reeeni, ila

a) statini in principio § 1 videtur ude»o defectus nexus logici. Num hoco § incipit a particula illativa ..Hinc", quoe snlum ibi smini habet locum, ubi talia sunt praemissa, cx quibus illatio, quum particula „hin» exprimit, naturali et logico nexu consequitur.

At iero in capitelli nihil adhuc pracniranirn legitur, cx quo illatio sive consequentia illa fieri ponset; red ncc illa, quae habentur in capitoli prarcodenti, possunt considerari (umquam talia praemia», cx quibus illa posait deduci consequentia. quia obiectum ct propositio capitis III differt omnino «b illo capitisi!, saltem quoad genus proximum rl ultimam differentium.

Hinc particula „Ilinc" omnino ♦vmittisida et eliminari potasi, quin sensus convellatur; dem

b) commemorantur in genere „Romanorum pontificum decreta et conciliorum geticraliutu directae ct jwspicuoc ďěfinition» ct tamen spreiatim nulla eorum indicantur, quod eo magi» ridetur ŧ* tsrecasarium, quo certius definition» ixMiriliomm ore»»· menicorum, quale est et irtud Vaticanum, in j^artu sua historica, qualis haec «utitur, documenta historicis specifice dreigimtis debere fiik iri, ut eredi· bilitatam upnd uiunr» Mmctrei |nmsiu!.

Igitur ad comprobandam laritalem usseri/?rum initio huius § positorum specifica provocatio esset necessaria ad illa decreta summorum pontificum, atque ad eas perspicuas lonciliorum generalium definitiones, quae tantum in genere insinuantur.

c) In decreto sivo definitione s. concilii Florentini, quao in §1 citatur, non comparet totus textus eiusdem definitionis, nam iu eadem desideratur eo pare decreti, quao tamquam jocunda propositio fuerat facta a Graecis, a cuius acceptatione per Latinos opus sacrae unionis condidonabatur, cxmissa nempe in 1 § est pars illa: „Renovantes insuper ordinem traditum in canonibus caclerorum venerabilium patriarcharum; ut patriarcha Constantinopolitanus secundus sit post sanctissimum Romanum pontificem, tertius vero Alexandrinus, quartus anioni Antiocheno» et quintus Hierosolymitanus, Kais is videlicet privilegiis omnibus et iuribus ĕŏrum Desiderandum itaque, ut totum illud decretum citetur, idquo ideo:

1. quia illud mt definitio concilii oecumenici, cuius honor postulat, ut ai citatur cius decretum, reproducá!ur totum id, quod od rem, ad quam citatur, spectat. Iam vero quis unquam negabit, (tortem illam tum ex intentione patrum concilii, qui pactum inter se iniverunt quoad iura p̈rimatu cx porto Graecorum agnosceuda et iure patriarcharum Orientis cx porto Latinorum admittenda, «pectore ad integritatem illius decreti? tum et contextum ipsius decreti id ipsum postulare, qui adeo arcta connexione deductus habetur, ut haec pare tantum per participium praesens subiungatur priori, α qua indivulse dependere vel per hoc demonstratur. Dein

2. dignitas huius concilii Vaticani expostulat, ut documenta historica integra et genuina repnxlocantur, si ad illa fiat provocatio, uti in hoc casu est.

3. Idipsum sibi praetendit ventas historica, quae si vel in conscribendis factis historicis omnem sinceritotem exposcit, co magis in documentis et monumentis historicis quae prae manibus omnium etiam inimicorum versantur, citandis plena sinceritas e< veritas adhibeatur, no ansa detur alicui sinceritatem concilii in dubium vocandi, quae plurimum noceret etiam caeteris concilii etiamsi maxime fundatis assertionibua. Sed

4. idem couimendat etiam prudens oeconomia salutis animarum, quae omnem suadet removendam causam, qua animi dissidentium a s. unione amplectenda adhuc magis alieni reddi possent.

Nec putet quis per lioc potestati supremi pontificis vel minimum derogari, num si concilium Florentinum, cui certe ita cordi erat suprema auctoritas summi pontificis, prouti huic ss. concilio Vaticano, nihil invenit derogatorii eidem upremoe jotuMali in verbis, de quibus agitur: certe non perspicitur ratio, quare illa vorba modo derogare pueeint plenitudini potestatis summi pontificia An non potius haec plenitudo potestatis primatus ecclesia? Romanae adhuc magia resplendet? fi agnoscatur et firmiter credatur, esso supra omnes, proin et illoe, qui inter praesules ecclesia© per orbem dispersae summo pontifici subordinates, prima tenent loca in ecclesia Dei.

Et si concilium generale Lateranense IV canone 5 declaravit ⁑olemniter ..Antiquarum patriarchalium sedium privilegia renovantes sacra synodo approbante sancimus: ut post Romanam ecclesiam, quae disponente Domino super omnes alias ordinariae potestatis obtinet principatum, utpote mater universorum Christi fidelium et magistra, Constantinopolitana primum, Alexandrina Meandum, Antiochena tertium, Hierosolymitana quartum locum obtineat, reservata cuilibet propria dignitate"; et inferius dicitur: „In omnibus autem provinciis eorum iurisdictioni subicctis ad eos, cum neceser fuerit, provocetur, milvis appellationibus ad sedem apostolicam interpositis, quibus est ab omnibus humiliter deferendum.“ Item canone 30 eiusdem concilii haec leguntur: ,,Metropolitani vero delictum superioris iudicio relinquatur ex parte concilii nunciandurn. Ut autem haec salubris provisio pleniorem consequatur effectum, huiusmodi suspensionis sententia, praeter Romani pontificis auctoritatem, aut proprii patriarchae, minime relaxetur. Ut in hoc quoque quatuor patriarchaloe ecdes specialiter ĥŏnorentur. Si igitur lineo potuit enunciare unum concilium generalo et quidem sub tali wmmo pontifice (Innocentio 111), qui auctoritatis s. redis apostolica© certe non fuit remissus ŏuate et vindex, quin propterea por illa decreta vel minimum crederetur derogari xanctae sedi: qunre in hoc ». concilio Vaticano non posset id ipsum enuncian aboque ullo eiusdem s. «dia derogamine, plano non perspicitur!

Nec dicat quis amplius contra veritatem historicam, uti iam semel ex hoc ambone dictura fuerat, in illis decretis concilii Lateranensia non agi de patriarchis Graeci» ex eo, quod iam tunc Graeci schismatici facti fuissent, sed omnia dicta fuisse do latinis patriarchis restaurato Latinorum orientali imperio constitutis.

Qui hoc asreruit reverendissimus orator, videtur veritati historicae non magnum praestitisse servitium, rum minime observaverit in oodem concilio puncto4 contineri aperte awortuin, Graecos schismaticos tuno id s. unionem fuisse ,ĕver ibi namque sequentia leguntur: „Licet Graecos in diebus nostris ad obedieittiam sedis apostolica© revertentes fovere et honorare velimus, inores et ritus eorum, quantum cum Deo possumus, ⁑ustinendo, ⁑ etc. Quinimo testantibus Binio et Petavio et multo ante illoe abbate Uspergensi, certum «t, eidem concilio etiam patriarcham Constantinopolilanum nationis Graecae interfuissel. Praeterea iu ipso contextu canonis 5 superius citati statim ab initio dicitur: .^Antiqua patriarchalium sedium privilegia ,ĕnovanto· certe antiqua, dum patriarchate» illi Onwci fuissent ct nunc cteent catholici tempore huius concilii nd sinum ecclesiae catholica» revenii.

Ut iam nunc mi verba concilii Florentini regressum faciamus, ubi dicitur: „quemadmoduiu etiam in gestis occumenicoruin conciliorum et in e. canonibus ĕontinetur 4, utrum nempe sint verba haec limitativa vel potius confirmatisa potestatis summi pontificis?

In una praeteritarum congregationum generalium dignissimus quidam praesul non brevi oratione coAnbatur demonstrare verba illa e®c confirmatoria ¡x>testatis wmmi pontificis ex co, quod en, uti passim noscuntur, ita reperiantur scripta iu exemplari originali authentico latino textu exhibita Florentiae asservato.

Etsi libenter concedatur, illa verba in decreto lingua latina concinnalo ita reperiri pronti assortum est, non tomen ideo necessario ronsequi debet, verba illo eodem sensu occurrero in textu graeco originali aequo ac authentico, in quo |nu»u* ille exprimitur verbis: ΒKafr' δν τρόπον xal ἐν τοἰ πραχτιχοἰ των eixovprvtx&v συνόδων χαἰ τοἰ Itpcî; χανόσι διαλαμβάνεται/

Nam cum illud decretum unionis fuerit conditum per pactum duarum partium, praesertim quoad controversa puncta potestatis hierarehicae, latini ox sua porto proposuerunt id, quod α Graecis do primatu Mimmi pontificis agnosci et teneri desiderarent, et

1 Bail Lttdov., Svmsui t. I, p. 418, Mnok »4 can. 4-

cum iuxta proverbium sit ,.optimus interpres verbo- ruin quisque suorum", pro Latinis quoad sua postulala ipsos esse optimos interpretes sensus decreti secundum ipsorum intentionem de potestate summi pontificis concinnati, ac proin ipsorum textum quoad hanc partem decreti esse authenticum concedi potest.

E contra vero G raeros ex allata causa case interpretes intentionis suae decreto illo expressae, et ipsorum textum (ww authenticum quoad partem decreti, quao illorum declarationem et postulata respicit, quorum genuinum sensum verba graecn superius citata apprimo exprimerent, addubitari non posset. Nam illi debent naturaliter supponi ct scivisse optime sua sensa, et oxpneaisMj genuine sua postulata. Haec videntur confirmari etiam per ea, quao leguntur in actis concilii Florentini Romae anno 1865 oditi» p. 265 his verbis: „Rwpondit Imperator, spatium velle sibi dari ud consultandum, statimquo post egressos cardinales nos consilium inivimus dccrevimusquo, B ul papa habeat sua privilegia secundum čanone el dicta sanctorum, sarrainquo Scripturam et arta synodorum"1.

10. *Bravard Constanlienti.* [coi. 678 CJ — Supprimatur omnino secunda paragraphus, quia verba Florentini, et alia, quae prius sunt proposita, sat expresse et luculenter primatum Romani pontificis exprimunt.

11. *Papp-Stilágyi Magno-Varodinenri.* [coi. 603 A j Paragraphus 2 ex schemate exmittatur, eo quod quoad substantiam in praemissa definitione Florentina iam comprehendatur, sed imprimis ideo, quod quae hac paragrapho schematis exprimuntur, grave» anxietates generare possunt; imprimis quoad ecclesiam orientalem expressio „cuiuscumque ritus ct dignitatis" ita interpretari posset, quasi concilium Vaticanum expresse derogare voluerit conditioni sino qua non sacrae unionis in definitionu concilii Floren- 0 tini expressae verbis, „salvis iuribus el privilegiis patriarcharum orientalium", cui conditioni Hierae unionis calva honestate derogari nequit.

Secundo commemoratur in hoc paragrapho etiam disciplina, et quidem tendentiose ccclcsiac orientalis disciplina, quae cum proprio ritu orientali coniuncta est, ndeoquo mutatio disciplinae etiam mutationem ritus sequacem habere posset, qui tamen ritus per orientales cum ipsa religione identificatur, quoniam libri liturgici et rituales dogmata religionis et depositum fidei complectuntur.

12. *Vancta Fogaranauit·* feci. 693-941 In consequentiam dictorum superius n. 9 videtur superflua tota §2. cum n€X.-esearia mi credendam et tenendam omnigenam potestatis primatus Romani pontificis praerogativam apprime contineantur in definitione concilii Florentini § 1 citata, ita quidem, ut ad illam praerogativam potestatis primulus in ec- D desia Christi clariori in luce collocandam vix ac no vix quidem aliquid amplius lequiralur.

Praeterea declaratio eorurn, quae in hoc 2 § exposita habentur, ita prouti leguntur, certo certius omnem praecluderet viam schismaticis ad m. uiiionem amplectendam aliquando revertendi; quod vero aperte caset contra vocationem nostram, quam habemus a Domino, quaerendi et salvandi, quod perierat.

Itaque in emolumentum 5. unionis cogimur declararo et enixe postulare, ut haec, quae 2 § continentur, omnino exmittantur. Si vero coram Deo crederetur, necessario illam § permanere debere, tunc § hanc sic exponi desideraretur: „Doceinus proinde et declaramus cum concilio ¡Ateranensi IV, hanc summi pontificis potestatem esse super omnes alia» urdinariae potestatis principatum, cui omnes in ecclesia Christi officio hierarchicae »ubordinationie veraeque obedientioe obstringuntur ita, ut custodita cum Romano pontifice tam communionis quam eiusdem fidei professionis unitate ecclesia Christi ait unus grex sub uno summo pastore."

13. *husef patriarchìi Mdchitarum.* [col. 6761)] — Pag. 8 et 9 proponuntur delenda omnia, quae continentur 11 et ¡11 jiarugrupho, et in eorum locum haec subroganda.

„Docemus proinde ac declaramus plenam luuic atque supremam iurisdictionis potestatem, tum ad universam Christi ecclesiam, tum ad singulas particulares ecclesias earumque pastores atque fideles porrigi, tantumque patere, quantum hierarchic subordinado ct unitas fidei or communionis expostulant, ut universi Dominici gregis unitas sub uno supremo pactore consistai nique senetur.

„Atquo ul suprema el plena hare potestas nihil dignitati ordinis episcopalis detrahere videatur; ime» rimus episcopos a Spiritu sanctn positos esse regero ecclesiam Dei, et sub uno supremo pastore assignatos sibi greges poscere ct moderari. Renovamus insuper ordinem traditum in canonibus carterorum venerabilium patriarcharum, ut patrian-ha Constanünopolitanus «eundus ait post «anetinimuni Romanum pontificem, tertius vero Alexandrinus, quartus autem Antiochenus et quintus Hierosolymitanus, salvis videlicet privilegiis omnibus H iuribus rorum." (Concil. Florent.)

14. *Dupanloiip Äiirrlianrfuâ* [coi· 570-761 ] Pag. 8 sublatis vocibus *cpivopalu, immediata* ct *ordinaria,* componatur ita paragraphe *Ducemwi:*

„Docemus proinde et deciaramus, nanctae npostolicao sedis in unamquamque crrlesiarum inrisdictionein eam esse, iure divino, erga quam particularium ecclesiarum, cuiuecumquo ritus ct dignitati», pastores atque fideles officio hierarchicee subordinaiimiL vtraequo obedientioc obstringuntnr"; etr.

Deletu sunt in hac formula verba *Iam ŧear am rinyuli quam rimul omne»;* quae videntur praeiudicare quaestionem sequentia capitis.

15. *David Ɓrwrenti* (coi. 596 B Vox rpi- *MOpalù.* ŭtpolc inauditu, pravisque ct periculosis interpretationibus favens, omnino eradatur.

10. *Hcgnaull Carnulenti.* [coi.651 | Circa paragraphum 2, quae incipit ab hia verbis: „Docemus proinde ac deciaramŭ*. lin. 2 ct 3 liare emendaiiu proponitur et sapientissimo iudicio submittitur: „Doceinus proinde ac declaramus, ordinariae potestatis et iurisdictionis ¡wntificis Romani principatum immediate erga quarumlibet particularium cocioriarum pastores atque fideles extendi, ita ut Iam wanum singuli quam simul omnes officio hierarchies subordinationis venitque oliediontiae obstringantur non >olum .in rebus, quae tui fidem ct morm, wd etiam quae axi disciplinam et regimen ecclesiae per totum orbem diffusae pertinent, ideoque custodita cum Romano pontifice tam communionis quam eiusdem fidei professione ecclesia Christi sit unus grex sub uno mimmo pastore."

Et haec est ratio, qtia fulcitur proposita emendatio:

Verba il|n schematis: ..hanc, quae proprie cat episcopalis iurisdictionis potestas .....baev verba inquam, quae inter nos controversiam tuseitant, deleri possunt aine levissimo pontificiae iariadirtiemi· detrimento, immo pro ăarenda dia suprema potitate m

1 S. Finrtnt. condi, edit. * MonsrM» Raaedlctfoo

• ŧinkKel * µ ĕj Aŭrelia etkiHH »‹»· ŧ ir·· fermane, qerm Uboit. sed in «paralia M»ia Qn-d ŧem menatMe «atw erti.

molias commutarentur. Siquidem ex concilio Lateranensi IV ecclesia Romana supra omnes ecclesias ordinariae potestatis obtinet principatum, et ex concilio Florentino summi» ¡«ontifex liabel plenitudinem potoaotis, id est sin» ordinis siro jurisdictionis, ot consequenter omnibus iuribus episcopalibus propriis gaudet in universali eccloda.

Formula proposita in sensu concilii Lateranensis et Florentini ro magis opportunior videretur, quo obiectioncs removeret et etiam depelleret ℓimore eorum, qui inspecta schematis redaction?, uti nunc est, arbitrarentur, jurisdictionem ordinariam et divinam episcoporum fuisse in concilio Vaticano aliqimmodo imminutam. Dixi divinam *et ordinoriam* episcoporum jurisdictionem, non enim hic agitur de transmissione jurisdictionis episcopalis ordinariae sive immediate per Christum, sive mediato per summum pontificem, quao controvento in concilio Tridentino tantopere agitata fuit, et de qua schema nostrum prudenter riluit, «ed do vera et probata sententia, quao cum brevi „8uper solidi‡ale ↓ perfecte concordat, erilicet: quod per summum pontificem rollala cuique episcopo canonica institutions, ut noces?. est, et huic assignatis iure ecclesiastico dioccexi»» suae limitibus, slatini ordinariam regiminis potestàLem in sun dioecesi exercere valent. Porro ait Bdlarminus: ecclesia catltolica docet, episcopum iure divino presbyteris maiorem esso tani ordinis potesUto, tum etiam jurisdictionis. Ex quibus verbis liquet, episcopum, completis institutionis canonico? conditionibus, suam ordinariam iuro divino cum subordinotione summo pontifici debita exercere iurisdictioneni.

17. *Kreinenl: Varmirnsti-* [col.688C1 — Petitur, ut in §2 rapitis 111 expungantur verba „quae prorie est cpisLO|>alis iuriídictionis44, (juin in praeiudíriuni episcopalis jiotcslatis exponi poteunt, qnari non esset propria vel divini iuris, sal tantum vicaria.

18. *Ramirez Parentis.* [col. 654-55] — Cmn hio ηοιι quaeratur, utrum suprema pontificis auctoritas etiam pro obiecto habeat, quae propria sunt episcopalis iuriralictionia, seti utrum necessarium ait enm sic appellare, vel quasi per transennam de ca in schemate specialem mentionem facere, in hoc return existimatur, quod focilo liaoc verba passent praetermitti, quin sensus essentialis periodi et scopus paragrafili immutetur, immo omissio etiam opportuna indicatur.

1. Quia in parag. 1 eiusdem capitis asseritur *Romanum pontifican in universum arban latere primalum, successorem cue b. Petri principis apostolo rum et verum ('Aristi vicarium;* 2. quod alibi recte additur cum habere primatum non solum honoris red etiam iurridictionia, et tandem 3. hanc potestatem etiam ℓe ordinariam uc immediatam, Quao cum ita sint, nemo non videt, quod *iurtidirlianti ℓpiscopati* exprtveio uti innecesaria poeret omitti.

Ɓeatu l'ℓtra scribens ad fidelee Fonti, Galatiae etc. ita re dicit *Petrus apostolus h* €·, 8. Paulus in omnibus suis epistolia ita ℑncipit *Ptruhu vocatus aposl.* /.(?.; in actibus apostolorum 8. Lucer ita habet, *coepit lexwi tacere el docere usque in diem, qua praecipiens apostolis,* ‹*pms elegii* etc., uihil a sacris scriptoribus de apostolorum episcopali dignitate dictum fuit, quia tamen ausus fuerit affirmare apostolos episcopos non esso aut episcopalem iuriedictionem non habere? Cum igitur Rom. pontifex pro certo sit vicarius Christi el successor 8. Petri, eum eius primatus «it honoris et iurisdiclionis, ct auctoritas eius ordinaria et immediata, vox *episcopalis* inutilis evadit, immo inopportuna; mule patet, quomodo bare vox, quamvis eam agnoscunt, animos perturbet?

Auctoritas apostolica implicit? continet, quae ad jurisdictionem episcopalem attinent, givo siKctctur in se, sive in suo exercitio, undo omissis verbis porag. citatae, *quae proprie est epucvpalti iurisdiclionti pulentas,* suprema Rom. pontificia auctoritas, ut vicarii Christi et successoris b. Petri, clarius super ℴmne alias |M>testates elucet, dum auctoritas episcopalia, quae apparet modo ab omnibus nota, ot a sapientibus exposita, nullam nec apparentem immutationem subit, et in fulumm tollitur occasio praopoatorun interpretationis. Indubium «U, praeclarÌAsimiim ⁎ Thomum ejusmodi voco imum fuisse, mm! lino magia iul Miam mentem clarius exponendam, quaui ubsquo absolutu necohsilate ad regulam constitutionia synodalis statuendam accipiendum ‹wL

(¿uaro hunc periodum itu redigundam ovw existimatur: *Docemus proinde ac derlarumms hanc iurtidiclùmù potalaiem esse ordinariam el immediatam tum ad /idei puritatem custodiendam. tum iul mu~rum sanetitidem servandam et disciplinar vigorem procurandum, erga quam omnium ecclesiarum citiuscumque ritus ri dignitàIti pastam atque fideles* etc. Hac in ultima periodo claritati condiiℑitui et querelis via praecluditur, dum alios exprimitur principale ne sublime supremae jurisdictionis obicctuui, id est bonum ecclesiae universalis, non autem dcprufcuo vel diminutio episcopalis dignitatis, ut ab aliquibus timetur, quaeque incolumis sonatur, ut posteti innuitur.

Ut autem totiux pciturbationis aut diffidentiae tollatur occasio, videtur, (¡uod in tortili jmrngniphn, ubi dicitur, *lanium uulcm abest, nt haec summi pontificis potestas opponatur ordinariae* ole., eliniinotnr verbum *opponatur* sic durius mentem cx|»nendo: *Haec est catholicae veriiufa doctrina, a qua deviare, solca fide, fdque salute, nema potest; hofcque summi pontificis potestas cum ordinaria el immediata rpiscoportan divina iurtidicliune ita mnsonat, ul ntm solum titde nullum patiatur delrimentiim in regimine el gubernio particularium errlcxianim illis commis· mrnm. sed* e *rontra, salvis suti iuribus, eadem a supremo rt UBvcrMili pastore uMeralur* etc.

Vac nobis! vue eeclcriao catholicae unitati! wi Christi vicarius et succeeor Petri iure proprio ct in omnibus totius universi fiuibua xiiuin pastorale ministeriam exercere non posset ad fidelium ncceadtatee sublevandas, ad disciplinam et inores roborando^, integruinque fidei depositum custodiendum! Huius pastoris pastorum sollicitudo, vigilantia, nc provisio adeo «ilutaría el suprema est, ut α nullo |mmsíL inculpabiliter in despectum haberi, a nemine coarctari, et ita temperata esso oportet, et est, ut etiam sacra eorum auctorita», quos Spiritus sanctus posuit episcopos regero ecclesiam Dei, minime ab m, quae est episcopi episcoporum, obnubiletur, infirmetur aut in depressionem reducatur; o contra foveatur, rnloretur ac confirmetur: ita puteniidilor se gerens, ut pos-sil pastores admonere cum beato Petro, *pascite, qui in vobis cxl gregem Dei, providentes non coacte, sed spontanee secundum Deum:* nui d. Paulo, *finis praecepti ehm itas; opurte.l ergo rpticopum irreprehensibilem esse;* demum, cum i». Itxinne, *scio opera tua, esto vigilans et confirma;* sic nemo looditur ct unio n Christo institutus servatur.

Demum, rogatur, ut in huc cap. 3 expresa© statuatur, „¡ul solum Rom. pontificem pertinere oρiMχηκὺ in universum orbem instituero4⁎ Notum »t, quantae in aliquibus regionibus perturbationes eveiwrint, dum praetextu antiquae disciplinae olecli a suprema potentato sacculari, hoc centrum unitatis respuontee, iul métropolitain multotica institutionem deferre voluerunt.

itaque, cum impossibile proreus sit ecclesiam sine A rapita concipero aut caput absque membris, quao informet vivere, ideo in quantum passibile, longe ait » nobis omne illud, quod hoo vitale elementum debilitet aut perturbet, sic in nullo dissentiet sententia noetia, ot in futuro pro bene goetia, sicut quotidie deprecamur, conrequomur prueruia sempiterna.

19. *Sola NicienAis.* [coi. 584 C] — in pagina 8 linea 25 vocabulo *episcopalis* substituatur *pontificiae.*

20. *Preppel Andcgavensis.* [col. 6990 j Capitelli §2 linea 2 loco verborum „quae proprie eat episcopalis jurisdictionis potestà» ', ponendum censetur „quao suprema est episcopalis jurisdictionis potestà» ut melius appareat cumulativo, non privatisu, illam episcopalem iurisdictionem residere pones summum pontificem et penes episcopos. Hocce enim modo affirmatur simul iurisdictionem pontificiam esse vero episcopalem, et quidem episcopalem etiam superiori ac eminentiori modo, ita ut Romanus pontifex recte B dici possit ordinarius cuiusuumquo dioecereoe, cumulative cum episcopo, atque insuper ordìnarius ordinariorum, prout communiter loquuntur canonistae.

21. *Rauscher* V*indobonensis.* [coi. 541 C] Proponitur: Ut initium art. 2 cap. 3 sequentem in modum reformetur: „Docemus proinde et declaramus, ecclesiam Romanam disponente Domino super omnes ordinarium 1 potestatis obtinere principatum et hanc, quae vere episcopalis est, jurisdictionis potestatem immediatam esse, erga quam" etc.

22. *Vérot S. Augustini,* [coi. 589 Bj — In secunda parag. dicatur: „Hano supremam potestilem oídinariam esse et immediatam.l*

23. *Place Massiliensis,* [coi. 607 CD] Paragraphes 2 pag. 8 ita reformanda videtur: Docemus proindo ac declaramus, summum pontificem habere in universum ecclesiam ordinariae potestatis principatum, quam quidem potestatem semper exercere potest super omnes pastores ct fidelee, qui officio hierarchical subordination! vemeque obodientiae parere tenentur, non solum in rebus, quae ad fidem el mores etc.... prout in schemate.

24. *Amat Montereyensis.* [coi. 568 A J — In 3 linea paragraph! 2, quao incipit, *Docemus proinde,* verba illa, *particularium ecclesiarum,* videntur omittenda, ct hoc propter varias rationes: 1. quia, iis omissis, eundem sensum retinent verita huius periodi; dicitur enim paulo post, *tam seorsum singuli quam simul omnes,* nempe pastores ct fideles; subintelligitur ergo „omnium ecclesiarum particularium 2. non propter iuro opiscojwruni, quao certo nequo minuuntur praedictis verbis retentis, neque augentur iis sublatis: tnnion episcopi, iuxta modum loquendi ecclwiae, ut ex liturgiis palet, revera sunt *ecclesiae pastores,* quamvis eorum jurisdictio ultra limites iisdem designatos non extendatur, ct summo pontifici D subiocta remper remaneat... 3. quia fidele» ipsi, quihic etiam una cum pastoribus includuntur et nominantur, non sunt tain *particularium ecclesiarum,* quam *unius ecclesiae catholicae fideles, sub uno summo pastore...* 4. tandem, ne fidelibus atque acstboliciR idea ingeratur do ecclesia, unica Christi sponsu, sicuti formatam habent do rectis ab ecclesia separatis, quao diversos coetus habent, inter se divisos, plerumque nullo nexu inter so coniunctos... Poterit tamen, si magia placuerit, quod minimo necessarium ducitur, post verbum, *fideles,* linea 7 eiusdem paragraphi, addi, unioersoe *ecclesiae-*

25. *Callot Oranensis.* [coi. 619 D] — Pag. 8 paragrapho *Docemus* loco verborum „tam seorsum unguli quam *simul* omnes dicatur tantum: *omnes el singuli* officio...

26. *Zelli abbus 8· Pauli de Urbe-* [coi. 628 A Initium panigruphi secundae ita immutetur:

„Docemus proinde et declaramus, eam esse naturam nc rationem apostolici primatus et principatus, ut sit iure divino plenitudo potestatis episcopalis super universum gregem Domini, et singulos pastores in catholica ecclesia, toto orbe diffusa. Quod privilegium stat inconcussum successoribus beati Petri, tam in datis clavibus quum in ovibus commendatis1. Atquo ita Romani pontifices habent jurisdictionis potestatem ordinariam ct immediatam, erga quam otc. *ut in ¡schemate.*

27. *Dreuz-lìrésé Moliliensis,* [col. 656-57 j -- In schemate ubi necessarium asseritur naturam sacri apostolici primatus secundum antiquam atque constantem universalis ecclesiae fidem proponi nonnulli mirati sunt *antiquam* et *constantem* primatus apo- rotolici distinctionem in primatum honoris et iurisdir.tionis fuisre omissam; ncc attingi quidem professionem primatus honoris, sed totam definiendae rei rationem in asserendo jurisdictionis primatu positam.

Tniis omissionis nccasio verisimiliter assignatur tripartiti nunquam, sed bipartiti solum, in ore theologorum divisio apostolici primatus. Illa tamen, si iuxta antiquum modum loqueremur, etiam cum mentione primatus honoris, nobis sicut et patribus nostris bipartita remaneret. Antiquis enim proreus inaudita erat hodierna distinctio *iurisdictionis* ad significandum solum regimen, et *magisterii* ad doctrinam indicandam. Sed unum et alterum, docendi sicut et imperandi ius in unica voce jurisdictionis includebatur. Undo principatus duplex tantum asserebatur, honoris scilicet et iurisdictioiiw (in qua regimen et magisterium continebantur), non trinus, sicut hodie dieendum esset ex nova divisione honoris, jurisdictionis, et magisterii.

Reveni, primatus honoris ex primatu jurisdictionis facile concluditur; red in nostris diebus satis, ut patet, inverecundis huiusmodi conclusiones non ita focilo ab aliquibus eruuntur, et utiliter inculcarentur a patribus.

Qnod magis expedire apparebit, si, ut probabilo est, in schemate do episcopis, cleri et populorum erga episcopos officia et obligationea affirmabuntur. Nimis enim intolerabile foret omissam in causa summi pontificis huiusmodi mentionem ah episcopis in propria sua rausa unico invocari.

Undo, cum ex Florentino Romanum pontificem non solum doctorem et rectorem profiteamur, eed ante omnia patrem, primo inculcandus videtur ab episcopis patri praestandus honor, iuxta illud: „Honora patrem tuum et matrem tuam, ut sis longaevus super terram", no illis opponatur: „Si ergo pater ego sum. ubi «t honor metis?"

Huiusmodi honoris sicut ct amoris modum indiraro ud nos non pertinet, in quo non invenitur modus. Quao enim dottori et rectori debentur, fide quidem ot obedientia absolvuntur, amor autom modum nescit, red super omnem modum fenereit. Proponitur itaque:

Ut in proponenda natura apostolici primat»· mentio fiat primatus honoris.

28. Amo/ *Montereyensis* col. 568C] — Secunda pars huius paragraph!, incipiendo a linea 11 post verbum *obstringuntur,* ita emendanda videtur iuxta ea, quae n. 2 obrervata sunt, ut omissu ii», quae ad fidem et more» |>erfinent, tantummodo de ïıĸ quae

1 **Legendum *ördinaria***



**i 8. Beraari <k CmuMmL U Eag, HKП, sialiet 16. [Migne. P L Œ i TB1.1**

ad ecclesiae regimen ct disciplinam spectant, hic ogn- A
tur; hoc modo, pastores nempo ct fideles officio venio obcdientiae obstringuntur *in rebus, quue'tid disciplinam el regimen lotius ecclesiae pertinent, ita ut custodita cum Romano pontifice communionis unitale, ecclesia Christi sit unus gres sub uno summo pastore.*

Ratio huiu mutationis, quae videtur obvia, est, 1. no videamur confundere hic ea, quae od disciplinam et regimen ecclesiae, cum iis, quae ad fidem et mores pertinent; quao licol ad eundem summi pontificis primatum spectent, nonnisi tamen sub diverso respectu; prima sub respectu primatus jurisdictionis, de quo nunc agitur; postrema vero sub respectu primalus magisterii, de quo agetur in capito sequenti, cuius titulus ideo etiam mutandus suo tempore, Dvo adluxante, proponi intenditur... 2. ne videamur hic definire, quod nonnisi in sequenti capite examinandum el definiendum propouitur.

Iκχ'O verborum, *regimen ecclesiae, per lotum orbem diffusae,* dictum cet, *regimen totius ecclesiae,* quod tamen ad stylum tantum videtur pertinere.

29. *Dupanloup Aurelianensis* icol.576-77] - Paragraphe» 2 pag. 9 lin. 4 in finem addatur: *Uni lati nun obstantibus, salrùque iuribus, atque antiquis et legitimis ecclesiarum consuetudinibus.*

30. *Desprez Tolosanus,* [coi.551 B IWulnlur, ut pag, 9 linea 4 addatur.

„Declaramus insuper ac docemus, od hunt summum partorom totius gregis Dominici unico pertinere institutionem canonicam episcoporum, ita ut citra illius approbationem seu confirmationem nulla unquam cuiadibet episcopi nominatio vel dectin rata finnaque liaberi possit/'

31. *Dreuz-Brûê iloUnciuris* [coi. 657 B In secunda poragrapho post unitatem fidei rt communioñi etiam commendetur obedientia, qnac salva fide, C ct etiam commun mm- unitate, violari point, ut plane»» accidit ct patet cx historiis.

32. *Régnault Camutensis.* [coi. 651 D l Si noti modificetur paragraphic secunda, deleontiir vwba paragraphi lertinr pag. 9: „Haee mt ratliolirac veritatis doctrina, u qua deviare salva fido atquo salute nemo potest." Quae verba convenienter aenari non poreent, tum quia doctrina catholica in decursu hniua ¢apiti tertii sufficienter exponitur, tum qui· necessarium videtur, ut, antequam tam gravis eanciatur poena, id est fidei et solutis lectura, textus paragraphi secundae clarius explanetur ot omnis promu»· evanescat ambiguitas.

33. *Callol Oraucnxis* t rol. 620 A j Pag. 9 paragraphe *Haec est* deleantur verta: „haer est cotholicon veritatis doctrina, a *ηιω deviare »alra fide abpie salute nemo ¢ötest.*

34. .-Inui/ *Monle/eycnsis.* j coi. 568 l) j - Iuxta D praedicta u. *2* peruxlm prima paragraphi tertiae· tänu verbi» *fide atque* ita romponi debel: *Haec eil catholicae veritatis doctrina, a qua deviare, talea salute nemo potest...* Quod quidem (ai-icnduiu foret, videtur, otai mutation» u.24 ct 28 propositae in praecedenti paragrapho non admitterentur; quia cum ibi wrmo fiai coniunctim, de fide, moribua, disciplina et regimine; ei quia deviaret tantum α disciplina aut regimine, quin negaret doctrinam, schismaticus quidem «w po»et, minimo vero haereticus; et ideo *salva fide,* non vero *salute* Quod ai quis negaret doctrinam, iam damnatus venit per canonem tertium, huic doctrinae oppositum errorem damnentem.

35. *Papp-Srildqyi Magno Varadincnsi»* [coi. 604 CD¡ — Paragraphes 3, qmin, expuncta priori puragrapho recunda, recunda immédiat»» definitioni cnnB cilii Florentini subnectenda «.od, hoc modo redigi deberet, nempo:

Haec est catholicae veritatis doctrina, a qua deviaro salva fide atquo salute nomo potost. Haeo tamen summi pontificia Romani inter episcopos primatus potestas non excludit aut supprimit poteetatem regiminis propriam opisco|«rum, qui α Spiritu sancto iuxta Apostolum positi sunt regere ecclesiam Dei, ot od hoc in consecratione episcopali Spiritum sanctum obtinent, proindo episcopi cum Romano pontifice coniuneti et. ei qua totius gregis dominici principali pastori subordinati non modo ¢particulare suos greges potestate iuris divini regunt ct gulicninnt, verum etiam cum summo pontifico eoiliciludinem totius rctaiae sustinent, atque pro tota accintiti cum nummo pontifice ¢atorch e< indices sunt, ita ut tota potestas regimiina ecclouue in episcopatu cum pontifice Romano eoo primate consistai, «u regimen ccclreiao Christi ait Petro-A poeto!¡cuín. Qua ratinile etiam iura el privilegia patriarcharum orientalimu, quemadmodum in definitione concilii Florentini continetur, salva sunt.

36. *Guilbert Vapimmsis.* [col. 62üCj Ixxx» tertiae paragraphi: *liner est catholime* ¢g. 9 sequenproponitur:

Illa tamen divini primatu» ¢otestà non est lota ct absoluta potestà», quam Christus ecclesiae suae tradidit. Si quidem huius lotiu» potestatis ¢articipe sunt ipeamel episcopi, apostolorum ¢uccessiore quos quoquo Spiritus sanctus poauit regere ecclesiam Dei. Dicium est enim omnibus ¢postoli et Petro coniunctim, corumque successoribus: *Ilota est mihi omnis potestas in caelo el in terra: euntes ergo dórete nmnes gentes ... erre ego rvbiscum nnn usque ad consummationem saeculi... rimi misit me Pater el ego millo m... Accipite Spiritum sanctum ...* Tnnluin igitur abwt, ut Mimmi pontifici» ¢olenta opjionntur sive illi episcoporum potestati, quam in uuivcrai ecclesia omnes conium tim cum Petri ¢uccof exercent ut legislatores ct fidei ¢ndicés sive illi ordinariae ct immediatae episcopali... etc. usque ad finem ju engrupid, rut addi potest „haw esi catholicité veritatis doctrina, a qua deviare agiva fido atque unitilo nemo potest."

37. *Drnu-Ilrrzc MoUnensù.* i col. Ü57 C ) In tertia paragraphe) ex vocibus *immediata? episcopalis iurüdietionis potestati...* mngiium videtur Intere periculum. Ex (Mute enim vera est hniusinodi locutio, ex partu faire, aut Ñ velis dubia. Imined inio quidem super assignatos ¢rege» excreetur iurisdictio episcopalis, sed quod immediate a Christo ad episcopum descendat, non ita liquet, ner praesumit concilium definire. Porro cum in huc cupite assimilar! videantur ¢apali iurisdictio, quae ex institut ione ct exercitio D omnino immediata est, ut iunsdictio episcopalis cx plurimorum opinione in exercitio tantum immediata, timendum est, ne ex hac imimilatione ct quasi acquiparatione utriusque jurisdictionis praeter concilii intentionem nonnihil in puetenim exurgat difficultatis.

Episcopali· iurimliclionis immediatae mentio aut omittatur, uul in exercitio tantum indicetur, non in institutione. verbi gratia dicendo: ,^i non in radice, in exercitio certe ¢mmediatae.

38. Broiwd *Conslanliensù.* [col. 679 AB - Sic ordinanda tertia paragraphe: „Haec est catholicae veritatis doctrina, a qua deviare -ulva fido atque saluto nemo ¢otest.'

.«Tantum autem abeat, ut, ab luu· nummi pontificia potatale, ¢i rietini voluerit detrimentum opponere ordinariae a»· immediatae illi episcopalia iuria-

dictiouis potestati, qua particularium ecclesiarum A piiritoree assignatos sibi greges, ringuli singulo?, pascunt et regunt, ut idem Christus, ricuti dixerat praecipue uni Petro, aliis pariter apostolis dixerit: *Ile, docete omnes gentes: ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem sacculi: — quaecumque ligaveritis* etc.... Ecclesia enim in sacris eloquiis saepe comparatur castrorum aciei bene ordinatae, cui ius et officium commisit adversus salutis inimicos debellandi, ct huic exercitui protest summus dux, qui est Romanus pontifex, praeeunt etiam, bed eius sub ductu, duces inferiores, qui sunt episcopi in ecclesia Dei rito ordinati.“

39. *Callol Oranensis.* [coi. 620 A j — Pag. 9 purugruplio *Haec est* inserantur sequentia: „Absit autem, ut exinde quis concludat, aut episcopo·, qui sunt pastor» particular», non cese in ecclesia iuro divino semper debere, aut Romanum pontificem regero unquam posse ecclesiam absque episcopis, seu B pastoribus particularibus. Verum namque eet, Romanum pontificem ita habere potestatem ordinariam ct immediatam in universam ecclesiam, ut ex statuto divinitus ordine in partem sollicitudinis vocet episcopos particulares, qui potestate ordinaria et immediata particulares sibi commissos greges pascant et regant. Quinimo potestas illa episcoporum a supremo et universali pastore n&writur, roboratur et vindicatur dicente s. Gregorio Magno: *Meus honor est honor ..* etc.

*(Omnia verba* istius emendationis ad textum addita desumuntur ex relation© do observationibus in schema de primatu pagina 11 [coi. 12].) Ratio additionis eet, quod dicunt rr. relatore», scilicet falsa consectaria posse, quamvis immerito, o toxtu erui.

40. *David Briocensis.* [coi. «596 B) — Sic reformetur 2 phrasis 3 paragraph!: „Tantum abest, ut haec summi pontificia potestas, *quae se canones ecclesiae* C *revereri ct servare, semper professa est",* etc.

41. *Manterrai y Natorro Barcinonensis,* [col. 600 A l - In paragraphe tertia poet verbum *episcopalis iurisdictionis potestati,* subdantur haec alia: „qua ej)i.scopi ut apostolorum successores et a Spiritu sancto poetiti Imnquain particularium ecclesiarum pastores UAfiignatw ribi gregei oto.

42. *Amat Montereyensis,* [col. 569 A] — In eadem paragraphe linea 8 propter rationes iam n.24 allatas illa verba *particularium ecclesiarum* muteutur oportet in sequentia: *ii. ecclesia tamquam veri...* Cum hac enim mutatione serba huius periodi eundem sensum relinent, nulloquo modo augere videntur episcoporum iurisdirtionoui, *qua in ecclesia tanquam veri pastores assignatos ribi greges, singuli singulos, pascunt et regunt* etc.

43. *Cullot Oranensis.* [coi. 620 B fi— Pagina 9 paragraphe *Haec est,* post verba: *A supremo et uni-* D *tarsali pastore,* inserantur sequentia: *qui non potest ordinem et parem in dioecesibus non velle.* Hisce verbis indicaretur, cur summus pontifex ueserat, roboret ct vindicet potestatem episcoporum; asseritur enim, roboratur ct vindicatur, quando episcopi poscunt, auctoritate sua, libero et pacifico dioeccriin suam gubernare hub moderatione tuirnmi pontificia.

44. *Verot S· Augustini,* [coi. 589D] — In fine 3 paragraph! dicatur: .Jtaque libero profitemur, quod episcopis collata fuerit haec potestas a Christo, dicente eis in persona apostolorum: *Sicut misit me Pater, et ego mitto* ŒXM, pariterque quod episcopi suo modo sunt fundamentum ecclesiae, dicente Ioanns: „Et murus civitatis habens fundamenta duodecim, et in ipris duodecim nomina duodecim apostolorum agni" (Apor. XXI, II); dicente quoque apostolo Paulo: „Aedificati super fundamentum apostolorum ct prophetarum. ’ .

45. *Krementx Varmiensis.* [coi. 688 C] — Petitur, ut in § 3 verbis s. Gregorii Magni: „Meus honor...“ anteponantur illa praecedentia: ‚Non honorem meum cese deputo, in quo fratres meos honorem suum perderò cognosco", ut facilius sensus intolligatur.

46. *David Briocensis.* [col. 596 B] — Post verba s. Gregorii: *Meus honor est honor universalis ecclesiae.. Meus honor* etc. addantur haec alia non minus eximia eiusdem maximi pontificis: *Si sua unicuique episcopo iurisdictio non servatur, quid aliud agitur, nisi ut per nos, per quos ecclesiasticus custodiri debet ordo, confundaturl*

47. *Amat Montereyensis,* [coi. 569 B) — Cum quae statuuntur in paragraphia 4 et 5 ex uno eodemquo principio deducantur, satius videtur, si, ad vitan· das repetitiones, quae saepe occurrunt, quaeque officiunt claritati, ricuti etiam ad consulendum brevitati, in una paragraphe coniungantur, paucissimis omisais vel mutatis sequenti modo:

*Et quoniam ex divina illa ac suprema apostolici primatus iurisdictione, qua Romanus pontifex tmiressae ecclesiae prae.est, consequitur, tum necessarium eidem pontifici* ius *esse,* m Auins *sui muneris exercitio libere communicandi cum pastoribus et gregibus totius ecclesiae, ut Udem ab ipso in via salutis doceri ac dirigi possint; tum cum esse iudicem supremum fidelium, el in omnibus causis ad examen ecclesiasticum spectantibus ad ipsius posse iudicium recurri, sedis vero apostólicas iudicium a nemine fore retractandum, neque cuipiam de eius licere indicare iudicio, uti a patribus traditum accepimus; ideo damnamus ac reprobamus illorum sententias, qui supremi capitis cum pastoribus et gregibus communicationem licite impediri posse dicunt, aut eandem reddunt sacculari potestnti obnoxiam, ita ul contendant, quae ab apostolica sede vel eius auctoritate ad regimen ecclesiae constituuntur,* rim *ac valorem non habere, nisi potestatis saecularis placito confirmentur; aut affirmant, licere ab iudiciis Romanorum pontificum ad oecumenicum concilium appellare.*

Hic continentur omnia, quae in duabus paragraphe dicuntur... Substitutum tamen verbum, *dirigi* loto *regi,* cum idem importet, et mitius appareat.

Omissa, loquendo de sanctae sedis iudiciis, aunt haec verba: *cuius auctoritate maior non est:* iam enim affirmatum est per illa alia, quibus dicitur: Sanctam sedem tmwerare *ecclesiae processe* iurisdictione.

Tandem, loquendo de appellatione a iudiciis summorum pontificum ad concilium generale, ornis® verba: *tamquam ad auctoritatem Romano pontifice superiorem,* ad excludendam omnem appellationem. Beset enim quis appellaro ad concilium generale, non tamquam ad maiorem, red tamquam ad tribunal me liuti informatum, concursu episcoporum ; quod nefas etiam esset, et ideo damnandum existimatur.

Quod si praedictas duas paragraphes in unam reducere patribus non placuerit, saltem optatur, ut «idnotationibus praelaudolis in ibidem locum dare non dedignantor.

48. *Dechamps Mcchliniensis.* (coi. 546 A j - Pagina 9 post liate verba: *Porro* er *suprema illa nmrm pontificis iurisdiclionis potestate eo sequitur,* inserantur haec: „eumdem Romanum pontificem, sacrorum quidem canonum vindicem, ubi tamen extraordinariis malis medendum mi, iure suo ad bonum religionis extraordinariis etiam uti remoliis; qaxlr. ineunte hoc saeculo XIX ad religionis eahum in Grilli· restaurandum, adhibuit felicis recordationi

Pius VII, pluree dioeceses estinguendo novasque eri-A geodo.

,.Praeterea ex eadem illa Romani pontificis suprema potestate sequitur", ut in schemate.

49. *Colet Lucionentis* [coi. 653 D] — Non fiat dogmatica declaratio de parva ecclesia, sed per reverendiseimum concilii Vaticani secretarium ad hos misere devios rescribatur:

*a)* Clare perspici, in hoc concilio Vaticano, episcopos totius ecclesiae communicare cum Galliae et Belgii episcopis; et sic plenam esse communionom episcoporum Galliae et Belgii cum summo pontifice et lota ecclesia catholica.

*b)* Ipsos extra salutis viam versaturos esse, quamdiu suis episcopis non obedient

Pe/ *alio quolibet meliori modo.*

30. *Vcrot S. Augurisi-* [coi. 590 Cj — Versus medium 4 parag. pag. 10 lin 2 poet ^dicunt'* inseratur: ,.quando agitur de rebus pure spiritualibus in B ordinariis circumstantiis."

51. *Dupanloup Aurelianensis* [coL 560-76] — Pag. 10 paragraphic quae incipit (pagina nona) per *Porro ex suprema:* addatur ad Cncm : *Salvis tamen concordatibus, et iure societatis civilis, râ materiis mixtis*

52. *Krement: Varmiensis.* [coL688CDj — Petitur, ut ultima buius capitis propositio pag. 10 „Quare a recto..." omnino omittatur, a) quia non concordat cum constitutionibus summorum pontificum, qui solam appellationem *ad futurum* concilium prohibent, *b)* quia infallibilitatis quaestionem anticipat, et *c)* quia nihil obstat, quin a summo pontifice ad concilium generale actu congregatum appelletur, cum papa cum concilio saltem estrinseco maior sit, quam pajm sine concilio.

53. *Vanesa Fogarasiensù* [coL694B] — Quae in § ultima huius capitis pagina 10 dicuntur his verbis: „El in omnibus vuueis iuI examen ecclauasticum C spectantibus ad ipsiiu» poase iudicium recurri": cum haec verta sint citata Umquam ex concilio Lugdunensi II, cumque ab uno retercodrisimo patre tentati historiens apprime conformi1er demonstratum sil, illa nequaquam posse considerari voluti effata eiusdem concilii; ea verba penitu·· exmittenda forent, atque eorum luco cilondi esaent potit» canone 3, 4 cl 7 (6) concilii Sardicent». contra quos certe nec Gtacci schismatici possent ullam formare fundatam exceptionem, cum et ipsi hoc concilium admittant, aunque codici insertum habeant. Haev autem omnia dictu sunt purissima cum intentione: ut ab una pArte veritate historica integre custodita, auctoritas huius ». concilii ne α maximis quidem inimicis hoc respectu poreit unquam labefactari; parte ab alin vero ut K unionis propagationi nullum, quantum in nobis est, ¡«natur impedimentum.

Nam etsi ait fides in prima linea donum gratiae t) divinae, illius tamen amplectendae vel respuendae occasionem et causam hominum actibus multum (dici' potest accelerari rei retardari, quin immo saepe saltem humanitus fere impossibilem reddi omnem conversionem.

54. *Rauschcr Vindobonensü* [coi. 544 C Proponitur: Ut deleatur annotatio b) ad art. 5 conci], oecum. Lugdun.ll.

55. *Landriot Rhcmensis.* [coi. 567 B) — Propter rationes allata» loco verborum pag. 10 in notis loco *concilium Lugdunense,* ¡«nantur haec alia: *Professio fidei Graecorum in concilio Lugdunensi.*

36. *Cardinalis Pitra,* [col. 6501) · — Ali· ubi dardicrtnin synodi memoria ant vnrba memorentm w can. Ill, V H VII. qua» de iure appellationi diserta in primis ri |wrspiciia sani.

57. *Guilberl Vapinccnsis.* [coi. 620-21 J — Loco ultimae paragraph! proponitur sequens:

Et quoniam divino apostolici primatus iure Romanus pontifex universao ecclesiae praeeat, docemus etiam et declaramus, eum esse iudicem supremum fidelium, et in omnibus causis ad examen ecclesiasticum spectantibus, ad ipsius passe iudicium recurri, cui omu» sese submittere tenentur. Quare merito damnandi sunt, qui affirmant, licere ab indiciis Romani pontificis ad oecumenicum concilium appellare.

38. *Dupanloup Aurdianensis.* [col. 570-76] — Pag. 10 lin. 15 ultima paragraphe deleatur vox *omnibus,* et legatur ita: *In causis ad examen ecclesiasticum spectantibus ad ipsius posse iudicium recura.* Addaturque: no» *tamen omissa intermedia iurisdictione.*

59. *Idem.* [ibid, j — Eadem pag. 10 lin. 19 deleantur voces: Cuius *auctoritate maior non est,* ob allatam alias rationem, de non praeiudicanda quaeatione quarti capiti».

60. *David Briocensu.* (coi. 596 C¡ — Ad ea, quao appellationes respiciunt, adiìciatur: „ηοη omissis tamen canonicae iurisdictionis gradibus, saltem regulariter loquendo."

Gl. *Verot S. Augustini,* coi. 590 C] — In fine 5 parag. supprimantur verba „tanquam od auctoritatem Romano pontifice superiorem" propter reverentiam debitam octavo concilio et Constantiensi.

62. *Callot Oranensis.* [col. G20BCJ — Pag. 10 paragraphe: *Et quoniam* deleantur verba: *tanquam ad auctoritatem Domano pontifice superiorem* et dicatur tantum... qui affirmant licere ab iudiciis Romano, um pontificum ad oecumenicum concilium appellare.

63. *Yu<scf patriarcha .\ldebitarum l.* [coi. 6761) | - Quoad tres canones, eoe» delendos ca«o censetur. Rationes huius emendationis sunt:

1. Quia bar emenda!ione servatur ecclesia© forma a Christo data; quae licet non sit *constitutionalis,* tamen certo certius est eam non esse omnino *absolute monarchica*™. Divus Tilomas 2.2 q. 11 art. 2 loquen» de auctoritate ecclesiae universalis ait, hanc auctoritatem *principalitef* esse in Minimo pontifice: ai *principaliter.* ergo neque *unice,* noque *totaliter.*

2. Quia hisce verbis nulla datur ansa iis exaggerationibus atque erroribus, quibus ecclesiastica hierarchra, divinitus instituta, quodammodo subverti videretur: non defuerunt qui asserere ausi sunt, episcopos, archiepiscopo primates atque patriarchas nihil aliud esse nisi simplices officiales ct adiutores papae, ut docent Fagmuius cardinalis De Luca, aliique.

3. Quia hac factu emendatione, nemo potest obiicere quauicumque ecclesiam particularem e®e *bici pitem:* quemadmodum unusquisque obiicere potest, si probantur ea, quae aunt in schemate: nam schema constituit in quacumque peculiari ecclesia duas potentates eiusdem speciei.

4. Tres canones delendi sunt, quia quicumquo canon secum habet *anathema,* a quo abstinendum est propter Graecos, quos *divisos* dicimus non *haereticos:* haereticos autem se ipsi aentîant, si scient esse anathemate perculsos. Nobis imitanda proponitur patrum Tridenlinorum prudentia, et sapiens oeconomia concilii Florentini, quod decretum doctrinale de primatu sine canone ct sine anathemate confecit.

' **Huic emendationi subscripserunt eLiim rererendi>uimi patre» rita· chaldairi. lowpliu· Au4o patriarcha Babylouenii·. Elia Melin» episcopn» Akreadi, Michael Petrus Bar-Tatar [illegible]pi Sertheari».**

64. *Papp-Scilágyi Mugno-Varadmensis.* [col. A 605 Bj — Canon II ita reformetur: „aut Romanum pontificem Petri huccceeorein eiue primatum in cedraia non tenero; anathema ſit.

65. *Idem.* [coi. 602-04 J — Canon III praedictis conformiter exmittatur, reçus, nisi praedicto modo totum schema reformetur, porta pro perpetuo claudetur, ne unquam Graeci ad unionem cum Romana ecclesia redire possint.

66. *Vanesa Vogarasiensis.* [col. 694 B] — Quod iam canones concernit, tortius canon e schemate penitus cxmittendus esset.

67. *Landriot Rhemensis.* [coi. 566 CJ — Ut vitetur omnis species arbitrariae potestatis, modificandus videtur III canon, aut, si non modificetur, addantur in fine capitis tertii:

1. haec verba Fonelonii (De aucL s. pontif. c. 21) „ηοη tamen potest summus pontifex contra canones sancire caceo modo, omnia iura omnemque disciplinam B perturbaro".

2. Haec alia: „nam sunt in ecclesia leges fundamentales, quas convellendi nemo ius habet* et ut ait Ballerini, „omnia potest summus pontifex in ecclesiae regimine, sed ea conditione, ut huius potestatis usqs in aedificationem sit, et non in ďeſtructionem Et etiam in materia, „in qua nihil per se naturali aut divino iure praescriptum aut vetitum est, omnis ecclesiastica potestas ea conditione adstringitur ab ipso Deo praefinita, ut nihil statuat, praecipiat aut mutet, nisi quod in ecclesiae aedificationem ăſt Ballerini *Vindiciae,* c. 3 n. 10 p. 147, c. 4 η. 1 p. 152, ed. typis de Propag. fide anno 1850).

68. *Rauscher Vindobonensis.* [coi. 541 C],— Proponitur: Ut in canone IU omittatur „ordinariam" et ponatur: „aut hanc eius potestatem non esse immediatam sive" etc.

69. *Monserral y Navarro Barcinonensis,* [col. C 600 B'j — In canone 3 pag. 15 lin. 13 ante particulam copulativam *sive* intercaletur hoc verbum „red extraŏŕdinariam

70. *Place Massiliensis,* [coi. 607 D] — Canon 3 sic reformandus: Si quis dixerit, Romanum pontificem non habere plenam et supremam potestatem iurisdictionis in universam ecclesiam, tum in rebus, quae ad filem et mores, tum in iis, quae ad disciplinam et regimen ecclesiae per totum orbem diffusae pertinent; aut eum non habere ordinariae intestatis principatum sive in omnes ac singulas ecclesias, rive in omnes et singulos pastores et fideles; anathema siL

(Haec omnia ad mentem decreti concilii Florentini).

71. *Amat Montereyensis.* [coL 569 A nota] — Canon III, iuxta exposita n. 2, 24, 28, 34 emendandus est: *Si quis dixerit, Romanum pontificem... in universarn ecclesiam* tn *rebus, quae ad disciplinam et* D *regimen totius ecclesiae pertinent; aut hanc eius potestatem non esse ordinariam et immediatam in omnes et singulas pastores et fideles; anathema sit.*

72. *Régnault Carnulentis,* [coi. 652 A] — In canone tertio pag. 15 (ri canon efformetur), haec formula priori substituenda proponitur: Si quis dixerit, Romani pontificie primatum eeee tantum officium inspectionis et directionis et supremam iprius potestatem iurisdictionis in universam ecclesiam non eeee plenam, sed tantum extraordinariam ct mediatam; anathema rit.

Ille canon sic exoratus et dispositus directe perstringeret schismaticorum et appellantium errores, et illa servata formula, concilii Lateranensis IV et brevis Pii VI „Super soliditate" contra librum Febronii lucide affirmaretur doctrina et nulla videtur ratio ulterius progrediendi, cum α tempore Eybcl usquo nunc nulla existât recta, in nostris regionibus, quae appellantium renovaverit errores et aliunde epistola cardinalis d'Andrea in annotationibus citata, non eit gravis momenti.

51.

**Emendationes in caput tertium prlvatim exhibitae.**

1. *Bemadou aep. Senonensis.* — Proclamata explícito modo doctrina inconcussa iurisdictionis *immediatae ei ordinariae* sumini pontificis in omnes ot singulares ecclesias in pastores et greges, non mihi videtur nec necesaria nec utilis vox *ĕpiscopali* nihil enim addit doctrinae expositae. E contra illa vox locum praebere posset difficultatibus et ambiguitatibus. Ergo propono ut deleatur vox *episcopalis,* et sic inscribatur paragraphus: *Damnantes iterum sententias veterum ei recentiorum novatorum, docemus proinde et declaramus hanc iurisdictionis potestalem ordinariam esse et immediatam,* reliqua ut in schemate.

2. *AUou ep. Meldensi* — Chap. 3 a la page 8, ligne 4 [5C10J: „Concilii Florentini fidei professionem, qua čŕedendum — On disait bien: fidem qua credimus etc. mais avec *fidei professio,* il faudrait: *iuxta quam-*

Page 9, ligne 5 [6 A 7]: „Haec est catholicae veritatis doctrina". Mieux vaudrait simplement: *liaec est catholica doctrina.*

Ibid, ligne 8 [ibid. LtJ: „Tantum autem abest ut ětc,... modifier ainsi: *Haec autem summi pontificis potestas nullo modo opponitur ordinariae ac. immediatae illi episcopalis iurisdictionis potestati, qua... pascunt et regunt.* — Supprimer le reste de l'alinéa. On ne voit pas commeut le pouvoir de sa *juridiction épiscopale est corrobori· par le droit que le souverain pontife n d'exercer par lui-même cette juridiction dons un diocèse.

3. *Anonymat.* — Pag. 8 [5 Dâ], post \erba ‚jn variis canonibus čŏntinetur rie pergatur:

„Neque igitur principatus seu suprema in ecclesiam potestas iuter plnns partito, sed tota plenitudo eius in beato Petro, cui soli Dei Filius regni sui clave» et gregem unn orsum tradidit, Romano pontifici collabi est; cacteri autem pastores, quos Spiritus sanctus posuit episcopos regere ecclesiam Dei, in partem sollicitudinis vocantur, ut sub uno summo totius ovilis pastore suum quisque munus gerant."

4. *Ricca generalis Minimorum.* — In cap. III, pag. 10, lin. 23 [6CS). Cum episcopus rit superior synodo dioecceana, cuius est episcopus; occur papa, qui est episcopus apostolieus et patriarcha oecumenicus, prout sancto Leoni acclamavit synodus Chalcedonensis, concilio oecumenico superior non erit? Dcfinitiva sententia proferatur circa praeeminentiara papae supra generale concilium, quandoquidem nec concilium eeset sine papa. Et ideo ea postrema verba capitis III expreesius, ad tollendas controversias in scholis, impensiusque per execra!ioni» modum, ad sepeliendam famosam declarationem 1682, faciendumque gressum ad inerrantiam papae stabiliendam, declarare oportet, ri anathemate non placeat, Mitem hoc modo: *Quare a recto veritatis tramite* etc. ..Quare execramus et damnamus ac a recto veritatis tramile aberraro decernimus, qui affirmant licere ab iudictia Romanorum pontificum ad oecumenicum concilium. contra statuta patrum appellare; aut etiam praesumptione temeraria negant «ummum pontificem supra ecclesiam universam et supra concilium generale praeeminentia ac superioritato ğăudere.

5. *Cugini aep. Mutinensis.* – Canon IH aie re-

formari potest: „Si quis dixerit, Romanum ponti-A ficem habere tantummodo officiam inspectionis vel directionis, *aut potiorem quidem partem* non autem plenam et supremam potestatem iurisdictionis in universam ecclesiam, non solum in rebus quae ad fidem ot mores, sed etiam *in iis* quae ad disciplinam ctc.“

6. *Anongmus-* — Capitis tertii canon tertius sic reformari potest: „Si quis dixerit, Romanum pontificem habere tantum modo officium inspectionis vol directionis, aut potiorem quidem partem, non autem plenam ac supremam potestatem jurisdiction» in universam ecclesiam non solum in rebus quae ad fidem et mores, sed etiam in iis quae ad disciplinam H regimen ecclesiae per totum orbem diffuxu» pertinent; aut hanc eius potestatem non «se ordinariam ětc.'

7. *Cardinalis Berardi.* — Tam in capite tertio pug. 8, lin. 3 onte ultimam [6Asj, quam in canone IU tollenda videntur illa verba „per totum orbem dispersae'4; ne officium hierarchical subordi- B nationis veraeque obedieotiae, quo fideles ol«stringuntur erga Romani pontificis auctoritatem, videatur coarctari od eoe solum casus, in quibus agitur de disciplina et regimine ecclesiae universalis. Cura enim quidam asseruerint immediatam Romani pontificia potestatem in particulares ecclesias ringukequo fideles tunc solum legitime exerceri, cum id totius ecclesiae postulat bonum, minimo vero cum do booo agitur ecclesiae particularia aut privati fidelis, cuius providentia episcopis unire relinquenda est, caveri radalo debet, ne quidquam dicatur, quod huic errori ansam praebere possiL

8. *Sergent ep. Corisopitcnsis.* — In ultima parte canonis £Π aliqua fiat interversio, bisque verbis canon absolvatur: Sine in *omnes et singulos fideles atque pastores tum extra concilium dispersos, tum in concilio etiam oecumenico congregatos; anathema sit.*

Idque duplicem ob rationem. Pnor deducitur cx C concilio Lateranensi V, bulla *Pastor aeternus* ubi legimus: „Solum Romanum pontificem... tamquam auctoritatem super omnia concilia habentem etc. etc...

Quod perspicue docuit Lateranensis, reticere nou potest Vaticana synodus in ea potissimum constitutione, quae agit ex professo de primatu.

Altera vero ratio haec est: eo magia necessaria apparet explicita veritatis declaratio, quo acrius et constantius per orbem universum sparsae sunt querelae adversus ordinem quem in concilio renandum praescripsit Pii IX sanctitas; quasi ordo illo non a papae solius, red ox coramuni tam papae quam ipsius concilii auctoritate emanare debuerit, tacito vel expresso negata Romani pontificis suprema polcetute qua pollet super concilium sive congregandum sive congregatum, ac Eybelii errore innovato qui scripsit impudentissime: „voluisse Christum cccleeiam reipublicae more administrari; ei quidem regimini opus «so pro bono unitatis, verum qui non audeat re aliorum qui simul regunt negotiis iraplicare'.“

52. .

Congregatio generali· octogesima tertia 1870 iulii 5.

Feria tertia dio *5* iulii 1870 hora octava matutina in concibori aula Vaticanae patriarchalis basilicae, generalis reverendissimorum patrum congregatio habita est; cui interfuorunt quingenti septuaginta quatuor patire, nempe 38 cardinales, 7 patriarchae, 8 primates, 91 archiepiscopi, 391 episcopi, 4 abbate» nullius dioecesis, 14 ăbbati ğenerale mvo praesides congregationum ordinurn monasticorum, uium mitrae habentes, 21 ğenende et vicarii geuorulca; quorum omnium nomina, quao ]>er ăssignature locorum accurato discripta fuerunt, nxhibot indiculus patrum octogesimae tertiae congregnt ionie generalis, qui inter acta concilii asservatur.

Reverendi» pater dominus lacubus Giuoulhioc archiepiscopus Lugdunensis missam lectam celebraviL Qua absoluta, ct recitata oratione *Adsumus Domine* etc., emincutimimus primus p̌ruesc dixit:

„In hodierna congregatione generali exquirentur suffragia patrum do emendationibmi in discussione speciali tertii rapitis schematis primae constitutionis do ecclesia Christi publico pru)iOfiilÌN. Pniecedvl autem relatio nomino Deputation» pru rebus filici facienda do hisco emendation ibus. Eam relationem faciet reverendissimus d. Fridcricus M. Zinelli episcopus Turvi- B fcinus. Itaque praedictus reverend ibimus dominus ambonom awondat,"

RE1ATIO

*reverendi patris domini Fridcrici M. '¿incili episcopi Tarvisini-*

Eminenti-eimi praoidœ, oininentiraimi ct reverendissimi p̌atre

Qui nunqiuuu ambonem ascendi, non mea voluntate, sed eminentissimi praesidis Doputalionis vretnio do fido, cuius mihi iuwa raposwore incumbit, hodio ascendo, ut referam coram lumj, quo nihil augustius dari poto»t, cohmxmi, nomine ipsn» Deputation» do emendationibus rapitis III part» primae constitutionis de ecclesia. Hoc procul dubio indicio orit, certo non prolixam fore arationem ineam, cum no verbum quidem prae iwcreutiiv rorain vobis proferre ausus fuerim. At vas qui iuxtitiam sequimini, hoc non milii profecto imputabitis, quod de duabus supra scptuaginta emendationibus singillatiui vorba facere debeam, quarum aliquae tanti momenti euut, nt tum officium meum tmu erga emendationum ăuctore observantia ŭfficientcm diretiseioneni requirant. Vos estis t̆este omni exceptione maiores, mo nullam liarum emendationum proposuisse, ac proinde unicuique suum tribuatur. Ut autem brevitati quantum fieri potest consulatur, slatini aliquid declarandum puto, no deinceps mihi id subinde monendum ait.

Reverendissimi emendatores qui ct doctrina ct recta intentione praefulgent, in p̌roponendi emendationibus prae ŏculi habuerunt speciem quondam constitutionis quao ipsis arrideret, quaeque aptissime fuisset ab ipeis exaratu si id muneris sumpsissent. Si innumeri homines praeclari idem argumentum pertractandum suscipiant, innumeri sermoni» existèrent commendabile, quidem p̆mne ut horum alter prao D altero pro diversitate cuiusque ingenii, gustu» et studiorum magis placeret. En igitur quao sit sparta ct non invidenda Deputation» do fido et cius relatoria. * Magua pars emendationum, quae auctores habent reverendissimos virus et sapientia ct pietate refulgentes, admitti non potest hac tantum do causa, quod optimoo illno quidem par planeque dignao sunt, quas iu! suum quisque caput si non esset redactum admitteret; eed cum redactio constitutionis iam generaliter admissa sit, locum amplius in ea habere non possunt. Alia praeterea do causa p̌lure emendationes admitti nwpieunt, quia scilicet non raro, ut fert natura libera illius discussionis, quae est propria concilii, multi non solum in diversa, sed in opposita abeunt.

At, eminentiseimi et reverendissimi patres, |>otcetno Deputatio vestra do fide, cum contradictoriao Munt sententiae, these» et ăntithcM nl in philosophia

« Breve Pü VI *&φ<τ diditote.*

Kantiana ad unum pariter demonstrare et approbaro? A Ipea rei necomitaa cogit ut alteri adhaereamus, alteri adversemur sententiae: nobili non tribuatur si contradictoria acque simul constare non possint. Reverentia erga ſapiente et pioe emendationum auctores exigeret, ut quotiex aliqua emendatio non admittitur explicaremus rationes, quae emendationem etsi reicetam in eo tamen laudabilem demonstrant. At sio in longum nimis protraheretur relatio: ideoquo mihi indulgentis si strictissimo loquendi modo emendatioſne aut admissas aut reiectas enuntiabo: scianlque α priori reverendissimi emendationum auctores nullo modo me voluisse dcesse obsequio, quo eoe ox cordo revereor.

His dictis, statini venio ad emendationes propositas.

*Emendatio* 1·. Reverendissimus emendator vult simplici titulo, quo caput tertium ſnscribitur, alium substitui, in quo contineretur in compendium redacta B doctrina capitis, quao ob ipso reformata exhibetur. Etiamsi admitteretur nova ab ipso proposita redactio capitis, nullo modo adoptandus esset novus titulus, tjui potius redoleret argumentum tractatus theologici, quam titulum capitis concilii oecumcnici. Nova redactio capitis eodem defectu laborat, quo titulus. Nam quin clare et breviter natura primatus, praeiocto fundamento definitionis concilii Florentini, in ipso exponatur, fuse disseritur etiam do rebus quae ad scopum paragraph! non pertinent. Si quaedam sunt in reformatione proposita, quorum aliqua ratio haberi possit, ea habebitur occasione emendationum, quae cx professo ab aliis reverendissimis patribus proponentur. Quamvis igitur prima emendatio plura vere laudanda contineat, quamvis maxime commendari debeat vere eximius catholicus sensus reverendissimi patris; tamen Deputatio de fide eam non admittit.

*Emendatio* 2 Reverendissimus poter existimat C in capite tertio agi taxativo de iurisdictionis pnraatu tantum, ac proinde vellet ut paucissimis omissis, de quibus agendum in sequenti capite, mutaretur titulus. At pace illustrissimi viri inliaerenduin titulo, qui eet in schemate. Nam ea non fuit intentio auctorum schematis coorctare in hocco capite tractationem ad primatum iurisdictionis, sed loqui breviter et generaliter de vi et ratione primatus. Etiamsi igitur reverendissimus pater enuntiasset ea quae essent suo iudicio expungenda, quod omnino necessarium erat ut ratio haberetur emendationis propositae, nullo tamen modo admitti potest, quia ea quae ille omitti vult, reapse od argumentum capitis pertinent. Deputatio igitur de fide hanc emendationem non admittit.

*Emendatio* 3·. Non spernenda videtur tertia haeo emendatio, attamen acceptanda iuxta modum dumtaxat; nempe ut generica fiat rpentio locorum sacrae Scripturae, ita ut incipiatur caput: „Hinc innixi sacrae Scripturae apertis testimoniis." Nam inutilis, videtur citatio in specie textuum qui toties repetuntur, et omnium mentes subeunt, vix ao fiat generica enuntiatio. Deputatio do fide igitur admittit propositam emendationem iuxta modum enuntiatum, nempe ut incipiat caput a verbis: „Hinc innixi sacrae Scripturae apertis ſestimoniis. |

*Emendatio* 4 Ex eo quod ad generalia tantum concilia provocet textus, nullo modo sequitur, ut timet reverendissimus emendator, excludi» caetera, sed generalia citantur propter eorum auctoritatem ; nec ex eo quod praecedentium conciliorum definitiones dicuntur disertae ot perspicuae, consequitur formulas praeter Florentinam non rese disertas et perspicuas, ut ait, immo prorsus oppositum. Deputatio de fide igitur non potest admittere hanc emendationem.

*Emendatio* 5 Reverendissimus emendator vult clausulam, „quemadmodum etiam in gestis oocumcnicorum conciliorum et in sacris ¢anonibus quae est in textu citato Florentino, sumi in sensu restrictivo, quasi concilium Florentinum prius definient esse traditam plenam potestatem a Christo Petro, deinde in membro immediate aequenti concilium ipsum nimis amplam suam declarationem correxerit, et remedium praebuerit, negans Petro Christum dedisse plenam potestatem, sed tantum in determinata mensura, eo modo quo in gestis occumonicorum conciliorum et in sacris canonibus continetur. Evidens est hanc clausulae interpretationem repugnare contextui et dignitati concilii oecumenici; ideo nec historiam nec phrasim graecam suffragari huic interpretationi restrictivae, ut toties demonstratum est auctoritate etiam codicum authenticorum, qui nuperrime inspecti sunt Ipea venio armena, quamvis a graeco textu derivata, non favet sensui restrictivo. Nulla igitur adest ratio emendationis propositae, quae coeteroquin eum ad legre disciplinaren pertineat, hic ubi agitur de constitutione dogmatico, locum habere non potest; ac proinde Deputatio de fide emendationem hanc non admittit.

*Emendatio* 6 Haec emendatio aut est superflua, aut est periculosa. Nam per ipsam insinuaretur, certe contra intentionem auctoris, plenitudinem potestatis pontificiae coaretandam intra certos limites, quod certo nemo, ut quidem mihi vidotur fieri, a concilio Vaticano serio petere potest. Deputatio igitur de fido hanc emendationem non admittit.

*Emendatio* 7 Haec emendatio continet duas partes; prima pars admitti non potest, tum quis supervacaneum prorsus esset propositum additamentum ex sessione XIV cap. 7 concilii Tridentini, tum quia hoo additamentum videri posset quaedam quasi inter-])olatio Florentinae definitionis. Secunda panigraphus quin clariorem reddat sensum, videtur potius insinuare duo falsa dictata certe contra intentionem auctoris; unum implicite, nempo jiotes!atcm pontificis habere pro obiocto ecclesias dumtaxat seorsum sumptas, aliud explicite quod nempe Romanus pontifex ]»tostatem suum nonnisi extraordinarie exerceat erga particularium ecclesiarum cuiuscumque ritus et dignitatis partoree et fideles: quae duo dictata certo concilium oecumcnicum non solum non confirmabit, sed damnabit: ae proinde hanc emendationem Deputatio do fide non admittit.

*Emendatio* 8 Emendationis huius auctor vellet aliquod incisum addi, ut excludatur interpretatio restrictiva laudati textus verborum concilii Florentini. Maxime laudandus est scopus reverendissimi patris: at Deputation! visum est ex contextu totius capitia tara clare apparere sensum clausulae, quae otiam ex contextu ipso non restrictiva esse evidenter elucet, ut non necessarium additamentum iudicet. Deputatio igitur de fide hanc emendationem non admittit

*Emendatio* 9a. Reverendissimus auctor huius emendationis multa congerit contra caput tertium: 1· nollet incipi a particula „hinc", quia hoc caput non descendit nexu logico, ut ipse dicit, a priori. At hoo verum non est. Nam vis et natura primatus descendit α modo, quo Christus illum instituit, et quatenus est primatus in Romano pontifice, a praerogativa etiam perpetuitatis primatus; 2· vellet multa decreta oecumenicorum conciliorum et constitutiones poetifictas addaci speciatim : at hio non agitur de tractatu theologico; 3· vellet textum integrum cooeilii Florentini adduci, in quo privilegia asseruntur patriarcharum orientalium; at haec privilegia nullo modo, ut diximus et rursus dicemus, pertinent ad constitutionm dogmaticam; 4® nonnulla dicit, ut insinuet Gree-

cos intellexisse verba concilii Florentini ttquemad-Λ modum _ _ in sensu restrictivo, ct lx>c apparere cx textu graeco. At de en opinione, de qua dictum «t et forsan in posterum dicendum, nulla hic ratio habenda; nam nihil emendatio proponit: quapropter Deputatio do fido hanc emendationem sub num. 9 non admittit

*Emendaiiona* ‡0 ‡1 ‡2 Illustrissimi et reverendissimi auctores harum emendationum vellent expungi paragraphum ¿ecundam capitis, quae superflua videtur; nem satis exprimitur ratio primatus per verba concilii Florentini. Sed quamvis laudabile sit desiderium resecandi quod superabundar, attamen providendum etiam est, ne dum eujiorflua respuimna, in necessariis deficiamus. Verum est ὺι verbis concilii Fiorentini contineri, quantum ex so sufficeret ad rim primatus cognoscendam; at nihilominus, non obstanto definitione Florentina, errores orti sunt, qui respiciunt naturam primatus, et in dies crescunt, adeo ut necessarium sit, ut in concilio Vaticano genuinus l sensus definitionis Florentinae synodi explicetur. auctoritative, et auctoritative etiam quae non satia explicite in verbis ab illa synodo adhibitis continentur, eruantur. Repetitio osi apparens; realiter per dose paragraphes lux affertur doctrinae; ac proinde elgcidatio, non repetitio eet. At emendationum auctores nihil amplius in paragraphe vident, quam ea quae sunt in verbis Florentinae synodi. Hoc quam maxime arridet; nam auctoritate horum reverendissimorum patrum tali modo respondetur illis, qui doctrinas iu recunda paragraphe contentas impugnant.

Auctor 12M emendationis cam etiam ob causam expungi vellet secundam hanc paragraphuiu, quia per verba „cuiuacumquo ritus et dignitatis" timet, ne videamur derogare privilegiis et iuribus patriarcharum orientalium. At consideret reverendissimi» pater quod iam diximus, noe hic versan in privilegiis iure divino concessis Romano pontifici; oc proinde noe l loqui de superioriUte iure divino pertinente ad pomatum: nullo modo igitur derogatur per definition», quae hic ferentur, privilegiis iure humano ac proinde mutabili forsan competentibus patriarch». Recte obiectio procederet, ri in coustitutione disciplinari per generale decretum cum derogatione cernuetudioum exprease abolerentur privilegia. Deputatio de fide igitur has emendation» sub numeris 10, 11, 12 non potest admittere.

*Emendatio* ‡3 Reverendissimus emeruiutnr delenda existimat, quae in paragraphia secunda et tertia continentur; et proponit primum aliqua substituendo, quao sentum vagum et ambiguum, ac proinde in praxi periculosum praeberent: nam privato iudicio ridetur, certo contra intentionem roveretidiarimi, ab ipeo relinqui quoad usquo porrigatur iurisdictio pontificia. Dein de iuribus episcoporum agit, de quibus senno erit, cum agemus de episcopis. Demum de privilegiis D patriarcharum orientalium, quibas, ut nuper diximus, in hoc constitutione dogmatica locas non est. Deputatio igitur do fide hanc emendationem non admittit.

*Emendatio* ‡4 Reverendissimus auctor respuere vellet attributa *episcopalir, ordinaria et immediata,* quao enuntiantur do ¡uriedktiooo pontificia. Convenit liare emendatio cum aliis propositis ab aliquibus nntrvudinimis patribus, quique diversas ob causas deletionem horum attributorum petunt. Alii timent no laedatur per ipsa ius episcoporum, alii no do pontifice minus dicatur, quum par eet; alii quia vident hare verbo superflua. Priuaqusm de vocabulis dicamus, de re ipsa et conceptu videndum. Nam si in rei conceptu non convenían», nec certo in sermone convenire poteri‡mu

Incipiamus ah attributo episcopidix (Quaeritur igitur primo quae ait iurisdictio C]>ÍMO|)uiÍX. EplMlipi est pascere gregem: nulla enim magis familiaris ideu regiminis episcopalis in sacris litteris, in patrum operibus, in usu omnium Christianorum, quam ropniesentare episcopum veluti pasturen), qui pascit gregem. Pascit autem episcopus tam exercitio ‡otentati ordinis quam iurisdictionis. Nam exercitium potestatis oidinis nonnisi in ‡ubdito potœt licite habere locum. Episcopi igitur iurisdictio ad ea |>cragonda se extendit, quae necessaria sunt ut fidele» vitam aeternam consequantur; ac proinde debet episcopus: P administrare sacramenta; 2® ‡eges ferre ml bonum fidelium; 3® execution) ipsarum invigilare «ivo per Mci|>smu ‡ive per delegatos; 4® ot proinde visitare dtoccoim; 5® praedicare; G® iudicaro controversias; 7® punire sont» etc. Hace ct similia comprehenduntur in verbo pascere. At haec episcopus non potest facere nisi sub dependentia pontificis summi. Haec nutem dependentis non est nisi limitatio iurisdictionis episcopalis.

Consideremus autem quacnam Jesús Christus attribuit apostolo Petro et eius successoribus. Nonne in praemium triplicis declarationis amoris dedit illi munus pascendi gregem, scilicet agnos ct oves? Cum hoc discrimine, quod episcopis datum eat tantum pascere qui in eis est gregem scilicet ‡determinata partes gregis illis commissas: Petro autem et succe»-soribus eius datum est pascere omnem gregem, agnos et oves®, simplices fidei» nempe et episcopos, in suo regimine independenter ab aliis; dum contra episcopi pascunt remper, ut diximus, dependente)· a Petro ot Petri .successore. En igitur successor Petri potest in toto orbe christiano omnia penígero quae superius enuntiavimus, ct proindo administrare sacramenta, logea ferre, invigilare etc., praedicare, iudicaro controversias. punire sontes etc. Quaero igitur: poteslno haec omnia peragere vere in toto orbe catholico? Qui contradiceret, innumeris obrueretur antiquitatis exemple.

Nec dicat aliquis, hare peregisse pontificem summum qua jiatriarcham occidentalem. Nam praeter exempla innumera huius iurisdictionis exercitii in Oriente, notum est privilegia patriorcivarum, pomatum et metropolitanorum esse positiva, ct ex concessione pontificis summi. Si igitur aliis patriarchis provenit α concessione summi pontificie, consequitur in ipso privilegium esse ex institutione divina. Eadem igitur quoad speciem est episcopalis potestas episcoporum in singulissuisdioecesibus, et in pontifice summo quoad omnea dioeceses, cum hoc discrimine quod i)) pontifice summo est in sua plenitudine, in aliis restricta; in summo pontifice independent, in episcopis dependens; in episcopis coorctata ad suas dioeceses, in pontifice summo sine ulla limitatione loci, sed nd terminos terrae. Cum igitur convenire ‡o necease sit, ‡ealità potestatem summi pontificis ‡e eandem specie ac potestatem episcoporum, quid vetat quominus utamur eodem vocabulo ad qualitatem enuntiandam iurisdictionis, quae exercetur per pontifices et episcopos, et dicamus episcopalem potestatem in episcopis, et summam supremam potestatem episcopalem eSiM? in wimmo pontifice?

At dice·, vocabulum novum non est necessariam. Prius observo potestatem episcopalem ot potestatem pontificalem unum et idem esso. In episcopis dicitur pontificalis, in sommo pontifice, summa potestas |xjntifical». \ocabulom *episcopalis* non est novum de summo pontifice, qui se catholicae ecclesiae episcopum subecribit. Humilitat» vetba adhibita a Gregorio

.Magno üplÍA5iinu tempori erant, ut retunderetur exem- pio ambitio Constantinopoiitani episcopi.

At rursus dicunt: nulla ratio; novi vocabuli inlroductio superflua est. Sed contra. Notum est, immo usitatieaimuin in ecclesia, ut nova dogmatica vocabula adhibeantur, novis erroribus insurgentibus. Nostris temporibus reapee valde periculosa sententia apud aliquos invaluit, quae sustinet, summum pontificem non posse in aliis dioecesibus .u Romana ðivorai ca peragere, quae episcopus quilibet in sua propria, eo praetextu quod alias illorum iuriadiutionooi laederet: perniciosus error a Vaticano concilio est configendus; ‹H hoc optime faciet si sanciat sua auctoritate, potestatem summi pontificie exercendam in qualibet diocesi csnj proprio episcopalem.

At non solum excludunt attributum episcopalis, sed et adioctiva *ordinaria et immediata.* Etiam hic prius sensus vocabulorum inspiciendus. Apud omnes jurisconsultos aut iuris canonici doctores, apud omnia it actu ecclesiastica dividitur potestas in ordinariam ct delegatam. Omnes dicunt potestatem ordinariam, quae alicui competit ratione muneris, delegatam, quae non competit alicui ratione maneris, sed nomine alterius exercetur, in quo est ordinario. Explicato sensu vocabulorum, lis ut videtur Deputation!, finita est; nam potestas quae summo pontifici tribuitur, nonne est in illo radono muneris? Si est rationo inuneris, est ordinaria. Immediata autem, quomodo distinguitur a mediata? Immediata est ea potestas, quao exerceri potest sine adhibito medio necessario, scilicet medio od quod adhibendum tenemur.

At papa potostne omnia episcopalia queo enuntiavimus supra, exercere per se in omnibus dioecesibus, quin obligetur uti medio episcopi particularis ecclesiae? aut ipse necessario debet licentiam petere ab episcopo, ut cx. gr. sacramentum confirmationis im- C pertiatur, aut confessionem excipiat a fidelibus? Quoties ab aliquo reverendissimo oratore petitum fuit, num papa indigeat hoc licentia, risus in hoc consessu est excitatus, credo etiam illorum, qui eliminationem vocis *immediatae* poposcerunt. Alia eloquentiori refutatione .emendationis non indigemus. Maneant igitur haec adluneta *ordinariae, immediatae, episcopalia.*

Nullo modo autem turbemur, ne in regimino particularium ecclesiarum cx hac ordinario, immediata, episcopali potestate concurrente cum illa, quao est propria episcopi unius aut alterius dioecesis, oriatur confusio. Confusio oriretur, si duae pares iurisdictiones concurrerent, minime cum altera alteri sit subordinata. Certe, ei summus pontifex, sicut habet ius peragendi quemcuinquo actum proprie episcopalem in quacumque dioecesi, se ut ita dicam multiplicaret, et quotidie, nulla habita ratione episcopi, ca quao ab hoc sapienter determinarentur, destrueret; uteretur D non in aedificationem, sed in destructionem sua potestate; confusio oriretur in spirituali administratione. At quis noe per somnium quidem excogitare posset tam absurdam hypothesim? Acquiescant omne? igitur; et modorationo sanctae sedis confisi, nullum dubium moveant auctoritatem sanctae sedis praesidio futuram, non laesioni episcopalis potestatis.

Liceat mihi, antequam finem faciam, confirmare sententiam Deputationis de fide quoad duo verba im- *mediatam ct ordinariam* potestatem, adducendo duas auctoritates certe non suspectas illis, qui contraria rentiunt; nempe Natalis ab Alexandro1: ..Romanus pontifex (sic dicit) summam habet eamque ordinariam in ecclesia universa potestatem et auctoritatem, quam non extruoniinoriis dumtaxat casibus (ner ideo pro supplenda tantummodo praelatorum negligentia) el ecclesiae periculis, sed semper exercere potest, ct in fideles univeraœ, ct in ¡pao ecclesiae totius epitcopos, quia *pastorum omnium inna est pastor."* Quao verba ðoctu tcriptor exscripsit ex s. Bucherio Lugdunensi. Sed quod quum maxime arridet, sunt verba GeraoniL Thornaatinusl notaverat Gersonium pro errore habuisse, *quod papa non sit immediatus praelatus omnium fidelium, ner rponsus ecclesiae universalis, sed solius Romae.* Pro illis autem qui offenduntur voce *episcopalis* praeter alia quao promut adduci, consulant concilium provinciale Golonicnse un. I860, ct cap. XXV legent haec verba: ,,Romano pontifici ut ecclesiae capiti ct fundamento visibili, episcoporum principi, ct pastori supremo vera iurisdictio episcopalis competit in universam ɛcclesiam.

Reverend ibimus auctor emendationis vult expungi verba „tam scoraum ninguli quam simul omnes." Sed cx natum primatus descendit, ¡>0testâtem, qua pollet miid iih ik pontifex, non tantum ad singulos scoraum sumptos, sed ad simul omnes se extendere; cum iuxta catholicos omno spectet ad Romanum pontificem convocale concilia generalia, iu pnu>idcre ct eu confirmare ita ut ai desit confirmatio, concilia valore destituantur. Patet etiam ex hoc, potestatem summi pontificis extendi non solum ad pastores seorsum, sed etiam coniunctim sumptos: ac proinde approbari non potest u Deputatione de fide illa omissio. Igitur Deputatio de fide hanc ‡4 emendationem non admittit.

*Emendatio* ‡5 Etiam hic reverendisaimus auctor emendationis vult ut vox *episcopalis,* ut inaudita pravisque et periculosis interpretationibus favens, omnino eradatur. Hanc emendationem Deputatio iam non admisit sub num. 14°.

*Emendatio* ‡6 Haec emendatio quoad formulam propositam ex verbis concilii Lateranensis IV coincidit cum emendatione ‡21 quoad omissionem incisi „quoe proprie &t episcopalis... potestas" coincidit cum emendatione sequenti.

*Emendatio* ‡7 Reverendissimus emendator abhoiret ab illa phrasi, „quae proprie eet episcopalis iurisdictionis potestas". Hanc emendationem sub ii. 14° Deputatio de fide non admisit; et superius sub eo numero res ɛ enucleata. Deputatio igitur de fide vain admittere nou potest.

*Emendatio* ‡8 Rcveiendiseimus emendator quamvis plane conveniat, potestatem qua fruitur summus pontifex, habere pro obiecto omnia episcopalia munera, attamen optima ductus intentione expungi vult *episcopalis.* Hanc emendationem quoad primam partem Deputatio sub n. 14° non admisit, ac proindo etiam nunc non admittit. Secunda para respicit stylum ct ratio de ca habebitur, quin proponatur euffra- ɡii Tertie pars omnino coincidit cum emendati »no sub n. 30° atque tunc examinabitur.

*Emendatio* ‡9 Ʀevorendirsimu emendator vult voci ..episcopalis" substitui *pontificalis.* Nulla videtur ratio substitutionis, nisi ad eliminandstu vorem *episcopalis:* hanc emendationem sub n. ‡4 Ihv putatio non admisit.

*Emendatio* ‡0 Haec emendatio a Deputaticele de fide non admittitur, quia non est necc-waria. et fortasse dubitationibus locum dare potest. Satis exprimitur potostaiem Romani pontificis supremam, tum in praeclarissima definitione Florentina, tum diserte initio § IV textus nostri. Mteoqoe Depalatio non admittit.

1 **Risi. eecl. di«. IV in saee.** F, **§ IV, scbaJ. IIL**

› **VeL et nor ecelea p I. lib. I, eap. VI a. 14**

*Emendatio* 21a. Valde placet Deputation! de fide haec eminentissimi emendatio; quia ipre suggessit sapienter verba concilii Lateranensis, in quibus duo conceptus *ordinariae potestatis et supremae potestatis* pulchre coniunguntur hoc modo: *super omnes alias ordinariae potestatis obtinere principatum.* Monendum tamen est per errorem typographicum legi ,3uper omnee ordinariam potestatis obtinere principatum ; cum legi debeat *ordinariae potestatis obtinere principatum.*

*Emendatio* 22 Auctor emendationis sub numero 22® vellet, ut dicatur „docemus proinde et declaramus hanc supremam potestatem ordinariam case et immediatam, ornis» inciso „quac proprie est episcopalis". Hanc emendationem iam superius, sub aliis numeris, non case admittendam dixi.

*Emendatio* 23a. Auctor huit» emendationis excludit tum propositionem incidentem de potestate primatus aoapte natura episcopali, tum praeterea nitributum *immediatam,* quod de eadem potestate praedicatur. Ob ratione» iam α me allatas haec emendatio admitti non potest.

*Emendatio* 24a. Vult reverendissimus emendator, ut emendentur ea verba „omnium ecclesiarum particularium'· propter rationes, quae reapse non omnes sunt eiusdem ponderis. At cum, ut reverendissimus emendator observat, illis verbi deletis, sensus omnino intactus remaneat, telul superflua amandanda eunt. Deputatio igitur hanc emendationem admittit.

*Emendatio* 25a. Vult reverendissimus emendator ut, quin dicatur „tam seorsum singuli quam simul omnes", substituatur: *omnes et singuli.* Videtur ca>e ree de stylo, ac proinde suffragiis non est proponenda.

*Emendatio* 26a. Huic emendationi quoad «abstantiam iam satisfactum ert, admits emendatione sub numero 21·: sed ut concepta ret hic et nunc, Deputatio de fide nou admittit.

*Emendatio* 27a. Queritur reverendusimus emendator, quod in schemate nostro nihil dicatur de primatu honoris Romani pontificis. At, pace reverendissimi domini, ex una parte in canone primo fit mentio primatus honoris: quare autem iu canone potius quam in capite fiat mentio primatu honoris, ratio est clara. Primatus honoris est consequentia immediata et evidens primatus jurisdictionin; immo sct ac deberet rationabiliter oreeri, nullo modo citatore duos primatus, unum honoris, alium Jurisdictionia. Nam conceeao primatu jurisdictionis, possessori eius primarius honor debetur non ut diversus primatus, sed ut'attributum primatus iurisdictioni», in quo includitur exigentia, ut ab aliis et prae aliia primas honoretur.

Distinctio duplicis primatu honoris et jurisdictionis originem ducit ab errore illorum, qui inficiebantur primatum jurisdictioni summi pontificis, et ut re aliquo infelicissimo modo extricarent a locis Scripturee et traditionis, concedebant primatum honoris: ac proinde in canone primo dicitur anathema iis, qui aiunt, b. Petrum honoris tnntum. non autem verae propriaeque iurisdictionis primatum ab eodem Domino nostro Ireu Christo directo et immediate ncoepiree. Cum satis igitur provisum sit in canone per phrasim „primatum honoris ", cura in primatu iurisdictionis, de quo in hoc capito, contineatur, cum canon, ubi configitur, sit proprius locus huius phrasis, emendationem sub numero 27·; Deputatio do fido, laudane quam maxime scopum, quem sibi praefigit eius auctor, hoc loco non admittit.

*Emendatio* 28·. Reverendissimus auctor huius emendationis nollet in hoc capite fieri mentionem rorum ad fidem at more© pertinentium, quia ut ipre inerit, non ad hoc tertium, sed ad quartum caput A haec pertinent. At titulus huius capitis est d© vi et ration© primatus, noe inconsulto et casu hic titulus positus fuit. Nam ea mens erat, ut hic saltem generic© principia inserantur quoad primatum, ox quibus caetera specialia dorivari pomol. Nihil mirum igitur quod in hoo capite quarto de speciali praerogativa primatus, nempe do infallibilitate tractetur. Secunda pars huius emendationis pertinet ad stylum. Doputatio de fido hanc igitur emendationem non potest admittere.

*Emendatio* sub numero 29°. Reverendissimus emendator vult specialiter declarari, quod salva sint iura et antiquae uc legitimae ecclesiarum consuetudine At haec declaratio, ut saepe dictum eat, non habet hio locum, quia haec cet constitutio tantum dogmatica, non disciplinari. Deputatio igitur de fido hanc emendationem non admittit.

*Emendatio* sub numero 30°. Reverendissimus B emendator vult hic declarari, ad solum summum pontificem pertinere institutionem canonicam episcoporum. Ratio habenda est huius emendationis suo loee proali visum fuerit, ubi agemus do institutione episcoporum. De|Hitatio de fide hic et nunc dum lauda! quam maxime scopum, quem xibi proposuit auctor, lumen non admittit.

*Emendatio* sub numero 31°. Reverend® imua anetor huius emendationis vult expressam fieri mentionem obedientiae debitae sanctae sedi. At utique expressa in capite sunt haec verba „veracque obedientiae"; ac proinde nescio quid amplias desiderari passât. Deputatio igitur de fide, cum iam sit provisum, laudans intentionem auctoris, emendationem ut auperfluam non admittit.

*Emendationes* sub numero 32® et 33®. Auctores harum emendationum vellent deleri ea verba „hocc C est catholicae veritatis doctrina, α qua deviaro salva fide atque salute uemo poles! "; quia, ut prior emendator dicit, tam gravis poena non debet infligi, nisi doctrina capitis III clare et sine ambiguitate exponatur. Deputation! de fide capitis doctrina clara videtur e! tanti momenti, ut claa-ula illa sanciri mereatur.

*Emendatio* 34\ Emendator clausulam „haec rat calholiiac etc." retinet quidem, ed vult expungi ab m terba *tùie utque,* et legi: a *qua deviare salva salute nemo potest.* Quia, ut ipee ait, si quis deviaret tantum λ disciplina aut regimine quin negaret doctrinam, schismaticus quidem esse poeset, non haereticus. At pace reverendbeimi emendatoris, textus huiu capitis expresse dicit „qui deviaret a doctrine", ac proinde cadit eius obiectio, eiusque emendatio admitti non poteet. Quod error fidei sit damnatus in canone, non impedit quod etiam in capito damnetur. Deputatio igitur de fide hanc emendationem admittere non potrei.

*Emendationes* sub numero 35° ct 36·. Reveren- D dissimus emendator sub numero 35· vult expungi § recondam, et proponit quomodo paragraphus, quae immediate subsequeretur concilii Florentini definitionem, concinnari deberet. Emendator sub numero 36· loco tertiae paragraph! aliam substituit. In hoc conveniunt ambo reverendireimi emendatores, ut a concilio Vaticano sanciatur principium, totam supremam potestatem ecclesiasticam non rreidere in Romano pontifico, red dumtaxat in Romano pontifice cum episcopia. Hae emendationes hoc sensu toto caelo aberrant a sententia Deputations vestrae de fide, quae et sacra Scriptura et traditione et definitionibus conciliorum fulcitur. Nam ex omnibus his fontibus revelationis apparet, Petro et eius successoribus datam fuisse vere plenam eamque supremam in ecclesia pote tatem, scilicet plenam ita ut coorctari non possit ab

ulla potoelato humana ipea supcriore, sod a iure tan- j tum naturali et divino. Hinc vani et futilœ (parcant verbo) illi clamoree, qui difficillime ut serii considerari poseunt, ne si papa© tribuatur perplena et suprema potoetas, ipso posait destruere episcopatum, qui iure divino est in ecclesia, possit omnes canonicas sanctiones sapienter ot sancte ab apostolis et ecclesia emanatas susque deque evertere, quasi omnis theologia moralis non clamitet legislatorem ipsum subiici quoad vim directivam, non quoad coactivam, *mis legibus,* quasi praecepta evidenter iniusta, nulla et damnosa possent inducere obligationem, nisi nd scandalum vitandum.

Nec validum pondus habent hypothetici prorsus casus de pontifico in haerosim ut privata persona lapso aut incorrigibili, qui casus aequiporari ponunt aliis do pontifice habitualiter in dementiam lapso, etc.... Haec, providentiae supernaturali confisi, satis probabiliter existimamus numquam eventura. At B Deus in neccesoriis non deeet; oc proindo si ipso permitteret tantum malum, non deerunt inedia ad providendum, quin propter hos casus hypotheticos doctrina de vere plena et suprema potestate Romani pontificis infinnotur.

At fonsan reverendissimi potree dicent: Nonne suprema et vero plena potestas est etiam in concilio oocumenico? Nonne Christus omnibus apostolis promisit se futurum cum ipeie? Nonne apostolis ďixit *Quaecumque ligaveritis super terram, erunt ligata ct tn caelis; quaecumque solveritis super terram, erunt soluta et in caelis?* Nonne alia dixit quibus clare ǎp paret, ecclesiae suae supremam et plenam potestatem tribuere voluisse? Hoc libenter concedimus, ita tamen ut inconcussum maneat, quod saepe iam diximus, potestatem supremam et plenam summi pontificis nullo modo imminui, ox eo quod episcopi in concilio congregantur. Nam sive in concilio congregentur, rive sint C dispersi per orbem, sive considerentur ut singuli, sive coniunctim, summus pontifex eamdem consen at super eos suam supremam, plenam et immediatam jiotesiatem; ita insuper tamen ut ne putetis nos definire quaestionem tam in concilio Tridentino agitatum do derivatione iurisdictionis in episcopos, quam alii immediate α summo pontifico, alii immediato ab ipso Christo derivant.

His positis, concedimus lubenter et nos in concilio oocumenico sive in episcopis coniunctini cum suo capito supremam inesso et plenam ecclesiasticam potestatem in fideles omnes: utique ecclesiae cum suo capite coniunctao optime haec congruit. Igitur episcopi congregati cum capite in concilio occumcnico, quo in casu totam occlesium repraesentant, aut disporci, sed cum suo capite, quo casu sunt ipsa ecclesia, vere plenam potestatem habent. At verba Christi omnia consistere debenL Si ex eo quod cum apostolis cum Petro et successoribus futurum se esse promisit, aliaque concessit, apparet liane vere plenam et supremam potestatem ceso in ecclesia cum suo capito coniuncta, eadem prorsus ratione, ex eo quod similes promissiones factae sunt Petro soli et eius successoribus, concludendum est, vere plenam ct supremam potestatem traditam esse Petro ot cius suocereribus, etiam independenter ab actione communi cum aliis episcopis.

Quae duo amice consistere poseunt, quin dualismos qui confusionem porit, introducatur in ecclesiam. Hoc postremum incommodum obtineret, si duae ab invicem distinctae et separatae vere plenae et supremae potœtutee admitterentur; at separare caput a membris est proprium illorum, qui subiiciunt papum cpibcopis collective sumptis, aut repraeeentatis a concilio generali; tunc enim »cquitur paseo ex una parte stare aliquando pontificem, etiam in aua qualitato pontiTicis sumini, et ex idi» parte episcopos. E contrario non admittimus vere plenam et supremam potestatem existere in summo pontifice veluti capite, et eatndem vero plenam· et supremam potestatem reso etiam ' in capito cum membris coniuncto, scilicet in pontifice cum episcopis, salvo semper et inconcusso quod prius admonuimus. Hoc modo numquam potest evenire casus, ut episcopi separentur ct divellantur acápite. Nam ri exercet suminus jiontifex suam potestatem vero plenum ct supremam, veluli caput et etiam independenter a concursu aliorum, omnia membra statini debent non iudicium ribi arrogare de exercitio potestatis huiusmodi, sed cum suo capite concordare» Nam aliter in co non recognoscerent vero plenam ct supremam poto»!atem.

Si contra, Mininius pontifex una cum episcopis, vel dispersis vel ¢ongregali vere plenam et supremam potestatem in solidum exercet, nulla possibilis collirio. Nam cum vere plena ct suprema potestas non sit in corpore separalo a capite, episcopi singulares, quotquot f»cnt, dum nbest papa, nullo modo sino capite vero plenam el supremam potestatem exercere ponent; dum, ut diximus, nummus pontifex ut caput etiam independen1er α concursu episcoporum, supremam suam auctoritatem exercere potest. Enucleanda haec principia nullo modo sunt, sed potius a venerando consessu veniam pelero debeo, si diutius in hoc argumento immoratus sum. Hoc enim omnino necessarium erat, ut appareat quam gravibus rationibus Deputatio do fido mota fuerit ad excludendas emendat iones propositas, quao conceptúa aliquantum periculosos, contra intentionem auctorum, continebant. Deputatio igitur do fido duas hos emendationes C sub numeris 3ô® et 36° non admittit.

*Emendatio* sub numero 37®. Reverendissimus cmetriator timet ne, cum iurisdictionem episcopi dicimus *immediatum,* eomque veluti comparamus cum potadme seu iurisdictionc sumini pontificis, detur locus ambiguae interpretationi, quod nempo etiam iurisdictio episcoporum immediate conferatur α Christo; ut a Christo immediate iurisdictionem accipiant sicut papa. Scitis, eminentissimi ac reverendissimi patres, quanto aestu disputatum fuerit in concilio Tridentino do hac quaestione. Scitis ex una parte et ox alia acres et illustres fuisse pugnatores, et pontificem buminum, quamvis ex praestituta lege secundum maiorem numerum suffragiorum quaestio posset definiri, noluisse tamen.·cum tanta ěŧ discrepantia sententiarum, m praecipuo motum ratione, ut credendum eet, quod quoad praxim fere indifferens sit rive unam D rive aliam sententiam sequaris. Non est igitur patibile, quod aut Deputatio de fide aut concilium Vaticanum definire voluerit hanc quaestionem sino ulla praemissa disputatione, quasi ut dicunt antecedentes. Precor, ut reverendissimus auctor emendationis consideret verba copiti» in toto contextu, et claro apparebit hic ct nunc nos minime agere da illa quaestione, bed do exercenda iurisdictionc sine media Deputatio igitur do fide propositam emendationem non admittit.

*Emendationes* sub muneris 38· et 39·. Reverendissimi emendatores do iure episcoporum servando solliciti, aut aliter ordinarunt paragmphum, aut alia inserunt. Optima certe est intentio reverendierimorum patrum. At si comparentur quae volunt «utentatene aut addere, apparet in textu, qui rat multo simplicior, contineri quae rationaliter requiruntur; sarta terta enantur inra episcoporum, quibus iure Mimmi pon-

* **Matth. XVIII, ia**

tifiéis nullo modo officiunt; et contra, nonnullas expresriooes in emendationibus projxxitis sensum ambiguum praebere. Deputatio igitur de fide has emendationes sub num. 38° et 39° non admittit.

*Emendatio* sub numero 40°. Reverendissimus emendator vult inseri in paragraphe tertia capitis III: *Tantum abat, ut haec gummi pontificis potabis, quae te cananee ecdesiae revereri et servare semper projuta ut-* At haec insertio, quae hic α contextu non requiritur, nihil aliud referret quam monitum factum pontifici, et sensum vagum ct, ut videtur, etiam periculosum haberet; ac proinde Deputatio de fide eam non admittit.

*Emendationes* sub numeris 41· et 42·. Reverendissimi emendationum auctores desiderant in paragraphe tertia capitu IU inseri diqua verba, ut explicite episcopi dicantur apostolorum suavswores u Spiritu sancto positi et veri pastores. Quamvis additio haec absolute necesaria non esset, attamen cum B sit non solum innocua, sed et multis ex patribus grata «se possit, nec ulli ingrata, Deputatio de fide acceptat iuxta modum has duas emendationes. Modus autem «t sequens, dicatur: *Potatati qua episcopi ut apostolorum succasora ei a Spiritu xancto positi tamquam veri pastora sibi grega assignato», singuli singulos* etc. ut in textu.

*Emendatio* eub numero 43·. Haec emendatio, qua tacitum monitum datur pontifici, videretur iniariosa sanctae sedi, certe contra mentem auctoris; ct proinde eam non admittit Deputatio de fide.

*Emendatio* sub numero 44·. Emendatio haec nullo modo discutienda, cum pertineat ad caput de episcopis, ut iam diximus. Hic et nunc igitur Deputatio do fide non admittit.

*Emendattona* sub numeris 45· e< 46·. Auctor primae emendationis vult ut verbis Gregoni Magni „Meus honor etc." anteponantur alia praecedentia. At C ex rantentia Deputationis de fide praecipuis verbis adductis, alia ad memoriam revocantur. Auctor secundae emendationis vult addi alia, ut ipse dicit, non minus eximia eiusdem pontificis. Sed cum sint alterius epistolae, et in citationibus non necessariis parsimonia sit praeferenda, Deputatio d fide lias duas emendationest 45‘‘ et 46‘‘ non admitti».

*Emendatio* sub numero 47·. Emendationis reverendissimus auctor vult, quartam et quintam paragraphum capitis ID in unum coniungi, quia ex uno principio deducuntur, et quia rie evitarentur repetitiones. At ex eo quod ab uno principio argumenta utriusque paragraph! deriventur, non sequitur de iis in una paragraphe tractandum esse; nani nimis hoc probaret. Repetitiones autem, ut verum fatear, tales non video, ut brevitatis causa nos cogat ad duas jtaragraphos ooniungendas. Immo cum de distinctis iuribus, nempe liberae communicationis et liberae appella- D tionis agatur, clarior erit contextus si distinctae remaneant quarta et quinta paragraphic. Landandus tamen est reverendissimus auctor, qui in aliquibus stylum meliorem reddidit; et quoad stylum ratio habebitur suo tempore emendationis propositae.

Vellet reverendissimus pater ut substitueretur verbum *dirigi* verbo *regi,* in utraque paragraphe, cum idem, ut ipee asserit, importet et mitius appareat. At Deputation! de fide, amantissima^ cuinscumque mitioris formae, magnum discrimen interrase videtur inter utrumque verbum. Primum enim quod substituendum «eet, nempe *dirigi,* potius consilium rapit quam exercitium verae auctoritatis; secundum quod delendum esset, nempe *regi,* proprie dictam auctoritatem exercere significat Conceptus igitur non maneret idem, quod certe nec ipse emendator desiderat.

Nec placet Deputation! de *fide,* ut omittantur oa verba „cuius auctoritate maior non cet”, cum explicita ratio asserti „iudieio sanctae sedis a nomino pasee retractari” eo loci opportunissima siL

Tandem vult omitti ea verba „tamquam ad auctoritatem Romano pontifico superiorem”. Nam aliquis posset recurrere ad concilium generale non tamquam ad tribunal maius, sed ad tribunal melius informatum; quod nafas est. Sed hic et nunc non est intentio Deputation» verba habendi de omnibus modis, quibus peccari posset α contumace, ut eluderet sententiam damnationis; nani dicendum tunc esset etiam do illis, qui recurrunt u pontifice malo informato ad pontificem bene informatum, et aliis huiusmodi. Deputatio igitur do fide, laudans quam maxime acopum, quem sibi proposuit reverendissimus auctor 47 emendationis, reservato eius usu quoad stylum, non admittit.

*Emendatio* sub numero 48° non pertinet ad hanc constitutionem; nam de institutione episcoporum argumentum est speciale, et ratio habenda erit, in quantum erit inris, cum tractabitur de institutione episcoporum, ut iam saepe dictum est. Deputatio igitur de fide hoc loco hanc emendationem non admittit.

*Emendatio* sub munero 49·. Cum auctor huius emendationis nullam formulam proponat, sed exprimat simplex desiderium, cuida caeteroquin ob rationo mox allatas nulla ratio hio loci haberi posset, idcirco haec emendatio suffragiis non proponitur.

*Emendatio* 50 Haec emendatio, quatenus liboram communicationem cum ranchi sede restringit ad res pure spirituales et ad ordinarias circumstantias, laesiva est iurisdictionis ecclesiae. Deputatio de fido hanc emendationem non admittit. Reverendissimus emendator ulterius vellet omnino omitti propositionem ultimam hnius capitis ITT, qua condemnatur appellatio a papa ad concilium, quia, ut ipse ait, constitutiones eummonim pontificum prohibent Jantum appellationem ad futurum concilium. At, pace reverendbeimi emendatoris, pontifices in hum constitutionibus condemnarunt errorem appellantium kuorum temporum, qui od futurum concilium appellabant, quia actu concilium oecumenicum non erat congregatum. At damnatio erroris huius aequaliter feriebat appellantes ad concilium etiam actu congregatum, quia ratio fundamentali# erroris appellantium a falsa dependebat sententia de superioritato concilii supra pajMim. Ex hoc quod episcopi congregantur iu uno loco, nullo modo, ut diximus, mutari potest praerogatuu successorum Petri, ab ipso Chneto in persona Petri concessa. Addo evidens esso in bulla Pii II *Exsecrabilis,* qnod condemnatur abusus appellandi α Romano pontifice propter rationem generalem, quae valet tnm pro appellatione od futurum concilium, tum pro appellatione ad concilium actu congregatum. Nam dicit: „A Romano pontifice lesu Christi vicario, cui dictum est in pereona Petri: *Pasce ova meat... Quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum et in caelis."* Allusio ad hos textus manifesta est ratio huius dictionis. Deputatio de fido hanc emendationem non admittit.

*Emendatio* sub numero 51·. Haec emendatio vellet addi pag. 9: *Salvis coneordatibus et iure potestatis rivilù, in materiis mixtis.* Quoad primum membrum, ad rem non pertinet, cum concordata in specie spectent ad ius positivum humanum, et haec eet constitutio dogmatica; quoad secundum membrum additio iniuriosa esset ipai concilio, quasi dubium oriri posset ne laedere vellet iura civilia, odeoque Deputatio de fide non admittit.

*Emendatio* sub numero 52·. Haec emendatio con-

venit cum emendatione anteriori non admissa, scilicet A vult expungi prohibitionem appellationis a papa nd concilium. Nam dicit, constitution» pontificias prohibere appellationes ad futurum concilium, non ad concilium actu congregatum. At haec propositio iam fuit reiecta u Deputations. Deputatio de fido igitur non admittit; ot ai acceptata fuerit emendatio sub numero 50°, suffragiis non proponetur.

*Emendationes* sub numeris 53®, 54° et 55®. Auctores harum emendationum dubia insinuant super ventato citationis concilii Lugdunensis, quae eat in fine paginae in caput III. Pag. 10 dicitur: „in omnibus causis ad examen occlesiasticum spectantibus ad ipsius jvosse iudicium recurri.4' Haec verba cum sint decerpta a documento solemni in concilio Lugdunensi 11 lecto, congruum erat ut id in fine paginae adnotaretur. Nullo modo dicitur in schemate, concilium Lugdunense definivisse aliquid super dictis verbis, multo minus ğraeco antistites formulam integram, a quii ea verba decerpta sunt, aut legisse aut juramento firmasse. Etiamsi igitur verum esset quod supponunt emendatores, non posse praedicta verba ct formulam, cuius pars sunt, haberi veluti formali1er sancita u concilio Lugdunensi II; citatio sub paginae finem constare posset et deberet. At res seso aliter habet, et miruni est quod vero spectabilis ct vero sapiens emendator sub numero 54° tot dubia, quae ad rem non faciunt, congemerit.

Historia authentica concilii Lugdunensis, quamvis neta desint, satis superque demonstrat, fidei professionem illam, ex qua verba superenuntiata decerpta sunt, auctoritate concilii Lugdunensis II fulciri. Cum agitaretur negotium cessationis schismatis orientalis, Clemens IV Constantinopolim misit per micm legatos formulam subscribendam, si graeci episcopi recipi vellent in sinu catholicae ecclesinc. Difficultates obortae tum optatam concoidiiam retardarunt, usque dum in- C dictum fuit a Gregorio X concilium Lugdunense II, cuius praecipuum scopum enuntiabatur fore unionem Graecorum cum ecclesia catholica. Pro fundamentali principio unionis Gregorius X statuit, se nullo motio passurum ut in disceptationem venirent sententiae fidei ab ecclesia Romana ndmÎMac cl primatus Romani pontificis; et proinde Graecos detaro professionem fidei cmiltcro, qune ad eo missa fuerat a Clemente IV. Congregato concilio Lugduni in seziono IV adfuit nomino imperatoris Logotheta Georgius, qui professionem omisit praescriptum a Gregorio pupa, iam signatam kuii manu nb imperatore, et iuramento confirmavit. Adfuerunt repraesentantes episcopos graecos, qui el ipsi iuramento ronfirmaverunt professionem fidei prout (notentur verba) *plene exi terbi,* declarans unusquisque sc habere ab ĕpiscopi sufficiens mandatum; et haec erant conformia litteris ab episcopis graccis missis, ct in concilio Fecti D

Observandum erat, haec uduiniissim convenire cimi iis, quae in sessione soleinni praecesserant. Nam cum Lugdunum )>erveiierunt nuntii Graecorum, Gregorius X circumdatus cardinalibus magnoque cpi.scvponim ĕnumero excepit, cisque faciem osculandolo <le<lit; ipsi tunc littoras fiit|Mis papae exhibuerunt, pluresque alins litterio· episcoporum graecorum. Publice litterae Gmeconim declarabant se venisse Lugdunum, ut obedientiam |»mestareni summo pontifici, et nd recoguowendun· primatum succressoris beati Petri, necnon (notate verta) ius recipiendi appellationis. His aimilibnaque peractis, in seziono habita die 6 iulii, unio immediate facta fuit. Nam pontifex ipso incepit cantum hymni Ambrosiani.

Quaero igitur, fidei formula, sub qua ml fidem perducta fuit unio tlmcrvinim cum ccrb^ia latina. formulé in sessione solemni concilii Lugdunensis praelecta, formula quae erat para maxima concilii Lugdunensis, nam omnes sciebant a Clemente IV missam ese Constantinopolim ut esset fundamentum unionis, nonne dici debet formula concilii Lugdunensis? Non fuit discussa. Quid interest? Ecclesia Romana fundamentum fidei ad discussionem non admisit nec admittere poterat. At episcopi gnieci, qui non intervenerunt concilio, subecribere, etiam duobus transactis annis, formulam noluerunt. Quid ad nos? Ipsi videre dotabant; nam do eorum orthodoxie dgvbatur. Essetno minus generale concilium Lugdunense quia illi gracci episcopi non adhaeserunt? Maneat igitur citatio concilii Lugdunensis. Quamvis hic laudandus sit quam maxime scopus emendatoria, qui est, ne in poaterum ecclesiae catholicae aliquid in concilio ecumenico minus od historiae leges consonum exprobretur; attamen hanc emendationem Deputatio de i fide admittere non potest.

*Emendatio* 56 Reverendissimus emendator vellet aliqua inseri verba synodi Sardicensis, do iuro appellationis ud summum pontificem. At cum satis provisum ait per auctoritates in capite III adductas, no textus multiplicentur, ct praeterea cum emendator nullam determinatam formulam proponat, rn! simplex exprimat animi sui desiderium, idcirco haec emendatio suffragiis non proponitur.

*Emendatio* sub numero 57®. Ratio sufficiens non apparet mutationis textus, quia ea quao pro|>onuntur substituenda, clare inveniuntur in textu; iu· proinde Deputatio lume emendationem non admittit.

*Emendatio* sub ninnerò 58®. Reverendtaiĕmu emendationis auctor vellet, cum agitur do np|>ellationibus, dolori „omnibus řûii-is '. liner pars emendationis, quatimus insinuare |ml est contra intentionem ipsius emendatoris, non in oiiiiiilius musís ml examen ecclesiasticum pertinentibus |μχμ· recurri ud sedcm apostolicam, hacc emendatio cswt iurium sanctae sedò locsiva. Vult otium addi in «cetiuda ¡nutu: *noti tamen omissa intermedia iitrisdirliunr.* Ilare quaterne» insinuaro potest, corte contra mefitem emendatoris, non |>osse fideles, omisso quocumque medio, ƀ sedem ujioMolicani appellaro, a cuius sapientísimo arbitrio jieudot ut acceptetur appellatio, aut ad indicium inferiorum remittatur, etiam in bar secunda parte iurium, quae divina institutione pertinent ud primatum, est Ineriva; ac proinde Deputatio «le fide non potest eam admitiere.

*Emendaiiones* sub muneris 59®, Gl" cl G2®. Vellent emendatores· omitti ea verba, „ruim< auctoritate maior non est". Ratio huius omiseiotiis insinuatur, no videamur praeoccu)Mire argumenta capit is IV et awivn» supcrioritateni Homani jxontifiria erga concilium oocumeuicum. Sed haeo ŝuperiorità diserti· affirmatur a 1/eoueX in bulla *Pastor aeternus,* editu approbante sacro concilio I^dcraiieiiri V; idcirro lume emendationem sub numeris 59®. Gl® et G2® Deputatio de fido non potest admittere.

*Emendaiio* sub numero 60® iam non ădmita r»t sub numero 58®, ac proinde votis non proponitur.

*Emendatio* sub numero 63®. Revoretrdhrimua auctor huitís emendationis vellet deleri 1res amonen: 1® quia constitutio ecclesiae non ot ăle monarchica. At ραπ» reverend idillii viri, ni intelligit mm twe absolute monarchicam. quia fornum regiminis ecclesiastici ipse divinus fundator incitait, w hanc formam nec concilia uecumcnk-a p<»vmnr ĕrieiv. certe hoc veram mt; ot nemo sanus dicere ƀot'· ant papam aut concilium oeeumrtiicum (were tleetrunre episcopatum cneteraqne inni divina in ecrlaña <l«4er· minata. Al ho·· minime infinnalur |wr tre^ ŝun<«v

**Si autem intelligit auctoritatem s. pontificis coarctari a quacumque auctoritate humana aut aequali aut •operiori, hoc sensu falsum asserit; et hic error per tres canones damnatur.**

**2° Falso etiam ex doctrina trium canonum asserit» ansam dari errori eorum, qui episcopos, archiepiscopo? primate» atque patriarchas asserunt nonnisi riii'|.lices officiales et odiutores papae, ut iam declaratum est in ipso capite; cum episcopi in propria dioecesi immediatam et ordinariam, ac proinde non delegatam, sed verum auctoritatem habeant. Nec ad veram auctoritatem asserendam necesfanum e?t eam admittere supremam et independentem.**

**3° Nec oblici potest, ut timet reverendis»imus emendator, quamcumque ecclesiam particularem esse bicipitem: nam hoc obiici posset, si super unam camdemque plebem duo essent capita, quorum unum ab alio non penderet. At auctoritas episcopalis in papa est suprema et independen», in episcopis immediata et ordinaria quidem, «ed dependens; ac proinde haec consequentia non habet locum.**

**4· Tres canones cum anathemate delendos ait emendator; quia ri Graeci tantum se separaverini de facto n communione cum ecclesia, resent tantum ^chiamatici. At qui negant primatum jurisdiction» iurta divini sunt haeretici, '«-putatio igitur do fido hanc emendationem non admittit.**

*Emendatio* **sub numero 64e. Revcrendireimiw emendator vult omitti in canone 11 in secunda parte ea verba „iure divino4:* Quamvis dubitari non possit, quod Petrus ex revelatione divina ab Antiochia foerit translatus ad Urbem, ut ait innocentius III in libro II ', ct io Urbe sedem Miam fixerit, in qua Dominus, ut ait idem Innocentias 1H, praeviderat martyrio coronandum; attamen Deputatio cum cañonera proposuit, non intelligebat propositionem supra dicto asserto oppositam hic ct dudc configere; «d tantum illos, qui perito facto Petri, ex quo episcopi Romani Mint successores» Petri, non iure divino ut tales ßsc ipeius etiam in primatu siKccson.·» adhérèrent. Sicut autem ri relinquantur verba „iure divino'ł ut stant nunc in textu, poeeet aliquid ambigui subewe, et hio posset videri configi assertum eorum, qui factum Petri tantum humanum fuisse dicunt (et hoce non erat intentio Deputationis); rie acceptat emendationem iuxta modum, ut phraris „divino iure" deleatur in secunda parte, et addatur primae, nempe post verba: „iprius lesu Christi Domini institutione'* addatur *seu iure divino;* et iuxta hunc modum Deputalio de fide emendationem acceptat.**

*Emendationes* **sub numeris 65· et 66·. Vellent reverendissimi emendator», ut canon tertius prorsi» eliminetur, nc porta claudatur Graecis ad unionem. At contra, ecclesia catholica principia revelata et in doporito contenta, cum negantur, debet fortiter proclamare. Graeci habent in operibus patrum suorum testimonia evidenti»imn auctoritatis supremae summi pontificie; eorum paires praerogativus sedis apostolicae luculenter recognoverunt. Cum tempus miscritonliae advenerit, Deus movebit corda eorum: interim procemur pro ipsis, ct veritatem impavido definiamus. Hanc emendationem Deputatio de fide non admittit.**

*Emendatio* **sub numero 67®. Timet reverendissimus emendator, ne per tertium canonem detur locus omni speciei arbitrariae potestatis; ac proindo vult aut deleri, aut in capite adiungi aliqua, quae ab ipeo projxmuntur; ea affert a Fenclonio et a Ballerini. Quae proponuntur a revorendireimo oratore addenda, ab omnibus subjntelliguntur, ut iam dictum eut: nam quis suspicari posset, pontifici auctoritatem datam esse ad destructionem et non potius ad ñodificaiionem ecclesiae? Ac proinde ut superfluam additionem capiti et deletionem canonis Deputalio de fido non admittit.**

*Emendatio* **68 Hanc emendutionem Doputaiio de fide admittere non potest, cum nulla ratio appareat cur expungi debeat a canone vox „ordinarial:***

*Emendatio* **69a. Vult rovcrcndisaimus emendator ut in canone tertio ante particulam copulativam „rivo'' intercaletur hoc verbum *extraordinariam.* Hoc modo iuxta reverendissimum putrem potestas wset ordinaria et extraordinaria simul, quia aliquando sibi exempli gratia reservat aliquos casus evenientes aliquo motivo extraordinario. At paco illius emendatoris, est proprium illius qui habet iurisdictionem iu suo exercitio, cum superveniunt casus extraordinarii, ipsis proridere utilibus statutis. Nullimode igitur necessario additio, quae certe ¡varum lieno sonaret. Deputalio de fide hanc emendationem non admittit.**

**Antequam proponantur suffragiis 70 et 71 emendatio, proponitur 72 Si admittitur 72 iuxta modum, eu ipso intelligentur exclusae emendationes 70 et 71", quae proinde suffragiis non proponentur.**

*Emendatio* **72 Deputano de fido hanc admittit iuxta modum; hic autem ita est: Ni *quû dirent...* (ut in textu) *in universam ecclesiam, tum in rebus quae ad fidem et mores, tum quae, ad disciplinam et regimen totius ecclesiae per totum orbem diffusae pertinent, aut eum habere tantum potiores partes, non vero totam plenitudinem huius supremae potestatis; ant hanc eius...* ut in textu.**

**Haec dixi nomine Deputationi» vestrae de fide, erga quam benignitatis tam ampla exhibuistis documenta, venerandi patre ut ex memoria certe et grato animo uniuscuiusque nostrum ex Deputatione numquam possit aboleri. At hac rice Depiitatio tam debilem natta est expositorem, ut precari enixe debeam, nc damnum causa veritatis ob imperitiam defensoris patiatur. Cum tamen ad voe sapientissime» locutus fuerim, mihi timendum non est. Ii enim voe eatis qui nec splendore orationis nec ingenio disserentia, sed ri rationum tantum convinci vos sinatis, et veritatem etiam, quae nondum enucleata est, plene perspiciaris more artificis, qui adamantem, antequam affabre expolitus fulgido undoquaque radios emittat, probe noscit.**

**Mihi aliud non restat, quam ut unumquemque vestrum, quem nullo excepto veluti patrem filius suspicio, per viscera lesu Christi obsecrem, ut omnee in doctrina de hoc capite tertio consentiente» exemplum detis illius concordiae, quae nullius magis propria est, quam conscMus repraesentantis ecclesiam universalem» sicut episcopi cum suo capite coadunati.**

**Usquedum tum agitatur aliqua quaestio, omne in suo sensu abundant; et si in aliquibus quae ad caput IU pertinent, diversitas opinionum dcosse non poterat, nemo ait qui sibi probro existimet, discussione finita, illi sententiae accedere, ad quam iam videt maximam patrum partem prono alveo descendere. Num probro erit quod libere in libero concilio ö» cumenico suam quisque sententiam aperuerit?**

**Nonne concilium oecumenicum ad hoc congregatur, ut ex libera discussione tandem in lucem prodeant, quae Spiritus sanctus per maiorem et plurimam patrum partem, ot per absolute ad hoc neeeesariam vicarii Christi approbationem nos docuerit? Quis pudor loquenti cedere Spiritui sancto, speciatim cum in quibusdam articulis doctrinae, circa quam tertium caput vereatur, alii propugnarent diversas sententias,**

» ñno HI ta libro II re< , ep. 209. ßMitre P taL CCXIV.

w.i

fuenntquo ex utroque parte sapientissimi ot piissimi A epixeopi, qui do ecclesia mirum in modum bene meriti sunt? Quis umquam credet, lata definitione, vel tan tilluni existimationis esse amisauroe illoe, qui veritatis amore quoin sententiam, conscientia dictante, veram existimarunt, acriter sustinuerunt? Quod si quando, aut milii contra voluntatem meam in hac expositione, aut aliis in aestu disputationis, ex una aut cx altera porto aliquid excidit, quo laedi viderentur contraria sentientee, qui mutuo non sibi condonent, non dicam tantum quo episcopi, sed etiam qua homines; cum sciant se nihil humanum a se alienum putare debere, et facile in quaestionibus iustam existimationem tam de i-cbiiH quam de personis obfuncari?

Finem datio non meri verbis, quae omni auctori tate destituuntur, sed unius cx patribus concilii Tridentini, qui hortabatur putres ut eo convenirent omnee, quo aura Spiritus sancti, qui «t Spiritus veritatis, iam significabat; nove in solcami sessione discordes casent, sed communem concilii sententiam, quo par erat obsequio reveriti, nulla dissensus significatione exhibitu, eiusdem dignitatem servarent. Non certe sententia Spiritus sancti dicenda e«t, quae maximae patrum parti placet, antequam solemniter definiatur; at est aura Spiritus sancti quae suaviter impellit, cum iam vota daturi videmus maximam longe patrum juirtem amplecti sententiam, quae quamprimum in veritatem fidei per solemnem definitionem vertetur. Id sit erga ecclesiam amantisrimam nostrae dilectionis pignus, id populo chrritiano aedificationi vertat, id solamen omnium maximum nostro amantissimo patri Pio Nono erit, cui tot abhinc annis cum nos episcopi innumera nostri amoris sigua dederimus, dignum plane est ut eum huc non defraudemus noêtia concordia, qua nihil sane gratius, nihil iucundiue ipsi esse poterit.

Relatione expletu, haec primus praeses patribus ait:

..Procedimus nunc ad ipsum actum ferendi suffragia de his emendationibus, pro cuius bono ordine rogantur reverendissimi putres, ut singuli locum in aula concilii sibi indignatum usque od finem occupent, et si uctu «urgendi sententiam suam declaraverint, tamdiu stantes maneant, donec sufficienter constat de maiori vel minori suffragiorum numero. Iam vero reverendissimus dominus subsecretarius emendationes ringhiatilo proponat, ut postea de singulis exquirantur suffragia."

More solito singulae emendationes propositae sunt, et duplici experimento per actum «urgendi facto, suffragiorum exitus lue fuit.

Emendationem primam et secundam cunctis suffragiis jnitre reiecerunt. Tertiam fere oniues admiserunt, iuxta modum taznon a reverendinimo relatore nomine Deputationis projxjeituuj, ut nimirum caput incipiat α verbis: *Hinc innui sacror Scripturae aperti testimonii rt adhaerentes* etc. Quartaiu, quintam et sextam fero omnes reiecerunt; pariter et ^optimum quoad utramque jmrtem, nec non octavam et nonam. Decimam, undecimam et decimam secundam quoad primam partem longe maior pars exclusit. Decimam secundam quoad alteram partem, et decimam tertiam fere omnes reiecerunt.

Decimam quartam et decimam quintani longe maior purs reiocit. Decima nexta propositu non fuit, quia coiucidebnt cum vigesima prima quoad formulam quam proponebat, et cum sequenti quoad nturisionem incisi. Decimani septimam longe maior pare reiecit. Decima octava proposita non fuit, quia prima iam provisum erat, secunda vero respiciebat stylum. Decimam nonam longe maior pars exclusit. Vigesimam fere omne reiecerunt. Quoad vigesimam primam adnotavit reverendissimus relator typi errorem corrigendam, et loco verborum „.super omnee ordinarium potestatis obtinere principatum" legendum *super omnes alias ordinariae potestatis* etc. Eamdem vero emendationem ita correctam fere omnes admiserunt. Vigesimam secundam fere omnes reiecerunt. Vigesimam tertiam longe maior pars exclusit. Vigesimam quartam longe maior pars admisit. Vigesima quinta proposita non fuit, quia respiciebat tantummodo stylum. Vigesimam sextam, septimam, octavam quoad primam partem, et nonam fere omnes reiecerunt. Vigerima octava quoad alteram partem proposita non fuit, quia respiciebat tantummodo stilum. Trigesimam, trigesimam primam, secundam, tertiam, quartam, quintam, sextam, septimam, octavam, nonam et quadragesimam fere omnes reiecerunt. Quadragesimam primam et secundam quae simul propositae sunt, omnes admiserunt iuxta modum, ut nimirum diceretur: *potestati qua episcopi ut apostolorum successores* etc. Quadragesimam tertiam, quartam, quintam, sextam, septimam quoad omnes partes, et octavam fere omnes reiecerunt. Quadragesima nona proposita non fuit, quia simplex exprimebat desiderium, nullam proponendo formulam.

Quinquagesimam et quinquagesimam primam fero omnes reiecerunt. Quinquagesimam secundam longe maior pars exclusit, item et quinquagesimam tertiam, quartam et quintam, quae simul propositae sunt, quia in unum recidere videbantur. Quinquagesima sexta proposita non fuit, quis nullam exhibebat formulant. Quinquagesimam septimam fere omnu reiecerunt, item et quinquagesimam octavam quoad utramque partem, item et quinquagesimam nonam, sexagesimam primam, et sexagesimani secundam, quae simul propositae sunt, quia in unum recidere ridebantur.

Sexagesima propositu non fuit, quia inni exclusa est in reioctione secundae partis emendationis quinquagesimae octavae. Sexagesimam tertiam fere omnes reiecerunt. Sexagesimam quartam omnes unanimiter admiserunt iuxta modum nomine Deputationis α relatore propositum, ut nimirum diceretur- *aut Romanum pontificem non w Petri in eodem primatu successorem* etc. Sexagesimam quintam ct sextam, quae simul proporitao sunt, fere omnre reieverujiL Item et «evageriinani septimam quoad utratnqiir partem, sexagoimain octavam et nonani.

Septuagesima secunda proposita ot ante duas praecedentes, «cptuagesimam et «cptuagvrimarn primam, quia ri acceptata fuisset iuxta modum a Deputalione proporilum, locus amplius non fuisset suffragiis ferendis pro duabus illis emendationibus. Modus autem hic erat, ut diceretur: 6'i *quis direrii. Romanum pontificem habere tantummodo officium inspectionis vel directionis, non autem plenam et supremam potestatem iurùdictionù in universam ecclesiam, tum in rebus quae ad fidem el mores, tum quae ad disciplinam ei regimen ecclesiae per totum orbem diffusae pertinent; aut eum Libere tantum poliores partes, non* nero *totam plenitudinem huius supremae polesiniis. nut hanc eins ¡Kdcstatrm* mut cw *ordinariam et ima. thatam rire iu omnes* or *dnquhis ecclesias. rire in amnes rt sintfulo pudores et fkiele anathema ml*

Cum lootiM fuit huiusmodi canon, fere mure nJ invicem duchanI, (w rum sub mulo» habere, iwv convenire -uffragium forre pt ' mplrerin bx-

lionem. Reverendusimue arcliiepiscopus Colocwim* a primum hoc adnntavit; jKxsteu vero archiepiscopi» Parisiensis «urgens dixit, novum esso quod io canone proponebatur, et ideo nova diacusiiouc super illo opus esse Tune eminentrisimi praoide ad quamlibet aequ¡vocationem tollendam decreverunt differri Miffragia quoad hunc canonem in proximam congregationem, cumque typm impressum putribus distribui; interim voro miffragiia subiiciendas esse emendatione acptuageriinam et septuagesimam primnm: utnunquc autem fere omnes reioccrunt.

Expletis iis, quae emendationes in tertium raput ropiciebanl, eminentifrimus primus prarecs dixit: ..Dies proximae rougiogntionia generalis rignificnbitur reverendissimis patribus.'* Et signo dato, otoñes dimissi sunt.

53.

**Monitum quo intimatur congregatio generalis die 11 iulii habenda.**

Proxima congregatio generalia habebitur feria• xviinda di© 11 currentis menais, hora octava. In βα primum liet brevis relatio tic emendatione 72 capitia tertii, de qua jxntmodum Miffragia patrum exquirentur. Dein fiet relatio do emcndoliouibus quarti rapitis arhenwlri primae constitution» do ecclesia, iam distributis, et exquirentur suffragia jnlnun de iisdem emendationibus.

E Httetaria concilii Vaticani dir 8 iulii 1870.

losejdius episcopus S. liippolyli
xtrHnriim.

**Canon IΠ capitia ΓΠ**

*/onslitutionis dnqmattcae primar de ecclesia ('bruti txl mentem emendationum in congreyuliotríbus tjeneralibus propositarum reformai·a*

Si quis dixerit, Romanum pontificem habere laniummodo officium inspectionis vel directionis, non autem plenam et supremam potestatem inrisdirtiouis in unitorcam ecclesiain, tum in rebus, quao od fidem ct moros, tum quae ad disciplinam et regimen occireine per lotum orbem diffusae pertinent; *aut eum (tabere tantum poliores parla, non vent lotam pleni ludinem huius supremae potestatis;* oui Lane rids potestatem non isso uniinarinm el immediatam nive in omnes ac singulos erclcsins rive in omnes ct ringuloa pastores et fideles; anathema sit

N. B. *Verbo. rharnrlrriinu Halicis imprendi, ad raniment III sehrnudis a Itepidaliun? dr fide (Mila sunt1.*

***ait.***

**Querela de additione quodam ad canonem capitia III conatitutíonia primeo de occleela Christi.**

1870 iulii 9.

Eminentpavimi r< reverendinrimi praeaidcs.

In iiupcrrimii congregaiione genendi rum voti» •ubiiterentur capiti 111 de ecclesia emendationes, suiper i-tmuin num. 70, 71, 72 reverendmas Deputationi relator cx ainbono declaravit, Deputatiimriii admitiere num. 72 *iluta modum,* ¡¿coque do num. 70 ad 71 .uffragni non «w ferundn, .->d dumlnxat d« ijum. 72 modificato.

Quibusdam pelenLibo fuitribu caiiun, quem Deputatio proposuit, typis mandatus esi ot cum eum prae oculis haberemus, apparuit, ipsum hand continore tenorem emendationis, quae sub num. 72 legitur, in quibusdam mutatum sod potius cunoneui, prout in «chemate habetur, integrum rcfcrre, non autem solum: nem interia esi additio, quam magni CW IDO menti nemo non videt.

Quapropter declaremur ojimiel: quao rociXMidialimua relator de emendailoue 72 dixerit, IIUII WHIcordare cmn n quao de canone 111 Deputatin roupie egit. Praeterea decretum *.ipostoliris litteris* n. Nil praocribit, ut suffragia i-ongrogationia geilendin exquirantur super projMxitis in ipso discussione emendationibus: iniquo stabilito res pertractandi ordini adveouiur, ut suffragia exquirantur nuper uddB d¡tomento sutis gravi schemati post discussionem et proin obeique discussione facto. Postulamu» ergo, nt in suffragiis proximo ferendis patrum vola petantur do emendaiione 72, quum si roiici contigerit, ennun ieriius prout in schemate habetur, proponatur.

Canifrii, eminenti-eimoK el reverendbeinios praesides liane luxtram jxititionem, quao ¡usta et aequa eU, benevolo excepturo ew omni qua jwir est, observantia nos profitemur

Eminentiarum vestrarum reverendiaùmaruui
IkUiim Romae 9 iulii 1870.
humillimo et obsequentinkima servo

γ Fridericus cani. Srhwemuborg archiepiscopi» Pmgensix.
f (Caesarius rani. Mathieu urehiepiscopus Bisiiiitinus.
t los. Otbm. raid. Ruundrer archiepiscopi» Viennensis.
f Fridericus P. archiepiscopi» Oluinuceiisin.
C f Fram-ricn Xaveriun archiepiscopus IxxipolicnM.".
t Gregorius arcliiopriropiis Monacensin et Frisingrnwn.
f Michael dochiepi. Banibcrgensis-
f Petri» Ricardos Krnrirk nrchicpujcopim S. Ludovici.
f Georgia Erriliginn archiepiscopas Trapezuntinus.
t lAidovicus llaynaid an-hicpi» opus l.'olocensis.
f Aloriian arcbiepiscopus Mediolanensis.
f loen. Petrus episcopus Bugellenrix.
f Augustinus Vérol episcopus S. Augustini,
t Gidieliniw Clifford episcopus ('liTinniemus,
f Aloyaran cpincopns Eporodieiwia.
f Michael Dumcncc episcopus PittelMirgriisis.
f Paula uivhiepiscopus Coloniensis.
f haiinco Franciscus archiepiscopi» Rhvwennri.
t Grorgiu episcnpaH Criricnri
t Mietaci episcopiis ffirnaiieu>ri.
t Henricus cincopii \Vratifiât¡miei
t muline episcopus Vesprimien
t Funeralu cpjus Augustanus Vindelicoi·.
f Aloysius cpisc-opu Ταπιον ionsi».
f Auloniuv lobcphtin episcopo Vaciennis.
f Molthin episcopus Trmiroiww.
t Ludovicus epiMXJpiib l/eonluj>olilaniis.
t loannes upixroptM louriuronis.
t l-ailielaus episcopus Szntmanenei».

~ - 0

**posto air esame della congreiraûone generale tale e quale è •tato ora distribuito, cioè coll' aggiunta in carattere corrivo. .Mi affretto quindi d' adempiere I sovrani comandi e rinnovo a vmlra Emiaenxa i sensi dei mio profondo ojuequlo con cui resto baciando umiiitaimamenle ie mani, di Vostra Eminenra, umilimlmo devulisrimo serillor vero. Vicariata 9 luglio 1870.**

**tX card. PatrìnL**

**Kmiuruliatim» rignnr card. Bilia.·**

**‹ Piares eoarilíi pairea port aliquot die rwnuenint Mniratroiaii praeóditma prole^ULloaewi In Sane caarara». quae refertur iafra »ub non.**

**« Ad encudationen a Deputation proponua plenius lliMtraudain farit eque epistola Contiantini cardinali‹ Pulciai ad cardinale» Bilh, Deputation!· de Ade praecide» Huios ricopiar noeta· «un ex Ipso ·η< »■ tabulario ae» retarla· Status eaaerralur. 1U pono m babet:**

**.KnioeaUMÌ»o mi· pUrone. — Nell' odiensa di questa •era li «unto paJre ni ha ordinalo di far caaotrere a vo«lra F.nineata n» inttniioue cb· il canone IH ·η< pro**

j Stepbanus episcopus Munkaceiensis.
If loannee Terger episcopus Caesoviensis in Hungano.
f loannee Henr. episcopus Osnabrugensia.
f loannee Jiraik episcopus Budvicensis.
f Bartholomoeus episcopus Tergestinus et Justinopolitanus.
t Josephus Georgius Stroremaycr episcopus Boenen, et Syrmieo.
t Carolus Josephus episcopus Rottenburgcnsis.
If Philippus episcopus Varmiensis.
f Adulphus episcopus Agathopolitauus i. p. L
If lacobus archiepisoopus Lugdunensis.
t Franciscus episcopus Divionensis.
f loannee Petrus episcopus Niciensis.
f Augustinus episcopus Briocensis.
f Joannes Petrus episcopus Constantiensis et Abrincensia.
f Stephanus Aemilius episcopus Elnensis.
f Joannes Julius episcopus Sueesionensis et Laudunensis.
t Petrus episcopus Cadurcenais.
t 1. B. Irenaeus episcopus Oranenais.
f P. Paulus episcopus Adiocensie.
f Amatus Victor episcopus Vapincenais.
f Leo episcopus Rupellensis.
f Felix episcopus Constantinianua et Hipponensis,
f Guilelmus Emmanuel episcopus Moguntinus.
t Georgius episcopus Parentinos et Polensis.
t Gabriel Mariasey episcopus Palaeopolitanus.
t Alexander Bonnaz episcopus Ceanadienais.
t Sigismundos Kovacs episcopus Quinque-Ecclesiensia.
t Georgius arcbiepiscopus Parisienas.
t Flavianus episcopus Baiocensis et Jjcxoviensis.
t Henricus L. C. episcopus Surensis.
f Carolus Philippus episcopus Massiliensis.
f Stephanus episcopus Magno-Varadinensis rit lot.
t Joseph episcopus Nanceyensis et TuUensis.

## 56.

## Emendationes a nonnullis patribus In congregationibus generalibus factae super capite IV constitutionis dogmaticae primae de ooolosla Christi1.

**1a.** *Erringtvn Trapezuniinus-* [ooh 808 C] — In capitis IV titulo substituatur verbum *magisterium* pro *infallibilitate.*

**16.** Ywto *Burgeneis.* [coi. 854 D J — Deberet caput IV inscribi hoo modo: *De Romani pontifici» magisterio.*

Rationes huius mutationis:

1. Quia latius patet magisterium Romani pontificis, quam infallibilitas, saltem quoad obligationis vim, quae ex magisterio dimanat.

2. Quia ob temporis iniuriam maxime refert, spo-> ciali modo in hoo capite IV tamquam proprio in loco declarare obligationem, quae catholicos omnes, nullo facto discrimine, premit, eas proscribendi doctrinas, quae a Romano pontifice proscriptae fuerint, etiamsi nota haerœeos aut alia quavis theologica censura non sint perstrictae. Dolendum sane est maximopere, inter catholicos ipsos, immo inter clericos nonnullos ïn veniri, qui patrocinium quarumdam theseon in Syllabo damnatarum susceperint ätque suscipiant. Quam malo omine, quamque infelici prorsus animarum dispendio hoo faciant, defleri potest, at explicari non potest

**2a.** *Moriarty Kerriensi».* [ooL927C] — Omittatur quartum caput, cuius doctrina melius et satis plene continetur in capite tertio.

Si retineatur, ait titulus „De supremo Romani pontificis ïnagisterio'

*2b. Colet Ludonensis.* [ooL984A] — Titulas capitis sic scribatur: *De Romam pontifici» supremo magisterio,* ad tollendas quasdam ambiguitates.

**2e.** *Cardinalis Pitra,* [col. 732 B] — Animadversio. Caput inscribatur: *De supremo Romani pontificis magisterio,* ut tota magisterii ratio α primatu deducatur.

**3.** *Vérot S. Augustini.* [coL966Bj — Caput IV inscribatur: *De supremo Romani pontificis magisterio in docendo.*

**4.** *Amat Montereyensis-* [coL916B] — Proponitur patribus huius Vaticanae synodi sequens capitis inscriptio: *De Romani pontificis magisterii primatu.*

**5.** *Martin Paderbomensis-* [coi. 941 Bj — Titulus capitisIV sic reformetur: *De Romanorum pontificum infallibili magisterio.*

**6.** *Maupas Iadrensis,* [coi. 839 C] — Titulus capitis itu mutetur: *De Romani pontificis, capitis ecclesiae docentis, infallibilitate,*

**7.** *Ballerini patriarcha Alexandrinus.* [coL 774 D] — Titulus capitis opportune ita esset complendus: „Do Romani pontificis infalliblitato in supremi magisterii munere ěxercendo.' Tali enim ratione statim conspicitur, in Romano pontifice eam non oss-eri absolutam personae infallibilitatem, quae ad omnia prorsus doctrinalia eius effata se protendat, sed hanc ad illos tantum eius actus coarctari, qui supremi universalis magisterii officio respondeant

**8.** *Caixal y Estrade Urgellensis-* [coL915n. I] — Titulus capitisIV aio immutetur:

*Romanus pontifex iure divino apostolici primatus habet indeficiens Spiritus sancti donum infallibilis magisterii fidei et veritatis, quo fideles in credendo et colendo Deo nequeant umquam a via salutis aeternae aberrare-*

**9.** *Whelan Wheelingensis-* [col. 872 CD] — Cum infallibilitas pontificis non posait erui ex Petri quovis magisterio, sod ex eo, quod caput institutus fuerit ecclesiae; omittantur, quae de magisterio dicuntur. Quia pluribus displicent excerpta ex conciliis Lugdunensi et Florentino, ea etiam omittantur. Horum loco divina promissa ecclesiae et Petro facta in priori paragrapho introducantur. Indeque concludatur seu deducatur infallibilitas ecclesiae.

**10.** *Martin Paderbomensis.* [coL 941-42] — Praeambula huius capitis ita immutantur: ‚Jpeo autem apostolico primatu, quem Romanas pontifex super universam ecclesiam ǿbtinet supremam quoque magisterii potestatem comprehendi, et haec s. sedet, traditione divina edocta, veraciter, et humiliter semper tenuit, perpetuus ecclesiae usus comprobat, ot ©ecumenica concilia, ea imprimis, in quibus Oriens cum Occidente in fidei et ohantatis unionem convenie-bat, declaraverunt

Lugdunensi enim concilio approbante de Romano pontifice Graeci professi sunt: Sicut prae cesteria tenetur fidei veritatem defendere, sk et, si quae da fide subortae fuerint quaestiones, suo debent iudicio definiri; eundemque Petri in Romana rede successorem omnium Christianorum patrem et doctoreen existera, ipsique in beato Petro sicut regendi, ita et universalem ecclesiam pascendi plenam potatatam a Domino nostro Ireu Christo traditam esae, Florentina synodus solemn) decreto definivit

Huic igitur pastorali muneri ut MBtiafacerenU praedee«sores nostri indefessim semper operam de-

1 Domain patribru mime feeruit feris quinta, dia 7 iihi

derunt, at salutaris Christi doctrina apud omnes terrae populos propagaretur, panqué cura vigilarunt, ut, ubi recepta esset, sincera et pura conservaretur. Quocirca totius orbis antistites nunc singuli, nunc ia synodis congregati „longam ecclesiarum consuetudinem 1“ et „antiquao regulae formam sequentes ea praesertim pericula, quae in negotiis fidei emergebant, ad banc sedem apostolicam retulerunt, ut ibi potissimum resarcirentur damna fidei, ubi non potest fidea sentire defectum3. Romani autem pontifices, prout temporum et rerum conditio suadebat, nunc convocatis ©ecumenici conciliis aut rogata ecclesiae per orbem dispersae sententia, nunc per synodos particulares, nunc per se ipei, adhibitis quae Spiritus sanctus suggerebat auxiliis, ea tenenda definiverunt, quae sanctis Scripturis et ăpostolici traditionibus consentanea Deo adiutore cognoverant. Quorum quidem ,3po6tolicam -xtrinani omnes venerabiles jiatres amplexi, ql sa: ti doctores orthodoxi venerati atque £ secuti sunt4*4; plenissime scientes, in lise s. Petri sede, secundar Domini nostri Iesu Christi sententiam, immaculatam bcmper catholicam sen ari religionem et sanctam celebrari doctrinam, ner in communione ecclesia' eVbol¡cae permanere po^-e, nisi qui huic sedi apostoliche consentiant.*

At vero cum Lac i¡-^ aetate, qua salutifera apostolici muneris efficacia vel maxime requiritur, non pauci insurrexerint, qui illius anctoniati obtrectant; necwaarium omnino tr-e wMcmu», veritatis ex fidei non deficienti» charisma quod unigenitus Dei Filius una cum pastorali officio beato Petro ei usque in luse cathedra succosioribus contulit, adversa» prava hominum studia ăsserere. ł

11. *Amat Montcreyend* ţ0ţL9lu- - Praeambula sic immutentur: ‚Jn plena autem illa apostoliche iurisdictionis |M»trelaie, quam Romanas pontifex, tamquam Petri principis apostolorum successor C accepit, *pascendi* scilicet univcr>A‘?m ccckriaiu. plenam quoque magisterii potest ¿ten, comprehendi, qua tamquam omnium chri^tianon m doctor, in doctrina veritatis omnes edoceat ac in fidei unitate continent, iuuv v&uct¿ î-xlc» semper tonuit, ţeqietuu ecclesiae ŭsu comprobat, ipsaque oreumenica concilia tradiderunt. Et quia non jx>te4 Domini nostri leni Christi praetermitti tententia dicentis: „Tu c» Petrus, ot super hanc petram aedificabo ecclesiam meam, ct portae inferi non praevalebunt ădversu cum”: ideo in redo apostolica immaculata est ĕinpcr cutltvliea reservata religio, et ¡sancta celebrata doctrina: quam opostolicam «dem sequi iu omnibus Christi fidele tenentur, ut ose mereantur in una communione cum eodem «xle, in qua est integra ct vera christianae religionis, seu aviaria , «diditas, atque fundamentum: et sicut prae caeteris enetur fidei veritatem defendere, sic ct, µ quae de fido subortue fuerint quaestiones, D suo debent iudicio definiri.”

12. *Coirai y Estrade Ŭrgcllcnxi* [col. 915 ii. l ] — Praeambula ĕapiti ita immutentur. ‚.Et quoniam fides est fundamentum ecclesiae, statuit Deus in apostolico primatu lirati Petri, oiu»Iciiique successorum permanens atque indeficiens Spiritus sancti donum, ad infallibile magisterium fidei rt veritatis, ita ut fideles omn«, rivo episcopi sive adhaereat» eis greges, in verno fidei Unitate radicarentur immobiles, atque in colendo Deo a via «notifica! ionis et salutis aeternae aberrare numquam postant Qua in ro fuit omnium patrum et conciliorum consentiens sententia, Romanum apostolica^ cathedrae primatum ad unitatem iûdefcctibilem fidei et veri Dei cultus in ecclesia constituendam, esse ex divina ordinatione necessarium; ut iam schismaticus ct peccator ceset, quioontra singularem beati Petri cathedram alteram colloenreL

„Quod enim olim Deus omnipotens promisit per lercmiam: Dabo vobis pastores..... 44 etc. ex synopsi ănalytic observ. in cap. addendum dccr. de Rum. pont, primatu, u lin. 14, pag. 152 usque ad finem lin. 23, pag. 158 [t LI, 1035 B ir1037 D <].

..Auctoritas ergo infallibilis magisterii cathedrae apostolicao Romani pontificis nullum adfert praciudicium aut detrimentum episcopali magisterio aliarum sedium; immo potius illud sustentat, tuetur, regit ac confirmat; universamque ecclesiam in unitate fidei catholicae contra inferorum porta» docet, protegit ne defendit.

..Etenim in ĕdc apostolica.. etc. n lin. 29, pag. 11 schematis inique ad verbum *.¿olidilas''* lin. 6. pag. 12. „Undc cum Lugdunensi concilio .secundo profitemur: Sanctam....” etc. a lin. 7, pag. 12 scliein. usque oil verbum *^definin'* lin. 23 eiusd. pag. 12. „Porro obicctum magisterii infallibilis apostolici primatus est omni» doctrina fidei et veritati ad cultum Dei ct salutem aeternam fidelium a Romano pontifice definita.”

13. *Colei Ijtcionenùs.* [coi. 934 B . — Expungantur scptein priores lineae textus capitis, quibus subroganda proponuntur sequentia vorba:

*fiomanm pontificem tanquam beati Petri, principe apostolorum, sucressomn, esse capul el centrum magisterii, qnod Christus perpetuum institui!. ct cuiu» finis est fidelium ŝocietati in doctrina fidei ct morum intemerata paritat,* haec sancta ŝedi soinjær tenuit etc.

Ratio emendationi" est, quod eruendo, sicut in schemate, infallibilitatem summi pontificis cx cius primatu, probatur quatti io per quaestionem ipsam, unde via palmt ăcatholicii definitionem despiciendi ei oppugnandi apud catholicos, quorum fides turbaretur.

14. *Cardinalis Pitra,* fcoi. 732 B] — Animadv. A lin.G mutanda quaedam io hunc modum: *ttSummam quoque ft falli urscumt* magisterii potestatem comprehendi, divinis praelucentibus eloquiis, sancta sedra semper tenuit, ecclesiae ŭ« comprobat, conciliorum arta contestantur, profitetur consensio patrum, *sorra pMici cultu» monumenta concelebrant·”*

15. *Agffarbati SenogaUicaA.* [coi. 1027 D) – In prima periodo post verba. ‚.supremam quoquo ŭnigi potestatem comprehendi4;* haec addantur. „quis — ia *ĕerbi apotlolicae sedis tam antiqua et fundata certa ei clara est catholica fides, ut nefas sit de illa dubitare chrùtiano* — haec eodem sancta sedes" etc. ut in schemate. Praefata verba sunt eximii et fulgidissimi ecclcsiac luminis s. Augustini, ct leguntur in epistola 157.

1G. *Zeto A versantis,* [coi. 933 B] — Pagina II. *In suprema autem .... haer raneta sedes semper tenuit.* Addatur: ..Itone firmissimam veritatem demonstrant duo illa invictissima argumenta, primum ex apostolicitate, alterum ex indefcctibilitatc reclceino desumptam, quodque *perpetim» ecclesiae usus comţrobar* rtc. uti iscet in schemate.

‡7 *Martines S. ChrÍJtlophnri de I{arana.* —

• 9. Cyr- Alex. U ·. Cadevi P.
• 8. Innoe. I vi «me. Carth. et Mlleril
▪ C, ·. Bara. epiet 190.
4 <’f. ▪. A^atfan ep. ad imp a covr. orcam. VI approbata.
• Cf Fonatila HafwMka P. ab Hadriano patribor eoae, necas I proamita, et ab hia subscripta.

» Ubi nnlins latra parenUvesia meciorator numrnis, indlnam eat. ăi»ndxlinnra qaae seqatmtnr non in orationibuenram «yrwk Ubitu. κ<1 lo follia dùtincliv a ţatriba exţibita Cairn.

Pag. 11, lin. 20 dicatur „cum concilio quarto Constan- A tinopolilouo erodimus, primam salutem €aso ole., vel olio modo „cum concilio quarto Constxuitinopolitano erodimus, quod prima salua »t" ote.

**18.** *Colei Lucionensis.* [col. 958CJ — P. 12 lio. 22. Integre afferendus osct textus sacri concilii fiorentini, vel potius expungendus, cum sufficiat, ad illustrationem doctrinae, do ipw mentionem fieri, hia vel aliis verbis:

*Quas declarationes decreto suo solcmni de primula Romani pontificis mox relato, sacrum concilium Florentinum ronfirmal el renoval.*

Deindo aio concluderetur paragraphe:

*Ex istis autem sequitur venerandae traditionis monumenlis, Romanum pontificem, nipote custodem, doclorem et assertorem fidei a sancta sede iutjilcr serratur, eo ipso esse in definiendo assertorem fidei ecclesiae universalis, quam ecclesia Rumana semper servami* c( *servatura permanet.*

**19.** *Zelo Aversanus.* [coi. 934 C] · Pagina 12 lin. 23 ad verba: *El cum Florentino concilio,* addatur, *oecumcnico.*

**20.** *Zelo Aversanus.* (col.934 1)] Pag. 13 lin. 5 post verba, *plenam polestalem traditam eae,* addatur: „llacc autem plena potestas iuxta sensum eiusdem concilii includit infailibilo Romani pontificis ₥agisterium

**21.** *Errington Trapezuntinus.* (coi.808C] — In corporo cupitis nihil addatur do fide definitionibus anteriorum conciliorum.

Ratio. Quia modus ditìcusKÌonri adhibitus non convoilions videtur inquisitioni praemittendae iudicio conciliari, iu ro, quao pendet praecipuo cx investigat iono factorum et testimoniorum.

**22.** *Vitrlleschi Auximaiius.* [coi.812CD] — Anto ultimam jiaragniphum inseratur sapiens:

„llanc autem supremam magisterii potestatem C sano ab omni retro antiquitate semper exercuit Romanus pontifex tanquam pastor et doctor omnium fidelium, ciusquo decisiones in cxliqiandis erroribus ut(pio dogmaticas epistolas omni tempore fuisse ab universa ecclesia recopias, jmirum testimonia, et conciliorum neta testantur. Undo notum illud, jMjnlifirein Romanum cx cathedra loqiicntem erraro non )>osso, cum scilicet ad scripturam attendens et ml traditionem, quao in ecclesia Romana a temporibus apollolorum incorrupta servatur, ac referens universalis ecclesiae sensum assistente Spiritu sancto aliquid fidelibus universis erodendum init ubiqiio observandum projsmit w praeripit".

**23.** *De la Tour d'Auvergne llilurirrnxis.* (col. 822 BI — Post primam paragraphum insonuilur:

„l)ominw< enim lesus Christus, qui ₰|xlos suos hisco allocutus est verbis: Euntes ergo doceto omnes ₲enti — ot occo ogo vobiscum sum omnibus diebus D usque ad consummationem saeculi (Mntlh. XXV1IJ, 19, 20), antea soli Petro praetor alia dixerat: Tu ₣ Petrus, ct su)>or hanc petram aedificabo crcleuam meam (Mattb. XVI, 18); et iterum: Ego rogavi pro Io, ut non deficiat fidos tua: ot tu aliquando conversus, confirma fratres tuos (Luc. XXII, 32)."

**24.** *Moriarty Kerrienxis.* [coi. 928 B] —· Ut habeatur aliquod certum tignum, quo ab aliis distinguatur decretum dogmaticum, nullum ut tale admittatur, in quo non adhibetur consueta.fonnula: „adliibitri suffragiis venerabilium fratrum nostrorum cardinalium ecclesiae Romanae et aliorum in sacra theologis ₥agistrorum.

**25.** *Legat Tergestinus,* (coi. 878-79] — Proponitur formula decreti pro definienda infallibilitate summi pontificis sequens:

Docemus ecclesiam Christi omni veritate esxj instructam per Spiritum sanctum, qui continuo cum ea manet; ideoquo sacro approbanto concilio tamquam fidei dogma definimus Romanum pontificem, qui supremas est doctor in magisterio apoeOolico, cum doctrinam fidei morumque suo iudicio confirmat, erraro non posse. Si quia autem huic nostrae definitioni contradicere praesumpserit, sciat se a ventato fidei catholicae et ab unitate ecclesiae defecisse."

**26.** *Cardinalis Pitra,* [col. 732 C| — Auimadv. Ex online integra ponantur lotimonia tria Matthaei XVI, 18; Luc.XXII.32; Imum.XXI, 16» 17. quao hic requiruntur, neque omitti tat, quin ambigatur, utrum ιιg· no do promenti argumento vaironi.

**27.** *Zelo Aversanus.* ¡rol. 934 C| - Pagina 13 lin. 12 ₮K verita: *Ego rogavi pro te, ni non deficiat fides Ina, el tu aliquando runversas confirma fratres tuos:* dicatur: „quar verba iuxta univorsa!oni, ct per- B petuani ccclоiun traditionem intclligenda aunt do infallibili magisterio Petri, rl cius Micvotonim."

**28.** *Caixal g Estrude I rgrllrnsis.* |coi. 914 C | ₱( «licta sui» ɳ. 12, petitur 1, ut in M-hcinate, cap. IV lollatur omnino nwifu^io unius *infallibilĭati* propriae duorum cx aequo eccltiriflo ct |M»iilifiris Romani, ac m' Imius infallibilitas mensuraretur infallibilitate illius.

Petitur 2, ut in schemate fundamentum indicetur magisterii ('liristi per thronum veritatis, in quo nMisi itu it b. Petrum vicarium suum. Magisterium huius throni promiserat Spiritus sanctus in Ecelo¡astico, cup. 24, 34, ubi foeto sermone do roibedra Mojsis, praedixit stabiliendum omì in terris thronum Minpitcnium ('liristi, vel terram universam odiniphtidam sapientia Dei. „Ponit David puero suo «verituro regem cx i[x> fortissimum, et in throno lionuris sedentem in rompitr̆ninn.

**29.** *Zeto Aversanus.* [cul.935 A | Pagina 13 lin.8 pot vrrba, *Ronmnum punlifirrm,* addatur, *el pro tempore rxislrnlrm,* vel, *et* in sua sale legitimo *regnantem,* ad vitandam illam distinctionem inter sodom ct sedentem.

**30.** *(¡andolfi (ornclanns.* i cul. 1043-14 | In primis optatur, ut loen verbi *dorions universalis* ponatur *pastoris laHrersalis,* quod magis proprium est Petri, «piam rnHerorum ₭jMrum, «plia ei dictum fuit a (liristi»: Pomo ăgni mona: cum c txxilra vox *docturis universali»* pertinent iu! mnura cqs^tolos, quibus in eommune dictum est: EiíiiIck dórete.

Deindo ante vocxuii *definii* |M»ncnda videtur *cx ridiirtira.*

Pod illa verba: *errare non* adiiriantur: *Cnm supremi omnium christianurum pusloris mintere fungens pro apostoHra auctoritate ex ruthrdra definit, quûl in rebus fidri* etc.

**31.** *Mon:un g Marlins Granatene»,* (col. 829-30] - Addantur verla čii phrasis, *loqtrrns ex fnth^drn.* Haec enim p̆hrasi «plia i&rn ab annis H ŝuccidi <st conMMTttla, voluti iranien talri in «4f̆oli llnsdugicis spoetata, et ni» omnibus dnetoribus pascmi wuirpaU in definitioni» infallibilitatis pontificiio foituultt non πΊητικΙα videtur; ·oI |x»tiu« rvpriuwmU et con·signamia; et hoe nee novum noe inolitum est in ecclesia catliolica, quue in miri d̆efinitmnibu dogmat̆ici cdiwervndis, ut fidem suoni ¡vreooin c< espressiti» declararet, quoniam voces trehnicM inter doctoreo irritatu «sopo saepius adoptavit, ut e. gr. *consubrlan tiede, transsubstanlialio, ex opere operato,* c< olito permultos, qtiao in merorum dogmatum historio frequentor inveniuntur.

Veroni in seOrnale, ut in ipsa formula drïmitionri infallibilitatri pontificiae phrasim iHan» cnn·

ɳ·

grue explicatam, et veluti authentico declaratam om-A plixuter dicens aine anathemate: *Definimus, Romanee* possint invenire: formula definitionis hoo vel alio simili modo concinnetur:

„Hinc, sacro approbante concilio, docemus et tanquam dogma fidei declaramus, Romanum pontificem, cui in persona beati Petn... etc. vi assistentise divinae ipsi promissae errare non posee *ex cathedra* loquentem. hoc est, cum supremi omnium Christianorum doctons munere fungens, pro apostolica sua regendi et dooendi plena potestate definit ac decernit, quid in rebus fidei et morum ab universa ecclesia tenendum, vel rauciendum ait; et eiusmodi decreta sive iudicia, quae per se irreformabilia esse decernimus, a quovis christiano...0 etc. ut in echomate.

32. *Ballerini patriarcha Alexandrinus,* [coi. 775 A] — Ut constet, Rom. pontifici novas non contingere revelationes, dum suas edit definitiones, sed omnia desumere e penu perfectae iam divinae B revelationis, pag. 13, lin. 20 poet v., *quid,* hoc inseratur, *iuxta divinae traditionis depositum,* ut tali ratione pateat, Rom. pont, non modo arbitrario ac prorsus a semetipso ad actus supremi magisterii procedere, sed exquisita prius ac diligentissime pondcreta universalis ecclesiae doctrina, sive per concilia, sive per privatas episcoporum consultation», sive adiutorio sacri collegii ac Romanorum congregationum pro opportunitate et necessitate.

83. *Vérot 8. Augustini,* [coi. 966 C] — Paragraphus 2 sic concipiatur: „Hinc sacro... confirma fratree tuoe, vi primatus ipsi divinitus concessi posse et debere supremi omnium Christianorum doctoris munere fungi, ideoque pro sua apostolica auctoritate definire, quid in rebus fidei et morum ab universa ecclesia tamquam de fide tenendum, vel tanquam fidei contrarium reiicienduin siL Hinc fit, quod sine communione cum sancta sede in-fide et regimine salus C obtineri non potest; hinc factum est, quod omnee veteres haerœes sedes apostolica profligaverit Si autem, quod obsit, novus exurgat error circa fidem et mores, quem gladio anathematis ferire Romanus pontifex opportunum judicaverit, haec excommunicatio suum plenum effectum et invictum robur habeat intra (breve aliquod tempus a deputatione assignatum) ab eiusdem ꝑromulgatione. '

34. *Moriarty Kerriensis.* [coi. 727-28] — Pagina 13, linoa6 loco paragraph!, quae incipit „Hinc“ substituatur:

„Hinc, sacro approbante concilio, declaramus, derrota Romani pontificis, cui in peraona beati Petri ab eodem Domino nostro lesu Christo praeter alia dictum fuit: *Pasce agnos meos: pasce oves meas,* rum supremi omnium Christianorum doctoris munere fungens pro apostolica sua auctoritate definit, quid sit In rebus fidei et morum sana et constans ecclesiae D doctrina, a quovis christiano, ut primum innoturerint, pleno fidei obsequio excipienda et tenenda ʊ̈ṡe.

35. *Landriot Remensis.* [coL841 A] — Doctrina schematis declaretur *tamquam vera et catholica,* expungendo hae voces, *tamquam dogma fidei,* et ultimam periodum huius paragraph!, Si *quis autem* etc. pag. 14. Haec clausula sufficiens videtur ad declarandum supremum magisterium summi pontificis. Noni ex una parte doctrina affirmatur solcmniter; et ex altera non severissimis subito notis proecribitur illa sententia, quae piares liabuit etiam in antiquitate patronos, et quae hactenus, iuxta declarationes s. Poenitentiariao (anno 1831) *nullis notis censurae theologicae inusta fuit.* Ecclesia non consuevit ito agere per «altum. Ita processit concilium Florentinum sim-

36. *Greith S. Galli,* [coi. 1001 CD] — Habita utraque ratione *salutis ecclesiae et catholicae veritatis* petitur, ut

1. Textus definitionis propositae emendetur hunc in modum: „Hinc sacrosancto approbante concilio docemus et declaramus: Romanum pontificem, cui in persona beati Petri ab eodem Domino nostro lesu Christo praeter alia dictum eet: Ego rogavi pro te, ut non deficiat fidoe tua.... fratree tuos.... vi assistentiae divinae supremi omnium Christianorum docturis munere fungi, et cum pro apostolica sua auctoritate definit, quid in rebus fidei et morum ab omnibus tanquam de fide tenendum, vel tanquam fidei contrarium rejiciendum, eiusmodi decreta sive iudicia a quovis christiano, ut primum ei innotuerint, pleno fidei obsequio excipienda et tenenda esae; *proinde reprobamus sententiam eorum, qui erroneam contendunt esse doctrinam,* quae tenet ac docet: Romanum pontificem tanquam supremum caput sibi perpetuo et inseparabiliter iuncti divini in cccleeia constituti magisterii ex cathedra loquentem in causia fidei et morum errare non posse.

2. Ut beatissimus pater benigne dignetur *per apostolicam constitutionem* huic definitioni subiungendam modum concursus sive cooperationis episcoporum statuere semper servandum, quo videlicet

a) in casibus, ubi apostolica iudicia contra exortos errores ferenda fuerint, praevie in consilium itd«ri«rerentur episcopi illius provinciae vel illarum provinciarum, in quibus novi errores emerserint vel adoleverint;

b) in locutionibus autem sive decisionibus vel doctrinis de fide ex cathedra emittendis praevie in Consilium adsciscerentur episcopi ecclesiarum, vel eorum requireretur de deposito fidei testimonium, prout mos ille iaindudum invaluisse constat.

37. *Guidi Bononiensis,* [coi. 746-47] — P. 13 lin. 15 post „fratres tuos" addenda forent „facta, uti moris est, inquisitione de traditione in aliis ecclesiis quoad veritatem defintendam, collotoque aliquando consilio cum pluribus, vel paucioribus episcopis, iuxta rei gravitatem, praemissoque apud se examine, et invocato Spiritu sancio, vi assistentiae divinae ipsi promissae, errare non posse; adeoque cum supremi omnium Christianorum doctoris munere fungens pro apostolica, sua auctoritate definit, quid in rebus fidei et morum ab universa cccleeia tamquam de fide tenendum, vel tamquam fidei contrarium reiiciendum; definitionem seu decretum esse omnino infallibile, et irreformabile. Propterea eiusmodi decreta, seu constitutiones maturo iudicio, et de consilio fratrum suorum facta, vel facta per se, ideo irreformabilia, sive irreformabiles propter assistentinni Spiritus sancti a quolibet christiano, ut primum ei innotuerint, pleno fidei obsequio excipienda, et tenenda esse. Quoniam vero infallibilitas eadem est, sive spectetur in decretis dogmaticis a Romano pontifice editis tamquam ecclesiae capite, sive in decretis universalis ecclesiae docentis in conciliis cum capite unitae, insuper definimus, hanc infallibilitatem etiam ad unum idemque obiectum, nempe fidei et morum sese extendere etc.'ꝉ

38. *Vérot 8. Augustini,* [col. 966 CD] — Si emendatio sub η. 33 non placeat, saltem verba sequentia inserantur lin. 14 recundae paragraph! poet verbum, *fungens.*

„Poatquam pro sua sapientia fidem fratrum suorum in episcopatu exploraverit, ex apostolica" etc.

39. *Ketteler Moguntinus.* [col.891B] — Ro-

gatur 1, ut quatuor principia, quibus infallibilitas magisterii ecclesiae regitur, secundum Melchiorem Çanum in constitutione claro et distincte proponantur;

2. ut de infallibilitate summi pontificis ce tantum definiantur, do quibus fero omnes theologi inter se conveniunt, no exempli gratia doctrina sancti Antonini et aliorum, qui eiusdem sunt sententiae, exclusa et reprobata videatur.

Rogatur ergo, ut formula definitionis reformetur et (pag. 13 post citatum locum e. Lucae) ita concipiatur: „·· vi asaistentiao divinae ipsi promissae errare non porne, cum *unitus cum episcopis, sive in concilio congregatis, sive per orbem dispersis,* supremi omnium Christianorum doctoris munere /fungens etc. definit44;

vel ut eodem loco ad mentem a Antonini verba sequentia inserantur: „cum *consilio episcoporum el auxilio ecclesiae utens"* etc.;

vel etiam ad mentem Bellarmini insertis verbis sequentibus: *„audito consilio aliorum pastorum";* vel adhibita olia rimili formula.

In omnibus his formulis

1. declaratur, summum pontificem non solum in concilio occumenico, bed etiam extra concilium infallibili auctoritate rem aliquam decernere poese, quod nondum definitum et certe ree maximi momenti est, ut depositum fidei intemerate custodiatur;

2. variae sententiae eorum admittuntur, qui omnee docent, summum pontificem, cum ex cathedra loquitur, nunquam solum, sed semper coniunctum cum episcopis loqui, quin resolvantur difficillimae quaestiones, an et quo modo haec coniunctio cum episcopis se manifestare debeat;

3. altera quaestio, an pontifex, etiamsi solus rem aliquam definiat, infallibilis sit, in eo relinquitur statu,'quem antea occupavit tanquam sententia probabilis, sed non certa, prout dicit Bellarminus.

40. *Rauscher Vindobonensis.* [coL730BC] — Dicatur cum s. Antonino: „.Successor s. Petri utens consilio et requirens adiutorium universalis ecclesiae errare non potest.“ Si vox „adiutorium“ displicet, ponatur *testimonium.*

41. *Meignan Catalaunensis.* [coi. 1015 C] —Antoniniana formula censetur admittenda, haec saltem, quae proposita est sub n. 40 et 43.

42. *David Briocensis.* [coi. 994 A] — Vel inseratur formula Antonini: *Papa utens consilio el requirens adiutorium universalis ecclesiae, errare non potest.* Vel sio ordinetur phrasis: „Vi assistendae divinae ipsi promissae errare non posse, cum supremi omnium doctoris munere fungens, pro apostolica sua auctoritate definit, quid in rebus fidei et morum ab universa ecclesia secum docente de fide tenendum ¹ etc.

43. *Ramadié Elnensis.* [ool. 1018-19] — Adoptetur formula s. Antonini: „Papa utens consilio et requirens adiutorium, *sive testimonium* universalis ecclesiae eet infallibilis.

1. Provenit illa formula a sancto episcopo, a Thomae discipulo, Eugeni! IV theologo; unde honorabilem habet originem.

2. S. Antoninus devotissimus fuit a sedi, et ipsius praerogativis annumeratur ista infallibilitas.

3. Exprimit vere et recto illa formula infallibilitatem pontificis Romani, eed non vult rem esse separatam, personalem, neo independentem, quod nolunt etiam ipei relatores deputationis de fide.

4. Paci faveret concûii et mundi catholici et sufficeret ad omnes nos in unam eandemque sententiam reducendos.

**44.** *Losanna Buoellensis.* — L Rescribetur et confirmetur canon concilii Florentini cum suis adnexis, nempe „quemadmodum etc.

LI. „Ubi autem gravis urgeret necessitas integritati ac puritati fidei, morumve providendi ad Christiani populi salutem, sacrosancta synodus Vaticana declarat, scita oc decreta per summum pontificem *ex cathedra* prolata poet consultam, quoad saltem potuerit, ecclesiam per orbem dispersam, habenda cese infallibilia, oc si essent ab ecclesia ipsa legitime congregata solemniter emisso."

43. *Colet Lucionensis.* [coi. 985 D] — Pagina 13 lin. 5 attentis rerum adiunctis, meliori forsan modo concinnari poscet secunda paragraphus,

1. ut veritas definita clarius reeplcndeecat, et nulla novitatis nota inficiatur;

2. ut dici nequeat, sacrum concilium Vaticanum novum fidei dogma condidisse.

Sequens proponitur concinnatio:

*tJtaque, sacris lesu Christi eloquiis innixi, divinaeque traditioni inhaerentes, perpetuo servatam in ecclesia praxim confirmantes, sanctam doctrinam apertius declarantes,* sacro approbante concilio, docemus, *sanctam sedem apostolicam esse in fide indefeclibilem,* et Romanum pontificem, cui in persona beati Petri α Domino nostro lesu Christo dictum est: *Tu es Petrus, et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam; et in alio loco:* Ego rogavi pro te, ut non deficiat fides tua, ct tu aliquando conversus, confirma fratres tuos: ri awistentiae divinae errare non posse, cum supremi omnium Christianorum doctoris munere fungens, *post inquisitionem iure praescriptam, ex fide ecclesiae docentis depromit,* et apostolica sua auctoritate definit, quid in rebus fidei, morumque *principiis* ab universa ecclesia de fide *credendum* sit etc.

Primum: *Post inquisitionem iure requisitam, ex fide ecclesiae, docentis depromit,* ut mera assertio historica agendi rationis, omnibus iudiciis ex cathedra circa fidem et mores indissolubili nodo coniunctae, qua commemorata, illaesa manent plena libertas et omnia iura summi pontificis in exercendo suo magisterio, et tamen de facto evanescit tam male interpretata solitudo eiusdem summi pontifici» definientia.

46. *Cantimoni Parmensis.* [coL883AJ — Formula definitionis ita immutanda videtur:

„Hinc sacro approbante concilio etc.... pro apostolica sua auctoritate, sive una cum episcopis in concilio adunatis, sive super consultationibus episcoporum in sedibus suis residentibus sive per se, dum rerum conditio id postulat, definit (sicuti nobis testatur ecclesiastica historia ab eo fieri consuevisse), quid in rebus fidei" etc.

47. *Amat Montereyensis.* [coi. 920 B] — „Hinc, sacro approbante concilio, docemus et tamquam dogma fidei declaramus, vi assistentiae diiinae fieri, ut Romanus pontifex, cui in beate Petro apostolo a Domino dictum eet: Ego rogari pro te, ut non deficiat fidos tua; et tu aliquando conversus confirma fratres tuos, errare non possit, cum tamquam totius ecclesia© caput atque doctrinae fidei et morum interpree et cuetos, cum quo semper unita manet universa ecclesia, ut corpus capiti et domus suo fundamento, dum supremi omnium Christianorum doctoris munere fungens, pro apostolica sun auctoritate, in controversiis circa fidem et mores ad aedificationem doctrinae Christianae pertinentes, definit, quid ab universis fidelibus tamquam de fide tenendum, vel tamquam fidei contrarium reiiciendam sit; et huiusmodi decreta, per se irreformabilia, ab omnibus pleno fidei obeequio excipienda et tenenda cese. Si quis autem buio nostrae definitioni contradicere (quod Deus arer-

tat) praesumpserit, sciat se α veritate fidei catholi- A eae et ab ecclesiae unitate defecisse."

Definitio ita concepta plane sequi videtur ex textibus in schemate adductis; haec inerrantia necessario inhaerere debet primatui Romani pontificis ad fidei unitatem in ecclesia iugiter consonandam; doctrinam refert, quam communiter docent omnes theologi ex s. Alphonse Ligorio, et tandem, aptissima videtur ad omnium animos conciliandos, atque ad omnium episcoporum suffragium per *Placet,* sine modo, obtinendum. Faxit Deus, ut ita fiat

48. *Caimolly Halifaxiensis.* [coi.819B' — In fonnula definitionis dicatur:

„Hinc, sacro approbante concilio, docemus et declaramus, Romanum pontificem, beari Petri principis apostolorum successorem, ab errore esse immunem, cum tanquam caput ecclesiae eecum semper docentis manere suo fungens definit, quid in rebus fidei ac morum ab universo fidelium coetu tenendum, vel ceu B fidei contrarium sit reiiciendum."

49. *Lynch Torontinus.* [coL862AJ — Proponitur, nt in schemate de infallibilitate p. 13 L 19 ista vel similia verba inserantur:

‚JPro apostolica sua auctoritate; ipso capite ecclesiae, *divinitus* cum corporo episcoporum unito", etc.

50. *Vitelleschi Auximanus-* [coi. 812 D) — In ultima paragraphe pag. 13 ad lineam 17 post verbum *cum* addatur: „Tanquam caput ecclesiae."

51. *Landriot Remensis,* [coi. 841 C] — Proponitur sequens additio in schemate, ut melius indicetur nexus inter caput et corpus, ct unio inter Romanam ecclesiam et totam ecclesiam catholicam, quin tamen dicatur aliquid noxium supremae potestati summi pontificis.

Pagina 13 lin. 30 ante haec verba, *Quoniam cero infallibilitas,* etc., addatur hoc incisum: „Haec autem vera et firma sunt, quando summus pontifex docet C tamquam caput ecclesia©: cutenus autem est caput ecclesiae, quatenus unum corpus cum ca constituit, ex capite scilicet oc membris coaleecens; et quatenus evolvit, ut ait Augustinus, quod antiquitus apostolica sede© et Romana cum carteris tenet perseveranter ardesia."

Haec ultima additamenta sunt de verbo od verbum extracta ex Augustino (Coot lulion. 1. 1 n. 13). Aliunde exprimunt veritates theologice certissimas. Quare ergo non exprimerentur in schemate? et eo magis, quod tunc adhaererent forsan multi patres, quia tunc claro exprimeretur, hanc infallibilitatem non ose separatam ab ecclesia. Et ex altera parte, omnia salva oseent, et quidquid essentialiter desiderat ‡maiente , esset concessum.

52. Meten *Wheelingensis.* [coi. 872 D‖ — Iuxta dicta sub n. 9 definitio sic emendetur:

„Sacro approbante concilio docemus ot tamquam D dogma fidei declaramus, Romanum pontificem, cum supremi doctoris et pastoris munero suo fungens pro apostolica sua auctoritate cx cathedra definit, quid de rebus fidei ct morum in deposito traditionis contineatur, et proindo quid ab omnibus tamquanf dc fido tenendum vel tamquam fidei contrarium reiiciendum •it, non pore© per divinam assistontiam erraro; *caput est enim corporis* Christi et oe ecclcniae, cuius iudicia tenentur omn« accipere, ai aicut ethnicus et publicanus eesc non velint."

53. *Monean y Martins Granatensis.* [col. 830 C] — Iterum atque iterum enixe rogatur, ut nullo pacto, neque in hoo capi'© IV, neque in canone eidem respondente ullae conditione· apponantur, quas Christus Petro non apposuit, et qua© Romani poni»ficis divinam inerrantia·· praerogati\am indebite roarctent,aut praepediant. Habeat noster maximus pontifex et venerandum caput omnem potestatem et libertatem, quam accepit a Christo; nec nobis oonvenit, nec cociceiae Dei, nostrum amantisaimum patrem ac supremum magistrum ct doctorem ligatum habere aut catenis vinctum; quia catenae pontificis sunt catenae ecclesiae, et servitutes nostrae; sicut libertas pontificis, quam accepit a Christo, est libertas nostra, libertas episcopatus, libertas ecclesiae, libertas populorum, et totius mundi salus...

54. De *la Tour d'Auvergne Bituriccnsis.* [col. 822C] — „Nos itaque, Christi Domini nostri verbis innixi, et traditioni n fidei christianae exordio perceptae fideliter inhaerendo... sacro approbante concilio, docemus ac dogma fidei esse declaramus: Romanum pontificem, non tantum quando una cum episcopis sive in concilio, sive extra concilium, sed etiam quando ipee solus, supremi pastoris ac doctoris munero fungens, quaesi ion» fidei et morum suo iudicio definit, per divinam assistentiam beato Petro promissam, es&e infallibilem: ¡deoque ipsius Romani pontificis iudicia seu decreta esse per se irreformabilia, etiam antequam occesserit ecclesiae consensus."

55. *Zelo Aversanus,* [col. 935 A] — Pag. 13 lin. 15 post verba, ci *assistentiae divinae ipsi promissae errare non posse:* dicatur: „tum, cum supremi omnium Christianorum doctoris munere fungens pro apostolica sua auctoritate inquirit veritatem in verbo Dei scripto, vel tradito, tum cum definit" etc.

56. *Caixal y Estrade IJrgcllensis.* [col. 914 D] — Petitur, ne definiatur amplitudo objectiva infallibilitatis: satis nobis ait conditionem essentialem huius magisterii infallibilis indicare; nempe, ut fiat o cathedra beati Petri. Hoc pacto imitabimur id, quod Deus in veteri lege statuit ad auctoritatem magisterii Mimmi pontificis Levitici, ut nempe loqueretur per Urim et Thumim, per *Rationale* veritatis. Quod si bene visum fuerit, ad licere solitam in scholis formulam „in rebus fidei et morum" apponatur, quaeso, particula *maxime* aut *saltem,* ne videamur definire pontificem in reliquis decernendis, ad commune ecclesiae bonum, non regi ab assistentia Spiritus sancti.

57. *Monzon y Martins Granatenñs.* [col. 830 B] — In definitionis infallibilitatis pontificiae formula supprimantur illa verba: *tamquam de fide:* et: rei *tamquam fidei contrarium,* quae abe dubio magnis quaestionibus et difficultatibus ansam ct occasionem praebero poterunt, praesertim in factis dogmaticis decernendis; et dicatur simpliciter, *quid in rebus fidei, et morum ab universa ecclesia tenendum vel reiiciendum sit.*

38. *Yusto Burgensis.* [coi. 854 C] — Loco verborum, *in rebus morum,* apponendum videtur in hoc capito IV *in principiis morum.* Ex qua substitution© non leve commodum oriretur pro polemica et apologotica theologia. Nam quis nescit, catholicae ecclesiae hoetee per fas et nefas plura nobis obiicere ‡Roma norum pontificum errata, dum de licito aut illicito pronuntiarunt? Certe si infallibilitas pontificia in principiis morum declarandis ac definiendis dicatur contineri, pleraequc aut omnes huiusmodi obiectiones in fumum abibunt, ut eas singillotim disquirenti planum fiet.

59. *Çotei Lucioncnsis.* [coi. 986 B] — Linea 13 pagina 21 loco „in rebus fidei et morum" erri batur Jn rebus fidoi morumque *principiis,* vel regulis", ut definitio nostra veritatis limites non tranmrndiiitur.

60. *Gandolfi Comefanus.* [coi. 104-1 B) — Optatur, poet illa verba *ut primum cis innotuerint* ut addatur mentio de episcopis, per quos regulariter •decreta et definiiiunea pontificiae tradendae sunt

.populis eorum cura© concreditis. Illis verbis „ut primum eis innotuerint", baco alia addenda: „por episcopos vel alioe ecclesiae rectoree".

61. *Nulty Midenri».* [col. 1005Cet 1011 C] — Formula definitionis aie concipiatur: trRomanum pontificem vi oasistentiae divinae ipsi promissae 'erraro uon potee, cum fideles edoceat tanquam eorum supremus pastor et doctor, iisque proponit doctrinas in rebus fidoi vol morum aut fide catholica plene credendas aut pleno obsequio et mentis assensu necessario acceptandas, eiusmodique decreta sive iudicia irreformabilia cese."

62. *Payà y Rico Conehends-* — Pag. 14 lin. 4 finita periodo, pro eiusdem complemento addantur banc verba: ‚µıo proinde, pontificia circa hoc ipsum decreta, vera etiam atque interna mentis et cordis obedientia, esse tenenda atque observanda."

63. *Moriarty Kerriensù-* [col. 928 A] — Deleantur alia, incipiendo a verbis „Quoniam vero infallibilitas" et caetera, usque ad finem capitis.

64. *Callot Oranends.* [col. 1046A] — Petitur, ut verba schematis pag. 13 „quoniam vero infallibilitas eadem est, aive spectetur io Romano pontifice tamquam capite ecclesiae, sive in universa ecclesia docente cum capite unita" supprimantur, et dicatur simpliciter: ‚Jnsuper definimus banc infallibilitatem ad unum idemque obieetum se extendere, ad quod seso extendit ecclesiae infallibilitas."

65.· *Fare Casaleneis.* [col. 950-53] — In hoc capite quarto videtur nimis coarctari obieetum pontificiae infallibilitatis. In co quippe decernitur summus pontifex infallibilis, quando docet, quid in rebus fidei et morum ab universa ecclesia tamquam de fide tenendum, vel tamquam fidei contrarium reiiciendum sit. Sed summi pontificis iudicia non versantur tantummodo circa propositiones fidei contrarias, idooque haereticas; sed etiam circa propositiones, quae licet de fide catholica non declarentur, attamen proclamantur fidei proximae; et circa propositiones, quae licci non damnentur tamquam haereticae, tamen vel proscribuntur generatila tamquam erroneae, vel variis notantur theologicis censuris, puta, dicuntur haeresi proximae, haereeim sapientes, temeraria© etc. Etiam in hisce iudiciis proferendis summum pontificem infallibilitate gaudere, omnino tenendum est. Ideo schematis textus ita reformandus eet, ut pro eo, quod dicitur p. 13 l. 20 „quid in rebus fidei et morum ab universa ecclesia tamquam de fido tenendum, vel tamquam fidei contrarium reiiciendum sit", ponatur, *doctrinam, quae cirai fidem et more db universa ecclesia tenenda vel reiidenda est.*

Argumenta, quao hano summopere suadent ampliationem decreti circa pontificiam infallibilitatem promulgandi, sequentia eunt:

1. Ratio esecritialis infallibilitatis pontificiae in definitionibus edendis do fide ot moribus «t divina assistentia, qua summus pontifex gaudet, quando supremi sui magisterii munere fungitur. Ast summus pontifex supremi sui magisterii munere fungitur non modo, quando veritates de fide definit, et haeresce condemnat, sed etiam quando propositiones commendat aut improbat, notis theologicis fide aut haerrei minoribus; dum enim id agit, iudicia pronuntiat vere dogmatica. Ergo inferendum, ad haec quoque iudicia infallibilitatem summi pontificis protendi.

2. Eadem rite affirmatur in schemate infallibilitas summi pontificis, ao illa ecclesiae docentis cum capite unitae, unum proinde idemque habena obiectum. Ast infallibilitas ecclesiae dooreitis cum capite unitae extenditur non modo ad definitiones veritotum fidei, et ad condomnationem errorum contra Fidem, sed etiam ad iudicia dogmatica, quibus propositiones inuruntur notis haereei minoribus. Murtinus V quippe approbante concilio Constantiensi ex articulis Wiclefi, loannis Hus, et Hieronymi de Praga quosdam proscripsit tamquam notorie haereticos, quosdam autem tamquam erroneos, scandaloeoe, temerarios. Exinde recte descendit, etiam summo pontifici supremi sui magisterii munere per se fungenti infallibilitatem esso odiudicandam in applicandis notis theologicis propositionibus ad doctrinam fidei et morum spectantibus.

3. Argumentum validissimum in favorem pontificiae infallibilitatis ex eo deducitur, quod summus pontifex, cum ratione sui primatus ius habeat ad verum animi assensum decretis suis dogmaticis exigendum, si infallibilis non foret, posset totam ecclesiam in errorem pertrahere. Ast hoc ipsum sequeretur, si papa non esset infallibilis in notis applicandis, de quibus praesens est sermo. Omnes quippe summi pontifices, qui eiusmodi dogmatica protulerunt decreta, semper voluerunt conscientiam fidelium graviter ligare ad propositiones eo sensu reprobandas ac respuendos, quo ipsi easdem proscripserunt. Unicuique igitur patet, quod si summus pontifex in his iudiciis dogmaticis ferendis errare posset, ecclesiam universam obligaret ad amplectendum errorem.

4. Infallibilius summo pontifici est divinitus concessa ad sartum tectum servandum depositum fidei, ot ad populum in veritate aedificandum. Igitur dicta infallibilitas tantum extendi debet, quantum ratio postulat scopi attingendi. Verum ad liaereses praecavendas summopere confert errores percellere, qui plus minusvo remote haeresibus viam sternunt; et od pietatem fovendam quam maxime iuvat >entcntias telo configere, quae a regula recedunt christianae virtutis. Porro summus pontifex hoc assequitur iudiciis dogmaticis, de quibus nunc agitur; ergo infallibilitas pontificia ad haec ipsa iudicia extendi dicenda est.

66. *Martin Poderbornensù.* [col. 939CD] — *Formula definitions infallibilitatis Romani pontifies:*

.Jtaquo noe, traditioni a fidei christianae exordio perreptael fideliter inhaerendo ad Dei Salvatoris nostri gloriam, sanctao religionis catholicae exaltationem ct Christianorum populorum salutem, sacro approbanto concilio, docemus ot tanquam dogma fidei declaramus: Romanum pontificem, cui in persona beati Petri a Christo Domino dictum est: „Tu re Petrus, et super hanc petram aedificabo ecclesiam meatu", et iterum: „Ego rogavi pro te, ut non deficiat fide» tua", cum pro suprema sua apostolica auctoritate universam ecclreiam docet, in definiendis rebus fidei et morum, ad aedificationem doctrinae christianae pertinentium, vi aasistenliae divinas errare non posse, ideoque huiusmodi Romani pontificis decreta ex rese irreformabilia reae. Si quis nutem" e<o.. ut in schemate.

67. *MermiUod Hebranentis*ı — „Hioc, sacro approbante concilio, dogma fidei declanuxius, Romanum pontificem, per divinam assistentiam, cui in persona beati Petri dictum est ab eodem Domino M. I. C. inter alia: „Ego pro te rogavi, ut noo deficiat fides tua", ex *cathedra loquentern,* id est, quando supremi omnium Christianorum doctoris munere fungens pro auctoritate sua definit, quid in rebus fidei et morum ab universa ecclesia tenendum ait, infallibilem reae, et eias decreta rese ex reipris irreformabilia."

68. *Cullen Dùblinensis.* [col. 751-62] — „Ita- A go© nos traditioni a fidei christianae exordio perceptae fideliter inhaerendo ad Dei Salvatoris nostri gloriam, fidei catholicae exaltationem et Christianorum populorum salutem, sacro approbanto concilio, docemus et divinitus revelatum dogma esse definimus: Romanum pontificem, cui in persona beati Petri a Christo Domino dictam eet: Tu e» Petrus et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam, et iterum: Ego rogari pro te, ut non deficiat fidos tua: cum doctrinam do fide vel moribus pro sua m universam ecclesiam auctoritate definit, per assistentiam Spiritus sancti, ea infallíbüitato gaudere, qua divinus redemptor ecclesiam suam instructam osse voluit; ideoque haec Romani pontificis decreta cx seee irreformabilia esse. Si quis autem buie nostro decreto contradicere, quod Deus avertat, praesumpserit, sciat, eo a veritate fidei catholicae et ab unitate ecclesia» dafecùsa."

69. *Sergent Corifopiterais.* [col. 932D] — Retento schemate, quoad substantiam, emendationibus iam indicatis sequentes adiungantur: B

1. Loco, *docemus et declaramus,* ponatur, *docemus et 'dejimmus.*

2. Loco, *quid in rebus fidei et morum ab universa ecclesia tanquam de fide tenendum,* simpliciter dicatur, *tenendum vel reiiciendum proponit.*

3. Pro, *errare non posse,* ponatur, *ab errore servari immunem-*

*4.* Eodem loco, pro periodo sequenti, dicatur simpliciter, *et hanc Romani pontificis praerogativam quacum una est et eadem totius magisterii ecclesiae infallibililas, quoad ambitum ac vim tantw.i patere, quantum ista porrigitur.*

70. *'Yusto Burgentis.* [coi. 855 A ] — Pag. 13 paragraph© ultima lin. 30 post verba, *excipienda et tenenda esse,* haec addenda sunt: C

„Firma tamen remanente obligatione, qua cuncti catholici tenentur, supremo Romani pontificis magisterio «to Bubiiciendi quoad caetera» doctrinas, quae tamquam de fide non proponuntur, et proscribendi ce», quae abgque haereeeos nota proeeriploe fuerint."

71. *Zelo A versanus-* [coi. 936CD] — In ultima paragraph©, post verba: *Insuper definimus, hanc* tn-*/allibilitatem etiam ad unum idemque obiectum tese atendere,* dicatur: „Quouiam vero od ecclesiae infalbbile magisterium spectat iudicare de factis dogmaticis, insuper declaramus, Romanum pontificem in factis dogmaticis decernendis aeque infallibilem esse."

72. *Siaúpas ladrensis.* [coi. 839 C] — Pag. 13 lin. 6 dicatur: „.Hinc, sacro approbante concilio, docemus et tamquam fidei dogma declaramus, Romanum pontificem *beati Petri successorem ct caput ecclesiae docentis,* cui in persona *eiusdem* b. Petri *a Domino nostro ¡esu Christo* praeter alia dictum eat: Ego rogavi etc., d *cum quo cuncti reliqui pastores naturali nexu cohaerent,* vi divinae assistentiae ipsi promissae *atque primatu» eidem divinitus concessi* errare non posse, cum supremi omnium Christianorum doctoris munere fungens *pro apostolica primattaii sua auctoritate* definit, quid iu rebus fidei ct morum, *ab illis credendum vel reiiciendum «it;* et ciusmodi decreta sive iudieio, per se irreformabilia, a quovis christiano, ut primum ei innotuerint, pleno fidei obsequio excipienda ct tenenda eeee. .

"Quoniam vero infallibilità» eodem ret *quoad* «ubiectum, live spectetur in Romano pontifice tamquam capite reckeiae, noe tu *reliquis ecclesiae pastoribus cwn capite unitis et docentibus, radrmque quoad obiectum:* insuper definimus, hanc infallibilitatom *eue unam randemqur cwn infallibili!ale re-*

*clesiac.* Si qui» autem hmo noetraa definitioni contradicere, quod Deus avertat, praesumpserit, sciat se a veritate fidei catholicae, et ab unitate ecclesiae defecisse.“

73. *Callot Oranensis.* [coi. 1046 AB] — Petitur, ut in fino capitis ante canonem ponantur haec verba dœumta ex relatione impressa rr. Deputatorum pag. 13 et 14: „Nec tamen exinde quia concludat, inutilia fieri concilia, et episcopos cessare esso iudices. Nam etri in pontifice ait infallibilità», tamen non debet ipse in controversiis fidei diiud¡candis aut soli suo iudieio fidero, aut exspectaro divinam revelationem, red adhibere diligentiam, quantam ree tanta postulat, et ordinare remedia. Medium autem ordinarium ac proinde necessarium ease concilium out magis aut minus pro magnitudine vel parvitato obiecti, de quo agitur.

74. *Landriot Remensis,* [coi. 841C] — Expostulatur, ut poet vel ante declarationem addantur verba, quae ex ambone prolata sunt, hic non agi do infallibilitate neque personali, neque absoluta, ncque incenditionata, neque independente ab ecclesia, sed do infallibilitate in sensu Bellarmini dicentis: „Definitiones de fide praecipue pendent ex traditione apostolica et consensu ecclesiarum."

75. *Vitali Ferentinas,* [coi. 903 B] — Addantur vel in fine cap. IV de primatu summi pontificis, quod de eius infallibilitate inscribitur, vel poet verba illa eiusdem capitis *‚excipienda et tenenda essel',* quae prostant pag. 13 lin. 29:

..C-aetenim b. Petri successores non eo modo infallibiles dicimus et asserimus, ut licent illis, quasi ab episcoporum collegio materialiter et omnimode separatis, media ordinaria et humana praetermittere, quibus ad veram cognitionem rei, de qua agitur, deveniri valeat. Quae quidem media eosdem nunquam neglecturos, fidele» omne» nedum vel leviter dubitare audeant, «d firmissime credere teneantur."

76. *Apuzro Surrentinus,* [coi. 801B] — Ad finem capitisIV dicatur: „Monemu» autem omnes fidele», et obsecramus in Domino, no praebeant aure» filiis diaboli, qui, quaecumque ignorant, blasphemantes, asserere non dubitant: Romanum pontificem pro suo lubitu tanquam inspiratum α Domino, quotcumque sibi placuerint, definire infallibiliter posse, immo nulli peccato obnoxium eeae; episcopo» vero esso vicario» papae, nec iudice» controversiarum fidei, totamque ecclesiae constitutionem posee immutari.

Cognoscimus infirmitatem noetram et quotidie clamamus: „Dimitte nobis debita nostra”, et si dixerimus, quia peccatum non habemus, ipsi no» *seducimus.*

Episcopos vero nostro» fratres vocamus, eoeque iudicee controversiarum fidei confitemur; non enim occepimus potestatem a Domino nostro lesu Christo in destructionem, *seti* in *aedificationem-* Nec papa, vel concilium poterunt, aut ullo unquam tempore potuerunt nova dogmata fidei pro lubitu evulgare: fide» eet depositum.

Quid est depositum? Id eet, quod tibi creditum œt, non quod a te inventum ; quod accepisti, non quod excogita&li; ree non ingenii, sed doctrinae; non usurpationis privatae, sed publicae traditionis; ree ad te perducta, non a te prolata: in qua non auctor debee «ee, red cueto»; non institutor, sed sectator; non durons, red eequensl.”

77. *Alemany S. Francisci.* [col.791 A-C] — Ante vel post canon« addatur sequens monitum:

„Hic monito» nolumus eoe orant», qui curam gérant animorum, ut hanc de Romanonim pontificum

primatu doctrinam suis respective fidelibus exponant (emporo opportuno; ne inimici eocleeiae, eam ad illorum impeccabilitalem aut alios sensus detorquentes, praeiudicium cum animarum iactura afferant veritati. Neque enim Christi vicarii infallibilitas confundi debet cum inspiratione ille divina, qua apostoli ac prophetae nova Spiritu santo afflante mysteria revelabant, neque cum individuali Romani pontificis doctrina, qua quaedam uti doctor privatus tradere contingat, prout cx ipsa infallibilitatis definitione innotescit. Etenim infinitae Christi charitati tribuendum eet, quod reversurus ad Patrem non noe orphan» absque patre, peregrinanti» abeque duce, corpus visibile absque visibili'capite, unum ovile absque uno pastore reliquit, ut errantes circumferremur omni vento doctrinae; sed potius sapientissime providit, ut unum haberemus pastorem, qui suas in terris ageret vices, quique cum suos posceret oves, non ad venenosa errorum, sed od salutaria veritatis pascua perduceret. Hoc sano Christi beneficio factum eet, ut in catholica ecclesia unitas perfecta et gloriosa indesinenter effulserit atquo, prout in litteris summi pontificis s. Agathonis, in concilio oocumenicoVI coram plaudentibus patribus lectis, edocemur, apostolica sedes per Doi omnipotentis gratiam a tramite apostolica© traditionis nunquam errasse probabitur, nec haereticis novitatibus depravata succubuit; sed ut ab exordio fidei Christianae percepit ab auctoribus suis apostolorum Christi principibus, illibata fine tenus permanet, secundum ipsius Domini Salvatoris divinam ƀöllicitationem.

78. *Martin Paderbemensis cum Dahamps Mechliniensi et Spalding Ballimorensi.* [col. 943A-D]— *Monitum capili IV subiungendum:* ‚Jnsuper animarum pastores omnesque, quibus in sancta ecclesia munus docendi incumbit, monemus et in Domino obsecramus, ut definitam hanc de Romani pontificis infallibili magisterio doctrinam populo christiano Bolerter ac fideliter exponere satagant Imprimis vero sollicito curent, ut Christi fideles iis aures non praebeant, qui perversis et sinistris interpretationibus hanc salutarem doctrinam, od alienum sensum detortam, turpiter offuscare conantur. Quapropter fideles sibi commissos, ubi id opus cese duxerint, prudenter in Domino.moneant, Romani pontificis in obeundo suo supremo magisterio *injallibilitatem* minime confundendam esso cum impeccabilitate. Nequo eam adinstar aliarum personalium proprietatum Romano pontifici tanquam *personae privatae* inhaerere, sed potius ipsi tanquam universalis ecclesiae doctori, ot quidem hoc munus suum actu administranti composero. Noe *divinam assistentiam,* quae Romanum pontificem in fungendo supremo suo docendi munere ab errore praeservat, inspirationi prophetarum vel apostolorum aequiparandam cese. Nam illa divina assistentia Petri successoribus non idoo promissa est, ut ecclesiae novas doctrinas patefacerent, sed ut depositum fidei integre custodirent, intemerateque exponerent, dicente Domino: Ego rogavi pro te, ut non deficiat *fides tua.*

Et quamquam haec Domini, qui fidelis est, promissio effectu suo nunquam carere potest, tamen humanam operam et industriam minime excludit. Immo potius, qui Romanis pontificibus in persona beati Petri inerrantiae praerogativam promisit, idem Dominus non permisit (id quidem ex constanti Romanorum pontificum agendi ratione clarescit) noque permittet, ut iidem summo magisterio suo fungentes debita media od veritates Christianas in deposito fidei contentas rite cognoscendas, quasi tentante» Deum, unquam praetermittant.

Denique praemuniantur Christifidele» ab errore vel fictione eorum, qui dictitare non verentur, definita hac Romani pontificis inerrantia, inter huno ipsum Romanam pontificem et inter ecclesiam pive coetum episcoporum separationem statui; ac si Romanus pontifex, cum tanquam caput ecclesiae agat, et ex deposito fidoi veritatem hauriat, i. et ex sacra Scriptura et divina traditione, quae in omnium ecclesiae saeculorum monumentis fulget, ac in ipsius ecclesiae sensu et conscientia vivit, dici possit ab ecclesia separatus, et non potius intime cum eadem coniunctas agere. Nunquam profecto Petrus in successoribus suis ab ecclesia separari potest, sicut vicissim nec ecclesia a Petro, inquiente s. Ambrosio: Ubi Petrus, ibi ecclesia. Et idem Dominus, qui Petro dixit: Pasce agnoe meoa, pasce oves meas, alibi etiam ait: Qui intrat per ostium, pastor est ovium, huic ostiarius aperit et oves vocem eius ǎǎdiunt.

79. *Cardinalis Pitra,* [col. 739 D] — Animodv. Omissa capitis clausula, omnino canon addatur.

80. *Gastaldi Solutiorum.* — Schemati canon addatur, in quo infallibilitas Romani pontificis uti dogma credendum sub anathematis comminatione asseratur. Forma canonis Deputation! de fide committenda.

81. *Ramodié Elnensis.* [coL1019Bj— Si quartus canon addatur, proponitur sequens: Si quis dixerit, infallibile magisterium ecclesiae a Christo institutum exerceri posse vel ab episcopis α Romano pontifice separatim, vel a Romano pontifice separatim ab episcopis; anathema sit.

Hic canon separationem, quam respuunt relatores, damnat sub duplici sua forma.

Ecclesia sancta Christi est enim et remanet detruncata, rive corpus separetur a capite, sive caput a corpore separetur.

82. *Cantimorri Parmensis.* [coi. 883 D] — Canon. IV ita concipiatur:

„Si quis dixerit, Romanum pontificem, Petri successorem, supremi omnium Christianorum doctoris munere fungentem errare posse, cum, sive una cum episcopis in concilio ©ecumenico adunatis, rivo super episcoporum consultatione, sive motu suo, dum rerum conditio postulat, definit, quid in rebus fidei et morum ab universa ecclesia de fide sit tenendum, vel tamquam fidei et moribus contrarium reiiciendum; an athorna ŕŕt.

83. *Guidi Bononiensis,* [coi. 747 BC] — Can. I. „Si quis dixerit, decreta, vel constitutione» a Romano pontifice tamquam Petri successore editas, continentes aliquam fidei vel morum veritatem, vel proscribentes aliquem errorem contra fidem, eusquo ab ipso pro sua suprema apostolica auctoritate ecclesiae universae propositas, non esse illico, et statim cum toto affectu venerandas, et loto corde credendos, vel posse reformari; anathema riL‘ǂ

Can. II. „St quis dixerit, Romanum pontificem cum hare edit decreta, seu constitutiones, agere cx arbitrio, et ex so solo independents ab ecclesia, id eet separato, non autem ex consilio episcoporum traditionem ecclesiarum exhibentium ; anathema rit.4ǂ

84. *Maúpas ladrentis,* [coi. 839 D] — Proponitur canon: „Si quis dixerit, infallibilitatcm Romani pontificis, beati Petri successoris ot capitis ecclesiae docentis, divinitus in nodem beato Petro ipsi promissam, non esse unam eanderoquo cum reelesiae infallibilitate; anathema rit."

85. *Ferré Catalaws-* (coi. 953 BC] — Huie capili quarto canon odiungatur, qui Mquenti modo concipi posset: ‚/Si quia negaverit, summum ponlifirem Romanum in definiendis teritalihus H tuditandi· erroribu-» doctrinam fidei ct itwruiu tentibus nuo

es» infallibilem, et eius decreta sive iudicia per re irreformabilia a quovis christiano, ut primum ei quomodocumque innotuerint, pleno fidei obsequio excipienda et tenenda esse; anathema sit."

86. *Moncon y Martin» Granateci».* [00L 831 B nota] — Proponitur et enixe rogatur, ut sequens, vel alius similis canon buie IV capiti apponatur:

„Si quis dixerit Romanum pontificem, vi amistentiae divinae ipsi in beato Petro promissae, errare posse *ex cathedra loquentem,* seu cum supremi omnium Christianorum doctoris munere fungens pro apostobea sua regendi et docendi plana potestate definit ac decernit, quid in rebus fidei et morum ab universa ecclesia tenendum vel reiiciendum sit;

„vel sua dogmatica decreta ex se non esse prorsus irreformabilia;

„vel eius inerrantiam seu infallibilitatem non tam late patere quam universalis ecclesiae infallibilitas, quae una eodemque eet; anathema »L"

87. *Sergent Corisopitenti».* [coL 933CD) — Addatur canon:

„Si quis dixerit, Romanum pontificem, cum, supremi pastoris ac doctoris munere fungens, quid in rebus fidei et morum ecclesiae universali tenendum sit vel reiiciendum, proponit, per assistevitiam divinam ab errore non servari immunem, aut huiusmodi ipsius decreta vel iudicia ex sese non esse irreformabilis, aut iisdem verum mentis assensum et obeequium posse detrectari, donec de assensu episcoporum vel etiam fidelium constiterit; anathema ₱iL

88. *Ballerini patriarcha Alexandnnu».* [coL 775Bj — Propter uniformitatem cum reliquis praesentis et alterius iam vulgatae constitutionis dogmaticae doctrinis, saltem sequens canon adiiciatur: „Si quis negaverit, doctrinalia Romanorum pontificum indicia per se imperare interiorem assensum, ita ut sufficiat obsequiosum erga ea tenere silentium, donec C constiterit de unanimi, moraliter saltem, episcoporum consensu etc.

89. *Martin Paderborn ensi».* [coL 939 D) — Addatur sequens canon:

„Si quis dixerit, Romani pontificis fidei decreta non esse irreformabilia, nisi ecclesiae consensus accesserit; anathema ₱it.'

90. *Mermillod Hebronenn».* — Apponatur sequens canon:

„Si quis dixerit, Romanum pontificem ex cathedra loquentem non rese infallibilem, aut iudicia eius in rebus fidei et morum non esse irreformabilia ex ee ipeis; anathema ₱it.

91. *Cullen Dublinesi».* [coL754B] — Omissis, ei placet, iis, quae post verbum *volui!* (ef. n. 68) sequuntur, ponatur sequens canon:

trSi quis dixerit, Romani pontificis iudicium in fidei quaestionibus non esse irreformabile, nisi ecclesiae consensus acceeserit; anathema sit."

92. *De la Tour d'Auvergne Bituricenii».* [coL 823 A] — Apponatur canon 4:

„8i quis dixerit, iudicia seu decreta Romani pontificis in quaestionibus fidei et morum non eew irreformabilia, antequam accesserit ecclesiae consensus; anathema eiL"

93. *Maupoinl S. Dionysii Reunioni».* [coL 954 C] — „Si quis dixerit, Romanum pontificem errare posee, cum supremi sui pontificatus officio fungens, aliquid definit et tenendum iniungit; vel eum errare posse competentiam suam excedendo; vel dubium semper permanere, utrum tanquam supremus ecclesiae rector locutus sit, etiamsi declaret, ee agere ex potestatis plenitudine, aut idipsum ex aliis circumstantiis manifestum ót; vel eius definitionibus non deben ab A omnibus internam et ex animo adhaesionem, etiam antequam constet aooeiseo episcoporum seu ecclesiae consensum; anathema ₱it

94. *Martine:* S. *Chrùtophori de Havana.* — Valde opportunum «eet, sanctionem poenalem definitioni dogmaticae apponere, canonem capiti quarto respondentem edendo ac statuendo, qui huiuscoiuodi esae poteet:

Canon IV.

Si quis dixerit, Romanum pontificem, a Petri successorem ac Christi in terris vicarium, cui Dominus praecepit confirmare fratres suos, et pascere oves et agnos gregis sui, promittens illi suam fidem nunquam defecturam, errare posse, dum pro sua apostolica auctoritate ct tamquam totius wkeiae caput, doctorque et magister universalis eiusdem ecclesiae definit, quid circa fidem et mores credendum ac tenendum sit, aut reiiciendum tamquam eis contrarium; aut affirmaverit, huiusmodi decreta rivo iudicia esse reformabilia, nec teneri omnes fideles eia plenum ac sincerum fidei obsequium praebere, statim ac ea illis innotuerint; aut asserere praesumpserit, posee quemlibet suum assensum in suspenso relinquere, donec totius, aut fere totius cocleeioe docentis, et cum capite suo indicantis consensus acocdat, quasi infallibilius capitia, ac dia ecclesiae ad unum ac idem obiectum non tendant; anathema sit.

95. *Payà y Rico Conchensi».* — Apponatur canon sequenti aut simili forma:

„Si quis dixent, Romanum pontificem ex cathedra loquentem, seu cum summi omnium Christianorum doctoris munere fungens, pro apostolica sua auctoritate definit, quid in rebus fidei et morum ab universa ecclesia tamquam de fide tenendum, vel tamquam fidei contrarium reiiciendum sit, non esse infallibilem; aut eiusmodi decreta sive iudicia, per se irreformabilia, non esse accipienda et tenenda a quovis christiano pleno fidei obsequio, cum primum ei innotuerint, eodem modo et forma, qua proponuntur; anathema riL"

96. *Caixdl y Extrade VrgeUengi».* [col. 915 A] — Petitur, ut fiant canones clari et perspicui de infallibilitate magisterii solius pontificis Romani, his vel aliis rimilibus verbis:

Canon 1. ‚jSi quis dixerit, Romanam cathedram beati Petri non esse institutam iure divino ad repraoentandum in terris atque in tota ecclesia thronum Christi Domini, quem Pater constituit eempiternum magistrum et doctorem omnium gentium; anathema sitl**

jCanon 2. „Si quis dixerit, Romanum pontificem ex hac divina beati Petri cathedra docentem et definientem veritatem, et obstringentem auctoritate sua fideles ad eam firmiter tenendam et credendam, non esse magistrum infallibilem, cui omnes credamus; anathema nt“

Canon 3. „8i quis dixerit, doctrinam definitam a Romano pontifice ex cathedra beati Petri dogmatice credendam, posse esse contrariam fidei et doctrinae catholicae ecclesiae; adeoque ex divina institutione ad cuiuslibet erroris avertendi praecautionem requiri consensum episcopatus, priusquam fideles illam infoilibiliter credere teneantur; anathema ₱it.

57.

**Emendatione· In caput quartum prlvatim exhibitae.**

1. *Meurin ep- Atcalonenn».* — In capite IV novi schematis de ecclesia verba illa: „cum (Romanus pon-

1 **Anisisdvertatar, hunc canonem ₵* maxime Ulem, valde neceeaariam ad wliu Rota, pontificii infallibilitatem aditruendam.**

lifex) definit, quid in rebus fidei et morum ab universa ecclesia *tamquam de fide* tenendum vel *tamipiam fidei contrarium* reiiciendum ait" — aliquam difficultatem exhibent. Etenim formula, quatenus obiectum infallibilis magisterii tangit, debet cese huiusmodi, ut nullum proreus dubium ait, Romani pontificis infallibilitatem se eousque extendere, quousque eo extendit ipsius ecclesiae infallibilitas. Id autom nou obtinetur nova illa formula, aive ea *in te* spectetur, sive relate ad *circumstantias praetente»,* aive relato ad id, quod *ultimo additur* de infallibilitatis obiecto.

I. Verba in nova formula usurpata, ai m *te ipsis* spectantur, continent restrictionem. Nam, dum theologi, si totum infallibilia magisterii obiectum paucis exprimere volunt, dicere solent, ecclesiam vel Romanum pontificem infallibilem esse in rebus ecu quaestionibus fidei ot morum, sive ad fidem ct mores spectantibus, nova haec formula dicit, infallibilem esso pontificem durn definit, quid in rebus fidei ct morum ab universa ecclesia *tamquam de fide* tenendum, vel *tamquam fidei contrarium* reiiciendum sit. His autem verbis theologi significare solent id quod est formaliter revelatum, adeoque fide divina credendum,.et id quod ei oppositum cet, videlicet haercaim. Distinguunt enim id quod est revelatum ab illo, quod cum ventato revolata quomodocunque connexum est. Dum porro docent *omnes,* illud quod est revelatum, assensu fidei divinae credendum esse, et quidem fidei divinae catholicae, ai ab ecclesia proponitur, *non omnes* docent, illud quod tamquam cum veritate revelata quomodocumque connexum ab ecclreia proponitur, ceso obiectum fidei divinae, seu fidei stricte sumptae, sed alium assensum admittunt. Hinc patet, illis novae formulae verbis, si sensu obvio et communius accepto sumuntur, non continen illa, ad quao coeUroquin infallibile magisterium ecclesiae se extendit.

Responderi non potest, in formula dici tantum „do *fide* tenendum, *fidei* contrarium", non voro do fido *divina,* fidei *divinae* contrarium, hinc passo etiam intclligi fidem, quam nonnulli dicunt *ecclesiasticam.* Nam, sensu obvio, quoties senno est de *fide,* intelligitur *divina,* cum fides illa ecclesiastica minus nota sit. Unde fit, ut theologi, cum fidem ecclesiasticam intolligi volunt, hano ultimam vocem addant. Cum igitur verba in nova formula usurpata sensu obvio do fido divina seu rebus formaliter revelatis intelligenda sint, patet, iisdem contineri restrictionem. Communissimo enim docetur, infallibile ecclesiae magisterium ad alia etiam extendi, quam ad obiccta fidei divinae eisve immediate opposita, imprimis ad foeta dogmatica, canonizationem sanctorum, ad censuros infligendas haereri minores. Unde etiam Bellarminus (do Rom. pont. l. IV), postquam (c.III) statuerat conclusionem: ,.Summus pontifex cum totam eccleriam docet, in his quae *ad fidem pertinent,* nullo casu erraro potest", mox (c. V) hanc praeterea addit: „Non solum in decretis fidei erraro non potest summus pontifex, sed neque in praeceptis morum, quae toti ecclesiae praescribuntur, et quao in rebus necessariis ad salutem, vel in iis *quae* per se bona vel mala eunt versantur." — Quam Bollarminus affert rationem, camdem evolvit, et ad censuras haereri minores applicat card, do Lugo (De fide, disp. XX, secL III, n. 108), dum inter caetera haec dicit: „Communiter doctorea fatentur, certum esse ecclesiae iudicium in his censuris statuendis,., Infallibilis Spiritus sancti absistentia non videtur limitanda ad ea solum dogmata, quao *tamquam de fide* (Ecco genuinus, ut supra dictum est, huius vocis sensus) proponuntur tal creduntur ab ecclesia, sed debet extendi ad ea omnia quao fideles ex praecepto eocleeiae credere tenentur. Hinc enim colligunt theologi, summum pontificem non posse errare in decretis morum, quae pro universali ecclesia proponit... Si summus pontifex prohibet fidelibus assertionem aliquam ut *erroneam, temerariam,* etc. debent fideles obedire; debent ergo iudicare, turpe esse amplecti illam doctrinam.. ?** — Gregorius vero a Valentia (tom. III, disp.I, qu.1, punct. VII, §§ 39, 40) postquam dixerat, quotiescumque Romanus pontifex in fidei quaestionibus definiendis illa, qua est praeditus, auctoritate utitur, ab omnibus fidelibus tamquam doctrinae fidei recipi divino praecepto debet ea sententia, quam ille decernit osso sententiam fideil4, postea, cum de obiecto accuratius determinando agitur, dicit: „Abeque ulla restrictione dicendum eet, quidquid pontifex in rebus controversis *ad pietatem* spectantibus determinat, infoilibiliter illum determinare, quando, ut expositum est, universam ecclesiam ŏbligat.'

Ceterum, maiorem extensionem quam ad sola revelata declaranda, et quao cis proxime adversantur, reiicienda, verbo, maiorem quam ad dogmata et buere-«re extensionem magisterio ecclesiae tribuunt theologi omnes, ut notum est. Si illorum sententia non est hic adoptanda (de eo enim nou agitur), certe non est ei praeiudicium inferendum, sed verba eligenda videntur, quae obiectum non determinent restringendo, ut, quae in nova formula usurpantur, restringunt.

Verba illa restringentia tanto minus usurpanda videntur, cum Romani pontifices ecclesiae ot sedi opostolicao ampliorem vindicent docendi potestatem. Sufficit in mentem revocare sive quoe se. dom. noster Pius IX papa in encyclica *Quanta cura* et in litteris ed orch. Monacensem datis monuit, sive quae Pius papa VI in constitutione *Auctorem fidei* mandat, sive tandem quae in ipso concilio Constantiensi Martinus V quaestionum capita illis, qui de haereri suspecti essent, proponenda praescripsit.

Palet igitur, ecclesiam censere, magisterium suum amplius extendi, quam ad sola dogmata declaranda et hoereses reiicicndas; et pariter patet, in nova formula, quia tantum *de fide* tenendis, et de illis, quae iisdem adversantur, sermo eet, pontificis infallibilitatem, quia eius obiectum determinate exprimitur, ad pauciora, restringi, quam fieret in formula, quae infallibilis magisterii obiectum nonnisi indeterminato exhiberet.

II. Reponi fortasse potest, propositionem formulae esse affirmativam, non exdusivam, hinc nullam adesse restrictionem; cum asseratur, Romanum pontificem infallibilem esse in rebus *de fide* tenendis, non asseri, in aliis non esse infallibilem. Sine dubio haec fuit mens Deputations. Sed valde timendum est, ne, quod optima intentione scriptum est, propter *circumstantias praesentes* alia mente explicetur, et vera restrictio supponatur; unde gravissima sequerentur mala. Etenim, cum formula recedat ab illo loquendi modo, quo uti solent theologi, dum infallibilis magisterii obiectum *unica sententia erprimert volunt,* dictitabunt non pauci, concilium ab illo recessisse *consulto,* hinc obiectum restringere voluisse.

Patere deputatos restrictionem inducere voluisM, tanto pronius coniioieot multi, cum constet, saeculo praeterito et hoc etiam sacculo extitiree quosdam, qui infallibile eocleriao magisterium ad illa sola restringerent declaranda, quae formaliter revelata resent, et illa sola reiicienda, quae illis adversarentur. Nota cet illa *Regula fidei* a Chrùmann conscripta, quod opus, cum primum exigui fieret, poetea a quibusdam viris doctis commendatum, denuo excusum ct sparsum, ipsi *Cursui theotoaico* α d. Migne edito insertum reL

Congregatio autem Indicis ante aliquot annos illud proscribendum duxit Theoriam in hoo opere expositam adoptantes aserunt alii, ecclesiam non ®se infallibilem in notis haereri mfenonbus infligendis; alii, non esse infallibilem in systemate aliquo philosophico condemnando; alii, non esse infallibilem in doctrinis, quae vitam socialem spectant, diiudicandis.

Notum satis «t, plurimos illorum, qui Romani pontificis infallibilitati definiendae obsisterent, partira inter ¡Hos repenri, qui theoriis quibusdam vitam socialem spectantibus, a Romano pontifice reprobatis, addicti sunt; parimi inter ilice, qui in scientiarum studiis nimiae indulgent libertati, et satisfecisse ribi videntur, dummodo abstineant a sententiis aperte haereticis. Hi omnee. cum id obtinere non potuerint, nt de Romani pontificis infallibilitate omnino non ageretur, timendum est, ne formulae verbis, pro sensu affirmativo, tribuant restrictivum, et in posterum contra Romani pontificis decreta se tutos existiment, tutior® forsan quam antea. Ita vero posteriora fierent peiora prioribus. Quamdiu formula *non indeterminate* significat obiectum, sed unum *alterumve determinat,* si non expresse effert, Romani pontificis infallibilitatem extendi ad illas sententias et theoriae, de quibus dictum eet, timendum eet. ne concludant, ad illas non extendi.

Immo non deerunt, qui calumnientur concilium, awerentes, illorum artibus effectum esse, ut concilium haec formulae verba eligeret, quibus plena istiusmodi opinionibus et theoriis indulgendi libertas relinqueretur.

Omnibus autem istis periculis occatio praescinderetur, si pro verbis, quae unam obiecti partem determinate exhibent, alia eligerentur, quae illud indeterminate tantum exhiberent

IU. Denique restrictio, quae formulae verbis ineat, non satis tollitur illo addito: ‚Jnsuper definimus, hano sive in Romano pontifice, rive in universa ecclesia docente spectatam infallibilitatem etiam ad unum idemque obiectum seee extendere." Etenim, tunc solum tolleretur, si diceretur, ecclesiae infallibilitatem rese ad plura extendere, quam od sola dogmata declaranda et haereees condemnandâ Id autem non dicitur, sed obiectum infallibilitatis ecclesiae proreus indeterminate exprimitur. Propterea autem oritur ex hisce novae formulae verbis grave incommodum, quod non adeeeet, si obiectum magisterii infallibilia competentis Romano pontifici pariter indeterminate tantum exhiberetur. Nova formula, postquam obiectum infallibilitatis Romani pontificis determinavit, obiectum infallibilitatis ecclesiae exhibet indeterminate, et dicit, pro Romano pontifico et pro coclwia obiectum ene idem. Hinc praebetur ansa, obiectum infallibilitatis ecclesiae determinandi per obiectum [infallibilitatis] Romani pontificis et concludendi, ecclesiam non ease infallibilem nisi quoad dogmata et haeres», sicut Romanus pontifex non est infallibilis declaratus nisi quoad dogmata et haeresce. — Et vero, si duo, quorum alterum est determinatum, alterum indeterminatum, inter se convenire dicuntur, id, quod »t indeterminatum, exponi solet per id, quod eat magis determinatum, cum minus notum explicari debeat per id, quod «t magis notum.

Neque enim existimamus, quemquam dicturum, verbis, quae Romani pontificis infallibilitatem ad certum obiectum determinant, non significari proprie obiectum ipsum, sed *tignvm* tantum indicari, quo cognosci possit, pontificem loqui *ex cathedra.* Certe nemo affirmaverit, pontificem tunc non loqui ex cathedra, cum diserte exprimit, se pro suprema sua auctoritate docere, errores quoedam quomodocumque adversantes veritati revelatae esse reiiciendos. Aut quis dixerit, Pium VI, cum in constitutione *Auctorem fidei* nonnullas propositiones declararet haereticas, locutum osse ex cathedra, et cum in eodem constitutione alias proposition® declararet erroneas tantum, aut temerarias et falsas, non esae locutum ex cathedra?

Dici fortasse potest, ambiguitatem, quae cx obiecto ecclesiae et Romani pontificie aequiparando oritur, sublatum iri, cum postea infallibilitatis ecclesiae obiectum accuratius exprimendum sit. Supponendo id locum ease habiturum, et obiectum infallibilitatis ecclesiae ad plura eese extendendum, nihilominus praestare videtur, illa formulae verba eligere, quae etiam hic ambiguitati non praebeant ansam.

Praeterea cum hic obiectum infallibilitatis Romani pontificis sit restrictum, si postea extendetur, nonne dicent, concilium non sincero egisse, primo obiectum restringendo, postea extendendo? Huius calumniae praescinderetur occasio, si obiectum reiinqueretur indeterminatum. — Sed abstrahendo etiam a calumniandi occasione, disserendi legibus minus videtur congruere, ut obiectum primo cum determinata restrictione efferatur, postea indeterminato exponatur. Plerumque enim via contraria procedi solet, ut videlicet, quod primo indeterminate sive conceptum sive expressum e&t, postea determinetur.

Patet igitur, nova hac formula non videri illud obtineri, quod maxime curandum est, ut videlicet omnibus apertissime constet, obiectum infallibilitatis pontificiae eo usque extendi, quousque extenditur ipsius ecclesiae infallibilius; sed ansam praeteri existimandi, Ron». ·» pontificis infallibilitatem restringi, aut iusto nimis restringi ipsius ecclesiae infallibilitatem.

2. *Mrurin* ep. *Ascalonensis* — Antequam formulam proponamus, praemittimus, nostra sententia cavendum quidem esse, ne formula definitionis illi errori favere videatur, qui nimis iam sparsus est, iudicia videlicet s. sedis et ipsius ecclesiae nou esse infallibilia, nisi versentur in iis, quae sunt proprio et restricto sensu fide divina credenda; non tamen a nobis peti, ut hic error *hoc loco* tamquam beeresti damnetur, dogma de infallibilitate sic proponendo, ut per se ipsum ad facta dogmatica et alia obiecta magisterii ecclesiastici extendatur. Satis esse credimus, si definiatur, Romanum pontificem esse infallibilem, ut est infallibilis ecclesia. Itaque formulam, quae habetur in schemate, sic proponimus reformandam:

Hinc sacro approbante concilio, docemus et dogma fidei esse declaramus: Romanum pontificem, cui in persona beati Petri praeter alia a Christo Domino nostro dictum est: „Ego pro te rogavi, ut non deficiat fides tua, et tu aliquando conversus confirma fratres tuos", — cum pro plena potestate docendi universam ecclesiam quaestiones de fide et moribus suo iudicio definit, per Spiritus sancti asatitentiam ab errore immanem servari; et has eius definitiones sive decreta, per se irreformabilia, α quovis chrtitiano, ut primum ei innotuerint, pleno mentis assensu et obsequio excipienda et tenenda «se. Definimus insuper, hano Romani pontificis infallibilitatem ad idem obiectum porrigi, ad quod infallibilitas ecclesiae extenditur. Si quis autem huic nostro decreto contradicere, quod Deus avertat, pra®umpserit, sciat se α veritate fidei catholicae et ab unitate eccl»iae deferisce.

## ADN0TATI0NE8.

1. Sensus formulae, quam proponimus, in priori parte indeterminatus «t, quatenus quaeri potest, quaenam sit definitio quaestionis fidei, num ca ten-

tum, qua aliquid fido divina erodendum proponitur, / an otiam eae, quibus vel de facto dogmatico decor jiilur, vel censura minor hoereseoe infligitur ote. Sed posteriore porto formulae eiusmodi quaestioni, quantum hic satis eet, respondetur. Declaratur enim, obiectum infallibilitatis Romani pontificis tam lato patero quam obiectum infallibilitatis ecclesiae. Si igitur, quod quidem valdo desiderandum est, in alia .Onatitutiono hoc obiectum sic determinatur, ut ecclesia infallibilis declaretur etiam in factis dogmaticis aliisque, eo ipso etiam obiectum infallibilitatis Rom. pontificia declarabitur. Si autem nulla talis definitio fiet, do obiocto, vi huius decreti, indicandum erit secundum oa, quae nunc iam do ecclesiae infallibilitate communitor tenentur: nempe, dogma fidoi esse, Rom. pontificem non posse erraro, cum fide divina credenda proponit; et thoologioe certum esse, cum etiam in aliis illis rebus ab errore immunem osse. Undo patet, por hanc formulam nec plus noe minus definiri, quam ex mente patrum, qui schema proposuerunt, definiendum est; neque ullus dissensus est in re ipsa, sed putamus, per formulam a nobis propositam evitari incommoda, quao in schematis formula multis inesse videntur.

2. Prior et principalis pars definitionis composita eet e tribus decretis conciliaribus, quae in capite citata sunt; scilicet, primum membrum *pro plena potestate* e detroto concilii Florentini; «eundum *quaeriiones de fide definit* e confessione fidei a concilio Lugdunensi probata; tortium *ab errare immunem servari,* etsi non quoad litteram, tamen quoad sensum, e fonnula Hormisdae. Quare definitio sic concepta arctius cum fundamentis, quae praecedunt, connectitur, ot facilius auctoritate conciliorum defenditur.

3. Secundum membrum, in quo praecipue a formula schematis receditur, non solum auctoritate concilii Lugdunensis, sed alio quoque insigni documento ecclesiastico commendatur. Nam Clemens VI a. 1351, matura deliberatione cum s. collegio, patriarchis, episcopis et theologis habito, postulavit, ut patriarcha Armonorum cum sua ecclesia in fidoi confessione de magisterio Rom. pontificis sic profiteretur: „solum Romanum pontificem, dubiis emergentibus circa fidem catholicam, posse per determinationem authenticam, cui sit inviolabiliter adhaerendum, finem imponere." — Etiam hoc est alicuius ponderis, quod error, contra quem hoc dogma definitur, a praecipuis suis fautoribus, h. e. a clero Gallicano eodem -modo enuntiatus est: „In quaestionibus fidei iudicium summi pontificis non esse irreformabile" (prop. IV Doctor. cleri Gallio.). — Tandem usu iam receptum eet, ut sive de ecclesiae sive de Rom. pontificis infallibilitate in *universum* sermo sit, hac vel simili formula loquamur.

*4.* Etiam concilia provincialia nonnulla hano /ere formulam usurparunt; v. g. Colonicnse: „Romanus pontifex eet omnium Christianorum pater et doctor, cuius in fidei quaestionibus per se irreformabile eet iudicium"; — et Ultraioctense: „Romani'pontificis iudicium in iis, quae od fidem moreeque spectant, infallibile esse indubitanter retinemus."

5. Opponitur, α theologis thesin, qua Rom. .pontificis infallibilitatem asserunt, ad ea, quae fide divina credenda sunt, restringi et similiter locutionem *ex cathedra* non agnosci nisi eam, qua fidoi dogma proponatur.

Reap. Io lidem thelogi illi theai alias subiungero solent, quibus infallibilitatem ss. pontificis in canonizatione ea., in approbatione ordinum religiosorum, et in factis dogmaticis adstruunt. Hoc vero modo periculum, quod nobis in schemate latere yidetur, tollitur. .

2° Non desunt inter summos thelogos, qui thesin de infallibilitate se. pontificis ea fere formula loquendi statuunt, quam nos proponimus. Ipse *s. Thomas* in „Sumraa" quaerens, ad quem spectet, *fidei symbolum ordinare,* loquitur utique dc solis articulis fidei; at in QuodL 9 a. 16, *agens de infallibilitate* ecclesiae et papae, largiore locutione utitur:

.Judicium ecclesiae universalis errare in *his quae ad fidem perlinent,* impossibile eet Unde magis est standum sententiae papae, ad quem pertinet determinare de fide, quam in iudicio profert, quam quorumlibet sapientum hominum in Scripturis opinioni." Hoc prorsus idem est ac dicere: in quaestionibus fidei definiendis errare non potest.

*Hervaeus* (de potestate papae fol. 2 cçl-4) sic loquitur: „Ad evidentiam autem, quod ad papam pertinet auctoritas declarandi dubia in talibus, h. e. *in pertinentibus ad ius naturale vel divinum,* sciendum, quod declarare dubia in aliquibus potest dupliciter contingere, uno modo *inquisitive*... et isto modo declararo potest pertinere ad quemcumque doctum ... Alio modo potest accipi declarare cum *auctoritate* aliqua, scilicet, quod declaratio sua debeat haberi ut vera, ita quod non liceat oppositum tenere vel opinari. Et isto modo potestas et auctoritas declarandi *praedicta dubia* est solum apud summum pontificem."

Haec fero ad verbum repetens s. *Antoninus* sic pergit: „Oportet enim in ecclesia ponere unum caput, ad quod pertinet declarare illa, quae sunt dubia *circa quaecumque ad fidem pertinentia,* sive sint speculativa sive agibilia" (Summa theoL p. 3 tiL 22 c. 3).

*Melchior Canus,* quid sibi probandum sumat, his verbis enuntiat: „Romanus pontifex Petro et in fidoi firmitate et in *componendis religionis controversiis* divino iure succedit" (De loc. theol. L 6 c. 4). Et rursus: .Jlomanus pontifex in fidei controversiis definiendis erraro non potent" (ibid. c. 7).

*Gregorii de Valentia* verba iam supra dedimus.

*Bañe:* quaestionem sic ponit: „An possit in rebus fidei definiendis errare" (in S. 2. 2. q. 1 a. 10).

S. *Alphonsus de Liquori* hanc thesin statuit: „Cum papa loquitur tamquam doctor universalis ex cathedra, nempe cx potestate suprema tradita Petro docendi ecclesiam in controversiis fidei et morum decernendis, est omnino infallibilis."

Simili modo *Abelly* (Medullae. 4 **al** §4), *Mich, de Medina* (De recta in Deum fide, 1.7 c. 26), *Petitdidicr* etc. Refert etiam Thyrsus *Gonzalez* (De infall. Rom. pontificis, disp. 10 sect. 4 p. 585) thesim, quam *Academia Coloniensis* post editam declarationem cleri Gallicani authentico documento promulgavit: „Summus pontifex in iis, quae ad fidem ct mores spectant, ex cathedra definiendis est infallibilis."

3® Quod iam ad *locutionem ex cathedra* pertinet, apud non paucos quidem recentiores theologo· legitur, tum Romanum pontificem ex cathedra loqui, cum aliquid fido divina credendum toti ecclesiae proponat. Verum existimandi sunt illud enuntiare, quod solum sibi demonstrandum sumant, aut non urgere verba *fide divina credendum,* sed tantum requirere, ut pontifex cum auctoritate statuat, quid secundum fidem de re controversa tenendum sit. Nam si dicere intendunt (quod disertis saltem verbis non dicunt), non eree locutionem ex cathedra, nisi dogma statuatur, aut haoroeis damnetur, audiendi non sunt; *primo,* quia sequeretur abeurdum, bullam „Auctorem fidei partim esse, partim non esse locutionem ex cathedra, bullas voro contra Baium ct Qureoelliuru promulgate, quia propositione heterodoxas variis censuris, ut

aiunt, in globo damnant, non esse locution® ex cs-
thedra, cum tamen iidem theologi ex his continuo tamquam ex regulis fidei argumententur. *Secundo,* quia eiusmodi expositio iu verbis ipsis *cx cathedra loqui* fundamentum nullum habet. Certo enim ,.cathedra" ponitur hic pro auctoritate vel potestate docendi Petri sedi proprio. Haec potestas ad fidei quidem doctrinam restringitur; sed eam restringere ad proponenda dogmata fidei et damnandas haeres® (sensu arcto, quo hodie haec vocabula sumuntur), prorsus arbitrarium esset. *Tertio,* non ita veter®, nequo omn® recent¡ores, *liercaei* ct *s. Antonini* distinctionem iam protulimus. *Caietanus* dicit: ‚ĪLicet papa ut singularie persona posset [possit?] errare in fide, ut papa tamen indicando et definiendo quid tenendum sit ab ecclesia, do fide errare non pote&t" (in S.2.2. q.I a. 10). *Gregorius de Valentia:* „Primo modo (Roiil |>ontifox) asserere aliquid potest, ut privata persona quaedam, vel doctor quispiam... Se-
eundo modo asserere aliquid poteri. obligando universam ecclesiam, ul illud recipiat, nec quúquom audeat ribi persuadere contrarium. *Quaerumque* pontifex i« *aliqua re de religione* controversa rie asserit, certa fido credendum est, illum infallibiliter utpota ox auctoritate pontificia, L e. cx divina assistentia asserere" (Le.). *Thyrsus Gonzalez,* postquam multorum theologorum sententias attulit, rie concludit: „Ex dictis ratis constat, quid velint *doctores calholiri communiter,* dum... docent, papam non poso erraro, dum o cathedra tamquam summus pastor totani ecclesiam instruit in rebus fidei ct morum, proponens omnibus fidelibus, quid debeant tenere in re, quao inter ipsos catholicos erat aliquo modo dubia." — Inter theologos, quorum dicta Thyrsus (dixp. 15 beet. 1) recitat, eri etiam M.Bail (Sumina condi, t. I p. 85), qui latius do locutione ex cathedra ¿imeriL Etsi vero aliqui theologi pro *tenendum* rcribant rre-
*demlum,* hoc vocabulum non ®t premendum, ul palet apud cumdem Tliyrsum, qui in exordio sui npens, rane praestantissimi, rie loquitur: „Tunc igitur echini eum non posso errare contendimus, cum *ex cathedra loquitur,* scilicet cum in controversi« oil fidem et mores spectantibus (ut quando dubitalur, revelaturune aliquid rit, aut utrum ex revelatis sequatur necne) ipse ceu supremas magister ccderiae pastorque universalis, ro diligenter dûcuma, alterutram partem determinat et toti ecclesiae proponit, omnibus pro apostolica potestate et imperio nd eam credendam obstrictis." Sed mox pergit: ‚.Manifesto siquidem patet, quoti», exorta inter catholicon dubitatione, Romanus pontifex alteram partem, ut *haereticam,* vel *erroneam* aut *temerariam* condemnat, alteram vero ceu catholicam atquo «anam proponit, singulos quosque fidei® arctissimo iuro constringi, ut suum supremi magistri et pastoris iudicio iudicium submittant." Unde palet, vocabulum *credendum* in pruedento periodo nequaquam om» urgendum. — Eodem plano modo *Gauthier* (Zachariae ŦIic theol. t. 1 p. 84). ex cathedra, i. e. cum peri maturam deliberationem et debitum examen tamquam doctor universalis decretum edit pro tota ccclwia, quo proponit aliquid in fidei morumque materia vehit ab omnibus fidelibus indubitanter credendum, tenendum vel observandum." — Conferatur *Roncaglia* in eodem Thee. theol. tom. 7 P. 2 p. 961, et *s. Alphonsus* iu diwertatione iam citata, qui vocabulum *ex cathedra* interpretantur: ex potestate docendi univenam eceleriam in rebus fidei et morum. — Solet quidem imprimis opponi *Suarer,* quippe qui (Tr. de fide, disp. 5 sect. 8) statuit propositionem: „Veritas catholica eat, pontificem definientem ex cathedra se regulam fidei, quart erraro non potent, quando aliquid authentice proponit toti ecclesiae tamquam fide divina credendum." At idem in opero do religione (tom. 4 tract. 9 1.3 c.4 u. 5 pag. 360) tractans scnteiitmm, quam declaravit Gregorius X1Π in bulla „Ascendente Domino eoliolasticos societatis lesu per vota simplicia constitui veros religiosos, sic loquitur: .Jnfertur ex dictis, quam sit certa haec veritas α pontifice declarata. Existimo enim, ctec omnino infallibilem, ita ut sino errore in fido negari non possit. Ratio est, quia sententia pontificis m *his, quae ad doctrinam pertinent,* infallibilem continet certitudinem ex Christi institutione et promiiwiono: „Ego rogari ote," Et allatis breviter aliis argumentis pro infallibilitate Romani pontificis, rie concludit: ..Valdo autem diminuta fuisset Christi Domini providentia circa suam ecclesiam, ri in decidendis talibus quao!ionibus *cx cathedra* vicarium suum labi permitteret clc." — Nequoquam igitur ea est sententia Swiresii, summum pontificem tum solum loqui cx cathedra, cum fidei dogma proponat. Sed in tractatu do fido id primo loco statuit, quod erat maximi momenti, ct cx quo reliqua, quae ibidem sequuntur, deducere posset.

Do cetero hace dicta sunt, ut ostendamus, non se noefeoarium, definitionem, de qua agitur, ad co, quao aunt fide divina credendo, limitari; non vero, ul persuadeamur, definitionem iam ose hic ad alia diserto extendendam.

3. *Meurin rp. Asralonmxix.* — Emendatio pro rapitis IV paragrnpho II. Dominus oniui lesu» Christus, qui iu caelum ascensurus diloctam nuam sjxmxam» ad custodicinlum depositum fidei, infuilibilitatis proerogativu ornatum esee voluit, Petrum quidem una cum reliquis rimul apostolis hisce affatus «i verbis: „Euntcs doceto omnes gentes... et ecco ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationrm saeculi (Matth.XXVIII, 19. 20); sed et Petro soli praeter alia dixit: „Ego rogavi pro lo» ut non deficiat fides tua; ct tu aliquando convenni» confirma fratres tuos (Luc. XXΠ, 32).

Hinc sacro approbante concilio docemus ct dogma fidei esse declaramus, Romanum pontificem, quando in rebus fidei ct morum definiendis supremi pastoris ct doctoris munero fungitur, per Spiritus sancti nsriricutiam eadem gaudero infallibilitate, qua tota ecclesia docens rivo intra, rive extra concilium praedita est.

Canon.

Si quis dixerit. Romanum pontificem in robus fidei ct morum supremo magisterio pro auctoritate fungentem errore pa« aut iudicia eius in rebus iisdem non osee cx w irreformabilia; aut eadem non esse pleno mentis assensu et obsequio excipienda ct tenenda; anathema aiL

4. *Meurin cp. Ascalonenris.* - Poet primum parngraphum dicatur:

„Dominus enim lesus Christus, qui Petrum *una cum reliquis* apostolis hisce affatu» est verbis: *Euntes docete omnes gentes ... et erre, ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem sacculi',* idem *Petro soli* pnwter alio dixerat *Tu es Petrus, ct super hanc petram aedificabo ecclesiam meam, et portae inferi non praevalebunt adversus 'rnn,* et iterum * *Ego rogavi pro te, ut non deficiat fides tua; et tu aliquando conversus confirma fratres tuos.*

„Hinc, divini magistri verbi® et iugi patrum traditioni innixi, docemus et dogma fidei esse declaramus. magisterium in rebus fidei et morum ad aedifi-

» **JUtth. XXVIII, 19-20.**
» **Matta XVI, 18.**
▪ **LOe. XXII, 39.**

caiioncm doctrinae christionao pertinentium, per Spiritus sancti asaistcutiam infallibile, non tantum a Romano pontifico et episcopia simul judicantibus, mxI etiam a Romano pontifice ex cathedra loquento exerceri: et proinde Romanum pontificem pro plena sua in univeraam ecclesiam potentate easdem ros fidei et morum suo iudicio definientem, vi promissionis divinae eidem in liento Petro factor, esse infallibilem.

Canon.

„Si quis dixerit, Romanum pontificum cx cathedra loquentem non otro infallibilem, aut indicia cius in rebus fidei ct inorum non sic irreformabilia cx se ipsis, red ex coiibcnsu occlœiao; anathema sit.'

ADNOTATIONES.

Io In hac formula definitur .solum id, quod in hac parte constitutioni do ecclesia requiritur, videlicet, Romanum pontificem ««e etiam *tubicclitm* infallibilitatih, siculi est tota ecclesia docena.

2° Noıı definitur, nequo debet hoc loco definiri, accuratus ambitus *obietti* infallibilitatis, qui, cuín pro utroque subiocto sit idem, aeque bene, immo commodius in secunda parto huius constitutionis definiri poterit, si definiendus sit. Nunc manet quaotio de eo in statu quo hucusque fuit. Porro phrasis *m fidei el morum* e»l theologorum communissima simulquo indeterminata expressio adhibita in capito II constitutionis primae *de fide* concilii Vaticani.

3° Neque definitur quaestio, utrum concilii infui!ibilitas resideat ultimalim in papa solo, an potius in subiecto composito, id est, in papa ct episcopis simul. Et revera haec quaestio nihil ad scopum huius capitis confert, ct omnino hic eliminanda est.

4° Exprimitur diserte identitas tum infallibilitatis tum obiccli, tum causae efficientis infallibilitatis pro utroque subiccto; simulque excluditur notio revelationis aut inspirationis.

5° Expresse asseritur ius episcoporum iudiciuidi in concilio.

6° Rciicitur sine ambago error, Romanum pontificem suam infallibilitatem ab ecclesia mutuare, ita ut sit solummodo ecclesiae interpres passivus seu dependens, caput ministeriale, ct quao sunt eiusmodi.

7° Usurpatur formula *definiendi* adhibita in concilio Lugdunensi II *ruo iudicio definire,* quao acquivalct illi sancti Thomae: ‚Jinnlitor determinare.

8° Consecratur formula er *cathedra loquen»,* et verbum *infallibili*

9° Ponitur canon, quia haec est expresso, quamvis erronea, assertio adversariorum, non wre dogma stneto dictum, nisi quod canone confirmatur.

5. *Mrurin cp. Aacaloiimsis.* Animadversione» in schema do Romano pontifice. Schema, quod propositum est do *Romano pontifice,* huiusmodi verbis definitionem do pontificia infallibilitalo concludit: .^Docemus et tamquam dogma fidei dechirunnis, Romanum pontificem ... vi assistentiao divinae ipsi promissae, erraro non passe, cum, supremi omnium Christianorum doc (oris munere fungen», pro apostolica sua auctoritate definii quid iu rebus fidei et morum ub universa ecclesia *tamquam dc fide* tenendum vel tamquam *fidei contrarium* rejiciendum sil: ct eiusmodi decreta eivo indicia, per se irreformabilia, a quovis christiano, ut primum ei innotuerint, pleno *fidei* obsequio excipienda ct tenenda esse.

Illa profecto verba: *tamquam de fide, et tamquam fidei contrarium* adiecta, noscimus quo petulante, el illa etiam *pleno fidei obirquio* itu contrahunt pontificium infallibilitatem, ut va quasi nullius usus in praxi futura sit: exinde enim eruitur, tum puntificem infallibilem esae, cum aliquid definit vel ut dogma fidei credendum, vel ut fidei contrarium et proinde ul haereticum respuendum. Definitiones nutem huiusmodi quis nereit rarissime omnino edi consuevisse a Romanis pontificibus? Contra vero, quid sit tenendum in ceteris casibus, qui frequentissimi esse solent, omnino laootur: videlicet cum Romanus pontifex publicum et solemnero cultum iis decernit, dc quorum sanctitate iudicavit: cum religiosa instituta approbat: cum aliquam doctrinam vel esso catholicam vel simpliciter certam declarat: aut tinlira turn alias propositiones velut erroneas, aut impias, aut reondaloaas reprobat: cum facta dogmatica iudical: uno verbo in iis omnibus |>oiilificiis actibus, quibas assensus fidei divinae proprio dictus non praecipitur.

Nec responderi potest huiusmodi incommodo opportuno provisum exso insapienti periodo, quae sic habet: „Quoniam vero Jnfallibilit&s eadem est, sivo «pectetur in Romano |>on(ifico tamquam rapito ecclesiae, sive in universa ecclesia docente jcum capito unita, insuper definimus, hanc infallibilitatem etiam od unum idemque obiectum soe extendere. Ex hac enim renlcntin, quin auferatur, increscit mugis difficultas. Cum enim in prima sententia Jnfallibilitas pontificia circumscripta «1 in iis tantum devenien-dis, quae ut *fidei* dogmata sint credenda, vel ut contraria reiicicnda, cadcmquo *pleno fidei obsequio;* in retunda autem sententia eadem dicatur esse infallibilitas ecclesiae: indo deduci posset infallibilem alictoritatcui ccclcsiao in ¡Isdem tantum robus dcccniciidls valere posse ct debere.

Ut minus, praefata definitionis formula uequivoeu dicenda est, et quao, nonnisi benigna interpretatione, ad plcmun veritatis oxproeuonciu adduci possil: proindo nullo pack» satisfacit desiderio pliiMpmm quingentorum episcoporum, qui diserte postulabant, ut pontificiae infallibilitatis dogma constitneretur *aperti», omnemque dubitandi lorum rjxludcnlibv verbi».*

Eicilo autem videtur posse omnis difficilia removeri, si verba illa *tamquam de fide,* et *tintiquam fidei contrarium* omittantur; ct pro illis aliis *pleno fidei obsequio* ponantur *pleno obsequio et menti» ajenan.* Tota itaque paragraphuk deberet hoc modo enuntiari:

Hinc sacro approbante concilio doromus, ct tamquam fidei dogma declaramus: Romanum pontificem, cui in |>orsona boati Petri ab eodem Domino nostro lesu Christo praetor alia dictum est: *Ego rogavi pro lct ut non deficiat fide tua, el iu aliquando runrrr-confirma fralrex tuo»,* vi assistendae divinae ipsi promissae errare non jxxsc, cum, supremi omnium cluistinnorum doctoris munero fungens, pro apostolica sua auctoritate definit quid in rebus fidei el morum ab univcnta ecclesia tenendum vel roiicicndum sit; ‹H hane Romani pontificia infallibilitatis praerogativum ad idem obiectum porrigi, ad quod infallibilità.^ cvclosioe extenditur. Quare ciusmodi Romani jmntificis decreta vel indicia, utpotn per m: irreformabilia, u quovis christiano, ut primum vi inuotuerint, pieno obsequio et mentis a^ensu «ncipivnda ct luenda sunt.'

Quod si quartituque do causa videatur schema, hoc modo emendatum, non esse recipiendum, praefatis incommodis alia quadam ratione occurri posrL Haec porro o&t, aliam apocopen illi sententiae adiungere, in qua decernitur de infallibilitatis obiecto. Sic autem tota sententia redigi deberet ..Quoniam vero infallibilitas eodem wt. sive spectetur in Romano pontifwe tamquam rapite ccccloioc. sive in unirerm wckMia devento cum rapite unita, insuper definimus hanc in-

fallibilitotem etiam ad unum idemque obiectum «se. extendere: *ila videlicet, ul quidquid Romanus pontifa, intra limites eiusdem obiecti, ut verum docuerit, vel contra sub quavis nota theologica aut etiam simpliciter damnaverit, id respective ut verum vel ut damnatum irreformabililer habendum sii."*

Conclusio postea sio mutato «t, ut receptis ex encyclica „Quanto čŭra verbis esset haec:

*...ita videlicet, ut nemo contendere possit, illis aposlolicae sedis iudidis et decretis, quorum obiectum ad bonum generale ecclesiae eiusdemque iura ac disciplinam spectare declaratur, dummodo fidei morumque dogmata non attingat, posse assensum et dbedientiam detrectari absque peccato el absque ulla catholicae professionis iactura.*

ADNOTATIO.

Alterutra ex hisce duabus emendationibus hac etiam de causa admittenda «t, quod eadem doctrina B toti ecclesiae proposito eet a regnante pontifice in encyclica *Quanta cura,* edito die 8 dee, anni 1864. In ea enim haec habentur: „Atque silentio praeterire non possumus eôrum audaciam, qui sanam non sustinentes doctrinam contendunt, *illis aposlolicae sedis iudidis ei decretis, quorum obiectum ad bonum generale ecclesiae, eiusdemque iura ac disciplinam spectare declaratur, dummodo fidei marumque dogmata non attingat, posse assensum et obedientiam detrectari absque peccato, ei absque ulla catholicae professionis iactura-* Quod quidem quantopere adversetur catholieo dogmati plenae potestatis, Romano pontifici ab ipso Christo Domino divinitus collatae, universalem pescendi, regendi et gubernandi ecclesiam, nemo ĕst qui non clare apertequo videat et ĭntelligut.

Hic autem tam letalis error, quem summas pontifex allatis verbis perstringit, non «t paucorum inter C ipsoe catholicos, sed quam latissime patet, sin minus semper expressis sententiis, saltem affinibus. Quoe ne impune in tam exitiosa doctrina versari, cumque in ceteros propagare concilium patiatur, omnium sanae mentis catholicorum ardentiseimum votum censeri debet.

6. *Seneslrey ep. Ratisbonensis.* — üt inter patres animorum unio circa caput IV de Romani pontificis infallibilitate conservetur vel revocetur, fundamentum ac basis unionis conservetur vel restituatur necesse cet. Unionis porro fundamentum ac basis inter pleroeque omnee situm erat in schemate a reverendorum patrum Deputation© congregationi generali proposito. Illud ergo, quantum fieri possit, neceeee wt retineatur, atque adeo I0 excludatur substantialis mutatio in iis partibus, circa quas nulla inter patres erat dissensio; ne substitutis aliis, iisque novis, oboriantur discordiae et novae exigantur novarum rerum I) discussiones, quibus opera ac tempos perderetur. Porro 2° in iis, circa quae versatur dissensio, eoe fiant emendationes, quae tum a clara fidei expositione tum ab eius contra vigente® errore® custodia postulantur. Atqui 3® nulla erat circa priorem schematis partem discordia; haec ergo, quoad substantiam saltem, teneatur et asseratur. 4· Omnis quae nata est dissensio, refertur ad propositam α reverendorum patrum Deputations definitionis formulam; haec ergo, conservatis conservandis, emendetur: scilicet, retineatur quod plurimis placet; reiiciatur. vero quod plerisque displicet. Tamvero 5· in proposita definitionis formula fere omnibus praecipue displicet, quod Romani pontificis infallibilitas angustioribus circumscribitur limitibus, quam ecclesiae docentis infallibilitas porrigitur; placuit autem plurimum declaratio, unam ct eamdem in se e®o pontificis et docentis ecclesiae infallibilitatem, ut sio statueretur, unius eiusdemque infallibilitatis unam eamdemque pariter vim et ambitum case.

Quae cum ita sint, haud difficile videtur, eam propositae formulae adhibere emendationem, quae tum positis supra conditionibus tum reverendissimorum patrum placitis respondeat; scilicet, satisfaciat veritati et necessitati, atque patrum respondeat placitis, dum quoad substantiam dicantur, quae ut nunc innuimus, declarata fere omne® volunt; et quoad formam iis dicantur verbis, quae sive ab ipsis concilii Vaticani patribus iam fuerunt adlfibita, sive communi ecclesiae usu frequentantur, et nulli theologorum sententiae prneiudicium creant. Hanc itaque visum est proponere emendationem pro schematis capito IV.

Relictis, uti habent, ceteris omnibus 1° dicatur, quemadmodum erat in primi schematis formula, loco „docemus et... dĕclaramus docemus et tamquam fidei dogma *definimus;* eo quod verbum *definire* magis proprium aptumque est, ad vim sequentis definitionis dogmaticae efferendam.

2· In ipsa formula definitionis, quao incipit a verbis .^Romanum pŏntificem retineantur omnia asque ad incisum „vi assistentiae divinae ipsi promĭssae inclusive; tum continuetur ita: *cum supremi omnium Christianorum pastoris l ac doctoris munere fungens, quid in rebus fidei el morum ad ecclesiam universalem spectantibus3 tenendum aut rdidendum sit pro apostolica sua auctoritate proponit, ab errore servaril immunem, et hanc Romani pontificis praerogativam infallibilitatis, quacum s ima eademque est totius magisterii ecclesiae9 infallibilitas, quoad ambitum et vim* tantum patere, quantum ista porrigitur.*

Canon.

Si quis dixerit, Romanum pontificem cum supremi pastoris et doctoris munere fungens, pro apostolica sua auctoritate, tenenda vel reiicienda proponit, quae ad fidem et mores ecclesiae universalis spectant, errare posse; aut eius decreta in rebus fidei et morum non esse ex se irreformabilia, sed ad irreformabilem eorum vim exigi sive episcoporum sive fidelium consensum; aut iisdem Romani pontificis

**› Additor *pastoris.* at ratio habeatur textas fundamentalis spud Ioan. XXI, cui praerogativa primatui innititor.**

**’ Additur *ad umcersalrm rcclesiam spectantibus,* ut excludatur difficultas, ae si infallibilitas Romani pontifici· ad res eorum etiam particularium (L particulares) extenderetur.**

**• Dicitor .quid tenendum sit ... proponit*; haec enim phrasis expressa est ad verba primae Constitutionis de fide esthetics, in qua legitur cap. IП (p. 9 (t LI, 432 c »D de ectiftria docente: .quae ab ecclesia sive solemn! Indicio sive ordinario ... magisterio ... credenda proponuntur.* Ibi agitur de fidei articulis; eum igitur sermo sit de obiecto non divina fide credendo, sed infallibiliter tenendo, dici similiter potest, quod... *tenendum proponitur.* Accedit, quod etiam in elidendo acta fidei catholicae fideles did (L dicere) solent. Id se tenere vel credere, quod ab ecclesia credendum vel tenendum *proponitur.***

*** Loco .errare non posse* dicitur .vi aaaistentiae promissae *...ab errore fervori tmmunem*,* ut melius significetur oeconomia divinae anistentine, sive actio vel efficientia divina, per quam Rom. pontifex ab errore immunis praeservatur.**

*** Hac incidenti propositione ita declaratur unitas et identitas infallibilitatis, quae de Romano pontifice deque ecclesia praedicator, ut principalitas concedatur Romano pontifici, dum eius praerogativa exhibetur uti mensura ae terminus, quocum confertur inerrantia ecclesiae.**

*** Didtar .magisterium eedesiae* loeo .Ecclesiae docentis-, quia illa phrasi usum est Vaticanum concilium loco supra dtato.**

**î *Ambitus* infallibilitatis refertur ad obiectum, quod proinde lie innuitur, ut non nominetur, ad vitanda dissidia. Fis InfidlihllitatU refertur ad valorem el effectus actuum, qui ab ea proficiscantur, qui mnt irreformabiles et exigunt internum meatis assensum. — Haec indicasen tatis videtur in doctrinae capite, errores vero oppositi mertatur «pedalem condemnationem in tenone.**

decretis nun deberi, cum primum innotuerint, ab om- A nibue internum mentis assensum; anathema ait.

7. *Vitclleschi aep. ep. Auximanus ei Cingulanus.* — Reverendiseimo monsignore‡. Nello intendimento o noi desiderio da cui deve essere animato ogni vescovo di veder diminuito il numero dei collegIli contradillon al capo *de infallibilitate Romani pontifici»* o di temperare la oppoziono di quelli che non recedessero dal senso contrario, io cho appartengo ai promotori della definizione di quella dottrina mi permetto a mezzo di V. S. illustrissima e reverendissima proporre alla Deputazione *prò rebus fidei* l'addiziono del seguente paragrafo al capo IV, il quale essendo una spiegazione di quelle parole dello stesso capo poeto nel principio della linee ottava *perpetuus ecclesiae usus comprobat,* suppono la eliminazione delle medesimo.

„Hanc autom supremam magisterii potestatem revera ab omni retro antiquitate semper exercuit Ro- B manus pontifex tamquam pastor et doctor omnium fidelium, eiusque decisiones in extirpandis erroribus, atque dogmaticas epistolas omni tempore fuisse ab universa ecclesia receptas patrum testimonia ct conciliorum acta testantur. Unde notum illud, pontificem Romanum ex cathedra loquentem erraro non posse, cum scilicet ad Scripturam et traditionem attendens, quao in ecclesia Romana a temporibus apostolorum incorrupta servatur, ac referens *{vel repraesentans,* prout melius visum fuerit) universalis ecclesiae sensum, assistente Spiritu sancto aliquid fidelibus universis credendum aut ubique observandum proponit ac ꝑr̃aecipit

Tale paragrafo dovrebbe essere il penultimo del capo IV da porsi a pag. 13 alla lineo sesta [7 A n], prima del! ultimo „Hioc sacro etc.“ In questo poi alla linea 17 [ib. B<], dopo la parola „cum“ aggiungerei *tamquam caput ecclesiae,* od alia linea 19 [ib. Bj], sostituirei alle parole „pro.apostolica sua ăăctoritate le altre *ex cathedra·*

Siffatta addizione che spiegherebbe l'apprensione di alcuni di una potestà *absoluta, independent, separata,* che crea tanti contraditiori, sarebbe analoga alla prudente riserva fatta nella formola di non proporre nella definizione I». parole *ex se solo et antequam accedat consensus episcoporum,* ed in conseguenza sarebbe anche nel senso degli autori dello schema secondo quanto è sembrato al sottoscritto2 (die 20 maii 1870).

8. *Hefele ep. Rottenburgensis.* — Votis eorum, qui definitionem infallibilitatis pontificiae efflagitant, accedere non possum, tribus ex causis:

I0 Propter magna et graviraims pericula, immo non solum *pericula,* sed certissimo *damna,* ecclesiae indo exoritura;

II0 Deinde quia hac definitione certo retardaretur benignissimum Dei consilium, errantes reducendi in sinum sanctae matris ecclesiae;

III0 Denique, quia non pauca dubia theologica et historica huic definitioni obstare videntur, exempli gratia modus ille, quo concilia occumenica pontificum decreta, praesertim in conciliis oecumenicis IV, VI, VU, et VIII examini subioccrunt.

Multi patree eius erant sententiae, quod ad definitionem novi dogmatis procedi non posset antequam omnia eiusmodi dubia fuerint soluta; id vero adhuc minime factum.

I0 Non solvuntur haec dubia distinctione inter iua *approbationis* ct ius *dissensionis,* a venerabili Dcputationo pag. 35 [23 Dt] relationis suae introducta. Edocemur, concilia oecumenica *approbare* quidem potuisse decreta pontificia, sed non ab eis dissentire. Sed qui ius habet *approbationis,* etiam ius *dissensionis* habeat oportet ; alioquin ius approbationis plane fictiicium, immo ridiculum esset.

2· Non solvuntur haec dubia argumentatione a venerabili DepuLatione pag. 36 sq. [24 C14] (relatio- ' nis) proposita, quoe ita concipi potest:

‚Jnfallibilitas Romani pontificis est veritas divinitus revelata, ergo omnia facta historica, quae obstare videntur, aut falsa sunt, aut ita explicari et componi debent, ut infallibilitati non ŏbstent. 4

Sed haec argumentatio minime nos tranquillat. Ponitur enim iam pro certissimo id, quod adhuc probandum est, ponitur pro concesso, quod negamus, aut do quo certe dubitamus.

3° Non solvuntur dubia illa eo modo, quem venerabilis Depulatio adhibuit pag. 40 [26 AB] relationis suae, nempe ut nounnllos libros laudaret et commendaret, quorum lectione ct studio omne dubium auferri posset. Sed revera libri laudati hunc fruckim minime afferunt.

Denique etsi summa reverentia repleti sumus erga apostolicam sedem, ad definitionem infallibilitatis pontificiae progredi licitum non putamus, quia *testes* tantum sumus doctrinae, non *arbitri.* — (17 maii 1870).

9. *Greith ep. Sangallensis-* — Habita utraque ratione, vel temporia huius summe periculosi, vel status quaestionis maxime defectuosi censeo:

1° Dogmaticam pontificiae infallibilitatis definitionem esse praetermittendam.

2° Quod si reverendissimis patribus minus placuerit, specialem tunc deputationem patrum eree seligendam propono, quibus ex Vaticani concilii mandato committatur, *integram causam funditus examinare* atque de fructibus talis disquisitionis solidam suo tempore nobis porrigere relationem. (Ex epilogo sermonis in generali congregatione habiti, 17 maii 1870.)

10. *Failli ep. Grossetanus.* — Seposito quovis exordio vitandi fastidii causa, breviter et perspicue sententiam meam exponam circa schematis formulam, qua Romani pontificia infallibilitas definitur.

Legitur in schemate, ‚Romanum pontificem vi assistentiae divinae ipsi promissae errare non purae, cum supremi omnium Christianorum doctoris munere fungens pro apostolica sua auctoritate definit, quid in rebus fidei et morum ab universa ecclesia tamquam de fido tenendum, vel tamquam fidei contrarium reiiciendum sit etc.“

Circa hanc formulam tria animadverto; sed imprimis praestituo hoc principium : nos in hac condenda definitione nihil excipere, nihil limitare debere, quod exceptum et limitatum non reperìatur a Christo Domino. Nostrum enim non eet infailibilitatis praerogativam Romano pontifici conferre prout ñob arridet, .rad tantummodo illam a Christo iam ei colla!am veraciter agnoscere et veraciter confiteri. Hoc

‡ Epiit. ad u. concilii secretarium data d. 90 maii 1870.

2 flaee emendatio r. p. d. Salvatori· Vitelleschi tane archiep. ep. Anximani et Cìdgalani, poetai a R. e. cardinalia eatis evincit quam calumniose post eros obitum anglicanas ephemerides Times, *Dady Telegraph, Guardian, Saturday Review,* eoa auetorem traduxerint libelli, cui titaloa: *Otto «un a Roma durante il concilio Vaticano di Pomponio Ldo.* Caelerum de piiiaimi praesulis Adeli devotoque erga apostoKeam sedem animo luculentissimum testimonium dedit (men*e iplio an. 1878) Pins IX ·. m. Cum enim qnadam die, post eoasuetam deambulationem eonsediseet fr^-jnenti patrum cardinalium aliorumque praelatorum corona ircamdatua et Franciscas Nardi a rotae auditor praedictas retulisset calumnias ta card. VìteUesehi valgaCas, summus ille pontifex ait: *Abbiamo abbaottmea consocialo il cardinal VUeileochi c lo dichiariamo incapace di vcrivert contro la a tede.* Haec ipeemet aadiri eum ta eodem eoasessa ab eminentLraimo card. Bilio doelus adeasem. (^m/sr‹ms Cena)

principio innixos valde approbo schematis formulam, quatenus in ea de consensu episcoporum sive praevio, rive concomitante, rive subséquente nulla omnino fit mentio; quoniam Christus Dominus Petrum singulariter alloquens, nullam eiusmodi restrictionem aut conditionem commemorariL Certe episcoporum saltem plurimorum consensus pontificias definitiones semper comitabitur *et* subsequetnr, quia fieri numquam potest, ut episcopalis ordo a Petro seiungatur, et Petrus solus maneat: sed supremum Petri magisterium ab hoc consensu auctoritatem suam non mutuatur. Quare, ut dixi, schematis formulam quoad hanc partem magnopere laudo ct ex animo amplector.

Verum duo supersunt in quibas proposita formula non omnino mihi probatur, quod etiam ante me ab illustrissimo et reverendissimo episcopo Cosalensi notatum fuit, ri bene audiri. Nimirum timeo, ne verba illa „tamquam de fide tenendum, vel tamquam fidei contrarium reiiciendum1' restrictionem inducant, B quae in Christi verbis nullo modo repentur. Christus voluit, ut Petrus eiusque successores salutans doctrinae pabulum infallibili magisterio fidelibus suppeditarent: Pasee *agnos meos, pasce oves meas*.·- *Confirma fratres tuos.* Pulcherrime sanctus Bernardus*: „Nihil excipitur, ubi distinguitur nihil.“ lam vero timeo ne verba illa *tamquam de fide, tamquam fidei contrarium* videantur coarctare supremi magisterii infallibilitatem, eamque restringere ad illas solas definitiones, in quibus veritas definitur ut dogma, ct contrarius error damnatur ut haereris. Saltem timeo, ne horum verborum occasione haec opinio in ecclesia oriatur, quae contendat Romanum pontificem in omnibus illis definitionibus, quae citra Lacrosa» notam continantur, non esse infallibilem, ideoque fideles ad internum assensum non obligari.

Haec autem opinio fieri posset perniciosissima tam in rebus fidei quam in rebus morum. Etenim C quis enumeraro poteet quam multas habeamus propositiones a sancta sede sapientissime proscriptas, quao tamen hoc modo eludi et infirmari possent? Propositiones quadraginta quinque ab Alexandro VII, et sexaginta ab Innocentio XI damnatae fuerunt, et relictas ad minimum ut scandolosae. Similiter Alexander Vili die 7 decembris anno 1670 propositiones triginta et unam tum ad fidem tum ad mores spectantes proscripsit, eosque conglobatim declaravit temerarias, scandalosa, male sonante, iniuriosas, haerosi proximas, haeresim sapientes, erroneas, «hismaticas, et haereticas respective. Powct ergo aliquis hoc modo arguere. Romanus pontifex tunc solum infallibilis eet, cum aliquid damnat tamquam fidei contrarium : hio autem multae propositiones non damnantur ut tales; in hac igitur parte falli potuit. Praeterea hio nulla est propositio, quae determinate declaretur haeretica; ergo licet mihi de unaquaquo I) singillatim dubitare: ergo in hac constitutione nihil infallibiliter damnatum fuit Videte, quaeso, reverendiMÌmi patres, quanta pernicies in universam doctrinam catholicam ex hoc fonte redundaro poeset.

Attamen video duplicem obiectionem, quae contra animadversionem a me hucusque propositam opponi potest. Prima esset, si quis defenderet ut verum idipsum, quod ego existimo falsam, hoc est si quis opinaretur roapw» pontificem in damnatione illarum propositionum, quae non declarantur haereticae, ease fallibilem. Verum contra hanc opinionem ego in memoriam revoco principium illud, quod ab initio innui, videlicet non posse nos restringere et excipere ubi Christus nihil restrinxit et excepit. Si praerogativa infallibilitatis Petro et successoribus oius ideo A concessa fuit, ut cum omni securitate veras doctrinas a noxiis secernerent; profecto extendi debet non solum ad haereticas, verum etiam ad scandaloeas, od schismaticos, ad haereri proximas, et ad alias huiusmodi, quae non secus ac haereticae populum Christianum inficere, et ab aeternae salutis tramite abstrahere possunt. Confirmatur auctoritate Pii VI, qui in celebri bulla dogmatica *Auctorem fidei* ab univorsa ecclesia certe recepta, propositiones octoginta quinque damnant, et unicuique proprias notas inussit: et quamvis propositiones haereticae non sint nisi quinque aut sax, attamen pontifex internum animi oasensum exigit non quoad bos tantum, sed indiscriminatim quoad omnee propositiones in constitutione notatas; sic enim concludit: „Mandamos igitur omnibus Christi fidelibus, ne de dictis propositionibus et doctrinis sentire (en internum assensum), docere, praedicare praesumant contra quam in hoc nostra constitutione declaratur.4* Unde patet omnes propositiones a sancta sede quomodolibet damnatas debere a fidelibus tales existimari et credi, quales adicetis notis declarantur, etiamsi od haereseos notam non perveniatur.

Et liaec doctrina nova non est; quin immo doctissimus Billuart illam iam urgebat adversus impugnator» bullae *Vnigenitus.* Cum enim in hac bulla propositiones centum ct una damnatae fuissent a Clemente XI conglobatim sub diversis notis, et hinc sumeretur a lansenianis praetextus damnationem contemnendi, Billuart ita respondet: „Constitutio non obligat ut credamus hanc vel illam propositionem in particulari vel scandaloeam vel haereticam etc., sed ut credamus nullam esse, super quam non cadat aliqua qualificalo; nec ullam ease qualificationem, quam non mereatur aliqua propositio; uno verbo omnes propositions esse defectuosas, et nullam posse sustineri.“ Ita Billuart, qui etiam animadvertit non aliter damnatas fuisse propositiones Wiclefi et loonnis Hus in concilio Constantiensi, et nihilominus constitutiones adversus illas fuisse ab ecclesia acceptas ut regulas fidei. Hactenus ille. Quoniam igitur infallibilitas ecclesiae et Romani pontificis una eademque est, idcirco tam late patet in constitutionibus pontificiis, quam in ĉonciliaribu

Posset secundo loco opponi e schematis formula immerito deduci hanc consequentiam, nimirum pontificem tum solum esse infallibilem, cum aliquid definit aut credendum ut dogma fidei aut reficiendum ut hoererim. Et quoad hoc respondeo, me non defendere ut legitimam hanc consequentiam; sed tantummodo praecavere, ne ab aliis postea deducatur, et ut legitima defendatur. Novimus cx historia ianseniana quam caute incedendum sit, ne cavillationibus et effugiis locus relinquatur: novimus quam subtiles sint iu excogitandis exceptionibus, et quam constantes in iisdem defendendis üli, qui sanctae sedis auctoritatem eludere cupiunt. Quare ad haec pericula praecavenda ego propono et peto, ut illa verba ,.tamquam de fide4* nec non illa „tamquam fidei ĉ̊ntrariam quae aut sunt, aut videri poreunt restrictiva, e schemate tollantur.

Tandem ob eamdem rationem ego valde optarem, ut delerentur etiam illa verba „ab universa ecclesia4* et eorum loco simpliciter diceretur: *a Christi fidelibus.* Ratio autem eet dia ipsa, quam pluries attuli, nempe: ubi Christus non distinguit, nec nos distinguere debemus. Pulcherrima in hanc rem sunt verba sancti Petri Chrysologi in epistola ad Eutychem, quao inserta legitur in actis concilii Chalcedonensis : ‚Jn omnibus hortamur te, ut bis, quae α beatissimo papa Ro-

1 **De esotiderst «d Enjreaiun [П, lib. U, cap. a.**

manno civitatiH scripta sunt, obcd¡enter attendas; ?l quoniam ƀeatu Petrus, qui in propria sedo et vivit et praesidet, pruoatot quaerentibus fidei veritatem Non dicit sanctus doctor, pracetat univorsae ecclesiae, sed praestat quaerentibus fidei veritatem. Et sane, semper consueverunt episcopi in exortis controveraiis od sanctam sedem tamquam od oraculum recurrere; nec putaverunt responsa minus valere eo quod non ad univorsam dirigebantur ecclesiam: alioquin quomodo dicero potuissent: Roma locuta eet, causa finita est? Fingite in aliqua catholici orbis parto exoriri dubias doctrinas et gravissimas doctorum virorum controversias excitari in rebus fidei et morum, ita ut ad oos mature oxtinguendae suprema auctoritate opus sit, Si pontifex definitur infallibilis tunc solum, cum ad universam loquitur ecclesiam, episcopi illius regionis aut frustra ad pontificem confugerent, aut saltem deberent illud suppliciter rogare, ut responsum ad quaesita non ad illos, sed od universam dirigeret ecclesiam, alioquin necessaria auctoritate responsum non polleret.

Poto nuno a yobis: quis umquam ita fecit? aut quis umquam ita faciendum ceso putavit? Constans consuetudo fuit, ut episcopi in dubiis pontificem consulerent, eiusque responsa tamquam oraculum venerarentur, quin umquam opponerent illius responsa ad universam non dirigi ecclesiam. Ita se gessere cum Innocenti© I in variis dogmaticis quaestionibus Exuperius Tolosanus et Decentius Eugubinus: ita cum Caelestino I episcopi Galliae in controversia semipelogiana: ita cum Leone Magno Flavianus Constantinopolitanus in controversia eutychiana: uno verbo, ita omnes episcopi qui ad sanctam sedem confugere et recurrere consueverunt. Ratio autem illa est, quam dedit sanctus Petrus Chrysologus, scilicet: „quia beatus Petrus, qui in propria sede et vivit et praesidet, praestat quaerentibus fidei ᵛeritatem. ' Nihil refert utrum universi quaerant, an non: ipse praestat quaerentibus fidei veritatem. Haec christianae antiquitatis fides fuit, haec eadem nostra quoque sit. Certe ab universa ecclesia semper credi et refici debet quidquid pontifex pro apostolica sua auctoritate definit esse a Christi fidelibus aut credendum aut reficiendum, quia fides nostra non varia pro variis regionibus, non multiplex est, sed una; ost illius auctoritas non eet restringenda conditionibus, quao in revelatione scripta et tradita nullibi roperiuntur.

Quapropter ego propono ut simpliciter dicatur: *Romanum pontificem vi assistentiae divinae ipsi promissae errare non posse, cum in rebus fidei et morum pro apostolica sua auctoritate definit, quid a Christi fidelibus sentiendum sit, quidve reiiciendum* etc."

Nam orbis catholicus ab hac synodo avide expectat definitionem claram, plenam, nullis ambagibus involutam, nullis exceptionibus obnoxiam. Huiusmodi definitionem omnee catholici excipient ingenti, gaudio et gratulatione: quod pro mea dioecesi, immo et pro tota ecclesiastica provincia Senensi cuius solus episcopus in boo oecumenico concilio adsum libens gaudensque profiteor et testificor. Quare magno Dei beneficio odseribendum censeo, quod in hoc templo prope sepulcrum principis apostolorum, ubi antea nullum oecumenicum concilium celebratum fuerat, nobis in Spiritu sancto legitime congregatis fauste contigerit suffragium ferre pro infallibilitate Romani pontificis; idque hoc potissimum tempore, quo revera satanas expetivit christianos jMpulos ut cribraret tamquam triticum; et misere sane cribrabit, nisi confirmet ille, pro quo rogavit Christus, ut non deficiat fides eius.

11. *Dreux-Brézé ep. Molineniis.* — Patimur, eminentissimi et reverendissimi potrea, in corde patimur simul et in corpore. In corpore nimia, quod prae fervore solis ac prolixitate sessionum fatigatur; in corde abundantius, quod ordentisaimis anxiatur discussionibus.

Patientes tamen cum elementa ot homines vos inveniant; confido quod patientia ex me non deficiet; ne tamen abuti iam ab initio videar, ad materiam devenio.

Prima sermonis materia est (et quidem nullius oneris), reverendissimo Andegavensi gratias agere; aut potius in illo nobis huius sanctae synodi pluribus, qui dioecesis nativitatis nostrae talem habentes episcopum et fidei nostrae testem, in dicentis ore omnee eramus de bono thesauro cordis sui nova et vetera eructantis.

Nisi quod forsan lingua nostra sub aureo palato B paululum haesitavit in illis tituli propositi verbis: De magisterio supremo *et* infallibilitate Romani pontificis.

Quasi infallibile magisterium α supremo discerneretur; nec ideo praecise infallibile affirmandum esset quia supremum.

Omitto quod illa vox magisterium non satis arrideal, utpote nova, et melius sonaret in auribus meis titulus: *De suprema docendi potestate* eeu *infallibili' tate Romani pontificis.* Si tamen *magisterium* servaretur, cum accurata supplantatione voculae unius inscribatur titulus: De supremo magisterio *seu* infallibilitate Romani pontificis: *seu* in affirmationem identitatis, non *et* in distinctionis suspicionem.

Propositionem *monili* ex ore reverendissimi Paderborneusis audivimus, schemati de Romano pontifice iuxta plurimorum indicationem adiungendi. Cuiusuiodi monitum an ex omni parte opportunum sit, alii videant; ad quod montes patrum inclinare suspicor; et consequenter sententiam meam, foraan propter reverentiae ᵐagi quam conscientiae exigentiam.

Formam tomen sanorum verborum enixissime commendare non vereor, in delicatissima adiunetione ultra quam dici potest necessariam.

Sanum verbum in nulla occasione ridetur peccabilitati summi pontificis allusio quaelibet. Non quod ᵽeccabilità in homine ob hominibus timeri prohibeatur, quam tamen in capite α membris reverentia non sinit praesumere. Esto quod pater peccare possit, attamen praesumere, non filiorum.

Insuper, aut nullius utilitatis invenitur suppositio satis indecens, aut, in aliquibus tantum rudioris ingenii locis, episcoporum relinquenda medicinis, non concilii definitionibus imponenda.

Nec magis approbanda videtur commendatio distinctionis inter assistentium pontificalem et propheticam inspirationem, ac sicuti audivimus apostolicam. Distinctio enim nimis prona est; et parum concilio digna.

Insuper inspiratio et apostolicitae neceesariam non habent conjunctionem; et separatae facile supponuntur, ut patet ex ecclesia quae apostolica eet. Similiter et ex papa qui solus apostolus non tantum propter honorem, sed propter veritatem dicitur quin tamen sit inspiratus.

Auferenda ideo eet mentio apostolorum, et necessitas inspirationis prophetis tantum et sacris emptoribus reservanda.

In affirmatione perseverandae semper unionis inter summum pontificem et episcopo· vigilanti«umis verbis utendum eet, ac ab insinuatione quae papam ex una parte statueret, recleaiam ex altera summopere

m

cavendum. Qui enim ecclesiam dicit, primum omnium papam dicit, cum sine papa qualiscumque episcoporum numerus numquam ecclesia esse possit.

Et ratio patet: quotquot episcopi numeramur respectu Petri oves sumus; et ovium numerum in quantum multiplicaverimus, ex ovibus pastorem numquam formabimus, quin propter defectum pastone nec etiam gregem.

Numeri enim, ut apprime ait Bernardus, non habent perfectionem; quae in sola unitate poeita est: Paulus, Matthaeus, Joannes plures sunt; et si ab unitate sicut luda discessissent, cum illo abiissent in locum suum; procurantes divisionem.

*Unus* tantum (non *solus,* quae vox solitudinis uon mihi placet) *unus lanium* Petrus, et quia unus, unitatem facit, et ex unitate perfectionem.

Ecclesia igitur cum perfecta sit, et iuxta Canticum ideo perfecta quia *una;* nomine ecclesiae *seu perfectionis* minime decoranda est quanlarumquo numerositas episcoporum in qua deficeret perfectio unitatis, quae in Petro tantum et per Petrum et cum Petro invenitur.

Quemadmodum sine fundamento lapidea Imbcmus non aedificium; sine duco non exercitum, sed milite»; post. separationem a radice rainoe siccitati et igni destinatos, non arborem; sine coryphaeo toces non chorum; sic sine Petro episcopos liabemus, non ecclesiam.

Fundamentum enim Pctru quo lapides in aedificium extruuntur; dux quo militem congregantur in exercitum; radix in arborem crescens; coryphaeus quo voces ordinantur in chorum. Dicatur ergo (opportune aut importuno aliurnin est), unbersitalem episcoporum a euinrno pontifice non separari posse. Sed in huiusmodi suppositione nomen ecclesiae omnino sileatur, quod per tautologiam sonaret Petrum cum Petro semper futurum; ubi enim Petrus, ibi ecclesia.

Neo salis: sed in luu? affirmatione absolutis»imae impossibilitatis; dicendo ĕpiscopo um universalitatem numquam a summo pontifice separamiani plurimum cavendum est, uc beatissima separationis impossibilitas episcopis tribuatur, quao lota in promissione Petro facta extraitur, cuius fides iu tantam descendit soliditatis profunditatem, quae aedificium sustinerenuinquam cessabit et fratres suos confirmare.

Secus enim deficeret in confirmando Petrus si confirmatorum universitâ» subito deficeret; attamen quod confirmati non desint propter promi»ionem ex confirmante venit, non ex iis qui confirmantur.

Sic tota perfectio circuli in ¿entro «t a quo ducitur circum, ct in fixatione centri universa circuli ordinatio. Ideo circuli nitio in centro invenitur, et quidquid a centro deviat extra circulum fit, centrum autem non mutatur, et amplificato etiam circulo eemper fixum manet.

Revera nomen oentri circulum importat, sio et nomen Petri ecclesiam. *Suis* itaque, inter quos orat Petrus, promisit Dominus quod semper cum ipsis futura» sit, red *suis cum Petro.*

Hanc Christi promiseiouoin per Petrum quando *unus* loquitur, cum Petro quando *cum eo* loquimur, in Petro quando *ex illo* loquimur, impletam agnovimus. Et sic ex duplicis virtute promissionis, *singularis unius, alterius in commune acceptae* fratres omnibus diebus confirmat Petrus, et omnibus diebus facit awe cum Christo. Sic oralio Christi exauditur ut *unum* fimus, scilicet *uni* Petro propter *unitatem* Christi semper adhaereamus.

Proinde promi»ione» divereiinodo factae sibi non adversantur; sed mutuum sibi praestant auxilium. Remanet pwrpetuus confirmator Petrus; el perpetuo confirmâti remonent episcopi posteo gregibus suia dati confirmatores; oves simul et pastores, ministrati et ministrantes; docti ct doctoree; cum radico oinno» una arbor; cum pastore unus grex; cum fundamento unum aedificium; cum coryphaeo chorus unus; una scilicet ecclesia usque ad consummationem saeculi in perpetuum duratura.

Undo brevius.

1· Titulus quarti capitis sit: *De suprema docendi potestate seu infallibilitate Romani pontificis;* quod si admittatur propositus α reverendissimo Andegavensi titulus, eadem vocula *seu* conservetur.

2° Omittatur suppositio peccabilitatis papae, et inspirationis quasi apostolico muneri necessariae.

3· Cum ecclesia papam ante omnes implicet, numquam vox *ecclesia* adhibeatur loco vocia *episcoporum,* ad probandum separationem universitatis a summo pontifice fieri non posse.

4o Illa imposibilita» separat ioni», operatoriis promissionibus tribuenda Petro a Christo factis.

Quae omnia si ad audientium patientiam longa sunt, spero ad nullius inter nos contristationem dicta. Non contristabimur enim, scientes cui credidimus; et quod potens sit depositum nostrum servalo in illum optatae definitionis diem, quem securi expectamus.

12. IFicari *ep. Vallis Vidonis-* — Eminentissime praesul, reverendissimi patre»l, ne tempus inutiliter ex ambone loquendo teratur, meamquo humilem de summi pontificis infallibilitate sententiam utcumque afferam, dignemini, quaeso, hanc aliquam quarti paragraph} immutationem cum adiocto canone inspicere, ac de ipsi» sapiens iudicium vestrum ferro, quod toto corde exopto et accipio.

,.Hinc, sarro approbante concilio, docemus et tamquam dogma fidei declaramus, Romanum pontificem, cui in persona beati Petri ab eodem Domino nostro lesu Christo praeter alia dictum est: *Rogavi pro te, ut non deficiat fides tua. et tu aliquando conversus confirma fratres tuos,* ipsa vi divinarum *promissionum* erraro non posse, cum supremi omnium chriotîaoonim doctoris munere fungens pro apostolica sua auctoritate definit quid in rebus fidei ct morum ab universa ecclesia *tenendum vel reiiciendum sit;* ac eimsmodi decreta sive iudicia, per se irreformabilia, α quovis ebriatiano, ut primum ei innotuerint, pleno *intellectus et voluntatis* obsequio excipienda esse ct tenenda.

"Definimus insuper infallibilitatem, sive spectetur in Romano pontifice tamquam capite ecclesiae, sive in universa ecclesia docente cum capite unita, quoniam *una* et eadem «t, ad unum idemque *pariter* obiectum sese extendere. *Quicumque* autem huic nostrae definitioni (quod Deus avertat) contradicere praesumpserit, sciat «c α veritate fidei catholicae et ab unitalo ecclesiae defecisse."

,,Canon IV. Si quis dixerit, Romanum pontificem, cum supremi omnium Christianorum doctoris munero fungens pro eua auctoritate definit quid in rebus fidei et morum ab universa ecclesia tenendum sit vel reiiciendum. falli aut fallere posse;

,,Aut eiusmodi decreta she iudicia per se et propria virtute irreformabilia non esse;

„Aut non debere a quovis christiano, ubi primum ei innotuerint, pleno intellectus et voluntatis obsequio excipi et teneri ;

„Aut asseruerit hanc Romani pontificis infallibilitatem non extendi ad ca quaecumque complectitur ipeius cccleeiao infallibilità»; anathema sit."

13. *Scandella ep. Antinoenris.* — Onde rispar-

» EpivL daU eut pt um idem et ait patres Dcputationis de fide.

miare un tempo oltre modo prezioso al concilio ed in particolare ai padri della Deputazione *de fide* feci il proposito d' astenermi nella presente discustiono da ogni discorso e fino da ogni emendazione scritta.

Puro, temendo non senza ragiono che il discorso pronunziato ieri dall' eminentísimo cardinal Guidi ubbia per risultato dividero nella votazione i padri più di quel che giù disgraziatamente sono, mi è sembrato, ai ovvierebbe, almeno in parte, a casi grave malo introducendo nello schouia attuale le piccole emendazioni accennate nella formala, che ho Tonore di acchiudere a vostra eminenza reverendissimal non volendo infrangere la mia risoluzione, e dall' altro lato desiderando anch'io contribuire, in quanto mi aia dato, a che regni nel concilio la più grande armonio.

Or, pormi che quest' armonia si otterrebbe ove nello schema si accennassero lutto le condizioni richieste dai teologi quando i Romani pontefici promulgano decreti dominatici, e che si accennassero di B maniera che in nulla ribassasse la dignità dello saritu sede chiudendo Γ adito a future cavillazioni che rendessero nugatorii. i decreti pontificii. Ad ottenere questo doppio oggetto si diriggono le mie modificazioni.

Lee condizioni fissate dai teologi sono:

Io Che i decreti versino su di verità relative alla fede ed alla morale.

2° Che queste verità si contengano, esplicitamente o tacitamente, nelle sacre Scritture.

3° Che le medesime sieno pure insegnate dalla tradizione della chiesa. Di questa tradizione i testimonii ordinarii e legitimi sono i vescovi; ma non sono i soli. Della tradizione della chiesa danno pure testimonio i concilii generali e particolari, i scritti dei padri e dei teologi, i monumenti ecclesiastici, la pratica della chiesa e la credenza generale del clero C e dei fedeli.

4° Che il sommo pontefice, al proclamare i mentovati decreti faccia come supremo dottore della chiesa e giudice della fede.

5° Che ne' medesimi dichiari appartenere la verità definita al deposito della fede.

Se non erro, la forinola annessa racchiude, più o meno esplicitamente, tutte queste condizioni. Se poi vi sia in essa qualche cosa che nuoce olla dignità della santa sede o possa dare luogo a esplicazioni e sotterfugi! che indeboliscano le prerogative del Romano pontefice, tocca a vostra eminenza reverendissima decidere. In quanto a me sono talmente risoluto ad accogliere colla maggiore docilità la decisione di vostra eminenza che la prego caldamente di non prendersi neppure la molestia di riscontrare queste righe. Col sottomettere umilmente a vostra eminenza il povero mio parere sono fedele alla mia risoluzione di non cagionare noia e lavoro al concilio, e soddisfo al D desiderio di cooperare, onde regni fra noi quella pace raccomandataci da Pio LX.

Onde l'eminenza vostra reverendissima conosca meglio i miei sentimenti e le mie intenzioni mi permetta vostra eminenza dirgli, che dopo fatti i miei studii in Propaganda difesi pubblicamente, sotto la direzione del povero monsig. Palma non poche tesi sull'infallibilità pontificia, e che quest' isteesa dottrina insegnai colla stampa ñell isole Ionie, in Gibilterra e finalmente poco fa in Torino, come T eminenza vostra reverendissima vedrà ñell annesso esemplare della nota pastorale di monsig. Manning da me tradotta in spagnuolo ed aumentata con prologo e appendice; esemplare che prego vostra eminenza reverendissima ni degni accettare como testimonio della profonda venerazione ed altissima stima, con cui mi pregio di essere.

Sequenti modo éocunda paragrapbus quarti capitis schematis de ecclesia Christi immutetur:

„Et re quidem vera; Dominus enim lesus Christus, qui in caelum ascensurus dilectam suam epousam, od custodiendum depositum fidei inerrantiae praerogativa ornatam esae voluit, Petrum una cum reliquis simul apostolis hisce affatus eat verbis: *Euntes docete omnes gentes ...ei ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem saeculi* 1; sed et Petro soli praeter alia dixit: *Ego rogavi pro te ut non deficiat fides tua; el tu aliquando conversus confirma fratru tuos*·.

„Hinc, sacro approbante concilio, docemus et tamquam fidei dogma declaramus, Romanum pontificem, vi assistendae divinae ipsi promissae, utpoto summo iuterpreti sacrarum Scripturarum et traditionis ecclesiae legitimo testi, erraro non posso, cum supremi omnium Christianorum doctoris et iudicia munere fungens pro auctoritate sua apostolica definit quid in rebus fidei et morum ab universa ecclesia tamquam do fide tenendum vel tamquam fidei contrarium reiiciendum sit; et eiusmodi decreta... et reliqua sicut in schemate.

Ex sanetorum patrum scriptis, aliisque ecclesiasticis monumentis, saepe Romanos pontificai appellatos fuisse *interpretes sacrarum Scripturarum, testes traditionis, christianorum omnium indices* constat. Si verba *summus* et *legitimus* non placerent, facile alia invenirentur forte opportuniora, exempli gratia *verus, fidelis.*

14. *Corradi ep. fíatncoregiensis.* — In caput quartum schematis, nc pontificia infallibilitas nimiis limitibus circumscribi videantur, haec cmendanda proponerem.

Io In pag. 13 lin. 21 [7B,J auferenda ducerem ea verba „ab universa ecclesia 1; sunt enim inutilia. Nam si pontifex errare non posse dicitur cum supremi omnium christianorum doctoris munere fungens pro apostolica sua auctoritate definit quid in rebus fidei et morum tamquam de fide tenendum sit etc.; profecto eiusmodi definitiones nonnisi universam ecclesiam obligare debent. Si peculiarem ecclesiam eiusmodi definitiones solummodo obligarent, non amplius adimpleretur illud Apostoli: *Unus Dominus, una fides, unum baptisma.* Praeterea illa verba „ab universa ecclesia" reiicienda videntur etiam tamquam damnosa: inducerent enim occationem dubitandi immo et negandi infallibilitatem in decretis quoad fidem et mores a summo pontifice directis ad particulares ecclesias ob insurgentes inter eas disceptationes. Atqui si ex concilii Vaticani textu ansa daretur D ad banc illationem deducendam, hoc verteretur in detrimentum veritatis. Et re quidem vera quod excludendae sint ab infallibilitate illae definitiones ex cathedra, quas fortasse summus pontifex mittat ad peculiares ecclesias, doctrina «t erronea. Tum quia non consonat sacrae Scripturae, dum absque ullo iure limitat privilegium inerrantiae datum pontifici in persona beati Petri absque huiusmodi restrictione. Tum quia non consonat traditioni ut patet ex divi Hieronymi epistola ad Domasum papam, in qua ait: „Deoernite, si placet, non timebo tres hypostases dicere. Quamobrem obtretor beatitudinem tuam ut *mihi* epistolis luis sire tacendarum, sire dicendarum hypostaseon detur auctoritas.

Igitur in pag. 13 lin. 21 [ibid.) auferenda pro-

1 **Epiit. data ad «minentieimoa card. Bilie praemiem Dspuutionie de fide d. 16 ianii 1870.**

» **Matti. XXVili, 18-w.**

**t Loe. XXII. 81**

pono ea verba ſſab universa ĕcclesia ⁑ quia sunt inutilia, immo possunt eeso damnosa ob rationes allatas.

Π0 Maiori claritate exponenda videtur infallibilitas pontificis in condemnandis erroribus. Dicendo in lin. 23 pag. 13 [ib. B l0] pontificem esse infallibilem *quando definii quid tamquam fidei contrarium reiiciendum rit, &nsa* praebetur excludendi pontificiam auctoritatem in condemnatione errorum, qui fidei non eunt omnino contrarii. Interea certum est aliquot propoeitionee a pontifice damnari tamquam haereticas, alias tamquam baeresi proximas, alias tamquam temerarias, scandalosa^, aut piarum aurium ŏffensiva Constat ne singulas huiusmodi propositionem inter eas comprehendi quae fidei sunt contrariae? Contrarium idem sonat ac oppositum, atque repugnans. Dubitabitur ne utrum propositiones damnatae tamquam piarum aurium offensivae, et in moribus scandalosse comprehendantur inter eas, quae fidei sunt oppositae et repugnantes? Cum dicatur, B pontificem osse infallibilem in definiendo quid tamquam fidei contrarium reiiciendum ait, ansa praebetur excludendi infallibilitatem pontificis in damnatione propositionum, quae tamquam temerariae aut scandalosae reiiauntar. Quapropter maiori claritate haec doctrina exponatur; aut si placet ita exprimi posse videtur.., *errare non posse cum ... definit, quid in rebus fidei ei morum tamquam de fide tenendam, vel quid tamquam fidei ei moribus contrarium aut obnoxium reiiciendum atque vitandum sit, et huiusmodi* etc.

Vel sequens formula... *pro apostolica sua auctoritate, vel veritates de fide et moribus tenendas definit, vel haereticas aut fidei et moribus quomodocumque adversantes doctrinas reiicit et damnat; ei huiusmodi decreta* etc.

15. *Ullathome ep· Birminghamienñs.* — Emi- nentisrime praeses et reverendissimi patres Deputa- C tionia de fide.

Gravi morbo perculsus, episcopus Birminghamiensis non potuit suo praefinito tempore orationem habere in concilio, et proinde emendationem quam in proposito habuit proponere, vestro iudicio humillime submittit ut «equitur.

Proponit Ie ut titulus reformetur in hunc modum: *De Romani pontificis infallibili magisterio.*

2® Deindo in quarti capitis secunda paragrapho, iu ipsa definitione, inter verba ..doctoris munere fungens" et verba „pro apostolica sua auctoritate definit", inserantur verba *ex ecclesiae magisterio;* ita ut definitio currat hoo modo: *Cum omnium Christianorum doctoris munere fungens ex ecclesiae magisterio pro apostolica sua auctouhite definit, quid in rebus fidei ct morum ab universali ecclesia tenendum* etc.

Inciso proposito significatur, quod Romanus pontifex definit quae fidem faciunt ex universalis ĕccle sioo traditione reu doctrina ab eodem pontifice perspecto. Et notate quod non pono episcoporum consensum sed catholicam doctrinam, non universalis magisterii auctoritatem, sed obiectivam magisterii veritatem. Agit enim pontifex non ex auctoritate «abditorum, eed ex eua propria anctoritote tamquam Christi vicarius. Agit tamquam tostis universalis, agit tamquam iudex supremus, agit tamquam doctor universalis, sed agit tam ex suo quam ex ecclesiae testimonio. Agit vel ex sua mente prius informata, vel ex testimonio et consilio aliurum rei iuncturae proportionalif. Et ila in definiendo semper agit pontifex intra ecclesiae traditionem. Et sic vocem eius infallibilem audientes semper dicere p̆or umus ut in simbolo: Credo sanctam ecclesiam catholicam. Num audiendo summum pastorem audimus ct ipsam ecclesiam catholicam. Sic regula fidei non videtur vel apparenter transmutari sed explicari.

Tessera namque fidei eet, et semper fuit: Credo sanctam ecclesiam catholicam, sicut explicite traditur in *Catechismo ad parochos* cap. X sect. 18: „Haoc una ecclesia erraro non potest in fidei ct morum disciplina trădenda. fungatur veritas veritati, et omnia facile conciliantur. Fideles in ecclesia quiescentes ecclesiam invenient per auctoritatem capitis loquentern. Exteri qui ecclesiae portas quaerunt, ecclesiam per vocem pontificis loquentern similiter intelligent. Ubi eet universalitas ibi est catholicités, non vero ubi sola personalitas licet sit suprema auctoritas, apostolico capiti addatur doctrina quae semper, ubique et ab omnibus, et ecce in definiendo auctoritas suprema, apostolica atque catholica.

Si hoc admittitur ut veritas, maximi momenti est ut exprimatur. Nam maior erit numerus eorum qui legent definitionem, quam ii qui audient explicationem. Et non debet in errorem ducere ob defectum verborum. Definitio quae regulam fidei novo modo proponit, debet suum lumen in se portare, debet semetipsam interpretari, sicut sol in caelo debet omnibus micare. Debet ita clarescere ut ab omnibus plane intelligatur, quod ponendo caput infallibile, catholicum non excluditur.

**16.** *Farina ep. Vicentmus.* — In capite IV constitutionis dogmaticae primae de ecclesia pag. 15 [7 **Dubi** de Romani pontificis infallibilitate:

Humiliter ct instanter peto etiam ex complurium patrum hortatu, ut quemadmodum singulis capitibus praecedentibus suus canon specialiter et valde bene datus fuit, sic etiam detur quarto huic capiti his forsan verbis (si placuerit) concinnandus:

„Si quis dixerit Romanum pontificem, cum in rebus fidei et morum ex cathedra aliquid aut definivit aut definiet, utpote supremus ecclesiae doctor et magister, errare vel potuisse, vel posse, et ideo peculiarem praerogativam inerrantiae vel infallibilitatis de fide non esse neque dandam, neque fatendam, neque tamquam dogma in eodem credendam; anathema sit."

Ambonem ascendere non possum, et ideo haec scriptis reverenter ĕommitto

**17.** *Sarini vimniu generalis Carmelitarum vct. observ.* — Emendationes ad caputIV schematis quas humillime propono venerabili Deputation! hae sunt.

I· Oportet titulum capitis ad hanc formam redigi : *De Romani pontificis ex cathedra definientis res fidei et morum infallibilitate.* Hoc pacto titulus, quod eius est, capiti respondet, remque in eo contentam portendit. Vocabulum *cathedra* ipsius Christi Domini ore consecratum, patribus et theologis continuo usu probatum, ius suum ossequetur.

2a Paragrapho secunda pag. 13 lin. 20 [7BT], verbis „pro apostolica sua auctoritate" adiicienda censerem: *independenter a quovis ecclesiae consensu.*

Ratio correctionis ex eo petenda: 1° quod in decreto dogmatico veritas fidei eadem saltem perspicuitate debet lucere, qua lucet falsitas illi opposita. Doctrina falsa lucidissimis terminis circumscribitur, et proponitur a suis patronis: Romanus pontifex ex cathedra definiens est infallibilis dependentor a consensu et acceptatione ecclesiae. Ut igitur pari clantato niteat catholica v̆erito de Romanae cathedrae inerrantia adiieiantuç et legantur in decreto voces suprascriptne *independenter a quovis ecclesiae consensu.* 2® Ita in decreto dogmatico veritas statuenda

**i Folias boa exhibitum fuit r̆everendísima Deputation! de Me.**

debet proponi, ut apem omnem adimat adversariis, A machinationibus suie eam impetendi et convellendi; quod utiquo fiet ei propositio veritatem enunciane ita opponatur orrori, ut nedum conceptus conceptui, sententia sententiae, sed etiam verba verbis contradicant. Affirmantibus ergo adversariis papam ex cathedra loquentern non osso infallibilem nisi accedat consensus ecclesiae; omnino rotundo praedicandum eet, pontificem ex cathedra definientem esso infallibilem *independenter a quovis ecclesiae consensu,* ita ut illius decretis ideo occedat consensus ecclesiae universae, quia de se solo eet infallibilis, non o contra ideo sit ab errore immunis, quia consensus ecclaiae illius oracula firmaverit.

Non aliam a supraacripta secuti sunt methodum patres in omnibus, quae usque in praesentem diem habita sunt, oecumcnicis conciliis. Blasphemanti Ario Verbum esse creatum, patres Nicaeni in suo /idei decreto opponunt Verbum genitum, *non facium.* Im- B pio addente Verbum alienum a substantia Dei Patris, sacri illi antistites clavum veluti clavo tradere volentcc credendum decernunt Filium Dei ὁμοούσ'.ον, consubstantialem Patri. Hac via omnes arionae artes elisae sunt, et omnes rimae dolosae evasionis fuere praeclusae. Voces illas cum paucis asseclis aversatus fuit Eusebius Nicomediensis, ut episcopatu exui, et relegari maluerit, quam eas profiteri. Macedonii temeritatem disinam personam Spiritus sancti inter creaturarum vilia deputantem, strenuo profligarunt patres Constantinopolitani *Dominum* illum declarantes.

Nestorium unionem secundum hypoatasim in Christo Domino negantem, et beatae Virgini divinae maternitatis decus sacrilege auferentem, patres Ephesini potentissime refellerunt statuentes Verbum secundum hypostasim suae corni unitum, et beatam Virginem Deiparam esse credendam. Haeresim Euty- C chetis unam in Christo naturam poet adunolionem asserentem solidissime everterunt patres Chalccdonenses profitendo solemniter unum · umdemque Christum in duabus naturis inconfuse immutabiliter agnoscendum, nusquam sublata differentia naturarum propter unitionem. Monothelicam labem delevit sexta synodus docens: *„duas* naturales voluntates in eo (Christo) et duas naturales operationes ꝑraedicamus/ Photianis negantibus processionem Spiritus sancti a Filio, magnum Lateranense IV silentium imposuit statuens: „Definimus Spiritum sanctum pariter ab utroque procedentem.“ Lugdunense II eumdem errorem fugavit definiendo Spiritum sanctum aeternaliter ex Patre et Filio procedere. Quod et religioso praestiterunt patres concilii Florentini, quorum vestigiis prope inhaeserunt Tridentini, nec ob illorum tramite deflexerunt patres concilii Vaticani in sua prima constitutione do fido iam promulgata: merito proinde D expcctanda est perfecta consonantia secundae con-, stitutionis cum prima. In prima contra atheos negantes Deum creatorem rotunde docetur, unum esse Deum... creatorem caeli, et terrae; in secunda constitutione capite IV contra docentes pontificem non esse infallibilem nisi dependenter a consensu ecclesiae, firmabitur veritas: Romanus pontifex independanter a quovis ecclesiae consensu est infallibilis etc.

3° Linea 27 [7Bn] eadem paragrapho „decreta infallibilia Romani pontificis a qpovis christiano ut primum ei innotuerint” legendum optarem: *ut primum sufficienter,* vel *convenienter ei innotuerint.* Non enim quaevis legis notitia obligationem inducit eidem obtemperandi, sed illa solummodo quae a debita promulgatione procedit, vel saltem certam cognitionem legitimae promulgationis habet adiunclam. Quod in schemate prouti ¿acet non videtur rite distinetum, unde deceptionibus, fraudibus, ꝛcrupuli conscientiae, perplexitatibus animarum amplissima porta aperiretur. Ex una enim parto simplices ct creduli quorum infinitus est numerus continuo tentautur ad assentiendum erroribus in publicis foliis, libellis etc. vulgatis; ex alia vero parte iubentur ad assensum praebendum veritati ubi primum illius notitiam hauserint, nulla diligentia, vel norma praescripta, ut primum eis innotuerint: merito timendum eet nisi hac ratione procedatur, incauti deceptionibus callidorum exponantur. Addatur itaque vocula *sufficienter* vel *convenienter,* quo mene sapienti»» morum patrum nitide patebit. Nec pertimescendus est abusus clausulae *sufficienter* ex parte incredulorum ad propriam excusandam proterviam; nam concilium oocumenicum potius quieti fidelium consulere debet, quam iniquorum malitiam praevenire medio quoad exitum omnino incerto.

4® Eadem paragrapho lin.30 [7B1SJ „Quoniam vero etc.” consentio cum reverendissimo Urgellitano episcopo, et praesertim eminentissimo archiepiscopo Dublinensi qui censuit praefata verba usque in finem omnino delendo, utpote superflua, nec ulla ratione in decreto tolerabilia; et consonans perfectissime eminentissimo Cullen optarem ut canon ab ipsomet propositus integre admitteretur, et appareret in decreto. Quae omnia solvo semper, et sub censura dicta volo.

18. *Anonymus.* — „Universalis ecclesiae traditioni inhaerentes, sacro approbante concilio, docemus et definimus, Romanum pontificem, ad quem ut ad caput et centrum catholicae unitatis Decesse est omnem convenire ecclesiam et cui in persona beati Petri dictum est: *Ego rogavi pro te, ne deficiat fides, tua,* cum secundum divinam institutionem munere oecumenici doctoris fungens, doctrinam fidei et morum, quam catholica ecclesia sancte et intemerate custodit et praedicat ultimo et solemni iudicio, ex apostolica Petri cathedra pro auctoritate definit omnibusque christif¡delibua tenendam proponit, vi divinarum promissionum, quas Christus ipsi et ecclesiae fecit, errare non posse.

„Pontifex vero ita definiens non est a fratribus, qui sub ipso et cum ipso catholicam ecclesiam gubernant seiunctus, sed cum eisdem, ut caput cum membris in unam coalescit Christi ecclreiam docentem, quam Spiritus sanctus inhabitat, regit et inducit in omnem veritatem.

„Si quis autem huic»., vel sequentes canones:

„Si quis dixerit, Romanum pontificem ex cathedra definientem res fidei et morum ita posse divina assistentia destitui, ut ecclesiam in errorem inducat; anathema sit”, vel:

„Si quis dixerit, Romanum pontificem ex cathedra definientem rre fidei et morum, errare posse; anathema sit.

„Si quis dixerit ecclesiam docere, Romanum pontificem constitui infallibilem fidei et morum magistrum per donum inspirationis, qua divinitus et immediate nova ei dogmata revelentur, et non per divinam assistendam, qua ita a Spiritu sancto regitur, ut catholicam doctrinam, quam ecclreiam integram et immaculatam custodit et praedicat, etiam sine errore definiat omnibusque christifidelibus proponat; anathema sit.

„Si quis calumnietur catholicam ecclesiam, quasi dividat Romanum pontificem ab ꝑpiscopi qui per universum orbem commissae sibi greges divina auctoritate pascunt et regunt: doceatque eumden Romanum pontificem ita a suis fratribus axulsum esse

infallibilem doctrinae christianae magistrum et •controversiarum fidei iudicem; anathema siL"

19. *Anonymusl.* — Cum sequens canon de infallibilitate Romani pontificie mihi videatur esse eiusmodi, ut omnibus Vaticani concilii patribus placere debeat, tibi eum expendendum mitto, toquoexoro ut cumdem examini etiam patrum commissionis de fide subiicias.

Canon.

„Si quis dixerit, catholicam eocleauun, cum per os Romani pontificis, qui est eiusdem ecclesiae supremus pastor et doctor, ea docet, quae pertinent ad fidem et mores, esse errori obnoxiam; vel, quod idem est, non esse infallibilem Romanum pontificem, cum ea, quae pertinent ad fidem et mores, docet ex cathedra; anathema ait."

Hoc canone resecantur duo illi excessus, quos innuit Vincentius Gioberti, *Riforma cattolica,* pagina 119: „T Gallicani e i Gesuiti cadono negli opposti errori. Quelli negano Γ infallibilità del popa anche congiunto colla chicca, negano che Γ infallibilità della chiesa poggi nel papa. Questi negano, die Γ infallibilità risegga radicalmente nella chiesa, e rovesciano Γ ordine delle cose, facendolo passare dall' individuo nella specie, e non dalla specie nelΓ individuo."

20. *Anonymus* — Ecce aliquis modus definitionis infallibilitatis: „Si quis negaverit summum Romanum pontificem personaliter constitutum docentem do rebus fidei et morum, nemine contradicunto episcopo, neque ac episcopi omne», esse infallibilem (S. Matth. XXVIII, 19; S. Mar. XVI, 15; S. Maith. XVHI, 18; S. Luc. XXII, 23; S. loan. XX, 23 et VI, 47,48, XIV, G, XV.15. XVD,3,17,18, 21,23); ct infallibilem quoque csm» episcopos riunii conventos dmentientra praeridritom definientem dn rebus omnibus; anathema sit." (S. loan. XXI, 15, 1G, 17; S. C Matth.XVI,19.)

Cavete aliis locis evangelici· ct aliis.

21. *Foraccetti q). Lystrensis.* — „Huic plorali moneri *satisfacientes* pracdeccMww nnrtri ndefw ram semper operam dederunt, ut salutaris Christi doctrina apud omnes terrae populos pro|»agarutnr, parique cora vi^ilanmt, ul, ubi recepta csret, «incera ct pura rm. · multar. Quocirca « *qualibet orbis parte* totius orbis antistite» nunc singuli, nunc in synodis congregati „longam ecclesiarum consuetndineroet „antiquao regulae formam sequente ·", ua praesertim pericula, quae in negotiis fidei emergol»ant. ad bone fledem airatolirain retulerunt, ut ibi potbeimum resarcirentur damna fidei, ubi fide non jiotcht sentire defectum ·. Romani autem pontifices, *nunc convocatis occumeniris onciltt aut rogata ecclesiae. per orbem dispersât, sententia, nunc per synodos partiruhirct,* niaw *alii» adhibiti· auxilii», prout temporum et rerum conditio suadebat, ea tenenda definiccrunt quae m Meris Scripturis et apostolici traditionibus continerentur. Neque enim Petri successoribus promwum est, ut Spiritu sancto revelante novam doctrinam* patefacerent, sed ut eo asústente traditam per apoetoloa revelationem «eu fidei depositum rande custodirent et fideliter exponerent. Quorum quidem a|>o4olicnm doctrinam omnes venerabiles patres amplexi .ct sancti doctoree orthodoxi venerati atque secuti sunt[ ; plenissimo scientes, hanc sancti Petri sedem ab omni semper errore illibatam permanere, secundum Domini Salvatoris nostri divinam pollicitationem *apostolorum* suorum Principi factam: *Ego rogavi pro te, ut non deficiat fides tua, et tu aliquando conversus confirma fratres tuos[ ;* neque ignorantes, ad Romanam ecclesiam necease e»o omnem convenire ecclesiam, id est, omnes, qui sunt undique fidei»3, ot Romanos pontifices quaerentibus fidei veritatem non posse respondere, nisi quod antiquitus apostolica sedes et Romana perseveranter cum caeteris tenet ecclesia4.

„Hoc igitur veritatis et fidei non deficientis diarismo Petro eiusque in hac cathedra successoribus divinitus collatum est, ut excelso suo munero in omnium salutem fungerentur, ut universus Christi grex per cos ab erroris venenosa esca aversus, caelestis doctrinae pabulo nutriretur, ut sublata schismatis ocrasione ccclcsiu tota una conservaretur atque suo fundamento innixa firma ad\cr»us inferi portas consisteret.

„At vero cum hac ipsa aetate, qua salutifera apostolici muneris efficacia vel maxime requiritur, non pauci inveniantur, qui illius auctoritati obtrectant: necessarium omnino om» cenamus, praerogativam, quoin unigenitus Dei Pilius eum summo pastorali officio coniungere dignatus est, soleimiiter asserere etc."

22. *Dabert cp. Petroconeensis.* — „Hinc, sarro approbante concilio, docemus *et dogma fidei sxc* declarami», Romanum pontificem, cui in persona lirati Petri Christus Dominus, praeter alio, dixit: *Ego Tugan pro le, ut non dr.firfal fides tua, et tu aliquando concerna confirma fratres tuos,* cum ex cathedra·, id e-t, pro supremi pastoris atque doctoris munere et apostolica Mia auctoritate, *tradit ar praecipitl,* quid in rebus fidei et morum *tenendum sit* vi divinae abritentiac errare non posse; ipsiusque ci ustnodi decreta rive iudicia ex sc irreformabilia esse, ct ab omnibus oc -iiigulis christianw, ut primum cis innotuerint, *pleno mentis tiaatn et facquio* excipienda/4

1 Ct i. Agathe epút. ad hop. a condilo occam. VI approbata.

s Ct formala Hormhdae p. ab Badrlaao patribus cone, oecum. Vili propoxita et ab Lia rahaeripta.

1 & Irta, adren, haer. Hb. III, e. X

4 8. An?. eonL loltaa. Eh. I, n. 13,

* Enuntiatio expressior et sagù apta ad removendam ex •nimis fidelium praeCensam hanc ideam novi dogmatis (nota matari», *ut et reliquae* /«ia· Moneri).

• Haec formula videtur ramino inserenda In definitione infailibilitatú ac velati «arra habendx Ratione·: 1· aolemnbsima el apud theologo· unanimiter recepta ; 2° huic favet Scriptnra; sic Christs· docendi auctoritatem, veram Id certo quodam sensu infallibilitatem adacribit Israelitici· magistri· ex cathedra Moysi· docentibai (Maith. XXIII, $·3); 8® huic consonat ^anctorum patrum loquendi ratio; «. Cypnanus epiit. 33 ad Cornelium papam, de unitate ecclesiae pag. 154 edit. Pamelü; ·. Optatus

D ffitoTuTn,ω~H, ap'.'vi Tins'dem libri; s Hieroaymu eplit. ··! Dasaim· papim etc.

1 Vox *definii* in schemate inserta apprime correspondit ▾od, qnae infra legitor in eodem schemate *tamquam de fide…·,* ideoqne relidenda nun seem ac posterior illa vox *de fide.* Patet enbn per hanc vocem *de fide* nimiam coarrtari obiectum pontificiae infallibilitatis, Qnod quidem obiectum constat primario veritatibus immediate revelatis, ted eimul complectitur secondario id omne quod respectum habet cum deposito fidei. Haec est ratio cur expuncta fuerit in emendatione vox *de fide·* et cur vox *definit* in hanc aliam *tradit ac praecipit* fnerit immutata.

- Conxulto igitur selecta cat vox. qua non exprimeretur unice ut in schemate proposito nuenina fidei, bene vero generatila asiento! quilibet decreti· pontificiis religiose quidem temper ac sincere debitus, alius tamen atque aliai pro natura ip et ratione varia decreti Scilicet exprimi debet onerali quadam voce assenso aim fidei divinae et catholicae, rive fidei •impliciter, rive etiam, ut aiunt aliqui, fidei ecclesiasticae, rive tandem veritati· theologicae aimplicixer, certae et infallibilia ob relatlcnem cum veritate revelata.

» Et epatóla miwa ad cari Ôilio, praerilem Deputation!· de fide.

* Epistola mitra -EininrnUwù»o card. Bilio et olii» patribu· Deputation!· fidei — Plane liquet ex genere tam dicendi quam acribendi. Iriine prcporitionii auctorem unum eoe ex plagi· orientalibus.

* S. Cyril. Alex ad a Carie p.

« 8. Inane. 1 U ecnc. Carth. et Mikvil

* Ct a Bern, epiat. 190.

Conon I. Si quia dixerit *infallibile* non ene Romani pontificis *magisterium* ›, cum cx cathedra loquitur, id cat, pro supremi pastoris atque doctoris munero et auctoritate *suo iudicio l definii;* anathema rit."

Canon II. „Si quis dixerit Romani pontificis ex cathedra loquentia definitiones sivo iudicia non om-*nem ex soso vim obtinere, aut irreformabilia non esse, nisi prius ucceeserit *episcoporum*A consensus; anathema sit."

23. *Maret ep. Surensis.* — In oratione habita, die prima iulii, in sacro concilio Vaticano, assensum meum praebui emendationi ex pluribus patribus iam propositae, scilicet ut introducatur iu capite IV formula Antonina, dicens „papam errare non posse, quando utitur consilio aut requirit auxilium universalia eccleeiae."

24. *Lipovnicski ep. Magno-Varadmensis* — Cum veritas non indigeat multis verbis, dicente sancto B Cypriano *lib. de unitate ecclesiae:* „Probatio ad fidem facilis est compendio ÿěritatis caput hoc IV do Romani pontificis magisterial! infallibilitate brevius redigendum esse censeo, omissis omnibus quae quocumque modo disputabilia sunt. Sequentem ideo propono huius capitis redactionem:

„Divinus Salvator generis humani lesus Christus qui ecclesiam acquisivit sanguino auo ad sanctificationem erodentium et per hoc vitam et felicitatem aeternam consequendam, ecclesiam suam indofectibüem usque finem mundi super firmam fundamentum, quod overti non possit, aedificavit dicens Petro apostolo suo confitenti Christum osse Filium Dei vivi: *Beattie es Simon Bar-lona, quoniam non caro ei sanguis revelavit tibi, sed Pater meus qui in caelis est, et ego dico tibi quia tu es Petrus ct super hanc petram aedificabo ecclesiam meam, ei portae inferi non praevalebunt adversus eam,* in Petro petram fidei posuit C in apostolatu suo ad confirmandam fidem apostolorum et per hos omnium fidelium. Cumque Romanus pontifex beato Petro principi apostolorum qua fundamentum et firmamentum fidei ccclosiae succedat, sacrosanctum oecumenicum concilium Florentinum ad unionem Graecorum cum ecclesia Romana metro et magistra omnium ecclesiarum congregatum dogmate catholico definivit, Romanum pontificem in universum orbein tenere primatum et ipsum pontificem Romanum successorem esso beati Petri principis apostolorum, et verum Ciiristi vicarium totiusque ecclesiae caput, et omnium christianornm patrem et doctoran. Quam concilii Florentini dogmaticam definitionem repetentes et innovantes, approbanto com ilio, docemus et tamquam dogma fidei declaramus, Romanum pontificem qua in beato Petro principe apostolorum cuius successor est magistrum fundamentum et firmamentum fidei ecclesiae in robus fidei ot morum specialiter D aseistento ei Christo, cuius vicarius est, ct Spiritu sancto, Spiritu veritatis ecclesiae dato taliter errare non posse, ut cum illo tantum et per illum fidem fratrum coniudicum de fide confirmantem habeat eclesia fidom et doctrinam obiectivo certam ct infalibilem. Atque ideo cum Romanus pontifex supremi omnium Christianorum doctoria munere fungona etc."; prout in schemate usque in finem.

Canon. „Si quia dixerit, magisterium ecclesiae Christi rivo in concilio congregatum sive in ecclesia dispersum in capite suo Romano pontifice solo Petri successore infallibile non esse, anathema sit."

25. *Zunnui Casula ep. Uxellensis et Terralbensis.* — Eminentissimi praeeidee, reverendissimi patres ›, ut haec gravissima et maximo practica quaestio de Romani pontificis infallibilitate clarius definiatur, pauca, pro mea sententia, od caput quartum nobis propositum arinotanda videntur; et ideo defatigatam patientiam vestram enixe rogo, venerabiles patres, ut ca bona venia excipiatis. Haec itaque sapientissimo vestro iudicio proponere existimo, nimirum:

Pag. 13 lin. 15 [7 B 6] et seqq.... „vi assistentiac divinae *in bonum ecclesiae ei animarum salutem ipsi specialiter promissae ex ordinaria constituti ordinis providentia* errare non posee, cum supremi omnium chrìstionoruin doctoris munere fungens, pro apostolica sua auctoritate definit quid ab universa ecclesia in rebus fidei et morum temendum vel reiiciendum sit ětc. ut in schemate.

Eadem pag. lin.30 [ib. Bia] ct seqq.... „Quoniam vero *infailibilitas eadem est sive doctrina divinitus revelata definiatur et tradatur a solo Romano pontifice tamquam universalis ecclesiae magistro et confirmatore,* sive ab universa ecclesia docente cum capite unita, quia in Petro omnium fortitudo munitur, ct divinae gratiae ita ordinatur auxilium, ut firmitas quae per Christum Petro tribuitur, per Petrum apostolis conferatur5. Insuper definimus etc." ut in eodem schemate.

Demum expungendam propono ultimam capitis periodum „Si quis autem ětc. ', et hanc novam adiiciendam : *Quare rciicimus et damnamus absurdas et perversas eorum doctrinas, qui affirmaverint Romanum pontificem* in *hisce suis doctrinalibus decretis, sive iudiciis errare posse, saltem praerogativae seu potestatis suae obiectum, aut limites excedendo; vel docuerint haec decreta, sive iudicia definitiva el obligatoria non evadere nisi constet omnium, aut maioris partis episcoporum congregatorum vel dispersorum consensum sive praevium, sive concomitantem sive subsequentem saltem tacitum eisdem occessisse.*

Hoo adnotationee. In earum autem reddenda ratione brevissime ogam, cum me sapientioribus loquar. Proindo edam do aliorum patrum obeervationibua, el difficultatibus nihil omnino proferam: cas enim expendere praesertim in speciali discussione venerabilis nostrae Deputationis ius est et munus, in quo adimplendo nec sibi nec nobis certissime ipsa defuit. Quod si ab omnibus admitteretur, profecto breviori via progrederemur,

Hanc igitur tenens, dicam in primis quaro omittenda duxerim verba „tamquam do fide, vel tamquam fidei čǒntrarium quae habentur pag. 13 lin. 22et 23 [ib. B,]. Et ratio est quia uec omnes veritafee eodem gradu fidem et mores attingunt, nec omnes errores pariter eodem gradu fidei ct moribus opponuntur. Hoc patet ex diversis damnatarum eiusque contrariarum propositionum clajeibua. In his porro si interveniat summi pontificia indicium, certum «t hosce propositionce vel doctrinae talea esae tenendas, quales vel proponuntur vel reiiciuntur. Ut itaque in re tanti momenti omnia dubii occasio et quaestioni» praetextus

1 **Magia quidem placeret infallibilem dici Romanum pontificem; aed praecavendae čavillatione de *perornati* infallibilitate, (qntxl reria»imo aliquo senau dici potest et debet) et ansa imperitis subtrahenda infallibilitatem confundendi cura impeccabilitate.**

* **Cone. Lngd. Π in form. prof. fid. habetur *qveationes de fide ruo* (Romani pontificis) *iudicia debent definiri.***

• **Melius dicitur *epùccporum* quam ecclesiae consensui, ne qui cavillentur excludi quidem hoc nostro canone necessitatem praevii consensas laieorum. sed tamen non etiam ipsorum episcoporum *Noteje audarie***

4 **Emendationem proposuit, eam veniae loquendi k eodem capite. rcnunciareL**

i **Ht oratio habita bcm hit U f M·**

omnino removeanlar, praenotata verba omittenda videntur.

Quae autem in eadem periodo addenda existimo liaec sunt: I· verba *in bonum ecclesiae et salutem ammarum,* ut indicetur buina privilegii finisl quo fit, ut haec praerogativa inhaereat personae Romani pontificis ratione muneris, quo huic fini prospicere tenetur, et aio excluditur quaelibet ratio privatae eiusdem personae. 2®-Verbum *specialiter* ot testimonium penes fideles a concilio reddatur de facto Christi a quo, ut ait «anctus Leol in illud Lucae XXII: *Simon Simon* etc., specialis Petri cura suscipitur, et pro fide Petri proprie supplicatur. 3° Verba *ex ordinaria constituti ordinis procidentia,* ut ab hac assistentia divina omnia removeatur idea extraordinarii interventui divini seu miraculi, cum ea assistentia intrinseca ait ipsi constitutioni ecclesiae. Quao cum sit aedificata supra petram Petrum, hic ex sui destinationis nempe fundamenti natura, debet esse semper E ot continuo indeficiens. Hoo, ne aedificium umquam concutiatur, necessario requiritur ab eiusdem firmitatis et stabilitatis lege, seu a fide, in qua radicaliter consistit (quia *sine fide* impossibile est placere Deo) omnium visibilis ecclesiae partium ooosionis ratio. In partibus nutem fide huic aedificio adhaerentibus suae coesionis vis, seu assensus ratio, en ose debet, ut quamcumque metaphysicam certitudinem lupereL Cum enim Deo credi debeat, certitudo moralis in fidei assensu absurda ret. Atqui nullus Deo visibiliter credit, seu aedificio ecclesiae cohaeret nisi per Petrum, qui solus est eiusdem visibile fundamentum. Ergo assistentia divina, qua solus Romanus pontifex redditur infallibilis, ut ei ex motivo fidei credatur, ipsi necessaria et propria est ex natura loci, in quo in constituto ordino a Christo positus est, ac proinde ex lege ordinaria conservationis maximi, quod primo in boo ordine factum fuit, miraculi constitutionis C ecclesiae.

In linea autem 31 eodem pag. 13 [ib. Buj adhibui verba: *sive doctrina divinitus revelata definiatur* et tradatur a solo Romano pontifice etc., 1° ut unius eiusdemquo infallibilitatis duplex exercitionis seu manifestationis forma distinctius exprimeretur, ac proinde clarius etiam distinguerentur et quae Petro soli, et quae apostolis cum Petro, ut loquitur Augustinus, vobis a reverendissimo episcopo C&lvensi iam allatus, a Christo tributa fuerunt; 2° quia hio agitur de infallibilitate activa, quae cum in actu practico definitionis et traditionis doctrinae divinitus revelatae consistat, hic actus in formula exprimendus etiam videtur; 3° quia verbis *doctrina divinitus revelata* totum continetur infallibilitatis obiectum directum, et ideo neowae non eat tempus ulterius terere in peculiaribus, quae orin possunt hac super re quaestionibus. Hae siquidem veluti in propria sede de-1' finiendae erunt, cum actum fuerit de infallibilitate ecclesiae, quae iam recepta est, et nuno statuere tantum sufficiat Romani pontificis infallibilitatem ad unum idemque obiectum sese porrigere.

Eadem linea et pagina mutavi verba „capite ecclesiae" in haec alia: *universalis ecclesiae magistro et confirmatore;* 1· quia hanc verba proprius respondent iis quae superius in schemate adhibentur, nempe *supremi omnium Christianorum doctoris munere* /ungens; atque ita semper conservatur eiusdem sententiae substantia et forma; 2° ut prossius determinentur relation», quae intersunt inter magistrum et discipulos, inter confirmatorem et confirmatos, quae certe aliae es» non poesunt, nisi relationes absolutae independentiae et dependentiae, auctoritatis ct sublectionis, magisterii infallibiliter docendi, ot obligationis humiliter discendi et credendi.

Linea autem 32 [ib. BUJ, ante vorba ,,Romano pontifici" adioci hoo aliud *solo,* quia revera ipso personaliter solus est pastor universalis agnorum et ovium, fidelium et episcoporum; eet personaliter solus confirmator fratrum, apostolorum; eet pereonahter solus universalis ecclesiae doctor, et magister ob antiquis diebus electus, ut per os eius audirent gentes evangelium Dei et crederent et ideo patres concilii oecumcnici VIII simpliciter organum Spiritus sancti papam appellarunt Proinde cum omnee docibiles Dei ξ etiam nos, incipiendo ab eminentiaeimorum sacri collegii cardinalium decano ad mo usquo omnium episcoporum minimum, vias veritatis et justitiae Domini ipeo docet in eisque confirmat, dici non potest Romanum pontificem cese oe ecclesiae quin hoc Riebenum sapiat. Non enim est minister ©ceiosia* sed magister, rices gerens Christi lesu, cuius doctrinam tradit, et cuius est oe, aient universa ecclesia docens cum capite unita. Eius siquidem est oe, cuius est corpus; corpus autem est Christi: ergo et os. Et quoniam oe unum eat nempe summus pontifex, qui solus visibiliter, et intelligibili ac articulata voco agit personam Christi in regenda ct docenda universali ecclesia, quia ipsi soli sunt participatione communia, quao Christo sunt potestate propria, ut loquitur sanctus Leo, ideo infallibilitas est una sicut docet schema nostrum, quod ut aliqua auctoritate confirmaretur, odiicienda proposui eiusdem sancti Leonis verba superius in adnotationibus recitata.

Ex quibas satis patet solum Romanum pontificem esso visibile fundamentum, principium activum et causam formalem infallibilitatis ecclesiae, quao tota visibiliter tenetur a Petro, sicut hic tenetur α Christo. Firmitas enim quae per Christum Petro tribuitur, per Petrum in quo omnium fortitudo munitur, apostolis confertur. Quod aperte tradit omnium sanctorum ecclesiae doctorum discipulus, doctor et ipso Angelicus his verbis[4]: „Ecclesia generalis non potest errare, quia ille qui in omnibus exauditus est pro sua reverentia, dicit Petro, super cuius confessione ecclesia fundata est: *Ego rogavi pro le* ℓ*tc.* Profecto si fides ex auditu, auditus autem per verbum Christi ⧹ et verbum Christi per os solius Petri audiendum et credendum, necessario sequitur infallibilitatem Romani pontificis fundamentum, principium, causam esse infallibilitatis ecclesiae, quae una oademque est ac illa. A solo enim Romano pontifice conciliares definitiones infallibilitatem obtinent, quia ipse solus infallibilis, et reliqui iure docentes por ipsum et cum ipso.

Ne timeamus itaque, venerabile patres, verba *solus* et *personalis* in Romano pontifice, quia nec solitudinem iuv divisionem important. Christus enim personaliter solus est fundamentum et caput, nihilominus nec divisus est, nec solitarius, ecd habet ecclesiam corpus suum mysticum. Ita papa personaliter solus est doctor universalis ecclesiae, et tamen nec solitarius est nec divisus a discipulis, quos suo magisterio docet. Ipeo personaliter solus eet caput visibile ecclesiae, nec ideo est divisus a membris, quae regit, et quae sub suo regimine suos habent proprios actus, qui quia cuiusque membri proprii, ideo non possunt esse iidem ipsi in omnibus membris, sed ad

» Lm. **dut.**

› **Aci. XV, 7.**
• **Can. П. set. IH.**
• **loan. VÎ, 4ð.**
« **In 4 diet. 91, q. 1. ı 8.**
• **Rom. X, 17.**

sumdem finem diriguntur, et ordinantur & capite, cui eunt unita membra, et a quo baco vitam et vigorem non solum, verum etiam functiones positiva destinatione ot institutione in corpore legitimas recipiunt. Non ergo Christus, et eius Vicarius a corporo ecclesiae et a schola docibilium Dei divisi et separati sunt, sod qui buio capiti et dottori non eub-■unt, hi miserrime separati, et divisi sunt a papa, ot ideo α Christo, quia summus pontifex idem est ac Christum Iceus in veritate, in iudicio, in iustitia. Unde qui appellant a Romano pontifice, a Christo appellant

Repetam itaquo, ne timeamus haec verba *scitu* et *personalis,* Christus enim non constituit ecclesiam impersonalem et abstractam, uti vellent Christi et ecclesiae inimici, sed personalem concretam et subsistentem in Romano pontifico, in quo solo est viva, activa, articulata infoilibilitas. Quao non tantam cat vorus et proprius catholicae religionis divinitatis character, quin Deus essentialiter verax et bonus nec B falli, noe fallero potest, verum etiam est sola formalis ratio fidei, unitatis, ac communionis omnium membrorum ecclesiae cum capito papa, qui solus est tessera viva veritatis et iustitiae, et in quo solo ecclesia constituitur personaliter loquens vice et auctoritate Christi leeu. Hino factum est, ut nulla umquam nova definitio dogmatica tradita fuerit tempore sedis pontificalis vacationis, vel tempore schismatum; quia hisce in casibus nullum est in ecclesia personaliter recognitum os Christi vivum et articulatum. Quod si quae tentata fuere, ca ab hoc Christi oro certo cognito Romano pontifice vel adprobata, vel reietta postea extiterunt, ut patet ex actis Murtini V et Eugeni! IV circa Constantiensis et Basileensis conciliorum decreta. Quae duo exempla sufficiunt etiam ut probetur Romanos pontifices charismate infallibilitatis sibi personaliter proprio vera a falsis secrevisse, cum utroque ab hisce conciliis decreta fuerint

In ultima periodo, quam de noro schemati odiiciendam proposui, duo damnantur, ut patet, grossantés errores. Primus eorum qui dicunt non solum Romanum pontificem, sed etiam universam ecclesiam docentem erraro posse, ut de facto errasse obietti limites excedendo. Huius erroris exemplum habemus, circa doctrinam ab apostolica sede ot universo episcopatu solemniter traditam de necessitate temporalis Romani pontificis dominii; ut clare videro est in notis 41, 42, 43 et 44 [L LI, 608-12] primo schemati do ecclesia adioctis, ex quibus etiam satis apparet huius proscriptionis urgentia. AJter error eet eorum, qui docent, ie;oiri ecclesiae consensum saltem tacitum, ut ordinationes Romani pontificis valeant et obligent. Notus iam vobis est, sicut et nota ipsius damnationis necessitas, ut quaestionibus omnibus finis tandem aliquando imponatur. Do his itaque, ut stem promises© brevitati, verba ultorius non faciam. D

Venio ideo ad ultimam propositionem, qua vellem ut in fdiomato ultima etiam huius capitis periodus expungeretur. Ratio est ut huic etiam capiti canones adiiciantur. Hoc enim postulant et huius Vaticani concilii agendi ratio, et rei gravitas in praesentiarum odiunetis, et ipse fidelium sensus in doctrina tanti momenti tantopere dolendum in modum exagitata. In meis observationibus hac super ro, quae typis editae habentur in relativa synopsi num. 80 [L LI, 1024], pluroe canones proposui, puno vero duos tantam, nempe .

Canon I. „Si quis dixerit, Romanum pontificem cum supremi omnium Christianorum doctoris monere fungens pro apostolica sua auctoritate definit, quid ab universa ecclesia in rebus fidei et morum tenendum \el reiiciendum sit, ullo modo errare pwe; aut eiusmodi decreta sive iudicia per seipsa irreformabilia a quovis christiano, ut primum ei innotuerint, pleno fidei obsequio excipienda et tenenda non ease, anathema siL“

Canon II. „Si quis negaverit unam eamdemque esse vi sssislentiae divinae infallibilitatem, sive doctrina divinitus revelata definiatur, et tradatur a solo Romano pontifice tamquam universalis ecclesiae magistro et confirmatore, sive ab universa ecclesia docento cum capite unita; aut hano Romani pontificis infallibilitatem sese extendere ad unum idemque integre obiectum infallibilitatis ecclesiae, anathema ŝit.

Haec est, venerabiles fratres, fides mea, et ratio fidoi meae, nam fides eGam suam habet rationem et logicam. Haec est fides dioecesis mihi concreditae, immo fides toGus Sardiniae insulae. Cui certe fidei carissima mea patria debet, si christiana religio ex quo pro infinita Dei bonitate ab apostolis Petro et Paulo ot lacobo praedicata fuit et a sancto Clemente papa primo eius episcopo nutrita et roborata, ac α tot tantisquo martyribus proprio sanguine, qui est chrisGanorum semen, custodita, propagata et purpurata, usquo in hodiedum, nec erroribus deturpata, neo schismatibus scissa, nec persecuGonibus ot vexationibus concussa unquam fuerit. Et haec erit fides, quae nos et nostras diooceeoe salvabit, reverendissimi patres, α furore fluctuum, quos magna revera horum temporum incredulitatis et impietatis tempestas tanto impetu ab imis excitavit. Qui enim stat in navi Petri, quae super basco luteas aquas fertur in sublimo, non demergetur, quia ille qui in omnibus exauditus est pro sua reverentia Petro dixit: *Ego pro te rogavi ut non deficiat fides tua.*

Cattorum, reverendissimi venerabilis DoputaGonis patres, hasce meas observationes integre sapienGaa vestrae examini ita committo, ut si non probaC veritis ius vobis sit ad generalem concilii patrum congregationem eas non deferendi no tempus inutiliter teratur. In eis proponendis stimulo conscientiae meae satisfacere intendi: nunc vero, hoc adimpleto officio alterum mihi restat, acceptandi nempe quae α vobis certe meliora nobis provenient. (2 iulii 1870.)

26. *Marinelli ep. Porphyriensisl.* — Eminentissime princeps oc reverendissimi patres, ut doctrina de Romani pontificis infallibilitate magis magisque comprobata existât, mini videtur, in prima periodo capitis quarti esse addenda poet illa schematis „perpetuus ecclesiae usus commendat” haec alia verba: *sancti patres docuerunt.* Revera horum, quos Deus posuit in ecclesia, ut ait Apostolus, pastorea rt doctorea... donec occurramus omnee in unitatem fidei, minime videtur mentio praetermittenda. Quod autem in suprema apostolicaa iurisdictionis potestate, D quam Romanus pontifex tamquam Petri principis apoetolorum successor in universam ecclesiam obtinet, supremam quoque magisterii potestatem comprehendi,

**i Vlndidna Mit a. Augnatisi qnoad doctrinam de infalli· bHiUte Reccani ṗontifici et prvprnit rrrerendifannan Depa-laGoni prò rebus fidd ĕmem«lati quarti capitia Qnowodo id «ibi in meaten venerit, ĕ fatetur in epistola ad loaepbnm Feuler concili! recreUritua ml«<a die 1 ialii, bis verbi». .Licent sxihl. quaero ĕxcelle ti»4»e domine, ad te mittere inelusum roto» nbnutUxdr.m DepuUtiatd de rebas fidei In ipso ago de addiUmento ex teftimcnin «ancXeram patrem empeñado initio capitii quarti pre supremo Ramasi pmUics· magisterio ma<is maxiaqae eeaftrenando. Et cum qc bovdaa visas sit, uoetuD patrem ṀtU.ıa. praemrtim tbi aaaetar. Cypri^tua «aneto SUpbano eoatradicestm excn«at. param favere pontificiae inerrantia·. mill in mentem venit «neti patria Ançnstini ¿xtriaam bac de re <ea in lace repenert. !d qaod ego, ni fallor, obtinui in boc bnm«am!i vet· iknaque exarafo 4**

sancti paLroe docuerint, ree eet apud omnee comperta.. Quoniam vero alicui visum eet sanctum Augustinum in eo praesertim quod sanctum Cyprianum sancto Stephano popae contradicentem in causa rebaptizantium excusaverit, parum favero Romani pontificis infallibilitati; ego, qui licet minimus ex eius ordine et schola ese glorior, sancti patris hac de re doctrinam sua in luce reponere conabor.

Exordimur, statum quaestionis exponendo ipsis sancti patris Augustini verbis, quae prostant in libro de unico *Baptismo* cap. 14: „Ecce duo erant, inquit, uno tempore, ut de aliis qui diversa sentiebant; duo erant eminentiseimarum ecclesiarum Romanae ăci licet et Carthaginensis episcopi Stephanus et Cyprianus, ambo in unitate catholica constituti, quorum Stephanus baptismum Christi in nullo iterandum esse censebat, et hoc facientibus graviter succcnsobat: Cyprianus autem in haeresi vel schismate baptízalos, tamquam non habentes baptismum Christi, baptizandos in ecclesia catholica existimabat. Multi cum illo, quidam cum isto etiam sentiebant, utrique cum eis in unitate čŏnsistentes. Ergo prima fronte videtur Augustinus in ea fuisse opinione, ut Romani pontificis sententiae possit quis contradicere abeque eo, quod ab unitate ecclesiae deficiat Idipaum confirmat sanctus doctor in lib. V de *Baptismo* cap. 17, de Cypriano dicens: „Quod liberum illi fuerit propugnare suam sententiam, antequam controversia ista per plenarium concilium definita ĕsset Ergo irrefragabile oraculum non in papa, sed in concilio Augustinus reponere videtur. Neque difficultas diluitur reponendo, Stephani decretum non fuisee ex cathedra. Ex cathedra quippe vere eet decretum, quod α summo pontifice editur in causa fidei ab omnibus observandum sub anathematis interminatione. Huiusmodi vero fuisse, quod tulit Stephanus in causa fidei, qualis ea est de non baptizandis ab haereticis valide C baptizatis, asserit Augustinus his verbis: nCum ergo Stephanos non solum non baptizaret haereticos, verum etiam hoc facientes, vel ut fieret decernentes excommunicandos esso censeret... tamen (subdit sanctus doctor) cum eo Cyprianus in unitatis paco permĭnsit Ergo iuxta Augustinum potest Romano pontifici ex cathedra loquenti absque catholicae unitatis ioctura resisti.

Adde, quod Hipponensis episcopus ita lib. II *de Baptismo* cap.4 professus fuerat: „Nec nos ipsi tale aliquid auderemus asserere, nisi universae ecclesiae concordissima auctoritate firmati : cui et ipee (Cyprianus) sine dubio cederet, si iam illo tempore quaestionis huius veritas eliquata et declarata per plenarium roncilium sŏlidaretur. Itaque nonnisi in unanimi eonsensu ecclesiae et in concilio supremum fidei orandum Augustinus agnoscere videtur.

Ast prima fronte, ut dixi, ita videtur; rerum D non ita re melius inspecta. Et in primis animadvertendum, quisnam fuerit sancti doctoris scopus in citetis de Baptismo libris. Illum autem ipee patefecit ite exordiens: ‚Jn hoc opere adiuvante Domino suscepimus non solum ea refellere quae de hac re nobis Donatistae obiectare consuerunt, sed etiam de beatissimi martyris Cypriani... quae Dominus donaverit dicere: ut intelligent omnes qui non studio partium caecati indicant, non solum eos non adiuvari auctoritate Cypriani, sed per ipsam maxime sŭbverti. Id autem evincebat Augustinus ex quo Cyprianus, licet in consuetudine rebaptizandi in hacresi et schismate baptízalos dissentiret a Stephano, tamen cum eo in unitatis pace permansit, fatens quoque, non baptízalos gratiam consequi propter *unitatem ecclesiae.* Vide Augustinum lib. II *de Bapt.* cap. 14. Vere itaque auctoritate sancti Cypriani maxime subvertebatur perversitas Donutistarum, quoe Augustinus perurgebat his verbis: irA talibus sacrilegis venientes sine baptismo, ut dicitis, ai Cyprianum non contaminabant, quomodo vos contaminare poterant non convicti, sed conficti traditores?... Quare vos ergo sĕparastis? Itaque scopus Hipponensis antistitis cet cx ipsa Cypriani auctoritate refellere Donatistes, qui sub praetextu, no a malis catholicis contaminarentur, schisma ab ecclesia faciebant: nullatenus vero exindo supremam docendi auctoritatem in Romano pontifico labefactare. Quin immo sancti Stephani sententiam ipse possim tuetur, praesertim lib. V *de Bapt.* cap. 23 inquĭeti „Consuetudo illa, quae opponebatur Cypriano ab eorum (apostolorum) traditione exordium sumpsisse erodenda est, sicut sunt multe quae universa tenet ecclesia; et ab hoc ab apostolis praecepta bene creduntur, quamquam scripta non repetíantŭr.

Eccur ergo, inquiunt adversarii, Cyprianum Stephano obiuclantom excusat? Respondeo in primis, nonnullos olim cum Misorio, ac nuper cum clarissimo Tizzani huiusmodi inter sanctum Stephanum ot sanctum Cyprianum contentionem a Donatistis confictam putere: atque ad id suadendum plura ex sancto Augustino citare loca. Inter caetera haec ad Vincentium ipse scribit: „Quamvis non desint qui hoc Cyprianum prorsus non sensisse contendant; sed sub eius nomine a praesumptoribus atquo mendacibus fuisse čonfictum.'

Sed quamvis nos cum plerisquo omnibus hanc controversiam uti genuinam recipiamus; Carthaginensem antistitem in regula veritatis se postea correxisse, Hipponensis episcopus non uti certum quidem, attamen uti verisimile admittit. Ne plura conseder, illud cx lib. II *de Bapt.* cap. 4, proferam: „Quia profecto et uni verum dicenti et demonstranti posset facillime consentire tam sancta anima, tam pacate: et fortasse factum est, sed nescimus. Neque enim omnia» quae iUo tempore inter episcopos gesta sunt, memoriae litterisque mandari potuerunt, aut omnia quae mandata sunt nŏvimus.

Insuper dato quoque, quod palinodiam minus cecinerit Carthaginensis antistes, eum maculam purgasse, doctor eximius ait pluribus in locis; ita lib.1 cap. 18: nQuod ergo ille vir sanctus do baptismo aliter sentiens quam se res habebat, quae postea pertractata» et diligentissima consideratione firmata est, in catholica unitate permansit, et caritatis ubertate compensatum est, et passionis falce purgatum. Ergo Augustinus purgandum in Cypriano recognovit errorem in eo, quod sancti Stephani sententiae obluctatus siL Propterra eo ipso quod Cyprianum excusat, supremae docendi auctoritati Romani pontificis egregie defert.

Sed quomodo defert (insistitur), si poet Stephani decretum Augustinus asserit, liberum fuisse Cyprianum propugnare suam sententiam, antequam controversia per plenarium concilium definite eeset? Respondeo, quia, ut patet ex ipsa pontificii decreti forma: *Nihil innovetur nisi quod traditum est,* agebatur de consuetudine ecclesiae a maioribus tradite: ‚consuetudinis robore (sunt Augustini verba lib. II *de Bapt.* cap. 9) tenebatur orbis terrarum, *et haec sola opponebatur* inducere volentibus novitatem, quia non poterant apprehendere veritatem." Iuxta quae nedum sanctus doctor ait de consuetudine disceptatum fuisse, verum et solam consuetudinem Cypriano fuisse a Stephano obiectam; ideoque illum obstitisse, quia in Africa invecte fuit consuetudo contraria ; quaenam autem «eet censenda universalis ecclesiae consuetudo, nondum innotuerat, donec fuerit per plenarium concilium declarata. Hinc loco mox citato subdit

sanctus doctor: Hanc autem fuisse consuetudinem A oocloeiao, quae postea multis discussis ambagibus perspecta veritate plenario concilio confirmata estote." Proptoroa ipso dixit, liberum fuisse Cypriano propugnare suam sententiam, antequam controversia ista per plenarium concilium esset definita.

Exindo quoque colligitur, Stephani decretum vere non fuisse ex cathedra, vol saltem uti ox cathedra latura fuisse a Cypriano, eiusquo collegis intellectum. Quamvis enim Stephano optime perspecta fuerit quaestionis natura de non rebaptizandis haereticis, quae in se oet profocto dogmatica; ac propterea in contraron tientes anathema quoque fuerit minitatus; tamen ab oo vibrando abstinuit, animadvertens, quod ab illis uti disciplinaris res haberetur, interpellanto quoquo Dionysio Alexandrino ob id, quod illi inter dogma ct consuetudinem discrevissent Hinc sola consuetudo, ut inquiebat Augustinus, opponebatur inducoro volentibus novitatem, quia per id sperabat B summus pontifex eos revocaro ad veritatem, quam tunc non poterant apprehendere. Ita, inquit sanctus doctor lib. VI *de Bapt.* cap. 1, ista quaestio contra veterem consuetudinem disputationibus salva charitate atque unitate altercantibus discutiebatur.

En qua in re, nempe in re consuetudinis subdit Augustinus „neo nos ipsi aliquid tale auderemus asserere, nisi universae ecclesiae concordissima auctoritate firmati4;* quod si in huiusmodi, in quibus opponitur tantum consuetudo, ipsa plenaria concilia saepe priora α posterioribus emendari asserit sanctus doctor lib. II *de Bapt.* cap. 3, absque eo quod per id conciliari deroget inerrantiae; neque pontificiae infallibilitati in dogmaticis decretis derogaro cense dus eet Augustinus ob id, quod excusaverit Cyprianum se opponentem Stephano in quaestione consuetudinis, et in re, quae ab eo et collegis suis disciplinaris, non dogmatica putabatur.

Audiamus nunc Augustinum, ubi de dogmaticis Romani pontificis decretis loquitur. In epist^ 190, alias 157 ait: ‚Jn verbis apostolicae sedis tam antiqua et fundata, certa et clara est catholica fides, ut nefas ait do illa dubitare christiano." Ne autem inter sedem et sedentem, vel inter pontificum seriem, et pontificem pro tempore fiat α Gallicanis distinctio: „Numerate (addit in psalmo contra partes Donati) vel ab ipsa Petri sede sacerdotes, et in illo ordine patrum quis cui successit, videte. Ipsa (nempe Romanus pontifex pro tempore existens) est petra quam non vincunt superbae inferorum portae." Sed clarius quoquo Romani pontificis proclamat infallibilitatem in lib. II *contra duas epistolas Pelagii* cap, 3 inquietis: „Per papao rescriptum causa Pelagianorum finita est: totoquo orbo post eius damnationem damnati sunt: ac litteris Innocenti! tota de hae re dubitatio sublata eat." En iuxta Augustinum causa Pela- D ginnorum non ob concilia, quao do ea habita sunt, sed per *papae rescriptum finita est.* Ergo iuxta ipsum papa, quatenus talis, est per se in decretis dogmaticis infallibilis. Hinc addidit *totoque orbe post eius damnationem damnati sunt;* nempe ante papao damnationem orbis in causa Pelagiana suspensus haerebat; ac adeo ut Pelagius in Hierosolymitano congressu et in synodo Diospolitana iudicatus fuerit ab haeresi immunis. Ergo independenter a consensu episcoporum seu ecclesiae Augustinus tribuit Romano pontifici irrefragabilem auctoritatem, ita ut per cius litteras seu decreta tota in religionis causis dubitatio auferatur.

His addo quao habet sanctus doctor *tract 50* in *loanncm:* „Petrus quando accepit claves, ecclesiam sanctam significavit... cuius (addit *enarr. in Pe. 108)* ille agnoscitur in figura gestasse personam propter primatum, quem in discipulos habuit" Si autem iuxta Augustinum Petrus, ac proinde eius successor Romanus pontifex universam ecclesiam repraesentat propter primatum, iam omnis ecclesiae praerogativa ei tamquam capiti convenit Si ergo ecclesia in fide et moribus est infallibilis, talis est quoque ox Augustino Romanus pontifex.

Hinc factum est, ut theologi Augustinenses, sancti patris Augustini doctrinam sectantes, pro Romani pontificis infallibilitate iugiter steterint Ne caeteros memorem, Augustinus Triumphus academias Parisiensis doctor, non obstante Gersonis contraria auctoritate, aserore, uti animadvertit quoque divus Alphonsus de Ligorio, non dubitavit in libro *de potestate ecclesiae* haeresim esse, aliquid do fide papae decernenti non adhaerere. Clarissimus autem Berti, quem auctorem pro textu in theologicis disciplinis passim schola Augustiniana secuta est et sequitur, banc lib.XVII cap. 5 adversus lansenianos vindicat thesim: „Iudicium Romani pontificis de factis dogmatici» est omnino infallibile.4* Libro insuper XXXI cap. 33 defenditur ab eo haec num. 8 propositio: „Ex quo beatissimus Cyprianus decreto sancti Stephani obluctatus sit, nequit inde labefactari Romanorum pontificum in rebus fidei vel morum iudicium irreformabile." Ibique omnia, quae celeberrimas aucter *Defensionis declarationis Gallicanae* congerit contra pontificiam inerrantiae praerogativam argumenta, invicte solvit sancti patris Augustini potissimum testimoniis a se allatis, egregiequo discussis.

Itaque eximius ecclesiae doctor sanctus pater Augustinus, et cum eo cius eremitanus ordo ac achola una mccum suffragatur Romani pontificis infallibilitati, etiam atquo etiam profitendo: ‚Jn verbis apostólicas sedis tam antiqua ct fundata, certa ot clara C est catholica fides, ut nefas sit de illa dubitare christiano."

Cum igitur sanctus pater Augustinus ac caeteri ecclesiae doctores faveant apertissime Romani pontificis ex cathedra loquentis inerrantiae, videtur ad ipsam magis magisque comprobandam huiusmodi additamentum initio capitis quarti constitutionis dogmaticae de ecclesia Christi ‚Jn suprema etc." «se apponendum *supremam quoque magisterii potestatem comprehendi, haec sancta sedes semper tenuit, per· petuus ecclesiae usus comprobat, sancti patres docuerunt, ipsa oecumenica concilia tradiderunt.*

Haec omnia, eminentissime princeps ac revoroodissimi patres, humillime eubiicio sapientissimo vestro iudicio.

27. *Aronymus.* — Eminentissime paterl, in formula, qua definitur infallibilitas Romani pontifici», post vocem „doctrinam" proreus addendum: *tanque D omnibus fide divina credendam proponit.*

28. *Dechamps aep. Jdcchliniensis.* — Nous rommee venus, mgr. Steins S. J. et moi, pour conjurer V. E de vouloir bien no pas renoncer à la parole, et proposer la formule suivante, non en roo nom. mais au nom *de plusieurs pères du concile* qui ont renoncé à la parole.

‚.Romanum |K>ntificem quando *ex cathedra* loquitur, id est, quando ex plena sua docendi potestate supremi omnium Christianorum pastoris et doctoris munere fungens definit quid in rebus fidei ct morum ab universa ecclesia tamquam de fide tenendum, ral tamquam fidei contrarium reiiciendum ait, vi Mtt-Mentila divinae ipsi in breto Petro promime, errare non posee. Non ideo tamen intendimus Romani pon-

« **Earatete» 14 rediratiwHaa prirtUtm Dqmtate «W 4« «¿e <tefa.**

tifieis infallibilitatem restringere ad definitionem dogmatum et ad haerreeon condemnationem, aed insuper docemus et declaramus Romanum pontificem, dum ex eodem plenitudine potestatis doctrinas de fide et moribus ab universa ecclesia tenendas iudieio suo definit, huiusmodi indicia, sicut priora, ex seso irreformabilia esse, et ab omnibus christifidelibus eo ocrtitudino tenenda qua teneri debent decreta concilii generalis."

29. *Anonymus.* — Eminentissime princepsł, sequens canon, ni fallor, theologorum doctrinae conformis, pluribus difficultatibus obviam iret; ideoque illum sapientissimo vestro iudieio submittere audeo:

„Si quis dixerit, Romanum pontificem, quando, ex cathedra loqueas, definit ea quao de fide tenenda sunt vel tamquam haeretica reiicienda, errare posse; et ipsum circa caetera quae fidem aut mores spectant ea non pollere infoilibilitate, qua gaudet ecclesia (qua Christus ecclesiam suam ornatam esse voluit); B anathema eit"

His aut exquisitioribus verbis redigi potest hic canon, aut etiam reiici, dummodo eminentiae vestrae tamquam grati et obeequentissimi animi pignus remanent

30. *Dupanloup cp Aureliancnsis.* — Monseigneur', le porteur de ma lettre me dit que vous voulez bien me demander un second exemplaire de mes deux amendements. J'ai l'honneur de vous les adresser.

Veuilles agréer la nouvelle expression de mes bien respectueux et dévouée hommages.

Auriez-vous la grande bonté de me donner les cahiers contenant 1« amendements sur le *prooemium,* le 1 ", le 2 * et lo 3 * chapitres, que mon absence du concile m a empêché de recevoir.

a.

C

*Caput de supremo Romani pontificis magisterio ad mentem Bellarmini et sancti Antonini archiepiscopi Florentini, cuius doctrinam non secus ac sanctitatem magno in pretio habuerunt mirisque laudibus celebrarunt summi pontifices.*

In suprema autem apostolica potestate, quam Romanus pontifex, tamquam Petri principis apostolorum successor et Christi vicarius, in universam ecclesiam obtinet, supremum quoque comprehendi sacri magisterii ius et officium, haec sancta sedes semper tenuit, perpetuus ecclesiae usus comprobat, ipsaque concilia oecumenica tradiderunt.

Illo eat enim, quem tota veneranda antiquitas summis laudibus exornavit, ut *patrem patrum, doctorem doctorum, orthodoxae et immaculatae fidei columnam et ecclesiae catholicae fundamentum, supremum pastorem qui vice Petri vicem gerit Christi, sicut caeteri episcopi vicem gerunt apostolorum sub* D *Christo, ei vicem Christi sub Petro; gloriosae illius sedis antistitem,* iw *qua beatus Petrus adhuc vivit et praesidet, apud quam magnum et indeficientem doctrinae consistere fontem nullus ambigit, de quo rivuli prodeunt universum largissime irrigantes orbem.*

Unde cum Florentino concilio profitemur: pontificem Romanum, verum Christi vicarium, lotiusquo eo k^iao caput et omnium Christianorum patrem ac doctorara existera; et ipei in beato Petro pascendi, regendi ac gubernandi universalem ecclesiam a Domino nostro lesu Christo plenam potestatem traditam esse.

Hinc, sacro approbante concilio, docemus et tamA quam dogma fidei declaramus, Romanum pontificem, huius successorem cui a Domino dictum est: *Tu es Petrus et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam, et portae inferi non praevalebunt adversus eam;* eorumque principem quibus idem Dominus ait: *Euntes docete omnes gentes; et cere ego wbiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem saeculi;* vi assistendae divinae, ipsi una cum eis promissae, errare non posso, cum l utens consilio et testimonio et requirens adiutorium ecclesiae universalis (aive: *innixus consilio et testimonio* [sive: *consensu] ecclesiarum,* sive: *ecclesiae universalis),* cx cuius consensione [ûï. consensu] et traditione ab apostolis accepta pendet [ /. pendent] praecipuo regula [ai, definitiones] fidei, supremi omnium Christianorum doctoris munere fungitur, et pro auctoritate sua apostolica definit quid, in rebus fidei et morum, ab universa ecclesia tamquam de fide tenendum, vel tamquam fidei contrarium reiiciendum sit; et eiusmodi decreta sive indicia, per se irreformabilia, a quovis christiano, ut primum ei innotuerint, pleno fidei obsequio suscipienda et tenenda osse.

Si quis autem huic nostrae definitioni contradicere (quod Deus avertat) praesumpserit, sciat se a veritate fidei catholicae et ab unitate ecclesiae defecisse.

b.

*Caput de supremo Romanorum pontificum magisterio secundum Melchiorem Cano Bellarminum \ Benedictum XIV ·, Gregarium XVI.**

Priusquam Christus proficisceretur ex hoc mundo ad Patrem, collectis undecim apostolis revocavit in memoriam sibi datam omnem potestatem in caelo et in terra, iusaitque ipsos ,.docere omnes gentes et baptizare, docentes eos servare omnia quaecumque mandasset illis4': adiocit etiam soleinnem promissionem se cum illis, magistris et doctoribus universi generis humani futurum ..omnibus diebus usque ad consummationem saeculi". Qua nixus pollicitatione, Apostolus appellavit ecclesiam *columnam et firmamentum veritatis.*

Ut autem inter caelestis regni principes, doctores, et iudic«. ordo certus unitasque servari posset, singularia Petro spopondit Christus privilegia, quae ipsi, post resurrectionem, etiam reapse contulit, tamquam principi collegii apostolici et ecclesiae capiti et interpreti.

Si enim ipse, lapis angularis et petra, aedificavit ecclesiam *super fundamentum apostolorum* et prophetarum, illo idem dixit Simoni Barjonae: *Tu es Petrus et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam et portae inferi non praevalebunt adversus eam.* Similiter, ai universis'dixit: *Quaecumque alligaveritis in terris erunt ligata et in caelis* etc. ; Petro seorsim et prius pollicitus eat *claves regni caelorum, ut quodcumque ligaverit super terram sit ligatum et in caelis, et quodeumque solverit super terram sit solutum et* m *caelis.* Et demum, si Spiritus sanctus *posuit episcopos regere ecclesiam Dei;* ut singuli suam pascant gregem, et universi cum Petro totam ecclesiam in solidum, uni Petro, post trinam amorie significatio-

* Emendatio ad emlaentlniaira prwtidm Deputation!· de Me date.

I Spiatola data ad eoadlil serretarira die 4 tulli 1870.

' Et ·. Antevino.

1 D« locis *theologicis* lib. VL

* De Roteano pontífice UK IV, cap. 7 et eiusdem epistola ad Clzmcntcm *Vili,* apud Berry (Anguitinam Leblanc), Rist. eongT. de anxilli·, lib. П. cap. 28.

♦ PraefaL- ad eynodum dloeeeaanam. De eanonlxalioM m. Mb. I cap. XLIII, sum. 2 et 8.

• Trionfo della «ante sede (edit Batterà, 1832, centinaia *quelle mtdaxioni,* ut loquitur editor In dedicatione, *che alla eccdea* voWro *mente piacque* di *comandarmi),* cap. V, num. ft et eeqq.. cap- XXIV totum.

nem, dixit bonus pastor qui animam suam poeuit pro A ovibus suis: *Pasce agnos meos, pasce oves meas,* pullos ot matres; eum universaliter in terris constituens vicarium suum omniumquo pastorem.

Quapropter, cum dona Dei sint absque poenitentia, et divina ecclesiae constitutio mutari non posait, cum concilio Florentino iterum definimus: .^anctam apostolicam sedem ot Romanum pontificem in universum orbem tenere primatum, et ipsum Romanum pontificem successorem esse beati Petri principis apostolorum, et verum Christi vicarium, totiusquo ecclesiae caput, ot omnium Christianorum patrem ao doclorem existera, ot ipsi, in beato Potro, pascendi, regendi ao gubernandi universalem ecclesiam a Domino nostro leeu Christo plenam potestatem traditam osee, quemadmodum etiam ct in gestis oecumenicorum conciliorum et in sacris canonibus continetur."

Sicuti autem universa ecclesia firmitatem suam, *ili* praedicanda et dofinienda vera fide, habet a promis- B sionibus divinis, ita etiam, cum beatus Petrus eiusque successorie, — qui, ut caput α corpore ot fundamentum ab aedificio, numquam ut separati ab ecclesia excogitari debent, — omnium Christianorum doctoris et ecclesiae interpretis fungentee munere, fratres in doctrina divina confirmant, solemni decreto, in robus dogmaticis et moralibus, vera discernunt a falsis, super novas aut ex antiquo renovatas haeresce iudicium ferunt supremum, quod in caelis ratum habeatur, atque ipsa conciliorum acta approbant aut rescindunt, hoo donum non ab ipsorum peritia aut diligentia provenit, sed a Christi assistentia. Neceearíam hano tamen diligentiam, quam ipea ©ecumenica concilia omittere non possunt, ct Romani quoque pontifices praestare tenentur: in hoc enim idem est et pontificem ct conciliorum officium; neque enim Chndus ita ecclesiae doctores assistit, ut eos ab opera udo et inquirendo eximat, cum ipsius assistentia non eit revelatio nequo inspiratio. Ideoque summis pontificibus nefas esset tentare Deum1; sed contra, cum definitiones de fide pendeant praecipue ex apostolica traditione et ecclesiarum consensione5, utramque ipsorum eet et inquirere et fideliter exprimere. Illud nutem testatur historia fieri, adiuvante Spiritu sancto, sivo consultis pastoribus et doctoribus, rive convocatis etiam, si in rebus gravioribus opus fuerit, conciliis oecumenicis, aut interrogatis sparsis per universum orbem episcopis3.

Ncque vero caeleste hoc privilegium *personale* ret, aut absolutum, sed primatui ecclesiastico adhaerens, nec ab ecclesia separatum; certisquo conditionibus obnoxium 4. Ncque ad omnia gesta et dicta Romanorum pontificum extenditur, cum ipsimet re nut decessores euoe in ecclesiastico regimine aliquando peccasse confossi sint4; se ut doctores privatos, ut episcopos Romanos, vel patriarchas Occidentis, errare posse scripserint, atquo ipsorum·, aliorumque teetimonio constet eos ad singula fidelium et episcoporum interrogata, quaestiones non semper quasi dogmata fidoi definirò vallo1, sed saepenumoro secundum vigentes suo aevo opinione» ℘espondere

Verum tum Spiritum veritatis, ut errare non poesint, eis adsistero, et quao ligaverint et solverint in terns, in caelis ligari aut solvi, sine ullo dubio profitendum est, cum omni humano terrore exclusol, et rebus, ut supra dictum eet, diligenter consideratisl pereonam doctoris omnium Christianorum et interpretis ecclesiae assumentes2, ipsiusque sive adunatae, sive dispersae adiutorio et testimonio utentes, solemni iudieio cum omnibus ecclesiis communicato4, decernunt quao in ecclesiarum traditione ac deposito contineantur, erroreeve eidem doctrinao oppositos pari solemnitate proscribunt

Canon. S» *quis dixerit, cum legitimus Romanus ponti/ex rite omnium fidelium doctoris, concurrente ecclesiarum testimonio, partes explet, seu officio fungitur confirmandi universas fratres suos in doctrina chrisiiana, quae fidem et mores complectitur, et ab ecclesia intemerata custoditur4, aut cum cornmune depositum a devitandis novitatibus praeservans, sententiam supremam et definitivam fert de exortis haeresibus, ipsum sanctamque Dei ecclesiam ita destitui posse divino auxilio, ut universus Christi grex* in *errorem induci queat; anathema sit.*

31. *Bravard ep. Constantiensis.* — Veniae loquendi de capite IV schematis de primatu Romani pontificis libenter renuntio, nimiam propter defatigationem reverendissimorum patrum et meam; sequentem humillime propono emendationem:

*Totum omnino praetermittatur caput de infallibilitaie Romani pontificis,* Ie quia doctrina, sicuri exponitur in schemate, nec eet firma et probata, nec probari potest sive Scriptura sacra, sivo traditione; 2° quia discussio de hocco doctrina permulta iam mala procreavit in ecclesia Christi, et solutio qualiscumque ait, *in praesenti tempore* schismata, odia et perturbationes, quorum Deus eoius terminum novit, denuo procreabiL

32. *Guilbert ep. Vapincensis.* — His axsentio omnino et veniae loquendi pariter renuntio propter easdem rationes.

33. *Anonymus.* — Declaramus autem quod certo et remper consensus ecclesiae aut praecedet aut concomítabitur aut Bubscquetur decreta fidei Romani pontificis, cum ecclesia α petra supra quam a Christo fundata est numquam separari queat; nec fieri possit quod Petrus per os successorum aliena ab iis, quae in magisterio ecclesiae universali continentur, credenda proponat.

34. *Anonymus.* — Formula infallibilitatis pontificiae deeumpta ex sancto Alphonao de Liguori.

Sanctus Alphonsus in *Theol. mor.* lib. 1 tract. 2 de legibus, dissert.. de infallibilitate papae, haeo habet: „Cum papa loquitur tamquam doctor universalis, definiens ex cathedra, nempe ex potestate suprema, tradita Petro, docendi ecclreiam; tunc dici-

**Christianus Lupus referens responsa plura centraría unitati et indissolubilitati matrimonii christiani cccrumsatí Alii reterat responsa quibus confirmati· haereticorum et sirsoniacenua ordinatio nnllse sea invalidae declarantor.**

**1 Subscriptio coacta eat potius eogtnUam quam coacti, ot de Liberio papa scripsit s. Athuxasins.**

**5 Videndi essent omnes doctorea, <·oβ BeDarminus citat de *Ramno pontifici* lib. IV, cap. 8, *quarto sententia cot.***

**• Orerorins XVL**

**4 Grayorias XVI; Bellansinus de Rom. peni lih IV, eap^V; Benedictos XIV de canoairslieue m. lib. I, cap. 4Λ aam. S ail, refert Sistola V in ultimo consistorio, pre caarairali ma a. Didad pronuntiasse indidam pontifici· infallibile ße et hsc e»e de Ide, sed subdit respondere potae Sixtam V laattaai ea·· nt doctore· privatum, et prspterea alterum seatestus referendas esae.**

**» & Thomas et Gregorius XVL Ecrirai· errara m potaK sed papa proponit symbolum**

**' Gregorios XVI.**

**2 Bellarminos de Rom. pont.**

**• Idem ibid, et maxime in epiit. ad Clement. Vili.**

**« Oresrorina XVL**

**• Paschalis II de Investituris; Hadrianas VI in iaatr. ad nuntiam Cherigatnm; Clemen· XIV in epistola ad card. Boaehl de soppressone societatis leso; Piai VII de concordato Fonteblavienai.**

**• Innocentini TII, Benedictus XIV, Gregorios IVI.**

**5 Gregorius XVL**

**▮ Christianus Lapas In tractatu <te optwteae *profabili;* a. Alphonsos Uçnrius in praefaL ad theoL moralem; Isneceados ΠI de decretali Caetestini IH de ditorti·. Videndus cannino**

mus ipsum in controversiis fidei ct morum docemea- j dis omnino infallibilem «se."

Insistendo verbis sancti, sic coniungi posset formala: „Hinc, sacro approbante concilio, docemus et fidei dogma esse declaramus, Romanum pontificem, cum loquitar tamquam doctor universalis, definiens ex cathedra, nempe ex potestate suprema, tradita Petro, docendi ecclesiam, in rebus fidei et morum decernendis, vi exsistentiae Spiritus sancti, esse omnino infallibilem. |

Haec formula omnibus placere potest, utpote a viro non solum doctissimo sed etiam sanctissimo dictata et longa dissertatione demonstrata, atque α pluribus episcopis expresse quoadta in postulato pro definitione infallibilitatis pontificiae.

35. *D'Avanro ep. Calcensis.* — ^Romanum pontificem cum ex cathedra loquitur id eat cum supremi omnium Christianorum pastoris, et doctoris munere fungens doctrinam de fido vel moribus ab universa B ecclesia tenendam definit, per assistentiam divinam ipsi in boato Petro promissam ea infallibilitate pollere, qua divinus Redemptor ecclesiam suam in definienda doctrina de fide vel moribus instructam ease voluit: ideoque huiusmodi Romani pontificis definitiones esse ex «se irreformabiles."

36. *Heiele ep. Rotlenburgcnsis.* — Plane accurate de solo capite IV verba faciam. In primatu summi pontificis supremam quoque magisterii potestatem contineri, nemo negat, et absque omni haesitatione subscribo tribus illis formulis, quae in capite IV schematis nostri laudantur ot ibi tribus conciliis oocumenicis, Constantinopolitano IV, Lugdunensi II et Florentino tribuuntur. Quod non omni iuro id factum fuerit, iam ab eminentissimo cardinali Rauscher monitum est.

Hisce autem formulis assentirne, consequentiae, quao inde deducitur, assentili non possum ; nam ex C omnibus, quae in formulis illis afferuntur, ea infallibilitas summi pontificis, quae in schemate adstruitur, plano non consequitur. Ideoque ultimam paragraphum, quao pag. 13 [7 A 1β] verbo „Hinc" incipit, immutandam osse censeo. In eamdem sententiam inducor, si in prooemio schematis lego, doctrinam de primatu secundum antiquam atque constantem universalis ecclesiae fidem proponendam esse. Id revera faciendum erat; in iis autem quao in ultima paragrapho capitis IV docentur, antiquam et constantem universalis ecclesiae fidem non invenio. Ignoscite, si ingenue profiteor, antiqua documenta ecclesiasticae historiae el doctrinae, scripta patrum et acta conciliorum mihi bene cognitu (we, ut cum Horatio dicam diurna noctumaque versata manu, sed illa doctrina, α reverendissimo domino episcopo Moguntino *Citra-theoria* nuncupata, mihi ibi non obviam venit. d

Ideoque et ut impleatur promissum in prooemio factum, et ut simul consequentia concordet cum praemissu, sequentia propono:

„Hinc sacro approbante concilio docemus, et tamquam dogma fidei declaramus, in primatu Romani pontificis etiam supremam et plenam magisterii potestatem rontinen, ideoque illa eius decreta in rebus fidei et morum iu quibus supremi omnium Christianorum doctoris munere fungens, seu traditione ecclesiastica seu consilio et adiutorio totius magisterii innixus, pro apostolica sua auctoritate definit, quid ab universa ecclesia tamquam de fide credendum vel tamquam fidei contrarium roiicicndum sit, vi aaeistentiie divina·, ecclesiae et ipsi promissae, ab errore imiuunia, infallibilia ct irreformabilia a quovis christiano, ut primutu ei innotuerint, pleno fidei k obsequio excipienda et tenenda ceso. Si quia autem etc." (omissis: *Quoniam vero... sete extendere).*

Paucissima ad explicationem afforam. Pro primo: minima mutatione schematis omnia confici poterunt. Quae imprimis propono, sunt illa verba addenda: *seu traditione ecclesiastica seu consilio et adiutorio totius magisterii innixus.* Eat, ut videtis, formula sancti Antonini paululum immutata ot ut mihi videtur magis praecisa. Claro imprimis distinguit inter utrumque casum infoilibilitotia

Posterior formulae nostrae para: *consilio ei adiutorio totius magisterii innixus,* comprehendit ordinarios casus: nam ordinario modo, sicut historia docet et exemplum sanctissimi domini nostri Pii IX, dogmata non declarantur nisi praecedente seu concomitante episcoporum consensu. Prior autem formulai. nostrae pars: *traditione ecclesiastica innixus, eœ* comprehendit casus, in quibus, praesertim urgento necessitate, et quia de proposita quaestione traditio ecclesiastica iam prostat, seu in priorum conciliorum decretis seu in claris sanctorum patrum effatis, pontifex maximus a requisitione et consultatione reliqui magisterii supersedere congruum putat.

Sed nemo dicat, eiusmodi formulam non hic inferendam esse, sed in antecedentibus, quasi in prodromo quodam .«eu in subsequent! aliqua declaratione summi pontificis, simulque sensum alio quodam modo exprimendam esse, non in forma *conditionis,* ut dicunt Sed quaeso, si bene velitis inspicere, in hac ipea ultima paragrapho de *qualitatibus* definitionis infallibilis agitur, do *qualitatibus* dico, non conditionibus, et enumerantur quinque qualitates: 1· quod pontifex supremi doctoris munere fungatur; 2° quod pro apostolica sua auctoritate definiat; 3· quod in rebus fidei et morum definitionem det; 4° quod universae ecclesiae aliquid praescribat; et 5° quod id tamquam de fide tenendum sit.

Hisce quinque qualitatibus sexta α me proposita coniungatur, quaeso, nempe ut seu traditione ecclesiastica seu consilio ct adiutorio totius magisterii innixus definiat.

Logicae ct theologicae causae postulant, ut cunctao hoc qualitates coniunctim enumerentur, non alia lúe alia illic; logicae et theologicae causae id postulant, aliae antea causae in re tam gravi non respiciendae sunt.

Haec autem quae proposui, sufficient *a)* ad auctoritatem summi pontificis stabiliendam, *b)* ad errores omnee profligandos, c) ad unitatem ecclesiae firmandam, *d)* ad cunctas lites dirimendas, e) ad pacem tenendam, et, *f)* ad civitatem Dei in terris extruendam.

Denique formula Homisdae-Hadriana in adíemete p. 11 et 12 [6Dj] non accurate profertur; pro „et n constitutis patrum" ponendum est: *deinde a constitutis Dei et patrum.*

Secunda para formulae, incipiens a verbo „quam" (ultimo verbo paginae 11 [ib. DtJ) ita rescribenda est: *Quoniam. sieui praediximus, sequentes* in *omnibus apostolicam sedem et observantes eius omnia constituta, speramus, ut* in *una communione, quam sedes apostolica praedicat, esse mereamur,* in *qua est* integre etc. »

37. *Ricciardi aep. Rheginensis.* — Infraacriptus proponit atque humillime subiicit sapientissimo iudicio reverendissimae Deputationis de fido sequentem emendationem pro capite IV.

„Hinc sacro approbanto concilio docemus, et dogma fidei declaramus: Romanum pontificem, cui in persona beati Petri praeter alia a Christo Domino nostro dictum est: *Ego pro te rogari ut*

*non deficiat fides tua, et tu aliquando conversus confirma fratres tuos,* quando in rebus fidei et morum definiendis aut *docendis,* universae ecclesiae capitia, oc supremi omnium Christianorum doctoris munero fungitur, per Spiritus sancti assistentiam ab errore immunem servari; et has eius definitiones sive decreta, per se irreformabilia, a quovis ehristiano ut primum ei innotuerint, pleno montis assensu et obsequio excipienda et tenenda esse. Quoniam vero infallibilitas una eademquo eet sive spectetur in Romano pontifice, tamquam capite ecclesiae, rive in universa ecclesia docente, cum capite unita: insuper definimus hano infallibilitatem ad unum idemque obiectum seso extendere.

Canon. „Si quis dixerit, Romanum pontificem in robus fidei et morum supremo magisterio pro auctoritate fungentem erraro posse; aut iudicia cius in rebus iisdem non esse ex se irreformabilia; aut eadem non case pleno mentis assensu et obsequio ex- B cipienda et tenenda; aut obiectum infallibilitatis Romani pontificia non eæe unum idemque ac obiectum infallibilitatis ecclesiae; anathema sit"

38. *Pedicini aep. Barensis.* — Sequentem definitionis formulam et canonem propono pro capite IV :

„Hino sacro approbante concilio docemus ac definimus, Romanum pontificem, beati Petri apostolorum principis successorem, Christi in terris vicarium, ac verbi Dei tum scripti, tum traditi fidelem custodem ct vindicem, cui soli in persona Petri dictum est: *Tu es Petrus et super hanc petram aedificabo ecclesiam,* ct: *Ego rogavi pro te ut non deficiat fides tua,* ct: *Pasce agnos, pasce oves meas, ex* peculiari Spiritus sancti assistentia numquam ipsi defutura, tum in fidei morumque doctrina universae ecclesiae tradenda, eique ut omnes adhaereant apostolica sua auctoritate imperantem, tum in controversiis fidei et C morum supremo suo iudicio definiendis errare non posse: atque huiusmodi decreta, seu iudicia esse per se irreformabilia, et a quovis christiano statim ac ei innotuerint pleno mentis assensu excipienda atque tenenda. Quia vero sicut unum est totius ecclesiae caput, a Christo Domino constitutum, ita os est unum, per quod elegit Deus ab antiquis diebus audire gentes verbum evangeli! et credere, declaramus unam esse docentis ecclesiae infallibilitatem rive spectetur in Romano pontifice tamquam in capite cum episcopis inseparabiliter coniuncto minime tamen ab ipsis dependente, sive in episcopis cum capite unitis atque ipsi subordinada, ac proinde unum idemque esse unius eiusdemque infallibilitatis obiectum.

Canon. „Si quis dixerit, Romanum pontificem supremi doctoris, ac iudicia in rebus fidei et morum munere fungentem errare posse, aut ipeius decreta ao iudicia pro universa ecclesia prolata posse refor- D mari doñeo occedat episcoporum consensus, aut nonnisi obsequioso silentio, non vero interiori mentis assensu excipienda esse; anathema sit."

39. *Pettinari ep. Nucerinus.* — Reverendissime domine ! in formula, quam hoc mane proposuit dominatio tua reverendissima, habentur, ri bene intellexi, haec verba: *Cum Romanus pontifex universam docci ecclesiam.*

Haec verba, ni fallor, possent praebere locum aequivocationi, vel cavillationi. Fieri enim potest, ut Romanus pontifex aliquid definiat ad convellendos errores contra fidem in aliquo regno vel provincia exortos; honeque declarationem, seu definitionem ad illud tantum regnum vel provinciam transmittati

Hinc, firma formula a dominatione tua proposita, dubitari posset, an in ea definitione, bou declaratione dici deberet revera infallibilis, cum *actu* non doceat universam ecclesiam, sed regnum vel provinciam.

Quare meo iudicio, clarius ac securius diceretur: *cum veritatem, quae universam spectat ecclesiam, docet etsi alicui regno vel provinciae tantum declarationem transmittat;* vel alio meliori modo.

Parcat mihi dominatio tua ri ausus sum verba facere de hoc: bonitas tua me coegit Sacras manos deosculor. (30 iunii 1870.)

40. *Serra ep. Daulìensis.* — Cum absens ab hac alma urbe aliquantisper fuissem, meum non potui quam maximum desiderium exponere, priusquam emendationes super caput quartum constitutionis dogmaticae primae do ecclesia Christi a nonnullis patribus propositae typis mandarentur, omniomque concilii patrum considerationi et iudicio submitterentur. Verum enimvero ne in re tanti momenti animi mei sensus occulti permaneant, liceat mihi tandem aliquando precibus omnibus orare atquo obtestari ut sequens vel alius similis canon capiti addatur quarto, quod quidem unice concilii Vaticani proprium dici potest.

Canon IV. „Si quis dixeri Romanum pontificem cum supremi omnium christi ! iorum doctoris munere fungens, pro apostolica sua auctoritate definit, quid in robus fidei et morum ab universa ecclesia tamquam de fide tenendum, vel tamquam fidei contrarium reiicendum, errare posse; anathema rit"

41. *Franchi aep. Thessalonicensis.* — ,.Dominus enim leeus Christus, qui in caelum ascensurus dilectae suae sponsae ecclesiae omnibus diebus se adfuturum promisit usquo ad consummationem saeculi, Petro antea dixerat: *Ego rogavi pro te ut non deficiat fides tua, et tu aliquando conversus confirma fratres tuos.*

„Hinc, sacro approbanto ,concilio, definimus Romanum pontificem non solum quando una cum episcopis α concilio vel extra docet ea quae ad fidem et moree pertinent, sed etiam quando supremi parturit ao doctoris munere fungens scripturis et traditioni innixus ipee eadem finaliter determinat, per promissam Spiritus sancti assistentium infallibilem esse, ipsiusque iudicia eese proinde irreformabilia.

42. *Mermillod ep. Hebronensis. — Magisterium pontificale.* Cum ecclesia sic adunata iugiter permanere non posit, cumque interdum occurret error vehementer ingruens et periculum fiat in mora; necessarium fuit, ut praeter illud concilii plenarii *solemne* magisterium, aliud habeatur *ordinarium magisterium,* quod valeat certo pariter supematuralcm ministraro veritatem. Istud autem magisterium ordinarium datum eat apostolorum principi, qui est *petra* sai fundamentum ecclesiae, et cum a fundamento pendeat totius aedificii firmitas, specialiter pro Petro rogavit Christus, ut non deficeret fides eius, immo ut et confirmaret fratres suos. Ideo veneranda totius ecclesiae catholicae traditio semper tenuit tenetque fidem successorum Petri non esse errori obnoxiam, et ad eam proinde omnem necessario convenire ecclreiam.

*I>uplicis magisterii relatio.* Duplex igitur in ecclesia credimus magisterium infallibile, seu per sancti Spiritus assi.Mentiam expers erroris: unum *solemne,* videlicet omnium episcoporum simul cum Romano pontifice docentium; aliud *ordinarium.* ipeius nempe pontificia, loquentia nomine totius ecclesiae et rice Christi. Porro duplex illud magiaterinra invicem unitur; quoniam u corpus ecclesiae docent» ex episcopis et pontifice tamquam ex membris et

i EplsL ad eptscopam PsderUraeasea data die 80 ianii I8T0

capite constat, £as non eet inter ea separationem fingere. Membra siquidem absque capite, et caput sine mcmbria, pariter mortua eunt: vel episcopi sine pontifice non eunt ecclesiae corpas infallibilitor docens; et pontifex absque episcopis non est caput ecclesiae loqueos. *Non potest autem oculus dicere manui: opera tua non indigeo; aut iterum caput pedibus: non estis mihi necessarii; sed multo magis quae videntur membra corporis infirmiora esse necessaria sunt.* Et si membra capite reguntur, caput membris portatur: episcopi docent, pontifice praesidente; pontifex docet ex fide omnium ecclesiarum; et in atraque parte, doctrina profertur nomino Christi, qui dixit apostolis: *Docete omnes gentes;* qui et dixit Petro: *Confirma fratres tuos.* Insuper unum magisterium alio non redditur superfluum: quia concilia fieri non possunt iugiter; et aliunde pontifex non semper solus loqui debet Homines quidam solent loqui sedendo, toto corpore in pace composito; tamen interdum, ad B maiorem sermonis efficaciam, caput loquendo membris omnibus indiget adiuvari, ut eorum gestu et motu loquela fiat vividior.

*Obedientia fidei.* Itaque commendamus magisterium ecclesiasticum tum totius corporis, tum coniancti capitis: quorum iura, eui valerent utrinque perfecto distingui, numquam certe poterunt separari. Corporis ergo sicut et capitis auctoritati infallibili omnes et singuli fidei» obedientiam fidei praestare tenentur. Per hanc obedientiam ex fonto auctoritatis hauritur aqua saliens in vitam aeternam, hoc eet *doctrina* caelestis ad veram ducens *sanctitatem.* Quemadmodum in divinis, Pator, fons potestatis supremus, est principium a quo Verbum sapientiae generatur, et ex utroque procedit Spiritus sanctitatis; sic in humana societate quae facta est *od imaginem et similitudinem sanctissimae Trinitatis, auctoritas* eet principium quo proponitur *doctrina* veritatis, ut deinceps, ex obe- C dientia et lumine coniunctis procedat vera *sanctitas* et salus animar. Quem gratiae supernaturalis ordir^m sentiant illi, quoe traxit Pater. Plores autem, erroris spiritu seducti, seducunt alios, illis inspirando rebellionem et diffidentiam erga pontificis et ecclesiae magisterium. Quapropter, ut talium audacia retundatur, et ut fideles in fide confirmentur, sancta synodus hos qui sequuntur, canones statuit:

Canon I. „Si quis dixerit eccleriam non accepisse cum assistente veritatis spiritu donum infalhbilitatis, vel istud donum in ea non amplius vigere; anathema ait"

Canon П. „Si ḉui dixerit concilium universale posse errare in iis quae circa ree sacras, fidem et mores credenda fidelibus imponit; anathema sit."

Canon ILL „Si quis dixerit Romanum pontificem quando tamquam universalis pastor, de fido servanda vel dc errore sub haeresis poena reiicicndo D publico docet ecclesiam, errare posse; anathema sit."

His autem canonibus sancta synodus nullatenus intendit episcopos a pontifice, vel pontificem ab eclesia separaro: cum caput et membra Dominus ipee, collegium apostolicum instituendo, coniunxerit inseparabiliter. Immo sancta synodus damnat haereticam pravitatem, qua fingeretur vel concilium universale Romano pontifici contrarium, vel pontifex ab episcoporum corporo separatus. Tandem declarat se in praedictis canonibus nihil intendisse, quo negaretur rive conciliorum oecomenicorum utilitas, sive pontificiorum decretorum opportunitas; «xi praecipit ut cuncti fidei» credendo suscipiant definition» summi pontificis ex cathedra loquentia; tamen aliando per modum legis statuit quod, visitationibus particularibus od apostolorum limina sublatis, de daennio in decennium, Romae consessus peragatur episcoporum totius orbis, quotonus universalis ecclesiae negotia generalia do communi consilio ct consensu securius et efficacius tractari voleanL

43. *Card. Mertet.* — Cum iuxta Apostoli monitum in mystico ecclesiae corporo multa sint membra, quae non eundem actum habent; hino hoo mihi proposueram ut quoti» in concilio Vaticano de robus fidei ac de dogmaticis ageretur, aliis harum rerum tractationem relinquerem, ac tunc tantum quando ad disciplinaris tractatio deflecteret, aliquid proferre liceret mibi, qui fere unicus ex omnibus in concilio sedentibus et indicantibus, praecipuo in partem vocatus sum opitulationis et dispensationis.

Non itaque aliquid dicam quoad intrinseca in themate hoc, de quo tanta »t disquisitio, sed miam et alteram observationem exhibebo circa formam cxtrinsecam ac circa modum concipiendi constitutionem. Idquo mihi indulgendum esso videbatur non tam ex profanis historiis exemplo sumpto ab Apelle ot sutore, quam cum cogitari possit apostolum Paulum in sccnofactonae artificio aliquid detulisse monitis Aquilae et PrisciUae.

Inhaerens theologorum placitis pro infallibilitate Romani pontificis sentientibus, ex tot libellis, utar tantum illo cui titulus: *Elucubratio de dogmatica Romani pontificis infallibilitate per reverendissimum archiepiscopum Edessenum typis Civilitatis catholicae, 1870;* qui libellus tum ex aliis circumstantiis, tum quod ei adhaeserint numero undecim ex consultoribus commissionis dogmaticae; ex hac specifica adhaesione haberi poteet uti votum eiusdem commissionis.

Oratorio modo haec non tractabo, neque utar methodo demonstrationis, sed stricte et summatim animadversion» indigitabo potius quam exponam. Ago enim cum sapientibus, qui sunt simul pluribus occupati.

In *Elucubratione* reverendissimi Edesseni quam citavi (pag. 146 et seqq.) referuntur condition» quae requiruntur ut pontifex ex cathedra loqui, et ideo infallibilis dicatur. Quae requisito, seu condition» eunt tum ex parte obiecti, tum ex parte actus. Inquirendum est igitur num hac in re congrua et sufficientis sint verba quibus utitur schema constitutionis (pag. 13 lin. 17 ad 25 [7 Buo])i 9aa0 verba sunt: ,.Romanum pontificem... errare non posse, cum supremi omnium Christianorum docturis munere fungens pro apostolica sua auctoritate definit etc.'

Hanc theologicam enunciationem non accuso. Sed peto quaenam certitudinis teesera sit ut cognosci possit pontificem definiisse ea, quae supra deeeribitur, qualitate et auctoritate? Cum enim papa loquatur non solum uti doctor privatus, sed etiam uti papa, quin definitio rit infallibilis et irreformabilis, externa quaedam ac certa tessera seu delineatio actus »t necessaria, quae exprimat ac demonstret, quaenam eit volitio bcu determinatio papae at uno potius quam alio modo et effectu actum cmittaL

Diversum vel dubium cese poteet indicium seu intellectus hominum do vi verborum et de intentione proferentis. Hinc recte maiore» nostri in civilibus legibus iuridicos effectus oriri tantum voluerunt vel ex certis detenuinatisque verborum fonnulis aut ex materiali facto quo voluntas loquentis et agentis manifestaretur, uti confractio stipulae in stipulatione, digitorum crepitus in aditione haereditatis, inieclus lapilli in nunciatione novi operis. Atque ipsa theologica schola utens verbis *definitionis ex cathedra* per medium ideae materialis facti exprimebat ac doeignab&t voluntatem et determinationem pontificis supremum et infallibile indicium proferendi. Sed no

vagari videar in his; in sacramentis novao logis divi- A nitus institutis, nonne caelestia gratia et spiritualis rocramenti effectus, visibili, materiali certoque signo designatur?

Iam vero proposita verba schematis certitudinem hanc non praesentant. Etenim semper dubitari potest *an* ad dogmaticae definitionis qualitatem constituendam necessario requiratur ut pontifex exprimat verba illa ‚^e procedere ad definitionem uti supremum omnium Christianorum doctorem etc. et quae definit etc. tamquam de fide tenendum esso vel etc." leu poiius an ex argumentis, indiciis et conjecturis id deduci otiam possit. »

De gravissima re agitur, scilicet, quoad fideles singulos ut sub spiritualis mortis poena pleno fidei obsequio haec decreta sint tenenda; quoad ecclesiam, ut decreta haeo nullo umquam tempore reformari poesinL Hino iure meritoque postulatur ut in schemate res clarius exprimatur.

Neque quis dicat satis esse posse media illa interpretationis, quibus hucusque scholae usae sunt Primo enim nego paritatem, inter tempus antecedens huic dogmaticae definitioni et tempus subaequens, saltem quoad fideles, uti quisque bene percipit Secundo cum centies atque centice nostris auribus insonuerint declnmationee de veritate nuda exprimenda, de dubitationibus tollendis, de cavillationibus praecidendis, nescio cur nam haeo sequenda forent in definitionis substantia, despicienda vero in definitionis forma.

Nequo etiam audiendi forent aliqui qui opponerent semper debitam esse obedientiam papae definitionibus. Quod quidem dum concedo; tamen cum diversi sint effectus pro natura divorate iussionis, respondere his liceret verbis sancti concilii Hieroeolymitani primi: *Visum est enim Spiritui sancto et nobis nihil ultra imponere vobis oneris quam haec necessaria.* Caveant profecto ii ne in incerto natura C definitionis papae relicta, multi usurpare uti pro norma credendi censeant illud: ‚Jn dubiis quod minimum est sequimur." Caveant profecto ii ne in ecclesia inducant quasi de praecepto ea quae consilii sunt, eoclesiaeque formam sibi effingant *ad instar* congregationis societatisve regularium. Caveant ii ne neothericarum scholarum exaggerationes de fidei obedientia sequantur, quas quo postea reciderint vidimus et lugemus.

Caeterum haec ecclesiam ipsam potius tangunt quam ipsos fideles. Interest enim ecclesiae quam maximo ut in propatulo sit quidn^m ad thesaurum fidei pertineat, quodque sit irreformabile; quid ad disciplinam, quid ad dispensationem, quid ad ordinarium magisterium et directionem, quae iuxta temporum circumstantiarumque conditiones possunt immutari.

Neque certa haec tessera pro agnoscenda natura pontificiae dispositionis poni posset in obiecto defini- D tionis, cum plurimae ex huiusmodi dispositionibus etsi od fidem et mores pertineant, tamen pro dogmaticis non habeantur. Et ne nimius sim, exemplum petam ab epistolis Honorii do quibus tanta hic dicta sunt, quasque multi uti non dogmaticas habuerunt, etsi thema esset articulus doctrinae. Addam duo exempla deducta ex iure canonico: ao primo quidem, Romana ecclesia ob impotentiam unius ex coniugis eoe non separabat. Idque recte quando adhuc religionis ardor talis erat, ut viri eas quas uxores habere non possent, haberent ut sorores. At refrigescente fidei flamma, aegre quidem de impotentia molestas inquisitiones ecclesia est aggressa, eaque probata, coniugibus ad alias nuptiae largita ret facultatem

› Cap. П, 4, 6, de *frig, d maief.*

Secundo, pontifex Alexander IH in cap.III de *sponsa* duorum matrimonii primi validitatem, secundi nullitatem edicit, expresse addens: „quamvis aliter a quibusdam praedecessoribus nostris sit aliquando indi-ĉatum.' Ergo etsi in hisce casibus ageretur de substantia sacramenti ac de regula morum, tamen praecedentes definitiones pontificum ex hoo capite tantum dogmaticae non sunt habitae sed oeconomicae et dispensativae.

Quin etiam oportet ut tessera haec indigitet num in eodem actu omnia tamquam fidei dogma proponantur. Rem declaro unico exemplo sumpto ex BonifaciiVni bulla, quae incipit *Unam sanctam,* quam toties ex hoc loco memoratam audivimus. Quae diaceptationee motae hac do bulla nunc fuerint, quaeque sint propositae scimus: neque in hia immorandum censeo.

Cuius certae, determinatae, et omnibus perspicuae B tesserae actus infallibilitatis vi et auctoritate praediti quanta sit necessitas, discussio nuper inchoata de capite quarto schematis demonstrat

Quot enim et sibi invicem pugnantes opiniones hac in re sunt prolatae ab oratoribus, qui omnes infallibilitati in genere favebant! Sunt enim qui divinam hanc qualitatem dant actui, etsi directus sit non fidelibus universis sive ecclesiae, eed uni alterive, dummodo rescripserit vel locutus sit pontifex uti supremus in ecclesia magister. Sunt qui eadem nota decorant verba vel actus quando universali ecclesiae directi sunt, quamvis proprie de rebus fidei et morum non agant, sed res fidei et moribus affines seu connexas quomodocumque explanent Sunt alii, qui alias variasque opiniones hac in re protulerunt Iam vero fieri potest ut iuxta horum opiniones, irreformabilia ab ipso pontifice atque ab ipsius successoribus habeantur, quae papa profert in alloquendo quodam coetu fidelium, qui eum uti papam veneraturi venerant; ut talia habeantur verba omnia quae sunt in quibuacumque encydicis, allocutionibus aliisque huiusmodi ad universos episcopos et fidolee directis, etsi proprie neque de fide neque de moribus agant; ut irreformabiles sint sententiae quaedam pontificum aliquibus abhinc saeculis vel nominarim in aliquos reges supremosque dominatores latae, vel condemnationes generali modo in eos pronunciatse, quatenus a fide catholica, etri ad tempus, deficerent; quae acta, reprobando sane consilio, aliqui e pulvere educta in lucem nunc iterum protulerunt

Cavendum est igitur ne seges controversiarum in posterum crescat et augeatur. Prospiciendum est nunc solum iis quae metuenda sunt ab inimicis; verum etiam consulendum est ne ii, qui indiscreto zelo laborant, vel excereivis opinionibus indulgent, plus negocii faciant, quam qui contra sunt Non peymittendum est ut omnia pontificum dicta et acta tamquam dogma habeantur.

*Relatio de observationibus,* quao schemati adjuncta est, pag. 31 et 39 [22 A, 25 D], aliqua de his habet; sed, ut ridetur, quasi perfunctorie, neque difficultatibus occurrens, sed se remittens ad futuras disputationes theologorum. Caeterum *authcnticitas* actus, de qua ibi agitur, confundi non poteet cum forma dium concipiendi.

Hanc primam itaque animadversionem concludens propono, ut schemati pag. 13 lin. 24 nempe post verbum *rtUciendum sii,* addantur seu inserantur haec vel acquivalentia verba: *eoque munere ei auctoritate se tunc uti expresse declarante* etc» Quae propositio additionis communis eat aliis fonnulis oretenus ab aliquibus oratoribus propositis, si aliqua ex illis magis arrideat Deputations

Ad secundam animadversionem transeo. Reverendissimila Edtósenus cui, ut supra dixi, undecim theologi consultore» adhaeserunt, conditiones proponit ex parte actus, scilicet libertatem pontificis ab omni vi, coactione et motu; quod ipse concinne et nervose exponit et confirmat (pag. 149).

Cuius rei noe vola nec vestigium est in schemate: quod notandum censeo, non accusandum. Sed quod gravius est, hoc in puncto ambigua, incerta, et forte diversae opinioni favens videri potest relatio de observationibus, consulenda pag. 24 in pr. et pag. 32 postmed. [18B4,22C7J.

Quod si forte factum est, quia opinio consultorum theologorum alicui non placuit, dolco pluris habitam fuisse sapientiam illam quam aliquis ad nos transfretasse putant super aurum purissimum (scilicet super bonam intentionem), quam aestimatam fuisse doctrinam, quae Romae probata et tradita erat.

Hinc hac de re agenti liceat mihi exordiri a verbis Gregorii papae X in generali concilio Lugdunensi: „Ubi periculum maius intenditur, ibi procul dubio est plenius c̈ȍnsulendum.

Ad periculum demonstrandum ex historicis praeteritorum temporum facta non recolam. Hoc unum tantum commemorabo, fere omnia facta historica, quae adducta sunt ab iis qui infallibilitatem oppugnant, ortum habuisse aut a materiali violentia aut a morali pressione, qua pontifices fuerunt impetiti. Qui pro infallibilitate pugnant, haec facta ab errore dogmatico purgare laborant. Verum haec facta ostendunt quam rit prospiciendum ne violentia cuiuslibet generis in pontificem nefario consilio directa, aliquem sortiatur effectum. Quae Paschali II extorta fuit charta conventionis, concessionis etri insignibus viris tunc haereeim sapere visa rit, haeretica quidem non fuit. Sed nisi provido consilio, divinaque ope, illico concessio seu conventio rescissa reprobataque fuisset, quis non videt quo ecclesiae constitutio recidisset! Quaenam immutatio in iuribus primatus Romani pontificis ac in ipsa constitutione ecclesia© si stetissent pacta conventa, seu potius extorta a Pio VII anno 1812, ac nisi ea, invocato Paschalis Π exemplo, abrogate fuissent!

Etsi nunc Deus tranquilla tempora dedisset, tamen buio rei consulendum foret, cum in canonibus condendis, mentri oculis usque ad finem saeculorum sit intuendum. Verum infandum non renovabo dolorem do praesentium rerum statu loqueos, aut proximae praeteritas commotiones narratione complectens. Non ego hic feralia quaedam acte, ac instrumenta mentís vestrae oculis exponam, cum vobis omnibus in huno locum venientibus, occurrant miserandae ruinae non tam immanis accieris testimonium, quam abominandi consilii, postmodum complendi, indicium,

Verum, iuxta notum illud monitum „plu» periculi rat in insidiatore occulto, quam in host© m̈anifesto.

Est nunc alia hominuni secte, quao religionis venerationem umoremque mendacibus verbis simulans atque tentum in politicis rebus dissensionem rase dicens, ecclesiae reformationi incumbendum esae suadet Huius sectae auctorum, fautorum ecripturumquo nomina in loco sancto non proferam, neque indigitabo quid illi «ub nomine reformationis ecclesiae sibi proponant. Qui audiunt, intelligunL

Hoo solum dico, hoe homines neque propositum, neque modum propositi ad effectum deducendi drimulare. Atque indo oritur illorum constans consilium, assiduus labor, multiplex studium ad destruendum temporale dominium aanctao sedi», quo pontificis libertas vallatur ac custoditur. Hinc vox illa revalut ion is : „<Ute nro custodem pontifici." Praeclarus quidem custos, ut Tullianus ille custosI etsi hic vel ovina pelle, vel tegumento alio se obvolvat!

Dixerunt aliqui oratores ex hoo loco, revolutionem ot incredulitatem adversari declarationi dogmaticae de infallibilitate Romani pontificis: quibus ego non contradicam. Gaudet enim atque impio exultât incredulitas et revolutio de discrepantia opinionum hac de re exorta, atque sibi falso blanditur evanuisse concordiam, fideique unitatem quam catholicae ecclesiae invidebant.

At cavendum est no poet definitionem de infallibilitate, mala illa bestia laetitia impia afficiatur, quasi ipsa tunc habeat illud, quod scelestissimo consilio exoptabat imperator Caligula, scilicet unam tantum esse populo Romano cervicem, ut, uno tantum securis ictu, universus posset occidi.

Prospiciendum eet igitur, ne ei Deus od tempus ecclesiam suam affligi permittat, qui contra cum sunt, neque in sua feritate, neque in sua calliditate coufidero possint.

Ad cuius propositionis confirmationem ex pluribus exemplis unum tantum indigitabo. Narrant biographi sanctae memoriae Pii VII, ipsum in Galliam anno 1804 proficiscentem, timuisse ne violentia aliqua ea in regione pateretur, ideoquo renunciationis actum loco tuto deposuisse, scilicet penca cardinalem arch¿episcopum Panormitanum.

Cum vero tot numero prolatae sint formulae definitionis dogmaticae, nescio an per insertionem verbusculi apte perfici valeat quod supra notavi. Saltem vero tollenda est ambiguitas et, nt minus dicam, duoitatio ex supra citatis animadversionibus exorta.

Utraque vero animadversio neque directe neque indirecte aliquid detrahit pontificiae potestati uti per se potet: tum etiam quia desumptae sunt ex disciplina canonistarum de quibus duobus abhinc saeculis scribebat clarissimus cardinalis loannes Baptiste de Luca: „De potestate papae esse varietatem opinionum inter theologos et canonistas, quorum primi restringunt, posteriores magis ampliant pontificiam p̈ȍtestatem (RelaL Roman. Cur. disc. 2 n. 25).

Neque quis obiieiat haec quae propono brevitati formulae dogmaticae officere, atque difficultatibus aligniKm redactionera implicare; oc ideo non convenire concinnae methodo, qua alia dogmata in conciliis concinnata fucrunL

Huic enim reponerem, differentiam esse maximam inter definitionem quae proponitur ac fere omnes praecedentes dogmatum definitiones. Caetera enim sanctissimae religionis dogmata immensos mirabileeque effectus proferentia ad hominum felicitatem, aetemamque bcatitudinem assequendam, in ipsa operatione ac effectu sub sensibus non cadunt ac mysterio obvolvuntur. At magisterium supremum pontificis, illiusque solemnes p̈ronunciation de fide et moribus, superna terrenis coniungunt, ita ut dogma hoc quotidianam, practicara, senribilemquo operationem, atquo ut ita dicam, *cxtrinwcalionem* habeat. Itaque brevis concinnoque formula eatis esse potest pro speculativo dogmate firmando. z\t hoc dogma do infallibilitate Romani pontificis speculativae veritatis notioni pcrncceæe coniunctam habet ideam actionis extrinsecae super extrinsecaa, sensibiles ot multiformes ree scilicet super actus humanos, qui suapto natura complexi sunt. Hinc formula dogmatis, non in sola speculativa enunciation© consistere potest, sed aliquid etiam de practicis contingentiis exponere K disponere summarie saltem et generic© debet.

Non diffiteor difficultatis aliquid ex eo parari, r I in omni re quam aggredimur u«.c. tam curati-

dum œt ut finie eidem imponatur, quam et generaA litor et specialiter bene absolvatur.

Cactorum hooc dixisso sufficiat, quasi buccina personans ac pericula quae imminere possent ^enunciane. (Dio 4 iulii 1870.)

44. *Formula definitionis ab episcopo Calvensi, reverendissimo d Avanzo, modo privato proposita:*

Romanum pontificem, cui in persona beati Petri dictum oet „Ego rogavi" etc., cum supremi omnium Christianorum doctoris munere fungens pro apostolica sua auctoritate ree, quao ad fidem vel mores pertinent, quaequo in ordinario ecclesiae magisterio continentur, aut explicat, aut definit, aut vindicat, sive in concilio sive extra, ex Spiritus sancti promissa adaistontia ea infallibilitate pollere, qua losus Christus Dominus noster ecclesiam suam docentem instruxit: udooque eiusmodi decreta seu iudicia per se irreformabilia a quovis christiano ut primum ei innotuerint pleno fidei obsequio excipienda esse atque tenenda. B

Status quaestionis.

Ecclesia est infallibilis in magisterio ordinario, quod exercetur quotidie per papam principaliter, et per episcopos ipsi adhaerentes, qui idcirco infallibiles simul sunt infallibilitate ecclesiae, cui assistit Spiritus sanctus omnibus diobus.

In magisterio ecclesiae continentur veritates, quae ad fidem et mores referuntur, sive iam definitae, sive explicitae, sed nondum definitae, sive implicitae tantum.

Cum exurgit aliqua quaestio in ecclesia, vel potest respicere veritatem implicite creditam, quae debet declarari, vel veritatem explicitam, sed quae debeat definiri, vel veritatem iam definitam, quae tamen debeat vindicari contra haereticas depravationes.

Qu. Ad quem ergo pertinet singulis diebus

1. declarare implicitas?

2. definire explicitas?

3. vindicare impugnatas?

R. Ad papam sive in concilio, sive extra concilium. Papa enim est pastor pastorum et doctor doctorum.

45. *Formula ab episcopo Ratisbonensi proposita.* — Schema pag. 13 lin. 6 [supra coL 7 A 1β] sequenti vel simili modo reformetur:

„Hinc sacro approbanto concilio docemus et dogma fidei esse declaramus, Romanum pontificem, cui in persona beati Petri ab eodem Domino nostro lesu Christo praeter alia dictum est: Ego rogavi pro te, ut non deficiat fides tua, et tu aliquando conversus confirma fratres tuos, vi assistentioe divinae ipsi promissae, cum supremi omnium Christianorum pastoris et doctoris munere fungitur, in rebus fidei et morum (ad aedificationem doctrinae christianae pertinentium) definiendis infallibilem, et eiusmodi de- D creta sive iudicia ex seso irreformabilia esse.

Canon.

Si quis dixerit, Romanum pontificem ex cathedra loquentom non esse infallibilem aut eius iudicia in robus fidei et morum vim obligatoriam non ex sere habere; anathema siL

46. *Alia formula quae episcopo Ratisbonensi placuit:*

cum ex cathedra loquitur, id est cum supremi omnium Christianorum doctoris munere fungens doctrinam de fide vel moribus ab universa ecclesia tenendam definit, vi assistendae divinae infallibilem esse ad eum modum, quo per eandem divinam assistentiam in doctrina de fide vel moribus definienda infallibilia sunt sacrosancta catholicae ecclesiae oecumenica concilia, ac proinde huiusmodi Romani pontificis iudicia vel decreta ex eese irreformabilia esse.

47. *Formula, quae archiepiscopo Westmonasteriensi placuit:*

In schemate de ecclesia p. 21 [L 12 — supra L LII, 7 A l7] post verba Florentini *inserendae* voce·:

ideoque Romani pontificis de fide et maribus decreta ab omni Christi fideli, quam primum ei innotuerint, Interno mentis assensu plenoque fidei obsequio osse suscipienda

Canon.

Si quis dixerit, Deum unquam permittere, ut Romanus pontifex, Christi vicarius, in rebus fidei aut morum ecclesiae errorem credendum praescribat; anathema sit

48. *Formula, agente episcopo Brixinensi, a p. Kleutgen proposita die 5 iulii:*

.....

cum ex cathedra loquitur, hoo est, cum supremi omnium Christianorum doctoris munere fungens doctrinam de fide vel moribus ab universa ecclesia tenendam definit, per divinam assistentiam ipsi in beato Petro promissam ab errore immunem servari, quemadmodum per eandem divinam assistentiam in doctrina de fide vel moribus definienda ab errore immunia servantur sacrosancta catholicae eccleeiao oecumenica concilia.

NB. *ex sese irreformabilia* ponetur in canona

58.

Correctiones stylteticae et aliae emendationes a Deputations fidei propositael.

1. *Emendatio stylistica ad p. 11 lin. 11:* ea imprimis, in quibus Oriens cum Occidente in fidei charitatisque unionem conveniebat, declaraverunt Patree enim concilii Constantinopolitani IV, maiorum C vestigiis inhaerendo, solemnem fidei professionem ediderunt:

2. *Emendatio stylistica p.ll lin. 18:* regulam rectae fidei custodire.

3. *Emendatio iuxta textum concilii Constantinopolitani IV, p.ll lin. ultima:* ab huius ergo fide et doctrina separari minime cupientes, speramus, ut in una communione, quam sedes apostolica praedicat, esse mereamur, in qua...

4. *Emendatio stylistica p. 12 lin. 6:* Approbante vero Lugdunensi concilio secundo Graeci professi sunt

5. *Emendatio stylistica p. 12 lin 28:* Florentinum denique concilium definivit.

6. *Deputatio de fide emendationem 10, 73, 75, 76, 77, 78 congregationi generali modo sequenti adaptatam proponit inserendam postal pag. 13 post lin. 5.*

Huio pastorali muneri ut satisfacerent, praedecessores nostri indefessam semper operam dederunt. ut salutaris Christi doctrina apud omnee terrae popaloe propagaretur, parique cura vigilan, «t, ut, ubi recepta esset, sincera et puro conservaretur. Quocirca totius orbis antistites nunc singuli, nunc in synodis congregati „longam ecclesiarum consuetudinem r‘ et ,^ntiquao regulae formam sequentes ea praesertim pericula, quae in negotiis fidei emergebant ad hano sedem apostolicam retulerunt, ut ibi potissimum rrearcirentur damna fidei, ubi fides non potest sentire defectum ♦ Romani autem pontifices, prout temporum et rorum conditio suadebat, nunc convocatis oecumenicis conciliis aut rogata ecclesiae per orbam

1 **Patritas domi dwtnbaton fait efatmodl folium sabbato die 9 itHL**

• **8. Cyr. Akx. U a Caleat. P. [Kigwt. P. Q, LXXVII, TK)**

» **8. Isara. I ad erae. Qartk et Mikvit (Naaai. IП. lOT&oj**

« **Ct a Bere 190. [W<m. P.U, CLXXXII, IOSA)**

dispersae eententia, nunc per synodos particulares, nunc aliis, quae divina suppeditabat providentia, adhibitis auxiliis, ea tenenda definiverunt, quae sacris Scripturis *et* apostolici^ traditionibus consentanea Deo adiutore cognoverant. Neque enim Petri successoribus Spiritus sanctus promissus est, ut eo revelante novam doctrinam patefacerent, sed ut eo assistente traditam per apostolos revelationem seu fidei depositum sancte custodirent et fideliter exponerent Quorum quidem apoetolicam doctrinam omnes venerabiles patres amplexi et «ancti doctoree orthodoxi venerati atque secuti suntx; plenissimo scientes, hanc sancti Petri sedem ab omni semper errore illibatam permanere, secundum Domini Salvatoris nostri divinam pollicitationem discipulorum suorum principi factam: Ego rogavi pro te, ut non deficiat fidee tua, et tu aliquando conversus confirma fratres ‡uoe neque ignorantes, od Romanam occleeiam necesse ease omnem convenire ecclesiam, id est, B omnee, qui sunt undique ‡ideles ct Romanos pontifices quaerentibus fidei veritatem non posse respondere, nisi quod antiquitus apostolica sedes et Romana perseveranter cum caeteris tenet ĕcclesia

Hoc igitur veritatis et fidei non deficientis charisma Petro eiusque in hac cathedra successoribus divinitus collatum eet, ut excelso suo munere in omnium salutem fungerentur, ut universus Christi grex per eos ab erroris venenosa esca aversus, caelestis doctrinae pabulo nutriretur, ut sublata schismatis occasione ecclesia tota una conservaretur atque suo fundamento innixa firma adversus inferi portas consisteret.

Atvero cum hac ipsa aetate, qua salutifera apostolici muneris efficacia vel maxime requiritur, non pauci inveniantur, qui dius auctoritati obtrectant; necessarium omnino esse conscmus, praerogativam, quam unigenitus Dei Filias cum summo pastorali c officio conjungere dignatus eet, solemniter aseerere.

7. *Emendationes, propositas a n. 36-75, Deputatio de fide congregationi generali loco eorum, quae in schemate p.13 1.6-p 14 i 4 occurrunt, sub sequenti formula proponit:*

Itaque nos traditioni a religionis christianae exordio perceptae fideliter inhaerendo ad Dei Salvatoris nostri gloriam, fidei catholicae exaltationem ct christianorum populorum salutem, sacro approbante concilio, docemus et divinitus revelatum dogma tese definimus: Romanum pontificem, cum ex cathedra loquitur, id est. cum omnium christianorum pastoris ct doctoris munere fungens, pro suprema sua apostolica auctoritate doctrinam de fide vel moribus ab universa ecclesia tenendam definii, per assistei)tiam divinam, ipsi in beato Petro promiatam, ea infallibilitate pollere, qua divinus Redemptor ecclesiam suam in definienda doctrina de fide vel moribus initruotam case voluit; ideoque eiusmodi Romani pontificis definition» esse ex rese irreformabiles. D

59.

**Postulationes ut finis Imponatur discussioni oapltls IV de ecclesia Christi.**

a.

Eminontiseimis oc ‰everendissimi cardinalibus Murosancti concilii Vaticani pnuaidibus.

Patree infrascripti petunt immo enixe rogant ut eminentissimi ac reverendissimi praeside» orator» A moneant ne iterum dicant quod iam ab aliis oratoribus dictum fuerit, ecd simpliciter enuntient suam sententiam conformem ceso sententiae talis vel talis praecedentis oratoris; quod si speciale aliquid dicendum habeant, quam paucis verbis seso expediant, alioquin admoneantur ut finem loquendi faciant (Die 23 iunii 1870.)

t Aloisius episcopus Veronensis.
t Joseph Armandus episcopus Bellovacensis, Novion. et Sylvan.
t Aloisius episcopus Aquiloniis.
t Gaspar episcopus Hebronensis.
t Eugenius S. C. loa. episcopus Sinitensis.
t P. Dufal episcopus Delconenaia.
t E. Zanoli episcopus Elcutheropolitanus.
t Petrus episcopus Bellicenais.
t B. Petitjean episcopus Myriophitenais.
t Chr. Bonjean episcopus Medensia.
f Ludovicos episcopus Apolloniensis.
t F. Ridel episcopus Philippopolis.
f P. L M. I. Pichón episcopus Helenopolitanus.
t loe. Hyac. episcopus Gadarenais et vie. apoet. Cocine. sept,
t Franciscos Laouënan episcopus Flaviopoiitamia,
t Stephanas Fennelly episcopus Thermopylensis.

b.

Eminentissimi ac reverendissimi praesides sacri oecumenici concilii Vaticani!

Diuturnae discussiones quae de Romani pontificis infallibilitate hucusque habitae sunt in generalibus congregationibus tum dum ageretur *in genere,* de obiecto primae propositae dogmaticae constitutionis *de ecclesia Christi,* tum in examine *speciali* capitis quarti propositi schematis eiusdem constitutionis, eo usque pervenerunt ut quotidianum factum demonstret nil amplius novi proferri posse ad eius doctrinam impugnandam, pariterque iam satis exposita fuisse quae ad eam conferant demonstrandam ac vindicandam. Ulterius insistere eiusmodi disputationibus nil esset nisi proreus inutiliter illud tempus terere, quod pastorales episcoporum curae sibi postulant omnino. Igitur ad normam articuli undecimi decreti diei 20 februarii currentis anni humillimi subsignati enixe petunt, ut eminentissimi ac reverendissimi praesides in proxima generali congregatione vota patrum exquirant, an etiam peculiari discussioni circa quartum caput prioris propositae constitutionis *de ecclesia Christi* finem imponere placeat

t Paulus Angelus Ballerini patriarcha Alexandrinus 1st rit
t Clemens episcopus Pisaurensis.
t Ioannes Bapt. episcopus Verulanus.

c.

Eminentissimis praeaidibus concilii Vaticani.

Duo iam fere elapsi sunt menses, e quibus constitutionem dogmaticam primam do ecclesia Christi examinandam cepimus; et nescimus adhuc qusuidonam tandem res conficiatur. Cumque maxima disceptationis pars insumpta fuerit super uno capite de infallibilitate Romani pontificis, et quao de illa bino inde dici poterant, cuncta sane in tam longa discussionum serie absoluta non immerito videantur, cavendum est, ne Vaticani concilii opus cedat in magnam vanitatem loquendi magnumque audiendi fastidium. Attamen omnis nobis meliorem usuram temporis suadent. Id quoque exigunt aestivi calor», quibus oppressi nec studio vacare, neque circumire et synodal» coetus frequentare sine magno incommodo valemus.

» Ct c Agathn ep. ad imp. a eonellio oecum. VI approbata. [Manti. XI. 939 ■.]

• Ct Formula HonnivUe P. ab Hadriano patribus cone. ove. Vili proposita et ab Ms rabscripU. [Mansi. XVI, 97 a.[

• S. Ireo. Advert. Her. L IH. e. 3. [Migue. P.O.. VU. M9.1

1 8. Aαχ. Coni. lulUn. LI. ■· IB. [Mifue, P. L. XLIV.M8.1

Cum igitur protractio disceptationis inutilis, quin A et d&mnoaa e\asura sit, infrascripti patree vehementer exoptamus atquo instanter petimus ab eminentiis vestris, ut cougregationem percontari velitis, an disceptationi, quae in praesentiarum agitur, finis tandem «it imponendus.

Illi autem, qui momentosas adhuc sese habere putant animadversiones Vaticano concilio exhibendas, moneantur, si eminentiis vestris placet, ut eoa scripto conclusas exhibeant; quae sane oculis unia subiectao non minus sedulo perpendentur, ac si segnes quoquo fuerint dimissae per aures.

f Thomas Grimley episcopus Antigonensis vio. apoet. distr. occidua. promontorii Bonae Spei.
t Aloisius episcopus Fortolexicnsis.

d.

Eminentissimi ac reverendissimi praesides.

Infrascripti patree instanter atquo humillime a sacrosancta synodo exposcunt, ut capitis quarti discussio finem habeat. Quod quidem validissimae rationes suadent. Quae enim in eo exponuntur capite non modo certa atque explorata, sed etiam poet tot tamquo multiplices patrum observationes atque elucidaciones, in meridiana luce posita esse videntur. Praeterea tanta fuit copia argumentorum, quae ex utraque parte ad rem confirmandam, vel infirmandam allata sunt ut reverendissimi oratores fere eadem semper repetere cogantur; praesertim cum, quae in huius constitutionis generali discussione dicta sunt huc potissimum referebantur. Quo fit, ut tempus omnibus eminentissimis ac reverendissimis patribus pretiosum, quodque utilius aliis in rebus impendi posset, sio frustra insumatur. (Die 25 iunii 1870).

f Petrus archiepiscopus Roesanensis.
t Marianus archiepiscopus Rheginensis.
f Melchior episcopus Nicosien-Herbiten.
f Ludovicus Gabriel episcopus Adrianopolitanus.
j Carolus episcopus Astensis.
t Franciscus Xav. episcopus Castrimaris.
j Joseph episcopus Thyatirensis.
t Aloysius de Agatio episcopus Triventinus.
j Thom. Michael Salzano episcopus Tanensis.
j- Vincentius episcopus Rubensis et Bituntinus.
j- Christophorus Bonjean episcopus Medensis.
j Thomas episcopus Troianus.
t Joseph Hippolytus episcopus Conceptionis,
f Joseph HyocinL episcopus Gadarensis, vie. appel
t Philippus archiepiscopus Patracensis.
f C. M. Depommier episcopus Chrysopolitanus, vie. apoet.
t Jacobus episcopus Maseanus.
t Adrianus Izanguillat episc. Sprgiopolit, vie. apoet. Nankin.
t Theodorus episcopus Leodiensis,
t Joan. M. Tisaot episcopus Milevitanus.
f Antonius Roesi-Vaccari archiepiscopus Colossensis,
t Januarius M. episcopus Anglon. et Tursiensis.
t Ignatius episcopus Marianopolitanus.

e.

Monsignore Veneratiasimo L

Dopo la congregazione generale di questa mattina è stata rimessa agli eminentissimi cardinali presidenti una seconda petizione per là chiusura. I lodati eminentissimi mi hanno ordinato di consegnarla a lei; perciò mi affretto ad inviarkla.

Gradisca l'omaggio della mia distintissima stimo, con che ho il piacere di confermarmi
di lei monsignore veneratiarimo
umilissimo e devotissimo servo
Ludovico Jacobin»

Casa, 25 giugno 1870.

e

Eminentissimi praesides!

Quia discussio plus aequo protrahi videtur, infrascripti, ad tramites decreti diei 20 februarii 1870 num. XI, postulant ut cidem finis imponatur.

t Fr. Iulius archiepiscopus Lucanus,
t R. M. Carolus episcopus Rosensis.
f Franciscus Xav. episcopus Muranus.
t Carolus episcopus Tiburtinus.
f loannee Maria episcopus Dolichensis.
f Raphael de Ambrosio archiepiscopus Dyrrachiensis.
B t Eugenios B. C. loeeph episcopus Sinitenris.
t Hannibal episcopus Miniatensis.
t loannes episcopus Galviensis.
t Ludovicus episcopus Apolloniensis.
j Joann» BapL Joseph episcopus Atrebatensis.
t Emygdius episcopus Civiplebensis.
t Petrus L episcopus Helenopolitanuo.
t Edmundus Franciscos episcopus Danabensis.
t Ludovicus F. Là Flèche episcopus Trifluvionensis.

f.

Eminentissime princepsl.

Episcopi subsignati utentes facultate, quam eis facit articulus XI ex decreto providissimo 20 februarii cur. an., humiliter et omni respectu expostulant ab eminentissima praesidentia, in qua tu, eminentissime princeps, iure merito primum babee locum, ut dig-
0 netur, si placeat, interrogare congregationem gene-
. ralem concilii, an velit disceptationem diutius continuare super cap. JV de fide, ecu de magisterio infallibili Romani pontificis.

Rationum momenta quibus ad hoo adducuntur sunt sequentia. Ie Quia omnee fere ecclesiae propriis viduatae pastoribus, egent quam maxime, ut quantocius ad sua redeant, et hoc tantum sub respectu tempus episcoporum absentiae est pretiosissimum. 2° Quia iam fere triginta oratores loquuti sunt in hac speciali discussione, quibus si addantur alii valde plurimi, qui verba fecerant in themate generali, quoniam audimus continuo eadem repetentes, iam numerus excrescit quam maxime. Haec autem omnia post quam volumen grande fuerit distributum, in quo continentur scripto animadversiones in foliis plus quam *bucentum*. 3° Tandem quia in re tantae evidentiae theologicae, et in qua omnes fideles facto, ot
D sensu catholico conveniunt si magna longanimitate longius protrahatur conclusio pro infallibilitate Romani pontificis solemniter do fide declaranda, admiratio et scandalum augetur in dies in ecclesia, et non minuitur.

Post haec excipiat, quaeso, benevolo animo eminentia tua significationes verae devotionis, obsequii et reverentiae quibus subscripti hanc firmant expostulationem.

Roman die 27 iunii 1870.

f Joannes episcopus Cervieosi.
t Paulus episcopus Typhematonsi
t loseph episcopus Lun. Sarranca. et Brugnateu.

» Epistola data ad concilii secretario '

› Epistola data ad cari de N>C ei praetilHx

**1**

Romae, 27 iunii 1870.

Eminentissimi domini presides concilii Vaticani l

An loqui an tacere debeam prorsus ignoro. Attamen cum silentium sequelas deflendas habere possit, ot loquela mihi soli, ut imprudenti, nocere debeat, loquar in nomine Domini.

Omnes fere patres concilii vehementer optant promptam solutionem quaestionis pcndcsntis in capite IV; pauci quaerunt protrahere concilium cum omnigeno periculo ne unquam ad solutionem perveniat, immo et dicit unus altane nunquam definiendam esse summi pontificis infallibilitatem.

Quo scopo hi agant, chantas vetat suspicari. Sed morbi ex caloribus iam noscentes, incursus hostium armatorum, et, quod longe siti amantissimi pontificia more necessario impedimentum ponerent decisioni ab ecclesia adeo optatae.

Interim orationes multiplicantur, cum res sit omnino instructa et in omnem sensum versa, cum argumenta sint librata et nihil novi adferri possit

Ideo videtur his *finem ponere omnino necesserium.*

Sed cum dicere quidam possent: Nondum votum nostrum proposuimus, nec mentem aperuimus, *forsan methodus esse posset,* ut

Liceat omnibus qui *modificationem* aut *additionem* desiderant, hace scripto exhibere, ut examinentur et ponderentur a patribus deputationis de fide, relaturis do his omnibus.

Vel, eminentissimi domini, si haec methodus non videtur acceptanda ex hac die, nonne conveniret monere secreto amicos sanctae sedis eiusque iurium ut a loquendo abstineant vel saltem non ultra quinque vel rex minutos horae loquantur?

Putaveram per epistolam humiliter ct candide deprecari illustrissime» episcopos Calvcnrem, Urgellensem et alios, ut ex amore in sanctam ecclesiam, verbis faciendis renuntiarent Sed cum supplicatio simplicis collegae non multum efficaciae habere prosit, ab epistolis scribendis abetinui.

Dixissem illis: Reverendissimo pater, nonne evidens est adversarios infallibilitatis omnem movere lapidem ad discussionem protrahendam, et proin nonne aequo evidens est non tenori ad discussionem promovendam silendo vel saltem brevissime loquendo? Nonne omnee circumstantias ipsi arripiunt ut ad parerga defluant, nonno nostrum eet nullam similibus praebere occasionem? Simus prudentes et nullam noram quaestionem suscitemus.

Videtur nilìì, eminentissimi Domini praesides, proreus necessarium quocumque modo finem invenire harum discussionum; unicum eet salutis medium. Si quamprimum finis non ponatur, etiam per auctoritatem, semper novi succedent oratores seu lectores orationum.

Haec ex solo amore veritatis, ex mera devotione· in sanctam sedem apoetolicam scripta suscipere ne gravemini.

Interim me profiteor eminentiarum vestrarum humillimum et obsequentiteimum servum in D. N. I. C.

A

**t** Henrie. episcopus Gandaven.

h.

Romae 8 iulii 1870.

Emineiitiaaimi praesides concilii Vaticani!

Liceat ultimum verbulum scribere.

Plurimi ꝑatre aegrotant, do quarum numero ct ego »um, et vehementer desiderant finem rerum per Mvwionem aolenmeai, ne debeant, robus infectis, ad suam diroccaim recedere.

Haec autem sessio, si omnia bone disponantur, celebrari poterit die dominica ₮7 currentis nwmaia

Etenim in congregatione genendi habenda feria II emendationes ad caput IV examinabuntur et de iis vota ferentur. Iam ad meridiem poterunt paucae illae emendationes in textum referri, et totum schema poterit tempore pomeridiano omnibus patribus distribui.

Feria sequenti HI in congregatione generali cap. III et cap. IV *turgende* ailmitti poterunt ot mox vota in totum schema excipi per *placet* vel *placet iurta medum.*

Illae *modales* schedulae a dd. theologis secretarii Deputationis iam ad horam secundam poterunt ordinari et typis mandari, ita ut feria IV mane distriboantur, et a patribus Deputationis examinentur feria TV et V. Dia ipsa feria, ad horam 5 ‘‘ vespertinam vel feria VI mane a congregatione generali do illis statui poterit.

Tempus supererit sufficiens ad aulam praeparandam.

Quae si per cbaritatem vestram eximium, eminentissimi praesides, ita disponantur, encomia omnium, et quod magis est, summam experiemini gratitudinem.

Interim enixo deprecor ut maximae meae venerationis significationes gratas habere ne dedignemini

Eminentiarum vestrarum

humillimus in C. L servare

**t** Henne, episcopus Gandaven.

60.

## Congregatio generalis octogesima quarta

1870 iulii 11.

Feria recunda die 11 iulii 1870 hora octava matutina in conciliari aula Vaticanae potriorchalis basilicao, generalis reverendissimorum patrum congregatio habita est; coi interfuerunt quingenti nonaginta. novem patres, nempe 41 cardinales, 7 patriarchae, 8 primates, 86 archiepiscopi, 415 episcopi, 4 abbates nullius dioecesis, 14 abbates generales aivo praesides congregationum ordinum monasticorum, usum mitrae habentes, 24 generales et vicarii generales: quorum omnium nomina, quae per assignatores locorum accurato descripta fuerunt, exhibet indiculus patrum octogesimae quartae congregationis generalis, qui inter acta concilii acervatur.

Reverendus paler dominus Leonardus Mellano orchiepiscopus Nicomediensis missam lectam celebravit. Qua absoluta, et recitata oratione *Adsumus Domine* etc., eminentissimus primus praeses ait:

.Reverendissimi patres, superest adhuc ex ultima congregatione emendatio septuagesima secunda in caput tertium proposita, de qua sicut etiam de canone tertio ad caput tertium pertinente, iuxta mentem emendationum in congregationibus generalibus propositarum reformato, typis impresso patribusque distributo, primum audiendus «t relator, nempe reverendissimus d. Fridericua M. Zinelli episcopus Tarvisinus, ac postea ferenda erunt suffragia patrum. Itaque praedictus reverendissimus dominus ambonem ἀscendat.

Qui ambonem ascendens haec nomino Deputationis de fide ad concilii patres habuit:

### RELATIO

*reverendi patris domini Friderici* Jf. *Zinelli episcopi Tarpimi.*

Eminentissimi ac reverendissimi pmesidee, eminentissimi et reverendi»imi patres.

In postrema congregatione generali <tgo nomine Doputnrionis vrotrae de fide emendationem sub nu-

moro 72° super capite IU partis primae constitutionis A do ecclesia admittendam proposai iuxta modum. Modus autem erat sequens, quod nempe in canone III insererentur haec verba: *aut eum habere tantum poliores partes, non vero totam plenitudinem huius supremae potestatis.* Antequam rationes enuncicm, quae obstaculo fuerunt no rogarentur suffragia, breviter ct stricto dicam, quid significent illa verba, quae addi nomine Deputationis proponebam ; deinde num conceptum verum non solum, sed et plano de Fide catholica tenendum contineant; an conceptus ipse pleno in congregationibus generalibus fuerit discussus; demum num iuxta praxim huius concilii Vaticani deputatio, occasione arrepta ab emendationibus, iute suo usa fuerit proponendo patrum suffragiis illam insertionem.

Et primo quidem, evidens est per supradicta verba errorem illorum damnari, qui supremam potestatem summi pontificis non esse plenam in sensu proprio asli serunt, ac proinde involventes falsam sententiam verbis ambiguis eludunt satis perspicuam definitionem concilii Florentini, aientes esse quidem in pontifice summo plenitudinem iurisdictionis, sed non totam, quia pontifex habet quidem potioree partes jurisdictionis, at non omnee. Quid quaero hoc est, quam reapse negare plenitudinem iurisdictionis summi pontificis definitam a concilio Florentino? Quid enim «ibi vult haec distinctio, quasi esse posset plenitudo quae non ait tota, quod directe opponitur conoeptui plenitudinis? Plenitudo enim essentialiter significat qualitatem inesse subiecto in toto suo ambitu; quod negatur quando dicitur plenitudinem non esse totam, aut potiores tantum eius partes ease in subiecto. Proposita igitur additio in id unum intendebat, ut assereretur plenitudinem iurisdictionis inesse summo pontifici in suo vero seniu, cum exclusione sensus non solum falsi, «ed in so ipso involventis conceptus qui se mutuo destruunt.

Si igitur hoc concilium iam definierat in capito III, praeeunto concilio Florentino, iurisdictionem summi pontificis esso plenam, ac proinde nullam concipi posse partem ecclesiasticae iurisdictionis, quae non comprehenderetur in eius suprema potestate; si hoc ipsum in prima parte canonisIII declarabatur, consequens erat posso aequali prorsus modo admitti incisum, quod substantialiter nihil amplius dicit; et tantum modo evidentiori et maiori vi excludit falsea interpretationes textus tum concilii Florentini, tum ipsius Vaticani.

Parcite, eminentissimi oc reverendissimi patree, si cum de plenitudine potestatis summi pontificis loquimur, me cohibere non possum quin recitem verba α celebri *de unitate ecclesiae* sermone Bossuetii decerpta, habito in conventu Gallicano anni 1682. En verba: „In potestate quae in plures dividitur, partitio suam D aecum ipsa restrictionem affert. Contra vero potestas quae uni datur ot super omnes ct sine ulla exceptione datur, infert plenitudinem; ot sicut omnis (notato verba) œt expere partitionis, non alios habet limites quam quos regula ꝑraescribit/

De plenitudine potestatis iurisdictionis in pontifico, in toto suo ambitu acceptanda, nulli ambigendi igitur locus; noe ulli scrupulum moveat quasi totam plenitudinem potestatis iurisdictionis tribuentes summo pontifici, ullo modo laedamus dignitatem concilii oecumenici; nam firma manent ea quae in postrema congregatione in relatione enucleavi do potestate plena et suprema concilii oecumenici. quae recto intellecta et firmis illis conditionibus et declarationibus, do quibus eatis dixi, unice consistere putret cum doctrina fidei, quae totam plenitudinem supremae potestatis in summo pontifice recognoscit.

At fuitne sufficienter discussus in congregationibus generalibus conceptus plenitudinis poteetatis ¿n suo sensu proprio? In prima paragrapho capitis IU a concilio Vaticano apertissimis verbis fuit renovatum decretum dogmaticum concilii Florentini oecumenici, -quod definit plenam potestatem traditam ease in Petro Romano pontifici pascendi, regendi, gubernandi universalem ecclesiam- Quis credat, eminentissimi et reverendissimi patree, concilium Vaticanum tanta solemnitate verborum renovasse definitionem concibi Florentini, attamen sensum tribuisse plenae poteetatis ab ipso definitae restrictivum, sensum qui aperte repugnat ideae plenitudinis, ac proinde absurdum? Hoc autem argumentum fuit in congregationibus generalibus praecipue discussum, nempe utrum definitio concilii Florentini, quam renovat concilium Voticenum, posset ubo modo restringi- Et cum in generalibus congregationibus nonnulli id assererent, invicti defensores iurium sanctae sedis apostobeae fortiter propugnarunt universali fero plausu haius venerandi consessus, plenitudinem iurisdictionis summi pontificis esse in suo proprio sensu intelbgendam ; nihil iurisdictionis eccleaiasticae posse illi subtrahi, nullis Umitibus ab humana posse eius iurisdictionem auctoritate coarctari- Id clare patet etiam ex emendationibus et a relatione de illis vobis a me facta.

Vos scitis, eminentissimi ot reverendissimi patres, nomino deputationis me sine ulla verborum ambiguitate declarasse verba *plenam potestatem* intelligenda esse in tota eorum amplitudine, perperam restricto se.isu interpretari nonnullos clausulam *quemadmodum* etc., quao eet in fíne textus addocti concibi Florentini, et hoc patere evidenter ex contextu, ex vi phrasis, ex argumentis historicis aliisque bene multis. Et vos, eminentissimi et reverendissimi patres, quoties propoeitao fuerunt emendationes illae, quae restrictivum sensum insinuare volebant, vestro sapientissimo iudicio acceptantes votum deputationis vestrae, sine ulla cunctatione reiecistia

Mirari igitur non desino, eminentissimi et reverendissimi patree, qua ratione in postrema congregation© genendi dubium suboriri potuerit, num de hoc argumento hinc indo in congregationibus disputatum non sit, dum adhuc in hac aula resonabant verba, quibus ego occasione emendationum sub numeris 35 et 36 de illo disserere, exponens ee quae in disceptatione a patribus dicta fuero, stricto quidem at non brevi discursu coactus fui. Quis igitur sustinere poterit, coram vobis conceptum hunc plenitudinis poteetatis Romani pontificis non fuisse hic discussum?

At iure ne poterat illa phrasis proponi inserenda in tertio canone? Sciatis, eminentissimi ao revecendissimi patree, illam fuisse intentionem deputationi· iuxta montem plurium, quae evidenter apparebat & multis emendationibus, α 26a aliisque, proponendi insertionem illius incisi, aut in capite aut in canonibus; quia quamvis non necessaria absolute, attamen oportuniseirna videbatur ad cavillationes eliminandas: et eo magis quod ex discussione ipea in congregationibus habita, id aliquo modo relative nerewarium poterat existimari

At in formulis quae exhibentur sub emendationibus 26a et aliis supra enunciati· non erant verba, quae satis clarum rmpse conceptum redderent, verba quae acceptari possent iuxta modum a deputatione, et ianuam aperirent ad inserendum incisum. Cum revuventum reset ad murodatianem 72a", in qua certe deputatio approbare non poterat «xpmieCicuM mel-

tarum phrasium, quae optime in canone remanere debebant, consideravit tamen deputatio in novo proposito ab emendatore schemate canonis tertii, verba adhibita ab emendatore clarius exprimere conceptum deputalionis quoad plenitudinem potestatis pontificiae, quam in prima parte canonis nostri. Nam in prima parte canonis nostri dicitur potestatem pontificis esso plenam et supremam, ac proinde adiectiva duo *plena* et *suprema* enunciantnr de subiecto, quod «t potestas. At in emendatione ⁋2 dicitur multo melius, potestas suprema est plena, scilicet plenitudo asseritur de subiecto complexo, *potestas suprema* scilicet de potestate quae est suprema; ac proinde clarius asseritur in pontifice «se plenitudinem non tantum potestatis ecclesiasticae, sed supremae potestatis ecclesiasticae.

Deputatio igitur memor: Omnia probate, quod bonum eet tenete, acceptavit emendationem sub numero 72· quae alioquin reiicienda fuisset, iuxta modam; et modus fuit, at admissa meliori formula, in qua plenitudo tribuitur potestati supremae qua supremae, adderetur etiam adiectivum *tota plenitudo, et rie* locus tolleretur omni cavillationi; et hoc factum est per insertionem incisi: *aut eum habere partes potiores, non vero totam plenitudinem huius supremae potestatis.* lore igitur egit deputatio; iure poterant patree dare suffragium. Cur igitur non sunt rogati? Unus ex reverendisrimis patribus opposuit, novam quao proponebatur in canone, insertionem non fuisse nec oculis subiectam fiddibus, neo discussam. De secunda obiectione satis iam dictum eet: quoad pnmam cum ageretur de paucis verbis, quae facile memoria poterant retineri, et cum remedium facile in promptu esset, ri ab ambone verba addita repetita faireent, nulla ratio haberi iure poterat non rogandi suffragia.

Attamen eminentissimi praesides pro moderatione C in qua excedunt, eatis faciendum reverendissimo existimarunt Iam nudius tertius folium separatum, in quo modus apparet iuxta quem emendatio ⁋2 a deputation acceptata foent, vobis fuit distributum Dignemini emendationem iuxta mentem deputalionis admittere, ac proinde insertionem incisi adprobare.

Brevi hac relatione absoluta, eminentiseimus primus praeses subdidit:

‚Jam nunc suffragia exquiruntur de hac emendatione, quam reverendissimus d. subsecretarios proponet. Reverendissimi autem patree rogantur, ut singuli loca in aula sibi assignata occupent durante actu suffragia ferendi."

Tunc subeceretarius ambonem ascendens ait:

..Praedicta emendatio sequens eet: Si *qui» dizerit, Romanum pontificem habae tantummodo officium inspectionis vel directionis, non autem plenam* el D *supremam potestatem iurisdictioms in universam tcCUsiam, tum in rebus quae ad fidem et mores, tum quae ad disciplinam et regimen ecclesiae per totum orbem diffusae patinent: aut eum habere tantum* potarer *partes, non vero totam plenitudinem huius supremae potestatis, aut hanc eius potestatem non esse ordinariam et immediatam sive* in *omnes ac singula» ecclesias, rive in omnes ei singulas pastores et fideles; anathema ⁋⁋.*

Emendatione perlecta, suffragia exquisita sunt, et duplici experimento more solito facto, ipsam emendationem longo maior patrum pars admisit; eomque acceptatam fuisse a congregatione generali primus prarees declaravit.

Absolutis iis quao tertium caput respiciebant, de

**VVJA Doram. 54. cot ⁋l**

A quarto pertractari debebat, et emendatione» in ipsum proporitae patrum suffragiis subiici. Hinc eminontisaimus primus praeses dixit:

.procedimus nuno ad emendationes capitis quarti, do quibus relationem nomino Deputations pro robus fidei faciet reverendissimus d. Vinoentius Gasser episcopus Brixmensis. Itaque is ambonem ascendat."

## RELATIO

reeeroidi *patrù domini Vinventù Gosier episcopi Brixinensis.*

Eminentissimi praesides, eminentissimi ac rovo-

Magno com moerore et maion cum timore hodie ambonem ascendo. Magno cum moerore, nam tractatus de centro unitatis ecclesiae factus eat occasio dissidii inter reverendissimos patres, et quidem dissidii de quo cum propheta dicere possumus1: *Videntes* B *clamabunt foris, et angeli pacis amare flebunt.* Matori adhuc cum timore ambonem ascondo timens ne optima causa culpa causidici pessumdetur. Sed fretus divina gratia et vestra benevolentia rem aggredior.

Ut singulas emendationes reverendissimis patribus propositas certius et citius diiudieemus, necease omnino est primo praemittere quamdam relationem generalem et postmodum demum occedere ad relationem specialem de singulis emendationibus. In relatione generali statuenda sunt quaedam principia, quibus positis, deinde emendationes diiudicari poterunt.

Quod iam relationem generalem attinet, constat illa duabus partibus, sicut etiam schema nostrum duabus partibus constat In prima enim parte schematis habemus argumenta ex documentis publicis addocta pro infallibilitate Romani pontificis; in secunda autem parte vel paragraphe schematie habemus ipsam definitionem eius infallibilitatis. Primum ergo agen-

dum «t de argumentis pro infallibilitate Romani

Cum haec infallibilitas sit veritas revelata, ex fontibus revelationi.\ id est, ex sacra Scriptura et traditione debet probari. Hac de re in congregationibus generalibus abunde est dictum; nihilominus quaedam obiter saltem et quasi per transennam dicenda restant, ut nonnullae difficultates, quas aliqui reverendissimi patres obmoverent, removeantur. Ergo primum argumenta ex sacra Scriptura.

Argumentum hoc sequenti thesi est proponendum, scilicet Christus Dominus beato Petro simul cum primatu in ecclesiam suam infallibilitatis praerogativam concessit; biseque infallibilitas in omnes beati Petri successores et primatus eius heredes transiit, immo transire debuit. Ergo prior pare huius thesis: Christus beato Petro simul cum primatu in universam ecclesiam infallibilitatis praerogativam concessit. Loci D ex sacra Scriptura, quibus haec thesis demonstratur, notissimi sunt; et a pluribus reverendissimis patribus egregie illustrati: hinc manum de tabula. Secundo, haec praerogativa infallibilitatis una cum primatu in Petri succeesores et primatus eius heredes transiit Cum hac de re diversi reverendissimi patres diversa senserint, liceat mihi meam sententiam paucis proferre.

Infallibilitas beato Petro concessa in omnee Petri succeesores transiit Causa huius rei haoo eet, quod praerogativa infallibilitatis erat ordinaria in Petro, et cum primatu ipsius inseparabiliter connexa; proinde cum plenitudine potestatis sui ⁋postolato transiit in sedem apostolicam, eiusque in hac sede succeesores. Idem sequitur etiam ex disertissimis verbis Christi; nam ricut verba Christi *Portae inferi non*

« Ia XXXIII, 7
« Mstth. XVL 18.

*praevalebunt adversus eam,* nullo temporis spatio ter-
minantur, Rod usque ad finem saeculi auctoritatem habebunt; ita ot fundamentum ecclesiae in Petro et auccceeoribus eius positum, debet semper manere inconcussum contra superbas inferorum portas, id est, oontra haorasce et hoerescon conditoree, ut ait s. Epiphanius.

Aliter eo n» habebat cum infallibilitate reliquorum apostolorum; ct ipsi erant singuli infallibiles: kk! haec infallibilitas erat extraordinaria, modo extraordinario, et ad finem extraordinarium ipsis concerna, sicut apparet cx verbis Christi, quibus illis vale dixit antequam in coelos Mcenderet, dicens1: *Accipietis virtutem supervenientis Spiritui sancti in vos, et eritis mihi testes in lerusalem, et in omni Judaea, et Samaria, et usque ad ultimum terrae.* Haec promissio supervenientis Spiritus sancti completa est die Pentecostes, et Spiritu sancto quasi virtute ex alto induti coeperunt testificari do verbo vitae, et praedicaro in nomino lesu, *Domino cooperante, et sermonem confirmante sequentibus signis*

In hoc constabat munus apostolorum, quod cesent authentici oculares et auriculares testea verbi Dei, testee praeordinati a Deo, et missi a Christo in omnes gentes: et huio muneri apostolis proprio correspondebat donum infallibilitatis personalis. Apostolis successerunt episcopi, sed non ratione apostolatus universalis, sed ratione episcopatus, id est, qua antistites singularum ecclesiarum. Inde factum eet, quod etiam praerogative infallibilitatis personalis apostolato! modo extraordinario adnexa ad episcopos non transierit Episcopi vi muneris sui [sunt] custodes depositi, quod apostoli qua testes praeordinati a Deo ipsis commiserunt, sicut Paulus ad Timotheum dicit3: *Formam habe sanorum verborum, quae a me audisti in fide, ct dilectione in Christo lesu. Bonum depositum custodi per Spiritum sanctum, qui habitat in nobis.* Hoc idem omnibus episcopis dictum est In hoc munere depositum thesaurum divinae veritatis custodiendi, communicandi ct defendendi etiam episcopi adiuvantur a Spiritu sancto; sed hoc Spiritus sancti adiutonum infallibile non singulis episcopis ineet, sed episcopis inter œ et cum capito iunctis; nam omnibus et non singulis dictum ĕst *Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem saeculi.*

Hoco praerogativa beato Petro a Domino leeu Christo concessa debuit etiam transire in omnes Petri successores, quia cathedra Petri est centrum unitatis in ecclesia. Quod si pontifex in errorem circa fidem prolabcretur, ecclesia vinculo unitatis destituta dissolveretur. Optimo od rem dicit episcopus Meldon-«is5: ,,Quaa proinde cathedra Romana si concidere posset, fiorctque iam cathedra, non veritatis, sed erroris et pestilentiae, ecclesia ipsa catholica non haberet societatis vinculum, iarnquo schismotica ot dissipata esset, quod non eet possibile."

Nemo dicat: utique, cathedra Petri est centrum unitatis, sed exindo sequitur officium Romani pastoris fratres confirmandi et in unitate fidei conservandi; aliud (το est officium et aliud auctoritas, ot vel maxime infallibilis. Respondeo, quomodo Romanus pontifex posset implore hoc officium, divinitus ipsi ot specialiter impositum, sino auctoritate speciali, qunm omnes reliqui, etiam episcopi sive dispersi sive congregati, tanquam irrefragabilem agnoscere debeant?

Nemo dicat: utique, ut Romanus pontifex officium suam possit implere, debet habere auctoritatem super omnes episcopos; sed n©cesse non est ut haec auctoritas in se sit infallibilis; sufficit ut sit infallibilis cum episcopia At respondeo, centrum unitatis sicut in corporibus caelestibus, ita etiam in ecclesia Christi sub caelo debet agere continuo et pennonenter auctoritate irrefragabili. Proinde si auctoritas papae non in se, sed solummodo cum episcopis esset irrefragabilis, papae ex iure divino semper deberent assistere delegati totius episcopatus, illumque iure divino repraesentantes. Ast nil eorum Christus instituit, sed Petrum Petrique successorem suae dedit firmamentum fidei immobile, heredem fidei confirmatae et confirmatorem fratrum suorum et demum pastorem totius gregis dominici, regendo eum, ut nihil ei desit, et in loco pascuae illum collocando.

Quod infallibilitas Petro concessa debuerit transire in eius successores, probatur etiam, ut verbis card. Caietani utar, eo quod papa determinante iudicialiter et definitive, aliquid esse haereticum et ab ecclesia pro haeresi habendum, constat, quod omnes tenemur acceptare, et haereticus censeretur, quicumque de caetero teneret pertinaciter oppositum. Tota igitur ecclesia errare posset, sequens determinationem papae, ai papa in tali definitione posset errare. Credendum est igitur quod promissionem ecclesiae factam a Christo, scilicet1: *Spiritus sanctus docebit vos omnem veritatem,* ipse cui non eet difficilius per unum, quam per multitudinem adimplere, per unum caput totius ecclesiae adimplet, ut lex divinitatis Bervetur, quae inferiora per media, media per summa gubernat. Sic Caietanus3. Et Melchior Canus audet adiungere: „Qui negaret, in ligando atque solvendo eandem potestatem in Romano nunc episcopo incese, quam Petro Christus concessisse creditur, is (qui ergo hoc de potestate negaret) iure ac merito haberetur haereticus. Qui ergo firmitatem Petri ad fratres in fide confirmandae his, qui Petro succedunt, denegaverit, hic haereticus iudicandus erit3."

Pervenimus iam tui argumenta ex traditione; et est argumentatio ex documentis publicis conciliorum, quao habentur in ipso schemate. Antequam vero pauca de iis documentis publicis animadvertam, liceat mihi paucissima do argumento traditional! generatim. quo infallibilitas Romani pontificis probatur, afferre. Goneratim dicendo, argumentum quod praesto est ex traditione, divereimodo potest instrui. Dicam quomodo ego volebam (nam nunc «uperaedeo ut tempori parcam); dicam ergo quomodo ego volebam hoc argumentum instruere, et modum, quo ad hanc methodum servandam inductus fui.

Dum quadam dio ad confessionem s. Petri genuflexus orai»ani, oculos in altum tollens, vidi verba inscripta, *hinc una fides orbi refulget.* Ad haec verba subiit animum meum memoria eorum, quae a primis religionis christianae saeculis usquo ad nostra tempora sacra sedes apostolica egit et perpessa eat ad auctoritatem fidei in Christi ecclesia conservandam, et ubi dirupta fuit resarciendam. Haec cum animo pervolverem, intima convictio me tenuit, quod sacra sedee tam strenue, tora constanter et tam invicto pro veritate pugnare non posset, nisi semper fuisset persuasa de inerrantiao dono in persona Petri eius succeeoribus promisso, et nisi ecclesia huic fidei sacrae aedis assensum suum praebuisset. Eu argumentum

• AeL I. 8.
« Mare. XVI, 20
* II Tin». I. 13. 14-
• Match. XXVIII, 80-
* Defeo», denterai, deri Galliceli (lib. X], cap. VI.

I lean. XVI. 13.
• Da aocuriu papae et coaeflii cap. IX at XL
• IΛ. VI. cap. VIL

Lraditionale quod vobis, eminentissimi et reverendisami patres, proponere volebam; de quo proponendo modo, ut iam dixi, abstineo.

Ad primam partem huius argumenti .firmandam, iterum iterumque perlegi epistolas genuinas Romanorum pontificum a Coustantio et recentissimo illius continuatore Andrea Thiel editas. Quo saepius illas legebam, et quo magis illas perpendebam, eo magis convictus fui Romanos pontifices tanquam testee, doctores et iudices universalis ecclesiae pro veritate Christiana incessanter pugnaturos de fide in arenam descendisse, quod vi promissionis divinae errare non possent. Ne quis dicat, pontificibus Romanis sedis suae dignitatem commendantibus in propria scilicet causa non credendum. Nam si exinde testimonia Romanorum pontificum infirmarentur, reapse de tota hiérarchie ecclesiastica actum esset: nam auctoritas ecclesiae docentis non potest probari, nisi per ecclesiam docentem.

Quod sequentem partem argumenti traditionalis attinet, scilicet assensum ecclesiae, quem fidei Romanorum pontificum de dono ïnerrantia suae sedis praebuit, hunc assensum ecclesia tum indirecte, seu sua agendi ratione, tum directe et expreseis verbis luculenter manifestavit. Silentio praeteriens verba expressa, quibus sancti patres et concilia hunc assensum suum manifestaverunt, debeo aliquantisper immorari testimonio indirecto, seu, ex agendi ratione desumpto, cum haec res mihi ansam praebeat quasdam difficultates, quae ab aliquibus reverendissimis patribus obiectae fuerunt, removendi. Testimonium hoo indirectum exsurgit ex regula fidei, quam antiquissimi patres tradiderunt

Sanctus Irenaeus, ut nostis, qui regulam fidei statuit consensionem earum, quae ab apostolis fundatae sunt, ecclesiarum, aimul vero compendiosiorem ct securiorem statuit regulam, scilicet traditionem c ecclesiae Romanae, cum qua, ob ipsius in ecclesia potentiorem primatum, omnes qui sunt in orbe terrarum fideles convenire debent, et in qua ab omnibus qui eunt undique fidelibus, communicando eum es Unquam centro unitatis conservatur apostolica traditio. Sic ergo, secundum a Irenaeum, fides ecclesiae Romanae simul eet, ob primatus dignitatem, regulativa pro omnibus aliis ecclesiis, et ob dignitatem centri, principium conservativum pro aliis.

Eandem regulam fidei proponit s. Augustinus sequentibus verbis1: „Si enim ordo episcoporum sibi succedentium considerandus est, quanto certius et vere salubriter ab ipso Petro numeramus, cui totius ecclesiae figuram gerenti, Dominus ait: *Super hanc petram aedificabo ecclesiam meam, et portae inferi non vincent eam;* Petro enim successit Linus... usque ad praesentem pontificem. In hoc ordine successionis ullus Donatista episcopus fuit." Hoc ergo ex a Augustino sufficit ad damnandam haereeim Donatiitarum, quod nullus Romanorum antistitum Donatista fuit; et hanc regulum ob Petri auctoritatem, securiorem et salubrem dicit

Eundem hunc assensum fidei Romanorum pontificum de inerrantia propria, satis ecclesia manifestavit, quod communionem cum sacra sede omnino et absolute necessariam habuit. Nam communicatio cum cathedra Petri erat et habita fuit communicatio cum ecclesia et eum ipso Petro, proinde etiam cum veritate a Christo revelata aequiparabatur. „Non novi Vitalem, scribit Hieronymus ', Meletiumque respuo, ignoro Paulinum. Quiconque tecum (id est, cum papa Dámaso) oon colligit, spargit; hoc «t, qui Christi A non eet, antichrist! ceL“ Insuper, quod certum «t testimonium assensus ecclesiae praestiti fidei Romanorum pontificum de inerrantia propriae sedis, sancti patres certum exploratumque habuerunt quod Petrus, constitutus fundamentum ecclesiae, ab ipsa ecclesia, et quod ecclesia α Christo, et quod Christus a veritate nunquam possit separari. Hinc pulcherrime dicit e. Ambrosius1: ‚Jpse est Petrus, cui dixit: *Tu es Petrus, et super hanc petram aedificabo ecclesiam.* Ubi ergo Petrus, ibi ecclesia; ubi ecclesia, ibi nulla mora, sed vita aeterna. Et ideo addidit: *Et portae inferi non praevalebunt, et tibi dabo claves regni caelorum"*

Hunc assensum fidei Romanorum pontificum dc inerrantia propriae sedis praestitit ecclesia etiam ideo, quia omnis doctrina, cum primum α Romano pontifice damnata et reiccta fuerit, etiam ab omnibus vere fidelibus ut aliena a fide et profana reiiceretur. B „Quomodo busceperit Italia, dicit Hieronymus ', quod . Roma contempsit? Quomodo episcopi susceperint quod sedes apostolica dămnavit? Demum eundem assensum fidei Romanorum pontificum de inerrantia propriae sedis possumus probare ex eo, quod in omnibus causis fidei recursus habebatur ad sedem apostolicam, et quidem tanquam ad Petrum et Petri auctoritatem, et etiam ex eo quod nunquam licita fuit appellatio a sede Romana et a definitionibus dogmaticis huius sedis.

Quod attinet testimonia directa, seu per verba expressa sanctorum patrum, illa adducere utique supersedeo. Ast debeo respondere aliquibus oblectionibus, quae saepe saepius contra haec testimonia factae sunt.

Dictum fuit, afferri ab assertoribus infallibilitatis pontificiae textus traditionis mutilatos, falsificatos, interpolatos vel spurios vel nihil aliud probantes nisi primatum. Durum verbum! Ast sit hoc; quid exinde probatur? An potest negari praesto ease testimonia prorsus certa, sive immediatam verborum vim, sive contextum et finem orationis spectre, ex quibus speciale donum infallibilitatis Romani pontificis probatur?

Ab aliis reverendissimis oratoribus dictum est, bis testimoniis non probari infallibilitatem Romani pontificis personalem, separatam et absolutam. Quidquid sit de his epithetis, de quibus mox sermo recurret, respondeo: id saepe dictum eet, sed quantum video nunquam probatum, quod iuxta mentem sanctorum patrum causa efficiens infallibilitatis Romani pontificis alia sit quam tutela Christi et assistentia Spiritus sancti Petro promissa in aevum, seu quod concursus ecclesiae sit de iure conditio, sine qua iudicia dogmatica Romani pontificis non sint infallibilia Anne patres Chalcedonenses antequam epistolam a Leonis ad Flavianum salutarent tanquam ore Petri prolatam, anxie requisiverunt utrum consiliis episcoporum adhibitis data fuerit; immo anne historia, quae nobis plura miracolosa de origine huius epistolae refert, mentionem facit de concursu episcoporum, qui huic Romani pontificis definitioni dogmaticae praecesserit?

Venio ad argumenta traditionis, quao in ipso schemate proponuntur, id eet, ad documenta ex tribus conciliis adducta. Quod haec argumenta attinet, ch desumpta sunt, ut nostis, ex consiliis oecumenicis, in quibus post triste inter ecclesiam orientalem et occidentalem factum schisma. Oriens cum Occidente de tollendo hoc schismate convenit- Cum plura ad elevandam vim probationis, quae testimoniis horum

i Kpi>L 63 diM 136, f S. (Miga·, P. L, - --II

' Epiit. ad Damatimi papam. (Miga·, P. L, XXII, 863.)

' Lib. ΠT, adv. Ruftoam cap. XV, (Migue, P.L·, XXΠI, 4681.

conciliorum ineet, in generalibus congregationibus à obiecto fuerint, pauca regerere neceare eeL

Et quidem quoad concilium Constantinopolitanum IV, verba in schemate allata fero ad unum concordant cum formula papae Hormisdae, qua schisma Acacianum fuit compositum, et quao non solummodo ab ecclesia orientali, sed etiam a maxima parte ecclesiae occidentalis fuit approbata. Dictum fuit, hanc rorandam nihil continere nisi fiduciam, nunquam faturum orae ut cathedrae s. Petri accidat, quod de tot sedibus apostolici» actum esse dolemus; sed successores principis apostolorum fidem tuendi et fratres confirmandi munero usque ad finem mundi functuros 0380.

Ast lisce interpretatio nec convenit literae nec Bonsui historico huius documenti. Non convenit literno, num litera huius formulad papae Hormisdae, quao foro vorbotenus est recepta α concilio Constantinopolitano IV, ut nostis, haec ait: „Prima salus est B ioctoo fidei regulum custodire, et a consitutis patrum nullatenus deviaro, quia non potest Domini nostri Icgu Christi praetermitti sententia dicentis: *Tu a Petrus, et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam.* Haec quao dicta sunt rorum probantur effectibus, quia in sedo apostolica immaculata est semper catholica servata religio. Ab hac ergo spo et fide reparari minime cupientes, et patrum sequentes in omnibus constituta, anathematizamus omnes haereticos eto.“ Et in fino: „Undo, aicut praediximus, sequentes in omnibus npostolicam sedem et praedicantes cius omnia constituto, spero ut in una communione vobiscum (cum papa Hormisda), quam sedes apostolica praodicut, esse merear, in qua est integra et vora christianoe religionis soliditas.“ Haec sunt verba huius formulae.

Quod ad sensum attinet, sensus manifestus horum verborum utiquo hic ost: ut Orions divulsus a redo C apostolica iterum communionem cum ipsa sedo apostolica ot cum ecclesia catholica reciperet, solemnem professionem fidei episcopi circa praerogativam sedis apostolicen emittere debebant, scilicet hoc osso rectae fidei regulam custodire, ai spe et fide firmiter Jenemus, Domini nostri fesu Christi promissionem Petro factam non jhjsso praetermitti, sicut roap&c eventu comprobata est, scilicet in eo quod immaculata semper servata est in sedo apostolica vora religio.

Contra testimonium ex concilio Lugdunensi allatum dictum fuit, illud nec a concilio adhibitum neque confinuatum fuisse. No repetam oa quae iam hac do ro relator capitis tortii dixit, solummodo de uno paucissima proferam; scilicet tui demonstrandum quod formula ista fidei a concilio Lugdunensi non fuerit adhibita, obiicitur illam formulam in concilio non fuisse discussam. Hoc utiquo verum »t, red exindo nihil probatur contra auctoritatem huius documenti: D o contrario firmatur magis auctoritas illius. Nam causa huius rei nulla alia «t, quod scilicet in concilio Lugdunensi non fuerit discussa haec profeeio fidei, causa huius rei nulla alia eet. quam quod agebatur do ro non nova, non do re nondum eliquatu; red do ro, in quantum referebatur nd Romani pontificis primatum, iam dudurn per univorsam ecclesiam tempero papao Hormisdae in concilio Constantinopolitano IV approbata, et do qua inter latinos nulla fuit dubitatio.

Hanc fuisse causam omissae discursionis patet ex epistola, quam papa Clemens IV ad imjOniiorem Michaelem Paiaro'^gum dederat, ct cum ipsa formulam eandem quao po«foa in concilio Lugdunensi II praelecta fuit, transmiserat, ('um enim imperator Clamenti IV courilium suum čommuni ximH in Oriento convocandi concilii, ut de hac forma disceptaretur, papa respondit his verbis: „Ροττο perscriptam purissimam, certissimam et solidissimam orthodoxae fidei veritatem et evangelica® doctrinae consonam, a sanctis patribus et Romanorum pontificum in suis synodis definitione firmatam; aicut nec decet, sio noe volumus novae discussioni ac definitioni subiacere, ipsam quasi per hoc quomodolibet contra fas et licitum, in dubium revocando. Ideoque licet in praefata scriptura (scilicet in epistola imperatoris) de convocatione concilii ageretur; licet tu (imperator) per tuas praefatas litteras concilium in terra tua convocari potieris; nos tamen nullo modo proponimus concilium ad discussionem seu definitionem huiusmodi convocare; non quod cuiusquam faciem vereamur, vel eandem sacrosanctam Romanam ecclesiam Graecorum superari prudentia timeamus; sed quia prorsus indecens foret, immo nec liret nec expedit in dubium rovocari praemissam verne fidei puritatem, tot sacrae paginae auctoritatibus, tot sanctorum roboratam sententiis, tot Romanorum pontificum stabili definitione firmatam; pro cuius defensione, si neces» foret, parati essemus subire martyrium et morti etiam exponere corpus nostrum Ita Ciernen^. Itaque mirum non est, quod etiam Gregorius X in concilio Lugduuensi discussionem huius formulae non permisit.

Tertium documentum desumptum est cx concilio Florentino. Do iis, quae in schemate nostro offeruntur ex concilio Florentino, dictum est, nihil in iis contineri, quod sobrius interpres od stabiliendam doctrinam infallibilitatis adhibere possit Ast mentem patrum Florentinorum longo aliam fuisse patet cx illo commentario, quem fr. loannes coram papa Eugenio IV et coram imperatore Ioanne Palacologo, ut imperator resciret quisnam sit sensu» formulae, quae de Romano pontifice agebat, de iis instituit. Itaque incisa per singula declarans, incisum illud: *Romanum pontificem lotius ecclesiae caput, omnium Christianorum patrem, et doctorem existere,* explicans, in haec verba desiit: „Cum omnes christiani in fido conveniant et convenire debeant, ipre (Romanus pontifex) ponitur doctor immaculatae fidei propter privilegium concessum Petro.“ Explicans incisum illud: *Eidem sedi ct Romano pontifici in b. principe apostolorum pascendi, regendi et gubernandi universalem ecclesiam plenariam [traditam] esse potestatem,* adduxit fr. loannes epistolam s. Agathonis papae ad imperatorem Constantinum, respective ad concilium Constantinopolitnnum ΠΙ, et exinde sequentem conclusionem deduxit: „In bar auctoritate (Agathoius scilicet) tria haec manifeste asseruntur. Primo, quod pascere omnes ovre sit commisaum Petro, ct successoribus suis. Secundo, quod sedes apcwtolica nunquam ia aliqua erroris parte depressa est, red remper mansit immaculata in fide. Tertio, quod tanta <wt eius auctoritas, quod universalis ecclesia, et univers» synodi remper fideliter secutae sunt, et patras catholici semper susceperunt eius apoetolicam doctrinam, ct quod illa verba (u/ *non deficiat fides tua)* intelliguntur do redo apostolica, et quod sit immunis ab haereri, atquo confirmationem omnium fratrum titubantium in fide ad ipsam sedein et Romanum pontifkem pertiñero " $io ergo res explicata fuit in ipeo concilio Florentino, et hic rensus utique tanquam authenticus habendus eet, cum ex industria, Romano pontifne

1 **0<?m hbt polea, «k Graerer. sehivauU tea. H, ρ<κ IV cap. XXVIff, ь. ma.**

**' UbW. Collect, eciril. tom. XVIII, rol IIS4 et edit. Ɨro (.'obli.**

iubonte, ut imperator sensum formulae resciret, fuerit propositua.

Ex bis dictis manifestissime apparet, quod cum definitionem Florentinam ad stabiliendam Romani pontificis infallibilitatem adduximus, verbis sensum alienum nullo modo supponimus, sed revera illa ex mente patrum Florentinorum interpretamur, et quod particula *hinc,* quae partem primam cum secunda connecté per conclusionem, et quae a pluribus oratoribus impugnata fuit, locum suum iure occupat.

Antequam relationi de hac prima parte nostri schematis, id est, de argumentis infallibilitatis pontificiae finem imponam, liceat mihi sententiam meam proferre de gravissima illa obiectione, quao saepius in generalibus congregationibus prolata fuit, scilicet semel promulgata Romani pontificis infallibilitate divinam constitutionem ecclesiae immutatum iri. Et quare?

Dictam eet, concilia generalia in posterum iam B non erunt necessario. Respondeo: erunt in posterum necessario, sicut erant temporibus anteactis necessaria: absolute necessaria nunquam erant, si agebatur solummodo de veritate certe cognoscenda ab iis christifidelibus, qui erant bonae voluntatis. Poterant enim veritatem cognoscere per ordinariam magisterium ecclesiae, id est, episcoporum communionem cum sacre apostolica sede habentiam : abi enim ecclesia, ibi cet Spiritus Dei, et ubi Spiritus Dei, ibi veritas est; omnis gratia Spiritus, Spiritus autem est veritas, dicit ·. Irenaeus. Poterant veritatem cognoscere ex solemnibus dogmaticis definitionibus Romanorum pontificum: ,,Quid adhuc quaeris examen, dicit Augustinus ad lulianum1, quod iam factum eet apud sedem apostoli&am? his verbis clare indigitans, prolato iudicio sedis apostolica®, do veritate iam certum et irrefragabile adesse testimonium, dummodo adsit bona voluntas illi ses® submittendi. Ergo non pro C veritate cognoscenda erant noceseanae synodi generalea. sed ad errore» reprimendo®. Cum enim errores ita invalescerent, ut respublica Christiana quodammodo periclitaretur ; ecclesia catholica solemnissimum iudicium per concilium generale iis obieciL Sed solemnisimum iudicium ecclesiae de rebus fidei et morum est ac semper erit iudicium concilii oecumenici, in quo papa iudicat simul assidentibus et cooiudicantibus orbis catholici episcopis.

Sed instant et dicunt, concilia generalia in posterum non erunt libere; episcopi non amplius erunt vori indices. Respondeo: erunt libere, sicut libera fuerunt temporibus anteactis. Nam concilia etiam in posterum ita habebuntur, ut de rebus in concilio pertractandis aut nulla praecedat definitio dogmatica Romani pontificis, vel ut talis revera praecedat In priori casu, si papa propositione® integres integre concilio pertractandas relinquit, concilium plena sua D libertate in Domino uti poterit; in posteriori casu concilium omnino id aget, quod in simili casu egerunt concilia generalia.

Exemplum sit Constantinopolitanum LU in sua agendi ratione cum epistola dogmatica papae Agathonis. Priores septem actione® huius concilii occupabant quaedam praeambula, id eet, lectio documentorum quae concilium concernebant Ad finem actionis septimae legati Romani pontificis postularunt, ut patres concilii declararent utrum consentiant suggestioni seu epistolae Agathonis. Haec declaratio promiMa fuit pro actione sequenti. In actiono itaque octava patres concilii declararunt: ‚Jta Domino (ad imperatorem conversi) profiteor, et sic credo, quemadmodum habent suggestiones eanctisuimi papae antiquae Romae Agathonis 1.“ Haec ergo declaratio certe nihil aliud fuit nisi iudicium verae et fitteli® adhaesionis. Cum vero Macarius Antiochenus, qui postmodum etiam definitionibus concilii pertinaciter contradixit, his non acquiesceret, patres concilii ut omnibus dubitationibus satisfacerent, ipsi ot asseclis suis permiserunt, ut allatis testimoniis patrum, opinionem suam defenderent. Haec testimonia examini et iudicio subiecta inventa sunt partira spuria partira mutilata, et proinde a concilio fuerunt reiecta. His opposita sunt testimonia a Scripturae et patrum, quae epistolae papae Agathonis adiecta orant; haec quoquo examine instituto cum omnibus optimis codicibus collata fuerunt. Cum iam luce clarius apparerent illa integra, authentica et probantia, concilium devenit ad definitionem synodalem de duplici in Christo voluntate et operatione; et in hac definitione, ut expressis verbis dicit sacra synodus, epistolam papao Agathonis iterum valuti normam vivam ante oculos poaitam habuit. Sic ergo sacra synodus solemni iudicio obediontiam Romano pontifici debitam cum sua libertate conciliavit, „ut vere (sunt verba a Leonis de concilio Chalcedonensi) a se produsse ostenderet, quod prius a prima omnium sede formatum, totius christiani orbis iudicium recepisset: ut in hoc quoque capiti membra concordent V In hac concordia membrorum cum capite resplendet clarissime assistentia Spiritua sancti ecclesiae promissa. Sic egit a. synodus VI, et sic omnes alite egerunt.

Pervenio iam ad secundam partem nostri schematis, id est, ad ipsam definitionem infallibilitatis pontificiae: haec continetur in secanda parte capitis quarti. In relatione generali, quae concernit hano secundam partem, duo mihi videntur esse necessaria, scilicet: 1· ut status quaestionis accurate determinetur; et 2· formula definitionis brevi quodam commentario illustretur. Ergo primo status quaestionis.

Cum ad statum quaestionis accuratius determinandum accedimus, statim seee offerunt voculae istae, quae iam toties ex hac aula exulare iussae sunt, sed nondum exαiαverunt, scilicet infallibilitas *personalù, separata ct absoluta.* Nam reapee cardo quaestionis vertitur circa has notiones. Videamus ergo quam brevissime, quis sit sensus harum.

Ie Quo in sensu infallibilitas Romani pontificis dicenda est *personalisf* Dicenda est *pernonalis* ut sio excludatur distinctio inter Romanum pontificem et Romanam ecclesiam. Porro infallibilitas dicitur personalis, at rie excludatur distinctio inter sedem et sedentem. Cum haec distinctio in congregationibus generalibus nullos nacta fuerit patronos, etiam de iis aliquid addendo supersedeo. Reiecta ergo distinctione inter ecclesiam Romanam et Romanum pontificem, D inter sedem et sedentem, id est, inter seriem universam et inter singulos Romanos pontifices in hac serie sibi succedentes, defendimus personalem Romani pontificis infallibilitatem estenua, quatenus haec praerogativa omnibus et singulis legitimis Petri in cathedra eius successoribus ex Christi promissione competit.

His dictis, notio infallibilitatis pontificiae nondum sufficienter est definita. Infallibilitas personalis papae in se ipsa debet accuratius definiri, quod nempe non competit Romano pontifici quatenus est persona privata, nequo etiam quatenus est doctor privatus; nam qua talis par est aliis doctoribus privatis, et par in parem, ut scite animadvertit Caietanua, non habet imperium, quale tamen Romanus pontifex exercet in

I Coate I₀Hm1, llh II, s. CIIL [Migas, PL, XLV, noj

» Labbe, Collect condì, tom. VU, eoL 758, edit, vrnet ColetL

* Inter cpp. ∎. Leoni·, tom. I, epiit CÎX ad Theodoret. epiK. Cyri, ṗt 1919, edit Baller.

universam ecclesiam. Hinc non loquimur do ῑnfoili bilitale personali, quamvis personae Romani pontificis eam vindicemus, sed non quatenus cat persona singularis, sed quatenus eet persona Romani pontificia, seu persona publica, id eet, caput ecclesiae in sua relatione ad ecclesiam universalem. Neque etiam dicendus cet pontifex infallibilis simpliciter cx auctoritate papatus, sed ut subeat divinae assistentiao dirigenti in hoo certe et indubie. Nam auctoritate papatus pontifex eat semper supremus iudex in robus fidei ct morum, ct omnium Christianorum pater et doctor; bed assistentia divina ipsi promissa, qua fit, ut errare non possit, solummodo tunc gaudet, cum munere supremi iudicis in controversiis fidei et universalis ecclesiae doctoris reipsa ct actu fungitur. Hinc sentential Romanus pontifex est infallibilis, non quidem ut falsa debet traduci, cum Christus personae Petri et personae successoris cius illam promiserit; sed eet solummodo incompleta, cum papa solummodo sit infallibilis quando solemni iudicio pro universa ecclesia res fidei et morum definit.

2° Quo in sensu infallibilitas papae dicenda eet separato? Dici potest *separata,* seu potius distincta, quia fundata est in speciali promissione Christi; ot proinde etiam in speciali assistentia Spiritus sancti, quao non oet una eademque cum illa, qua gaudet totum corpus ecclesiae docentis iunetum cum suo capite. Nam cum Petrus eiusque successor ait centrum unitatis ecclesiasticae, cuius est ecclesiam in unitate fidei et charitatis conservare, et turbatam reparare, conditio eius et relatio eius ad ecclesiam est prorsus specialis; et huic conditioni speciali et distinctae respondet privilegium speciale et distinctum. In hoc ergo sensu competit Romano pontifici infallibilitas separata. Sed ideo non separamus pontificem ab ordinatissima coniunctione cum ecclesia. Papa enim solummodo tunc est infallibilis, quando omnium Christianorum doctoris munere fungens, ergo universalem ecclesiam repraesentans, iudicat et definit quid ab omnibus credendum vel reiiciendum. Ab ecclesia universali tam separari non potest, quam fundamentum ab aedificio cui portando destinatum tsL Non separamus porro papam infallibilitar definientem a cooperatione et concursu ecclesiae, saltem id est in eo sensu, quod hanc cooperationem et huno concursum ecclesiae nou excludimus. Hoc patet ex fine huius praerogativae divinitus concessae.

Finis eiusdem est conservatio veritatis in ecclesia. Talis definitionis ergo tunc est vel maxime locus, cum alicubi in ecclesia scandala circa fidem, dissensiones et haeresce exoriantur, quibus reprimendis antistites ecclesiarum gingillatilo, vel etiam in concilio provinciali congregati impart» sunt; ita ut ad sanctam eodem apostolicam hac de causa referre cogantur; vel si ipsi antistites tristi erroris labo infecti fuerint. Hanc cooperationem ecclesiae tum ideo non excludimus, quia infallibilius pontificis Romani non per modum inspirationis vel revelationis, sed per modum divinae assistentiao ipsi obvenit. Hinc papa pro officio suo et rei gravitate tenetur media apta adhibere ad veritatem rite indagandam ot apte enuntiandam; et eiusmodi media sunt concilia vel etiam consilia episcoporum, cardinalium, theologorum etc. Haeo modia pro diversitate rerum utique sunt diversa, ot pio debomus erodero quod in divina assistentia Petro ct successoribus eius a Christo Domino facta, simul etiam contineatur promissio mediorum, quao neocasari.% aplaque sunt ad affirmandum infallibile pontificis iudicium.

Demum papam non separami», et vel minime reparamus a consensu ecclesiae, dummodo consensi» A iste non ponatur ceu conditio, sive ait consensus antecedens aive ait consequens. Non possumus separare papam a consensu ecclesiae, quia hio consensus nunquam ipsi deeese potest. Cum enim credimi» papam per asaistentiam divinam eeae infallibilem, eo ipso etiam credimus iis definitionibus assensum ecclesiae non caso defuturum ; cum fieri non poesit quod corpus episcoporum soporetur a suo capite, et cum ecclesia univorsa deficere non possit. Impossibile enim «t generalem obscurationem sporgi, ut synodus Pistoriensis aiebat, auper veritates gravioris momenti spectantes ad religionem.

3 Nota. Quaeritur in quo sensu infallibilitas pontificis Romani sit *absoluta.* Respondeo et ingenue fateor: nullo in sensu infallibilitas pontificia est absoluta, nam infallibilitas absoluta competit soli Deo, primae et essentiali veritati, qui nullibi et nunquam fallere et falli potest Omnis alia infallibilitas utpote B communicata ad certum finem habet euoe limites et suas conditiones, sub quibas adesse censetur. Idem etiam valet de infallibilitate Romani pontificia Etiam haec certis limitibus et conditionibus eet ἀd stricta, quaenam vero sint eae conditiones, non a priori, sed ex ipsa promissione sive manifestatione voluntatis Christi debet deduci. Quid iam ex Chnsti promissione, Petro et successori eiusdem facta, quoad has conditiones consequitur? Promisit Petro donum inerrantiae in ipsius relatione ad ecclesiam universalem: *Tu es Petrus, et super hanc Petram aedificabo ecclesiam meam, et portae inferi non praevalebunt adversus eam . . ,l. Pasce oves meas, pasce agnos meos·,* Petrus extra hanc relationem ad ecclesiam universalem positus in suis successoribus hoc veritatis charismate ex certa illa promissione Christi non gaudet Proinde reapse infallibilitas Romani pontificis restricta ret ratione *subiteti,* quando papa loquitur C tanquom doctor universalis et iudex supremus in cathedra Petri, id est, in centro, constitutus; restricta est ratione *obiecti,* quando agitur de rebus fidei ct morum ; et ratione *actus,* quando definit quid sit credendum vel reiiciendum ab omnibus Christ¡fidalibus.

Sed nonnulli ex reverendissimis patribus, his non contenti, ulterius pro·.·ndiuntur, ct volunt etiam in hanc constitutionem dogmaticam inducere conditiones, quae in tractatibus theologicis diversae in diversis inveniuntur, et quao bonam fidem et diligentiam pontificis in veritate indaganda et enuntianda concernunt; quae proinde, cum non relationem pontificis, sed conscientiam ipsius ligent, ordini potius morati quam dogmatico accenseodae sunt. Piissime enim Dominus noster Icsus Christus charisma veritatis non a conscientia pontificis, quae est uniuscuiusque ree privata immo privatissima, soli Deo cognita, sed α relatione pontificis publica ad universalem ee- D eleeiam dependens voluit; quia alias hoc infallibilitatis donum medium efficax ad unitatem ecclesiae consonandam et reparandam non esset. Sed ideo nil timendum, ac ai per malam fidem et negligentiam pontificis universalis ecclesia in errorem circa fidem induci posset. Nam tutela Christi et assistentia divina Petri suocesBoribus promissa cet causa ita efficax, ut iudicium summi pontificis, si «set erroneum ct eocleeiao destructivum, impediretur, aut, si reapse pontifex ad definitionem deveniat, illa infallibil¿ler vera existât.

Ast instant et dicunt: manet ergo officium pontificis et quidem in suo genere gravidimum, media illa apta ad veriutero indaganda· adhibendi, « quamvis haec ree non ait Mrivtr dogmatica. rat tam··!

« **Muth XVT. 18**
• **Ioaan. XXL 18-1T.**

dogmali infime connexo. Definimus enim: indicio dogmatica Romani pontificis sunt infallibilia. Ergo definiamus etiam formam in tali indicio a pontifice servandam. Haec, ut mihi videtur, erat mens quorumdam reverendissimorum patrum, quos ex hoc ambone loquentee audivi. Ast, eminentissimi ac reverendissimi potree, hoc *fieri nullo* modo poteet; nam non agitur de re nova. Tam millena ct millena Sudicia dogmatica a sedo apostolica emanarunt; ubi vero est canon qui formam in siannodi indiciis servandam praescripserit?

Dicat forsan aliquis: ai non habemus canonem, faciamus canonem. Ast absit hoc a nobis, no impingamus in canonem illum damnatum, quod concilium sit supra papam. Insuper ad quid valeret eiusmodi canon? Annon prorsus inutilis esset, cum nunquam possit verifican a fidelibus et episcopis in orbo dispersis; immo ree esset valde pericolosa, cum innumeris cavillationibus ot anxietatibus ansam praeberet. Ergo B cingat Petrus semetipsum iuxta verbum Domini nostri lesu Christi, cum Petrus senescente mundo non senescat, sed sicut aquila renovetur virtus eius.

Sed adhuc instant et dicunt, quidquid sit de illis mediis humanis, auxilium ecclesiae, assensus ecclesiae, id eet, testimonium et consilium episcoporum non solummodo non potest excludi a definitione infallibflitatis, sed debet inter conditiones quae sunt de fide, in ipsa definitione poni. Ergo haoo conditio dicitur esse de fide, et quomodo hoo probatur? An continetur in promissione Christi? Mihi videtur quod in illa non solummodo non contineatur, eed quod in illa contrarium potius contineatur. Nam negari quidem non potest, quod in relatione Petri ad eocleeiam, cui Christus voluit infallibilitatem Petri adnexam, contineatur specialis relatio Petri ad apostolos et proinde etiam ad episcopos, cum Christus ad Petrum dixerit[1]: *Ego rogavi pro te id non deficiat fides tua, et tu* C *aliquando conversus confirma fratres tuos.* Haec eat ergo relatio pontificis ad episcopos, quae inest promissioni Christi; ex his vero verbis Christi necessitate cogente, ut mihi videtur, debet concludi quod fratres quidem, id eat, episcopi, ut sint firmi in fide, indigeant auxilio et consilio Petri et successorum eius, non autem viceversa. Unde fit quod huius sententiae patroni non tam provocent ad loca sacrae Scripturae, quam ad certa quaedam axiomata quae ipsis .proreus concludentia videntur. Quaenam eunt haec axiomata?

Primum axioma: membra debent esso coniuneta capiti et caput membris. Ex hoc axiomate deducunt necessitatem pro papa, ut in definiendis fidei dogmatibus nihil agat sine consilio et concursu fratrum suorum. Antequam ad hanc obiectionem respondeam, meminisse iuvat agi hio in sententia adversariorum de stricta et absoluta necessitate consilii et auxilii episcoporum in quovis infallibili iudicio dogmatico Ro- D mani pontificis, ita ut in ipsa definitione nostrae dogmaticae constitutionis soum locum occupare debeat In hac stricta et absoluta necessitate consistit tota differentia quae inter nos vereatur, et non in opportunitate aut aliqua relativa necessitate, quae iudicio Romani pontificis rerum circumstantias ponderantis proreus remittenda est Hare proinde in definitione constitutionis dogmaticae locum habere non potrei-

llis praemissis, ad axioma de capite et membris me converto, et respondeo: oratio figurativa non est argumentativa, reu uti communiter dicitur, omnis si-ℍilitud laudicat. Et quod haec similitudo sic applicata revera claudicet, sequenti ratione ostendi potest.

—»—M—

* Lee. XXII. M.

. Nonno etiam laici, inter quos sunt plurimi qui et scientia et pietate praestant, et multo magis sacerdotes qui munere docendi parochianos funguntur, pertinent ad membra eccleeiae? Quis dubitat? Anne ergo etiam isti consilio et auxilio suo debent iuvare papam in ferendis iudiciis dogmaticis? Nequaquam. Et cur? Nonne quia non pertinent ad ecclesiam docentem? Bene, sed simul patet quod similitudo de membris et capite claudicet. Sed iam quaeritur utrum non etiam episcopi, quamvis sint conatitub a Deo testee, doctoree, et iudicee fidoi christianae, se habeant ad papam, pro universa ecclesia definientem et doctoris universalis munere fungentem, ut discipuli ad magistrum? Ita eet. Hoc enim innuunt verba Christi od Petrum, et nomina iudicia supremi, doctoris universalis, pastoris totius ovilis Christi. Proinde etiam hac ex parta claudicat similitudo adducta; et consequentia de necessitate consilii episcoporum concidit.

Pergam ad finem, statini instat finis. Sed denuo instant et dicunt: hoc verum est poet factam a papa definitionem solemnem, tunc utique non solummodo laici, sed etiam sacerdotes et episcopi tenentur se submittere auctoritati infallibili papae, sed hoc non valet ante factam definitionem: ad talem definitionem faciendam debent concurrere episcopi. Nom (et hoc est axioma secundum), sicuti episcopi nihil possunt in dogmatibus condendis sine papa, ita nec papa sine episcopis: inspiciamus rem ex utraque parte. Episcopi in dogmatibus fidei condendis nihil poesunt sino papa. Hoc verum est, nam decreta do fide etiam n concilio generali edita infallibilia et firma non sunt, nisi fuerint confirmata a papa.

Causa huius rei non ea est, quae ex hoc ambone aliquoties, dolens dico, indicata fuit, scilicet, ac si omnis infallibilitas ecclesiae sit sita in solo papa et a papa derivetur in ecclesiam et illi communicetur. Hoc quidem iuxta celeberrimum quoddam systema theologicum potest dici de jurisdictione; nam natura iurisdictionis ea est, ut possit, immo debeat aliis communicari. Quomodo vero infallibilitas potest communicari? Hoc non intelligo. Vera ratio cur episcopi etiam in concilio generali congregati sine papa in rebus fidei et morum non sint infallibiles, ex eo repetenda est, quod Christus hanc infallibilitatem toti ecclesiae magisterio, id eet, apostolis simul cum Petro promiserit dicens[2]: *Ego vobiscum sum usque ad consummationem saeculi;* ideo episcopi nihil poesunt sino papa. An autem iudicio inverso papa nihil poeait sine episcopis? Haec inversio nihil est, cum Christus soli Petro dixerit: *Tu es Petrus · ... Oravi pro te ut non deficiat fides tua*[3].

Sed denuo instant et dicunt (et hoc est tertium axioma): consensio ecclesiarum est regula fidei, quam etiam papa sequi debet; et proinde debet ante definitionem consulere rectores ecclesiarum ut certus sit de consensione ecclesiarum. Respondeo. Ree iam ad triarios devenit, et accurate distinguendum est inter verum et falsum, ne patiamur naufragium in portu. Verum est quod papa in suis definitionibus ex cathedra eosdem habet fontes quales habet ecclesia. Scripturam et traditionem. Verum est quod consensio praedicationis praesentia totius magisterii ecclesiae unitae cum capite sil --gula fidei etiam pro definitionibus pontificia Ast exinde nullo modo potest deduci stricta et absoluta necessitas illam exquirendi a rectoribus ecclesiarum seh ab episcopia Nam haec consensio poteet saepissime deduci ex claris et manifestis testimoniis sacrae Scripturae, ex consensione

» MmUX xxvih. 20.
› Mitth. XVI. 18
' Loe. XXII. 32.

antiquitatis, id eet, sanctorum patrum, ex sententia doctorum vol aliis modis privatis, quao omnia ad plenam informationem sufficiunt.

Demum nunquam praetermittendum est, quod papae praeeto ait illa traditio ecclesiae Romanae, id est, illius ecclesia© ad quam perfidia non habet accessum, et od quam propter potentiorem illius principalitatem omnem oportet convenire ecclesiam. Proinde stricta illa neceesitas, qualis requiritur ad constitutionem dogmaticam, nullo modo poteat demonstrari. Potest accidero casus aliquis ita difficilis, ut papa necessarium putet pro sua informatione, sicut id factum est cum ageretur do dogmata immaculatae Conceptionis, quuerero ex episcopis, tanquam medio ordinario, quid sentiant ecclesiae; sed talis casus non potest statui pro regula.

Insuper, quod bene notandum eat, omnes sciunt regulam illam do consensione ecclesiarum in praedicatione praesente valere solummodo in sensu positivo, nullatenus vero in sensu negativo; id est, omne quod universalis ecclesia consentiens, praedicatione praesente tanquam revelatum suscipit et veneratur, certe est verum et catholicum. Ast, quid fiet si dissensio inter ecclesias particulares exoritur, si controversiae de fide insequuntur? Tunc iuxta Lirinensem recurrendum est ad consensionem antiquitatis, id cet, ad Scripturam et sanctos patree; et ex consensione antiquitatis dissensio praedicationis praesentis eet resolvenda.

Iam notum ost, quod iudicia dogmatica pontificis Romani vel maxime versentur circa controversias fidei, in quibus fit recursus ad sacram sedem; pontifex Romanus ergo illas definire debet, vel maxime ex Scriptura, sanctis patribus, doctoribus ecclesiae, et vel maxime ex traditione ecclesiae Romanae, quae quod Petrus tradidit, fideliter et sancte custodivit Quicumque ergo contendit, quod papa sive ad informationem sive ad infallibile de fide et moribus iudicium omnino dependeat α manifesta consensione episcoporum, vel eorum auxilio, illi nihil reliquum est nisi statuere falsum illud principium, omnia iudicia dogmatica Romani pontificis in se et ex se esse infirma et reformabilia, nisi accedat consensus ecclesiae.

Sed hoc systema aut eet proreus arbitrarium aut totius infallibilitatis pontificiae eversivum. Eat arbitrarium si requireretur maioris vel minoris partis episcoporum assensus. Nam quis statuet illorum numerum? Quis faciet delectum, cum episcopi inter se sub hoc respectu sint omnino pares, ot assensus quorumdam assensui et iudicio aliorum non possit praeiudicare? Ex arbitrario hoc systemate, praecipue cum agatur de assensu subséquents sive tacito sive expresso, quot fluant anxietates, turbae et scandala, historia testis est; sed favete linguis. Hoc systema est totius infallibilitatis pontificiae eversivum, ai assensus totius ecclesiae requireretur. Nam tunc reapse una sola datur infallibilitas, quae nonnisi in toto corpore ecclesiae docentis residet Sed hoc in casu decreta Romani pontificis possunt et debent.reformari per concilium generale, quatenus interim assensus ecclesiae non ita ait manifestus, ut negari nequeat; papa non est infallibilis nisi cum concilio generali. Et ne iterum in infallibilitatem pontificis ex se solo decernentis recidamus, papa non poterit confirmare nisi illa decreta concilii, quae placuerunt maiori parti episcoporum, vel potius unanimitati eorum. Quid vero si episcopi non consentiant? Actum erit de iudicio ecclesiae, conclamatum erit de ecclesia, quae, teste Apostolo, debet osse columna et firmamentum veritatis.

Antequam huic relationi generali valedicam, debeo odhucdum respondere ad illam gravieimam obiectionem, qua dictum est ex ambone noe vello opinionem extremam certae cuiusdam scholae ad dogma fidei catholicae evehere. Sane gravissima haec est obiectio; et cum cam ex ore egregii et etiam sestimatissimi oratoris audirem, tristis caput demisi et oratio mea in sinu meo convertebatur. Bone Deus! anna confudisti mentes, linguas nostras, ut nos traducamur tanquam promotores opinionis extremae cuiusdam scholae ad dignitatem dogmatis, et Bellarminus inducatur tanquam auctor quartae propositionis declarationis cleri gallicani? Nam, ut ab ultimo exordiar, qualis est differentia inter assertionem, quam reverendissimus orator Bellarmino tribuit: *Pontifex non potest aliquid infallibilUer definire citra reliquos* episcopos *et sine cooperatione ecclesiae,* et inter notissimum articulum quartum: *in fidei quaestionibus summi pontificis non irreformabile esse iudicium, nisi ecclesiae consensus accedati* Reapse vix ulla inveniri poterit differentia, nisi quis etiam dissensionem episcoporum cooperationem ecclesiae vocare velit, et quidem ita ut definitio dogmatica, etiam dissentientibus episcopis, sit infallibilis, dummodo illos antea consulueriL Haec de sententia Bellarmini.

Quoad vero doctrinam in schemata expositam, Deputatio iniuste traducitur ac si voluisset extremam opinionem, scilicet illam Alberti Pighii, ad dignitatem dogmatis evehere. Nam opinio Alberti Pighii, quam BeUarminus vocat piam quidem et probabilem, erat quod papa qua persona singularis seu doctor privatus ox ignorantia quadam possit errare, sed nequaquam in haeresim incidere vel haereaim docere. Hoc, ut reliqua omnia missa faciam, apparet ex ipsis verbis Bellarmini, tum in loco a reverendissimo oratore citato, tum etiam ex ipso Bellarmino, qui lib. 4 cap.VI sententiam Pighii sequentibus verbis enuntiat: "Probabile est pieque credi potest, summum pontificem non solum uti pontificem errare non posse, sed etiam ut particularem personam haereticum esse non posse, falsum aliquid contra fidem pertinaciter credendo." Ex bis apparet doctrinam quae habetur in schemate non esse illam Alberti Pighii, seu extremam cuiusdam scholae, sed illam unam eandemque quam Bellarminus in loco a reverendissimo oratore citato docet, quarto loco adducit, et quam vocat certissimam et asserendam, vel potius semetipsum retractando, sententiam communissimam et certam.

Primas emendation» proponam, et deinde de iis, scilicet usque od emendationem 20 " inclusive. poterunt rogari suffragia. Post generalem illam relationem singulae emendationes iam paucis poterunt absolvi.

*Emendationes octo primae* agunt de titulo. Priores quatuor reverendissimi emendatores volunt titulum inscribere: *De supremo magisterio,* vel aimplicitor: *de magisterio,* vel *de primatu magisftni.* At Deputatio talem titulum non potuit approbare, nam latius pateret quam argumentum huius capitia; in boc enim capite non agitur generatim de supremo magisterio pontificis, quod est pars iurisdictionis ipsius, nam iurisdictio pontificis duabus clavibus absolvitur, id est, clavi scientiae et clavi potestatis. Proinde non potuit Deputatio admittere 1" emendationem. 2"" •uba) b) *c),* 3–et 4–.

*Emendaiio* 5B vult, ut titulas inscribatur: *De Romanorum pontificum infallibili magisteria.* Hanc emendationem Deputatio admittit et quidem iuxta modum, ut non dicatur *de Romanarum pontificum.* sed in singulari de *Romani pontificis infallibili magisterio.* Causa admissionis haec est, quod itwripto *de Romani pontificis infallibilitale* verra in alias linguae nonnunquam sensum non genuinum exhiberet

*nio* verbi gratia in lingua germanica *facile hace vox pœaet confundi cum* impeccabilitate. Ut ergo etalirn primo intuitu appareat, quod hic non agitur do ιπι-poccabilitate Romani pontificis in agendo, sed do in-fallibilitata in docendo, inscribatur caput *de Romani pontificis infallibili magisterio.*

*Emendatio* 6a non admittitur ctiarn ea ex causa, quia in ista inscriptione habetur motivum, quod nempo sit caput ccclcsioo docentis. Sed in titulo nihil haberi solot do motivis.

*Emendatio* 7 Etiam istam Deputatio non admittit Dicendum esset iuxta mentem huius reverendissimi emendatoris: *de Romani pontificis infallibili-talc in supremi magisterii munere rxerrendo,* ct sic quodammodo statim circumscribitur infallibiiitas pontificis. Sed non usuvenit in inscriptionibus ponere limites rei pertractandae.

Demum *emendatio* 8 non est titulus, sed potius integra quaedam thesis; et proinde etiam ista non B potuit acceptari.

*Emendatio* 9 De hac emendat ione nulla poweenda sunt suffragia, quia solummodo continet quoddam votum, quod scilicet documenta conciliorum sint omittenda, ot potius promissa divina in argumentum infallibilitatis sint adducenda. Ergn non subiiciotur suffragiis.

Inde a numero 10® incipiunt emendationes, quao spectant ad partem primam schematis, reu ad introductionem quao primis verbis continetur ct oil documenta trium conciliorum ; ct quidem emendai ione» primae, reilicet ‡0 ‡1 ct ‡2 tradunt textum novum partis primae buius schematis. Iam quod emendationem ‡0 attinet, constat emendat io decima tribus partibus. Partem primam admittit Deputatio, quia stylus cet magis concinnus, quamvis ren*u sit unus idemquo cum scliemate.

Pare «eunda incipiens verbis „Lugdunensi enim C concilio approbante" usque ad verba '.Florentina synodus solemni decreto definivit", pare feta secunda non subiicitur suffragiis, sed etiam non acceptatur, quia statutum iam fuit, quod non solammodo concilium Lugdunense adducatur, ned quod donimenta ista ex Iribus conciliis omnino intacta moneant, snlummodo quoad stylum et quoad textum corrcctiorom quaedam debent emendari, quae habentur in folio heri dirtrilmtol sub num. 1®, 2®, 3®. 4®, ct 5®; «rilícet quoad stylum quaedam debuit mutatio fieri. *H* quidem ea ex causa, quis proponit Deputatio post paragraphum primam, quae continet documenta conciliorum, inserendam descriptionem praxis sedia apo-*stolica/ in indiciis dogmaticis. lorn cum pare ista sit historica, utique etiam prima pare, quae agit do documentis, debet forma historica proponi, ct non forma solemni» professionis, siculi nunc habetur in schemate ..profitemur cum concilio *etc.' Sed cum D bare ros utique stylum tangat, non sunt jxireenda suffragia.

Quod attinet textum corroctiorom, in primis notatu digna est correctio sub num. 3° folii heri distributi. Doctissimus et reverend issimus Rotlonburgensis enim innuit, quod vería sicut habentur in nostro echemato, non omnino concordent cum textu correcto concilii Constonlinopolitani IV; et proindo iuxta hunc textum corroctiorom etiam emendatio tertia proponitur, red utique non suffragiis.

Pars tertia huius emendationis decimae quao incipit: „Huic igitur pastorali muneri ut satisfacerent", loco huius portis *tertiat prout hai Mur in ipsa emendatione ‡0 patrum suffragiis supponitur illa omen·

1 **VHe Duc. M, col 1U9.**

A datio, quae typis impressa heri folio singulari fuit distributa; ot ista omnino commendatur, ut sic satisfiat tum iis qui putant cooperationem ccclcsiao omnino excludi, et iis qui in suis animadversion ibus ot monitis diversa ad hanc doctrinam illustrandam populo proponere volobant. In ieta ergo emendatione α Doputationo do novo adoptata, quao incipit ,,IIuic pastorali muneri..." et quao desinit in verba „soleranitor asserere", in ista dico vmendutiono do novo adoptata continentur sequentia.

Primo describitur cura, quam Romani pontifices tum ¿pei in so Miscipiebant pro veritate catholica conservanda ct dilatanda, tum quae ipsis imposita fuit per rontroveraina fidei in variis locis ct tcmjioribus exortas. Drindo a verbis ..Romani autem poutificce, prout temporum ct rorum conditio suadebat..." describitur agendi ratio, qua Romani pontifice» in dofinition*bu dogmaticis semper usi sunt ct utuntur ot in pœtcrum etiam utenhir. Inde u vorbri „quac sacris Scripturis rt *apostolici traditionibus consentanea..." describitur, quod Romani pontificas definiunt innixi sacra Scriptura ct Inuiitione, sub tutela Christi ot assistentia Spiritus saniti, quae non est confundenda cum revelatione. Inde α ›orbis ..Quorum quidem aportolieam doctrinam..." describitur modus, quo definitiones Romani jiontificis ex promissione Christi tanquam veritati consontancao irrefragabiles fuerunt susceptae, ct quomodo hac ipsa re consensio ecclesiarum per orbem dispensarum cum ecclesia Romana, rt viceversa Romanae ecclesiae cum reliquis maximo enitet. Inde α verbis „Hoc igitur veritatis rt fidei..." describitur finis, ob quem Christus Domina» praerogativam inerrantiae sedi apostolicac scu poritifiri Romano concessit. Finis enim huius doni est bonum rederiac, in omnium salutem ut munere suo fungeretur, rt quidem tum consecutio sanae doctrinae, tum unitas fidei rt choritatis, tum nexus indivulsus inter fundamentum et ecclesiae aedificium. Demum in ultimo inciso frAt vero cum hoc ipsa aetate..." primum innuitur causa huius solemnis definitionis infallibilitatis pontificiae, et deindo natura huius praerogativae innuitur, reilicct, quod papae non conveniat tanquam pontonai» privatae, sed quod conveniat ipsi fungenti munero suo summo pastorali. Ergo haec emendatio *reverendissimi patribus commendatur, cl acceptanda proponitur.

Nunc *emendatio* ‡1 Continet etiam haec emendatio textum notum partis primae, ecu paragraph! primae nostri capitis. Conceptus in hac emendatione occurrentes sunt mü boni; ast nihilominus Deputatio illam emendationem non acceptandam e«re censet, vel maximo ea ex causa, quia non videbantur omittenda documenta illa publica trium occumcnicnmm conciliorum.

*Emendatio* ‡2 Etiam haec emendatio habet textum integrum primae paragraph! nostri capitis; etiam in hac emendat ione *conceptu. occurrunt omnino pulchri; ast nonnunquatn, ut mihi videtur, etiam exaggerati. Et ex Ime caiLO., et cx eadem causa quam attuli in emendationo priori, Deputatio censet hanc emendationem non esse admittendam.

Indo ab *emendatinnr* ‡3 u«que ad emendationem ‡20 “ continentur quaedam emendationes in singula loca paragraph! primae nostri capitis. Et quidem in emendatione ‡3 proponitur votum, quod septem primis *linei nostri capitis, id cs,t. exordii, subrogentur alia rerha. vrilicet: *Romanum pontificem tanquam beati Petri principis apostolorum* etc. Sed non vidrtur me acceptanda haec emendatio, et quidem quia non aubstislit obicctin. quam roverondissimu» anetor promovet, «¡licet quod per introni argnmen-

tondi raliono'iì quaestio probetur ex quaestione, id relT A cum domonstramua infallibilitotem ex primatu. Sed non sic est, nam nos deducimus ex primatu supremam potestatem docendi tanquam speciem n suo genero, et ox suprema potestate docendi, respectu habito ad finem illius, qui est conservatio unitatis in fido, ot ad promissiones Christi, deducimus infallibilitatom. Ergo reapse nullus circulus adeat vitiosus.

*Emendatio* ‡4 etiam pertinet nd prima verba prooemii nostri capitis, ut scilicet dicatur: *divinis praelucentibus eloquiis... rt prout textantur sacra publici cultus monumenta.* Sed haec verba, spocintim ultimo, vix poterunt inseri, quamvis alios optima, nostro capiti; quia reapse do documentis cultus publici in nostro capito, in toto doctrina nihil invenitur.

*Emendatio* ‡5 vult quod post verba: *potestatem comprehendi,* inseratur locus s. Augustini, scilicet: *in ocrbis apostólicas sedis tam antiqua et fundata, certa et clara est catholica fides, ut nefas sit de illa dubi-* B *tare christiano.* Sed, cum linee verba a Augustini non sint generalia, sed referantur ad singularem quondam casum, non videntur apta, ut inserantur huio capiti.

*Emendatio* ‡6 Reverendissimus emendator vult, ut deducatur, et quidem expressis verbis, infallibilitas pontificia ex apoetolicitote et indefectibilitote ecclesiae. Sed reapse opoetolicitos et indefectibilitas ecclesiae innuitur in nostro capite; ct utique non omnia argumento possunt ct volunt adduci, no, si unum omittatur, quasi hoc nullius momenti esse videatur. Ergo non proponitur acceptando.

*Emendatio* ‡7 pertinet ad stylum, et proindo suffragiis non proponitur.

*Emendatio* ‡8 constat duabus partibus. In prima porto auctor vult, ut verba Florentini aut cx integro afferantur, aut omnino expungantur, aut solummodo quadam allusione adducantur. Seti verba Florentini C nec videntur omnino auferende, nec etiam cx integro offerendo, quatenus non pertinent ad magisterium pontificis infallibile: ergo prima pars huius emendationis non est acceptando. Idem valet do secunda parto; nam in secunda parte asseritur pontifex tantummodo ut custos et assertor fidei, non autem ut infallibilis iudex ; et proindo non est apta haec emendatio, ut patribus acceptanda proponatur.

*Emendatio* ‡9 Reverendissimus emendator optat, ut concilio Florentino addatur verbum *oecumenico.* Sed omnino non est necessarium ; nam statim ab initio cum haec documenta inducuntur, dicitur quod solummodo adducantur illa testimonia, quae desumpta sunt ox conciliis occumonicis; nc proinde cum statim ab initio omnia tria illa concilia dicantur ©ecumenica, idem utiquo etiam valet de Florentino.

*Emendatio* ‡20 non proponitur suffragiis. Vult enim ut post verba Florentini sequentia addantur: D *Haec autem plena potestas iuxta sensum eiusdem concilii includit infallibile Romani pontificis magisterium.* Sed abunde provisum est voto huius reverendissimi emendatoris per emendationem seu per§2 quae proponitur inserenda inter §1‘‘et inter ‡ “ nostri capitis, seu emendationem quae habetur in folio heri distributo.

*Emendatio* ‡1 non supponitur suffragiis, quia censuram potius continet quam emendationem. Reverendissimus enim emendator vult ut nihil definiatur de fide in causa infallibilitatis.

*Emendatio* ‡2 Etiam de hac emendatione non rogabuntur suffragia, quia desideriis huius reverendissimi emendatoris abunde provisum «t in paragraph© iam inserta inter primam et secundam, quae agit de praxi sedis apostolica© in iudiciis dogmaticis.

*Emendatio* ‡3 Reverendissimus emendator vult, ut in schemate inducantur primo verba Christi ad omn» apostolos: *Euntes docete* etc. et dcindo notissimi tr» loci sacrae Scripturae pro infoliibilitote Romani pontificis. Quoad secundum hoc votum abunde provisum esse videtur voto reverendissimi patris por ca, quao habentur tum m documentis trium conciliorum tum in paragraph© nova inserta; proinde haec emendatio non occeptanda proponitur.

*Emendatio* ‡4 Etiam de hac emendatione suffragia nulla sunt petenda, quia continet rem quao non spectaro videtur ad constitutionem dogmaticam, mxI quae concernit agendi rationem summi pontificis in promulgandis decretis fidei.

*Emendatio* ‡5 Etiam haec emendatio non potuit acceptori a Deputation©, quia videtur reverendissimus auctor huius emendationis restringerò infallibilitotom pontificiam ad confirmanda decreta generalium concOiorum. Est ergo mclOAtoxis, id est, transitus ex ordino in alium.

*Emendatio* ‡G Etiam huic emendationi sat» provisum est tum per documenta quao iam habentur in schemate, tum etiam per paragraphum novam insertam. Ergo nulla danda sunt suffragio.

*Emendatio 27** Reverendissimus auctor vult, ut verba Christi : *Ego rogavi pro te* etc. authentice declarentur a concilio. Sed huiusmodi authentica declaratio non potuit intendi,, et si intenta fuisset, utiquo etiam disceptatio Ime do re in concilio agenda fuisset. Ergo non acceptanda proponitur.

*Emendatio* ‡8 constat duabus portibus, quae vere suffragiis nptac non sunt, quia solummodo continent vota reverendtorimi emendatoris; et meo iudieio votum secundum continet quondam sententiam, quae iuxta meum opinionem admitti non potest; supponit enim quasi nulla alia detur infollibilitos in ecclesia, nisi .quao a pontifice et per pontificem communicatur ecclesiae, sicut fit do iurisdictiono.

*Emendatio* ‡9 Reverendísimas emendator vult, quod addatur ad Romanum pontificem: *pro tempore existen lem.* Sed cum hoc per *to* superfluum videatur, non sunt suffragia poscenda.

*Emendatio* ‡0 Quoad primam partem, qua reverendissimum emendator vult, ut pro verbo doctoris universalis ponatur: *pastoris universalis,* iam satisfactum est in nova formula definitionis, do qua mox sermo recurret. Quod partem secundam attinet, cum plures roicrendissimi patres petierint ut retineatur formula ista notissima *ex cathedra loquentis,* cum plures hunc terminum schola© solemnem utique in theologia exoptaverint, Deputatio do fide huic desiderio satisfaciendum esso putat; et proinde proponitur huius emendationis secunda pars acceptanda.

*Emendatio* ‡1 continet eandem rem; solummodo rationes, ct quidem certe non spernendae, adducuntur pro ista expreaione: *Pontificis loquentis ex cathedra* Ergo suffragia non amplius sunt necessaria, quia iam satisfactum erit per acceptationem ‡0 emendationi».

*Emendatio* ‡2 Voto huius reverendissimi emendatori iom satisfactum est in paragraph© recens inserta.

*Emendatio* ‡3 Penenimus iam ad ipsam definitionem. Priores enim emendation» concernebant quaedam pracambula. «d posterior» iam concernunt ipsam definitionis formulam. Equidem reverendissimi» emendator sub numero 33· videtur optare quod suppressa re et nomine infoilibilitati». Romano pontifici solummodo ius et officium vindicaretur haeresce. errores veteres de fido proscribendi, et exsurgent»-haeresi nova praescribendi quid sub poma negandae communionis ait tenendum aut retinendum- Proinde

Deputatio non potest admittere hanc emendationem.

*Emendatio* 34 * Etiam haec emendatio non potest admitti, quia infallibilitatem Romani pontificis, proprie sic dictem, videtur aut omnino excludere, aut nimium saltem coarctare; iuxta mentem enim huius reverendissimi emendatoris processus in rebus fidei nostrae talis est: Romanus pontifex notam facit mentem occloeiao; ecclesia notum facit sensum depositi revelationis; et revelatio notem facit mentem Dei, cuius veraciLas est motivum formale fidoi- Ergo definire rensum dogmatis revelati iuxta mentem emendatoris videtur solummodo et exclusive pertinere ad concilium generale seu ad universalem ecclesiam.

*Emendatio* 35 Reverendissimus emendator optat, ut doctrina de infallibilitate a concilio proponatur tanquam vera et catholica, non autem tanquam vera de fide, ut etiam teli ratione, ut ipse dicit, saltus evitetur. Sed reapse definitio nostra non fit per «altum; nam nulla pars doctrinae catholicae inde vel maxime a fine saeculi XVII toties ct tam acriter ventilate fuit, quam haec pars doctrinae nostrae. Proindo certe concilium non poterit accusari, quasi egisset per saltum.

*Emendatio* 36 Cum hac emendatione iam incipiunt singulae quaedam condition», quae iuxta mentem quorumdam reverendissimorum patrum ipsi definitioni tanquam conditiones, sine quibus infallibilitas pontificis Romani salva consistere nequit, apponendae sint Ex principiis quae in relatione generali proposui, nullam istarum emendationum (quae nihilominus pro libertate concilii suffragiis patrum supponendae erunt), deputatio admittere potest. Proinde deputatio de fide excludit et excludere debet iuxta principia quae proposui, sequentes emendationes, et quidem eo magis conditiones debet excludere, quia saepissimo sunt valde indefinitae^ ita C quidem ut tali ratione solummodo quibusdam cavillationibus ansam dare possint, quam reipsa verifican. Hoo etiam valet do illa conditione, quao habetur in formula sic dicta Antoniniana; nam etiam haec formula pro definitione concilii, non dico pro tractatu theologico, nimis vaga et indefinite esseL Ergo deputatio de fide simpliciter excludit ex sua parte emendationem 36‘‘, sed nihilominus, ut iam dixi, suffragiis supponetur. Quoad primam partem (constatenim haec emendatio duabus partibus) respondet deputatio de fide: negative; quoad secundam vero partem, nulla danda sunt suffragia, quia non pertinet ad constitutionem dogmaticam; nam vult, ut concilium per constitutionem dogmaticam definitioni subiiciendam a beatissimo patre impetret modum concursus sive cooperationis episcoporum in singulis casibus servandum.

Ite deputatio excludit etiam emendationem 37 emendationem 38 ‘‘, emendationem 39 ‘‘, emendationem 40 Emendatio 41 * non subiicieuda est Suffragiis, quia ibidem nulla proprio habetur verbis conceptis emendatio. Emendatio 42 item excluditur ex rationo modo allata. Ita etiam excluditur a ¿epulatione emendatio 43

*Emendatio* 44 * quoad primam partem non subiicionda est suffragiis, quia nullam continet verbis conceptis compositam emendationem. Quoad secundam partem vero continet conditiones utique valde vagos el incertes; ct proinde etiam debuit haec emendatio a depulatione excludi.

Sio etiam excluditur *emendatio* 45 Haeo quidem continet duas partea In prima parte videtur contineri quaedam conditio, scilicet: *Peal inquisitionem iure prarteriplam ex /ide ecclesiae docentis depromit* Insuper etiam haec emendatio seu haec conditio rei valde voga et ambigua, et proindo non potuit admitti. In secunda porto huius emendationis reverendissimus auctor vult, ut pro „rebus fidei et morum’| vel *doctrina fidei et morum,* ponatur: *fidei morumque principiis.* Sed etiam hanc emendationem non potest admittere Deputatio do fide et quidem partim quia vox iste esset omnino nova, cum vox *res fidei et morum,* doctrina fidei et morum sit notissima, et unusquisque theologus scit quid sub his verbis sit intelligendum. Insuper principia morum possunt esse alia mere philosophica naturalis honestatis, quae non sub omni respectu pertinent ad depositum fidei.

*Emendatio* 46 non supponenda est suffragiis, quia menti huius reverendissimi oratoris satis provisum osse videtur in paragrapho recens inserta.

*Emendatio* 47 etiam non potest admitti, eed alia ex causa, non propter condition» appositas, sed quia reverendissimus emendator infallibilitatem pontificiam videtur coarctare ad solas controversias fidoi, cum tamen pontifex etiam sit infallibilis qua doctor universalis, qua supremus testis traditionis, depositi fidei

*Emendatio* 48 * Etiam haec emendatio non potest admitti, saltem non ad mentem emendatoris, cum dicit: *eum pontifex tanquam caput ecclesiae secum semper docentis munere suo fungens definit* etc. Verba ista utique fundunt sensum ambiguum ; sed ob hunc sensum ambiguum emendatio non potest admitti.

*Emendatio* 49 etiam talis est, quae sensum ambiguum fundat, cum dicitur: *pro apostolica sua auctoritate, ipso capite ecclesiae, divinitus cum corpore episcoporum unito.*

*Emendatio* 50 Reverendissimus orator vult ut dicatur tantum : *tanquam caput ecclesiae.* Huic desiderio utique oequipollenter satisfactum est per ea, quae habentur in nova formula definitionis; cum ca quae ibidem dicuntur de papa definiente omnino aequipolienter accipienda sint *tanquam caput ecclesiae.*

*Emendatio* 51 Etiam haec emendatio non videtur suffragiis supponenda. Reverendissimus auctor vult, ut inserantur verba partim ex p. Perrone (cuius mentio ex quadam incuria fuit omissa in ultimo inciso) desumpta, partim ex s. Augustino, et locus iste in nostro schemate inseratur. Sed locus prior non potuit inseri, quia reapse locum non invenit; et quod ad verba s. Augustini attinet: *quod antiquitus apostolica sedes et Romana cum caeleris tenet perseveranter ecclesia,* haec verba iam habentur in paragrapho recenter inserta; proinde quamvis omnino non eodem contextu verba ista occurrant, tamen menti re-.verendissimi emendatoris satisfactum esse videtur: proinde nulla erunt poscenda suffragia.

*Emendatio* 52 ubi dicitur: *pro apostolica sua auctoritate ex cathedra definit, quid de rebus fidei et morum in deposito traditionis contineatur, et proinde quid ab omnibus tanquam de fide tenendum vel tanquam fidei contrarium reliciendum sit, non posse per divinam assistentiam errare; caput est enim corporis Christi* etc., quamvis haec omnia possint sensum sanum fundere, tamen sunt ambigua; ct mens reverendissimi emendatoris videtur osée, quod papa promulgat consensione episcoporum seu ecclesiae docentis; ergo non eet admittenda iuxta mentem deputationis.

*Emendatio* 53 non supponitur suffragiis, quia solummodo continet votum, ne conditiones aliquae opponantur in ipsa definitions infallibilitatis pontificia. Ergo hucusque de conditionibua.

Iam reliquae emendation» concernunt ambitum.

hivo oxtonsionom infallibilitatis pontificiae; et iam hio loci suffragiis proponenda erit formula nova a deputatione recenter pptata, quae habetur in folio heri distributo, quao formula uti nostis sic se habet: ‚Jtaquo nos traditioni a religionis christianae exordio perceptae fideliter inhaerendo, ad Dei Salvatoris nostri gloriam, fidei catholicae exaltationem et Christianorum populorum salutem, sacro approbante concilio, docemus ct divinitus revelatum dogma esso definimus, Romanum pontificem, cum ex cathedra loquitur, id eet, cum omnium Christianorum pastoris et doctoris munere fungens pro suprema sua apostolica auctoritate doctrinam do fide... Romani pontificis definitiones ceso ox seso irreformabiles."

Haec emendatio est quodammodo conveniens cum emendatione 68 quae proindo huc est transferenda. Concordat enim cum ista emendatione, sed non ex integro. Post multas disceptationes, quae in deputarono do fide hac do re fuerunt agitatae, domum tota Deputatio do fide unanimiter hanc emendationemseu hanc formulam novam definitionis infallibilitatis pontificiae congregationi generali proponendam esso censuiL Cum res ista tanti sit momenti, sensum huius novao definitionis aliquibus hic loci exponam.

In ista definitione agitur Io de subiecto infallibilitatis, quale est Romanus pontifex, utique qua pontifex, qua persona publica in relatione ad ecclesiam universalem.

2° Continetur actus, seu qualitas et conditio actus infallibilis pontificiae definitionis; tum scilicet pontifex dicitur infallibilis cum loquitur ex cathedra. Formula ista utiquo in schola est recepta, et sensus huius formulae uti habetur in ipso corpore dofinitionis eet sequens; scilicet quando summus pontifex loquitur ex cathedra, primo non tanquam doctor privatus, neque solum tanquam episcopus ac ordinarius alicuius dioecesis vel provinciae aliquid decernit, sed docet supremi omnium Christianorum pastoris et dootoris munere fungens. Secundo non sufficit quivis modus proponendi doctrinam, etiam dum pontifex fungitur munere supremi pastoris et doctoris, sed requiritur intentio manifestata definiendi doctrinam, seu fluctuationi finem imponendi circa doctrinam quamdam seu rem definiendam, dando definitivam sententiam, et doctrinam illam proponendo tenendam ab ecclesia universali. Hoc ultimum est quidem aliquid intrinsecum omni definitioni dogmaticae de fide vel moribus, quae docentur a supremo pastore et doctore ecclesiae universalis ot ab universa ecclesia tenenda: verum hanc proprietatem ipsam et notam definitionis proprie dictae aliquatenus saltem etiam debet exprimere, cum doctrinam ab universali ecclesia tenendam definit.

3’“ quod habetur in definitione «t principium seu causa efficax infallibilitatia Principium seu causa I efficax infallibilitatis eet tutela Christi et assistentia Spiritus sancti.

4° Continetur in definitione obiectum infallibilitatia Infallibilitas promissa est od custodiendum et evolvendum integrum depositum fidei. Hinc universim quidem facile patet, obiectum infallibilitatis esse doctrinam de fide et moribus» At non omnes veritates, quae ad doctrinam do fido ot moribus christiania pertinent, aunt unius modi; nec omnes in uno eodemque gradu ad custodiam integritatis deperiti necessariae sunt. Unde etiam consequitur errores contrarios diversis gradibus adversari deposito custodiendo, prout veritates ipsae quibus adversantur magia vel minus ad ipsum depositum pertinent Qui quidem errorum gradus diversi diversis censurarum notis distinguuntur.

Iam hic Io certum est, infallibilitatem a Deo promissam, sive in tota ecclesia docente, cum in conciliis veritates definit, rive in ipao Mimmo pontifice per se spectetur, ad eundem omnino ambitum veritatum extendi; cum idem rit finis infallibilitatis, utrovis modo ea consideretur.

2° In eo ipso verbo Dei, quo infallibilitas ad custodiam depositi rive pontifici per se spectato, rive ecclesiae docenti promissa est, continetur etiam indubitanter hanc infallibilitatem extendi saltem ad ea, quae per se depoeitum fidei constituunt, ad dogmata nimirum fidei definienda, et, quod eodem rodit, od haereses condemnandas. Hinc sane de fide creditur et credendum est ab omnibus filiis a matris ecclesiae, ecclesiam in proponendis ac definiendis dogmatibus fidei infallibilem esse. Eodem autam modo infallibilitas capitis ecclesiae revelata esse et definiri non poterit, quin eo ipso revelatum rit ac definiatur B pontificem esse infallibilem in definiendis fidei dogmotibus. '

At vero 3® cum dogmatibus revelatis, ut paulo anta dixi, veritates aliae magis vel minus stricta cohaerent, quae licet in se revelatae non sint, requiruntur tamen ad ipsum depositum revelationis integre custodiendam, rita explicandum et efficaciter definiendum; huiusmodi igitur veritates, ad quas utique etiam per se pertinent facta dogmatica, quatenus sine bis depoeitum fidei custodiri et exponi non posset, huiusmodi, inquam, veritatae non quidem per se ad depoeitum fidei, sed tamen ad custodiam depositi fidei spectant Hinc omnes omnino catholici theologi consentiunt, ecclesiam in huiusmodi veritatum authentica propositione ac definitione esso infallibilem, ita ut hanc infallibilitatem negaro gravissimus œset error. Sed opinionum diversitas vereatur unice circa gradum certitudinis, utrum scilicet infallibilitas C in hisce veritatibus proponendis, ac proinde in erroribua per censuras nota haereeeoe inferiores proscribendis debeat censeri dogma fidei, ut hanc infallibilitatem «desine negans esset haereticus; an solum rit veritas in se non revelata, sed ex revelato dogmate deducta, oc proinde solum theologice certa.

Iam vero cum de infallibilitate summi pontificis in definiendis veritatibus idem omnino dicendum sit, quod do infallibilitate definientis ecclesiae; eadem oritur quaestio de extensione infallibilitatis pontificiae ad huiusmodi veritates in se non revelatas, portinentes tamen ad custodiam depositi: quaestio, inquam, oritur utrum infallibilitas pontificia in bis veritatibus definiendis non solum sit theologice certa, sed sit fidei dogma eodern prorsus modo sicut dictum est de infallibilitate ecclesiae. Cum autem patribus Deputationis unanimi consensione visum rit hanc quaestionem nunc saltem non definiendam, sed relinquendam osse in eo statu in quo est; necessario consequitur ex eorumdem Deputatorum sententia decretum fidei de infallibilitate Romani pontificis ita eese concipiendum, ut definiatur de obiecto infallibilitatis in definitionibus Romani pontificis omnino idem erodendum cfese, quod creditur de obiecto infallibilitatis in definitionibus «cifrine.

Hinc praesens definitio de obiecto infallibilitatia duae continet partea inter se intime nrvas. Pars prior obiectum infallibilitatis tolum generice enuntiat, illud nempe esse doctrinam do fide et monbus; pare vero altera hoc obiectum non quidem per singula distincte declaret, «ed illud circumscribit ar determinat per comparationem cum infallibilitate in definit¡caita» ecclceiae. adeo ut omnino ideai profitendum ait de obiecto infallibilitatis in definitionibus edit» a pontifice, quod profitendum cet de obiroto infallibilitatia

in definitionibus ecclesiae. Hae duae partee semper debent inter se coniungi, ei sensus nostrae definitionis verus velit haberi Ergo non solummodo dicendum est, papam esso infallibilem in rebus fidei et morum quando definit doctrinas de fide et moribus, sed hano in/allibiiitafAm esco eam infallibilitatem qua gaudet ecclesia; proinde etiam nunquam sibi omnino sensum definitionis nostrae quis assequeretur, si simpliciter annuntiaret, Romanum pontificem esso infallibilem, quando aliquid definit de fide vel moribus; sicut etiam die sensum nostrae formulae non assequeretur, qui simpliciter dicorct, Romanum pontificem esso infallibilem quando aliquid definit ab ecclesia simpliciter tenendum; sed hao duae res semper sunt inter se conncctendao, ut sensus nostrae formulae sanus et varus habeatur. Hoc autem utrumque aptissime exprimi videtur hac formula: Romanum pontificem cum doctrinam de fide et moribus ab universa ecclesia tenendam definit, ea infallibilitate pollere, qua divines redemptor eocleriam suam in doctrina do fido vel moribus instructam esse voluit

Proinde in tota hao definitione tria sequentis continentur: 1° Romanum pontificem per promissam ribi divinam asaistentiam ceso infallibilem, cum pro suprema sua auctoritate doctrinam ab univena «doria tenendam definit seu, ut pluree theologi loquuntur, definitiva oo terminativa sententia proponit; 2° obiectum harum infallibilium definitionum eso doctrinam de fido vel moribus; 3° in hoc obiecto ita generico enuntiato infallibilitatem pontificis nec minus nec magia late patere, quam pateat infallibilitas ecclesiae in suis definitionibus doctrinae de fida et moribus. Unde sicut nemine diffitente haereticum est «deriso infallibilitatem in definiendis fidei dogmatibus negare, ita in huius decreti Vaticani vim non minus haereticum erit negare summi pontificie per se spectati infallibilitatem in definitionibus degmatum fidei. In illis autem in quibus theologice quidem certum, non tamen hactenus certum de fide est ecclesiam cere infallibilem, etiam infallibilitas pontificis hoc decreto sacri concilii non definitur tanquam de fide credenda. Qua vero certitudine theologica constat hare alia obiccta praetor dogmata fidei comprehendi inter ambitum infallibilitatis. qua pollet ecdreia in suis definitionibus, eadem certitudine tenendum eat ac erit ad haec etiam obiecta extendi infallibilitatem in definitionibus editis α Romano pontifice.

Iam quod ad modum rem tractandi in suffragiis attinet, eminentissimi ct reverendissimi patres, ipsi videtis in nostra hac formula ita omnia ceso connexa, ut ca quao habentur in sequentibus emendationibus de obirelo infallibilitatis pontificiae et de relatione, quao tel inter infallibilitatem pontificiam et intallibilitatem ecclesiae, non possint adiungi nec a nostra definitione aliquid possit avelli: proinde nihil aliud, restat quam ut primum haec nostra formula suffragii reverendissimorum patrum supponatur. Quod ei haec formula acceptaretur, uti Deo odiuvanta spero, tunc nulla amplius «rent suffragia petenda do sequentibus emendationibus, quatenus concernunt obiectum infallibilitatis pontificiae et relationem inter infallibilitatem pontificiam ct ecclesiae universalis infaliibilitatem; quia uti iam dixi, quae in emendationibus hao do re habentur, non possunt salvo lensu in nostra formula recipi, nec do nostra formula aliquid omitti, quin nexus omnis pessumdetur: proindeque primum orunt roganda suffragia do hac nostra formula, et in casu quo acceptatur a congregatone generali, iam etiam relatio ulterior do illis •mendaiianibu» de obtecta infallibili! atw et de relatione inter infallibilitatem pontificiam ct infallibilitatem ecclesiae non amplius ent necessaria. Proinde me posse puto abetinere ab ulterioribus observationibus circa has obiectionee, sed solummodo proponere ai forsitan quidpiam notandum specialiter osso videatur.

Ergo *emendatio* 54 eet prima, do qua nulla suffragia jxjtenda sunt, irt cusu scilicet, quo nostra formula acceptetur.

*Emendatio* 55 Etiam de hac emendarono nulla petenda erunt suffragia, quia roverendissimus emendator non solummodo vult, ut declaretur pontifex infallibilis in definiendo, sed etiam in inquirendo, scilicet veritatem.

Item do *emendatione* 56 nulla potendo erunt suffragia. Idem valet do *emendatione 57*; item do *emendatione* 58 Sod ratio huius rei, quod hic loci suffragia nulla petenda eunt, est alia; scilicet reverendissimus emendator concordat cum priore quodam emondotore, qui loco ,.rebus morum" vult dicendum: *principiis morum;* et proinde cum iam ibidem dictum sit istam emendationem non posse recipi, et cum reapse etiam suffragiis non sit supposita, ergo etiam suffragia non erunt petenda.

*Emendatio* 59 concordat cum priori, proinde nulla suffragia.

*Emendatio* 60 vult additionem, quao non pertinet ad constitutionem dogmaticam, scilicet de promulgatione definitionum pontificiarum por episcopos. Hoc utique non spectat ad constitutionem dogmaticam; unde nulla suffragia.

Etiam de *emendatione* 61 nulla rogabuntur suffragia in casu quo etc.

*Emendatio* 62 agit do assensu praestando pontificiis decretu do fide. Deputatio censet hanc etiam emendationem non esse acceptandam a congregatione generali. Nam haec emendatio utique pertinet ad systema a nostro systemata diversum; nam ista emendatio solummodo tunc locum habet, ri supponatur assensus ecclesiae necessarius sive antecedens sive consequens; cum iam nos non quidem excludamus cooperationem ecclesiae, non excludimus consensum ecclesiae, dummodo ista cooperatio et iste consensus non ponatur Unquam conditio, sine qua pontifex non poaeit cese infallibilis. In nostro, ut dixi, systemate emendatio ista locum non habet; proindo non videtur esre acceptanda.

*Emendatio* 63 etiam non supponitur puffraglia in casu.

Etiam *emendatio* 64 suffragiis ex pari causa non supponitur, quamvis voto eiusmodi emendatoris per novam nostram formulam non quidem in sensu ipsius, sed tamen ait satisfactum.

*Emendatio* 65 Etiam do hac emendatione suffragia non sunt poscendo. Rovercndissimu» enim emendator permulta ct quidem certa non spernendae gravitatis exponit, quod papa sit infallibilia etiam in iis, quae definit et proponit rciicienda censura haereri minoro. Sed de his iam valet observatio ipsa, quam dedi in ipso commentario nostrae definitionis.

*Emendatio* 66 Nulla sunt poscenda suffragia, quia partim eet iam eatisfactum desiderio huius reverendissimi patris per paragraphum insertam, partim etiam quia spectat ecu continet quaedam do obiecto infallibilitatis pontificiae, quae non concordant cum nostra formula.

*Emendatio* 67 Etiam haec emendatio non eubiicitur suffragiis.

*Emendatio* 68 est quoad substantiam ea, quao do novo a Deputations fidei adoptata fuit, ct quam habemur in nostra formula.

*Emendatio* 69 Etiam do hoc non sunt poecendo «uffragia in casu.

*Emendatio* 70 Reverendissimus emendator vult quaedam addenda in fino definitionis, scilicet: *Firma tamen remanente obligatione, qua catholici tenentur* etc. Sed haec definitio non est opportuna, no videamur praeripere iudicium sacri concilii; et insuper aliquatenus eet iam provisum in prima constitutione dogmatica, quao agebat de fide.

*Emendatio* 71 non supponitur suffragiis, quia vult extendere definitionem nostram etiam ad facta dogmatica, et quidem non in eo omnino sensu, quem exposui in commentario nostrae definitionis.

*Emendatio* 72 Etiam do hac emendatione nulla sunt poscenda suffragia quoad primam partom; et idem etiam valet quoad secundam partem, quia agit otiom do obiecto fidei; immo vult reverendissimus emendator ut expresso etiam definiatur infallibilitatem Romani pontificis ct ecclesiae esso eandem. Quo in sensu hoc a nobis dicatur, iam in commentario nostrae formulae dictum eet. Proinde etiam haec emendatio non est subiicienda suffragiis.

Iam sequuntur addenda quaedam post doctrinam et ante canones. Quod attinet omnia ista monita quao a pluribus reverendissimis patribus fuerunt proposita, Deputatio de fide censet his monitis satis provisum esse in paragrapho nova iam inserta inter primam et secundam paragraphum. Proinde omnes istae emendationes a Deputatione de fide quidem excluduntur, quin tamen iudicium congregationis generalis praeripiamus, saltem quoad aliquas huiusmodi emendationes.

Sic ergo *emendatio* 73 a Deputatione dc fide quidem non commendatur, sed nihilominus suffragia do hac emendatione rogari poterunt Scilicet vult reverendissimus emendator ut dicatur quod in posterum concilia non fient inutilia etc.

Idem valet de *emendatione* 74 Haec nullis suffragiis est supponenda, quia nullam verbis conceptis factam continet emendationem.

*Emendatio* 75 Etiam huic emendationi ex mente Deputationis in paragrapho iam inserta est provisum ; et proinde possunt quidem posci suffragia, sed a Deputatione de fide emendatio non commendatur.

Idem valet de *emendatione* 76 ubi etiam de impoccabilitate Romani pontificis, quod illa non includatur in definitione infallibilitatis, expressis verbis tractatur.

Quod attinet *emendationes* 77 et 78 hae emendationes seu haec monita non supponentur suffragiis, quia reverendissimi auctores qui sunt membra Deputationis do fide, consentiunt quod abunde sit provisum in paragrapho inserta votis eorum. Ergo nulla suffragia de emendationibus 77 et 78

Iam devenimus ad 79 seu ad canones. Quod od hanc ultimam partem attinet, paucis rem, vobis reverendissimis patribus permittentibus, absolvam. Multum etiam hac de re in Deputatione de fide disputatum ot disceptatum fuit; sed omnes in ed convenerunt quod nullus canon, qui habetur in sequentibus emendationibus, possit admitti. Et quidem causa huius rei, ut paucis exponam, haec est In canone Frequentia requiruntur, scilicet: 1° ut doctrina capitia quoad substantiam et quoad substantialia in canone repetatur; 2° ut canon opponatur directe erroribus in doctrina ista grassantibua. Proindo canon qui approbandus est, ut tanquam probandus posset proponi congregationi generali, deberet etiam ista in re continera, de quibus modo dixi.

Ast reapse nullus canon omnia ista continet, red deficit aut in uno aut in altero; etiam in iis qui certo sunt optimi, et vel maximo eunt duae emendationes quao multum occupaverunt mentes Deputatorum, sod etiam in istis canonibus doctrina non quoad substantiam integram repetitur, sed doctrina ipsa ut ita dicam essentialiter mutilatur; nam doctrina sicut habetur in antiquo schemate, de quo in congregationibus generalibus disputatum est, doctrina ista duabus partibus constat: prima quao dicit, quando papa definit de fide, tenendum esse tunc papam esse infallibilem, secunda pars erat, eandem cese pontificis infallibilitatem quae est ecclesiae, ac proinde infallibilitatem pontificiam porrigi etiam ad idem obiectum, ad quod porrigitur infallibilitas ecclesiae. Sed totam istam doctrinam quoad utramque partem, ergo quoad substantialia, nullus canon ex integro refert.

Quod vero ad erroree grassantea attinet, utique casent aliqui canones, qui proscribunt errorem, pontificia decreta esso refonnabilia; sed hac de re iam tractatur in ipsa nostra formula, et huic errori locus utique es» non potest, definitione semel emanata, qualis habetur in nostro novo schemate seu in nostra nova formula- At vero alter error proscribendus est, quod scilicet Romani pontificis decreta non sint irreformabilia et a fidelibus tenenda, si nondum accesserit assensus ecclesiae, seu de illo non constet- Cum ergo nullus canon responderet iis quae, ei descenderetur ad singula et ad specialia, requiruntur; deputatio post longam disceptationem id consilii cepit, proponere congregationi generali canonem generalem, id eet ultima verba nostri schematis antiqui in forma canonis immediate adiuncta doctrinae capitis. Canon iste ergo sic eo haberet: „Si quis autem huic nostrae definitioni contradicere, quod Deus avertat, praesumpserit; a. a“

,· Haec, eminentissimi ac reverendissimi patres, vobis proponenda habui- Quod ad modum tractandi attinet, primum suffragia poscentur de isto canone modo proposito, qui utique non fuit impressus, quia iam prae oculis habetur. Quoad reliquos autem canones qui proponuntur, de istis quidem suffragia sunt petenda, ne libertati concilii praejudicare videamur; sed deputatio de fide nullum istorum canonum suum facere potuit.

His iam dictis, eminentissimi ac reverendissimi patres, rogo veniam, si quid sinistre *(multi neganl)*t si quid foraan etiam, quod charitatem quodammodo laesisset, proposuissem; corte intentio mea ista non fuit. Id unicum superest, id rogo, ut tandem aliquando finis imponatur periodo illi tristissimae, quae incipit inde a magno schismate ecclesiae occidentalia saeculi XVI, quae periodus usque ad nostra tempora rese extendiL Quao quidem periodus incepit (omnes causas huius facti norunt) a depressione auctoritatis Romani pontificis, ct ita quidem, ut ros iam eo devenerit, ut omnia auctoritas tum in república sacra, tum in republica civili, quatenus descendit a divina origine ot ex Dei gratia, iam sit a multis spreta, immo a plurimis omnino posthabita.·. Ergo imponamus huic periodo finem, exaltando iterum auctoritatem Romani pontificis ad illud culmen, quod in hac re habuit, ant»?quam hac de re tantopere ew»t disceptatum.

Relatione expleta, primus praeses actum ferendi suffragia indixit :

„Nunc suffragia patrum exquirentur de iis ecnmdationibus, quas r. d. subsecretarius singillatim proponet. Reverendissimi autem patres iterum roganto/ ut, durante actu ferendi suffragia, locum «bi in aula assignatum ŏccupent.

Tunc moro eolito subsecretarios singulas emendationes perlegit, et, duplici experimento *facto, hic* suffragiorum exitus fuiL

Emendationes prima *(a* et *b),* secunda *(a, b* et e), tertia et quarta propositae non sunt, quia eis provisum eet in quinta, quam fere omnee admiserunt iuxta modum tamen nomino deputations a relatore propoaitum, ut nimirum pluralis numerus in singularem verteretur, ac diceretur: *De Romani pontificis infallibili magisterio.* Sextam, septimam et octavam fere omnes rejecerunt. Nona proposita non fuit, quia simplex votum continebat, nullam exhibendo formulam.

Decima tribas constabat partibus. Et primam, pancia exceptis, fere omnee admiserunt Secundam ob rationes a relatore expositos suffragiis non subiiciendam esso praesides statuerunt, tertiam demum fere omnee admiserunt, at iuxta modum a deputatane propositum, qui in folio separato refertur sub numero 6®, et incipit: *Huic pastorali muneri ut satisfacerent* etc. Undecimam, duodecimam, decimam tertiam, quartam, quintam, sextam, octavam et nonam fere omnes excluserunt. Decima septima proposita non fuit, quia respiciebat tantummodo stylum.

'Vigesima proposita non fuit quia ei provisum iam erat per acceptationem emendationis propositae in folio separato sub numero 6°. Vigesima prima proposita non fuit, quin censure potius quam emendatio visa esu Neo proposita fuit vigesima secunda, quia ei iam provisum erat per acceptationem emendationis, de qua in folio numero 6°. Vigesimam tertiam, quintam, sextam et septimam fero omnee rei«erunt- Vigesima quarta proposita non fuit, quia non videbatur spectare ad constitutionem dogmaticam. Vigesima octava pariter proposita non fuit quoad primam partem, quia simplex votum continebat; quoad alteram vero admissa non fuit, quia infallibilitas non communicatur. Item vigesima nona non fuit proposita tpote omnino inutilis.

Trigesima proposita non fuit quoad primam pirtem, quia ei provisum iam fuerat; quoad secundam vero partem fere ab omnilms admissa est Trigesima prima ct secunda propositae non sunt, quia eis iam provisum orat. Trigesimam tertiam, quartam et quintam fero omnee reieccrunt. Item et trigesimam sextam quoad primam partem; quoad «eundam vero suffragia quaesita non sunt, quia non videbatur spectare ad constitutionem dogmaticam. Trigesimam septimam, octavam, nonam, quadragesimam, quadragesimam primam, secundam et tertiam fere omnes reiecerunt. Quadragesima quarta quoad primam partem proposita non fuit, quia nullam exhibebat formulam; quoad secundam vero partem fere ab omnibus reiacta ret. Item quadragesima quinta, septima, octava et nona.

Quadragesima sexta, quinquagesima et quinquagesima prima propositae non sunt, quia eis iam provisum crut; item et quinquagesima tertio, quae non continebat nisi votum. Quinquagesimam .secundam fere omnee reiecerunt. Quoad quinquagesimam quartam nomine Deputation» de fide nova formula proposito eet, quae habetur in folio separato eub numero 7° ct in substantialibus concordat cum emendatione 68 ct novam hanc formulam fere omnes admiserunt. Quo factum rei, ut proponi amplius non debuerint emendat ionca quinquagesima quarta, quinta, sexta, septima, octava, nona, sexagreima, sexagesima prima, tertia, quarta, quinta, sexta, septima, octava, nona, septuagesima prima ct secunda. Sexagreunani «eundam, septuagesimam, topiiidgrsimam tertiam, quintam et sextam fere otnΛ ηββ reiecorunt Septuagesima quarta proposita non fuit, quia nullam continet emendationem. Septuagesima septima et octava propositae non sunt, quia cis iam provisum erat. Reliquis provisum est per sequentem conclusionem, quae nomine deputationis proposita est, et quam fero omnes admiserunt, nimirum: Si *quis autem huic nostrae definitioni contradicere, quod Deus avertat, praesumpserit; anathema sit.*

Explícito actu ferendi suffragia, eminentisaimua primus praeses proximam congregationem indixit per haeo verba:

›rProxima congregatio generalis habebitur sequenti feria quarta bora octavo, in qua primum suffragia ferentur de integro textu capitis tertii iuxta emendationes ab ipea congregatione generali admisses reformato, crastina die distribuendo, tum de integro textu capitis quarti similiter iuxta emendationes a congregatione generali hodie admissas reformato et crastina die distribuendo, denique etiam de canonibus qui ad schema pertinent. Quo peracto, procedetur in eadem congregatione feriae quartae od suffragia do toto schemate ferenda per verba *placet* aut *non placet* aut *placet iuxta modum* prout alias factum est, ot innititur num. XIV decreti diei 20 februarii.“

His omnibus peractis, patree dimissi sunt.

61.

**Constitutio dogmatica prima de ecclesia Christi. Caput IΠ et IV novissime adaptata.**

Canon ad caput L

Si quis dixerit, beatum Petrum apostolum α Christo Domino constitutum non eese apostolorum omnium principem et totius ecclesiae militantis visibile caput; vel eundem honoris tantum, non autem verae propriaeque jurisdictionis primatum ab eodem Domino nostro lesu Christo directe et immediate occepisse: anathema ait.

Canon ad caput Π.

Si quis dixerit, non esse ex ipsius Christi Domini institutione seu iure divino, ut beatus Petrus in primatu super universam ecclesiam habeat perpetuoe succeeeoree; aut Romanum pontificem non esse beati Petri in eodem primatu successorem ; anathema sit.

Caput HI.

*De vi et ratione primatus Romani pontificis.*

Quapropter apertis innixi sacrarum litterarum testimoniis et inhaerentes tum praedecessorum nostrorum Romanorum pontificum tum conciliorum generalium disertis, perspicuisque decretis·, innovamus oecumenici concilii Florentini definitionem, qua credendum ab omnibus Christi fidelibus eet, sanctam apostolicam sedem, et Romanum pontificem in imiD versum orbem tenere primatum, et ipsum pontificem Romanum successorem esse beati Petri principia apostolorum, et verum Chri-ti vicarium, totiusque ecclesiae caput, et omnium rhristianonim patrem ac doctorem existera; et ipei in beato Petro pascendi, regendi ac gubernandi universalem ecclesiam a Domino nostro leau Christo plenam potestatem traditam rese; quemadmodum etiam in gestis oecumenicorum conciliorum et in sacris canonibus continetur.

Docemus proindo cl declaramus, ecclesiam Romanam disponente Domino super omnee alias ordinariae potestatis obtinere principatum, et hanc Romani pontificis jurisdictionis potestatem, quae vere episcopalis «t, immediatam rese: erga quam ctiiusrumquo ritus et dignitatis paniorm atque fideles, tam «orsum ringuli quam simul munre, (iffirio hierarchicac subordination», veraeque obedient ine ob-

stringuntur, non solum in rebus, quao ad fidem et A mores, sed etiain in iis, quae ad disciplinam et regimen ecclesiae» per totum orbem diffusae, pertinent; ita ut custodita cum Romano pontifice tam communionis, quam eiusdem fidei proh-^ionis unitate, ecclesia Christi sit unus grex sub uno summo pastore. Haec est catholicae veritatis doctrina, a qua deviare salva fide atque salute nemo poteet.

Tantum autem abest, ut haec summi pontificis potestas officiat ordinariae ac immediatae illi episcopalis iurisdictionis potestati, qua episcopi, qui positi a Spiritu sancto in apostolorum locum successerunt ', tanquam veri pastoree ăssignato· xibi greges, singuli singulos, pascunt et regunt, ut eodem α supremo et universali pastore asseratur, roboretur oc vindicetur, dicente sancto Gregorio magno: Meus honor est honor universalis ecclesiae. Meus honor œt fratrum meorum solidus vigor. Tum ego vere honoratus sum, cum singulis quibusque honor debitus non : l negatur *

Porro ex suprema illa Romani pontificis potestate gubernandi universam ecclesiam ius eidem esse consequitur, in huius sui muneris exercitio libere communicandi cum pastoribus et gregibus totius ecclesiae, ut iidem ab ipso in via salutis doceri ac regi possint. Quare damnamus ac reprobamus illorum sententias, qui hano supremi capitis cum pastoribus et gregibus communicationem licito impediri posse dicunt, aut eandem reddunt saeculari potestati obnoxiam, ita ut contendant, quae ab apostolica sede vel eius auctoritate ad regimen ecclesiae constituuntur, vim ac valorem non habere, nisi potestatis saecularis placito confirmentur.

Et quoniam divino apostolici primatus iure Romanus pontifex universae ecclesiae pr&eest, docemus etiam et declaramus, eum esse iudicem supremum fidelium 3, et in omnibus causis ad examen ecclesiasti- ( ! cum spectantibus ad ipsius posse indicium recurri4); sedis vero apoetolicae, cuius auctoritate maior non est, iudicium α nemine fore retractandum, neque cuiquam de eius licere indicare indicio3. Quare α recto veritatis tramite aberrant, qui affirmant, licere ab indiciis Romanorum pontificum ad occumenicum concilium tanquam ad auctoritatem Romano pontifice superiorem appellare.

Si quis itaquo dixerit, Romanum pontificem habere tantummodo officium inspectionis vel directionis, non autem plenam et bupremam potestatem jurisdictionis in universam ecclesiam, non solum in rebus, quao nd fidem et iiiuhh, -sed etiam quao ad disciplinam et regimen ecclesiae per totum orbem diffusae pertinent; aut eum habere lantimi polimen portee, non vero totam plenitudinem huius supremae p̈ota tatis; aut hanc eius potestatem non esso ordinariam et immediatam «ivo in omnes oc singulos ccduuAs sive in D omnes ct singulos pastores et fideles; anathema sit.

## Caput IV.

### *De Romani p̈ontifici infallibili magisterio.*

Ipso autem apostolico ¡trimatu, quem Romanus pontifex tanquam Petri principis apostolorum auccfxsor in universam ecclesiam obtinet, supremam quoquo magisterii potestatem comprelwuidi, haec sancta sed» semper tenuit, perpetuus ecclesiae usus comprobat, ipsaquo ö̈ccumeiiic concilia, n̈ imprimis, in quibus Oriens cum Occidente in fidei charitaiisque unionem conveniebat, declaraverunt. Patres euim concilii Constantinopolitani quarti, maiorum vestigiis inhaerendo, hanc solemnom ediderunt professionem: Prima salus est, rectae fidei regulam custodire. Et quia non potest Domini nostri lesa Christi praetermitti sententia dicentis: Tu es Petrus, et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam ;* haec, quae dicta sunt, rerum probantur effectibus, quia in sede apostolica immaculata «t semper catholica reservata religio, et sancta celebrata doctrina. Ab huius ergo fide et doctrina ^parari minime cupientes, speremus, ut in una communione, quam sedes apostolica praedicat, esse mereamur, in qua est integre et vera christianae religionis soliditas Approbante vero Lugdunensi concilio secundo, Graeci professi sunt: Sanctam Romanam ecclesiam summum et plenum primatum et principatum super universam ecclesiam catholicam obtiñere, quem so »b ipso Domino in beato Petro apostolorum principe sive vertice, cuius Romanus pontifex est successor, cum potestatis plenitudine recepisco veraciter et humiliter recognoecit; et sicut prae caeteris tenetur fidei veritatem defendere, sic et, si quao do fide subortao fuerint quaestiones, suo debent iudieio definiri Florentinum denique concilium definivit: Pontificem Romanum, verum Christi vicarium, totiusque ecclesiae caput et omnium Christianorum patrem ac doctorem existere; et ipsi in beato Petro pascendi, regendi ac gubernandi universalem ecclesiam a Domino nostro lesu Christo plenam potestatem traditam esse3.

Huic pastorali muneri ut satisfacerent, praedecessores nostri indefessam semper operam dederunt, ut salutaria Christi doctrina apud omnes terrae populos propagaretur, parique cura vigilarunt, ut, ubi recepta esset, sincera ct pura conservaretur. Quocirca totius orbis antistites nunc singuli, nunc in synodis congregali, longam ecclesiarum consuetudinem4 et antiquae regulae formam sequentes3, ea praesertim periculo, quae in negotiis fidei emergebant, ad hanc sedem opoetolicam retulerunt, ut ibi potissimum resarcirentur damna fidei, ubi fides non potest sentire defectum®. Romani autem p̈ontifici prout temporum et rerum conditio suadebat, nunc convocat» oecumenicis conciliis aut rogata ccclœiœ per orbem dispersae sententia, nunc per synodos particular», nunc aliis, quae divina suppeditabat providentia, adhibitis auxiliis, ea tenenda definiverunt, quae racrw Scripturis et aposlolicis traditionibus consentanea Deo adiutoro cognoverant. Neque enim Petri succcasoribus Spiritus ranetus promissus est, ut eo revelante novam doctrinam patefacerent, sed ut co amistente traditam per ujx>stoJoe revelationem seu fidei depositum sancte custodirent et fideliter exponerent. Quorum quidem apostolicam ducicinain omnes venerabiles patras amplexi et sancti doctoree orthodoxi venerati atque recuti sunt; plenissime scientes, hanc sancti Petri redrm ab omni semper errore illibatam pennanere, secundum Domini Salvatoris nostri divinam pollicitationem discipulorum suorum principi fu. tam: Ego rogavi pro te, ut non deficiat fido tua. et tu aliquando conversus confirma fratte· ẗuo 1; ẗse rgno-

t Cone. Tri«l-. 23 cap. *4.*

• fi. Gregor. M. ⅋·‹:. AlexaWrm. *ty*. XXX |bb. VJIL Migae, P.L, LXXVU. a^sj.

i Pii PP. VI br^vr *teli-lifafc* d. 29 ⅋‹ 17bS

* CoociL xcum I ⅋■■· H.

i R)i Snelli I ad MIrtaeta· iar^vrfiii. 1Micae, P. L, CX1X, I

Uoxciu UIWMBAl- TOMIM Lll.

« Malüi XVI, 18.

• Ex fumala s. Ilonmsdae papae, proal ab Hxdrisao II pxtribM cvnciLi oecumenici VIH. C«uteaü»u|· bteai IV, proposita et ab ibde» «nWcripla eat. (Mansi, XVI, 27 nj

» IX han. XXI. 16-17.

* fi. (>rr. Alex. »4 «. CAeleat. p. |M W . P.G.. LXXVU. 711

* & laure. I a>l re»<.Carlb et MtteviL |lianU. Ill,

• & Itera, rpuk m |Mi<re. P.L, vLXXXIl. tOMJ

' IX a. Afatbu.1. eput a.1 imp. a cene, oarwat. VI ·« ◆©· Uta. (Manu. XI, *JS η|

ranta#, ad Romanam ecclesiam necesse esse omuem convenire ecclesiam, id cet, omnee, qui sunt undique fideles ; et Romanos pontifices quaerentibus fidei veritatem non posse respondere, nisi quod antiquitus apostolica sedes et Romana cum caeteris tenet perseveranter ecclesia'.

Hoc igitur veritatis et fidei non deficientis charisma Petro eiuxquo in hac cathedra successoribus divinitus collatum est, ut excelso suo munere in omnium salutem fungerentur, ut univorsus Christi grex per eos ab erroris venenosa esca aversus, caelestis doctrinae pabulo nutriretur, ut sublata schismatis occasione ecclesia tota una conservaretur atque suo fundamento innixa firma adversus inferi portas consisteret.

At vero cum hac ipsa aetate, qua salutifera apostolici maneris efficacia vel maxime requiritur, non pauci inveniantur, qui illius auctoritati obtrectant; necessarium omnino esse censemus, praerogativam, B quam unigenitus Dei Filius cum summo pastorali officio coniungere dignatus eet, solemniter asserere.

Itaque nos traditioni a fidei christianae exordio perceptae fideliter inhaerendo, ad Dei Salvatoris nostri gloriam, religionis catholicae exaltationem et Christianorum populorum salutem, sacro approbante concilio, docemus et divinitus revelatum dogma esse definimus: Romanum pontificem, cum ex cathedra loquitur, id est, cum omnium Christianorum pastoris et doctoris munere fungens, pro suprema sua apostolica auctoritate doctrinam de fide vel moribus ab universa ecclesia tenendam definit, per asaistentiam divinam, ipsi in beato Petro promissam, ea infallibilitate pollere, qua divinus Rtdemptor ecclesiam suam in definienda doctrina do fide vel moribus instructam esse voluit; ideoquo eiusmodi Romani pontificis definitiones esse ex sere irreformabiles.

Si quis autem huic nostrae definitioni contradicere, c quod Deus avertat, praesumpserit ; anathema sit.

62.

**Animadversiones cardinali· Berardi in novam definitionis formulam.**

Formula, quae pro definienda Romani pontificis infallibilitate eet nuperrime distributa, reiicienda mihi esse videtur ob sequentes rationes:

Io Verba *doctrinam de fide* facile explicari possunt in eum sensum ut solum Romani pontificis definitiones asserantur infallibiles, quae circa dogmata fidei proprie dicta et proprii nominis haereeee versantur.

2° Verba *doctrinam de. moribus* insinuant, Romanum pontificem ab errore immunem non cere, quando de honestate vel pravitate alienius actionis in concreto spectatae decernit; puta de latrocinio temporalis dominii sanctae sedis a gubernio Italico perpetrato, p

3° Verba *ab universa ecclesia* eo protraili possunt, ut significent, infallibilitatis praerogativam iis solummodo pontificis Romani constitutionibus convenire, quao ad ecclesiam universalem feruntur.

•P Vocabula *definii, definienda, definitiones* immunitatem ab errore coarctare videntur ud magisterium extraordinarium, quod iudiciia, et definitionibus proprie dictis fit; cum aliunde certum sit, in omnibus supremi magisterii functionibus, atque odeo etiam in testificando, et docenda aliqua civitate, Romanum pontificem creo infallibilem.

5" Verba *ea infallibilitate pollere, qua divinus Hedemptor ecclesiam tuam voluit esse instructam,* A ipsam ecclesiae infallibilitatem iisdem limitibus circumscribunt, intra quos Romani pontificis infallibilitatem conclusam aut ex antecedentibus apparet Sed quod longe gravius est:

6° Gallicanorum sententia per hanc definitionem non sufficienter (ut minimum dicam) damnatur. Etenim sic ratiocinari possunt Gallicani: Romanus pontifex ea pollet infallibilitate, quum Christus ecclesiae suae contulit; atqui ecclesiae infallibilitas consistit et habetur dumtaxat in magisterio coniuncto pontificis et episcoporum; ergo ea tantum conditione Romanus pontifex eat infallibilis, ut accedat (quo demum cumque modo Gallicanis non refert) episcoporum consensus. Porro

7· Ex hac definitionis formula pronum cuique esset colligere, Romanum pontificem, atque adeo ecclesiam universam docentem non esse infallibilem, a) in canonizationo sanctorum, et in approbatione ordinum regularium, δ) in iudiciis circa facta dogmatica, e) in proponendis doctrinis quao plus minusvo cum fidei dogmatibus sunt connexae, *d)* in profligandis erroribus propius vel longius abhorrentibus a veritatibus revelati- Quare auctoritas dogmaticarum constitutionum *Unigenitus* et *Auctorem fidei,* nec non Syllabi sanctissimi domini nostri Pii LX quoad maximam partem concideret, et magisterium ordinarium sanctae sedis apoetolicae potissimo suo fructu frustraretur.

Quod si aliquid ex verbis notatis in formula posset in bonam partem accipi, id tamen non sufficit, ut in formula dogmaticae definitionis retineatur, in qua cane peius et angue, ut dici solet, vitari debent ambiguitates omnes ot ambages, quibus imperitis difficultates. astutis vero ct captioeis hominibus evadendae definitionis aditus creatur. Evangelica simplicitate opus eat, totaque veritas a Christo Domino revelata sine fuco et velo manifestanda: neque enim astutia et humana prudentia, sed aperta veritatis.praedicatione, in eaque asserenda firmissima constantia mundus convertitur. (Die 10 iulii 1870.)

63.

**Constitutio dogmatica prima de ecclesia Christi suffragio congregationis generalis sublidenda.**

*Pius episcopus*
*servus servorum Dei sacro approbante concilio*
*ad perpetuam rei memoriam.*

Pastor aeternus et episcopus animarum nostrarum, ut salutiferum redemptionis suae opus perenne redderet, sanctam aedificare ecclesiam decrevit, in qua valuti in domo Dei viventis fidele» omnes unius fidei et charitatis vinculo continerentur. Quapropter, priusquam clarificaretur, rogavit Patrem non pro apostolis tantum, sed et pro eis, qui crediturl erant per verbum eorum in ipsum, ut omnee unum essent, sicut ipse Filius et Pater unum sunt L Quemadmodum igitur apostolos, quos sibi de mundo elegerat, misit, sicut ipse missus erat a Patre: ita in ecclesia sua pastores et doctores usque ad consummationem saeculi eese voluit, üt vero episcopatus ipse unus et indivisus esset, ct per cohaerentes sibi invicem sacerdotes credentium multitudo universa in fidei et communionis unitote conservaretur, beatum Petrum caeteris apostolis praeponens in ipso instituit perpetuum utriusque unitatis principium ac visibile fundamentum, super cuius fortitudinem aeternum exstrueretur templum, et ecclesiae coelo inferenda sublimitas in huius fidei firmitate consurgeretl. Et quoniam portae inferi ad

**i 8. Iran. Adv. haar. L IU, e. 8. (Mlgn·, P.O, VU, 648.)**

**» Ct a ChryaoL ep. ad Butych. et a Ang. Coat Inlian.. i. I, a 11 ÍMign·. P. L, LIV, 743; XLIV, 648 ]**

**t Ct loan. XVII. 1, 90 aq.**

**• 8. Leo H. term. IV (aL IП), eap. 2 In diem Natalia nd. (Mlgne, P. L., LIV. 160.]**

evertendam, si fieri posset, ecclesiam contra eius fan- / damentum divinitus positum maiori in di« odio undique insurgunt; nos itaque ad catholici gregis custodiam, incolumitatem, augmentum, sacro approbante concilio, necessarium cs^e iudicamus, doctrinam de institutione, perpetuitate, ac natura sacri apostolici primatus, in quo totius ecclesiae vis ac soliditas consistit, cunctis fidelibus credendam et tenendam, secundum antiquam atquo constantem universalis cocleeino fidem, proponere, atque contrarios, dominico gregi adeo perniciosos errores debito condemnationis iudicio proscribere.

## Caput I.

*De apostolici primatus in beato Petro institutione.*

Docemus itaque ct declaramus, iuxta evangeli! testimonia primatum iurisdictionis in universam Dei eccleeiam immediato et directe beato Petro apostolo promissum atquo collatum a Christo Domino fuisse. Ad unum enim Simonem, cui dixerat: Tu vocaberis Cephas l, postquam illo suam confessionem edidit: Tu ea Christus, Filius Dei vivi, locutus eet Dominus: Beatus es Simon Bar-lona: quia caro ct sanguis non revelavit tibi, sed Pater meus, qui in caelis est: ct ego dico tibi, quia tu ea Petrus, ot super liano petram aedificabo ecclesiam meam, et portae inferi non praevalebunt adversus eam: et tibi dabo claves regni caelorum: et quodeumquo ligaveris super terram, erit ligatum et in caelis: et quodeumquo solveris super terram, orit solutum ct in caelis5. Atquo uni Simoni Petro contulit lesus post suam resurrectionem summi pastoris et rectoris iurisdictionem in totum suum ovile, dicens: Pasce agnos meos: Posce ovos meas1. Huio tam manifestae sacrarum Scripturarum doctrinae, ut ab ecclesia catholica semper intellecta est, aperto opponuntur pravae eorum sententiae, qui constitutam u Cliristo Domino in sua ecclesia regiminis formam pervertentes negant, solum Petrum prae caeteris apostolis, sive seorsum singulis sive omnibus simul, vero proprioque iurisdictionis primatu fuisse a Christo instinctum; aut qui affirmant, eundem primatum non immediate directequo ipsi beato Petro, sed ecclesiae, et per hanc illi ut ipsius ecclesiae ministro dolatum fuisse.

Si quis igitur dixerit, beatum Petrum apoatolum a Christo Domino constitutum non esse apostolorum omnium principem et totius ecclesiae militantis visibile caput; vel eundem honoris tantum, non autem verae propriaeque iurisdictionis primatum ab eodem Domino nostro Iesu Christo directe et immediato accepisse; anathema sit.

## Caput II.

*De perpetuitate primatus Petri in Romanis pontificibus.*

Quod autem in beato apostolo Petro princeps. ¡lostorum et pastor magnus ovium Dominus Christus lesus in perpetuam salutem ac perenno bonum redeeiae instituit, id eodem auctoro in ecclesia, quao fundata super petram ad finem sacculorum usqûo firma stabit, iugiter durare nccœse »t. Nulli enim dubium, immo sacculis omnibus notum est, quod sanctus beatLssimusquo Petrus, apostolorum princeps et caput, fideiqiie columna et ecclesiae catholicae fundamentum, qui a Domino nostro lesti Christo ot Salvatore humani generis ac Redemptore claves regni occepit, od hoc acque tempus at semper in suis successoribua, cpi=copis sanctae Romanae aedis, ab ipso fundatae, oiusque consecratae sanguine, vivit et praesidet et iudicium exercetl. Undo quicumque in hac cathedra Petro succedit, is secundum Christi ipsius institutionem primatum Petri in universam ecclesiam obtinet. Manet ergo dispositio veritatis, et beatus Petrus in accepta fortitudine petrae perseverans suscepta ecclesiae gubernacula non reliquit5. Hac de causa ad Romanam ecclesiam propter potentiorem principalitatem necesse semper erat omnem convenire ecclesiam, hoc est, eoe, qui sunt undique fideles, ut in ea sede, o qua venerandae communionis iura in omnes dimanant, tanquam membra in capito consociata, in unam corporis compagem coalescerent5.

Si quis ergo dixerit, non esse ex ipsius Christi Domini institutione seu iure divino, ut beatus Petrus in primatu super universam ecclesiam habeat perpetuos succcssoros; aut Romanum pontificem non esse beati Petri in eodem primatu successorem; anathema sit.

## Caput IU.

*De ri et ratione primatus Romani pontificis.*

Quapropter apertis innixi sacrarum litterarum testimohiis et inhoerentee tum praedecessorum nostrorum Romanorum pontificum tum conciliorum generalium disertis perapicuisque decretis, innovamus oecumenici concilii Florentini definitionem, qua credendum ab omnibus Christi fidelibus eat, sanctam apoetolicam sedem, et Romanum pontificem in universum orbem tenere primatum, et ipsum pontificem Romanum successorem esse beati Petri principis apostolorum, et verum Christi vicarium, totiusque ecclesiae caput, et omnium Christianorum patrem ac doctorem esistere; et ipsi in beato Petro poscendi, regendi ac gubernandi universalem eccleaiam α Domino nostro Iesu Christo plenam potestatem traditum ; esse; quemadmodum etiam in gestis oecumenicorum conciliorum et in sacris canonibus continetur.

Docemus proinde et declaramus, ecclesiam Romanam disponente Domino super omnes alias ordinariae potestatis obtinere principatum, et hanc Romani pontificis iurisdictionie potestatem, quae vere episcopalis efet, immediatam esse: erga quam cuiuscumque ritus et dignitatis pastorea atque fideles, tam seorsum singuli quam simul omnes, officio hierarchical subordinaiionia, veraeque obedientiae obstringuntur, non solum in rebus, quao ad fidem ct morre, sed etiam in iis, quae ad disciplinam et regimen ecclesiae, per totum orbem diffusae, pertinent; ita ut custodita cum Romano pontifice tam communionis, quam eiusdem fidei professionis unitate, ecclesia Christi sit uniis grex sub uno summo pastore. Haec eet catholicae veritatis doctrina, a qua denaro salva fido atquo salute nemo potest.

Tantum autem abest, ut haeo summi pontificis potestas officiat ordinariae oc immediatae illi episcopalis iurisdictionis potestati, qua episcopi, qui positi a Spiritu sancto in apostolorum locum succesaerunt 4, tanquam veri pastores ăssignata «ibi giegre. singuli singulos, pascunt et regunt, ut eadem a supremo et universali pastore asseratur, roboretur ac vindicetur, dicente ¿anoto Gregorio Magno: Meu« honor est honor unhrmalia ecclesiae. .Meus honor ŧ fratrum meorum solidos vigor. Tum ego tere honora-

I loaa. I, 42.
î Matt*. XVI. Iβ-Ï»-

1 Cf Ephttinl ceodlii art. Ill et a Petri Chrpd ejv M Eotjeh. pre·byL [Maud, IV, ISMo; V, 1350 a|
' & Ln M. aerm. Ill (ab II). eap. 3. [Migar, PL. LIV, 140.)
* S. Irto. adv. boer. L IП. α 3 et eptrt eoae. AqaihL *•«1 *4 Gritha imper, e. 4. (Micia P. Or. VI!. *M*- PL. XVI. SMS I Ct Pi*. VI brere «JkATo/v

tus sum, cum singulis quibusque honor debitus non negaturl.

Porro ex suprema illa Romani pontificia potestate gubernandi universam ecclesiam ius eidem esse ℭon sequitur, in huius sui muneris exercitio libere communicandi cum pastoribus et gregibus totius ecclesiae, ut iidem ab ipso in via salutis doceri ac regi possint. Quare damnamus ac reprobamus illorum sententias, qui hanc supremi capitis cum pastoribus et gregibus communicationem licite impediri posse dicunt, aut eandem reddunt saeculari potestati obnoxiam, ita ut contendant, quae ab apostolica sede vel eius auctoritate ad regimen ecclesiae constituuntur, vim ac valorem non habere, nisi potestatis saeculans placito confirmentur.

Et quoniam divino apostolici primatus iure Romanus pontifex universae ecclesiae praeeat, docemus eliam et declaramus, eum esse iudicem supremum fidelium et in omnibus causis ad examen ℮cclesia B sticum spectantibus ad ipsius posse iudicium recurri sedis varo apostólicas, cuius auctoritate maior non ret, iudicium a nemine fore retractandam, neque cuiquam de eius licere iodicare iudiric ·. Quare a recto veritatis tramite aberrant, quj affirmant, licere ab iudiciis Romanorum pontificum ad oecumenicum concilium tanquam ad auctoritatem Romano pontifice superiorem appellare.

Si quis itaque dixerit, Romanum pontificem habere ‘tantummodo officium inspectionis vol directionis, non autem plenam et supremam potestatem iurisdictionis in universam ecclesiam, non solum in rebus, quae ad fidem et mores, red etiam quae ad disciplinam et regimen ecclesiae per totum orbem diffusae pertinent; aut eum habere tantum potior» partea, non vero totam plenitudinem huius supremae potestatis; aut hanc eius potestatem non ease ordinariam et immediatam sive in omnes ac singulas occle- C sias sive in omues et singulos pastores et fidei»; anathema sit.

Caput IV.

De *Romani pontifici» infallibili magititrio.*

Ipso autem apostolico primatu, quem Romanus pontifex tanquam Petri principis apostolorum successor in universam ecclesiam obtinet, supremam quoque magisterii potestatem compreiieudi, haec tincta sedes semper tenuit, perpetuus ecclesiae usus comprobet, ipasque oecumenici concilia, ea inprimis, in quibus Oriens cum Occidente in fidei charitatiique unionem conveniebat, declaraverunt. Patree enim concilii Constantinopolitani quarti, maiorum vestigiis inhaerendo, hanc solemnem ediderunt professionem: Prima ¿alna est, rectae fidei regulam custodire. Et qua non potest Domini nostri leeu Christi praetermitti «utentia dicentis: Tu es Petrus, et iuper hanc p risma petram aedificabo ecclesiam meam1, haec, quae dicta sunt, rerum probantur effectibus, quia in sede apostolica immaculata eet somper catholica reservata religio. et sancta celebrata doctrina. Ab huius ergo fide et doctrina sejiarari minime cupientes, speramus, ut in una communione, quam sedes apostolica praedicat, eree mereamur, in qua est integra et vera christianae religionis soliditas·. Approbante vero Lugdunensi concilio secundo, Graeci professi sunt: Sanctam Romanam ecclesiam summum ct plenum primatum et principatum super universam ecclesiam catholicam obtinere, quem se ab ipao Domino in beato Petro apostolorum principe sive vertice, cuius Romanus pontifex est successor, cum potestatis plenitudine recepisse veraciter et humiliter recognoscit; ct sicut prae caeteria tenetur fidei veritatem defendere, aio et, ai quae de fide subortae fuerint quaestiones, suo debent iudicio definiri Florentinum denique concilium definivit: Pontificem Romanum, verum Christi vicarium, totiusque ecclesiae caput et omnium Christianorum patrem ac doctorem existera; et ipsi in beato Petro pascendi, regendi ac gubernandi universalem ecclesiam a Domino nostro leeu Christo plenam potestatem traditam e&so

Huic pastorali muneri ut satisfacerent, praedeceesores nostri indefessam semper operam dederunt, ut salutaris Christi doctrina apud omnee terrae populos propagaretur, parique cura vigilarunt, ut, ubi recepta esset, sincera et pura conservaretur. Quocirca totius orbis antistites nunc singuli, nunc in synodis congregati, longam ecclesiarum consuetudinem ’ et antiquae regulae formam sequentes 3, ea praesertim pericula, quae in negotiis fidei emergebant, ad hanc sedem apostolicam retulerunt, ut ibi potissimum resarcirentur damna fidei, ubi fides non potest sentire defectam ·. Romani autem pontifices, prout temporum et rerum conditio suadebat, nunc convocatis ecumenici» conciliis aut rogata eccteeme per orbem dispersae sententia, nunc per synodos particulares, nunc aliii, quae divina suppeditabat providentia, adhibitis auxiliis, ea tenenda definiverunt, quae sacris Scriptuns et apostolici» traditionibus consentanea Deo adiutore cognoverant Neque enim Petri successoribus Spiritus sanctus promissus eet, ut eo revelante C novam doctrinam patefacerent, sed ut eo assistente traditam per apostolos revelationem seu fidei depositum sancte custodirent et fideliter exponerent. Quorum quidam apostolicam doctrinam omnes venerabiles poires amplexi et sancti doctores orthodoxi venerati atque secuti sunt; plenissimo scientee, hanc sancti Petri sedem ab omni semper errore illibatam permanere, secundum Domini Salvatoris nostri divinam pollicitationem discipulorum suorum principi factam: Ego rogavi pro te, ut non deficiat fides tua, ot tu aliquando conversus confirma fratres tuos1; neque ignorantes, ad Romanam ecclesiam neoesse esse omnem convenire ecclesiam, id eet, omnes, qui eunt undique fideles·, et Romanos pontifices quaerentibus fidei veritatem non posse prepondere, nisi quod antiquitus apostolica sedes et Romana cum caeteris tenet perseveranter ecclesiaf.

Hoo igitur veritatis et fidei non deficientis charisma Petro eiusque in hac cathedra successoribus divinitus collatum ret, ut excelso suo munere in omnium salutoni fungerentur, ut universus Clinati grex per eos ab erroris venenosa «ca aversus, caelestis doctrinae pabulo nutriretur, ut sublata schismatis occasione ecclesia tota una conservaretur atque suo

**patribus concilii oecumeuid Vili. Constantinopoiitani IV, proposita et ab iisdem rabeeripta eat. [Manii. X.VL 97 x.]**

*** Ct Ioan. XXI, 15-17.**

**▮ 3.Cyr. A1W- ad ▮ Cadeak p. [Migue, P.Gr., LXXVII, 79.]**

**» 3. Inoe. I ad cone. Carta el Milev. [Mansi. III, 1078 c.]**

*** Ct a. Hera, epta. 190. [Migue, P.L., CLXXXII, 10M.]**

*** CL a Agalboa. epist ad imp. a cone, oecum. VI approbata. [Mauri, XI, 239 к.]**

*** 3. Ire», adv. haar. 1 III, e. 8. [Migue, P.Or., VII, 849.J**

**7 Cf. ·. CbrysoL ep. ad Butyeb. el a. Aug eoatr. Ialino 1.1 ».13. [Migue. P. L, UV. 743. XLIV, M8.]**

**I 8. OregOT. M. sd 8<χ. Alexandri·- ep. XXX. [L VUl, Migue, P. L, LXXVII. 938.1**

**• PU PP. VI breve *Svpcr tokdiiaU* d. 98 nov. 1786.**

**• OmeU. oecum. Lugdia. IL [Usasi, XXIV, 71 D.J**

**« Ep. Nicolai 1 ad Mkhaeiem imperat [Migue. P. L, CXIX, 9M.[**

**• Matta XVI, 18.**

**• ti Formula a Hormhdae papae. proal ab Hadriano II**

fundamento innixa firma advenus inferi portas consisteret.

At vero cum hac ipsa aetate, qua salutifera apostolici muneri» efficacia vel maxime requiritur, non pauci inveniantur, qui illius auctoritati obtrectant; necessarium omnino esse censemus, praerogativam, quam unigenitus Dei Filius cum summo pastorali officio coniungerò dignatus est, solemnitcr asserere.

Itaque nos traditioni a fidei christianae exordio perceptae fideliter inhaerendo, ad Dei Salvatoris nostri gloriam, religionis catholicae exaltationem et Christianorum populorum salutem, sacro approbante concilio, docemus ct divinitus revelatum dogma esse definimus: Romanum pontificem, cum ex cathedra loquitur, id est, cum omnium Christianorum pastoris ct doctoris munero fungens, pro suprema sua apoet0Iica auctoritate doctrinam de fide vel moribus ab universa ecclesia teuendam definit, per assistentiam divinum, ip»i in beato Petro promissam, ea infallibilitate pollere, qua divinus Redemptor eccleeiam suam in definienda doctrina de fido vel moribus instructam esse voluit; .ideoquc oiusmodi Romani pontificis definitiones esse ex sese irreformabiles.

Si quis nutem huic nostrae definitioni contradicere, quod Deus avertat, praesumpserit; anathema sit.

64.

## Congregatio genoralls octogesima quinta 1870 iulii 13.

Feria quarta die 13 iulii 1870 hora octava matutina in conciliari aula Vaticanae patriarchal^ basilicae, generalis reverendissimorum patrum congregatio habita est; cui interfuerunt sexcenti et unus patres, nempe 40 cardinales, 8 patriarchae, 8 primates, 96 archiepiscopi, 408 episcopi, 4 abbates nullius dioecesis, 14 abbates generales sive praesides congregationum ordinum monasticorum, usum mitrae habentes, 23 generales et vicarii generales; quorum omnium nomina, quae per assignatores locorum accurate descripta fuerunt, exhibet indiculus patrum octogesimae quintae congregationis generalis, qui inter acta concilii asservatur.

Reverendus pater dominus Petrus Cilento archiepiscopus Rossanensis missam lectam celebraviu Qua absoluta, et recitata oratione *Adsumus Domínele.,* eminentissimus primus praese sic locutus est:

„Cum indices excusationum officio suo functi aliqua exhibuerint, quae iuxta litteras apostólicas *Multiplices inter* diei 27 novembri· 1869 congregationi generali proponenda sunt, brevis ea de re audienda est relatio, quam reverendus dominus subsetcetarius ex ambone recitabit."

Et subsecretarius ambonem conscenden haec ad patres habuit:

„Eminentisaimi praesides, eminentissimi ac reverendissimi patres, aliquot concilii patres ex gravibus causis veniam a concilio discedendi potierunt, scilicet:

1® lacobus Gibbons episcopus Adramyttcnsis, vicarius apostólicas in Carolina septentrionali, ob gravissimas causas, scilicet ob gravueima sui vicariatos indigentias et maximum sacerdotum penuriam;

2° loeephus Wencodaus Achevai episcopus S. loannis de Cuyo in república Argentina, pariter ob gravissimas suae dioecesi necessitates et graviorem infirmitatem;

3® Eduardos Fitzgerald episcopus Pctrieulanus. propter dioereris suae gravissimas necessitates, praecipue ob snrerdotum penuriam:

4® Michael Itomene? episcopo Pittaburget»» in A statibus foederatis Americae septentrionalis, proper graves necessitate» suae dioecesis;

5° loannes Farrell episcopus Hamiltonensis in Canada;

6° Claudius M‘ Dubuis episcopus Galvestonieneis in Texas;

7° Aloysius dos Santos episcopus Portalexienris in Brasilia, postremi tres ob varias et gravissimas necessitates suarum dioecesium, quae omnes tres recentissimo tempore erectae sunt;

8· Stephanus Fennelly episcopus Thermopylensis, vicarius apostólicas in Madras, propter gravissimas necessitates sui vicariatos, quae ipsius praesentiam omnino necessariam reddunt;

9® Patritius Moran episcopus Dunedineusis in Nova Zelandia, pariter propter gravissimas suae dioecesis nuper erectae necessitates;

10® Ferdinnndus Dupond episcopus Azotensis, vicarius apostólicas in Siam, propter graves tribulationes quibus fideles suae curae commisi ex parte gubernii obnoxii sunt; B

11° Tliomas lower episcopus S. loannis;

12® Henricus Cariagnini episcopus Portus Gratiae in insola Terrae Novae, uterque ob gravissimas necessitates suarum dioecesium quae recentissimo tempore erectae fuerunt;

13® Christophorus Bonjean episcopus Medensis, vicarius apostólicas laffnensis in India, propter varias gravesque sui vicariati» necessitates;

14® Thomas Grimley episcopus Antigonensis, vicarius apostolici» promontorii Bonae-spei, similiter ob graves necessitates sui vicariatus;

15° Petrus Dufal episcopus Dclconensis, vicarius apostólicas Bengalee orientalis, tam ob graves necessitates sui vicariatus, quam ob aegritudinem qua laborat;

16® Carolus Poirier episcopus Roeensis in insula Dominica, quia dioecesis ipsi concredito, recentissimo tempore erecta, pastore plurimum indiget; et ex «idem causa etiam C

17® Eugenios Guigues episcopus Ottawicnsis in Canada;

18® Theodorius Kojungi episcopus Sidoniensis Melchitarum. ob graves eoae dioecesis necessitates:

„Indices excusationum allegatas discedendi causas satis fundatas atque probatas agnoverunt, et praedictorum episcojKirum petitionem exaudiendam suaserunt/'

Huiusmodi relatione perlecta, eminentiarimua primus praeses patres interrogavit, dicens:

„Postquam causae, ob quas praeii icti episcopi veniam α concibo discedendi petierunt, indicibus excusationum ratis fundatae atque probatae viraesunt. reverendissimi patree qui has rausos sufficere censent. D ut venia discedendi eisdem tribuatur, sorgendo assensum suum manifestent."

Surgentibus pene omnibus, eminentissimo» primus procree dixit:

„Caune discedendi probatae sunt a congregation generali."

Dein subiuuxit:

..Bevcreudúeimi patres, in hodierna congregatione generali primum exquirentur suffragia patrum do integro· textu capitis tertii schematis propositi, qui iuxta emendatione» a congregatione generali admissas adaptatus atque patribus distributus est, cum canone eidem subiuncto, postea autem de integro textu capitis quart» pariter adaptato ac distributo itidem cum canone eidem subiancto. Quoniam vero de canone primo et recumto, qui ad caput primum e< «eeutMlnnt nostri schematis pertinent, suffragia patratu nondum

lata luere, idcirco praemittendi» est actus ferendi A cuifragia do hisce duobus canonibus, qui nullum subiere mutationem, et leguntur in fronto folii distributi, quod continet caput tertium ct quartum Itaque reverendissimi patres, qui aascutiimtnr hiaro duobus canonibus, surgant."

Plerique surrexerunt.

„Iom vero quod hisco duobus canonibus, scilicet primo et secundo canoni contradicunt, surgant"

Paucissimi »urrexerunt; ct ideo praedicti canones fuut a generali congregatione approbati. Inde eminentissimi» praeses ait:

„Iηηι vero suffragia ferenda sunt de integro textu rapitis tertii noviwime adaptato, et canon© eidem subiuncto. Itaque reverendissimi putres qui huic capili cum mio fanone assentiuntur, Burgant."

Longo maior patruin ραπ surraxil:

„Nuiic iero, qui eidem capiti ami suo canone contradicunt, surgant." B

Ix>ngb minor patroni pars siirrcxit; undo emina»-tisumus praesra ait:

..Declaramus itaque, caput tertium cum suo canone in hac tonna novissima a congregation© generali fuisse approbatura.'4

Deinde addidit:

'..Progredimur ad caput quartum noatri ✻chemati novissimo adaptatum, quod cum canone ©idem subiuncto suffragiis patrum nunc proponitur. Itaque reverendissimi potree, qui huic quarto capiti cum suo canone assentiuntur, surganL44

Longe maior patrom pars surrexit:

„Nunc vero qui eidem capiti cum suo canon© contradicunt, surgant."

Ixxigu minor patrum pars snmrit; unde aninen-tIMomuF praeses ait:

..Decianum» itaque, caput quartum cum suo canone in hac fonna novísima α congregatione generali C fuisse approbatum."

Hbeo peractis, eminentissimi» primus praoepergit annuntiando actum ferendi suffragia in integram constitutionem.

..Reverendissimi patres, po-tquaiu tum super emendationibus tum super ningularum partium textu suffragia patrum per actum surgendi lata fuerunt, superasi ut iuxta num. XIV decreti diei 20 februarii huius anni, de toto schemate patrum sententiae rogentur. liare nutem suffragia arelaras edentur per vorba *piarti* uut *non placet,* aut, ut ălia luctatu est. por rerha *placet iuxla modum,* tradendo simul in cripto modum -ivo conditionem, quam singuli forte druiderant 1taquo nunc reverendus dominus suh-•ccretarius ad exquirenda suffragia singulorum patrum more solito ex ambone leget nomina; et rogantur singuli quorum nomina lecta fuerint, volo rioni D et intelligibili suffragium suum edere.4✻

Ambonein itaque OMCtidens subsecretario, oηιηά concilii potros hoc ordine compellavit.

*EminentMmi ac reverendi domini rardiualrt:*

Ordini· episcoporum i

Cardinal» Mattei . .....*abed*
Cardinalis Patrizi.....*placet*
Cardinalia Amat.....*pbtcel*
Cardinalia Paracciaui Cloralii , . . *placet*
Cardinal» Di Pietro *placel*
Cardinalis Mileei.....*placet*

Ordini· presbyterorum:

Cardinali· De Angeli . . . · *placet*
Cardinalis Vannichili *placet*
Cardinalis Schirtntnberg . . . *pluret*
*Curdinaiia* Corsi.....*placet*
Cardinalis Asquini _ _ _ _ _ _ _ e *pincel*
Cardinal» Cornili do Traetto _ _ _ _ *pincel*
('ordinalis Riario-Sforzn.....*pincel*
Cardinalis Mathieu..... *placel*
€ardinali Donnei.....*placel*
Cardinalis Monchini.....*piaret*
Cardinalis Pecci.....*placet*
€ardinali Ruuscher.....*non placed*
€ardinale Baninbò.....*pl&rl*
('ordinali.- Antonmvi.....*placet*
Cardinalis Orici.....*abed*
(Cardinalis ℔h SihcMri . . *placet iuxta modum*
€ardinali Sacroni.....*ploret*
Conlinai℔ Quaglio.....*placet*
Cardinali' Puncbium-o.....*piarvi*
(bardinoli-TrmÌMiiuto . . *placet iuxta modum*
(uniinnii' !ℵ Luca.....*pitted*
Canlinnli- Bizzarri .....*j lacet*
Cordinoli- do hi Iaì-'Iπı y Cuenta . . . *placel*
Caniinni℔ Pitra..... . *placet*
('aril¡nolis Guidi _ _ _ _ *placet iuxta modum*
Cardinali- ile Donnei hoc.....*piarci*
€ardinali Chilien.....*placel*
Canlinali- d'Hoheulohc..... *abed*
€ardinali Riho.....*placet*
Confinali- Bonaparte.....*ploeri*
€ardinali Pomeri.....*placet*
€ardinali Barili.....*placet*
Caniina li' Beran I ī .....*ebrei*
€anliirali Moreno.....*pteet*
Caniinni℔ Monaco la Valetta _ _ _ _ *placet*

Ordini dlseoneram:

Caniinali- Antonelli.....*abed*
€ardinali Celerini.....*placet*
Cardinali- Gracilini..... *abed*
Cardinali- Mertel.....*placet*
Cardinali- Cousolini.....*placet*
Cardinali- Borromeo . ≫ .....*pined*
€ardinali Capalti.....*placet*

*Hrrereitilitdmi domini patriarchae:*

Constant¡napolitani».....*placet*
Alexandrin u –.....*placet*
Antiochenus ritus graeci inelchitici *.non placet*
Hietooh milonus. .....*placet*
Babyloncn-is ritus chatdaici . . *.non placet*
Indiorum Occidentalium..... *ploeri*
Ciliciei»» ritu- armeni.....*pi /rd*
Antiochenus *iam* ritus graeci inelchitici *ploeri*

*Rrvrrrudixnmi domini primatem:*

Soli-burgensis.....*placet iurta modum*
zkntibareUfis.....*placet*
Salernitanus.....*abat*
SS. Salvatoris inBrasilia.....*placet*
Gneuioiisis et PoBiianicn.....*placet*
Strigon¡ensis.....*non placet*
Mcthlinicnsis.....*ploeri*
Atnukanu-.....*placet*
Lugdunensia.....*non placet*

*RererendiMimi domini archiepiscopi:*

Consentinus.....*placet*
Ihei»M ..... *placet*
Babylonens» ritus latini.....*abed*
Berytensis riti» maronitici.....*abed*
Amo-eiii» *iam* ritus armeni _ _ _ _ *abed*
Cypreus» ritus maronitici . . . . *placet*
Ro-anensia.....placH
Fÿlicsinu .....*piaret iuxta modum*

Urbinutensis.....*placel* A
Oregonopolitonus - - - - *placet iuxta modum*
Camerincnsis .-'.....*placet*
Sancti Ludovici.....*non placet*
Sirocensis rilue armeni.....*non placet*
Sancti lacobi do Chilo..... *placet*
Dyrrachiensie..... *placet*
Salmosionsis ritus chaldaici - - - - *ploret*
Tranonsis..... *placet*
Lucanus..... *placet*
Compoanus . ..... *placet*
Tarentinus..... *placel*
Traianopolitonus..... *placet*
Caesareenaia ritus armeni (Hagian) . . *placel*
Cameraccnsis - - - - - *placet*
Neapolcos ritus gracci . . *placet*
Olomueensia - - - - *non placet*
Sancti Franciser . . . . *placel*
Caiotanus..... . *placet* B
Sipontinus.....
Korkukonsis ritus chaldaici . . . . *placet*
Nisibonus =*= - *placet iuxta modum*
Surrentinus - - - - . . . . *placet*
Acheruntinus *iam* . . . . . *placet*
Petrensis - - - - - - - - - - *placet*
Smyrnonsis - - - - - - - - - - *placet*
Trapezuntinus - - - - . . . *non placet*
Mutinensis - - - - - . . . . *placet*
Rheginensis - - - - . . . . *placet*
Brundusinus . . . '. - - - - *placet*
Monacensi.....*non placet*
Seleuciensis *iam* .....*pinrel*
Thessalonicensis.....*placel*
TheaLinus.....*placel*
Tyiensis et Sidon, rit. mar. . *placet iuxta modum*
Cosseliensis..... . . . *placet*
Pul uiy renais *iam*..... . . . *pitted* C
Florentinus..... . . . *placet*
Patracensis..... . . . *placet*
Sardianus..... . . . *placet*
Barensis..... . . . *placet*
Bambcrgensis..... . . *non placet*
Sertonais ritus chaldaici . . . . . *non placet*
Caesaruugustanus..... . . . *placet*
Halifaxiensis..... . . *non placel*
Tolosanus..... . . . *placet*
Leopoliensis ritus latini . . . . . *non placet*
Corcy renais.? ..... . . . *placet*
Amadienau ritus chaldaici . . . . . *placet*
Aleppensis ritus armeni . . . . . *placel*
Valentinus..... . . . *placet*
Mclitonensis ritus armeni . . . . . *placet*
Bituricensis - - - - . . . *placet*
Do Manila..... *placet iurta mudimi*
Do Piata..... - - - - *placet* D
Mausiliensis ritus syriaci ·. . . . *placet*
Gianatensis - - - - *placet iurta modum*
Iodrensis..... . . . *placel*
Babylononsis ritus syriaci . . . . *placet*
Parisiensis..... . . . *non plutei*
Moxicanus..... - - - - *placet*
Utinensis..... . . . *placet*
Avenionensis.....*placet iuxta modom*
Naxienris..... *placet*
Baltimorensis..... >> - - - *placet*
Neo-Eboracensis - - - *placet iuxta modum*
Colocensis et BacsiensL ..... *non placet*
De Buenos Ayres..... *placet*
Westmonasteriensis.....*placet*
Coloniensis..... *placet iuxta modum*
Meliteueosis.....*placet iuxta modurn*

Colossensis.....
Bostrenais.....
Memnenstt.....
Calsnenaia.....
Edoœuua.....
Mediolanensia..... . . . *non planet*
Remensis..... *placet iuxta modum*
Tyrensw ritus graeci melchitici . . *non placet*
Iconiensis..... . . . . *abed*
Sciioncioiis..... *placet iuxta modum*
Burgonsis..... *placet iuxta modum*
De Guatiinola . . . . - - - - *placet*
Ulraíectonsis..... - - - - *placet*
Quiteña»..... - - - - *placet*
Do Guudalaxara . . . . . *abed*
Phllip|)cns¡M ritus graeci . . . . . *piare!*
Anazarbcnsis..... . . . . *placet*
Mocoocanenris . . . . . *placet*
Corinthiensis..... *placet*
Amidons» ritus chaldaici ..... *abed*
TorontinuM - - - - - - *placet*
N¡comedien»! - - - - *placet*
Naupactensi» - - - - . *placet iuxta modum*

*Reccrr/¡dietimi domini episcopi:*

Bugeliensis..... *non placet*
Acculami* ct Ccriniolenais..... *placet*
Torracinonau *iam* . . .- - - - - - - *pl.xcrt*
Toniorensia. . . . , . . . . . *obesi*
Sidonicnsù ritus graoci melchitici . . *placet*
Mariano|>ulitanus . . .....*pbtcel*
Ventimilionsia . . . . *placet iuxta mudum*
Intcranmonsis . . . ..... *abai*
Augustoduiionais . . ..... *non piorei*
BaioiicMisia - - - - .....*pbtcrt*
E|»orcdien>i . . . ..... *non placet*
Colunibircnsi . . . . . *placet iuxta modnm*
.....*piarci*
Cnnopcusis . . . . . *placet iuxta modum*
Ik'thloinensis . . . ..... *placet*
Tiburtinus - - - - ..... *piarei*
..... *ploret*
Mauriuiicn>is . . . .....*ploret*
..... *placet*
. . . . . *platel*
BcHoimeusb . . . .....*plat· l*
Munti Alti . . . ..... *plnr» l*
..... *plot, el*
.....*abest*
.....*non ploeri*
Syroivùs - - - - - . . *placet iuxta modum*
..... *placet*
..... *plori*
Milwanchiensia . . ..... *placet*
Caxciv<i et Samousis ..... *abat*
.....iron *placet*
..... *placet*
..... *placet*
..... *abest*
Zenopolitanus . . . . *placet iuxta modnm*
..... *placet*
Liparitanus *iam* . . . . *placet iuxta medutft*
Wcllingtonienris . . ..... *placet*
Vali» Guidoni».....*placet*
Aqui)«endionsis..... *ηι^ pio-ri*
Lucioneusis iam.....*placet*
Hobaxtonienris . .....*placet*
LauRonensia ct Gcomenw».....*placet*
Binmnghanucnsia . - . *placet iuxta*
Tarnaccusi . . . .....*placet*

Niveraensis.....*placet* A
Vaneouveriβωis - - - - *placet iuxta modum*
Arathenris . . .
Foroliviensis . . *placet*
Tergestinus . .
Sancti Severini .
Parmensis . . .
Miletenais . . . *placet iuxta modum*
Parmensis . . . - - - - *placet*
Clevelandensis . . - - - - *placet*
Pararensis . . .
Colophonieusis *placet*
Dauliensis . . . *placet*
Signinus . . . *abeat*
MeJbumen&is . . *placet*
OtUviensia . . *placet*
Cometanus et Centumcellen. . . *placet*
Paphensis ..... *dbtit*
Ptolemaidensis ritus latini . . . *placet* B
Vincennopolitanus..... *placet*
Dimensis.....
Placentinus.....
Mimatensis. ..... *placet*
Sancti Angeli in Vado - - - -
Neritonensis.....
Anglonensis et Tursiensis . . . *placet*
Sancti Deodati.....
Derrienais.....
Cloynensia.....
Portus Victoriae in Australia . .
Sancti Marci et Bisinianensis . . *placet*
Aurelianensis . . .
Pidaviensis - - - -
Melphienais . . .
Vesprimiensis . . . . . *non placet*
Molinensia - - - - *placet iuxta modi, m*
Nursinos - - - -
Castrimaris . . . . . *placet*
Moguntinua . . . . . *non p'arrt*
Bonnensis et Sirmiensis . . *non placet*
Pampilonensis . . . . . *placet*
Mfeseaienus . . . . . *placet*
Gadareosis - - - - - . . . *placet*
Brixiensis - - - - -
Engol«mensis.....
Guadalupenais iam . . . *placet*
Samariensis - - - - . *placet*
Foroeemproniensis . . . *placet*
Uritanus ..... . *placet*
Blesensis . t . . . . *placet*
Thermularum - - - - . *placet*
Vcisaliensis - - - - . *placet*
Budvicenris - - - - *non placet*
lazirensis ritus chaldaici . *placet iuxta modum*
Hadnonopolitanus . . . *placet iuxta modum* D
Tarnoviensis.....*placet iuxta modum*
Lingonensis *placet*
Andriensis . . *placet*
Theleeinus . . *placet*
Calvensis . . *placet*
('atacensis . . *abeit*
Carthaginernia
Camutemua *placet iuxta modum*
Sancti Severi . . . . . *placet*
I^eodìensia . . - - - - *placet*
Ferentinas . . - - - - *placet*
Aquilana» . . . . . *placet*
Linciensia . . - - - - *placet*
ürgolleñáis . . *placet iuxta modum*
Brooklynienais . . . . . *placet*
Novarrenai· - - - - *placet*

Burlingtonensis . . ..... *placet*
Monlereyensis . . . . . *placet iuxta modum*
Civitatis Plebis . . .....*placet*
Ruben¿is et Bituntinus .....*placet*
Wratialaviensis . . .....*non placet*
Tanensis - - - - . . *placet iuxta modum*
Kerriensis - - - - ..... *non. placet*
Savanncnsis . . . .....*abeti*
Tlâécalensis . . . .....*placet*
Neocastronais . . . . . *placet iuxta modum*
Sancti Angeli de Lombardia - - - - *abeti*
Tηventuius.....*placet*.....
laclanus..... . *placet*
Sanctissimae Conceptionis de Chile . . *placet*
Leontopolitanus..... *non placet*
Laquedoniensis - - - - *placet iuxta modum*
Coriaopitenais.....*placet*
Eugubinus . . . . . *placet*
Tudertinus . . . *placet iuxta modum*
Alaternos . . . . . *placet*
Aversanus . . . . . *placet*
Abellineuris . . *placet iuxta modum*
Larir:ensis . . . . . *abeat*
Guastallensis . . . . . *placet*
Vegknais - - - - . . . *placet*
Carcaisonenais . . . . . *placet*
Plymuthenais . . . . . *non placet*
Amerinus . . . . *placet iuxta modum*
Nolanus - - - - *placet iuxta modum*
Squillacene . . . *placet*
Pisciensis - - - - . . . . *placet*
Rulbenensis . . . . . *placet*
Thyatirensis . . . . . *placet*
Cambysopolitanus . . . . *placet*
Imolensrs - - - - *placet iuxta modum*
Feltrenris - - - - . . . . *placet*
Foroiulien&ia . . . . . *placet*
Elphinensis . . . . . *placet*
Hamiltoneosis . . . . . *placet*
Dunedinensie . . . . . *placet*
Sergiopolitanus . . *placet*
Ascolani» . . . . . .....*placet*
Troianus - - - - . . . . *placet*
Caêortanus . . . . . *placet*
Massanas - - - - . . . . *placet*
Ambianensis . . . . . *placet*
Spalalensie . . . , . . . . *placet*
Paderbomensis . . . . . *placet*
Cybistranus . . . . . *placet*
Fanensis - - - - . . . . *placet*
Pisaurensis - - - - . . . . *placet*
Brìimensis - - - - . . . . *placet*
Porphyriensia . . . . . *placet*
Galviensis - - - - . . . . *placet*
Natchezousis . . . . . *placet*
Cliftonienaia . . . .*non placet*
Vivarieneis - - - - . *placet*
Belliceosis - - - - . *placet*
('asalenais - - - - . *placet*
Sancti Dionysii Reunions . . . *placet*
Sancti Caroli Ancudiae . . . . *placet*
Antinoenais..... . *placet*
Brictinoriensia..... . *placet*
Volaterranus.....
Montis Politiani..... . *placet*
Eleutheropolitanus . , *placet*
Lucensis..... . *placet*
Roesensis.....
Sinopensia.....
• *placet*
• *abeat*
*non placet*
Anagninus - - - - - -
Niciensis . . .

ParontinuB ..... . . . *non placet* A
Crisiensis ritus rutboni . . . . *non placet*
Tirasononsia ..... - - - - *placet*
Zamorcnsis in Hispania *placet iuxta modum*
AbuIensis ..... *placet iuxta modum*
Minoricensis ..... . . . . *placet*
Do Portorico . . . . . *placet*
Sancii Augustini . . . . . *non placet*
Kingstonionsis . . . . . *placet*
Conomanenµis ..... . . . . *placet*
Ratisboncnsis - - - - - - . . . . *placet*
Liparcnsis ..... . . . . *abest*
Conchcnais in Hispania *placet iurta modum*
Augustanus VindeL . . . . . *non placet*
Oriolensis ..... . . . . *placet*
Salamantinus ..... , , . . . *placet*
Gurcensis ..... . . . . *non placet*
Rosensis ..... - - - - *placet*
Fabrianonsis . . . . ..... *placet* B
Narniensis ..... ..... *placet*
Nicosiensis ..... ..... *placet*
Celatan iáiadensis . . . . . *non placet*
Vacienais ..... . . . . *non placet*
De Comay agua . - - - ..... *placet*
Brisbanensis - - - - ..... *placet*
Artuinensie ritus armeni ..... *placet*
Regienaia ..... ..... *placet*
Oppidensis ..... ..... *placet*
Caiaceneis . . . . ' . . *placet iurta modum*
Aprutinus ..... . *placet iuxta modum*
Caputaquenais et Vallensis ..... *placet*
Muranus . .· . . . . ..... *placet*
Zachuensis ritus chaldaici ..... *placet*
Tricaricenais - - - - ..... *placet*
Lemovicensis - - - - ..... *placet*
Aturenaia ..... ..... *placet*
Santanderiensis . . . ..... *placet* C
Helenopolitanus . . . ..... *placet*
Cerviensis ..... ..... *placet*
Comaclensis - - - - ..... *abest*
Feretranus ..... ..... *placet*
Gallipolitanus - - - - ..... *placet*
Cotronenais - - - - ..... *placet*
Pactonsis ..... ..... *placet*
Moriamoensis ritus melchitici . . . *non placet*
Chathamensis ..... *non placet*
Dunensis ot Connoreni»is ..... *placet*
Delconensis ..... *placet*
Saltensis ..... *placet*
Apolloniensis ..... *placet*
Vallispratonsis ..... *abest*
Csanodiensis ..... *non placet*
Sancti Petri Fluminis Granden. . . . *placet*
Fortalexiensis ..... . . . . *placet*
Pittsburgenais ..... *ηση placet* D
Antigonensis ..... *placet*
Belemonais de Para ..... *placet*
Annccicnsis ..... *placet*
Treeensis .....
Lamaconsis ..... *abest*
Hari©menais ..... *pl acet*
Limaricensie ..... *pl acet*
. ..... *pl acet*
Surensis .....· · *non placet*
Boverlaccnais ..... *pl acet*
Tarvisinus ..... *pl acet*
Veronensis ..... *pl acet*
Dertbusensis ..... *pl acet*
Arrenala ..... *pl acet*
Briocensis ..... ** *P^'t*
Sancti Claudii ..... *placet*

Barcinonensis ..... afoj/
Sancti Hippolyti ..... *placet*
Trevironais ..... *non placet*
Do Zacatecas ..... ..... *placet*
Gerundensis ..... *placet*
Terreeinenais, Setinen. et Pivero. . . *placet*
Constantiensis ..... *non placet*
Galvestoniensis ..... *placet*
lAvantinus ..... ..... *non placet*
Luxemburgensis ..... *placet*
Sanetorinensis ..... *placet*
De Tulancingo ..... *placet*
De Chilapa ..... *placet*
Venetensis *iam* ..... *placet*
Milevitanus ..... *placet*
Tipasitamus ..... *placet*
Callinicensis ..... *placet*
Petrocoriconsis ..... *placet*
Aniciensis ..... *placet*
Pharanensis ..... *placet*
Basileeneis ..... *placet*
Aerythrensis ..... *'placet*
Calliensis et Pergulanus ..... *placet*
Tiiematensis ..... *placet*
Nacerinus ....., *placet iuxta modum*
SucsEionensis ..... *non placet*
Miletopolitanus ..... *placet*
Marcopolitanus ..... *placet*
Akrensis ritus chaldaici ..... *non placet*
Abllenáis ..... *placet*
Midensis ..... *placet*
Canathensis ..... *placet*
Danabcnsis ..... *placet*
Brugensis ..... *placet*
Azotensis ..... *placet*
Megarensis ..... *placet*
Hebronensis ..... *placet*
Clogheriensis ..... *placet*
Prienensis ..... *àbcxt*
Chrysopolitanus ..... *placet*
Transsylvantenais ..... *non placet*
Catalaunensis ..... *non placet*
Valentinenais ..... *non placet*
Elnensis ..... *non placet*
Tudensis ..... *abest*
Sancti Christopbori de Havana *pi. iuxta modum*
Gandavensis ..... *placet*
Puniensis ..... *abest*
Ayacuquenaw . · ..... *placet*
Huanucensis ..... *placet*
Palaeopolitanus ..... *non placet*
Sareptanus ..... *placet*
Albanensis ..... *placet*
Administr. apoeL Bulgarorum . . . *placet*
Malacitanus ..... *placet*
Calaguritanus ..... *placet*
Pacensis in Hispania ..... *placet*
Sancti lacobi Capitis Viridis - - - - *placet*
De Nicaragua ..... *placet*
Tenessi ot Myconensis ..... *placet*
Concordiensis ..... *obesi*
Palentinus ..... *placet*
Vicensis ..... *placet*
Bostoniensis ..... *placet*
Cariopolitanus ritus copricip*lacet iuxta modum*
Karputhensis ritus armeni ..... *placet*
Petriculanus ..... *non piarti*
Myriophytensis ..... *piarti*
Erzerumiensis ritus armeni *piartiiurta modum*
Massiliensis ..... raí *placet*
Atrebatensis ..... *piarti*

Codurcensis
Osnabrugensis
Bolivarenrie *placet*
Pharensis .
Guadixen&is
Aurionsis . *placet*
Teiensis . . *placet*
Npsenus . . *placet*
Hagulstadonsis
Anthedonensis . *placet*
Senogallicnsis .
Faliscodunenaie - - - - *placet iuxta modum*
Nepœinue et Sutrinus..... *placet*
Rccinatensis et Lauretanus..... *placet*
*S&vonensis et* Naulonsis . . *placet iuxta modum*
Aretinus.....
Sancti Miniati - - - -
Lunensis-Sarzanenais
Grossetanus . . . . *placet* B
Galtellincnsis-Norensis .
Uxollcnsia et Terralbenais
Augustanus . . . . *placet*
Alba-Rcgalensis . . .
Szatlimarionsis . . . *non placet*
Munkacaienfie - - - - *non placet*
Taran tasiensis - - - -
Baioccnsis.....
Eistottonsis . . . . *placet*
Tripolitanus - - - -
Lyatrensis.....
Agathoniccnsis . . - . *placet iuxta modum*
Maceratensia et Tolentin. .....*placet*
Poten tinus et Marsicensis
Cunccnsis - - - - *placet*
Astensis.....
Salutiarum - - - -
Albae Pompeiae .
Alexandrinus . . - .....*placet*
Pistoriensis et Pratensis .....*placet*
laurinenris - - - - ..... *non placet*
Rupdlonsis . . . ..... *non placet*
Nancoienais . . . ..... *non placet*
Constan tin¡anua < « ..... *non placet*
Ascalonensis . . - . . *placet iuxta modum*
Mellipotamensis .
Gaudisiensis . . - . *placet*
Orancnsis . . . . *non placet*
Vapincensis . . . *non placet*
Ardagadensis . . . . *placet*
Bolneorcgiensie . -
Namureensie . . . .....*placet*
Varmienris - - - - - - - - *non placet*
Sancti loannis de Cuyo *abest*
Cyrenensis . . . . . *abest*
PefiUcomionris - . . *placet* D
Rhodiopolilanus . . . *abest*
Thermopy leñáis . . . *placet*
Scrantonends - - - - *placet*
llarrwburgensis . - . *,placet*
Crowensis . . . . . *placet*
Roffensis . . . . . ...*non placet*
l^udovicopolitanus . . . . . *non placet*
Buffalcnsis . . . *abest*
Adramyttensis - - - *abest*
Catabolensis . . . . . *placet*
(’arsoviensis . . . . . *non placet*
Popay anensis . . . .....*placet*
Bolinensia - - - - . . . . . *placet*
Cydon ensif . . . *placet*
Dionyidensu . . . . .*placet.. iuxta modum*
Laraodeurà . . .....*ploret*

Catarensis . . *placet iuxta modum*
Ovoteneis . . . . . *placet*
Canorienris. . . . . *placet*
De Antcquora . . . . . *placet*
Agathopolitanus . . . *non placet*
Flaviopolitanus
Nemesinus . . *placet*
Afcdensis . . *placet*
Sancti Sebastiani Flum. Januarii . . *placet*
Pacensis in America - - - - - - - *placet*
Marianopohtanus et Marquetten . . *non placet*
Nicopolitanus.....*placet*
Verulanus.....*placet*
Dc Serena.....*placet iuxta modum*
Antipatrensú..... *placet*
Marci«isis ritus chaldaici*placet iuxta modum*
Magno-Varadinensis ritus latini. . *non placet*
Philippopolitan us
Quinqueecdesionsis . . . *non placet*
Tiberiadonsis . . *placet iuxta modum*
Annidaiensis . . . . . *placet*
Tloonus - - - - . . . . *placet*
Olenensis . . . . . *placet*
Sabariensis . . . . . *non placet*
Rottenburgensis . , . . *non placet*
Do Cbiapa . . . . . *placet*
Guayaqu densis . . . . *placet*
Dolichen&is . . . . . *placet*
Titopolitanus . . . . . *abest*
Adiacensis . . . . . *non placet*
Andegavensis . . *placet*
Guadalupensis *placet*
Pastopolitanue *placet*
Sancti Joannis Terrae Novae . . *placet*
Portus Gratiae..... *placet*
Auckopolitanus..... *placet*
Viterbiensis et Tuscaniensis . . *abest*

*Reverendissimi patres abbates nullius dioeceseos:*

Montis Virginis..... *abest*
Sanctissimae Trinitatis Cavensis . . . *placet*
Montis Cassini..... *placet*
Sancti Pauli de Urbe..... *placet*
Sanctorum Nicolai et Bened. Monoeci . *piaret*

*Reverendissimi patres abbates generales ordinum monasticorum:*

Abbas generalis Sanctae Crucis . . . *placet*
„ Can. Reg. Later. . . *placet*
Abbas praesee Helvetiae O. S. B.. . . *placet*
„ Angliae O. S.B. . . . *abest*
„ Americae O. S. B. . . . *placet*
„ Bavariae O. S. B. . . . *placet*
„ Italiae O. S. B..... *placet*
„ Vallis Umbrosae . . . *placet*
Abbas generalis Cisterciensium . - . *placet*
„ Congr. Silvestrin. .. . *placet*
M Sancti Hormisdae r. ch. *placet*
*9 Carnaiduieneium *placet*
„ Do Truppa rec. ref. . *placet*
„ De Trappa ant. ref. . *placet*
Olivetanonim . . . *placet*

*Reverendissimi patres generales et vicarii generale congregaitorrum clericorum regularium:*

Gener, congr. Barnabitarum . *placet*
„ SomoBchac . . . *placet*
„ Societatis Icsn *placet*
n Matris Dei . . . *placet*
„ Scholarum piarum *placet*
„ Tlieai inorum . . *placet*

Genor, congr. Cleric. Regul. Min. *placel*
Ministrant, infir. *pl. iuxta mod.*

*Ordinum monasticorum:*

Maior orem, congrog. Montis Corooae . . *placet*
Prior generalia ordinis Carthusianorum . . *placet*

*Ordinum mendicantium:*

Goner, ord. Praodicatorum *placet iuzta modum*
It Minorum Convent. . . *placet*
It Minorum (!appuccin. . *placet*
•r Erom. sancti August. . *placet*
Servorum B. M.V. . . *placet*
Minimorum . . . . *placet*
»9 88. Trinit. Dire. . . . *placet*
B. Potri α Pisis . . . *placet*
fr Fratrum Poenitentiae . *placet*
it Tertii Ord. s. Franc. . *placet*
›» Discal, s. August. . . *placet*
» Carmelitara in . . . *placet*
›› B. M. do Mercede . . *placet*
•t Primi Ord. SS. Trinit . *placel*

Patribus omnibus singillotiin interrogatis, eorumquo sententia por suffragiorum scrutator» una cum notariis in scriptis relata, eorumdem suffragiorum computatio facta csL Qua explota, exitum suffragiorum eminenti»iinim primu praes» his verbis ex-

-„Reverendissimi patres, notum vobis facimus, quod iuxta computationem suffragiorum, suffragia dodorunt patron sexcenti ot unus. Ex his autem quadringenti quinquaginta ot unus dodorunt suffragium per vorbum *placet,* idii octoginta ot octo per verba *non placet,* alii domum suxngintu duo per verba *placet iuxta modum.* Suffragia quae data fuerunt *iuxta modum* in scripto, typis imprimentur ac patribuM distribuentur, ut in proxima congregatione c generali congrua eorum ratio haberi possit. Di» vero proximae congregationis generalis significabitur revorondbeimi» patribus." Postea subiunxit:

„ReverendIssimi patr», dolentes vobis significamus, quod duo ex putribus huius concilii, nempo reverendissimus dominus Antonius Stahl episcopus Herbipoleneis, et· roverendíf símus poter Dominicus a rancio Joseph praepositus generalis ordinis (ìanuclitarum discalceatomin in hac alma urbe hodie e vivis excoxerint; quorum animar prie reverendissimorum patrum suffragiis, procaccimi in sacrosanctn missae sacrificio, commendantur."

Tune consuelo signo nbrimdi facultas data est.

**Animadversiones ot Emendationes a nonnullis patribus privatim propositae.**

I. *(lard. iierardi* Tamobi catholicae sciitcn-d line do Ronuuii pontificis infallibilitate firmi imo luihaoreuin, formulae lamen definitionis nuper propoaitan quominus unquiarnm, hae me rationes potissimum retinent: I· quia nimi rmlringitnr Romani pontificis infallibilila ; 2® quia non satis aperte déclarâtnr biute Romano pontifici infnllibiliUitcni compotera independenter a consensu m lcsiao. Praeter ea quao animadverti in folio tradito dio 10 currentis mensis uni ex cminentissimis praraidibu nonnulla adhuc notabo, ae reverendissimorum patrum deputatorum considerationi ao prudentiae subliciam.

I. Doctrina ost in omnibus scholis catholicis semper tradita atque ecclesiasticorum inoriumontorum multiplici testificatione communita, Romani pon-

i Abfait a «ngr^iatwoe patrati.

tifiéis «‹ ecclesiae univorsae magisterium infallibile non ea solummodo comprehendere, quao tamquam dogmata fidei omnibus fidelibus fide divina credenda proponuntur, red multa aha complecti, quae ad depositi custodiam, explicationem, rectam intelligentiom ot defensionem sunt necessaria. Nam, ut verbis utar clarissimi theologi pontificii patris Io. BapL Franiciin *(tract, dc div. tradit,* edit, litbogr. an. 1868 pag. 199-201) qui do hoc argumento praedare disseruit, „cum veritatibus revolatis, ct sufficienter propositis connexa sunt et ad eas referuntur plura, sino quibus verita!» ilion ipsae revelatae vel non possent, vel minus beno posent in lota sua amplitudine tenori ct custodiri, licet illa in se revelata non sint, vel non sufficienter adhuc proponantur ut revolata." Sono „‹lc])ositum fidei non solum negationo veritatis revelatae oc haor»i, quantum in ipsa œt, violatur, verum etiam pot»t oppugnari ot in animo fidelium B periculis oblici per error» contra veritates in sc non rovdalos, sed tamen connexos cum revelatis et ideo theologica seu religiosa Hinc „quamvis depositum fidei stricte sumptum non comprdiendat nisi vora revelatu, attamen depositum custodiendum in tota suu amplitudine cum omnibus suis munimentis ot modis applicationis latius patet. O Timotheo depositum custodi. devitans *profanas vocum novitates* (1 Tim. VI, 20). Ex quibus evidenter consequitur, quod „cui α Christo commissum est munus infallibili auctoritate custodiendi depositum, ot illud tuendi adversus error» ingruent», eius auctoritas *infallibilis* docendi ct dohignandi ac damnandi errores oppositos, extenditur ad depositum in tota sua amplitudine, hoc est *ad vcritalez etiam in se non revelatas,* quatenus cum revolatis cohaerent ct ad illas referuntur."

Quod igitur reverendissimus relator nudius lertitia distinguendum esso dixit inter depositum dogmatum, ct veritat» alias in deposito non contentas, ab ecclesia tamen custodiendas, admitti potest, ae debet, si tota distinctio *ad obiectirm* infallibilis magisterii referatur, aut etiam ud *mentis obsequium,* quo fidei» ulriusquo ordinis veritates, ct definition» amplecti debent; at nullo pacto admitti debet, aul potest, ei diversi gradus *auctoritatis* in ijfcs0 magisterio authentico, eiusquo decretis per eam distinctionem inducantur. Quamvis enim sententia, quae per infallibilem definitionem occlcsiae, reu Romani pontificis proponitur ut vera, non tamen ut revolata, credatur fido ecclesiastica, ut nonnulli volunt, voi ut alii dicunt, fida mediate divina; nihilominus ca semper creditur propter ecclesiae, seu Romani pontificia infallibilem auclontatom, quae una et eadem semper »t, nipote usaistpntiao Spiritus sancti, et Dei revolantis auctoritati innixa. Hinc sanctissimus dominus noster Pius IX in litteris encyclicie *Quanta cura* totius epibcoputus approbatione et plausu commendatis: „Silentio, inquit, praeterire non po?eumua rorum audaciam, qui sanam non sustinent» doctrinam contendunt: illis apostolinic redis iudiciis ct decretis, quorum obieetum ad Ionum generale cscle-sian citiHlcmquc iura, ac disciplinam spectaro declaratur. *dummodo fidei ntorttttnque ibupnata non aitin (pint,* posse iiAsensum. ct obediœt¿am detrectari abeque peccato, et absquo ulla catholicae professionis iattura. Quod quidem qiiantoj»ere adverretur *catholico dogmati* pleuao potestà! is Romano pontifici ab ipso Christo Ih›-mino divinitus collatae univermicai *parcendi,* regendi, et gubernandi eccitaiamtnemo ert qui non clare npectequo videat et fiftdligat. Ergo ex catholico dogmate primatus consequitur, Romano pontifici aliquid definienti, quoti ad bonum generale, iura. K disciplinan» fwlesiae apertat, quamvis fidei, memmque «logmats

non attingat, assensum, veramque obodientiam deberi ; quod profecto veritatem iudicii, atquo adeo ℵnfalli bilem ℵndicanti potestatem supponit Haec cum ita sint, peto ut huic sententiae, quae tot auctoritatum ac rationum momentis confirmata est, per solemnem definitionem gravissimum non inferatur praeiudirium; ac proinde ut verba illa ,.doctrinam de fide, vel moribus ab universa ecclesia tenendam definit4', quao tum in ee spectatae, tum cum praesentis ℭontroversiae ao definitionis circumstantiis comparata, intelligi possent de sola dogmatis definitione, in haec alia commutentur: *proponit quid fidelibus sentiendum, et tenendum sit in iis, quae ad fidem vel mores spectant,*

II. Si rite reverendissimi relatoris mentem, et verba assecutus sum, is distinguendam esse dixit infallibilitatem Romani pontificis ab ecclesiae totius docentis infallibilitate. Hoc sane si ea ratione intellexit, ut unius eiusdemque infallibilitatis duae sint distinctae modalitatm, consentientem me habet: at in eius sententiam accedere non possum, si quidem eius verba do duabus distinctis infallibilitatibus accipi debeant Neque enim alia unquam in ecclesia agnita est infallibilitas, quam quae a capite Romano pontifice repetitur, non quidem tamquam a causa efficienti, sed velati a causa formali, „quia totam ecclesiastici magisterii compagem in veritatis unitate regit, et continet Petrus, inquit Maximas Ƭaurinensi in homil. IV hiemali de Petro apostolo, tamquam bonus pastor tuendum gregem accepit, ut qui sibi ante infirmus fuerat, fieret *omnibus firmamentum,* et qui ipse interrogationis tentatione nutaverat, *eoeteros fidei stabilitate fundaret.* Denique pro soliditate devotionis *ecclesiarum petra* dicitur, sicut ait Dominus: *Tu es Petrus, et sirper hanc petram aedificabo ecclesiam meam, et partae inferi non praevalebunt adversus eam."* Si igitur Petrus non eiusdem ecclesiae sed ecclesiarum, atque adeo cathobcae ecclesiae, quae arctissima omnium societate componitur, firmamentum est, et soliditas, non alia eat ecclesiae, quam quae Petri est, magisterii infallibilitas: propter hunc enim potissimum dicitur adversus ecclesiam supra petram fundatam inferni portas non praevafituras. *trÁ* Petro, ait Innocentius I, ipse episcopatus, et tota auctoritas nominis huius emersit441: nam „indo, subdit Cyprianus, per temporum, ct successionum view episcoporum ordinatio, et ecclesia© ratio decurrit" ⁑ Si itaque iuxta eiusdem Cypriani effatum „epÍ3copatua unus cet, cuius a singulis in sobdum para tenetur44 3, magisterium vero authenticum, ot infallibile una est ac nobilissima ox episcopatus functionibus, pronum eat inferre, unam esse carademquo in Petro, ac in caetcris ecclesia© pastoribus infalLbilitatem. Quod sublimissimo Trinitatis divinae paradigmate a sanctis patribus interdum illustratur ⁑ ut sicut plenitudo divinitatis in Patre primum est, a quo deinde Filio, et per huno Spiritui sancto communicatur, ita quidquid in ecclesiae miniftfrio potestatis, decoris, et praerogativae intelligitur, in Petro tamquam in principio, fonte, radice primum existât, & quo in reUquos pastores cum eo cohaerentes deinde propagatur. Iam vero si quis verbis constitutionis propositae consideret, in quibus dicitur „Rmnanum pontificem ea infallibibtate pollere, qua divinus Redemptor ecclesiam suam instructam em voluit44, intelligitur quidem unam osso Romani pontificii, et ecclesiae infallibilitatem, attamen

t Epiai «S M «rise. Carthig-
• EpUt. >9 ŧ
• Ü vail sert
• Cyyrita.epnl.7il tal Maynnm «le anil. erri.-, Sjmmteh. poatlf «pivi. I tpo-i UUe IV. p. 1991 Vili. K« ì

A cuinam primo, et immediato collata ea ait, non statim apparet. Si enim Romanus pontifex ea infallibilitate immunis eet ab errore, qua Christus instructam voluit ecclesiam; nonno aliquis inferro posset: ergo primum et immediate cobatam osse ecclesiae infallibilitatem, aut saltem od infallibilia Romani pontificis decreta presupponi totius ecclesiae docentia consensum? Noque vero ad effugium hoo praecludendum sufficere videntur voculae *per sese,* quae in formulae commate postremo leguntur. Cum enim illae solum definitiones dicantur per sese irreformabiles, quao fiunt ox infallibilitate, quam habet ecclesia; ai quia contendat, episcoporum consensum esse necessarium, is simul admittet, nonnisi post hunc ipsum consensum Romani pontificis definitiones retractari non posse. Erunt haec captiosorum hominum sophismata (quamquam non ita omnibus videtur), sed cum agitur de dogmate fidei definiendo, ea perspicuitate doctrina credenda B proponi debet, quae nullam cavillandi ansam relinquat. Humillime igitur obsecro et peto, ut formula definitionis in hunc vel similem modum emendetur:

*Romanum pontificem ex cathedra loquentem, id est pro suprema, ei plena sua apostolica auctoritate docentem quid fidelibus sentiendum et tenendum sit in iis, quae ad fidem vel mores spectant, per assistentiam divinam ab errore servari immunem, ac proinde eiuemodi decreta esse per sese irreformabilia, etiam antequam ecclesiae consensus accedat.*

Quod si placet comparationem infallibilitatis Romani pontificis cum ecclesiae infallibilitate retinere, addi possent haec verba:

*Docemus insuper supremum hoc Romani pontificis magisterium idem esse quoad vim et ambitum, sive ab eodem per sese et ex plenitudine potestatis, sive coniunctim cum caeleris ecclesiae pastoribus et* C *magistris exerceatur.*

III. Demum obsecro et peto, ut in prooemio huius capitis loco verborum „nonc aliis, quao divina suppeditabat providentia, adhibitis auxiliis'4, adhibentur haec afia : *nunc per se, et pro plenitudine suae apostolicae auctoritatis,* vel saltem ut pro nomine „auxiliis“ ponatur vocabulum *mediis,* no videamur definire externam aliquam conditionem (quum Gallicani intelligere possent consensum antecedentem ecclesiae dispersae) esso adiumentum necessarium, sine quo Romani pontificis definitionee ab errore immuiwa non praeserventur. Peto tandem, ut in fine eiusdom prooemii verba Augustini deleantur, quae ut in sese, et pro scopo sancti doctoris historice intellecta verissima sunt, sic hoc loco posita vim principii iuridici aut necessariae conditionis preeseferre udentur; nc proinde afferre possent occasionem existimandi, consensum caeterarum ecclesiarum necessarium esae, ut D suprema Romanorum pontificum definitionibus auctoritas concibctur. (Die 13 iubi 1870.)

2. *Guerrin ep. Lingonensis.* — Io actis concilii Vaticani non semper sufficiens cura habetur de latinitate.

Do prooemio. 1° Prooemii in ultima linea paginae primae [1237 A,1 *portis* inferi tribuitur odium. quod noque etiam metaphoric©, in bona latinitate admitti poteet. Substituantur *inferni potestates.*

2° In fine parugraphi, huic intortae locutioni „dcbito condemnationis iudicio" substituatur *debita condemnatione,* 'el simplicius *damnare ac proscribere.*

D·.· capito primo. Io Haec valde intricata phrasis (rAd unum enim Simonem etc.44 sic melius ct clarius concinnetur: *Ad solum enim Simonem post vocationem muim dixerat Christus: Tu waberis Cephas: ct postquam ille mam confessionem edidit: Tu*

« *Christus Filius Dei vivi,* dixit illi: *Beatus es K Simon* etc.

3° In phrasi sequenti verbis „atquo uni" substituantur: *Uni etiam Simoni Petro* etc.

Do capito Nocundo. Linea8 paginae5 [1238A,] verbis ..necceeo semper erat" substituantur magis absoluta; *semper fuit.*

Do capito tertio. Linea 13 paginae 8 [1239BJ sic habetur: ,,iudicium α nomino foro retractandum." Porro *non fore retradandum* non satis indicat iudicium esse *irretractabile.* Dicatur igitur: *a nemine retractari posse.*

De capite quarto. Linea 12 paginae 10 [1240B J legitur: ,,ea praesertim pericula etc.** Porro *periculа* quae *emergunt* et pericula quae *retulerunt,* bonae latinitati valde repugnant. Dicatur potius: *eas praesertim difficultates, quae..... occurrebant* etc.

4° Ibidem linea 21 [ib. B ¡J ubi sic: „quae sacris Scripturis et apostolis traditionibus consentanea B etc.", timida haec et segnis locutio reiiciatur, et dicatur: *quae sacris Scripturis d apostolicis traditio*mbus *continebantur.*

Et paulo inferius, verbis „patefacerent ... custodirent ... exponerent" substituantur in praesenti: *patefaciant ... custodiant ... exponant.*

*5°* Pagina 11 initio paragraph! *Hoc igitur* non *conclusiva* sed *explicativa* debet usurpari particula. Dicatur: *Hoc autem* etc.

Et „ab erroris venenosa esca" simplicius et melius exprimatur sic : *ab erroris veneno aversus* etc.

8. *Targioni ep. Volaterranus.* — Eminentissime praeses, et reverendissimi patres Deputationis *de fide,* quamvis integrum schema primne constitutionis dogmaticae *de ecclesia Christi* novissime adaptatum mihi placeat et iam suffragio meo probatum sit; nonnulla tamen in eo mihi magis arriderent, quae sapientiori iudicio vestro propono, ut sequitur:

*Prooemium.*

Pag.3 v.2° [1236 C lt] ,,redemptionis suae opus" : *redemptionis suae opus in terris* etc.

Caput IL

Pag. 6 v. 8 [1238 A J ,,necease semper erat" : *necesse fuit semper* etc.

Caput III.

Pag. 7 v. 9 *[ib.* C J ,,immediatam ease" : *ordinariam d immediatam esse (ut continetur tn canone subiecto).*

Pag. 8 v. 5 [1239 A,,) „quae ab apostolica sede" : *quaecumquc ab apostolica sede dc.*

Canon.

Ibid. v. 24 [tb. BjJ ,,aut eum habere tantum etc." : *aut eum habere quidem etc.*

Caput IV.

Pag. 10 v. 9 [ 1240 B,] .¿incera et pura" : *integra ei* D *pura* etc.

Ibid. v. 16 [ih. Bu] .¿uadebat" : *suasisset.*

Ibid. v. 30 [fb. CJ ,,discipulorum suorum principi" : *apostolorum principi* etc.

Pag. 11 v. 7 [ib. Clf) ,Jidei non deficientis" : *fidei •numquam deficientis* etc.

Pag. 11 V.9 [fb. D J „u( excelso suo munere in omnium salutem fungerentur" : *quo suo praecelso munere in omnium gentium salutem fungerentur.*

Ibid. v. 10 [ib. DJ „ab erroribus venenosa esca aversus" : *a venenosa errons esca divulsus* (vel *semotus).*

Ibid. v. Il [ib. DJ „ut sublata etc." : *et sublata* etc.

Ibid. v. 14 [1241 AJ ,At vero cum hac ipsa aetate etc." : *Cum vero hac ipM aetate dc.*

Ibid. v. 16 [ib. A a] „qui illius auctoritati obtrectant etc.'* : *illius auctoritatis obtrectatores* etc.

4. *Monetti ep. Cerviensis.* — Infrascriptos episcopus putat non recte, nec theologice dici. pag. 8 lin. 17 [1241 A u] in constitutione de ecclesia "divinitus revelatum dogma eeee definimus etc.", quia tane m communi, et obvio sensu catholico, et theologico aliqua propositio evadit dogma in ecclesia, quando iam definita eet voluti do fide, non antequam definiatur. Unde melius, ct verius eadem sententia, meo quidem sensu, enunciaretur si ita diceretur: *docemus d veritatem divinitus revelatam esse definimus* etc.

Insuper peccat aliquomodo in stylo ultima conclusio dicens „eiusmodi Romani pontificie *definitiones* e»e ex se etc.“ et postea statim ,¿i quis huic nostrae *definitioni* contradicere"; *definitiones, definitioni,* hanc repetitionem sufficiat adnotasse, ut ai placeat et videatur poseo mutari, fiat.

Haec autem dicta sint, salvo semper etc. (Die 13 iulii 1870.)

5. *Ravinet ep. Tretensis.* — Prooemii paginal linea ultima [1236 Du] exigeret sensus, ut loco verborum „Et quoniam etc." diceretur, et quidem ad lineam: *Quoniam vero,* et postoa pag. 4 lin.2 [1237 A>] supprimeretur vox ,4taquo", sic dicendo: *Nos ad catholici gregis dc.*

Eadem pagina, capitis I prima periodus eet nimium intricata succedentibus sibi incisis, ita ut vix percipi possit sensus. Cur non diceretur: *Ad unum enim Simonem quem a principio iam vocaverat Cephas, postquam ille suam confessionem dc.* Vel aliquo meliori modo verbi gratia *postquam ille confessus est Christum esse Filium Dei vivi, locutus est* etc.

Pag. 6 lin. 8 [1238 A f] cur non dicitur *semper fuit,* loco verbi „semper erat?"

Pag. 7 lin. 20 [tb. D J reporitur verbum *ut* sensu opposito; cur non dicatur: *„nedum* autem haec summi pontificis potestas officiat... *immo* eadem a supremo c et universali pastore *asseritur, roboratur* etc."

Hic insuper proposueram ut post verba ,,tamquam veri pastores assignatos sibi greges» singuli ainguloe, adiicerentur haec verba: *secundum ecclesiae et conciliorum, Florentini praesertim et Tridentini statuta, pascunt d regunt, immo eadem a supremo et universali* etc."

Ratio erat: 1° satisfaciendi, quantum necease erat, votis orientalium; 2° ut servaretur ordo in ipea ecclesia occidentali statutus inter patriarchas, primate, archiepiscopoe etc.

Sed responsum fuit haec in constitutione *de episcopis* dicenda fore. *Si res ita sini,* supersedeo ab ista reclamatione.

Denique in ultima periodo cum canone quinquies repetitur: *definitio ... definimus* etc. (Die 13 iulii 1870.)

6. *Faict ep. Brugensis.* — F In prima phrasi, minus latina sunt ,,redemptionis opus"; dein ly *redemp*fio nonnisi rarissime in activo sensu accipitur, .perenne redderet ... fideles non bene sonat cum *fidei* statini sequente. ,Jn domo contineri" et quidem mediante *vinculo* latinum non «t: quare forte melisa diceretur: *Ut salutiferos redemptionis effectus ad cunctas gentes estenderei atque in aevum firmarti, sanctam ...* ta *domo Dei viventis omnes homines unius fidei ... vinculo adunarentur.*

2· In secunda phrasi habetur oba.'uritas, ex hoc quod ,,ideo enim", quod naturaliter ad ideam principalem aedificationis ecclesiae refem deberet» reipaa tamen referitur ad incisum ,,unionis Hinc did poeset : *Cuius quidem unionis intuitu, priusquam* ata.

3° Post ..missus erat a Patre videtur supplendum : *atque ecclesiam fundavit...* Dein peto enixe ut post ..pastor» et doctores" addatur : *scilicet episcopos.*

Circa formulam definitionis infallibilitatis, loco A „ea“ infallibilitate pollere, dicatur *eadem,* nt excludatur opinio extrema paucorum dicentium, infallibilitatem activam in ecclesia omnem derivari a summo pontifice, quasi infallibilitatis subioctum duplex non «eet Sensus litteralis schematis cum ly *ea* profecto est: „L'infaillibilité, dont Jésus-Christ a investi son Église, cet au pouvoir du pape", quod verum non «t; et dici debet: .Jésus-Christ a investi le pape de la même (eadem) infaillibilité, dont il a doté son Église."

7. *Frangipane ep. Concordiensis.* — Eccellenza reverendissima1, una leggera indisposizione m'impedisce di assistere questa mattina alla congregazione generale. Non volendo che la mia assenza, stanta l'importanza dell'argomenta, venisse sinistramenta interpretata, dichiaro colla presenta il pieno mio assenso alla prima costituzione dogmatica *de ecclesia Christi, e* mi unisco cogli altri Padri a darvi il mio B *Placet.*

Aggredisca, eccellenza reverendissima, anche in questa occasione lo protesto del mio profondo rispetta.

8. *Teppa praepositus gen. congreg. s. Pauli.* — 1® Pag.4 lin. 2 [1237 A,] omittatur (ot in prima redaction© textus) particula „itaque", quia male concctitur cum initio periodi: *Et quoniam.*

2® Pag. 4 lin. 4 [¿b. A sj pro Judicamus" melius esset *judicavimus.*

3® Pag. 4 cap. I periodus quae incipit ‚rAd unum" nimis intricata et obscura est, ita clarius reformanda videtur: *Ad unum namque Simonem (cui tampridem Cephas, feu Petri nomen imposuerat), postquam ille suam confessionem edidit inquiens: Tu es Christus Filius Dei vivi, solemnia illa verba Dominus lesus direxit: Beatus es, Simon* etc.

4· Pag. 6 lin. 8 [1238 A ,] „Necesso semper erat44, dicendum videtur: *est;* adeoque lin. 12 *[ib.* At>] pro C ‚/X)alceôeГcnt‘, dicendum erit: *coalescant.*

5® Pag.7 lin. 14 [Λ. C:J] verba „per totum orbem diffusae" superflua videntur, et periodum nimis protrahunt. Unde aut omnino expungantur, aut brevius dicatur: totius ecclesiae

6· Pag.7 lin.22 [tb. DJ vox „positi" hic affertur modo abcoluta et indeterminato, ac propterea obscuro. Multa melius videtur afferre verba intagra concilii Tridentini (loco citata) ex divo Paulo: *positi a Spiritu sancto regere ecclesiam Dei;* quae verba sequentibus explicantur.

7° Pag. 7 lin. 26 *[ib.* 1) B] loco verborum ‚.dicenta sancto Gregorio Magno" melius diceretur; *iuxta illud nancti Gregorii Magni,* tum ratione euphonise, tum no videantur verba sancti Gregorii afferri tamquam ratio (et quidem unica) eorum, quae supra dicuntur, cum ipea revera non sint nisi explicatio vel confirmatio.

8’ Pag. 8 [1239 B14) in canone verbis „per lotum D orbem diffusae'l applicanda ret animadversio facta n.5®.

9® Pag-9 lin.4 [ib.C7j „Petri principia apostolorum", melius sonat: *Petri apostolorum principis.*

10® Ut verba sancti Augustini hio allegata clarius intalligantur, nevo cuipiam scrupulum ingerant, addantur textui allato verba ex sancto Paulo *Una enim est fides.*

11® Pag. 11 lin. 25 [1241 A u]. I^κo verborum ocum ex cathedra loquitur", melius dicendum videtur: cum *ex cathedra docet,* ut clarius pateat hio agi tantummodo de potestate docendi. Nam pontifex loquitur rtiam ex cathedra cum condit legre pro universa coricala

1 **tystok data U «mcihl secretarti!» die IB Iulii 1870.**

***te.***

Patrum aliquot contra calumniosos libellos protestatio.

Eminentissimi praesides.

Ex quo sacrosancta synodus Vaticana, contre plurimorum spem, tandem in Urbe congregata fuit, acerrimum adversus eam exarsit bellum ; nihilque non tentatùm relinquentes, ecclesiae ct veritatis adversarii, libellis innumeris et cuiusque linguae ephemeridibus, nostros pro salute fidelium labores impedire quaesierunt vel labefactare.

Maiori autem affecti fuimus doloro et tristitia, cum inter ipsos ecclesiae filios non paucos agnovimus, qui perversis abstracti et illecti principiis altioraque de propriis praesumentes opinionibus, sacrosancto (concilio detrahere, vel eius gesta vituperare non dubitaverint.

Nos igitur, malo in dies ingravescente per supposita episcoporum litteras, quibus publica grassantur folia, praesertim per libellos, gallico exarates idiomata, sub titulis *Ce qui te passe au concile* et *La dernière heurt:* in quorum scilioet paginis tum augustissima sanctissimi domini papae persona neo non iura sanctae sedis, tum concilii et ecclesiae dignitas libertasque infandis oppugnantur calumniis,

Ne silentium nostrum improborum interpretationi ansam praebeat, et pro infirmis occasio sit scandali, adversus tot et tantas calumnias vocem nostram extollentes opponenteeque malorum hominum proterviae integritatem veritatis, nempe qualiter res ee habuerint ab initio nostris sub oculis, vel nostras omnium aures pulsaverint,

Pronuntiamus et declaramus

*Plenam omnibus ei singulis patribus facultatem dari propriai sive pandendi sive tuendi opiniones;*

*Absolutam suffragiorum libertatem tam concessam fuisse qsam etiam nunc concedi:*

*Fabularum et mere malitiosae adinventionis habendum loco quidquid, quocumque nomine vel praetertu, de istius plenissimae libertatis vel minima diminutions effutiatur.*

Iam enim plores ex nobis, pastoralis officii memores, commissos curae nostrae fideles graviter admonuimus, no praefatis detractionibus vel iniuriis vel qoibuscunque eiusmodi contra concilium et sanctam ecclesiam necnon apostolicam sedem aures unquam praebeant; et, ut summa diligentia peccatum vitantes eorum, qui sanctum contristant Spiritum, divinam instanter deprocentur gratiam, in simplicitate et docilitate mentis suae, quatenus concilii Vaticani labores ad felicissimum perducantur exitum.

Quamobrem, nostra impulsi conscientia ot veritatis tretee constituti, volumus hanc protestationem nostram in manus eminentissimonim concilii Vati- D cani praceidum consignari.

t Henncue Eduardus archiep. Weetinonastariefisia.
t C. A. archiep. Bituricensis iu Gallia.
t Franciscos epiac. Carcassonenais in Gallia.
f Carolus episc. Cenomaneneis in Gallia,
f Renatus Coriaopitensis et Leonensis episc.
f Nic. Adames episc. Halicarnassensis, vie. apoat. Luxemburgensie.
t Leo Meurin S. I. episc. Aecalonensis, vie. apoet. Bombayensis.
t Claudius Maria episc. Galveatonensis. Texas
j M. lulianus episc. Dinienais in Gallio.
f Victor Aug. archiep. Mechliniensis, primas Belgii,
f Theodorus loecphus episc. Namurrensis.
f loannos loscph episc. Brugensis.
t Gaspar los. episc. Tomarensis.
♦ Henrietta episc. Gaudavenst

-j Franc. Xav. archiep. Surrentinus.
j Vincentius archiep. Smymensis, vie. apost Asiae Minoris.
•f losephus archiep. Tranonsis et Nazarenus,
f lanuarius Maria episc. Anglononsis et Tursiensis.
-f Caietanus archiep.l episc. Melphicti, luvenacii, et Terlitii.
j- Aloysius episc. Oritanus.
j Petrus Paulus episc. Foroliviensis.
•f loannee Bapt. losophus episc. Atrehatensu.
f Innocentius episc. Eugubinus.
f Ludovicus-Maria episc. Aturenais et Aquens.
j Felix episc.' Lemovioensis.
t A. A. episc. Azotenais, vie. apoeL Siamensia.
t Ivo Maria Croc episc. Ł&randensis coadjutor Tungkini meridionalis.
t Fmnciscus Laouùnan episc. Flaviopolitanus.
t Steph. Charbonneau episc. Iassensis, vio. apost. Maysurii.
t Christophorus Bonjean O. M.I., episc. Medensis, vic. epost. laffnenais.
t loannee Marcellus episc. Olenensis, vie. apost Abyssiniae.
t Aloysius episc. Veronensis.
t Amandus Renatus episc. S. Dionysii.
j Ludovicus Maria episc. S. Deodati
t Aemilius episc. Andegavensis.
t losephus Clarus episc. Guadalupeneis.
t Petrus episc. Verealiensis
"t Ludovicus Anna, episc. S. Claudii,
t Petrus *olim* episc. Imae Telluris,
t loannes *olim* episc. Venetensis.
t Augustinus episc. Nivemensis.
t Antonius episc. Belemenais.

67.

Oratoria Anglorum epistola ad arehleplsoopum Westmonasterienaem «.

Giovedì sera[1].

Monsignor Darboy, il quale prende a se il merito degli 88 euffragj, aveva intenzione di andare dall'eminentissimo Bilio per *dettare le sue condizioni.* Ci dico (monsignor Darboy) che coi voti *iuxta modum,* e con quelli degli assenti egli è certo di avere 140 *non placet.* Ai Francesi ed ai Tedœchi egli ha consigliato di preparare una protesta solenne, per deporre sul tavolino del concilio dopo che i 140 avranno votato, dichiarando che senza unanimità morale essi non si crederanno obligati in coscienza.

•I miei colleghi dicono che il trionfo di vittoria sta fra gli 88 al grado di febbre. Sperano di avere più orientali, ma io non so come.

La morto del vescovo di Wurtzburgh ha intimorito molti, o un numero ristretto forse partirà sabbato: ma ogni lavoro si fa per impedire la loro partenza.

L'agitazione del Haynald è etraordinaria. Ł intera edizione della *Dernière heure du concile* fu distribuita ieri ed oggi. Villa Grazioli · ha mandato ai giornali la lista degli 88 volendo *per la publicazione dei nomi prima della sessione pubblica* di legarii a votare ancora nello stesso modo.

**68.**

In constitutionem de eooleala animadversiones quaedam summo pontifici oblatae1.

1870 iulii 14.

Colle condiscendenze usate verso il partito della opposizione nulla si è guadagnato. La medesima nell'ultima congregazione generale si è schierata immobile con 88 voti contrarii.

Lo schema presentato merita qualche considerazione specialmente nella forinola della definizione.

I gallicani, e specialmente monsignor Maret ammettono, che lo definizioni dei papi sono infallibili se vi è il consenso dei vescovi o antecedente, o concomitante, o sussequente. Per ferire direttamente tale errore e necessario mettere nella definizione la contradictoria, cioè non essere necessario il consenso o antecedente, o concomitante, o sussequente dei vescovi.

Nella formula della definizione ai è avuto timore di usare un linguaggio chiaro, netto, esplicito, e senza ambagi; e si sono usate espressioni coperto e riservate dicendosi: „ideoque eiusmodi Romani pontificis definitioones esse ex sese irreformabiles : espressioni, che attesa la mala fede degli avversarli, e delle sottigliezze della scuola germanica possono dar luogo a cavilli specialmente se si confrontano col proemio.

Quindi anche a sentimento di monsignor Freppel, e di alcuni altri buoni vescovi Francesi sarebbe necessario faro alla forinola una piccola aggiunta, che sarebbe la seguente, cioè: ideoçMS *eiusmodi Romani pontificis definitiones esse ex sese irreformabiles, quin sit necessarius consensus episcoporum sive antecedens, sive concomitans, sive subsequeris.* E non earebbo sufficiente mettere: *quin accedat consensus episcoporum,* perchè queste parole «eludono il consenso suseequente, ma non l'antecedente.

Con queste poche parole sarebbe tolto ogni occasione di dubbio, e di cavillo. Ma quest aggiunta difficilmente....

*Ita inopinato abrumpitur textus folio abscisso. Ai vero alterum habebatur inclusum folium, quo gravissima haec verba continebantur a summo pontifice Pio Nono propria manu exarata, videlicet:*

Dal Vaticano, 14 luglio 1870.

II card. Bilio legga le unite osservazioni e procuri di farne uso. Si assicuri pure il cardinale che nel caso nostro è più che mai vera quella sentenza: „Ubi non eet auditus non effundas sermonem

*Rine sane factum est, ut in constitutionem red-perentur illa verba:* non autem ex consensu ecclcsiia. *quae a Deputations fidei utique admissa sunt in con gressu hac eadem die 14 iulii habito, ut alio loco dicetur, ubi nempe huius Deputations acta in publicam lucem prodibunt '.*

69.

Monitum do ¿onerali congregatione dia 16 lulU babeada.

Proxima congregatio generalis habebitur sabbato, die 16 huius mensis, hora octava In es fiet brevis relatio de exceptionibus, quae suffragiis super integro schemate primae constitutionis de ccckeia Chnab in

**i Antea erat archiep. Aeheruntinni et Matberanewd·.**

**› *Laradentù* cod.**

**• Pro *Vertnlìmiù* legitor canino perperam *Ot ío l⁄⁄⁄»* [ɳ in Collectione Laccati, eoi. 1788.**

**4 Inte acbedaa Hannibali· CapaJtl cardinali· oeevrit ·»-quena epistola, cui emioentieirntu ille titnlnm hone lemma praefixit: *Copia* Λ *bttera terilia a* eumriyaor *Manmp arnvMKV di Wctiivutrr prttmlf* m *Roma dal ripnore Odo Rtmell affanti potvrno mpfv**. Ip*nm vero textnm propria mano deaeripait archiepiacopna Manning.**

**• Scilicet die 14 itili.**

**• Xempe episcopo· Aireliaoeniia**

**» Oraviaaimi bafu documenti een postrema par· tus anetorii Boom aetjne decideraeter foli· äb·™· Adwreatar fai Ubaiario Secretariat Sutu, later acU et äm»a» Pii papae IX.**

' VH t Lin. eoi /Ti a

ultima congregatione latis a quibusdam patrum additae fuerunt, et quae typis impressae huic folio adiectae reverendissimis patnbus mittuntur.

E secretaria concilii Vaticani die 14 iulii 1870.

losephua, episcopus S. Hippolyti secretanus.

70.

## Exceptiones tn constitutionem dogmaticam primam de ecclesia Christi a nonnullis patribus tn oongrogatione generali factael.

**Jio prooemium.)**

1. *Caixal y Estradé ep. Urgellensis.* — Modus, quo placeret prooemium constitution» primae de ecclesia, esset: Primo ei in eo fieret clara et expresa mentio personae Spiritus sancti, quem Christus o caelo misit ad apostolos, ut eius induerentur virtute tum ad fundandam, tum ad regendam ecclesiam. Atque ideo sino virtute Spiritus sancti vera Christi ecclesia B atoro nequit Secundo si in clausula prima finis instituendi ecclesiam extenderetur clare et explicite od easdem personas, ad quas extenditur salutiferum redemptionis opus. Nam vera Christi ecclesia quovis tempore idem profiteatur oportet, quod Chnstus de re dixit: *Non veni ut iudicem mundum, sed ut salvificem mundum Ne ergo* idea generalis ecclesiae quidpiam redoleat lansenismi, non coarctetur ad soloe fidelee, neque ad solum vinculum fidei et caritatis; eed extendatur ad omnes horniore, et ad sanctificationem interiorem per sacramenta ex legitimo ministerio apostolico. Tertio ai in eodem clausula prima verbum „decrevit" mutaretur in aliud, quo, potius quam propositum seu decretum, indicaretur reolitaa sive existentia rei, exempli gratia *coepit aedificare,* vel absolute, *aedificavit.*

Prima igitur clausula placeret melius in huno modum expreeea: .J'astor aeternus et episcopus ani- 0 marum nostrarum, ut salutiferum redemptionis suae opus perenne redderet, misso e caelis Spiritu sancto, suam aedificavit ecdreiam, per quam omnee homines od agnitionem veritatis venirent', et in qua, velati filii in domo Dei viventis, omnre congregati m unum salvi fierent, atque unius fidei et caritatis indissolubili vinculo sanctificati in veritate4, vitam abundantius haberent', et fructificarent, et creecerent m scientia Dei ad salutem <?4

Placeret mihi clausula tertia „Quemadmodum igitur", si duo, quae in ea indicantur, aanctarum Scripturarum loca declararentur expressius in hunc modum: „Et ideo, teste beato Paulo apostolo, *ipse* A *dedit quosdam quidem apostolos, quosdam autem prophetas, alios vero evangelistas, alios autem pastores et doctores ad consummationem sanctorum,* in *opus ministerii, in aedificationem corporis Christi* ». Hino etiam, quemadmodum non ad soloe apostolos, sed ad aline quoquo pastoree ct doctoree spectat divinum Christi praeceptum: *Docete omnes gentes;* ita ad eoe omnes cx aequo pertinere credenda eet indefoctibilia promissio: *Et ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem sacculi*

Placeret clausula quarta „Ut vero episcopatus", si in ea ad clariorem confessionem divinae potestatis primatus beati Petri fieret expreta mentio personarum, quarum episcopatus subiectus fuit beato Petro, in hunc modum: ,,üt vero apostolorum aliorumque pastorum episcopatus ipse etc." Non enim rea in abstracto, sed in concreto subirete illi «t.

In eodem clausula non placent haec verba absoluto B parita ‚Án ipeo (beato Petro) instituit", Etenim non tunc *institutum fuit* principium unitatis, quod iam prius a Deo Patre *institutum fuerat* in ipso Christo. Et de hac Patris institutione loquutus est Apostolus ad Corinthios': *Fundamentum enim aliud nemo potest ponere, praeter id quod positum est, quod est Christus ¡esus.* Ne ergo, his verbis nostrae clausulae retantis, manifesta detur protestantibus occasio reiiciendi doctrinam totius constitutionis, tamquam contrariam verbo Dei scripto; peto ut eodem verba immutentur hoc modo: ,,Beatum Petrum caeteris apostolis praeponens, vicos suas ei dedit agendas in terris, ut eiusdem auctoritate et ministerio perpetuum utriusque unitatis principium maneret iugiter firmum, ao indivulsum; unde eum fecit visibile fundamentum et petram, super cuius" *etc.*

2. *Majorsini ep. Laquedoniensis.* — In primo versu prooemii, post verba ,.animarum nostrarum" addatur: *Dominus noster lesvs Christus.*

8. *Pettinaci* ep. *Nucerinus.* — In prooemio inserenda videetur verba *communicato Spiritu sancto,* cum ita in congregatione generali 13 iunii admissa fuerit emendatio proposita a Deputatione pro rebus fidei.

4. *Majorsim ep. Laquedonìcnsis.* — In lin. 11 pag. III [1236 D/j poet verba ,,pastoree et doctoree'l addendum: *id est episcopos, qui in apostolorum locum succedunt,* ut roete intelligatur, quinam sint ex divina institutione veri doctores et pastoree.

3. *Mrurin ep. Ascalonensis.* — In prooemio poet verba „ease voluit4* (in tertia periodo) haec pauca ex sancto Cypriano (ep. 69) desumpta addantur: *.quo plebs sacerdoti coadunaretur el pastori suo grex adhaereret.* Ita enim melius periodus *Quemadmodum igitur etc.* cum praecedente nectitur, et ipse conceptus plenius exprimitur.

6. *Majorsini ep. Laquedoniensis.* — In lin. 12 ¿ib. D<] post verba ,.episcopatus ipso unus ct indivisus esset" addatur: *cuius tamen a singulis episcopis pars tenetur* (sunt verba sancti Cypriani do unit. eccl. cap. IV).

*'Iα. Mérode aep. Melitenensis.* — [Mutentur sequentia: Io] pag. HI lin. 14et 15 [¿b.D,] loco verborum ,,beatum Petrum cactaris aposto!is praeponens" dicatur: *Inter caeteros apostolos digens,* quia magis consentaneum modo loquendi sancti evangeiii.

7b. *ïdem* — Pag. III [ibid.] loco ,,beatum Pe-

**1 Ab iis scilicet þ tribu», qui luffri^ium per verba *ptacd iuxta* modum in confregitiene die 13 iulii habita dederant Auctorum ƒomín quantam fleri licuit eolqne emeadatieni praefixi; textam paasim emendavi autographorum ipwnun ope, ia B quibo» tamen animadverta» velim, non eudem ccnititutioohi dogmaticae editionem a ※iuguli patribui laudari, sed aliam ab alila in faxitribu» citandis adhiberi. Etenim ana pro illa eonfrecatkne parala fuit editio, qoae paginis undecim, numeris romani» ligniti», eccitai; ea tamen non omnes uri rant patre», sed eorum nonnulli alleram adhibuerunt paulo ante adornatam, in qua duo tantum capita, nempe III et IV, comprehenduntur; haec octo cenitat paginis, numeria, ul aiunt, arabici» lignatis. Ne cui vero negotium facesseret eiusmedi in citandis paginis varietas, ad nostram constitutionis editionem lectorem ubique amandabo illorum ope nnmerorura qui inter uncinos ponti sunt. Eiusdem generis uncinis eos etiam locos incinsi, qui ab auctoribus quidem exarati, in exceptionum tamen sjllogen non fuerant recepti ab ile qui eandem in iustum ordinem redegerunt, quo eomisodiuR ad trattala revocari posset**

**« Ioan. XII. 47.**

**» I Tim. 11. 4.**

**< loan. XVII. 12.**

**• (Mue I. «î I Petr. 11. 2.**

**i EpbtA. IV, 11-12.**

**i Matth. XXVIII, 90.**

**• I Cor. III, 11.**

**♦ Archiepiscopo Melitenensu ※ exhibuit emendationes in duobus distincti» foliis, ęu verbis sUquantbper immutatis eandem utrobique praebent «eutentijun.**

trum coctoris apostoli» *praeponens"* magia conwn- A tanoum foret evangelio: *beatum Petrum inter cae·teros apostolos eligens.*

8*a. Barberi ep. Neocastrensis.* – Expungantur in prooomio illo verba *principium* et *fundamentum.* Principium enim -est solus Christus, iuxta illud loannis cap. Vili, 25: *Principium, qui et loquor vobis;* sive accipiatur ut principium omnium rerum, uti Creator, sive accipiatur uti fundator ecclesiae. In utroque sensu est attributum incommunicabile, ideoquo competit soli Christo.

Principium autem simul et fundamentum ccdcsiao eet symbolum fidei, iuxta concilium Tridentinum eoas. Ill in qua legitur: „Quare symbolum fidei, quo utitur sancta Romana ecclesia, tanquam principium illud, in quo omnes, qui fidem Christi profitentur, necessario conveniunt, ac fundamentum firmum ot *unicum,* contra quod portae inferi non etc." Si igitur symbolum fidei est fundamentum unicum, B non video quomodo Petrus potest dici fundamentum. Dicatur ergo: *centrum unitatis* etc., quod vere Petro competit rationo primatus.

85. *Riccio ep. Caiacensis.* — In prooemio pag. ΓΠ lin. 16 [123GDl0] tollatur vox *principium,* et substituatur vox *centrum* ob praeclarissimas et doctissimas rationne allatas α doctissimo episcopo, qui supradictam fecit animadversionem.

9. *Attanasio ep. iam Liparensis.* – Pag. IU [ibid.]. Perpetuitas oc visibilitas primatui adseriptae, sunt ipsae proprietates ecclesiae, quae conveniunt ei coniunctae. In schemata vero tribuuntur primatui, una valuti *principio,* altera oeu *fundamento.* Etsi autem principii ac fundamenti vocibus unus idemque primatus indicetur, si tamen ambae iangantur, sicque iunctis, utrisque illa duo simul referantur praedicata perpetuitatis ac visibilitatis, haec sequentur bona: primo scilicet, sermo evadet accuratior, et sen- C sus planior; deinde omnis difficultas, quam vox illa *principium* aliquibus ingerere posset, omnino evanesceret, cum expresse dicatur principium *visibile.*

Hinc ipsissima schematis verba transponenda tantum, sed necessario censerem ita legendo: *instituit visibile ac perpetuum utriusque unitatis principium ac fundamentum.*

10. *Amat ep. Montereyensis.* — [Ie] In prooomio. Tertia periodus sequenti modo corrigenda eeeot: ,,Quemadmodum igitur apostolos, quos sibi de mundo elegerat, misit, sicut ipse missus erat α Patre, *et cum eis, in successoribus suis, adfuturum se esse promisit omnibus diebus usque ad consummationem saeculi;* ita perpetuum in ecclesia sua voluit esso pastores et doctores. Ut veru sicuti episcopatus ipse unus et indivisus est, ita otiam universa credentium multitudo por cohaorentes sibi invicem sacerdotes in fidei et communionis unitale consonaretur, beatum Petrum D raeteris apostolis praeponens, in ipeo instituit perpetuum utriusquo unitatis principium ac visibile fundamentum etc."

Ratio. Episcopatus in ccclœia unus eet, noe fieri debet; et hoc per virtutem asuxtontiao diviirae, quae ideo memorari debet: ut autem sicut episcopatus, ita etiam episcopi cum universo ecclesia? grege iu unitate conservarentur, Petri primatum Christus instituit.

11. *Alberti ep. Syrensis.* Pag. IV lin. 2 [1237 Λ J tollatur vox *itaque;* videtur onim redundare.

12. *Attanasio ep. iam Liparensis.* Pag. IV [ib. A s |. Sicut olia·» ipse pontifex induisit, ut in prooemio primae ĉonstitutioni *de fide catholica* adhiberentur verba «rrfrn/iôitc etc.. ita tft ¡n har prima

i *cernirte* o». ei

CoMCiu oMXxaAL. t o m o ML

A constitutione *de ecclesia Christi,* retenu phrasi,.Sacro approbante concilio" in fronto Constitutionis, illius loco vel in prooomio, vel in quarto capite, vel potius in utroque sinat inscribi periphraeim: *Decernente nobiscum sancta synodo,* quae habetur in capito *Scelus* caos. 2, quaest 1, vel aliam idem explicite sonantem, utpote quao rei, loco ao tempori magis convenire videtur.

Nec obstat quod, cum phrases praedictae theologiae ac iuris vere peritis unum eundemque sensum reddant, nec rite, nec recte ad significandum idipsum variae adhibeantur formulae. Quid ni? Nec logicae profecto leges id vetant, neque ecclesiae usus: scimus enim ad ipsissimam hanc, de qua agitur, rem significandam, alias atque alias adhibitas esso formulas in plerisquo conciliis, quibus summi pontifices personaliter item praefuerunt; casque collegit lar.obatius *(De concit,* lib. V, art. 14, apud Roccaberti, *Biblioth. B maxima ponti].,* tomo IX pag. 612 et seq.) et passim ridere est in corpore iuris.

Pro rei autem merito, illius phrasis permutandae haec mihi, haud levis momenti, ratio occurrit, quod indocti nempe ac malignantes, quorum indeficiens, et hac praesertim aetate, maximus est numerus, vel solo verborum sono ansam arripere possent et Romanum pontificem vel concilium ulterius calumniandi: quasi ille, ad potiora sibi iura quaerenda, ex universo undique orbe dominici gregis pastores in suam ditionem acciverit, atque hospitatus sit; isti vero, vel urbanitate illecti, vel reverentia perculsi, cum intemeratae fidei iactura, et contra animi sententiam, exoptatis praerogativis Alum cumulaverint

Nonne et auribus nostris audivimus foeda convicia, quibus ephemerides quaedam vulgan animo ac sermone iniquissime risae sunt insectari episcopos, blaterantes heic fuisse coactos ad proferendum *placet.* et respondendum *ament* Nescirem equidem quianam probris illis magis impetatur, concilii patres ne, an pater patrum potius ac supremus ecclesiae pontifex!

Utrorumque igitur decori, ac pusillorum insuper bono consuleretur, si praedicta formula verteretur uti supra.

13α. *Mérode aep. Melitenensis.* —[2°] Pag. IV lin. 6 [ib. Af] loco verborum „in quo totius ecclesiae vis ac soliditas consistit" dicatur aliquo modo, primatum osse conditionem necessariam (sine qua non) at non unicam fis *ac soliditatis ecclesiae.*

135. *Riccio ep. Caiacensis.* – [2·] Ut in locum phrasis „in quo totius ecclesiae ris et soliditas consistit" pag. IV lin. G [ibid.] dicatur: m *quo totius ecclesiae vis et soliditas praecipue consistit.*

13e. *Barberi ep. Neocastrensis..* — Similiter in prooemio inter verba ..soliditas ecclesiae consistit" ponatur *principaliter,* scilicet: *principaliter consistit,* et erit modus, sive phrasis sancti Thomae, qui in art. 2 quaetst XI 2 " ad tertium dicit: „Quoo quidem auctoritas principaliter residet in summo pontifice."

13d. *Mérode aep. Melitenensis.* — Pag. IV lin. 6 [ibid. J „in quo totius ecclesiae vis ac soliditas consistit" corrigatur aliquo modo, quia *tota* ris *ecclesiae* non consistit in unitnte. etiam si ŭnita <it conditio necessaria.

**¡I· capit I.|**

14. *Caixal y Estradé ep. Urgellensis.* — C<put 1. Prima clausula plorerei, si poet verba „iuxta evangelii testimonia" adiiceretur: *et constantem catholicae traditionis fidem.* Additionem hanc neeavariam puto ad completam demonstrationem thematis in hoc ĉapiti propositi Etenim adíala ri augelli tastìnonU non continent exptresis verbis enuntiatum in capite thema rt novimus, nedum a prutestantibo«. r̂d rt a Ioann

Gertone ăliit explicata illa fuisse commentariis primatui beati Petri omnino contrariis. Videatur recens concio reverendissimi archiepiscopi Sancti Ludovici in America septentrionali.

Placeret, ut in eadem clausula ratio enuntiandi thema nostrum melius responderet inscriptioni capitii, namque luculentius declararet in hunc modum: *Apostolicum primatum plenitudinis iurisdictionis episcopalis in universam etc.*

Placeret, ut in clausula ultima, ad prudenter praecavendas protestantium irrisiones, qui certo certius obiicient nobis varias sanctorum patrum interpretationes, verba „huic tam manifestae sacrarum' attemperarentur in hunc modum: *Huic autem verissimae* (verissimo) *sacrarum Scripturarum doctrinae* (sensui), *quae* (qui) *ab ecclesia ex constanti catholicae traditionis fide semper retenta* (retentus) *et firmissime custodita* (custoditus) *est, aperte* etc."

15. *Attanasio ep. iam Liparensis.* — Pag. V [ib. C10j ad maiorem [rei] claritatem ita struatur canon: *Si quis dirent, beatum Petrum apostolum non esse a Christo Domino constitutum apostolorum omnium principem, et totius ecclesiae* etc. Ne cui forte obiter legenti illud *constitutum* ad *apostolum* potim, de quo antea, quam ad *principem omnium apostolorum* etc. prima fronte referri videatur.

16. *Alberti ep. Syrensis.* — Pag. V [lege VI J lin. 16 subsequent!1, ne Romanus pontifex videatur cese onus ex simultancis et perpetuis successoribus, dicatur: *aut hunc non esse Romanum pontificem; anathema rit.*

**|In capai Π.)**

17. *Caixal y Estrade ep. VrgeUensis.* — Capot Π. Placeret inscriptio capitis, si voci ‚æetri° adiioeretur signum debiti honoris et reverentiae *beati* vel brevius *b.*

Placeret prima clausula, tribus factis additamentis. Primum, intar voces ‚.perpetuam" et ‚«salutem" adiiciatur *omnium hominum:* ite exprimetur plemus finis instituti primatus. Secundum, poet verbum .¿tabit", addatur: *et crescet in augmentum Dei* ite melius declarabitur nécessites perpetuitatis primatus ex vite ecclesiae, qaae, Spiritu sancto vivificata, semper crescit, senescit numquam. Tertium, post verbum „durare" exprimatur subioctum, in quo primatus perpetuo duraturus est, hoc modo: *iugiter durare in successoribus eius, qui sunt Romani pontifices, omnino necesse est.* Hoc additamento redditur clarior eensus clausulae sequentia, ibidem.

Placeret in clausula tertia laudatum supra signum honoris et reverentiae *beato* et *beati.*

Placeret clausula quinta, si tempus imperfectum ‚recesse semper erat" mutaretur in perfectum „necease semper *fuit'* et si verba ex epistola concilii Aquileiensis1 enucleatius declararentur auctoritate concilii in hunc modum pleniorem: e *qua unius venerandae fidei et communionis iura* etc.

18. *Amat ep. Montereyensis.* — [2° Super] capitoli. Minime placent, minusque convenire possunt *in deaeto dogmatico* ce, quao leguntur in fecunda periodo: „Nulli enim dubium, immo saeculis omnibus notum est etc.", quorum contradictoria propositio magis veritotem exhibet (licet revmus relator, nomino Deputationis. scrupulis adseriberet). Ideo A corrigenda censentur iuxta emendationem num. 2° [704Cu] propositam.

19. *Attanasio ep. iam Liparensis.* — Pag. V lin. 24 [1237 D] ad verba „NuUi *enim* dubium ote." Cum vox *enim* rationem reddat, ai retineatur, videretur utique id l, quod Petrus implevit, rationem continere eius, quod Christus instituerat: cum e contra ea res habeat. Ideo dicendum potius: *Nulli itaque dubium* etc.

20. *Riccio ep. Caiacensis.* — [3e Utj o capitoli pag. V lin. 27 [ib. Dn] expungantur verba *fidei columna,* nam talia verba do ecclesia enuntiat Apostolus. Verum est, Apostolum vocasse ecclesiam columnam et firmamentum *veritatis,* non *fidei.* At quñoso, nonno fides est veritas? nonne Apostolus pro ventato fidero voluit exprimere? Non sum oblitus, doctissimum relatorem reverendissimum episcopum Calvensem recursum fecisse ad verba Christi Domini: *Qui vicerit, faciam illum columnam* in *domo Patris mei.* Quod ei, B aiebat laudatus relator, iustus potest vocari, immo orit columna in domo Dei, a fortiori summus pontifex. At bona pace supradicti relatoris animadverto, in citatis verbis iustum non dici columnam fidei, sed illa verba significare impeccabilitatem, seu gratiam inamissibilem, quam consequetur in caelo, qui in decursu huius vitae vicerit spiritales hostes, seu in statu sanctificantis gratiae obierit. Non valet igitur ratio relatoris. Ne igitur videamur velle coarctare, et restringere ecclesiam in solo summo pontifice, non dicamus de eo, quod Apostolus de ecclesia dicit. Nec valet dicere, non ease novum taliter dicere de summo pontifice; etenim distinguo: *per modum laudationis et oratorium,* concedo; ia *decreto dogmatico,* nego.

21. *Mérode aep. Melitenensis.* — Pag. VI lin. 1 [1238Aj] „Vivit et praesidet" ministerium Petri vivit, sed ipsa persona Petri non vivit.

22. *Idem.* — [3°] Pag. VI lin. 1 [ibid.j mutentur verba: „Vivit et praesidet et iudicium exeroet"; haec enim metaphorice aliquatenus videntur. Clarius dicatur, munus supremi pastoris a divo Petro1 ad succe®ores, hoc eet, ad Romanos pontifices transiiaee.

23. *Attanasio ep. iam Liparensis.* — Pag. VI lin. 2 [ibid.j in verba „Unde quicumque in hac cathedra Petro succedit, is iuxta Christi ipsius institutionom primatum Petri in universam ecclesiam obtinet0. Praedictis verbis videtur prorsus definiri quaestio, *quo iure Romanus pontifex succedat in primatu,* quam consulto statutum eet intactam relinquere; et quidem definiretur adoptando unam ex illis, quae ea de re extant, sententiis1. Sat quidem notum est sententias illas ad tres recenseri.

Prima tenet, Petrum ex iussione Christi iunxisse primatum sedi Romanae; proinde Romanum pontificem succedere Petro in primatu *iure divino:* atque D adeo rite concludit, noe ipsum Romanum pontificem posse seiungere primatum ab episcopatu Romano. Haec sententia eet Melchioris Cani, Gregorii de Valentia, aliorumque gravissimorum theologorum.

Secunda tenet, primatum adnexum «eo sedi Romanae ture *ecclesiastico:* quare cohaerenter concludit, unum ab altera, iustis de causis, separari posse a summo pontifice, qui eodem quo Petrus uniendi vel segregandi gaudet potestate. Hano sequuntur Soto, Bannes, alijque.

Tectis denique est eorum, qui tenent Romanum pontificem succedere Petro, quoad Romanam cathedram, ex iure ecclesiastico; ot quoad primatum, ex

**» Ds« ewenditio, in qca per errores W-P pro *VI* tectam fait, loco bos reo hie potite eat, se port num.··« onateo ămanduri ridetar, pront tocs lp«a euôicpKnfi, scilicet poet lineam 15 in num. 26 citetem, tato inanitor.**

**» Cokm. Π. 19.**

**• mutar in editis *AfuÜ. de.* omnino perperum, uvn tn codtea legitur A/puteún. Qnod *de.* texerunt, ert ún.**

**' diri Prfri oniw» vocula *a* ed.**

iuro divino. Posteriorem propositionis partem ita A exponunt, nempe: quoniam Petrus ipse primatum divinitus ei collatum ac successoribus transmittendum, id unitatom ecclesiae perpetuo servandam, cum Romano episcopatu simul gessit, quasi unum alteri ita inseruit, atquo inoculavit, ut unus idemquo react et spiscopus Romanus et universae ecclesiae primas, et ipsa ecclesiae unitas in Romano episcopo quasi personificaretur, adeoquo episcopatum Romanum habendum esse solum uti conditionem ad successionem in primatu: ita ut hoc ipso, quod quis in episcopatu Petro succedit, et in primatu simul divino iure succedat. Ex hoc facto Petri, inferunt primatum ot episcopatum Romanum inseparabiles omnino evasisse. Hano sententiam ex aliis theologis collegit, exponitque cl. Perroniua.

Do harum sententiarum merito non est hic disserendi locus; quamvis illarum prima mihi magis arridont, utpotc quao firmior et magis sibi cohaerens est; B attamen nec ista neo alia uti doctrina catholica definiri valet. Omnes theologorum sententiae aunt, et ex istia nullam seligere statutum eet.

Sed e contra factum esse videtur, cum in schemate reformato praedicta tertia sententia, quoad ipea quoque verba, praecise retenta ait. Quod apprime patebit cx sequenti collatione textus huius capitis, et adnotationis 31 [t. LI, coi. 600] prioris schematis *de ecclesia* (cui reverendissimi Deputationis patres in relatione de schemate reformato pag. 7 [L LII, 10 B] se remittunt) cum expositione praedictae tertiae sententiae, facta a Perronio in *Praelectionibus theologicis* prop. 3, edit. Mediol. 1857, pag. 485 et seq.

*Textus capitis II schematis:*

Unde quicumquo in hao cathedra Petro succedit, is iuxta Christi ipsius institutionem primatum Petri in universam ecclesiam obtinet.

*Textus Perranti:*

Romani pontifioesPetn in episcopatu Romano C successores illius primatum iure divino obtinuerunt, non autem humano, sive ecclesiastica poh'tica dispositione.

*Textus adnotationis* 31“ *in primatus schema:*

His continetur *successionis* in Petri primatu conditio; licet enim Petrus sui primatus *succèssores* habeat iure divino,· pendontoa voluntate Christi institutoris, qui perpotuao successionis legem tulit: attamen ipsos eucrossoree ease Romanos nominntim ĕpiscopo pendet a primatus cum Romano epicopatu coniunctione facta per Petrum; quo facto continetur suecesaionis perpetuae conditio; idemque factum, utpote penitissimo cohaerens cum iis, quae de Romanorum pontificum primatu catholica fido tenemus, facturn dogmaticum ret, ideoque certuiu non tantum certitudine simpliciter humana ac historica,sed infalhbilitniw.

*Textus Perronii ibid. pag. diet.:*

N.571. Uti ex ipsa propositionis enunciatione liquet, apprime secerni debet in Romanis pontificibus eorum successio in Romanum Petri episcopatum, sou Romanam Petri sedem et cathedram α successione in eius primatum. Successio onim in D Petri episcopatum iuris ecclesiastici est, successio vero in illius primatum est iuris plane divini. Successio in Petri sedem uti conditio solum so tonet ad successionem in eius primatum, qui cum cx Christi institutione, quod ostendimus, perpetuus in ecclesia sit, et alligatus personae Petri, fit ut qui Petro in episcopatu succedit, hoc ipso in eius primatum cx Christi dispositione succedat.

Haec conformités capitis II in schemate cum praedicta tertia theologorum sententia deprehenditur etiam ex pristino canone, qui nuno reformatus apparet. Uti ille iaoebat, damnabat valuti haerreim sententiam negantem Romanum pontificem succedere Petro in primatu iure *divino.* At si canones damnant sententias oppositas doctrinae catholicae, quae docetur in capitibus praecedentibus, sequitur quod in verbis: *Unde quicumque in hac cathedra Petro guccedü, is iuxta Christi ipsius institutionem primatum Petri in universam ecclesiam obtinet* (quao in priori schemate legebantur aequo ao in reformato), succeaio Romani pontificis in primatu *ex iure divino et* intendebatur et exprimebatur. At canon reformatus est, silendo de iure, quo Romanus pontifex succedat m primatu; congruenter ergo aliter reformandal est etiam praevia doctrina.

Nec subsumi valet, quod schema capitis loquatur de facto actuali, cuius vi Romanus pontifex revera obtinet primatum *iure divino:* verba enim *quicumque ... succedit ...in cathedra...* obtinet primatum *iuxta Christi institutionem,* non innuunt simplex factum, sed rationem potius, qua successor in cathedra, succedat et in primatu, quae ratio aperte dicitur esse *Christi institutio, hoc est ius divinum.*

Demum locutio isthaec, ad minimum, aequivoca esset, et ideo omnino vitanda, tum relate ad catholicos, qui in fidei doctrina aperte dooendi sunt, tum relate ad heterodoxos, ne concilium aut deceptorem aut deceptum fuisse blasphement

Sequenti igitur modo schema reformari optarem. Pro verbis „Unde quicumque etc.“ usque ad „obtinet“ dicerem: *Unde quicumque* in *hac cathedra sedet, is tanquam successor Petri in primatu, ipsum Petri primatum in universam ecclesiam iure divino obtinet.*

• 24. *Idem.* — Pag. VI vere. 8 [1238 A,] ad verba „necrese semper erat etc. Nisi illud *erat* typographicum mendum sit, quid aliud denotaret quam communissimam in antiquitate observantiam ac independentiam erga Romanam cathedram? Ex hoc certe primatus iura confirmantur; at probations in conciliari sermone perorationi aptantur, non conclusioni: in ista potius applicando principia, atque od praxim descendendo, monendi resent fideles de summa Romanae sedis veneratione exhibenda, ac iugi arctaque cum illa communione sonanda. Ideo verbum *erat* in *est* immutandum putatur; tum quod xb *est* intrinsecam ao indedinabilom necessitatem ex ipsa rei natura, omni quaque aetate obligantem, melius significat, tum quod sancti Irenoei textui, a quo mutuantur verbo, fidelius respondet.

25. *Idem·.* — Pag. VI [ibid. D] ad notam 3“. Nota isthaec epistolam concilii Aquileieneis tantum citat. Posset quis de facili illam quaerere apud Sirmundum, vol potius apud collectionem conciliorum, .passim usitatam Labbe-Coleti (tom. Π, col. 1185 f Mansi, III, 599]). At utrobique pro *communionis.* reperirei vocem *commonitionis,* quin do priori lectione, quae genuina est, mentionem saltem inveniat. Ncccsso igitur est animadvertere, epistolam illam case «ancti Ambrosii, concilii nomine conscriptam, et in purgatissima editione Maurina poni undecimam primae classis: ipeique Ambrosio tribui in adnotationibus od marginem brevis Pii VI *Super soliditate.* Romanae tamen editionis.

Ita enim fiet ut puri ac determinati indigiteotur fontre, quibus ingenium est illoe adire, et prae adulterino *commonitionis* verbo genuinum illud rommw-*nioniA* retineatur; quod retineri omnino debet, uti

1 **n/riumda ed.**

fuse etiam demonstrat clarissimus cardinalis Gerdii in opere quod inscripsit: *Confutazione di due libelli diretti contro il breve* ***Super soliditate.*** Secus autem mutila citatio falsae lectionis facilem parabit ansam, et *commonitionis* pro *communionis* verbo retento, et legentes in errorem inducentur, et concilii textus omni vi oc sensu expoliabitur, et deceptor, vel deceptum saltem concilium ipsum accusabitur.

Hinc necessarium puto notam praedictam ita refoimari... „et epist. concilii Aquileien. a. 381 ad Gratian, imper, numero (non vero capite) 4·, quae eet XI" cx epistolis sancti Ambrosii, classis †* edit Maurin. [Migne, P.L.,XVI,944]. Cf.Piua VI, breve *Super soliditate* (adiuncta data) die 28 nov. 1786."

26. *Alberti ep. Syrensis.* — Pag. VI lin. 15 [ibid. Alf] pro ..perpetuos *suocœsores* 4, ne singuli successorea videantur esse simultanei et perpetui, dicatnr melius: *in perpetuum pro tempore successorem*l.

27. *Attanasio ep. iam Lipcrensis.* — Pag. VI [ibid.]. In canone addatur tertium membrum, id est: *aut non habere iure divino ipsum Petri primatum,* vel: *ac proinde non habere* etc. uti supra. Haec additio canonem efficeret magis respondentem doctrinae expositae in praecedenti capite. Sicuri enim in illa tria docentur, uti et in concilio Florentino, scilicet 10 quod primatus a Christo fuerit institutus ac Petro collatus, perpetuo transmittendus, 2® quod Romani pontifices sint successores Petri in primatu, 3° demum, quod exinde Romani pontifices iuro divino eodem Petri primatu in universa ecclesia potiantur, ita et in canone tree pariter errores contra praedictas veritates damnentur.

Nec obstat quod frustranea videatur praedicta additio, utpote quae continetur in verbis „aut non esse beati Petri in eodem primatu succœeorem". Etenim 1® In hac phrasi propositio illa implicite tantum contineretur, atque ad eruendam unam ab altera opus esset aliqua, etri non difficili, argumentatione; quod non videtur expediens in condemnatione errorum, in qua praestat ut propositio explicite, utque aiunt, formalità· enuncietur: hac praesertim tempestate, in qua sanctae Romanae sedis iura ac praerogativas impii minuere satagunt.

2® Quod ego expeterem non inutile iudicavit concilium Florentinum, et Lugdunense **II**; cum illud, quamvis asseruit Romanum pontificem esse Petn succoresorem in primatu, addere non dubitavit, ipsum eodem Petri primatu in universam ecckriam gaudere, istud autem utrumque a Graecis in fidei professione exegit.

(Io rapit III.)

28. *Landriot aep. Rhemensis.* ~ Ne videatur quasi omnino deprimi corpus episcopale quoad regimen ecclesiae (sane contra intentionem concilii Vaticani), expostularetur, ut doctrina Ballerini exponeretur in tertio capite. Tunc, omnibus ex utraque parte explicatis, res melius intelligeretur; et multi non concluderent, falso quidem sed certe, concilium Vaticanum voluisse absolutismum in regimine ecdosiae stabilire.

Haeo sunt autem verba Ballerini, quao introducantur, pag. VH, post textum sancti Gregorii Magni, linea 29 [1239 A f]:

„Regimini ecclesiae cum Christus non solum summi pontificis, sed et episcoporum potestatem immediate praefecerit, ita ut illius potestas, quantumvis summa atque plenissima, non tamen sola sit, sed epi·copos in partem sollicitudinis debeat agnoscere..... sequitur idcirco regimen ecclesiasticum, cui popa et episcopi praesident institutione divina, non esse mere monarchicum, sed esse regimen ex monarchico et aristocratico mixtum/'

Ballerini, *Vindiciae,* c. III, n. 12 ed. Rom. de typis a c. Prop, de fide, pag. 150.

29. *Hindi ep. Iazirensis Chaldaeorum.* — Pag. VD lin. 4 [1238 C,]. Uti in definitione concilii Florentini, hic quoque salva dicantur privilegia ot iura patriarcharum orientalium.

30. *Majorsini ep. Laquedoniensis.* — i Ad] caputili. Merius esset, ai expungeretur tota secunda paragraphus, quia ista doctrina iam continetur in praecedenti poragrapho sub verbis concilii Florentini, quae sufficiunt ad errores repellendos contra primatum summi pontificis, ideoque nil aliud addendum, ne controversiae suscitentur de novo cum orientalibus, uti auditum est ex ambone.

81α. *Dubreil aep. Avenioncnsis.* — In capite tertio ea expungantur, quae conciliationi et deaidenibili unanimitati reserendi.simorum patrum obstarent, [verbi gratia] pag. VD lin. 9 [ib. Cf] vox *episcopalis eie.*

*31 b. Melchers aep. Colaniensis.* — [1®] Ad cap. IП deleantur pag. Vil lin. 9 [ibid.] verba „quae vere episcopalis eet".

31c. *Riccio ep. Caàacensis.* — [4°] E capitelli expungatur canon tertius, et vox *episcopalis* pag. VII lin. 9 [ibid.].

31d. *Anonymusl.* — In cap. IП pag. IV lin. 6 [ibid.] omittatur vox „.episcopalis", et, ai placet, addatur *apostolica.*

31 e. *Gallo ep. Abellinensis.* — In capite IU paragraphe 2, lineis 4 et 5 [ibid.] tollantur vocea *episcopatis, ritus, dignitatis,* et citetur integer textus concilii Florentini quoad privilegia patriarcharum.

31/. *Hindi ep. Iazirensis Chaldaeorum.* — Pag. VO lin. 9 [ibid.] loco „quae vare episcopalis eet" dicatur: *quae vere primatialis est.*

32. *Melehisedechian ep. Errerumiensis.* — Tag. IV [ibid.] in prima periodo dicitur, „omnes cuiuscumque ritus et dignitatis pastoree et fideles erga Romani pontificis potestatem obstringi obedientia etiam in rebus, quao ad disciplinam et regimen *ecclesiae per totum orbem diffusae* illud *per totum orbem diffusae* facillime intelligent non pauci, quod tuno tantum obstringerentur obedientia, quando agatur de disciplina et regimine *non alicuius ecclesiae particularis,* sed solummodo quando agitur de disciplina univenae ecclesiae per totum orbem diffusae. Hoc subterfugium summe noxium foret praesertim pro ecclesia orientali.

Idem dicendum de canone, immo potiori etiam iure, eo quod ibidem repetantur verba „ecclesia universa" „ecclesia per universum orbem diffusa". Ideo ad praecavendas omnes has caviliatinnw aliquantulum immutanda videtur phraseologia eiusdem loci tam in capite quam in relativo canone.

83. *Dreux-Brézé ep. Molinensis.* — Pag. VU [ib. Cu] paragraphus incipiens his verbis: ,.Tantum autem abest..." tota videtur auferenda ut inutilis, reverentiae summi pontificis parum accommodata, insuper in argumentatione non satis accurata.

Aut enim summorum pontificum iurisdictio epi-

t Hm inarfervados art aam. 16, et rapr> fait taimadvervam.

* Ex Ha qui auffnudum num ncria tnodam dederunt, tree rant quorum nomina diierti· verbis inter exceptionum iatsrum anctorea handquaquam occurrunt, nempe Blale ep. Ventimi!leuala, Pincione ep. Mileftenti et Pagnneci A<athoniem Qnare ânonymu ille usua ex bla tribus fuerit oportet. Notandum iηuper emendationes 3·d et 108 ab eadem manu faitee exx^vUs, ab altera autem num. Iti. Tertius igitar aut modum haudquaquam dgniftcavlt, aut folium, quo continebatur, deperditum videtur.

«opali jurisdictioni non officere dicitur propter ratio- A nem iuridicam ; possibilem scilicet, cum ordine debito, utriuaquo iurisdictionis coexistentiam, aut propter rationem historicam, assuetam scilicet sanctae sedis moderationem.

In primo casa ratio iuns danda orat, nec afferenda bOntcntia sancti Gregorii, quan ad rem non faciebat. In secundo casu stare potest sententia eiusdem sancti Gregorii; sed mutanda paragraph! prima pars, et argumentum non a ratiocinio iuridico, sed ab exemplo moderationis pontificiae initiandum.

Si tamen conservetur paragraphus, iuris et facti conciliatio posset his aut similibus verbis enunciari: *Nec impedit haec summi pontificis potestas ordinariam ct immediatam illam episcopalis iurisdictionis potestatem, qua episcopi, qui positi a Spiritu sancto in apostolorum locum successerunt, tanquam veri pastores assignatos sibi greges singuli singulos pascunt et regunt, cum obvium sit duplicem iurisdictionem* B *coexistere posse, dummodo non aequalem, sed alteram alteri subordinatala. Et reapse tantum abest, summos pontifices suam auctoritatem in detrimentum episcopalis adduxisse, ut eadem* ... (sequitur ut in paraamplio).

34. *Majorsini ep. Laquedoniensis.* — In lin. 10 [ib. DeJ paragraph! tertiae, ante verba „meue ħŏnor addantur alia verba ipsius sancti Gregorii Magni: „Si sua unicuique episcopo iurisdictio non servatur, quid aliud agitur, nisi ut per nos, per quos ecclesiasticus custodiri debet ordo, čŏnfundatur?

35. *Gallo ep, Abellinensis.* — [2°] In capitelli paragraphe 3 petitur, ut verbis sancti Gregorii Magni „meus honor" anteponantur illa praecedentia: *non honorem meum esse deputo, in quo fratres meos holiorem suum perdere cognosco* Et poòtea, subsequantur: Si *sua* et caetera, prout habentur in emendationibus pag. 32 [1094 A] num. 45-46.

35l/·- *Majorsini ep. Laquedoniensis.* — In pag. Vili [1239 A I8 ] paragrapho quinta, post verba „iudicom supremum fidelium" addatur: *in spiritualibus,* ne ista reticentia aliquam pariat suspicionem, quod ecclesia ingerere se velit in iudiciis saecularibus fidelium, quao suspicio vitanda eet, pro pace ecclesiae, apud gubernia hostilia.

In lin. 5 eiusdem paragraphs, post verbum „recurri" addendum expresse: *servata forma sacri concilii Tridentini sess.XXlV de refor. cap. 20.*

[Denique, quoad canone» omnino non placet, tum quia sufficit od reprimendos errores ampla doctrina clare expressa in Florentino et in praesentibus capitibus, tum quia tot canones cum lotis censuris, absque necessitato, adversantur charitati ecclesiae, et ponunt in ambagibus fidelium conscientias.]

36α. *Milella ep. Aprutinus.* — Caput III non placet, nisi verbis (pag. 8 lin. 12 [ih. Bt] paragra- D phoV cap. Ill) „ad ipsius posse iudicium iccurri" haec alia addantur, vel ncquivalcntia: *Inferioris iurisdictionis gradibus minime despectis.* Huius additionis ratio ex eo petitur, ne praebeatur ansa, vel occasio labefactandi, sivo contemnendi episcoporum in proprios subditos auctoritatem.

36b. *Eorso ep. Mardentis Chaldaeorum.* — Λ1 3° rapitolo si mettano questo parolo: *Salvi, i primeggi dati dal sacro concilio Fiorentino alle Chiese patriarcali.*

36c. *Gentili ep. Dionysimsis* «. — In capitelli pag. Vili lin. 12 [ibid ] pad verba „ad ipsius pOMi ut ansa non praebeatur spernendi atque evadendi proprii pastoris iudicium, addantur haec verba: *non omissis prius canonicae iurisdictionis gradibus.*

37. *Attanasio ep. iam Liparcnsis.* — Pag. VIH, nota 2 [1239 n.3]. Quamvis ex rationibus α reverendissimo relatore Deputations *de fide* et ex voto plurimorum patrum citatio isthaec haud sit improbanda, accuratior tomen evadet si in citatione concilii Lugdunensis adiungatur, doctrinam, de qua in textu, praecise reperiri in professione fidei Graecorum. Eo vel magis, quod ita robur accedit ipsi doctrinae. Enimvero non omne quod in conciliis probatur dogma est, et fidem importat; sed quod ab errantibus exigitur in solemni fidei professione, ut iterum in ecclesiae sinum admittantur, nonnisi de fide divina esae potest et debet. Hac ipea ratione ductoe esse reor reverendissime» patres Deputationis *de fide* ut in quarto B capite (pag. IX vere. 19 [1240AJ) non concilium Lugdunense simpliciter, sed Graecorum scilicet profeeeionem in dicto concilio emissam, et adprobatam, adnotarunt dicentes: ,.Approbante vero Lugdunensi concilio secundo, Graeci professi sunt sanctam Romanam ecclesiam ĕtc. Eodem ferme modo Pius VI in brevi *Super soliditate* locum, de quo agitur, citavit, inquiens: ,Jn Lugdunensi Π edita est Graecorum fidei professio, qua se recognoscere testantur Romanam ecclesiam etc."

Qua de causa haec modificatio proponitur: *Cone. Lugd. II in professione fidei a Graecis emissa.*

38. *Barben ep. Neocastrensis.* — Pari ratione canon ΠI non placet.

39. *Tamóczy aep. Salisburyensis.* — Quae canon capitis III eloquitur de potestate ordinaria et immediata sive in omnes sive in singulas ecclesias, sive in -omnee et singulos pastores et fideles, eius generis sunt, C ut in praesenti rerum statu merito timendum sit, ne gubernis civilia certo certius inde ansam et praetextum sint arreptura, libertatem ecclesiae ubique coarctandi, eamque vinculis illis funestissimis, quae quondam sub titulo *iurium circa sacra* adstringi solebant, denuo ligandi. Ecclesia in Austria hanc calamitatem inde a loeepho II usque ad concordatum satis experta cat, ut ardenter desiderandum sit, no promulgatione huiue canonis ansa pro reducendo eiusmodi statu pernicioso denuo suppeditetur.

40. *Melchers aep. Coloniensis.* — Et canon in fine adiunctus p. VIII lin. 19 req. [1239BI0] omittatur, vel saltem verba „aut eum" usque ad ,.anathema ŝit' quia non solum dubiis et obliquis interpretationibus obnoxio sunt, sed etiam certissime guberniis ansam praebebunt ct praetextum ecclesiae libertatem coarctandi et vinculis illis funestissimis, quae quondam sub titulo *iurium circa sacra* ubique fere usurpabantur. D denuo ligandi.

41. *Mérode aep. Melitenenris.* — [4°] pag. VIH lin. 24 [ib. Blt] tollantur verba *„Aut eum habere tantum poliorᴜ partes, non cero* totam plenitudinem huius Bupremae p̆ŏtestatis utpote quae nihil addunt totius canonis l significatui, et haberi possunt velati destruentia potestatem inferiorem supremae subordinatam.

42. *Card. De Silvestri.* — In fino capitis III deleatur ipcisum „aul cum habere tantum *potiore*9 (num potestas eccitata dividitur in partm potioree vel minores?) p̆arte non tero *totam* plenitudinem (in conceptu verbi *plenitudo* habetur totum, integniru. universum) huius supremae potestatis'; ideoque inutile incisum hoc videtur.

i Qxue hoc numero ethibenlnr. reprieves Utantur in editu nti pan attera efamtaa numeri 3G6. at 0(.a rPctê# prout ex ip<a dicendi rntiœe nti· liquet, quare botuj nuirçrnt, nempt SS *e,* mihi iadocendu» fait.

1 **Pro eancmiff fipit,(ostai alita tabent cvwMnantf (rmmum·) fispitjCconum.**

**43.** *Régnault ep. Carnulentis.* — **Canon capitia III pag. Vili [ibid.j scilicet: „Si quis dixerit, Romanum pontificem huberu tantummodo officium inspectionis et directionis, non autem plenam et supremam potestatem iurisdictionis in universam ecclesiam non solum in rebus, quao ad fidam et mores, sed etiam quae ad disciplinam ot regimen ecclesiae per totum orbem diffu pertinent; aut ipsius iurisdictionem erga quorumlibet particularium ecclesiarum pastor» atquo fidei® esse tantum extraordinariam et mediatam; anathema sit" fsmi. aliis quae in textu proposito afferuntur).**

**44.** *Jaculei magister ordinis Praedicatorum.* — **Placet iuxta modum, nempo renata priori forma canonis tertii, qualis fuit generali discussioni proposita, dempti verbis eidem novheuine insertis. [No quod exoriatur dubium circa mentem moam, declaro mc pleno mlliocroro doctrinae in inciso exprasœ; verum, quoniom sufficionter et aperte in primitiva formula continetur, quin adiretis verbis opus sit; quoniam horum verborum inopinate insertio, tunc tantum proposito, quando nulhm amplius dabatur discursioni locus, nec ulla iam animndvonrio fieri poterat, valdo exacerbavit animos plurium patrum, qui suspicati sunt, liret Γαϊκο, talem insertionem fraudulenter ac subreptitio fuisse sir. introductam od turpandum absque deliberatione suffragium; quoniam tandem ubi non removebitur, sufficere poterit, ut aperto declaratum i>t, ad provocanda non pauca** *nem piaret* **in proxima senione, ipNim supprimere melius ct prudentius arbitror. |**

**45.** *Gallo ep. Abrilineuris.* — **[3° ] in capitelli sil in fine canon, qui habetur in emendationibus pag. 40 [1097 1) | num. 72.**

**46.** *Amat rp. Montereyensis.* — **[3®] Canon sequenti modo videtur rincmlanduA: „Si quis itoquo dixerit, Romanum pontificum habere lantuinmzxlo officium inspectioni vel directionis, non autem plenam et supremam j>ot«Molem** *verae* **iurisdictionis in univorsam ccrlcriaiu; aut cum habere tantum (lotiores part®, non voro totam plcnitudinom huius supremae pototetis; aut hanc cius** *iurisdictionis* **potfotatem non esre ordinariam ct immediatam in orano ct singulos pastor® et fidei»,** *ila ut iidrm teneantur,* **non solum in rebus, quao ad fidem et mora sed etiam quae ad disciplinam et regimen ccclwiao per totum orbem diffusae perlinent,** *ipsi obedire;* **anathema sit.“**

**Ration®. Ita exaratus canon conformis est doctrinan pamgrnphi recundao. lurudictio enim pontificie est in pastor® et fidoi®, qui ®iam repnuventaiit, ut ijwi nbediant in robus fidei ct disciplinae ox officio hiorarvhicae subordino!ioni non vero, saltem codoni motlo, in rebus, quao ad fidem et mores, et quœ od disciplinam ot regimen «elceioc pertinent: quao enim ail fidem cl mor® porlinml, ret depositum, quod pontifex custodire debri; quae vero ud disciplinam et regimen reclreioi» pertinent, pro suu voluntate, in aedificationem tornen non in destructionem, potest mutaro; qnrwquo videntur confundi in canono nnbis exhibitu, ri acceptatu.**

**Additur in 3 linea verbum** *verae, ri* **in 8, verbum.** *iurisdictionis,* **ut clarius pateat diecnmcn inter iurisdictionem, de qua loquitur, et officium inspectionis ct directioni».**

**Tandem omittitur in linea 9.verba „sive in omnee ri singulas ecclesias sire...“, tamquam non necessaria, utpote sufficienter provisum per sequentia, in** *omnrs el ringutos putores et fideles;* **et propter ratioiHw adductas in emendatione 24 (J089C], quao aroeptata fmt a Deputation**

**47.** *Cerruti ep Saoonensis et* **N<nden.tM** — **! Modux hic servat sensum ipsius canonis III capitis 111, demptis verbis quao videbantur redundare:]**

*Si quis dixerit, Romanum pontificem habere tantummodo officium inspectionis vel directionis, non autem plenam et supremam potestatem in universam ecclesiam; vel hanc ' non esse, ordinariam et immediatam tum quoad rex fidei et morum, tum quoad regimen ei disciplinam in singulas ecclesias per orbem diffusas; anathema sit.*

**48.** *Caixal y Estrade ep. Crgellensis.* — **Caput 111. Placeret canon „Si quis“ ¡»ag. VIII [1239B10], ®› in eo vox** *primatus* **claro exprimeretur; xccus enim canon non bone respondoret inscriptioni ct doctrinae capitia** *de m et ratione primatus.* **Portasse, rw hoc modo melius exprimeretur:**

**„Si qui> orgu dixerit, primatum Romani pontificis vteO tantummodo officium inspectionis vel directionis, non autem aporiolicum principatum plenae et bupnxmm iurisdictionis in universam ecclesiam, nedum in rebus, quao ad fidoni ct moro sed etiam quao od disciplinam et regimen eiusdem ecclesiae per totum orbem diffusae pertinent, aut huius supremae polctdolLs partiore tantum partes, non vero totam plenitudinem Romann pontifici competere; aut hanc supremam potestatem non cesso ordinariam et immediatalo sive in omnes oc singulas eecle«ias, sive ctc.“**

**|Id capai IV.j**

**49.** *Moccagalla ep. Zenopolitanus.* — **Quod IV caput circa infallibilitatem summi pontificis spectat, non possum respondere** *piaret* **tuta conscientia: 1° quia cs>t contra praxim ccclosiao decem ct novem saeculorum, ri ecclesia soiupcr rexit, et quidem sine macula; 2° quia non clare constai esse doctrinam revolatam. Tostus adducti in schemata probant quidem primatum, sed non infallibilitatem: sir explicant expositores sacrae Scripturae,**

**50.** *Majorsini ep. Laquedoniensis.* — **Titulus IV capiti sil:** *De Romani pontificis infallibili mugi sirria cx cathedra definientis.*

**Expositio autem huius capitis** *ple H* **uti doctrina, ideoquo laudanda, confirmanda et roboranda doctrina ista do Romani pontifici infallibilitate definientis ex cullicdra in rebus fidei et morum. Nam id sufficit ad veritatem fidelibus solemniter oc firmiter tradendam, ud summi Romani pontificis auctoritatem oxtollondam, ct obedientiam erga ipsum servandum.**

**Sed omnino** *non placet* **ut definiatur ipsa doctrina uti dogma fidoi, tum quia non necessarium, ot tum ob gravissima (icricuta defectionum et schismatis, quao probabiliter ex definitione huius dogmatis oriri possent in damnum ecclesiae, salutis animarum, et ipsius sanctae sedis, voluti a pluribus concilii putribus ex umbone diffuse auditum est; quae pericula non sunt parvipendenda in ferendo suffragio,**

**Hoc ot 'Otiim meum quod, uti supra, distincte exposui, no conscientia roca gravetur angustiis, praecipuo, si prncvisn damna post dogmatis definitionem eventura sint, quod summopere esset deplorandum, si reapse ex facto concilii, spreti periculis iam contestatis n patribus σχ ambone, daretur occasio, ut salus animarum periclitaretur!**

**Quapropter nolo meo suffragio ad hoc salutis discrimen concurrero, quin prius dubia ex ambone proposita per meliorem discussionis formam conciliantor deponantur. Nam aliud ot doctrinam tenere, docere ao declararo, aliud est novum dogma in tanta patrum dissensione celeriter constituere.**

**51.** *Tifimi aep. Nisibenus.* — **[Caput IV:] „Ec-**

» ***kanc*** non **flit** ortiinnnam om ed.

clœia catholica ox ipsa sua institutiono indefectibilis A «t, diconto Christo ad Petrum l: *Tu es Petrus ti super hanc petram aedificabo ecclesiam meam, el portae inferi non praevalebunt advertas eam;* itemquo ad apostolos, una cum Potro': *Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem sacculi.* Porro si ecclesia catholica, ut promissiones Christi do eius indefoctibilitoto plenissimum sortiantur offectum, debet in cadom semper puritate doctrinae usque ad finem mundi perseveraro, necessario consequitur, in ea tribunal osso admittendum, a quo, verbi Doi scripti vol traditi auctoritato innixo, possint certo atque infallibili indicio definiri quaestiones, quae procasu temporum oriri possunt circa fidem et morca Quod tribunal clarissimo evincunt tum vorba Christi ad apostolos una cum Petro': *Docete omnes gentes... Ecce ego vobiscum sum; qui vos audit me audiit*; tum ad Petrum uolurn: *Pasce oves, pasce agnos.. confirma fratres tuos*

„Sicut autom in doctrina fidei ot morum una semjor esso debet ecclesia, ila et una esse debet in auctoritate definiendi, quao ad eandem pertinent, fidei ac morum doctrinam. Quare nemo inficias iverit, hanc auctoritatem incese apostolis simul cum Petro, pro quibus hanc unitatem nobis commendans, ipse Christus oravit, *ut omnes unum sint*

„Atlamen cum in socculorum decursu possit evenire ut Petrus, seu Romanus pontifex, nequeat cum suis confratribus episcopis ita facile communicare, tunc tribunal hoc cum desinerò non possit, eo quod nullo non tempore indofcctibilis esse debeat ecclesia, opus eet ut idem tribunal, ita exigente necessitato et ecclesiae universae bono, etiam in persona Petri agnoscatur, secus enim quaestiones do fido ac moribus subortae definiri non possent.

„Ut igitur infallibilitas ecclesiae i? consensione consistit episcoporum cum proprio capito Romano pontifice, ita ex dictis pariter haec infallibilitas est recognoscenda in persona Petri seu Romani pontificis, qui saltem in spiritu cum corporo episcoporum semper est coniunetus: undo offulget unitas illa, do qua optimo Cyprianus contra Novationum aiebat: „Dominus insinuans nobis unitatom do divina auctoritate venientem ponit ot dicit"; *Ego ct Pater unum sumus.*

„Ad quain unitatem redigens ecclesiam suam denuo dicit': *Et erit unus grea: et unus pastor.* Itaquo si continget, ut ud ecclesiae indefectibilitatom servandam, etiam solus Petrus dogma aliquod circa fidem ac moros dofiniat, iudicium hoc nihilominus infallibile censendum est; tunc enim neque solus reapse haberi debet, cum sil caput ecclesiae, neque soporatus a fratribus coepiscopis suis, quos secura spiritu, mí non corporo, voluti membra in unitate fidei no morum doctrina somper coniunctos habere putandus k Quare sarro approbante concilio decernendum esso statuimus: Si quis dixerit Romanum pontificem, tamquam Petri successorem, Chrisli vicarium, ecclesiae catholicae doctorara et magistrum, quoties, bono universae ecclesiae exigente, aliquid, quod ad fidem ot moros pertinet, definit, verbi Dei scripti vel traditi auctoritate innixus, errori ŏt obnoxium; anathema sit."

52. *Coirai y fatradé ep. Vrgcllcnsis,* — Caput IV.

i Mstth. XVI. 18
t M*Uk XXVIII. an.
▪ Maith. XXVIII, 19-20.
‹ Lne. X. 18.
• IftAn. XXI. 18
« Lac. XXII. 32
î lean. XVII, iI.
• 10AR. X. 3П.
• Io<D. X, 1Ô.

Plocoret magis capitis inscriptio, si in ea vox *primatus,* cui infallibilitas inhaeret, adderetur, hoc modo: *De primatus pontificis Romani infallibili magisterio;* nam secus posset quis scandalizari, credens ex titulo huius capitis, Romanum pontificem in omnibus esae magistrum infallibilem.

Placeret clausula prima, si agendo de re tanti momenti, fundamentalis probatio ex Scripturis sanctis non reticeretur. Itaque efflagito ut adiungatur hoc modo: *supremam quoque infallibilis magisterii potestatem in rebus fidei et morum comprehendi, sacrae Scripturae demonstrant, haec sancta sedes* etc.

Addidi oliam in *rebus fidei et morum:* nam magisterium alwluto sumptum non comprehenditur apostolico primatu. Adieci quoquo *infallibilis,* quia Io thema in corporo explicatum respondent necesso esi inscriptioni capitis, et quia 2° etiam episcopis convenit ratione legitimae iurisdictionis episcopalis *magi-*
B *slerium* in doctrina fidei.

Placeret prima clausula §2 si adderetur: *Apostolici primatus,* et si vox generalia „munori" mutaretur in aliam aptiorem ct specialem rei do qua agitur, nompo *magisterio.* Itaque peto ut dicatur: *Huic pastorali apostolici primatus magisterio ut satisfacerent* etc.

In eadem clausula loco vocis „doctrinae" placeret magis vox in sacris Scripturis et in tota antiquitate usitatissima *euangelium;* ct peto ut dicatur: *ut salutare Christi euangelium,* vel: *ut salutaris Christi euangelii doctrina.*

In altera clausula eiusdem §2 „Quocirca" placeret, si testimoniis traditionis praeponeretur auctoritas sacrarum Scripturarum; unde diceretur: *Quocirca totius orbis antistites... verum sacrarum Scripturarum sensum, longam ecclesiarum* etc.

Plocoret, si testimonium sancti Augustini ex iib.l cóntro Iuiianura omitteretur; quia sanctus doctor eo testimonio non tradit regulam infallibilitatis in *genere,* sed arguit in xpccie contra lulianum negantem peccatura originale ex consensu ecclesiarum cum apostolica seclo; qui utique consensus est omni procul dubio argumentum *morale,* valde opportunum contra pertinaces.

Placeret formula, si ob ea tolleretur *versatilis* et fallax verborum constructio, quibus ea proponitur. Abhorrui semper toto corde a gallicanismo; et tamen post huius formulae approbationem constringar veterem mutaro catholicam fidem, et transito in castra guilieraiorum. Et sane ex praescripta formula licebit mihi in hunc modum ratiocinari: Eatonwi definitione pontificis Romani sunt cx sese irroformabilee, quatenus Romanus pontifex eas definit ca infallibilitafo, quii divinus Redemptor voluit instructam esse ecotonirao suam in definienda doctrina do fide ot moribus. Atqui nequii constare de huiusmodi ro, nisi ox consensii occlcsiao docentis, quam Christus instruxit iiifnilibilitulo ad definiendam doctrinam de fide vel moribus. Ergo definitiones Romani pontificis estenua sunt irreformabiles, quatenus muniuntur consensu occlcsiao docentis.

Placeret, ut esset harmonia maior inter hanc formulam d doctrinam capitis tertii, in quo docetur, omnes, quin devient a doctrina veritatis, et via aeternae «alutis, obstringi sul ‹rodendum primatum Romani pontificis *in iis quae ad fidem et mures pertinent.* Eccuniam ergo in hoc rapite huiuiun<«dt sacrata in scholis locutio mutanda tM in hanc nlternm minus notam, nempe: ..dtxlrinam de fide ivi moribus"? Nonno arguciuur vel ab ¡paia protest intibus novilntÍM, ‹4 M-holas cntludk-ns novitate voris lrsl>enius in i-onfurionom?

Placeret explicatio huius in scholis catholicis famosae locutionis ,,loquitur ex cathedra", si ea bene explicaretur. Atqui in adiecta explicatione limitatur ad *doctrinam. . tenendam definit,* qua quidem limitatione sequitur, reliquos actus Romani pontificis, quibus doctrinom fidei non definit, excludendos esso ab auctoritate Ixutionis ex cathedra. Hi autem actus plures sunt profecto. Quod si non sunt locutiones pontificis ex cathedra, qua ergo auctoritate fiunt? et qua auctoritate ligantur fideles ad eos actus pontificis in conscientia suscipiendos? Meo iudicio proposita formula multuin detrahit auctoritati magisterii infallibilis ecclesiae.

Denique ex eadem formula id facile deducitur, quod quidam ex patribus voluit nobis persuadere, donum infallibilitatis *habitualiter* reridere in ecclesia; in Romano vero pontifico, quoad particulares actus, cum nimirum docet doctrinam, quam ocelaria per infallibilitatem, qua α Redemptore fuit instructa, valet definire.

Peto igitur ut formula in hunc modum clariorem, rescissis inutilibus verbis, invertatur: *Romanum pontificem, cum ex cathedra, id at, cum fungitur suprema apostolici primatus auctoritate, definit doctrinam de iis, quae ad fidem vd mora pertinent, ab universa ecclesia tenendam vd reiiciendam, eadem pollere speciali magisterii infallibilitate, quam Christus Dominus uni bealo Pdro singulariter promisit et contulit per assislentiam Spiritus sancti, ad veram unitatem fidei totius ecclesiae perpetuo servandam; ideoque trasmodi Romani pontificis definitiones esse ex sese irreformabiles.*

Placeret ultima clausula „8i quis autem", si oiua loco apponeretur verus canon, aicut sub finem praecedentium capitum. Atqui in hoc capite erat longe opportunior; nam secus non deerunt, qui malitiose dicant, papam definivisse sub anathemate suam infallibilitatem. Illa enim verba ‚Jiuic nostrae definitioni pertinent ad papam.

Petitur ergo, ut dicatur hoc modo: Si *quis ergo huic verae ac salvifica fidei dogmati, quod nos, sacro approbante concilio, in Spiritu sancto declaravimus et definivimus, plenum oe verum mentis assensum detrectare^ aut contradicere, quod Deus avertat, praesumpserit; anathema sit.*

53. *Régnault ep. Camutensis.* — Modus propositu.· pro capito IV :

*De Romani pontificis, ecclesiae capitis, infallibili magisterio.*

..Supremae autem apastolicae potestati magisterium inest, quod Christus in ecclesia sua perpetuum instituit, cum od Petrum et caeteroe apœtoloe dixerit: *Euntes ergo docete... baptizantes... docentes eos servare omnia ...et ecce ego vobiscum sum ... usque ad consummationem saeculi.* Porro ecclesia catholica semper tenuit et docuit, istud infallibilitatis privir legium magisterio ecclesiae suae a Christo conctsseum plenarie residere in suo capite Romano pontifice, sive decernat in concilio cum episcopis secum sedentibus et coiudicantibus, sive extra concilium; nam saepe saepius, nec facile nec opportune in concilium advocarentur episcopi, et tamen ecclesia nunquam potret controversiorum iudice destitui (verba sancti Francisei Salesii, quao tamen, si melius Deputation! placuerit omitti possunt). Vestigiis itaque generalium conciliorum inhaerentes _ _ reliqua ut in schemate

[,,Quin etiam (ut in Achemate pag. X) buio pastorali muneri ut satisfacerent, praedereesores nostri..." *et* reliqua. ]

54. *Mricher aep. Coloniensis* — [2·] In capito IV vocœ ,,infollibilis et ,,infallibilitas" mutontur m *ab errori immuni* et *immunitas ab errore.*

55. *Tamóczy aep. Saiisburgeneis.* — [Quod cnput IV attinet, vera animi satisfactione attestor, ultimam hanc reformationem in universum mihi ex sententia cessisse, ita ut incunctatus eidem suffragan paratus sim, dummodo potissimum ad contrarias sententias facilius conciliandas pauca quaedam immutari contingat, ita scilicet: Io] In capite IV pro vocibus barbaris et iam male aestimatis infallibilis ot ,,infallibilitas substituantur: *ab errore immunis* ot *immunitas ab errore.*

55 ì/f› *Tizzoni aep. Nisibenus.* — Si suprascripta (num. 51) formula reiiciatur, hoc in casu admittitur integrum caput IV, dummodo reformetur periodus (pag. IX lin. 19 [1240 A J), quae incipit ,,Approbante vero Lugdunensi concilio etc. 1® quia nullam adprobationem emisit concilium Lugdunense quoad verba *sicut prae caeteris* etc. ; 2° quia episcopi Graoci nullimode subscripsere professioni fidei Michaelis Palaeologi, sed tantum subscripsere formulae, quao appellatur *sacramentum,* ubi verba *sicut prae caeteris* etc. desiderantur omnino, sicut videre est apud Labbeum et Harduinum [Mana, XX.IV, 77].

56. *Hindi ep. Padren is Chaldaeorum.* — Pag. L£ lin. ultima [ib. A ,]» loco ,,suo debent iudicio definiri dicator: *suo debent finaliter iudicio definiri.*

57. *Melchers aep. Coloniensis.* — [3°] Pag.X lin. 17 [ib. Bu) textus ita mutetur: *Convocatis ad concilia oecumenica ecclesiae episcopis, aut rogata eorum per orbem dispersorum sententia* etc.

58. *Tamóczy aep. Salisburyensis.* — Pag. X [ibid.], ut et episcoporum aliquando mentio fiat, phrasis ita immutetur: *Convocatis ad concilia oecumenica ecclesiae episcopis, aut rogata eorum per orbem dispersorum sententia.*

59. *Dubreil aep. Avenionensis.* — In capite quarto, pag.X [ib.An] a paragrapho sic incipiente: nHuic pastorali etc." ea quae dicuntur de praeterito, dicantur etiam de futuro.

60. *Bernadou aep. Senonensis.* — Paragraphus capitis IV quae incipit per illa verba: ,,Huic pastorali etc. in extenso inscribitur tantum de praeterito. Postulatur ut verba sequentia vel similia in illa inscribantur: *quod summi pontifices temporibus ante actis semper fecere, ita et m futuris semper facient.*

61. *Barberi ep. Neocastrensis.* — Placet caput IV dummodo post verba ,,Deo adiutore cognoverant' adiungatur: *Quod in posterum ita fiet, quis negabit f* Vel : *negari non potat;* vel : *ita fieri debet/*

62. *Landriot aep. Rhemensis.* — Pag.X lin. 21 [ib. BjT] post haec verba „Deo adiutore cognoverant addantur sequentia, ut melius innotescat connexio praeteriti et futuri: *Dubitari autem non potat, quin in posterum cum ista maturitate ddiberaiionis sancta seda semper procedat.*

63. *Melchers aep. Coloniensis.* — [4°] pag X-lin. 21 et seq. [ibid.] textus ita struatur: ,,Consentanea ex ecclesiae testimonio Deo adiuvante cognoverant, neque unquam alio modo magisterii sui supremi munere fungentur: ipsis enim tanquam Petri succtwonbus divinum auxilium l singulare promissum «t, non ut Deo revelante etc."

64. *Tamóczy aep. Salisburgensis.* — Pag. X lin. 20 sqq. [ibid.i textus ita immutetur: *Quae sacris Scripturis et apostolici traditionibus ex ecclesiarum testimonio Deo adiutore cognoverant, et unquam alio mndo magisterii sui supremi munere fungentur. Neque enim Petri succosoribus divina promissa est*

t cowtUtum e»t.

*revelatio, qua novam doctrinam paie)acerent, sed tantum utrislentia divina, qua traditam per apostolos revelationem ..-*

65. *Arinoci aep. Ephcrinus.* — [Ad caput LV haec humillimo immutanda propono. Io] Pag. 7 lin. I2otl3 [1240 Bu], deleantur verba„uuncaliis,quae divina suppeditabat providentia adhibitis auxiliis41, ot eorum vico dicatur: *vel alia prudentiae via.* 2° Deleta autem verba transforantur pag. 8 lin. 20 [1241 A l4j *ic: *id est, cum omnium Christianorum pastoris ei doctoris munere fungens, atque, adhibitis auxiliis, qiuie divina providentia suppeditat, [pro suprema] sua apostolica auctoritate, doctrinam l de fide et moribus ab universa ecclesia tenendaml definit* etc. [Faxit Deus ut per haec paucula faustissimum illud omen adimpleri possit, quod legitur in emendationibus euper caput IV, pag. 20, liu. 31 [1129 D(9]. i

66. *Card. Trcvisanalo patr. Venetiorum.* — In cupite IV §2 pro „nunc aliis, quae divina suppeditabat providentia, adhibitis auxiliis4;* substituatur: *nunc per se ipsos adhibitis, quae divina procidentia suppeditabat, auxiliis.* Placet autem liaec substitutio, ut magis magisque elucescat, summi pontificis infallibilitatem ab usu auxilipruni minime (per ee et absolute loquendo) pendere.

67. *Milella ep. Aprutinus.* - Caput IV non placet, nisi post verba (pag.X lin. 18 [1240BuJ paragr.2 cup.IV) „per synodoe particulares etc.44 quae sequuntur, deleantur, nempe: „Nuno aliis, quae divina euppeditabat providentia, adhibitis auxiliis44; quippe quae vel superflua videntur post recensito» modos, quibus anteaetis temporibus Romani pontifices suum mercantine privilegium exercuerunt; vel quia, cum referantur ad vetustiorem ecclesiae consuetudinem, favere censentur quaestionibus excitandis, etiam post eolemnem pontificiae infallibilitatis definitionem.

68. *Rosati ep. Tudertinus.* — In emendatione a fidei Deputatione confecta, incipiente videlicet: „Huic pastorali inuneri“ post verba „ηιιηο.... adhibitis ȧȧxiliis ut Romano pontifici necessitas quaedam adhibendi praesidia oc media, quae α Christo certo impositu nullo modo Petro fuerunt, in definitionibus peragendis minimo imponatur, et ipsis factis definitionibus, ne exceptionibus contra prolata decreta locus ct via satis facilis aperiatur, ut ista verba *nunc per sese ex plenitudine potestatis* adiungerentur, vehementer optatur; alias enim adversarii semper obiicero possent, ista vel illa indicata inedia hac in definitione non extitisae.

Ne ab hostibus deindo dici umquam valeat, Romanum pontificem in ẏeritati cdooendis doctrinis, consentanea sacris Scripturis et ȧpostolici traditionibus non docuisse, verba „quae sacris Scripturis, et traditionibus consentaneo" tali modo mutata desiderantur, ut substituta verba cavillationibus iniquisque ratiocinationibus aditum perfecte praecluderent, et quumcumquo objectionein'removerent.

69. *Delaplace cp. Hodrianopolitanus.* — Ptig. 7 lin. 13 [ibid.] post verbum „adhibitis" addatur: *ultro* vel *proprio motu* vel quaelibet alia vox, qua exprimatur libertas plena ot spontanea summorum pontificum m *eligendis et adhibendis huiusmodi auxiliis.*

Licet agatur do ẏoeti historicis, et minime determinetur, quaenam auxilia adhibenda veniant, adeo ut sufficere bene ]>o—>«it preces privatae ot secretae, attamen quia do facto praeterito quandoque transitar ad ius futurum, et quia od actus externos desiderantur ab hominibus auxilia visibilia, ue praebeatur ansa contradicendi, clarius exprimatur, summos pontifices fume

. <Λ

l'OXOTU ûSXaaAL. TOMCS Lîl.

et fore semper plene liberos ad talia vel talia auxilia adhibenda.

70. *Gentili ep. Lhonyncnris.* — Pag.X lin. 19 [ibid.J supprimantur verba „nunc aliis etc.44, quia nimis universalia, et non secundum traditionem.

71. .tmot *ep. Montereyenris.* — [4° Super] capito IV. In 2“ paragrapho illa verba „Neque enim Potri successoribus Spiritus sanctus promissus est ẽtc.' forsan melius eeset dicere: *Neque enim Petri successoribus divina assistentia promissa est, ut Deo revelante novam doctrinam patefacerent, sed ut eo adiuvante traditam etc.*

Ratio: licet enim idem significet, nullibi tamen beato Petro speciatim Spiritus sanctus promissus fuit, in ipsa definitione etiam dicitur: *per assistentiam divinam, ipsi... promissam* etc.

72. *Gallo ep. Abellinensis.* — [4°] In capite IV paragrapho2 lineis 16et 17 [ib. B1T] sic dicatur: *Neque enim ecclesiae docenti Spiritus sanctus promissus est, ut eo revelante, Petri successores novam doctrinam* ... ut iu constitutione.

73o. *Merode aep. Melitenensis.* — Pag. X liu. 22 [ibid.] „Spiritus sanctus promissus est". Hic non fit genuina applicatio textus, qui non tantum ad Petrum, sed ad omnee apostolos referri debet.

73δ. *Idem.* — [5°] Pag.X lin.21 et 22 [ibid.j verba „Spiritus sanctus promissus ẽst videntur non convenienter referri ad solum Petrum, cum a Christo Domino directa, fuerint omnibus apostolis. Providentius hoc loco adhiberentur alia verba exempli gratia: *Neque enim Petri successoribus dictum est: Confirma fratres tuos, ut novam doctrinam revelatam patefacerent, sed ut traditam per apostolos* etc. etc.

74α. *Dreue-Br¿ce ep. Molinensis.* — [Ad caput [V pag. Xj paragraphus, quoe incipit „Huic pastoẏali 4 usque od ‚quorum quidem" utiliter expungere- j tur. Vim enim ex allatis in praecedenti paragrapho conciliis depromptam infirmare, non confirmare videtur, et moniti propositum patribus satis ingratam subintroducere.

Vox „quocirca“ lin. 5 [ib. B>J huius paragraphi non videtur bone deducta ex praecedentibus; ad clariorem deductionem melius diceretur: *(Quocirca etiam,* aut accuratius sic mutaretur: *Pro sua parte* etc. Insuper hio sermo de recursu od sanctam sedem iam in capite tertio convenienter allegatus, nec ideo renovandus.

Quod eiusdem paragraphi linea 10 [ib. BUJ dicitur, a Romanis pontificibus oecumenica concilia convocata fuisse, ut munere suo fungerentur, potest ab hominibus criticis ut minus accuratum in medium adduci. Constat enim, oecumenica concilia, uti Chaloedonense, concilium V etc. praeter et contra Romanorum pontificum voluntatem convocata fuisse.

D Insuper expositio historica de adhibitis a pontificibus modiis periculose introducitur. Factum enim pro iure facile accipitur, et media cum supernaturali causa officiente infnllibilitati· confundentur a pluribus.

Linea 12 (ib. B1tJ eiusdem jwiagraphi, praesertim cum hic agatur de consultatione, loco ..eoclesiee per orbem dispersae'4 dicendum foiet: *Eccleeiarum per orbem diffusarum,* ne occasio praeberetur autumandi ecrietíiam citra pontificem existera pœre.

Linra 16 [ib. B|T] eiusdem paragraphi phrasis „Neque enim" tota tollenda, utpote parum decens, et quasi crubceceus de donis Spiritus sancti, et excusaro satagens, quae nec ruborem admittant, nee excusationem.

74 Ò. *Eormisano ep. Nolanus.* — [2·! Duae illae W. X 15 f¡b β iiRom4ni por-

tifíeos usque ad verba „Deo auctore *cognoverant'* nonnullis videntor & proposita quaestione tantillum deviare. Sane modo quaeritur, nam iudiaum Romani pontificis ex cathedra prolatum seorsum ab episcopis sit irreformabile; aut an, ut tale iudicium sit irreformabile, necessarius sit consensus episcoporum vel antecedens, vel concomitans, vel subsequent. Hic todas quaestionis nodus et status.

Quapropter reverendissimi schematis auctores perpendant diligenter, num verba, prout in schemate leguntur, possint olim controversias excitare, ansamque praebere cavilloeis hominibus quaeritandi episcoporum assensum in definitionibus pontificiis. Possent itaque sic. immutari:

*Cum autem Romani pontifices probe scirent, Petri successoribus Spiritum sanctum promissum fuisse. non ut eo revelante novam doctrinam patefacerent, sed ut eo adsistenle traditam per apostolos revelationem seu fidei deponium sancte custodirent, ei fideliter exponerent; hinc fit, ut cum ipsi ex cathedra loquantur,' seu cum omnium chrManorum patoris ac doctoris munere fungantur, iis utantur auxiliis eaque religant adiumenta, quae pro rerum adiunctix divina suppeditat providentia.*

Quod si haeo minime arrident, videant reverendi«imi Deputations patres, num verba eadem pagina r. 20 [ib. BJ4j ,.ea tenenda ďefiniverunt congruant cum historica veritate.

Eoimvero licet omn» oecumenicae avnodi a summis pontificibus convocatae fuerint, non semper in his pontificie *definierunt, quae tenenda erant.* Numquid Pius IV in concibo Tridentino definivit, quae tenenda erant, cum in singulis sessionibus dicatur: Sacra synodus *docet, definii,* etc.? nisi dicere velimus, per subsequentem synodi odprvbationem pontificem definivisse, quae tenenda erant ; eed haec dicendi ratio eeset vaga et obscura.

Adde quod insolitum plane esset, pontificem in concilií oecumenicis dici *ex cathedra loqui,* prout hare verba in scholis intelliguntur, sed tunc dicitur tota loqui ecclesia suo capiti unita, quare ot decreta citantur sub ipsius concilii nomine, non vero sub nomine pontificis.

Denique reverendissimi Deputation! patre notent illa verba ..rogata ecclesiae per orbem dispersae sententia' quae in rem praebentem ansam praebere in posterum possent gravibus controversiis. Sane licet *rogare sententiam* alicuius possit significare *exquirere,* quid quis sentiat super aliqua quaestione, tamen in actibus solemnioribas *rogare sententiam* erat reddere, dare ro/irm *decisivum,* ut aiunt: aio causa acta iudiccs sententiam rogabantur, id est dabant votum d« isivum absolutioni·, vel damnationi».

Quapropter hac in constitutione allata verba pos- *« quis in eum rensum detorquere, ut significare dicantur, debere, vel velle pontifices exspectare votum dftcaivum ecclesiae per orbem dispersae.

74 *c. Cernili ep. Savoneneis et Naulensisli* — Modo» immutandi periodum in pag. 7 lin. 9 [ib. B 1β] a verbis ..Romani autem . ďefiniverunt capitisIV : A *Romani autem pontifices vel convocatis conciliis generalibus aut particularibus, vel rogata aut explorata ecclesiae per orbem diffusae sententia, ea tenenda definiverunt quae* etc.

75. *Marchich ep. Cattarensis.* — E § 2 expungantur verba: „prout temporum et rerum conditio suadebat, nunc convocatis oecumenicis conciliis aut rogata ecclesiae per orbem dispersae sententia, nunc per synodos particular», nunc aliis, quae divina suppeditabat providentia, adhibitis auxiliis.'* Haec enim verba non tantum superfluo, sed et periculosa sunt, cdm condition» ad infallibilitatem summi pontificis agnoscendam exigent» iis abuti possint.

76. *Blanco ep. Abulensis.* — Optatur, ut paragraphω secunda quarti capitis terminaretur per verba evangelica: *Ego rogavi pro te* etc., omissis quao sequuntur: „Neque ignorant» ctc.“; quao neque necessaria sunt, neque utilia, neque convenientia in casu, B immo vero, quamvis omni reverentia digno, in praesenti loco posita et orationem parum gratam reddunt, occasionem in futurum fortasse praebere possunt saltem inutilibus quaestionibus, quas prorsus resecare et in posterum omnino vitare oportet.

77. *Attanasio ep. iam Liparensis.* — Pag. XI vera. 2 Hb. C UJ sancti Irenaei textus, quo paeto heio recitatur, ad Romani pontificis primatum potius, quam ad infallibilitatem confirmandam facere videtur: re quidem vera ad hoc in capite II relatus ret eodem modo. At ille etiam ad infallibile Romani pontificis magisterium recognoscendum apprime est opportunus, si bene, per longum ac penitus in illius patris libro inspiciatur.

Quapropter ad infallibilitatem ex illo colligendam conceptus illius, saltem quoad sensum, ulterius depromendi sunt, sequenti ratione, videlicet: *Neque ignorantes ad Romanam ecclesiam pro recta fide* C *dignoscenda ac conservanda incesse esse omnem* etc.

Si haec emendatio retineatur, relativa citatio immutetur ita: *Cf. s. Iren. I. ill c.3.*

78. *Meurin ep. Ascalonensis.* — [3·] Omittatur etiam textus e sancto Irenaeo (adv. haeres, lib. ΓΠ, c.3) petitus. Nam: *a)* hic textus iam occurrit in capite Π; et *b)* quamvis infallibilitatem Romani pontificis probat, nec malae interpretationi ansam praebet, ut sancti Augustini locus, tamen, ei comparetur cum proximo praecedentibus, tenuis videtur, praesertim si, *sublato sancti Augustini loco, solus remaneat '.*

79. *Payó y Rico cp. Conchensis in Hispania.* — [Io] Pag. XI lin. 3 [ib. C 1&j supprimatur omnino citatio textus, qui falso, omnino falso tribuitur sancto Augustino in Loco citato. Ipsius sententia toto caelo distat ab hac, quao in textu capitis IV prostat, non tantum quoad verba, sed etiam quoad sensum. Verba sancti D Augustini ad literam haec sunt: „Cui occlreiae praesidentem beatum Innocentium ei audire voluisses, iam tunc periculosam iuventutem tuam Pclagianis laqueis exuisses. Quid enim potuit ille vir sanctus Africanis reepondero conciliis, nisi quod antiquitus apoetolira sodra et Romana cum caeteris tonet perseveranter ecclesia?“

Ex his patet sanctum Augustinum loqui tantum de uno Romano pontifice, nempe Innocentio, et do uno caeù particulari; quo quidem non chetante verba schematis od otnn» referuntur pontifie» ot ad omn» omnino cusus; ita ut cingatur ipsorum auctoritas, eridenti cum iniuetitia, circulo quodam ferreo, extra quem ex supposito testimonio «ancti Augustini moveri

**1 Hia: eieeadslibom, qnae d«r*t ia editù, Uve !·€© redpfaAiro «·« cwwi, ipo »orem uteuuqnc geram ipei emea-Uuti. qii epbtcU U uikIIH «cretariam data die 94 iulii 1970 huc habet: .Duu re· n«n probavi quoad tertum con-UitutiôüJ primae de eal«i» cani vota emitterentur «urgeado «t •edndo. In ultima varo eoa<r*gaU«ue generali ad explirisina ttftion correeliMiun qua* opto, dum putabam tradere Mia trail complicata, per liadverte»ilaxu. unam tantum UedHL Alterant qnod boba aero livraiα inter chartae qaaa trae (tritata. hic adiuvtuja UM, illuitriseime se reverradtat»· «taro'*»·. rmlUa, Upreeaie ut ali· adinagalnr et Ita «ra· «ea roteerà patrat l»tertia mana* tuae «teeeculor.·**

**i Alia ewetulsünae naxa. 81 iiea «piict-i-i· textam Accra* ■liai deteri inwerit.**

iiou posait, ac in posterum etiam ex approbatione huius sacrosanctae synodi.

Quoad epistolam sancti Chrysologi ultima hora etiam citatam, praeterquam quod multa manent adhuo tractanda circa ipsius authenticitatem atque integritatem, oro rotundo assero, non inveniri in ipsa, quam romei atque iterum attentissimi perlogi, sententiam, do qua agitur, nec quidem ei similem.

Undo haec citatio nullo modo approbari potest ox dictis. Aliunde otium vol ipsuramet concilium argueretur fallibilitatis aut, quod absit, malae fidei, quia falso citaverat testimonia in proeiudicium pontificiae auctoritatis.

80. *Martinez de Manila.* — ln conclusione paragraph! secundae capitis IV *de Romani pontificie infallibili magisterio* haec sunt verba: „Neque ignorantes ... Romanos pontifices quaerentibus fidei veritatem non posso respondero, nisi quod antiquitus apostolica sedes ct Romana perseveranter cum caeteris tenet ecclesia."

Haec verba non placent, ideoque in votis liabetur, ut expungantur. Praecipuae rationes sunt sequentee:

Io Quia, prout iacent, obiter favero possunt gallicanismo contendenti, consensum ecclesiae vel antecedentem vel concomitantem vel consequentem penitus requiri pro Romani pontificis infallibilitate, quod sane verum non est.

2° Quia ipsa verba in hunc sensum detorta praeseferunt, pro definitione alicuius veritatis consensum omnium ecclesiarum requiri, quod theologice sustineri non potest: tum quia, ut ait Suarez, non omnibus ecclesiis singillatim sumptis ab apostolis universum revelationis corpus ab initio totaliter transmissum est; tum ox eo quod, si talis regula statueretur, dioendum œ&et, non potuisse ab ecclesia definiri veritates nonnullas aevo antiquiori et recentiori definitas, de quibus non omnes ecclesiae consentiebant: talos sunt de valore baptismi ab haereticis collari, de numero librorum canonicorum etc.

3° No pugnaro videantur duae capitis IV partes.

4° Noe iuvat textus sancti Augustini contra lulianum lib. 1 num. 13. Nam sanctus Augustinus Ie loquitur de casu particulari, id est, do transmissione peccari originalis in omnes homines, quod Julianus negabat. Agebatur igitur de universali ecclesiae fide: hoc namque dogma semper et ab omnibus, theoretics et practice, ac non solum implicite sed etiam explicite creditum est. Et consequenter, 2° quia loquitur do veritate tamquam do fido ab ecclesia credita, a qua nomo, neque pastor neque fidelis, recedere potest sine haerescas piaculo; igitur loquitur de necessitate, quao pontificem obligabat respondere iuxta id, quod antiquitus apostolica rodes ot Romana cum caeteris tenet perseveranter ecclesia, in *decisis* non in *decidendis.*

[His rationibus innixus, ad omnee gallicanismi anfractus occludendos et overtendoe, ne animarum, quas Christus redemit, dispendio in posterum variis cavillationibus pontificias eludat definitiones, subscribens humiliter procatur, ut memorata verba in finem §2 capitis IV apposita expungantur.·]

81. *Meurinep. Ascaloncnsis.* — [2°] In capite IV locus o sancto Augustino (contra Julianum lib. I, n. 13) allatus: „ηοη posso respondero, nisi quod antiquitus apostolica rodes et Romana cum caeteris tenet perseveranter ¢¢clesia omittatur. Nam:

a) Si hio locus affertur ut testimonium infallibilitatis Romani pontificis, dubium est num illam probet. Verba sancti Augustini haeo sunt: „Quid enim *potuit* illo vir sanctus ^Innocentius) Africanm respondere conciliis, nisi quod *antiquitus* apostolica sedes et Romana *cum caeteris* tenet perseveranter eccleeia?' Ut probaret hic locus Romanae sedis inerranriam, deberet insinuari, Innocentium *propterea* non potuisse iespandere aliud quam respondit, id est verum, *quia* erat Romanus pontifex. Hoc autem non dicitur; immo affertur alia ratio, videlicet *universalitas* ct *antiquitas* illius doctrinae, de qua agebatur, videlicet, de peccato originali.

*b)* Textus hic facile potest trahi in sensum omnino alienum, dicendo, Romanum pontificem non posse credendum proponere, nisi quod explicite romper et ab omnibus creditum ait; sic autem oriretur eadem difficultas, quae petitur e loco notissimo Vincentii Lirinensis. Et vero Gallicani hoc eancti Augustini loco abutuntur probaturi, Romanum pontificem non poro definire nisi quod omnes ecclesiae tenent, et proinde lias esse interrogandas.

*c)* Quocumque demum rousu usurpetur, facta est in ipso textu aliqua mutatio, quae ad sensum pertinet. Dum enim sanctus Augustinus loquitur de casu *particulari* dicendo: „Quid *potuil* respondere" (de peccato originali), in schemate transitar ad sensum unirersa·*lem,* et statuitur regula *generalis* dicendo: Romanos pontifices *non poste* respondere etc.

82. *Dreuz-Brézé ep. Molinensis.* — Sub initio paginae XI [ib. C1$] textus sancti Augustini periculoso et extra sensum auctoris allegatur.

Io *periculose.* Nam prout ex obvia argumentationis ratione intelligitur, videtur ab Hipponensi asseri, Romanum pontificem nihil infollibiliter poero proponere, nisi quod Romana rodes cum caeteris, id est universis, perseveranter, id eet romper, tenuerit ecclesiis; et sio sedem apoetolicam typum et exemplor fidei euoe α caeteris sumere ecclesiis, dum e contra typus eet et exemplar caetcranim.

2° *Extra sensum auctoris* allegatur. Etenim non loquitur Hipponensis do definitione rei incertae ct disputatae, quae eet obiectum ordinarium infoilihilitatis, sed do veritate certissima et admissa ab omnibus, quam ecclesia Romana cum caeteris ab initio perseveranter in commune tenebat, scilicet existentiam peccari originalis. Unde liquet hunc textum ad rem nostram non facere, saltem in sensu, qui forsan intentus fuit; et mirum est reverendissimos consultores non attendisse.

83. *Rodrigo l'usto aep. Burgentis.* — In capite IV omittantur verba „Romanos pontifices quaerentibus fidei veritatem non posse respondere, nisi quod antiquitus apostolica rodes et Romana perseveranter cum caeteris tenet ecclesia".

1° Quia verba, prout iacent, possunt occasionem gallicanismo praebere defendendi necessitatem consensus ecclesiae, antecedentis vel consequentis vel concomitantis, ad infallibilitatem definitionis pontificiae. Quod quantum referat arcere periculum, nemo non videt.

2° Quia perperam allegantur verba sancti Augustini et infideliter referuntur. Nam sanctus Augustinus loquitur de casu particulari, nempe de dogmate transfusionis peccati originalia, quod pertinaciter impugnabat lulianus; non vero exhibet regulam generalem, prout fit in schemate. Seu quod idem «t, sanctus Augustinus agebat do dogmate ab omnibus theoretic© et practice, exprm· et explicite eredito: agebat do veritate iam tamquam de fide definita, ac proinde loquebatur do necessitate premente Romanum pontificem respondendi iuxta id, quod antiquitus et perroveránter cum caeteris tenebat ecclesia Romana Sanctus Augustinus igitur usurpabat praeticta verba

1 **InUffna Astiai textum exhibet emendator ad caleem obeerratienara latrata**

in caeu deciso, non vero prout regulam 1 in decidendis, aient usurpantur in schemate.

[3° Quia iuxta theologos ad definitionem alicuius veritatis non requiritur, quod veritae fuerit semper et perseveranter ab omnibus ecclesiis tradita,j

84. *Valsecchi ep. Tiberiadensis.* — [Non ad infirmandam, sed od confirmandam magis capitis IV ,De Romani pontificis infallibili magisterio'4 doctrinam, aliqua *iurta modum* omittenda, addenda, emendanda propono, quibus via, ut mihi videtur, cavillationibus et aequivocationibus obstruatur errores-que tamdiu invalescentes vel in eorum latebris vel ambagibus configantur.

1·] Omittatur textus «aucti Augustini: „Et Romanos pontifices quaerentibus fidei veritatem non posse respondere, nisi quod etc. etc." Quin allata hancti Augustini verba in capitis contextu nequivoce interpretari possent, ot ideo a perpetuis infallibilifatis pontificiae detractoribus od infirmandas vel r rejiciendas quaslibet definitiones usurpari possent.

85. *Pace cp. Amerimu.* — In capito IV schematis de Romani pontificie infallibili magisterio pag. 7 lin. ult. [ibid.] verba Augustini contra lulianum lib. 1 §13 scilicet: „Niri quod antiquitus ȩtc. non videntur adhiberi in proprio sensu Augustini, qui iis utebatur in controversia Donatiatarum seu in rensu speciali, non in sensu generali, prout adhibentur in schemate. Praeterea verba illa magisterium summi pontificia aliquantulum labefactare ridentur, quasi illud pendeat a concordia cum caeteris ecclesiis, . dum e converao cáeteme ecclesiae cum ecclesia Romana propter potiorem eius principalitatem prorsus convenire debeant. Hinc putarem, postrema illa verba esse delenda.

86. *Sabano cp. Tanensis.* — [Pag. XI lin. 4] Auctoritas sancti Augustini optima eet, red non facit ad rem. Pius enim ponitur in declaratione doctrinae, C quam in conclusione. Nam secundum Augustinum requireretur suffragium ecclesiarum consentientirm cum ecclesia Romano, dum e contra haec consensio iu conclusione minime requiri dicitur, et bono dicitur. Ut igitur omnis aequivocationum et cavillationum occorio in posterum tollatur, et no magis in praemiaris dicatur quam in conclusione, expungenda videtur aurtoritas sancti Augustini, sed retinenda quae dicta sunt in antecedenti schemate, ut videlicet pori verba *fideles* dicatur: »/ *asc mereantur in una communione cum eodem sede, in qua est integra et vera christianae religionis soliditas.*

87. *Morcyra cp, Ayocuqucnsis.* — Videtur magis convenire, ut expungantur verba sancti Augustini, quae leguntur in pag. 7 [ibid.] propo finem. Ratio: Quia ad evitandae novas cavillatione» et dubia fictitia, quae exsurgere possunt ex prava interpretatione illorum verborum, „niri quod antiquitus apostolica sedee ct Romana cum caeteris tenot perseveranter ȩcclesia 1, neceare est claudere omnes cancello», per quos viam paremus ad eorum ingressus, vel forte regressus.

Quamvis ergo valde notui eet pensus illprum verborum, nihil novum foret, ut invenirentur homines, qui illa subvertero conarentur in proprio suo sensu, ȡicente quoi decreta emanata a sedo apostolica circa fidem et moren «olummodo irreformabilia sunt, cum sint veritates habitae ot tales ab ecclesia Romana cum caetens ecclesiis, non aliter: vet quod sint motiva valida et ioria ad rauciendam aut non acceptandam aliquam definitionem Romanorum pontificum, ri de illa dicatur, non «se notem in traditione cocíerarum reriesiannn illam veritatem, quam definit, vel quod non gaodrat honore antiquitatis

Hoc modo reformetur illa para schematis cum additione sequenti: ...non posse respondere, nisi quod *illis* praecipit Christus, quia *Deus invulnerabilem errore propugnatorem nobis providit Romanae ecclesiae ... antistitem, et ad victoriam praeparavit, doctrinis eum undique veritatis cingens* Nihil magis clarum quam haec verba Cholcodononsia concilii.

Deciderai ur, ut in jfrimo paragrapho pag. 8 [1241 A,j in finem addantur haec verba: *quia Christus sanguinem suum fudit, certe ut oves eas emeret, quas Petro et eius successoribus tradiditf.*

88. *Dtlaploct ep. Hadrianopolitamis.* — Pag. 7 lin. 28 [1240 C1Aj omittatur textus ille sancti Augustini. Textus ille sancti Augustini non videtur felicitar electus. Tractat enim ibi sanctus Augustinus dc facto cognito, nempe de peccato originali, et recte declarat, *Romanos pontifices quaerentibus fidei veritatem non posse respondere, nisi* etc. Nos autem tractantes3 de re definienda per iudicium Romani pontificis, dicemusne apostolicam sedem non pos>e respondero nisi quod *eum caeteris tenet* etc.?

89. *Boriai ep, Fali^codunc.nsis.* — [Io] In fine pag.7 [ibid.] leguntur haec verba: ..Romanos pontifices quaerentibus fidei veritatem non pos>c respondere, nisi quod antiquitus apostolica sedes et Romana *cum caeteris* tenet perseveranter ecclesia " Hoc verbum *cum caeteris,* ri sumatur, prout sonat, nimirum *cum ateieris omnibus ecclesiis,* non est admittendum, ne reddatur fere impossibilis aliqua definitio, si una aut altera ec loria non conveniat cum sede apostolica et ecclesia Romana; ac proinde explicandum est praefatum verbum odiungendo; *cum caeteris, quae cum ecclesia Romana et sede apostolico conveniunt.*

90. *Alberti cp. Syrensix.* — Pag. XI lin. 5 [ib. C uj omittantur voces „cum ȩaeteris ne videatur summas pontifex in definiendo ex cathedra tonori quaerere traditione· caoterarum particularium ecclesiarum. dum e contra iuxta celeberrimum Irenaei textum istae debent ad traditionem recurrere Romanae eccleeiac propter eiusdem *principalitatem.*

91. *Régnault ep. Gamutensis.* — Pag. XI [ib. C u] possunt omitti [haec] verba: „Hoc igitur veritati» ct fiȡei .. usque ad haec alia verba inclusive „inferi portas consisteret". quae in prooemio et in contextu expresse aut saltem oequivolenter continentur.

92. *Card. Trevisanato patr. Venetiorum.* — In fine § 2 vel deleantur extrema verba „et Romance pontifices.... perseveranter ȩcclesia vel, sublata citatione, ita componatur oratio, ut dispareat illud *cum caeteris,* qnod in loco citato diri Augustini pro temporibus illis et «ubicete materia nihil negotii facessere poterat ; e contra nostris temporibus nostroque in casu pluree potest pontificiae infallibilitatis osoribus cavillandi praebere praetextus, quasi nempo redee apostolica et ecclesia Romana rit aliarum ecclesiarum magistra non cx se, red quatenus eius doctrina cum caeteris ecclesiis conveniat; ac proinde posse indagari, num id quod odoceat, conveniat nec ne cum caeteris.

93. *Gallo ep. AbeUinensis.* — [5®] In capitis IV paragraphe 3 pro verbo „charisma" ponatur *munimen.*

94. *Tamóccy aep. Salisbicrgensis.* — Sunt haud pauci, quoe pag. XI lin. 7 [ib. C1B] offendit vox *charisma* de ista Petri praerogativa usurpata, quem terminum hoc sensu antiquior theologia non novoraL Quare magis convenire ridetur, ut *charisma* cum *praerogativa* aut etiam *donum* permutetur.

1 **Synod. Cholced- in prospbonetioo ad Marcianum imperatorem.**

« **B. Ioan. €bry hk 3 de eaeerdotio. |Miçne, P. Gr XLVin. 633.1**

* **Λσ» *antm trartAiar* ed.**

t>5. *Salzano cp. Tanensis.* — Pag. XI lin. 8 A ib. D tJ. Ut latius pateat quaenam sit mena concilii circa pontificia infallibilitatem, et ut omnis aequivocotio tollatur inter sedem et sedentem, inter seriem pontificum ot singulos pontifices, satius foret, si post verbum „eiusque" ponatur verbum *singulis.* Tunc clarius apparebit pontificie infallibilitatem non respiiero tantummodo sive sedem, sive seriem pontificum in illa sedentium, sed singulos etiam pontifices hoc privilegio gaudere.

96. *Meurin ep. Atculonensis.* — [_4°] In cap. IV pag. XI lin. 8 [ibid.j addatur verbum *singulis* ante *successoribus,* ut excludatur conceptus seriei.

96 *Dclaplace ep. Hodrianopolitanus* — observatio. Pag. 8 lin. 2 [ibid.] ante vorbum „sueenoribus" addatur *singulis.* Additur *singulis,* ne, iuxta opinionem Bossueti, charisma illud adecribatur .«eriri *pontificum* in genere; unde indefectibilitas surgit, non infallibilitas.]

97. *Melchers aep. Colonicnsis.* — [6°] Pag. XI lin. 7 sqq. [ib. C19] textus modificetur hoc modo: „Haec igitur fidei non deficientis praerogativa Petro eiusque in hac cathedra successoribus divinitus collata est, ut excolso suo munere rite fungerentur, atque universum Christi gregem, qui supiemisui pastoris vocem audire se debere noscit, docentes, numquam a veritatis revelatae tremite in errorum semitas possent seducere, eed e contra ut per unius summi pastoris doctrinam ab omni errore immunem schismatis periculo sublato totius ecclesiae unitas semper conservaretur, eadcinque suo fundamento innixa firma advéreos inferi portas consisteret."

97 >/·. *Attanasio ep. iam Liparensis.* — Pag. XI vora. 11 [ib. verba „sublata schismatis occasione" sequentibus commutentur: *TJt desciscentium haeresum occasione remota, ecclesia, Christo desponsata in fide, lota una atque immaculata conservaretur* etc. Haec lectio praeferenda videtur eo quod, etsi vox *schisma* etymologice accepta, generatim quamlibet alienationem, etiam in doctrinis, significare valeat, technice tamen in re ecclesiastica subductionem importat ab hierarchico legitimorum pastorum regimine. At hoc in capito non de poiastato vel iurisdictione gubernii, ned de infallibili Romani pontificis magisterio sermo est, quo fidei potius, quam obedientiae defectionibus occurritur.

98. *Régnault ep. Carnulentis.* — Pag. XI Un. 23 [1241 A ul loco verbi „dogma" dicatur: *tanquam veritatem a Domino nostro divinitus revelatam.*

99. *Valsecchi ep. Tiberiadensis.* — [2°] In penultima paragrapho ad illa verba „non pauci inveniantur, qui illius auctoritati obtrectant" inserendum proponitur: *qui reprobatas multoties doctrinas renovantes* illius auctoritati otc.; ne silentio praeterire vel omnino oblivisci videamur errorre et condemnationos lansenietorum etc.

100. *Bostani aep. Tyri el Sidonis Maronitarum.* — Necessarium est congerere ante definitionem infoilibilitatis omnia sua argumenta inconcussa, et favere omnia media possibilia lucrandi consonsum fere cunctorum patrum concilii, ut amoveatur omne periculum damni spiritualis, quia episcopi non debent definire tantum veritates fidei, sed debent etiam etu» defendero omnibus viribus etc.

101. *De Ferrari aep. Naupadensis.* — Cum rite

i Non hsbebator in editis nnm. 96 >/«, sed prims ëia par», nempe .4· observatio — addatur omnino omissa erat, altera vero, sdlieot .additor *nnçulû* — non ïnfallibilitas occurrebat in fine 5 primae numeri 150, in loco pronas alieno, at cuique legenti patet Alteram hanc partem iu numerum 96 receperunt editores *Cdledwnu Lacensis,* non male quidem, sed coatra eodids autographi fidem

in prooemio capitia IV afferantur textus biblici, debcret exprimi non tantum traditio, sed et sacra Scriptura dicendo: ‚Jtaque nos *sacrae Scripturae* et traditioni etc.

/pri (ecclesiae) *in beata Petro promissam* etc. cum reliquis verbis significatur infallibilitas ecclesiae (de qua nulla movetur quaestio), nam illi datur, cui promittitur; inerrantia autem Petri ad summum exprimeretur *in obliquo,* ita ut locutio fieret nimia implexa et equivoca. Atqui Christus *directe* Petro locutus est: *Confirma fratres tuos.* Qui vult finem, Deus, dat ct media necesaria ot opportuna ad illum consequendum. Et revera Petrus ait in Hierosolymitana synodo (cum magna fieret conquisitio): *Viri fratres, vos scitis, quoniam ab antiquis diebus Deus in nobis elegit per os meum audire gentes verba evan·gelii, et credere.* Itaque *audire* ot *credere* supponit evidenter infallibilitatem Petro concessam; unde B *tacuit omnis multitudo.* Quapropter rogamus, ut inerrantia Petri clarius definiatur.

102. *Valsecchi ep. Tiberiadensis.* — [3°] In ultima paragrapho post verba „1taque nos" inserantur sequentia: *Christi Domini nostri verbis innixi,* quia dogma infallibilitatis ex luculentissimis, quae in evangelio leguntur Christil testimoniis, prius et magis olucet; et nullam ibi de iisdem ' mentionem facere, idem eet ac negare vel infirmaro ipsorum auctoritatem, ut factum est ab aliquo oratore in congregationibus generalibus.

103. *Guardi generalis ministrantium infirmis.* — In cap. IV pag. XI lin. 23 [ib. A loco illorum verborum „sacro approbante concilio" ad maiorem, saltem extrinsccam, dignitatem exprimendam, ponantur verba adhibita in prima constitutione dogmatica, videlicet: *Sedentibus nobisewn, ac indicantibus universi orbis episcopis* in *hanc oecumenicam synodum* 0 *auctoritate nostra in Spiritu sancto congregatis.*

104. *Formisano ep. Nolanus.* — Pag. XI v. 23 post verba „dooemus et divinitus revelatum dogma esse definimus" dicatur: *Romanum pontificem, cum ex cathedra loquitur, id est, cum omnium christia norum pastoris ac ăeclori munere fungitur, per divinam assistentiam ipsi in beato Petro promissam eadem infallibilitate pollere, qua divinus Redemptor ecclesiam suam instructam esse voluit, eiusque prop terca decreta vel iudicio co plane modo excipienda ac tenenda esse, quo ipsius ecclesiae decreta ac iudicia excipiuntur ac tenentur, quandoquidem infallibilitas eadem omnino est, atque ad idem prorsus obiectum se se extendit, sive spectetur in Romano pontifice tanquam ecclesiae capite, sive in universa ecclesia docente cum capite unita.* Vel poet verbo „instruetam esse voluit" dicatur: *eiusque propterea decreta vel iudicia irreformabilia esse eo plane modo, quo ipsius ecclesiae* i> *decreta rei iudicia irreformabilia sunt,* quandoquidem etc.

Ratio huius modi œt: 1° Ut omiten omnino tollantur quaretionee do extensione jx>ntificiao infallibilitatis. 2° Ne quis suspicari poscwt pontificis vel ecclesiae infallibilitatem coarctari tantummodo ad definiendas quaretionee de fide et moribus. Quid enim in quaestionibus de factis dogmaticis? quid ri pontifex vel ecclesia non definiret, sed tantum doceret? Profecte *docere* distinguitur a *definire*

104Vj. *Card. De Silvestri.* — Retento primaevo schemate, post verba „Hinc sacro adprobante concilio, docemus.... Romanum pontificem" addantur foquentía verba: ta *definiendis rebus ad Udem et ai*

l CÂnjiï ont ed
5 *ntdem* ed

I

*mores pertinentibus ex cathedra loquentem errori non esse obnoxium.*

105. *Btsi cp. C&iopensù.* — Adoptetur formula s. Antonini quae dicit, „papam cum (episcoporum) consibo, aut cum concilio (iuxta ed. 1740) cum adiutori© ecclesiae, Deo disponente, errare non posse."

106. *Pace ep. Amerinus.* — In § ‚Jtaque nos" post ista verba dicatur: *perspicuis dicinae sapientiae verbis et traditioni a fidei christianae ;* dum non ex traditione tantum, sed magis ex ipsia evangelici verbis cx ore Obruti prolatis eruitur Romani pontificia infallibilitas.

107. *Card, Trecidanolo pair. Venetiorum.* — In principio §5 ‚Jtaque nos traditioni *etc.*" mutetur *Hoque nos Domini nostri ¡esu Christi verbis innixi, et traditioni* etc., aut: *Itaque nos divinis innixi eloquiis, et traditioni* etc. Anne dogma de pontificia infallibilitato ex sola constat traditione? Nonne omnino in Scripturis continetur, vel saltem lucidissime in Scripturis fundatur? Ad quid iu ipso huius capitis IV discurra recitantur verba: *Tu fS Petrus* etc. et alia: *Ego rogavi* etc.?

108. *Anonymusl.* — In capitaIV eiusdem constitutionis, in definitione infallibilitatis summi pontificis fiat mentio iuris episcoporum in magisterio ecclesia et habeatur aliqua relatio ad illud magisterium, non eo ftCiisu quod summus pontifex mendicare debeat donum infallibilitatis ab episcoporum collegio, quod est absurdum, sed ut intacta maueat usque nunc semper servata ecclesiae praxis.

109. *Baciai ep. Cariopolitanus ritus captici.* — Romanus pontifex est infallibilis cum concilio.

110. *Dubreil aep. Avenionensis.* — In definitione pars ecclesiae maior sit et magis patent.

111. *Hindi ep. lari/ensis Chaldaeorum.* — Pag. XI lin. 24 [ib. Au] post ^Romanum pontificem4$ interseratur: *quorum ¿empir unita manci universa ecclesia ut corpus cum capite, el domus cum fundamento suo* etc. sicut in schemate.

112. *Bernadou aep. Senonentis.* — Pag. XI lin. 24-25 [ibid.] post illa verba „ex cathedra loquitur'; addantur voces: *tanquam os omnium apostolorum,* ut ait sanctus ChryMetomus; vel: *tanquam caput ecclesiae.*

113. *Pukahki cp. TarnovicnsÌA.* — f Cum suffragia in congregatione concilii Vaticani oeeumenici in aula conciliari super quatuor capitibus de primatu Romani pontificis et cius infallibilitato expeterentur, ponderati puhdcrandis protuli votum meum dio 13 iulii 1870 sub formula consueta *placet iuxta modum ex* causi ut sequitur;

a) Quoad tria capita priora, tractantia de primatiali Romani pontifici· dignitate et iurisdictione, omnia a Deputatione de fide antepositu, cl a patribus concilii Vaticani raffulta, apertis ulnis corde et animo amplector, ct secuta approbatione ct confirmatione pontificali profiteor, credo, veneror!

*b)* Quod attinet IV caput, formula (canon) qua Romani pontificis infallibile magisterium definitur, quod ambiguitati exponitur, el minus praeciso redacte, ar cum prooemio quoad concursum episcoporum, ut arbitror, exacte concordare non videtur, [pro parte mea mihi | minus arridet. Si possibile «■ct doctrinam mfallibilitelis dividere sea discrimen ficteo Rumanou› pontificem nostrum Pium IX inter, antiquitatem et tempora futura, tum absque omni tcrgiver&ation profiterer: Sanctitatem Pium IX, A amantissimum nostrum papam, a Christo Domino do tot et tantis extraordinariis supematuralibus donis in vita insignem, firmum in fide, ac super genium aevi longe sublimiorem, in iudiciis suis quoad dogmata fidei et morum definienda, de foeto iam esse infallibilem.

Utinam de nostris vitae diebus Christus Dominus vellet adderò pontifici nostro Pio IX longitudinem •dierum.

Officii autem mei ease duco, doctrinam de infallibilitate Romani pontificis vigentem in dioecesi mea otiam enucleare» ut sequitur: „Summus pontifex gaudet, qua supremus omnium fidelium magister, iudex, doctor et caput ecclesiae dono super-naturali inerrantiae seu infallibilitatis, quando ex cathedra, nomino totius eccleaiao sive in concilio congregatae sive in orbe terrarum dispersae loquitur, quoad dogmata fidei et morum. Haec est fides et doctrina fido- B lium et scholae.

In prooemio huius doctrinae seu formulae dicitur: „Romani pontifices prout (pag.X lin. 16 [1240B10]) temporum et rerum conditio suadebat, nunc convocatis owumenicis conciliis aut rogata ecclesiae per orbem dispersae sententia, nunc per synodos particulares, nunc aliis, quae divina suppeditabat providentia» adhibitis auxiliis, ea tenenda definierunt, quao sacris Scripturis ct apostolicis traditionibus consentanee Deo adiutore cognoverant. Quamvis vero ibidem exprimatur, neque Petri successoribus Spiritum sanctum promissum esse, ut eo revelanto novam doctrinam patefacerent, sed ut eo assistente traditam per apostolos revelationem seu fidei depositum sancto custodirent et fideliter exponerent; tamen in ipso definitionis decreto haec conditio, nempe *concursus episcoporum,* non est adiecta.

Quia vero ecclesia unum corpus organicum con- C stituit, cuius supremum caput eet Romanus pontifex, et ut ait sanctus Augustinus (contr. lulianum lib. I, n. 13) „eatenus eet caput ecclesiae, quatenus unum corpus cum ea constituit, ex capite scilicet el membris coalescens, et quatenus evolvit, quod antiquitus apostolica sedes et Romana cum caeleris tenet perseveranter ecclesia''; hinc etiam a corpore hoc vivo et organico, id est a caeteris episcopis, separari nequit, quando liane gravissimam muneris, nempe supremi doctoris ecclesiae, partem exercet. Huic asserto sane suffragatur sanctus Antoninus sancti Thomoo discipulus et Eugenii IV papae theologus (emend. 40-13 [1129 CD]): „Ραρα utens consilio et requirens adiutorium universalis ecclceiae errare non potest.

His itaque innixus optarem ;* ut in ipso definitionis decreto post verba ‚.doctoris munere fungens" inseratur: *ac cacierorum episcoporum utens consilio et adiutori'/;* vel si haec displicerent, adhibeatur D vocabulum *testimonio,* aut quaecumquc alis expressio, quae tamen conditionem supra laudatam clare eloquatur.

Huic vero additamento inserendo eo magis insistendum existimo1, cum continuae praxi a Romanis pontificibus semper obeorvotae innitatur, qui testo historia nullam doctrinam sine concursu episcoporum dogmatico definierunt.

114. *Riccio ep. Caiaccnsis.* — | 5°] E capite IV pag. XI.a linea 24 od lineam 26 [1241 Auj doleantur verba „cum cx cathedra etc." usque od verbum ..fungens", et substituantur sequentia: cum *in concilio episcoporum, vel ipsorum per urbem dispersarum cx· quixitis suffragiis pro ¡suprema* ete. ut in constitutione.

• IraiütMM# nex/w *c&rútiana* el

› Ite® «t sUjtt ille «pii eweadaliuae® 31 *d* exhibuit, edlicet ant Bia Vratink Leuii», aal Miwcion Miletecui». aat Pelarti VkL «rioqoe an®. Ill·

l *Ofdc* rd.

» ed.

Hic modus valût, ut non excludantur episcopi a Δ magisterio fidei, quod de iure divino habent, et ut constitutio sit sibi ipsi consona, nam initio capitis, linea 3 et 4, dicitur, in apostolico primatu Romani pontificis comprehendi supremam magisterii potestatem. Bene quidem. At suprema non est idem ac absoluta, seu sola, et unica, immo eo ipso quod sit suprema, supponit potestatem inferiorem, quao eet episcoporum, qui saltem audiendi sunt, cum do definitionibus fidei et morum agitur, secus quomodo locum et effectum habebunt illa Christi Domini verba, quae super ianuam aulae conciliaris leguntur: *Euntes docete omnes gentes?* Dicitur forsitan: praedicta verba locum ot effectum habebunt, cum episcopi annuntiabunt populis definitiones factas a summo pontifico. Inanis prorsus, ne dicam ridicula, responsio. Nonno et omnes concionatores, et catechista^, immo et typographi hoo faciunt'

115. *Orrego ep. de Serena.* — Infallibilitas Ro- B mani pontificis circumscribatur od definitiones dogmaticas ex cathedra in quaestionibus seu controversiis fidei iuxta promissiones α Christo divo Petro factas, ut docet et demonstrat oeleber Petrus Ballerinius in suo egregio opero *De vi ac ratione primatus Romanorum pontificum* cap. XV, et in appendice *de infallibilitate pontificia* ad *Vindicias contra opus Ilistini Febronii.*

116. *Mérode aep. Mditenensis.* — [6°] Pag.XI lin. 26 [ibid.] post verba „pastoris et doctoris munere fungens" addantur verba: *Nixus testimonio ecclesiarum,* pro suprema etc.

117. *Verrolles ep. Columbicensis.* — Pag. 8 lin. 20 [ibid.] in ultima paragraphe capitis IV post verba „munere fungens: *el certior factus de traditione ecclesiarum.*

118. *Landriot aep. Rhemensis.* — Pag. XI linea 26 [ibid.] post verba „munere fungens" addatur 0 hoc incisum: *Et certior factus de traditione catholica.*

Hoc additamentum est theologice verum: aliundel nullo modo coarctat auctoritatem pontificiam, si quidem nullam praecise determinat viam ad investigandam istam traditionem. Ita canon correeponderet doctrinae expositae in quarto capite, ubi dicitur „quae sacris Scripturis et apostolici traditionibus consentanea, Deo adiuvante, cognoverant" (pag. X lin. 20 et 21 [1240B1<]).

119. *Mérode aep. Melitenensis.* — *Pag.* XI lin. 26 [ibid.] post verba „munere fungens" dicatur: *innixus traditioni ecclesiarum.*

120. *Barberi ep. Ncocastrensis.* — Insuper post verba „doctoris munere fungens" ponantur haec alia: *et faciens quae de diae ei more facienda sunt,* pro suprema etc.

121. *Anonymus* — [Placet omnino quoad summum pontificem, red minime quoad illos, quos in D consilium forsan vocabit. Hinc] pagina 7 in fine i ib. Cn] dicatur: *El Romanos pontifices per se solos, nemine adhibito eorum, qui falli et fallere solent, quaerentibus* etc. ut ibi.

122. *Moretti ep. Imolensis.* — Ut omnis praecludatur via dubiis ot cavillationibus, cum definitio provocet ad verba sancti Augustini: „Romanos pontifices non posse respondere, nisi quod antiquitus Romana cum caeteris tenet paraeverantor ecclesia"; quoniam de iure pontificia solemniter asserendo agitur, vel explicetur sensus, vel ipsa in definitione *explicite* excludatur in pontifice ex cathedra loqnento absoluta necessitas qualiscumque rogandi ecclesiae sive collectae sive dispersae sententiam.

123. *Tizzoni aep. Nisibenus.* — Insuper expungenda essent verba, quae habentur lin. 25 pag. XI [1241 A n] „id est cum omnium" etc. usque ad „munere fungens" inclusive. Nam quemadmodum reiectae fuerunt nonnullae conditioner definitioni apposiUe a variis patribus, quia, ut dixit relator, cavillationibus occasionem praebebant, ita verbis expungendis cavillationibus etiam praeberetur occasio, cum quilibet fidelis posset dubitare an Romanus pontifex in suis definitionibus locutus sit tamquam omnium christianorum pastoris et doctoris munere fungens.

124. *Gallo ep. AbeUinensis.* — [6°] In capiteIV paragraphe 5 linea 8 [ib. A 17] post verbum „auctoritote" inserantur sequentia: *Iuxta traditionem* in *magisterio universalis ecclesiae depositam,* deinde *doctrinam,* uti in constitutione.

125. *Amat ep. Montereyensis.* — Definitio, ut B in capite IV proponitur, non placet; saltem post verba „do fide vel moribus" ponantur inter commata hacc alia: *in fidei deposito contentam,* aut *in deposito ecclesiae commisso contentam;* et loco verbi „tenendam" pouatur *credendam.* Hoc modo: *pro suprema sua apostolica auctoritate doctrinam de fide vel moribus,* in *deposito ecclesiae commisso contentam, ab universa ecclesia credendam definii* etc. ut in schemate.

His additis nihil subtrahitur pontifici, et in tuto ponitur ecclesiae fides sub quacumque circumstantia, in qua summus pontifex inveniri posset definiens aliquam veritatem.

126. *Dreuz-Brcze ep. Molinensis.* — Pag. XI [ib. A >] paragraphus incipiens, Jtaque noe traditioni" plena scopulis videtur. Etenim primo vocee *ex cathedra loquitur... definit* dicentur a pluribus ambitum infallibilitatis ad sola dogmata coorctare, vel ad ea quae sunt dogmatibus contraria,

127. *Gentili ep. Dionysiensis.* — In capite IV pag.XI linea25 [ib. A n] expungantur verba „id«t, cum omnium christianorum... fungens", quia inutilia, et immo periculosa.

128. *Petiinori ep. Nucerinus.* — In formula pag.XI lineo27 [ibid.lin. 17] loco verborum r,doctrinam de fido vel moribus ab universa ecclesia tenendam definit dici posset: *aliquid universae ecclesiae proponit de fide divina tenendum vel reiiciendum.* tum quia satis in capite expositum fuit, circa quao versetur infallibilitas Romani pontificis; tum quia ita dignoscitur quando Romanus pontifex *ex cathedra* loquitur; tum etiam quia hoo modo procul aberit quaecumque anxietas in aliis quibusvis sanctae sedis decisionibus.

129. *Card. Guidi aep. Bononiensis.* — Caput IV pag.XI §5 lin. 27 [ibid.] post „sua apostolica auc- D toritate" verba restituantur, quae erant in schemate non adoptato, nimirum pag. 13 lin. 20 [7BS): *definit, quid* in *rebus fidei et morum ab universa ecclesia tamquam de fide tenendum, vel tamquam fidei contrarium reiiciendum sit:* per assistentiam divinam etc.

130. *Drntz-Bréxé ep. Molinensis.* — [Eadem1] periculosa coarctatio rursus invenietur in vocibus „doctrina de fide et moribus" Licet enim illa vox *doctrina* do se salis ampla, non do dogmatibus tantum, sed de rebus fidei et morum intalligi posait, tamen ex reverendissimi relatoris explicationibus infelicitor restricta fuit. Unde nec facta dogmatica, nec censurae minoras, nec condemnationes in globo ubi nullus error determinate configitur, nec canonisa-

▮ *determinet* ed.

i I· fait nat BUU Vaatimilienih, ait Mincione MUeteniis. not Pannai Nff»lkoateea VH. nam. Bld et 103.

« Ea scilicet gw nam. Iϊβ iam innmtwr.

bon» sanctorum ad infallibilitatem videntur pertinere.

Ex voce *doctrina* ed tensum reverendissimi rebiteris, et comparatione cum infallibilitate ecclesiae sequitor praesentem definitionem in faturum forsan annum non sufficere, ac per novam definitionem ampliandam esse. Etenim quando infallibilitas eccleciae, quae ex relatoris explicationibus ad dogmata restringitur, ad res fidei et morum extendetur, necessarium erit infallibilitatem pontificiam ad eumdem ambitum extendere, ut aequalitas *fiat.*

Unde rie: *¡taque,.. Romanum ponti]icein cum ex cathedra loquitur, id eet omnium Christianorum partorii et doctoris munere fungens, pro suprema sua apostolica auctoritate definit, quid in rebus fidei et monini ab universa ecclesia tenendum sit, per assi stentiam divinam ipsi in beato Petro promissam errare non posse.* (Caoteris ubi de infallibilitate ecclesiae derelictis.)

131. *Salzano* ep. *Tanensu.* — Pag. XI lin. 23 [1241 A 13j. In definitionibus fidei nullus debet esse ambigendi locus, nulla aequivocatio, ut tandem aliquando litibus omnibus finis imponatur, atque temporum necessitatibus penitius consulatur.

Nunc temporis nulla est nova peculiaris haeresis, sed libris innumeris veritas impetitur, atque diffunditur error; et ideo nccesse est, ut pontificia infallibilitas ita definiatur, ut possit errores istiusmodi btatim compescere.

Non sufficit ergo, ut haec pontificis iufallibilitob limitetur ad ea solummodo, quao pertinent ad doctrinam fidei et morum, sed necease est, ut ipsa multo latius pateat ad hoc, ut atatim ac enor aliquis, cuiuscumque naturae ait, insurgat, atatira etiam confodiatur, eo reputetur damnatos non solummodo per ratio-n» intrínceos, quibus utitur pontifex, quod ultro citroque adversarii concedunt, verum etiam per eius infallibilem definitionem, cui contradicere nomo posait. Non 4olum enim confodiendae sunt proposidonee contra doctrinam fidei, «od illae otiam, quao fidem ipsam non tollunt, sed infirmant, ot quoe erroneno dicuntur, vel sapient» hoeresim etc. ote., in quibus damnandis propositionibus necessarium omnino ¿st, ut Romani pontificis infallibilitas in his etiam definiatur. Et ideo noceese est, ut explicite ct generaliter in definitione ponatur, infallibilitatem Romani pontificis non solum extendi ad doctrinam do fido et moribus, sed ad idem obiectum porrigi, ad quod seso extendit ipsius ecclesiae infallibilitas. Secus enim necessitatibus nostrorum temporum non fieret satis.

Hanc autem animadversio tanti ponderis osse videtur, ut ipsemet revecendissimus ac strenuus relator ĕoactu 41 explicaro, quid Deputatio de fide intellexerit tub nomine *doctrinae de fide et moribus,* dicendo, sub iatiuunodi vocibus intelligeudos esso non solummodo veritatre, quae pertinent ad fidei depositum, sed illos etiam, quao ad ipsius depositi *custodiam* attinent, sub quibus vocibus intelligitur damnatio propositionum sub censuris inferioris ordinis. Hanc autem relatoris interpretatio rivo explicatio in textu constitutionis dogmaticae certe apponenda non erit, ct ideo semper aequivocatio remanet, Io infallibilitalem Romani pontificis ristringi ad illam solummdo infallibilitatem eocleiiae. quae rrepkit doctrinam de fide et moribus; 2’ aliquid amplius ecckeiom definire posas in damnandis propositionibus, exempli causa erronei·, jcbiamaticis etc., ad quas non se extendit pontdicis infallibilitas.

Et ideo po»t verba „erclcsiaro suam" videntur ceso A odiungvndu haec olia: *in definiendis his quae rive ad fidem, sive ad mores pertinent, instructam esse voluit, quae quidem Romani pontificis infallibilitas ad unum etiam idemque obiectum sese extendit ac illa quam Christus eidem ecclesiae donavit;* ideoque etc.

Vel melius fortasse, loco verborum „in definienda doctrina de fido ct moribus ŧ dici potorit: *ad divinum depositum custodiendum instructam esse voluit;* ideoque βio-

132. *Delaplacc ep. Hadrianopolitanus.* — Pag. 8 lin. 22 [ib. Ajj] post verba „ab universa ecclesia tenendam’* addatur: *solus... solus definit!* vel xin·*gulariter* iuxta sanctum Thomaui. Suppliciter et enixo rogatur, hanc vocem *solus* vel *singulariter* addi, utpote od medullas quaestionis pertingentem. Adversarii enim infallibilitatis, quibuscum nobis rea cet, totam definitionem propositam acceptabunt, dummodo subintelligendi locus relinquatur, *quando* l rvm-B *mus pontifex cum caeleris consulit ct iudicat.* Et hinc minime victos confitebuntur.

133. *Rosati ep. Tudertinus.* — Omnibus formulae expressionibus mature perpensis, et no ox ultimis eiusdem verbis inferre adversarii audeant, quoti sicut ecclesiae infallibilitas ex morali uniformi episcoporum consensu dimanet et oriatur, sic pontifici inerrantia ex eorumdem con«nsu, sive antecedenti, sive subsequent! proficiscatur, magnopere optaretur, ut simpliciter, sublato verbo „ea”, *infallibilitate pollere voluit, ideoque eiusmodi Romani pontificis definitiones esse ex sese irreformabiles* diceretur. Haec enim adversariorum argumentatio minime exclusa et amota animadvertitur ex verbis ..definitiones esse ex sese irreformabilesproptorea quod nullo modo conditionem destruunt, qua indicatur, pontificiam infallibilitateni esse ad instar infallibilitatis ecclesiae, quao ex uniformi episcopatus sententia cum suo capito sino dubio enascitur.

Ad quodeumque deinde adversariorum confugium contra definitione» ex cathedra α pontifice proluta penitus auferendum, summopere deeidoraretur, ut in praesenti formula ea omnia ponerentur expresse, quao infallibilitatis pontificis praerogativam ex quovia adiuncto exclusam, et prorsus independentem ita patefacerent, ut ipsa tota ex Christi promissione et Spiritus sancti assistentia proveniat.

134. *Monzon y Martins aep. Granalcnsis.* — [Modus quo primae constitutioni de ecclesia Christi hodie suffragatus sum, refertur ad quartum ipsius caput, et praecipue ad formulam definitionis infallibilitatis pontificiae, et triplex est.

Io] Ubi dicitur ..doctrinam do fido et moribus ab universa ecclesia tenendam ďĕfinit addantur hao. verba: *vel reiiciendam* et *ac decernit,* ita ut dicatur hoc modo: *doctrinam dc fide vel moribus ab universa ecclesia tenendam vel reiiciendam definit, ac decernit.*

Harum additionum ratio eet, quia Romanus pontifex non solum infallibilitate gaudet in definiendo doctrinas fidei et morum α fidelibus credendas et tenendas, sed et in reprobando ct damnando doctrina^ ab ipsis reprobandas et damnandos: et eodem modo Romanus pontifex non solum infallibilis est, dum *definit,* seu definitivam .sententiam pronuntiat in quaestionibus do fido et moribus, vel inter episcopo» et sacerdotes, vel inter ipeoe fideles laico» aliquando exortis, ut aliqui reverendissimi patres dixerunt; sed etiam infallibili» eet cum ex proprio motu, sino praecedenti quaestione definienda, pastoris et doctoris universalis greg» Christi munere fungens, *decernit* oc proponit omnibus christi(iddibu· illas fidei vel

• fwiHdo noi. *’i

morum doctrinas, quas ipee ecclesiae bono vel animarum saluti necessarias esse in Domino iudicaverit

135. *Blanchet aep. Oregonupolitanus.* — [Huic definitioni de infallibilitate Romani pontificis circa doctrinas do fide vel moribus ab universa ecclesia tenendas toto corde assentire cupio. Attamen] cum magisterium summi pastoris sit plenum, et consequenter tam ad definiendas propositiones de fide tenendas quam ad condemnandos propositiones fidei contrarias valeat ;

Cum insuper in dicta definitione do Romani pontificis infallibilitate, potestas do erroribus infallibililer condemnandis non plane, id cat, non verbatim declaretur;

Cum praeterea nemo ignoret, quam frequenter haereticae vel erroneae doctrinae reprobandae sint:

Ideo, od removendum omne effugium, quo haeretici vel perversi scriptores iam usi sunt aut in futurum uti possent, enixe rogatur, ut quaedam verba addantur, per quae supradicta infallibilis potestas circa errorum condemnationem sancita erit.

Tuno foraitan dicendum caset in pagina XI capitis IV incipiendo a linea25 [1241 A u]... „Com... pro suprema sua apostolica auctoritate doctrinam de fide vel moribus ab universa ecclesia tenendam definit, *vd propositiones fidei contrarias damnat,* per assistentium divinam, ipsi in beato Petro promissam, ea infallibilitate pollere, qua divinus Redemptor ecclesiam suam in definienda doctrina de fide vel moribus *aut in erroribus damnandis* instructam cese voluit.. [(addendo verba infra lineata).]

**136.** *Demers ep. Vancouveriensis.* — In capite IV in paragrapho 5 leformata, pag. XI, lin. 9 [ib. A M] ponatur ut in priori schemate pag. XΓΠ, lin. 22-23 [7 B8]: *quid... ab universa ecclesia ...vel tamquam fidei contrarium reiiciendum sit.*

137. *Vaisecchi ep. Tiberiadensis.* — [4°] In ultima paragrapho dicatur non *doctrinam de fide et moribus,* sed melius, uti videtur, *doctrinam aliqu m de fide* etc.

[5o] Ibidem ubi habetur „in definienda doctrina de fide ct ꝑꝛoribus utendum potius numero plurali: *in definiendis doctrinis* etc.

138. *Idem.* — [8°] In decreto definitionis addatur post verbum *definit* aliud verbum, hoo est: *vel proponit.* Ratio patet.

139. *Paya y Rico ep. Conchensis.* — [2o] Conservato integro sensu contextus in lin. 27,28,29,30 et 31 paginae XI [ib. A 17], ad maiorem conceptus claritatem, ut claudatur omnino porta ulterioribus cavillationibus, atque ut satisfiat vivissimo desiderio multorum patrum, hac forma concinnetur textus definitionis, inserendo tantummodo aliqua.verba linea subducta notata: ,.doctrinam do *rebus* fidei vel morum ab universa ecclesia tenendam aut *reiiciendam* definit, per assistendam ipsi in beato Petro promissam, infallibilitatis *dono* pollere; *quae quidem ipsius infallibilitas eiusdem naturae atque extensionis est ac* ea, qua divinus Redemptor ecclesiam suam in definienda doctrina de *rebus* fidei vel inorum instructam esso ꝟꝟoluit. (Caetera ut prostant)

140. *Régnault ep. Camutensis.* — Omittantur haec verba ultimae paragraph!: „ea infallibilitate pollere, qua divinus Redemptor eoelesiani suam in definienda doctrina de fide et moribus instructam esso ꝟꝟoluit.

Admiæa enim nostra formula [supra, num. 58] in initio capitis IV, excluditur omnis idea dualitatis etiam indirectae, et aliunde per definitionem ibiectumi sufficienter designatur; nam semper pontifex supremus omnium Christianorum pastoris et doctoris munero fungens repraesentat ecclesiam (ubi Petrus, ibi ecclesia), nec institui poteet aliquantula comparatio.

Loco horum verborum in fine „Si quis autem huic nostrae ꝺefinitioni dicatur: *„Haec est vera et catholica doctrina, quam omnes intimo corie credere et ore profiteri tenentur.* Et si congruum videtur, nou inducatur verbum *anathema* in hac constitutioue.

141. *Melchisedechian ep. Erzcrumiensis.* — Ad caput IV pag. 8 [ib. B J [haec] verba „ea infailibililate pollere etc." videntur ambigua et facillime ad pravos sensus detorquentur: quare necessarium videtur, ut apertis verbis dicatur, *magisterium Romani pontificis in rebus fidei et moruml esse infallibile,* ut potel intitulado capitis enuntiat.

142. *Dreuz-Brézé ep. Molinensis.* — Ex vocibus huius paragraph! „qua divinus Redemptor instructam esso voluit" videtur ecclesiam primaria Christi intentione infallibilitate instructam, deinde secundaria Romanum pontificem. Et sic aut duplicem esse infallibilitatem, aut infallibilitatem pontificis in iufallibilitate ecclesiae contineri, et illius tantum oe et organum esse; quae omnia quantum falsa, dubia et periculosa sint, nemo uon videt.

143. *Card. Trevisanato pair. Venetiorum.* — Ex verbis § 51,Jiomanum pontificem cum ex cathedra loquitur... ea infallibilitate pollere, qua divinus Redemptor ecclesiam suam ... instructam esse voluit", videtur a) posse quis cavillandi locum sumere, quasi ecclesia sit infallibilia *directe,* pontifex vero *indirecte* tantum, nempe per ecclesiam; 6) posse quis intelligence, non solum unum et idem esso obiectum infallibilitatis pontificis et ecclesiae, sed unum et idem esse etiam infallibilitatis subiectum, prout affirmavit auctor emendationis num. 72 pag. 34 [1135D]. — Hoc videtur non posse subsistere. Nam in definitionibus ex cathedra subiectum infallibilitatis est summus pontifex tantum; in definitionibus conciliorum oecumenicorum subiectum infallibilitatis per modum *unius est* pontifex cum episcopis ipei adhaerentibus. Etenim si episcopi in concilio oecumenico (quod nemo nvgat) sunt *coniudices,* sunt etiam *comparticipes* in solidum eiusdem praerogativae indicandi infallibii iter, id est ont in eorum complexu, seu, uti dicunt, in corpore, infallibiles cum summo pontifice; ergo in concilio oecumenico et in decretis ex cathedra non unum idemque, sed diversum est infallibilitatis subiectum.

Ut itaque hisce sivo cavillationibus sive aequivocationibus omnis praecludatur aditus, cum praesertim hic agatur de formula definitionis, quae, quantum fieri potest, nitidissima ac determinatisaima esse debet, eam, habita etiam latini styli ratione, ita placet mutare:

„Docemus et divinitus revelatum dogma esse definimus: Romanum pontificem, cum ex cathedra loquitur, id est cum omnium Christianorum pastoris et doctoris munere fungens, pro suprema sua apostolica auctoritate, doctrinam aliquam do fide vel moribus ab universa ecclesia tenendam definit, per ossisieotiam divinam, ipsi in beato Petro promissam, *errare non posse; haneque inerrantiae seu infallibilitatis praerogatitam ad eumdem obiecti ambitum porriqi,* od *quem sese extendit infallibilitas.* qua divinus Redemptor ecclesiam suam in definiendis doctrinis de fido vel moribus instructam ewe voluit; ideoque eiua-

i Vide $ S· et > eitt»de» eeendatorls nh mm. 144 et U7.

l Lore mentri edita posant de.

' «t ed. reete «¡aides. at ecatra wdki·

» Edita addnt pod prine, qnae verte ml et f 5 pe·«at sate Kr rrriu.

modi Romani pontificis definitiones esse ex se irre- A fonnabOes.

„Si quis autem etc."

144. *Monson y Martins aep. Granaiensis.* — [2·] Post verba „per assistendam divinam ipsi in beato Petro promissam';* haec alia addantur: *errare non posse;* ita ut sensus integer sit: *per assistentiam divinam ipsi in beato Petro promissam errare non posse, ac (a ipsa infallibilitate pollere, qua....* etc.

Hocce modo magis clare ac directe definita manet infallibilitatis praerogativa, quam Romanus pontifex in persona beati Petri accepit n Christo; et tam amicis quam adversariis omnis tollitur occasio cavillandi et dicendi, Romanum pontificem non habere infallibilitatem subiectivam et sui maneris propriam, sed tantummodo participare de infallibilitate ecclesiae, nec eam unquam exercere posse sine interventu ct consensu ecclesiae; in quo quidem sensu etiam ipsimet adversarii ultro admitterent Romani pontificia decreta B de fide et moribus esse prorsas irreformabilia. Et aliunde hoc edam modo clare demonstratur, quod infallibili! ecclesiae in nostra formula non snbioctive. sed objective ot extensive sumatur.

Et haec additio multo magis necessaria videtur, postquam inter primum et secundum rapitis quarti paragrapbum alius tertius, congregatione generali approbante, intericctus est, iu quo haec [verba] leguntur: ,.Romanos pontifices quaerentibus fidei veritatem ton *passe respondere,* nisi quod antiquitus apostolica sedes ct Romana perseveranter *cum caderis* tenet ccckaia". Queis verbis quantum abuti posit ad praepediendam oc indebite coarctandam Romani pontificis inerrantiae praerogativam ipsi in beato Petro collatam, nemo non videt. Propter hoc, et quia non recte, ni fallor, nec sensus nec mens sancti Augustini in hi«e verbis exprimuntur, deberent ex nostra constitutione penitus expungi.

145. *Conde y Corrai ep. Zamorensis.* — Romani pontificis infallibilitas directe, expree&c, ct non quasi in involuta declaratione, nimirum infallibilitatis qualitate, definiatur: quod plane his verbis effici pos<· censeo: riRomanum pontificem, cum ex cathedra loquitur, id est, cum omnium Christianorum etc.... in beato Petro promissam, *infallibilem esse, et ea ipsa quidem* infallibilitate, qua divinus Redemptor etc.4* ... (usque in finem constitutionis).

Rationes huiusmodi formulae sunt: Io Quod rem attente consideranti appareat, in constitutione nou infallihilitatem Romani pontificis definiri, sed ipsius infallibilitatis qualitatem, dura in obliquo dicitur de Romano pontifice, *ea infallibilitate poUere,* qoa ecclesia instructa eat α suo conditore. 2° Quia hac ipsa co!. iitutiouis formula aliquid reticeri videtur, quod palam exprimi deceat, nimirum Romanum pontificem infallibilem esse: nam ca ipsa ree, quae roticita D videtur, statim qualificaiur, dum de ea dicitur, esse, illam infallibilitatem, qua ecclesia «t instructa. 3° Quia definitio verbis constitutionis concepta, non rem definiendam exhibet, nimirum Romani pontificis infallibile magisterium, ut affert capitis IV épigraphes, «ed ipaitM rei, quae iam in altero inciso expressa supponitur, natura et qualitas. Decet autem sacri concilii Vaticani definitiones verbis explicitis, quae directe, clare et explicite rem definitam exhibeant, depromi.

I4β. *Marchich ep. Cattarensis.* — [2®] Formula, cum uon exprimat, prout par est, obiectum integrum infallibilitatis pontificiae, immutetur ita, ut illud integre ac rette tradat, verbi gratia post verba „pro suprema sua apcetolica auctoritate" haec existeutibua «uUiiluantur: m, *quae ad fidem vel mores A pertinent, ab universa ecclesia tenenda tradit vcl delinit..... Ecclesiam suam in tradendis vel definiendis iis, quae ad fidem vel mores pertinent, instructam esse voluit; ideoque eiusmodi Romani pontificis traditiones* (sive *instructiones) vel definitiones esse etc.*

Secus enim, praeter alias ratione», haud facile componi posse videtur cum formula proposita damnatio a summo pontifice Pio IX in enciclica *Quanta cura* prolata huius propositionis: „Jllis Apostolica sedis indiciis et decretis, quorum obiectum nd bonum generale ecclesiae eiusdemque iura ac disciplinam spectare declaratur, dummodo fidei dogmata non attingat, posse assensum et obedientiam detrectari absque peccato, et absque ulla catholicae professionis iactura."

147. *Monson y Martins aep. Granaiensis.* — [3·] Deniqoo ad notabilem cacophoniam vitandam, vel saltem temperandam, quae in ultimo formulae inciso resultat cx verbis „esse ex sese, poterat praedictam incisum hoc modo concinnari: *ideoque eiusmodi Romani pontificis definitiones aut decreta esse, per se prorsus irreformabilia.*

148. Bonen *ep. Faliscodunensis.* — [2°J In nullo canone capitis IV inveni, summo pontifici obediendum esse *ex intimo conscientiae sensu,* dum ipse aliquid praecipit agendum vel omittendum; idcirco in fine eiusdem capitis IV post verba ..esse cx sose irreformabiles" adiicienda esse haec alia censeo: *vel dum aliquid praecipit agendum ab omnibus fidelibus aut omittendum, eidem intimo conscientiae sensu esse obediendum.*

149. *Dreus-Bréré ep. Molinensis.* — De vocibus *esse ex sese* nihil advertendum, utpote inadvertentia» tribuendis.

Lugendum est, fonnam canonum assuetam in causa infallibilitatis pontificiae tantum fuisse omis- C sam. Intentio enim facile nimis inteliigitur ad plurimorum dolorem, et mussitationem nonnullorum.

150. *DeJaplare ep. Hudrianopolitanus.* — Pag. 8 lin. 26 [1241 B 4] \erba ista ..definitione» eao cx seso irreformabiles" nimis dure sonant ad aurem. Dici forte posset: *esse per se irreformabiles:* aut si graviores adsint rationes, cur absolute ponantur voces *ex tese,* tunc membrum phrasis proponitur eo modo aptandum: *ideoque eiusmodi Romani pontificis definitiones ita valere, ut sint ex sese irreformabiles* L

De caetero liceat adnolare, per totum illud caput IV sentiri nescio quam timiditatem in asserenda magna praerogativa summi pontificis, quam nos percupimus pre®ius et sublimius extolli.

151. *Vaisecchi ep. Tiberiadensis.* — [6°] In fino ultimae paragraph! ita legendum: *,Jdcoque* eiusmodi Romani pontificis definitiones esse *vel etiam ante episcoporum assensum* ex se irreformabile!».„ Haec D additio, quae etiam ad tollendam cacophoniam *(esse ex sese)* inservit, videtur maxime necessaria, tum quia vis et ratio definitionis tota in ea sita eet, tum quia contradictores infallibilitatis eam excludere maxime connituntur.

152. *Pace ep. Amerinus.* — In fine eiusdem paragraph! „Itaquo" post verba ..Romani pontificis definitione» ease ex seee irreformabiles" adiiciatur: *etiam antequam ecclesiarum consensus accesserit.* Nam verba illa ex *sese* non dirimunt quaestionem, an definitiones pontificis sint ex sese irreformabiles postquam accceerit ecclesiarum consensus, vel etiam nullo carum interveniente consensu.

153 Vr *Card. De Silvestril.* — In fine eiusdem

**i Perpenun hle habebantur in ĕditi ea quae »upra num. 9β i/» potai.**

**• Hunc numeran, qui in editis deerat, libeni profero ex**

paragrephi post vocem ‡rreformabiles' adiiciatur: *nec firmitatem haurire ab episcopi quorum sententiam idem Romanus pontifex pro sua prudentia exquirendam esse censuent.*

153. *Dubreil aep. Accnioncnsis.* — Definitio cartai anathemate.

154. *Mac Closkey aep. Neo-Eboracentis.* — Minimo placet substitutio verborum „anathema sit“ pro „sciat so α veritate fidei catholicae ctc.“ ad finem capiti IV ut in schemate. Deleatur „anathema“.

155. *Venrolles ep. Columbicensis.* — Humiliter rogatur et enixo expostulatur, ut canou appositus ad finem capitis quarti lrSi quia autem huic nostraeetc.“ omnino auferatur, utpote minime necessarius, et insuper — attentis circumstantiis — nocivus.

156. *UHathorne ep. Birminghamiensit.* — In capilo IV linea ultima omittantur vorba „anathemasit"t ot substituantur verba ex schemate.· *sciat se a veritate fidei catholicae et ab unitate ecclesiae defecisse.*

Et ratio eat, Io quia ab initio discussionis intellectum fuit, quod haec doctrina non esset submittenda anathemati ; 2° quia nequo inter emendationes α patribus propositas, noque inter eas quas Deputatio do fido in scriptis proposuit, invenitur; sed in ultimo momento cx improviso patribus propositum fuit; 3° quia ita ex impromptu introductum, nunquam discussum fuit, vel discuti potuit.

157. *Bernadou aep. Senonensis.* — Ut loco vocis „anatheina sit“ servetur conclusio redactionis primi schematis, scilicet: *sciai se a veritate fidei catholicae* etc. Sensus est idem, sed verba videntur minus dura.

158. *Card. De Silvestri.* — In clausula huius capitis deleantur verba *anathemasii et* retineatur textus primaevus.... *Sciat se a veritate fidei catholicae, et ab unitate ecclesiae defecisse.*

Quod si patribus placeret addere canonem in fine huius capitis, tunc proponeretur sequens: Si *quis dixerit, Romanum pontificem ex cathedra loquentem errare posse; anathema sit.*

159. *Martinez ep. S. Christophori de Havana.* — Duobus antea mensibus sanctissimus dominus noster Pius papa IX, sacro hocco adprobante concilio, constitutionem do fide ex cathedra publicavit: in qua, vestigia premendo sacri concilii Tridentini et fore omnium conciliorum generalium, in primis doctrinam circa fidem in quatuor capitibus exposuit concilium nostrum, deinde autem canones edidit, veritatos dogmaticas iudigitando, ac eas negantes «.liris vovendo.

In praesenti conficienda constitutione de ecclesia alio modo velle agere venerabiles patro» apparet, quin tamen ulla ratio afferei possit, cur in uno codoniquo sanctorum patrum comessu diversa agendi ratio stabiliatur, Quinimo, retío, ct quidem non ĉŏntent

**epistoU dosmoptam, qtum emineatiisìmi emendatori theologus D ΠΟΤΟ oporteret, eoncilii sabieereUrio misit hoc paeto:**

**IIlostrÌMlmo e reverendissimo monrig. Ludovico Jacobini, . sotto-segretario del conelio Vaticano.**

**Mourignore illutrierimo e reverendi«imo.**

**L'eminentissimo signor cardinale De Silvestri sulla coatitu-rione dogmatica prima emetterà il aa» favorevole iicrfa *modum* ehe venne o o bjo affatto nelle stampe distribuite.**

**L' eminenza «un sngceriva tra le altre cose che a! decreto del capo IV dopo la parola *irrtformabilu* si aggiungesse: *nec firmdolevi haurire ab eyitcopiì quorum $iande idem Romanus pontifex pro tua prudentia exquirendam* eue ernxuerit**

**Certamente in tal modo ai confermerebbe anche meglio il vero principio e si metterebbe d'accordo il decreto con le premesse.**

**Ella veda nella sua saviezza qual conto nel momento possa fare di questa coramunieaxione, ed intanto coi sentimenti della più profonda stima mi dichiaro di vostra fienoria illustrissima e reverra Ji«itni amili«rimo obbedienti^aimo servo.**

**Canonico Pio Delicati.**

**16 loglio lSTO.**

B nenda, militat, ne hoc fiat: ei etenim in prima constitutione dogmatica condenda concilium bene egit, eamdem sequi debet regulam agendi quam dum deserit ut aliam sequatur, dici de illo poterit quod sibimet non sit simile in modo operandi, quod quamdam contradictionem, saltem apparentem, implicat.

Rogantur proinde venerabiles ac reverendissimi patree Deputationi» de fide, ut antiquam regulam, quam semper tenuerunt generalia concilia, atque bocce etiam Vaticanum iam sequi coepit, firmiter stabiliant, ac invariabiliter sequi statuant.

Praeterea, cuín anathemata tantum feriant eoa, qui veritatibus revelatis vel in revelatione contentis, et nt tales ab ecclesia declaratis, cum obstinatione resistunt, valde conveniens esse iudico, ut, sicut mos semper conciliis fuit, praecipuis verbis ea notentur, quibus reiectis, diris anima vovetur. Cur ergo non editur singularis canon pro infallibili magisterio Romanorum pontificum? Proinde sequens proponitur, in quo nihil abundat, nihilque deficit.

Canon IV. Si *quis dixerit, Romanum pontificem, dum tamquam omnium Christianorum pastor ei doctor a Christo Domino constitutus universam docet ecclesiam, et pro suprema sua apostolica auctoritate definit, quid circa fidem et mores credendum ac servandum est, non ette. per specialem Dei assistentiam ei in beato Petro promissam ea praeditum infallibilitate, qua idem Redemptor noster ecclesiam suam munitam esse voluit in fide docenda et profitenda: aut affirmaverit huiusmodi definitiones esse ex se reformationi obnoxias; anathema sit.*

160. *Demers ep. Vancouveriensu.* — [2°j Ut multorum votis satisfiat, apponatur canon in consueta forma, ut fortius firmetur ac corroboretur definitio nostra.

161. *Baiati ep. Tudertinus.* — Peroptaretur tan- C dem, ut verus canon in fiue praesentis capitis ponere-tur. Qui si a fidei Deputatione opportunus indicaretur, posset esse sequens :

Si *quis dixerit, Romanum pontificem ex cathedra loquentem in quaestionibus fidei et morum errare posse, eiusque dogmatica decreta, etiam antequam accedat consensus ecclesiae, irreformabilia non esse; anathema sil.*

162. *Vaisecchi ep. Tiberiadensis.* — [7°] Clausula vel canon ita complendus videtur: Si *quis nutem huic nostrae definitioni, quod Deus avertat, contradicere, aut verum mentis assensum et obsequium detrectare praesumpserit; anathema sit.* Ratio huius additionis est, quia nulla apparet sufficiens ratio percellendi anathemate eum, qui exteme contradicit, non eum vero, qui interne fidem denegat definitae veritati; immo ob silentium illud lansenistarum obsequiosum alias damnatum, hunc potius quam illum dam-

163. *Marchich ep. Cattarensis.* — [3·] Canon ita potius redigatur: Si *quis autem huic nostras definitioni ac doctrinae contradicere* etc. Cavillatore enim possent inter *definitionem* ct *doctrinam definitam* distinctionem instituere ml sibi arridentia defendenda.

## 66.

## Congregatio gonoralh ootogeaima saxta

## 1870 iulii 16.

Die sabbati 16 iulii 1870 Inua octava matutina in conciliari aula Vaticanae patnarchalia BMÙlictfo. generalis reverendissimorum patroni congregatio habita eat ; cui interfuerunt quingenti quinquaginta duo patra?, nvmpe 38 rardinalea, 4 patriarchae. 8 ρπmarea, 85 arvhiepiecopi, 383 episcopi, 3 abitarnulliua di<x^

KS·

tesis, 9 abbates generales sive praesides congregationum ordinum monasticorum, usum mitrae habentes, 22 generales et vicarii generales; quorum omnium nomma, quae per assignator» locorum accurate descripta fuerunt, exhibet indiculus patrum octogesimae textae congregationis generalis, qui inter acta concibi asservatur.

Reverendus pater dominus Petrus Giannelli archiepiscopus Sardianus missam lectam celebraviL Qua absoluta, et recitata oratione *Adsumus Domine* etc., einmentissimus primus praeses eie patres allo-quutus est:

Reverendissimi patres, accedamus ad materiam in Irao congregatione generali pertractandam. Cum in ultima congregatione general·' suffragia super integro schemate constitutionis dogmaticae primae de ecclesia Christi exquirerentur, aliqui ex patribus suffragia dederunt per verba *placet iuxta modum*, simul exhibentes in folio scripto difficultates, quae ipebs a B pura et simplici approbatione detinebant, vel exprimentes nonnulla desideria, quae in istis fobia scriptis continebantur. Interim in ¡ustum ordinem redacta per folia typis impressa, atquo singulis patribus diatributa, ad notitiam cunctorum prolata sunt. Deputatio autem pro rebus fidei ea omnia sollicite examinavit, diligentissime considerans, an et quae eorumdem ratio haberi possit. Singulis autem partibus praemittetur nomine Deputations pro rebus fidei brevis relatio. Itaque ascendat ambooeni reverendissimus dominus Bartholomaeue D'Avanzo episcopus Cálvense el Theanensis, ut eam relationem faciat de exceptionibus, quae suffragiis quonmdam patrum de prooemio, nec non de capite primo et secundo adiectac fuerunt. 4

## RELATIO

*reverendi patris domini Bariholomari D'Avanzo* q *episcopi Calccnsis d Theanensü.*

Eminentissimi praesides, eminentissimi ac reverendissimi patres.

Ne terreamini, quaeso, cum videatis relatorem Deputationis vestrae de Ede habentem prae manibus volumen integrum, cogitantes quod multum temporis terendum sit et vobis ot ipsi in huiusmodi libro examinando, quia si relatio mea ordine prima fuit relate et respectivo brevis, ai altera fuit brevior, haec ex consequenti debet «se brevissima, tum quia praeccptuDi brevitatis, quod mihi recunda vice imporitum fuit, nunc urget instantius, instantissime, tum quia reapse ipea res per sere id reclamat. Et en ad argumentum manum admoveo.

De quanam igitur re hoc mane agitur? Non quidem agitur de schemate reformandi textus et de emendationibus in schemate; sed agitur de scliemnte, de D texlu iam reformato, et poet emendationes concordato seu adaptate, et in congregatione generali pluribus suffragiis udprobato: qni textus nuno nonniri leviter debet recognosci. Igitur hoc mane nulla umquam discupio du doctrina potest iterari, neque potest agi de novo textu priori textui substituendo; red tantummodo agi potest de aliquo modulo, qni, integro remanente textu et doctrina, possit aliquo sensu adaptari et inseri. Nam Deputatio vestra de fide in hoc firma est, quod iura maioritatis, quae tam frequenti suffragio textum adprobavit, sarta tectaque semper remaneant; ac proinde Deputation! vestrae de fide illud firmum et solemne fuit, atque praeter omnem dubitationis aleam positum, quod scilicet niai urgens necesites, vel evidentissima utilitas ad id impellat, nullo unquam modo textus rwecetur.

Atque hoc criterium prae oculis habent» ad exceptiones statini venio.

*Exceptio* 1 vel primo intuitu sibimetipsi contradicit, et semetipeom indicai. Qniequoonim videt, quod proponens hanc exceptionem, proponit ex consequenti novum textura prooemii veteri substituendum. Iam videtis, licet ot optimas ideas contineat, et caoteroquin si ageretur de emendationibus, poseent plura retineri, nunc cum agatur de simplici recognitione textus, nullo pacto potest in considerationem sumi.

*Exceptio* 2 potit, ut addatur „postor... *Dominus noder laiu Christus".* Utique ei de emendationibus ageretur posset admitti; red quaenam urgen necessitas, quaenam evidentissima utilitas huius additionis in textu iam approbato? Nulla enim acquivocatio potest tree super isto pastore an imarum nostrarum. Equidem probe scitis, illa verba desumpta ta>e ex epistola prima sancti Petri, ubi princeps apostolorum tcribit': *EralU sicut ores errantes, nunc conversi estis ad pastorem et episcopum animarum vestrarum.* Numquid et divus Petrus addit Iasum Christum? minime. Quisque ex christiania noverat hic agi de lesu Christo. Quare superflua est haec additio, cum non agatur de emendatione.

Sed *exceptio* 3* postulat, ut addatur: *communicato Spiritu sancto,* et arguit ad hominera dicens, quod per ipsam Deputationem haec emendatio admissa fallita eat, admissa fuit haec pericopo, red in secunda emendatione. At reminiscatur proponens quod tertia emendatio addita fuit, in qua emendatione iam textus non amplius fuerat; ac proinde exclusa fuit. Quidquid ait, nulla neoesritas ut inseratur.

*ErceptioV* vult, ut explicetur quid \cniat nomine *pastores* et *doctores.* Et lúe etiam scrupulus videtur nimis arctus. Siquidem apostolus inquit': *Posuit pastores ei doctores ad ŏpu ministerii.* Haec est phrasis in Scriptoria.

*Exceptio* 5 est, sicut et 6 et 10* ex illis patribus qui supponunt non posse pertractari de primatu Romani pontificis, nisi insimul tractetur et de apostolis et Je episcopis successoribus apoetolorum et de ecclesia. Sed iam de hoc, ut probe noscitis, pertractatum est, et dictum est quod etiam tractatores iuris canonici, qui luetliodum aualyticam sequuntur, agunt primo de primatu, deinde de apostolis eorumque succeasoribu.· potea de notis ecclesiae, ultimo de proprietatibus ecclesiae. Quare eet omnino haec superflua et non ad rem. Idem dicendam de 6

Sequitur *exceptio* numero 7a et nam. 7b. In hisce reverendiwma» proponens offenditur ex illo verbo *praeponens* apostolis beatum Petram. Ipee dicit quod magis esset consentaneum evangelio dicere: *beatum Petrum inter caeteros apostolos eligens,* lain vero quaererem α reverendissimo proponente: magis consonum est evangelio? Triplici vice in evangelio sermo instituitur de electione apostolorum, scilicet apud Mattliaeuin, apud Marcum et apud Lucam; neque Matthaeus nequo Marcus adhibent verbum *elegit;* tantummodo Lucas dicit quod lesus Christus Dominus noster ex omnibus discipulis elegit duodecim quos et apostolos nominavit. Iam vero cum dicimus, ox discipulis elegit duodecim, quos apostolos nominavit, iam patet quinam sit scopus electionis. At si diceretur, ut proponit reverendissimus: *beatum Petrum inter caeteros apostolos eligens,* eligens ad quid? eligens ad primatum, eligens ut sit primas. Et quid «t praeponere nisi eligere ut sit primas? Quare ad quid ista circumlocutio? Numquid (id nemo potest suspicari),

i I Pete. П. ₣
s Epbea. IV, U-12.

numquid ct de primatu vellet aliquod dubium ingorore? Id impossibile cet, ne quidem suspicari. Itaque nulle umquam ratio potest rationabiliter admitti pro •huiusmodi exceptione.

*Exceptio* 8a agit do verbis *principio* et *fundamento,* et vellet excludi *principium* ot substitui *centrum.* Iam quisque recordatur quod in emendationibus, et quidem sub num. 8° et 9°, liaec quaestio agitata fuit» ct iam exclusa et indicata in congregatione generali; ac proinde locum non habet. *Exceptio* 8 5 Jdom repetit, ac proinde eodem modo locum non habet.

Nunc habetur vero modus, qui proponitur aub .num. 9°. Scilicet reverendissimus isto proponit, quod retentis omnibus verbis, tantummodo substituatur hoo modo: *instituit visibile ac perpetuum utriusque unitatis principium ac fundamentum.* In textu habetur: ,.instituit perpetuum utriusque unitatis principium et visibile fundamentum.“ Vellet itaque ut conjungantur simul *visibile* et *perpetuum.* Sed iam etiam heic adest quaestio praoiudicata, quia iam de hoc discussum fuit et iudicatum in iisdem emendationibus 8 et 9‘, et textus, ut nunc est, approbatus fuit Caeterum rogamus proponentem- ut advertat, quod τδ *visibile principium* etiam multis negotium facessit, et non stricte vero dici posse arbitrati sunt Quare relinquatur textus ul est.

*Exceptio* IO, ut dixi, pertinet od illos patres, qui putant in hoc tractanda esse etiam quae pertinent ad ecclesiam ; ac proinde ad rem non facit. Aliunde sufficienter provisum est in additionibus tum prooemii tum etiam tertii capitis, ut probe nostis.

*Exceptio* 11 * vult ut tollatur „itaque“. Illud *itaque* erat mendum typographicum et iam expunctum est. Et en quomodo recognoscitur textus, non per emendationes.

*Exceptio* ‡2 proponit ut pro τδ *approbante concilio* dicatur *decernente concilio,* et addit pluree rationes. Sed etiam haec quaestio iam praeiudicata est; siquidem in primo schemate in exordio iam disputatum fuit de formula adoptanda, et statutum fuit a congregatione generali, quod iu prooemio generali diceretur: *Sedentibus et indicantibus nobiscum episcopis,* deinde in caeteris adhibeatur fonnula, quae adhibita fuit constanter in concilio Lugdunensi II et Lateranensi V scilicet *sacro approbante concilio;* ac proinde, cum ree iam sit indicata, non possumus iterum de his inquirere suffragia.

*Emendatio* 13 a, 135, 13 r, 13 d ad idem redeunt, nimirum volunt ut illa verba „in quo totius ecclesiae vis et soliditas ₵onsistit' substituantur per alia verba. At meminerit reverendissimus proponens quod in *emendatione* ‡1 ‡4 et ‡5 quae respiciunt prooemium, iam de hoc discussum fuit. Immo ista verba „in quo totius ecclesiae vis ac soliditas consistit[1]* non sunt proprie schematis reformati; sed ipsa verba emendationis, et sic nunquam erit finis.

Nuno sequitur *exceptio* ‡4 quae continet tres modos. Primus modus proponit, ut post verba Juxta evangelii ‡estimonia addantur: *et constantem catholicae traditionis fidem.* Rogamus proponentem, ne ipse nimium acceleret; nam paulo post in textu dicitur: „ut ab ecclesia catholica semper intellecta est4'. Itaque paulo post adsunt ista verba, quao in idem recidunt Secundus modus proponit ut addatur: *apostolicum primatum plenitudinis iurisdictionis episcopalis in universam* etc. Sed etiam hic nimis celer cel; nam in capite tertio abunde satisfit eiusmodi exceptioni. Tertius modus vero eet innovatio totius textus sino necessitate; ac proinde non potest admitti utpoto emendatio.

Iam venimus tui *exceptionem* ‡5 *si quis digerit, beatum Petrum apostolum non* «se *a Christo Domino constitutum apostolorum omnium principem;* in textu habetur: ‚31 quis dixerit, beatum Petrum a Christo Domino constitutum non esse apostolorum omnium principem.“ Advertit proponens quod illud *non esse,* ut nuno est, possit aliquo modo dubitationem et obscuritatem ingerere; quare proponit ut τδ *non esse* ponatur ut ipse dicit Et hic est vere modus; ac proinde potest admitti, cum sine mutilatione textus adsit et utilitas. Quare admittitur iste modus, ut dicitur in exceptione: *non esse a Christo Domino constitutum,* non vero: „α Christo Domino constitutum non esse."

Emendatio sive *exceptio* ‡6 vult ut addatur: *aut hunc non esse Romanum pontificem.* Sed rogamus reverendissimum proponentem ut advertat, quod in primo capite agitur de institutione primatus, non vero de successione, ac proinde ad rem non facit huiusmodi exceptio. De Romano pontifice enim in secundo capite agetur.

Nunc transimus ad secundum caput. Proponens in *exceptione* ‡7 profert quatuor modos. Primus modus est ut pro reverentia addatur *beati Petri,* et m hoc rationem habet, et ratio habebitur. Itaque acceptatur huiusmodi recognitio textus, ut dicatur *beati.* Secundus modus eet emendatio potius quam modus, ac proinde non potest admitti. Tertius modus iterum repetit titulum *beatus.* Quartus modus est super verbo „erat“ et reapse ipse proponit: *fuit.* Et revera melius est dicere *fuit* vel etiam *est.* Quare cum proposuerit *fuit,* α Deputatione τδ *fuit* adoptatur. Necease semper fuit universam convenire ecclesiam, hoc est, omnes qui sunt undique fideles1.

*Exceptio* ‡8 proponit iterum, ut deleantur illa verba „nulli enim ₫ubium Iam quisque recordatur, quod de huiusmodi emendatione actum est in congregatione generali sub num. 2°, et fuit exclusa: quare nullo pacto potest iterum admitti.

*Exceptio* ‡9 proponit, ut pro „enim“ admittatur alia particula, et hic modus etiam admissus fuit. Quare pro *enim* in textu habebitur *sane.* Ipse proponit *itaque* vel *sane;* idem est

*Exceptio* ‡20 quae ut patet refertur ad exceptionem ‡8 In ista exceptione ‡20 dicitur, ut expungantur illa verba „fidei columna[1]* et de hoc etiam actum est in eadem emendatione, quae reiecta fuit; et proinde iam iudicata est. Sed quoniam reverendissimus proponens pro maxima sua humanitate tam generoso agit cum relatore, liceat mihi ut aliquam responsionem etiam gratitudinis causa addam. Itaque in priuia illa exceptione reverendissimus emendator offendebatur, quod Petrus diceretur caput apostolorum et columna fidei, nunc agit tantummodo de *columna fidei.* Itaque ego rogo ut advertat, quod tunc ego proposui ut relotor, quod retineretur *caput apostolorum.* quia sunt ipsissima verba sancti Augustini, qui ait: „Petrus apostolorum caput, caeli innitor etc.“ Ipae credidit Augustino, et proinde acquievit; at nuno itorum proponit huiusmodi exceptionem. Si itaque acquievit Augustino dicenti Petrum *apostolorum caput,* acquiescet etiam Augustino qui vocat Petrum *columnam* Petrus enim «t petra ad fundamentum, columna ad sustentandum, et ita porro. Igitur idem Augustinus caput apostolorum appellat Petrum ct columnam fidei. Retineatur ergo iure et merito secunda ot tertia ₱hrasi.

Caeterum quod pertinet ad *columna fidei* rogarem revorendissimuni proponentem ut adverteret, quod

1 Irto. lib.Ul.adv. baerea. cap. HI. (Migue P. Ot.Vn, 819 )
* Tract CXIII, in Ioan. n. 2.

ιαιπ in usa loquendi receptu fuit rila phrasis non modo de Petro sei do Romano pontifice, quod sit columna fidei. Exemplo sit synodus provincialis, quao habita fuit in America anno 1858 praeside archiepiscopo Petro Ricbardo Kcnrick, in qua synodo expresse Vocatur beati» Petrus *columna fidei*l. Igitur iam in more eet haec phrasis; et proinde credo quod satisfit etiam ipsi proponenti, si retineatur textus uri se habet,

*Exceptio* 2Γ et 22 offenditur ex illo verbo vivit et praesidet'; et videtur illi quod sit nimis motaplioricum. Sed liaec metaphora iam adhibita fuit a conciliis et a patribus iuxta citationem textus; et proinde non potest offendi. Caeteruin nonne dicitur Deus Abraham, Deus Isaac, Deus lacob, Deus viventium et non mortuorum? Quare optime dicitur quod Petrus vint in Romano pontifice, Petrus iudicat: et ¡Mires utuntor hac phrasi, quod Petrus iudicat, Petrus vivit; et concilium Chalcedonense dicit, quod Petrus per Lconeiu loquutus est.

Sequitur *exceptio* 23 in verba: „undequicumque in hac cathedra Petro succedit, is iuxta Christi ¡peiu institutionem primatum Petri in universam ecclesiam obtinet." Hic reverendissimus proponens reapse scrupulis, ct, ut videtur, merito agitatus est ne videretur una.ex tribus sententiis catholicis praeiudicari. Permittatis ergo, rogo, ut breviter statum quaestionis exponam. Igitur successio ad beatum Petrum duo respicit, successionem in cathedram et successionem in prifnatum. Iuro divino (et est dogma fidei) statutum est, ut qui succedit Petro in cathedra, eit successor in primatu. At constat tx testimoniis novemdecim sacculorum quod Petrus mortuus sit Romae; et quoniam non succeditur nisi cedenti de loco, ut perbelle loquitar Beilanninus; sequitur per consequens quod episcopus Romanus succedat in primatu.

At quaerunt theologi: episcopus Romanus succedit Petro ex iure divino vel ex iuro ecclesiastico vel ex iure mixto? Certum est quod id proveniat ex facto Petri. Igitur prima sententia eet eorum qui dicunt: Petrus Antiochiam reliquit el Romam venit ex expresso mandato lœu Christi Domini nostri, ac proinde ex iure divino episcopus Romanus succedit Petro. Ita Melchior Canusl et quos ipse citat. Alii e contrario dicunt quod Petrus ex suo arbitrio Romam venit, ac proinde «cuti pro suo arbitrio Petrus Romam venit, ita pro suo arbitrio quilibet Romanus pontifex, qui habet eandem auctoritatem primatus, poteet e Roma proficisci ad aliam civitatem. Quare dicunt isti, et eet secunda sententia, quod Romanus pontifex succedat Petro ex iure ecclesiastico. Alia sententia est ut ita diram media, quae sententia dicit, quod ex facto Petri evenit ut Romanus episcopus succedat Petro; red Itoc factum erat conditio sine qua non. ot ut semel posita hac conditione, nullus unquam amplius Romanorum pontificum potsit hoc factum mutare: oc proinde est aliquo sensu de iuro ecclesiastico, aliqqo reutu de iure divino.

His peritis, reverendissimus et dootimmus ementor proponens exceptionem observat, quod verbo textus oostri iam acrobati potius videntur favore tertiae rententiae. Atqui, ipse dicit, textu·» non debet favere ulli sententiae. Iam primum observo, quod ex hia tribus sententiis vel prima oet admittenda (et ipwe rcrerendissiinus proponen dicit se primam tenero), vel tertia; secunda enim iam hodio amplius sustineri non potest- Memineritis enim, quod profewor in univrrritate Taurinensi nomine Nuytx, inter cactora commenta, hoc etiam dixit, scilicet quod nihil vetat quod A ex decreto concilii oecumenici vel, quod mugis lepidum est, ex consensu omnium ¡jopuloium, cathedra Petri e Roma ad aliam partem transferatur. Haec propositio, quae est nona numero damnata in Nuytx, fuit damnata per sanctissimum dominum papam in sua epistola, quao incipit *Ad aposloticae sedis* l, et licet damnaverit in globo, certe damnat omnes propositionos sub gravissimis censuris illas dicens haereticos, subversivas etc. ; ct est propositio XXXV in Syllabo. Itaque hodie sustineri nullo pacto potest secunda sententia, qua dicitur id esse ex mero iure occlttei&stico, adeo ut per consensum concilii oecumenici possit Romana sedes ab hac alma urbe ad aliam civitatem transferri. Igiiur cum textus aliquid deberet dicere, vel ad primam vel ad tertiam sententiam debebat confugere.

Si dixisset de prima sententia, quod scilicet iure divino episcopus Romanus succedit, iam nihil novi dixisset. Nam Innocentius III agens do primatu Ro- B manae sedis in sua epistola od patriarcham Constantinopolitanum, expresáis verbis haec habet: „Qui (Potras) licet postmodum ex revelatione divina ab Antiochia fuerit translatus ad urbem, non tamen concessum sibi primatum deseruit"; ot deinceps meminit illam antiquissimam traditionem, quod scilicet Petrus tempore persecutionis Neronis cum e Roma excederet, occurrit illi leena Christus Dominus noster; unde miratus Petrus dixit: *Magister quo oadis?* et respondit losus Chri«tus. *Venio Romam iterum crucifigi:* id quod fuit monitorium pro sancto Petro; unde reversus Romam, ibi crucifixus fuit. Iam, quaeso, ai in capite nostro verba Innoceatii inserta fuissent, quaenam obiectio insta fieri potuisset? At non dicimus, quod sit ex revelatione divina et quod sit ex expresso monito Domini nostri lesu Christi. Si igitur, ut ipse supponit, verba textus potius favent tertiae sententiae, minus dicunt quam potuissemus dicere.

Caelerum monemus proponentem, quod reapse C textus nulli ex sententiis neque favet nequç nocet, quia textus sic se habet: „Unde quicumque in hoo cathedra Romana Petro succedit, is iuxta Christi ipsius institutionem primatum Petri in universam ecclesiam obtinet." Offenditur illustrissimus proponens ex eo. quod illud *ipsius institutione* referatur tam ad successionem in cathedra, quam ad successionem in primatu. Sed attento legenti haec oequivocatio stare non potest; dicitur enim quod quicumque succedit, quomodocumque succedat, sive de iure divino in prima sententia, sive de iure ecclesiastico in secunda sententia, sive de iure mixto in tertia sententia, quomodocumque succedat, is iuxta Christi ipsius institutionem primatum Petri in universam ecclesiam obtinet.

Itaque iure divino Romanus pontifex dici debot succedere in Petri primatu, id quod reapse definitur D in canone. Atque in hoc Deputatio obsonavit, quod reapse redactio canonis uti erat primo, forsitan potuisset praebere aliquod dubium; sed iuxta emendationem ipsius reverendissimi patris ablatum fuit illud „iure divino". Cum itaque et ipse consenserit ut in canone nihil dicatur, quidquid dicatur in capite, nnn officit ulli sententiae. Sed caeterum ista sententia, qui succedit in episcopatu, ex iure divino succedit in primatu, non est convertibilis in hanc: ergo qui succedit jure divino in primatu, etiam succedit iure divino in episcopatu, in cathedra: ac proinde nullus scrupulus debet remanere huic .reverendissimo proponenti.

Sequitur *exceptio* 24B ..necoese semper erat...

i ïtQfi. XLVfl, S30 C i
• Dt Bom *ptrntíj^*, lik II, es?. XIL
• *ht tort»* UkVf. esp.Vin. 10-.

i l id. *Ada* Pii *IX,* µ. I. rol. L üBS.
1 <7. Miaae. pAtr. Ut.. u«. CCXIV. pie. 781.

&cd iaru dictum est quod proibenti ponatur *fuit,* quod A idem eet; atque hoc «t quod iste proponens dicit.

Sequitur nunc sub numero 25® modus vere modus, utinam et omnes ita fuissent! Iste emendator eet idem doctus ac reverendissimus paler1, cui, si mihi permissum eet, gaudeo quod passim bonum testimonium praebere cum pro sua insigni pietate, tum pro profunda scientia theologica: ipse enim meus est amicissimus. Igitur isto observat, quod ut adest citatio in notula, possot ingerere aliquod dubium, siquidem dicitur *communionis.* At uti habetur in collectione babbei ot etiam Mansi, dicitur *commonitionis.* Hoc mendum vero irrepsit ex eo, quod tum Mansi tum Labbeus usi sunt editione Sirmondi, qui reapse ex mendosis codicibus legit *commonitionis;* sed postea accuratissimi Maurini cum ediderunt typis epistolam sancti Ambrosii, veram lectionem ex sincerissimis manuscriptis vindicarunt, ct est uti est. Quare optime reverendissimus proponens dicit, ot Deputatio de fide B illi gratias agit ob hanc emendationem, scilicet quod in notula non dicatur: „Vid. concilium Aquilátense", sed dicatur: *Vid. epistolam XI* s. *Ambrosii,* ita ut licet epistola XI sit reapse epistola illa, quam s. Ambrosius misit ad imperatorem nomine concilii Aquileiensis; attamen ne quis accedat ad collectionem Labbei vel Mansi, potius necessum est ut adeat ipsum textum epistolarum s. Ambrosii ; et idcirco liic modus in omnibus retinetur.

*Modus* 26° vult, ut pro „perpetuos successores l dicatur *perpetuum pro tempore successorem,* ne fortasse quis possit dicere, quod reapse dictum nou fuerat, plures esse coaetaneos successores s. Petri. Sed huic scrupulo iam abunde satisfit in textu; nam immediate sequitur, Romanum pontificem in primatu successorem.

*Emendatio* 27 postulat, ut in canone addatur tertium comma, scilicet non modo quod iure divino O debeat quis succedere Petro, non modo quod huic do facto succedit Romanus pontifex, axi vellet ut addatur, quia Romanus pontifex' ideo habet iuro divino primatum. Sed Deputatio de fide observât, quoti si hoc propositum fuisset in emendatione, iam potuisset acceptari; sed nunc videtur superfluum, tum quia abunde in secundo commate dicitur, Romanum pontificem succedere in primatu, tum quia quoad ius divinum manifeste et sufficienter exprimitur in primo commate: ac proinde remaneat textus etiam in canone.

Et iam, eminentissimi ac reverendissimi patree, egi relatorem ex parte mea; siquidem ut quisque posset melius attendere emendationibus iam in congregationibus generalibus radicati», idcirco eniinentissimus praesul Deputat ion is voluit, ut quisque nostrum referret de modis, sicut et retulit de emendationibus. Cum ergo axi secundum caput relatio mea finem habuerit, otiam haec relatio finem accipiat. Si D haec relatio fuerit rudis iudigeetaquo moles, quaeso, parcite non meae malae voluntati, sed eo quod virée meae defecerunt

Gratia et misericordia et pax filiorum Dei abundet in cordibus nostris, beata interveniente Marra virgine immaculata, cuius intercessione certe factum est. ut in liac dio solemni de Monte ('ármelo magnum opus perfecerimus de primatu Romani pontificis; ac proinde laudetur leans Christus.

Prima tac relatione absoluta ad atnbonem succssive vocati nuit reverendissimi domini Fridericus Maria Zinelli episcopus Tarvisinus et VinCtttins Gasser episcopus Brixincnsis; ille ut relationem facete! de exceptionibus, quae tertio capiti adiecta» sunt, hio vero ut relationem facciet de exceptionibus quae capiti quarto eunt appositae.

## RELATIO

*reeerendi patris domini Fridejici* JL *'¿melli episcopi Tarvisini.*

Eminentissimi praesides, eminentissimi et reverendissimi patres, expenduntur modi spectantes ad caput tertium.

*Modus* sub num. 28°. Reverendissimus vellet inseri in caput tertium doctrinam, ut ipse ait. Ballerini cum verbis ipsius, in quibus dicit regimen ecclesiae non osse mero monarchicum, sed esse regimen ex monarchico et aristocratico mixtum1: idque ut non videamur in concilio Vaticano deprimere auctoritatem episcoporum. Quod hic insinuetur, fuerat propositum sub emendatione num. 63°, et ea occasione motiva adducta nomine Deputation» expensa sunt, et patrum suffragiis rogatis in congregatione generali, emendatio fuit reietta.

Ad auctoritatem Ballerini aliorumque respondeo, nihil aliud ipsos significare quam id quod in nostra constitutione apertissimo dicitur, episcopos in ecclesia esse ex institutione divina, eos habere in propria dioecesi ordinariam et immediatam potestatem, et in arbitrio non esse nec Romani pontificia nec concilii oecumenici destruere totum episcopatum, sicut nec caetera quae sunt institutionis divinae. Do hoc nulla est quaestio. At in significatu obvio illi, qui asserunt regimen ecclesiae case monarchicum mixtum aristocratico, intelligent potestatem pontificis limitari potestate episcoporum, ita ut in eo non sit vero suprema et plena potestas, ted dumtaxat in corpore episcoporum cum ipso; quae doctrina sic exclusive intellecta est omnino falsa. Regimina quae appellantur mixta non sunt reapse talia, sed verbolenus; nam supremum imperium si uni insit, monarchicum est regimèn; si pluribus, sed nou omnibus, est aristocraticum ;.si omnibus, democraticum. Si monarchia ab aristocratie temperetur, conceptus regiminis vero monarchici plane destruitur; cum hoc casu summum imperium apud multos resideat, et'non apud unum.

Ad rem faciunt verba Gersonis: „Status papalis, dicit ipse, institutus est a Christo supernaturaliter et immediato tanquam primatum habens monarchicum et regalem in ecclesiastica hierarchia; secundum quem statum unicum et supremum ecclesia militans dicitur una sub Christo; quem statum (et intelligit de primatu mox enuntiato, monarchico ct rogali) quisquis impugnaro vel diminuere vel alicui ecclesiastico statui particulari coaequare praesumit; si hoc pertinaciter faciat, haereticus est, schismaticus, impius atquo 'orri-lego Notate diligenter, quod liacc verba non sunt mea, eed Gersonis3, quem qui volunt, consulant in consideratione prima de statu summi pontificis,

*Modus* sub numero 29®. Evidenti ratione sub emendatione 5 conclusum a me fuit, hanc additionem in constitutione dogmatica habere non posse locum; et iuxta votum Deputat ioni a vobis reiccta eet illn emendatio: ac proinde nulla ratio huius modi haberi potest.

*Modus* sub numero 30· coincidi! omnino cum emendationibus sub num. 10®, 11® et 12· iuxta votum Deputation! a congregatione generali non admissis.

*Modus* sub numero 31·, *a, b,* c, *d,* c, /. Ex profreso fuit de voco episcvputa quaestio expensa in relatione mea, occasione emendationi 14 et proposita omissio a congregatione generali fuit rerecta. Nulla igitur ratio hoius modi haberi potest.

i Alhdit 4 epbcopain *iam* Liparra^n.

1 VmlkUe ca». III. a. ti, «dit. Prvpix W. ISO
* TraeL <h AUUhu evdmUstiei

*Modus* eub numero 32°. Timet re\erendissimus rinendator ne per ea verba „in iis quae ad disciplinam ct regimen ecclesiae per totum orbem diffusae pertinent" tam in capite quam in canone, restringatur obedientia debita pontifici ad leges dumtaxat, quae apertant od universalem ecclesiam, et non extendatur ad en, quae pontifex pro una aut alia eccla?ia decernit, aut ad praecepta datu alicui aut pluribus individuis. At consideret reverendissimus, pertinere utique ad eum qui regimen habet ecclesiae per totum orbem diffusae, et cui, ut dicitur iu capite, competit in omnes sive seorsum ave simul potestas immediata vere episcopalis, leges ferre non solum generales pro omnibus dioecesibus, sed etiam pro unaquaque dioecesi, et etiam praecepta dare cuilibet fidelium. Comma tamen quod est in capite et non in canone, quodque separat verba *regimen ecclesiae* α verbis per *totum orbem diffusae*^ est error typographic!!» ct deleri debet in capite: quo deleto magis dare apparet, per ea verba B minime restringi iurisdictionem pontificiam.

*Modus* «ub num. 33°. Vult reverendissimus pater totam paragraphum, quae incipit ab his verbis «Tantum autem abest" eliminandam esse, quia: 1° inutilia, 2® reverentiae summi pontificis parum accommodata, 3· in argumentatione non satis accurata. At primo, tantum abest ut sit inutilis, quod necessaria omnino fuit judicata ad satisfaciendum centies repetitis objectionibus illorum, qui timebant ne per assertam Romano pontifici auctoritatem vere episcopalem, ordinariam et immediatam in singulis dioecesibus, ad nihilum redigeretur et negaretur potestas singulorum episcoporum. Asserendum igitur erat a concilio Vaticano clare contrarium, ut omuis falsa interpretatio tolleretur. Secundo, ait, est parum accommodata reverentiae debitae summo pontifici. At summus pontifex certe desiderat proclamari sino ulla ambiguitate iura episcoporum, nec reverentiae &ibi debitae propter hoc C incusat deesse episcopos. Tertio est parum, dicitur, accurata in argumentatione. At nullam hic volebant capitis auctoris adhibere argumentationem, eed veritatem dumtaxat enuntiare, et asserere pontifices nummos huic veritati libenter adstipulari; quod comprobatum est pulcherrimis verbis s. Gregorii.

*Modi* sub num. 34° et 35·. Hi modi fuerunt occasiono emendationum 4·? et 46 expensi, et congregatio generali» emendationem non admisit.

*Modus* sub num. 3ὺ l/J. Duo vult reverendissimus, unum, ut restringatur potestas summi pontificie, quatenus iudex eet supremus omnium fidelium, per verba in *spiritualibus.* Haec additio, quatenus insinuaretur per illam causas dumtaxat spirituale» pertinere ad ecclesiam, errori gravissimo suffragaretur. Nara certum est, non solum rea mere spirituales, ut sacramenta, pertinere ad iurisdictionem ecclesiae; sed etiam alia quao plus minus ad fidem ecclaiae referuntur. Si rui D causas tantum spirituales se protenderet iurisdictio ecclaiae, tres saltem parta iurte canonici inter obsoleta orent reponendae. In paragrapho, in qun nnerendÌMÌniu» vellet fieri inconsultam additionem, verba adducta ex proiezione fidei in concilio oecumenico LugdunMHi emi»a, talia sunt ut nullum locum dme pozint falsi» interpretationibus, aut motivuin guberñii liortilibu» ad parem turbandam ecclesiuo: quoeĕumqn expressiones adhibeantur, viam, quam eunt ingresso, percurrent: nec no» certa a proclamations v̈eritati ob timorem eorum detorreri sineiuim. In paragrapho autem dicitur ‚Jn omnibus causis od examen eoctaiartictim spretai!Iibus": quid cautius dici poterat? Vult addi idem reverendissimus in linea post verbum ..recurri": serrala *forma Meri concilii Tridentini,* Pareat reverendiwimu», ned in constitutione A dogmatica Limitaro iurisdictionem summi pontificie, quae est iuris divini, per leges humanaa, quarum ipse supremus dispositor est, et quas ipse potest mutare et abolere, est laesio potestatis supremae contraria omnino concilio Tridentino, quod in omnibus vult salvam auctoritatem sanctae sedis apostolieoel.

Idem fere dicendum est in modo sub num. 36 α et 36 6. Modus 36 6 vult ulterius addi: *salvis privilegiis concessis a sacro concilio Florentino ecclesiis patriarchalibus;* quae additio proposita occasione emendationis sub num. 5e iam fuit reiecta α congregatione generali.

*Modus* sub num. 37°. Reverendissimus citationem concilii Lugdunensis non improbat; at vult alio modo exprimi, qui ipsi efficaciorem vim liabere videtur. At cum res tam fuse fuerit discussa, cum approbata fuerit a congregatione generali citatio concilii Ɛugdunensi ut nunc stat, abstinendum est ab ulteriori discussione.

*Modus* sub num. 38·. Dura declarat reverendissimus sibi non placere canonem III, nihil aliud addit. Cum iam canon occasione emendationis sub num. 72° cum sua additione fuerit approbatus α congregatione generali, nulla potest huius modi haberi ratio.

*Modus* sub num. 39° non modus est, sed censura et reprobatio totius canonis III. At eadem ratione, qua dixi sub nam. 38®, reiecta fuit emendatio; oc proinde in disputationem venire non debet, ao multo minus ob timorem guberniorum. Idem prorsus de *modo* sub num. 40®.

*Modus* sub num. 41® vult expungi partem incisi inserti in canone, nempe „aut eum habere tantum potions partes": ait, haec verba quae expungerentur», nihil addunt aliis, quae intacta relinquerentur. Vult autem expungi, ne videamur illis verbis laedere potestates inferiores ecclesiasticas. At si nihil addunt ea verba conceptui expresso per verba sequentia, nullo modo, ut supponit ipse, laedunt has inferiores potestates ecclesiasticae: ergo nec totum incisum. Nullit. ratio igitur expungendi partem incisi.

**1 Hic relationis locos emendatori, nempe episcopo Laquedankusi occasionem praebuit melius explicandi quid sibi in mente fuerit dnm modum 35 Us proponeret En eius epistola data die 17 iulii ad concilii praesides-.**

**.Eminentissimi et reverendissimi praesides, inter alias emendationes, quas ego scripto tradidi in ferendo meo suffragio iurta mod»» in congregatione generali saper capite tertio constitutionis dogmaticae de ecclesia Christi, observavi quod in quinta paragraphe post verba „radieem supremum fidelium addatur: m *spiritnaiibut.* In ista observatione certe non mea mens fuit restringendi aut limitandi auctoritatem summi pontifidv ant potestati guberniorum aliquid timide indulgendi; nutum eat enim omnibus quomodo ego fuerim, sum, et ero, prae cáeteris, propugnator seerrimna iurinm sanctae sedis contra ringoia guberniorem attenta et usurpationes.**

**Sed quoniam placuit reverendissimo domino episcopo Tarvisino relatori Ɖeputation! de fide hesterna die Sabbati ex ambone respuere emendationem cum aliqua expressione non propria emeudabjris, znsu'n illini vocis *rpiritualilw* restringendo iu *tacrtunnUis* tantum; ita necessarium duxi melius declarare sensum vod«, et mentem meam. Nam ego non dixi mere *rpiritualibu».* sed tantummodo *rpintualibuj,* cum intentione semper quod sub hoc verbo, late sumpto, iuxta theologos et canonistas, intelliguntur non solum mere spiritualia, uti sacramenta, sed etiam mixta, et quaeeumqe alla ad spiritualia referantur, non exclusis temporalibus, quae nexnm habeant val directe vel indirecte cum inrisdietione spirituali; neque excludit temporalia quae absoluta sunt in dominio sanctae sedis.**

**Putavi- itaque exponere hanc emendationem (sicut et alias) sub illo verbo, vel alio substituendo, ad unicum tantum finem ut consideretur a Deputations. causa vitandi collisiones, pro pace ecclesiae, uti iam dixi, nec eum Instantia ut retineatur; immo propter temporis brevitatem in scribendo ne quidem cogitavi de restrictivo sensu qui ĕnunciato fuit a reverendissimo relatore, sed certe numquam fuit in mente mea.**

**Peto Igitur ut, ad aequivocationes tollendas super recto et vero sensu emendationis, hoc foliam uniatur eum ipso emendationis follo, et servetur penes acta."**

Reverendissimus eub num. 42° vult totum incisum puriter in canone insertum expungi. At incisum quamvis sensus substantiam non mutet, ut ipse nomine Deputationis evidenter demonstravi: attamen clarius opponitur et errori et verbis ab ipeis errantibus adbibitis. Ipsi pontificem potioree tantum partee iurisdictionis, non autem omnea habere, asserunt. Absurdum esse iam vidimus profiteri plenitudinem iurisdictionis in pontifice, et deinde eidem potioree tantum part» tribuere iurisdictionis. At nullum esset absurdum, in iurisdictione part» distingui potior» a partibus, quae sint minus principal». Etiam sub hoc r»pectu destituitur valore censura reverendissimi, qui miratur in canone enuntiari part» potior» iurisdictionis. Iam a congregatione generali, ut dictum saepe eet, incisum illud admissum, et proinde nulla istius modi ratio haberi pot»t.

Eadem dici debent de modis sub num. 43° et 44e.

*Modus* sub num. 45°. Huic modo sub num. 45° iato satisfactum ret.

*Modus* sub num. 46°. Quoad modum 46'"* reverendissimus substituit canonem sub nova forma redactum. Nullum reapse eet discrimen quoad substantiam. Sed reverendissimus inseruit in nova redactione ab ipso facta aliqua verba, quae ipsi videntur necessaria, et quae etiam conformiorem redderent, ut ipse ait, canonem doctrinae paragraph! secundae. At in canone cum insertione incisi satis clare condemnantur errores oppositi doctrinae paragraph!. Canon in postrema sua forma approbatus fuit a congregatione generali: ratio igitur sufficiens non apparet, ut adoptetur nova redactio canonis, de qua suffragia tunc essent ferenda.

Ration» vero allatae a reverendissimo non convincunt. Nam

1° in nova canonis redactione, ait, non confundi ea, quae sunt fidei et morum et sunt immutabilia, cum rebus disciplinaribus, quae sunt mutabil»; at ( etiam in nostro canone clare ea ab istis distinguuntur.

2° Vult addi adiectivum *verae* vocabulo ‚µαηβ-dictionis' et dici: *verae iurisdictionis.* At hoo adiectivum est plane superfluum, nam nemo dubitat num iurisdictio sit vera. Contra in capite vocabulo *episcopalis* addi debuit *vere,* quia reapse quaeetio mota erat, nom iurisdictio summi pontificis vere esset episcopalia

3° Vult repeti in postrema parte canonis vocabulum *iurisdictionis,* et dici: *potestatem iurisdictionis.* At hoc eet superfluum, nam evidens est cum dicitur „hanc potestatem", esse eandem, de qua mox antea dictum fuerat esse iurisdictionis.

4° Vult innui officium obedientiae. Sed obedientiae officium consequitur immediate, necessario et evidenter, admissa iurisdictione; nam iuri imperandi respondet ex natura sua officium obedientiae, quod vocabulum iam adhibitum fuit in capita, nec nec»- D sario repetendum in canone. Quoad demum omissionem verborum „aiva in omnes et singulas ecclesias‡ videbit ipse reverendissimus, num in approbato iam canone conveniat omitti verbo, quae ipre confitetur prorsus innocua, quorum omissio aliis displiceret, et suffragia cerent roganda.

*Modus* sub numero 47°. Omittere vult reverendissimus in canone incisum et alia, de quibas iam in specio data sunt suffragia. Non potest igitur ulla haberi ratio huius modi.

*Modus* sub numero 48°. Reverendissimus quoad substantiam nullam mutationem proponit. At vult in canone exprwsam fieri mentionem primatus, ac proinde in principio pro ‚.Romanum pontificem" substituit *primatum Bomani pontificis.* At substitutio non est necessaria et forsan etiam non opportuna.



Nam reapse melius eet tnbuere summo pontifici directe iura primatus, cum ea, quae dicuntur iura primatus, sint iura pontificis, quae ipei competunt ratione primatus ipsi inhaerentis.

Antequam finem imponam, observo quoad canonem, qui pertinet ad caput IU, quamvis iam a congregatione generali approbatus fuerit cum addito inciso, quamvis sufficienter a me eius genuinus sensus nomine Deputationis fuerit explicatus; non ab uno tantum, sed a pluribus qui dixerunt *placet iurta modum,* sic impugnari, ut manifestum rit, aliquibus praeiudiciis ab eius acceptatione aliquos praepediri, ac proinde necessarium duco paucissima verba addere, quibus praeiudicia tollantur. Nullo modo per definitionem qua aperitur, totam plenitudinem potestatis supremae reeo in summo pontifice, laeduntur sententiae, quae libere in scholis disputantur de derivatione iurisdictionis episcopalis. Disputant theologi, num potestas iurisdictionis, quae »t in episcopis, derivetur immediato a Deo an immediate a summo pontifice. Illi inter catholicos theologos, qui potestatem iurisdictionis immediate a Deo derivari asserunt, eam tamen dicunt, uti par eet, a Deo conferri cum vera et plena dependentia a summo pontifice.

Hanc quaestionem quam scimus tam agitatam in concilio Tridentino, ipse summus pontifex tunc nolait definire; nec nos certe voluimus definire per nostrum canonem, nec per incisum insertum. Si asserimus totam plenitudinem potestatis supremae rese in summo pontifice, nec asserimus nec negamus potestatem, quae eet in episcopis, derivari a Deo immediate aut a summo pontifice. Eodem modo nulli dubium, quin concilium oecumenicum sit infallibile in rebus fidei et morum definiendis; nulli dubium quod unio episcoporum cum summo pontifice ait conditio sine qua non infallibilitatis corporis episcopalis.

At si quaeratur num unio cum summo pontifice non solum sit conditio sine qua non, uti dicunt scholae, infallibilitatis concilii, sed num reapse infallibilitas descendat a capite in corpus, vel contra Deus, qui immediate dat infallibilitatem capiti independenter a concursu concilii, det etiam immediate hanc infallibilitatem corpori cum suo capite coniuncto per modum totius; non »t hic locus do hac ro aliquid omnino statuendum proferre, sed tantum aperte est declarandam, in canone capitis III nullo modo agi de hac quaestione, nec anathema dici illis qui alterutram sententiam sustinerent. Poet hanc tam apertam declarationem, quae inhaeret sensui ex verbis et ex contextu derivanti, non video quomodo scrupulo suboriri possit, qui rationabiliter retrahat a canonia acceptatione.

## RELATIO

*reverendi patris domini Tincentii Gassa episcopi Bririnensis.*

Eminentissimi prareidre. illustrissimi et reverendissimi patres.

Ex mente Deputationis de fide coarctor ad quatuor animadversion» faciendas de emendationibus, quae in caput quartum a reverendissimis patribus fuerunt propositae

Prima animadversio concernit illa verba a Iretiaei et s. Augustini, quae habentur in paragraphe recens inrerta Iam *exceptio* sub num. 52· in pag. 33 vult, ut deleantur verba a. Augustini. Exception» deinde a 76 plurre volunt, ut non solummodo deleantur verba a. Augustini, red etiam verba Irenaei; et reaper aut utriosque doctoris debent verba deleri aut utrius que debent remanere Mei officii iam ret defend»»

»

Deputationam de fide, immo defendere a. Augustinum contra obiectionem, quasi verba haec s. Augustini non concordent cum nostra doctrina de infoilibilitate Romani pontificis. Ex contextu reu ex rene orationis luculenter patet, quod verba a Augustini omnino concordent cum nostra doctrina de infallibilitote Romani pontificis. Qualis eet enim contextas horum verborum, quae habentur in libro s. Augustini contra Julianum Pelagianum?

S. Augustinus ut Julianum Pelagianum, qui transfusionem peccati originalis negabat, refutaret, provocavit primum ad testimonia patrum ecclesiae occidentalis, scilicet s. Jrenoei, *s.* Cypriani et aliorum plurium de transfusione peccati originalis. Cum autem s. Augustinus praevideret Julianum irridentem, quod s. Augustinus solummodo testimonia ecclesiae occidentalis proferret, ipsum ita affatus eetl: irAn ideo, dicit, contemnendos putas, quia occidentalis ecclesiae sunt omnee (isti doctores nempe), nec ullus est in eis commemoratus a nobis Orientis episcopus?" Quomodo iam s. Augustinus hanc obiectionem Juliani refutat? An statim producit testimonia patrum ecclesiae orientalis? Nullo modo. Sed primo omnium Julianum refutat argumento quodam generali, quod argumentum generale sequentibus verbis profert: „Puto, tibi (sic affatur Julianum) eam partem orbis sufficere debere, in qua primum (id est principem) apostolorum suorum voluit Dominos gloriosissimo martyrio coronare, cui oxletiae praesidentem beatum Innocentium si audire voluisses, iam tunc periculosam iuventutem tuam Pelagianis laqueis exuisses. Quid enim potuit ille vir sanctus africanis respondere conciliis, nisi quod antiquitus apostolica sedes ct Romana cum caeteris tenet perseveranter ecclesia?"

Proinde mens s. Augustini, cum haec verba protulit, haec erat, Julianum Pelagianum inexcusabilem ease, quamvis testimonia ecclesiae orientalis de transitinone peccati originalis nesciret aut nescivisset; quia ipsi et quidem a inventate sua nota erant indicia et notae erant definitiones papae Innocentii, quas dederat ad concilia africana in causa Pelagiam et speciatim in causa transfusionis peccati originalis, et quidem scire haec iudicia sedis apostolica ipsi debuisse et potuisse sufficere, quamvis testimonia ecclesiae orientalis nreciret, quia illa eet sedes, quae anguino principis apostolorum Petri eet ornata, et quia illa eet sedea, cuius iudicium tanquam iudicium ecclesiae universalis fidei a patribus exceptae inhaerentis considerari debet, et quidem, ut testimonia ecclesiae orientalis possit et debeat supplere. Scire iudicia dogmatica eedis apostolicen idem ret ac scire sententiam ecclesiae universalis; proinde reapre haec verba possunt defendi in sensu doctrinae de infallibilitato Romani pontificis a nobis propositae.

Ast negari nequit, quod verba pronti iacont, n divulsa a contextu, divulsa a aerio totius orationis et a acopo, ob quem s. Augustinus verba ista protulit, omnino possint in k w u sinistro accipi, ac si his verbis a Augustinus dicere voluisset, sacram apostoliram redem nihil posee definire, nisi quod in manifesta praedicatione ecclesiae, et quidem in procreati manifesta praedicatione ecclesia «t; et hoc sensu utique fid eurent: nil aliad ewent. nisi peccare contra regulam Vinocntü Lirinensis, de qua regula iam nuper dixi, et multotios iam dictum est, illam regiilam veram rw in rensu affirmativo, sed fabam in *nw negativo. Proinde rm cum ita ee habeat, Deputatio do fide, re denuo direnata, consentit ut verba tum ». frenaci tum a. Augustini per suffragia congregationis generalis deleantur. Proinde *exceptio* 76 suffragiis eminentissimorum ac roverendisaimorum patrum subiicictur.

Secunda animadversio conoernit verbum „.definit" in fonnula nostra. Ex exceptionibus pluribus patet, quod verbum istud quibusdam reverendissimis patribus scrupulum iniiciat; proinde aut omnino verbum istud in suis exceptionibus deleverunt, aut aliud, scilicet *decermi* aut quid simile substituerunt, aut simul dixerunt *definit et decernit* etc. Iam paucissimis verbis dicam, quomodo a Deputations de fide verbum istud *definit* sit accipiendum. Utique Deputatio do fide non in ea mente est, quod verbum istud debeat sumi in sensu forensi, ut solummodo significet finem impositum controversiae, quae do haeresi et do doctrina, quae proprie est de fide, agitata fuit; eed vox *definii* significat, quod papa suam sententiam circa doctrinam, quae est de rebus fidei et morum, directe et terminative proferat, ita ut iam unusqwisque fidelium certus osse possit de mente ¿edis apostolica do mente Romani pontificis; ita quidem, ut certo sciat a Romano pontifice hanc vel illam doctrinam haberi haereticam, haeresi proximam, certam vel erroneam etc. Ergo hic est sensus verbi *definit.*

Animadversio tertia concerdit obiectum infallibilitatis. Hac de re nuper diffusissime locutus sum, et nihilominus, ut exceptiones ipsae manifestum reddunt, piares ex reverendissimis patribus adhucdum incerti haerere videntur do sensu eorum verborum: hinc plores novas formulas circa obiectum infallibilitatis proponant. Et quidem istae formulae plerumque duabus propositionibus constant, quarum prior plerumque est prorsus indeterminata, ita ut se referat ad omnia decreta pontificia, sine omni discrimine; in secunda vero propositione aliquo modo ista propositio determinatur et co&rctatur. Talem rem enimtiandi modum Deputatio de fide non potest approbare; eed potias longe praefert formulam suum a congregatione generali iam admissam; quae sub unica propositione totum de obiecto infallibilitatis enuntiat, ita at tamen sub duplici notione, scilicet sub notione generica et sub notione specifica, hoc enuntietur.

Ex notiooe generica, scilicet, cum Romanus pontifex manere summi pastoris et doctoris fungens doctrinam, quae est de fide et moribus, ab universa ecclesia tenendam definit, infallibilitate gaudere; ex hac notione generica discimus, Romanum pontificem ex cathedra loquentem esse infallibilem cum de rebus fidei et morum aliquid definit. Sed ex simul adiccta notione specifica addiscimus, in extensione huius infallibilitatis, in applicatione huius infallibilitatis ad singula Romani pontificis decreta, discrimen esse ponendum; ita quidem ut alia (sicut! idem etiam valet de definitionibus dogmaticis conciliorum) sint certa de fide: ita quidem ut qui negaret pontificem in Ledi decreto edeudo fuisec infallibilem, iam eo ipso, utrum doctrinam ipsam neget vel affirmet, fieret haereticus; alia vero decreta Romani pontificis sunt quidem quoad infallibilitatem etiam certa, sed certitudo haec non est eodem, sicut etiam in aliis definitionibus et decretis conciliorum non eadem adest certitudo circa infallibilitatem concilii; ita quidem ut haec certitudo solummodo sit certitudo theologica eo in sensu, ut is qui negaret ecclesiam vel ex pari etiam pontificem in tali decreto edendo fore infallibilem, ut tolis quidem non esset aperto haereticus, attamen errorem gravissimum et peccatum gravissimum sic errando committeret. Proinde nos in nostra formula totum obiectum enuntiamus simul sub una propositione. attamen sub duplici notione generica et specifica; ita quidem ut ex generica "dummodo pateat

• C»«tr. falÌMCta PeUo, lih. !, cap IV, α. 13. (Migue P L WV. MS|

obiectum infallibilitelw generale, et ex notione specifica deinde appareat certitudo huius infallibilitatis, utrum sit de fido au vero solummodo certitudo theologice etc.

Quarta demum animadversio, quum ex praecepto ot mandato Deputationis do fide reverendissimis patribus proponere debeo, coucernit *exceptionem* 161“" ct 162“". Roverendissimi auctores liarum exceptionum postulant, ut expresso ad verba „huiusmodi Romani pontificis definitiones ex seso esso irreformabile addatur non solummodo esse irreformabiles ex seso, sed addatur etiam notio negativa: *etiam ante episcoporum assensum,* vel: *etiam antequam assensus ecclesiae accesserit* etc. Iam quod ad haec verba attinet, utiquo nihil aliud sunt quam solummodo quaedam explicatio; nam reapse cum dicimus, definitiones Romani pontificis ox cathedra loquentia esso irreformabiles cx sese, eo ipso enuntiamus causam irroformabilitatis sitam esse in ipsis decretis Romani pontificis, et non tese ponendam aliunde ex conditione quadam externa, ut est assensus episcoporum, assensus ecclesiae. Ergo haec verba nihil aliud continent nisi solum ulteriorem quondam explicationem, ut eandem rem primo dicamus positive et deinde negative. Deputatio de fide hanc emendationem suffragiis congregationis generalis supponendam esse oensuit, et illam acceptandam proponit.

His iam dictis__

*Nonnulli patres interrogant:* Quinam est modus?

*Orator.* Deputatio proponit ergo exceptionem istam acceptandam iuxta sequentem modum, scilicet: *Huiusmodi definitiones Romani pontificis irreformabiles esse ex sese, non autem ex consensu ccclesiac.*

His iam dictis, eminentissimi ac reverendissimi patres, liceat mihi paucissimis verbis perorare. Negari non potest conditionem societatis humanae iam eam esse, ut firmissima et ima fundamenta societatis humanae vacillent. Huic miserrimae conditioni societatis humanae medela ferri nulla alia potest quam per ecclesiam Dei, in qua adest auctoritas divinitus data et infallibilis, tum in toto corpore ecclesiae docentis, tum etiam iu ipso capite illius. Ut omnium oculi ad hanc petram fidei, quam non possunt superaro superbae inferorum portae, ut omnium, dico, oculi ad hano petram attraherentur, divinitus factum œse censeo, quod his diebus doctrina de infallibilitate Romani pontificis concilio Vaticano proposita sit Utinam uno sensu et uno oro istam infallibilitatem proclamaremus!

Descendons ex umbone libentissime advolverer ad pedes illorum reverendissimorum patrum, qui huic sententiae favero non videntur, ut quos rationibus vincere non potui, orationibus vincerem. Immo, eminentissimi et reverendissimi patres, oremus instanter, instantius et instantissime, ut idem omnes Fontiamus et ne sit in hac re tanti momenti inter noe schisma. (Vocm: *Bene, bene!)*

Peracta relatione de exceptionibus in integram constitutionem dogmaticam primam *de ecclesia Christi* datis a nonnullis patribus, eminenti&dmus prarees dixit:

„Iuxta hanc expositionem nomine Deputationis pro rebus fidei factam de duobus tantum articulis exquirenda erunt suffragia patrum, idque per actum •urgendi fiet more solito. R d. subeeeretarius perleget articulos, de quibus ferenda erunt suffragia."

Tunc proposita est primo exceptio, quae legitur eub nom. 76·; ,.Optatur ut paragraphe secunda capitis IV terminetur per verba evangelica: *Ego rogavi* i *pro te,* omissis quae sequuntur neque ignorantes etc." — Deinde vero exceptio, quae legitur sub num. 152°: ,Jn fine eiusdem paragraph! *Itaque* post verba irRomani pontificis definitiones esse ex sese irreformabiles", adiicialur: *etiam antequam ecclesiarum consensus accesserit.* [1] — Haec vero postrema exceptio a reverendissimo relatore nomine Deputationis proponebatur acceptanda iuxta modum, ut nimirum diceretur: *ideoque eiusmodi Romani pontificis definitiones ex sese, non autem ex consensu ecclesiae irreformabiles esse.*

Utroque vero oxeeptio, duplici experimento per actum surgtndi facto, approbata est, prima tomen fero ob omnibus, altera a longe maiori patrum parte.

Actu ferendi suffragia expleto, emiuentissimus primus praeses dixit: „Emendationes admissae suis locis inserentur schemati quod accuratissime revisum iuxta omnes emendationes admissas singulis reverendirimis patribus ante senionem publicam ad propriam habitationem mittetur."

Tunc addidit:

„Reverendissimi patres, distribuuntur nunc folia cuiusdam protestationis publicel a nobis faciendae pro tuendo honoro sacrosancti huius concilii."

Officialibus autem iniunctum est ut singulis patribus duplex exemplar protestationis eiusdem traderetur.

Distributione absoluta, primus praore irnait dictam protestationem ex ambone per reverendissimum subsetretarium legi, et hic integra transcribitur:

Reverendissimi patres[5].

Ex quo sacrosancta synodus Vaticana, opitulanto Deo, congregata eet, acerrimum statim contra eam bellum exarsit; atque ad venerandam eius auctoritatem penes fidelem populum imminuendam, ac si fieri posset, penitus labefactandam, contumeliose dc illa detrahere, eamque putidissimis calumniis oppetere pluree scriptores certatim aggressi sunt non modo inter heterodoxos et apertos crucis Christi inimicos, sed etiam inter eos qui catholicae ecclesiae filios seso dictitant, et quod maxime dolondum est inter ipsos eius sacros ministros.

Quae in publicis cuiusque idiomatis ephemeridibus, quaeque in libellis absque auctoris nomine passim editis et furtive distributis, congesta hac de ro fuerint probrosa mendacio, omnes apprime norunt, quin nobis nectveo sit illa singillatim edicere. Verum inter anonymes istiusmodi libellos duo praesertim extant, gallico conscripti sub titulis: „Ce *qui se passe au condir.* et *La dernière heure du Candie* qui ob suam calumniandi artem, obtroctandique licentiam ceteris palmam praeripuisse videntur. In his enim nedum huius concilii dignitas ao plena libertas turpissimis oppugnantur mendaciis, iuraque apostolica© sedis evertuntur; sed ipso quoquo sanctissimi domini nostri augusta persona gravibus lacessitur iniuriis. Iam vero noe officii nostri memores, no silentium nostrum, si diutius protraheretur, sinistre a malevolis hominibus interpretari valeat, contra tot (antasque obtrectationes vocem extollere cogimur, atque in conspectu omnium vostrum, reverendissimi patrre, protestari ao declararo: falsa omnino eeese et calumniosa quaecumque in praedictis ephemeridibus ot libellis effutiuntur, sive in spretum et contumeliam sanctissimi domini noetri ec apostolica sedis, sive in dedecus huius sacrosanctae

[1] ***puntine*** **in editione Vttki&a.**

[5] **Haec protestatio provocate eet ab alia proteateU.'oe a nonnulli· epücopü facte et ad rateratbetaicw prae^M mista. Cf. aapra, n· *M.* col. IMO**

synodi, et contra assertum defectum in illa legitimae libertatis.

Datum ex aula concilii Vaticani, die 16 iulii 1870.

Philippus card. De Angelis praeses.
Antoninus card. De Luca praesee.
Andreas card. Bizzarri praeses.
Aloysius card. Bilio praeses.
Hannibal card. Capaiti praeses.
losephus ep. s. Hippolyti, secretarios.

Huiusmodi protestatione perlecta, omnes conclamarunt plaudentes et approbantes. At emineotisaimus primus praeses silentio indicto in hunc modum prosecutus est:

irRogamus modo reverendissimos patres, ut quotquot huic nostrae protestationi ac declarationi tanquam testes veritatis adhaerere intendunt, assensum suum sorgendo ᵽmanifestent'

Omnee surrexerunt et se adhaerere et approbaro alta voce protestati sunt, et pluies clamarunt: ,>Anathema! anathema l“

Cum autem subsecretarios more solito numerum suffragiorum elata voce exprimens, dixisset: Fere *omnes* nzrrezcrunt, ex una parte clamor factus est dicentium: *ttNon jere omnes... omnes... omnes ...* Alii vero dixerunt: *praeter unum ... unus non surrexit."* Quis autem iste reset, videri nullo modo potuit At demum silentio facto, ct omnibus stantibus, verificatum est omnes reapse surrexiæe.

Primus autem praeses subiunxit:

,.Reverendissimi patree, voe modo rogamus, ut in tretimonium adhaesionis vestrae alterum cx duobus exemplaribus huius protestationis ac declarationis vobis distributis appositione vostri nominis munire velitis, dludquo reverendissimo domino aecreUno tradere, ut in actis huius concilii ad perpetuam rei memoriam asservari posait.ᵽ

Hic autem cum multi suerexissent et in eo essent c ut discederent, euloo:retarius iussu eminentissimi praesidis alta voce dixit: „Sciant reverendissimi potree, congregationem nondum reae absolutam."

Sedentibus autem omnibus et silentio facto, emincndssimus primus praeses dixit:

‚Jleverendiasimi patres, sanctissimus dominus noster, quamvis hoc Vaticanum concilium post Merionem quartam continuari velit absque ulla suspensione vel prorogatione; benignissime tamen reverendissimis patribus, qui vel ratione valetudinis vel rationo negotiorum in sua dioecesi peragendorum ad tempus ex hac alma urbe discedere volunt, veniam abeundi-generaliter concedit; ita tamen, ut disceesum suum significent in scripto ad m>?rotarium concilii misso, nec absentia haec protrahatur ultra fretum sancti Martini dio 11 novembris huius anni.

‚3hnul etiam omnibus intra hoc temporis spatium pro una vico tantum facultatem elargitus ret habendi d ordinationem generalem *extra tempora,* si id pro sua dioecesi neceeearium vel opportunum in Domino indicaverint.

praeterea eunt aliqui patres, qui ex gravibus causis veniam a concilio discedendi petierunt abeque obligatione redeundi, de quibus indices excusationum soo munere functi iuxta litteras apostólicas *Mulliplicee inter* diei 27 novembris 1869 aliqua exhibuerunt congregationi generali proponenda.

‚Jtaque reverendus dominus subsecretarios brevem hac de re faciet relationem. ‘

Ambonem cum ascendisset eubsecretarius sequentem relationem perlegit:

‚Aliquot concilii patree ex gravibus canris veniam a concilio discedendi petierunt abequn obligation© redeundi, scilirH:

A Io Ludovicus d'Herbomez, episcopus Miletopolitanus, vicarius apoetolicus Columbia© Britannicae, ob gravissimas necessitates vicariata suae curae commissi;

2° Thomas Croke, episcopus Auklandensis sive Trifluvianensis in Nova Zelandia, propter innumeras necessitates suae afflictissimae missionis;

3® Thomas Connolly, archiep¿acopas Halifaxiensis, propter varias ot gravissimas suae dioecesis necessitates;

4° Ambrosius Abdou, episcopus Mariamnensis Melchitarum, ex eadem causa;

5® Gabriel Delaplace episcopus Hadrianopolitanus, vicarius apoetolicus Pekinensis, propter graves persecutiones in sno vicariatu nuper exortas;

6® Carolus Bermudez, episcopus Popayanonsis in Nova Granata;

7® Amandus Renatus NÍaupoint, episcopus Sancti Dionysii Reunionis;

8® Ignatius Bourget, episcopus Morían opolitanus in America, postremi tres ob graves suarum dioecesium nécessitâtce;

9® Emmanuel loachim da Silveira, archiepiscopus Sancti Salvatoris in Brasilia et primas, ob graviorem infirmitatem, qua iam ante acceseum ad concilium laboravit, nunc deouo laborat;

10® Bernardus Mac Quaid, episcopus Roffonsis in America, ob plurimas necessitates suae dioecesis recentissimo tempore erectae;

11® Eugenios Deaflèchee, episcopus Sinitensis, vicarius apoetolicus in China;

12® Ivo Croc, episcopos Larandensis, vicarius apoetolicus Tunldni meridionalis;

13® Alexius Canoa, episcopus Tamassensis, vicarius apoetolicus in Madura;

14® Felix Ridel, episcopus Philippopolitanus, vicarius apoetolicus in Coren;

15® Aloisias Elloy, episcopus Típasitanus, coadjutor vicarii apostolici ©ceania centralis;

16® Bernardus Petitjean, episcopus Myriophitensis, vicarius apoetolicus laponiao. Hi omnes propter gravissimas vicariatos suae curae commissi necessitati».

‚Judices excusationum has discedendi causas satis fundatas atque probatas agnoverunt eorumque petitionem exaudiendam suaserunt/4

Huiusmodi relatione perlecta, eminentisaimus primus praeses dixit:

.J'oetquom causae, ob quas praedicti episcopi veniam a concilio discedendi petierunt, iudicibus excusationum satis fundatae atque probatae visae sunt; reverendissimi potrea qui has causas sufficere censent ut venia discedendi eisdem tribuatur, surgendo assensum suum manifretent.”

Cum autem fere omnee surrexissent, aubiunxit: „Causae discedendi probatae sunt α congregatione generali!'

Demum quartam scerionem indixit in hunc modum:

,.Sanctissimus dominus noetor statuit, ut quarta sereio sacrosancti oecumenici concilii Vaticani celebretur feria secunda hebdomadae eequentis, quae est dies decima octava iulii, hora nona.

‚Jn hac sessione suffragia patrum super prima constitutione dogmatica *de ecclesia Christi* exquirentur eodem plane modo, qui nuper in congregatione generali adhibitus est, ita nempe, ut nomina singulorum concilii patrum iuxta ordinem dignitatis et promotionis alta voce recitentur, iique, quorum nomina fuerint recitata, elata et intelligibili voce suffragium edant respondendo *placet* vel non *placet.*

‚Animtulvertendum quippe est, quod in publica

Medione iuxta litteras apostólicas*Multiplices inter* diei 27 novembris 1869 n® VHI non liceat suffragium aliter dare, nisi por ista verbo *placet* aut *non placet.*

„Pradcrea rogantur reverendissimi patree, ut in hac ecesiono singuli occupent eum locum, qui iuxta numerum in catalogo patrum mense maio distributo unicuique assignatus eet l.“

His autem omnibus expletis, dimissa congregatio «t. Interim quam plurimi patree exemplar protestationis de qua supra, sua subscriptione munitum praesidibus ct secretario tradiderunt'.

72.

**LRtorae, quibus nonnulli patro· summum pontifloem rogant, ut oonstltutionom de Ecclesia aliquo modo temperet, quo ipsi possint sessioni publicae interesse.**

1870 iulii 16-17.

*Epistola*
*episcopi Aurelianensis ad Pium ¡X*
*summum pontificem.*

Très saint père.

Je crois pouvoir dire à votre sainteté que j'ai donné plus d'une fois à sa personne sacrée et au s. siège dee témoignages de mon profond dévouement. Je la prie de permettre que je vienne lui en donner encore un nouveau, dans une circonstance des plus gravea et dee plus délicates poor l'église. Je m'y sens encouragé d'ailleurs par la bienveillance avec laquelle j'ai eu que votre sainteté avait reçu hier les évêques qui se sont présentés à elle au nom do la minorité du concile.

La situation s'aggrave, très saint père: au lieu d'applanir les difficultés, voilà qu'on les augmente et qu'on lee multiplie encore.

Le rapporteur de la députation *de fide,* probable- 0 ment sans que votre sainteté en eût été informée, a déclaré dans la séance de ce matin deux choses: Ie que la députation retranchait du schema un texte de a. Augustin dont nous regardons la suppression comme très regrettable; et 2° qu'elle ajoutait au schéma, dans la definition même de l'infaillibilité, quelques mots qui sont de nature à rendre cette définition encore plus absolue et plus séparée de l'épiscopat.

Pcrmottez-nous d'espérer, très saint père, que la sagesse de votre sainteté écartera ces deux modifications, qui assurément ne sont pas nécessaires, et qui seraient tout à fait propres à augmenter encore la division dans le concile et le nombre des votes négatifs.

Tl me parait on même temps utile, tris saint père, do rappeler à votre sainteté les deux choses qui lui ont été demandées hier, dans un esprit do vraie conciliation, par les évêques qu'elle a bien voulu reccfvoir: 1® la suppression d'nne phrase qui avait été ajoutée i après coup par ]a députation au canon du 3* chapitre; 2® l'addition, dans la définition do l'infaillibilité, de ces mots: *innixus testimonio ecclesiarum.*

Si votre sainteté veut bien accepter ces deux demandes qui sont assurément bien raisonnables et bien modérées, et si elle écart© en même tempe la double modification proposée bien malheureusement ce matin au nom de la députation, le saint père aura la consolation, *cela est certain,* d'accorder les esprits et d'amener cette unanimité si désirable dans les décrets nonniliai* res, surtout quand ils ont pour objet la foi.

Dans le cas contraire, la division au lieu de dimi-

1 **CaUJognm Ulan in solüs a me emeodatam vid. L LUI, coL 106I-I004**

• **Hae patrum rab^ription®. |Q duobw roluminibu oolleeUe in actia eoneiUi Vaticani aeaervantar.**

nuor ne fera que s'accroître, et les malheure qui en seraient la suite sont effrayants.

Tout ce bien et tout ce mal, très saint père, sont entre les mains de votre sainteté. Il dépend d'elle entièrement, et, je le puis ajouter, facilement, de procurer cet immense bien, la paix dans l'union, et de prévenir le scandale et tous les maux qui seraient les inévitablos conséquences de la division du concile, si cette division persévérait jusqu'à la fin.

La décision que prendra votre sainteté dans cette grave affaire est donc d'une importance suprême, et telle, très saint père, que, j'ose le dire, il n'y a jamais eu pour elle, et depuis longtemps pour aucun pape, ni une plus sérieuse responsabilité, ni l'occasion d'honorer davantage le saint siège et le saint père, qui aurait ainsi éloigné tout à coup de l'Église, à la dernière heure, des maux qui paraissaient ausai imminents que redoutables, et lui aurait procuré une paix sur laB quelle personne n'oeait plus compter.

La terrible nouvelle de guerre qui nous arrive au moment où je termine cotte lettre, et qui jette dans la consternation et met en face d'un effrayant inconnu l'Europe, y compris l'Italie et Rome, est bien de naturo, très saint père, à nous faire désirer et demander à Dieu que le trouble ne soit pas mis dans ΓÉglise, à l'heure meme où la guerre va être partout

Baisant avec respect les pieds de votre sainteté, je suis avec le plus profond respect

Très saint père

Romo 16 juillet 1870.

de votre sainteté
le très humble et très dévoué fils
f Félix, évêque d'Orléans.

P. S- Que si votre sainteté jugeait à propos de m'admettre auprès d'elle, je suis entièrement à ses ordres.

**b.**

*Epistola*
*archiepiscopi Parisienne ad Pium ¡X*
*summum pontificem de mutatione constitutionis*
*de ecclesia desiderata.*

Beatissime pater.

Ex iussu sanctitatis vestrae, indicationes hic sublicio, do quibus dictum est heri sub vesperis a députations in paterno conspectu vestro admissa. Duo scilioot desideramus:

1® pagina VIII constitutionis huic folio annexae, expungantur verba haec, quae calamo notata sunt: *aut eum habere tantum potiores partes, non vero totam plenitudinem huius supremae potestatis.*

2® pag. IX eiusdem constitutionis, addatur brevis quaedam explicatio, his aut aliis similibus verbis concepta: videlicet, loco notato, linea 26, postquam dictum «t: *munere fungens,* addatur: *et testimonio eoetesiarum innixus,* vel: *et mediis, quae semper m ecclesia catholica usurpata fuerunt, adhibitis,* vel etiam si placuerit: *non exclusis episcopis.*

Rationes duplicis huius emendationis hic referendi locus non est Sufficiat adnotare, quod ni huic duplici desiderio satisfieret, et si insuper pag. VII lin. 9 delerentur haec verba: *quae cere episcopalis est,* fere omnes patres, qui per *non placet* suffragium emiserunt in congregatione generali, votum emittent per *placet* in sessione publica. Quod faxit Deus et omnes ad unanimem sensum reducat!

Romae 16 iulii 1870.

Sanctitatis vretrae
servus addictissimus et obsequentistimus
f Georgius arrhiep Psrroous.

*Epistola*
*altera episcopi Aurelianensis ad Pium IX summum pontificem de promulgatione constitutionis de ecclesia.*

Très saint père.

Je me sens tres vivement pressé de proposer à votre sainteté une pensée, qui me frappe beaucoup, et qai offrirait un moyen *très simple* de prévenir les maux affreux, dont ГÉglise «t menacée par la définition, dans ce concile, et au milieu du trouble extrême dœ esprits, de l'infaillibilité pontificale. Et cela, très saint père, sans que cette doctrine en fût affaiblie ; elle aurait fait, au contraire, dans le présent concile, un grand pas en avant

Ce moyen, le voici :

La session publique aurait lion, comme elle a été annoncée. Lee suffrages seraient recueillis: puis, après le vote, votre sainteté dirait deux choses :

Io Qu elle se réjouit, bénit Dieu et remercie le concile de ce qu'une nouvelle et très ¿datante confirmation a été donnée aux prérogatives du pontife Romain par les suffrages ri nombreux et ri imposants, de tant d evoques;

2° Que, toutefois, vu les circonstance», de son propre mouvement, et apri» y avoir mûrement réfléchi devant Dieu, elle croit meilleur, par prudence et modération apostolique, de surseoir présentement à la confirmation du vote conciliaire et à la conclusion définitive, et d'attendre pour cela un temps plus propice, et un plus grand calme des esprits.

Ce coup de sagesse, très saint père, qui préviendrait avec tant de simplicité et d'une manière ri inattendue, à la dernière heure, des maux incalculables et trop certains, étonnerait le monde; elle y exciterait uno reconnaissance et une admiration universelles: l'affection envere votre sainteté redoublerait; les gou- c verments et les peuples lui sauraient gré d'avoir écarté sagement une nouvelle cause de trouble, en un moment où l'Europe entière va, peut-être, être bouleversée; et l'autorité paternelle de votre sainteté s'en trouverait considérablement grandie.

Et, bien que, par cette prudente et douce économie, le vote du concile demeurât, pour l'heure présente, encore en suspens, il n'est personne, très saint père, qui ne voie combien la doctrino do l'infaillibilité, loin de nen perdre, aurait acquis plutôt une forco d'autorité nouvelle et considérable, par le vote affirmatif et public do près de 500 évêques. Le concile aurait donc fait faire, je le répète, à oette doctrine un grand pas en avant, qui rendrait ensuite bien plus facile le dernier pas. quand le moment on serait venu.

Je prie, avec instance, Notre Seigneur, si cette pensée vient de Lui, de la faire goûter à votre earn.-teté; ot, baisant avec respect vos pieds sacrés, je suis d

de votre sainteté, très raint pere,

Rome 17 juillet 1870.

le très humble et très obéissant serviteur et fils
t Félix évêque d'Orléans.

P. S. Je me fais, très saint péro, un devoir de délicatesse et d'honneur do dire encore à votre sainteté oeci: Dans le cas où la sagesse de votre sainteté croirait devoir adopter la penrée que je prends l'humble liberté de lui proposer, je regarderai comme une rigoureuse obligation pour moi, et j'en prends d'avance l'engagement, do m'imposer à jamais lo plus absolu silence tur la démarche que je tais aujourd'hui auprrè d'elle.

d.

*Litterae archiepiscopi Coloniensis ad concilii praesides.*

Eminentissimo sacri concilii Vaticani praesidio hisce humillime significo, me ex rationibus iam nuper in congregatione generali cum suffragio meo *placet sub modo* expositis in eo esse, ut in crastina scesiono publica do constitutione prima de ecclesia votum *placel* tute conscientia dare nequeam. Proptenca ex reverentia erga sanctissimum patrem quamvis dolente animo a voto abstinebo ot utens licentia iam impetrata ad sedem meam citissimo redibo, quia ob bellum inter Galliam et Bomssiam iam declaratum, gravissimum ne versetur in mora periculum, omnino timendum mihi eet. Cactorum declaro me decretis α concilio ferendis et a sanctissimo patro confirmandis humillime me ceso sobiccturum, qui summae venerationis B sensibus persisto

eminentissimi praceidii

Romae 17 iulii 1870.

humillimus et obsequiosus in Chr. famulus
t Paulus archiepiscopus Coloniensis.

*Litterae episcopi Uoguntini ad Pium IX summum pontificem.*

Ex tenore primae de ecclesia Christi constitutionis, quam modo accepi, colligere fas eet sanctitatem tuam credidisse precibus nostris, quas nuper supplices explicavimus, non posse satisfieri. Ne ergo, quod omnibus animae meae sensibus repugnat, mihi imponatur onus, in publica sessione coram sanctitate tua votum *non placet* emittendi, nihil mihi restat, quam ut hodie veepere utar venia discedendi, quae mihi cou- c cessa eet. Sed non possum Roma discedere, priusquam tibi, beatissime pater, declaraverim fore ut definitionibus concilii me plenissime subliciam, perinde ac si praesens volo *placet* consensirsem.

Ad sedem sanctitatis tuae provolutus humiliter mihi gregique commisso apoetolicam tuam benedictionem imploro

sanctitatis tuae

Romae 17 iulii 1870.

humillimus et obcequentissimus filius ct famulus
t Guillelmus Emmanuel episcopus Moguntinus.

f.

*Protestatio nonnullorum patrum contra publicam sessionem.*

Reverendissime domine x.

Nomine omnium subscriptorum patrum rogo, ut praœentee litteras (A) in originali benigne tradas suae sanctitati ; copiam vero (B) cum originali omnino consonam, et duas epistolas (C et D) velis, ut urbaniter petimus, exhibere eminentissimis ac reverendissimis dominibus praesidibus, utpoto ex unanimi signatorum voto actis concilii istius inserendam. Equidem singulari cum veneratione persisto

Reverendissimae dominationis tuae obligatissimus

Romae die 17 iulii 1870.

t Fr. card. Schwarzenberg archiep. Prag.

A *tergo manu secretarii:* „Cord. Schwarzenberg exhibuit 18 iulii 1870 mane hora 7; praetentatum papae eodem, ct missum ad praesidcm De Angelis eodem, sicut in litteris petitur. Cardinalis De Angelis restituit secretario in ipsa tieeeione exemplaria tria

t Litterae daUe 4 secretarium ccndliL

hic odicela pro actis; sanctus pater suum exemplar A retinuit; postea misit od acta". *Secretorius concilii.*

**(A.)**

Beatissime pateri

In congregatione generali die decima tertia huius mensis habita, dedimus suffragia nostra super echemato primae constitutionis dogmaticae de ecclneia Christi.

Notum eet sanctitati vestrae, 88 patras fuisse, qui conscientia urgento et amore sanctae ecclesiae Christi permoti, suffragium suum per verba non *placet* emiserunt; 62 alioe, qui suffragati sunt per verba *placet iuxta modum;* denique 76 circiter, qui a congregatione abfuerunt atque a suffragio omittendo abstinuerunt. His occedunt et alii, qui infirmitatibus aut aliis gravioribus rationibus ducti ad suas dioeceees reversi sunt.

Hac ratione sanctitati vestrae et toti mundo suffragia nostra nota ac manifestata fuere, patuitqua, li quam multis episcopis sententia nostra probetur, atquo hoc modo munus officiumque, quod nobis incumbit, persolvimus.

Ab eo inde tempore nihil prorsus evenit, quod sententiam nostram mutaret, quin immo multa caque gravissima acciderunt, quao nos a proposito nostro recedere non sinunt. Atque ideo nostra iam odita tuffragia noe renovare ac confirmare declaramus.

Confirmanti» itaque per hanc scripturam suffragia nostra, a sessione publica die decima octava huius mensis habenda abeese constituimus1. Pietas enim filialis et reverentia, quae missos nostros nuperrime ad pedes sanctitatis vestrae adduxere, non patiuntur noe in causa sanctitatis vestrae personam adeo proxime concernente, palam et in facie patris dicere: *non placet.*

Et aliunde suffragia in solemni sessione edenda repeterent dumtaxat suffragia in congregatione ge- C nerali depromta.

Redimus itaque sine mora ad greges nostros, quibus post tam longam absentiam ob belli timores atque praesentiaaimas eorum spirituales indigentiae summopere necasaarii sumus; dolentes quod ob tristia, in quibus versamur rerum adiunctis, etiam conscientiarum pacem et tranquillitatem turbatam repertori sumus.

Interea ecclesiam Dei et sanctitatem vestram, cui intemeratam fidem et obedientiam profitemur, Domini nostri Iesu Christi gratiae et praesidio toto corde commendantes, sumus cum aliis, qui nobis suffragantur nec adsunt

Sanctitatis vestrae

Dotum Romae die 17 iulii 1870.

devotissimi ac obedienfissimi filii.

t Fridericus card. Schwarzenberg archiepisc. Pragensis.
t Caesarius card. Mathieu archiepix»puB Bisuntinus.
t loanneu Simor primas Hangariae et arch. Strigoniensis.
t Georgius orchiepiscopus Pansiensis.
f lacobus orchiepiscopus Lugdunensis.
t Ludovicus Haynald orchiepiscopus Colocensis.
t Gregorius orchiepiscopus Monacenais.
f Fridericus P. orchiepiscopus Olomucensis.
t Aloysius orchiepiscopus Mediolanensis.
f Petrus Ricardus Kenrick archiepisoopus S. Ludovici.
t Alexander episcopus Ceanádiensis.
f loannee episcopus Veaprimiensis.
f Paulus episcopus Metensis.
t Fridericus episcopus Augustoduncnsis.
t losephus Georgius Strosemayer ep. Bosnen. et Syrmiensis
f Paneratius episcopus Augustanus Vindelic.
f Antonius lasephus episcopus Vacíeosis.
t Aloysius episcopus Eporediensis.
f Henrious L. C. episcopus Surensis.
t Joannes episcopus laurinensis.
f losephus episcopus Nanceyensis.
f Stephanus episcopus Magno-Varadinensis rit lot,
f Augustinus Vérot episcopus b. Augustini.
f Guillelmus episcopus Catalaunensis.
f loannes Petrus episcopus Niciensis.
f Stephanus episcopus Elnensis.
f Carolus Philippus episcopus Massiliensis.
t Augustinus episcopus Briocensis.
t Guillelmus episcopus Cliftoniensis.
f Felix episcopus Aurelianensis.
t Franciscas episcopus Divionensis.
f Michael episcopus Transsilvaniensis.
t Sigismundus Kovice episcopus Quinquo-Ecclesiensis.
f Stephanus episcopus Muukocsiensis.
f Carolus Colet episcopus Lucionenris.
t Matthias episcopus Traviren»is.
t Leo episcopus Rupollensis.
t Ioannes Petrus episcopus Constantiensis.
t I. B. Irenaeus episcopus Oranensis.
t Ladislaus episcopus Szathmariensi
f Flavianus episcopus Baiocensis et Lexoviensia
t Carolus losephus episcopus Rottenburgensis.
t loannee Perper episcopus Cassoviensri in Hangaria.
t Emericus episcopus Sabariensis.
t Gabriel Mariassy episcopus Palaeopolitanna
t P. Paulus epiecopus Adiaoensis.
t Ludovicus episcopus Leontopolitanus.
t Felix episcopus Constantinianu· et Hipponensis
t Georgius episcopus Crisiensis.
t Philippus episcopus Warmiensis.
t Adolphus episcopus Agathopolitanu».
t Georgius episcopus Parentinu· e< Poleoris.

1 Ad rem melini Hltntrandam optime facit curioiwamnm documentum, quod continetur In seqaentlbai litteris cardinalis Simeoai praefecti a. c. de Propaganda fide sd cardinalem Bilio unum ex patribu«» concilii Vaticani:

.Π eottoicritto card. Prefetto dell S. Congreçaxione de Propaganda fide per gli affari del rito orientale rimette qui unita in originale una lettera del reverendhaimo mona Lorenzo Trioche arcivescovo di Babilonia, il quale avvertito non trovarci in atti il documento di ana adesione e sommissione ai decreti delle sessioni dell'ecumenico concilio Vaticano, alle quali egli non intervenne, dichiarava di aver già rimesso quell atto nelle mani del card. Barnabò di cb. me. che però volentieri rinnova.

In questa occasione ai è creduto opportuno trasmettere all'eminenza vostra, per l'importanza che presenta, il qui compiegato biglietto originale di visita di mona Strossmajer relativo al suddetto concilio Vaticano, in coi si legge quanto appresso: ,1. O. Strosíinayer episcopus Bosnensis et Synnienaia D a l'honneur d'informer mgr. le patriarche Ando que le comité international n résolu: 1· de ne pas intervenir à la séanèe solennelle de demain; Ü· de signer une déclaration dont le texte se trouve dans les mains du cardinal Ranseher. Questo biglietto è stato trovato fra altre carte relative agli affari della chiesa Caldea ritenute dal tace«dote D. Luigi Sciami dello stesso rito, che si recò in Roma in occasione del concilio Vaticano col suo patriarca mona. Giuseppe Audu di b. m. che seguendolo anche nelle sue aberrazioni si diè al neo-scisma Caldeo, e finalmente recatosi in Egitto per sostenerne le parti vi mori impenitente. Il reverendissimo mona Luigi Curda arcivescovo d'irenopoli, delegalo apostolico dell'Egitto, dopo la morte di quelHnfelioe prete, ritirò le carte presso lui esistenti, che potevano Interessare la a. congregazione, e alla medesima le trasmise.

Intanto lo scrivente le bada nmilhaimamante le mani.

Di vostra eminenza

Dalla Propaganda 1 giugno 1880.

Umilissimo devotieimo servitor vero

Giovanni card. Simecni.

f Thomas L. Connolly archiopiacopus Halif
f M. Domenec episcopus Pittsburgeneis.
t Joannes Bapt. episcopus Ecclesienais.*

(B.)

Eminentissimi ac reverendissimi praeeidee.

,,Ultra posee nemo tenetur sic noe inírascnpti, gravissimis ex cauris, inter quas intolerabilis iste aestus eminet, non possumus diutius Romae morari et proficisci cogimur. Discedentes vero simul declaramus: nos, ai diutius restare potuissemus, etiam in sessione publica de intentata dogmatica personalis infallibilitatis definitione, non aliud votum, nisi *non placet* esse prolaturos.

Qui de cetero sub devotissimo manuum osculo perseveramus

Eminentiarum vestrarum reverendissimarum

Romae, 13 iulii 1870.

humillimi ac obsequiosissimi

f Joannes Valerianus episcopus Budvicensis.
f Honricus Fdrater episcopus Wratislavienris.
f lacobus Maximilianos episcopus Levantinos.
f Valentinos episcopus Gurcensis.

(Ci)

Firenze 15 luglio 1870.

A scanso di qualsiasi interpretazione che attribuir si possa alla mia partenza dal concilio Vaticano e da Roma forzato da urgenti motivi di salute, sento il bisogno di dichiarare come dopo i più serii rifleeri sul ▾ oto da me emesso nella seduta conciliare 13 corrente non solo mi trovai e trovomi tuttora in pace con me stesso, ma disposto altresì a riportarlo nella sessione pubblica ovo la medesima potette aver luogo ed io potttì&i intervenirvi.

Rimetto questa mia spontanea dichiarazione a C a a reverendissima Tarciveecovo di Milano per quel ▾ aloro ed uso che la gravita del caso credesse richiedere

t Gio. Pietro vescovo di Biella (in Piemonte).

(D.)

Ob bellum inter Galliam et Prussiani ortum quam primum domum revertar oportet, quare, licen-

1 **Ite in litteris summo pontifici datis; exempter vero, quod eainenÜMimte prasridiboji destinatum est, ut nette concilii adiioeretur, pro *episcopo Eedcnenei* refert hanc subscriptionem : t Amatu Victor episcopus Gapieaite.**

is. 2 tia concilium relinquendi mihi concessa utens bodio discedam. Caeterum suffragium circa schema de occleria Christi, cui assentire non possum, sub voce *non placet* a me latum in sacro maneat, et enixo poto, ut hacc mea declaratio actis concilii Vaticani inseratur.

Romae die 17 iulii 1870.

f loannee Henrietta episcopus Osnabrugênais.

Ad eminentissinîum praesidium concilii Vaticani.

9.

*Litterae*

*episcopi Petriculam ad u. concilii secretarium.*

Illustrassimo et reverendissime *

Cum ax una parte discedendi veniam a congregatione generali et sanctissimo domino nostro (prout literas amplitudinis tuae me certiorem faciunt) obtinuerim; ex alia vero parte *non placet* dicere tum ob £ l reverentiam in sanctissimum dominum nostrum, tum ut bonori meo consulem nolim, rogo, illustrissime, ut nomen meum in congregatione publica crastina non legatur.

Quod ad alia attinet, profiteor me in omnibus sequi velle decreta a matris ecclesiae, et huius concilii Vaticani.

Servus addictissimus

t Eduardos Fitzgerald episc. Petriculanus.

*Cum autem publicae sessioni die 18 iulii interfuisset, attamen prout exoptaverat, suo ordine non vocaretur ad suffragium suum exhibendum, ipse per assignatorem locorum reverendissimo secretario has misit literas:*

Reverendissime domine.

Cum concilio intersim, volo suffragium meum edere.

t Eduardos Fitzgerald episc. Petriculanus.

*Reapse vocatus a subsecretario suffragium dedit per verba* non placet. *Absoluta autem publica sessione, cum iam summus pontifex auctoritate sua confirmassd constitutionem* Pastor aeternus, *ipse e loco suo descendens obviam ivit pontifici ante throni gradus, et suam fidei professionem emisit dicendo:* Modo credo, sancte pater.

1 **Hae litterae datae runt die 17 iulii 1870.**

## XXIV.

## SESSIO PUBLICA QUARTA.

1870 iulii 18.

L .

Intimatio por cursores facienda, domi quoquo dimisso exemplari.

Die 18 iulii anni 1870 feria Π *hora nona* antemeridiana in patnarcha.li basilica a. Petri in Vaticano habebitur eeerio IV sacri concilii oecumenici.

Eminentissimi et reverendissimi domini cardinaire *vestibus rubris* induti cum *calceis nigris* accedent ad memoratam basilicam, ubi adorato s. sacramento, paramenta *coloris rubri* cuique ordini propria argument, et petent subeeUia in aula conciliari.

Reverendissimi domini patriarchae, primates, archiepiscopi, episcopi et abbates locum in concilio habente», adorato ut supra ea. sacramento, in parato saettilo s. Sebastiani vestes sacras *colorii rubri* sibi debitas induent, ct in aulam praedictam convenient.

Mima votiva de Spiritu sancto celebrabitur sine D cantu ab eminentissimo et reverendissimo domino cardinali Barili.

Expicta missa statutae preces iuxta ordinem persolventur, quibus absolutis suffragium dabitur α patribus ea forma, quae praescripta fuit in monito a reverendissimo episcopo Sancti Hippolyti concilii secretario die 18 mensis aprilis proximo elapsi evulgato.

Intimentur itaque omnee ot singuli eminentissimi et reverendissimi domini cardinales, reverendissimi domini patriarchae, primatee, archiepiscopi, episcopi, abbates ,et supremi moderatoree congregationum et ordinum regularium ex apostolica concreeione locum in concilio Vaticano habentes.

Intimentur quoque vice-camerarius, princeps solii concilii custos, reverendos camerae apostoliche auditor, antistes pontificiae domui praepositus, senator ct conservatores urbis, magister sancti Hospitii, protonotarii de numero participantium quinque, auditote»

roteo quatuor, clerici camorae apostolica^ duo, votantes signaturae quatuor, abbreviatores do parco maiori duo, officiales concilii.

Do mandato sanctissimi domini nostri papae
/Uoysius Ferrari protonotarius apostolico»
praefectus caeremoniarum.

2.

Instrumentum a protonotaril» apostoliols confootum super sessione quarta.

In nomino Domini amen.

In congregatione generali diei 16 mensis iulii anni 1870, ¿ussu sanctissimi domini nostri Pii papae IX, indicta fuit quarta sessio publica sanctissimi concilii ©ecumenici Vaticani habenda die 18 praedicti mensis. Itaque dio, mense et anno, quibus supra, anno XXV pontificatus sanctissimi domini nostri Pii papae IX, indictione XIH, hora nona ante meridiem iuxta intimationem singulis patribus transmittam a caeremoniarum praefecto, eminentissimi et reverendissimi domini cardinales, reverendissimi domini patriarchae, primates, archiepiscopi, episcopi, et abbates induti vestibus coloris rubri cuique ritui et ordini propriis, nec non generales et vicarii generales congregationum regularium, monasticarum et mendicantium ex privilegio locum habentes in concilio, numero quingenti et triginta quinque, quorum nomina continentur in nota tradita ab officialibus concilii ad locorum designationem destinatis, quae asservatur tum in archivio collegii nostri, tum concilii, in consuetam aulam conciliarem convenerunt ad propria subsellia pergentes.

In eodem aula conciliari iam ecee collegerant reverendissimus dominus episcopus Sancti Hippolyti concilii secretarias neo non singuli officiales concilii ipsius, id est subsecretarios cum duobus suis adiutoribus, quinque subscripti protonotarii cum duobus pariter suis odiutoribus, septem scrutatores, caeremoniarum magistri, et locorum designatores singuli proprii collegii vestibus induti. Nec deerant procuratores episcoporum legitime abeentium, theologi et canonistas pontificii sedentes in loco aulae superiori apposite extracto. Aderant etiam in inferiori loco dextrorsum serenissima infans Lusitaniae, sinistrorsum autem quorumdam guberniorum legati et oratores, nec non qui supremum imperium in pontificias copias exercet. lanua princeps concilii custodiebatur ab equitibus ordinis Hieroso!imitoni, quemadmodum caetorae concilii ianuae custodiebantur a militibus Helveticis, qui praesidio sunt pontifici.

Rebus ita dispositis, celebrata fuit sine cantu missa votiva do Spiritu sancto ab eminentissimo cardinale Barili cum odsistentia nonnullorum ex caeremoniarum magistris et clericorum cappellae I» pontificiae.

Missa absoluta, sumrnus pontifex e propriis aedibus ad aulam paramentorum pergens sœe induit vestibus solemnibus pontificalibus. Hinc praecedente auditore sacrae rotae reverendissimo domino De Avila subdiacono apostolico crucem gestante, sanctissimus dominus, cui inserviebant duo ex nobis subscriptis protonotariis, medius inter reverendissimoe dominos cardinales diaconos Gasparem Grassellini et Theodalphum Mortel, aulam ingressus est conciliarem comitantibus pontificem ipsum antistite pontificiae domui praeposito, praefecto cubiculi sanctitatis suae, decano sacrae rotae cum mitra, vice-camerario sanctae Romanae ecclesiae, principe solii concilii custode, auditore reverendae camerae apostolica^, senatore et conservatoribus urbis, nec non aliis consuetis praelatis et familiaribus. Hinc sanctitas sua genuflexa ante altare aliquantisper oravit, ac deinde solium pontificium ascendit In quo ut sedit, reverendissimus dominus secretarias concilii evangeliorum codicem in parato throno super altare solemniter collocavit Tunc summus pontifex assurgens alta voce recitavit preces *er* caeremoniali excerptas, et in ordine concilii oecumenici Vaticani descriptae. Quibus expletis cappellani cantores Litanias sanctorum solemniter intonuerunt, quarum absoluto versiculo *Ut domnum apostolicum* etc., sanctitas sua surgen» cum mitra, et manu sinistra tenens crucem loco baculi pastoralis trinam distinctam benedictionem sanctae synodo impertita est his verbis: *Ut hanc sanctam synodum benedicere, regere, et conservare digneris.* Litaniis cum orationibus ad finem perductis, eminentissimus et reverendissimus dominus cardinalis diaconus Hannibal Capaiti, obtenta benedictione a summo B pontifice, in forma solita cecinit evangelium desumptum ex capite XVI sancti Matthaei. Quo peracto, sanctitas sua de throno ad faldistorium procedens procubuit et intonuit hymnum *Veni creator Spiritus,* qui alternatus a patribus et cantoribus fuit absolutus cum solitis versiculis, oratione, et cum *Benedicamus Domino.*

Post haec reverendissimus dominus episcopus Sancti Hippolyti concilii secretorius, et reverendissimus dominus episcopus Fabrianensis et Malhrdioensis adstiterunt coram summo pontifice, qui memorato episcopo Fabrianensi et Mathelicensi tradidit constitutionem dogmaticam promulgandam iam acceptam a praedicto secretario concilii. Tunc episcopus Fabrianensi» et Matheliceosis ambonem ascendens alta claraque voce recitavit constitutionem sequentem :

Pius episcopus servus servorum Dei sacro appro- |3 bante concilio ad perpetuam rei memoriam.

Pastor aeternus et episcopus animaram nostrarum, ut salutiferum redemptionis opus perenne redderet, sanctam aedificare ecclesiam decrevit, in qua velati in domo Dei viventis fideles omnee unius fidei et cbaritatis vinculo continerentur. Quapropter, priusquam clarificaretur, rogavit Patrem non pro apostolis tantum, sed et pro eis, qui credituri erant per verbum eorum in ipsum, ut omnee unum essent, sicut ipse Filius ct Poter unum sunt Quemadmodum igitur apostolos, quos sibi de mundo elegerat, misit, sicut ipse missus erat a Patre: ita in ecclesia sua pastores et doctores usque ad consummationem saeculi esse voluit. Ut vero episcopatus ipee unus et indivisus eeeet, et per cohaerentes sibi invicem sacerdotes credentium multitudo universa in fidei et communionis unitate conservaretur, boatum Petrum caeteris apostolis praeponens in ipso instituit perpetuum utriusque unitatis principium ac visibile fundamentum, super cuius fortitudinem aeternum exstrueretur templum, et ecclesiae caelo inferenda sublimitas in huius fidei firmitate consurgeret '. Et quoniam portae inferi ad evertendam, si fieri posset, ecclesiam contra eius fundamentum divinitus positum maiori in dies odio undique insurgunt; nos ad catholici gregis custodiam, incolumitatem, augmentum, necessarium esse indicamus, sacro approbante concilio, doctrinam de institutione, perpetuitate ac natura sacri apostolici primatus, in quo totius cocleeise vis ac soliditas consistit, cunctis fidelibus credendam et tenendam, secundum antiquam atque constantem universalis ecclreiae fidem, proponere, atque contrarios, dominico gregi adeo perniciosos, errores proscribere et condemnare.

1 S. Leo M. «m. TV (at ID), cap. S, la dise Natali· rei. (Migne P. L. LIV, 160.)

## Caput I.

*De apostolici primatus in beato Petro institutione.*

Decemus itaque et declaramus, inita evangeli! testimonia primatum jurisdictionis in universam Dei ecclesiam immediate et directe beato Petro apostolo promissum atquo collatum a Christo Domino fuisse. Unum enim Simonem, cui iam pridem dixerat: *Tu vocaberis Cephas*l, postquam ille suam edidit conicerionem inquiens: *Tu es Christus, filius Dei vivi,* solemnibus his verbis allocutus est Dominus: *Beatus es Simon Bar Iona: quia caro, et sanguis non revelavit libi, sed Pater meus, qui in caelis est. Et ego dico libi, quia tu es Petrus, ct super hanc petram aedificabo ecclesiam meam, ei portae inferi non praevalebunt adversus eam. Et tibi dabo claves regni caelorum. Et quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum et in caelis: et quodcumque solveris super terram, erit solutum et in caelis.** Atque uni bimoni Petro contulit feus post suam resurrectionem summi pastoris ot rectoris iurisdictionem in totum suum ovile, dicens : *Pasce agnas meos: Pasce oves meas.** Huic tam manifestae sacrarum Scripturarum doctrinae, ut ab ecclesia catholica semper intellecta est, aperte opponuntur pravae eorum sententiae, qui constitutam a Christo Domino in sua ecclesia regiminis formam pervertentes negant, solum Petrum prae caeteris apostolis, sive seorsum singulis sive omnibus simul, vero proprioque jurisdictionis primatu fuisse a Christo instructum; aut qui affirmant, eandem primatum non immediate, directeque ipei beato Petro, sed ecclesiae, et per hanc illi ut ipsius ecclesiae ministro delatum fuisse.

Si quis igitur dixerit, beatum Petrum apostolum non cese a Christo Domino constitutum apostolorum omnium principem el totius ecclesiae militantis visibile caput; vel eundem honoris tantum, non autem verae propriaeque iurisdictionis primatum ab eodem Domino nostro lesu Christo directe et immediate accepisse; anathema sit.

## Caput Π.

*Dc perpetuitate primatus beati Petri in Romanis pontificibus.*

Qnod autem in beato apostolo Petro princeps pastorum et pastor magnus ovium Dominus Christus lesus in perpetuam salutem ac perenne bonum ecclesiae instituit, id, eodem auctore, in ecclesia, quae fundata super petram od finoin saeculorum usquo firma stabit, iugiter durare necessc est. Nulli sane dubium, immo saeculis omnibus notum est, quod sanctus beatificausque Petrus, apostolorum princeps et caput, fideique columna et ecclesiae catholicae fundamentum, a Domino nostro lesu Christo, Salvatore hurnani generis ac Redemptore, claves regni accepit: qui ad hoc usque tempus et rempor in suis successoribus, episcopis sanctae Romanae sedis ab ipso fundatao, eiusque consecratae sanguine, vivit et praesidet ct iudicium ĕxercet Undo quicumque in hoo cathedra Petro succedit, is secundum Christi ipsius institutionem primatum Petri in universam ecclesiam obtinet. Manet ergo dispositio veritatis, et beatus Petrus in accepta fortitudine petrae per-everans suscepta ecclesiae gubernacula non reliquit Hac de causa ad Romanam ecclesiam propter potentiorem principalitatem noceste semper fuit omnem convenire ecclesiam, hoo est, eos, qui sunt undique fideles, ut in ea sede, e qua veneranA dae communionis iura in omnes dimanant, tamquam membra in capite consociata, in unam corporis compagem coalescerentl‡*

Si quis ergo dixerit, non esae ex ipsius Christi Domini institutione seu iure divino, ut beatus Petrus in primatu super universam ecclesiam habeat perpetuos successores; aut Romanum pontificem non esse beati Petri in eodem primatu eucoeasorem; anar thema sit

## Caput IU.

*De vi et ratione primatus Domani pontificis.*

Quapropter apertis innixi sacrarum litterarum testimoniis, et inhaerentes tum praedecessorum nostrorum Romanorum pontificum, tum conciliorum generalium disertis, perspicuisque decretis, innovamus oocumenici concilii Florentini definitionem, qua credendum ab omnibus Christi fidelibus est, sanctam apostolicam sedem, et Romanum pontificem in uni b versum orbem tenere primatum, et ipsum pontificem Romanum successorem asse beati Petri principis apostolorum, et verum Christi vicarium, totiusque ecclesiae caput, et omnium Christianorum patrem ac doctorem existera; et ipsi in beato Petro pascendi, regendi ac gubernandi universalem ecclesiam a Domino nostro Ireu Christo plenam potestatem traditam esse: quemadmodum etiam in gestis oecumenicorum conciliorum et in sacris canonibus continetur.

Docemus proinde et declaramus, ecclesiam Romanam, disponente Domino, super omnes alias ordinariae potestatis obtinere principatum, el hanc Romani pontificie jurisdictionis potestatem, quae vere episcopalis est, immediatam esse: erga quam cuiuscumque ritus et dignitatis pastores atque fideles, tam seorsum singuli quam simul omnes, officio hierarchicae subordinations, veraequae obedientiae obstringuntur, non C solum in rebus, quae ad fidem ot mores, sed etiam in iis, quae ad disciplinam et regimen ecclesiae per totum orbem diffusae pertinent; ita ut custodita cum Romano pontifice tam communionis, quam eiusdem fidei professionis unitate, ecclesia Christi sit unus grex sub uno summo pastore. Haec cet catholicae veritatis doctrina, a qua deviare, salva fide atque salute, nemo potest.

Tantum autem abest, ut haec summi pontificis potestas officiat ordinariae ac immediatae illi episcopalis iurisdictionis potestati, qua episcopi, qui positi a Spiritu sancto in apostolorum locum succesD serunt, tamquam veri pastores assignatos sibi greges, singuli singulos, pascunt et regunt, ut eadem a supremo et universali pastore asseratur, roboretur ac vindicetur, secundum illud sancti Gregorii Magni: ,^Meus honor eet honor universalis ecclesiae. Mous honor est fratrum meorum solidus rigor. Tum ego vere honoratus sum, cum singulis quibusque honor debitus non ‡negatur 2.

Porro ex suprema illa Romani pontificis potestate gubernandi universam ecclesiam ius eidem esse consequitur, in huius sui muneris exercitio libere communicandi cum pastoribus et gregibus totius ecclesiae, ut iidem ab ipso in via salutis doceri ac regi possint. Quare damnamus ac reprobamus illorum sententias, qui hanc supremi capitia cum pastoribus et gregibus communicationem licite impediri posee dicunt, aut eandem reddunt saeculari potestati obnoxiam, ita ut contendant, quae ab apostolica aede vel eius auctoritate

1 IβM. I. 42
• Maith XVI, 13-12.
• Inl». XXI. 1M7.
• Ct F.pbevUi rodili act. 111. |Msmì. IV. 12% c.]
» 8. Lev M. Benn. Ill (at Ilk cap. 3. IHhtne P. L. UV. 143.J

i 8. Iren. adv. haer. L ΓΠ, c. 8, et cone. Aquileiea. a. 381, inter epp. ■- Ambre», ep. XL [Higne P. Ur. VII, 849, P. L. XVI, M3]
i Ep. »4 Rnlog. Alexandrin. 1. VIH, ep. XXX. [lib.VIIT. Vigne P- U LXXVII. 933.|

ad regimen ecclreiao constituuntur, vim ac valorem A non habere, nisi potestatis saecularis placito confirmentur.

Et quoniam divino apostolici primatus iure Romanus pontifex universae ecclesiae praeeat, docemus etiam ct declaramus, eum cese ludicom supremum Fidelium l, et in omnibus causis ad examen ecclesiasticum spectantibus od ipsius posso iudicium recurri'; redis vero apoetolicoo, cuius auctoritate maior non est, iudicium a nemine fore retractandum, neque cuiquam do eius licere iudicaro iudicio·. Quare a recto veritatis tramito aberrant, qui affirmant, licere ab iudiciis Romanorum pontificum ad oecumenicum concilium tamquam at! auctoritatem Romano pontifice superiorem appellare.

Si quis itaque dixerit, Romanum pontificem habere tantummodo officium inspectionis vel directionis, non autem plenam et supremam potestatem iurisdictionis in universam ecclesiam, non solum in robus, B quoo ad fidem et mores, sed etiam in iis, quao ad disciplinam et regimen ecclesiae per totum orbem diffusae pertinent; aut eum habere tantum potiores partee, non vero totam plenitudinem huius supremae potestatis; aut hanc eius potestatem non esso ordinariam et immediatam sive in omnes ac singulas ecclesias, sive in omnes et singulos pastores et fideles; anathema sit.

## Caput IV.

### *De Romani ℘ontifici infallibili magisterio.*

Ipso autem apostolico primatu, quem Romanus pontifex tamquam Petri principis apostolorum successor in universam ecclesiam obtinet, supremam quoquo magisterii potestatem comprehendi, haec sancta sedes semper tenuit, perpetuus ecclesiae usus comprobat, ipsaquo occumenica concilia, ca imprimis, in quibus Oriens cum Occidente in fidei charilatisquo C unionem conveniebat, declaraverunt. Patres enim concilii Constantinopolitani quarti, maiorum vestigiis inhaerentes, hanc solemnem ediderunt professionem: Prima salus cet, rectae fidei regulam custodire. Et quin non potest Domini nostri Ireu Christi praetermitti sententia dicentis ♦ *Tu es Petrus, et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam,* haec, quae dicta eunt, rerum probantur effectibus, quia in rede apostolica immaculata est remper catholica reservata religio, ct sancta celebrata doctrina. Ab huius ergo fido ot doctrina separari minime cupientes, speramus ut in una communione, quam seden apostolica praedicat, esso mereamur, in qua est integra ot vora christianao religionis soliditas5. Approbanto vero Lugdunensi concilio secundo, Graeci professi sunt: Sanctam Romanam ecclesiam summum et plenum primatum et principatum super universam ecclesiam catholicam obtinere, quem re ab ipso Dómino in beato Petro D apostolorum principo sivo vertice, cuius Romanus pontifox est successor, cum potestatis plenitudine rocepiseo voraciter et humiliter recognoscit; et sicut prae cant℘eri tenetur fidei veritatem defendero, sic ot, si quae do fido subortae fuerint quaestionem, suo debent iudicio definiri. Florentinum denique concilium definivit: Pontificem Romanum, verum Christi vicarium, totiuaque ecclesiae caput et omnium Christianorum patrem ac doctorem distere; ©t ipsi in boato Petro pascendi, regendi ac gubernandi universalem ecclesiam a Domino nostro lesu Christo plenam potestatem traditam esse.

Huic pastorali muneri ut satisfacerent, praedecessores noetri indefessam semper operam dederunt, ut salutaris Christi doctrina apud omnes terrae populos propagaretur, parique cura vigilarunt, ut, ubi recepta esset, sincera et pura conservaretur. Quocirca totius orbis antistites nunc singuli, nunc in synodis congregati, longam ecclesiarum consuetudinem et antiquae regulae formam sequentes, ea praesertim cula, quao in negotiis fidei emergebant, ad banc sedem apostolicam retulerunt, ut ibi potissimum resarcirentur damna fidei, ubi fides non potest sentire defectum Romani autem pontifices, prout temporum et rerum conditio suadebat, nunc convocatis occumenicis conciliis aut explorata ecclesiae per orbem dispersae sententia, nunc per synodos particulares, nunc aliis, quae divina suppeditabat providentia, adhibitis auxiliis, ea tenenda definiverunt, quae sacria Scripturis et apostolici^ traditionibus consentanea, Deo adiutore, cognoverant. Neque enim Petri successoribus Spiritus sanctus promissus est, ut eo revelante novam doctrinam patefacerent, sed ut eo assistente traditam per apostolo© revelationem seu fidei depositum sancte custodirent et fideliter exponerent. Quorum quidem apostolicam doctrinam omnes venerabiles patres amplexi et sancti doctores orthodoxi venerati atque secuti sunt; plenissime scientes, hano sancti Petri sedem ab omni semper errore illibatam permanere, secundum Domini Salvatoris nostri divinam pollicitationem discipulorum suorum principi factam: *Ego rogavi pro te, ut non deficiat ℘ide tua: et tu aliquando conversus confirma ℘ratre tuos*1.

Hoc igitur veritatis et fidei numquam deficientia charisma Petro eiusque in hac cathedra successoribus divinitus collatum est, ut excelso suo munere in omnium salutem fungerentur, ut universus Christi grex per eos ab erroris venenosa esca aversus, caelestis doctrinae pabulo nutriretur, ut sublata schismatis occasiono ecclesia tota una conservaretur, atque suo fundamento innixa, firma adversus inferi portas consisteret.

At vero cum hoo ipsa aetate, qua salutifera apostolici muneris efficacia vel maxime requiritur, non pauci inveniantur, qui illius auctoritati obtrectant; necessarium omnino esse censemus, praerogativam, quam unigenitus Dei Filius cum summo pastorali officio coniungero dignatus est, solemniter asrerere.

Itaque nos traditioni α fidei christianoo exordio perceptae fideliter inhaerendo, ad Dei Salvatoris noetri gloriam, religionis catholicae exaltationem et Christianorum populorum salutem, sacro approbante concilio, docemus ot divinitus revelatum dogma esse definimus: Romanum pontificem, cum ex cathedra loquitur, id est, cum omnium Christianorum pastoris et ℘doctori munero fungens, pro suprema sua apostolica auctoritate doctrinam de fide vel moribus ab universa ecclesia tenendam definit, per assistentiam divinam, ipsi in beato Petro promissam, ea iufallibilitato pollere, qua divinus Redemptor ecclesiam suam in definienda doctrina de fide vel moribus instructam rere voluit; ideoque eiusmodi Romani pontificis definitiones ex seso, non autem ex consensu ecclesiae irreformabiles care.

Si quis autem huic nostrae definitioni contradicere, quod Deus avertat, praesumpserit; anathema sit·.

I Pii PP. VI. Breve *Super nitiditate,* d. 28 nov. 1786.

« Conefl. oecum. Logdon. ¡I. [Manti, XXIV, 71 D.J

• Ep. S. Nicolai I ad Mtcbaeiem imperatorem. (Migue, P. L. CXIX. 9*4.J

« Matth. XVI, 18.

* Ei formula a. Hormiadae papae, prout ab Hadriano Π patribuM eoscilii oeenmeni VIH, Conwtantinopolitani IV. propoeiU et ab iisdem rabecripU eat. [Minai, XVI, 97 «J

1 Cf. a Bere, spisi. CXC. (Migs« P. U CLXXXIÎ, I06M

• ,DaUm Roma· ı· ℘wklk ℳMies ia Vatieoa Moflea totemaiter celebrata aaae laearaatioai· Ovi»taira· ℜul ›

Qua recitatione absoluta, idem episcopus Fabrianensis et Maxhelicensis singulos patres ita rogavit: verendissimi patree, placentae vobia decreta et canones, qui in hac constitutione continentur?" Cum quilibet ex patribus iuxta litteras apostólicas *Multiplica inter* diei 27 novembris anno 1869 deberet hac super re suffragium edere per verbum *placet,* vel *non placet,* hinc reverendissimae dominus subsecretarios concilii ambonem ascendens nomina singulorum patrum iuxta ordinem dignitatis et promotionisalta voce recitaviL Quod dum agebatur,septem scrutatores, quorum nonnulli ad excipienda suffragiadataper verbum *placet,* et alii ad ea excipienda data per verbum *non placet* erant designati, nec non quinque ex subscriptis notariis, quibus commissum erat utraque suffragia describere, in appositis notis singulorum patrum responsa accuratissime retulerunt. Itaque enumeratis suffragiis compertum est ex quingentis et triginta quinque patribus praesentibus duos tantam dedisse B suffragium per verbum *non placet*;* reliquos vero unanimi consensu per verbum *placet* suffragium edidisse. Qua actione peracta scrutatores una cum nobis subscriptis notariis reverendissimo patri domino coneihi secretario sese obtulerunt eidem notas cum responsionibus singulorum patrum redactas exhibento». Quibus ab eo acceptis, singuli coram summo pontifice constiterunt, et in genua provoluti sunt, excepto reverendissimo domino secretario, qui thronum ascendens sanctitati suae suffragiorum exitum retulit hac formula:

"Beatissime pater, decreta et canones placuerunt omnibus patribus, duobus exceptis.4*

Post haec summus pontifex assurgens suprema sua auctoritate [decreta et canones] confirmavit [dicens]: "Decreta et canones, qui in constitutione modo lecta continentur, placuerunt omnibus patribus, duobus exceptis; noeque sacro approbante concilio illa et illos, ( ita ut lecta sunt, definimus, et apostolica auctoritate c̈o̊nfirmamus.

Simul oc ultima huius formulae verba a sanctissimo domino prolata fuere, incredibile dictu est, in quot signa laetitiae, quam non amplius intus continere valebant, singuli patres proruperint, quae talis ao tanta fuit, ut etiam extra aulam conciliarem ¿ow propagaverit, et vere ao proprie evaserit una adclamitio, una laetitia, unum gaudium. Demisso aliquantulum hoo animorum aestu, summas pontifex sequenti allocutione patree affatus est1:

A „Summa ista Romani pontificis auctoritas, venerabiles fratres, non opprimit sed adiuvat, non destruit sed aedificat, et saepissime confirmat in dignitate, unit in charitate, et fratrum, scilicet episcoporum, iura firmat atque tuetur. Ideoque illi, qui nunc iudicant in commotione, sciant non esse in commotione Dominum. Meminerint, quod paucis abhinc annis, oppositam tenentes sententiam abundaverunt in sensu nostro et in sensu maioris partis huius amplissimi consessus; sed tuno iudicaverunt in spiritu aurae lenis. Numquid in eodem iudicio indicando duae oppositae possunt existera conscientiae? Absit. Illuminet ergo Deus sensus et corda, et quoniam ipse facit mirabilia magna solus, illuminet sensus et corda, ut omnes accedere possint ad sinum patris, Christi lesu in terris indigni vicarii, qui eos amat, eos diligit, et exoptat unum esse cum illis. Et ita simul in vinculo charitatis coniuncti proeliare possimus praelia Domini, ut non solum non irrideant nos inimici nostri, sed timeant potius et aliquando arma malitiae cedant in conspectu veritatis, sicque omnee cum divo Augustino dicere valeant: ‚Tu vocasti me in admirabile lumen tuum et eroe v̈ideo. Deus vos benedicat."

Hac allocutione absoluta, duo advocati consistoriales tamquam concilii promotores designati accedentes una nobiacum subscriptis notariis ad imum pontificii solii gradum ita nos allocuti sunt: irRogamus vos protonotarios praesentes, ut de omnibus et singulis in hac publica sessione sanctissimi concilii oecumenici Vaticani gestis, authenticum instrumentum vel instrumenta c̈o̊nficiantur.

Ad quorum instantiam ego subscriptus decanus collegii protonotariorum Aloysius Colombo omnium nomine respondi: "Conficiemus vobis ẗe̊tibus innuendo reverendissimos dominos Bartholomoeum Pacca pontificiae domui praepositum, et Franciscum Ricci praefectum cubiculi sanctitatis suae, qui una nobiscum se subscribunt

Tuno summus pontifex, deposita mitra, hymnum *Te Deum laudamus* intonuit, quo expleto cum consuetis versiculis et orationibus, sanctitas sua solemniter apostolicam benedictionem impertita est, cui eet subsecuta indulgentiae publicatio facta ab eminentissimo cardinale Philippo De Angelis presbytero odeistenta, cum qua finem habuit quarta publica sceeio sanctiosimi concilii oecumenici Vaticani.

Sanctissimus dominus depositis in aula panunentorum sacris vestibus ad proprias aedes redivit.

Haec omnia peracta fuerunt in basilica Vaticana, die, menae, et anno quibus supra, et quia his omnibus, dum agerentur, nos subecripti protonotarii interfuimus, ideo requisiti et rogati ut de illis unum vel plura, publicum seu publica, instrumentum vel instrumenta ad perpetuam rei memoriam conficeremus, praesens hoc publicum instrumentum in duplici autographo confecimus, subscripeimus, solitoquo collegii nostri sigillo munivimus mandantes secretario nostro ut unum huius duplicis autographi ad perpetuam rei memoriam in nostro archivio asservetur, ab eo subscribatur et publicetur, alterum vero tradatur reverendissimo patri domino secretario concilii ut inter acta conciliaria habeatur

Actum ubi supra praesentibus eisdem suboeripris teetibus ad praemissa vocatis, habitis atque rogatis.

• ·-e-» ·

oetioginterimo reptuagerimo, dis derima octava iulii. pohtifiutai noitri anno vigeriroo quinto." Hite addit authentica baiai c̈onstitutioni editio ex typographi» concilii Vaticani Romae 1370

i Horam anui fait Aloyriai Riccio epiecopua €alacead (vulgo *Ciyuru,* in regno q̈tiia Siciliae), altar vero Edoardi! Fitzgerald epiacopui Petricnlann· (vulgo *Liilk-Rodt,* ia Statibus foederatii Americas ȷeptentrinnali Hic tamen in D eadem «endone, ut supra relatam ait, col 13Æ eoram summo pontifice fidem protestatus e t. ille atatim post definitionem · •oram aaneliorimo domino gruoflexai dixit *Credo,* magno corde cum reliquis *Te Ðe* cantavit et paratum m obtulit, ut etiam oun vitae dispendio conititalionem defenderet.

1 Allocutio illa paulo alitar se habet in codice prjvato revtreadiMimi domini Antonii canonici Cani hoc pacto: «Magna eat auctoritas hi summo pontifice, el auctoritas ista non delimit, sed aedificat; non opprimit sed sustentat, et saepe Mepios lira defendit fratrum nempe iura epkcoporum. Quod ri aliqui non mserunt bene nobiacum, ariani ipai quod indicaverant ia commotione; aed meminerint rum ta eomisugumc Dvmtawi. Meminerint quod panda adhiue.annii abundaverunt b sensu nostro, et b senta huius ampliarim! consegua. Quid ergo? Bunt duo oonarirntiae, aunt duo voluntate· in eodem argumento? Absit. Regamus ergo Deum, ut Illa, qui facit mirabilia magna eoloa, ‘poo Illuminet «eusus et corda eorum. 11 ornis redeant ad rinum p̈atri Id eet summi pontificis vicarii indigni ɨu Christi, ut eos amplectatur, et laborent nobtaem omtra Inimicos eederiM Dei. Ahi faxit, faxit Deui, ut cum Angustino dicere poarint; ‚Tu admirabile lumen tuum dedisti nobta, et ecco video.' Ah! videant omne·'. Deu* το· benedictat."

N. B. Hmc verba Ipeenet stenographic· excepi ad gradu· •olli pontificii provolutu*. — Hanc adnotetionem ad fidem faciendam propria mana autographo tuo adierit vir optima· Antonia· Cani.

Bartholomaous Pacca testis,
Franciscus Ricci testis,

Aloisius Colombo protonotarius,
loannea Simeoni protonotarius,
Aloisius Pericoli protonotarius,
Dominicus Bartolini protonotarius,
Franciscus Mercurelli protonotarius.

Zeno Ulpiani, iocretarius.

3.

Nomina patrum qui quartae sessioni interfuerunt.

*Eminentissimi et reverendissimi domini*

*s. R. e. cardinales.*

**Ordini episcoporum.**

Constantinus Patrizi, episcopus Portuensis et Sanctae Rufinae.
Aloysius Amat, episcopus Praenestinus, s. R. e. vicecancellarius.
Nicolaus Paracciani Clarelli, episcopus Tusculanus.
Camillus di Pietro, episcopus Albanensis.
loeephus Milesi Pironi Ferretti, episcopus Sabinensis, abbas commendatarius perpetuus et ordinarius Se. Vinccntii et Anastasii ad Aquas Salvias.

**Ordinis presbyterorum.**

Philippus de Angelis, tit. S. Laurentii in Lucina, archiepiscopus Firmanus, s. e. R. camerarius.
Aloysius Vannicelli Casoni, tiL S- Práxedis, archiepiscopus Ferrariensis.
Cosmus Corsi, tit. Ss. loannis et Pauli ad Clivum Scauri, archiepiscopus Pisanus.
Fabius Maria Asquini tit. S. Stephani in Monte Coelio.
Dominicus Carola de Traetto, tit. S. Mariae Angelorum, archiepiscopus Beneventanus.
Sixtus Riario Sforza, tit. S. Sabinae, archiepiscopus Neapolitanus.
Franciscus Augustus Donnot, tiL S. Mariae in Via, archiepiscopus Burdigalonsis.
Carolus Aloysius Morichini, tiL S. Onuphrii, episcopus Aerinus.
Ioachim Pecci, tit. S. Chrysogoni, episcopus Perusinus.
Alexander Bamabò, tiL S. Susannae.
Antonius Benedictus Antonucci, tiL Ss. Silvestri et Martini ad Montes, episcopus Anconitanus et Humáneosla
Petrus do Silvestri, tit. S. Marci.
Carolus Sacconi, tit. S. Mariae do Populo.
Angelus Quaglia, tit. Ss. Androae et Gregorii in Monto Coelio.
Antonius Maria Panobianco, tit. Ss. XII. Apostolorum, maior poenitcntiurius.
loseph Aloysius Trevisane!©, tit. Ss. Ncroi et Achillei, patriarcha Venctiaruro.
Antoninus de Luca, tit. Ss. Quatuor Coronatorum,
loseph Andre» Bizzarri, tit. S. Hieronymi Illyricorum.
Ludovicus de la Lastra y Cuesta, tiL S. Petri ad Vincula, archiepiscopus Hispalensis.
loanncs Baptista Pitra, tit. S. Callisti.
Philippus Maria Guidi, tiL S. Sixki, archiepiscopus Bononiensis.
Henricus Maria de Bonnechoeo, tit. S. Clementis, archiepiscopus Rothomageneis.
Paulus Cullen, tiL S. Pctri in Monte Aureo, archiepiscopus Dublincnsis.

A Aloysius Bilio, tit. S. Laurentii m Panepema.
Lucianus Bonaparte, tit. S. Pudentianae.
Innocentius Ferrieri, tit. S. Caeciliae.
Laurentius Barili, tit S. Agnatis extra moenia,
loeoph Berardi, tiL Ss. Marcellini et Petri.
Ioαηηοβ Ignatius Moreno, tit S. Mariae a Pace, archiepiscopus Vallisoletanos.
Raphael Monaco la Valletta, tit. S. Crucis in Hierusalem.

**Ordinis diaconorum.**

lacobus Antonelli, diaconus S. Mariae in Via Lata.
Prosper Caterini, diaconus S. Mariae Scalaris.
Gaspar Grasacilini, diaconus S. Mariae ad Martyres.
Theodulphus Mortel, diaconus S. Eustachii.
Dominicus Consolini, diaconus S. Mariae in Domnica.
Eduardos Borromeo, diaconus Se. Viti et Modesti.
Hannibal Capalti, diaconus S. Mariae in Aquiro.

B

**Reverendissimi domini patriarchae.**

Rogerius Aloysius Antici Mattei, Constantinopolitanus.
Paulus Ballerini, Alexandrinus.
loseph Valerga, Hierosolymitanus.
Thomas Iglesias y Barcones, Indianim Occidentalium.
Antonius Hassun, Ciliciensis, rit. armen.
Clemens Bahus, *iam* Antiochenus, riL grace, melcb.

**Reverendissimi domini primates.**

Maximilianos de Tamoczy, archiepiscopus Salisburgensis.
Carolus Pooten arcbiep. Antibarensis et Scodrensis.
Emmanuel da Silveira, archiep. S. Salvatoris in Brasilia.
Miocislaus Lcdochowski, archiep. Gnesnensis et Posnanionsis.
) Victor Augustus Dochamps, archiep. Mechliniensis.
Daniel Mae Gettingan, archiep. Armucanus.

**Reverendissimi domini archiepiscopi.**

Laurentius Pontillo, Coneentinus.
Tobias Aun, Berytensis, rit. maronit.
Ignatius Kalybgian, *iam* Amasenus archiep. ep., rit. armen.
Toeophus Gingia, Cypronsis, rit. maroniL
Petrus Cilento, Rossanonsis.
Alexander Arinari de Sanmarrano, Epherinus in part, infid.
Alexander Angeloni, Urbinatcnsis.
Franciscus Norbertus Blanchet, Oregonopolitanus.
Felicissimus Salvini, Camorinensis, administr. perpet. occl. Treicnsis.
Raphael Valentinus Valdivieso, S. lacobi do Chile.
Raphael d'Ambrosio, Dyrrachiensis.
D Augustinus Georgius Barellino, Salmasiensis, rit. chaldaic.
loeeph de Bianchi Dottula, Tranensis, Nazarenus, et Barulensis, administr. perpet. codes. Vigiliensis.
lulius Arrigoni, Lucanus.
Gregorius de Luco, Compsanus, administr. perpot. occl. Campaniensis.
loseph Rotundo, Tarentinus.
Antonius Claret y Claró, Traíanopolitanus in part, infid.
loannee Ragion, Caesariensis in Cappadocia archiop opisc., rit. armen.
Renatus Franciscus Regnier. Comeracensia.
Inseph Sadoc Alemany, S. Francisci.
Philippus Cammarota, Caietanua
Vintentius Taglialatda, Sipontinus, administr. perpet. occl Vestano

Ioanna Tamraz, Corcurensis seu Kerkukeneis, rit. chaldaic.
Franciscas Xaverius Apuzzo, Surrentinus.
CaieUnus Rosemi, *iam* Acheruntinus et Motheranensis, *nunc* ep. Melphicti, luvenacii et Terlitii.
Petrus Villanova Castellarci, Petrensis in part infid.
Vincentius Spaccapietra, Smyrnensis, vio. ap. Asiae minoris.
Franciscos Aemilius Cugini, Mutinensis, abbas *nullius* Nonantulae.
Marianus Ricciardi, Rheginensis.
Raphael Ferrigno, Brundusinus, administr. perpet. eccl. Ostunensis.
Salvator Nobili Vitelleschi, *iam.* Seleucienris in part, infid., *nunc* ep. Auximanus et Cingulanus.
Alexander Franchi, Thessalonicensis in part infid.
Aloysius de Marinis, Theatinus, administr. perpet. eccl. Vastensis.
Patritius Leahy, Casseliensis, administr. perpet eccl. B Emliensis.
Marinus Marini, *iam* Palmyrensis in part infid., *nunc* ep. Urbevetanus.
Joachim Limberti, Florentinus.
Philippus Gallo, Patracensis in part infid.
Petrus GianneDi, Sardianus in part, infid.
Franciscos Pedicini, Barenais.
Emmanuel Garcia Gil, Caesaraugustanus.
Julianas Florisnus Felix Desprez, Tolosanus.
Spiridion Maddalena, Corcyrensis.
Georgius Ebedjesús Khayyalh, Amadiensis, rit chaldaic.
Gregorius Balitian, Aleppensis archiep. ep., rit armen.
Marianus Barrio y Fernandez, Valentinus.
Ijco Korkoruni, Melitenensis archicp. ep., rit armen.
Carolus do la Tour d'Auvergne-Lauraguais, Bituricensis. 0
Gregorius Martinez, de Manila.
Petrus Puch y Solona, de Plata.
Cyrillus Behnam Benni, Mausiliensis, rit syriao.
Benvenutua Monzon y Martins, Granatensis.
Petrus Doimus Maupas, ladrensis.
Athanasius Ciacchi, Babyloneosis, rit. syriac.
Pelagius Antonios de Lavastida y Davalos, Mexicanos.
Andrees Casasola, ütinensis.
Ludovicos Dubreil, Avenionensis.
lAurentius Bergcretti, Naxiensis.
Martinos Ioannee Spalding, Baltunorenais.
Joannes Mac Cloekey, Neo-Eboracenais.
Marianus Escalada, de Buenos Ayres.
Henricus Eduardos Manning, Westmonasteriensis.
Antonius Rossi Vascari, Colossensis in part, infid.
Gualterios Steins, Boetrensis in part infid., vic. ap. CalcutUo.
Aloysius Natoli, Meesanensís.
Joseph Benedictus Dusmet, Catanensis.
Joseph Cordoni, Edessenus in part, infid.
Ioanna Landriot, Remensis.
Athanasius Kauam, Tyrensis, rit. grace, mekh.
Victor Bemadou, Senonensis, episc. Antissiodorensis.
Anastasios Rodrigo Yusto, Burgensis.
Bernardus Pinol y Aycinena, de Guatimela.
Andrees Ignatius Bchaepman, Ultraiect^ieis.
Joseph Checa, Quitensii.
Petrus l/oza, do Guadalaxara.
Stephanos Stefanopoli, Philippensis in part infid., rit grew.
Carolus Eyre. Anexarbensis in part infid., deleg. ap. Scotiae.
Ignatius Arciga, Mecoacanensis.
loeeph Angelini, Corinthiensis in part, infid.
Timotheus Attar, Amidensis sou Diarbekirenais, nt chaldaic.
Ioanna Lynch, Torontinus
Hyacinthus de Ferrari, Naupactensis.

**Reverendissimi domini episcopi.**

Leonardos Todisco Grande, Asculi et Ceriniolae.
Ga¿Helmus Siliani Aretini, *iam* Terracinenais.
Gaspar Labis, Tornacensis.
Theodoeius Kojungi, Sidonienais, rit grace. melch.
Ignatius Bourget, Marianopolitanua
Laurentius Biale, VenLimiliensis.
Joseph Maria Severa, Interamnensis.
Franciscus Lacroix, Baionensis.
Augustus Allou, Meldensis.
Stephanus Bagnoud, Bethlemenais in part, infid.
Carolus Gigli, Tiburtinus.
Eugenias Desflêches, Sinitensis in part infid., vio. ap. Sutchuensis orientalis.
Franciscas Vibert, Maurianensis.
Stephanas Charbonneau, Iassensis in part infid., vic. ap. Mayourii.
Nicolaus Crispigni, Fulginatensis.
Joseph Gignoox, Bellovacens»s.
Eleonoras Aronne, Montis Alti.
Ioanna Baptista Berteaud, Tutalensis.
Joseph Maria Alberti, Syrensis, vic. ap. Graeciae.
Ioanna Thomas Ghilardi, Montis Regalis in Pedemontio.
Joseph Jannuzzi, Lucerinus.
Ioanna Martinas Henni, Milwauchienaia.
Petrus Josephus de Preux, Sedunensis.
Carolus Rousselet, Sagiensis.
Aloysius Moccagatta, Zenopolitanua in part infid., vic. apost. Kan-tung.
Fidelis Suter, Roealiensis in part, infid., vic. ap. Tunetanus.
Bonaventura Attanasio, *iam* Liparensis.
Philippus Viard, Wellingtonienaia.
Alexius Wicart, Vallis Guidonis.
Ioanna Pellei, Aquipendiensis.
Jacobus Maria Baillée, *iam* Lucionensis.
Daniel Murphy, Hobartoniensis.
Stephanos Marilley, Ixiueanensis et Genevensis.
Guillelmus UUathome, Birminghamiensis
Alexius Canoz, Tamasscnsis in part infid., vic. ap. Modurensis.
Theodorus Forcade, Nivernensis.
Modestus Domerà, Vancouveriensis.
Aloysius Maigret, Aratbensis in part, infid., vic. ap- Sandwichianus.
Petrus Paulus Trucchi, Foroliviensis.
Franciscus Mazzuoli, S. Beverini.
Felix Cantimorri, Parmensis.
D Philippus Mincione, Miletensis.
Vincentius d'Alfonso, Pennensis et Atriensis.
Amedeus Rappe, Clevelandensis.
Joseph Novella, Patarensis in part infid.
Petrus Vrancken, Colophoniensis in part infid., vie. ap. in Batavia.
loeeph Serra, Dauliensis in part, infid.
Aloysius Ricci, Signinus.
Jacobus Goold, Melburnensis.
Eugenias Gaigues, Ottawiensis.
Franciscas Gandolfi, Cornetanus et Centumrellenáis.
Hilarius Alcazar, Paphensis in part infid., vic. ap. Tunchini occidentalis.
Ioanna Balma, Ptolomaidensis in part infid.
Mauritius de Saint-Palais, Vinrennopolitanus.
Julianus Meirieu, Diniensia.
Antonius Ronza, Placentinus.

loannee Foulquier, Mimatansie.
Antonine Boecarini, S. Angeli in Vado et Urbanienais.
Aloysius Vetta» Noritonensis.
Ianuarine Acciardi, Anglonensis et Tursiensis.
Ludovicus Caveret, S. Deodati.
Franciscus Kelly, Derriensis.
Guillelmus Keano, Cloynenua.
Rudesindus Salvado, Portas·Victoriae in Australia, abbas *nullius* Novae Nursiae.
Livius Pariatore, S. Marci ot Bisinianenais.
Ludovicus Franciscue Eduardus Pie, Pictaviensis.
Ignatius Sellitti, Molphiensis et Rapollensis.
Petrus do Dreux Brczé, Molinensis.
Raphael Bachetoni, Nursinus.
Franciscus Xaverius Petagna, Stabiarum seu Castri-maris.
Petrus d'Uriz y da Labairú, Pampilonenses et Tudelonsis.
loannee Baptista Micge, Messeniensis in part, infid., vic. ap. Kansas ad orientem montium saxosorum.
Joseph Hyacinthus Sohier, Gadarensis in part, infid., vic. ap. Cochinchinae septentrionalis.
Hieronymus Verzeri, Brixiensis.
Antonius Cousseau, Engolismensis.
Petrus L>acarrière, *iam* Guadalupensis.
Franciscos Allard, Samarieneis in part, infid., vicar. apost. de Natal.
Philippus Fratellini, Forosempromenais.
Ludovicus Pallu du Parc, Blesonais.
Aloysius Margarita, Oritanus.
Vincentius Bisceglia, Thermularum.
Joannes Mobile, Versaliensis.
Aloysius Delaplace, Hodrianopolitanus in part. infid., vie. ap. Tche-ly septentrionalis.
Joannes Jacobus Guerrin, Lingonensis.
loannes Joseph Longobardi, Andriensis.
Aloysius Sodo, Thelesinus seu Corretanus.
Bartholomaeus d'Avanzo, Calvenais et Theanensis, admin. apost. eccl. Castollanetensis.
Franciscos Landeira y Sevilla, Carthaginiensis.
Ludovicus Eugenius Régnault, Carnuteneis.
Antonius la Scala, S. Severi.
Theodorus de Montpellier, Læodiensis.
Jeeualdus Vitali, Ferentinas.
Aloysius Filippi, Aquilanus.
Franciscos Joseph Rudigier, Linciensis.
Joseph Caixol y Estrade, Urgellensis.
Joannes Loughlin, Brooklinensis.
Jacobus Roosevelt Bayley, Novarcensie.
Ludovicus de Goeabriand, Burlingtoncnsis.
Taddaeus Amat, Montereyensis et Angelorum.
Aemygdius Foschini, Civitatis Plebis.
Vincentius Materozzi, Rubonsis et Bituntinus.
Thomas Michael Salzano, Tanensis in part infid.
Ignatius I'ersico, Savunnensis.
Carolus Colina, Tloscalensie.
Hyacinthus Barberi, Neocastrenais
Aloysius de Agozio, Triventinus.
Felix Romano, Isclanus.
Joseph Salas, Ss. Conceptionis de Chile.
Franciscue Antonius Maiorsini, Laquedontenais.
Nicolaus Renatus Sergent, Corisopitensis.
Innocentius Sannibalo, Eugubinus.
Joannes Rosati, Tudertinus.
Caietanus Rodilossi, Aiatrinus.
Dominicus Zelo, Aversanus.
Petrus Rota, Guastalleneis.
Joannes Joseph Vitezich, Veglensis.
Franciscas RouUat de la Bouillorie, CarcassoneosiB.
Guillelmus Vaughan. Plyiuiithensis.
Nicolaus Paco, Amerinus

A Joseph Formisano, Nolanus.
Raphael Morisciano, Squillarensis.
loannee Benini, Pisciensis.
Ludovicus Delalle, Ruthenearis.
Joseph del Prete Belmonte, Thyatirensis in part, infid.
Ildephonsus Renatus Dordillon, CambysopoLitanus in part, infid., vic. ap. Insularum Marchionum.
Vincentius Moretti, Imolensis.
loannee Renier, Feltrensis et Bellunensis.
Antonius Joseph Henricus Jordany, Foroiuliensis et Tolonensis.
Laurentius Gillooly, Elphinensis.
loannee Farrel, Hamiltonensis.
Patritius Moran, Dunedinenais.
Hadrianus Languillat, Sergiopolitanus in part, infid., vic. ap. Nankinensis.
Elias Antonius Alberani, Asculanus in Piceno.
Thomas Passero, Troianus.
B Henricus de Rosai, Casertanus.
Jacobus Bernardi, Massanus.
Claudius Jacobus Boudinet, Ambianensis.
Marcus Calogero, Spalatensis et Macarensis.
Conradus Martin, Paderbornensis.
Zopbyrinus Guillemin, Cybistranus in part, infid., praefecL apoet Hai-nan in Sinis.
Philippus Vespasiani, Fanenris.
Clemens Fares, Pisaurensis.
Vincentius Gasscr, Brixinenais.
Franciscue Marinelli, Porphyrienais in part, infid
Joannes Mac Evilly, Galvienais.
Guillelmus Henricus Elder, Natchetensis.
Ludovicus Delcusy, Vivarienais.
Petrus Gérault de Langalerie, Bellicensis
Petrus Maria Ferré, Cosaleneis.
Amandus Renatus Maupoint, S. Dionysii Reunionis.
loannee Solar, S. Caroli Ancudine.
C Joannes Baptista Scandella, Antinoënais in part, infid., vie. ap. Calpensia.
Petrus Buffetti, Britinorienais, admin, ap. eccl. Sarainatensis.
Joseph Targioni, Volaterranus.
Aloysius Maria Paoletti, Montis Politiani.
Eustachius Vitas Modestus Zanoli, Eleutheropolitanna in part infid., vie. ap. Huponsis.
Joseph de los Rioe, Lucensis.
Michael O'Hea, Rossensis.
losoph Maria Papardo dei Parco, Sinopensis in part, infid.
Coemas Morrodan y Rubio, Tirasonensis.
Bernardus Conde y Corral, Zamorensis in Hispania.
Ferdinandus Blanco, Abulensis.
Matthaeus Jaume y Garau, Minoricensis.
Paulus Carrion, de Portorico.
Eduardus Horan, Regiopolitanus seu Kingstoniensis.
.D Carolus loannes Fillion, Cenomanensis.
Ignatius Seneetrey, Ratisbonensis.
Michael Paya y Rico, Conchensis in Hispania.
Petrus Cubero y Lopez de Padilla, Oriolensia.
loachim Lluch, Salmanticenxis, administr. apost. Civitatensis.
Carolus Poirier, Roeensis.
Antonius Maria Valenziani, Fabrianensis et Matilicensis.
Hyacinthus Luxi, Narniensis, administr. apost. «cl. Mondelensis.
Melchior lo Piccolo, Nicosienris in Sicilia-
loannes Zepeda, de Comayagua.
Jacobus Quinn, Brisbanensis
Antonius Halagian, Artuinenris, rit. armen.
(-arelas Macchi, Regænais in Aemilia.
loeeph Tela, Oppidensi

Aloysius Riccio, Calatinus.
Michael AiileiU, Aprutinus.
loannee Baptista Siciliani, Caputaqueneù et Vállenos.
Franciseus Xaverius d'AmEroeio, Muranus.
Andreas Emmanuel Asmar, Zachuensis, nt cbaldaic.
Simon Spilotroe, Tricaricenais.
Felix Petrus Fruchaud, Lemovioensis.
Ludovicus Maria Epivont, Aturensis.
loseph Lopez Crespo, Santandanensis.
Petrus Pichón, Hdenopolitonus in part, infid., vie. ap. Sutchuansis meridionalis.
loannee Monetti, Cerriensù.
Alexander Paulus Spoglia, Comedensis.
Aloysius Mariniti, Feretranus.
Valerius Laspro, Gallipolitanus.
Aloysius Lembo, Cotrocsaris.
Petrus leremias Michael Angelus Ceiosia, Pactaríais.
Ambrosius Abdou, Mariamnenris, rit grace. melchiL
Patritius Dorrian, Dunensis et Connorensis.
Petrus Dufai, Delconensis in part, infid., vicar, apost Bengala orientalis.
Bonaventure Rizo, Saltensis.
Ludovicus Faune, Apolloniensis in part, infíd., vicar, apart. Kouei-Tcheou.
Eugenios O'Connell, Vallispratensis.
Sebastianus Dias Larangeira, S. Petri Fluminis Grandeosis.
Aloysius Antonias dos Santos, Fortalexian&is.
Thomas Grimley, Antigonensis in part, infid., vic. ap. promontorii bonae spei.
Antonius de Macedo Costa, Belomenais de Para.
Claudius Theodorus Magnin, Annecienais.
Emmanuel Ravinet, Trecenas.
Antonias do Vasconcellos Pereira de Mollo, Lamaceosis.
Gerardus Petrus Wilmer, Harlemenris
Georgius Butler, Limerioensis.
Robertas Cornthwaite, Beverlaoenris.
Fridericus Maria Zinelli, Tan'irinus.
Aloysios di Canossa, Veronensis.
Benedictus Villamitjana, Derthusenais.
Franciscas Crespo y Bautista, Arcenris in part, infid
Ludovicus Nogret, S. Claudii.
Pantaloon Monserrat y Navarro, Barcinonensis.
Joseph Feeler, S. Hippolyti.
Ignatius Guerra, de Zacathecas.
Constantinus Bonet, Gerundensis.
Bernardinus Trionfotli, Terraeinenris, Privernenais-et Setinus.
Claudius Maria Dubuia, Galvestoniensia.
Nicolaus Adamea, Luxemburgensis.
Fidelis Abbati, Sanctorinenais.
loanncs Baptista Onnaechea, de Tulancingo.
Ambrosius Serrano, do Chilapa.
loannes Baptista Gozaillian, tam Veneteneis.
loannee Tissot, Alilevitanus in part infid., vio. ap. Vixigapatami.
Aloysius EUoy, Tipaeitanus in part infid., coadiutor. vie ap. Oceania centralis.
Hilarión Siliani, Callinicensis in part, infid., vicar, sport. Columbi-Ceylani.
Joseph Nicolaus Dabort, Petrocorioenais.
Petrus Marcus Le Breton, Aniciensis.
Ignotius Morare Cardoso, Pharanewù.
Eugenios Lâchât, Basileensis.
Ioannes lacovacci, Aerythrenais in part, infid.
Franciscos Andreoli, Calliensis et Pergulanos
Paulus Micakff. Tiferòalensî
Antonius Prttinsri, Nucerinus.
Aloysios d'Herbotnet, Miletopolitanus in part infid., vic. ap. Columbine britaaicae.

A loeeph Salandri, Marcopohtanus in part, infid., visit, ap. Moldavian
loannee Strain, Abilensis in part, infid., vie. ap. districtus orientalis Scotine.
Thomas Nulty, Midenais.
Eduardos Dubar, Canathensia in part, infid., vie. ap_ Tche-ly orientalis.
Edmundos Guierry, Danabenris in part, infid., vie. ap. Tche-Kiang.
Joannas Joseph Faict, Bnjgonria.
Ferdinnndua Amatus Augustinus Dupond, Azoteneia in part, infid., vie. ap. Siamensia.
Hyacinthus Vera, Megarensis in port, infid.
Gaspar Mennillod, Hehronensis in part, infid., auxil. Genevansil-
iacobus Donnelly, Clogherionsis.
Claudius Maria Depommier, ChrysopoliLanus in part- infid., vic. ap. Coimbatourii.
B Raymundus Garvia y Anton, Tudenris.
Hyacinthos Martinez, S. Chriatophori de Havana.
Henricus Bracq, Gandavensis.
loseph Moreyra, Ayacuquensis.
Emmanuel del Valle, Huanucensis.
Nicolaus Power. Sareptanus in part infid., coadiutor Laonensis.
Ioannas loeeph Conroy, Albonenais in America.
Raphael Popow, episc. administr. apoet Bulgarorum-
Stephanus Perez Fernandez, Malacitanus.
Fabianus Arenzana, Calaguritanus et Calocatensis.
Ferdinandus Ramirez y Vasquez, Pacensis in Hiapania.
Joseph Halvez Feijò, S. lacobi Capitis Viridia.
Emmanad Ulloa, de Nicaragua.
loannee Marengo, Tenensis et Miconensis
Nicolaus Frangipane, Concordiensie.
loannee Lozano, Palentinus.
C Antonios lordà y Solèr, Vioeoris.
loannee loeeph Williams, Boetoniensis.
Abraham Bsciai, Cariopolitanus in part, infid., riU copt., vic. ap. Coptorum.
Stephanos Israelian, Karputenris, rit. armen.
Eduardos Fitzgerald. Petriculanos.
Bernardus Petitjean, Myriophiteoria in part, infid., vic. apost. laponiae.
Stephanus Melchisedechian, Erzerumiensis, rit. armen_
loannee Baptista loeephus Lequette, Atrebateoms
Ignatius Ordouez, Bolivarenris.
Georgius Dubocowich, Pharensis.
Marianus Brezmee Arredondo, Gaudixenrie.
losoph de la Cuesta y Mazoto, Auriensis.
Marianus Ortiz Urruda, Teienais in part, infid., coadiutor ep. S. Salvatoris.
Angelos di Pietro, Nyesenus in part, infid.
lacobus Chadwick, Hagulstadensis et Novocastrena¿a.
D Ludovicus Laflòcbe, Anthedooenais in part, infid.r coadiutor Trifluvianenais.
loeeph Aggarbati, Senogallienais.
loeeph Maria Borieri, Faliscodunensis.
luliua Leoti, Nepesinus et Sutrinus.
Thomas Galiucci, Recinetenaia et Leurotanus.
loannee Baptista Cerniti, Savonenais et Naulenais
loeeph Giusti, Aretinus.
Hannibal Barabrei, S. Miniati.
Joseph Rosati, Lunensis-Sarzanenris et Brugnatenéis
Anselmos Faùli, Grœeetanus.
Salvator Angelus Demartis, Galtdlinenria-Noreneis.
Franciscos Zunnui Casula, UxeUeoeia et Terralbenais
lacobus Jans, Augustanus.
Vincentius Jekdfalusy, Alba*Regalen is
Franciscos Gros, Tarantasieoris.
Franciscos Leopoldos de Leonrod, Eistatmsie.

Philippus Manetti, Tripolitanus in part, infid., administr. apost abbatiae *nullius* Sublaquensis.
Conceptus Focacoetti, Lystrenais in part, infid., adm. ap. Aquipendii.
Amatus Pagnucci, Agathonicensis in paît, infid., coadiutor vicar, ap. Xen-si.
Caietanus Franceschini, Macerateneis et Tolentinus.
Antonius Maria Fania, Potontinus et Marsicensis.
Andreas Formica, Cuneensis.
Carolus Savio, Astensis.
Laurentius Gastaldi, Salutíarum.
Eugenius Galletti, Albao Pompeiae.
Antonius Colli, Alexandrinus Statelliorum.
Hcurious Bindi, Pistoriensis ot Pratensis
Ij00 Meurin, Ascalonensis in part, infid., vie. ap. Bombayensis.
Gabriel Capaccio, Meilipotamensis in part, infid.
Antonius Grech Delicata Cassia Teetaferrata, Gaudisiensis.
Cornelius Mac Cabo, Ardagadensis.
Raphael Corradi, Balneoregiensis.
Theodorus Gravez, Namurcenais.
Wenceelaus Achevai, S. loannis de Cuyo.
hfichaol lacopi, Pentacomiensis in part, infid., vie. ap. Agrensis.
Paulus Tosi, Rhodiopolitanus in part, infid., vio. ap. Patnensis.
Stophanus Fennelly, Thermopylensis in part, infid., vic. ap. Modraspatonus.
Guillelmus O'Hara, Scrantonensis.
leremias Shanahan, Harrisburgensis.
Michael Heiss, Crossensis.
Guillelmus Mac Closkey, Ludovicopolitanus.
lacobus Gibbone, Adramyttenais in part infid., vio. ap. Carolina^ septentrionalis.
Ludovicus Lootens, Castabalensis in part infid., vicar, apost. de Idaho.
Carolus Bermudez, Popayanensia.
Salvator Magnasco, Boiinensis in part, infid.
Ioannes Bagola Biasini, Cydonienais in part, infid.
Thomas Gentili, Dionysiensis, in part infid., coadiutor vio. ap. Fo-kien.
Ivo Maria Croc, Larandensis in port infid., coadiutor vie. ap. Tunchini meridionalis.
Georgius Marchich, Catarensis.
Benedictus Sans y Fores, Ovetensis.
losephus Maria do Urquinaona, Canariensis et S. Christophori de Laguna.
Vincentius Marquez, de Antequera.
Franciscus Laouënan, Flaviopolitanus in part infid., vie. ap. Pundicherii.
Ephrem Maria Garrelon, Nemesinus in part, infid,, vio. ap. Quilonensis.
Christophorus Bonjean, Medensia in part infid., vie. ap. laffnensis.
Petrus de Lacerda, S. Sebastiani Fluminis lanuarii.
Callistus Clavigo, Pecensis in Bolivia.
loannee Mac Donald, Nicopolitanus in part, infid., vicar, epost districtus septentrionalis Scotiae.
loannos Baptista Maneschi, Verulanus.
Joseph Emmanuel Orrego, de Serena.
Gaspar Willi, Antipatrensis in part, infid., auxiliaris Caaliénais.
Gabriel Farso, Mardensis, rit. chaldaic.
Felix Ridel, Philippopolitanus in part, infid., vio. ap. Coreanos.
Alexander Valsecchi, Tiberiadensis in part, infid.
Timotheus O'Mahony, Armidalensis.
Martinus Griver, Tloonus in part, infid.
loannee Marcellus Touvier, Olonen&is in part, infid., vie. ap. Abyaainiae.



A Germanus Villalvaeo, de Chispa.
losephus Lizarzabara, Guayaquilensis.
Ioaunes Barbero, Dolychensis in part, infid., vic. ap. Hyderabad.
Ioannes Cameron, Titopolitanus in part infid.
Carolus Aemilius Freppel, Andegavensis.
Joseph Reyne, Guadalupensis.
Emmanuel Restrepo, PastopoUtanus.
Thomas Power, S. loannis Terra© Novae.
Henricus Cariagnini, Portus Gratiae.
Thomas Croke, Auckopolitanus.
Aloysius Serafini, Viterbiensis et Tuscaniensis.

Àbbites Dulllas dloeteseos.

Julius de Ruggero, ord. S. Benedicti Sa. Trinitatis Cavensis.
Carolus de Vera, ord. S. Benedicti Montis Casini.
Leopoldus Zelli lacoburi, ord. S. Benedicti S. Pauli de Urbe.
Romaricus Flugi, ord. s. B. Ss. Nicolai et Benedicti Monoeci.

Abbatee generales ordinum monasticorum.

Henricus van den Wymelenberg, abbas monasterii S. Agathae Cuykensis, magister generalis ordinis canonicorum regularium ordinis S. Cruris.
Albertus Passeri, abbas canonicae S. Agnetis extra Urbis moenia, vicarius generalis congregationis canonicorum regularium Lateranensium Se. Salvatoris.
Henricus Schmid, abbas monasterii S. Mariae Einsiedlensis ordinis S. Benedicti, praeses congregationis Helvetiae.
Bonifaciua Wimmer, abbas monasterii S. Vincendi in Pennsylvania ordinis S. Benedirò, praeses congregationis Americae in statibus foederatis Americae septentrionalis.
Utto Long, abbas monasterii S. Michaelis Mettensia ordinis S. Benedirò, praeses congregationis Bavariae.
Henricus Corvaja, abbas monasterii S. Flaviae Calatanisiadensis, ordinis S. Benedicti, pracwe congregationis Italiae.
Germanus Gai, abbas monasterii S. J^raxedis de Urbe, generalis congregationis Vallis Umbrosae.
Thoobaldus Cesari, abbas monasterii S. Bernardi ad Thermas de Urbe, generalis onlinis Cisterrieneis.
Adamos Adami, abbas monasterii S. Benedirò Fabrianensis, generalis congregationis Silveatrinie.
Timotheus Grayor, abbas domu.4 Dei b. Marian de Troppa, vicarius generalis ordinis Cisterciensis recentioris reformationis in Gallia.
Ephrem van der Meulen, abbas Montis Olivarum b. Mariae de Truppa, vicarias generalis ordinis Cisterciensis antiquioris reformationis in Gallia.
Benedictus Santini, ordinis S. Benedicti, abbas archicoenobii Montis Oliveti maioris in Hetruria, vicarius generalis congregationis Olivetanae.

Saderatores generales coB^rcratleiiin et orilaie reil^fMerum.

Alexander Maria Teppa, praepositus generalis congregationis S. Pauli.
Bernardinus Sandrini, praepositu· generalis congregationis Somaschae.
Petrus Beckx, praepositus generalis sorietaUs leju.
Quiricus Quiriei, rector generalis congregationis Matri» Dei.
lœeph a Calasanctio Casanovas, praeposito» gecMralis congregationis Scholarum Piaram.

Franciscas Maria Cirino, vicarius generalis congregationis clericorum Regularium.

loeeph Maria Novaro, vicarios generalis congregationis clericorum regularium Minorum.

Camillus Guardi, vicarius generalis congregationis clericorum regularium infirmis ministrantium.

Rinaldus Lesti, ordinis S. Benedicti, maior eremitarum Camaldu!ensium congregationis Montis Coronae.

Carolus Maria Saieson, prior generalis ordinis Carthuïianorum.

Vincentius Jandel, minister generalis ordinis Praedicatorum.

Ludovicos Marangoni, minister generalis ordinis Minorum Conventualium.

Nicolaus a sancto loanne, minister generalis ordinis Minorum Capuccinorum.

Joannes Belluomini, prior generalis ordinis eremitarum S. Augustini.

Joannes Angelus Mondani, prior generalis ordinis Servorum B. M.V.

Raphael Ricca, corrector generalis ordinis Minimorum.

Benedictus a Virgine, minister generalis FF. Discalceatorum ordinis SS. Trinitatis Redemptionis captivorum.

Carmelus Patergnani, generalis ordinis Hieronymiani congregationis b. Petri a Pisis.

Victorius Menghini, generalis ordinis FF. Poenitentiae.

Franciscus Salerni, vicarius generalis tertii ordinis regularis S. Francisci.

Innocentius a sancto Alberto, ricariua generalis ordinis FF. discalceatorum S. Augustini.

Angelus Savini, vicarius generalis ordinis Carmeliturum veteris observantiae.

Joseph Maria Rodriguez, vicarius generalis redis et C militaris ordinis b. Mariae de Mercede Redemptionis captivorum.

Antonius Martin *y* Bienes, vicarius generalis primi ordinis S3. Trinitatis.

4.

**Professio fidei de pontificia infallibilitate a theologis et secretariis episcoporum sacrosancti concilii Vaticani coram sanctissimo domino nostro Pio papa Nono faota die XVIII tulli MDCCCLXX.**

Beatissime pater.

Instituras ex toto terrarum orbe ecclesiam suam unam, ac sanctam et usque od consummationem saeculi permansuram, omnibus apostolis hoo officium commisit Christus Dominus: suum iuge auxilium eis promittens, divinisque eosdem communiens potestatibus. Quapropter iuxta Domini mandatum et apostoli monitum ad Timotheum l* episcoporum est peculiares D suos populos docere fidem et mandata divina, ac compescere oppositiones falsi nominis scientiae. Haec episcoporum potestas perpetua ditione nitescit, sed praecipuo in oocumenicis synodis suas vires integre exerit solomnitcrque. Hanc omnium episcóporum peculiarcan et eynodalem auctoritatem divinam omnes Christi fideles semper devotissime suspexerunt, una cum divinis privilegii» beati Petri principis apostolorum, eiusque in Romana cathedra successorum, totiusque catholicae ecclesiae summorum antistitum. Ab ecclesia enim docente ecclesia discens instructa, semper hgnovit et farea est insimul Petro et ei praecipue dictum fuisse omnibus apostolis a Domino: *Itocele omnes gentes. Quaecumque alligaveritis erunt* A *ligata*.... at uni Potro eeoraim ab apostolis professa est semper dictum fuisse... *Tu cs Petrus, et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam, et portae inferi non praevalebunt adversus eam. Tibi dabo claves regni caelorum . Pasce agnos meos, pasce oves meas. Pro te rogavi Petro, ut non deficiat fides tua, et tu aliquando conversus confirma fratres tuosl.* „Hiŋo ergo Petri excellentia praedicatur, quia ipsius universitatis et unitatis eccleeiae figuram gessit. Peno ubique solus Petrus totius ecclesiae meruit gestaro personam: et obi ergo Petrus, ibi ecclesia, ibi vita"'. Universa Christi familia cum sanctis Ambrosio ot Augustino profeta rei ubique et semper; ac cum verbis Seraphici doctoris praedicavit: „Succcasor Petri solus habet totam plenitudinem auctoritatis, quam Christus eccleeiae contulit; et quod ubique in omnibus ecclesiis habet illam, sicut in sua speciali sede Ro*mana' 3. Hinc illa patrum oecumenicarum synodarum: ‚3θmanus pontifex sicut prae ceteris tenetur fidei veritatem defendere: sic, et quae do fide aubortae fuerint quaestiones suo debent iudicio definiri. Solum Romanum pontificem, tamquam auctoritatem super omnia concilia habentem, tum conciliorum indicendorum, transferendorum ac dissolvendorum plenum ius et potestatem h*bere ·. Ipsum concilium complecti tamquam caput4*eique competere totius coetus praesidentiam, suffragii praerogativam, omnium ictuum directionem summumque gubernium, decretorum confirmationem et promulgationem, ac iungendae exccutionis summam potestatem ·. Proinde iugiter, et ubique in cuncta catholica ecclesia traditum et observatum fuit posse quidem episcopos in provincialibus et national]bus synodis, quae iam statuta sunt dogmata, et decreta docere, et inculcare, ecclesiasticisque censuris fidem credendorum, et exequendorum observantiam ¡mungere, notorios haereticos, rebellesque quoscumque damnare, in eosdemque anathematibus animadvertere; ‚jncolumi tamen suprema summi pontificis ad eorum sententias tum confirmandas tum solvendas *a*ctoritate 7:* Quin et ab aevo apoitolorum statutum, obaervalumque fuit, „ne absque consensu Romani pontificis quidquam in ecclesia decernatur: legemque esse pontificiam ut pro irritis habeantur, quae praeter sententiam Romani pontificis fuerint *g*esta' 9. Ideoque „nunquam licuit, nunquam factum est peculiarem fidem condere, aut saltem proferre decretum, quod vim episcopalis iudicii obtineret, et conscientias obligaret, idque apostolica^ sedis auctoritate contempta" ·. Ipsos apostolos et apostólicos patres ‚µιοη humana, sed divina decrevere sententia, ut quidquid, quamvis de disiunctis remotisque provinciis ageretur, non prius ducerent finiendum, nisi ad Petri apostolica© sedis notitiam perveniret, ut tota huius auctoritate, iusta quae fuerit, pronuntiatio firmaretur, indequo sumerent cocterae ecclesiae, velati de natali suo fonte praedicationis exordium, ut per diversas totius mundi regiones incorrupta maneant fidei sacramenta *alutis 10. Quod et factum fuit in omnibus orientalibus oecumenicis, Ephesina praesertim, Chalcedoncnsi, Nicaena II, Constantinopolitanis, qui-

1 EpisUVL 20-, Kplrt. e. IV, 2.

i Matth. XVI. 17; Inann. XXII, 15; Lac. XXII. 84

• 8. Aug. Senn. 108 de diver»., 3. Ambr. in Psalm. 40.

» 3. βοηχv. in opuse. Q»are fratres Minores *praedicent.*

4 Cone. Later. V, ses*. XL

• Boesuet, Defen. I. X, c. 23.

• Nat. Alex., Um. XVI, DU*. XIL

’ Petrus Aurelius et Nat Alex, citato loco; cone. Chalced et Const*ntinopoiiuna.

• 9. lallas 1, Socrates, Soxomeuu*. Gothofredus etc.

• Boa«uel in Gallia ortho·!

w Cone. Carthag. et Milevit. ad a. Innoc. I; a. Cyrillus ad a. Caelesk I; ». Flav, ad i. Leonem Magnum etc.

bua Romani pontifici» iuxta pontificium praeventionia ius symbola fidei dederunt, amplectenda abaque vel minime mutatione, cum ipsis verbis et adverbiis a Petri cathedra statutis. Hoc omn« oecumenici patres devotissime perfecerunt; insimul morem gerentes a Nicaeno I, et Sardioonsi recognitis, episcoporum iure appellationis ad Romanum pontificem in omnibus ecclesiasticis supremis negotiis, atque episcoporum necessario officio referendi ad cathedram Petri, quae obortae fuerint quaestiones fidei, oo quascumque mniorca causas, expectandique suprema apostolicae bcdis iudicia.* lie quibus omnibus semper in ecclesia Dei traditum fuit, „iudicia pro sancienda regula fidei a summis pontificibus lata super episcoporum consultatione (sive suam in actis relationis sententiam ponant, sivo omittant, prout illis collibuerit) divina aeque ac summa auctoritate niti, cui christiani omnes ex officio ipsius quoque mentis obsequium praestare tenentur".* Iudiciis enim apostolicae «edis de quavis re disputata „tollitur omnis dubitatio, neque amplius «t examinanda, sed christiania potestatibus coer-

A

B

oenda".* Nec quae ..apostolica firmantur auctoritate, alicuius possunt mutilan cavillatione".* Ipea haerescs suis edictis peremptoriis insanabili confodit vulnere, in perpetuum redigat excidium, et sua auctoritate exterminât5. Ab ipsa perpetuo cuncta ecclesia „doctrinam exquisivit, integritatem fidei depoposcit: ut pote, quao procul dubio agenda, aut ambigenda fuerint, irrelractabilitor cuncta disponere, ordinare, aut definire poterit·. Cuius proinde apostolicae sedis iudiciis obtrectari, insolentissimae insaniae et haereticae pravitatis eet" \ Haec noe, beatissime pater, semper professi sumus et profitebimur, et quae de pontificia infallibilitate sacrosancta Vaticana synodus libertate nunquam retroactis saeculis concessa discussit ac erit statutura, Deo auxiliante usque ad sanguinis effusionem profitebimur, quotidie concinentes: Vivat rex noster et pontifex summus omnium rerum divinarum infallibilis doctor et iudex.

« 5

* 8. Joliai I, epist ad epise. Anth.; Sardie. ean. VI, VII, Vili; ta. Bonifadas 1, Gelatai I, conalia Tarrac. ad ·. Hilar., Numid. Byrae. et Haurit, ad a, Tbeod., oecumenica omnia.

* Archiep. et episc. OalL ad Innoe. X an. 1553.

• 8. August lib. 2 «mtr. duxi epist Pelag. e. 3, n. 5; lib. 2, op. import c. loi. 103.

' S. Bern. epbt ISO, ad Innoc. IL

• TertulL Hb. de Pudie. cap. I; lib. contra Praxeam c. I; a. Basibus epiit 72, ad Athxn.

• S. Nìcol I et oecumen. VHL

s S. August 1. c. et s. Ivo episc. Carnuten. episL159, quin et s. Ignatius martyr. epist ad Trallenses c. 7; a. Cyprianos lib. de unit. eccL 3, 4 ; 1 Hieronymus, a Isidoros etc.

Herausgegeben in der Reihe
•ORBIS LITTERARUM-